NICOLAI
GARCIÆ
TRACTATUS
DE
BENEFICIIS

In duos Tomos Divisus.

CUM

DECISIONIBUS S. ROTÆ ROMANÆ
RECENTISSIMIS.

NICOLAI
GARCIÆ
HISPANI, J. U. PROFESSORIS,
& Ecclesiæ Abulensis Canonici,

TRACTATUS
DE
BENEFICIIS
AMPLISSIMUS ET DOCTISSIMUS.

DECLARATIONIBUS CARDINALIUM
Sacræ Congregationis Concilii Tridentini, Decisionibusque Sacræ Rotæ Romanæ, tam MS. quàm impressis, firmatus, ornatus, & ad singulas Materias secundùm hodiernam Praxim accommodatus.

Cum duplici INDICE, *uno* Partium *&* Capitulorum, *altero* Rerum *&* Materiarum *copiosissimo, in hac* Editione, *ad debitam fidem, commodioremque usum restituto.*

Accedunt huic Novæ Editioni,

S. ROTÆ ROMANÆ DECISIONES RECENTISSIMÆ
Nunquam anteà in lucem editæ, Materiam DE BENEFICIIS ab Authore pertractatam, Amplectentes, Confirmantes, Laudentes, &c.

TOMUS PRIMUS.

COLONIÆ ALLOBROGUM,
Sumptibus FRATRUM DE TOURNES.

M. DCC. LVIII.

CLARISSIMO D. D.

ANDREÆ FERNANDEZ DE CORDOUA,

Episcopo Pacen.

N*ON fuit mihi*, Praesul Illustrissime, *diu cogitandum, cui opus de Beneficiis primitias studiorum meorum dicarem, cùm statim tu ipse occurreres, cui multis nominibus debebatur, tum ob magnum amorem quo mè semper benignè prosequeris, magnáque Beneficia mihi collata à te Patrono meo observandissimo, cujus semper patrocinium expertus sum; tum etiam quia ad Opus istud conficiendum non parum adjumenti mihi attulerunt ea, quæ Romæ didici à te Viro eruditissimo, cùm esses Rotæ & Sacri Palatii Auditor dignissimus, tuæque Decisiones doctissimæ (quas ut mihi jussisti in bonum Reipublicæ, favente Deo, edere spero) ac quæ ex tuis libris, & scriptis propriè Rotæ, excerpsi, atque collegi, tam Romæ, quàm in Civitate Pacen. quæ te Pastore, & Episcopo suo, vigilantissimo, & beneficentissimo gaudet; jure etiam optimo Opus hoc de Beneficiis Ecclesiasticis debetur tibi Antistiti amplissimo, eorum dispensatori, Auditorique doctissimo Rotæ, ubi materia ista maximè agitur, rectissimè examinatur, & optimè scitur. Accedit generis tui claritas, tuaque summa nobilitas, cum eximia virtute conjuncta, quam non opus est longo sermone recensere: nemo enim est cui non sit perspicua & satis comperta, cum sis ex antiquissima, & nobilissima Cordubensium Familia, ex qua tot Magnates, Heroës, & excellentissimi Principes, Duces, Marchiones, Comites, bello pacéque insignes, ac toti orbi notissimi, necnon magni Prælati prodierunt, totque Illustrissimæ Domus inter quas est tua, Illustrissima de Guadalcazar. Nemo etiam est qui nesciat quantum nobilitatem istam & generis splendorem cum literis & virtute*

conjunxeris. En igitur, ILLUSTRISSIME PRAESUL, *Tractatum nostrum (qui tibi ut spero non displicebit) tuo nomine nuncupatum, tuoque patrocinio, tutelæ, ac protectioni commissum, atque hilari vultu, solitaque benignitate, ac humanitate accipe munus hoc summæ erga te observantiæ, obsequii, & grati animi mei testimonium, & argumentum. Et vale fœlix. Abulæ.*

LIC. NICOLAUS GARCIA,
Canonicus Abulen.

APPROBATIO.

TOmum primum amplissimi Tractatus de Beneficiis, Authore Licentiato Nicolao Garcia, Abulensi Canonico, Juris utriusque eruditissimo Professore (ex commissione Illustriss. ac Excellentiss. domini mei D. Thomæ à Borgia Cæsaraugustanæ Ecclesiæ Archiepiscopi) evolvi, sedulò, accurateque perlegi: in quo Romanorum Pontificum Decreta, Rotæ Romanæ doctissimæ Decisiones, & oracula fida reperiuntur: nec non gravissimorum Doctorum Ecclesiasticam doctrinam amplectentium opiniones recenset, ac quid ex ipsis sit tenendum firmo gressu prosequitur, & legentibus manifestat; Quapropter cùm nihil in eo à Sacræ Romanæ Ecclesiæ Decretis aut bonis moribus alienum reperiatur: quæstionesque hucusque ab aliis minimè agitatas è latebris excitet, in artem redigat, luculenter amplificet, ac definiat, egregiis Canonicarum Institutionum thesibus superabundet: ideò opus tanto ingenio, & industria elaboratum, numeris omnibus absolutum, Reipublicæ Christianæ, præsertim Ecclesiasticis personis utilissimum, ac necessarium, judico. *Cæsaraugustæ, die* 12.*Septembris Anno* 1608.

Doctor Martinus Carillo.

BIBLIO-

BIBLIOPOLÆ
AD LECTOREM.

VARIÆ Editiones *Tractatûs de Beneficiis* NICOLAI GARCIÆ præstantissimi Jurisconsulti Hispani, ab omnibus juri operam dantibus tàm in Theoriâ quàm praxi, summo cum plausu adeò fuerunt semper susceptæ, ut pauca de Novâ hâc editione dicenda operæ pretium duxerimus. Propter Bonum publicum & propter utilitatem LECTORUM, ecce quæ fecimus. Nunquàm perfectiùs sub prælo hic eximius TRACTATUS emissus fuerat, quàm in istâ Editione. Non solùm à multis mendis magnâ cum curâ expurgatus est, sed etiam recentissimis ac novissimis Sacræ Rotæ Romanæ Decisionibus nunquàm anteà in lucem editis, & perutilissimis propter connexionem & similitudinem Materiarum in illis & in isto TRACTATU agitatarum; cum omnibus Argumentis, ac Summariis, atque Indicibus necessariis. Pro Coronide subjunximus Vitam Celeberrimi Autoris ex Bibliothecâ Scriptorum Hispaniæ *Nicolai Antonii*, desumptam. Tu interim, Erudite LECTOR, Nostris Laboribus utere, Nostrisque Conatibus magis ac magis fave.

Datum die 27. *Mart. Ann.* 1758.

VITA
NICOLAI GARCIÆ
ex Bibliotheca Hispana nova Nicolai Antonii excerpta.

NICOLAUS GARCIA, Abulensis, Juris utriusque Professor, & in patriæ urbis Ecclesia Canonicus, D. *Andreæ Ferdinandi Pacheco* Sacræ Rotæ Auditoris, posteà Pacensis, demum Conchensis Episcopi familiaris Romæ fuisse videtur, sui etiam nomine Abulensis Antistis ad visitanda Apostolorum limina iterum venit Romam. Scripsit is quidem utilem in primis, plenumque

De Beneficiis Tractatum; duobus Tomis; quorum prior editus fuit *Cæsaraugustæ* apud Joan. Baptistam Tavanos 1609. fol. *Coloniæ*que *Allobrogum* 1618. in fol. posteriorem editum vidimus *Matriti* apud Ludovicum Sanchez 1613. fol. & 1615. fol. Utrumque simul ediderunt *Antverpienses* apud Hieronymum Verdussium 1618. fol. atque item *Genevenses* typis Philippi Alberti 1636. fol. iterumque 1658. *Lipenius* in Bibl. reali Juridica alias editiones refert, nempè *Colon.* 1664. *Genev.* 1663. & 1701. typis nostris.

D. *Andreæ Pacieci* patroni sui *Decisiones sacræ Rotæ* penes se habuit, atque editurus, nisi mors intercessisset, fuit.

* 4 PRÆ-

PRÆFATIO.

QUAMQUAM de Beneficiis, quorum materia amplissima est, pluresque Tractatus, & maximam Juris Canonici partem complectitur, multi sint editi Tractatus; nempe Jo. Selvæ de Benefic. Rebuffi praxis benefic. Duaren. de sacris Ecclesiæ Ministeriis, Corral. paraphrasis Sacerdotiorum, Jo. Nicol. Gimon, Enchirid. Beneficiorum, Rosin. de Beneficiis, seu de re Pontificia lib. 3. P. Greg. de Beneficiis, seu institutiones Beneficiales. Quintanaduenas Ecclesiasticon, Lelii Zechi de Benefic. & pensio. Ecclef. & sint etiam alii Tractatus accessorii, ut de reservatio., permutatione, resignatione, & incompatibilitate Beneficiorum, & de unio. &c. quos omnes ultra ordinarios, & alios vidi & legi, non tamen ideo Tractatus noster inutilis erit, sed adhuc valde utilem ne dicam necessarium existimo, & candidus ac sapiens Lector judicabit. Nam ultra quod in illis materia ista, nec plenè, nec exactè tractatur, nec multum ad praxim præsertim hodiernam conducunt, sunt jam in hac materia multa innovata ex S. Conc. Trid. novis constitutionibus & Cancellariæ regulis, stylo Curiæ, & consuetudine, quæ illi non attingunt, nec degustarunt, neque materia ista videtur posse exactè, & satis intelligi ab iis qui non sunt in Curia, & Rota, ejusque stylo & decisionibus versati, ut qui de Beneficiis hactenus scripserunt. Ego quidem tempore quo Romæ fui, licet pauco, nempe solo triennio, huic studio avidè & sedulò me addixi, & postea accuratè prosecutus sum volvendo & revolvendo Rotæ Decisiones, & Resolutiones, tam impressas, quàm manuscriptas, ac declarationes S. Congr. Concilii, librosque ad hoc conducentes, unde in mentem mihi venit hunc Tractatum scribere in utilitatem Reipublicæ, si forte ei possem meo exiguo talento, & tenui facultate prodesse; quem magno labore & studio, Deo adjuvante, confeci ad ipsius honorem, & gloriam, sacratissimæque Virginis Mariæ, atque in duodecim partes ordine, ni fallor, non incongruo divisi: quarum quælibet habet sua Capita, ubi plures particulares Tractatus hujus materiæ continentur. Sed quia in hoc Tractatu allego, & adduco multas declarationes S. Congr., ac Decisiones, & Resolutiones Rotæ, oportet de earum vi, & auctoritate lectorem certiorem facere, ac breviter admonere. Et quod attinet ad declarationes S. Congregationis, certum est eas non esse declarationes doctrinales, sicut latas à Doctoribus & jurisperitis, ut aliqui Theologi perperam dicunt, sed esse declarationes definitivas, seu decisivas, vim legis habentes, & ut leges recipiendas; utpote latas ex commissione Papæ & à personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, ut apparet ex Bulla Sixti V. quæ est in 2. par. sui Bullarii 7. in ordine, ubi habetur facultas dictæ S. Congregationis: quæ etiam ponitur à Man. Rodriguez qu. reg. 1. tom. q. 11. art. 1. qui art. 2. seq. ita docet, facit text. in §. responsa prudentium instit. de jure naturali. Et eadem S. Congreg. cuidam Abbatissæ Massanen. sic respondit: *Eadem ratio habenda est de his quæ scribuntur à Cardinalibus Sac. Congr. Conç. Trid. nomine ipsius Congr. ac si a Papa scripta essent*, & aliàs sic censuit. *Decreta & literæ Congr. Concilii, semotis litibus, sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum.* Et ita super declarationibus S. Congr. Papa statim dat Breve, & Auditor Cameræ monitorium in earum executionem, & Rota eas absque ulla controversia, & disputatione amplectitur, suscipit, & observat, ut praxis ostendit, & posthæc me citato tradit Salas *de legib. disp. 21. sect. 12.* & quod Cardinales in eo quod determinant Jure consanguinitatis, habent eandem authoritatem ac summus Pontifex, dicit Salazar de Mendoza §. 2. & quamvis declaratio sit facta ad instantiam alicujus, seu in casu particulari, tamen facit jus quoad omnes, & in universum, ad *l. ult. C. de legib. cap. in causis de re judic. & cap. 119. dist.* cum aliis

aliis adductis 1. par. cap. 5. n. 218. *Man. Rodr. de art.* 2. *ad fin.* quidquid aliqui Theologi dicant. Nec requiritur publicatio seu promulgatio, aut intimatio hujusmodi declarationum, ut etiam aliqui Theologi malè volunt. Nam ut rectè inquit Man. Rodriguez ibi, licet leges ut obligent, sit necessarium quod publicentur, ut tamen declarationes legum jam publicatarum, & receptarum obligent, non est necessarium quod publicentur, sufficit enim quòd ipsæ leges sint promulgatæ & receptæ, ad hoc ut earum declarationes à Principe, vel ab habente potestatem ab ipso Principe datæ obligent endem modo quo ipsæ leges obligant: quamvis eum impugnet Salas *de legib. disput.* 2. *sect.* 9. *& disp.* 10. *sect.* 9. *n.* 68. *& disp.* 12. *sect.* 1. *n.* 8. & dubitet *d. disp.* 21. *sect.* 12. 5. *coroll.* & quicquid velit Lorca 1. 2. *disp.* 18. *in dubio appendice ad finem.* Decisiones autem Rotæ non faciunt jus (nisi transeant in stylum) quicquid velit D. Marta *de tribunalibus urbis. cap.* 5. Sed habentur pro decisionibus magistralibus, ut post Cardin. *in cap. pastoralis, de fide instrum.* dicunt Panvinus *in præludio extravagan. vers. Decisiones Rotæ.* Vantius *de nullitatibus, tit. de nullitate ex defectu processus, n.* 121. Cassad. *dec.* 17. *de preban. n.* 17. Lancellottus *de attentatis, cap.* 20. *limit.* 1. *n.* 2. & alii, tamen, ut inquit Vantius ibi, Decisiones Dominorum de Rota magni ponderis sunt, Rotæque authoritas maxima est, præcipuè in hac materia beneficiali, & ejus opinio propter ipsius authoritatem exactamque & maturam resolutionem, & etiam propter numerum Doctorum in ea militantium communis reputatur, ut per Lud. Gomezium Episcopum Sarnen. *proœmio regularum cancellariæ quæst.* 2. *vers.* 4. pro ista parte & D. Martam *ubi supra n.* 17. & Cevallos *in communib. contra comm. in præf. n.* 25. *&* 26. qui etiam ait cum additione Decii *in l. jure sanguinis, ff. de reg. jur.* quòd decisio Rotæ est majoris authoritatis, quàm communis opinio Doctorum: & sequitur Gratian. *discept. forens. cap.* 104. *n.* 56. Accedunt quæ de gravitate & laudibus hujus sacri Auditorii, & integerrimi tribunalis, post alios tradunt Sarnen. ibi, Mandos. *de commissio.* 14. *commissione attentatorum, verb. auditorio.* Marta dict. cap. 5. & Gravatius ad vestrium *in praxi. lib.* 2. *cap.* 17. qui ait, *Ab his auditoribus summam eorum Jurisperitiam, insigne judicium, publicam authoritatem, incredibilemque gravitatem, quod in controversiis deciditur, tanquam ex oraculo dictum in omne ævum creditur, ut in rebus judicatis eorum sententiæ, quas Decisiones Rotæ vocamus, demonstrant, quorum quanta sit authoritas nemo nescius est, unde non injuria dici potest, quod tanta est Auditorum Rotæ opinio, quanta Pythagoræ apud Pythagoricos fuit, ut nullus non satis esse putet dicere, sic Rota definivit,* &c. hæc Gravatius. Et si, ut inquit Mandos. ubi supr. inter doctos scriptores non reperitur aliquis qui ad sacra Rotæ decreta non secus ac sitibundus ad limpidissimum fontem non currat, à qua doctorum scripta alioquin sterilia, frugifera ac fructuosa redduntur, nil mirum si ego scriptorum minimus plures decisiones, & resolutiones Rotæ adducam, quibus doctrinam meam confirmem, & Tractatum meum amplificem, & exornem, & locupletem, licet aliquando à Rotæ sententia discedam, jure, seu ratione cogente, utpote nullius addictus jurare in verba magistri, placuitque multas earum integras ponere, licet non totæ faciant ad id de quo ibi agitur, tum ut earum intentum factumque, & jus melius percipiatur, tum ut Lector fruatur earum solida & exacta doctrina, tum etiam quia serviunt ad dicta alias, ubi eas allegamus remittendo ad locum ubi ponuntur, & cui non placuerit, seu per tempus non licuerit decisiones positas legere, & in eis immorari, poterit absque ulla detentione, & difficultate eas prætermittere, sive pertransire. Nec miretur Lector quòd earum allegationes aliquæ non sunt fideles & certæ; id enim præcipuè provenit ex errore, & incuria scribentium & transcribentium. Variantur etiam allegationes ex diversitate editionum; quod etiam dictum sit pro nostris allegationibus, quarum fidelitatem veritatemque tam quoad doctrinam quàm quoad loca curavi quantum potui. Omnia autem in hoc Tractatu contenta, & à me scripta libenter subjeci S. Sedis Apost. sapientumque hominum censuræ ac judicio.

INDEX

INDEX PARTIUM
ET CAPITULORUM
PRIMI TOMI
TRACTATUS DE BENEFICIIS.

PRIMA PARS.

De nomine, diffinitione & divisione Beneficii.

SECUNDA PARS,

De utilitatibus provenientibus ex Beneficio.

TERTIA PARS,

De obligationibus, & oneribus Beneficii.

§. I.

Index Partium & Capitulorum.

QUARTA PARS,

De modis providendi & disponendi de Beneficiis, eaque acquirendi.

QUINTA PARS,

De his ad quos spectat dispositio, & provisio Beneficiorum.

§. II.

SEXTA PARS,

De executoribus literarum & gratiarum Beneficialium.

NICOLAI GARCIÆ TRACTATUS DE BENEFICIIS AMPLISSIMUS, ET DOCTISSIMUS.

PARS PRIMA

DE NOMINE, DEFINITIONE, & Divisione Beneficii.

CAPUT I.

De Nomine Beneficii, & Origine.

SUMMARIA.

1 *Beneficium in genere quid sit*, & num.2. & 3.
4 *De Varia acceptione verbi*, beneficium, *remissivè.*
5 *In jure Pontificio, & materia Canonica, appellatione beneficii intelligitur beneficium Ecclesiasticum.*
6 *Beneficii nomine per Antonomasiam beneficium Ecclesiasticum intelligitur.*
7 *Beneficium ab aliquibus, Sacerdotium dicitur, sed non est relinquendum verbum beneficium usitatum.*
8 *Beneficium dicitur etiam prabenda, & quomodo accipitur prabenda*, & num. 9.
10 *De origine beneficiorum remissivè.*

BENEFICIUM in genere est benevola actio * tribuens gaudium capientibus, *ut in capite 1. in quibus*
1 *causis feudum amittatur*; ex Seneca *lib. de benefic.* 1. tradunt Selva *de benefic.* 1. *part. quæst.* 1. & Quintanadvennas Ecclesiasticon, *lib.* 1. *cap.* 1. & D. Cardin. Tusch. *conclusione* 53. *litera B.* Et quamvis ista
2 diffinitio † impugnetur à Lud. Gomezio *in rubr. de rescript. à n.*2. non oportet in hoc immorari, qui parum refert præsertim ad praxim. Seu beneficium est
benefactum in alium c llatum, † sive gratia, Corr s. 3
in Paraphrasi Sacerdotiorum, seu *tract. de benefic. part.* 1. *cap.* 1. *nu.*5. Rebuff. *in praxi, titulo* 1. quid sit beneficium *nu.* 2. *&* 4. Consonant Michael del Vilar *in tract.* del Patronado de Calatayud. 4. *part.* §. 1. *nu.* 8. Azor. *instit. mor.*2. *p. lib.*3. *cap.*1. *quæst.* 1. & Joan. Quintin. Heduus *in repet. cap. de multa de prabend. à n.*3. qui ait, quod beneficium est id quod per actionem quandam benevolam & spontaneam datur alteri, & præstatur utiliter.

Et de varia acceptione verbi beneficium † viden- 4
dus est Quintanadvennas *d. cap.* 1.

In jure verò Pontificio, & in materia Canonica,
† & Ecclesiastica appellatione beneficii intelligitur 5
beneficium Ecclesiasticum, de quo est noster tractatus. Card. *in Clem.*2. *de judiciis*, *n.*5. 8. *not.* Ripa *in rubr. de rescript. n.*5. Probus ad Monachum *in cap. nullus de temporib. ordinand. in* 6. *n.*2. Rebuff. *d. t.* 1. *nu.*8. *&* 9. Franc. Marcus *decis.*525. *nu.* 4. *part.*1. & Manuel Rodriguez *q. regularium to.*1. *q.*34. *art.*1. & Azor. *sup. d. q.*1. & ut inquit Corrad. *d. cap.*1. *in fin.*
beneficii * nomine per Antonomasiam quandam, vul- 6
go beneficia Ecclesiastica tantum intelliguntur, idem Joan. Quintin. *supra num.* 4.

Et quamvis aliqui beneficium Ecclesiasticum Sa-
cerdotium dicere malint * ut Corrat. *in d. Paraphrasi*, 7
& Tiraquell. *in tractat.* cessante causa 1. *part. n.*46 & ita etiam appelletur, ut per Calepinum *verb. Sacerdotium*,

cerdotium, & Vocabularium Ecclesiasticum, tamen verba usitata receptaque apud Jurisperitos & Canonum authores non sunt mutanda, & licet beneficium Sacerdotale ita dici posset, ut in cap. penult. ne prælati vices suas, non tamen alia beneficia & Sacerdotium pro presbyteratu, vel officio ipso, seu dignitate Sacerdotis sumitur, Rebuff. in dict. praxi in procemio. Duar. de sacris Ecclesiæ ministeriis, lib. 2. cap.3. P. Pechius in reg. beneficiam lib.6. n.1. Doctor Sahagun de Villasancta præceptor meus in cap. fin. de sequestratione poss. n.20. Calep. & Vocabul. Ecclesiast. sup. & Anton. & Azor. supra nu.1. Dicitur verò be-
8 neficium etiam præbenda. * Nam præbenda non solum accipitur pro præbenda Canonicali, nempe Canonicatui connexa, quæ dicitur propriè & strictè præbenda, & est spiritualis ratione Canonicatus cap. dilecto, de præbend. & pro præbenda merè temporali, nempe quæ datur pro labore seu officio temporali, ut advocato, medico, seu magistro, Abb. in cap. cum M. de constit. n.22. & ibi Felin. ex n.13. Decius 99 & Ripa 170. Cardin. in Clement. final. de præbend. sub num. 4. & ibi Imola cons.328. num. 8. Corras. d.1. part. cap. 2. nu. 4. Marc. Anton. Cuchus in institutionibus, canon. parvu lib.2.cap 6.de præbend. §. 2. Alexander Moneta de optione, cap.2. à n.13. & alii. Sed etiam largè pro omni beneficio, seu jure percipiendi * proventus in Ecclesia ratione officii,
9 Felin. in cap. postulasti, de rescript. n 4.3. concl. Ripa versic. 2. modo, & Cuchus ubi supr. & ita videtur sumi in rubrica, de præbend. & dignit. quæ verba ponuntur tanquam genus, & species. Et tradit post hæc visus, Hier. Gonzalez ad reg. de mensib. gloss.5. §.1. Sumitur etiam præbenda pro beneficio canonicali, seu pro canonicatu & præbenda simul, sicut etiam canonicatus pars pro toto, ut in cap. tua 32. de verb. sign. & in cap. 1. & in cap. fin. §. in præbendis, ubi id notant Dom. & Franc. n.1. de consens. in 6. & in c.1. ne sede vacante, in 6. & in multis aliis juribus, præcipuè Rub. & de concess. præb. in 6. Conc. Trid. sess 5. cap.1. & sess. 24. cap. 8. de reform. & communi loco loquendi Rot. decis.659. nov. Farin.

De origine autem beneficiorum Ecclesiasticorum
10 † (quia non placet aliorum scripta transcribere) videndi sunt Selva part. 4. quæst.4. Dua. d. lib.2. cap.1. Rosiniacus de beneficio seu lib. 3. de re sacerdotali, cap.1. à num.3. Barsatus cons. 126. ex n 30. & lib.2. & cons.352. nu 10 lib. 4. M. Anton. Marsilius Columna de Ecclesiastic. redditibus, cap.3. latè Pet. Gregorius in tract. de benef. cap. 2. rectè Quintanadvenas d. lib. 2. cap.2. & Lælius Zechius de republica Ecclesiastica, cap. de beneficiatis, nu.1. & in tract. de benef. & pension. Eccles. cap.1. Azor. d.2. part. lib. 6. cap.1. quæst. 2. Isidor. Mosconius de majest. milit. Eccles. lib.1. part.3. cap.1. & de Card. Tusch. d. concl. 53. lit. B, à num.3.

C A P U T II.

Quid sit Beneficium.

S U M M A R I A.

1 *Beneficii Ecclesiastici varias diffinitiones, qui tradunt.*
2 *Beneficium est jus percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis clerico propter divinum officium competens.*
3 *Ista diffinitio rectè explicat naturam beneficii.*
4 *Loco verbi, clerico, melius esset ponere personæ Ecclesiasticæ, & addere vel obsequium, ut diffinitio rectè comprehendat perceptorias.*
5 *Beneficium est jus spirituale.*
6 *Non principaliter, sed annexum*, & num. 7.
8 *Simonia in beneficiis solum est de jure positivo secundum canonistas*, & num. 9.
10 *Contrarium tenent Theologi.*
11 *Et aliqui distinguunt.*
12 *Sententia Canonistarum indistinctè est verior.*
13 *Juxta quam facilè excusantur aliqua vitia simoniæ.*
14 *Pecunia non datur pro executione ordinis, aut clavium, sed pro jure percipiendi fructus.*
15 *Contraria sententia posset procedere in Episcopatibus, & aliis prælatis.*
16 *Respondetur* cap. ex multis 1. q.3. nu.17. & 18.
17 *Et quod sensus moralis in scriptura, non probat aliquid esse de jure divino.*
19 *Respondetur* cap. ex diligenti, de simonia.
20 *Concordia Ugolini inter opiniones Canonistarum, & Theologorum.*
21 *Quam tenet etiam Navar.*
22 *Auditoratus, & clericatus cameræ, quomodo vendantur.*
23 *Concordia Ugolini parum distat ab opinione Canonistarum.*
24 *Et si in beneficio principale esset potestas spiritualis, non esset simonia de jure divino aliquid dare, habito respectu ad fructus.*
25 *Exemplo auditoratus, & clericatus cameræ & aliorum officiorum seu dignitatum hujusmodi.*
26 *Sententia Durandi quod nulla est simonia de jure positivo communiter reprobatur.*
27 *Licet Valentia dicat eam non esse propriè simoniam, admittit tamen esse contra religionem.*
28 *Beneficium non potest à laico sine privilegio Apostolico teneri.*
29 *Cum ex privilegio Apostolico Beneficium laico conceditur fit quid sæculare, & laicum.*
30 *Capellania erecta in titulum beneficii, potest ex ordinatione fundatoris dari puero ante 1. tonsuram titulo sæculari.*
31 *Si fundator expressè ita disponat.*
32 *Beneficium non potest à laico conferri.*
33 *Nisi ex privilegio Apostolico.*
34 *Cum laicus ex privilegio confert beneficium, non requiritur institutio, aut confirmatio Episcopi, aut alterius clerici.*
35 *Neque ex conditione in limine fundationis apposita potest laico jus conferendi competere.*
36 *Nec sufficit ad hoc immemorialis.*
37 *Resolutio Rotæ.*
38 *Sola immemorialis etiam cum allegatione privilegii non suffragatur cum adest incapacitas, nisi fama privilegii concurrat.*
39 *Resolutiones Rotæ circa hoc usque ad 47.*
48 *Juxta quas sunt accipienda, quæ de decimis à laicis possessis tradunt aliqui Doctores.*
49 *Judex laicus de causa beneficii non potest cognoscere.*
50 *Non solum in petitorio, sed etiam in possessorio.*
51 *Et contraria sententia improbatur per doctores relatos*, & num. 57.
52 *Causa possessoria beneficii & aliorum spiritualium, seu quasi dicitur Ecclesiastica.*
53 *Possessio beneficii est, quid spirituale seu connexa spirituali, & ideo carenti non licet redimere vexationem.*
54 *Resolutio Rotæ.*
55 *Esto quod causa possessorii beneficii non esset spiritualis, non posset de eo inter clericos laicos cognoscere.*
56 *Resolutio Rotæ.*
58 *Respondetur* cap. fin. de judiciis.
59 *Si clericus ageret contra laicum qui eum turbat seu vexat sive infert in possessione beneficii, ne eum vexet, judex laicus esset competens.*
60 *Beneficium datur propter officium, quod in laudibus divinis consistit.*
61 *Quomodo cognoscatur beneficium.*

62 *Reso-*

62 *Resolutio Rotæ.*
63 *Alia Resolutio Rotæ.*
64 *Et alia.*

1 BEneficii Ecclesiastici varias diffinitiones tradunt * Selva *de benef.* 1. *p. quæst* 1. Duar, *lib.* 2. *cap.* 1. Jo.Nicol.Gimon. *enchir. benef.* 1. 1. *cap.* 1. *n.*7. Quintanadvennas *lib.* 1. *Eccl. cap.*3. Pechius *in reg. beneficium*, *n.*2. Medices *de diffinit.*2. *p. cap* 16. Navarr. *de redditib. Ecclesi.* 1. *quæstion. monito* 55. *n.*4. Hoieda *de incompatib. benefic. in præfat. nu* 2. D. Sahagum *in cap. fin. de sequestrat. poss. num.*20. Barthol. Ugolinus *de censuris tab.*4. *de suspens. c.*8. *in princ. n.*2. & Zech. *de benef. & pensio. Eccl. c.* 1. *nu* 8. & post hæc scripta visus Hieron. Gonçalez *ad reg. de mensib. glos.*5. *in princ. à nu.*2. & Azor. *instit. moral.*2. *part. l.*3. *cap.* 1. *qu.*2.

Sed mihi placet diffinitio Corrasii 1. *part. c.*2. *n.*1.
2 quam etiam tradit * Pechius *suprà*, & Cardinal. Toletus *in summa lib.*5. *c.*76. ubi etiam declarat, nempe quod beneficium est jus percipiendi fructus, ex bonis Deo dicatis, clerico propter divinum officium
3 competens. Quæ * diffinitio rectè explicat naturam & substantiam beneficii & videtur converti cum suo diffinito juxta *lib.* 1. §. *solutum. ff. de dolo*, & parum differt ab ea quam tradit Quintanadvennas *ubi suprà*, & Azor. & Leonardus Lessius *de just. & jure lib.* 2. *c.*34 *dub.* 1. *nu.* 1.

4 Adverto tamen quod loco verbi, *clerico*, * melius esset ponere, *persona Ecclesiastica*, ut ponit Navar. *supra*, & ibi, *propter divinum officium*, addere, *vel obsequium*, ut ista diffinitio rectè etiam comprehendat præceptorias, seu commendas militum ordinum militarium quæ sunt beneficia, ut dicitur *infra c.*4.

5 Dicitur autem beneficium esse jus * & quidem spirituale, ut ait Corras. *d. c* 2. *nu.*2. cum glos. *in sum.* 1. *quæst.*3. Panorm. & Fel. *in c. consulere de simonia*, & est text. *in cap. dilecto* 25. *de prabend. & in Rub. de concess. prabend* & tradit Hojeda *de incompat. benef. c.*12 *n.* 1. & 3. Sed intelligi debet non quod sit jus
6 spirituale principaliter * & in se, sed potius temporale cum sit jus percipiendi fructus, qui sunt temporales, sed dicitur spirituale, quia est spirituali connexum dependenter sive consequenter, quoniam præsupponit clericatum, ut inquit D. D.Thom.2.2. *qu.* 100. *art.* 4. & ibi ejus expositores. Abb. *in d c. consulere*, *n.*3. Navarr. *in Man. c.*23. *nu.*108. Soto *de justitia & jure lib.*9. *q.* 1. *art.* 1. Barth. Ugolin. *de simonia tab.*1. *de simonia in genere*, *c.*24.

Dicitur etiam jus spirituale aut spirituali anne-
7 xum, *. quia beneficium datur propter officium, *c.fin. de rescr. in sexto*, Redoanus *de simonia*, 1. *part. c.* 4. *num.*12. & *c.* 29. *num.* 1. & ita erit accipiendum quod tradit Lessius *sup. à n.*2. tria posse distingui in beneficio. Primum est ipsum officium, seu obligatio ad illum: & hoc est omnino spirituale, non tamen est beneficium, sed fundamentum, & causa beneficii. Secundum est jus percipiendi certos reditus ex bonis Ecclesiasticis: & hoc jus est propriè beneficium, nasciturque ex officio tanquam ex sua causa, & est quid spirituale, quia oritur ex re spirituali, nempe officio, in quo fundatur, & cui inseparabiliter est annexum. Tertium sunt ipsi fructus, qui sunt quid spirituale.

Unde infertur simoniam in beneficiis solum esse de jure positivo, & simoniam, quia prohibitam à
8 jure nempe positivo, & humano * prohibente venditionem illorum propter connexitatem, ordinem, & respectum, quem dicunt ad spirituale, & sic constituente talem actum in specie simoniæ: Quam sententiam tenet gl. *in cap. ex parte in verbo dimittere*,
9 *de officio* † *deleg. & in cap. cum pridem*, *verbo illicitè de pactis*, & sequuntur Butrius & Dec. *n.* 23. *in d. c. ex parte*, Card. *in capit.*1. *de simonia*. Fel. *in cap. ad audientiam* 2. *n.*3. *de rescript.* Caccialup. *de person. quæst.*19. *nu* 5. Julius Clarus *lib.*5. *recept. sententiarum* § *simonia*, *n.* 5. Joan. Carrafa *in tract. de simonia num.*58. & *seqq.* Fiam. Paris. *de resignatione beneficii*, *lib.*14. *quæst.*3. *nu.* 10. & Ludov. Carbo *de restitutione qu.* 60. *d. cap.*4. *col.*1. Card. Tusch. *concl.* 250. & 552. *num.* 8. *lit. S.* & Canonistæ communiter, ut ex citatis apparet.

Quamvis contrarium * teneant Theologi, quos se- 10
quitur Cajet. *to.*2. *tractat. de simonia*, *quæstion.* 1. & *in sum. verbo simonia*, Victoria *in relatione de simonia*, *n.*44. Soto *d. lib.*9. *quæst.*5. *art.*2. & *qu.*7. *art.*2. Aragon.2.2. *quæst.*100. *art.*4. Valentia 3. *to. super secunda secunda*, *disput.*6. *qu.*16. *punct.*2. Cosmas Philiarchus *de officio sacerdotis*, 2. *part. lib.*6. *cap.*2. *tertia conclusione*. Lud. Lopez *instruct. conscientia*, 1. *to. cap* 299. & 302. Manuel Rodrig. *in summa*, 2. *to. cap* 56. *n.*3. & 5. & *cap.*59. *n.*11. Vega *in sum.*2. *part. cap.*101. *casu* 9. & 52. Pet. Led. *in sum* 2 *part. tract* 12. *conclus.*19.20. & 29. Azor.3. *part. lib.*12. *cap.*18. *quæst* 3. Et novissimè Fr. Raph. de la Torre *de relig.* 2. *tom. quæst.*110. *art.*4. *disp.*2. Cantaret. *in d. explic præcep. Decalogi*, *lib.*2. *cap* 52. *n.*227. *in fin. per totum*, & D. Sahagum *in d. cap. ex parte* 1. *de offic. deleg n.*5. dicens communiorem sententiam esse non solum in ordinibus, sed etiam in beneficiis, simoniam lege divina damnari: obtinere tamen in simonia propria, quando datur temporale ad consequendos ordines vel beneficia, non tamen in simonia impropria, impropriam enim à lege solum positiva damnari certum est, &c. & ex Canonistis Navarr. *d. cap.*23. *nu.*108. D. Covarr. *in reg. peccatum* 2. *part.* §. 8. *versiculo*, & licet quibusdam, & Thom. Campegius *in tract. an Papa labem simoniæ incurrere possit*, *per totum*, in benefi- 11
ciis habentibus administrationem ordinis, vel executionem clavium, licet non aliis sequuntur, Abb. *in repet. extirpanda*, §. *qui vero*, *de prabend. à n.* 53. & *in cap.* 1. *de simon. à n.*6 & ibi Bellenzio. *in additione*, Rebuff. *in rep. d* §. *qui vero ad fin.* Cassad. *decis.*2. *de simonia*. Redoan. *de simonia*, *part* 1. *c.*34. *num.*34. Jacob. de Graffiis *in decis. aurea casuum conscientia*, *lib.*2. *c.*96. *nu.*14.

Sed revera opinio Canonistarum indistinctè te-
nentium * simoniam in beneficiis esse de jure posi- 12
tivo, ut dixi, verior est, nam ut ex supra dictis apparet, beneficium non est principaliter, & in se spirituale, quicquid Cajet. Soto & alii citati dicant, unde secluso jure positivo id inhibente possent absque vitio simoniæ vendi, juxta tradita per Cajet. *d. verbo simonia*, 3. *reg.*

Et juxta hanc sententiam facile excusantur à vitio
simoniæ aliqua quæ * alias difficillimè excusantur 13
per Theologos, ut per Bart. Medinam *in sum. lib.*1. *cap.*14. §. 22. S. Aragon. *ubi supra versicul. sed est dubium consequens de pensionibus*. Vegam *in sum.*2. *part. cap.*65. *casu.*4. & Pet. Ledesm. *d tract.*12. *circa* 24. *conclusionem*.

Nec obstat quod in collatione beneficii datur
aliquando executio * ordinis, aut clavium, ut in 14
beneficiis curatis, quia pecunia non datur pro hac executione, quæ est spiritualis, sed pro jure percipiendi fructus, quod est beneficium, Anania *in d. cap.* 1. *de simonia*, *nu* 8. cum eo Decius *in d. cap. ex parte nu.*27. Joan. Carrafa *sup. n.* 60. & beneficium non est jus illud administrandi sacramenta & divina faciendi, sed est percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis cui est annexum jus illud administrandi sacramenta, quia beneficium, ut dictum est, datur propter officium.

Et contraria sententia † posset procedere in Epis- 15
copatibus, & aliis Prælatis & officiis in quibus principale videtur prælatia, & jurisdictio potestasque spiritualis.

Nec obstat text. *in cap. ex multis* 1. *quæst.*3. † qua- 16
tenus

textus dicit, quod per nummularios, quos Dominus
ejecit de templo Matthæi 21. Ecclesiastici beneficii
venditores designantur, unde videtur simoniam in
17 beneficiis esse de jure divino, quia * respondetur
quod intelligitur in sensu morali non in literali, quia
sensus moralis non facit argumentum efficax ad pro-
bandum aliquid esse de jure divino D Thom. 1. *part.*
quæst. 1. *art.* 10. & ibi moderni ejus expositores, idem
D. Thom. *quodlib.* 7. *art.* 14. *ad quartam*, Rutilius Ben-
zonius Episcopus Lauretanus *in speculo Episcoporum*,
seu de fuga, *lib.* 2. *quæst* 2. *dub.* 5. & Salmeron *prole-*
gom. 19 Alphons à Castro *adversus hæreses lib.* 1. *cap.* 3.
Alph. de Mandoças *in quodlib. quæst.* 2. *expositiva*, §. 1.
Andr. de Acitores *de Theologia Symbolica, prolego.* 7.
à n. 76. Azor 1 *part. lib.* 7. *cap.* 2. *quæst.* 10. & in pro-
posito Suar. *de relig.* 1. *tom. tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 12.
18 Ex quo etiam potest responderi illi textui, * quate-
nus postea dicit simoniam in beneficiis esse contra jus
divinum, potest enim intelligi juxta dicta quod sit
contra jus divinum, in sensu morali tamen.
19 Rursus non obstat Text. *in * cap. ex diligenti*, *de*
simonia, ibi præsertim cum hæc taliter præstita divi-
nis & humanis legibus contra noscantur. Ex quibus
videtur simoniam in beneficiis esse contra jus divi-
num, quia respondetur cum gloss. ibi verò divinis,
quod ibi leges canonicæ & Ecclesiasticæ dicuntur
divinæ ad differentiam legum civilium, ut *in cap.* 1.
de juram. calumniæ, ibi nos itaque divinæ & huma-
næ legis, & facit *cap. fin* 3. *quæst* 5. ibi, divina id est
Ecclesiastica. Nam & jus Canonicum lato quodam
dicendi modo divinum jus dici solet Covarr. *cap.* 31.
sub n 2. optime Canus *de locis Theol. lib.* 5. *cap.* 5. *ad*
tertium argumentum, & Franc. Vargas *de Episcopo-*
rum jure axiom. 8. & 9.
Post hæc scripta vidi Barth. Ugolinum *in d. tract.*
de simonia, qui tabula 1. *de simonia gen. cap.* 2. §. 5. sic
20 concordat opiniones Canonistarum * & Theologo-
rum, quod aut Romanus Pontifex beneficium ven-
dens habet in animo vendere jus illud sacramenta
administrandi, & divina faciendi, & sic exercendi
clericale munus in eo beneficio, tamen nullo modo
existimandum est: & in hoc casu ait veram esse opi-
nionem Theologorum, aut in animo habet vendere
tantum jus percipiendi fructus temporales & tempo-
ralia ipsa beneficii, non autem jus illud clericalis
muneris exercendi, & in hoc casu ait veram esse
opinionem Canonistarum, sicut calices consecrati
corporalia, & alia hujusmodi vendi possunt, habito
respectu ad materiam ipsarum, non autem ad con-
secrationem, ut Doctores communiter tenent, &
ulus observat. Concludit ergo quod tituli beneficio-
rum respectu habito ad jus administrandi ordines ju-
risdictionemque Ecclesiarum exercendi à Romano
Pontifice vendi non possunt, sed solum habito res-
pectu ad bona temporalia ipsorum.
21 Hinc ait * quod Auditoratus, & clericatus came-
ræ, & alia officia, seu dignitates hujusmodi, licet
respectu habito ad potestatem jurisdictionemque Ec-
clesiasticam, quam habent vendi non possint à Papa
sine simonia, si tamen vendantur habito respectu ad
emolumenta & fructus, quæ ex ipsis consequuntur,
simonia non committitur, in quam partem hujusmo-
di alienationes à Papa fieri accipiendum est. Et ita
apparet ex litteris auditoratus cameræ Gregor. XIV.
ad favorem D. Camilli Borgosi nunc Sanctissimi
D. N. Pauli Quinti, quas ponit Salustius Tiberius *in*
pract. auditoris Cameræ lib. 4. *ad fin.* ibi. Et quia
dictus Horatius in ejusdem Sixti prædecessoris, &
dictæ sedis subventionem pro pretio emolumento-
rum dicti officii auditoratus 60. millia scut. mone-
tæ solvere promiserat, ac realiter, & cum effectu
22 solvere inceperat. Et idem quod * Ugolinus, reperit
tenere Navarr. *dict. cap.* 23. *num.* 108. *vers.* 9. quod
in novissimis editionibus à quo id sumpsit Ugo-
linus. Licet sibi videatur attribuere dictam concor-
diam.
Sed hæc concordia sententiæ Ugolini, ac Navarri
parum distat ab opinione * communi Canonistarum 23
qui non negant vendere beneficium habito respectu
ad jus illud divina faciendi, esse simoniam ex natura
sua, & jure divino, sicut dare pretium pro calice,
habita ratione consecrationis Soto *lib.* 9. *qu.* 5. *art.* 2.
assertione 2. Sed dicunt absolutè non esse simoniam
de jure divino vendere beneficium, quia principali-
ter & in se, ut est dictum, est quid temporale, sicut
absolutè loquendo dicitur non esse simoniam ven-
dere calicem consecratum, quia principale in eo est
materia, & sic cum absolutè venditur intelligitur
vendi temporale, Caiet. *de verbo simonia*, & Tolet.
in sum. lib. 5. *cap.* 87. 4. *reg.* habetur autem ex sententiâ
Ugolini, quod etsi in beneficio principale esset jus 24
divina faciendi, seu potestas spiritualis, ut in Episco-
patibus & aliis prælatis, & officiis diximus, non esse
simoniam de jure divino aliquid dare, seu accipere
habito respectu ad temporalia, & sic pro fructibus
beneficii, seu jure percipiendi illos, sive pro pretio
illorum, nec Papa in hoc committeret simoniam,
quod rectè comprobatur exemplo auditoratus & cle-
ricatus cameræ, & aliorum officiorum * seu digni 25
tatum hujusmodi curiæ Romanæ, in quibus princi-
pale est potestas jurisdictioque Ecclesiastica, & spi-
ritualis cum sint officia, & tamen venduntur à Papa
habito respectu ad emolumenta illorum. Aliter con-
cordat dictas opiniones Lessius *de just. & jur. lib.* 2.
capit. 35. *à num.* 17. quod si beneficium consideretur
formaliter, quatenus est jus fructuum obtingens per
officium sacrum, seu mediante officio sacro sic jure
divino est invendibile; quia non potest vendi offi-
cium sacrum, per quod hoc jus habetur: vendere
enim hoc modo jus fructuum est vendere officium, in
quo illud jus consistit. Si verò beneficium vende-
retur materialiter, nempe pro jure ad illos fructus;
qui officio sunt annexi: sic beneficium potest vendi
absque simonia juris divini: quia jus illud potest se-
parari saltem facto, vel tentari separari ab officio:
& hic non esse verè simoniam juris divini, nisi quis
intendat jus fructuum vendere mediante officio, ut
dixit Adrianus *quodlib.* 9. *ad quintum principale.* Sed
ista concordia & distinctio est multum metaphysica,
& mihi non placet: nec verum est, secluso jure po-
sitivo seu Ecclesiastico, quod vendere beneficium
formaliter, seu jus fructuum obtingens per officium
seu immediante officio, est vendere officium, ut pa-
tet ex dictis.
Similiter etiam non placet alia conciliatio dicta-
rum opinionum cum prædicta Lessii in parte conve-
niens, quam novissimè adducit Suarez *de relig.*
tract. 3. *lib.* 4. *cap.* 24. *ex n.* 33. nempe, media formali,
vel virtuali separatione præbendæ, seu fructuum,
quoad aliquam saltem eorum partem, posse Ponti-
ficem cum exactione alicujus pecuniæ dare benefi-
cium; nulla verò facta separatione non posse, & ita
absolutè loquendo non posse vendere beneficium,
quia si beneficium non separatur ab officio spirituali
quando venditur beneficium, pretio emitur facultas
obtinendi illos reditus, & jus ad illos, mediante spi-
rituale ministerio: ergo emitur & venditur ipsum
spirituale ministerium, saltem ut medium necessarium
ad temporalia acquirends. Et confirmat *cap.* 1. *si quis*
objecerit 1. *quæst.* 3. & sic inferiores prælatos qui non
possunt disjungere fructus beneficii à beneficio ex
prohibitione juris positivi, & privatas personas pos-
sidentes beneficia, in quibus nulla est potestas fa-
ciendi ullo modo separationem unius ab alio, non
posse vendere beneficia sine simonia contra jus divi-
num, &c. ut latius per Suarez *ibi.*
Nec supra dictis obstat sententia Durandi *in quæst.*
d. 25. *qu.* 5. *nu.* 9. qui nullam * admittit simoniam de 26
jure

jure positivo, quem sequitur Arrag. *d. quæst.* 100.
art. 1. circa secundam conclusionem D. Thomæ, di-
cens nullam esse verè & propriè simoniam prohibitam
tantum jure positivo, sed omnes esse contra jus na-
turale, & divinum, quicquid in hac re dicant Ca-
nonistæ, nam ista sententia communiter reprobatus,
ut per Navarr. *d. c.* 23. *num.* 100. *vers.* 2. *quod.* Et
Victoriam *in d. relectione, de simonia nu.* 12. & 16.
& rectè eum impugnat Soto *d. art.* 2. Joan. Gutier.
can. quæst. lib. 2. *c.* 23. *num.* 11. Lessius *d. lib.* 2. *c.* 35.
dubit. 4. Suar. *d. tractat.* 3. *de relig. lib.* 4. *c.* 7. & *c.* 29.
num. 5. & *c.* 31. Azor. *to.* 3. *lib.* 12. *c.* 24. *quæstion.* 2.
& Fr. Raph. de la Torre *de relig.* 2. *tom. qu.* 100.
art. 1. *disp.* 2.

Et quamvis Valentia *d. quæst.* 16. *punct.* 5. dicat
27 eam non esse propriè simoniam, sed † impropriè, &
per quandam analogiam, admittit tamen esse contra
religionem, & non solum contra obedientiam; ut
dicebat Durandus.

Secundò ex eo quod beneficium est jus spirituale
28 infertur, non posse à laico, utpote spiritualium † in-
capace, *c. causam quæ de præscript.* sine privilegio
Apostolico teneri, Felin. *in c. cum adeo à nu.* 2. *de
rescript.* Staphil. *de literis gratiæ, nova forma expe-
ctativarum, nu.* 24. Ripa *in c.* 2. *de judiciis, nu.* 129.
& 134. Probus ad Monachum *in c. nullus, de tem-
por. ordin. in sexto, ex nu.* 11. Selva *de benef.* 1. *part.
quæstion.* 7. *num.* 8. & 9. & 3. *part. quæst.* 6. Rebuff. *in
praxi, tit. de clericis,* & à quibus, & quomodo creen-
tur *nu.* 4. Corras. 1. *part. c.* 2. *n.* 4. & 3. *part. c.* 1. *nu.* 1.
Ruffin. *c.* 1. *nu.* 39. & P. Gregor. *de benef. c.* 36. Lam-
bert. *de Jurepatran.* 1. *part.* 2. *lib. qu.* 7. *art.* 7. & 29.
ad fin. Gigas *de pension. quæst.* 21. *n.* 4. Aymon. Cra-
vetta *cons.* 93. *n.* 1. & 104. *nu.* 4. & 134. *num.* 40. Ca-
pra *reg.* 97. *n.* 39. Mandos. *de signatura gratiæ, titul.
de provision. ex vers. indubitati juris est,* & *in reg* 24.
Cancel *quæst.* 4. *n.* 3. & 12. Franc. Marcus *decis.* 1353.
part. 1. Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.* 4. *cap.* 2.
à nu. 1. & 32. & novissimè post hæc Gonçalez *ad
reg. de mensib. glos.* 2. *à nu.* 60. & *gl.* 5. *nu.* 9. Alex.
Monet. *de distribut.* 2. *par. quæst.* 19. *nu.* 33. Leo *in
Thes. for. Eccl. cap.* 22. *à n.* 19. & 24. Mosconius *de
Majest. milit. Eccles. part.* 3. *cap.* 2. *p.* 450. D. Card.
Tusch. *concl* 56. *lit. B.* Ugol. *de offic. Episcop. cap.* 50.
§. 6. *n.* 2. & Michael Martinez del Villar del patrona-
do de Calatayud. 9. *part.* §. 2. *n.* 4. *ad fin.* qui tamen
malè ait, etiam ex consuetudine immemoriali posse
Reges habere canonicatus, non obstante quod sint
Laici, citans Abbatem *in cap extirpandæ,* §. *qui
verò, n.* 27. & 28. *de præbend.* Montalvum *verb. Rex.
vers. Rex Franciæ,* & *glos. pragm. sanct. tit. de anna-
tis,* §. *item quod dict. verb. Regaliæ,* qui id non di-
cunt, & convincitur *ex dictis infrà, à nu.* 35. & *alii.*
Et ideo in diffinitione dicitur, clerico, seu personæ
Ecclesiasticæ competens.

Et cum ex privilegio Apostolico beneficium laico
29 conceditur, beneficium * ipsum efficitur quid secu-
lare, & laicum, seu ita dicam, secularizatur, ita
ut sit jus quoddam sæculare in mera temporalitate
percipiendi fructus consistens, & consequenter in
eo intervenire non posset simonia, Joan. Garciæ *de
expensis & meliorat. cap.* 9. *à n.* 93. Lasarte *de decima
venditionis, cap.* 19. *n.* 31. & Barbos. *in l. Titia, n.* 41.
ff. solut. matr.

Et quamvis solus Papa possit beneficia laica effi-
30 cere, & laicis dare, * tamen capellania erecta in ti-
tulum beneficii ex bonis alicujus authoritate Episco-
pi, potest ex ordinatione fundatoris dari puero ante
primam tonsuram, titulo sæculari, donec fiat cleri-
cus, qui tempore tenebitur ordinari, & fieri clericus,
& cum capax sit, & habilis horas recitare, non enim
repugnat ita fundari capellaniam cum authoritate su-
perioris, non ut ante primam tonsuram teneat eam
qui in titulum beneficii, quod fieri non potest, sed
ut pro eo tempore non sit beneficium, donec fiat cle-
ricus, & ex tunc tenebit eam ut beneficium, & in
titulum beneficii accedente tamen collatione ordina-
rii, nisi forte in principio, quo eam obtinuit interve-
nerit ipsius authoritas. Videtur tamen requiri * quod 31
fundator talis capellaniæ collativæ expresse ita dis-
ponat, quod possit dari puero ante primam tonsuram
titulo sæculari: si enim simpliciter diceretur, quod
talis capellania possit dari puero ante primam tonsu-
ram, intelligeretur de capellania ut sic, & ideo non
valeret talis dispositio.

Tertiò infertur beneficium non posse à laico † ea- 32
dem ratione conferri, *cap. Massana. cap. sacrosancta de
electione, cap. si quis deinceps, cap. nullus laicorum, cap.
per laicos, cap. laicos, cap. laici,* 16 *quæst.* 7. Abb. *in cap.
dilect.* 3. *de præbend. n.* 6. & Corras. *d.* 1. *part. cap.* 2. *n.* 4.
& 12. Rota *decis.* 318. & 343. *part.* 2. *divers.* & *in Aqui-
naten. Monasterii de qua infrà, n.* 37. & Azor. 2. *part.
lib.* 6. *cap.* 25. *q.* 19. cum aliis infrà allegatis.

Ex privilegio tamen Apostolico laicus etiam fœ-
mina potest beneficia * conferre *cap. Adrianus, cap. in* 33
synodo 63. *distinct.* Abb. & Corras. *ibi* Felin. *in cap. di-
lecta, n.* 1. *de testib.* & *in cap.* 2. *nu.* 3. *de majoritate &
obedientia,* Staph. *de litteris gratiæ, ultima forma
mandati, de provid. n.* 5. Selva *de benefic.* 2. *part. q.* 5.
nu. 1. *q.* 23. *nu.* 16. Ripa *in d. cap.* 2. *de judic. nu.* 34.
Probus ad Monachum *in cap. nullus de tempor. ordin.
in* 6. *ex n* 3. & *in cap.* 2. *de præbend. ex n.* 6. Aufret.
de potestate seculari super Ecclesias reg. 2. *n.* 25. Pala-
cios Rub. *in rep. cap. per vestras, de donation. inter
virum, in introductione n.* 28. Lamb. *de jurepatron.* 3.
part. 2. *lib. q.* 1. *art.* 11. Gigas *de pension. q.* 21. *n.* Joan.
Garcia *de nobilit gl.* 9. *n.* 25. Zecchus *de benef. & pen-
sion. cap.* 5. *n* 2. & Rota *in d. Aquinaten. Monasterii,*
& Gonçalez *gloss* 22. *n.* 13. & *gloss.* 23. *d.* 18. & 19. &
gl. 24. *n.* 154. & Azor. *in d. q.* 19. quicquid Villar del
Patronado de Calatayud. 4. *part. in princ. n* 1.

Et cum laicus ex privilegio Papæ potest conferre
beneficia, per talem collationem * acquiritur bene- 34
ficium, nec requiritur institutio aut confirmatio Epis-
copi aut alterius Clerici, ut clarè sentiunt citati, id
enim operatur privilegium: nec alias esset privile-
gium conferendi, quamvis contra teneat Joan Nicol.
Gimon. *in Enchir. benef. tit.* 2. *cap.* 3. *n.* 18. & 19. *ex d.
cap. in synodo,* quod id non probat, & ante eum Staphi-
leus *de literis gratiæ, tit. de vi.* & *effectu clausularum,*
§. *executor quomodo beneficia vacanti providere possit,
ad fin.* cum Innoc. & Dect. *in cap. quod sicut de ele-
ctione,* & *in cap. postulasti, de jurepatron.*

Sed cum laici secluso privilegio Apostolico sint in-
capaces istius juris conferendi * adeo, ut neque ex 35
conditione in limine fundationis apposita de con-
sensu ordinarii possit competere, Lambert. 1. *p. d.
quæst.* 9. *art.* 1. *nu.* 70. 96. & 105. & Colin. *in pragm.
sanct. d. tit. de Annatis,* §. *item quod dicta verba rega-
liæ,* & facit quid dicetur *infrà num.* 97. non sufficiet
* ad hoc immemorialis, Abb. Fel. Selva, Ripa *n.* 135. 36
Probus & Palacios Rub. *n.* 27. & 28. Azor. *ubi pro-
ximè.* Cosmus *in pragm. sanct. tit. de causis verbo pri-
vilegio.* Rochus *in cap. fin. de consuetudine sect.* 5. *n.* 44.
Lamber. *de quæst.* 1. *art.* 12. & Eman. Suarez *in thesauro
receptarum sententiarum, verbo benefic. conferēdorum
jus.* Rota *in d. Aquinaten. Monasterii,* 26. Janu. 1601.
Coram illustrissimo D. Seraphino, in qua fuit reso-
lutum: Nullum jus competere * Joanni ex collatione 37
ei facta per proregem, quia laici juris conferendi
sunt incapaces, eisque jus resistit, *ut in d. jurib.* & jam
fuit in hac causa resolutum, & tale jus neque præs-
criptione neque consuetudine quæritur, sed requiritur
privilegium Papæ, Abb. & Felin. *supr.* Alex. *consil.* 74.
nu. 17. & 19. *lib.* 4. idem Peregr. *de privil. fisc. lib.* 5.
titul. 8. *à nu.* 18. Alexand. Moneta *de decim. cap.* 5. *à
n.* 114. & novissimè D. Joann. de Beltrando Gueva-
ra canonicus doctoralis hujus Ecclesiæ Abul. & post

hæc Archiepiſcopus Salernitanus, & nunc Epiſcopus Pacenſis, *propugn. Eccleſ. libert. & Pontificiæ poteſtatis adverſus leges Venetiis latas*, §. 7. *primæ aſſertionis*, *n.*7. ubi ait: Quod cum laici ſint incapaces juriſdictionis Eccleſiaſticæ, illis non proficit præſcriptio immemorialis, quæ non æquivalet privilegio ubi adeſt incapacitas præſcribentis, & allegat Cardin. Tuſch. *concl.*342. *n.*117. *litt. L. verb. libertas Eccleſiaſtica, & verb. judex ſæcularis, concl.* 453. *nu.* 45. & noviſſimè Cevallos *quæſt.*897. *nu.* 473. & 1002. licet ſuperius à *n.*223. & 332. videatur contradicere. Et fuit reſolutum in Toletana juris nominandi, 27. April. 1584. Coram D. Blancheto, nec hic poſſe intrare diſpoſitionem, *cap. conſultationibus de jurepatron.* quia non concurrunt requiſita nempe titulus ſaltem coloratus, præſentatio, coram ordinario, & bona fides, ut per *gloſſ. in Butr. n.*8. & Text. ille loquitur in terminis juriſpatronatus, cujus laici non ſunt incapaces; nos autem ſumus in collatione facta à laico nomine Regis, quæ habet manifeſtam juris reſiſtentiam.

38 Nec poteſt dici ex immemoriali præſumi privilegium, ut in terminis dicit Joan. Garcia *d. gl.* 9. *n.*26. & 27. & poſt hæc Azor. & Alexand. Monet. *d. capit.*5. *de decimis à n.*116. Cevallos *d. q.*897. *à n.* 431. quia quicquid ipſe dicat, & Ripa *ubi ſuprà*, ſola immemorialis etiam cum allegatione privilegii non ſuffragatur cum adeſt incapacitas, niſi fama privilegii concurrat. Felin. *in d. cap. cauſam quæ de præſcript. à n.*2. & *in cap. cum contingat de foro compet. n* 4. & 5. Probus & Aufrer. *ubi ſuprà* Balbus *de præſcript.* 1. *part.* 5. *p. principalis: qu.*7. *à nu.* 16. Guil. Bene. *in repet. cap. Rainutius de teſtam. verb. & uxorem, deciſ.* 12. *nu.*78. Anton. Gabriel. *concl. de præſcript. à n.*16. Menoc. *d. præſumpt. lib.*6. *præſumptione* 86. D. Sahagum *in c.*2. *de judic. n.*167. Azor. *in inſtitutionibus moralibus li.* 5. *cap.* 12. *quæſt.* 1. *verſ. ſed objicitur.* Creſcent. *deciſ.* 1. *n.*2. *de decimis*, Puteus *deciſ* 365. *lib.*1. & facit *deciſ. ejuſ-*
39 *dem* 466. *lib.*2. & Guidobonus *deciſ.* 63. * *in manuſcriptis in una Hiſpal. decimarum de Tubuvienna*, in qua cum de anno 1551. dom. tenuiſſent. *Quod laici ante concilium Lateranen. erant decimarum incapaces, niſi in feudum, vel in conceſſionem ab Eccleſia habuiſſent, cum laici decimas detinere non poſſint, imo nec præſcribere, cap. cauſam de præſcript.* Rebuff. *de decimis, quæſt.* 10. *ut in deciſ. ejuſdem* 62. poſtea 1. Junii fuit tentum quod *ſi teſtes examinati pro parte Ducis Medinæ, ſuper articulis continentibus tempus immemoriale, etiam ante concilium Later. & privilegio Apoſtolico de perceptione decimarum dicunt hoc audiviſſe à majoribus, & de publica voce, & fama, probant intentionem Ducis*, ut in dict. deciſ. 63.

Et tenuit Rota in cauſa Legionen. Decimarum co-
40 ram Illuſt. Card. Joan. * Aldobrandino Frat. D. Clementis VIII. die 3. Julii & 23. Oct. 1564. & in cauſa Toletana juris decimandi 27. Apr. 1584. coram Illuſtr. Blancheto contra Ducem de Bejar, quæ habetur 2. *p. diverſorum deciſ.* 215. & refertur à Barboſa *in l. Titia n.* 45. *ff. ſolut. matr.* & in Placentina decimarum 31. Janu. 1586. coram D. Bubalo & cauſa Toletana juris nominandi contra eundẽ Ducẽ de Bejar 8. Febr. 1588. coram D. Orano, in qua dixerunt Domini: *Receptum*
41 *eſſe in ſacra Rota auditoria, ſolam * immemorialem poſſeſſionem non ſuffragari laico ad nominandum capellanos in parochialibus amovibiles, niſi concurrat fama privilegii, non ſecus ac in poſſidente decimas, cui præter immemorialem, aut famæ privilegii, vel recognitionis feudalis, vel æquipollentis probatio incumbit*, Balbus *in d. quæſt.*7. Gabriel *d. concl.* 1. *Et ſic dubitatum eſt qualis debeat probari fama, ſimplex ne, vel potius diuturna ſaltem ſpatio* 40. *Annorum, & Dominorũ unanimis fuit ſententia, diuturnam requiri non quadragenariam, nam probata diuturnitate famæ oritur præſcriptio privilegii.* Felin. *cap. cauſam, num.*3. *de præſcript. Quod quidem conjunctum immemoriali ſupplet incapacitatem laici, nam hac fama privilegii non requirit quod ſit incluſa probationi immemoriali, ſed ſufficit quod accedat per aliquod tempus diuturnum, cujus quidem quantitas ſecundum ſubjectam materiam arbitrio judicis relinquitur.* Menoch. *de arbit. caſu* 3. *In unione verò vel in præcedenti ſe tueri, quia poſſidet decimas uti vaſallus in probanda immemoriali debet probari, quod beneficium ſemper eſt tanquam unicum poſſeſſum.* Joan. And reg. quæ contraria *n.*2. *in* 6. & 2. caſu *quod decimas ille ſemper poſſedit uti vaſſallus, & quod Eccleſia ſemper fuit in poſſ. ſervitiorum quia poſſeſſio eſt qualificata*, Gemin. *c.* 2. §. *ſane. n.* 6. *de decimis in* 6. *Secus in probatione famæ privilegii quæ eſt quid ſeparatum à poſſeſſione nec verſatur in qualitate poſſeſſionis.*

Et in eadẽ cauſa coram eod. D. Orano, 2. Maii 1588.
fuit reſolutum: * *Ad probationem iſtius famæ privi-* 42
legii nominandi, cum jus commune laico reſiſtat, requiri quod teſtes ſint, de quibus nulla ſit veriſimilis dubitatio quod pejerent. Aym. *conſ.*56. & 75. *Unde ſi fuere vaſalli, & perſonæ viles repellendi ſunt*, Rom. *conſ.*382. Aym. 249. Affl. *Dec.* 304. *Maximè ſi ſunt ruſtici & alii teſtes examinati, dictam famam ignorare dicunt, nam ſi fama publica fuiſſet, uſque ad aliorum notitiam perveniſſet*, Aym. *conſ.*57. *nu.* 10. Felin. *in c.*3. *nu.* 9. *de teſtib.* Quod etiam fuit conſideratum in eadem cauſa 8. Jun. ejuſd. anni, ubi fuit dictum non tolli iſtud fundamentum de inveriſimilitudine famæ, poſtquam ex 40. teſtibus in hac & alia cauſa decimandi examinatis, viginti nihil omnino ſciunt de ea, ex eo quod fama poſſit eſſe in uno loco, & non in alio, nam fuit conſideratum, quod cum omnes iſti teſtes eſſent incolæ eorundem locorum ſubditorum Ducis, in quibus talis fama fuiſſe dicebatur, oportebat omnes, vel majorem partem eandem ipſius notitiam habuiſſe.

Tenuit etiam Rota in una † Calaguritana oblatio- 43
num 21. Oct. 1588. in qua fuit reſolutum quod ut laicus poſſit percipere oblationes debet probari immemorialis, & fama privilegii, cum jus commune reddat laicos earum incapaces, quia ſolis clericis debentur & fuit dictum in cauſa Burgen. emolumentorum ſigilli 28. Janu. 1591. coram D. Penna. Hoſtienſ. *in ſum. de parochiis, n.*3. Malvetius *in tract. oblationum*, & 4. *dub.* Quod non valet conſuetudo in contrarium, etiam quod magis eſt, quoad obligationes, quæ fiunt imagini ſitæ in domo privata, Socinus *in tract. obl. n.* 18. Malv. *ſuprà* 4. *dub.* ac etiam reſiſtit Concil. *ſeſſ.*25. *c.* 9. *de reform.* quod privilegium cum ſit valde inveriſimile, requiritur exactior probatio, Abb. & alii *in c. quia veriſimile, de præſ.* Felin. *c.* 3. *loco n.*5. *de probation.* & *in c. cum ex officio n.*13. *de præſcr.*

Tenuit etiam Rota in una Burgen. † decimarum de 44
Eſcalante 5. Jun. 1591. coram D. Orano contra Dominum de Eſcalante, in qua fuit reſolutum: Immemorialem cum fama privilegii, aut cum recognitione ab Eccleſia requiri, ut decimas laici percipiant, ſi non apparet de privilegio, qui immemorialis in propoſito non probatur, quia teſtes non deponunt de viſu ante litem motam per 40. annos. Nec inſtrumentorum enunciativæ proſunt, quæ immemorialis non probatur per inſtrumenta Baldus *de præſcript.* 2. *part.* 3. *part. principalis q.* 6. Nec concludunt famam privilegii ante motam litem, prout requiritur, nec ipſam concludunt reſpectu privilegii dominis de Guerrera conceſſi, ſed Regibus, & ut illis proſit neceſſe eſt quod allegent novum privilegium ſuper nova conceſſione facta a Regibus, cum decimæ de laico in laicum abſque privilegio transferri non poſſint, *c. prohibemus, de decimis cum aliis*, nec hic cum fama privilegii ſufficere poſſeſſionem 200. annorum, licet habeat tantam vim aut majorem quam immemorialis, nam quicquid ſit in aliis materiis, tamen in hac materia non ſuffragatur, quia ſtante immemoriali cum fama privilegii, poteſt dici illud fuiſſe ante Concilium Later. Gabr. *de præſcr. concl. nu.*18.

quod

quod non potest fieri in possessione 200. annorum, ex quo constat de illius initio post Concilium Lateranen. quod non sufficit absque derogatione Put. *decis.* 222. *lib.* 1.

45 Idem tenuit Rota in d. Hispalen. * decimarum de Tubuieoa. 20. Jun. 1594. coram Illustr. D. Mantica ut *in decis. seq.* fuit per dominos resolutum, & eis placuit ferendam esse sententiam declaratoriam contra Ducem de Medina Sidonia, ob noo paritionem trium conformium sententiarum, quæ contra ipsum in Rota latæ fuerunt, nam coram R. D. Orano die 8. Novembr. & rursus die 15. Decemb. 1593. fuit resolutum Comitem de Niebla filium primogenitum ipsius Ducis non posse impedire earum executionem, quia donec pater superstit, quo ad hoc nihil ejus dicitur interesse, nec etiam eo vivente probabilem habet spem succedendi in ejus bonis *l.* 1. *§. si impuberi, ff. de collat. bonor. & l. post emancipat.* §. 1. & ibi Bart. *de libert. legat. idem* Bart. *in l. sciendum in princ. n.* 12. *ff. qui satisdare cogantur*, cum aliis *in decis. allegat.* Quoniam verò dictum fuerat pro parte Ducis causam non fuisse defensam, & constare de ejus bono jure, placuit dominis, ut viderentur jura quæ informantes deducerent, & ob id dedi hoc dubium, an sit danda declaratoria contra Ducem in casu de quo agitur: quo quidem proposito conclusum fuit ex juribus deductis, non constare de bono jure ipsius Ducis, & consequenter procedendum esse ad declaratoria pro ulterion executione, neque enim ex testibus exhibitis probatur immemorialis præscriptio, quæ simul cum fama privilegii est necessaria, ut laicus possit decimas obtinere contra Ecclesiam, ut fuit resolutum in Legionen. Decimarum de Villaroel coram bonæ memoriæ Cardin. Aldobrand. die 3. Julii & 23. Octob. 1564. & in Toletana juris decimandi, coram R. P. D. meo Blancheto 27. April. 1584. neque dubium est quin testes in probanda immemoriali debeant deponere de visu per annos 40. ante motam litem, & de auditu a majoribus, & neque ipsos neque eorum majores contrarium vidisse, vel audivisse, & hanc esse, & fuisse publicam vocem, & famam, Gl. communiter recepta & à Rota sæpissimè comprobata *in cap.* 1. *verbo memoria, de præscript. lib.* 6. quam pluribus etiam adductis Doctorum authoritatibus sequitur Covarr. *in cap. possessor, part.* 2. § 3. *nu.* 7. Verum planè ex testibus exhibitis nullus est qui non deficiat in aliquo ex dictis quatuor requisitis; & ideo nullus hanc immemorialem concludenter probat, nec diversi testes ad probandum hæc requisita possunt simul conjungi, quia singuli cum illis debent explicitè deponere, alias eorum depositio non concludit, ut Gl. & Doctores apertè sentiunt, & probatio non concludens rejicitur, *cap. in præsentia, de probation. leg. non hoc, Cod. unde legitimi:* Neque enim agitur de probandis illis requisitis, sed de probanda immemoriali, quam nisi singuli testes concludant, probatio est imperfecta, neque etiam privilegia deducta pro ipso Duce possunt impedire executionem, quia nullum est privilegium, quod specialiter ei concesserit hanc facultatem percipiendi decimas Ecclesiæ, de quibus agitur, neque privilegia, quæ quibusdam specialiter concessa sunt, generaliter observari debent, *l.* 3. *in fin. C. de legib. l. jus singulare, ff. eod.* Neque etiam Rota unquam voluit super hujusmodi privilegiis aliquid statuere, quia eorum tenor ita servari debet, ut eum transgredi non liceat *cap. porro, de privileg.* quare cum res judicata paratam habeat executionem, *l. minor* 25. *annis, de minor. & l.* 2. *de except. rei judicatæ*, & in casu proposito latæ sint tres sententiæ Rotales, & quidem conformes, & fundatæ ex dispositione juris communis, *& ex decis.* in hac causa facta coram D. Seraphino 6. Jun. 1580. in qua fuit conclusum non probari immemorialem, neque famam privilegii nulla est ratio, quæ debeat impedire executionem, *Clement. in calumniis, de re judic.* Rota *dec.* 2. *de restit. in integrum in novis.* Quod multò magis in casu proposito est recipiendum, quia Rota in hac causa ex commissionibus post sententias latas præsentatis, habet jurisdictionem limitatam: nam in commissione Ducis, quæ continet restitutionem in integrum, adjecta est clausula, paritn judicato, quæ quidem intelligitur, ut orator, non solum dimittat possessionem, sed etiam fructus perceptos restituat, & expensas solvat, *c. ult. de restit. spoliat. & d. Clem. ut Calumniis*, ibi plenariè *de re judicata*, Staphil. *de litteris just. sub tit. clausula & per breve sanctitatis vestræ, n.* 9. & in commissione Comitis, per quam ipse pro suo interesse admittitur, expressa est clausula, sine præjudicio trium conformium, quam quidem commissionem sic signatam procurator etiam Comitis acceptavit; & hæc quidem clausula hunc habet sensum, ut executio trium conformium, quæ sunt prolatæ contra Ducem nulla modo possit suspendi, quia in suo robore manent, præterea cum executorialibus intimatis, & reproductis, & agatur de decimis Ecclesiæ à laico vindicandis, quod est maximè favurabile, *c. quamvis &c. probemus de decimis*, ea multo minus retardari debet præsertim cum tria lapsa sint quadriennia, *c.* 1. *de restit. in integrum, lib.* 6. cui consequens est ut declaratoria sit decernenda.

Idem etiam fuit dictum in una Pacen. * decima- 46
rum 16. Decem. 1594. coram D. Stephano, nempe quod, Ut laicus possit percipere decimas, requiritur immemorialis cum fama privilegii, ut sæpius fuit resolutum, quæ non probatur per dictionem *circa*, vel dictionem *ultra circa*, sine copula &c.

Idem etiam fuit resolutum * in causa Pampilonen. 47
decimarum, 20. Maii 1598. coram D Ocano, in qua fuit dictum quod: ut Guidobonus *d. dec.* 62. testatur Rota in materia decimarum hanc amplexa est sententiam, ut laici omni tempore, etiam ante Concilium Lateranen. fuerint earum incapaces, juxta doctrinam D. Tho. 2. 2. *q.* 87. *art.* 3. & decretum Urbani 2. in Concilio Claromontan. *cap. congregata* 16. *quæst.* 7. Nisi in feudum, & si non constat de privilegio ad reddendos illos earum capaces, immemorialis cum fama privilegii vel recognitionis, vel alterius æquipollentis sit necessaria, Guido *ibi* cum multis congestis *in d. Toletana juris decimandi coram Blancheto*, nec sufficit quadragenaria cum tit. quamvis alias æquipolleat immemoriali, quando præscribens est capax, *ut in cap.* 1. *de præscript. in* 6. secus verò data incapacitate, quæ nullo temporis cursu purgari potest, nisi adsit immemorialis cum fama privil.

Et juxta præfatas decisiones * sunt accipienda quæ 48
de decimis à laicis possessis tradunt Rebuffus *de decimis, q.* 13. *ex n.* 69. Greg. Lopez *in l.* 23. *tit.* 20 *pag.* 1. ubi Humada, Burgos de Paz *cons.* 50. Covarr. *lib.* 1. *c.* 1. *nu.* 5. *&* 6. Avend. *de exequend. man. lib.* 2. *c.* 4. Menchaca *controversiarum illustrium lib.* 2. *c.* 89. Mascar. *de probation. concl.* 484. *n.* 6. D. Joan. Gutierrez *pract. lib.* 1. *q.* 16. & Azevedo *in l.* 1. *t.* 21. *lib.* 9. *recop. ex n.* 11. & novissimè Suar. *de reli.* 1. *to. tract.* 1. *l.* 2. *c.* 27. qui requirit famam privilegii conjunctam & currentem, ac æquè antiquam, cum usu & possessione sequitur Fr. Raph. de la Torre *q.* 87. *art.* 3. *disp.* 1. *n.* 5. contra Rotam in illa Toletana *sup.* relata *n.* 41.

Quartò ex eo quod beneficium est * jus spirituale 49
infertur, judicem laicum de causa beneficii non posse cognoscere cum laici Ecclesiastica negotia maximè spiritualia tractare non debeant *c.* 2. *&* 3. *de judic.* ubi latè Doctores & novissimè D. Sahag. cum aliis.

Quod non solum verum est in † petitorio, sed etiam 50
in possessorio, quamvis de possessorio beneficii retinendæ vel recuperandæ judicem laicum cognuscere posse præsertim stante consuetudine n oent plures Doctores Guido Papa *decis.* 1. 85. 207. *&* 552. Ripa *in rubrica de judic. n.* 90. *& in l. naturaliter, §. nihil commune*,

mune, ff. de acquir. poss n.19. Aufter. de potestate laicu-lari super Ecclesias reg 2. n 24 Guil Benedict. in Rep. cap Raynut. de test. am. verbo & uxorem nomine Adelasiam dec.2. à n 38. Selva de benef. 1. p. q. 7. n 12. alias 16. Rebuff. ad leges Gallicas 3. c. tit. de causis benef. possess art 8 gl 2. & tit. de inquisitor. seu commissariis, art 6 Glanica in fin Boër. dec 69 & Afflict. dec. 24 Corras. de benef. 1. part. cap. 2. n 8 Anton. Gabr. concl. 5. de rest. spoliatorum, n. 134. Aymon. Cravetto cons. 258. & Ferretus cons 1. n 15. & cons 18 n. 4. & cons.... à n. 7. & cons. 30 n 2. & aliis consiliis. Decis. Pedem Cacberant 116. n. 1. Farin. in prax. crim 1. part. q 8. n. 33. Carroc. dec. fin. n. 3. odde Thes. d dec. 82. Sese de inhib. just. Arag cap. 8. §. 3. Fontan. de pact. nupt. glos. 3. part. 2. cap. 1. n. 4 Cevallos quæst 504. & 822. à n. 108. (malè allegons Mandos. in reg 16. de concurrentib. qu. 12. n. 2. cum potiùs ad finem teneat contrarium) & lotiùs idem Cevallos lib. 4. q 1. seu 897. à n. 147. & 997. & Ant. Thesouri 82. ubi idem etiam ait in possessorio adipiscenda & 110. ad fin. & 117. & 131. n. 10. & Franc. Marcus. decis. 190. & 51. part. 1. & 245. part. 2. nu 3. Folkrius in speculo Marianta 4. p 11 dist. n. 77. Anton. Cravatius ad Vestrum in pract. lib. 5. cap. 1. n 5. & 6. P Greg de benef cap. 30. n. 10. qui ait esse textum expressum in cap fin. de jud Mieres de majoratib. 3. part. qu. 11. n. 15 & qu. 15. n. 19 Alv. Valas. consultat 11. & 93. p. 1. art. ad illa in sua Politica, lib. 2. cap. 18. n. 141. Joan. Garcia de nob gl. 9 n. 46. qui plures refert, & quod in Gallico Senatu Senatores cognoscunt de interdicto retinendæ & recuperandæ in clericos super possess. beneficii, de qua consuetudine meminit l. 10. tit. 1. lib. 3. recop. quæ etiam est in regno Navarræ ut per Olanum in concordia & differentia juris communis & Regii lit. C. n 34 & 35. & lit. I. n. 77. & novissimè tradit Gaspar Rodriguez de annuis redditibus lib. 1. q. 17. à n 55. & tenent etiam alii relati per Menoch. de recuper. remed. 15 n. 211 & per Cenedum collect. 4. ad decretales n. 3. & 4. qui dicunt causam possessorii rei spiritualis temporalem esse non spiritualem ex gl. in cap. literas, de juram. calumn. Card. Clem. dispendiosam, de judic. 19. q. n. 17. cum aliis, & sequitur Caved. de patronat. Regia coronæ Lusitan. c. 49. n. 10.

51 Sed hanc sententiam & consuetudinem meritò post alios reprobant Afflict. in † constitut. Neapol. lib. 1. rub. 67. de judiciis à n 9. Beroius in rub. de judic. à n. 51. Rol. cons. 23. vol 2. Sarnen. in reg. de Annali q. 46. Mandos. de monitoriis, qu. 53. nu. 3. D. Covarr. pract. c. 35. n. 1. Doctor Paz in prax 2. com. 2. præludio n. 15. D. Joan Gutierrez canon quæstionum lib. 1. c. 34. à n. 16. Quintanadvennas Eccl. lib. 1. c. 9. n. 13. Zerola in praxi Episcopali, 2. part verbo possessorium, Parlad. differ 9. § 1 nu 34. latè Alexand. Monet. de decimis cap. 8. quæst. 13. conclus. à n. & Azor. lib. 5. cap. 24. quæst. 1. & Cora decis 171. in miscellaneis manuscript. ait quod Rota rejicit illam opinionem quod judex laicus possit cognoscere in causa spolii super beneficio inter clericos. Conducit Dec. Putei 361. & 365. lib. 1. Pontanus de spolio lib. 2. cap. 1. n. 5.

52 Et ratio est, nam causa possessoria † beneficii & aliorum rerum spiritualium seu quasi, Ecclesiastica dicitur, clem. unica, de causa poss & de sequestrat. poss. maximè quando habet admixtam causam proprietatis Butr. & Abb. n. 8. in d. cap. literas, Cassad. dec. 4 n. 2. ut lite pendente cum aliis.

53 Secundò quia possessio beneficii † est quid spirituale seu connexa spirituali propter administrationem ordinis vel clavium quæ in se sequitur, & ideo carenti possessione, seu spoliato non licet redimere vexationem quantumcunque jus habeat in beneficio, Imola & alii in cap. ad aures de simonia, Abb. in cap. dilectus 1. eod. tit. Guido Papa d. decis. 1. in fin. Navar. in man. cap. 23 nu. 101. Soto de justitia & jure lib. 9. quæst. 6. art. 10. Silvest. in sum. verb. simonia, n 5. Armill. eod. verbo n. 25. summa confessorum lib. 1. tit. 1. de simonia, q. 46. summa corona, 3. p. tract. de simonia n. 32 & Lud. Lopez instruct. conscientiæ, 2. to cap. 302. Ugol. de censur. tab. 1. cap 9. § 8. nu. 5. additio summæ Bullarii Quarantæ verb beneficiorum possessio. lit B. Azor 3. part. lib. 12. cap. 11. quæst. 4. & cap. 3. qu. 3 & alii quicquid dicant Arrag. 2. 2. q 100 art. 2. Man. Rodrig. in sum. 2. to cap 59 n. 5. & cap. 62 Vega in sum. 2 part. cap. 101. casu 19. 33. & 44 ad fin. & 67. & P. Ledesm. 2. part summa, tract. 12 concl. 26. & 27. Rebuff. in praxi. tit. de sent. in resign. à n. 18 & 24. Farin cons. 74. à n 20. Less dict c. 35. 110 Suar. de relig. tract. 1. & lib. 4. cap. 50. à n. 30. ad 34 & Fr Raphaël de la Torre eod. tract. q. 100 art. 4. disp 9 vers. quartum.

Et in una Majoricen. præeminentiarum, 21 Maii 54
1554 coram D. Vestono fuit resolutum: *Possessionem traditam Michaëli per Capitulum de canonicatu, & præbenda fuisse vitiosam, & simoniacam, ex quo eam tradidit sub expressa conditione, & pacto quod Michaël non haberet vocem in capitulo, donec esset legitimæ ætatis, nec domum canonicalem quam suus author possidebat, & super qua erat controversia cum alio canonico, donec esset cognitum ad quem domus ipsa pertineat, quia hujusmodi possessio est annexa beneficio & Rei spirituali, & non potuit super ea pacisci sine labe simoniæ*, ad not. per Innocent. Joan And. & Abb in d. cap. ad aures, & in cap. dilectus de simonia. & Joan. de Imola in cap. super eo de transact. Si ergo possessio est spiritualis seu spirituali annexa, eo modo quo ipsum beneficium causa possessorii beneficii erit spiritualis quicquid dicant gloss. in d. cap. literas, Card. & alii supr. & idem erit in aliis spiritualibus.

Prætereà esto causa possessorii beneficii † non esset 55
spiritualis, nihilominus inter clericos de possessorio beneficii litigantes, nulla ratione laicus poterat cognoscere ex defectu subjecti, cum clericus sit apud judicem Ecclesiasticum conveniendus, ex juris reg. nec valet consuetudo in contrarium. Rota decis. 3. & 10. de consuetud. alias 223. & 840. in antiquis, cujus meminit Novar. in cap. cum contingat. de rescript. remedio 1. in 1. edit. etiam immemorialis. Rochus in cap. fin. de consuet. sect. 5. n. 31. & sect. 6. Anton. Gabr. de præscript. conclus. n. 17. & Pontanus d. n. 5. Mas. Galeazius de oblig. in forma cameræ 2. part. ad 2. particulam q. 2. n. 2. & Farin. cons. 68. n. 3. 8. 11. 16. & 26. ubi decisiones Rotæ ponuntur & Azor. lib. 5. cap. 21. q. 1. ut in proposito animadvertunt rectè Mandos. Covar. Joan. Gutier. nu. 23. Zerola, & alii relati, & Menoch. sup. n. 22. & 234. & de retinend. remed. 3. n. 46. & seq. & à n. 5 349. & Farin. d. q. 1. p. n. 23. vers. sublimita secundo, post Rolond. d. cons. 23 vol 2. Ursil. ad Afflict. dec. 2. & novissimè Alex. Moneta d. c. 8. decim. 6. concl. a n 18. nec contradicunt glos. Butrius & Abb. in d. cap. literas, nec huic rationi potest responderi.

Unde in una Oveten. † sacristiæ coram D. Comi- 56
tulo fuit dictum *indubitatum esse causam possessoriam in beneficiis pertinere ad forum Ecclesiasticum, saltem ratione personarum*, clem. unica de causa poss. & quod judex Laicus nullam prorsus jurisdictionem habeat in rebus Ecclesiasticis, etiam respectu possessionis fuit resolutum in causa Mediolan. Alemoncia 15. Martii 1602. coram D. Lita, & in Calagurr. benefic. sanctorum Jacobi & Andreæ 17. Maii ejusdem anni coram eodem.

Et post hæc scripto visus * Doctor Sahagum in d. 57
c. 2. de judic. ex n. 77. rectè defendit hanc sententiam ubi, n. 183. eam verissimam & semper observandam dicit, ex ratione à me sup. adducta n. 53.

Nec pro contraria sententia facit † Tex. in d. cap. 58
fin. de judic. cum illic non agatur de beneficio, sed officio sæculari, ut clarè patet ex ipso text. & ex glos. & communi, ibi rectè explicant Butrius, Rolan. Covarr. Menoch. d. remed. 15. nu 16. Joan. Gutierr. n. 29. & Sahagum, n. 186. ubi sup. qui etiam respondent aliis fundamentis contrariæ sententiæ.

Illud

59 Illud etiam * placet, quod ſi clericus ageret contra laicum qui eum turbat in poſſeſſione beneficii ſeu vexat, ſive vim infert ne eum turbet, ſeu vim inferat, judex laicus eſſet competens, quia tunc verè non eſt poſſeſſorium beneficiale, nec cauſa beneficialis, ſed temporalis cum laicus non ſit capax beneficii, niſi fortè laicus ille pro clerico ſe gereret, & ad ſe ſpectare beneficium prætenderet, Guil. Bened. *verbo & uxorem* 2. *n.* 58. & Menoch. *d. remed.* 15. *de recuper. n.* 223. & 234. & *d. remedio* 3. *de retinenda à n.* 324. Joan. Gutier. *suprà n.* 42. A Farin. *d. q.* 8. *n.* 23. *ibid. in fin.* licet contradicat Azor. *d. li.* 5. *c.* 14. *quæſt.* 1. cujus ſententia vera videtur quando clericus ageret ſpolio contra laicum qui eum beneficio ſpoliavit, nec tunc videtur poſſeſſorium beneficiale, contra Guid Benedict. & Menoch. *ibi.* Joan. Gutier. & Farin. *ibi.*

60 Dicitur in diffinit. beneficii * *Propter divinum officium competens.* Nam beneficium datur propter officium *cap. fin. de reſcrip. in* 6. quod, ut inquit Card. Toletus *li.* 5. *c.* 76. in laudibus divinis conſiſtit in ſacrificio miſſæ & ſacrorum adminiſtratione, non quod reditus dentur in pretium, ſed in ſuſtentationem talium perſonarum, ut à cura ſibi providendi liberi Deo melius vacare poſſint in populi utilitatem.

61 Et ex prædicta diffinitione * & ex dictis apparet quomodo cognoſcatur beneficium Eccleſiaſticum, cognoſcitur enim ex ſequentibus 1. ex perſona providentis quia eſt perſona Eccleſiaſtica. 2. ex perſona cui providetur, quia providetur ſoli clerico. 3. ex qualitate ipſius beneficii, quia habet aliquid ſpiritualitatis annexum, quia propter divinum officium datur beneficium, & quod detur in perpetuum. 4. ex modo providendi, quia debet provideri purè, & ſine pacto, modo vel conditione, nec pro commodo temporali, alias eſſet ſimonia, ut latius per Calder. *in cap. in noſtra de reſcript.* & ibi Bellarm. *q.* 3. *n.* 10. & *in cap. ſuper hoc renunc. n.* 16. Anchar. *in reg. beneficium lib.* 6. Barbatia *in clem. cauſam,* §. *quod ſi forſan, de elect. à n.* 27. Abb. *conſ.* 47. *lib.* 2. Fel. *in d. cap. in noſtra n.* 9. *de reſcind.* Probem ad Monachum *in cap. nullus, de temp. ord. in* 6. *ex n.* 2. Rebuff. *de pacificis poſſeſſ. limit.* 10. *n.* 344. *alias* 287. Gigan. *de penſion. q.* 86. *à n.* 7. Corraſ. *d.* 1. *p. c.* 2. *ad fin.* Rochum Veronen. *de viſit. verbo beneficia Eccleſiaſtica,* Menoc. *de præſumpt. li.* 6. *præſumpt.* 79. *n.* 5. Lambert. *de jurepatr. li.* 1. *qu.* 9. *art.* 3. *n.* 10. Remig. de Gonna *de immunit. Eccleſ. ampliat.* 2. *n.* 3. Tuſch. *concluſ.* 54. *n.* 5. *lit. B,* Azor. 2. *part. lib.* 4. *cap* 1. *q.* 3. Jacob. de Graffiis *lib.* 1. *cap.* 97. *n.* 3. *Rotam in una Firmana,* coram Cæſare de Graſſis, quæ eſt Deciſ. *ejuſd.* 124. & 125. & 1. *part. diverſorum* 508. & 509. in quo fuit reſolutum. *Eſſe benef. Eccleſiaſt. Eccleſia, quæ eſt erecta authoritate Epiſc. & dotata, maxime ſi habet onus ſpirituale annexum, quia tunc poteſt conferri perpetuo, non obſtante quod non conſtet de aliqua collatione, quia prædicti Doctores non requirunt, quod fuerit collata Eccleſiæ, ſed tantum quod ſit talis quæ non poſſit conferri laico.*

62 In una tamen Volaterrana Capellæ, * 16. Nov. 1594. coram Illuſtriſſimo Seraphino Rota reſolvit. *Impetrantem debere ante omnia probare exiſtentiam beneficii impetrati, & quod ſit Eccleſiaſticum, & collativum, alias non dari vacationem,* Abb. *d. conſ.* 47. *n.* 1. Calder. *conſ.* 4. *de relig. domib.* Felin. *in d. cap. in natura. n.* 9. & *tenuit Rota in Hiſpalen. beneficii,* 16. *Jun.* 1586. *coram D. Oriolen. & ideo quia ibi nulla afferebatur collatio facta per Epiſcopum, vel ſedem Apoſtolicam capella impetrata, quinimo pro parte confraternitatis docebatur de ultimo ſtatu, & eo quidem antiquiſſimo,* quod juxta conſ. Decii 126. n. 1. *in conſideranda qualitate beneficii ſolet attendi ex quo agitur iſtam capellam tanquam ſimplex oratorium fuiſſe per longiſſimum temporis ſpatium rectam per confratres laicos, qui ad eorum nutum, & cum certo ſalario deputarunt capellanos, impetrationem eſſe invalidam,* quæ deciſio fuit confirmata in eadem Volaterrana prætenſi beneficii 28. Feb. 1597. coram D. Orano, dicendo *non conſtare de exiſtentia beneficii, quia deficiunt requiſita* per Card. & Felin. *in d. cap. in noſtra,* Anchar. Ægid. Abb. Rebuff. Lambert. & Remig. *ſup. citatos nu* 61. cum aliis allegatis in deciſ. Hiſpalenſi prætenſi beneficii coram D. Pamphilio, &c. Accedit *dec.* 182. *n. diverſorum. p.* 1. 5. ubi Rota * dixit. *Dictum Rebuff.* in pract. 63
tit. quid ſit beneficium, n. 8. *ubi voluit, dici beneficium illam partem quæ datur miniſtro Eccleſiæ, procedere ſi daretur in tit. perſona habili.* Conſonat Villar del patronado de Calatayud. 4. *par.* §. 1. *n.* 9. & 10. dicens, *eſſe beneficia Eccleſiaſtica, & conſiſtere in hoc, quod ſint fundata & inſtituta authoritate judicis Eccleſiaſtici & conferantur cum illa: non autem in hoc quod ſint perpetua & dentur ad vitam.* Et noviſſimè poſt hæc Gonçalez *ad reg. de menſib. gl.* 5. *à n.* 6. ponit prædictas qualitates, de quibus, *n.* 61. tanquam requiſita ſubſtantialia beneficii, & quod ſi illæ non concurrunt non eſt beneficium quocunque nomine nuncupetur, & allegat duas noviſſimas Deciſ. Rotæ, in una Uliſbonen. adminiſtrationis capellæ, 16. Janu. 1591. coram D. Pena, & in alia Hiſpalen. eremitorii 4. Decemb. 1596. coram D. Pamphilio. Et poſt hæc etiam viſus Villar. *d.* 4. *part. in princ. nu.* 4. ponit prædicta quatuor requiſita, quæ ut ſint beneficia Eccleſiaſtica, ait debere concurrere copulativè, in quibus conſiſtit eſſe beneficia Eccleſiaſtica: & ideo portiones Eccleſiarum dicti patronatus & Archidiaconatus de Calatayud. quæ communiter vocantur beneficia non eſſe verè beneficia Eccleſiaſtica, ſed ſervitia, quia in illis deficiunt illa quatuor. Eſt etiam deciſio Rotæ in cauſa Majoricen. eremitorii 22. April. 1602. coram Domino Sacrato, in qua fuit reſolutum eremitorium, de quo ibi, cujus penſiones erant in regimen, & temporalea, & a perſonis laicis, & non habebat aliquod onus ſpirituale annexum, vel cui annectatur, nec ullos reditus, aut certas reſponſiones, licet proviſiones fuerint factæ perſonis Eccleſiaſticis, non eſſe beneficium Eccleſiaſticum ceſſante titulo, perpetuitate, Eccleſiaſticitate conferentis, onere ſpirituali, & dote, ex doctrina Ægid. *in d. cap. in noſtra,* & *in d. cap. ſuper hoc,* Abbas *d. conſil* 47. Gig. dicit *quæſt.* 86. Et alia noviſſime axiomata reſidentiæ 23. Martii 1600. coram Domino Mançanedo, ubi fuit reſolutum, quòd capellania dota à confratribus laicis, &c. *Rubric. beneficii fructus.*

---

§. I.

De beneficiis manualibus, & capellaniis, & praſtimoniis.

SUMMARIA.

65 *Non eſt de eſſentia beneficii eſſe perpetuum.*
66 *Regularia beneficia ſunt manualia, & ad nutum amovibilia niſi ſint curata aut electiva.*
67 *Reſolutio Rota,* & n. 68.
69 *Et ſunt verè beneficia.*
70 *Beneficia ſæcularia de ſui natura ſunt perpetua.*
71 *Tamen per Papam non inferiorem poſſunt ad tempus concedi.*
72 *Et ex fundatione poſſunt eſſe temporalia, & ad nutum amovibilia.*
73 *Licet Navar. contra.*
74 *Qui tamen admittit poſſe eſſe temporalia per Papam ſeu immemorialem.*
75 *Etiam ex conſtitutione, ſeu ſtatuto beneficia ſæcularia poſſe eſſe temporalia, ſeu manualia.*
76 *Licet Navar. contra.*
77 *Beneficia manualia ſunt verè beneficia, & ut talibus in eis committitur ſimonia.*
78 *Licet aliqui contra teneant.*

79 *Poteſt*

79 *Potest dici esse de essentia beneficii quod sit perpetuum saltem aptitudine.*
80 *De beneficio manuali, & ad nutum amovibili facienda est intentio impetratione secundi.*
81 *Capellania ad nutum amovibiles non sunt beneficia ubi non instituuntur authoritate Episcopi.*
82 *Secus si essent institutæ ejus authoritate.*
83 *Non tamen poterit quis sacris ordinari ad titulum talis capellaniæ, nec alterius beneficii manualis.*
84 *Nam titulus debet esse perpetuus.*
85 *Patronus capellaniæ etiam collativa ita fundatæ ut sit ad nutum amovibilis, potest ad nutum & liberam voluntatem absque causa amovere capellanum.*
86 *Toties quoties voluerit.*
87 *Nec poterit ordinarium destitutum tueri in sua possessione.*
88 *In beneficiis manualibus potest fieri revocatio sine causa, malitia cessante.*
89 *Non obstante reg. de triennali.*
90 *Quicquid alii dicant.*
91 *Si de facto quis ordinetur ad tit. capellaniæ ad nutum amovibilis non mutatur ejus natura.*
92 *Ad titulum capellania amovibilis non ad nutum, sed ex justa causa, non potest quis sacris ordinari.*
93 *Vicaria temporalis, seu ad nutum amovibilis, non est beneficium.*
94 Decis. Rotæ.
95 *Capellania perpetua instituta authoritate Ecclesiastica sunt beneficia sine dubio, & obligant ad horas.*
96 *Resolutio Rotæ.*
97 *Et tunc non tenet prohibitio testatoris quod ordinarius non se intromittat in earum promissione, sed ad solos laicos spectet.*
98 *Ad administrat. in cura, & visitat. istarum capellaniarum potest fundator excludere ordinarium, nisi in casu negligentia.*
99 *Sed non censetur exclusus ex eo quod in fundatione alicui committatur visitatio.*
100 *Nec contrarium censuit S. Cong. in quadam declarat.*
101 *Licet in terminis Brevis Pauli V. censeatur exclusus à visitatione piorum operum de Oropesa.*
102 *Capellaniæ etiam perpetua fundatæ sine authoritate ordinaris non sunt beneficia, nec obligant ad horas*, & n.103. & 104.
105 *Et in eis valet ordinatio fundatoris, quod ordinarius non se intromittat in earum provisione.*
106 *Decisiones Rota*, & n. 107.
108 *Capellania in cujus primava fundatione non intervenit ordinarii authoritas, potest postea per ordinarium erigi in beneficium, si non reluctatur fundatoris voluntas.*
109 *Quod verum est in capellaniis institutis in ultima voluntate.*
110 *Aut inter vivos, quarum effectus differtur post mortem.*
111 *Secus tamen in institutis inter vivos, & statim effectuatis.*
112 *Ad titulum capellania non collativa potest quis ordinari si est perpetua, tanquam ad titulum patrimonii.*
113 *Si apparet de unica collatione, vel institutione ordinarii, in dubio censetur capellania beneficium.*
114 *In dubio ultimus status beneficii attenditur.*
115 *Quando constat fundatorem noluisse facere capellaniam collativam, & beneficium, non videtur sufficere fuisse collatam spatio 40. annorum, sed quod requiratur immemorialis.*
116 *Sed Contrarium tenetur.*
117 *Præstimonia, & præstimoniales portiones sunt beneficia*, & n. 118.
119 *Quāvis aliqui contra teneant, & alii distinguant.*
120 *Gratia de beneficio simplici vacante per obitum N. capit præstimonium.*
121 *In expectativa ad beneficium simplex, aut cum cura, vel sine cura comprehenditur præstimonium, nisi in certis casibus.*
122 *In impetratione beneficii facienda est mentio de beneficiis obtentis, licet de facto, & de jure ad rem, nisi ubi impetrans ignorat*, & n.123.124. &125.
126 *Et de præstimoniis.*
127 *Et etiam de beneficio incompatibili vacaturo per assecutionem secundi, contra Gonçalez.*

NOn est autem opus addere in diffinitione benefi-
cii ut Navarr. *d.q.1.de* † *redditibus, n.55. n 4.* & 65
Doct. Sahagum *in d. cap. fin. de sequestratione poss. n.*
20. & alii addunt, *perpetuum in se saltem quo ad obtinentem*, aut ut Quintanadvenas *d. lib.1. Ecclesiasticor.*
c 3. & Duas. *d. li.2. c.4. in perpetuum*: & novissimè
Azor. 2. *par. lib.3. c.1. q.2.* non enim est de essentia
beneficii esse perpetuum. Villar del patronado de Calatayud. 4. *part.* §.1. *nu 9. & 10. supra relatus nu.64.*
† Nam regularia beneficia de sui natura sunt manua- 66
lia, & ad nutum movibilia nisi sint curata aut electiva, Cassad. *dec.4. n.3. & dec.12. n.9. de præbend* Achilles de Grassis *dec. 242. seu nova de præbend. nu.3.* &
Rota *d. dec.772. & 778. part.1. diversorum*, Selva *de benef.3. part. qu. 21. & 68.* Rebuff. *de pacificis possess. à n.529. alias 272.* Cosmas *in pragmatica sanct. titul. de collat. §. item placuit verbo perpetuis*, Mandos. *reg.3. cancell. qu.10. nu 5. & qu.11. nu.3.* & ejus filius Hor. Mandos. *de privil. ad instar, gloss.6. n.3.* Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.11. q.3. n 81.* & post hæc visus Gonçalez *ad reg. de mensibus, gl.5. § 6 ex n 6. & 58.* Perez de Lara *de anniversar. & capell. lib.2. c.6. n.9.* & Azor. 2. *p. lib 3. cap.26. q.15.* Et Rota in una Par-
men. Prioratus 5. Jun. 1595 Coram † D. meo Corduba 67
Episcopo Pacen. in qua fuit dictum. *Quod in beneficiis manualibus non intrat reservatio, nec cadunt sub reservatione*, Caldes. *consil.26. de prabend.* cum aliis, *ut quod manualia præsumuntur omnia beneficia regularia, quæ nec sunt curata, nec electiva*, Mill. *verbo beneficia regularia*, Selva 3. *part. q 68.* Cassad. *dec. 4. de præbend.* Mandos. *reg.3. q.10. n.5. & q.11. n.2. Et ad probandum quod sit regulare sufficit, quod sit fundamentum in Ecclesia Monachali, cum alias ibi sæcularis esse non possit, cap. fin. §. præcipimus, de statu Monac.* Abb. *consil.59. ad fin. lib 2* nec obstat, *quod ille per cujus obitum ultimo vacaverit esset sæcularis, quia non residentibus regularibus sæcularis similia beneficia obtinere po-
test, d. §. præcipimus.* † Rota etiam in Seguntina The- 68
saurariæ, 29. April. 1596. Coram C. Orano *infrà* adducta 11. *part. c.5. n.181.* & in Faventina juris 28. Novem. 1605. coram Domino Lito.

Et certum est esse verè beneficia, & † sic in eis 69
committi simoniam, & confidentiam; Flam. Paris. *de confidentia, quæst.16.* quicquid Duaren. *d. l.2. cap.4* dicat Prioratus claustrales beneficiis non annumerari, quia perpetui non sunt, & Quintanad. *d. cap.23. nu.12.* & Eman. Rodrig. *quæstionum regul.1. to.q.31. art.1.* & Joan. Quintin. *in cap. de multa, de præbend. num.* 27.

Et beneficia sæcularia quamvis de sui natura, seu 70
proprietate sunt perpetua *cap. praecepta 55. dist. cap. satis perversum 56. cap. sanctorum 70. dist. cap. uni. de capellis monach. in sexto*, & ibi Gloss. *vers. perpetui*, Perez de Lara *d. lib.2. c.6. num.9.* D. Card. Tusch. *conclus.55. litera B, & 421. litera C*, dicens: *Quod beneficia Ecclesiastica de sui natura omnia sunt perpetua de jure communi*, & Rota in Burgensi dimidiæ portionis de Castillo 21. Maii 1607. coram D Lancelloto, Abb. *in 2. de arbitris notis 1.* Cassad. *d. decis.4. nu.2. & d. decis.12. nu.9.* Felin. *in d. cap. in nostra, num.9. de rescript.* Probus *in d. cap. nullus, nu.17. de tempor. ordin. in sexto*, & alii relati *supra num.*

*num.*61. Mandoſ. *d q.* 11. Flam. *d. q.*3. *n.*92 Gonçalez
71 *ſup. n.*7. & alii, tamen per Papam licet non † per in-
feriorem poſſunt ad tempus concedi, *cap. ſi gratioſè*,
de reſcript. in 6. ubi Doct. Gloſſ. *in d. cap. un.* Fel. *ſupr.*
*& in cap. ſid. de judic. n.*6. Probus *ſup* Selva *d. q.*21. Re-
buff. *in praxi, tit. requiſita ad collationem n.*13. *&* 14.
Mand. *d. q.*11. *n.*3. Flam. Pariſ. *de confid. q* 18. *n.* 4.
Azor. 2. *part. lib* 6 *cap.*26. *q.*1. *&* 7. & alii. Et ex fun-
72 datione † beneficia ſæcularia poſſunt eſſe temporalia,
& ad nutum amovibilia, Lapus *allegatione* 67. *ſeu* 66.
in cap. Mand. *reg* 34. *qu.* 14. Gonçal. *ſup. n.*8. Perez de
Lara *d. c.*6. *n.*1. & Azor. *d. lib.*6. *cap.*24. *q* 5. & fuit no-
viſſimè reſolutum in Geinen. capell. 20. Jan. 1608. co-
ram D. Lancelloto, nempe quod voluit fundator or-
dinare capellanos ſive rectores non perpetuos, ſed ad
tempus, prout ipſi liberet, ut latè deducit Lambert. *de*
*jurepatron. lib.*1. *q.*9. *art.*2. *&c.*

Quamvis & Navar. *conſ.*5. *de præbend. & conſ.* 8.
73 *de jurepatr. nu.* 7. † dicat capellaniam ſic fundatam
etiam authoritate Epiſcopi non eſſe beneficium, qui
74 tamen *d. conſ* 8. *n.*10. * admittit beneficia ſpiritualia
poſſe eſſe ſeu fieri temporalia per Papam ſeu conſue-
tudinem immemorialem.

75 Et etiam ex conſtitutione ſeu ſtatuto beneficia †
ſecularia poſſunt eſſe temporalia, ſeu manualia, & ad
nutum amovibilia, Lapus *allegatione* 9. Caſſad. *d.*
*deciſ.*12. *n.*8. quod tamen non videtur procedere in
76 juratis *ex d. cap. un.* † quamvis Navar. *conſ* 9. *de offic.*
ordin. & 27. *de præbend.* dicat quod per ordinationem
qua capellania perpetua ſit ad nutum amovibilis de-
ſinit eſſe beneficium.

Et beneficia manualia eſſe verè * Beneficia, & ut
77 talibus in eis committi ſimoniam tradit Flam. Pariſ.
*d. q.*18. *de confid.* & Azor. 1. *part. lib.*3. *cap.*26. *qu.*12.
ubi ait negari non poſſe manuale beneficium eſſe pro-
priè & ſimpliciter beneficium: nam abſolutè benefi-
cium non vocatur, & cœtera habet quæ beneficio
non conveniunt. *Et q. ſeq.* ait, in omnibus idem ju-
ris eſſe de manualibus beneficiis quod de cœteris, hoc
ſolo dempto, quod beneficia manualia poſſunt ad
nutum ſuperioris revocari, *& lib.* 5. *cap.* 28. *quæſt.*7.
& lib. 6. *cap.* 26. *quæſt.* 7.

78 Et ita tenendum eſt quamvis † Staphileus *de literis*
gratiæ 9. *forma expectativarum n.*29. & Gambarus *de*
*officio legati lib.*4. *Rubrica* 1. *n.*1. Ludov. Gom. *de ex-*
pectativis, nu 93. P. Greg. *de benef. cap.*1. *nu* 12. &
Zerola *in praxi Epiſcopali*, 1. *part. verb. beneficium*,
*§.*1. dicant beneficia manualia non eſſe verè, & pro-
priè beneficia, quæ non ſunt perpetua, Gonçalez *ſup.*
*n.*21. *&* 59. Et quamvis Leſſius *lib.*2. *can.*34. *dub.*1.
*num.*3. dicit beneficium debere eſſe perpetuum, quia
temporale non eſt beneficium, ut vicaria temporalis:
beneficia verò regularia eſſe beneficia, quia etſi tolli
poſſint id non habent ex ſua inſtitutione, ſed ex eo,
quod is qui ea obtinet ſubjectus ſit ſuperiori quoad
officia, habitationem totamque vitæ directionem. Et
quamvis etiam in dicta Faventina juriſpatr, 28. No-
vemb. 1605. coram D. Lita dicatur, quod beneficia
manualia, vel de menſa non vacent, nec conferantur
uti vacantia, ex latè deductis in cauſa Tarviſina pa-
rochialis 10. Decemb. 1603. coram D. Ludoviſio. Et
idem in Eluen. præceptoriæ 14. Maii 1610. coram
D. Penna relata 5. *p cap.*1. *n* 511.

79 Poteſt etiam dici eſſe de eſſentia * beneficii quod
ſit perpetuum ſaltem aptitudine, qualia ſunt manualia
quæ poſſunt eſſe perpetua, ut in dict. Seguntina
theſaurariæ, ubi quod ad eſſe beneficii Eccleſiaſtici
requiritur, quod ejus titulus ſit ſaltem aptitudine
perpetuus. Et ita poſt hæc viſus tenet Azor. *locis ſu-*
*prà citatis nu.*77. maximè *d. lib.* 3. *cap.* 26. *quæſt.* 12.
ubi ait manuale beneficium eſſe verè & ſimpliciter
beneficium, nam non confertur ad tempus certum ac
definitum: hoc enim cum beneficii natura & ratione
pugnat: ſed tempus incertum, & infinitum, ſcilicet
quoad illud revocarit ſuperior: quod quidem bene-
ficii rationem non tollit aut minuit: cujus ratio non
poſtulat niſi ut ad certum & finitum tempus non
conferatur: perpetuum enim in jure dicitur quod
poteſt eſſe perpetuum & quod certo tempore non
terminatur; *cap. clericos de cohab. cleric. ibi perpe-*
tuum, & ibid. gloſſ. & rectores, l. juriſperitos, de ex-
cuſ tutor. & l. ſi ſufficit, de condict. indeb. &c. Et ita
etiam poſthac tenet Perez de Lara *d. lib.* 2. *cap.*1. *à*
*nn.*7. dicens beneficia amovibilia, tam ſecularia, quàm
regularia eſſe propriè beneficia, ex quo conferuntur,
& ſufficit quod ſint perpetua aptitudine, & ſic dicun-
tur perpetua, & quia certo tempore non limitantur:
neque ex eo quod ſint amovibilia, deſinere poſſe
conferri in titulum, quia bene poſſunt dari in titu-
lum amovibilem, &c. Authoritate tamen Papæ benè
poterit eſſe, & dari beneficium ad certum tempus,
cùm eſſe perpetuum ſolum ſit de jure poſitivo, & ex
inſtitutione ipſius Papæ.

Unde infertur de beneficio manuali, & ad nutum
* amovibili, quod habet impetrans faciendam eſſe 80
mentionem in impetratione ſecundi. Cald. *conſ.*2. *de*
reſcript. Felin *in d. cap. in noſtra cor.*19. Ripa *in cap.*
*d. aures de reſcript. n.*12 Selva 3. *part. q.*11. *n.*8. Re-
buff. *de nominat. q.* 9. *n.*27. *alias* 25. Menoch. *de ar-*
bitr. caſu 202. *n.* 46. & Rotam *d. Seguntina theſaura-*
riæ velit noviſſimè Wameſius *conſil.*228.

Secundò infertur, capellanias quæ * ſunt ad nu- 81
tum amovibiles, non ex eo dicendas eſſe non eſſe be-
neficia propriè, quia ſunt amovibiles, ut inquiunt
Staphil. & Navar. *ſup.* & Avent. *in dictionario verſ.*
beneficia, ſed quia hæ ut plurimum non inſtituuntur
authoritate Epiſcopi, ut ſint ſpirituales, & inter bo-
na ſpiritualia computentur, ſed veluti ſalaria, & ſti-
pendia: Si tamen aliquæ eſſent ſic inſtitutæ, & erectæ
authoritate * Epiſcopi, ut eſſent ſpirituales; & col- 82
lativæ, verè eſſent beneficia, & obligarent ad horas
canonicas: quamvis enim ille non eſſet beneficiarius
perpetuus, tamen pro eo tempore, verè haberet jus
ſpirituale ad percipiendos fructus capellaniæ, & ra-
tione talis capellaniæ gauderet privilegio fori, licet
eſſet tantum in minoribus conſtitutus, ſeu clericus
primæ tonſuræ, juxta decretum Concilii *ſeſſ.* 23. *de*
*reform. cap.*6. & quod beneficium manuale, & revo-
cabile ad nutum, & voluntatem conferentis, obliget
ad horas, tradit Azor. *lib.*10. *cap* 4. *q.*2 Et Perez de
Lara *d. lib.*2. *cap.*6. *n* 15. qui *nu ſeq.* ait ſic, & ſubſi-
dium ſolvi ex his capellaniis amovibilibus, ut diſpo-
nit conſtitutio Clementis VIII. 34. Febr. 1604. cujus
verbo ponit quum ait verè eſſe extenſivam, & amplia-
tivam primæ conceſſionis ſubſidii, quæ loquebatur
de capellaniis perpetuis. Ego verò exiſtimo eſſe de-
claratoriam, ut magis indicant ipſius verba: nam &
juxta primam conceſſionem debebant contribuere ha-
bentes hujuſmodi capellanias amovibiles in titulum,
quæ ſunt ferè beneficia: & etiam dicuntur capellaniæ
perpetuæ juxta prædicta, & de iſtis capellaniis titu-
laribus ad nutum amovibilibus loquitur dictum Bre-
ve Clementis VIII. ut colligitur ex verbis ipſius ibi:
Æquè ac alii titulares *ſupra dicti*, hoc namque impli-
cat dictio, alii *ex gloſſ fin.* communiter recepta *in l.*
fugitivi, C. de ſervis fugitivis, & colligitur etiam ex
illis verbis, *ipſis ad nutum concedi ſolitis*: nam ver-
bum, *concedi*, titulum & collationem demonſtrat, ut
in titulo de conceſſ. præbend. & ita docet Perez de Lara
ibi. Et de hujuſmodi Capellaniis amovibilibus titula-
ribus videtur loqui Breve Pauli V. 12. Nov. 1609. ſu-
per confirmatione concordiæ ſtatus Eccleſiaſtici, re-
latum per eundem Perez de Lara *in compendio de las*
tres gracias lib. 2. *del ſubſidio*, *pag.*4. ubi diſponitur
debere contribuere in ſubſidio capellanias amovibiles
habentes bona, ut reditus determinatos ad ſuam ſtabi-
litatem & perpetuitatem, licet fundatores diſpoſuerint,
quòd ex eis non ſolvatur ſubſidium.

Non

83 Non tamen poterit quis ad sacros * ordines promoveti ad titulum talis capellaniæ ad nutum amovibilis, quantumvis sit collativa nec alterius beneficii manualis, Mayol. de irregul. lib. 4. cap. 15. num. 4 Salcedo in pract. erim Bernardi Diaz. cap. 18. nu. 8. Flam. Paris. commune dicens de resignatione benef. lib. 4. quæst. 6. nu. 2. & 3. Zerola in praxi Episcopali 2 part. verbo dimissoria, sub 9. 9. Marcus Ant. Genuen. in praxi Archiepiscopali curiæ Neapol. cap. 81. sub n. 2. Enriquez in sum. lib. 10. cap 17 §. 3. Man. Rodrig. in sum. 2. to. cap. 15. nu 12. P. Ledesm. in sum. 1. part. de Sacram ordinis cap 7. 11. conclusione. Zechius de repub. Ecclesiastica cap. de clericis sub n. 7. verb. 84 & Sairus de censuris lib 4. cap. 14. n. 26. Et Ugol. de officio & potest. Pap. c 26 §. 8. n. 1. titulus enim ad quem quis sa-
84 cris * ordinibus ordinatur debet esse perpetuus, tam ex parte dantis quàm recipientis, ut colligitur ex S. Concilio Trident. sess. 21. de reform. cap. 2. capella-
85 nia autem etiam collativa ita fundata ut sit * amovibilis ad nutum patroni, potest patronus ad nutum suum, & liberam voluntatem, id enim importat verbum, ad nutum, Felin. in cap per tuas de major. & obed. n. 3. ad fin. Mandos. d. reg. 34 q. 11. & Rota d. decis. 778. part. 1. divers. & patet ex ipsa significatione vocabuli, quod accipitur pro voluntate, Calep. vers. abnua, & alia dictionaria, & Nicol. Perot. in cornucop. epigram. 12. circa fin. c. 699. & verbum, voluntas, importat liberam, & absolutam voluntatem, & non regulatam. Fel. in cap. 1. de constit. sub n. 51. versic. & si dicatur commutimus voluntati tua Jas. in l. sic, ff. de legat. 1. à n. 27. Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 7. à nu. 2. qui alios referunt absque aliqua causa amovere capellanum aliumque ponere seu præsentare Lambert. de Jurepatr. 1. part. 1. lib. quæst 9. art. 1. nu. 71. & art. 2.
86 qui quamvis d. art. 2. n. 15. id admittat * pro prima vice duntaxat, procedet tamen toties quoties voluerit patronatus, quia ita est de intentione disponentis: eademque ratio militat in ulterioribus vicibus quæ in prima, nec est major ratio de uno capellano ac de alio, ita Joan. Gutier. pract. quæst. lib. 3. quæst. 11.

Qui etiam ait quod non poterit ordinarius desti-
87 tutum * tueri in sua possessione pro quo facit quod ut fuit dictum in una Elboren. distributionum 29. Mar. 1599. coram D. meo Corduba, possessio ad tempus, illo elapso, non dicitur amplius possessio, ex natura temporis limitati l. imperator de postulando, l. statu liberi, §. sticbum, ff. de legat. 2. & possessio data per tempus limitatum, vel ut aliquid adimpleatur, cessat illo impleto vel transacto tempore, Decianus cons. 108. nu. 19. 10. 3. & possessio quam habet hujusmodi capellanus amovibilis est: ad tempus scilicet, donec amoveatur, seu dum amovetur; vel revocatur. Et facit etiam quod tradit Tiraq. in l. si unquam, verbo revertatur, alias 278. & hoc est quod ait Perez de Lara d. lib. 2. de anniverf. & capell. cap. 6. nu. 20. & 21. quod is capellanus amovibilis non possidet contra patronum, & sic non competunt ei remedia possessoria, &c.

88 Et quidam in beneficiis manualibus, † & ad nutum amovibilibus, potest fieri revocatio sine causa, malitia cessante Card. in clem. 1. §. præmissa, n. 4. de supplen. neglig. prælatorum. Decius in cap. ad nostram, n. 23. de confirmat. utili. Cosinas n. tit. de collatio. §. item placuit verb perpetuis. Selva 3. part quæst. 68. in fin. Navar. commem. 2. de regul. n. 65. Man. Rodriguez quæst. regul. 1. to q 34. art. 9. licet contrarium dicat art. 2. Azor. ubi suprà, & fuit tantum in una Burgen. amotionis magistri capellæ 11. Decem. 1581. coram D. Blancheto & in d. decis. 778. part. cap. diversorum, Gonçalez sup. à n. 46. Perez de Lara d. cap. 6. à n 22. Grat. discept. forens. cap. 167. n 22. & 27. & novissimè in causa Paccus. capellaniarum 22. Jun. 1609. coram domino Cavallerio fuit resolutum. Rub. bon. memor.

89 Nec in eis procedit regula de * triennali quominus possint amoveri Rebuff. de pacificis poss. limitatione 6. n 329. alias 272. & seq. Mandos. dict. reg 34. quæst. 11. Mohed. decis. 10. de causa possess. Rotæ. decis. 739. n 7. part. 11. divers. & Gonçalez sup. nu 16. & Perez de Lara d. cap. 6. n 21. quicquid alii dicant & alios † Beltrius decis. 149 Capicius decis. 119 & Burgos 90
de Paz. cons. 21. n. 5. & quamvis Zevallos in suis communibus contra communes quæst. 425. in fin. cum. Gutier. d. quæst. 11. n. 6. dicat in capellania ad nutum patroni, vel Episcopi concessa, quod sine causa auferri non potest, & ita pluries vidisse judicatum, cum tamen Gutierrez d. q. 1. contrarium teneat. Et quamvis D. Card. Tusch. conclus. 55. nu 8. litera B, dicat, quod etiamsi ex fundatione possit beneficiatus ad libitum amoveri, adhuc sunt perpetua beneficia, quia intelligitur cum causæ cognitione, ex Bologn. in Apostilla ad consil. Joan. Anan. 14. in fin. verb. præterea.

Et si de facto quis ordinetur sacris ordinibus, ad titulum capellaniæ ad nutum † amovibilis, non ex eo 91
mutabitur ejus natura seu qualitas, maximè si id fiat sine expresso consensu patroni: nec enim potest ordinarius etiam cum consensu patroni tollere qualitatem fundationis, cum sit in favorem Ecclesiæ, & ut melius serviatur beneficio, ut alias dicetur 7. part. cap. 1 à n. 102 Et concludit quod ait Gonzales Mendez Vasconcellos divers. jur. argument. lib. 4. cap. 8. n. 8 & 9. quod quando Episcopus ordinavit aliquem ad titulum officii cantoris quod non erat perpetuum; sed temporale & amovibile, poterit nihilominus auferri, quia non potest prædecessor Episcopus assignare officium quod alias est temporale & removibile in perpetuum presbytero ordinato, & eo modo prædictum officium facere perpetuum, Molin. de primogen. lib. 1. cap. 25. à num. 17. nec obstare Concilium sess. 21. c. 2. quia non procedit in his quæ Episcopus non potest facere perpetua: sic Episcopus qui ad sacrum ordinem promoveret illum presbyterum, qui stipendium temporale, & non perpetuum habebat, vel patrimonium assignaret, qui non potuit assignare, malè faceret, nec id quod alias erat alienum, vel temporale, potuit facere proprium ordinati, vel perpetuum, ita ut semper ipsius presbyteri remaneat. Unde non est verum quod ait Piasecius in praxi Episcop. part. 1. c. 1. n. 45. quod deputati ad capellanias, hospitalia, commendas, seu quævis beneficia manualia ad nutum amovibilia, potest promoveri ad eorum titulum, sed ab eisdem servitiis amoveri non poterunt, nisi habita alia provisione sufficienti, etiam in præjudicium patronorum qui sibi ipsis imputari debent, quod talem permiserunt promovere ad hujusmodi servitium, nec possunt ipsum amovere pro ea vice; & allegat Paris. lib. 2. de resignat. quæst. 6. n. 84. Gonçalez gloss. 5. §. 6. qui id non dicunt, & in argum. quoddam rescriptum, & Breve datum Patriarchæ Venetiarum ibi allatum, de quo infrà 2. p. cap. 5. n. 98.

Quinimo etiam ad titulum * capellaniæ amovibi- 92
lis non ad nutum, sed ex justa causa, ut si capellanus non bene serviat vel alias, non videtur quis posse sacris ordinari, quia adhuc talis capellania non est perpetua cum possit amoveri ex causis in jure non expressis.

At vicaria temporalis seu ad nutum * amovibilis 93
non est beneficium, nec titulus beneficialis; quia non confertur in titulum, sed est simplex salarium seu stipendium Calder. cons 9. de rescript. nu. 2. Rebuff. de nominat. quæst. 14. n 62. & in praxi tit. de dispens. ratione ætatis, verbo, vel earum perpetua vicaria. & sentit Flores de Mena q 10. n. 26. ubi ait quod nominatio vicariorum ad nutum amovibilium, pertinet ad prælatum seu prælatam monasterii, cui beneficium unitum est, & Episcopus solum debet approbare & admittere & licentiam administrandi sacramenta dare, si vicarius idoneus inventus fuerit, quem potest examinare, neque ulla alia requirit collatio aut institutio, & quod

fic

sic novissimè declaravit S. Congreg. Concilii ut vidit in publico instrumento ex Roma misso, & post hæc latè tradit Gonçalez *gloss.5.§.3.à n.35.* & Azor *lib.3. cap.6. q.5. & 6.*

94 Et fuit resolutum in una Salamantina * vicariæ 15. Mar.1596. coram illustrissimo D. Blancheto, ut in seq. Dec. *Resolutum fuit non intrare gratiam Jo. Perez, & esse dandum mandatum de manutenendo Abbate, hujusmodi enim Vicaria ad nutum amovibiles, non sunt tituli beneficiales, nec impetrabiles,* Rota *dec.2. de excess.prælatorum in novis, non facta mentione monnalitatis,* Cass. *ad dec.4. de præbend.* Calder.*cons.26.eod.tit.* Si monete *decis.30 part.2.* quod *autem vicaria de qua agitur, si talis apparet per unionem factam à Fel. record. Pio IV. hujus beneficii non monasterio, in qua datur facultas apponendi vicarium monachum, seu sæcularem, ad nutum amovibilem, cum decreto irritante & clausula sublata. Cui facultati accedit alia concessa per constitutionem, Fel. record. Pii V. n.46.* & fuit resolutum *in S. Cong. Concilii. Non obstat nominatio abbatis facta de vicario perpetuo anno* 1577. primò quia Abbas *non potuit in hoc præjudicare Ecclesiæ,* Vital. in Clem.n.1.nu.56. & 57. de off.vicarii, *neque etiam in possessorio, non solum propter protestationem factam in ipsa nominatione, per quam censetur præservatum omne jus monasterii,* l. si debitor §.1. quibus modis pignus vel hypotheca solvitur, *sed etiam quia facto suo Ecclesia à possessione non cecidit,* Inn. *in c.literis, de restitutione spoliat. dec.1. eod.tit. in novis,* idque multo *magis quid in hac ultima vacatione fuit suspensum per ordinarium decretum deputationis vicarii perpetui, & permissum abbati, quod poneret ad nutum amovibilem. nec applicantur quæ deducuntur de ultimo statu, qui probato anteriori, prout hoc casu oportet probare posteriorem spatio 40. annorum,* Rota *dec.2.n.1. de præbend. in novis,* Felin. *in cap. in nostra, n.43. de rescript.* Et est declaratio Congregationis Concilii in una Civitaten. quæ sic ait: *Capitulum Ecclesiæ Civitaten. habet unitas mensæ nonnullas parochiales, quibus ab immemoriali tempore deserviri faciunt per vicarios ad eorum nutum amovibiles: juxta facultatem sibi expressè à sede Apostolicam concessam. Hi nunc ex declaratione S. Congr. non possunt deputari nisi prævio examine, & approbatione Episcopi; & sic deputari possunt ad nutum Capitul. & ab ipso quoque Ordinario amoveri. Quæritur, an amotio ab Episcopo fieri possit sine causa? Congregatio censuit, vicarios ipsos posse à Capitulo amoveri ad nutum Capituli, ab Ordinario vero non nisi ex causa legitima, atque approbata, propter quam, etiamsi perpetui essent, amoveri possent.*

Nec prædictis obstat decis.Rot. in causa Salamant. stipendiorum *6.* Junii 1603. & 16. Januarii 1606. coram D. Lancelloto, ubi fuit responsum, quod capellani ad nutum amovibiles cùm non habeant titulum, non possunt juvari quasi possessione prædecessorum, neque ex ea prætendere manutentionem in possessione stipendii, prout neque potest considerari aliqua possessio respectu ipsarum capellaniarum, quia cum sint manuales, & ad nutum amovibiles, non sunt tituli beneficiales, Cald. *consil.26.de præbend.* & fuit dictum in dict. Salam. vicario, quamvis respectu Ecclesiæ vel altaris, ubi sunt dictæ capellaniæ, possit considerari dicta quasi possessio, Caputaquen. *decis.170.part.3.* Covarru. *lib.3. cap.16. num.13.* & sic ei dari manutentio ad petitionem rectoris seu patroni, quia pro ea agere potest, &c. Nam ista resolutio procedit & loquitur in capellaniis ad nutum amovibilibus quæ non sunt collativæ, sed stipendia, seu salaria, nempe quæ sunt in Ecclesia Sanctæ Ursulæ civitatis Salamantinæ, & constat ex allegatione dictæ Salamantinæ vicariæ, &c. vide dicta 11.*part. cap.2.*

Cæterum capellaniæ perpetuæ nulli dubium est
95 quin sint beneficia * Ecclesiastica: quando sint institutæ, & erectæ authoritate apostolica, vel ordinaria, ut sint spirituales, & beneficia Ecclesiastica quæ dicuntur capellaniæ collativæ, & consequenter obligant ad horas canonicas, *Glos.1. in clem.2. de decimis in fin.* Rota *decis.11.de jurepatr. in antiquis,* Felin. *in cap.ex parte 2.n.2.de rescrip.& cons.41.& 45.* Decius *cons.210 n.4.* Guido Papa *decis.187.* Selva *de benef. 1. part.q.7.n.101.* Bellenzinis *de charitativo subsidio qu. 73.* Rebuff. *in praxi tit. sæculare beneficium quotuplex, n.14.& 15.& de pacificis poss.à n.102. alias* 87. Sarnen. *in reg de annali quæst.*20. ubi Mand.*q.17.* Bermon.*de publicis concubinariis, verbo Papa num.5.* Avend. *in dict verb.beneficio.* M. A. Morsil. Columna *de Eccles. redditibus cap.14. n.2.* Fuscus *de visitatione lib.2.cap. 11.n.2.* Salcedo *in pract.crimin.* Bernardi Diaz *cap.18. n.9.* Azevedo *in l.1.tit.4.lib.1.rec.n.7.* Solis *de censibus lib.2.cap.ult.n.15.* Zevallos *quæst.693.n.19.* A.Rochus *de visitatione verb.capellanias.* Zerola *in praxi Episcopali.1.part.verb.beneficia §1. ad fin.& 2.part.eod.verb. §.10. & verb. capellania,* & Novar. *de oratione c.20. n.17.* Joan.Med.*de oratione,q.7.* Corduba *in sum.q.186. punct.3.versic. lib.5.* Lud. Lopez *instruct. consc.1.tom. c.244. ad fin. & 2. tomo c.105.* Man Rodrig. *in sum.1. tom. c.140.* Vega *in sum. 1.part. c.128. versicul. 5.* Joan.Bapt. Corradus *in responsis casuum consc. qu.240. in additione Arço. lib.10. c.3. qu. 5. & 2. part. libr. 3. c.8. quæst.3.* Lessius *d. lib 2. c.34 num 3. & 4.* Suar. *de relig.2.tom. tract.4. lib.4. c.22. num.11. & sequent.* Fr.Raph. de la Torre *de relig. 1.tom. tractat. de bono canon.controvers.6.disput.6.n.7.* & P Ledelm. *in sum. 2.part. tract.9. c.4 conclus.7. diffic.* & novissimè post hæc Gonçalez *gl.5 n.68.* Alexand.Moneta *de decim. c.9. num.21.* Perez de Lara *dictio.lib.2. c.1. num.16.* & Frechilla *in lectura impressa, c. admonet, de renunc. num.5.* & Joan. Gut. *de gabell. quæst 91. n.13. & 14.*

Unde in una Burgen. Jurisdictionis, 8 Jun. 1587.
coram * D.Seraphino fuit resolutum: *Verba concordiæ* 96
inter clericos seu presbyteros perpetuo beneficiatos Ecclesiæ comprehendere omnes beneficiatos etiam capellanos ex proprietate verborum.

Et tunc non tenet prohibitio † testatoris quod or- 97
dinarius non se intromittat in eorum promissione, sed ad solos laicos spectet, nec pœna adjecto *ex c.2. 10.quæst.1.* Rota *decisio.10.de testam.in antiquis.* Ripa *in leg.nemo potest,ff.de legat.1.n.127.& 129.* Lambert. *de jurepatr.1.part.1.lib.art.10.& 105.* Mondo. *de signatura gratiæ tit. de exemption.vers.amplia etiam,* Covar. *in 4. 2.part. cap.3. §.1. n.20. & in cap. tua, de testam. n.8* Greg.Lopez *in l.1.tit.15.part.1.vers dote,* Fuscus *ubi supra à n.12. ad 15.* Joan.Gutier. *in Rep. d.l.nemo potest, ex num.499.* Spino *de testam. gloss.4. à num.93.* & Gonçalez *sup. numer.42.* Perez de Lara *dict. c.1. num.16. cum seqq. & num 47.* Frechilla *dict.numer.5.* & Villar del Patronado de Catalayud. *4 pagin. in princip. numero 3.* & alii, quicquid dicat Menchaca *de successionum creatione: §.7. numero* 17. cujus opinionem salvat Gonçalez *à num.46.* intelligendo eam in secundo casu, quando in fundatione nulla intervenerit authoritas Episcopi, & capellania non est revera beneficium Ecclesiasticum, vel quando licet Episcopi authoritas interveniat, ipsemet Episcopus in ipsa fundatione consensit d. conditioni, sed certè si authoritas Episcopi intervenit ad erigendum capellaniam in titulum, & creandum beneficium, dict. conditio non valet etiamsi Episcopus ei in ipsa fundatione consentiat, *ex allegatis* si vero constat fundatorem nolle facere beneficium, & capellaniam collativam, valebit dicta conditio sive interveniat authoritas, & consensus Episcopi, sive non: nam etiam sine consensu Episcopi, potest institui capellania non collativa, & alia opera pia quicquid dicat Gonçalez *num.48. de quo infrà,* & Perez de Lara *dict. capite 1. num. 13.*

Quamvis ob administratione, cura, † & visitatio- 98
ne illarum capellaniarum etiam collativarum, benè

possit fundator excludere ordinarium, ex S. Concil'n
Trid. *sess.22. de reformatione cap.8. & 9.* nisi in casu ne-
gligentiæ *cap. tna. de testam.* ut sæpè censuit S. Cong.
Concilii, & ex ejus voto ita novissimè declaravit S.
D N. Paulus V. die 7. Apr. 1606. in causa Abulen. pro
Comite de Oropesa, contra Episcopum, *ut in ejus
brevi sub annula piscatoris*, quicquid velit Perez de
Lara *d. cap.1. n.15. & 20.* Sed non censetur exclusus
99 à visitatione, ex eo quod in fundatione * alicui com-
mittatur visitatio, ut alias censuit ead. S. Cong. Con-
cilii in una Abulen. visitationis hospitalis de Olme-
100 do contra * Priorem Monasterii de la Mejorada. Nec
contrarium postea censuit S. Cong. in alia declaratio-
ne ad instantiam dict. Prioris facta, & confirmata
per Breve Clem. VIII. datum die 22. Aug. 1600. quia
cum narratum fuisset quod in fundatione, & dotatio-
ne dict. hospitalis specialiter cautum est; quod per
dict. priorem & non per alium ipsum hospitale visi-
tari & administrari deberet, solum *ibi* dicitur juxta
declarationem alias in d. cong. factam decreto *d. c.* 8.
non esse sublatam fundationem. Et ita contra dictum
priorem solùm informat-tem tenuit Rota in ista causa
Abulans. juris visitandi 10. Novembris 1600. coram
D. Ludovisio.

Licet in terminis d. brevis S. D N. Pauli V. censea-
101 tur exclusus * Episcopus à visitat. hospitalis, & col-
legii aliorumque piorum operum D. Franc. de Toledo
Proregis Indiarum, ex eo quod fundator eorum cu-
ram, & visitationem Comiti de Oropesa patrono ab
eo deputato committit, præmittens id facere quia
Episcopi Abulen. non solent se personaliter conferre
ad opidum de Oropesa, & propter plures occupatio-
nes, & obligationea eorum.

At capellaniæ etiam perpetuæ fundatæ & ordinatæ
102 * sine authoritate ordinarii, quæ non sunt ab eo ap-
probatæ, & spiritualisatæ, non sunt beneficia Eccle-
siastica, nec ab ordinario conferri possunt, sed sunt
sub pia dispositione fundatoris, & ejus hæredum seu
successorum, qui possunt tales capellanias donare
sine Episcopo quibus voluerint dummodo sint ido-
nei juxta dispositionem fundatoris. Ita Guido Papa *d.
decis.* 187. Rebuff. *de pacificis poss num* 349. *alias* 287.
vers. & ideo, P. Greg. *de benef cap.* 11. *n.* 10. Navar. *cons.*
5. & 7. *n.* 1. *de prabend.* Alv. Valascus *consult.* 80. *n.* 12.
& 13. *part.* 1. Rochus, & Azor *ubi proximè*, & Alex.
Monet. *dict. cap.* 9. *de decimis*, *numero* 21. quamvis
de jure non posse stare dicat Zerola *sup.* & quod ca-
pellaniæ seu capellæ non sint beneficia Ecclesiastica
103 nisi sint per * Episcop. ordinatæ & approbatæ, tra-
dunt Felin. Rebuffus, Bermon. Salcedo & alii relati
sup. num. 95. & Spino *sup. num* 42. ibi & Azor. Suar.
104 Torre & Frechilla *numero* 5. & 7. * & Navar. Cor-
duba, Lud. Lopez Man. Rodrig. Vega, Corradus, &
Azor *ibi* citati inquiunt quod capellaniæ institutæ à
solis testatoribus vel donatoribus citra authoritatem
Papalem vel Episcopalem, non sunt collativæ, nec
beneficia, neque obligant suos possessores ad horas
Canonicas, & prædicta sequitur post hæc Villar
dict. 4. *pag n.* §. 1. *ex num.* 2. & *num.* 9. &c. Gonçalez
suprà à nu. 20. qui tameo male ait *num.* 35. cum Pa-
risio *cons.* 134. *lib.* 4. quod Episcopus non habet in ta-
libus capellaniis jus visitandi, quod non est verum:
nam quamvis non sint beneficium, sunt tamen opus
pium, & sic possunt ab Episcopo visitari; nisi aliud
in fundatione cautum sit, *ut in d. cap.* 8. & 9. *Concilii
sess.22. de reform.* & ita videtur sentire idem Gonzalez
inferius num. 45.

105 Unde apparet in hujusmodi * capellaniis valere
ordinationem fundatoris seu testatoris, quod ordina-
rius non se intromittat in earum provisione, sed ad
solos patronos spectet, ut in informatione, seu dis-
cursu posito, 1. *part. Decisionum diversorum post Deci-
sionem* 310. *num.* 30. Frechilla *dicta cap. admonet*, *nu-
mero* 6. & Villar *dict.* 4. *p. in princ. num.* 3. ubi ait,
quod quando fundatur beneficium Ecclesiasticum, seu
servitium, potest fundator mandare, quod Episco-
pus non instituat servitorem, seu cappellanum, &
aliam quod voluerit adhibere conditionem, argum.
leg. in re mandata, Cod. mandati, & in expresso Men-
chaca *de success. creat. lib.* 1. *n.* 15. Covar. *in* 4. 2. *p. cap.* 3.
§. 1. *n*[illegible] apparet etiam & malè agere ordinarios qui
faciunt institutionem & collationem de capellaniis
contra voluntatem fundatorum & testatorum, qui
noluerunt eas esse collativas, moti aliquando, ne im-
ponatur eis subsidium, bonis & redditibus Ecclesia-
sticis imponi solitum, nec est in ipsorum ordinario-
rum potestate illas facere collativas, & erigere in be-
neficia Ecclesiastica contra testatorum voluntatem
etiam de consensu patroni, *ad clem. quia contingit,
versicul. cum tamen ea, de relig. domib.* & quæ tradit
Mand. *in reg.* 34. *q.* 11. *n.* 2. ita Spino *d. n.* 42. & Huma-
da ad Greg Lopez *d. l.* 1. *tit.* 15. *part.* 1. *gloss.* 6. & Caval-
los *q.* 28. 2. *n.* 23. 28. & 29. dicens quod ita servatur in
Cancellaria Pinciana, & Azor & Gonçalez *sup. à n.* 44.
& ita etiam tenet Rota ut *in Decisionibus sequentibus.*

*Salernitana oratorii, 13. Martii 1559.
coram D. Quiroga.*

TEstator legavit nonnullos † hortos cuidam pres- 106
bytero Masello cum onere celebrandi missam
qualibet hebdomada in Ecclesia B. Mariæ, & post
mortem ejus voluit ut hæredes testatoris eligant alium
sacerdotem, cui concedant illa bona per annos decem
& non ultra, cum prædicto onere, & successivè alius
eligatur post dictos decem annos. Nunc quia reperie-
batur hoc tanquam beneficium sæpius fuisse impetra-
tum, hæredesque testatoris impediebantur eligere sa-
cerdotem *ex reg. de triennali*, dubitatum fuit an præ-
dictæ reg. illis obstarent. Rota respondit secundum ea
quæ proponebantur, non esse locum reg. de trienna-
li, cum hoc non sit beneficium, sed oratorium priva-
tum, in quo non adfuit consensus Episcopi, ideoque
non potuisse impetrari, ut beneficium, nec conferri in
titulum Abb. *in cap. fin. de censibus.* Bald *cons.* 5. *in ter-
tio*, & si taliter fuit impetratum gratia fuit subreptitia,
nec consideranda Dec. *cons* 548. *colum.* 1. Fel. *consil.* 11.
col. 1. & 2. Quamvis autem non sit beneficium est ta-
men servanda voluntas testatoris, quoad ea quæ
reliquit, juxta ejus dispositionem Felin. *d. cons.* 41.
num. 6. & *seqq.* Cardin. *cons.* 8. hæc autem firmata sunt
circumscripto ultimo statu, & nonnullis aliis de qui-
bus in facto.

*Salamantina capellaniæ 23. Martii 1583.
coram D. Seraphino.*

DUbium habet duas inspectiones, * quarum al- 107
tera est, an testator voluerit erigere beneficium
Ecclesiasticum, altera quisnam sit præferendus, Hie-
ronymus an Fran. Quantum ad priorem Domini in-
clinabant, quod noluit testator erigere beneficium
Ecclesiasticum, cum velit, quod hujus capellaniæ
provisio ad solos laicos spectet, qui obtinebunt ma-
joratum, quod fieri non potest, non enim loquitur de
præsentatione, sed de provisione, & manifestiùs ex
quo vult, quod nec Papa nec alius quispiam se intro-
mittat in hujusmodi provisione, ex quibus apparet
noluisse erigere beneficium, cum id sine canonica in-
stitutione à quoquam obtineri non possit, *cap. bene-
ficium de reg. juris in sexto.* Quod etiam confirmatur,
ex eo quod in eventum quod aliquis se intromiserit,
revocavit legatum, nam si esset beneficium, fieri non
posset, & non est præsumendum, quod elegerit viam
per quam voluntas ipsius impugnari possit, *lege ter-
tia de militari testam.* Anchar. *consil.* 197. *num.* 7. Rota
decis. 10. *de testam. antiquis*, & licet vocet capellaniam,
tamen intelligendum cum his qualitatibus quod fieri
potest,

pnteſt, ut per Sarnen. *de annalt. quæſt. 20. & de victore, q. 4.* quantum ad ſecundam inſpectionem, domini dixerunt præferendum eſſe Hieron. quia eo inſtante, & judicialiter agente capellania iſta fuit ineſſe deducta, & voluntas teſtatoris impleta, quam hæres exequi negligebat, ideo cum ſit impari gradu, cum Fran. & plus ille contulerit, & ſuſpecta ſit concluſio inter patrem & filium, & concurrant etiam aliæ qualitates in Hieronym. eſſe gratificandum, ut per Lambert. *art. 16. 5. n. princip. 3. p. 2 libro,* neque obſtat, quod in his non poſſit ſe intromittere ordinarius, quia eſt caſus omiſſus a teſtatore, nempè propter negligentiam hæredis, quæ facit ut ſaltem pro illa vice jus devolvatur ad ſuperiorem, *c. ſi verò de jure patr.* Gloſſ. in *c. 1. de aff. cuſtodis, & c. ea quæ de off. Arebid.* & regulariter Epiſcopus eſt executor ultimarum voluntatum ad piam cauſam, *clem. 1. de teſt. & in Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 8. de reform.* non obſtat, quod Franciſcus ſit pauper, quis habet patrem divitem, qui eum alere tenetur, & ideo concluſam ſententiam ordinarii in hac parte eſſe confirmandum. Et noviſſimè poſt hæc prædictam doctrinam ſequitur Perez de Lara *d lib. 2. c. 1. à n. 10. & 22.* qui ait, quod cum jubet teſtator, quod ex fructibus bonorum relictorum celebrentur annuatim miſſæ pro ejus anima per clericum nominandum à certo patrono à ſe relicto, tunc benè poteſt adhære conditionem, quod Epiſcopus non ſe intromittat ad conferendum clerico nominato per patronum, quod hoc ſervitium non ſit capellania collativa, ſed memoria & anniverſarium miſſarum, ita quod non ſolvatur ſubſidium, ut non ſolvitur ex his memoriis, quorum bona non ſunt ſpiritualizata, & *à num. 22* inquit, quod ſæpiſſimè contingit fieri ab imperitis literarum, maximè fœminis, anniverſarium miſſarum, & vocant illud capellaniam, diſponendo quod patronus faciat miſſas dicere per clericum ſeu clericos, adjiciendoque alia verba, ex quibus clarè colligitur, quod mens relinquentis non fuit inſtituere capellaniam, ſed anniverſarium miſſarum: nam eo caſu licet teſtator, ſeu relinquens utatur verbo capellaniæ, non debet capellania judicari, nec bona erigi in ſpiritualibus, ſed relinqui in ſua temporalitate pro anniverſario miſſarum: & perperam faciunt ordinarii, ſi eam ut capellaniam conſerant contra ejus voluntatem, *argument. leg. non aliter, ff. de legatis 3. leg eum de lanionis, §. aſinam, de fund. inſtructo, lib. 3. §. conditio, de adimend. legat. leg. non omnis, ff. ſi cert. petat. cum aliis.* Quamvis Perez de Lara ibi confundens doctrinam Doctorum, videatur loqui de bonis relictis laicis, ut ab eis poſſideantur cum onere miſſarum, quæ dicuntur anniverſaria laicorum, ut conſtat *ex numero* 12. ubi ait, quod judices ſeculares de his cognoſcunt, non Eccleſiaſtici, *numero* 34. ubi ait, quod dicitur iſta capellania ſecularis & profana, & *numera* 41. ubi ait cum Avend. poſſe talia bona collectari & onerari, ſicut bona temporalia aliorum civium, deducto onere pio, & *ex cap 6. ſub num. 16.* ubi ita ipſe declarat, & ait, quod quamvis bona relicta laicis cum onere miſſarum, ſeu anniverſariorum, non contribuant in ſubſidio, quia non ſunt Eccleſiaſtica, ſeu temporalia, & prophana, & in regimine laici, & judicis ſecularis, & contributio ſubſidii ſolum ſit reditibus Eccleſiaſticis, ut in bullis conceſſionis; tamen capellaniæ non collativæ, quorum bona ſtabilia, certa & determinata poſſidentur à clericis, quibus ſunt relicta, debent contribuere, & comprehenduntur etiam in conſtitutione Clementis VIII. de qua *ſuprà num.* 82. quia ea bona, quæ ab eiſdem clericis poſſidentur, verè ſunt tranſlata in patrimonium Eccleſiæ, & ſic Eccleſiaſtica, quod enim relinquitur clericis, Eccleſiis cenſetur relictum. *leg. Annua, §. Attia, ff. de annal. leg.* & ſunt in Eccleſiæ regimine, *capite noverint 10. quæſtione 1.* & ſic eorum reditus Eccleſiaſtici ſunt, ſuper quibus hujuſmodi ſubſidium imponitur, ut patet ex Bulla conceſſionis. Ita Perez de Lara. Quod mihi non placet, quatenus ait quod dictæ capellaniæ non collativæ debent contribuere in ſubſidio; quamvis etiam ita intellexerit Congregat. ſtatus Eccleſiaſtici anni 1608. & ordinaverit eis fieri repartitionem dicti ſubſidii, prout de facto aliquibus facta eſt: nam revera hujuſmodi capellaniarum bona & reditus non ſunt Eccleſiaſtica, cùm non ſint beneficia, nec bona alicujus Eccleſiæ, ſed ſolum habent relicta pia, ſeu opus pium; & ideo gaudent privilegiis Eccleſiæ, & ſunt ſub regimine & jure Eccleſiæ, juxta alias dicta infra *5. part. capite 1. numero 602. 603. 607. & 611.* & facit quod ibi decimus *numero 613. de ſubſidio collegiorum, & operum piorum:* & ita in ſimili decima Papali impoſita ſuper omnibus beneficiis, Eccleſiaſticiſque reditibus, tenet Alexand. Moneta *dicto capite 9. decim. numero* 21. ſcilicet, non eſſe ſolvendam de capellis mercenariis, quæ nunquam ab Epiſcopo erectæ fuerunt in titulum, aut ab illa Eccleſiaſtica perſona conferuntur, ſed à defuncti hæredibus ad libitum ſuæ voluntatis eſt teſtatoris diſpoſitione eliguntur: quia non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, quales, inquit, quam plurimas capellanias quotidiè videmus, &c. Nec dicta conſtitutio Clementis Octavi loquitur de hujuſmodi capellaniis non collativis, ſed de capellaniis titularibus & collativis, licet amovibilibus, ut docet ibi ipſe Lara, & dixi *ſupra d. num* 82. ubi idem dico de Brevi Pauli V.

Nec obſtat *dicta lex annuæ, §. Attia*, quia loquitur in relicto ſacerdoti, vel miniſtris Eccleſiæ particularis, quod ipſi Eccleſiæ videtur eſſe relictum: unde ex reditibus relictis clericis, ſeu miniſtris alicujus Eccleſiæ pro anniverſariis, ſeu dotationibus miſſarum, debetur ſubſidium tanquam ex relictis Eccleſiæ uti practicatur, ſecus in relictis alicui clerico de per ſe eligendo & nominando per patronum, ſed hæredem relinquentis pro capellania non collativa, ſeu memoria miſſarum in aliqua Eccleſia per illum celebrandum: facit quod docet Bartolus *in lege ſecunda, ff. de reb. dub.* Et ſi illa ratio Laræ eſſet bona, etiam de bonis vinculatis, ſeu majoratus pro conſanguineis clericis, cum onere miſſarum, aut ſine eo, ſolvendum eſſet dictum ſubſidium; quod tamen non videtur poſſe dici, nec practicatur.

Salcedo tamen *ubi ſuprà*, ait illud jure † defen- 108
di poſſe, quod licet in primæva capellaniæ fundatione, non intervenerit ordinarii authoritas, ſi tamen non reluctante fundatoris voluntate poſteà capellania in Eccleſiaſticum beneficium fuerit erecta, nempè collationem, & canonicam inſtitutionem fundatoris, conſanguineus, vel alius, qui ad eam vocatus eſt, ejus nomine, & ritu ordinari poterit, & ita receptum eſſe abſque controverſia, & ſic tenet Salcedo, capellaniam in cujus primæva fundatione non intervenit ordinarii authoritas poſſe poſtea per ordinarium erigi in Eccleſiaſticum beneficium, ſi non reluctatur fundatoris voluntas, & ſequitur Zavallos *ſuprà num. 29.* facit *deciſ. Rotæ 1122. lib. 3. parte tertia, diverſorum* quam refert Gonçalez *ſuprà numera* 58. quod verum eſt in capellaniis inſtitutis in
ultima voluntate * in quibus non ſolet intervenire
authoritas, & erectio ordinarii, niſi poſt mortem te- 109
ſtatoris quando effectum ſunt habituræ, & teſtator inſtituendo capellaniam ſimpliciter, videtur velle inſtituere beneficium Eccleſiaſticum niſi aliud conſtet, Zavallos *d num. 29.* Et Perez de Lara *d. lib. 2. cap. 1. n. 46. & 47.*

Præcedit etiam eadem ratione * in capellaniis in- 110
ſtitutis inter vivos etiam irrevocabiliter, quarum effectus differtur poſt mortem.

In capellaniis verò inſtitutis inter vivos & ſtatim

111 effectuatis per positionem † capellani, non videtur
procedere: ex quo enim fundator non requisivit au-
thoritatem ordinarii, non videtur velle facere benefi-
cium Ecclesiasticum, sed capellaniam non collativam,
& sic erigere eam postea in beneficium Ecclesiasticum
esset alterare dispositionem, & voluntatem funda-
toris. Et idem censeo in capellaniis in quibus dici-
tur quod capellanus ponatur per patronos contra *d.*
*decis.*1122. factam per majorem partem. Quia verbum,
ponere, non convenit præsentationi, quamvis secus
sit, quando dicitur, quod patronus det, sive provi-
deat capellaniam: nam id potest convenire præsenta-
tioni maximè quando ita fuit observatum, ut fuit re-
solutum in Salamant. capellaniæ del voto 21. Octob.
1585. coram D. Orano, ut *in sequent. decis.*105.

Non obstat alia decisio Salamantina capellaniæ
*suprà adducta n.*107. nam ibi ex eo præcipuè Domini
inclinarunt, noluisse testatorem erigere beneficium
Ecclesiasticum, quod voluit, quod nec Papa, nec alius
se intromitteret in provisione.

112 Advertendum autem est quod licet ad titulum* ha-
rum capellaniarum non collativarum, non possit quis
ordinari tanquam ad titulum beneficii, Salcedo *sup.* &
Spino *d.num.*42. & Gonzalez *nu.*31. Frechilla *in dict.*
*cap. admonet, nu.*8. tamen poterit ordinari ad titulum
earum si sunt perpetuæ tanquam ad titulum patrimo-
nii juxta *d. cap.* 2. *concilii sess.*21. *de reform.*

113 Rursus advertendum est, quod si appareat de una
collatione vel institutione Ordinarii, in dubio cense-
tur capellania beneficium, Rebuff. *de Pacific. possess.*
*n.*349. & Perez de Lara *dict. cap num.*54. & 58. facit
decis. Rota 106. *n.*1. 2. & 3. *part.*2. *divers.* & Dec. *cresent.*
12. *de probat.* ubi habetur sufficere probare statum be-
neficii, & de eo tanquam de beneficio fuisse factas col-
lationes per Ordinarium, & effectum sortitas, ut latiùs
114 *in Dec.* nam in dubio ultimus * status beneficii atten-
ditur, secus in claris, ut fuit resolutum in una Com-
postellana Prioratus, 17. Martii 1597. coram D. Lita
& favet Gonçalez *suprà à n.*50. & Perez de Lara *dicto*
*cap.*1. *num.*53. qui ait, quod quando constat de pro-
prietate, ultimus beneficii status non attenditur, si
non sit præscriptus, Gabr. *consil.*185. *volum.*2. *num. fin.*
& conducunt decisiones Rotæ relatæ 7. *p. cap.*10. *n.*37.
& decis. Eluen. præceptoriæ 14. Maii 1610. coram D.
Penna relata 5. *part. cap.*1. *num.*511.

Nec in claris quando constat fundatorem noluisse
115 * facere capellaniam collativam, & beneficium suffi-
ciet fuisse collatum ut beneficium spatio 40. annorum,
116 ut habeatur pro beneficio, quamvis contra teneat *
Azor. *sup. dict. lib.*10. *cap.*3. *q.*5. sed requiritur tempus
immemoriale *ad cap.*1. *de præscript. in* 6. *junct. auth. de*
nuptiis, §. *disponat itaque*, sed eo non obstante vera vi-
detur sententia Azoris *ex cap. cum de beneficio, de præb.*
in 6. & ibi notatis, ut infrà dicendis 7. *part. capit.*7. *à*
*num.*34. & *dict. cap.*1. loquitur ubi est jus commune
contrarium, non lex privata fundatoris. Et est ad hoc
consilium Navarr. 1. *de præscript.* sed & Perez de Lara
*d. lib.*2. *cap.*1. *à num.*50. tenet contra Azorem non re-
quiri tempus quadraginta annorum, sed sufficere in
proposito tempus ordinarium ad præscriptionem rei
profanæ, ex Menes. *in cap. si aquam, num.*46. *Cod. de*
servit. & aqua, Valas. *consul.*105. *num.*42. Sed cum sit
pia causa, seu opus pium, verius est requiri tempus
quadraginta annorum, *authent. de eccles. titulis*, §. *pro*
temporalibus, Abb. *in cap. de quarta, de præscript. nu.*5.
& ibi Felin. *num.*10. Fulgos. *in leg. omnes, num.*23. *Cod.*
de sacros. Eccles. Tiraq. *de privil. piæ causæ, privil.*139.
& 140. & Sforcia *de in integr. restit. t. p.*1. *quæst.*3. *nat.*5.
*à numer.*31. & faciunt dicta 5. *part. cap.*1. *num.*602.
Unde etiam convincitur quod ait Cevallos *quæst.*767.
*à numer.*6. quod licet capellania non sit collativa ex
sua fundatione, tamen si ex consensu patronorum
expresso, seu tacito, vel ex negligentia efficiatur
collativa, & postea iterum vacare contigerit, licet
opponatur quod non sit collativa, ultimus status
est considerandus in provisione illius: & ita fuisse
judicatum Toleti in quadam capellania oppidi de
la Puebla de Montolvan, & in alia oppidi de Tor-
delaguna.

Tandem de præstimoniis, † & præstimonialibus 117
portionibus, quæ ex institutione nullum servitium in
Ecclesia habere solent, dicendum est absolutè esse be-
neficia Ecclesiastica: nam omnia præstimonia, præ-
sertim in Hispania communiter solis clericis confe-
runtur, & dantur in titulum perpetuum beneficii, &
sic habent annexum onus spirituale, scilicet reci-
tandi horas canonicas *cap. fin. de concess. præbend. in* 6.
ubi præstimonia connumerantur inter beneficia Ec-
clesiastica, & ita tenent Hostiens. *in cap. postulasti, de*
rescript. Oldrad. *cons.*81. *numer.*2. & 3. & *cons.*140. *nu-*
mero 1. 2. & 6. Abb. *cons.*47. *numer.*1. *parte secunda.*
Mill. *in rep. verb. beneficii appellatione continentur præ-*
stimonia. Pavinus *de officio. & tot. cap. Sede vac.*1. *qu.*2.
*part. num.*5. Hier. Paulus *in pract. Cancell. in notab. su-*
per vacantibus non reservatis, versic. beneficii appella-
tione ad fin. Rebuff. *in praxi titul. sæculare beneficium*
*quotuplex num.*16. Mandos. *in regul.*34. *quæst.*12. *nu.*3.
& *de monitoriis, quæst.*60. *num.*32. Navar. *de oratione*
*cap.*21. *n.*9. Sandaval *de officio canonic.* 5. *part. cap.*5.
Cuchus *in institutis major. lib.*5. *titul.*7. *n.*11. Marsil.
Columna *de Eccles. redditibus cap.*14. *nu.*1. Fusus *de*
*visitat. lib.*1. *cap.*20. *n.*23 Salcedo *in pract. crim.* Bern.
Diaz *cap.*18. *num.*10. & *cap.*62. *nu.*11. Flam. Paris. *de*
*resignatione benef.*1. 3. *quæst.*1. *nu.*136. 137. & 140. Pa-
cianus *de probat. lib.*2. *cap.*31. *nu.*1. Achill. de Grassis
*dec.*288. *seu de concess. præb.* & Cæsar de Grassis *dec.*115.
*nu.*2. Soto *de just. & jure lib.*10. *qu.*5. *art.*3. Card. *qu.*
*l.*1. *quæst.*21. *Pun.*3. Arrag. 22. *q* 83. *art.*12. Azor. *lib.*10.
*cap.*10. *quæst.*4. & 2. *p. lib.*3. *cap.*7. *qu.*1. & *lib.*7. *cap.*3. *q.*2.
Suarez 5. *tom. de censuris disp.*13. *sect.*1. *nu.*7. & *de re-*
lig. 1. *tom tract.*3. *lib.*4. *c.*25. & 2. *tom tract.*4. *l.*4. *cap.*22.
*à n.*7. & Fr. Raph. de la Torre *de relig.* 1. *tom. tr. de horis*
*canon. controv.*6. *disp.*6 & 2. *tom. qu.*100. *art.*4. *disp.*4.
Jac. de Graffiis *lib.*2. *c.*9. 7. *à n.*14. Lud. Lopez *instruct.*
*cons.*1 *tom cap.*105. Emã. Rodrig. *in sum.* 1. *tom. cap* 140.
*n.*7. Vega 1. *p. sum. c.*128. *casu* 13. *vers.*6. & P. Ledesm.
*in summ.*2. *p. tract.*9. *cap.*46. *concl.*1. *difficultate*, & alii.

Quamvis contrarium teneant Joan. And. *num.*3. 118
& Domin. *n.*9. *in c.*1. *de rerum permut. in* 4. & ibi. Gam-
barus *num.*68. Mandos. *regul.*16. *Cancell. qu.*38. *num.*7.
Joan Medina *de orat. q.*7. & Corduba *in summ. qu.*186.
*Pun.*3. & distinguant idem Domin. *cons.*89 Felin. *in c.*
*postulasti, de rescr. num.*7. Staphil. *de literis gratia ti-*
tul. de qualitate benef. §. 1. *num* 5. Rebuff *de pacific.*
*poss.*105. & 106. alias 90. & 91 Menoch. *de arbitr. casu*
201. *à num.*55. Azevedo *in l.*1. *tit.*4. *lib.*1. *recop. num.*5.
Frechilla *in cap. admonet, de renunciat. n* 9. *in fin.* &
Perez de Lara *lib.*2. *cap* 8 *à n.*53. *ad* 57. Flam. Paris.
*dict. tract. de resignatione lib.*2. *quæst.*1. *à n.*123. & Ho-
jada *de incompat. benef.*2. *part. cap.*8. *n.*12. qui tamen
*num.*15. ait, in tota Hispania communiter præstimo-
nia consueta esse dari in titulum perpetuum beneficii,
habereque onus annexum spirituale, quem sequitur
novis. Gonzalez *gloss* 5. §. 2.

Et præterea nostra sententia videtur jam expedita
ex constit. Pii V. 138. *versic.* † declarantes infrà ad- 119
ducta 3. *part. cap.*1. *num.*5. ut advertunt Quintanad.
*Eccles. lib.*2. *n.*86. Azor. Eman. Rodrig. & Vega *sup.*
Suarez de Torre.

Unde infertur 1. quod gratia de beneficio simplici
vacante per obitum * N. capiet præstimonium vacans 120
pro obitu illius, si non fuit dictum esse servitorium,
quin, ut ex dictis apparet, præstimonium verè est be-
neficium simplex, & sic appellatione beneficii sim-
plicis continetur.

Et in expectativa ad beneficium * simplex aut 121
ad beneficium cum cura, vel sine cura, compre-
henderetur de jure præstimonium, nisi ex consue-
tudina

tudine loci, & communi usu loquendi appellatione
beneficii simplicis, seu beneficii cum cura, vel sine
cura, non veniret præstimonium, nisi specialiter nun-
cupetur. Abb. *dict. consil.* 47. Felin. *suprà n.* 8. *versic.* 4.
declaratio Crescent. *decis.* 8. *de concess. præbend.* Tusch.
conclus. 59. *numer.* 6. *litera B*, vel nisi doceretur de
stylo curiæ in contrarium. Cassad. *decis.* 3. *præbend.*
num. 13.

Secundo infertur, quod sicut in impetratione be-
122 neficii, facienda * est mentio de beneficiis obtentis,
cap. si motu proprio, de præbend. in 6 *clem.* 2 *de off. ord.*
cum aliis, licet de facto Mill. *in repert. versic. gratia*,
123 Hier. Paul *in pract. cancell. in * notab. super vacantibus*
non reservatis, & alii, & de jure ad rem, Dom. *in d. cap.*
si motu proprio, num. 6. Felin. *in cap. in nostra, n.* 4. &
124 Ripa *in c. ad aures, nu.* 12. *de * rescript.* Selva 3. *part.*
quæst 11. *num.* 1. Mill Hier. Paul. & Menoch. *num* 43.
ubi suprà, Bursatus *conf.* 351 *num.* 12. *lib.* 4 Flam. Paris.
de resignatione benefic. lib. 10. *quæst.* 2. *n.* 73. & 74. &
125 *alii*, nisi ubi impetrans ignorat habere alia beneficia,
ut in cap. gratia, de rescr. num 6. ubi Doct. Ripa Mill.
& Hier. Paul *sup.* & Nat. *conf.* 9. *de rescr.* dicens, *d. c. lo-*
qui de ignorantia facti, non juris, de quo Felin. *in cap. su-*
per literis, num. 6. *de rescript.* & ibi Beroius, Selva *d.* 3.
p. quæst. 22. 17. *qualitate à num.* 23. aliàs 89 & Menoch.
suprà num 53. ita etiam de præstimoniis Oldra. *sup.* &
126 Bonif. *in dict. clèmen.* 2. * *de officio ordin. seu prima de*
officio legati, num. 31. & alii *suprà* ubi obiter notandus
est error Hier. Gonçalez *glos.* 15. §. 2. *num.* 68. dicentis
quod beneficium vacaturum tanquam incompatibile
per assecutionem secundi non est opus narrari ut ob-
tentum in gratia secundi, quod clarè est contra *dict.*
cap. si motu proprio, & cap. non potest, vers. cum autem, de
præbend. in 6. & contra praxim & stylum, nec Dec.
127 Moheden. 14. *de præbend.* quem * allegat, id dicit, sed
quod non est opus facere mentionem de qualitate,
quod sit simile sub eod. tecto. Et ita fuit resolutum in
una Calagurrit. canonicatus & præbendæ 23. Martii
1579. coram D. Blancheto, gratiam ad canonicatum,
& etiam ad cantoriam fuisse subreptitiam, & nullam
ob non factam mentionem parochialis obtentæ, licet
incompatibilis, & vacaturæ per illorum assecutio-
nem, etiamsi jus parochialis esset controversum prop-
ter intrusum: de quolibet enim beneficio, seu de ju-
re ad illud competenti est facienda mentio in gratia,
dict. cap. si motu proprio, &c. non potest, Abb. *cap. cum*
teneamur num. 3. & Dec. *n.* 17. *de appell.*

CAPUT III.

[*De hospitalibus, an sint beneficia.*

SUMMARIUM.

1 *Hospitalia beneficia non sunt.*
2 *Nisi Ecclesiæ seu beneficio essent unita.*
3 *Aut nisi religiosis personis essent deputata eisque solita in tit. conferri.*
4 *Aut nisi sint danda in tit. ex ordinatione fundatoris vel per viam electionis, etiam clericis secularibus.*
5 *Non tamen comprehenduntur isto casu per literas generales super provisione alicujus.*
6 Clem. 2. de præbend. *non habet locum in religiosis.*
7 *Quæ declaratur per Rotam.*
8 *Decretum Concilii Trid. de hospitalibus.*
9 *Declarationes S. Congregationis super eo*, & numero 10.
11 *An quando hospitale est unitum alicui Ecclesiæ seu beneficio, ejus administratio sit committenda alicui ad triennium tantum ex d. decreto*, & n. 12.
13 *Ubi resolvitur quod sit.*
14 *De materia hospitalium qui videndi sunt.*]

Hospitalia * quorum varia nomina seu species 1
habentur *in leg. illud, & in leg. Sancimus*, 2. *Cod.*
de sacr. S. Ecclesiis, & in cap. cum qualibet, § Sancimus
23. *q.* 8 *& in c. si qui, omnē, ad fin. q.* 7. *& in Auth de alie-*
natione, & emphyteusi in princ. & de Ecclesiasticis titu-
lis, § fin. & refert Mariana *de Rege l.* 3. *c.* 13. *ad fin.* bene-
ficia non sunt, nec beneficii nomine veniunt, etiamsi
Ecclesias vel cappellas habeant annexas, decimasque
& alia jura spiritualia, *clem. per literas* 2 *de præb.* cum
laicis committantur *clem. quia contingit, § ut autem de*
relig. domib. & hospitalib. non beneficium, sed officium,
& administrationem ad instar tutorum habere dican-
tur *l. orphanotrophos, C. de Episcopis & clericis, & c.* 9. *ut*
autem. Ita Selva *de benef.* 1. *p. q.* 3. *n.* 9 Rebuff. *de nomi-*
nat. quæst. 15. *n.* 16. alias 12. Corras. *de benef.* 1. *p. cap.* 3.
n. 1. Quintanad. *Ecclesiasticon. lib.* 1. *cap.* 3. *n.* 13. & Ro-
ta *dec.* 106. *n.* 6. *& dec.* 114 *pag.* 2. *diversorum*, & ideo
in una Mutinen. coram Mohedano fuit resolutum
quod hospitalia non subjacent *reg. de triennali*, Tha-
nis *decis.* 72. & in causa Bononien hospitalis 1560. co-
ram Rubeis fuit conclusum *cap.* 1. *ut lite pendente in* 6.
non habere locum in hospitali. Rota *decis.* 301. in ma-
nuscriptis, quod tamen limitatur, ubi Ecclesiæ seu Ec-
clesiastico beneficio essent unita; nam tunc naturam
principalis sortiuntur, * & jure accessorii venireot 2
cap. super eod. de præbend. in 6. *gloss. verb. Ecclesias in*
dict. clem. 2. & ibi Card *qu.* 17 Imola *à n* 15. Bonifacius
à num. 20. Abb. *n.* 5. Rebuff *num.* 15. alias 14. de Cor-
ras. *ubi suprà*, Bellaæm. *decis.* 387. & Rota *d. decisio.* 114:
ubi etiam dicitur id non procedere quando unio esset
æquè principaliter, ut ait etiam Rebuffus *ibi vers. li-*
mit. & conducunt quæ dicemus *infrà ult. p. c.* 2. tradit
Gonçalez *ad reg. mensium gloss.* 5. §. 4. *n* 16.

Secundò limitatur, ubi religiosis personis essent de-
putata, eisque sola *in titul.* * conferri *dict. clem. quia* 3
contingit § præmissis, & ibi Gloss. & Corras. *sup.*

Tertiò limitatur ubi sunt danda in * titulum ex or- 4
dinatione fundatoris, vel per viam electionis etiam
clericis sæcularibus, *d. clem. quia contingit, § ut autem*,
Felin *in cap. de quarta nu.* 13. *de præscr.* Rebuffus *dict.*
q. 15. *n.* 14. alias 13. *& de pacificis poss. n.* 94. alias 81.
Duar. *de sacris Ecclesiæ lib.* 2. *cap.* 4 *in fin.* & Rota *de-*
cis. 739. *p.* 1. *diverso*, & Gonçalez *supra num* 15. adhuc
tamen in casu hujus limitationis non * comprehendi- 5
tur per literas generales super provisione alicujus, ut
melius provideatur istis locis *d. clem.* 2. ubi gloss. *verb.*
provideri, & Bonif. & alii Doctores & Selva *dict.* 1. *p.*
q. 3. *nu.* 9. & Rebuff. *dict. n.* 14. Selva *ibi* * ait *d. cle-* 6
ment. 2. non habere locum in religiosis ex Rota *decis.*
265. *in antiquis, quæ est* 3. *de regularibus.*

Et *d. clem.* 2. declaratur per Rotam *d. decis.* 114. *p.* 2.
diversorum, * advertendum est autem quod hodie S. 7
Concilium Trid. *sess.* 15. *de reform cap* 8. post alia de
hospitalibus statuit quod * administratio seu guber- 8
natio hujusmodi locorum uni & eidem ultra trien-
nium deinceps non committatur, nisi aliter in fun-
datione cautum reperiatur, non obstante quod om-
nia supradicta quacunque unione, emptione & con-
suetudine, in contrarium etiam immemoriali, seu pri-
vilegiis aut indultis quibuscumque, ut in versiculo
nec administratio, in quo Sancta Congregatio Con-
cilii censuit. * Comprehendi hospitale cujus à tri- 9
ginta annis, & circa collatio, institutio in perpe-
tuum titulum administrationis dari consuevit, quia
Concilium excipit unum casum duntaxat, quando ali-
ter in fundatione cautum est.

Item censuit S. Congregatio Hoc * decretum lo- 10
qui in administratoribus hospitalium, non autem
aliorum piorum locorum.

Sed offert se difficultas an hoc procedat etiam
quando hospitale est * unitum alicui Ecclesiæ seu 11
beneficio, ut non obstante unione ejus adminis-
tratio sit committenda alicui usque ad triennium
duntaxat, & videbatur dicendum non procedere,

12 non enim * credendum videtur esse de mente Concilii tollere unionem & illa verba: *Non obstante quo ad omnia supradicta quacunque unione.* Quæ habentur in derogatione in fine posita non videntur referenda ad dicta *d. versic.* nec administratio, ad quæ commodè referri non possunt, sed ad superiora, est enim facienda distributio accommoda ad tradita per Felin. *in c. causam quæ de rescr. num.4.2. & 5.limit.* & Ant.Gabriel. *de clausulis concl.9.*

Nihilominus contrarium videtur verius ex dictis
13 verbis, * quæ videntur clara cum dicatur, *quo ad omnia supradicta*, & dici potest Concilium non tollere in totam unionem, sed quod ea non obstante Ecclesia seu is cui facta est unio, non possit in perpetuum ultra triennium deinceps administrare, & gubernare hospitalia, sed quod debeat alius committere ad triennium. Sed re meliùs considerata dico, quod Concilium ibi non tolit, quin is, cujus Ecclesiæ, vel beneficio hospitale est unitum, possit in perpetuum, etiam ultra triennium per se illud administrare, & gubernare; sed quod non possit illius administrationem & gubernationem uni & eidem personæ ultra triennium committere, non obstante unione, etiamsi in ea contrarium dicatur. Itaque vult Concilium, quod si administratio & gubernatio hospitalis ab eo, cujus Ecclesiæ, seu beneficio unitum est, alteri committatur, non possit uni ultra triennium committi.

14 Et de prædictis, & aliis ad materiam * hospitalium attinentibus videndi sunt Felin. *in cap. de quarta præscript à n.13. & in c. in nostra, de rescr. cor.22 & 23.* Pavinus *de off. & potestate c. sede vac.1.q 2 p.* P. de Ubaldis *de canonica Episcopali, c 4. q 13. per tot im,* Selva *sup. & q.7.n.5. & 6.* Lambert. *de jure patr.1 p.1.qu.11. à num.11.* Rebuff. *dict. quæst, 15. de nominat. à n.12 & de pacificis poss. n.94 & 95.* alias 81. & 82. Ant. Gabr. *de pia causa conclus.2.* Mandos. *reg.1. Cancel. qu 10. & reg.26 q.5. & reg.34. q.10.* Altamirann *de visitatione verb. testamentorum, à n.17. & 29.* Sfortia *de restitutione in integrum, 3 p.q.3.art.6.* Flam Paris. *de resignatione benef. lib.2.q.14 & lib.7.q 6. & l.11 q.3. à n.38.* & quæ dicemus *infrà 5.part. cap.1.2.n.390.* Et Suar. *de relig. 1.tom. tract.3. lib.4. cap.27. à num.11.*

CAPUT IV.

De præceptoriis & commendis.

SUMMARIUM.

1 *Præceptoria S. Joan. Hierosolymitani sunt beneficia,* & num.2.
3 *Milites Hierosolym. sunt verè religiosi.*
4 *Et ideo per eorum professionem dissolvitur matrimonium ratum.*
5 *Quamvis aliqui dicant non esse propriè religiosos.*
6 *Etiam præceptoriæ ordinis D. Jacobi, Calatravæ, & Alcantaræ. & similium sunt beneficia*, & n.8.
7 *Est simonia dare pecuniam pro hujusmodi commenda.*
9 *Isti milites dicuntur laici ad differentiam clericorum, verè tamen sunt personæ Ecclesiasticæ*, & n. 10. & 13.
11 *Conversi monasteriorum sunt personæ Ecclesiasticæ, & gaudent privilegio canonis, & tamen dicuntur laici.*
12 *Moniales dicuntur personæ Ecclesiasticæ, & gaudent privilegio Ecclesiastico.*
14 *Isti milites clerici verè, & propriè dici non possunt.*
15 *Milites D. Jacobi Calatravæ, & Alcantaræ sunt etiam verè & propriè religiosi secundum plures.*
16 *Contrarium tenent alii.*
17 *Et Rotæ*, & n.19.
18 *Votum D. Pamphilii.*
20 *Rejicitur concordia Eman. Rodriguez.*
21. *Magis placet esse religiosus largè & secundum quid, tamen esse personas Ecclesiasticas non posse negari.*
22 *Ad effectum ut non possint habere beneficia secularia censentur regulares.*
23 *Canonici regulares Ecclesiæ B. Mariæ loci del Burgohondo, Abul. diœc. ordinis S. Augustini, non possunt habere beneficia secularia.*
24 *Milites regulares militiæ S. Jacobi de Spatha, aliique hujusmodi, non sunt incapaces beneficiorum sæcularium seu simplicium, sive curatorum, neque etiam pensionum.*

Præceptoriæ * S. Joan. Hierosolymitani cum non nisi fratribus Hierosolymitanis atque ita personis Ecclesiasticis conferantur, sunt beneficia Ecclesiastica, ut cum Barbatia *in clem. causam. de elect.* tradunt Corral. *1.p.cap.3.num.2.* & Rebuff. *de nominat. quæst.15.num 16.* Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.2.quæst.14 ad fin. & lib 12.quæst.3.num.9 & de confidentia, quæst.17.* ubi etiam dici in eis committi simoniam, (quamvis Mich. Martinez del Villar del patronado de Calatayud. *4. p. 1. numer.* 10 dicat eas non esse beneficia Ecclesiastica, allegans Bardaz. *for. 39.num.4. de apprehensione,* & Paris. *in reg. de infirm. resign num.123.* Corn. *cons.66. lib.3. numer.4.* Et novissimè Fr. Basil. Legion. *de imp matr. cap.19.§.4.*) & quod istæ præceptoriæ S. Joann. sint beneficia Eccle- 1
siastica, licet * manualia, & ad nutum amovibilia 2
tradit Mohed. *decis.10. de causa possess.* alias 169. & Puteus *decis.392. lib.1.* ubi etiam quod sunt verè religiosi, ut etiam dicit Azevedo * *in l.14. tit.5. lib.3. n.1. & l.9. tit.28. lib.9. recop.* quia emittunt tria vota solemnia substantialia religionis. 3

Et ideo per eorum * professionem dissolvitur matrimonium ratum, sicut per professionem in alia religione, ut contra Sotum *in 4. d 27. q.1. art.4.* & Mich. à Medina *de sacrorum hominum continentia, lib.5. cap. 35.* & Sarmientum *in defens. libri de redditibus 1.p. mon.56.n.1.* docent Corduba *in summ. q.178. ad fin.* Aragon. *2. 2.q.88. art 11.* Corol Navarr. *cons.1. sen 2. de conversione conjug.* Barbosa *in rubr. ff solutio matrim. n. 2. part. n.82.* Eman. Rodrig. *in explicatione Bullæ Cruciata, § 9 n.123 & in summ. 1. tom c.137. sen 239 n.2. & quæst. regul. tom.3. qu.1. art.7* Lud. Lopez *instruct. conscientia. 2 tom. part.2.c 48* Enriq. *in summ lib 11.c.8.§. 6.* P. Ledesma, *de matrim. qu.61. art 4. ad 4.* Mota *in tract. de confirmatione ordinis B. Jacobi, l.2 cap.2.§ 28. n.5.* Azor *lib.13. cap.6 qu.4.* & Thomas Sanchez alios referens *de matrim. lib.2. disp.18. n.8.* 4

Quamvis Mandos. *reg.3. cancell. qu.12. nu 3.* dicat
* quod milites Hierosolymitani non dicuntur propriè 5
religiosi & Abbas *in rubrica de regul. nu 4.* quod sint largo modo religiosi. Quibus consonat Alcocer. de Lud. *cap.39.* Cerdan. de Tallada *de visita de la carcel. cap.11.§.4.n.13.* & Cavedo *de patronat. Regiæ coronæ Lusitaniæ c.15. n.16, & 18.*

Et non solum præceptoriæ ordinis Sanct. Joann.
Hierosolym. sunt beneficia Ecclesiastica, * sed etiam 6
præceptoriæ, seu commendæ ordinis Domin. Jacobi, Calatravæ & Alcantaræ, & similium, in quibus milites non profitentur omnimodam castitatem, sed conjugalem, ut contra Sarmientum *dict. 1. part. defension. mon.55.* tenet Navarr. *de redditibus Eccles. 1.q. mon.27. num.4. & in propugnaculo, n.15. in fin.* alias *q.3. mon.27.* & Mota *dict. l.2. cap.2.§.10. num.4.* & probatur ex stabilimento ordinis Domin. Jacobi per eum relato,
lib.1.§.49 Ubi dicitur esse simoniam * dare pecuniam 7
pro commenda, & tenet Azor. *lib.13. cap.6. q.3.* contra Eman. Rodriguez *in summ. 2. tom cap.59. n.12.* Vegam. *in summa 2. part. cap.101. casu 52.* & P. Ledesmam *2. part. summ. tract 12. circa 20. conclusionem* Aragon. *in 2.2. qu.100. art.4.* Et novissimè Suarez *de relig. 1. tom. tract.3,*

tract.3.li.4.c.27.à n.16. dicentem ita communiter sentire viros doctos tam Regni Castellæ quàm Lusitaniæ, in quibus regnis commendæ frequentiores sunt; & Fr. Raphaelem de Torre *de relig. etiam 2 tom. qu. 100. art.14. disp.3.*

8 Quamvis Mandos. *regul.16. * cancel.q.51.n.3.* dicat
quod præceptoriæ propriè beneficia dici non possunt, & Cabed. *d.c.15.à n.15.* quod commendæ & præceptoriæ ordinum militarium non sunt beneficia Ecclesiastica, sed res profanæ, & Joan. Quintin. *in repet.cap.de multis, de præbend n.8. & à n.163. ad 165.* quod præceptores, aut commendatarii Sanct. Joannis non sunt beneficiarii, nec beneficium habent, sed administrationem & officium.

9 Nec obstat quod isti milites sint laici, ut ibi * in-
quit Mandos. *n.4 & reg.19.q.20 n 3. cum gloss.in c.ap 1. de verbarum significatione, l verb. persolvant,* & Mill. *in repet. verbo religiosi sunt fratres Hospitalis S. Joannis, licet sint laici,* Lambert. *de jurepatronat.1.part.2. lib. qu.7. art.5. & 7.*

10 Nam intelligendum est dici laicos * ad differentiam
clericorum, seu ordinatorum non verò ex eo quod non sint personæ Ecclesiasticæ, quales revera sunt cum stat in ordine approbato à Papa. Sicuti conversi monasteriorum revera sunt personæ Ecclesiasticæ, & gau-
11 dent * privilegio canonis. Si quis suadente diabolo 16.
qu.7. ut in cap.non dubium & ibi Gloss. *de sententia excommun.* Joannes Lupus Decanus Segobien. *de libertate Ecclesiast.2 p.qu 4.* & Navar. *suprà & de spoliis, §.1. n.2.* Flores de Mena q 21 n 194. & 195. Et tamen communiter dicuntur laici, Hispanicè, *Frayles legos,* ad differentiam religiosorum clericorum, *ut in cap.ex eo de electione in 6. in fin. ibi vel conversi laici cum cleri-*
12 *cis* Et similiter moniales dicuntur personæ * Ecclesia-
sticæ, & gaudent privilegio Ecclesiastico, *cap.de monialibus de sententia excommun.* Joannes Lupus *suprà,* & Flores *qu.10. n.7.*

13 Unde isti milites nedum largè, ut ait *dec.* * Cæsaris
de Grassis 47. sed etiam verè & propriè possunt dici personæ Ecclesiasticæ, Alvarus Valascus *consultat.14. n.8.1.p.* & Flores *d.qu.21.n.205.* Quicquid Sarmiento, Joan. Gutierrez & Lassarte *infra citandi,* dicant, non
14 esse personas Ecclesiasticas. Quamvis clerici propriè, *
& verè dici non possint, sed ad summam largè *ut ait dict. decisio.*

Sed & milites doctorum ordinum D. Jacobi, Cala-
15 travæ & Alcantaræ, † non solum esse personas Ec-
clesiasticas, & gaudere privilegio fori, & canonis. Si quis suadente Diabolo, verum etiam esse verè & propriè, & essentialiter religiosos docet Navar. cum doct. Marannon *dict.mon.55 & 56. & in propugnaculo n.14. 15. & 16.* alias *qu.3.n.27.28. & 29. & consil.10. & 11. de reg.* & cum Fortunio, Garcia, Covar. *in 4 2 part. c.3.§ 1 num.18.* & Salcedo ad Bern. Diaz. *regul.531.* D M. Ayala *in libro Compendio, y declaracion de la orden de Sant Iago.* per totum, & particulariter *c.1. & 2.* Bellugo *in speculo Principum, cap.1.rub.7.n.7.* Avendano *de exequen mandatis, 2.part.c.26.num.11.* Mich. à Medina *suprà l.4. controversia 7 cap.39* Vega *id sum. 1.part.cap 85 casu 147. & 2.part.cap 129.casu 86. & in espejo de curas cap.12.nu.37.* Dom. Joan Ramirez *in confirm ordinis D Jacobi c.5. & 12.* & latissimè Mota *dict.tract.l.2.per totum.* ubi id comprobat multis bullis summorum Pontificum. *& cap 3 §.29.* affert responsa plurium Theologorum & Jurisconsultorum, qui consulti seriatim idem responderunt. Et novissimè sequitur Thom. Sanch. *in præcep. Decal lib 4 cap 16.num.11.* & Fr. Basil. Legion. *de imped.matr. c.19. §.4. & c.8.* ubi me citat.

In quo tamen contrarium, nempè illos non esse
16 * verè religiosos, & simpliciter, & absolutè loquendo, sed largè, & secundum quid ex D. Thom. 2.2. *quest.186 art.4.ad 7.* tenent Sotus *de justit. & jure l.7. quest.5.art.3. & in 4.dist.27.q.1.art.4.* Aragon. & Lud. Lopez *ubi supra.* Molina *de justitia, 1.tomo tract.2.disput.141.* Valentia *3.tomo supra 2.2.disp.10. q.4.pun.2.* Azor. *lib.13.c.3.q.2.* & ex §. utilis Natta *consf.508. & 509.* Burgos de Paz *consf.17.n 2. & 3.* Sarmiento *de reddit.b.4.p. cap.1.n.13. & in defens.1.part. mon.55. & 56.* Molin. *de Hispanorum primog.lib.1.c.13.n 98. & tract.3. disp.50.n.5.* Less. *de just. & jure lib 2.cap.41.n.7.* Azev. *in l.14.tit.5.lib.3.recop.n.3.* Joan. Gutier. *pract l.2.q.1. n.2.* Lassarte *de decima venditionis, cap.19. n.92.* Gironda de Gabellis *7.p.q.95. n.12.* Joan. Parlad. *differ. 9. §.1. n.10. & alii.*

Et tenet Rota, ut in una Tirasonen. pensionis 11 De-
cembris * 1570. coram Domin. Seraphino, quæ est *1.p.* 17
diversorum dec.591 & refertur a Flam. Paris. *de resign. benefic.l.6. q.2. à n 116* & in una Lucana plebis, sub die 22. Mai 1579. coram Domin. Robusterio, ubi loquens in militibus S Stephani Florentiæ, voluit militea qui utuntur matrimonio, non esse verè religiosos, maximè cum proprio non careant, & sic deficiat votum substantiale paupertatis, quæ non promittitur ab istis militibus Sancti Stephani.

Ex quo, & quia etiam deficit votum obedientiæ,
cum promittatur * restricta ad certos casus, & sic non 18
sit obedientia monachalis, Domin Pamphilius Auditor Rotæ peritissimus, & nunc Cardinalis meritissimus dedit votum istos milites S Stephani non esse propriè & verè regulares licet habeant quendam vivendi modum à Papa approbatum, & sic esse capaces beneficiorum sæcularium intelligendo, si ordinem clericalem habeant, & habitum etiam clericalem deferant. Quod etiam admittit Azor. *d.q 2 ad fin.* in clerico qui juxta suæ regulæ professionem potest habere proprium, ut sit capax beneficii secularis.

Et in una Placentina de Medellin. * coram Illustris- 19
simo Seraphino, 4. Jun. 1582. fuit dictum milites de Alcantara non esse verè & propriè religiosos, cum in propriis domibus una cum uxore, & filiis habitent, & de eorum bonis ad libitum, tam inter vivos, quam in ultima voluntate disponant, quæ sunt de directo contra votum paupertatis.

Nec in hoc placet concordia, & distinctio * Ema- 20
nuelis Rodriguez *q. reg. 1. art.6* existimantis hos milites esse verè religiosos non absolutè & simpliciter, sed cum additamento militares nam si absolutè & simpliciter non sunt verè religiosi, non possunt dici verè religiosi militares, & si sunt verè religiosi militares possunt dici verè religiosi absolutè, & simpliciter, per argumentum de toto in modo, nam illud additum *militares* non variat substantiam religionis.

Sed quicquid sit de hoc, an sint verè & propriè reli-
giosi, vel tantum largè & secundum quid, quod * ma- 21
gis placet, tamen esse personas Ecclesiasticas existimo non posse negari, ut rectè ait Flores, *d.n 205.* dicens, veriùs putare personas Ecclesiasticas esse, licet non perfectè religiosi sint, & Zerola *in prax. Episcopali, 2. par. verb commendatarii, §.1.* dicens quod commendatarii etsi non sunt strictè religiosi, sunt tamen personæ Ecclesiasticæ, & perinde gaudent privilegio canonis, *si quis suadente.*

Et rursus existimo ad effectum ut non possint ha-
bere beneficia sæcularia, * censeri regulares, ut con 22
stat *ex constitutione 71. Pii V.* de quo *infrà 7 p. c.10.* ubi vide declarationem quintæ congregationis positam, *n.21.* contra votum Domin. Pamphilii.

Unde infertur etiam quod * canonici regulares Ec- 23
clesiæ B Mariæ loci del Burgohondo Abulens diœces. ordinis S. Augustini non possunt habere beneficia secularia, non obstante statuto 5. quod habetur inter eorum statuta confirmata per Leonem X. anno ab incarnatione 1514. 4. Kal. Maii sui Pontificatus anno 2. in quo statuitur & ordinatur, quod prior & canonici possint possidere, & testari, ac habere bona propria tam illa jure hæreditario, quam alio quocunque modo acquirenda, & eis provenientia, & ex illis tam

in vita, quam in morte disponere, ita tamen quod quinta pars bonorum post eorum obitum remaneat, & sit pro fabrica Ecclesiæ del Burgo. Quæ sunt verba formalia illius statuti. Nam quamvis ex eo illis permittatur habere bona propria quocunque modo acquirenda, non ideo permittitur habere beneficia secularia, quæ sint diversa ab aris propriis: & ex diversis non fit illatio, *leg. Papinianus exuli, ff. de minor.* Nec ratio, quare regulares non possint obtinere beneficia secularia est, quia non possunt obtinere proprium, & sunt incapaces acquisitionis bonorum, sed disparitas professionis & habitus, ut dicetur *infra 7. part. c. 10. in princ n. 2.* Et ita quoddam beneficium simplex oppidi de Oliveto hujus diœces. Abulens. quod antea obtinebat quidam canonicus dictæ Ecclesiæ del Burgo, fuit à Sede Apostolica impetratum tanquam vacans per professionem subsequutam ab illo factam in dicta Ecclesia, & fuit illi cum effectu ablatum; quamvis viderim in contrarium consilium subscriptum à multis Jurisperitis Hispaniæ, nempè Don Lopez de Contreras, Don Aguiar, Don Gabriel Henriquez, Don Carvajal, Don Obregon, Don Matute, Don Gabr. Angel. Licent. Montoya. Licent. Don Francisco de la Cueva, Licent. Don Hieronymo de Reinolo, Licent. Valentia de Olivera, & Licent. Roderico Yannez de Ovalle, qui consuluerunt, dictos canonicos del Burgo posse habere beneficia secularia sine dispensatione Papæ, præcipuè attenta concessione dicti statuti, & argumento à contrario sensu dicti Concilii Tridentini *sess. 14. de reform. c. 11.* quod solum probat, canonicos regulares posse obtinere beneficia secularia curata nisi sint translati, ut dicitur *d. c. 10. 7. par. num. 25.*

Post hæc tamen vidi quandam declarationem Sanct. Congregat. 20. Novembris 160. quæ sic ait, Congrega-
24 tio Concilii censuit, milites * regulares militiæ S. Jacobi de Spatha, aliosque hujusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet paupertatis, castitatis, & obedientiæ non esse incapaces beneficiorum secularium, seu simplicium, sive curatorum, neque etiam pensionum. Quæ declaratio videtur esse juxta votum Illustrissimi Cardinalis Pamphilii, & ex ea cessat quod dixeram *præcedenti n. 22. & 23.* & confirmatur consilium Jurisperitorum, de quo *num. præcedenti*, circa canonicos Ecclesiæ del Burgo.

CAPUT V.

De pensione, an sit beneficium, ubi plura de pensione.

SUMMARIUM.

1 *De pensionibus qui dicunt.*

2 *An pensio sit beneficium, & beneficii nomine veniat, ubi ponitur sententia Barbatiæ affirm.*

3 *Contraria sententia*, & n. 4.

5 *Quæ approbatur*, & n. 6.

6 *Et quod non agitur de pensione quæ datur in titulum beneficii, sed de ea quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructus beneficii*, n. 48.

7 *Ratio hujus sententiæ, quod pensio est, quid merè temporale.*

8 *Quod verum est in pensione quæ titulo sæculari, & uti laico assignatur, quæ est omnino profana, & in laicum cadit.*

9 *Pensio quæ hodie in usu, quæ loco beneficii assignatur non est quid merè temporale, sed spirituali annexa*, & n. 17. 18. 19. & 47.

10 *Quia sicut beneficium prærequirit clericatum secundum stylum curiæ.*

11 *De constitutione Sixti V. de habitu & tonsura per obtinentes pensiones deferens*, & n. 12. 13. & 14.

15 *Non potest ab inferiori à Papa constitui pensio laico, à Papa tamen potest*, & n. 16.

20 *Pensio non potest redimi, seu emi nec pretio transferri, sine authoritate Papæ, usque ad 28.*

25 *Contraria sententia est vera in pensione, quæ titulo sæculari, & uti laico assignatur in stipendium.*

29 *Commoditas & fructus pensionis possunt vendi & liberatio obligationis, quam habet Hispanus, in cujus capite est imposita.*

30 *Non requiritur authoritas Papæ in redemptione pensionis ex eo, quod cadat in causam alimentorum.*

31 *Sed ad excludendam simoniam*, & n. 33. & 34.

32 *Sola pensio sine causa cadit in causam alimentorum.*

35 *Redemptio pensionis non potest fieri authoritate Nuntii.*

37 *An possit solvi pensionario pecunia redemptionis conventa, ante obtentum beneplacitum Papæ*, & num. 38.

39 *Pensio potest gratis remitti, absque authoritate superioris.*

40 *Etiamsi expressè esset reservata pro alimentis*, & n. 41. 42. 43. & 44.

45 *Ubi an pensio æquiparetur contractibus, an ultimis voluntatibus.*

46 *Pensio ad cujus titulum, quis fuit ordinatus non potest remitti absque authoritate superioris.*

49 *Pensio est quoddam jus temporale separatum, & formaliter distinctum à beneficio.*

50 *Per pensionem non intitulatur quis Ecclesiæ, sicut per beneficium, à quo in aliis etiam differt.*

51 *Transferentes pensiones per confidentiam non comprehenduntur constitutionibus Pii IV. etiam contra confidentiarios.*

52 *Decis. Rotæ.*

53 *Peccant tamen mortaliter, & committunt simoniam.*

54 *Habens facultatem transferendi pensionem non potest illam transferre cum reservatione, seu pacto illam exigendi quoad vixerit.*

55 *Nec potest eam transferre, sub conditione, si moreretur ex infirmitate præsenti.*

57 *Nec potest fieri translatio pensionis per testamentum.*

58 *An committatur simonia, & confidentia per promissionem factam à Titio de solvendo ex suo pensionem constitutam super beneficio Joannis, ad favorem Mævii resignantis suum beneficium in favorem ipsius Titii, usque ad 63.*

63 *Pactio resignationem beneficii præcedens de solvenda pensione sine authoritate Papæ est confidentialis & contra constitutionem Pii V.* & n. 64.

65 *Pensionarius non tenetur dicere officium divinum*, & num. 66.

67 *Hodie tenetur ad officium B. Mariæ.*

68 *Ad quid tamen tenetur percipiens pensionem titulo sæculari*; & n. 69.

70 *Clericus minorum pensionem habens non gaudet privilegio fori secundum congregationem concilii, cui standum est*, & n. 71. 72. & 73.

74 *Clericus minorum, habens pensionem non debet solvere gabellam, vel alia tributa.*

75 *An in impetratione beneficii sit facienda mentio de pensione, cum seqq. ubi resolvitur de pensione, quæ datur in stipendium, non esse faciendam mentionem, sicut nec de patrimonio ad cujus titulum quis est ordinatus. Nec de Hospitali, nisi esset in forma pauperum, de pensione vero quæ datur loco beneficii faciendam esse mentionem.*

83 *E converso in gratia pensionis, quæ datur loco beneficii est facienda mentio de obtentis, nisi sit reservata motu proprio, vel ex causa resignationis seu cessionis*, & n. 84.

85 *De consuetudine & stylo curiæ, ita servatur.*

86 Optima

86 *Optima est legum interpres consuetudo.*
87 *Stylus curia facit jus.*
88 *Universale etiam in partibus.*
89 *Clausula qua ponitur in pensionibus pro Palotinis.*
90 *Resignans beneficium reservata pensione cum habeat jus ad aliud incompatibile debet facere mentionem de obtentis, & de illo ad quod habet jus*, & num. 91.
92 *An eum de pensione est facienda mentio, sit exprimenda ejus quantitas sicut valor beneficii, ex regul. de valore.* & num. seq. *resolvitur quod sic & quod dicto, & aliud quodcunque beneficium, comprehendit pensionem.*
102 *Narrans habere reservatos fructus, seu partem illorum pro pensione, debet narrare illorum valorem, & illum justificare.*
103 *Narrans se obtinere pensionem certa quantitatis, non tenetur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam.*
104 *In gratia pensionis, in qua sunt exprimenda obtenta, est exprimendus eorum valor.*
105 *An per contractum matrimonii, & promotionem in Episcopum, amittatur pensio, sicut beneficium*, & num. seq. *resolvitur affirmativè in pensione assignata loco beneficii, & non in stipendium*, ibid.
112 *Idem in promotione ad Abbatiam.*
113 *Et in assumptione ad Papatum*
114 *Per professionem extinguitur pensio, sicut beneficium vacat.*
115 *An illegitimi sine dispensatione, possint obtinere pensionem*, & n. seq. *resolvitur quod non, contra Rotam nisi daretur in stipendium.*
121 *Pensio cum cedat loco beneficii, etiam quoad habilitates regulanda est, tanquam benefic. & qui non est capax beneficii, non est capax pensionis.*
122 *Inhabilitatus ad beneficia per constitutionem pœnalem generaliter, & simpliciter est inhabilitatus ad pensionem, contra Navarr. & n.12.*
124 *Secus in inhabilitate, seu privato per sententiam.*
125 *Suspensus à beneficio simpliciter, seu generaliter per constitutionem, est suspensus à pensione, sicut in suspenso per sententiam hominis*, & n. 126.
127 *Eadem ætas quæ requiritur ad beneficium, requiritur ad pensionem, & sic septenium de jure antiquo, & hodie 14. ætatis annus*, & n.128. & 129.
130 *Reservatio pensionis facta excommunicato non absoluto ad effectum est nulla.*
131 *Pensionarius excommunicatus non facit suos redditus pensionis*, & n.132. & 133.
134 *Nisi sit pensio reservata in stipendium, quæ etiam reservata excommunicato valet.*
135 *Pensio non potest reservari irregulari.*
136 *Sed contrarium tenet Congreg. Concilii loquens in homicida, cui erit standum*, & n.137. & 138.
139 *Nec religioso potest reservari absque dispensatione.*
140 *Resolutio Rota.*
141 *Collatio beneficii facta ordinato prima tonsura, ab alieno Episcopo sine dimissoriis, est nulla.*
142 *Quia est suspensus, maxime hodie, ex Concilio Trident.*
143 *Sic etiam reservatio pensionis illi facta est nulla.*
144 *Resolutio Rotæ.*
145 *An illegitimus, vel alias incapax dispensatus ad beneficia possit vigore hujus dispensationis, pensionem obtinere*, & n. seq. *resolvitur affirmat. nisi sit dispensatus ad certum beneficium.*
152 *Dispensatus ad beneficium, si consequitur pensionem, consumit dispensationem, nam ea intelligitur de primo*, & n 153.
154 *Contra aliquos.*
155 *Et pensio cedit loco beneficii.*
156 *Si dispensatus ad beneficium, illud consequatur, non potest illud resignare reservata pensione*, & num. 157.
158 *Licet secus in dispensat. ad beneficia in plurali.*
159 *Episcopus potest dispensare cum illegitimo ad pensiones dummodo non sit super beneficio paterno.*
160 *An pensio faciat spolium, & pensionarius de jure prohibeatur testari de redditibus pensionis*, & n. 161. *ubi resolvitur quod sic contra aliquos.*

DE pensionibus latè scribunt Joan. Baptista, Caccialupus, * Paulus R. & Gigas *in suis tract. dec.* 1
sed Gigas fecit quinquaginta responsa in materia pensionis, quæ habentur etiam inter ejus consilia *à consilio 110. ad 155.* late etiam egit de hac materia Gambarus *de officio legat. lib.6. per totum*, & Lælius Zechus *de beneficiis, & pensio. Ecclesiastic. c.11.* ad quos, præcipuè Gigantem, recurrendum est in hac materia, de qua nos hic plura non contemnenda, & in praxi frequentia, & utilia dicemus.

Est igitur gravis quæstio, an pensio sit beneficium,
* & beneficii nomine intelligatur. In qua Barbosa *in* 2
cap. ad audientiam, secunda de rescript. tenet pensionem esse beneficium, quem sequitur Paul. Rom. *de tract. cap.6.n.34. & cap.7.n.16.* & Gambarus *dict. lib 6. à n.309.* dicens, pensionem judicari beneficium, & venire appellatione beneficii, & hoc solum dicere Barbaciam, non vero pensiones esse propriè beneficia, sed revera, id etiam videtur dicere & Major. *in 4. dict. e.25. q.5.*

Contrariam tamen sententiam, nempè pensionem
non esse * beneficium Ecclesiasticum, nec beneficii no- 3
mine intelligi, nec venire appellatione beneficii, tenent Dominicus, Francisc. *n.2.* & alii *in c. quamvis 1. de præbend in 6.* Abb. *n 2.* & Felin *in princip. in dict cap. ad audientiam*, Staphil. *de literis gratiæ, 9 forma expectativorum, n.27.* Selva *de benef. 1.p.q 3.n.2.* Hier. Paul. *in pract. cancel. vers quod pensiones, qua constituuntur, & seq.* Caccialup. *de pensio. q.12. & ultima*, Gigas *qui ponit regulam cum limitationibus, q 28 & responso.30. alias cons.139.* Simon. *in regul de infirmis, q.16 & de annali q.21. & tract. de expectat. n 74. & 92.* Corras. *1.p.c.4.n.1.* Joan. Nicol. Gin on. *in Enchirid. beneficiorum, tit.1.c. 10 n.30.* & Joan. Nicol. Delph. *de jur. patr. lib.1.n.74.* Duar. *de benefic. lib 2.c.4. & li.6.c.4. versic. annua hujusmodi.* Joan. Quintin. *in Repet. cap. de multa. de præbend. n.5.* Poleotus *de nothis, & spuriis, c.58. numer.4.* Mondos. *reg 16 q.38. à n.5. & reg.19. Cancell. q.11.n.11. & cons.55.n 18. & cons 1.9.* Redoanus *de simonia, 2.par. c.14 n.10.* Covar. *pract. c.36.n.10. vers.4.* quoties Guerrero *in speculo, seu Thesauro. c 61.* qui ait quod pensio non est beneficium, quamvis virtualiter sit beneficium, & Navarr. *cons.11 de constit. n.8 & cons.8. de jur. patron. n. & cons.66 de simonia, n.30.* Hojedo, qui dicit communem, *de incompatibilitate benefic. in præfatione, n.30. & 2.part. qu.7.* Azevedo *in lib.1. tit.1 recop. n.5.* Lasserte *de decima venditionis, cap.19.n.24.* Quintanadveñas *Ecclesiasticon. lib.1. cap.3.n 13* Flam. Paris. *de resignatione beneficior. lib.1.q.10.n.69. & lib.2.qu 15 à n.11. & li.11. qu.4.n 31.* Et Suarez *5 tom de censuris, disp.15. sect.1. n.7. & de relig. 1. tom tract.3. lib.4. cap.26 & c.33 à n.1. & 2 tom. tract.4 lib.4. cap.22.n.5.* Salon. *de just. & jure, qu.63. art.26. controver.* Azor. *instit. moral. 2.p. lib.3. c.5. qu.2. & lib.8. cap.5.q.4 & 5.* Toletus *in summa lib. 5. cap 82.n.2.* & post hæc Gonzalez *ad reg. mensium, gl.5.§.5.* Ugol. *de offic. Episcop. cap.26.§.14.n.1.* Grat. *in addit. dec.158. num.3.*

Et quod pensiones propriè beneficia Ecclesiastica
* dici non possint, dixit Rota in una Brixien. con- 4
fidentiæ, 5. Junii 1591. coram D. Penna *supra adducta, num. 52.*

Et ita tenendum est. advertendumque hic non agi
de pensione quæ datur * in titulum beneficii, nempè 5
quando certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum, dictum

fortè

fortè portio, seu pensio, *ut in terminis c.conquerente de clericis non resident.* ubi Abb. notat. 1. *n.* 5. hæc enim propriè est beneficium, & beneficii appellatione veniet nec refert quod appelletur pensio, qui non est vis in nomine, Card. in *Clement.* 1. §. *eadem, n.* 4. *de supplenda negligentia Prælatorum*, Hieron. Paul. *supra*, Caccialupus *d. quæst.* 12. Gigas *q.* 1. *n.* 1. & *q.* 28. *n.* 20. & *est* 99. *n* 24. Joan. Nicol. Delphinas *supra, n.* 56. Duarenus *d. lib.* 6. *cap.* 4. Redoan. *n.* 18. Covar. *supra*, & Guerrero *versiculo est alia pensio.* Navarrus *d. cons.* 11. *de constit. in fin.* & *d. cons.* 66. *n.* 30. Cuchus *in institut. majoribus lib.* 5. *tit.* 7. *n.* 17. Lassarte, & Suarez *supra*, & Gonçalez *n.* 43. sed agitur de pensione quæ simpliciter constitui-
6 tur * & ad tempus super fructibus beneficii, & alicui assignatur authoritate superioris: & de hac absolutè dicimus non esse beneficium, nec beneficii nomine intelligi, seu venire.

7 Cujus rationem * reddunt Domin. Francus Abb. Felin. Sraphil. Selva, Caccialupus, Gigas, Sarnen. Corras. uterque Joan. Nicol. Paleotus. Redoanus n. 10. Cuchus, Azevedo, Lassarte & Quintanadveñas *supra*, quod pensio nullam spiritualitatem habet in se, sed est quid merè temporale, cujus ideo laicus capax est, idem Gigas *quæst.* 1. *n.* 1. & *quæst.* 21. & 33. & 51. *n.* 2. Ripa *in cap.* 2. *de judiciis, n.* 128. Rebuffus *de pacificis possessor.* à *n* 110. alias 132. Didacus Alaba *de conciliis* 2. *par. c.* 21. Bursatus *constit.* 178. *n.* 27. *lib.* 2. & Camillus Cautius *de pensione Episcopali. n.* 32. Cæsar de Grassis *decis.* 71. *n.* 5. & *decis.* 114. *n.* 8. Cajet. *in tract.* 17. *dict. quæst.* 10. *seu opusculorum* 1. *tom. tractat. ultim. resp.* 10. Leo *in Thes. form. Eccles. cap.* 22. à *n.* 17. & 80. Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.* 1. *par.* 3. *cap.* 3. *pag.* 508. Grat. *decis.* 158. à *n.* 6. Bar. Medina *in summa*, *lib.* 1. *cap* 14. §. 22.

8 Sed quamvis id verum * sit in pensione, quæ titulo sæculari, & uti laico assignatur, in stipendium pro servitio temporali, puta pro patrocinio, pro pulsandis campanis, aut aperiendo fores Ecclesiæ, vel aliis pro remuneratione laborum, ista enim est omninò profana, quæ in laicum cadere potest, Gigas *q.* 67. *num.* 2. Duar. *d. lib.* 6 *cap.* 4. Mandos. *d. q.* 11. *n.* 2. & *de signatura gratiæ, titulo de pension. in principio.* Guerrero, & alii
9 citati. At in pensione quæ hodiè est in usu, * nempè quæ loco beneficii assignatur, ut commodius qui sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis, ne ex ea nimium dispendium patiatur, quam Mandos. *ubi proximè*, vocat, quæ datur in titulum. Licet Bursatus *d. consilio* 178. *n.* 32. dicat, quod ubi reservatur pensio non ob illam causam tantum, ne nimium dispendium patiatur, sed ut commodius quoque ac decentius sustentari queat, sic alimentorum loco, minimè loco beneficii subrogata dicitur allegans Gigantem, *q.* 54. *n.* 4. *in fin. versic. quando autem apparet*, qui id non dicit. Verius est non esse quid merè temporale, sed potiùs esse spiri-
10 tualem, aut spirituali * annexam dependenter, seu consequenter instar beneficii, quia sicut beneficium prærequirit & præsupponit clericatum, & ideo dicitur spirituali annexum dependenter *ut supra c.* 2. *n.* 6. cum D. Thom. & alias dixi, ita etiam ista pensio prærequirit clericatum secundum stylum curiæ notissimum, de quo Redoanus *dict. c.* 14. *n.* 13. & *de spoliis Ecclesiastic* §. *ex his* à *n.* 6. Navarrus *cons.* 63. *de simonia, nu.* 6. Guerrero *dict. c.* 61. *versiculo, & si pensio.* Marchesanus *de commiss.* 2. *part. cap.* 4. *de commissione appellationis, nn.* 60. & 61. Cuchus *dict. c.* 11. *n* 70. Lessius *de just.* & *jur. lib.* 2. *c.* 34. *n.* 203. Azor. *dict. lib* 8. 2. *par. c.* 7. *q.* 3. & Rota *dec.* 139. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum*, & faciunt decisiones Rotæ, de quibus *infra n.* 116. 117. & 118. Et novissimè fuit resolutum in causa Abul. pensionis 11. Maii 1607. coram Domin. Sacrato, ut *in decis. seq.* 128. idem in Papien. prioratus S. Michaelis de Calorio 6. Jun. ejusdem anni 1067. coram Domino Lancelloto *infra* relata, *num.* 14.

Et constat ex constitutione 71. Pii V. de revocatione privilegiorum * circa pensiones obtinendas, & 11
transferendas per laicos, Bigamos & Clericos conjugatos, &c. Et ex constitutione 30. Sixti V. de habitu & tonsura per clericos, seu milites beneficia, vel etiam pensiones deferendis, uti statuitur, quod clerici obtinentes pensiones, debeant tonsuram, & habitum clericalem, vestes, scilicet talares jugiter, & continuò deferre, alioqui non gestantes dictum habitum clericalem, pensionibus sint ipso facto privati, & pensiones extinctæ, &c. Et quod in futurum non nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura incedentibus pensiones reserventur, cum decreto irritante &c.

Unde non solum requiritur * clericatus, sed etiam 12
ex ista constitutione, quod incedant in habitu, & tonsura clericali, præterquàm in pensionibus, insimul non excedentibus summam sexaginta ducatorum auri de camera, in quibus sufficit clericatus, licet non incedat in habitu, tonsura clericali, ex constitutione 31. ejusdem Sixti, quæ permittit, & concedit, quod obtinentes pensiones, dictam summam insimul non excedentes, ac certi familiares, de quibus ibi, in habitu & tonsura clericali incedere minimè teneantur, &c.

Addit etiam ista constitutio 31. quod clerici, * qui- 13
bus pensiones ad quamcumque summam sunt reservatæ, vel reservabuntur, non aliter ad gestandum hujusmodi habitum teneantur, nisi postquam eas cum effectu exigere, aut percipere cœperunt, vel per eos steterit quo minus exigant, vel percipiant. Unde non videtur jam necessarium, quod tempore reservationis in prædicto habitu incedant, ut dicebatur *in dicta* 1. *constitutione*. Qui autem contravenerint dictæ constitutioni, non poterunt * deinceps pensiones exigere, 14
alias tenebuntur restituere etiam ante sententiam judicis, cum sint ipso facto privati, & pensiones extinctæ, *juxta dicta infra*, 11. *part. cap. ultimo* à *num.* 7. Maximè cum ista pœna consistat in mera privatione, sicut pœna excommunicationis, suspensionis &c. Licet contra teneat P. Ledesm. *in summ.* 2. *part. tract.* 7. *c.* 2. *circa* 14 *conclus. ad finem, par.* 384. & 385. Et licet ante dictam constitutionem pensionarius non vivens clericaliter posset pensiones exigere, nec eas teneretur restituere, nec pensionem perdere ipso jure, quamvis peccaret mortaliter non vivendo clericaliter, ut per Navarr. *cons.* 3. *de vit. & honest. cler.* ubi Additio ait *advertendum, &c.* Et dicta doctrina confirmatur ex decis. Rot. in dict. Papien. prioratus S. Michaelis de Calorio 6. Januarii 1607. coram Domino Lancelloto, ubi fuit resolutum, quod reservatio fructuum non suffragatur, &c. Rubr. pens. & *vide dicenda infra*, 7. *p.* 1. à *num.* 15.

Unde receptum est, non posse ab inferiori à Papa
† constitui pensionem ulli laico etiam non conjugato, 15
Rebuffus *de pacificis possessoribus, n.* 153. alias 135. Navar. *cons.* 134. *de præb.* Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum, lib.* 4 *quæst.* 2. *nu.* 7. Vega *in summa* 2. *p. c.* 60. *casu* 1. Et quod pensio non potest reservari laico, docet Card. Tusch. *concl.* 56. *lit. B n.* 5. & 6. & novissimè Ugol. *de offic. Episc. cap.* 50. §. 6. *n.* 2. quod non valet pensio laico reservata, nec clerico conjugato. Quamvis Papa * de sua plena & absoluta potestate constituere 16
eam possit justa de causa, idem Navarrus *de oratione Miscel.* 45. alias 50. & *in Manual. c.* 25. *n.* 118. Fr. Emanuel Rodriguez *in summa* 2. *tom. c.* 21. *n.* 12. Vega *ibi* & *casu* 3. & P. Ledesma *d. tract.* 7. *cap.* 2. *circa* 14. *conclus. pag.* 382. Id autem quod dictum est de clericatu ad pensionem requisito tempore reservationis ipsius, intellexit Rota *in dict. Abulens.* pensionis coram domino Lancelloto procedere in pensionibus ordinariis, quæ reservantur à principio, seu in concreto ad favorem certæ personæ, secus in pensionibus reservatis in abstracto pro personis nominandis, ut in pensionibus Episcopatuum Hispaniæ de jure patronatus Regis, in quibus tenuit non esse necessarium, quod persona

nominata

nominata haberet clericatum de tempore reservationis, sed sat esse quod sit clericus & habilis tempore nominationis, quo gratia effectuatur, & perficitur, non obstante quod literæ expediantur sub data reservationis, & in eis appelletur clericus juxta stylum: quamvis pensiones decursæ ante clericatum ei non debeantur, & *cap. ut in decisionibus sequentibus*, quæ sunt notandæ, 129. 130. 131.

Sed salva pace tanti tribunalis, decisione istas nunquam potui sequi: nam cùm literæ reservationis pensionis sint ad favorem talis uti clerici, & cum data cedulæ consistorialis, in qua reservatur, utique de eo tempore oportet adesse clericatum: etenim juxta formam & tenorem literarum est judicandum, & earum data attendenda, *cap. eam te, de reservat. & cap. si eo tempore, eodem tit. in 6.* & ibi Doctores cum aliis. Nec refert, quod nominatio sit facta pro personis incertis & nominandis: nam facta in supplicatione, nominatione, & cum clausula, quod literæ expediantur sub data reservationis, & cedulæ consistorialis, ut in ea dicitur, perinde est, ac si à Principio in favorem ejus esset reservata, & nominatio retrotrahitur ad tempus reservationis, & cedulæ consistorialis: & ita in nominatione, & supplicatione, quæ per Papam signatur, non ponitur data, quia tempus illius non est attendendum: & aliàs non possent spectare ad nominatum pensiones a die datæ literarum, etiamsi ex tunc esset habilis. Et est optimum simile in resignatione, quæ non perficitur nisi proposito consensu, & tamen ut dicitur *infrà 2. part. cap. 1. nu. 128.* ad tempus datæ retrotrahitur: & sic de illo tempore requiritur habilitas resignatarii, ut est indubitatum. Nec valet simile de præsentatione, in qua non est necessarius clericatus de tempore, quo quis à patrono nominatur, sed satis est, quod adsit, quando cum effectu coram ordinario præsentatur: quia id ex eo est. quod non est verè præsentatio, nisi quando coram ordinario præsentatur, nec antea potest dici præsentatus: nominatio enim nullo modo est præsentatio, & sic ex ea nullum jus acquiritur, sed & præparatio ad præsentationem, ut dicitur 7 *part. c. 1. a n. 33.* In proposito autem est longè diversum: nam reservatio pensionum fit in cedula consistoriali simul cum provisione Ecclesiæ, & postea solum fit nominatio & declaratio personarum, pro quibus dictæ pensiones à principio reservatæ intelligantur.

Videtur tamen, quod cum nominatio pensionarii non valet ex defectu clericatus, poterit a Papa nominari alius à Rege propositus in vim dictæ reservationis pro personis nominandis, quæ per nominationem nullam & invalidam non consumitur, ex Felin. *in cap. 2. de treuga & pace n. 5. fall. 1.* Jas. *in leg. servi electione, ff. de legat. 1. n. 3.* & latè Tiraq. *in l. boves, §. hoc sermone leg. unde cum aliis.* Favet Cantarel. *in præcepta Decalog. lib. 2. c. 52. n. 234. & 235.*

17 Et hodie stante constitutione Pii V. 138. * infra adducta 2 *par. c. 1. n. 5.* quæ obligat pensionarios ad Horas, & officium parvum B. Mariæ, potest etiam dici annexa spirituali hac ratione, quia jam, ut inquit P. Navar. *de restitut. lib. 2. c. 2. n. 200.* datur ad officium sicut beneficium. Post quam constitutionem, inquit Enriq *in summ. lib. 13. c. 13. cap. 13. §. 2.* quod pensio datur titulo Ecclesiastico.

18 Et hanc sententiam de qua *nu. 9.* * tenet Navarrus *dict. consil. 63. & consil. 59. 61. & 65. de simonia, & in Manu. cap. 23 num. 111.* Mandos. *d. reg. 19. q. 11. nu 11. & d. tit. de pension versic. nos loquimur.* Guerrero *dicto cap. 61.* Hiero Gabriel. *consil. 191. num. 3. lib. 2* qui ait pensionem non esse merè temporalem, cum dependeat à beneficio, & clerico assignata est, & reservata pro alimentis pro quibus regulariter censetur reservata. Redoanus *de spoliis. dict. cap. § ex his à n. 6.* Flores *quæst. 21. num. 19.* & Cuchus *dict. cap 11. n 9 versic. pensio vero*, qui ait, quod pensio non est profana, sed annexa spiritualibus. Vivaldus in appendice ad suum Candelabrum aureum, *cap. 1. nu. 23. & in novis editionibus in supplend. cap. 1. num. 62.* Et Frater Ludovicus Lopez *instructorii conscientiæ, 1. tom cap. 303.* Fr Emanuel Rodriguez *dict. cap. 21 n. 7. & 8.* Fr. Ludov. Vega *in respons. casuum conscientiæ, casu 27.* qui etiam pensiones concessas sæcularibus, ait esse quid spirituali annexum, sed in hoc male dicit, ut per Toletum *in sum lib. 5. dict. cap. 82. & 92.* tenent etiam Lessius *lib. 2. c. 34. n. 202.* & Suarez *dict. tract. 3. tit. 4. cap. 26. n. 3. 5. & 16.*

Et hodie jam Rota tenet, quod pensio non sit profana, * sed annexa spirituali, ut dictum fuit in una 19
Britorien. commendæ, coram D. Gipsio 12. Decembris 1588. & 3. Maii 1589 & refert Flam. Paris. *de resign. benefi. lib. 6. quæst. 4. num 54.* Et illa decis. Britoriens. 12. Decembris ponitur à Farin. *decis. 36.* & est bona decisi. Gratiani 158. dicens, quod pensio est connexa spirituali, cum adest onus recitandi officium Beatæ Mariæ, & videatur requiri ordo clericalis. Et Azor. *dist. 2 part. lib. 8. cap. 5. quæst. 6.* ait, quod nunc hæc sententia videtur communi consensu recepta, & suo judicio est vera, & *3. part. lib. 12. cap. 13. quæst. 2.* quod est quid spirituali rei adnexum, siquidem datur clerico tanquam clerico &c. & Magister sacri Palatii in indice librorum expurgandorum in Eman. Sa. *pag. 387 verb. pensio n. 2.* ibi, *potest ab hoc*, & addit *in fine: Est enim pensio jus quoddam exigendi certam partem fructuum beneficii, & est res annexa spirituali, sicut beneficium, &c.*

Unde sequitur, quod ista pensio non potest * pe- 20
cunia redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine authoritate Papæ, aliàs redemptio, emptio, seu translatio erit simoniaca, & nulla, licet non incurratur excommunicatio, ut tenet Navarr. *in locis proximè citatis, & in cons. 11. de rebus Ecclesiæ, & consil. 47. 60 62. & 66. de simonia, & consil. 2. numer. 2.* Ugolin. & Tab. *4. c. 5. n. 3.* Alexand. Mooeta, *de distribut. part. 2 q 18. num 52. & 53.* Guerrero *supra* Fuscus *de visitatione libro 2. c. 26. num. 40.* Salcedo *in praxi crimin.* Bernard. Diaz *cap. 91. litera D. versic. quod licet.* Flam. Paris. *de resignatione beneficior. lib. 6. quæst. 2. à num. 124. & 128. & de confidentia, quæst. 23. num. 45. & 47.* Ugolin *de simonia, tabula 1. de simonia in genere, c. 28. §. 3. n 6. & 7.* Zerola *in praxi Episcopali, 2. part. verba pensio, §. 8. & verbo pensionarius, §. 1.* Zechus *dict. c. 11. num. 8. versicul. 15. & num. 9.* Adrianus *quodlibet. 4 ad 5.* Corduba *lib. 1 quæst. 21 punct. 1.* Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis, 2 part. lib. 6. c. 3. 4 conclus. 3 art.* cujus ratio in effectu est eadem, quia in affectu ait pensionem esse annexam spirituali quamvis principaliter sit jus temporale, ut de beneficio dixi, *c. 2. num 6.* & Fr. Ludov. Baja, *ubi proximè*, Graffiis *in decisionibus aureis casuum conscientiæ. lib. 5. c. 50. numer. 12.* Vivaldus Fr. Ludov. Lopez, & Fr. Emanuel Rodriguez *suprà.* Vega *in summa, 2. part. cap. 65. casu 7. & cap. 101. casu 68. ad finem.* Emanuel Sà *in summa, verba pensio, nu. 1.* & Sairus *de censuris lib. 2. c. 5. n. 15.* Azor. *d. 2. par. lib. 8. c. 10. qu. 9. 10. & 11. & 3 part. lib. 12 c 13. quæst. 2. 3. & 4.* Et novissime Piasec. *in praxi Episcop part. 2. cap. 4. n. 47.* & Cantarel. *supra.*

Et idem tenetur Rebuffus *de pacificis possessoribus*, * 21
n. 152. alias 134. qui tamen non loquitur consequenter ad id, quod dicit *dict. n. 13.* & Paulus Romanus *d. c. 6. n. 34.* & Gambarus *dict. lib. 6. n. 631. & 633.* Sed isti, maximè Paulus Romanus, tenent, quod pensio est beneficium, ut dixi *n. 2.* idem tenuit Rota in una Pharen. pen-
sionis * 24. Januarii 1578. coram sanctissimo, quæ est 22
1. part. diversor. dec. 254. num. 7. & est d. decisio Gratiani 158

Et ita habet usus, & stylus curiæ, qui facit jus,
* ut per Navarrum *d. cons. 47. n. 30. & dict. cons. 61. in* 23
fin Flam. Paris. *dict. cap. 24.* Philiar. & Graffiis *supra* Azor. *dict. cap. 10. quæst. 10. & dict. dec. Gratiani*, & Enriquez

riquez *dict.li.13.c.13.§.2.* ait quod post dictam constitutionem Pii V. super recitatione Horarum pensio datur titulo Ecclesiastico : nec sine licentia Papæ licet eam redimere, alias est irrita, & simoniaca quamvis non incurratur excommunicatio : quod ante Pium V. pensio reputabatur res temporalis, & redimibilia: sed in hoc ultimo fallitur.

Et ita tenendum est, quamvis contrarium teneant
24 * Hieron.Paulus *supra*, Gigas *quæst.87.& 99.* Rebuff. *in repet.cap.extirpanda, §.qui vero, de prabend.notab. 6.in materia pensionis ad finem.* Duarenus *distinct.li.6. cap.4.§.annua hujusmodi,* Redoanus *dict.2. part. de simonia,c.14.num.15.* Bursatus *cons.126.num.90.ad fin. lib.2.* Cajetanus, & Medina, *ubi supra*, quia contrario nituntur fundamento, nempe quod sit quid merè temporale, & Leo sibi non constans *in Thes. for. Eccles.*
25 *d.c.22.à num.74.* Quorum sententia, solum est vera * in pensione, quæ titulo sæculari, & uti laico alicui assignaretur in stipendium, vel alias pro remuneratione laborum Guerrero *supra*, & Ugolinus *dict.n.7.* Toletus *dict. lib.5. c.92.* Lessius *lib.2.c.35.num.123.* Suar. *dict. tract.3. de religion. lib.4. c.26. numer.4.5. & 16.* Licet novissimè Fr. Raphael de la Torre *de relig 2.tam.quæst.100.art.4.disp.5.* sequutus Cajetanum dicat, considerato jure antiquo omnes pensiones, etiam clericales, esse vendibiles & redimibiles, præter eas quæ dantur titulo spirituali, ratione ministerii spiritualis præstandi, seu præstiti, stante verò *dict. constitut.* Pii V. (quæ saltem in Hispania viget) obligante pensionarios ad recitandum officium parvum Beatæ Mariæ, omnes pensiones clericales, quacunque de causa dentur, licet beneficia non sint, esse tamen annexas spirituali muneri, ac proinde esse invendibiles, & irredimibiles sua natura, & ex jure divino, sicut beneficia. Sed verum est, istam simoniam, etiam in beneficiis non esse de jure divino, ut dixi *supra c.2. à num.8.* & aliàs non possent redimi pensiones, etiam authoritate Papæ, ut Tolet. sed & Torre *ibi in 6.* & circa eam videtur hallucinari, & repugnantia dicere.

Et quamvis Toletus *dict. cap.92. & 82.* Valencia
26 * *3.tom. disput.6. quæst.16.punct.3.* dicant hujusmodi pensiones, quæ dantur loco beneficii, posse redimi sine authoritate Papæ, quamvis non vendi, & transferri pecunia in quo non loquuntur satis consequenter, licet eos sequatur Lessius *dict. cap.35. num.124. & 129.* dicens, redimere talem pensionem non esse emere aliquod jus spirituale, sed extinguere onus temporale, scilicet debitum solvendi quotannis certam summam, tamen hujusmodi pensiones vendi non posse absque Pontificis facultate, etsi dicta Bulla Pii V. recepta non sit, quia stylo curiæ est prohibitum, & vendens punitur ut simoniacus, permitti tamen redimi, teste Toleto *supra*. Sed illa ratio non satisfacit, nam licet quando redimitur pensio, non ematur, seu acquiratur jus spirituale, extinguitur tamen pretio jus spirituale, quale est ipsa pensio, ut supponitur : quod sufficit ad simoniam, sicut si Episcopus extingueret, uniret, seu supprimeret pretio beneficium, esset planè simonia, si enim venditur res & titulus spiritualis, etiamsi in alium non transferat illum, ut in proposito ait Suarez *dict.cap.26.num.14.* qui tandem in eo capite resolvit, supposita dicta constitutione Pii V. non solùm venditionem, seu translationem pretio factam, sed etiam redemptionem harum pensionum sine authoritate Papæ esse prohibitam & simoniacam, & tolli omne dubium ex stylo curiæ habente, ut hæc habeantur & puniantur ut simoniaca: & si hic stylus curiæ est antiquior quàm constitutio Pii Quinti, etiam antea id non licuisse, & fuisse simoniam, *dict. tract.3. lib.4. cap.55. num.22.* ait pœnam contra simoniam in beneficiis non extendi ad venditionem pensionis, quia non est propriè beneficium, Sed & *cap.57.num.13.* ait, pensionem quamvis clericalem acquisitam simoniacè interventu pecuniæ sive detur pecunia prælato imponenti pensionem, sive beneficiato, ut illam consentiat, sive tertiæ personæ, ut pro illa imponenda intercedat, esse validam, nec teneri pensionarium in conscientia ad dimittendam illam quæ in rigore non est beneficium Ecclesiasticum: & ita non comprehenditur sub lege Ecclesiastica irritante provisionem beneficii simoniaci, nec est, aliàs irritat in jure, & ex natura rei non datur talis irritatio. Sed ista sententia est falsa, & contra Navarrum *& alios suprà citat. num.20.* talisque irritatio colligitur *ex cap.ea quæ 1.quæst.3. & cap.fin.de pactis, & cap.fin. de rerum perm. cum aliis*, & facit quod de jure patronatus dicimus *infra 5.part.cap.ult.n.9.* contra eundem Suarez *& de vicaria temporali eadem 5. part. c.7. num.16.*

Et ad ista sunt reducenda, quæ circa hoc docent
* Victoria *in relectione de simonia, à num.47.* Soto *de* 27
justitia & jure lib.9. quæst.7. art.2. Arragon *secunda secundæ qu 100. art.4.vers. sed est dubium consequent. de pensionibus*, & Summa Corona *3.part. tract. de simonia, n.34.* Joan. Baptista Corradus *in responsis casuum conscientiæ quæst.44.* Vega *dict.2 part.cap 65.casu 2.& 4.* & P.Ledesma *in summa 2.part.tract.7.cap.1. circa quartam conclusionem, pag.381.& tract.12.concl. 22.23. & 24.* Et Frechilla *in cap. admonet, de renunc. num.19.* Et ubi ista bulla Pii V. est recepta, ibi pensionem esse rem spiritualem tanquam quoddam beneficium, ait Lessius *dict.lib.2.cap 35.num.129.* sed plerisque locis hanc Bullam non videri receptam, quia à plurimis ignoratur, vel etiamsi sciatur non esse in praxim unquam deductam. & Suarez *dict. tract.3. de relig.lib.4.cap.26.num.8. & ultim.* ait, secundum istud jus novum Pii V. has pensiones esse spirituales, & spiritualibus annexas, supponereque ut alibi dicit nempe *dict. tract.4. lib.4. cap.22. num.5.* illam legem obligare, & non esse per contrariam consuetudinem abrogatam, saltem in Hispania, quia nec de tali consuetudine constat, nec de tacito consensu Pontificis in ea toleranda, & pensionem clericalem esse nunc spiritualem, repetit idem Suarez *d. tract.3. lib.4. c.33. num.1.* & accedit Grat. *decis.158. à n.5. & in addit. ejus num.6.*

Et quod inquit Platina *in Vita Pauli II.* * quod 28
Paulus secundus redimendarum pensionum usum non improbavit, videtur accipiendum cum authoritate ipsius Papæ. Et ita videtur intelligere Azor. *d. 2.part. li.8. c.10. q 9.*

Commoditas tamen, & fructus pensionis possunt * 29
vendi, ut per Navarrum *consi.11.de rebus Ecclesia*, & liberatio obligationis, quam habet Hispanus, in cujus capite fuit imposita solvendi Italo, Navar. *cons.6. de simonia*, de quo vide dicta *infra, 2.part. cap.1. n.37. & sequenti.*

Nec requiritur authoritas Papæ in redemptione
* pensionis, secundum stylum, ex eo, ut inquiunt Gi- 30
gas, & Duarenus *ubi proximè*, quod pensio cedat in causa alimentorum, *juxta concilium Roman. 388.n.3.* & super alimentis futuris, non potest transigi sine authoritate superioris, *leg.cum hi, ff.de transact legat. de alimentis, Cod.eodem*, sequitur Surdus *de alimentis, tit.8. privileg.56. num.9.* Sed acquiritur * ad exclu- 31
dendam simoniam, juxta ea quæ supra diximus *c.2. à nu.8.* Mandos. *de signatura gratia, titulo de extinct. versiculo aut per hujusmodi.* Mart. Gilbertus *in additione ultima*, Cuchi *in instit. Canonicis parvis li.2. titulo 6.* nam * non omnis pensio cedit in causam ali- 32
mentorum, sed illa tantum quæ dicitur, sine causa, quæ datur clerico cum clausula, ut commodiùs sustentari valeat. Quæ clausula id operatur, ut pensio alimentorum causa videatur assignata, ut docet Horatius, Mandos. *ad Romanum dict. cons.388. litera C*, sic intelligens dict. consilium, quod fortè ibi aderat dicta clausula, & tamen secundum stylum in redemptione

33 ptione cujuslibet pensionis † etiam quæ assignatur ex
causa resignationis, sive cessioni, ne ex ea nimium
dispendium patiatur requiritur authoritas Papæ.

34 Præterea si ex illa causa adhiberetur authoritas †
Papæ in redemptione pensionis,sufficeret etiam autho-
ritas ordinarii *juxta dict. legem cum hi*, *& lib. de ali-
mentis*. Item posset authoritas illa suppleri juramen-
to, juxta communem opinionem, de qua Gigas *quæst.*
45. *nu.*10. *& quæst.*51. *nu.*25. Covar. *in cap. quamvis
pactum*,2. *part.§.*6. *n.*4. Padilla *in dict. lib. de alimen-
tis*, *n.*5. Joan. Gutierrez *de juramenta confirm.*3.*part.*
*cap.*3. *num.*4. & Pontanus *de alimentis cap.*6. *num.*4.
& Surdus *suprà n.*42. & Parlador. *rerum quotidiana-
rum lib.*2. *cap.* 1. *num.* 25. *ad fin.* Gratian. *in addit.*
*decis.*158. *n.*2. & ita admittunt in proposito Gigas *d.*
*nu.*10. *& distinct. qu.*51. *nu.*26. & Surdus *ibi nu.*51.
sed est falsum.

35 Unde etiam non potest fieri † redemptio pensionis
authoritate Nuncii nisi ad id habeat specialem facul-
tatem, quam credo non habet.

36 Sed stante quod pensio non potest redimi, † sine
authoritate Papæ : alias communiter simonia; offert
se difficultas, an quando partes sunt in Hispania,
vel aliis partibus possit solvi pensionario pecunia re-
demptionis conventa ante obtentum beneplacitum
Papæ, quod haberi solet per solam supplicationem, &
signaturam cum clausula, quod illa sola sufficiat, cujus
formam ponit Gigas *d. tract. pensio. ad fin.* nam quando
partes sunt Romæ,post signatam,& expeditam suppli-
cationem tempore præstationis consensus, solet pecu-
nia solvi.

Et videtur, quod non ad decisionem Calagurrita-
37 nam † integræ portionis, 8. Octob. 1574. de qua *infrà*
*n.*353. Et decis. *Farinacii* 41. post Navarrum *in Ma-
nual. & cons.* 1. *de transact.* & Navar. *in Manual. cap.*35.
*n.*108. *ad fin. in novis edit. Sarnen. de triennali*, *q.*12.
Et quod tradit Marcus Anton. Genuen. *in praxi curiæ
Archiepiscopalis Neapolitanæ*, *c.* 58. quod alienans res
Ecclesiæ, salvo assensu Papæ, nec aliter nec alio mo-
do, tradens tamen possessione ante illum impetra-
tum, incurrit pœnas extravagantis *ambitiosè de rebus
Ecclesiæ.* & quod ita declaravit sanctissimus Clemens
VIII.& est consil. Navar. 1. *de rebus ecclesiæ.* & post hæc
Gonzalez *gloss.*12. *n.*97. Quaranta *in summa Bullarii
verbo alieno*, *n.*9. & Ugolin. *de offic. Episcop. c.*14.*§.*7.*n.*1.

38 Nihilominus videtur, † quod quamvis ante obten-
tum beneplacitum Papæ non possit pensionario solvi
pecunia in executionem conventionis, ita ut statim
pensio maneat extincta, seu partes nequeunt resilire,
& revocare mandatum *juxta dicta*, potest tamen illi
dari pecunia in rationem redemptionis pro tempore
beneplaciti obtenti, id est, ut beneplacito obtento,
eam sibi habeat pro redemptione, seu tanquam in
depositum, & securitatem, ut sit certus & securus de
solutione, ac sine necessitate exigendi à redimente,
sicut posset accipere fidejussorem pecuniæ solvendæ
beneplacito obtento.

39 Potest tamen pensio gratis remitti † per pensiona-
rium, absque authoritate superioris, Hieron. Paul.
suprà Sarnen. *in reg. de infirmis*, *quæst. & in compen-
dio signatura*, *nu.* 87. Corras. *dict. cap.*4. *nu.*4. Joan.
Nicol. Delphin. *suprà num.*77. Redoan. *dict. cap.* 14.
*nu.*85. Navarr. & Fuscus *suprà*, Bursatus *d. cons.*126.
num. 91. Flam. Paris. *dict. lib.*6. *quæst.*2. *n.*123. Beta
Graffiis,& Fr. Emanuel Rodriguez *ubi suprà*, Azor 2.
*part. lib.*8. *cap.*10. *quæst.*6. *in fine*, & ad idem est *decisio
Gratiani* 158. *n.*21. & 22. Achilles de Graffis *dec.*43.
& 212. & Rota *in dict. Phaern. pensionis dec.*454. *n.*7.
*& decis.*471. *nu.*10.1. *part. diversorum*,& fuit resolu-
tum in una Lamoscen. Canonicatus 24. Martii 1557.
coram D. Quiroga.

Quod reservatio fructuum potest redigi ad limita-
tam opinionem, & ex schedula privata potest pensio
extingui, & reduci, & liquidari fructus prout apparet
de consensu pensionarii per ejus apocham Sarnen. *in
compendio signaturæ*, *n.*87. Gigas *de pension. q* 64.

Quod procedit, etiam † si expressè esse reservata 40
pro alimentis, ut commodius quis sustentari valeat,
quicquid in hoc contra teneant, Gigas *dict. quæst.*45.
*nu.*9. *& quæst. ultima. num.* 8. & Gratian. *in addit. d.
decis.*158. *num.*1. Gambarus *d lib.*6. *nu.*603. Duare-
nus *suprà*, Cuchus *dict. lib.*2. *n* 8. *in fin. & ibi additio
penultima*, Mart. Gilberti, Joan. Gutierrez *d. cap.*3. *n.*
5. & Zechus *d. cap.*11. *n.*9. *ex d. l. cum hi*, juncta do-
ctrina Glossæ, *ibi vero alimentorum. versic. item, num-
quid :* cum qua transeunt communiter scribentes, ut
per Jasson *ibi n.*10. & Padillam *in d. leg. de alimentis*,
& Surdum *suprà n.*19. & 106.

Nam tenendo quod pensio æquiparatur contracti-
bus † profanis, ut tenent Sarnen. *d. q.*16. Gigas *qu* 99. 41
*n.*10. & Rhedoan *n.*14. Quod procedit quando reser-
vatur de consensu partium respectu consensus, Achilles
*dec.*425.*n.*8.& Puteus *dec* 193.*n.*2.*lib.*3. cessat indictio
*d. leg.*15. cum hi, ex versiculo, planè ejusdem legis.

Si verò tenemus, quod æquiparetur ultimis † vo- 42
luntatibus, cum Romano *consil.*348. *nu.*5. & Gigan.
*quæst.*27. & 83. *nu.*10. & 94. *nu.* 4. & Barbosa *in leg.
divortio*, *ff. soluto matrimonio*, 2. *part. n.*43. Quod Rota
apud Puteum *ubi proximè* ait procedere, quando pen-
sio reservatur Motu proprio sine consensu partium, se-
cus, quando de consensu partium, *ut dixi :* Quam di-
stinctionem, ut novam ponit Horatius Mandos. ad
Roman. *d. cons.*348. *litera B*, & Pontanus sic intelli-
gendus *de alimentis*, *cap.* 18. *n.*5.

Dicendum est, † quod favor ad hoc consideratus 43
in alimentis relictis in ultima voluntate, de quo Sur-
dus *suprà à num.*84. non potest considerari in propo-
sito, nam pensio est odiosa, extinctio verò favorabi-
lis, quia restituit beneficium ad pristinam libertatem,
ut ait Rota *in dict. Pharen. pens.* Caputaquen. *decis.*303.
*part.*2. Flam. Paris. *d. lib.*6. *quæst.*2. *n.*5. & Sarmiento
*lib.*1. *Selectarum. cap.*12. *in principio*, *& lib.*8. *in leg.*2.
*ff. de legat.*2.*n.*9.& Achilles *d. decis.*321. ait quod ces-
satio pensionis, est quodammodo liberatio beneficii à
servitute.

Nec videtur in proposito militare ratio † conside- 44
rata in alimentis relictis in ultima voluntate, de qua
Duarenus *lib.*1. *disputationum. c.*44. & Cujacius *in d.
l. cum hi*, & ibi Oroscius *§. solet*, *n.*9. & Menuch. *de
arbitr. casu* 170.

Et postquam hæc scripseram, vidi Patrem † Mo- 45
linam 2. *tom. de contract. lib. disput.*559. ubi reprobat d.
sententiam Gigantis, & 10. Gutierrez dicens, quod
cum pensio ortum non habeat ex ultima voluntate, ut
est notissimum, consequens profectò est, ut dispositio
d. l. cum hi, extendenda non sit ad pensionem conces-
sam ad alimenta.

Sanè uno casu non poterit † remitti pensio, absque 46
authoritate superioris, nempe ad cujus titulum quis
est ad sacros ordines promotus, quæ sine licentia Epis-
copi extingui aut remitti nullatenus potest, donec
beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adeptus, vel
aliunde habeat unde vivere possit,ex decreto S. Concil.
Trident. *sessione* 21. *de reform. c.*2. *ad finem*, ut advertit
Fuscus *d. lib.*2. *de visitatione*, *c.*28. *n.*40.

Habemus ergo in pensione, quæ loco beneficii † 47
clerico, uti tali assignatur, falsam esse prædictam ra-
tionem, quod sit quid merè temporale, nullam spiri-
tualitatem habens : adhuc tamen vera est, indistinctè
prædicta conclusio, quod pensio † non est beneficium 48
verè & propriè, nec venit appellatione beneficii, pro
qua facit Concil. Trident. *dict. cap.*2. *sessione* 21. & *c.*
15. *sessione* 25. *de reform.* ubi non distinguitur pensio
contra beneficium, & facit etiam *dict. constit.*30. & 31.
Sixti V. de habitu & tonsura clericali.

Nam etsi ista pensio sit spiritualis, † seu spirituali 49
annexa instar beneficii, ut diximus, tamen est quod-
dam jus temporale, id est ad tempus separatum,

& formale, de per se distinctam ab ipso beneficio, ut dixit Rota in una Legionen. Zamoren. peosionis 10. Octobris 1577. coram D. Robusterio Episcopo Oriolen. quæ habetur 1. *parte diversorum decis.* 425. & in Brixien. confidentiæ 5. Junii 1591. coram D. Peña *infrà addacta*, *n.* 52.

50 Et per pensionem non intitulatur † quis Ecclesiæ, sicut per beneficium, & in multis differt à beneficio, & præcipuè quod pensio non datur propter officium sicuti beneficium Toletus *in summa lib.* 5. *c.* 76. & 82. quamvis hodie ex constitutione 138. Pii V. quæ obligat pensinnarios ad officium parvum B. Mariæ, dici possit dari propter officium, ut dictum est *suprà, n.* 17. tamen officium istud diversum est ab officio, propter quod datur beneficium.

51 Unde † infertur primo, quod transferentes pensionem, seu fructus reservatos per confidentiam, non comprehenduntur constitutionibus Pii IV. & Pii V. contra confidentiarios editis. Navarr. *cons.* 11. *n.* 7. *de constit. cons.* 65. & 66. *de simonia*, & Flamin. Paris. *de confidentia*, *q.* 23. *à n* 14 & *q.* 24. & post hæc visus Gonzalez *d. gloss.* 5. §. 5. *n.* 5. Grattan. *in addit. decis.* 158 *n.* 4. & 5. Suarez *d. tract.* 3. *de religione lib.* 4. *cap.* 43. *n.* 4. & Fr. Raph. de la Torre *eodem tract.* 2. *tom. q.* 100. *art.* 6. *disp.* 4 *versic. ex quo sequitur*, & ita firmavit Rota in *dict. Brixien. confidentiæ*, *ut in decisione sequenti.*

Brixien. confidentiæ 5. Junii 1591. Coram D. Peña.

52 ARchiepiscopus Corciren. † omnes fructus Archipresbyteratus Montis Clari Brixien. Diœcesis, demptis tamen quinquaginta pro titulari, habebat reservatores cum facultate in toto, vel in parte uni, vel pluribus eos transferendi, cujus facultatis vigore, primum de anno 1568. summam ducentorum scutorum, & iterum de annu 1575. residuum dictorum fructuum ad favorem Ludovici Campaoi sui familiaria transtulit, sed quoniam Franc. Fenicius prædictum Archipresbyteratum titularis prætendebat, io ea translatione commissam fuisse confidentiam prohibitam per constitutiones Pii IV. & V. tum quia post translationem, idem Archiepiscopus eosdem fructus exegisse per quietancias, factas ab ejus procuratore videbatur, tum ex quibusdam ejusdem litteris missivis, quibus videbatur significari Archiepiscopum post translationem exegisse, tanquam dominum fructuum, quod non videbatur negare Campanus, qui in suis constitutionibus fatebatur, Archiepiscopum post translationem omnes fructus exegisse. Tum denique ex quibusdam locationum instrumentis, unde inferebatur Campanum tanquam procuratorem Archiepiscopi, post translationem prædictos fructus, tanquam spectantes ad Archiepiscopum uti illorum reservatarium locavisse, & propterea prædictus Franciscus Campanum, coram judice confidentiarum accusaverat, cui fuerat per Sanctissimum Dominum nostrum ordinatum, ut cum voto meo in causa procederet, proposita causa in Rota dubitavi, an adesset confidentia in casu, & ad effectum de quo agitur, effectus erat magnus, quia si judicabatur pro confidentia translatio prædicta reddebatur nulla, & Campanus inhabilis, juxta pœnas constitutionis Pii V. & licet ego qui causam non Rotalem proponebam, & ideo primus eram dicturus suffragium, ex prædictis inclinarem pro confidentia, omnes tamen domini concorditer tenuere, de illa non constare, potissima ratio fuit, quia constitutiones Pii IV. & V. non habent locum io simplici translatione fructuum, aut pensionum, cum loquantur de fructibus ac pensionibus, quæ reservantur ratione resignationis beneficiorum. Nam prima constitutio Pii IV. apertè loquitur de beneficiis Ecclesiasticis, pensiones verò propriè beneficia Ecclesiastica dici non possunt, Sarnen. *de infirm. quæst.* 16. *circa medium*, *vers. nam clarum est.* Gigas *de pension. quæst.* 28. *num.* 10. nam pensio cum non datur in titulum est quoddam jus temporale separatum, & distinctum ab ipso beneficio, ut tenuerunt Domini in una Zamoren. pensionis, sub die 10. Octobris 1577. coram D. Oriolen. & cum sit pœnalis constitutio restringenda est, *cap.* 1. *de filiis presbyterorum*, *lib.* 6. *cap. odia*, & *cap. in pœnis de regulis juris*, *lib.* 6. clarum autem videbatur, constitutionem loqui de pensionibus, & fructibus ex causa resignationis beneficiorum reservatis ibi, ac si propterea pensiones annuas ac fructus, redditus & proventus Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum, &c. ex quibus verbis declarantur etiam alia, quæ sequuntur in dicta constitutione, in versic. ac fructuum, & pensionum, & in versic. & insuper quibus locis dictio, prædictam, & dictio hujusmodi, ostendunt constitutionem sentire de pensionibus & fructibus procuratis ob resignationem confidentialem, constitutio etiam Pii V. quæ enumerat omnes modos committendi confidentias, similiter loquitur de beneficiis ac pensiooibus super beneficiis ratione confidentiæ reservatis, nec in ea detegitur aliquod verbum de pensionibus, & fructibus separatim consideratis, vel de illorum translatione. Nec videbatur dominis id verisimile, quod illa constitutio fuisset omissiva, si putasset in eo etiam casu confidentiæ crimen locum habere, *argumento, leg.* 1. §. *fine autem ad deficientis*, *Cod. de caduc. tollend.* Alexaod. *consil.* 148. *incipient. in casu appellat. num.* 8. *lib.* 5. Considerabant etiam domini, quod cum constitutio Pii V. procedat per præsumptiones, non debet extendi ad casus, in quibus alias extenderetur. Abbas *in cap. fin. de sponsal.* Ruinus *consil.* 112. *nu.* 17. *lib.* 2. Rol. *consil.* 27. *num.* 22. *lib.* 1. Nec videri potest Pius V. de illis sensisse in versicul. sed ne quisquam, nam ibi quoque agitur de pensionibus, occasione confidentiæ, super beneficio commissæ, de quibus paulo ante in prædicta constitutione, tractatum fuerat. Non obstat sententia lata a Pio V. per quam declaratur nulla translatio pensionis facta in Archiepiscopum Corciren. quia non fuit declaratio tanquam confidentialis, sed tanquam facta ad commodum incapacium, ac in fraudem privilegiorum Militum Sancti Pauli. Fuit etiam dictum, quod licet præfatæ constitutiones Pii IV. & Pii V. loquerentur de simplicibus pensionibus: quod tamen non concedebatur adhuc, ex his quæ proponebantur non videbatur probata aliqua confidentia, primum, quia cum Archiepiscopus vigore suæ facultatis, posset fructus pro se retinere, & illos etiam omnes, vel aliquam partem transferre, nulla aderat probabilis, aut verisimilis simulandi causa, qua deficiente, nec præsumitur simulatio, nec admittitur ejus probatio. Aretinus *consil.* 159. *nu.* 10. *versic. venio nunc ad tertium.* Alexander *consil.* 57. *n.* 30. *versic.* & *hæc procedunt lib.* 5. facti etiam series videbatur tollere confidentiam, nam si confidentiaria, & simulata fuisset translatio, non potest satis commoda assignari differentiæ ratio, cur statim ab initio non fuit facta de omnibus fructibus; quibus stantibus non concludit confidentiam perceptio fructuum facta per Archiepiscopum, post translationem, sola enim fructuum perceptio non inducit confidentiam, sed animus & conventio hoc faciendi ab initio, ut fuit conclusum in illa Crescentina confidentiæ, coram domino Ortano de anno præsenti, nec locatio facta per Campanum nomine Archiepiscopi, nam ista cur ita absque confidentiæ crimine fieri potuerunt, causas habent probabiles, & verosimiles, quas in suis constitutis refert Campanus: intererat enim Campani, ne ita translatio ab Archiepiscopi consanguineis intelligeretur: ac ut facilior esset exactio in terris, seu domino Venetorum, quæ præsumptiones cum sint satis probabiles, contrariam confidentiæ suspicionem ex prædicta parte, & locatione ortam, elidunt: dicebant enim aliqui ex dominis quod cæteris etiam placuit, quod licet constitutio Pii V.

ponat

ponat quasdam conjecturas ad probandum confiden-
tiam, non tamen tollit alias præsumptiones, & conje-
ctutas, quidquid priores, vel tollantur, vel elidantur,
illæ enim conjecturæ non sunt præsumptiones juris,
& de jure, quæ non possint recipere probationem in
contrarium. Confessia Campani non obstat, quia cum
sit qualificata non potest dividi, Abb. *in c. bona, n.29.*
de Postulatione Prælatorum, reddit enim rationem, cur
nomine Archiepiscopi locaverit, & quod licet Archie-
piscopus exigeret, tamen Campano satisfaciebat de exa-
ctis: in litteris missivis Archiepiscopi non poterat fieri
fundamentum, cum inde non includeretur, quod pecu-
nia de quibus in eis agebatur, pervenisset ad Archiepis-
copum, atque ex his conclusum pro non confidentia.

54 At ita paciscentes peccant mortaliter, † & commit-
tunt peccatum simoniæ, quæ tamen non inducit ex-
communicationem, vel aliam censuram, juxta *supra-*
dicta n. 20. Navarrus *ubi proximè*, & Flamin. Paris.
dict q.23. à n.43. & Azor 2. *part. lib.8. c.11. q.14.*

55 Nec habens facultatem transferendi pensionem †
potest illam licitè transferre cum reservatione seu pa-
cto illam exigendi, quoad vixerit, *sive reservatis fructi-*
bus seu reditibus, vel aliqua parte eorum ipsi transfe-
renti, alias translatio erit nulla, Navarr. *d. conf* 65. &
Flam. & ibi Fr. Manu. Rodriguez *in summa 2. tom. c.*
21. *n.7.* Vega *in summa, 2. part. cap 65. casu 7.* Petr.
Ledesma *in summa, 2. part. tract 7. cap.1. circa 14. con-*
clus. pag.381. & Suar. *d. tract.3. lib.4. cap.26. n.9.* quod
tamen rectè ait, quod possit is transferre partem pen-
sionis, & aliam sibi retinere cum titulo spirituali, quia
potest uti facultate in partem, & non in totum: & quia
tunc gratis dat id quod dat; & quia pensio non est
indivisibilis sicut beneficium, sed dividi potest: & tunc
teneretur etiam alter, in quem translata fuit pars pen-
sionis, ad explendam obligationem à Pio V. imposi-
tam, quia esset verè pensionarius ut clericus, de stylo
tamen semper in facultate transferendi id expresse di-
citur, quod possit transferri in totum, vel in partem,
in unam vel plures personas, ut per Gigas *q. 86. ante*
n. 1. Flamin. Paris. *de resignat. q 4. n. 16.* & Azor 2.
part. lib 8. cap.11. q.5.

56 Unde etiam † videtur, quod non possit fieri trans-
latio per testamentum, non obstante decisione Rotæ
in causa Placentina pensionis 17. Junii 1602. coram
D. Corduba, in qua fuit dictum facta translatione in
testamento, attendendum esse tempus mortis, ad effe-
ctum validitatis, Ripa *in leg. servi opione, ff. de optione*
legata, & sic secundum translationem, quæ præces-
sit tempus mortis, esse validam: quia id accipiendum
est supposito, quod posset fieri per testamentum, quod
tamen ibi non deciditur.

Ait tamen Flam. Paris. *de confident. q.42.* quod licet
57 in † transferente pensionem per confidentiam, cum
tunc nullus titulus beneficialis consideratur, non
committitur confidentia punibilis, per dictas consti-
tutiones Pii IV. & V. Tamen committitur simonia,
& confidentia per promissionem factam à Titio, de
solvendo ex suo pensionem constitutam super beneficio
Joannis, ad favorem Mævii resignantis, reservata sibi
dicta pensione, suum beneficium in favorem ipsius
Titii, qui rogavit Joannem, ut consentiret constitu-
tionem dictæ pensionis: citat Navarrum *conf. 60. de*
simonia. Qui solum ait, in hoc casu committi simo-
niam super beneficio.

58 Et movetur primò † ex ratione Navarri, *ibi*, quod
licet emptio & venditio pensionis simpliciter facta,
non censeatur simonia facta super beneficio, tamen
quando est facta, tanquam medium, seu ad finem
quærendi beneficium, censetur simonia facta super
beneficio, sicut traditio, vel promissio pecuniæ facta
alicui, ut sit mediator ad quærendum beneficium,
censetur simonia facta super beneficio.

59 Secundò, quia in paciscentibus super pensione pro
consequendo beneficio, committitur confidentia puni-
bilis per dictas constitutiones, cum consideretur titulus
beneficialis, Navarr *in Man. c.23. n.109* & habetur
dicta constitutione Pii V. §. quatenus, & §. itidem.

Verùm additio dicti consilii † Navarrus ait adver- 60
tendum referri aliis ab officialibus Sacræ pœniten-
tiariæ responsum quod ego si Papa sciente in tui gra-
tiam consentio, ut meum beneficium pensione grave-
tur, possum à te recipere etiam, ex pacto indemnita-
tem, est ratio, quia cum communiter beneficiarii non
patiantur sua beneficia pensione in gratiam tertii gra-
vari, nisi recepta promissione indemnitatis, & hoc
non lateat Pontificem, utique admittendo hujusmodi
pensionum reservationem, tacitè etiam consentit, ut
fiat dicta conventio.

Sed hoc mihi tutum non videtur, & verius † exi- 61
stimo in prædicto casu committi simoniam super be-
neficio ex prædicta ratione Navarri id tenentis, quem
sequitur Flam. Et Vega *in summa, 2. part. c.101. casu*
68. in fid. & consequenter totum illud, tam resignatio-
nem & reservationem pensionis, quam provisiones
beneficii resignati esse nullas, etiam si resignatarius
nondum solverit ratione præfatæ promissionis ullam
pensionem, juxta *d. infrà 8 part cap.1. num.5. & 16.*
quamvis in hoc contra teneat Navarrus *d. conf....* existi-
mo tamen contra Flaminium † Parisium, non com- 62
mitti in hoc casu confidentiam super beneficio: nec
comprehendi dictis constitutionibus IV. & V. Nec
obstat dicta constitutio Pii V. † *§. quare vos, & § iti-* 63
dem, quia loquitur de paciscentibus pro consequendo
beneficio super pensione solvenda ipsi resignanti, vel
collatori, vel aliis eorum respectu.

Unde quod inquit Cordova *in summa, qu.165.* † & 64
166. & Fr. Manuel Rodriguez 2. *tom. cap. 21. n.9.*
Vega 1. *p.c.36. casu* 8. & P. Ledesma 2 *p. tract.7. c.1.*
circa 24. conclusionem pag.381. quod non potest solvi
nec recipi pensio sine literis Apostolicis, alias incurrunt
pœnas dictæ constitutionis, est intelligendum, quando
resignationem beneficii præcessit pactio de solvenda
pensione sine authoritate & reservatione Papæ, non
alias, *& vide hic infra 4. part. 2. à n. 34.*

Secundò infertur, quod licet habens beneficium te-
neatur † dicere officium divinum, ut latè dictum est 65
infrà 3 part. cap.1. pensionarius tamen ad illud non te-
neatur, Dominicus Francus *n.2.* & alii *in c. quamvis, 1.*
de præbend. in 6 Sarnen *in Reg. de infirmis, q.16.* Corras.
1. *part. cap.4 n.2.* Gigas *q.50.* Joan. Nicol. de Ibin, *de*
jure patronatus lib.1. n.76. Sandoval. dicens communem
de officio Ecclesiastico 5 p. cap.5. Reduan. *de simonia, 2.*
p. cap.14. n.11. Flam. Paris. *de resignat. beneficiorum lib.*
2. q.15. n.18. Soto *de justitia & jure lib.10. quæst.5. art.*
3. Cordubs *lib.1 quæstionarii, q.21. punct 3 & in summa*
q.186 punct.2. Durandus *de ritibus lib 3 cap.22 n.14.*
& Azor *lib. 10. cap 4. quæst.3.* Gonzalez *sup. nu 12.*
Suar. *de religione tract. 4. lib.4. cap. 22 n.3 & 4.* Fr.
Raphael de la Torre *eodem tract. 1. tomo tract. de hor.*
canon. controversia 6. disp.6. n.2. quamvis contrarium
malè teneant Guerrero *dict. capit.61.* † & Gambatus 66
dict. lib.6. nu.326. consequenter ad suam opinionem,
quam ibi tenet *à n.309.* quod pensio judicatur bene-
ficium, & venit appellatione beneficii, *ut dixi suprà*
num. 2.

Hodiè verò ex nova constitutione † Pii V. 138. 67
infra adducta 3. part. cap.1 n.5. pensionem percipiens,
ut clericus tenetur ad officium parvum Beatæ Mariæ,
alias obligatur ad restitutionem fructuum, *ut ibi*, post
quem Leo *in Thes. form. Eccles. cap.36. n.9.* Molinus
de majest. milit. Ecclesiæ lib.1. p.3. cap.3. pag.501. Lessius
de justitia & jure lib 2. cap. 34. num.208. Cu lous *in*
institutionibus Majoribus lib.5. titul. 7. nu 5. Duran-
dus *ibid* Frater Ludovicus Lopez *instructorii conscien-*
tiæ 1. tomo cap.145. Grassis *lib.2. cap.50 num.8 &*
9. & cap.51. nu.5. Vivaldus *in appendice candelabri*
cap.10. nu. 32. Valentia 3. *tomo secunda secundæ dis-*
put.6. quæst.2. punct.10. circa secundum, Gonzalez 5.

nu.13. & Aragon. *secunda secundæ, quæstione 63. ar-
ticul. 2.* Enriquez *in summa lib. 13. capite 13. §. 2.*
Joann. Manuel. Rodriguez 1. *tomo capite 140. nu.5.*
Vega *secunda parte capite 65. casu 1.* Azor *supra &
14. quæst. 12. & 2. part. lib. 8. cap. 12. quæst. 2.* Surd.
dict. cap. 22. n. 5. & 6. Fr. Raph. de la Torre, *supra n. 3.
& 2. toma q. 100. art. 4. disp. 5. circa finem,* & P. Ledesm.
d 2. parte tract. 9. c. 4 conf. 6. 2. difficultate, qui octo ul-
timi ajunt dictam constitutionem esse usu, & consue-
tudine receptam, contra aliquos, qui oppositum dice-
bant, *& vide dicta, d. cap. 1. 3. parte, 7. dubit. à n. 117.*
Et cum dicta constitutio Pii V. loquatur de eo, qui
68 pensionem † ut clericus percipit, dicendum est, per-
cipientem pensionem titulo sæculari non teneri ad
dictum officium Beatæ Mariæ, *ut per allegatas,* sive sit
pauper, sive dives, sive pensio excedat sexaginta du-
catos, sive non, quicquid sine fundamento dicat
Vega *supra,* citans Fr. Ludovicum Lopez, & Fr. Ma-
nuelem Rodriguez, qui id non dicunt, sed gratia
69 † exempli loquuntur de sæculari paupere: & similiter
constitutio Sixti V. de habitu clericali, *de qua supra
numera undecima,* loquitur de clericis pensionem per-
cipientibus, quicquid Vega dicat. Sed Suarez *dict.
tract 4. libro cap. 22. n. 6.* ait, quod si pensio detur sine
conditione, seu requisito clericatus, non inducit
obligationem recitandi officium Virginis, etiamsi
detur personæ regulari laici, ut militi S. Joannis,
etiamsi aliquo modo ratione pensionis Ecclesiastica
persona sit, & licet illi ut regulari detur, quia nihi-
lominus non datur ut clerico: hoc enim propriè & ri-
gorosè accipiendum est. Quod etiamsi tenet Azor 1.
part. lib. 10. cap. 4. quæst 3. & novissimè sequitur Fr.
Raphaël de la Torre *dict. 1. tom. tractat. de hor. canon.
controv 6. disp. 6. n. 2.* & confirmatur, nam etiam isti
milites S. Joannis, aut aliorum ordinum militarium
habentes præceptorias, seu commendas sui ordinis,
quæ sunt verè beneficia Ecclesiastica, ut suprà di-
ctum est capite præced. non tenetur ad officium divi-
num: ergo nec habentes pensionem ut tales tenentur
ad officium Beatæ Mariæ. Sed id ex eo præcipuè ve-
rum est, quod intentio Pii V. in d. constitutione vi-
detur esse, quod pensionarii alioqui non astricti ad
aliquod recitandum teneantur recitare officium Bea-
tæ Mariæ, & milites horonum militarium tenentur
alias recitare aliquas preces à religione præscriptas,
ut rectè dicunt Navar. Manuel. Rodrig. Vega, &
Petr. Ledesma infra relati 3. *part. cap. 1. n. 117.* Un-
de videtur, quod si isti milites habentes pensiones
non recitarent preces à sua religione præscriptas, te-
nerentur ad restitutionem, juxta dictam constitutio-
nem Pii V. sicut etiam habentes præceptorias seu
commendas sui ordinis, &c.
Tertiò infertur, quod hodiè clericus, primæ ton-
70 suræ, † seu in minoribus constitutus, pensionem ha-
bens, non gaudebit privilegio fori, ex decreto Con-
cilii Tridentini *sessione 23. de reformat. cap. 6. ut te-
net in terminis,* Azevedo *in lege prima titulo 4. lib. 1.
recopilationis, num. 5.* & ita S. Congregatio Concilii
declaravit decimo nono Junii 1586. Cujus declara-
tionis meminit Flam. Paris. *de resignat. libro 1. quæ-
stione 10. in fin. & libro secundo, quæstione 15. n. 15.*
quæ inter declarationes super *dict. cap. 6.* habetur sic.
Cui reservata fuit pensio, ut clerico, si non incedat in
habitu, & tonsura, non gaudet privilegio fori: sic fuit
decisum ex eo, quod Concil. corrigat jus commune,
& tres casus excipiat per dictionem nisi, quæ dictio
alios casus excludere videtur, *leg. qui alienat. §. si li-
bertas, ff. de negotiis gestis. cap. si duo, de procuratori-
bus, in sexto, cum concordan. citatis,* per Cravettam,
consilio 155. n. 1. Jacob. Sbrotius de Vicario Episcopi
lib. 2. quæst. 111. nu. 9. & subditur in dictis declara-
tionibus: Immo etiam si deferat clericalem habitum,
& tonsuram, ut in scriptis Cardinalis Alciati. Alias
autem ista declaratio habetur sic. An clericus in mino-
ribus constitutus, cui uti clerico reservata est annua
pensio super fructibus beneficii Ecclesiastici, ut com-
modius se sustentare valeat, gaudere possit privilegio
fori, licet habitum clericalem & tonsuram non defe-
rat, nec Ecclesiæ inserviat. Congregatio censuit, non
posse gaudere, etiamsi deferat habitum clericalem &
tonsuram. Et post hæc idem docet Gonzalez *gloss. 5.
§. 5. num. 6.* & Gratianus *in addit. ad decis. 158. n. 6.*
dicentes, habentem pensionem non gaudere privile-
gio fori, sicut qui habet beneficium Ecclesiasticum,
in terminis Concil. *Sess. 23. cap. 6.* prout declaravit
Congregatio ejusdem Concilii. Unde Germ. *in praxi
cap. 7. n. 7.* malè ait, Parisium referre S. Congrega-
tionem censuisse, quod clericus habens pensionem
solitam concedi clerico gaudeat privilegio fori, si in
habitu & tonsura incedat, cum id non referat, sed
quod dictum est in locis citatis.
Quod contrarium, nempe clericum primæ † ton- 71
suræ, seu in minoribus constitutum habentem pen-
sionem gaudere privilegio fori, teneat Salcedo di-
cens, ita fuisse in supremo Regio consilio judica-
tum *in practica criminali Canonica, cap 67. num. 20.*
& in terminis similis constitutionis Clementis VII.
emanatæ ad instantiam reipublicæ Venetorum, Gi-
gas *quæstione 93. nu. 8.* ex eo, quod in materia fa-
vorabili, qualis est ista, appellatione beneficii Ec- 72
clesiastici, venit hujusmodi pensio, quæ largo modo
potest dici beneficium Ecclesiasticum, idem Gigas
quæst. 28. nu. 18. Mandos. *in reg. 19. Cancell. quæst.
11. n. 11.* Lassarte *de decima venditionis, cap. 19. nu.
24.* & faciunt tradita per Jassonem *in leg. non dubium,
Cod. de legibus, nu. 42.* Et quod habentes pensionem
super beneficiis Ecclesiasticis gaudeant dicta immu-
nitate fori, licet propriè non habeant beneficium, te-
net etiam Villar del Patronado de Calatayud 4. *part.
§. 3. nu. 12.* cum Gig. *suprà,* Pontoles *in tract. de las
competencias de jurisdiciones, qu 3. n. 20.* & sequitur
Salcedum Man. Rodriguez 1. *tom. c. 155. n. 11. & ul-
tima editione, anni* 1594. ait dictus † Salcedus scire 73
Illustrissimos Cardinales Sanct. Congregationis, con-
trarium judicasse, existimantes dictum caput sextum
concilii, non comprehendere, quoad fori immunita-
tem, cum cui fuit reservata pensio in fructibus ali-
cujus beneficii, prout testatur Flam. *dict. n. 15.* suam
tamen opinionem æquiorem esse, & juribus apud
nos receptam, hæc Salcedo. Sed tamen standum erit
declarationi S. Congregationis, quam certum est,
habere vim legis. Jam verò ipsa S. Congregatio vi-
detur approbare sententiam Salcedi & Gigas, quæ
certè est juri conformior ex dictis, ut in sequenti de-
clarat. 18. Decembris 1595. Congregatio Concilii
censuit, obtinentem pensionem haberi pro clerico be-
neficiato ad effectum privilegii fori.
In casu de quo agit Lassarte *ubi supra,* † nempè 74
legis 2. titulo 4. lib. 1. recopilat. dicendum erit cum
ipso, & cum Flores, *quæst. 21. n. 199.* clericum pri-
mæ tonsuræ, seu minorum ordinum habentem pen-
sionem, non debere solvere Gabellam, vel alia tribu-
ta, contra Gutierrez *de gabell. quæst. 9. à n. 10.* quic-
quid sit in aliis minorum ordinum, non habentibus
beneficium, de quo vide *infra 2. part. capitul. 3.*
Quartò inferri videtur in impetratione † beneficii 75
non esse necessario faciendam mentionem, de pensio-
ne, cum non sit beneficium, & jus solum jubeat fieri
mentionem de beneficio in impetratione 2. facta à
Papa, vel legato, *capite, si Motu proprio, de præbendis in
sexto, Clementina secunda, de officio ordinarii cum aliis,*
& ita tenent Cardin. *in capit. postulasti, n. 5 de rescript.
& in dict. Clementina secunda. nu. 7. & in Clementina
prima, §. 1. de supplenda negligentia prælatorum,* Joann.
Andreas, & Enriquez *nu. 5.* Butrius 7. *in dicto capite
postulasti,* Domin. *in dicto capite si Motu proprio, n. 7.*
Bonifacius *in Clementina secunda, de præbendis, &
n. 28.* Felinus *in dict. capite postulasti, nu. 8.* declara-
tione

tione 3. & 30. & *in cap. in nostra col.*1. & 3. *de rescrip.* Probus ad Monachum *in cap. nemo de electione in* 6. *sub nu.* 32. ubi tenet contra Gloss. *regul.*61. Millis *in Reperto: in, verbo gratia, verb.*16. Hieronym. Paulus *in practic. cancellar. in notabil. super vacantibus non reservatis versic. gratiam beneficii impetrans licet teneatur,* Capella Tolosana *decis.*475. & *ibi* Aufret. Joan. Nicol. Gimont. *in Enchiridio beneficiorum, tit.*1. *c.*10. *n.*6. & Jo. Nicol. Delphinas *de jure patron. lib.*1. *n.*79. & hoc ait jure esse verius Corras. *d.*1. *part. c.*4. *n.*5. & Azor 2. *p. lib.*3. *cap.*5. *quæst.*6. & clarius *lib.*6. *cap.*33. *qu.*8. & *lib.* 8. *cap.*22. *quæst.*14. Et novissimè Gonzalez *gloss.*5. §. *à num.*16. dicens, quod ita servat Rota, ut ab eisdem dominis auditoribus audivit.

76 Sed hæc sententia solum est vera in pensione † quæ non datur loco beneficii, sed in stipendium, in qua plerique ex dictis authoribus loquuntur, ut explicat Gigas *q.*67. 2. *concl.* Gambarus *d. lib.*6. *n.*323. & Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de pension. in principio, vers. hinc dicimus,* & in pensione quam quis haberet à laico assignata sibi; pro titulo ordinum, de qua loquitur Rota *dec.* 39. *de rescr. in antiquis,* & 9. *de præbend. in antiquioribus,* & Felin. *in dict.*3. *declaratione,* & *d. cor.* 30. Gambarus *suprà n.*359.

77 Ex quo convincitur, quod ait Ripa *in cap.* † *ad aures, de rescr. num.*18. quod de patrimonio assignato in titulum loco beneficii, ad cujus titulum clericus dives ordinatus est, debet fieri expressa mentio: cujus contrarium tenent Hieronym. Paulus ubi proximè cum Joann. Andrea *in dict. cap. postulati,* & Felinus *ibi nu.*5. & Azevedo *in leg.*1. *titul.*4. *libro* 1.
78 *recopilationis, n.* 9. cum Calder. de istis enim † certum est non esse opus facere mentionem in impetratione beneficii nisi esset in forma pauperum, tunc enim esset subreptitia, non facta mentione de pensione seu patrimonio ea si cessat paupertas, Felinus *dict. declaratione* 3. & *dict. cor.*30. Staphileus *de literis gratiæ, nova forma expectativarum, n.*11. Ludovicus Gomezius *de expectativis n* 25. Gigas *d. q.* 67. 5. *conclus.* Corras. *d. cap.*4. *n.*5. & Joan. Nicol. Delphinas *supra nu.*80. contra Rotam *suprà,* & Cardin. *in d. Clement.* §. 1. *de supplenda negligentia Prælatorum,* & Gambarus *suprà, num.* 361. & Francum *in cap. si pauper. de præbend. in* 6. *num.* 3. tenentes etiam in impetratione beneficii in forma pauperum non esse opus facere mentionem de tali pensione: quorum sententia procedet, & est vera, quando ex ea, utpote modica, non cessat paupertas.

79 Sic etiam † de hospitali, etsi non sit beneficium, impetrans beneficium, mentionem facere debet in literis justitiæ, & in forma pauperum, licet secus in literis gratiæ, Cardinal. & Imola *in Clement. final. de officio ordinarii,* Felin. *d. cap. in nostra, cor.*23. Selva 3. *part. quæst.* 12. 11. *qualitate, n.* 17. & Corrasius *d.* 1.
80 *part. cap.* 3. *ad finem.* Sicut etiam non valet † impetratio in forma pauperum, si impetrans est dives, tanquam concessa ex falsa causa Felinus *suprà,* & Rota *in d. cap. ad aures, n.*18. & ita post hæc visus tenet Azor. *dict.*2. *part. lib.*3. *cap.*4. & *cap.*5. *q.*2. & 6. *lib.*6. *cap.*33. *quæst.*8. & *lib.*8. *cap.*12. *quæst.*14. dicens in literis justitiæ causa paupertatis, quæ dicuntur in forma pauperum, debere fieri mentionem patrimonii ad vitæ sustentationem idonei, seu pensionis: secus verò in literis gratiæ & sequitur Ugol. *de officio Episcopi c.*26. §. 13. *n.*3.

At de pensione quæ clerico assignatur loco bene-
81 ficii, † ut commodius sustentari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessionis ne nimium dispendium patiatur, necessario facienda est mentio in impetratione beneficii, nam cum loco beneficii succedat, perinde est, ac si beneficium haberet, *cap. ad audientiam,* 2. *de rescript.* Innocentius, & Compostella *in dict. capite postulasti,* Oldradus *consil.* 81. *nu.* 1. Socinus Senior *consil.*260. *columna* 1. *lib.* 2. Ripa *in dicto cap. ad aures, n.*12. *versiculo* 3. *amplia,* Berojus *in cap. super litteris eodem titulo, num.*72. Glossa *d. regul.*61. *Cancell. in fine,* dicens, quod quia hodie quælibet pensio succedit loco beneficii, quia est ad vitam recipientis, ideo credit, quod teneatur impetrans facere mentionem de ea, & Sarnen. *in regul. de infirmis, qu.*6. *versic. nam videmus,* Gigas *d. quæst* 67. 3. *conclus.* Rebuffus *de nominationibus quæst.*9. *nu.*39. alias 36. *versic.* & *hodie, de pacificis possessoribus, n.* 133. alias 115. *versic. hodie cum qualibet,* Guerrero *d. capit* 91. Menochius *de arbitrariis, casu* 201. *nu.*51. Hojeda *de incompatibilitate beneficiorum,* 2. *parte* 7. *n.*1. Flamin. Paris. *de resignatione beneficiorum, lib.* 2. *quæst.* 15. *nu.*5. & *lib.* 6. *quæst.*2. *nu.*13. & *lib.*10. *quæst.*2. *n.*78. ubi ait, ita teneri communiter, & Zechus *de beneficiis,* & *pensionibus Ecclesiasticis, cap.*9. *num.* 2. *sub versic. ex parte impetrantis,* & *versic.* & *non solum,* & D. Sahagum *in cap. cum adeo, de rescr. nu.*1. & inclinat Caccialupus *de pension. quæst.* 26. *nu.*4. & ita usum sanctissimè recepisse, inquit Corras. *d. cap. versic. at vero usus:* & sequitur Gambarus *d. lib* 6. *num.*321. & 324. ubi ait hoc esse verum, sive pensio sit beneficium, sive non, & *nu.*356. ubi tamen id limitat, nisi essent pensiones ad tempus, vel ratione stipendii.

Sed hæc limitatio, † de pensionibus ad tempus, 82
non videtur vera, *argum. decis.* Putei 272. *lib.*2.

Et è converso in gratia † pensionis quæ clerico 83
datur loco beneficii, ut commodius sustentari valeat, erit facienda mentio de obtentis, sive beneficio sive aliis pensionibus eadem ratione, nisi in gratia reservatæ Motu proprio, ut super Episcopatibus, *d. c. si Motu proprio.*

Licet secus in ea, quæ † reservatur ex causa resi- 84
gnationis, seu cessionis, cum non reservetur, ex causa lucrativa, sed onerosa, ne nimium dispendium patiatur ex resignatione Flamin. Paris. *d. lib.*6. *q.*2. *n.*10. & ita Romæ accepi à domino Albergato, qui pluribus annis officium Revisoris in Dataria exercuit, & modo Abbreviatoris, & in rebus Datariæ Cancellariæ est peritissimus, & cessat difficultas.

Nam de consuetudine, † & stylo Curiæ, ita serva- 85
tur, ut in impetratione beneficii fiat mentio de pensione, & in gratia pensionis sine causa, quæ dicitur illa quæ non reservatur ex causa resignationis, seu cessionis, sed ut commodius quis sustentari valeat, quamvis alias, ex justa causa reservetur.

Fiat mentio de obtentis, & optima est legum † in- 86
terpres consuetudo. *leg. si de interpretatione, ff. de legibus, cap. cum dilectus.* ubi Doctores *de consuetudine,* & minimè sunt mutanda quæ interpretationem certam semper habuerunt, *leg. minimè, ff. de legibus.*

Et stylus † curiæ facit jus *cap. ex litteris,* ubi Felin. 87
*nu.*4. *de constitutionibus, cap. quam gravi, de crimine falsi,* Crescent. *decisio.* 1. *nu.*4. *de rebus Ecclesiæ,* Caputaquen. *decisio.*331. *nu.*2. *parte* 3. Millis *in repertorio. vel stylus curiæ.* Hier. Gabriel. *consil.*391. *n.*1. *lib.* 2. Mandosius *de commissionibus secunda commissione, verbo sanctitati vestræ.* Et ad Lapum *allegatione* 51. *littera D.* & *cons.*4. *n....* Et Everard. *in loco à stylo.*

Et sic facit jus universale, etiam in partibus, Orosf-
cius † *in leg. de quibus n.*26. *ff. de legibus.* Anton. Gra- 88
vatius ad Vestrium, *in practica, lib.*5. *cap.*5 *n.*6. Joannes Gutierrez *canon. quæst. lib.*1. *cap.*33. *n.*35. *in fin.* & Boët. *in tractat. de author. magni consilii n.* 170. quicquid dicat Ferretus *consil.*52. *n.*3. qui ait stylum curiæ non esse sequendum in partibus nisi sit firmatus speciali decisione Papæ, cum sit varius, modo albus, modo niger, & Zevallos *in suis communibus contra communes, qu.*737. *à n.*20. post Albericum *in dictionario verbo curia,* & Felin. *in cap. Rodulphus, de rescr. n.*22. *versic. ubi autem,* & Cuchum *in institutionibus Majoribus lib.* 1. *tit.* 8. *n.*2.

Et ideo in pensionibus, † quæ serviunt Palatinis 89
ponitur hæc clausula, & cum indulto, quod pensio

per præsentes reservare loco beneficii Ecclesiastici, non cedat in numero beneficiorum, seu pensionum etiamsi sub eodem recto consistentium intret, vel illius taciturnitas in impetrationibus aliorum beneficiorum, seu pensionum deinceps faciendis surreptionem, aut nullitatem aliquam faciat. Ex qua comprobatur prædictus stylus.

90 Circa illud autem, † quod dictum est, *n.*84. non esse necessario faciendam mentionem de obtentis in pensione, quæ reservatur ex causa resignationis seu cessionis. Advertendum est, quod non videtur habere locum in eo qui resignat beneficium reservata sibi pensione, cum habeat jus ad aliud beneficium incompatibile, per cujus assecutionem vocaturum erat beneficium, quod resignat: is enim videtur debere facere mentionem de obtentis, & præsertim de illo alio beneficio incompatibili, ad quod habeat jus, nam cum per assecutionem illius, vacaturum esset beneficium, quod resignat, non potest verè dici reservata sibi pensio: ex causa onerosa, & ne nimium dispendium ex resignatione patiatur, & consequenter reservatio pensionis erit surreptitia, non facta mentione de obtentis, & de illo beneficio incompatibili, ad quod jus habet.

91 Quod est notandum † ad illos, qui resignant reservata pensione beneficia curata, habentes electionem, seu nominationem ad illud curatum vacans in mense Apostolico, ad quod se opposuerunt in concursu.

92 Sed an cum de pensione † est facienda mentio, necesse sit exprimere ejus quantitatem, sicut est necessaria expressio valoris beneficiorum obtentorum de regula cancellariæ de valore? Caccialupus *d. quæst.* 26. tenet quod sic, ex eo, quod in regula de valore dici-
93 tur, *& aliarum quorumcunque beneficiorum.* † Et ubi dicitur, *& aliud quodcumque beneficium*, comprehenditur pensio Felin. *in d.cap. postulasti, de rescript. n.*8. *prima declaratione, & in cap. de quarta. num.* 16. *de præsc.* quem sequitur Rebuffus *de pacificis possessoribus, num.*132. alias 114. & videtur sequi Cassad. *decisio.*3.
94 *de præbend. n.* 32. Et cum Caccialupo † tenet Mascardus *de probationibus, conclus.*888. *n.*16. post Glossam *d.regul.*61. *in fine*, idem tenet Gambarus *d.lib.*6. *à n.*350. quia dicit esse eandem rationem in beneficio, & in pensione, & regulam de valore, non esse contra jus, sed præter: idem scilicet, quod mentio fieri debet quantitatis, pensionis & super quo beneficio illam obtineat, ait Zechus *d. versic. & non solum.*

95 Contrarium tamen tenet Gigas *dict.quæst.* † 67. 6. *conclus.* ex eo quod de jure communi, non est necessaria expressio valoris in impetratione, Felinus *in dict. cap. ad aures* 1. *conclus.* Mascardus *suprà n.* 7. Crescent. *decis.*8. *nu.*2. *de rescr. & regul.* cancellariæ quæ est exorbitans, loquitur tantum de beneficiis, facit quod dicit Felinus, licet ambiguus *in d.cap.postulasti, nu.* 8. 6. *declaratione*, & hanc sententiam tenuit Rota in una Abulens. beneficii de Monbeltran. 30. Octobris 1595. coram Domino Blancheto *infrà adducta.* 11. *part. cap.*3. *n.* 299.

96 Et ad fundamentum Caccialupi, quod ubi † dicitur, *& aliud quodcunque beneficium*, comprehenditur pensio, respondet Gigas *suprà & quæst.* 10. *num.*8. *& quæst.*18. *d.num.*11. *ad* 17. quod non est verum, nam quotiescumque dictioni, *quodcunque*, vel simili adjungitur dictio, *aliud*, tunc talis dictio, quæ alias
97 † importaret omnimodam generalitatem, & comprehenderet quæ alias non venirent, Sarnens. *in regul. de triennali quæst.* 1.2. *art.* 1. tamen istis non obstantibus, Hippolytus *in leg. unius*, *§. cogniturum*, *ff. de quæstionibus*, *à num.* 33. Mandos. *regul.* 17. *quæst.* 8. *nu.*2. Azevedo *in lib.*4. *titul.*17. *lib.*4. *recopil. num.*6. & Rota *decis.*368. *nu.*5. & 791. *n.* 10. *parte* 3. *diversorum*, & novissimè Gratianus *discept. for. capit.*182. *num.* 32.

Et sic pensiones † Mandos. *regul.*33. *quæst.* 6. *n.*2. 98
& 3. *&* 9. *ad finem*, Azevedo *in leg. tit.*4. *lib.*1. *recopil. n.*5. & Rota in Conchen. pensionis, 6. Martii 1598. coram D.Peregrino, quam vide *infrà* 11. *p.cap. ult.*2. *dub. nu.*79. & post hæc Thomas Sanchez *in præcept. decal. lib.*2. *cap.*28. *n.*36.

Restringitur ad similia expressis, *l.si fugitivi* † *jun.* 99
cta glossa fin. ibi communiter approbata. Cadic. de servis fugitivis, Socious *in consiliis citatis*, per Gigantem *ibi* Jas. *in leg. quicunque. C. qui admitti*, *n.*3. & Crescent. *decis.*1. *de privilegiis*, *n.*2.

Et Glossa *in Clementina* 2. *de vita & honestate cleri-
corum, † in qua fundatur Felinus *dict.*4. *declaratione*, 100
& Caccialupus loquitur quando dicitur, *quodcunque beneficium*, sine dictione aliud, prout etiam loquitur Felinus *in dict. cap.*4. *num.* 16. Ultra quod loquitur de pensione datum titulum, Crescent. *decis.* 14. *de re judicata*, *n.* 2. & sic nullum fundamentum potuit in ea fieri in proposito.

Sed nihilominus, † opinio Caccialupi videtur 101
probabilior, nam quando dictione alius adjicitur dictio universalis, ut quicunque, &c. tunc non similia tantum, sed & diversa, ac generalitatem, & universalitatem designat, *glossa verbo quamvis juncto textu in Clementina* 1. *de re judicata.* & ibi Imola, Jason *in d. leg. quicunque. n.* 2. additio Felin. *in cap. sedes, de rescriptis*, *nu.*6. quæ intelligit glossam *in d. leg. si fugitivus*, quando subjecta materia aliud importat, & Mandosius *in reg.*12. *q.*6. *nu.*8. *&* 12. *& regul.*27. *qu.* 5. *n.*5. Covarr. *pract.cap.*25. *n.*5. Azevedo *ubi suprà*, *n.*7. Et post hæc Gonzalez *ad regulam mensium*, *gloss.* 3. *à num.* 45.

Unde narrans habere reservatos fructus † seu me- 102
dietatem fructuum pro pensione, deberet narrare illorum valorem, & illum justificare quemadmodum in
valore beneficii. Narrans verò † se obtinere pensio- 103
nem certæ quantitatis, adhuc non teneretur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, ut in dict. decis. Abulen. beneficii de Monbeltran, cum valor hujusmodi pensionis non recipiat variationem, sed consistebat in quantitate determinata in qua fuit reservata, & dicenti illum habere majorem pensionem, incumberet onus id probandi.

Et similiter in gratia pensionis, in qua sunt expri-
menda obtenta, † ut diximus, erit etiam exprimen- 104
dus eorum valor.

Quinto inferri videtur, † quod licet per contra- 105
ctum matrimonii beneficia vacent, *cap.* 1. *cum aliis*, ubi Doctor. *de clericis conjugatis*, *& dicam infrà* 11. *parte cap.*8. & per promotionem in Episcopum *cap. cum in cunctis*, *& §.* 1. *de electione*, *& dicam d.* 11. *part. cap.*6. non tamen amittitur pensio, Cardinal. *in dict. Clementina* 1. *§.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum*, *n.*5. & ibi Imola, Ripa *in cap.*2. *de judiciis*, *n.*128. Caccialupus *de pension quæst.* 19. Sarnen. *in regul. de annali*, *q.*21. & Covarr. *in* 2. *p. cap.*6. *§.*3. *n.*6.

Hoc tamen solum procedit in pensione; † assigna- 106
ta in stipendium pro servitio temporali, seu alias, uti laico, seu in pensione clerico assignata loco beneficii, ut commodiùs substentari valeat, vel ex causa
resignationis; nam cum hoc cedet loco beneficii † 107
regulanda est quoad amissionem tanquam beneficium, & sic eisdem modis amittitur quibus beneficium, ut tradit Hieron. Gabriel. *cons.*187. *nu.*11. *& consil.*200. *lib.*2. qui ita quotidie practicari, & consuetudine, & stylo receptum attestatur, Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum*, *lib.*3. *qu.*1. *nu.*13. & Sanchez *dict.lib.*2. *cap.* 28. *num.* 36.

Unde sicut per † contractum matrimonii vacant 108
beneficia, *ut dixi*, per illud etiam amittitur hujusmodi pensio, Gigas *quæst.* 54. qui ait hanc partem amplecti curiam Romanam, & sibi in facto accidisse post Caccialup. 30. idem Gigas *cons.* 132. Quem vide *de quæstione*, *de qua ibi*, *& cons.* 149. *à num.*4. Bermondus

de

de publ. concubin. pag. 403. Corraſ. *dict. cap.* 4. *nu.* 4.
Duarenus *de benefic. lib.* 6. *cap.* 4. *verſic. annua hujuſ-
modi*, Julius Clarus §. *fin. q.* 73. *num.* 5. Navarrus *de
oratione*, *cap.* 21. *nu.* 53. qui ait ita eſſe ſtylum curiæ.
Guerrero *d. cap.* 61. *verſic nota etiam*, Salzedo *in practi-
ca criminali, cap.* 80. *litera* C. Flamin. Pariſ. *lib.* 1. *qu.* 1.
n. 15. *& lib.* 6. *quæſt.* 2. *n.* 115. qui ait eſſe communem,
& receptam Doctorum ſententiam. Leo *in Theſ. for.
Eccl. cap.* 22. *num.* 73. Moſconius *de majeſt. milit. Ec-
cleſ. lib.* 1. *part.* 3. *cap.* 3. *pag.* 501. & Farin. 4. *p. q.* 138.
num. 103. & Rota *in Hiſpalen. penſionis, de anno* 1582.
coram D. Blancheto, ut in deciſionibus de quibus *infra
nu.* 199. Quintanadveñas *Eccleſ. lib.* 1. *cap* 6. *num.* 9.
Zavallos *quæſt.* 147. *num.* 3. Vivaldus *in appendice ad
Candelabrum, cap.* 1. *num.* 33. & Sairus *de cenſuris, lib.*
109 1. *cap.* 5. *nu.* 15. noviſſimè Vuamenſia *conſ.* 284. † *&*
186. *n.* 6 & ſupradictam diſtinctionem ponunt Gam-
barus *d. lib.* 6. *n.* 744. Greg. Lopez *in l.* 41. *tit.* 6. *part.*
1. *gloſſ.* 2. Covar. *ubi ſupra*, inquiens, ita uſum Roma-
næ curiæ obtinuiſſe Puteus *deciſ.* 459. *lib.* 2. Rota *de-
ciſ.* 107. 9 *lib.* 3. *part.* 3. *diverſ.* & Cæſar de Graſſis
deciſ. 114. *num.* 9. Enriq. *in ſumma lib.* 3. *cap.* 13. §.
2. & Toletus *lib.* 5. *cap.* 82. Azor. *lib.* 13. *cap.* 13. *quæſt.*
8. *&* 2. *part. lib.* 8. *cap.* 10. *q.* 1. & Thom. Sanchez *de
matrim. lib.* 7. *diſput.* 44. & facit *conſt. Pii V* 71. de qua
ſupra numer. 11. Unde in una Romana penſionis 13.
Martii 1609. coram Dom. Peña, cum Dux Camillus
de Comitibus penſionariis obtinuiſſet Breve à Cle-
mente VIII. ut ſi contraheret matrimonium, poſſet
penſiones retinere & exigere ad novem menſes poſt
contractum matrimonium, illoque conſtante, &c. Et
contracto matrimonio, ante lapſos novem menſes
emiſſet officia militum Lauretanorum, ut illam retinere
poſſet: fuit nihilominus reſolutum penſionem non de-
beri, ſed per contractum matrimonium extinctam eſſe,
quia exploratum eſt, penſionem Eccleſiaſticam per
contractum matrimonii extingui. Nec indultum Cle-
mentis ſuffragari poterat, quia non fuit perpetuum,
ſed temporale ad novem menſes reſtrictum: nec pri-
vilegia militum Lauretanorum proſunt Camillo, licet
durante tempore novem menſium miles Lauretanus
fuit effectus: quia facultas retinendi penſiones intelli-
gitur eo modo, quo erant prius; ut ſi eſſent perpetuæ
poſſent perpetuo retineri: ſi verò temporales, ſolum
temporaliter, cùm natura retentionis ſit nihil addere,
ſed conſervare in eodem ſtatu in quo erat, Aretin.
conſ. 7. Secundò, quia hic caſus non comprehenditur
in privilegiis militum Lauretanorum, &c. Sed mihi
non placet iſta reſolutio. Nam cum ante lapſum no-
vem menſium indulti Clementis, & ſic ante extinctio-
nem penſionis Camillus effectus eſſet miles Laureta-
nus, rectè potuit illam retinere virtute privilegiorum
dictorum militum: nec dicta penſio erat temporalis,
ſed ſolum extinguibilis per lapſum dictorum novem
menſium conſtante matrimonio: ſi enim ante lapſum
eorum fuiſſet matrimonium ſolutum per mortem uxo-
ris vel alias, non extingueretur penſio. Unde cùm antè
lapſum dictorum novem menſium ſuperveniſſet privi-
legium retinendi penſionem cum matrimonio, illa non
fuit extincta, &c.

Circa quod privilegium aliàs Rota in una Elſina
penſionis 13. Febr. 1601. coram D. Ludoviſio reſolvit,
quod penſio tranſlata per militem Lauretanum ex pri-
vilegiis Sixti V. poteſt retineri à tranſlatario, etiam poſt
contractum matrimonium, ſi tunc erat miles Laureta-
nus, ex dictis privilegiis, quæ procedunt etiam in pen-
ſione tranſlata. Nec refert, quod ſit data facultas tranſ-
ferendi in clericos non conjugatos tantùm, quia ſuffi-
cit quod translatarius tempore translationis eſſet talis,
licet poſtea talis eſſe deſierit, *leg. quæcunque*, §. *fin. de
public.*

110 Et ſicut per † promotionem ad Epiſcopatum vocant
beneficia, *ut dixi*, ita etiam vocabit hujuſmodi penſio.
Gigas *quæſt.* 56. *& conſ.* 149. *nu.* 8. Caputaq. 2. *part.*
deciſ. 303. 304. *&* 313. 400. *&* 401. Ferretus *conſil.* 53.
ii nu. 4. † Hieron. Gabriel. *dict. conſil.* 200. *lib.* 1. qui 111
ait ita ſemper obſervatum fuiſſe, & obſervari, & ſty-
lum inveteratum ita ſe habere, qui facit jus, & Ana-
ſtaſius Germon. *de indultis Cardinalium*. §. *ſi verò*, *à
num* 29. *&* 39. Flamin. Pariſ. *lib.* 3. *quæſt. pag. num.* 8.
& 78. *& lib.* 9 *quæſt.* 2. *num.* 121 Moſconius *d. lib.* 1.
part. 3. *cap.* 3. *pag.* 501. Ugolin. *de Epiſcop. cap.* 1. §. 2.
num. 3. *circa fin.* Azor. *dict. lib* 8. 2. *part. cap.* 10. *quæſt.* 2.
& Rota *in Carthagin. tranſlationis penſionis* 19. *Jun.*
1606. *coram D. Manzanedo infra relata nu.* 241. quæ
eſt videnda, & idem erit in promoto ad aliquam Ab-
batiam, † per quam priora beneficia vocant, ut di- 112
cam *d.* 1. *part. cap.* 7. *& tradit. in propoſ.* Gigas *d. q.* 56.
n. 5. & Azor *dict. quæſt.* 2. quamvis Ojeda *de incompa-
tibilitate beneficiorum cap.* 9. *n.* 5. *& cap.* 6. *n.* 10. dum
videatur iſta ſententia in utroque, & idem eſſe in
aſſumptione ad Papatum † tradunt, Hier. Gabriel. 113
ibi & Flamin. Pariſ. *lib.* 2. *quæſt.* 1. *n.* 9. *& lib.* 3. *quæſt.*
1. *à num.* 7.

Et ſicut per profeſſionem expreſſam † vel tacitam 114
religionis vacant beneficia *cap. beneficium de regul. lib.*
6. dicam *d.* 1. *part. cap.* 9. & ita per illam penſio extin-
guitur, Gigas *q.* 57. Leo *d. cap.* 22. *n.* 73. Moſconius
ſupra, & Azor *d. cap.* 10. *qu.* 1. Guidobonus *dec.* 138. *in
manuſcript.* Caputaq. *dec.* 223. *part.* 1. & fuit reſolu-
tum in una Ceſenaten. penſionis 24. Janu. 1594. co-
ram D. Gipſio, quamvis contradicat Rebuffus *de pacifi-
cis poſſeſſoribus*, *n.* 157.

Sexto inferri † videtur illegitimos ſine diſpenſa- 115
tione poſſe obtinere penſionem, cum non ſit benefi-
cium, cujus illegitimi ſunt incapaces, ita tenet Sar-
nen. *in Regul. de annali quæſt.* 21. qui ita an tenuiſſe
Rotam in una Cæſarauguſtana 20. Maii 1538. &
Gambarus *lib.* 6. *nu.* 284. ſequitur Paleotus *de nothis
& ſpuriis cap.* 58. *à nu.* 4. Maiol. *de irregul. lib* 1. *ca-
pite* 10. *n.* 3. Zerola *in praxi Epiſcopali* 1. *part. verbo
orda.* §. 4. *circa fin.* & poſt hæc Gonzalez *gloſſ.* 5. §. 5.
à num. 24. dicens, quod ita ſervat Rota, & in cauſa
Legion. † Cameren. penſionis 10. Octobris 1577. 116
coram D. Robuſterio, quæ habetur 1. *part diverſarum
deciſ.* 425. dictum fuit, quod illegitimus ſecundùm
opinionem quam tenet, & ſervat Rota non eſt
inhabilis ad obtinendam penſionem, niſi ratione
clericatus, ex quo illegitimus non poteſt eſſe cleri-
cus, ideo cum ſit diſpenſatus ſuper clericatu, non
indiget alia diſpenſatione ſuper illegitimitate ad pen-
ſionem.

Quod etiam fuit dictum in una † Burſen. penſionis 117
19. Februar. 1566. coram D. Blancheto in qua fuit de-
ciſum: Procedendum eſſe non retardata ſolutione
qua Laurentius habebat fundatam intentionem in li-
teris, & quaſi poſſeſſione exigendi una cum mandato
de manutenendo decreta ab auditore cameræ, &c.
neque obſtare nullitates ex ventre, quia ſtante quaſi
poſſeſſione exigendi, diſcutiendæ ſunt in petitorio,
&c. neque obſtare defectum clericatus, quia probatur
per teſtes nedum clericatus, ſed etiam presbyteratus,
& in illegitimo clericatum probari ex communi re-
putatione ſuit reſolutum coram Oradino in Tarveſi-
na penſionis 21. Decembris 1571. præterea ſufficere
pro diſpenſatione, quod fuerit ordinatus ad clerica-
tum per Epiſcopum, qui hoc poteſt, *cap.* 1. *de filiis
presbyterarum in* 6. ex eo enim efficitur capax penſio-
nis, quia illegitimus ratione incapacitatis clericatus
tantum excluditur a penſione, ut fuit reſolutum co-
ram Oriolen. in una Oveten. penſionis anno 1572. &
coram Lipſio in Cæſarauguſtana penſionis 12. Fe-
bruarii 1590. & in eadem 16. deciſio. 1596. coram D.
Peña fuit dictum, ad effectum penſionis proban-
dum non fuiſſe qualitatem illegitimitatis Laurentii,
quod eſſet ex ſoluto & ſoluta procreatus, quia cum
illegitimus non ſit incapax penſionis niſi ob defe-
ctum clericatus, eo ipſo quod illegitimus ſit clericus,

& multo magis si fiat sacerdos, efficitur capax pen-
sionis, ut sæpè Rota censuit, &c. Et idem fuit ten-
tum in causa Conimbricens. pensionum 11. Feb. 1598.
coram D. Seraphino, & in Aquilegien. Castri Sanct.
Viri. 14. Junii 1599. coram D. Lita, in qua fuit di-
ctum, quod de jure communi ad hoc ut bastardus,
vel alius illegitimus sit capax pensionis sufficit se-
cundum opinionem, quam servat Rota, quod sit cle-
ricus Sarnen. *de annal. quæst.* 21. Gigas *de pension. q.* 16.
in fin. & cons. de pens. alias 113. Rota *divers.* 425. *parte*
1. etiamsi sit super beneficio paterno (ante Con-
cil. Trident. *sess.* 25. *cap.* 15. quod annullat pensiones
de eo tempore reservatas) non obstante constitutio-
ne Clementis VII. quia pensio est quod merè tem-
porale nil spiritualitatis habens cum ipso beneficio,
Gigas *dicto consilio*. Et cùm bastardi effecti clerici sint
eo ipso capaces pensionis, merito eos comprehendit
facultas transferendi, & præsentatio literarum co-
ram executore probatur ex ipsarum insertione in in-
strumento translationis, ut aliàs fuit tentum in Sego-
viens. pensionis 11. Decembris 1587. coram Domin.
Pamphilio, & fuit confirmatum in eadem 6. Martii
1600. coram Domin. Justo, idem in Zamoren. pen-
sionis 12. Maii 1613. coram Domino Ortembergo.
Hæc in dict. Burgen. circa quam vide Hier. Gabriel.
118 *consil.* 189. *lib.* 1. idem etiam † fuit resolutum in una
Toletana pensionis 11. Maii 1601. coram Domino
Lucino in qua dixerunt Domini: Dandum esse man-
datum de Manutenendo Roderico in quasi possessio-
ne exigendi pensionem, cum de ejus reservatione
constat ex sumpta literarum habito ex registro, quod
plenè probat Rota *decis.* 1. *num.* 1. *de fide instrumento-
rum, & decis.* 28. *n.* 1. *de probationibus antiquis*. Ægi-
dius *decis.* 252. Crescent. 2. *de fide instrumentorum*,
Franc. Marc. *dec.* 575. *nu.* 1. *parte* 2. & de ejus quasi
possessione ex pluribus Quietantiis factis à procura-
toribus dicti Roderici, antecessori Joannis ad com-
putum pensionis, quæ afficit successorem in benefi-
cio, Puteus *decis.* 151. *lib.* 5. & fuit resolutum in una
Mediolanens. pensionis 11. Decembris præteriti co-
ram Dom. Pamphilio, quæ quietantias, pars habuit
pro legitimè compulsatis, & ideo non efficit, eas non
fuisse recognitas: nec obstare quod Rodericus esset
illegitimus, quia cum ostendit clericatum, non est
incapax pensionis, secundum opinionem quam Rota
servat quia illegitimus non est incapax pensionis, quia
non potest esse clericus. Sarnen. *de annali q.* 21. Rota
dict. decis. 425. 1. *part. diversorum*, Paleotus & Gam-
barus *supra*: quicquid dicat Gigas *quæst.* 16. & Rebuffus
de dispensatione super defectu natalium, *n.* 48. nec reve-
lare, quod pensio esset reservata in medietate fructuum,
& Rodericus percepit pecunias, quia potuit juri
suo renunciare *leg. si quis in conscribendo*, *Cod. de pact.*
tum etiam, quia illud non fuit habitum in considera-
tione in dict. Mediolanens. de pensione reservata in
pecunia, quæ fuit resoluta in fructibus. Hæc *in dict.
Toletana*.

119 Sed quamvis hæc sententia † possit procedere in
pensione, quæ daretur in stipendiis cum istius laicus
etiam capax sit, juxta supra dicta, in pensione tamen,
quæ datur loco beneficii vera non videtur. Gigas *d.
quæst.* 16. sequitur Rebuffus *dict. tit. de dispensatione
super defectu natalium*, *n.* 48. & *tit. de dispensatione
ad plura*, *num.* 65. Navarrus *dict. consil.* 5. *de consiliis
presbyterorum*, & *consil.* 61. *nu.* 3. ubi inquit quod de
stylo curiæ requiritur quod sit legitimus, & *consil.* 63.
num. 5. ubi dicit communem de simonia: Et Cuchus
in instit. Canon. parvis lib. 2. *tit.* 8. *§. in primis*. Quinta-
nadveñas *lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 6. Zarola *in d. praxi* 2. *part.
verbo pensionarius*, §. 1. & Zechius *de beneficiis, & pen-
sionibus cap.* 11. *n.* 7. Moscovius *d. lib.* 1. *part.* 3. *cap.* 3.
pag. 501. Lesius *lib.* 2. *cap.* 34. *nu.* 203. & Azor *d. lib.*
8. 2. *part. cap.* 7. *quæst.* 6. qui tamen non loquitur satis
consequenter, aut sibi contradicit ibi, *versic. si iterum
roges & versic. aliud vero*, & videtur tenere Mandos.
de ætate minori 23. *n.* 2.

Nec obstat prædicta sententia Rotæ, quæ transiit in
stylum † juxta *dicta infra* 5. *part. cap.* 1. *num.* 565. 120
in contrarium videtur esse stylus datariæ, & cancel-
lariæ, cui magis est standum, uti magis propinquo
Papæ. Et ejus organo, ut alias dicitur *infra* 4. *part.
c.* 2. *n.* 18.

Etenim cum cedat loco beneficii, † etiam quo ad 121
habilitates regulanda est tanquam beneficium, Na-
varrus *consil.* 11. *num.* 2. *de temporibus ordinatio.* qui
ait, quod qui non est capax beneficii, non est etiam
pensionis, saltem secundum stylum curiæ, qui est
servandus *cap. quam gravis, de crimine falsi*, sequitur
Zerola *d.* 2. *part. verbo irregularitas*, §. 8. & *verbo pensio*
§. 6. Sanchez *de matrimon. lib.* 7. *disp.* 44. *n.* 9. & *in prin-
cip. d. lib.* 2. *c.* 28. *n.* 36. & quod qui beneficii non est
capax, non est capax pensionis, dixit Joan. Quinti-
nus *in c. d. multa de præbend. n.* 5. dicens, quod mente
repone.

Quod tamen limitat ipse Navarrus *cons.* 12. *n.* 15. *de* 122
rescr. in inhabilitato ad beneficia per constitutionem
pœnalem, quem ait non videri inhabilitatum ad pen-
siones, sequitur Gonzales *gl.* 5. §. 5. *n.* 26.

Sed hanc limitationem non credò † veram ex dictis 123
cum inhabilitatus est generaliter & simpliciter ad be-
neficia, Rota *dec.* 109. *lib.* 2. *part.* 3. *diversorum*, & *in di-
conchen. pensionis infra adducta* 21. *par. c. ult.* 2. *dubio.
n.* 70. procederet, tamen in inhabilitato † seu privato 124
per sententiam hominis, quæ est stricti juris, Sarnen. *de
annali q.* 21. Gigas *cons.* 142. *n.* 9. Crescent. *dec.* 14. *de
re judicata*, Flam. Paris. *de confident. q.* 58. *n.* 58. qui
ait quod pensio non venit sub privatione beneficio-
rum, facit *dec.* Farinac. 51. *n.* 2.

Unde etiam suspensus à beneficio, simpliciter seu
generaliter † per constitutionem, erit etiam suspensus 125
a pensione, secus verò in suspenso per sententiam ho-
minis. Et procedit sententia Suarez 5. *tom. de censuris.
disput.* 17. *sectione* 1. *num.* 15. ubi ait, quod suspensio
à beneficio non comprehendit pensiones, quia pœna
non est extendenda ultra proprietatem vocis sine co-
gente fundamento, & pensio non est beneficium pro-
priè, neque est jus vel ratio, quæ cogat ad hanc ex-
tensionem, &c.

Unde etiam fit ut eadem ætas requiratur ad obti-
nendam † pensionem quæ ad beneficium saltem sim- 126
plex requiritur Zerola *dict.* §. 6. & sic cum de jure an-
tiquo ad primam tonsuram, & beneficium simplex re-
quiratur ætas septem annorum, *c. nullius*, & ibi glossa
*verbo instanti de tempor. ordinationum in d. glossa pe-
nultima, in c. si eo tempore, de rescr. eodem libro*, & dice-
mus *infra* 7. *part. c.* 4. eadem ætas ad pensionem requi-
ritur nec minori septennio pensio sine dispensatione
reservari potest, alias est nulla, Selva *de benefic.* 3. *p.
quæst.* 5. *n.* 27. Gigas *quæst.* 13. Guerrero *d. c.* 61. *versic.
est alia pensio*. Mandos. *de ætate minor. quæst.* 23. Cuchus
d. §. in primis, & Flamin. Paris. *de resignat. bon. lib.* 6.
c. 2. Lessius *d. lib.* 2. *c.* 34. *n.* 203. & ita fuit resolutum in
una Adrien. pensionis 29. Aprilis 1552. quæ habetur
apud Caputaquens. *decis.* 318. *part.* 2. & latius apud
Guidobonum *decis.* 139. *in manusc.* & refert Mandos.
ubi proxime, quamvis in una Cathanien. pensionis 4.
† Maii 1588. coram Domin. Gipsio, & antea in una 127
Veneta pensionis, coram Domin. Robusterio Rota te-
nuerit infantem de jure communi capacem esse pensio-
nis, cum sit temporalis, licet de consuetudine seu stylo
cancellariæ expressio infantilis ætatis forsan necessa-
ria sit.

Hodie tamen cum per sacrum † Concilium Triden- 128
tinum *sess.* 23. *reformatione*, *cano.* 6. nullus ante 14.
annum obtinere possit beneficium, ut dicitur 7. *part.
cap.* 4. dicendum erit idem in pensione, & ita Sacra
Congregatio Concilii declaravit, ut habetur inter
declarationes illius *cap.* 1. ibi, *beneficium*, *congregatio*
idem

idem censuit in pensione, refert & sequitur Sà, *in summa verbo beneficium*, n.30. & Lessius *d.n.*203. ait se credere magis secundum mentem Concilii esse, ut adsit ætas necessaria beneficiia, licet sufficere septennium teneat Zechus *d.c.*11. *n.*7. *in princ.* & Moscon. *d.pag.*501. & videtur sentire Rot. Burgeo. pensionis 16. Decembris 1596. cor. D. Peña.

Similiter etiam reservatio hujusmodi pensionis facta
129 excommunicato non † absoluto ad effectum consequendi est nulla, Gigas *q.*14. Rebuffus *in concordatis, titulo de excommunicatis non vitandis, vers.*20. Covarruvias *in cap. alma mater*, 1. *part.* §.7. *n.*29. *versic.*9. idem Cuchus *supra*, Flam. Paris. *de resignat. lib.*4 *q.*3. *n.*48. Ugolinus *de censuris tabul.*2. *de excomm. c.*13. §.2. *n.*8. Enriq. *in summa lib.*13. *c.*13. §. 2. Ludovic. Lopez *instruct. consc.* 2. *tom.* 2. *part. c.*17. Toletus *in summa lib.* 1. *c.*13. *in edict. Rom.* Suarez *d.* 5. *Tom. disp.*3. *sect.*1. *n.*9. Zechus *d.c.*11. *n.*7. & Sayrus *de censuris lib.*2. *cap.* 5.15. Moscon. *dict. pag.* 501. Lessius *d.n.*203. & Azor. *dict. lib.*8. *cap.*7. *quæst.*2.

130 Et etiam pensionarius † excommunicatus non faceret suos, nec lucraretur redditus pensionis pro tempore, quo fuit excommunicatus, sicut beneficiatus excommunicatus non lucratur fructus beneficii, ut dicemus 7. *p. c.*13. *à n.*90. ita in terminis Suarez *de disputatione* 13. *sectione proxima, n* 9. & *sect.*2. *n.*21. & fuit dictum in una Valentina pensionis 31. Januar. 1600. cor. D. Lita in qua domini dixerunt.

131 Michaëlem uti excommunicatum propter † recursum habitum ad judices laicos per Bullam Cœnæ Domini prætendere non posse mandatum de manutenendo in exactione pensionis, neque ei esse dandum, tum quia in illo judicio non erat reus necessarius, sed actor originarius, & signanter dum petit in primis, & ante omnia manuteneri: tum etiam quia uti excommunicatus non potest fructus suos facere. Puteus *decis.* 1. *de sententia excommunicationis*, & novissimè in una Pacen. Pensionis 20. Novembris 1609. coram D. Marco Montio fuit resolutum R. pensionis 15.

132 Et sic titularis non teneretur solvere pensionem † pro illo tempore, & si solveret ignoranter, posset repetere pensionarius, quæ ei restituere teneretur. Suarez *de relig.* 2. *tom. tract.*4. *lib.*4. *c.*30. *n.*22.

133 Quæ tamen non procedunt in pensione reservata in stipendium, pro servitio temporali, sicuti laico, juxta *supra dicta*; quicquid contra teneat Suarez *dict. n* 9. & ita hoc casu esset vera doctrina P. Ledesma *in summa de excommunicatione* 6. *ult. difficult.* & alias non est vera.

134 Nec potest hujusmodi pensio † reservari irregulari Navarr. *dict. cons.*62. *n.*3. *de simonia*, dicens communem & *cons.* 44. *n.*3. *de homicidio*, dicens ita esse de stylo curiæ, sequitur Flam. Paris. *lib.*4. *quæst.*3. *n.*37. Ugolinus *de irregularitate, cap.* 63. §.1. *num.*3. Zerola *dicto* §.8. & 6. & Sayrus *de censuris lib.*6. *cap.*2. *n.*22. Lessius *dicto lib.*2. *cap.* 34 *num.*203. Molin. *de justit. tractat.* 3. *disp.*78. *num.*2. & sentit Rota in Romana pensionis 17. Junii 1603. coram D. Millino *infra relata num.* 548.

135 Verum sancti Congregatio Concilii *super c.*7. † *sess.* 14. *de refor.* in una Cremonensi censuit: Hoc decretum quod loquitur de incapacitate beneficiorum in qua sunt homicidæ, non extendi ad pensiones. Unde Eman.
136 Sà *verbo homicida* † *n.*21. ait quod homicida voluntarius non est incapax pensionis ex Congregatione Concilii, & refert etiam Suarez *d.*5. *tom. disp.*44. *section.*3. *seu* 4. *n.*39. & ait, quod id à fortiori habebit locum in quacunque irregularitate &c.

Quæ declaratio difficultatem patitur ex dictis, tamen
137 ei erit standum propter † authoritatem S. Congregationis cujus declarationes sunt necessariæ, & habent vim legis.

Nec religioso, qui est incapax beneficii secularis, ut
notatur † *in cap. cum. de beneficio, de præbendis in* 6. & 138
dicemus *infra* 7 *part. c.*10. poterit super ejus fructibus pensio reservari absque dispensatione, Mandos. *de signatura gratia, tit. de pension versic. militibus Hierosolymitanis* Zechus *d.c.*11. *n.*7. ut Rota *in c. Senaten. pensionis, de qua infra n.* 456. quamvis Gigas *q.*15. hoc non attingit, sed diminutè loquatur.

Unde in una Terulen. pensionis 16. Decemb. 1594. 139
coram D. Peña Rota tenuit, quod Pensionis translatio vigore facultatis transferendi in personam Ecclesiasticam facta in militem ordinis de Calatrava, est nulla, cum præsupposito quod non habeat dispensationem ad obtinendum pensiones. Quod etiam fuit resolutum in eadem coram eadem 26. Junii, & 13. Nov. 1596. nempe quod facultas transferendi pensionario clerico concessa, in alias personas, intelligitur de personis similibus, nempe clericus, *cap. sedes.* ubi Felinus *num.*6. *de rescript.* & quod fuit stylus curiæ, juxta quem pensiones non solent reservari nisi pro clericis, &c. At tamen D. Peña in fine decisionis 13. Novembr. An autem D. Martino suffragaretur dispensatio, vel alias esset talis persona Ecclesiastica, quæ pensionem sine clericatu capere posset, particulariter vellem videre. Et quidem mihi videtur, quod si iste miles haberet dispensationem ad obtinendum pensiones, posset in eum etiam sine clericatu transferri pensio ex facultate transferendi in personam Ecclesiasticam, seu in alias personas Ecclesiasticas: nam ut dixi *capite præcedenti nu.* 10. hujusmodi milites nedum largè, sed etiam verè & propriè sunt personæ Ecclesiasticæ, & ex alia parte stante dispensatione, etiam sine clericatu sunt capaces pensionis. Ex quo potest sustineri decisio Rotæ in causa Veronen. pensionis vigesimo tertio Februarii 1600. coram Domino Lancelloto, ubi fuit resolutum, *quod ex facultate, &c. R. pensio* 5. Si enim isti milites non essent verè & propriè personæ Ecclesiasticæ, sed tantum largo modo, & impropriè, ut inquit illa decisio, non posset in illum transferri pensio ex facultate transferendi personis Ecclesiasticis etiam incapacibus: nam verba debent intelligi propriè, & non aliter. *Digesto de legatis tertia*, *l. final Codice de iis qui veniam ætatis impetra. cum aliis*, Rota *decisione ducentesima vigesima tertia, parte secunda diversorum* & 73. novissimè Farin. *n.*1. ubi quod in rescriptis verba propriè, non impropriè sunt interpretanda, maximè in materia translationis, quæ est odiosa, & stricta, ut dicitur in decisione Carthaginensi translationis pensionis 19. Junii 1606. coram Domino Manzanedo *infra relata numero ducentesimo quadragesimo primo.* Nec ex eo quod facultas loqueretur etiam de incapacibus, posset transferri in eum, qui non esset verè & propriè persona Ecclesiastica, cum facultas ipsa sit restricta ad personas Ecclesiasticas. Nec etiam placet primum fundamentum istius decisionis: nam cùm clericus conjugatus, in quo non concurrunt requisita *capite unico, de cleric. conjugatis, in sexto*, & *Concilium sessione vigesima tertia, de reformation. capite sexto*, in nullo gaudeant privilegio clericali, ut ibi, *reputatur laicus*, & *non persona Ecclesiastica*, ut ibidem dicit gloss. & non Doctores: & de eo *infra secunda parte*, *capite decimo octavo*, immo etsi deferret habitum & tonsuram clericalem, non posset in eum transferri dicta pensio: nam excepto privilegio canonis & fori, in omnibus aliis reputatur laicus, ut ibi etiam dicitur: & sic in aliis non venit appellatione clerici, seu personæ Ecclesiasticæ. Nec obstat doctrina Abbat. *in dicto capite de cohabit. cleric. numero sexto*, nam, ut ipse ait, communiter: Doctores dicunt, quod clerici conjugati non includuntur appellatione clericorum, nisi in casibus, in quibus gaudent privilegio clericorum. Et ipse Abbas solum dicit, quod in specie illius textus, ubi tantum excluduntur laici, non

non veniunt appellatione laicorum, cum non sint purè laici, sed appellentur clerici, *ut in Rubr. de cleric. conjug.* & sunt quoddam genus seu quædam species mista. Unde non dicit Abbas, illos absolutè & simpliciter appellari clericos, sed cum addito, *clericos conjugatos*, ut in *dict. Rubric.* quam allegat.

141 Tandem etiam sicut † collatio beneficii facta ordinato prima tonsura ab alieno Episcopo sine literis dimissoriis est nulla, Guidobonus *decis. 99. in manuscriptis*, Caputaq. *decis. 126. part. 1.* Rebuffus *consil. 1.* Hieron. Gabriel. *consil. 181. & 189. lib 2* Flam. Paris. *lib. 4. quæst. 2. à num. 58. & 82.* & Lessius *lib. 2. cap. 34. numer. 29. & seqq.* ex eo quod sic ordinatus
142 non recipit ordinis executionem, † sed est suspensus saltem quoad se, donec à proprio Episcopo ratificetur, *cap 1. & 371. distinctione, & 9. quæst. 2. per totam in cap. eos, de temporib. ordinationum lib. 6.* ubi gloss. *verbo statuunt.* Rebuff. *de nomination. quæst 22. n. 12.* Guidobon. Caputaquen. Et Hieron. Gabriel. *supra*, & Flam. Paris. *à num 59. & 83.* Rota *decis 731. part. 1. diversorum*, & Less. *ubi proximè*, Marc. *de jur 4. part. cent 2. consil. 179.* & Ceval. *quæst 877. nu. 1034.* Gabriel. Vasquez *3. part. 3. tom disp. 243. à n. 46. Post dec.* & quod sic ordinatus non habet usum & executionem ordinum, nec est capax beneficii, docet Azor *2. part. lib. 3. cap. 48. quæst 4. & cap. 49 quæst 4 & lib. 6. cap. 2. quæst. 6.* post Man. & Sa *verb. suspensio ipso jure num. 11.* Post Suar. Steph. de Avila *de censur. 3. part disp 5. dub. 7.* & in una Neapolitana Canonicatus, 21. Maii 1586. coram D. Seraphino in qua fuit resolutum, Non constare de clericatu legitimo, quando collatum fuit non à suo Episcopo sine licentia, de qua nulla fit mentio in scriptura ejus, & privatim, non autem publicè in aliena diœcesi, & talem promotum non ritè in sui præjudicium esse clericum, sed ordinis carere executione, Caputaquen. *d. decis. 126. part. 1.* & quando constat de malo initio, nil referre quod incedat in habitu clericali, &c. Et hodie ex sacro Concilio Tridentino *sessione 23. de reformat. c 8. in fin.* est suspensus vera suspensione, etiam quoad alios, quæ irregularitatem inducat, quamdiu proprio ordinario videbitur expedire, Majolus *de irregularitate lib. 5. cap 20. nu. 1.* Quicquid dicant Lapus *allegat. 138. à num. 9.* Guido Papa *decis 449.* Probus ad Monachum in *cap. 1. de temporibus ordinationum in 6.* Navarrus *consil. 1 1. art. 7 cap. 129. de tempor. ordinandor. in.* & Suarez *de cens. disp. 31. sect. 1. à nu. 13.* & Toletus *cap. 1. versic. 48. versic. 3. & cap 49. vers 4. in editione Romana*, quo ultimo loco ait, decretum Concilii *dict. cap 8.* non extendi ad primam tonsuram ex declaratione congregationis Concilii, *num. 1.* tonsura nomine ordinis in hoc Concilio non comprehenditur, quod non credo, de quo *infra 7. part. cap. 1. dn. 8. ubi vide*, & omitto constitutionem 29. Sixti V. contra malè promotos, quia per Clementem VIII. est reducta ad terminum sacrorum canonum, & Sancti Concilii Tridentini, *ut dicetur infra sequenti parte cap. 5.*

143 Sic etiam reservatio pensionis † tali facta est nulla Hieron. Gabriel *supra.* & Flam. Paris. *nu. 60.* Cæsar de Grassis *decis 87. num. 4.* & Rotam censuisse collationem beneficii, & reservationem pensionis tali factam non subsistere, additio Navarri *in dict. consil.* contra ipsam affirmat, & Azor. *2. part lib. 8. cap. 7. quæst. 9.* & in una Cæsaraugustana pensionis 9 Martii
144 1598. coram D. Orano fuit † resolutum, quod Clericatus susceptus cum litteris dimissorii non proprii Episcopi non suffragatur ut sibi pensio transferri possit, cum non esset subditus ejus, nec ratione originis, nec domicilii, nec beneficii *cap. cum nullus de temporibus ordinand. in 6.* nec refert quod habitasset in domo illius Episcopi per decennium, quia cum esset cum eo tanquam Patruo, & sic in domo aliena, excludit præsumptionem, quod permanserit causa constituendi domicilium, &c. Refert & sequitur Grat. *discept. for. c 81. n. 11.*

Sed stante quod illegitimus, vel alias incapax bene-
ficii † non sit capax hujusmodi pensionis absque dis 145
pensatione: dubitatur an dispensatus ad beneficia absque expressione pensionis, possit vigore hujus dispensationis pensionem obtinere.

In quo Gigas *q. 18.* tenet quod non nisi cum conse-
cutus † beneficium, ex dispensatione illud postea re- 146
signasset reservata sibi pensione, quia dispensatio est stricti juris, & non extendenda ad alium casum, sequitur Rebuffus *d. tit. de dispensatione ad plura, nu. 65.* & Mandos. *de ætate minori q. 23. n. 2.* & videtur sensisse Rota *in Cæsaraugustana pensionis.*

Tertia Februarii 1590. coram † D. Gipsio, in qua: 147
Cum fuisset pensio reservata illegitimo non obstante defectu natalium, quia alias erat dispensatus ad obtinendum unum beneficium, pensio prætendebatur nulla, quia in ejus reservatione non fuerat facta mentio de prima dispensatione, nam si Papa scivisset primam dispensationem non ita de facili concessisset pensionem, nec prima dispensatio cum sit strictè interpretanda, erat extendenda ad pensionem, nihilominus tamen fuit resolutum pensionem esse validam, præcipuè ex clausula, quod dispensationes oratoris, haberentur pro expressis, quæ erat posita tam in prima quàm in secunda gratia qui habet vim expressionis Burius *consil 2.* Ita *in d. Cæsaraugustana*, quod
Gigas *quæst 19.* ait procedere etiam † si esset dispen- 148
satus ad beneficia cum cura, & sine cura, & alia quæcunque beneficia, & Rebuffus *d. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 19.* etiamsi esset dispensatus ad beneficia, etiam quæcunque generaliter, dicit tamen Rebuffus *ibi* quod fortè contrarium est verum, ut alibi dicet, & Zechus *d. cap. 11. num. 7* ait quod non sat est, quod sit dispensatus ad beneficia cum cura, & sine cura, nisi addatur, & quodcunque aliud beneficium.

Verum Gigas *in d. quæst. 19.* in † fine dicit, quod 149
præmissis non obstantibus, si esset judex judicaret super illegitimum dispensatum quoad ordines, & beneficia esse capacem Ecclesiasticæ pensionis, & idem tenet Rebuffus *d. tit. de dispensatione super defectu natalium, n. 82* & Azor. *d. 2. par. lib. 8. c. 7. q. 6. & 8.* Quod † 150
mihi placet, nam cum non sit alia ratione incapax pensionis, nisi quia cedit loco beneficii, dispensatus ad beneficia, erit etiam consequenter dispensatus ad pensionem, nec hoc est extendere dispensationem. Et
opposita sententia, † solum erit vera in dispensato 151
specialiter ad certum beneficium, argumento eorum, quæ tradit Tiraq. *in l. boves, §. hoc sermone, ff. de verborum significatione, n. 36.*

Unde dispensatus ad beneficium si consequatur
pensionem, † consumet per eam suam dispensatio- 152
nem. Nam ea licet sit ad beneficium † in certum, & in 153
communi intelligitur de primo, *cap. 1. §. 1. cap de filiis presbyterorum, lib. 6 non potest. de præbendis, eodem lib.* Archidiaconus *in d. cap. 1. ad finem*, ubi id dicit pronunciasse Bonifacium Papam Lap. Anchar. *q. penult.* Domin. *n. 3.* & Francus *n 12. ibi.* Rota *decis. 1. de filiis presbyt. in novis.* Bellamera *decis. ult. & cons. 32.* Felin. *in cap si treuga & pace, nu. 4.* Rebuffus *d. tit. de dispensatione super defectu natalium, nu. 83. & in concordatis in forma mandati, verbo dispensationum*, Tiraquellus *d. §. hoc sermone, à n 29.* Rosinus *de beneficiis cap. 13. à num. 36.* Achilles *decis. 285. sent. de concessione præbendæ*, Mandos. *consil. 2. n. 3.* & Navar. *cons. 9. de præbendis.* Azor. *2. part. lib. 6. cap. 2. quæst. 16.* & sequuntur Covarr. *in 4. 2. part cap. 8. §. 8. n. 5. vers 6.* & Molin. *de just. 1. tom. tract. 11. disp. 173. circa fin. faciendo discrimen inter dispensatum & legitimatum à Papa.*

Licet contra teneant Monachus, *n. 11.* & † Joan. 154
And. *in d. c. 1.* & Gambatus *de officio legati, lib. 7. à n. 137.*

ad 241. & lib. 10. n. 222. Quem vide *in cap. unica de rerum permutatione in 6. n. 79, & 80.* & Enriq. *in summa lib. 13. cap. 57. §. 5. & lib. 14. c. 8. §. 19 glossa C.* quod dicit æquius Mandos. *d. consil. 2. num.* 90. & satis probabile Thom. Sanchez *de matrim. lib. 8. disp. 31. num. 11.* qui alios citat, & sequitur Avila *de censur. 7. par. disp. 3. dub. 6. sub 4. not.*

155 Et pensio habet vicem beneficii, & cedit † loco beneficii, ad quod erat dispensatua, & ita sentit Rebuffua *d. num. 82. & 83.* & audivi ita dixisse Illustrissimum Cardinalem Contarellum, datarium Gregorii XIII. peritissimum & integerrimum, oempe, per consecutionem pensionis consumi dispensatiooem ad beneficia.

156 Ex quo falsum videtut, id † quod dicunt Gigas *d. qu. 18. in fin.* & Rebuffus *titulo de dispensatione ad plura. n. 65.* & Azor. *d. li. 8. 2. par. c. 7. q. 6. & 8.* quod si dispensatua ad beneficium, illud consequatur, & postea resignet reservata pensione super ejus fructibus, potest illam habere, quia si potuit retinere totum beneficium, ergo & illiua partem, scilicet pensionem, cum idem juria sit de toto ac de parte.

Nam hæc ratio nihil valet, pensio etenim oon est
157 pars † beneficii, sed jus quoddam separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, *ut supra dictum est, n. 49.* & contrarium videtur tenere ipse Rebuffus, *d. tit. de dispensatiane super defectu natalium, n. 83.*

In dispensato tamen ad beneficia in plurali, prout Gi-
158 gas loquitur † erit vera ista sententia alia ratione, nempe, quia effectus illius dispensationia non extinguitur. *n. 1.* Oldradua *cons. 215.* Tiraquellus *supra, n. 38.* Rota in Bononien. canooicatus 28. Junii 1610. coram domino Peña, ubi quod defectus illegitimitatis Granutio objectus cessabat ex sufficienti dispensatione Clementis VIII. ad omnia beneficia, dummodo plura simul non essent, quæ non est consumpta ex eo, quod obtinuisset canonicatum in Ecclesia sanctæ Mariæ Majoris: nam cum ejua vigore potuisset plura beneficia unum post alıud obtinere, dimittendo primum potuit obtinere secundum, præsertim cum verba dispensationia essent directa ad personæ habilitatem, Anchatran. *consil. 402. n. 5.* quem sequitur Tiraquell. *§. hoc sermone in princip. n. 31.* Navarrus *consil. 26. de præbendis*, atque ideo virtute talis dispensationis poterit obtinere pensionem sibi reservatam in resignatione, *juxta dicta.*

159 Sed an Episcopus possit cum † illegitimo dispensare ad pensionea, sicut potest ad beneficia simplicia, *cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. de qua infra 8. parte cap. 2.* existimo indistinctè quod sic, dummodo non sit super beneficio paterno, *propter decretum Concilii sessione 25. de reformat. cap. 15.* Quamvia Gigas *quæst. 17.* distinguat quod in casibus in quibus potest illam imponere, potest dispensare, in aliia verò non, quem refert Rebuffus *dicta titulo de dispensatione super defectu natalium n. 7.* & sequuntur Quintanadveñas *d. li. 1. c. 6. n...* & Zechus *d. c. 1. n. 9.* & Azor. *d. li. 8. 2. par. c. 6. q 6. & 8.*

Ultimò inferri videtur pensionem non facere spo-
160 lium, nec pensionarium † jure prohiberi testari de redditibus pensionia, &c. cum non sit beneficium Gigas *q. 52.* Covarruvias *in capite cum in officiis, n. 6. ad fin. de testament.* Quintanadveñas *lib. 2. Ecclesiastiear. nu. 7.* Menochius *de arbitrariis casu* 172. *in additione, num. 12. & 13.* & Zerola *in praxi Episcapali 2. par. verbo pensionarius 25. & verbo spolium, §. 15.* Burlatus *cons. 178. ex n. 2. ad 37.*

161 Nihilominus tamen verius est † quod pensio æquiparatur beneficio in materia spoliorum & facultate testandi, & disponendi de redditibus, ex quo datut loco beneficii, ut pet Redoanum *de spoliis Ecclesiasticis, §. ex his, & de rebus Ecclesiæ rubric. 33. quæstione prima ad finem.* Navarrum *de redditibus quæstione prima, monito 32. n. 2. & 3. & de spoliis 8. n. 8. per constnutionem Pii V.* quam ibi explicat, & Molinam *de justitia 1. tomo tractatione 2. disputatione* 145. Sarmient. *de redu. part. 3. cap. 5. n. 7.* & Azor. *2. part. lib. 8. cap. 3. quæst. 8. & 56.* qui variat *cap. 12. quæst. 4. & 5.* quamvis in una Turritana pensionia 31. Januar. 1567. coram de Grassia, seu Grato, strictè, ad dubium, seclusia constitutionibua & bullis Pauli III. ac etiam usu Cameræ fuit conclusum, quod pensionea decursæ & non solutæ, non computentur inter spolia, sed magis transeant ad hæredes, quia pensio non est beneficium Ecclesiasticum, sed consistit in mera temporalitate, *cap. quamvis*, ubi Doctores *de præbend. in 6.* Felin. *in cap. audientiam 2. 1. col. de rescript.* Quam decisionem ita ad litteram refert Redoanus *de spol. quæst. 3. §. & in hac materia n.* 12. ubi secus dicit attentis bullis, &c. Ad effectum tamen ornamentorum, & rerum ad usum & cultum divinum destinatarum, de quibus in constitutione Pii V. 44. pensio non æquabitur beneficio: nam ea relicta per pensionarium non spectabant ad beneficium, super quo pensio erat imposita, oec ad Ecclesiam talis beneficii: nam quantum ad hoc est longè diversa ratio in pensione ac in beneficio, cùm pensionarius non sit intitulatus in beneficio, super quo erat pensio imposita, nec in ejus Ecclesia, sed babeat jus quoddam temporale, separatum & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, quod expirat morte ipsius pensionarii, ut dicitur in hoc cap. n. 49. & 239.

---

§. I.

De diffinitione pensionis.

SUMMARIUM.

162 *Diffinitio pensionis tradita per Gigas.*
163 *Quæ parum differt à diffinitione Corrasii.*
164 *Defenditur ab impugnationibus Rebuffi.*
165 *Non placent diffinitiones Gambari, & Rebuffi.*
166 *Diffinitio Figan. displicet Navarr.*
167 *Cujus diffinitio quæ non placet.*
168 *Diffinitio Ugalini.*
169 *Et Toleti.*
170 *Melior diffinitio.*
171 *Pensionarius tenetur pro rata solvere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum.*
172 *Nisi pensio sit reservata libera, & exempta ab omni onere.*
173 *Exemptio in subsidio, & excusato solum durat pro illo quinquennio.*
174 *Resolutio Rotæ.*
175 *Contributio subsidii, & excusati per pensionarium fieri debet habita ratione veri valoris beneficii, & quantitatis quam titulans solvit,* & n. 176. & 177.
178 *Dimisso beneficio tenetur quis ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiamsi ei consenserit, & obligaverit in forma cameræ, & cum juramento.*
181 *Et cessat obligatio fidejussorum.*
182 *Et etiam resignatio fit nulla si resignatarius possidet.*
179 *Resolutiones Rotæ.* & n. 18.
180 *Intrusus & possidens beneficium sine titulo tenetur ad solutionem: pensionis enim non verum titulum habet.*
183 *Permutans, & aptans bona retento titulo beneficii tenetur ad pensionem.*
184 *Resignans tenetur ad solven. pensionem stante clausula, quod possit resignare in favorem alicujus, nisi facta pensionario intimatione, ac facta obligatione*

gatione per resignatarium, & n.185.

186 *Stante clausula, quod alias resignatio censeatur facta in favorem pensianarii, nihilominus resignatia est valida si ille non egit ad beneficium.*

187 *Hujusmodi clausula non soles hodie concedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, ubi panitur clausula.*

188 *Beneficio vacante, pensio solvenda est ex fructibus ab œcanomo.*

189 *Et sequestrata beneficio à sequestro.*

190 *Pensia salvenda est inter antecessorem & successorem in beneficio pro rata temporis quo quis passidet gaudet fructibus.*

191 *An successor in beneficia teneatur salvere pensiones decursas tempore antecessoris*, usque ad num.202. *resolvitur teneri, si factæ fuerint diligentiæ contra prædecessarem, alias non de stylo Rotæ licet in rigare & puncto juris teneatur, licet non factis diligentiis.*

203 *Sufficiet facere diligentias contra haredes, & bona prædecessoris.*

204 *Pensionarius tanquam creditar præfertur Ecclesiæ Cathedrali in Pontificali, & ornamentis pra pensionibus debitis ab Episcopo defuncta*, & n.205.

206 *An pensio canstituta super fructibus & distributionibus præbendæ, pro tempore vacatianis seu quo beneficiatus non lucratur, sit salvenda à capitulo, usque ad* n. 220.

221 *Supposita parte affirmativa, an abligatio solvendi pensionem incumbat solum capitulo, an verò etiam singularibus de capitulo, pra parte quam percipiunt, usque ad* n.225. *ubi distinguitur.*

226 *An excommunicatus seu suspensus, qui non percipit fructus beneficii, teneatur de sua salvere pensionem, an verò sit solvendum ex fructibus, usque ad* n.230. *resalvitur salvendum ex fructibus.*

231 *Excommunicatus tenetur ratione beneficii recitare, licet non percipiat fructus*, & n. 232.

233 *Pensia debet solvi in loco beneficii, nisi aliud in reservatione expressum sit.*

234 *Si pensionarius, aut ejus procurator, non esset ibi aut alias in loco destinatæ solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa.*

235 *Quamvis ad sciendum utrum ille reperiatur, quia erat forensis deberet fieri proclama, & ad effectum clausula si e retardatione depositum.*

236 *Pensionarius præferetur in fructibus benef. quibusvis creditoribus.*

237 *Habens beneficium pensione gravatum non utitur beneficia capit. Odoardus quoad pensionem.*

238 *In restitutione fructuum facienda per condemnatum, habenda est ratio, & detrahenda quantitas pensionis antiquæ salutæ, licet non alius quam ipse consensit.*

239 *Pensia extinguitur morte pensionarii.*

240 *Nec potest transferri nisi quando adest clausula transferendi.*

241 *Clausula transferendi, non censetur per quascunque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta.*

242 *Et à salo Papa concedi potest.*

243 *Clausula facultatis transferendæ, & formam hujusmodi translatianis qui ponunt.*

244 *Hujusmodi translatio, juxta clausulam facultatis fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico Cathedralis Ecclesiæ.*

245 *Non potest fieri cor. Canonico Ecclesiæ Collegiatæ.*

246 *Potest fieri per pracuratorem.*

247 *Clausula transferendi intelligitur de prima duntaxat.*

248 *Ubi ponitur decis. Rotæ, sicut etiam facultas retinendi pensianem, non obstante matrimonio intelligitur de* 1.

249 *Per translationem invalidam non consumitur facultas transferendi.*

250 *An literæ facultatis transferendi debeant præsentari coram judice, remissivè.*

251 *Pensio etiam transfertur in alium de consensu pensionarii, & eam solventis authoritate Papæ.*

252 *Transfertur etiam in vim privilegiorum militum Sancti Petri, & Sancti Pauli, & aliorum officialium.*

253 *Sed ista privilegia sunt revocata per Pium V.*

254 *Privilegium Lauretanorum.*

255 *Per translationem extinguitur prima pensio & nova creatur.*

256 *Resol. Rotæ.*

257 *Aliæ resalutiones Rotæ.*

258 *In translatione pensionis, non habet locum regul. de infirmis.*

259 *Nec constat de publican.*

260 *Alia de materia translationis remissivè.*

261 *Pensiones reservatæ in persana & capite unius, ad commodum tamen alterius, per cujus obitum exspirent*, cum seqq. *Resalvitur exspirare pro morte utriusque.*

268 *Reservatarius in cujus persona fuit pensio reservata an possit validè eam transferre, & cassationi consentire, etiam sine consensu ejus in cujus commodum.*

269 *Resolvitur affirmativè.*

270 *Probatio ad cujus commodum & contemplationem sit pensia reservata sumitur ex libro dataria.*

271 *Decis. Rotæ.* & n. 272.

Viso quod pensio † non est beneficium, oportet 162
videre quid illa sit, & quidem Gigas *quæst.*1.*n.*1.
ex Cardin. & Imola eam sic diffinit, quod est certa portio ex aliqua mensa vel beneficio ex causa ad tempus non in perpetuum separata, quam diffinitionem sequitur Zechus *de beneficiis & pensionibus cap.*11.*n.*1. aliquibus additis, & eam defendit, & interpretatur Azor.2. *par. lib* 8. *cap.*5. *qu.* 1. & eam etiam ex Gig. ponit Mosconius *de majest. milit. Eccl. lib.*1. *p.*3. *c.*3. *pag* 499. dicens tamen, ad tempus vel in perpetuum separata. Et parum differt ab ea quam tradit Corrasius *de*
beneficiis 1.*parte, cap.*4. *n.*6. nempe † quod est mode- 163
rata quædam portio ex redditibus beneficii, authoritate superioris ad tempus separata per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata.

Sed illa diffinitio non placet † Rebuffo, *de pacificis* 164
*possess.n.*111.*alias* 96.1. ex eo quod non convenit pensioni perpetuæ, quæ constituitur vicario perpetuo, vel alteri: sed respondetur, quod ista non est pensio de qua agitur in proposito: Secundo, quia convenit aliis à definito, nempe quæ datur in titulum beneficii, & tamen non est pensio, prout hic accipitur, sed ut inquit Gigas *ibi n.*5. per illud verbum ad tempus, diffinitio ista non convenit beneficio, quod regulariter est perpetuum.

Ex aliis etiam eam impugnat Gambarus *de officio le-*
gati † *lib.*6. *à n.*9. quæ tamen non multum vigent, & 165
ejus diffinitio quam *ibi* tradit *n.*12. non est bona, sicut nec ea quam tradit Rebuffus *supra, n.*113.*alias* 97.cum qua concordat diffinitio Joannis Nicolai Delphin. *de jure patronatus*, *lib.* 1. *n.*61.

Adhuc tamen prædicta diffinitio displicet Navarro
† *cons.*63.*n.*6.*de simonia, & in manuali, c.*23.*n.*111. ex 166
eo quia convenit etiam stipendiis, quæ constituuntur etiam laicis, ex fructibus mensæ vel beneficii, ulterius, quia sicut beneficium non est fructus qui percipiuntur ex illo, sed jus illos percipiendi, pensio non est certa portio fructuum, ita nec mensæ vel beneficii, sed potius jus percipiendi illam.

Unde ipse aliter diffinit dicens, quod pensio Ec-
clesiastica † prout in hac materia capitur, est jus non 167
temporarium, sed spirituale aut spirituali annexum, non antecedenter, ut jus patronatus, sed dependenter aut consequenter, instar beneficii quod sequitur

Leo

Leo *in Thes. for. Eccles. cap.*22. *nu.*1. Sed revera ista
diffinitio in parte videtur superflua, seu prolixa, & in
parte diminuta.
168 Ugolinus verò *de simonia* † *tabula prima de simonia
genere cap.*28. §.3. *num.* 3. sic diffinit, quod pensio
hæc, est jus quoddam spirituali annexum, quo quis
pecuniam seu fructus ex aliquo beneficio Ecclesiastico
consequitur.
169 Et Cardinalis Toletus *in summa* † *lib.* 5. *cap.* 82.
sic describi posse ait, quod est jus percipiendi fru-
ctus ex alieno beneficio, in qua diffinitione compre-
hendit pensionem spiritualem, & temporalem. Ean-
dem ponit Lessius *de just. & jur. lib.*7. *cap.*34. *n.*201.
170 Ex quibus diffinitionibus præsertim Gigantis, *
Corrasii, Navarri, & Ugolini potest confici melior
diffinitio, dicendo, quod est jus spirituale seu illi an-
nexum instar beneficii percipiendi certam portionem
ex fructibus mensæ vel beneficii ad tempus. Quæ dif-
finitio declaratur, & comprobatur ex supra dictis.
Ex qua diffinitione infertur primo, quod cum
171 pensio apponatur * super fructibus, & redditibus
beneficii, pensionarius tenebitur pro rata pensionis,
solvere subsidium & excusatum, & alia onera imposi-
ta respectu fructuum beneficii, Gigas *quæst.*38.59.66.
& 90. & consilio 117. *seu responso octavo, de pensionibus.*
Rebuffus *de pacificis possessoribus nu.* 138. *alias* 120.
Gambarus *de officio legati lib.6. quæst.*5. *ex n.*207. Na-
varrus *cons.*1. *de Ecclesiis ædificandis.* Velascus *de jure
emphyteut. qu.*17. *n.*9. Joan. Garcia *de expensis & me-
liorationibus, cap.*11. *n.*58. Mohedanus *decis.*4. *de locato
alias* 234. Puteus 386. *lib.*2. Marches. *de commisso part.*
2. *cap* 4. *de commissione appellatio. n.*49. qui ait, quod
cum pensionarius ad ea onera teneatur pro concur-
renti quantitate, rector illa solvens retentione pro
rata uti poterit, Decius *cons.* 156. Caccialup. *qu.*17.
nec ejus occasione debet dari clausula sine retardatione
solutionis pensionis, &c. & Rota *decis.*298 *n.*2. *pag.*1.
*diversorum & in Asculana pensionis de qua infra n.*174.
Gratian. *decis.*20. *à n.* 10. Alexand. Moneta *de decim. c.*
9. *à n.*87. & Azor. 2. *part. lib.*8. *c.*9. *q.*2. & ita in contri-
butione pro seminario statuit S. Concilium Trid. *sess.*
23. *de reform. cap.*18. *vers. Ad hanc autem portionem,*
& S. Congregatio declaravit & censuit habere locum
etiam in pensionibus reservatis ante erectionem semi-
narii, ut in d. declarat. sequ. *An decretum Concilii,
c.*18. *sess.*23. *vers. ad hanc autem portionem*, habeat lo-
cum, sive seminaria erecta sint ante reservationem
pensionum, sive post, Congregatio censuit habere
locum, ideo beneficiatum compellendum esse pro
pensione quam persolvit, quamvis seminarium ere-
ctum fuerit post pensionis reservationem, sed benefi-
ciatum posse retinere pro rata, quicquid occasione
pensionis solverit seminario. Et 30. Martii 1594. Con-
gregatio Concilii censuit titularem occasione contri-
butionis per eum factæ seminario non posse detrahe-
re ex pensione quam solvit, nisi pro rata pensionis, &
ad eam rationem, ad quam ipse titularis contribuit.
Quod procedit nisi pensio sit reservata libera, &
172 exempta ab omni onere, * quia tunc onus pertine-
ret in totum ad rectorem seu titularem beneficii, Gi-
gas *dicta quæst.*38. 59. *& 90. & d. cons.* 117. *seu respons.*
8. Navarrus Joann. Garcia, & March. *supra* & Alex.
Moneta & Azor. *de qua claus.* vide Gambarum *supra
à n.*216. Mohedanum *d. decis.* 4. & Puteum *d. decis.*
386. & Flam. Paris. *de resignatione lib.*2. *q.*2. *n.*135.
Quæ tamen exemptio in subsidio, & excusato so-
173 lum durat pro illo * quinquennio, nam in sequenti
solet derogari hujusmodi exceptionibus, in clausu-
lis in concordia, quæ sumitur inter Regem & sta-
tum Ecclesiasticum & confirmationem illius, ut in
una Toletana pensionis sive excusati, 2. Novemb.
1581. coram D. Cantucio, *quæ est secunda parte diver-
sorum decis.*161. quæ est videnda in proposito, & eam
refert & sequitur Alex Monet, *supra nu.*91. & Azor.
*d. qu.*2. ait, quod privilegium posterius subsidii ita
concessum, ut contribuere debeant pensionarii etiam
habentes pensionem liberam & exemptam, derogat
exemptioni pensionis anteriori.
Et alias in una Asculana pensionis 17. Februarii
1586. * coram D. Pamphilio fuit resolutum: Pensio- 174
narium teneri contribuere pro rata suæ pensionis in
oneribus per religionem Hierosolymitanam imposi-
tis super fructibus, super quibus est reservata ex Gi-
gante, *dicta quæst.*59. non obstante clausula exemptio-
nis ab omni onere, quia hæc exemptio fuit sublata per
constitutionem Gregorii XIII. ut in d. Toletana excu-
sati, &c. Advertendum est autem, id procedere, cum
in sequenti concordia confirmata, seu indulto dero-
gat emptioni, & clausulis pensionis, ut pensiona-
rius ipse debeat contribuere illis non obstantibus,
ut in terminis d. decisionis Toletanæ & Asculanæ,
secus ubi clausulæ indulti, seu concordiæ, solum
respiciunt validitatem indulti ad favorem regis, seu
principis, cui conceditur subsidium, ut ei integre,
& sine diminutione solvatur: & tollit tantum eas
clausulas, quæ ipsi indulto præjudicare possunt:
nam tunc sive præcedat, sive sequatur indultum
pensionarius non tenetur contribuere, sed titularis
debet etiam pro eo solvere, juxta reservationem
ipsius pensionis liberæ & exemptæ, ut alias resolvit
Rota in una Vercellen. subsidii 20. Martii 1600.
coram illustrissimo Cardinali Seraphino, quæ decisio
sic habet: Fuit resolutum ad primum dubium, an
gratia reservationis Reverendissimi Domini Episcopi
Allensis super fructibus Archidiaconatus, faciat illum
esse immunem & exemptum à solutione subsidii Apo-
stolici concessi serenissimo Duci Sabaudiæ, &c. *de-
cis.* 146.
Pensionarius autem, quatenus * teneatur ad contri- 175
butionem subsidii, & excusati, ea fieri debet, habita
ratione veri valoris beneficii, & ejus quantitatis,
quam titularis revera solvere tenetur juxta moder-
nam taxam factam pro exactione subsidii, & excusa-
ti, ita fuit resolutum in una Salamantina prætensi
defalcati subsidii, & excusati, 12. Maii 1595. coram
D. Seraphino, quæ decisio sic se habet. *Domini dixe-
runt, &c. R. sub & excus.* & patet ex brevi subsidii Pii
V. 21. Maii 1571. ubi sic habetur: Ita quicumque fru-
ctus, * & proventus, jura, obventiones, emolumenta 176
sibi loco pensionum annuarum, ac etiam pensiones
annuas sibi super similibus fructibus, redditibus, &
proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis,
& distributionibus, etiam sub quibusvis exemptioni-
bus, & immunitatibus à similibus vel dissimilibus
oneribus genere reservatas, & assignatas habentes, &
percipientes pro Rota veri valoris Ecclesiarum, Mo-
nasteriorum, & aliorum beneficiorum super quibus
pensiones hujusmodi reservatæ, & assignatæ fuerant,
contribuere tenerentur, & ita alias in portione &
contributione seminarii videtur S. Congreg. Conci-
lii declarasse, *ut in declarat. seq. super d. c.*18 *sess.*23.
In taxa seminario pro pensionibus solvenda ea ineunda
est ratio, ut primum inquiratur, quanta sit taxa antiqua
unius decimæ, cujus taxæ partem dimidii beneficiatus
persolvit: ex pensionibus verò retinebitur proportio-
nabiliter, habito respectu ad verum valorem beneficii,
& taxam persolutam hoc modo, videlicet si beneficium
in taxa est, pro decima integra, puta scutorum sexa-
ginta, triginta quidem à beneficiato seminario persol-
verentur, quæ sunt pars dimidia. Attendatur postea ad
valorem beneficii nempe scutorum nongentorum, pen-
sio fingatur scutorum sexcentorum, atque ita ex tri-
ginta seminario solutis beneficiatus nomine pensionis
viginti, reliqua ex portione beneficii præstabit.
Facit etiam alia declaratio ejusdem S. Congreg. su-
per *d. cap.*18. quæ sic ait: An pensiones super curatis,
& mensa Episcopali, ad rationem simplicium, non
curatorum taxari debeant. Congregat. censuit &
rescripsit,

rescripsit, Episcopo Hierascen. non taxandas distributiones, & pensiones teneri pro rata illius factæ taxæ, quæ ab Episcopo cum consilio deputatorum ad præscriptum Concilii hoc cap. fuit imposita beneficiis ipsis, ex quorum fructibus solvuntur pensiones. Nec huic contradicit Gigas *consil.* 119. *seu responso* 10.
177 *de pensionib.* * quamvis commissarius generalis harum gratiarum, aliter servet, nempe præcipiendo defalcari juxta valores factos in qualibet diœcesi, & milliaria, ad eam spectantia.

178 Secundò ex dicta diffinitione * infertur, quod cum pensio imponatur super fructibus & redditibus beneficii, illo dimisso sive per resignationem etiam ex causa permutationis, sive per optionem, sive per assecutionem alterius incompatibilis, vel alias, non tenetur quis amplius ad solutionem pensionis, nec ad cautionem Bancariam promissam, nisi remaneat in detentione, etiam si ei consenserit, & se obligaverit in forma cameræ & cum juramento ad eam solvendam. Gambarum *dicto lib.* 6. 8. *&* 9. *quæstione*, *ex n.* 405. *&* 421. Mandos. *de signatura gratia titulo de pensionibus*, *versiculo*, *quia resignans beneficium*, *& sequenti.* Mohedanus *decis.* 1. *de renunc. alias secunda*, *& decis.* 14 *de locato alias* 295. Bursatus *consil.* 361. *lib.* 4. & Flam. Paris. dicens communem *de resignatione lib.* 1. *qu.* 8. *& lib.* 6. *qu.* 2. *num.* 148. *& sequentibus. & lib.* 10. *qu.* 8. *n.* 26. *&* 27. & Gigas *qu.* 63. *n.* 1. *&* 2. & Gonzalez *gloss.* 34. *à nu.* 45. Alexand. Monet. *d. opt. cap.* 7. *ad fin. & de distrib. part.* 3. *qu.* 8. *n.* 16. Rota *in Salamant.* *pensionis* 13. *Junii* 1592. *coram D. Orano.*

179 Et ita in una Prænestina * & Senens. pensionis 10. Januar. 1538. coram D. Quiroga fuit resolutum: Obligantem se in forma cameræ de solvenda pensione imposita super beneficiis per eum obtentis, non teneri ad solutionem pro beneficiis, post obligationem resignatis, quia obligatio est facta propter fructus beneficiorum. Roma. *consilio* 417. Tiraquellus *in tractat. cessante causa verbo promissionis n.* 217. *part.* 1.

180 In qua tamen causa coram * eodem 20. Maii & prima Julii ejusdem anni fuit resolutum: Quod quamvis non licet constituere pensionem privatim sine authoritate Papæ, nec augere, Decius *consil.* 141. Potest tamen qui resignavit beneficium, super quo erat imposita pensio, obligare se post resignationem ad solvendam pensionem, quia non prohibetur quis fidejubere pro alio, & obligare se pro re aliena, &c. Refert & sequitur Flam. Paris. *d. lib.* 1. *quæstione* 8. *num.* 16. *&* 17.

181 Quæ illatio ampliatur primò, * ut etiam cesset obligatio fidejussorum datorum. Mohedanus *decis.* 6. *de locato alias* 237. Flam. Paris. *dict. lib.* 1. *quæst.* 8. *n.* 10.

182 Secundò ampliatur ut procedat * etiam si resignatio sit invalida & nulla, si resignatarius possidet, Mohedanus *decis.* 30. *de renunc. titul. alias* 216. Bursatus *supra n.* 25. & Flam. Paris. *dict. quæst* 8. *n.* 44. nam & intrusus, & possidens beneficium sine titulo, ex quo percipit fructus, super quibus pensio est reservata, tenetur ad ejus solutionem, non autem beneficiatus verum titulum habens Gigas *consil.* 138. *seu responso* 29. Bursatus *supra num.* 19. Rota *decis.* 699. *nu.* 1. *part.* 1. *diversorum*, Pacificus de Salviano *inter-dict. inspect.* 3. *cap.* 4. *nu.* 87. *& decis.* 5. *num.* 4. Unde etiam in una Hispalens. pensionis 11. Junii 1609. coram illustrissimo Lancelloto similiter fuit resolutum, non esse dandum mandatum executivum contra dominum de Acuna, &c. R. pensio. 15. limitatur
183 tamen * ut non procedat, quando quis retento titulo beneficii, super cujus fructibus pensio est imposita, permutat ejus bona pro aliis bonis seu præbendis, quæ subrogantur in locum bonorum dimissorum; nam is tenetur ad pensionem, ut fuit resolutum in una Vallisoletana pensionis 1. Maii 1602. D. Pamphilio, ubi fuit dictum, modernum decanum teneri ad solutionem pensionis, &c. R. pensio 10. & tradit Gonçalez *d. gloss.* 34. *num.* 48. sicut qui retento primo tit. Canonicatus, & præbendæ optaret alia bona pro præbenda temporali Gigas *quæst.* 63. *nu.* 3. *&* 4. & Gonçalez *supra num.* 46. *&* 47. & conducit quod dicitur 5. *part. cap.* 1. *nu.* 459. Unde in posita pensione super canonicatu & præbenda alicujus, si ille deinde optat aliam præbendam dimissa prima, adhuc tenetur ad pensionem, & non ille qui succedit in præbenda dimissa: & similiter decedente illo, qui pensioni consensit, non tenetur ad pensionem ille qui per optionem succedit in illa præbenda, sed qui succedit in canonicatu & titulo, licet in alia præbenda, idque non solum procedit, quando præbendæ actualiter & realiter distinctæ non sunt, quo casu id admittunt Gig. *dicto num.* 3. *&* 4. & Leo *in Thesaur. for. Eccles. cap.* 22. *n.* 47. & etiam Alexand. Moneta *de opt. d. cap.* 7. *quæst.* 3. 2. *conclus. n.* 32. ubi per capitulum non assignantur certæ & determinatæ præbendæ, seu per procuratorem capituli fit certa distributio in bladis, aut pecunia consistens, sed quando sunt præbendæ actualiter & realiter distinctæ: quamvis tunc contrarium teneant Gig. *num.* 2. & Leo ibi, & Moneta *dict. quæst.* 3. 1. *conclus. à n.* 28. dicentes, quod optans aliam præbendam, dimissa illa quam possidebat, gravata pensione, amplius ad illius solutionem non tenetur, sed ille pensionem solvere debebit, qui dimissam præbendam fuerit assecutus, cum pensio sit onus reale illius, & allegat Moneta Navar. *consil.* 3. *de solut.* & Rotam *decis.* 597. *numer.* 7. 1. *par. divers.* Sed mihi verius videtur, sive præbendæ distinctæ, sive indistinctæ sint, per optionem alterius præbendæ non admitti onus pensionis, quia per optionem prætendere non consequitur quis novum beneficium, & novum canonicatum, ut aliàs dicemus cum communi *dict.* 5. *part. cap.* 1. *à nu.* 337. *&* 449. *&* 7 *part. cap.* 13. *num.* 48. Nec obstat doctrina Rotæ *decis.* 6. *de consuetud. alias* 460. *in nov. versic. in aliquib. autem Ecclesiis*, in qua fundatur Gig. *dict. nu.* 2. & consonat Ægid. *decisione* 63. quod quando præbendæ sunt actualiter, & realiter distinctæ, optans aliam dimissa prima consequitur novum canonicatum, & novum beneficium, quia primus canonicatus remanet cum præbenda dimissa, *ex cap. literas, de concess. præbend. & Clement. si juxta de præb.* Respondetur enim, quod Rota ibi loquitur de præbendis & distinctis & institutis singulis pro singulis canonicatibus, ita quod singulæ præbendæ sunt annexæ & connexæ singulis canonicatibus perpetuo & inseparabiliter, nec per optionem separantur: quia consuetudo habet, quod canonici in hoc sequantur præbendam: & sic tunc canonicus optans aliam præbendam, per optionem ipsam consequitur & optat consequenter canonicatum; & pro quo & cum quo præbenda illa optata fuit instituta, dimittitque primam præbendam & canonicatum, pro quo ea constituta est, & per consequens non tenebitur amplius ad solutionem pensionis super illis impositæ, sed is qui in illis succedit, juxta dicta numer. 178. Regulariter autem, & in dubio, ubi est optio præbendarum, etiamsi illæ realiter & actualiter distinctæ sint, non sunt singulæ singulis canonicatibus perpetuo & inseparabiliter annexæ, sed mutantur optione, & modò hæc est cum hoc canonicatu, modò cum illo, prout cadit optio, & sic tunc per optionem non acquiritur novus canonicatus, & novum beneficium; sed retento titulo & canonicatu, unusquisque optat unam præbendam, ut rectè tenet & explicat decisio Cassadori 17. *de præbend.* dicens, quod si d. decis. 6. & Ægid. volunt contrarium, est contra communem, à qua non est recedendum, Monticel. *dec.* 1. *de consuet. alias* 46. Put. *dec* 201. *lib* 2. & Prob. *ad Monach. in c. fin. de consuet.* 11 27. *ad fin.* ac consequenter per optionem non liberatur quis à pensione super illius canonicatu & præbenda imposita

cum

eum in præbenda optata fuccedat, & fubrogetur loco di-
miffæ, per argument. à fubrogaris, de quo Everard.
loco 122 à num.1. verb. fubrogaoonis. Et conducit
quod dicitur de refervatione circa præbendas optatas
dict. 5. part. c. 1. à n. 33.

Limitatur tandem ut non procedat, quando in re-
fervatione penfionis eft claufula, ut is qui penfio-
184 nem confenfit, non poffit in favorem alicujus bene-
ficium refignare, nifi prius facta penfionario intima-
tione, ac facta fimili obligatione per refignatarium,
de folvenda panfione cum omnibus, & fingulis clau-
fulis, & cautelis, &c. Quam claufulam fæpe concedi
folidam atteftatur Mandof. *fupra*, quem refert Flam.
Parif. *d. lib.6.q.2. n.*148. ftante hujufmodi claufula ex
qua refignatio aliter facta non valeret in præjudi-
185 cium penfionarii. Sicut alienatio † rei fpecialiter hy-
pothecatæ cum pacto de non alienando, non valet in
præjudicium creditoris, *l.fi creditor.* §. *fin. de diftract.
pignorum, l.fin.titul* 5*.part.*5. Joan. Gutierrez *in l.nemo
poteft,ff.de legatis*.1*. ex n.*28. Crefceo. *dec.*1*. de pign.* &
plures, relati per Valdes *in additio.ad Rodericum* Sua-
rez *in l.poft rem judicatam in declaratione legis regni*
1*. limitatione n.*15*.&* 13. Alex. Monet. *de opt. c.*7*. ad
fin.& de diftrib. part.*3*. qu.*8*. n.*16. Rota in *Salamant.
penfionis* 13*. Junii* 1562*.coram D.Orano.* Refignans te-
neretur adhuc ad folvendam penfionem, ac fi non refi-
gnaffet, & infuper in d. claufula folebant addi quod
aliàs refignatio cenfeatur facta in favorem penfionarii,
ut per Flamin.Parif.*lib.*3*.quæft.*4.qui rectè ait,quòd ni-
186 hilominus † refignatio facta abfque prædicta intima-
tione, eft alias valida, fi ille cui facienda erat intima-
tio, non egit ad beneficium, ut fuit refolutum in una
Abulen. Archipresbyteratus de menfe Novembr. 1555.
coram D.Frantucio, ut habetur *decif.*232. diverforum,
in manufcriptis, *ad legem filio præterito, ff. de injufta
rupto, & Puteum decif.* 8*. lib.*2.

187 Sed hodie hujufmodi claufula non † folet conce-
di, nifi in penfionibus pro Palatinis, & aliis gratis
Pontifici, in quibus apponitur fequens claufula am-
pliffima: Quodque tam ipfe N. quàm quicumque alii
in dicto Canonicatu & præbenda quomodocunque
fucceffores pro folutione penfionis per præfentes
refervatæ & pro indemnitate, & revelatione A. pen-
fionarii, & translatariorum prædictorum fefe ac fuos
hæredes, & fucceffores fuaque & eorum bona quæ-
cunque ad fructus, aliaque hujufmodi ampliori forma
cameræ Apoftolicæ N. videlicet ex nunc, fucceffores
verò quilibet prædicti infra bimeftre à data provi-
fionis tam ordinaria, quàm Apoftolica authoritate,
cuiquam factæ computandum validæ, & efficaciter
obligare, ac cautionem Bancariam idoneam ad arbi-
trium A.& translatariorum prædictorum fufficientem
ad triennium duraturam & 3. quoque anno & per
fex menfes ante finem ejufque triennii, quoad refer-
vatio penfionis per præfentes refervatæ prædictæ du-
raverit, renovandam in curia prædicta, & propterea
duos vel plures Romanæ curiæ officiales, vel alios
fidejuffores ipfam curiam actu fequentes idoneos, qui
etiam cuicunque N. & fucceflorum prædictorum
obligationi hujufmodi prorfus accedentes uti princi-
pales, & in folidum fefe ac fuos hæredes, & fucceffo-
res fuaque & eorum bona quæcunque ac fructus alia-
que hujufmodi in eadem forma cameræ Apoftolicæ
efficaciter omnino obligent, ac ipfius officialibus feu
fidejufforibus aut Bancariis, qui cautionem præftite-
rit vel eorum quocunque decedente vel ab urbe re-
cedente, aut fua officia dimittente, vel amittente aut
conditionem deteriorante alios idoneos Bancarium
feu Bancarios, & officiales, qui fimiles obligationes
etiam de renovando in folidum, & principaliter, fa-
ciant, hic in curia præftare teneantur, & ad id cen-
furis Ecclefiafticis etiam executione procedendo cogi
poffit. Quodque nec N. nec omnino ullus fucceffo-
rum prædictorum Canonicatuum, & præbendam quæ

dictos etiam purè, libere ac fimpliciter in manibus
fanctitatis veftræ, feu pro tempore exiftentis Romani
Pontificis, aut loci ordinarii, aliafque quomodolibet
refignare feu dimittere, aut juri fibi in illis vel ad il-
los quomodolibet competenti, cedere feu defuper
cum aliquo concordare poffit, neque etiam de illis
provifio feu commenda cuiquam five Apoftolica five
ordinaria vel alia authoritate etiam motu proprio va-
lidè fieri queat, nifi ille, vel illi cui feu quibus Pro-
vifio feu commenda de illis facta fuerit, fimiliter fefe
ac fuos hæredes & fucceffores, fuaque, & eorum bona
quæcunque, fructus aliaque hujufmodi obligaverint,
fimilefque cautiones, & officiales ac fidejuffores fuf-
fecerint, & renovare fecerint, alioquin femper tam
N. & ejus fucceffores præmiffa etiam fuo tempore
legitime adimplentes, quam eorum omnium hæredes,
cautiones, officiales, ac fidejuffores eo ufque obligati
fuerint, & remaneant, donec per tunc fucceffores
præmiffis omnibus fingulatim, & abfolute fatisfa-
ctum erit, quodque nifi ille cui de dicto Canonicatu,
& præbenda etiam ex vacatione hujufmodi pro tem-
pore tam in Romana curia, quàm extra eam ut præ-
fertur provifio feu commenda facta fuerint, præmiffis
ut præfertur omnino fatisfecerint cum effectu, quævis
collationes, provifiones, commendæ, & aliæ difpofi-
tiones hujufmodi in favorem A. & translatariorum
prædictorum, eo ipfo factæ fint, & effe cenfeantur, ac
A. & translatarii prædicti, tunc eorundem Cannonica-
tus, & præbendæ poffeffionem litterarum fuper præfen-
tibus conficiendarum vigore affequi, eo ipfo, & abf-
que alia judicis declaratione, & minifterio Canonica-
tum, & præbendam prædictos, quoad vixerint, reti-
nere libere & licite valeant, & ita in una Abulenfi 28.
Janu. 1600. coram Domino, ita fuit refolutum, pen-
fionem deberi per Martinum, &c. R. penfio 6.

Tertiò ex dicta diffinitione infertur beneficio va-
cante † vel quafi penfionem folvendam, & ex fructi- 188
bus ejus ab œconomo feu adminiftratore, Gigas *quæ-
ftione* 65. Burfatus *dicto confilio* 361*. n.*24 Joan. Gu-
tierrez *canon. quæft. lib.* 1*. cap.*1*. nu.*116. Flam. Parif.
*d. lib.*1*. quæft.*8*. n.*23.

Similiter fequeftrato beneficio † penfio folvenda 189
eft à fequeftro Gigas *quæft.* 72.

Quartò ex dicta diffinitione † infertur penfionem 190
folvendam effe inter anteceflorem, & fucceflorem in
beneficio pro rata temporis, quo quis poffidet bene-
ficium, & gaudet fructibus, non habita confideratio-
ne temporis, quo erat folvenda, quo fuit vel non ma-
turatum, Mohedanus *decif.* 6*. de locato alias* 237. &
Flam. Parif. *dicta quæft.*8*. n.*52. ita fuit refolutum in
una Romana penfionis 22. Junii 1598. coram D. Pe-
ña, quod etiam fuit dictum in una Cæfarauguftana
penfionis 20. Aprilis 1592. coram D. Pamphilio nu-
mer. 200. Etenim annuæ penfiones femper terminan-
tur fingulis annis die refervationis, à quo incipit an-
nus, licet gratia commodioris folutionis penfio fit dif-
tributa in duobus terminis Put. *dec.*189*.in fin.lib* 2*.de-
cif.*680. Farinac. Rot.*in dict.Rom.in Nerotonen.penfio-
nis* 20*. Novemb.*1606*. coram D.Sacrato & in Nazarena
penfionis* 15*. Janu.*1607*. coram D. Coccino.*

Et an fucceffor in beneficio † teneatur folvere pen- 191
fiones decurfas tempore anteceſſoris, difficilis eft quæ-
ftio, in qua Gigas *quæft.*39*.*40*.*43*.&* 51*. num.*29. poft
Francum *in cap. fin.* §*. fin.n.*4*. de officio ordinarii in* 6.
docet teneri omnibus cafibus in quibus anteceffor il-
lam folvere tenebatur, cum fit onus reale, cum quo be-
neficium tranfit, & dicit ita in facto obtinuiffe in civi-
tate Venetiarum, & effe tunc in electione penfionarii
agere, vel contra hæredem defuncti five ipfum ante-
cefforem viventem, vel contra novum beneficii pof-
fefforem, qui contra illos habebit recurfum, pro eo
quod fic folverit, confulit tamen, quod potius agat
contra poffefforem beneficii quàm contra hæredem,
quia contra poffefforem cui litteræ intimatæ fuerint

procedi potest executive, contra hæredem verò nonnisi via ordinaria, ut etiam ait Sal. liber. *in praxi libro 3. cap. 3. num.* 24. cum Marchesano 1. *part. cap.* 14. *de commiss. app. sub num.* 14. Sicut etiam per hæredem pensionarii contra rectorem beneficii agitur via ordinaria, idem Gigas *quæstione* 45. *numero* 6. sequuntur Guerreio, *cap* 61. *numer.* 14. Valascus *de jure emphyteotico quæst.* 17. *num.* 19. Joann. Garcia *de expensis & meliorationibus cap.* 11. *n.* 54. Bursatus dicens probabiliorem, & communiorem *dicto consilio* 361. à *num.* 20. Navarr. *consil.* 1. *numer.* 4. *& consilio* 2. *numer.* 3. *& quinto de solutionibus* dicens receptiorem, & stylum curiæ id habere. Joann. Gutierrez *dicto cap.* 1. *numer.* 111. *& sequentibus* dicens veriorem, & communem, atque proinde tenendam in judicando & consulendo, & Vincent. de Franchis *decis.* 107. *num.* 15. *&* 16. Quintanadveñas *libro* 1. *cap.* 8. *numer.* 5. *& libro* 2. *numer.* 44. Surdus *consilio* 254. *numer.* 19. Salcedo 1. *parte decis.* 149. Zerola *in praxi Episcopali* 2. *parte verbo pensio*, §. 7. *& verbo pensionarius*, §. 1. & Zechus *de benef. & pension. cap.* 11. *nu* 8. *vers.* 3. *cap.* 13. *num.* 8. *versiculo hinc infertur*, & Simon de Pratis *de interpretatione ultim volunt. lib.* 4. *dubitatione* 11. *nu.* 31. *pag.* 359. & Collator *lib.* 3 *cap.* 1. *num.* 8. *in pragm. agricol.* Vasconcellos *divers. juris arg. lib.* 2. *cap.* 14. *à nu.* 23. Leo *in Thes for. Eccles. cap.* 22. *nu.* 52. *&* 53. Gratian *disceptat. forens. cap.* 94. *à n* 51. Ugolin. *de offic. Episc. n.* 50. §. 17. *n.* 3. Molina *de just.* 2. *tom. disp.* 524. *circa fin.* & Azor. 2. *p. lib.* 8. *quæst.* 14. *&* 15. *& c.* 13. *q. ult.*

Contrarium tenet Gambarus *d. lib.* 6. *q.* 10. *ex* 292.
193 *n.* 428 † cum quo tenet Flam. Parif. *lib.* 6. *quæst.* 3.
num. 19.

Hæc quæstio fuit in Rota controversa, & olim nondum decisa ob varietatem Dominorum, ut refert Cassadorus *decis.* 3. *num.* 2. *& decis.* 4. *numer.* 3. *de location.* & Gambarus *dicto num.* 528. nam Domini nunquam voluerunt resolvere quod debeatur à successore ne in dies peteretur, Achilles *decis.* 451. *seu* 3. *de pension.* & quod Rota nunquam voluit judicare successorem teneri ad pensiones per prædecessorem non solutas, testatur Crescen. *Decisione* 3. *de solutionibus ad finem*, & Antonius Augustinus *lib.* 3. *decis.* 12. *quæ est* 3. *parte diversorum*, *libro* 3. *decis.* 182. quod non solet Rota procedere contra successorem refert Bursatus *dicto nu.* 20. & Flamin. Parif.
194 *dict. lib.* 6. *quæstione* 2. *num.* 103. quamvis idem †
Bursatus *ibi num.* 32. & Flamin. Parif. *lib.* 1. *quæst.*
8. *num.* 40. dicant Rotam quandoque judicasse con-
tra successorem *in decis. prima tertia*, Achilles *de*
195 *pensionibus.* † Quæ tamen decisiones nihil faciunt:
nam dicta decis. prima non agit de hoc, & tertia lo-
196 quitur in casu speciali, melius faceret † decisio Pu-
tei 189. *lib.* 2. *nu.* 4. ubi dicitur quod Rota admitte-
bat dictum Gigantis, ut contra novum possessorem
possit agi, quando novus possessor posset recurrere
contra hæredes percipientis, &c. quam refert & se-
quitur Joan. Gutierrez *supra num.* 112. ex qua de-
197 cisione † Salustius Tiberius *in practica auditoris ca-*
meræ lib. 3. *cap.* 3. *num.* 24. inquit retroactis temporibus audivisse, quod pensionarius possit agere contra novum possessorem beneficii pro pensionibus antea decursis, quando tamen novum possessor possit regressum habere contra hæredes percipientis. Sed revera in dicta decis. Putei id dicitur pro responsione & satisfactione argumenti.

Jacobus Buca, *in tractatu de stylo curiæ auditoris ca-*
198 *meræ*, *c.* 24. in hac † quæstione ait vidisse teneri, &
observari per R. P. D. Nicolaum de Picolominibus, tunc locum tenentem Domini auditoris, videlicet quod successor teneretur etiam ad solvendas pensiones decursas tempore sui prædecessoris, dummodo is cui est assignata pensio, probet se fuisse in possessione percipiendarum dictarum pensionum, & à Domino Sagante famoso procuratore dictæ curiæ ita audivisse fuisse judicatum R. P. D. Simoneta tunc auditorem Rotæ in quadam causa pro R. P. D. Andrea Libo Episcopo Terracinens. superveniente postea D. Carolo Baccio Aretino, qui in locumte. D. Tribunali, & ipso adhuc dubitante super hujusmodi processu, se contulisse de suo mandato ad R. P. D. Cassadorum auditorem Rotæ, à quo habuit tale responsum, quod erat verum quod Rota tenuerat alias, uti proximè dixit, & ita fuerat judicatum, sed postea mutavit aliqualiter sententiam, videlicet, quod fieret discussio contra hæredes primi debitoris, &c. Sed si tales hæredes fuissent reperti non solvendo in subsidium, Rota procedebat contra successorem in dicto beneficio, pro pensionibus debitis per dictum suum prædecessorem, quia ista actio non sequitur personam, sed rem, hæc Buca.

Et quidem Rota jam tenet successorem teneri si fa-
ctæ fuerint diligentiæ † contra prædecessorem, aliàs 199
non, ut in una Hispalens. pensionis de anno 1577. coram illustrissimo Blancheto, in qua Domini dixerunt: *Didacum reintegrandum pro tota summa, attentis diligentiis factis contra prædecessorem, ut fuit resolutum in una Brixiens. pensionis coram D. Grato*, quam decisionem adducit Pacificus *Salviano interd. d. capite* 99. & in alia Hispalens. pensionis coram eodem Dom. Blancheto, in qua 5. & 23. Martii 1582. fuit dubitatum, quod licet successor teneatur ad pensiones decursas tempore prædecessorum factis diligentiis, tamen durum videtur extendere ad septimum successorem, & ex *decis.* Putei & Mohed. *allegatis*, ut quod prædictæ diligentiæ, de quibus ibi, essent sufficientes, & quod pensio erat jam extincta per contractum matrimonii, ut in *decis. Pacifici de Salviano interd* 200. *&* 98. Et tandem 14. Maii ejusdem anni Domini censuerunt dict. Matthæum Vasquez non teneri Dom. Melchiori de Rio ad solutionem pensionis sibi per prædecessorem D. Matthæi debitæ super fructibus canonicatus & præbendæ Ecclesiæ Hispalensis, ex eo, quia tempore adepti canonicatus hypotheca super ejus fructibus erat extincta, & fructus liberos Dom. Matthæus reperit, ut benè per Gigantem *consil.* 150. *num* 9. 15. *&* 16. nec obstare, quod reservata sit pensio cumulativè super omnibus fructibus, non autem distributive super fructibus cujuslibet anni, quia reservatio non est attendenda postquam pensio est extincta, & accedere ex abundanti, quod diligentiæ Melchioris visæ sunt Dominis admodum turbidæ. Et
in una Cæsaraugustana † pensionis 19. April. 1592. 200
coram Illustrissimo Pamphilio in qua fuit resolutum, Non posse sustineri sententiam auditoris cameræ, quatenus condemnat Pastranam ad solutionem pensionis pro termino Nativitatis S. Joannis Baptistæ anni 1588. quia prætendit illam deberi à Pastrana tanquam à successore Joannis Laurentii, & cum non constet ne constare possit, de aliquibus diligentiis contra Joann. Laurentium, qui obiit ante diem solutionis, frustra molestatur successor, quem non factis diligentiis contra prædecessorem Rota nunquam voluit condemnare ad solvendas pensiones decursas tempore prædecessoris Cassadorus Crescen. Achilles, Puteus, & Anton. Augustinus supra, idem Puteus *decisio. ultima de officio ordinarii in fin.* & Ant. Augustin. in Epitome, titulo de solutione pensionis §. 21. & tanto magis quia Joannes Marcus, qui petit dictum terminum, est hæres Joannis Laurentii, contra quem tanquam hæredem potuisset successor venire, si solvisset, ad notata per Puteum *dicta decis.* 189. *num.* 4. Neque deberi illum terminum à Pastrana tanquam ad ipsum spectantem, qui cum in reservatione pensionis sub die prima Decembris caveatur, quod solutio incipiat in sequenti festo Nativitatis Joannis Baptistæ, clarè colligitur deberi pro

tempora

tempore præterito, & sic spectat ad Joannem Laurentium prædecessorem Pastranæ, qui percipit fructus usque ad diem 20. Junii 1588. quo obiit sunt illi debita ratione constitutionis synodalis quæ statuit attendendam ratam temporis: quam decisionem ponit ad literam Pacificus *de Salviano interdicto decis.* 97. & refert Gratian. *d. cap.* 44. *à num.* 59. & sequitur idem Pacificus *dicto tractatu inspect.* 3. *cap.* 4. *ex num.* 199. ad notata *in c. fin. §. porro*, ubi Geminianus sub *num.*4. Francus *num.*3. *de officio ordinarii in* 6. Gigas *quæst.*39. *num.*7. &c. Et novissimè in una Corduben.
201 pensionis 17. April. 1600. coram † illustrissimo Seraphino fuit resolutum: Successorem in beneficio non teneri solvere pensiones decursas tempore prædecessoris, nisi factæ fuerint diligentiæ contra prædecessorem, neque etiam teneri ad decursas tempore suo si fuit impeditus uti frui fructibus beneficii quories reservatio pensionis non habet clausulam, habita vel non habita. De qua clausula vide Flamin. Paris. *dict. lib.* 6.
202 *quæstion.* 2. *ex n.* 145. † & decis. Hispalen. pensionis 11. Junii 1609. coram Dom. Lancelloto *supra* relatum *num.* 182. quæ sententia videtur sequenda, tanquam stylus Rotæ, quæ facit jus etiam extra curiam, juxta *dicta supra num* 87. *&* 88. *& infra* 5. *pag. cap.*1. *num.* 535. *& cap.* 3. *num.*239. & pro eo facit quod de censibus ait Solis *lib.* 3. *capitulo ultimo*, *numer.* 3. *&* 2. *tomo ibidem nu.*2. cum aliis quos allegat. Quamvis in rigore & puncto juris verior videatur dicta sententia Gigantis.

203 Sed an sufficiat facere diligentias † contra hæredes, & bona prædecessoris, videtur quod sic, cum repræsentent ipsius personam, ut per Bucam, *suprà* & Salustium Tiberium, *dict. libro* 3. *numer.* 24. qui ait postmodum audivisse Rotam sententiam mutavisse, & tenuisse, quod contra modernum possessorem non agatur pro dictis pensionibus, nisi factis prius diligentiis contra hæredes, *ut in d. Hispalen. pensionis*, *&c.* & per Leonem in Thes. for. Eccles. *cap.* 12. *nu.* 53. similiter dicentem in d. Hispan. pensionis de mens. Decembr. 1577. firmatum successorem in beneficio ad pensiones decursas tempore antecessoris non teneri nisi facta cum prædecessore, vel ejus hæredibus diligentia de illis consequendis, quamvis decisio Cæsaraugustana videatur facere in contrarium. Et in una Canariens. pensionis 15. Januar. & 17. Novembris 1597. coram Domino Gipsio fuit dictum quod successor tenetur ad solutionem pensionis pro terminis decursis tempore alterius Episcopi facta diligentia contra hæredes prædecessoris. Et novissimè in causa Toletana pensionis 13. Jun. 1608. coram Dom. Peña, quod successor in beneficio non tenetur ad terminos decursos tempore prædecessorum, nisi probentur diligentiæ factæ contra ipsos. Et successor fuit condemnatus ad solutionem terminorum decursorum tempore prædecessoris, factis tamen prius diligentiis contra ejus hæredes & bona si extarent. Unde Rota clarè vult sufficere diligentias contra prædecessorem vel ejus hæredes & bona. Ista tamen æquitas & stylus Rotæ cessat post factam à successore solutionem, seu oblationem de solvendo; non enim potest repetere, seu recusare solutionem oblatam ex eo, quod non fuerint factæ diligentiæ contra prædecessorem, ut per Rotam in una Oscen. & Barbastren. pensionis 19. April. 1602. coram domino Lancelloto, in qua dictum, quod capitulum tenebatur, &c. R. pensio. 11. & in Nazarena pensionis 15. Januar. 1607. coram domino Coccino fuit etiam dictum, quod licet Rota nunquam voluerit admittere, quod successor qui non habuit fructus, teneatur ad integram pensionem, ut per Cass. *decisio*.4. *num.* 4. *de loc.* Cresc. 3. *de solut.* Put. 189. *nu.*2. *lib.*2. nisi priùs factis diligentiis contra illum qui fructus percepit, ut in Hispalens. pensionis 16. Decembr. 1578. coram Dom. Blancheto, & in dict. Barbastrens. Tamen stylus Rotæ procedit ex quadam æquitate, quæ cessat ex quo successor jam solvit, &c.

Et pensionarius, tanquam creditor † præfertur 204
Ecclesiæ Cathedrali, in Pontificali, & ornamentis pro pensionibus decursis sibi debitis ab Episcopo defuncto, nam omnia ornamenta sive consecrata, & benedicta, sive non, quæ reperiuntur in dominio prælati tempore obitus, & eo vivente non sunt donata & applicata Ecclesiæ, cadunt sub hypotheca, & sunt obligata pro debitis Episcopi contractis, non obstante Bulla Pii V. 44. quam ponit & explicat Navarrus *de Spoliis* §.8. Et Joan. Gutierrez *practicarum lib.* 2. *quæst.* 94. *n.* 4. & Eman. Rodriguez *in summa* 1. *tom. cap.* 23. *conclus.* 4. *& quæst. reg.* 1. *tom. quæst.* 30. *articul.* 13. *additio sum. Bull. Quaranta verb. spolia clericorum*, & D. Did. de Covar. *in resp. manuscripto circa dict. Bullar. Pii V.* † & ita fuit resolutum in una Canarien. 205
pensionis 4. Novembris, & 18. Decembris 1598. coram Dom. Gipsio contra capitulum & Ecclesiam Canarien. pro D. Card. Deza, qui veniebat pro pensionibus debitis ab Episcopo defuncto, contra ejus bona, & quia illa non inveniebat contra Cathedralem pro Pontificiali, quamvis antea coram eodem 11. Decembris 1596. & 15. Januar. & 17. Novembr. 1597. fuisset tentum, contra dictum Cardinalem, & decisum, Pontificalia Episcopi, hoc est, ornamenta deputata ad cultum divinum, quæ Ecclesiæ debentur ex d. Bulla Pii V. non cadere sub hypotheca neque esse oblata pro debitis Episcopi, nec pro pensionibus, a qua resolutione Domini recesserunt, dicta die 9. Novembr. & 18. Decembr. 1598.

Quintò ex dicta diffinitione, infertur ad illam quæ- 206
stionem, an pensio constituta super fructibus & distributionibus præbendæ pro tempore vacationis ipsius præbendæ, seu quo beneficiatus non lucratur ob non residentiam vel alias, sit solvenda à capitulo illos percipienti. Et videbatur vera pars affirmativa † ex 207
quo pensio est constituta, super fructibus & distributionibus præbendæ, & est onus reale, atque ideo cum illo onere videntur ad capitulum pervenire, facit Consilium *Romani* 388. quod sequitur Gigas *quæst.*51. & Bursatus *dict. consil.*361. *n.* 17. & Rot. *decis.* 102. Farin *in Cusentina confidentia coram domino Orano circa fin.* D. Cardinal. Tusch. *conclus.*263. *&* 264. *lit. P.* & Pacificus alios citans *de Salviano interd. inspect.* 3. *&* 4. 184 *& sequent.* & novissimè videtur in terminis *consil. Unamesini* 267.

Pro negativa verò quæ † communiter tenetur in 208
Hispania, facit; quod hujusmodi pensio est reservata super fructibus & distributionibus dictæ præbendæ, quales non sunt illi fructus, & distributiones, quos capitulum tunc percipit, cum præbenda non habeat fructus in absentia, sed capitulum, & beneficiati residentes illos percipiunt jure proprio, & per jus accrescendi, seu potius, non decrescendi, Navarr. *cons.*20. *n.* 3. *de celebration. missarum.* Zerola *in praxi* 2. *parte verbo Canonica.* §. 8. nec capitulum est successor in præbenda, unde cessat ratio contraria, quæ militat in pensionibus impositis † super fructibus beneficiorum, ha- 209
bentium fructus in absentia, & tempore vacationis, qui transeunt cum suo onere, si ad aliquem jure speciali pertineant; ut servatur in pensionibus Episcopatuum, quas solvit Camera Apostolica, quæ fructus percipit tempore vacationis.

Et militat, etiam ubi Canonicus † vigore statuti vel 210
alias, tenetur dare capitulo medietatem fructuum suæ præbendæ primorum annorum, cum tunc capitulum illos percipiat non jure proprio; sed tanquam alterius ad quem spectabant ratione suæ præbendæ, & residentiæ, *ut per Gigantem q.*89. & Joan. Guttierrez *d. c.* 1. *n.*119. *&* 123. & secus si statutum diceret, quod Canonicus non lucraretur illam medietatem fructuum primorum annorum.

Et hanc partem negativam tenent † Joann. Gu- 211

tierrez *d. cap.* 1. *ex num.* 109. & Navarrus *d. consil.* 1. *de solutionibus alias* 49. *de præbendis.* & in eadem inclinat *consilio* 3. *eodem tit. de solution.* ubi ait duos Doctores eruditissimos defendisse pensionem prædictam deberi à capitulo, & latè Gonzalez, Mendes, Vasconcellos *diverf. jur. arg. lib.* 2. *cap.* 14. *num* 34. Alexand. Moneta *de distrib. quotid. part.* 3. *quæst.* 8. 3. *conclus. à n.* 17. *& de optione c.* 7. *nu.* 34. Et novissimè Gratian. *discept. for. c.* 166. *n.* 17.

212 Additque Joan. Gutierrez *ibi* † *nu.* 120. consuetudine etiam immemoriali juvari posse capitulum ad non solvendam prædictam pensionem, cum nunquam aut raro à capitulis petatur hujusmodi pensio, sed à modernis possessoribus, à quibus posse peti cum perceperint fructus talis præbendæ, vel per eos steterit, ex quibus illam commodo solvere possint tradit Navarr. *d. cons.* 1. Et sequitur dicens probabile Alexand. Moneta *d. q.* 8. *n.* 27.

213 Sed dato, quod capitulum non † teneatur ad illius solutionem, videbatur, neque etiam successorem, seu possessorem teneri, cum non posset habere recursum contra capitulum, quod percepit fructus & distributiones illius temporis, *ex dicta decis. Crescent.* 3. *de solutio. & d. decisione Pute.* 189. *lib.* 2. quam sequitur idem Gutierrez *num.* 112. & Salustius Tiberius supra, *& ex dicta decisione Corduen. de quibus illatione præcedenti*, at stante dicta consuetudine rectè videtur posse peti à modernis possessoribus sive capitulum teneatur, sive non, etiam non factis diligentiis contra capitulum.

214 In hac difficili & gravissima quæst. † Rota in una Romana pensionis 4. Junii 1593. coram D. Lita tenuit partem affirmativam, nempe, pensionem impositam super distributionibus canonicatus deberi pensionario ex portione dicta Canonicatus pro rata temporis, quo Canonicatus non inservivit & alii clerici illam perceperunt eo quod Papa imponit pensionem super distributionibus Canonicatus, eas principaliter gravando, & considerando servitium Canonici qui non principaliter, sed in consequentiam dicitur pensione gravatus, ex eo quod obtinet d. Canonicatum, & quod pensio onus reale est, neque obstare quod Canonico non inserviente distributiones acquirantur inservientibus respectu illius portionis, quæ tangit ipsam pensionem.

215 Quod confirmo, nam si pro pensione † esset reservata certa pars fructuum & distributionum Canonicatus, illa non acquireretur capitulo, seu inservientibus, ut constat, ergo nec respectu portionis & quantitatis reservatæ.

216 Et quod capitulum teneatur solvere pensionem † pro tempore quo percepit distributiones Canonicatus, ut fuit resolutum in dicta Romana, fuit etiam dictum in una Reatina pensionis 13. Maii 1598. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. & tradit post hæc Gonzalez *gloss.* 5. §. 5. *à num.* 44. dicens quod prius fuerat idem tentum per D. Pamphilium in una causa Burgen. pensionis 29. Octobr. 1591. cujus votum vidi, & summa Bullarii Quarantæ *verb. distributiones quotidianæ ad finem.*

Et Gregorius 13. anno sexto 1578. dedit breve, ut
217 capitulum † Elboren. solveret certam pensionem impositam super distributionibus cantoriæ illius Ecclesiæ, tanquam ab eo debitam, qui forte est casus d. consilii Navarri primi solutionibus, ubi loquitur de pensione imposita super fructibus, & distributionibus cantoriæ.

218 Et sanctissimus D. noster, † Clemens VIII. anno primo 1592. dedit aliud Breve in favorem D. Alphonsi Coloma, nunc Episcopi Cathaginen. ut capitulum Ulisbonen. solveret ei pensionem sexcentorum ducatorum impositam super Canonicatu illius Ecclesiæ, uti ab eo debitam, cum perciperet distributiones Canonicatus, super quibus pensio est imposita, & est onus reale non obstante quod illas percipiat capitulum jure accrescendi, vel non decrescendi, ut in brevi dicitur. Quæ declarationes, & brevia maximè urgent pro ista parte *ad c. in causis de re judicata est, l. fin. C. de ubi legib. D. cap. distinctione d. c. multi* 2. *quæ.* 1. *cap.* 16. *quæst.* 3. *c. ex multa, de voto*, Felin. *Rubr. de rescriptis n.* 1. Sarnen. *in proœm. reg. cancell. quæst.* 2. *ad* 1. *fundam. par. negativæ, versicul. quibus adde.* Nav. *consil.* 28. *de præb. num.* 1. *& consil.* 48. *de sentent. excomm. nu.* 4. Alex. Monet. *de decim. cap.* 9. *n.* 29. Vill. *l.* 1. *tit.* 1. *lib.* 2. *jud. n.* 7. *&* 5. Burgo de Paz *in proœmio legum Tauri à n.* 450. & Thom. Sanchez *de matrimon. lib.* 2. *disp.* 31. *n.* 6. & Gab. Vazq. 1. 2. *tom.* 2. *disp.* 157. *à n.* 37. Lorca 1. 2. *disp.* 18. *de legib. in dub. append.* Salas *de leg. disp.* 2. *sect.* 8. Suar. *eod. trad. de legib.* 3. *lib. c.* 15. *à n.* 11. præcipue *n.* 22. *& lib.* 4. *c.* 14. *à n.* 3. Marquez. *del Governador Christiano lib.* 1. *c.* 30. *pag.* 186.

Nec placet satisfactio Vasconcellos *d. cap.* 14. *n.* 48. respondentis dicto Brevi Elboren. Papam ibi non definiisse aliquid de jure, nec sententiam tulisse, cum nulla pars audiretur: nam cum rescribat & respondeat de jure, jus generale consistit ex allegatis.

Unde Joann. Gutierrez *d. cap.* 1. † *n.* 123. *in secunda Editione*, ait post primam editionem accepisse, 219
Romæ in hac quæstione diversum censeri & instanter agi nomine Ecclesiarum Cathedralium Hispaniæ, ut de causa in Rota disputetur, & in earum favorem decidatur, ideoque in re hac se subjicere declarationi sedis Apostolicæ, Sanctique Palatii auditorem, prout & ego facio.

Hactenus tamen non est aliud † decisum, seu de- 220
claratum, quamvis pro parte dictarum Ecclesiarum fuerit facta instantia, pro declaratione cum Sanctissimo Domino nostro Clement. VIII. qui id commisit cuidam congregationi, & audita ejus consultatione & informatione, tandem respondit, non convenit, ut in actis congregationis status Ecclesiastici, Ann. 1602. Et post hæc in una Colimbriens. pensionis de ordine ejusdem Clementis V. proposita 28. Januar. 1605. coram illustrissimo Cardinali Millino idem Rota resolvit & confirmavit allegans dictum Breve Clementis, *ut in decisio. sequent.* 147. Idem etiam fuit dictum in Com. pensionis de anno 1606. infra adducta num. 231. & novissimè Cevallos *lib.* 4. *quæst.* 1. *seu* 897. *à nu.* 505. tenet cum Rota in dict. Rom. & Burg. pensionis, & Gonzalez *suprà*, istam sententiam, quod si canonici sint absentes à suis canonicatibus, ita quod fructus vel distributiones accrescant capitulo per jus decrescendi, vel non decrescendi, adhuc pensio debeatur per capitulum pensionario, & quod non valet consuetudo in contrarium, cum potius sit quædam vis, ut tradit Crescent. *decisio.* 3. *titul. de solut.* Quam sententiam dicit verissimam, quicquid contrarium videatur sentire Gutierrez *supra*, & ego, inquit, qui tanquam canonicus nihil resolvo, prout fecit Gutier. eodem morbo laborans, & Navarr. *consil.* 1. *de solut.* qui palinodiam recantavit *in consil.* 3. *ejusdem titul.* prout authoritatem aliorum Doctorum. Et quod cum casus ita de facto contigisset in canonicatu Licent. Valdiviessi cupiens capitulum Ecclesiæ Toletanæ sine damno partis hujus rei veritatem investigare, consuluit suos advocatos, & canonicos Doctorales, qui omnes, inter quos ipse, unanimiter resolverunt, dictum capitulum teneri ad solutionem pensionis impositæ super dicto canonicatu, cujus fructus stabant in mensa capitulari per jus non decrescendi. Et quod in ea causa est resolutum, fuit in alia per eum judicatum tanquam assessorem executoris cujusdam Bullæ pensionis, & causa declarata per viam violentiæ ad curiam Vallisoletanam, & propter Senatorum variis sententias ad alios auditores transmissa, tandem fuit declaratum dictum executorem vim non facere in executione suæ sententiæ, &c. Hæc Cevallos contra quem advertendum est, male allegare Crescentium d. decis. 3.

qui

qui non loquitur de hujusmodi consuetudine, nec de pensione imposita super distributionibus & fructibus qui residendo lucrifiunt, sicut etiam malè allegat. Rom. *d. consil.* 388. dicens consuluisse pro sua opininne, cum tamen non loquatur de hujusmodi pensione. Malè etiam ait Navarr. palinodiam recantasse *in d. cons.* 3. propter authoritatem aliorum Doctorum, malè hærere, quam tumultuatè judicare. Malè etiam ait me videri sentire contrarium & tanquam canonicum nihil resolvere, satis enim sentire insinuavi quod debeatur à capitulo dicta pensio proximè stantibus dictis declarationibus & Brevibus Gregorii & Clementis propter dictam prætensionem Ecclesiarum Hispaniæ dixi cum Gutier. me subjicere declarationi sedis Apostolicæ facrique palatii auditorum.

221 Sed supposita parte affirmativa, † nfiert se difficultas, an obligatio solvendi dictas pensiones incumbat solum capitulo, an verò etiam singulares de capitulo, nempe beneficiati residentes ad quos pervenerunt fructus, & distributiones præbendæ, super quibus pensio est reservata, pro parte quam percipiant teneantur ad solutionem dictæ pensionis.

222 Et videtur dicendum obligationem † solvendi hujusmodi pensionem, principaliter incumbere capitulo, tanquam distributori seu dispensatori mensæ communis, nec teneri ad solutionem, singulares qui dictos fructus, & distributiones à capitulo percipiunt, ex quo ad eos non spectat dicta distributio, & debitum à capitulo non est debitum à singulis capitulis *l. sicut, ff. quod cujusque universitatis nomine.* Navarrus *consil.* 9. *de sententia excommunicationis, num.*6. & 7. Gonzalex *gloss.*37. *nu.* 26. Roder. Suarez *allegat.*26. *num.*1. & *ibi.* Valdes *in addit.* alios allegans, Anton. Gabr. *conclus.*1. *quod cujusque univers. nom. n.*6. Ugol. *de censur. tab.*4. *cap.*12. §.2. & Suarez 5. *tom. de censur.*

223 *disp.* 28. *sect.*3. *n.*5. † quamvis videatur posse contra eos agi hypothecaria uti possessores illius partis, quamdiu fructus ipsos & distributiones non consumpserint, sed eos habent in specie: juxta dictum consilium Romani 328. & tradita per Caccialupum *de pensionibus quæst.* 9. & Gigantem *quæst.* 51. etiam non facta excussione contra capitulum pro parte pensionis eos contingente & absque eo, quod possint habere recursum contra ipsum capitulum, pro ea parte, quam solverint, cum pars fructuum & distributionum d. præbendæ contingens pensionem, fuerit eis ab ipso capitulo absque necessitate gratis, & indebitè distributa.

224 Sed ista resolutio videtur † intelligenda in distributionibus ita constitutis, ut singulis, seu cuilibet interessenti detur certa & diffinita quantitas, in quibus non est jus accrescendi, sed portio absentis remanet in mensa capitulari, ut sumitur, Covarru. *lib.*3. *variarum cap.*13. *num.*7. Joan. Gutierrez *dicto cap.*1. *n.*107. & dicamus *infra* 3. *part. cap.* 2. *n.* 444. & in fructibus principalibus, & Glossa præbendæ, in qua licet sit jus accrescendi seu non decrescendi, ut *ibi* per Covarruviam & Joan. Gutierrez, tamen non accrescit immediatè, & determinatè, beneficiatis residentibus, sed portio absentis remanet in ipsa mensa communi dividenda per Capitulum inter beneficiatos residentes pro Rota: & in fructibus, seu obventionibus, quæ statim cum obveniunt, dividuntur inter præsentes: secus verò videtur in distributionibus,

225 † ita constitutis, ut certa quantitas sit assignata interessentibus horis, nam cum in his portiones absentium immediatè, & determinatè accrescant interessentibus, & ad illos spectent: *cap. primum de clericis non residentibus in* 6. ita quod restitutio de illis facienda, debeat fieri ipsis interessentibus & non mensæ capituli, ad Navarrum *consil.* 54. *nu.*1. *de sententia excommun.* Emanuel Rodriguez *in bulla compositionis num.*16. Enriquez *in summa lib.*7. *cap.*36. §.4. & *citatur infra tertia parte, cap.* 1. *num.*35. videntur accrescere cum suo onere, atque adeo canonici ad quos illæ spectant, tenebuntur pro Rota solvere pensionem, etiamsi eas consumpserint, ut videtur velle Rota *in dicta Romana.*

Sextò infertur ad illam quæstionem † an excommunicatus seu suspensus, qui fructus beneficii non percipit propter excommunicationem, seu suspensionem, teneatur de suo solvere pensionem, an verò sit solvenda ex fructibus per eum amissis? Et dicendum est, solvendam esse ex fructibus, † cum super illis sit imposita, & sit onus reale, & idem est in subsidio vel alio onere imposita super fructibus, ita Covarruvias *lib.*3. *variarum, cap.*13. *n.*8. *vers.*12. *ad finem.* Didacus Perez *in leg.* 1. *titulo* 5. *lib.* 8. *ordinamenti*, *vers. est etiam aliud*, Ugolinus *de censuris tabula* 6. *cap.*12. *circa finem*, & novissimè Suarez 5. *tomo de censuris, disput* 13. *sect.*2. *nu.* 24. & est Glossa *in leg. inter quot* §. *damnum. ff. de damno infecto, verbo percipienda, in fin.* quam sequitur Baldus *in l. g. ultima, nu.* 1. *C. de bonis authoritat. judicis possident.* & *ibidem.* Cumanus. 226 227

Quamvis contra eam teneant Bartolus, Albericus, † Angelus, & Paulus *in dict.* §. *damnum*, & Bellenzi. loquens in charitativo subsidio, *quæst.* 33. & in proposito, Gigas *quæst.*64. & Toletus *in summa lib.*1. *capite* 13. *in fine Romana editione*, qui dicunt excommunicatum debere solvere de suo, cum sua culpa excommunicatus sit. Sed ista ratio non obest, † tum quia pensio non est imposita super persona, sed super fructibus, qui transeunt cum suo onere ad quemcunque pertineant, tum quia in excommunicato culpa non est immedista causa non percipiendi fructus, sed ipsa excommunicatio, quæ est pœna culpæ, & sic non imputatur ei, *cap. quia diversitatem, de cessione præbendæ*, & ibi Abbas *n.* 11. 228 229

Unde etiam convincitur sententia Joan. Gutierrez *dict. cap.*1. *n.*124. † & *sequenti.* qui sequitur & admittit sententiam Gigantis in pensione imposita super fructibus, & distributionibus Canonicatus, & præbendæ, quæ non habet fructus in absentia, quia tunc, inquit, propter culpam & excommunicationem beneficiarii nulli sunt fructus suæ præbendæ, ex quibus sua pensio solvatur, *juxta opinionem, de qua illatione præcedenti*, quod etiam in fortioribus terminis tenet Alexand. Mon. *dict. quæst.*8. nam cum non perceptio ei non imputetur culpæ, si capitulum non tenetur ad solutionem pensionis, neque etiam ipse excommunicatus videbatur teneri, *ut in dict. illatione præcedenti dictum est.* Imo [illegible] eadem ratione videtur contra Rotam in d. Colimbrien. *suprà adducta n.*220. quod quamvis tunc pensionarius possit agere contra capitulum percipiens fructus & distributiones, non tamen contra excommunicatum & suspensum, qui illos non lucratur procedet illa resolutio Rotæ, quando culpa titularis est immediata causa non residendi & lucrandi, ut quis cum posset residere & lucrari, non vult: & quando excommunicatus vel suspensus percepit aliàs fructus, ex quibus potest solvere pensionem, tunc enim etiam contra illum pensionarius poterit agere juxta decis. Rota in causa Comen. pensionis 22. Maii 1606. coram D. Marco Montio, quæ sic ait 148. 230

Dices: si non perceptio fructuum † non imputatur culpæ excommunicato, sequitur excommunicatum non teneri recitare horas Canonicas, ad quas ratione beneficii solum alias tenetur, & tamen contrarium tenent communiter doctores, ut per Covar. *dict. versic.* 12. & Suarez *disp.*12. *sect.*2. *n.*15. & *disp.*26. *sect.*2. *n.*1. & *de relig.*2. *tom. tract* 4. *l.*4. *c.*20. *n.*12. & *c.*28. *n.*2. & Novarr. *de orat. c.*7. *n.*16. 231

Respondetur onus recitandi licet sit ratione beneficii † & fructuum, esse tamen personale, à quo non liberatur quis propter excommunicationem, imo hæc est pœna, quam excommunicatio seu suspensio inducit, ut privetur commodo, non verò onere, alias 232

ex culpa commodum reportaret, ut rectè inquit Suarez *ibi, & disput. 17. sect. 1. n. 4. 5 & 6.* & quoad effectum onerum personalium perinde est, quem privari fructibus ob pœnam delicti inquit Suarez *ibi*, ac illos percipere.

Septimò ex d. diffinitione infertur, quod cum pen-
233 sio sit solvenda † ex fructibus beneficii, & super illis sit assignata, debet solvi in loco ipsius beneficii, nisi aliud in reservatione expressum sit, Buca *de stylo curiæ auditoris cameræ cap. 23.* & Gambarus *d. lib. 6. à n. 612.* & novissimè Grat. *discept. forens. cap. 94. à nu. 60.* & fuit resolutum in Aretina pensionis 20. Februarii & 17. Aprilis 1598. coram D. Lita, *ut in decis. 678. no-*
234 *viss. Farin* & si pensionem aut ejus † procurator non esset ibi, aut alias in loco destinatæ solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa, etiamsi non faceret depositum, nec protestaretur Mohedanus *decis. 15. de loc. 10.* Gigas *quæst. 77. à num. 16.* & Mandos. *de signatura gratiæ, titulo de pensionibus, versic. quaero destinata erat*, & alias tradunt Cam. *de caus. privat. emphyt. tit. de causa privat. ob non solutum Canonem, num. 2. & 3.* Alexand. *consil. 92. à nu. 9. lib. 1. & 172. nu. 4. lib. 2.* quod etiam est 4 *lib. 4. & cons. 33. num. 8. & 210. nu. 2. lib. 2.* Dec. *cons. 566.* Afflict. *decis. 316. n. 2.* Tiraquell *retract. lign. §. 15. gloss. 2. n. 10.* Parlad. *lib. 2. cap. fin. 5. part. §. 1. nu. 24.* & curia Philip. 2. *p.* § 13. *nu. 4.* & Rota 806. *noviss. Farin.* quicquid cum Bart. *in leg. cur. si reus ff. de procur.* dicat Neguf. *de pign. lib. 2. part. 3. memb. 5. principali, n. 27.* & Joan. Gutier. *cons. 93. n. 2.* quamvis ad hoc ut sciatur,
235 utrum ille reperiatur † quia erat forensis, deberet fieri proclama, Gigas *n. 18.* & ad effectum clausulæ sine retardatione solutionis pensionis, de qua *infrà à nu. 516.* uti ei satisfiat, requiritur depositum legitimè factum ad tradita per Carrocium *de oblatio. 1. parte quæst. 7.* & Soles *de censibus 2. tom. lib. 4. cap. unic. à n. 1.* ut voluit Rota in causa Abulen. pensionis contra Episcopum, anno 1606. coram D. Lita in qua 24. Aprilis dicti anni coram Domino Lita fuit resolutum depositum factum per Episcopum in manibus Thesaurarii provisore decernente deponi ad effectum solvendi illi, qui habere debuerit, & obligante se Thesaurario, respondere de illo, cum ei mandabitur à dicto provisore sive alio judice sive ostendendo mandatum D. Francisci de Corduba, & constando quod debeat habere, non suffragari propter conditiones Rotæ *divers. 71. p. 2.*

236 Octavò infertur pensionarium † præferendum esse in fructibus beneficii gravati quibusvis creditoribus etiam anterioribus, ut tradit Marchesa *de commiss. 2. part c. 4. de commissione appell. n. 69.* & novissimè Collantes *in pragm. agricolarum, lib. 3. c. 1. n. 8.*

237 Nonò infertur, quod clericus † habens beneficium pensione gravatum non juvatur beneficio *cap. 1.* Oduardus *de soluto.* quoad pensionem, quæ ante omnia solvenda & deducenda est ex fructibus ipsius beneficii, super quibus est imposita, Ludov. Gomezius *in compendio utriusque signaturæ, circa finem & in regula de annali, quæst. 53.* Mathæus Brunus *de cessione bonorum, quæst. 3. principali, n. 16.* Covarru. *lib. 2. variarum, cap. 1. n. 9.* Joan. Gutierrez *de juramento confirmatorio prima parte, cap. 17. nu. 31.* Marchesa *prima parte, cap. 3. de commissione super dilationibus num. 26.* & Collantes *ubi suprà*, Genuen. *in praxi c. 3. num. 10.*

Decimò infertur, quod restitutione fructuum facien-
238 da per condemnatum, † habenda est ratio, & detrahenda quantitas pensionis antiquæ solutæ, licet non alius quam ipse condemnatus consensit, cum non habetur jus in beneficio ob cessionem jurium ei factam ab altero impetrante, Gigas *consil. 124. seu responso 15. de pensio.*

Undecimò ex dicta diffinitione infertur, quod
239 cum pensio † sit ad tempus, expirat & extinguitur morte pensionarii, Caccialupus & Gigas *q. 1.* Corras. *1. part. cap. 4. num. 9. & 10.* Caputaquen. *decis. 303. num. 13. part. 2.* & Flam. Paris. *lib. 6. quæst. 4. num. 3. & 31.* & Leo *in Thess. for. Eccles. cap. 22. nu. 73.* dicens, quod pensio reservetur quoad pensionarius vixerit, & eo mortuo est extincta, &c. nec potest ad
alium † transferri nisi in tribus casibus, primo quan- 240
do in reservatione adest clausula transferendi, ut in
pensionibus pro Palatinis, quæ tamen † non cense- 241
tur per quascunque clausulas generales concessa, nisi speciali mentione facta, Puteus *decis. 342. lib. 2.* Caputaquen. *decis. 303. & 319 part 2. & decis. 100. part. 3.* Rota *decis. 13. lib. 3. part. 3. diversorum*, Chisanen. *decis. 110.* Mandos. *de signatura gratiæ, titulo de translationibus pensionum in principio.* Flam. Paris. *d. quæst. 4. n. 28. cum sequentib. & nu. 49.* & facit *dec.* Putei 524. *n. 3. lib. 2.* & conducit decisio Rotæ in causa Carthaginen. translationis pensionis 19. Janu. 1606. coram Dom Manzanedo, in qua fuit resolutum, quando translatio pensionis est invalida &c. R. pensionis translatio. Et circa istud de oppositione in curia, seu secunda instantia contra jura & scripturas, quod tradit Grat. *in addit. dec. 11. n. 4.* vide decis. Cæsaraugustanam pensionis 4. Julii 1608. coram eodem D. Manzanedo *infrà relata num. 454.* ubi contrarium deciditur, & videtur verius, & tenet Sal. Tib. *in praxi lib. 2. cap. 13. alias. 10. n. 4. & 5.*

Et à solo Papa concedi potest, non † autem à lega- 242
to vel ordinario, Gambarus 1. *lib. 6. n. 225.* & Flam. Paris. *dict. quæst. 4. n. 13. 14. & 15.* & quam clausulam
facultatis transferenti, † ponit Gigas *post finem tract.* 243
de pensio. versic. sciendum est etiam, & Mandos. *suprà versic. clausula potestatis*, & Flam. Paris. *d. quæst. 4. n. 34 & curia Ecclesiastica*, Ortiz de Salced. *à fol. 142.* & formam hujusmodi translationis ponit Gigas *post dictum finem tractatus*, & formularium instrumentorum, *pag. mihi 382.*

Et hujusmodi translatio † juxta clausulam facultatis, 244
fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonico Cathedralis Ecclesiæ, *ad capitulum statutum de rescript. in 6.* Gomezius *n. 25.* Felin. *in cap. pastoralis, de rescript. n. 12.* Achilles *dec. 17.* Caputaqu. 257. *parte 1.* & Zerola *in prax. Episcopali 1. part. verbo dignitas, §. 1. & 2. part. verbo Canonica, §. 3.* Genuen. *in praxi cap. 85. nu. 10.* Et patet clausula facultatis transcribendi, quam ponunt prædicti. Et tenet Gigas *dict. versic. sciendum est etiam*, quicquid dicat Navarrus *consil. 11. nu. 1. de injuriis*, quem sequitur Flam. Paris. *de consider. q. 23. n. 49.* contra quem tamen tenet additio d. consilii, *posita ad fin. consiliorum.*

Non tamen potest fieri coram † Canonico Ecclesiæ 245
Collegiatæ, quia nullo modo potest dici in dignitate Ecclesiastica constitutus, ut colligitur *ex d. cap. statutum, & allegatis*, quicquid alias, si bene memini, tenuerit Rota in Romana seu Adrien. pensionis 2. Decembris 1593. coram D. Pamphilio, de qua fit mentio in Segobien. pensionis *infrà relata num. 257.* & ante in eadem Adrien. coram eodem 20. Octobris ejusdem anni, & postea in Bononiens. translationis pensionis coram D. Millino *infrà adducta num. 257.* Nec obstat quod detur facultas transferendi coram Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Ecclesiarum, ut in specie d. decis. Bononien. quia illa verba *vel aliarum Ecclesiarum*, debent intelligi de aliis cathedralibus, *ex d. cap. statutum*, & aliis allegatis: nam cum canonici Ecclesiæ collegiatæ non sint in dignitate Ecclesiastica constituti non comprehenduntur in tali facultate, nisi exprimatur, ut vidi expressum in quadam facultate transferendi certam pensionem. Segobien. diœces. dicendo, ut quicunque loci ordinarius, seu canonicus cathedralis, vel collegiatæ Ecclesiæ, aut persona in dignitate Ecclesiæ constituta, &c. Et in isto casu poterunt procedere dictæ

decisiones

decisinnes Adrien. & Bonnniens. Obtinens tamen beneficium aut dignitatem in Ecclesia collegiata, bene comprehenduntur in commissione facta personæ in dignitate Ecclesiastica cnnstitutæ, quia est verè dignitas, &c. Et quamvis *dict. cap. statuum*, loquatur de commisstonibus causarum, tamen cum translario pensionis, aut quid aliud, cnmmittitur canonicis, non dicendo, etiam collegiatæ Ecclesiæ, videtur commissum canonicis Ecclestæ cathedzalis, tanquam in dignitate Ecclesiastica constituris, & capacibus commissinnum causarum, maximè quando committitur canonicis, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ut in pznposito: nam ex ista adjectione & ampliatione declaratur verbum, canonicus, ut intelligatur de canonico in dignitate Ecclesiastica constituto. Nec etiam potest fieri transtatio coram alio non contento in facultate & commissione, quamvis in loco ubi fit, non reperiatur, nec reperiri possit ullus de contentis, & transferenti instet mors, cum delegatio sit stricti juris, & non extendatur de persona ad personam: *argum.cap.8.& 9.de officio delegat.* maximè in facto transferendæ pensionis, quæ est odiosa, ut illa Carthagin. translatinnis pensionis *suprà relata n.* 241. & ita consultus respondi circa dict. pensionem Segoviens. diœcesis.

246 Et potest fieri per procuratorem † etiamsi in facultate dicatur: *Tibi ut quicunque loci ordinarius seu Canonicus,&c.* & inferius, *per te eligendum,&c.* regula enim est, posse quem facere per procuratorem, quod per seipsum, nisi in specie sit prohibitum, etiam quod simus in privilegio, ita fuit resolutum in causa Taurioens. pensionis, 18. Aprilis 1561. coram D. Rubeis.

247 Intelligitur autem dicta clausula † transferendi, de prima duntaxat, *ad regulam legis boves,§ hoc sermone, ff. de verbo. significat.* de qua latè Tiraquellus *ibi*, & Felin. *in cap.2. de Treuga & pace à num.*3. & Anton. Gabriel. *de regulis juris consil.* 2. & in terminis tenet Mandos. *suprà versic. rursus si in vim clausulæ*: & fuit dictum in una Oxnmen. pensionis 20. Maii 1598. coram D. Lita, & resolutum, translatione facta a Papa motu prnprio post consumptam facultatem transferendi cnncessam, non manere obligatum fidejussorem, datum ad favorem primi pensionarii, & ejus translatarii, ut in sequenti decisione: Reservata pensione scutorum quinquaginta ad favorem Joan. ab Agnoa, per Sixtum V. super scholastica collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Soria Oxomen. Diœcesis cum facultate transferendi, & aliis clausulis, fuit de dicta Scholastica provisus Fran. del Cerro, qui se obligavit solvere Joanni prædicto, & ejus translatariis dictam pensionem, & alia facere juxta tenorem dictæ reservationis, huicque obligationi accessit uti principalis principaliter, & in solidum Didacus Salinas, Joan. *in artic. mortis constitutus*, dictam pensionem transtulit in persona Thomæ Navarræ, qui Thomas ex post ingressus est religionem, & antequam professionem in ea emitteret, S. Dominus noster motu proprio prædictam pensionem in favorem Melchioris transtulit, & reservavit cum omnibus exemptionibus, obligationibus, cautionibus, & bancariis, & de renovando fidejussoribus aliisque clausulis, & decretis in prima reservatione appositis, in favorem Joan. Puam Thomæ, ipsumque Melchiorem in locum Joannis & Thomæ in omnibus & per omnia, & quoad omnia, perinde ac si pensio ipsa sibi solvi à principio reservata esset, ac cautiones, & alia præmissa pro eo emanassent, subrogavit cum clausula sublata, & prout laicus in literis motus prnprii legitur, hinc Melchior vigore d. reservationis coram auditore cameræ egit contra Didacum de Salinas *pro solut.* dictæ pensionis de renovatione schedulæ bancariæ juxta obligationem alias per eum factam ad favorem Joannis, & translatariorum, obtinuitque contra eum relaxari mandatum executivum pro prædictis, à quo Didacus appellavit, & obtinuit causam in Rnta hic committi cum clausula si quid exequendum exequatur. Unde hoc dato per me dubio an mandatum auditoris cameræ ad favnrem Melchioris sit exequendum in casu, & ad effectum de quo agitur Domini utraque parte informante resolverunt non esse exequendum uti nullam, & injustam, moti respectu nullitatis, tum quia de reservatinne alicujus pensinnis ad favorem Melchioris non constat in actis, prnut requiritur pro validitate sententiæ, etiamsi executivè agatur, Achilles *decis.4. de rescriptis, num.4.* Mandos. *ad regul. 3. cancell. quæst. 7. n.2. vers. hinc voluit Rota.* & prout in simili fuit tentum in illa Romana census, 4. Decembris 1595. coram R.P.D. Pamphilio Nec quoad suffragari potest Melchiori, copia illa asserti motus proprii, quæ in extracto reperitur si quidem, quia est copia simplex non recognita, & caret citatione ad dicendum contra, quo fit, ut minimè de actis esse dicatur, nullamque prorsus fidem faciat, ita Doctores *in authentica, si quis in aliquo. Cod. de edendo.* Cassadorus *dec.7.in fine de appellatio.* Cæsar de Grassis *decis.3. n.7. de restitutione spoliatorum*, & Romanus *cons.519. per totum.* Tum etiam quia fuit relaxatum, d. mandatum citatn Didaco, in domn ejus solitæ habitationis, quia cum absens esset, & in actis dimisisset procuratorem, de jure sic citari non debuit, sed ejus procurator, ita Jason. *In leg. furioso nu. 10. ff. de re judicata*, & ante eum Bartolus *nu. 4. & in leg. procuratoribus, Cod. de procuratoribus*, & respectu injustitiæ, quia fuit relaxatum dict. mandatum contra Dicacum, qui nullo modo Melchiori obligatus est pro tali pensione, nam cum fidejusserit ad favorem Joannis de Agnoa, & ejus translatariorum, quæ translatio in ea verificatur, *vulgata lex boves,§. hoc sermone. ff. de verb. sign.* & prout in terminis tenet Mandos. *in praxi signaturæ gratiæ, titulo translationis pensionum, vers. rursus si in vim clausulæ*, non potest idcirco obligatio Didaci extendi ad favorem Melchioris, in quem nullatenus translata fuit pensio dicta pro Joanne de Agnoa, sed per Papam Motu proprio, & postquam consumpta fuerat illa facultas transferendi, concessa d. Joanni, cum fidejussoris obligatio sine novo consensu illius, etiam prorogata a principali non debeat ulterius extendi, *leg. item quæritur,§. qui impleto ff. locati, l. si cum Hermes*, ubi Baldus *Cod. eodem*, maximè de persona ad personam *leg. si unus,§. ante omnia, ff. de pactis*, nec obstare dixerunt domini, quod hæc translatio pensionis, de persona Thomæ in personam Melchioris, fuerit facta à Pontifice Motu proprio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, cum clausulis & decretis, de quibus suprà: si quidem quia prædicta omnia intelligi debent in præjudicium ipsius titularis, ut scilicet prædicta omnia præstare teneatur ad favorem Melchioris, prout prius tenebatur ad favorem Joannis de Agnoa, & ejus translatariorum, secus in præjudicium Didaci fidejussoris illius, ea ratione, quia Papa uti dominus beneficium, potuit beneficium prædictum, titularemque ipsum ratione dicti beneficii, prout voluit prægravare, ad text. *in cap.2 de præbend. in 6.* & notata per Bald. *in leg. scriptum, col. 2. & seq. Cod. de prec. imperatori offerendis, & in leg. qui se patris, col. pen. Cod. unde liberi*, sed hoc idem voluisse facere in præjudicium Didaci fidejussoris, qui se non obligavit ad favorem Melchioris, nec aliquod commodum sentit, ex dicto beneficio credendum est, ad tradita per Alexandrum *cons. 5. num. 24. & seq. lib.1. tom.1.* maxime cum longè diversa ratio urgeat, quoad eum, ut omnibus notum est, nec Papa potuit defectum consensus illius supplere, ut inquit Sarnen. *in compendio, utriusque signaturæ, n. 71. versic. idem est in consensu.* Et tenuit Rota in Compostellana Archidiaconatus 21. Octobris 1577. coram bonæ memoriæ Cardinali Paleoto, quæ est diversorum, *lib.3. par.3. decis.*458. & sine consensu clarum est non induci,

nec

nec prorogari obligationem, *leg.1.§. conventioni, ff. de pactis, l. obligationum substantia, l. quæcunque gerimus, ff. de obl. & act.* Nec obstare dixerunt domini Didaco clausulam sublata & alias, de quibus in d. Motu proprio n quidem, quia ubi consecutivæ gratiæ in Motu proprio contentæ, respectu expressorum tantum operari debent, & ideo ad ipsum non nominatum in d. Motu proprio extendi non debent. Put. *dec. 232. lib. 1.* Cassador. *dec. 10. n. 4. super reg.* quod maximè dicendum est, nec inde emanare solet justitia: unde injustitia & iniquitas consurgat.

Et post hæc tradit Gonzalez *gloss. 11. n. 82.* sicut etiam
248 † facultas retinendi pensionem non obstante matrimonio per pensionarium contracto, intelligitur de primo duntaxat matrimonio, nisi aliud exprimatur Gonzalez *ibi n. 83.* dicens fuisse resolutum in Rota in una Palentina pensionis, 21. Novembris 1596. coram D. Blancheto. Facultas tamen transferendi pensiones nunc & pro tempore reservatas, quandocunque non est restricta ad pensiones tempore indulti reservatas, sed etiam futuras comprehendit, ex dictione, *quandocunque* Ruin *cons. 77 n. 13. lib. 2.* & ex illis verbis, *pro tempore*, denotantibus etiam tempus futurum, Bald. *in cap. cum inter, num. 7. de re jud.* præsertim cum in materia etiam odiosa & alteri præjudiciali, non excludatur in privilegiis lata interpretatio ex proprietate verborum proveniens, Aret. *in l. cum lege post princ. ff. de test.* Calderin. *in cons. 1. in princ. de consang. & affin* & fuit decisum in Carthag. decimarum 20. Decembris 1578. coram D. Bubalo, ita in Bauden. pensionis de mense Januarii 1601. coram D. Peña.

249 Per translationem tamen invalidam † non fuit consumpta facultas transferendi *ad dec. 47. part. 1. diversorum*, ut fuit resolutum in causa Placentina pensionis, 17. Junii 1602. coram D. Corduba.

250 Et an literæ facultatis transferendi debeant † præsentari coram judice, seu executore, vide *infrà 6. part. c. 1. primo dub.*

251 Secundò, pensio potest transferri † etiam si sit reservata, sine clausula transferendi, quando de consensu ipsius pensionarii, & solventis pensionem, transfertur in alium, authoritate Papæ, Ferretus *consil. 53.* Mandos. *supra in princ.* & Flamin. Paris. *dict. quæst. 4 num. 7.*

252 Tertiò potest transferri in vim privilegiorum † concessorum militibus S. Petri, & S. Pauli, & nonnullis aliis officialibus Romanæ curiæ, ut per Mandos. *supra vers. non omittam, & in reg. 19. & quæst. 11. n. 9. &* Flam. Paris. *d. quæst 4. num. 7. & 9.* militibus Piis ut in constitutione 5. & 16. Pii IV. Flamin. *ibi num. 10.* & militibus S. Stephani, ut in constitutione 64. Pii IV.

253 Sed ista privilegia, † & quibusvis aliis militibus concessa sunt revocata per Pium V. constitutione 71. Postea tamen Sixtus V. militibus Lauretanis conces-
254 sit privilegium transferendi pensiones, non tamen † summam 200. ducatorum auri de Camera, nec medietatem fructuum excedentes, ut in constitutione 35. ejusdem Sixti, quæ est videnda. Et aliquando etiam conclaustris conceditur privilegium transferendi, ut in constitutione 32. Sixti V. & tradit Flam. Paris. *sup. n. 12.* & circa hoc vide *dicta infra 6. part. cap. 2. 1. dub.*

Et adverte quod per translationem extinguitur prima pensio, & nova creatur Gigas *q. 74. nu. 3. & 88. num 8.* Mandos. *supra in princip.* Puteus *d. decis. 524.*
255 † *nu. 3. lib 2.* Flam. Paris. *d. quæst 4. n. 7.* & Salustius Tiberius *in practica auditoris Cameræ, lib. 3. cap. 6. audito Vestrium in practica lib. 3. cap. ultimo, n 2.* Et fuit dictum in una Brixiensi pensionis 23. Maii 1594. coram D. Melino, de qua *infra num. 470.* & in dicta Placentina pensionis 27. Junii 1602. coram D. Corduba, & dictum est *supra nu. 55.* Et novissimè tenet Azor *2. part. lib. 8. cap. 10. quæst. 5. & cap. 11. q. 1.* & Gratian. *discept. forens. cap. 113. n. 77.* & ita expressè dicitur in istis facultatibus transferendi, & translationibus, licet contrarium teneat Suar. *de relig. tractat. 3. lib. 4 c. 33. n. 6.* qui ait pensionem non extingui per translationem, & pensionem translatam non esse aliam, sed eandem numero.

In una tamen † Carpentoraten. pensionis 29. Maii 256
1602. coram D. Lancelloto fuit resolutum, quoad effectum, ut sit habenda ratio pensionum impositarum post primam reservationem & facultatem transferendi, pensio translata non potest haberi pro nova, cum in substantia & revera sit eadem, de qua etiam *infra num. 465.* & tradit Gratian. *d. cap. 113. num. 77. cum seqq & cap. 132. nu. 33. & 34.* Vitali. *Clement. 1. §. eadem, num. 3.* de supplenda negligentia Prælatorum: quamvis enim in translatione procedatur, per viam cassationis antiquæ, & novæ reservationis. Tamen hoc procedit ad certos effectus, scilicet mutationis personæ, ut unus solus possit exigere, & ut sciatur per cujus obitum debeat extingui, item quoad viam executivam, & quasi possessionem & alia hujusmodi, non autem respectu substantiæ ipsius pensionis, quæ in substantia est eadem, cum antiqua cum omnibus suis qualitatibus, & ideo quamvis respectu cessationis antiquæ dicatur nova: tamen cum ista cessatio sit correspectiva ad reservationis novæ, per istam novam reservationem non augetur aliquod onus Ecclesiæ, ita ut possit dici nova pensionis impositio, sed solum fit mutatio personæ, & subrogatio unius in locum alterius, Crescentius *decis. 1. de rebus Ecclesiæ*, &c.

Et inde in una Segobien. pensionis, 20. † Maii 257
1598. coram D. Corduba fuit resolutum, quod obligatio fidejussorum pensionum ad favorem nominati, qui tunc temporis eam transtulerat, extenditur ad translatarios: cum cantet, cum omnibus decretis & clausulis in reservatione contentis, & quia translatio pensionis debitæ uni personæ, si in aliam transferatur, non dicitur novum gravamen in personam debentis solvere, sed delegatio solutionis faciendæ alteri, Paris. *consil. 5. num. 86. lib. 4.* & quia principalis se obligaverat in favorem certæ personæ in reservatione ejusdem pensionis nominatæ, & quia schedula Bancaria cantat pro M. & suis translatariis, & fidejussores tenentur ad omne id, ad quod principalis tenebitur, facit *dec. 806. n. 3. part. 1.* & quod potuit fieri translatio, nulla facta intimatione, & quod non obstat, quod translatarius non fuerit præsens translationi, quia sufficit stipulatio facta per notarium pro illo, & apparet de illius acceptatione, per mandatum ad exigendum, &c.

Et 26. Junii ejusdem anni, coram eodem fuit idem resolutum, scilicet constare de valida translatione pensionis ex ipso instrumento translationis, non obstante quod fuerit facta inscio translatario, quia satis videbatur, quod notarius pro eo fuerit stipulatus, & intercessit juramentum, quod supplet absentiam. Gabriel. *de verborum obligationibus concl. 1. n. 69. & 91.* Ultra quod per scientiam subsecutam censeatur inducta ratificatio. Covarr. *in rubrica de testamentis, 3. part. num. 13.* non obstante etiam, quod facta fuerit literis non expeditis, stante clausula, in supplicatione quod sola signatura sufficiat, nec obstare, quod per reg. Sanctissimi Domini nostri, quæ postea supervenit, videatur illi derogatum, cum disponat, quod sola signatura non sufficiat, licet in supplicatione adsit alia, clausula regul. in contrarium non obstante, quæ non extenditur ad futura. Simoneta *de reservat. q. 76. n. 2. & 3.* quia placuit responsio, quod istæ pensiones confidentiariæ ad favorem Itali, cum super illis non expediantur literæ, ut notum est, non comprehendantur sub dict. reg. revocatoria de pensionibus non expeditis literis, & quod opponebatur de translatione facta, coram persona non constituta in dignitate, fuit

sublatum,

ſublatum, quia cantor in cujus manibus fuit facta eſt
2. dignitas in Eccleſia Caſtellaten. ſtante maximè,
quod etiam translatio facta in manibus unius Cano-
nici, alicujus inſignis Eccleſiæ ſufficit, ut voluerunt
domini in una Romana, ſeu Adrien. penſionis; co-
ram Domino Pamphilio, 2. Decembris 1593. Hæc
in dicta Segobienſi, quod obligatio ad favorem no-
minati in penſione extenditur ad translatarios, quia
translatio penſionis debitæ uni perſonæ, ſi in alium
transferatur, non dicitur novum gravamen quoad de-
bentem ſolvere, ſed eſt quædam delegatio ſolutionis
alteri faciendæ, ut in d. Segobienſ. penſionis tradit
Gratian. *deciſ.* 113. *num* 80. prout idem eſſet, inquit
num. 81. quando mutaretur res, ſuper qua fuit cenſus
& hypotheca impoſita: non enim dicitur cenſus ex-
tinctus, ſi fuerit translatus ad alia bona, quamvis bo-
na prius cenſuata fuerint liberata; ideo perinde eſt,
ac ſi à principio fuiſſet factus cenſus in bonis ſubro-
gatis: unde remanet firma prima obligatio, & per
conſequens non ſunt liberari fidejuſſores, quia ſo-
lum fuit facta mutatio rei. Rot. coram R.I.D. Ludo-
vic. Romana cenſus 10. Junii 1603. Idemque eſſet
(inquit idem Gratian. *num.* 82.) in translatione pen-
ſionis de uno beneficio ad aliud; nam reſpectu pen-
ſionarii nihil fuit innovatum, ſed tantum reſpectu
beneficii, ex quo penſio ſolvebatur, ita ut nullum
fiat præjudicium penſionario per hujuſmodi transla-
tionem, cum non agatur de nova obligatione indu-
cenda, ſed de veteri conſervanda: ideo obligatio re-
manet in eodem ſtatu, Rota in dicta Rom. cenſus,
& Auſcul. penſionis 1. Februarii 1593. coram Pamphi-
lio. Hæc Gratian. & inde etiam eſt, quod in transla-
tione Penſionis, ſeu in facultate eam transferendi ſu-
per Eccleſiis Cathedralibus, ſeu Epiſcopalibus, quo-
rum penſiones comprehenduntur in facultate trans-
ferendi quaſcunque penſiones ſuper quibuſvis fructi-
bus quorumcunque beneficiorum, non eſt neceſſaria
derogatio Concilii Lateranen. ut per Rotam in una
Bononien. translationis penſionis coram Illuſtriſſimo
258 Cardinali Millino, quæ ſic ait *deciſ.* 132. † & in trans-
latione penſionis non habet locum reg. de infirmis
reſignantibus, Sarnen. *ibi*, *quæſt.* 16. & Mandoſ. *q.* 11.
Flam. Pariſ. *de reſign. lib.* 52. *quæſt.* 3. *à n.* 53. nec con-
259 ſtitutio de publicandis reſignationibus † Sarnen. *in
regul. de publicandis*, *quæſt.* 10. Gigas *conſilio* 139. *ſeu
reſponſo* 30. *de penſionibus*. & Flam. Pariſ. *lib.* 11. *q.* 4.
num. 28.
260 Alia de materia translationis † penſionum vide per
Mandoſ. *d. tit. de translatione penſionum*, & Ant. Au-
guſt. *in Epitome eodem tit.* Et Flam. Pariſ. *d. q.* 4. *per to-
tam*, & vide *dict. ſupra illatione* 1. *à n.* 51.

Sed circa hanc undecimam illationem, offert ſe du-
261 bium in penſionibus † reſervatis in perſona unius, ad
commodum tamen & utilitatem alterius, ut in penſio-
nibus reſervatis pro Italis ſuper beneficiis Hiſpaniæ,
quæ imponuntur in perſona & capite ut aiunt, alicujus
Hiſpani, propter pragmaticas & leges Regni, per cujus
obitum hujuſmodi penſiones expirent, an per obitum
Hiſpani, ſeu ejus translatarii, an verò per obitum Ita-
li, vel utriuſque.

262 In quo in primis certum eſt Hiſpano non † trans-
lata penſione, aut ejus translatario decedente, etiam
in vita Itali ad cujus commodum fuit reſervata, expi-
rare penſionem, & omnem commoditatem ceſſare, cum
penſio & jus ipſum reſideat penes Hiſpanum, *ex leg.
quidam cum filium*, *ff. de hæredibus inſtituendis*, & fuit
reſolutum in una Hiſpalen. penſionis, de anno 1575.
coram D. Graſſis, *ut in deciſ.* 399. 400. *&* 401. *nu.* 3.
part. 1. *diverſorum*. Anaſtaſius Germo. *de Indultis Car-
dinalium*, §. *ſi verò à nu.* 56. & Flam. Pariſ. *dict. quæſt.
à num.* 61.

263 Nihilominus etiam dicendum eſt, penſionem ex-
tingui, & omnino ceſſare per mortem ejus penes
quem eſt commodum, & ad cujus utilitatem ſervit,
etiam vivente illo in cujus perſona eſt impoſita, ut
Rota & ſtylus ſervat, ita fuit dictum in una Conchen.
pecuniaria, 15. Maii 1587. coram D. Pamphilio, & in
una Conchen. penſionis 2. Maii 1588. coram D. Blan-
cheto: & in una Calaguritana penſionis, 2. Decembris
1598. coram D. meo Corduba fuit reſolutum, conſtare
penſionem fuiſſe reſervatam ad commodum Herculis
ut apparet ex fide Cardinalis de Coſencia tunc Da-
tarii, & ſic per ejus obitum extinctum etiam vivente
Hiſpano.

Unde additio † conſilii Navarri 62. *de ſimonia*, in- 264
quit advertendum, referri in S auditorio Rotæ pronun-
ciatum penſiones, quæ Italo ſuper caput Hiſpani reſer-
vantur extingui, tam per mortem Itali, quàm Hiſpani.
Quamvis in dicta † Hiſpalen. Rota reſolverit non ex- 265
tingui per obitum illius ad cujus commodum eſt im-
poſita, ſi ille alium nominavit in commoditate, vel in
alium eam tranſtulit, etiam ſine aliqua ſolemnitate. &
ſolemni translatione, per reſervatarium facienda in vi-
ta illius, *ut in dictis deciſionibus*, *maxime ultima*. quas
referunt & ſequuntur Anaſt. Germonius, & Flam.
Pariſ. *ubi proxime*.

Sed revera licet jus penſionis reſideat penes eum 266
in cujus perſona fuit reſervata, verior eſt deciſio in
eadem cauſa in Hiſpalen. penſionis facta, coram D. Bi-
narin, 15. Octobris 1571. in qua fuerat reſolutum,
penſionem poſitam in cap. Ludovici, ad commodum
Cardinalis Neapolitani, ceſſare, & extingui per obi-
tum Cardinalis: quia veritas eſt, quod ſi non pro pen-
ſionario, ſed Cardinalis facta eſt gratia, & penſiona-
rio Papa non aſſignaſſet niſi intendiſſet providere
Cardinali, ideo cum totum factum eſſet contempla-
tione ejus, eo deficiente totum perit, *ad legem cum
dotem*, *ff. ad legem Falcidiam*, *leg. ſervo legato*, §. *ſi teſ-
tator*, *ff. de legatis*. Soc. *conſ.* 50. Neque obſtaret, quod
penſio ſicut morte penſionarii ceſſaſſet, & à morte
Cardinalis non deberet expirare, quia reſpondetur
quod eſſet contra mentem Papæ, qui cogitavit face-
re ad commodum Cardinalis, & non perſonæ ipſius
penſionarii, & hoc etiam admittitur, ut vacet per obi-
tum utriuſque cum in perſona utriuſque conſtet,
unius quoad ſubſtantiam, & formam alterius quoad
commodum, conveniens enim eſt, ut altero eorum
deficiente extinguatur, ut minus à jure recedatur &
favore Eccleſiæ ui ſe celerius conſulatur, attenta ma-
ximè rei veritate, juxta *titul. Cod. plus valere quod
agitur*, ubi Baldus *in leg.* 1. *in fine*, *& in l. cum precib.
C. de probatio. &c.*

Quam deciſionem vivæ vocis † oraculo, approbavit 267
Greg. XIII. in plena ſignatura gratiæ, 29. Novembris
1572. in cauſa Hiſpalen. penſionis pendente, coram D.
Groperio inter Joan. Baptiſtam Montoya, contra tranſ-
latarios Gaſparis de Peña.

Et alias in una alia Valentina penſionis † 3. No- 268
vembris 1595. coram Domino Mellino fuit reſolu-
tum, penſionem cenſeri conſtitutam contemplatione
illius qui fuit factus procurator irrevocabilis, & uti
in rem propriam ad exigendum, & transferendum ab
eo in cujus favorem in ſupplicatione fuit reſervata,
qui permiſit illum ſemper exigere, Ruinus *conſil.* 170.
lib. 4. & ſic non poſſe penſionem ſine conſenſu illius
transferre, *leg. in concedenda*, *& leg. ſequent. ff. de aqua
pluvia arcenda*, *leg. id quod noſtrum*, *ff. de reg. jur.* &
quia ille fuit conſtitutus procurator ut in rem pro-
priam ad transferendum, & ad iſtud mandatum re-
ſervatarius tenebatur, ex neceſſitate. ut fuit reſolutum
in cauſa Toletana penſionis. 19. Junii 1595. coram
D. Decano ideo reſervatarium non potuiſſe poſtea fa-
cere penſionis translationem validam, quia actiones
directæ remanſerunt inefficaces, *leg.* 1. §. *fin. ad Tre-
bellianum*, Auferius *in Capella Toloſana*, *& quæſt.* 119.
num. 3. & fuit dictum in Bononien. bonorum de Lu-
paris 11. Aprilis 1578. coram ſanctiſſimo, præterea
etiamſi jus penſionis eſſet radicatum penes reſerva-

tarium,

tarium cum commodum ad alium pertineat sine illius consensu transferre non potest, quia facultas transferendi fuit data contemplatione illius & ad ejus commodum, non obstante decisione Mohedani 28. *de renunciatione*, quia ibi pensionis jus residebat penes eum qui constituerat simpliciter procuratorem ad transferendam pensionem, &c.

269 Circa quam tamen resolutionem, adverto verius videri, quod reservatarius in cujus persona fuit pensio reservata, possit validè eam transferre & cassationi consentire etiam sine consensu ejus, in cujus commodum est reservata, & licet sit constitutus procurator uti in rem propriam ad transferendum; nam adhuc jus pensionis, & transferendi quod est spirituale, seu quasi, est in ipso reservatario, nec potest cedi seu transferri in alium per privatum irrevocabiliter, & quod sit ad commodum alterius, &c. solum facit quod ille teneatur ad interesse si malè versatus est.

270 Probatio autem ad cujus commodum † & contemplationem sit pensio reservata, sumitur ex libro Datariæ, in quo scribuntur hujusmodi pensiones, & quorum contemplatione sunt reservatæ, ut fuit resolutum in una Tarraconen. pensionis de anno 1594. & 1595. coram illustrissimo Seraphino, ut in sequentibus decisionibus, quæ alia etiam continent ad propositum.

Tarraconen. pensionis 10. Octobris 1594.

271 FElicis recordationis † Gregorius XIII. Anno 1582. Contulit Archidiaconatum S. Fructuosi in Ecclesia Tarraconen. R D. Doctori Michaeli Carnicer, reservata pensione scutorum 500. super fructibus d. Archidiaconatus, in persona D. Antonii Joan. Gitonæ, contemplatione tamen bonæ memoriæ Cardinalis Commendorii, & dicto Michaeli obligavit se in forma Cameræ, deditque cedulam bancariam, prout in similibus pensionibus fieri solet, fuit hæc pensio vivo Cardinale soluta, sed post ejus obitum cum prætenderet illustris, & R.D. Abbas Caucus d. Cardinalis sororis filius d. pensionis utilitatem, & commodum ad se spectare & eandem exigere tentaret, ex adverso verò Michaël prætenderet extinctam esse morte Cardinalis, tandem res deducta fuit in judicium, & cum status causæ in hoc versaretur, an constaret pensionem fuisse reservatam ad commodum & favorem D. Abbatis, & hinc inde multæ deducerentur conjecturæ, proposui hanc argum. in Rota, & re discussa major pars dominorum censuit constare pensionem reservatam fuisse ad commodum Abbatis, & quoniam versamur in materia conjecturali fuit pro parte D. Abbatis excitatum, onus probandi pensionem extinctam morte Cardinalis incumbere Michaeli, & consequenter docere debere commodum pensionis ad eum spectasse. Et quamvis plures ex dominis extarent pro parte Abbatis eo potissimum fundamento, quia exigebatur pensio nomine Joannis reservatarii viventis, qui habebat gratiam suam claram & obligationem Michaëlis in forma Cameræ, cui nihil aliud opponi poterat, quàm extinctio ex persona ejus ad quem utilitas spectet, ideoque videri onus probandi extinctionem alleganti incumbere *leg. qui dicit cum vulgatis de probatio.* Tamen quia in contrarium deducebatur esse in confesso, hanc pensionem non fuisse reservatam ad utilitatem to. ut ipsemet fatetur, sed alterius personæ non nominatæ propter pragmaticas Hispaniarum, omissa hac disputatione fuit actum tantummodo de probationibus & conjecturis, quæ hinc inde deductæ fuerant, & quidem pro parte R. D. Abbatis pro præcipuo fundamento intentionis suæ allegatus fuit liber Datariæ conscriptus à quodam Petro Antonio, tunc temporis ministro Datarii, in quo in margine è regione hujus pensionis ibi adnotata reperiuntur hæc verba, Nepoti Cardinalis Commendori intuitu ipsius Cardinalis. Coadjuvabatur hæc probatio solutionibus postea secutis, nam prima dempta, quæ fuit facta Cardinali, cæteræ fuerunt factæ domino Abbati, nempe solutio 500. scutorum, sub die 26. Maii 1584. facta à Cæsare Bosil. Dominis de Ubaldinis, per manus Cavalcantium ex ordine D. Abbatis, ut cantat partita extracta ex libro dominorum de Cavalcantibus, & alio ordine, sub die 3. Septembris ejusdem anni 250. scuti Cæsari antiquo Bosil. à Joan. Gitona, ut solverentur D. Abbati & deinde ex ordine Abbatis ut solverentur Philippo Antenoro, & Andreæ de Alemannis, & demum ex ordine Joannis Gitonæ, ut solveretur terminus 1. Martii 1585. D. Abbati, qui tamen duo posteriores termini non fuerunt soluti, quia interim obierat Cardinalis, & Archidiaconus cœpit prætendere extinctam fuisse pensionem, tamen hinc colligitur declaratio Joannis Gitonæ, qui erat conscius, ad quem spectaret pensio, neque alias fuisset post obitum Cardinalis daturus hunc ordinem: Ex adverso pro parte Archidiaconi deductum fuit, ex pluribus constare, commodum pensionis spectasse ad Cardinalem, primò, quia Apost. illa cantat intuitu Cardinalis: secundo, quia statim post reservationem adveniente primo termino solutionis pensionis, ea fuit soluta Cardinali, ut apparet ex partitis Cæsaris, & Philippi, Antenori, & Andreæ Alemanni. Tertiò, quia solutiones factæ D. Abbati fuerunt postea per eundemmet ad Computum Cardinalis, quod redarguit ipsum recepisse eas, non tam nomine proprio, quàm Cardinalis. Neque obstare, adnotationem illam, quæ reperitur in libro Datariæ, quia liber ille est liber privatus, & qui non facit fidem, ut videtur alias sensisse Rota in Pampilonen. pensionis, coram bonæ memoriæ Bubalo, & dato etiam, quod ei esset fides adhibenda, cum non contineat nomen proprium Abbatis, sed tantum scriptum sit Nepoti Cardinalis, &c. propter incertitudinem non concludit, *lib. duo sunt Titii, de testam. tutela, leg. non hoc. Cod. und. legitimi cum similib.* præterea cum contemplatione Cardinalis fuit reservata pensio, utique requirebatur ejus declaratio, quæ cum non appareat, remanet ut voluerit pro se illam habere, quod observantiæ supra consideratæ convenire videatur ad Decium *consilio* 134. *num.* 5. Paris. *consil.* 17. *n.* 17. *lib.* 4. His tamen non obstantibus, domini priorem opinionem amplexi sunt pro domino Abbate, ea potissimum ratione, quia existimabant libro Datariæ esse fidem adhibendam, cum & liber & manus Petri Antonii fuerint recognita, & cum sit scriptus per officialem, ad id deputatum, ad notata per Bartolum, *in leg. argentarius, & in leg. quædam de edendo, & in leg. Titiæ textores de legatis, prima.* quod etiam sensit Rota in eadem Pampilonen. coram R. P. D. meo Gipsio, anno. 1585. & 1586. & in casu Carthaginen. 11. Maii 1592 coram R. P. D. meo Peña, & cum reservationes hujusmodi fiant supposita alterius persona propter pragmaticas, non potest aliunde haberi veritas, quàm ex hujusmodi libris, & Quinternis, quo casu ratione publicæ utilitatis necesse est, ut eis fides adhibeatur, ut dicitur de testibus familiaribus admittendis ad probandum id quod domi gestum est, quodque per alios probari non potest, Bartolus *in leg. scimus, §. licentia, Cod. de jure deliberandi, & in leg. consensu. §. 1. Cod. de divortiis*, plura congerit Paris. *de Syndicatu, §. testis*, & Lambert. *de jure patronat. art.* 12. *quæst.* 11. *num.* 7 2. *part. lib.* 2. Alias semper in incerto esset ad quem spectaret pensionis commoditas, in grave præjudicium eorum, qui eas solvere tenentur. Ex adnotatione verò illa, in qua habentur illa verba, contemplatione Cardinalis, arguitur non fuisse reservatam ipsi Cardinali, non enim diceret contemplatione ipsius, si in ipsomet resideret pensionis

commodum,

commodum, Bart. *in leg. si mandatam, Cod. de negotiis gestis*, & *in leg. si pupilli, §. item quæritur, ff. eodem*, Baldus *in l. 1. cum aliquis in 2. notabili, C. de jure deliberandi*, neque obstat, quod non fuerit expressum nomen proprium nepotis, quia cum per testes probatum fuerit de illo tempore nullum alium extitisse in rerum natura, nepotem Cardinalis præter Abbatem, hæc demonstratio ei de necessitate applicari debet, neque locum habere potest dict. lex duo sunt Titii, cum hic excludatur pluralitas, & aliorum existentia. Sed nec etiam in illa lege excludatur probatio, per quam res per se incerta ad certitudinem redigi potest, quod optimè convenit huic negotio, tunc enim nepotem ab avunculo educatum, & uti filium ab eo tractatum semper fuisse est notissimum, & procurasse eidem Abbatias, & reliqua omnia beneficia per eum possessa, quæ maluit in ejus persona collocare, quam pro se retinere, neque obstat, quod Cardinalis primum terminum receperit, quia cum ipse omnia bona nepotis administraret, hanc etiam pensionem exegit, & ideò eos quoque terminos quos Abbas exegit nomine proprio, curavit idem Abbas poni ad computum Cardinalis, cum nulla haberet computa vel rationes distinctas & separatas à computis, vel communibus Cardinalis, quia omnia administrabat, & ita falluntur ea quæ in contrarium super hac re considerata fuerunt. Neque etiam obstat, quod Cardinalis cujus contemplatione fuerat reservata pensio, non declaraverit, ad quem spectaret, quia imò ex libri adnotatione apparet de contrario, cum ibi exprimatur persona nepotis, quod sine ipsius declaratione & voluntate fieri non poterat, & sanè ex usu patrisfamilias possumus, Cardinalem voluisse eadem ratione pensionem collocare in persona nepotis, qua etiam cætera beneficia maximi valoris collocavit, non obstat, quod soleat expediri mandatum in rem suam, ad favorem illius, cui pensio inservit, quia hoc sæpissimè omitti solet, neque hoc casu applicari potest, cum non ostendatur fuissa tale mandatum expeditum ad favorem Cardinalis. Ultimò non obstat decisio Pamphilonen. coram bonæ memoriæ Bubalo, quia dato quod esset vera, tamen admitti probationem libri concurrentibus adminiculis, quæ hic adesse domini censuerunt. Quæ decisio posthæc est impressa in novissimis Farinac. *decis.* 618. *n.* 10. 272. *quæ decisa est in dictis novissimis Farinac.* 548.

In eadem 16. Januarii 1595.

272 DOmini præstiterunt in resolutis, † pro reservatione pensionis ad favorem R. P. D. Abbatis, nam quantum ad probationem, quæ deducitur ex libro, voluerunt eam esse concludentem, cum istis pensionibus, in quibus non potest haberi directa probatio, sufficiunt præsumptiones & conjecturæ, Bartolus *in leg. post contractum, de donatio.* Baldus *in leg. ei qui in fine. Cod. de distractione pignorum*, Alexander *consil.* 197. *lib.* 7. *n.* 7. & sufficiens probatio dicitur nulla, quæ colligitur ex libro Datarii, qui probat qualitatem, Caputaq. *decis.* 77. *lib.* 1. Nam ea quæ deducuntur contra librum, alias fuerunt rejecta, uti frivola, & minùs vera, cum fuerit recognita manus scribentis, & in Dataria habeatur pro bono & fideli, & ultra decisiones alias allegatas fuit ita per Rotam resolutum in una Conchen. pecuniaria, 15. Maii 1587. coram Domino Pamphilio, non obstat ratio noviter per informantes considerata, quod in dict. libro scriptum reperiatur, intuitu Cardinalis, quia illa verba potiùs ostendunt contrarium, cum non possit dici intuitu Cardinalis reservata, si ad ipsiusmet commodum spectaret Bartol. *in leg. si mandatum, Cod. de negotiis gestis cum allegatis*, & frustratoria fuisset mentio nepotis, mentio verò Cardinalis erat necessaria, ut appareret fuisse ei datam recompensam pensionis, quam ipse Papa rogante remiserat super Episcopatu Taurit. in qua habebat facultatem transferendi, & ideò hanc voluit collocare in caput nepotis Junioris, cui etiam alia sua beneficia renunciavit. Ponderatio verò, quæ fit in eo quod datum alicui contemplatione alterius, acquiritur personæ contemplatæ, ut *in leg. si filiofamilias la Secunda*, & ibi Bartol. *de donationibus causa mortis*, & Baldus *in leg. cum oportet, num.* 3. *Cod. de bonis quæ liberis*, Menochius qui alios citat, *de præsumptionibus lib.* 3. *præsumpt.* 28. cum aliis, non obest, quia hæc procedunt, quando agitur de persona in aliena potestate constituta uti filio, & agitur an sit computanda inter profectitia, vel adventitia, ut per Bartol. *in leg. sed si plures, §. in arrogato, de vulgari, cum aliis*, & ideò Baldus *in dict. leg. cum oportet, n.* 4. dicit hanc contemplationem cessare in filio emancipato, & idem tradit Alciatus *de præsumptionibus regul.* 1. *præsumptione* 18. & alias Rota in una Hispalen. pensionis, coram Domino Robusterio. 11. Janu. 1574. dixit utilitatem spectare ad illum cujus contemplatione aliquid fit, si expressè cavetur, ut ad illum spectet utilitas, prout in casu legis fit legatum, quibus modis ususfructus admittatur, leg. si quis ususfructus, de usufructu legato, ibi enim legatarius erat purè gravatus alteri restituere, secus ubi de hac utilitate non est facta mentio, vel quando dispositio confertur in patrem, vel in dominium, vel maritum, vel talem personam, per quam ex juris dispositione alteri acquiratur, secus in illis per quos de jure alteri non quæritur, tota titula *Institut. Per quas personas nobis acquiritur*, nec enim potest quis nuda voluntate facere ut leges in sua ordinatione non habeant locum, & ita tollitur exemplum allatum de Ambascistore qui sibi donata ab eo Principe ad quem est missus acquiret domino, ut tradit Bart. *in d. leg. sed si plures, §. in arrogato*, quia idem Bartol. contrarium tradit *in leg. si verò, §. item quicquid soluto matrimonio*, & *in leg. qui procuratorio, §. procurator de procurator.* Abbas *in cap. postulati, de concessione præbendæ*, Lupus *in repetitione rubricæ de donationibus inter virum*, §. 45. *n.* 6. Alciatus *dict. præsumption.* 18. *ubi testatur de communi*, Tollitur eodem pacto exemplum de eo quod datur à consanguineis sponsi sponsæ, in qua quæstione, licet multi secuti sint opinionem Bartoli, quod acquiratur majori, tamen multi contrarium censuerunt, quorum opinio est probabilior ex rationibus *suprà* deductis, & maximè cum alteri per alterum non acquiratur, nisi in casibus particularibus, & licet Bisignetus *decis. unica, de donation. inter virum*, videatur hanc sententiam sumere in argumentum, & Jason. *in leg. ut liberis, n.* 17. *Cod. de collationibus*, dicat esse communem. Tamen contrarium tenuit Baldus, *in leg. cum ante, Cod. de donationibus, & consil.* 42. *num.* 3. Alciatus *dict. præsumpt.* 18. qui plures allegat, & Decius *in dict. leg. ut liberis*, dicit hanc esse veriorem, & hanc secutam videtur Rota *in dict. decis. Hispalen.* limitando dictam conclusionem contemplationis ad eas personas, per quas de jure alteri acquiritur. Quantum ad observantiam, domini amplexi sunt responsiones datas in priori resolutione, & ulteriùs dixerunt, quod stante clara probatione, desumpta ex libro, frustra agitur, de observantia quam personarum & nepotis qualitas reddunt dubiam & æquivocam, & ita conclusum standum esse in resolutis.

§. II.

Quis possit pensionem imponere, & an requiratur causa?

SUMMARIUM.

273 *Quæ sint agenda.*
274 *Papa potest imponere pensionem.*
275 *Nec in eo requiritur causa, aut consensus beneficiati.*
276 *Resolutio Rotæ.*
277 *Quamvis aliqui contra.*
278 *Papa regulariter non assignat pensionem sine causa, sine consensu beneficiati.*
279 *Resolutio Rotæ.*
280 *Pensio etiam imposita à Papa, ex falsa causa est nulla.*
281 *Legatus potest pensionem imponere.*
282 *Scilicet de latere.*
283 *Qui potest beneficia conferre, & omnia exercere in provincia, quæ potest Episcopus.*
284 *Et sic circa reservationem pensionis eandem authoritatem habet, quam Episcopus ex causa.*
285 *In beneficiis reservatis, vel alias ad ejus pensionem non spectantem, non potest eam imponere.*
286 *Legati missi, vel nati non possunt reservare pensiones, nisi eis specialiter sit concessum.*
287 *Vel nisi sint authoritate Legati de Latere.*
288 *An Nuntii Hispaniæ possint reservare pensionem.*
289 *Resolvitur negativè.*
290 *Legati simplices missi absque potestate Legati de Latere cum facultate tamen conferendi beneficia, nihil dicendo de reservatione pensionum, an possint eas reservare,* & num. seq. *distinguitur, quod si potestas conferendi daretur Legato separatim non possit, secus si simul cum ipsa legatione daretur, quia tunc esset ordinaria.*
295 *Episcopus potest pensiones imponere.*
296 *Ex causa.*
297 *Quamvis Granutius teneat non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordiæ dicens communem, & allegans decretum Pauli IV. & quandam declarationem Sacræ Congregationis Concilii, quæ non obstant, usque ad* num. 304.
305 *Ista potestas Episcopis non est amissa, non ex usu, vel contrario usu, quicquid aliqui dicant, ad* num. 310.
307 *Et quando esset amissa non esset restituta per regul. cancellariæ, de mensibus,* & num. 308.
311 *Episcopus non potest imponere pensionem super parochiali, non excedente 100. ducatos.*
312 *Ista facultas imponendi pensiones non est sublata Episcopis, per constitutionem Pii V. de confidentiis, contra Flamin. Paris.* & num. 313. & 314.
315 *Nec simoniam committit Episcopus conferens beneficium reservata pensione, quamvis sibi reservare non possit,* & num. 316.
317 *Vicarius Episcopi non potest constituere pensionem nisi sit specialiter commissum.*
318 *Causas assignandæ pensionis qui ponunt.*
319 *In constitutione pensionis non requiritur solemnitas in alienatione rerum Ecclesiæ requisita.*
320 *Nec si beneficio vacanti imponeretur pensio requiritur constitutio defensoris ad consentiendum, licet alias requiratur consensus rectoris beneficii, & contraria sententia procederet in pensione profana,* & num. 321.
322 *Pensio imposita sine causa per inferiorem Papa nulla est.*
323 *Maximè si in fraudem Canonis constitueretur incapaci beneficii, vel alias.*
324 *Præsumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa.*
325 *De qua debet constare.*
326 *Sufficeret assertio Episcopi.*
327 *Non creditur patri donanti filio, qui testatur merita præcessisse.*
328 *Pensio causæ commensurari, ut non excedat.*
329 *Aliàs pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ut donatio remuneratoria excedens merita.*
330 *An pensiones impositæ per Episcopum transeant ad successores in beneficio,* & num. seq. *referuntur diversæ sententiæ, & resolvitur pensionem ex causa concordiæ non transire, alias secus.*
340 *Inferiores Papæ non possunt pensionem imponere interveniente pactione inter partes: Nec coram eis potest fieri reservatio, seu cessio reservata pensione,* & num. 341.
342 *Rebuffus contrarium malè videtur velle, nisi intelligatur de Legato habente specialem facultatem recipiendi resignatione cum pensione.*
343 *Non solum à partibus, sed nec à compromissariis conventio de pensione reservanda initium habere debet, sed à superioris authoritate, ubi ponitur decis. Rotæ.*
344 *In permutatione beneficiorum non potest pensio imponi ab ordinario, ad coæquandum fructus ex pactione partium contra aliquos,* & num. seq.
347 *Nec etiam potest refundi pecunia.*
348 *Reprobatur sententia Ugolini.*
349 *Explicatur decisio Rotæ 519. part. 1. diversor.*
350 *Non potest aliquid dari ratione expensarum, ut à lite beneficii recedatur.*
351 *Etiamsi fiat authoritate superioris, si præcedit pactio inter partes.*
352 *Et non solum potest procedere contraria sententia, ubi judex ex officio id provideret.*
353 *Resolutio Rotæ.*
354 *Probabile videtur, posse Episcopum seu legatum clerico ægrotante consentiente, ut alius substituatur assignata sibi pensione pro alimentis hoc facere.*
355 *Non tamen poterit is resignare in manibus inferiori Papa, cum reservatione pensionis pro alimentis.*
356 *De transactione & compositione in spiritualibus remissivè.*
357 *An Episcopus possit imponere pensionem super beneficio jurispatronatus sine consensu patroni,* & num. seq. *resolvitur, posse, dummodo non transeat ad successores, alias nonnisi in magnam Ecclesiæ utilitatem.*
361 *Licet Papa possit imponere pensionem, sine consensu patroni, tamen si beneficium est jurispatron. laicorum, ex dotatione & fundatione, pensio est nulla, non facta mentione de eo.*

Viso quid sit pensio, operæ pretium erit videre,
quis possit eam imponere, & an requiratur
causa. † Secundò, in qua portione, seu quantitate 273
sit reservanda. Tertiò, quomodo in causis pensionum
sit procedendum.

Ad primum, certum est Papam eam posse † in- 274
novare, cum in beneficiis plenissimam habeat potestatem, *cap. 2. de præbendis in 6. & Clem. 1. in fine, ut lite pendente cum aliis*, Gigas *de pensio. q. 6. n. 1.* & Cortas. *de benef. 1. part. cap. 4. n 9.*

Unde in eo † non requiritur causa ad imponen- 275
dam pensionem, Felin. *in cap. ad audientiam, 2. de rescript. num. 2. & 4.* Decius *consil. 436.* Gigas *d. q. 6. à num. 6. & q. 10.* Sarnen. *in compendio utriusque signaturæ, vers. & est advertendum*, Rebuffus *de pa[..]ficis possesso-*

possessoribus, n. 129. aliàs 110. Corras. d. c. 4. n. 13. Joan.
Nicolaus Delphinas de jur. patr. lib. 1. n. 67. & 70. Man-
dos. de signatura gratia, tit. de pensionibus versic. Papa
absque aliqua causa, Camillus Cautius in tract. de pen-
sione Episcopali, n. 10. qui habetur 15. tom. part. 2. tract.
novorum, Granutius ad Simon. de reserv. q. 62. n. 4. P.
Gregor. de benef. c. 29. n. 2. Marches de commissionibus
2. p. c. 4. de commissione appellationis, n. 42. & Flam. Pa-
rii. de resignat. benef. lib. 6. q. 2. n. 131. & 135. Leo in Thes.
for. Eccles. c. 22. n. 35. & seq. Mosconius de Majest. milit.
Eccles. lib. 1. p. 3. c. 3. pag. 502. & Piasec. in praxi Episcop.
part. 2. c. 5. n. 15. qui docent Papam posse pensionem
imponere, sine causa, & etiam sine consensu beneficiati,
& Caputaq. decis. 316. part. 2. & Rota in una Cameri-
276 nen. pensionis, 7. Junii 1591. coram † Domino Gipsio
ubi resolvit, quod Reg. de non tollendo jure quaesito, non
est necessaria derogatio in declaratoriis. Gabriel. de Reg.
juris conclus. 3. n. 65. nec rursus est necessaria, in impo-
sitione pensionis, &c. quia Papa pro libito voluntatis
potest pensiones super beneficiis imponere, & trans-
ferre, Paris. consil. 60. n. 69. lib. 4. & in una Lucana pen-
sionis 17 Febr. 1597. coram Domino Orano adducta
per Pacificum de Salviano interd. decis. 103. quae in
nov. Farin. est 689. ubi dicitur, quod Papa ex mera sua
liberalitate absque alicujus consensu potest impone-
re, transferre, & prorogare pensiones, &c. & in Ono-
men. pensionis, 20. Maii 1598. coram Domin. Lita
suprà adducta num. 148.
277 Et idem tradit Gambarus post Felinum, † de officio
legati, lib. 10. num. 376. Quamvis postea n. 386. apertè
teneat, quod in foro conscientiae pensio à Papa con-
stituta sine causa pro aliquo, non prosit obtinenti,
quod etiam tenet Abbas de conciliis, 2. p. c. 21. Victoria
in relectione de simonia, num. 50 & 51. Corduba lib. 1.
q. 21. punct. 2. Arragon. 2. 2. quaest. 63. art. 2. vers. de
annuis autem pensionibus, Eman. Rodriguez in summa,
2. tomo cap. 21. Vega in summa, 2. p. c. 65. casu 6. P. Le-
desm. 2. pars. summa tract. 7. c. 1. & tract. 12. concl. 21. &
Theologi Hispani communiter, & Cardin. Tolet. in
summa lib. 5. c. 83. n. 1. vers. secunda est. Lessius de just.
& jur. lib. 2. in fin. c. 34. n. 204. & Azor. 2. p. lib. 8. c. 5. q. 8.
ait peccare Papam, si sine justa causa pensionem alicui
reservet, valere tamen ipsam pensionem, quia solum
facit contra canones & jura.
Regulariter tamen Papa non assignat pensionem
278 † sine causa & sine consensu beneficiati. Cassiador. de-
cis. 4. n. 6. de pensio. Gigas q. 1. n. 4. & q. 6. n. 7. Marches.
d. n. 42. & est regul. Cancellariae 44. de consensu in resi-
gnationibus & pensionibus.
279 Unde in una Reatina pensionis, * de anno 1588.
coram illustrissimo Pamphilio Rota resolvit, quod
pensio est nulla, si causa narrata non est vera, licet
enim Papa possit reservare pensionem sine causa. Ta-
men in dubio censetur motus justs, & quando causa
expressa est, indubitatam illam debet justificari, alias
est nulla.
Et quod pensio imposita etiam à Papa ex falsa cau-
280 sa est nulla, tradunt Gigas quaest. 5. * n. 5. Caputaqu.
decis. 298. n. 1. parte 2. & Rota decis. 274. in suis Miscell.
manuscriptis, Flamin. Paris. lib. 6. q. 2. n. 77. Azor. 2.
part. lib. 8. cap. 5. q. 8. ad fin. & alii.
Legatus etiam potest pensionem imponere Rebuff.
281 de pacificis * possessor. n. 120. alias 130. Corras. dict.
c. 4. n. 9. & Gambarus lib. 6. nu. 77. intellige tamen de
282 Legato de latere, Gigas quaest. 6. nu. 28. Cuchus * in
institutio. Canonicis parvis, lib. 2. tit. 8. ante omnia, &
ibi additio. Zechus de benefic. & pensionibus c. 11. n. 5.
283 qui potest beneficia * conferre, cap. 1. de officiis legati
lib. 6. & dicemus infrà 5. part. cap. 3. & omnia exercere
284 * in provincia, quae potest Episcopus in sua dioecesi.
Speculator titulo de legato, §. nunc ostendendum, n. 54.
Cuchus in institutionibus majoribus lib. 2. tit. 5. n. 83.
Mandos. regul. 34. quaest. 5. num. 50. & Melcior Gallego
de cognat. spirit. c. 20. à n. 2. & sic circa reservationem

pensionis eandem authoritatem habet, quam Episco-
pus; intellige etiam ex causa, ut de Episcopo dice-
batur infrà, quamvis Leo in Thesau. for. Eccles. cap. 22.
num. 38. dicat, quod legati etiam de latere facultatem
pensiones reservandi non habent de jure communi,
sed vigore literarum specialium, quia de jure com-
muni solùm beneficia conferre possunt, d. cap. 1. de
offic. leg. in 6.
In beneficiis verò reservatis, * vel quae alias ad 285
ejus pensionem non spectant, non potest pensionem
imponere, sicut non potest ea conferre, Gigas n. 19.
additio Cuchi, & Zechus suprà.
Legati autem missi, vel nati, * ex quo virtute suae 286
Legationis beneficia conferre non possunt, d. cap. 1. &
dicemus d. cap. 3. 5. partis, sic nec pensiones reservare
nisi hoc eis specialiter sit concessum, Gigas suprà,
num. 20. & 23. & Cuchus d. §. ante omnia, * vel nisi 287
sint missi à Papa cum authoritate, seu potestate Legati
de latere, ut ait Gigas d. quaest. 6. n. 19. licet cognan-
dum relinquat.
Unde videbantur, * quod Nuntii Apostolici in His- 288
pania residentes, cum potestate Legati de latere mit-
tuntur a Papa, possent in beneficiis 24. ducatorum,
quae ad eorum provisionem spectant reservare pensio-
nem ex causa, nisi tenuitas valoris spectaret.
Sed nihilominùs contrarium existimo, * nam Nun- 289
tii Hispaniarum non conferunt ista beneficia autho-
ritate ordinaria, seu potiùs delegata, cum detur eis
cum aliquibus restrictionibus: nempè personis ido-
neis providendi, & quod priùs eis constet fide di-
gnorum testimonio non excedere viginti quatuor, ut
in clausula facultatis infrà ponenda 5. par. cap. 3. n. 84.
ad capitul. licet in corrigendis de offic. ordinarii, & quae
ibi notantur, maximè cum detur facultas conferendi
beneficia, etiam reservata ratione mensis ad Rotam
decisio. 148. n. 2. lib. 2. part. 3. diversorum, & Gonzalez
gloss. 24. n. 45. dicentes, quod Legati vel Nuntii confe-
rentes beneficia reservata conferunt, uti delegati, non
ordinarii, & sic, cum authoritate extraordinaria ista
beneficia conferant, non videntur posse pensiones
imponere, quantumvis alias mittantur cum potestate
Legati de latere.
Sed an Legati simplices missi absque * potestate 290
Legati de latere, cum facultate tam conferendi benefi-
cis in sua provincia. juxta d. c. 1. mihil dicendo de re-
servatione pensionum possint eas reservare, Zechus
d. c. 11. c. 5. tenet sic, at * Gigas d. q. 6. n. 21. tenet con- 291
trarium, quia licet tunc beneficia conferre possint,
tamen non conferunt vi legationis, & ex jurisdi-
ctione ordinaria, sed ex facultate extraordinaria sibi
specialiter attributa, quae restringi debet, accedit
Azor. dict. 2 part. lib. 8. cap. 6. q. 2.
Sed quamvis haec sententia * rectè videatur pro- 292
cedere, quando facultas conferendi daretur Legato
separatim, & non simul cum ipsa legatione, quia
tunc talis facultas esset extraordinaria, & delega-
tio, tamen non videtur vera, quando simul cum ipsa
legatione daretur talis facultas conferendi simpli-
citer: nam tunc ordinaria diceretur * jurisdictio 293
in omnibus ex notatis in simili de Vicario Episco-
pi infrà 5. part. capitul. 8. numero 41. in terminis
delegato. Gambar. de officio legati, lib. 9. numero 33.
& 37. ubi docet, quod licet legatus non sit ordina-
rius, sed delegatus in his, quae competent ex spe-
ciali facultate, seu commissione, quando seorsum com-
mittuntur, tamen, cum in litteris suae legationis si-
mul exprimuntur omnes facultates, & sub una con-
cessione emanantes simul stant, & cadunt, cap. trans-
lato, de constitutionibus, & sic in omnibus censetur
ordinarius. Haec Gambar. & sic consequenter pos-
set reservare pensionem, cum posset beneficia con-
ferre, ex vi * legationis, & jurisdictione ordinaria,
& alias possit in sua provincia omnia, quae Epis- 294
copus in sua dioecesi, ut notatur in dict. capitul. 1.

& cap. de officio legati in sexto, Molin. de just. tractat.
5. disput. 9. num. 5. & faciunt quæ tradit Gambar.
lib. 2. rubrica quæ differentia sit inter legatos de latere,
& alios legatos, & Thomas Sanchez de matrim. lib. 3.
disp. 28. ad finem.

295 Rursus Episcopus, seu Archiepiscopus in † sua
diœcesi potest pensiones super beneficiis imponere.
Felin. in dict. c. ad audientiam, num. 2. Caccialupus de
pensionibus quæst. 5. & 13. Paulus Romanus eodem tract.
c. 4. n. 1. Gigas quæst. 6. à num. 3. Sarnen. in compendio
utriusque signaturæ versicul. & est advertendum, & in
reg. de annali quæst. 2. Rebuffus de pacificis possessoribus
n. 120. alias 103. & in repetitione c. extirpandæ §. qui
verò de præbendis, sexta notabili, circa materiam pen-
sionis, qui rectè ait alium inferiorem Episcopo non
posse pensiones imponere, & Corras. dict. c. 4. à n. 9.
Gambarus de officio legati, lib. 6. num. 77. Duarenus de
beneficiis lib. 6. c. 4. Joan. Nicol. Delphinas de jure pa-
tron. lib. 1. n. 7. Mandos. Reg. 33. cancel. q. 13. n. 11. Guer-
rero c. 61. vers. & Episcopus, Cuchus in d. institutio. par-
vis, lib. 6. tit. 8. §. ante omnia, Redoan. de simonia, 2. par.
c. 14. n. 27. & c. 21. à n. 26. Camillus Cautius d. tract.
de pensione Episcopali. Navarr. consil. 4. de simonia, Ze-
chus d. c. 11. n. 5 & Vega in summa 2. p. c. 65. casu 7. &
post hæc Gonzalez gloss. 5. §. 5. à n. 27. Leo d. c. 21. à
n. 26. Mosconius d. lib. 1. part. 3. c. 3. pag. 500. Cardin.
Tusch. conclus. 269. litera P. & Praslecius d. 1. p. cap. 5.
n. 25. & Lessius d. lib. 2. cap. 34. num. 205.

296 Qui omnes id intelligunt † ex causa justa & hone-
sta, & utilitatem Ecclesiæ concernente, & Navar. ibi
ait, quod cum imponere pensionem beneficio sit con-
trarius regulare, c. extirpandæ de præbendis c. unico, ut
Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, E-
piscopus non potest id sine justa causa facere, ne vide-
retur velle pensionem imponere, nisi id exprimat, &
Rota in Milevitana Canonicatus, posita per Farinac.
decis. 104. de qua infrà n. 314. & in Calagurritana
pensionis infrà adducta, num. 343.

297 Quamvis Granutius ad simon. de reservation. † q.
62. n. 6. & 7. dicens communem, teneat ordinarium non
posse pensionem simpliciter imponere, & nisi pro bo-
no pacis, & concordiæ, & in hac communi fuisse
fundatum Decretum Pauli IV. de quo per Mandos. de
signatura, tit. de pension. versic. hodiè tamen ex decreto,
ubi ait, quod hodiè ex Decreto Pauli IV. non potest
pensio super beneficio, de quo alicui per obitum va-
cante providetur, imponi sine ipsius Papæ expressa
licentia, & in titulo de confirmat. versic. pensionis ab or-
dinario ait, quod pensioni ab ordinario impositæ con-
firmatio non datur, sed Papa denuò concedit, uti
Alexander VI. in signatura servandum esse statuit, &
ratio, inquit, est, quia ordinarius non potest benefi-
cium dividere, & pensionem, seu partem fructuum uni
assignare, prout Papa, &c. & omnem resecari diffi-
cultatem, ait Granutius ex decreto Sacræ Congrega-
298 tionis Concil. † sub n. 476. ibi, nec ordinarius potest
eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere,
quod decretum simpliciter loquens opinatur ipse non
extendi ad pensionem pro bono pacis, & concordiæ
ab ordinario impositam ad tradita per Rolandum
299 consil. 72. num. 56. & 57. lib. 1. & hoc decretum † Sa-
cræ Congregationis, à Granutio allegatum mihi est,
num. 295. & sic ait Vicario Episcopi Agrigen. Si re-
signatio Ecclesiæ parochialis verè fuit Romæ expedita,
antequam ordinarius resignantem, titul. ac beneficio dict.
Parochialis privaret, eadem resignatio debet suum sor-
tiri effectum, nec ordinarius potest eam infringere, nec
alicui Ecclesiæ pensionem imponere, & alias habetur
inter declarationes super cap. 14. sess. 2. de reformation.
ubi tamen dicitur, nec aliquam Ecclesiæ pensionem im-
ponere.

300 Sed in primis falsum est, † communem esse con-
tra dictam doctrinam, imò ea est communis, ut appa-
ret ex citatis authoritatibus, nec obstat dictum de-
cretum Pauli IV. quia videtur factum † pro Dataria, 301
scilicet non ministri, seu officiales Papæ, absque ip-
sius expressa licentia dictam pensionem imponant.
Quod verò dicit Mandos. dict. tit. de † confirmationi- 302
bus in eo est, quia ordinarii non possunt pensionem
imponere absolutè, sed cum causa justa, ut dictum
est: & ita etiam † debent intelligi decretum, & decla- 303
ratio Sacræ Congregationis & doctrina Padillæ in leg.
unum ex familia, §. fin. de falcid. n. 23. ff. de legatis 2.
quem sequitur Gratian. regul. nu. 16. quod Episcopus
conferens beneficium, non potest illud aliqua pen-
sione gravare, ut in cap. si quis præbendas 1. q. 1. & cap.
unico §. fin. ut Ecclesiastica beneficia, quibus convenit
lex 5. tit. 16. parte 1.

Sed ad dictam declarationem † Sacræ Congrega- 304
tionis meliùs respondeo, quod tota illa loquitur de
parocho concubinario, qui antequam parochiali pri-
varetur per ordinarium, juxta decretum Concilii, d.
cap. 14. eam resignavit, quæ resignatio est valida, ne-
que eam potest ordinarius infringere, nec aliquam
Ecclesiæ pensionem imponere, sic enim legendum
videtur ratione concubinatus resignantis, & pœnæ
privationis fructuum, de qua in dicto decreto, quia
non transit ad resignaturam, ut alias censuit eadem
Sacra Congregatio, super d. cap. 14. ibi 3. part. his
verbis, pœna hæc non transit ad successorem in benefi-
cio, si privatus resignat.

Advertendum est tamen † quòd Rebuff. in prax. 305
tit. de reserv. tam generalibus, quam specialibus, ait
quod hodiè Episcopi non constituunt pensiones, imò
non ex usu amissa est in hoc eorum potestas per igno-
rantiã, refert Camillus Cautius suprà. Et Ludov. Lopez
instruct. conscientiæ 1. tom c. 303. † post Sotum de just. 306
& jur. lib. 9. q. 7. art. 2. inquit quod prout jam receptum
est usu Romano solus Papa pensionem ponere potest,
& Salon, 2. q. 93. art. 2. contr. 6. ait, quod ex consue-
tudine Romanæ curiæ solus Papa concedit pensiones:
nec aliter valent nisi concessæ ab ipso, & Card. Tulet.
in summ. d. c. 83. in princ. ait, quod dispensatio pensionis
non pertinet ad ullum prælatum, nisi ad solum Papam,
quamvis ex jure non constat, sed ex consuetudine so-
la, & cap. 92. in fine, ait quod non est prohibitum jure
Episcopis imponere pensiones, ob consuetudinem ta-
men, & communem stylum Romanæ curiæ, si quis si-
ne summi Pontificis facultate pensionem haberet si-
moniacus esset, & Zechus d. c. 11. n. 2. in princip. ait
quod usu jam est receptum, ut Episcopus nullo casu
propria authoritate possit pensionem imponere, & iti-
dem d. nu. 5. ait quod tutiùs est, ut nec Episcopus id
possit, ut suprà, sine Papæ licentia, & P. Ledesm. 2. p.
summ. tract. 12. concl. 20. & 21. ait jure positivo facul-
tatem imponendi pensionem esse reservatam Summo
Pontif. ut constat ex usu, & Suarez de relig. tract. 3.
lib. 4. cap. 24. n. 37. & c. 34. num. 16. & c. 35. n. 21. &
c. 51. nu. 18. ait juxta jus commune, & praxim, ac sty-
lum curiæ, Episcopos ordinariè non posse pensiones
super beneficiis imponere, quia non possunt illa di-
minuere, sed dividere: ait tamen dict. nu. 3. licere ali-
quando Episcopis imponere pensionem personalem
in casibus à jure concessis ac declaratis, &c. sequitur
Fr. Raph. de la Torre de relig. 2. tom. quæst. 100. art. 4.
disp. 5. circa princ. & art. 5. disp. 92. dicto, & disp. 11.
sub versicul. ex hac doctrina, & disputat. 12. versicul.
sed hæsitabit: ac Lessius dict. capite trigesimo quarto,
numera 206. ait quosdam dicere, pensionum consti-
tutionem per stylum curiæ reservari summo Ponti-
fici: unde ordinarii non poterunt, nisi quatenùs id
eis privilegio vel consuetudine est concessum: nam
stylus curiæ jus facit: quod maximè in pensionibus
verum est, quarum jus universum constat ex consue-
tudine.

Sed Camillus Cautius fine d. tract. ait † quod 307
per regul. cancel. in mensibus, in qua Summi Pon-
tifices dant Episcopis residentibus facultatem liberè
disponendi

disponendi de beneficiis in sex mensibus vecantibus
videtur adversus omnes negligentiam, & consuetudinem
esse restituta Episcopis potestas imponendi
pensiones, non ex usu, seu alias amissa, saltem quoad
Episcopos hodiè jure suo, uti scientes, & voleotes
propter verbum *liberè* positum *in dict. regul.* quod
(inquit) relaxat omne juris & facti, & vioculum, &
obstaculum,& denotat amplissimam potestatem etiam
imponendi pensiooes, juxta sensum & intellectum,
cap.2. de præbendis lib.6.

308 At hoc nihil valet, † quia verbum (liberè) de quo
ibi, solum significat, quod possit Episcopi residentes
disponere de beneficiis vacantibus io sex mensibus
alternatis liberè, id est, absque impedimento reservationis
octo mensium, de qua in principio regul.
juxta subjectam materiam, ut per Gonzalez *glos.53.*
nu.24. & 25. Et ideò si ex non usu amissa esset Episcoporum
potestas imponendi pensiones, illud verbum,
liberè, de quo *in dict. regul.* non esset eis restituta,
facit *lex quando, Cod. de offic. testament.* & quæ
tradit Gambar. *in tractat. permutationum super cap.1.*
*de rerum permut. in 6. num.*10.

Existimo verò, contra Rebuff. dict. potestatem
309 † Episcoporum imponendi pensiones,non esse amissam,
ex non usu, oam per non usum tollitur facultas
aliquid faciendi, Rochus in Curte *cap. fin. de consuetud.
sect.4.num.77.* & videtur tenere Gonzalez *suprà
num* 28.

310 Nec est contrarius usus quicquid † dicant Zechus,
& Ledesm. nec rursus in contrarium est usus
Roman. quicquid dicant Sotus, Ludovic. Lopez, &
Toletus *suprà.*

311 Et quamvis Zerola *in praxi Episcopali* † *1.p.verbo
pensio, & vers. simonia, 3.dub. dicat.* Episcopum non
posse imponere peosionem, tamen *2.p.verb pensio* §.5.
ait quod dictum est, Episcopum non posse imponere
pensionem super beneficio, intelligeodum esse juxta
formam Sacri Concil. scilicet, ut non possit eam imponere
super parochiali non excedente summam ducatorum
centum *sess.24.cap.*23. Cæterum Flam.Paris.
312 *de confid.* q.28. *nu.*120. docet † ex constit. Pii V. *super
confid.*§. & idem videri Episcopis sublatam facultatem
imponendi pensiones beneficiis, per eos collatis,
nam Episcopi non simpliciter poterant pensiones
imponere,sed ex causa, & adhibitis quibusdam modificatio.
secundum DD. & ad tollendos scrupulos, &
difficultates, quando esset benè reservata per Episcopum,
& ex causa sufficienti, bonum fuit ejus tollere
hanc facultatem. Et novissimè sequitur Ugolin. *de
officio Episcopi, cap* 52. §.1. *num.*7.

313 Sed hæc sententia † Flam.Paris. est falsa,nam dict.
constit. Pii V. §. *iisdem* procedit, & loquitur
quando pensio fuisset imposita per Episcopum personæ
sibi benè visæ, & postea declarandæ, quo casu
esset simoniaca, & confidentiaria, ex dict. const. quæ
hoc casu solùm est intelligenda, ut in terminis resolvit
Rota,in una Millevitana Canonic. 6.Martii 1595.
coram Millino, dicens quod pensio imposita per
Episcopum ad favorem certæ personæ, etiam de consensu
provisio etiam coram Notario præstito in forma,noo
facit provisionem simoniæ, licet sit nulla ipsa
pensio, si non constet de causa: si autem pensio fuisset
imposita per Episcopum personæ sibi benè visæ, &
posteà declarandæ, esset simon. & confid. ex Bulla
Pii V. quo casu solùm est intelligenda.

314 Ex quo etiam convincitur quod ait † Ugolin. *de
simon. tab.1. de simon.genere c.*28. §.3.*num.*6. Nempè
simoniam committi, si Episcopus & inferior Summo
Pontifice beneficium conferat, reservata sibi, aliterive
pensione, tum quod beneficia (inquit) simpliciter
conferenda sunt. Tum quia sine diminutione conferri
315 debent ut in titulo ut Ecclesiastica beneficia, † & iis
canones transgredi non licet: quamvis verum sit,
quod sibi ipsi pensionem reservare non potest, ut *in d.
cap. unico*, & si esset ex pacto, esset simoniaca ut ibi.
Suarez *d. tract.3. de relig. lib.4. cap.38. n.*10.

Vicarius autem † Episcopi non potest constituere 316
pensionem, nisi hoc sibi fuisset ab Episcopo specialiter
coocessum, docet Sbrotius *in tract.de Vicario Episcopi,
l.2. q.1. n.14.* cum Boerio *consil.18. n.18 vol.1.*

Et causas assignandæ peosionis † ponunt Caccia- 317
lupus *de pensio.q.4.* Paul. Roman. *cap.1.* Gigas *quæst.1.
nu.4. & quæst.6.* Rebuff. *de pacificis possessoribus n.125.*
alias 108. *& in repetitione, d c.extirpandæ, §. qui verò
de præbend.6 notab.circa materiam pensionis*, Covarr.
*d. c.4. n.*12. Gambarus *d.l.1. à num.*100. Joan. Nicolaus
Delphinas *dict.l.1. de jure patronat. n.66. & 69.*
Mandos.*dict.tit.de pensionibus versic.causæ imponendi
pensionem*, Bursatus *consil.126.nu.90.l.2.* Arragon. 2.
secunda q.63.art.2.vers.si quis autem quærat, Emanuel
Rodriguez *dict.2.tom.c.21.* Vega *2.part.c.65. casu 6.*
Petr. Ledesma *d. 2.part. tract.7. cap.1. circa 14. conclusionem,
& tract.12. concl.21.*

Non tamen † requiritur in constitutione pensionis 318
solemnitas in alienatione rerum Ecclesiæ requisita,
quamvis id velit Rebuff. *in d. repetitione, §. qui verò,
d.6.notab.* circa materiam pensionis, versic. circa tertium,
quæ solemnitas, & versicul. quantum ad septimum,
quia id jure non cavetur & aliud est pensio, de
qua agimus, aliud alienatio rei Ecclesiæ.

Imò quamvis inferior à Papa non possit † pensio- 319
nem imponere sine consensu Rectoris beneficii, Caccialupus
q.5. & Gigas *quæst.10.num 1. & 2.* tamen si
beoeficio vacanti imponeretur pensio, existimo non
requiri constitui eidem defensorem ad coosentiendum
pensioni prædictæ,quamvis id velint Caccialupus, &
Gigas *ibi*, quia ista noo est materia alienationis rei
Ecclesiæ,sed sufficeret illam imponi ex justa causa,&
utilitatem Ecclesiæ concernente, *juxta supra dicta*, &
quod dicit Rebuffus † *ibi*, & Caccialupus, ac Gigas 320
post Romanum, *consil.369.num.2.* procederet in pensione
profana, & temporali, quæ non daretur loco
beneficii, & titulo clericali.

Et cum in impositione pensionis † facta per infe- 321
riorem Papa requiratur causa,si illa desit nulla est, &
invalida,*d.c.4.num.*13. Joan.Nicol.*supra n.*70. Sarnen.
& alii suprà relati, num. 295.

Maximè si in fraudem Canonis constitueretur ei, 322
qui non est capax beneficii, vel alias, *c. extirpandæ §.
fin.de.præbendis, c.audivimus, de collusione detegenda*,
ut cum Panormitano tradunt Felin. *in d.c. ad audientiam,
2.nu.21. conclus.* Caccialup. *q.4.* Gigas *quæst.5.
in principio*, Rebuffus *de pacificis possessor.n.*113. alias
131. Corras. *d.num.*13. & Joan. Nicol. *sup. n.*72.

Et præsumitur imposita in fraudem † nisi appareat 323
de causa, ut cum Anchar. & Cardin. *in d. §. fin.* tradunt
Rebuffus, & Corrasius *ibi.*

Debet enim de causa constare. † Oldra *consil.226.* 324
Felin. *d.num.2.2.conclus.* Gigas *q.6.n.2.* Rebuffus *de
pacificis possessoribus nu.*123. aliàs 107. *& in d. repetitione,
§.qui verò, dict.6.nota.versic. & talis causa*, aliàs
est nulla ipsa pensio, ut dict. Malevitana Canonicatus,
de qua *sup. num.*314.

Nec sufficeret assertio Episcopi † asserentis causam 325
intervenisse,ut per citatos maximè Rebuffum *ibi*,nam
ei non creditur, cum actum liberè facere non possit,
leg.si forte,ubi Bartolus *ff.de Castrensi peculio.& in proposito*,
Corras.*d.c.4.n.14.* & dicemus alias *11.p.c.4.à n.*
52. Sicut non creditur patri donanti filio † qui testatur 326
merita præcessisse, Gl. & Doctores *in l.si donatione, C.
de collationib.* Corras.*ibi* Tiraq.*l.si unquam, C.de revocandis
donationib.verbo donatione largitus, n.87.* Ant.
Gomez *in l.29.Tauri,n.23.* Bernard.Diaz. *reg.533.* &
Salcedo *ad eundem reg.214.vers.illud autem*, Gratian.
*reg.*88. Joan.Gutier. *de juramento confirmatorio 1.part.
c.5.à n.16.* Mascard. *de probationibus, concl.184.cum tribus
sequentibus.* Molin. *de just.1.tom. tract.2.disp.244.*
& Thom. Sanchez *de matrimonio, lib.6.disp.6.num.3.*

328 Debet quoque pensio causæ commensurari, † & respondere ut non excedat ad capitulum relatum secũdum de testament. ibi, juxta servitii meritum conferantur, Oldrad. Felin. & Gigas suprà, & Rebuff. n.125. alias 109. & Corras. d.n.14. & facit, quod in simili post alios, quos refert, tradit Thomas Sanchez sup. num.6.

329 Alias pensio non esset nulla io totum, sed † reduceoda ad debitam quaotitatem, ut de donatione remuneratoria excedente merita dicitur, Tiraq. suprà nu.79. & 80. Palacios Rubios in rubrica de donat. inter virum, §.32. nu.9. & § 50. à n.26. & in l.17. Tauri, à nu.52. Castillo in proœmio legum. Tauri, verbo, Gracia de Dios verb.1. ut valeat Gratian. reg.150. nu.28. Angulo in l 12. de las mejoras gloss.1. n.19. Joan Garcia de donatione remuneratoria, n.51. & Thom. Sanchez d.n.6. cum aliis, circa quod vide dicenda infrà.

330 Sed restat dubium, † an pensiones impositæ per Episcopum transeant ad successores in beneficio, durante vita pensionarii, an verò dureot tantum ad vitam beneficiati illi consentientis.

331 In quo videntur esse diversæ sententiæ, † prima, ordinarios non posse pensiones imponere, qoæ transeant ad successores in beneficio, & sic durare tantum ad vitam consentientis, ita Staphileus de literis justitiæ, titulo exceptio sola plus operatur, & cap. n.14. pag. mihi 285. Navar. cons.8. n.9. de jure patronat. cons.43. nu. de simonia, & Flam. Paris. de confident. q.28. n.120. & Azor. dict.2. part. lib:8. cap.6. q.1. ait. Extra omnem controversiam est, Episcopos, & alios locorum ordinarios non posse pensiones in beneficiis imponere, quæ transeant ad successores in beneficio, sed solum posse eas imponere persoois beoeficiariorum, quæ non transeunt ad successores: & quod hoc est, quod dicere voluerunt authores dicentes Episcopos posse pensiones imponere, & idem ait, quæst.2. in legato de latere, & lib.7. cap.21. quæst.7. ordinarium loci non posse beneficio pensionem imponere. Pro qua facit textus in cap. nisi essent de prabendis, ubi Doctores.

332 Secunda sententia est, † pensiones impositas per inferiores à Papa, oon transire ad successores, nisi ubi ordinarius eas imponeret causa concordiæ, ut à lite recedatur, nam tunc traosiret ad successores in beneficio, ita Sarnen. in regul. de annali, quæst.2. ubi sic intelligit quod ait in compendio utriusque signaturæ, vers. & est advertendus Gigas q.85. n.1. & 11. Mandos. in reg.33. q.14. n.11. Redoanus de simonia, 2. part. c.4. n.14. & cap.21. n.39. Marchesanes de commiss. 2. part. cap.40. de commissione appellatio. n.41. & 44. Quintanadveñas lib.2. Ecclesiasticon n. 44. & videtur sentire Hieron. Paulus in practica cancellariæ, vers. super beneficio potest transigi. Leo in Thes. for. Eccles. c.22. n.32. & Suar. de relig. tract.3. lib.4. cap.31. n.18. tenet, quod licet Episcopus ordinariè non possit pensionem super beneficiis imponere, oihilominùs regula illa patitur exceptiones aliquas quando ex jure vel consuetudine sufficienter colliguntur, & una illarum est causa transactionis seu concordiæ; sequitur Fr. Raph. de la Torre d.q.100. art... disp.12. vers. sed hæsitabis, & cap.24. n.37. ait Suarez quod interdum fortassè possunt Episcopi reservare pensionem ad vitam renunciantis propter servum post diuturnum Ecclesiæ servitium.

333 Tertia sententia est, posse Episcopos absolutè † ex causa rationabili imponere peosiones ad vitam pensionarii, & quæ transeaot ad successores, licet noo cum facultate transferendi, ita Caccialupus de pensionibus, q.4. & 5. Gigas q.6. num.4. Cuchus in d. institut. lib:2. tit.8. §. ante omnia, & Camillus Cautius d. tract. de pensione Episcopali, num.10. Tusc. d. concl.269 lit. P. & videtur tenere Lessius d. lib.2 cap.34. n.205. & Gambarus d. lib... à n.305. ait istam sententiam veram esse in puncto juris, in judicando tamen, primam sequendam, quam dicit communem ibi, & num. 685.

334 At ego sum io diversa sententia, † nempè quod Episcopus io causa concordiæ, & ut a lite recedatur, non possit imponere pensionem quæ transeat ad successores in beneficio, sed solum duret ad vitam onerati, argumento textus, qui videtur expressus in sua ratione, in dict. cap. nisi essent, si enim casu illius textus Papa noo vult tolerare ut pensio imposita ex causa pacis, & concordiæ transeat ad successores, nec circa proventus aliqua videatur facta sectio, clarum videtur ioferiores à Papa, quamvis noo sint judices delegati, ut ibi, sed ordinarii, ut Episcopus vel legatus non posse ex causa concordiæ imponere pensionem, quæ traoseat ad successores.

Ex quo cessat evasio † Gambari sup. n.402. qui ait 335
pensionem, de qua ibi non potuisse obligare successorem non simpliciter, ea ratione, quia quasi videtur facta sectio beneficii, sed quia, qui sic ordinaverunt, erant delegati, non habentes in præmissis jurisdictionem ad obligandum successores; ut etiam ait Suarez d. lib.4. c.51. n.18. & Torre d. disp.12. vers. sed hæsitabit.

Et id videtur sensisse Granutius † ad Simonetam, 336
d. quæst.62. num.7. & Rota io una Calagurritana beneficii de Ondategui, 28. Martii 1583. coram Illustrissimo Lancelloto, & in alia Calagurritana beneficii de Artiola, 18. Juoii 1593. coram D. Gypsio in quibus fuit dictum, quod concordiæ fieri debent, dummodò non sequatur sectio beneficii, juxta d. cap. nisi essent, & quod lis potuisset dirimi per reservationem pensionis sub beneplacito Apostolico, ut in decis. infrà adductis nlt. d. cap.4. num.5. & 6.

Et est ratio: nam cum tunc agatur de jure † perso- 337
nali, non potest obligari beneficium, seu successor, cum de ejus utilitate non agatur, ut inquit Innoc. in d. cap. nisi essent ad fin.

Nec obstat textus in cap. de cætero, † &c. veniens, 338
de transact. quæ Gambarus suprà nu.402. allegat pro sua sententia, nec cap.2. Decolens. de reg. quod etiam Suar. allegat, & Torre, dicens expressum d. disp.12. vers. sed hæsitabit, quicquam probat: quia non loquuntur de pensione.

Alius verò ex causis † justis, & rationalibus quæ 339
evidentem Ecclesiæ utilitatem importent poterit Episcopus pensionem imponere, quæ transeat ad successores pro vita pensionarii, Felin. in d.c. ad audientiam, 2. num.2. Gigas d. quæst.6. Cuchus ubi suprà.

Advertendum est autem, quod inferiores † Papa 340
non possunt imponere peosiones, ubi intervenit aliqua conventio inter partes, de ea, dict. c. nisi essent, ibi, non quidem ex pactione partium. Rebuff. de pacificis possess. n.122. alias 105. & in d. repetitione; §. qui verò 6. notab. circa materiam pensionis, Cuchus d. tit.8. §. illa quoque, & ibi additio. Redoanus de simonia, 2. p. c.14. in
fin. & cap.22. † & Camillus Cautius d. tract. n.5. Et si 341
coram eis oon potest fieri resignatio, seu cessio reservata pensione, sicut nec in favorem, secundum allegatos, & Corras. 1. p. cap.8. n.13. Boerium decis.2. n.45. qui dicit, quod ad solum Papam spectat admittere resignationem cum pensione, & Gambarum sup. n.163. & 618. P. Greg. de benef. cap.29. num.1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, lib.7. quæst.13. n.17. lib 8. & quæst.7. ex n.11. Ugol. de simon. tab.1. de simon. gratia, cap.28. §.3. n.1. & 2. & c.3. §.4. n.5. & de offic. Episc. c.14. §.3. vers.2. & c.50. §.18. num.1.5. & 6. Leon. d. c.22. n.29. Cosm. Phil. de offic. sacerdotis. 2. p. lib.6. n.3. & Vegam. in sum.1. p. c.36. casu 38. & 2. p. c.65. casu 2. & Zechum dict. c.11. n.5. Less. lib.2. c.35. n.91. & Sua-
rez d. lib.4. c.35. n.21. quicquid sentiat Gigas † cons. 342
153. seu responso 44. de pensio. & quamvis contrarium videatur velle Rebuffus in praxi, tit. de resignat conditionali, num.12. & 13. quem sequitur Lessius ibi, nisi intelligatur de legato habeote specialem facultatem recipiendi resignationes, cum pensione, de qua Flam. Paris. d. quæst.13. num.14. & habetur in facultatibus Cardinalis Aldobraodini ad Regnum Poloniæ Legati postea Sanctissimi Clementis VIII. in constitutione 35. & Sixti V. & ita intelligit Suar. dict. c.33. n.21.

exstimans

existimans id quod ait Rebuff. Legatum Papæ posse hanc pensionem imponere, pendere ex facto & commissione illi facta: nam quod jure ordinario hoc habet, sibi non constat.

343 Quinimò non solum † ab ipsis partibus, sed nec à compromissariis, conventio de pensione reservanda initium habere debet, sed à superioris authoritate, ut fuit resolutum in una Calagurritana pensionis, 29. Maii 1595. coram D. Penna, ut *in decis. sequenti*, pro qua facit *cap.2. de arbitris*.

Orta lite anno 1581. inter Joan. Baptistam de Basave, & Joan. de Ayo, & Thomam de Callejam super dimidia portione vacante, in Ecclesia parochiali oppidi de Victoria, ad eam dirimendam, in quosdam arbitros compromiserunt, qui paulò post de licentia ordinarii, & sub beneplacito sedis Apostolicæ pronunciaverunt, quod si Joan. de Ayo à Provisore Calagurritano dicta portio adjudicaretur, ille loco annuæ pensionis octo tritici fanecas Joan. Baptistæ quolibet anno persolvere teneretur: cæterum quia licet provisor Joan. de Ayo portionem adjudicasset, ille pensionem prædictam solvere recusavit, dubitavi an fuisset validè reservata, ita ut Joan. teneretur ad illius solutionem vel constituere procuratorem ad consentiendum illius reservationi, vel lis, & causa restituenda foret in pristinum statum. Et solo Joan. Baptista qui sibi pensionem deberi prætendebat informante, Rota censuit pensionem non fuisse validè reservatam, quia non fuit constituta ab Episcopo, nec de ejus consensu ex causa rationabili, sicut requiritur in casibus, de quibus possunt Episcopi pensionem validè reservare, ut fuit decisum in illa Milevitana Canonicatus, 6. Martii proximè præteriti, coram D. Mellino, ad Felin. *in cap. ad audientiam 2. n. 2. & seq. de rescript.* & Gigant. *de pensionibus quæst. 6. n. 2.* quam ut amicabilis compositio valeat, & partes à vitio simoniæ excusentur, conventio de pensione reservanda à superioria authoritate, non ab ipsis partibus, vel à compromissariis initium habere debet, Auania *in c. audivimus, n. 3. de collusione detegenda*. Rursus cum arbitri sub conditione Apostolici beneplaciti pensionem reservaverint, nec fuit valida, nec Joan. de Ayo ad illius solutionem tenebatur ante adimpletam conditionem, nam conditio non purificata nihil ponit in esse, *l. ejus qui in provincia, ff. si certum* Pet. *ex l. Thais, §. Stichus, ff. de fideic. libertate*, Ruin. *consil. 181. n. 2. l. 1.* & ex hoc dicebant aliqui ex dominis cessare difficultatem, & aut non foret necessarium disputare, an ordinarius ex bono pacis uni conferendo beneficium, possit pensionem alteri reservare, quantum ad secundum negativè etiam responsum fuit, videlicet, non teneri Joan. de Ayo constituere procuratorem ad consentiendum reservationi pensionis, tum quia re adhuc integra potuit pœnitere, Crescen. *decis. 5. de procuratoribus*, tum etiam, quia in compromisso non se obligaverat ad petendum confirmationem, vel constituendum procuratorem ad consentiendum pensioni, quam compromissarii excogitaverant, unde constringebatur vigore juramenti, Capella Tolosana, *decis. 261.* Quo ad tertium Rota affirmativè respondit, Joannem de Basave ad pristinum statum redire, & de juribus suis experiri posse, cum non aliter concordiæ vitus fuerit consensisse, nisi sibi fuisset pensio validè reservata, qua deficiente defuit ejus consensus, & cessio litis non videtur aliter facta.

344 Ex quibus † convincitur primn dictum Navarri *consil. 43. de simonia, nu. 4.* quod in permutatione beneficiorum potuit pensio imponi ab ordinario, ad coæquandos fructus utriusque beneficii permutati in casu illius consilii, in quo interveniat pactio de ea inter partes, quod etiam tenet Joan. Nicol. Delphinas *de jure patronatus l. 2. qu. 18. nu. 161.* & videntur tenere Cajetanus, *2. secundæ, qu. 100. art. 4.* & Valencia *3. tom. secunda secundæ, disputatione sexta, qu. 16.*
† punct. 3. & Less. *lib. 2. cap. 34. n. 205. vers. 3. & c.* 345
35. n. 101. & seq. (ubi tamen videtur requirere authoritatem Papæ) & novissimè tenet Leo *d. c. 22. n. 27.* & Piasec. *in praxi Episc. part. 2. cap. 5. n. 25.* cujus contrarium tenet Ugolinus *supra cap. 27. §. 1. n. 3.* Philiarchus *d. cap. 3.* & Corradus *in respons. casuum conscientiæ. q. 42. in additione. pag. 88.* & Zechus *d. cap. 11. n. 5. & c. 10. n. 2. versic. 11.* & Ludov. Carbo. *de rest. quæst. 60. d. 17.* qui ait, quod in permutatione, quando beneficia essent imparia liceret per pensionis solutionem constituere æqualitatem, verum, cum permutatio fit authoritate ordinarii, non potest constitui pensio, aut reservatio fructuum, sine authoritate Papæ, ut habet stylus curiæ, &c. & videtur tenere Azor. *2. part. lib. 7. cap. 29. quæst. 15.* & novissimè tenet Suarez *dict. tractatu 3. de relig. lib. 4. cap. 34. num. 16.*

Nec pro Navarro facit textus † in quo fundatur *in* 346
cap. ad quæst. de rerum permut. quem rectè explicant, Covarr. *lib. 1. variarum, cap. 5. num. 9.* post Adrianum *quodlibet. 9. ad quintum*, & Corradus *supra* & Suarez *d. num. 16.*

Nec favent Navarro, Anchar. *consil. 279.* † & Felin. 347
in cap. quia verisimile, nu. 1. de præsumptio. Ex quibus malè etiam ait ipse Navarrus in *Manuali*, *cap. 23. n. 100. versiculo 3.* quod in permutatione beneficiorum inæqualium potest authoritate superioria refundi pecunia ad illa æquanda quod tenet Joan. Nicol. Cajetanus & Valencia *ubi proximè*, & Lessius: sed contrarium tenet Corradus *ibi*. Quia expressè loquuntur cessante pacto, & quando ex officio Episcopi imponitur pensio Gigas *quæst. 6. n. 2.* & Gonzalez *gloss. 14. n. 38.* & latè Suarez *dict. cap. 34.*

Secundò, convincitur, quod ait Ugolinus *supra*
† cap. 29. §. 3. num. 2. posse judicem pro bono pacis 348
pensionem imponere, & conventionem probare, & jam si partes inter se convenissent, modo is apud quem remanet beneficium, jus haberet in eo: & quod ait Leo *dict. cap. 22. nu. 28.* & posse Episcopum pensionem reservare pro bono pacis ad extinguendam litem, &c. & quod ait Suarez *dict. lib. 4. cap. 51. n. 20.* posse Episcopum ad petitionem partium, & earum conventione præcedente approbare concordiam, seu translationem super beneficio litigioso cum onere pensionis spiritualis, id est, quæ datur clerico, ut clerico, &c. & sequitur Torre *d. qu. 100. art. 5. disput. 12.*

Et quod Rota, *decis. 519. part. 1. diversorum* ait † 349
posse ordinarium ex causa litis, & cessionis, pensionem imponere, accipiendum est juxta doctrinam Abbatis *in cap. cum pridem de pactis, nu. 8.* cum aliis per Gigantem, *quæst. 6.* quam allegat, quando id faceret ex officio uti compromissarius, & non ex conventione partium, ut in dict. c. nisi essent, & ita etiam colligitur ex decis. in eadem causa facta ult. Febr. 1578. ubi allegata, & posita per Farinac. dec. 13. ubi dicitur quod concordia fuit tractata per Episcopum, coram quo lis agebatur ad quam acceptandam pars dedit mandatum, &c. *& ita etiam accipiendus erit* Gonzalez *gloss. 5. num. 27.*

Unde etiam infertur † doctrinam Collectarii, 350
quam refert & sequitur Hieron. Paulus *in practica cancell. versic. super beneficio potest transigi*, & Samen. *in reg. de annali, quæst. 2.* Pechius *in reg. beneficium in 6. num. 28. ad principium*, & Redoan. *de simonia 2. p. 2. n. 14. & cap. 3. n. 23.* sc. in beneficialibus licitè aliquid dare ratione expensarum, ut à lite recedatur, & pro concordia, non esse simoniacum, non esse veram, *cap. cum pridem de pactis gloss. in cap. super hoc de renuntiatione, verb. pecuniæ.* Abb. *in d. cap. nisi essent. n. 5.* Cosmas *in pragmatica sanctione, titul. de annatis, §. 1. verbo literarum*, Mohedanus *decis. vii. de simonia*, alias 332. Philiar. *p. 2. lib. 6. c. 11. circa finem*, Sum. Corona *3. part. tract. de simonia, n. 34.* Corrad. *supra quæst. 43.* P. Ledesma *2. p. sum. tract. 12. circa 28. conclus. pag. 1359.*

351 etiam fiat authoritate superioris, † si procedit pa-
ctio, seu conventio inter partes, ex dictis, & Rebuff.
*in praxi, titulo de permutatio.n.*47. & tenet Pet.Greg.
*de beneficiis,cap.*41.*num.*2. & Zerola *in praxi Episca-
pali*,1.*p.verbo simonia,dub.*1.2.3. *& facit dict.cap.cum
pridem*,& sentit Suarez *dicta cap.*51.*num.*19.*&* 21. &
Torre *dict. disput.*12. & solum posset procedere, ubi
352 judex † in quem fortè partes liberè compromittunt,
aut cujus ordinationi, & compositioni partes præ-
stant assensum, ex officio id provideret, Abb. *in d.c.
cum pridem, n.*8.*& in c.*3.*de transactio.n.*5.*&* 6.*& in
dict.cap.nisi essent, num.*8.*&* 9. Cosmas & Philiar. *su-
pra*, & Suarez & Torre & Ugolinus *dict.cap.*29 §.3.
num. 2. Quamvis posteà ibi dicat idem, si partes in-
ter se convenirent, & deinceps judex conventionem
probaret, ut sentit Navarr. *cons.*46. *de simonia*, modo
is apud quem remanet beneficium, jus haberet in
eo, *ut supr. num.*348. & quamvis etiam Torre ibi di-
cat, quod si coventio inter litigantes antecedit,
debet à prælato reprobari, & habet speciem simo-
niæ, & ex dicto capite *cum pridem*: at verò si ipse
prælatus judicaverit talem pactionem convenire,
poterit suo consensu firmare: nam si conventio est
illicita & habens speciem simoniæ, non potest à
prælato firmari, seu approbari, facit decisio in cau-
353 sa † Calagurritana integræ portionis, 8. Octobris
1574. coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit re-
solutum, simoniam puram effici, cum non obstante
reservatione beneplaciti Papæ deventum est ad exe-
cutionem conventionis, Moheda. *decis.* 167. Cota
238. Rota 637. *lib.*3.*p.*3. *diverso*, nec etiam posse
transigi respectu boni pacis, cum agitur de jure ac-
quirendo, non autem de acquisito, quamvis Rot. in
Lucen. Sarnacen. confidentiæ 9. Junii 1600. coram
illustrissimo Pamphilio apud Farin. *decis.*135.*num.*4.
& 5. dicat cum Sarnens. & Ugolin. supra, non indu-
ci simoniam ex solutione pecuniæ pro cessione litis,
& non jurium ratione expensarum, & ut se à vexa-
tione redimeret, maximè cum transactio fuit facta
in præsentia Episcopi sub beneplacito Sedis Aposto-
licæ quatenùs opus sit.

Tertiò convincitur quod novissimè ait Azor. 3.
*part. lib.*12. *cap.*8. quòd quamvis simoniacum sit, si
litigantes inter se conveniant, ut unus eorum lite ce-
dens dimittat beneficium, aliqua pensione sive pe-
cunia recepta, non tamen est simonia, quando com-
positio fit aliquo dato & accepto, authoritate supe-
rioris vel arbitri, in quem compromissum sit, qui ob
bonum pacis litem dirimunt, ita ut unus alteri ali-
quid det, *ex dict. cap. nisi essent*, quod etiam tenet
Torre *dict. quæst.*100. *art.*5. *disput.*12. nam licet id
possit procedere, quando authoritate superioris ea
compositio fit juxta dicta, secus quando authoritate
arbitri, ut in dictis decisionibus.

354 Probabile tamen † videtur, posse Episcopum, seu
legatum clerico ægrotante consentiente, ut alius
substituatur ei in totum etiam assignata sibi pensio-
ne pro alimentis, quoad vixerit, hoc facere si ægri-
tudo est perpetua, ut videtur tenere Abbas *in capit.
tua nos, de clerico ægrotante*, quam sequitur Gambar.
*dict.lib.*6.*numero* 156. *& lib.*5.*rubric.de coadjutoribus
num.* 16. quia ista pensio non procedit, ex pactione
inter substitutum, & ægrotantem, sed ex dispositio-
ne juris,& superioris, *& facit quod dicimus infra* 11.
*part. capit.*3. *num.*160.

355 Non tamen videtur posse talem resignare † in
manibus inferioris Papa, cum reservatione pensio-
nis pro alimentis, *ex suprà dictis*: quamvis Ferretus
*cons.*373. *ex num.*7. posse dicat, & videtur tenere
Lessius *dict. lib.*2. *cap.*34. *num.*205.

Et de transactione, & compositione in spirituali-
356 bus, † vide Molinam, 2 *tom de contractibus disp.*556.
vers. hoc loco, ex cujus doctrina *ibi* videtur posse su-
stineri consil. Navarri 46. *de simonia*. Vide etiam
Suarez *dict. tract.*3. *de relig. lib.*4. *cap.*51. *qui latè.*

Sed an Episcopus possit imponere pensionem † su- 357
per beneficio juris patronatus, sine consensu patroni?
Gigas *quæst.*23. tenet quod sic, quem sequitur Gam-
barus *d. lib.*6. *à num.*64. & Camillus Cautius *in d.
tract. de pensione Episc.* & ejusdem sententiæ videtur
esse Flam. Paris. *de resignatione, lib. quæst.*4. *n.*14. &
Lessius *d. capit.*34. *num* 207.

In contrariam tamen sententiam, saltem contra-
dicente † Patrono inclinat Julius Benignius *in respon- 358
so posita ante dictum tractatum Camilli Cautii.* in quam
dicit inclinare ferè omnes advocatos Romanos, & au-
ditores Rotæ, *arg. decisionis* Mohedani 268. *quæ in
impressis est sexta de jure patronatus*, & favet Rebuf-
fus *in praxi tertia part. signatura, n.*28.*&* 48. ubi hoc
ponit, tanquàm proprium Papæ, & Zechus *dict. cap.*
11. *num.*7. *vers. debet*, tamen ait quod quando Epis-
copus pensionem imponit, requiritur consensus pa-
troni,& faciunt tradita per Rochum *de jure patr.verb.
honorificum*, *quæst.* 3.

Mihi videtur cum † Sarnen. *in dict. compendio* 359
*utriusque signaturæ,verb.& eodem modo,quando Epis-
copus*, quod possit eam imponere,dummodò non tran-
seat ad successores in beneficio, alias non, sine con-
sensu patroni; nam in hoc esset considerabile præjudi-
cium patroni, propter præsentationem, quæ foret de
beneficio gravato, & non libero,& ad hoc conducunt
tradita per Rochum *dict. quæst.*3. & notata per Joan.
And.& Abbatem, *num.*5.*in cap.postulasti de jure pa-
tron.* Lambert. *de jure patron.lib.*3.*quæst.*4. *&* 5. *n.*7.
ita tenet Covarr. *practicarum, cap.*36. *n.*10.

Quæ resolutio videtur posse limitari, nisi pensio
transitoria † ad successores imponeretur per Episco- 360
pum in magnam Ecclesiæ utilitatem, nam tunc vide-
tur etiam sine consensu patroni, & eo invito si voca-
tus nolit consentire, argumento jus, quod de permu-
tatione beneficii juris patronatus facta sine consensu
patroni, tradimus infra 11.*part. cap.*3. *n.*19. *&* 23.

Et licet † Papa possit imponere pensionem super 361
beneficio juris patronatus sine consensu patroni, Mar-
ches *dict.* 2.*part. cap.*4. *de commissione appellationis,
num.* 57. nam ut fuit resolutum in una Columbrien.
pensionis 11 Februarii 1598. coram Illustrissimo Sera-
phino, Patroni consensu non requiritur in imponen-
da pensione, tamen si beneficium est juris patro-
natus laicorum, ex donatione, & fundatione debet
mentio fieri in reservatione de tali jure patronatus,
alias pensio est subreptitia & nulla, Gigas *quæst.*24.
& Covarr. *dict.num.* Bursatus *cons.*178.*num.*38.*lib.*2.
Caputaqu. *decis.*132. *parte* 2. Rota *decis.*2044. *lib.*
3.*p.*3. *diversorum*. Vasconcell. *lib.*4. *divers. jur.arg.
cap.* 11. quod Papa non solet imponere pensionem
super beneficio juris patronatus laicorum sine ipso-
rum consensu,& per consequens nec dare facultatem
transferendi, & sic data sine consensu non valet, sed
est subreptitia: & Cabed. *d patronat. Regiæ coronæ
Lusitaniæ cap.*13.*num.*5. Lessius *dict.cap.*34 *num.*207.
Rot. in Lucan. pensionis apud Pacific. *de Salviano
interd. dec.*103.*num.*5. & novissimè Fario. *decis.*689.
& fuit resolutum in Rom. pensionis 4. Julii 1601.
coram D. Pamphilio, scil. in reformatione pensionis
non requiri consensum patroni laici: & licet neces-
saria sit notitia juris patronatus in Papa, quæ diffi-
cilius solet hujusmodi beneficia gravare, Gigas *dict.
quæst.* 24. De hac tamen notitia sufficienter constare
ex derogatione juris patronatus, quæ ostendit eni-
xam intentionem reservandi pensionem, etiam quòd
beneficium esset juris patronatus, cùm quatenùs
adesset, si laicorum etiam ex fundatione, vel dota-
tione, pro medietate, aliàs in totum derogavit cum
clausula latissimè extendenda, quæ ad hujusmodi
effectum sufficit, ut fuit resolutum in alia Lucana
pensionis 4. Novembris 1579. coram Rubeo, præ-
sertim stante alia clausula, quòd major & varior
specificatio

ſpecificatio fieri poſſit, quæ multum operatur, Caputaquen. *dec.296. num.8. p.2.* & quòd ad evitandam ſurreptionem ſufficit, quòd Papa in genere potuerit cogitare beneficium eſſe juris patronat. laicorum, Caſſad. *deciſ.1. de privileg.cum vulg.ut in deciſ.* 902. noviſ. Farinac.

---

§. III.

In qua portione ſeu quantitate penſio ſit reſervanda.

SUMMARIUM.

362 *Penſio conſtituēda eſt in quātitate, & non in quota.*
363 *Et ita obſervat Papa, & habet ſtylus curiæ.*
364 *Et ita inferiores Papa non poſſunt penſiones reſervare in quota.*
365 *Quamvis jure cōmuni inſpecto probabile eſſe poſſet.*
366 *Moderatam penſionem eſſe oportet.*
367 *Alias ad debitam quantitatem eſt reducenda.*
368 *Quod procedit in ſucceſſore, ſecus in eo qui penſioni conſenſit.*
369 *In tali penſione per Papam impoſita non poteſt fieri reductio per inferiorem.*
370 *In quanta quantitate ſit reſervanda remiſſivè.*
371 *Non poteſt dari circa eam certa regula.*
372 *In parochialibus non exceden.* 100. *ducatos non imponitur penſio.*
373 *Iſti* 100. *ducati intelliguntur, juxta valorem ducatorum, in qualibet regione, licet clauſula dummodò remaneant* 100. *ducati pro rectore ſoleat intelligi de ducatis de camera.*
374 *Si penſio excedit* 100. *ducatos, penſio ſolet reſervari pro quantitate excedenti.*
375 *In penſione ſuper parochiali ſolet apponi clauſula modo remaneant centum ducati annuatim liberi pro rectore.*
376 *Quæ aliquando non apponitur.*
377 *Verbum liberè importat, abſque gravamine, & diminutione.*
378 *Reprobatur conſilium Navarri.*
379 *Penſio non cenſetur impoſita ſuper incertis, & diſtributionibus, niſi expreſſè dicatur.*
380 *Etiamſi diceretur ſuper redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis.*
381 *Et ita in materia penſionis Dataria & cancellaria intelligit, licet Rota contra tenuerit, & licet alias dicta verba comprehendunt etiam diſtributiones*, ad num. 387.
388 *Intelligitur niſi aliundè conſtet per illa verba imponi ſuper diſtributionibus.*
389 *Aut niſi eſſet ſtylus in contrarium.*
390 *Declarationes S. Cong. pro dicta doctrina.*
391 *Penſio reſervata ſuper diſtributionibus poteſt transferri vigore privilegiorum, dantium facultatem transferendi penſiones reſervatas ſuper fructibus, redditibus & proventibus.*
392 *Reſolutio Rotæ.*
393 *Epiſcopatibus non excedentibus mille ducatos, non ſolet penſio poni.*
394 *Si verò excedunt, imponitur penſio reſignanti cum clauſula, dummodò mille remaneant pro Epiſcopo.*
395 *In Epiſcopatibus Hiſpaniæ ſolent reſervari penſiones uſque ad tertiam partem.*
396 *Clauſula quæ in eis ponitur.*
397 *Clauſula, dummodò remaneant centum pro rectore, & mille pro Epiſcopo intelligitur de tempore gratiæ, & reſervationis; non verò reſpectu annorum futurorum, ſicut clauſula dummodò medietatem fructuum non excedat*, & num. 398.
399 *Si attento tempore gratiæ remanebant centum rectori, deducta penſione, etiamſi poſtea contingat quibus annis non remanere, non ideò erit diminuenda penſio.*
400 *Sed ſi poſt reſervationem ita ſunt diminuti fructus parochialis, ut rector non poſſit ſe ſuſtentare, peti poteſt reformatio illius.*
401 *Quæ reformatio, ſeu reductio poteſt fieri per ordinarium, etiamſi penſio eſſet reſervata per Papam.*
402 *Niſi adſit clauſula, quod penſio annullari, reduci, ſeu minui non poſſit.*
403 *Si computatis funeralibus, & ingreſſu remanet rectori congrua non poteſt peti reductio.*
404 *Non eſt ſuperflua dicta clauſula, dummodò remaneant centum, nam quamvis narretur valorem parochialis aſcendere ad talem ſummam, quod etiam deducta penſione remaneant centum pro verificatione ſuffi it probare d. valorem vel parum minùs uſque ad* num. 408.
409 *Non eſt etiam ſuperflua d. clauſa, quia in reſignationibus valor narrari ſolet non per aſcenſum, ſed non exceſſum, ad cujus verificationem ſufficit verificare non exceſſum*, & num. 410.
411 *An ſi attento tempore reſervationis non remaneant centum rectori, penſio in totum ſit nulla, an reducenda*, cum ſeq. & *reſolvitur penſionem reſervatam reſignanti cum d. clauſula ſeu dummodò tantam partem non excedat, ſi excedit eſſe nullam in totum, penſionem verò ſic reſervatam ſuper bon. vacante per obitum vel alias eſſe reducendam.*
424 *Deciſiones Rotæ*, & num. 425.
427 *Penſio purè & abſolutè reſervata, quæ eſt ſurreptitia ob malam expreſſionem valoris beneficii, vel alias eſt nulla in totum.*
428 *Penſio reſervata dum narrativa quod tantam partem non excedit, ſi excedit in totum nulla.*
430 *Penſio impoſita ultra poteſtatem imponentis eſt nulla in totum, quia eſt actus juriſdictionis, ſaltim voluntariæ, & juriſdictio eſt individua, & ſi excedit vitiatur in totum.*
431 *Ex quo poteſt ſuſtineri ſententia Monachi in c. ult. de pœnitentiis & remiſſ.* in 6. num. 2. & *aliorum.*
432 *Penſio ultra tertiam partem reſervata à legato habente facultatem illam reſervandi uſque ad tertiam partem eſt nulla in totum.*
433 *Quando conſtat voluiſſe eam concedere ultra tertiam, ſecus ſi ſolum reipſa penſio excedebat.*
434 *An ſtante quod penſio reſervata reſignanti cum d. clauſ. eſt nulla in totum ille poſſit redire ad beneficium, & reſtituendum*, cum ſeq. *reſolvitur affeſſione, niſi quando beneficium reſignatum debebat vacare per aſſecutionem alterius, vel reſignans fuit in culpa.*

AD ſecundum in qua † portione ſeu quantitate ſit reſervanda penſio, reſervandum eſt in primis penſionem conſtituendam eſſe in quantitate, puta centum aut quinquaginta ducatorum, & non in quota, puta dimidia. 3. aut 4. p. fructuum, quia eſſet ſcindere beneficium, quod eſt prohibitum *cap. majoribus de præbendis* ita Joan. And. & Anania, *num. 3. in cap. audivimus, de colluſione detegenda.* Felin. *in cap. ad audientiam ſecundo de reſcript. n. 2.* Cacciolupus *de penſio. qu. 6.* Gigas *qu. 8.* Rebuffus *de pacificis poſſeſſoribus, n. 121. alias 104.* Gambarus *de officio legati. l. 6. n. 11.* Lamber. *de jure patr. 1. p. 2. libri q. 7. art. 17. num. 5.* Joan. Nicol. Delphinas *de jure Patr. l. 1. n. 65.* Cuchus *in inſtitutionib. parvis l. 2. tit. 8. §. moderatam, & ibi* additio, & communiter Doctores. 362

Quod etiam obſervat Papa † habet ſtylus curiæ, qui ſolum cum Cardinalibus admittit reſervationem fructuum ex cauſa reſignationis, quo ſtante certo eſt † prædicta ſententia, quod inferiores Papa non poſſint reſervare penſiones in quota fructuum, quamvis jure communi inſpecto ſatis probabilis ſit ſententia † Corroſii *de benef. 1. p. cap. 4. num. 10. & 11.* dicentis eam 363 364 365

esm sententiam nulla ratione confirmari, quia verum non est ex constitutione quotæ dividi beneficium, quod tunc propriè scinditur cum ex uno duo fiunt, d. c. majoribus, &c. vacante de præbendis, & pensio non est beneficium, & morte pensionarii extinguitur, ut dictum est, & quia cum pensionis impositio non nisi ex causa permittatur, ut diximus, nihil pugnat, si quidem scindere quoque beneficia ex causa licet, *ut in d. c. vacante, & dicemus ultra ultima p. cap.4.*

366 Secundò dicendum est moderatam † pensionem esse oportere, ita ut tantum remaneat rectori, ut commodè valeat sustentari Abbas *in c. conquerente de Clericis non residentibus*, Felinus *in d. cap. ad audientiam, n.2.* Caccialupus *q.7.* Gigas *q.4.n.1. & 5. n. 2.& n.1.* Rebuffus *de pacific. possess. n.134.* alias 116. *ut in praxi tit. de reservationibus, nu.19.* Cerras. *d. c. 4.n.7.* Joan.Nicol. Delphinas *supra n.71.* & Cuchus *d. §. moderatam.*

367 Alias ad debitam quantitatem † reducenda est Hier. Paulus *in pract. cancellariæ in notabilibus super pension.ver.pensio immoderata,* Gigas *q.35.n.4.* Rebuff. *in repet. c. extirpandæ, §. qui vero 6. nota c.6. circa materiam pensionis, versic. quantum ad septimum* Corrad. & Joan. Nicol. *ibi.* & Gambarus *d. lib.6. à n.211. & 699. & 702.*

Quod tamen videtur solum procedere in successo-
368 re beneficii, secus in eo † qui pensioni consensit, sibi enim præjudicabit consentiendo impositioni pensionis excessivæ *ad legem primam, §. usque adeo, ff. de injuriis, & leg. nemo 38.& 76.ff.de Regulis juris & Reg. quod semel, & Regula sciens lib.6.* Staphileus *de literis justitiæ, tit. de commissione super reductione pensionis, n. 3.* & Mandos. *de signatura gratiæ tit. de pensionib. vers. advertendum etiam est,* & vide dicta *infra à nu.400.*

369 Et in tali pensione per Papam † imposita non potest fieri reductio, per ordinarium seu legatum, vel alium judicem, nisi ex speciali rescripto Gambarus *ibi num.708.* circa quantitatem pensionis, nempè in
370 quanta † quantitate sit reservanda, vide Staphileum *ibi. num.6.* Gigant. *d.q.9. num.2.* Rebuffum. *d.tit. de reservation. à num.13.* Corrad. *d.c.4.n.8.* Mandos. *de tit. de pensio. ex versic. super parochiali,* & Flam.Paris. *de resignat.benef.l.6. q.2. ex num.21. & 29.* & Piasec. *in praxi Episc. part.2. cap.5. num.25.*

371 Ego tamen adverto, circa † quantitatem pensionis non posse dari certam regulam in beneficiis non curatis, nam quamvis Flam.Paris. *dict. quæst.2. num.26.* dicat, quod in beneficiis simplicibus hodiè de stylo datur regulariter usque ad medietatem, pront aliquando fieri videmus, cum narrativa seu clausula: *Quæ ut asserit dimidiam partem fructuum non excedit.* Seu cum clausula: *Dummodò dimidiam partem fructuum non excedat.* Tamen sæpè etiam videmus dari etiam ultra medietatem, & constitui super certis, & incertis, nempè pede Altaris, ex causa resignationis,
372 in parochialibus autem si valor † non excedit centum ducatos, non imponitur pensio, juxta decretum Concil.Tridentini *sess 24. de reformatione cap.13.* & ita servatur, ut etiam ait Flam. *dict. quæst.2. n.21.*

Qui centum ducati intelliguntur, inquit Zechus
373 † *in tractatu de Repub. Ecclesiastica cap.28. de Parocho num.4. & in tract. de benef. & pensio. cap.11 n.6.* juxta valorem ducatorum in qualibet regione, ut congregatio sacra respondit, quod comprobatur ex Sarnen. *in regula de valor. qu.9. versic. sequitur in textu aut ducatos ad finem, & ex consil.* Gigantis 158. de quo *infra 5.p. c. n.151.* licet clausula, dummodò remaneant centum ducati pro rectore, de qua *infra*, soleat intelligi de ducatis de camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de camera, & illa clausula de ducatis similibus. Aliàs si simpliciter & absolutè diceretur, dummodò remaneant centum ducati pro Rectore, valor eorum intelligeretur juxta morem cujusque regionis, ex d. S. Congreg. declaratione 30. Martii 1594. his verbis, *Congregatio Concilii censuit, valorem centum ducatorum, qui ex decreto cap.13. sess.24. de reform. debent remanere Rectori parochialis Ecclesiæ, quæ pensione gravatur esse intelligendum juxta morem cujusque regionis.*

Si verò parochiales fructus † excedunt valorem 374
centum ducatorum, pensio regulariter solet reservari resignanti, pro quantitate excedente d. summam Flam. Paris. *suprà num. 24.*

Et in pensione quæ constituitur † super Paro- 375
chiali, solet apponi clausula, dummodò remaneant centum ducati annuatim liberi pro Rectore, quod
verbum, † *liberi*, importat, id est, absque ullo grava- 376
mine & diminutione Leo *in Thes. for. Eccles. cap.22. num.13. & cap.31. num.56.* Rota *Dec.298.p.1. diversorum*, facit sequens declaratio Congregationis *sup. dict. cap.13.* Quando Parocho reservatur aliqua portio super fructibus Parochiæ alteri reservatis, libera debet esse ab omnibus oneribus portio prædicta Parocho reservata.

Unde convincitur consilium † Navarri *quintum de* 377
verborum signif. alias 46. de præbendis, quod sequitur Zechus *dict. num 4.*

Quæ tamen clausula, dummodò remaneant cen-
tum &c. Aliquando enim † apponitur, quando pen- 378
sio reservatur super fructibus, & incertis ac pede altaris.

Sed non censetur pensio imposita † super incertis, 379
ac pede altaris, seu distributionibus, nisi expressè dicatur, & tunc resolvitur compositio ducat. pro ducato, ad Mandos. *dict. tit. de pensio. versic. pensiones.* Alexand. Monet. *de distrib. part.3. quæst.8. n.1.10. & 11.* Leon. *dict. cap.22. num.20. & 54.* Etiamsi diceretur,
super redditibus, † proventibus, juribus, obventio- 380
nibus & emolumentis universis, Eman. Rodriguez *quæstionum regularium tom.3. quæst.74. art.4.* quamvis in una Augustana præpositurae 13. Januarii 1559.
† coram D. Radi, fuit resolutum quod Verba illa 381
juribus & obventionibus universis posita in supplicatione pensionis comprehendunt omnes redditus cujuscunque qualitatis sint. Abb. *in cap. ad audientiam, primo de eccles. ædificat. nu. 15.* Baldus *in cap. 1. num. 15. de capitaneo qui curiam vendidit in feudis*, neque est contrarium, quod aliter exprimatur fructus quoad impetrationem, & aliter quoad reservationem pensionis Sarnen. *de valore quæst. 8. num. 3.* Mohedan. *Dec.120. ut videmus in Canonicatibus, &c.* & tradit Flam. Paris. *d. l.6. quæst.2. num.33. & 34.* & Alexand. Moneta *d. part.3. quæst.8. n.13.* ducentes ex dictis verbis pensionem censeri impositam super massa, grossa, & fructibus, qui dividuntur inter eos qui intersunt certis temporibus, seu residentibus.

Et in una Toletana pensionis coram D. Rubeis
Anno 1565. quod † Appellatione verborum, super 382
redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis, veniunt etiam quotidianæ distributiones.
Quod etiam fuit dictum † in causa Toletana paro- 383
chialis, de Majorambroz 29. Aprilis 1592. Coram D. Peña, & in Burgen. servitii 15. Dec. 1603. coram D. Coccino, & sic. In Mandato ad resignandum, reservata pensione super fructibus, redditibus, proventibus, juribus & obventionibus universis, istorum verborum tam generalium appellatione, venire quotidianas distributiones, & incerta, &c.

Sed quamvis Rota ita tenuerit, & verum sit d.
† verba comprehendere omnes redditus cujuscun- 384
que qualitatis sint, & sic etiam distributiones, & incerta ut per Abbatem, & Baldum citatos *in d. Augustana* Boërium *Dec.224. num.5. & 6.* Joan. Gutierrez *consil.3. à n.4.* & Mandos. *consil.15. n.7.* qui videntur sentire, quod verba quibuscunque aliis redditibus; distributiones quotidianas comprehendunt & ita ex Mandos. ait Gratian. *discept. Forens. c.166. num.26.*

Quamvis

385 Quamvis Ripa responsa.lib.1.c.5.n.2. & Probus † ad
Monachum in cap.1. de clericis non residentibus in 6.
num.52. dicant, quod appellatione fructuum & ob-
ventionum, non continentur distributiones quoti-
dianæ, quos sequitur Molin. de appell.de verb.signific.
num.810.& 943. & Alexand.Monet.de distrib.part.1.
quæst.7. & 3.conclus.& quæst.14.nu.22.& part.3.q.9.
num.12. qui tamen d.q.7. conc. & d quæst.14.num.22.
ait, quòd nomine emolumentorum beneficii, seu
præbendæ propriè continentur, sed certè ita gene-
rale videtur nomen obventionum, & Navarrus
cons.13.num.1.de clericis non residentibus, quod sub
verbis fructus, redditus, proventus, jura, emolumen-
ta, Canonicatus non comprehenduntur anniversa-
ria & manualia missarum, & eleemosynarum, quem
sequitur Alexand. Monet. dicta quæst.14. nu.22.& de
386 decim. c 9. n.58. tamen in materia pensionis † quæ
potest per Papam reservari super distributionibus
quotidianis, quæ deservientibus dantur pro labore,
Alex.Monet. d.p.3. de distrib. quæst.8. n.9. quicquid
dicat Gigas cons.144.seu responsa 35. de pensio. Data-
387 ria, † & Cancellaria per illa verba non intelligit di-
stributiones, & incerta, ut intellexi Romæ à quo-
dam Notario Cancel. & constat,quia tunc non solvi-
tur compositio ducati per ducatum, & ita quando
vult imponere pensionem, etiam super distributio-
nibus, post illa verba additur, nec non distributio-
nibus quotidianis, Alexand.Monet. dict.quæst.8.n.11.
nisi aliundè contrarium constet, ut quia imponeretur
388 † pensio super Canonicatu, cujus fructus narraretur
in 24. tunc enim Papa censetur illam imponere su-
per illius distributionibus maximè Glossa juxta sub-
jectam materiam, maximè in canonicatibus Hispa-
niæ, Vasconcell. diversf.jur. argum.lib.2.cap.14.n.31.
& Gratian. discept. for. capit.166. num.17. aut nisi es-
389 set stylus in contrarium, quod † non esset solitum
fieri mentionem de distributionib. ut de tempore
Leonis 10. ait Achilles Decis.8. de pensio.seu 420. &
de tempore Clementis VII. Cæsar de Grassis. Dec. 1.
6.53. & 54. & 1.parte diversorum Decisione 330.&
331.sequitur Alexand.Monet. d.quæst 8. num.1. & 6.

Et pro prædicta doctrina faciunt sequentes de-
390 clarationes † S. Congregationis Concilii. Prima
quam affert Alexand.Monet. dict.num.11. dicens es-
se factam in una Mediolanen. Secunda Tarraco-
nen. ne distributiones quotidianæ deteriores fiant
pensione gravari non possunt, Nisi expressis verbis
à summo Pontifice concedatur super c.3. sess.21. de
Refor. antequam ista detractio fiat, deducendæ prius
sunt pensiones, & onera legitimè imposita, quandiu
illa duraverint, sed de novo imposita non compre-
hendunt istam tertiam partem.

Pensio tamen reservata etiam super distributioni-
391 bus † quotidianis benè poterit transferri vigore pri-
vilegiorum dantium facultatem transferendi pensio-
nes reservatas super fructibus, redditibus, aut pro-
ventibus Ecclesiasticis,maximè cum dictione univer-
sali, ut in una Toletana pensionis 5.Novembris 1565.
392 coram D. Rubeis in qua fuit resolutum † quod Pen-
sio reservata super fructibus, redditibus, & proventi-
bus, juribus, & obventionibus universis, & distribu-
tionibus quotidianis Canonicatus, continuò inser-
vientibus, residentibus, & interessentibus dari soli-
tis, transferri potest vigore privilegiorum militum
S. Petri, quibus privilegiis datur facultas transfe-
rendi pensiones reservatas super quibusvis proven-
tibus Ecclesiasticis, quamvis non dicunt super fru-
ctibus, qui lucrantur residendo, nec distributioni-
bus quotidianis, quia quamvis in privilegiis fiat
stricta interpretatio, tamen à verbis privilegii non
est recedendum, ut per Jasonem in leg. fin. n 33. de
constitut. principum, verba sunt amplissima in casu
isto, ibi quascunque pensiones super quibusvis pro-
ventibus Ecclesiasticis secundo fundatur in extrava-
gant. prima de decimis vers. & quia hoc occurrit
nobis, cujus ratio est generalis, & uniformis, licet
dispositio forsitan esset particularis. Non obstant al-
legata in contrarium, quia est considerandum, quod
aut loquimur de proventibus Ecclesiasticis respectu
beneficii, ut in capit. licet de præbendis in capit.
olim de verborum significatione, & in isto casu pro-
cedunt allegata in contrarium, tunc enim non ve-
niunt distributiones quotidianæ, quæ non sunt pro-
ventus Ecclesiastici istius vel illius beneficii, quia
acquiruntur ex labore, & interessentia in divinis, ut
in c.1.de clericis non residen in 6. aut loquimur simpli-
citer de proventibus Ecclesiasticis, & tunc veniunt
distributiones quotidianæ, quæ quæruntur ex re Ec-
clesiastica, à fortiori igitur hoc est dicendum in isto
privilegio in quo sunt illa verba in quibusvis pro-
ventibus. Pro qua resolutione conducunt tradita per
Alexand.Monet. d.c.9. de decim. à num.77. & de dist.
p.1. quæst.7. num.10. & p.3. q.9. num.10. & 15.

Similiter in Episcopatibus quorum fructus † non 393
excedunt valorem mille ducatorum, non solet pensio
imponi ex decreto Concilii dict. cap.13. quod est in
viridi observantia, ut testatur Flam.Paris. dict.quæst.2.
n.34. si verò excedunt dictam summam † imponitur 394
pensio resignanti super fructibus mensæ, & apponi-
tur clausula,dummodo mille remaneant pro Episcopo.

Sed in Episcopatibus Hispaniæ qui sunt opulenti,
† solent ad instantiam Regis imponi pensiones us- 395
que ad tertiam partem, Flam.Paris. suprà num.39.di-
cendo sic, &c. Quorum, † tertiam partem omnes 396
pensiones hujusmodi seu tam antiquæ quam mo-
dernæ pensiones hujusmodi insimul, ut accepimus
non excedant, jam verò usque ad quartam. Et cum
derogatione expressa Lateranen. Concilö novissimi,
pensiones annuas super fructibus mensarum Episco-
palium nisi excessionis aut alia probabili causa re-
servari prohibentis.

In quo se offert dubium, de quo tempore debeat
intelligi d. clausula † dummodo remaneant centum 397
pro Rectore, & mille pro Episcopo, an de tempore
gratiæ, & reservationis, an verò etiam respectu an-
norum futurorum?

In quo breviter dico, debere † intelligi de tem- 398
pore gratiæ, & reservationis tantum, sicut clausula,
dummodo medietatem fructuum non excedat, ut in
Monopolitana pensionis infra adducta, num.425. &
in Milucitana de quo infra num.463. & in terminis
clausulæ in Oppiden. infra adducta, num.474. nam
valor debet probari de tempore gratiæ, Felin. in
cap.ad aures, num.17. secunda limitatione de rescript.
Sarnen. regula de Valore qu. fin. Caputaquen. Decis.
330.p.3.& Cæsar de Grassis Dec 97.n 3. Salust.Tibe-
rius in practica audiorescamera leg.2.cap.1.n.II. facit
Decis.1160. n.9. lib.3. p.3. diversorum, & facit quod
illa est conditio, quam Papa ponit gratiæ pensionis
certæ quantitatis, quæ non debet esse in suspenso,
nec variari secundum annos futuros, & ita videtur
tenere Navarr. cons 13. de rescript.

Unde attento tempore gratiæ deducta pensione
† remanebant centum liberi pro Rectore, etiam si 399
postea contingat aliquibus annis non remanere cen-
tum Rectori, non ideo erit diminuenda pensio,
nec poterit Rector opponere pensionario quod re-
linquat ei centum ducatos ex fructibus parochialis;
quamvis communiter contrarium existimetur in his
partibus. Et quamvis in una Zamoren. executionis
decimarum. 2. Maii 1591. coram D Seraphino dica-
tur per viam similis. Quod clausula, quòd rema-
neant centum pro Rectore solita apponi in pensio-
nibus, non solum est verificanda de tempore gratiæ,
sed etiam requiritur, quòd continuò duret, ad hoc
ut pensio sustineatur, alioqui ex pensione venit
supplendum quod Rectori deest.

Si tamen post reservationem pensionis ita sunt
diminuti

400 † dimiouti fructut Parochialis ut rector non pos-
set se, & onera incumbentia sustentare solvendo
pensionem, tunc peti potest illam reformari, & redu-
ci ad convenientem quantitatem, Romanus *consilio*
369. ubi Hora. Mando. *litera I*, Staphileus *de literis*
justitia titulo de commissione super reductione pensionis
à n 7. Gigas *de pensionib. quæst.5. num.4. & q.35. &*
cons.147.seu responso 38.de pension. Rebuffus *de paci-*
ficis possess n.134.& 141. alias 119. & 123. Gambarus
leg.6.à n.699. Mandol. *dict.titulo de pensionibus, versi-*
cul pensio, quod annullari, & versiculo ego clausula,
Flam. Paris. *lib.6.quæst.2.n.143.* & Flores *quæst.14.*
Quæ reformatio seu reductio videtur posse fieri,
401 per ordinarium † sine speciali rescripto, & commis-
sione Papæ, etiamsi pensio esset reservata, per Pa-
pam, quia reservatio videtur intelligenda rebus sic
stantibus ad Decium *consil.335.* Aimon.*consil.65.n.4.*
Tiraquellum *in leg.si unquam de revocand.donation.in*
*principio à n.166.seu 161.*Joan.Gutierrex *de juramen-*
to confirmatorio 1.p.cap.71.nu.6. (& quod dictum est
sup. num.369. est quando à principio fuit pensio ex-
402 cessiva reservata per Papam) nisi adsit † clausula in
supplicatione quod pensio annullari, reduci, seu mi-
nui non possit: nam tunc requiritur specialis com-
missio Papæ, quæ tamen solet dari præsertim suc-
cessori Staphileus *ibi* & Gigas *d. consilio 147.*
403 Existimo verò, quod si computatis † funeralibus,
& ingressu, remanet rectori congrua, non poterit pe-
tere reductionem, argumento constitutionis 46. Pii
5. super congrua vicariis assignanda, non obstante
quod tempore reservationis debent centum remane-
re Rectori in fructibus Parochialis, nam turpiùs
ejicitur,&c. Et vide dicta *infrà n.520* & peculiariter
n.525. & juxta prædicta est accipiendum quod tradit
Cevall. *lib 4. quæst.1. seu 897. à n 513. ad 522.*
404 Sed facit difficultatem † quod si prædicta clausula
dummodò remaneant centum pro Rectore, debet
intelligi de tempore gratiæ, & reservationis tantum,
illa videtur superfluè posita in dataria, cum secun-
dum valorem Parochialis narratum, qui debet ve-
rificari, ut infra dicemus, appareat deducta pensione
remanere centum Rectori.
405 Responderi tamen potest † quod quamvis narre-
tur valorem Parochialis ascendere ad talem sum-
mam, quod etiam deducta pensione secundum eum
remaneant centum pro Rectore, & is debeat plenè
probari, tamen pro verificatione sufficit probare d.
valorem vel parum minùs, cùm difficulter possit cer-
tus valor assignari, ut fuit resolutum in una Burgen.
406 pensionis. 4. Novembris 1585. coram D. † Gipsio,
in qua cum fuisset narratum fructus Canonicatus
ascendere ad 450. ducatos de Camera, & appareret
ascendere tantum ad 438. nihilominùs, ad effectum
excusandi oratorem à subreptione, fuit dictum satis
constare de veritate narrativæ, maximè quia modi-
ca, & non dolosa videbatur surreptio, quæ non re-
traxisset Papam etiam quod sibi expressum fuisset, &
propterea gratiam vitiare non debebat, quamvis
407 † non sit facienda sextæ partis deductio, quam Do-
mini aliquando ad satisfaciendum regulæ de valore
admittere solent, ut fuit dictum in causa Burgensi
17.Junii ejusdem anni coram eodem, unde, cum non
408 sit necesse punctualiter, † & ad unguem probare va-
lorem narratum, non erit superflua d. clausula dum-
modò remaneant centum liberi pro Rectore, per
quam declarat Papa velle remanere Rectori centum
ducatos integros, & liberos, quamvis Navarrus *d.*
consil.13. de rescript. num. dicat, quod Modicus de-
fectus non noceret.
409 Prætereà in supplicationibus † resignationum
cum pensione valor narrari solet, non per ascensum
affirmativè, sed per non excessum dicendo: Cujus
fructus ducentorum ducatorum secundum commu-
nem æstimationem valorem annuum non excedunt.

Et sic super pensione in resignatione reservata expe-
diuntur literæ sine expressione valoris, cum d. clau-
sula, quæ ita non est superflua, cum ad verificatio-
nem valoris sic narrati, sufficiat † verificare non ex- 410
cessum, nec sit necesse ascensum probare Felin. *in*
*dict cap.ad aures de rescript.n.13.vers.consider.1.*Man-
dos. *regula 22.q.5.n.2.& 3.* Rota in Lunen.Sarcanen.
pensionis de anno 1593.de qua *infra,n.65.*& in Rabe-
naten.pensionis de anno 1597. de qua *inf.n 447.* & in
Aretina pensionis de anno 1600.*infra adducta,n.445.*
Secundò se offert dubium, an, si † attento tempo- 411
re reservationis non remanent centum Rectori, pen-
sio in totum sit nulla, an verò sit reducenda & debea-
tur pro ea parte qua remaneant centum Rectori.
Et videtur quod in totum † sit nulla, 1. nam defi- 412
ciente conditione, totus actus corruit ad tradita per
Flam. Paris. *de resign. benefic. l.1. quæst.3. à n.27.* &
illa dictio dummodò, importat conditionem, cum sit
apposita in ipsa reservatione pensionis † ut in Pa- 413
duana pensionis 28. Junii 1581. *infra adducta*, & in
dict. Lunen. Sarcanen. de qua *in dict. num.* & con-
firmatur, nam illa conditio † apponitur toti reser- 414
vationi pensionis, & conditio inducit formam, cujus
defectus vitiat actum, *in capitul. cum delicta, n.6. de*
rescript. Rota *Decis.1160. n.3. l.3. part. diversorum.*
Secundò quia, ut fuit resolutum † in una Cæsar- 415
augustana coram Domino Grato, constitutio pensio-
nis ducentorum ducatorum si est nulla in uno obulo,
tota corruit: Rota *Decisione 626. n.5. part. diverso-*
rum. † Et in simili clausula, & conditione dummodò 416
pensio medietatem non excedat, quod si excedat in
totum sit nulla, tenet Mandos. *dict. tit. de pension. ver-*
sicul. clausula dummodò, & Flamin.Paris. *dict. l.6.q.2.*
n.58. & citant Gigaotem *q.9 n.3.& q 35.n.2.* & in
terminis clausulæ, dummodò remaneant quinqua-
ginta liberi, quod si non remanent deductis oneribus
ordinariis pensio sit nulla, tenuit *in una Romana pen-*
sionis, de anno 1576. Decis.928. part. diversorum.
In contrarium tamen facit quod illa clausula † & 417
conditio, dummodò remaneant centum, videtur intel-
ligenda quatenùs remaneant centum, id est prò parte
qua remaneant centum pro Rectore, nam cum hujus-
modi clausulæ, & conditiones possint apponi, vel ad
annullandam reservationem, vel ad illam limitan-
dam, & modificandam, videtur hæc interpretatio ca-
pienda pro actus validitate, *ad legem quoties,ff.de rebus*
dubiis,& de verborum obligationibus, adest enim con-
sensus Papæ qui reservando majorem pensionem
multò magis videtur † voluisse reservare minorem, 418
& ita in terminis videtur tenere Navarrus *dict. consil.*
13.de rescript. & in simili clausula, dummodò medie-
tatem non excedat, Staphil. *dict.titulo de commissione,*
super reductione pensionis,n.5. ubi ait quod pensio im-
posita, dummodò medietatem non excedat, esset re-
ducenda, si medietatem excederet, & reformationi
subjaceret, & Rota alias resolvit † quod dato man- 419
dato ad consentiendum reservationi pensionis 50.
ducatorum, dummodò medietatem fructuum non ex-
cederet, illa reservata esset valida, quatenùs posset, id
est, quatenùs medietatem fructuum non excederet,
& ad eum modum esset reducenda, quo medietatem
fructuum non excederet, *ut in dicta decis.1161.* An-
tonii Augustini, *leg. tertia, part.3. diversorum.*
Et alias in una Tiburtina pensionis † fuit resolu- 420
tum, quo pensio assignata resignanti, quam medie-
tatem fructuum noo excedere asserebatur, debeatur
saltem usque ad medietatem fructuum, cum qua ille
contendebatur, ut intelligantur dict verba quæ me-
dietatem fructuum non excedit, licet conditionalia,
scilicet quatenùs non excedat, id est pro ea parte
quæ non excedit medietatem, *ad legem, Stichum qui*
meus erit, cum ibi notata per Doctores *de legat. 1.*
ut per Crescen.*decis.17.de rescript.* Flamin.Paris.*l.1.*
quæst.3. num.81. & d. l.6. quæst.2. num.144.

Et

Et in una Hispalen. pensionis, in qua erat reservata
421 pensio 24. ducatorum † quæ tertiam partem fructuum non excedat, & tamen in eisdem literis in regressu ob non solutionem pensionis dicebatur, quod fructus portionis non excedant 50. ducatos, fuit responsum, quod ista non dicunt nullitatem, sed reductionem, &c. Ut per Puteum *decisione* 34. *lib.*1.

In hoc dubio distinguendi sunt duo casus: primus
422 est pensionis † reservatæ resignanti, qui resignat reservata sibi tanta pensione, & non aliàs, aliter nec alio modo, quo casu pensio est individua, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & consequenter Papæ super eo fundatus, & sic tunc clausula, dummodò remaneant centum, seu dummodò tantam partem non excedat, causat pensionis nullitatem in totum si excedit, quicquid vellent Navarrus *dict. consil.* 13. & Rota *in dict. Tiburtina, & Hispalen. pensionis loquentes in casu resignationis.*

423 Secundus casus est pensionis † reservatæ super beneficio vacante per obitum, vel alias extra prædictum modum conditionatum, & tunc prædicta clausula non operatur nullitatem pensionis si excedit, sed reductionem *ex ratione tacta suprà, n.* 417. maximè si est reservata motu proprio, & ita fuit resolutum in una Salamantina pensionis 27. Martii 1593. coram Domin. Gypsio, & melius in una Monopolitana pensionis 17. Maii 1596. coram Dom. Orano, ubi aliæ Decisiones citantur, ut in decisionibus sequentibus.

Salamantina pensionis 26. Maii 1593.

FUit reservata pensio cuidam Thomæ super bene-
424 ficio simplici in † Ecclesia Parochiali sanctorum Justi & Pastoris cum clausula, dummodò pensio per præsentes reservata simul cum aliis, quæ forsitan alias assignatæ existant, duas ex tribus fructuum partibus non excedat, alioquin, si excedat pensio per præsentes reservata pro quantitata ad ipsas duas partes una cum de aliis prætensis pensionibus ascendente, persolvi non debeant, donec antiquæ pensiones cessaverint. Provisus Apostolicus dicebat pensionem nullam, ex eo quod fructus beneficii erant adeò tenues, ut ex illis persolvi dict. pensio non poterat: quapropter cum pensionarius esset in quasi possessione exigendi, occurrit dubium in hoc judicio petitorio, cui incumberet onus probandi valorem beneficii, ad effectum cognoscendi an dicta pensio sustineri possit, vel non? pro cujus dubii resolutione Domini constituerunt plures casus, quorum primus est, quando agitur contra eum qui pensioni consensit, tunc pensionarius non tenetur ad aliquam justificationem, sed provisus volens pensionem impugnare debet sumere onus probandi. Guidobonus. *decis.* 245. cum aliis deductis in una Valentina pensionis de anno 1586. coram Domin. Oriolen. Secundus est casus, quando pensionarius agit contra eum, qui pensioni non consensit, hoc in casu teneatur ipse probare, quia provisus de jure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, unde fit quod possit dicere pensionem nullam & invalidam, nec quasi possessio exigendi potest suffragari pensionario, nisi respectu solutionis, quæ non retardatur, donec per tres sententias & rem judicatam causa fuerit determinata, stante prædicta ejus quasi possessione exigendi. Tertius est casus ubi agitur de probanda aliqua qualitate expressa per viam conditionis, vel modi, ut si pensio reservata sit cum clausula dummodò remaneant centum pro titulari, ut dictum fuit in Paduana pensionis coram Domin. Rubeis, & in aliis causis, ut in decisionibus, quarum copia datur, & tunc licet agatur contra eum, qui pensioni consensit, tamen tenetur pensionarius assumere onus probandi, quia ejus intentio fundatur in dispositione conditionali, quæ nisi justificetur, non relevat illum, *leg. si quis sub conditione, ff. si quis omissa causa testamenti cum concordan.* Non obstat quod titularis consenserit impositione pensionis, quia consensus hujusmodi intelligitur præstitus sub eademmet conditione sub qua pensio reservata existit, & ita procedunt decisiones in causa Verulen. pensionis cum aliis in contrarium citatis, 4. est casus quando non de nullitate pensionis dari potest, sed agitur super illius reductione, tunc onus probandi incumbit titulari, qui agit neque ei suffragatur præsumptio juris, de qua supra dictum fuit respectu majoris, vel minoris pensionis, ut dicitur fuisse resolutum in una Placentina pensionis coram D. Robusterio de anno 1575. aut Papa non apposuit conditionem ad effectum, ut illa non verificata pensio in totum nulla reddatur, sed solùm, ut ad minorem summam reduci possit, ut clarè demonstrat prædicta clausula, dummodò maximè, quia sub prædicta conditione titularis pensionis consensit, & per plures annos illam solverit, quapropter si in futurum non vult solvere, debet ostendere esse locum reductioni, præsertim quia pensio reservata fuit in provisione per obitum in qua non deficit consensus Papæ, qui si voluit reservare majorem summam, tanto magis, & minorem cum in majori summa inest minor, *l.* 1. *§. si stipulanti, ff. de verb. oblig.* & per Crescent. *decis.* 233. alias 17. *de rescript.* & dixerunt Domini coram me *in una Toletana pensionis* 28. *Junii* 1591. Quod dicitur de nullitate pensionis in totum, & quod non est reducibilis procedit in resignatione in favorem, cum clausula non aliàs vel alio modo, quæ importat conditionem suspensivam, ut deducitur *in causa Toletana pensionis.* Nec ad rem facit quod titularis agat ad nullitatem pensionis, cum prætendat eam omnis ferè fructus beneficii absolvere, quia ejus intentio probata non est, prout probare tenetur. Innocent. & alii *in capite super his, de accus.* scribentes post Bartolum *in l. illa die de verb. oblig.* propter id, quod pensio non potest dici nulla, sed nexibilis, quod propterea ex istis agitur, conclusum fuit onus probandi Domino titulari incumbere.

Monopolitana pensionis 17. Maii 1596.

ILlustris Fr. Fabric. Berius eques Hierosolymitanus à fœlicis recordationis Gregorio Papæ XIII. titul. magnæ crucis decoratus, obtinuerat expectativam ad prioratum sivè Bajulibatum 1. vacaturum: cum autem occurrisset vacatio Bajulibatus S. Stephani, & juxta religionis stabilimenta Fr. Marcheta tanquam in Religione eques ancianus illum assecutus fuisset, S. D. N. cupiens utriusque indemnitati providere, motu proprio, præceptoriam sanctorum Guillelmi, & Damiani, cum membro de Berta Papien. in Bajulibatum erexit, eumque erectum Fratri Berin contulit ulterius ei annuam pensionem 1350. scutorum auri in auro super fructibus Bajulibatus S. Stephani, cum clausula etiam si super illo aliæ pensiones annuæ aliæ reservatæ existerent, dummodò omnes insimul illorum medietatem non excederent, reservando: verum, quia vario sub prætextu idem Fr. Marcheta solutionem pensionis præstare denegabat, ideò lis inter eos coram auditore cameræ introducta fuit, & demùm in me compromissa. Dubitavi num esset illius solutioni locus in cujus discussione, quia multa proponebantur particulari consideratione digna, propterea visum fuit expediens, quæstionem ad duo capita restringere: quorum primum fuit, an pensio esset nulla, quatenùs de ejus excessu liqueret, vel potiùs reducibilis: secundum an attendendus esset valor de tempore quo petitur reductio, ita ut pensiones antiquæ interea

extinctæ cedant commodo penſionarii, vel potiùs de tempore reſervationis, ita quod obveniant titulari, & quoad primum dominorum unanimis fuit ſententia, penſionem non eſſe nullam, ſed reducibilem: cum enim hæc materia pendeat a voluntate Papæ, nec ſit caſus penſionis reſignanti reſervatæ cum clauſula non aliàs aliter nec alio modo, quæ facit penſionem individuam cauſamve illius nullitatem in totum juxta reſolutionem factam coram S.D.N. in una Bononien. penſionis, & in alia Leodien. penſionis, coram Oraden. ex quo in minori ſumma deficis conſenſus reſignantis, & quia Papa fundatus ſuper conſenſu reſignantis, qui multò faciliùs cenſetur voluiſſe illi reſervare penſionem minorem reſervando majorem, ut loquitur Creſcen. *decif.* 233. aliàs 17. *de reſcript.* ſed verſemur in terminis penſionis reſervatæ ex cauſa vacationis per obitum, vel aliàs extra præmiſſum conditionatum modum, proculdubiò penſio ſemper eſt reducibilis, quia adeſt conſenſus Papæ, quia reſervando majorem multò faciliùs videtur voluiſſe reſervare minorem, & conſenſus titularis, qui accipiendo beneficium cum majori penſione cenſetur etiam multò facilius cum minori penſione illud acceptaſſe, ut fuit diſtinguendo præmiſſos caſus reſolutum in cauſa Toletana penſionis 28. Januarii 1591. coram R.P.D. Gypſio, & poſtmodum ut alia Salamantina penſionis, coram eodem, & faciunt deciſiones, Caſtadori 4. *num.* 4. *de penſionibus*, Creſcent. 17. *de reſcript.* Putei 33. *l.* 1. nec enim ad propoſitum viſæ ſunt adduci deciſiones in contrarium allegatæ voluntates data exceſſivitate penſionis illam eſſe nullam, ſi quidem ex illis dignoſci non poteſt, quo caſu loquatur, unde intelligendæ ſunt in caſu penſiones conditionaliter reſervatæ, præſertim quod penſio de qua quæritur fuit reſervata motu proprio, quæ, etiam quod ſit exceſſiva medietatis fructuum, eſt reducibilis, Romanus *conſil.* 366. *num.* 9. & facta in recompenſa nimirùm, ut commodius ſe ſuſtentare penſionarius valeret, & ne ex dimiſſione juris ſibi ad Bajulibatum S. Stephani quæſiti nimium diſpendium pateretur. Quo verò ad ſecundum caput conveniebant Domini in ponderanda exceſſivitate attendendum tempus penſionis reſervatæ & ſic tempus datæ *capite eam te*, ubi Felin. *num.* 18 *de reſcript.* cum ſit us in gratia pura & ſimplici. Felin. *in dict. cap. eam te*, *num.* 22. pro quo facit regula, quod ad defectum legionis attenditur tempus contractus, *leg. ſi voluntariè in fine, Cod. de reſcind. vend* & quod regulariter penſionis extinctio cedit beneficio titularis tantum, quicquid dicendum ſit, ſi adeſſet reſervatarius fructuum, ut fuit reſolutum coram Joan. Me. Dorp. Bubalo in una Salamantina penſionis 18. Martii 1598. nec adverſatur quod de diminutione fructuum tradit Gigas *de penſio. quæſt.* 37. quia non eſt eadem ratio argumenti cum diminutione, nam titularis tenetur penſionem ſolvere fructibus, unde cum ſit unus fructuum, ſi illi non adſint, ſolvi non poteſt, *l. ſi ſervus*, *§. qui quinque de legatis* 1. *leg. nomen debitoris*, *§. uni ex hæredibus*, *ff. de legatis* 3. Felin. *in cap. ad audientiam*, *& col.* 5. *verſicul.* 6. *conſil. de reſcript.* Belencinis *de charitativo ſubſidio quæſt.* 34. Romanus *conſilio* 369 *incipienti circa primum propoſitum conſultationis*, Caſtrenſ. *conſil.* 318. *incipit*, *quia exceptionis vol.* 1. ideóque ceſſat rationis paritas.

426 Nec prædictæ diſtinctioni obſtant * fundamenta primæ partis, nam primò ſatisfit, ex dictis deciſionibus, & ratione adductis: ad ſecundum reſpondetur illud procedere in penſione purè * & abſolute
427 reſervata, quæ eſt ſurreptitia ob malam expreſſionem valoris beneficii, vel alias quæ eſt nulla in totum, quia ſurreptio eſt individua, & facit totam gratiam vitiari ubi non eſt capitulum ſeparatum. Creſcen. *d. dec.* 17. *n.* 2.

428 Unde penſio reſervata cum † narrativa, quod medietatem, ſeu aliam par. fructuum non excedit, ſi excedit, eſt in totum nulla, & hoc eſt quod dicit Gigas *d. q.* 9. 3. *&.* 35. *n.* 2.

Undè etiam magis convincuntur dictæ deciſiones
Creſcentii, * & Putei, quæ loquuntur in penſione 429
purè reſervata cum dict. narrativa.

Procederet etiam in penſione * impoſita ultra 430
poteſtatem, & juriſdictionem imponentis, quæ eſſet nulla in totum, quoniam imponere penſionem eſt actus juriſdictionis, ſaltem voluntariæ, & juriſdictio eſt individua, & ſi exceditur, vitiatur in totum actus. *leg. certa ratione*, *Cod. quando provocare non eſt neceſſe*, ubi Doctores Francus *in regula utile in* 6. *quinta Fallentia Gloſſa.* Bartolus, Alexand. Jaſon, & alii *in leg. final. ff. de juriſdictione omnium Ju-*
dicum, * ex quo poteſt ſententia Monachi *in capite* 431
ultimo de pœnitentiis, *& remiſſio. in* 6. *num.* 2. quam ſequitur Domin. *ibi n.* 10. Calder. *in repetitione capiti noſtra eodem titulo* Alexander de Nevo *in additio. ad Abbat. in cap. cum ex eo ad fin. eodem tit. de pœnitentiis & remiſſionibus contra gloſſ.* Archid. Joan. Andr. & Francum *n.* 4. *in dict. cap. ultimo*, Abbatem *ſupra*, Cordubam *quæſt. lib.* 5. *de indulgent. quæſt.* 14. & Suarez 4. *tomo*, *diſputatione* 55. *ſectione* 3. *num.* 13. *&* 14. Azorem 2. *parte lib.* 3. *cap. ult. quæſt.* 6. *& lib.* 5. *cap.* 32. *quæſt.* 8 Didac. *nu.* 3. *part. in addit. quæſt.* 26. *art.* 1. *verſic. difficultas tamen eſt*, & Ugolin. *de offic. Epiſc. cap.* 41. *§.* 1. *num.* 2. & in propoſito ait Gambatus *diſtinct. lib.* 6. *à nu.* 712.

Ex quo *ibi* fundat quod penſio * ultra tertiam par- 432
tem fructuum reſervata a legato habente facultatem illam reſervandi uſque ad tertiam partem, eſt nulla in
totum, quod tamen *num.* 719. rectè ait procedere, † 433
quando conſtat Legatum voluiſſe concedere penſionem ultra tertiam, quia quod potuit, voluit, &c. ut *in cap. cum ſuper de officio delegati*, ſi verò non conſtat, ſed reipſa penſio excedebat, fiet reductio, quia in majori ſumma ineſt minor *l.* 1. *§. ſi ſtipulanti*, ubi Bartolus *& alii*, *ff. de verb. obligat. &c.*

Sed ſtante quod in primo caſu penſionis reſervatæ
* reſignanti cum dict. clauſula, penſio eſt nulla in 434
totum, eſt difficultas, an ille poſſit redire ad beneficium, & ſit reſtituendus ad penſionem ejus?

In qua Rota in una Senen. * penſionis 12. Januarii 435
1596. coram illuſtriſſimo Mantica tenuit partem negativam, ut *in ſequenti deciſione.*

In caſu propoſito fuit reſolutum, neque ſolutioni penſionis locum eſſe, neque reſtitutioni poſſeſſionis ad Parochialem: nam, cum reſervatio penſionis fuerit facta ſub conditione, ſeu modo, dummodò remanerent centum pro Rectore, non purificata conditione, ſeu non impleto modo, rector non poteſt cogi ad ſolvendam penſionem, niſi is, qui agit, ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, Caſſad. *decij.* 1. *nu.* 9. *de reſcr.* Gigas *de penſion. quæſt.* 85. *nu.* 20. & ſæpiſſimè fuit reſolutum: undè cum Hieronimus Fantinus agat contra Maximilianum ſucceſſorem in Parochiali, qui non conſenſit penſionis reſervationi, nec unquam ſolvit, debet probare, quod ei centum remaneant ſoluta penſione, ad hoc, ut poſſit eam exigere, quod autem idem Fantinus non ſit reſtituendus ad poſſeſſionem Parochialis, manifeſtè apparet, qui huic nullitati penſionis ipſe conſenſit, cum in reſignatione Parochialis ſpecialiter fuerit adhibitus ejus conſenſus, ſub hac conditione, ſeu modo, penſione reſervata, dummodò centum remaneant pro Rectore, & jura ſua remittentibus non eſt ad ea dandus regreſſus, *l. quæritur*, *§. ſi venditur*, *ff. de ædili. edict.* cum aliis adductis ab Anchar. *conſil.* 339. *nu.* 10. Socin. Jun. *conſil.* 77 *nu.* 1. Cravetta *conſil.* 114. *num.* 10. & ideò debet probare penſionem fuiſſe nullam, ex aliis capitibus, ut ad Parochialem, quam reſignavit ſub prætextu validæ penſionis, poſſit reſtitui, & in his terminis procedit Putei *deciſ.* 145. *num.* 2. *l.* 1. & R.P.D. mei Orani

in

in Illerden. Canonicatus, 27. Novembris proximè præteriti, cum aliis allegatis. Prætereà ex abundanti domini dicebant ipsum Fantinum non esse restituendum, quia non dimisit Parochiale in sua sponte, sed per decretum appositum in provisione ipsius ad Canonicatum & præbendam: nam fuit dictum, ut infra duos menses dimitteret possessionem ipsius Parochialis, alias utrumque.

Beneficium vacat ipso jure: unde cum decretum irritans appositum super certo corpore Beneficii lapso tempore præstituto ad dimittendum inficit titulum, & possessionem, Puteus *dec.*50. *n.*2. *l.*1. non potest dari restitutio, Rota *dec.* 2. *de restit. spoliatorum in antiquis*, Peregr. *decis.*71. *l.*1. cum tit. discoloratus non possit sufficere ad restitutionem in spolio, in quo requiratur tit. saltem coloratus. Puteus *decis* 99. *nu.*7. *cum seq. lib.* 1.

436 At ista decisio * non videtur tuta, nam quamvis resignans acceptando reservationem pensionis cum dicta clausula, *dummodò remaneant centum pro Rectore*, & adhibendo consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensioni, si non remaneant d. centum non tamen consentit, quod resignatio maneat valida, quinimò vult contrarium, cum resignet reservata sibi validè dicta pensione, & non alias aliter, nec alio modo.

437 Et aliàs si resignatio maneret valida, * etiamsi non remanerent dict. centum pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, ex quo in resignante, qui non poterat redire ad beneficium, non deficiebat consensus ad minorem summam, & sic destruerentur præfatæ decisiones, & aliæ multæ.

438 Undè in prædicta difficultate contrarium * rectiùs tenuit Rota in una Aretina Plebis Decemb. 1600. coram Illustrissimo Domino Millino, ut in sequenti decisione.

Petebat Dionysius coram me executionem literarum reservationis pensionis centum ducatorum sibi constitutæ, ex causa resignationis, est ejus Parochialis in favorem Bartol, & quia ipso Bartol. opponente fuerat resolutum, quod contra eum, qui consenserat pensionis impositioni, non poterat procedi executivè, sine justificatione literarum, & quod clausula, *dummodò remaneant centum ducati liberi Rectori*, pro tempore existenti non erat justificata, intentavit actionem spolii, & probatis extremis, & tit. colorato petebat restitutionem ad possessionem Parochialis, & ideò dubitavi, an ei esset danda restit. in spolio? & domini censuerunt ei competere actionem spolii. Fundamentum resolutionis fuit, quia resignatio Dionysii in qua fit potissimum fundamentum, pro exclusione spolii, est conditionalis, reservata sibi validè pensione centum ducatorum, & non aliàs aliter, nec alio modo, & ideò, si pensio non est ei validè & irrevocabiliter acquisita, est etiam nulla resignatio, ex defectu consensus, & competit actio spolii. Mohedanus *decis.* 84. non obstat, quod hodiè stante constitutione Gregoriana non competit ampliùs resignanti, actio spolii, nisi doceat de publicatione, quia omissa hac inspectione, an per hanc constitutionem fuerit sublata actio spolii, non docto de publicatione, fuit per duos responsum, quod illa constitutio non habet locum in hoc casu, cum resignatio sit conditionalis & nulla ex defectu consensus, ut fuit resolutum in causa Brixien. Parochialis, 10. Maii 1589. coram Illustrissimo Cardinali Plato, & in causa Vercellen. Canonicatus 23. Januarii 1598. coram Dom. Corduba & novissimè in causa Hispalen. & Corduben. testimoniorum coram R. P. D. Lancelloto, placuit etiam dominis, aliud fundamentum, quod resignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta mentio, quod Dionysius fuit ordinatus ad titul. istius Parochialis, juxta dispositionem Concilii Trident. *cap.* 2. *sess.*21. & hanc expressionem S.Congregat. Illustrissimorum Cardinalium illius interpretum censuit requiri pro forma, & non sufficere ad implementum per æquipollens, & expressio, quod sibi remanebat unde viveret, non est sufficiens, quia ex hoc non infertur ad scientiam Papæ, quod Dionysius esset ordinarius ad titul. istius Parochialis.

Et vide decisio. * Valentinam infrà adductam 439
514. In casu tamen dict. decisionis Senen. quando
Beneficium * resignatum debeat vacare per assecutio- 440
nem alterius incompatibilis, quod tempore resignationis jam obtinebat, vel postea obtinuit, etiam secluso decreto de dimittenda, non videtur danda restitutio resignanti ad Beneficii resignati possessionem saltem hodiè stante Concil. Tridem. quicquid antea esset, ex quo adversus dispositionem illius non censetur titul. coloratus, ut in terminis Regul. de triennali censuit Sacra Congregat. in declaratione *infra adducta* 11. *part. cap... nu.*370 nisi qui postea obtinuit alterum Beneficium incompatibile, justè tunc ignoraret nullitatem pensionis, & resignationis, & sic non vacaret primum argument. *cap. gratiæ, de rescript. in* 6.

In alio etiam † casu non competeret restitutio re- 441
signati, nempè, quando ipse fuit in culpa, quia sciens non habere locum tantam pensionem, sic resignat juxta *dict. infra* 11. *parte cap.* 3. *à n.*36.

---

§. IV.

Quomodò in causis pensionum sit procedendum.

SUMMARIA.

442 *Quomodò in causis pensionum sit procedendum, & narrata in gratia pensionis debent verificare per pensionarium, maximè parte opponente.*

443 *Refertur quædam decis. Rotæ Salamantina pẽsionis, 18. April.*1572. *coram D. Lancelloto*, & n. 444.

445 *Decisio Rotæ Firmana pensionis 6. Januarii* 1582. *coram Domino Blancheto.*

446 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi non tenetur in possessorio ostendere literas reservationis, nec verificare clericatum, & alias qualitates, & refertur decisio Rotæ.*

447 *Exceptio nullitatis pensionis non obstat in possessorio, nec est necessarium verificare conditionem positam in reservatione pensionis, & refertur decisio Rotæ.*

448 *Literæ reservationis pensionis, quando agitur contra successorem in Beneficio non consentientem reservationi, debent justificari.*

449 *Et refertur decisio Rotæ.*

450 *Quasi possess. exigendi pensionem acquiritur per unum actum solutionis.*

451 *Etiamsi sit facta censurarũ, & refertur decis. Rotæ.*

452 *Nisi sit facta protestatio, & quod solvit metu censurarum.*

453 *Ad hoc ut sit locus mandato de manutenendo in possessione, necessarium est ante omnia constare de existentia literarum reservationis pensionis, posteà de quasi possess. refertur decisio Rotæ.*

454 *Et concordantur duæ decis. Rotæ.*

455 *In petitorio quando agitur de nullitate pensionis debet fieri per pensionarium verificatio, etiamsi sit in possess. exigendi.*

456 *Gratia pensionis justificari debet, quando non agitur contra eum qui pensioni consensit, sed successorem, & refertur decisio Rotæ.*

457 *Quando agitur de nullitate pensionis, pensionarius tenetur justificare suam gratiam, maximè ubi pensio fuit reservata sub conditione aliqua, veluti, dummodo non excedat tantam partem, vel alia consimili*, & n. 458.

459 *Et refertur circa hoc decisio Rotæ.*

460 Litera pensionis, & reservationis fructuum, sive modum sivè conditionem contineant, justificanda sunt maximè, quando in eis intentio pensionarii fundatur.

461 Pensionarius existens inquasi possessione exigendi, si pensio fuerit reservata dummodò mille remaneant pro Episcopo in possessorio, non tenetur probare remanere, secus si Episcopus agat petitorio.

462 Onus justificandi pensionem spectat ad pensionarium agentem, contra successorem in beneficio non consentientem pensioni.

463 Pensionarius, ubi agitur in petitorio tenetur justificare conditionem, sub qua fuit pensio reservata.

464 Cum pensio reservata sub condisione, pensionarius tenetur eam justificare, etiamsi agatur contra eum, qui pensioni consensit, non solùm in petitorio, sed etiamsi agat executivè, si non est in quasi possess. exigendi.

465 Stante clausula, sine retardatione arbitrio Rota, potest procedi retardata solutione.

466 Quando gratia est conditionalis, vel modalis, licet agatur contra eum qui pensioni consensit, justificanda est, quia consensus recipit eandem conditionem.

467 Promissio, vel clausula de non petendo annullari pensione, debet intelligi stante dicta conditione sivè de facto, & non de jure.

468 Et respondetur decisioni Rotali.

469 Translatarius tenetur justificare reservationem pensionis non solùm in petitorio, sed etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest.

470 Quasi possessio exigendi pensionem non transfertur in translatarium etiamsi jus, & proprietas transferatur, quia est quid facti.

471 Si translatarius non justificat suam gratiam, non proceditur ad executionē literarū Apostolicarum.

472 Et refertur decisio Rotæ.

473 Probatio conditionis, quod remaneant centum pro Rectore quod tantam partem non excedat, vel debet esse concludens, & plena, & n. 474. & 475.

476 Et non solùm probatio conditionis debet esse concludens, sed & ubi agitur de probando valore affirmativè expresso in gratia pensionis.

477 Narrativa, super qua fundatur reservatio pensionis, debet plenè justificari.

478 Pensionarius existens in quasi possess. exigendi per 30. annorum spatium in petitorio non debet justificare conditionem, & narrata in reservatione, quia ex lapsu tam longissimi temporis præsumuntur justificata.

479 Observantia triginta annorum præsumitur justa.

480 Solutio pensionis præsumitur continuata à tempore reservationis, stante exactione de præsenti quod intelligitur quando constat de tit. & reservatione pensionis, & solum agitur de justificatione illius, secus, quando non constat de tit. nam ille non præsumitur, neque ex decennali, nec triennali poss. & nu. 481. & 482.

483 In possessorio probabile videtur præsumi titul. ex possess. longi temporis, nempè decennii.

484 Pensionarium debere verificare conditionem reservationis, intelligendū est in casu nullitatis pēsionis, si conditio non est vera, secus in casu reductionis.

485 Onus probandi pensionem esse reducendam incumbit titulari.

486 Et respondetur decisionibus Rotalibus contrarium affirmantibus.

487 Declaratoria dari non potest, quoad fructus, in quibus quis est condemnatus, si non sunt liquidati, & nu. 488.

489 Exceptio reductionis admittenda est ad impediendā executionem, etiamsi non probetur incontinenti, sed requirat altiorem indaginem, quia oritur ex ventre supplicationis, & nu. 490.

491 Pensio reservata Motu proprio non est justificanda.

492 In pensionibus impositis super Episcopatibus Hispaniæ non est necessaria justificatio, quia reservantur Motu proprio, & nu. 493.

494 Secus esset si non reservarentur Motu proprio.

495 Verbi, ut accepimus, & verbi, sicut intelleximus, differentia, & verbi, ut asseritur, & nu. 496.

497 Quod narratur per verbum, ut dicitur, non est justificandum.

498 An si fictur dicta narrativæ facta Motu proprio in reservatione pensionis possit probari contrarium.

499 Si pensio assignatur Motu proprio ex aliqua causa, quæ non sit vera, Motus proprius facit gratiam valere, non obstante surreptione, & n. 500. & 501.

502 Clausula Motus proprii tollit surreptionem.

503 Si in Motu proprio exprimitur falsa causa, vel qualitas de facto alieno potest probari contrarium.

504 Pensio, si assignatur Motu proprio propter merita in genere valet gratia, licet causa falsa sit.

505 Facta gratia de beneficio, cujus summam viginti ut asseritur, non excedit, quando excessus est minimus impetranti debetur, sic explicata decis. Rota.

506 Declaratur decisio Rota 77. de rescript. in antiquis.

507 In pensionibus impositis super Episcopatibus Hispaniæ, quamvis pensionarius non teneatur verificare non excessum 3. part. tamen si ex adverso probatur magnus excessus, erunt subreptitiæ.

508 Valor narratus in gratia, etiam in Motu proprio facta, est probandus, quando ex adverso probatur contrarium cum errore notabilis quantitatis.

509 Expressio valoris Beneficii de quo fit gratia requiritur, secundum regulas modernas.

510 Clausula Motu proprio, quid operetur.

511 Pensionarius tenetur probare poss vel bonum jus illius, qui primò consensit pensioni, nisi esset ejus successor in jure illius.

512 Pensio peti non potest ab eo, qui non est vel successor juris vel possessionis consentientis.

513 Successor potest docere de non jure possessoris qui consensit pensioni.

514 Resignatarius non obstante consensu, acceptatione, & approbatione, juris resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non jus, vel falsitatem causæ, & refertur decisio Rotæ.

515 Semel imposita pensione non potest posteà in judicio executionis allegari resignantē nunquā habuisse jus.

516 In commissionibus super nullitate, vel reductione pensionis à Papa reservata solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob reverentiam literarum Apostolicarum & fraudes recusantium solvere etiamsi non adsit quasi possessio exigendi, & nu. 517.

518 Clausula supradicta limitat, & suspendit jurisdictionem judicis commissionis, ita ut judex non possit procedere, nisi priùs soluta pensione, & n. 519.

520 Clausula supradicta operatur, ut non obstante dicta commissione nullitatis executor datus in literis seu in processu fulminato possit procedere lite pendente ad executionem pensionis, quod procedit etiam facta inhibitione vigore talis commissionis, & nu. 521.

522 Clausula supradicta enervat vim inhibitionis.

523 Non obstante dicta clausula, pendente lite, & inhibitione non poterit procedi ad executionem pensionis, maximè si in judicio executivo fuerit appositum de dicta pendentia litis, & n. 524.

525 Pendente causa nullitatis seu reformationis coram Ordinario absque commissione non impeditur executio literarum pensionis.

526 Clausula sine retardatione solutionis aliquando ponitur arbitrio Rotæ.

527 Commissio habens clausulam, sine retardatione, arbitrio Rota intelligitur, prout de jure.

528 In pensionibus reservatis per inferiores Papa non apponitur supra dicta clausula.

529 Ca-

529 *Casus in quibus dict. clausula apponi solet.*
530 *Practica Hispania in materia pensionum.*
531 *Executor literarum debet esse Canonicus Ecclesia Cathedralis, vel positus in dignitate.*
532 *Inprimis præsentanda sunt coram executore litera originales, seu processus fulminatus, in quo ipsa litera sunt inserta, donec pars opponat*, & n.533.
534 *Registrum Apostolicum fidem facit, saltem inCuria.*
535 *Præsentatis literis pensionarius petit dari mandatũ contra possessorem Beneficii pro tot ducatis.*
536 *Quod Judex dat insertis literis, mandato possessori, quatenus infra talem terminum solvat.*
537 *Mandato intimato, & in termino reproducto, & accusata contumacia potest statim Judex absque alia verificatione dare sententiam declaratoriam contra consentientem pensioni, quicquid dicat Tiberius* & num.538.
539 *Si agatur contra successorem aut reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram executore probare se esse in quasi possess. exigendi, aliàs tenetur literas justificare, aut verificare conditionem.*
540 *Non est necessaria alia citatio ad sententiam ex quo ille fuit citatus generaliter ad totã causã*, & n.541.
542 *Nec tunc est necesse facere citationes per edictum.*
543 *Nec in stratis, nisi illa essent assignata*, & n.544.
545 *Citato comparente, & allegante contra executionem aliquam rationem legitimam, ut solutionem, debet ei assignari terminus brevis arbitrio Judicis, cum sit probanda incontinenti.*
546 *Idem si allegaret remissionem pensionis, aut redemptionem vel aliam exceptionem notoriam, vel quæ posset in continenti probari, & non indigeret longiori indagine.*
547 *Si allegaret nullitatem, surreptionem, vel aliam exceptionem requirentem altiorem indaginem, debet reservari judicio ordinario.*
548 *Quando exceptio requirat altiorem indaginem, relinquitur arbitrio Judicis.*
549 *Resolutiones Rota*, & num.550. & 551.
552 *Ubi habetur, quod exceptio extinctionis pensionis, super qua non est judicatum, non impedit solutionem, & manutentionem.*
553 *Id solum admittitur, quando post causam extinctionis pensionarius esset in quasi poss. aliàs videtur admittenda exceptio extinctionis, dummodò incontinenti probetur, nam non requirit altiorem indaginem*, & num. seq.
554 *Nullitates orientes ex ventre discutienda in petitorio stante quasi possess. exigendi.*
557 *Quando exceptio non requirit altiorem indaginem, sed altior indago oritur ex replicatione pensionarii non est reservanda ad petitorium*, & n.558. & 559.
560 *Exceptio, quod beneficium erat gravatum alia pensione, de qua non est facta mentio, regulariter non impedit executionem, nam requirit altiorem indaginem* & num. 565.
561 *Non valet 2. pensio, non facta mentione de prima.*
562 *Etiam quod 1. sit conditionalis.*
563 *Resolutio Rota.*
564 *Et etiam quando prima est perpetua.*
565 *Excipiens contrariam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secunda prima erat reservata, & quod erat valida.*
566 *Si citatus diceret se non possidere Beneficium, super quo pensio est reservata, aut qui consensit pensioni, non habuisse possess. vel bonum jus illius pensionarius debet probare.*
567 *Illo non comparente, seu id non negante, non est necessaria ista probatio*, & num. seq.
569 *Parte non apponente, Judex non debet petere legitimationem personarum.*
570 *A sententia in judicio executionis pensionis non datur appellatio suspensiva.*
571 *Et qua clausula tunc ponatur in commissione appellationis*, & n. 572.
573 *Clausula sine præjudicio legitima executionis operatur, quod commissio appellationis non suspendat, nec impediat, quia Judex à quo procedat ad ulteriorem executionem, licet non operetur, quia Judex, ad quem non possit revocare injustè gesta per illum.*
574 *Decis. Rota.*
575 *Ut pensionarius possit declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis à termino solutionis.*
576 *Ut ad declaratoriam incursus pœnarum, de quibus in literis procedi possit, opus est literas pensionis esse intimatas titulari si est successor consentientis, aut non per se ipsum, sed per procuratorem consensit*, & num. 577.
578 *Debet fieri intimatio literarum per Notarium data copia, si petatur.*
579 *Quamvis litera non sint intimata titulari etiam successori poterit executor dare sententiam contra eum, qua ei mandet, quod infra certum terminum solvat.*
580 *Et idem ubi non esset lapsus mensis.*
581 *Etiam literis intimatis non incurruntur pœna excommunicationis & privationis, de quibus ibi, nisi pensionario volente, & declarante.*
582 *Et requiritur declaratoria excommunicationis, & quod pars ea utatur.*
583 *Executor non potest ponere sequestrum super fructibus Beneficii pensione gravati.*
584 *Ubi ponitur resolutio Rota, post sententiam tamen posset poni.*
585 *Executor obsolutè committit vices suas sub executore ex clausula, caterum.*
586 *Ad denunciationem, publicationem excommunicationis requiritur declaratoria illius, nec ex eo causa efficitur appellabilis.*
587 *Huic declaratoria, seu excommunicationi non obstat decretum Concilii Trident.* sess.25. cap.3.
588 *De processu, & modo procedendi in possessorio pro pensione remissivè.*

AD tertiam, quomodò † in causis pensionis sit procedendum, dicendum est imprimis, quod narrata in gratia pensionis debent verificari per pensionarium, maximè parte opponente quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra successorem, etiamsi executivè agat ad solutionem, si non est in quasi possessione exigendi. Vestrius *in pract. lib.3. cap. ult. n.1.* Hier.Gabr. *in cons.*181. *lib.2.* Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum, l.6. quæst.2. num.65. & 107. quæst. 4. nu. 44.* Salust. Tiberius *in practica*, Leo *in Thes. for. Eccles. cap.22. n.15. & 17.* Auditores Cameræ *l.3. cap.1. nu. 10. & cap.3. nu.15.* Anton. August. *in Epitome decis. manuscripto tit. de solutionibus*, & clausula *sine retardatione*, Mohedan. *decis. 25. de renunciatione*, aliàs 304. *& decis. 9. de causa possess.* Cæsar de Grassis *dec.58.n.4.* Rota *dec.301. n.30. p.1. divers. & dec.*412. in una Salamantina pensionis 23. Janu.1574. *eadem 1. p. dec.221. n.4.* in alia Salamantina pensionis 9. Martii 1583. 2. *p. divers.* & fuit resolutum in alia Salamantina pens. 18. Aprilis 1572. coram D. Lancelloto, *ut in decis. sequenti.* 442

Quoad primam partem dubii domini distinxerunt, † si quidem pro parte D. Francisci fuit actum ad solutionem pensionis possessorio adipiscendo, vel executivè, quod tenetur verificare omnia narrata part. opponente juxta doctrinam Imolæ *in cap. super literis, nu. 19. de rescript.* parte verò non opponente tenetur verificare ea solum, quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius movit Papam ad concedendum, & propterea fuit conclusum quod probatio dispensationis fuit necessaria, cum alias notoriè constaret de ipsius inhabilitate ob ejus confessio- 443

confessionem, familiaritas vera Cardinalis, quia saltem
faciliùs movit Papam ad concedendum, est necessaria,
cum sit narratio facti proprii, cujus expressio
diceretur dolosa, si non verificaretur, excessum
non fuisset necesse probare, si non adessent verba,
ut asseris. Clericatus probatio; ex quo non est expressus
in literis, non fuit visa etiam necessaria: si
verò fuit actum possessorio retinendæ, vel recuperandæ,
tunc non tenebitur illa verificare, quia cum possessione
sufficiunt literæ, an autem in hoc casu quasi
possessio D.Franc. contra prædecessorem D.Alphonsi
noceat ipsi D. Alphonso nihil resolutum. Quo verò
ad 5. part. dubii placuit D. resolutio aliis facta coram
R P.D. Cota 29. Januar. 1565. in causa Firmana Salis.
scilicet, quod censuræ tunc possunt per p. justificari
ex noviter deductis, quando altera pars & de
novo aliquid producit. An autem in tres hæc resolutio,
nihil conclusum, prout nihil fuit resolutum circa
5. partem dubii.

444 Circa quam decis. * vide *dict. infra 6. part. cap.2. num.* 162.

445 Et in una Firmana pensionis, 6 Janu. 1582. † coram
D. Blancheto, fuit resolutum, Odoardum teneri
solvere pensionem non verificata narrativa, quia
Marcus est in possessione exigendi, quæ donec ipse
petat canonizationem suæ gratiæ suffragatur & liberat
eum ab onere probandi. Secundò, quod habet
confessionem Odoardi, cum in eadem supplicatione
uterque sit orator, & hæc confessio facta in precibus
sufficit contra ipsum, licet non contra successorem,
l. enim pretium, C. de liberali causa, & relevat Marcum
ab onere probandi, quod cum procedat quando
in alia supplicatione expressè est de valore, multo ma-
446 gis cum in eadem, &c. Et in una Anconitana † pensionis
15. Junii 1587. coram D. Plato, fuit resolutum:
Pensionarium existentem in quasi possessione
exigendi, non teneri in possessorio ostendere literas
reservationis nec verificare Clericatum, & alias qualitates
suas, &c.

447 Et in una Forolivien. pensionis coram D. Penna
24. April. 1592. fuit resolutum, Non obstare exceptionem
nullitatis pensionis in possessorio, nec esse
necessarium verificare conditionem positam in reservatione
pensionis, licet, si constet non esse adimpletam
solution. pensionis non constituat in possess. respectu
successoris, aliàs sic, & ita est intelligendum
quod tradit Gratian. *discept. Forens. cap.*123. *nn.*73.
juxta istam decisionem quam allegat.

Fuit etiam resolutum in una Cæsaraugustana pen-
448 sionis † 20. Decembr. 1591. coram D. Pamphilio, ut
in seq. dec. Fuit resolutum sententiam declaratoriam
incursus censurarum ad favorem Joan. Marci extra
Rotam latam, tanquàm notoriè injustam esse revocandam,
ex eo quod literæ reservationis coram Auditore
Cameræ, quatenùs in eis Joan. Marcus asserit se
decretorum Doctorum, & ad ejus vitam obtinere in
commendam Archidiaconatum Ecclesiæ Cæsaraugustanæ,
non fuerunt justificatæ, prout justificari debuerunt,
cum ageretur contra successorem in Beneficio,
qui non consenserat reservationi pensionis adnotata
per Joan. Andr. *in cap.*1. *de luis comestatione in*
6. Abb. *in cap. fin. col.*1. *de præsumpt.* Fel. *in cap. constitutus
de rescript.* Paris. *cons.* 49. *n.* 30. *l.* 4. & habet
locum etiam, quando proceditur executivè, quia semper
in qualibet gratia subintelligitur clausula, si priùs
veritate nitantur, *cap.*2. *de rescript.* & tradit Moheda.
decis. 304. præsertim stante oppositione Pastranæ,
quod non procedatur ad sententiam declaratoriam
cum gratia non esset justificata, Imola *in cap. supra
literis col.* 3. *de rescript.* & fuit decisum coram Illustrissimo
Domino Cardinali Lancelloto, de anno 1572.
in una Salamantina pensionis, & alias sæpiùs.

449 Fuit etiam resolutum in illa † Salamantina pensionis
26. Martii 1593. *supra deducta n.*424. & in Abul.
pensionis *supra* relata *nn.*187. & in aliis decisio. de
quibus *infra*.

Et quasi possessio exigendi pensionem acquiritur
per unicum actum solutionis, Saluft. † Tiber. *d. c.*1. 450
ad fin. in additione, & Gratian. *discept. for. cap* 113.
à nu. 25. quicquid alias velit Flores *quæst.*2. *num.*25.
Etiam † si sit facta metu censurarum. Rota in causa 451
Lucana pensionis, 4. Junii 1574. coram D. Lancelloto,
quæ habetur 1. *p. divers. decis.* 196. & in una
Recanaten. *nn.*196. transactionis de anno 1593. coram
D. Gypsio, & in una Corduben. decimarum, 25.
Octobr. ejusdem anni, coram D. Seraphino, quicquid
teneat Guil. Benedict. *in cap. Raynutius de testam.
verb. si absque liberis* 2. *de fideicom. substitutione n.*38.
Et Gratian. *dict. cap* 113. *à nu.*10. nec id negat Gigas
quæst. 36. nam non agit de possessione, nisi sit
facta † cum protestatione, quod solvit metu censurarum,
nam solutio facta cum ista protestatione non
constituit pensionarium in quasi possessione exigendi,
Achilles *decis.* 423. *sen* 11. *de pensio.* Caputaq. &
Gratian. Rotæ decisio 436. noviss. Farin. & in d. Lucana,
& Recanaten. & Corduben. & in causa Paten.
pensionis 6 Decemb. 1594. coram Domino Pamphil.
in qua fuit resolutum: Quòd, ut † sit locus mandato 452
de manutenendo in pensione est necessarium constare
ante omnia de existentia literarum reservationis pensionis
postea de quasi possessione. Achilles *decis.* 4.
de rescr. & vide *decis.* 681. *noviss.* Farin. & *dict. decis.
Lucana*, *in principio.* Quæ quasi possessio exigendi
pensionem super fructibus Episcopatus non acquiritur
per solutiones factas ex fructibus illius per
Curiam Regiam sede Episcopali vacante, cum non
fiant per habentem titulum, &c. Nec ex commissione
de solvendo data per ipsum Episcopum, quia aliud
est solvere, aliud mandare, solvere maximè cum fit
cum protestatione, quod per illam nullum ei fiat præjudicium,
quia facit metu censurarum, &c. Nec probatur
quasi possessio ex confessione antecessoris, ut
alias fuit resolutum, nec ex solutionibus factis per
illum, de cujus mandato non constat: Rota enim non
sequitur decisionem Rotæ secundam, *de causa possessio.
in antiquis*, quam sequitur Gambarus *de officio
legat. lib.* 6. *quæst.* 18. & 36. nisi concurrentibus adminiculis,
Verallus *lib.*1. *decis.* 321. *in manuscript.*
Rota *in dict. Lucana*, & sic fuit denegatum mandatum
de manutenendo.

Sed quia ista decisio Paten. * quatenùs ait in pos- 453
sessorio debere constare ante omnia de existentia literarum
reservationis pensionis *ex decis.* 4. *Achill. de
rescript.* Mandos. *reg.*3. *quæst.*3. *n.*3. Marches *de commiss.
appellationis*, *nn.*37. adversatur decisioni Anconitanæ,
de qua *supra n.*446. Obiter adverte sic concordandas
* esse, ut debeat constare de reservatione
pensionis saltem per supplicationem, licet non sit necessarium
ostendere literas expeditas. Buc. de stylo
Curiæ Auditoris Cameræ, *cap.*24. *vers. & quoniam*,
Saluft. Tiber. *d. l.*3. *cap.*3. *num.*1. 5. & 6. & *cap. ad
finem.* Et ita etiam erit accipienda decisio Rotæ in
Cæsaraugust. pensionis 4. Julii 1608. coram Domino
Manzanedo, ubi fuit resolutum, dandum est mandatum,
&c. *R. mand. de mand.* & vide aliam decisionem
in ista causa Paten. de qua *infra n.*551.

At in petitorio, quando agitur * de nullitate pen- 454
sionis debet fieri prædicta verificatio per pensionarium,
etiamsi sit in possessione exigendi, *ad dec.*
Cæsar. de Grassis. 101. *nu.*11. & 103. *nu.*8. & fuit resolutum
in d. Firmana pensionis, & in una Reatina
pensionis, 11. Martii 1588. coram Domino Pamphilio,
ubi fuit resolutum, *reservationem pensionis non
suffragari ante reservationis justificationem*, & in Salamantina
pensionis 26. Martii 1593. *supra* adducta
nu. 424. & in una Cesenaten. pensionis 24. Januar.
1594. coram D. Gypsio in qua fuit resolutum: Gratiam
pensionis justificari debere, quando non agitur
con-

contra eum qui pensioni consensit, sed successorem cui sufficit objicere pensionem esse nullam absque eo, quod teneatur aliquid probare: habet enim intentionem de jure communi fundatam, ut Ecclesiast. Beneficia sine diminutione conferantur, & sic Miles professus Hierosolymitanus, & sic incapax pensionis, & Beneficii, *cap. Beneficium de regularib. in 6.* Guidobon. *decis.*138. debet ostendere ad pensionem, de qua agitur retinendam secum fuisse dispensatum, nec quasi possessio exigendi dictam pensionem ab onere probandi ipsum relevat, Gigas *de pensio. qu.* 47. Puteus *decis.*247. *l.*1. Mohed.158. quia possessio tantùm operatur, ut donec lis per tres conformes fuerit decisa, non retardetur solutio, ut fuit pluries resolutum, & Gigas, Mohedanus, & alii loquuntur, quando agitur super solo possessorio, non verò quando de nullitate in petitorio, nec dispensatio ad retinendam aliam pensionem super alio beneficio, dummodò non excederet summam ducentorum ducatorum, sufficit quoad istam, etiamsi simul junctæ non excedant dict. summam ducentorum ducatorum, nec potest dici Papam dispensasse ad istam pensionem per illa verba in ea posita, nos enim tecum, ut pensionem prædictam cum Prioratibus & Beneficiis d. Hospitalitatis retinere valeas, dispensamus, quia hæc dispensatio concessa est, ut possit retinere etiam Prioratus, & præceptorias d. ordinis, præsupponendo, quod ad pensiones esset priùs dispensatus, ut ipse narraverat, & qui supponit, non disponit, Rota *de procuratoribus* 23. *in antiquis*, Alex. *cons.*126. *n.*5. *l.*5. *&c.*

457 Et in una Brixien. pensionis † 28. Novemb. 1594. coram D. Millino fuit resolutum, quod *quando datur de nullitate pensionis pensionarius tenetur justificare suam gratiam, &c.* Et in Burgen. pensionis 16 Dec. 1596 coram D. Penna censuit Rota pensionarium ad justificandum suam gratiam obligari: quia cum titularis habeat fundatam intentionem in jure communi, ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, sufficit ei in petitorio opponere de nullitate pensionis, nisi pensionarius eam justificet, præsertim cum ageretur contra successorem in beneficio, qui non consensit reservationi pensionis, neque ab hac justificatione excusari ob cursum temporis, cùm non sit triginta annorum, qui ad istum effectum, ut gratia ex cursu temporis censeatur justificata, sunt necessarii, &c.

458 Quod maximè procedit, * ubi pensio fuit reservata sub conditione, verbi gratia, *dummodò remaneant centum pro Rectore, seu mille pro Episcopo*, vel *dummodò tantam partem non excedat*, & ut in Paduana pensionis 17. Decembr. 1579. & Junii 1581. coram D. Rubeis, *ut in dec. sequentibus.*

Paduana pensionis 17. Decembris 1579.

459 Fuit resolutum, † quod in primis, & ante omnia debet constare de solutione stante clausula, sine retardatione, quod si de solutione constet, tunc non est dubium, quod literæ sint justificandæ, non obstante quasi possessione, quia sumus in petitorio in qua quasi possessio non sufficit, sed animadvertendum est an literæ contineant modum, vel conditionem, quia si conditionem, sunt justificandæ, circa modum est difficultas. In eadem 28. Jun. 1581.

460 Fuit dubitatum in causa Paduana pensionis * stantibus resolutionibus in causa factis & oppositionibus D. Gelasii contra literas pensionis, & reservationis fructuum, ad favorem R. D. Aloisii expeditas an literæ continerent modum, vel conditionem, ita quod illarum justificatio ad eundem Aloisium pertineat? & 28. Junii 1581. fuit conclusum sine difficultate onus justificandi literas hujusmodi reservationis pertinere ad R. D. Aloisium Justinianum, pro ut etiam alias fuerat resolutum, sivè enim literæ prædictæ contineant modum, sivè conditionem, utroque casu sunt justificandæ, ut sunt jure novissimo, cum D. Aloysius fundet intentionem suam in dictis literis, ut per Joannem Andream *in cap.*1. *de litis contestatione leg.* 6. Felin. *in cap. constitutus in principio, de rescript. cum vulg.* nec obstat, quod dictio, dummodò regulariter importet modum, non conditionem ut congerit. Tiraquel. *de retractu*, §.8 *glossa* 8. nam in casu isto multa concurrunt, ex quibus aliud dicendum est, quoniam in primis prædicta dictio est adjecta in ipsa reservatione pensionis ac fructuum, & per consequens est adjecta rei imperfectæ, & ita importat conditionem, ut habetur per Tiraquell *in loco superius allegato*, est etiam modus non dispositioni, sed executioni ejus adjacens determinatio, ut per Baldum *in l. penultima. nu.* 25. *C. de condit. infer.* Secundò, quia sumus in rescripto gratioso, Puteus *cons.* 36. *de privil.* quicquid tamen sit de efficacia hujusmodi dictionis, dummodò an importet conditionem, vel modum, dixerunt Domini, quod ad effectum, de quo agitur, justificandi scilicet gratiam, nullam esse difficultatem, quod narrativa est probanda Cres. & Mohedan. *in decis. allegatis*, præsertim stante quod in literis dicitur, ut asseris, Calder. *cons.* 8. *de rescript.* Fel. *in cap. ad aures, col.*9. *vers.*7. *conclu.*10 *post principium, eodem tit.* neque urget, quod illa sit adjecta manu Datarii, ita quod non videatur narrativa partis, & per consequens non sit justificanda, quia fuit responsum constare ex literis de quarum justificatione, igitur esse narrativam impetrantis, præterea stante etiam consensu partium, super d. dispositione omnia in causa opposita sunt verificanda, tanquàm pars gratiæ per ea quæ supra deducta fuerunt cum multis aliis per Gabrielem allegatis.

Et in una Vercellen. pensionis 26. Jun. 1592. * 461 coram D Mantica, fuit resolutum. Pensione reservata super Episcopatu, dummodò mille remaneant pro Episcopo, pensionarium existentem in quasi possessione exigendi non teneri in poss. probare remanere, licet secus, si Episc. agat petitorio: nam ad exigendum exigens in possessione non tenetur probare narrativam, ut fuit resolutum in dicta Firm. in petitorio verò eo ipso, quod Episcopus negat debere pensionem, seu ait esse nullam, pensiona. debet probare narratam sua gratia, &c. etiamsi sit in poss. exigendi, &c. Placuit illa distinctio approbata in d. Paduana de anno 1579. & licet secus, dic secus si Episcopus agat petitorio, &c. ut *in decis.*679. novissimè Farin. *dele sequentia.*

Et in una Vicen. pensionis 13. Mar. 1595. coram * D. Seraphino fuit resolutum: Onus justificandi pen- 462 sionem spectare ad pensionarium agentem contra successorem in Beneficio, qui non consensit, tunc etiam quia pensio est conditionalis propter clausulam, dummodò remaneant centum pro Rectore, prout fuit sæpiùs resolutum in Paduana, & Vercellen. & ultimo in Salamant. coram Gypsio, & hoc casu non sufficere semiplenam probationem, sed requiri plenam, Mohed. *dec.* 148. & in una Clusina pensionis de anno 1573. & in alia Oppiden. 3. Junii 1585. &c.

Et in una Milevitana pensionis 27. † Junii, & 28. 463 Nov. 1597. coram D. Lita fuit resolutum, pensionarium, ubi agitur in petitorio, teneri justificare conditionem, sub qua fuit pensio reservata, dummodò illa, & aliæ forsan assignatæ medietatem fructuum non excedant, & ita probare concludenter valorem Beneficii deductis oneribus de tempore reservationis, ostendendo illud pensionibus, non esse gravatum ultra medietatem, ut *in decis.*593. novissimè Farin. ut fuit resolutum in d. Paduana, & Vercellen. & in causa Brixien. pensionis 28. Novemb. 1594. coram D. Millino, neque obstare, quod dans de nullitate reservationis pensionis nullitatem probare tenetur, quia non procedit, ubi reservatio est conditionalis, & agitur in petitorio, in quo titulari sufficit dicere pen-

sionem nullam absque eo, quod aliquid probet, nam in eo fundatam habet suam intentionem, quod beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferri debent, ut in dictis causis, & in aliis pluribus fuit dictum, neque ex cursu temporis 30. annorum justificatam præsumi gratiam hujus reservationis, quia à tempore expeditionis liter. de anno 1578. non adsunt 30. anni, nec aliquod fundamentum respectu hujus justificationis fieri posse super testibus, tum quia non percutiunt tempus appositionis d. clausulæ, & nihil dicunt de deductione onerum: quæ tamen sunt deducenda, ut fuit dictum illa Metropolitana pensionis Maii 1596. coram Orano. At in Carpentoraten. pensionis 15. Martii 1562. coram Illustrissimo Lancelloto fuit resolutum, quod reservata pensione super fructibus Episcopatus, cum clausula, etiam super illis aliæ pensiones annuæ aliis reservatæ existant, dummodò omnes pensiones hujusmodi insimul illorum medietatem non excedant, non tenetur pensionarius justificare, quod pensio medietatem fructuum non excederet, nisi in casu quo ostenderetur adesse alias pensiones, quia pensio fuit reservata pura & simplex, & nulla fuit imposita conditio reservationi, nisi quando aliæ adsunt, & diversum est in causa Milen. coram D. Lita, in qua aderat clausula, dummodò ista & aliæ forsan super illis assignatæ medietatem fructuum non excederent. Et in causa Salam. 26 Mart. 1593. coram Gypsio, in qua aderat clausula, dummodò ista una cum aliis, &c. & *in dec.*611. novis. Farin. & 29. Maii 1593 fuit resolutum, non esse habendam considerationem pensionum impositarum post primam reservationem, & ante translationem, nam ad istum effectum pensio translata non potest haberi pro nova, &c. ut latiùs *sup. nu.*256.

Et tunc, cum pensio est reservata sub conditione,
464 † pensionarius tenetur eam justificare, etiamsi agatur
contra eum, qui pensioni consensit, non solùm in petitorio, in quo id procedit, etiamsi sit in possessione exigendi juxta d. sed etiamsi agat executivè si non est in quasi poss. exigendi Cast. *dec.*10 *de reser.* Gigas *q.* 85.*n.*10.*& q.ult.n.*15. Leo in *Thes. for. Eccl.c.*22. à *n* 6. *&* 69. & Grat. *disc. for. c.*113.*n.*74. quia ille consensus intelligitur præstitus sub eademmet conditione, & recipit eandemmet conditionem, sub qua pensio est reservata, ut fuit resolutum in d. Salam. pensionis de anno 1593. *sup adducta n.* 424. & in una Lunen Sar-
465 zanen. pensionis † 15. Feb. 1593. coram D Seraph. in
qua fuit resolutum: Stante comm. cum clausula sine retardatione, arbitrio Rotæ posse procedi retardata solutione, quia, quamvis vel propter quasi poss. exigendi, vel propter reverentiam literarum Apostolicarum, quando sunt expeditæ, soleat apponi clausula, sine retardatione, & contra consentientem pensioni procedatur ad executionem, etiam sine ulla justificatione liter. Mohed *dec.*331. Guidob. 141. maximè stante oblig. Cameralis, hoc tamen procedit quando gratia est pura, secus si sit conditionalis, quia tunc consensus recipit eandem conditionem & ideò qui agit ad pensionem debet justificare conditionem illam, dummodò remaneant centum pro Rectore, nam dictio dummodò, importat conditionem, cum sit adjecta dispositioni, non autem executioni, ut in Paduana pensionis, nec ista qualitas est justificata ex confessione Rectoris, quin eadem supplicatione exprimit valorem ad 180. quia est facta expressio per modum negativum, & per non expressum, & sic non concludit quod eam summam ascendat, ut pluries fuit resolutum, nec obstant aliquæ solutiones, forsan factæ quia omnia gesta fuerunt metu censurarum, & contradicente Rectore, & ideò non constituunt in quasi poss. exigendi, quæ sit considerabilis ad hunc effectum, & ideò esse locum arbitrio, quòd debet esse juri consonum, &c.

466 Idem fuit resolutum in una Aretina pensionis 26.
Jun. 1600. coram D. Millino, & novissimè in Mediolanens. translationis pensionis *infra lata n.* 472. ut *in dec. seq.* D. censuerunt esse supersedendum in ulteriori executione, donec Dionysius justificet, quod Bar. remaneant centum ducati liberi. Fundamentum resolutionis fuit, quia, licet contra consentientem pensioni procedatur executivè, & sine justificatione liter. Mohed. *dec.*133. Guido. *dec.*145. præsertim stante obligatione Camerali, tamen hoc procedit quando gratia est pura, secus verò si contineat conditionem & modum, & non liberat ab onere justificandi. Video stante d. clausula, dummodò remaneant centum ducati liberi pro Rectore agens ad pensionem debet justificare, quod remaneant Rectori centum ducati, liberi, ut fuit, resolutum in causa Lunen. Sarçanen. pensionis, 15. Feb. 1593. coram D. Seraph. & posteà 26. Mart. ejusdem anni in causa Salam. pensionis, coram D. Gypsio, & fuerit prius resolutum in Clarina pensionis, 9. Nov. 1573. coram Cardinali Lancell. & consequenter, cum ipsa clausula non sit justificata, non debet procedi ad executionem, non obstat, quod cum in eadem supplicatione uterque sit orator, expressio valoris in eo contenta inducit etiam confessionem Bar. & relevat. Dionys. ab onere justificandi, quia expressio est facta per modum negativum videlicet, quod ita Parochialis non excedit ducatos 250. & ideò non concludit, quod Rectori remaneant centum ducati, & fuit resolutum in d. causa Lunen. Sarz. præsertim cum valor debeat probari deductis oneribus, ut fuit resolutum in causa Oppiden. pensionis 3. Junii 1585. coram R. P. D. Pamphilio.

Undè etiam promissio, † vel clausula *de non pe-* 467
tendo annullari pensionem, &c. debet intelligi stante d.
conditione juxta d. Rotam in causa Rom. accessus 16. Jun. 1569. coram D. Cota, ubi fuit resolutum *promissionem de non petendo pensionem annullari debere, intellige de facto, non de jure* per Gl. *verbo contradictores. in cap. illorum de præbend. & si Papa non dat pensionem nisi cum illa clausula*, dummodò medietatem fructuum non excedat, *ideò omnes alias clausulas, & permissiones intelligi stante dicta qualitate, &c.* Et in Placentina pensionis 21. Jun. 1593. de qua *infra 6. part. cap.3. num.*91.

Accedit, quod tradit Flam. Paris. *de resignatione Beneficiorum, lib.*6. *q.*3. *n.*8. *&* 9.

Neque obstat dec. Placentina Decanatus * 10. 468
Nov. 1595. coram D. Peña *infra adducta* 4. *c. p.* 3.
*n.*52. quia ibi non agitur de reserv. pensionis conditionali, & verba decreti erant amplissima, & cum claus. quòd non posset dari de obreptione, & subreptione, &
clausula sublata, &c. Rursus † translatarius tenetur 469
justificare serv. pensionis non solum in petit. sed
etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest, quia non transfertur in translatarium, quia est quid facti, & in translatione pension. constituitur nova pensio antiqua extincta, *ut supra* dictum fuit *n.*255. Vestrius *in prac. l.*3. *cap. ult. n.*2. Gratian. *discept. forens. cap.*113. *à n.* 75. & ita fuit resolutum
in † una Brix. pension. 23. Maii 1594. coram Domin. 470
Millino, in qua dixerunt D. quasi possessionem exigendi pensionem non transferri in translatarium, etiamsi jus & proprietas transferatur, quia est quid facti, & in translatione pensionis antiqua extinguitur & nova constituitur, video non esse dandum de manutenendo mandatum translatario, Cephal. *cons.* 479. & ad decis. in causa Bonon. pensionis 17. Maii 1593. coram eodem D. Millino in qua fuerat resolutum pensionis executionem concedi cessionario illius, qui erat in quasi possessione exigendi, Rom. *cons.*38. Par. *cons.*107. *nu.*90. *lib.*3. & etiam translatario, quia quando transferens est in quasi poss. exigendi datur translatariis clausula sine retardatione solutionis, etiam quod ipsi non exegerint, Anton. August. *in Epit. tit. de translatione pensionis, vers. clausula sine retardatione, &c.* fuit responsum, quod ibi ex eo potissi-

potissimum fuit ita decisum, quod translatarius non tenebatur justificare literas transferentis, quia præsumebantur justificatæ ex observantia, elapso longissimo tempore, &c. Et in eadem Brixien. coram eodem 28. Novembris 1595. fuit resolutum translatarium, debere justificare gratiam transferentis, quia agit petitorio contra successorem in beneficio, qui non consensit reservationi pensionis nec eam unquam solvit. Nec allegatio Lapi 89. habet locum in pensionario, qui non possideret ut titularis, Put. *dec.*160. *lib.*1. Nec quando titularis non decessit in possessione. Caputaq. *decis.*36. *part.*1. Nec obstat decisio Rotæ in causa Bononien. pensionis coram eo, quia hîc non concurrit longissima quasi possessio transferentis, ideò non applicatur.

471 Idem fuit resolutum in causa Calagurritana † pensionis, 2. Martii 1598. coram D. Corduba, & in una Lauden. translationis pensionis, 29. Martii 1599. & 24. Martii 1600. coram D. Penna, in qua fuit dictum: Quod si translatarius non justificat suam gratiam, non proceditur ad executionem literarum Apostolicarum, & quod non erat locus arbitrio, ut procederetur sine retardatione, quia translatarius non erat in quasi possess. exigendi, & cum ageretur contra successorem, gratia transferentis justificari debebat ut in d. Brixien. & ut censeretur justificata possess. antecessoris deberet esse longissima, nempè 30. annor. &c.

Idem in causa Neritonen. pensionis 5. Novembris
472 † 1601. coram D. Lita, in qua fuit conclusum, pro renovatione sententiæ Auditoris Cameræ, quia condemnavit ad solutionem pen. tulique sententiam declaratoriam ob non solutam pensionem translatam iis Cardinalis Madrucii quod facere non potuit ante reservationis justificationem, nam fuit reservata dummodò remaneant mille pro Episcopo. Et fuit confirmatum in eadem 24. Maii 1602. coram D Ludovisio, & idem in Mediolanen. translationis pensionis 16. Januar. 1606. coram D Lita, ubi fuit resolutum, quod translatarii. &c. R. pensio. 7. Justificata tamen reservatione pensionis ex possessione longissima transferentis, nempè trigiota annorum, vel aliàs, intrat via executiva, & datur & conceditur executio translatario, nec est opus justificationem declarari per tres conformes, ut sentit Rota in d. Brixien. Lauden. & Neritonen. *supra*, relatis *nu.* 470. 471. & 472. & in Papien. *infra relata nu.* 480. & novissimè fuit resolutum in eadem Neritonen. pensionis 26. Nov. 1607. coram D. Cavallerio, ut *in decis. seq.* 170. Et vide in eadem coram eodem 3. Mart. 1608. est enim alia decisio, quæ sic ait. 171. Sed mihi non placet quod in ista decision. dicitur, quod clausula, sine retardatione, operatur, ut jurisdictio executionis remaneat penes Judicem à quo, & illi reservat executionem, ita ut Judex ad quem talem jurisdictionem non habeat: nam quamvis ex illa clausula Judex à quo qui pronunciavit pro executione pensionis, possit procedere ad executionem, juxta dicta *infra n.* 520. non tamen tollitur talis jurisdictio & executio Judici ad quem, cui tota causa est commissa. Et illa clausula solum operatur, quod super negotio principali nullitatis, seu reductionis pensionis, Judex non possit procedere, nisi priùs soluta pensione. Et hoc est quod ait Sarnen. *d decis. allegat.* & dixit *infra nu.* 518. Nec illa clausula quæ ponitur in favorem pensionarii, retorqueoda est contra illum, *reg. quod ob gratiam lib. 6. & l. quod favore, & de legibus.* Cassadorus *decisione* 10. *nu.* 8. *de rescriptione*, & in d. Millevitana pensionis 28. Novemb. 1597. Nec ad effectum mandati de manutenendo in exactione pensionis juvare potest translatarios possessio, in qua erat Cardinalis, quia illa ad translatarios non transit, ut d. Brix. pensionis, nec respectu justificationis d. clausula juvat d. possessio Cardinalis, cum requiratur pacifica possessio transferentis per 30. annos, ut in Brixien. & Lauden. nec obstare, quod d. pens. fuerit reservata Cardinali Motu proprio ut de tempore, quo Episcopat. vacabat, & sic videamur versari in causa reductionis pensionis, & non nullitatis dato quod non superessent tot fruct. qui sufficerent pro integra satisfactione, d. pensionis deductis mille pro Episcopo, & oneribus, quia quicquid sit semper verum erit dicere dict. sententiam declaratoriam non posse sustineri, cum dato, quod pensio sit reducibilis, & nonnulla, non debuerit contra Episcopi ferri declaratoria, ob non solutionem integræ pensionis vel partis illius, antequam in dictis liquidatum esset, pro qua summa illa sustineretur, & esset debita, ut tenuit Rota in Cordub. redecimarum 27. Janu. 1595. coram D. Pamphilio, & in Valentina decimarum, 20. Nov. 1598. coram D. Lancelloto, &c.

Et probatio d. conditionis quod remaneant cen- 473
tum pro Rectore, seu mille pro Episcopo, vel quod tantam partem non excedat, &c. debet esse concludens, & plena, ut fuit resolutum in Clusina pensionis coram Domino Lancelloto, de anno 1573. quæ habetur 1. *parte diversorum decisione* 380. Flam. Paris. *d. lib.* 6. *quæst* 2. *n.* 25. & Zech. *de Benefic. pensionibus cap.* 11. *num.* 6. & in una Oppiden. pensionis, 3. Jun. 1585. coram Domino Pamphilio, ut *in sequenti decisione.* Dixerunt Domini clausulam dummodò sin-
gulis † Rectoribus centum ducati similes liberi an- 474
nuatim remaneant, appositam in reservatione pensionis, de qua agitur, non fuisse verificatam, quia non affertur aliqua probatio, quæ sufficiat, cùm hoc casu requiratur plena, & concludens. Mohedan. *dec.* 148. & in propriis terminis hujus clausulæ fuit resolutum in una Clusina pensionis coram Illustrissimo Lancelloto 9. Nov. 1563. & passim servat Rota, etenim instrumenta locationum non probant valorem. Cassadorus *d. decis.* 20. *nu.* 2. *super regulis*, & si sint geminata, Sarnen. *in reg. de valore quæst. ultima, in fine*, maximè quia est probandus deductis oneribus, Felin. *in cap. aures sub nu.* 13. *de rescript.* Sarnen. *d. quæst. ultima*, in hujusmodi autem instrumenta locatione non habetur ratio onerum, Ferretus *cons.* 543. *n.* 16. *lib.* 2. accedit etiam quod non percutiunt tempus reservationis pensionis, prout requiritur, Oldradus *cons.* 85. Cassadorus *decis.* 19. *in fine super regulis*, Felin. *in cap. eam te col. fi. & in d. cap. ad aures col. penult. de rescript.*

Idem fuit resolutum in Vicen. pensionis † de qua 475
supra nu. 461. & in Milevit. sine qua *supra nu.* 463. & in una iter. pens. 23. Janu. 1602. coram D. meo Corduba, & in illa Neritonen. pensionis coram D. Ludovisio 7. April. 5. Jul. & 24. Nov. 1606. ubi quod licet requiratur plena probatio pro justificatione clausulæ, dummodò, &c. illa resultat ex forma juncta depositione unius deponentis: de scientia, &c. Et non so-
lùm ubi † agitur de probatione conditionis, requi- 476
ritur plena & concludens probatio, sed etiam ubi agitur de probando valore affirmativè expresso in gratia pensionis, quæ fundatur super narrativa ejus, ut fuit resolutum in una Asculana pensionis, 13. Junii 1593. coram Domino Orano *infra* adducta *n.* 527.
& in una Ravenn. pensionis 20. Jun. 1597. coram † 477
D. Lita, in qua fuit decisum, literas reservationis pensionis Joan. Bapt. non esse justificatas respectu valoris Benefic. narrari ascendere ad summam ducatorum 170. auri de Camera, quæ narrativa super qua fundatur reservatio pensionis, & sic ipsa gratia justificari debet plenè, & non semiplene, prout aliàs sufficeret, ubi narrativa non esset fundamentum gratiæ, Rotæ *divers. decis.* 268. *p.* 1. & debet probari de tempore reservationis, Caputaq. *decis.* 350 *part.* 3. & fuit dictum in Conchen. Archipresbyt. 11. Decemb. 1592. coram D. Penna, nec probatur per confessionem adversarii qui narravit per non excessum, qui potest verificari, etiamsi non ascenderet ad summam decem duca-

ducatorum, nec obligationes pro fructibus & arrendamenta illum probant, maximè, cum sit probandus deductis oneribus, &c. Idem fuit decisum in Segobien. pensionis 15. Martii 1602. coram D.Justo, nempè, quod licet in probatione valoris expressi in gratia negativæ per non excessum, Rota solet esset contenta minùs plena probatione, Bellamer. *decis.* 682. secus est, si exprimitur affirmativè per ascensum, quia tunc plena requiritur probatio, Mohed. *decis.* 148. aliàs, *de testib.* & fuit tentum in pluribus caulis, &c. Quod autem dictum est pensionarium in petitorio debere
479 verificare conditionem & narrata † in reservatione, etiamsi sit in quasi possessione exigendi, intelligendum est, nisi per lapsum longissimi temporis, puta triginta annorum fuerit in tali possessione, tiam gratia, & ejus narrativa præsumitur justificata, ex observantia, & lapsu longissimi temporis, ut fuit resolutum in una Lucana Decan. 21. Maii 1578. coram sanctiss. Clemente VIII. quæ habetur 1. *part. divers. decis.* 534. & in Pottaregren. Parochialis, seu unionis 15. Januar. 1590. coram D. Orano, in qua 16. Decemb. 1594. coram D. Justo, fuit dictum. Quod observantia triginta annorum præsumitur justa Corneus *cons.* 285. *in fine l.* 3. Aym. *cons.* 150. *num.* 5. & præsumuntur omnia intervenisse, & habita ex antecedenti titul. seu causa, Paris. *cons.* 85. *nu.* 13. *lib.* 4. Socinus *cons.* 15. *lib.* 4. Alciat. *de præsumptione* 23. *l.* 2. *C. de acquiren. possess. &c.*

480 Idem fuit resolutum in una Romana domus † 17. Maii 1592. coram D.Mellino, & in Bononien. pensionis coram eodem, 17. Maii 1593. in qua etiam fuit dictum, solutionem pensionis præsumi continuatam à tempore reservationis, stante exactione: præsumitur enim quod semper exegerit, Alciat. *de præsumptio. reg.* 2. *præsumptio.* 21. *num.* 15. quem sequitur Menoch. *de præsumption. lib.* 2. *præsumpt.* 65. *n.* 4. & *in d. Brixien. pensionis, de qua sup. num.* 47. & *in d. Milevit. de qua sup. n* 463. & in Laud. de qua *supra nu.* 471. & in Neritonen. de qua *nu.* 472. & in Burgen. de qua *supra n.* 457. & in Mediolanen. translationis pensionis, de qua *ibidem*, & in Bitantina & Basileen. unionis 10. Maii 1602. coram illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum, ex lapsu quadraginta annorum cum observantia præsumi vera ea, quæ in gratia fuerunt narrata, & quòd controversia non deducta in judicio non interrumpit præsumptionem, &c. ut *in decis.* 547. Farin. & in Oteen. & Barbastren. pensionum 14. Janu. 1602. coram illustrissimo Lancelloto, in qua dixerunt domini: Pensiones deberi Dionysio, tanquam authoritate Apostolica reservatas, de cujus potestate non est dubitandum, reservationem autem non posse conditionem, sed puram, non obstante clausula, post quam clericali charactere fuerit insignitus, quæ posita est exactioni, non reservationi, ut fuit dictum in cau. Burgen. pensionis 12. Octobr. 1580. coram Cantucio, & in Salamantina pensionis 16. Februar. 1582. coram Bubalo, neque obstare, quòd literæ reservationis non sint justificatæ, quia justificatio non est necessaria stante lapsu temporis. cum observantia subsecuta, quæ observantia deducitur ex solutionibus factis spatio triginta annorum, & ultra, quarum licet aliquæ fuerint factæ metu censurarum, & præviis protestationibus, tamen non interrumpunt observantiam & possessionem, cum non esset commissa causa super nullitate pensionum, quæ non controvertebatur, sed solùm solutio negabatur occasione retentionis subsidii, & aliorum, tanto magis, quia non agebatur de acquirenda possess. tunc etiam quia ad effectum præsumendi solemnitatem, sivè justificationem tituli non est deducendum tempus controversiæ, & fuit allegata decis. in causa Rom. casalis Longecæ de mense Maii 1593. coram D. Seraphino. Neque etiam obstare, quod pensio per contractum matrimonii cum vidua fuerit extincta, stantibus amplissimis privilegiis concessis militibus Piis, quæ quamvis fuerint revocata, tamen Dionysius habet clausulam revalidatoriam in omnibus & per omnia, ac si ea quo ad ipsum revocata non essent, quia ei concessa fuit uti militi Pio, cum clausula, quorum tenores, dando facultatem contrahendi cum aliqua muliere sibi benè visa, quæ verba sunt apta comprehendere etiam viduam, &c. Et in Papien. pensionis 1. Decembr. 1606 coram D. Ortembergo fuit resolutum quòd ad præsumendam justificationem reservationis pensionis, &c. *R. part.* 3. Idem in Hispan. legitim. 11. Maii 1602. coram domino Vualdo.

Quòd intelligitur, quando constat de titulo † & 481
reservatione pensionis, & solum agitur de justificatione, & verificat. illios, secus, quando non constat de
tit. & reservatio. * pensionis, nam ille non præsumi- 482
tur, non solùm ex decennali possessione, & solutione, ut tradit Flores 23. à *num.* 33. *ad* 39. sed nec tricennali, aut quadragenali, cum de jure Beneficia libera præsumantur, & non pensione gravata, *d. tit. ut Ecclesiastica Benef. ia sine diminutione conferantur*, facit *cap.* 1. *de præscr. in* 6. & quod de unione dicetur
infrà ult. cap. 2. *à num.* 230. Idque in petitorio, † 483
nam in possessorio probabile videtur præsumi tit. ex possessione longi temporis, nempè decennii, Gigas *q.* 47. *nu.* 4. cum non sit contra possidentem præsumptio valdè vehemens, faciunt tradita per Covarr. *prax. c.* 13. *nu.* 6. Menoch. *de retinenda remed. ult. q.* 2. & Masc. *de probatio. concl.* 1208. Præterea, id
quod dictum est † pensionarium debere verificare 484
conditionem, sub qua pensio est reservata, nempè dummodò tantam partem non excedat, seu dummodò remaneant centum pro Rectore, &c. videtur intelligendum, ubi sumus in casu nullitatis pensionis si conditio non est vera, secus ubi sumus in casu reductionis, juxta distinctionem, de qua *supra nu.* 422. quia tunc onus probandi incumbit titulari, qui prætendit esse reducendam, nam pensionarius habet fundatam suam intentionem in reservatione pensionis, donec ex adverso ostendatur non esse locum tantæ pensioni, & ita fuit resolutum in illa Salamant. pensionis adducta *sup. à num.* 412.

Et id procedit * non solùm in petitorio, sed etiam 485
in judicio executivo, in quo titularis poterit cogi ad solutionem integræ pensionis, nisi probet esse locum reductioni, quicquid dicat decisio Neritonen. pen-
sionis, de qua *sup. nu.* 472. & decis. Corduben. * re- 486
decimarum, & Valentina decimarum, quæ ibi allegantur, procedunt quando summa, seu quantitas, scilicet decimarum, non erat liquida ex parte petentis declaratoriam, & sic non debebat ferri antequam constaret, pro qua summa esset ferenda, sicut non po-
test declaratoria quoad fructus, * in quibus quis fuit 487
condemnatus, si non sunt liquidati, ut fuit tentum in una Salamantina portionis, 26. Jun. 1568. coram D. Seraphino, & in una Pampilonen. de Jarsi. 14. Dec. eod. anno. coram D. Lita, & alias sæpè, at in propo-
sito quantitatis pensionis certa, & liquida ex * parte 488
pensionarii, ex ipsa reservatione, & quod sit locus reductioni, est exceptio adversarii, &c.

Erit tamen † admittenda ista exceptio reductionis 489
ad impediendam executionem, etiamsi non probetur incontinenti, sed requirat altiorem indaginem, ex quo oritur ex ventre supplicationis, ut per Rotam,
in * una Recanaten. translationis 22. Junii 1592. co- 490
ram D.Gypsio, in qua fuit resolutum. quod exceptio, quæ oritur ex ventre instrumenti, etiam si requirat altiorem indaginem in quocunque judicio, admittitur etiam ad impediendam executionem obligationis Cameralis Cassad. *decis.* 10. *n.* 2. *de rescr.* Sarnen. *in compendio signaturæ, nu* 84. *& seq.* Acorombonus *decis.* 26. *l.*.. Tiraquel. *de retract. consang.* § 4. *gl.* 1. *num.* 4. Galesius ad obligationem in forma Cameræ

ad

ad 4. p. formula 1. q.8. & voluerunt Dd. in una Portuen. de Col. 9. Decemb. 1597. coram D. Seraph. Rur-
491 sùs id quod † dictum eſt penſionarium debere juſtificare ſuam gratiam, & reſervationem, non procedit quando penſio eſt reſervato Motu proprio, nam tunc non eſt opus eam juſtificare, ad deciſionem Achillis 174. ſeu 10. *de probatio.* aliàs unicam de Motu proprio, & Put. 101. *l.3.* & Rotæ 154. *nu.4. p.2. diverſ.* ubi quòd narrativa facti alieni, in qua Papa fundatur, probat ſi emanavit Motu proprio: & ita in propoſito tradit Sal. Tib. *in pract. Auditoris Cameræ, lib.3. cap.3. n.22.* Et quòd narrativæ, ſeu aſſertioni Papæ, ſeu Principis de facto alieno factæ motu proprio, ſeu in gratia motu proprio abſolutè credatur, eſt communis opinio, ut per Alexand. *conſ.* 112. *lib.7.* Anton. Gabr. *concluſ.2. de proba. n.60.* Mandoſ. ad Lapum *alleg.7. addit. 1. calum. fin. verſ. limito ſecunda,* Maſcard. *de probat. concluſ.* 622. *nu.4. &* 1233. alias 1127. *n.62.* & Farin. *de teſtib. q.63. n.101.* qui alios citant, quicquid iſti duo limitatè contendant, & dicitur *infrà 9. part. cap.2. num.362.* quamvis ſecus ſit, quando Papa in gratia motu proprio fundatur ſuper narrativa partis, dicens ita ſibi fuiſſe à parte narratum, ſeu ut aſſerit Maſcard. *de concluſ.* 1233. *n.66.* & Farinac. *n.105. &* 194. cum Rota *deciſ.175. n.5. part.1. diverſ.* & Mandoſ. *de ætate minori quæſt. n.3.*

492 Unde in * penſionibus impoſitis ſuper Epiſcopatibus Hiſpaniæ, quæ ut *ſuprà* diximus *nu.* 396. imponuntur cum clauſula. *Et quarum 3. p. omnes penſiones hujuſmodi, ſeu tam antiquæ, quam modernæ penſiones hujuſmodi inſimul, ut accepimus, non excedunt,* non
493 eſt opus aliqua juſtificatione, quia reſervantur * Motu proprio, cui ſtatur etiam, quia narretur factum alienum, in eo ſint verba, ut accepimus, Achilles, & Puteus *ibi* & Rot. in Aul. penſionis *ſupra adducta num.* 10.

494 Quod ſecus eſſet * ſi non reſervarentur Motu proprio, non obſtante verbo, *ut accepimus,* quia illud non Papæ, ſed partis narrativam importat in gratia ad ſupplicationem ſignata, Guidobonus *deciſ.* 160. & fuit reſolutum in una Meten. Monaſterii 21. Feb. 1600. coram D. Lita de qua *infrà 6. part. n.199.*

495 Neque enim verbum * *ut accepimus,* ſimile eſt verbo *ut intelleximus,* quod non refertur ad partem, Rota *deciſ.447. ad principium, 1. part. diverſar.* Neque etiam eſt ſimile, quicquid † dicat Rebuff. ſtatim ci-
496 tandus verbo *ut aſſeritur,* quod tanquàm generale, & imperſonalem non cenſetur prolatum per impetrantem, ideò, quod per illud narratur, non eſt per partem verificandum, Rota *deciſ.60. & 77. de reſcriptis in antiquis & 6. de præbend. in antiquioribus,* Caſſadorum *deciſ 4. n.9. de probationibus, & ultim. n.8. de jure patron.* Rebuff. *in praxi, tit. de diſpenſatione ratione ætatis,* Mandoſ. *regul.34. de annali, quæſt.47.2.* Navarr. *in cap. ſi quando de reſcript. exceptione 3. n.2.* Maſcard. *de probation. concluſ.* 888. *num.* 40. Tuſch. *concl 1. littera N.* à *n.28.* Thom. Sanchez *de matrim. lib.8. diſp.35. nu.25.* Cæſar de Graſſis *deciſ.48. nu.4.* & Rota *deciſ.447. n.1.* & in una Jacen. Vicariæ 28. Junii 1593. coram D. Penna, in qua fuit dictum verbum, *ut aſſeritur, excludere vitium ſurreptionis, & liberare ab onere probandi,* Rot. etiam in Legion. præ-
497 ſtimonii 14. Jun. 1595. coram † D. Pamphilio, & in Agrigentina S. Angeli 11. Decembris 1602. coram D. Coccino, & in una Romana diſcuſſionis de Maninis 24. Januarii 1596. in qua fuit dictum, *quod narratur per verbum* ut dicitur, *eſſe juſtificandum,* Rota & Caſſador. *ſupra, & quantitatem narratam per verbum, forſan, narrare dubitativè, l. in commodata. §. ſunt autem. ff. commodati.* Gloſſ. *in l. ſubſtitutione, verbo forte, ff. de vulgari, & ideò non eſſe juſtificandam præciſam quantitatem,* ut latè per Felin. *in cap. accedens, & 1. n.10.* ut lite non conteſtata, & poſt hæc tradit Gonzal. *gl.32. n.11. & 13.*

Sed hìc eſt difficultas † an licet ſtetur d. narra- 498
tivæ factæ Motu proprio in reſervatione penſionis poſſit probari contrarium, & eo probato gratia cor-
ruat in qua Saluſt. *ſup.* ait, quod quando * penſio aſſi- 499
gnatur Motu proprio ex aliqua cauſa, quæ non eſſet vera, ut puta in cauſa meritorum, vel paupertatis, Motus proprius facit gratiam valere non obſtante ſurreptione, & pro hac parte faciunt *d. dec. 60. de reſer. * in antiquis, & 6. de præb. in antiquiorib.* ubi quod facta gratia de beneficio, cujus fructus ſumma viginti, ut aſſeritur, non excedunt, debetur impetranti, etiamſi excedunt, nec gratia eſt ſurreptitia, facit etiam *d. dec.77. de reſcr. in antiquis,* ubi quod, ſi in ſuppli-
catio. ponatur per Papam, ut † aſſerit, tunc talis gra- 500
tia reputatur ſurreptitia, niſi ita ſit, ſecus ſi ponatur in ſupplicatione, ut aſſeritur, & ſervatur, idem ergò erit dicendum in gratia Motu proprio.

Nihilominus tamen † contrarium videtur dicen- 501
dum, nam licet verum eſt clauſulam *Motus proprii* tollere ſurreptionem. *cap. ſi Motu proprio, de præbend. in 6. Clem. ſi Rom. eod. tit.* & ibi Doctores. Decius *in c. ad aures, n.30* & Ripa *n.33. de reſcript.* Mohed. *de. 4. n.2. de privilegiis,* Ant. Gabr. *de clauſulis, concluſ.2.* & Cortaſ. *de Beneficiis, 1. part. cap.4. n.8. & 4. part. cap.5. p.28.* Et noviſſimè Alex. Monet. *de decima 4. nu.133.*
Tamen cum exprimitur falſa cauſa, * ſeu qualitas de 502
facto alieno, nihil prodeſt probando contrarium, ſi eſt talis, quod alias ſaltim difficiliùs gratia concederetur, quia gratia conceſſa Motu proprio non debet operari ultra mentem, & intentionem concedentis, & intelligitur verbis exiſtentibus expreſſis, ſine quibus alias gratiam conceſſiſſet, aut ſaltem difficiliùs *ad cap.2. de reſcr.* Fel. *in d. cap. ad aures, n.9. & in c. cauſam de teſt. n.3.* Decius *in d. cap. ad aures, n.31. & 32. & conſ 407.* Staph. *de lit. gratiæ, tit. de vi, & effect. clauſul. de clauſula Mot. proprio v.7. & ult. n.3. 4. & 5.* Selva *de Benef 3. p. q.12. 2. qualitate n.3. verſ. 4. caſ.* Rebuff. *in conc. in for. mandati diſpoſt verbo Motu proprio, poſt ult. effectum, verſ.2. non purg.* Gamb. *de officio legati l.3. n.49.* Anton. Gabr. *d. concl.2. n.18.19 112 & concl.2. de probat. n.61.* Pad. *in l. fin. C. de dict. reſcrip.3.* & D. Sahagun. *in cap.2. de reſc. n.4. & ſeqq.* Menoch. *de arb. l.2. caſ.201. n.68.* Azeved. *in l.2. tit.14 lib.5. recopil. n.11.* Joan Gutier. *conſ.21. n.15. & Canonicatum. d. l.2. n.15. n.77* Put. *deciſ.187. n.5. l.1. & deciſ. 101. l.3. ad finem.* ubi dicit, quod, licet ſtetur prædictæ narrativæ factæ Motu proprio, poteſt tamen probari contrarium, & Rota *dec.525. num.5. p.1. diverſ.* ubi dicitur quod falſitas cauſæ perpetuo annullat gratiam, quantumvis Motu proprio conceſſam. Et noviſſimè Thom. Sanch. *de matrim. lib.8. diſp.21. n.47.*

Undè prædicta ſententia Saluſt. non eſt vera, niſi 503
ubi narrarentur merita in generale ad tradita per Probum *in rub. de vita & honeſt. cleric. in 6. n.23.* & Rebuff. *in d. forma mandati, verba morum honeſtas.*

Nec obſtat *d. dec.60. & 6.* quia accipiendæ ſunt, † 504
ubi exceſſus non eſſet notabilis, ſecus, ſi eſſet notabilis, ut de falſo valore expreſſo in gratia Motu proprio in notabili quantitate, ſeu cum errore notabilis quantitatis, dicunt Felin. *n.9.* Decius *n.31.* & alii *ſupra,* & ita etiam circa clauſulam, ut aſſeritur, videtur tenere Selva *d. n.4. verſic. item circa expreſſionem.*

Neque etiam obſtat * *d. dec.77.* quia accipienda 505
eſt, quando illud quod narratur per verbum, ut aſſeritur non inducit notabilem ſurreptionem majorem, quam ſi exprimeretur per verbum, *ut aſſeris,* ſeu alias per impetrantem, &c.

Undè in dictis Penſionib. * impoſitis ſuper Epiſco- 506
patib. Hiſpaniæ Motu proprio cum de clauſula, *& quorum tertiam partem, ut accepimus non excedunt,* quamvis penſionarius non teneatur verificare hujuſmodi non exceſſum, tamen ſi ex adverſo probaretur notabilis exceſſus eſſent ſurreptitiæ, & nullæ, juxta dicta, ſaltem, quod exceſſum, nam cum ſint reſer-

vatæ

vatæ Motu proprio, potiùs videremur versari in causa reductionis, quam nullitatis, ut dicitur in d. Neritonen. de qua *sup. n.472.* Et ita est accipienda illa dec. Abulen. *supr.* polita *n.10.*

508 *Decisio* autem Rotæ 162. in * Miscellaneis manuscriptis quæ ait, *quod valor narratus in gratia, etiam Motu proprio facta est probandus ad canonizationem illius Dec. in d. cap. ad aures, n.10. seu 31. ut resolutum fuit in causa Oxonien. Thesaurariæ 12. Junii 1559. coram D. Caputaq. &c.* Intelligenda est, quando ex adverso probatur contrarium, cum errore notabilis quantitatis, ex Decio *d. n.31.* & Felin. *d. n.9.* & alii *supra.*

509 Vel potiùs est intelligenda procedere, * juxta regulas modernas de valore, ex quibus requiritur expressio valoris Beneficii, de quo fit gratia, etiam Motu proprio, & sic requiritur etiam consequen. probatio illius tanquam parti gratiæ, &c.

510 Et de clausula *Motu proprio*, * & quid operetur, vide Abb. *in d. c. ad aur. nu.* & ibi Fel. *n.6.* & alios Staph. *dict. tit. claus. Motu proprio*, Mil. *in repet. verb. Motus proprius*, Bertachin. *verbo clausula Motu proprio.* Ugolum Cellum *in tract. clausul. versic. Motu proprio non tollit sequentibus.* Rebuff. *in concordatis in forma mandati Apost. verb. Motu proprio.* Selvam. 3. *p. c.12. à n.2.* Gamb. *de officio legati, l.3. à nu.* 44. Ant. Gabr. latè *tit. de clausulis, concl.2.* Menoch. *de arbitr. l 2. casu* 201. *à n 78.* Hojed. *de incompatibilitate Beneficiorum cap.20. n.7.* Coras. 1. *p. cap.4. n 8. & 4. part. cap.5. n.28.* Zig. *q.9. à n.4.* Azeved. *in l.1. tit.14. & l.3. q.28. l.4. recop.* Petra *de jure quæsito cap 32. dub.2. & ultim.* Ant. Aug. *de Epit. decis. manuscr. tit. de Motu proprio*, & alia *repert. decis. verb. clausula Motu proprio*, & Maudos. *in Reg. Cancel. ibi. & verb. Motus proprius.*

511 Pensionarius etiam * ad instantiam successoris tenetur probare possessionem, vel bonum jus illius, qui primo consentit pensioni, nisi esset ejus successor in jure illius, &c. ut per Achillem *decis.9. de pensio. sen* 421. Guidobon. *decis.*137. nam pensio non potest * peti ab eo qui non esset, vel successor juris, vel possessionis consentientis, ut per eundem Achillem *dec.1. & 6. d. pensio sen* 413. & 418.

512 Et successor poterit docere de non bono * jure possessoris, qui consensit pensioni. Achilles *d. dec. 6. & 9. n 3.* qui propter ea frustra consensit pensioni, Cæsar. de Grassis *dec.*103. *n 9.* undè non videtur verum quod tradit Gonzalez *gloss.5. §.9 n 66.* quod si vacante Beneficio per obitum, Papa conferat illud Petro, cum reservatione pensionis ad favorem Joan. si collatio facta Petro sit nulla, ex aliquo vitio obreptionis, seu incapacitatis illius, & propterеà impetret Antonius d. Beneficium per obitum, vel vacans, ut prius, quamvis in sua gratia non fuerit reservata aliqua pensio, nihilominùs tenebitur solvere d. pensionem, quia prima concessio continebat duas gratias & una deficiente non deficit altera. Sed pro ista doctrina Gonzalez, quem sequitur Grat. *disc. for. n.*138 *n.*50. est decis. Rotæ in una Casentina, pensionis 31. Janu. 1596. coram D Lita, in qua dicitur, quod sustinetur pensio, &c. *R. p.1.*

513 Et ad dict. decis.* Achill. & Cæsaris de Gras. respondetur, quòd procedit in pensionibus reservatis de consensu jam antea obtinendum beneficium, seu ex causa resignationis.

514 Quinimò resignatarius, * non obstante consensu, acceptatione & approbatione juris, ac resignationis, potest dicere de nullitate pensionis, si vult probare non jus, sed favorem causæ, ut fuit resolutum in una Valentina pensionis, 17. Jun. 1583. coram D. Robustesio, ut *in dec. seq.* Resolutum fuit, quod si pensiones, de quibus agitur, sunt nullæ, ut facta, ut se velle docere Canonici possunt, ipsi dicere de nullitate pensionis, quia, cum ista materia non pendeat à voluntate, & consensu partium, ut est regulariter in prophanis, sed ab authoritate Principis, solum quærendum est, an verè pensio sit, vel ne valida, *cap. si quis Presbyterorum*, ubi notatur *de rebus Ecclesiæ*, cum aliis per Cassadorum, *de pensio dec.3.* Merito non obstante consensu, acceptatione, & approbatione Juris, ac resignationis possunt idem consentientes dicere de nullitate pensionum. Achil. 8. de pens. & de actus ipso jure nullo quod non obstante consensu partis possit dici nullus, etiam per ipsum consentientes, cumulant plura informantes pro Capitulo, nec habuit difficultatem aliquam apud dominos, qui inserebant, quod cum in coadjuvando tit. Canonicorum pars possit sibi præjudicare glos. & alii per Rebuff. *de pacificis possess. n.162.* justa acceptatio, & approbatio Canonicorum habebat hunc effectum, quod Dominus Mirabes, & aliis quibus sunt reservatæ pensiones pro validitate illarum non erant obligati docere de bono jure, & causa reservationis pensionis ex quo approbarunt, & magnifecerunt jus illorum, ut in decisione allegata, sed non facit, quod si Canonici adversarii prout asserunt, velint probare non jus, & falsitatem causæ, non possint hoc facere, cum ut dicitur, totum hoc principaliter pendeat ab authoritate Principis, & non partis, est tamen verum, quod cum D. Hieron. habeat titulum coloratum, & hæ pensiones sint impositæ ex causa resignationis per d. D. Hier. possessorem, factæ conditionaliter reservatis validè dictis pensionibus cum clausulis, restrictivis, & suspensivis, ut in mandato & resignatione resolverunt Domini, quod Canonici agentibus ad declarationem nullitatis dictarum pensionum, obstat, ut illis clarum spolium, quod continet restitutionem possessionis, & fructuum, damnorum & interesse, & sic obstat, ut illis actio, & exceptio spoliationis, juxta notata *in c.1. de restit. spoliat. in 6.* nam certum est, quod possessor resignans sub conditione, illa non adimpleta, agit spolio, si ostendit ut hic, titulum coloratum. Puteus *de restit. 14. spoliat. dec. 4.* Crescent. *dec.*235. Ant. Aug. *in repert. eod. tit. n. 6.* contra quod spolium dato tit. colorato, non obstat exceptio defectus tit. vel non juris nisi probetur per confessionem claram, vel rem judicatam, ut per Anton. August. *n.13.* quando notoriè constat, & passim observat Rota. Non obstat sententia per me in Rota lata absolutoria, à spolio, quia dicebant Domini, quod dicta sententia habet etiam in ventre absolutionem, & rem judicatam super validitate dictarum pensionum, quia cum in sententiis, qui vult consequens, vult & necessarium antecedens, *leg. fin. de except. rei judicat.* cum aliis Aym. *consil.79. n. 4.* & impossibile videbatur, quod sententia posset stare pro absolutione spolii, sine eo, quod pensiones omnes essent validæ ex his, quæ supra dicta sunt contra, si in uno, etiam in alio obstabit, & in nullo tunc intra spolium clarum, nec obstat, &c.

Et quod tradit Rebuffus *de pacificis possessor. n.156.*
aliàs 137. semel * imposita pensione allegari posteà 515
non posse resignantem nunquam habuisse jus procedit in judicio executionis, de qua loquimur, & vide *dict. infrà 11. part. cap. 3. à n.130.*

Advertendum verò esse, quod in commissionibus
super nullitate, * vel reductionis pensionis à Papa re- 516
servatæ, solet poni clausula, *sine retardatione solutionis pensionis*, ob reverentiam literarum apost. & fraudes recusantium solvere pensiones, Staphil. de literis justitiæ tit. exceptio sola plus operatur, &c. *nu.13. & 14. pag. mihi 284. & seq.* Gomez *in compendio utriusque signaturæ, vers. & est advertendum*, Gigas *q.5. n.9 & q.62. n.12. & q 85.* Ganb. *lib.6 q.17. & 36.* Rebuff. *de pacificis possess. n.136.* aliàs 137. Vestrius *in pract. l.3. cap. ult. n.1.* Marches *de commissionibus 2. part. cap. 4. de commissione appellationis, n.39.* C. Card. Tusch. *con lus.* 266. *litera P.* & Rot. in Neritonens. pensionis 26. Novembr. 1607. *suprà relata n.472.* & Flam. Paris *de resign. benefic. l.6. q.2. n.153.* etiamsi non adsit quasi possessio
exigendi.* Rota *dec.301. p.1. decis.* & in una Burgen. 517
pensionis de qua *infrà nu.519.* Quæ clausula limitat,

† &

518 † & suspen lit jurisdictionem, quæ datur judici com-
missionis. Cæsar de Grassis decis.101 num 1 quæ etiam
est 1. part. divers decis. 349. num 1 & importat condi-
tionem adeoque judex non possit procedere, nisi
priùs soluta pensione Gomez ubi verb. confirm. ista
opinio. Pontanus de alimentis cap. 19. n. 4. Marches di-
stinct. cap. 4. numer. 36. Rota decis 8. 6. lib. 3 part. 3. di-
versor. & in dicta Burgen. pensionis 24. Novembr. 1591.
519 coram D. Blancheto, in qua fuit † resolutum: Non
posse procedi in causa retardata solutione, clausula
enim in rescripto apposita limitat jurisdictionem, &
illam tribuit sub conditione, ut de causa cognosca-
tur, nisi dicto de solutione, & ita perpetuò fuit ob-
servandum in Rota, quæ semper solum requirit li-
terarum expeditionem, absque possessione, vel quasi
possessione, cum supplicatione, etiamsi nullitas vi-
deatur patens Joan. Paulus decis. 60. cum aliis alle-
gatis. Neque obstare decisionem coram Groperio,
quia ibi aderat clausula arbitrio Rotæ, quo casu Ro-
ta vult contra successorem constare aliquo modo de
quasi possessione, prout signatura facere consuevit,
quando pensionis controversia inter pensionarium,
& successorem in beneficio committit causam, vult
enim de tali exactione degustare aliquid, & a for-
ma rescripti non est recedendum, &c. Unde dict.
clausula sine retardatione operatur, etiamsi non sit
oppositum de solutione per pensionarium, & nullita-
tis sententiæ latæ non facta solutione, habet locum
etiam parte non opponente, ut fuit dictum in Va-
len. pens. 4. Decembr. 1602. coram Ludovisio, &
in Zamoren. pens. 11. ejusdem mensis & anni coram
D. Ortembergo, & in simili dicitur infrà 6. part. c. 2.
num. 138. Non tamen habet locum, nec procedit d.
clauf. sine retardatione: cùm ex productione bullæ re-
servationis ipsius pensionis resultaret exceptio per
quam justè denegari posset solutio: nam etiam stante
clausula, sine retardatione denegatur executio, quan-
do ex mente bullæ oritur exceptio etiam requirens
altiorem indaginem, seu constat de vitio in ventre, &
sic de non jure. Gomez in camp. signaturæ, n. 84. vers.
conformatur ista opinio. Marches. d. n. 36. Sall. Tib. in
praxi lib. 3. cap. 12. alias 7 n. 7 Rota dec. 310 n. 3. part. 2.
divers. Cæsar de Grass. decis. 101. num. 13. & decis.
349. n 7. d. 1. p. divers & conducit dec. Cassad. 10. de ref-
cr. & quod tradit Masse Gallos. de oblig. in for. cont. 1 par.
q. 3. a n. 3 & 2. part. ad 3. p. q. 1. à n. 8. & Rot. in Neapol.
nullit. instrum. 4. Jul. 1574. coram Cota, quæ est 122. no-
vis. Farin. & apud Pacif. de Salv. interd. decis. 193. & in
pertinent bonorum 9. Nov. 1579. coram Seraphino apud
eundem Pacific. dec. 51. n 8 in Recanaten. transactionis
22. Jun. 1562. coram D. Gypsio & alias sæpè Pacif. insp. 2.
cap. 2. n. 62 & 143 & Flor. de Men q 12. n 44. & Rhod.
Buar. in l. post rem jud 2. part. §. sed pro evidentia à n. 37.
& 50. & 51. ubi addit Valdes alios citat.
520 Operatur etiam de clausula, † ut non obstante d.
commissione nullitatis, seu reductionis pensionis, &
manus appositione Papæ, executor datus in literis
pensionis seu in processu fulminato, possit etiam lite
pendente procedere ad executionem pensionis, &
compellere ad ejus solutionem. Gigas quæst. 69. n. 5.
Lancellotus de attentatis 2 part. cap 10. n. 38. & cap 17.
n. 61. & 64 Marches d. n. 39. & Flores quæst. 12. n. 30.
& vide dicta suprà num. 4.
Quod procedit, etiam facta † inhibitione vigore
521 talis commissionis, ut videtur tenere Lancellotus d.
n. 64. vers. circumscriptis, quamvis contra teneat Gigas
ibi, quem refert idem Lancellotus cap. 20. ampliatio. 1.
n. 28. nam illa clausula enervat vim, & effectum inhi-
522 bitionis, † & inhibitio censetur facta stante d. con-
ditione: prout in commissione. Mandos. de inhibition.
qu. 30. & 82. idem Lancellotus cap. 20. ampliatione 21.
n. 28. Cæsar de Grassis decis. 96. n. 4. Vantius de nulli-
tat. titul. quot & quib. mod. nul. prop. possit, n. 30. Gratian.
cap. 41. num. 22. & dicemus aliàs infra 6. part. cap. 3.

num. 140. & post hæc Gonzalez gloss. 9. in annot n. 224.
Quamvis, si non staret d. † clausula in commissio- 523
ne, sed causa nullitatis, seu reductionis pensionis
fuisset antea per speciale rescriptum Papæ simplici-
ter commissa, verius videretur illius pendentiam
impedire executionem, & viam executivam, vigore
literarum Apostolicarum, pro solutione pensionis
postmodum intentatam, ita declaratoria lata penden-
te d. c. sit nulla propter appositionem manus Papæ,
& tacitam avocationem, Gigas d. q 69. n. 4. & 5.
& Lancellotus d. cap. 27. n. 92 † dicens id tanto magis 524
procedere, cum in judicio executivo fuerat opposi-
tum de dicta pendentia litis, quod videtur necessa-
rium ex traditis per Fel. in cap. cæterum, de rescr. n. 11.
maximè facta inhibitione per judicem Lancellot. ibi
à n. 63 licet contra sentiat Flores suprà n. 31. ibi, vel
cum ea, & sine d. clausul.
Pendente tamen causa nullitatis, seu reformatio-
nis pensionis coram Ordinario † absque commissione 525
cenum videtur non impediri executionem literarum
pensionis. Flores d. n. 32. etiamsi oppositum esset de
litis pendentia, & inhibitum, quia Ordinarius non
potest inhibere executori, qui est superior. Et quia
executor est judex solius pensionis, ordinarius verò
nullitatis, aut reformationis, & sic unus non debet
impedire alium, Ceval. q. 897. n. 909. & seq cum aliis,
qui tamen malè id intelligit, quando pensionarius est
in possessione percipiendi: non enim id est necessa-
rium, ut executor possit procedere, &c.
Aliquando tamen ponitur clausula † sine retarda- 526
tione solutionis pensionis arbitrio Rotæ, ut in dicta
Burgen. suprà relata num. 519. quæ intelligitur prout
de jure, nam arbitrium debet esse juri consonum,
Cæsar de Grassis decis. 101. seu de sem. 8. & re jud. n. 2.
& 4. decis. Nersonen. 26. Novembr. 1607. suprà adducta
n. 482. & ideò retardanda est solutio, & potest proce-
di, ea retardata, donec literæ expeditæ fuerint justifi-
catæ, nisi agatur contra continentem pensionem pu-
rè reservata, vel adsit quasi possessio, juxta supradi-
cta, & ita fuit resolutum illa Lunen. Sarzanen. pen-
sionis, de qua suprà n. 465. & in una Asculana † pen- 527
sionis, 23. Jun. 1593. coram D Orano, ut in sequenti
decisione. Fuit resolutum retardandam esse solutio-
nem pensionis, donec literæ super reservatione illius
expeditæ, fuerint justificatæ, nam commissio mihi
præsentata habens clausulam, sine retardatione arbi-
trio Rotæ intelligitur, prout de jure Bartol. in extra-
vaganti ad reprimendum, verbo videbitur, n. 8 Paris.
consil. 56. n. 5. l. 1. de jure autem est quod non soleat
concedi, nisi, ubi vel adsit quasi possessio, vel literæ
expeditæ fuerint justificatæ. Mohed. dec. 304. de quasi
possessione Odarii non constat: ut benè hæc per in-
formantes, & literæ quo ad valorem non justifican-
tur, nam testes de eo deponentes, aut non percutiunt
tempus articulatum, aut sunt de auditu, maximè
quando agitur de probando valore affirmativè con-
cepto, quo casu concludens requiritur probatio, ut
fuit alias resolutum in una Clusina pensionis coram
Illustrissimo D. Cardinali Lancellotto.
In pensionibus tamen per inferiores Papa reservatis
non apponitur dicta † clausula, sine retardatione so- 528
lutionis pensionis, Staphil. suprà n. 15 & Gom. in d. com-
pendio versic. & est advertendum, Gigas d. q 33 n. 9. &
q. 58. n. 4. & 11. & Vestrius d. lib. 5. cap. ult. n. 1 Leo in
Thes. for. Eccles cap. 22. n. 34. & 39. nisi pensionarius
esset in quasi possessione exigendi. Vestrius ibi.
Et casus, in quibus dicta clausula † apponi non 529
solet, ponunt Gomez suprà, Gigas d q. 85. Vestrius d.
cap. ultimo, & Marches d. c. ex n. 40. Et coram eam Rot.
in una Oxon. pensionis 28. Jun. 1595. resolutum, quod
clausula sine reservatione posita in commissione Mar-
tii facta cantori, quæ censerentur repetita, si nuntius
commisisset causam alteri non tamen alicui nuntium
nuntium, qui eam ad se avocavit, &c.

530 Tandem pro conclusione hujus † matetiæ pensio-
num, per quartum executorem solet in Hispania pro-
cedi ex abrupto, & sine ordine & modo, & prout pars,
quæ eos eligit petit, operæ pretium duxi breviter po-
nere practicam servandam, quando executivè agitur
ad solutionem pensionis coram executore, vigore li-
terarum executoriarum seu clausulæ, cæterùm proces-
531 sus fulminatus, qui debet * esse Canonicatus Cathe-
dralis Ecclesiæ, vel alias in dignitate Ecclesiastica
constitutus, cum sit mixtus & habeat cognitionem
causæ, licet executivæ ex forma mandati, Ferretus in
terminis *cons.* 53. & Navarrus *in cap. cum conting. de
rescript.* 2. causa nullitatis practicatur.

532 Et in nimis præsentandæ sunt † coram executore
literæ originales pensionis, tamen gratiosæ, quam exe-
cutoriæ, & etiam processus fulminatus, si virtute dictæ
clausulæ, cæterùm, sumitur judex, quamvis sufficiet
533 etiam præsentare solum * processum fulminatum in
quo ipsæ literæ sunt insertæ: donec pars opponat ad
decisionem, Achillis 51. & 419. *& d. infrà 6. p. cap.* 2.
dub. 1. *& dec. Apul.pensionis supra adducta num.* 10. &
534 sumptum literarum * ex registro Apostolico, quod
fidem facit, saltem in Curia, ut in illa Toletana pen-
sionis, de qua *supra n.* 118. Belenchi. *de charitativa sub-
sidio. quæst.* 113. Mand. *reg.* 27 *quæst.* 6. *n.* 3. *&* 24. Mascar-
dus *de probatia. conclus.* 337. *n.* 7. *&* 8. & Rota in Paten.
pensionis 1. *Junii* 1596. *infra relata n.* 550.

535 Quibus præsentatis, pensionarius † petit dari man-
datum seu monitorium in forma contra possessionem
beneficii pensione gravati pro tot ducatis sibi debi-
tis, ex terminis pensionis decursis, &c. Quos Judex
536 jubet dari, & in eo insertis literis præsentatis, * vel
processu fulminato, si vigore illius sumitur in effectu,
mandat N possessori, quatenùs infra sex dies, seu
alium terminum sub excommunicatione, aliisque Ec-
clesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam in li-
teris Apostolicis pensionis expressis, solvat pensiona-
rio tot ducatos sibi debitos ex terminis pensionis de-
cursis, seu talem, & talem terminum decursos, & in-
fra eundem terminum doceat de solutione, & pari-
tione, alioquin dicto termino compareat ad viden-
dum se incidisse, & incurrisse in excommunicationem,
aliasque sententias, censuras, & pœnas prædictas de-
clarari, seu illas in eum poni, ac ad omnes, & singulos
actus necessarios, & opportunos, usque ad sententiam
& expensarum taxationem, ac sententiarum, & pœna-
rum prædictarum aggravationem, & reaggravatio-
nem Brachiique secularis invocationem, procedi, vel
ad ostendendum solutionem, quietationem, vel ratio-
nem legitimam, qua re præmissa fieri non debeant, ad
quæ omnia citatur, &c. cum comminatione seu certi-
ficatione, quod sivè comparuerit, sivè non, ad prædi-
cta, & alia, quæ justitia suadebit, ejus absentia, seu
contumacia non obstante, procedet, &c.

537 Quo mandato intimato possessori * beneficii, &
in termino reproducto pars pensionarii accusat con-
tumaciam illius non comparentis, quam judex habet
pro accusata, & si ille consensit reservationi pensio-
nis, potest statim absque alia verificatione, nisi re-
servatio sit conditionalis, dare contra eum senten-
tiam declaratoriam, qua declaret eum incurrisse in
excommunicationem, aliasque censuras, & pœnas in
literis reservationis expressas, ob non solutionem
dictæ pensionis, &c. Et condemnare eum in expen-
sis, coram eo legitimè factis, taxationem earum sibi
reservando, &c. juxta resolutiones supra adductas,
538 quamvis * Salustius, Tiberius, *lib.* 2. *cap.* 5. dicat au-
divisse alias, quod Gregor. XIII. ore tenus tunc au-
ditori cameræ commisit, quòd in executione litera-
rum pensionis, etiamsi adsit titularis consensus, cum
obligatione etiam camerali vinculo juramenti, val-
lata pro pensionis solutione facta, ad executionem
literarum hujusmodi non procedat, nisi priùs lite-
ris, aut supplicatione reservationis pensionis & nar-
ratis in eis sufficienter verificatis, &c. sed hoc non
apparet certum.

Si verò titularis, contra quem agitur, non consen-
sit * reservationi pensionis, sed est successor, aut 539
reservatio est conditionalis, debet pensionarius co-
ram executore ostendere & probare se esse in quasi
possessione exigendi dictam pensionem, ut relevetur
ab opere justificandi literas reservationis, alioquin
tenetur illas justificare & verificare earum narrati-
vam aut conditionem, juxta *supradicta*, *& infra* 6. *p.
cap.* 2. *dub.* 11.

Neque est necessaria alia citatio, ex * quo ille, qui 540
est absens à loco judicii, fuit citatus generaliter ad
totam causam, & est contumax. Speculator 2. *p. tit. de
citatione*, §. *viso*, *n.* 4. *&* 5. & ibi Joan. Andr. *verb. incum-
bi.* Millis *verb. citatus specialiter ad unum.* Abbas *in
cap. fin. de dilation. à num.* 9. Vantius *de nullitate ex de-
fectu citationis*, *à num.* 101. Maranta *in speculo* 6. *p. de
citatione num.* 119. Granutius ad Vestrium *lib.* 4. *cap.* 4.
num. 15. & Rota *decis.* 8. *de testibus*, alias 93. *in novis
ad finem*, * quæ ait, quod partes sunt citandæ ad to- 541
tam causam, & singulos actus usque ad diffinitivam
sententiam inclusivè, & citationes, quæ fiunt posteà
in Curia per audientiam contradictarum, vel alias po-
tiùs sunt, vel fiunt de urbanitate, quam necessitate,
seu rigore juris, &c. Et Vantius *supra n.* 110. ait in Ro-
mana Curia ex benignitate fieri istas citationes, &
post hæc tradit Gonzalez *gloss.* 9. *in annot. n.* 74.

Unde convincitur, quod ait Paulus Castrens. * 542
cons. 81. 2. *volum.* relatus per Marantam *supra.* quod
quando proceditur ad alios actus vigore talis citatio-
nis generalis debent fieri singulæ citationes per edic-
tum, undè etiam non est necesse facere citationes in
stratis auditorii, nisi fortè illa essent ad id assignata
in hujusmodi citationibus generalibus, prout in His-
pania fieri consuevit, * nam tunc deberent ibi fieri 543
citationes, & intimationes, ut fuit resolutum in
una Gienen. portionatus, 28. Junii 1599. coram D.
Oradino, in qua fuit dictum: *Quod licet citatio ge-
neralis arctet ad comparendum, tamen si pars compa-
ret, debet denovo citari.* Socinus *cons.* 195. *vol.* 2. & su-
prà citati, *& sic examen testium factum sine nova cita-
tione est nullum, nec obstat, quod posteà recesserit, & sic
non videtur venisse, qui non stetit, quia saltem debebat
citari in stratis, prout comminatus fuerat Judex in prima
generali citatione*, & ut per Rotam *decis.* 35. *in manu-
scriptis*, & de citatione ad valvas seu per edictum
protestata, docet Severol. *de re misc. cap.* 31. *num.* 7.
* at si citatus comparet, & allegat contra executio- 544
nem aliquam rationem legitimam, ut solutionem, quie-
tationem, &c. debet ei assignari terminus brevis, cum
sit probanda in continenti. Nec requiritur necessa-
rio quod sit, ut solet fieri in Hispania, decem dierum
sicut in aliis executionibus, ex lege regia: sed potest
esse major, vel minor arbitrio judicis Gigas *qu. fin.
num* 26. Menoch. *de arb. cas.* 12. *de recup.* 2. *mens. à
num.* 252. Gratian. *discept. for. cap.* 170. *num.* 5. Pacif. de
Salv. interd. inspect. 2. *cap.* 12. *à num.* 103. intra quem
id probet, & idem si allegaret remissionem * pensio- 545
nis, aut redemptionem authoritate Papæ, vel aliam
exceptionem notoriam, & evidentem, vel quæ pos-
sit incontinenti probari non indigeret longiori inda-
gine. Gigas *d. quæst. fin.* alias Menoch. *de arbitrariis
l.* 2. *casu* 9. *&* 12. Conrardus *in l. unica*, *C. si de mo-
mentan. possession. limitat.* 12. Massa Galesius *de obliga-
tione Camerali.* 1. *part. quæst.* 3. *&* 2. *p. ad* 4. *part.* Leo
in Thes. for. Eccles. cap. 22. *num.* 68. *&* 73. Paris. *de Salv.
inspect.* 1. *cap.* 4. *num.* 22. *&* 107. *& insp.* 2. *cap.* 2. *à n.* 98.
& Cevall. *q.* 897. *n.* 907.

Si tamen allegaret nullitatem, seu surreptionem
* pensionis, vel aliam exceptionem requirentem 546
altiorem indaginem, debent reservari judicio or-
dinario. Gigas *ibi num.* 24. quicquid circa surreptio-
nem dicat Flores *quæst.* 12. *à n.* 33. allegans Gigantem

d. quæst.

d. quæst. fin. n. 13. qui se declarat *infra à num.* 21. & de ex-
ceptionibus, quæ oriuntur ex ipsis literis pensionis,
vide *supra num* 489. *&* 519. *& infra num.* 554.
547 Et quando exceptio requirit † altiorem indaginem,
relinquitur arbitrio judicis. Menoch. *cas.* 20. *& de*
recuperanda, remedio 1. *quæst.* 21. Conradus *supra*,
& Rota *decis.* 57. *num.* 3. *part.* 2. & Pacis. *d. insp-*
pect. 2. *cap.* 2. *num.* 78.
548 Unde in una Barchionen. pensionis † de anno 1552.
fuit resolutum, quod exceptio extinctionis pensionis
per professionem pensionarii, super qua non fuit judi-
catum, non impedit solutionem pensionis, & ea non
obstante, declarandus est titularis, si non solvit, quia
requirit altiorem indaginem, cum Monachus ex dis-
pensatione pensionem retinere possit, nec quis est pri-
vandus sua possessione, &c. Et in una Romana pensio-
nis 17. Jun. 1603. coram illustris. Millino fuit resolu-
tum, Quod cùm literæ pensionis sint justificatæ, illis
danda est executio, non obstante exceptione extinctio-
nis propter exactionem ante expeditionem literarum
contra formam decreti: quia probatio utriusque re-
quisiti deficit, ut quod pensio sit exacta & quod sit
exacta ante expeditionem: & cùm ista exceptio non
sit clara, non potest impedire executionem literarum
Apostolicarum. Nec obstat sententia declaratoria
irregularitatis contra pensionarium, quia est sine pro-
cessu & non percutit tempus reservationis pensionis,
& dicitur lata in contumaciam, & resoluta per com-
parationem. Ut per Caputaquen. *decis.* 821. *part.* 1.
& 223. *&* 317. *part.* 2. Guidobonus 138.
549 Ex quo aliàs in una Ravennaten. † pensionis, 20.
Junii 1597. coram D. Lita fuit dictum, quod pensio-
narius, qui est in quasi possessione exigendi, manu-
tenendus est in ea, non obstante prætensione quod sit
extincta, propter constitutionem Sixti V. de delatione
habitus, &c.
550 Et in una Paten. pensionis 1. † Julii 1599. coram
D. Pamphilio fuit resolutum, Dandum esse Comiti
mandatum de manutenendo in quasi possessione exi-
gendi pensionem, de cujus reservatione hodiè constat
per exhibitionem sumpti: ex registro Bullarum, Rota
decis. 10. *de fide instrumentor. in novis.* Crescent. 2. *eo-*
dem tit. Antonius Augustinus *in epitome, tit. de exem-*
plis num. 1. & de quasi possessione constat ex multis
simul junctis, &c. Et cum ea concernat tempus ante
protestationes Episcopi, & etiam post contractum
matrimonium per Comitem, non obstant in contra-
rium deducta; nam protestationes non tollunt præce-
dentem quasi possessionem acquisitam contra præde-
cessorem, quæ nocet successori & quantum ad ex-
tinctionem per contractum matrimonii, illa non im-
pedit manutentionem, donec super ea fuerit judica-
tum, *cap. querelam, de electione, cap. consultationibus*
de jure patronat. cum conjugatus ex dispensatione,
quam Comes habere prætendit, possit pensionem re-
tinere Cassad. *decis.* 10. *num.* 7. *de rescript.* Caputa-
quen. 321. *part.* 1. *&* 317. *part.* 2. præsertim, cùm ex
prædictis adsit possessio, & post contractum ma-
trimonium, quod aliàs fuit ponderatum in causa Ter-
donen. pensionis 2. Decemb. 1585. coram D. Blan-
cheto.
Et in una Calagurritana pensionis 2. Martii 1598.
551 coram D. meo † Corduba fuit dictum, quod Allega-
tio de extinctione non impedit manutentionem, ubi
de ea non fuit judicatum. Caputaquen. *ubi supra*, &
non dicitur judicatum, ubi fuit appellatum, ut in
552 causa Forolivien. pensionis 24. Junii 1592. coram †
D. Penna, vel pendet causa restitutionis in integrum,
ut in causa Veneta juris quæstuandi coram Illustris-
simo Arrigonio, & inde ista exceptio videretur reser-
vanda ad judicium petitorium, stante maximè quod
hæc quasi possessio prætenditur post obitum Hercu-
lis, ad cujus commodum prætenditur reservata, &
sic post extinctionem, ut fuit resolutum in causa
Terdonen. pensionis 10. Dec. 1585. coram D. Blan-
cheto, &c.
Sed istas resolutiones solum admitterem, quando
post casum extinctionis † pensionarius esset in quasi 553
possessione exigendi, ut in ista Paten. & Callagurrita-
na, † nam & nullitates orientes ex ventre stante quasi 554
possessione exigendi, discutiendæ sunt in petitorio, ut
in illa Burgen. de qua *supra, n.* 117. quæ tamen alias
impediebant executionem, etiam si requirerent altio-
rem indaginem, ut *supra num.* 489. aut quando pensio-
narius, qui professus est † aut contraxit matrimo- 555
nium, ostenderet dispensationem ad retinendam pen-
sionem: quamvis non claram & justificatam, nam
interim, quod super illa disputaretur, & judicaretur,
non esset impedienda solutio.
Aliàs enim exceptio extinctionis † per professio- 556
nem, vel contractum matrimonii, aut aliàs vide-
tur relevans, & admittenda, dummodò incontinenti
probetur, id est, intra breve tempus a judice assigna-
tum, juxta dicta, nam non requirit altiorem indagi-
nem, sed est clara, & excludit pensionem, & posses-
sionem ejus, Vuames *consil.* 284.
Imò, & si pensionarius ostenderet † dispensatio- 557
nem, veriùs videtur, prædictam exceptionem extin-
ctionis incontinenti probatam impedire solutionem,
& executionem pensionis, nisi constet etiam de justi-
ficatione ipsius dispensationis. Cæsar de Grassis *de-*
cis. 103. *n.* 7. nam ista exceptio non requirit altiorem
† indaginem, sed altior indago oritur ex replicatione 558
pensionarii, undè non videtur reservanda ad petito-
rium Afflict. 2. *decis.* 93. Puteus *decis.* 233. *&* 243. *lib.* 3.
& Rota in una Urgelen. Canonicatus 21. Maii 1593.
coram D. Blancheto *infra, relata* 6. *part. cap.* 3. *nu.* 2. &
in una Imolen. bonorum dicta die 21. Maii 1593. co-
ram D. Pamphilio, † ubi fuit resolutum. Quod ad 559
impediendam immissionem ex remedio *leg. fin. C. de*
edicto D. Adriani, admittitur exceptio defectus pro-
prietatis, de qua incontinenti docetur, non obstante,
quod videatur requirere altiorem indaginem, quando
ista altior indagatio oritur ex replicatione hæredum,
non autem exceptione possidentis, &c.
Exceptio tamen, quod beneficium † erat gravatum, 560
alia anteriori pensione, de qua non fuit facta men-
tio in literis, quarum executionem pensionarius pe-
tit, regulariter non impediet executionem. Nam
quamvis certum sit, non † valere secundam pensio- 561
nem, si de prima non est facta mentio, quia Papa in
dub. etiamsi reservatio fiat motu proprio, non cense-
tur velle onerare beneficium duplici onere, &c. Cas-
siado *decis.* 3. *&* 4. *de pensio.* Caputaquen. 301. 311. *&*
322. *par.* 2. *&* 86. *part.* 3. Gigas *de pensio. quæst.* 29. *&*
quæst. final. num. 12. *& consil.* 140. alias *respon.* 31. *de*
pensio. Gambarus *lib.* 6. *à num.* 226. Mohedanus *dec.* 11.
de locato, aliàs 259. Mand. *regula* 33. *q.* 6. *à num.* 7. &
de signatura gratiæ, titulo de pensio. versic. versic. suppo-
suimus. Flam. Paris. *de resignat. lib.* 6. q. 2. *à num.* 40. &
Azor. 2. *part. lib.* 8. *cap.* 9. *q.* 3.
Quæ expressio est necessaria, etiam quod prima
pensio sit conditionalis, † ut fuit resolutum in una 562
Conchen. medietatis fructuum. 30. April. 1568. con-
tra Collegium Conchense Salamanticæ fundatum à
D. Didaco Ramirez de Haro Episcopo Conchen. cui
per Bullam Adriani VI. in ejus erectione pro sua susten-
tatione fuerat applicata medietas fructuum parochia-
lis Ecclesiæ de Villanueva de la Jara Conchen. diœ-
ces. quæ applicatio fuit nulla judicata, quia non fuit
facta mentio de quadam pensione 200. ducatorum re-
servata super fructibus dictæ parochialis, licet condi-
tionaliter, ut latiùs refert in dict. libro statutorum
dicti Collegii impresso, & in una Valentina pensionis
25. Maii & 25. Junii 1601. coram D Millino, in qua
† fuit dictum, *clausulam*, dummodò remaneant cen- 563
tum pro rectore, *tendere ad alium effectum, nec ad*
istum effectum relevare, quia est apposita ad favorem

rectarit, *& ex ea non inferri ad scientiam Papæ prima reservationis, à qua scientia pendet validitas secundæ, &c.*

564 Et etiam † quando prima pensio est perpetua, Caputaquen. *decis.* 312. *part.* 2. Fabius *decis.* 36 *lib.* 1. Chisanen. 134. & Flam. Paris. *supra num.* 47 & fuit resolutum in una Cæsaraugustan. dismembrationis 23. Junii, 1600. coram D. Pamphilio, & in dicta Valent. 25. Junii 1601. coram D. Millino. Et fuit dictum in causa Metropolitana pensionis 1598. coram D. Orano, ubi fuit dictum, quòd impositiones, & onera religionis, non dicuntur onera perpetua, ita quòd de eis sit facienda mentio, cùm in omnibus prioratibus, vel commendis insit ex earum natura impositio debita religioni, ultra quod de ea satis videtur facta mentio, ex eo, quòd pensio reservatur immunis ab omnibus oneribus religionis, & communis ærarii, tam ordinariis, quam extraordinariis, ex quibus Papa potuit in genere cogitasse de istis oneribus: quod sufficit ad excludendam surreptionem, &c. tamen
565 excipiens contra secundam pensionem † seu illam impugnans, ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secundæ pensionis prima erat reservata, & quod erat valida. Caputaquen. *dicta decis.* 301. Gigas Flam. & alii supra. Cota *decis.* 107. & 110. & Rota in *decis.* 273. noviss. Farin. & sæpius fuit resolutum, & sic ista exceptio requirit altiorem indaginem, &c. quamvis Leo *in Thes. for. Eccles. cap.* 22. *num.* 68. contrarium tenere videatur: inquit enim, quòd contra agentem ad solutionem pensionis opponi potest exceptio nullitatis reservationis pensionis, quæ in continenti probari possit: pensio enim reservata super beneficio alia pensione gravato, nulla facta expressione in literis de priori reservatione, est nulla, ut per Cassad. *dicta decis.* 3. *num.* 1. *de pensio.* ideò si reus, contra quem agitur ad pensionis solutionem, exhibeat literas, sivè transumptum reservationis prioris pensionis, quo concludenter probatur nullitas posterioris, illa exceptio impedit & retardat solutionem, & literæ tribuunt jurisdictionem tam super principali, quam super exceptione nullitatis appositæ, super qua potest Judex suam proferre sententiam, Bellarm. *in decis.* 28. *versic. aut litera sunt*, & Felin. *in capite super literis num.* 30. *de rescript.* Hæc Leo: qui planè sentit, opponentem istam exceptionem non teneri ampliùs ostendere, quàm reservationem prioris pensionis, non autem eam esse validam: & consequenter istam exceptionem non requirere altiorem indaginem.

Et si citatus diceret se non possidere beneficium, su-
566 per † quo pensio est reservata, aut qui consensit pensioni, non habuisse possessionem vel bonum jus illius, pensionarius debebit probare, ut dictum est supra *numero* 511.

567 Aliàs, illo non comparente * seu id non negante, non videtur necessaria illa probatio, quamvis Bucca, *dict. tract. de stylo curiæ auditoris cameræ, capite vigesimo secundo, versicul. quia*, sivè dicat, sivè successor comparuerit, sivè non, teneri eum, qui petit pensionem probare reum conventum successisse in beneficio, super quo est assignata pensio, & ipsum percepisse fructus, vel stetisse, per eum, quominùs illos percepisset, & Salustius Tiberius * *libro* 3. *capite* 3.
568 *num.* 6. ait in judicio manutentionis obligari pensionarium ad probandum reum conventum beneficium pensione gravatum possidere, &c.

569 Sed, cum agatur contra ipsum * tanquàm successorem, & possessorem beneficii gravati, non videtur necessaria probatio, nisi ipse opponat. ex doctr. Jasonis *in lege secunda, Cod. de edicto D. Adriani tollendo ad finem*, qui ait, quod parte non opponente, judex non debet petere legitimationem personarum, sequitur Petr. Gerardus *singul. vigesimo tertio*, & in judicio executivo idem Salustius, *libro* 1. *capitulo* 43. *num.* 4. *aliàs cap.* 5. Rebuffus. *ad ll. Gallic. tom.* 1 *titulo de liter. oblig. artic* 3 *gloss.* 2. *n.* 5. Arcu. *leg fin. titulo* 21. *l.* 4. *Recop. numero* 21. Rodrig. *de except. cap.* 3. *numer.* 16. Dueñas *regul.* 277. *ampl.* 5. *ad fin.* Quamvis contrarium teneat Gratian. *decision.* 138. *num.* 3. *& discept. for. c.* 150. *à num* 18. *cum aliis.*

Et a prædicta sententia non datur † appellatio sus- 570
pensiva, cum executivè procedatur, nisi executor in exequendo modum excederet, & appellaretur ex expressa juxta causa. Gigas *quæst.* 95. Vestrius *libro tertio, capite ultimo, numero tertio.* Marches. *dicto capite quarto, secunda parte à numero* * 32. Conrard. *in leg.* 571
unica, Cod. si de moment. possess. limit. 19. Lancellotus *de atten. secunda parte, capite* 12. *limit.* 53. Navarrus *in capite cum contingat, de rescript* 6. *&* 14. *caus. nullit.* & Flor. de Mena *quæst.* 12. *num.* 43. *&* 44. Cevall. *quæstione* 897. *&* 906. *&* 925. nec tunc commissio appellationis, nisi cum clausula, *sine præjudicio legitimæ executionis*, concedi consuevit. Vestrius *ibi*, & non cum clausula *sine retardatione solutionis pensionis.* ut dicunt Gigas, & Marches. *ibi*, quæ poni solet in commissione super nullitate, seu reductione pensionis, ut supra dictum est, *num.* 516 * Sed quia solet commit- 572
ti non solùm causa appellationis à sententia super executione pensionis, sed etiam causa nullitatis pensionis, saltem implicitè per clausulam, *ac quam, & quæ, &c.* seu per clausulam, *cum annexis, & connexis, totoque negotio principali.* Ideò non solum ponitur clausula, *sine præjudicio legitimæ executionis*, sed etiam clausula, *sine retardatione solutionis pensionis*, & ita verificatur quod aiunt, Gigas, & Marches. *supra.*

Clausula verò, *sine præjudicio * legitimæ executionis* 573
operatur, quod commissio appellationis propter illam non suspendat, nec impediat, quin judex à quo procedat ad ulteriorem executionem. Paleotus *decis.* 58 *lib.* 1. quæ est 3 *part. diversorum lib.* 3. *decis.* 412. & Salust Tiberius *lib.* 2. *cap* 27. *num.* 4. *& lib.* 2. *cap.* 21. *alias* 17 *à num.* 3. *& infra* & Gratianus *disceptat. forensium cap.* 41. *num.* 21. Marches *dicta* 2. *parte, cap.* 5. *num.* 11. *&* 19. & post hæc Gonzalez, *gloss.* 9. *in annotat. numer.* 224. nec inhibitio afficit, ut supra, *num.* 522. *lib.* 1. *cap.* 27. *n.* 4. licet non operetur, quin Judex ad quem qui cognoscit de causa appellationis, non possit revocare omnia gesta per Judicem à quo, si injustè processerit, illa enim clausula solum præservat, quod legitimè factum fuit, non item, quod nulliter, aut injustè geritur, ut fuit aliàs resolutum coram S. Clemente VIII. in una Romana Cassalis 24. Novembris 1581. & colligitur etiam ex traditis per Staphil. de literis justitiæ, §. *de sanatione contractus invalidi n.* 13. ita in una Placentina fidejussoris, 22. Junii 1592. coram D. Peña, * & est alia decisio in causa Hispalen. 574
& Caurien. permutationis 11. Martii 1596. coram D. Gypsio, quæ sic ait 14. die Decembris proximè præteriti, fuerat coram me resolutum D. Ferdinando dandum esse mandatum de manutenendo in possessione beneficiorum, de quibus agitur nisi obstaret clausula, sine præjudicio executionis literarum Apostolicarum in commissione per signaturam inserta, quam ob rem dato dubio super hujusmodi difficultate, dicta die 11. Martii, utraque parte informante, conclusum fuit, clausula non obstare, quoniam vigore illius solum præservatur facultas executoribus literarum Apostolicarum procedendi ad earum executionem, non obstante judicio ordinario. Puteus *decis.* 97. *lib.* 1. ideò, cum executor functus fuerit ejus officio, mittendo partem adversam in possessionem, satis apparet fuisse satisfactum dictæ clausulæ, propterea Ferd. etiam in judicio possessorio, cum non habuerit se pro spoliato, potest dare de nullitate, & injustitia dictæ executionis, juxta dec. Putei 410 *lib.* 2. quoniam clausula prædicta debet intelligi, quatenùs de jure sit locus executioni Jason *in leg. causas n.* 7. *Cod. de transact.* Cresc. *dec.* 47. alias *prima de rescript.* & dictum fuit in causa Firmana olei, maxime quia in corpore commissionis

petita

petita erat facultas manutenendi Ferdinandum in
possessionem dictorum suorum beneficiorum, ex his
cessant deducta ex adverso, de jurisdictione mihi
attributa sub conditione, quia per dictam immissio-
nem, quamvis nullam, & invalidam, extinctum fuit il-
lud judicium. Rota *decis. 6. de re judicata in novis.* Tira-
quell. *in leg. boves, §. hoc sermone, limitatione 21. n. 4. de*
verborum significatione, non obstat quod Ferdinandus,
stante prædicta immissione, authoritate Papæ facta,
amisit utramque possessionem civilem, & naturalem,
ut dictum est in causa Cæsaraugustana fructuum co-
ram D. meo Justo, quia hoc posset locum habere,
si executor ritè & rectè processisset, secùs verò,
quando nulliter, & de facto processit, quo casu, uti
privatus processisse censetur, Angelus, Imola, & alii
in leg. clam possidere, §. qui ad nundinas de acquir. pos-
sess. minuique d. clausula importat, quod necessariò
dimittatur utraque possessio, sed tantum concedi fa-
cultatem immittendi in realem, & corporalem pos-
sessionem rei, ideò Ferdinandus, qui, ut dictum est,
non habuit se pro spoliato non prohibetur uti hoc re-
medio possessorio pro allegata.

Advene autem, quod ad hoc, ut pensiona-
575 rius possit † declarari incidisse in excommunicatio-
nem debet esse elapsus mensis a termino solutionis,
juxta tenorem literarum.

Secundò adverte, quod ad hoc, ut ad declarato-
576 riam incursus pœnarum † de quibus in literis pro-
cedi possit, opus est literas pensionis originalis, aut
earum sumptum authenticum ex registro, esse legi-
timè intimatas titulari, si est successor consentientis,
aut non per seipsum, sed per procuratorem consen-
sit, juxta stylum, & observantiam curiæ. Cassadorus
decis. 2. de pensio. & 12. de rescript. Sarnen. *in compendio*
utriusque signaturæ ad finem. Gigas *quæst. 77. n. 10. 20.*
21. & 22. & quæst. 84. num. 2. quam vide *consil. 151.* Man-
dos. *reg. 27. quæst. 7. num. 4. & de monitoriis quæst. 23.*
& 76 Navarrus *in Manuali, cap. 27. num. 271.* seu 274.
Salust. Tiberius *lib. 5 cap. 2. num. 3. 4. & 11.* Marches
dict. cap. 4. num. 68. Flam. Paris. *d. lib. 6. quæst. 2. num.*
98. Flores *d. q. 12. num. 25. & 26.* Suarez *5. tom. de cen-*
suris disp. 20. sect. 2. num. 9.

Quamvis de justitia hujus styli, & observantiæ du-
577 bitet Massa † Gelesius *de obligatione camerali, 3. part. §.*
reliqua de processu, ex n. 9. Et debet fieri intimatio li-
578 terarum per Notarium † data earum copia, si petatur,
& ita servatur. Gigas *quæst. 77. num. 21.*

Existimo tamen, quod, quamvis literæ non sint
579 intimatæ † titulari, etiam successori poterit execu-
tor dare sententiam contra titularem qua ei mandet
quo infra certum terminum solvat, & quod alias
dabitur contra mandatum executivum, & in sub-
sidium excommunicatio, &c. ex Cassadoro, Sar-
nen. Mandos. *d. quæst. 23. 97.* Salust. Tiberio *num. 12.*
Marches. 67. *supra*, & Flores qui ait, hoc intelligi
esse verum, quod executionem faciendam in bonis
debentis pensionem, non tamen quoad declaran-
dum eum incurrisse censuras, & pœnas Bullæ pen-
sionis, & licet illi faciant mentionem de speciali com-
missione, ea tamen non videtur necessaria, sed ex apun-
580 danti, † & idem existimo posse fieri, ubi non
esset lapsus mensis à termino solutionis. Videtur
etiam, quòd si in primo monitorio, seu manda-
to, mandatur titulari sub pœna excommunicatio-
nis, quòd infra talem terminum solvat pensionem,
alias declarabitur in illam incidisse, &c. poterit absque
alio mandato declarari incidisse in excomunicatio-
nem in primo monitorio comminatam, saltem in sub-
sidium, ubi executio realis vel personalis possit fieri
cùm non agatur de declaratoria in cursus pœoarum
dictarum.

581 Tertiò adverte, quod quamvis literæ † fuerint
intimatæ titulari, non incurruntur pœnæ excommu-
nic. & privationis, de quibus ibi, nisi pensionario
volente, & declarante, nam ut illis locus sit, requi-
ritur voluntas, & factum ipsius pensionarii, in cu-
jus favorem latæ sunt. Cassadorus *decis. 2. 3. & 4. de*
locato, & dict. decis. 2. de pensionibus, in fin. Mandos *de si-*
gnatura gratiæ, tit. de pension. versic. clausula excommuni-
cationis. Navarrus *cap. 23. num. 103.* Flam. Paris. *lib. 3.*
quæst. 3. & lib. 6. quæst 2 num. 139 & q. 3. à n. 22. Cosmas
Philiarcus *de officio sacerd. 1 part. lib. 3. cap. 7.* Toletus
in summa lib. 1. cap. 9 vers. hoc tamen in loco, in editione
Romana, & Suarez *suprà num. 10.*

Quinimò ex stylo, & benigna interpretatione
non incurritur excommunicatio † donec declarato- 582
ria sit data per judicem, & pensionarius ea utatur
intimando illam adversario seu Parocho, aut ponen-
do cedulones, ut etiam servatur in aliis declaratoriis,
tam Auditoris Cameræ, quam aliorum judicum,
Enriquez *in summa lib. 13. cap. 19. §. 2.* & Suarez *dicto*
num. 10. ubi ait quod illa voluntas partis non sa-
tis est, ut sit privata, sed per sententiam cameræ debet
esse intimata debitori, ut excommunicationem in-
currat, ut significat Cassadorus supra ex eodem
usu, & stylo curiæ, & quod rationale est, ut hæc
voluntas creditoris intimetur debitori juridice, &
solemni notificatione, atque adeo per ejusdem judi-
cis sententiam, quod est advertendum ad ea quæ
tradit ipse Suarez *disp. 4. sect. 11.* & ita videmus in
praxi, & quod sententia excommunicationis de qua
in literis pensionis indigeat declaratione judicis,
tradit Bucca [illegible] *cap. 25.*

Ultimo ad[illegible] executorem non posse † ponere 583
sequestrum super fructibus beneficii pensione gra-
vati, cum sequestratio sit jure regulariter prohibita,
leg. 1. Cod. de probibita sequestratione, ut in una Cæ-
saraugustana fructuum seu pensionis coram Dom.
Peña 4. Novembris 1594. in qua fuit resolutum,
Quod sequestrum positum super fructibus beneficii
per judicem executorem literarum pensionis ad in-
stantiam pensionarii etiam sub prætextu, quod be-
neficiatus sit absens, est injustum, & ideò legitima
est appellatio ab eo & tali decretu interposita, &
consequenter omnia postea secuta, & sententiæ la-
tæ in executionem literarum sunt nullæ, & atten-
tatæ, nec intrat *cap. eum qui de dolo, contumacia*
in 6. & ideò sententia Auditoris cameræ, quæ illam
revocat, tanquam nullam, & spoliativam, & sic
mandat fructus, & omnia sublata restitui cum dam-
nis, & interesse, &c. est justa.

Post sententiam tamen, pro illius † faciliori exe- 584
cutione, benè posset executor ponere sequestrum
in bonis debitoris, & facere de illis solut. Quamvis
Flores *d. quæst. 12. num. 25.* dicat cum Camillo Cautio
de pensione Episcopali, à numer. 27. quod subexecu-
tor, ex clausula, *cæterum*, non potest procedere exe-
cutivè contra bona debentis pensionem, quia hoc
sibi commissum non est, sed solum potest publicare
censuras fulminatas à Papa, seu ab executore, in pro-
cessu fulminato in casu non solutionis, & denun-
ciare debitorem execommunicatum, & præcipere
aliis, ut eum denuntient, & evitent, alias excederet,
& ab eo posset appellari, &c.

Sed quicquid ipsi dicant, † executor absolutè com- 585
mittit illi suas vices, pro executione pensionis.

Et ad denunciationem, & publicationem excom-
municationis requiritur † prævia declaratoria illius 586
ad Gigantem *quæst. 78. num. 4.* nec ex eo causa effici-
tur appellabilis, cum sit executiva, quicquid dicat
Camillus Cautius *ibi num. 28.*

Nec hujusmodi declaratoriæ, seu excommunica-
tioni obstat † decretum Concilii *sess. 25. de Reform.* 587
c. 3. ut S. Congregatio Concilii declaravit his verbis:
Quando literis Apostolicis datur facultas excom-
municandi morosum in solutione pensionis, non tenetur
executor in ferenda sententia excommunicationis ser-
vare formam hujus Decreti, nec hujusmodi facultas

censetur data in subsidium. Quamvis in una Ilerden. pensionis 13. Novembris 1593. coram D. Orano Rota censuit: Sententiam Auditoris cameræ latam contra resignatarium ob non solutionem pensionis resignanti reservandæ fuisse nullam, ideoque revocandam, quia non fuit in potestate Auditoris cameræ per sententiam declarare eum incidisse in censuras comminatas in monitorio ob non paritionem & non solutionem pensionis, nisi præmissis diligentiis requisitis de faciendo executionem realem, vel personalem, juxta dispositionem Concilii Trident. *sess. 25. de reform. c. 3. in causis verò judicialibus*, ut fuit resolutum in una Salman. censurarum coram Decano 16. Febr. 1596. & tanto magis quia nedum præcedere debuerat liquidatio terminorum decursorum, & non solutorum: ex quo sententia lata pro debito illiquido est nulla, Galles. *de oblig. cum tit. de liquid. num.* 12. & fuit dictum coram eo in una Bracaren. pecuniaria: sed etiam quia prædictus resignatarius protestatus fuerat, nihil fieri nisi verificatis verificandis: quo casu sive actum sit in judicio possessorio adipiscendæ, sive executivo literarum Apostolicarum, oportuit per pensionarium justificari omnia narrata in literis: nam sine justificatione Auditor cameræ non potuit executivè procedere, *cap. super literis cum ibi notat.* per Imol. *num. 19. de rescrip.* & est decisio Rotæ Cæsaris de Grassis 12. *de probat. num* 3. Quæ resolutio Rotæ, quatenus vult non potuisse dari dictam declaratoriam, nisi in subsidium, & factis diligenti[illegible] est contra dictam declarationem S. Congregat. & contra tenorem ipsarum literarum pensionum. Et quando requirerentur dictæ diligentiæ, eis prætermissis declaratoria non esset nulla, sed injusta, quia Concilium non annullat excommunicationem sine illis latam, ut etiam declaravit d. S. Congregat. quòd excommunicatio est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione, &c. De processu vero, &
588 modo procedendi in possessorio † pro pensione, vide Salustium Tiberium *dict. lib. 3. cap.* 3. & de regressu ob non solutionem pensionis, vide *inf. à 4. part. cap.* 3. 8. *modo à num.* 45. Rursus adverte, quòd pensio vulnerata per sententiam latam contra eam non meretur, nec habet paratam executionem, sed cessat via executiva, donec pro ea sint latæ tres sententiæ conformes, sicut etiam instrumentum camerale, seu guarentigium: quia causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis, regul. *non licet actori in* 6. & regul. *non debet.* Ita Rot. *decisione* 132. *in princip. parte 2. divers. & decis.* 122. noviss. Farin. *num.* 5. quæ est etiam apud Pacif. de Salv. *interd. decis.* 163. *num.* 4. & in causa Firmiana pensionis 14. Decembris 1592. coram D. Millino, & in Rom. fructuum dotis 24. Maii 1599. coram domino Lita, & in alia Romana census coram eodem 28. Junii 1599 quæ est 55. noviss. Farin. & fuit confirmatum in eadem coram eodem. 5. Junii 1600. quæ est 57. Farin. & dictum procedere, etiamsi super validitate plures sententiæ antea latæ essent, Rot. etiam Benevent. pecuniaria 25. Junii 1599. coram D. meo Corduba posita per Sal. Tiber. *in praxi lib. 3. sub cap. 17 pag. 363. in novissima editio.* & in Anconitana assecurationis 1. Julii 1602. coram domino Coccino, ubi quòd pronuntiatio super invaliditate decreti non vulnerat obligationem, sed solum ipsum decretum, seu mandatum executivum, ut *in dict. decis.* 132. *&* 110. *&* 111. novissimè Farin. Rot. etiam in Conchen. Archipresb. de Buendia 1. Julii 1605. coram domino Penna, Grat. *in addit. ad decis.* 220. *num.* 4 *& discept. for. cap.* 103. *à num.* 1. *&* 10. Gonzal. *in reg. mensium gloss. 6. à num* 202. *&* 235. qui *num.* 211. *&* 236. dicit id procedere, etiamsi diceretur, sententiam vulnerantem esse nullam, quando de nullitate res judicata non adest, ut Rot. (inquit) sæpè censuit. Et ita d. Anconitana assecurationis fuit dictum per aliquos ex dominis: quia eadem ratio militat: & sicuti licet actori appellare, ita licet reo à contraria sententia. Quamvis contrarium, nempè quòd sententia nulla non vulnerat obligationem cameralem seu pensionem, fuisset dictum in causa Eborens. pensionis, 6. Junii 1595. coram domino Corduba, de quo etiam *in dict. Benevent. pecuniaria*, & tradit Gratian. *dict. cap.* 103. *à num.* 9. & in lata aliqua sententia contra pensionem, seu instrumentum, ac causata vulneratione, commissio ampliationis signatur simpliciter absque clausula sive retardatione, seu alia, ut testatur Marches. *de comm. 2. p. cap. 4. de com. cap. n.* 59 alias. 1. *p. cap.* 14. *n.* 59. & Gonzal. *d. gloss.* 6. *n.* 204. & sequitur Cevall. *q.* 897. *à n.* 868. Unde quando poneretur clausula *sine retardatione*, cum clausula arbitrio Rotæ, cum intelligatur prout de jure, & arbitrium debeat esse juri consonum, ut dictum est *n.* 520. perinde tunc est, ac si non esset apposita: nec id negat Rot. in illa Nerotonen. pensionis 26. Novemb. 1607. coram domino Cavallerio *suprà adducta n.* 472. si in sententia dictum fuisset, pensionem esse nullam: quamvis secus esse dicat, ubi solum annullatur processus factus ante justificationem literarum, ut ibi, seu ubi solum pronunciatum per executorem literarum non fuisse justificatas, ut in Astoricens. Archidiaconatus 6. Novembris 1602. coram Domino Lancelloto.

Advertendum est etiam, quòd petens pensionem nomine pensionarii cum mandato ipsius, non tenetur docere de superviventia illius, seu afferre fidem & testimonium vitæ, secundum Rot. in una Toletana pensionis 5. Decembris 1613. coram D. Justo, ubi fuit tentum: Quod procurator ostendens mandatum pensionarii, ex cujus persona agit, non tenetur docere de superviventia, cum non agat nomine proprio fundans intentionem suam super vita illius. Unde qui ait expirasse mandatum morte mandantis, & ita vult excludere procuratorem agentem contra se nomine domini, tenetur probare mortem: & hoc modo applicatur communis distinctio Doctorum, & *decis.* Achil. 3. *de probat.* & Cæsaris de Grass. 1. *qui filii sint legitimi* &c. Cui sententiæ favet Leo *in Thesaur. for. Eccl. cap. 22. num.* 73. dicit enim, quòd contra agentem ad solutionem pensionis opponi potest exceptio extinctionis pensionis, quæ extinguitur morte pensionarii: si procurator agat pro exigenda pensione nomine principalis, qui in longinquis partibus decessit, si habet in promptu probationem mortis, &c. Sed id ego existimo procedere, & esse intelligendum in pensionibus decursis ante mandatum, in quibus militat illa ratio: quòd procurator non se fundat in superviventia pensionarii & quòd dicens expirasse mandatum morte mandantis, id tenetur probare. At in pensionibus decursis post mandatum necessaria est probatio superviventiæ pensionarii, cum in ea necessariò se fundet procurator eas petens tanquam debitas suo principali, cui non deberentur, si supervixisset cum pensio expiret morte pensionarii: & sic intrat illa communior conclusio Doctorum, quod fundans se in vita alicujus, tenetur eam probare, neque præsumitur vivere usque ad centum annos, de qua post alios Mandos. *reg. 19. de infirm. quæst. 6. n.* 8. Ant. Gabr. *concl. 19. de præsumpt. num.* 6. Paz. *in prax. 3. part. 1. tom. num.* 10. Pacian. *de probat. lib. 2. cap. 7. &* 8. Rot. *decis.* 102. *num. 6. & 7. p. 1. divers.* Gratian. *discept. for. cap. 78. à num.* 3. Et ita in proposito tenet Gregor. Lop. *in leg. 14. tit. 14. part. 3. verb. abonda que prueve*, & cum eo Joan. Gutier. *pract. lib. 2. quæst. 7. num.* 7. & curia Philipp. 1. *parte*, §. 17. *num.* 22. dicentes, *quod petentes annuos reditus per viam petitionis salarii, vel aliàs ad vitam, teneatur ostendere se vixisse toto illo tempore, de quo salarium vel pensio petitur*: sicque videmus, (inquit Gut.) observari quotidiè in habentibus annuos reditus ad vitam super regalibus, vel annuas pensiones super reditibus benefi-

beneficiorum Ecclesiasticorum: nam cum ad exigendum mittant nuntios & procuratores cum mandato speciali, nisi etiam isti procuratores ostendant & tradant testimonium vitæ suorum principalium, minimè fit solutio eisdem de prædictis reditibus, atque pensionibus decursis. Cui quidem communi praxi, & stylo non repugnat Rot. *in dict. Toletana*, quæ planè loquitur in primo casu, quamvis Leo suprà contrarius esse videatur.

CAPUT VI.

De divisione beneficii, nempè quotuplex sit, & an appellatione beneficii omnia comprehendantur.

SUMMARIA.

1 *Variæ divisiones benef. remissivè.*
2 *Prima divisio.*
3 *Secunda.*
4 *Ad constituendam parochialem quæ debeant concurrere.*
5 *Et quæ sit differentia inter Ecclesiam parochialem, & Curatum, remissivè.*
6 *Cura animarum dupliciter sumitur.*
7 *Beneficium habens curam fori exterioris dicitur curatum.*
8 *In dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex, & qui dicit curatum debet probare.*
9 *Duplicia beneficia dicuntur Dignitates, personatus & officia.*
10 *Et quid illa sint, & in quo differant.*
11 *Tertia divisio benef.*
12 *Beneficia censentur sacularia, nisi contrarium probetur, & quæ sint.*
13 *Regularia beneficia quæ sint.*
14 *Quarta divisio benef.*
15 *Beneficia electiva quæ sint*, & num. seq. *resolvitur esse ea, quæ providentur per electionem à superiori confirmandam, etiamsi non servetur forma capituli, quia propter, de electione.*
19 *Capitulum, quia propter, dat formam electionibus illorum prælatorum, per quorum mortem Ecclesia remanet viduata, & sine pastore, & qui possunt dici sponsi.*
20 *Nec est servanda forma, de quo ibi in electionibus aliarum dignitatum seu beneficiorum*, & num. 21. & 22.
23 *Beneficia quæ providentur per electionem, quæ non egent confirmatione superioris, non sunt electiva, sed potiùs collativa, & dicuntur mixta, quia conferuntur eligendo*, & num. seq.
27 *Beneficia electiva adeo sunt speciali nota digna, ut non veniant in mandatis de providendo, de electione, non facta mentione, etiamsi nullus modus exprimatur, sed simpliciter mandetur provideri.*
28 *Contrarium*, & num. 29.
30 *Capitulum cum in illis, & Clement.* 1. *eodem in fin. procedunt, ubi alii modi providendi exprimuntur.*
31 *Verbum, provisio, & verbum, dispositio, latè sumpta, & sic in materia larga, & favorabili, aut in materia legis, comprehendunt omnem modum providendi & sic electionem.*
32 *Et verbum collatio, seu conferre, est generale, & comprehendit alios modos.*
33 *In materia odiosa & restringibili verbum, provisio, & verbum, dispositio, & à fortiori verbum collatio, non includunt electionem.*
34 *Et tunc quod sint.*
35 *Si apponeretur etiam in dispositione restringibili solum verbum, dispositio, posse dici omnem modum venire etiam electionem.*
36 *Aliæ divisiones omittuntur, quas ponunt Doctores in princ. citati.*
37 *Apellatione beneficii, largè sumpto vocabulo, seu in generali significatione omnia comprehenduntur beneficia*, & num. 39.
38 *Non impropriè, sed propriè, quia beneficium est genus.*
40 *Vicarius Episcopi, cui facultas conferendi beneficia data est, beneficia etiam Curata, & Dignitates conferre potest.*
41 *Indultum, seu facultas conferendi beneficia à Papa concessum, comprehendit omnia beneficia, etiam curata & dignitates.*
42 *Quia est gratia favorabilis, & amplianda, cum ejus effectus derivetur in alium.*
43 *Et ex propria significatione.*
44 *Reprobantur Rebuffus Domin. & alii aliter tenentes* & num. 45.
46 *Illa facultas non importat grave præjudicium ordinarii.*
47 *Nec præjudicium considerabile, quia non datur privative, sed accumulativè.*
48 *Procurator constitutus ad acceptandū beneficia, poterit etiam Curata, & Dignitates acceptare.*
49 *In materia stricta, ut in literis ad beneficia, appellatione beneficii non veniunt omnia, nec Curata & Dignitates.*
50 *Ex defectu intentionis concedentis.*
51 *Neque etiam prabenda Canonicalis Ecclesia Cathedralis continetur.*
52 *Etiamsi fiat mentio de Ecclesia Cathedrali, vel aliàs comprehendatur. Aliàs enim non venirent prabenda, nec beneficia cathedrali.*
53 *In materia restringibili, an appellatione quorumcunque beneficiorum comprehendantur dignitates, & Canonicatus.*
54 *Sententia Decii, & intellectus, vel cap. per illorum, de prabend.*
55 *Et sententia Staphilis.*
56 *Stylus curia videtur habere, quod prabenda saltem Cathedralis Ecclesia non contineatur, ut suprà.*
57 *In literis concessis Motu proprio appellatione beneficii, an omnia veniant etiam Curata.*
58 *Dispensatio est stricta.*
59 *Et strictissime interpretanda, ita ut non valeat augmentum, de majori ad minus, nec extendatur.*
60 *Et sic in dispensatione nomine beneficii non venit Curatum, nec Dignitas, nec Ecclesia Cathedralis prabenda.*
61 *Reprobatur contraria sententia Gambari dicentis, quod dispensatus ad beneficium, sit dispensatus etiam ad Curatum.*
62 *Dispensatio simplex ad beneficia non solum non comprehendit prabendas, sed nec alia beneficia Cathedralis.*
63 *Resolutio Rota.*
64 *In dispensatione Motu proprio concessa, veniunt omnia beneficia.*
65 *Et in dispensatione ad quacumque beneficia.*
66 *Non venirei Episcopatus.*
67 *Reprobatur sententia Enriquez*, & n. 68. & 69.
70 *Irregularis, seu illegitimus dispensatus ad ordines etiam sacros, non censetur dispensatus ad beneficium etiam simplex*, & n. 71. & 72.
73 *Potestas dispensandi concessa in favorem illius, cui datur potestas, est favorabilis, & largè interpretanda.*
74 *Ubi à jure profertur verbum, beneficium, etiam in materia stricta, veniunt omnia beneficia.*
75 *Quia ex propria significatione nomine, beneficii, intelli-*

intelliguntur omnia.
75 *Appellatione, diœcesis, quando profertur à jure, comprebenditur etiam civitas.*
77 *Et etiam in mand.to.*
78 *Secus in materia stricta dispositionis hominis.*
79 *Reprobatur intellectus D. Mich. Costæ ad cap. Rodulphus rescript.* & n. 80.
81 *Si impetraretur rescriptum, contra leg. oppidi de Trevalo Abulen. diœcef. & alios ejusdem diœcef. per illam clausulam generalem possent conveniri alii etiam ejusdem oppidi.*

1 VArias beneficiorum divisiones ponunt † Rebuf-
fus *in praxi, tit. quotuplex sit beneficium, & duo-
bus sequentibus, in repetit. cap. 1. de concession. præbend.*
4. *promisso.* Corraf. *de beneficio 1. parte, cap.* 5. Joan.
Nicol. Gimon. *in Enchiridio benefic. tit. 1. casib.* 3. 4.
& 5. Duaren. *de beneficiis. lib. 2. cap.* 5. *&* 9. Pechius
in Reg. beneficium in 6. à num. 50. P. Gregor. *de benef.
cap.* 10. Quintanadveñas *Ecclesiasticon. lib. 1. cap.* 4.
Marsilius Columna *de Eccles. redditibus, cap. 11. cum
sequentibus usque ad* 15. Rochus Veronen. *de visita-
tione, verb. beneficia Ecclesiastica,* Zerola *in praxi Epis-
copali, 1. part. verb. beneficium, §. 1.* Zechus *de repet. Ec-
clesiastica tit. de beneficiatis, n. 2. & de beneficiis & pen-
sionibus cap. 1. num* 10 Emanuel Rodriguez *quæstionum
regularium, 1. tom. quæst. 34. art. 1.* & Toletus *in summa
lib. 5. cap. 76.* Lessius *de just. & jure lib. 2. cap. 34 dub. 2.
à num. 5.* Azor. *2. part. lib 3. cap. 1. quæst. 4.* & Ugol. *de
offic. Episcopi cap.* 50. & enumerant beneficia. Selva
de benef. 1. part. quæst 3. à num. 26. & Hojeda *de incom
patibilitate benef. in præfatione, à n.* 6. & Pacianus *de
probat. lib. 2. ex cap. 27.* & post Gonzalez *ad regul. men-
sium, gloss. 7. n.* 39. & Azor. *d. cap. 1. q.* 5.
2 Et primò dividitur † beneficium in majora & mi-
nora, majora sunt Papatus, Episcopatus, seu Archie-
piscopatus, & Abbatiæ, reliqua inferiora sunt mi-
nora.
3 Secunda divisio est † quod alia sunt curata, seu
duplicia, alia simplicia. Curata sunt beneficia cu-
ram animarum habentia, seu parochiam *extravagant.
excerabilis versic. quantum de præbendis,* Corraf. *d. c. 5.
num. 1. cum aliis,* ad constituendam autem Ecclesiam
parochialem, † quæ debeant concurrere, tradunt post
4 alios Staphil. *de literis gratiæ, titul. de qualitate &
statu benefic. §. circa secundum à num. 1.* Sarnen. *in reg.
de idiomate q.* 11. Rebuff. *in concordatis, tit. de col-
latio §. statuimus, 2. verb. Parochiales Ecclesiæ,* Cuchus
in institut. majoribus lib. 2. tit. 15 Hojeda *de incompa-
tibilitate, cap 13. à num.* 2. Mascardus *de probat. 1 con-
clus.* 469. Quintanadveñas *Ecclesiast. lib. 4. n.* 68. Ze-
rola *in d. praxi, verb Parochial. §. 1.* & Zechus *de rep.
Ecclesiastica, cap. 28. de Parocho num. 2. & bona decisio
Rotæ 52. parte 2. diversorum,* Azor *dict. lib. 3. 2. part.
cap. 12.* & Ugol. *d. cap. 50. de officio Episcop. n. 1.* & post
hæc latissimè Gonzalez *ad reg. de mensibus glos. 6. ex
n.* 34. qui plura cumulat.
Ubi etiam ponunt differentiam inter Ecclesiam Pa-
5 rochialem, & † Curatam, seu beneficiorum Curatum,
& quod Cura animarum dupliciter sumitur, strictè,
6 seu propriè quæ † pertinet ad forum interius, & est
potestas ligandi, & solvendi in foro pœnitentiali,
& largè, seu impropriè, quæ pertinet ad forum ex-
terius, & est potestas fori contentiosi, sive judicia-
lis, circa correctionem motum, & sic beneficium ha-
bens talem jurisdictionem spiritualem dicitur benefi-
7 cium Curati, ut in † *cap. dudum, 2. de elect.* ubi Doct.
& in d. extravaganti, vers. quantum, & ibi glos. Decius
in cap. ad aures de rescript. à num. 16. Capra. *reg. 9. n.* 12.
Mandos. *consil. 20. n. 5. & seq.* Ferretus *cons. 35. n.* 11.
Bursatus *consil. 352. n. 2. lib. 4.* & Navarrus *consil. 4. de
ætate, & qualitate, & cons. 15. de præbend. n. 2. &* 3. Pa-
cian. *d. lib. 2. cap.* 32.
8 Et in dubio beneficium non censetur † Curatum
sed simplex, nam de jure nullum beneficium habet
Curam, nisi habeat populum, vel clerum, & ideò asse-
renti beneficio Curam non imminere non incumbit
probatio hujus negativæ, sed qui dicit Curatum, de-
bet probare: ita Bellameta *decis.* 673. Staphil. *d. tit.
de statu beneficiorum, §. 1. num.* 1. Rebuffus *in praxi,
titul. sæculare beneficium quotuplex, num.* 11. Menoch.
de arbitrar. lib. 2. casu 201. *num.* 62. *&* 75. Hojeda *nu-
mero* 2. & Bursatus *num. 3. ubi supra.* Pacian. *d. c.* 32.
ad fin. Rochus Veronen. *de visitatione, verb. sine Cura.*
Rota *decis. 17. num. 1. part. 1. diversorum,* & fuit di-
ctum in causa Legionen. præstimoniorum 1592. & in
Abulen. beneficii de Monbeltran. 30. Octobris 1595.
& 26. Junii 1596. de quibus *infra 3. part. cap. 2. n.* 7.
& in aliis pluribus causis, & tradit Gonzalez *supra
num.* 91. qui ait fuisse etiam resolutum in una Pam-
pilonen. Prioratus 11. Junii 1591. coram D. Pamphi-
lio, & novissimè fuit resolutum in Narnien. benefi-
ciorum 30. Octobris 1602. in novissimè Farin. *decis.*
173. & in causa Aquinaten. beneficii 2. Maii 1603.
& in Namiens. canonicatus & beneficiorum 30. Apri-
lis 1604. coram D. Lita *in dict.* novissimè Farin. *in de-
cis.* 610. & nullius beneficii 28. Maii 1604. coram D.
Ludovisio, apud Farin. *in decis.* 12. *noviss.* & in causa
Placentina beneficiorum 23. Martii 1609. coram Do-
mino Pamphilio juniore, & tradit etiam D. Cardina-
lis Tusch. *conclus. 60. litera B.* quod simplex benefi-
cium dicitur, quod non habet curam neque popu-
lum, etiamsi sit sacerdotale, & residentiam continuam
requirat, & *conclus. 63. num.* 4. quod omnia beneficia 9
præsumuntur simplicia. Duplicia etiam beneficia di-
cuntur dignitates, personatus, & officia. Gambarus
*de officio legati, lib. 5. rubric. an legatus possit plura be-
neficia uni conferre, n. 2.* & Bursatus *consil. 252. num. 1.
lib.* 4. Joan. Quint. *in cap. de multa præbend. num.* 30.
& Lessius *suprà num.* 9.
Et quid illa sint, † & in quo differant, vide Abba- 10
tem *num.* 21. & alios *in cap. de multa, de præb.* Selva *in
d q. 27. beneficio, à num.* 36. Corraf. *4. part. cap. 3. à n. 2.*
Cuchum. *d. lib. 2. à num.* 16. Hojedam *supra cap. 7. n. 1.
&* 2. & alios supra relatos *num.* 1. maximè Pacianum
d. cap. 27. ubi latè & Lessium *d n.* 9. vide etiam Quin-
tinum *in d. cap. de multa à num. 32. &* 104. Mosconium
de majest. milit. Eccles. lib. 1. part. 1. cap. 12. & Tusch.
concl. 419. litera D.
Tertia divisio est † quod beneficia alia sunt sæcu- 11
laria, alia regularia: sæcularia sunt, quæ clerici sæ-
cularibus † conferre & assignare debent, qualia cen- 12
senda sunt omnia, nisi contrarium probetur. Rota
decis. 2. de præbendis, alias 32. *in novis.* Milis *in reper-
torio, verb. beneficium, versic.* 23. Staphil. *de literis gra-
tiæ, tit. de forma expectativarum in decima forma, n.* 10.
Rebuffus *d. tit. quotuplex sit beneficium, num.* 10. Cor-
raf. *d. cap. 5. num.* 5. Duarenus *d. lib. 2. cast.* 9. Pechius *d.
reg. beneficium, num.* 5. Hojeda *in d. præfacion. num.* 6.
Mascardus *de probation. concl.* 172. Navarrus *consil. 3.
de præbendis.* Zevallos *in suis communibus contra com-
munes quæst.* 282. *num.* 11. Zerola *in d. praxi. 2. part.
verb. beneficium, §. 12. &* 19. & fuit dictum in una Se-
gobien. præstimonii 16. Junii 1586. coram D. Manti-
ca, nempè quòd beneficium in dubio præsumitur sæ-
culare, &c. Et novissimè in una Pampilonen 21. Ju-
nii 1599. coram D. Pamphilio, ut per Gonzalez *d.
gloss. 7. num.* 2. qui etiam docet *ibi & gloss 8. num* 9. &
post hæc tenet Leonard. Lessius *de just. & jure, lib* 2.
cap. 34. n. 8. Tusch. *concl. 54. litera B. n* 4. Licet con-
tra teneat Pacianus *d. lib. 2. cap. 31. à num.* 8.
Regularia sunt, † quæ per regulares, seu religio- 13
sos *regi debent, cap. cum de beneficio, de præbend. in* 6.
cum aliis, ut Abbatia, Prioratus, seu Canonicatus re-
gularis: & alia, quæ ponit, & enumerat Rebuffus
in praxi tit. beneficia regularia multiplicia, de qua vi-
denda sunt *dict. infrà 7. part. cap.* 10
Quarta divisio est, † quod beneficia alia sunt col- 14
lativa,

lativa, quæ collatione, aut alio, quam electionis
modo obtinentur: alia electiva, quæ providentur per
electionem à Superiore coofirmaodam, maximè quan-
do in electione servatur forma, cap. quia propter de
electiane. Rota decis. 1. de electiane in antiquis, Glos. in
Clem. quia contingit. §. ut autem verbo electianem, de
15 religiaf. dom. quam ibi sequitur Card. & in Clementi-
na 1. de præb. quæst. 4. Francus in cap. cum. in illis §. 1.
num. 3. de præb. in 6. Felin. in cap. in nostra, de ref-
cript. Cora. 31. & in cap. cum Bartbaldus, de re judicata, n.
4. glossa regulæ de triennali, Selva 3. part. quæst. 1. n. 4.
Rebuff. in concordatis, tit. de regia nominatione, §.
Monasteriis, verb. electivis, & in praxi, tit. de elect.
& Corras. dict. cap. 5. num. 11. & Gonzalez gloss. 10.
num. 11. Quamvis idem Corras. 2. part. cap. 1. num. 12.
16 cum † Cosma in pragmatica sanctione, tit. de electiane,
cap. sicut, §. & cum humanæ, & cap. licet, §. statuit, ve-
lit ea tantum esse electiva, in quibus proceditur ad
electionem secundum formam d. cap. quia propter, &
idem tenet Staphil. tit. de moda & forma impetrandi,
§. de qualitate dignitatum à numera 1. & Franc. Mar-
cus decis. 1362. num. 3. & 1363. parte 1. & decis. 90. par-
te 2.
17 Ad quod facit, † quod ait d. decis. 1. de elect. audi-
visse quod Innocentius VII. declaravit semel in Ca-
mera, quod volebat id beneficium esse, & dici electi-
vum, in cujus electione servatur forma d. cap. qui prop-
ter, vel per cujus vacationem Ecclesia redditur vi-
duata Prælato, & refert Felin. d. car. Corras. d. cap. 5.
num. 9. & Gambarus de afficia legati, lib. 3. n. 84. sed
de ista declaratione non constat.
18 Nec obstat textus in d. cap. quia propter, † qui dat
formam electioni, qua non servata, non dicitur pro-
priè electio celebrata, quia forma dat esse rei, ut ait
Staphil. supra num. 3. Respondetur enim quod ille
19 textus dat formam † electionibus illorum Prælato-
rum, per quorum mortem Ecclesia remanet viduata,
& sine pastore, nempè Episcoporum, Abbatum, &
Prælatorum Ecclesiarum Collegiatarum, qui habent
in eis generalem jurisdictionem, ratione cujus pos-
sunt appellari sponsi, ut colligitur ex textu, ibi, Ec-
clesiæ judicatæ, & ex Glos. ibi, & communi, contra
Hostiens. tradit Abbas ibidem num. 70. Cosmas d. tit.
de electiane cap. 1. & cum humanæ verbo Prælato.
Probus ad Monachum in cap. de præbend. in 6. num. 41.
Rebustus consil. 89 Corras. 4. part. cap 3. num. 27. Man-
dagorus in electione novorum Episcoporum, cap. 21. &
ibi Boër. in additia. P. de Baysio in directo. electianum
3. part. cap. 39. Cuchus in institution. major. lib. 4. tit. 1.
n. 280. Caputaquen. decisiane 295. n. 3. parte 1. & Syl-
vester in summa, verba electia 2. p. quæst. 1.
20 Undè in electionibus aliarum Dignitatum, † seu
beneficiorum, non est necessariò servanda aliqua for-
ma illarum, de quibus ibi, sed sufficiet siogularis con-
sensus capitularium, dummodò præstentur collegia-
liter in ipso capitulo, & solua majoris partis consen-
sus & electus simpliciter à majori parte habebit jus
ad dignitatem, seu beneficium, ut ibi docet Abbas
num. 9. & Cosmas. Corras. dict. cap. 3. num. 10. & 28.
Mandagorus, & ibi Boer. P. de Baysio. Cuchus, &
21 Sylvester, ubi proximè, nisi secus † de consuetudine
obtineret, quæ cum non sit juri contraria, est invio-
labiliter observanda. Mandagorus, Boër. & P. de Bay-
sio, ibi.
22 Quamvis Oldradus consil. 146. * teneat in electio-
nibus Dignitatum Ecclesiæ Cathedralis debere ser-
vari de jure formam, dict. cap. quia propter, de quo
vide d. 5. part. cap. 4. num. 22.
23 Beneficia autem, * quæ providentur per electio-
nem, quæ noo eget confirmatione Superioris, oon
sunt electiva, sed potiùs collativa, & illa electio dici-
tur provisio, glossa Cardinalis, Francus, Felin Glos-
sator, Selva, & Corras. citati supra num. 15. & Cos-
mas dict. verba Prælata, ad finem. Quintanadveñas li-
bra 1. cap. 7. num. 2. in quibus eligentes, conferunt
eligendo: & è contra, * & sic dicuntur mixta, ut per 24
Rebuffum in præmia concardatarum, §. 1. verb. mixta
in praxi, tit. de electione, num. 4. Corras. dict. cap. 5.
num. 9. & Duarenus lib. 5. cap. 1. Quamvis P. † de Bay- 25
sio 1. part. cap. 2 num. 10. cum Oldrad. d. consil. 146. di-
cat, quod si Canonici eligunt in plena forma electio-
nis, esto, quod eorum electio non confirmetur, tamen
ratione formæ in electione servatæ, dicitur benefi-
cium electivum. Et sequitur cum additamento, Pa-
cianus d. lib. 2. cap. 30. à num..
Unde Rota, * in una Vercellen. Canonicatus, 4. 26
Maii 1598. coram D. Corduba, de qua fuit infra 7.
part. cap. 1. num. 37. ait, quod electio capituli ad Ca-
nonicatum, habet vim collatioois, cum nulla indi-
geat confirmatione.
Et beneficia electiva adeò sunt * speciali nota di- 27
gna, ut non veniant in mandatis de providendo,
nisi de electione facta fuerit specialis mentio, etiamsi
nullus modus exprimatur, sed simpliciter mandetur
provideri de beneficio vacaturo, ut ex cap. cum in
illis, §. illis de præbend. in 6. & Clem. 1. eadem in fine,
ibi nullam de electiane fecerimus mentianem, tenent
Decius in cap. 1. de electione num. 4. cujus opinio pla-
cet Additionatori, ibi litera C. Corrasius d. cap. 5. n. 8.
Gambarus de officia legati, lib. 3. num. 114. & videtur
etiam placere Franco in d. § illis, num. 2. versic. cogi-
ta, & Gomezio in regul. de annali. quæst 11. & tenet
Paris. consil. 31. part. 4. num. 21. ubi ait, quod Papa sim-
pliciter concessisset Archidiaconatum, de quo ibi, ta-
men in tali gratia non veniret, quando esset electi-
vum, nisi expressa fuisset mentio facta de electivo, per
d. §. illis, & d. Clement. 1. & Duaren. d. lib. 5. cap. 1.
ad fin. Sed contrarium tenet Glossa, verbo * quamvis 28
in d. Clement. 1. vers. fin. quam ibi sequuntur Imola,
Abbas, & Card. quæst. 5. idem cons. 103. Archidiaconus
Joan. Andreas, Domin. num. 8. & Francus num. 2. in
d. §. illis, Felin. in d. cap. in nostra, Car. 32. num. 5. Et
nota, quod & in cap. sedis, ead. tit. sub num. 30. Staphil.
tit. de moda & forma impetrandi, §. de qualitate digni-
tatum, num. 11. Selva 3. part. quæst. 11. num. 29. 16.
qualitate, Æneas de Flacon. de præservatia. quæst 3. nu-
mer. 21. & Rota decis. 11. de præbendis, alias 169. in
noviss. qui docent, quod ubi simpliciter mandatur pro-
videri de dignitate, vel prima, quæ vacaverit, vel
quam duxerit acceptandum, non expresso aliquo pen-
sionis modo, includitur dignitas electiva, & quando
simpliciter mandatur provideri de beneficio, venit
beneficium electivum, & hæc videtur communis opi-
nio, & inquit Cardinalis dict. quæst. 5. † non esse ve- 29
rum, quod modus electionis indigeat speciali nota, &
in dict. cons. ait, quod non disponitur in jure quod
modus electionis non comprehendatur, nisi fuerit
expressus, &c. Sequitur Felin. d. cap. sedes, & eandem
sententiam clarè tenet Rebuffus in pacificis possess.
num. 31. alias 57. & videtur tenere Gonzalez gloss. 19.
num. 8.
Et dicta Glossa, & DD. * citati intelligunt textum 30
in d. §. illis, & in d. Clem. vers. fin. ubi alii modi provi-
dendi exprimuntur, ut, quia mandantur provideri, de
dignitate seu beneficio expectante ad collationem,
provisionem, præsentationem, vel quamvis disposi-
tionem quorumcumque. Tunc enim non includitur
electio, & hic est communis intellectus, ut testatur
Francus in d. §. illis, in principia.
Nam licet verbum, provisio, * verbum dispositio 31
latè sumpta, & sic in materia larga, & favorabili, aut
in materia legis comprehendant omnem modum pro-
videndi, & sic electionem, ex Glossa in Clem. fin.
verb. provisiani, de electian. & in Clement. 1. verbo dis-
positianem, de supplenda negligentia Prælatorum. Do-
min. in d. §. illis, num. 6. & 7. Staphil. tit. de modis
provisionis, num. 14. Selva 3. part. q. 1. n. 17. Rebuffus
in concordatis tit. de collatio. §. præfatique ordinarii,
verbo,

verbo,pensionem. Corraſ. 4.*part.cap.* 1.*num.*1. Lamber.
*de jure patron.*1.*part.* 2.*lib.quæſt.* 1.*art.*12.*n.*1.2.*&* 29.
Pechius *d. reg. beneficium, num.* 17. Mandoſ.*regul.* 13.
*q.*2.*n.*2.*& reg.* 32.*q.*4.*n* 3.4.*&* 5. Rota *dec.* 791.*nu.* 6.
part. 1. *diverſorum*, ubi etiam quod comprehendunt
Commendam, & in Salaman. del voto 12. Octobris
1585. coram D. Orano *ſupra adducta cap.* 2.*n.* 111. &
in Faventina juris inſtituendi & conferendi 4.Februarii
1585. coram D. Vicecomite, in noviſſ. Farin. 638.
n. 4. & in una Seguntina indulti, 7. Junii 1594. coram
illuſtriſſimo Argonio Gonzalez *gloſſ.* 17. *&* 20.

32 Sed & verbum, *collatio*, ſeu *conferre*, † eſt generale
& alios modos comprehendit, tit. ut Eccleſiaſtica
beneficia, ſine diminutione conferantur. Rebuffus *in
praxi, tit. de diſpenſatione, ratione ætatis, verb. conferantur,
& devolut. num.* 70. Sarnen. *in reg. de infirm.
quæſt.* 17. Mandoſ. *d. quæſt.* 4. *num.* 2. & fuit dictum in
una Calsguritana de Zalduende, 9. Decembris 1588.
coram D. Seraphino, nempè, quod verbum, conferre,
de quo in diſpenſatione ſuper illegitimitate comprehendit
omnes titulos, &c. in Gerunden. permutationi,
17. Mai 1593. coram D. Lita *infra adducta
ultima part. cap.* 2. *num.* 177. Tamen in materia odio-
33 ſa, † & reſtringibili, ut eſt mandatum de providendo,
tamquam ambitioſum, verbum, *proviſio*, & verbum,
diſpoſitio, & a fortiori verbum, *collatio*, non includunt
electionem, *ut in dict. §. illis, & ſeq. & dict.
Clem.* 1. *verſ. fin.* Dominican. *&* Francus. *num.* 6. *&* 7.
in dict §. illis Abbas *in dict. Clement fin. de electione,
num.*1. Cardin. *dict. Clement* 1 *de ſupplenda negligentia
Prælatorum, num.*2. Felin. *de cor.*32.*num* 28. Coſmas
in pragmatica ſanctione, tit. de reſervat. verbo diſpoſitionem,
Rebuffus *d §. præfatique ordinarii, verbo proviſionem,
& verbo diſpoſitionem*, Selva *d. num.* 17. Pariſ.
144. *n.* 14. *quarta pars*, & Mandoſ. *reg.* 2. quod verbum,
collatio, comprehendit omnem modum, per
quem providetur de beneficio, quando profertur à
lege: ſecus verò, quando ponitur in ſcriptis, & impetrationibus,
tradit Caputaquenſ. *decif.* 36. *part.* 3. &
Gonzalez *gloſſ.* 16. *à num.* 9. Et tunc verbum, *proviſio*
† idem eſt, quod *collatio* ſtrictè, cum ſint ſynonyma,
34 & verbum, *diſpoſitio*, ſumitur pro ordinatione, id
eſt inſtitutione, Joan. Andreas Domin. *dict. num.* 7.
& Francus *dict. num.* 6. *&* 7. *in dict. §. illis*, & Coſmas
ſupra, & verbo, *ordinare*, vide Gonzalez *Gloſſ.* 20.
à num. 5.

35 Placet tamen mihi, quod † docet Cardinalis *dict.
num.* 2. quod ſi apponeretur etiam in diſpoſitione reſtringibili
ſolum verbum, *diſpoſitio*, poteſt dici omnem
modum venire, etiam electionem, quod etiam
tenet Lamber. *dict. num.* 29 & eſt de mente Rebuffi
*dict. verb. diſpoſitionem, verſ. item illa enumeratio
ſpecierum.*

36 Nun eſt opus hic proſequi alias * diviſiones beneficii,
quas ponunt DD. in principio citati, quia non
multum conducunt, præſertim ad praxim, & prædictæ
ſunt præcipuæ.

Sed oportet animadvertere, quod * appellatione
37 beneficii, largè ſumpto vocabulo, ſeu in generali
ſignificatione omnia comprehenduntur beneficia, tam
curata, quam ſimplicia, dignitates, & præbendæ, &
tam regularia, quam ſecularia &c. Gloſſa *in reg. beneficium,
& in cap. ſi gratioſè, verbo beneficia, de reſcr.
& cap.* 1. *verbo beneficia, de rerum permutat. in* 6. *& in
Clement. auditor. verb. benefic. de reſcript. & in Clement.*1.*verbo
beneficiali de cauſa poſſeſſionis*, Francus *in
dict. reg. beneficium, num.* 1. *& additio.* Dimi. *ibid.*
Abbas *in cap. poſtulaſti, num.* 2. Felin. 4. Decius 12.
de reſcript. idem Decius *in rub. de reſcript. n.* 33. Selva
1. *part. quæſt.* 3. Rebuffus *in praxi, titul. quid ſit beneficium,
num.* 10. *& titul. de unic. num.* 3. *& in reg. cancellariæ.
de unic. gloſſ.* 2. *& in tract. de nominatio. q.* 9.
num. 5. *&* 6. Corraſ. 1.*part.cap.* 5.*num.* 3. Mandoſ. ad
Lapum *allegatione* 84. *litera Z, & litera A*, Medices
de diffinition. 2.*part.cap.* 16.*num.* 5. Ferretus *conſ.*220.
num. 10. & D. Sahagum *in cap. fin. de ſequeſtrat. poſſeſſionum,
num.* 20. *& in cap. ad aures, de reſcript. n.* 3.
*& in cap.*1. *de offic. deleg. num.*23. & noviſſimè Tuſch.
concluſ. 59. *litera B.*

Idem non impropriè, † ſed propriè, quia benefi 38
cium eſt genus, *cap. tuo, de verbor. ſignific. cap. ſi tibi
conceſſ. de præbend. in* 6. Rebuffus *dict. num.* 10. *& n.* 5.
& 6. & ita omnes ſpecies propriè comprehendit, ut
rectè advertit Decius *dict. num.* 12. & idem tenet Innocent.
in cap. fin. num. 1. *de præbend.* Francus *in dict.
cap. cum illis, num.* 5. *eodem tit. in* 6. Staphil. *dict. tit.
de modo, & forma impetrandi, §.* 1. *num.* 2. & D. Frechilla
in cap. admonet. de renunt. num. 3. dicens, ſub
verbo *beneficium*, ex proprietate ſermonis omnia beneficia
comprehendi, niſi ex intentione diſponentis,
& ex ſubjecta materia aliud colligatur, & ſic procedere
textus *in cap. cum in illis, de præbend. in* 6.

Et ſic, quod Gloſſæ, † & DD. citati dicunt appella- 39
tione beneficii, omnia beneficia comprehendi, largè
ſumpto vocabulo, ſeu largo modo accipiendum eſt,
id eſt, in generali ſignificatione non impropriè P. Gregor.
de benef. cap. 6. *num.* 4.

Unde Vicarius Epiſcopi, cui facultas conferendi
† beneficia data eſt, beneficia etiam curata, & Digni- 40
tates conferre poterit, Rota *decif.* 7. *de officio Vicarii*,
alias 437. *in antiquis, &* 2. *eodem titul. in antiquioribus*
Domin. *in fine*, & Francus *num.* 3. *in cap. fin. de
officio Vicarii in* 6. Felin. *in cap. cauſamque, num.* 14. *&
in cap. poſtulati, num.* 11. *de reſcript.* Lapus *d. allegatione*
84. ubi Mandoſ. Staphil. *d. tit. de modo & forma
impetrandi, §. circa tertium num.* 3. Rebuffus *in praxi,
tit, quid ſit beneficium, num.*12. *& in forma Vicariatus,
num.*111.*&* 117.*& in reg.* 13. *Cancellariæ verbo, aut Vicarios
perpetuos, verſicul. poterit etiam Vicarius, & d.
quæſt* 9. *de nominationibus, num.* 5. Corraſ. *d. cap.*5.*n.*3.
& 2. *part. cap.* 8.*num.*4. Cuchus *in inſtitutio majoribus
lib.* 2. *tit.* 8.*num.*91. & Sbrotius *de Vicario Epiſcopi, libro*
2. *quæſt.* 81. *& ſeq.* & poſt hæc Gonzalez *gloſſa* 6.
num. 5. Azor. 2.*part.lib* 3.*cap.* 44. *q.* 7. & 8.& Tuſch.
dict. concluſ. 59. *litera B. num.* 2.

Unde etiam indultum, † ſeu facultas conferendi 41
beneficia alicui à Papa conceſſum comprehendit omnia
beneficia, etiam Curata, & Dignitates, *cap. dudum
de præbend. in* 6. & ibi Gloſſa, *verbo beneficia*, & poſt
alios Francus *num.*13. *&* 14. *in d. cap. cum ea illis n.*5.
Staphil. *d. §.* 1. *num.* 2. *&* 3. *& d. §. circa tertium, numero*
5. Gonzalez *ſupra num.* 24. & Tuſch. *dict. n.* 2.
& communiter DD. *in dict. cap. cum illis*, ut per Decium
*in dict. rubrica de reſcriptis, num.*36. & Rebuſſum
*in concordatis, in forma mandati Apoſtolici, verbo, cum
Curatum* † *propter gratiam principis*, quæ tali caſu eſt 42
favorabilia, & ampliandа, ex quo in ea ceſſat ambitio,
cum ejus effectus derivetur in alium, ut aiunt DD.
citati, & Creſcent. *decif.* 1. *de privilegiis ad finem*, &
tritum eſt, ut inquit Cæſar de Grathis *decif.* 122. *n.* 7.
in materia favorabili appellatione beneficiorum venire
Canonicatus, Probus ad Monachum *in c. ſi propter
de reſcript. in* 6. *num.* 1. Tum etiam † quis de pro-
pria ſignificatione appellatione *beneficis* veniunt etiam 43
Curata, ut dictum eſt *num.* 37.

Quamvis contrarium teneat Rebuſſus *in* † *d. forma* 44
Vicariatus, num. 113. *&* 114. dicens, quod iſtud indultum,
ſeu facultas reſtringi debet, propter præjudicium
ordinarii, quód etiam ait Creſcent. loquendo in
facultate Nuntii *d. decif.* 1. *n.* 1. cum Socino *conſ.* 260.
vol. 2. & ſequitur Anaſt. Germon. *in indultis Cardinalium,
§. ac irritum, à num.* 31. dicens, quod facultas
Nuntii non comprehendit dignitates, niſi ſit dictio
& alia quæcunque, *ex dict. decif.* Creſcent. *ſub numero*
30.

Et quamvis Domin. *in d. cap.* † *dudum n.* 14. quem 45
ſequitur Felin. *in d. cap. poſtulaſti num.* 11. diſtinguit, dicens,
quod iſtud indultum, ſeu facultas, intelligitur
etiam

etiam de Curatis, interpretando latè, quando nemini præjudicat, nisi concedenti, puta in reservatis, secus, si præjudicat tertio scilicet ordinario.

46 Sed, ut Francus, *ubi supra*, ait, hîc non agitur de gravi præjudicio Ordinarii, cum necessario debeat conferre, ut notatur *In cap. relatum*, *de præbendis*.

47 Præterea considero, per illam facultatem * non fieri Ordinario præjudicium considerabile, quia per illam non tollitur ei potestas conferendi, sicut antea, quia datur accumulativè non privativè, ad notata *in c. pastoralis*, *de officio ordinarii*.

48 Similiter * etiam procurator constitutus ad acceptandum beneficia, poterit etiam Curata, & dignitates acceptare, Domin. *in d. cap. fine in fin. de officio Vicarii in* 6. & ibidem Francus *num.* 3. Felin. *in d. cap. postulasti, num.* 11. *ad finem*. Staphil. *d.* §. 1. *n.* 5. Selva 3. *part. quæst.* 53. *num.* 2. Rebuffus *d. forma Vicariatus, numero* 112. & 118. *& d. quæst.* 9. *num.* 6. Corras. *dict. cap.* 5. *num.* 4. & Sbrotius *d. lib.* 2. *quæst.* 81. *num.* 3. *& quæst.* 82. *num.* 2.

49 In materia tamen † stricta appellatione, *beneficii*, non veniunt omnia beneficia, ut in literis ad beneficia ambitionis concessis ad petitionem supplicantis nomine beneficii non intelliguntur Curata, & dignitates, *cap. fin. de præbend. cap. cum illis, eodem tit. in* 6. Bonifacius *in Clem.* 1. *de sequestratione in possessio. n.* 19. Abbas *num.* 2. & Felin. 4. *in dict. cap postulasti*, Decius *in dict. rubr. de rescript. num.* 35. Staphil. *dict.* §. 1. *n.* 1. *& dict.* §. *circa* 3. *num.* 1. Gigas *de pensionibus quæst.* 28. *num.* 9. Corras. *dict. cap.* 5. *num.* 4 Franc. Marcus *dec.* 535. *part.* 1. & P. Gregor. *dict. cap.* 6. *num.* 4. & D. Sahagun. *in cap. ad aures*, *de rescript. n.* 3. & alii.

50 Et hoc ex † defectu intentionis concedentis, ut in illis juribus dicitur, non verò quia de proprietate sermonis, & vi non comprehendantur, ut rectè inquit Decius *in dict. cap. postulasti*, *n.* 13. Staphil. *dict.* §. 1. *num.* 1. *&* 2. Quintanadveñas *Ecclesiasticon. lib.* 1. *c.* 13. *num.* 14. & Joan. Quintinus *in dict. cap. de multa, n.* 31. & D. Frechilla *in d. cap. admonet*, *num.* 3. relatus *supra*, *num.* 38.

51 Neque etiam præbenda * Canonicalis Ecclesiæ Cathedralis continentur, Archidiaconus *in capitul. alienationes* 12. *quæst.* 2. *& in cap. cui non de Sacerdotali, de præbend. in* 6. Abbas *in d. cap. fin. de præbend. num.* 5. *& in d. cap. postulasti*, *n.* 2. & ibi Felin. *num.* 4. *& in dict. cap. in nostra cor.* 39. *ad finem*, & Corras. *dict. num.* 4.

52 Et in materia restringibili appellatione, * *etiam quorumcumque beneficiorum*, non debere includi dignitates & Canonicatus, dicit Cæsar de Grassis *decis.* 113. *n.* 4. quod tamen non videtur certum, propter dictionem, *quorumcumque*, ex dictis *infra*, *num.* 6. *& in præcedenti*, *à num.* 93.

53 Ex quibus id procedit etiamsi fiat mentio de Ecclesia Cathedrali, vel alias comprehendatur, alias enim non venirent præbendæ, nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis, *ex cap. quamvis* 12. *responso*, *de præbendis in* 6. Calder. *consil.* 31. *de præbend.* Staphil. *d.* §. *circa* 3. *num.* 6. de quo latè Felin. *d. cor.* 39. Selva 3. *part. quæst.* 11. 21. *qualitate, num.* 38. ad quem refert se Flamin. Paris. *de resign. lib.* 10. *quæst.* 2. *num.* 25. & Franciscus Marcus *d. decis.* 225. qui ponunt declarationes, & fallentias.

Sed contrarium tenet Calder. *ibi*, quem sequitur
54 Tusch. *d. conclus.* 59. *lit. B*, *num.* 3. & Decius * *in cap.*
postulasti, *num.* 14. *ex cap. pro illorum, de præbendis*, re-
55 probans responsionem Abbatis *d. num.* 6. & Felin. *
d. num. 4. *Fallentia* 2. & aliorum, quod ibi ideò illud sit, quia dictum fuit de competenti beneficio, id enim, inquit, semper intelligitur, etiamsi mandetur simpliciter provideri de beneficio.

56 Et hanc Decii sententiam tenet * Staphil. *d.* §. *circa* 3. *num.* 5. *versic.* 2. *posset*, qui tamen *n.* 6. videtur dicere, quod de stylo, & consuetudine Curiæ, opinio Archidiaconi est verior, & tenenda, etiam in præbenda Ecclesiæ Collegiatæ. De quo Valenzuela Velazquez *in defensione monitorii Pauli V. contra Venetos part.* 4. *num.* 50. Astor. *Synod.* 3. *dub. à num.* 13. & Archiepiscopale Bononiens. *parte* 7. *form.* 2. Et quidem ita videtur habere stylus, saltem quoad præbendam Ecclesiæ Cathedralis: propter præeminentiam, & majoritatem Canonicorum ejus.

At si literæ concedantur * Motu proprio appella- 57
tione *beneficii*, omnia veniunt, etiam curata, licet decis. non sit facta specialis mentio, Francus *in dict. cap. cum illis num.* 5. & Staphil. *d.* §. 1. *num.* 6. Ex quo tunc plenissime debet fieri interpretatio *cap. si pluribus de præbend.* in 6. Sed in Curatis contrarium est verius, *ex d. cap. cum in illis*, & tenet Rota *decis.* 6. *de præbend. in novis*. Abb. *in cap. ad aures num.* 5. *de rescript.* Plat. *decis.* 301. *&* 307. *lib.* 1. & novissimè Gonzalez *gloss.* 9. *n.* 10. quamvis in provisione ordinarii id non placeat, constando de corpore beneficii, *arg. clem.* 2. *de offic. ordin.* non obstante decis. Putei.

Similiter in dispensatione, quæ est stricta *cap.* 1. §. 58
fin. de filiis presbyter. in 6. ubi Francus *num.* 4. Felin. *in dict. cap. postulasti*, *num.* 8. *& in cap. fin. de simonia*, *à num.* 4. Jason. *in l. fin. de constitut. Principum*, *à n.* 37. Corras. *dict. cap.* 5. *num.* 4. & Hojeda *de incompatibilitate beneficiorum*, 2. *part. cap. ultimo*, *à num.* 67. *cum seq.* Caputaquen. *decis.* 303. *parte* 2. *& decis.* 100. *parte* 5. Sayrus *de censuris, lib.* 6. *cap.* 11. *à num.* 19. Azor. 2. *part. lib.* 7. *cap.* 34. *quæst.* 6. Suarez *de legib. lib.* 2. *capite* 11. *num.* 10. *& cap.* 17. *à num.* 2. & alii infra citandi, & strictissimè interpretando, ita ut in ea non
valeat argumentum, * de majori ad minùs, nec ex- 59
tendatur ad casum habentem in se majorem rationem, quam casus concessus, Felin. *ibi*, & Jason *numero* 38. Ripa *in cap. ad aures, de rescript. à num.* 37. Caputaquen. *decis.* 8 *&* 274. *parte* 1. & Mandos. *de signatura gratiæ*, *titul. de dispensatio. versan. materia dispensationum*. Thomas Sanchez *de matrimonio*, *libro* 8. *disput.* 1. Latè Cardinal. Tap *ad Rub. ff. de constit. princ. cap.* 5. *à num.* 1. Alexand. Monet. *de distrib. quotid. part.* 2. *quæst.* 14. *à num.* 5. Salas *de legibus disp-*
put. 20. *sect.* 10. nomine beneficii * non venit Cu- 60
ratum nec dignitas, nec Ecclesiæ Cathedralis præbenda, Rota *decis.* 2. *de filiis Presbyter. in novis*, *cap. postulasti*, *num.* 4. *&* 8. *ad finem*, *& in d. cap. in nostra*, *cor.* 39. *& in cap. pastoralis*, *num.* 11. *de officio delegati*, Jason. *suprà num.* 4. Selva *dict. quæst.* 11. 21. *qualitate*, *num.* 38. Rebuffus *in praxi tit. quid sit beneficium*, *numero* 15. *& de dispensatione*, *ratio. ætatis*, *verbo etiam si Curam habeant animarum*, *& de dispensatione super defectu natalium à numero* 51. Corras. *dict. numero* 4. Franc. Marcus *dict. decis. numero* 17. *part.* 1. Menoch. *d. casu* 201. *numero* 62. & Ferantus *cons.* 220. *num.* 12.

Quamvis Gambarus *de officio legati*, *libro* 7. *nume-*
ro 157. & * Mayolus *de irregularitate*, *lib. capite* 9. 61
num. 2. teneant, quod dispensatus ad beneficium, sit dispensatus etiam ad beneficium Curatum, & quamvis Joan. Andr. *ad spect. tit. de fil. presbyter.* & Oldrad. *consil.* 215. *num.* 6. dicat, quòd dispensatus ut possit beneficia obtinere, etiamsi curam habeant animarum potest obtinere canonicatum & præbendam Ecclesiæ Cathedralis vel metropolitanæ, cùm possit habere curatum, quod est majus, & sequitur Ce-
vall. *quæst.* 829. *à num.* 8. * & dispensatio simplex ad 62
beneficia, non solùm non comprehendit præbendas, sed nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis, argumento, *dict. cap. quamvis* Rota, Felin. Selva *supra* Rebuffus *dict. tit. de dispensatione ratione ætatis verbo in Cathedralibus*.

Et ita in una * Oxonien. portionis, 20. Junii 1552. 63
coram D. Vestano, fuit conclusum dispensationem, super illegitimitate non suffragari, cum in ea non dicatur, quod possit obtinere in Cathedrali, nam dis-

pensatus

penſatus ad obtinenda beneficia, non dicitur diſpenſatus in Cathedralibus. Rota *ſuprà*, & notatur *in dict. cap.* 1. *de filiis Presbyterorum in* 6. nec obſtare quod in mandato de diſpenſando dicatur, quod ſi primum ei non ſufficiat, tunc ſecundum obtinere poſſit, etiam in Cathedrali, quoniam fuit reſponſum, quod cum diſpenſatio ſit odioſa, & ſtrictè interpretanda, hic non dicitur diſpenſatus, ut primum in Cathedrali obtinere poſſit, *argument. d. cap. quamvis*, Rota *deciſ.* 1. *de filiis Presbyterorum in antiquis*, & quia concluſio unius eſt excluſio alterius, *leg. cum prætor*, *ff. de judic.* &c. quæ deciſio habetur apud Cottam *deciſ.* 221. & Caputaquen. 271. *part.* 1.

Limitantur tamen prædicta, ut non procedant, ſi
64 diſpenſatio † fiat Motu proprio Abbas *in cap. cum in cunctos*, §. 1. *de electio. num.* 8. & Felin. *d. cap. poſtulaſti*, *num.* 13. *limitatione* 6. & faciunt *d. ſuprà n.* 57. & Thom. Sanchez *ſuprà num.* 5.

65 Vel ſi diſpenſatio † ſit ad quæcunque beneficia, tunc enim, quia hujuſmodi diſpenſatio eſt exuberans, veniunt omnia, Rota *dict. deciſ.* 2 *& ib. additio Papa*, *num.* 11 Felin. *in dict. cap. poſtulaſti: num.* 4. *&* 8. *ad finem. & dict. cap. paſtoralis*, *num.* 11. Jaſon. *dict. num.* 4. Creſcent. *deciſ.* 1. *num.* 5. *de privilegiis.* Mandoſ. *ſuprà tit diſpenſatio ſuper defectu natalium*, *verſicul. limitant.* Franc. Marcus *dict. num.* 17. & Ferretus *ſuprà n.* 11. *&* 12. & noviſſimè Cevallos *q.* 829. allegans etiam Jaſon. *conſil.* 104. *n.* 4. *vol.* 1. quamvis contradicat Rebuffus *d. verbo in Cathedralibus*, & Gonzalez *ſup. n.* 14. & conducit deciſ. Rotæ in cauſa Burgen. Abbatiæ de anno 1586. *infra adducta*, 7. *part. cap.* 2. *num.* 73.

66 Non tamen veniret Epiſcopus, propter † excellentiam, & præeminentiam dignitatis, quæ eſt culmen dignitatum, & ſpeciali nota digna, Abbas *in cap. dilectus de conceſſ. prabendæ*, *num.* 1. ubi docet, quod diſpenſatio ad dignitates non extenditur ad dignitatem Epiſcopalem, quod etiam docet *in cap. cum Vintonienſis*, *num.* 8. *de electione*, & alii ibi, & ſequitur Peregrinus *de fideicommiſſis*, *art.* 23. *num.* 8. & Hojeda *ſuprà num.* 77. *& lib.* 4. *titul.* 15. *part.* 4. & ibi Gregor. *verb. Obiſpados.*

67 Et ex dictis convincitur † doctrina Enriquez *in ſumma lib.* 13. *cap.* 57 §. 5. dicentis, quod diſpenſatus ad Curatum non eget nova diſpenſatione pro Epiſcopatu, & quod homicida, ſi per diſpenſationem legitimam fiat habilis ad omnes ordines ſacros, & illorum uſum, videtur factus habilis ad beneficium, etiam Curatum & Ponteficale, & quod diſpenſatus ad omnes ordines, etiam Presbyteratus, poteſt conſecrari Epiſcopus, & quod ita dixerunt Salmanticenſes Theologi, & Juriſperiti, & Datarius Papa conſulti, ſequuntur Emanuel Rodriguez *in ſumma* 1. *tomo cap.* 179. *num* 1. & Vega *in ſumma* 1. *part. cap.* 36. *caſu* 13.

68 Et idem Enriquez *lib.* 14. *cap.* 8. §. 10. ait * quod illegitimus diſpenſatus ad Sacerdotium non manet inhabilis ad beneficium Curatum, & Epiſcopatum, & dignitates.

69 Quæ omnia ſunt falſa, * ſine fundamento, & contra tenet Sayrus *d. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 27. *&* 28. quicquid dixerint Salmanticenſes Theologi, & Juriſperiti, nam Datarium Papæ non credo id dixiſſe.

70 Et falſum etiam eſt * quod ait idem Sayrus *lib.* 7. *cap.* 14. *num.* 22. quod irregularis diſpenſatus ad ordines cenſeatur diſpenſatus ad beneficia ſimplicia, quæ convenire ſolent clerico, hoc vel illo ordine minori initiato, & quod illegitimus diſpenſatus ad ordines minores eo ipſo diſpenſatus cenſetur ad beneficia ſimplicia, conferri ſolita clericis minoribus ordinibus initiatis, & allegat Archidiaconum, *in cap. Presbyterorum* 56. *diſtinct.* Gloſſam *in cap. fin verb. ſedis*, & ibi Panormitanum *num.* 2. *de filiis Presbyterorum* Mayolum *de irregularitate lib.* 1. *cap.* 8 *num.* 8. qui id non dicunt. Id tamen tenet Michaël Martinez del Villar del patronado de Calatayud 9. *part. coſtumbre* 5. *num.* 4. nempè quod diſpenſatus ad ordines intelligitur conſequenter diſpenſatus ad beneficia ſimplicia, ſunt etiam conſecutiva unum ad aliud citans Calderin. *conſil.* 1. *de filiis Presbyt.* & poterat etiam citare Oldrad. *conſil.* 215. *num.* 6. & contrarium
melius † tenuit ipſe Sayrus *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 21. ubi 71
ait cum Abbate *in cap. literas*, *num.* 6. *in fin. de filiis Presbyterorum*, quod illegitimus diſpenſatus ad ordines, non propterea cenſetur diſpenſatus ad beneficium, quod etiam docent Rebuffus *titul. de diſpenſa-*
tione † *ſuper natalium*, *num.* 48. Lambert. *de jure pa-* 72
tronatus. 1. *part.* 2. *libro quæſt.* 7. *art.* 13. *n.* 15. Gambarus *de officio legati*, *lib.* 7. *rubr.* 1. *num* 202. Pariſ. *conſ.* 88. *num.* 19. 20. *&* 21. *part.* 4. & Hojeda *ſuprà num.* 79. Petrus Ledeſma *in ſumma de matrimonio*, *capite* 34. 6. *concluſ.* Suarez 5. *tomo de cenſuris diſp.* 41. *ſect.* 3. *ad finem*, Gregor. *dict. lib.* 4. *tit.* 15. *parte* 4. *verb. que ayan dignidades*, Mandoſ. *de ætate minor. quæſt.* 23. *num.* 2. *&* 3. Azor. 2. *part. lib.* 6. *capite* 3. *quæſt.* 4. *&* 5. Stephan. de Avila *de cenſur.* 7. *p. diſp.* 3. *dub.* 6. 4. *not.* & alii, nempè, quod diſpenſatus ad ordines, etiam ſacros, non cenſetur diſpenſatus ad beneficium, quia ſunt diverſa, *dict. cap.* 1. *de filiis Presbyterorum in* 6. & quia diſpenſatio non extenditur, ut dictum eſt, quidquid dicat Thom. Sanchez *ſupra numera* 27. in diſpenſato ad ſacros.

Quamvis autem diſpenſatio ſit ſtricta, poteſtas † 73
tamen diſpenſandi non expreſſis perſonis, ſed conceſſa in favorem illius cui datur poteſtas, eſt favorabilis, & largè interpretanda, Abbas *n.* 3. *&* 5. Anania 5. & Felin. *à num.* 7. *d. cap. fin. de ſimonia*, per textum, *ibi*, idem Felin. *in d. cap poſtulaſti num.* 11. *limitat.* 4 & Ripa *in d. cap. ad aures num.* 41. *de reſcript.* Thom. Sanchez *lib.* 8 *diſp.* 2. *&* 24. *& num* 9. Azor *dict. lib.* 7. *cap.* 33. *quæſt.* 6. Salas *de regibus diſp.* 20. *ſect.* 3. *num.* 18. *& ſect.* 11. & Suarez *eod. tract. d. lib.* 6. *cap.* 17. *num.* 11.

Rurſus, ubi à jure profertur † verbum, *beneficium*, 74
tunc etiam in materia ſtricta veniunt omnia beneficia, etiam Curata, dignitates, Gloſſæ *ſupra citatæ*, *num.* 37. Dominicus *in cap. ſi gratioſa de reſcript numera* 19. Boniſacius *in dict. Clement.* 1. *de ſequeſtratione poſſeſſionum*, *n.* 35. Felin. *in d. cap. poſtulaſti*, *num.* 11. *ad finem*, Samen. *in regul. de annali*, *qu.* 18. *&* 19. Rebuffus *de nominatis. quæſt.* 9. *num.* 5. & ſequitur P. Gregor. *d. cap. d. num.* 4. dicens, quod ſi à lege nomen beneficii, profertur, generaliter ad omnia intelligitur, niſi exceptio, vel ratio ſingularis beneficia diſtinguat, quicquid velit Doctor Sahagum *in dict. cap. fin. de ſequeſtratione poſſeſſionum*, *numer.* 20. *&* 23. & conducit deciſ. Rota in cauſa Abulenſ. parochialis, 22. Junii 1599. *infrà adducta* 5. *part. cap.* 6. *num.* 92.

Et eſt ratio, † quia, ut ſuprà dictum eſt, *num.* 38. 75
ex propria ſignificatione, nomine beneficii intelliguntur omnia beneficia, etiam Curata, & dignitates, &c.

Sicut etiam appellatione † diœceſis, quando pro- 76
fertur à jure, comprehenditur etiam civitas, Gloſſa 2. *in cap. unica*, *de rerum permutatione in* 6. & ibi DD. Gambarus *num.* 106. Felin. *in cap. Rodulphus de reſcript. num.* 8. & Mandoſ. *regul.* 16. *quæſt.* 42. *num.* 7. facit textus *in cap.* 1. *de officio Ordinarii*, *& in c. cum Epiſcopus*, *eodem in* 6. *& in cap. nullus*, *de temporibus ordinationem in* 6. & tradit poſt hæc Gonzalez *gloſſa* 43. *num.* 195.

Et ſecundum Ferretum *conſ.* 220. *&* 223. etiam in 77
mandato appellatione diœceſis, venit civitas cum Eccleſia Cathedrali, ad textum *in d. cap cum nullus*, *& in dict. cap. cum Epiſcopus*, & alias *dict. ſuprà*, *num.* 48.

Quamvis

78 Quamvis secus sit † in materia stricta dispositionis hominis, ut in rescriptis ad lites *dict. cap. Radulphus*, & in literis ad beneficia, *dict. eap. quamvis* 1. *de præbend. in* 6. ut per Francum *nu.*5. *in dict. eap. unitos*, & ibi Gambarum *num.*105. *&* 107. & alios, & per Abbatem *num.*3. *&* 5. & Felin. *num.*8. cum communi *in dict. cap. Rodulphus*, & alios, *ibi*, & Mandos. *dict.num.*7. & Gonzalez *supra num.*194. *&* 196.

79 Et non placet mihi intellectus, † quam Doctor Michaël Costa tenens, contra communem, in lectu-
ra Salamannina suæ Cathedræ vespertinæ novæ assi-
gnabat *ad d. ca. Rodulphus* nempè, quod in specie
illius, per illa verba rescripti, *quosdam alios Sagien.*
diœcesis, non veniunt homines civitatis, non quia res-
criptum ad lites sit odiosum, & restringendum, sed
quia præcesserat in eodem rescripto mentio civitatis
per illa verba *contra Episcopum Sagien.* & proindè
in dictis verbis generalibus postea secutis non potuit
iterum includi civitas *ad leg. doli clausula, ff. de verb.*
oblig. & leg. sanctio legum, ff. de pœnis, *& regul. ge-*
neri per speciem derogatur, *in* 6. nam ista ratio so-
80 lum convincebat, quod per clausulam generalem †
non possit conveniri, alias Episcopus Sagien. de
quo specialis mentio præcesserat, non tamen, quod
non possent conveniri alii civitatis, cum de eis
non esset facta specialis mentio: & ibi mentio facta
de civitate, & diœcesi est indirectè, & in obliquo:
81 † præterea, si impetraretur rescriptum contra Pe-
trum oppidi (verbi gratia) de Arevalo Abulen.
diœcesis, & alios ejusdem diœcesis, per illam clau-
sulam generalem benè possent conveniri alii, non so-
lum aliorum locorum Abulen. diœcesis: sed etiam
ejusdem oppidi de Arevalo, nam illa verba, *ejusdem diœcesis*, non ponuntur ad excludendum dict. oppidum, sed ad includendum etiam alia loca ejusdem diœcesis. Undè etiam non placet intellectus Doct. Sahagum *in cap. super de rescript. n.*29. dicentis, ex illo individui Episcop. Sagien. in rescripto expressi non posse conveniri alium Sagien. præter Episcopum, juxta *leg. hæres* 98. *§.*1. *ff. de legat.* 3. *& l.*1. *vers. item si duæ*, *ff. de auro & argento leg.* ubi probatur, quod si nominentur aliqua individua speciei contentæ sub genere, ad alia in eadem specie contenta non porrigitur illud genus, & idem probatur *in leg. cum de lanionis*, *§. cui fundum, ff. de fundo instr.* Quem etiam intellectum videtur idem tradere *in cap.*1. *de offic. deleg. n.*24. ubi tamen satis confusè procedit. Convincitur enim iste intellectus, quoniam *in d. l. hæres*, *§.*1. *& in d. l.*1. *versic. item si duæ*, ideò in legato facto alicui de duabus statuis marmoreis & de omni marmore, non comprehenduntur aliæ statuæ marmoreæ præter duas: quia, ut inquit I. C. *in d. §.*1. duas statuas legando, potest videri non putasse in marmore se statuas legasse. Et similis ratio traditur *in §. cui fundum*, aliàs enim superfluum esset legatum duarum statuarum, frustraque illæ essent nominatæ & expressæ, Abbas *in cap. sedes*, *de rescript. num.*11. Quæ ratio cessat in casu *d. cap. Rodulphus*, ubi fuit nominatus Episcopus Sagien. in literis & commissione, quia contra eum in particulari fuerunt impetratæ, & ideò dict. nominatio & expressio non erat superflua, sicut non esset superflua si rescriptum fuisset impetratum contra eum, & quosdam alios Sagien. civitatis, maximè quod Episcopus propter suam dignitatem & præeminentiam non videretur venire in clausula generali, argument. *d. cap. sedes, de rescript.* & *ibi* Doctores & D. Paz. *in praxi* 1. *tom.*4. *annot. de procurat. num.*22.

SECUNDA PARS,
DE UTILITATIBUS
PROVENIENTIBUS
EX BENEFICIO.

CAPUT I.

De Fructibus.

SUMMARIA.

1 *Utilitas beneficii in perceptione fructuum consistit.*
2 *An beneficiatus sit dominus fructuum, an non, & possit de eis liberè disponere, etiam in morte.*
3 *Qui agant de hoc*, & num. 4.
5 *Placet sententia, quod post divisionem bonorum Ecclesiasticorum, & institutionem beneficiorum, beneficiatus non religiosus acquirit dominium fructuum, & vanè consumens non tenetur ad restitutionem*, & num. 6. & 7.
8 *De jure communi beneficiatus, etiam simplex non potest testari de fructibus beneficii, seu de acquisitis ex eis.*
9 *Nec etiam de acquisitis ex eis, parte vivendo.*
10 *Licet in vita possit de illis liberè disponere, sicut de patrimonialibus.*
11 *Ex consuetudine potest beneficiatus testari de acquisitis ex beneficiis, quæ consuetudo est in Hispania, quoad clericos Episcopis inferiores, & est approbata per Rotam*, & num. 12.
13 *An stante consuetudine possint beneficiati licitè testari, etiam ad usus profanos, eaque relinquere consanguineis, etiam divitibus.*
14 *Ponuntur sententiæ negativæ*, & num. 15.
16 *Approbatur sententia affirmativa*, & n. 17. & 18.
19 *Referuntur Authores eam tenentes.*
20 *Et procedit etiam, si nihil relinquatur in usus pios*, & num. 21.
22 *An beneficiatus possit locare fructus, etiam ad longum tempus, seu sibi benè visum*, & num. seq. *resolvitur, quod de jure antiquo posset locare fructus, seu commoditates beneficii pro tota tempore vitæ suæ, quamvis prædia, seu possessiones non posset locare ad longum tempus, quia esset alienatio.*
28 *Quid stante Extravagant.* Ambitiosæ, *de rebus Ecclesiæ, omnium rerum, bonorum Ecclesiasticorum locationem probibet, ultra triennium, an habeat locum in locationibus fructuum beneficii, seu Ecclesiæ,*

clesiæ, an verò solum in locatione rerum & prædiorum, & num. 5. seq.

36 Resolvitur habere locum, etiam in locatione fructuum, & num. 2. seq.

37 Fructus pensionis Ecclesiasticæ num possint vendi, aut locari ultra tres annos.

38 Quod tamen procedit in venditione commoditatis, & fructuum pensionis facta per eum, scilicet Italum ad cujus utilitatem fuit reservata in capit. alterius.

39 Ex Eugeniana possunt legentes, seu studentes in civitate Salamantina locare fructus beneficiorum, etiam ultra triennium.

40 Dicta extravagans præsumitur usu recepta, & neganti usum incumbit onus probandi.

41 Lex enim, seu constitutio præsumitur usu recepta, & num 45.

42 Contra aliquos relatos.

43 Nec Rota servat decis. 36. & Mohed. 289. licet aliàs eam secuta fuerit, & num. 44.

46 De usu & observantia dict. extravagant. remissivè.

47 In Episcopatu Abulen. quid servetur.

48 An locatio facta ultra triennium sit in totum nulla, an verò sustineat pro triennio, & eadem difficultas emphyteosi, & num. seqq.

61 Referuntur doctorum sententiæ, & eorum fundamenta, & resolvitur esse in totum nullam, nisi sint plures locationes distinctæ, & num. seqq.

71 Ampliatur dict. extravagans, ut etiam mandatum ad locandum res Ecclesiæ, seu beneficii non possit concedi alicui ultra triennium.

72 Sed ista sententia reprobatur, & num. 73.

74 Dicta extravagans annullans prædictos contractus, ultra triennium factos procedit, Ecclesiæ, seu beneficiato volente eos esse nullos, & num. 75.

76 Etiam stante dict. extravagante potest claudicare contractus in favorem Ecclesiæ, & in casibus à jure permissis, licet alienare res Ecclesiæ, inconsulto Rom. Pontifice, & num. 77.

78 Nisi sint res Ecclesiæ Cathedralis, propter juramentum, quod faciunt Episcopi, & n. 79.

80 Etiamsi non possent alienari, seu locari, ultra triennium res Ecclesiæ, nisi consulto Rom. Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in favorem Ecclesiæ.

81 Maximè in locatione, ultra triennium, ubi non restarent jam nisi tres anni, & num. 82.

83 An locatio rerum, seu fructuum beneficii facta ultra triennium, cum juramento, eo firmetur in præjudicium ipsius beneficiati, & num. seq. resolvitur negativè.

87 Licet dict. extravagans sit in multis locis recepta, quoad dispositionem principalem & nullitatem actus, in quo ad pœnas extrinsecas, maximè privationis beneficiorum non videtur recepta.

88 Prohibitio talis locationis, & ejus nullitas est inducta in favorem Ecclesiarum, & eorum ministrorum, & ideò beneficiatus poterit convenire, & agere contra eam.

89 Fructus beneficiorum obvenientes tempore vacationis debent futuris successoribus reservari, nisi in utilitatem Ecclesiarum expendantur.

90 Quod dicit Zerola, hodiè fructus beneficiorum, à die vacationis ad cameram pertinere, procedit, quoad beneficia reservata in partibus Italiæ, & in regno Neapolitano.

91 In Hispania fructus Episcopatus sede vacante, usque ad provisionem novi Episcopi ad cameram spectant.

92 An in nova provisione, seu gratia impetrata per intrusum sit facienda mentio de fructibus per eum perceptis remissivè.

93 An Episcopus possit statuere, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicujus Ecclesiæ.

94 Quomodo dividantur fructus inter beneficiorum defunctum, aut cedentem, & successorem in beneficio.

95 Prima sententia, attendendam esse perceptionem fructuum sicut in usufructuariis.

96 Secunda, quæ placet quod dividantur pro rata.

97 Quam sequuntur relati.

98 Et est receptior secundum Flam. Paris. & in Hispania observatur.

99 Et in Episcopatu Abulens. & Cæsaraugustæ, ex constitutione synodali, & num. 100.

101 Constitutio 9. Julii 3. quod beneficiorum fructus exacti ad successores in beneficiis spectant ex qua in affectibus inexactis debitis occasione fructuum perceptorum à conductore, sic resolvit Rota, non est in usu in his Regnis, nec etiam in Provincia Mediolanens. & num. 102. 103. & 104.

105 Fructus, seu redditus pensionis mortuo pensionario quomodo, & quatenùs debeantur illius hæredibus, seu dividantur pro illo anno, & n. seq. usque ad num. 124. ponuntur variæ sententiæ, & resolvitur deberi pro rata temporis.

125 A quo tempore resignans beneficium designat lucrari fructus, & num. seq. usque ad num. 158. resolvitur, quod admissa resignatione per Superiorem, statim resignans amittit fructus, & à die præstiti consensus, seu datæ, quod procedat etiam in resignatione conditionali, & in favorem etiam in forma dignum, & num. 126. & 127. & seq.

132 Resignatio beneficii in favorem scholaris, cum clericus factus fuerit, sortitur effectum, si resignans ante characterem susceptum moriatur, & licet secus in translatione pensionis, & n. 133.

134 An resignans faciat suos fructus perceptos, ante scientiam admissionis resignationis, & n. seq. solvitur contra aliquos negativè, maximè in permutatione.

139 Resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatio in forma dignum acquiratur.

140 Nam sine resignatione conditionali, seu in favorem jus & possessio remaneat in pendenti.

141 Sententia Zavallos distinguentis in hac quæst. de fructibus inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum.

142 In resignatione conditionali in favorem potest resignans incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione beneficii exercere, donec resignatarius capiat possessionem, secundum Flam. Paris.

143 Sed id est falsum, sufficit enim, ut teneatur à possessione desistere, titulum fuisse resignatario quæsitum, aut constare de idoneitate resignatarii, usque ad 149. & num. 155.

149 Decis. Putei, & Achillis citatæ.

150 Loquuntur ad effectum spolii.

151 Explicatio legis meminisse, ff. de officin proconsul. usque ad num. 154.

158 In resignatione facta in favorem scholaris, cum clericus factus fuerit, resignans qui interim potuit fructus percipere, debet purificata conditione eos restituere resignatario, licet secus sit in translatione pensionis, usque ad num. 162.

164 Explicatur reg. legis ubi autem de in diem adjectio. & l. necessario, §. quod si pendente, ff. de periculo, & commodo rei venditæ, quod in venditione conditionali fructus medii temporis venditoris sunt, & num. seq.

169 In Canonicatibus, & præbendis, quorum fructus residendo & divinis interessendo lucrifiunt, tamdiù resignans lucrabitur, quamdiu licitè insistit possessioni, & residet.

INTER

1 INTER utilitates quæ ex Beneficio * pro-
veniunt 1. in perceptione fructuum consi-
stit, est enim ipsum Beneficium jus perci-
piendi fructus, ut apparet ex definitione,
de qua *supra 1. part. cap. 2.* Sed in præsenti statim se
2 offerebat dubium, an * beneficiatus sit dominus fru-
ctuum Beneficii, an verò tantum dispensator, seu
usuarius, & an tenetur ad restitutionem malè & va-
nè consumptorum, & en possit de eis liberè disponere
non solum in vita, sed etiam in morte.

3 In quo tamen non * oportet nos immorari, nam
de hoc celebres Tractatus ediderunt M. Nevar. & D.
Franc. Sarmiento, Episcopus Gienen. *de redditibus
Ecclesiasticis*, in quibus post alios contrarias tenent sen-
tentias, & contra Sarmientum, Navarr. fecit *Apolo-
giam*, in ea inserendo *librum, de reditib.* contra quam
Sarmientus fecit *defensiones sui libri*, deinde Navarr.
fecit *propugnaculum Apologiæ*, ex quo, & Apologia
demùm fecit unum librum, tandem Sarmien. *lib. 6. se-
lectarum, cap. 1.* fecit *unum capitulum de his, quæ in de-
fensionibus*, quæ dixit. Fecit etiam *Tractatum de Eccles.
redditibus*, Marcus Anton. Marsilius Columna.

Isti ergo Authores erunt videndi de hac materia,
4 * quam ad satuaritatem agunt, & D. Covar. *in cap. cùm
in officiis. de testam.* Avenda. *responso* 19. Mol. *de Hispan.
primog. lib. 2. cap. 10. & nu 29.* Matienzo, & Axevedo
in leg. fin. tit. 8. lib. 5. recopil. D. Joan. Gutier. *pract. quæst.
lib. 2. quæst.* 114. Quintanadveñas *Ecclesiasticon lib. 1.
cap. 3. num. 4. & lib. 2. num. 8. & à n. 68.* Barbosa *in leg.
divortio, §. solut. matrim. 2. part. à n. 59.* Corras. *de be-
nef. 1. parte cap. 3. à num. 10.* & Pet. Gregor. *lib. 42. syn-
tagm. cap. 7. & de benefic. cap. 9. à num. 5.* Menchaca *de
success. creat. §. 22* Jul. Clar. *§. testament. quæst. 27.* Cras.
de success. §. testamen. quæst. 34. Espinn *de testam. gloss.
Rubr. 14.* Alexand. Moneta *de distrib. quotid. parte 3.
quæst. 1. 2. 3. & 4.* Leo *in Thes. form. Eccles. 34.* D.
Card. Tusch. *conclus. 97. litera B, & conclus. 396. & se-
quent. litera C,* Ugolin. *de offic. Episcop. cap. 14. ex §. 8.*
Piasec. *in praxi Episcop. parte 1. cap. 5. à num. 37.* Et ex
Theologis D. Thom. 2. 2. *q. 18. 5. art. 7.* & ibi Cajet. idem
D. Th. *quodlib. 9. art..* Dom Soto *de just. & jure, lib. 10.
quæst... art. 2. 3. & 4.* Adrianus *de restit. quæst.* incipient.
pro clariori intelligentia dictorum. Martin. Ledesm. 2.
4 18. *art. 5. dub. ultimo,* Cordova *lib. 1. qu. q. 18.* Bannes
2. 2. *quæst. 32. art. 6. dubio ultimo,* & ibi Arragon. & Va-
len. *3. tom. disp. 10. q. 3. punct. 7.* Molina *de just 1. tom. tr. 2.
disp. 142. usque ad* 148. Tamen Lud. Lopez *instr. consc.
1. tom. à cap. 190. ad 143. & 2. tom. cap. 106.* Zechus *de
Repub. Eccl. tit de beneficiatis n. 7. 10. & 12.* & alii relati
per Cenedum *Collectanea sexta ad Decretales.* Lessius
*de just. & jur. lib. 2. cap. 4. dub. 6. & c. 19. dub. 6. & cap. 19.
dub. 4.* Azor. *inst mor. 2. p. lib. 7. cap. 8. & seq.* & Fr. Ant.
Molina Carthus. *in instr. sacerd. tract. c. 15. & seq.* &
Pet. Ledesma *in summa 2. p. tract. c. 3. à concl. 27. ad* 28.

5 Solùm dico breviter mihi placere * sententiam eo-
rum, qui dicunt, quod post divisionem bonorum Ec-
clesiasticorum, & institutionem beneficiorum, unus-
quisque beneficiatus, qui religiosus non sit, acquirit
dominium fructuum, & redditumm sui beneficii, eos-
que facit suos, pro quo facit *cap. unum de clericis non
resid. in 6.* & Decretum Conc. Trid. *sess. 23. de reform. c. 1.
vers. si quis autem,* ibi, *eum pro rata temporis absentiæ
fructus suos non facere, & sess. 24. de reform. c. 12. versic.
prætered obtinentibus,* ibi, *quos ratione etiam præbendæ ac
residentiæ fecit suos, & versic. provisi autem,* ibi, *fructus
non faciant suos,* & decretum Conc. Lateran. *ultim. sess.
9. can. 9.* quod habetur *in const. 138.* Pii V. *sup. adducte
1. p. n. 5.* ibi, *beneficiorum suorum fructus pro rata omissio-
nis officii, & temporis suos non faciant,* & præterea benefi-
6 ciatum * vanè, ac malè consumentem fructus beneficii
non teneri ad restitutionem, quamvis peccet, & quidem
mortaliter, non contra justitiam, sed contra charitatem,
seu misericordiam, seu in notabili quantitate id faceret,
& excessus esset magnus. Quam sententiem tenent
post D. Th. & alios Sarmien. Mars. Columna, *ex c. 25.*
Covarr. Molin. Jo. Gutier. Cajet. Sotus, Adrian. M. Le-
desm. Corduba, Bannes, Arragon, Valētia, Pat. Molin.
Lud. Lopez, Lessius, Axor, Molin. Carthus. & alii *sup.*

Quæ sententia est jam sine dubio * magis commu- 7
niter recepta, maximè inter Theologos Hispanos, &
praxi, ec consuetudini Ecclesiæ conformis. Secundò
dico de jure communi beneficiatum, etiam simplicem,
non posse testari de fructibus beneficii, seu de acqui-
sitis * ex eis, sed post mortem illius ad Ecclesiam per- 8
tinere, hoc est ad successorem in beneficio, vel capitu-
lum, si ex capitulari mensa fructus percipiebat, ut Ca-
nonicus, *cap. Episcopi, cap sint manifestæ, 12. q. 1. 1. c. 1.
12. q. 4. cap. 1. cum seq. 12. q. 5. cap. 1. cum seq. de peculio
clericorum, cap. 1. cap. cum in officiis, cap. ad hæc, cap. quia
nos, cap. relatum, 2. de testam.* Ita Covar *supra,* Navarrus
q. 3. monito. 4 n. 2. & de spoliis, §. 6. n. 5. Sarmiento *2. p.
cap. 4.* Barbosa *n. 59.* P. Molina *disp. 147.* Zechus *n. 10.*
& alii *supra.* Idque intelligo * procedere etiam, quoad 9
bona acquisita ex fructibus beneficii, etiam parcè vi-
vendo, & suæ sustentationi subtrahendo, nam adhuc
verum est acquisita esse ratione Ecclesiæ, & sibi im-
putet si parcè vixit, quamvis contra teneat Nevar. *q 1.
monito 26. & 43. n. 1. & de spoliis, §. 1. n. 3. & §. 8. n. 7.*
Part. Molina, & Zechus *ubi proximè,* & Victorellus *in
annot. ad Toletum in summ lib. 5 cap. 4. vers. bonaq.* & vi-
dentur tenere Avend. *respons 19. n 6.* Molin. *de primog.
d. lib. 2. cap. 10. n 50.* Barbosa *in d. l. divortio, 2 p. n 68.*
& sequuntur Leo *d. c. 34. n. 16.* Piasec. *d. 2. p. c. 5. n. 39.*
Lessius *d. lib. 2. c. 4 n. 39. & seq. & c. 19. n. 41.* & Axor *2.
p. lib. 8. cap. 3. q. 2.* qui temen sententiam nostreum te-
nuit, *d. lib. 7. cap. 9. q. 5.* Opinin temen Nevarr. videtur 10
vera, quoad hoc, ut possit de illis liberè in vita dispo-
nere, sicut de aliis patrimonialibus, Azor *d. q. 5. & 2.*
quamvis contradicat Sarmien. *3. q. cap. 5. & 4. p. c. 5. n. 1.*
quem sequitur Molina Carthus. *d. c. 16. §. 2. & c. 15. §. 2.*
& id est quod dicunt D. Thom. major, Adrianus, & So-
tus per Navarr. *citati,* imò D. Thom. *ibi,* nempè *d. q. 85.
art. 7. ad 2.* potiùs videtur esse in contrarium in hoc.
Id etiam intelligitur procedere in distributionibus
quotidianis, de quibus etiam non potest clericus tes-
tari attento jure communi, ut sentit Abbas *in repet. c.
cùm esset de testam. n. 23.* & Barbatia *in tract. de præstan-
tia Cardin. q. 3. n. 46.* & expresiè tenet Nicol. de Vual.
de success. cler. ult. part. n. 19. Navarr. *de reddit q. 1. n. 74.*
eliàs *n. 30.* Sarmien. *3. p. c. 5. n 6* D Juan. Ocon. *in c. 1. de
cleric. non resid. in 6. n. 63. & seq.* Et probatur *ex d. cap.
cum in offic. c. adhuc, & c. quia nos de testam. cum aliis,*
ubi prohibentur clerici testari de bonis acquisitis per
Ecclesiam, & ejus intuitu. Et negari non potest distri-
butiones quotidianas ecquiri per Ecclesiam: & ejus in-
tuitu, retioneque canonicatus seu beneficii, licèt dan-
tur ratione assistentiæ, seu laboris, adhuc enim dan-
tur ut canonico seu beneficiato, nec refert, quòd sit
dominus earum, *dict. cap. unico:* nam non est dominus
absolutus, sed cum prohibitione testandi, sicut etiam
dominus beneficiatus aliorum reddituum, & maximè
acquisitorum ex eis, ut suprà dictum est, & tamen non
potest de illis testari de jure communi. Et ite de jure
tenendum est, quamvis in contrarium sit communis
sententia, quam tenent Domin. *n. 3.* & Franc. *n. 4. in d.
cap. unico, §. qui verò, & in cap præsenti, de offic. ordin.
in 6.* Paris. qui testatur de communi *cons. 33. vol. 4.* Gi-
gas *cons. 144. n. 5.* Bursat. *226. n. 36. vol. 3.* Covar. *in dict.
cap. cum in officiis n. 4.* Avend. *resp. 19. n. 6.* Redoan. *de
spoliis quæst. 1. n. 27.* Jul. Clar. *d. §. testamentum quæst. 27.
n. 10.* Crass. *eodem §... quæst. 34. n. 8.* & novissimè Ale-
xand. Moneta *d part. 3. de distrib. quæst. 2. 3. & 4. 2.
conclus.* Leo *dict. cap. 34. num. 27.* Tusch. *conclus. 512.
litera D,* Ugolin. *de offic. Episc. cap. 19. §. 2. n. 9. versic.
verum,* & alii per eos relati. Quæ sententia solùm de
jure posset admitti in distributionibus extraordina-
riis funeralium, & anniversariorum, aut alias pro
tempore obventionibus, & non perpetuò relictis be-
neficiatis,

neficiatis, ex Nicolao de Uval *supra*, Barbosa *supra*
num.6.ad fin. Navarr. *d.quaest.1.num.19.num.3.& 39.*
num.5. D.Joan.Ocon. *sup.num.64.* & Mol. *disp.142.*
& 147. in principio.
11 Tertiò dico, ex consuetudine posse beneficiatum †
testari de acquisitis ex beneficiis, quæ consuetudn est
in Hispania, quo ad clericos Episcopis inferiores,
nempè, quod possint de illis testari, & eis ab intestato
succedi, ut *in d. leg. fin. tit.8. leg.5. recopil.* & tradunt
12 DD. † Hispani citati. Et hæc consuetudo est approbata
per Rotam, in una Placentina fructuum Archipres-
byteratus de Portillo, 26. Febr. 1580. corā Illustrissimo
Lancelloto, *& in decis. seqnent.* Conclusum quod hære-
des quondam Francisc. de Medina habent actionem, &
jus ad hujusmodi fructus, nam de ejus voluntate do-
mini non dubitabant, quin voluerit dictis hæredibus
illos relinquere, ex quo verba testamenti sunt nedùm
universalia, sed etiam geminata, & cum disponat etiam
de bonis, in quibus habet actionem, censetur com-
prehendere hujusmodi fructus, pro quibus obtinuit
rem judicatam, & liquidationem, juxta ea, quæ tradit
Paulus *cons.35 n.10. cum seq. vol.4.* nec resignatur
consil. Jas. *75. in fin. vol.4.* quia ipse loquitur in eo, quod
habebat bona propria, & bona Ecclesiastica manifes-
tè distincta à dictis bonis propriis, & propterea tes-
tando de bonis suis censetur in dubio testatus de bo-
nis propriis Ecclesiasticis, de quibus prohibetur testa-
ri, at cum de istis fructibus potuisset d. Francisc. testa-
ri, ut mox dicetur, verba sui testamenti comprehen-
dunt omne genus bonorum, ut supra dictum est, & hoc
eodem modo respondetur *ad consil. argum. 144. n.6.*
quia loquitur de bonis, quæ erant diversæ rationis, &
esse, & de quibus ille non poterat æqualiter dispone-
re, quo vero ad potestatem, an scilicet de illis D. Fran.
potuerit disponere, fuit dictum, quod licet de jure
communi fructus beneficiorum spectant ad successo-
rem in beneficio, sed propteres possit beneficiatus de
illis testari, juxta *cap. præsenti, de offic. ordin. in 6. c. cum*
in officiis, in fin. de testam. & est communis opinio, de
qua per Jas. *d. cons. 75. col.3.* tamen in regno Hispania-
rum adest consuetudo, quo beneficiati inferiores ab
Episcopo possint testari de fructibus acquisitis ex eo-
rum beneficiis, & eis potest etiam ab intestato suc-
cedi, prout de hac consuetudine attestatur Covarr. *d.*
cum in officiis, n.9. & R.P.D. Sarmiento *suo tract. de red-*
ditibus Eccl. par.2. c.6. voluerunt tamen domini, quod
ista probatio consuetudinis coadjuvet testes, de pu-
blica voce, & fama, & sufficeret etiam si reperiretur
probata in processibus productis in aliis causis Ro-
talibus, & novissimè in una Barchinonens. fructuum
4 Jul. 1607. coram D Justo fuit resolutum, quod licèt
Rota &c. Rubr. *fructus* 2.
13 Difficultas est, † an stante d. consuetudine possint
beneficiati licitè testari, etiam ad usus profanos, ea-
que relinquere consanguineis, etiam divitibus, an ve-
rò debeant testari ad usus pios tantum, alias peccent
14 mortaliter. Et non posse licitè testari † ad usus pro-
fanos, alias peccare mortaliter, si in notabili quanti-
tate id faciant, quamvis testamentum valeat, & ex eo
acquiratur dominium, maximè in foro exteriori, te-
nent Cosmas *in pragm. sanctio. tit. de ann. §. item quod si*
Ecclesia, verb. acquisitos, in fin. Avend. *sup. n.8. verb.2.*
Molin. *d. lib.2. de Hispan. primog. cap.10. à n.56.* Aze-
vedo, Barbosa *n.61. & 62.* Corduba, Par. Molin. & Ze-
chus *supra*, & Emanuel Rodrig. *in summ. 2. tom. cap.70.*
n.7. Et Lessius *d. lib.2. cap. à num.44.*
15 Sed † & Navarr. *1. q. monito 34. & 3. q. mon.2. n.2.* &
Gregor. Lopez *in l.53. tit.6. pag.1.* volunt consuetu-
dinem testandi, ad usus non pios nullo modo valere.
16 Contrarium tamen verius existimo, † nempè stan-
te d. consuetudine posse beneficiatum licitè testari,
etiam ad usus profanos, & relinquere d. bona con-
sanguineis divitibus, eamque consuetudinem in con-
scientia excusare, nam d. consuetudo non est contra
jus divinum, aut naturale, sed contra jus humanum,
quo inducta est prædicta prohibitio testandi, nec est
irrationabilis, maximè cum ex ea non fiat præjudi-
cium Ecclesiæ, sed successori, seu Canonicis ad quos
pertineret vix *dict. cap. relatum*, & *cap. præsenti, de*
offic. ordin. in 6. seu potiùs cameræ, ad quam perti-
nent jam spolia, ubi vigent, maximè etiam cum sit
immemorialis, & ab Ecclesia scita, & tolerata, & id
possit privilegio Papæ concedi, & facit Extravagans
suscepti de electione.
Et accedit, quod secundum dictam † consuetu- 17
dinem non solum potest clericus relinquere dicta
bona consanguineis etiam divitibus, sed etiam tene-
tur † si sunt hæredes necessarii, vel filii vel descen- 18
dentes legitimi, aut parentes. Azeved. *in l.1. tit.8.*
lib.5. Rec. num.54. & Parl. q.16.
Et hanc opinionem tenet Covarr. *in d. cap. cum in*
officiis, n.9. Probus † ad Monachum *in cap. fin. de officio* 19
Ord. in 6. Dueñas *reg.366. circa fin.* Didac. Perez *in*
tit.1. lib.3. ordin. vers. est aliud, Rojas *de success. ab inte-*
stato, cap.34. à n.39. Simancas *de Catholicis instit. tit.9.*
nu.90. Sarm. *4 p. cap.1. n.8. & in defensio. 1. p. mon.53.*
& 3. p. n.2. Marl. Columna *c.36.* Olanus *in concordia,*
& differentia juris communis, & Regii litera C. n.15.
& seq. & in epilogo legum partitarum n.8. Matienzo *in*
dict. leg. fin. gl. ult. Peña *in directario inquisitorum, 3.*
parte comment. ibi, *Espino, de testament gl. rub.14.* Za-
vallos *in suis communibus, contra communes, q.388.* &
Azor *dict.2. p. lib.7. cap.9. q.2. & lib.8. c.4. q.4.* Prasec. *in*
praxi Episcop. part.2. cap.5. n.40. & Joannes Gutierrez
d. q.124. qui tamen *n.17.* eam intelligit, ubi clericus
aliquid relinquit in sua ultima † dispositione, in usus 20
pios, secus, si universaliter omnia bona sua in usus pro-
fanos relinqueret, quod etiam tenet Flores *in add.*
ad decis. Gama. 315. Eandem opinionem tenet Ale-
xand. Monet. *dict. parte 3. de distribut. quæst.2. num.5.*
& quæst.4. num.11. ubi ampliùs ait, admittendam esse
consuetudinem saltem memorialem disponendi de
hujusmodi redditibus etiam in profanos usus, non so-
lum per ultimam voluntatem, sed etiam inter vivos:
quia non est (inquit) contra jus divinum ac natura-
le, sed humanum. Quod tamen mihi non placet
quoad dispositionem inter vivos: nam si in profanos
usus expenderentur in notabili quantitate, & cum
magno excessu, esset revera contra charitatem, seu
misericordiam, quæ personas Ecclesiasticas arctiùs
obligat ratione status earum, & qualitatis ipsorum
redditutum, juxta doctrinam communiter receptam,
& dicta supra *nu. 5.* Sed quamvis † consulendum sit, 21
ut aliquid in usus pios relinquatur, non credo ad id
obligari, stante dicta consuetudine magis, quam de
bonis patrimonialibus.
Secundò principaliter dubitatur, an beneficiatus † 22
possit ita disponere de fructibus, ut possit eos locare,
etiam ad longum tempus, seu sibi benè visum?
Et quidem Abbas *in cap. fin. ne Prælati vices † suas* 23
n.4. notat, & gloss. 2. ibi, *quod Rector Ecclesiæ potest lo-*
care fructus, pro † tempore vitæ suæ, quæ tamen glossa 24
revera id non dicit, ut rectè animadvertit Anania, *ibi*
n.7. subdens, quod illud fieri non possit, esset text. &
glos. *in vers. ejus, in Clement. 1. de rebus Ecclesiæ non alie-*
nand. & sequitur Gregor. *in lib.9. tit.17. part.1. gl.1.* Sed
illa *Clement.* loquitur in religiosis, † & non compre- 25
hendit sæculares clericos, ut per *gl. ibi verb. reli-*
giosus.
Undè de jure antiquo † vera videbatur sententia 26
Abb. quod Rector Ecclesiæ, seu beneficiatus posset
locare fructus seu commoditates sui beneficii pro
tempore vitæ suæ, Sylves. *in sum. versic. simonia, §.14.*
& Tolet. *lib.5. cap.91.* quamvis prædia, seu possessio-
nes, non posset locare † ad longum tempus, seu 27
ultra novem annos, quia esset alienatio, Lupus *al-*
legatione 30. in fin. & ibi Mandos. *& allegat. 80. addi-*
tio.1. Covarr. *lib.2. variarum, cap.16. num.2.* Redoan.
de

de rebus Ecclesiæ non alienand. rubr. 1. *cap.*14. *& rubr.* 33. *& ultim. quæst.*6. Valascus *de jure emphyt. quæst.*19. Molin. *de Hispanorum primogeniis, libro* 1. *cap.*21. *à num.*15. & Joan.Garcia *de expensis, & meliorado. cap.*14. *à num.*1. & receptissima sententia, ut per Joseph.Gonçalez *variarum quæst.cap.*29. licet
28 ipse contra teneat. Difficultas est, † quod hodiè dicendum sit, stante extravagante ambitiosæ Pauli 2.*de rebus Ecclesiæ non alien.* quæ omnium rerum,& bonorum Ecclesiasticorum locationem, ultra triennium prohibet.

In qua quidem tenent *dict. extravagantem* habere
29 locum, † in locationibus bonorum, & rerum, non verò in locationibus fructuum, & reddituum, ita quidem, ut ipsas res, seu prædia prohibeat locari, ultra triennium, non verò fructus, & redditus Ecclesiasticos, ad aliquod beneficium, seu Ecclesias pertinentes, ita Covarr. *lib.*2. *var.cap.*16. *num.*6. *vers. visum est*, Redoan. *d. quæst* 6. *§.ult. num* 4. *pag.*350. Carro. *de locatio. p.*3. *tit. de rebus Ecclesiæ*, Lucan. *num.*51. Zerola *in praxi Episcopali*, 1.*p. verb. alienatio. §.* 3. 10. *concl.* Graffi. *in decis.*9. *aureis casuum conscien. lib.*4. *cap.*24. *n* 20.

Et Avendañ. *de exequend. mandatis*, 1 *part.capi-*
30 *te* 4. † *numero* 42. ait d. extravag. loqui de bonis Ecclesiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia non esse bona Ecclesiasti-
31 ca. Et Molin. *dict. libro* 1. † *de Hispanorum primog. capite* 21. *num.*27. tenet posse beneficiatum locare, ultra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficii, & etiam ad vitam fructus, seu commoditates beneficii, sed non meminit *de dict. extravag.* & sequitur P. Molina 2.*tom. de contractib. disputat.* 466. qui postea agit *de dict. extravag.* non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

Verius tamen est, quod *dict. extravagans*, non
32 † solum habeat locum in locationibus rerum, & bonorum, seu prædiorum beneficii, seu Ecclesiæ, sed etiam in locationibus fructuum, & reddituum, quod probatur ex illis verbis, *omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum*, nam & fructus, & redditus beneficii, seu Ecclesiæ sunt res, & bona Ecclesiastica, cum ab Ecclesia proveniant, suntque ejus ministris assignata, propter divinum ministerium, quicquid Avendañus *supra de beneficiis malè*, & perperam dicat non esse bona Ecclesiastica, & comprobatur, ex illa exceptione, *ac de fructibus, & bonis, quæ servando servari non possunt pro instantis temporis existentia*, quæ firmat, & declarat regulam in contrarium, *l. nam quod liquidè, cum aliis, ff. de penu. legata*; nempè, ut fructus, & bona, quæ servari possint, qualia sunt fructus percipiendi, & nascituri, non possunt concedi, seu alienari, nisi per locationem ad triennium suprà permissam.

Et hanc sententiam † tenent Rebuff. *in rep. cap.*
33 *extirpandæ, §. qui verò, de præbend. distinct.*7. *& ult. notab.vers. circa* 1. Boër. *decis.*224. *numero* 2. Gama *decis. Lusitana.*156. Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulto locandi redditus benef. vers. de jure autem novissimo*, Alex.Straticus *in rep. dict. extravag. ambitiosæ*, *num.*6. *&* 61. *in fin.* Navarr. *in manuscript. cap.*25.*num.*137. *& consil.*11.*de rebus Ecclesiæ*, Joannes Gutierrez *canon. quæst. lib.*1. *cap.*8. *à numero* 15. quam sequitur Cenedo *in Collect.* 76. *ad decretales num* 3. *& Collect.*32. *ad* 6. *num* 2. Morla *in Emporio juris*, 1.*part. tit.*11. *in præmissis*, *num.*30. Pichardus *in rub. instit. de locatione*, *num.*15. Cosmas Philiarchus *de officio sacerdotis* 2.*part. lib.*4. *cap.*22. *vers. ratione beneficiorum*, Grassis sibi contrarius *libro* 3. *cap.*4.*numero* 7. Armilla *verb. locatio*, *num.*5. Eman. Rodriguez *in summ.* 1.*tom. cap.*18. *num.*5. Vega *in summ.* 1. *part. cap.*36. *cas.*4. & Cardin. Tolet. *in summ. lib.*5. *cap.*91. & eam videntur tenere, † Solis 34
*de censibus, lib.*2. *cap.*3. *numero* 10. Cordon. *in summ. quæst* 103. Ludov. Lopez *instruct. consci.* 1.*tom. c.*199. *& instruct. negotiantium, lib.*2. *cap.*24. & clarè *d* 1. *tom. cap.*253. *in fin.* & Quintanadveñas *d.lib.*2.*nu.*69. ubi ait, quod multi ad fructus producunt *d.extravag.* licet *num.*66. *præceden.* dicat placere nonnullis rerum Ecclesiæ, non fructuum locationem benè esse prohibitam.

Et Flores *in addition.* ad Gam. *d. decis.*156. † ait 35
istam sententiam de rigore veram esse, licet in praxi dicat non servari, sed magis practicari, ait Zavallos *quæst.* 199. dicens, quamlibet opinionem esse probabilem, & ita passim servari in praxi, ait Zerola *sup.*

Et ita in una Cremen. locationum † 20. Martii 36
1600. coram Illustrissimo Pamphilio fuit resolutum, nempè, quod sicuti Ecclesiæ bona non possunt locari, ultra triennium, ita nec fructus, & locationem pro longiori tempore factam, ut sub beneplacito Apostolicæ sedis ante illud obtentum potest Prælatus, vel locator revocare. Undè sequi-
tur † fructus pensionis Ecclesiasticæ non posse ven- 37
di, aut locari, ultra tres annos, ex *dict. extravag. ambitiosæ*; ut in terminis consuluit Navarr. *dict. consil.* 11. *de rebus Ecclesiæ*, & ego consultus respondi, & facit quod dictum est *supra pars.*1. *cap.*5. maximè *num.* 161.

Quod tamen non videtur procedere in venditione commoditatis, † & fructuum pensionis facta 38
per eum, scilicet Italum, ad cujus utilitatem fuit reservata in capite, & persona alterius, nempè Hispani ut in terminis *cons..* Navarr. 62. *de simonia*, nam sunt merè temporales respectu illius, & sic potest illos vendere etiam ultra triennium, tam illi in cujus capite fuit reservata, ut maneat liber ab obligatione ei solvendi, seu cedendi, quam alteri pro toto tempore, quo durabit pensio, & non extirpaverit, de quo *sup. dict. cap.... nu.*29. Ex Eugeniana tamen universitati Salamantinæ concessa, † 39
infra adducta sequenti, part... cap 2. *numero* 60. inibi legentes, seu studentes in quacunque facultate licita, & honesta fructus, redditus, & proventus suorum beneficiorum quibusvis personis etiam laicis, ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possunt. Et sic ultra triennium, etiam ad longum tempus. Undè con-
firmatur † prædicta nostra sententia, cessante pri- 40
vilegio, & dict. Extravagans præsumitur in dubio usu recepta, & neganti usum incumbit onus probandi, Benustendis *decis* 13. Redoan. *dict. rub. trigesima tertia, & ultima quæst.*6. *§. item ex præmissis numero decimo quinto*, & Joan. Gutierrez *dict. cap.*8. *num.*9. Et novissimè Mantica *dict. lib.*5. *tit.*13. *num.* 41. *&* 42.

Lex enim, seu constitutio † præsumitur usu re- 41
cepta. Decius *cons.*549. Rebuffus *in concordatis, titul. de collatio. §. præfatique Ordinarii, verb. post præsentium, versic. & quando quis.* Rolandus *de lucro dotis, quæst.*99. *in fin. & cons.*99. *libro* 2. Anton. August. *in Epitome decisionum, tit. de constitutio. numero* 3. Flamin Paris. *de resignatione benef. lib.*4. *part.*1. *ad fin.* Mohed. *dict. decis.*2. *de probatio num* 4. aliàs 90. Rota *decis.*56. *num* 4 *& decis.*97.*num.*2. *& decis* 775. *p.*1.*divers. & decis* 301.*n* 2.*p.*2. & in una Hiporrigien. Canonicatus 24.Maii 1584. coram D.Orano, de qua *infra* 11.*part.cap.*3.*n* 271. & in una Meliten. Abbatiæ 24.Januarii 1590.*infra addit.*7.*p.cap.*11.*n.*3. Emanuel Rodriguez *qu.reg.*1. *tom. q* 6. *art.*11. & Sala *de legib. disp.*13.*sect.*5. maximè cum d.Extravag. hodiè jus commune facere dicatur, Pereg. *dec.*25.*lib.*2.*in manuscriptis*, & ita † in terminis fuit resolutum in causa Brixien. 42
locationis 5.Decemb.1594.coram D.Penna,& dictum

prout etiam in d.Meliten. Rotam non ſervare deciſio-
nem 6.Mohedani,quæ in impreſſu eſt 1.de conſtitut.&
249.quæ eſt 8.d.loc. dicentem probandum eſſe uſum,
d.Extravag.quam tamen ſequuta eſt aliàs Rota in una
43 Lauden. † bonorum 6.Junii 1588.coram D.Gipſio,ut
fuit dictum coram eod. D.Penna, in una Com. die 5.
Julii 1593.cum qua etiam malè tenent Mand.de ſigna-
tura gratiæ, tit.ſi in evidentem verſ. emanavit bulla, &
in reg.23.q.1.n.6. & quod d.deciſ.Mohed.6. non ſer-
vatur in Rota, ait Flam.Pariſ. ſuprà. Et ita eſt tenen-
44 dum,quamvis † Caputaq. deciſ.203.p.3. dicat contra-
rium non uſum ſtatuti probari eo ipſo quod non pro-
batur uſus & Paul.Granutius in tract. Simonetæ,de re-
ſervat.q.99.n.14. quod probare quis tenetur extrava-
gantem eſſe uſu receptam, & Menoch. de præſumpt.
lib.2.præſumpt.2. quod lex promulgata non præſumi-
tur uſu recepta,quia eſt quid facti: cui rationi reſpon-
45 detur præſumi nihilominùs uſu receptam, ex quo
ligat, & ideò ſtatutum nullum, ſeu invalidum non
præſumitur uſu receptum, quia non arctat, ut in dict.
deciſ. 775.

De uſu vero,& obſervantia d.Extravagant. ambi-
46 tiosè, † vide Authores ſupra citatos, maximè Jo.Gu-
tier. & Carrocium à num. 39. & Patrem Molin. diſ-
put 466.& Navarr.in man.cap.1.num 150. Salced. in
pract.crim.Bern.Diaz cap.71.& Graſſ. d.lib.4 cap.24.
nu.18.& 20 Quarant. in ſumm.Bullar.verb.alienatio.
nu.48. Mantic. ſupra à num.34. Azor.3.p.lib.9.cap.2.
q.1. & Rebell. 2.part. lib.14. q.5. n.9.

47 In hoc Epiſcopatu Abulenſ. quod ego aſſequor †
d. Extravagans non ſervatur, quoad locationem do-
norum,& prædiorum Eccleſiarum,ſeu beneficiorum,
video enim ea maximè Capituli, ac Eccleſiæ Cathe-
dralis locari ultra triennium.Fructus autem, ſeu red-
ditus præbendarum,& aliorum beneficiorum non vi-
di, nec intellexi locari, ultra triennium, ſed ad trien-
nium tantum,& ita,quoad hoc videtur obſervanda d.
Extravagans, maximè quia in locatione prædiorum
poteſt conſiderari ratio particularis convenientiæ, ſe-
cundum tempora (quæ in præſenti non militat) prop-
ter commoditates locationum, & prædiorum, ne
maneant in locata & vacua.

48 Sed eſt difficultas,ſtante d.Extravagante, † an lo-
catio facta ultra triennium ſit in totum nulla, an verò
ſuſtineatur pro triennio? & eadem difficultas eſt de
emphyteoſi conceſſa ultra tempus permiſſum, ſeu ge-
nerationes conſuetas. In qua ſunt variæ ſententiæ, 1.
eſt valere pro tempore permiſſo,quam tenet Bald. in
auth.ſi quas ruinas, Cod.de ſacroſ. Eccleſ.num.2. Paul.
Caſtr.ib.auth.qui rem,nu.7.Cod.eodem, ubi Dec. n.23.
dicit hanc communem, & ab ea non eſſe receden-
dum.Tiraq.de retractu conventionali,in fin.n.144. Jul.
Clar. §.emphyteoſis,q.6.num.2.& §.feudum,q.13.in fin.
49 dicens veriorem,& magis communem. † Gama deciſ.
ult. num.3. Molin. d.Hiſpan. primog. l.1.cap.21.n.28.
Carroc. d.p.tit.de rebus Eccleſiæ locandis, num.44.48.
& 49.Joan.Gutierrez canon.quæſt.lib.2.cap.13. Zaval-
los d.quæſt.199 num.15. Marc.Ant.Genuen. in praxi
Archiepiſcopali Curiæ Neapolitanæ d.cap.75. aliàs 73.
n.10. Sarm. ſelect. lib.6.cap.5. & noviſſimè ſum. Bul-
lar. Quarant. de verb. alienatio. n.18. Paz in leg.200.
ſtyli n.129. dicens veriorem & communiorem, Ugo-
lin.de offic Epiſcop.cap.14.§.7.num.5.& lib.4. & Re-
bell.d.lib.14.2 part.quæſt.6.& P.Molina ſup.diſp.467.
& alii per eos relati.

Et hanc ſententiam frequentiori calculo receptam,
50 † dicit Covarru. lib.1.variar.cap.16.num.5. & magis
communem,& in praxi ſervandam,Flores in addit.ad
Gam. deciſ.156. licet ſecundum rigorem d. Extrava-
gantis, & in puncto juris verius credat in totum vi-
tiari. Et magis communiter receptam,& majorem ha-
bere æquitatem, Mantica,qui eam videtur ſequi dict.
lib.5. tit.5. num.19. & 32.

51 Quæ fundatur 1. ex eo, quod in ſeparabilibus †
utile per inutile non vitiatur, reg. utile lib.6. & lib.1.
§. ſed mihi, ff. de verb. oblig. & in propoſito tempus
permiſſum ſeparari poteſt à prohibito, de qua reg. uti-
le, & ultra Doctores ibi latè, Vaſconcellos diverſ.jur.
arg lib.2.cap.16.& lib.4.cap.17. Secundò ex cap.San-
cimus, & leg.pen Cod. de donat. ubi donatio excedens
quingentos ſolidos, non vitiatur, niſi in exceſſu.
Tertiò authent. de non alienandis, §. quod autem in
fin. Intelligitur tamen iſta † ſententia, ut non proce- 52
dat in locatione adjuta, vel ad longum tempus. Co-
varr. verſic.eadem ratione, uterque Molin. & Gutier.
n.8. ſupr. & Mantica d. tit.5. num.40.& 41.

Aut ubi ex probabilibus conjecturis † appareat lo- 53
catorem, aut conductorem non minori tempore rem
illam locaturum, vel conducturum: Tunc enim con-
tractus eſt individuus,& inſeparabilis,ac proindè nul-
lus in totum Covarru. verſ.ſed permiſſa uterque Mo-
lin. Joan. Gutierrez Gen.Sarm. ſumm. Bullar. Man-
tica num.32. & alii ſup. & Rot. deciſ.709. part.1. di-
verſ. & in Rom. Caſal. coram D.Blancheto 21. Maii
1593 ibi, quod contractus eſt individuus ex veriſi-
mili mente contrahentium, licèt natura ejus ſit divi-
ſibilis. Quæ mens colligitur ex reſervatione benepla-
citi Apoſtolici cum clauſula, nec aliàs aliter, nec alio
modo, quod cum non intervenerit, nec etiam ſuſtine-
tur locatio propter additionem dict. clauſulæ, etiam
propter tempore licito,cum removeat conſenſum par-
tium non ſecuta conditione,Grat. conſ.158.n.13.lib.2.
& fuit reſolutum in bis terminis in Romana palatii
10.Jan.coram Mediolan.Grat.in addit.dec.150.Aut lo-
catio pro omnibus annis unico tantum pretio, ſeu
penſione facta ſit; nam tunc unica pactio eſt, quæ
commodam temporis diviſionem non patitur Tiraq.† 54
de retract.lignagier,§.23.n.10. Covarr. ſuper verb. ex
his, & Joan.Gut. dicens communem, n.12. licet con-
tra teneant Jul.Clar.d.q.& uterque Molina ſup.Mant.
n.32. & 39. & Rot. d.deciſ.70. num.6. ſumm.Bullar.
dict. num. 18.

Secunda principalis ſententia eſt, prædictam loca-
tionem, ſeu emphyteoſim, in totum nullam † eſſe & 55
omninò vitiari, quam tenet Bart. in dict. authent. qui
rem num.7. & conſ.159. num.8. lib.1. Lapus allegatio-
ne 80. ubi Mandoſ. ultim. apoſtilla, Jaſ. in leg.1. §.ſi
quis ita num.33.ff.de verb.obligat.& in d.auth.qui rem
à num.21. & in leg.2. num.169. C.de jure emphyt. Ri-
pa in d.§.ſi quis ita, part.32. Probus ad Monachum in
ult. num.2. de pœnitentiis, & remiſſio in 6. Afflict. de-
ciſ.107.Covar.d.n 5. Redoan. d.quæſt 6.§ item ex per-
miſſis à n.21. Quintanadveñas d. lib.2. à num.61. &
Graffiis lib.4.cap.24 num 20. Azor. dict.lib.7.cap.10.
quæſt.4. & libro 9. capite 2. quæſt. Genuen. deciſ.75.
num.15. in annot. & Gratian. diſcept. forenſ. cap.162.
num. 22.

Et tenuit Rota, in una Romana devolutionis
domus, † 4. Februarii 1583. coram D. Rubeis, & 56
in una Placentina decimarum. 2. Junii 1586. coram
Dom. Bubalo, & in dict. Brixien. locationis ſupra
allegata, numero 42. in qua fuit reſolutum lo-
cationem bonorum cujuſdam præpoſituræ factam
ultra triennium in totum vitiari. Et cum Rota te-
neat iſtam ſententiam, † poteſt dici jam magis com- 57
munis, cum & Rota per ſe faciat communem opi-
nionem,Sarnen.in proœmio regularum cancell.quæſt.2.
verſiculo 4. pro iſta parte, & dictum eſt in præfa-
tione.

Quæ ſententia probatur, † nam forma à jure 58
præſcripta eſſe videtur, ne rerum Eccleſiæ loca-
tiones fiant ultra præſcriptum tempus, forma verò
eſt individua, Decius conſil. 532. numero quinto,
Mandoſ. dicens communem reg.27. quæſtione 24. nu-
mero 19. Matien. in leg.1. tit 4. libro 5. gloſſ 4. num.9.
Boëtius conſil.12. numero 30. Joan.Gutierrez libro 2.
can. quæſt, cap.15. num.114. Solis de cenſibus 2.tom.
lib.1.cap.4. num.6. Rota deciſ.471. numero 9. part.1.
diverſ.

*diverſ.d.num.*1. & Paz *& in d.l.*200. *ſtyli ex num.*67.
& 73. & facit optimè consilium Romani 66. dicen-
59 tis, † quod stante statuto, quod electio fiat ad an-
num, & non ultra, & si contra fiat, sit nulla, elec-
tio facta per triennium est nulla in totum, quia illa
verba dant formam electioni, quæ facit etiam indi-
viduam.

Et probatur in d. Extravag. *ambitiosæ, sibi nullius*
60 *omninò fuit roboris, vel momenti,* † *& in d.Clem.* 1. *de*
rebus Ecclesiæ, ibi neque ex concessione ipsius recipienti
jus aliquod acquiratur, auth. de non alienandis, §. *em-*
phyteosim, ibi neque quod su habere aliquod penitùs ro-
bur sinimus, & in §. *si vero, ibi etiam sic cadat quidem*
de emphyteusi.

Et hæc sententia mihi placet, quam tamen intelli-
61 go † non præcedere in locatione facta ad sex vel no-
vem annos cum clausula, quod tot sint locationes,
quot triennia, vel quod finito primo triennio, ex
tunc censeatur locata pro alio, seu quod facta sit
nova locatio, nam licet hujusmodi locatio invalida sit,
62 quoad reliquum tempus, † ultra primum triennium,
quia id est in fraudem legis, ut contra Baldum rectè
tradunt Covarr. *dict.cap.*16.*num.*4. Valascus *d.q.*29.
*num.*15. Gama *decis.*156. *ad fin.* Redoan. *supra n.*20.
Joan. Gavia *d. cap.*14. *sup. nu.*4. Quintanadveñas *d.*
*lib.*2. *num.*61. *&* 65. Graffiis *dict. num.*20. & P.Mo-
lina *d.disput.*466.*circa fin.*Genuen. *d.num.*10. summ.
Bullar.*d.num.*18. Azor *dict.lib.*7.*cap.*10. *q.*5. *&* 6. *&*
*d.lib.*9.2.*cap.*2. *quæst.*3. & Rebell. *d.lib.*14. *q.*6. *nu.*3.
& probat text. *in dict. auth. de non alienand.* §. *quod*
autem versic.neque illud, ex quo non valet pactum de
renovando emphyteosim, aut expressa renovatio,
63 ultra tempus; seu generationes permissas, † tamen
non in totum corruit sed valida est prædicta locatio
in tempore jure permisso, nam tunc non una, sed plu-
res sunt locationes distinctæ, & vitium non est in
prima, sed in reliquiis, & ita tenent Covarr. Valascus
Gama. Redoan. Quintanadveñas, Graffiis, & Molina
ibi, summ. Bullar. Azor, & accedit quod tradunt
idem Molina *disputat.*467.*pag.*1370. *cap. dict.* & ita
accipiendum est, quod tradit Barbos. *in d.leg.filiofam.*
§.1. *num.*26. cum Alexand. *cons.*165. *lib.*2. & Jason.
*consil.*94. *à num.* 2. *lib.* 1. *& leg. manumissiones à n.*7.
ff.de jur. & jur. quòd si locatio fiat in novennium cum
pacto de renovando in aliud novennium, non va-
let, quia magis censetur locatio ad longum tempus:
& sic alienatio, intelligendum enim est, non valere
pactum istud de renovando, valere tamen locationem
in primum novennium, supposito quod ad noven-
nium fieri posset, ut ipsi supponunt.

Quamvis in d. causa Brixien. locationis, in qua
64 fuerat facta locatio † Brunellis, & eorum matri per
sex annos continuos, videlicet Brunellis, pro primis
tribus annis pretio librarum 4500. ad rationem anni,
& matri pro aliis ultimis tribus, pretio librarum 4000.
Rota tenuerit esse nullam in totum, & videri unicam
locationem, ex nedum prædictis verbis per sex annos,
sed ex partium quoque intentione, nam cum pro
primis tribus annis esset constitutum majus pretium,
quam pro ultimis, præsumebatur, non aliter fuisse
contracturos, quam pro sex annis, neque aliquod ope-
rari ad sustinendam locationem diversitatem perso-
narum, ex quibus potiùs arguebatur suppositio ad
65 fraudandam legem de solo triennio loquentem, †
quæ resolutio (Salva pace tanti Tribunalis) mihi
non placet, nam revera ibi erant duæ locationes, ut
constat non ex diversitate personarum, ex quo mater
videtur supposita, sed ex diversitate pretii constituti
pro singulo triennio.

Et parum refert, quod propterea illi non fuissent
66 contracturi, nisi pro † sex annis, nam se ipsi volunt
sustineri locationem, saltim pro primo triennio, ut
ibi, id eis non debet nocere, si verò Ecclesia, seu be-
neficiatus, vellet sustineri pro primo triennio, non
pro reliquo, sibi imputent illi, quod sic contraxe-
runt faciendo duas locationes, unam validam, & al-
teram invalidam.

Nec huic secundæ sententiæ † principali obstant 67
fundamenta primæ, nam ad primam respondetur,
quod cum præsenti agatur de unica tantum loca-
tione, seu emphyteosi, non potest commoda sepa-
ratio fieri, ut ait Covarr. *d. n.*5. sed meliùs respon-
deo juxta dicta, quod hic actus est † individuus res- 68
pectu formæ, quæ videtur à jure præscripta, & est
individua.

Non obstat secundum *ex d. cap. Sancimus, l. pen.*
cap. de donatio. † quia ibi lex non prohibet simplici- 69
ter donationem, ultrà quingentos solidos, sed sta-
tuit, quod donatio excedens quingentos solidos non
valet in superfluo.

Nec etiam obstat *d.auth.de non alienand.*§.*quod au-*
tem, † quia, ut probatum est, ibi non agitur de unica 70
locatione seu emphyteosi, ultra tempus seu genera-
tionem permissam, sed pacto de renovando finito tem-
pore, seu generatione permissa, quo casu remanet
ipse contractus validus, rejecto pacto à jure reproba-
to, & in fraudem legis adjecto, ut rectè inquit Co-
varr. *supra*, & Quintanadveñas *num.* 65.

Ampliatur etiam dicta extravagans, † ut non tan- 71
tum locatio. ultra triennium non valeat, sed etiam
mandatum ad locandum res Ecclesiæ, seu beneficii
non possit concedi alicui, ultra triennium, ita ut, si
detur mandatum ad locandum, erit intelligendum
ad triennium tantum, quo finito procurator absque
novo mandato non poterit iterùm locare, & idem si
mandatum expresse detur ad locandum bis, ter, aut
pluries ad triennium: mandatum enim finitur elapso
primo triennio, ita Decius *consil.*282. dicens alioquin
fraudem fieri posse prohibitioni juris, sequuntur Co-
varr. *supra num.*6. & Redoan. *d. quæst.*6. §.*ult. n.*3.
& 4. & Graffiis *d.lib.*4.*cap.*24.*n.*20. & Azor *d.lib.*7.
*cap.*10 *q.*7. *& lib.*9. *cap.*2. *q.*5.

Sed hanc sententiam merito † reprobat dicens, sibi 72
non solum dubiam, & scrupulosam nimis videri, sed
etiam omninò falsam P.Molina *d.disputatione* 466. *in*
fine, ut quæ nullo solido fundamento, aut juri nita-
tur, & quod esset irrationabile, quod absens in par-
tes longinquas non posset dare mandatum ad locan-
dum res sui beneficii, seu Ecclesiæ toto tempore,
quo absens fuerit: undè contra prædictam senten-
tiam Decii est praxis universalis, & consuetudo re-
cepta.

Et cum mandatum possit revocari, † dici non po- 73
test fraudem fieri posse juris prohibitioni.

Advertendum autem est, quod illa extravagans im-
probans, & annullans prædictos contractus, ultra
triennium factos procedit in Ecclesia, † seu beneficiato 74
volente eos haberi pro invalidis, sed si Ecclesia velit
stare illi contractui, potuit hoc facere, etiam invito
eo, cum quo contractum est impetrando tamen Sedis
Apostolicæ assensum, vel aliàs cum legitima solemni-
tate ad tradita per Innocent. Abb. & alios *in cap.*1. *de*
his, quæ fiunt à prælatis sine consensu capit. Mathesil. *sin-*
gulari 156. Alber. Fulgos. & Jas. *nu.*2.*in leg.cum hi*, §.
cam transactionem, ff. de transactio. & additione 2. *Ca-*
*pellæ Tolosanæ decis.*98 Roman. *decis.*133.*nu.*12.*par-*
te 2.*diversorum, & Dec.*225.*n.*4.*lib.*2. *part.*3. Genuen.
*in praxi cap.*106. *num.*2. Gratian. *discept. forens.*122.
*n.*15. Redoanum *de rebus Ecclesiæ rubrica* 28.*casu* 6.
& Sarmiento *de redditibus* 1.*part.cap.*2.*n.*20. qui *nu.*
sequenti ait, quod ille, qui cum Ecclesia contraxit si-
ne debita † solemnitate ne cogatur esse in suspenso, 75
potest agere, ut Ecclesia compellatur quod solemniter
declaret, an velit stare contractui, vel ab eo discedat *ex*
l. Julianus, §.*si quis à colludente, ff.de act.empt.* quæ istum
modum agendi inducit, ut notat ibi Bart. & alii quos
refert, & sequitur Pinellus *in l.*1.*C.de bonis maternis* 3.
*p.n.*34.qui est videndum.*num.seq.*& Sarmiento *nu.*22.

& vide etiam noviſſimè Gonxalez *gloſſ.56. à num.90. & 94. uſque ad 99.* & Rotam in Ulisbonen. nullitatis loc. infra relatam *num.86.* & ſequitur Simoncel. *de decretis lib:3.tit.8 num.45. & à num.130.* Matienzo *in l.2 tit.3. lib.5. Recop gloſ.1. num.19.* & ſumm.Bullar. Quarant. *verb. alienatio. num.34.* & Grat. *diſcept foren. cap.27. à num.39.*

76 Et quamvis prætactus † Redoanus *Rubr.en.28 caſu 7.* dicat, quod licet de jure communi, & ordinario contractus factus in favorem Ecclefiæ poſſet claudicare, ſecus tamen eſt ex diſpoſitione dictæ extravagantis, ex quo per eam prohibetur alienatio inconſulto Romano Pontifice, & ſecundum Villadiego *in tract.de legato,quæſt* 11. & Anton.de Praris *in tract.de juris Epiſcopalis defenſ.cap.5.*& noviſſimè ſum.Bullar. Quar.*dict.verb.alienatio.num.5.* & ibi additio litera A. dicentes, iſtam intelligentiam eſſe de obſervantia, ſtylo & praxi Romanæ curiæ congruere literæ & ſenſui, & Rubricæ quæ eſt ſub verbis negativis, & tutiorem, Ugol. *de offic. Epiſcop.cap.14.§.7.num.1.*& Piaſec. *in praxi epiſc.part.2 cap.5.nu.31.* hodiè in caſibus jure expreſſis, & permiſſis non licet alienare res cujuſque Eccleſiæ, vel monaſterii, aut loci pii inconſulto Rom.Pontifice, & indè in hujuſmodi alienationibus non poterit Legatus authoritatem interponere ſine ſpeciali facultate à Papa conceſſa, quod etiam tenet M.Ant.Genuen.*in dict.praxi cap.37.n.2.* dicens quod non poſſunt alienari res Eccleſiæ etiam in caſibus à jure permiſſis inconſulto Romano Pontifice, niſi juxta formam dictæ extravagantis, tamen idem Redoanus caſu 8. ſequenti tenet contrarium, nempè,
77 † quod etiam ſtante d. extravag. poteſt claudicare contractus in ſavorem Eccleſiæ, & ab ea acceptari, & approbari, quia d. extravagans emanavit in favorem Eccleſiæ, & non debet in ejus odium retorqueri, & quod in caſibus à jure permiſſis licet alienare res Eccleſiæ inconſulto Roman.Pontifice, ut patet ex ea ibi *præterquam in caſibus,à jure permiſſis*, & ſic ex cauſa utilitatis, vel neceſſitatis cum licentia Ordinarii, & ſolemnitate juris communis,ut etiam tenet Berojus *conſilio 32. n.6. volumine* 1. & Alexand.Straticus *in rep.dict.extravag.n.3.& 74.& ſeq.* & Navarrus *in man. cap.27. num.149. & in comment. de alien. rer. Ecclef.ſub num.2.* & d.Extravagans venit principaliter ad addendum pœnas & prohib. locationes, ultra triennium, accedit deciſ. Burgen. juriſdictionis 11.Februarii 1594. *ad fin. adduct. 3 part. cap.2. num.206.*

Et licet Zerola in praxi Epiſcopali, 1.*part.ver.alienat. §.1.* dicat, quod quicquid ſit de jure, de ſtylo non venduntur nec alienantur, etiam in iſtis caſibus immobilia Eccleſiæ, neque mobilia pretioſa, abſque Summi Pontificis conceſſione ex Gom. *de brevibus, n.22.* & Staphil. *for.352. n.1.* iſti tamen id non di-
78 cunt & ſtylus ſervatur in rebus Eccleſiæ † Cathedralis propter juramentum, quod faciunt Epiſcopi de non alienando inconſulto Roman. Pontifice bona Eccleſiæ ſuæ, Abb.*n 8 & 15.in capit ut ſuper,de rebus Eccleſiæ non alienand. & in cap.finali,n.15 de Eccleſia ædificand.* & alii ibidem, & P.Molina ſupra *diſp.468.* facit conſil. Navar.2. *de rebus Eccleſiæ*, ſumm.Bullar. *dict.verb.alienat.n.6.* ponens formam juramenti, quæ habetur in Pontificali *folio* 81. & 120. & 134. quam ponunt etiam Leo *in Theſ. for. Eccleſ.cap.25. à n.15.*
79 Ugol. † *dict.cap.14. §.7.n.2.* & Piaſec. *dict.part.5.n.* 29.& continetur in bulla & forma juramenti fidelitatis Epiſcoporum, ubi ſolùm dicitur de poſſeſſionibus menſæ Epiſcopalis, &c. Servatur etiam iſte ſtylus in rebus magni valoris & momenti, licet non ſint menſæ Epiſcopales, pro notiori cautela & ſecuritate, at in Eccleſiis inferioribus potiùs ſtylus eſt in contrarium, ut per Alexandr. Straticum *ibi*, quotidiè videmus.

80 Et quando non poſſent alienari † ſeu locari ultra triennium res Eccleſiæ, niſi conſulto Romano Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in favorem Eccleſiæ, quæ poſſet velle ſtare contractui obtinendo beneplacitum Papæ, præterea in locatione,
ultra triennium, ubi non reſtarent † jam niſi tres 81
anni, poſſet rectè velle ſtare contractui, etiam invito conductore, & ſine authoritate Papæ, aut alia ſolemnitate, quia jam non ſit contra dictam extravagantem, nec pro annis tranſactis poſſet conductor, qui
rem detinuit † evitare ſolutionem penſionis debitæ 82
ſub prætextu, quod non intervenit conſenſus Papæ, ſeu ſuperioris, ut rectè inquit Redoanus, *dict.rubrica 33.quæſt.6.§.ultim.ad fin.* Quamvis Azeved.*in l.33 titul.3. lib.1. Recop.* dicat quod tam locatori, quàm conductori licet reſilire à locatione ultra triennium facta allegando Molin. *dict. lib.1. cap.21.* quid non dicit, ſed loquitur de locatione facta à poſſeſſore majoratus, ſeu beneficiato defuncto, dicens quòd ſucceſſor non tenetur ei ſtare, nec conductor, ut ibi *n.4.*

Sed an locatio rerum, ſeu fructuum beneficii fa-
cta † ultra triennium, cum juramento ab ipſo be- 83
neficiato præſtito, de non contraveniendo firmetur juramento in præjudicium ipſius, ita quod non poſſit contravenire.

Videtur quod ſic *ex deciſio.* † Mohed. 9. *de locato*, 84
alias 250. de qua Horatius Mar dof. *ad Rom.num conſil.369. litera* 11. & ex doctrina Alexand. Stratici *in dicta repetitione extravag.ambitioſæ, 69. & 70.* dicentis, quod licet ille, qui malè alienavit bona Eccleſiæ cum juramento de non contraveniendo audiatur, volens recuperare ea nomine Eccleſiæ, & ad ipſius Eccleſiæ commodum,ut per gloſſam, quam Doctores ſequuntur,*in cap.ſi quis presbyterorum,de rebus Eccleſiæ non alienand.* ad commodum tamen ipſius alienantis non ſit admittendus, imò quod eſſet privandus commodo alias ad ipſum perventuro ex talibus bonis, ſtante regula juris, quod quis ex ſuo delicto non debet pœnam,& commodum reportare, *reg.relegatorum in fin. ff.de interdictis, & relegatis & leg ſive hæreditaria,ff.de negotiis geſtis in fin.* Et facit deciſ. Rotæ in cauſa Cluſina penſionis 18 Junii 1590. poſita per Farin. *deciſ.78.* quòd jurans ſolvere penſionem, debet quoad vixerit, juramentum inviolabiliter obſervare: nec poteſt contra illud venire, nec agere de nullitate penſionis, cum juramentum illud poſſit ſervari ſine diſpendio ſalutis æternæ, maximè cum in hoc vita jurantis durante verſetur intereſſe ipſius, non Eccleſiæ.

Sed quod magis urget eſt, quod per dict. extrava-
gantem beneficiati † ipſo facto privantur beneficiis, 85
quorum res & bona alienantur, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſentur, & ſic, etiamſi non juraſſent, non videntur poſſe ſibi repetere res & bona alienata.

Nihilominùs tamen verius † videtur prædictam 86
locationem non firmari juramento, etiam in præjudicium beneficiati, & eo non obſtante poſſe contravenire, quoniam dict. Extravagans eſt prohibitiva, & obligans ad peccatum, etiam mortale, ut patet ex ipſius verbis prohibitivis & ex pœna commiſſionis, & aliis ipſo facto impoſitis, & juramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis, capit. Quintavallis, cum aliis, *de jurejur.regula non eſt obligatorium*, *libro 6.* & ita in terminis videtur ſentire
Beroius *conſil.9. num.1.2. & 10.* † *volum.1.* & Cor- 87
duba in ſum. *dict. quæſt.103.* Et tenet Rota in cauſa Ulisbonen. nullitatis locationis 1. Julii 1596. ut fuit reſolutum quòd cum conſtet, &c. *Roloc. rer. Eccleſ.* nec obſtat ratio in contrarium adducta, nam reſpondetur, quod licet dict. extravagans ſit in multis locis recepta, quoad diſpoſitionem principalem, & nullitatem alienationis, & locationis, tamen, quoad pœnam extrinſecam, maximè privationis beneficiorum, non videtur recepta, ut per Navarrum *dict. capite 27. num.150.* Salcedum *dicto capit.71.* Joan. Gutierrez, *dict. lib.1. capit.8. numero 9.* Molinam *dict.*

diſput.

disp 466. Toletum & alios ubi *supra:* & summ. Bullar. *d. verb. alienatio num.* 48. unde cum pœna privationis non sit recepta, & ex illa parte prohibitio talis locationis, † & ejus nullitas sit inducta in favorem Ecclesiarum, & earum ministrorum, ut patet ex proœmio dictæ Extravag. rectè poterit Beneficiatus contravenire, & agere contra dictam locationem, ex doctrina Pauli Castrens. *in leg. filius familias*, §. *divi. n.* 3. *&* 4. *ff. de legat.* 1. quem sequuntur Ambros. de Opizo. *num.* 9. & Laoces. *num.* 60. ibi, Molina *de Hisp. primogen. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 20. *&* 21. & Joan. Gutierrez *pract. lib.* 3. *q.* 41. *num.* 8.

Tertiò principaliter dub. ad quem spectent fructus
89 beneficiorum obvenientes † tempore vacationis, in quo breviter dicendum est, quod debent futuris successoribus reservari, nisi in utilitatem Ecclesiarum expendantur, hoc est, ut ego intelligo, in utilitatem ipsorum beneficiorum, ut *in cap. cum vos, de offic. ordin. & in cap. præsenti eodem titulo in* 6. *& in cap. quia sæpè de electione eodem libro, & elem statutum eodem tit. & doct.* ibi. Corras. *de benefic.* 1. *parte cap.* 2. *n.* 9. & Navarrus *de spoliis*, §. 10. *num.* 2. *&* §. 12. *& consil.* 37. *n.* 5. *de simonia, cum aliis.* Post collationem autem beneficii factam, ex quo provisus habet jus ad dictos fructus, qui obvenerunt tempore vacationis, non poterunt jam expendi per ordinarium in utilitatem Ecclesiæ, seu beneficii sed necessariò erunt dandi ipsi provisum: pro quo est, animadversio ad consil. Navarri 12. *de rescr. num.* 3. *seu additio.*

90 Et quod dicit Zerola *in praxi* † *Episcopali.* 2. *par. verb. beneficium*, §. 6. hodiè fructus beneficiorum à die vacationis ad cameram pertinere, procedit, quoad beneficia reservata in partibus Italiæ *ex constitutione* 36. Pii IV. & in regno Neapolitano *ex constit.* 29. Pii IV. & 53. Pii V. de quo Navarrus *de spoliis*, §. 7. Et Leo *in Thesaur. for. Eccles. cap.* 29. *num.* 33. *&* 34. *num.* 42. & quod dicunt *additio, summ Bullar.* Quarant. *verb. beneficium possessio, litera C*, & Ugolinus *de officio Episcop. cap.* 50. §. 17. *num.* 1. quòd hodie fructus tempore vacationis obvenientes applicantur Cameræ Apostolicæ, juxta Extravagant. *cum nonnullæ, de præbend. inter communes*, non est rectè dictum: nam illa Extravagans loquitur de reservatione principali fructuum beneficiorum vacantium factas per litteras Joann. XXII. quæ jam expirarunt.

91 In his etiam Hispaniæ Regnis † fructus Episcopatus, sede vacante, usque ad provisionem novi Episcopi, ad cameram spectant, ut videmus, quicquid dicat Molina *de justitia* 1. *tom. tract.* 2. *dict. disp.* 147. præterque in Regno Portugalliæ, ut per eum ibi, & in Episcopatu Pamphilonen. regni Navarræ, ut per Olanum *in concordia, & differentia juris communis, regii litera, num.* 19. *&* 20.

Et an in nova provisione, seu gratia impetrata per
92 intrusum sit facienda mentio † de fructibus per eum perceptis & compensatio pro eis, vide *infra* 11. *part. cap. ultim. dub.* 8.

93 Et an Episcopus possit statuere, † quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicujus Ecclesiæ, vel mensæ Episcopali, seu capitulari, vide textum, & ibi glossam ultimam. Innoc. Abb. Imolam & alios *in cap.* 11. *ut Eccles. beneficia sine diminutione, conferantur*, Francum & alios *in c. si propter. de rescript. in* 6. Felinum *in c. eum accessissent n.* 23. *de constitut.* Oldrum *consil* 262. *n.* 2. Rebuffum *in praxi tit. requisita ad collationem. à n.* 8. Botteum *de synodo* 3. *part.* 1. *n.* 288. Lambertum *de jure patron. lib.* 3. *q.* 2. *art.* 8. & Gregorium Lopez *in l.* 5. *tit.* 26. *pag.* 1. *gloss. penult. & final.* & Genuens. *in man. pastor. cap.* 36. *n* 8.

94 Quartò, principaliter dub. quomodò † dividantur fructus inter beneficiatum defunctum supposita consuetudine, de qua supra quod redditus Eccles. & ex eis acquisita ad hæredes clericorum pertinent, aut cedentem, & successorem in beneficio in quo prima sententia est, attendendam esse perceptionem fructuum, sicut in usufructuariis *ex leg. si fur. alias leg.*
arboribus, §. *Julianus* † *& leg. defuncti, ff. de usufructu*, 95
& §. *is verò institut. de rerum divisione*, quam tenet Glossa *in cap. si propter de rescript. & cap. præsenti, de off ordin. in* 6. quam ibi Doctores sequuntur, & Joan. Nicolaus Gimon. dicens magis communem *in enchiridio benefic. tit.* 4. *de gratiis expectativis n.* 24. Nav. *de reddit. Eccles. q.* 2. *n.* 13. *& consil.* 7. *de successiòn. ab intestato, &* 3. *de peculio clericorum, &* 3. *de donat.* & Barbosa *in leg. divortio, ff. soluto matrimon.* 2. *part. n.* 56. qui alios referunt, & dicunt communem, & Rota dicens etiam communem in causa Pharen. pensionis 19. Junii 1573. coram S. D. N. Clem. VIII. *infra* adducta, *n.* 109. & in Cæsaraugustana pensionis, 11. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Pamphilio. Et cum hac communi opinione transit Alexand. Monet. *de distrib. part.* 3. *q.* 43. *conclus.* licèt distributiones quotidianas deberi dicat cedenti, vel decedenti, seu ejus hæredibus ad ratam temporis, quo divinis interfuit. Et quando fructus dicantur percepti, vide Barbosam *in d. l. divortio* 2. *p. n.* 27. & Castillo *de usufructu cap.* 77. *à num.* 16.

Secunda sententia, quæ mihi placet † est, quod fru- 96
ctus inter beneficiatum defunctum, seu etiam renuntiantem, & successorem dividantur pro rata anni, *arg. dictæ leg. divortio*, nam cum beneficium detur propter officium, & servitium Ecclesiæ, *c. cum secundum Apostolicum, de præbend. cap final. de rescript. in* 6. sicut dos propter onera matrimonii, *leg pro oneribus, Cod. de jure dotium*, inducenda videtur dispositio, & divisio, *d. l. divortio*, nec beneficiatus est verè usufructuarius, sed suo modo dominus beneficii *cap. si tibi absens, ibi, ut tantum dici valeat in* 6. *de præb.*

Quam sententiam tenet Covarr. *lib.* 1. † *variarum* 97
cap. 15. *num.* 12. *& sequentibus.* Molina *de Hispanorum primogeniis lib.* 3. *cap.* 11. *n.* 4. Sarmiento *de redditibus lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 13. Joann. Gutierrez *can. quæst. lib.* 1. *capite* 33. Flamin. Parisius *de resignatione benefic. libro* 1. *quæst.* 6. *à num.* 79. *& de confidentia quæst.* 35. *numer.* 49. Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *parte versic. beneficium*, §. 6. *&* 2. *part. versic. renunciatio* §. 2. Muñoz de Escobar *de ratiocinijs, tomo* 2. *computatione* 20. *numer.* 23. Castillo *de usufructu cap.* 79. *à n.* 1. Molina *de justitia tomo* 3. *disput.* 635 *num.* 7. & Parlad. *differ.* 120. §. 1. Genuen. *in praxi cap.* 65. *n.* 20. *in ann.* & videtur tenere Cevall. *quæst.* 1. *num.* 21. allegando Avend. *resp.* 5. qui tamen *n.* 23. *&* 5. *conclus.* non rectè loquitur, nec consequenter, & Zechus *de beneficiis, & pension. c.* 13. *n.* 8. *versic. ex his corollario*, quamvis *de republica Eccles. titul. de beneficiatis sub n.* 11. solum dicat eam æquam, & quod prima est juri conformior, & novissimè Vuamesius *consilio* 270.

Et hanc sententiam ait † receptiorem Flamin. Pa- 98
risius *dicta quæst.* 35. *num.* 49. & in Hispania observari affirmant, uterque Molina, Sarmiento, & Joan. Gutierrez *supra*, & illam vidisse posse practicari ait Zerola *dicto* §. 6. Et moribus magis increbuisse, inquit Parlad. *supra*, & novissimè Perez de Lara *de annu. & cap.... lib.* 2. *capite* 11. *ex num.* 21. ait in beneficiis & Capellaniis de consuetudine servari in nostra Hispania, quòd fructus dividantur pro rata anni, standumque esse consuetudini: quamvis in puncto juris primam sententiam veram esse dicat: in memoriis autem missarum, & capellaniis non collativis, sine dubio procedere hanc posteriorem opinionem: ex quo cùm clerici eo casu sint veluti stipendiarii, & fructus eorum oneri applicentur, debent eis pro rata distribui, juxta id quod dicit Barbosa *sup. n.* 13. *ad fin.*

Et in hoc Episcopatu Abulens. semper observatur,
& † adest constitutio synodalis antiqui jussi imprimi 99
per D. Didacum Alava Episcopũ Abulen. anno 1557. 4. *parte* 2. *titul. cap.* 3. quæ jubet ita pro rata dividi fructus, & annum commutari, & incipere à 1. die Jan. & quamvis in fructibus præstimoniorum, quæ beneficiati

ficiati Ecclesiæ Cathedralis obtinent, aliud statuatur,
ibi & in cap.2.præced. tamen etiam in illis ex consue-
tudine sit divisio, pro rata, & constitutio synodalis,
*dict. cap.*2. non est in observantia.

Et etiam in Archiepiscopatu Cæsaraugustano, est
100 constitutio synodalis, † quæ statuit attendi ratam
temporis,& annum computari à die 1. Aprilis,ut fuit
dictum in dict. Cæsaraugustana pensionis, *suprà* re-
lata *part.*1. *cap.*5. *num.*200.

101 Non obstat constitutio 9. Junii 3. † qua declara-
tur, quod beneficiorum fructus tempore obitus bene-
ficiatorum inexacti ad successores in beneficiis spec-
tant, & non ad hæredes, ubi non spectant ad Came-
ram, tanquam spolia, ex qua in affectibus inexactis
debitis occasione fructuum perceptorum à conducto-
102 re † sic resolvit Rota in una Romana, seu nullius
pecuniaria, 4. Junii & 19. Novembris 1593. coram
Dom.Penna, quia respon. eam Constitutionem in his
103 regnis † non esse usu receptam Navarrus *consilio* 4. *de
success.ab intestato* relatus *in decis.Gerunden. fructuum*
24.*Maii* 1599. coram Justo posita per Pacific. *de Sal-
viano interd.decis.*102.*num.*4. sicut etiam in provincia
Mediolanens.in usum moremque inductam nunquam
esse, habetur *in Concilio Provinciali Mediolanens.* 53.
parte titulo de Ecclesiis,earum supellectile,& fructibus,
§. ut litibus, Zechus *supra*.

104 Et in una † Mediolanens.fructuum 9.Martii 1592.
coram Dom.Orann fuit resolutum: Dictam extrava-
gantem Julii 3. quia vult fructus beneficiorum inexa-
ctos in locis, in quibus non adsunt collectores Ca-
meræ Apostolicæ, ut est status Mediolani, successo-
ribus deberi, non esse receptam, in dict. statu, quod
præsumptionibus probatur, cum solum agatur de ex-
cludenda præsumptione observantiæ, & receptionis
quæ potest alia præsumptione excludi.

105 Circa fructus verò, seu redditus † pensionis mor-
tuo pensionario, quomodò, & quatenùs debeantur
illius hæredibus, seu dividantur pro illo anno, va-
riæ sunt sententiæ.

106 Prima est Rebuffi *de pacificis* † *possessor.n.*148,aliàs
130.*& in rep.cap.extirpandæ,§.qui verò de præbend.*6.
*notab.*circa materiam pensionis,scilicet moriente pen-
sionario, post principium anni pensionem integrè ad
hæredes transire pro illo anno *ad leg.filiæ meæ,ff.de an-
nuis legatis,leg post duos,C.de advocatis diversorum ju-
dicum*, & Doctores *in leg.dum functo,ff.de officio asses-
soris*, quam sententiam sequitur Ferretus *consil.* 372.

107 Sed ista sententia non fuit apud † Dominos de Ro-
ta in aliqua consideratione *in d. Pharen.pensionis infra
adducta num.*109. & eam etiam reprobant Hierony-
mus Gabriel *infra*, & usus est in contrarium.

Secunda est, pensionarium æquiparari usufructua-
108 rio, & sic, si fructus, super quibus pensio est con-
stituta, sunt jam percepti, deberi hæredibus pensio-
narii, si verò non sunt percepti, non deberi,& si pars
fructuum est jam collecta, & pars colligenda debe-
ri solum pro rata fructuum perceptorum in vita pen-
sionarii, idque sive terminus solutionis pensionis ve-
nisset,sive non, quam sententiam tenet Caccialupus *de
pension.quæst.*25.& Gigas *q.*53.& sequitur D.Cardin.
Tusch. *conclus.*267.*litera P*, & sequuta est Rota *in d.
Pharen.pensionis*,19.*Junii* 1573. coram S.Clem.VIII.
ut *in sequenti decisione*.

109 Domini tenuerunt terminum, de quo † agitur,non
deberi hæredibus nisi pro rata fructuum percepto-
rum in vita Cardinalis Patavini,tum quia hæc est ma-
gis communis opinio, tum & secundò quia pensiones
regulantur, præsertim in hac materia iisdem regulis,
quibus ususfructus, quod minorem visum est habere
difficultatem in hoc casu, in quo reservata est pensio
non in pecunia,sed in quota fructuum: tum & 3.quia
videmus idem in beneficiatis, qui secundum commu-
nem opinionem non faciunt fructus suos, nisi perce-
ptos & secundum aliquos, & reconditos, & tamen
fructus beneficiorum dantur etiam pro alimentis, &
pro labore beneficiati, qui beneficio inservit, rationes
autem allegatæ à Covarr. *variar.resol.lib.*1.*c.*15.*n.*13.
Dominos non movebant, quod enim pensio reserve-
tur pro alimentis illius, cui reservatur, non facit,
quod debeatur pro rata temporis, nam & si ususfru-
ctus alicui pro alimentis relinquitur, non propterea
sequeretur secundum Doctor. quod non deberet de-
functo usufructuario fieri divisio: ut aliàs fit in usu-
fructu, materia autem legis Divortio, *ff. soluto matri-
monio*, particularem habet rationem, quæ est, quod
maritus alit uxorem,& onera matrimon.sustinet vulg.
leg. pro oneribus, C.de jure dotium, & sic hos fructus
habet ex causa onerosa, in qua materia etiam particu-
lariter considerabatur requiri fundum esse dotalem,
& ipsum esse traditum, alioquin, licet sit promissus
& maritus sustinuerit onera matrimonii, non prop-
terea sibi debentur fructus, *leg. de divisione, ff. soluto
matrim.* quod in præsenti quadrare non potuit, con-
siderabant etiam Domini, quod doctores magis ex-
tendant dispositionem, leg. defuncta, quam legis Di-
vortio Alexand.*n* 4. & Jason. *n.*5. & etiam in feudo,
quando devolvitur ad agnatos Seycel *in d.leg. divor-
tio*, *n.*31. *&* 32. secunda ratio. Covarr. quod pensio
in pecunia solvatur, & sic non sit propriè pensiona-
rius usufructuarius, ultra quod non concludit non de-
bere fieri divisionem, ut in usufructuario,quemadmo-
dum videmus in emphyteota, & in beneficiato hoc
cessabat in isto casu, in quo, ut dictum est reservata
est pensio in quota fructuum,& quia Rebuffus *de pa-
cificis possess.n.*130.ponit tertiam quandam opinionem,
quod sufficiat annum esse cœptum in vita pensionarii
ad terminos leg. dicens de officio assessoris, dict. opi-
nio non fuit apud dominos in aliqua consideratione,
sed ob prædictas rationes voluerunt communi opi-
nioni inhærere. Quæ decisio est in noviss. Farin.678.
& in causa Salamantina pensionis 9. April. 1601. co-
ram D.Penna fuit dictum, quòd communior & rece-
ptior opinio est, pensionem, sive debeatur in fructibus,
sive in pecunia hæredibus pensionarii, non debetur
pro rata fructuum: ut in causa Faren. coram Seraphi-
no, & Burgens.fructuum 12.Decembris 1579.coram
Robusterio, & Cæsaraugustana pensionis 13. April.
1592. coram Pamphilio, de qua *supra num.*20. & in
causa Nazarena pensionis 15.Jan.1607.coram D.Coc-
cino fuit dictum, quod pensio solvatur pro rata fru-
ctuum, non pro rata temporis, secundum opinionem
quam Rota servat Gabr. *cons.*191.*n.*13.*& seq.vol.*2. ut
fuit dictum in dict. Faren. & Cæsaraugustana.

Et eam sententiam in parte tenet † Gambarus *de* 110
*officio legati lib.*6.*q.*24. *& seq. ex n.*562. ait enim *dict.
quæst.*24. quod pensio non soluta non transmittitur ad
hæredes, etiamsi pensionis solvendæ dies advenit,
quid adhuc dict. pensio dicitur pendere quoad veri-
tatem, licet certo modo, & per interpretationem di-
catur percepta Socin. *consil.*100. 1.*volum.* imò etiam-
si esset verum dicere fructus esse perceptos, tamen
ex quo tempore mortis pensionarii adhuc extant, &
non est de illis dispositum remanebunt successori in
beneficio, non hæredibus pensionarii per ea, quæ
traduntur *in cap. præsenti, de officio ordin. in* 6. nam
adhuc sunt fructus bonorum Ecclesiæ, in quibus non
succedunt hæredes sanguinis, sed successor beneficii,
& hoc ait indistinctè verum tenendo, quod clericus
non possit testari de redditibus Ecclesiæ, & tenendo,
quod possit testari distinguendum esse in istis pensio-
nibus, an in vita disposuisset, vel non, & illud pro
comperto habendum, quod si Papa dedisset alicui fa-
cultatem testandi de fructibus Ecclesiarum, posset
testari de istis fructibus pensionum, quarum solven-
darum dies advenisset, quoniam pensiones hujusmo-
di, postquam advenit dies solutionis, æquiparantur
fructibus à solo separatis secundum Baldum *in leg.* 1.
§.*penultimo*, hic finitur lex Corradi, *& in capite* 1.

in

in fine princip. de pace tenenda, & *facit leg. rem in bo-
nis. ff. de acquir. rer. domin. leg. bonorum de verbor. sign.*
quando verò dies solutionis nondùm advenit, erat ta-
men propinquus, an, quando aliquis potest testari de
fructibus Ecclesiasticis, possit de illa disponere, *d. q 25.*
à num. 585. distinguit juxta dict. *leg. defuncta, & leg. si*
pendentes, ff. de usufructu.

Quarta sententia est Domini Covarr. *d. lib. 1. var.*
111 *cap. 15. num. 13.* * tenentis pensionem pro rata tem-
poris, deberi hæredibus pensionarii *juxta dict. leg. Di-*
vortio, cum in causam alimentorum cedere videatur,
quam sequuntur Molina *d. l. 3. de Hispanorum primo-*
geniis cap. 11. num. 4. & P. Molina *d. 1. tom. disp. 635.*
nu. 8. & Zechus *de Republica Ecclesia, d. tit. de bene-*
ficiatis, num. 21. ad fin. & Peregr. *de fideicom. art. 49.*
num. 101.

Et placet Hier. Gabr. *consil. 191 lib. 2.* * qui inquit,
112 Rota tenuisse faciendam esse distinctionem io hocar-
ticulo juxta terminos, dict. leg. defuncta, æquiparan-
do usufructuariis, nisi in actu voluntario translatio-
nis ante diem termini factæ, in qua terminus proxi-
mus spectat ad traostatarium, oisi transferens sibi re-
servasset fructus præteritos. Puteus *decis. 14 lib. 3.* Pe-
regrinus *dec. 48. lib. 2. quæst. 1. lib.... decis. 118. & de-*
cis. 49. part. 3. divers. mutatis verò Auditoribus in
hoc articulo elegisse opinionem, quæ fuit olim Bal-
dassini eximii suo tempore Advocati Consistorialis,
quæ probatur à Covarr. *supra*, qui hoc casu sequitur
opinionem Alberic. *in d. leg. divortio, num. 13.* ut pro
rata temporis dividatur, secundum formam, *d. leg. di-*
vortio, quam opinionem ait ipse Gabriel videri tole-
rabilem, atque uti æquiorem sequendam, tametsi de
rigore juris, dict. opinio, ut pensionarius æquiparari
debeat usufructuario, videatur verior, tametsi eadem
Rota 19. *Junii* 1573. *dicta Pharen. pensionis*, reproba-
vit opinionem Covarr. & redit ad antiquam opinio-
nem, ut idem statueretur de pensionario, quod de
usufructuario, quia ita statuitur etiam de Rectore be-
neficii: & hanc opinionem approbavit etiam quando
pensio fuit constituta in pecunia, quamvis, quando
assignata est in quota fructuum, dixit etiam faciliùs
procederet, & voluit divisionem esse faciendam se-
cundum legem divortio, quia eo casu dantur fructus
marito ratione onerum, sed ait ipse Gabriel, si non
verè, saltem fictè, dari etiam pensionario quantitatem,
& fructus ei reservatos ratione onerum, & servitio-
rum Ecclesiæ saltem universali præstandorum, & hac
ratione defendi posse opinionem, ut fructus dividan-
tur, quia æquior est, quia verè pensionarius non est
usufructuarius, sed à Rectore, qui usufructuarius est,
ex fructibus illis, vel quotam fructuum, vel certam
quantitatem recipit, ut stipendium, & ita etiam post
hanc decisionem sæpiùs pro rata temporis divisus est
fructus, secundum *d. leg. Divortio*, hæc Gabriel, qui
tamen ait, quod laudaret ipse fieri à Papa constitu-
tionem ad tollendas opiniones, & obviandum litibus,
* ut spectaretur dies solutionis, & ille terminus da-
113 retur hæredibus iotegrè, qui vivo pensionario venis-
set, alter remaneret Rectori.

Sed hoc de stylo curiæ servari testantur Navar. *de*
redditibus quæst. 2. num. 16. * & Sarmiento *in defensio.*
114 *libelli, de redditibus 2. part. num. 16.* qui ait, ita Rotam
servare, & esse de hac re manuscriptas notissimas de-
cisiones, quos sequitur Joan. Gutierrez *d. lib. 1. ca-*
non. quæst. 33. cap... nu. 35. & de servanda consuetudi-
ne solvendi dimidiam pensionem in festo S. Joannis
Baptistæ, & alteram dimidiam io Natali Domini nos-
tri, & transferendi ad hæredes, si pensionarius de-
cesserit post dictos dies, & non transferendi, si antea
moriatur, tradit Pet. Cevall. *consl. 160. num. 17. & 19.*
& 30. relatus per Perez de Lara *d. lib. 2. cap. 11. n. 27.*
115 & hæc est 5. sententia in hac quæst. quem * stylum
juris principiis consonare ait Barbosa *in d. leg. divor-*
tio 2. part. num. 43. ax eo, quod licet dies certa non im-
pediat ortum actionis & obligationis, & consequeo-
ter nec transmissionem, tameo in his, quæ suaptè na-
tura oon transferuntur ad hæredes, dies, etiam certa
impedit etiam ortum obligationis, & actionis, *l. 1.*
§. fin. ff. quando dies usufructus legati cedat, tradit Bar-
tol. *in leg. ita stipulatus, n. 39. ff. de verb. oblig. & quod*
ratio ponitur in l. 3. ff. quando dies legati cedat, cum
ergo ad instar alimentorum pensio ad hæredes non
transmittatur, dies, & terminus expressus impediet
ortum obligationis, & actionis, & consequenter pen-
sionarius antea decedens nihil transmittet, & Barbo-
sam sequitur Castillo *de usufructu cap. 79. n. 17.*

Verum hæc styli comprobatio * mihi oon videtur 116
solida, nam licet verum sit pensionem ad instar ali-
mentorum non esse transitoriam ad hæredes, tamen
dies seu terminus solutionis expressus noo tollitur,
cum saltem pro rata termini cedat dies & possit fieri
transmissio ad hæredes, si pensionarius, antequàm
veniat terminus, decedat: nam, ut inquit * Hieron. 117
Gabriel. *d. consil. 191. num. 11. & 12.* si certa summa
aonua legetur quamvis pro alimentis, tamen debetur
tota in principio anni, & ad hæredes transmittitur
leg. à nobis, leg. in singulos, & leg. filiæ meæ, ff. de annuis
legatis leg. nec semel, ff. quando dies legati cedat, etiamsi
tempus solutionis sit diverso modo ordinatum. Doctor.
in l. lecta ff. si certum petatur, & notatur *in l. 1. & l. ex*
bis, C. quando dies legati cedat: quamvis Ferretus *d.*
consil. 372. n. 12. * dicat, quod quando solvitur pen- 118
sio respectivè ad certum quid, puta propter onera,
& servitium Ecclesiæ, *ut in casu d. legis, divortio*, fit
divisio pro rata temporum, idem quando fieret lega-
tum annuum, pro alimentis, quia mortuo legatario
nulla fieret transmissio ad ejus hæredes, quia per mor-
tem finitur causa legati, *§. finitur de usufructu*, ut con-
siderat Albert. *in l. fin. in singulos * col. 1. ff. de annuis* 119
legatis, sed id est respectu futurorum annorum, non
anni incepti.

Undè in hoc articulo secluso stylo, verior videtur
quarta sententia domini * Covarru. maximè stante 120
constitutione Pii V. quæ obligat pensionarios ad di-
cendum officium parvum B. Mariæ, ut dictum est *su-*
prà 1. part. cap. 5. n. 67. & sic jam dici potest dari prop-
ter officium, sicut beneficium, *ut in d. cap. 5. n. 17.* &
cum pensio assignetur, ut commodiùs qui sustentari
valeat, vel ne ex resignatione nimium dispendium pa-
tiatur, æquum est, ut saltim pro rata temporis, quo
vixerit ei debeatur: quod maximè procedit in * pen- 121
sione reservata in pecunia, quæ magis videtur assimi-
lari censui ad vitam, quam usufructui.

Nec dict. stylus videtur certus, * & firmus, ut ap- 122
paret ex iis, quæ dicit hinc Gabriel *supra*, & refert
Flam. Paris. *de resignatione benefic. lib. 6. q. 4. num. 29.*
& Joannes Gutierrez *ubi supra ad fin. in nova editione*,
nec unquam vidi decisionem Rotæ de hoc, nec Na-
varrus videtur testari de isto stylo, & hodiè magis
videtur Romæ observari, ut solvatur rata, & P. Mo-
lina *d. n. 8.* ait, ita in Hispaniis esse consuetudine re-
ceptum, ut pro rata partis ultimi anni quam vixit
pensionarius, ei, hæredibusve ipsius solvatur, * scio 123
tamen in hoc Episcopatu Abulens. fuisse varietatem
in hoc, & aliquando solutam ratam, & aliquaodo
non, & aliquando fuisse concordatum: cum ergò
non satis constet de contrario stylo, standum videtur
dictæ * quartæ sententiæ Covarru. Nec dictus sty- 124
lus esto esset verus, & certus, procederet in pen-
sione reservata in fructibus, seu quota parte fruc-
tuum propria authoritate percipienda, cùm in ta-
li pensione non sint termini solutionis assignati,
sed de ea idem esset dicendum, quod de fructibus
beneficii inter beneficiatum cedentem, vel dece-
dentem, & successorem, de quo *supra à numero 94.*
nam eadem videtur ratio, cùm etiam pensio detur
jam propter officium, sicut beneficium, ut dixi *nu-*
mero 20.

His

125 His annexa est quæst. à quo tempore † resignans beneficium desinat lucrari fructus, de qua post Rebuffum, & alios agunt Hieron. Gabriel. *consil.*192. *lib.*1. Flamin.Parif. *de resignatione lib.*1.*q.*6.*à n.*10.*&* *de confiden. q.*27.*n.*129. Barbosa *in d. leg. divortio,* *ff. soluto matrim.* 2.*p. n.*45. & novissimè Zavallos *in suis communibus contra communes, quæst.*561. *ex n.*38. Gonzalez Mandof.Vasconcel. *diversf.jur.argum.lib.*1. *cap.*3. qui præcipuè Flam. & Zavallos referunt plures opiniones in hac quæstione.

126 Quibus omissis dicendum est, quod amissa resignatione per superiorem, statim resignans admittit fructus, & ab illo tempore fructus ad eum non pertinebunt, & si nihilominùs percipiat, tenebitur illos restituere successori, cum, ut dicetur *infra* 11.*part.* *cap.*23. *in princip.* per resignationem, omne jus in beneficio competens amittatur, ita Sarnen. *in regula de publican. quæst.*7. *n.*2. cum Hieron.Paulo *in pract.* *cancellariæ vers. consultus à quodam*, *de annali q.*57. Caffad.*decis.*4.*num.*6.*de restitutione spoliatorum.* Probus ad Monachum *in cap.*2.*de renunciatione in* 6.*n.*30. Parisius *cons.* 142. *num.* 18. *vol.*4. Hieron. Gabriel. *cons.*192. *&* 194.*n.*10.*lib.*1. Cæsar Ottinellus *in consilio de redditibus,num.*78. & Barbosa *supra*, & in decisione Seguntina beneficiorum 1. Junii 1592.coram D. Orano quæ habetur *infra* 5. *cap.*1. *n.*249. dicitur post resignationem simplicem incumbentem detestationi non facere fructus suos, sed retineri ad eorum restitutionem, etiam si non habuerit notitiam admissionis resignationis.

127 Quamvis Flamin. Parisius † *d.quæst.*6.*num.* 38. & Zechus *de benefic. & pension. cap.*13. *num.*8. *versic.ex his cor.* teneant, quòd à die præstiti consensus, & non datæ, resignans fructus amittat, & citat pro se Flam. Hieron.Gabr.*d.cons.*192. & sequitur Gonzal. *gloss.*15. §.2. *num.*42.

128 Sed convincitur, quia ad tempus † datæ retrotrahitur consensus Caffad. *decis.*2. *de renunciatione*, *n.*6. Crescent.7.*eod.tit.* *&* 9. *de procurator.* Sarnen. *reg. de infirmis q.*12. Verallus *decis.*71. *lib.*1. *in manuscriptis*, Rota *decis.*425.*lib.*3.*parte* 3.*diversf.*Idem Flam.Parif. *de resignatione, lib.*1.*q.*12.*n.*19. *& lib.*2.*quæst.*3.*n.*42. *lib.*3. *q.*8. *n.*8. *&* 10. *& lib.*8. *quæst.*7. *n.*108. *quæst.*8. *n.*111. *& lib.*12. *q.*5. *n.*30. & fuit dictum in una Hispalen. pensionis coram Illustrissimo Blancheto 20. Decembris 1577. & quod fuit resolutum in una Parmen. pensionis coram Cota. nec Hieron. Gabriel ibi tenet, sed potius quod diximus.

Et dicta resolutio procedit in resignatione condi-
129 tionali, † & in favorem etiam in forma dignum: nam etiam in resignatione in favorem loquuntur dict. Doctores, purificata enim conditionibus censetur à principio vacare beneficium, per resignationem, ex traditis per Flam. Parisium *de resignat. lib.*1. *quæst.*4. *à num.*8. Rotam *decis.*2. *de renunciat.in antiquis*, & in terminis idem Flamin. *d.q.*6.*n.*68.74. *&* 75. Rota in una Burgen. canonicatus 28. April. 1597. coram
130 Illustrissimo Pamphilio, in qua † fuit resolutum: Quod, facta resignatione in favorem alterius in forma dignum, non vacat beneficium, per obitum resignantis, etiamsi resignans decesserit ante approbationem resignatarii, per gratiam enim in forma dignum, vel mandatum de providendo de certo beneficio, ad favorem certæ personæ, dicitur illi acquisitum jus ad rem, quod facit ut alteri conferri non possit, & tale quod cedi, & resignari potest, ut in Legionen. Canonicatus 25. Octobris 1574. coram Sanctissimo, & illa verba, quatenus idoneus reperiatur, non faciunt gratiam conditionalem, quoad substantiam, sed tantum respectu exequutionis & provisionis faciendæ, quæ est dilata in tempus, & postquam fuerit idoneus, quamvis moriente resignatario, antequam ei fiat collatio, non vacat ex ejus persona, quia ei non fuerat ante habitam collationem plenè quæsitum jus in re, quod adhuc remanebat penes resignantem, donec resignatario acquireretur, & ideò non mirum si tunc vacet ex persona resignantis. Quod etiam fuit resolutum in una Abulen. beneficii de Mombeltran. 4. Julii 1597. infra adducta 6.*p. cap.*2. *decis.*4. *n.*55. Et tradit Gonzalez *d. gloss.*15. §.2. *n.*56.

Et patet ex literis resignationum, in quibus dicitur beneficium vacare à principio † resignationis, 131 quamvis resignatio sit conditionalis, & in favorem Crescent. *decis.nova de procurator.ad fin.* Verall. *dec.*7. *lib.*1. *in manuscript.* Flamin.Parif. *de resignatione lib.*8. *quæst.*7. *n.*108. *& seq. & quæst.*8. *n.*111. unde resignatio, quin sit facta sub data literarum, dubium non admittit, cum ita Papa attestetur Parif. *d. cons.*143. *in fin. num.* 1.

Et ita resignatio † beneficii, seu translatio pensio- 132 nis in favorem scholaris, cum clericus factus fuerit, fortitur effectum, si resignans, vel transferens ante characterem susceptum moriatur, ex dict. ratione, quia purificata conditione, censetur à principio perfecta resignatio, quæ interim erat in pendenti, ut Rota bis tenuit, ut per Hieron. Gabriel *cons.*186. *lib.*11. & Flamin. Parisium *de resignatione lib.*4. *q.*2. *à n.*71. quamvis ipse Gabriel teneat contrarium, cujus tamen sententia in translatione verior est, ut dicetur *infra num.*163. & quamvis Vasconcel. *d. cap.*3. distinguat inter reservationem simplicem, seu in favorem simpliciter factam sine clausula, non aliter, nec alio modo, in qua ait, renuntiantem non lucrari fructus à die admissæ renuntiationis Romæ etiam consumptos: quia renuntians post renuntiationem admissam non est possessor beneficii, &c. & inter renuntiantem in favorem certæ personæ cum clausula & conditione, non alier, nec alio modo, in qua ait, quod resignans non perdit titulum nec possessionem, quousque resignatarius possessionem beneficii resignati ingrediatur, quia est conditio suspensiva, & ità sit interim quasi dominus beneficii, & possessor, faciatque fructus suos, & eos non teneatur restituere. Quæ distinctio convincitur ex dictis, nec loquitur consequenter: nam etiam resignatio in favorem est conditionalis: licet non apponatur expressa clausula, non aliter, nec alio modo.

Prædicta tamen resolutio † quantum ad fructus 133 perceptos, intelligitur, secundum aliquos, postquam resignans sciverit resignationem admissam: nam quandiu ignoraverit, faciet fructus suos, quos perceperit, propter bonam fidem, ut sentit Hier. Paulus *supra*, & Rebuffus *in reg. de publican.gloss.*14.*num.*5. *& expresè gloss.*18.*n.*7. *& de nominatio. quæst.*14.*num.*154. aliàs 92. *& in concordatis tit. de collatio. §. volumus, verbo vacantia in fin.*Probus *supra*,P.Gregorius *de benef.cap.*28.*n.*10.*& cap.*31.*num.*1.& Barbosa *supra,qui n.*49. contra Rebuffum *supra*, *& in praxi tit. de simon.* † *in resignatione*, *n.* 40. quem sequitur Ottinellus *d.* 134 *cons. num.* 80. tenet, quod ad constituendum in mala fide, non requiritur intimatio literarum, sed sufficit scire, vel esse plenè informatum, renuntiationem admissam fuisse per superiorem, juxta formam mandati ex traditis per Gloss. *in cap.cupientes,versic notitiam, de elect. in* 6. *& in clem. causam verbo plenam eod. tit.* & tenet P.Gregorius *supra*, & Rota *in d. Seguntina*, & verius videtur, licet Flamin.Parif. *d.lib.*1.*q.*6.*n.*78. teneat in hoc cum Rebuffo, quando resignatio fuit facta per procuratorem, ut tenet etiam additio 1. Rotæ *decis.*4.*de renuntiatione in novis,& ad d.*12.*decis.*4. *de prebend. in antiquis.*

Sed licet non requiratur intimatio † literarum, 135 videtur tamen in proposito non rectè constare de resignatione & admissione illius, juxta formam mandati ad effectum dimittendi possessionem, & constituendi in mala fide, & per relationes & literas missivas, sed requiri, quod viderit literas expeditas, seu per eum fiet, quominus illas, videst, & sic procedat

procedat sententia Rebuff. Otinelli, & Flam. & additionis.

136 At ista intelligentia & † limitatio supradictæ resolutionis est contra dictam decisionem Seguntinam, & Hier. Gabr. *supra* præsertim *d. n.* 10. & alios supra citatos indistinctè loquentes, nec videtur admittenda, æquitas enim bonæ fidei circa acquisitionem fructuum, & jura circa eam loquentia non videntur in præsenti debere applicari ubi resignans facto suo, seu mandato abdicatur à beneficio, & qui dedit mandatum ad resignandum eo animo, videtur debere percipere fructus, etiam antequam sciat illam esse factam, ut si fortè facta fuerit, eos resignatario restituat. Nec renuntians potest renuntiationem admissam esse possessor beneficii, saltem absolutè, cum per eam omne jus amittatur, ut diximus.

137 Quod maximè videtur admittendum † in permutatione, in qua est resignatio mutua, ut à die dictæ resignationis unusquisque lucrari desinat fructus beneficii à se resignati, non curando de scientia, vel ignorantia resignationis, quæ si attenderetur in permutatione, posset oriri inæqualitas & confusio, si unus ex compermutantibus sciret resignationes admissas, priusquam alius pro quibus etiam facit decretum irritans in fine literarum apponi solitum, quod videtur im-
138 pedire acquisitionem fructuum ratione bonæ † fidei juxta dicta *infra 5. part. cap. 5. à n.* 21.

139 Sed quoad resignationem in * favorem, maximè in forma dignum, difficultatem facit, quod resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatario acquiratur. Puteus *decis.* 158. *nu.* 3. *lib.* 3. Achilles de Grassis *decis.* 10. *de restitutione spoliatorum, n* 4. & Mohed. *secunda de renuntiatione.* Rota *in d. Seguntina.* in qua dicitur, in resignatione conditionali in favorem, cum non abdicetur jus à resignante, donec resignatario acquiratur, interim donec sibi constet de purificatione conditionis, remanere titularem. Et Flam. Paris. *d. lib.* 1. *q.* 4. *in fin. & q.* 7.
140 *n.* 9. nam * in resignatione conditionali, seu in favorem, jus & possessio remanent in pendenti penes ipsum resignantem, donec conditiones purificentur, ut dicit Rota in causa Abulen. & Zemoren. *beneficiorum* 17. *Junii* 1594. coram D. Peña, quam *infra* adduco 6. *part. cap.* 2. *dub.* 9. *n* 126.

Undè Zevallos *dict. quæst.* 561. *num.* 58. distinguit
141 *in hac quæstione*, * inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum, ut primo casu procedat opinio Flam. *de qua supra nu.* 127. in secundo verò, maximè in beneficiis curatis, licet etiam in forma gratiosa fiat, procedat opinio Rebuff. *tit. de simonia in resignationem, n.* 41. *& regula de publican. d. gloss.* 18. *num.* 7. *& de nomination. d. quæst.* 14. *nu.* 157. dicentis, resignantem posse percipere fructus, donec fuerint sibi intimatæ literæ expeditæ in favorem resignatarii, & sic donec judicetur idoneus resignatarius ab Ordinario, non perdit titulum, nec possessionem beneficii resignans & usque ad illud tempus ille proprius, & merus parochus dicitur & non resignatarius, quia ille supportat onera beneficii, audit confessiones, celebrat matrimonia, & residet personaliter, saltem de consuetudine, ut tradit Flam. *dicto libro* 1. *quæst.* 10. *num.* 4. qui tamen ibi id non dicit, sed loquitur de consuetudine non residendi in beneficiis simplicibus, & sic congruit rationi, & æquitati, ut ad illum fructus pertineant, & ait quod cum casus iste in praxi contigisset, vidit pluries judicatum pro hac opinione coram Ordinario Toletano, & causa devoluta ad Nuntium ita fuisse obtentum, & sic ab opinione hac non esset recedendum in judicando & consulendo. Et novissimè Gratian. *disceptat. forens. cap.* 127. *à numer.* 34. cum Rota in Seguntina, & Cevall. *supra* distinguit etiam inter resignationem conditionalem ad favorem alicujus, & resignationem simplicem: & in conditionali ait non abdicari jus à resignante post admissionem resignationis, donec sit acquisitum jus resignatario, & sic resignantem remanere titularem, quousque sibi constet de purificata conditione: & secus esse in resignatione simplici, per quam amittitur statim possessio & titulus, & resignans dicitur mortuus civiliter: & sic post eam incumbentem detentationem non facere fructus suos, sed teneri ad eorum restitutionem, quamvis non habeat notitiam admissionis, & similiter distinguit idem Gratian. *cap.* 159. *à n.* 124. licet ibi in resignatione conditionali ad favorem alicujus, seu in forma dignum, ait quod donec fuerint literæ intimatæ, & resignatarius judicetur idoneus, resignans non perdit titulum, nec possessionem beneficii, & usque ad illud tempus dicitur proprius parochus, &c.

Sed & Flaminius *d. quæst.* 9. *n.* 9. inquit in resignatione conditionali, * quæ fit in favorem, statuendam 142
esse conclusionem affirmativam, posse resignantem incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione illius beneficii resignati exercere & gerere, donec resignatarius capiat possessionem, cum Rosiniaco *de benefic. cap.* 14. *n.* 26. *& cap.* 23 *n.* 10. & Rebuff. *d. titulo de simonia in resignatione, nu.* 27. *&* 31. *& de nomination. dict. quæst.* 14 *nu.* 157. sed in hoc ultimo loco, *& dict. regula de public. gloss.* 13. *num.* 5. *& glossa* 18. *nu.* 7. diversè loquuntur qui allegant *legem meminisse*, *ff. de officio proconsulis*, sequitur Lessius *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 192.

Quæ tamen conclusio falsa est, * sufficit enim, ut 143
teneatur à possessione desistere, titulum fuisse resignatario quæsitum, imò sufficiet constare de habilitatibus seu idoneitate resignatarii, sive esse approbatum, etiamsi non sit ei adhuc facta collatio per executorem, id enim sat est, ut jus abdicatum à resignante ad decisionem Rotæ coram sanctissimo Clemente VIII. Barchinonen. parochialis de anno 1572.
in qua * fuit tentum, per resignationem in favorem 144
In forma dignum fuisse abdicatum jus à resignante, præsupposita habilitate resignatarii, etiam ante examen formæ dignum, & collationem subsequutam taliter, quod potest juri suo cedere in favorem alterius, & ad decisionem Rotæ in alia Barchin. parochialis coram illustrissimo Lancelloto, de anno 1574. in qua fuit tentum, quod per obitum resignatarii in forma
* dignum, in cujus favorem fuit resignatum, vacat 145
beneficium, si est dignus, quamvis adhuc non fuisset examinatus, nec facta sibi collatio. Præsupponitur * 146
ergò jus fuisse abdicatum à resignante. Et id tenet Zechus *de benefic. & pensio. cap* 9 *num.* 8. *& cap.* 13. *n.* 2. *sub versic. quæ quidem resolutio*, *& num.* 4. *vers. potest etiam resignatio*, *& num.* 8. *vers. ex his cor.* dicens, quod si beneficium sit resignatum in forma dignum ad favorem alicujus, resignans manet in possessione, & eam continuat, donec provisus ab Ordinario dignus sit judicatus, seu sit examinatus & approbatus, quando verò in forma gratiosa; quia prius est examinatus & approbatus, resignans post præstitum consensum amittit beneficium, licet resignatarius sine literis expeditis possessionem ingredi non possit. Circa quod vide dictum *infra* 4. *part. cap.* 3. *num* 18. Ex quo non videtur verum quod ait Zechus, literis non expeditis.

Sed quod jus * non sit abdicatum à resignante in 147
favorem, nec beneficium vacet per obitum resignatarii ante factam ei collationem rectius tenet Rota in illa Burgens. canonicatus relata *supra num.* 130. & in Bracharens. cantoriæ 26. Mart. 1601. coram D. Justo, ubi: Quod beneficium non vacat per obitum resignatarii decedentis ante verificationem literarum in forma dignum & antequam sit ei plenè jus quæsitum in beneficio: cum à resignante in favorem alterius non sit abdicatum jus, antequam sit perfectè acquisitum resignatario, ut in dict. Burgen. & quod sic

non erat locus immissionis in possessionem dicti beneficii impetrati per obitum dicti resignatarii vigore Brevis, cum beneficium esset plenum. Secundò, quia licet in dispositiva Brevis solum adsit clausula, postquam summariè constiterit, quod dicta cantoria sit dignitas principalis in Ecclesia: cum tamen Papa fundet se in vacatione, dicendo, *dict. cantoria, intelligit de cantoria vacante per obitum Gasparis, quia non vult Papa præjudicare viventi. l 2.§. merito, ff. ne quid in flu. publico, & fuit latè dictum coram domino Corduba in Oritana parochialis* 18. *Junii* 1599. *& sic sententia A. C. est destituta communi fundamento, & informanda.* Et in Pampilonens. de Janzi 28. Junii 1602. coram D. Seraphino fuit dictum, quod per obitum habentis gratiam & in forma dignum, ea non verificata & executa non inducitur vacatio.

148 Si verò quia resignasset beneficium † in forma dignum in favorem alicujus, quem sciebat, aut scire debebat, qui tenebatur se informare, non esse idoneum, & ideò fuit reprobatus & rejectus, erit jus abdicatum à resignante, & beneficium vacat ex illa resignatione, quæ non tenet in præjudicium resignantis, *juxta dicta infra* 11. *part. cap.* 3. *num.* 38.

149 Abdicato autem jure à resignante, † non potest ampliùs possessionem retinere, sed eam tenetur dimittere, & aliàs erit intrusus. Paris. *dict. cons.* 143. *n.* 18. *&* 19. *vol.* 4. Cassad. *d. decis.* 4. *de restitutione spoliatorum.*

Nec pro dicta conclusione faciunt decisiones
150 † Putei, & Achillis citatæ *supra n.* 139. nam loquuntur ad effectum spolii.

Et *l. meminisse, ff. de officio proconsulis* rectè respon-
151 det Barbosa † *supra nu.* 51. eam legem procedere in officio temporali, cujus revocatio inducitur per dationem successoris, hoc enim casu subintelligitur tacita conditio, de qua ibi, secus in renunciationa beneficii, seu officii ex supradictis, undè in specie
152 dictæ legis meminisse, † si proconsul renuntiasset officio, & renuntiatio per superiorem esset admissa juxta *gloss. legis penultim. de officio præsidis*, non posset ille ampliùs administrare, etiamsi successor nondum esset provinciam ingressus.

Rota etiam in dicta Seguntina ait in specie dictæ
153 legis meminisse † ex juris dispositione officialem non videri deputatum solum ad tempus expressum, sed etiam ad tempus sequens, donec successor advenerit, adeò, quod ante ejus adventum non dicitur officium ejus finitum, neque officialis privatus, *gloss. in d. l. meminisse, verbo debebit, in l. si fortè de officio præsidis*, & rationem esse, quia ibi, cum nemo sit, qui administret, oportuit ita specialiter provideri, ne provincia sine rectore remaneat: verum in Episcopatu succedit in capitulum, toto titulo, ne sede vacante & in aliis beneficiis inferioribus Ordinarius constituit Vicarium, seu œconomum, qui interim administret.

154 Præterea, si illa lex quicquam † faceret ad propositum, procederet non solum in resignatione conditionali, & in favorem, in qua tantum loquuntur Rosiniacus & Flaminius, sed etiam in resignatione simplici, in qua tamen certum est, ea admissa, non posse resignantem possessioni incumbere, cum statim ex ea amittat omne jus, & tradit ipse Flaminius *dict. quæst.* 7. *num.* 1. Hieron. Gabr. *dicto consilio* 192. & Rota in dicta Seguntina, in qua dicitur, quod ubi resignatio est simplex, amittitur statim titulus, & possessio, & per eam titularis dicitur in Ecclesia mortuus civiliter. Quamvis Ugolin. *de offic. Episcop. capite* 50. §. 18. *num.* 1. dicat, quod admissa resignatione simplici ab Episcopo, quamvis renuntians amittat omne jus, & ideò nihil possit in ea Ecclesia administrare, nec quicquam aliud facere: & perindè sit ac si esset mortuus: & sic Episcopus interim providebit de Vicario: interim tamen antequam per se Vicario provideatur, ratione possessionis resignans licitè administrabit spiritualia, ut alibi dixit de permutantibus, nempè §. 20. *n.* 4. ubi ait quod dum expeditur permutatio ab ordinario, administrare possunt in suis Ecclesiis, quas renuntiarunt, & hac ratione possessionis naturalis, quam retinent, ex Joan. Andr. *in c. quod ob gratiam in mercurialibus de reg. jur. lib.* 6. & Parisio *lib.* 1. *quæst* 7. *n.* 9. ubi ait, qui renuntiavit in favorem, posse omnia facere, donec resignatarius possessionem cœperit, &c. In quo certè malè loquitur Ugolin. nam admissa resignatione ab Episcopo simplici, vel ex causa permutationis omne jus & possessionem amittunt, resignantes & nihil possunt facere in beneficiia resignatis: & Parisius loquitur de resignatione in favorem, vel permutatione facta coram Papa, in qua est diversa ratio, ut apparet ex dictis 11. *p. c.* 3.

Habemus tamen adhuc ex † supradictis, in re- 155
signatione in favorem alterius in forma dignum, posse resignantem insistere possessioni, & administrare, donec saltem constet de idoneitate resignatarii, immò etiam donec sit ei facta collatio, atque adeò poterit usque ad istud tempus fructus percipere, etiamsi sciat resignationem admissam juxta formam mandati.

Sed huic difficultati respondetur, quod quamvis
† interim possit fructus percipere, tamen non potest 156
eos percipere, nisi ut restituat resignatario in eventum, quo sit ei jus quæsitum, juxta dicta Hier. Gabr. *d. cons.* 192. *lib.* 1. nam illa possessio, quam resignans interim habet, non est absoluta, sed in pendenti, juxta supradicta, & purificatis conditionibus à principio censetur facta resignatio, ut dictum est.

Nec obstat, quod interim administret & serviat in
beneficio, maximè curato † ut dicit Zavallos *supra*, 157
& ideò deberet lucrari fructus, quia respondetur, quod deberet esse contentus cum pede altaris, & fructibus antea perceptis *ad cap. propter sterilitatem de locato*, quod si nullos fructus antea percepit, nec illud de pede altaris esset competens stipendium, solvendum erit illi honestum salarium, pro modo servitii, ut in simili dicit Navarrus *de redditib. q.* 2. *monito* 13. & Barbosa *sup. n.* 58.

Undè in casu de resignatione facta † in favorem 158
scholaris, cum clericus factus fuerit, de quo *supra num.* 132. videtur resignantem, qui interim potuit fructus percipere, debere, purificata conditione eos restituere resignatario, quicquid velit Flam. Paris. *lib.* 4. *quæst.* 2. *à nu.* 53. & idem videtur in translatione pensionis, † quamvis contrarium teneant Gigas 159
cons. 159. *seu respons. ultim. de pension.* Hieron. Gabriel. *cons.* 185. *&* 186. *nu.* 11. *lib.* 1. & cum eo Flam. Paris. *d. lib* 4. *quæst.* 2. *ex nu.* 55. *& lib.* 6. *quæst.* 4. *n.* 23. *& à nu.* 154. & Azor 2. *p. lib* 8. *cap.* 7. *quæst.* 9. & Rota in una Eugubina pensionis 2. Junii 1559. coram D. Rubeis. † in qua fuit resolutum: Transferentem pen- 160
sionem vigore facultatis transferendi in manibus Papæ in favorem scholaris, cum primum clericali charactere esset insignitus, posse post translationem, antequam scholaris esset clericus, percipere pensionem, ita ut non teneatur ad restitutionem, quia translatio fuit conditionalis, & ad effectum, ut nova reservaretur dicto scholari, undè, antequam esset clericus, non erat purificata conditio. Mohedanus *decis.* 83. faciunt notata per Tiraquellum *in §. hoc sermone prima limitatione, nu.* 41.

Sed certè translatio pensionis videtur in pro-
posito longè differre à resignatione † beneficii 161
nam resignans beneficium in favorem scholaris, cum clericus factus fuerit, statim illud resignat, ut ei conferatur, cum clericus factus sit: & eo facto clerico, à principio censetur facta resignatio juxta

supra

supradicta, aut transferens pensionem in scholarem,
cum clericus factus fuerit non aliud facit, quam
consentire, ut eo facto clerico, pensio antiqua extin-
guatur & nova ei reservetur. Undè, antequàm is sit
factus clericus, nullo modo potest dici antiqua pen-
sio extincta, nec eo facto clerico, potest dici à prin-
cipio extincta, quia consensus fuit omninò conditio-
nalis, si is fieret clericus, quæ est conditio suspensi-
162 va. Et sic usque ad illud tempus † redditus pensionis
ad sic transferentem videntur, cum Gigan. Hyerony-
mus Gabriel. Flam. & Rota *ibi proximè*. Et facit *cons.*
ejusdem Gabriel. 189. *lib.* 1. ubi ait, quod pensio re-
servata illegitimo, postquam clericali charactere fue-
rit insignitus, debetur solum ex die ritè suscepti cha-
racteris, quia in gratis conditio non retrotrahitur.
Quamvis contrarium videatur velle Rota in Oscens.
& Barbastrens. pensionum 14. Januar. 1602. coram
Lancelloto *supra* relata 1. *part. cap.* 5. *n.*480. ubi di-
xerunt Domini, reservationem non esse conditiona-
lem, sed puram, non obstante clausula, postquam
clericali charactere fuerit insignitus, quæ apposita est
exactioni, non reservationi, &c. Sed id erit [illegible]pen-
dendum ex tenore verborum, considerando [illegible] ad-
ponatur dicta conditio: at in dicta resignatio[illegible], ubi,
resignatio facta clerico, censetur à principio facta
resignatio, fructus beneficii, uti vacantis ab eo tem-
pore, spectant ad eum, tanquam successorem in be-
neficio.

Undè etiam in casu, de quo *supra n.* 132. verior
163 † videtur sententiam Hier. Gabr. *dict. consilio* 186.
*lib.*1. contra Rotam, & Flam. ibi citatos, quod dicta
translatio pensionis non sortiatur effectum, si trans-
latarius, mortuo transferente, ordinetur, quia res
devenit ad casum, à quo incipere non potest, &
tum jam non est pensio antiqua, quæ extinguatur, ut
nova reservetur, in resignatione verò beneficii ve-
rior videtur sententia Rotæ, & Flam. contra Gabr.
quia resignatario, sive vivente, sive mortuo resignan-
te, censetur, ut dixi, à principio facta resignatio:
conditio etenim resignationis, non tam suspensiva,
quam resolutiva videtur.

164 Sed contra supradicta obstat *regula legis* † *ubi au-
tem, ff. de in diem adjectione, & l. necessario, §. quod si
pendente, ff. de periculo & commodo rei venditæ*, ubi ha-
betur, quod in venditione conditionali fructus medii
temporis venditoris sunt, quod sanè procedit, etiam
impleta conditione, quando res non fuit tradita, ad
tradita per Covarr. *lib.*3. *variarum cap.*4. *nu.*7. An-
165 tonium Gomez 2. *tom.* † *variarum cap.* 2. *num.* 11. &
docet Molina *de justitia*, 2. *tom. disput.*379. licèt Hie-
ronymus Gabriel *d.conf.* 192. *lib.*1. id intelligit, defi-
ciente conditione, ex Paulo *consil.*267. *volum.*1. Rom.
*singul.*538. & Anania *conf.*19. *num.* 16, qui ita intelli-
166 gunt *dictum §.quod si pendente*, sed isti procedunt, †
& loquuntur in fructibus perceptis per ipsum empto-
rem, pendente conditione, ex re empta sibi tradita,
tunc enim ita demum pertinent ad venditorem, si
conditio deficiat. Covarr. *d. lib.* 3. *variarum cap.* 9.
num. 1. *circa finem*, & Matienzo *in l.*7. *tit.* 10. *lib.*5.
Recop. gloss. 3. *num.* 12. *&* 13. aliàs impleta conditio-
ne, pertinent ad ipsum emptorem, ut rectè explicat
167 Molina *supra* ergò † in resignatione conditionali fru-
ctus medii temporis sunt resignantis, etiam impleta
postea conditione, cùm beneficium non sit traditum
resignatario.

Respondetur tamen dictam regulam procedere in
168 actu, ex quo † non amittitur dominium, & jus in
re competens, qualis est venditio, ex qua ante tradi-
tionem venditor non amittit dominium rei, *l. tradi-
tionib. C. de pactis*, §. *venditæ*, *de rerum divisione*, &
sic ante moram fructus ad eum pertinent. Anton. Go-
mez, & Covarr. *supra*, & Molina *disputatione* 368.
at ex resignatione amittit resignans omne jus in be-
neficio competens, ut dictum est, & purificata con-
ditione censetur à principio facta resignatio, ut etiam
dictum est.

In Canonicatibus verò, † & præbendis quorum 169
fructus residendo, & divinis interessendo lucrifiunt,
tamdiu resignans lucrabitur, quamdiu licitè insistit
possessioni, & residet, etiam postquam sciverit resi-
gnationem admissam, nam cum fructus illi non pos-
sint spectare ad resignatarium, qui nec possessionem
habebat, nec residebat, æquum est eos lucrari resi-
gnantem, qui residet in Canonicatu. Quamvis Vas-
concell. *supra dict. cap.*3. idem dicat in canonicatibus,
ac in aliis beneficiis.

CAPUT II.

De Privilegio Fori.

SUMMARIA.

1 *Est alia utilitas ex beneficio, privilegium fori, nam hodiè clerici minorum non gaudent fori privilegio, nisi beneficium habeant, licet antea gauderent*, & num. 2.

3 *Clerici minorum habentes beneficium gaudent privilegio fori, etiamsi clericatui renuntiaverint, & beneficium sit exiguum.*

4 *Et licet non deferant clericalem habitum.*

5 *Etiam stante constitutione Sixti V. de habitu & tonsura*, & num. 6.

7 *Ad hunc effectum sufficit habere beneficium de facto, & sola poss.*

8 *Sed an sufficiat solus titulus beneficii, & jus in re, usque ad* 15.

16 *De habentibus pensionem an gaudeant d. privilegio fori remissivè.*

17 *Quamvis clerici minorum non gaudeant d. privilegio fori, non tamen impeditur Episcopus contra eos procedere, & punire.*

18 *Ubi ponitur declaratio Sac. Congreg. quæ declaratur.*

19 *Clerici minorum non habentes beneficium, &c. licet priventur fori privilegio, non tamen privilegio canonis.*

20 *Et contraria sententia Solis reprobatur.*

EST alia utilitas ex beneficio † proveniens, nem- 1
pè privilegium fori, nam licet de jure antiquo
clerici primæ tonsuræ, & in minoribus constituti, tam
in civilibus, quam in criminalibus gauderent privile-
gio fori, ut essent exempti à jurisdictione sæculari *c.
clerici, c. cum non ab homine, de judiciis, c.2. de foro com-
petent.* Glossa *in c.* 11. *vers. clericus, de clericis conjugatis
in 6.* & ibi Doctores Felinus *in c. Ecclesia Sanctæ Ma-
riæ de constitut. n.*110. Covarr. *pract. quæst. cap.* 32. *n.*1.
qui ait moribus tamen receptum esse, quod non pos-
sent uti præscriptione fori in civilibus, & supponit
Joannes Gutierrez *de juramento confirmat.* 1. *p. cap.*17.
*n.*12. sequitur Farin. *in praxi criminal.* 1. *p. q.*8. *n.*1. *&* 5.
hodiè tamen ex decreto Sancti Concilii Trident *sessio-
ne* 12. *de reform. cap.*9. † fori privilegio non gaudent 2
nec in civilibus nec in criminalibus, nisi beneficium
Ecclesiasticum habeant, aut clericalem habitum, &
tonsuram deferentes alicui Ecclesiæ ex mandato Epis-
copi inserviant, vel in Seminario clericorum, aut in
aliqua Schola, vel universitate de licentia Episcopi,
quasi in via ad majores ordines suscipiendos, ver-
sentur, & comprobatur *l.*1. *tit* 4. *lib.*1. *recopilationis*,
tradunt Salcedo *in praxi crim. cap.*62. *n.*9. Joan. Gutier-
rez *sup. n.*13. & Doctor Paz *in praxi* 2. *tomo* 2. *præju-
dicio n.*6. Farin. *d. n.*5. *&* à *n.*60. Menoch. *conf.*912.
*lib.*10. Genuen. *in praxi, c.*7. Leo *in Thes. for. Eccl. c.*11.
*nu.*2. *&* 3. addit *Summ. Bullar*. Quarant. *verb. habitus*

clericalis. Ugol. *de offic. Episc. c.*12. *n.* 3. Man.Rodr. *in sum.*1. *tom. cap* 155. *à nu.*1. curia Philip. 3. *p.*§. 1. *à nu.*2. & Gratian. *disc. for. c.* 190. *à nu.* 9. qui multa tangunt in proposito.

Et hujusmodi clerici primæ tonsuræ, seu timorum
3 † ordinum beneficium habentes gaudent privilegio fori in civilibus & criminalibus, etiamsi clericatui renunciaverint, & etiamsi beneficium sit exiguum, & tenue, ut in sequenti declaratione S. Congregationis Concilii super *dictum c. sextum*: Quidam clericali charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea animo uxorem ducendi unà cum clericatu renuntiavit, deinde non sequuto matrimonio clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui redditus adeptus est, dubitatur, an gaudeat privilegio fori, *cong.* 11. *Junii* 1587. censuit gaudere, quia clericali privilegio renunciari non potest, cum in favorem totius ordinis introductum sit, *cap. si diligenti, & ibi glossa de foro competen. doct. in c. tuæ de apostatis.* Rolan. *cons.*4. *vol.* 1. *num.* 9.

4 Et etiamsi non deferant clericalem habitum, † & tonsuram, nam in habente beneficium id non requirit Concilium, sed solum in inservientes alicui Ecclesiæ, vel in seminario, aut schola, vel universitate versante, ut constat ex ipso contextu Concilii, & illa disjunctiva, aut juxta quod est accipienda *dict. lex prima recopilationis*, ut rectè docent Joan. Gutierrez *pract. quæst.lib.*1. *quæst.*7. & Salcedo *supra in novissima editione*, Farin. *dict. quæst.*8.*n.*70. Man. Rodrig.*supr. n* 2 Curia Philipp. *n.*3. & post hæc Gonzalez *ad regul. mensium gloss.*5. § *n.*6.

5 Quod procedit, etiam stante hodiè † constitutione 30. Sixti V. de habitu, & tonsura, ex qua non deferentes tonsuram, & habitum clericalem ipso facto sunt privati beneficiis, ut *infra* 7 *parte cap.* 1.
6 *nu.*18. nam adhuc gaudent † privilegio, dum de facto non sunt privati, sed retinent beneficium, & sunt in possessione illius de facto, adhuc etiam effectum sufficit habere beneficium de facto, & sola possessio seu intrusio in beneficio, ex traditis per Mandos.*in reg.* 16. *cancell.q.*39. *n.*3. quicquid contra videatur sentire Gutier. *d q.*7. *n.*16. *can.* & Man. Rodrig. *n.*2. *ibi canonica possit.*

7 Sed an è converso sufficiat habere † jus in beneficio sine possessione, difficultas est, & quidem certum est, non sufficere jus ad rem, nam habens solum jus ad rem, non potest dici habere beneficium, ut vult Concilium, & dicetur *infr.* 3. *p. c.* 1. *n.* 84. quamvis Coadjutor inserviens Ecclesiæ gaudeat privilegio, ut dicetur *infra* 4. *part. c.*5. 13. *dub. n.*98.

8 Difficultas est de habente titulum † beneficii, & jus in re, & videtur gaudere privilegio fori, ut in terminis similis constitutionis Clementis VII. emanatæ ad instantiam Venetorum, tenet Gigas *de pensio. qu.* 94. *n.* 12. quia in beneficialibus non attenditur
9 principaliter possessio, † sed titulus, *cap. ex frequent. de institution. & regula beneficium,lib.*6. Boerius *decis.* 24. *n.*8. & facit quod tradit Cardin. *in clem. ut ii qui §. illi vero, n.*10.*& 11 de ætate & qualitate*, & is verè dicitur habere beneficium, ut dicetur *d cap.*1. 3. *part. n.*92. & hanc sententiam tenet *Villar del Patronado de Calatayud.*4.*p.in princ.n.*10. dicens esse sine dubio, quod habentes beneficia Ecclesiastica gaudent immunitate Ecclesiastica, licet non sint adepti, nec sint positi in possessione, ex sententia communi omnium, ergò & ideò ait Flam. Paris.*de resignatione benefic. lib.*
10 7. *quæst.*1 .*n.*47. fuisse † resolutum in S. Congregatione Concilii die 16. Jul. 1587. beneficiarium gaudere privilegio fori ante adeptam possessionem.

11 Contrarium tamen, nempè, † quod habenti tonsuram dicenti se habere beneficium, non sufficit probare titulum beneficii, ut gaudeat privilegio fori, nisi etiam probet illius possessionem, & quod ita judicatum fuit in urbe, ait Farinacius *quæst. criminal. q.* 8. *n.*45.& tradit Bayardus *in additionem ad Julium Clar. in lib.*5.*q.*39.*n.*14 & novissimè docet Dominus Card. Tusch *concl.*78.*litera B.n.*8. ex Jul. Clar. *d.q.*36.*n.*21. pro quo videtur facere, † quod decentia, quæ consi- 12
deratur in proposito, ut habens beneficium non debeat per Judicem sæcularem judicari, non tam apparet ex titulo, quam ex possessione beneficii, at Marcus Ant.Genuen.*in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ* † *c.*7.*n.*9. inquit declarasse S. Congregationem, 13
quod si collatio beneficii est valida, & beneficiatus non fuit adeptus possessionem propter intrusum, contra quem litem movit, gaudet privilegio fori, quæ declaratio habetur inter declarationes † *dicti cap.*6. 14
his verbis: An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam sacerdotalem, quia super tali præsentatione obtinuit à Papa novam provisionem, etiam in vim motus proprii possit in suis causis civilibus gaudere privilegio fori, quamvis possessionem beneficii non habeat propter intrusum, contra quem litem movit. Cong. censuit gaudere.16. Julii 1587. quæ est declaratio relata per Flam. Parisium *supra*. Pro concordia dicendum est, quod Jul. Clar. Farinac. Bay & Tusch. loquuntur de non incedente in habitu clericali, & eorum sententia hodiè maximè procedit stante constitutione 30. Sixti V. *de habitu & tonsura, &c.* de qua *infra* 7. *p.c.*1. *à n.*15. Sententia verò Gigantis, Flam. Genuen. & declaratio S. Congregationis procedit in incedente in habitu, in quo sufficit collatio beneficii, ut gaudeat privilegio fori, nec opus erit constare de validitate illius, sed satis erit esse coloratam & apparenter validam, cum non agatur de ea principaliter.

De habentibus vero pensionem † an gaudeant 15
dicto privilegio fori, diximus *supra* 1. *p. c.*5. *nu.* 70. ubi vide.

Quamvis autem clerici † primæ tonsuræ, seu mi- 16
norum ordinum, non gaudeant privilegio fori, ita ut non possint declinare jurisdictionem Judicis sæcularis, ex dicto decreto Concilii, non tamen impeditur Episcopus, quin possit contra eos delinquentes procedere & punire, ut S. Congreg. censuit super *dicto c.* 6. his verbis: Licet autem hujusmodi clerici in minoribus forum Judicis sæcularis, seu laici declinare non possint ex hoc decreto, tamen Congregatio respondit illud decretum non obstare Episcopo, quominùs jure suo in hujusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animadvertere.

Cujus declarationis verba ibi † *si adhuc clerici* 17
permanent, faciunt difficultatem, videtur enim insinuare, quod isti clerici possunt renuntiare clericatum contra declarationem *supra* adductam *n.* 3.

Sed respondetur illa verba † esse posita ad exclu- 18
dendos clericos, qui facti sunt bigami, qui omni privilegio clericali sunt nudati *c.*1. *bigamis, in sexto*, & etiam ad excludend. clericos conjugatos, in quibus non concurrunt requisita *cap.*1. *de clericis conjugatis in* 6. & Concilii *ibi vers. in clericis verò conjugatis*, nam isti non censentur clerici, ut tanquam tales possint ab Episcopo jure suo puniri, cum nec etiam privilegium canonis, *si quis suadente diabolo* 17. *q.*4. retineant, ut per Thom. Sanchez, *de matrim. lib.*7. *disp.*46. & Molinus *de just. tract.*3. *disp.*54. *n.*8.*& 9.*

Præterea, quamvis clerici primæ tonsuræ, seu
minorum † ordinum non habentes beneficium, aut 19
alias qualitates, de quibus *ibi*, priventur fori privilegio, ex d. decreto Concilii, non tamen sunt privati privilegio *d. canonis*, *si quis suadente diabolo*, ut S. Congreg. Concilii censuit, *super d. c.* 6. suis verbis Clerici, qui in hoc decreto Concilii privilegio fori privantur, privilegio tamen canonis non intelliguntur privati Gonzalez *supr. à n.* 7. Gratianus *in addit. decis.*158.*n.*7. Avila *de censur.*2.*p.c.*5.*disp.*3.*dub.*11. Molin. *d. n.* 9.

Undè

20 Undè convincitur sententia † Felician. de Solis *de censib. l 2. c. ult.* 11. *num.* 14. existimantis clericum in minoribus non habentem Ecclesiasticum beneficium jure novissimo Concilii, non gaudere privilegio canonis, quem post hæc impugnat Gonzalez *ibi* dicens, idem sentire Emanuel Rodriguez *in sum. 1 tom. c.* 80. *n.* 17. qui revera id non sentit, sed potiùs tenet nostram sententiam. Quia requisita Concilii solum desiderat in Clericis conjugatis, & est consilium Navarr. 24. *de privil.* Undè etiam convincitur sententia Franc. Suar. 5. *tom. de censur. disp.* 22. *sect.* 1. *n.* 11. dicentis, quod clerici in minorib. si omninò deferant habitum, vel tonsuram clericalem, ita ut non semel aut iterum, sed continuata consuetudine illis non utantur, statim committunt hoc privilegium, quandiu in illo habitu perseverant, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, & alicui Ecclesiæ inserviant, aut ex licentia Episcopali ad id separentur, juxta novum jus Concilii *d. c.* 6. Quæ doctrina malè procedit, etiamsi Concilium loqueretur de privilegio Canonis: de quo tamen non loquitur Molin. *d. n.* 9. si enim de eo loqueretur, clerici in minoribus clericalem habitum & tonsuram non deferentes, eo non gauderent, etiamsi alicui Ecclesiæ inservirent, aut ex licentia Episcopi se præpararent, versando in aliqua schola, &c. ut ex ipso Concilio constat.

CAPUT III.

De Immunitate & Exemptione à Gabellis, Exactionibus, & Tributis.

SUMMARIA.

1 *Clerici etiam primæ tonsuræ, non conjugati, sunt exempti de jure communi à gabellis, & tributis, licet non habeant beneficium.*
2 *Secus ex l. regia.*
3 *Qua stante ista utilitas ex beneficio provenit exemptio à tributis.*
4 *Cum lex regia requirat, quod actualiter habeat beneficium non sufficit collatio sine possessione.*
5 *Lex regia magnam patitur difficultatem, quatenus non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarum contra jus canonicum.*
6 *Nam jus canonicum generaliter loquitur de clericis.*
7 *Consuetudo contra libertatem, & immunitatē Eccles. non valet, nec ante illam legem constat fuisse talem consuetudinem, ut in ea fundatur,* & n. 8. & 9.
10 *Nec consuetudo subsecuta relevat.*
11 *Clerici beneficiati, seu alias gaudentes privilegio immunitatis & exemptionis, sunt exempti, etiam quoad exactiones, pro necessitatibus, & utilitatibus publicis & communibus,* cum seqq.
16 *In Concilio Lateranen. ult. non innovatur excommunicatio contra Ecclesiasticos solventes posita per Bonifacium VIII.* & num. 17.
18 *Nec innovatur decretum Bonifacii per Bullam cœnæ,* cum sequentibus.

QUamvis de jure communi, communis senten-
1 tia sit, † quod clerici etiam primæ tonsuræ seu minorum ordinum non conjugati, sunt immunes & exempti à gabellis, exactionibus, & tributis, & aliis oneribus hujusmodi, licet non habeant beneficium. Berrach. de Gabellis 7. *part. n.* 12. Guido Papa *decis.* 385. Remigius de Gonni, *de charitativo subsidio, quæst.* 64. & 65 Covarr. *quæst. pract. cap.* 31. *num.* 9. Avendaño *de exequend. mandatis* 2. *part. cap.* 14 *n.* 30. Matienzo *in l.* 11. *tit.* 10. *lib.* 5. *recopilat. gloss.* 1. *n.* 4. Joan. Medina, *C. de restitutione qu.* 15. *in princip.* & Molina *de just. tom.* 3. *disputatione* 671. *nu.* 5. *cum aliis.* Lessius *de just. & jur. lib.* 2. *c.* 33. *dubit.* 5 *nu.* 38. & probatur *in c. non minus, & c. adversus de immunitate Ecclesiarum, & c. quanquam, de censib. in* 6. *& in l.* 13. *tit.* 3. *lib.* 1. *& l.* 23. *tit.* 4. *lib.* 4. *ordinamenti*: tamen hodiè ex
l. 2 *tit.* 4. *lib.* 1. *recopilat.* † non sunt exempti à prædictis, 2
sed contribuere debent, sicut laici, nisi actualiter habuerint beneficium Ecclesiasticum, & tradunt Matienzo *supra*, Olaous *in concordia, & differentia juris communis, & regii litera C. num.* 21. Parladorus *rerum quotidianarum* 1. *p. c.* 3. *n.* 16. Azevedo *in d. l. & in l.* 6. *tit.* 18. *lib.* 9. *recopilationis.* Lassarte *de decima venditionis, c.* 19. *à n.* 18. & Gironda *de Gabellis* 7. *p. nu.* 7. Humada ad Gregorium Lopez *in l.* 49. *gloss.* 3. *nu.* 4. *& in l.* 54. *gloss.* 2. *à num.* 10. *tit.* 6. *p.* 1. Joan. Gutierrez *pract. quæst. lib.* 1. *q.* 8. *& de gabell. qu.* 91. Segura de Avalos *in directorio judicum Eccles. for* 1. *p. c.* 11. *n.* 7. Solis de censibus *lib.* 2. *c. ult. n.* 13. Flores *q* 21. *n.* 199. & Molina *supra*, qui idem ait statutum esse in Lusitania. Undè stante illa l. ista est alia utilitas ex beneficio
proveniens, nempè † immunitas, & etiam à gabellis, 3
exactionibus & tributis, & aliis oneribus hujusmodi, circa quod vide dicta *supra* 1. *part. c.* 5. *n.* 74.

Sed cum lex expresso requirat, quod actualiter
† habeat beneficium Eccles. non sufficit collatio si- 4
ne possessione, secundum Lassarte, *nu.* 23. & Flores *supra*, & Gut. *d. q.* 91. *de gabell. n.* 19.

Sed certè illa lex magnam patitur † difficultatem, 5
quatenus prædictos clericos, non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarum, & tributorum, maximè eos, qui gaudent privilegio fori juxt. dict. decretum Concilii, *sess.* 23. *de reform. c.* 6. nam videtur clarè adversari juri can. ubi sup. quod eximit ab eis clericos & personas Ecclesiasticas, quales sine dubio verè sunt clerici primæ tonsuræ, vel minorum ordinum. Remigius de Gonni, & Joan. Medina *supra* quicquid dicant Lassarte, *n.* 21. & Joan. Gutierrez. vide *supra*, & Angles *in floribus theolog. qu. de restitutione vectigalium* 5. *diffic.* & Lud. Lopez *instruct. conscientiæ* 1. *tom. cap.* 191. & tanquam tales gaudent privilegio canonis, & aliàs illo non gauderent, ut est notorium, & sic videntur intrare notata *in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de constitutione*, & Concilium solum restringit privilegium fori, non autem cætera privilegia.

Nec potest dici, ut ait Joan. Gutierr. † ibi in fin. 6
quod jus canonicum id expressim non vetat in clericis primæ tonsuræ, nam jus canonicum generaliter loquitur de clericis, & personis Ecclesiasticis, & expressum dicitur, quod sub generalitate continetur Caputaque *decis.* 296. *n.* 2 *part.* 2.

Nec cessat difficultas dicendo, † quod illa lex fun- 7
data sit in antiquo Hispaniæ usu, & consuetudine, quæ, ut inquit Covarr. *supra*, potest multum in his immunitatibus, ut dicunt Lassarte *d. n.* 21. Jo. Gutierrez, & Molina *supra*, nam consuetudo contra libertatem & immunitatem Ecclesiasticam, non valet *auth. Cassa.*
& intra C. de S. S. Ecclesiis, & d. c. † *quanquam cum aliis*, 8
& tradit Molina *supr. disp.* 672. *n.* 9. Lessius *d. n.* 38. quicquid contradicat Azor in proposito 3. *p. lib.* 5. *c.* 19. *q.* 6.

Maximè, quia ante illam l. non constat † fuisse 9
talem consuetudinem, nec lex in eo fundatur, nec ullum verbum de eo, imò verisimilis est, non fuisse talem consuetudinem stantibus d. legibus ordinamenti in contrarium.

Consuetudo autem & praxis † subsequuta, quæ 10
d. legem recipit, ut inquirunt Azevedo, Lassarte n. 9. Segura, & alii sup. minùs videtur posse relevare, cum sint fundamenta in ipsa lege, quæ si non valet, tanquam contra libertatem & immunitatem Ecclesiarum, nec etiam consuetudo recipiens.

Sed quicquid sit de hoc, dicendum est † clericos 11
beneficiatos, seu alias gaudentes dicto privilegio immunitatis, & exemptionis, esse exemptos, etiam quoad exactiones pro necessitatibus & utilitatibus

publicis, & communibus non obstantibus legibus ci-
12 vilibus, & regiis contrarium disponentibus, † nam ju-
re can. cui in hoc omninò standum est, ita clarè dis-
ponitur, ut *in d. cap. non minus, & cap. adversus, de im-
munitate Ecclesiarum*, quæ de exactionibus pro utili-
tatibus & necessitaribus communibus expresiè lo-
quuntur, & eorum forma servanda est alias imponen-
tes incurrunt excommunicationem, *de qua ibi, & inno-
vantur in Concilio Lateran. ult.* sub Leone X. *sess. 9. de
reform. curiæ, & aliorum, §. & cum in bulla cenæ domi-
ni. cap.* 18. ubi excommunicantur imponentes & exi-
gentes hujusmodi cullectas, & alia nnera sine Romani
Pontificis speciali, & expressa licentia.

13 Et hanc sententiam contra Legistas † tenent Joan.
And. & Abb. *à n.* 18. *& alii in d cap. non minus*, idem
Abb. *cons.* 31. Hostiens. *in summ. tit. de immunitate*, §.
à quibus vers. ad extraordinaria, Bartol. & Paulus *in c.
ad instructionem, C. de S.S. Ecclesiis.* Jas. *in l. placet, C. eo-
dem, n.* 14. *&* 17. *in* 1. *lectura, & in* 2. *n.* 20. Berojus *cons.*
3. *vol* 1. Gregorius Lopez *in l.* 54. *tit.* 6. *pag.* 1. *versic. en
las calcadas.* Joan. Gutierrez *pract. q. lib.* 3. *q.* 3. *& de Ga-
bell. q.* 92. *à n.* 41. Azor. 1. *part. lib.* 5. *cap.* 13. *q.* 8. *&* 3. *p.
lib.* 5. *cap.* 19. *q.* 20. *&* 21. ubi tamen id multum restrin-
git, non benè intelligens & distinctionem sententiam
Abbatis *in d. cap. non minus*, communiter receptam,
Candelab. aur. 2. *p. in bulla Cenæ Domini casu* 18. *in no-
vis editionibus expunctis*, & Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.*
3. *n.* 23. *& seq.* Salas *de leg.* 16. *disp.* 14 *sect.* 11. *n.* 15. Leo
in Thes. for. Eccles. cap. 38. *n.* 123. & Piasec. *in praxi Epis-
cop p.* 2. *cap.* 4. *n.* 58 & D. Sabagun. *in cap.* 2. *de judiciis
ex nu.* 25. *ad* 38. Angelus *in summ. versic. immunitas*,
§. 37. Sylvest. *eod. versic.* 1. *n.* 20. Molina *d disput.* 672.
n. 4. *&* 5. Eman. Rodriguez *in addit. ad explicationem
bullæ cruciatæ*, §. 9. *n.* 72. & Cardin. Toletus *in sum.
lib.* 1. *cap.* 29. in Romana editione.

14 Et tenuit Rota in una Valentina † de anno 1596.
coram illustrissimo Pamphilio, nempè quod clerici non
tenentur ad gabellam impositam à laicis, pro repara-
tione murorum, pontium, viarum, nisi furrit de licen-
15 tia Papæ ex dictis, † in qua etiam 4. Decemb. 1595.
& 29. Janu. 1596. coram eodem fuit resolutum, inhi-
bendum esse juratis, & aliis litis consortibus, ne lite
pendente exigant ab Ecclesiasticis dictas gabellas,
cum habeant suam intentionem fundatam. Idem fuit
resolutum in eadem Valentina gabellæ 10. Octobr.
1598. coram D. Orano, nec sufficere immemorialem
consuetudinem imponendi hujusmodi gabellas per-
sonis Ecclesiasticis: nam illa consuetudo est expresiè
reprobata, ut tradunt Doctores, & per bullam in
Cena Domini tollantur, quæcunque consuetudines
etiam immemoriales, & indulta Apostolica, cum de-
creto irritante, &c. Et in Brundusina gabellæ 3. Fe-
bruar. 1604. coram D. Peña fuit resolutum, Eccle-
siasticas personas non teneri, &c. *R. gabellæ.* Juxta
quam resolutionem est accipiendum, quod novissimè
tradit Cevall. *quæst.* 899.

Adverte tamen contra Eman. Rodriguez *supra n.* 94.
16 † quod in dicto Concilio Lateranen. ultimo non in-
novatur excomm. contra Ecclesiasticos prædicta sol-
ventes posita per Bonifacium VIII. *in cap. clericis, de
immunitate Ecclesiarum in* 6. alias revocata per cle-
mentinam unicam *eod. tit.* sed tantùm revocatur ex-
commun. posita contra prælatos absque Romani Ponti-
ficis expressa licentia ultrò consentientes, nec verbum
17 de Ecclesiasticis solventibus, & ideò non est † necesse
confugere ad evasiones, de quibus ibi per eum, &
cessat difficultas de verbis Bullæ Cenæ, quæ aliàs
non benè tollebatur per eum.

18 Nec rursus innovatur decretum † Bonifacii *in dict.
cap. clerici, per bullam cenæ d. cap.* 18. *in fin.* nam omissa
solutione Cardinalis Tolet. *d. lib.* 1. *c.* 29. *vers. postremo*,
dicentis ibi non innovari canones, nisi quantum ad
prædicta in illa excommunicatione, in qua non com-
prehenduntur solventes, dicendum est, 1. ibi solum in-
novari decreta per sacros canones † in Lateranen. 19
novissimo, & aliis Conciliis generalibus edita, & *d. c.
clericis*, non est Concilii generalis. 2. ibi non innovari
decreta alias correcta † & revocata, & sublata, ut in 20
simili dicetur *infra cap.* 5. *hujus partis à n.* 27. ex sen-
tentia S. Cong. Concilii. Nec rursus placet quod ait
Salon. *de just. & jur.* 2. *tom. à n.* 6. *de vectig. controv.* 2.
nempè, quod quamvis excommunicatio posita *in d. c.
clericus*, contra solventes gabellas exactas, modo jam
non est in usu, immo revocata *in d. Clement.* 1. manet
tamen semper præceptum naturale clericis non per-
solvendi illas, peccaretque qui ultrò & non coactus ali-
qua vi, cui non valeret resistere, persolveret juxta
quantitatem materiæ. Non, inquam, placet, quia non
est tale præceptum naturale, qui enim solvunt, non
agunt, sed patiuntur injuriam, quod non est pecca-
tum juxta doctrinam Philosophi 5. *Ethic.* ubi docet
injuriam pati non esse delictum, sed facere, & id impedi-
re incumbit superioribus. Et si id esset peccatum, in
qualibet quantitate esset mortale, tum propter viola-
tionem immunitatis Ecclesiasticæ, quæ est res gravis,
ut alias circa simoniam ait Suar. *de relig. tract.* 3. *lib.* 4.
cap. 3. *n.* 5. *&* 6. *& cap.* 8. *n.* 2. Tum, quia licet respectu
unius aut alterius esset parva quantitas aut materia,
tamen in communi esset magna: Nec etiam placet
quod ait Navarr. *cons.* 5. *de immunit. Eccles. ad fin.* quod
probabiliter dici potest, clericum peccaturum gravi-
ter si sciens & credens non teneri ad solvendam col-
lectam, illam solveret spontè, sine timore justo in-
currendi aliquod majus malum, quia videtur trans-
gredi præfatum *cap. adversus, de immunit. Eccles.* istud
enim *cap. non prohibet solutionem.*

CAPUT IV.

De subjectione quoad Ordines ratione Beneficii.

SUMMARIA.

1 *Ratione beneficii, potest quis ordinari ab Episcopo beneficii, seu de ejus licentia.*

2 *Et si in diversis diœcesibus habet beneficia, poterit à pluribus Episcopis ratione beneficii ordinari, præter Episcopum originis & domicilii.*

3 *Id procedit, etiamsi beneficium sit manuale, vel ad nutum amovibile.*

4 *Non potest quis ordinari ratione præbendæ temporalis, quam habet ratione lecturæ.*

5 *Licet posset is ordinari ratione domicilii ibi contracti.*

6 *Non potest quis ordinari ratione capellaniæ non collativæ, etiam perpetuæ.*

7 *Nec ratione pensionis.*

8 *Potest quis ordinari ratione beneficii, etiam tenuis, licet non ad titulum illius.*

9 *Potest quis ordinari ratione beneficii, etiam non requirentis residentiam, nec in eo residens.*

10 *Potest etiam ordinari ratione beneficii, quod habet quis in commendam, si est ad utilitatem ejus, maximè perpetuam, licet secus de commenda temporali ad utilitatem Ecclesiæ*, & n. 11.

12 *Potest quis ordinari ratione beneficii, sive propter illud ordinem recipiat, sive non, & etiam non habeat talem ordinem annexum*, & n. 13.

14 *Episcopus beneficii non solum potest eum ordinare, sed etiam dispensare in interstitiis, & illegitimitate ad minores ordines.*

15 *Episcopus, in cujus diœcesi est beneficium, potest ordinare, etiamsi beneficium esset subjectum alteri Episcopo, quoad provisionem, non quoad jura Episcopalia.*

16 *Ad*

16 *Ad istum effectum videtur requiri possessionem beneficii, & non sufficere solam collationem, seu titulum.*
17 *Et sola possessio sufficere videtur sine titulo justo.*

1 CONsequitur etiam quis † ex beneficio, quod possit ad ordines promoveri ab Episcopo, in cujus diœcesi est beneficium, seu ab alio de ejus licentia, licèt aliàs ei oullo modo subditus sit, *cap.*
2 *cum nullus de temporibus ordinationum* † *in sexto.* Et est declaratio S. Congregationis Concilii, quæ sic ait: Matthæus Mediolanen. cui ab Episcopo Regien. collatum fuit beneficium per literas dimissorias ejusdem Episcopi ordinatus fuit: Dubitavit, an cum permansisset in diœcesi Episcopi ultra annum, ei obstare *cap. 9. sess. 23.* Tridentini Concilii, quo cavetur Episcopum noo aliter posse ordinare non subditum, quàm si per triennium secum fuerit commoratus. Congregatio Concilii censuit dimissorias ritè & rectè posse concedi ab ordinario beneficii, *cap. fin. de temporib. ordinand. in 6.* Nec obstat *d. c. 9.* quia loquitur de non subditis: & orator ratione beneficii sibi collati effectus fuerat subditus Episcopi Regien. *d. c. fin.* quod non est credendum esse correctum per *d. c. 9.* & sic alias etiam censuit Congregatio, quod si ante tempus ordinationis Episcopus providerit familiari de beneficio, non tenetur aliud illi conferre. De quo *cap. seq. à num. 84.* Undè si in diversis diœcesibus habet beneficia poterit à pluribus Episcopis ratione beneficii ordinari, præter Episcopum originis, vel domicilii, à quo etiam poterit ordinari, *d. c. cum nullus, etiam ad titulum beneficii existentis in alie-*
3 *na diœcesi,* † quod ampliatur 1. ut procedat, etiamsi beneficium sit manuale, seu ad nutum amovibile, nam licet non possit ordinari ad titulum illius, ut dictum est *supra 1. part. c. 2. n. 83.* tamen poterit ratione illius ad alium titulum, si opus fuerit, ordinari ab Episcopo, in cujus diœcesi est beneficium, ut docent Dom. *n. 8.* & Francus *n. 3. in d. c. cum nullus.* Et Rebuff. *in praxi tit. de clericis, & à quibus, n. 21.*

4 Non tamen posse quis ordinari † ratione præbendæ temporalis, quam quis verbi gratia habet rationem lecturæ, ut *in c. quia nonnulli, de magistris, seu alias,* nam ista noo est beneficium Ecclesiasticum, ut requiritur, & ita tenent gloss. *vers. Ecclesiasticum,* Archid. & Domin. *n. 7. in d. c. cum nullus,* & Rebuff. *n. 10. ubi supra,* licet Francus *d. n. 3. videatur dicere contrarium,*
5 † verum habens talem præbendam temporalem ra-
6 tionem lecturæ, vel aliàs † posset ibi ordinari ratione domicilii ibi contracti, quia est anno permanendi, seu constituendi domicilium. Rebuffus *3. n. 23.* qui ait, quod benè potest tonsuram concedere Episcopus Cnnsiliariis, & aliis habentibus officium perpetuum in diœcesi, vel quasi perpetuum, quia ibi censentur habere domicilium Bar. & alii *in l. 1. ad municip.*

7 Et similiter non poterit quis ordinari † ratione capellaniæ non collativæ, etiam perpetuæ, quia non est beneficium, ut dictum est *d. 12. princ. à num. 98.*
8 † nec etiam ratione pensionis, cum non sit beneficium ut latè dictum est, *1. p. c. 5.*

9 Secundò ampliatur, ut procedat † etiamsi beneficium sit tenue, nam quamvis non possint ordinari ad titulum illius, ut in Concilio Trid. *sess. 21. de reform. c. 2.* & dicitur *c. seq.* tamen ratione illius poterit ordinari ab Episcopo beneficii, Enriqu. *in summa lib. 10. cap. 12. §. 1. & etiam summa Bullar.* Quarant. *verbo ordo. vers. circa secundum, & post secundam constitutionem, vers. secundo extende,* quam sequitur Piasec. *in praxi Episc. part. 1. cap. 1. n. 10. vers. ratione beneficii,* & Ugol. *de offic. Episc. c. 26. §. 3. ad fin.* dicentes, Episcopum beneficii tenuis posse ordines conferre adjuncto patrimonio sufficienti cum beneficio seclusa fraude, &c. Tertiò ampliatur, ut procedat, etiamsi
10 beneficium non † requirat residentiam, nec in illo resideat, nec in illius diœcesi, & si non eximatur à jurisdictione primi Episcopi, cum textus ille simpliciter loquatur de beneficio, Joan. Andreas, *ibi,* & Domin. *n. 6.* & Francur *d. n. 3.* Et summ. Bullar. *supra d. vers. circa secundum,* & Piasec. *supra* Ugol. *d. cap. 26. §. 3. vers. secundo, & vers. postremo,* & dicit probabile Enriquez *d. §. 1. in gloss. lit. H.* licet *in text.* teneat contrarium sine fundamento, sicut & Less. *de just. & jur. lib. 2. c. 34. sub n. 92* & Genuen *in praxi c. 48. n. 3.* testatur, quod Neapoli non ordinantur sine dimissoriis exteri ratione beneficii simplicis non requirentis residentiam in ea obtenti.

Quartò ampliatur, ut procedat, etiamsi † non ha- 11
beat beneficium in titulum, sed in commendam, si est ad utilitatem commendatarii, maximè perpetuam, quia ista reputatur titulur Canonicus, seu habet vim tit. ut dicetur *infra, 4. part. c. 4.* & quod dicit Francur *d. num. 3.* & Ugol. *supra vers. secundo recipitur,* quod
† non videtur, quod sufficiat habere beneficium in 12
commendam, quia commenda non est proprius titulus, secundum notata *in c. nemo, de electione in 6.* accipiendum est de commenda temporali, ad utilitatem Ecclesiæ, ut in terminis, *d. c. nemo,* quæ noo est titulur canonicus, nec habet vim tituli, ut *in d. c. 4. part.* & ita ait Rebuff. *sup. n. 21.*

Quintò ampliatur, ut procedat, sive istud sit † be- 13
neficium, propter quod ordinem recipit, sive non, cum generaliter, & non distinguendo loquatur ille text. ubi dicit *d. gloss. verb. Ecclesiasticum,* & Ugol. *supra vers. 3.*

Undè si beneficium haberet certum ordinem
† annexum, puta Subdiaconatum, vel Diacooatum, 14
poterit ratiooe talis beneficii ordinari ab illo Episcopo etiam ad alios ordiner, ut docent Domin. *n. 9.* & Francur *d. n. 3. contra Paulum, ibi.*

Sextò ampliatur, † ut non solum possit eum ordi- 15
nare Episcopur beneficii, sed etiam cum eo dispensare in interstitiis, & etiam in illegitimitate ad minores ordines: nam, cum ratione beneficii sit subditus illius, quoad ordines, est etiam subditur, quoad omnia concernentia ordioer, & illis annexa *ad l. 2. de jurisdictione omnium Judicum,* quamvis secus sit in familiari Episcopi, ut dicetur *capite sequenti, à n. 86.* & sum. Bullar. *supra.*

Advertendum tamen est, quod Episcopus, † in 16
cujus diœcesi est beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimissorias, etiamsi beneficium esset subjectum alteri Episcopo, quoad provisionem id est etiamsi spectaret ad provisionem alteriur Episcopi, sed si esset alteri subjectum, quoad jura Episcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc fo illius diœcesi esse videtur Domin. *n. 5* & Fraocus, *3. in d. c. cum nullus.*

Secundò advertendum est, quod ad istum † effec- 17
tum videtur requiri possessionem beneficii, & non sufficere solam collationem, seu titulum, ad hoc enim, ut efficiatur de ejus foro, necessarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu.

Imò, & sola possessio sine titulo justo sufficere
† videtur ad hunc effectum, per illam enim videtur 18
effici de foro illius Episcopi.

CAPUT V.

De titulo ad ordines.

SUMMARIA.

1 *Servis beneficium de titulo ad ordines, ad quos (præsertim sacros) non potest quis promoveri sine titul.*
2 *An requiratur titulus etiam, ad minores ordines, & primam tonsuram.*

3 *De jure antiquo, etiam ad minores requiritur.*
4 *Sed contrarium de consuetudine servatur.*
5 *Quod videtur approbare Concilium.*
6 *Nec in hoc est aliquid innovatum per constitutionem 29. Sixti V.*
7 *An titulus ad ordines requiratur tantum in clericis sæcularibus, an etiam in regularibus.*
8 *Concilium solum loquitur de clericis sæcularibus, & similiter constitutio Sixti V.*
9 *Religiosi Societatis JESU, qui emiserunt tria vota non solemnia, non comprehendebantur sub decreto Concilii.*
10 *Sed Pius V. illud extendit ad regulares non professos.*
11 *Declaratio S. Congreg.*
12 *Constitutio Pii V. habet locum, tam in non professis, quam in nulliter professis.*
13 *Ut decis. Rotæ à d. constitutione Pii V. Gregorius XIII. exemit religiosos Societatis JESU, & confirmavit Gregorius XIV.* & n. 14.
15 *Quas pœnas incurrat promotus sine titulo, & quæ pœnæ innoventur per Concilium.*
16 *De jure antiquissimo ordinatus sine titulo, incurrebat ipso jure suspensionem.*
17 *Etiam sine peccato, secundum Suarez, quod tamen non videtur certum.*
18 *Ista pœna suspensionis fuit mutata per Innoc. III. & etiam Alexand. III. in hanc, quod ordinator, vel successor compellatur ordinato in necessariis providere*, & num. 19.
20 *An d. pœna suspensionis remaneat incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa*, cum seq. & n. 21.
22 *Ponitur opinio affirmativa.*
Opinio negativa, quæ approbatur, & d. suspensionem esse sublatam omninò.
23 *Quæ pœnæ innoventur per Concilium*, cum seq. *ubi referuntur opiniones Doctorum, & resolvitur, solum esse innovatam d. pœnam Innoc. III. c. cum secundum Apostolum.*
31 *Pœna* c. penult. &c. per tuas, *de simonia, non procedit in proposito.*
32 *Pœna* d. c. cum secundum Apostolum, *habet locum in Episcopo ordinante aliquem, sine titulo sciente, vel debeate scire, eum non habere titulum.*
33 *Non tamen, quando non fuit in culpa.*
34 *Ex constitutione Sixti V. clerici promoti, sine titulo ipso jure suspensi.*
35 *Cujus suspensionis absolutio reservatur Papæ inhibendo, ne per jubileas indulgentias, aut cruciatum absolvi possint.*
36 *Papa non solet reservare, nisi ratione censuræ, seu absolutionem censuræ, non vero absolutionem à peccato.*
37 *Sed in dict. constitutione videtur utrumque reservari.*
38 *An posset ab ista suspensione & excessu absolvi per Bullam Cruciatæ posterioris*, cum seq. *resolvitur non posse per Bullam postea publicatam, antea tamen concessam, benè tamen per Bullam postea concessam.*
47 *Consilium Butrii secundum, quod Rota sequitur, procedit, non solum in lege, & gratia Motu proprio, sed etiam in concessa ad postulationem partis.*
49 *An virtute Cruciatæ possit quis absolvi per confessarium à suspensione incursa propter ordines malè susceptos, ut ante ætatem*, cum seq. *resolvitur posse, licet absolutus non possit celebrare ante completam ætatem.*
53 *Confessarius virtute Bullæ non potest absolvere à censuris extra confessionem, quia non adest clausula eorum confessionibus auditis, aut in foro conscientiæ*, & num. 54.
55 *Absolutio à censuris virtute Bullæ, aut Jubilei, nisi in ea dicatur in foro conscientiæ, tantum suffragari valet, pro foro exteriori quando facta est satisfacta parte, contra aliquos*, cum seq.
59 *Commissarius Cruciatæ non potest dispensare in irregularitate propter ordinum malam susceptionem contracta, ut in clausula posita, quæ non agit de suspensione.*
60 *An brevia seu privilegia religionum, quod earum fratres non possunt uti bulla Cruciatæ. seu aliis privilegiis, quoad indultum eligendi confessorem, derogentur per sequentes Bullas, & clausulas derogatorias ibi positas*, cum seq. *resolvitur non derogari, & esse firma.*
70 *Constit. Sixti V. contra clericos malè promotos est reducta per Clement. VIII. ad terminos sacrorum canonum, & Concilii Trident.*
71 *Sicut aliæ constitutiones ejusdem Sixti sunt modificatæ.*
72 *Et sic cessat suspensio ibi posita contra ordinatos, sine tit. & standum erit Concilio & declarationibus S. Congreg.*
73 *De jure antiquo Episcopus poterat clericos promovere ad plures titulos.*
74 *Hodiè verò non, nisi ad titulum beneficii, & etiam patrimonii, vel pensionis pro necessitate vel commoditate suarum Ecclesiarum, quæ tamen regulariter adest*, & num. 75.
76 *Declaratio S. Cong.*
77 *Habens patrimonium potest promoveri, licet expressè non assignetur in titulum, quia succedit loco tituli.*
78 *Si quis habet plura bona, seu beneficia, & ad titulum aliquorum specialiter ordinatur, illa solum essent titulus & non alia.*
79 *Etiam ad titulum donationis potest quis ordinari.*
80 *Familiares triennales Episcoporum, alias sibi non subditi, possunt ab eis ordinari, ad titulum patrimonii, vel pensionis*, & num. 81. *ubi ponuntur declarationes S. Congreg.*
83 *Istud triennium sufficit, quod incipiat antequam fuisset Episcopus.*
84 *Debet Episcopus statim reipsa beneficium conferre familiari, quem ordinat ex Concilio, quod habet locum, etiam in minoribus, & prima tonsura.*
85 *Et verbum statim intelligitur incontinenti.*
86 *Non potest Episcopus dispensare cum familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores.*
87 *Nec super interstitiis, nisi pro Ecclesiæ suæ utilitate.*
88 *Familiarem habentem ibi beneficium potest Episcopus ratione illius ordinare, tanquam subditum, dispensareque super illegitimitate & interstitiis, licet non esset triennalis, nec stante ei beneficium conferret*
89 *Si quis ordinaretur ad titulum patrimonii, sine ulla necessitate, commoditate Ecclesiæ nullam incurreret pœnam, etiam stante constit. Sixti V. contra malè promotos*, & num. 90.
91 *Hodiè non potest quis ordinari ad titulum paternæ hereditatis, sed requiritur, quod verè & realiter habeat patrimonium*, & num. 92.
93 *Ad titulum alieni beneficii, vel stipendii ab Episcopo assignandi non potest hodiè quis ordinari.*
94 *Ita demum potest quis ordinari ad titulum pensionis, seu stipendii à laico assignan. si imponat & assignet talem pensionem, seu stipendium super certare fructifera, non alias*, & num. 96.
95 *Sicut posset ordinari ad titulum censue, quam ipse ordinandus, alias haberet, etiam ad vitam sive redimibilem.*
97 *Aliquando ob penuriam sacerdotum specialiter concessum est ordinari ad titulum stipendii ab aliquo promissi.*
98 *Non potest quis ordinari ad titulum servitii, in aliqua Ecclesia, cui ascribitur, nec id probat Concilium.* cap. 16. sess. 23. *nam ibi solum agitur de promotis ad titulum patrimonii ascribendis servitio alicujus Ecclesiæ*, & num. 99.
De quo num. seqq.
103 *Quæ tamen ascriptio non est in usu.*

104 *Servi*

104 *Seminarista potest ordinari ad titulum servitii beneficii seminario uniti.*

105 *Patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur debet consistere in re immobili, & fructifera, non in bonis mobilibus, alias incurreret pœnā, si quæ esset contra ordinatos, sine titulo, contra aliquos*, & n. 106.

107 *Beneficium vel patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur debet esse sufficiens ad victum honestum.*

108 *Etiamsi beneficium esset antiquum.*

109 *Et etiam de jure antiquo.*

110 *Potest quis promoveri ad Subdiaconatum, & Diaconatum ad titulum beneficii, licet non lucretur illius fructus, nisi post Presbyteratum.*

111 *Non potest quis ordinari ad titulum beneficii, quod habet redditus incertos.*

112 *Quod beneficium aut patrimonium dicatur sufficiens, in proposito relinquitur arbitrio boni viri, nam quantitas non taxatur*, & n. 113.

114 *Sufficit, quod sit sufficiens ad honestam & commodam sustentationem cujuslibet clerici, non attentata qualitate ordinandi contra aliquos*, cum seq.

118 *Posse vivere honestè, & posse vivere decenter seu commodè, idem sunt.*

119 *Quod annui redditus requirantur Neapoli.*

120 *Et in synodo Hieracen.*

121 *Habens beneficium, etiam curatum nō sufficiens, non potest, nec tenetur ad ejus titulum sacris ordinari.*

122 *Sacris ordinari ante Concilium ad titulum non sufficientis beneficii vel patrimonii, non poterant promoveri ad ordines superiores, nisi adepti essent, unde sustentari possent*, & n. 123.

124 *Si quis post Concilium, absque vero titulo, Diaconus, vel Subdiaconus factus est, etiam sublata suspensione, non potest sine vero titulo alium ordinem suscipere.*

125 *Habens beneficium, vel patrimonium insufficiens non potest promoveri, etiam cum eo, & pitantiis, & aliis emolumentis haberet honestum victum, & etiamsi Episcopus obliget se suppleturum, nec etiam, qui ex industria & officio potest sustentari, quamvis habens beneficium insufficiens de per se, juncta tamen patrimonio sufficiens possit ordinari*, & n. 126. *ubi ponitur declaratio S. Cong.*

127 *Non potest quis ordinari ad titulum literaturæ contra aliquos*, & num. 128.

129 *Ubi ponitur declaratio S. Cong.*

130 *Non potest quis ordinari ad titulum de futuro, & in spe etiam certa.*

131 *Non potest aliquis promoveri ad titulum coadjutoriæ, etiam perpetuæ, cum futura successione, nisi fortè ratione illius haberet congruam*, & n. 132.

1 SErvit etiam beneficium de titulo ad ordines, † ad
quos (præsertim sacros) non potest quis promoveri, sine titulo, nec cum ordinis dedecore mendicare, aut aliquem sordidum quæstum exercere cogatur, *cap. Diaconi sunt* 93. *distinct. cap. neminem, c. sanctorum* 70. *distinct. c. 2. c. Episcopus e. tuis d. de præbend.* & Conc. Trid. *sess. 21. de reform. c. 2. ibidem causa lege Canonica*, & per Salcedum in praxi crim. causa Bernardi Diaz, *cap. 18. novo addito. n. 3. Ugolinus de irregularitate c. 61. nu. 1. & de officio Epis. c. 26. §. 8. nu. 1. & 9.* Vasquez 4. *part. 3. tom. disp. 46. à n. 58.*

2 Circa quod dubitatur primò, † an requiratur titulus, etiam ad minores ordines, & primam tonsuram, an verò solùm ad majores, & sacros ordines, in quo respondetur de jure antiquo, etiam ad minores
3 requiri titulum, ut † *in d. c. neminem, & ibi gloss. 1. & d. c. 2. de præbend. & ibi etiam gloss.* 1. communiter approbata, secundum Imolam, *ibi, & glossa etiam prima in dict. c. Episcopus* Navarr. *cons. 14. num. 1. de tempor. ordinationum*, Quintanadveñas *Ecclesiasticon. lib. 3. nu. 4. & 17.* & Suarez 5. *tom. de censuris, disputatione 31. sect. 1. num. 33.* quicquid dicat Ugolinus *d. c. 61. n. 2.* & Steph. de Avila *de censur. 3. p. disp. 15. ante dub. 5.*

Contrarium tamen de consuetudine servatur, † ut 4
per *gloss. 1. in d. c. 2.* quæ approbatur ab omnibus communiter, ut testatur Decius ibi *num. 29.* & per Navarr. *d. num.* 1. & Flamin. Parisium *de resignatione benef. lib. 2. quæst. 6. num. 4.* Salcedo *dict. cap. 18. n. 5.* in novissima editione. Quintanadveñas *d. n. 17.* Rota *decis. 731. n. 13. part. 1. diversorum* & sequitur summ. Bullar. Quar. *verbo, ordo, post 2. constitutionem,*
vers. prædicta intellige. † Quod videtur approbare 5
Concilium Tridentinum, *d. c. 2.* ubi solum ad sacros ordines requirit titulum. Navarr. Salcedo Quintanadveñas, & Ugol. *ibi & de offic. Episc. d. c. 26. §. 8. nu. 1.* & Avila *supra*, & Emanuel Rodriguez *in sum. 2. tom. cap. 15. num* 16. & P. Ledesma *in sum. 1. parte titul. de Sacramento ordinis, cap. 7. ad fin.* quamvis aliqui Episcopi etiam ad minores, petant titulum,
† quamvis non defuerint, qui dixerint, ex nova 6
constitutione Sixti V. contra clericos malè promotos, quæ *in Bullario c. 29.* in ordine, & ponitur, & declaratur per Vivaldum *in sua Candelabro aureo ad finem, 2. part.* & per Zechum *de casibus reservatis, c. de suspensione etiam ad minores requiri titulum*, tamen verius est per illam non fuisse in hoc aliquid innovatum, sed referenda erant singula singulis.

Secundò dubitatur, † an titulus ad ordines requi- 7
ratur tantum in clericis sæcularibus, an verò etiam in regularibus & religiosis.

In quo quicquid esset † aut antiquitus, de quo 8
Quintanadveñas *supra ex n. 35. ad 65.* dicendum est Concilium supra solum loqui de clericis sæcularibus ut patet ibi, *ne quis deinceps clericus sæcularis*, & similiter dict. constitutionem Sixti V. ut ibi, *aut quoad sæculares, sine titulo sufficientis beneficii vel patrimonii*, Ugolin. *d. c. 61. n. 3. & d §. 8. num. 1.* Emanuel Rodriguez *quæst. regul. tom. 3. quæst. 23. art.* Joan. Bapt. Confer. *in summ. mat. privil. tit. 15. cap. 4. vers. 5.* Mosconius *in majest. milit. Eccles. lib. 1. p. 2. cap. 1. n. 380.* & Piasec. *in praxi Episc. p. 1. c. 1. n 43.*

Et ita religiosos Societatis Jesu, qui emiserunt
tria vota non solemnia, non comprehendi † sub illo 9
decreto rectè consuluit Mandos. *cons. 13.* Pius tamen V. in sua constitutione 74. in ordine in Bullario extendit d. decretum Concilii ad clericos regulares,
† seu religiosos non professos, sub pœna suspensionis 10
ab exequutione ordinum aliter susceptorum. Et tradunt Mayolus de irregularitate *lib. 4. cap. 15. num. 1,* Salcedo *nu. 2.* Flam. Paris. 19. Quintanadveñas 66. & Ugolin. *num. 3. ubi supra*, Mart. Ant. Genuen. *in praxi Archiepiscopali, curiæ Neapolitanæ cap. 81. nu. 2.* Enriquez *in summ. lib. 13. cap. 37. §. 1.* & Suarez *supr. num. 38.*

Undè S. Congreg. Concilii sic censuit, nullus clericus sæcularis, † aut regularis non professus, debet 11
ad sacros ordines promoveri, sine sufficienti titulo ex Bulla Pii V. data anno 3. pridiè idus Octob.

Quæ constitutio habet locum, tam in non † pro- 12
fessis, quam in nulliter professis, secundum Rotam, in una Urgellen. Canonicatus, 3. Martii 1595. coram illustrissimo Blancheto, ut in sequenti decisione, Domini absque ulla controversia dixerunt. Ferdinandum per susceptionem ordinum, eo modo, quo illos suscepit contraxisse incapacitatem ad beneficium, constitutio enim Pii V. est clarissima, qua suspenduntur absque aliquo titulo, contra formam Concilii Tridentini, *sess 21. cap. 2. de reform.* quæ constitutio habet locum, tam in non professis, quam nulliter professis, cum loquatur de his, qui liberè & licitè ad sæculum redire possunt, quare cum Ferdinandus se nulliter professum prætendens, & per consequens potuisse ad sæculum redire, ad titulum paupertatis, ut professus sacros ordines susceperit, fuit suspensus ab exequutione suorum ordinum, & beneficii

ficii acquirendi incapax effectus, *capite cum bona de ætate & qualitate*, ubi gloss. & Abb. *n.6. cap. fin. de clerico excommunicato*, ubi gloss. *capite lator, de excessibus Prælatorum*, Gemin. *consil.91. n.3. & 133. n 2.* & fuit resolutum contra D.Gipsio, in causa Meliten. Abbatiæ, 24. Januarii 1590. & cum postea ille promotus ad Subdiaconatus ordinem obtinuerit, sub prætextu emissæ possessionis in Diaconum & Presbyterum ordinari, fuit factus irregularis, cum ascendendo ad majores ministrare dicatur in minoribus, Mayolus de irregularitate, *lib.1. capite 3. num.11. & lib.4. cap.33. num.2.* cum aliis allegatis in dict. Meliten. & hoc ipsemet Ferdinandus in suo libello porrecto ordinario fatetur, nam dum asserit, se non ministrasse in ordine Presbyteratus, per hanc exclusionem videtur includere se ministrasse in aliis ordinibus, & ex hac irregularitate novam contraxit inhabilitatem, ad beneficia. Modernus de resignatione beneficii, *lib.5. cap.6. nu. 99.* Non obstat prætensa dubietas: primò, quia contrarium apparet ex ejus confessione in libello, dum asserit, se statim post d. professionem nullam, & etiam in ipsa ordinum susceptione & post semper reclamasse, ex qua reclamatione probatur ipsum habuisse animum dimittendi habitum, & ad sæculum redeundi, ideò debebat abstinere ab ordinibus suscipien. tanquam verè professus, & Ordinarium non decipere, qui si de tali animo, & status fuisset informatus, & illum juxta literarum sui Superioris tenorem non tradidisset, cum ab ordinum susceptione repulisset. Præterea ignorantia crassa ipsum Ferdinandum non excusat, Navarr. *in Man. capit.27. nu.241.* præcipuè ad effectum acquirendi beneficium, quo casu sunt probandæ habilitates. Et dato, quod fuisset dubius tutiorem viam debebat eligere, & ab ordinum susceptione abstinere, donet de validitate professionis fuisset judicatum, *cap. ad audientiam, de homicidio*, Navarr. *ubi supra num.284.* & ex his, & aliis, ita fuit decisum.

13 Sed à dicta constitutione Pii V. † Gregorius XIII. exemit religiosos Societatis Jesu, qui post tria vota simplicia, ante solemnem professionem, possunt sine titulo, ad omnes sacros ordines promoveri de licentia sui præpositi generalis, ut in literis datis 1575. anno primo, quæ habentur in libro literarum Apostolicarum Societatis Jesu, pag. 130. & tradunt Salcedo, Flamin. Paris. Genuen. Enriquez, & Suarez *ibi*, & Emanuel Rodriguez *dict. cap. 15. nu.1. & d. artic.3.* Confer. & Piasec *supr.* Man. Fœnar. *tractat. de ordin.* addit ad sum. Tolet. *cap. 8. nu. 9.* & Gabr. Vasquez *numer. 62.* & Molcon. *supr.* malè ait, quod isti Jesuitæ post sacerdotium ejecti ali deberent à religione, & quod ante Sacerdotium possent exire de Congregatione: & novissimè Ugol. *de offic. Episcop. cap.26. §. 8. num. 1.* qui etiam malè, quod post sacerdotium provideri eis debet de reditu, saltem quadraginta scutorum aureorum ex bonis religionis.

14 Et ita habetur † in declaratione S.Congregationis, *infra* adducta *sub num. 29.* quod etiam confirmavit Greg. XIV. in sua constitutione, qua Societatis institutum, & ratio gubernandi confirmatur, data anno 1591. 4. Calendas Julii.

15 Tertiò dubitatur, † quas pœnas incurrat promotus
sine titulo, & quæ pœnæ innoventur per Concilium *d. c.2. in fin. ibi, antiquorum canonum pœnas su-*
per his innovando, in quo in primis dicendum est de
16 jure antiquissimo ordinatum † sine titulo incurrere
ipso jure suspensionem ab exequutione ordinis suscepti, ut *in d.c. neminem, & d. c. sanctorum 70. distinct.*
Mayolus *d. lib. 4. c. 15. in princ.* Navarr. *d. consil.14. de tempor. ordinatio. nu.1.* & Suarez *dict. disput. 31.*
sect. 1. num.33. qui ait, quod quantum ex illis de-
17 cretis colligitur, ita erat imposita † illa suspensio,
ut etiamsi quis absque peccato ita ordinaretur ad præceptum (verbi gratia) sui Episcopi, suspensus maneret, in injuriam ordinantis, ut ibi dicitur, ita ut fuerit Episcopo ablata potestas conferendi exequutionem ordinum, si absque sufficienti titulo ordines conferret. Sed dato, quod non esset peccatum in ordinato, idem hic non videtur certum.

Postea verò Innocent. II. *id c.* † *cum secundum* 18
Apostolum de præbend. dicit, quod licèt prædecessores
sui ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoventur in injuriam ordinantium irritas esse voluerint, & inanes, scil. quoad exequutionem, ut *in d. c. neminem, &c. sanctorum*, ipse tamen benignius agere cupiens, tam diu per ordinatores, vel successores eorum provideri vult ordinatis, donec per eos Ecclesiastica beneficia consequantur, undè Innoc. III. pœnam suspensionis *de qua in d.c. neminem. &c. sanctorum*, mutat in hanc, quod ordinator vel successor compellatur ordinatu in necessariù providere, donec titulum habeat, quod etiam videtur antea statutum
per Alexandrum III. *in c.* † *Episcopus, eod tit.* Quin- 19
tanadveñas *sup. n.14. & 16.*

Sed hîc se offert difficultas, † an pœna suspensio- 20
nis, de qua *in d.c. neminem, &c. sanctorum*, sit omninò sublata, & d jura indistinctè correcta, *per d.c. cùm secundum Apostolum*, an verò adhuc procedant, & remaneant incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, quia dixit se habere patrimonium sufficiens, cum non haberet.

In qua difficultate Anton. † de Butrio *in d.c.2. de* 21
præbendis, tenet d. jura antiqua remanere incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, ut quia dixit se habere patrimonium sufficiens, tunc enim ipso jure est sibi interdicta exequutio *in d.c. cum secundum Apostolum*, habere locum, cum ordinator fuit in culpa, & hanc opinionem Ant. de Butrio, ait de jure videri veriorem, Decius *in d.c. num.30.* & sequuntur Navarr. *consil. 1. q.1 & n.45. de constitutio. & d. cons.14. n.3 & cons. ult.n.1. & 2. de temporib. ordinatio.* dicens, quod illa mutatio, *de qua in d.c. secundum Apostolum*, videtur restringenda ad ordinatum, quia bona fide ab Episcopo sciente, vel debente scire eum non habere titulum, fecit se ordinari, non autem videtur comprehendere illum, qui per mendacia & fraudem, fingendo titulum, decepit Episcopum, & Jacobus de Graffiis in decisionibus aureis casuum conscientiæ, *lib.2. c.97. n.66.* & Suarez *d n.33. & 35.* & Fornar. *de ord. c.8. n 9.* & in effectu summa Bullarii Quaran. verbo, *ordo, post secundam constitutionem*, & Leo *in Thes. for. Eccl. c.39. n.21 & 33. & alii.*

Contrarium tamen tenet Abbas *in d. c.2. n.3.* † ex 22
eo præcipuè, quod pœna suspensionis, de qua *in d. c. neminem, & c. sanctorum*, fuit inducta in odium & injuriam ordinantis, ut patet *in d. c. neminem, in fin. & in d c. cum secundum Apostolum*, ubi id probatur, & sic illa pœna solum procedebat, quando ordinator fuit in culpa, & quia potest dici, quod semper ordinator videtur in culpa, quia debuit discutere & examinare, an haberet patrimonium sufficiens, *argumento c. innotuit, de electione*, sequuntur Navarr. sibi non constans *consil.19. n.2. de temporibus ordinationum.* Enriquez *in summ. lib.10. cap.17. §. 3. in gloss. littera, O, & lib.13. c 37. § 2.* Toletus *in sum. lib.1. c.48. vers.18.* in Romana editione, Sayrus *de censur. lib.4. cap. 14. num.16.* & videtur tenere *gloss. fin. in d.c.2.* & Ugolinus *num.7.* & Genuen. *num.12.* ibi supra, & est communis, ut per Imolam *in d. c. 2.* & post hæc tenet Gonzalez *ad reg. de mensib. gloss. 5. §.10. n.25.* Avil. *de cens.3. part disp.5. dub.4. 2. conclus.* & Piasec. *in praxi Episcop. part 1. c.1. n.42.*

Hoc supposito, † secundò videndum est, quæ 23
pœnæ innovantur per Consilium, *d. c.2.* ibi, *antiquorum canonum pœnas super his innovando.*

In quo moderni communiter † videntur tenere 24
Concilium,

Concilium, ibi, innovare pœnam suspensionis, qua *in d. c. neminem, & c. sanctorum*, ita Mayolus *d. c. 15. in princip.* Salzedo *sup. n. 1.* Espino *de testam. gl. 18. n. 75.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. dimissoria. 4. ibi,* vel non possidere patrimonium, *& 2. p. eodem verbo, §. 6. & verbo irregularitas*, §. 1. Eman. Rodrig. *d. c. 15. n. 1.* Ortiz Lucius *in sum. resolut. 10. de suspensione not. 5.* & Thomas Sanchez *de matrim. lib. 6. disputat. 32. ad fin.* & novissimè Gabr. Vasquez *3. p. 3. tom. disp. 246. num. 61.* dicens, quod antiqui canones, quorum pœnæ in Concilio innovantur, non sunt jura, Alex. III. *in c. Episc. de præbend.* & Bonif. VIII. *in c. si Episcopus, eod. in 6.* illa enim non dicuntur antiqui canones, sicut neque reliquæ epistolæ Pontificum, quæ in Decretalibus compilatæ sunt, sed sunt hi antiqui canones *d. c. neminem, & c. sanctorum.*

Navarr. verò *d. cons. 1. quæst. 16. de constitution. &*
25 † *ultim. de tempor. ordinatio.* licet obscurè loquatur, ait dictam ionovationem intelligi de pœna dictorum canonum, *neminem, & sanctorum*, quando ordinatus fuit in culpa decipiendo ordinatorem, quo casu secundum eum pœna d. canonum non fuit sublata *per d. c. cum secundum*, & alias habere locum pœnam *d. c. cùm secundum*, sequuntur Ugol. *d. c. 61. de irreg. n. 7. & de offic. Episc. c. 29. §. 8. n. 5. & §. 15. & 17.* Eman. Rodrig. *supra nu. 4.* P. Ledes. 9. *conclus. 2. difficultate*, & Suarez *d. nu. 33. & 35.* Fornar. & in effectu Sum. Bul. supra.

26 At idem Navarrus † *d. cons. 14. de tempor. ordinatio. n. 4.* ait (quicquid aliàs visum fuerit arbitrari) respondendum dictam innovationem, quam facit Concilium ibi, intelligi, tam de pœna dictnrum canonum *neminem, & sanctorum*, quam de pœna *d. c. cùm secundum Apostolum*, qui omnes canones sunt antiquiores Concilio: de pœna quidem canonum *neminem, & sanctorum*, quando solus ordinandus est in culpa decipiendo ordinatorem, dicendo, quod habet titulum beneficii, vel patrimonii sufficientem, ita ut tunc ordinatus maneat suspeusus juxta canones *neminem, & sanctorum*, & ordinatus maneat impunitus, de pœna verò *c. cùm secundum Apostolum*, quando solus ordinans est in culpa, ordinando illum quem scit vel scire debet non habere ullum titulum, ita ut in isto casu Episcopus teneatur alere ordinatum, qui non manet suspeolus, & de utraque pœna quando uterque, tam ordinans, quam ordinatus est in culpa, ita ut tunc ordinatus maneat suspensus *juxt. d. canones neminem & sanctorum*, & ordinans ei teneatur victum præbere, *d. c. cùm secundum Apostolum* sequitur Graffiis *d. n. 66. & in puncto juris*, Flam. Paris. *supra n. 18.*

27 Alii verò tenent per Concilium ibi, solum † esse innovatam pœnam *c. cum secundum Apostolum*, & sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi providere *juxta d. c. cum secundum Apostolum.*

Quam sententiam tenent Genuen. *à num. 22.* Enriquez, Toletus & Sayrus *sup.* & Enriquez *d. §. 2. in gl. linera K.* ait sic consultos Covar. & D. Veram, & alios Jurisperitos tenuisse, & videtur tenere Joan. Guttierrez, *pract. q. lib. 2. quæst. 65. n. 11. vers. nec opinio Metinæ ibi*, nam intelligi potest de pœna *text. in c. 2. & c. cùm secundum Apostolum, de præbend.* Et Cenedo *collectanea 33. ad decretales, num. 2. & 6. ad fin.* & Vivaldus *in suo Candelabro aureo 2. part. tit. de suspensione, num. 28. & in nov. nu. 35.* Sa, *verb. suspensio ipso jure. fine.* Avila *d. 3. part. disput. 5. dub. 4. & 5.* & Piasec. *d. n. 42.* & tenuit Navar. *d. cons. 19. num. 2. de temporib. ordinationum*, & post hæc Gonzalez *sup. articul. num. 22.*

28 Et hæc sententia videtur verior suppositâ † sententiâ Abbatis, de qua *sup.* quod pœna suspensionis *dict. canonum neminem, & sanctorum*, erat omninò sublata per *dict. cap. cùm secundum Apostalum*, nam intentio Concilii ibi, solùm est innovare pœnas antiquorum Canonum, qui non erant sublati, & correcti alio Canone, undè antiqua suspensio novo jure *cap. cùm secundum Apostolum*, sublata non innovatur à Concilio, ut rectè Enriquez *dict. §. secunda*, & Toletus *sup.* Accedit, quod innovatio jus novum non inducit, sed antiquum conservat, *cap. ex parte 1. in fin. & capite, quia intentionis de privileg.*

Et ita censuit S. Congreg. ut per additionem
† Navarrus *dict. cons. 1. quæst. 16. de constitutio.* & Flam. 29
Parisium *dict. num. 18.* Genuen. & Toletum, & Gonzalez supra & Vivaldum *dict. nu. 18.* qui ait vidisse declarationem anno 1583. Et eam adducit in novis editionibus *nu. 35.* & Piasec. *sup.* post Tol. & Sa, & patet ex declarationibus sequent. *supr. d. 2.* Concilium renovavit tantum pœnas, *cap. cùm secundum extra de præb. in hoc cap. non pœnas cap. neminem*, & in una Reatina sic responsum est per S. Congregationem ordinatus contra formam Lucius decreti sine beneficio aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est ordinarius ei providere *juxta cap. cum secundum de præbend.* qui canon solus, & non alii, fuit innovatus à Concilio per doctrinam Abbatis, clerici tamen regulares, (habetur in declaratione sequenti,) qui ante professionem factam ad sacros ordines promoventur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares, ita Pius V. *in extravag. incipienti, Romanus Pontifex sacrorum* data pridiè idus Octobris 1568. anno 3. ab hac Pii constitutione Gregorius XIII. exemit clericos de Societate Jesu, aut potiùs declaravit in illa constitutione Pii V. eos non comprehendi.

Nec valet responsio † Ugolin. *dict. num. 7.* dic- 30
tam declarationem intelligit, ubi culpa ordinatoris, secus, si fraude ductus ipsius ordinati, tunc enim non obligabitur ad eum sustentandum, & in hoc locum habebit opinio Navarr. & ita etiam eam videtur intelligere Sup. nam quamvis tunc non obligetur ad eum sustentandum, ut dicetur *infra n. 33.* non tamen habet locum pœna *capite neminem*, quæ non est innovata per Concilium.

Non potest in proposito adduci. *text. in cap. penult.* 31
& cap. per tuas El tercero, de simonia, quia solum agit de ordinato cum pacto simoniaco, de non petendo provisionem suam ab ordinante, vel præsentante ad ordinem, ut rectè Enriquez *locis citatis*, Quintanadveñas *n. 25. & 26.* Toletus *vers. 5.* & Suarez *nu. 35. ubi sup.* & Avila *dict. dub. 4. & 5.* & Piasec. & favet Navarr. *cons. 17. de tempor. ordination.* & Gonzalez *sup. num. 17.*

Pœna autem *dict. cap. cum secundum Apostalum*,
† habet locum in Episcopo ordinante aliquem sine 32
titulo sciente vel debens scire eum non habere titulum, & sic habet etiam locum, quando ordinandus dixit se habere patrimonium sufficiens, quia Ordinarius debebat diligenter investigare, an haberet patrimonium, & clericus non potest huic privilegio renunciare, Abb. & Imola *in dict. capite 2.* Gambarus *de offic. legati, lib. 6. n. 140.* Navarr. *dict. cons. 1. quæst. 16. de constitution. & d. cons. 14. & ultimo, de temporib. ordinatio.* Surdus *de alimentis, tit. 7. quæst. 37. à n. 40. & tit. 1. quæst. 60. à n. 12. & tit. 3. quæst. 18. n. 32.* & Flam. Paris. & Graffiis, ubi *sup.* quamvis contra teneat Anton. de Butrio, & Decius *supra.*

Non tamen habebit locum † quando non fuit in 33
culpa Episcopus, qui adhibuit debitam diligentiam, & per fraudem, & falsas probationes fuit deceptus, ne absque culpa puniatur *contra cap. 2. de constitut.* ita Navarr. Flam. & Genuen. ibi Gonzalez. *n. 32.* Summ. Bullar. Quaran. *verb. orda post secundam conclusionem, vers. tertius casus*, Ugol. *de offic. Episc. c. 26 § 8. n. 5.*

&

& §.15. *vers.3. non tenetur*, Piasec. sic intelligens *d.
num.*42. facit adhuc *cap.si Episcopus de præb. in* 6. de
quo Surdus *d. quæst.*37 à *n.* 51.

34 At ex d. constitutione Sixti V. 29. contra clericos
malè promotos, clerici, sine titulo sufficientis bene-
ficii vel patrimonii, promoti ad sacros ordines, sunt
ipso jure suspensi ab exequutione susceptorum. Ut
latiùs *in d. constitutione*, & ita advertit Candelabrum
aureum *in explanatione ejusdem constitutionis notab.* 14.
quamvis notab. 11. videatur in hoc inadvertenter lo-
qui, & Pet. Ledesma *d. c.7. concl.* 5. & Suarez *supra
n.*33. & Gonzalez *supra n.*34. Quicquid sine funda-
mento dicat Avila *d. dub.*4. *ad fin.*

35 Cujus suspensionis absolutio reservatur † ibi Pa-
pæ, inhibendo, ne per jubilea, indulgentias, aut
Bullam Cruciatæ, cum quibusvis amplissimis de-
rogatoriis clericis concessa, & concedenda, absolvi
possit.

36 Non tamen videatur reservari ibi absolutio à
peccato, quia Papa non solet reservare, nisi ratione
censuræ, seu absolutionem censuræ, ut est notum,
Durandus *in* 4. *distinct.* 17. *quæst. ult.* Armilla *verb.
casus, n.*2. Cajet. *eod. verb.* Navarr. *in Man. cap.* 27.
num 261. aliàs 254. Cosmas Philiar. *de officia sacerdo-
tis*, 1. *tom* 2. *part. lib.*2. *cap.*25. *&* 26. Candelabrum
aureum, *de absolutione n* 56. summa Corona, 4. *part.
cap.* 6. *de Sacramento pœnitentiæ*, *num.*247. *dub.* To-
letus *in summ. lib.*1. *cap.*41. in Romana editione, &
Manuale novum Toletanum, *de administratione Sa-
cramentarum*, *de Sacramento pœnitentiæ*, *circa finem*,
quamvis Palacio *in* 4. *dist.*17. *disp. ult.* dicat, Papam
directè reservare culpas.

37 Sed certa verba † dictæ constitutionis & reserva-
tionis sunt multum ampla, & generalia, & videntur
utrumque reservare, & maximè urgent illa verba, à
reatibus & excessibus præfatis absolvi, præterquam
in mortis articulo, quæ necessario videntur intelli-
genda de peccato, præsertim, quia quod attinet ad
suspensionem, non est verisimile Papam ibi permit-
tere facultatem absolvendi ab ea in mortis articulo,
non enim est necessaria ea absolutio in illo articulo.
Undè Enriquez *in summ. lib.6. cap.*10. §.3. *gloss.*11. ait
tutiùs esse utrumque reservari.

Circa quam reservationem se offert difficultas,
38 † an nihilominùs posset absolvi ab ista suspensione,
& excessu per Bullas Cruciatæ posteriores, sicut po-
terat absolvi per aliqua Jubilea posteriora à Gregorio
XIV. & Clemente VIII. concessa, in quibus de-
rogatur hujusmodi constitutionibus.

Et quidem certum videtur non posse absolvi per
39 Bullam † Cruciatæ publicatam post *dict. constitutio-
nem*, concessam tamen ante eam, per illam enim,
cum sit antea concessa, non potest dici derogari hu-
jusmodi constitutioni, ut per Eman. Rodriguez *in
addit. explicationis Bullæ ad* §. 9. *n.* 57.

Quamvis contrarium videatur tenere Enriquez
40 † *dict. cap.*10. §.2. *glossa litera* K. dicens, ita re con-
sulta explicuisse Commissarium Cruciatæ, posse per
Bullam Cruciatæ posteriorem anni 1590. quæ erat
concessa & prorogata per Sixtum V. 17. Octobris
1585. ad alium sexenium, absolvi à casu constitu-
tionis ejusdem Sixti, contra abortus datæ anno 1588.
in qua similis reservatio habebatur, quia Bulla Cru-
ciatæ habet clausulam generaliter derogatoriam, &
ipse Commissarius habet à Papa facultatem inter-
prætandi dubia, & derogandi privilegiis contrariis.
Sed, cum Bulla est antea concessa, parum refert clau-
41 sula † derogatoria in ea posita, quamvis postea pu-
blicetur *ad leg. pacta novissima. Codic. de pactis*, nec
verum est Commissarium habere à Papa facultatem
42 † interpretandi dubia: nam in Bulla & Summario
Latino non invenitur talis facultas, Emanuel Ro-
driguez *dict. n.*57. *ad fin.* difficultas est an per Bullam
Cruciatæ, post dictam constitutionem concessam,
maximè à successore † possit absolvi, in qua etiam 43
videbatur respondendum negativè, nam cum Bulla
Cruciatæ sit concessa Regi ad sexennium, & ante fi-
nem illius, solet prorogari ad aliud, & sic successi-
vè, Bulla posterior censetur eadem cum prima *ad
leg. sed etsi manente, ff. de præcario*, atque adeò, sicut
non poterat absolvi per Bullam Cruciatæ præceden-
tem dict. constitutionem, ita nec per posteriorem.
Præterea quicquid dicat Emanuel † Rodriguez, *dict.* 44
nu. 57. facultas suspendendi, quæ datur Commissa-
rio, non facit ad rem, quia illa non extenditur ad
suspendendi constitutiones, sed indulgentias & facul-
tates.

Nihilominùs tamen in proposita difficultate
† contrarium videtur verius, nam in prorogatione 45
dicitur, quod etiam de novo concedit, ut in proro-
gatione facta à Gregorio XIV. *anno* 1591. & à Cle-
ment. VIII. 9. *Februarii* 1592. cum clausulis & de-
rogationibus contentis in aliis literis Greg. XIII. &
etiam Pii V. quia unæ ad alias se referunt, & in lite-
ris super concessione Cruciatæ, datis à Pio V. 1. Ca-
lendas Junii 1571. habetur sequens derogatio, non
obstantibus quibuscunque decretis, constitutionibus,
statutis, consuetudinibus, Bullis, privilegiis, li-
teris, indulgentiis, Bulla mare magnum nuncupa-
ta, & ordinationibus editis, aut approbatis, etiam
pluries, non solum ab inferioribus, sed à nobis, &
nostris prædecessoribus, cum quibusvis clausulis,
derogationibus, ac juramentis, & ex quacumque
causa & expeditione contra Turcas, & sive per mo-
dum universalis legis, sub alia forma, & sive in fa-
vorem Ecclesiarum emanaverint, quoniam illis om-
nibus, & singulis, etiam quod de verbo ad verbum
debuissent præsentibus inseri habentes, & haberi
volentes omnia insertis, & expressis de verbo ad
verbum, ex certa scientia Motu proprio, & de nostræ
potestatis plenitudine eatenus, quatenus directè, vel
indirectè prædictis in toto vel in parte contrarian-
tur, aut aliquod quicquam minimum præjudicium,
seu impedimentum afferant, expressè derogamus &
derogatum esse volumus, cæterisque contrariis qui-
buscumque.

Quæ clausula, † & derogatio censetur esse in di- 46
ctis prorogationibus, & novis concessionibus, cum
relatum sit in referente, *leg. esse toto ff. de hæredib. insti-
tuen.* & derogat sufficienter dict. 1. constitutioni *ad
consilium Butrii* 2. quod Rota, & alii sequuntur, † ut 47
*infra parte seq. cap.*2. *nu.* 305. & procedit non solum
in lege, & gratia Motu proprio concessa, sed etiam
in rescripto, & gratia concessa ad postulationem
partis, ut per citatos ibi, maximè Cassadorum, &
Rotam *decis.* 213. *n.*1. *part.*1. *diversorum.* Quamvis
contradicat Covarr. *ibi citata in rubrica*, *de testam.*2.
parte num 20. *vers.*3. & Anton. Gabriel *de clausul.*5.
num. 4. *&* 5.

Nec contra supradictam resolutionem obstat do-
ctrina † Eman. Rodriguez *in summ.*1. *tom. cap.*164. 48
*num.*3. *& in d. addition. ad* §. 9. *num.* 59. ubi tenet,
quod virtute Cruciatæ non potest quis absolvi per
confessarium à suspensione incursa propter ordines
malè susceptos, ut ante ætatem, &c. ex eo, quod nec
Commissario generali conceditur talis facultas, ut
patet ex Bulla Latina, & mutat sententiam, quam
tenuerat in explicatione Bullæ *dict.* §.9. *nu.* 62. cum
Medina *in summa*, *lib.* 1. *capitul.* 11. §.8. Sicut etiam
Vega *in summa*, 2. *part. cap.* 15. *casu* 10. *seu* 8. *& in
Espejo de Curas*, *cap.* 14. *n* 41.

Nec verior est prima sententia, quam tenuit
† *dict. num.*62. cum Medina, quam etiam tenet Lu- 49
dovic. Lopez, *instruction. conscientiæ*, 2 *tomo*, 2.
*part. cap.*23. *&* 31. & alii relati per Enriquez *in sum-
ma*, *lib.* 7. *cap.*13. §. 3. *in glossa litera B*, qui dicit
probabilem *in gloss. litera C. sequenti*, quamvis in
text. tenet contrarium, & novissimè loquitur hanc
sententiam,

ſemtentiam, Pet. Ledeſma *in ſumm. de Sacrament. Ordinis, cap.7. dub.5. primæ concluſionis.*

50 Et ratio eſt, nam io Bulla Cruciatæ datur * facultas confeſſario electo, per eam abſolvendi à qualibet cenſura, & ſuſpenſio eſt verè cenſura, *c. quærenti, de verborum ſignific.* & eſt votum.

51 Aiunt tamen dicti Doctores, * quod abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob ſuſceptionem ordinum ante ætatem legitimam, non poteſt adhuc celebrare ante completam ætatem, quod comprobatur *ex capite vel non eſt compos, temporibus ordinatio.* & quod tradit Suarez, *dict.5. tomo diſp.31. ſect.1. nu.23.* & declaratione Sanct Congregationis Concilii, *ſuper capite ſexto, ſeſſione vigeſima quarta, de reformat.* quæ ſic ait. Item Congregatio cenſuit, ſi is clericus pervenit jam ad ætatem legitimam, poſſe Epiſcopum cum illo diſpenſare, tam ſuper irregularitate, quam ſuſpenſione, ex delicto occulto tamen proveniente, quia ſe fecit promoveri, non in ætate legitima, ſi nondum ad ætatem legitimam pervenerit clericus, Epiſcopum non poſſe, ſed petendam abſolutionem à Sede Apoſtolica, & ita etiam tenet Avila *de cenſur. 3. p. diſput. 5. dub.7. not.10.*

52 Nec prædictæ ſententiæ obſtat dictum * argumentum deſumptum ex Bulla Latina, cui reſpondet P. Ledeſma, quod non dari talem facultatem Commiſſario non arguit, nec convincit quin eam habeant confeſſarii, & rationem differentiæ eſſe quod Commiſſarius procedit in foro exteriori, & non vult Papa, quod habeat authoritatem in tali foro. At confeſſarius procedit in foro conſcientiæ, & io ordine ad confeſſionem, & non eſt inconveniens, quod confeſſarius habeat iſtam authoritatem in tali foro.

53 Sed iſta reſponſio non * omninò ſatisfacit, nam verius eſt poſſe confeſſarium virtute Bullæ abſolvere à cenſuris, extra confeſſionem, ut per Enriquez *libro 7. capite* 13. §.2. & Eman. Rodriguez *in dictis addition. ad §. non, num. 47. & 59. & §. 13. nu. 4. & quæſt. regul. 1. to. quæſtione 20. artic.7. & quæſt.61. articulo 7.* & ipſum Ledeſma, *de excommunicatione cap.8.* & Avilam *de cenſur. 3. part. cap.7. diſputat. 3. dub.13.* contra Navarr. *in Manual. cap.26. num.31. & conſil. 48. nu.11. de ſententia excommunic.* Corduba *in ſumm. quæſt.19.* Ludovicus Lopez, 2. *tom.2. part. cap.8. & 19.* Vegam *in ſumm.1. part. capite 6. caſu 49.* Zechum. *de ſacramentis, de pœnitentia, cap.19. 12. dict.* Sorbo *in compendio Mendicantium, verbo caſus reſervati.* Suarez *dict.5. tom. diſputatione 7. ſect 5. num.35.* & Zerolam *in praxi Epiſcopali, 2. part. verb. abſolutis, §.1. reſponſ.3.* & Parlad. *differ.109. §.1. nu.7.* Quorum opinio vera eſſet, * ſi adeſſet clauſula, eorum 54 confeſſionibus auditis, aut in foro conſcientiæ, ut in Jubileis, quæ tamen in Bulla non adeſt, ſed ſimpliciter datur facultas eligendi confeſſarium, qui eos poſſit abſolvere à quibuſvis peccatis, & cenſuris. In Bulla tamen Cruciatæ pro Regno Luſitaniæ adeſt clauſula, *Eorum confeſſione audita:* & ſic virtute illius non poſſe quem extra confeſſionem abſolvi à cenſuris, rectè tenet Acoſta de Aodrada *ad Bullam Cruciatæ quæſt.50. ad finem.*

55 Et inſuper veriùs eſt abſolutionem à cenſuris * virtute Bullæ, aut Jubilei, niſi in eo dicatur, in foro conſcientiæ tantum ſuffragari, valere pro foro exteriori, quando facti eſt ſatisfacta parte, Medina *in ſumm. lib.2. cap.12.* Eman Rodriguez *in Explicatione Bullæ, §.9. nu.55. ad fin. & in addition. n. 49. & 51. & in ſumm.1. tom. cap 83. n.9. & quæſt. regula. 1. to. dict. quæſt.20. art.6. & dict.quæſt.6. articulo 6.* Ugol. *de cenſur. tab.1. cap.10. §.4. n.5.* Bobadilla *in ſua politica, lib.2. cap.19. n. 46.* Vega *in ſumm.2 parte, cap.6. caſu 52. & in Eſpejo de Curas, c.12. n.73.* Sorbo *in dict. compendio Mendicantium in reſolutio. abſolutionum, pag.57.* & alii relati per Enriquez *dict. §.2. in gloſſ. litera* V. & accedit deciſ. Rotæ 573. *libro 3. parte diverſorum.* Et placuit Acoſtæ *dicta quæſt* 50. Quamvis abſolutionem virtute Cruciatæ Regni Portugalliæ factam ab excommunicatione & cenſuris ab homine latis non valere in foro exteriori dicat, quia ita Papa explicat in illa Bulla, Sorbo *pag. 56. ſeu 57.*

Pro quo facit declaratio perpetua Pii V. * facta 56
in Jubileo *anni* 1568. relata per Emanuel Rodriguez, Vegam, & Sorbo *ibi*, & per Joan. Gutierrez *cano. qu. lib.1. cap.2. n.18.* cui ipſe non benè ſatisfacit, tenens contrarium cum Covarruv. *in * cap. alma ma-* 57
ter, 1. part. §.12 nu.16. Mar. Ledeſma 2. *parte, 4. quæſt. 26. art.1.* & Navarr. *conſil.23. de pœnitentiis & remiſſion. & conſil.11. de ſententia excomm. aliàs conſil. 51. & 52 de ſententia excommunic. & conſil.4. num.2. ſepult.* cum quibus etiam tenent Coſmas Philiar. *de officio ſacerdotis, 1. parte libro 3. cap.27. ad fin.* Zerola *in dict. praxi, 1. parte, verb. abſolutio. § 2. & parte, verb. ordo, § 4. dict. 5.* Doctor Frechulla, *de excommun. artic.1. 4. part. n.7. 3. dub. & artic. 5. nu.2.* Toletus *in ſumm. lib.1. cap 14. verſic. 8. & 9.* dicens, hunc eſſe ſtylum Romanæ Curiæ, in editione Romana, & Sayrus *de cenſuris, lib.2. cap. 20. num.31.* Graff. *in deciſ. aureis, lib.4. cap.15. n.18.* Avila *dict.2. parte cap.7. diſputat.3. dub.10. & 12.* Parlad. *differ.12. §.2. n.23.* & Lacar. *de minor. ſect.4. quæſt.15. à n.1.* & ſequitur Suarez *d. diſputat.7. ſect.5. n. 21.* quando facultas abſolvendi conceditur, ſolum in ordine ad ſacramentalem confeſſionem.

Et ſimilem declarationem perpetuam facit * Gre- 58
gorius XIII. in Jubileo *anni* 1572. quam refert D. Penn. *in directoria Inquiſitorum commentar.52.* quamvis ipſe videatur etiam tenere contrarium. Et eadem declaratio Gregorii XIII. habetur *in compendio Mendicantium, ad fin. verb.* notanda tempore Jubilei *pag. 542.* ubi Sorbo *verb. notanda ſuper hac Apoſtolica declaratione, verſic. ſexto adverte*, contrarium etiam tenet ſibi contrarius.

Quare dicto argumento ex Bulla * Latina, ego 59
reſpondeo, quod ibi non agitur de ſuſpenſione incurſa propter ordines malè ſuſceptos, ſed de irregularitate propter ordinum malam ſuſceptionem contracta, ut qui excommunicatus, ſeu ſuſpenſus ordinatur, &c. Navarr. *cap.27. n.241. ſic enim ait.*

Item ſimiliter conceditur facultas d. Commiſſario diſpenſandi & componendi ſuper irregularitate cum iis, qui quibuſlibet Eccleſiaſticis cenſuris ligati Miſſas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebraverunt, ſeu alias illis ſe immiſcuerunt, & ſuper alia qualibet irregularitate, præterquam ratione homicidii voluntarii, aut ſimoniæ, vel apoſtaſiæ à fide, aut hæreſis, vel propter malam ordinum ſuſceptionem contracta.

Ex quibus obiter videbatur, quod brevia, ſeu pri-
vilegia religionum, * quod eorum fratres non poſ- 60
ſint uti Bulla Cruciatæ, ſeu aliis privilegiis, quoad indultum eligendi confeſſorem, & abſolutionem caſuum reſervatorum, conceſſa mendicantibus, & aliis per varios Pontifices, ut *per compendium Mendicantium, Bernardorum, & Societatis Jeſu, verb. abſolutio.* & Cruciata, & Paraſellum, *de privilegiis Minimorum, cap.10.* & Sorbo *in d. compend. Mendic. verb. Cruciata,* & Eman. Rodriguez, *in dict. Explicatione Bullæ, §.9. n.24. & quæſt. regularium, 1. tom. quæſt.21. art.10.* & per Sorbum *poſt d. Comp. Mendic. pag.544.* & Enriquez *in ſumma, lib.6. cap.6. §.9. & cap.16. §.7. & lib.7. cap.22.* & noviſſimè quibuſcumque Religionibus, per Clem. VIII. 23. Novemb. 1599. derogantur per ſequentes Bullas, & clauſulas derogatorias ſibi poſitas.

Sed nihilominùs contrarium * dicendum eſt: nam 61
illa Brevia non ſunt privilegia contraria Bullæ, ſed declaratoria illius, & intentionis Papæ quod ſub indulto eligendi confeſſorem, non comprehenduntur religioſi, ut patet in Brevi Pii V. poſito per Eman. Rodriguez *in dict. Explicatione Bullæ ad fin.*

& in dict. brevi Clementis VIII. in quibus perpetuò declaratur concessionem Cruciatæ, & aliorum privilegiorum, seu indultorum particularium, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, quantum ad articulum eligendi confessorem, & absolvendi à casibus reservatis, cum fratribus & monialibus ordinis Prædicatorum, & etiam aliorum quorumcunque nrdinum, locum minime habere, nec censeri, sed suæ intentionis existere, quod iidem fratres, & moniales, quantum ad sacramentum pœnitentiæ seu confessionis administrationem & dispositioni sunrum Prælatorum subjecti sint. Idem estn illa Brevia essent limitatoria Bullæ, adhuc nnn derogarentur per Bullas sequentes, quia generi per speciem derogatur, etiamsi species ipsa præcesserit, *reg. generi lib. 6. & c. 1. de rescript.* cum aliis, & ibi Doct. & Suar. *de legib. lib. 8. cap 39. à num. 6.* & in simili docet idem Suar. *d. lib.8. ca.17. nu.8.*

62 Nec facit ad * propositum dicta facultas, quæ datur Commissario suspendendi omnes indulgentias, & facultates, non tamen concessas Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum fratres tantum, quamvis Theologi eam adducant ad resolutionem hujus quæstionis, nam dicta Brevia non possunt dici indulgentiæ, nec facultates, sed potiùs prohibitiones, seu declaratinnes. Et prædictam sententiam
63 tenet Mart. Ledesma 2. *part.4. quæ.29. artic.2.** Collector privilegiorum *in compendio mendicantium, verb. Cruciata, & verbo absolutio, quoad fratres*, & ibi Cordova *in annotationib. & super regul. D. Franc. c.7.qu.8. pun. secundo, & Compendium Bernardorum, verb. Bulla Cruciata*, & Parasellus *supr. & compendium Societatis*, & Sorbo, *verb. Cruciata*, & Candel. aur. 1. *parte de absolut. n. 25. & in novis editionib.* 35. dicens its Salamanticæ contultos Magistros ex præcipuis religionibus, & Doctorem Moya juris Ponrificii primarium, & alios communiter tenuisse, &c.

64 Et ita tenendum est † tanquam certum, maximè stante declaratione S. Congregationis Concilii data Archiepiscopo Valentino, tempore Gregorii XIII. quam ponit, & vidisse ait Eman. Rodriguez, *dict. n.24.* quæ sic habet, Cnngreg. Concilii censuit quatenus gratia ex Bulla Cruciata pertinet ad moniales non posse vigore facultatis in eadem Bulla concessæ alios confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum monialium confessiones ab Ordinario approbari fuerint, eligere, quam etiam ponunt Carb. *supr.* & P. Ledesma *in summ. de pœnitentia, ca.13. dub.13.* & novissimè posthæc visus eam affert Acosta de Andrada *ad Bullam Cruciatæ qu.307.* & Ugol. *de offic. Episc. c.7. §.2. n. 8.* quibus etiam ponunt ad literam Breve Clementis VIII. & tenent dictam sententiam: ponit etiam dictum Breve Summ. Bullar. Quar. *verb. confessor*, & Man. Rodrig. *in collect. privileg. regul.* Bulla 9. Clement. VIII. *pag.* 1217. & simile Breve dedit S.D.N. Paulus V. ad instantiam domini Episcopi Salamantini.

65 Quamvis contrarium practicetur, ex sententia * multorum Theologorum, maximè regularium. Nec
66 juvat dicere, quod illa Brevia non sint recepta, * nam cùm sint declaratoria, quod Papa non intendit illud indultum eligendi confessorem regularibus concedere, nihil refert, quod sint recepta, vel non, nam non receptio non potest facere, quod illud indultum sit concessum, aut extendatur contra iotentionem concedentis:
67 & * similiter ex quo sunt declaratoria non requiritur, quod fiot promulgata, aut intimata solemniter, nec etiam requiritur intimatio d. declarationis S.Congreg. quicquid dicat Lud. Lopez *instruct. consc.2. tom.2. p. c.8. pag.823.* ut aliàs *in præfatione* dicitur.

68 Nec promissio Superiorum religionum, * & eorum tacita licentia potest extendere dictum indultum Bullæ, nec potest aliquid operari, cum ipsi id permittant, tanquam concessum à Papa, cum tamen revera non sit, imò nec expressa licentia Prælatorum jam sufficit ex d. Brevi Pii V. & Clementis VIII.

Nec rursus juvat dicere, * quod Superiores reli- 69
gionum tacitè renuntiarunt dicto privilegio, nam ut apparet ex dictis Brevibus, non tam est privilegium, quam declaratio *dict. indulti*, & intentionis concedentis: sed circa *dict. constitutionem.* * Sixti V. contra cle- 70
ricos malè promotos, advertendum est jam, quod Clemens VIII. anno incarnationis Dominicæ 1595. pridiè Calendas Martii Pontificatus sui anno quinto, qui à Nativitate Domini est 1596. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, sua perpetuo valitura constitutinne, supradictam constitutionem Sixti V. ad terminos sacrorum Canonum, ac constitutionis Pii Papæ II. quæ incipit, Cum ex sacrorum, & ad dispositionem decretorum S.Concilii Trident. restrinxit, & reduxit, necnnn censuras, & pœnas in eadem Sixti constitutinne, omnia quoscumque, præterquam contra simoniacè ordinantes, & ordinatos, inflictas: has enim voluit in suo robore permanere, moderatur, & abolevit, quam constitutionem Clementis adducit Sayrus *de censuris, lib.4. c.17. ad fin.* & Thom. Sanchez *de matrim. lib.7. disp. 49. à n.10.* Jnan. Baptist. Confertius *in collect. liter. & privil. regular.* Bulla 2. Clem. VIII. *& in summ. mater. privileg. tit.15. cap.4.* Summ. Bull. Quarant. *verb. ordo 3. & 4. constitut.* Man. Rodrig. *in collect. privileg. regul.* Bull. 21. Clemen. VIII. *pag.* 1237. & novissimè Piasec. *in praxi Episcop. part.1. cap.5. nu.59.* & refert Eman. Rodriguez *quæst. regul. 1. to. quæst 20. art.13.* & Suarez *dict.5. to. disp.31. section.1 42.43. & 64 & sect.5. n.6. ad fin.* Candelab. *aur. in nov. post explanationem d. bullæ contra malè promotos.* Leo *in Thes. for. Eccles. cap.39. n.19.* & post hæc Gonzalez, *gloss.15. n.128.* quamvis Zerola *in praxi, 2. part. verb. ordo, §.3. & 8. & verb. irregularitas, §.2.* dicat, quod illa fuit revocata, & reducta ad terminos juris per Gregorium XIV.

Quemadmodum Gregorius XIV. per suam Constitutinnem datam *anno* 1591. * pridiè Calendas Ju- 71
nii modificat, & moderatus est aliam Constitutionem ejusdem Sixti V. contra aborsum procurantes, & idem Clemens VIII. per Breve datum 2. Aprilis 1602. anno 11. positum per Man. Rodrig. *in dicta collect. privil. bull. 7. Clement. VIII. pag* 1214. Constitutiones & ejusdem Sixti, de forma & qualitatibus admittendi religiosos, quoad eam partem, per quam ibi professio nulla declaratur, ad terminos juris, & sacrorum Canonum reduxit pœnas contra Superiores, qui earundem constitutionum formam non reservaverint, aut aliter, quovis modo contrafecerint, in ipsis Constitutionibus inflictas salvas relinquendo.

Undè cessat pœna * suspensionis in d. constitu- 72
tione Sixti contra malè promotos, posita contra ordinatos sine titulo, & standum erit in hoc decreto S. Concilii Trid. & declararionibus S. Congr. supr. adductis Gonzalez *supr.*

Quartò dubitatur, * qui titulus requiratur ad sa- 73
cros ordines, in quo dicendum est, quod de jure antiquo Episcopus poterat clericos promovere ad plures, & diversos titulos. Primò, ad tit. beneficii, *dict. ca. neminem, & cap. sanctorum 70. disp.* ex quibus Canonibus, ut rectè explicat Quintanadvennas *dict. lib.3. ex num.11. & ex nu. 27.* nemo poterat ordinari nisi ad tit. beneficii, seu certæ Ecclesiæ, usque ad tempora Alexand. III. & Innoc. III. quorum sunt *cap. Episcopus, & c. tuis de præbend.* & de hoc titu. certæ Ecclesiæ ad ordines loquitur Epistola Alexand. III. ad Alphonsum Castellæ Regem, quam ponit concivis noster Gil. Gonzales portionarius Ecclesiæ Salamantinæ *in sua historia de Salamanca lib.2. cap.15.* in qua Papa ait, quod Petrum Salamantinum Episcopum in sacerdotem, certo sibi io urbe titulo assignato, promovit, & non loquitur de titulo Cardinalatus, ut malè intelligit ille.

Secundò ad titulum proprii matrimonii, ut postea statue-

ftatuerunt Alexand.III. & Innocent.III. in dict. cap.
Epifcopus, & cap. tuis, & confequenter etiam ad titu-
lum penfionis Ecclefiafticæ. Tertiò, ad titulum pater-
næ hæreditatis, dict. cap. Epifcopus. Quartò, ad tit.
alieni beneficii cap. poftulati de jure patr. cap. per tuas
I.3. cap. pen. de fimonia, ubi Doct. & Abb. in cap. cum
fecundum Apoftolum, de præbend. n.11. Felin. in cap.
in noftra de refcript. cor.34. n.31. Lambertus de jure
patr. lib.3. quæft. 5. art. 6. Quintanadveñas fupr. à
n.19. de quo Gambar. de officio legati lib.6. ex n.131.
Quintò ad tit. ftipendii ab Epifcopo fibi affignandi fu-
per fructibus fuæ menfæ Epifcopalis ad cap. 2. &c.
Epifcopus de præbend. Abb. d. nu.11. Sextò ad tit.
penfionis, feu ftipendii à laico in tit. ei affignati fuper
bonis tuis, Rota decif.11. de præbend. in antiquior. &
39. de refcript. in antiquis. Felin. in cap. poftulafti de
refcript. n.8. & in dicto cap. in noftra cor.30.

Hodiè verò ex S. Concilio dict. c. 2. non videtur
74 * quis poffe promoveri ad facros ordines, nifi ad tit.
beneficii pacificè poffeffi, & etiam patrimonii, vel
penfionis Ecclefiafticæ, ubi Epifcopus pro neceffitate
vel commoditate Ecclefiarum fuarum judicaverit af-
fumendum, quæ tamen neceffitas, vel faltem com-
75 moditas regulariter adeft, præfertim in * perfonis do-
ctis, & probatæ vitæ, & ideò regulariter poteft quis
etiam hodiè ordinari ad tit. patrimonii, vel penfionis,
Flam. Parif. d. lib.2. quæft 6. n.8. & ita practicatur,
76 pro quo conducit fequens declaratio S. Congreg. *
Concilii cum ad patrimonii, vel penfionis Eccleſ.
tit. ordinari non poffint, nifi illi, quos Epifcopus ju-
dicaverit affumendos pro neceffitate vel utilitate Ec-
clefiarum fuarum, juxt. cap.2. feff.21. clerici autem
abfentes, Ecclefiis neceffitatem habentibus, aut fub-
venire, aut utilitatem aliquam afferre non poffunt,
quæritur, an hujufmodi clerici literas dimifforias
Epifcopus concedere poffit; Congregatio cenfuit pof-
fe, & ad eum fpectare.

Quod ampliatur primò, quod habens patrimo-
77 nium * fufficiens poteft promoveri ad facros ordi-
nes, licet exprefsè non affignetur fibi patrimonium
in titulum, nec dicatur ad titulum patrimonii, fed
fatis eft, quod illud habeat, & fuccedit loco tituli,
gloff. in cap. fi Epifcopus, verbo titulum de præbend. in
fexto. Abb. in cap. tuis, n.3. de præbend. & Gambarus
dict. lib.6. n.137. & favet Concilium d. cap.2.

78 Si tamen aliquis * haberet plura bona, feu beneficia,
& ad titulum aliquorum fpecialiter, feu nominatim
ordinaretur, illa folum effent titulus, & non alia.

79 Secundò ampliatur, ut etiam ad titulum * dona-
tionis poffit quis ordinari, Zechus de Republicæ Ec-
clefia. cap. de clericis fub n.7. verf.84. Azor.2. part.
lib. 3. cap. 4. qu.1. Mofcon. de majeft. milit. Ecclef.
lib.1. part. 2. cap. 1. pag. 380. Ugol. de offic. Epifc.
c.25. §. 13. ad fin. ut in fequentibus declarationibus
S. Congregationis 1. ad titulum donationis alicujus
poteft quis ordinari, fi ita Epifcopus judicaverit affu-
mendum pro neceffitate, vel utilitate Ecclefiarum,
& fi donatio eft realiter vera, & non ficta: quæ
deinceps alienari non poffit abfque Epifcopi licentia,
donec beneficium fufficiens adeptus fuerit, vel aliun-
dè habeat unde vivere poffit.

Secunda, poteft aliquis ad facros ordines promo-
veri ad titulum bonorum, quæ donantur, fi tamen
Epifcopus judicaverit eum affumendum pro neceffi-
tate, vel commoditate Ecclefiarum, donationefque
hujufmodi verè & abfque ulla fraude in forma va-
lida fiant de tot bonis, quod promovendo fufficiat
ad vitam honeftè fuftentandam, quæque deinceps
nullo modo alienari poffint fine licentia Epifcopi,
donec beneficium fufficiens adipifcatur, vel aliundè
habeat undè vivere poterit.

80 Tertiò ampliatur, * ut etiam familiares triennales
Epifcoporum, alias fibi non fubditi poffunt ab eis
ordinari ad titulum patrimonii vel penfionis, Mart.

Anton. Genuen. dict. cap.83. nu.3. cum Flam. Pari-
fio, de refignatione benefic. lib.4. quæft.2. num.91. qui
ait, quod text. Concilii Tridentin. cap.9. feffion.23.
de reformatione, die 14. Aprilis 1575. per Sanct.
Congregationem fuit ampliatus procedere, fi fami-
liari dederit fufficiens patrimonium, & funt fequen-
tes declarationes ejufdem Sanct. Congregationis.

Prima, * pro neceffitate & commoditate Ecclefia- 81
rum ad titulum patrimonii, poffunt etiam ordinari fa-
miliares triennales Epifcoporum, juxtà formam c.39.
feff.23. Sed tamen debent afcribi Ecclefiis, pro qua-
rum neceffitate funt ordinati, juxt. form. c.16. feff.23.

Secunda, Epifcopus ordinat familiarem fuum, ad
titulum penfionis, fi pro neceffitate vel commoditate
fuarum Ecclefiarum judicat ordinandum.

Tertia fuper dict. c.9. * Familiaris Epifcopi de quo 82
hoc decretum loquitur, poteft etiam ordinari ad titu-
lum patrimonii, fi illud fufficiens habuerit, Epifcopus
ita judicaverit pro neceffitate aut commoditate fuæ
Ecclefiæ & certæ Ecclefiæ adfcribatur, ubi fuo mu-
nere fungi debeat, juxta c.16. infra hæc eadem feff.

Quarta fuper d. c.16. ibi, non adfcribatur, quod
etiam locum habeat in familiaribus triennalib. Epif-
coporum qui ad titulum patrimonii poffunt promo-
veri, nam & ifti debent adfcribi alicui Ecclefiæ ordi-
nantis. Undè apparet falfum quod ait Gabr. Vaf-
quez 3. part. tom. difp.343. n. 49. quod familiaris ab
Epifcopo ordinari poteft, etiam fi patrimonium non
habeat, nec ullius Ecclefiæ neceffitas urgeat: folum
enim conceditur licentia Epifcopo eum ordinandi,
quatenus melius fervitio ejus uti poffit.

Circa * quod tamen de adfcribendo certæ Ecclefiæ 83
videnda funt dicta infr. à n.48. & triennium in ter-
minis, d. c.9. fufficit, quod incipiat antequam fuiffet
Epifcopus, ut S. Congregat. cenfuit fuper dict. cap.9.
his verbis, ex identitate rationis fufficit, quod trien-
nium inceperit, antequam fuiffet Epifcopus.

Debebit tamen Epifcopus ftatim re ipfa * benefi- 84
cium illi conferre, ex dict. cap.9. quod habeat locum,
etiam in minoribus, & prima tonfura. Navarrus con-
filio 11. de temporibus ordinatio. Rota decif.731. parte
prima diverf. Emanuel Rodriguez in fumm. 2. tom.
cap.14. n.10. P. Ledefm. cap 85. concl. Summ. Bullar.
Quar. verb. ordo, verf. limita in eo, qui per triennium,
& Ugol. de offic. Epifc. cap.26. §. & cenfuit S. Congr.
ut in fequenti declaratione fuper eo, Habet locum hoc
decretum etiam in minoribus ordinibus, ut teneatur
Epifcopus, etiam conferre beneficium, ac etiam in
prima tonfura, & illud verbum, ftatim, intelligitur,
id eft, incontinenti, & * abfque intervallo, Flam. 85
Parif. dict. lib.4. quæft.2. n.95. ut in fequenti decla-
ratione fupr. dict. cap.9. ibi ftatim, incontinenti, & fic
cenfuit Congreg. quod Epifcopus, qui contulit pri-
mam tonfuram familiari fuo non fubdito, qui ta-
men per quinquennium fecum commoratus eft, non
dicatur fatisfeciffe huic decreto per collationem be-
neficii illi factam infra annum, etiam in undecimo
menfe, poft d. primam tonfuram. Refert Flaminius
fupr. num.92. dicens, die 22. Maii 1586. Congre-
gationem Concilii ita cenfuiffe, & fequitur fumm.
Bullar. fupr. & Ugol. dict. §.4. dicens ftatim, feu
paulo poft debere beneficium conferre: fi enim ante
conferret, ratione beneficii conferendi poteftatem
haberet, & non ratione triennii: quamvis Gabr.
Vafquez fupr. intelligit ftatim beneficium aliquod
fine fraude ei providere, nimirùm quamprimum va-
caverit, ne poftea mendicare cogatur.

Non tamen poteft Epifcopus difpenfare * cum 86
fuo familiari, triennali, aliàs non fubdito fuper illegi-
timitate, etiam ad minores ordines, Navarrus conf.13.
de temporibus ordinatio. & Genuen. dict. cap.81. n.3.
Eman. Rodriguez, & P. Ledefm. fupr. Summ. Bullar.
& Ugolin. & Piafec. in praxi Epifcop. part.1. nu.15.
nec fuper interftitiis, Navarr. conf. 12. eod. titul. &

87 Genuen. * ibi Mandof. & Ledefm. Summ. Bull. Ugolin. & Piafec. nifi pro Ecclefiæ fuæ utilitate, ut in fequenti declaratione S. Congregation. Cong. cenfuit & declaravit, quod licet Epifcopus poffit ordinare familiarem fuum triennalem, fibi alias non fubjectum, & dare illi dimifforias ad ordinandum à quocunque, difpenfare tamen non poteft fuper interftitiis, de quibus *cap.* 13. *&* 14. nifi pro Ecclefiæ fuæ utilitate. Licet in interftitiis, & quacunque irregularitate poffe Epifcopum laico familiari difpenfare, teneat Thom. Sanch. *lib.* 8. *difp.* 1. *n.* 15. Quod ad id habitatio majoris partis anni fufficiat, ut latè inquit, probavit *lib.* 3. *tota difp.* 23. & tenet Eman. Sà *verb. Epifcopus*, *n.* 6. Quæ ratio non eft vera, non enim ad difpenfationem fufficit habitatio, etiam multi temporis, fi ibi non conftituit domicilium, ut tenent plures per eum relati *dict. difp.* 23. *nu.* 11. & S. Congregatio Concilii cenfuit *circa cap.* 6. *feff.* 24. *de reform.* quicquid fit ad facramentum pœnitentiæ & matrimonii, cum familiari tamen jam ordinato, collato ei ftatim beneficio, poterit poftea Epifcopus quoad interftitia abfolutè difpenfare in cafibus comprehenfis *cap* 11. *&* 13. *d. fect.* 23. ut S. Congregatio Concilii cenfuit 26. Maii 1594. quia jam ratione beneficii collati eft ei fubditus.

88 Et ifta intellige de familiari non habente * ibi antea benefitium, prout loquitur Concilium: nam fi habet beneficium, poffet Epifcopus ratione illius eum ordinare, tanquam fubditum, difpenfareque in illegitimitate & interftitiis, licet non effet triennalis, nec ftatim ei beneficium conferret, ficut quemlibet alium beneficiatum fuæ diœcefis, *juxt. cap. cum nullus, de temporibus ordinationum in* 6. & ibi Doctores, & Rebuff. in praxi, *tit. de clericis, & à quibus n.* 24 *& quæ diximus c. præced.* & ita fentit Flam. Parif. *lib.* 4. *quæft.* 2. *à n.* 93. & tenet Ugolin. *fupr. relatus n.* 49. Gabr. Vafquez *fupr. dict. n.* 49. *&* 55. quicquid Marc. Anton. Genuen. *cap.* 47. *num.* 3. *difficultat.* Et ita funt accipienda, quæ tradit Zerola *in praxi Epifcopali* 2. *parte verb. ordo*, §. 5. 6. *&* 7. qui fatis con-
89 fusè & involutè loquitur prout folet, * advertendum eft autem, quod fi quis ordinaretur ad tit. patrimonii, fine ulla neceffitate, vel commoditate Ecclefiæ, contra decretum Concilii *dict. cap.* 2. nullam incurreret pœnam vel fufpenfionem, etiam ftante *dict. conftitutione* Sixti V. contra malè promotos, quoniam in hoc cafu, nec Concilium, nec d. Conftitutio Sixti, ullam pœnam imponunt: nec obftabant illa
90 verba * d. Conftitutionis, *vel aliàs malè promoverit*, quia non comprehendunt hunc cafum fupra fpecificatum *ad. l. doli claufula*, *ff. de verborum oblig. & l. fanctio legum*, *ff. de pœnis.*

91 Et in particulari redeundo * ad id undè digreffi fumus, quod hodiè ftante difpofitione Concilii *dict. cap.* 2. non poffit quis ordinari ad titulum paternæ hæreditatis, quantumvis pater fit dives & pauper non dicatur, qui patrem habet divitem, Surdus de alimentis, *tit.* 1. *quæft.* 23. *nu.* 12. *& quæft.* 33. *nu.* 30. *& quæft* 103. *nu.* 3. *& quæft.* 108. *nu.* 8. *& tit.* 7. *quæft.* 37. *n.* 3. Molina de juftitia *tom.* 1. *tractat. difput.* 146. *verf. illud præterea*, & Thom. Sanchez de matrim. *dict. cap.* 8. *difp.* 19. *num.* 21. tradit Flam. Parifius *d. lib.* 2. *quæft.* 6. *n.* 28. Et noviffimè Ugolinus *d. officio Epifc. cap.* 26. §. 9. *n.* 3. namque requiritur, quod verè & realiter habeat patrimonium quod fit, vel ex hæreditate
92 patris vel ei donatum * à patre, vel alio, ut patet *in d. cap.* 2. Concilii ibi, *patrimonium verò, vel penfionem obtinentes*, & ibi *eo quoque prius perfpecto, patrimonium illud, penfionem verè ab illis obtineri*, & patet etiam ex declaratione Congregat. *infra* adducta *n.* 96. tradit Ugolinus *fupra dict.* §. 9. *n.* 2. *&* 3.

93 Et quod ad titulum alieni beneficii, vel * ftipendii ab Epifcopo affignandi fuper fructib. fuæ menfæ non poffit hodiè quis ordinari, tradit Ugolinus *dict. cap.* 26. §. 10. *n.* 2. & fuit decifum per S. Congregationem Concilii, ut in declaratione fequenti ante promulgationem Sancti Concilii Tridentini Epifcopus poterat promovere clericos fuos ad diverfos titulos, 1. ad titulos beneficii, *cap. fanctorum*, 70. *diftinct.* 2. ad titulum paternæ hæreditatis, *cap. Epifcopus, de præbend. in fin.* feu ad titulum proprii patrimonii, *cap. tuis. de præbend.* 2. ad titulum alicujus beneficii *cap. poftulafti de jure patron. cap. per tuas dict.* 3. *de fimonia*, & Felin. *in cap. in noftra de refcript. cor.* 34. *n.* 31. 4. ad titulum ftipendii ab Epifcopo fibi affignandi fuper fructibus fuæ menfæ Epifcopalis *ad cap. Epifcopum de præbend.* Abb. *in cap. cum fecundum nu.* 1. *eod.* 5. ad titulum penfionis ftipendii à laico affignandi, Rota *decif.* 11. *de præbend. in antiquiorib. &* 39. *de refcript. in antiquis cum aliis*, quæritur an, cum urgeat neceffitas, vel commoditas Ecclefiarum fuarum, poterit ad omnes fupra dictos titulos clericos promovere? Congreg. cenfuit, quoad tertium, & quartum, non poffe; quoad fecundum, in terminis tantum, in quibus Concilium loquitur, nempè pro neceffitate, vel utilitate Ecclefiæ, & dummodò talis laicus fit verè facultatibus idoneus, atque in forma valida obliget fe, fuofque fucceffores ad præftandum hoc ftipendium, & non alienandum, fine licentia Epifcopi, illa bona fuper quibus affignatum erit illud ftipendium, hæcque obligatio duret, donec ordinatus beneficium fufficiens, aut penfionem aliundè erit adeptus.

Et quamvis in ifta declaratione dicatur * poffe 94
quem ordinari ad titulum penfionis, feu ftipendii à laico affignati, in terminis Concilii, nempè pro neceffitate vel utilitate Ecclefiæ, id tamen ita accipiendum eft, fi laicus imponat & affignet talem penfionem, feu ftipendium fuper certa re fructifera ad modum cenfus vitalitii. Tunc enim penfio ifta feu jus illam percipiendi, quod poteft vocari cenfus, feu annuus redditus, eft jus quoddam reale proprium illius, atque adeò, ad titulum proprii patrimonii ordinatur:
ficut poffet ordinari ad titulum * cenfus, quem ipfe 95
ordinandus alias haberet, five ad fuam vitam, five perpetuò, etiam redimibilia cum annui redditus inter immobilia computentur, *clem. exivi*, §. *cumque annui redditus, de verb. fignificatione*, Tiraquell. *de retractu linguagier.* §. 1 *glof.* 6. *ex n.* 4. Ant. Gabr. *de verborum fignificatione, concl.* 8. & Redoanus *de rebus Ecclefiæ, non alienan. rub.* 13. Covarr. *lib.* 3. *variar. cap.* 7. *n.* 2. *verfi.* 2. Marienzo *in l.* 7. *titulo* 11. *lib.* 5. *recopilatio. glof.* 1. *à n* 18. & Solis, qui plures citat *de cenfibus lib.* 1. *cap.* 7. *n.* 2. *& l.* 2. *cap.* 3. *à n.* 32. *&* 2. *tom l.* 1. *cap.* 1. *n.* 3. Poft Solis Gafp. Rodr. *de ann. redit. lib.* 1. *quæft. à n.* 8. & Caftillo *de ufufructu. cap.* 41. Rot. *decif.* 294. *&* 328. *n* 9. noviff. Farinac. Quamvis in cenfura redimibili, quia attento futuro eventu, & redemptionis tempore inter mobilia cenfeatur, Molina *de Hifpan. primogen. lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 6. & Licen. Antonius Gomez *de cenfibus cap.* 3. *n* 4. adhibenda effet cautio, * ut fi redime- 96
retur, pecunia ex Judicis decreto apud idoneas perfonas deponatur, ut iterum collocetur, ut alias circa majoratus tradit Molina *fupr.* & cum eo Gafp. Rodr. *lib.* 2. *quæft.* 15. *n.* 89. dicentes, quod cauti majoratuum inftitutores, folent præcipere, ut pecunia ex redemptione reditus proveniens apud idoneas perfonas ex Judicis decreto deponatur, ejufdem authoritate, in emptionem prædiorum vel aliorum immobilium convertatur: & quod aliter facta redemptio nulla fit, idque debitoribus redituum nuntiantur juxta *leg. nomen, Cod. quæ res pignori obligat. poff. lege tertia Cod. de novat.* ne aliter redemptionem facere valeant. Nec eft neceffarium, quod cenfus quod ea claufula inftituerentur & emerentur, ut redemptio non aliter fieri poffet, ut requirit Molina *de juft. tractatu* 2. *difput.* 606. allegans Molinam *dict. num.* 6. qui id non dicit, fed quod dictum eft, & ita ceffat ratio Ugolini contrarium tenentis *de offic. Epif. cap.* 26. § 10. *n* 2. ubi

ita,

ait, non posse quem ordinari ad titulum census non perpetui, sed redimibilis, nam ad libitum vendentis redimi atque extingui potest: & idcircò res mobilis redditur cum illa enim cautione cessat istud inconveniens: & ipse Ugolinus fatetur vidisse in quibusdam admitti tale patrimonium & titulum census redimibilis, alias enim illud non procedet. Azor. 2. *part. lib.* 3. *cap.* 4. *quæst.* 6. Ugolin. *dict. cap.* 16. § 10. *n* 1. *&* §. 12. *n.* 3. ut in declaratione sequenti S. Congreg. Concilii, an per Bullam Sixti V. contrà malè promotos intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, ubi propter penuriam sacerdotum, ad sacros ordines promoveri solent, qui super alienis bonis assecutionem habent victus, & aliarum rerum necessariarum cum cautione certa, sine alio titulo beneficii, vel patrimonii, & an illis inopia laborantibus sufficiens patrimonium dici poterit, quod habet annuum redditum 25. scutorum, quoad primum sua sanctitas consulta non approbat talem consuetudinem, seu vult patrimonium, ad cujus titulum ordinaodus promoveri debet esse rem certam fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omninò prohibet talis consuetudinis observantiam. Quoad secundum verò Ordinarii arbitrio relinquit hoc judicium, an tale patrimonium sufficiat, propter diversitatem locorum, cum in uno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens, dummodò animadvertatur bona esse ipsius ordinandi propria, ac ab omni contractuum simulatione, & cœteris, quæ ab amicis, & conjunctis fieri in hujusmodi casibus solent, penitus libera & aliena. Undè non videtur verum quod docet Ugol. *dict. cap.* 26. §. 14. *n.* 2. nempè posse constitui patrimonium super fructibus rerum alicujus, non præscripto fundo vel prædio: exempli gratia, ego dono quinquaginta nummos aureos de fructibus bonorum meorum singulis annis Titio quo initiari ordine sacro possit: nam donatio, inquit, hæc se habet sicut pensio constituta de fructibus beneficii, licet super obligatione personali censeat constitui non posse patrimonium, &c.

97 Quamvis aliquando ob penuriam Sacerdotum * id specialiter concessum est, ut in declaratione sequenti, ob penuriam sacerdotum, quandoque concessum est ordinari, sine beneficio, vel patrimonio, dummodò quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum. Et tradit Flam. Paris. *dict. lib.* 2. *quæst.* 2. *n* 11. & Zech. de Republica Eccles. *de clericis*, *sub nu.* 9. *vers.* 94. qui tamen malè videtur velle, id posse semper fieri, sine speciali dispensatione Papæ.

98 Nec poterit quis * ordinari ad titulum servitii in aliqua Ecclesia, cui ascribatur, ut malè aiunt Flam. Paris. *supr. num.* 33. Salcedo *dict. cap.* 10. *num.* 9. *in novissima editione.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *part. verb. dimissoriæ*, §. 5. 1. *dub.* & Genuen. *dict. cap.* 81. *sub n.* 2. Summ. Bullar. Quar. *verb. ordo, post secundam constitutionem, circa finem*, & Piasec. *in praxi Episcop. p.* 1. *cap.* 1. *nu.* 45. & allegant Mayolum *supr. nu.* 2. qui tamen id clarè non dicit: & Breve Sixti V. Patriarchæ Venetiarum concessum, quod id adducunt sum. Bullar. & Piasec. id non comprobat, quia est gratia specialis. Et ita post hæc hanc sententiam nostram tenet Ugol. *de offic. Episc. cap.* 26. §. 8. *n.* 6. nec id probat capitulum Concilii *sess.* 23. *de reformatione*,
99 * nam ibi non agitur de promovendo ad titulum servitii in aliqua Ecclesia, sed de promotis ad titulum patrimonii ascribendis servitio alicujus Ecclesiæ, pro cujus necessitate, vel utilitate promoventur.
100 * Quamvis non potest cogi quis, ut gratis inserviat illi Ecclesiæ, pro cujus necessitate vel utilitate, seu commoditate assumitur, ut censuit S. Cong. & ita intelligitur ex sequenti declaratione S. Congregationis
101 super * *dict. cap.* 16. hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest, ordinatus enim ad titulum patrimonii, & nulli Ecclesiæ tempore ordinationis ascriptus, non potest amplius ascribi. Nec Flamin. *ibi* refert, ita definisse S. Congreg. * ut ei 102
imponit Salcedo, & Genuen. *supra* sed quod ascriptus certæ Ecclesiæ à nullo Episcopo recipiendus est, sine Ordinarii licentia, ut in declarationibus sequentibus super *dicto cap.* 16. clericus juxta hoc decretum certæ Ecclesiæ ascriptus à nullo Episcopo accipiendus est, sine Ordinarii licentia, secus, si nullum beneficium habeat in titulum requirens residentiam, aut nulli loco sit ascriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & ejus Ordinarius dimissoria concedere debet.

Quæ tamen ascriptio alicui Ecclesiæ, non videtur 103
observari nec esse in usu, ut videmus, & advertit Quintaoadvennas *dict. lib.* 3. *n* 68. Et illorum sententia posset procedere in servitiis perpetuis, ad quorum titulum posset quis ordinari, sicut ad titulum patrimonii & pensionis: quod tamen pendet à voluntate Episcoporum, Villar del Patronado de Calatayud. 4. *parte*, §. 3. *n.* 22. loquens de Servitiis Ecclesiarum dicti patronatus, & Archidiaconatus de Calatayud. quod comprobatur ex dictis *supra* 1. *parte cap.* 3.

At seminarista potest ordinari ad titulum * servitii 104
beneficii Seminario uniti, ut S. Congregatio censuit his verbis, Cooptati in Collegium seminarii non possunt ordinari ad titulum seminarii, nisi ob causam inservieodi beneficio, quod forsan esset seminario junctum, poterit enim ordinari sub certa assignatione fructuum in seminario facta causa inserviendi beneficio, juncto seminario, & cui inserviat, donec alteris provisum fuerit de congrua sustentatione. Flamin. *supra nu.* 32. & Salcedo *dict. nu.* 9. Zerola 1. *parte verb. seminarium*, §. 6. & Zechus *dict. cap. de clericis sub nu.* 7. *ver.* 84. & Genuen. *dict. cap.* 81. *sub n.* 2. Alia declaravit S. D. N. Gregorius XIII. clericos Seminarii non posse promoveri ad aliquem ordinem sacrum ad titulum ipsius seminarii, nisi pro servitio beneficii seminario uniti: & tunc cum assignatione certi annui reditus, Undè sic promotus vivere possit, quæ tamen assignatio cesset, postquam illi aliundè se æquè sustentare poterunt.

Et ex decreto Concilii *cap.* 2. & declaratione * 105
S. Congregationis, supra adducta *n.* 96. apparet patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, debere consistere in re immobili, & fructifera, & certa, tradit Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.* 2. *part.* 2. *cap.* 1. *pag.* 380. & Ugolin. *dict. cap.* 26. §. 10. *&* 11. & consequenter non posse quem ordinari ad titulum patrimonii, in mobilibus, & alias tanquam ordinatum sine titulo sufficienti, & legitimo incurrere pœnam, si qua esset posita contra ordinatos, sine titulo, quamvis contrarium teneant Navarr. *consil.* 34. *de temporibus*
* *ordinatio.* & Zerola *in praxi* 2. *parte verb. dimissoriæ*, §. 8. nempè talem non incurrere ex eo aliquam 106
censuram: curare autem debere, ut quam primum titulus bonorum mobilium convertatur in bona immobilia ad mentem Concilii Trident. & sequitur Flamin. Paris. *supra n.* 15. & Azor. 2. *parte libro* 3. *cap.* 24. *quæst.* 7. contra quos novissimè tenet Ugolin. *dict. cap.* 26. §. 10. *nu.* dicens hunc non admittendum ad ordinem sacrum, nisi priùs stabile sibi parasset, quamvis contrarium sentiant Ludovic. Lopez, Man. Rudriguez & Ledesma *infrà* relati, *n.* 152.

Apparet etiam, *ex d. decreto Concilii*, * *declaratio-* 107
nibus adductis beneficium, vel patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, debere esse sufficiens ad victum honestum, Navarr. *consil.* 14. *nu.* 2. *& consil.* 23. *de temporibur ordinatio. & de oratione cap.* 21. *nu.* 11. Salcedo *supra nu* 4. *&* 11. Flam. Paris. *nu.* 13. Enriquez *lib.* 10. *cap.* 17. §. 3. Mand. Rodriguez 2. *tom. cap.* 15. *num.* 3. *&* 6. & Ledesm. *d. c.* 7. *de Sacramento Ordinis*, *conclus.* 5. *&* 7. Azor. *dict. cap.* 4. *quæst.* 8.

Quod procedit non solum, * si beneficium sit novi- 108
ter erectũ, sed etiam, si esset antiquum. Candelabrum aureum *in dict. explanatione constitut. Sixti V. notab.* 11.

109 Quod etiam verum erat de jure antiquo * *capit.*
Episcopus, & c. tuis de præb. quamvis aliud de jure
antiquo beneficio dicat Navarr. *ibi*, quem sequitur
Man. Rodrig. *supra dict. num.6.* reprehendit tamen
Salcedo *dict. num.4.*
110 Poterit tamen quis promoveri * ad sacros Sub-
diaconatus, & Diaconatus ordines ad titulum bene-
ficii, non obstante, quod non lucretur illius fructus,
nisi post susceptum presbyteratus ordinem, ut Sacra
Congregatio Concilii censuit, his verbis, potest
Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaco-
natus, & Subdiaconatus ad titulum, portionem Ec-
clesiarum matricum, non obstante, quod non parti-
cipent de fructibus illarum, nisi post susceptum Pres-
byteratus Ordinem, tradit Leo *in Thesaur. form.*
Eccles. cap.39. nu. 22. & ita tenet Villar *del patro-*
nado de Calatayud. 4. parte, §.3. *n.*31. & allegat Sa-
licet. *leg. cum in te. in fin. Codic. de donat. ante nu-*
ptias, & tradita per Decium *consil.* 210. & quod non
dubitatur habentes talia beneficia, seu capellanias,
ordinare ad justum titulum.
111 Et beneficium debet habere * redditus certos, nec
potest quis ordinari ad titul. beneficii, quod habet
redditus incertos, ut ex Sacra Congregatio. tradit
112 Mart. Ant. Genuens. *dict n.2.* & quod beneficium,* aut
patrimonium dicatur sufficiens in proposito, relinqui-
tur arbitrio boni viri, & prudentis Ordinarii, *argument.*
l.1.& quæ ibi notantur, ff. de jure deliberan. ut per Sal-
cedum *dict nu.4.* Flamin. Paris. *nu.*14 Mand. Rodri-
guez *n* 9. Ugol. *dict. capit.61. de irregul. n.6. & offi-*
*cio Episcop. cap.*26. §.8. *n.*2. *&* §.12. *n.*1. Zerolam *in*
praxi Episcopali, 1. *parte*, *verb. dimissoria*, §. 5. 4.
dubio, & 2. parte eodem ver. ad fin. Genuens. *dict. n.2.*
& Ledesm. *dict. conclus.7.* Azor. *dict. lib.3. capit.4.*
quæst.8. Moscon. *supra* & Fornar. *de ordin. capit.8. n.9.*
113 *versic.6.* ut patet ex declaratione * adducta, *n* 96. nam
ut aliàs Sacra Congregatio censuit, Quantitas patri-
monii, ad quod quis promoveri possit, non taxatur,
sed remittitur ad terminos Concilii.
114 Sufficit tamen, * quod sit sufficiens ad honestam
& commodam sustentationem cujuslibet clerici, nec
opus est attendere ad qualitatem ordinandi, ut nobi-
litatem, &c. nam Concilium, & jus antiquum solum
requirit sufficientiam, ad honestè vivendum, ita ut
non cogatur mendicare. Et ita tenet ut probabilius
P. Ledesm. *dict conclus.7.* cum Navarr. *dict. capit.21.*
de orat. n.11. qui tamen ibi id non dicit.
115 Quamvis contrarium teneant * Rebuffus *in praxi,*
titul. de rescript. in forma communi, *n* 24. Caldas Pe-
reira, *in l. si Curatorem habens, C. de in integrum restit.*
ver. læsis, *nu.*132. Salcedo *dict. nu.4.* Zerola *supra*,
Mand. Rodrig. *dict. n.9.* & Candelabrum *dict. not.*11.
Et Ugol. *d. cap.26. de offic. Episcop.* § 8. *n.*2. *&* §.12.
*n.*1. dicentes, attendendam esse qualitatem ordinan-
116 di, ut nobilitatem, &c. Quorum * sententia mihi vi-
detur rigida, nec in praxi servari, nam in proposito
non requiritur, quod possit vivere decenter, juxta
suam qualitatem in particulari, sed juxta qualitatem
117 clerici. Et sic est * accipiendum quod tradit Navarr.
de orat. miscel. 62. nu.3. versicul. facit quod Concilium.
*& nu.7. versicul. contra tamen, & n.8. alias miscell.*17.
& Flam. Paris. *de resignat. lib.5. quæst. ultim. nu.*155.
& 156. qui dicunt, quod Concilium *dict. cap.*2. dum
statuit, ne quis ratione beneficii ad sacros ordines
promoveatur, nisi illud sibi ad victum honestè suffi-
ciat, non est intelligendum de beneficio quod suffi-
ciat ad vivendum decenter, & commodè juxta qua-
litatem personæ, sed de beneficio, quod sufficiat ad
vivendum: ita ut non cogatur mendicare, & sit be-
neficium valoris, 30. vel 40. aureorum, & commu-
niter beneficium 50. aureorum haberi pro sufficienti
ad ordinem sacrum, qui tamen malè ponit differen-
118 tiam, * inter posse vivere honestè, & posse vivere
decenter, seu commodè, nam idem sunt, & Con-
cil. *dict. cap.*2. pro eodem sumit text. *honestè*, & ver-
bum *commodè*. Et Mart. Anton. Genuens. *supra* * ait 119
Neapoli non ordinari, nisi habentes ad minus annuos
redditus ducatorum triginta sex, & in Synodo Hie-
racen. facta sub Episcopo * Vincentio Bonardo, im- 120
pressa Romæ *anno* 1598. *titulo* 11. *capite* 2. dicitur ad
sacros ordines promovendi, oportet ut vel beneficium
habeant Ecclesiasticum, vel patrimonium, quorum
utrumque valoris sit ducatorum viginti quinque, &
saltem realiter, & cum effectu possideant.

Ex quibus infertur primò, quod obtinens bene-
ficium, etiam * curatum non sufficiens ad honestam 121
sustentationem, non potest, nec tenetur ad ejus titu-
lum sacris ordinari, ut censuit Sacra Congregat. Con-
cilii his verbis, quæritur, an obtinens parochialem
Ecclesiam insufficientem ad victum teneatur promo-
veri ad sacerdotium infra annum, *juxta capit. non li-*
cet canon. cum Concilium videatur declarasse *dict. c.*
licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad
victum, imò prohibeat posse promoveri ad sacros
ordines. Congregat. censuit non teneri, sed tantum
expedire, ut sanctissimus declarat eum debere di-
mittere, Sanctitas sua probávit hanc sententiam ut
dimittat.

Secundò infertur sacris ordinatos * ante Concil. 122
ad titulum non sufficientis beneficii vel patrimonii,
non posse promoveri ad ordines superiores, nisi for-
te adepti essent, undè congruè sustentari possent, ut
censuit Sacra Congregat. Concil. in una Seguntina
his verbis, quid agendum sit de his qui alioqui ido-
nei, & propter eorum sufficientiam, vel Eccles. uti-
litatem, ad tit. non sufficientiæ patrimonii, vel bene-
ficii, ante Sixti constitut. publicationem fuerunt ad
sacros, non tamen ad Presbyter. ordines promoti,
de jam promotis ad titulum non sufficientis patrimo-
nii, vel benefic. respondet Congregatio non promo-
vendos ad ordines superiores, nisi consequuti fue-
runt, undè congruè sustententur.

Et in una Surrentina, sic responsum est, si * quis 123
ante Concilium jam erat Subdiaconatus ordinatus ab-
sque titulo beneficii, poterit is postea absque titulo
promoveri, dummodò saltem patrimonium habeat.
Refert Suarez *supra n.39.* & * dicit idem esse, si quis 124
post Concilium, absque vero titulo Diaconus, vel Sub-
diaconus factus est: nam etiam sublata suspensione
potest, sine vero titulo alium ordinem suscipere. Se-
quitur summ. Bullar. Quarant. *verbo, ordo, post secun-*
dam constitutionem, versicul. an vero, Ugolin. *dict. cap.*
26. §.15. *versicul.3. locum habet*, & Fornar. *de ordin.*
cap.8. n.9. versic.5. & idem tenent Henriquez *lib.*13.
*cap.*37. §.2. & Avila *de censur. 3. parte disp* §. *dub.6.* qui
tamen malè aiunt, posse in hoc Episcopum dispensare.

Tertiò infertur habentem beneficium, vel * patri- 125
monium insufficiens, non posse promoveri, etiamsi
cum eo, & pitantiis, & aliis emolumentis, quæ ex exer-
citio sacrorum ordinum lucrari potest, haberet ho-
nestum victum, & etiamsi Episcopus obliget se sup-
pleturum, nec etiam qui ex industria, & honesto offi-
cio, ut musicus, vel grammaticus potest sustentari,
quamvis habens beneficium insufficiens de per se,
juncto tamen patrimonio, sufficiens possit ordinari, ut
per Zerolam, *dict.1. parte dimissoriæ*, §.52. *dub.* &
Genuens. *dict. nu.2.* Moscon. supra *dict. cap.* 26. §. 8.
n.2. & §.12. *n.1. & 2.* Piasec. *part.1. n.44.* & Fornar. *de*
ordin. cap.8. n.9. versicul.6. Et censuit Sacra Congre-
gatio Concilii, in una Seguntina, his verbis, * an 126
clericus aliquis idoneus habens beneficium insuffi-
ciens de per se, sed juncto patrimonio habeat quod
sufficiat ad honestam vitæ sustentationem promove-
ri, Cong. censuit posse Episcopum, juxta formam,
cap.2. sess.21. non obstante Bulla Sixti Papæ V. quod
si cum beneficio aut patrimonio insufficienti jungan-
tur pitantiæ, eleemosynæ, anniversaria, confrater-
nitates & alia emolumenta, quæ ex celebratione
Missa-

Missarum in exercitio sacrorum ordinum, si ad eos
promoveantur, percipere, & lucrari possunt, quæ
omnia ad victum honestè sufficiant, an poterunt
promoveri, etiam si cum beneficio aut patrimonio in-
sufficienti jungantur pitantiæ, eleemosynæ. Congre-
gatio respondit non posse. An possit promoveri,
etiam si nihil prædictorum vel minus sufficienter ha-
beret, si Episcopus obliget se suppleturum, quod ad
alimenta sufficiat, quoque, habeat, undè se sustentare
possit, etiam si Episcopus obliget se suppleturum ali-
menta, censuit item non posse. Quid si tantum ha-
beat, quod ex industria, vel honesto labore lucretur,
puta, quod musicus, magister grammaticæ, pictor,
aut alterius licitæ professionis, id quod sit sufficiens
ad sustentationem vitæ, an possit promoveri, de in-
dustria vel honesto labore, censuit item non posse.

Quartò infertur, non posse quem ordinari, ad titu-
127 lum litteraturæ, * quantumcumque sit literis, gradu
& Collegio insignis, ut tenent Salcedo *d. cap.8. n.7.*
in novissima editione. Genuens. *dict. num.2.* & P. Le-
desma *dict. cap.7. ante ultimam conclusionem*, & ita
etiam Manuel Rodriguez *supra n.15.* Piasec. *parte 1.*
128 *cap.1. n.45. ad fin.* saltem * in Baccalaureo, in Theo-
logia, vel Jure Canon. qui est bonus Scholaris, &
ita censuit Sacra Congregat. ut patet in declaratione
sequenti, in Concilio Vlisbonen. decretum fuit pro-
movendos ad titulum literaturæ, jussit Sanctissimus
deleri, & dixit se daturum Breve Cardinali Portugal-
liæ, ut solos Doctores in Jure Canon. vel Theologia
possit ipse Cardinalis prævio examine à se facto pro-
movere ad sacros ordines, ad hunc titulum literatu-
ræ, quæ in re suam gravat scientiam.

129 Quamvis contrarium teneant plures moderni, *
Cordova *in summ. quæst.36.* Enriquez *d. l.10. cap.17.*
ad fin. & lib.13. cap.37. §.2. & lib.14. cap.5. §.3. Ma-
ximè *gloss. cap...* & Vega *1. part. summæ, cap.57. casu*
primo, qui dicunt, ita practicatum, & Enriquez ait
tenuisse multos Doctores consultos, & posthæc Gon-
zalez *ad regul. de mensibus gloss. 4. nu. 36.* dicens ita
consuluisse. Post quem Villar. *d.4. part. §.3. n.22. ad*
fin. Avila *d.3. part. disp.5. dub.6. ad fin.* & novissimè
Gratian. *discept. forens. cap.57. n.30.* quorum sententia
130 alias mihi vera visa fuerat ex æquitate, * & Epi-
cheia. 5. infertur non posse quem promoveri ad titu-
lum de futuro, & in spe etiam certa, puta ad benefi-
cium, quod qui expectat, seu ad quod est præsenta-
tus, nominatus, vel postulatus, cum Concilium clarè
requirat titulum de præsenti habituum, & possessio-
num, & ita contra Mayolum *dict. l. 4. 15. n.5.* quem
sequitur Ssyrus *de censuris l. 4. cap.14. nu.19.* rectè
tenuit Salcedo *supra nu.6.* & Man. Rodriguez *n.10.*
Ugolin. *dict. cap.26. de offic. Episcop. §. 8. num.3.* &
Ledesm. *supra post octavam conclusionem*, indè infe-
rens nominatum, & electum in concursu, ad paro-
chialem vacantem in mense Apostolico, non posse in-
131 terim ad ejus titulum ordinari, & ante Concilium *
docent Joann. Andr. & Francus *si Episcopus, de præ-*
bend. in 6. undè subinfertur non posse aliquem pro-
132 moveri ad * titulum Coadjutoriæ etiam perpetuæ,
cum futura successione, Ledesma *supra 11. conclus.2.*
difficultate, nisi fortè rationem illius habeat con-
133 gruam, * tunc enim posset ordinari ad titulum illius,
non tanquam ad titulum beneficii, sed illius juris per-
cipiendi congruam assignatam, tanquam titulum pen-
sionis ita Navarr. *de oratione cap. 20. nu.18.* Salcedo
supra n.7. Mandos. Rodriguez *n.13.* & Ledesma *ibi*,
& ita erat intelligendus Gonzalez *gloss.5. §.9. n.8.* qui
absolutè ait, quod potest ordinari ad titulum Coad-
jutoriæ. Quamvis Acosta de Andrada *ad Bullam*
Cruciatæ, qu.75. dicat, quod passim Coadjutores ad
titulum Coadjutoriarum sacris ordinantur, quia sunt
verè & propriè beneficia, & alias non possent ad titu-
lum illarum ordinari.

---

§. I.

De aliis Dubiis.

SUMMARIA.

133 *An ordinatus ad titulum beneficii non possessi aliquam pœnam incurrat*, & num. seq. *solvitur non incurrere, licet peccet, & licet ex constitutione Sixti jam revocata incurreret suspensionem.*

136 *An ordinatus ad titulum patrimonii, alias sufficientis, qui tantundem vel multum debet, dicatur ordinatus sine titulo sufficienti, & incurrat pœnam positam contra ordinatum sine titulo*, & nu. seq. *usque ad 145. resolvitur negativè.*

146 *An, si quis fuerit sacris ordinatus ad titulum beneficii possessio sine Canonico titulo peccet, & incurrat pœnam, si qua esset contra ordinatos sine titulo*, & num. seq. *resolvitur probabiliter negativè.*

149 Si capitulum, sede vacante, *infra annum daret dimissorias alicui arctato ratione beneficii de facto possessi, non haberent locum pœnæ Concilii.*

150 *An ordinatus ad titulum patrimonii donati cum pacto de non petendo, seu de illo reddendo, sit ordinatus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam*, & num. seq. *resolvitur ordinatum cum patrimonio seu donatione fictis, esse ordinatum sine titulo, secus verò in ordinato cum patrimonio donato cum pacto, seu conditione de illo reddendo post ordinationem.*

153 *Ficta donatio quæ censeatur*, & num. seq.

156 *Melioratio facta filio pro suscipiendis ordinibus, etiam sine traditione est irrevocabilis*, & n. 157. & 158.

159 *An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat, seu imputari in legitimam.*

160 *Resolvitur affirmativè contra aliquos relatos.*

168 *Textus* in cap. penult. & cap. per tuas de simonia, *solum agit de ordinato cum pacto simoniaco facto cum ordinante, seu præsentante ad ordinem, quale non est pactum, de restituendo patrimonio donato, factum cum donante.*

169 *Donans patrimonium alicui ad ordines, potest apponere pactum, & conditionem de eo reddendo, cum ordinatus habeat alias undè vivere possit.*

170 *Ordinatus ad titulum patrimonii, quod fuit renuntiatum, seu restitutum donatori ante ordinationem, sive liberè, sive ex pacto apposita, est ordinatus sine titulo.*

171 *Et idem, si intervenit pactum, seu conditio de illo restituendo ante donationem, quamvis de facto non sit restitutum.*

172 *Renuntiatio patrimonii donati facta, antequam ordinetur, valet, nec est simoniaca, quamvis renuntiatio alimentorum præstandorum ab ordinante, vel præsentante, non valeat*, & num. seq.

175 *Ordinatus ad titulum patrimonii qui post ordinationem illud retrò donat, vel alienat, quamvis peccet, non incurrit suspensionem, nec est ordinatus sine titulo*, & num. 176.

177 *Alienatio patrimonii, ad cujus titulum quis est ordinatus, est nulla ex Concilio, quod tollit potentiam alienandi, per illa verba, alienari nullatenus possent, maximè propter verbum, nullatenus, quod inducit nullitatem actus ipso jure*, & num. seq.

181 *Licet ante Concilium posset alienari.*

182 *Ordinatus sacris ordinibus ad titulum patrimonii, si illo renuntiante ad superiores promoveatur, non est suspensus, nec promotus sine ti-*

tulo, quia renuntiatio est nulla.

183 *Nisi renuntians desineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur, & transfertur.*

184 *An valeat alienatio patrimonii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, si tunc habet beneficium, vel alias undè vivere possit*, & num. seq. *resolvitur valere.*

187 *Potest occurrere necessitas, seu causa, ut possit, & debeat dari licentia alienandi patrimonium, etiamsi ordinatus aliundè non habeat undè vivere possit*, & num.188.

189 *Cùm Episcopus ex justa causa daret licentiam alienandi patrimonium, Episcopus maneret securus, etiamsi ordinatus non haberet aliundè undè vivere posset, si tamen sine justa causa daret licentiam alienatio teneret, Episcopus tamen ultra peccatum maneret obnoxius ad providendum ordinato.*

190 *Licentia alienandi patrimonium non potest dari per vicarium Episcopi sine speciali mandato, & Episcopus in proposito quis intelligatur.*

191 *Beneficium ad cujus titulum quis sacris fuit ordinatus, non potest resignari, nisi facta mentione, quod ad illius titulum fuit ordinatus, & constito, quod aliunde vivere possit, nec sufficit postea constare, quod tempore resignationis haberet undè vivere posset, contra Zevallos*, & num. 192.

193 *Adeò facienda est mentio in resignatione beneficii sive coram Papa, sive coram Ordinario, quod ad illius titulum fuit ordinatus, quod id traditum est pro forma, nec potest adimpleri per æquipollens, & alias nulla est resignatio*, & n. 194.

195 *Resignatio facta ab eo, qui non habet undè vivere possit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, est nulla.*

196 *Et habet etiam locum, licet beneficium sit jurispatronatus.*

197 *Ratio, quare prohibetur quis liberè resignare beneficium ad cujus titulum est sacris ordinatus.*

198 *In sacris constitutus, non potest ullo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum sit promotus, nisi aliunde habeat undè vivere possit, ut in constitutione Pii V.*

199 *Licet ista constitutio loquatur in resignation. factis coram Ordinario, tamen servatur, & habet etiam locum in curia.*

200 *In curia non admittitur resignatio in sacris constitut. nisi cum clausula, quod resignans aliundè habet undè vivere possit, quæ respicit substantiam gratiæ, & ejus verificatio committitur Ordinario*, & num. seq.

203 *Clericus in minoribus, non solum potest liberè alienare patrimonium, etiamsi ad illius titulum sit promotus, sed etiamsi resignaret beneficium, licet non habeat aliundè undè vivere possit, nec facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus.*

204 *Quæ dicatur congrua sustentatio, ut valeat alienatio patrimonii, & resignatio beneficii, ad cujus titulum quis fuit promotus*, & num. seq.

208 *Resolvitur relinqui judicis arbitrio, attenta qualitate personæ, resolutiones Rotæ*, & n. 209.

210 *Quod dicitur de patrimonio & beneficio, ad cujus titulum quis sacris ordinatur, procedit etiam in patrimonio, vel beneficio succedente, & subrogato loco illius.*

211 *Beneficium, per cujus assecutionem vacat illud, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, non potest dici subrogatum loco illius.*

212 *An valeat renuntiatio beneficii, ad cujus titulum quis sacris fuit ordinatus, facta cum pensione sufficienti ad congruam, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum fuit promotus*, & num. seq. *resolvitur non valere, etiam in foro conscientiæ.*

217 *Idem in permutatione, nisi sit æquivalens*, & num. 218.

219 *An decretum Concilii, quatenus prohibet resignationem beneficii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, procedat etiam in privationibus & renunciationibus inductis à jure.*

220 *Resolvitur negativè.*

221 *Et sic non procedere in resignatione ex decreto.*

222 *An dict. decretum, quatenus prohibet alienationem patrimonii, procedat in alienatione voluntaria, non autem in necessaria.*

223 *Ubi quod procedit etiam in necessaria.*

224 *Stante, quod resignatio beneficii, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, facta contra formam Concilii est nuda, an beneficium non vacet, sed remaneat penes resignantem*, & num. seq.

228 *Resolvitur in resignatione facta coram Papa, beneficium non vacare, secus in facta coram Ordinario ab eo, qui aliundè non habebat undè posset commode sustentari, ex constitutione Pii V. ponuntur declarationes S. Congregationis.*

230 *An debeat adimpleri juramentum de resignando beneficium ad cujus titulum fuit ordinatus, vel non revocando procuratorem ad resignan. cum non habeat alias unde sustentari possit*, & num. seq. *resolvitur negativè, & ita dari absolutionem ad cautelam à dicto juramento.*

235 *Valet revocatio procuratoris constituti ad resignandum ex causa permutationis, vel alias etiam cum juramento.*

236 *Contra aliquos relatos.*

237 *Videtur tamen necessaria absolutio juramenti, cum juramentum posset sine peccato servari, nisi jurans sit sacris ordinatus.*

238 *Resolutio Rotæ, quòd à concordia in beneficialibus licitum est recedere ante beneplacitum sedis Apostolicæ.*

239 *Nec recedens tenetur ad expensas alterius partis.*

Quintò principaliter dubitatur * an ordinatus ad titulum beneficii, cujus possessionem non est adeptus, aliquam pœnam incurrat, quo Navarr. *consil.15. de temporibus ordinatio.* docet nullam pœnam incurrere, nam licet Concilium *dict. cap.2.* requirat possessionem pacificam beneficii, vel patrimonii, ad cujus titulum quis ordinatur, tamen Concilium inducit jus novum, quoad requisitionem possessionis, quæ de jure antiquo non erat necessaria, (licet contra tenuerit Joao. Quintin. *in d. cap. de multa, de præbend. nu.146.* & consequenter ob ejus defectum nulla erat de jure antiquo pœna imposita, & Concilium solum innovat pœnas antiquis juribus impositas, sequuntur Flamin. Parif. *d. quæst. 6. n.7.* & Eman. Rodriguez *d. cap.15. nu.11.* & Salcedo *d. cap. 18. nu. 7. in novissima editione*, qui tamen fatetur istum peccare, * arbitraria pœna pro modo culpæ esse puniendum, nisi quando bona fide, & candido animo solo titulo, sine possessione fuit ordinatus, quia putabat titulum sine possessione sufficere, quando non stabat per eum quominùs possessionem adipisceretur, sed fuit de facto impeditus: tunc enim non peccat in foro conscientiæ, ut ait Navarr. *d. consil.15. nu. 4.* & Eman. Rodriguez *ubi proximè:* licet non videri carere maxima difficultate dictum responsum Navarri, dicat ejus additio *ibi:* sequitur etiam Pet. Ledesma *d. cap.7. conclus. 9.* qui tamen rectè ait, quod ex dict. constitutione * Sixti V. contra clericos malè promotos, talis incurreret suspensionem, nam dicta constitutio imponebat suspensionem contra promotos sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonii, quæ verba debebant intelligi de titulo possesso, juxta tenorem Concilii, cujus observantiam prætendebat dict.

133

134

135

dict. Constitutio, quæ tamen jam est revocata, ut supra dictum est.

Sextò dubitatur an ordinatus ad titulum patrimo-
136 nii alias sufficientis, * qui tantundem debet, ut saltem est tanto ære alieno gravatus, ut eo soluto non remaneant patrimonium sufficiens ad ejus sustentationem, dicatur ordinatus sine titulo sufficienti, & incurrat pœnam positam contra ordinatum, sine titulo in quo videtur respondendum affirm. nam bona in-
137 relliguntur cujusque quæ deducto ære alieno * supersunt, *leg. subsignatum*, §. *bona*, *ff. de verborum significatione*, *leg. cogi ff. ad Trebellianum*, sive debita sint contracta ante acquisitum patrimonium, sive postea, tamen ante ordinationem; nam cum tunc possit illud alienare, poterit etiam se obligare, & debita contrahere, quæ ex eo solvi debeant: & ita videtur tenere
138 Suarez *d.5. tomo disputat. ultim. sectione 3.* * *num.25.* ait enim titulum non posse verum, ac legitimum reputari, cum ad illum fundandum contracta sint debita æqualia, vel majora, quæ aliundè solvi non possint. Et novissimè Ugolin. *de officio Episcop. cap.26.* §.11. *n.3.* ait, quod patrimonium, alteri obligatum esse non debet ut pro dote, pro censu, vel pro alio ære alieno, non enim Tridentinæ synodo satisfactum est, cum fieri possit, ut à creditoribus ei adimatur, vel fructus non habeat ordinatus ad se sustentan-
139 dum, &c. Sed Navarr. * *consil.18. de temporibus ordinatio.* tenet illud esse verum quando æs alienum est contractum ante patrimonium quæsitum, & potest, & debet solvi de illo, ut quando debetur purè & statim peti potest, & nulla justa executione impediri, secus, quando cœpit deberi post matrimonium quæsitum, etiam ante ordinationem, de quo non debebat, nec poterat solvi, per præfectum Concilii Trident. & ita tacitè fuit contractum sub conditione tacita, si post ordinationem habuerit undè solveret, sequuntur Mandos. Rodriguez *nu.* 2. & Ledesma 6. *conclus.* 4. *difficultate supra*, Flamin. Paris. *d. quæst.6. num.12.* dicens, quod si debet tantundem, quantum valet res donata, non videtur suspensus, ut respondit Navarr.
140 * quorum sententia posset procedere, quando ille se obligasset, & debitum contraxisset ad solvendum, postquam esset ordinatus, secus si se obligasset, etiam post patrimonium quæsitum ante ordinationem, tamen absolutè, aut ad certum tempus sine mentione, quod esset ordinatus, ad solvenda enim debita post
141 ordinationem * contracta, seu in tempus, quo esset ordinatus, expressè non videtur posse alienari, etiam cum authoritate Judicis patrimonium, ad cujus titulum quis est ordinatus, quamvis enim ista alienatio videatur necessaria, habuit principium voluntarium, ex quo sua voluntate æs alienum contraxit, & sic in ea habet locum prohibitio Concilii ad tradita per Tiraquellum *de retractu lignagier*, §. 1. *gloss.* 14. *ex n.13. ad* 17. & Parlad. *rerum quotidianarum l.1. c.3. nu.43.* Avend. *resp.15. nu.6.* Matien. *in l.6. tit.11. lib.5. recop. gloss.1. num.6.* Gitond. de Gabellis 5. *à nu.50.* & Solis *de censib. 2. tomo libro 4. cap.1. nu.8.* & novissimè Gutierrez *de gabell. quæst.22. num.7.* & in proposito Ugolin. *dict. cap.26.* §. 13. *nu.* 3. & aliàs posset per indirectum alienare patrimonium, quod non est permittendum *reg. cum quod una via, lib. 6. cum concordan.*

Secùs verò si se obligasset absolutè, aut ad certum
142 tempus * sine mentione, quod esset ordinatus, etiam post patrimonium quæsitum, nam tale debitum videtur solvendum ex patrimonio, quod etiam cum suo onere, maximè si debitum ea cum hypotheca bonorum, nec Concilium prohibet alienationem, seu obligationem patrimonii, antequam ad ejus titulum sit ordinatus sacris, præterea videtur verum quod ait Marc. Anton. Genuens. *dict. cap.81. n.2.* nempè,
143 * quod potest quis ordinari ad titulum donationis, etiamsi tantundem debeat, dummodò donatio sit facta ad hunc finem ordinationis, eum alienare non possit, *ex dict. cap.2.* Navarr. *consil.13. de temporibus ordinatio.*

Quod tamen videtur accipiendum * quando ordi- 144
natio fuit causa finalis, sive conditione donationis, secus si impulsiva *ad lib. 2.* §. *fin. cum leg. sequ. ff. de donatio.* & ibi Doctores, seu quando donatio fit, ut possit ordinari, tunc enim donatio est omninò pura, & libera, sicut de legato mulieri facto, ut possit nubere, dicit Covarr. *in cap. de testament. sub num.11. versicul.2.* apparet, cum Baldo *consil.249. n.4.* nihilominùs tamen ex alia ratione videtur posse absolutè
* dicit ordinatum titulum patrimonii alias sufficien- 145
tis, non esse ordinatum sine titulo, etiamsi tantundem debeat, & quandocunque debita contraxerit, quin clericus non tenetur ultra quam facere possit *capite Oduardus de solutio.* & *ibi*, Abb. & Doct. Gig. *de pensio. quæst.35. nu. 8. & q.62. nu. 22.* Covar. *lib. 2. var. cap 1. nu. 9.* Baeza *de inope debitore cap.17.* & Joan. Gutierrez *de juram. confirm.1. part.cap.17.* Doctor Paz *in praxi 3. part.2. to. cap. un. à n.4* & Marches *de commissio.1. part. cap.3. de commissione super dilationibus moratoriis*, & Ugolin. *d. cap.26.* §.13. *n.* 3. & sic ille non videtur ordinatus sine titulo, cum quandocumque debita contraxerit, non teneatur ultra quam facere possit, & consequenter patrimonium, ad cujus titulum fuit ordinatus non possit alienari ad illa solvenda, facit quod tradit Suarez *supra n.26.* post M. volum *de irregularit. in l.2. cap.11. n.15.*

Septimò dubitatur an si quis fuerit * sacris ordi- 146
natus ad titulum beneficii, in cujus possessione pacifica est, non tamen habet in eo Canonicum titulum, sed est revera intrusus, peccet mortaliter, & incurrat pœnam, si qua esset posita contra ordinatos sine titulo, in quo videtur respondendum affirmativè, nam
eum beneficium illud * non sit suum, ut supponitur, 147
videtur ordinatus sine vero titulo, nisi bona fide, & candido animo existimans habere canonicum titulum, sit promotus: tunc enim excusaretur à peccato, & consequenter a pœna ad tradita per Navarr. *d. consil.15. n.4. & citatos supra n. 134.*

Nihilominùs tamen probabilis * videtur absolutè 148
pars negativa, nam ad istum effectum, & ut non dicatur ordinatus sine titulo, sufficit sine fraude de facto pacificè possidere beneficium, esto non habeat legitimum titulum, ut colligitur ex Concilio *d. cap.2.* quod ad hoc solum requirit, quod legitimè constet ordinandum beneficium pacificè possidere, & ita videtur tenere Navarr. *consil.24. de temporibus ordinat.* quamvis respectu patrimonii videatur requiri etiam legitimus titulus ex illis verbis, *ab eis obtinere*, & ex prædictis, sicut in simili videtur, quod *capitulum, sede*
vacante, * infra annum daret dimissorias seu reve- 149
rendas alicui arctato ratione beneficii de facto possessi non haberent locum pœnæ statutæ à Concilio *sess.7. de reformatione cap.10.*

Octavò dubitatur, an ordinatus * ad titulum pa- 150
trimonii sibi donati cum pacto de non petendo, seu de illo postea reddendo, & restituendo, sit ordinatus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam.

In quo dico primò, * quod ordinatus cum patri- 151
monio ficto, seu donatione ficta, & non vera, esset revera ordinatus sine titulo, & incurreret pœnam suspensionis positam contra ordinatum sine titulo per constitutionem Sixti V. quæ tamen, ut diximus, est jam revocata, ut patet ex declarationibus supra adductis *nu.79.* & docet candelabrum aureum *in explanatione d. constitutionis notabil.14.* Espino *de testam. gloss.18. n.75.* P. Ledesma *d. cap.7. de sacram. ordinis conclusione 6. quinta difficultate*, & Suares *supra n.35.* Et Carillo *in itinerario ordinandorum sect. 2. cap. 2. n.17.* & novissimè Gabriel Vasquez 3. *p. tom. dis.246. in fin.* ait grave peccatum esse, si ficto patrimonio, beneficio quis ordinetur.

Nam

Nam qui recipit patrimnnium non verè, sed fictè
152 donatum ad istum * effectum teneatur illud in con-
scientia restituere, quia non est suum ullo modo,
quamvis in foro exteriori constando de fraude &
fictione, merito illo privaretur in pœnam talis fictus
donator. Ludovic. Lopez *instruct. negociantium lib.2.
cap. 45. versicul. tam quædam dubiola.* Man. Rodri-
guez *d.2.to. cap.*15. *n.*7. & P.Ledesma *ibi*, qui tamen
malè ponunt exemplum in recipiente pecuniam mu-
tuatam ad præsentandum Episcopo, dicendo quod
de illa erat sibi facta donatio, ut ad illius titulum
ordinaretur, cùm patrimonium debeat consistere in
re immobili, ut supra dictum est *n.*105. & Thom.
Sanchez *de matrimonio l.6. disput.*32. *n.*8. Et Avila
de censur.3. part. disput.5. 3. conclus.

153 Et ficta doatio censetur quando * inter ipsos do-
natorem, & donatarium dictum est, illam fieri prop-
ter formam, & ad apparentiam, non verè, & animo
donandi, seu quando facta est cum pacto, de non
utendo illa, seu non petendo natum, nam ista est do-
natio verbalis tantùm, & non realis. Quintanadve-
ñas *d. l.3. n* 69. & Avila *dict. dub.5. & alii.* Quamvis
Sum.Bullar.Quaran.*verb. ordo, post secundam constitu-
tionem, versic.quod intellige*, cum Patre Marco Andria,
& Joanne Hieronymo Campanillis *in suo diversorio
juris canonici, Rubr. de non ordinan. absque titulo, cap.
penult.* teneat dictum pactum, & conventionem, seu
remissionem etiam juratam ante ordinationem factam
non valere, nec infirmitatem habere, quando donatio
facta est ad dictum effectum suscipiendi ordioes fictè,
tum per Concilii Tridentini decretum, tum quia re-
pugnat bono publico, & decori Ecclesiæ, quicquid
versatur in hoc ordinandorum tituln, & sic non vi-
deri ordinatum sine titulo, &c.

154 Quamvis Anguln *in l.6. de las* * *mejoras, gl.4. n.9.
aliàs gl.6. n.5.* dicat, quod donatio facta causa ordi-
num suscipiendorum, etiam ab extraneo, quantum-
cunque donatarius promittat non se usurum tali do-
natione, infringi non poterit propter jus quæsitum,
3.*cap.Episcopus, cap. tuis de præbend.* sicut in donatio-
ne, seu melioratione facta causa matrimonii, undè vi-
debatur donationem factam, etiam fictè causa ordi-
num suscipiendorum valere, sed respondetur in præ-
155 senti, * non agi de præjudicio tertii, sicut in matrimo-
nio carnali; nam Episcopus, qui non fuit in culpa, &
deceptus ordinavit aliquem sine vero patrimonio,
non tenetur eum alere. Decius *in cap. 2. ad fin. & in
c. Episcopus n.3. de præb.* Navar. *conf.14. & ult. de tem-
poribus ordinatio.* Flam.Paris.*d.l.2.q.6.n.*18. & Thom.
Sanch. *de matrimonio, lib.6. disp.32. n* 8. & dictum est
*supra n.*33. & Episcopus qui fuit in culpa, quia sci-
vit, vel debuit scire, sibi imputet.

156 Melioratio tamen facta filio pro * suscipiendis or-
dinibus, etiam non interveniente traditione, erit irre-
vocabilis juxta *l.17.Tauri, q.1. tit.6. lib.5. recopilatio-
nis*, in ea enim versatur causa onerosa cum Episcopo,
qui aliàs non ordinaret, ne de suo aleret, & sic post
sacros ordines susceptos à parentibus revocari non
potest, ita Cifuen. *in d.l.17.n.1.* Covar. *in cap. Rai-
naldus de testam.* §.2. *n.*3. Avendaños *resp.17. in fin.*
Tell. *in d.l.17. n.81. & 82.* Matienzo *d. l.1. glos.9.
n.*8. Salcedo *d. cap.18. n.15.* Angul. *d.1. gloss.7. n.15.*
Azevedo *in l.10. tit.6. lib.5. recopil. n.*31. Joan. Gu-
tierrez *pract. lib.1. q.65. n.7.* Morquecho *de divisione
bonorum lib.3. cap. 6. num.*90. & Man. Rodriguez *d.
cap.15. nu.*8. quamvis contra teneat Espino *d. gl.*18.
157 *n.*73. & idem esset * in donatione, quæ non esset data
pro 3. & 5. ut per Angelum ibi & *gl.2. nu.5.* undè
etiam idem erit de jure communi. Igneus *in l.3. §. sub-*
158 *venitur, ff. ad sillani.* * *n.*170. Covar. Tell. Marian. &
Gutier. ibi maximè juxta tradita per Caldas Pereiram
*in l. si curatorem habens, Cod. de in integrum restitu-
tione, verbo, læsn, n.*103. Josephum Gonzalez, Flo-
res *variarum capite vigesimo secundo, n.*24. & Men-
dez de Castro *in l. cum oportet, Cod. de bonis quæ
liberis, num.*165.

Et an donatio, pro suscipiendis ordinibus filio
simpliciter facta * conferri debeat, seu imputari in 159
legitimam, verior videtur sententia, quod conferri
debeat, seu imputari, quia est donatio ob causam ne-
cessariam, seu quasi, & id quod datur filio, non con-
sumitur in adoptione ordinum, sed datur, ut illud
post susceptos ordines habeat ad ipsius alimenta, con-
gruam in eo statu sustentationem & facit *l. omnimo-
do, §. imputari C. de inofficioso testamento*, nam id est
alienabile & transmissibile ad hæredes, & ideò debet
conferri, & imputari, esto, sit quasi Castrense pecu-
lium, quam sententiam tenent Covarr. *& in additione
ibi supra*, Avendaño *de resp.17.* Menchaca *de suc-
cessionum creatione, lib.3. §. 22. nu.44.* Did. Perez *in
lib.4. tit.12. l.3 ordinam.* Salcedo *supra n.*16. Angulo
in libro 9. gloss.3. num.25. Ayora *de partitio. 2. part.
quæst.*13. Joan.Gutierrez *dict. quæst.*65. Joseph. Gon-
zalez *var. cap.12. num.*25. Ugolin. *de officio Episcop.
cap.26. §.9. nu.*4. Man. Rodrig. *d. cap.15. nu.*8. Mo-
lina *de justitia, 1. tom. tract.2. disp.238. 241. ad fin.*
& P. Ledesma *d. cap.7. 6. conclus. ad fin.*

Quamvis contrarium post Fabrium, Igneum, Aym.
Cassaneum, Rebuffum * *in praxi titulo de rescript. in* 160
*forma communi, nu.*25. teneant Anton. Gomez *in
l.29. Taur. nu.*21. & ibi Tellus *nu.*16. Dueñas *re-
gula* 222. *n.*3. Roias *de successio. cap.7. à n.*46. Matien-
zo *in l.3. tit.8. gloss.2. n.*14. Azevedo *l.10. tit.6. n.29.
& 30. lib.5. recopila.* Gratian. *regul.95. n.6.* & Quin-
tanadveñas *d. lib.3. Eccles. 2. p. præcipuè ad fin.* &
videtur tenere Caldas Pereira *d. verbo læsis, n.103. &*
132. Espino *gloss.18. à n.* 66. Mandoz de Castro *in d.
l. cum oportet, nu.*165. & Velasquez de Avendaño *in
d. l.29.Tauri. gloss.3. n.*8. Gratian. *discept. forens. cap.*
159. *n.*13. quod probabilius ait Cevallos *q.*682. stante
Concil. Trid. *sess.21. cap.* 2. ubi bona donata à patre
filio, ut ordines suscipiat, non possunt vendi, seu
alienari absque licentia Episcopi, &c. Sed id nihil
refert ad propositum, & sat est, quod de se sint alie-
nabilia, & transmissibilia ad hæredes, nec prohibitio
Concilii est perpetua, ut ait Gutier.

Dico secundò, * quod ordinatus cum patrimonio 161
sibi donato cum pacto seu conditione de illo redden-
do, & restituendo, pnst ordinationem, non potest
dici ordinatus sine titulo, nec incurreret ullam pœ-
nam seu suspensionem, etiam stante d. constitutione
Sixti V. nam iste revera est ordinatus cum patrimo-
nin vero, & non ficto: ista enim est vera donatin,
ex qua transfertur dominium in donatarium, licet
cum illo pacto, seu modo, ad titulum de donation. 162
quæ sub modo & longè diversa (quamvis Doctores
videantur confundere) ab illa quæ fit cum pacto de
non utendo illa, seu de non petendo donatum, quæ
est verbalis tantum, ut dixi.

Nec obstat dictum pactum, † seu conditio de red- 163
dendo, & restituendo post ordinationem, quod obli-
gat, saltim in foro conscientiæ Concord. *in sum. q.32.
vers. y si aun.* Lud. Lopez *instruct. conscientiæ, 1. to.
cap.240. ad fin. & cap.*278. quia verius est nullo modo
obligare, quia est contra dispositionem Cnncil. *dict.
cap.* 2. † quod prnhibet alienari, aut remitti patri- 164
monium, ad cujus titulum qui est ordinatus sine li-
centia Episcopi, & sic dictum pactum, & conditio non
valet *ad l. pacta quæ contract. de pactis, & cap. diaconi*
28. *d. cap.10. quæst.1. & nemo potest, ff. de legat.*1. &
docet in terminis Ugol. *de offic.Episcop.cap.26. §.13.
n.6. & facit regula cap. cum* M.Ferrar. *de constitut.* de
qua ibi Abbas *nu.*16. Felin. *à n.*77. Decius *d. nu.*67.
& Ripa *à n.*70. & quod tradit Covarr. *in 4. 2. part.
cap.8. §.5. num.*9. & cum eo Matienzo *in l.6. gloss.8.
tit.8. lib.5. recopil.* Espino *gloss.16. à n.* 48. & Molina
de justitia 1. *tom. tract.2. disp.*169.

Et ita in proposito tenent † Man. Rodriguez *dict.* 165
*cap.*15.

cap.15. nu.5. & P. Ledesma *d. cap.7. sexta conclusio-
ne, 3. difficultate*, & videtur tenere Enriquez *l.13.
c.37. §.2.* & Card. Toletus *d. l.1. c.48. vers.5.*
166 Quamvis contrarium, nempè illum * esse suspen-
sum, teneant Navarr. *in man. cap 27. n.158. cons.14.
n.3. & cons.22. & ultimo num. secundo de temporibus
ordinatio.* Matt. Ledesma 2 *part.4. quæst.26. art.2.*
Pedraza *in sum.2. p. c.2. de suspensione*, Ludov. Lopez
d. c.278. & 2. to.2. p. c.31. Graff. *d. l.2. ca.97. nu.67.*
Zechus *de casib. reservatis casu 1. de suspensione, n.19.
3. casu.* Vego *in espejo de Curas cap.12 n.126.* Sayrus
de censuris l.4.15. n.3. & Quintanadvennas, *d. n.99.* &
Zevallos *q.527. nu.13. ex c. per tuas el.3. & c. pe. de
simonia.* & novissimè Grat. *d. c.159. nu.19. & 20.* &
Salcedo *d. c.18. n.12.* dicens tamen absque dubio sine
titulo ordinari, & Thom. Sanchez *supra* dicens, eam
non fuisse veram donationem sed fictam, nec acquisi-
visse donatarium dominium rei sic donatæ, & sic sine
patrimonio ordinari, & Carillo *in tit. ord. sect.2. c.2.
n.17.* & Suarez *d. 5. tom. disp.31. sect. à n.35.* dicens
167 dici posse * procedere decitionem *d. c. pen. & c. per
tuas*, quando quis ab aliquo accepit titulum patrimo-
nii sub pacto occulto iterum dandi, si donatio illa spe-
cialiter facta sit ad finem suscipiendi ordines illo titulo,
quia tunc ille, qui patrimonium confert, habet vicem
præsentationis ad ordines, si tamen simpliciter fiat,
quamvis alter postea illa utatur ad effectum susci-
piendi ordines, non propterea verè ac propriè dici
posse præsentari ab alio ordines suscipiendos, & ideò
difficile esse legem pœnalem ad illum casum exten-
dere, ex alio tamen probabiliori fundamento opinari
hunc, qui per dolum & fraudem quamcunque ficto
tit. ordinatur, manere suspensum, scilicet ex vi *d. c.
neminem, & sanctorum & constitutionis Sixti V.* hæc
Suarez *ibi*, qui idem docet *de relig. tract.3. lib.4.
cap.38. n.4. & 5.* ubi ait dictum *cap. pen. & cap. per
tuas*, procedere etiam, quoties aliquis ex suis bonis
alteri constituit titulum ad quem ordinatur, ab illo
recipiens promissionem, quòd nihil postulabit, non
enim tunc solum committitur peccatum indebitæ or-
dinationis per falsum titulum, sed etiam simonia, quia
illa est præsentatio ad ordinem, & consequenter spi-
rituali annexa, &c. Et novissimè Azor. *3. part. lib.12.
cap.15. quæst.1.* dicit, Titium, qui ordinatur ad titu-
lum patrimonii, vel pensionis quam sibi laicus dona-
vit, sed ea lege & conditione, ut postea ipsi Caio re-
stituat, vel ne aliquid à Caio petat, simoniacum esse,
& in juris pœnas contra simoniacos constitutas incur-
rere, quia ficto titulo patrimonii vel pensionis ordi-
natur, & ex pacto ut rem sibi donatam restituat, vel
ne eam exigat, sed malè.

168 Nec obstat textus *in d. ca. per tuas*, * *& in d. ca.
penult.* quia, ut *supra* dictum est, *nu.31.* solum agit
de ordinato cum pacto simoniaco de non petendo
provisionem, seu alimenta ab ordinante, vel benefi-
ciario cum præsentante ad ordinem, at donatio pa-
trimonii, & pactum de illo restituendo, est res sepa-
rata, & distincta ab ordinatione, ex qua non incurri-
tur simonia, quidquid dicat Espino *d. gloss.18. n.73.*
& consequenter nec suspensio. *dict. cap. per tuas. &
cap. penult.* nec dare alicui patrimonium est spiritua-
le, imò vendi & emi potest, non ergò pactum de re-
stituendo efficit simoniam. Toletus *cap.48. versic.4.
nu.6.* qui ait, quod hunc casum *supra* dictum de pa-
cto facto non cum ordinante, aut præsentante, non
inducere suspensionem decrevit, seu declaravit signa-
turæ pœnitentiæ, & sic servatur, id est, non indu-
ci suspensionem paciscente cum aliis, & sequitur
Summ. Bullar. Quar. *d. verb. ordo, post secundam con-
stitutionem, ver. quod intellige*, nec potest dici donan-
tem patrimonium, etiam ad finem suscipiendi ordines,
præsentare ad illos, id enim proprium est beneficiati
præsentantis ad titulum suæ Ecclesiæ, sui beneficii,
ut in d. c. per tuas, licet Sum. Bullar. *sup. ver. subse-
quenter*, aliter intelligit præsentatorem, *in principio.*

Donans autem patrimonium alicui ad ordines rectè
poterit apponere pactum, * & conditionem de eo 169
reddendo, cum ordinatus habuerit beneficium suffi-
ciens, vel alias unde vivere possit, quia tunc non est
contra Concilium, & facit declaratio S. Congreg.
supra adducta *n.93. ad fin.*

Dico tertiò, quod si quis fuerit ordinatus ad ti-
tulum patrimonii, * quod fuit renuntiatum, remis- 170
sum, seu restitutum donatori ante ordinationem, sive
liberè, sive ex pacto apposito, est revera ordinatus
sine titulo, & sic incurreret suspensionem stante d. con-
stitutione Sixti V. aliàs non; sed solum peccaret
mortaliter, Sayrus *d. lib.4. cap.15. n.23.* nam aliena-
tio patrimonii ante ordinationem non est ullo jure
prohibita, etiamsi esset donatum specialiter ad istum
effectum, contra Sum. Bullar. Quar. *supra dict. vers.
quod intellige.* & Ugol. *d. c.26. § 13. n.6. vers. exci-
pitur tamen*, & sic ille tempore ordinationis jam non
habet titulum.

Et idem videtur si intervenit pactum, * seu pro- 171
missio, aut conditio de isto restituendo ante ordina-
tionem, quamvis de facto non fuerit ante restitutum,
durat enim obligatio facta in tempore & pro tempore
habili ad *l. Celsus, ff. de receptis arbitris, & c. cum di-
lecti de dolo, & contum.* & quæ ibi notantur. Avila
d.3. p. disp.5. dub.5. 3. concl. nec in præsenti intrat
remedium *c. Oduardus, de solut.* quod non teneatur
ultra quam facere possit, cum sit debitor speciei.

Nec obstat quod ait * Navarr. *d.27. n.158.* quem 172
sequitur Candelabrum aureum *de suspensione nu.31.*
quod talis renuntiatio patrimonii donati facta ante-
quam ordinetur, non videtur valere per ea, quæ om-
nes dicunt, *in d. c. pen. de simonia*, etiamsi esset jurata
juxta Ananiam, & Felin. contra Panor. *ibi*, & quod
iste incurrit suspensionem, *d. c. pen.* ut etiam dicit
Quintanadvennas, *d. n.69.* qui tamen tenet talem re-
nuntiationem, seu remissionem valere, quia ait ordi-
nari cum simulatione patrimonii, quod nullum est, nam
ut ex superioribus apparet, *decisio. c. pen.* * non facit 173
ad propositum de patrimonio, solum enim agit de
pacto, & juramento simoniaco de non petendo pro-
visionem ab ordinante, vel præsentante ad ordi-
nem, & sic de renuntiatione simoniaca alimentorum
ab illis præstandorum, quæ non valet etiam cum ju-
ramento, ut contra Panor. *ibi nu.4.* dicentem, va-
lere quoad ordinatum, qui non potest aliquid petere
contra juramentum, & sequitur Toletus, *d. c.48.
ver.5.* tenet Mau. Socinus Anania, & Felin. *n.2.* tum,
quia simoniaca, tum etiam, quia contra bonum pu-
blicum, quia quod ordinator & præsentator tenean-
tur providere ordinato, fuit inductum propter bo-
num publicum, ne in opprobrium totius cleri, &
ordinis clericalis mendicare cogatur: undè succedit
regula *cap. si diligenti de foro competen.* ex qua ratio-
ne etiam post ordinationem, non valet quicquid con-
tra dicat *gloss. fin. in cap. si Episcopus de præb. in 6.*
quam sequitur Abb. Anania & Fel. *ibi* & Navarr. &
Quintanadvennas *supra*, in proposito de patrimonio
renunciato * ante ordinationem, seu donato cum 174
pacto de non petendo, non adest ulla simonia, quia
est res separata, & distincta ab ordinatione, ut di-
ctum est, & consequenter non incurritur suspensio,
d. cap. penult. nec respectu donatoris adest alia obli-
gatio ad providendum ordinato, quam, quæ insurgit
ex ipsa donatione, undè, si fuit ficta, aut ante dona-
tionem renuntiata, nulla remanet obligatio contra
illum. Dico quartò, quod ordinatus ad titulum patri-
monii, qui post ordinationem * illud retrò donat, 175
seu renuntiat, vel alienat, quamvis peccet mortaliter
quia facit contra prohibitionem Concilii, maximè,
cùm sit facta ob bonum publicum principaliter, &
favorem totius ordinis clericalis, & sic castigati pos-
set per Episcopum, tamen non incurrit ullam suspen-
sionem,

sionem, Navarr. d. n.158. versic.2. quod & d. consf.22.
Salcedo supra nu.13. Joan. Gutierrez pract. libro 2.
quæst.65. n.10. Quintanadvennas supra, Zevallos d.
quæst.527. nu.9. Ludov. Lopez ubi proximè Cande-
labrum aureum supra num.38. Graff. d. lib.2. cap.97,
nu. 67. Man. Rodriguez dict. cap.15. nu.4. Zechus
d. casu 1. de suspensione, n.19. 30. casu. Lucius supra,
& Ledesma d. cap.7. Toletus d. cap.48. vers.18. ad
fin. Sayrus d. lib.4. cap.15. n.23. ad fin. & Suarez su-
pra n.38. Enriquez lib.13. cap.37. §. 2. in fin. Avil.
d. d. ib.5.2. concl. Fornar. de ordin. c.8. n.9. versic.4.
Grat. discept. forens. c.159. à n.16. & Ugolin. d. c.26.
de offic. Episc. §.3. nu.3. 5. & 6. quamvis contrarium
sine fundamento teneant Bart. Medina in summ. lib.1.
cap.11. §.58. de suspensione ad fin. & Vega in summ.2.
p. cap.34 casu 86. ad fin. & c.108 casu 2.

176 Et ratio est, quia ille non est ordinatus * sine ti-
tulo, & sic non esset suspensus, enim stante suspen-
sione contra ordinatum sine titulo, & nullo jure ta-
lis poena reperitur imposita contra ordinatum retro
donantem, vel alienantem patrimonium, ad cujus
titulum fuit ordinatus, sed solum, quod renuntiatio
& alienatio est nulla ex Concilio, d. cap.2. ibi, atque
illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extin-
gui, vel remitti nullatenùs possint, quæ verba inducunt
177 nullitatem * ipso jure, quia tollunt potentiam alie-
nandi ad tradita per Bart. & Jas. ex n.16. & alios in
l. gallus, ff. de liberis, & posthu. Jas. etiam in l. fin. ff.
de fer. n.24. Joan. Nicol. Gimon. in enchir. beneficium,
titulo 3. cap.3. nu.17. Tiraquellum post leges connu-
biales gloss.2. seu quarta à n.11. Gratian. regula 484.
Joan. Gutierrez in Rep. l. nemo potest, ff. de legatis pri-
mo, à n.145. & Thom. Sanchez de matrimonio lib.6.
disputatione 38. nu.20. & Cenedo plures referens col-
lat.18. ad 6. nu.4 maximè propter verbum, nullate-
178 nùs, * quod inducit nullitatem actus ipsò jure, gloss.
in clem.1. verbo nullatenùs de sequestratione possess. Fe-
lin. in c. cum accessissent, n.8. de constitutio. Corletus
in singul. verbo nullatenùs, & Tiraqu. in l. si unquam,
verbo revertatur n.95. Jas. in d. l. fin. de fer. n 25. &
26. & in l. pen. C. de testam. milit. n.9. ibi addit Man-
ner. utrobique. Gig. de pens. quæst.10. n.10. & 11. &
quæst. ult. n.10. Cacher. dec. Pedem.165. n 14. & ita
179 proposito * tenent Navarr. cons.17. n.2. & 21. nu.4.
& cons.22. de tempor. ordinatio. Flam. Paris. d. lib.2.
quæst 6. n.16. Quintanadvennas, d. l.3. n.73. Zeval-
los d. qu.527. n... Molina dicto primo tom. tract.2.
disp.238. & Thom. Sanchez dict. lib.6. disp.32. n.7.
& Toletus ubi proximè, Avila d.2. conclus. Gratian.
decis.159. à n.1. & 16. & Ugol. d. cap.26. §.13. n 3.

180 Ex quo convincitur sententia * P. Ledesmæ d. c.7.
conclus. 6. difficult.1. dicentis, probabilius esse quod
talis alienatio, vel remissio est valida, quia Conci-
lium non facit incapacem ad transferendum domi-
nium, in quod videtur inclinare Suarez supra n.38.
Cevall. quæst.900. num.5. quem sequitur Fornar. d,
cap.8. de ordin. num.9. versic.4. dicens cum eo, ex
verbis Concilii colligi renuntiationem beneficii esse
nullam, patrimonii verò solum prohiberi.

181 Quamvis ante Concilium posset * alienari sine
licentia Episcopi patrimonium ad cujus titulum quis
fuit ordinatus, gloss. fin. in cap. tuæ de præb. & ibi Imola
& Abb. n.8. Felin. in cap. Ecclesia S. Mariæ de consti-
tutio. n.10. & ibi Decius, n.7. Selva dicens d. gloss. ab
omnibus approbatam de benef.1. part. qu.3. n.11. Covarr.
in d. c. Raynaldus de testam. §.2 n.7. de rebus Ecclesiæ.
Rubrica 33. casu 13. Gratian. dicens communiter recep-
tum regula 165. nu.7. Joan. Gutierrez d. lib.2. pract.
q.65. n.10. & 11. Enriquez d. lib.13. c.37. §.2. in gloss.
fin. & Avila d. 2. conclus. & dicit communem Zeval-
los d. quæst.527. n.1. licet n.2. & 3. dicat contrariam
etiam esse communem, quam tenent Joan. Andr.
Domin. & Francus in d. cap. si Episcopus de præbend.
in sexto, quando fuit expressè in titulum assignatum,
& Solis. de censibus 2. tom. lib.2. c.3. n.12. ubi ait, in
eo censum constitui non posse, nisi servata forma
præfixa à Concilio.

Unde infert Navarr. d. cons.17. & 21. * quod ordi- 182
natus sacris ordinibus ad titulum patrimonii, si illo
renuntiato superiores promoventur, non est suspen-
sus, nam non præstat impedimentum, quod de jure
non sortiuntur effectum, ut habet regula juris in sex-
to, & dicta renuntiatio est nulla, ex d. decreto Con-
cilii, & sic non potest dici ad superiores promotus
sine titulo: sequitur Flam. d. q.6. nu.17. & Salcedo
dicto cap.18. n.13. in novissima editione. Summ. Bullar.
Quarant. dict. verb. ordo, post secundam constitutio-
nem, versicul. quotidianus casus est, & Avila d.3. pag.
disp.5. dub 5. post 3. conclus.

Sed si renuntiatio ita facta est * ut renuntians de- 183
fineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur, &
transfertur, l.1. §. si vir uxori, ff. de acquirend. posses-
sione, & ibi Doct. Rota decis.519. & 612. nu.2. p.1.
diversorum non videretur dict. sententia posse proce-
dere stante decreto Concilii dicto cap.2. & d. consti-
tutione Sixti V. juxta supradicta dub.5. à n.133.

Nono dubitatur, an valeat alienatio, * seu renun- 184
tiatio patrimonii, ad cujus titulum quis sacris fuit ordi-
natus, facta sine licentia Episcopi, si tunc habet bene-
ficium, seu alias unde congruè vivere possit.

In quo Quintanadvennas d. l.3. n.72. * cum Bur- 185
sato cons.178. nu.55. l.2. voluit allegare nu.35. (qui
tamen id non dicit) docet, quod Episcopi authoritas
ubique necessaria sit, etiam quando alias habet undè
vivere possit, & quod, si Episcopus aditus aliena-
tioni consenserit, faciet quidem suo periculo, nam
si patrimonium, vel beneficium ordinato clerico ad
victum non suppetit, ipse de suo justa præbebit, rur-
sus, si suppetat, & alienari patrimonium Episcopus
injuriosè pernegat, merito Judex superior appella-
bitur. Eandem sententiam scio tenuisse D. Sahagum
in lectura titul. de præbend. & novissimè tenet Ugolin.
d. c.26. de offic. Episcop. §.3. nu.4. dicens, patrimo-
nium alienari non posse, nec valere alienationem
sine Episcopi licentia, etiamsi tunc haberet undè se
sustentare posset, nisi ubi notorium esset sufficiens
esse: tunc enim sine Episcopi licentia alienationem
fieri posse censeret, licet tutius erit, ut is, in quem
alienatio facta est cum licentia Episcopi id habeat:
si enim contingeret profundere quod deinceps ac-
quisivit clericus admitteretur ad patrimonium, priùs
habitum.

Nihilominùs tamen in hoc dubio * verius vide- 186
tur contrarium, nam Concilium, d. c.2. solum statuit,
quod deinceps sine licentia Episcopi matrimonium
alienari non possit, donec aliunde habeat undè vi-
vere possit, atque adeò cùm aliundè habet undè vi-
vere possit, non est prohibita alienatio sine licentia
Episcopi, sed potiùs videtur permissa ad l. cum præ-
ter, ff. de judiciis maximè cùm de jure communi pos-
set alienare absolutè, ut supra dictum est n.181. quod
in casu dubii non censetur correctum, & ita videtur
tenere Flam. Paris. supra n.16. & expressè tenet Ze-
vallos d. q.527. nu.8. & quæst.561. ex nu.22. maximè
nu.30. & seq. & Azor. 2. part. lib.3. cap.4. quæst.3.
& Grat. decis.159. n.4.

Sed dices quando ordinatus * non habet aliundè 187
unde vivere possit, ad quod requiritur licentia Epis-
copi ad alienandum patrimonium, cùm tunc non de-
beat dari, sed negari: respondetur posse occurrere
talem necessitatem, * seu causam ita urgentem, ut 188
possit, ac debeat dari licentia alienandi patrimonium,
etiamsi ordinatus aliundè non habeat undè vivere
possit, verbi gratia, si ipse, aut parentes ejus essent
captivi, ad suam redemptionem vel parentum, debe-
ret dari dicta licentia, similiter si pater aut frater
clerici essent ob homicidium, vel aliud delictum
perpetratum puniendi pœna mortis, nisi parti
accu-

accuſanti pro remiſſione daretur certa quantitas, ſi filius, aut frater clericus vellet ſubvenire patri, aut frater fratri in hac neceſſitate dando illam quantitatem, quam tamen dare non poſſet, niſi vendendo, ſeu alienandn patrimonium, juſtiſſima cauſa eſſet id faciendi, & juſta etiam cauſa eſſet ad providendum ſorori, quæ alias eſſet in magno periculo perdendi
189 ſe, & cum Epiſcopus ex juſta cauſa daret † licentiam alienandi patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatus, ipſe Epiſcopus maneret ſecurus, etiamſi ille non habeat aliundè undè vivere poſſit, ſi tamen ſine juſta cauſa daret licentiam, alienatio teneret: nam Concilium ſolum prohibet alienationem ſine licentia Epiſcopi ſive bona, ſive mala, ipſe tamen Epiſcopus ultra peccatum maneret obnoxius ad providendum ordinato, ut inquit Quintanadveñas *ſupra*, vel ad dandum ei tantumdem, ſicut tenetur quando eum ordinaret ſine titulo, nec hanc licentiam alie-
190 nandi patrimonium videtur poſſe dare † vicarius Epiſcopi ſine ſpeciali mandato, & ſi ſine facultate, aut ſine juſta cauſa eam daret, teneretur, ſicut de Epiſcopo diximus, faceret enim cauſam ſuam, & Epiſcopus in propoſito videtur intelligendus Epiſcopus domicilii alienantis, vel loci, ubi res eſt,
191 aut etiam originis ad † Anton. Gomez *ſecundo tom. variarum cap.* 14. *nu.* 17. & Simoncellum *de decretis*, *lib.* 1. *tit.* 1. *à n.*69. & Molinam *de juſt. tract.* 2. *diſp.* 224. *ver. dubium eſt*, ait etiam Zavallos ubi proximè, abſque licentia Ordinarii valere reſignationem beneficii, ad cujus titulum quis ſacris fuit ordinatus, ſi poſtea conſliterit ordinatum tempore reſignationis beneficii habere aliundè undè commodè vivere poſſit.

192 Sed hoc de beneficio † non eſt rectè dictum, nec poteſt procedere, nam Concilium *dict. cap. ſecundo*, expreſsè dicit, quod beneficium, ad cujus titulum quis ſacris fuit ordinatus, reſignari non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius titulum fuit promotus, neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliundè commodè vivere poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit, atque adeò in reſignatione beneficii non ſufficit poſtea conſtare reſignantem tempore reſignationis habere aliundè undè vivere poſſit, ſed tempore reſignationis debet fieri mentio, quod ad illius titulum fuit promotus, & ante admiſſionem conſtare ſuperiori, quod aliundè
193 habet undè vivere poſſit, & ideò verum eſt † faciendam eſſe mentionem in reſignatione beneficii ſive coram Papa, ſive coram Ordin. quod ad illius titul. fuit ad ſacros promotus, quod id traditum eſt pro forma nec poteſt adimpleri per æquipollens, ut cenſuit Sanct. Congregatio Concilii de anno 1588. ut in ſequenti declaratione: Fuit dubitatum an pro forma traditum eſſet, ut reſignans teneatur facere mentionem ſe ad titulum illius fuiſſe promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non poſſit, & fuit reſolutum pro forma traditum eſſe à Concilio ſtante clauſula annullativa, & quod Concilium negativè loquitur Jaſ. *in l. quod ſit nominatim prima ſi de liberis*, & poſt Felin. *in cap. cum dilecta de reſcript. quo ſtante per æquipollens, non poteſt adimpleri.* Flamin. Pariſius *dicto libro* 2. *quæſtione* 6. *numero* 39. *libro quinto*, *quæſt. ult. num.* 175. & Ugolin. *Offic. Epiſc. cap.* 26. *§.* 8. *numero* 4. & ita ſi de hoc non fuerit facta mentio, nullam eſſe reſignationem † fuit reſolutum per Rotam in una Salamanti-
194 na coram D. Orano de menſe Maii ejuſdem anni 1588. & in una Hiſpalenſ. coram illuſtriſſimo Plato 27. Julii eodem anno. Flam. Pariſ. *d. numero* 39. & *d. num.* 175. & idem fuit reſolutum in una Aretina plebis 4. Decemb. 1600. coram D. Millino *ſupra* adducta 1. *p. cap.* 4. *n* 438. nec ſufficit expreſſionem, quod reſignanti remanebat undè viveret, & poſt tradit Gonzalez *dicta gloſſa* 5. §. 10. *num.* 35. dicens idem

reſolutum in Mutinenſ. Canonicatus, de qua infra *n.* 218. & ſequitur Piaſ. *in praxi Epiſc. p.* 1. *c....* *n.*44.

Et reſignatio facta ab eo, † qui non habet undè 195
vivere poſſit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, eſt nulla ex dicto decreto, ut Sanct. Congregatio cenſuit ſuper eo, ibi nulla ſit, quæritur an habeat locum etiam eo caſu quo renuntiatum fuit beneficium longè ſuù ante Concilium obtentum ab eo qui non habet undè vivere poſſit, litigantur enim reſignantem, & reſignatarium, reſpondit Congregatio propter generalem rationem decreti poſitam in principio hujus capituli comprehendi tam beneficia obtenta ante Concilium, quam poſt.

Et habere etiamſi id locum, licet † beneficium ſit 196
juris patronatus, fuit reſolutum per d. S. Congregationem ſuper *d. cap.* 2. his verbis, habent etiam locum omnia hæc, etiamſi beneficia eſſent juris patronatus.

Et ratio, quare † prohibetur quis liberè reſignare 197
beneficium, ad cujus titulum eſt ſacris ordinatus, nam non poteſt ordinari ſine titulo, ne cum ordinis dedecore mendicare, aut aliquem ſordidum quæſtum exercere cogeretur, ut *ſupra* dictum eſt *in princip.* & eadem ratio urget, ne quis poſſet reſignare beneficium ad cujus titulum fuit ordinatus. Flam. Pariſ. *d. libro* 2. *quæſt.* 6. *n.* 4. & 35.

Quinimò in ſacris † conſtitutus non poteſt ullo 198
modo beneficium reſignare, etiamſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliundè habeat undè commodè vivere poſſit, ut conſtitutione Pii V. 56. in ordine ſuarum conſtitutionum incipien. *quanta Eccleſiæ*, data calendis Aprilis 1568. ibi, ſed nec horum ullus ſacro ordine mancipatus, niſi Religionem ingreſſurus, valeat, ullo modo beneficium, vel Officium Eccleſiaſticum reſignare, niſi aliundè ei ſit quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Azor. 2. *part. lib.* 7. *cap.* 20. *quæſt.* 7.

Quæ conſtitutio, † licet loquatur in reſignationi- 199
bus factis coram Ordinario, tamen ſervatur, & habet locum in curia, quia militat eadem ratio in propoſito, ut fuit ſolutum in una Lucana 5. Decemb. 1586. coram D. Orano, Flam. Pariſ. *quæſt.* 14. *n.* 3. & *d. l.* 5.
quæſt. † *ultima n.* 76. in qua quidem curia non ad- 200
mittitur reſignatio alicujus in ſacris conſtituti, niſi cum clauſula, quòd reſignans aliundè habet undè
commodè vivere poſſet. † Quæ reſpicit ſubſtantiam 201
gratiæ, nam attento ſtilo alias non ſolet concedi, ut fuit reſolutum *in d. Lucana*, Flam. Pariſ. *dicto lib.* 2.
† *quæſt.* 6. *n.*41. & *dicto lib.* 3. *quæſt.* 14. *nu.* 6. cujus 202
verificatio committitur Ordinario, ſi reſignatio eſt in forma dignum, ut quotidiè videmus, de quo vide dicenda *infra* 6. *p. cap.* 2. *dubio* 11. *n.* 231.

Clericus autem in † minoribus ordinibus tan- 203
tum conſtitutus non ſolum poteſt liberè & abſolutè alienare patrimonium, etiamſi ad illius titulum ſit promotus, ſed etiam poteſt reſignare beneficium, licet non habeat aliundè undè vivere poſſet, nec facta mentione, quoad ad illius titulum ſit promotus, ſive renuntiatio fiat coram Ordinario, ſive coram Papa, nam nec Concilium, nec dicta conſtitutio Pii V. loquuntur de conſtitutis in minoribus, quia in eis ceſſat ratio dedecoris ordinis, Flaminius Pariſius *dicta quæſt.* 14. *nu.* 1. & 2. & *dict. quæſt. ultima*, *nu.*78. D. Joann. Gutier. *conſ.*42. *n.*10. & Zaval. *d. qu.*561. *n.*26. & noviſſimè ſequitur Gratian. *deciſ.*149. *à n.*9. Ugol. *ſupra* & ita in reſignationibus per eos factis non ponitur ſupra dicta clauſula, ſed in præſenti offert
ſe difficultas, quæ dicatur congrua ſuſtentatio, † ut 204
valeat alienatio patrimonii, & reſignatio beneficii, ad cujus titulum quis promotus, in qua Zavallos, *d. quæſt.* 561. *ex num.* 27. ait, relinqui Judices arbi-
trio, quia conſiderata qualitate † perſonarum, loco- 205
rum, & temporis, & judicabit, Menoch. *de arbitr. caſu* 216. *n.* 12. & 13. & Gratian. *ſuprà n.* 15. ſolere

tamen de stilo curiæ pro congrua sustentatione centum pro rectore designari, verius tamen se existimare quod hodiè illa dicatur congruæ sustentationis retentio, si ordinatus detinet beneficium 50. aureorum, cum illa quantitas reputetur ab Ordinario sufficiens à principio, ut clericus sacris ordinibus insigniri valeat, Flaminius *dicta quæst. ult. n.* 156. quia nihil est in jure tam naturale, quam ut omnis res dissolvatur per quascunque causas nascitur.

206 Undè vult Zavallos, quod illa quantitas, quæ est sufficiens à principio, ut quis ad sacros Ordines promoveatur, erit etiam sufficiens, ut patrimonium, ad cujus titulum est promotus, possit alienari, & resignatio beneficii, ad cujus titulum est promotus, sortiatur effectum, & dicatur resignans aliundè habere undè commodè vivere possit, ut requirit Concilium, & consequenter non erit attendenda quoad hoc qualitas personæ, ut nobilitas, literatura, &c. sed honesta, & congrua & commoda sustentatio respectu cujuslibet clerici, *juxta dict. supra n.* 114. benè tameo verum est, cum minori quantitate solent Ordinarii contentari, & satisfieri ad effectum ordinandi aliquem quam ad istum effectum.

207 Quinimò ad istum effectum * videtur attendenda qualitas personæ, ut tenent Fuscus *de visitat. lib.* 2. *cap.*28. *n.*29. & Flaminius Parisius *dicta quæst. ult. num.* 181. maximè in resignationibus quæ fiunt coram Papa, in quibus, ut diximus, semper dicitur, quod resignans aliundè habet undè commodè vivere possit, ut in una Hispaleo. dimidiæ portionis. 20. Jun. 1591. coram D. Orano, in qua fuit resolutum, quod
208 pro sustentatione commoda * non sufficit quoad necessariam sustentationem sine penuria glossa *in cap. periculoso*, §. *sane, verbo, absque penuria*, & ibi Gemin. Francus & alii *de statu regularium*, *l.*6. Abb. *in c.* 1. *n.*4. *de institutio.* Rebuffus *de congrua*, *n.*78. quæ commoda sustentatio consideratur inspecta qualitate personæ, & loci, ubi moram trahit ad tradita per Ancarr. *cons.*383. *ad fin.* Aym. *cons.*189. *in fin. & facit. dec.*1. *in cau.* Abulens. *beneficii infra adducta* 6.*p. c.*2. *dub* 4. *n.* 47. & vide ibi dicta *dub.*11. *sub dubitatione à n.*286.

209 At in una Brigien. parochialis. 20. * Nov. 1598. coram D. Penna Rota habuit pro congrua resignantis, ex qua commodè sustentare possit, ut dicitur in literis resignationis 55. ducatos, quos habebat ex patrimonio & pensione in resignatione reservata, maximè accedente judicio Ordinarii quæ expedivit resignationem, & considerandum est tempus resignationis, quibus accedebat, quod cum Rota solita sit assignare 50. pro congrua vicarii, similiter pro congrua istius videbatur sufficere 55. & quamvis in literis dicatur, dummodò aliundè, non excluditur, quin pensio sit in ea computanda, quoniam verbum, aliundè, ponitur ad exclusionem beneficii resignati, non autem pensionis.

210 Id autem, quod dicitur * de patrimonio & beneficio, ad cujus titulum quis sacris ordinatur, ut patrimonium non possit alienari sine licentia Episcopi, donec aliundè habeat undè vivere possit, nec beneficium resignari, nisi facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus, & quod titulus debeat esse perpetuus, *de quo supra* 1. *p. cap.*2. *à n.*83. & quod patrimonium consistat in re immobili fructifera, *de quo supra* n. 105. &c. videtur habere locum, & procedere etiam in patrimonio, vel beneficio succedente, & subrogato loco illius, ad cujus titulum fuit ordinatus ex regula, quod subrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, & subrogatum intelligitur cum qualitatibus ejus, cujus loco subrogatur, *l. si cum*, §. *qui injuriarum*, *ff. si quis cautionibus*, cum aliis per Jas. ibi & Tiraquell. *de retractu lignagier.* §. 1. *gloss.* 10. *n.* 80. & Matienzo *in l.* 1. *tit.* 4. *gloss.*8. *n.*1. *& l.* 16. *tit.* 10. *gl.* 3. *num* 2. *lib.* 5. *recopilationis*, & subrogatum debet esse ejusdem juris, & conditionis, cujus est illud, in cujus locum subrogatur, & debet esse tale, quod à principio potuerit esse. Bald. *per textum ibi in l. Parabolam. C. de Episcopis, & clericis*, & conducunt decisiones Rotæ in causa Salamantina coadjutoriæ infra adductæ 4. *part. cap.* 5. *ad fin.*

Beneficium autem, per cujus * assequutionem vacat illud, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, non videtur posse dici subrogatum loco illius, cum illa vacatio inducatur à jure propter incompatibilitatem. 211

Decimò dubitatur an valeat * renuntiatin beneficii, ad cujus titulum quis sacris fuit ordinatur, facta cum pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta meotione quod ad illius titulum fuit promotus. 212

In quo Nav. consil. 9. de * rénuntiatione tenet, 213
valere tamen renuntiationem saltem in foro conscientiæ: sequuntur Flam. Paris. *d. l.* 2. *quæst.*6. *n.*41. & Man. Rodriguez, *dict.*2. *tomo*, *c.*15. *nu.* 12. & Azor 2. *part. lib.*7. *c.* 25. *q.* 6.

Verius tamen est non valere, quia * ut dictum est 214
supra *n.* 193. id traditum est pro forma, & indistinctè annullatur resignatio aliter facta. Et ita tenet S.
Congregatio Concilii, ut * in sequenti declaratione 215
super dict. cap. Præsupposita supplicatione resignationis parochialis, de qua agitur D. Gasparem in favorem D. Joannis de Miron, cum reservatione pensionis 80. ducatorum prædicta D. Gaspari solvendæ, & quod in eadem supplicatione d. D. Gaspar. narravit, quod per quinquennium dictam parochialem possederat, an in casu, de quo agitur intret Concilium Tridentin. hoc c. Congregatio censuit Concilium intrare, & refert additio Navar. *d. cons.* 4. dicens advertendum referri, S. Congregationem censuisse, ejusmodi renuntiationem esse nullam: ex quo non fuit expressum, resignantem, vel ad illius titulum promotum: quæ expressio pro forma requiritur: sequitur Ugolin. *de offic. Episc. cap.* 14. §. *& cap.* 16. §. 8. *n.* 4.

Et quod talis resignatio si nulla * etiam in foro 216
conscientiæ, expressè tenet dicens longè probabilius P. Ledesm. *d. c.* 7. *post decimam conclusionem.*

Undecimò dubitatur, an etiam id * procedat in 217
permutatione, ut sit nulla non facta mentione quod ad titulum beneficii permutati fuit sacris ordinatus.

Et respondetur procedere, nisi * permutatio sit 218
æquivalens ut Sanct. Congregatio censuit super dictum *cap.*2. *ibi*, & aliter facta resignatio nulla sit Congregatio censuit hoc non procedere æquivalenti. Quam declarationem refert & sequitur Ugolin. *dict. cap.*26. §.8. *n.*4. *vers.*2. *excipitur*: qui tamen *sequ. versic.* 3. *excipitur*, velle vidatur etiam in permutatione æquivalenti faciendum esse mentionem de ordinum susceptione ad ejus titulum. Et quod procedit etiam in permutatione tradit post hæc Gonzalez *dict. gloss.* 5. §. 10. *à n.*43. dicens resolutum in Murinen. Canonicatus 15. Novemb. 1602. coram D. Lita, ut *in sequ. decisione* 167. 714. Farin. Et novissimè in causa Conchen. archipresbyteratus 27. Novembris 1606. coram domino Coccino fuit dictum, Dictum decretum Concilii, licet loquatur de resignatione: tamen Sanct. Congregatio censuisse habere locum etiam in permutatione, ut in d. Metinen. tamen ut declaravit Sanct. Congregatio in hac causa, prædictum decretum non habere locum, quando permutans assecutus est vigore permutationis pacificam possessionem alterius beneficii ad sui congruam sustentationem sufficientis, &c. Quod quidem erit intelligendum de beneficio æquivalenti, ut in dicta declaratione, &c. Et quòd dispositio Concilii habet locum, etiam in permutatione, prout S. Congr. declaravit 18. Julii 1602. ait Gratian. *decis.*159. *n.*3. *& in addit. decis.*189. per quam etiam dictum fuisse ait *dict. n.*3. quòd permutans tacendo ordinationem ad titulum est tutus in foro

conscientiæ,

conſcientiæ, ſi illud quod habuit ex cauſa permutationis, erat æquivalens, ſecus autem in foro fori. Sed id de forn fori non credo verum, nec S. Congreg. dixiſſe: nam hic non videtur eſſe ratio differentiæ inter iſtud & forum conſcientiæ.

219 12 Dubitatur an decretum † quatenus prohibet reſignationem beneficii, ad cujus tit. quis fuit ſacris ordinatus, niſi aliundè habeat undè vivere poſſit, procedat etiam in privationibus, & nuntiationibus inductis à jure, ut per aſſecutionem alterius incompatibilis.

220 Et reſpondetur negativè, † nam Concilium Ibi ſolum tollit renuntiationes voluntarias, ut S. Congregatio cenſuit ſuper *dicto capite* 2. his verbis, hoc decretum prohibet reſignationes voluntarias, non autem privationes. Et facit quod tradit Navarr. *in capite accepta, de reſtitutione ſpolia. octavæ oppoſitionis ſolutione*, *n.*4.

221 Undè infertur dict. decretum, † non procedere in reſignatione facienda ex decreto per Papam appoſito in gratia alterius incompatibilis, & in ea non erit opus facere mentionem, quod ad illius titulum fuit ſacris ordinatus, ex quo eſt reſignatio neceſſaria injuncta a Papa. Procedere tamen dictum decretum in privatione ob non reſidentiam, quando ipſe beneficiatus videtur id velle ſeu affectare, nam tunc eſſet privandus, ſed potiùs cogendus ad reſidendum, & promovendus: quia quod prohibetur directè, videtur etiam prohibitum indirectè, *reg. cum quid lib.* 6. Abb. in *cap. ex tua, de cleric. non reſid. n.*4.

222 Inferri etiam videtur, quod d. † decretum, quatenus probibet alienationem patrimonii, ad cujus titulum quis fuit ſacris ordinatus, procedit in alienatione voluntaria, non autem in neceſſaria, ut ea, quæ fieret cauſa debitorum, niſi ea fuiſſent contracta in fraudem *dict. decreti, & facit l.* 1. *C. de præſidiis minorum.*

223 Nihilominùs tamen *ſupra* 6. *dubio* † *à num.* 139. dictum eſt contrarium, maximè quando debita ſunt contracta poſt ordinationem, ſeu tempus illius, & quia clericus non tenetur ultra quam facere poſſit, & iſta alienatio habet principium voluntarium, *& dict. legis primæ*, poteſt reſponderi, quod alienatio rerum minorum non ita abſolutè prohibetur.

13 Dubitatur ſtante, quod reſignatio beneficii,
224 ad cujus titulum † quis fuit ſacris ordinatus, facta contra tenorem & formam dicti decreti, eſt nulla, an ita ſit nulla, ut beneficium non vacet, ſed remaneat penes reſignantem.

225 Et quidem, quod attinet ad † reſignationem factam coram Papa, certum eſt beneficium non vacare, ſed jus remanere penes reſignantem, nam cum reſignatio non tenet, jus non abdicatur à reſignante.

226 Ex qua ratione idem etiam erat † dicendum in reſignatione facta coram Ordinario, ſtando in terminis Concilii *ſupra*, & ita reſolutè tenet Zavallos *ſupra d. quæſt.* 561. *n.* 22. reſignatione beneficii, ad cujus titulum fuit aliquis ordinatus, non retenta congrua ſuſtentatione, cùm ſit nulla, ut *in d. cap.* 2. non vacare beneficium, & ſic non eſſe neceſſarium novum titulum, nec collationem: & ſequitur Gratian. *deciſ.* 159. *num.* 20.

Ex qua conſtitutione tamen Pii V. 58. de qua ſu-
227 pra, nimirùm in reſignatione † beneficii, ad cujus titulum aliquis ſacris fuit ordinatus, facta coram Ordinario, cùm reſignans non haberet aliundè quo poſſet commodè ſuſtentari, ſicut & in reſignatione beneficii facta per principatum ſacro ordini etiam ad illius titulum non promotum: dicendum eſt beneficium vacare, nec reſignantem poſſe ad illud redire, ſed de eo uti verè vacante liberè providendum, non per Ordinarium ipſum, ſed per Papam, ſive alios ſuperiores Ordinarii, qui talem reſignationem admiſit, aut patronos, ſi beneficium eſt juris patronatus, *juxta aliam conſtitutionem ejuſdem Pii V.* 42. *datam ſexto Idus Auguſti* 1567. quam alias ibi in ſuo robore relinquit, & Ordinarius admittens talem reſignationem incurrit pœnam ſuſpenſionis à collatione beneficiorum ibi impoſitam, & tenetur ipſum reſignantem alere, ut cenſuit S. Congregatio Concilii, ut per Flam. Pariſ. *d. lib.*2. *q.*6. *n.*41. *&* 42. Gratian. *deciſ.* 189. *n.*6. *&* 7. Ugolin. *d. cap.* 26. §. 8. *n.*5. & Azor *dict.*2.*part.*7.*lib.*7.*cap.*25. *quæſt.*6. Et apparet in declarationibus † ſequentibus ſuper *dicto cap.*21. Benefi- 228
cium ſemel à ſe alienans, quia illud reſignavit in manus Ordinarii, illud idem ampliùs recuperare non poteſt, ſi reſignatio facta eſt poſt Bullam Pii V. ſexto Idus Auguſti 1567. quæ ejuſmodi reſignationes beneficiorum fieri prohibuit in manus Ordinariorum, ac ſi factæ eſſent, ſtatuit beneficia ipſa verè vacare, & à Sede Apoſtolica, vel à ſuperioribus Ordinariorum ipſorum poſſe conferri, neque verò ab ipſo Ordinario eadem reſignatio fuerat admittenda, ſi reſignans, cum presbyterii ordinari eſſet adſcriptus, nihil aliud præterea habebat quo vitam ſuam commodè ſuſtentare poſſet, cum Sanct. Dominus noſter altera Bulla edita calendis Aprilis 1568. hujuſmodi reſignationes prohibuerit admitti, & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, ſua Sanctitas hac re voluit reſignantem ab eo Ordinario alendum eſſe, aut alia ratione illius commodi providendum, eique ipſum beneficium reſignatum omninò adimendum, & in eo conſtituendum cum eo, qui fuerit à patrono præſentatus. Secunda, ſi Ordinarius, non habens facultatem admittendi reſignationes ſibi à Pio V. in certis caſibus ſublatam reſignationem admiſerit beneficii. ad quod reſignans ordinatus erat, beneficium vacat Apoſtolicæ Sedi, ſed Ordinarius illi de proprio providere tenetur. Tertia, Ordinarius, qui admiſerit reſignationem factam ab aliquo Presbytero, qui nihil aliud præter id beneficium habebat, undè commodè ſe ſuſtentare poſſit, tenetur eum alere, nec poteſt eidem beneficium illud reſignatum reſtituere, ſed in eo inſtitui debet ille, qui præſentatus fuerat à patrono, Quarta, ibi neque ea reſignatio admittatur. Et admittentibus imponit Pius Quintus in Bulla Calendis Aprilis 1568. incipien. Quanta Eccleſia Dei, & in una Mediolanenſ. parochialis 14. Junii 1599. coram Domino Seraphino fuit dictum per Rotam, dictam conſtitutionem Pii V. non annullare reſignationes, & interim mandare beneficiatum ali per ordinarium, ſi non habeat undè valeat ſuſtentari, ut in dec. S. Congreg. ſed cùm fuerit per Ordinarium admiſſa, præſumi ex cauſa rationabili, *cap. in præſentia, de renunt. quia in diſcuſſione cauſæ procedit extrajudicialiter.* Put. *deciſ.* 144. *lib.* 2.

In reſignatione verò facta coram † Ordinario ab 229
eo, qui aliundè commodè vivere poteſt, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum ſit promotus, videtur ſtandum eſſe Concilio, & per eam non vacare beneficium, quia conſtitutio Pii V. non loquitur in hoc caſu.

Decimo quartò dubitatur, an, ſi † habens benefi- 230
cium ad cujus titul. ſuit ordinatus, juraverit illud reſignare, vel procuratorem conſtitutum ad reſignandum non revocare, cum non habet alias undè ſuſtentari poſſit, teneatur adimplere tale juramentum.

In quo breviter reſpondetur † negativè, quia eſt 231
contra diſpoſitionem Concilii, *cap. ſi diligenti de foro competen. ibi, de juramento*, & juramentum non eſt vinculum iniquitatis, quanto, c. Quintavallis *de jurejurando, regula, non eſt obligatorium in ſexto cum aliis.*

Et ita dabitur ad cautelam abſolutio † à dicto 232
juramento, ut per Sanctam Congregationem Concilii in declarationibus ſequentibus ſuper dictum capitu-

capitulum secundum. Prima, qui beneficium, ad
quod fuit ordinatus, resignare juraverit, pœniten-
tia imposita est absolvendus, ne resignet. Secunda,
cum habens Parochiam jurasset non revocare pro-
curatorem quem fecerat ad resignandum, petiit ut
absolvatur à juramento, sine loco visum est procu-
ratorem posse revocari, Flam. Paris. *dicto l.2. quæst* 6.
num. 43. Ugolin. *in dicto capit.* 26. §. 8. *sub n.*4. &
Azor. *dicto lib.* 7. *cap.*25. *qu.*6. affert aliam declara-
tionem, quæ sic ait: *Si aliquis habens beneficium cujus
titulo fuit ordinatus, juraverit se illud resignaturum,
vel constituerit procuratorem ad resignandum interposi-
to juramento de eo procuratore non revocando resigna-
re non cogitur, & procuratorem revocare potest: sed
facultate petita, quæ à jurejurando solvatur.*

Nec obstat decisio Rotæ octava de procurator. in
233 antiquis, quæ habet, * quod constituens procura-
torem ad resignandum beneficium ex causa permu-
tationis cum juramento de non revocando, non po-
test validè revocare, & adducit Felinus *in cap. ex par-
te decani, de rescript. num.*12. *& in dicto capite si di-
ligenti, nona Full. n.*32. Aufrerius ad Capellam Tho-
los. *decis.* 261. Antonius Gabr. alios referens *conclus.
de jurejurand. n.* 12. Joann. Gutierrez *de jurament.
confirmatorio,* 1. *part. cap.* 1. *n.*84. Cevallos *quæst.*68.
234 *à n.*9. quia ista * decisio non loquitur, nec proce-
dit, ubi resignatio est contra juris dispositionem ut
in proposito, & præterea dicta decisio Rotæ, &
Capellæ Tholosanæ, ibi, quam loquitur Joann. Ni-
235 col. Gimnn. * *in enchiridio benefic. titul.*5. *cap.*5. *ex n.*
3. non est in usu, sed indifferenter practicatur, quod
in quibuscunque resignationibus, sive ex causa per-
mutationis, sive alia quacumque ratione correspe-
ctivis, locus sit pœnitentiæ, donec resignatio per
superiorem fuerit recepta, & admissa: nec darentur
per cancellariam literæ ad cogendum via juris par-
tem renitentem, ut servaret contenta, ut post Hie-
ronym. Paulum *in pract. cancellariæ, vers. duo tracta-
runt,* tradit Massa Gallesius *de obligatione in forma ca-
meræ secunda parte ad sextam particulam, quæst.*1. *n.*
3. qui etiam ait, suo tempore in pluribus causis. Ro-
tam judicasse Flam. Parisius *lib.*9. *qu.* 1. Boer. *dec.*
707. Gravat. ad Vestrium *in praxi lib.*5. *cap.* 13. *n.*
15. & Sbroc. *de vicar. Episcop. lib.*3. *qu.* 31. *n.* 6. &
faciunt tradita per Covar. *in capite quamvis pactum,* 2.
part. §. 2. *n.* 5.

236 Quamvis P. de Ubaldis *de * permutatione benef.
n.*40. potest Feder. *eod. tract. quæst.*38. teneat, si be-
neficiati tractantes de permutatione beneficiorum
promiserunt, ad invicem fide data procurare per-
mutationem fieri per illos, qui habent authorita-
tem, & consentire, altero instante posse superiorem
compellere retinentem ad permutandum, & si om-
ninò nollet, posse invitum illum transferre, & se-
quitur Suarez *de religione tractatu* 3. *lib.*4. *qu.* 31. *c.*
32. *n.*8. de quo tamen dubitat Bellarm. *eod. tract.*2.
pag. quæst. 5.

Videtur tamen necessaria absolutio dicti juramenti
237 * non ut incurratur perjurium, cum juramentum
posset sine interitu salutis æternæ servari, nisi jurans
sit sacris ordinatus, maximè ad titulum illius bene-
ficii, nec aliundè habet undè vivere possit, sicut in
testamento jurato, ut per Covarr. *in rubrica de testa-
ment. secunda parte n.*15. Anton. Gabr. *dicta concl.*
1. *de jurejurand. n.* 8. Joan. Gutierrez *de jurament.
confirm.* 2. *parte cap.*1. *n.* 5. Cevallos *dict. quæst.* 168.
n. 19. Molin. *de instit. tractat.* 2. *disput.* 151. Suarez
de relig. 2. *tom. tractat.* 5. *lib.* 2. *cap.* 23. *n.* 2. & in
proposito, & Flam. Paris. *supra n.*31.

Et facit resolutio in causa Toletana, * & Abulen. 238
pensionis coram D. Romano *anno* 1553. ubi fuit
sentum à concordia, in beneficialibus licitum esse
recedere ante beneplacitum Sedis Apostolicæ. Pri-
mò, quia in contractibus innominatis re integra est
locus pœnitentiæ. l. si pecuniam, & ibi glossa de
conditione ob causam. Secundò, quia concordia in
beneficialibus, non valet etiam cum juramento *cap.
constitutus, & capit. super eo de transactio.* nec clausu-
la salvo beneplacito quicquam operetur ante confir-
mationem Papæ, quoad validitatem concordiæ, li-
cet operetur, ne partes incurrant pœnam contra-
hendo super re spirituali, adeò quod si antequam
superveniat beneplacitum, pœnitentia intervenerit
irritabitur concordia, Abb. *cap. super eo in fin. de con-
ditio. appositis.* Ita in d. Toletana, & Abulen. & di-
ctum fuit priùs esse sentum in Cæsaraugustana con-
cordiæ coram D. Ravellen. 1542. ut in decisione Pu-
tei 353. *lib.* 1. *& in* Tarraconen. concordiæ coram
Decano, ut per Verallum *decis.*184. *leg.* primo in ma-
nuscriptis, & tradit etiam Cæsar de Grassis decisio-
ne 192. *n.*8. & Rota *decision.*573. *n.*2. *part.*1. *diverso-
rum.* Quicquid aliàs dicat Genuen. *in praxi cap.* 6.
num. 4. & novissimè in causa Aranien. Archipres-
byteratus 17. Aprilis 1606. coram domino Penna fuit
resolutum quod facta concordia, &c. R. concl. & fuit
confirmatum in Miranden. parochialis 13. Octobris
1606. coram domino Lancelloto. *& post hæc Gonzalez
gl.* 12. *à n.*80. *quia n.*83. ait quod casu pars, quæ re-
cedit, * & pœnitet, tenetur subministrare alteri parti
omnes expensas jam factas ratione d. concordiæ, vel 239
resignationis, ut aliàs tradit Joann. Gutierrez *canon.
quæst.*1. *cap.*22. *argum. l. si pecuniam, ff. de conditione
causa data,* sed id mihi non placet, nam cum recedens
suo jure utatur, non tenetur ad expensas alterius partis,
nec obest *d. l. si pecuniam*, qui loquitur de contractu
innominato, qui non intervenit in proposito pro-
priè. Et ita aliàs contra Joan. Gutierrez cura Soto
in 4. *dict.* 29. *quæst.* 2. *artic.* 1. tenet Petr. Ledesm.
*de matrim. qu.*47. *artic.*5. *pag.*256. & Thomas Sanch.
dicens probabilius *de matrimon. lib.* 5. *disputat.* 5. *qu.*
5. *& lib.* 8. *disputat.* 36. *n.*4. qui aliter respondet *d. l.
si pecuniam.* Et ego in facti contingentia consultus
respondi, quòd ille qui revocavit mandatum ad re-
signandum in favorem alicujus, cui fuit intimata
revocatio, antequam Romæ fieret resignatio, seu
consensus extenderetur, *(quod sufficit ad validita-
tem revocationis Flam. Par. *de resign. l.* 1. *q.*12. *à n.*16.
*& l.*8. *q.*7. *n.*89. *q.*17.) non tenetur reficere ille ex-
pensas pro sua parte factas in expeditione resigna-
tionis: factas tamen pro parte resignantis ipse re-
signans qui revocavit, debet solvere, licèt in man-
dato & resignatione esset clausula, quod deberent sol-
vi per resignatarium: id enim intelligitur resignatio-
ne secuta & perfecta, non aliàs. Sed ostensa revo-
catione, Cancellaria reddet quod fuit resolutum pro
media annata, ut Romæ intellexi ex officialibus
ipsius Cancellariæ: & similiter etiam dataria reddet
compositionem solutam, si fortè erat materia com-
positionis, ut coadjutoria, &c. nam cum resignatio,
seu coadjutoria re vera non habuerit effectum prop-
ter revocationem in tempore factam, ratio postulat
reddi id, quod ejus causa solutum est, quasi causa
non secuta, ad tit. *de cond. causa data seu de cond.
ob causam.*

TERTIA

TERTIA PARS,
DE OBLIGATIONIBUS ET ONERIBUS,
CONTINET QUATUOR CAPITA.

CAPUT I.

De obligatione recitandi.

SUMMARIA.

1 *QUODLIBET beneficium obligat saltem ad recitandum horas, cum detur propter officium.*

2 *Non recitantes etiam ante sex menses, peccant mortaliter, & post sex menses ab obtento beneficio fructus suos non faciunt pro rata omissionis officii & temporis.*

3 *Literam constitutionis Concilii Lateranen. ult. qui referunt.*

4 *Quam malè mutant aliqui.*

5 *Dicta constitutio innovatur, & declaratur per constitutionem Pii V. 138. qua hic ponitur.*

6 *Istam constitutionẽ Pii V. qui adducunt, & explicant.*

7 *Beneficiati non recitantes, non tenentur ad restitutionem fructuum ex jure naturali, & divino, sed ex jure positivo.*

8 *Et ita de jure antiquo non tenebant eos restituere.*

9 *Contra aliquos relatos.*

10 *Verbum, statuimus, est juris novi inductivum.*

11 *Regula, quod datum ob causam, causa non secuta repeti potest, explicatur*, & num. 12. & 13.

14 *Obligatio recitandi, quam habent beneficiati, sicut illa, quam habent in sacris constituti, non est justitiæ, sed religionis ex præcepto Ecclesiæ, & 126.*

15 *Contra aliquos relatos.*

16 *Beneficiatus omittens aliquod servitium, seu munus injunctum, non tenetur ad restitutionem, sed illud supplere, si potest, nec qui non residet in benef. residentiam requirente.*

17 *Beneficiatus non recitans intra sex primos menses facit indistinctè fructus suos, quicquid aliqui dicant*, & usque ad 23.

24 *Beneficiatus omittens officium primo semestri, non tenetur ad restitutionem, etiamsi per aliquod tempus horas persolverit, & postea omittat, contra Summam coronam*, & num. 25.

26 *Beneficiatus, qui bona fide, & absque mortali omisit recitare, etiam post sex menses, non tenetur ad restit.*

27 *Etiam promissione unius, aut duorum dierum, aut unius horæ est obligatio restituendi pro rata.*

28 *Non recitantes tenentur restituere in integrum omnes fructus, etiamsi beneficium sit curatum, vel habens alia onera contra aliquos*, & usque ad 34.

35 *Restitutionem distributionum quotidianarum, seu glossa Canonicaluum, quas Canonici alios choro interessentes amittunt ob non recitationem horarum, acquiritur fabricæ, vel pauperibus, & non aliis Canonicis, seu mensæ capitul. licet alias soleant aliis accrescere*, & num. 36.

37 *Et idem in redditibus pensionis amissis, ob non recitationem officii parvi.*

38 *Quodlibet beneficium, etiam tenue, obligat ad horas contra aliquos*, & num. 39. & 40.

41 *Beneficium nullos omninò habuit redditus, non obligat ad horas.*

42 *Non solum, quod nunquam habuit redditus, quod revera beneficium dici non potest, nam beneficium non debet esse sine redditibus*, & num. 43.

44 *Sed etiam, quod ab initio eos habuit.*

45 *Etsi beneficium habeat redditus, si tamen illud habens neque per se, neque per alium percepit, nec per eum stat, in posterum est percepturus, non tenetur recitare.*

49 *An qui habet solum tit. beneficiĩ, reservatis alteris omnibus fructibus teneatur recitare*, & cum seq. usque ad 59. *ubi ponuntur variæ sententiæ, & resolvitur distinguendo.*

60 *An novi Canonici teneantur recitare primo anno in quo non lucrantur ex statuto, vel consuetudine Ecclesiæ*, & cum sequent. ad 77. *resolvitur teneri, si saltem lucrantur horas, seu distributiones quotidianas, aut si fructus reservantur post mortem, aut si per ipsos fiat. si verò nihil lucrantur, etiam de facto non teneri.*

78 *An ratione beneficii teneatur quis recitare etiam ante possessionem quæsitam, ponuntur sententiæ dictorum* usque ad n. 83.

84 *Certum est non teneri recitare, qui adhuc jus in beneficio non habet, licet habeat jus ad illud.*

85 *Certum etiam est teneri recitari beneficiatum, habes possessionem beneficii, aut per eum stat.*

86 *Quod videtur etiam habere locum in habente possessionem beneficii maximè cum fructibus, licet non pacificam, sed cũ litigio contra aliquos*, & cum seq.

90 *Videtur etiam id habere locum in habente possessionem beneficii, sine justo titulo.*

91 *Quamvis provisus, cujus collatio non valet, non tenebitur recitare ante possessionem, etiamsi per eum steterit.*

92 *Habens collationem beneficii acceptatam tenetur recitare, licet nondum acceperit possessionem, nec per eum steterit.*

93 *Quando provisio est certa, quamvis contraria sententia non videatur improbabilis.*

94 *Cujus fundamento respondetur.*

95 *Nec Navarr. tenet contrarium & Man. Rodr. est sibi contrarius.*

96 *Contraria opinio procederet in Canonico, qui nihil potest quærere de fructibus ante possessionem.*

97 *Nescienti recitare non est licitum accipere beneficium sibi collatum, nec illud prætendere secundum Navarr. & alios.*

98 *Sed hæc sententia videtur nimis rigida.*

99 *Expectantes beneficia ratione expectativæ, vel resignationis, quæ in eorum favorem fit, aut præsentationis, electionis, seu nominationis de eis factæ, mandativè de providendo, sicut & qui volunt*

lum sacris initiari, debent sibi parare breviarium, discereque modum recitandi.

100 *An etiam teneatur recitare habens provisionem, & titulum benef. in cujus possessione est, alius, contra quem litigat, aut neuter.*

101 *Sententia negativa*, aff. & nu. 102.

103 *Quæ placet, quando esset certa, aut quasi certa victoria illius*, & aliàs secus num. 104.

105 *An qui habet beneficium in commendam teneatur recitare*, & num. 106. *Resolvitur teneri, si est ad utilitatem commendatarii, secus verò si est ad utilitatem Ecclesiæ.*

107 *An coadjutor propter coadjutoriam teneatur recitare*, & num. 108. & 109. *Ponuntur sententiæ doctorum & resolvitur non teneri.*

110 *An habens plura beneficia teneatur pluries dicere officium*, & num. sequentibus, *resolvitur negativè.*

117 *Habentes cum beneficio seu ordine sacro pensionem non tenentur recitare officium parvum Beatæ Mariæ, sed satisfaciunt recitando officium majus.*

118 *Pensionarius clericus, si efficiatur miles Ordinis militaris cum indulto retinendi pensionem, non tenetur ad horas B. Mariæ, sed sufficit quod recitet orationes à Religione præscriptas.*

119 *Pensionarius, qui non habet sacrum ordinem, seu beneficium, potest omisso officio parvo recitare officium majus.*

120 *Qui habet plura beneficia injustè sine legitima dispensatione, non tenetur pluries recitare.*

121 *An habens plura beneficia omittens officium peccet tot peccata, quot habet beneficia, an verò unum solum*, & n. sequentibus. *Resolvitur, non peccare nisi unum solum, etiamsi cum beneficiis haberet ordinem sacrum, & idem est in frangente jejunium, vel non audiente missam, quando concurrit duplex vigilia, vel festum.*

131 *An omittens uno die omnes septem horas committat unum tantum peccatum, an tot peccata quot sunt horæ*, & num. sequentibus. *Resolvitur unum tantum peccatum committere, etiamsi pluries id proposuerit, nisi facta sit interruptio per pœnitentiam, seu actum contrarium.*

139 *Si quis omittit recitare officium unius mensis, vel anni, tot sunt peccata quot diebus omisit, licet secus sit in actu voluntatis, quo id proposuit in genere*, & num. 140.

141 *Supposito, quod omittere uno die horas, etiam omnes, est unum tantum peccatum, an sit in confessione explicandum, quot horas omisit*, & n. sequentibus. *Resolvitur esse explicandum, & declaratur quando circumstantiæ notabiliter aggravantes sint confitendæ.*

145 *An beneficiarius dicens officium per aliud breviarium à Romano, vel dicens de sancto, cum erat de feria, satisfaciat ita, ut non peccet, saltem mortaliter, nec teneatur ad restitutionem*, & num. sequentibus. *Resolvitur contra aliquos, non solum qui crebro, sed etiam qui uno aut altero die id faceret, non satisfacere, sed peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem fructuum.*

167 *An posterius peccatum, quod alias esset veniale, ratione præcedentis fiat mortale, & quando, & an vovens seu jurans quotidiè recitare, aliquid parvum, vel dare eleemosynam parvam, nunquam peccet mortaliter, etiamsi per multos dies id omittat*, & num. sequentibus.

175 *Qui recitavit de uno sancto cum esset recitandum de alio, si est parva differentia inter unum, & alterum officium sufficiet repetere particularia illius officii.*

176 *Qui recitavit de uno sancto, cum esset recitandum de feria, vel è contra qui fortè calendarium, quod vidit, erat erratum, aut aliquando sententiam peritorum, quæ postea apparet falsa, probabile est, quod satisfacit.*

177 *An privilegium Innocentii IV. concessum, fratribus Minoribus, quod ratione itineris, seu alterius justæ causæ existentes extra suos Conventus, possint recitare non juxta ordinem Breviarii Romani, sit revocatum per Bullam Breviarii V.* & cum seqq. *Resolvitur esse revocatum.*

180 *Privilegium concessum per Martinum V. patribus S. Hieronymi, quod infirmi, & senes satisfaciant obligationi, recitando aliquos Psalmos, & aliud Minorum, & alia similia, non videntur revocata, quia sunt contra dictam Bullam.*

181 *An beneficiatus recitans sine debita attentione teneatur ad restitutionem fructuum*, & cum seq. *Resolvitur cum non satisfacere, sed teneri ante lapsum diei repetere contra aliquos, & sic teneri ad restitutionem fructuum contra illos & alios.*

189 *An qui dicit officium cum debita attentione, sine intentione tamen, & animo satisfaciendi, satisfaciat, an teneatur iterum recitare*, & cum sequentibus, *ponuntur sententiæ Doctorum, & resolvitur satisfacere, & respondetur rationibus aliarum sententiarum.*

209 *Certum est, etiam in opinione aliorum, non esse necessariam actualem intentionem satisfaciendi, sed sufficere virtualem.*

210 *Et quando illa sit ibi*, & num. 211.

212 *An beneficiatus non potens recitare per se, qui tamen potest cum socio, teneatur sic recitare*, & cum seqq. *ponuntur opiniones Doctorum, & concordantur.*

216 *An qui propter infirmitatem non potest totas horas recitare, potest tamen partem, teneatur illam recitare*, & cum seq. *ponuntur sententiæ Doctorum, & resolutio.*

224 *Laudes, quamvis sint una hora cum matutino, tamen possunt ab illo dividi, & recitari per modum horæ distinct.*

225 *Dicendo in principio*, Pater noster, & Ave Maria.

227 *Alia de Materia Horarum Canonicarum, apud quos sint videnda.*

CUm Beneficium detur propter Officium, ut supra dictum * est 1. *part. cap.* 2. *n.* 59. quodlibet Beneficium Ecclesiasticum obliget, saltem ad recitandum horas Canonicas, *c. fin.* 92. *distinct. & facit. text. in c.* 3. *in c. diversis fallaciis, ne clericis conjugatis.* Doct. *in cap* 1. *de celebratione Miss.* Navar. *de oratione, cap* 7. *n.* 3. Durandus *de ritibus Ecclesiæ Catholicæ, lib* 3. *cap.* 22. *rub.* 7. & 8. Card. Bellarm. 3. *tom. ultima controvers.* 3. *controversiæ, lib.* 1. *cap.* 19 & est communis sententia, ut per Valentiam, 3 *tom. sup.* 2. *disputatione* 6. *quæst.* 2. *pun.* 10. *circa secundum,* 2. *concl.* Azor in institutionibus moralibus *l.* 10. *cap.* 3. & P. Ledesm. *in sum.* 2. *part. tract.* 9. *cap.* 4 6. *concl.* Leo *in Thesaur. for. Eccles. cap.* 15. *à n.* 82. & 88. Ugolin. *de offic. Episc. c.* 13. §. 1. *n.* 1. Leonard. Lessius *de just. & jur. lib.* 2. *cap.* 34. *n* 166. & *cap.* 37. *num.* 48. Suarez *de relig.* 2. *tomo tract.* 4. *lib* 4. *cap.* 18. & Fr. Raph. de la Torre *eod. tract.* 1. *tom. tract. de hor. canon. controv.* 6. *disp.* 3. 1

Alioquin non recitantes, etiam ante sex * menses, peccant mortaliter, & post sex menses ab obtento beneficio fructus suos non faciunt pro rata omissionis Officii, & temporis, sed eos restituere tenentur fabricis, vel pauperibus, ex Constitutione Concilii Lateranens. ultimi. sub Leone X. *sess.* 6. §. *statuimus*, cujus literam referunt Navarrus *de oratione dict. capite* 7 *nu.* 31. & præcipuè, * *cap.* 31. *num.* 61. Gigas *de pension. quæ* 7. 30. Bernard. Diaz de Luco, *in pract. crimin. canon.* 54. *alias* 49. Gregorius Lopez, *in l.* 34. *tit.* 6. *pag.* 1. *verb. en la Iglesia.* Sandoval. *in tract. de Officio Ecclesiastico. canon.* 5. *part. cap.* 5. M. Ant. Cuchus *in institutionibus majoribus, lib.* 5. *tit.* 7. *num.* 39. 2 3

Fuscus

Fuscus de visitatione, lib. 2. cap. 20. nu. 21. Durandus, dict. lib. 3. cap. 25. n.7. Summa Corona, 1. parte cap. n. 92. Azor. d. l. 10. c. 14. quæst. 2. & 3. & alii. Alexan. Moneta de distrib. quot. part. 2. quæst. 2. n. 2. Quarant. in sum. Bullar. verb. horæ canonicæ, Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatæ quæst. 74. & Torre d. disp. 3. n. 1. & controv. 9. n. 22.

4 Quam divinando malè mutant Sotus de * justitia & jure, lib. 10. quæst. 5. art. 6. & Menochius arbitrat. lib. 2. casu 429. n. 10. qui tamen in addutione 6. num. 1. recipit jam lectionem communem.

5 Quæ constitutio innovatur, * & declaratur per constitutionem Pii V. 138. quæ sic ait. Pius Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. ex proximo Lateranens. Concilio.

6 Quam constitutionem adducit, * & explicat Navarrus d. c. 7. à n. 21. & in Manual. confess. cap. 25. n. 122. & seq. Fuscus supra n. 22. Azevedo in l. 27. tit. 3. l. 1. recopil. n. 9. A. Rochus Veronen. de visitatione, verbo divinum officium. Durandus d. c. 25. n. 7. & Summa Corona, ubi supra, n 93. Quatanta supra, Suarez dict. lib. 4. cap. 29. Torre controv. n. 39.

7 Ex qua Constitutione Concilii Lateranens. * ac Pii V. infertur, 1. Beneficiatos, non recitantes officium divinum, non teneri ad restitutionem fructuum, ex jure naturali, & divino, sed jure positivo dict. Concilii. & Constitutionis Pii V. in pœnam peccati impediente acquisitionem illorum, quicquid dicat Gabriel Vasquez, tit. 1. tomo 2. disp. 168. à n. 33. contra expressa verba dict. constitutionis, cui aliquantulum favet Lorca 1. 2. disp. 24. de legibus memb. 1. versic. in jure autem canonico. Si enim ex jure naturali ad id tenetur, etiam primis sex mensibus omittentes officium tenerentur illos restituere.

8 Et ita de jure antiquo, * ante d. constitutionem Concilii Lateranens. verior erat sententia, beneficiatos non recitantes, non teneri restituere fructus interim perceptos, quam tenent Innocent. Joann. Andr. Butrius. Cardin. & Panorm. nu. 8. in cap. 1. de celebratione Missar. & sequuntur Felin. in cap. postulasti, n. 7. de rescript. Jas. in l. sociniarios, num 6. C. de testam. militis, Cosmas Guinier. in pragm. sanctione, titul. qualiter hora canon. sunt dicendæ, verb. tenebantur. Summa Rosella, verb. clericus, 4. n. 23. Silvest. eodem verb. clericus, 4. n. 16. quæst. 23. qui alios citat, & dicit, ita tenere penè omnes, Armilla verb. beneficium, n. 68. & verb. clericus, numer. 27. Navarrus dicens communem de oratione dict. cap. 7. num. 31. & cap. 10. num. 56. & cap. 21. nu. 58. & 90. Didacus Perez ad Villad. de irregular. capite nu. 22. Cuchus d. tit. 7. n. 39. P. Gregor. de benefic. cap. 6. nu. 12. & Azor. d. l. 10. cap. 14. quæst. 1. quam etiam dicit communem Covarr. l. 3. variar. cap. 13. nu. 10. & receptissimam de jure communi dicit Cevallos quæst. 643. n. 7. citans pro ea Menchac. de success. creat. lib. 3. §. 22. num. 56. & eam tenet, & latè probat. Less. dict. lib. 3. cap. 34. ex num. 178. & Lorca d. 12. disp. 16. de legibus membr. 2. ad 5. dicens falsum esse de jure divino teneri ad restitutionem fructuum beneficii, eum, qui horas canonicas aut omninò omittit, aut sine attentione recitat: quia ante decretum Concilii Lateranensis nullus hanc obligationem agnovit, nec docuit, nec aliquo jure constat, recitationem divini officii esse titulum necessarium, ut possit acquiri dominium fructuum, quo deficiente invalida sit fructuum in totum ex parte percepto: seclusa ergò Ecclesiæ ordinatione, licet peccaret qui horas canonicas non diceret, ad nullam restitutionem teneretur: sicut nec modò tenetur parochus, qui aliquando omittit sacramenta ministrare, &c. Hæc Lorca. Et novissimè Salas de legibus disp. 9. sect. 1. n. 21. & 24. & disp. 15. sect. 2. n. 27.

9 Pro qua etiam facit, * quod verbum statuimus, de quo in dict. constitutio est juris novi inductivum, gloss. in cap. ut litigantium, de officio ordin. in sexto, & in Clement. fin. de rescript. verb. statuimus, Felin. in c. 2. de judic. num. 10. & Navarr. de spoliis § 8. n. 3. & in proposito d. c. 21. n. 58. & Joan. Quint. in repet. cap. de multa præb. sub n. 69.

Quamvis contrariam sententiam tenuerit Calder.
* in dict. cap. 1. quam sequitur Domin. in dict. cap. 10
fin. de rescind. in sexto, & in cap. si Canonici, §. scituri per text. ibi qui tamen patum facit, ut per Felin. sup. de offic. ordin. in sexto. Decius in capit. cum omnes de constitut. 2. lectura, num. 16. dicens veriorem videri in puncto juris saltem in foro conscientiæ. Ripa in leg. fin. C. de revocand. donat. quæst 66. Angelus in summ. verb. horæ can. §. 11. Tiraquell. in tract. cess. nt. causa, 1. part. n. 46 Gambarus de officio legati, lib. 9. num. 328. Simancas de Catholicis institutionibus capite 9. 208. Baeza de decima tutori præst. cap. 11. n. 6. A. Rochus supra. Durandus, dict. cap. 25. n. 7. & P. Ledesm. dict. tra 7. 9 cap. 4. circa 21. conclusionem, pag. 1088. in parte respondente recitationi horarum, Sotus dict. l. 10. quæst 5. articul. 6. Valentia d. disp 9. quæst. 2. pun. 10. circa 8. ver. respon. per dict. & Gabr. Vasquez d. tom. disp. 160. n. 32. & seq. & disp. 168. num. 34. & Suarez dict. lib. 4. cap. 29. à n. 7. subdens, hanc restitutionem ex natura rei posse fieri non solum in bonis, seu fructibus temporalibus beneficii, sed etiam in bonis spiritualibus, quæ fuerunt omissa, vel æquivalentibus, &c. & Torre dict. controv. 9 à num. 19. & in beneficiis sine cura, P. Navarr. de restitutio. l. 2. c. 2. n. 216. & Arragon. 2. 2. quæst. 83. art. 13. & videtur tenere Ludo. Carbon. de restitutione, quæst. 61. 11. & 14. dicto.

Quorum præcipua ratio est, * quæ sumitur ex c. 11
fin. de rescript. in 6. quod beneficium datur propter
officium, ubicumque autem aliquid datur ob causam,
causa non secuta repeti potest, ut in titulo de
condictione ob causam. Cui tamen respon. quod licet
* beneficium detur propter officium, non tamen 12
datur sub conditione officii, sed sub modo, & onere,
undè modo, & onere non servato, adhuc fructus
erant beneficiati, ratione tituli, quem habet in beneficio,
ut inquit Sylvester, supra, & illa regula, quod
datum ob causam * causa non secuta repeti potest, 13
non videtur procedere in eo, quod dant ob causam perpetuam, & successivam, id est cum onere perpetuo, & successivo, ut in proposito: & Lessius d. c 34. n. 180. ait, fructus beneficiorum non dari immediatè pro officio quotidiano, sicut mercenariis & famulis, quia officium divinum non est pretio æstimabile, nec temporalem utilitatem habens sicut obsequium mercenarii & famuli, sed dari immediatè & absolutè in sustentationem ministri Ecclesiæ cum onere & obligatione recitandi: & sic si omiserit, non teneri jure naturæ fructus restituere, & eo modo compensare, &c. maximè, quod obligatio recitandi, quam habent beneficiati, sicut illa, quam habent in sacris constituti, non est justitiæ sed
religionis, ex præcepto, & instituto Ecclesiæ, * vide- 14
tur tenere Navarrus d. capite 2. nu. 205. & Arragon. dict. art. 13. versic. alterum. Et Enriquez & Azor infra citandi num. 125. ubi etiam dicemus, & idem Azor dict. lib. 10. cap. 1. & 4. ultima quæst. & cap. 13. quæst. 9. & dict. cap. 14. quæst. 1. quamvis esse justitiæ
malè teneant, Joan. & Lignano, de his canon. in rep.
Clement. dignum, * de celebratione Missarum, q. 3. 15
Alber. de Ferrar. eodem tractat. n. 8. Cos. supra Sylvest. verb. hora, n. 3. Navarrus de cap. 7. de oratione num. 3. Sotus dict. art 6 & Durandus d. cap. 22 n. 8. in fin. & cap. 3. n. 3. & Lessius d. n. 180. Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 26. num. 17. in fin. & tract. 4. lib 4. cap. 10 num. 17. & cap. 18. num. 5. & capite 27. n. 7. & 10. & Torre dict. controv. 6. disp. 6. in fin. & controv. 9. à num. 19. cum aliis.

Et facit, nam Beneficiatus seu capellanus, * qui

omittit aliquod servitium, seu munus injunctum, ut
Missam, vel cantare Evangelium, seu Epistolam, non
tenetur ad aliquam restitutionem, sed illud supplere,
si potest, quicquid dicat Ludov. Carbo. *d. q. 61.* 14.
dicto, quamvis ista videatur obligatio justitiæ, & of-
ficii, Lessius *d. n.* 180. *& sequent.* & accedit Lorca
sup. relatus num. 8. *in fin.* Item non residens in suo
beneficio residentiam requirente, non tenetur ad re-
stitutionem fructuum, nisi alias privetur, Abb. *in
dict. cap.* 1. *n.* 8. & Felin. *in d. cap.* 4. *de præscrips.
n.* 33. *vers.* 6. & Azor 2. *part. lib.* 7. *cap.* 6. *quæst.* 6.
17 Undè subinfertur Beneficiatum * non recitantem
intra sex primos menses facere fructus suos, etiamsi
sciat recitare, & non velit, sed solum peccare morta-
liter, Navarrus *supra, & consilio* 19. *de celebration.
Missar.* Graffiis *in decis. aureis casuum conscientiæ, lib.*
2. *cap.* 5. *n.* 13. *& cap.* 51. *num.* 3. *& in de casibus re-
serv. lib.* 2. *cap.* 28. *n.* 38. Azor. *dict. cap.* 14 *quæst.* 2.
3. *&* 4. Cardin. Toletus *in sum. leg.* 2. *cap.* 12. *versic.
primum sit.* Lessius *d. c.* 34. *n.* 176. *&* 177. Carrillo
in itinerario ordinandorum sect. 6. *n.* 34. & Ugolin.
de offic. Episc. cap. 13. §. 1. *n.* 3. *&* 4.
18 Quamvis Durandus *d. c.* 25. *n.* 7. * cum Navarro
contra Sotum sentiens in *d. Concilio Lateran.* reti-
nendam vocem, *post sex menses*, quæ etiam legitur in
d. constitutione Pii V. in qua Concilii verba fideli-
ter scribuntur, à Navarr. tamen dissentit, dum existi-
mat beneficiarium, qui non recitat horas intra sex
menses, non teneri ad restitutionem, nam argumen-
tum, inquit Durandus, à contrario sensu, post sex
menses tenetur, ergò ante sex menses tenetur, *arg.
l. cum prætor. ff. de judic. c. cum Apostolica de his quæ
fiunt à Prælat. cum vulgatis*, non semper efficax est,
ubi præsertim sequeretur absonus, & absurdus intel-
lectus, à quo etiam Navarr. dissentit, Menoch. *d. ad-
ditione, casu* 429. *n.* 3. Quem videtur sequi additio
Sum. Bullar. *d. verb. horæ Canonicæ.*: dissentit etiam
Suarez *d. c.* 29. *à n.* 5. dicens legem illam non obli-
gare ad restitutionem pro illis sex mensibus, post au-
tem non excusare, sed relinquere illud tempus, in eo
statu, in quo antea erat. Sed certè, quicquid ipsi Du-
19 randus, & Menoch. & Suarez dicant, negari non * po-
test Concilium Lateranen. & Pium V. *in d. Constitu-
tione* clarè & evidenter sentire, quod beneficiarius in-
tra sex menses officium non dicens, non tenetur ad
restitutionem fructuum, solum enim obligant benefi-
ciarium non recitantem ad restitutionem, si post sex
menses ab obtento beneficio officium non dixerit,
& sic conditionaliter, sub ista conditione, non aliàs.
20 Et Pius V. in sua constitutione, * id evidentius
ostendit *in versicul. item ille*, ubi ait, quod qui primis
sex mensibus officium non dixerit, grave peccatum
intelligatur admisisse, & non dicit, quod fructus suos
non faciat, seu quod illos debeat restituere, sicut de
non dicente officium, post sex menses dictum erat.
. Undè etiam convincitur sententia Cerolæ *in praxi*
21 *Episcopali*, 1. *part. verb. beneficium*, * §. 4. *dub.* 1. te-
nentis, quod si infra sex menses nescit recitare offi-
cium, excusatur, & facit fructus suos, ex indulgentia
Concilii Lateranens. & constitutionis Pii V. si verò
scit, & nolit recitare peccat mortaliter, & non facit
fructus suos, quia illius temporis spatium fuit in-
dultum, ut possit edoceri: quem sequitur Lælius Ze-
22 chus, * *de republ Ecclesiastica, tract. de beneficiatis,
n.* 7. *versic. tenetur demum beneficiatus*, dicens, tu-
tiorem esse istam opinionem; licet & contrarium,
quoad fructus, in hoc casu sustineri posset, cum
jus id tempus indulgeat, convincitur, inquam, ista sen-
23 tentia Zerolæ ex dictis, maximè ex * *d. versic. item
ille*, nec hic agitur de indulgentia, sed Concilium
Lateranens. & Pius V. solum voluerunt obligare ad
restitutionem beneficiarium, qui post sex menses of-
ficium non dixerit. Et sic etiam convincitur, sententia
erat Raph, de la Torre *dicta controversia* 9. *de horis
canon. à n.* 31. tenentis, ex remissione & condonatio-
ne d. Concilii non teneri ad restitutionem fructuum
omittentes officium intra primos sex menses, licèt
contrarium dicat probabile. Et cùm dicti sex menses
computentur ab obtento beneficio in d. const. Con-
cil. Lateranens. & Pii V. currunt à die habitæ posses-
sionis, vel collationis acceptatæ, & non à die habi-
tæ possessionis pacificæ, ut malè inquit Sandoval.
de officio Eccles. 9. *parte, cap.* 14. non enim id est ne-
cessarium, sed sufficit possessio, aut jus in re, ut quis
dicatur obtinere, & habere beneficium, ut *infra à
n.* 85. *&* 92. *&* 11. *parte cap.* 3. *à n.* 53.
Subinfertur etiam Beneficiarium * omittentem 24
officium primo semestri non teneri ad restitutionem
fructuum, sed illos suos facere, non solum, si statim
post collationem beneficii incipiat officium dimitte-
re, sed etiam, si per aliquod tempus susceptum bene-
ficium horas persolvatur, & postea incipiat illas omit-
tere, quamvis in * hoc secundo casu contrarium te- 25
neat Summa Corona, *dict.* 1. *parte capite* 1. *num.* 92.
versic. 3. *nota*, dicens, tunc non suffragari ei hoc tem-
pus sex mensium, sed pro qualibet die, qua officium
dimiserit ratam beneficii amittere, quæ sanè senten-
tia videtur contra d. constitutionem, & sine funda-
mento: & secundum eam esset melioris conditionis
plus delinquens, quam minùs delinquens, quod est
absurdum. Illudque semestre intelligitur de primis
sex mensibus ab obtento beneficio, non habita ra-
tione ad initium transgressionis, in quibus non reci-
tans non tenetur restituere, etiamsi peccatum ultra
differatur, ut ex *d. constitutione* constat, Suarez *dict.
cap.* 29. *nu.* 13. *&* 14. & in omnibus & singulis be-
neficiis, quæ quis habuerit, excipiuntur illi sex pri-
mi menses respectivè, Suarez, *dict. lib.* 4. *cap.* 30. *n.* 8.
Subinfertur etiam beneficiatum, * qui bona fide, 26
& absque mortali peccato omisit recitare, etiam post
sex menses: non teneri fructus restituere, & per Azor
d. cap. 14. *quæst.* 7. Lessium *d. cap.* 34. *n.* 181. *versic.* 5.
& n. 183. *versic.* 2. & Suarez *d. lib.* 4. *cap.* 30. *n.* 17.
Secundò principaliter infertur contra Sotum, *dict.
artic.* 6. Menoch. *dict. casu* 429. Bartol. Medic. * *in* 27
summ. lib. 1. *cap.* 14. §. 11. Ludov. Lopez *instruct. consc.*
1. *tom. cap.* 245. *&* 2. *tom. cap.* 105 & Vegam *in summ.*
1. *parte capite* 36. *casu* 1. *&* 2. *& capite* 128. *casu* 18.
etiam pro omissione unius, aut duorum dierum, aut
unius horæ esse obligationem restituendi pro rata,
ut clarè dicitur *in dict. constitutionibus*, & rectè adver-
tunt Navarr. *de oratione, capit.* 21. *numero* 60. *&* 62.
Angles *in floribus Theolog. quæst. de restitutione, quæst.
de rest. facienda, propter negligentiam Eccles. artic.* 1.
Navarr. *n.* 207. & Arrag. *sup.* Man. Rodriguez *in
explicatione Bullæ compositionis casu* 1. *dub.* 1. *& in
summ.* 1. *tom. cap.* 145. *nu.* 1. Graffiis *dicto lib.* 2. *ca-
pite* 51. *n.* 9. Summa Corona *d. capite* 1. *numero* 92.
not. 2. Vivald. *in append. Candelabri aurei, ca.* 1. *n.* 32.
Azor. *d. ca.* 14. *quæst.* 7. & P. Ledesma, *supra nu.* 27.
Lessius *dict. cap.* 34. *nu.* 176. & Suarez *dict. libro* 4.
cap. 30. *à n.* 9. addens, pro minore omissione, quàm
sit unius horæ integræ oriri obligationem restituendi
partem fructuum illi omissioni correspondente, quan-
do omissio est mortaliter peccaminosa, nisi illa pars
tam parva sit, ut respectu furti, verbi gratia non suf-
ficiat ad peccatum mortale: nam tunc excusaretur à
restitutione ex levitate materiæ, &c. Ego verò cen-
seo, pro tali omissione debere fieri restitutionem,
proindè ac pro omissione horæ integræ, quia non
censetur dicere horam, qui eam non dicit integram,
sed omittit, partem notabilem sufficientem ad pecca-
tum mortale, sicut non dicitur audire Missam, qui
eam non audit integram: quamvis in omittente so-
las Laudes verum videatur quod dicit Suarez ibi, ut
non teneatur magis quàm pro Prima vel Vesperis,
sunt enim quasi hora distincta, esto fuit pars Matu-
tini, ut *infra n.* 224.

Tertiò

28 Tertiò infertur * non recitantes teneri restituere
in integrum omnes fructus interim perceptos,
– etiam si beneficium sit curatum, vel habens alia
onera, ut Missar. &c. Quamvis contra teneant So-
tus, Bartol. Med. & Arragon, sup. Ludov. Lopez,
dict. capite 245. & 105. Man. Rodriguez dict. capite
29 145. numero 4. Enriquez * in summ. libro 13. cap.
53. §. 2. Vega dict. casu 1. & 2. Toletus dict. lib. 2.
cap. 12. secundo dicto. Zechus de benefic. & pensione
capite 3. circa finem, & P. Ledesma sup. dict. pag.
1088. & sequentibus Lessius supra n. 173. & Torre
controv. 9. numero 40. & inclinant Joan. Baptista
Corradus, in responsi. casuum conscientiæ quæst. 240.
in additione, & Ludov. Carbo dict. quæst. 61. 13.
dict. dicentes, non teneri restituere, nisi partem cor-
respondentem obligationi recitandi horas. Quorum
30 sententia, quam alii moderni Theologi * Hispani
sequuntur, nunquam mihi placuit, nam est clarè
contra dictam Constitutionem Concilii Lateranen.
quæ loquitur etiam de beneficio cum Cura, & cla-
rius contrad. Constitutionem Pii V. qui innovando,
& declarando dict. Constitutionem Concilö statuit,
ut qui horas omnes Canonicas, uno, vel pluribus
diebus intermiserit, amittat omnes beneficii fructus,
qui illi vel illis diebus responderent, si quotidiè di-
viderentur, qui verò matutinum, tantum dimi-
diam, qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam,
qui horarum singulas, sextam partem fructum ejus-
dem dici amittat.

31 Undè cessant explicationes * seu evasiones Bart.
Medin. Arrag. Lud. Lopez, & Manuel Rodriguez,
supra dicentium, quòd d. Constitutio Pii V. loqui-
tur de beneficiis non habentibus aliam obligatio-
nem quam recitandi, vel quod est intelligenda de
ista parte fructuum, quæ in beneficio correspondet
obligationi recitandi: Prima enim explicatio con-
vincitur ex verbis expressis d. constitutionum, quæ
loquuntur etiam de beneficio cum Cura. Secunda
etiam convincitur ex verbis expressis earundem con-
stitutionum, maximè Pii V. quæ agit de restitutio-
ne omnium fructuum beneficii.

32 Nec etiam quicquam valet alia responsio * Me-
dinæ sup. & Lud. Lopez dict. cap. 245. quam ponit
etiam Corradus sup. quod dict. constitutio Pii V. in
ea parte est pœnalis obligans, quando Judex id
mandaverit: nam quamvis sit pœnalis, contra Les-
sium supra numero 192. tamen cum impediat acqui-
sitionem fructuum, ex quo dicit illos non facere
suos, obligat ante judicis sententiam, de qua infra
undecima parte ultim. numero 9. & advertunt in
proposito Navarrus supra numero 207. Summa Co-
rona dicto numero 93. notat. 7. & tenet Suarez dict. li-
bro 4. cap. 30. numero 2. 3. 6. 7. 8. & 10. & de legi-
bus libro capite 5. à num. 9. & Ugolinus dict. cap.
13. §. 1. sub numero 4. & etiamsi non impediret
acquisitionem fructuum, obligaret in conscientia
ad eorum restitutionem, secundum Gabr. Vazquez
d. disp. 68. numero 30.

33 Et hanc nostram * sententiam tenet Navarr. sup.
num. 217. qui ait quod suppositis d. constitutioni-
bus, vix tandem audet admittere dict. sententiam
Bart. Medinæ, cum apertissimè decernant, & sta-
tuant, & in curatis beneficiis ob horarum dimissio-
nem fructuum perceptorum restitutionem facien-
dam, eosque suos non facere, sed injustè possidere,
& quod etsi rigidum, in curatis saltem videatur,
attamen salutare, & justum videtur. Tenent etiam
Valentia, ubi proximè, * dum ait in pœnam esse sta-
34 tutum jure canon. ex d. constitutionibus, quod re-
stituantur pro rata temporis, & omissi officii omnes
fructus, post illud semestre, & optimè Azor d. lib.
10. capite 14. quæstio. 9. & Gabr. Vazquez, dict. disp.
6. numero 33. & 34. ubi ait: Ecclesiam decrevisse re-
stitui omnes fructus, etiamsi debeantur ob alia mi-
nisteria, quando prætermissa fuit horarum recitatio,
& liberè restituere omnes fructus beneficiarium, qui
verè omisit officium recitandi, & meliùs dict. disp.
168. numero 34. & 35. ubi inquit: quod id quod ait
Sotus legem illam Concilö Lateranen. non privare
omnibus fructibus, seu ratione aliorum ministerio-
rum spiritualium, aliquam partem retineri posse, sine
fundamento est, cum planè lex illa omnibus fructi-
bus simp. privet, & hunc sensum eam planè expli-
carit Pius V. tenet etiam Suarez dict. cap. 30. à num.
4. Lorca 1. 2. disput. 24. de leg. memb. 1. versi. in
jure autem canonico, & Salas de legib. 15. sect. 2. n.
27. qui tamen malè ait contra Vazquez se credere,
si contingat canonicatus grossam priùs verè & abso-
lutè lucrari, quam officium omittat, nihil ejus debe-
re restituere, quia pœna non est, ut fructus jam suos
restituat, sed ut non faciat fructus suos. Idem con-
vincitur ex dicta constitutione Pii V. ubi statuitur,
ut qui horas omnes uno vel pluribus diebus inter-
miserit, amittat omnes beneficii fructus, qui illi vel
illis diebus responderent, si quotidiè dividerentur;
quamvis præsentia chori juxta Ecclesiæ statuta,
consuetudinem, fundationem, vel alias, eos lucri-
fecisse prætendat: undè non potuit eos absolutè &
irrevocabiliter lucrari, sed revocabiliter, & cum
dependentia, modo, seu conditione Officii recitan-
di, ut novissimè rectè docet Suarez de legibus lib. 5.
cap. 7. n. 10.

Quartò infertur contra Navarr. de oratione * cap. 35
7. numera 34. & 35. & in man. cap. 25. numera 123. &
consil. 20. numero 2. & 3. de celebratio. Missar. & Navar.
dict. lib. 2. capite 222. Arrag. dict. quæst. 83. artic. 13.
versi. solet à quibusdam. Colmam Philiarchum, de
offi. sacerd. 1. p. ibi cap. 12. Ludov. Lopez dict. cap. 145.
& 105. Graffiis dict. lib. 2. cap. 51. nu. 12. Man. Ro-
driguez dict. cap. 145. numero 3. Vegam. dict. 1. part.
c. 128. casu 18. Ludov. Carbo. dict. quæst. 61. 12. dicto,
Card. Toletum, dict. lib. 2. cap 12. tert. dicto. & Azor.
dict. c. 14. quæst. 11. Villar. del patronado de Calata-
yud. 4. part. §. 3. numero 24. Lessium dict. capit. 34.
num. 177. Carrillo in itinerario ordinandorum sect. 6.
numera 36. Acostam de Andrada ad Bullam Cruciat.
quæstion. 76. Suarez dicta cap. 30. numero 18. & Ugo-
linus d. cap. 13. de officio Episcop. §. 1. n. 4. circa fin.
restitutionem distributionum quotidianarum, seu
glossæ Canonicatuum, quas Canonici, alias choro
interessentes amittunt, ob non recitationem hora-
rum, juxta dictas constitutiones fieri oportere fa-
bricæ, vel pauperibus, & non aliis Canonicis, seu
mensæ capitulari: * quamvis distributione, seu 36
glossa amissa per aliquem Canonicum, soleant aliis
accrescere, vel remanere in mensa, ut dicetur in-
fra capite sequenti 24. dubio, à numer. 443. secus
tamen in amissis, ob non recitationem horarum ab
illis, qui alias lucrifacerent juxta ea, quæ dicemus
dicto capite sequenti 27. dubio, à nu. 514. cùm enim
amittatur ex dictis constitutionibus statuentibus re-
stitutionem faciendam esse fabricæ, vel pauperi-
bus, illis erunt restituendæ, & ita videtur tenere
Torre de relig. dict. tractat. de hor. canon. controvers.
10. disputation. 6. circa finem, & consequenter in eis
habebit locum Bulla compositionis, contra Aco-
stam, & alios supra, quamvis non habeat locum in
distributionibus alias malè perceptis, quæ debentur,
& accrescunt aliis clericis interessentibus horis, seu
mensæ capitulari, ut per Man. Rodriguez in ex-
plicatione Bullæ compositionis, casu 1. dub. 2. nu. 16.
Ludov. Lopez instr. consc. 2. tom. 2. parte cap. 10. &
Vegam. in summ. 1. parte capite 43. casu 14. & Enri-
quez in sum. lib. 7. cap. 36. §. 3. & Acosta qu. 98.

Et similiter redditus pensionis amissi, non ob re-
citationem Officii parvi * B. Mariæ, sunt restituendi 37
fabricæ, vel pauperibus, & non beneficiario, & in eis
habebit locum compositio, Suarez d. cap. 30. n. 22.
qui

qui non loquitur consequenter ad id quod dicit *d.*
num. 18. quamvis alias amissi sint restituendi benefi-
ciario, seu titulari, ut dictum est *supra* 1. *part. ca-*
pite 5. *n.* 133. & de explicationa illorum verborum,
in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum eleemo-
synas, videndus est Suarez *dicto cap.* 30. *ex n.*18. *ad*
21. qui rectè eam interpretatur.

38 His sic constitutis, * & præmissis, oportet aliqua
dubia difficilia in hac materia examinare, & primò
dubitatur, an quodlibet beneficium, etiam exiguum,
& tenuè obliget ad horas Canonicas, in quo Sotus
dicta libro 10. *quæstion.* 5. *articul.* 3. tenet non obligare
ad horas beneficium valdè tenue, quod saltem non
adjuvat bonæ parti sustentationis clerici, seu non
præbet mediocrem susteotationis partem, quia istud
pro nihilo reputatur, sequitur Arragon, *dict. qu.* 83.
artic. 12. dicens, quod Sotum communiter sequun-
tur recentiores Theolog. Man. Rodriguez *dicto* 1.
tom. summ. capite 140. *n.*3. Vega 1. *parte capite* 128.
casu 13. P. Ledesma *dicta* 2. *parte, tractat.* 9. *capite* 4. 6.
conclus. 4. *difficul.* Soti opinionem non videri extra ra-
tionem, inquit Sandoval *de officio Ecclesiastica* 5. *par-*
te, capite quinto, & novissimè sequitur Lessius *de just.*
& jure libro secundo, capite 54. *dub.* 31. *n.*169. & Tor-
re *controvers.* 6. *disputat.* 5. *à n.* 5. *& controv.* 7. *n.*16.

39 In contrarium tamen est vetus & * communis,
& vera sententia, nempè beneficium quantumvis
tenue obligare ad horas Canonicas, tenet gloss. *in*
cap. clericus vict. 91. *dist.* quam ibi sequuntur Doct. *&*
in capite 1. *de celebrat. Missarum*, Card. *in Clement.* 1.
eodem titulo, numero sexto. Joan. de Lignano, *quæst.* 3.
& Abb. de Ferr. *n.*10. *de horis canonicis*, D. Anton. *in*
summ. 3. *part. tit.* 13. *capite* 4. §. 1. Rossella *verb. horæ Ca-*
nonicæ, n. primo. Tabiena *verb. hora* §. 2. Silvest. *eodem*
verb. numera tertio. Armilla *ver. horæ Canonicæ*, *n.* 1.
Cosmas *in pragmatica dict. tit. qualiter horæ Canonicæ*
sunt dicendæ, verbo teneantur. Navarr. dicens commu-
nem, & rectè probans *de oratione, cap.* 7. *n.* 27. *& cap.*
21. *n.* 11. *& in man. cap.* 25. *n.* 102. *& consil.* 3. *num.*
1. *ne clerici, vel monachi.* Mart. Ledesm. dicens, esse
sententiam communem, 2. 4. *quæst.* 15. *art.* 4. *dub.* 5. San-
doval. *dict. cap.* 5. Covarr. *dict. l.* 3. *variarum. capite* 13.
*n.*8. *versi.* 12. Joan. Medina *de oratione, quæst.* 7. Cu-
chus *dict. lib.* 5. *tit.* 7. *n.* 9. Durandus *d. lib.* 3. *cap.* 22.
n. 10. Cosmas Philiarchus *dict.* 1. *part.* 1. *lib. cap.* 4.
& 9. dicens etiam communem, & rectè probans
Graffiis *dict. lib.* 2. *cap.* 30. *n.*18. *& de casib. reservat.*
lib. 2. *numero* 34. F. Ludov. Peja *in respons. casuum*
conscientiæ, casu 54. Summa Corona *dict.* 1. *parte cap.* 1.
numero 92. Joan. Baptista Corradus *in responsis casuum*
dict. qu. 240. dicens communem, & universalem opi-
nionem, Valentia, *dict.* 3. *tom. disput.* 6. *quæst.* 2. *pun.* 10.
circa septimum, Cerola *in dict. praxi Episcopali*, 1. *par-*
te, verb. beneficium, §. 4. *& verb. horæ Canonicæ*, §. 2. To-
letus. *dict. lib.* 1. *cap.* 14. 5. *causa*, & Victorellus *in anno-*
tationibus ad eum dict. libra 2. *cap.* 12. dicens etiam com-
munem, & Azor dicens etiam communem, *dict. lib.*
10. *cap.* 3. *quæst.* 3. cui magis accedit Ludov. Lopez. 1.
tom. instruc. conscientiæ, cap. 244. *&* 2. *tom. capit.* 105. Ce-
vallos *quæst.* 643. *n.* 1. *&* 2. Villar. *dict.* 4. *par.* §. 3.
numero 24. Ugolin. *dict. cap.* 13. §. 1. *numero* 2. & Sua-
rez *de relig.* 2. *tom. tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 21. dicens com-
munem, & in praxi regulariter servandam, indubita-
tumque esse in omni senteotia, quòd habens plura
beneficia tenuia, quæ simul reddunt competentes
fructus, obligatur ad recitandum.

40 Quæ sententia probatur ex eo, * nam ob quod-
libet beneficium, quantumvis simplex, & exiguum,
deputatur quis ad laudandum & rogandum Deum,
eique inserviendum pro populo, seu Ecclesia ab ea
recipiens aliquem proventum, licet sibi sustentan-
do imparem, & sibi imputet, qui tale beneficium ac-
ceptavit, & nullus canon eum excusat, & facit d.
constitutio Pii V. *versic. declarantes*, ibi, *& qualia-*
cumque alia beneficia. Et latè fundatur per Suarez
dict. capite 12. *numero* 4. 5. *&* 6. & conducunt tra-
dita per Perez de Lara *de anniverf. & capell. lib.* 2. *cap.*
8. *& n.* 2.

Si tamen beneficium nullos omninò redditus ha-
beret, non obligaret ad horas, * quia cessat tunc ra- 41
tio obligationis, cum nullum stipendium ab Ecclesia
recipiat, & ita sentit Navarr. *sup.* & alii, licèt contra
teneat Cerol. *dict.* §. 4. *dist.* 6. quem sequitur Zech. *de*
repub. Eccles. de tract. de beneficiatis, n. 7. *versic. tene-*
tur domum benefic. & novissimè Torre *dict. contro-*
vers. 6. *disp.* 5. *n.* 1.

Quod non solum procedit in beneficio, * quod 42
nunquam habuit redditus, quod reverà beneficium
dici non potest, sed est beneficium fictum, & de ven-
to, & sic non potest permutari, seu resignari. Sarnen.
in reg. de annali, *q.* 47. Navarr. *consil.* 8. *n.*14. *&* 18.
de jure patron.

Nam beneficium non debet esse sine redditibus.
Ferretus * *consil.* 312. *numera* 1. cum sit jus percipien- 43
di fructus, ut in *diffinitione beneficii*, de qua *supra*
1. *part. cap.* 2.

Sed etiam in beneficio, * quod in initio, & tem- 44
pore fundationis habuit redditus, sed temporum ca-
lamitate perierunt, nam quamvis istud sit benefi-
cium in potentia, & habitu, & sic possit permutari,
& resignari, ubi *sup.* & Flam. Paris. sic intelligendus,
de resignat. benefic. lib. 2. *quæst.* 8. tamen non est bene-
ficium actu, ut per Valentiam, *dict. tom. disput.* 6.
quæst. 6. *pun.* 3. *versic. postremò circa eund.* qui ait
quod qui habet beneficium, sive fructibus, non cen-
setur absolutè, & propriè habere beneficium, saltem
actu, & militat ratio dicta, & conducunt tradita per
Gonzalez *gl.* 55. *à n.* 26.

Immo & beneficium habeat redditus, * & si ta- 45
men illud habens, neque per se, neque per alium
percipit ullos fructus, saltim distributiones, nec per
eum stat, quominùs illos percipiat, nec in posterum
percepturus est, seu sperat percipere pro eo tempo-
re ratione forte belli, vel alia causa, non tenetur ra-
tione illius beneficii recitare, cessat namque in eo
ratio obligationis, tenetur enim beneficiatus ad
Officium divinum, quia stipendium habet Ecclesia-
sticum, ita Cajet. *in summ. verb. horæ Canonicæ.* §. 1. Ar-
milla *eodem numera primo.* Navarr. *dict. cap.* 7. *n.* 28.
& d. cap. 25. *n.* 103. Angles, *supra*, Philiarch. *dict.*
libro 1. *cap.* 3. *in princ.* Fr. Ludov. Lop. *d. cap.* 24. *&* 105.
Graffiis, *dict. cap.* 50. *nu.*16. Durandus *dict. cap.* 22.
numero 10. *ad fin.* Flam. Paris. *de resigna. libro* 1. *quæst.*
9. *n.* 3. *& de censib. reserv. l.* 2. *cap.* 28. *num.* 32. Fr.
Man. Rodriguez *d. cap.* 140. *numero* 4. *&* 144. *in fin.*
Vega *d. cap.* 128. *casu* 12. *&* 13. Valen. *d. pun.* 10. *circa*
septimum. Toletus *d. cap.* 14. *sexta causa*, Azor *libro*
10. *cap.* 4. 6. *qu.* Eman. Sa, *verb. horæ Canonicæ*, *n.* 1.
& P. Ledesma *d. tract.* 9. *cap.* 4. 13. *concl.* Villar. *sup.*
d. 4 *part.* §. 3. *n.* 24 *&* 8. *pa. costumbre* 9. *n.* Lessius
dict. cap. 34. *numero* 168. Torre *dict. controv.* 6. *disp.*
n. 2. *&* 4. *controv.* 7. *n.* 16. & fatetur esse communem
sententiam, Suarez *de relig. tract.* 4. *libro* 4. *cap.* 20.
à n. 14. quamvis ei videtur probabile, quòd si abla-
tio fructuum non est perpetua, sed pro aliquo tem-
pore, etiamsi sit violenta & injusta, & sine spe recu-
perationis, non sufficiet ad excusationem recitan-
di, &c.

Undè secundò dubitatur, * an qui habet solum 46
tit. beneficii, rasfervatis alteri omnibus fructibus lo-
co pensionis, teneatur horas recitare, in quo sunt
variæ sententiæ.

Prima sententia est Joan. Medinæ, * *de oratione* 47
quæst. 7. dicentis teneri, ex quo habet titulum, & be-
neficium cum illo onere acceptavit, & consensit
tali fructuum reservationi, alias neuter eorum tene-
retur ad horas, nam pensionarius ad eas non tene-
tur, sequitur Navarr. *de oratione*, *cap.* 7. *num.* 30. *&*
cap. 20.

cap. 20. *num.* 15. ubi Navarr. id dicit procedere non ſolum in eo, qui poteſt aliquos fructus percipere ſerviendo per ſe beneficio, ſed etiam in eo qui recepit beneficium conſentiendo, ut Papa reſervet non tantum fructus, ſed etiam ſervitium, omnemque adminiſtrationem, ex d. ratione Medinæ, quæ videtur, inquit, generalior, & firmior, ſequitur etiam Graſſi. *dict. cap.*50. *n.*17. & Zerola *verb. beneficium.* §.4.*dub.* 4. ubi generaliter etiam ait, quod qui habet poſſeſſionem, ſed non percipit fructus beneficii, tenetur recitare, & hæc ſententia magis placet Azor. *lib.*10. *cap.* 4. *quinta quæſtione*, quamvis utraque opinio, nempè etiam Soti ſequens ſibi videatur probabilitatem habere, noviſſimè ſequitur Torre *dict. controv.* 6. *diſp.* 5. *n. quarto*, dicens, quòd qui voluntariè acceptat beneficium, & adminiſtrationem ejus, cum onere ſolvendi alteri omnes fructus, tenetur recitare officium, ex dicta ratione Medinæ, licet eum non citet.

48 Secunda ſententia eſt Soti, * *dict. lib.* 10. *quæſt.* 5. *art.*3. qui docet habentem titulum beneficii, ſine fructibus, ex conceſſione Pontificis eoſdem fructus alteri reſervantis, non teneri ad horas, ex quo ille non poteſt fructus percipere, nec eſt illi imputandum, qui tale beneficium acceptavit, nam quòd authoritate Pontificis fit, alteri imputari non debet, maximè, quod eo ipſo, quod Papa beneficium ſuis fructibus privat, videtur poſſeſſorem ab obligationa recitandi abſolvere, ſequitur Arrag. *dict. quæſt.* 83. *artic.*12. & Fr. Lud. Neia *ſup.* Cuchus *dicto libro quinta, tit.*7. *num.*14. & P. Ledeſma *dict. tract.*9. *capite* 46. *concluſ.* 3. *difficulta.*5. & 10. & hanc ſententiam tenet etiam Gamb. *de officia legati libro ſexta, numero* 332. qui ait, quod habens titulum beneficii ſimplicis non requirentis ordinem ſacrum, non tenetur ad horas Canonicas, ſi alius percipiat fructus.

49 Tertia ſententia eſt * Navarri *in man. capite* 25. *n.*104. & Sandoval. *dict.*5.*parte,cap.*5. Cord. *in ſumm. quæſt.*186. *pun.*2 & *in dict.cap.*244. & *dict.*105. F. Em. Rodrig. *dict. cap.* 140. *num. quarta,* Vegæ 1. *parte capit.*128. *caſu* 12. Corrad. *dict. quaſtio.*240. *in additione Toleti, dict. c.*14. *ad fin.* & videtur Cuchi *d. n.*14. qui dicunt primam ſententiam procedere, quando ſolum ſunt reſervati fructus: tunc enim qui habet titulum, poſſet ſerviendo per ſe beneficio, aliquos fructus percipere ratione ſervitii, pro quo tenetur ſatisfacere is, cui ſunt reſervati omnes fructus, qui intelliguntur deductis oneribus. Secundam verò ſententiam procedere in eo, qui conſenſit, quod reſignanti reſervarentur omnes fructus, ac ſervitium, & tota adminiſtratio beneficii, nam is nihil poteſt percipere ex beneficio, neque ſervire, & tunc addit Cordo.

50 F. Lud. & Vega, * *ibi*, reſignantem teneri ad horas, ex quo habet totum onus, & fructus beneficii & alter ſolum habet titulum, cum ſpe habendi beneficium cum fructibus quaſi per viam regreſſus, quod etiam ait Philiarch. *ſup.* quia interim penſionarius, cui incumbit omne ſervitium, & omnis adminiſtratio, eſt reipſa beneficiatus, qui etiam conſequitur, tenetur ad officium, & iſtam ſententiam noviſſimè ſequitur Suarez *dict. tract.* 4. *de relig. libro quarto, c.* 20. *à num.*2. *ad* 5.

51 Quarta ſententia eſt Navarri, qui in hac re * videtur varius *de oratione cap.*21. *n.* 12. quòd ſententia Soti procedat in eo, qui ſuccedit in beneficio, cujus omnes fructus, & adminiſtratio reſervata fuit ex prædeceſſoris ſui conſenſu, ſententia verò Joan. Medinæ procedit in eo, qui conſen[illegible] tali fructuum reſervationi, nam cum ejus conſenſu facta ſit reſervatio, per eum videtur ſtetiſſe, quominùs fructus percipiat, & cùm Papa de ipſius conſenſu reſervet, non poteſt dici velle illum abſolvere ab onere recitandi.

Hæc tunc quæ DD. * dicunt in hoc diffi ili du- 52
bio, quod non eſt inutile, nam quamvis modo hujuſmodi reſervationes fructuum non ſoleant concedi, aliquando fortè concedentur, ut ſolebant, & modo etiam conceduntur in favorem Cardinalium, ut videmus, & teſtatur Flam. Pariſius *de reſignatione beneficii l* 6. *qu.* 1. *n.*36. & 46.

Mihi videtur in primis * diſtinguendum eſſe in- 53
ter beneficia habentia reſidentiam, ſeu ſervitium, & inter non habentia, ut præſtimonia: & loquendo de beneficiis habentibus reſidentiam, ſeu ſervitium, dico primò, quòd * ſi tantum ſunt reſervati fructus, 54
habens titulum tenetur ad horas, ſive ex cujus conſenſu ſint reſervati, ſive ex conſenſu prædeceſſoris, ex ratione tertiæ ſententiæ, facit declaratio S. Congr. Concilii *infra* adducta 11. *par c.* 5. *num.* 6.

Si verò ſunt reſervati fructus * cum ſervitio, ac 55
tota adminiſtratione, habens titulum, etiamſi ex ejus conſenſu ſit facta reſervatio, non tenentur ad horas, ſed is, in cujus favorem facta eſt hujuſmodi reſervatio, ut rectè dicunt Corduva, Fr. Lud. Vega, & Philiarch. *ſup.* & Flam. Pariſ. ſic intelligendus, *lib.* 1. *quæſt.* 9. *n. quinto*, nam talis æquiparatur titulari, Sarnen. * *d. reg. de annali, quæſt.*60. Flam. Pariſ. *li-* 56
bro 3. 5. 7. *n.* 34. & *l.* 6. *qu.* 1. *n.*43. & in re, & effectu eſt beneficiatus, ſicut antea, & nihil videtur in reſignatarium tranſtuliſſe, niſi nudum titulum ſine effectu, qui regreſſui, acceſſui, vel Coadjutoriæ æquipollet, Sarnen. *in reg. de public. quæſt.* 2. 2. *caſu.* Flam. Pariſius *d. qu.* 9. *n.* 5. & *d. qu.* 1. *n.*45. & *lib.*11. *qu.* 5. *n.* 29. & Phil. *ſup.*

Quamvis verum ſit dari poſſeſſionem, & vacationem reſpectu d. tituli, Creſc. *deciſ.* * 10. *de renun.* 57
Cæſar de Graſſis *deciſi.*33. Rota *deciſi.* 597. *part.* 1. *diverſo.* & fuit dictum in cauſa Abulen. Canonicatus, de anno 1573. *ut in deciſi.* 427. *part.* 1. *diverſa.* & in Hiſpalen. beneficii Sancti Jacobi, 22. Junii 1579. coram Sanctiſſimo, & in Tarviſina Canonicatus, 23. Junii 1600. coram D. Corduba.

Loquendo verò * de beneficiis non habentibus 58
reſidentiam, ſeu ſervitium; ut præſtimoniis, dico, quod habens titulum tenetur ad horas, ſi ex ejus conſenſu fructus ſunt reſervati, ex ratione adducta in prima, & quarta ſententia: ſi autem reſervati ex prædeceſſoris conſenſu, nunc habens titulum, qui ſucceſſit in tali beneficio, non tenetur ad horas, quia per ipſum non ſtat, nec ſtetit quominùs percipiat, nec etiam tenebitur ad officium majus is, in cujus * favorem talis reſervatio facta eſt, quia 59
ſolùm eſt penſionarius, ſeu loco penſionarii, Sarnen. *ſupra*, & Flam. Pariſ. *d. qu.* 1. *num.* 43. & 44. Mand. *reg.* 34. *qu.* 30.

Tertiò dubitatur, an novi Canonici, * ſeu præ- 60
bendati teneantur recitare primo anno, in quo ex ſtatuto, vel conſideratione Eccleſiæ non lucrantur.

In quo, ut certa * ab incertis ſeparemus, dico, 61
quod ſi ſaltem lucrantur horas, ſeu diſtributiones quotidianas, ut in noſtra Eccleſia, tenentur recitare, licet non lucrentur gloſſam, ut patet ex ſupradictis, & tenet Navarrus *dict. capite* 7. *oratione numera* 30. Leſſius *libro* 2. *capite* 34. *numera* 173. & Suarez 4. *de relig. libro quarto, capite* 20. *numera* 7. 9. & 11.

Secundò dico, quod licet nihil penitus lucrentur, * ſi tamen illi fructus reſervantur poſt mortem, 62
tenentur recitare, quia quod differtur non aufertur, ut aliàs ex ſententia S. Congregationis Concilii dicemus infra, 11. *p. capite* 5. *à numero* 6. & ita in proprio tenet Azor. *d. libro* 10. *capite* 4. *quæſtio.* & videtur tenere Palud. *in* 4. *diſt.* 15. *quæſt.* 5. 1. *art.* 5. *concluſ.* & tenet Leſſius *dict. cap.* 34. *n.* 170. & Suarez *dict. c.* 20. *n.* 9.

Difficultas eſt quando nihil penitùs * lucrantur, 63
etiamſi

etiamsi inserviant, nec reservatur post mortem, sed cedit antiquis, inter quos dividitur, vel mensæ Episcopali, aut fabricæ, seu alteri pio operi.

64 Et videtur nihilominùs teneri recitare, ex † *extravag. suscepti, de electione, nu.*22. & in communibus, sub titul. *ne Sede vacante*, ex qua novis beneficiatis tribuitur medietas fructuum, ubi ex privilegio, consuetudine vel statuto fructus primi, aut alterius anni defuncto, vel fabricæ, aut Ecclesiis, vel aliis personis applicantur in totum, undè ratione illius partis fructuum, quam percipiunt, tenebuntur recitare, ubi ista Extravagans fuerit in usu, juxta dicta, ut per Navar. & Azor *sup.* & Suar. *n.* 6.

65 Sed difficultas procedit ubi illa † Extravagans non est usu recepta, aut est subrogata consuetudine, cui standum esse ait Azor *sup.* & facit, nam illa
66 solum † videtur simpliciter derogare consuetudinibus præteritis, sicut etiam privilegiis, & statutis à Papa confirmatis, nec damnat consuetudinem ad Covar. *leg. tertia. variar. cap.* 13. *n. quarto*, & quod d. Extravag. non est recepta, sed usu abrogata tradit Vuamesius *consi.* 213. & quod illa non servatur, sed per contrariam consuetudinem abrogata est, ait Suarez *d. n.* 6.

67 Et quod immemorabilis sublata non † intelligatur per *dict. Extravag. suscepti*, generaliter derogantur consuetudinibus, ex Gabr. *de clausulis conclus.* 3. *num.* 42. Ruin. *consil.* 13. *n.* 30. *l.* 1. fuit dictum in causa Burgen. quindenniorum 8. Martii 1599. coram D. Lira, & 1600. coram D. meo Corduba, ultra quod dicta Extravagans, solum videtur loqui in privilegio, consuetudine, vel statuto applicando aliis fructus primi anni beneficiorum, tamquam fructibus illorum beneficiorum, & non in statutis, ex quibus novi Canonici non lucrantur primo anno, sed fructus remanent in mensa, ac si non resi-
68 derent. In qua difficultate Azor † *supra* planè ait prædictos Canonicos debere recitare quando fructus, quos ipsi amittunt, reservantur aliis Canonicis antiquioribus in quos distribuuntur, siquidem eodem privilegio recentes Canonici gaudebunt postea quam antiquiores evaserint.

Quando verò illi fructus in alios pios usus im-
69 penduntur, † refert duas opiniones, primo negantem, quoniam nullos eo anno fructus acquirunt, nec unquam eos sunt percepturi, nec per ipsos stat quominùs eos percipiant: Secundò affirmantem, quia beneficiarius propterea quod sua sponte beneficium accipit, suscipit in se quicquid oneris inest beneficio, & subjicit se legibus, statutis, consuetudinibus ejus Ecclesiæ in qua est situm beneficium, & ait utramque probabilem esse videri: secundum tamen magis probabilem apparere: & idem in effectu vult Lessius *dict. cap.* 34. *n.* 470. *&* 471.

Sed quantum ad primum, illa † ratio Azoris
70 non convincit, nam potest contingere, quod ille novus Canonicus decedat, aut aliàs desinat esse Canonicus, antequam illo jure, & privilegio, tanquam
71 † antiquus gaudeat. Quantum ad secundum d. ratio Secundæ sententiæ petit principium, an tali beneficio insit onus recitandi, supposito quod pro illo anno non habet fructus. Undè absolutè † verius
72 videbatur jure non teneri recitare novos Canonicos, ex quo pro illo anno nullos fructus percipiunt, nec percepturi sunt juxta supradicta.

Et idem videtur ubi esset † statutum, seu consue-
73 tudo, quod beneficiati nondum promoti ad sacrum Presbyteratus, Diaconatus, seu Subdiaconatus ordinem nullos fructus percipiant: nam non tenerentur interim recitare, dum non staret per eos quominùs ad dictos promoverentur.

Hodiè tamen per S. Concilium Trident. *sess.* 24.
74 *de reform.* † *capite* 14. *&* *constitutiones* 106. Pii V. de quibus Azor *supra* non meminit, rejiciuntur & abolentur tanquam pravæ, & scandalosæ prædictæ constitutiones, & consuetudines, etiam ab immemorabili tempore observatæ: & authoritate Apostolica confirmatæ, ubi fructus omissi per novos Canonicos cedunt antiquis, & non convertuntur in pios usus, aut ubi prædicti fructus ultra semestre in pios usus reperiuntur concessi, dimidia pars tribuitur novis Canonicis ex d. constitutione Pii V. undè jam prædicti novi Canonici tenentur recitare, cum fructus percipiant, & lucrentur, non obstante d. consuetud. & statuto, nisi quando intra semestre fructus omnes in pios usus reperiuntur concessi.

Sed quia aliquot Ecclesiæ † non receperunt d. 75
decretum Concilii, & constitutiones Pii V. ut ait Navarrus *supra*, adhuc est difficultas, an in illis Ecclesiis, ubi adhuc servantur d. consuetudines, & statuta, quod novi Canonici nihil penitus percipiant, teneantur recitare, & Navarrus *sup.* ait, se credere
† quod tunc novus Canonicus excusaretur à reci- 76
tando, etiamsi de jure deberentur illis fructus, quia cum non posset eos sine magna impensa, & lite molestissima contra suam Ecclesiam exigere, satis videtur non posse eos recipere, & sentit F. Man. Rodr. *in add. ad bullam compositionis*, *n.* 9. quod mihi placet, & vide circa prædicta quæ dicemus *infra dict.* 11. *part. capite* 5. *à n.* 149. *&* *particulariter. n.*165. Sed re meliùs considerata verius mihi videtur, quòd in omnibus istis casibus canonici, seu præbendati, qui primis annis nihil penitus percipiunt, seu lucrantur, neque distributiones, sive jure, injuria, tenentur nihilominùs recitare, ea ratione, quod isti nihilominùs tenentur illo tempore ad assistendum vel cavendum in choro, & ad satisfaciendum aliis functionibus suæ præbendæ: ergò etiam ad recitandum: tum quia hoc officium, quod est præcipuum, non debet esse pejoris conditionis: tum etiam quia qui ratione beneficii, & ex vi sui muneris tenentur adesse, seu canere in choro, tenetur à fortiori privatim recitare horas, si eas in choro non dixit. Et ita post hoc tantum tenet Suarez *dict. c.* 20. *&* *n.* 6. *&* 14. quamvis ibi pro illo tempore privarentur etiam distributionibus. Quo casu, inquit, videtur consuetudo injusta, & dubitari posse ait, an tunc admitti possit excusatio recitandi. Et novissimè Torre *contr.*6. *de horis canon. disp.* 5. *n.* 3. dicens, quòd habens beneficium, cujus fructus non percipit primo vel secundo anno, tenetur illo tempore officium divinum recitare: quia defectus fructuum illis primis annis per perceptionem in aliis annis sufficienter reficitur: ergò sicut alia munia beneficialia in eis annis tenetur exercere, ita & pensum horarum solvere: ad quod tamen malè allegat Navarrus *dict. c.* 7. *n.* 30. qui potiùs dicit
contrarium, ut *sup.* Illud etiam certum videtur, † quod 77
transacto primo anno, in quo poterat novus Canonicus facere primam residentiam, quam tamen non fecit, tenetur in sequentibus, & in illo, in quo illam facit recitare, quamvis tunc nihil penitus lucretur, nisi peracta prima residentia, quia per ipsum stat quominùs tunc lucretur, quia illam antea non fecit.

Quartum dubium, † an ratione beneficii teneatur 78
quis recitare, etiam ante possessionem quæsitam. In quo dubio aliqui dicunt non tenere ad recitandum, donec possessionem capiat, vel stet per eum, quia fructuum perceptio à possessione incipit. Palud. *in* 4. *dist.*15. *qu.*5I. *artic.*5. *concl.* Turrecrem. *in* §.1. *dict.*91. *art.*14. Quam opinionem sequitur Flam. Paris. *de resign. benefic. lib.* 1. *quæst.*9. *n.* 15. Dicens veriorem ac crebriorem, & in pra[illegible] observatam opinionem. ut sit
obligatus † recitare horas post captam possessio- 79
nem, quia tunc fructus percipit, & incurrit pœnam restitutionis fructuum, si post sex menses ab obtento beneficio non recitaverit horas, ut expressè dicitur *in dict. constitutionibus* Concilii Lateranen. & Pii V.

Pii V. & ita tenet Navarr. *consil.* 14. *de celebr. Missar.*
de arbitr. libro secundo, *casu* 429. *nu.* 24. dicens sex-
80 tam causam † excusantem à recitatione horarum es-
se, quando Clericus adhuc re ipsa non possidet Bene-
ficium, etiamsi binas obtinuit sententias, ut respondit
Nav. *dict. consil.* 14. non enim dicitur adhuc obtine-
re Beneficium, pro quo tenetur dicere officium, nec
percipit fructus, qui dicuntur loco mercedis, operæ
& laboris, eandem opinionem sequuntur Enriquez
81 † *in summ. lib.* 13. *capite* 13. §. 2. ibi, *die possessionis*
beneficii, Fr. Man. Rodr. *in summ.* 1. *tom. c.* 145. *n.* 1.
& cum eo Vega 1. *parte cap.* 128. *casu* 18. *ad fin.*
qui aiunt nullum Beneficiatum teneri recitare horas
canonicas ratione Beneficii, si non habet jam paci-
ficam possessionem ipsius, ut probat Nav. *dict. consil.*
14. *de celebr. Missa.* & P. Ledesm. 2. *par. summ. tract.*
9. *cap.* 4. 6. *concl.* 9. *diffinitione.* & Azor *lib.* 10. *cap.* 4.
quæst. 7. dicit probabilem esse Flam. Paris. sententiam,
82 quia certè sæpè contingit, † ut quis beneficium impe-
tret, & obtineat, & deindè, cum per se, vel per a-
liam possessionem nancisci contendit, videt se nihil
impetrasse, aut, quia Beneficium non valebat, aut
quia alius antea impetraverat, aut multis aliis de cau-
sis & sequitur idem Azor 2. *p. l.* 7. *cap.* 23. *ad fin.* &
novissimè Suarez *dict. tract.* 4. *de reg. l.* 4. *c.* 19. *à n.* 7.

Alii autem in hoc dubio tenent contrariam sen-
83 tentiam, dico † primò certum esse non teneri reci-
tare eum, qui adhuc jus in re in Beneficio non ha-
bet, quia jus canon. solum obligat ad recitandum Be-
84 neficiatos, seu habentes † Beneficium qualis non est,
qui non habet jus in re Beneficio, etiamsi habeat
jus ad illud, undè præsentatus, electus, seu nomina-
tus ad aliquod Beneficium, non tenetur ratione illius
recitare, imò nec is, cui collatio facta est ante colla-
tionem acceptatam, ita Navarr. *d. consi.* 17. aliàs 14.
de celebr. Missar. & dict. cap. 7. *de oratione n.* 29. Philiar-
cus *dict. lib.* 1. *cap.* 3. Graff. *dict. lib.* 2. *cap.* 50. *n.* 16. Azor
lib. 10. *c.* 4. 4. *quæst. ad fin. &* 12. *quæst.* & Lessius *dict.*
lib. 2. *capite* 34. *num.* 167. Ugolin. *de offic. Episc. cap.*
13. §. 1. *n.* 4. *versi. addit.*

Dico secundò certum etiam esse teneri recitare
85 Beneficiatum, si habet † possessionem Beneficii, aut
per eum stat quominùs illam habeat, paria enim sunt
habere possessionem, & per eum stare quominùs ha-
beat Paludan. & Turrecrem. *supra*, & Navarr. *dict. c.* 7.
n. 28 Corduba, *in summ. dict quæst* 186 *pun.* 3. Philiar.
dict. c. 3. Vega *dict. c.* 128. *casu* 13. *vers.* 3. Toletus *dict.*
lib. 2. *cap.* 14. *circa fin.* Azor *lib.* 10. *c.* 6. *qu.* P. Ledesma
dict. tract. 9. *c.* 14. 13. *concl.* Lessius *dict. n.* 167. *ad fin.*
Suarez *dict. cap.* 19. *n.* 7. *&* 8. *& cap. seq. n.* 1. & Ugol.
dict. c. 13. §. 1. *n.* 2.

86 Quod videtur etiam † habere locum in habente
possessionem Beneficii, maximè cum fructibus, licet
non pacificam, sed cum litigio, Azor *dict. cap.* 4. 9. *qu.*
& Suarez *dict. c.* 19. *n.* 10. Quamvis Mand. Rodr. &
Vega *supra* relati, *n.* 18. requirunt pacificam posses-
sionem, & Cevallos *quæst.* 642. *n. ult.* cum Man. ibi
dicat beneficiatum, quando beneficium est litigio-
sum, non teneri recitare, quamvis P. Ledesma *dict. cap.*
4. 6. *concl.* 10. *differentia*, dicat quod si unus possidet
Beneficium, & est lis super proprietate, ita, quod pos-
sessor non accipit fructus, quia sunt sequestrati du-
87 rante lite: & est dubium in negotio, † est multum
apparens, quod nullus tenetur recitare, etiam pos-
sessor, quia pro hinc non recipit fructus, & est mag-
num dubium, an illos recipiat, cui videtur conso-
nare Lessius *dict. cap.* 34. *n.* 173. ubi ait eos, qui sunt
in possessione, non excusari ex eo, quòd benefi-
cium sit litigiosum, aut quòd fructus sint sequestrati,
vel ab alio percipiantur, si tamen probabile sit, ipsos
in lite fore superiores, & fructus illos obtenturos:
quòd si non sperant se pro illo tempore quicquam
habituros, non teneri, & quamvis Zerola *dict. verb.*
Beneficium §. 4. *dict. n.* 8. quem sequitur Zechus
dict. n. 7. *versi. tenetur demùm beneficiatus*, dicat, quod
ille, qui nec habet possessionem pacificam, † quia in 88
ea turbatur, nec percipit fructus, sed litigat, non te-
netur recitare, quia habet sex menses indulti ad non
recitandum, & quia dubius est litis eventus, & pos-
set esse, quod beneficium etiam perderet, & nihil
percipit, & si vinceret, dicit quod si non recitavit,
quia nescivit, posset solum accipere fructus interim
perceptos, quos evicit, ut illorum sex mensium, qui-
bus gaudebat indulto, reliquos verò vel fabricæ Ec-
clesiæ, vel pauperibus tenetur conferre, sed certè Ze-
rola, malè & barbarè loquitur, quod dicit de in-
dulto, ex supradictis † apparet effectum, & si ratio- 89
ne dubii litis eventus ille esset excusatus à recitan-
do, non teneretur, si vinceret, restituere fructus,
etiam post semestre perceptos juxta supradicta, fru-
ctus autem sex mensium non teneretur restituere,
etiamsi sciret recitare, & non recitasset, & sive tene-
retur, sive non teneretur recitare, ut ex supradictis
etiam apparet.

Videtur etiam secundum dictum habere locum in
habente possessionem Beneficii sine justo titulo, † 90
quia non debet esse melioris conditionis stultus,
quàm sapiens, *cap cum qui de præb. in* 6. Azor *d. quæst.* 9.
facit quod ait Mandosius *reg.* 16. *c. ncell. quæst.* 35. *n.*
4. & ita videtur tenere Nav. *de oratione Miss.* 15. *a-*
liàs 60. & Philiarchus *dict. lib.* 1. *cap.* 8. 2. *concl.* relati
infra dub. 7. *n.* 120. & Suarez *dict. tract.* 4. *lib* 4. *cap.* 19.
n. 10. id tenet in habente titulum coloratum, seu
speciem veri tituli, quamvis ipse Nav. *conf.* 3. *de ætat.*
& qualitat. n. 1. dicat possidentem Beneficium sine ju-
sto titulo verè non teneri ad dicendas horas, quia
verè non habet beneficium, verum est tamen, † quod 91
provisus, cujus collatio non valet, non tenebitur re-
citare ante adeptam possessionem, etiamsi per eum
steterit, quominùs illam adipiscatur, argumento eo-
rum quæ dicemus *infra* 11. *part. c.* 5. *n.* 173.

Dico tertiò habentem collationem, † beneficii ac- 92
ceptatam teneri recitare, etiamsi nondùm acceperit
possessionem, nec per eum steterit quominùs illam ca-
piat, nam per solam collationem acceptatam quæritur
jus in beneficio, & fit beneficium ejus cui collatum
est, *c. si tibi absenti, & c. penult. & ibi glos. de præbend.*
in 6. Mand. *reg.* 3. *Cano. qu.* 13. *n.* 5. *& dict. quæst.* 39.
reg. 16. *n.* 2. atque adeò is verè dicitur beneficiatus, &
habere seu obtinere beneficium, Reb. *in concord. titul.*
de collation §. *volumus, ver. obtineat, & in forma man-*
dati Apostolici, ver. obtinet. Tusch. *conclus.* 38. *litera*
B. & dicitur *supra n.* 23. & fructus ei debentur tan-
quam domino. Ita Navarr. *dict. cap.* 6. *de oratione, n.*
28. *&* 29. *& in dict. consil.* 17. *de celebrat. Miss.* Phil. *dict.*
c. 3. Graff. *dict. cap.* 50. *n.* 16. *& cap.* 51. *n.* 3. † Zerola 93
dub. 3. & Zecbus *supra*, & Ugolin. *dict. c.* 13. *de offi*
cio Episcop. §. 1. *n.* 5. & citandi *infra n.* 102. quorum
opinio videtur probabilior intelligendo: quando pro-
visio est certa, quamvis contraria non videtur im-
probabilis, & ita novissimè Lessius *supra dict. c.* 34.
n. 167. qui ait sententiam Navarr. esse rationi & juri
valdè consonam, alteram tamen, quod non tenean-
tur ante captam possessionem esse probabilem: nec
obstat fundamentum † contrariæ opinionis, nam li- 94
cèt actualis perceptio fructuum incipiat à possessio-
ne, tamen ei debentur à die acceptatæ collationis,
ut dictum est, & qui habet collationem acceptatam,
dicitur verè habere beneficium, cum per eam quæ-
ratur jus in re, ut etiam dictum est, & constit. Con-
cilii Lateranen. & Pii V. habentem, seu obtinentem
beneficium, obligant ad recitandum, † & Navarr 95
dict. conf. 14. *seu* 17. non tenet contrarium, sed quod
dictum est 1. *&* 3. *dicto* & Fr. Man. Rodriguez est
sibi contrarius *sup. c.* 140. *n.* 4.

Et contraria opinio, ut rectè inquiunt † Navarr. 96
dicto capite 7. *n.* 29. & Philiar. & Zerola *ubi proxi-*
mè, procederet in Canonico, qui nihil potest quæ-

sere de fructibus Can. ante possessionem acceptatam.

97 Undè refert Navarr. *de oratioñe* † *cap.*11. *n.*20.& 38. & Miscel. 61. aliàa 97. nescienti recitare officium Divinum non esse licitum accipere beneficium sibi collatum, nec illud prætendere, cum non possit statim exercere onus recitandi, quod beneficium ipsum habet annexum, facit *leg. idem juris*, §. *fi.*. *ff. ad leg. Aquil.* & sequitur Graff. *dict.cap.*51. *n* 8. *& cap.*54.*n.* 10. & Flam. Paris. *lib.* 1. *quæst.* 9. *n.* 17.& Azor. *lib.* 10. *cap.*13. *& quæst.* 18. dicens id habere locum, nisi bona fide putet se statim post beneficium opportuno quoque tempore recitaturum: & Suarez *dict. lib.* 4. *cap.* 28. *n.* 5. *&* 6. dicens id esse verum regulariter, ut dixit Navarr. *dict. n.* 20. quia si quis propter necessitatem aliquam, aut occasionem urgentem id faceret bona fide, sperans ab aliquo fore juvandum, posset interdùm excusari à culpa in receptione beneficii, aut ordinis, maximè quando interveniret periculum vel carendi beneficio, vel non recipiendi ordinem per multum tempus, si illam occasionem differret.

98 Verùm hæc sententia † videtur mihi nimia rigida, nec jus videtur cum tanto rigore ad horas obligare, sed satis erit habito beneficio statim addiscere
99 modum recitandi, † expectantes tamen beneficia ratione expectativæ, vel resignationis, quæ in eorum favorem sit aut præsentationis electionis, seu nominationis de eis facta, mandativè de providendo, sicut & qui volunt sacris initiari, debent sibi parare Breviaria, discereque modum recitandi, ut habito beneficio, quod sperant, possint statim suo muneri recitandi satisfacere, ut inquit Navarr. *d.c.*11.*n.*22.& Flam. Paris. *à qu.*9. *n.*18.

100 Major difficultas est, † an etiam teneatur recitare habens provisionem, & titulum beneficii, in cujus pos. est alius contra quem litigat aut neuter, in qua Palud. *in* 4. *dist.*15. *qu.*5. & Car. V. Sixti Turre-
101 cremata, *in cap.*1. *91.dist* † Soto *dict. lib.*10. *quæst.*5. *art.*3.& F. Lud. Beja, *dict. casu* 54. docent non teneri, ex quo solum habet titulum litigiosum, idem tenet P. Ledesma *dict. tit.*9.*c.*46. *conclus* 10. *diffi.* dicens, quod quando nullus est in posses. nullus tenetur recitare, quia nullus habet, nec possidet beneficium Ecclesiasticum, & aliàs ratione unius beneficii, super quo plures litigant, tenerentur omnes recitare, si verò unus est in posses. & ejus jus est certum ita, quod illi sunt applicandi fructus, licet eos actualiter non percipiat, ille tenetur recitare, & novissimè Suarez *dict. lib* 4. *c.* 19. *n.* 9. *&* 10.

102 Contrarium tamen tenent † Nav. *dict. cap.*7. *n.*28. *& in man. cap.* 25. *num.* 103. & Cuchua *lib.* 5. *tit.* 7. *n.*14. Cord. *dict. qu.*186. *pun.*3. Philiar. *cap.*3. *vers.*3. F. Lud. Lopez *dict. c.*244. *&* 105. Arragon. *dict. qu.*83. *art.*12. 5.*causa* Fr. Man Rodriguez *d. c.* 146. *n.*4.& Vega *dict. cap.*128.*casu* 13. *vers.*4. ex eo quod fructus percepti, saltem post litis contestationem actori debentur, si vincat *l. & ex divers.* §.1. *ff. de rei vindic.* & *l. certum. Cod. eod.* Et novissimè sequitur Torre *dict. controv.* 6. *disputatione* 5. *n.* 2. dicens litigantem etiam contra possessorem de proprietate, teneri recitare, non solùm si certò scit fructus percepturum, sed etiamsi dubitet probabiliter de obtinenda lite, si æqualis probabilitas est.

103 Quæ sententia mihi placet quando † esset certa aut quasi certa victoria illius, tenet Toletus *dict. l.* 2. *c.*14. *circa fin.* in Rom. editione, ubi ait, quod qui sperat certo recepturum se fructum etiam illius temporis præsentis, quia certa est justitia, ut si quando ipse est spoliatus, & pars adversa intrusa, tunc tenetur recitare ex tunc, & P. Ledesm. sibi non constans *dict. cap.*4. 13. *conclus.* ubi ait, quod si quis litigaret super beneficio, & esset, circumferendam esse sententiam in sui favorem, & fructus illi applicandos teneretur recitare, licet non haberet possessionem, nec reciperet fructus, aliàs enim, si causa esset dubia, seu difficilis, † quia est aprobabilitas, seu 104
opinionum conflictus, ex utraque parte durum esset pro re dubia, & incerta illum non habentem possessionem beneficii interim obligare ad recitandum, & sic hoc casu haberet locum prima sententia, etiamsi crederet, & speraret se futurum in lite superiorem, & fructus percepturum, ut inquit Azor *dict. lib.* 10. *cap.* 49. *quæst.* Favet Ugolin. *dict. cap.* 13. *de officio Episc.* §. 1. *n.* 2. *vers. postremo*, ubi ait quod teneantur vel litigent de beneficio, ubi pro sententia lata est, recipere, vel habent fructus sequestratos per aliosve receptos, &c.

Quintò dubitatur, † an qui habet beneficium in 105
commendam, teneatur horas recitare, in quo dicendum est, teneri si commenda est ad utilitatem ipsius commendatarii, quia censetur legitimus, & canonicus titulus, seu habet vim, & effectum tituli, ut dicetur infra *seq. p. c.* 4. & talis commendatarius potest sibi fructus percipere, ita Jo. Medina, *de orat. quæst.* 7. Navarr. *cap.*20. *n.*16. Corduba *in sum. quæst.*186. *pun.*3. Arrag. *quæst.*83.*art.*12. Graffi. *l* 2.*c.*50.*n.*22. Fr. Man. Rodrig. 1.*tom c.*140.*n.*8. Vega 1.*par.c.*128. *casu* 13.*vers.*107. Azor *l.*10.*c.*36.*quæst.* P. Ledesma *tract.*9. *c.*4. 6.*conclus.*6.*diffic.* & Suarez *dict. tract.*4. *de relig. l.*4. *c.*22. *à n.*13.

Secùs si commenda est ad † utilitatem Ecclesiæ 106
per quam non datur licentia disponendi de fructibus, sicut verus beneficiatus, nam tunc non tenetur commendatarius ratione illius recitare, quia non censetur titulus, nec habet vim, & effectum tituli, sed fit causa custodiæ, ut *in cap.*4. dicetur. Nec verum est, quod ait Suar. *dict. cap.*22.*n.*15. quòd Vicarius temporalis beneficii uniti alicui religioni, aut Ecclesiæ parochialis vacantis recitare tenetur ratione talis vicariæ, quem sequitur, licet non citatum, Torre *dict. controv.*6. *de horis canonicis*, *disp.*6.*n.*8. *&* 9. qui malè in hoc procedit.

Sexto dubitatur, † an coadjutor propter coadju- 107
toriam teneatur horas recitare, in quo Joan. Medina *dict. quæst* 7. ait coadjutorem ad horas non teneri, nisi quando ipse in defectum principalis onus Ecclesiæ in se suscepit, ad hoc enim datur coadjutor, ut deficiente principali ejus vices suppleat, & sic principali horas per se dicente, & excusationem ad eas omittendum non habente, non erit coadjutor ratione coadjutoriæ obligatus eas dicere.

Navar. verò *dict. cap.* 20. *n.*18. docet coadjutorem
etiam cum futura † successione, & congrua teneri 108
facere omnia, & sola illa ad quæ datus est coadjutor, & ita si datus sit, ad dicendum omnes horas nomine alterius, tenebitur ad omnes illas, sive ad aliquas solas, ad eas duntaxat, & si solum ad canendum, ad id tantum, & si omnibus diebus tenebitur illis, & si aliquibus, iis solis, quia causa limitata limitatum producit effectum, sequitur Fr. Man. Rodr. *dict. cap.* 140. *n.* 8. dicens coadjutores teneri recitare horas, si sunt dati ad illas recitandas pro beneficiato, secus si sunt dati ad alia ministeria, idem Veg. ubi proximè. Et Acosta de Andrada *ad bullam cruciatæ. quæst.*75. existimat coadjutores teneri sub mortali officium recitare, quia hujusmodi adjutoriæ ex forma & tenore bullarum, & ex intentione Pontificis concedentis habent rationem beneficii, & sunt verè & propriè beneficia: nam Romanus Pontifex quando creat coadjutoriam, creat novum beneficium, cui certam pensionem congruam ad sustentationem coadjutoris statim assignat. *Et quæst.*76. *in fine*, hujusmodi adjutores non recitantes teneri ad restitutionem dictæ portionis fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus faciendam, &c. Et Suarez *tract.* 3. *de reli l.*4 *cap.* 27. *n.*5. ait in materia de orat. ostensurum hujusmodi coadjutorem teneri ad officium persolvendum.

At ego existimo coadjutorem etiam perpetuum

109 & cum congrua * ac futura succeſſione, non teneri ratione coadjutoriæ, cùm non ſit Beneficium, (Navar. ibi, & dicitur *infra 4.p.c.52.n.98.*) recitare horas privatim, nec enim datur ad id, ſed ad reſidendum, & exercendum alia munera incumbentia principali, qui horas privatim recitabit, & ita praxis videretur habere, & tenet Azor *lib.10.cap.4. 1. quæſt.* Et ſequitur Suarez, qui mutavit ſententiam in dicta materia de oratione, nempè 2. *tom. de relig. tract.4. l. 4. cap. 22. ex n.18.* dicens ita declaratum eſſe à S. D. N. Paulo V. adoptionem Eccleſiæ Cathedralis Conimbricenſ. in quodam Brevi anno 1606. in quo inter alia declarat, coadjutores canonicorum non eſſe verè canonicos, nec pro talibus habendos viventibus coadjutis. Quæ declaratio ponitur *d.4.p.cap.5.* Et noviſſimè ſequitur Torre *dict. controverſ.6. diſp.6. à n.10.* Additque rectè Suarez *ibi n.22.* quod ſi Coadjutor habeat propriam penſionem ſuper Beneficium ſine dubio tenetur ad Officium Virginis, niſi aliàs Canonicum recitet, Si verò ſolùm recipiat ex fructibus Beneficii aliquam ſuſtentationem per modum ſtipendii, ſeu congruæ, non tenebitur, quia non comprehenditur ſub Conſtitutione Pii V. & aliàs ſatisfacit ſuæ obligationi ſuum miniſterium implendo.

110 Septimò dubitatur, * an habens plura Beneficia teneatur pluries dicere officium, in quo reſpondendum eſt negativè, ſed uno officio ſatisfacere, ut habet conſuetudo Eccleſiæ, & tenet D. Thom. *quodlibeto 1. art. 13.* Palud. *in 4. diſt. 15. qu. 5. 1. art.5. concluſ.* Joan. de Lignano, *qu.9.* & Abb. *de ſententiis, ex n.30. ad 34. de horis Canonicis*, & Coſmas *in pragmat. ſanct. tit. qualitèr horæ ſunt dicendæ. verbo teneantur*, & ibi Probus Nicol. Piove. *de horis Canon. 13. qu.* Cuchus *lib.5. tit.7. n.64.* Coſmas Philiarch. *dict. t. cap.8.* Henriquez *in ſumm. l.5. cap. 5. §.6. in gloſſ. litera Q.* Durandus *de ritibus l.3. cap.22. n.9.* & Azor. *dict. cap. 4. 10. quæſt.* Et noviſſimè Suarez *tract. 4. lib.4. cap. 18. à n. 7.* & Torre *controv. 6, diſput. 4.* Quamvis contrarium videatur tenere Dionyſius Carthuſianus *contra pluritatem Beneficiorum artic. 8.* & quamvis ſcrupuloſè in hoc loquatur Navarr. *de oratione Miſcell. 15.* aliàs 60.

111 Quæ ſententia probatur * non ex oratione Navarr. *ibi*, quod conſuetudo, & diſpenſatio juſta obtinendi duo videtur quodammodo ex eis facere unum ad effectum, ut tantùm teneatur dicere unas horas. Et eadem in effectu eſt ratio Torre *ibi n.3.* ſed ex ratione D. Th. quod debitum Officii Divini, quod debet Deo, per ſe ipſum debet exolvere, & quia Laudes Deo debet quaſi unus homo, ſufficit quod ſemel dicat officium.

112 Probatur etiam ex ratione Philiar. * *ſupra* quod obligatio ſumenda eſt juxta intentionem obligantis, intentio autem obligantis ad horas canonicas non eſt juxta numerum cauſarum, quibus eſt annexa obligatio illas recitandi, toties recitentur, ſed ut unus homo ad illas obligatus ſemel recitet, etiamſi pluribus de cauſis obligetur, quarum quælibet per ſe ſufficiat, ut in ordinato tribus ſacris ordinibus & in habente cum ſacris ordinibus Beneficium, qui ſolum tenentur recitare. Ugolin. *dict. cap. 13. de offic, Epiſc. §. 1. n. 4. ad finem.* Præterea jus obligans beneficiator ad Divinum officium ſolum eos obligat ad unum officium in die dicendum, ſive unum habeant, ſive plura beneficia, alias enim abſurdum eſſet dicere, quod habentem ſeptem beneficia ad ſepties in die dicendum obligaret.

113 Et confirmatur, nam cum officium * Divinum ſit ſuis horis diſtinctum, & per totum diem diſtributum, & accommodatum, non eſſet aptum, nec congruum obligare ad illud pluries recitandum in die, & con-
114 ducit ſimile de Miſſa, * nam quamvis in uno die concurrat duplex feſtum, ut Dominica, & aliud de præcepto non obligatus ad audiendas duas Miſſas, ſed unam ſolam.

Nec eſt ſimile * de aliis obligationibus, nempè, 115
celebrandi Miſſas, & ſimilibus, quæ Beneficiis ſunt annexæ, quia, ut rectè inquit Philiar. *ſupra* iſtæ obligationes magis reſpiciunt ipſa opera & eorum multiplicitatem per ipſos Beneficiatos, vel alios adimplenda, quam unitatem miniſtri, & talis eſt intentio obligantis ad ea. Ex quibus ceſſant argumenta Navarri *ſupra* dicentis ea vix diſſolubilia.

Undè infertur, quod * habentes cum beneficio ſeu 116
ſacro ordine penſionem, non tenentur recitare officium parvum B. Mariæ, ſed ſatisfaciunt recitando officium majus, quia intentio Pii V. in Conſtitutione *ſupra* adducta non fuit iſtos obligare ad duo Officia, ſed illos, qui ſolum obtinent penſionem, ut Clerici, nec aliàs tenebantur recitare Horas Canonicas, obligare ad Officium parvum B. Mariæ, ut rectè docet Philiarch. *dict. cap. 8. 3. concluſ. & cap. 2. ad fin.* Leo *in Theſaur. fin. Eccleſ. cap. 35. num. 91.* Ugolin. *dict. cap. 13. §. 1. n. 4. ad fin.* & Torre *dict.*
contr.6. diſp.6. n.4. & ita practicatur, * ut tenet Navar. 117
conſil. 22. de celebrat. Miſſarum, ubi etiam ampliùs ait penſionarium clericum, ſi efficiatur miles ordinis militaris cum indulto retinendi penſionem, non teneri ad Horas B. Mariæ, ſed ſufficere quod orationes
* Dominicas, & Angelicas à Religione præſcriptas, 118
quæ ſunt loco horarum tenet etiam Azor *lib. 10. cap. 4. 3. qu.* & ſequitur P. Man. Rodriguez, 1. *tom. cap. 140. n. 5.* Vega 2. *part. cap. 65. caſu.* 1. Petr. de Ledeſm. 2. *part. tract. 9. cap. 4. 6. concluſione 2. diffinitione.* Suarez *dict. tract. 4. lib. 4. cap. 22. nu. 6.* Graff. *de caſib. reſervat. lib.2. cap.28. n. 43.* & vide *ſupra* 1. *part. cap. 5. n. 69.*

Unde etiam penſionarius, qui non habet ſacrum
ordinem, * ſeu Beneficium, poſſet, omiſſo officio 119
parvo B. Mariæ, recitare officium majus, & pinguius ſatisfacere. Suarez *dict. num. 6.* Torre *dicta diſp. 6. n. 4.*

Item infertur * contra Palud. *ſupra* Navarr. *dict.* 120
Miſell. 15. aliàs 60. ad fin. & Philiarchum *dict. cap. 8. 2. concluſ.* & Torre *dict. controverſ. 6. num. 4.* etiam illum, qui habet plura Beneficia injuſtè ſine legitima diſpenſatione non teneri, ad recitand. horas plures quotidiè, nec peccare non recitando quotidiè plures Horas, ſed ſolùm retinendo illa ſine diſputatione legitima, nam, ut diximus, ratio excuſandi habentem plura Beneficia legitimè non eſt illa, quam tradit Navarr. & licet D. Thomas, & alii loquantur in habente plura Beneficia licitè, non ideò volunt habentem illa licitè teneri ad pluries recitandum. Et ita tenet Suarez *dict. tract. 4. cap. 18. n. 10.*

Quo ſtante, quod habens * plura Beneficia non te- 121
netur, niſi ad unum officium ſemel recitandum ſuccedit difficultas, an illud omittens peccet tot peccata, quot habet beneficia, an verò unum ſolum.

In qua videbatur * dicendum tot peccata commit- 122
ti, quot ſunt beneficia, nam cum quodlibet beneficium de per ſe ad horas obliget, plures hujuſmodi concurrunt tituli, & rationes obligationum, & plura ſpecialia præcepta, atque ideò plura peccata, ſicut in ſimili dicitur frangentem jejunium in vigilia Sancti
Mathæi, * quando incidit cum die quatuor tempo- 123
rum, vel non audientem Miſſam in Dominica in qua occurrit aliud feſtum de præcepto, duo peccata numerica committere. Navarr. *in Man. cap.11. n.4.* quem ſequuntur Fr. Ludovic. Lopez *inſtruct. conſc. 1. tom. cap. 29. & 40. & 2. tom. cap. 112.* & Fr. Emanel Rodriguez *in ſum. 1. tom. cap. 23.* & alii.

Nihilominùs * tamen contrarium eſt dicendum, ſci- 124
licet non peccare, niſi unum peccatum, ut tenet Henriquez *d. §.6.* & Azor *lib.4. cap.2. 6. quæſt.* & ratio eſt, nam quamvis quodlibet beneficium eorum obligaret de per ſe ad horas, tamen, cum in una perſona junguntur ratione omnium, una ſolum reſultat obligatio recitandi, non plures.

125 Quod procedit * etiamsi cum beneficiis haberet or-
dinem sacrum; nam adhuc non committeret, nisi unum
peccatum, ut ibi aiunt Enriquez, & Azor & Salas 1.
2.*tom. tract.*13. *disput.*3. *sect.*2. *n.*17.

126 Et quo confirmatur * id, quod *supra n.* 14. dixi,
obligationem recitandi, quam habent benè feriati, sicut
illam quam habent in sacris constituti, non esse Justi-
tiæ, sed Religionis, si enim esset justitiæ, habens cum
beneficio sacrum ordinem, peccaret duplici peccato,
nempè contra justitiam ratione beneficii, & contra
Religionem ratione sacri ordinis, ut tenet Th. Sanchez
*de matrim. lib.*9. *disp.*15. *n.*9. sed malè.

127 Et facit, * quod ait Ledesma *in Summa*, 1. *part. de
excommun. cap.*5. *ad fin.* quod in communicatione ex-
communicati duabus excommunicationibus non pec-
catur magis, quia non est nisi unum præceptum, &
sub eadem ratione formali non communicandi.

128 Non obstat * simile contra adductum, quia verius
est ibi, non committi, nisi unum peccatum, ut contra
Navarr. tenent Enriquez *dict.* §.6. & *lib.* 12. *cap.* 10.
§. 3. *in gloss. littera O*, & recentiores, ut per eundem
dict. §. 6. *in gloss. lit. S.* Gabriel Vasquez 12. *disput.*
98. *n.*8. Azor *dict. lib.* 4. *cap.* 2. 6. *qu.* & *lib.* 7. *c.* 2.
7. *qu.* & *cap.* 31. 7. *quæst.* & P. Ledesm. dicens proba-
bilius *in summ. de pœnitentia, cap.*19. *pag.*641. & 2. *part.
summ. tract* 27. *cap.*2. 6. *conclus.* 2. *diff.* Thom. Sanchez
supra. & *in præcepta Decalogi, lib.*1. *cap.*17. *n.*9. Zumel.
1. 2. *qu.* 72. *art.*6. *dub.* 3. Sairus *in clavi regia* 210. 2.
*cap.*5. *n.*14. & 15. Lorca 1. *c. disput.*14. *de peccat.* Salas
*supra dict. n.*17. & *sequentibus*, citans Sanchez, Herre-
129 ram, Zumelem, & Sairum. nam, cùm ista diversa *
præcepta ejusdem speciei circa eandem numero mate-
riam versentur, in idem recidere videntur, & non vi-
detur multiplicanda malitia, nisi ubi per illum actum
130 sit injuria pluribus, * ut in adulterio conjugati cum
conjugata, Thom. Sanchez, ibi, Azor. 3. *part. lib.*3.
cap. 7. *quæst.* 1. & 2. & Salas *supra*, *n.* 29. cum aliis,
qui *n.* 19. *sequenti*, idem cum Viguerio, Alcocere,
Penna, & aliis, ait in copula religiosi cum moniali
peccatum esse duplex, quia Deo fit, duplex injuria
violando duplicem personam ex duplici ejus voto si-
bi sacram, etiamsi una persona ex eis ignoraret suam
conditionalem, undè in confessione non erit opus ex-
primere, quot beneficia habet omittens beneficium,
nec in terminis dicti similis, quod concurrebat du-
131 plex * vigilia, sed festum etiam in opinione tenen-
tium confitendas esse circumstantias, intra eandem
speciem notabiliter aggravantes, istud enim non vi-
detur aggravare notabiliter, ut rectè inquit Gabriel
Vasquez, *dict. disp.* 98. *ad finem*, & Thom. Sanchez
supra, & Salas, comprobatur ex doctrina P. Ledesm.
supra adducta 127.

132 Octavò dubitatur, * an omittens uno die omnes
septem Horas Canonicas committat unum tantum
peccatum, an verò tot peccata, quot sunt horæ. Res-
pondetur unum tantum peccatum committere, quia
omnes Horæ sunt una oratio, seu unum Officium ca-
dens sub uno præcepto, licèt peccatum tamen sit
gravius, quando plures horæ omittuntur, ita Joan.
de Lignano *qu.* 7. Nicol. Plove. 8. *de horis Canonicis.*
Rosella *verbo horæ Canonic. n.*6. Sylvest. *verb. horæ*,
n. 15. *vers.* 6. & *n.* 16. Navarr. *dict. cap.* 7. *de orat.*
n. 7. Cuchus *dict. lib.* 5. *tit.* 7. *n.* 78. Angl. *in flori-
bus, de orat.* 10. *quæst.* 5. *difficult.* Philiar. *dict. lib.* 1.
cap. 12. Graff *lib.* 2. *cap.*5. *n.* 14. Enriquez *dict.* §. 6.
Flam. Paris. *lib.*1. *qu.*9. *n.*8. Fr. Lud. Lopez 2. *tom. cap.*
105. Man Rodr. 1. *tom. dict. cap.*140. *n.*16. Vega 1. *part.*
*cap.*129. *casu* 3. Valent. *dict.* 3. *tom. disp.*6. *qu.* 2. *pun.*
10. *circa* 8. *vers. dixi autem.* Zerola *verb. horæ* §. 10.
Azor *ibi.* 10. *cap.*7. 4. *qu.* Eman. Sa, *verb. horæ*, *n.* 14. &
P. Ledesm. *dict.* 2. *part. tract.*9. *cap.*4. *concl.* 14. *difficul.* &
Cor. dict. qu. 240. & Suarez dicens communem *dict.
tract.*4. *lib.*4. *cap.*25. à *n.*17. & *cap.* 11 *sub n.*7. & *lib.*3.
*cap.*9. *sub n.*15. Quamvis contrarium teneat Tabiena.
* *verb. hora, qu.*18. Fuscus *de visit. lib.*1. *cap.*20. *n.*19. 133
& Lessius *dict. lib.* 2. *cap.*37. *n.*53. & videtur Toletus
dict. lib. 2. *cap.* 12. 1. *dict.* dicit enim non recitantem
mortaliter quidem, & multipliciter in singularum ho-
rarum omissione peccare. Et quamvis D. Anton. * in 134
summ. 3. *part. tit.* 13. *cap.* §. 5. dicat omittentem omnes
horas unius diei, non propterea committere septem
peccata mortalia, sed unum, & tanto gravius, quan-
to plus de ipso dimittit, quia totum officium unius
die cadit sub uno præcepto, *cap. dolentes, de celebra-
tione Missarum*, si autem dimisit aliquas horas puta,
1. 9. & Completorium, tria peccata mortalia commi-
sisse, & sic de cæteris. Sed certè non loquitur conse-
quenter, & contra tenet Suarez *dict. lib.*4. *cap.*25. *n.*
20. * & ejus sententia, & quod dicit Toletus, solum 135
procedit in eo, qui sciens unius horæ officium omittit,
cum tamen decernat cæteras horas recitare, & deindè
adveniente tempore, quo aliam horam deberet dice-
re, eam quoque scienter omittit, ut per Azor *supra.*
Seu quando uno actu vellet omittere solum matuti-
num, * & postea alio actu distincto vellet omittere 136
Primam & Nonam. Tunc enim essent distincta pecca-
ta, ut inquit Petrus Ledesma *supra*, & * ita etiam pro- 137
cedit, quod ait Vega *supra casu* 2. quod qui omisit
aliquas Horas interpolatim, verbi gratia, omisit pri-
mam, & posteà recitata 3. omisit 6. & sic de reliquis,
toties peccat quoties omisit recitare.

Quinimè, & si is, qui omisit omnes horas, * vel 138
partem illarum pluries recordatus fuerit, & proposue-
rit eas non dicere, non est opus id exprimere in con-
fessione, sed adhuc solum est unum peccatum, nisi in-
terruptio facta sit per pœnitentiam, seu actum contra-
rium, ex Canon. *in relectione de pœnitentia, part.*5. &
Fr. Lud Lop. 1. *tom. cap.*31. & Philiarco. 2. *part. l.*2. *cap.*
22. *de num.* Mart. del Rio *de magia lib.*6. *c.*1. *sect.*3. *post
princip. vers. item quandiù*, & Salas 1. 2. *tractat.*7. *disp.*6.
*sect.*13. & *disp.*5. *sect.*8. & quæ tradit Arrag. 2. 2. *q.*62.
*art.*8. *ad* 2. & ita in terminis tenet idem Fr. Lud. Lop.
2. *tom. dict. cap.*105. & Pet. Ledesma *supra.*

Quicquid dicunt Rosel. Sylvest. Navarr. Cuchus
* Angles, Philiar. Graff. Enriquez, Flam. Paris. Fr. 139
Man. Rodrig. Vega, Valent. Zerola, & Corradus supra
citati *n.* 131. & etiam Azor. *ibidem* consequenter ad
ea quæ tradit *lib.* 4. *cap.* 4. 4. *qu.* & Gabr. Vazquez
12. *disp.*75. & Suarez 4. *tom. de pœnitentia, disp.*22. *sect.*
5. & *de relig. dict. tract.*4. *lib.*4. *cap.*25. *n.*17. & *tract.*
6. *lib.* 5. *cap.* 6. *n.* 11. & Molin. *de just. tract.* 2. *disp.*
753. *n.* & Sandov. *de officio Eccles.* 6. *part. capit.* 14.
3. *conclus.*

Et similiter ait Pet. Ledesm. *supra*, esse unum * & 140
idem peccatum, licet multo gravius, si quis recitare
omitteret officium divinum unius mensis, vel anni.
Sed certè fallitur in hoc Ledesma, nam licet id verum
* sit in actu voluntatis, quo id proposuit in genere, 141
& in communi, tamen sequuta postea omissione in
actu, tot sunt peccata, quot diebus omisit recitare,
sicut qui omittit jejunare tota Quadragesima, seu
audire Missam in omnibus festis anni, tot peccata
committit, quot sunt dies obligationis: nam pro
quolibet die est distincta numero obligatio, seu di-
stinctum præceptum, ut *infra n.* 166. & quod omit-
tere Officia duorum vel plurium dierum, vel partes
eorum, sint peccata distincta, & docet Suarez *dicto
cap.* 25. *n.* 17. & 18.

Sed supposito, quod omittere in uno die horas
etiam omnes, est unum tantum peccatum, * dubitatur, 142
an sit in confessione explicandum, quot horas omisit,
an verò sufficiat dicere, commisi unum peccatum
mortale in non recitando. Et Doctores supra citati,
num. 131. communiter tenent, * id esse explicandum
quia peccatum est magis, vel minus grave notabiliter
juxta numerum, & quantitatem horarum omissarum,
quod mihi placet, nam licèt sit magna controversia in-
ter Doctores, an circunstantiæ notabiliter agravantes
intra

intra eandem speciem sint necessariò confitendæ, de
quo post alios Navarr. *in capite de pœnitentia, distinctione 5. à num. 5. & in manu. cap. 6. num. 7.*
Philiar. 2. *part. lib.* 2. *cap.* 21. Candelabrum aureum,
de confessione, num. 44. Fr. Ludovic. Lopez *instruct.
conf.* 1. *tom. cap.* 29. Summa Corona 1. *part. cap.* 2.
n. 4. Fr. Man. Rodrig. *in summ.* 1. *tom. cap.* 53. *n.* 3.
Toletus *lib.* 3. *cap.* 7. Pet. Ledesm. *in summ. de sacram.
pœnitentiæ, cap.* 18. 4. *conclus.* & Suarez *dict.* 4. *tom.
disput.* 22. *sect.* 3. & plurales relati per Vegam *in summ.*
1. *part. cap.* 56. *casu* 21. *& in Espejo de Curas, cap.* 11.
n. 78. Carillo *in repet. cap. fin.* 14. *qu.* 6. *de furt. notab.
dub.* 7. Nuño 3. *part.* & novissimè Salas plures referens 1. 2. 2. *tom. tract.* 3. *disput.* 3. *sect.* 2. *n.* 11. in ea
fin. sententia, quod notabiliter aggravantes ex parte
144 objecti sunt confitendæ, † aggravantes verò ex parte subjecti, ut circunstantiæ intentionis, & durationis
actus non sint confitendæ, ut per Enriquez *lib.* 5. *cap.*
7. §. 6. Valentiam 4 *tom. disp.* 7. *qu.* 11. Quia circunstantia ex parte objecti de se est perceptibilis, & facilis cognitu, non sic quæ se tenet ex parte subjecti.
Tum etiam quia, ut ait Valent. ibi circunstantia, ex
parte objecti non tam est circunstantia actus in Particulari, quam determinatum illius objectum mortale,
atque adeò quiddam pertinens ad illius substantiam,
saltem individuo. Circunstantiæ verò, quæ propriæ
sunt circunstantiæ & accidentia actus, etiam in individuo, ut intensio, & duratio, sunt confitendæ, quia
alioqui præceptum confessionis esset durum & prope
intolerabile, quicquid dicat Zumel. 1. 2. *quæst.* 75.
artic. 6. *dub.* 1.

145 Nonò dubitatur, an beneficiarius dicens † Officium
per aliud Breviarium à Romano, verbi gratia per Breviarium Cistercien. seu S. Domini, vel dicens de Sancto, cum erat dicendum de feria, satisfaciat suæ obligationi, ita ut non peccet saltem mortaliter, nec teneatur ad fructuum restitutionem. Et videbatur satis-
146 facere, † ex doctrina Cajetani *in summ. verb. horæ
Canonicæ,* § 2. Sylvest. *ver. hora, qu.* 12. *n.* 15. Armillæ, *verb. horæ Canonicæ, n.* 7. Soti *dict. lib.* 10. *quæst.*
5. *art.* 4. B. Medinæ *in summ. lib.* 1. *cap.* 14 §. 11.
Angles *de oratione qu.* 10. 10. *difficultate,* Cuchi *dict.
lib.* 5. *tit.* 9. *n.* 61. Fr. Lud. Lop. 2 *tom cap.* 105. Vegæ *dict.* 1. *part. cap.* 128. *casu* 17. & Zerola, *verb. horæ Canonicæ,* §. 6. qui docent non esse peccatum mortale mutari Breviarium, nec recitare de sancto, quando esset recitandum de feria, sed solum veniale quando adhibitum, & sine rationabili causa fieret, nam
substantia præcepti consistit in hoc, quod Canonicæ
Horæ dicantur, & non in qualitate horarum, quæ
solùm est servanda, tanquam jussa, & debita ceremonia, ritus, & modus, seu de qua non est aliud præceptum, quam consuetudo, quæ si vim habet præcepti,
non est tam strictè interpretanda, quam sententiam
admittit Navarr. *de oratione, cap.* 21. *n.* 23. & Fr. Ma-
147 nuel Rodriguez *in summ.* 1. *tom.* † *cap.* 241. *n.* 3. *& cap.*
144. *& qu. regul.* 1. *tom. qu.* 42. *arg.* 8. *ad fin.* quoad
unum, vel alterum diem tantum, aliàs dicunt peccare mortaliter, quoniam transgreditur præceptum, quo
jubentur omnes recitare horas, secundum formulam
Breviarii, quam sequi præcipimur, quod etiam tenent
Arrag. *dict. qu.* 83. *argum.* 12. *dub.* 5. propter Bullam
148 Breviarii Pii V. dicens, quod † quamvis non existimet esse peccatum mortale, uno, aut altero die officium diurnum pervertere recitando, scilicet horas de
uno sancto in die, quo Breviarium præcipit, ut officium fiat de feria, qui crebro, & frequenter id faceret procul dubio mortaliter peccaret, & novissimè Pet.
Ledesm. *dict. tr.* 9. *c.* 4. 15. *&* 16. *conclus.* addens tamen
149 peccare mortaliter † cum qui mutat officium recitando
officium notabiliter minus eo, quod debebat recitare
secundum Ordinarium etiam semel.

150 Mihi autem videtur dicendum, non solùm † qui
crebro, & frequenter id faceret, sed etiam qui uno aut
aut altero die, non satisfacere suæ obligationi, sed peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem fructuum
beneficii, ut patet ex Bulla Pii V. posita in principio
sui Breviarii, ubi omnia alia Breviaria, non antiquiora 200. annis abrogat, & subdit in hæc verba, Statuentes † Breviarium ipsum nullo unquam tempore 151
vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omninò detrahendum esse, ac quoscumque, qui horas Canonicas ex more, & ritu ipsius
Romanæ Ecclesiæ, jure, vel consuetudine dicere, vel
psallere debent, propositis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis in eos, qui Divinum officium quotidiè non dixerint, ad dicendum, & psallendum
posthac in perpetuum horas ipsas diurnas, nocturnas,
ex hujus Roman. Breviar. præscripto, & ratione omninò teneri, neminemque ea eis, quibus hoc dicendi,
psallendique munus necessariò impositum est, nisi hac
sola formula satisfacere posse.

Ex quibus verbis manifestè patet non recitantem
† per hoc Breviarium, nec secundum ipsius præscriptum, rationem, & formulam, atque secundum ipsius 152
Regul. & Rubricas, non satisfacere suæ obligationi,
sed incurrere pœnas constitutas in non recitantes,
atque adeò obligationem restituendi fructus beneficiorum, & sic, cum in dicta Bulla expressè præcipiatur qualitas, & modus horarum cessat hodiè dict.
ratio Cajetani, & aliorum citatorum, quod de qualitate horarum non sit aliud præceptum, nisi consuetudo,
&c. quinimò idem olim præcipiebatur existimo in
Breviariis uniuscujusque Ecclesiæ † seu Diœcesis, & 153
hodiè etiam in Breviariis Religionum, quæ sunt in
usu, & est conforme juri antiquo *cap. de his, capit.
placuit* 12. *distinct. argum. Clem. de celebr. Missar.* Alber.
de Ferrariis † *de Horis Can. n.* 94. Nicol. Plorie de 154
modo dicendi horas in princip. & Sandov. *de offic.
Ecclesi.* 6. *parte cap.* 18. dicens communiter receptum,
facit declarati[illegible] S. Congregat. Concilii elata per d. seu
apostillam ad [illegible]ncilium Nav. 15. *de celebrat.* † *Mis- 155
sar.* quæ censuit habentes Breviarium ante 200. annos institutum non satisfacere recitando etiam extra
chorum, juxta formam Brev. novi Pii V. quod in
sua Ecclesia non fuit receptum de consensu Episcopi,
& Capituli, ut etiam tenuisse videtur Nav. *cons.* 5.
ad 2. *quæst.* 3. *& consil.* 16. *eodem tit.* quamvis *dict.
consil.* 15. contrarium videatur tenere, quod dicit probabile Lessius *dict. lib.* 2. *cap.* 37. *n.* 7. Tertiò facit
etiam in simili de Missali alia declaratio Sacræ Congregat. † super *capit. de indice librorum, & catechis- 156
mo. Breviario Missali, sess.* 25. ait, Celebrantes alio
Missali, non hoc reformato, qui alias tenentur ex
Bulla Pii V. posita in Missali Romano, incurrunt in
peccatum mortale, si scienter, & absque justa causa
id fecerint. Et hanc nostram sententiam videtur tenere Bellarm. *dict.* 3. *tom. ultima controv.* 3. *controv.
lib.* 1. *cap.* 18. & Genuens. *in praxi cap.* 80. *in ann.* &
Graf. *lib* 2. *cap.* 51. *n.* 10. † ubi ait, teneri ad restitu- 157
tionem fructuum beneficiatum dicentem Officium,
non tamen conforme Breviar. Romano, vel Ecclesiæ
matrici, ut in Bulla Breviarii habetur, quamvis in eo,
qui diceret Officium de Sancto, cum de feria dicere debuisset, *cap.* 53. *n.* 22. tenet dict. sententiam Felin. *supra.* & Cosmas Philiarchus, *d. lib.* 1. *cap.* 63. *conclus.*
ait modò per Bullam † Pii V. esse etiam præceptum 158
de officio determinato, undè si fieret de sancto illo
die minimè occurrente, quia officium est brevius, crederem, inquit, esse mortale, quia videtur etiam quidam contemptus, & Summa Coron. 1. *part. cap.* 1. *n.*
100. ait non licere immutare Officium, nam per dict.
Bullam Pii V. præcipitur, † ut observetur uniformitas 159
Breviarii novi, tam in servientibus choro, quàm privatim, & domi recitantibus: itaque, si alio Breviar.
usi fuerint, ac si non recitassent censebitur, undè qui
diceret de Sancto in die, quo dicendum esset de
feria, vel contra, non satisfacit, etiamsi ex aliqua
inadverten-

inadvertentia id accideret, & postea advertit in tempore, quo potest reiterare, & non reiterat, nec sufficit illud pro die sequenti satisfaciendo reservare. Hæc summa Corona, & Corradus *in dict. respon. casuum conscientiæ, qu.* 243. *à dict. princip.* ait clericos sæculares, vel quoscunque regulares, qui celebrant se-
160 cundum Breviarium Romanum, * teneri observare de necessitate, prout Pius Quintus ordinavit, reformavit, & condidit novum Breviarium, tam in communi, quàm in privato, ita ut, si aliter celebraverint, non satisfaciant, puta, si quando de feria celebrari sit notatum, & celebraverint de Sancto, mortaliter peccare, non satisfaciendo, quamvis inadvertenter contingat, & nisi de uno solvatur, prout notatum est, si tamen tempus suppetat. Hæc Corradus, quamvis *in fine dictæ quæst.* referat sententiam Arragon. de qua *supra*, & Valentia *d.* 3. *tom. disput. qu.* 2. *pun.* 10. *circa* 3. ait
161 sententiam Cajetani habere * majorem difficultatem in Breviario Romano propter dictam Bullam Pii V. in qua præcipitur omnibus ad quos Breviarium pertinet, dicere Officium secundum formam hujus Romani Breviarii, constat enim in formula ejus Breviarii, contineri ut in feria dicatur de feria, & in festo de
162 festo; & quamvis idem Valentia * statim dicat, quod posset ad hoc responderi, illud verbum, *secundum formulam hujus Breviarii*, referendum esse ad formulas aliorum Breviariorum, quas potissimum nolebat Pius Quintus explodere, ita sensus sit, dicendum formulam hujus Breviarii, non alterius, quod fiet, quamvis in festo dicatur de feria, si tamen per hoc Breviarium, itaque manere posse probabilem opinionem Cajetani, tamen ista responsio non est bona, nam verba dictæ Bullæ ibi, *nisi hac sola formula*, & ibi *ex hujus Breviarii præscripta, & ratione*, clarè significant recitandum esse non solum per istud Breviarium, sed etiam secundum modum, regulas, & Rub. ipsius. Et Cardinalis Toletus, licet *dicta lege* 2. *cap.* [illegible]. *verbo qualitas*, in impressione Lugdunensi d[illegible] cum Cajeta-
163 no, * quando nullus adest contemptus, posse recitari per aliud Breviarium, dummodò esset Romanum novum, idest, tum lectionem, sine privilegio, & in hoc qualitatem non obligare; cum verò de Sancto, vel de feria Officium est, non posse mutari qualitatem absque mortali, si ex advertentia fiat, tamen in Romana editione ait, ibi sibi non probari opinionem Sylvestri, Cajetani, & Arm. *supra*; credere enim qui tenentur recitare officium Romanum, & scienter non recitant juxta præscriptam formam Ecclesiæ Romanæ, aut particularis Ecclesiæ mortaliter peccare, etiam quando in particulari recitant, & novissimè Azor,
164 *dict. lege* 10. * *cap.* 11. *qu.* 1. docet, quemlibet clericum jure communi Canon. in Officio persolvendo, uti debere formula suæ diœcesis, vel Ordinis ex *d. cap. de his, & capit. placuit*, 12. *dist.* jure tamen novo Pii V. uti debere formula præscripta in Breviario jussu ejusdem Pontificis edito, ut dicitur in constitutione eidem Breviario præfixa, quamvis in eo, qui exolvit officium de feria, cùm esset de Sancto, vel è contra etiam scienter ac data opera, *cap.* 10. *præcedenti qu.* 2. dicat cum Sylvest. Eccles. satisfacere, nec teneri repetere, & tantum peccatum veniale admittere, si scienter id faciat. Quam sententiam Azoris tenet Lessius *dicta lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 73. 74. 75. & 77. ubi ait, omnes debere sequi Breviarium Romanum, vel suæ Ecclesiæ, seu Religionis approbatum: mutationem tamen officii etiam dedita opera non esse Peccatum mortiferum, ut si loco Officii de feria dicatur de summa Trinitate, vel de Venerabili Sacramento, vel de Beata Virgine, aut contra, loco Officii de festo dicatur de feria: quia id quod Ecclesia primariò præcipit, est, ut septem horæ Canonicæ quotidiè recitentur: ut autem dicatur de hoc vel illo festo, hac illa forma, solum pertinet ad modum & circunstantiam secundariam Officii, quæ non est tanti momenti: itaque substantiam præcepti servari, quodcunque officium Breviarii concessi dicatur, &c. Et idem videtur tenere Fuscus *de constitutione, libro* 1. *cap.* 20. *num.* 15. & 19. Postremò Suarez *dicto tractatu* 4. *de religio. lib.* 4. *cap.* 11. *à num.* 3. *& præcipuè cap.* 23. *à num.* 1. tenet omnes maximè in choro debere recitare stando in jure communi juxta Breviarium suæ Metropolis, diœcesis, vel Ordinis, & alioqui non sufficere, *dict. cap. de his, & cap. placuit, distinct.* 12. *& dict. clausf.* 2. *de celebratione Missarum*: at juxta novum jus Pii Quinti debere recitari juxta formam ab ipso Pio Quinto, seu Clemente Octavo reformatam, & probatam præter in eo exceptos, scilicet habentes Breviarium antiquius ducentis annis, qui debent recitare etiam privatim juxta suum Breviarium Pii Quinti, peccatumque esse de se contra præceptum Ecclesiasticum mutare officium diei in recitandis horis mortale & suo genere: posse autem esse veniale ex parvitate seu levitate materiæ: ut si officium sit æquivalens in quantitate vel ferè, & mutatio non fiat ex contemptu; neque animo eam sæpè faciendi pro libito, sed ex aliqua occasione levi minusque rationali: & quoties hæc mutatio fit ex inadvertentia, quamvis non sit invincibilis, sed culpabilis, non videri culpam gravem, nec teneri quem iterum repetere: quamvis si Officium omissum esset notabiliter majus, necessarium videatur aliquam compensationem facere, si potest intra eundem diem, & juxta eam posse interdum hanc mutationem fieri sine ulla culpa, & ex dispensatione non solùm Papæ, sed etiam ordinarii in uno vel alio occurrente, &c. Ita Suarez, qui in principali resolutione nobiscum concordat. Illud autem quod subdit de levitate materiæ, non benè cadit in proposito: nam licet mutuans officium recitet æquivalens in quantitate, non recitat id quod debet, sed aliud diversum officium, & sic non satisfacit, perindè ac si non recitaret, quemadmodum qui ex præcepto tenetur jejunare, aut audire Missam, vel quid aliud facere, non satisfacit, si id commutet in aliud æquale aut etiam majus evidenter, quia non facit rem præceptam. Nec etiam videtur posse dari justa causa ad satisfaciendum præcepto mutando officium: nec ordinarium posse aliquando in hoc dispensare, nec mortaliter dari casus, in quo præceptum recitandi obliget, seu currat ex justa causa, seu dispensatione Ordinarii possit Officium mutari: quamvis non potens recitare Officium diei excusetur à recitando.

Undè etiam convincitur sententia F. Raphaëlis de la Torre *de relig. controvers.* 8. *princip. horis Canonic.* novissimè dicens, quod quamvis de jure communi unusquisque in Officio recitando teneretur sequi ritum suæ Metropolis, ut habetur *in capit. de his, & capit. placuit*, 12. *distinct.* tamen communis sententia erat non peccare mortaliter, qui secus facerent, nisi fortasse quilibet in sua Ecclesia præcepto rigoroso ad id astringeretur, modò verò verba præcepti Bullæ Pii Quinti adeò rigorosa essent, ut si obligatus ad recitandum juxta normam Breviarii Romani, alio uteretur crebriùs, & sine causa, peccet mortaliter, secùs qui semel aut iterum id faceret, peccatumque esse non servare modum recitandi, & formam in Breviario præscriptam, veniale tamen, quis materia levis est: transgressio modi & formæ redundet in transgressionem præcepti quoad substantiam illius, ob defraudationem Officii in notabili quantitate, ut si quis in Dominica recitaret Officium feriæ tertiæ, quod est notabiliter minus: vel ob gravem defraudationem finis cultus Divini in celebritatibus colendis, seu eversionem cultus, ut si in die Natalis Domini recitaret de S. Joanne Baptista, aut proptar utramque causam, ut si in quadragesima recitaret de

tempore

tempore paſchali, &c. convincitur, inquam, iſta ſen-
tentia ex dictis.
165 Et contra opinionem Navar. * & Fr. Man. Rodr.
& Arrag. *ſupra* rectè advertit, Vega *dicta cap.* 128.
caſu 17. quod ſi eſt peccatum mortale, & non poteſt
quis frequenter mutare officium, ſine peccato mor-
tali, nec etiam poterit id facere uno, vel altero die,
ſiquidem quolibet die eſt præceptum recitandi diſ-
tinctum, Suarez *dict. cap.* 23. *num.* 13. *&* *cap.* 25.
n. 13. 17. *&* 18. ſicut eſt præceptum jejunandi quo-
libet die Quadtageſimæ, & etiam peccat mortaliter,
qui deſinit jejunare uno die, aut duobus, ſicut qui
multis: & è converſo, ego adverto, quod ſi non
166 eſt peccatum mortale, uno, aut altero die * id facere,
nec etiam erit peccatum mortale ſæpè id facere, nam
pro quolibet die eſt diſtinctum præceptum, & offi-
cium cujuſlibet diei eſt onus illius, ita quod non
tranſit in alium, Suarez *dicto lib.* 4 *cap.* 27. *num.* 4.
& 5. & ſic defectus unius, & alterius diei non po-
teſt continuari, & conjungi cum defectibus aliorum
dierum, ut peccatum, quod aliàs eſſet veniale, fiat
mortale, tunc enim poſterius peccatum, quod aliàs
167 eſſet * veniale, ratione præcedentium, ita ut pro una
reputetur ſaltem mortaliter, ut rectè inquit Gabr.
Vazquez 12. *diſput.* 146. & Thom. Sanchez *in prac.
Decal. l.* 1. *cap.*4. *à n* 9. quæ continuatio nullo mo-
do dari poteſt, cum materia, & objectum peccatorum
præcedentium, & ejus obligatio tranſiit omnino,
nec ullo modo remanet, Thom. Sanchez *ibi*, *n.* 11.
12. 14. *&* 15. Et accedit quod ait Alexand. Monet.
de diſtrib. p. 2. *quaſt.* 3. *n.*22. quòd quod in una hora
omittitur, non eſt cum eo, quod in altera omittitur,
computandum, ad conſtituendam notabilem partem,
cum quælibet hora unum totum integrum & perfe-
168 ctum per ſe conſtituat, * & aliàs ex pluribus venia-
libus non poteſt fieri unum mortale, ut apud omnes
manifeſtum eſt, & tradit Gabr. Vazquez, *ibi* poſt D.
Thom. *dict. diſput.* 12. *qu.* 88. *artic.* 4. & ibi Cajet. &
Bart. Med. & Zumel. & D. Carillo alios referens *in
repet. capite fin.* 14. *qu.* 6. *def. not. n.* 28. Lorca 1. 2.
diſp. 60. *de peccatis.* Salas *ead.* 1. 2. *tract.* 13. *diſp.*16.
*ſect.*25. Thom. Sanchez. *dict. l.* 4. *c.* 5.
169 Et ideò, qui voluit, * ſeu juravit quotidiè recitare
oratiooem Dominicam, ſeu Angelicam, aut aliquid
parvum, nunquam peccat mortaliter, ſed ſolum ve-
nialiter ratione parvitatis materiæ, etiamſi per mul-
tos dies, & per annum id omittat, ſi id promiſit io
honorem, vel ut onus ſingulorum dierum, quia lapſu
cujuſlibet diei obligatio illius finitur & ceſſat, nec in
alium tranſit, ut tenet Sotus *de juſtitia & jure lib.* 7.
qu. 2. *art.* 1. Angles, *in floribus* Nicol. *quæſt. de voto
art.*2.2. *difficult.* Arrag. 22. *qu.*88. *art.*1. Gabr. Vaz-
quez *dict. diſp.* 146. *n.* 6. & Summa Corona *de vota
ſub n.* 8. Azor *l.* 11. *c.* 5. 3. *qu.* Enriquez *in materia
de vota*, Suarez *de relig. tract.* 6. *lib.* 5. *cap.* 5. Torre
eod. tract. 1. *tom qu.* 88. *art.* 3. *diſp.*9. *& art.*5. *diſp.*7.
Thom. Sanchez *d lib.*1. *cap.*4. *n.*14. *&* 15. ubi id etiam
conſequenter ait de propoſito omittendi, & alii, &
idem erit in vovente, ſeu jurante dare quotidiè ele-
170 emoſynam parvam, ſi id promiſit, ut onus * ſingulo-
rum dierum, ita ut obligatio ſit pro illo die, & cum
eo finiatur, nam tunc eadem militat ratio, quod non
poteſt fieri continuatio materiæ, & parvarum quan-
titatum, & obligationum, ut rectè tenent Gabr.
Vaſquez, Azor & Enriquez Suarez *d. cap.* 5. Torre
dict. diſp. 9. *n.*6. *& dicta diſput.* 7. *n.*8. *&* 9. & Thom.
Sanchez *d. n.* 1. 14. *&* 15.
171 In hoc ſolum videtur eſſe differentia, * quod qui
abſolutè & ſimpliciter vovet ſeu jurat, quotidiè ali-
quid recitare, videtur id promittere, ut onus diei,
ita ut etiam ipſa temporis determinatio per ſe cadat
ſub voto, ut inquit Arrag. *ſup.* licet in hoc contra ſen-
tire videatur, Gabr. Vazquez *dub.* 6. Sair. *in clavi re-
gia lib.* 6. *cap.*6. *n.*6. & cum eo Thom. Sanchez *dict.
n.* 14 qui verò abſolutè, & ſimpliciter, vovet, ſeu
jurat dare quotidiè aliquam eleemoſynam, non vi-
detur id promittere, ut onus diei, ita ut dies præſu-
matur ad finiendam obligationem, ſed potiùs præ-
ſumitur, ut terminus ſolutionis, ne ultra diem diffe-
ratur, & hoc eſt, quod dicit Arrag. ſupra quod in
hoc voto tantum res promiſſa per ſe cadit ſub voto,
tempus ſecundariò, & ſic ſemper manet in obligato
ad reddendum promiſſum, quamvis tempus mutetur,
Et quòd regulariter ſit iſta differentia inter vota
perſonalia & realia, admittit Suarez *d. c.* 5. *n.* 6. 11. *&*
13. *lib.* 4. *tractat.* 6. *c.* 13. *n.* 9. & rectè tradit Torre
d. diſput. 9. *n.*5.6. *&* 7. & *d. diſput.* 7. *nu.* 8. Et ratio
eſt, quòd in iſtis votis realibus agitur de emolu-
mento alterius, nam ſemper fuit in utilitatem pro-
ximi, ſeu ornatum templi, vel quid ſimile, & ſi hoc eſt
principaliter intentum, & circumſtantia temporis
eſt ſecundaria, ut rectè ait Torre *dict. diſput.* 9. *n.* 5.
& dict. diſp. 7. *num.* 8. & conducit deciſ. Rotæ in
cauſ. Pampilonen. celebrationis Miſſæ 7. Februarii
1595. coram illuſtriſſimo Mantica, ubi fuit reſolu-
tum, quòd beneficiati tenentur celebrare miſſas,
quas omiſerunt celebrare lite pendente, quia propter
commodum liberationis eis relictum pro ſuffragio ani-
mæ teſtatoris, tenentur in qualibet feria 5. cantara
miſſam io honorem ſanctiſſimi Sacramenti, & ideò
cum in lite ſuccubuerit, pro diebus præteritis a cele-
bratione miſſarum non ſunt liberati, *l. Celſus*, §. 1.
de arbitris, *cap. cùm dilecti de dola & contum.* Nec
obſtat, quod non recitans horas unius diei non te-
netur eas alio die recitare, quia miſſæ, quæ ſunt di-
cendæ in 5. feria pro ſuffragio animæ teſtatoris, non
ſunt ita propriæ illius feriæ, ut in aliis non poſſint
celebrari. Prætereà illud locum non habet, quando
ex omiſſione ſolus Deus offenditur, ſecus quando
offenditur etiam aliquis homo vivens, vel defunctus
ut hic Navarr. *de orat. c.* 10. *n.* 54. *&c.*
Et ita rectè Sotus, *ubi ſupra* abſolutè * facit diſ- 172
tinctionem inter illa vota, dicens, quod qui votum
emiſit quotidiè recitandi aliquid parvum, & ſi id
quotidiè omittat, nunquàm mortaliter delinquit, ſe-
cus qui vovit quotidiè obolum erogare pauperibus,
tunc enim licèt unius, aut duorum dierum omiſſio
non ſit mortalis, tamen quod hodiè non tribuit cras
tenetur, quare ubi debiti ſumma excreverit mortalis
ſit culpa. Et ſequuntur Arrag. Sum. Corona, & Enri-
quez *ſupra*, & Petr. Ledeſma 2. *p. ſum. tract.*10. *cap.*3.
dub. 1. & id quod dicit de vovente eleemoſynam, tra-
dit etiam N. Medina *dict. qu.* 88. *art.* 4.
Nec eſt admittenda ſententia * Cani, P. Jo. de la 173
Penna, Mantii. Fr. Lud. Lopez *inſtr.* 1. *tom. cap.* 42.
F. Man. Rodrig. *in ſumm.* 2. *tom. cap.* 99. *n.* 1. Graff.
lib. 2. *cap.* 23. *n.* 4. & Cunigæ *de vota*, *qu.* 4. *n.* 31. &
Valentiæ 3. *tom. diſp. quaſt.* tenentium contra So-
tum in eo quod dixit de vovente recitare quotidiè
aliquid parvum, quorum ſententia ſolum erit vera
quando id vovens præfiniret diem ooo ad facien-
dam obligationem, ſed * ut terminum ſolutionis, ne 174
ultra diem differatur, & explicitè haberet talem io-
tentionem, ut per Gabr. Vazquez, & Azor *ſup.* &
Suarez, qui rectè procedit in hoc, & eſt videndus
Thom. Sanchez, juxta quod etiam eſt accipiendus
Zumel. *ſupra.* Quamvis noviſſimè Salas 1. 2. *tract.* 13.
diſpu. 16. *ſect.* 17. *n.* 94. eam diſtinctionem rejiciat ab-
ſolutè, tenens quòd qui vovit ſingulis diebus dare
parvam aliquam eleemoſynam, vel recitare orationem
Dominicam, ſæpiùs id omittens peccat mortaliter, &
citat etiam Sairum *l.* 2. *c.* 13. *n.* 21.
Nec etiam eſt admittenda ſeotentia Lorcæ *dict.
diſp.* 60. *de peeeatis*, qui è converſo tenet contrarium,
ſolum circa voventem ſingulis diebus aliquam par-
vam eleemoſynam dare, docens, ſi intentio voventis
ferretur in aliquam magnam quantitatem, quam in
dies paulatim ſolvat, abſque dubio peccare mortali-

ter, quando ad totius quantitatis omissionem pervenerit, si autem directè fertur in parvam quantitatem, sive eleemosynæ, sive orationis brevis singulis diebus solvendæ, æquivalere votum pluribus votis levis materiæ, ex quorum transgressionibus nunquam coalescit mortale, sicut nec ex pluribus venialibus. Quæ sententia convincitur: nam votum parvæ quantitatis eleemosynæ singulis diebus solvendæ, non æquivalet pluribus votis levis materiæ, nisi quando fit ut unus singulorum dierum, juxta dicta. Ex ista tamen ratione de pluribus votis levis materiæ convincitur doctrina Thom. Sanch. *dict. cap.* 4. *n.* 16. quæ mihi non placet.

175 Sed quamvis † qui recitaret de facto, etiam ex inadvertentia, seu oblivione, quando esset recitandum de feria, vel è contra, non satisfaciat, sed teneatur iterum recitare juxta dicta, tamen qui recitaret de uno Sancto, cùm esset recitandum de alio, si est parva differentia inter unum & alterum officium, sufficiet repetere particularia illius officii, ut hymnum, antiphonas, lectiones, Toletus *d. l.* 2. *c.* 13. *versi. tamen notandum est.*

176 Idque probabile existimo, † quod qui recitavit de sancto, cum esset recitandum de feria, vel è contra, quia fortè calendarium, quod vidit, erratum, aut sequendo sententiam peritorum, quæ postea apparet falsa, satisfacit, ex quo adhibuit debitam diligentiam, nec tenetur iterum recitare, etiamsi intra eundem diem constaret de errore, sicut qui semel facit restitutionem illius, quòd debet sequendo opinionem probabilem, & doctorum hominum, satisfacit, nec tenetur iterùm restituere, licet postea appareat illam opinionem esse falsam, & quod alteri erat faciènda restitutio, & non cui facta est Bannes, 22. *qu.* 32. 7. 2. *dub.* 3. & 4. *concl.*

177 Sed licet restet † difficultas an privilegium Innoc. IV. fratribus Minoribus, quod ratione itineris, seu alterius justæ causæ existentes extra suos Conventus possint recitare cum aliis, vel per se officium Divinum, non juxta ordinem breviarii Romani, sit revocatum per dictam Bullam Pii V. in qua revocantur omnes permissiones, ac consuetudines, & statuta, nec non privilegia, licentiæ, & indulta recitandi more, & ritu Breviariorum suppressorum.

178 In qua † difficultate F. Man. Rodrig. *d. tom.* 1. *cap.* 141. *n.* 2. & cum eo Vega *d. c.* 128. *cap.* 25. docent, non esse revocatum, quia illa revocatio intelligitur de privilegiis, ex quibus omittitur formula recitandi Breviarii Romani semper, non de privilegio particulari, pro aliquibus diebus ex justa causa, quæ sententia non videtur improbabilis. P. Ledesm. *d. tract.* 9. *cap.* 4. *circa* 15. *concl. num.* 3. sed posse optimè sequi.

179 Verum mihi † non placet, verius enim videtur ex
d. Bulla Pii V. esse revocata omnia privilegia recitan-
di per aliud Breviarium à Romano, etiam pro aliqui-
bus diebus, & facit, quod alias in simili circa privile-
gia non servandi interdicta in aliquibus diebus tantum
ex sententia S. Congregationis dicetur *cap. seq. à n.* 78.
quamvis privilegium concessum per Martinum V. Pa-
tribus S. Hieronymi, quod infirmi, & senes satisfa-
180 ciant obligationi recitandi, † recitando aliquos psal-
mos, & privilegium concessum per Leonem V. Fra-
tribus Minoribus quod interim satisfaciant recitando
aliquid juxta dispositionem suorum Prælatorum, &
alia similia non videantur revocata, ut aiunt Fr. Man.
Rodrig. Vega, & P. Ledesm. *sup.* quia non facit
contra d. Bullam.

181 Decimò dubitatur an beneficiatus † recitans of-
ficium sine debita attentione, tenetur ad restitu-
tionem fructuum, in quo in primis certum est reci-
tantem sine debita attentione ex industria, seu pro-
182 posito, saltem virtuali ob negligentiam † notabilem
non satisfacere, sed teneri ante lapsum diei repetere
sub peccato mortali. Navarr. *de oratione. cap.* 13. *n.* 18. *& cap.* 20. *n.* 31. Soto *lib.* 10. *qu.* 5. *art.* 5. N. Medi. *in summ. lib.* 1. *cap.* 4. §. 11. Angles *in floribus de oratione qu.* 5. 4. *diffinit.* P. Nav. *de restitut. lib.* 2. *cap.* 2. *n.* 240. Arrag. 23. *qu.* 85. *art.* 13. *vers. est aliud dubium.* Enriq. *in summ. lib.* 5. *c.* 15. §. 2. Fr. Lopez 2 *tom. c.* 103. Fr. Man. Rodrig. 1 *tom. c.* 143. *n.* 1. Vega. 1. *part. c.* 128. *casu* 20. Valen. 3. *tom. disp.* 6. *qu.* 2. *pun.* 10. *circa* 8. Azor *l.* 10. *cap.* 12. *qu.* 6. P. Ledesm. *d. tract.* 9. *cap.* 4. 20. *concl.* & Gabr. Vazquez 2. *tom. disp.* 60. *n.* 30. *&* 31. Lessius *d. lib. c.* 37. *à n.* 64. Suar. *d. tract.* 4. *de relig. lib.* 4. *c.* 14. *& c.* 26. *à n.* 3. *&* 13. *&* 25. *de legib. lib.* 4. *cap.* 13. *n.* 12. Lorca 1. 2. *disp.* 16. *de legib. memb.* 2. *ad* 5. Torre *controv.* 8. *de hor. can. disp.* 3. *& contr.* 9. *n.* 5. *&* 6. & Salas *de legib. disp.* 9. *sect.* 1. *à n.* 16. *præcipuè n.* 24.

Quamvis † contrarium tenuerit Joan. Medina *de oratione quæst.* 16. *de* 2. ea ratione quod secundum Cajetanum præceptum dicendi horas distinctum est à præcepto dicendi eas cum attentione, nam præceptum eas dicendi absolutè prius fuit latum, deindè in cap. dolentes de celebratione Missarum fuit latum præceptum de attentione, undè qui horas dixit sine debita attentione satisfacit præcepto primo de dicendis horis, etiamsi non satisfaciat secundo de attentione, & ita non tenebitur eas redicere, & si de defectu devotionis, & attentionis teneatur pœnitere, cum quo tenet Cord. *lib.* 4. *qu.* 13. *ad fin.* & reputat probabile Lessius *dict. cap.* 13. *n.* 68. non teneri petere, quia substantiam operis præcepti præstitit, devotionem enim solum præcipi ut circumstantiam, ut opus convenienti modo fiat. 183

Sed huic orationi cum Valentia † *supra* responde- 184
tur 1. dato illud esse distinctum præceptum, nihilo-
minùs tamen teneretur talis iterum dicere, ut ita dice-
ret attentè, & satisfaceret secundo præcepto præscri-
benti modum, secundò falsum esse, quod ista dua præ-
cepta in re sint distincta, utroque enim præcepto, u-
trumque injungitur, & dicere attentè, sed in secundo
præcepto † expressiùs declaratur modus dicendi at- 185
tentè, in primo autem expresè quidem non modus,
sed solus actus ipse dicendi officium, in quo tamen
implicitè continebatur modus dicendi attentè, tan-
quam modus substantialis orationis, B. Medi. *dict.* §.
11. Enriq. *dict. cap.* 15. §. 2. Fr. Lud. Lopez 1. *tom. cap.*
246. *&* 2. *tom. dict. cap.* 103. Suar. 5. *tom. disp.* 4. *sect.*
2. *n.* 26. *& de relig. dict. tract.* 4. *in proœmio*, *& lib.* 3.
cap. 4. *à n.* 3. *& cap.* 26. *à n.* 13. *&* 25. post Ledesm.
& Lorca, & Fr. Anton. de Alvarado Benedictinus
in arte de bien vivir. lib. 1. *cap.* 11. *n.* 8. *& cap.* 14.
circa princip. P. Ledesm. *supra*, & sic est intelligen-
dus Cajetanus, quem sequitur d. Alvarad. *lib.* 4. *cap.*
9. *n.* 4. & Anto. Moli. Carthus. *in instruct. sacer. tract.*
3. *in addit. cap.* 1. & quod non sint duo Ecclesiæ
præcepta, sed unum tantum de recitandis horis at-
tentè dicit probabilius, verius Azor *d. c.* 12. 5. *qu.* &
tenet Suarez *ibid.*

Hoc supposito ad dubium † propositum respondendo dicendum est, talem teneri ad restitutionem fructuum, non secus ac is, qui horas minimè dixit, & ratio præcipua est, nam cum attentio sit modus substantialis, nec satisfaciat præcepto Ecclesiæ, ut diximus, non dicitur recitasse, qui sic recitat, atque adeò in eum habet locum pœna restitutionis imposita contra non recitantes, & ita tenent Navarr. *dict. cap.* 20. *n.* 32. P. Navarr. *dict. n.* 240. *& seq.* Graff. *l.* 2. *cap.* 51. *n.* 7. Fr. Man. Rodrig. *d. cap.* 143. *n.* 1. Vega *d. cap.* 128. *casu* 20. & non P. Ledesm. *d. c.* 4. *circa* 21. *conclusionem pag.* 1090. & magis placet Azor *d. c.* 12. 6. *qu. & cap.* 14. 8. *qu.* Lessio *sup. n.* 67. & Alex. Monetæ *de distrib. part.* 2. *qu.* 2. *n.* 20. & sentit. Suarez *ubi proximè*, *d. disp.* 4. *sec.* 2. *n.* 27. & expressè tenet *d. lib.* 4. *c.* 26. *n.* 25. *&* 28. *& c.* 30. *n.* 15. & Lorca *supra* Torre *controv.* 9. *n.* 42. dicens communem, & Salas *sup.* 186

Quamvis

187 Quamvis contrariam sententiam * teneat Cor. cum
Joan. Med. supra consequenter ad d. suam opinionem,
de qua *n.* 183. & cum Castro *de lege pœnali l.2. c. 5.*
Enriq. *l.9. cap.25.* §.5. & Toletus *dict. lib. 2. cap.* 12.
4. *dict.* quam etiam dicit probabilem Azor supra ea
ratione, quod restitutio fructuum est pœna jure Ca-
nonico tantum constituta in Beneficiatos, qui Divi-
num officium omittunt, dicit etiam probabilem Les-
sius *dict. n.* 68. eandem ratione, quia illi soli jubentur
restituere, qui officium omiserunt, non qui negligen-
ter vel distractè dixerunt, cui tamen respondetur ex
dictis, & aliquo modo tenet Fr. Lud. Lopez *d. cap.*
188 246. *&* 103. cum Soto *d. art. 5. & 6.* qui tamen * ut re-
ctè inquit Navarr. *sup. n.* 238. loquitur consequenter
ad quandam suam quam ibi tenet opinionem supra à
nobis refutatam secunda illatione *num.* 27. quod di-
mittens officium pro uno aut duobus diebus non te-
netur ad restitutiooem, undè eam reddit rationem,
quoniam neque si officium prætermitteret, obligatus
esset, & sic solum loquitur de eo, qui uno, aut duobus
diebus recitaret sine debita attentione, & consequen-
ter potiùs tenet nostram sententiam in hoc dubio, pro
qua eum citat Azor, *supra*, & eam etiam tenet Gabr.
Vazq. *supra à n.* 32. cujus tamen ratio, & restrictio
non placet.

189 Undecimò dubitatur, an qui * dicit officium cum
debita attentione, sine intentione tamen & animo
satisfaciendi obligationi, & præcepto, sed animo po-
stea iterum dicendi ad satisfaciendum, aut causa de-
votionis, recreationis, vel alia simili, nihilominùs sa-
tisfaciat, an verò teneatur iterum recitare sub peccato
mortali, & obligatione restituendi, & simile dubium
est de audiente Missam in die præcepti, sine animo
satisfaciendi præcepto, sed devotionis, vel alia causa,
in hoc dubio Navarr. *de oratione cap.* 13. *n.*16. 27. *&*
190 28. *& cap.* 16. *n.* 73. *&* 74. *cap.* 20. *n.* 30. * tenet
non satisfacere, quia actus agentium non operantur
ultra eorum intentionem, *leg. si non omnis, ff. si cer-
tum petat.* eandem sententiam tenet Joan. Medina *de*
191 *oratione quæst.* 19. *versic. de tertio*, probat * à simili,
nam si debeo Petro decem, & do illi decem animo
donandi, non debitum solvendi, non liberor à priori
debito, & si promisi alicui unum equum, & do illi
equum, non animo complendi promissum, sed do-
nandi, non maneo liber à promissione, item si stipen-
dium ab aliquo accepi, ut pro eo Missam celebrarem,
& postea non ob stipendium, sed gratis, aut ob aliam
causam pro eo celebro, non maneo liber à debito, igi-
tur ita in proposito, & sequuntur Mar. Ledesm. 2.
part. 4. *qu.* 16. *art.* 9. *dub.* 6. Sandoval. *p.* 6. *cap.*14.
192 Francolinus *de tempore horarum* * *Cano. c.* 27. *n.* 11.
Fr. Lud. Lopez *in instr. negotium. l.1. c.53.* Enriqu. *in
sum. l.9. cap.25.* §.6. Fr. Man. Rodr. 1. *tom. cap.*143. *n.*
2. Vega *d. cap.* 128. *casu* 22. & novissimè P. Ledesm.
in summ. 1. part. de Sacramento Eucharistiæ c. 27. 10.
concl. ubi reddit rationem, quia adimpletio præcepti
est opus obedientiæ. *&* 2 *p. tract. 9. cap. 4. concl.*20. 2.
difficultate, & concl. ultima. & hanc sententiam tenet
193 etiam * Philiar. *dict. lib.1. cap.6.* ubi ait quemlibet ad
officium obligatum teneri sub peccato mortali à prin-
cipio officii habere actualem, vel saltem virtualem in-
tentionem satisfaciendi obligationi de non recitando, &
reddit rationem, quia recitatio officii debet esse actus
humanus, & ex deliberatione idem ead. ratione tradit
Nunna 3. *part. qu.*83. *art.*6. nempè, quia omnis actus
humanus debet esse liber & voluntarius, at Arrag. *d.*
194 *qu.*83. *art.*13. *ver. sed dubitabit*, * inquit quod quam-
vis d. sententia Medinæ sit valdè probabilis atque se-
cura, non tamen minùs probabile putat, quod qui ita
officium dixit, tenetur iterum ead. die de novo of-
ficium recitare vel intra eandem mutare animum, at-
que habere animum satisfaciendi: tota enim illa die
viget præceptum Ecclesiæ, cui tenetur velle obedire,
& ad id sufficiens videtur animi mutatio, supposito,
quod jam debite officium dixerit, hoc autem de mu-
tatione * voluntatis intra tempus præcepti, tunc esse 195
necessarium, ait Suar. 3. *tom.* 3. *part. qu.* 88. *sect.* 3.
quando cum voluntate audiendi Missam, seu recitandi
conjungitur voluntas formalis contraria præcepto, ut
si quis, dum ex devotione Missam audit in die festo
hunc actum formalem habeat, nolo hac Missa implere
præceptum, & in illa voluntate persistat, quo casu per
illum actum, ut sic, revera non implet præceptum, quia
nullo modo obeditur illi, quia implere præceptum
actus est obedientiæ, qui sine voluntate non fit, satis
tamen est, ut voluntatem mutet intra tempus præcepti,
& velit auditione præcedentis Missæ satisfacere præ-
cepto, nam solùm ibi defuit obedientia voluntatis,
quæ adjungitur per subsequentem voluntatem; quan-
do verò non adest voluntas contraria præcepto, ait
sufficere ad illud implendum voluntatem audiendi
Missam, seu recitandi etiamsi formaliter non fit sub
intentione implendi præceptum, quia omnis, qui non
excludit, censetur virtualiter includere intentionem
implendi præceptum in ea voluntate, qua vult effi-
cere actum præceptum, & sic qui summo mane Mis-
sam audivit ex devotione existimans non esse diem
festum, quamvis postea sciat, non tenetur ad aliam
Missam audien. sed ad summum ad volendum satisfa-
cere præcepto per priorem actum, imò neque hoc in
rigore esse necessarium, sed solum ut judicet, * se sa- 196
tisfecisse præcepto, hæc Suarez, quem novissimè se-
quitur Torre *contr.* 9. *à num.* 7. cujus tamen senten-
tiam, quod satisfit in illo casu mutare voluntatem
intra tempus præcepti, improbat P. Ledesm. *sup.* cum
Mar. Led. Medin. & aliis, & Nunno, novissimè
Azor *l.* 7. *cap.* 2. *qu.* 6. *& lib.* 10. *cap.* 8. *quæst.* 7. *&
cap.* 11. *quæst.* 8. *&* 9. in hoc dubio docet, quod qui
dicit officium, * aut audit Missam cum animo non 197
satisfaciendi præcepto, non satisfacit, cum habeat
voluntatem contrariam, sed debet repetere, nec suffi-
cit voluntatem mutare, qui verò inscius, vel immemor
præcepti recitaret, aut nesciens esse diem festum casu
Missam audiret, satisfaceret, cum non habeat volun-
tatem contrariam non satisfaciendi, solum enim præ-
cipitur, ut spontè, & voluntariè recitemus, vel au-
diamus: & novissimè id tenet Lorca 1. 2. *disput.* 15.
de peccatis, dicens, sufficere intentionem virtualem,
quam habet quisquis peragit quod lege præceptum
est absque contrario actu, & explicita volitione non
implendi: at eum, qui efficit actum legis expressè ex-
cludens intentionem implendi, & reservans in alium
actum, nulla ratione satisfecisse.

Sed istis * sententiis omissis mihi placet sententia 198
aliorum absolutè dicentium, recitantem, seu audien-
tem Missam cum debita attentione, sine intentione, &
animo satisfaciendi obligationi, & præcepto nihilo-
minùs satisfacere per istum actum, quia præceptum
non requirit intentionem implendi in actu signato,
sed tantùm in actu exercito: nam solum obligat ad
substantiam actus, nempè ad recitandum, seu audien-
dam Missam, non autem ad hoc, ut quis peculiari
actu voluntatis, & in actu signato velit etiam satis-
facere præcepto, & qui recitat, vel audit Missam,
quantumvis nolens satisfacere verè nihilominùs re-
citat, & audit Missam, atque adeo eo ipso verè satis-
facit præcepto, nec est in potestate alicujus præcepto
non satisfacere, posito, quod velit officium recitare,
itaque ineptum etiam esset, velle tunc non satisface-
re, & intentio non satisfaciendi secluso voto, non
obligat, ita tenet Valentia *d.* 3. *tom. disp.* 6. *quæst.* 2.
*pun.*10. *circa* 8. *ad fin.* & multi Thomistæ 1. 2. *quæst.*
100. *art.* 9. & alii moderni P. Gabr. Vazquez *dict.
qu.* 100. *art.* 9. *dub.* 1. Martinez, & Casa sola Societa-
tis Jesu, & novissimè Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 37. *n.*59.
& cap. 46. *num.* 42. dicens rationem esse, quia opus
præceptum non est, verbi gratia audire sacrum ani-
mo implendi, sed simpliciter audire sacrum attentè
& devotè:

& devotè: hoc autem fit, etiamsi fiat animo non implendi præcepti: itaque satisfactum esse intentioni Ecclesiæ quoad rem præceptam: undè nec incurreret censuram non andienti positam. Subdit tamen, quod ne censeatur præceptum ipsum in animo contemnere, debet explicitè vel implicitè intendere ei obedire, & satisfacere per hoc opus, vel per aliud. Undè si expresè intendat non satisfacere per hoc opus, debet habere animum satisfaciendi per aliud, alioquin peccat contra præceptum, non quidem omissione operis externi, sed interno contemptu, & affectu, quia non vult obedire præcepto, quamvis re ipsa ei obediat faciendo opus: illum autem animum debet habere, quamdiù manet in priori proposito, quo vult non esse satisfactum præcepto opere præcedenti. Itaque si mutet hoc propositum, non esse necessarium ut permaneat in voluntate operis iterandi, nec tenetur iterare, quia non ampliùs censebitur præceptum contemnere. Ita Lessius: & idem jam docet Suar. *dict. tract. 4. de relig. lib. 4. cap. 26. à n. 8. ad* 12. cum Lessio, licet ipsum noo citet.

Sed ego adverto, illud peccatum interni contemptus & affectus pervenire ex conscientia erronea, qua putet, seu judicet non satisfacere, seu non satisfecisse præcepto per illud opus, & nihilominùs non habeat animum satisfaciendi per aliud: undè satis est, conscientiam istam erroneam deponere, & intelligere satisfieri, seu satisfactum esse præcepto per illud opus, nec opus esse mutare propositum, & velle satisfactum esse præcepto opere præcedenti: sed quòd non habeat affectum contrarium præcepto, seu conscientiam erroneam, &c. Et ita post hæc videtur tenere Salas *de legib. disp. 9. sect.* 2. tenet etiam Thom. Sanchez in *præcept. Deca. lib.* 1. *cap.* 13. à *num.* 9. dicens, adimpletionem præcepti non exigi intentionem satisfaciendi præcepto, nec mutationem volitionis in eo, qui habuit intentum non satisfaciendi præcepto per illud opus, & satis esse, si ille credat se non satisfecisse, ut eam conscientiam erroneam deponat, sciens se satisfecisse, etsi nullam intentionem satisfaciendi per opus præteritum habeat: implentem autem præceptum cum intentione non satisfaciendi illi, nec iterùm implendi, peccare mortaliter, non contra illud præceptum speciale, sed contra præceptum generale naturale, Divinum, quod tenetur quisquis fidus esse legi & legislatori, & virtute hujus generalis præcepti teneri non persistere in ea prava volitione seu affectu, &c.

199 Loquuntur enim de eo, qui * voluntariè recitat, vel audit Missam, & non invitus, & per vim præcisam, seu violenter, nam qui sic faceret, non recitaret, seu audiret Missam verè, & sic non satisfaceret præcepto, Molina *de just. tractatu* 5. *disput.* 58. *nu.* 34. Suarez & Lorca *supra*, & Salas *dicta sect.* 2. *nu.* 34. dicens secus esse in eo, qui non vi præcisa, sed metu assistit, de quo Sot. *de just. & jur. lib.2. quæst.3. art.9.* & omnes dicunt satisfacere præcepto, quia liberè & voluntarie assistit: nam quæ metu fiunt, sunt verè & simpliciter voluntaria, sequitur Thom. Sanchez *supra n. 5. & 7.* qui tamen in recitante ait, nulla humana vi posse omninò compelli linguam ad recitandum, sed solo metu, &c.

200 Et ad rationem * aliarum sententiarum Resp. ad rationem Nav. quod actus agentium non operantur ultra eorum intent. Resp. quo ea procederet, si requireretur in proposito intentio satisfaciendi præcepto, at cum ea non requiratur, sed solum faciendi actum, ut dictum est, nihil facit contra uos ista ratio.

201 Ad rationem * Joannis Medinæ, omissa responsione Lessii *supra n.* 60. & Suarez *dict. cap.* 26. *nu.* 8. Resp. esse discrimen, quod in illis casibus intervenit obligatio Justitiæ, cui non satisfacit qui dat ex liberalitate, Sanchez *n.* 11. & 13. at in proposito, non est obligatio Justit. sed Religion. ut supr. diximus, *n.* 14. & qui recitat officium, vel audit Missam cum debita attentione, quamvis nolit tunc præcepto satisfacere, tamen facit tunc actum Religionis præceptum, ut rectè inquit Valentin. *supra*. Undè etiam
ad rationem Suarez & P. Ledesm. quod implere præ-
ceptum est actus * obedientiæ, qui sine voluntate 202
non fit, Respon. quod hujusmodi obligatio recitandi, vel audiendi Missam, est religionis, ex cujus motivo, & intuitu id præcipitur, & solum obedientiæ generalis, quæ versatur circa omnia præcepta, non verò obedientiæ spiritualis, in qua posset procedere ista ratio, & ita Enriquez *dict.* §. 6. *in glos. litera A*, fatetur quod præceptum Ecclesiæ, & legislatoris intentio non obligat ad præceptum ex inobedientia, sed propter proprium motivum Religionis.

Etenim in hoc puncto ad sciendum quando faciens
* actum, sine intentione satisfaciendi satisfaciat obli- 203
gationi, & præcepto, vel non, considerare oportet,
ao talis exerceat nihilominùs actum virtutis, ad quem
formaliter tenetur, necne. Undè qui tenetur ex voto
ad aliquem actum, * non satisfacit huic obligationi, 204
per actum factum sine intentione adimplendi votum,
quia non est actus Religionis circa adimplet. voti, ex
quo satistis ultimæ rationi de voto adductæ per Pa-
trem Ledesma *supra dict.* 10. *concl.* cui non benè res-
pondet Suar. *dict. cap.* 26. *n.* 8. & similiter, qui tene-
tur ad aliquid ex pœnitentia injuncta à confessario,
* si illud facit sine intentione adimplendi illam, non 205
satisfacit, quia ut sic, non est actus pœnitentiæ, &
satisfactionis sacramentalis. Quamvis Thom. Sanch.
supra n. 10. 17. & 18. idem dicat in voto, juramento,
& pœnitentia, quod in aliis præceptis.

Ad impletionem * verò, seu voti fractionem cujus- 206
libet præcepti seu voti negativi satis est non agere actum prohibitum. Lorca *dict. disp.* 15. *de peccatis*, qui ait, quòd cùm præcepta negativa impleantur sola cessatione ab actu, quacunque ratione homo cesset, liber est à transgressione, quamvis si non sit sciens & eligens, nullum meritum acquirat. Et novissimè Salas *de legib. disput.* 9. *sect.* 1. *sub num.* 12. ubi ait præceptum jejunandi quamvis sonet affirmationem, esse negativum, ac proindè pura omissione impleri, impletiones autem, & ipsa omissio, ut sit aliquo modo moralis, dicere voluntarias, & liberam, tamen licet esset merè naturalis, satis esset, ut homo diceretur non violasse præceptum, licet si esset contra voluntatem, peccaret volens violare præceptum illud negativum. Quamvis Thom. Sanchez *supra num.* 2. & 5. dicat veram opinionem, non impleri, nisi per actum humanum, quo velit jejunare, & quòd non impleret jejunium violenter jejunans, seu qui omninò invitus, distracto sibi cibo, jejunaret, cum Azor *dict. lib.* 10. *cap.* 12. *quæst.* 9.

Ad rationem Philiarchi Resp. quod ex eo, quod
* quis recitat sine intentione satisfaciendi, non de- 207
sinit esse actus humanus, & ex deliberatione, sup-
posito, quod velit recitare, nam loquitur de eo qui
recitat * animo orandi, & qui diceret officium non 208
animo orandi, sed aut legendi, aut psalmos addiscendi, teneretur illud iterare, si quidem orare obligatur, & talis non orat, ut constat, & rectè inquit Arrag. *supra* & Azor *dict. cap.8. qu.7. & cap.12. qu.9.* Lessius *dict. cap.* 37. *n.*67. & novissimè Suarez *d. tract.* 4. *de relig. lib.3. cap.3. & lib.4. cap.26. n.5. &* 11. & Torre *d. controv.9. n.12.* Thom. Sanchez *n.* 3.

Tandem in hoc dubio * advertendum est, certum 209
esse in opinione Navarr. Medinæ, & aliorum *supra*, non esse necessariam actualem intentionem satisfaciendi, sed sufficere virtualem, ut in eo qui animo deliberato caperet Breviarium, aut iret ad Ecclesiam, vel aliud simile faceret, ita, ut interrogatus, quare id faceret, verè responderet, se id facere ad recitandum, & satisfaciendum suæ obligationi, ut rectè inquit Nav.

dict.

*dict. cap.*13. *n.*16. *&* 17. *&* Enriquez *supra*. Fr. Men.
Rodrig. *dict. cap.*143. *n.*4. Vega *d. cap.*228 *casu* 23. &
P. Led. *supra*, & Suarez *d. c.*3. *n.*16. *& d. c.*26. *n.*6.
210 Non tamen rectè xit † F. Man. Rodrig. *d.* 1. *tom.*
c. 123. *n.* 2. contra Mar. Ledesm. & F. Lud. Lopez
supra, quorum sententiam ait probabiliorem Pater
Ledesma *dict. conclus.* 10. eam virtualem intentio-
nem habere qui audit Missam ex devotione in die
præcepti, ignorando esse festum, atque ideò satisfa-
cere, quod etiam ait Enriquez dicens interpretativè
voluisse implere præceptum, & Suarez *supra*, *dict.*
*sect.*3. *& dict. cap.*26. *n.*6. & Lorca *supra*, & ait proba-
bile P. Ledesma ibi, nam licet certum videatur, quod
si sciret esse festum, vellet ea Missa satisfacere præ-
211 cepto, tamen conditionalis † nihil ponit inesse, &
sic solum proterat dici esse habitualem intentionem,
non virtualem, cùm non præcesserat actus, in cujus
virtute illa esset, ut inquit F. Ludov. Lopez *sup.* &
consequenter in eorum opinione ille non satisface-
ret præcepto, nam ubi intentio requiritur: non suf-
ficit habitualis, ut alias dicitur in materia sacramen-
torum de intentione ministri.

Duodecimò dubitatur, an beneficiatus non po-
tens recitare per se, qui tamen potest cum socio al-
212 ternatim commodè recitare, teneatur † sic recitare.
In quo Nav. *de oratione cap.* 11. *n.* 13. *&* 14. *& in*
manu. cap. 25. *n.* 100. tenet, quod qui potest cum
socio recitare, & eum habet, vel habere commodè
potest, quia habet redditus Ecclesiasticos, vel patrimo-
nii, ad cujus titulum sit ordinatus, quib. socio satis-
facere possit, tenetur cum eo recitare, quia tunc ces-
sat ratio eum excusans, & quia alias sequeretur,
quod ille, qui sanus vel alias non impeditus solebat
dicere horas cum suis familiaribus, excusaretur ab eis
propter tantillum oculorum doloram, vel lippitudi-
nem impedientem à lectione horarum, etiamsi partem
suam memoriter teneret, quod est absurdum, sequi-
213 tur Philiar. *dict. lib.*1. *cap.*10. 1. *conc.* † Arrag. *dict. qu.*
83. *art.*12. 1. *causa prætermittendi offic.* Graff. *l.*2. *cap.*
54. *n.*1. 3. *&* 10. F. Man. Rodrig. *supra c.*144. *n.*1. Ve-
ga *dict. cap.*128. *casu* 16. Valen. *sup. de pun.* 10. *circa*
7. 1. *causa*. Azor *l.*10. *c.*13. *qu.*3. *&* 5. P. Ledesm. *d.*
*tract.*9. *c.* 4. 9. *concl.*4. *diffi.* & videtur tenere Fuscus
*de visitatione l.*2. *c.*20. *n.*25. qui omnes dicunt, quod
qui commodè potest habere socium, etiam cum mer-
cede tenetur cum eo recitare, & novissimè Suar. *de*
*reli. tract.*4. *lib.*4. *c.*28. *n.*13. 14 *&* 15. docet, quòd qui
non potest recitare solus, si potest recitare cum socio,
& sine magno onere, & difficultate, vel magno
sumptu, juxta personæ qualitatem possit illum habe-
re, non excusatur à recitando, quamvis in simplici
clerico, vel religioso dicat non videri propriis expen-
sis obligari ad alendum socium, cum qui possint Di-
vinum officium dicere: si tamen sine sumptibus pos-
sint illum habere per modum amicabilis societatis,
non videri excusari, &c. Et post eum Torre *controv.*
7. *n.* 4. docet, quod si se offerret facilis commoditas
socii, non excusaret non recitantem, seu qui tam
præsto habet socium, quam Breviarium, undè pro-
priè non quærit socium: cæterum non obligaret ad
inquisitionem diligentem socii, seu ad eum quæren-
dum, nam quærere socium non est medium suapte
natura necessarium ad recitandum, & sic non cadit
sub obligatione, sed sub consilio.
214 At Enriquez in materia † de oratione tenuit, non
teneri quem recitare cum socio, licet cum habeat, &
cum eo commodè recitare posset, quia nec tenetur
audire impeditus recitare, Sylvest. *ver. hor. n.*5. Nav.
*d. cap.*11. *n.*6. *&* 7. Cuchus *l.*5. *tom.*7. *n.*24. F. Man.
Rodrig. *quæst. reg.*1. *tom.*7. 42. *art.*10. Toletus *l.*2. *c.*
14. 1. *causa* & quod ita tenent quidam docti contra
Nav. etiamsi magnos redditus Eccl. habeat, licet con-
sulendus sit eum habere.
215 Mihi videtur has opiniones sic posse † concordari,
ut prima procedat in eo, qui sanus solebat cum
socio recitare, nam cum solitus esset antea cum socio
recitare, non debet postea cum eo nolle recitare ex
eo quod per se jam recitare non possit, & idem vide-
tur in eo, qui postquam fuit impeditus per se reci-
tare, consuevit cum socio recitare, tenetur enim eo
modo id continuare, nisi fortè isti antea haberent
socium gratis, & sine expensa, & postea cùm non
invenirent sine stipendio, & expensa, non videtur
cogendus eum cum stipendio de novo accipere. Se-
cunda verò in eo, qui antea non solebat cum socio
recitare. Et huic concordiæ favet Lessius *dict. l.*2. *c.*
37. *n.*54 dicens, quod si ob infirmitatem non potes,
nisi ope socii, nec consueveris eo uti, non teneris,
secus sit consueveris.

Decimo tertiò dubitatur, an qui † propter infir- 216
mitatem non potest totas horas recitare, potest ta-
men commodè partem, teneatur illam recitare, in
quo Nav. *dict. cap.* 11. *à n.* 15. tenet, quod si potest
recitare majorem partem horarum, tenetur, alias non,
quem sequitur Azor *lib.*10 *cap.*13. *qu.*4. *&* 5. Lessius
*dict. cap.*37. *n.*54. & novissimè Torre *controv.*7. *à n.*
6. dicens, quod qui potest recitare majorem partem
officii seu horarum, non excusatur ab ea recitanda,
si tamen in ea parte conservatur forma officii Eccle-
siastici: & sic qui propter impotentiam excusatur à
matutinis dicendis, non subindè excusatur à reliquo
diei officio: secus qui excusaretur à matutinis & ho-
ris antemeridianis: nam licet posset recitare vespe-
ras completorium non teneretur, & sic de aliis ju-
dicandum esse ex consilio viri prudentis & probi de-
cernentis, quæ dicitur major pars, & quæ dicatur
habere formam Ecclesiastici.

Philiarchus *dict. lib.*1. *cap.*10. ait, † quod si potest 217
recitare majorem, vel æqualem, aut ferè æqualem
partem, tenetur illam recitare, si verò solum mino-
rem, non tenetur. Graff. *dict. lib.*2. *c.*54. *n.*3. *&* 4. & † 218
cum eo Vega *dict. c.*128. *casu* 1. videntur velle absolu-
tè, quod qui non potest recitare totum officium, te-
netur recitare partem meliori modo, quo potest, &
quæ memoriter scit, & P. Ledesm. *dict. tract.*9 *cap.*4.
9. *concl.* 3. *diffi.* docet, quod qui † propter infirmitatem 219
non potest recitare totum officium, tenetur recitare
illam partem, quæ non fuerit causa notabilis nocu-
menti saluti, sicut qui non potest jejunare totam qua-
dragesimam, tenetur jejunare diebus quibus potest,
& sic qui non potest recitare matutinum, ob defectum
visus, aut quia sequetur notabile nocumentum, po-
test tamen commodè recitare horas diei, tenebitur
illas recitare.

At F. Man. Rodrig. † *in summ.* 1. *tom. cap.* 144. 220
postquam retulit dictam opinionem Navarri, quod in-
firmus potens recitare majorem partem officii Divini
sine periculo suæ salutis, tenetur illam recitare, ait
se habere opinionem non esse utendum cum infirmo
bujusmodi rigore, nisi quando clarè apparet, quod
potest id facere, tum quia esset inquietare illum, &
ponere ei scrupulos, qui tempore infirmitatis solent
esse magis molesti, tum etiam, quia in rebus morali-
bus non debent admitti opiniones causantes perplexi-
tatem, qualis est ista, quia non potest facilè determi-
nari an possit infirmus recitare medietatem, vel ter-
tiam partem officii Divini, quod etiam tenet 1. *quæst.*
regularium qu. 42. *art.* 10.

Mihi videtur primò quod quamvis † non potens 221
recitare totum officium posset recitare majorem par-
tem illius, si tamen illa pars esset soluta, & quæ non
faceret aliquam compositionem horæ, quæ est quid
artificiale, & compositum ex diversis partibus, non
tenetur illam recitare, verbi gratia, quamvis posset
recitare omnes psalmos, aut psalmos & hymnos ho-
rarum quos memoriter scit, tamen quia illi, ut sic, non
faciunt aliqualem compositionem horæ, non tenetur
illos recitare, licet sit major pars officii. Et hoc est
quod

quod docet Torre *supra*, & benè, quod non tenetur quis recitare partem etiam majorem, in qua non servetur forma officii Ecclesiastici.

222 Secundò videtur, quòd † qui non posset recitare matutinum cum laudibus, non teneretur reliquas horas recitare, quamvis illas posset, quia matutinum cum laudibus, licet non sit major pars officii, tamen est prima, & præcipua pars illius, & ita excusatur,
223 † nec obstat simile de jejunio quadragesimæ, nam, ut *supra* dictum est ibi, est præceptum distinctum pro quolibet die, hîc verò est unum tantùm præceptum pro toto officio diei, & sic non est simile.

224 Tertiò videtur, † quod qui posset recitare sine Matutino Laudes cum reliquis horis, teneretur ad illas, ex quo sunt multo major pars officii, & quamvis Laudes sint una hora cum Matutino, ut jam certum est cum communi, quicquid Nav. *de oratione cap.* 3. *n.*27. *&* 28. & Man. Rodrig. *in sum.* 1. *tom. cap.*140. *n.*1. cum aliis dicant, tamen possunt ab illo dividi, & recitari per modum horæ distinctæ, ut Ecclesia facit in die Nativitatis Domini, saltem ex aliqua justa causa, etiam levi, & si absque ulla causa fieret, non esset nisi veniale peccatum, ut per Francolin. *c.*17. Man. Rod. *supra cap.*141.*n.*5. Vegam *d. cap.*128. *casu* 26. Toletum *in sum. l.* 2. *c.* 13. *vers. hoc tamen*, & ibi Victorellum *in notat.* Azor *l.*10 *cap.*8. *quæst* 4. & Petrum Ruiz Alcoholadum *in Rubric. de laudibus*, qui ait esse usum practicorum. Et Suarez *dict. tractatu* 4. *de religione lib.* 4. *cap.* 6. *à n.* 9. qui ait, nullam esse causam necessariam, sed per se id licere, sine culpa etiam veniali, quia est conforme primæ institutioni, & communi consuetudini. Et ita practica-
225 tur dicendo, † in principio Laudum *Pater noster*, *& Ave Maria*, ut in principio aliarum horarum, & in fine Matutini orationem, *Benedicamus Domino*, *Fidelium animæ*, & *Pater noster*, ut in fine aliarum horarum, ut ibi dicit P. Ruiz, licet id non esse necessarium dicat Azor *ibi*, & alii moderni, sed certè, cum recitentur per modum horæ distinctæ, ita videtur faciendum juxta modum aliarum horarum & regulas Breviarii, Suarez ibi *num.* 12. & quod in principio Laudum sit dicendum *Pater noster & Ave Maria*, & in fine Matutini *Pater noster*, quando dicuntur separatim, tenet Navarr. *dict. cap.* 3. *n.*64. Manuel Rodr. *dict. n.*5. & Victorellus *sup.*

226 Cum infirmis, † ut rectè inquit Manuel Rodrig. *sup. dict. cap.* 144. non est utendum prædicto rigore, nisi clarè constet quod potest id commodè facere, undè rarò infirmi tenebuntur aliquid recitare. Ut post hæc docet Suarez *dicto tractatu* 4. *lib.* 4. *cap.* 28. *à num.* 22. maximè *num.* 27. qui in prædicto dubio distinguit, aliud esse comparare singulas horas canonicas ad partes ex quibus constant: aliud verò comparare omnes septem horas ad totum officium unius diei, quod est veluti adæquata materia, vel actus hujus præcepti. Et juxta primam comparationem ait, neminem obligari ad dicendam aliquam horam, qui non possit saltem majorem ejus partem dicere: quia unaquæque hora præcipitur ut quædam oratio perfecta: & ideò si non possit ita fieri, ut nomen illud mereatur, non nascitur obligatio dicendi illam: minor autem pars primæ verbi gratia, & sic de aliis, non potest dici prima, imò neque dimidia pars, sed oportet ut saltem præcipuæ, & quasi substantiales ejus partes dicantur. Quocircà, etiamsi in singulis horis posset quis dicere aliquas partes minimas, si nullam earum potest majori ex parte dicere, nihil profectò dicere tenetur, etiamsi omnes illæ particulæ simul sumptæ bonam aliquam partem totius Divini officii conficere videantur: quia non possunt per modum unius horæ, nec per modum canonici officii recitari. Et *num.* 10. ait, non obligari aliquem ad dicendos psalmos, aut orationes, aut partes horarum, qui illæ ut sic, non sunt horæ canonicæ, neque officium Divinum, ad quod tantùm recitandum clericus obligatur & quòd si in hoc sensu loquutus est Navarrus, verum est ejus arbitrium & cætera. At juxta aliam comparationem non censet esse veram generalem regulam negativam pro omnibus casibus & impedimentis, ut qui non potest dicere tot horas, ut continuat saltem majorem partem totius officii, nullam dicere teneatur: non est enim similis ratio, quia unaquæque hora est per se quoddam totum, quod per modum canonici officii convenienter dicitur: & licet totum officium unius diei, sit integra materia hujus, nihilominùs constat ex horis distinctis, quarum singulæ per se continent integram quandam orationem, & possunt separatim ab aliis dici, in quo est magna differentia inter hoc præceptum, & præceptum jejunii, vel missæ, &c. In casu autem infirmitatis non censet esse hanc excusationem vel licentiam tam scrupulosè restringendam, ut quicumque in infirmitate dicere possit unam vel alteram horam sine gravi incommodo, ad illam dicendam obligetur: nam hoc esset nimie onerosum, & præter suavitatem legis humanæ & præter consuetudinem, quæ est optima legum interpres: & ideò respiciendum censet ad modum infirmitatis impedientis recitationem: nam si peculiariter impedit aliquam horam propter difficultatem in ea dicenda, ut verbi gratia in matutino propter debilitatem visus & capitis, & illa difficultas in aliis horis non sentitur, sed commodè dici possunt, non videt legitimam excusationem quoad tales horas, sive illæ sint plures, sive pauciores. At si verò infirmitas impediat indefinitè Divinum officium, ut est febris gravis, vel aliquid simile, tunc non censet esse scrupulosè inquirendum, an possit infirmus unam vel alteram horam dicere: quia excusatio illa ex se indefinita æquivalet universali: ita enim, ut dixi, consuetudo hanc legem interpretatur, & quòd fortasse ratio est, quia est valdè difficile in hujusmodi occasionibus attingere punctum in judicando, quòd possit homo dicere, vel non dicere sine gravi incommodo: & ideò satis esse creditur, quòd officium ipsum dici non possit sine notabili incommodo. Ita Suarez, cujus sententia mihi placet. Nec discrepat Thom. Sanch. *in præc. Decal. lib.* 1. *cap.* 19. dicens, quod quando præceptum est de re individua, id est, quæ commodè dividi non potest, nec in parte salvatur ratio præcepti, saltem quoad substantiam, ut in principio jejunii unius diei, vel auditionis sacri uno die, respectu unius horæ canonicæ: vel quando quis vovit se semel recitare psalmos pœnitentiales, vel tertiam partem rosarii: vel quando quis promittit certum unum præceptum ob specialem pietatem, ut quando quis vovit *Pater & Ave* in memoriam sanctorum vulnerum Christi, tunc qui non tenetur ad totum, quo censetur integrè moraliter impleri præceptum saltem quoad substantiam, non teneri ad partem: at quando præceptum est de re dividua, ubi in parte servatur ratio præcepti sicut in toto, & una pars alia non pendet, ut in præcepto septem horas canonicas quotidiè recitandi, in qualibet enim servatur ratio præcepti: & in jejunio quadraginta, seu aliorum dierum diversorum, & si quis promitteret integrum rosarium, tertiam partem æstimativè dividens, satisfacere constat: & in obligatione abstinendi à cibis prohibitis, & operibus servilibus, etiam respectu unius & ejusdem diei, tunc si pars respectu cujus est in potentia, est certa, & si potest integrè officium recitari, quæcunque hora canonica possit recitari, tenetur quis ad illam recitandam. Si verò pars illa non possit esse omninò certa, sed perplexitatis & scrupulorum occasio esse possit, in quantitate ad quam est potentia dignoscitur: tunc major pars trahat ad se minorem, ita ut si sit potentia ad majorem partem, vel saltem æqualem, illa est, persol-

persolvenda, aliàs non: ut contigit in his, qui ratione defectus bonæ valetudinis, vel ob urg[illegible] aliquod negotium excusatur ab officio recitando, &c.

227 Hæc sunt quæ * de horis Cononicis, quas beneficiati recitare tenentur, visa sunt dicenda, alia de hac materia horarum videri poterunt apud Joannem de Lignano, & Alb. de Ferroriis, Nicolaum Plove *Can.* Navarr. *de oratione, & in Man. cap.* 25. *à n.*96. *& n.* 122. *&* 123. Sandoval. *de officio Can.* Guerreto *in speculo c.*13. Cuchum *in institut.major.l.*5. *tit.*7. *de horis Canonicis.* D. Ant. *in summ.*3. *part.titul* 13. *c.*4. Sotum *de justit. & jure l.*10. *quæst.*5. Jo. Med. *C. de oratione*, Mancellum, Francolinum *in tract. de tempore horarum Canonicarum.* Joan. Steph. Durandum *de ritibus Ecclesiæ Catholicæ libro* 3. *per totum.* Cojetanum, & Aragon. 22 *quæstion.* 83. *artic.* 12. *&* 13. Bellarminum 3. *tomo ultima controversa tertia controversiæ, libro* 1. *& cap.* 10. Valentiom 3. *tomo disputat.*6 *pun.* 10. Tabienam, Rosellam, Angelum, Sylves, Armillam, Cajetanum, & Man.Sa, *verbo, horæ*, Cosmam, Philiarchum *de officio Sacerdotis*, 1. *part.*1. *libro*, Jacobum de Groffis *in decis.aureis casuum conscientiæ, libro* 2. *à capit.*50. *ad* 54 Summam Coronam, *part.c.*1. *ex n.*52. Lud. Lopez *instruct. conscientiæ.* 1 *tomo cap.*244. *& sequentibus & 2. tomo ex cap.*102. *ad* 105. Man. Rodr. 1. *tomo exc.* 140. *ad* 145. Vegam *in summ.*1. *part. c.*28. Joan. Baptistam Corradum, *in responsis casuum à quæstion* 240. *ad* 246. Cardin. Toletum *in sum.libro*2. *à capite* 10. *ad* 14. Azor *instit.moralium libro* 10. *ex cap.*1. *usque ad* 16. & P. Ledesma *in summ.*2. *part. tractat.*9. *c.*4. Lessium *de justitia & jure lib.*2. *cap.*37. *ex n* 41. *usque ad finem capitis.* Suarez *de relig. tractat.*4. *libro* 4. Fr. Raphael. de la Torre *eodem tractatu* 1. *tom. de horis canonicis.* Alphon. de Torres *in instit. sacerd.par.*1. *cap.*6. Corillo *in itinerario ordinand. section.*6. & Ugolin. *de officio Episcop. cap.*3. §. 1. Alexand. Monet *de distribut part.*2. *quæst.*3. 7. *concl.* Can. *in decem præcepta Decal. l.*1 *c.*16. *&* 17.

CAPUT II.

De Residentia.

SUMMARIA.

1 *Omnia Beneficia etiam simplicia de jure residentiam requirunt.*
2 *Exceptis præstimoniis.*
3 *Et generali consuetudine Beneficia simplicia residentiam non requirunt.*
4 *Resolutiones Rotæ ad hoc, &* n. 5. 6. & 7.
8 *Declarationes S. Congregatio.* 15. & n. 9.
10 *Dicta consuetudo generalis non residendi in beneficiis simplicibus cessat, ubi aliud sit inductum de jure speciali, ubi adest statutum, & particularis consuetudo.*
11 *Resolutio Rotæ*, & num. 12.
13 *Quæ Beneficia requirunt personalem residentiam, & de causis excusantibus à residentia, ac de residentia Beneficiatorum, qui agunt.* & n. 14. & 15.
16 *Episcopi, & alii Pastores., etiam Parochi tenentur residere, non solum de jure Canonico, sed etiam de jure Divino, ac naturali.*
17 *Circa residentiam Episcoporum, ac Curatorum est constitutio Pii IV.*
18 *Quomodò teneantur residere Episcopus & Curati, & quanto tempore abesse possunt remissivè.*
19 *An Curatus possit abesse, per duos menses absque licentia Ordinarii, ex causa, quæ sibi justa videatur.*
20 *Resolvitur contra Navarrum & alios non posse, & adducuntur declarationes S. Congregatio.* & seq.
25 *An Parochus, qui absuit per duos, aut unum mensem absque licentia Ordinarii in scriptis, vel absque aliqua honesta causa fructus suos non faciat,* & num. sequentibus *resolvitur suos non facere, & respondetur cuidam declarationi S. Congregationis, quæ videtur obstare.*
30 *Fructus amissi ob non residentiam, restituendi sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci, nec habet locum compositio.*
31 *Hujusmodi fructus ab Episcopo restituendi possunt restitui fabricis Ecclesiarum, aut pauperibus diœcesis, quibus maluerit, restituendi verò à Parocho debent restitui fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus ipsius Parochiæ.*
32 *Quo ad istos fructus, quos Parochi pro rata absentiæ suos non fecerunt, non sunt observanda intervalla, eademque ratio, de quibus cap.* 1. *sess.* 6.
33 *An Parochus habens justam causam, & necessitatem discedendi notoriam, possit discedere, non petita licentia.*
34 *Resolvitur non posse, nisi periculum in mora.*
35 *Ad absentiam Parochi licentia tacita non sufficit.*
36 *Qui bona fide absuit sine licentia videtur esse liber à culpa, & pœna amissionis fructuum in foro conscientiæ, licet secus in foro exteriori.*
37 *Parocho habenti revera justam causam absentiæ, non satis est petere licentiam, ea non obtenta, sed debet recurrere ad Superiorem, nec interim potest abesse,* & n. 38. & 39.
40 *Episcopus non potest occupare Parochum in suo servitio ultra bimestre contra Hojedam, & Sylvest.* & num. 41.
42 *Ponuntur declarationes S. Congreg. circa hoc.*
43 *Alia declaratio quæ videtur obstare.*
44 *Cui respondetur.*
45 *Reprobatur* consil. 15. *Navarr.* de clericis non residen.
46 *Et* consil. 5. de ætate, & qualitote.
47 *Nec lis, nec persecutio ejus super Parochiali, est regulariter justa causa absentiæ ultra bimestre.*
48 *Prosecutio tamen litis super juribus, & bonis ipsius Parochialis est, justa causa absentiæ, licet non ad multum tempus.*
49 *Lis & ipsius prosecutio super Dignitate, aut Canonicatu non excusat possessorem à residentia ultra tempus à Concilio permissum, prosecutio verò litis super juribus seu bonis Dignitatis, seu Canonicatus excusat.*
50 *Ubi ponitur resolutio Rotæ. Nec requiritur licentia Superioris, non tamen prosequens litem super juribus suæ dignitatis lucratur fructus Canonicatus.*
51 *Difficile videtur Statutum, quòd prosequens litem sibi motam super præbenda, post triennalem possessionem habeatur pro præsenti.*
52 *An Parochus, qui residet in Parochiali, non tamen per se exercet officium, sed per substitutum, teneatur ad restitutionem fructuum.*
53 *Resolvitur, non teneri, quamvis non resideat, ut debet, sicut etiam, quia malè facit officium suum.*
54 *De jure communi docentes in scholis Theologiam, vel jus Canonicum, & studentes per quinquennium in eis excusantur à residentia, & in absentia fructus percipiunt.*
55 *Sed debent studere in studio generali, seu celebri Universitate.*
56 *Studium generale est, quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem, seu quod habet studiū ex privilegio, aut consuetudine imemorabili.*
57 *Inter studia approbata est Universitas Salamantina, quæ habet Bullam Eugenii IV. quæ dicitur Eugeniana, id concedens dantibus in ea opera cuicumque facultati licitæ & honestæ, quod Privilegium habet etiam Universitas Compluten. & Vallisoletana.*
58 *Tenor Eugenianæ ponitur.*
59 *An quoad docentes sit intelligendū de iis, qui docent conducti, seu salariati, aut ratione cathedræ,*

& non de iis, qui spontè, & voluntariè legunt, & n. seq. *resolvitur intelligendum esse etiam de iis, qui spontè, & voluntariè legunt, sine stipendio, cum licentia tamen, & ordine Universitatis, etiam jus Canonicum.*

67 *Quod possint simul de una Ecclesia dare studium, est arbitrarium.*

68 *An hodiè stante Concilio dict. Privilegium procedat in Parochialibus, & curatis,* & n. seqq. *referuntur sententiæ Doctorum, & resolvitur non procedere, ex Congreg. Concilii.*

85 *Quoad Canonicatus, & alia beneficia residentiam requirentia, dict. privilegium manet incorrectum.*

86 *Et si in eis Ordinarius tenebitur dare licentiam absentiæ ratione studii, aliis poterit recurri ad Superiorem.*

87 *Ista licentia videtur hodiè debere peti à Superiore, & non posse quem sine ea abesse ratione studii, cum requiratur inspectio ætatis, & an sit aptus, licet in docentibus non requiratur.*

88 *Et jam de jure antiquo videbatur requiri licentiam Prælati,* & num. 89.

90 *Ubi explicatur capit. relatum de clericis non resident. nisi consuetudo, aut privilegium sit in contrarium.*

91 *Ex dict. c. relatum sumitur regula quod ut Beneficiatus licitè se absentet, requiritur causa, & licẽtia Prælati.*

92 *Quamvis de consuetudine possit induci, ut non requiratur licentia.*

93 *Explicatur cap. fin. de magistris.*

94 *Ex quo tamen verius est de jure antiquo, non requiri dict. licentiam.*

95 *Sed per illud est correctum dict. capitulum relatum, quoad causam studii.*

96 *In casibus, in quibus absentes habentur à jure, pro præsentibus, non requiritur licent. Prælati.*

97 *Et rela. dict. cap. relatum intelligitur de causis honestatis, non tamen expressis in jure.*

98 *Canonicis non potest Ordinarius ultra tempus à Concilio permissum dare licentiam absentiæ.*

99 *Decreta Concil. Toletani, & Compostellani, & concordia super illis,* & n. 100.

101 *Non potest jam Episcopus dare licentiam & dispensare ratione studii ad septennium, sed solum ad quinquennium, ubi ponuntur declarationes S. Concil.*

102 *Etiam pro studio Theologiæ non potest Ordinarius dare licentiam ad septennium, nec potest dari licentia ad studium Philosophiæ, & Logicæ, etiam ad transeundum ad Theologiam,* & num. 103.

103 *Licet secus ex privilegio Eugeniano,* & n. 105. & 106.

104 *Ubi habetur, seu unde colligatur in Concilio Trident. derogatio dict. privilegii de percipiendis fructibus in absentia ratione studii, quoad Parochiales,* 107. & seq.

110 *Cum per Concilium sit derogatum dict. privilegium insertum in jure, est etiam derogatum privilegium dict. Eugenianæ, quoad Parochiales, & ita fuit practicatum.*

111 *In Beneficiis, etiam simplicibus residentiam requirentibus ex fundatione non habet locum dict. privilegium.*

112 *Licet Canonicus absens ratione studii percipiat fructus præbendæ, non tamen distributiones quotidianas.*

113 *Nisi Canonicatus consistat solum in distributionibus,* & num. seq. *ubi adducuntur declarationes Sanct. Congregat.*

117 *Studentes in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent dict. privilegio de percipiendis fructibus in absentia.*

118 *Quid dicendum sit de Canonico lectore, seu Theologali,* usque ad 122.

123 *Et quid de Canonico; qui prædicaturus est in ipsa Ecclesia,* & n. 124. & 125.

126 *Pœna Beneficiati non residentis in Beneficio residentiam requirente, est privatio Beneficii.*

127 *Debet tamen prius moneri, ut resideat.*

128 *Nec sufficit monitio facta tempore datæ licentiæ.*

129 *Et sic propter absentiam non est quis ipso facto privatus Beneficio.*

130 *Ad procedendum contra beneficiatum ratione non residentiæ, non est necessaria solemnis citatio nec solemnis privatio, requiritur tamen privatio, licet non solemnis, expressa, vel tacita.*

131 *In Parochiali, seu Beneficio curato non residens est privatus ipso jure ex cap. extirpandæ, §. qui vero in fin. de præbend.* & num. seq.

132 *Quod inducit de novo istam privationem ipso jure, & sic Respondetur juribus contrariis,* & nu. 133.

134 *An privatio ipso jure de quo in dict. §. qui vero, referatur etiam ad casum de Parochiali annexa,* & n. sequentibus, *resolvitur contra communem non referri.*

135 *An ut incurratur dict. pœna privationis ipso jure ob non residentiam in Parochialibus, requiratur monitio præambula,* & n. seqq. *resolvitur contra alios non requiri.*

139 *Dicta pœna privationis ipso jure ob non residentiam in Parochialibus, quæ fortè per desuetudinem erat abrogata, videtur hodie cessare stante Concil. Trident.*

140 *Obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut portiones, si non resideant, ut debent etiam moniti, non possunt hodiè statim privari, sed primo anno dimidia parte fructuum, & 2. omnibus,* & num. seqq.

141 *Ubi ponitur resolutio Rotæ & declarat. Sanct. Congreg. & idem in aliis Beneficiis simplicibus residentiam requirentibus,* & n. seq.

145 *Ad prædictam pœnam privationis fructuum non est opus prævia monitione ut resideat.*

146 *Hujusmodi fructus, quibus ob non residentiam Canonici privandi sunt debent applicari Ecclesiæ, & ejus fabricæ quatenus indigeat, alias alteri pio loco,* & n. 147.

149 *Ista pœna non potest remitti ab Episcopo.*

150 *Quamvis ante sententiam possit ex causa minuere, vel augere.*
Ubi ponitur declaratio S. Congr.

151 *Si Episcopus dissimulet, & non privet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos quos alias fecit suos restituere in foro conscientiæ, licet peccaret Episcopus dissimulando absque justa causa, quia est pœna imponenda per sententiam,* & n. 152.

153 *Si Canonicatus, seu Præbenda nullos haberet fructus in absentia, qui nunquam resedisset pro primo, & secundo anno, & sic non haberet fructus, quibus privari posset, puniendus esset pœna arbitraria citra privationem.*

154 *Quomodo sit procedendum contra non residentes, maximè ad privationem,* & n. seqq. *ubi resolvitur quod ut priventur Beneficio, absentia debet esse semestris, & prius trina monitio per edictum præcedere, quando nesciuntur ubi sint, vel commodè citari non possunt, alias debent personaliter citari, & sufficit una monitio, etiam extrajudicialis, nec debent expectari per sex menses, & ponuntur declarationes S. Congr. & decisiones Rotæ.*

160 *Ad procedendum contra absentes ad alias pœnas, præter privationem, non est necessaria trina citatio per edictum, sed sufficit una peremptoria.*

161 *Executio dict. pœnarum contra Parochos non residentes suspendi non potest privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, appellatione, aut inhibitione.*

162 *Non tamen tollitur appellatio devolutiva.*

163 *An obligatio residentiæ solum procedat in habentibus vere Curam animarum, & beneficia curata, an etiam in habentibus exercitium Curæ.* & numer. sequentibus *resolvitur etiam in illis procedere*

sicut

*ficus etiam in habentibus Beneficium Curatum in
commendam, & coadjutoribus Rectorum, & po-
nuntur declarationes Sanctæ Congregationis, &
quomodò in illis procedat declaratur.*

171 *An Parochi, quibus à Papa datus est coadjutor
perpetuus, teneantur ad residentiam, an verò
excusantur ab ea,* & n. sequentibus, *resolvitur ex-
cusari, ut nec etiam, qui habet Vicarium perpe-
tuum, nisi tota cura in eum legitimè translata sit.*

179 *Circa residentiam Parochorum ponuntur aliquæ
declarationes S. Congregat.*

OMnia Beneficia simplicia, de jure residentiam
requirunt, *cap. fin. de rescript. in sexto*, cum aliis
1 * *glossa in Extrav. execrabili, de præb. in Extravagan-
tibus* Joannis XXII. *versiculo quantum verb. Eccle-
siastica.* Albertus Sbrotius *de vero, & perfecto Clerico;
lib. 2. cap. 44.* Selva *de Beneficiis*, 4. *parte quæstione
prima*, Rebuffus *in praxi titulo de dispensatione de non
residendo*, n. 7. Joan. Nicol. Gimon. *in Enchiridio
Benefic. titulo 3. capite 1. ex num.* 10. Joan. Quintin.
*in repet. c. de m·lta, de præbend. à n.*83. Bened. Capia.
regul. 90. *n.*198. Navarrus *in man. cap.* 15. *num.*120.
Hojeda *de incompatibil. benef. cap.*17. *nu* 24. P. Gre-
gorius *de Benefic. cap.*7. Flaminius Parisius *de resi-
gnatione Benefic. lib.* 1. *quæst.* 10. *n.* 3. & 66. Zernla
in praxi Episcopali, part. 1. *versicul. privatio*, §. 4. *tertio
principali.* Lelius Zechus *de munere Episcopali cap.*5.
nu. 3. Grat. *decisio* 150. *nu.* 1. Leo *in Thesaur. for.
Ecclesia cap.* 33. *nu.* 2. Isidorus Moscon. *de majest.
milit. Eccles. libro* 1. *part.* 1. *cap.* 21. *pag.*358. Perez
de Lara *de anniverf. & capell. libro* 2. *cap.*8. *& ex n.* 2.
& D. Card. Tusch. *concl.* 50. *litera R.* & alii, exceptis
tamen præstimoniis, seu præstimonialibus portio-
nibus, quæ ex sua institutione nullum servitium vi-
dentur habere annexum præter recitationem hora-
2 rum, * Navarrus *de oratione Miscel.* 48. alias 42. *nu-
mero primo* Anglef. *in floribus Theolog.* 9. *quæstione de
restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiastico-
rum diffinitione dub.* 1. Puteus *decisione* 371. *libro* 3.
& novissimè Azor *institutionum moralium lib.* 10. *ca-
pite* 4. *ad fin.* quicquid velit Hojeda *supra num.* 25.
& Azor. 2. *parte libro* 3. *capit.* 7. *quæstio.* 3. *&* 5. *li-
bro* 7. *cap.* 3. *sub quæstio.* 1. *&* 2.

At ex generali consuetudine Beneficia simplicia
3 * residentiam non requirunt. Alber. Sbrotius *nu.* 52.
Rebuffus 8. & Hnjeda 25. ubi *supra* Mandof. *regul.
1. cancell. q.*14. *n.*8. *& de signatura gratiæ, titul. de dis-
pensatione de non residendo, versicul. Beneficia omnia,
de monitoriis, quæstio.* 39. & ad Lapum *alleg.* 117. *lite-
ra D.* Ferretus *consil.* 112. *n.*1. Menoch. *de arbitr. li-
bro* 2. *casu* 202. *u.*75. D. Joan. Ocon. Regius senator.
*in Rep. cap.*1. *de clericis non resident. in* 6. *u.*52. Fla-
min. Parisius *dict. quæst.* 10. *n.*366. *&* 67. Zerola *su-
pra versicul. Beneficium*, §. 7. *sub.* 8. *conclus. principali*
Zechus *dict. cap.*5. *n.*2. *& de Republica Ecclesiastica ti-
tul. de Beneficiatis sub n.*6. *versicul. quod si Beneficium
sit simplex.* & Rota *decision.*483. *n.* 2. *parte* 1. *diverso-
rum*, & Cæsar de Graffiis *decisio* 115. *n.*3. & post hæc
Gonzalez *ad regul. mensium, glossa quinta num. octua-
gesimo, & glossa decima quinta numero vigesimo tertio.*
Gratian. *dict. decision.* 150. *nu.* 2. *&* 3. Leo Moscon.
supra, Perez de Lara *dict. capit.* 8. *n.*52. Tusch. *con-
clus.* 62. *litera B. &* 250. *lit. R.* Ugolin. *de offic. Episc.
capit.*14. *n.* 5. & Azor *dict. lib.* 3. *cap.* 8. *quæst.* 5. *&
cap.* 9. *quæst.* 2. *&* 3. *& lib.* 7. *cap.* 3. *quæst.* 1.

Et ita in una Conchen. Beneficii de Valen. 30.
4 Martii 1582. * coram Illustrissim. Card. Lancelloto
fuit resolutum istam qualitatem, quod non requirant
personalem residentiam, non esse verificandam, & in
una Virdunen. Canonicatus, 23. Februar. 1587. co-
5 ram D. Gipsio fuit dictum, non esse * opus probare,
quod capellania obtenta narrata in gratia non re-
quirat residentiam, cum Beneficia simplicia de gene-
rali consuetudine residentiam personalem non pos-
tulent. Alexand. *cons.* 1. *nu.* 2. *lib.* 7. Felin. *in cap.
dilectus* 2. *n.*1. *de rescript.* & in una * Segobien. Ca- 6
nonicatus 24. Nnvembris 1588. coram Illustriss.
Card. Plato fuit dictum, non obstare quod non fuerit
justificatum Beneficia obtenta personalem residentiam
non requirere, ut fuit expressum, quia hæc qualitas
non est verificanda, ut fuit resolutum in d. Conchen.

Quod etiam fuit * dictum in una Nucerina benefi- 7
ciorum 30. Octobris 1592. *infra* adducta 5. *part. cap.*5.
n. 64. & in una Legionen. Præstimoniorum 27. No-
vembris 1592. coram Illustris. Cardinal. Pamphilio
infra adducta. 6. *part. cap.*4. *n.*42. & in una Abulen.
Beneficii, 30. Octobris 1595. coram Illustriss. Cardi-
nal. Blancheto *infra* adducta 11. *part. c.* 3. *n.*299. &
in eadem 29. Junii 1596. coram D. Lita adducta, *d.
6. part. c.*2. *dub.*4. *n.*47. Et in Placentina canonicatus
31. Maii 1602. coram Illustriss. Pamphilio, & in
Aquinaten. beneficii 2. Maii 1602. coram D. Ludo-
visio, & in nullius beneficii 28. Maii 1604. coram
eodem apud Farin. *decisio* 12. novissimarum, & in
Placentina Beneficiorum 23. Martii 1609. coram D.
Pamphilio Juniore. Ut in una Mediolan. Sacra Con-
gregatio Concilii ita censuit, * Episcopus non potest 8
cogere obtinentes Beneficia simplicia aliquod persona-
le servitium suis Beneficiis impendere, cum ex anti-
quissima totius Ecclesiæ consuetudine, non nisi ad
officium recitandum, teneatur. Et Cardin. Burgen. sic
respondit, eadem Sacra Congregatio, obtinens Be-
neficium, * quod sit simplex, & sine cura animarum, 9
& extra Ecclesiam collegiatam, nec personalem resi-
dentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in
eo residere, sed ad inserviendum illi per alium, qui
probatus sit ab Ordinario. Tertia, non fuit mens Pii
V. in Bulla de residentia 8. Julii 1569. incipien. cu-
pientes cogere habentes Beneficia simplicia, in eis re-
sidere. Quarta, in una Calagurritana. Episcopus non
potest cogere aliquem in Beneficio simplici residere.
Quinta, obtinens beneficium, licet id sit titulus alicu-
jus Sancti, dummodò sit simplex, non tenetur in eo
residere, nec ad residendum eum cogere potest Epis-
copus. Sexta, Cnngregatio censuit nihil innovandum
in Beneficiis simplicibus quæ etiam Clericatus nuncu-
pantur in Ecclesiis Parochialibus vel alibi constitutis,
quorum fructibus possessores gaudent, nullum servi-
tium, nec per se, nec per substitutos præstando, ut
possint cogi, vel per se ipsos, vel substitutos inservi-
re, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad
aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint
obligati satis si dicunt horas Canonicas. Nec syno-
dus provincialis potuit obligare ad residentiam, aut
immutare statum beneficiorum, & 1. Julii 1597.
Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episco-
po beneficiis simplicibus novum opus imponi.

Faciunt etiam aliæ declarationes * adductæ *infra* 10
7. *parte c.* 1. *n.* 87. & quæ ibi dicemus.

Advertendum verò est, * quod dict. consuetudo 11
generalis non residendi in Beneficiis simplicibus ces-
sat ubi aliud sit inductum de jure speciali. Felin. *in
dict. cap. dilectus*, 2. *u.* 1. *de rescript.* Jac. de Graff.
*in dec. aureis casuum conscientiæ lib.*2. *cap.*59. seu ubi
adest statutum, & particularis consuetudo in contra-
rium. Zerola *dict. verb. beneficium* §. 7. 3. *conclus.*8. *con-
clus. principalis, & dict. verb. privatio.* §. 4. 3. *dicto princi-
pali* 1. *dubio.* Et ante eum Joan. Quintin. *in dict. repet.
capite de multa*, *n.* 168. Grat. *dict. decisio.* 150. *u.*22.
*& disc. forens. cap.*133. *n.*13. Et fuit resolutum in una
Calaguritana Beneficii de Navarrete, 20. Junii 1588.
coram D. Pamphilio qua fuit dictum, quod benefi-
cia etiam simplicia, possunt ex statuto particulari, vel
consuetudine alicujus Ecclesiæ personalem residen-
tiam requirere. Innocent. *in cap. fin. in princ. versic. sed
tamen*, Card. *n.* 1. Abb. 3. *de clericis non resident.* ut in
Beneficiis Ecclesiarū de Navarrete, & Fuen. mayor, in

quibus adest constitutio synodalis Calagurritana, de cujus validitate non est ambigendum, cum sit facta in synodo generali ad not. *in capit. quod super his, de majoritate, & obed.* & particularis consuetudo residendi, de qua benè testes deponunt, qui reddunt bonam causam conscientiæ, quia viderunt, quod Capitulum solitum fuit compellere absentes ad residendum, & quod non admittebat Capellanos, sed non venientibus retinebant fructus Beneficiorum suorum, & enumerant plures actus particulares in quibus dicunt, ita vidisse fieri, & servari, & sic benè probant istam consuetudinem juxta not. *in l.2. C. quæ sit longa consuetudo*, & per Bartol. & alios *in leg. de quibus de leg.* præsertim concurrentibus quampluribus juramentis de personaliter residendo juxta formam statuti præstitis ab omnibus Beneficiatis, qui ab anno 1537. usque ad præsens fuerunt admissi, quorum aliqui etiam fuerunt coacti ad illud observandum, ut patet ex pluribus actibus, & monitoriis, & ex sententia lata per Cardinalem Lancellotum in qua fuit pronunciatum D. Janguas, qui juraverat teneri ad residendum personaliter & fuit condemnatus ad restitutionem fructuum perceptorum pro tempore quo non resedit, quæ sententia fecit transitum in judicatum, & fuit executioni demandata, & cum respiciat statum Ecclesiæ ad notata per Abb. *in capit. cùm omnes ex n.4.* Felin. 7. *de constitut.* facit jus quod omnes juxta notata *in leg. ingenium ff. de statu homin.* Alexand. post alios *in leg. sæpè de re judicata.* Nec obstat, quod hujusmodi consuetudo non sit præscripta spatio 40. annorum, quia cum jus commune ille non resistat, sed potiùs assistat, ex quo de jure quodlibet beneficium residentiam requirit, sufficit decennalis possessio *gloss. in capit. fin. de consuet. in* 6. Felin. *in cap. statuimus, de major. & obed.* Balbus *de præscript. 5. part. principalis, quæst.*12. & fuit latè deductum, & resolutum coram D. Lauretano de anno 1585. in causa Valentina emolumentorum, & consuetudo generalis non residendi in simplicibus cessat ubi adest statutum, & particularis consuetudo in contrarium, ad tradita per Innocent. Cardin. *cap. fin.*

12 Et in una Cæsaraugustana * fructuum 4. Junii 1600. coram D. meo Corduba fuit etiam dictum, quod aliqua Beneficia simplicia possint personalem residentiam requirere ex constitutione, consuetudine seu particulari statuto Ecclesiæ. Et fuit resolutum *in d. nullius beneficii 28. Maii* 1614. *coram D. Ludovisio.*

13 Quæ autem Beneficia requirant * personalem residentiam tractant post alios Hojeda *dict. capite* 17. *à nu.*1. Flamin. Paris. *de resignat. Benefic. lib.* 1. *quæst.* 10. D. Joann. Ocon. *in dicto cap.*1. *de clericis non resident. in sexto ex n. quadragesimo quinto ex numer.* 40. & Licentiatus Anton. Gomez, qui accepit ex dict. rep. D. Joann. Ocon. *in explicatione Bullæ Cruciatæ cap. 7. ad 4. clausulam ex n.* 15.

14 Quæ etiam ibi agunt de causis * excusantibus à residentia, de quibus etiam, ac de residentia Beneficiatorum, agunt Alb. Sbrotius *di l. l.2. c.*44. Selva 4. *part. quæst.*1. *& sequent.* & præcipuè *quæst.*6. Gigas *in tractat. de resident. Episcop.* Rebuff. *in praxi, titul. de dispensatione de non residendo, & in rep.capit. extirpandæ, §. qui verò, de præbend. circa* 4. Abbatis *quæst. & in tractat. de privileg. scholarium privileg.*31. Bern. Diaz & præcipuè Salcedo *ibi in pract. crimin. Canon. cap.*52. Covarr. *lib.*3. *variar. cap.*13. Navarr. *in man. cap.*15. *à n.*120 Maynlus *de irregularitate lib.*3 *cap.*5. Petr. Gregor. *de benefic. c.*7. Sotus *de justitia & jure lib.*10. *quæst.* 3. *art.*1. *cum seq.* Rosella Syl. & Armilla *verb. residentia*, Angel. *verb. clericos* 7. Lud. Lopez *instruct. consil.* 1. *tom. cap.*147. 148. *&* 149. Man. Rodrig *in summ.*2. *tom. cap.* 33. *cum seq.* Joaon. Baptista Corradus *in respons. casuum conscientiæ quæst.*317. Eman. Sa, *verb. residentia.* Moscomus *dict. cap.*21. *& præcedent.* Ugolin. *de officio Episcop.* 4. §. 13. *& cap.*15. §. 5. Azor. *dict. 2. parte lib.7. cap. 4. & sequent.* Lessius *de just. & jur. lib. 2. cap. 34. dub.* 29.

Et viden. sunt Concilium provinciale * Mediola- 15
nens. 1. *titula de resident. & 5. parte 3. eodem titulo*, & Bononiens. primum factum ab illustrissimo Cardin. Paleotto anno 1586. quod habetur in Archiepiscopali Bononiens. 4. *parte titul. de resident.* in quibus continentur multa notatu digna, quæ sumpta sunt ex ipso Concil. Trident. & ex declarationibus S. Congregat.

In quo, ut aliqua adnotemus, præsertim circa nova
decreta, dico primò, quod * Episcopi & alii Pastores, 16
etiam Parochi tenentur personaliter residere, non solum de jure Canonico, sed etiam jure Divino, ac naturali, ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum, ut in S. Concilio Trident. *sess. 6. cap.1. de refor.* & docent post alios Cajetan. 2. 2. *quæst.* 185. *artic.*5. & *in sum. verb. Beneficium Ecclesiasticum* Carranza & Fran. Torren *de resident* & Gigas *cap.*2. Soto, *dict. lib.* 10. *quæst.* 3. *per totam, & in apologia contraria Catharinum, cap.*1. Alph. de Castro *de justa hæreticorum punit. lib.*3. *cap.*4. Corduba *lib.*1. *quæst.*19. Valentia 3. *tomo disp* 20. *quæst.*3. *punt.*1. Paulus Grifaldus *in decis. Catholicus, verb. Episcopus*, Borr *de synodo 3. part. art.* 1. *num.*150. Covar. qui alios refert *dict cap* 13. *num.* 9. Navarr. *dict. c* 25. *n.*121. Vargas *de Episcoporum jurisdictione axiomate* 12. Ferretus *cons.* 32. *ex n* 14. Salcedo *dict. c.*52 *litera A.* Acevédo *in l.*27. *titul.*3. *lib.* 1. *recop. n.*8. Melchior Gallego *in tract.* de Parochos, *obligatione tempore pestis*, 1. *p. disp.* 1. *à n.*46. D. Joan. Ocon. *in d. cap.* 1. *un.* 39. Quintanadveñas Eccles. *lib.*4. *n.* 50. *&* 51. Cenedo *in collectanea 30. ad* 6. *num.*2. Zavallos *quæst.* 585. *à nu.* 1. & Angles *supra* 1. *difficultate.* Vivaldus *in appen. sui candelabri aurei cap.*9. *nu.*6. *&* 7. Corradus *supra*, Zechus *de casibus reservatis casu 3. & dict. titulo de Beneficiatis n. 6. & de munere Episcopali cap. 5. n.* 3. Vega *in Espejo de Curas capit.*17. Leo *in Thes. for. Eccles.*33. *numero* 5. Moscon. *dict. capit.*21. *pag.* 354. Ugolin. *dict. cap.*4. §. 13. Lessius *dict. cap.*34. *num.*53. *& sequentibus* & Azor. *dict. lib.*7. *cap.*4 & alii contra Catharinum cujus sententiam videtur tenere Thom. Campegius *in tractat. de resident. Episcoporum.*

Et circa residentiam * Episcoporum, ac Curato- 17
rum est constit. Pii IV. 115. & circa residentiam Curatorum est alia constitutio Pii Quinti 64. in ordine *in Bullario*

Quomodò autem tenentur residere Episcopi * & 18
Curati, quando, & quanto tempore abesse possint, traditur *in dict. decretis Concilii* præcipuè *in dict. cap. 1. sess.* 23. ubi etiam de pœnis non residentium ac *in dict. constitutione* Pii IV.

Circa quod dubitatur, 1. an * Curatus possit ab- 19
esse per duos menses absque licentia Ordinarii ex causa, quæ sibi justa videatur. In quo Navarr. *dict. cap.* 25. *n.*121. *versicul.* & quamvis ait, quod quamvis litera *dict. cap.*1. *versiculo, discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant*, in utramque partem flecti possit, arbitratur posse abesse, tum quia ante Concilium id licebat, & à jure antiquo non est recedendum sine novo expresso *leg. præcipimus C. de appellat.* tum qui Episcopo, qui magis residere tenetur, permittitur, & Concilium dicit eadem omninò servanda in Curatis inferioribus, quæ in Episcopis, & quia est pars benignior, sequuntur Salcedo *dict. cap.*52. *litera C. vers. illud verò*, qui ait ita non semel consuluisse, & obtinuisse, licet quidam imperitus Judex ex *capite quidem*, prout illi de more erat, contrarium judicavit. Et Quintanadveñas *dict. libro* 4. *n.* 76. Cenedo *dict. collectanea*, 30. *ad sextum numero* 3. Zerola *verb. privatio. §. quarto, dubio tertio. & tertio dicto secunda dubitatio & verb. Parochus*, §. 2. Ludovic. Lopez, *dict.* 1. *tomo cap.*148. Emanuel Rodriguez *dict* 2. *tomo. cap.* 36.

*cap. 36. in fin. & in explicatione bullæ compositionis nu-
mer.* 18. Corradus *dict. quæst.* 317 Eman. Sa, *dict.
verb. residentia*, *n* 17. Villar. *del patronado de Cala-
tayud.8.parte, costumbre 9.n.*16. Azor *dict.lib.7. capit.*
4. *quæst.* 10. & Zechus *dict. cas.* 3. *versicul. sed quia*
20 *in Tridentino*, quem * sequitur Tega *dict. cap.* 18. ait
talem non teneri ad restitutionem cum vera causa sub-
fit, licet crederet peccare ob inobedientiam non peten-
di licentiam, *Repet. Ecclesiastica dict. titulo de Bene-
ficiatis n* 6. Præsertim *ad finem* absolutè tenet sen-
tentiam Navarri, quam sibi veram semper visam fuisse
21 ex verbis & mente Concilii * ait Zavallos *qu.* 585.
num. 6. vidisse tamen in oppositum declarationem
Congregationis Cardinalium, & ita praxim recepisse,
ut absque licentia non possit Parochus recedere,
etiamsi absens fuerit propter Ecclesiæ utilitatem,
quare necessariam esse ordinari licentiam inscriptis,
& gratis concedendam secundum Concilium.

Contra Navarrum tenet D. Joann. Occon. *in dict.*
22 *capite* 1. *num* 51. nam si attentiùs inquit, * conside-
rentur verba Concilii, ex eis apertè deducitur sem-
per necessariam esse Episcopi licentiam in scriptis,
etiam ad duos menses, & quod ita praxis quotidiana
observat, ut etiam ait Zavallos ubi proximè, & quod
illud est Concilii intentum, quod ad bimestre tempus
quæcunque causa erit justa, veluti recreationis, vel
visitandi amicos, seu propinquos ultra bimestre au-
tem exigitur gravis causa, & quæ talis Episcopi ar-
bitrio reputetur, & faciunt verba Concilii præce-
dentis: ita tamen, ut quandocunque eos causa prius
per Episcopum cognita, & probata abesse continge-
ret. Sequitur Lic. Antonius Gomez, *in dict. explicatio-
ne Bullæ capit.* 7. 4. *clausulam*, *n.* 22. & ista vera in-
telligentia Concilii, & ita post hæc tenet Leo *dict.
cap.* 33. *n.* 9. Ugolin. *dict. cap.* 15. *§.* 5. *nu.* 2. Piasec.
in praxi Episcop. part. 2. *cap.* 3. *n.* 26. *in fin.* & Les-
sius *dict. lib.* 2. *cap.* 34. *n.* 159. dicens verius putare
mentem Concilii esse, ut non absit primo bimestri
absque facultate Episcopi; quia dicit, quandocunque
eos abesse contigerit, debere causam esse prius cogni-
tam & probatam per Episcopum: quod facilè fieri
potest, cùm Episcopus non procul absit: credit ta-
men non esse receptum, quod non est certum; nam
sæpè Episcopi puniunt hujusmodi absentias, & eas
per sua edicta prohibent: & ita cavetur in synodo
Salamantina *lib.* 3. *titul. de clericis non resident. consti-
tut.* 2. ubi dicit, quod ad absentiam parochorum,
etiam minùs duorum mensium est necessaria licentia
in scriptis, secundum Concil. Trident. Nec videtur
verum quod ait Navar. quod ante Concil. licebat
parocho abesse duos menses absque licentia ordinarii,
cum causa quæ videatur ei justa: imò contrarium vi-
detur verius ex *capit. relatum de cleric. non residen.*
& ibi *gloss. verb. prælatorum*, & Doctoribus & dictis
*infra n.*90. *&* 97. & fecit *capit. præsentiam*, 7. *quæst.* 1.
allegatum per dict. gloss.

23 Et ita declaravit * S. Congregatio Concil. ut in
sequentibus declarat super *dict. cap.* 1. *sess.* 23. Prima
ubi ultra bimestre tempus, imò nec per bimestre tem-
pus possunt abesse Parochi sine licentia Episcopi, &
valet constitutio Episcopi, ne Parochi possunt abesse
ultra duos dies sine licentia ut hîc. Secunda Episco-
pus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria
arbitraria, quæ tamen dimidia non excedat, ne ultra
biduum à sua Ecclesia possint abesse, non tamen id
prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ
sententiæ, & quod ad Canonicorum absentiam per-
tinet, tempus & pœna observari debet prout præ-
scribitur à Concilio Tridentino *sessione* 24. *capite* 12.
versicul. præterea obtinentibus, refert Zerola, *dict. ver.
privatio* 3. *dict.* 2. *dub. & ver. edicta.* 2. *§.* & Zerolus
dict. nu. 6. *ad fin.* Tertia, nec potest per hebdoma-
dam abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam
relicto Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato,

Est etiam declaratio Abulens. infra adducta 9. *parte
capite* 2. *dubio* 19. *num.* 295. *ad secundum.*

Et ratio sonat * dict. Concilium Provinciale Bo- 24
noniens. 4. *part. titul.* 9. *de residentia*, §. *de causis excu-
santibus à residentia Curatos versic. leg. item modicum*,
ubi dicitur quod ad breve absentiæ spatium, veluti
ad duos vel tres dies licentiam in scriptis obtinere
non oportet.

Secundò dubitatur, an Parochus, qui abfuit per
duos, aut unum mensem * absque licentia Ordinarii 25
in scriptis, vel absque aliqua honesta causa, pro tem-
pore absentiæ fructus suos non faciat, sed eos tene-
tur restituere.

In quo consequenter dicendum est, non facere
* fructus suos ex quo abest, contra tenorem dict. de- 26
creti imponentis hujusmodi pœnam, & facit decla-
ratio Sanct. Congregationis Concilii, quæ sic ait, fru-
ctus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis,
quo quis abest sine licentia nec potest componi res-
titutio debita fructuum malè perceptorum cum ob-
tinentibus Bullam cruciatæ, vel vigore aliorum privi-
legiorum & facultatum obtentarum per Concilium.

Sed videtur obstare alia declaratio ejusdem Con-
gregationis, * quæ sic ait cum Episcopi, qui ultra 27
tres menses singulis annis à propria Ecclesia absunt,
pro rata temporis absentiæ fructus suos non faciant,
nec tuta conscientia alia etiam declaratione non se-
cuta illos sibi retinere possint juxta *cap.* 1. *sess.* 23. *de
refor.* quæritur, an id habeat locum etiam in Curatis
inferioribus ita ut Episcopus debeat cogere Paro-
chum, qui tempore sui antecessoris per biennium &
forsan ampliùs non resedit, licet nunc resideat ad re-
stituendos fructus illius temporis, quo absens stetit,
cum ad residendum, nec etiam per edictum monitus
fuerit: an verò contra Curatos inferiores ad effectum,
ut similem pœnam incurrant, requiratur citatio sal-
tem per edictum, quemadmodum verba *d.cap.* 1. paulò
inferius videntur innuere, dum subditur, quod si per
edictum Congreg. respondit Curatum inferiorem, qui
ultra duos menses abfuit à sua residentia, posse & de-
bere cogi per Episcopum, ad restitutionem fructuum
pro rata temporis absentiæ juxta *cap.* 1. *sess* 23. neque
ad eam requiri citationem, vel monitionem. In qua
declarationem solùm dicitur teneri ad restitutionem
fructuum qui ultra duos menses abfuit.

Respondetur tamen istam * declarationem non ne- 28
gare, quin teneatur etiam ad restitutionem fructuum,
qui intra bimestre affuit per aliquod tempus conside-
rabile absque licentia Ordinarii, vel absque aliqua
honesta causa, sed loqui de eo, qui ultra duos men-
ses abfuit, quia ad illos regulariter adest licentia &
causa, * nam etiam Episcopus qui per duos aut tres 29
menses abesset à sua Diœcesi absque æqua causa aut
cum ullo Gregis detrimento, non faceret fructus suos
pro rata temporis absentiæ ex *d. cap.* 1. *versic. si quis
autem.* Et ita Concilium Bonon. *dict. tit.* 6. *de resid.
§. pœnis non residentium ad fin.* ubi affert dict. decla-
rationem, simpliciter loquitur.

Et fructus amissi ob non residentiam * restituendi 30
sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci, nec
habet locum compositivo, ut *in d. c.* 1. *versic. quis autem
& versic. eadem omninò, & declaratione supra adducta
n.*6. & tradont Navarr. *d.c* 25. *n.*121. *& consil.*20. *n.*4.
de celebrat. Missar. Eman. Rodrig *in explicatione Bullæ
compositionis d.n.*18. Enriquez *in summ. lib.* 7. *c.* 36. *§.* 3.
& illud Lopez *instruct. conscientiæ* 2. *tom.* 2. *part. c.* 10.

Et intellige hujusmodi fructus ab * Episcopo re- 31
stituendos, posse restitui fabricis Ecclesiarum, aut
pauperibus Diœcesis, quibus maluerit, restituendus
verò a Parocho, debere restitui fabricæ Ecclesiæ suæ
Parochialis, aut pauperibus ipsius Parochiæ, & si non
reperiantur pauperes intra limites Parochiæ, resti-
tuendi sunt præcisè fabricæ Ecclesiæ, etiamsi pro
tunc non indigeat, ut sequenti declaratione S. Con-

gregationis, Congregatio censuit, Episcopum Ordinarium debere applicare fructus non residentium, de quibus in hoc decreto, fabricæ Ecclesiæ Parochialis, etiamsi non indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, quæ potest tamen in dies indigere, saltem quoad ornamenta, Refert Leo *d. cap.* 33. *n.* 16.

32 Nec quoad istos fructus, * quos Parochi pro rata absentiæ suos non fecerunt, sunt observanda intervalla eademque ratio de quibus, *cap.* 1. *sess.* 6. ut in sequenti declaratione S. Congreg. An Episcopus procedens per subtractionem adversus Parochos non residentes juxta Concilium Trident. teneatur observare eadem intervalla, eandem rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit, *cap.* 1. *sess.* 6. Congregatio censuit teneri quoties in pœnam omissæ residentiæ vult subtrahere partem fructuum, quos suos fecerunt, non verò teneri observare eadem intervalla in executione facienda super illis fructibus, quos Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt.

33 Tertiò dubitatur, an Parochus habens * justam causam, & necessitatem discedendi notoriam, possit discedere, non petita licentia ab Ordinario, maxime
34 ob distantiam loci, & dicendum est * non posse, nisi talis necessitas se offerat, quæ non patiatur dilationem, sed sit periculum in mora petendi licentiam, & tunc quam primum debet certiorare Ordinarium de discessu, & necessitate occurrente, ut de causa cognoscat, & det licentiam, nisi in brevi sit reversurus, Abbas *in c. relatum, de clericis non residen. n.* 6. Selva 4. *part. q.* 6. *circa finem.* Angelus *in summ. verbo Clericus* § 3. & Azor 1. *part. lib.* 7. *c.* 4. *quæst.* 10. *ad fin.* ut in sequentibus declarationibus S. Congreg. Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum necessitate eo discedendi, non excusare Parochum, ut possit abesse a sua Ecclesia sive licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem hujusmodi licentiam petendi quo casu quam primum de discessu, & necessitate Ordinarium faciendum certiorem esse, ut de causa cognoscere possit. Secunda, nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui veluti per quatuor mensium spatium ex ingenti admodùm causa ad curandam suam valetudinem, morbo, gravi instante, pro hujusmodi absentia non petit licentiam ab Episc. qui bona fide putavit evidentiam causæ satis esse, nisi periculum esset in mora petendi licentiam, ut supra dictum est.

35 Confirmatur, nam ad absentiam * Parochi etiam licentia tacita non sufficit, ut in seq. declarat. ejusdem S. Congr. nec sufficit licentia tacita, sed oportet quod sit expressa juxta formam decreti Concilii, facit quod dicitur *sup.* 5. *part. c.* 4. *n.* 233.

36 Id autem quod dicitur in præced. declaratione de eo, qui bona fide abfuit sine licentia non videtur procedere, in foro conscientiæ, sed solum quoad forum exterius: nam, si bona fide, & animo sincero processit, videtur in foro conscientiæ cessare culpa, & consequenter etiam pœna, ut in simili de non faciente professionem fidei dicetur *cap. seq.* 19. *dubio n.* 66.

37 Quartò dubitatur, an Parocho * habenti revera justam causam absentiæ, satis sit petere licentiam ab Ordinario, licet eam non concedat, ita ut sufficiat licentia petita, & non obtenta. Et respondetur negativè. Abba. *in d. c. relatum. n.* 5. & ita censuit S. Congreg. Concilii, ut in sequenti declaratione. Nec Parochus habens justam causam abeundi extra Parochiam per duos menses, aut tres, satisfaciet suæ conscientiæ, si petat licentiam jurans, se gravem habere causam, quam non expediat manifestare, ut sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat: similiter abesse non potest in casu quo causam rationabilem expresserit, quam vir bonus & æquus rationabilem judicaret, sed rigidus Prælatus minus æquam judicat, & licentiam denegat, vel quia movetur suspicione, quod ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere potest recursum ad Superiorem.

Et quod Parochus postulans * ex justa causa licentiam absentiæ, recusante Episcopo, possit recurrere & appellare ad Superiorem, tradit Concilium Bonon. *d. tit.* 6. *de resid. §. de causis excusantibus à residentia Curatas ad fin.* citati *infra num.* 86. 38

Non poterit tamen interim * pendente appellatione abesse, etiam constituto Vicario, ut malè videntur sentire D. Joan. Ocon. *sup. d.* 56. & Lic. Ant. Gomez *n.* 32. cum interim non habeat licentiam, ut requirit Concilium. 39

Quintò dubitatur, an Episcopus * possit occupare Parochum in suo servitio, puta in visitatione, officio Provisoris seu Vicarii, aut Fiscalis, vel in alio servitio suæ Diœcesis ultra bimestre, & respondetur non posse, ut docet Eman. Sa, *verb. residentia, n.* 1. dicens quod secundum Congregationem Concilii, servitium Episcopi, aut Cathedralia, aut Inquisitionia, non excusat Parochum à residentia, & post hæc Gonzalez *gl.* 6. *à n.* 255. Ugol. *d. c.* 5. *de offic. Episc.* §. 3. *n.* 3. & Piasec. *d. part.* 2. *c.* 3. *n.* 27. quamvis Hojeda *d. cap.* 17. *n.* 29. 8. *casu,* * *&* 2. *part. cap.* 10. *n.* 15. 41
cum Sylvestro *verb. residentia, num.* 7. teneat etiamsi beneficium sit curatum, nihilominùs eum, qui est in servitio Episcopi excusari à residentia. 40

Circa quod sunt sequentes * declarationes d. S. Congreg. *super d. cap.* 1. Episcopus non potest uti opera Parochi in visitatione, vel alio servitio suæ Diœcesis, nisi pro tempore duorum mensium, à Concilio permisso & idoneus Vicarius reputetur, consonat Concilium Bononien. *d. §. de causis excusantibus à residentia Curatas, versic. pen.* ubi sic habetur. Nec illo etiam casu requiritur licentia in scriptis, cum Episcopus Parochi opera in visitatione, aliove Diœcesis suæ munere, non tamen ultra bimestre spatium uteretur, relicto tamen ibi Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato. Secunda, item cum *eod. cap.* statuatur, ut quandocunque Curatos abesse contingat, causa prius ab Ordinario cognosci, & probari debeat, quæritur an Curati, qui in serviriis Episcopi in Diœcesi, vel extra commorantur, & propterea à suis Ecclesiis absunt, pœnas non residentium incurrunt, cum ex eo, quod Episcopus hoc scit, & tacet, hujusmodi causam approbare videatur, Congregatio Concilii respondit, non licet Episcopo suorum, vel etiam Cathedralis Ecclesiæ negotiorum causa permittere, ut Curati extra ipsorum curam maneant, etiam constituto Vicario idoneo. Consonat Concilium Provinciale Mediolanens. 5. *part.* 3. *tit. de residentia,* ubi sic habetur, neve ad seminarii quidem curam, vel ad Vicarii munus, vel ad sanctæ etiam inquisitionis officium, nec verò ad aliud quicquam opera Sacerdotis curam animarum gerentis Episcopus ita utatur, ut ab Ecclesia, beneficiova in ejus curam tradito diutiùs absit, ac muneri debitæ residentiæ personalis desit. Tertia, non excusat a residentia officium sublectoris Apostolici, nec lis super ipsa Parochiali, nec licentia concessa ab Episcopo, cum ipsum concedere nequeat, negotia tamen publica loci excusant ad tempus, si legitimà dictum sit de mandato, nec excusatur Rector a residentia ob defectum, nec si habet officium Inquisitionis, & licet major pars fructuum sit alteri reservata, non excusatur possessor à residentia, consonat d. Concilium Mediolan. 5. *ubi sup. & vers.* 3. *& versic. ne illi quidem.* Quarta, quandocunque Episcopus dispensavit in residentia, per aliquod tempus, ut puta octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, ut Rector alicui operi pio vacare possit, verbi gratia, fabricæ monasterii. Et declaratio 6. *infra* adducta *sup. n.* 179. & aliæ quas adducit Gonzalez *sup. n.* 158. Bullar. Quar. verb. a residentia, & Piasec. *sup.*

Sed

43 Sed ſupradictis maximè *d.* 1. * *declarationi* obſtat alia declaratio S. Congregat. quæ ait Epiſcopum poſſe pro viſitatione uti opera Parochi ad quatuor menſes, his verbis, Epiſcopus poteſt prò viſitatione ſuæ Diœceſis uti opera Parochi, qui tamen ob eam cauſam ultra quadrimeſtre ſingulis annis abeſſe non poteſt à ſua Parochia, & interea debet poni in ea idoneus Vicarius congrua portione fructuum d. Parochiæ arbitrio ipſius Epiſcopi aſſignata, ut habetur inter declarationes *num.* 60. *ſeu* 63. de qua declaratione meminiſſe videntur Zechus de caſibus reſervatis *d. caſu* 3. *de reſid. n.* 2. *verſ. in ordine*, & Vega *in lib. Eſpejo de Curas*, *d. cap.* 17. & Moſcon. *d. lib.* 1. *part.* 1. *cap.* 21. *pag.* 360.

44 Reſpondetur * quod iſta declaratio videtur jam ſublata, & correcta per declarationes adductas, maximè primam, quæ non poſſunt in dubium revocari, cum eis conſonet dictum Concilium Bononien. quod eſt approbatum per ipſam S. Congregationem, & etiam dictum Concilium Mediolanenſ. & ita etiam eam ponit Gonzalez, §. *num.* 258.

45 Ex quibus apparet * falſum eſſe *conſil.* Navar. 15. *de clericis non reſident.* ubi docet Parochum, etiam poſt Concilium, poſſe de licentia ſui Ordinarii ex juſta cauſa, nempè, ut ſit Vicarius generalis alterius Epiſcopi, etiam ad multum tempus abeſſe, ubi Apoſtilla rectè advertit S. Congregationem, ut refertur cenſuiſſe contrarium, & ſic vidiſſe licentiam peti à Sede Apoſtolica, & refert Zerola *verb. Parochus*, §. 6. maximè in Parocho exiſtente Vicario alterius Epiſcopi, in quo loquitur Navarrus, & reprobat iſtud conſilium Gonzalez *ſup. num.* 259. dicens hodiè non eſſe ſecutum, & ſumm. Bullar. Quar. *verb. capite ſede vacante*, *circa fin.* ait, quod Parochus non poteſt eſſe Vicarius, ut S. Congreg. ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit. Archiepiſcopo Surientino.

46 Videtur * etiam falſum *conſilium* ejuſdem Navarr. 5. *de ætate & qualitate*, ubi ait, quod prælatus Eccleſiæ Collegiatæ Curatæ inſerviendo Epiſcopo excuſatur à reſidentia, & poteſt fructus percipere, ſi magna cauſa urgeret Epiſcopum ad retinendum eum in ſuo ſervitio.

47 Sextò dubitatur * an, quamvis lis ſuper Parochiali non excuſet à reſidentia, ut in tertia declaratione ſupra adducta, *n.* 42. & in alia adducta *infra part. cap.* 5. *n.* 121. Et tradit Gonzalez *gloſſ.* 6. *num.* 267. ubi eam declarationem ponit, & Moſconius *dict. cap.* 21. *pag.* 360. & Ugolin. *dict. cap.* 15. §. 3. *n.* 1. proſecutio tamen ipſius litis ſit interim juſta cauſa abſentiæ. Et dicendum videtur non eſſe regulariter juſtam cauſam abſentiæ ultra bimeſtre: Ad bimeſtre tamen eſt ſatis juſta cauſa, & ſæpè etiam ultra bimeſtre, ut quando ex gravi cauſa poteſt parocho ab ordinario dari licentia abſentiæ, ex Concilio ſupra, & facit. capit. præſentium, 7. *quæſt.* 1. ubi probatur, quod pro ſuis negotiis poteſt rectori dari licentia abſentiæ ad aliquod tempus.

48 Proſecutio * tamen litis ſuper juribus, & bonis ipſius Parochialis eſt juſta cauſa abſentiæ, *capite ex parte* 2. *de clericis non reſident.* Navarr. *conſilio* 14. *eodem titulo.* ex qua etiam cauſa in parochiali non debet dari licentia ad multum tempus, maximè hodiè ſtante Concilio *dicto cap.* 1. *ſeſſ.* 23.

Similiter etiam lis, & ipſius proſecutio ſuper Di-
49 gnitate, * aut Canonicatu non excuſat poſſeſſorem à reſidentia, ultra tempus à Concilio permiſſum *ſeſſ.* 24. *cap* 12. *de reformat.* & in Carthag. fructuum 29. Maii 1595. coram D. Seraphino fuit reſolutum negotium proprium & litem etiam criminalem, non excuſare à reſidentia, cum poſſit tractari per alias perſonas, puta, procuratores: nec criminalitas ſit talis, propter quam prohibeatur reſidere, &c. Et eſt deciſio Rotæ in cauſa Lerienſi fructuum 21. Aprilis 1603. coram D. Decano Penna, quæ ſic ait: In cauſa Lerienſ. fructuum propoſui dubium tranſmiſſum à Sanct. Congregatione Concilii, an Canonico abſenti a ſua Eccleſia pro defenſione jurium alterius Eccleſiæ, in qua eſt beneficiatus, & electionis factæ de ejus perſona ad rectoriam d. parochialis, debeantur fructus præbendæ ſui canonicatus. Et cauſa diligenter diſcuſſa, fuit per omnes dominos reſolutum non deberi, cum in ſua Eccleſia non reſederit, *capit. nonnulli*, *cap. relatum*, & *cap. conquerente*, *n.* 4. & ibi Joan. Anan. *in fin.* & tenuit Rota in una Caurienſ. fructuum 9. Novembr. 1592. coram bonæ memoriæ Orano. Undè negotia propria non ſunt juſta cauſa abſentia ultra dictum tempus à Concilio permiſſum *d. cap.* 12. etiam cum licentia prælati; & ita eſt limitanda *gloſſa in cap. relatum verb. prælatorum*, & *in cap. ex parte* 2. *verb. perjurium*, *de clericis non reſidentibus*, quam ſequitur P. Gregor. *in inſtit. benefic. capit.* 7. *num.* 16. Undè etiam a fortiori nunquam poterit Canonicus in abſentia ex cauſa litium ſuarum lucrari diſtributiones, quicquid dicat Genuenſ. *in praxi paſtorum capite* 88. *nu.* 6. id malè reducens ad corporalem neceſſitatem, proſecutio verò litis ſuper juribus, ſeu bonis Dignitatis, aut Canonicatus ſuis excuſat à reſidentia, & lucratur fructus in abſentia *d. capite ex parte*, & *cum non deceat*, *de elect. in* 6. & in terminis docet Navarr. *dict. conſil.* 14. & eſt declaratio S. Congreg. quæ ſic ait Archipresbyter Durazani coram ſuo Metropolitano, & auditore cameræ ſuper quarta, & aliis juribus Eccleſiæ ſuæ litigans, Congregationi ſupplicat, abſentiam ſuam ſibi dicta de cauſa in aliquo non officere: Congreg. cenſuit, ſi ſuper juribus Eccleſiæ litigat, juſtam abſentiæ cauſam cenſeri, & fuit reſolutum in una Burgen. juriſdictionis, 4. Maii 1584. coram illuſtriſſimo, Cardin. Seraphino, quod qui in defenſione Eccleſiæ, ſeu jurium ſuæ Dignitatis, eſt abſens, habetur pro præſenti ad effectum lucrandi fructus, *d. c. ex parte*, & *d. cap. cum non deceat.* Hoſtienſ. *in ſumm. eodem tit. de Clericis non reſident. numero* 2. Afflict. *deciſ.* 289. *num.* 35. & ideò ſequeſtrum, ſeu inhibitio, poſitum per Ordinarium, nec reſpondeatur ei de fructibus, eſt revocandum, nec obeſt decretum Concilii, *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. & *ſeſſ.* 23. *cap.* 1. quia non detrahit quicquam diſpoſitioni juris communis, quinimò, *in d. cap.* 12. remittit ſe ad ſacrorum Canonum conſtitutiones.

Nec ad hujuſmodi * abſentiam pro cauſa Eccleſiæ 50
& proſecutione litis ſuper juribus, ſeu bonis Dignitatis, ſeu præbendæ requiritur licentia Superioris, quia jus ipſum eam dat, ut patet ex *d. juribus*, & dicetur *infra à n.* 94. licet contra teneat Navarr. *dict. conſil.* 14. qui etiam malè ſentit quod proſequens litem ſuper juribus ſuæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus quem ſimul obtinet in eadem Eccleſia: quod non videtur verum, quia non agit cauſam Canonicatus, & facit deciſio Lerienſ. *ſupra* adducta *n.* 49. & ex declaratione *infra* adducta, *numero* 332. ubi dicetur.

Undè difficile videtur ſtatutum hujus Eccleſiæ 51
Abulenſis, quod proſequens litem ſibi motam ſuper Præbenda poſt triennalem pacificatam poſſeſſionem habeatur pro præſenti, & lucretur.

Septimò dubitatur, * an Parochus, qui reſidet in 52
Parochiali, non tamen per ſe exercet officium Parochiale, nec adminiſtrat ſacramenta Parochianis, ſed per ſubſtitutum, ſeu Vicarium, facit fructus ſuos, an verò illos teneatur reſtituere. In quo dicendum eſt, quod quamvis ille non reſideat, uti debet, debet
enim non per Vicarium * ſed per ſe ipſum illi deſer- 53
vire, & injuncto ſibi officio defungi, *cap. extirpandæ*, §. *qui verò de præbend.* & Concilium Tridentin. *d. c.* 1. nam reſidere intelligitur cum effectu, Graffiis *in deciſionibus aureis caſuum conſcientiæ*, *lib.* 2. *cap.* 97. & Zechus *de munere Epiſcopali*, *cap.* 5. *n.* 1. Candelab. aur. *in append. cap.* 9. *num.* 10. & *in novis in ſupplem.*

N 4 *cap.* 8.

cap. 8. *numero* 12. *&* 13. & Octavianus Frangipanus Mirthus Epiſcopus Tricarienſis Nuncius Apoſtolicus Belagiæ *in directorio Eccleſiaſticæ diſciplinæ titul. de reſidentia*, *num.* 1. qui ſic ait: Ut omnes Canonici vicarii, aliique officiantes reſideant, & perſonale debitæ ſervitutis miniſterium quod propriè reſidere eſt, Deo & Eccleſiæ ſuæ præſtent. Et Quintinus *in rep. capite de multa*, *num.* 83. quod oon reſidetis, ex legis mente, qui Eccleſiæ non deſervit. & Moſcon. *de majeſt. milit. Eccleſia lib.* 1. *part.* 1. *cap.* 8. *pag.* 211. *& cap.* 20. *pag.* 346. *& cap.* 21. *pag.* 355. *& ad fin. pag.* 364. qui ait, quod reſidere eſt Eccleſiæ deſervire per ſeipſum, curam exercere, & oneri injuncto ſatisfacere. Et noviſſimè Ugolin. *de offic. Epiſcop. capite* §. 13. *num.* 1. *& cap.* 15. §. 3. *nu.* 2. *&* 3. & in una nullius 3. Julii 1591. cenſuit Congregatio Concilii cogendos eſſe curatos ad ſubeunda per ſeipſos, & non per ſubditos ea munia ad quæ teoentur, tolerandos autem ut per ſubſtitutos ſuppleant in illis tantum caſibus expreſſis verbis canonum & decretorum Concilii, quibus permiſſum eſt eis, ut per Vicarios coadjutores vel ſubſtitutos poſſint officio fungi: nihilominùs noo videtur teneri ad reſtitutionem fructuum, nam Concilium ibi ſolum ponit hanc pœnam amiſſionis fructuum contra abſentes, & non reſidentes: iſte verò non poteſt dici abeſſe, & non reſidere, quamvis officiúm ſuum non exerceat, & pœnæ non ſunt extendendæ, ut eſt vulgare, maximè impoſitæ ipſo jure, ut alias dicemus *infra* 11. *parte*, *capite ultimo, dubitat.* 7. *ad fin. n.* 205. *&* 206. ſicut etiam qui malè facit ſuum officium Parochus, ſeu Epiſcopus, non ideò amittit fructus ipſo jure. Et ita in principio tenet Ugolinus *dicto capite decimo quinto*, §. 3. *numero tertio*, dicens eum non incidere in pœnas non reſidentium, quandoquidem finis præcepti oon eſt in præcepto, ut Doctores communiter concludunt, peccare tameo graviter niſi juſto impedimento detineatur.

54 Octavò dubitatur * de jure communi an docentes in ſcholis Theologiam, vel jus canonicum, dum publicè in die docuerint, & ſtudentes in eis per quinquennium excuſantur à reſidentia, & in abſentia fructus ſuorum beneficiorum percipiunt, *cap. fin. de magiſtris*, ubi Abbas, Anania, & Felin. *cap. licet de præbend. c. cum ex eo de electione*, *& c.* 2. *de privileg. in* 6. *clem.* 1. §. *cæterum*, *verſic. ſane, de ſtatu monarch.* Felin. *conſil.* 18. Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſatione de non reſid. n.* 25. *& in tract. de privileg. ſcholarum privileg.* 29. *&* 31. & latè Horatius Lucius *eod. tract. privileg.* 99. *&* 100. Navar. *in man. c.* 25. *n.* 120. Hojeda *de incompatibil. c.* 17. *n.* 28. Salcedo *in praxi c.* 52. Fuſcus *de viſitatione, lib.* 2. *cap.* 29. *n.* 10. Lic. Anton. Gomez *in explicatione bullæ Cruciata c.* 7. *ad* 4. *clauſulam n.* 27. Sylveſt. *verſic. reſidentia*, *n.* 7. Armilla *verb. beneficium*, *n.* 61. Angles *de reſtitutione facienda propter negligentiam Eccleſiaſticorum* 1. *difficult. dubio* 1. *concluſione ultima.* Lud. Lopez *inſtruct. conſcientiæ* 1. *tom. cap.* 149. *verſic. ſed quotuplex.* Emanuel Rodriguez *in ſum.* 1. *tomo cap.* 13. *n.* 2. *&* 2. *tomo c.* 36. *n.* 2. *& in addit. ad bullam compoſitionis*, *num.* 4. *ad fin. & n.* 5. Vega *in ſumm.* 1. *part. cap.* 36. *caſu* 41. Candel. aur. *in appendice cap.* 9. *n.* 13. *&* 14. *& lin* 5. *verb. reſidentia*, *n.* 8. Eman. Sa, & poſt eum Pet. Gregor. *de beneſic. cap.* 7. *nu.* 10. Vaſconcell. *diverſ. jur. Argum. lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 19. Card. Tuſch. *concluſ.* 62. *n.* 10. *littera B*, Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap.* 19. *in princ. n.* 6. & Azor. 2. *part. libro* 7. *cap.* 4. *quæſt.* 3. *& cap.* 5. *quæſt.* 1. *&* 8. & alii citati, *ſupra n.* 14 qui dicunt non requiri licentiam Prælati, quia jus eam concedit, *dict. cap. final.*

55 Sed debent ſtudere * in ſtudio generali, ſeu celebri Univerſitate *c. tuæ, de clericis non reſident. & d. cap* 2. *de privileg. in* 6. Rebuff. *de privileg.* 31. *n.* 8. *& in concord. tit. de collatio.* §. 1. *verb. ſtudii generalis.* Horatius Lucius *de his qui gaudent privilegiis ſcholarium*, *n.* 23. *ad fin. d. tractat.* Didacus Perez *in l. tit.* 10. *lib.* 1. *ordin.* Zerola *verb. ſtudium*, §. 4. Flores de Mena *quæſt.* 24 *n.* 19. & Zechus *de Republica Eccleſiaſtica titulo de clericis*, *n.* 7. *verſic.* 28. Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap.* 43. §. 2. Undè non ſufficit ſtudium, quod non eſt Univerſitas, quamvis in eo optimè legatur; & publicè cuicumque audire volenti, quicquid dicat Alexand. Monet. *de diſtrib. parte* 2. *quæſt.* 10. *n.* 17. & patet ex declarationibus S. Congregationis infra poſitis *n.* 81. *&* 117. & decreto Concilii Mediolanenſ. de quo *num.* 82. & vide Coſmam Guimier. *in pragmat. ſanctione in proœmia*, §. *quibus attente*, *verb. generalium.*

Et ſtudium generale eſt, * quod eſt erectum & 56
inſtitum, per Papam, Regem, ſeu Principem, Coſmas *ibi verbo ſtudiorum* & Didac. Perez *ſupra*, ſeu quod habet ſtudium ex privilegio, aut conſuetudine immemorabili. Coſmas *dict. verbo generalium.* Pacianus *de probat. libro* 2. *capite* 41. *numero* 48. Caſſan. *in catal. glor. mundi* 10. *part.* 32. *conſil.* Hortig. *in patrocinio pro Cæſarauguſt. Gymnaſio* 1. *parte à n.* 113. *& part.* 3. *num.* 2. *l.* 1. *tit.* 31. *part.* 2. *& ibi gloſſ.* & Horat. Lucius ubi proximè, qui ponit varia ſtudia approbata. Inter
quæ * eſt Univerſitas Salamantina toto Orbe cele- 57
berrima, quæ habet Bullam Eugenii IV. quæ dicitur *Eugeniana*, id concedentem dantibus in ea operam cuicunque facultati licitæ, & honeſtæ, ut per Didacum Perez *in dict. l.* 1. *titulo* 10. *& libro* 8. *titulo* 2. *gloſſa* 2. *libro* 1. *ordin.* & C. Joannem Ocon. *in dicto capit.* 1. *de clericis non reſident. in* 6. *numero* 37. quod privilegium, ut audivi, habet etiam Univerſitas Complutenſ. & Valliſoletana. Quæ Bullæ habeotur in libro ſtatutorum & privilegiorum dictæ Univerſitatis Salamantinæ impreſſo Salamantiæ anno 1584. *ex pag.* 195. cujus Eugenianæ tenorem hic pooere pla-
cuit, * qui talis eſt. 58

EUgenius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Qui creditum ſibi à Domino, ſenſualitatis humanæ talentum virtuoſis actibus lucrifacere, quæreotes in agro literarum ſtudii cupiunt acquirere ſcientiæ Margaritam, quæ ſuos utique provehit, & illuſtrat poſſeſſores, ac domum Dei multipliciter inſignit, & decorat, Apoſtolicis ſunt privilegiis, & gratiis merito confovendi, eoquè decet oportunitatibus ipſorum benignius conſuli; quo ex eorum profectibus etiam in Dei Eccleſia fructus inſigniter ſuccedere poterunt ampliores: Ad venerabilis itaque Salamanticenſis propagationem ſtudii, quod virtuoſorum, doctiſſimorunque virorum multitudinem produxit innumeram, paternæ dirigentes conſiderationis intuitum, ac actibus inibi Scholaſticis, pro tempore vacantes, ut illis liberiùs intendere decentiùſque ſuſtentari valeant, Apoſtolicis favoribus & gratiis proſequi cupientes dilectis filiis, Rectori, ac univerſis & ſingulis Doctoribus, Magiſtris, Licentiatis, Baccalaureis, Scholaribus Eccleſiaſticis, tam ſecularibus quam regularibus Univerſitatis, Studii Salamantin. hujuſmodi præſentibus, & futuris authoritate præſeotium indulgemus ſtatuimuſque, & ordinamus, ut eorum ſinguli, etiam, perpetuis futuris temporibus inibi in quacunque facultate licita, & honeſta per octo menſes continuos, vel interpolatim legendo, aut alias hujuſmodi literarum ſtudio inſiſtendo fructus, redditus, & proventus omnium, & ſingulorum ſuorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſecularium, & regularium cum Cura. & ſine Cura, quæ in quibuſvis Eccleſiis, ſive locis ad præſens obtinent, ac in poſterum obtinebunt, etiamſi Canonicatus, & præbendæ, Dignitates, perſonatus, perpetuæ adminiſtrationes, & officia in Cathedralibus ac Metropolitanis, ſeu Collegiatis Eccleſiis, & Dignitates ipſæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis poſt

Pontificales

Pontificales majores, aut in Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, seu Conventuales fuerunt, & ad hujusmodi Dignitatis, personatus, administrationis, vel officia consueverunt, qui per electionem assumi, eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis, sive locis hujusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdem minimè teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint inviti: fructus quoque, nec non redditus, & proventus præfatos, quibusvis personis, etiam laicis, cum quibus suis, & eorundem beneficiorum conditiones poterunt efficere meliores ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorum locorum, vel aliorum quorumlibet, super hoc licentia minimè requisita, non obstantibus, Si Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurii, & Scholares prædicti primam in ejusdem Ecclesiis sive locis non fecerint personalem residentiam consuetam, ac etiamsi alias ipsis, quod hujusmodi studio insistendo, aut in Romana Curia, seu aliquo beneficiorum suorum Ecclesiasticorum residendo vel alias eorum fructus, redditus, & proventus, perpetuò, vel ad tempus forsitan, durans aut elapsum percipere possint, Apostolica, vel ordinata fuerit authoritate concessum, nec non fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quam concessiones hujusmodi, sine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, nec non statutis, consuetudinibus Ecclesiarum, sive locorum hujusmodi contrariis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate vallatis, etiamsi de illis servandis, & non impetrandis literis Apostolicis contra ea, & ipsis literis non utendo, etiam ab alio, ut aliis impetratis, seu alias quovis modo concessis ipsi Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurii & Scholares præstiterint, hactenùs, vel in posterum eos præstare contigerit forsitan juramentum, seu si locorum Ordinariis à Sede Apostolica sit concessum, vel id antea concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & personas Ecclesiarum suarum civitatum, & Diœcesum etiam in Dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis constitutos per subtractionem proventuum suorum Ecclesiasticorum, vel alias compellere valeant, ad residendum personaliter in eisdem, aut si Ordinariis prædictis, & dilectis filiis Capitulis Ecclesiarum hujusmodi, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim à Sede prædicta sit indultum, vel in posterum contigerit indulgeri, quod Canonicis, nec non Rectoribus, & personis Ecclesiarum, Civitatum & Diœcesum prædictarum, etiam in hujusmodi Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis constitutis non residentibus in eisdem, vel qui primam in illis residentiam non fecerint, hujusmodi fructus, redditus & proventus suorum beneficiorum prædictorum ministrare minimè teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeant, quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus, de verbo ad verbum, habenda sit nostris literis mentio specialis, proviso quod beneficia ipsa propterea debitis non fraudentur obsequiis, & animarum Cura in eis, quibus illa imminet, non negligatur, sed per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum beneficiorum proventibus necessaria congruè ministrentur, diligenter exerceatur, & deserviatur inibi laudabiliter in Divinis. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, 1431. 6. Calendas Martii, Pontificatus nostri anno primo.

Eugenius Episcopus servus servorum Dei, Venerabili fratri Archiepiscopo Toletano, & dilectis filiis Abbati Monasterii Sancti Facundi Legionen. diœcesis, ac Scholastico Ecclesiæ Salamantin. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Hodiè in favorem, & pro incremento Studii Salamanticensis, nostras concessimus literas tenoris subsequentis.

Eugenius Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Qui creditum sibi à Domino sensualitatis humanæ talentum virtuosis actibus lucrifacere, quærentes in agro literarum studii cupiunt acquirere scientiæ margaritam, quæ suos ubique provehit, & illustrat possessores, ac domum Dei multipliciter insignit & decorat, Apostolicis sunt privilegiis, & gratiis merito confovendi, eoque decet opportunitatibus ipsorum benignius consuli, quo ex eorum profectibus etiam in Dei Ecclesia fructibus insigniter succedere poterunt ampliores. Ad venerabilis itaque Salamanticensis propagationem studii, quod virtuosorum, doctissimorumque virorum multitudinem produxit innumeram, paternæ dirigentes considerationis intuitum, ac actibus inibi Scholasticis, pro tempore vacantes, ut illis liberiùs intendere decentiùsque sustentari valeant, Apostolicis favoribus & gratiis prosequi cupientes, dilectis filiis, Rectori ac universis & singulis Doctoribus, Magistris Licentiatis, Baccalauriis, & Scholaribus, Ecclesiasticis, tam sæcularibus quam regularibus Universitatis Studii Salamantin. hujusmodi præsentibus, & futuris authoritate præsentium indulgemus, statuimusque, & ordinamus, ut eorum singuli, etiam perpetuis futuris temporibus inibi in quacunque facultate licita, & honesta per octo menses continuos, vel interpolatim legendo, aut alias hujusmodi literarum studio insistendo fructus, redditus & proventus omnium, & singulorum suorum beneficiorum Ecclesiasticorum secularium, & regularium cum Cura, & sine Cura, quæ in quibusvis Ecclesiis, sive locis ad præsens obtinent, ac in posterum obtinebunt, etiamsi Canonicatus, & præbendæ, Dignitates, personatus, perpetuæ administrationis, & officia in Cathedralibus, ac Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, aut in collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, seu Conventuales fuerunt, & ad hujusmodi Dignitatis, personatus, administrationis, vel officia consueverint, qui per electionem assumi, eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis, sive locis hujusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdem minimè teneantur, nec ad id à quoquam compelli possent inviti: fructus quoque, nec non redditus, & proventus præfatos quibusvis personis, etiam laicis, cum quibus suas, & eorundem beneficiorum conditiones poterunt efficere meliores ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorum locorum, vel aliorum quorumlibet,

super

ſuper hoc licentia minimè requiſita, non obſtantibus, Si Rector, Doctores, Magiſtri, licentiati, Baccalaurii, & Scholares prædicti primam in eiſdem Eccleſiis, ſive locis non fecerint perſonalem reſidentiam conſuetam, ac etiamſi alias ipſis, quod hujuſmodi ſtudio inſiſtendo, aut in Romana Curia, ſeu aliquo beneficiorum ſuorum Eccleſiaſticorum reſidendo, vel alias eorum fructus, redditus, & proventus, perpetuo, vel ad tempus forſitan, durans aut elapſum percipere poſſint, Apoſtolica, vel ordinata fuerit authoritate conceſſum, nec non fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, per quam conceſſiones hujuſmodi ſine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis, editis, generalib. vel ſpecialibus conſtiutionibus, nec non ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum ſive locorum hujuſmodi contrariis juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate valitis, etiamſi de illis ſervandis, & non impetrandis literis Apoſtolicis contra ea, & ipſis literis non utendo, etiam ab alio, vel aliis impetratis, ſeu alias quovis modo conceſſis ipſi Rector, Doctores, Magiſtri, Licentiati, Baccalaurii, & Scholares præſtiterint, hactenus, vel in poſterum eos præſtare contigerit forſitan juramentum, ſeu ſi locorum Ordinariis a Seda Apoſtolica ſit conceſſum, vel id antea concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & perſonas Eccleſiarum ſuarum, civitatum, & Diœceſum, etiam in Dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis conſtitutos per ſubtractionem proventum ſuorum Eccleſiaſticorum, vel alias compellere valeant, ad reſidendum perſonaliter in eiſdem, aut ſi Ordinariis prædictis, & dilectis filiis Capitulis Eccleſiarum hujuſmodi, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim a Sede prædicta ſit indultum, vel in poſterum contigerit indulgeri, quod Canonicis, nec non Rectoribus, & perſonis Eccleſiarum, Civitatum & Diœceſum prædictarum, etiam in hujuſmodi Dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis conſtitutis non reſidentibus in eiſdem, vel qui primam in illis reſidentiom non fecerint, hujuſmodi fructus, redditus & proventus ſuorum beneficiorum prædictorũ miniſtrare minimè teneantur, & ad id compelli non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeant, quomodolibet, vel differri, & quibus quorumcunque totis tenoribus, de verbo ad verbum, habenda ſit noſtris literis mentio ſpecialis, proviſo quod beneficia ipſa propterea debitis non fraudentur obſequiis, & animarum Cura in eis, quibus illa imminet, non negligatur, ſed per bonos, & ſufficientes Vicarios, quibus de ipſorum beneficiorum proventibus neceſſaria congruè miniſtrentur, diligenter exerceatur, & deſerviatur inibi laudabiliter in divinis. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, ſtatuti, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1431. 6. Calendas Martii, Pontificatus noſtri anno primo. Cupientes igitur, ut Rector, Magiſtri, Doctores, Licentiati, Baccalaurii, & Scholares indulti, nec non ſtatuti, & ordinationis literarum hujuſmodi conſequantur effectum, diſcretioni veſtræ, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus veſtrum, per vos vel per alium, ſeu alias faciatis eadem authoritate Apoſtolica Rectori, nec non Doctoribus, Magiſtris, Licentiatis, Baccalauriis, & Scholaribus, prædictis, vel procuratoribus ſuis eorum nominibus fructus, redditus, & proventus beneficiorum hujuſmodi juxta præfatæ noſtræ conceſſiones tenorem integrum miniſtrari, non permittentes eos vel ipſorum aliquem per Ordinarios, & Capitula hujuſmodi aut quoſvis ad reſidendum interim in dictis Eccleſiis, ſive locis compelli, vel alias contra dictæ noſtræ conceſſionis formam quomodolibet moleſtari, non obſtantibus omnibus prædictis, & ejuſdem prædeceſſoris, quibus cavetur, ne quis extra ſuam civitatem, vel Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis extra unam diætam à fine ſuæ Diœceſis, ad judicium evocetur, ſeu ne Judices à dicta Sede deputari extra Civitatem, & Diœceſim, in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, ſive alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, ac de duabus diætis, in Concilio generali, dummodò ultra quatuor diætas aliquis authoritate præſentium non trahatur, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus cæteris contrariis quibuſcumque, aut ſi Ordinariis & Capitulis præfatis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem Sede ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis dominicæ 401. ſexto Calendas Martii, Pontificatus noſtri anno 1.

Verùm quoad docentes id videtur intelligendum
de iis, * qui docent conducti, ſeu ſalariati, aut ratione 59
ſtipendii ſeu Cathedræ quam habent, non verò de
iis, qui ſpontè & voluntariè legunt: aliàs enim quilibet iſto modo poſſet ſe excuſare a reſidentia. Et ita fuit practicatum in hac Eccleſia Abulenſi cum Lic. Roſales Canonico, antequam haberet Cathedralem in dicta Univerſitate Salamantina.

Verius tamen eſt, id intelligendum eſſe, etiam de iis, qui ſpontè & voluntariè legunt ſine ſtipendio, &
Cathedra, dummodò legant cum licentia Univerſitatis, * ſeu Clauſtri, ſive Collegii doctorum, nam *d.* 60
cap. fin. de magiſtris, & Concilium Trident. *ſeſſ. 5. de reformat. cap.* 1. & d. Eugeniana ſolum requirunt quod publicè in ſcholis doceant, ſeu legant: & ne quilibet hoc titulo velit ſe à reſidentia excuſare requiritur licentia Univerſitatis, ſeu Clauſtri, quæ non debet eam dare, niſi iis, qui apti & utiles videantur ad
docendum, & * ita fuit declaratum per S. Congr. 61
Concilii ad inſtantiam Compluten. & in una Genuen. ad inſtantiam D. Manuelis Sarmienti, tunc Canonici Gienen. & tunc Hiſpalen. pro cujus parte in clauſtro Univerſitatis Salamantinæ fuit præſentata declaratio, & literæ dictæ S. Cong. ubi declarabatur, quod legendo in iſta Univerſitate Theologiam cum licentia Clauſtri, etiam ſi non haberet Cathedram, nec ſalarium, deberet percipere in abſentia fructus ſui Canonicatus, in cujus virtute Clauſtrum dedit ei licentiam ad legendum, & pro ejus parte fuit etiam præſentata dicta declaratio cum Brevi S. D. Clementis VIII. in ejus confirmationem, coram Nuncio Apoſtolico in lite, & cauſa cum Capitulo Eccleſiæ Gienenſ. ſuper hoc.

Et virtute etiam d. declarationis * Clauſtrum d. 62
Univerſitatis Salamantinæ dedit poſtea alias quatuor licentias, quatuor collegialibus ejuſdem Univerſitatis, uni præbendato in Eccleſia Legionen. & alteri in Eccleſia Oxomen. & duobus obtinentibus beneficia Curata in illa Diœceſi Salamantina. Poſt quas licen-
tias d. * Clauſtrum fecit actum, ſeu decretum, quod 63
non poſſet dari talis licentia alicui, qui non eſſet graduatus, ſaltem gradu licentiæ, per illam Univerſitatem, ut accepi, & mihi ſcriptum eſt.

Et quamvis d. cap. fin. * Concilium, ac dicta 64

declaratio

declaratio loquantur in docentibus ſacros Canones, ſeu jus canonicum, ut per Doctores citatos, *n.* 54. & Francum *in d. c. 2. d. privileg. in 6. ad fin.* & alios, & patet ex declarationibus infra adductis, ubi æquiparantur in propoſito Theologia & jus Canonicum, licet contra teneant Oſtien. *in d. c. fin. de magiſtris, & in ſum. eod. tit. §. fin. & gloſſ. fi.* Joan. Andr. & Domino. *in d. cap.* 2. Alex. Monet. *de diſtrib. d. p.* 2. *quæſt.* 10. à *n.* 7. & alii.

Et noviſſimè poſt hæc ſcripta, ad meam inſtan-
65 tiam * declaravit S. Congregatio Concilii anno 1605. ut in declaratione infra adducta *numero* 505. *ad quartum.* nec obſtat illa verba declarationis, dum taman conducti ſint ab Univerſitate, nam non vult S. Congreg. quod ſint conducti ſalario, ſeu mercede, alias ſibi contradiceret, ſed quod ſint conducti ab Univerſitate, id eſt quod doceant cum licentia, & ordine Univerſitatis, ab ea admiſſi. nam & verbum, *conduco*, ſignificat *adducere*, ſeu *afferre*, ut per Calepinum, Vocabularium Anton. & Eccleſiaſt.

66 Et idem erit in d. Univerſitate Salamantina * in qualibet facultate honeſta, ex d. Eugeniana, & in Complut. & Valliſoletana, ſtante eodem privilegio.

Quot verò poſſint ſimul de una Eccleſia adire
67 ſtudia, eſt arbitrarium, Abb. *in c. ad audientiam, n.* 6. *de clericis non reſid.* Selva *de benefic.* 4. *parte q.* 6. *n.* 11. Horat. Lucius, *d. priv.* 99. & Zerola *d. verb. ſtudium* §. 6. Alex. Monet. *d. qu.* 10. *n.* 20. & Ugolin. *dict. c.* 19. *de offic. Epiſc. n.* 6.

Dubitatur, inquam, an hodiè ſtante S. Concilio
68 Trid. * d. privilegium procedat in Parochialibus, & Curatis beneficiis. Et videtur etiam in eis procedere, ex *d. cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de reform. ad fin. verſ. docentes verò.* ubi confirmatur diſpoſitio *d. c. fin. de magiſtris*, & quia non eſt aliquod decretum in quo privilegium iſtud revocetur. Nec poteſt dici eſſe revocatum per *c.* 2.
69 *ſeſſ.* 6. *de refor.* ubi revocantur * privilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiend. nam illud decretum non loquitur de privilegiis conceſſis à Papa aliquibus perſonis, ut *in c. fin. de reſer. in* 6.

70 Nec rurſus poteſt dici derogari * dictæ Eugenianæ *in d. c.* 13. *de refor.* ibi *vel vigore Eugenianæ conſtitutionis*, nam iſta verba non intelliguntur de dicta Eugeniana Univerſitati Salamantinæ conceſſa, de qua cùm ſit Bulla particularis, non meminiſſet in ſpecie, ſed de Eugeniana conſtitutione, de qua *in Extrav. tertia de privil.* inter communes, ut rectè adnotavit ibi additio marginalis d. Horatii Lucii.

71 Quamvis D. Joan. Ocon. *in d. c.* 1. *n.* 59. * Anton. Gomez *d. c.* 7. *ad* 4. *clauſ. n.* 30. & Emanuel Rodriguez in d. additione ad Bullam compoſitinnis *n.* 4. dicant, quod Concilium ibi derogat privilegio Curialibus conceſſo ab Eugenio IV. ut reſidentes Romæ fructus perciperent in abſentia. Sed non eſt tale privilegium.

72 Nec poteſt dici hujuſmodi privilegium * eſſe revocatum per illa verba præcedentia *d. cap.* 1. *quolibet privilegio*, quia ubi derogatur ſimpliciter privilagiis, in dubio non intelligitur de inſertis in jure, *argum. l. decurionibus C. de ſilentiar. lib.* 12. *& l. ſi quando C. de inoff. teſta.* Barto. communiter receptus *in Extravag. ad reprimendum, verb. non obſtantibus.* Felin. *in c.* 1. *n.* 12. *& in c. nonnulli,* 26. *de reſcript.* Decius *n.* 53. Ripa 79. & Berojus 66. *in d. c.* 1. *n.* 1. Vital. *de clauſulis verſ. clauſulis, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis.* 1. *n.* 1. Et Hugo Celſus *in eodem tractat. verſicul. clauſula, non obſtante aliquo privilegio,* Creſcent. *deciſ.* 16. *de privileg.* Anton. Gabriel *de regulis Juris, concluſ.* 9. *n.* 10. Cuchus *in inſtitutionibus majoribus lib.* 1. *tit.* 6. *numero* 127. Tapia *in l. fi. de conſtitut. Principum* 2. *part. c.* 9. *n.* 15. Horatius Mandoſ. *de privileg. ad inſtar, gloſſ.* 14. *num.* 2. Joan. Guttierrez *in rep. l. nemo poteſt, ff. de legat.* 1. *n.* 174. Anaſt. Germonius *de indultis Cardinalium §. ac irritum.* Navarr. *conſil.* 7. *nu.* 17. *de privileg.* Barboſ. *in l.* 1. *digeſt. ſoluto matrim.* 1. *part. n.* 11. Emanuel Rodr. *in addition. ad Bullam §.* 9. *n.* 32. *& quæſt. reg.* 1. *tom. quæſt.* 8. *art.* 6. *& quæſt.* 9. *art.* 3. Candel. *aur.* 4. *part.* 2. *part. cap.* 1. *n.* 10. & Soſa *in declarat. conſtit. Clem. VIII. de larg. mun. n.* 104. Menoch. *de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 4. *numero* 13. & 25. & poſt Gonzalez *gl.* 36. *num.* 34. Tuſch. *concl.* 216. *nu.* 44 *lit.* D. Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 1. & Cenedo alios citant *collect.* 14. *ad Clement. n.* 4.

Et ita ſcio aliquando fuiſſe ſervatum, nam * D. Sa- 73
hagun de Villaſancta Canonum Cathedraticus Primarius, in d. Univerſitate Salamantina habuit beneficium Curatum de Almeida Zamoren. diœceſis, & Magiſter Rodriguez Theologiæ Cathedraticus Cathedræ D. Thom. in d. Univerſitate habuit Parochialem loci Lanzahita, hujus diœceſis Abul. qui legentes in ſuis Cathedris, percipiebant fructus in abſentia, & modo Collegiales ſupra relati, *n.* 64. habentes Parochiales in diœceſi Salamantina.

Et ita videntur tenere Navarr. Hojeda, * Salcedo, 74
Horatius Lucius, Angles, Ludov. Lopez, Emanuel Rodriguez, Vega, Sa, & alii ſupra qui poſt Conci-
lium ſcripſerunt, & clarè Azor, & * particulariter 75
Mayolus, *d. l.* 3. *d. irregularitate, c.* 15. *n.* 12. & Candelabrum aureum *in d. appendice, cap.* 9. *n.* 15. qui dicunt cauſam prædictam abſentiæ ratione ſtudii, ac conſimiles examinandas eſſe ab Epiſcopo, & approbandas in ſcriptis per Concilium Trid. *d. c.* 1. *ſeſſ.* 23. & Zechus *de caſibus reſervatis. d. caſu* 3. *n.* 2. *& de munere*
Epiſcopali, cap. 5. *n.* 4. * Et Vega *in Eſpejo de Curas, d.* 76
cap. 17. dicentes in hoc tamen hodiè eſſe neceſſariam licentiam Ordinarii, ut in Bulla Pii IV. quod gratiæ & indulta, de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudii, non valeant ſine conſenſu Ordinarii, quæ eſt *ad finem Concilii*, & in Bullario 113. in ordine. Ex qua noviſſimè Ugolin. *de offic. Epiſcop. d. cap.* 45. §. 2. quod & ſi per c. fin. *de magiſt.* alia licentia ordinarii non poſtulabitur ad abſentiam ratione ſtudii, hodiè tamen ordinationum licentia ſeu conſenſus accedere debet, & ſic qui beneficia habent, & ſtudia Theologiæ ac juris Pontificii perficere volunt, de conſenſu hujus ordinarii intereſſe publicis gym-
naſiis poſſunt. Sed iſta conſtitutio, & * declaratio Pii 77
IV. ſolum loquitur, & procedit in gratiis & indultis poſt confirmationem Concilii publicatam, uſque ad diem dictæ conſtitutionis per ordinarium Sanctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu pœnitentiaria conceſſis, ut ex ipſa apparet, & explicat d. Concilium Provinciale Mediolanen. 1. *part.* 2. *tit. de reſidentia, verſic. intra menſem*, & illa verba, *& conficiendas literas*, intelliguntur *de literis conficiendis ſuper gratiis jam conceſſis.*

At C. Joan. Ocon. & Licentiatus * Anton. Gomez 78
ubi proximè dicunt, quod licet privilegia Univerſitatum non cenſeantur derogata, *ex d. c.* 1. *ſeſſ.* 23. tamen *in d. c.* 2. *ſeſſ.* 6. generaliter derogantur diſpenſationes, & indulta de non reſidendo, quibus etiam Eugeniana comprehenditur, exceptis diſpenſationibus juſtis de cauſis conceſſis. Itaque hodiè, ut ſatisfaciamus requiſito *dicto cap.* 1. *ſeſſ.* 25. Nempè neceſſarium eſſe licentiam in ſcriptis redactam, neceſſarium erit, ut abſens, vel reſidens in Univerſitatibus generalibus habeat novam licentiam à Papa, vel Epiſcopo, quod ita in Supremo hujus Regni Senatu in judicio contradictorio, ſemel atque iterum pronuntiatum eſt, & hac nova licentia ſecurè percipiunt fructus reſidentes in ſtudiis, & quieta conſcientia deſerviunt per ſubſtitutos.

Quæ ſententia * quatenus dicit privilegia Uni- 79
verſitatum eſſe derogata per *d. c.* 2. *ſeſſ.* 6. apparet falſa ex dictis *n.* 69. & ſi eſſent per illud derogata, non poſſet Epiſcopus dare d. licentiam tam longæ abſentiæ ex *d. c.* 1. *ſeſſ.* 23.

Nihil

Nihilominùs tamen S. Congreg. Concilii censuit, &
80 * declaravit ex dictis privilegiis non excusari à residentia in Parochialibus, & sic Ordinarius non poterit Parochis dare licentiam absentiæ ratione illo-
81 rum, quæ declarationes S. * Congr. sunt hujusmodi,
sup. d. c. 1. sess. 5. prima ibi, *privilegiis omnibus de perceptione fructuum, non excusantur à residentia in Parochialibus, non possunt habere beneficia incompatibilia ratione istorum privilegiorum.* Ita in una Aristoricen. censuit Congr.

Secunda, quando alicui Parocho conceditur in Curia studendi facultas, ut fructus suos faciat, hæc infra scripta servari debent, primò ut studeat Theologiæ aut Juri Can. in celebri Universitate. Secundò, si est ætatis annorum 30. nulla facultas concedi debet, ideò ætas est exprimenda, & hoc nisi jam studia incepisset, & illa nondùm absolvisset.

Tertiò, ad quinquennium tantùm à principio studii computandum licentia hæc est concedenda adjuncta clausula, ut infra annum ad Subdiaconatum promoveatur.

Quartò. Interim cura animarum, per idoneum Vicarium, ab Ordinario eligendum, assignata illi congrua portione fructuum, exerceatur, atque hæc licentia solum locum habet in Parochialibus ante Concilium Trid. obtentis, quia in obtentis post Concilium prædictum licentia non datur, secus in Cannnicatibus in quibus post Concilium Trident. obtentis etiam datur studendi facultas. *Tertia*, de licentiis percipiendi fructus in absentia, ratione studii, ex Parochialibus, & aliis beneficiis, itemque de non promovendo, quas in posterum concedere contigerit his, qui in curia præsentes erunt, is modus servetur, scilicet ut hi, qui illas petunt, præsentent se personaliter Illustrissimo N. aut Reveren. Prælato signaturæ sanctissimi, qui ex aspectu & brevi examine videant, an in fraudem id petatur, postea in licentia danda apponantur omnes hæ conditiones. Primò oneretur conscientia eorum, quibus conceduntur, ut debeant verè, & actu ipso in famosa Universitate studio S. Theologiæ, vel S. Canonum operam dare, alioquin fructus suos non faciant, ac pœna non residentium teneantur perindè ac si nullam licentiam habuissent 2. exprimatur in ea ætas impetrantis licentiam, cum juramento, & si fuerit major 30. annorum, licentia non detur nisi jam studium incepisset, & adhuc non absolvisset. 3. non concedantur, nisi ad quinquennium, à principio studii computandum cum clausula, dummodò intra annum promoveatur ad Subdiaconatum. Quartò mandetur, ut cura animarum per Vicarium idoneum ab Ordinario eligendum gubernetur, assignata ei congrua portione fructuum, pro his verò, qui erunt absentes à Curia licentiæ istæ committantur Ordinario loci, ubi est beneficium, & apponantur etiam omnes qualitates, quæ supra. Quæ omnia intelligantur quoad licentias dandas ratione Parochialium obtentarum ante confirmationem Concilii Trident. quia quoad Parochiales impetratas post confirmationem nulla licentia danda est, ut alias etiam conclusum fuit, insuper admoneatur illustrissimus Pœnitentiarius, ut deinceps, vel abstineat ab his licentiis concedendis, ut saltem præsentibus in curia ipsemet, prævia informatione, ut supra eas concedat, non autem per substitutos, aut officiales suos, atque in his & reliquis extra Curiam dandis observat omnia contenta, ut supra abundè dictum est. Quam declarationem refert Zerola 1. *part. versic. studium. Quarta*, Cong. die 22. Febr. 1590. censuit Parocho causa studiorum non esse dandam licentiam, cùm hodiè per Concilium non admittantur, nisi, qui per concursum magis idonei fuerint judicati. *Quintò*, Hippolytus Pisanus provisus de parochiali Ecclesia non poterat consequi possessionem impediente ordinario, nisi prius renunciaret muneri interpretandi jus canonicum, quo in studio Pisano fungebatur, ideò adiit Congregationem pro remedio. Congregat. Concilii censuit, non posse denegari possessionem parochialis, & si non resideat, posse postea puniri. 6. Cum Parochus Valentinus legens in publica universitate Valentiæ Sacram Scripturam, quæsiverit an suæ parochialis fructus in absentia percipere possit, Congreg. Concilii censuit posse, ita tamen, ut cura animarum per se ipsum exercenda nihil detrimenti patiatur. 8. Jun. 1595. Congreg. Concilii censuit, non licere parochis causa studiorum à suis parochialibus Ecclesiis post Concilium abesse, nec Episcopum licentias ad id concedere posse, easque, si concessæ fuerint, non suffragari.

Et ita juxta has declarationes S. Congregationis habetur in d. Concilio Mediolanen. 1. *part. 2. titul. de*
residentia, vers. in his autem, ubi sic dicitur, * in his 82
autem facultatibus absentiæ studiorum causa, quæ deinceps conceduntur, hæc necessariò ponenda sunt, ut verè in publico, celebrique Gymnasio Theologiæ, vel sacris Canonibus studeant, ut minores sint 30. annis, aut fuerint, cum in publico Gymnasio iisdem studiis operam dare cœperunt, quæ non cupiunt absolvere, ut illud beneficium antequam Trid. Concilium à S. D. N. Pio IV. confirmaretur, obtinuerint, & idem decretum fuit in Concilio provinciali Beneventano, *titul. de residentia, cap. 4.* ut ait Zerola *d. vers. studium. §. 7.*

Ex quibus declarationibus * apparet privilegium 83
de percipiendis fructibus in absentia ratione studii esse derogatum per Concilium, quoad Parochiales, saltem post illud obtentas respectu studentium, nam respectu docentium videtur absolutè derogatum, etiam quoad ante obtentas, ut patet ex 1. declaratione, quamvis Zerola *d. §. 7.* qui fatetur rem esse dubiam, dicat, non esse adhuc ablatam Ordinariis au-
thoritatem * dandi hujusmodi licentiam habentibus 84
Ecclesias Parochiales, quæ eis competit de jure communi, & d. declarationem 3. quam ipse adducit, ut dixi, loqui, quando petitur in urbe, & dare instructiones observandas in concedendis hujusmodi licentiis, quibus etiam uti debeant locorum Ordinarii, si quando eas vellent concedere, ad quas parcissimè se debent habere: nam alias essent correcta jura antiqua, & esse contra Bullam Pii IV. quem videtur sequi Zechus *de Rep. Eccles. dict. tit. de clericis n. 72. vers.* 28. sed revera d. declarationes sunt claræ in contrarium, maximè prima, & d. Bulla Pii IV. nihil facit pro Zerola juxta supradicta *n. 77.* & ita post hæc tenet Gonzalez *gloss. 6. n. 249.* adducens declarationes S. Congregationis his verbis, *obtinentibus Parochiales Ecclesias post Concilium Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.* Et Leo *in Thesaur. form. Eccles. capite* 33. *n.* 10. referens 4. declarationem supra adductam, & sequitur additio summ. Bullar. Quarant. *verb. residentia, vers. item limita.* & Candel. aur. *in novis editionibus in supplem. cap. 18. alias 9. in append. n. 16. alias* 13. loco verborum, *beneficiatus quicunque*, dicit, *beneficiatus non curatus*, & sic non mutat sententiam, & tenet nobiscum.

Quoad Canonicatus * verò, & alia beneficia re- 85
sidentiam requirentia d. privilegium manet incorrectum, ut apparet ex declarationibus, maximè secunda *ad fin.* & declaratione supra relata *num.* 61. Et habet locum, etiamsi præbendæ sint in Ecclesia ejusdem civitatis, in qua docent, seu student, ut in declarat. S. Congreg. 18. April. 1595. his verbis: Congregatio Concilii censuit, docentes jus canonicum in publica universitate privilegiis de percipiendis in absentia suarum præbendarum fructibus gaudere & potiri, quamvis præbendæ, quas obtinent, sitæ sint in cathedrali ejusdem civitatis, in qua publici

lectoris

lectoris munere funguntur. Ex qua declaratione ab-
ſolutè & indiſtinctè loquente videtur, iſtos non te-
neri reſidere, ſeu intereſſe in choro pro lucrandis
fructibus ſuarum præbendarum, licet non legant, ſeu
audiant illa horis nec diebus feſtivis, ſeu vacantiæ,
quibus non legitur. Undè in Canonicatibus & aliis
86 beneficiis † non curatis reſidentiam requirentibus
tenebitur Ordinarius dare licentiam abſentiæ, ratio-
ne ſtudii, dummodò in petente concurrat ætas, & alia
requiſita juxta d. declarationes, alias poterit appel-
lari, & recurri ad Superiorem, ex Abb. *in cap. relatum,*
n.6. & c. tuæ n.6. & ibi Butr. *de clericis non reſident.*
& Felin. *in d. c. fin. de magiſtris, n.3. verſ.6. limita.*
Selva *de benefic. 4. part. quæſt. 7. n.29. verſic.* 171. Horat.
Lucio *dict. privil. 99.* Zerola *d. verb. ſtudium, §.1. &*
verb. reſidentia, §.3. Zechn *ſup. d. verſic. 28. & tit. de be-*
neficiatis, n.6. & d. addit. Summ. Bullar. *verb. reſidentia,*
verſic prædictam concluſionem, & declaratione S. Con-
greg. *ſupra* adducta *num.* 37. & Concilio Bononien.
de quo *num.* 38. nam, cum in iſtis adhuc in ſuo ro-
bore maneat d. privilegium, iſta licentia ab Ordi-
nario danda non eſt gratiæ, ſed juſtitiæ, & neceſſita-
tis, niſi aliqua cauſa, & ratio legitima obſtet.

Quæ licentia videtur hodiè debere peti à Supe-
87 riori, † & non poſſe quem ſine ea abeſſe ratione ſtu-
dii, cum requiratur inſpectio ætatis, & an ſit aptus,
& aliorum juxt. d. declarationes, ſaltem in nolente
ſtudere, in quo illæ loquuntur. Nam in docentibus
non requiri licentiam Epiſcopi noviſſimè cenſuit S.
Congregatio in declaratione *infra* adducta, *n.* 559.
ad quartum. Quicquid ſit de jure antiquo, & facit
alia declaratio S. Congreg. *infra* adducta *num.* 11. &
docet Zerola *d. verb. ſtudium* §.1. dicens, quicquid
antea ſit hodiè, requiri licentiam Prælati, & ita de-
creviſſe Pium IV. in ſua Bulla, de qua *ſupra num.* 76.
& 77. & ſequitur *dicto verſic.* 28.

88 Quinimò etiam de jure antiquo † verius videba-
tur ad abſentiam, etiam ratione ſtudii, requiri licen-
tiam Prælati, ne indociles & inepti ſe conferrent
ad ſtudia contra mentem illorum jurium, & ne mul-
titudo nimia idem faceret, ut dicebat Horat. Lucius,
d. priv. 99. Ex *d. c. relatum, de clericis non reſid. & ibi*
gloſſ. verb. Prælatorum, & ibidem But. Imola, & Abb.
& in cap. tua, eod. tit. & Bald. *in proœmio Greg. n.13.*
Francus *in cap. 2. de privil. in 6. n.4.* Oldrad. *conſ.* 220.
num.2. Selva *ſup. & 4. p. q.6. 11. caſu.* Boër. *deciſ.* 17.
num. 13. & alii relati per Horat. Lucium *ibi,* & Flores,
quæſt. 24. *num.* 19. & ita aſſerere Doctores aiunt Re-
buff. & Hojed. ſup. & illa alternativa *vel ſtudio lite-*
89 *rarum, in dict. c. relatum,* non ponitur reſpectu † li-
centiæ, ſed reſpectu aliarum honeſtarum cauſarum,
ut ex ipſo text. conſtat, quicquid dicant Rebuffus,
Horat. Lucius, Hojeda & Salcedo ſup. & ita intel-
ligit *gloſſ. ubi dict. verb prælatorum,* & Alexand. Mo-
net. *d. part.2. quæſt.10. num.11.*

90 Et ex illo text. ſumitur regula, † quod, ut clericus
licitè ſe abſentet à ſuo beneficio, requiruntur duo,
1. cauſa honeſta, 2. licentia ſui Prælati. Abb. *in n.1.*
& 5. & alii, Selva *d. quæſt. 6. circa fin.* Angel. *in ſumma,*
verb. clericus, 7. §.3. Navar. *conſ. 14. de clericis non reſi-*
91 *dent. nu.1.* Quamvis † de conſuetudine poſſit indu-
ci, ut ſine licentia Prælati ex cauſa rationabili poſſit
ſe abſentare, Selva *ib.* Graffiis *lib.2. cap.97. num.61.*
qui ait, quod de conſuetudine non petitur, nec re-
quiritur in ſæcularibus clericis, pro negotiis Eccle-
ſiæ abſentibus hæc licentia.

92 Nec obſtat text. *in d. c. fin. de magiſt.* ibi † *de licen-*
tia Sedis Apoſtolicæ, &c. ubi jus videtur eam licen-
tiam dare, & ſic eam habent à jure, ut dicunt Felin.
Sylveſt. Horat. Lucius, Navarr. Salcedo, & alii ſup.
quia reſpondetur licentiam, de qua ibi, eſſe quoad
perceptionem fructuum ab abſentia ratione ſtudii,
ut apparet ex verbis text. *percipiant de licentia Sedis*
Apoſtolicæ proventus præbendarum, Horat. Lucius
de privileg. 100. limitat. 3. ad abſentiam verò ipſam de-
bet procedere licentia Prælati, juxt. *d. c. relatum,* ut
ſic jura juribus conformentur, & ita videtur Fran-
cus intelligere *ubi ſup.* & noviſſimè ita tenet add.
Summ. Bull. *ubi proximè.* Et videbatur rationi con-
forme, † niſi adeſſet conſuetudo in contrarium jux- 93
ta dicta, aut niſi privilegio particulari aliud expreſ-
ſè cautum eſſet, ut Eugeniana Univerſitatis Salaman-
tinæ *ſupra* adducta *num.* 58. quæ ait *diœceſanorum lo-*
corum, vel aliorum quodlibet ſuper hoc licentia maximè
requiſita. Eman. Rodriguez dict. additione ad Bullam
compoſitionis *num.* 5. quæ clauſula, cum ſit in fine
poſita, ad omnia præcedentia planè refertur, *c. In-*
quiſitioni, de appellatio. Ant. Gabr. *de clauſulis, con-*
cluſion. 9. cum aliis.

Sed nihilominùs verius puto ad † abſentiam ra- 94
tione ſtudii non requiri licentiam, non ſolum in do-
centibus, in quibus etiam hodiè non requiritur, ut
dixi, ſed etiam in ſtudentibus de jure antiquo ex *d. c.*
fin. de magiſt. nam dando licentiam, ut percipiant
fructus in abſentia, & ſic habeantur pro præſentibus,
datur licentia ad abſentiam. Et ita in ſtudio Theolo-
giæ tenet Alexand. Monet. *d. q.10. n.3. 7. & 12.*

Nec obſtat *d. c. relatum,* † nam intenta interpreta- 95
tione tradita *num.* 89. Reſpondetur illum text. qui
eſt Alexand. III. correctum eſſe, quoad hoc per *d.*
cap. fin. quod eſt Honorii III. & ſic poſterius, & ut
ex tenore ipſius apparet, inducit jus novum, & de
novo concepit hanc licentiam, & privilegium de
perceptione fructuum in abſentia, ut ſentit *gloſſ. ibi*
verb. licentia, dicens, quod eſt licentia generalis con-
ceſſa authoritate illius conſtitutionis, itaque, licet
tempore Alexandri III. ſtudium non eſſet cauſa le-
gitima abſentiæ ſine licentia Prælati, jam tamen eſt
talis ſtudium Theologiæ, & etiam Canonicum ex *d. c.*
finali. Et ſimiliter in aliis caſibus, in quibus abſentes
† habentur à jure pro præſentibus, & reſidentibus, 96
ut abſentes pro negotiis Eccleſiæ, & aliis cauſis le-
gitimis, non requiritur licentia Prælati, quia jus
eam dat. Et reg. quæ ſumitur ex *d. capite relatum,*
quod † ad abſentiam requiritur cauſa honeſta, & 97
licentia Prælati, intelligitur de cauſis honeſtis, non
tamen expreſſis in jure dante licentiam, aut habente
pro præſentibus, vult enim ille text. quod Prælatus
poſſet dare licentiam abſentiæ ex honeſtis cauſis,
licet non expreſſis in jure ſcilicet ad tempus diſpen-
ſando ſuper reſidentia, *ut in c. licet Canon. ad fin. de*
election. in 6. quia reſidentia non debet eſſe conti-
nua, & ſine ceſſatione, ſed debet dari aliqua vacatio,
& conſonat Concilium Trident. *d. ſeſſ. 23. de reform.*
capite 1. verſic. diſcendi autem licentiam, & ita ſen-
tiunt Abb. Selva, & alii ſupra citati, & Rebuff.
praxi titul. de diſpenſatione, de non reſiden. num. 53. in-
telligentes illum text. de diſpenſatione Prælati, de
qua etiam loquitur idem Abb. *in cap. ultim. eod. titul.*
de clericis non reſident. nu.4. quem ſequuntur Selva,
d. 4. part. quæſt. 7. ult. caſu, & Botteus *d. ſynodo 3. part.*
art. 1. num. 152. ubi ait, quod Prælatus inferior Papa
poteſt dare licentiam ex cauſa abſentandi à benefi-
cio, ſed non poteſt dare indulgentiam, cauſa ſcilicet
non exiſtente, cum hoc ſit contra jus commune, &
in præjudicium Eccleſiæ. Verum eſt tamen, quod ad
abſentiam duorum menſium, etiam in parocho, ſuf-
ficit cauſa recreationis, vel viſitandi amicos, ſeu
propinquos, aut alia quæcunque, ubi ſupra dictum
eſt *num* 22. Et juxta hoc videtur accipiendum, quod
ait Genuen. *in man. paſtor. cap. 72. num. 9.* quod capel-
lani qui tenentur in Eccleſia reſidere, poſſunt quo-
libet anno per duos menſes abeſſe, dum tamen per
alium miſſarum celebrationi ſatisfiat, ut S. Con-
gregatio reſcripſit circa capellanos Eccleſiæ An-
nunciatæ Neapolis, in qua fuerat ſpecialiter ſtatu-
tum à Papa, ut capellani tenerentur reſidere, videtur
enim intelligendum cum licentia prælati ex cauſa

recreationis, seu alia quacunque: residentia enim
non debet ita amarè intelligi, ut utrumque inde dis-
cedatur, Abb. *sup. num.3.* & Doct. *in c. ex part.2. de
cleric. non resid.*

Sed cum hodiè Canonici ac Dignitates & por-
98 tiones † obtinentes habeant tempus vacationis &
recreationis, nempè tres menses à Concilio conces-
sos, *ut in c.12. sess.24. de reform.* non poterit Ordina-
rius, ultra illud tempus eis date licentiam absentiæ,
nisi in casibus à jure expressis, ut infra dicetur *n.406.*

99 Conducit ad prædicta decretum Concilii † Pro-
vincialis Toletani, de anno 1566. *actione 3. decreto*
23. & Compostellani, *actione 2. peccato 40. & 41.*
quæ sunt reducenda ad dict. declarationes S. Con-
100 gregatio. & supes d. decretis Concilii † Compostel-
lani fuit cum capituli Ecclesiarum d. Provinciæ
sumpta concordia, & à Pio V. confirmata hoc mo-
do. Item in 40. & 41. capite præceptæ actionis ubi
disponitus, quod Episcopus det licentiam Capitula-
ribus aptis, ut literarum studiis incumbant, eis pro-
videndo de necessariis ad victum, cum in Ecclesiis,
in quibus consuetudo antiqua est, ut etiam Capi-
tulum hanc facultatem concedere possit, non intel-
ligatur hoc decreto hanc capituli facultatem subla-
tam esse, modus autem ibi assignatus etiam à capi-
tulo servetur, ut in Brevi Pii V. confirmationis
101 † concordiæ, quod de ordine D. Joannis de Sanct.
Clemente Archiepiscopi Compostellani fuit impres-
sum Salamanticæ, anno 1595. post dict. Concilium
Compostellanum.

102 Apparet etiam † ex d. declarationibus non posse
jam Episcopum dare licentiam, & dispensare ratione
studii ad septennium, ut *in d.c. cum ex eo, de electìon.
in 6* sed solum posse dare licentiam studentibus, ad
quinquennium, juxt. *d.cap.fin.de magistr.* quod etiam
apparet ex sequentibus declarationibus S. Congre-
gationis. *Prima*, licentia, ut aliquis posset abesse
causa studiorum à servitio suæ Ecclesiæ, vel sui Cano-
nicatus, non suffragatur ultra quinquennium im-
pettata à die, quo studere cœpit. *Secunda*, causa stu-
diorum nemo abesse potest ultra quinquennium, &
hoc tempore distributiones quotidianas non lucsa-
tur. Quamvis Zerola *de verb.studium*, §.3. dicat pro
103 studio Theologiæ posse Ordinarium † arbitrari
tempus, & dare licentiam ad septennium ad hoc,
ut triennium in Philosophia, & quadriennium in
Theologia consumatur, quem sequitur Zechus, *de
republ. Ecclesiastica, d. tract. de clericis, numero* 7.
vers. 28. & tertiam declarationem S. Congregatio-
nis, *supra* adductam *numero* 81. quæ §.5. loquitur de
quinquennio, intelligit de coarctaria de Ecclesia
Parochiali, & declarationem hic adductam intelli-
git de studio juris. Sed est divinatio, & prima decla-
ratio hic, & prima adducta *dict. num.* 181. etiam in
104 Canonicatibus loquuntur, ut patet. † Nec videtur
posse dari licentia ad studium Philosophiæ, & Lo-
gicæ, etiam ad transeundum ad Theologiam, quia
dictæ declarationes, & *dict. capite fin.* de magistris
solum loquitur de Theologia ipsa. Nec ad studium
juris civilis, seu alterius facultatis, quamvis adhuc
dari posse ab Episcopo ultra quinquennium velit
Alexandr. Monet. *dict. quæst.*10.

In Universitate tamen Salamantina ex privilegio
105 Eugenianæ supra adductæ † poterit quis operam
dare etiam Philosophiæ & Logicæ, & alii cuicum-
que facultati licitæ, & honestæ.

Sed, cùm illa non determinet tempus studii, vi-
106 detur † restringendam ad quinquennium, juxta *d. c.
fin. de magist.* & d. declaratione S. Congregationis,
nihilominus tamen cum juxta stylum, & ordinem,
107 cursusque d. Universitatis volens, † S. Theologiæ
operam dare debeat prius Logicæ, & Philosophiæ
studio per triennium insistere, & postea ipsius Theo-
logiæ studio, per quadriennium, verius videtur,
quod qui in dicta Universitate vult Theologiæ ope-
ram dare, possit ex dicta Eugeniana, per septennium
abesse, & fructus percipere in absentia, triennium
in Logica, & Philosophia, & quadriennium in ipsa
Theologia consumendo.

Sed dices, ubi habetur, † seu undè colligitur in S. 108
Concilio Trident. derogatio dicti privilegii de per-
cipiendis fructibus in absentia ratione studii, quoad
Parochiales?

Respondet istam derogationem colligi † & dedu- 109
ci ex *d. c.1. sess.23.* quatenùs enixè statuit, ne Curati
abesse possint, nisi causa prius per Episcopum cogni-
ta, & probata, & quod discedendi licentiam ultra
bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant,
& Sanct. Congregatio Concilii causam studi, non ju-
dicat esse gravem hodiè in beneficiis Curatis post
Concilium obtentis, ut ea obtinens possit abesse ad
studendum, & discendum, ex quo habentur per
examen in concursu, sed saltem in forma dignum
factum, cum tribus examinatoribus synodalibus
juxta formam ejusdem Concilii, *session.24. cap.* 18.
de reform. neque respectu docentium, & legentium ad
tam longam, imò perpetuam absentiam, cum sunt
alii, qui id præstare possint, sine tanto detrimento
Ecclesiarum, & animarum. Et ita post hæc reperi
annotatum in quadam declaratione S. Congregat.
super d.c.1. sess.5. ubi sic habetur. An ordinarius pos-
sit concedere licentiam parocho, qui parochialem
post Concilium obtinuit, ut in publica Universitate
studiis S. Theologiæ, vel Canonum vacare possit.
Partem negativam probat textus *in c.1. sess 23. de
reform. in verb. eadem omninò*, ibi, ultra bimestre tem-
pus juncta declaratione Congregat. nam si Episco-
pus etiam ex gravi causa non potest parocho con-
cedere licentiam non residendi ultra annum, se-
quitur, quod neque ex causa studii, quæ non debet
gravior videri, quam causa inimicitiarum, vel in-
firmitatis, propter quam licentiæ à S. Congrega-
tione impetrantur, vel ultra annum extenduntur.
Accedit, quod parochiales post Concilium provi-
dentur per concursum, non nisi personis, quæ ido-
neæ sint de præsenti, juxta *cap.18. sess.24.* quare
cessat ratio, quæ consideratur *in cap. fin. de majest. &
cap. cum eo de elect. in 6.* Sanctissimus respondit non
posse, jussitque Episcopum ab ejusmodi licentiæ
concessione abstinere.

Et cum Concilium in beneficiis Curatis, † id 110
specialiter disponat in Ecclesiarum, & animarum fa-
vorem, derogatur per illud d. privilegium in jure
insertum de percipiendis fructibus in absentia ra-
tione studii, quoad beneficia Curata, ad Bart. *in d.
extravagan. ad reprimendũ, verba non obstantibus, n.12.*
Felin. *in c.1. de rescript. num.12. vers. sed si diceres ad
fin.* & Barbos. *in lib.1. soluto matrimon. 1.part.num.7.*

Rursus, cum per Concilium, † ibi sit derogatum 111
dict. privilegium insertum in jure, erit etiam dero-
gatum privilegium d. Eugenianæ, licet de ea non sit
facta mentio, cum contineat privilegium juris com-
munis, illud extendendo ad Innoc. Ostien. Imolam,
Abb. & alios *in d. c.1. de rescript.* & ibi Felin. *n.11.
falla. secunda, & num.25. & seq.* Decium *n.54. & 55.*
& Ripam 78. *& glossam verb. facti in c.3. de constitut.
in 6.* & ibi Francum. *n.15. & 16.* & Ludov. Gomez
*num.*209. Quam glossam communiter sequuntur Do-
ctores & Abbas *in cap. fin. ut lite pend. numer.*10. &
Botteus *de synoda 3.part. art.1. num.*103. & sequuta
est Rota in causa Toletana admissinnis 17. Junii
1609. coram Domino Pamphilio. Et ita audivi pra-
cticasse D. Franciscum de Soto Salazar, Episcopum
Salamantinum, contra quendam Cathedraticum d.
Universitatis, qui habebat quoddam beneficium
Curatum in suo Episcopatu.

In beneficiis † etiam simplicibus residentiam 112
requirentibus ex fundatione, seu institutione, non
videtur

videtur habere locum dict. privilegium, quia non censetur derogatum fundationi, nisi expressè illi derogetur, & de ea fiat specialis mentin, juxta *infr. d. 4.part.c.3. à n.73. & 7.part.c.1. à n.118.* & alias censuit S. Congregatio, circa varia decreta Concilii.

Advertendum est autem, † quod licet Canonicus
113 absens ratione studii percipiat in absentia fructus suæ Præbendæ, ut *in d.c.fin. de magist. & in d.decreto Concilii sess.5. de reform.c.1. ad fin. & in d.Eugeniana*, & apparet ex supra adductis, onn tamen lucratur distributiones quotidianas, ut *in d.cap.licet, de Præbend.* ubi Do. *& in d. Eugeniana*, ibi quotidianis distributionibus duntaxat exceptis, & in secunda declaratione *supra* adducta, *num.* 100. & in adducta *infr. num.*117. & in sequenti declaratione super *c.3. sess.21. de reform.* Absentia causa studiorum, etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab omissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab omissione cæterarum distributionum quotidianarum. Consonat Concilium Provinciale Mediolanen. *5 parte 3.tit.* quæ ad distributiones pertinent, *vers. qui studiorum, & sequ.* & traditur Rebuff. *dict. privileg.31. num.12.* Horat. Lucius *d. privileg.*100. *1.limitat.* Covar. *lib.3. variarum capite* 13. *nu.2.* Hojeda *de incompa. benefi. c.12. num* 8. Fuscus *de visitatione, lib.2. cap.15. nu.13.* Azevedo *in l.17. tit.3. l.1, recop. num.5.* D.Joan.Ocon. *in dict. cap.1. de clericis non resident. in 6. ex num.9.* Licent. Anton. Gomez, *in dict. explicatione Bullæ cap.17. ad 4. clausul. num.29.* Joan. Gutierr. *Canon. quæst. lib.2. c.15. num.12.* Sandov. *de officio Eccl.6.p.c.17.* P.Gregor. *de benefic. cap.7. n.12.* post quos Alex.Monet. *de distrib. p.2.c.*10.*n.*23. Sum. Bullar. Quar. *verb. residentia, versic. quod autem*, & addit. *ibi*, Gratian. *disc. foren. cap.*166. *num.*17. Ugol. *de offic. Episc. cap.*17. §.12. *n.*6. Zerola 1.*part. verb. distributiones*, §.3. & Zechus *de repet. Eccl. cap.24. de Canonicis, num.6. vers.2.* & post hæc Gonzalez §.7. *proœm. à num.*178. Nec dissentit Felin. *consilio* 18. *& in c. Jacobus, num.1. de simonia*, & quæ sunt distributiones quotidianæ, & quæ non, vide *infr. dicta secunda, dubitation.*19. *à num.*439.

Sed difficultas est, an, si Canonicatus constat so-
114 lum † in distributionibus quotidianis, eas omnes lucretur absens ratione studii. Et quidem videtur dicendum, quod sic ex *gloss. in d.c. licet versiculo, distributiones*, quam ibi sequuntur Abbas *num* 8. & Doctores. Et Probus ad Monachum *in capitulo 1. de Clericis non resident. in 6. num.* 64. & sequenti declaratione S. Congregationis Concilii.

Illi, qui licentia legitimè obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis proventibus, qui tantum inter eos dividi solent quotidiè, qui sacris intersunt, quam eam sic intelligendo afferunt Zerola *dicto versiculo distributiones*, §.3. & Zechus, *dicto capite* 24. *de Canonicis, num.6. vers.* 2.

Et in simili est alia declaratio ejusdem S. Congre-
115 gationis † quæ sic ait Canonicatum & Parochialem habens, & residens in Parochiali ex præscripto Bullæ Pii V. distributiones quotidianas integras lucratur, si Canonicatus consistit solum in distributionibus non habens præbendam, & ita Sanctus Domin. noster ex Congregationibus, sententia decrevit, quod procedit, si utrique servire nequit, nam si ambobus commodè servire posset, lucraretur solum juxta servitium, quod præstaret. Et alia sic ait, Inservientes Ecclesiis Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesiis Cathedralibus vel aliis, servitoria, quæ residentiam requirant, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modo nullæ Præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiantur, nec detur aliquid eis, qui divinis horis non intersunt, at quando salvo debito servitio Parochialium potuerint etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inserviant.

Et ita in proposito tenent Rebuffus † & Hora- 116
tius Lucius ubi proximè, & repertorium Felini sic intelligendum *versicul. studentes.* Et Didacus Perez *in dicta l.1. titulo* 10. *lib.1. ordin.* D Joan.Ocon. *in d. cap.1. num.13.* Licent. Anton. Gomez, *d. num.29.* Espino *de testam. glossa num.29.* & Zerola *sup.* qui dicunt, quod absens causa studii, vel alias privilegiatus, lucratur omnes distributiones quotidianas, quando omnes fructus in eis consistecent, & Pet. Gregor. *d. num.*12. Villar. del patronado de Calatayud. 4 *part. in princip. n.*8. Alex.Monet. *d.q.*10.*n.*24. Tusch. *concl.*514. *litera D.* Ugolin. *d.c.*19. § 2. *n.*6. & Piasec. *in prax. Episcop. part.2. c.3. num.*10.

Quamvis in contrarium † nempè quod non de- 117
beat is lucrari omnes distributiones quotidianas, faciat *d. decretum* 41. Concilii Compostellani, *act.2.* & declarationes, quas *infra* adducemus *num.* 351. ubi vide annotata, *num.* 353.

Advertendum est etiam, † quod studentes in Ec- 118
clesiis cathedralibus non gaudent d. privilegio de percipiendis fructibus in absentia, ut apparet ex sequenti declaratione S.Congregationis *supra d.cap.1. sessione 5.* ibi: Scholares in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent iisdem privilegiis, sicut studentes in studiis publicis, vel Academiis: interim tamen hujusmodi studentes in Academiis non percipiunt distributiones quotidianas.

Quid autem sit dicendum † de Canonico haben- 119
te Præbendam lecturæ Sacræ Scripturæ, seu Theologali, apparet ex declarationibus sequentibus super *d.cap.1.* ibi. Dum publicè in scholis docuerint. Idem jùdicandum de docentibus in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis.

Secunda, Theologus quandiù leget pro residente 120
habetur, & recipiat omnes fructus, præter distributiones quotidianas præsupposito, quod adsit missa, glossa, seu Præbenda. Ita inter alia rescriptum est Episcopo Placentino, anno 1570.

Tertia, Non debentur lectori distributiones quotidianæ pro illis horis, quibus legit ex dispositione juris communis, Doct. per glossam ultimam in ea, quia nonnulli, de Magist. quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris qui in Ecclesia sua legit, ut facit iste, de quo hic, tamen S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis ex gratia illas deberi eis voluit, non modo pro illis horis, ut si manè legunt pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die, & ita sæpiùs consultus respondit.

Quarta, ibi, Plenè gaudeant, & fruantur. Idem consensum est de docentibus in Ecclesiis, qui, quamvis, à servitio chori absentes essent, possunt percipere fructus sui Canonicatus, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inservientes, ut declaravit S. D. N. Greg. XIII. ut supra, sed non gaudent isti lectores Sacræ Scripturæ in Ecclesia aliis privilegiis, quibus gaudent docentes in scholis publicè.

Quinta, An Theologus, ut qui divinis pro præsente habeatur diebus, quibus legit, censendus etiam sit præsens Matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur serò præcedenti, pro die sequenti. Congregatio respondit, non censeri.

Undè apparet, † quod, quamvis ante S. Congre- 121
gatio censuisset, quod non debentur Canonico lectori distributiones quotidianæ, etiam pro horis quibus legit, ex *gloss. fin.* Doct. *in c. quia nonnullis, de magist.* Gambar. *de offic. leg. lib.6. num.22.* & favet Rebuff. *in concord. Rubr. de collect. §.2. verb. habentur pro præsente*, & tenet Alexand Monet. *de distrib. part.2. quæst.*11.

à num.72. & Salazar de Mendoza *in libello de instit. canon. cap. pœnit. in Eccles. Toletana*, dicens ex gratia dari lectori horas dum legerit, tamen postea S.D.N. Gregorius XIII. voluit illas ei deberi, non modo pro illis horis, quibus legit, ex quo legit in sua Ecclesia & exemplo pœnitentiarii, de quo Concil. Trident. *sess.24. de reform. cap.8. ad fin.* Sed etiam ex gratia pro tota die, qua legit Gonzalez *supr. num.180.* Leo *in Thes. form. Eccles. cap.23. numer.19.* Grat. *discept. foren. capit.166. num.18.* & Piasec. *in praxi Episcop. part.2. c.3. num.10.* & sic sunt accipiendæ declarationes contrariæ, quas adducit Moneta *ibi*, malè eas concordans.

122 Id autem, † quod dicitur in his tribus ultimis declarationibus, Canonicum lecturæ ex gratia habendum esse pro præsenti in choro pro tota die, & ei deberi omnes distributiones quotidianas diebus, quibus legit, ex declaratione Greg. XIII. intelligendum est quoad horas, quibus non legit, procedere solum in illis, qui gratiam istam specialiter petierint, & impetraverint, non in omnibus indiscriminatim, ut mihi dixit Auditor illustriss. Cardinalis Matthæi Præfecti, S. Congregat. Concilii, & secretarius ejusdem S. Congregat. qui etiam mihi dixit, quod Congregatio habet facultatem ad concedendum istam gratiam, & super ea dat literas. Quæ intelligentia apparet vera, ex decreto dicti Concilii Provincialis Bononien. *4. part. tit. de residen. §. de causis excusantibus Canonicos à residentia, versic. sicuti. & Canonicus*, ubi sic dicitur, sicuti & Canonicus, qui Præbendam præsentialem aut Theologalem obtinet, dum singuli eorum quæ propria muneris sui sunt fideliter exercent, portiones fructuum, & distributionum, quas alii capiunt, consequetur, nam ibi solum ei dantur distributiones dum legit.

123 Et ita rectè videtur procedere statutum † hujus nostræ Ecclesiæ Abulens. quo cavetur, quod Canonicus lecturæ, qui legit, serò post Vesperas, habeatus pro præsenti in vesperis, & earum distributiones lucretur.

Quamvis in Concilio Compostellano, *actione 2.*
124 *decreta 39.* statuatur, † quod scripturæ lector, sive
ante, vel post meridiem sit lectionem habiturus, omnibus horis, quæ ante meridiem dicuntur, pro præsenti, & interessenti censeatus, dummodò Missæ primæ, aut majori adsit.

125 Ex quibus difficulter sustineri potest † consuetudo, seu statutum aliquarum Ecclesiarum, quod Canonicus, seu Præbendatus, qui prædicatus est in ipsa Ecclesia, habeatur pro præsenti, & interessenti
in omnibus horis, & officiis per octo dies ante, me-
126 liùsque sustineri posset constitutio † dicti Concilii
Compostellani *d. decreto 39.* quod prædicatori liceat
quotiescumque sermonem habiturus est per octo dies
integros abesse, dum tamen Missæ majoris sacrifi-
127 cio adsit. Licet non careat etiam difficultate, † be-
nè enim potest sermo componi, & addisci de nocte, quæ est tempus ordinarium studii, & etiam de die ante, vel post horas, & officium divinum: maximè cum commendari soleat per plures dies ante: & ad summum videbatur sufficere indulgentia horarum post meridiem.

128 Nonò dubitatur, † quæ sit pœna Parochi non residentis, in quo dicendum est pœnam beneficiati non residentis in beneficio residentiam requirente esse privationem beneficii, *c. conquerente, de clericis non resident.* ubi notant Innocent. & Panormit. *n.3.* & Bernard. Diaz. *in praxi crim. Canon. cap.52. n.3.* Rebuffus *tit. de dispensat. de non resident. numer.12.* & Perez de Lara *de anniversf. & capell. lib.2. cap.8. à num.14. & 36.*

129 Debet tamen prius moneri, † ut resideat *cap. ex parte, cap. qualiter, cap. inter quatuor, & cap. fin. de clericis non resident. & ibi glossa*, & etiam Panorm. maximè *in dict. capite ex parte, num.3.* ubi ait, quod mora etiam decennalis non est sufficiens ad privandum quem beneficio suo, sed oportet, quod primò moneatur ut redeat, potest tamen aliter puniri de culpa commissa, *cap. si quis Presbyter, cap. si quis in clerico, 7. quæst.1.* Selva *de benefic. 4. part. quæst.2.* Capta *reg. 91. à num.46.* Mandos. *de monitoriis, quæst.39. num.2.* & Hojeda *de incompatibil. benefic. capite 18. num.5.* & Rebuffus *supr.*

Nec sufficiet monitio facta † tempore datæ licen- 130
tiæ, ut docet Panorm. *in cap. quoniam frequenter, §. porro, num.10. ut lite non contestata.* Selva *dict. quæst.5.*

Undè propter absentiam non est quis ipso † facto 131
privatus beneficio, ut notat Panorm. *in dict. cap. ex parte, num.2.* Calder. & Imola *in cap. ex tua, eodem tit.* Bott. *de synodo, 3. part. art.1. n.70. & 71.* valeret tamen statutum Episcopo id disponens. Bot. *ibi n 96. & 146.* & Rebuffus *supra, num.13.* cum aliis.

Ad procedendum tamen contra beneficiatum ra-
tione † non residentiæ, non est necessaria solemnis 132
citatio, nec solemnis privatio, sed sufficit requisitio, seu revocatio, & spoliatio de facto, ita quod non requiritur ordo judiciarius, sed sufficit mentio præcedens, & spoliatio obsequens, ut *in dict. cap. ex parte, cap. qualiter, cap. ex tua, & cap. fin. de clericis non resid.* & tradit. Abb. *in dict. cap. ex parte, n.4. & in dict. cap. fin. n.2. & in d. §. porro, n.10. & 11. & in cap. novit n.7. de his quæ fiunt à Prælato.* Oldrad. *consil.195.* Felin. *in c.2. sub n.3. de rescript.* Selva *dict. quæst.5.* Greg. Lopez *in l.16. tit.16. p.1. verb. toller.* Salcedo ad Bern. Diaz. *d. c.52. additio. ultim.* & Azevedo *in l.27. tit.3. lib.1. recopil. n.1.* & D. Joan. Vela *de modo procedendi in causis criminalibus cap.1. num.16.* quicquid velit D. Sahagum. *in cap.2. de sequest. possess. num.54* Sed requiritur ex allegatis privatio, licet non solemnis. Felin. *supra* expressa, vel tacita, Hojeda *num.5.*

In Parochiali autem, † seu beneficio Curato, non 133
residens est privatus ipso jure, ob non residentiam, *ex text. in cap. extirpandæ, §. qui verò, in fin.* ibi, *alioquin. de Præbend.* ubi inducitur privatio ipso jure quæ refertur ad omnia præcedentia, & sic ad duos casus, de quibus ibi, nempè, quando habent Parochialem de per se illi non deservit, & quando habens illam annexam dignitati, seu Præbendæ, non habet in ea Vicarium canonicè institutum, ex *reg. cap. Inquisitioni, de appellat.* cum aliis, quod clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia, de qua Francus *ibi*, & Felin. *in cap. causam, quæ de rescript.* & Anton. Gabr. *de clausulis concl.9.* & plures relati per Hojedam, *dict. cap.18. num.11.*

Et ita, quod privatio inducta † *in dict. qui vero,* 134
in fin. referatur ad dictos duos casus præcedentes, tenet Innocent. *ibi num.1. ad fin.* dicens, quod est annexa Præbendæ, non privabitur Præbenda Ecclesiæ annexa, sed persona tantum tempore vitæ suæ, sequuntur Abb. *ibi in lectura, num.11. & in repetit. num.13. 17. & 18.* Selva *4. part. quæst.3.* & Hojeda *dict. n.11.*

Ego verò contra communem longè verius existi-
mo cum † glossa ibi, pœnam privationis ipso jure, 135
de qua *in dict. §. qui verò*, minimè referri ad casum de Parochiali annexa, sed solùm ad casum de eo, qui non deservit in Parochiali alteri non annexa: tum quia non videtur posse commodè inferri ad casum de Parochiali annexa, nam sic dissolveretur unio, saltem ad vitam Canonici, & si is infra tempus debitum non poneret, seu non præstaret Vicarium, Ordinarius, ad quem devolvitur, posset providere de Vicario, &c. Tum etiam ex illis verbis, *qui velit, & possit, quod dictum est adimplere*, quæ referenda sunt ad casum de non deserviente in Parochiali non annexa, nempè, quod sit conferenda alii, qui velit, & possit quod dictum est adimplere, id est, per se ipsum illi deservire, nec possunt referri ad casum de habente Parochialem annexam suæ Dignitati, vel Præbendæ,

Præbendæ, nam is, cui esset conferenda, non deberet adimplere quod io illo casu dictum erat, nempè in aa habere Vicarium.

134 Nec obstat ratio contraria, † quod clausula in fine posita debet ad omnia præcedentia referri, maximè ad casum immediatum: nam respondetur, ex quo confirmatur nostra sententia, quod illa verba, *nisi fortè Dignitati, &c.* ubi agitur de Parochiali annexa, sunt per modum parenthesis.

135 Sed est difficultas, an ad hoc, † ut incurratur prædicta poena privationis ipso jure, nb non residentiam in Parochialibus, & beneficiis Curatis, requiratur monitio præambula, in qua difficultate partem affirmativam tenet Innocent. *in dict.* §. *qui verò, n.2.* ax illa regul. quod ad incurrendam pœnam requiritur præcedens monitio, quandn lex loquitur negativè sine die, vel tempore, ubi licet si non resederit, de qua Felin. *in cap.2. n.4. de magistris*, Bernard. Diaz. *reg.*474. & alii relati per Hojedam, *dict. cap.*18. *numero* 12. qui *num.*19. sequitur in proposito hanc sententiam Innocent. dicens, eam communem, & singularem dicunt D. Joan. Ocon. *in dict. cap.*1. *num.*60. & Licent. Anton. Gomez *ubi sup. num.* 33.

136 Contrariam tamen sententiam, † nempè non requiri monitionem, tenet Abb. *in d.*§. *qui verò in lectura, num.*12. *& in rep. à n.*19. *ex gloss. verb. reddere in l.*1. *Cod. de his quib. ut indignis*, quam ibi sequuntur Bart. Bald. Paulus, Ang. Alex. & Salic. idem Bart. *in leg. in cognitione, ff. ad Sillanianum, & ex cap. cupientes, de electio. in* 9. & dicunt communem contra Innoc. Corn. *in d. lib.*1. *n.*4. & Ceval. *quæst.*195. dicens veriorem opinionem, & tenendam, ex doctrina Speculatoris *de citatione, §. sequitur, n.*20. pro qua facit *text. in c. cùm dilecti, de dolo, & contumac.* facit etiam *in text c. quamvis, de officio Ordin. in* 6 ibi, *quam citò commodè poterit*, & faciunr 3. *& 4. limitatio*, quaa ad d. regulam tradunt Felin. *num* 5. & Bern. Diaz *supra* & hanc sententiam Abb. tenet Selva, *d.4 p.4. quæst.* & mihi magia placet.

137 Verum prædictis videntur † obstare jura supra allegata, nempè *c. ex parte, c. qualiter, c. inter quatuor c. ex tuæ, & cap. fin. de clericis non resid.* quæ requirunt privationem, licet non solemnem, præcedente monitione.

138 Sed omissis solutionibus, † de quibus per Abb. Selvam, & Hojedam supra dicendum est, *dict. cap. ex parte cap. qualiter, cap. inter quatuor, & cap. ex tuæ*, quatenus requiruot privationem, licet non solemnem, præcedente monitione, non procedere in Parochialibus, stante decret. *dict.* §. *qui verò*, quod videtur posteriua & inducit in eia de novo privationem ipso jure, ob non residentiam, ut patet ex illis verbia, *authoritate hujus decreti*, & hoc est quod vult *gloss. in dict.* §. *qui verò, & dict. capite final.* quod est posteriua, non loquitur de Parochialibus, sed de Beneficiis quæ residentiam exigunt.

139 At d. poena † privationis ipso jure ob non residentiam in Parochialibua, quæ fortè per desuetudinem erat abrogata, videtur hodiè cessare stante S. Cnncilio Trident. *dict. cap.*1. *sess.*23. *de reform. versic. quod si per edictum*, ubi Concilium liberum esse vult Ordinariis per censuras Ecclesiasticas, & sequestrat. & subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, atiam usque ad privationem, compellere Parochos non residentes, & contumaces. Ex quibus satis apparet hodiè, Parochum non residentem, etiam monitum, non esse ipso jure privatum Parochiali, alias enim statim procedendum esset ad declarandum illum privatum, & non esse in arbitrio Episcopi, qua via & quo remedio ex iia uti vellet, ut in sequenti declaratione S. Congregationis super *dict. cap.*1. ibi, compellere arbitrii est Episcopi qua via, & quo remedio ex iis uti velit contra non residentes. Et facit alia declaratio, quæ sic ait. Parochus, qui non vult in sua Parochiali residere, debere servato juria ordine privari. Non dicit declarari privatus, requiritur ergò privatin, & ita videtur sentire Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.*1. *cap.*10. *num.*61. qui ait stylum servare, ut si habentes curam animarum discedant absque licentia Episcopi, post monitiones possint privari, ut etiam exprimitur *in dict. cap.*1. *versic. quod si per edictum*. Ex quibua etiam apparet, quod ad privationem parochi ob non residentiam non est necessarium, quod procedat prius per alias pœnaa, nempè per censuraa Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque juria remedia, quicquid velit Rota in una Salamant. del Pedroso 5. Decembris 1567. coram Card. Seraphinn, ubi fuit dictum, sententiam esse nullam, nisi servetur forma Concilii Tridentini *dict. cap.*1. ibi, Per censuras Ecclesiasticas, sequestrationem aliaque juris remedia, &c. ut refert Genuens *in praxi cap.*122. *circa finem*, & quicquid velit Ugolin. *de offic. Episc.*15. §. 4. *num.*4. nam Concilium id relinquit libertati ordinarii, ibi, liberum esse vult, &c. & patet ex d. declaratione S. Congregationis.

Similiter obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatia Ecclesiis Dignitates, † Canonicatus, Præbendas, 140
aut Portionea, si non resideant, ut debent, etiam moniti non possunt hodiè statim privari, sed primo anno, & prima vice solum est privandus unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam Præbendæ, ac residentiæ fecit suos, & pro omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit, crescente verò contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutinnes est procedendum, nempè ad privationem, ut intelligunt Flam. Paris. *supra, num.*63. D. Joan. Ocon. *in dict. cap.*1. *num.*60. & Lic. Anton. Gomez *dict. cap.*7. *ad* 4. *clausulas, num.*35. & D. Joan. Vela *dict. cap.* 1. *de modo procedendi in causis criminalib. num.* 16. ex decreto S. Concilii Trident. *sess.*24. *de reformat. cap.*12. *versic. præterea obtinentibus*, & ita S. Congregatio Concilii ait, Redarguitur Episcopus, qui primo anno in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia non residentem privat. Idemque à fortiori † vide- 141
tur dicendum in aliis beneficiis simplicibus residentiam requirentibus.

Et in una † Caurien. de anno 1592. S. Congreg. 142
Conc. declaravit, Capitularea vel dignitates habentes in Cathedralibua pro primo anno absentiæ solum privari dimidia parte fructuum suæ Dignitatia, ultra distributiones quotidianas, quas perdit, & hoc procedere etiamsi primo anno nullo die resederit talis Capitularis, † & censuit etiam S. Coogreg. quod in- 143
telligitur de omnibus fructibus tam præbendæ, quam residentiæ, quibus pœnis etiam subjacent, qui majori servitio sunt astricti, quam *in dict. decret.* statuitur, ut in sequenti † declaratiooe S. Congreg. super eo. 144
Canonici, qui majori servitio Ecclesiæ, de quo in hoc decreto, sunt astricti iisdem pœnis, de quibus hîc, si non resederint, subjacent.

Et ad prædictam pœnam fructuum non est opus prævia † monitione, ut resideat, ut clarè colligitur 145
ex d. decreto, & censuit S. Congregatio his verbis. Cong. censuit Canonicos non esse citandos, aut monendos ad residentiam, nec opus esse intimatione, ut deserviant juxta formam hujus decreti, sed si abfuerint ultra tres menses, citandos esse ad allegandum quare non debeat puniri secundum hoc decretum, & oportere censuit Congreg. bonum Judicem arbitrari quanto tempore debeat ultra tempus permissum absentes expectare, antequam contra eos pœnas exequatur, refert Leo *in Thes. for. Eccles. cap.*33. *num.* 3.

Hujusmodi fructus, quibua ob non residentiam Canonici privandi † sunt, debent applicari in usum 146
Ecclesiæ, & utilitatem illius, ex Congregationis sententia, ut declaratione sequenti, fructus Præbend. quibus Canonici, qui absfuerunt à servitio Ecclesiæ ultra tres menses, privandi sunt, ex hoc decreto applicandi sunt in usum Ecclesiæ, & utilitatem illius.

Et in declaratione *infra* adducta, *num.*150. *& in* 2.
*adducta num.*432.
Intelligendum tamen eſt applicanda eſſe Eccleſiæ,
147 & ejus † fabricæ, quatenus indigeat, alias altari pro
loco arbitrio Ordinarii, non excludendo tamen fa-
bricam ipſius Eccleſiæ, cum ſit etiam pius locus, &
ut dicitur in declaratione ſupra adducta, *numero* 31.
poſſit in dies indigere, ex decreto Concilii, *ſeſſione*
22.*cap.*3.*de reformatione*, & declaratione *infra* addu-
cta *nu.*426. & prima adducta, *numero* 432. quamvis
148 Navarr. *conſilio* 3. *de Clericis non* † *reſidentib. num.*1.
reſpondeat, quod videntur applicandi illi operi pio,
in quod arbitrabitur is, qui privaverit, cùm non ſit
determinatum à Concilio, ex *libro primo*, *ff. de jure de-
liberand. cap. de cauſis*, §.1. *de offic. deleg.* quod con-
vincitur ex decreto Concilii, *dict. cap.*3. ubi id aliàs
determinatur in ſimili. Circa quod vide dicta *infra*,
2. *dicto*, *dubitatio*. 20. *à num.*443.
149 Et iſta pœna non poteſt remitti ab Epiſcopo, † cum
non poſſit diſpenſare contra Concilium, ut per Na-
varr. *ubi proximè*, Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap.*19.
150 Quamvis ante ſententiam † poſſit ex cauſa eam
minuere, vel augere *ad leg. quid ergo*, §. *pœna gravior*,
ff. de his, qui not. infam. & Tiraquell. *de pœnis in præ-
fatione*, à *n.*16. & Covarr. *variar. lib.*2. *cap.*9. *num* 8.
Navarr. *in Rubr. de jud. num.*99. D. Sahagun. *in capi-
te at ſi clericis*. §. *de adult. de judic. à n.*45. Man. Rodrig.
*del orden judicial. cap.*12. *num.*12. & Suarez *de leg.
libro quinto. capite* 11. Salas *diſp* 15. *ſect.*8. *cum aliis*.
& cenſuit S. Congregatio Concilii his verbis. Fru-
ctus præbendæ, in quibus Canonici abſenter ultra
tres menſes mulctantur, ſunt applicandi Eccleſiæ, ad
utilitatem ipſius, poteſt tamen Epiſcopus hanc pœ-
nam ante ſententiam minuere, vel augere, ſed non
in totum tollere.
151 Si tamen Epiſcopus taceat, & diſſimulet, † & non
privet, non tenebitur Canonicus abſens fructus illos,
quos alias fecit ſuos reſtituere in foro conſcientiæ,
in quo nemo tenetur ſolvere pœnam, præſertim non
impoſitam ipſo jure, ſed imponendam per ſententiam
ut eſt iſta, donec condemnetur à Judice, ſed peccaret
Epiſcopus, ſi abſque juſta cauſa diſſimularet eum pu-
nire, ita rectè tradit Navarr. *d. conſ.*3. *de clericis non
reſid. num.*2. Ugolin. *dict. cap.*16. *num.*6.
Et quod illa pœna ſit imponenda per ſententiam
152 † patet ex verbo, *privetur*, quod non operatur ipſo
jure, ſed per ſententiam Tiraq. *in leg. ſi unquam, verb.
revertatur, num.*177. *cum aliis*, & in terminis Rota
in cauſa Caurien. fructuum, coram D. Orano, 10.
Aprilis 1592.
153 Si verò Canonicatus, † ſeu Præbenda nullos ha-
beret fructus in abſentia, ſed omnes reſidendo lucri-
fient tunc qui nunquam reſediſſet pro primo & ſe-
cundo anno, & ſic non haberet tunc fructus, quibus
privari poſſet juxta d. decretum, puniendus eſſet pœ-
na arbitraria, cum non ſit pœna determinata, citra
tamen privationem, juxta dicta.
154 Decimò dubitatur, † quomodò ſit procedendum
contra non reſidentes, maximè ad privationem. In
quod dicendum eſt, quod, ut quis privetur beneficio
ob non reſidentiam, debet abſentia eſſe ſemeſtris, &
prius trina monitio per edictum cum competenti ter-
mino præcedere, alioquin eſt nulla privatio, ut ſæpè
Congregatio Concilii reſpondit, ut in ſequentibus
declarationibus ſuper *dict. capit.* 1. ibi: Quod ſi
per edictum citati reſpicit modum procedendi contra
abſentes, ibi, uſque ad privationem, intelligendum
incluſivè, uſque ad privationem dum tamen præ-
ceſſerit tria edicta publica, & lapſi ſint ſex menſes,
juxta *cap. ex tuæ de clericis non reſident.* & docent
Abb. *in dict. cap. ex tuæ*. idem Abbas & Doctores *in
cap. quoniam frequenter*, §. *porro, num.*10. *&* 11. *ut li-
te non conteſtata*. Selva 4. *part. quæſt.*5. Marant. *in ſpe-
cula advoc.* 6. *part. de citatione, numero* 91. Zerola *in
praxi Epiſcop.* 1. *part. verb. privatio*. §.3. *&* 4. & Ze-
chus *de republ. Eccleſiaſtica, tit. de beneficiatis, num.*6.
verſic. quod attinet verò ad praxim. Leo *dict. cap.*33.
*num.*14. Genuenſ. *in praxi d. cap.*112. allegans conſi-
lium Abbatis 67. *part.*1. quod ſequitur Felin. *in cap.
conſuluit. n.*13. *de offic. deleg.* & fuit, inquit, in Rota
approbatum coram Cardinali Seraphino 5. Decembris
1567. in d. Salaman. del Pedroſo, & Ugol. *de offic.
Epiſc. c.*5. §.4. *n.*4. & Piaſec. ſic intelligens *in praxi
Epiſc. part.*2. *cap.*3. *n.*10.
Ex quibus id intelligitur, † quando neſcit ubi 155
abſens ſit, vel commodè perſonaliter citari non po-
teſt, alias debet perſonaliter citari, ſeu moneri, non
tamen requiritur trina monitio, ſed ſufficit una, etiam
extrajudicialis, juxta ſupradicta, nec debet expectari
per ſex menſes, ſed tempus erit arbitrarium (quamvis
Cevallos *quæſt.*809. *à num.*17. dicat eſſe perſonaliter
citandum, ubi habetur notitia loci ubi eſt, etiamſi ſit
extra regnum, & in partibus Indiarum: ita fuiſſe
judicatum in Concilio Archiepiſcopi in quadam cau-
ſa capellaniæ) Et ita fuit reſolutum in una Genien.
Canonicatus de Ubeda 11. Decembr. 1582. coram il-
luſtriſſimo Mantica, & in una Zamoren. Capellaniæ
12. Junii 1589. coram eodem & in cauſa Terdonen.
Præpoſituræ 17. Martii, & 5. Junii 1600. coram illu-
ſtriſſimo Seraphino, ut in *deciſ. ſequentibus*.

*Gienen. Canonicatus de Ubeda, 11. Decembris
1587. coram D. Mantica.*

Fuit apud me dubitatum, † an Ordinarius Gie- 156
nen. legitimè privaverit Canonicatu Andream de
Godoy, propter non reſidentiam, & domini dixerunt
privationem non eſſe legitimè factam, nam clericus
qui non reſidet in ſua Eccleſia, priuſquam beneficio
privetur, debet perſonaliter citari ut ejus contumacia
convincatur, *cap. ex parte l.*1. *de clericis non reſident.
cum conſimil.* Abbas *in cap. quoniam frequenter*, §. *por-
ro, num.*10. *ut lite non conteſt.* & ſi perſonaliter citari
non poſſit, quia ignoratur ubi ſit, vel longè abſit,
ita ut commodè non valeat citatio ad ipſum perve-
nire, debet in ejus Eccleſia trinæ citationis edictum
publicari, & poſt ultimum edictum per ſex menſes
expectari, ut colligitur *ex c. tuæ. de Clericis non reſi-
dent.* & ita intelligit d. Joan. And. *ibidem in princ.* &
Joan. Anania *num.*1. Abbas *num.*10. idemque Abbas
apertiùs ſcribit *conſ.*67. *num.*2. *lib.*1. quare, cum ſu-
pradictus Andreas de Godoy, poſt ultimum edictum
propoſitum, nondum ſex menſibus elapſis fuerit præ-
cipitata feſtinatione privatus, hujuſmodi citatio legi-
timè facta dici non debet, & ideò, non valet, *cap. erit
autem lex*.4. *diſt. l.*1. §. *item cum contra*. *ff. quæ ſenten-
tiæ ſine appellatione leg. ſi expreſſum*, *ff. de appellat.*

*Terdonen. Præpoſituræ 17. Martii 1600.
coram D. Decano.*

Fuit reſolutum † Camillum eſſe manutenendum in 157
poſſeſſione Præpoſituræ, nam de ejus poſſeſſione
ante privationem conſtat publico inſtrumento, neque
ea convertitur, ſed tantum ex adverſo dicitur eum
per ſententiam latam ob non reſidentiam privatum
fuiſſe omni jure, & poſſeſſione: & ab ea non dari ap-
pellationem, ad effectum ſuſpenſivum, *cap. relatum, &
cap. conquerente, de clericis non reſidentibus*. Concilium
Trident. *ſeſſ.*23. *cap.*1. *de reformatione*, verum Domi-
ni unanimiter contrarium cenſuerunt, nam dixerunt
hanc ſententiam fuiſſe nullam. Cum enim fuerit lata
contra abſentem, requirebatur trina citatio per pu-
blicum edictum in loco beneficii, *cap. ex tuæ, de cle-
ricis non reſident.* & fuit alias coram me reſolutum in
cauſa Salamantina del Pedroſo 5. Decembris 1567.
& à S. Congregatio. in una Umbratican. cujus copia
data fuit.

Deindè

Deindè requirebatur, ut expectaretur per sex menses, antequam deveniretur ad privationem, *dict. cap. ex tuæ*, quæ forma hîc non fuit servata, nam unica citatio executa fuit in loco beneficii, deindè infra duos menses nimis festinanter processum ad privationem, non perpensis prius causis excusationis, an essent legitimæ, nec ne. Neque obstat, quod præfata procedant, vel proceditur contra ignorantem, non autem contra eum qui habuit certam & indubitatam scientiam emanatæ citationis, quia non probatur hæc scientia, quod enim allegatur de comparitione fratris proponentis excusationem, non concludit scientiam præpositi, cum non constet de ejus mandato, imò adest præsumptio in contrarium, cum præpositus habita notitia sententiæ constituerit procuratorem quendam alium ad appellandum, qui in tempore appellavit, & ideò cum esset absens, vel sciebatur quo in loco esset, & tunc erat personaliter citandus, aut ignorabatur, & erat ter citandus in loco beneficii per edictum juxta distinctionem *gloss. in cap. quoniam frequenter, verb. Canonibus definitum, ut lite non contest.* quorum neutrum factum fuit, nam si præcessisset personalis citatio, utique etiam non expectatis sex mensibus, potuisset Ordinarius procedere ad privationem, ut fuit resolutum in causa Zamoren. 12. Junii 1589. coram illustrissimo Mantica, & hoc observatur tam in eo, qui absens cum licentia, quam sine licentia, ut probatur in d. gloss. Non obstat, quod sententiæ executio non potuerit suspendi per appellationem, quia hoc locum habet, ubi sententia lata est, servato juris ordine, quia sententia nulla nullum parit juris effectum, quare conclusum, Camillum esse manutenendum.

In Eadem coram eodem, 5. Junii 1600.

158 DOmini perstiterunt in resolutis, † cum enim Camillus nunquam fuerit personaliter citatus, & trina citatio per edictum non fuerit rite executa, consequens est ad privationem minus legitimè processum fuisse, neque potest sustineri ex scientia citationis emanatæ, quam deducunt, ex diverso informante, pro Tornerio ex mandato dato ad hanc causam, & comparitione Procuratoris Camilli ex qua sanatur defectus, si quis intervenerit, *ad decis. 11. de dolo & contumac. in novis*, & fuit dictum coram me, in causa Lunen. & Sarzanen. 23. Octobris 1598. quia ad hunc effectum, ut ex mandato dato ad hanc causam oriatur probatio habitæ notitiæ citationis, requiritur mandatum specificum ad illam causam, ut colligitur ex verbis decisionis præfatæ, ubi procuratores ad causam hujusmodi prosequendam constituant. Et colligitur ex notatis per Vantium *de nullitat. tit. fin. numero* 123. verum isto casu satis ex tenore mandati colligitur procuratorem fuisse constitutum generice, respectu molestiarum, sibi illatarum, quæ possunt intelligi circa jurisdictionem, super qua plura emanarunt præcepta, neque refert quod ratificaverit gesta per alios, nam hîc non insurgit scientia principalis, neque etiam ex eo, quod responderit citationi, quia hoc vigore generalis mandati facere potuit. Neque obstant aliæ monitiones deductæ, quia non possunt trahi ad hoc judicium de novo contra Camillum cœptum, & coadjuvantur prædicta ex eo, quod ex literis scriptis ad S. Congregationem constat Ordinarium scivisse, ubi moraretur Camillus, & ideò debebat curare, ut ibi citaretur, & servanda erat forma in Concilio præscripta, ut alias dictum fuit, sed dato etiam, citra veri præjudicium, quod ritè processum fuisse, respectu citationis, tamen excusari non potest iste processus à nimia festinatione, & præcipitatione, maximè, cum per procuratorem allegarentur causæ excusationis, quæ veniebant discutiendæ, etiam quod per procuratorem comparitum fuisset, Capra *conclusion. 91. num. 46.* quæ fuit ratio conciliaris dispositionis præfinientis spatium sex mensium, & ita conclusum standum esse in decisis.

In qua etiam causa, coram D. Coccino, † 1. De- 159
cembris 1600. & 23. Februarii 1601. Domini censuerunt.

Dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, nam hîc solum agitur super validitate sententiæ privationis de præpositura ab Ordinario lata quam Camillus obtinuit, appellatione interposita in Rota, revocari, cum impositione silentii fiscn, & Alberto, qui ab eodem Ordinario post d. privationem de dicta præpositura provisus venit ad causam ratione sui interesse.

Ideòque, cum non ageretur super titulo beneficii, materia censebatur profana, Achill. *decis. 2. de pensio.* Puteus *decis. 498. num. 2. lib. 2.* & fuit dictum in Casalen. præpositura 9. Junii 1589. coram D. Gipsio: quibus stantibus remissoria solet concedi, in qualibet instantia, & absque fumo, & quoad relevantiam domini pro majori parte censuerunt articulos esse relevantes.

Ad procedendum verò contra † absentes ad alias 160
pœnas præter privationem, non videtur necessaria trina citatio per edictum, sed sufficiat una peremptoria, quamvis trinam etiam requiri ad privationem fructuum tenuerit Rota in dict. Caurien. fructuum, coram D. Orano, 10. Aprilis 1582. juxta tradita per Abb. *dict. consil. 67. part. 1.* & Felin. *in cap. consulis, num. 13. de offic. deleg.* qui tamen loquuntur in terminis dict. cap. ex tuis de privatione beneficii, nec etiam erit necessarium expectare per sex menses.

Nec executio dict. pœnarum contra Parochos
† non residentes suspendi potest privilegio, licentia, 161
familiaritate, exemptione, statuto, consuetudine, etiam immemoriali, sine appellatione, aut inhibitione, ut *in dict. cap. 1. sess. 23. versic. quod si per edictum*, & tradunt D. Joan. Ocon. *in dict. cap. 1. de clericis non residem. in 6. num. 60.* & Licentiatus Anton. Gomez *in dict. explicatione Bullæ cap. 7. ad 4. clausulam, nu. 35. & 36.* & D. Sahagun. *in dict. cap. 2. de sequestratione possess. num. 54.* dicentes, Concilium ibi, dum disponit executionem sententiæ per appellationem, seu inhibitionem non impediti, generaliter accipiendum esse contra absentes, sive obedientes, sive contumaces, & ita in Supramo Senatu obtinuisse; quamvis in hac Metropoli Compostellana, & in Pulciano Prætorio antea non semel judicatum fuisset, obtinere tantum contra pertinaces & contumaces.

Concilium verò ibi solum tollit appellationem
suspensivam, † ut patet, non verò devolutivam, ut in 162
terminis aliorum decretorum ejusdem Concilii, ubi removetur appellatio, sæpè S. Congregatio censuit.

Undecimò dubitatur, † an prædicta obligatio, & 163
onus residentiæ personalis solum procedat, & locum habeat in habentibus verè Curam animarum, & beneficia Curata, nempè qui suo nomine & singulariter sunt Parochi, & Rectores Ecclesiæ, an verò procedat etiam in habentibus exercitium Curæ, ut in Ecclesiis, in quibus Cura per plures administratur, quarum beneficia non sunt propriè curata. ex *consil.* Oldradi 67. de quo *infra 9. parte cap. 2. dubitation. 7. n. 175.* & in beneficiis alias simplicibus habentibus administrationem, & exercitium Curæ.

Et breviter dicendum † videtur etiam in illis pro- 164
cedere: nam re, & effectu isti habent Curam animarum, nec jus divinum, & naturale attendit subtilitates, sed effectum, & substantiam, & Concilium *dict. cap. 1. sess. 23. & cap. 3. sess. 7. de reformation.* absolutè & generaliter loquitur de beneficiis, habentibus Curam animarum, pro quo etiam facit, quod non solum
residere tenentur habentes Parochialem, † & benefi- 165
cium Curarum in titulum, sed etiam habentes in commendam, Conc. Trid. *cap. 2. sess. 6. de reform. & d. c. 1.*

*sess.*31. *versic. eadem omninò*, juncto principio, ibi, quocumque nomine, & titulo præfectos.

166 Et est declaratio S.Congregationis † Concilii quæ ait Cum. de jure communi obtinens Beneficium curam animarum jurisdictionalem habens teneatur residere, & sacris initiari Extravag. *execrabilis, de præben. & gloss.* ibidem Congregatio censuit intelligi de commendatariis, per omnia enim æquatæ sunt hodiè commendæ titulis.

167 Faciunt etiam † pro prædicta resolutione sequentes declarationes ejusdem S. Congregationis. Prima, An obtinens Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, teneatur ad residentiam, præsupposito, quod in Ecclesia Archipresbyter, præter Baptismum, cætera Sacramenta administrat. Congregatio censuit teneri ad residentiam, ad minus tanquam coadjutorem Parochialis Ecclesiæ 1587. Secunda, Etiam perpetui coadjutores residere tenentur, sicut veri Curati, etiamsi in aliis beneficiis serviant in Cathedralibus. Tertia, an Capellani coadjutores Rectorum Parochialium cum Capellaniis perpetuis in institutis authoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi, Congregatio censuit teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium servire, vel quibus nulla expressè residentiæ personalis obligatio injuncta est, undè & Ordinarius tenetur eos cogere, sicut ipsos Rectores, nec potest cum aliquo hujusmodi dispensare, quoad residentiam, nisi ut cum Rectoribus Episcopus, potest, eodemque jure examinandi, quo Rectores ac Parochiales ex *cap.*18. *sess.*24. quin canonici Cathedralis, seu aliarum Ecclesiarum beneficium hujusmodi obtinentes, tenentur, & similiter cogi debent per Episcopum ad personaliter deserviendum in dictis beneficiis, dimisso servitio imminente ratione canonicatuum, & Præbendarum suarum Ecclesiarum, etiam ex constitutione Pii V. super residentia facienda in Parochialibus per eas obtinentes ac canonicatus. Quam declarationem quoad primam ejus partem affert Gonzalez *gloss.*5. §.9. *n.*17. & Sum. Bull. *verb.residentia, versic.præter summistas.*

Quarta, In diœcesi Veronen. extant quædam Ecclesiæ plebanales, quæ pro redditibus habent decimas omnium fructuum in tota earum parochia. Sed quia forsan ob populi multitudinem solus Archipresbyter non sufficiebat in celebratione divinorum, & sacramentorum administratione, subtracta quadam portione dictarum decimarum pro victu, alterius sacerdotis, antiquitus creata fuit in earum singulis nova capellania, quæ datur in titulum perpetuum, & per ordinarium in casu instantiæ confertur sacerdoti cum onere celebrandi certas missas, & coadjuvandi in cura dictæ Ecclesiæ plebanalis. Quæritur, an dicta capellania possit appellari beneficium incompatibile cum alio curato. Secundò, quod illius rector subjaceat dispositioni capituli, licet *canon. de elect. in* 6. Tertio an comprehendatur sub decreto Concilii Trident. loquentis de residentia curatorum. Congregatio censuit esse beneficium incompatibile, si obtinens illam capellaniam velit nunc acquirere aliud beneficium, quod vel curatum sit, vel alias personalem residentiam requirat. Ad secundum censuit, non subjacere *dict. cap. licet canon.* Ad tertium respondit, comprehendi sub decreto Concilii loquentis de residentia, non tamen tanquam curatorum.

168 Si enim coadjutores, † qui pro alio curam exercent, tenentur residere, sicut veri Curati, tenebuntur etiam similiter residere beneficiati habentes curæ exercitium, & administrationem Sacramentorum, licet illa per plures exerceatur, & administretur. Et ita plenè tenet Lessius *de inst. & jur. lib.*2. *cap.*34. *n.*160.

169 Et ista tertia declaratio, † quatenus dicit non teneri ad residentiam illos Cappellanos Coadjutores Rectorum qui ex institutione possunt per alium servire, vel quibus nulla expressè residentiæ personalis obligatio injuncta est, intelligenda videtur, quando in institutione expressè dicitur, quod non teneantur ad residentiam personalem, si enim intelligeretur, non teneri ad residentiam, si in institutione residentiæ personalis obligatio injuncta non est, potius ista deberet esse regula, quam exemptio, & quoad obligationem residendi, non esset differentia inter istos capellanos coadjutores Rectorum, & alios non habentes tale onus, & comprobatur etiam ista intelligentia ex secunda declaratione adducta. Et etiam ex quarta.

Sed id, quod dicitur † de beneficiis simplicibus, 170
seu Capellaniis habentibus administrationem, seu exercitium curæ, aut onus adjuvandi Rectorem, quod ea obtinentes teneantur ad personalem residentiam, procedit ubi est ordinatio, seu consuetudo, quod illi eo ipso sint Coadjutores Parochi, & absque alia licentia Ordinarii eum adjuvent, seu per eos administrent Sacramenta, secus ubi est consuetudo, seu ordinatio, quod illi aut servitores, seu Vicarii eorum adjuvent Parochum in administratione Sacramentorum, maximè habita licentia Ordinarii, in his enim non requiritur personalis residentia, ut in beneficio del Tiemblo hujus Diœcesis Abulensis.

Et quando Ordinarii † licentia debet haberi,parum refert, quod illi per se deserviant, aut per Vicarios, seu substitutos, cum ad id per Ordinarium approbari debeant, & sic ubi ex consuetudine debent adjuvare Rectorem, seu per eos administrare cum licentia Ordinarii obtinentes capellanias, seu beneficia simplicia, quæ alias ad residentiam non obligant, non requiritur personalis residentia, nisi consuetudine expressè habeatur, quod necessario per se id faciant, licet secus ubi à principio in institutione id caveretur. 171

Decimo secundo dubitatur, † an Parochi, quibus 172
à Papa datus est coadjutor perpetuus cum futura successione, teneantur ad residentiam, an verò per dationem coadjutoris examinentur, & excusentur à residentia. Et videbatur eos non teneri ad residentiam, quia ad hoc datur eis coadjutor, ut pro eis curam & officium exerceat, & scio quendam Parochum opulentæ Parochialis habentem talem coadjutorem nunquam in ea residisse.

Sed cum residentia in † Parochialibus sit de jure 173
divino & naturali, ut supradictum est in princ. non auderem propterea excusare Parochum à residentia & cura animarum, quatenus eam exercere valeat nec intelligendum, videtur Papam ei dare coadjutorem ad eximendum eum omninò à residentia & cura animarum ea incumbente, sed ut eum adjuvet, etenim per dationem coadjutoris, † non transfertur tota cura animarum in coadjutorem, ablata Parocho administratione. 174

Facit declaratio S.Gongregationis † Concilii, quæ ait, Rector, qui habet Vicarium perpetuum in ejus 175
Parochia, sive Rectoria potest, & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuerit legitimè in solum Vicarium perpetuum. Et alia sic ait, Parochus † Ecclesiæ, in qua fuit 176
constitutus Cappellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota animarum cura seu perpetua Vicaria, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere, consonat Concilium Provinciale Bononien. 4. *parte, tit.*6. *de residentia*, † §. *de causis excu-* 177
santib. à residentia Curatas, versic. si etiam, ubi sic habetur, si etiam datus fuisset Parocho Vicarius perpetuus, in quem tota animarum cura, atque administratio legitimè translata fuisset à Parocho abdicata, erit à residentiæ munere excusandus, de quo Gonzalez *gloss* 6. *num.*97.

Est etiam alia declaratio S.Congreg. † quæ sicuit, 178
arguuntur

arguuntur Episcopi, qui causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Ecclesiis Vicarios perpetuos, data etiam facultate rectori de non residendo, & alia quæ ait, Parochus debet residere in loco ubi sita est Ecclesia Parochialis, etiamsi esset ei datus coadjutor ratione infirmitatis, quæ benè facit in proposito: Et alia, quam affert Gonzalez *gloss.* 5 § 9. *num.* 30. Propter deputationem coadjutoris, parochus, cui datus est coadjutor, non poterit abesse à residentia, refert & sequitur Summ. Bullar. *verb. residentia sub versic. præter Summistas*, Ugolin. *de offic. Episc. cap.* 15. §. 3. *ad fin. & cap.* 54. *num.* 3. & Piasec. *in praxi Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 27.

179 Tandem circa residentiam † Parochorum notandæ sunt sequentes declarationes S. Congreg. Concilii *super dict. cap.* 1. *sess.* 23. *Prima*, Per motum proprium Sanctissimi Domini nostri publicatum mense Junii 1568. super residentia Canonicorum habentium Parochiales, non fuit ablata Ordinariis facultas ita, & taliter, quod non possint juxta formam decreti Concilii Trid. ex aliquibus justis causis licentiam concedere recedendi à Parochiali ad aliquod tempus, modò ea utantur intra limites præscriptos ab eodem Concilio Trid. *sess.* 23. *de reform. cap.* 1. *Secunda*, Episcopo Pistorien. quod attinet ad primum postulatum de *cap.* 2. *sess.* 6. an videlicet dispensari possit cum infirmis, ac decrepitis, ita ut eorum Ecclesiæ, quæ personalem residentiam requirunt, ob id à perpetuis Vicariis serviantur: item an sit dispensandum cum eis, qui propter monialium, vel hospitalium curam in Ecclesiis, quas in montibus obtinent, non facilè residere queunt, amplitudo tua id efficiet, quod diffinitum est *cap.* 1. *sess.* 23. *de reform.* quo non ampliùs id permittitur, quod *in d. cap.* 2. *sess.* 6. erat relictum arbitrio Ordinariorum, sed omninò imponitur necessitas residendi. *Tertia*, Inter causas absentiæ connumeratur infirmitas curabilis, aëris intemperies certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus Sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus. *Quarta*, An propter intemperiem aëris, relicto ibi Vicario approbato, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare. Congregatio censuit non posse, si tamen rector infirmus esset, & in loco Parochialis curari non possit defectu medicorum, medicinarumve, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, ut in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa, interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus Parochialis constituto, nam hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus. Consonat Concilium Mediolanen. 5 *part.* 3. *tit. de residentia, versic. ne Parochus*, & Concilium Bononien. *dec.* 4. *part.* 1. *tit.* 6. *de residentia*, §. *de causis excusantibus à residentia Curator versic. in Parochis.*

Quinta, Graves inimicitiæ culpa Parochi non contractæ, & post obtentam Parochialem exortæ excusant à residentia, & cum talibus Episcopis conceditur dispensare per annum, ut in alio viciniori, ac tutiori loco manere possint, dummodò in Parochiali expensis Rectoris maneat idoneus Vicarius, ac interim curare debet Episcopus, ut inimicitiæ extinguantur, si id perficere non potest, rescribere debet ad Cardinales Congregat. Concilii, cujus culpa factum fuit, quominùs reconciliatio processerit. Concordat d. Concilium Mediolanens. 5. *ubi supra versic. nec præterea*, & Concilium Bononiens. *supra versic. æque ob graves*, & vide circa hoc declarationem 5. *infra* adductam *num.* 323. & aliam *num.* 351. *Sexta*. Propter inimicitias, quæ supervenerunt sine culpa parochi, datur annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus, sed odium solum Parochianorum non sufficit, neque si omnes ferè fructus essent aliis reservati, neque continua aëris intemperies, neque si esset necessarius magister Ludi, seu Grammaticæ in civitate, sive oppido, neque servitium Episcopi, etiam ad tempus. *Septima*, Parochialem Ecclesiam habens cum canonicatu in Parochiali residere debet, quod est conforme Bullæ Pii V. quæ incipit, *Cupientes*, & percipit fructus Præbendæ, solum ejus distributiones quotidianas perdit, & sic quod præterea absentes infra alia de causa non percipiunt, si autem Canonicatus est in eodem loco, ubi est Parochialibus, potest utrique servire, & quotidianas distributiones percipere, si autem alter ab altero distet per leucam, aut dimidium leucæ, etiamsi Canonicatus esset in Cathedrali, tenetur nihilominùs in Parochiali residere, quod procedit, non obstante quacunque nobilitate Canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ, vide declarationem adductam *supra numero* 114. *& infra num.* 338. *Octava*, Residens in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea divinis inservire potest, dummodò omnibus diebus, & horis suis debitis, & congruis Parochiali inserviat, & nihil prorsus relinquat ex debito servitio ipsius parochialis. *Nona*, in Monasteriis & Abbatiis, quæ Cura, & Convictu carent, non est necessaria residentia. *Decima*, Præpositura, licet tantum sit jurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pii V. de residentia parochorum, quæ incipit *Cupientes*. *Undecima*, Vicarius amovibilis in exercitio Curæ animarum arguit curam esse penes deputantem & ideò ipsum teneri, ad residentiam. *Duodecima*, Non tenetur residere in Prioratu curato, vel parochiali, unita tamen perpetuo Dignitati, qui tenetur residere in Ecclesia Dignitatis, sic dicendum de canonicatibus, & aliis. *Decima tertia*, Obtinens canonicatum, cui sit unita parochialis ad vitam obtinentis, tantum tenetur in parochiali residere, si unio facta sit ad vitam obtinentis tantum. *Decima quarta*, Rector, seu parochus, qui habet parochiam, intra cujus limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere, etiamsi tantum essent in illa parochia tres, vel quatuor incolæ, & ibi fuerint duæ Ecclesiæ unitæ, residendum est in digniori, quod si non constet quæ sit dignior, in frequentiori: quod si una fuerit extra, & altera intra urbem, residendum est in ea, quæ est intra. Consonat Concilium Bononiens. *d. tit.* 6. *de residentia*, §. *de his, qui ad residentiam tenentur, versic. & quoniam. Decima quinta*, Aquiliana, Si unus populus dividatur, & una pars habitet in civitate, & altera extra, & idem parochus ex consuetudine ambas parochiales obtineat, residere debet in civitate. *Decima sexta*, Habens duas parochiales unitas perpetuo invicem æque principaliter, & non unam alteri accessoriè, ambasque pares ita, ut non sit dignior, & principalior altera, potest in qua maluerit residere. Ita Episc. Abulen. rescriptum est 15. Martii 1575. *Decima septima*, An si parochiali tribus, aut quatuor milliaribus tantum distet à civitate potest in hac Rector habitare, Dominicis tantum ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente, Congregatio censuit non posse. 18. Conchen. Episcopus potest compellere Rectores ad residendum, non obstante consuetudine residendi in loco distanti à parochia per sex milliaria 19. Presbyter obtinens parochiales, etiam à civitate ultra duo milliaria non distantes, non potest deputari magister Grammaticæ, & ob id à residentia excusari, etiamsi velit singulis diebus festivis parochiali interesse. Ita Episcopo Tridentino responsum est. *Vigesima*, Licet Ecclesia parochialis sit in loco, ubi minor pars parochianorum habitat, & major pars habitat longè in oppidis, nihilominùs parochus habitare tenetur prope Ecclesiam in civitate, sed succurrendum est eis qui longè habitant secundum antiquam loci consuetudinem per dispositionem *cap.* 4. *sess.* 21. *de reform.* Consonat Concilium Mediolanen. 5. *dicto titulo de residentia, versiculo Ecclesia parochialis. Vigesima prima*;

ma, Congreget. Concilii censuit Rectores parochialium debere residere in domo ipsorum parochialium, quod si parochiales domos non habent, tunc in alio domo, quæ sit intra limites parochiæ, aut saltem ita vicina parochiali Ecclesiæ, ut inde commodè possint per seipsos ei inservire. Refert Zerola *in praxi Episcopali 1.part. vers. Parochus*, §.4. *Vigesima secunda*, Congregatio censuit parochum cogendum esse habitare in domo Ecclesiæ, vel si Ecclesia eam non habeat, in propinquiori intra limites parochiæ, quod si non habitaverit, non teneri ad restitutionem fructuum, de quibus in hoc decreto. *Vigesima tertia*, Qui finitima urbis beneficio obtinent, & domum non habent ubi habitent habitationis domum. *Vigesima quarta*, In his, quæ pertinent ad residentiam, observanda sunt quæ habentur *in cap. 1. de reformat. sess.23.* & in reliquis, si non possunt servari decreto Concilii Tridentini supradicti, id agendum est quod commodum, & melius potest, & qui non habet domum propriam in loco, ubi residere tenetur, aliquam conducere debet, ubi verò populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea observare debet, quæ habentur *in cap.3. sessione 24. de reformat.* & in casu, quo jura disponunt, non debet pro juris declaratione ad Papam recurrere. *Vigesima quinta*, Parochus non habens commodam habitationem in parochiali fuit dispensatus, ut habere posset in loco vicino, dummodò prope Ecclesiam substitutus ejus habitet, aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit sine illa conditione, quod substitutus prope Ecclesiam habitet. *Vigesima sexta*, ibi, causa prius per Episcopum cognita. Omnia hæc committuntur Episcopo, qui executioni demandet etiam in Ecclesiis parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates regulares. *Vigesima septima*, Episcop. ad residentiam cogere potest Rectorem, licet ejus Ecclesia parochialis pertineat ad inferioris collationem, etiam Abbatis regularis. Consonat d. Concilium Mediolan. 5. *dict. tit. de residentia, versic. fin.*

§. I.

De Residentia dignitatum Canonicorum & Portionariorum.

SUMMARIA.

180 *Obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones tenentur ad residentiam, ita ut non liceat ultra tres menses abesse, ut Concilio Trid.* sess. 24. de reform. cap. 12. vers. præterea obtinentibus.

181 *An d. vers. præterea obtinentibus, comprehendantur Dignitates principales, & capita Collegiatarū.*

Resolvitur, quod sic, nisi haberent territorium & jurisdictionem quasi Episcopalem. ibid.

182 *An obtinens Dignitatem, maximè principalem in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali, excusetur à residentia, in Collegiata, & possint residere in Cathedrali.*

Resolvitur, quod non, & ponuntur resolutiones Rotæ.

183 *An habens Canonicatum, & monasterium in commendam teneatur in Canonicatu residere.*

Resolvitur, quod in monasterio, nisi sit ab animarum curæ liberum.

184 *Obtinens Parochialem & Canonicatum, si non residet in Parochiali, ut debet, cogi debet residere in Canonicatu.*

185 *Habens duas Dignitates, seu duos Canonicatus, in qua debeat residere.*

Resolvitur, quod in digniori alias in qua maluerit, & idem in habente duas parochiales unitas.

186 *Habens ex dispensatione duo beneficia residentiam requirentia debet residere in habente majorem necessitatem seu causam residendi, si verò æqualem habent, in quo maluerit, & idem in habente duas parochiales unitas.*

187 *An Capellaniæ & beneficia simplicia, quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter præsentes distribuuntur, requirant personalem residentiā, non obstante consuetudine contraria,* & sequenti.

Resolvitur, quod si ex Congregatione Concilii.

189 *An Concilium ibi censeatur tollere consuetudinem etiam immemorialem.*

190 *Consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea fiat, nec comprehenditur in revocatione consuetudinis, etiam cum dictione universali, nisi quando tollitur tanquam irrationabilis, aut eadem ratio militat in immemoriali.*

191 *Consuetudini immemoriali est derogatum per clausulam derogatoriam consuetudinum, etiam juramento, Apostolica confirmatione, vel alia quavis firmitate roboraturum.*

192 *Sublata quacunque præscriptione, non censetur sublata præscriptio immemorialis.*

193 *Nisi ubi lex, vel privilegium afficit rem, & facit eam impræscriptibilem, & tunc non sufficeret allegare titulum, seu privilegium, & ad ipsum probandum adducere immemorialem, nisi data fama.*

194 *Decretum Concilii* sessione 24. capite 20. *quod derogat quibuscunque consuetudinibus, non tollit immemorialem ex sententia Congregat.*

195 *Ubi adducuntur declarationes, & resolutio Rotæ.*

196 *Obtinentes Dignitates in Ecclesia Toletana, & aliis, prætendunt non teneri ad residentiam, & non resident propter immemorialem.*

197 *Concilium dict. versic. præterea obtinentibus, sustulit consuetudinem etiam immemorialem ex sententia S. Congregationis.*

198 *Ubi ponuntur declarationes, & alia ponitur.*

199 *Obtinentes Dignitates in dict. Ecclesia Toletana, & aliis non possunt hodiè excusari à residentia, licèt ante Concilium essent in immemoriali non residendi, nec dicendo, quod Concilium non sit quoad hoc receptum.*

200 *An, si ante Concilium litigatum esset super residentia cum aliquibus Dignitates obtinentibus, qui habuerunt sententiam, & rem judicatam, non teneri ad eam, quia probaverunt immemorialem, teneantur post Concilium ad residentiam.*

201 *Derogatio sententiarum per viam legis tollit etiam rem judicatam, licèt secus in rescripto.*

202 *Ubi Concilium non derogat sententiis, non comprehendit casus per sententiam determinatos.*

203 *Ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.*

204 *Resolutio Rotæ, & decisiones in causa Burgen. jurisdictionis Archidiaconatus, de Virbiesca,* & n. 205. 206. 207. 208. & 209.

210 *In proposito dubio obtinentes Dignitates tenentur ad residentiam, cùm sententia fundetur in immemoriali, & sic non det plus roboris,* & num. 211.

212 *Ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & in contrarium procedunt, ubi non constat sententiam fundari fundamento revocato.*

213 *An per Concilium* dict. versicul. præterea obtinentibus, *censeatur derogatum statutum, etiam à Sede Apostolica confirmatum,* & num. seq. *resolvitur negativè propter duplex vinculum, sicut & concordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concilium.*

218 *An id solum procedat in confirmatis ex certa scientia, & cum causæ cognitione, an verò etiam in confirmatis forma communi,* & num. sequentibus, *resolvitur illas tantum confirmationes esse præservatas*

vatas in decretis Concilii, quæ emanarunt ex certa scientia, & causæ cognitione ex congregatione Concilii.

223 *Etiam quod simul concurrant immemoriales concordiæ seu statutum, & confirmatio in forma communi, est illis derogatum*, & num. seq.

226 *Censetur præservata confirmatio ex certa scientia, quando in derogatione nulla facta est mentio de confirmatione Apostolica, alias enim intelligitur etiam ex certa scientia.*

227 *Illa dicitur confirmatio ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrata substantia, & est expedita præcedente solita discussione*, & num. 228.

229 *Causæ cognitio excluditur in concordia, quæ est inter partes, quando confirmatio fuit obtenta ad supplicationem unius partis tantùm.*

230 *An confirmatio, in qua adest clausula ex certa scientia, non tamen est insertus tenor, aut narrata substantia rei ex certa scientia, an verò in forma communi*, & num. seq.

233 *Resolvitur.*

234 *Clausula, quorum tenores & supplentes omnes facti & juris defectus, non faciunt ut confirmatio sit ex certa scientia, & quod illæ operentur.*

235 *De statuto Ecclesiæ Abulens. concedente absentiam quatuor mensium, quod est confirmatum ex certa scientia & declaratione super eo obtenta per Episcopum*, & num. 244.

242 *An possit renuntiari statuto, seu privilegio habenti decretum irritans expressè, vel tacitè* & n. seq.

245 *An sit provocatum statutum, vel consuetudo reliquarum Ecclesiarum, in quibus ultra tres menses datur singulis mensibus unus dies pro tonsione barbæ.*

246 *Resolvitur esse revocatum, nisi sit in specie confirmatum.*

247 *An in mensibus, qui datur recreationis causa, absentes non solum lucrentur fructus, sed etiam distributiones quotidianas, maximè stante tali consuetudine, & ordinatione*, & num. seq. *Resolvitur contra aliquos negativè, etiamsi Canonicatus solum consistat in distributionibus, & ponuntur declarationes Sacræ Congregationis.*

253 *In Ecclesia Abulens. est statutum in contrarium confirmatum ex certa scientia per Julium III. ut in Brevi posito*, & seq.

255 *Et quod post Concilium observetur.*

256 *An sint derogata indulta, seu privilegia Apostolica, quibus conceditur abesse ultra tres menses*, & n. seq. *Resolvitur negativè, nam lex generaliter loquens non tollit privilegium particulare, & quod Bulla Pii IV. revocatoria privilegiorum non procedit nisi in illis decretis, in quibus est derogatio privilegiorum.*

266 *Privilegia perpetua de non residendo concessa certis personis, seu certo generi personarum, sunt revocata per Concilium.*

267 *Et sic privilegium concessum capellanis Regis est revocatum.*

268 *Contra dictam resolutionem, quod Bulla Pii IV. non procedat, nisi in illis decretis, in quibus habetur derogatio privilegiorum, sunt duæ difficultates.*

269 *Prima difficultas, quod alias S. Congregatio declaraverit regulares per sua privilegia etiam mare magnum non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis, ut in declarationibus adductis, & tamen non habetur in Concilio derogatio hujusmodi privilegiorum*, & num. seq.

274 *Secunda difficultas, quod alias dict. Bulla videtur fuisse superflua & de nihilo servire.*

275 *An primam difficultatem prima responsio*, & seq.

277 *Quæ non placet.*

Et quod decreto ultimo, sess. 25. de reg. solum revocantur privilegia, quæ sunt contra decreta illius sessionis, & non aliarum.

278 *Privilegia regularium, quod non teneantur servare interdicta in aliquibus diebus tantum, sunt sublata per Concilium dict. decreto ultimo contra aliquos*, & num. seq.

283 *Secunda responsio ad dict. difficultatem.*

Quæ comprobatur & defenditur, & num. seq.

295 *Sed non satisfacit*, & seq.

297 *Vera responsio ponitur*, ad num. 302.

303 *Regulares, secluso privilegio, non possunt de jure absolvere à casibus Episcopo non solum de jure, sed etiam specialiter per ipsum reservatis contra aliquos*, & num. 304.

305 *Ad secundam difficultatem respon. dict. Bullam non esse superfluam, sed esse factam ad corroborandam, & confirmandam derogationem privilegiorum in decretis Concilii contentam.*

306 *Quot dies contineant menses, qui dantur recreationis causa à Concilio.*

307 *Resolvitur mensem in proposito continere* 30. *dies, cum non exprimatur à quo tempore incipiant contra aliquos relatos.*

308 *An stante statuto Ecclesiæ, quod concedebat absentiam trium mensium, non tamen erat in usu, possint post Concilium illis gaudere*, & num. seq. *resolvitur non posse.*

311 *Si constitutio aut consuetudo Ecclesiæ requirit servitium totius anni, tunc locum habet absentia trium mensium à Concilio permissa*, & num. 312.

313 *An ad absentiam trium mensium requiratur causa, & licentia*, & num. sequentibus, *resolvitur, non requiri, & ponuntur declarationes Sacræ Congregationis.*

317 *Isti menses non debent sumi in maximis solemnitatibus ex Congregatione Concilii, quod tamen in Hispania non servatur*, & num. 318.

319 *An Canonici possint licitè abesse ultra tempus à Concilio permissum, amittendo distributiones, & fructus, qui residendo lucrifiunt*, & num. seq. *resolvitur negativè, etiamsi maneant in civitate, & ponuntur declarationes S. Congregationis.*

324 *An satis sit lucrari grossam, seu vestuarium residendo ad horam, seu tempus illius*, & seq. *resolvitur, non satis esse, nec satisfacere, & adducuntur declarationes S. Congregationis.*

326 *Consuetudo vigens in Ecclesiis, ubi Matutini dicuntur media nocte, non interessendi illi videtur excusare.*

327 *An ex diebus & horis collectis sint conficiendi menses absentiæ* & seq.

329 *Secundum Congregationem Concilii non valet statutum, seu consuetudo, ut Præbendæ seu grossa lucrifiat interessendo una vel duabus horis, aut minori tempore 9. mensium.*

330 *Sed non servatur in Hispania & potest sustineri. Et quid in Ecclesia Civitaten. servetur.*

332 *An obtinens Dignitatem, cui incumbit visitatio, possit ratione visitationis abesse, ultra tres menses, & lucrari fructus ac distributiones Dignitatis & canonicatus, quem simul obtinet.*

Resolvitur, ut in declaratione S. Congregat. ibi posita.

333 *Si esset consuetudo, quod Archidiaconus visitans percipiat distributiones, esset valida.*

334 *Incumbens curæ animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro Præsenti, & interessenti ex decreto Concilii*, sess. 22. capit. 3.

335 *Sed intelligitur de cura animarum propriè, nempè foro interioris.*

Ubi adducuntur declarationes Sancta Congregationis.

336 *Visitans, seu exercens jurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucratur distributiones, quando est absens à civitate, seu loco Ecclesiæ, alias secus.*

337 *Non*

337 *Non procedit dict. decretum capit. 3. in canonicis, seu Dignitatibus habentibus Parochiales, non tamen annexas.*

Ubi ponitur declaratio Sanctæ Congregationis.

338 *Archidiaconus visitans non lucratur fructus Canonicatus, quem simul obtinet, etiamsi esset annexus Dignitati, stante quod fructus sint distincti, secus autem esset in Portione necessariè annexa Dignitati.*

339 *Convincitur cons. Navarr. 14.* de clericis non residen. *quatenus sensit, quod prosequens litem super juribus suæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus.*

340 *Excusatus à residentia non lucratur fructus, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à jure expressis.*

341 *Canonicus ingrediens Religionem non lucrabitur anno novitiatus fructus Præbendæ, quamvis sit justè excusatus à residentia.*

342 *Canonicus electus ad Episcopum Italiæ, qui debet Romæ examinari, quamvis interim, dum vadit, justè absit, non tamen fructus percipiet, ad quos percipiendos in absentia non solum sufficit utilitas privata, sed nec utilitas Ecclesiæ, seu Episcopatus in genere, sed requiritur utilitas Ecclesiæ in specie.*

343 *Obtinentes ex dispensatione Parochialem, & canonicatum residentes in Parochiali percipiunt fructus canonicatus ex privilegio Bullæ Pii V. & obtinens ex dispensatione duos canonicatus, seu Dignitates eo ipso censetur dispensatus, ut percipiantur in absentia fructus alterius, quando dispensatio est perpetua.*

344 *An statuta, & consuetudines Ecclesiarum concedentia jubilationem deservientibus per* 40. *annos sint contra jus, & derogato per Concilium.*

Resolvitur quod non, & adducitur declaratio Sanct. Congregationis.

345 *An per Concilium sit derogatum* cap. de cætero, & c. ad audientiam, de clericis non residentibus, *ubi habetur, quod duo Canonici existentes in servitio Episcopi habentur pro præcedentibus,* & num. seq. *resolvitur, non esse derogatum, & ponuntur declarationes S. Congregationis.*

348 *Canonici existentes in servitio Episcopi non possunt percipere distributiones quotidianas, quod fallit stante consuetudine in contrarium.*

349 *Fallit etiam Canonicis missis ad visitanda limina, vel comitantibus Episcopos ad ea.*

Ubi ponuntur declarationes S. Congregationis, quod declaratur, & num. seq.

351 *Fallit etiam, quando canonicatus consisteret solum in distributionibus, nam tunc eas lucrarentur, excepta tertia parte ex Congregationis sententia.*

Ubi ponuntur declarationes.

352 *Quoad lucrandos fructus canonicatus, quando omnes consistunt in distributionibus S. Congregatio facit differentiam inter absentes causa studii, & causa residentiæ in Parochiali ex una parte, ut hi eos integros percipiant, & inter absentes causa servitii Episcopi, & inimicitiarum, ut hi eos lucrentur, deducta tertia parte,* & num. 353.

354 *Fallit etiam stante speciali gratia, & concessione Papæ,* & num. 355.

356 *Similis gratia, & privilegium percipiendi etiam distributiones in absentia concedi solet ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, & Ministris S. Inquisitionis Hispaniæ.*

Ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

357 *Canonicus Vicarius Episcopi, non potest percipere distributiones in absentia, quamvis percipiat fructus, nisi sit consuetudo in contrarium.*

358 *Secus in Vicario capituli sede vacante.*

359 *Absens pro servitio, & utilitate Ecclesiæ de jure percipit fructus, & etiam distributiones, si est præsens in loco.*

360 *Nisi sit consuetudo contraria.*

361 *Absens vero à loco pro utilitate Ecclesiæ, vel alia justa causa, non percipit distributiones, nisi consuetudine aliud sit obtentum.*

362 *Ubi adducũtur declarationes S. Cõgregationis, juxta quod sunt accipiendæ declarationes adductæ.*

Et quædam consil. Navar. cons. 363.

364 *Dispositio* dict. cap. de cætero, &c. ad audientiam, de clericis non resident. *procedit etiam in canonico Doctorali, & Magistrali.*

365 *Nisi vergeret in magnum damnum Ecclesiæ.*

366 *In Ecclesia Abulens. est statutum, quod Doctoralis non procuret, nec acceptet familiaritatem Episcopi, de ea utatur.*

367 *Dispositio* dict. c. de cætero, & capit. ad audientiam, *non habet locum in canonico pœnitentiario.*

368 *Nec etiam in canonico lecturæ.*

369 *An dispositio istorum capitulorum procedat in inferioribus clericis, non canonicis,* & num. seq. *approbatur sententia Abbatis* in dict. cap. ad audientiam, num. 8. *quam secuta est Rota.*

374 *Qui non per Episcopum, sed alias sunt occupati pro communi utilitate, seu Episcopatus in genere, aut per Episcopum plures quam duo ejusdem Ecclesiæ, non percipient fructus in absentia.*

375 *Procuratores generales Cleri Hispaniæ à Congregatione deputati residentes in Curia Romana, & Regia non excusarentur à residentia, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breve Clementis VIII.*

376 *Dispositio* dict. cap. audientiam, *non comprehendit Portionarios, qui non sunt de Capitulo, licet in eo habeant vocem,* & num. 377.

378 *Ubi ponitur resolutio Rotæ.*

Eos tamen comprehenderet ubi essent de Capitulo, ut sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ, dict. n. 378.

379 *In Ecclesia Abulens. Portionarii possunt assumi ab Episcopo in familiares, sicut canonici ex statuto Ecclesiæ.*

380 *Quod dicitur de Portionariis videtur dicendum de Dignitatibus in proposito.*

381 *Dispositio* dict. capit. de cætero, & ad audientiam, *habet locum in Prælatis inferioribus Episcopo respectu suorum subditorum.*

382 *Idem est in Legato, quantum ad Provinciam suam, & in Archiepiscopis, quoad clericos suæ Diœcesis, & non suffraganeorum.*

383 *Familiares Papæ existentes in ejus servitio percipiunt fructus in absentia.*

384 *Quod tamen non procedit in scriptoribus, & aliis officialibus Curiæ.*

385 *Sicut familiares Episcopi, ita etiam familiares Papæ non percipiunt distributiones.*

386 *Resolutio Rotæ.*

Circa indultum subcollectorum.

387 *Familiares Cardinalium excusantur à residentia secundum aliquos.*

388 *Sed contrarium tenetur.*

389 *Existentes in servitio, aut officiis Regiis, seu Principis, non excusantur à residentia.*

390 *Et si aliquod privilegium fuit antea eis concessum, ut Regi Franciæ, revocatum est jam per Concilium.*

391 *Et quod dicit Navarr.* capite 25. numero 121. *de Capellanis Regum, intelligendum est de privilegiis concessis post Concilium, quæ tamen non sunt.*

392 *An causa peregrinationis maximè ex voto, liceat abesse ultra tempus à Concilio permissum, & lucrentur fructus,* & num. seq. *resolvitur negativè ex sententia Congregationis.*

396 *An canonici, & beneficiati celebrãtes privativè Missã in eadem Ecclesia tempore officiorũ habeantur pro præscu-*

præsentibus, & n. seq. *resolvitur, quod non, & adducuntur declarationes S. Congregationis, licet contrarium de consuetudine servetur in aliquibus Ecclesiis, quæ videtur tolerabilis.*

SEcundò principaliter † dico, quod obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis, Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones tenentur ad residentiam, ita ut non liceat eis vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses etiam continuos, (ut Sanct. Congregat. declaravit) ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominùs earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt. Ita Sanct. Concilium Triden. *sess.* 24. *de reform. capit.* 12. *versicul. præterea obtinentibus*, ubi etiam statuitur, quod distributiones qui statutis horis interfuerunt, recipiant, reliqui quavis collusione; aut remissione exclusa his careant, juxta decretum Bonifacii VIII. *in cap.* 11. *de clericis non resident. in* 6. quod Synodus in usum revocat, non obstantibus quibuscunque statutis & consuetudinibus, & quod omnes divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia. Sandoval. *de officio Ecclesiastico*, 5. *parte cap.* 3. *n.* 3. & 4.

181 Circa quod varia dubia † examinanda sese offerunt, & primò dubitatur an *dict. versic. præterea obtinentibus*, comprehendantur Dignitates principales, & capita Ecclesiarum Collegiatarum: & dicendum est, quod sic, ut censuit Sanct. Congregatio Concilii super eo, his verbis: Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alii Superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant jurisdictionem in canonicos, & ad hoc cogi possint ab Episcopis, sub quorum Diœcesi sunt, *alias ibi*, Dignitates, comprehenduntur etiam illæ Dignitates, quæ sunt capita illarum Ecclesiarum Collegiatarum. Et quæ etiam essent exemptæ à jurisdictione Ordinarii, & habent tantum jurisdictionem in Canonicos, & deservientes in illis Ecclesiis, & dicitur in ista declaratione, & habent tantum jurisdictionem in Canonicos, quia si haberent territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem, non tenerentur ad residentiam chori, & horarum, quamvis tenerentur ad residentiam, sicut Episcopi, de quo *infra n.*480. Suarez *de relig.* 2. *tomo tract.*4.*lib.*4.*cap.*10. *n.* 13. 14. & 18. Quamvis Episcopos teneri choro interesse, licet excusentur ferè toto anni tempore, propter excusationes regiminis, doceat Fr. Raphaël de la Torre, *de relig.* 1. *tomo tract. de hor. canonic. controv.* 10.*disp.*1.*n.*1. cum Sylvest. & aliis, & Sandoval.*de offic. Eccles.* 5.*part* §.3. & Ugolin. *de offic. Episcop. cap.* 19. §. 2. *n.* 7. dicant, Episcopum diebus festis, scilicet dominicis, interesse debere divinis officiis cum Canonicis, *capitulo Episcopus, juncta glossa de consecrat. dict.* 3. licet non teneatur canere, ut de consuetudine non canit, &c. Sed illud *capit. Episcopus*, intelligitur de honestate, ut praxis & usus declaravit.

182 Secundò dubitatur, an obtinens † Dignitatem maximè principalem, in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali excusetur a residentia in Collegiata, & possit residere in Cathedrali, & dicendum est, quod non, ut in una Vallisoletana residentiæ coram D. Sacrato, in qua prima Junii 1601. fuit resolutum, Assignationem sedis in Cathedrali non excusare à residentia in Collegiata, nam aut dicta sedes non requirit residentiam, & sine dubio Abbas non excusatur a prima obligatione, aut verò requirit residentiam, & nihilominùs tenetur Abbas residere in Collegiata, tum quia illa est dignior sedes, tum quia ibi sit caput. Abbas *in capite exstirpandæ*, §. *qui verò*, *n.* 5. ubi Hostien. *num.* 8. *de præbend.* tum quia Abbas ibi percipit fructus non in Cathedrali, *argumento capit. eum ex officii de præscript.* & 10. Maii 1602. coram eodem fuit resolutum Abbatem teneri ad residentiam in Collegiata, tam ex dispositione juris com-

munis *capit. ad hæc, versicul. eum singulæ, de præbend. capit. fin. de rescript. in* 6. Ferretus *cons.* 32. *num.* 14. quam ex dispositione Concilii Trident. *sess.* 22. *de reform. capit.* 3. & etiam vigore erectionis, non obstante, quod in Bulla erectionis non exprimatur Abbas, & consequenter non comprehenderetur sub dispositione, quod beneficiati in dict. Ecclesia teneantur residere per glossam *in Clement.* 2. *verb. in eisdem, de ætate & qualitate*, quia id procedit, quia ibi materia est correctoria, secus hic, ubi assistit jus commune. Abb. *in capit. relatum*, *nu.* 5. *de Clericis non residen.* nec obstare prætensam consuetudinem non residendi, quia illa non legitimè probatur. Nec obstare, quod Abbas habeat aliam sedem in Cathedrali, quia si sedes in Cathedrali requirit residentiam, potiùs ex ea inducitur incompatibilitas, quam liberatio à residentia in Collegiata *dict. capit. ad hæc*, nisi aliter appareat dispositum cum explicita scientia Papæ: nec obstare sententiam D. Orani, quia non justificatur ex actis, & in contrarium stat jus commune, & statutarium istius Ecclesiæ, undè tanquam notoriè injusta non potuit facere transitum in rem judicatam. Cæsar de Grassis *decisio.* 2. *de solut.* Et fuit confirmatum in eadem 8. Novembris coram D. Seraphino, dicendo, Ex eo consequens esse, ut licèt Abbati sit permissum residere, & divinis interesse in Cathedrali, non tamen ideò excusetur à residentia sua in Collegiata, ad effectum, ut non residendo lucretur fructus & distributiones in absentia: nam revera non arctatur ad residendum in Cathedrali, licet ibi habeat sedem honorariam sine aliqua fructuum participatione: quæ res arguit talem residentiam esse voluntariam, non autem necessariam, prout est illa, quæ fieri debet in collegiata, in qua per erectionem Sixti IV. constituitur caput, & assignatur ei quota fructuum, quorum ratione tenetur omninò residere Abb. *capit. de multa n.* 21. *de præbend.* Ferret. *consil.* 32. *n.* 15. *lib.* 1. Et ideò in causa Burgen. residentiæ 3. Decembris 1593. coram D. Penna Rota voluit, Ut videretur an dignitates Burgens. essent intitulatæ in Ecclesia Burgens. vel alibi, cum ex hac inspectione determinetur necessitas residendi. Nec obstat, quod sedis assignatio in Cathedrali in consequentiam tribuat facultatem ibi residendi, quia hæc est merè facultativa & voluntaria; non autem necessaria residentia. Nec obstat: quod qui duo beneficia residentiam requirentia ex dispensatione obtinuit, possit eligere in quo malit residere, *gloss. in capit. non potest*, §. *illud. in verb. retinere*, & ibi Franc. *n.* 5. & Gemin. *num.* 11. *de præbend. in* 6. quia id procedit, ubi residentia in utroque beneficio est necessaria, Abb. *in cap. extirpanda*, §. *qui verò*, *n.* 5. *de præbend.* De quo etiam *infra*, *num.* 476. ubi dicta videnda sunt.

Tertiò dubitatur, an habens † Canonicatum, & Monasterium in commendam teneatur in canonicatu residere? Et dicendum est, quod in Monasterio, nisi illud sit ab animarum cura liberum, ut in sequenti declaratione Sanct. Congregationis Concilii, Obtinens Canonicatum, & Monasterium in commendam ab animarum cura liberum, in Canonicatu residere tenetur. Et conducit declaratio nona *supra* adducta *hoc capite sub num.* 179. quæ ait, quod in Monasteriis & Abbatiis, quæ cura & conventu carent, non est necessaria residentia. Imò absolutè videtur dicendum, conformius prædictæ declarationi, quod obtinens canonicatum & Monasterium in commendam, debet in canonicatu residere, nisi Monasterium habeat alias curam animarum: nam secularis habens in commendam Monasterium, non habet curam conventus nec Monachorum, quæ non residet penes commendatarium clericum secularem non habitantem intra claustra conventus, seu extra, sed tota est penes priorem conventualem, qui habet curam 183

 con-

conventus & Monachorum, Rot. *decis. Farens.* 112. *num.* 10. & sic non tenetur in Monasterio residere: atque ita videtur practicari: nam clerici seculares habentes Monasteria in commendam, nunquam, ut existimo, in eis resident. Et caret difficultate: nam Sancta Congregatio Concilii censuit, non teneri residere, nec promoveri ad sacros ordines, si Monasteria habent tantum jurisdictionem temporalem. Et decimo nono Decembris 1596. censuit commendatarios abbatiæ curam jurisdictionalem tantum, non autem sacramentalem habentes, nullo Concilii decreto ad residendum astringi: neque si non resideant, pœnis ab eo in non residentes constitutis arceri. Imò & obtinens Parochialem & Canonicatum, qui debet residere in Parochiali, ut in constitutione sexagesima quarta Pii V. † & in declaratione septima addu-
184 cta sub *dicto num.* 179. si non residet in Parochiali ex permissu Episcopi, debet cogi residere in Canonicatu, ut in sequenti declaratione dict. Sanct. Congregationis. Habens Canonicatum & Parochialem in duabus Diœcesibus, & non residens in Parochiali ex permissu Episcopi, ut tenetur ex Bulla Pii V. cogendus est ad residendum in Canonicatu.

185 Quartò dubitatur, habens duas † Dignitates, seu duos Canonicatus ex dispensatione, in qua debeat residere? Et dicendum est, quod in digniori, alias in qua maluerit, ut in sequentibus declarationibus Sanct. Congregationis Concilii: *Prima*, Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in quo sibi placuerit, si alter est dignior, tenetur in eo residere.

Secunda, Obtinens legitimè duas Dignitates, in digniori residere tenetur, & fructus alterius lucratur, non tamen distributiones, & eam tertiam partem Præbendæ, quæ authoritate decreti *sess.* 22. *de reformat.* in quotidianas distributiones est conversa. *Tertia*, Obtinens duos Canonicatus tenetur in digniori residere, ejus verò, in quo non residet, quotidianas distributiones perdit, in quibus distributionibus intelligitur etiam comprehensa tertia pars Præbendæ, quæ ex decreto Concilii Trident. conversa fuit in distributiones quotidianas: sed habens plures canonicatus dignitate pares, ubi pluribus inservire potest, residere tenetur. Et idem est in habente duas Parochiales unitas, ut in declaratione 14. & 16. adducta supra sub *dict. n.* 170.

186 Et habens ex dispensatione duo † beneficia residentiam requirentia debet residere in eo, quod majorem necessitatem, seu causam residendi habet: si verò æqualem habeat, potest in quo maluerit residere, ut sequentibus declarationibus dict. S. Congregationis, *Prima*, Archiepiscopo Januen. Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficiis, in quibùs assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas a divinis absentes amittunt, & illi, qui obtinent duo beneficia, vel plura cum legitima dispensatione ante Concilium Trident. obtenta requirentia personalem residentiam, tenentur residere in quo est major necessitas, nec propterea possunt alterutro privari, amittunt quidem distributiones quotidianas ejus beneficii, cujus ministerio non inserviunt. *Secunda*, Cardinali Farnesio. Canonici omnes debent in propria Ecclesia residere, & personaliter deservire eorum muneri, non obstantibus quibuscunque, ille tamen, qui aliud beneficium ex legitima dispensatione obtinet, quod majorem, vel æqualem causam residendi habeat, licet non intersit muneri, quod exigit canonicatus, non potest tamen eo privari, nec alia pœna affici, nisi privatione distributionum quotidianarum, nec Concilium Tridentinum super pluralitate beneficiorum providet, nisi ad futurum, prætterquam in Parochialibus, quas nec etiam per dispensationem ante Concilium Tridentinum obtentam nemo, nisi unitas retinere potest. Et idem est in habente duas Parochiales unitas, ut in dict. declaratione 14. ubi dicitur, quod si non constet quæ sit dignior, residendum est in frequentiori, & si una fuerit extra, & altera intra urbem, residendum est in ea quæ est intra: Et ad prædicta conferunt quæ tradit post hæc Gonzalez *gloss.* 6. *nu.* 268. Abb. in *capit. extirpandæ*, §. *qui verò de præbend. n.* 5. *in lectura & repet. Dam. num.* 11. & Franc. *nu.* 5. *in capit. non potest*, §. *illud, de præbend. in* 6. Rebuffus *in praxi*, *titulo de dispensat. ad plura beneficia n.* 72. & Hojedam *de incomp. benefic.* 1. *parte*, *c.* 17. *n.* 29. qui intelligunt & limitant *gloss. dict.* §. 2. *illud. verb. retinere*, quæ dicit, quod habens ex dispensatione duo beneficia residẽtiam requirentia, potest residere in Ecclesia quam vult, vel nunc in illa: quam sequitur Joannes Quintin. *in cap. de multa*, *n.* 160. ut procedat, quando beneficia sunt æqualia, alias debet residere in digniori.

Sed hic restat difficultas: an obtinens duo beneficia residentiam personalem requirentia, quia secundum non est pacificum, & sic non vacat primum, ut dicitur *infra* 11. *parte capit.* 5. *à nu.* 6. debeat residere durante lite & controversia in secundo, an in primo pacifico, vel possit in quo maluerit. Et quidem videtur dicendum, posse residere in qua maluerit, non attenta majori seu minori dignitate: in secundo enim potest residere, quia illud optat & eligit, & per ejus assecutionem pacificam est vacatum primum. In primo potest residere, quia illud pacificè obtinet, non secundum, & non tenetur primum certum & pacificum deserere propter secundum incertum & controversum: & in his terminis poterit procedere dicta glossa *verbo, retinere*, *in capite non potest*, §. *illud*, *de præbendis in* 6. nec est jus habens in pacifico necessario residere.

Id tamen intelligendum est, nisi unum ex illis sit curatum, alterum verò non: nam tunc residendum erit in curato, sive sit primum, sive secundum, propter curam animarum, quæ est omninò præferenda, cum prima, & præcipua debeat esse animarum cura. Gonzalez *dicta glossa* 6. *num.* 270. aut nisi unum habeat aliquod particulare onus, & ministerium, ut si sit præbenda lecturæ, pœnitentiariæ, magistratus aut doctoralis, & alterum non habeat tale onus & ministerium particulare: nam tunc videtur residendum in habente onus & ministerium particulare, ut ratio dictat: & si utrumque haberet onus & ministerium particulare, videtur posse residere in quo maluerit juxta dicta, in eoque in quo non resideret, ponendus esset substitutus, qui exerceret munus illius, ut si esset præbenda lecturæ ad legendum, &c. Nec ex eo, quod in illo non resideat, potest eo privari, seu declarari privatus, licet adsit statutum seu constitutio etiam jurata, quod non possit abesse sine licentia, & quod absens per tantum tempus sit eo privatus seu privandus: nam id intelligendum est, cessante justa excusatione, & nisi ex justa causa absit, ad *cap.* 2. *de constit.* & ibi *gloss. verbo culpa caret*, & qui residet in alio beneficio residentiam itidem requirente, est justè excusatus, cum non possit in ambobus residere, & sic abest ex justa causa, & lege permittente, & consequenter non meretur pœnam, *leg. Gracchus*, *C. ad leg. Jul. de adulter.* & dicetur alias *infra* 11. *parte cap.* 9. *n.* 28. facit etiam *textus in capit. ex parte* 2. & *capite cum dilectus*, & *capit. ad audientiam*, ubi Abb. & alii *de cleric. non resident.* Substitutus autem ad legendum seu aliud particulare munus præbendæ, in qua ille non servit, ponendus erit expensis illius canonici, quando percipit præbendam, quia forte residet diebus, quibus illa lucrifit: aut quia habet dies absentiæ, seu recreationis, in quibus videtur posse lucrari, non obstante, quod resideat in alia præbendæ, & in ea lucretur, sicut potest quis lucrari in duabus parochialibus, quandiù prima non vacat, & quando canonicatus haberet aliquos fructus, in absentia, scilicet

alicujus

alicujus annexi propter præbendam, *ex* illis essent deducendæ expeosæ pro rata: alias cum ob non residentiam non lucretur fructus illius, juxta dicta *infra, à n.* 340. *&* 11. *part. dict. capit.* 9. non erit ponendus substitutus expensis canonici, seu capituli illos percipientis: nam cum illud sit onus præbendæ, fructus ejus transire debent, seu remanere cum tali onere, ut aliàs tradit D. Joannes Gutierrez *canonic. quæstio. lib.* 1. *part. capite* 1. *à num.* 126. & conducunt tradita *supra* 1. *parte, cap.* 5. *à nu.* 207. *&* 214. & ita cum Doctore Martino de Aguirre cannoico lectoriæ Ecclesiæ Segoviens. collata esset præbenda pœnitentiariæ hujus Ecclesiæ Abulensis, quæ fuit Romæ impetrata, & provisa, atque adeò non pacifica, resedit in hac secunda litigiosa, ut potuit, juxta supradicta, retinendo interim primam, in qua fuit positus substiututus ad legendum expensis capituli percipientis fructus ob non residentiam illius, quamvis postea fuit ejus mota lis per dict. capitul. Segobiens. super vacationem dictæ præbendæ ob non residentiam coram ordinario, qui tulit sententiam in favorem dicti Doctoris, à qua fuit appellatum, & causa in Rota commissa, ubi nihil actum est; & in ejus possessione obiit.

Quintò dubitatur, an Capellaoiæ, & beneficia
187 simplicia, † quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter Cappellanos, & beneficiatos, præsentes distribuuntur absentibus nihil percipientibus, requirant personalem residentiam, sicur canonicatus, & Portiones, ita, ut ea obtinentes ad residentiam præcisè teoeantur, & cogi possint, noo obstante consuetudine contraria? Et pro parte negativa faciunt ea, quæ in proposito adducit Navarr. *consil.* 4. *de Clericis non residentibus, n.* 1. 2. *&* 3.

Nihilominùs tamen contrarium fuit decisum per
188 † Sacram Congregationem Concilii in una Januens. ut in prima declaratione *supra* adducta *n.* 186. & io una Compostellana de qua est *dict. conf.* Navarri, 4. ut in sequenti declaratione. An Capellaniæ io Ecclesia Cathedrali existentes, quarum redditus *ex* variis defunctorum redditibus, cum onere Missas aliquot, & Divina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantom distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quoscunque persolvunt: reliquis Capellanis, qui præsentes oon sunt, nihil percipientibus personalem resideotiam requirant ita, ut qui obtinent ad residentiam præcisè, etiam per privationem cogi possunt, non obstante consuetudine contraria? Multi ex illustrissimis tenebant non posse cogi præcisè, & in hanc sententiam inclinabat major pars, nisi allegaretur alias fuisse contrarium decisum, quoniam fructus sunt in forma distributionum, ut in Canonicatibus, ideò fuit decisum cogi posse præcisè ad residendum, & post hæc tradit Gonzalez *gloss.* 5. *nu.* 108. dicens istam declarationem originaliter vidisse. Gratian. *discept. forens. cap.* 153. *n.* 14. & Azor 2. *part. lib.* 6. *c.* 19. *quæst.* 5.

189 Sextò dubitatur, † an, dum Concilium ibi statuit, quod illis non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab Ecclesiis abesse censeatur tollere consuetudinem, etiam immemorialem.

190 In quo videbatur † respondendum negativè, nam consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, nec comprehenditur in revocatione consuetudinis, etiam cum dictione universali. Aymon. Cravetta *de antiquitate temporis,* 4. *parte, sectione materia ista n.*47. Ruinus *consil.*13. *n.*30. *lib.*2. Covarruvias plures referens *lib.* 3. *variar. cap.* 13. *n.* 5. Avendaño *resp.* 16. *n.* 1. Pelaez de Mierez *de majorat.* 4. *parte quæst.* 20. *n.* 51. Velazquez *in lib.* 6. *Tau. glossa* 11. *num.* 9. Florez de Mena, *quæstione* 10. *n.* 44. & Emanuel Rodriguez *quæstion. regul.* 1. *tomo quæst.* 9. *art.* 5. *ad finem cum aliis,* & Villar *del patronado de Calatayud.* 3. *part.* §. 2. *n.* 10. *circa finem,* dicens, quod consuetudo uoiversalis oon intelligitur sublata per legem simpliciter tollentem consuetudinem, nec demum per S. Concil. Trident. ita in aliquibus ei adversantibus tollens consuetudinem, & D. Sahaguo. *in cap. fin. de consuetud. num.* 37. Salas *de legibus dispu.* 19. *sect.* 7. *num.* 70. & Suarez *eodem tract. lib.* 7. *cap.* 20. *num.* 18. & fuit resolutum in causa Palestina jurisdictionis 25. Maii 1565. coram D. Orano immemorialem non comprehendi in revocatione consuetudinis, etiam cum dictione universali, limitari tamen duobus modis: primò, quando tollitur consuetudo tanquam irrationabilis, & sic procedit Antonius Gabriel *de præscriptione conclusione* 1. *n.* 27. secundò quando eadem ratio militat io immemoriali, & Covaruvias *supra,* & tradit post hæc Gonzalez *glossa* 33. *num.* 2. & Alexand. Moneta *de distribut. part.* 2. *quæstione* 12. *n.* 22. & Summ. Cull. Quarant. *verb. alienatio ad fin. post addit. lit. K.* quamvis contra communem limitationem, quòd ubi consuetudo est reprobata velut irrationabilis, censeatur etiam reprobata immemorialis, teneat Rota in causa Burgen. emolumentorum sigilli 28. Januarii 1591. coram domino Penna reprobans Ruin. *consil.* 156. *lib.* 4. si talis irrationabilitas oon sit contraria juri naturali, vel Divino.

Addo tertium, quod consuetudini immemoriali est
derogatum per clausulam derogatoriam † consue- 191
tudinum etiam juramento Apostolica confirmatione, vel alia quavis firmitate roboratarum, & sic videtur intelligere etiam de immemoriali, ut fuit resolutum in causa Cæsaraugustana surreptionis Brevium 16. Junii 1559. coram Domioo Orano, ut per Cot. *decis.* 34. *in Miscellaneis manuscriptis.* Rota etiam *decision.* 644. novissimè Farinac. *circa fin.* Sed id non videtur verum, quia illa verba, *vel alia quavis firmitate,* videntur intelligenda de alia firmitate entrinseca, sicut sunt firmitates ibi specificatæ, & non de firmitate intrinseca temporis immemorialis, de qua specifica mentio est necessaria juxta dicta. Pro qua facit declaratin S. Congregation. Rituum, quæ sic ait, Pro parte Episcopi Salamantioæ Ecclesiæ à sacra Rituum Congregatione quæsitum fuit, an ceremoniale Episcoporum super edictum tollat immemoriales Ecclesiarum consuetudines. Eadem S. Rituum Congregat. respondit, ut alias sæpè, ceremooiale prædictum abusus tollere, non autem immemoriales Ecclesiarum consuetudines, maximè si consuetudo immemorialis legitimè præscripta sit. Et ita censuit & declaravit die 10. Januarii 1604. Et tamen in Brevi Clementis VIII. dicto 14. Julii 1600. quod est in principio dicti ceremonialis Romæ impressi dicto anno 1600. in quo præcipitur dictum ceremoniale observari, derogatur, ut mos est quarumvis Ecclesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus.

Similiter sublata † quacunque præscriptione non 192
censetur sublata præscriptio immemorialis, Felin. *in Rubric. de præsc. num.* 18. Aymon. *supra,* Balbus *de præscript.* 2. *parte* 3. *partis* 6. *quæst. num.* 21. *&* 5. *part. pœnitentialis, quæst.* 9. probus ad Monachum *in cap.* 1. *de præscript. in* 6. *num.* 24. Tiraq. plures referens *de retract. convent.* §. 1. *gloss.* 2. *n.* 23. *&* 25. Afflictus *decisi.* 154. *num.* 5. Boëtius *decisi.* 39. *num.* 12. Otalora *de nobilitate* 3. *part. cap.* 7. *n.* 11. Avendaño, Mierez, Velazquez. Flores, & Emanoel Rodriguez *supra,* & idem Velazquez *in l.* 41. *Tauri, gloss.* 1. *num.* 6. Mascard. *conclusio.* 1220. *seu* 1215. *num.* 55. Sum. Bullar. Quarant. *dict. verb. alienatio num.* 47. *& ibi addit.. litera* K. Rota in dict. Burgen. emolumentorum sigilli 28. Jaouarii 1591. coram Dom. Penna.

Nisi ubi lex vel privilegium afficit rem, & facit
193 † eam imprӕscriptibilem dicendo non posse prӕscribi. Felin. *in cap. accedentes, n.6. fall. 3. & in cap. cum ex officii, n. 1. & 13. de praescript.* Ripa *in leg. quominus, n.40. & 101. de fluminibus.* Balb. *dict. quaest 9. ad fin.* Prob. *supra*, & Tiraquell. *n. 25.* Antonius Gabriel *dict. canel. 1. ex n. 27.* Gregor. Lopez *in l. 7. tit. 29. part. 3. gloss. 1.* & Ripa, Balbus, & Gregorius & Matienzo *in l. 3. titul. 10. lib. 5. recapil. glossa 9.* quo casu, quicquid dicant Felinus, & Ripa *ibi*, non sufficeret etiam allegare titulum, seu privilegium, & ad ipsum praesumptivè probandum adducere immemorialem, nisi data fama tituli, seu privilegii juxta dicta & adducta *supra 1. p. cap. 2. n. 38.* & in terminis idem Felin. *in cap. cum contingat, de foro compet. n. 5. fall. 3.* Anton. Gabr. *supra n. 33.* de quo vide Aymonem *dict. 4. part. sect. absolutis à n. 52. & sectione materia ista, n. 96.* & ita alias. S. Congregatio Concilii declaravit decretum Concilii *sectione 24. de reformatione, cap. 20.*
194 † quod derogat quibuscunque consuetudinibus, ut in fine illius decreti, non sustulisse immemorialem. Apostilla *consil. 3.* Navarr. *de officio deleg.* & post haec Gonzalez *dict. glass. nu. 5.* ut in declarationibus seq. Prima Cardinali Pacieco Archiepiscopo Burgen. Persistendum est in illa declaratione jam dudùm ab hac Congregatione facta, nempè decretum Concilii *sessione 24. cap. 20.* non sustulisse immemorialem consuetudinem, & ideò si Archidiaconi, & Abbates legitimè eam probaverint, sinendos esse exercere hujusmodi jurisdictionem, illud tamen majoris explicationis gratia censuerunt, nunc addendum, ut interea, dum illi consuetudinem probaverint amplitudo vestra sola utramque jurisdictionem exerceat. Quae omnia ab ea observatum iri persuasum habemus. Romae die 27. Septembris 1575. Secunda *super dict. cap. 20.* Saepiùs responsum est hoc decretum Concilii non sustulisse immemorialem consuetudinem. Et ideò si isti inferiores legitimè probaverint eam, sinendi sunt exercere hujusmodi jurisdictionem, interea tamen, dum illi eam consuetudinem immemorialem probaverint, Episcopi soli hanc jurisdictionem exercere debeant, cum pro Episcopo stent regulae, & ratio Concilii, & legitimè probatur, quod per tres sententias probatum est, seu per unam quae transiit in rem judicatam. Tertia, Congregatio censuit decretum Concilii *sess. 14. cap. 20.* non sustulisse immemorialem consuetudinem Decano, Capitulo, seu alii inferiori, cognoscendi in criminalibus, & matrimonialibus.

Item eo decreto non comprehendi Abbates, Praepositos, seu Archipresbyteros nullius, qui ordinaria jurisdictione ab immemoriali tempore citra funguntur.

Item censuit decretum Concilii *sess. 6. cap. 4. & sess. 25. cap. 6.* non sustulisse facultatem, alias ex immemoriali & laudabiliter observata consuetudine Decano, & Capitulo singulares Capituli, ipsique subjectas personas cumulativè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem ipsumque Episcopum, toties quoties sua authoritate uti volentem, non excludendo visitandi, corrigendi, & emendandi, quia Concilium non dicitur eam facultatem concessisse Episcopo privativè, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum exclusione non constat, & ab eis debite punitus non est cogendus coram Episcopo denuò se purgare, vel ab eodem iterùm puniri. *Quarta*, Nec quasi possessio immemorialis est sublata. Quae probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse, & solus jurisdictionem exerceat.

195 Undè in una Veronen. † jurisdictionis 18. Martii 1596. coram illustrissimo Pamphilio fuit per Rotam resolutum, quod licet ex Concil. Trident. *dict. cap. 20. §. ad haec.* praeservetur Decano & Capitulo, seu aliis inferioribus immemorialis consuetudo cognoscendi causas criminales, & matrimoniales, tamen cum immemorialis probatur, quae non dicitur ad hunc effectum legitimè probata, donec de ea constet per tres sententias conformes, Episcopus solus debet istam jurisdictionem exercere, & in ea manuteneri ex juris communis assistentia, non aliter probata quasi possessione, *cap. cum pensione, post medium, de privileg. in 6. cum sibi natalis.* Caputaq. *decis. 306. par. 1. & 201. par. 2.* juxta dict. declarationes S. Congregationis, ut latiùs in decisione posita per Pacificum de Salviano interdict. *decis. 34.* & in novissimis Farin. & novissimè idem fuit resolutum in causa Marsicana juris 18. Maii 1607. coram D. Manzanedo, & in Burgens. juris de Virbiesca 21. ejusdem mensis & anni infra adducta n. 209.

Et ita obtinentes Dignitates † in Ecclesia Toleta- 196
na, & in aliquibus aliis Ecclesiis Hispaniae praetendunt, non teneri ad residentiam, & non resident, quia dicunt esse in consuetudine immemoriali non residendi.

Nihilominùs tamen in † proposito juxta subjec- 197
tam materiam, & mentem Concilii *dict. cap. 12. versi. praeterea obtinentibus*, contrarium S. Congregatio, censuit, nempè Concilium sustulisse consuetudinem etiam immemorialem, ut apparet ex sequent. declarationibus super *dict. cap. 12.* (quod etiam videtur sentire Covarru. *dict. libro tertio, variar. cap. 13. sub n. 9.* & Hojeda *de incompatibil. cap. 17. num. 20.*) *ibi Prima*, aut consuetudinis, etiam immemorialis. *Secunda*, S. D. N. Gregor. XIII. ex sententia Congr. declaravit immemorialem consuetudinem non excusare a residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignib. posse excusare, si Ecclesiae sunt rurales prorsus destitutae, aut quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quib. adeò tenues reditus essent, ut Canonicos aliundè non habentes, undè viverent, alere non possent, & sufficit ad excludendum immemorialem, quod aliqui Canonici resederint. Consonat Concilium Bononien. *titul. 6. de residentia, §. de his, qui ad residentiam tenentur, versicul. itaque hi. & §. de causis excusantibus Canonicas à residendo, versi. ult. Tertia*, Congregatio parva, id est, illustrissimorum Cardinalium tantum, censuit immemorialem esse sublatam per Concilium, & statuta jurata nihil valere, ut jam resolutum est, ac statuta authoritate Apostolica confirmata non esse sublata per Concilium *sess. 24. cap. 12.* Ita Episcopo Lamacen. 6. Septembris 1576. *Quarta.* Non datur substitutus in loco Canonici absentes ex justa causa, nec potest compelli Canonicus deservire per substitutum, sed ut per se deserviat, non obstante immemoriali consuetudine. *Quinta*, 17. Junii 1597. Congregatio Concilii censuit, non licere canonicis praetextu immemorialis consuetudinis ultra tres menses quotannis ab Ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippè quòd hujusmodi immemorialis consuetudo utroque casu sublata est decreto *cap. 22. sess. 24.* quod etiam patet ex declaratione ultima *infra* adducta, *numer. 216.* & Abulens. *infra* adducta, *num. 225.* & ex declarationibus, prima & secunda adductis *num. 323.* & ex sequenti declaratione, & respons. data Episcopo Segobien. undecima Julii 1590. ad pri-
mam, † secundam, & octavam, quam totam hîc 198
ponere placuit, quia deservit de alia infra dicenda. Ad primam de residentia Canonicorum, & Dignitatum Congregatio respondit, consuetudinem immemorialem non residendi sublatam esse ex decreto Concilii *cap. 12. session. 24.* quod si Canonici alia se ratione tuentur, audiendi erunt. Ad secundam respondit eos teneri ad residendum novem mensibus. Ad tertiam, si locum habet Concilium *capite 3. session. 21.* tunc tertiam partem esse accipiendam secundum

verum

verum valorem, sed ei remedio locum non esse existimavit, nisi ubi distributiones ita sint tenues, ut verisimiliter negligantur. Ad secundam censuit hujusmodi inhibitionem, in qua concedenda, nec forma nec tenor sacrarum constitutionum, ut cavetur decreto Concilii *sessione* 22. *cap.* 7. servatus fuit, tanquam nullam jure posse contemni. Ad sextam, respondit curam animarum, vel esse exercendam per ipsos Canonicos, quibus imminet, aut si minùs sufficiant adjungendos coadjutores ab Episcopo approbatos. Ad septimam, Canonicos, & Dignitates teneri Divina officia per se ipsos obire, itemque Missas majores teneri illis diebus, quibus tenentur. Ad octavam an Episcopus possit habentes officia Archipresbyteratus, operariæ, scholastriæ, & thesaurariæ, quibus in sua fundatione quædam onera fuerunt imposita, licet modo à tempore immemoriali nullum onus habeant, cogere ad onera in fundatione imposita, non obstante d. consuetudine immemoriali, & ad personalem residentiam compellere, non obstante, quod à nonnullis annis non resederint; respondit posse cogere ad personalem residentiam, & ut competens in Ecclesia servitium ad formam ab eo præscribendam impleant juxta *cap.* 3. *sess.* 22. Ad nonam, an constitutio quædam facta ab Episcopo, & Capitulo post Concilium Trid. de solvendo certam pecuniæ quantitatem ratione novæ possession. Episcopatus, & Canonicatuum, & Dignitatum distribuendam in fabricam, & salaria Noiarii, convocatorum, campanarii, & aliorum ministrorum Ecclesiæ, quibus jam alias sunt certa constituta salaria, sit valida, nec ne; S. Dominus noster ex sententia Congregarionis respondit hujusmodi constitutionem servandam, nihil tamen ex ea pecunia Notarii, cursoribus & campanario, & aliiive Ecclesiæ ministris tribuendum, sed integram summam in usus fabricæ convertendam, atque ita libenter solvendam, tam à capitularibus, quam ab Episcopo, cum sperari possit officium, Ecclesiæve Dignitatem, quæ ab hujusmodi largitate in ædificium ornatumve Ecclesiæ facta fiunt exordium, ad mysticam quoque Ecclesiæ ædificationem, fœliciter in Domino processurum. Ad decimam posse Episcopum visitare solum capitulares, & bona, eorumque bonorum administrationem, vel quibus sibi videtur adjunctis. Ad undecimam, solus Episcopus potest fabricam visitare. Ad duodecimam, Episcopus potest solus, vel iis qui sibi videbuntur itidem adjunctis, etiam extra gremium Capituli, Canonicos visitare, corrigere, & punire, non tamen pœna ordioaria, sed extraordinaria, quæ morum correctionem respiciat: concordia autem, nisi a Sede Apostolica ex certa scientia, & cum causæ cognirione confirmata fuerit, censetur sublata. Ad decimam tertiam, Episcopus non potest recusari in visitatione. Ad decimam quartam, An deficientibus examinatoribus synodalibus, vel ipsis impeditis, Episcopus vel Capitulum sede vacante alios possit creare, donec synodus habeatur? censuit ita non posse. Ad decimam quintam, Abstinere debet Episcopus, & delegatus ne imponant pœnam excommunicationis, nisi in subsidium & a præceptis cum prolatinne pœnæ excommunicationis, & si eam imponant, potest appellari, & ab ea, nisi quis comminetur, dari utique appellationem. Ad decimam sextam, Quando onus fabricæ non est translatum in populum, potest Episcopus sumere aliquam partem ex acervo fructuum communi decimarum pro fabricæ repara. quando autem ex consuetudine etiam translatum potest populum compellere, & non potest fructus decimarum sumere. Ad decimam septimam, An Canonicè Capituli Ecclesiæ teneantur Episcopo rationem reddere administrationis fabricæ Ecclesiæ, & fructus omnes io utilitatem ejusdem Ecclesiæ expendere, non obstante consuetudine immemoriali? respondit teneri reddere Episcopo rationem, omnesque fructus in utilitatem ejusdem Ecclesiæ expendere, nisi per Episcopum velint visitari pecuniam, quæ in fabricam impendant. Ad decimam octavam, Subcollectores non possunt visitari, nec corrigi ab Episcopo. Ad decimam nonam, *c.* 9. *sess.* 25. habet locum tam in petitorio, quam in possessorio. Ad vigesimam, Redditus fabricarum, potest Episcopus expendere pro suo arbitrio. Et ita Rota in una Papien. residentiæ 10. Martii 1613. coram D. Ortembergo dixit, consuetudinem immemorialem non excusari a residentia, in collegiatis insignibus, ut S. Congr. declaravit, qualem judicarunt illam collegiatam, de qua ibi.

Et idem etiam censuit S. Congregatio quoad dignitates, seu canonicatus non habentes fructus, ut in seq. declarat. Thesaurarius Ecclesiæ Consentinæ, cum dignitate thesaurarius nec fructus aliquos, nec curam haberet, licet sit major post Pontificialem in dict. Ecclesia, dubitavit, an teneretur residere stante consuetudine non residendi, quæ valet, cùm Ecclesia, vel dignitas nullos reditus habet, Abb. *in cap. extirpandæ §. qui verò de prabend.* Congregatio censuit, thesaurarium, licet nullos fructus habentem, teneri ex Concilio ad residentiam: quia illa consuetudo non residendi, quæ valet de jure communi, cum nulli sint fructus, sublata est à Concilio in dignitatibus, canonicatibus, & curatis.

Undè obtinentes Dignitates in dicta Ecclesia Toletana, † & aliis Ecclesiis Hispaniæ non possunt 199
hodiè excusari a residentia, licet ante Concilium essent in consuetudine immemoriali non residendi. Nec videntur etiam posse excusari dicendo, quod Concilium non sit quoad hoc receptum in dictis Dignitatibus & Ecclesiis. Nam, cum Concilium deroget consuetudini immemoriali, videtur ei derogare, tanquam irrationabili. Covarruv. *dict. lib.* 3. *var. cap.* 13. *sub num.* 5. & sic non videtur excusare non receptio, ut alias dicetur *infra* 11. *part. cap.* 5. *n.* 161. Quamvis videantur contra esse Less. *de justit. & jur. lib.* 2. *cap.* 34. *num. &* 163. *versic.* 6. Undè etiam convincitur quod ait Alexand. Moneta *de distribut. parte* 2. *quæst.* 2. *num.* 32. quod Concilium ibi non improbat, seu damnat consuetudinem contrariam, neque futuram expresiè tollit, sive derogat, & sic legitimam consuetudinem hoc est, quadragenariam post idem Concilium admittendam fore, contra Covarruv. & Hojedam *supra.*

Septimò dubitatur, an, si ante Concilium Tridentinum † litigatum esset super residentia cum aliqui- 200
bus Dignitates obtinentibus, qui babuerunt sententiam, & rem judicatam non teneri ad residentiam, quia probaverunt immemorialem, teneantur nihilominus ad eam post Concilium? & videtur non teneri. Nam Concilium hîc non derogat sententiis, ut derogat *in cap.* 4. *sess. & in cap.* 6. *sess.* 25. *de reform.* in qua derogatione comprehenditur res judicata,
† nam licet derogatio sententiarum non compre- 201
hendat illas, quæ transitum fecerunt in rem judicatam, Alexand. *consil.* 94. *nu.* 2. *libro* 2. Decius *in leg. res judicata, n.* 3. *ff. de reg. jur.* hoc procedit in rescripto Principis, non obstantibus sententiis, quia nunc tollitur etiam res judicata, ut fuit resolutum per Rotam in causa Abulen. jurisdictionis 22. Januarii 1588. coram Domino Orano.

Et ubi Concilium non derogat sententiis, non comprehendit casus † per sententiam determinatos, 202
ut alias Congr. censuit circa *cap.* 8. *sess.* 7. *de reform.* in una Licen. jurisdictioni visitandi his verbis. Congregatio Concilii censuit per *cap.* 8. *sess.* 7. præsupposito, quod sententiæ, & concordiæ excludant Episcopum à visitatione, illis consilium non derogasse, cum enim *dictum caput* faciat diversas derogationes, censetur alias non expressis noluisse derogare, & est alia declaratio super *d. c.* 8. quæ sic ait. Concilium hîc non censetur sustulisse, nec rem judicatam, nec concordias.

Et idem tenuit Rota in una Legionen. jurisdictio-
203 nis † de Saldanna inter Episcopum, & Archidiaconum de Saldanna 23. Novembris 1583. coram Domin. Blancheto, ubi in fine decisionis sic dicitur, Neque etiam obstat decretum Concilii Tridentini, nempè *cap. 20. sessione vigesima quarta*, quia ut fuit resolutum ab illustrissimis Cardinalibus, Concilium non comprehendit casus per sententiam determinatos, ut in illa Lucens. cujus copia data fuit: ideò videndum prius, an d. sententia sit in forma probanti, & quos casus comprehendat.

Et idem fuit resolutum in causa Burgen. jurisdi-
204 ctionis Archidiaconatus de Virbiesca coram † Domino Seraphino, & D. Mantica *ut in decisionibus sequentibus.*

Burgen. jurisdictionis Archidiaconatus de Virbiesca Decembris 1585. coram D. Seraphino.

205 FUit conclusum † sententiam esse in forma probanti, cum fuerit extracta citato Reverendissimo D. Archiepiscopo, & recognita per unum testem, qui est quartus, nec non alii testes deponunt, quod Notarius de ea rogatus, erat Notarius publicus, fidelis, & legalis, & pro tali tentus & habitus, quæ sufficere dixerunt in sententia lata ante 70. annos. Puteus *decis.* 151. & 338. *& lib.* 2. quæ procedunt de plano, juncta observantia, de qua per testes D. Archidiaconi fuit item decisum sententiam continere jurisdictionem privativam ad Episcopum, ex eo, quod loquitur de jurisdictione acquisita mediante usu longissimi temporis, & sic per præscriptionem, quæ dicitur privativa, Calder. *de præscriptia. consi.* 2. Felin. *in cap. Pastoralis, numera* 5. *de offic. Ordin.* Bald. *part.* 5. *pœnitentialis qu.* 11. *num.* 8. cum aliis per informantes deductis, quod etiam admittitur per Dominos scribentes pro Archiepiscopo: Non obstat, quod opponitur de notoria injustitia ex eo, quod sit contra constitutionem synodalem, quia hoc respicit petitorium, nec hîc potest habere locum præsumptio juris, & observantiæ constitutionis synodalis, cum præsumptio cedat probationi, quam habemus ex testibus. Non obstant sententiæ, quæ ex adverso deducuntur latæ per Provisores Episcopi ante Concilium Trident. quia præter quod non videntur in forma probanti, illæ sunt latæ extra districtum Archidiaconatus, & inter personas non subditas, & pro delictis alibi commissis, neque constat de aliqua scientia Archidiaconi; quæ verò gesta fuerunt post Concilium, non relevant, cum fuerint molestiæ illatæ prætextu decretorum Concilii, quæ dederunt causam huic liti. Quare stante decisione nuperrimè coram R. P. D. Blancheto in causa Legionen. jurisdictionis, quod Concilium tollit sententias, & res judicatas; Domini unanimiter concluserunt sententiam relevare ad effectum, de quo agitur scilicet manutentionis, & ideò dixerunt dandum esse mandatum de manutenendo D. Archidiacono.

In eadem 21. Februarii 1594. coram D. Mantica.

206 SUpponendo sine vero † præjudicio, quod jura novissimè in actis producta sint in forma probanti, & testes legitimè examinati, die 18. Januarii proximè præteriti, dubitavi, an relevent ad effectum probandi contraventiones contra mandatum de manutenendo Archidiacono concessum. Et placuit Dominis, ut Archiepiscopus in actis cederet dictis contraventionibus, cum purgari aliter non possunt, & deindè facta cessione discuteretur negotium principale, rursùm autem de die undecima Februarii quo dilucidius possit intelligi, quibus contraventionibus sit cedendum, & ut Archiepiscopus in posterum dici non possit contravenisse, proposui memorialia loco causæ, in quibus, scilicet casibus, Archidiaconus vigore dict. mandati possit in quasi possessione sua tueri, & in quibus Archiepiscopus suam quoque jurisdictionem valeat liberè exercere. Itaque in primis placuit Dominis Archiepiscopum posse Archidiaconatum visitare, ita tamen, ut visitatoris officium non excedat, & consequenter non valeat Clericorum crimina coërcere, sed debeat Inquisitiones eid. Archidiacono derelinquere, ut *in c.* 1. *§. sane, de censibus in 6. &* hoc dicebant etiam Domini fuisse decisum coram R. P. D. meo Blancheto in Legionen. jurisdictionis 7. Februarii 1583. Cæterum crimina, quæ sunt notoria ita, ut nulla tergiversatione celari possint, nullaque indigeant probatione, posse eum corrigere, & pœnam pro illis debitam infligere, ut *in dict. §. sanè*, expressum est, verum quia multa dicuntur esse notoria, quæ non sunt, cap. consuluit, de appellat. & ibi Baldus explicuit, idcircò placuit etiam constare debere ea esse notoria ita, ut super his negligentia inferioris notari possit, ut *in dict. §. sanè*, & ibi Francus declarat, *num.* 3. & Alex. *consil.* 186. *in fin. & num.* 15. *libro* 2. & latè Felin. *in cap. cum ordinem, num.* 31. *cum seq. de rescript.* Secundò etiam placuit Archiepiscopum non posse in causis prioris instantiæ suam jurisdictionem exercere, nec recipere appellationes, nisi à sententia diffinitiva, vel ea, quæ vim habeat diffinitivæ, cum Archidiaconus sit in quasi possessione exercendi jurisdictionem privativè ad Archiepiscopum, & quoad eam habeat etiam mandatum de manutenendo, quod, cum sit generale, complectitur omnes casus, in quibus aliud in specie non probatur *lege in fraudem*, §. *ultim. de testament. milit.* conjuncto. *capit.* 2. *in fin. de conjugio leprosorum*, cum aliis adductis à Curtio Seniori *consilio* 10. *n.* 2. *&* 3. & Jason. *in leg. à divo Pio, in princ. n. septima, de re judicat.* Dec. *consilio* 142. *n. quarto.* & Nata *consilia* 199. *num.* 10. neque quoad hoc necessariam esse aliam declarationem. Tertiò etiam placuit Archidiaconum non posse uti monitoriis generalibus pro relevatione in forma significanti quia S. Concilium Trident. hanc facultatem solis Episcopis tribuit, & non inferioribus Prælatis, ut *in cap.* 5. *§. quapropter, de reformation. sess.* 25. Quartò etiam placuit Archiepiscopum posse concedere licentiam Clericis, ut à suis Beneficiis ex causa rationabili abesse possint, secundum quintam Concilii sanctionem *in cap.* 1. *de reformatio. sess.* 23. similiter eum posse concedere facultatem prædicandi in Ecclesiis ipsius Archidiaconatus, ut *cap.* 2. *sessione quinta*, & simili modo posse cum monialibus concedere licentiam emittendi professionem, quæ aliter fieri non potest, ut colligitur ex eod. Concilio *cap.* 16. *sessione* 25. item posse eum dare facultatem, ut ex urgenti necessitate, vel evidenti utilitate, & servata debita solemnitate, possint alienari bona Ecclesiæ juxta *cap.* 1. *de reb. Ecclesiæ, lib.* 6. Abbas *in cap. nulli n.* 5. *eod. & in cap. cum Apostolica n.* 5. *&* 9. *de his quæ fiunt à Prælatis.*

In eadem 16. Novembris 1594. coram eodem D. Mantica.

FUit decisum † sententiam à R. P. D. Decano la- 207
tam esse confirmandam, quia justè pronunciavit juxta tenorem sententiæ de partibus anni 1512. quæ cum esset transacta in rem judicatam, non fuit à S. Concilio Trident. *session.* 24. *cap.* 20. *de reformat.* sublata, neque enim potest in dubium resricari, quin illa sententia intelligatur de jurisdictione competente Archidiacono privativè ad Archiepiscopum: Primò, quia loquitur de jurisdictione acquisita ex possessione, usu, & consuetudine ipsius, & antecessorum suorum, per quam quidem consuetudinem, & præscriptionem longissimi temporis acquiritur jurisdictio privativè ad Supe-

Superiorem *c. irrefragabili*, §. *excessus*, *de officio Ord.* Abbas *in cap. auditis*, *num.* 14. *de præscript.* 11. *in cap. pastoralis*, *num. septima*, & Felin. *num.* 11. *de officio Ord.* Calder. *consil.* 2. *de præscript.* Balb. *part.* 1. *part.* 5. *pœnitentialis*, *quæst.* 11. *n. octavo.* Secundò, quia in sententia dicitur Episcopum non posse ponere Vicarium, neque aliquem alium Judicem in dict. oppido de Virbiesca, neque in oppidis, & locis ejus Archidiaconatus. Undè, cum sequentia prohibeat, ne Archiepiscopus possit ponere Vicarium, neque aliquem alium Judicem in dictis locis, consequens est, ut eum excludat ab exercitio jurisdictionis, quia deputatio Vicarii, seu officialis est actus jurisdictionis, Ruin. *consilio* 2. *numero quarto libro quarto*, neque sententia potest restringi ad Ecclesiam, & personas oppidi de Virbiesca, quia expressè loquitur etiam de aliis oppidis, & locis ejus Archidiaconatus. Tertiò, quia hujusmodi etiam interpretatio fuit recepta ex observantia subsecuta, ut probatur ex juribus in actis ab Archidiacono productis, quæ quidem observantia est cujuslibet dispositionis interpres, *leg. quædam*, *de rebus dub. leg. si de interpretatione*, & *leg. minimè*, *ff. de legibus*, Gabri. qui alios consonantes refert *conf.* 66. *num.* 24. *libro secundo*, & de sententia loquitur in specie Cravetta *consi.* 10. *num.* 9. neque obstant jura Archiepiscopi cum depositionibus testium ex quibus dicitur probari aliud etiam fuisse observatum, quia præterquam quod illa jura, cum non sint in forma probanti, & testes non sint legitimè examinati in hoc dubio, sunt circumscripta, fuit etiam dictum eos actus jurisdictionales longo ex intervallo ab anno 1531. fuisse subsecutos, & ideò illi intelliguntur actus turbativi, qui non possunt infringere præscriptionem ab Archidiacono completam, & per sententiam, quæ transivit in rem judicatam confirmatam. Dd. *in cap. auditis*, *de præscrip. ubi* Abb. numero tertio notat, quod interruptio post completam præscriptionem non lædit jus quæsitum, nam ad tollendam præscriptionem completam requiritur tempus ad præscriptionem præstitutum, ut scribit idem etiam Abb. *conf.* 94. *in fin. libro primo*, neque obstat, quod Archidiaconus non sit tutus immemoriali præscriptione, quia sufficit ei res judicata, quia à Sanct. Concilio Trid. non tollitur, ut dictum est: neque ad rem pertinet, quod illa sententia sit sine actis, & ideò non debeat executioni demandari. Mohed. *decis.* 319. alias 11. *de re judicata* & 148. alias 3. *num. primo*, *de testibus*, quia, cum sit antiqua, pro ea præsumitur etiam sine actis, tam quoad justitiam, quam quoad solemnitatem. Curtius Senior *in l. admonendi*, *n.* 172. *de jurejurando.* Cassad. *dec.* 3. *n.* 2. *de procurator.* Puteus 338. *lib.* 2. Ripa *resp.* 1. *num.* 14. & 15. *de jure patr. leg.* 2. & quoad istum effectum sententia intelligitur antiqua etiam ex spatio 30. 40. vel 50. annorum. Puteus *dict. decis.* 338. & Ripa *d. resp.* 1. num. 9. sine dubio putat tempus 45. annorum antiquum esse, in proposito autem adhuc longius tempus usque ad annum 1577. quo lis mota fuit, transactum est, neque etiam refragatur, quod illa sententia fuerit lata in judicio possessorio tantum, quia imò petitorium etiam complectitur, nam nititur ex possessione, usu, & consuetudine longi temporis, quæ dicitur præscriptio & ad proprietatem, seu utile dominium pertinet, & finem litibus imponit, leg. ult. fin. & notat Bart. *in princ. Cod. de edict. D. Adr.* idem Bart. *in ult. num.* 3. *ff. pro suo*, & *in l.* 1. §. *ult. ff. ad Tertul.* & *in l. transact. de verb. signif.* Dec. *consi.* 272. *numero* 6. præterea in d. sententia dicitur ad Archidiaconum pertinere correptionem, visitationem, & provisionem omnium Beneficiorum d. Ecclesiæ & personarum illius, quod quidem verbum pertinere, latè patet, ad petitorium etiam refertur, *verbum pertinere*, *de verb. signif.* Rota *decisi.* 9. *de causa poss. in novis*, & 49. *de rescript. in antiq.* Aret. *consi. n.* 8. item cum in d. sententia dicatur Episcopum non posse ponere Vicarium, neque aliquem Judicem in d. oppido de Virbiesca, neque in locis ejus Archidiaconatus, apparet petitorium esse comprehensum.

In eadem 13. Januarii 1595. coram eodem D. Mantica.

PLacuit Dominis † non esse recedendum à declarat. 208
facta die 16. Nov. proximè præteriti ut sententia lata à R. P. D. meo Decano ad favorem Archidiaconi debeat confirmari, nec obstat, quod sententia de partib. lata de anno 1512. ex qua potissimum sententia Rotalis nititur, sit sine actis, & ideò non faciat fidem, nec debeat executioni demandari secundum Rotæ. Mohed. *dec.* 319. 11. *de re judic.* & 148. alias 3. *num.* 1. *de test.* fuit dictum coram eodem D. Decano in Meliten. præcedent. 5. Dec. 1578. quia id locum non habet quando sententia est antiqua, & habuit effectum, quia ex observantia subsecuta præsumitur justificata; in casu autem proposito observantia probatur ex juribus in actis ab Archidiacono productis, neque ad rem pertinet. quod ex commissionibus ab Archidiacono impetratis anno 1517. & aliis sequentibus & juribus inductis ab Archiepiscopo appareat d. observantiam non fuisse absque contradictione Archiepiscopi, quia ex perturbationibus Archidiacono, post aliquod temporis intervallum illatis, & inhibitionib. ab eo obtentis, non modo tollitur observantia subsecuta, sed magis confirmatur. Nam quasi possessio Archidiaconi in exercenda jurisdictione privativè ad ipsum Archiepiscopum comprobatur, neque enim requiritur observantia longi temporis, sed sufficit per aliquos actus ita fuisse observatum, quia optima est præsumptio, quæ ex effectu subsecuto colligitur, *l. sed Julianus.* §. *proinde*, *ff. ad Macedon. l. quædam sunt de rebus dubiis.* Decius *conf.* 36. *columna tertia in fin.* Alben. *consil.* 104. *numero quarto.* nam simili quoque modo observantia quæ habet vim declarationis, non eget longi temporis præscriptione. Butrius *in capite ultimo*, *num. quadragesimo septimo de consuetudine*, Castrensis *consilio* 347. *numero quarto*, *libro primo.* Alexander 137. *numero vigesimo primo*, *libro secundo* & *octava*, *num. sexto. lib.* 6. Ates. *consil. undecimo*, *num. quinto.* Cravetta qui alios etiam refert *consilio* 118. *num. secundo* & 201. *num. duodecimo*, neque etiam dici potest eum, qui Judicem adivit, & inhibuit, & coram eo jus suum prosecutus fuerit, suam amittere possessionem. Baldus, *in capit. querelam*, *columna tertia* & *ultima*, *de elect.* Afflictus *decis.* 398. *num. septimo.* Puteus *decision.* 319. *num. secundo*, *libro secundo*, quod multo magis est recipiendum, quando lis cœpta non fuerit agitata, sed deserta, ut in casu proposito, in quo non constat de reproductione citationis, neque etiam obstat testis in Curia pro Archiepiscopo examinatus anno 1581. qui de visu deponit à 50. annis Archiepiscopum, & Archidiaconum de causis cognovisse cumulativè & præventivè, quia ille est unicus, & ideò fidem non facit, *leg. ubi numerus*, *ff. de testibus*, *leg. jurisjurandi*, *Cod. eodem*, præsertim cum aliud ex testib. & scripturis probet. Item quia dictum secundum ipsemet restringit, post Concilium, & contradictio Archidiaconi fatetur, præterea sufficit quod sententia prius fuerit per aliquos actus, & aliquo temporis spatio observata, quia effectus subsecutus & rerum exitus demonstrat id verum esse, quod dicitur, ut notat Dec. *in capite ad audientiam*, *num.* 1. *de appellatione*, & Cravettæ *conf.* 201. *num.* 11. *in fin.* & 12. *cum aliis supra citatis*, si quidem effectus à prædominio vincit etiam naturam. Sylvest. Aldobrand. consil. 52. *num.* 17. atque ex his Domini censuerunt persistendum esse in decisis.

209 In eadem † causa 23. Junii & 3. Julii 1595. coram D. Lita Domini steterunt in decisis, & denegata est remissoria Archiepiscopo. Est etiam alia decisio in eadem causa 21. Maii 1607. coram Domino Coccino.

210 His tamen non † obstantibus, in proposito dubio
contrarium dicendum est, nempè obtinentes Digni-
tates teneri ad residentiam, etiamsi ante Concilium
cum eis esset litigatum super residentia, & habuissent
sententiam, & rem judicatam in favorem, quia pro-
baverunt immemorialem non residendi, nam cum
sententia illa, & res judicata fundetur, & innitatur
consuetudini immemoriali, non dat plus roboris illi,
quam de se habet, sed solum imponit finem liti, &
sententia non dat jus, sed declarat competere ex illa
consuetudine *leg. sicuti*, *§. sed quaratur*, *ff. si servus
vendicetur*. Abb. *in cap. fin. ut lite pend. n. 9. ad fin. &*
10. Et ita alias in simili circa *d. cap.* 20. *sess.* 24. fuit
211 declaratum † per S. Congregat. his verbis, Quia in
fine hujus decreti est derogatio privilegiorum, dub.
an hoc decretum sustulisset etiam res judicatas, quæ
innituntur privilegiis ante ipsum Concil. obtentis
Congregat. censuit affirmativè, scilicet sustulisse,
quia sententia, cum innitatur privilegio non dat plus
roboris privilegio, quam de se habet, sed solum po-
nit finem liti, ita die 9. Aprilis 1587. in una Salaman-
tina Sixtus V. audita relatione Congr. respondit, at-
que ita mandavit in similibus responderi. Et est alia
declaratio, quæ sic ait. Orta lite inter Episcopum, &
administratores hospitales Cordub. super redditione
rationum hospitalis, Episcopus pro se allegabat de-
cretum Concilii, administratores verò sententias,
privilegia, & consuetudinem immemorialem. Congr.
censuit licere Episcopo, non obstante sententia,
consuetudine immemoriali, & privilegio, dictum
hospitale visitare: nam privilegium est sublatum per
Concilium, sententia verò est declaratoria, quæ nul-
lum jus tribuit: & cum simplici consuetudine 40.
annorum non possint se laici administratores exime-
re à redditione rationum per Clementinam quia con-
tingit, quæ illas tollit, sequitur Concilium *cap.* 9.
sess. 22. derogans consuetudini, ut aliquid operetur,
intelligendum esse de immemoriali, Tiraquel. *de re-*
212 *tract. conven.* §. 1. *gloss.* 2. *nu.* 25. Nec † obstante in
contrarium adduct. nam procedunt ubi non constat
sententiam, & rem judicatam fundari, inniti fun-
damento revocato. Sed huic solutioni obstat, quod
ait Prob. ad Monach. *in cap. fin. de consuet. in 6. n. 3.
ex gloss. verb. pacta in Clemen. dudum de sepult.* quam
sequuntur Guil. Paul. Joan. de Ligna. & Joaon. de
Imola ibi, quòd derogatio pactorum non includit pa-
cta roborata per sententiam super pactis subsequutam.
Respondetur id non esse verum in derogatione legis
& illa gloss. loquuntur de pacto firmato sententia &
confirmatione Papæ, de quo dub. seq.

213 Octavò dubitatur, † an per Concil. ibi censeatur derogatum statutum, etiam à sede Apostolica confirmatum, per quod conceditur ultra tres menses abesse. Et videtur quod sic, attenta universa posita ibi *cujuslibet statuti*, ex Bonifac. *in Clement. dudum*, *§. nos etenim*, *n.* 14. *de sepult.*

214 Nihilominùs tamen † respondetur negativè, propter duplex vinculum, ex glossa, *verb. pacta*, *in dict.* §. *nos enim*, quem sequuntur Doct. ibi Alegand. *consil.* 125. *n.* 7. 8. *lib.* 2. Felin. *in cap. constitutus*, *n.* 21. *de rescript.* Staphil. *de literis gratiæ titul. de vi, & effectu clausular.* *§. verb. contrariis quibuscunque quod operentur.* Rebuffus *in concordatis in forma mandati Apostolici*, *verb. confirmatione.* Put. *decision.* 17. *num.* 2. *lib.* 3. & Florea de Mena plures referens, *quæstion.* 10. *n.* 41. *& sequent.* & ex *decision.* Archilles 1. *de confirmatione*, alias 60. *in impressis*, Rota *decisi.* 457. *n.* 9. *part.* 1. *divers. & decisi.* 702. *eadem part. sub n.* 5. ubi rectè dicitur, quòd in privilegiis confirmatis non datur illud duplex vinculum, eadem enim est authoritas prædecessoris & successoris, cùm par in parem non habeat imperium: & eadem est authoritas sedis Apostolicæ quæ concessit privilegium & confirmavit: undè nullum vinculum potest dici adjectum per confirmationem, &c.

Et ita in causa Salamantina jurisdictionis, † 14. 215
Decembris 1579. coram Seraphino fuit resolutum *cap.* 3. *sess.* 24. non derogari consuetudini confirmatæ. Et idem de aliis decretis fuit resolutum in eadem Salamantin. juris coram eodem 9. Maii 1594. ut idem decision. posita per Genuen. in praxi *cap.* 83. *in annot.*

Et ita in terminis S. Congregat. † Concilii res- 216
pondit Archiepiscopo Valentino his verbis, Congregat. declaravit statutum, quo permissum est canonicis 4. menses quolibet anno Ecclesia abesse, si a Sede Apostolica confirmatum est, non esse sublatam à Concilio, *session.* 24. *cap.* 12. & ideò observari debet, die 26. Junii anno 1576. Est etiam declaratio 3. sup. adducta, *n.* 197. & alia, quæ sic ait. Statutum per quod conceditur abesse, ultra menses ab Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis si à Sede Apostolica fuit confirmatum, non censetur derogatum per Concilium, alia ibi, Non obstantibus quibuscunque statutis, consuetudinibus, etiam immemorialibus, non tamen sustulit hoc decretum fundationes, nec confirmationes Apostolicas. Consonat dict. Concilium Bononiens. *tit.* 6. *de resident.* §. *de his, qui ad residentiam tenentur, versi. itaque hi, &* §. *de causis excusantibus canonicos à resident. vers. quod si haberet.*

Et ita etiam † alias S. Congreg. declaravit, quod 217
Concordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concil. *sess.* 6. *cap.* 4. *& sess.* 25. *cap.* 6. *de reform.* ut in declaration. sequenti. *Prima sup. dict. cap.* 4. Fuit resolutum à Rota, & Congreg. Concilii de mente Gregor. XIII. hunc textum non tollere concordias confirmatas à Sede Apostolica. *Secunda*, An per Concilium, *sess.* 6. *cap.* 4. *& sess.* 25. *cap.* 6. derogatum sit concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam, Congr. Concil, censuit derogatum esse concordiis, præterquam confirmatis per Sedem Apostolicam, reliquas suos duntaxat tenere authores.

Sed succedit difficultas, an id solum procedat
† in statutis confirmatis ex certa scientia, & cum 218
causæ cognitione, an verò etiam in confirmatis in forma communi? & videbatur procedere etiam in confirmatis in forma communi.

Nam etiam in his concurrit † duplex vinculum, 219
cum statuta ista ante Concilium alias valida præsupponantur; & sic verificetur conditio confirmationis in forma communi, & conducunt tradita per Decium, *in rubr. de confirm. utili.*

Et quod derogatio generaliter † non tollat con- 220
firmata in forma communi, docet Curtius Junior *in leg. more*, *nu.* 41. *ff. de jurisdict. omnium judic.* & videtur de mente d. gloss. & sequacium *in dict.* §. *nos etenim.* Rotæ & aliorum per Achillem sup. qui ad istum effectum non distinguunt inter confirmationem ex certa scientia & in forma communi, & ita alias dederunt suum votum D. Robusterius Episcopus Oriolen. & D. Seraphinus Cardinalis illustriss. tunc Rotæ Auditores doctissimi per S. Congregat. Concilii in causa Abulen. jurisdiction. inter Episcopum D. Petrum Fratrem Teminium, & Capitulum.

Nihilominùs tamen S. † Congregat. declaravit il- 221
las tantum confirmationes esse præservatas in decretis Concilii quæ emanarunt ex certa scientia, & cum causæ cognitione, nam in confirmatione in forma communi non censetur concurrere duplex vinculum considerabile, cum istius generis confirmatio parum, aut nihil operetur, *gloss. in cap.* 1. *de confirmat. utili. verb. confirmationem, & in cap.* 2. *ne sede vacant. verb. in forma communi*, Card. *consil.* 64. *n.* 6. Imola *in cap. penult. in fin. de confirm. utili.* Curtius Jun. *consil.* 213. *n.* 6. Castad. *decis. unic. n.* 2. *de confir. utili.* Mandos.

reg. 12.

reg. 12. *quæst.* 10. *num.* 9. & 10. *d. signatura gratiæ*, *titulo de confirm. versic. confirmatio altera*, & *versic.* & *hac confirmatio*, & Man. Rodriguez, *quæst. reg.* 1. *tom. quæst.* 8. *artic.* 3. & tradit Gonzalez *gloss.* 25. *num.* 14. & D. Cardin. Tusch. *conclus.* 780. *lit.* C. de quo vide Suarez *de legibus lib.* 8. *cap.* 18. *à num.* 8.

222 Quæ declaratio S. Congregatio. † sic se habet, Præsupposito decreto S. Congregationis quod concordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concilium, *sess.* 6. *cap.* 4. & *sess.* 25. *cap.* 6. an censeantur præservatæ concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ tantum, quæ fuerunt confirmatæ ex certa scientia? Congregatio, auditis utriusque advocatis, eorumque rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantum confirmationes intelligi præservatas in decretis Concilii, quæ manarunt ex certa scientia, & cum causæ cognitione die Jovis 13. Novembris 1586. Idem etiam habetur in declaratione Segovien. supra adducta, *n.* 198. *ad* 12.

Quod procedit etiam, quod simul concurrant consuetudo immemorialis, concordia, & confirmatio
223 Papæ † in forma communi in terminis *d. c.* 6. quod derogat etiam consuetudinibus, etiam immemorialibus, ut declaravit S. Congregatio de anno 1593. in causa Conchen. jurisdictionis, de qua *infra*, his verbis, Congregat. Concilii censuit concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi cum qua concurrit consuetudo immemorialis fuisse etiam per Concilium derogatum. Quæ juxta istam declarationem fuit in Rota expedita per D. Mantica.

224 Et fuit dictum in causa Veronen. † exemptionis 27. Maii 1594. coram D. Pamphilio his verbis. Non obstat consuetudo immemor. contenta in articulis capituli, quia est sublata per Triden. quod in *cap.* 6. *sess.* 25. expressè derogat consuetudini immemoriali, & procedit etiam quod simul concurrant consuetudo immemor. concordia, & confirmatio Papæ in forma communi, ut tenuerunt illustrissimi Cardinales Sanct. Concil. interpretes de anno præterito in causa Conch. jurisdictionis, quæ juxta prædictam resolutionem fuit in Rota per D. meum Decanum expedita, ut *in decis.* 715. novissimè Farinac.

Undè in nostro proposito, etiam si concurrat immem. statutum, & confirmatio in forma communi
225 non † suffragabuntur adversus d. decretum, *sess.* 24. *cap.* 12. *de reform.*

Intellige autem censeri præservatam d. confirmationem ex certa scientia, quando in derogatione nulla facta est mentio de confirmatione Apostolica, alia enim ubi in derogatione fit mentio de confirmatione Apostolica, intelligitur etiam ex certa scientia, maximè si additur, aut alia quacunque firmitate, seu alio quovis præsidio, glossa Zenzelin. in Extravag. suscepti, de electio. versi. confirmat Extravag. Jo. XXII.

Illa verò dicitur confirmatio ex certa scientia, &
226 cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrat ejus substantiam, & est expedita præcedente solita discussione Roman. *consilio* 237. *numer. tertio* & 336. *num. secundo*,
227 ubi † Hor. Mandos. Doct. in *cap.* 1. *de confirm. utili*. Decius in *cap. porrecta numer.* 15. & *cap. pen. eodem titulo cum aliis per Hier. Gabri. consil.* 183. *numer.* 14. *libro secundo*, Molina *de Hispan. primog. libro* 2. *cap.* 7. *num.* 9. Mascard. *de probatione, conclusio.* 228. Jo. Gutierrez *cons.* 11. *numer. quinto*, & Velazquez *in leg.* 42. *Taur. gloss.* 3. *num. quinto*, & Rota *dec.* 455. *num.* 3. *p.* 2. *diversorum*, & fuit resolutum in causa Calciaten. jurisdictionis 16. Januarii 1587. coram D. Rubeis, & in causa Abulen. jurisdictionis 22. Januarii 1588. coram D. Orano, & in Burgen. jurisdictionis 3. Maii 1589. coram D. Pamphilio, & in Seguntin. jurisdictionis 27. Aprilis eodem anno, & in Conchen. jurisdictionis 2. Aprilis 1593. coram D. Mantica, & in d. Veronen. exemptionis 27. Maii 1594. in novis. Farinac. 715. & in aliis causis, etiamsi non fiat, citatâ parte: nam in gratia principis extrajudicialiter concessa non requiritur aliqua citatio, Rom. consil. 369. numero 29. & ibi Hor. Mand. Sarmient. *lib.* 1. *select. cap.* 8. *numer. tertio*, ut in una Toletana admissionis 17. Junii & 14. Decembris 1609. coram D. Pamphilio, licet Dueñas *reg.* 131. *numer. primo*, causæ cognitionem & citationem partem requirat in confirmationem ex certa scientia facta super re invalida, ut eam confirmet. & ad id citat Innocentium *in dicto cap.* 1. *num.* 1. Speculat. *in titul. de legato* §. *nunc ostendendum*, *num.* 14. Archid. *in cap. Cenon. num.* 1. 56. *dist.* & Roman. *sing.* 424. qui id non dicunt.

Dixi, & est expedita, † Ut in d. Seguntina & in 228
Burgen. ante literarum expeditionem non potest dici adhibita causæ cognitio, ut in d. Calciaten. & in dict. Conchen.

Quæ etiam causæ † cognitio excluditur in con- 229
cordia quæ est inter partes, quando confirmatio concordiæ fuit obtenta ad supplicationem unius partis tantum, Hostiens. *in summ. de confirmatione utili* §. *qualiter facienda sit*, *versic. hoc tentas.* Butrius *in dict. cap. penul. numer.* 9. Bald. *in margarita. versicul. confirmatio ex contractu*, & *consil.* 475. *numer. tertio*, *libro primo*. Calcan. *consil.* 30. *n.* 7. Roder. Suarez *allegat.* 14. *nu.* 1. & fuit resolutum in d. Abulen. & in d. Veronen. & in una Tullen. est quædam declaratio. S. Congregat. Concilii, quæ sic ait: Præsupposita decis. Congregat. qua declaratum fuit, concordias à sede Apostolica confirmatas ex certa scientia, & cum causæ cognitione non esse sublatas decreto *capite* 20. *sess.* 24. & concordia inita inter Episcopum & Archidiaconum Tullen. Item ejus confirmatione, quæ emanaverat ad supplicationem solius Archidiaconi, cum clausula, supplentes, & quorum tenores, expressis in ea privilegiis, & juribus, super quibus erat inita concordia, sed tenore ipsius concordiæ non expresso. Fuit dubitatum, an hujusmodi concordia esset confirmata ex certa scientia, & cum causæ cognitione, Die 25. Junii 1592. Congregatio Concilii utriusque partis procuratoribus & advocatis sæpè ac sæpiùs diligenter auditis, censuit hujusmodi concordiam non esse confirmatam ex certa scientia, & cum causæ cognitione, & consequenter quoad causas criminales esse revocatam decreto *dicti cap.* 20. §. *ad hoc*, propterea Archidiacono non licet hujusmodi jurisdictione de cætero uti, sed eam totam & integram Episcopo Tullen. relinquendam esse. Quæ declaratio potest fundari non solum in eo, quod non fuit expressus tenor ipsius concordiæ, sed etiam in eo, quod fuit confirmata ad supplicationem solius Archidiaconi, ut in ea dicitur.

Sed an confirmatio, in qua adest clausula ex cer- 230
ta scientia, non tamen est insertus tenor, † aut narrata substantia rei confirmatæ, sit ex certa scientia, an verè in forma communi Abb. *in capit. examinata*, *de confirm. utili*, *ad fin.* & Roma *dict. consil.* 327. *num.* 7. & Decius *in dict. capit. porrecta*, *num.* 15. tenent esse ex certa scientia, & sequitur Rota in dict. Abulen. & in dict. Burg. & Rota decisio. 780. *num.* 5. *parte* 1. *divers.* ait confirmationem esse in forma communi, cum eis deficiat clausula, ex certa scientia, & in dubio confirmationem præsumi in forma communi, atque adeò clarè sentit confirmationem in qua adest clausula, ex certa scientia, esse ex certa scientia, & non in forma communi, idem tenet Anton. Gabriel plures referens de clausulis *conclus.* 1. *numer.* 1. 2. & 3. dicens clausulam, ex certa scientia, actum nullum, & invalidum confirmare, & statuta

statuta injusta, & juri communi contraria, & Velasquez *supra num.* 6. Pet. Molina *de justitia*, *tom.* 1. *tractat.* 2. *disputat.* 174. *&* 3. *tom. disputat.* 597. Tuschus *conclus.* 710. *num.* 3. *&* *à nu.* 28. *litera C.* & Suarez *dict. lib.* 8. *de legibus capit.* 18. *num.* 6. idem dicens, & est consilium Bartol. 296. *num.* 3. *lib.* 1. & Oldrad. 257. *à nu.* 12. & videtur Mascardus *supra num.* 6.

231 At in una Romana † Secretariatus 10. Aprilis 1592. coram Dom. Seraphino fuit dictum confirmationem, etiam cum clausula, ex certa scientia, laborantem defectu intantionis ob tertii præjudicium non intellectum nihil operari, Castrens. *consil.* 84. *n.* 4. *lib.* 2. quem refert & sequitur Alexand. *cons.* 122. *& ibi additis litera A. lib.* 4. & Rotam alias in dict. Calcit. coram Rubeis, 16. Jan. 1587. deindè postea coram eodem Seraphino rasolvisse confirmationem non posse dici verè ex certa scientia, non obstanta appositione dict. clausulæ, nisi totus tenor tunc Papæ innotuerit, & fuerit insertus, Ferretus, *consil.* 38. *n.* 5. Decius *consil.* 33. *n.* 5. Gozad. *cons.* 9. *n.* 8. Quam declarationem ponit Farinac. *decis.* 84. *n.* 24. cum aliis ejusdem causæ.

232 Et similiter in una Mediolanens. fructuum † 24. Aprilis 1592. coram D. Blancheto fuit resolutum, Clausulam *Motu proprio* non tollere defectum intentionis, Ægid. *decis.* 392. *&* 475. neque etiam clausulam, *ex certa scientia*, quia non operatur quoad ea, quæ sunt facti. Decius, & Gozad. ibi Put. *decis.* 70. *num.* 4. *lib.* 3. Anton. Gabr. *supra nu.* 46. 47. *&* 51. Vantius *de nullit. tit. quis possit dicere de nullitate*, *num.* 18.

Ego dicerem confirmationem , in qua apposita
233 † est clausula ex certa scientia, asse confirmationem, ex certa scientia, & non in forma communi ad effectum confirmandi actum, alias de jure invalidum, juxta adducta, *num.* 230. non tamen tollere defectum intentionis, nec purgare vitium surreptionis Ripa *respon.* 6. *num.* 10. *lib.* 2. quem refert Anton. Gabr. *sub num.* 25. Padilla *in leg. fin. Cod. de divers. rescript. num.* 3. Molina *dict. lib.* 2. *cap.* 7. *num* 15. & Joan. Gutier. *dict. consilio* 11. *à num.* 13. & Rota in Cæsaraugustana exemptionis 20. Maii 1585. coram D. Orano, quando notoriè de eo constat, Rota *decisio.* 36. *num.* 6. 13. *&* 14. *parte* 2. *divers.* & id vult Pet. Molina *supra* præterea confirmationem, cum clausula ex certa scientia, non posse dici ex certa scientia, & cum causæ cognitione, ex quo enim non est insertus tenor, aut narrata substantia rei confirmatæ non potest dici adhibita causæ cognitio, & sic istam confirmationem non asse præservatam in decretis Concilii, & ita procedere dec. in dict. Calciaten.

234 Nec clausulæ, *quorum tenores*, † *& supplentes omnes facti, & juris defectus*, faciunt, ut confirmatio sit ex certa scientia, quia illa solum deservit ad tollendam surreptionem, juxta *consil.* Butrii 2. de quo *infra num.* 305. & fuit in proposito rasolutum in dict. Abulens. & in dict. Conchen. jurisdictionis, licet contradicat Velazquez *supra numer.* 4. hæc verò non supplet, nisi defectus juria positivi specificatos in literis, Ferretus *consil.* 38. *num.* 3. & fuit resolutum in dict. Calciaten. & in dict. Abulen. jurisdictionis. Quod autam dictum est de statutis, seu concordiis confirmatis à sede Apostolica, quod non sint sublata per Concilium, non procedit in confirmatis à Cardinali, seu legato authoritate Apostolica, quia est confirmatio Papæ seu sedis Apostolicæ, quæ tantum censetur reservata propter ipsius Papæ authoritatem, ut censuit Sanct. Congregat. Concilii his verbis : Stante declaratione Congregat. quod constitutiones Ecclesiarum à sede Apostolica confirmatæ non sint sublatæ Concilio *sess.* 24. *cap.* 12. quod censendum est da statutis Ecclasiæ super materia *dict. cap.* 12. à Cardinali authoritate Apostolica confirmatis, vel ab eodem Cardinali simili authoritata editis. Congregatio censuit ipsius Congregationis declarationem nequaquàm habere locum in his statutis.

Et juxta supradicta, † cum in Ecclesia Abulens. 235
adsit statutum antiquum, quod est 16. in ordine, per quod conceditur ejus Beneficiatis abessa quolibet anno quatuor mensibus, & pro parte Domini Petri Fratris Teminii Episcopi Abulens. propositum esset in Congreg. sequens memoriala, Illustrissime Domine decreto S. Concilii Trident. *sess.* 24. *c.* 12. *de reformat.* cavetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis Dignitates, Canonicatus, seu Portiones, possint vigore cujusvis statuti, siva consuatudinis recreationis causa ultra menses ab eisdem Ecclesiis abesse, Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Abulens. prætendunt in vim cujusdam prætensi statuti, sive consuetudinis, non obstante prædicto decreto, posse ex dict. recreatione abessa à servitio, & residentia, eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solum Præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones, ac si divinis interessent, lucrari. Reverendissimus Dominus Episcopus videns ex hujusmodi prætensione cultus Divini argumentum lædi, eamque esse de directo contra dispositionem prædicti decreti, recurrit ad Sanctam Congregationem supplicans declarari duo, unum, an dictum decretum *cap.* 12. *sess.* 24. sustulerit quascunque consuetudines, & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. *Secundum*, an in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse à residentia Ecclesiæ, lucrentur quascumqua distributiones quotidianas, quocumque nomine nuncupentur, & ex quacumque causa dentur, & distribuantur, & quatenus declarationes super præmissis per Sacram Congregationem faciendæ sint, supplicatur rescribi Reverendissimo Episcopo, ut illæ in dict. Ecclesia observentur. Sic responsum est. Reverendissimo Domin. uti Fratri Episcopo Abulens. Reverendissime Domin. uti Frat. vidit Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Trident. interpretum libellum, qui cum his erat literis, censuitque donec, & quousque Rota decreverit confirmationem statu Ecclesiæ Abulens. validam & legitimam, esse sarvandum decretum Concilii prædicti, *sess.* 24. *capit.* 12. de absentia, trium mensium, non obstante quacumque consuetudine, etiam immemoriali, interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas? quod ideò ad amplitudinem tuam præscripsi, ut cum illi nota sit Congregationis sententia, eam observandam cures, & benè valeat in domino, quem ei propitium precamur. Romæ die 3. Augusti 1586. amplitudinis tuæ Reverendissime, uti Frater studiosissimus.

A. Cardin. Carrafa.

Quæ declaratio, cum pro parte dict. domini
† Episcopi suisset intimata capitulo, seu punctatoribus chori, qui id retulerunt in Capitulo ordinario, 236
die 8. Octobris 1586. Capitulum statim respondit, quod illi obediebat, & quod fieret computatio, seu numeratio juxta dict. declarationem, nempè, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est, cum horis, & distributionibus, postea tamen cum Capitulares absentes à dicto Capitulo reclamassent in Capitulo contra dict. resolutionem factam eis absentibus, & non vocatis allegando dict. statutum esse confirmatum in forma specifica per Leonem V. & Julium III. & consequenter non esse derogatum per Concilium, *dict. capit.* 12. fuit ordinatum per Capitulum, quod, donec per suam sanctitatem, val S. Congregationem aliud declaretur, visis dictis

dictis confirmationibus, & statuto, beneficiati dictæ Ecclesiæ gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea, & ita adhuc absque controversia observatur in dict. Ecclesia dict. statutum *de absentia quatuor mensiũ.*

237 Quod revera apparet confirmatum, † ex certa scientia, & in forma specifica per Leonem X. in bulla confirmationis statutorum, anno 1519. in qua inter alia narratur substantia dict. statuti per hæc verba. Et ad hoc, quod quis ex eisdem Canonicis, quis & Dignitates obtinentibus, ac Beneficiatis, etiam post 1. & 2. residentiam hujusmodi, eosdem fructus, redditus, & proventus integrè singulis annis percipere possit, residentiam 8. mensium continuorum, vel interpellatorum, quolibet anno facere teneantur, & alias facta residentia personali per 4. menses continuos, vel interpellatos pro rata tangendi fructus prædictos lucretur.

238 Nec obstat, † quod Papa ibi confirmat statuta licita, honesta, & sacris Canonibus non contraria, quia ultra, quod dictum statutum de absentia quatuor mensium ante Concilium erat licitum, & honestum & sacris Canonibus non contrarium, respondetur, quod, cum Papa ibi non solum confirmet dict. statutum, & alia in specie, sed etiam in genere, alia statuta dictæ Ecclesiæ, etiam per Alphonsum Carillo Episcopum Abulens. & Capitulum *in libro recopilata* dict. clausula, *licita, honesta, sacris Canonibus non contraria*, non refertur ad dict. statutum, & alia in specie confirmata, de quibus Papa explicatam scientiam habebat, sed ad confirmata in genere, ut fuit alias resolutum in una Legionen. jurisdictionis 11. Maii 1580. coram D. Seraphino, & in Romana nullitatis census quinto Maii 1597. coram D. Corduba posita per Farin. *decis.* 115. *lib.* 1. *nu.* 3. & in novissimis ejusdem.

239 Et magis specificè fuit dict. statutum † confirmatum per Julium III. in Bulla, seu literis S. pœnitentiariæ *infra*, adducta *dubio* 10. *n.* 254.

240 Neque obstat dict. declaratio † Sanct. Congregationis obtenta per Dom. Episcopum Teminium, nam ipsa supponebat pendere litem in Rota, super confirmatione dicti statuti, & sic dicebat, donec Rota decreverit confirmationem statuti validam, & legitimam esse, servandum esse decretum Concilii *dict. capite* 12. cum Concilium habeat paratam executionem, sed revera nulla fuit lis in Rota super confirmatione dict. statuti, sed super confirmatione statuti, & concordiæ circa jurisdictionem quæ erat in forma communi, & ostensa hujusmodi confirmatione ex certa scientia dicti statuti, quæ per Concilium non est sublata, Capitulum non erat turbandum, sed potiùs tuendum in sua quasi possessione, de absentia 4. mensium ad *capit. cum personæ de privileg. in 6.*

241 Rursùs non obstat dicta paritio Capituli, † quia ultra quod videtur fuisse erronea, cum solverit Capitulum, ut dictum est, quod fieret computatio juxta dictam declarationem, nempè, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est cum horis, & distributionibus, cum tamen dicta declaratio expressè contrarium dicat, scilicet absentes in dictis tribus mensibus non lucrari distributiones quotidianas, & sic tanquam erronea non videtur nocere ista paritio, ad *leg. si per errorem, ff. de jurisdictia. omnium judic. leg. nihil consensui tam contrarium, §. non videntur, ff. de regul. juris*, Cesar de Grassis, *decis.* 14. Rota *divers. parte* 1. *decisio.* 160. *& decisio* 765. novissim. Farinac. Et fuit alias in simili de quadam concordia resolutum in una Salamantina fructuum, 12. Maii 1583. coram D. Bubalo. Fuit etiam erronea paritio, quia nulla erat lis super confirmatione d. statuti, ut dictum est, & sic declaratio non arctabat, & conducit resolutio Rotæ, in una Burgen. jurisdictionis coram Rubeis 22. Junii 1584.

Quod quamvis Capitulum Burgen. per plures annos servaverit Concil. Trident. dispositionem *in sess. 6. de reformat. capit.* 4. *& sess.* 25. *cap.* 6. super visitatione, & correctione Capitularium, credens, quod etiam derogabat concordias à Sede Apostolica confirmatas, non propterea uti errans renunciavit concordiæ, quam habebat cum Episcopo, à Sede Apostolica confirmata, quæ per dict. Concilium sublata non erat, ut per Gonzalez *gloss.* 31. *n.* 42.

Respon. etiam quod cum in dict. confirmationi-
bus † Leonis decimi & Julii III. adsit decretum ir- 242
ritans, capitulum non potuit ullo modo renunciare dict. statuto de absentia quatuor mensium. Abb. *in cap. delicta, n.* 14. per text. ibi *de præbend.* post glossam, *versic. hujusmodi clausula*, & alios ibi, Anch. *in cap. statutum ad finem de rescriptione in* 6. Felin. *in cap. cum accessissent, num.* 7. *&* 30. *de const. & in capite cum ex officio de præscription. num.* 36. *versicul. ad idem*, undè Selva, dicens communem *de Benef.* 3. *part. quæst.* 8. *n.* 44. *& quæst.* 48. Probus ad Monachum *in capit. tibi de rescript. in* 6. *n.* 8. *versicul. & redeundo*, Anton. Gabriel alios referens *de clausulis conclusione* 3. *n.* 18. 19. 20. 21. *&* 23. D. Joseph Aldrete Societatis Jesu *in alleg. impressa pro regularium exemptione* 2. *parte cap.* 3. *n.* 8. & Salas *de legibus disputat.* 18. *sect.* 5. *n.* 11.

Maximè, † quia hujusmodi statutum non potest 243
dici mere in favorem, & privatum commodum ipsorum Beneficiatorum, sed etiam aliquo modo in favorem Ecclesiæ, ut alias Beneficiati meliùs & commodiùs servire possint, & post honestam, & necessariam corporis, & animi recreationem alacriori animo: & spiritu ad divinum cultum exequendum regrediantur, & sic intrat opinio Decii *in dicto capite cum accessissem, ex num.* 22. *& in capite* 2. *de testibus num.* 15. *&* 16. & cessat quod tradit Hor. Mandos. *de privileg. ad instar, gloss.* 15. *num.* 32. post Crescen. *decis.* 4. *de privileg. num.* 3. & Covarr. *in capit. quamvis pactum* 2. *parte* §. 2. *num.* 6. quem sequitur Sanchez *lib.* 3. *capit.* 115. *num.* 5. nec eorum sententia videtur admittenda contra communem in statuto, aut privilegio concesso Ecclesiæ, seu Cap. vel communitati, aut Dignitati, solumque posset procedere in privilegio concesso personæ privatæ, cui ipsa posset renuntiare, non obstante decreto irritante, licet non tacitè per contraventiones, per quas solum sibi præjudicaret in illis actibus. Jason. *in leg. fin. de constit. Princip. n.* 58. Felin. *dict. n.* 30. & alii *supra*, & Rota *decis.* 3. *de privileg.* alias 294. *in antiquis*. Alexand. *cons.* 103. *lib.* 2. & alii, & ita & procedit dist. Gometii *in cap.* 1. *de rescript. in* 6. *n.* 59. & Antonii Gabr. *supra n.* 36. & facit, quod alias dicitur *infra ultim. parte cap.* 2. *n.* 10.

Et cum Domin. Alvarus de Mendoza Episcopus
Abulens. antecessor † dict. Domin. Episcopi Temi- 244
nii vidisset, & ordinasset Cap. quod servaret dict. decretum Concilii *dict. capit.* 12. circa absentiam trium mensium computando omnes dies trium mensium in requie, sicut ante Concilium consueverat fieri in dict. Ecclesia, postea repertis dict. confirmationibus dict. statuti 16. idem Episcopus revocavit suum mandatum, & permisit, quod Beneficiati gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea ex quo dicta confirmatio non erat sublata per Concilium. Nonò dubitatur, an sit sublata per Concilium fundatio Ecclesiæ permittens ultra tres menses abesse canonicos, & præbendatos illius, in quo Azor 2. *parte lib.* 7. *cap.* 6. *sub* 3. *quæstio.* ait rem esse dubiam, quia Concilium solum abrogat statuta & consuetudines, quibus ultra tres menses possunt canonici abesse: ergò non tollit facultatem ratione fundationis Ecclesiæ concessam, præsertim si Ecclesia fuerit à laicis extructa & dotata, alioquin enim laici a fundandis & dotandis Ecclesiis averterentur, nihilominùs tamen inquit probabiliùs videtur, hanc etiam facultatem esse a Concilio sublatam, maximè si Ecclesias clericus fundaverit, vel dotaverit: nam etsi patronus jus nominandi ex fundatione

datione vel dotatione comparaverit, cui juri Romanus Pontifex derogare non consueverit, nihil tamen exigere potest, quod damno Ecclesiam afficiat, at absentia canonicorum, vel aliorum dignitates, vel portiones habentium, solet esse noxia Cathedralibus, vel collegialibus Ecclesiis: nam privantur Ecclesiæ suorum ministrorum opera & consilio. Ita Azor.

Sed verius est, & tenendum, fundationem non esse sublatam, ut Sancta congregatio Concilii censuit in declaratione *supra* adducta, *n.* 216. & circa distributiones in secunda *supra* adducta, *num.* 250. Est & alia declaratio, quæ sic air: Congregatio censuit constitutionem, seu privilegium, in fundatione Ecclesiæ editam, quæ permittit canonicis abesse ultra tres menses, non esse sublatam a Concilio *sess.* 24. *capite* 12. 21. Febr. 1576. in una Segoviens. Et circa distributionem & annexionem sacrorum ordinum est alia, quæ sic ait: An decretum *capite* 12. *sessione* 24. *de distribut.* sacrorum ordinum Canonicatibus facienda habeat locum in Canonicatibus jurispatronatus laicorum ante Concilium reservati, in cujus fundationis limine expresiè cavetur, quòd descendentes à fundatore possunt dictos Canonicatus obtinere, licèt non sint sacerdotes, sed tantum simplices clerici. Congregatio censuit non habere locum die 29. Novembris 1592. in una Placentina. Et dicimus aliàs *infra num.* 238. *& septima parte, capit.* 1. à *num.* 118. *& capit.* 4. *numer.* 9. *&* 9. *parte, capit.* 2. *num.* 270. *& sequentibus*, ubi vide.

245 Decimò dubitatur, † an sit revocatum statutum,
vel consuetudo aliquarum Ecclesiarum, in quibus ultra tres mensea datur singulis mensibus unus dies pro
tonsione barbæ. Et quidem videtur esse revocatum,
nisi sit in specie confirmandum, ex quo absunt ultra
246 tres menses, & tonsio barbæ † non est aliàs causa
legitima absentiæ: maximè quia benè potest fieri extra, seu potest tempus divinorum officiorum. Et tenet Alexandr. Moneta *de distribut. part.* 2. *quæst.* 13. *nu.* 45. & contra Navarr. *de oratione cap.* 5. *n.*21. *& cap.* 21. *n.* 64.

Undecimò dubitatur, an in istis mensibus, qui
247 dantur recreationis causa, † absentes non solum
lucrentur fructus, seu grossam, sed etiam distributiones quotidianas, maximè stante tali consuetudine & ordinatione.

248 Quod dubium † tractat Domin. Joann. Ocon. *in Rep. cunict de Clericis non resident. in* 6. *ex num.* 16. & defendit opinionem affirmativam, quam in pluribus Ecclesiis servari accepisse ait, eandem sententiam tenet Cenedo, *collect.* 15. *ad* 6. *num.* 7. & videtur sentire Navarr. *de oratione capit.* 5. *num.* 20. *& cap.* 21. *num.* 63. & sequitur Candel. aur. 4. *part.* 2. *part. cap.* 5. *num.* 48. & favet Genuens. *in man. pastor. cap.* 88. *num.* 7. & valere istam consuetudinem lege præscriptam, hoc est, quadragenariam, ait probabile Alexander Moneta *de distribut. part.* 2. *quæstia.* 35. 1. *num.* 54. pro quo etiam allegat Covarruv. *lib.* 2. *variar. cap.* 13. *n.* 5. *versicul.* 3. *eadem ratione, dum* post Decium *in capit. cum omnes in* 2. *lectione n.* 2. & ibi Andr. ab Exea *num.* 50. *de constitut.* docet valere consuetudinem Ecclesiæ, quod absentibus ad breve tempus quotidianæ distributiones debeantur, quale esse ait Moneta tempus duorum aut trium mensium: quamvis non valere statutum de hoc utpotè contra jus canonicum contra Cenedum teneat ipse Doneta *quæst.* 13. *n.* 36.

249 Contraria tamen sententia, † quam tenet Probus ad Monach. *in dict. cap. unic. n.* 34. *vers. per quæst.* & alia, Azor 2. *part. lib.* 7. *cap.* 7. *quæst.* 6. & novissimè Torre *de religione tractat. de hor. canon. controv.* 10. *disput.* 4. *&* 5. Leo *in Thesaur. form. Eccles. cap.* 13. *n.* 22. Summ. Bull. Quarant. *verb. residentia, versicul. & impositionem illam,* Moscon. *de majest. milit. Ecclesiæ lib.* 1. *part.* 1. *cap.* 15. *pag.* 298. efficaciter probatur ex *dict. cap. unico,* & decreto Concilii *d. c.* 12. & ita censuit S. Congregatio. Flam. Paris. *de resign. Benefic. lib.* 1. *cap.... n.*65. Zerola *in praxi Episcopali,* 1 *part. vers. privatio.* §. 4. & Zechus *de Republica Ecclesiastica, titulo de Beneficiatis, n.* 6. *versic. quod si Beneficia*, & Gonzalez §. 7. *proœm. num.* 182. ut in declaratione Aulens. *supra* adducta, *num.* 235. & Gadicen. *infra* adducta, *n.* 315. & in declarationibus sequent.
Qui absentes sunt recreationis † causa, non lucran- 250
tur nisi fructus Præbendarum, non autem distributiones quotidianas, sive sint antiquæ, sive novæ, ex *cap.* 3. *sess.* 21. *&* 22. quæ sunt distinctæ à præbendis. Nec obstat immemorabilis. *Secunda*, Vacantiæ omnes, unius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones percipere solebant, sublatæ sunt, nisi absint ex causis à jure permissis, præterquam si dictæ vacationes concessæ essent fundatione, quæ non est sublata, quæ etiam intelliguntur sublatæ, si Canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ, refert Alexand. Monet. *d.* 2. *part. quæst.* 13. *à n.* 33. *Tertia,* Tempore vacationum in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis distributiones debent esse solitæ. *Quarta,* 1. Jul. 1597. Congregatio Concilii censuit, decreto *c.* 12. *versic. distributiones, sess.* 24. sublatam esse consuetudinem percipiendi distributiones in absentia, etiam immemorialem, & 5. adducta *supra, n.* 197.

Quod etiam patet ex † sequenti declaratione ejus- 251
dem Sanct. Congregationis, quæ est notanda. An liceat Canonicia regularibus, & Portionariis sæcularibus, in eadem Ecclesia abesse tres menses, stante quod per eorum statuta & consuetudinea absunt per quadraginta dies cum licentia. In sæcularibus censuit Sanct: Congregatio negativè ex hoc text. in regularibus verò censuit non comprehendi sub hoc decreto, verum si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt. De statu verò, & consuetudine Collegiatæ Canonicorum regularium, ut tam ipsi Canonici, quam ipsi Portionarii, qui sunt sæculares in eadem Ecclesia, singulis annis cum licentia Prioris, Capituli, per quadraginta dies possint abesse, quibus una cum fructibus massæ grossæ, & distributiones quotidianas accipiant perindè, ac si divinis interessent, Sanct. Congregatio in Portionariis sæcularibus absque difficultate censuit amittere distributiones quotidianas, quæ debentur tantum illis, qui stant, & dicuntur salarium diurnum quod laborantibus debetur, de regularibus verò censuit illos non comprehendi in hoc decreto, & quia habent servitium continuum, si Prior eis concedit licentiam cum rationabili causa posse abesse, ac percipere.

Et procedit etiam † si Canonicatus solum consi- 252
stat in distributionibus quotidianis, ut patet ex dicta 2. declaratione ad fin.

In hac tamen Ecclesia Abulens. est statutum † 16. 253
in ordine, quod in quatuor mensibus absentiæ, quos ex dict. statuto habent, Beneficiati percipiant, & lucrentur omnes horas, & distributiones, exceptis certis quitantiis & certis diebus, de quibus ibi, in quibus solum lucrantur anniversarium, seu grossam, quod statutum est confirmatum ex certa scientia, & in forma specifica per Julium III. & consequenter non est derogatum per Concilium Trident. juxt. *supra dicta, dub.* 5. & Cosmam Philiar. sic intelligendum, *de officio sacerdotis,* 1. *part. l.* 1. *cap.*13. 2. *conclus.* ut in sequenti Brevi S. Pœnitentiariæ.

RAynutius miseratione † divina, ritul. Sanct. An- 254
geli, Presbyter Cardinalis, dilectis in Christo, Decano, & Capitulo Ecclesiæ Abulens. salutem in Domino: Ex parte vestra nobis oblata petitio continebat, quod cum inter cætera statuta, & ordinationes dict. Ecclesiæ, unum sit ab antiquo tempore citra editum, & continuè observatum, quo

disponitur

disponitur ut quilibet ejusdem Ecclesiæ Beneficiatus, Dignitas, Canonicatus, seu Portionarius, postquam in ea primam decem mensium, juxta ipsius Ecclesiæ consuetudinem, ac statuta residentiam fecerit, & singulis annis per octo menses in dict. Ecclesia continuos, vel interpolatos resederit, reliquos quatuor menses, seu centum viginti dies, sesentas, inter dict. Ecclesiæ Beneficiatos nuncupatos, quolibet anno pro occurrentibus negotiis peragendis, ac ut funeribus, & anniversariis etiam primis, seu novellis Missis consanguineorum, & amicorum interesse, aliasque Ecclesias, & Beneficia Ecclesiastica per ipsos obtenta visitare valeant continuè, vel interpolatim, prout commodiùs cuique pro tempore fuerit, habeat, in quibus omnes, & singulos redditus, proventus, obventiones, & emolumenta, ac reliquos fructus, quitantias, & anniversaria, vel alias quomodocumque nuncupata, ad suam Dignitatem, Canonicatum, & Præbendam, seu Portionem quoquo modo pertinen. & quæ Dignitates, Canonici, & portionarii dict. Ecclesiæ in eadem personaliter resideotes lucrantur, & percipiunt, ipse quoque in dict. diebus, sesentas, nuncupatis, etiam non residendo percipiat, & lucretur, non minùs, ac si personaliter resideret, & Divinis interesset officiis exceptis quitantiis, cornado, præstimonio Quadragesimæ, omnes Pilas mandato, sic juxta stilum dict. Ecclesiæ vulgariter nuncupatis, & quitantiis à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis distribui, & percipi solitis, ac aliis prout in eodem statuto dicitur pleniùs contineri, nos ut in dictis diebus, sesentas, nuncupatis Divinis officiis, non interessendo dictos fructus qualitercumque nuncupatos saniori conscientia percipere valeatis, & quia validiora sunt ea quibus Apostolicæ Sedis authoritas intersedit, cupitis statutum hujusmodi Apostolicæ confirmationis munimine roborari. Super quo supplicari fecistis humiliter vobis per Sedem præfatam opportunè provideri: Nos igitur dicti statuti tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi, vestrisque in hac parte honestis supplicationibus inclinati, authoritate domini nostri Papæ, cujus Pœnitentiariæ curam gerimus, ac de ejus speciali mandato, super hoc vivæ vocis oraculo nobis facto statutum prædictum, quatenus usu receptum, ac ut præmittitur, observatum existat, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, supplentes omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eodem, illudque perpetuò inviolabiliter observari, sicque per quoscumque tam Ordinarios quam Delegatos Judices, & personas cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quacumque etiam Pontificali præfulgeant Dignitate, vel authoritata etiam Apostolica fungantur, judicari, declarari, interpretari, & diffiniri debere, sublata eis aliter judicandi, declarandi, interpretandi, & diffiniendi potestata irritumque & inanè, quicquid secus à quoquam, quavis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, decernimus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibua Apostolicis, ac Provincialibus, & synodalibus statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis, quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub sigillo officii Pœnitentiariæ, secundo Idus Februarii, Pontificatus domini Julii Papæ III. anno 4.

Joan. Baptista Lomelinus.
Joau. Carpius.

Exposuit centum quinquaginta M. Bejer.

255 Nihilominus tamen post Concilium Trident. † in-
troductum est in dict. Ecclesia, quod solum in tri-
ginta diebus, qui nunc dicuntur requies, Beneficiati lucrentur horas, & distributiones, in requie verò 90. diebus qui modo dicuntur, sesentas, solum lucretur anniversarium seu grossam.

Duodecimò dubitatur, † an indulta, seu privilegia 256
Apostolica, quibus conceditur posse abesse ultra tres menses a servitio Ecclesiæ, sint derogata?

Et videtur esse derogata, *d. cap.* 12. † juncta Bul- 257
la Pii IV. revocatoria privilegiorum, in his, quibus decretis S. Concilii Trident. contrariantur, quæ habentur ad finem Concilii.

Et facit declaratio S. Congregat. quæ ait, † Om- 258
nia privilegia regularium, & ea, quæ mare magnum appellantur sunt revocata in his, quæ Concilio Tridentino adversantur Bullæ Pii IV. edita 13. Calendas Martii 1565. anno 6.

Nihilominùs tamen contrarium est † dicendum 259
cum Concilium hîc non deroget privilegiis, & indultis Apostolicis, & lex generaliter loquens non tollit privilegium particulare concessum super eo, de quo lex generalis loquitur, Oldrad. *cons* 266. Felinus *in cap.* 1. *de rescriptione n.* 10. Jass. *in lib.* 1. *n.* 9. *ff. soluto matrimonio*, Decius *in regul. in toto jure*, *n.* 8. *de regul. juris.* Mil. *in rep. verb. privilegium non insertum*, Anton. Gabriel. *de legibus conclusione* 1. *n.* 3. Mandos. *regul. cancel. quæst.* 7. *n.* 5. Anast. Germonius, *de indultis. Cardinal.* §. *per quæ sublatis*, *n.* 69. & 73. & Barbosa *in l.* 1. *ff. soluto matrimonio part.* 1. *n.* 5. Cened. *Collect.* 14. *ad Clement. n.* 5. Candel. aur. 4. *part. cap.* 3. *n.* 11. Suarez *de legibus lib.* 8. *cap.* 39. *n.* 2. & Aldrete *in dicta allegatione pro regularium exemptione* 2. *parte cap.* 8. & *n.* 4.

Et facit etiam, † quia ubi Concilium vult privile- 260
giis derogare, id exprimit, ut ait Germon. *ibi*, & cum eo Aldrete *dict. n.* 28. & Emanuel Rodrig. *quæst. regul.* 1. *tom. qu.* 8. *art.* 6. & ita Congregat. Concilii censuit Concilium non derogare privilegiis Apostolicis, nisi de his expressam faciat mentionem, ut per Germon. *n.* 68. Quem sequitur Aldrete ibi *dict. cap.* 8. *n.* 7. & 28. & novissime docet Suarez *dict. lib.* 8. *de legibus cap.* 18. *n.* 17. & *cap.* 14. *n.* 6. & Rota in Leodien. Canonicat. 11. Martii 1596. coram Illustrissimo Blancheto, quam ponit Farinacius *consilio n.* 20. censuit privilegiis concessis universali Canarien. non fuisse derogatum per Concilium Tridentinum *sess.* 24. *cap.* 20. & ita Gregor. XIII. attestatum fuisse in sua confirmatione.

Nec obstat dicta Bulla Pii IV. † quia ut idem Ger- 261
mon. ait, eadem Congregatio censuit Bullam Pii IV. qua tolluntur privilegia omnia Concilii Tridentini decretis adversantia, non extendi ultra ea, quæ in
Concilio continentur. Cujus ratio desumitur † ex di- 262
ctis, quod privilegia, quibus non derogatur in decretis Concilii, non fuit illis contraria.

Et quod dict. Bulla sit regulanda, & intelligenda,
secundum ipsa decreta Concil. †. & terminos illo- 263
rum, & sic restringenda ad ea tantum, quæ per illa prohibita sunt cum derogatione privilegiorum, tradit Emanuel Rodriguez *dict. artic.* 6. quod etiam Vivaldus in Candelabro aureo, *titulo de absolutione n.* 40. *in prioribus editionibus.* Aldrete *d. n.* 27. & Suarez *d. cap.* 18. *n.* 17.

Et in terminis *d. cap.* 12. *sess.* 26. ita declaratum
est † per S. Congregationem, ut videre est in decla- 264
ratione sequenti, An indultum Leonis X. tribuens Præposito & Canonicis Sanct. Mariæ de la Scala. vacationem duorum mensium, contra fundationem Ecclesiæ, intelligatur sublatum per hoc *capit. in versic. præterea obtinentibus*, dum vult salvas esse constitutiones Ecclesiarum, quæ longiùs servitii tempus requirunt? Congregat. censuit negativè, cum expressè non deroget indultis, & Concilium hîc tantum revocat constitutiones, quæ concedunt absentiam ultra tres menses, & Congregat. censuit per

hoc decretum non esse derogatum privilegiis Apostolicis, 12. Decembris 1585.

265 Privilegia tamen perpetua de non † residendo concessa certis personis seu certo generi personarum, sunt revocata per Concilium ex *cap. 2. sess. 6. de reform.* & dict. Bulla Pii IV. ut in una Abulen. *infra* adducta *n. 423. ad secundum.* Et ita tanet Lessius *de justit. & jur. lib. 2. cap. 34. n. 162. versicul. ubi notandum*, & Azor 2. *part. lib. 7. cap. 6 quæst.* 3.

266 Undè apparet privilegium † concessum à Paulo III. Capellanis Regis Hispaniæ, usque ad certum numerum de non residendo, & percipiendis fructibus in absentia, esse revocatum per Concilium, & dict. Bullam Pii IV. & ita non servatur jam dict. privilegium.

267 Sed contra supradictam resolutionem, † quod dict. Bulla Pii IV. revocatoria privilegiorum non procedit, nisi in illis decretis in quibus habetur derogatio privilegiorum, ex sententia S. Congregat. urgent duæ difficultates.

268 Prima, nam alias Sanct. Congregatio † declaravit regulares per sua privilegia, etiam mare magnum, non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis, ut in declarationibus seq. *Prima*, Regulares per privilegium quod mare magnum vocatur, non habent facultatem absolvendi pœnitentes in casibus Episcopo reservatis. Ita fuit rescriptum Cardinali Paleoto Calend. Septemb. 1572. & Brixien. 12. August. eodem anno & Fulginaten. 13. Martii 1573. secunda Vercellen. Mendicantes rigore maris magni, neque Jesuitæ non possunt absolvere à casibus reservatis. *Tertia*, Fratres Mendicantes, & cujuscumque Ordinis regulares in vim privilegiorum non absolvunt in casibus Episcopo reservatis. *Quarta*, Hac de re ubi Congregatio accuratè egisset, deindè ad Sanctissimum D. N. retulisset illius sanctitas etiam de sententia Congregation. censuit ex facultatibus per mare magnum, aliave privilegia regularibus concessa, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus sibi ab Episcopo reservatis 10. Septembr. 1577. quam declarationem refert compendium privilegiorum Societatis Jesu, *versiculo absoluto.* §. 1. dicens ita haberi in quadam Epistola Illustrissimi Cardinalis Sixti ad quendam Ordina-
269 rium missa, refert etiam † Cosmas Philiar. *de offic. Sacerdotis*, 21. *part. lib. 2. cap* 25. *ad fin.* dicens haberi in instructione confessorum Joann. Baptistæ Eugubini, & eam etiam ex Cæsar. Rubios *in addit. ad compendium privilegium Mendicantium titul. absolutio, q. oad seculares, & titul. casus reservati*, referenti haberi in Catechesi Neapolitana unà cum aliis, de quibus infra ponit, Man. Rodriguez *quæst. regul* 1. *tom. quæst.* 61. *articul.* 13. & Sorbo *in addit. ad dict. compendium ibi*, & latiùs Joan. Baptist. Confettius *in summario materiarum privilegiorum regularium titul.* 17. *cap.* 6. & Piasec. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. n.* 12. ponentes totam Epistolam missam Sancto Borromeo Cardinali Archiepiscopo Mediolanensi.

270 Et Concilium provin. Mediolanen. III. factum de anno 1572. *titul. de his, quæ ad pœnitentiæ Sacramentum pertinent:* sic ait. Ne confessarii regulares eorum peccatorum, quorum absolutio Episcopo reservata est, vinculis irretitos pœnitentes absolvant, quemadmodum à sede Apostolica declaratum est, id eis non licere quavis privilegiorum suorum authoritate, & conducit quædam declaratio S. Congregat. Concilii, quæ sic ait: Dubitavit quidam Sacerdos Regius capellanus vocatus ad judicium coram ordinario loci, postulavit se remitti ad capellanum majorem sub prætextu exemptionis de qua habetur in Conc. *cap.* 11. *sess.* 24. Congregatio censuit *cap. 6. sess. 25. & cap. 4. sess.* 6. comprehendere etiam capellas Regias, etiam quod in privilegiis esset dictum, quòd non possint visitari ab ordinariis: quia cum *d. cap.* 6. deroget fundationi & immemoriali, censetur etiam derogare ipsius privilegiis. Non obstat quod privilegia Regia non censeantur sublata, nisi in specie dicatur, quia fallit in lege generali: & quando Concilium voluit exprimere, expressit *d. c.* 11. non procedere in actu visitationis, & intelligendum quando extra visitationem ordinarius vult procedere.

Undè author libelli, † qui dicitur *catechesis, sive* 271
instructio à RR. Dominis Examinatoribus promulgata, *pag.* 429. relatus per Candelabrum aureum *d. tit. de absolutione n.* 26. & per Manuel. Rodriguez *d. artic.* 13. docet, quod hodiè privilegia regularium, quoad effectum absolvendi à casibus Episcopis reservatis sunt sublata per Concilium Tridentin. *cap. 7. sess.* 14. & per declarationem Gregorii XIII. quamvis possint absolvere ab omnibus casibus Papæ reservatis virtute maris magni, & aliorum privilegiorum, & quod ex d. declarationibus claré colligitur authoritate, quoad casus Episcopis specialiter reservatos concessam regularibus esse sublatam, inquit Manuel Rodriguez *d. art.* 13. & quod hujusmodi privilegia, *part.* 5. per Concilium Trid. fuerint revocata, ut per Congregationem Cardinalium factam sub die 10. mensis Septemb. 1572. fuit declaratum, inquit Summa Corona. 4. *part. cap. 6. Sacramenta pœnitentiæ, n. 24. 5. dubio*, & Zerola *in praxi Episcopali*, 2. *part. vers. absolutio.* §. 1. & 15. & *versic. Monachi.* §. 15. qui ait de hac re consuluisse Romæ multos Cardinales, qui dixerunt sibi confessarios non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis ex privilegiis, & facultatibus concessis ante Concilium, posse tamen ex concessis vel confirmatis post Concilium. Et idem tenet Felicianus Episcopus Scalensis *de censur.* Candel. aur. *d. titul. de absolut. n. 51. in 5. editione*, & recentior alius Scriptor, & refert Martinus del Rio *de Magia lib. 6. cap. 1. sect.* 3. quamvis ipse contra teneat, dicens rescripta illa fuisse personalia, & in favorem particularium personarum & prælatorum, quod signanter hoc Pontifex voluisset ubique servari novum istud jus aliquo motu proprio, vel bulla declarasset, neque declarationes illas Congregationis ligare posse, quamdiu non publicantur. In quo certè fallitur: nam declarationes sunt generales, & non privilegia particularia, ut patet ex ipsis, nec earum publicatio requiritur, ut diximus *in. proœm.* Et Magistr. sacri Palatii *in indice librorum expurgandorum* in Candel. aur. *folio* 125. ubi incipit *Quibus suppositis ad quæstionem*, corrigit sic, Quibus suppositis, omissa disputatione concludo, regulares virtute Maris magni non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis, prout à S. D. Gregor. Pap. XIII. ex sententia Congregat. Concil. Tridentini fuit declaratum, prout in literis Cardin. S. Sixti ad illustrissimum Cardinalem Borromeum in Conciliis Mediolan. registratis, &c.

Et tamen non † habetur in Concilio Tridentino de- 272
rogatio hujusmodi privilegiorum absolvendi à casibus Episcopo reservatis, nam in *sessione 14. de sacramento pœnitentiæ, cap. 7. & can.* 11. ubi de hoc agitur & dicitur, quod extra articulum mortis Sacerdotis nihil possunt in casibus reservatis, non adest revocatio privileg. super facultate absolvendi ab illis.

Nec ex eo, quod Religiosi † sine approbatione 273
Episcopi non possint confessionem audire, dici potest privilegia esse sublata per Concilium, ut malè inquit Cosmas Philiarchus *supra*, & videtur Sorbo *in compendio versic. casus reservati.*

Secunda difficultas † est, nam si dict. Bulla Pii 274
IV. revocatoria privilegiorum non procedit, nisi in decretis, in quibus habetur derogatio privilegiorum, videtur fuisse superflua, de nihilo servire.

Ad primam † difficultatem videbant posse respon- 275
deri S. Congregatio. intellexisse, quod decretum ultimum *sess. 25. de regul.* ubi S. Synodus præcipit omnia, & singula in superioribus decretis contenta observari in omnibus Monasteriis, non obstantibus

eorum

eorum privilegiis, ac mari magno, loquatur non solùm de contentis in decretis illius *seß.25.de regul.* sed etiam in decretis aliarum sessionum præcedentium.

276 Quod videtur colligi ex † quadam declaratione, quæ inter declarationes S. Congregat. super *d. cap. ult.* habetur sic. Per hanc derogationem, maris magni, non possunt regulares, cujuscumque Ordinis illi sint, à casibus Episcopo reservatis absolvere, prout etiam annotatum est *sup. in cap. 7. seß. 14.* nempè *in declarationibus supra adductis.*

Sed ista responsio non placet, primò, nam revera
277 dicto decreto ultimo solum revocantur privilegia, † quæ sunt contra decreta illius *sessionis 25. de regular.* & non quæ sunt contra decreta aliarum sessionum, ut rectè inquit Manuel. Rodrig. *dicto 1. tom. qu. 8. art. 6.* ponderans illa verba *in superioribus decretis*, Nam non dicit *in superioribus sessionibus*, & tenet etiam Navar. *Man. cap. 27. n. 190. & conf. 7. de privil.*

278 Ubi rectè Navarrus docet privilegia regularium, † quod teneantur servare inter dicta in aliquibus diebus tantum, ut in festis suorum Ordinum, esse sublata per Concilium *d. decreto ultimo* juncto *cap. 12. ejusdem sessionis*, quod etiam tenet Compendium privilegiorum Societatis Jesu *vers. interdictum*, ubi relatis hujusmodi privilegiis *ad fin.* sic ait, Non obstantibus, quæ in hoc verbo dicta sunt, mandante Episcopo nostra interdicta non solùm à Sede Apostolica, sed etiam ab Ordinariis promulgata, publicare, ac servare debent, ut decrevit Concil. Trid. *seß. 25. c. 12. de regul.*

279 Quamvis contrarium teneant † Bart. Medina *in summ. lib. 1. §. 13.* Bernard. *in sua summa, lib. 34. n. 30.* Lud. Lopez *instruct. conf. 2. tom. 2 p. cap. 12.* Manuel. Rod. *in explicatione Bullæ, §. 5. nu. 15. & in addit. ibidem, n. 13. & n. 35.* & novissimè *quæst. regular. 2. tom. quæst. 112. artic.* & Sorbo in *d. compendio versic. interdictum 3.*

280 Sed sententia Navarr. † est verissima & approbata, per S. Congregation. ut in declaratione adducta *5. part. cap. 8. n. 87. ad 8.* vide tamen breve Clementis VIII. concessum post Concilium Ordinis D. Francisci positum per Mand. Rodrig. *d. qu. 112. art. 2.*

Secundò ex eo dict. responsio non placet, quia idem
281 est de privilegiis † concessis sæcularibus, ut ex infra adducendis patebit.

Et ad d. declarationem, quæ habetur super decreto ult. & facit super d. responsione, dico, illam in ea for-
282 ma † non esse declarationem S. Congr. sed fuisse ibi positam sub ea forma per eum, qui compilavit, & collegit declarationes S. Congregation. Concilii sub sess. & capitulis ipsius Concilii, existimando prædictas declarationes *supra* adductas *n. 169.* positas sub *d. cap. 7. seß. 14. de sacramento pœnitentiæ*, fundari in derogatione maris magni; de qua in decreto ultimo.

Undè ad *d. 1. difficultatem* 2. respondendum esse videbatur, quod d. declarationes, & Gregorii XIII. non
283 † volunt, nec dicunt, quod privilegia regularium ad absolvendum à casibus Episcopo reservatis sint revocata per Concilium, sed, quod per sua privilegia non habent talem facultatem, id est, quod non habent tale privilegium, & sic dict. declarationes S. Congreg. & Gregorii XIII. ad hoc tendunt, ut declarant privilegia regularium non dare facultatem absolvendi à casibus Episcopo reservatis, nec ad id se extendere, quamvis aliqua privilegia ad hoc allegent. Candelabrum aureum *d. tit. de absolutione n. 32.* & Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ §. 9. n. 132. & seq. & q. regul. 1. tom. d. qu. 61. art. 3. & 4.*

284 Pro qua responsione facit † quod inquit Candelabrum *ibi n. 52.* quod ad prohibitiones supradictas potest responderi, esse intelligendas stando in jure communi, non autem esse extendendas contra privilegiatas personas, quamvis in quinta editione & seq. sententiam mutaverit, & *supra n. 271.* juxta censuram Magistri sacri Palatii *ibi* adductam.

Et Suarez *4. tom. de † pœnitentia disp. 3. sect. ad fin.* 285
ait, quod per declarationes S. Congregat. quæ ait, non posse Religiosos per privilegia Maris magni, absolvere à peccatis reservatis Episcopis, non excluduntur specialia privilegia, vel directè concessa, vel per communicationem, si in eis facultas hæc sufficienter explicetur, quod etiam vult Graffiis *decisionibus aureis casuum conscien. lib. 1. cap. 13. n. 56. & 57.*

Et comprobatur, † maximè ex seq. declarat. S. 286
Cong. neque confessores vi privilegiorum Rosarii, neque Patres Jesuitæ possunt absolvere pœnitentes à casibus reservatis Episcopo, nisi privilegia ipsa talem tradant facultatem, vel sint obtenta, aut confirmata post Concilium Tridentin. Secunda Episcopo Cajetano. An per Bullas ordinarias, in quibus solet dari facultas absolvendi à casibus Sedi Apostolicæ reservatis, comprehendantur etiam casus, quos Episcopus, & Prælatus Religionis, cum suis subditis regularibus reservatis? fuit responsum, quòd non, nisi de his fieret specialis mentio. Quas declarationes afferunt Cæsar Rubios, & Sorbo *ubi supra*, & Eman. Rodrig. *d. art. 15.*

Comprobatur etiam ex decreto Concilii Provin. † 287
Mediolanen. V. facti anno 1579. *1. p. tit. quæ ad pœnitentiæ sacramentum pertinent, versic. ne facultatum*, ubi sic dicitur: Ne facultatum, privilegiorum vel jure, quæ cuique etiam Rosarii, & cruce signatorum Scholæ, Confratriæ, Collegiove etiam laicorum, quæve Collegia, Confratribusva in eo ascriptis ante vel post Concili confirmationem concessa sunt, confessarius, cujusvis ordinis sit, ab iis casibus, quos sibi Episcopus in sua diœcesi reservaverit, pœnitentes sine illius facultate absolvat, si contra fecerit suspensionem à Divinis ipso facto incurrat, sequitur Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb. absolutio §. 5. seu 6.*

Ex quibus apparet, † quod non est vis in hoc quod 288
privilegia sint ante, vel post Concilium concessa, sed in hoc, quod tradunt, vel non, facultatem absolvendi à casibus Episcopo reservatis.

Undè facultas, † quam habent confessarii Socie- 289
tatis Jesu absolvendi à quibuscunque peccatis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, ex Bulla Pauli III. quæ habetur *in libro Bullarum d. Societatis p. 20.* Quæ videtur † comprehendere etiam casus reservatos Epis- 290
copis ex illa dictione, Navarr. *in Man. capite 27. n. 263.* in nova editione, Graffiis *dicto lib. 1. cap. 13. n. 58.* & Zerola *2. part. versic. absolutio §. 1. resp. 2.* non est derogata per dict. declarationes, ut per d. Compendium Societatis Jesu, *d. verb. absolutio*, ubi subdit. Nihilominùs declaravit idem Greg. XIII. die 10. Maii, Anno 1583. non esse intentionis suæ, quod per talem epistolam, (nempè dictam Cardinalis, Sanct. Sixti) sit derogata d. Societatis facultas, eamque, quatenus opus sit, denuò confirmavit, habetur in vivæ vocis oraculis *pag. 131.*

De qua declaratione meminit † etiam Enriquez 291
in sum. lib. 6. c. 6. §. 5. Sorbo *supra*, & Emanuel Rodrig. *dict. art. 13.* dicens, ex ea confessores Societatis posse absolvere virtute suorum privilegiorum etiam hodiè à casibus Episcopo reservatis, & Mendicantes etiam per communicationem, & Confetrius *supra* in margine.

Quamvis † ipsi videantur velle illam esse no- 292
vam concessionem, & privilegium, sed potius videtur vera declaratio, ex quo sub dict. privilegio Pauli III. comprehendebantur etiam casus reservati Episcopo.

Neque obstat alia declaratio, † quam ex Cæsar. 293
Rubios adducit Man. Rodr. *dict. art. 3.* & Sorbo *sup.* quæ ait Episcopo Cajetano de quo supra. Neque per Bullam Sanctissimi nominis Jesu, in qua specialiter habetur, quod confessarii possint absolvere Confratres à casibus Episcopo reservatis, fieri posse tamen

absolutionem, nisi tantum ratione Jubilei plenissimi indicti à Summu Pontifice, cum potestate absolvendi à quibuscumque casibus, etiam in Bulla Domini contentis, quæ expressè loquitur etiam de privilegio specialiter concedente facultatem absolvendi à casibus Episcopo reservatis.

294 Quia responderi potest, † quod ista declaratio videtur esse mendosa, quia in meis declarationibus, super dicto *cap. 7. sess.* 14. sic habetur, Omnes, qui audiunt confessiones, possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis virtute Bullæ Jubilei indicti à Summu Pontifice cum facultate absolvendi à quibuscunque enormibus peccatis Apostolicæ Sedi, etiam in Bulla Cœnæ Domini, sed non virtute privilegiorum, & facultatum perpetuò concessarum, ut Rosarii.

295 Sed reverà ista non satisfaciunt, † nam declarationes adductæ in contrarium multum urgent, & particulariter illa *num.* 293. adducta, quæ non potest dici mendosa; nec ei contradicit adducta *præcedenti num.* & 12. Maii 1594. Congregatio Concilii censuit non posse regulares absolvere à casibus Episcopo reservatis in vim privilegiorum eis ante Concilium concessorum, neque audire confessiones personarum secularium, nisi priùs fuerint approbati ab ordinario.

296 Nec videtur posse negari ante Concilium † fuisse multa privilegia, cum facultate absolvendi à casibus Episcopo reservatis, ut per Compendium Mendicantium, & alia verb. absolutio, & Manuel Rodriguez *ubi supra*, & Confettius, & in particulari constat de illo privilegio Pauli III. concesso Societati Jesu, quo alii Regulares, præsertim Mendicantes per communicationem fruebantur.

297 Undè in hac difficultate dicendum est † primò privilegia, & facultates ante Concilium Tridentinum concessa, quibus dabatur etiam expressè potestas absolvendi à casibus Episcopo reservatis esse sublata, ut patet ex declarationibus, & aliis adductis.

298 Secundò † privilegia hujusmodi post Concilium concessa, seu confirmata ante Gregorium XIII. esse etiam sublata, ut constat ex decreto Concilii Mediolan. III. *supra* adducto *n.* 270. & præcipuè ex decreto Concilii Mediolanen. V. *supra* adducto, *n.* 287.

299 Tertiò, confessarios posse absolvere † à casibus Episcopo reservatis virtute privilegiorum post Concilium Tridentinum, & declarationem Gregorii XIII. concessorum, seu confirmatorum, quibus datur facultas absolvendi ab illis. Et ita procedit prima declaratoria adducta *n.* 286.

300 Quartò privilegia, in quibus datur facultas † absolvendi à casibus Sedi Apostolicæ reservatis, comprehendere casus Episcopo reservatos, nisi de eis fiat specialis mentio. Saltem per dictionem etiam dicendo, etiam *Sedi Apostolicæ reservatis*, ut *supra n.* 290. in secunda declaratione adducta *d. nu.* 286. & ita est accipienda declaratio adducta *num.* 294. juxta aliam declarationem, ubi ponitur dictio, *etiam*, quæ sic ait: An regulares virtute literarum Jubilæi & indulgentiarum & alii quicunque confessarii possint absolvere à casibus reservatis Episcopis, si in eisdem literis tribuitur eis facultas absolvendi à quibusdam casibus, etiam sedi Apostolicæ reservatis, Congreg. censuit posse.

301 Quibus sic stantibus † ad d. primam difficultatem dicendum est, prædicta privilegia non solum ante Concilium concessa, sed etiam post, ante Gregorium XIII. esse sublata, non per Concilium, sed per declarationem, & decretum Gregor. XIII. qui ita voluit, & decrevit, & ita videtur sentire Confettius *supra* & Ugolin. *de offic. Epis. cap.* 20. *in princ. n.* 8.

Sicut etiam modo Sanctissimus Clemens VIII. voluit, quod Sacerdotes, tam seculares, quàm regulares per universam Italiam extra Urbem degentes virtute quorumcunque privilegiorum, indultorum,
ac facultatum, † à casibus Sedi Apostolicæ, vel ab 302
Ordinariis sibi reservatis, & reservandis, absolvere de cætero non audeant, neque possint, nisi in mortis articulo, seu cum nova & speciali licentia impetrata in scriptis locorum Ordinariis exhibita. Ut in decreto Sacræ Congr. Episcoporum, & regularium dato 9. Januar. 1601. posito ad literam, per Zerolam *in praxi Episcopali, d. 2. part. versic. absolutio* §. 1. & per Ugolinum *in expositione Bullæ Cœnæ Domini* 3. *part. Bullæ cap.* 2. *sub n.* 5. Summ. Bullar. Quar. *verb. casus reservati, n.* 13. *&* 14. ubi etiam adducit aliam declarat. ejusdem Congregat. super d. decreto factam 26. Novembr. 1601. & literas ejusdem Congregationis ad Cardin. & Archiepiscopum Neapolitanum super eo. Ponunt etiam d. decretum cum ejus declaratione Candelab. aur. *in novis edition. d. tit. de absolut. num.* 38. Confettius *supra* & Ugol. *d. tract. de offic. Episc. cap.* 36. §. 9. & novissimè Piasec. *in praxi part.* 2. *cap.* 1. *n.* 12. & de eo meminit Genuens. *in praxi c.* 22. *n.* 12. *in annot.* & refert Leo *in Thes. for. Eccles. cap.* 20. *n.* 50. *& seq. & cap.* 38. *à n.* 169.

Advertendum est autem, regulares secluso privi-
legio non posse de jure † absolvere à casibus Episco- 303
po, non solum de jure, sed etiam specialiter per ipsum Episcopum reservatis, ut patet ex *clem. dudum versic. per hujusmodi de sepult. & Clement.* 1. §. *quibus, de privileg.* & tenent. *gloss. verb. concessa, in d. clem. dudum*, & ibi Monach. Imola, Card. Anch. & Pan. *in c. Deus qui n.* 1. *de pœnitent. & remiss.* Alber. Shrotius *de vero, & perfecto Clerico, lib.* 2. *c.* 26. *n.* 13. Navarr. *in Man. c.* 27. *n.* 263. *&* 264. aliàs 266. Soto *in* 4. *distin.* 18. *quæst.* 4. *artic.* 3. Mar. Ledesma 24. *qu.* 7. *artic.* 5. *& dub.* 7. Cusin. Phiar. *de officio Sacerd.* 2. *part. lib.* 2. *c.* 25 Graff. *d. lib.* 1. *c.* 13. *n.* 57. Lud. Lopez *instruct. consc.* 2. *tom.* 2. *p. c.* 2. & Suarez *d.* 4. *tom. disp.* 3. *sect.* 2. 2. *punct.* & D. Nuño 3. *p.* D. Thom. *in addit. q.* 8. *art.* 5. *dub.* 6.

Quamvis in casibus † Episcopo specialiter reserva- 304
tis contra teneant Bonif. *in d. vers. per hujusmodi*, n. 6. Pation. *in c. fin. n.* 6. *ne clerici, vel mon. ch.* Fel. *in c. perpendimus, de sentent. excommunic.* Ange. Sylves. Taviena, & Armilla, Candelabrum aureum *d. tit. de absolutio. n.* 26. *ad fin. & n.* 44. Mand. Rodrig. *in explicat. Bullæ d.* §. 9. *n.* 131. *&* 145. *& quæst. regul.* 1. *tom. d. qu.* 61. *art* 2 & Enriquez, & Sorbo *supra*. Vega *in summa* 1. *parte cap.* 6. *casu* 44. & Petrus Ledesma *in summa de sacrament. pœnitent. c.* 13. *ad fin.*

Ad secundam difficultatem responderi potest, adhuc dict. Bullam non esse superfluam, sed fuisse fa-
ctam, ad hoc, ut omnia, & singula † privilegia in 305
his, in quibus decretis Concilii illa revocantibus contrariantur, revocata censeantur, non obstante, quod sint concessa motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, & ex quavis etiam honesta causa. Et cujuscunque tenoris sint, quorum tenores pro sufficienter expressis, & plenè insertis habentur in d. Bulla ad *consil.* 2. Burrii, quod Rota sequitur, ut per Sarnen. in *proœmio regularum cancell. quæst.* 6. *& decis. n.* 6. *& decis.* 161. *n.* 1. *part.* 1. *diversorum*, & tradita per Felin. *in cap. nonnulli n.* 6. *de rescript.* Prob. ad Monachum *in cap. collatio, de offic. Legati n.* 10. Cassad. *decis.* 10. *n.* 2. *super regulis*, Covarruvias *in Rubrica de testament.* 2. *part. n.* 20. Ant. Gabr. *de clausulis concl.* 5. Mand. *regul.* 11. *Cancell. qu.* 9. *& reg.* 9. *q.* 19. *n.* 13. Navar. *in cap. si quando, de rescr. except.* 1. *& cons.* 7. *de privil. n.* 20. Sarmiento *lib.* 3. *selectarum cap.* 14 n. 20. Acevedo *in l.* 1. *tit.* 14. *lib.* 4. *recopil.* n. 33. Man. Rodriguez *quæst. regul.* 1. *tom. qu.* 6. *art.* 6. Anas. Germo, *de indultis.* Card. §. *irritum*, *n.* 1. & novissimè per Gonzalez *gloss.* 36. *qu.* 3. & Aldrete *in d. alleg. pro regularium exemptione* 1. *p. c.* 2.

r. 2. *num.* 3. in quo etiam opponitur decretum irritans ac clausula sublata, itaque dict. Bulla videtur fuisse facta ad corroborandam, & confirmandam derogationem privilegiorum in decretis Concilii contentam, ut tradit Manuel Rodriguez *d. 1. tom. quæst. regular. quæst.* 8. *artic.* 6. ita, ut non possint prætendi illam non fuisse rectè factam. Et Aldrete *d. alleg* 2. *part. c.* 8. *n.* 27. ad istam difficultatem respondit, literas illas Pii IV. satis plenè suum sortiri effectum, si Concilium Trid. approbent, & confirment, quibus Concil. derogatum esse voluit, & quòd alias magnum sequeretur absurdum, quod confirmans confirmato aliquid ampliùs adderet: imò quibus Concilium Tridentinum derogari voluit Pius IV. derogaret: quod quidem contra Concilii mentem essent, & contra Pii IV. voluntatem, quæ fuit Concilium approbare, & non illius mentem violare.

Decimò secundò dubitatur, quot dies contineant isti menses, qui dantur quietis, & recreationis causa;
306 Et breviter * dicendum est mensem in proposito continere 30. dies, & sic tres menses 90. dies, cum Concilium absolutè illos concedat, nec exprimatur à quo tempore incipiant, maximè, cum possint accipi, non solum continui, sed etiam interpolati, Butr. *n.* 12. & Aub. 6. *in cap. licet de supp neglig. Prælat.* Bart. & alii *in l. cum bissextus ff de verbor. signif.* Francus *in ca. quam sit*, §. *electus. n.* 4. *de elect. in* 6. Menoch. dicens receptum *de arbitr. lib.* 2. *casu* 50. *à n.* 2. Azeved. *in lib.* 5. *tit.* 4. *lib.* 1. *Recop. n.* 25 & alii, & Rota in una Salamantina Canonicatus, vigesimo Junii 1572. *infra* adducta, 5. *part. cap.* 1. *n.* 46. & post hæc Gonzalez *gloss.* 11. *n.* 8.

307 Quamvis dicant tunc mensem accipiendum * esse pro duodecima parte anni, Domin. *dict.* §. *electus*, *num.* 2. Lambert. *de jure patronat.* 2. *part.* 2. *lib. quæst.* 1. *artic.* 14. *num.* 3. Thom. Sanchez, *de matrimon. lib.* 2. *disputat.* 24. *num.* 20. & quicquid alias in terminis suspensionis duorum vel trium mensium dicat Suarez, 5. *tom. de censuris*, *disputat.* 29. *sectio* 2. *num.* 5.

308 Decimò tertiò dubitatur, * an stante statuto Ecclesiæ, quod concedebat Canonicis absentiam trium mensium, non tamen erat in usu, possint post Concilium gaudere d. tribus mensibus? & videtur quod sic, nam Concilium id permittit, & solùm relinquit salvas Ecclesiarum constitutiones, quæ longius servitii tempus requirunt.

309 Nihilominùs tamen contrarium est dicendum: * nam statutum consuetudine abrogatum non est habendum in consideratione, & ideò juramentum, de servandis statutis, non extenditur ad statuta usu non recepta, vel per consuetudinem abrogata, Ripa *resp.* 5. *n.* 4. *lib.* 1. & Rolandus *de lucra dotis quæst.* 99. Joan. Gut. *juram. confir.* 1. *part. cap.* 38. *n.* 14. Surd. *cons.* 58. *n.* 24. D. Sahagun. *in cap. de causis*, *de offic. deleg. num.* 17. & non minorem vim habet consuetudo, quam statutum, ac proindè eodem modo censetur salva relicta. Granian. in *addit. ad decis.* 186. *num.* 3. Sylvest. *verbo juramentum* 4. *quæst.* 23. *ad fin.* Azor 1. *part. lib.* 11. *cap.* 7. *quæst* 8. & Suarez *de relig.* 2. *tom. tract. lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 11. Sanchez *lib.* 3. *cap.* 14. *à num.* 8. *cum aliis quos*
310 *allegat.* Et ita S. Congregat. Concilii censuit, * ut in sequent. declaratione. Licet per statutum Ecclesiæ concedatur Canonicis per tres menses abesse, si illud per consuetudinem non fuit observatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quam statutum. Advertendum tamen est, quod Concilium relinquens salvas Ecclesiarum constitutiones, seu consuetudines, longius servitii tempus requirentes procedit etiam in constitutionibus factis, seu consuetudinibus introductis post Concilium: quia absolutè & generaliter loquitur, & quia illud est in favorem beneficiatorum, cui possunt renunciare per constitutionem, seu consuetudinem contrariam; Alex. Monet. *de distrib. p.* 2. *q.* 13. *n.* 14.

Est tamen differentia, quod constitutiones, seu consuetudines, quæ erant tempore Concilii, longius servitii tempus requirentes, non potuerunt ab Episcopo, & capitulo tolli concedendo longius tempus absentiæ usque ad trimestre, quia resistit Concil. Constitutiones verò, seu consuetudines post Concilium factæ, rectè poterunt ab Episcopo & capitulo revocari, & reduci ad terminos & tempus Concilii, quia id non repugnat Concilio nec juri communi, sed est reductio ad ipsum Concilium.

Si tamen constitutio, * aut consuetudo Ecclesiæ, re- 311
quirit servitium totius anni, tunc locum habet absentia trium mensium à Concilio permissa, est enim nimis dura residentia totius anni, oportetque maximè juxta fragilitatem humanam indulgeri aliquod tempus ad recreationem corporis, & animi. Et ita S. Congregatio Concilii censuit, * in una Astoricen. his verbis; De- 312
cretum Concilii *cap.* 12. *sess.* 24. concedit Canonicis absentiam trium mensium si constitutiones Ecclesiæ servitium totius anni requirunt.

Decimò quartò dubitatur, * an ad absentiam 313
trium mensium requiratur causa & licentia; & videbatur dicendum requiri justam, vel rationabilem causam, nec posse pro solo libitu uti dict. absentia Canonicos & Præbendatos, & alias non lucrari fructus conscientia, ut tenet Navar. *de oratione*, *c.* 5. *n.* 20. cujus sententiam, quod peccatum, sequitur D. Joan. Ocon. *in dict. cap. unic. de clericis non residen. in* 6. *n.* 23.

Nihilominùs tamen respondetur * non requiri cau- 314
sam, aut licentiam, nam Concilium absolutè permittit istam absentiam, ut Præbendati possint capere aliquam recreationem, & vacationem à labore, & ne sit nimis dura residentia.

Et ita S. Congregat. declaravit, ut in declara- 315
tionibus sequen. Prima Gardicen. An in istis tribus mensibus à jure concessis sit assignanda causa absentiæ & cum licentia sui Prælati; vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & fuit quibusdam novis distributionibus per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum Præbendarum, cum præsentibus & interessentibus habeantur de jure? Cõg. censuit nullam assignandam. esse causam, secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito servitio, sed tantùm eam quotam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertiò non posse frui d. distributionibus, cum sint distinctæ à Præbendis. Secunda Abulen. An Dignitates Canonici, Portionarii, Cantores, aut alii officiales possint abesse a servitio Ecclesiæ, sine licentia Episcopi? Congr. censuit non requiri licentiam Episcopi, quando dignitates, Canonici, aut Portionarii abesse volunt tempore ipsis à Concilio Triden. permisso, non tamen omnes simul abesse possunt, ne Ecclesia suo debito servitio destituatur, quæ autem pars possit simul abesse, relinqui arbitrio Episcopi, & Capituli, de aliis qui non sunt Beneficiati, & inserviunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuisse, sed generaliter servandum quod Concilium mandat, circa regimen debitum in Divinis officiis, *sess.* 47. *cap.* 12. *in fin.*

Alias etiam * S. Congregat. in una Genuen. circa 316
hoc sic censuit. Archiepiscopus Genuen. provideat, duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in natale, aut Pascha Domini, aut hujusmodi maximas solemnitates.

Undè Zerola *in praxi Episcopali*, * 1. *parte*, 317
verbo privatio. §. 4. 2. *dicto præsentiali.* 3. *dubia.* & Zecbus *de Republica Ecclesiastica*, *tit. de beneficiatis*

ficiatis num. 6. versiculo quod si beneficia. dicitur quod Canonici tribus mensibus abesse noo debent tempore Paschæ, & maximarum solemnitatum ex declaratione Sacræ Congregationis.

318 Sed hoc in boc Regno non videtur * servari, sed in quolibet tempore Canonici, & Præbendati capiunt suos dies absentiæ, nec est taxatus numerus eorum qui abesse possint, regulariter enim in Ecclesiis Hispaniæ remanet competens numerus, ita ut propter diea absentiæ, & recreationis, Ecclesia non destituatur debito servitio.

319 Decimò quintò dubitatur, * an Canón. & obtinentes Dignitatea, seu Portiones, possint licitè, & tuta conscientis abesse, ultra tempus à Concilio permissum, amittendo distributiones, & omnes fructus, qui residendo lucrifiunt.

320 Et videtur, quod sic, * nam ita faciunt multi absque scrupulo conscientiæ, non existimantes in eo peccare, nec communiter id notatur.

321 Nihilominùs tamen dicendum est, † quod si ultra tempus à Concilio permissum notabiliter absunt, peccant mortaliter, nam contraveniunt gravissimo præcepto Concilii, nec satisfaciunt suæ obligationi, non enim est, nec dici potest lex purè pœnalis, ut patet.

322 Et faciunt declarationes * sequentea S. Congregat. Concilii, *Prima*, Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi in aliis beneficiis ejusdem qualitatis resideant. *Secunda*, Nullus excusatur à residentia, licet distributiones quotidianas amittere consentiat. *Tertia*, Non residentes, quamvis amittant tertiam partem fructuum in distributiones conversam, compelli nihilominùs possunt ad residentiam, aliis juris remediis, & præsertim ex hoc decreto, & accedit Sandoval de *offic. Eccles. quarta parte cap.* 4.

323 Quod procedit etiam si resideat * in civitate, ubi est Ecclesia, nam adhuc peccant mortaliter, nec satisfaciunt, si notabiliter absuerint à servitio Ecclesiæ ultra tempus à Concilio permissum, ex quo debito non satisfaciunt, ut in declarationibus sequen. super *d. c.* 12. *Prima*, decretum hoc intelligendum est, ut Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ servitin ultra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse quod in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, intelligendumque est omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas. *Secunda*, si ultra tres mensea absunt, licet in civitate sint, incidunt in d. decreti pœnam, per quod sublata est omnis consuetudo in contrarium. *Tertia*, Canonicus, qui abest à servitio suæ Ecclesiæ ultra trea menses, licet sit, & maneat in civitate, vel in loco in quo Eccl. ipsa consistit, mulctari potest prout a Concilio statuitur. *Quarta*, Puniendi sunt qui à servitio Ecclesiæ absunt, licet in civitate locorum, in quibus ipsa Ecclesia consistit, sint præsentes tantùm. *Quinta*, Non licet ultra tres menses abesse, nisi ex causa inimicitiarum si post obtentum Canonicatum inimicitiæ supervenerunt, vel nisi in Parochiali Ecclesia resideret, etiam si steterit in loco, sed tantùm absuerit à servitio ultra tres mensea, & conducit ad propositum declaratio *supra* adducta, *n.* 1. *&* 6. Et tradit in Piasec. *in praxi Episcop. p.* 2. *cap.* 3. *n.* 10. facit *cap. fin.* 92. *dist.* & quod tradit Navarr. *de orat. c.* 5. *n.* 18. *& seq.* & Alex. Monet. *de distrib. part.* 2. *quæst.* 13. *n.* 45.

324 Decimò sextò dubitatur, * an satis sit lucrari grossam, seu vestuarium, residendo, ad horam, seu tempus illius: & breviter dicendum est, non satis esse, nec satisfacere suæ obligationi, & præcepto Conci-
325 lii, ut ex eo constat, * & apparet ex seq. declarationibus. *Prima*, Interessentia, de qua in hoc decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officiis Divinis interesse, & inservire, præterquam in tribus mensibus singulorum annorum, nisi Ecclesiæ constitutiones longius servitii tempus requirant. *Secunda*, Cong. censuit Canonicatus, & Dignitatea obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi invitentur aliqua confirmatione, quæ non sit sublata per Concil. Trid. distributiones tamen quotidianæ cæteris horis, quæ distributione carent, ex fructib. massæ communis proportionabiliter sunt assignandæ, ne negligantur. *Tertia*, Compellantur obire officia, & ad omnes horas septem Canonicas, & ad faciendum principium, & officium hebdomadarii, si tamen alii non sint. *Quarta*, Canonici non excusantur à qualibet hora illius diei, qua choro interesse tenentur, prætextu quod eorum nomine, veluti in Matutino, adsunt alii ab ipsis missi, nec etiam prætextu immemorialis consuetudinis, quod si peterent, ut distributiones augerentur, id augendum esse ex præscripto Concilii Trid. *sess.* 21. *&* 22. *cap.* 3.

Quæ tamen declaratio, † quod attinet ad Maturi- 326
num, non servatur, in Ecclesiis, ubi Matutinum dicitur media nocte, maximè in locis, ubi magno frigore esse solent, cum enim hora sit tam incommoda, noo solent ire Canonici, & Præbendati, & ista consuetudo, & observantia, tanquàm interpretativa, & justa causa, ac ratione fundata, videtur excusare, maximè, cum ita, & noo aliter sit à principio Concilium receptum.

Quinta, * Congreg. censuit non posse confici ex 327
horis quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, & ex diebus, & horis sic collectis confici menses absentiæ, de quibus in hoc decreto, neque ad colligendum servitium 9. mensium colligendas esse puncturas quasi ii qui 9. partes puncturarum ex 12. habeant servitio 9. mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ, & servitii, sive continui fuerint, sive interpellati, numerandos esse, ut complementum d. 9. mensium.

Quæ declaratin non procedet * in Ecclesiis, ubi 328
ex fundatione, privilegio, aut statuto à Sede Apostolica, aut statutn à Sede in specie coofirmatn aliud cautum sit juxta supradicta, ut in Ecclesia Granaten. servari audivi, & tradit Philiarchus *de officio Sacerdotis*, 1. *part. lib.* 1. *ca.* 13. 2. *concl.* in quibusdam Ecclesiis servari.

Quinimò amplius * voluit S. Congr. non valere 329
statutum, seu consuetudinem, ut Præbenda, seu grossa lucrifiat interessendo una, vel duabus horis, aut minori tempore 9. mensium, ut in declarationibus seq. Non valet statutum, ut una hora, vel duabus interessentea lucrentur massam, grossam, sive Præbendam, amissis distributionib. quotidianis. Alia, Quod si uno mense ex novem interessendo una hora ex statuto, vel consuetudine lucrentur fructus, amissis distributionibus quotidianis, respondit Congregatio, statutum, & consuetudinem nullam, & tollendam adeò, ut non interessentes omnibus horis in prædicto mense amittant illam ratam fructuum quam amitterent in aliis octo mensibus singulis horis non interessendn, non tamen incidere in pœnam, de qua hic, quasi absuissent ultra menses.

Sed boc non servatur,* nec est receptum in Hispan. 330
in cujus Ecclesiis communiter lucrifit grossa, seu Præbenda residendo una hora, & in aliquibus Ecclesiis lucrifit in tribus mensibus tantùm, quæ consuetudn videbatur valere. Cæsar de Graffiis, *decis.* 116. *n.* 8. & potest sustineri, cum d. declaratio non sit recepta, saltem dum per superiorem, aut Capitulum non sit aliud ordinatum, disponendo modum lucrandi grossam, seu Præbendam juxta dictam declarationem, Licet Fr. Rap. de la Torre *de relig.* 1. *tom. tract. de hor. canon. controv.* 10. *disput.* 6. *nu.* 4. dicat consuetudinem, vel statutum de lucrandis fructibus canonicatuum, sola residentia paucorum dierum in choro, iniquam esse, & non servandam, &c.

Quam-

331 Quamvis in Ecclesia Civitaten. in qua ante Concilium erat constitutio, & consuetudo † lucrandi grossam in quatuor mensibus, fuit ablata, quia per S. Congregationem fuit declaratum esse contra Concilium, *d. cap.*12. & hodiè lucrisit in novem mensibus ut accepi à doctissimo, D. Joan. Gutierrez meritissimo Canonico Doctorali dictæ Ecclesiæ in quodam consilio.

Decimò septimo dubitatur, an obtinens dignita-
332 tem, * cui incumbit visitatio, possit ratione ipsius visitationis abesse ultra 3. menses, & lucrari fructus hujusmodi dignitatis, qui per interessentiam lucrifiunt, ac distributiones, atque etiam fructus canonicatus, quem simul obtinet? In quo dicendum est, ut habetur in sequenti declaratione Sacræ Congregationis Concilii. An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ Dignitatis possit abesse ultra tres menses concessos à Concilio? Congregatio respondit, posse: an verò pro tempore dictæ absentiæ ultra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam? Respondit posse dummodò dari consueverint absentibus ex legitima causa, non tamen lucrari distributiones merè quotidianas, an durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius Canonicatus, quem obtinet ex dispensatione, vel illius Ecclesiæ consuetudine, stante quod fructus Canonicatus distincti sint à fructibus præbendæ Archidiaconatus respondit Congregatio, posse, nisi pro tribus mensibus vacationis causa à Concilio permissis: hæc tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi extet Ecclesiæ consuetudo, ut Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem congregatio censuit salvam manere.

Adverte tamen quod si esset consuetudo, quod
333 Archidiaconus visitans suum Archidiaconatum * percipiat distributiones, non censeretur reprobata per *c. de Clericis non residen. in sexto*, sed esset valida tanquàm ex justa causa, quia visitando servit Ecclesiæ, Monachus *in d. cap.*1. *numero secundo*, quem ibi sequuntur Joan. Andr. Domin. *in princ. num.* 2. & Probus *num.* 11. Cosmas in *pragmatica sanctione titul. quo tempore quisque debeat esse in choro, glossa ultima, ad fin.* faciunt dicta *infra num.*348.

334 Sed videbatur,† quod Archidiaconus visitans deberet percipere distributiones quotidianas, etiam seclusa consuetudine ex decreto Concilii, *session.* 22. *de reformat. capit. tertio versic. quod aliqui.* ubi incumbens curæ animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro præsenti, & interessenti, nam qui visitat, exercet curam animarum jurisdictionalem, seu fori exterioris, juxta dicta supra 1. *parte cap.*6. *num.* 6.

335 Respondetur tamen, * quod decretum intelligitur de cura animarum propriè, nempè fori interioris, ut videtur colligi ex illis verbis ibi, *quo in curata Ecclesia resederit, ac ministraverit.* Et ita censuit Sacra Congregatio, ut in sequenti declaratione super *d. c.* ibi: cura animarum immineat. Secus si tantum jurisdictionalis: si verò est unita, tunc est locus *cap. extirpandæ*, §. *qui verò de Prabendis* & tunc, cum visitaverit suam jurisdictionem, lucrabitur Præbendam, & fructus, secus verò distributiones quotidianas. Accedit alia declaratio ejusdem S. Congregationis, quæ sic ait, habentur tanquàm præsentes in choro qui curam animarum exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sunt in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi quæ spectant ad ipsam curam. Cui consonat Concilium Bononiens. *tit.*6. *de residentia.* §. *de causis excusantibus Canonicos, versi. illi quibus*, quæ quidem declaratio loquitur de cura animarum fori interioris, ut patet. Quamvis loquatur de cura animarum imminenti ipsi Ecclesiæ dignitatis, seu canonicatus, non extra in diœcesi, ut *in d. cap.* 3. & ideò dicit declaratio, *dum tamen sunt in actu administrandi sacramenta, &c.* Et similiter declaratio, quam affert Alexander Moneta *part.* 2. *quæst.*11. *num.* 70. *in una Papiens. & Assiens.* qui ait, Archipresbyterum habentem curam animarum, dum illi incumbit, haberi debere pro præsenti in choro, loquitur de cura animarum annexa & imminente in civitate & Ecclesia propria: ut intelligit Moneta ibi, qui tamen malè ait *ibidem*, & *numero præcedenti*, quod obtinens dignitatem, si exercet curam animarum illi imminentem extra civitatem in diœcesi, non percipit distributiones propriè dictas, sed solùm distributiones detractas ex tertia parte fructuum dignitatis vigore illius decreti, quas dicit esse improprias: verius enim est, illum percipere omnes distributiones, cum Concilium absolutè dicat illum haberi pro præsenti, & Divinis interessenti.

Intelligendum autem est visitantem, * seu exercen- 336
tem jurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucrari distributiones, quando est absens à civitate, seu loco ubi est Ecclesia, si enim id faceret in civitate, seu loco, ubi est Ecclesia, lucraretur etiam distributiones, si oportet fieri tempore horarum, nec posset commodè fieri post eas, seu ante, juxta *infra dicta nu.*357.

Nec procedit illud * decretum *dict. cap.*3. in Ca- 337
nonicis, seu dignitatibus habentibus Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus, seu dignitatibus annexas, ut in sequ. declaratione super illo, Ibi habeatur, non comprehenduntur Canonici habentes Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas, seu unitas, qui si in Parochialibus resederint, & fuerint privilegia ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis juxta Bullam Pii V. vel ex indulto Apostolico, non poterunt optare neque domus Canonicales, neque Canonicatum præsbyteralem, & similia, cum non habentur pro præsentibus, sed tantùm sunt privilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quod absentes non possunt optare, secus quo absentes possunt optare. Undè apparet, dictam Bullam Pii V. 64. in ordioe loqui in canonicis, seu dignitatibus habentibus parochiales separatas: dacretum verò Concilii in obtinente dignitatem, seu canonicatum, cui cura animarum imminet extra civitatem, seu Ecclesia curata est annexa æquè principaliter & sic non longè diversis terminis, quod non rectè animadvertit Alexand. Moneta *dict. quæstio.* 11. *num.* 69.

Rursus circa d. declarationem * *versiculo an duran-* 338
te ea visitatione, adverte eam procedere, etiam si canonicatus esset annexus dignitati, stante, quod fructus canonicatus distincti sint à fructibus dignitatis, ut in ea dicitur, nam adhuc uti duo Beneficia obtinentur, infra dicitur *undecima parte cap.*5. *num.*192. *& ultima part. cap.* 12. *à nu.*57. & visitando ratione dignitatis non servit canonicatui, secus autem esset in portione accessoriè annexa, & unita dignitati, nam tunc unum est Beneficium, & Portio est tanquam prædium dignitatis, juxta dicta *dict. ca.*5. *n.*198. *& d. cap.*2. *n.*12. & sic visitans ratione dignitatis lucraretur etiam fructus Portionis annexæ tanquàm fructus ipsius dignitatis, seu ejus prædii.

Et ex illa declaratione *dict. versic.* * convincitur 339
consilium Navarr.14. *de Clericis non residen.* de quo supra *nu.* 50. quatenus sentit, quod prosequens litem super juribus suæ dignitatis, lucratur etiam in absentia fructus canonicatus, quem simul obtinent, quod noo est verum, nam tunc non abest causa canonicatus, nec pro utilitate illius, seu Ecclesiæ, sed solùm dignitatis, cujus jura prosequitur. Facit quod ait Moneta *d. q.*11. *n.*51.

Et ex eadem declaratione infertur, quod excu-
satus à residendo * non lucratur fructus, qui non 340

lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à jure expressis, & hoc est, quod dicit Rebufius *in praxi titulo de dispensatione de non residendo*, *num.* 22. & facit quod ipse inferius ait *num.* 60. quod dispensatus de non residendo, nequaquàm recipiet fructus Beneficii, nisi concedatur hoc expressè in dispensatione, cui consonat quod ait Felin. *in cap fin. de magistris*, *num.* 3. *sub versic.* 6. *limita*, *quod propter simplicem licentiam absentiæ non excusabitur quis à perceptione fructuum*, *sed solum excusabit eum*, *ut non privetur*.

341 Undè Canonicus ingrediens * Religionem non lucrabitur anno noviciatus, & probationis fructus Præbendæ, quamvis sit justè excusatus à residentia, ut dicetur *infra* 11. *part. cap.* 9. *n.* 31.

342 Undè etiam Canonicus electus, * seu nominatus ad Episcopatum Italiæ, qui debet Romæ examinari, quamvis interim, dum vadit Romam, justè absit, & sit excusatus à residendo, non tamen habebitur pro præsenti, nec fructus percipiet ex ista causa, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à jure expressis, qualis non est iste, maximè, cum talis absentia sit in utilitatem privatam ipsius electi, qui vult esse Episcopus: & ad percipien. fructus in absentia: non solum non sufficit utilitas privata, sed nec utilitas Ecclesiæ, seu Episcop. in genere, sed requiritur utilitas Ecclesiæ in specie, & in particulari, Joan. Andr. *in cap.* 1. *sub num.* 3. *de clericis non residen. in sexto*: & ibi Domin. §. *qui verò. num.* 8. Anchar. *num.* 4. *in princ.* & Probus ad Monachum, *n.* 29. & Rota *decis.* 222. *part.* 1. *diversorum*, de quo infra *n.* 372. & Genuens. *in praxi cap.* 116. quamvis illi Doctores loquantur de distributionibus quotidianis: tamen idem est in fructibus qui residendo lucrifiunt, secundum Rotam & Genuens. ibi, ut ad eorum acquisitionem in absentia non sufficiat utilitas Ecclesiæ, seu Episcopatus in genere, sed requiratur in particulare utilitas Ecclesiæ, de cujus fructibus agitur, nisi in casibus à jure expressis, *ut in cap. de cetero*, *cap. cum dilectis*, & *cap. audientiam*, *de cleric. non residen.* quicquid velit Alexand. Moneta *dict. part.* 2. *de distribut. quæst.* 11. *à n.* 15. & *quæst.* 8. *in fin.*

343 Nec obstat, * quod obtinentes ex dispensatione Parochialem & Canonicatum, residentes in Parochiali, percipiunt fructus Canonicatus, exceptis dumtaxat distributionibus quotidianis, ut in constitutione 64. Pii V. & *in declaratione* 7. *supra adducta sub num.* 179. & aliis. Et similiter obtinens ex dispensatione duos canonicatus, aut Dignitates, & residens in uno lucratur fructus alterius, licet non distributiones, ut *in declarationibus supra adductis*, *num.* 185. & *sequent.* quia respondetur, quod illi residentes in Parochialibus sunt privilegiati ad perceptionem fructuum, ex d. Bulla Pii V. ut dicitur in declaratione *supra adducta* 337. obtinens verò ex dispensatione duos canonicatus, seu dignitates, eo ipso censetur dispensatus, ut percipiat in absentia fructus alterius, nam alias dispensatio esset inutilis, & ita videtur esse de mente Papæ dispensantis, quando dispensatio est perpetua, & non ad tempus. 18. Dubitatur,
344 * an statuta, & consuetudines Ecclesiarum concedentia jubilationem deservientibus per quadraginta annos, sint contra jus, & derogata per Concilium? & dicendum videtur, quod non ad Cenedum *Collect.* 15. *ad* 6. *nu.* 8. licet contra sentiat Navarr. *consil.* 12. *de clericis non resident.* & ita censuit sacra Congregatio, & Gregor. XIII. ut in sequenti declaratione. An sit derogatum statutum Ecclesiæ Compostellanæ permittens Beneficiato, qui in ea per quadraginta annos continuos aliquod Ecclesiasticum Beneficium pacificè possedit, & per dict. tempus illud per se ipsum in Divinis residendo deservivit, ut à dicta Ecclesia de cætero, quoad vixerit, ut emeritus, & inde donatus abesse liceat, & tanquam præsens in choro habeatur, tamen ratione fructuum Præbendarum quam distributionum quotidianarum, S. D. Greg. XIII. audita relatione Congreg. dixit, tolerandum esse hoc statutum, sequitur Piasec. *in praxi Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *n.* 10. Alexand. Monet. *de distrib. part.* 2. *q.* 2. *n.* 20. & *quæst.* 12. *à n.* 57. & *quæst.* 13. *à nu.* 41. ubi ponit declarationem S. Congregat. in una Oscen. quæ sic ait: Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregor. XIII. senibus & benemeritis misertus mandavit, statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non servientibus, qui per quadraginta annos non servierunt. Qui tamen *dict. quæst.* 12. *à nu.* 57. in consuetudine malè requirit esse legitimè præscriptam, seu quadragenariam: nam cum valeat hujusmodi statutum, valebit etiam consuetudo decennalis.

Decimò nonò dubitatur, an per Concilium *d. cap.*
12. sit * derogatum *capitulo de catero*, & *capitulo ad* 345
audientiam, *de clericis non residen.* ubi habetur quod duo Canonici existentes in servitio, seu obsequio sui Episcopi, habentur pro præsentibus, & percipiunt fructus canonicatuum, præter distributiones quotidianas: & videtur, quod sic, *argum. cap.* 1. *de constitutionibus in* 6. & quæ ibi notantur.

Nihilominùs tamen contrarium est dicendum * ex 346
illa reg. quod lex generalis posterior limitatur, & determinatur per legem priorem specialem *leg. non est novum*, *cum sequent. ff. de legibus*. glossa recepta *in auth. offeratur. Cod. de litis contestatione*, & *in l. sciendum*, *ff. qui satisdare cogantur*, & ibi Jas. Decius in *leg. toto jure*, *n.* 7. *ff. de regulis juris* Anton. Gabr. *de legibus concl.* 1. *num.* 2. Everar. *loco à ratione legis stricta à n.* 12. Barbosa *in l.* 1. *ff. soluto matrimon.* 1. *p. n.* 8. & Thom. Sanchez *de matrimon. lib.* 2. *disputatio.* 24. *n.* 6. Sosa *in declarat. constit. Clement. VIII. de largit. n.* 105. & *seq.* Salas *de legibus*, *disputat.* 18. *sect.* 6. *n.* 15. & Suarez *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 27. *nu.* 13. post quem latè Alexand. Moneta *de distributionib. part.* 2. *quæstio.* 8. Leo *in Thes. fori Eccles. cap.* 33. *n.* 28. & *sequent.* Ugolin. *de offic. Episcop. cap.* 19. *n.* 6. & Piasec. *in praxi Episcop. par.* 2. *cap.* 3. *n.* 10. & ita in proposito tenet Navarr. *cons.* 1. & 2. *de clericis non residentibus* quem post hæc sequitur Gonzalez, *gloss.* 6. *n.* 255. & sentiunt Hojeda *de incompat. Benefic.* 1. *part. cap.* 17. *n.* 29. & 2. *par. cap.* 10. *n.* 15. & 16. Salcedo *in pract. cap.* 52. *litera C.* 2. *casu.* Sbrotius *de Vicario Episcopi*, *lib.* 1. *quæst.* 43. *ex n.* 4. Cabedo, *decisione* 54. 1. *part.* Vasconcell. *divers. jur. argument. lib.* 1. *capit.* 9. *n.* 19. & 20. & Zechus *de republ. Ecclesiastica*, *cap.* 24. *de Canonicis*, *n.* 4. *versic.* 6. & *de Beneficiatis*, *sub n.* 6. qui post Concilium Trid. scripserunt, & Sandoval loquens in absentia causa studii *de offic. Eccles.* 6. *part. cap.* 17. quicquid velit Torre *de relig.* 1. *tom. tract. de hor. canon. controvers.* 10. *disput.* 4. *in fine.*

Et ita tenet S. Congregat. Concilii, * ut appa- 347
ret ex seq. declarationibus, *Prima*, Stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, quod Canonici non interessentes Divinis non percipiant fructus Præbendæ nec distributiones quotidianas, an liceat Episcopo suo retinere penes se unum, & duos canonicos, qui dictos fructus, & distributiones percipere possint, ac si in choro præsentes essent: Congr. censuit licere, exceptis tamen distributionibus quotidianis? *Secunda*, Canonici, qui sunt à choro absentes cum suo Episcopo distributiones quotidianas amittunt, quæ interessentibus tantùm debentur, etiamsi sint cum Episcopo in visitatione, ob privilegium autem quia suo Episcopo interveniunt, etiamsi absint ultra tres menses, Præbendarum suarum fructus faciunt suos. *Tertia*, Nec possunt canonici ubi licet duo ad plus associantes eorum Prælatum nolentem quandocumque

audire

audire Missam in Ecclesia Cathedrali, sed in una Ecclesia civitatis, participes fieri distributinnum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & interessentibus dantur, Quam adducit Gonzalez, §. 7. *proœm. n.* 183. & Piasec. *in praxi Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *nu.* 8. Undè convincitur, quod novissimè ait Gratian. *discept. for. cap.* 166. *n.* 20. quod quamvis possit Episcopus duns canonicos eligere, qui pro præsentibus haheantur, dum in ejus servitio commorantut *d. c. ad audientiam, & dict. cap. de cætero, de cler. non resident.* tamen dictis juribus hodiè non erit locus inspecta ubertate redituum Episcopatus, & multitudine perinnrum, quibus possunt commodè uti Episcopi in suo servitio, & allegat Rebuffus *in praxi de vicar. Episcop. n.* 5. qui id non dicit, sed solum quod consuetudo multarum Ecclesiarum Vicarium absentem non excusat.

348 Id autem, quod dicitur † Canonicos existentes in servitio sui Episcopi non posse percipere distributiones quotidianas, ut prohatur *d. e de cætero*, & ibi notant DD. & citati sup. fallit, primn stante consuetudine in contrarium, quia servanda erit, cum sit ex justa causa ex Decio *in dict. cum omnes, de constitut.* 2. *delectis, sub num* 6. Covar. *lib.* 3. *variarum cap.* 13. *nu.* 5. *versic.* 3. *eadem ratione.* Dueñas *regul.* 206. *limitatione* 1. Hojeda *d. c.* 17. *n.* 10. Alexand. Monet. *dict. part.* 2. *quæst.* 12. *num.* 42. & Gratian. *discept. forens cap.* 166. *num.* 19. & faciunt in simili declaratinnes adductæ *infra num.* 361. quæ sunt videndæ, Et ita in proposito videtur tenere Hojeda *dict. cap.* 10. *num.* 16. & expresè cum eo Sbrotius *dicto num.* 3. & Moneta *dicto num.* 42. quamvis contrarium teneat Navarr. *dicto consilio de clericis non residentibus*, *n.* 2. dicens, canonicis servientibus Episcopis consuetudinem non posse prodesse ad habendum disttibutiones quotidianas per *capit lum de clericis non residentibus lib.* 9. cui tamen satisfit ex Decio, Covar. Dueñas, & Hojeda *ubi sup.* Sed certè S. Congregat. Concilii tenet cum Navarr. ubi apparet ex declarationibus seq. An canonicus cathedralis Ecclesiæ inserviendo ipsi in officio Vicarii possit cogere alios canonicos ad concedendum ipsi distributiones quotidianas, perindè ac si Ecclesiæ inserviret. Congregatin censuit non posse *Alia*, An Canonico Cathedrali, qui munere vicarii fungitur, distributiones quotidianæ debeantur, & si horis Divinis non intersit, præserim cùm à tempore hr memoriali observatom sit ut debeantur. Die 20. Junii 1591. Congregatio Concilii censuit non deberi. Et ratio videtur esse, quia ista consuetudo non est ex justa causa, cùm Vicarius deserviat soli Episcopo, & nnn Ecclesiæ, ut inquit Rota *decis.* 222. *n.* 5. *part.* 2. *divers. infra relata num.* 372.

349 Secundo fallit in † Canonicis missis à suis Episcopis ad visitanda limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantibus ipsos Episcopos ad eadem limina juxta constitutionem 17. Sixti V. de visitandis liminibus Apostolorum ab omnibus Episcopis (& juramentum ab eis præstitum, quando jurant fidelitatem Papæ, tradit Leo in Thes. *forens. Eccles. cap.* 33. *n.* 23. & mihi etiam, qui Romam redii ad visitanda limina pro D. Episcopo Abulensi, datæ fuerunt literæ sequentes.) Nam ii lucrantur non solum fructus, sed etiam distributiones ex decreto ejusdem Sixti V. ut in sequentibus declarationibus S. Congregationis Concilii. *Prima*, Canonici missi ab ipsorum Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina, distributiones lucrantur ex decreto S.D.N. Sixti V. *Secunda*, Illustrissimo Card. Hispalen. Garcias de Sotomayor istius Ecclesiæ Canonicus amplitudinisque tuæ Illustrissimæ, Ad visitanda sanctorum Apostolorum limina procurator, dum hujusmodi visitationis causa abfuerit, debet percipere distributiones quotidianas. Ita censuit Sancta Congregatio Cardin. Concilio Trid. interpretando præpositorum, cujus Congregationis sententiam vnlui notam esse, ut eam observari cures, Romæ die 21. Aprilis 1585. A. Card. Carrafa.

Quod nnn solum videtur procedere † in canonicis, sed etiam in aliis Præbendatis, licet non sint de Capitulo, missis à suis Episcopis, seu eos comitantibus ad limina Apostolorum, nam in proposito eadem videtur esse ratio, & de mente Sixti V. quicquid aliàs sit in aliis Clericis, ut *infra* dicetur. Non tamen procedit in canonicis, seu præbendatis missis ab Episcopis aliarum Ecclesiarum, seu eos concomitantibus ad limina Apostolorum, licet alias sint sui Episcopi ratinne originis, seu aliorum Beneficiorum: nam isti non lucrabuntur distributiones, nec ista causa sunt justè absentes, cum non absint causa Episcoporum suarum Ecclesiarum. Nec habentes Beneficia simplicia servitoria, quibus per Vicarium, seu substitutum potest deserviri, percipient ista de causa non servlendo distributiones, & alia emolumenta servitii, nec excusabuntur apponendo Vicarin, seu substituto, ut consului, & practicatum est cum quodam Beneficiato Ecclesiæ S. Vincentii Abulens. D. Lau. Ottadui de Avend. Nec poterit Episcopus mittere an visitanda limina duos simul canonicos, seu Præbend. quia ad id onus satis est, si tamen ipse Episcopus vadit ad ea visitanda, poterit secum ferre duos canonicos, seu Præbend. qui eum comitentur, & isti duo eum comitantes, aut missi, percipiant fructus & distributiones canonicatuum, seu Præbendarum suarum: si tamen plures in hoc occuparentur, neoter perciperet, quia non est major ratio de uno, quam de alio, quamvis videatur probabile, aut de mente Sixti V. quod duo canonici, seu Præb. comitantes Episcopum, aut unus ab eo missus ad limina Apostolorum, lucrentur fructus, & distributiones canonicatuum, seu Præb. licet habeat alias occupatos in suo servitio alios duos, nisi forte ex hoc servitio Ecclesia patiatur magnum detrimentum ob paucitatem ministrorum. Non tamen poterit Episcopus occupare parochum in hac visitatione liminum Apostolorum juxta dicta *supra* 5. *dubio à n.* 40. & declarationes ibi adductas, & ita respoudi consultus à quodam Episcopo. 350

Tertiò fallit quando Canonicatus † consisteret solum in distributionibus quotidianis, nam tuoc eas lucrarentur, ne privilegium esset inutile juxta allegatos *supra dict. n.* 113. & 115. excepta tamen tertia parte, quæ deservientibus accrescit ex Congregationis sententia, ut in sequenti declaration. Canonici comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi canonicatus consisteret in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt tertiam partem, quæ deservienribus accrescit. Et est in simili alia declaratin, quæ sic ait. Si sunt veræ inimicitiæ & sine culpa, ac post obtentum canonicatum ortæ, possunt Canonici cum facultate in alio viciniori, ac tutiori loco manere, duntaxat durantibus inimicitiis, dummodò non ultra annom: & si omnes fructus canonicatus in distributionibus quotidianis consistant, eos canonicus lucrabitor, deducta tamen tertia parte pro deservientibus. Cui consonat Concilium Provinciale Bononien. *tit.* 6. *de residentia*, §. *de causis excusantibus canonicos à residentia*, *versic.* 2. ubi ita dicitur. De inimicitiis etiam citra culpam suam susceptis eadem, quæ supra de Parochis decreta sunt, observanda erunt ita, ut si omnes fructus in distributionibus quotidianis consistant, eos canonicos deducta tertia parte aliis loco ejus deservieotibus assignanda sibi possit comparare. 351

Sed videtur, † quod omnes distributiones deberent tunc lucrari, non deducta tertia parte, ex declarationibus adductis *supra*, *n.* 113. & 114. 352

Pro concordia dicendum est, † quod ad lucrandos fructus caoonicatus, quaodo omnes consistunt 353

in

in distributionibus quotidianis, S. Congregat. facere differentiam inter cànonicos absentes causa studii, & causa residentiæ in Parochiali ex una parte, ut bi eos integros percipiant, ut apparet ex dictis declarationibus adductis, *num.* 113. & 114. & inter Canonicos absentea causa servitii Episcopi, & causa inimicitiarum, uti eos lucrentur, deducta tertia parte, quæ deservientibus accrescat, ut apparet ex his adductis. Et ratio, quæ videtur mota, est quia causa absentiæ illorum videtur magis pia, & favorabilis, seu majori favore digna, quam horum. Sed post primam editinnem hujus operis vidi summam Bullarum Querant. *verbo residentia*, ubi in additione dicitur, quòd fenur Concilii Tridentini Congregationem declarasse in eum qui sequitur modum, videlicet, Congregatio censuit, canonicum absentem studiorum causa percipere quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas: quod si in hujusmodi distriburionibus omnes capituli redditus consistant, percipere etiam distributiones, dempta tertia parte, quæ inservientibus accrescit: nullo autem easu debere ipsum canonicum percipere distributiones missis, aut defuncto, anniversariis applicatas. Quæ declaratio fuit data 13. Septemb. 1595. & adducitur etiam à Piascio in *praxi Episcopali part.* 2. *cap.* 3. *n.* 10. & idem censuit eadem Sancta Congregatio 5. Decembr. 1596. in comitantibus Episcopum in visitatione, & in legente Sacram Scripturam in publica universitate 2. Februarii 1597. & inservientibus Episcopo ultimo Januarii 1601. juxta quas declarationes solum in canonicis absentibus causa residentiæ in parochiali, esset jus speciale, quod omnes tunc distributiones lucrarentur, non deducta tertia parte ex Decreto Papæ & S. Congregationis in favorem curæ animarum, & residentia parochialis, seu propter illius onus & gravamen, Bulla Pii V. injunctum, & declaratio *supra* adducta *dict. n.* 113. dum ait quòd absentes causa studii distributiones omnes quotidianas percipere debent, intelligenda erit de distributionibus impropriis, qui dicuntur grossa, & sunt præbenda seu loco præbendæ, juxta *d. infra à n.* 440. seu supplenda & limitanda est ex dictis declarationibus posterioribus.

354 Quartò fallit stante speciali gratia, † & concessione Papæ, Navarr. *dict. consilio* 2. *de clericis non residens. num.* 3. ut facta est Domino Cardin. Carolo Borromeo, ut in declaratione sequenti. Sanctissimus Pater noster Cardinali Borromeo concessit, ut Vicarii ejus foranei, dum ratione officii sui per loca sui Vicariatus ratione visitationis, aut alicujus alterius negotii spiritualis absunt ab eorum Ecclesiis, eadem debita ratio habeatur quoad distributiones quotidianas, ac si in choro personaliter inservirent, dummodò d. Vicarii infra fines sui Vicariatus maneant, & prætextu exercendi officium non vagentur solatii causa, ad quod diligenter animadvertere ipse debeat, ne aliqua fraus fiat, eandem gratiam fecit, ut de illis, quos ipse de civitate assumet, ut munus generalis visitationis per Diœcesim subeant, ratio habeatur quoad distributiones, ac si essent in choro, cum conditionibus tamen, ut supra: eandem gratiam fecit pro illis, qui occupati sunt examini illorum, quibus conferendæ sunt Parochiales, si quandò propter dictam occupationem non possint interesse horis Vesperarum, seu Completorii, dummodo fraus absit, ne item data opera examen excusetur in horas vespertinas, seu Completorii: idem pro deputatis seminarii, si quando pro servitio seminarii essent in aliquo negotio ea hora occupari, qua Divina officia celebrantur in Ecclesia, & præcipuè si essent occupati propter Congregationes, quæ semel in hebdomada ratione d. seminarii fiunt, dummodò ista gratia non abutantur.

Et ita quod examinator, qui causa examinis à choro abest, non debeat quotidianas distributiones percipere, nisi id concedatur privilegio, vel consuetudine legitimè præscripta, aut statum Ecclesiæ, quale est Mediolani, docet Alexand. Moneta *part.* 2. *quæst.* 11. *n.* 61. & de consuetudine dicit *quæst.* 12. *n.* 42. & de statuto idem videtur velle *quæst.* 13. *n.* 49. sed id de statuto intelligendum est de facto, seu confirmato authoritate Apostolica, qualia dicit *d. quæst.* 11. *n.* 60. esse statuta Ecclesiæ Mediolanen. cùm planè sit contra jus.

Et juxta hanc declarationem, stante gratia speciali 355
procedit quod ait Zechus *dicto titulo de Beneficiatis ad finem.* ubi ait, quod distributiones quotidianas lucrantur examinatores Beneficiorum, si sine fraude absunt ex declaratione S. Congregationis, & alias non stante gratia speciali non est verum, quamvis fructus, seu grossam lucrentur, tanquam occupati in servitio Episcopi, & Ecclesiæ in communi, saltem duo Canonici, seu Beneficiati.

Et similis gratia, & privilegium percipiendi etiam
distributiones quotidianas in absentia concedi † so- 356
let ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, atque aliis ministris S. Officii Inquisitionis Hispaniæ, ut in sequenti declaratione S. Congregationis. Congregatio Concilii jam dudum consulta respondit Inquisitoribus hæreticæ pravitatis minime jus esse percipiendi distributiones quotidianas Canonicatuum, Dignitatum, aut aliorum Beneficiorum eo tempore, quo Beneficiis prædictis non deservierint, qua decisiona Inquisitorea Hispaniarum veriti ne læderentur eorum privilegia à diversis Romanis Pontificibus ad tempus concessa, & à fœlic. recordation. Gregorio XIV. prorogata, ut eis prædicto munere vacantibus liceret distributiones quotidianas percipere, ad Congregationem adierunt, illorumque tenore exhibito declarari petierunt, eam decisionem ex jure communi depromptam ad eorum privilegia nequaquam pertinere. Itaque Congregatio privilegiorum exemplo diligenter inspecto juri consentanea Inquisitores postulare censuit, atque adeò declaravit decisionem à se editam de distributionibus quotidianis in absentia non percipiendis, non habere locum, ubi specialibus privilegiis, aut indultis Apostolicis Inquisitoribus, atque aliis S. Officii ministris fuerit concessum, ut quotidianas distributiones, quantumvis absentes, lucrentur, tunc enim privilegia, & indulta hujusmodi, quæ ad tempus, pro quo fuerunt concessa, durent, eo firmius esse custodienda, quo præstantius, & utilius est Christianæ Reipublicæ inquisitorum officium ad conservationem, & propagationem orthodoxæ Fidei constitutum, quod ideò ad Cardinalem Toleti significare Congregatio voluit, ut sciret priori decisione Congregationem jus quidem commune declarasse, non de privilegiis, aut indultis à Sede Apostolica concessis quicquam detractum voluisse. 6. Junii 1594. Hieron. Cardin. Mathejus.

Et de prædicto privilegio Apostolico Inquisitoribus concesso, ut in omnibus suis dignitatibus, præbendis, ac beneficiis habeantur pro præsentibus & residentibus, & integros eorum fructus simul cum distributionibus quotidianas percipiant, tradunt Rojas *in singular. favore fidei singul.* 96. Spino *de testament. gloss.* 3. *n.* 78. & Villar. del patronado de Calatayud *4. part. in princip. n.* 8. quia ait illud non procedere in servitiis, quæ non sunt beneficia Ecclesiastica quales esse ait portiones dicti Archidiaconatus de Calatayud: & ideò Inquisitorea non lucrari fructus earum, & duos Inquisitores illud prætendisse per litem, & non potuisse obtinere, quia sunt servitia, & non beneficia Ecclesiastica.

Ex supradictis infertur canonicum Vicarium Episcopi non posse percipere distributiones quoti-
dianas † in absentia, quamvis excusetur à resi- 357
dentia

dentia, & percipiat fructus in absentia, ex quo est in servitio, & obsequio Episcopi, nisi sit consuetudo in contrarium, Rebuffus *in praxi*, *tit. de Vicariis Episcoporum*, n. 5. Hojeda *d. cap.* 10. *n.* 15. *&* 16. & Sbrotius *dict. q.* 43. *n.* 4. *&* 5. & Alexand. Moneta *part.* 2. *quæst.* 11. *à n.* 78. & ad lucrandas distributiones debet sedere, non in loco vicarii, sed in loco & sede sui canonicatus, & cum habitu canonicali, Navarrus *consil.* 1. 2. *&* 3. *de majorit. & obed.* ut per Genuens. *c.* 86. *n.* 8. *& in annotat.* ubi ait, ita sæpè à S. Congregat. ritum fuisse declaratum, & adducit declarationes sequitur Gratian. *discepta. forens. cap.* 106. Ugolin. *de offic. Episcop. c.* 4 §. 7. *n.* 3. sicut etiam debet sedere Vicarius Capituli, Genuens. *d. cap.* 8. & Quarant. Summ. Bullar. *verb. capitulum sede vacante*, *n.* 8.

358 Vicarius tamen Capituli † Sede vacante, Canonicus non solum habetur pro præsenti, & lucratur fructus in absentia, Pavinus *de offic. & potestat. capit. Sede vacante*, *quæst.* 10. 2. *part. n.* 5 Rebuffus *supra.* Rota *decisio.* 222. *n.* 6. 2. *part. diversorum*, Alexand. Moneta *dict. quæst.* 11. *n.* 89. & Summ. Bullar. Quarant. *verb. capitulum sede vacante sub n.* 8. sed etiam
359 percipit † distributiones contra Alexand. Monet. *dict. quæst.* 11. *à. n.* 83. quem refert Summ. Bullar. *ibi*, ex ratione assignata à Pavino *ibi*, quod censetur esse in servitio Ecclesiæ, cum magis commodum sit Ecclesiæ, ut deputetur jurisdictio *per totum capitul.* Quæ ratio cessat in Vicario Episcopi, ut per Rotam *ibi*. Et
360 qui abest pro servitio, & evidente utilitate † Ecclesiæ de jure, etiam cessante consuetudine, non solum percipit fructus, *cap. ex parte* 2. *de clericis non resident.* sed etiam distributiones quotidianas, si est præsens in loco ubi est Ecclesia, *cap. unic. de clericis non resident. in* 6 & ibi Domin. §. *qui verò*, *n.* 10. Covar. *lib.* 3. *variar. cap.* 13. *n.* 8. *versic.* 8. optimè D. Joan. Ocon. *in d. capite unic. à n.* 65. Joan. Gutierrez *can. quæst. lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 145. Zerola *in praxi Episcopali*, *part. versic. distributiones*, §. 3. Zechus *de repub. Eccles. cap.* 24. *de canonicis*, *n.* 9. *vers.* 2. & videtur sequi Dueñas *regul.* 206. *n.* 6. *&* 7. Sandoval. *de officio Eccles.* 6. *part. c.* 17. & alii.

361 Nisi sit consuetudo contraria, † ut alias in simili de infirmis declaravit S. Cong. Concilii his verbis: Consuetudo in aliqua Ecclesia introducta, ut canonici infirmi fructus tantum suæ Præbendæ non distributiones quotidianas percipiant si legitimè præscripta sit, tollit constitutionem, Vega *in summa* 1. *part. c.* 128. *casu* 19. & Azeved. *consil.* 21. *n.* 4. *& consil.* 24. *n.* 31. ubi requiritur consuetudo quadraginta annorum spatio præscripta.

362 Quamvis absens à loco, † ubi est Ecclesia pro utilitate Ecclesiæ, vel alia justa causa, non percipiant distributiones, *cap. cum non deceat de elect. in* 6. Domin. *supra* Ripa *de peste*, 2. *part. n.* 145. Covar. D. Anton. Ocon. Joan. Gutierrez, Zerola, & Zechus *ibi*, & Sandoval, qui id declarant, nisi consuetudine aliud fuerit obtentum, ita censuit Sanct. Congregatio Concilii, ut in declarationibus sequentibus. Stante consuetudine, quod Canonicus missus à Capitulo pro aliquo servitio ipsius Ecclesiæ, seu Capituli, percipiat omnes fructus, & distributiones quotidianas, Congregatio censuit eam esse observandam, si Canonici absint pro evidente utilitate Ecclesiæ. *Secunda*, Qui causâ pestis absfuerunt, quotidianæ distributiones eis non debentur, nisi probetur legitima consuetudo, quod distributiones hujusmodi darentur absentibus ex justa causa.

Et juxtà id sunt accipiendæ aliæ declarationes ejusdem S. Congregat. † nempè sequentes. *Prima*,
363 An distributiones quotidianæ debeantur infirmis propter infirmitatem Divinis officiis non reservientibus, stante decreto hujus *cap.* 12. Congreg. censuit deberi. *Secunda*, Senio confectis, si alias residere soliti sunt, distributiones debentur, ac etiam infirmis ex propria culpa, & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim esset rigor, nec Superior hujusmodi inquisitionem facere debet addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent causæ, & non turpes, debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, juxta doctrinam Joann. Andr. *in c.* 1. *de clericis non resident. in* 6. Consonat Concilium Bononien. *dict. titulo de residentia*, §. *de causis excusantibus Canonicos vers.* 1. Et tradit Alex. Moneta *part.* 2. *quæst.* 6. *&* 7. & Rota in causa Leodien. fructuum 22. Maii 1604. coram D. Lita, ubi fuit resolutum, quod infirmo, & senio confecto debentur distributiones, etiamsi non resideat, & etiamsi aliquando exiret de domo, nec infirmitas esset intimata capitulo, quia de jure infirmis non residentibus, aliàs tamen solitis residere, debentur distributiones, Covarruv. post alios *variar. lib.* 3. *c.* 13. *n.* 8. item & senio confectis, ut constat ex resolutione Congregationis Concilii, nec jure cautum reperitur, quod intimatio infirmitatis debeat fieri per infirmos, & senio confectos, aliàs solitos residere, ad effectum consequendi distributiones: & quoad prætensum statutum fuit dictum, de eo legitimè non constare, & illud in omnem casum esse nullum, uti factum per capitulum sine consensu Episcopi, sine quo capitulum super modo lucrandi distributiones statuere non potest, ut fuit tentum in Lucana juris 9. Aprilis 1601. coram Pamphilio. Nec potest excusari capitulum ex consumptione distributionum bona fide facta, cùm minimè probabiliter ignorare potuerit infirmitatem, & maximam senectutem, quod quidem infirmo de jure debeantur distributiones: *& decisio Putei* 417. *lib.* 1. procedit in terminis indulti concessi alicui de lucrandis distributionibus: cujus indulti concessio cùm potuerit probabiliter ignorari à capitulo, non mirum si illius intimatio necessaria est ad constituendum capitulum in mala fide. Et 14. Aprilis 1606. coram eodem fuit statutum in decisis. *Tertia*, Congregatio censuit distributiones quotidianas lucrari eum, qui debite conjectus in carcerem fuit, fructus autem Præbendæ, sive massæ grossæ tamdiù habere, quamdiù per sententiam non fuerit declaratum, justè illum in carcere detineri. Cui declarationi accedit, quod ait Vasconcellus *divers. juris argum. lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 19. *&* 20. quòd incarceratus sine culpa distributiones lucratur, & quòd lite pendente interim percipit distributiones, quia non constat adhuc de culpa: si tamen posteà ex sententia apparet fuisse justè incarceratum, repetuntur de jure, licet non de consuetudine in Ecclesia Eborens. Circa quod est alia declaratio, quæ sic ait. Quoad carceratum Congreg. censuit eum non privari distributionibus usque ad primam sententiam, quod si condemnatus appellet, interim non percipiet, sed si in secunda instantia obtinuerit, omnia recuperabit: sub die 27. Julii 1570. super Canonico Bracaren. ut *in libro Innoc. IX.*

Et juxta prædicta etiam † sunt accipienda *consi-* 364
lio Navarr. 10. *&* 11. *de Clericis non resident.* intelligenda enim sunt, quod absens à choro ex causa infirmitatis, seu alterius corporalis necessitatis, aut incarcerationis, seu excommunicationis injustæ, de jure, etiam seclusa consuetudine lucratur distributiones quotidianas, si est præsens in loco, ubi est Ecclesia ex *dict. capite unic. & allegatis*, *n.* 359. Similiter etiam sunt accipienda tradita per summam Bullar. *verb. distributiones quotidianæ*, cum Navarro, *ibi*, & aliis, Genuens. *Man. pastor. capit.* 88. *nu.* 6. Ugolinus *de officio Episcop. cap.* 19. §. 2. *num.* 6. *versic. excipitur ergo*, & Piasec. *in praxi Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *num.* 10. *in fin.* Raph. de la Torre *de relig.* 1. *tom. tract. de hor. canon. controvers.* 10. *disputatione* 3. *num.* 4. *&* 5.

Quamvis Archidiacon. † *in dicto cap. unico nu.* 2. 365

Anchara-

Ancharranus 4. & Franc. *§. qui veri*, *nu.* 3. *&* 4.
& Hojeda *de incompat. cap.* 17. *n.* 19. etiam in præ-
senti in loco qui abest à choro ob utilitatem Eccle-
siæ, vel aliam justam causam, requirant consuetudi-
nem ad lucrandas distributiones quotidianas, & ea
stante procedere *dict. cap. unicum.* Et quamvis Cos-
mas *in pragmatic. sanctio. titulo quo tempore quisquis de-
beat esse in choro*, *versicul. actualiter*, teneat etiam ab-
senti à civitate vel diœcesi propter utilitatem Ecclesiæ
deberi de jure distibutiones, nisi detur ei salarium,
ex quo recompensentur. Et quamvis Alexand. Mo-
neta *part.* 2. *quæst.* 5. *concl. à n.* 47. *& qu.* 6. *à n.* 10.
& 19. *& quæst.* 11. *à n.* 2. dicat absentem ob corpo-
ris necessitatem, seu infirmitatem, vel Ecclesiæ utili-
tatem, etiam à loco beneficii, percipere de jure di-
stributiones quotidianas, ex *dict. cap. unic.* licet eas
non percipiat absens causa pestis, nisi stante consue-
tudine juxta declarationem S. Congreg. contra Lau-
retanum *in speculo Episc. de fuga*, *lib.* 1. *disp.* 1. *q.* 1.
conclus. 3. quia absentia hæc non est omninò necessa-
ria: sequitur Leo *in thes. for. Eccles. cap.* 23. *à n.* 21.
Sed certè non est in hoc differentia inter absentem
ob corporis necessitatem, seu aliam justam causam, &
absentem causa pestis, quæ verè pertinet ad necessita-
tem corporalem, quæ includit omne justum impedi-
mentum ultra infirmitatem. Doct. *in cap. unico*, &
Genuens. *in Man. past. cap.* 88. *n.* 6. Et dict. caput
unicum intelligitur de præsentibus in loco beneficii,
non absentibus, juxta *dict. cap. non deceat*, & com-
munem veriorem intellectum Domin. & aliorum
supra citatorum *n.* 359.

Nec est vera solutio nova Monetæ *d. quæst.* 1. *à
n.* 22. *quòd d. cap. non deceat*, loquitur in prosequen-
te utilitatem suæ Ecclesiæ in particulari, sed Eccle-
siæ suæ civitatis, seu in communi, quia imò loqui-
tur de prosequentibus utilitatem suarum Ecclesiarum,
etiam in particulari, circa negotium electionis præla-
ti, ut dicit textus ibi, cum tales Ecclesiarum suarum
prosequentes utilitatem, &c. Nec etiam quicquam
valent aliæ novæ solutiones ejusdem *ibidem à n.* 28.
ut ex ipsis patet: quamvis etiam Azeved. *dict. consil.*
24. *n.* 86. velit incarceratum extra civitatem lucrari
distributiones, si impedimentum & carceratio prin-
cipium habuit in civitate, & fuit aliò ductus contra
voluntatem suam, qui tamen fatetur non potuisse
obtinere, sed contrarium fuisse sententiatum quoad
distributiones qui etiam *dict. consil. ex n.* 7. nititur de-
fendere etiam justè incarceratum sua culpa, non ta-
men ad id ordinata, seu ad non residendum haberi
pro residente, etiam quoad distributiones quotidia-
nas, quod tamen est contra communem & sanctam
Congregationem, & Doctores allegatos & Alexan-
drum Monetam *dict. quæst.* 3. *n.* 82. *& quæst.* 6. *n.*
13. & Leon. *dict. cap.* 13. *n.* 29. *& cap.* 23. *n.* 27.
& contra id quod ipse Azevedo tenet *conf.* 22. *n.* 27.
ubi ait, quod carceratio justa privat à residentia, &
multò fortius à distributionibus quotidianis secun-
dum dicta per Covar. *dict. cap.* 13. *num.* 8. *ver-
sic.* 11.

365 Dispositio autem *dict. capit. de cætera*, † *& cap. ad
audientiam*, *de clericis non resid.* ampliatur primò ut
procedat, & habeat locum etiam in Canonicis Do-
ctorali, & Magistrali, secundum Rotam in una Pla-
centina fructuum, anno 1550. ut per Puteum, 294.
lib. 3. & post hæc tradit Gonzalez *d. gloss.* 6. *n.* 257.
dicens, satis notandum.

366 Quod tamen videtur intelligendum, † nisi verge-
ret in magnum, seu notabile damnum Ecclesiæ, quia
remaneret destituta litteratis, Rebuffus *in praxi titul.
de dispensatione de non residendo n.* 41. quem sequitur
Hojeda *d. cap.* 14. *n.* 29. 8. *casu ad fin.*

367 In hac tamen Ecclesia Abulens. est † statutum,
quod canonicus Doctoralis non procuret, nec ha-
beat, nec acceptet familiaritatem Episcopi, nec ea
utatur, ut constat ex *d. declar. Burg. infra adducta* 5.
part. cap. 4. *n.* 122. quæ ait pœnitentiarium non posse
fungi officio visitatoris.

Sed non videtur habere locum † dispositio *dicti* 368
cap. de cætera, *& cap. ad audientiam.* Canonico pœni-
tentiario, qui non videtur posse occupari in servitio
Episcopi ultra tempus à Concilio permissum ad tradi-
ta *sup.* 6. *dubio* 5. 1. *dict. à n.* 40. †. Nec etiam in Ca- 369
nonico lecturæ, cum ad munus istud sit electa ejus
personæ, licet Alexand. Moneta 2. *part. qu.* 8. *n.* 8.
absolutè dicat solos canonicos, de quibus loquuntur
dicta jura, non autem alios clericos, hujusmodi præ-
rogativa gaudere posse.

Secundò ampliatur, † ut procedat etiam in in- 370
ferioribus Clericis, non Canonicis, concurrente
tamen dispensatione Episcopi, ut tenet Joann. Andr.
in dict. cap. ad audientiam, quem ibi sequuntur
Butrius Card. Imola, Anchar. & Anania, & vide-
tur magis sequi Selva *de Benefic.* 4. *part. quæst.* 6. *n.*
13. *seu* 33.

Verior tamen est sententia † Abbatis *in dict. cap.* 371
ad audientiam, *n.* 8. qui ait Clericos inferiores, non
canonicos, posse destinari seu occupari per Episco-
pum communi utilitate, aut causa suggerente pro ser-
vitio Ecclesiæ Cathedralis, & tunc habebunt fructus
in absentia sine aliqua dispensatione: pro servitio
vero solius Episcopi, secus: nisi ubi necessitas urge-
ret, non enim est tanta communio inter Episcopum,
& Clericos inferiores, sicut inter Episcopum & Ca-
nonicos, in quibus loquuntur d. jura, qui sunt mem-
bra corporis sui. Quam sententiam sequuntur Na-
varr. *in man. cap.* 25. *n.* 120. *& consil.* 5. *de ætat. &
qualitate*, de quo *supra n.* 46. Salcedo *dict. cap.* 52.
lit. C. 2. *casu.* Ludov. Lopez *instruct.* 1. *tom. cap.*
249. 2. *causa.* & Zechus *de repub. Eccles. tit. de Be-
neficiatis*, *n.* 4. *vers.* 9. & secuta est Rota *in dicta
causa Placentina fructuum*, ut per Putueum supra.
Et in una Calagurritana fructuum 18. Martii 1583.
coram D. Bubalo, ut *in d. decision.* 222. *part.* 2. *di-
versorum*, quam refert Sbrotius *supra n.* 6. ubi ex ea
fuit resolutum. Lic. Ortheo de Angulo Portionario
Ecclesiæ Calagurritanæ Vicario, seu Provisori ip-
sius Episcopi residenti in oppido Lucronii, ubi alii
Provisores residere consueverunt, non deberi fru-
ctus suæ Portionis, quia de urgenti necessitate Epi-
scopi cum constabat cum verisimile esset alios in dict.
Diœcesi requirere æque idoneos ad exercendum dict.
officium, neque ex deputatione personæ dicti Or-
thei in Vicarium resultabat utilitas Ecclesiæ, quia
Vicarius deservit soli Episcopo, refert Gonzalez
supra n. 162. *gloss.* 5. & sequitur Summ. Bullar. *verb.
residentia*, *vers. in quæst. illa*, & Genuens. *in praxi
capit.* 116.

Et ampliùs dicit Rota ibi, quod in hac materia † 372
non sufficit utilitas totius Episcopatus in genere, sed
requiritur utilitas Ecclesiæ in specie, ut per Joann.
Andr. *in cap.* 1. *sub n.* 3. *versic. item intelligendum
est de clericis non resident. in* 6. refert & sequitur Ge-
nuens. *ibid.*

Sed hoc est contra Abb. supra † docentem infe- 373
riores Clericos posse per Episcopum destinari pro
communi utilitate, quamvis verum sit, quod oc-
cupatus in officio Provisoris, seu Vicarii non vide-
tur occupatus pro utilitate communi, saltem con-
siderabili ad istud effectum, quia potiùs deservit
Episcopo, ut dictum est. † Et dictum Joann. Andr. 374
de quo *supra n.* 42. quod tenet Probus ad Mona-
chum, *n.* 29. procedit in illis, qui non per Episco-
pum, dictum est, sed aliàs sunt occupati, seu desti-
nati pro utilitate communi, seu Episcopatus in gene-
re, aut per Episcopum plures quam duo ejusdem Ec-
clesiæ juxta dictum Hostiens. quod refert, & sequi-
tur Abbas *in dict. cap. de cætero*, *sub n.* 3. & Selva
d. quæst. 6. *casu* 17.

Undè

375 Uodè Procuratores generales * Cleri Hispaniæ Congregatio ejusdem Cleri, seu de ejus ordine deputati, residentes in Curia Romana, & in Curia Regis Catholici non excusarentur à residentia in suis Ecclesiis, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breve Sanctissimi D. Clementis VIII. datum 28. Februar. 1597. ex quo non possunt cogi ad residendum (dummodò non obtineant dignitatem actu majorem post Pontificalem, aut canonicatom, Doctoralem, Magistralem, Pœnitentiarii, aut de lectura) ac lucrantur omnes fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcunque, oec non distributiones etiam quotidianas, ac manuales, etiamsi primam & rigorosam residentiam non fecerint, ut latiùs *in d. Brevi.*

376 Reservarunt etiam in d. * Calaguritana Domini videndum, an ex eo, quod Portionarii in Ecclesia Calaguritana interveniunt in Capitulo, & in aliquibus habent vocem, possit dispositio *d. c. ad audientiam*, comprehendere etiam istos Portionarios?

377 Et prima Junii ejusdem anni 1583.* coram eodem D. Bubalo fuit resolutum, Integros Portionarios non esse de Capitulo, ita ut dispositio *cap. ad audientiam, de Clericis non residens.* ipsos comprehendat. Qui attento jure communi clara est conclusio quod soli Canonici dicuntur esse de capitulo, Portionarii autem, & alii Clerici inferiores non Abb. & Felin. *in cap. cum olim de re jud.* Compostellanus Joan. And. Card. *in cap. 1. de elect.* & attenta etiam consuetudine hujus Ecclesiæ, quamvis interveniant in Capitulo, & in actibus capitularibus habeant vocem, non tamen dici potest esse de Capitulo, quia non sequitur habent vocem, ergò sunt de Capitulo, Gem *in cap. fin. sub n. 5. in fin. versic. in dubio, de præb. in 6.* undè in dispositionibus ad Capitulum oon veniunt, nisi soli Canonici, non autem alii, qui de jure speciale, seu consuetudine habent vocem in capitolo, ut ibi Francus, *n. 6.*

378 Ubi tamen Portionarii essent de * Capitulo, prout sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ, procederent io eis dicta jura, sicut in canonicis, cum tunc sint etiam membra corporis ipsius Episcopi, & sic militaret eadem ratio, sed non sufficeret habere tantum vocem in capitulo, ut dicitur in dicta Calaguritaoa proximè relata: nam ex eo solùm, si oon sunt de capitulo non possunt dici membra corporis Episcopi, nec ipsius fratres. Circa quod vide dicta *infra* 11. *part. cap. 5. à nu* 206.

379 In hac verò Ecclesia Abulen. * quicquid sit de hoc, an eis Portionarii sint de capitulo, vel solum habeant vocem in capitulo, possunt assumi ab Episcopo in familiares, sicut Canonici ex statuto ipsius Ecclesiæ, quod certum ordinem in hoc præscribit. De quo *infra n. 433.*

380 Et quod dicitur de Portionariis * videtur eadem ratione dicendum de dignitatibus in proposito.

381 Tertiò ampliatur, * ut habeat locum in Prælatis inferioribus respectu suorum subditorum, quia *textus in dict. cap. de cætero* generaliter loquitur, nec apparet cui loquatur, & eadem videtur ratio, ita Abb. *ibi n. 3.* Selva *dict. quæst. 6. 17. casu*, Rebuffus *supra, n. 25.* Et Navarr. *dict. consil. 2. de clericis non resident.* Et Alex. Monet. *de distrib. part. 2. quæst. 8. n. 6. & 7.* aliter intelligit *text. in dict. cap. de cætero*, absolutè atque indistinctè de Canonicis loquentem, nempè quod ex eo possit Episcopus assumere pro servitio seu Canonicos Ecclesiarum Collegiatarum inferiorum, etiam plures duobus? sed sine sufficienti fundamento contra communem, nec placet ex dictis. Et Ugol. *de offic. Episc. cap. 19. n. 6.* ait quod prælatus Eccles. collegiatæ, & non Cathedralis unum habere potest in suo servitio citans Abbatem *d. c. de cætero*, qui id non dicit.

382 Quartò ampliatur, * ut idem sit in Legato quantum ad Provinciam suam, & in Archiepiscopis, quoad Clericos suæ Diœces. & non suorum suffraganeorum, ut tenent DD. communiter *in cap. cum dilectus, de clericis non resid.* Selva *dict. quæ 9. casu 19. & 22.* Rebuffus *supra, n. 36.* Hojeda *d. cap. 17 n. 29. 9. & 10. casu* Salcedo *supra, d. c. 52. 2. casu*, Sylvest. *verb. residentia, n. 7.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. part. versic. resident. §. 4.* Alex. Moneta *d. quæst. 8. à n. 9. & quæst. 9. 1. concl. à n. 3.* & alii, quam quis, quod attinet, ad legatum dubitet, Abb. *in d. c. cum dilectus, n. 6. & 7.*

Similiter Familiares * Papæ existentes in ejus ser- 383
vitio, ut Capellani, Camerarii & similes, percipiunt
fructus suæ Præbendæ in absentia, *dict. cap. cum
dilectus*, & ibi Abb. & Doct. Selva *d. quæst. 6. casu*
19. Rebuffus *supra ex n. 32.* Hojeda *d. n. 29. 7. casu.*
Salcedo *supra, 3. casu*, Sylvest. *d. n. 7.* & Zerola *d.*
§. 4. Navarr. & Lud. Lopez, *ubi supra, 3. causa.*
Alex. Moneta *d. quæst. 6. 2. concl.*

Ex quibus id non procedit in † scriptoribus, & 384
aliis officialibus Curiæ, qui stant principaliter propter suum lucrum, nisi ex præcepto Papæ in Curia morentur.

Et sicut Familiares Episcopi, * ita etiam Familiares 385
Papæ non percipiunt distributiones quotidianas Joan. And. & Abb. *l. 5. in dict. cap. cum dilectus*, & Selva *dict. casu 19.* & Alexand. Moneta *d. quæst. 2. 9. concl.*

Undè in una Ilerden. * distributionum coram D. 386
Gipsio 2. Junii 1598. fuit resolutom. Quod indultum concessum per Sixtum V. Subcollectoribus intelligitur ad instar Familiarium Papæ, & sic extenditur solum ad perceptionem fructuum, non verò distributionum.

Et de Familiaribus Cardinalium, * quod etiam 387
excusentur à residentiis, & percipiant fructus in absentia, dicunt Sylvest. & Zerola *supra*, & Abbas *in d. c. cum dilectus 1. 8.* & Selva *d. quæst. 6. casu 21.* ex Joan. Andr. *ibi* dicunt, quod Papa hodiè concessit omnibus Cardinalibus hanc prærogativam respectu suorum Familiarium, undè de jure, inquit ibi Abbas, posset attentari aliud, idem Villadiego de Cardinalibus *n. 63.* & Azor. *2. part. lib 7. cap 4. quæst. 3. c. 6.*

Nihilominùs dicendum est * Familiares Cardina- 388
lium non excusari à residentia, nec posse percipere fructus in absentia, nam in jure non est tale privilegium, Francus *in cap. fin. n. 3. de verb. signif. in 6.* & ibi Domin. *sub n 5.* & Alex. Moneta *dict. quæstione 9. n. 7.* nec hodiè, quicquid esset olim est tale privilegium particulare, & ita patet ex declaratione Abulen. *infra* adducta *n. 423.* & ita practicatur.

Similiter existentes in servitio, aut officiis Regis,
seu Principis non excusantur à residentia, nec pos-
sunt percipere fructus in absentia, * nam in jure non 389
est tale privilegium, quicquid teneant Selva *d. quæst. 6. casu 24.* Boëtius *dec. 17.* P. Gregorius *de beneficiis cap. 7. num. 9.* & Zevallos *in suis communibus contra communes, quæst. 585. n. 7.*

Et si aliquod privilegium fuit antea * eis conces- 390
sum, ut Regi Franciæ fuisse concessum dicunt Ber. *ibi*, & Rebuff. *in concordatis tit. de collat. §. 1. versic. residentia, revocatum est jam* per Concilium & Bullam Pii IV. ut dictum est *supra, n. 266. & 267.*

Undè quod inquit Navar. *dict. cap. 25. num. 121.*
quem sequuntur * Man. Rodriguez *in summ. ca. 33.* 391
nu. 3. & Vega *1. part. cap. 36. casu 41.* Capellanos Regum perindè posse capere fructus in absentia, ac Capellanos Papæ, si utrisque ejusdem generis privilegia suot concessa, imo & magis, si forte plus sit eis favore Regum concessum, intelligendum est de privilegiis concessis post Concilium Tridentin. quæ tamen non suot, & ita servatur.

Vigesimò dubitatur, * an causa peregrinationis, 392
maximè ex voto, liceat abesse ultra tempus à Coocilio permissum, & lucrentur fructus Præbendarum.

Et videtur * resp. affirmativè ex traditis per Rebuffum *d. tit. de dispensatione de non resid. ...* Selv. *4. p. quæst. 6. 10. casu*, Boes. de ...

dict. cap.27. nu.29. 11. casu, & Petrum. Gregor. *d. cap.7. nu.15.*

Nihilominùs tamen contrarium est dicendum, *
394 quia ista non est de causis in jure expressis, & censuit S. Congregat. Concilii his verbis: Canonici devotionis causa peregrinantes, & visitantes aliquas Ecclesias, non lucrantur distributiones quotidianas, non obstante aliqua in contrarium consuetudine: fructus verò Præben. possunt, si intra tres menses à decreto Concilii hic concessos fecerint has peregrinationes. *Secunda*, Absentes causa peregrinationis, etiam ex facultate statutorum Ecclesiæ, non percipiunt distributiones quotidianas, imò quoad Præben. fructus hoc tempore peregrinationis percipiendos, non excusantur ultra tres menses, quos Concilium permittit. Consonat Concilium Mediolanen. V. *part. 3. titulo quæ ad distributiones pertinet, vers. peregrinationis causa.* Et tradit Alexand. Monet. *part.2. quæst. 5. num.51. & seq.* licet *quæst.13. nu.46.* dicat esse causam justam ob quam possint à statuto dari absenti distributiones, peregrinationem maximè necessariam ex voto, juxta tradita per Doctores. Undè non videtur verum quod ait Genuen. *in Manual. post. cap.88. sub nu.6.* quod tempore anni sancti per quadraginta vel 50. dies, cum canonicus petit Romam ad lucrandum indulgentiam, poterit lucrari distributiones.

Quod est notandum ad statuta aliquarum Eccle-
395 siarum * contrarium disponentia, quæ non videntur posse defendi, nec consuetudo contraria videtur rationabilis, Nisi adsit confirmatio Papæ in specie, seu ex certa scientia, quæ habet vim privilegii, ut in seq. declarat, S. Congregat. Cum in Ecclesia Eboren. extaret statutum ante Concilium à Sede Apostolica confirmatum, ut Canonici semel in vita annum abesse possint causa Jerusalem proficiscendi, & sex menses, cum Basilicam S. Petri quolibet quinquennio visitare vellent, dubitatum est, an sublatum esset à Concilio *cap.12. session. 24.* Congregat. censuit statutum hujusmodi à Sede Apostolica confirmatum non esse sublatum per Concilium, & ita etiam Sanctissimus probavit.

396 Vigesimò primò dubitatur, * an Canonici, & Beneficiati celebrantes privatè Missam in eadem Ecclesia tempore officiorum, seu horarum, habeantur pro præsentibus in choro.

397 Et dicendum * est, quod non, ut per Fed. *consilio 115. aliàs 118.* Abb. *in cap. cum olim de re judicat. nu. 3. & 6.* & Gigan. *consil.144. nu.26.* alias *responsio 35.* in materia pensionis qui docent, quod habens in Ecclesia canonicatum, & Capellaniam, ea hora, qua celebrat, ut Capellanus habere non debet distributiones quotidianas canonicatus.

398 Et ita censuit * S. Congregat. Concilii his verbis. An Canonici, vel alii officiales chori habentes in Cathedralibus, vel Collegiatis Capellanias in titulum, vel uti Mercenarii, eo tempore, quo in dictis Capellaniis celebrant, distributiones recipere debent, licet absint à choro? & quid, si devotionis causa, vel si à Superiore Ecclesiæ injungatur eis, ut eo tempore celebrent? Sanctissimus Dominus noster, etiam ex sententia Congregationis declaravit, non posse, nisi quando sic jussi essent à suo Superiore, quem tamen admoneri voluit, ut ab hujusmodi jussu abstineat. *Secundò*, Canonici, qui sunt in Ecclesia, sed extra chorum, licet etiam celebrent causa devotionis in eadem Ecclesia, non censentur præsentes, secus, si missu Superioris, Superior tamen eis hoc mandare non debet: quod procedit etiam in illis canonicis, qui sunt in eadem Ecclesia Capellani, & Missas celebrare tenentur. *Tertia*, Quo tempore cantatur una hora in choro, qui Missam celebrat in eadem Eccl. ex devotione, vel obligatione non dicitur interfuisse illi horæ, nec illius distributiones accipere potest, si verò jussus fuerit à Superiore, ut celebret, tunc reciperet, Superior tamen cavere debet à tali jussione. Quam adducit Gonzalez §. *procem. n.181.* in Summ. Bullar. Quarant. *verb. distributiones quotidianæ*, & Piasec. *in praxi Episcop. parte 2. cap.3. n.8. & seq.* Genuen. *in manuali past. c.88. nu.7.* & Ugolinus *de officio Episcop. cap.19. §.2. nu.6.*

Consonat Concilium * Mediolanen. IV. *part. 2.* 399
de distributionibus, ubi sic dicitur. Quicunque, dum alicujus statæ horæ officium in choro peragitur, Missam celebrando tunc à choro abfuerit, illius horæ distributionis tanquàm absens particeps ne sit, ut à S. Sede Apostolica declaratum est: id verò, nisi præ absentia Sacerdotum, qui in Ecclesia tunc Missæ sacrificium faciant, necessitas aliquando inciderit, ut præfectus canonicum aliquem Sacerdotem è choro exire à statæque horæ officio abesse, Missæ celebrandæ causa jubeat, aut nisi à Sede Apostolica aliter concessum fuerit. Quod decretum, & secundam declarationem S. Congregat. *num. præced.* adductam affert Alexand. Moneta *de distrib. parte secunda, quæst.11. nu.55.* ubi *à nu.40.* agit de hoc, & aliquantulum laxat, & Leo *cap.33. nu 26.* refert concessionem circa hoc factam à Greg. XIII. Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopis suæ provinciæ.

Contrarium tamen * de consuetudine servatur in 400
hac Ecclesia, & alii, nam celebrantes, etiam causa devotionis, habentur pro præsentibus, & interessentibus in choro.

Quæ consuetudo, cum sit ex justa causa, cum to-
tum sit cultus Divinus * in eadem Ecclesia, & ut 401
Beneficiati inducantur ad celebrandum, videtur tolerabilis juxta tradita per Decium, Covar. Duennas, & Hojedam, & Alexand. Monetam supra citatos, *num. 343.* ubi vide, & ita in proposito videtur tenere Moneta *parte secunda, quæst.11. num.56.* & videtur approbari à Concilio Compostellano *actione 2. decreto 19. & directario Ecclesiasticæ disciplinæ*, Octavii Frangipani Nuntii Apostolici Belgiæ *tit. de resident. nu. 6.* ubi sic ait: Similiter eos, qui vel sacrificant, vel audiunt confessiones ipsa hora qua hæc faciunt, pro præsentibus habendos esse decrevimus: modo tamen ad principales horas juxta Ecclesiæ suæ consuetudinem ingressum fecerint, & sacrificio suo, aut confessionibus finitis, si modò sit perfectum officium chori, in ipsum redeant.

---

§. II.

De aliis dubiis.

S U M M A R I A.

402 *An Capitulum possit dare canonicis, & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus ultra tempus à Concilio permissum, saltem ad breve tempus ex causa justa, quamvis non comprehensa in jure, præsertim stante consuetudine id faciendi*, & num. seq. *resolvitur, seclusa consuetudine, certum esse Capitulum id non posse, non obstante statuta in contrarium, nec etiam Episcopum.*

414 *Dubium procedit stante consuetudine, quæ dat jurisdictionem.*

415 *Et quod, si hujusmodi consuetudo est sublata per Concilium, potest dici illud quoad hoc non fuisse receptum in Hispania.*

416 *Et quod hujusmodi consuetudo non videtur sublata per Concilium.*

417 *Resolvitur non posse Capitulum talem licentiam dare, etiam stante d. consuetudine ante, & post Concilium semper observata*, & num. seq. *& adducuntur declarationes S. Congregationis.*

425 Cum Capitulum non possit dare d. licentiam absentiæ non potest quis virtute ejus lucrari fructus Præb. qui aliàs residendo, & interessendo lucrifiunt, quamvis possint lucrifieri in absentia, saltem per tempus à Concilio permissum, donec priveatur.

426 Ubi ponuntur declaration. Sanctæ Congregationis.

427 Non possunt isti, quibus dantur per Capitulum tales licentiæ, percipere aut retinere fructus eos, quod alii Præbendati videantur eis donare seu remittere suam partem, & num. seq.

429 Fructus annorum præcedentium qui hoc anno dividuntur debentur Canonicis, qui nunc sunt, & non qui erant illis annis.

430 Distributiones quotidianæ non possunt dari absentibus à choro, non obstante quavis consuetudine, etiam immemoriali.

431 Nec possunt à Capitulo, aut singuli Capit. aliquo prætextu donari, aut remitti.

Et ubi ponuntur declarationes S. Congregationis.

433 An Capitulum possit dare licentiam absentiæ ex causis aliàs in jure expressis, alteratis tamen, seu modificatis per statuta, seu consuetudines Ecclesiæ, & num. seq.

435 Resolvitur distinguendo.

439 Quæ sint distributiones quotidianæ, quas amittunt absentes tempore à Consilio permisso, vel alias? Et quæ sint distributiones, quæ sunt potiùs Præbendæ, seu loco Præbendæ? & nu. sequentibus, ubi resolvitur, & ponitur resolutio Rotæ, & declaratio S. Congregationis.

443 Ad quos spectent distributiones quotidianæ amissæ per non interessentes, vel alias? & num. seq. resolvitur, quod si ita ordinatum est, ut singulis certa portio assignata sit, portio absentis ad Ecclesiam pertinet, si verò certa portio omnibus est assignata, portiones absentium interessentibus accrescunt.

447 Quod dictum est ad Ecclesiam pertinere portionem absentis, quando singulis certa portio assignata est, procedit, cum ex patrimonio Ecclesiæ dantur redditus, & distributiones ministris: at quando dantur ex mensa Capitulari, quia bona sunt divisa, portio absentis remanet in ipsa, & sequentibus, ubi ponitur decisio Rotæ.

449 Similiter dicendum est de fructibus Præbendæ amissis ob non residentiam, vel alias, quod si ex patrimonio Ecclesiæ dantur assignata cuilibet certâ portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent, si verò est mensa Capitularis distincta, in ea remanent.

450 Si essent Præbendæ realiter distinctæ ita, quod quælibet Præbenda esset domina suæ dotis, tunc fruct. amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco.

451 Ex dictis difficultatem patiuntur quædam declarationes S. Congregat. quæ absolutè dicunt distributiones malè perceptas restituendas fabricæ, aut alteri pio loco.

452 Respondetur eas loqui de distributionibus malè perceptis per eum, qui fuit habitus pro præsenti à capitulo, vel cui ab eo fuerunt donatæ, seu remissæ, & sic sibi præjudicavit Capitulum.

457 Quod præjudicium videtur intelligendum respectu distributionum, & fructuum solutorum, secus, si non sunt soluti.

453 Quod declaratio Abulens. ait quoad fructus Præbendæ, eum qui abfuit debere eis privari, intelligendum videtur de fructibus, quos alias ratione Præbendæ ac residentiæ fecisset suos.

454 Nam quoad amissos ob non residentiam non est opus privatione.

455 Alia difficultas circa d. declarationem Abulens.

456 Cui respondetur.

458 In materia delicti & prohibitorum, & quæ tendunt ad damnum cap. non sufficit major pars Capituli, & contradictio unius facit, ne videatur gestum à Capitulo.

459 In terminis Concilii Cap. 3. sess. 21. de reform. portiones tertiæ partis in distributiones conversæ, quas absentes amittunt interessentibus accrescunt.

460 Contra quod facit difficultatem cap. 3. sess. 22. ubi portio tertiæ partis amissa est applicanda fabricæ.

461 Interpretatio, & concordia ad d. decreta Navarri.

462 Quæ non satisfacit.

463 Non placet alia interpretatio Joannis Gutierrez.

464 Vera interpretatio.

465 Quæ confirmatur ex declarationibus S. Congreg. adductis.

466 Separatio partis tertiæ fructuũ pro distributionibus facienda ex dict. decretis non est ita facienda ut fiat necessariò dismembratio bonorum, sed satis est, si valor tertiæ partis fructuum ponatur pro illis.

467 Ista tertia pars accipienda est secundum verum valorem currentem & non secundum taxatam.

468 Secundum Congregationem, antequam ista detractio fiat deducendæ sunt pensiones, & alia onera legitimè imposita, quamdiù duraverint, sed de novo imposita non comprehendunt.

469 Ista declaratio videtur intelligenda, ubi erant Præbendæ distinctæ realiter ita, quod deductio erat ex ipsis facienda ex fructibus communibus mensæ.

470 Non est locus detractioni. dict. tertiæ partis distributionum ex dict. cap. 3. sess. 21. quando distributiones sunt tolerabiles, ita ut verisimiliter, non negligantur.

471 Et quomodò consideretur ista verisimilitudo quod negligantur.

Ubi ponitur declaratio S. Congreg.

472 Quando ex dignitatibus detracta est tertia pars ex decreto cap. 3. sess. 21. non poterit detrahi alia ex cap. 3. sess. 22.

473 Dispositio d. cap. 3. sess. 21. & detractio, de qua ibi, habet locum contra obtinentes quæcunque beneficia residentiam requirentia in Cathedralibus, & Collegiatis, non tamen extra eas.

474 Pro distributionibus Ecclesiæ Cathedralis, aut Collegiatæ non est detrahendum aliquod ex Beneficiis extra eam existentibus, nisi essent perpetuò unita Præbendæ illius.

475 Non solum tenetur ad residentiam obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones, sed etiam Mansionarii, & Capellani, & obtinentes alia Beneficia perpetua, & habentia annorum servitium in choro.

476 Decretum d. cap. 3. sess. 22.. non habet locum in dignitatibus, quæ in Cathedralibus habent sedem in choro tantum, in quibus nunquam resederunt, sed habet collegiatam, & sequenti, ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

478 An obtinentes hujusmodi Dignitates pro residentia in Collegiata sint obnoxii detractioni tertiæ partis, & num. sequentibus? resolvitur, quod sic, nisi habeant territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem, quia tunc non tenentur ad residentiam chori.

481 Obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licet non habeant vocem in Capitulo, nec cum cæteris participent distributiones, aut fructus, residere tenentur, & consequenter detractioni tertiæ partis earum fructuum pro distributionibus subjecti sunt.

482 Id non procedit in obtinentibus Dignitatem, quæ nullos redditus habet, nec Præbendam, licet eam expectent, nam interim non tenentur residere.

Ubi adducitur declaratio Sanct. Congregationis.

483 *Non procedit etiam in dignitatibus non habentibus sufficientes præbendas, seu fructus, sed tenues, nam licet obligent ad residentiam, non tamen locum habet detractio.*

484 *Pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis non sunt dividendæ distributiones aliarum horarum, sed pro illis detrahenda est aliqua pars fructuum.*

485 *Ubi ponuntur declarationes S. Congregat. & alia Abulen.* & de qua num. seq.

487 *Distributiones sunt ordinandæ, & compartiendæ per omnes horas, & non per certas horas tantum,* & num. 488.

489 *Ubi adducuntur declarationes S. Congregat.*

490 *Pro lucranda tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, & officiorum in distributiones conversa non potest Episcopus statuere aliam servitii, & officii formam præter solitam, nec nova onera imponere ex sententia S. Congregationis,* & sequentibus.

492 *Etiam Dignitates, & Præbendæ, quæ sint de jure patronatus etiam laicorum subjectæ sunt detractioni tertiæ partis, nisi repugnet fundatio, &* num. 493.

494 *An obtinentes Dignitatem, Canonicatum, vel Portionem teneantur per se, & non per substitutum obire Divina officia sibi incumbentia, ut cantare Missam, Evangelium?* & num. seq. *resolvitur teneri per se, & adducuntur declarationes S.Congregationis Concilii, & Rituum.*

498 *Id procedit non obstante quod sit factum statutum in contrarium.*

499 *Et licet ante Concilium esset statutum vel consuetudo etiam immemorialis in contrarium.*

500 *Qui in hoc notabiliter negligentes fuerint peccabunt mortaliter.*

501 *An obtinentes Dignitatem simul cum canonicatu, aut Portione in eadem Ecclesia, teneantur utriusque Beneficii onera, & officia subire, & per se ipsos?* & num. sequentibus, *resolvitur affirmativè, si illa Beneficia habeantur de per se, nisi servitia eodem tempore concurrant.*

504 *Cessante tamen fraude, & ex justa causa, aut semel, aut iterum possunt substituere in servitio unius, alium ejusdem ordinis.*

506 *Idem dicendum est, quando illa Beneficia sunt unita æque principaliter, aut ad vitam obtinentium, secus si Portio unita sit dignitati perpetuò, & accessoriè, quia tunc non tenetur servire tanquàm Portionarius,* & num. seq. *ponitur declaratio S. Congregationis, & decisio Rotæ.*

511 *Quando canonicatus est unitus, & annexus Dignitati, etiam perpetuo, & accessoriè, tenetur obtinens servire, etiam tanquam Canonicus.*

512 *An canonici, & obtinentes Dignitates, vel Portiones, debeant etiam canere in choro sub peccato mortali, & obligatione restituendi, an verò satisfaciant cum sola assistentia, & horas privatim recitando?*

513 *Canonici ex suâ institutione, & jure communi tenentur canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes.*

314 *Nihilominùs ad lucrandos fructus, & distributiones sufficit sola assistentia in choro, etiamsi non cantent, nec sint attenti, sed cum aliis loquantur contra aliquos,* & num. seq.

517 *Licet ex prima institutione officium Canonicorum sit horas Canonicas in choro canere, tamen de consuetudine non videntur ad id teneri, dummodo habeat capellanos, & ministros, qui eas cantent, & licet ista consuetudo sit sublata per Concilium potest responderi, omissa alia solutione aliquorum, quod non est quoad hoc receptum,* & num. seq.

523 *In Ecclesia Abulens. est statutum, quod canonici, adjuvent ad canendum.*

524 *An canonicus suæ obligationi satisfaciens, quoad residentiam, & servitium chori, possit ordinariè abesse à capitulis?*

525 *Fundatur pars affirmativa,* & num. seq.

529 *Resolvitur id non licere, & respondetur in contrarium adductis,* & seq.

537 *Ista resolutio limitatur primò, ut non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia justa causa ad non assistendum capitulis.*

538 *Et ratio adducitur.*

539 *Admonitio contra Episcopos,* & seq.

541 *Secundò limitatur d. resolutio, ut non procedat, quando quis abesset à capitulis in diebus suis recreationis causa concessis,* & num. seq. *ubi id explicatur ex sententia S.Congreg.*

544 *Tertiò limitatur ut non procedat, quando abesset quis à capitulo, quod fit tempore, quo Divina officia in choro celebrantur, & interesset illis stante statuto, seu consuetudine id permittente, ut in Ecclesia Abulens.*

545 *Quamvis in d. Ecclesia sit postea facta quædam ordinatio capitularis in contrarium, quæ non potuit fieri,* & seq.

547 *Ista limitatio maximè procedit in capitulis extraordinariis quæ non possunt fieri tempore, quo officia celebrantur ex decreto Concilii Compostellani.*

548 *Absolutè non possunt fieri Capitula tempore, quo officia, & præsertim Missa major, celebrantur, & consequenter non tenetur quis, nec licitè potest tunc interesse capit.*

549 *Et ratio ponitur,* & num. 551.

552 *Et adducitur decretum Concilii Basilien. & decreta multorum Conciliorum Provincialium,* ad n. 556.

557 *Quod non possint fieri Capitula, dum celebrantur Divina officia, fuit declaratum per S.Congregat. Concilii, & Rituum, & per Clementem VIII. per suum Breve, cujus tenor ponitur.*

558 *Non juvat dicere, quod istud Breve non sit in Hispania receptum, sed nihilominùs debet servari, & recipi.*

559 *Ponitur alia declaratio S. Congregat. Concilii, quæ novissimè fuit ita declaratum.*

560 *Non est utile, sed potius damnosum secundum Nav. Capitula tenere ante horas interim dùm advenit hora recitandi eas.*

561 *Tempus commodum ad celebranda Capitula est post Vesperas, & Completorium, vel manè post finitum officium.*

562 *Ad electiones Canonicatuum per concursum, ubi solet præmitti Missa de Spiritu S. videtur posse tolerari fieri etiam, dùm Divina celebrantur.*

365 *Quamvis ex sententia S.Congregationis non prohibeatur Capitulum, quominus seu arbitratu convocari possit, id intelligendum est, dummodò congruo tempore congregetur, & non tempore officiorum.*

564 *Stante d. Brevi an ista Capitulis tempore officiorum celebratis sint nulla ex decreto irritante ibi posito: resolvitur non esse nulla.*

565 *Si in Capitulo tunc facto non adessent duæ partes Capitularium, non valerent acta, si alii abessent, eo quod tempore officiorum fiebat, secus si non abessent ob eam causam.*

566 *Non licet fieri Congregationes particulares Commissariarum Capitulis, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiæ, dum Divina officia celebrantur,* & seq.

568 *Non licet facere rationes, & computa bonorum, & redituum mensæ, vel fabricæ, dum Divina fiunt, saltem manè,* & seq.

570 *Est manifestus abusus, & corruptela, quod Beneficiati possint è choro exire, dum Missa de 1. & 6. & 9. dicuntur, modo ad finem redeant.*

571 *Quar-*

571 *Quartò non tenetur quis interesse. Cap. ubi non convocatur legitimè, nempè ubi congregatur cum iis solùm, qui reperiuntur in Ecclesia, non vocatis, qui sunt extra eam.*

572 *Quod est contra jus commune, ex quo omnes vocandi sunt, qui sunt in loco.*

573 *Et aliàs non valet actus sine reclamatione contemptorum, nisi saltem conveniant duæ partes.*

574 *Id etiam est contra statuta Ecclesiæ Abulens. quibus statuitur, quod non possit fieri Capitulum extraordinarium, nisi omnibus vocatis, aliàs actum sit nullum.*

575 *Ex quibus videtur, esse nullum actum in hujusmodi Capitulis, quæ fiunt, non vocatis omnibus, etiamsi conveniant duæ partes.*

576 *Licet non valeat statutum, quod electio, sive collatio, facta, aliquo contempto, sit ipso jure nulla, quia est contractus, valet tamen statutum, quod contractus, & alia negotia Ecclesia facta, non vocatis absentibus non valeant.*

577 *Quintò non tenentur venire ad Capitulum, quando vocantur tempore insolito, vel incongruo.*

402 Vigesimò secundò principaliter dubitatur * an
capitulum possit dare Canonicis & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus ultra tempus à Concilio permissum, saltem ad breve tempus, ex justa causa, & rationabili, quamvis non comprehensa in jure, præsertim stante consuetudine id faciendi, prout prætenditur stare in Hispania, ante & post Concilium Tridentinum.

Quod fieri posse per viam gratiæ, nemine con-
403 tradicente, tenent * aliqui viri, & inter eos M. Palatio, & D. Joann. Gutierrez canonici, ille Magistralis, hic Doctoralis Civitaten. qui scripto id responderunt.

404 Et quidem, * seclusa consuetudine, certum est Capitulum non posse dare talem licentiam, etenim, ut est notum, non potest dispensare, seu facere gratiam in lege superioris, qualis est lex de residendo ut *in titulo de Clericis non resid.* & in Concilio Trident. *cap.12. sess. 24. de reform.* & ita censuit S. Congregat. in una Segobien. *infra* adducta, *cap. seq. 15. dub. n.50. ad primum.*

405 Nec valet statutum * in contrarium, cum sit contra jus, *cap. quod super his, de majoritate, & obedientia*, cum aliis, nisi fiat à Sede Apostolica in forma specifica, & ex certa scientia confirmatum juxta *dicta supra octavo dub.* Vasconcell. *divers. jur. arg. lib.1. cap.9. num.21.*

406 Undè nec Episcopus * potest dare talem licentiam, nisi in casibus à jure expressis ad *consilium* Navarr.2. *de clericis non resident.* de quo *supra nu.*148.
407 & apparet ex seq. declarationibus * S. Congregationis Concilii. Nec Episcopus potest aliquem excusare à residentia in choro, nisi juxta dispositionem *cap.1. de Clericis non resid. in 6. Secunda*, Utrum Ordinarius possit excusare aliquem à residentia in choro Canonicorum, seu Capellanum ex causa legitima *cap. unic. de Clericis non resident. in 6.* sine consensu aliorum canonicorum, seu Capellanorum, quorum interesse videtur propter jus accrescendi? Congregatio respondit posse, si est ex causa comprehensa *in d. c. un.* quia illud Concilium non sustulit: neç requirit Capituli consensum, ut aliàs decisum fuit.

408 Et sic etiam procedit alia * declaratio ejusdem S. Congregationis, quæ ait, Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam canonicis à suæ Ecclesiæ servitio. Legitima enim causa dicitur, quæ est à lege approbata, & in jure expressa.

409 Nec ex *cap.2. sess.6. de reform.* * ibi *expediens videbitur*, habent Ordinarii facultatem dispensandi in residentia ex quavis causa, ut Sanct. Congregatio declaravit super *dict. cap.2.* his verbis, Per hoc non datur facultas Ordinarii dispensandi in residentia ex quavis ratione, ita Pistorien. quæ videtur eadem cum *declaratione* 2. posita *supra num.*176. Consonat
Concilium * Mediolanen. V. *part.3. tit. de residentia*, 410
ubi sic dicitur. Ne Episcopus propterea, quod sibi liberum integrumque est facultatem permittere, qua liceat aliquem ab Ecclesia commissa, beneficiove personalis residentiæ abesse ea potestate, facultateve deinceps ob cujusvis generis causam, utatur, sed in illa concedenda modum & rationes adhibeat Concilii Trident. sanctione præscriptas.

Nec obstat declaratio * S. Congregationis Epis- 411
copo Caurien. quæ sic ait, Episcopus potest dare licentiam canonicis, ut ab eorum canonicatibus per quatuor menses abesse possint, ex qua Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. privatio. §.4.2. d pænitentiali 2. dub.* & Zechus *de rep. Eccles. titulo de beneficiatis, n.9. versic. quod si beneficia*: dicunt quod Episcopus dare potest licentiam se absentandi usque
ad quatuor menses: quia respondetur, * quod ista non 412
est declaratio generalis, sed gratia & facultas specialis facta Episcopo Caurien. ex causis particularibus, nempè maximi caloris illius Civitatis, ut apparet ex sequenti declaratione, ex qua illa desumpta abbreviare videtur, Reverendissimo D. Episcopo Caurien. Reverendissime Domin. qui Cauriensium nomine recitatus est supplex libellus Illustrissimis Cardinalibus Congregationis Sancti Concilii, ejus exemplum Illustrissimi Patres ad amplitudinem tuam mittendum esse censuerunt, tibique significandum, si vera sunt quæ tibi exponunt, videri Sanctissimo D. nostro de sententia Sacræ Congregat. causas, quas afferunt, satis esse justas, quamobrem amplitudo tua, si modo ad id tuus etiam accesserit consensus, cum ipsis Canonicis dispensare possit, ut per eos quatuor menses illis abesse liceat, itàque, ex ipsius D. nostri authoritate, à quo mihi facultas concessa est, hæc scripsi ad Amplitudinem tuam, quam Deus cumulato suæ gratiæ munere prosequatur. Romæ, 4. Nonas Julii 1566. Reverendissimæ D. tuæ uti Frater amantissimus Car. Sarletus.

Quæ gratia * & facultas specialiter data Episcopo 413
Caurien. fuit postea ampliata ad alium etiam mensem, ut in declaratione sequenti. Reverendissimo D. Episcopo Caurien. Reverendissime D. cum Capit. Ecclesiæ tuæ causa, de qua in libello hisce adjuncto agitur, proposita esset in S.Congreg. Card. Trid. Concilii interpretum, & causæ, rationesque pro parte Cap. allegatæ, ac per te etiam approbatæ, diligenter fuissent discussæ, omnib. postea ad Sanctissimum D. nostrum relatis, Sanctitati suæ placuit dari amplitudini tuæ facultatem, ut possit singulis annis si sibi justæ dispensandi causæ videbuntur, licentiam concedere ipsis Canonicis non residendi per unum alium mensem ultra tres, quibus per Concil. Trid. & quartum vigore literarum S. mem. Pii V. eisdem abesse licet: cum eo tamen, ut provideas ne unquam servitio chori, qui Dignitates obtinent Canonici, & Portionarii pauciores absint eo num. qui tibi sufficiens visus fuerit ad tuendum cultum Divinum & Ecclesiæ dignitatem: tua igitur Amplitudo, quod sua fide, atque Religione dignum judicaverit, aget, valebitque in Domino. Romæ die 15. Octobris 1580 Amplitudinis tuæ v. F. Phil. Boncopagnius Car. S. Sixt.

Procedit autem dubium propositum * stante d. 414
consuetudine. Et pro parte aff. facit, nam consuetudo dat jurisdictionem, *cap. duo, cap. irrefragabili. §. excessus de off. ord. & cap. cum contingat, de foro compet.* ubi notatur Bobadilla *in Polit. lib.1. cap.17. num.109. & 319. & libro 3. cap. 8. num.195.* ubi plures citat
Gratian. *discept. forens. cap.184. num.25.* * si dixe- 415
ris quod omnib. est per d. decretum Concilii *cap.12.* derogatum consuetudinibus, quibus antea obtentum erat posse Capitul. Ecclesiarum Cathedralium per-

permittere, ut ipsis visum fuerit, aliquem Canonicum à servitio, & ministerio Ecclesiæ abesse, ut inquit Covar. *lib.3. variar. cap.13. sub n.9. versic. qua ratione* in novis editionibus, & patet ex illis verbis Concilii ibi, *non liceat vigore cujusibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses abesse.* Et ex dictis *supra* dub.6. replicari potest illud decretum Concilii, quoad hoc non fuisse receptum in Hispania, cum eadem consuetudo etiam post Concilium vigere & observari videatur.

416 Dici etiam potest, * quod consuetudo dandi hujusmodi licentias ex justis, & urgentibus causis ad paucos dies, & per viam gratiæ, nemine contradicente, non videtur sublata per Concilium, ibi, cum sit satis æqua, & rationabilis. Accedit declaratio S. Congregatio. Concil. quæ sic ait, *Cum à tempore immemoriali, &c.*

417 Nihilominus tamen tenendum est, * non posse Capitulum tantam licentiam dare, etiam stante d. consuetudine ante, & post Concilium semper observata (quæ tamen non videtur satis certa, & continuata) nam, ut inquit Covarru. ubi proximè, qui hanc nostram sententiam tenet, hæ quidem consuetudines ad abusum pertinere videntur, nisi ex causis justis detur licentia abeundi, justis quidem jure communi vel Ecclesiarum validis statutis expressis, aut saltem eisdem similibus, alioquin, si liberè Capitulis est permittendum abeundi licentias concedere, quamlibet causam, etiam ad propria cujusque negotia pertineat, existimabunt Canonici justam, cum de eorum propria re agendum sit, ut tandem sibi ipsis invicem licentia abeundi concedatur, & frequentissimè absque ullo examine, an sit vera causa, vel justa; nam & si hoc ipsum privilegio competeret, propter abusum esset omninò Privilegium ipsum rescindendum, & jus commune in usum revocandum, quæ sunt verba ipsius Covarr.

418 Et illa verba, * aut saltem eisdem similibus non inducunt causas in jure, aut statutis validis non contentas, sed causas in jure, aut statutis validis virtualiter comprehensas ex identitate rationis, juxta tradita per glossam *ver. mariti in leg. si constante, ff. solut. matrim.* & ibi D. præsertim Jas. & Barbosam, *& in c. eum dilecta de confirmat. util.* & Cassad. *decis.6. n.3. de jure patr. & 7. n.19. de causa poss.* & alios.

419 Idem tenet Rutilius Benzonius * Episcopus Lauretanus *in speculo Episcoporum de fuga libro primo, disp.1. quæst.7. ad fin. fol.125.* dicens, Canonicos non posse eximere aliquem à servitio Ecclesiæ, vel gratiam Canonico facere, ut non serviat, & participet, sed hanc facultatem non serviendi à Superiore petendam esse, quia ipsi non possunt circa ea disponere, quæ ad statum generalem Ecclesiæ spectant, ut ibi in prima con. & ejus est solvere, cujus est ligare, *cap. quod autem, de pœnitentiis, & remiss.* & ejus est nolle, cujus est velle, *leg. ejus, ff. de reg. juris*, quamcumque autem consuetudinem in contrarium abusum, & corruptelam esse. Hæc Benzonius, quem sequitur Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.1. part.1. cap.15. pag.264.* & novissimè cum Covar. idem tenet Torre *de relig. 1. tom. tract. de hor. canon. controvers.10. dispu.6. n.5.*

420 Et eo * maximè consuetudo ista videtur irrationabilis, ac abusus, & corruptela, quia non est restricta ad licentias ex causis aliàs rationabilibus, & justis, licet non expressis in jure, sed sæpè Capitula eas concedunt absque ullo delectu, & absque aliqua justa causa, imò aliquando ex causis, quæ non solùm non sunt justæ, sed potiùs irrationabiles, & vanæ, quales sunt licentiæ, quæ dantur detentis in Curiis in suis prætensionibus, & vanitatibus, & occupatis in officiis sæcularibus, seu Ecclesiasticis in quibus assistunt propter suum interesse, commoditatem, & authoritatem, & volunt non solùm retinere Præbendas, sed etiam in eis lucrari: & Capitula per fas, vel nefas sæpè eis concedunt licentiam, & habent pro præsentibus sub falsis coloribus, & fictis prætextibus negotiorum, & utilitatis Ecclesiæ, cum potiùs ob non residentiam videantur digni punitione & privatione, & esse in malo statutam ipsi, quam dantes eis talem licentiam, tenerique ad restitutionem.

Nec excusat, † nec sufficit in proposito utilitas Ecclesiæ occulta, aut ficta, seu simulata, sed evidens requiritur. Domin. *in capite 1. §. qui verò, num. octavo, de cleric. non residen. in 6.* & probus ad Monachum *ibi num.28.* per illum textum, & Alex. Moneta *de distrib. part.2. quæst.11. num. 32. & sequentibus.* 421

Nec etiam prædicta consuetudo † videtur restricta ad licentias ad breve tempus, nam sæpè etiam eas concedunt ad longum tempus, ut occupatis in aliis officiis, undè eo magis est irrationabilis, & iniqua consuetudo. 422

Et ita videtur S. Congreg. * Concil. declarasse in una Abulen. ut in literis seq. Joan. Carillo Thesaurarius, & Canonicus, Ecclesiæ Abul. occupatus in servitio Cardin. Archiducis Archiepiscop. Toletani apud Gubernatorem Archiepiscopatus, ultra tempus ex indulto Apostolico Beneficiatis d. Ecclesiæ concessum absuit per alios tres menses à servitio suæ Ecclesiæ anno præterito de licentia Capituli, quod eum habuit pro præsenti ad instantiam Episcopi literas missas Capitulo id efflagitantis, in toto autem hoc anno præsenti non resedit in sua Ecclesia, nisi per unum mensem, & tamen à majori parte Capit. aliquib. contradicentibus, fuit habitus pro præsenti, & interessenti per tres menses sub certis prætextibus postmodum etiam fuit similiter habitus pro præsenti, & interessenti à majori parte Cap. multis reclamantib. per alios duos menses propter quæsitas literas Regias Capit. transmissas quibus petebat dari licentiam d. Joann. Carillo: his sic stantibus, quia præmissa sic gesta, & licentiæ prædictæ concessæ fuerunt, aliquibus Capitularibus reclamantibus pro parte dictorum Capitularium sic reclamantium, Illustrissimis & Reverendissimis D. D. vestris supplicatur, declarari sequentia. Primò, Supposita, consuetudine ante, & post Concilium. Tridentin. semper observata, quod Capitula Ecclesiarum Cathedralium Hispaniæ concedant eorum Beneficiatis, & Præbendatis licentiam, se absentandi à servitio Ecclesiæ, prout Capitulo visum fuerit, an minor pars Capituli potuerit dare dictas licentias absentiæ dicti Joannis Carillo, & eum habere pro præsenti, & interessenti, ac facere responderi de fructibus & distributionibus quotidianis ex prædictis causis? & an pro tempore dictarum absentiarum fecerit suos fructus, & distributiones quotidianas suarum Præbendarum, qui alias residendo, & Divinis interessendo lucrifiunt? Secundò: An privilegia perpetua, de non residendo in Beneficiis Cathedralium, concessa certo generi personarum, sint revocata per Concilium Tridentinum, aut per constitutionem Pii Papæ IV. quo quidem centum videtur ex *cap.2. session.6. de format.* & Bulla Pii IV. revocatoria privilegiorum. Tertiò, An dictus Joannes Carillo propter dictas absentias ad instantiam majoris partis C. sit privandus dimidia parte fructuum, & distributionum pro primo anno, & crescente contumacia, omnibus pro secundo, & denique contra eum procedi juxta decretum Sancti Concilii *sess.25. cap.12.* 423

Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Abulen. admodum Reverendi Dom. Tria sunt, quæ per libellum his literis adjunctum nomine Capitularium istius Ecclesiæ nuper petita fuerint declarari à Congregatione Illustrissimorum Patrum, qui S.Concilii Triden. decretis interpretandis præpositi sunt, quod attinet ad primum, ipsi Patres censuerunt Capitulum non potuisse

tuiſſe Joann. Carillo Theſaurario, de quo in libello agitur, hujuſmodi licentiam tribuere. Ad Secundum, ſi privilegia ante Concilium Tridentin. conceſſa fuerint utique illa extitiſſe revocata. Ad Tertium: ſi idem Theſaurarius ultra tres menſes uno anno à ſervitio Eccleſiæ abſens fuerit, dimidia parte fructuum canonicatus, & Theſaurariatus pro illo anno privandum eſſe, pro ſecundo verò anno ſi eadem negligentia uſus fuerit, omnibus fructibus privari debere, creſcente verò contumacia in eum juxta ſacrorum Canonum conſtitutiones procedendum eſſe, omnibus verò aliis diſtributionibus quotidianis pro illis horis, quibus ipſe non interfuerit, utique carere debere, hanc Congregationis ſententiam vobis præſcribere voluimus, ut illam omninò obſervari curetis. Deus vos incolumes ſervet, gratiæque ſuæ Divinæ donis quotidiè magis augeat. Romæ die 24. Aug. 1596. Hieron. Card. Mathejus. Quam declarationem, & literas vidi forma auth.

424 Et clarius cenſuit eadem S. * Congregatio ad meam inſtantiam anno 1602. ut in ſequenti declaratione ad tertium. Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi Domini. Cum dicta declaratio eorum, quæ circa decreta Concilii Trid. dubitari contingit, ab iſta S. Congregatione petenda ſit, ut certa reſolutio habeatur, & omnis ratio dubitandi tollatur, ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis D. D. veſtris pro parte licen. Nicolai Garcia Canonici Abul. declarari ſequentia. Primò, An Canonicus ſuæ obligationi ſatisfaciens quod attinet ad reſidentiam, & ſervitium chori, & altaris, poſſit licitè & tuta conſc. ordinariè abeſſe à Capitulo, ſeu Congregationibus Capitularibus; Secundò, An valeat ordinario, ſeu ſtatutum, vel conſuetudo Capituli, qua mulctantur non intereſſentes Capitulo, etiamſi interſint in choro, officiis Divinis. Tertiò. An Capitulum, nemine reclamante, poſſit dare licentiam abſentiæ alicui [illegible]oico, ſeu Præbendato, & eum habere pro præſenti ad aliquod tempus, ſaltem breve, ultra tempus à Concilio permiſſum ex cauſis juſtis, & rationabilibus, non tamen expreſſis in jure, ſuppoſita conſuetudine immemoriali id faciendi ante, & poſt Concilium Tridentinum ſemper obſervata, & ſtatuto id permittente, non tamen confirmato à Sede Apoſtolica in ſpecifica forma? Ad primum Congregatio Concilii reſpondit, non poſſe. Ad Secundum, valere. Ad tertium, id non poſſe Capitulum, ſed nec etiam, Epiſcopum, ſed eos tantum Canonicos, vel Præbendatos, quo tempore choro non interfuerint, poſſe percipere diſtributiones quotidianas, qui verè abfuerint propter aliquam ex cauſis expreſſis in conſtitutione Bonifacii VIII. quæ incipit *Conſuetudinem*. Hiero. Card. Mathejus. Quam declarationem habeo authenticam.

Et, cum Capitulum non poſſit dare licentiam ab-
425 ſentiæ alicui Præbendato, & eum habere * pro præſente, ut reſpondet Sacra Congregatio ad tertium, non poteſt quis virtute talis licentiæ lucrari, & facere ſuos fructus Præbendæ, qui alias reſidendo, & Divinis intereſſendo lucrifiunt, additque Sacra Congregatio ibi eos tantum poſſe percipere diſtributiones; qui abfuerint propter aliquam ex cauſis expreſſis *in cap.* 11. *de Clericis non reſiden. in* 6. nam ad percipiendas diſtributiones quotidianas in abſentia ſolum ſufficiunt cauſæ expreſſæ in illo capitulo, quamvis ad percipiendos fructus, ſeu groſſam ſufficiant etiam aliæ cauſæ alias in jure expreſſæ, ut cauſa ſtudii, ſervitii Epiſcopi, & fructus Præbendæ poſſunt lucrari in abſentia, ſaltem per tempus à Concilio permiſſum, donec privetur, juxta decretum Concilii *dict. cap.* 11. ut in illa Abulenſi, *num. præcedenti.*

426 Et in alia Abulen. † quæ ſic ait *Illuſt. & Rever.* adducta.

Dom. Declar. Jo. Beltran. de Guevera Canonicus Præbendæ doctoralis Eccl. Abul. factus Auditor Regius in Cancell. Valliſoletana, quæ nunc Metimnæ reſidet, fuit habitus pro præſente in d. Eccleſia, data eſt licentia abſentiæ per unum annum à majori parte Capituli aliquibus contradicentibus, Epiſcop. tamen fovente, ſub prætextu, quod exiſtens in dicta Cancellaria ageret, & foveret negotia, quæ Eccleſia, & Capitulum ibi haberent, cum tamen Judex exiſtens illa non poſſet rectè agere, nec alias Capitulum eſſet illud miſſurum aliquem Beneficiatum pro negotiis, ſaltem per tantum tempus, nec eſſe neceſſarium: ſimiliter etiam poſtea fuit habitus pro præſenti per alios duos annos à majori parte Capituli. uno, vel duobus contradicentibus, dando ei, ſeu ordinando dari mandatum pro cura ad negotia. Quibus ſic ſtantibus, ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis D. D. veſtris pro parte Gaſparis Gutierrez dictæ Eccleſiæ Portionarii, declarari ſequentia. Primò, An dictæ licentiæ ſint validæ, vel invalidæ, præſertim, cum ſit doctoralis, & ſtante ſtatuto dictæ Eccleſiæ, quod in rebus gratiæ unius contradictio ſufficiat? Secundò, an totum capitulum, nemine contradicente, poterit dare dictas licentias abſentiæ, & eum habere pro præſente, præſertim ſuppoſita conſuetudine ante, & poſt Concilium Tridentinum ſemper obſervata, quod Capitula Cathedralium Hiſpaniæ concedant eorum beneficiatis licentiam abſentiæ ex cauſis ſibi benè viſis, licet, non in jure expreſſis? Tertiò, an dictus Dominus Guevara teneatur reſtituere Capitulo redditus dictæ ſuæ præbendæ in abſentia perceptos virtute dictarum licentiarum, & an Capitulum illi denegare nondùm perceptos? Quartò, An illo non reſtituente, teneantur ad eorum reſtitutionem illi, qui dictas licentias conceſſerunt: & quatenus fuerit declaratum contra dictas licentias, ſupplicatur illuſtriſſimis, & Reverend. DD. veſtris diſtrictè mandari Epiſcopo, & Capitulo, ut eam declarationem faciant omninò executioni demandari. Ad primum Congregatio Concilii cenſuit eſſe invalidas. Ad ſecundum, non poſſe illas concedere. Ad tertium, quoad fructus præbendæ debere ritè privari juxta decretum Concilii *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. & applicari fabricæ, quatenus indigeat, ſic minùs alteri pio loco: quoad verò diſtributiones quotidianas, illas minimè feciſſe ſuas; & ideò teneri illas reſtituere diſtribuendas itidem fabricæ, ſi indiguerit; ſin autem, alteri pio loco. Ad quartum eſſe audiendum Capitulum, Hieronymus Cardinalis Mathejus. Quæ declaratio fuit data anno 1603. & cauſam vidi in forma authentica, & prædicta confirmantur ex alia noviori declaratione. Sanctæ Congregationis Concilii de menſe Novembris 1610. in alia Abulenſi, ubi dicitur hujuſmodi licentias nequaquam concedi poſſe, & conceſſas in nullo ſuffragari, quæ ſic ſe habet *Illuſtriſſimus Cardinalis Toletus, & cætera. n.*37.

Nec obſtat declaratio adducta, *num.* 416. quia loquitur de conſuetudine concedendi licentiam abſentiæ ex legitima cauſa, & ſic ex cauſa in jure contenta. Idem ſignificat verbum, *legitima*, id eſt, ſecundum leges Canonicas, Calep. & alia dictionaria verb. *legitimus*, Sed dices, ad id non eſſe neceſſariam conſuetudinem, & ſic declarationem neceſſario eſſe intelligendam de licentia ex cauſa juſta, licet non in jure contenta. Reſpondetur, conſuetudinem eſſe ad hoc, ut capitulum juridicè, ſeu authoritativè declaret cauſam eſſe legitimam.

Nec poſſunt iſti, quibus dantur per Capitulum
* tales licentiæ, percipere, aut retinere fructus, ſeu 427
groſſam præbendæ ſub prætextu, & titulo, quod alii præbendari videantur eis donare, ſeu remittere partem, quæ ſibi erat obventura, in quo aliqui deci-
piuntur. Nam, præterquam ſecundum * iſtam ratio- 428
nem non poſſent donare, ſeu remittere partem obventuram, non intrantibus, vel non intereſſentibus Capitulo, Capitulum, ſeu perſonæ illius non ſunt

domini bonorum, & reddituum mensæ Capitularis, donec eis sint applicati, & distributi, sed ante applicationem & distributionem solùm sint administratores sicut tutor & curator, & Ecclesia est domina.

Ex quo est, quod fructus annorum præcedentium,
429 * qui hoc anno dividuntur, debentur Canonicis qui nunc sunt & non qui erunt illius anni; quia, cum tunc non fuerint divisi, & distributi, non debentur illis, sed Capitulo, quod semper est idem, *leg. proponebatur, ff. de judic.* ita Calderin. *consilio* 21. *de præbendis.* Felin. *in capitulo cum te, num. decimo tertio, de rescriptis, & in capit. Jacobus, numero primo, de simonia.* Mendosa *in regula trigesima quarta Cancellar. quæstio.* 5. *numero* 3. & Joann. Garcia *de conjugali hæc quæstio num.* 193. & post hæc Gonzalez *gloss.* 33. à *num.* 26. & restitutio facienda fructuum ablatorum seu malè perceptorum non debet fieri Canonicis illius temporis, sed Capitulo, juxta dicta supra 1. *par. cap.* 5. *num.* 324.

430 Prædictaque maximè procedunt * quando dantur horæ, & distributiones quotidianæ, quæ non possunt dari absentibus à choro, non obstante quavis consuetudine, etiam immemoriali, quæ improbatur *in capit. unde clericis non residen. in* 6. innovato per Concilium *dict. capit.* 12. ut per D. *ibi.* & D. Jo. Ocon. & Cosmam *in prag. sanct. titulo quo tempore quisque debeat esse in choro, verb. distributiones, ad finem,* Covarr. *dict. libro* 3. *variar. cap.* 13. *ex n.* 2. Dueñas *regul.* 206. & 134. *limitatione* 6. & Hojedam *de incompatibil. benefic. capit.* 17. *ex num.* 5. & Alexand. Moneta *part.* 2. *qu.* 12. à *n.* 37. Torre *de relig.* 1. *tomo tract. de hoc canon. controvers.* 10. *disp.* 4.

Nec possunt à Capitulo, aut singulis Cap. aliquo
431 prætextu donari, * aut remitti, ut *in dict. cap. unic. & dict. cap.* 12. Navar. *de oratione Miscel.* 59. aliàs 14. & *consil.* 7. *de clericis non residen.* Menoch. *de arbit. lib.* 2. *casu* 428. *in additione. num.* 6. Durandus *de ritibus Ecclesiæ lib.* 3. *c.* 25. *n* 5. Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis* 1 *par. lib* 1. *c.* 13. Enriquez *in sum. lib.* 7. *c.* 36. §. 3. Alexand. Monet. *part.* 3. *quæstio* 5. 2. *conclus.* id maximè & sine difficultate dicens in remissione de futuro, summ. Bullar. Quar. verb. residentia, *versic. item propositionem illam,* Genueof. *Man. past. cap.* 88. *nu.* 5. Gratian. *disceptat. foren. c.* 166. à *nu.* 31. Ugol. *de offic. Episcop. c.* 19 §. 1. *num.* 6. *versic.* 3. Piasec. *in prax. Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *nu* 8. *in fin.* Azor. 2. *part. lib.* 7. *cap* 7. *qu.* 9. Suar. *de relig.* 2. *tom. tractat.* 4. *lib.* 4. *cap.* 10. *n.* 20. Torre *dict. controvers.* 10. *disput.* 5. *n.* 4. & quicquid dicant Mendos. Rodrig. *in summ.* 1. *tom. c.* 33. *n* 3. & Vega 1. *p. sum. c.* 36. *casu* 51. Sandoval. *de offic. Eccles.* 9. *parte capit.* 17. Vasconcell. *divers. juris argumen. lib.* 1. *c.* 9. à *n.* 12. & 17. quod per viam eleemosynæ, & ex justa causa potest dari, quem sequitur Grat. *d. c.* 166. *n.* 30. & censuit S. Congregatio Conci-
432 lii, ut in declarationibus * sequentibus. *Prima*, Non licet capitulo aliquo prætextu distributiones donare, relinquere, aut quavis collusione remittere alicui, qui vel à servitio Ecclesiæ absfuerit, vel alio quovis modo distributiones legitimè debeat amittere, nec fas sit cuipiam eas accipere, si acceperit, suas non faciat, sed restituere cogatur illicò restituendas Fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco Episcopi arbitrio, Consonat Concilium Mediolanense 4. *parte* 2. *titulo de distributionibus, versiculo, si vero ulla.* Et Concilium Bononiense, *titul. de residentia* §. *de his, qui ad residentiam tenentur versiculo itaque hi. Secunda*, Congregatio Concilii censuit quamcumque collusionem ex hoc decreto prohibitam esse, respectu scilicet distributionum, & ideò, si de ea legitimè constiterit debere Episcopum jure agere in reos, respectu fructuum Præbendæ non esse in facultate Canonicorum illos remittere, cum illi applicandi sint Ecclesiæ, *Tertia* Episcopo Placentino inter alia 25. Jul. 1570. Quoad remissionem, quam faciunt, in die cœnæ Domini, seu alio de portionibus aliis accrescentibus ob non residentiam, non fiat, & factæ revocentur, quam declarationem refert Suarez *dicto num.* 20. ubi etiam ponit dictam primam declarationem, & quod capitulum non potest dare licentiam, & concedere absenti quod lucretur distributiones, fuit resolutum in causa Hispalens. distributionum secundo Maii 1603. coram domino Coccino, allegando declarationes Congregationis, & sic quod Episcopo Squilacens. qui non resedit in suo Archidiaconatu, & Canonicatu, distributiones non erant debitæ, non obstante licentia obtenta per Episcopum à Capitulo de lucrandis distributionibus per triennium, &c. refert & sequitur Gratianus dicto capite 166. *num.* 31. Circa quod vide dicenda infra *dubio vigesimo.*

Sed sufficit difficultas, esto † Capitulum non 433
possit dare licentiam absentiæ ex causis non expressis in jure, vel in statutis validis, an possit illam dare ex causis alias in jure expressis, alteratis tamen, seu modificatis per statuta, seu consuetudines Ecclesiæ? verbi gratia, infirmitatis causa est in jure expressa, est tamen per statutum, seu consuetudinem Ecclesiæ ita modificata, ut qui numeratur, seu habetur, pro præsenti, ut infirmus, non possit interim domo exire, aut quod non habeatur pro præsenti ratione infirmitatis absens à Civitate, vel qui fecit noctem extra Civitatem, donec præsentetur in Ecclesia: similiter servitium, seu obsequium Episcopi, quoad duos Canonicos, est causa in jure expressa, est tamen statutum, quod Familiares Episcopi, non habeantur pro præsentibus, nisi ad quatuor menses, & quod assumi debeant in Familiares ante diem Nativitatis Domini, ut in nostra Ecclesia Abulensi. * Quo statuta vi- 434
dentur obl[illegible], saltem ratione consuetudinis, seu juramenti [illegible]rvandis statutis, quod solet præstari à Capit[illegible]ribus, & Episcopo. Rota *decisio.* 306. *parte div[illegible]sorum* dubitatur, an Capitulum ex gratia possit dare licentiam absentiæ, & ut habeantur pro præsentibus ex istis causis in jure expressis, non servata forma statuti, stante statuto, seu consuetudine, quod Capitulum possit facere gratiam: in qua diffic. breviter videtur * distinguendum, 435
aut statutum, seu consuetudo modificans causam in jure expressam non potest dici contra jus, sed veluti declarans & limitans ex causa rationabili, jus, ut statutum quod numeratus tantum infirmus, non possit interim domo exire, aut, quod absens à Civitate non habeatur pro præsenti ratione infirmitatis, quod non videtur contra jus, sed ex causa rationabili limitare: & declarare jus ad tollendas fraudes, ad tradita per Botteum *de synodo* 3. *parte* 1. *num.* 63. Vasconcell. *dict. libro* 1. *capit* 9. *num.* 21. quicquid de statuto, quod infirmus absens à civitate non percipiat distributiones contradicat Alexand. Monet. *parte* 2. *quæst.* 6. *num.* 20. nam si numeratus, ut infirmus posset liberè domo exire, non eundo ad Ecclesiam, multi fingerent se infirmos, aut ex levissima causa facerent se, ut tales, numerari, & si absentes à civitate possent se facere numerari ratione infirmitatis, posset in hoc esse fraus. Et tunc non videtur Capitulum posse dare licentiam contra talia, statuta nempè, ut qui numeretur ratione infirmitatis liberè exeundo domo, vel absens à civitate, nam tunc gratia videtur contra jus, & non ex causa in jure expressa, ex quo illa est sic intellecta, & declarata per statutum, * quamvis vi- 436
deretur posse dari licentiam numerato, ut infirmo ut posset domo exire non liberè, sed ad audiendam Missam.

Et in morbis perpetuis notoriis, ut Podagræ, Paralysis, * & similibus, videtur posse haberi pro præ- 437
sente infirmum ratione talis infirmitatis, etiam non

servata

ſervata clauſula ſtatuti, quia durum eſſet in talibus
infirmitatibus perpetuis arctare infirmum ad nun-
quam exeundum domo, & in eis ceſſat clarè ratio ſta-
tuti, undè æquum videtur ut habeatur pro præſenti
abſolutè, ſaltem ex gratia, vel extra civitatem.

Aut ſtatutum modificans cauſam in jure expreſſam
438 clarè, & directè * eſt contrarius, itaque non obligat,
niſi ratione juramenti, ſeu conſuetudinis præſcriptæ,
niſi notata in capit. fin. de fin. de conſuetudine, quale
videtur illud ſtatutum, quod non habeatur pro præ-
ſenti ratione infirmitatis, qui venit foris, nec eſt præ-
ſentatus in Eccleſia, & quod Familiares Epiſcopi non
habeantur pro præſentibus, niſi ad certum tempus &
aſſumpti certo tempore, & tunc ſtante ſtatuto ſeu con-
ſuetudine, quod Capitulum poſſit facere gratiam, vi-
detur poſſe illam facere contra dicta ſtatuta & non
contra jus, ſed potiùs ex cauſa in jure expreſſa.

Vigeſimò tertiò dubitatur, quæ ſunt diſtributio-
439 nes quotidianæ, † quas amittunt abſentes tempore
à Concilio permiſſo vel alias; Et quæ ſunt diſtribu-
tiones quæ ſunt potiùs Præbendæ, ſeu debentur
loco Præbendæ, quas abſentes dict. tempore a Con-
cilio permiſſo, vel alias juſta ex cauſa, ſeu privi-
legiati lucrantur.

In quo dicendum eſt illas eſſe, & dici verè diſtri-
440 butiones quotidianas, * quæ per ſingulas horas di-
viduntur, & diſtribuuntur quotidiè, etiam ſi ſolutio
non fiat dietim, ſed poſt longum tempus: illas verò
diſtributiones, quæ dicuntur groſſa, veſtuarium, in
quarum ſolutione non habetur reſpectus ad ſingulas
horas, etiamſi reſidendo & intereſſendo una hora lu-
crifiant, non eſſe propriè diſtributiones quotidianas,
ſed præbendas, ſeu loco Præbendæ, maximè, ubi
non ſint aliæ præbendæ *Extravag. cum nonnullæ*,
§. *prætereà*, *cum in aliquibus*, *de Præbend.* inter
communes gloſſ. *verſicul. receperint*, *in dict. cap.* 11.
de cleric. non reſid. in 6. Felin. *conſil.* 18. Coſmas *in
pragmatica dict. titul. quo tempore quiſque debeat eſſe
in choro. verſicul. diſtributiones.* Pariſ. *conſil.* 32. *lib.* 4.
Puteus *dec.* 375. *libr.* 2. Achil. de Graſſis *deciſ.* 175.
Cæſar de Graſſis *deciſio.* 11. *nu* 8. *& deciſio.* 116 Rota
in cauſa Conch. fructuum. 1. Junii 1538. coram Dom.
441 * Rubeis, in qua ſupponebatur, quod in Eccleſia
Cnnchen. ratione Decanatus, & Canonicatus, veſtua-
rium non diſtribuebatur quotidiè, ſed certis anni die-
bus, ac quolibet ſemeſtri intereſſentibus per 120. dies,
in una ex 7. horis, etiam ſi per 60. dies ſe abſentent,
& in dict. Eccleſia etiam quotidiè diſtribuuntur inte-
reſſentibus tantum ſingulis horis Canonicis Manualia
quæ infirmis, & excuſatis non dabantur: fuit dubi-
tatum, an conſtitutio Bonifacii de cleric. non reſi-
den. in 6. comprehenderet dictum veſtuarium, &
reſolutum eſt non comprehendere veſtuarium, quia
non eſt propria, nec comprehenditur inter diſtri-
butiones quotidianas *gloſſ.* 1. *ibi* verſ. receperint, *ubi
omnes* & in Extravag. Joan. XXII. cum *nonnullæ de
Præb.* Abb. *in capite olim. verb. ſignificat.* Pariſ. *conſ.* 32.
n. 8. *&* 15. *lib.* 4 & maximè, quia in Eccleſia Con-
chen. Canonicatus non habent præbendas diſtinctas
à veſtuario, undè neceſſe eſt dicere, quod ſit diver-
ſum à diſtributionibus, alias eſſet Canonicatus, ſive
Præbenda, & cum materia dict. cap. ſit correctoria,
non eſt extendenda, etiam ex identitate rationis, ut
in juribus vulgatis, in dict. Conchen.

442 Et S Congreg. ſuper *dict. cap.* 12. ſic cenſuit,* Quæ
ſint diſtributiones quotidianæ, quæ præſentib. & in-
tereſſentibus tantum debentur, de quibus Concilium
hic, *& in capit.* 11. *de Cleric non reſiden. in* 6. &
quæ ſint diſtributiones ſimiliter quotidianæ appella-
tæ, quæ debentur loco Præbeodæ, à quibus non ex-
cludentur abſentes ratione alicujus privilegii, de
quibus *gloſſ. in d. c.* 11. *verſic. receperint*, cenſuit de-
claraſſe. *Extravag. cum nonnullæ*. §. *prætereà*, *cum in
aliquibus*, *de præbend.* inter communes. Et eſt deciſ.
Rotæ in cauſa Majoricen. Canonicatus adducta 6.
part. cap. 3. *numero* 117. & vide Alexand. Monet.
de diſtrib. part. à quæſt. 3. & ſum. Bullar. Quar.
verb. reſidentia.

Vigeſimò quartò dubitatur, ad quos ſpectent * di- 443
ſtributiones quotidianæ amiſſæ per non intereſſentes
Divinis, ſeu alias? In quo dicendum eſt, quod ſi ita
ordinatum eſt, * ut ſingulis Canonicis, & Beneficiatis 444
certa portio aſſignata ſit, ſeu cuilibet, qui Divinis
interfuerit, detur certa quantitas, tunc portio ab-
ſentis, & id quod ſupereſt, ex portionibus eorum qui
Divinis non interſunt, inter præſentes non dividitur,
nec eis accreſcit, ſed ad Eccleſiam pertinet, & in ejus
utilitatem convertitur, quia in hoc caſu nulla inter
eos conjunctio dici poteſt, nec re, nec verbis con-
juncti ſunt, & præſenti certa debetur quantitas, ab-
ſenti verò nulla. Si verò certa * portio, ſeu quantitas 445
ſingulis non eſt aſſignata, ſed omnibus ita, ut inter
eos, qui Divinis præſentes fuerint ſit diſtribuenda,
portione eorum qui non interſunt intereſſentibus ac-
creſcunt ſeu portiones intereſſentium propter abſen-
tiam, aliorum jure non decreſcendi pinguiores fiunt
gloſſ. in Clement. ut ii, qui, § *illi verò verb. pars di-
midia de ætat. & qualit. & in Clement.* 2. *verb.
ſuſpenſas*, *de vita. & honeſtat. clericor.* Felin. *in capit.
Apoſtolicæ*, *num.* 12. *de except.* Decius *in capit. pa-
ſtorali*, §. *verum*, *num* 21. *de appellat.* Suidus *de
alimentis*, *titul.* 1. *quæſtio.* 82. *num.* 16. † Cardinal. 446
Toletus *in ſumm. libro* 1. *cap.* 13. *ultimo effectu* in
Rom. & noviſſima editione, quam doctrinam &
diſtinctionem tradunt Cardinal. *in dict. Clement. ut
ii*, §. *illi verò*, *quæſtio.* 21. *&* 22. & ibi Imola & Boni-
fac. *numero* 14. Abb. *ad fin.* Coſmas *in pragmatica
ſanct. titul. de tenentibus*, *cap. tempore Miſſæ*, *verb.
neque*, Probus ad Monachum *in dict. cap. unic. de
clericis non reſiden. in num.* 61. Rebuffus *in praxi.
titul. de diſpenſatione de non reſidendo*, *num.* 10. *&*
11. *& in concordatis titul. de collatio* §. 1. *verb. diſtri-
butionum*, Covarru. *libro tertio variarum capite* 13.
num. 7. Joan. Gutierrez *Canonic. quæſtionum*, *lib.* 1.
capit. 1. *num.* 109. Bar. Ugolin. *de cenſuris*, *tab.* 2.
de excommun. majori, *cap.* 12. *numero* 3. Alexand.
Monet. *de diſtribu. part.* 3. *quæſtio* 6. *num.* 25. *&* 26.
33. 34. *&* 41. Perez de Lara *de anniverſ. & capell.
lib.* 1. *c.* 17. *à num.* 3. Piaſec. *in praxi Epiſcop. part.* 2.
cap. 3. *num* 9. & Torre. *de relig. tract. de hor. Ca-
nonic. controverſ.* 10. *diſp.* 5. *ad fin.* & Rota in una
Valentina emolumentorum coram Illuſtriſſimo Man-
tica 14. Maii 1593.

Id verò, quod dictum * eſt ad Eccleſiam per- 447
tinere portionem abſentis, quando cuilibet intereſ-
ſenti certa portio aſſignata eſt, procedit, cum ex
patrimonio, & bonis Eccleſiæ, cui miniſtratur, da-
tur reditus, & quotidianæ diſtributiones ipſis mi-
niſtris, nulla facta diviſione reddituum inter ipſam
Eccleſiam, & ejus miniſtros, at ubi patrimonium
Eccleſiaſticum diviſum eſt in duas partes, quarum
una ipſius Eccleſiæ ſit ad ejus fabricam, & orna-
menta, aliaque neceſſaria, altera verò ad miniſtro-
rum, victum, & mercedem deſtinata ſit, qualis eſt
menſa capitularis, portio abſentis cedit in patrimo-
nium commune ipſorum miniſtrorum, & remanet
in ipſa menſa capitulari, & maſſa communi, ex
qua dantur hujuſmodi diſtributiones, dividenda in-
ter omnes reſidentes pro ſuis Præbendis, & rata tem-
poris reſidentiæ Covarru. *dict. numero* 7. *verſicul.
quod verò diximus*, & Joann. Gutierrez *ſupra*,
nu. 107. Monet. *dicto nu.* 26. *&* 34. & ita ſervatur
in hac Eccleſia Abulenſ. ac Burgen. Civitaten. &
aliis. Et fuit reſolutum in caſu * Burgen. reſidentiæ, 448
ſeu diſtributionum coram Domino Penna, 9. Maii
1594. ut in deciſ. ſequen. Quoniam in Eccleſia
Burgen. diſtributiones quotidianæ, quas non intereſ-
ſentes Divinis officiis non lucrantur, reponi ſolent
in

in massa communi, seu in mensa capitulari, & Dominus Archiepiscopus putans lædi cultum divinum, si capitulares negligerent interesse, prætendebat, tam vigore juris communis *in capitul. unic. de clericis non residentibus in sexto*, quam Concilii Tridentini *sess.21. capit.3.& sess.24.capit.*12. prædictas distributiones non debere remanere in massa communi, sed suo arbitrio posse fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco applicare, ideò dubitavi an portiones distributionum non interessentium Divinis officiis deberent remanere in massa capitulari, vel potiùs Domini Archiepiscopi arbitrio applicari? & bis causa proposita die secunda, & nona Maii domini censuerunt portiones non interessentium in massa communi remanere debere, cum enim in modo distributionum quotidianarum distribuendarum, aut applicandarum, multum sibi vendicet consuetudo, & ordinatio cujuslibet Ecclesiæ *d. c. unico*, *§. statuimus.* Cæpolla, *de servitutibus rusticorum capite quarto num. decimo quinto.* Decius *consil.*280. *in principio.* Parisius *consilio trigesimo secundo*, *num. decimo*, *libro quarto* Zabarella, *consilio* 53. *num. quarto*, & fuit dictum in causa Valentina emolumentorum, 16. Octobris 1585. coram bonæ memoriæ Cantucio, pro parte Domini Archiepiscopi, nihil proponebatur, quod antiquam illam, & inveteratam consuetudinem, nedùm in Ecclesia Burgen. sed in pluribus aliis Hispaniæ, ut testatur Joann. *Gutierrez Canonic. quæstionum*, *capite primo*, *num.*107. spernendam suaderet, primum consuetudo non est contraria dispositioni Bonifacii *in dicto capite primo*, ibi enim solum improbatur consuetudo, per quam Canonici, seu alii Beneficiari, licet Divinis officiis non interessent, dummodò in civitatibus, seu aliis locis, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, forent præsentes perindè, ac si continuè ipsis Ecclesiis in eisdem officiis deservirent, integras distributiones percipiebant, qui abusus longè abest à proposita facti specie, portio enim illius, seu illorum, qui uno die non interfuerunt, quamvis in massa communi reponatur, nunquàm tribuetur non interessenti, ad hoc enim, ut de massa communi illa participes, ut Divinis officiis intersit, est necesse, & cum interfuerit non lucrabitur integram portionem, quam semel amisit, sed minimam tantum partem respondentem labori, seu operi illius diei, quo serviunt, ac ne tunc quidem lucrabitur eam portionem quasi distributionem amissam die illo, qui non servivit, sed non quasi Distributionem, & portionem propriam ejus diei, quo divinis interfuit, illa enim portio, quæ per non interessentiam absentis vacavit, sic incorporata fuit massæ communi, ut cum deinceps interessentibus datur, distributionum illius diei naturam induat & ita quoque in hac materia censuerunt Covar.11. 3. *variar. cap.*13. *n.*7. Joan. Gutierr. *cap. qui c. nu.*107. Concilium Trid. *sess.*21. *c.*3. nec tollit, nec improbat hanc consuetudinem, cum ibi longè diversus casus proponatur, loquitur enim de Ecclesiis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, in quibus propterea tertia pars fructuum pro distributionibus applicari jubetur, cæterum Concilium expressè præservat consuetudines illarum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes nihil, vel minùs tertia parte percipiunt. Undè, cum pro parte D. Archiepiscopi non verificetur, factum in Ecclesia Burgen. ad Concilii præscriptum, non habebit locum illius dispositin, sicut prætendebat Archiepiscopus, quinimò Concilii dispositio Cap. favere videtur, ex quo enim prætenditur in Ecclesia Burgen. totam Præbendam consistere in distributionibus quotidianis consequitur Capitulares continuè deservituros, & præsentes futuros fore Divinis officiis, ne tantis commodis careant. Navarr. *Miscell.* 59. *de oratione*, *n.*6. ex his patebat etiam responsio ad idem Concilium, *sess.* 22. *cap.*3. *de reform.* quod similiter loquatur de tertia parte fructuum in distributiones quotidianas assignandas ad aliud ejusdem Concilii decretum, *sess.* 24. *capit.* 12. *§. distributionec*, non oportuit aliter respondere quam paulò ante responsum fuit ad *cap.*1. *de cleric. resident. in* 6. quia in eos decreto Concilii Patres expressè referunt se ad constitutionem Bonifacii incipien. *Consuetudinem.* Postremò non videbatur sublata consuetudo per statutum Cardinalis Mendoz. Archiepiscopi Burgen. de anno. 1566. *&* reductum in voluntate statutorum per Cardinalem Paciecum, similiter Archiepiscopum Burgen. de anno 1574. quia, licet statutum præsumatur usu receptum, nisi contrarium fuerit probatum, Decius *consilio* 534. *num.*9. Crescen. *decisio.* 79. *numero* 2. Anton. August. *in Epitome*, *tit. de constit. num.* 3. nihilominùs in hoc casu, cum in eodem statuto diceretur, quod fuerat factum in executionem Concilii Tridentini, *sess.* 21. *capit.* 3. si illa dispositio non habet locum, ut dictum est, neque statutum aliquid operabitur. Præterea, cum statutum diceretur factum à solo Archiepiscopo sine Capitulo, & Archiepiscopus de jure non possit concedere statuta super re spectante ad Capitulum, sine illius consensu. Geminian. *in dicto capite primo*, *§. statuimus*, *num.*4. & Francus, *nu.*2. invalidum fuit statutum, etiam satis videbatur non fuisse usu receptum, ex eo quia semper fuerit observatum contrarium, & distributiones divisæ, secundum antiquam consuetudinem. Postremò dicebant domini, quod licet distributiones non essent ponendæ in massa communi, non propterea sequebatur, quod arbitrio Archiepiscopi forent applicandæ, cum circa hoc variæ sint Doctorum sententiæ, nec discussum adhuc, aut diffinitum, quæ ex illis prævaleat.

Et similiter dicendum est de fructibus præbendæ amissis ob non residentiam, * vel alias, quod, 449
si in Ecclesia non sunt Præbendæ distinctæ, nec est facta divisio reddituum inter Ecclesiam, & ejus ministros, sed ex patrimonio, & bonis Ecclesiæ dantur præbendæ, & redditus ministris, assignata cuilibet certa portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent, si verò est mensa Capitularis & massa communis Canonicorum, & Beneficiatorum distincta à patrimonio Ecclesiæ, seu fabricæ, quæ inter residentes pro suis Præbendis dividitur, ut communiter est in Ecclesiis Hispaniæ juxta *decisionem* Rotæ 6. *de consuetudine* in novis *sub num.* 1. *versic. aliquæ sunt Ecclesiæ*, tunc portio absentium, seu alias amissa in mensa Capitulari remaneat cum reliquis ejusdem fructibus inter residentes dividenda juxta tradita per Covarr. *dict. lib.* 3. *variar. cap.*13. *num.* 7. *vers. quod verò diximus*, & Joan. Gutier. *d. c.* 1. *num.* 107. *& seq.* & per Torre *dict. controvers.* 10. *dict. ad finem.*

Si verò essent Præbendæ * realiter distinctæ, ita 450
quod quælibet Præbenda esset domina suæ dotis juxta *dict. decis.*6. *sub num.*1. *versic. in aliquibus autem Ecclesiis*, tunc fructus amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarii, juxta *c.*3. *sess.* 22. *de reform.* & dicta supra, *num.*147.

Ex quibus magnam patiuntur difficultatem * de- 451
claratio Abulen. supra adducta, *num.* 426. & prima adducta, *num.* 432. quæ absolutè dicunt distributiones malè perceptas per eum, qui à servitio Ecclesiæ absuit vel alias eas amisit, esse restituendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi, & quoad fructus Præbendæ dicta Abulen. ait eum, qui absuit, debere ritè privari, juxta decretum Concilii *capite* 12. *sess.* 24. & applicari fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, sin autem alteri pio loco.

Sed respondetur d. declarationes, * ut ex eis patet, 452
loqui de distributionibus male perceptis per eum,

qui

qui fuit habitus pro præsenti à Capitulo, vel cui ab
eo fuerunt donatæ, seu remissæ, & sic non debent
restitui ipsi Capitulo, seu Capitularibus qui facto suo
dando dictam licentiam, & faciendo talem remissio-
nem, seu donationem, sibi præjudicaverunt, ad
notata *in c. cum omnes, de constitu.*

453 Quod verò dicta declaratio Abulen. ait, * quoad
fructus Præbendæ debere eis privari juxta *d. ca.* 12.
intelligendum videtur de fructibus, quos ille alias
ratione Præbendæ, ac residentiæ fecisset suos juxta
d. ca. 12.

Nam quoad fructus præbendæ amissos ob non
454 residentiam, † non est opus privatione, cum eos
nunquàm fecerit suos, & consequenter isti sicut
distributiones essent restituendi Capite cum ex ejus
mensa, & massa communi procedunt, nisi facta suo
Capitulum, dando licentiam absentiæ sibi præjudi-
casset.

Sed adhuc restat difficultas circa dict declaratio-
455 nem Abulens. nam in casu ejus, ut ex * relatione
constat, licentiæ fuerunt datæ à majori parte Ca-
pituli aliquibus contradicentibus, & in materia
delicti, & in his, quæ sunt de genere prohibitorum,
& quæ tendunt ad damnum Capituli, non sufficit
major pars, sed requiritur, quod omnes concor-
dent, & contradictio unius facit, ne videatur gestum
à Capitulo, Paulus Castrensis *in lege jubemus nullam,
num.* 6. *Codic. de SS. Eccles.* Alexand. *in leg. quod
major, ff. municipal.* Jason. *in leg. & sum. §. hodie,
ff. de pactis, num.* 8. *limitatione* 3. & 9. Felin. *in d.
c. cum omnes, de constit. nu.*17. *ad fin.* & ibi Decius
1. *lectura, n.* 39. Ludov. Carrerius *in pract. criminali
folio* 215. *num.* 7. Aviles *in Capitulari pretorum,
cap.* 3. *verb. jurisdictio num.* 28. & Salcedo ad Ber-
nard. Diaz *regul.* 791. *ampliatione* 4. & quod in de-
lictis factum majoris partis non nocet minori, Mil-
lis *verb. universitas, versicu. in his continent delictum,*
& in uno contradicente innocentia universitatis præ-
servabitur, *l. sicut, §. fin. quod cujusque universi-
tatis nomine,* tradit Villar *de Patronado de Calatayud*
1. *parte,* §.1. *num.*35. & ubi actus tendit in dam-
num, vel dedecus Universitatis unus solus potest re-
sistere. Abb. *in d. ca. cum omnes, sub nu.* 6. *versi. &
dico,* Greg. Lopez. *in lib.* 10. *titul.* 14. *p.* 1. *vers. pro su
voluntad,* & facit glossa *verb. rationabiliter, in ca.*1.
de his quæ fiunt à majori parte Capituli, quam ibi Do-
ctores sequuntur. Undè concessio licentiarum facta à
majori parte Capituli, aliquibus contradicentibus non
videtur præjudicare juri Capituli, circa restitutionem
distributionum.

Hæc difficultas satis quidem urget contra d. de-
456 clarationem Abulens. & solùm videtur * dici pos-
se, quod illa intelligatur respectu partium obve-
nientium illis, qui consenserunt, & dederunt licen-
tias, qui, licet non præjudicent minori parti, & juri
Capituli, sibi tamen præjudicaverunt, ut per Dom.
citatos.

457 Et dictum præjudicium videtur † intelligen-
dum aspectu distributionum, & fructuum jam
solutorum, & traditorum ei, cui licentia absen-
tiæ, seu remissio data est, quod si nondùm sunt so-
luti, traditi, & incorporati, illi potest, & debet Ca-
pitulum denegare, & impedire solutionem, non
obstante licentia, seu remissione data etiam à toto
Capitulo, quæ sibi non præjudicat, cum sit in-
valida, & sic potest contra eam venire nec fa-
brica Ecclesiæ aut alter pius locus potest ad illos
jus prætendere, cum nondùm sint illi cum effectu
traditi.

458 Quæ tamen dicta sint salva * sententia S. Con-
gregat. cujus censuræ hæc, & omnia libenter sub-
mitto.

459 Ex supradicta autem * doctrina inf rtur ad decre-
tum Concilii, *cap.* 3. *sess.* 12. *de refor.* quod in
terminis illius portiones tertiæ partis in distributiones
quotidianas conversæ, quas absentes amittunt In-
teressentibus accrescunt, seu jure non decrescendi
competunt, cum dicta tertia pars inter Divinis in-
teressentes proportionabiliter sit dividenda, ex dicto
decreto: & ita censuit S. Congregatio, ut in de-
clarationibus infra adducendis, *nu.* 465 & quod,
*qui plus attulerunt, plus etiam ad ratam deserviendo
percipiant.*

Sed facit magnam difficultatem aliud decretum
ejusdem Concilii * *sess.* 22. *de reform. cap.*3. ubi por- 460
tio tertiæ partis fructuum Dignitatum in Distribu-
tiones conversæ ex illo decreto per non servientes
amissa non accrescit aliis, sed fabricæ Ecclesiæ qua-
tenùs indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii
est applicanda.

In qua difficultate * Navar. *de oratione Miscel.* 461
59. alias *Miscell* 14. *num.* 51. consultus, ut ait, à
quadam valdè illustri Ecclesia Cathedrali, respon-
det, quod hoc posterius, loquitur tantum de distri-
butionibus extraordinariis, quæ de redditibus par-
ticularibus Dignitatum, personatuum, & officio-
rum constituuntur lucrifaciendæ ab eis solis, qui
habeant ea adimplendo officia Divina eis per Epis-
copos designata, illud autem *capit.* 3. *sess.* 2. de
distributionibus ordinariis, quæ constituuntur de
fructibus communibus lucrifaciendæ à facientibus
communiter officia Divina, ideò hæ extraordina-
riæ merito non accrescunt aliis, quibus aliæ ordi-
nariæ distributiones accrescunt? quoniam illæ de
communibus fructibus constituuntur pro officiis
communibus ab omnibus faciendis, hæ verò de
fructibus particularibus præfatarum Dignitatum,
personatuum, & officiorum, pro officiis à solis
habentibus ea faciendis, sequitur Cosmas Phi-
liarchus de officio Sacerdotis 1. *part. lib.*1. *ca.*14.
& Fuscus *de visit. libro* 1. *cap.* Alexand. Monet.
d. 3. *part. quæstion.* 6. & placet Azor. 2. *part. lib.*7.
cap. 7. *quæst.* 8.

Sed hæc interpretatio non satisfacit * ex eo præ- 462
cipuè, quod distributiones, de quibus *dict. ca.* 3.
sess. 22. assignandæ sunt etiam pro servitio chori,
& interessentia horarum, or apparebit ex infra
dicendis, maximè ex declaratione adducta, *nu-
mero* 489.

Nec placet etiam alia interpretatio Joannis Gu-
tierrez * *dict. cap.*1. *n.*106. qui ait *dict. cap.* 3. *sess.*22. 463
expressè loqui in distributionibus quotidianis, quas
præsentes obtinent, sed quia competens sibi ser-
vitium quolibet die statuto non impleverint, amit-
tunt illius diei distributionem, ideò merito in pœ-
nam contumaciæ applicari illam partem fabricæ
Ecclesiæ, vel alteri pio loco, at verò prædictum
*Capitulum sess.*21. loqui de distributionibus dividen-
dis inter præsentes Divinis, nempè, ut pars, quæ
absentibus ob præsentiam deberetur, præsentibus
competat.

In hac diffic. dicendum est quod *cap.* 1. *sess.* 21.
loquitur tam de Dignitatibus, personatibus & offi-
ciis, * quam Canonicatibus & Portionibus, à qui- 464
bus quando nullæ sunt distributiones quotidianæ,
vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertia
pars fructuum communium mensæ Capitularis de-
duci debet, & converti in distributiones quoti-
dianas, quæ inter Divinis interessentes proportio-
nabiliter dividantur, & si in his portiones absen-
tium proportionabiliter servientibus accrescunt, &
fit necessitate hæc detractio, quæ tamen non po-
test fieri ex fructibus Dignitatum propriis, &
distinctis à mensa Capitulari, nec ex Dignitatibus
quæ nullos fructus percipiunt ex illis Ecclesiis, *ca-
pitulum* verò 3. *sess.*22. loquitur tantum de Dignita-
tibus, personatibus, & officiis, à quibus Episcopis
tertiam partem fructuum, etiam propriorum, & di-
stinctorum

stinctorum à mensa Capitulari in distributiones quotidianas convertendam dividere potest, ex illo decreto, si velit non ex necessitate dato etiam, quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium Dignitates, & residere negligentium, quæ distributiones, cum sint particulariter assignatæ ex fructibus Dignitatum pro obtinentibus illas tantum, non accrescunt præsentibus, sed locis piis applicandæ sunt.

465 Quæ interpretatio videtur satis conformis verbis * & menti dictorum decretorum, & est ex sententia Sanct. Congregat. ut apparet ex declarationibus sequentibus, *Prima* hoc decreto *sess.* 21, *capit.* 3. agitur de Canonicatibus & Portionibus, fit de necessitate hæc detractio quando sunt nullæ distributiones vel ita tenues, quæ distribuuntur interessentibus, tantum, sed in *sess.*22. *capit.*3. deducitur hæc tertia pars ex Dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicanda. *Secunda.* Portiones absentium accrescunt deservientibus, si ex decreto Concilii *sess.*21. *capit.* 3. separatæ sint, secus verò, si ex decreto *capit.*3. *sess.*22. tunc etiam fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat: vel alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicabuntur, nec obstat aliqua consuetudo, qua cavetur, ut deservientibus portiones non servientium accrescant, *Tertia*, differentia inter *capit.* 3. *sess.* 21. & aliud *capit.*3. *sess.* 22. est, quod *hoc capit. sess.*22. loquitur tantum de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas convertendam separare potest, dato etiam, quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium Dignitates, & residere negligentium & quando ista tertia pars subtracta per non servientes amittitur, locis piis est applicanda *cap. vero* 3. *sess.*21. loquitur solum, quando distributiones sunt ita tenues, ut negligantur, & hoc casu tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conversa, si per servientes amittitur, proportionabiliter servientibus accrescit. *Quarta super dict. cap.*3. *sess.*21. fit ita deductio ex illis Dignitatibus quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cujus choro hæ Dignitates sedem habent, secus verò, si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiis; sed haberent proprios, & distinctos à mensa capitulari. *Quinta*, Congreg. Concilii censuit, si propositura Cathedralis à qua post consilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones quotidianas conversa proponitur, non sit de corpore capituli, id quod ex tertia parte præpositus non inserviens amiserit, fabricæ Ecclesiæ, si indigeat, vel alteri loco arbitrio Episcopi esse applicandum, juxta decretum, *cap.*3. *sess.*22. 10. Aptilis 1598. Et vide decisionem Rotæ in una Gadicen. distributionum 325. 2. *p. diversorum.*

466 Advertendum est autem circa d. decreta * primò quod ista separatio, & divisio tertiæ partis fructuum pro distributionibus non est ita facienda, ut fiat necessariò dismembratio aliquarum possessionum, seu bonorum, sed satis est, si valor tertiæ partis fructuum ponatur pro illis, & ita S. Congreg. censuit, ut in sequenti declaratione, supra *d. cap.* 3. *sess.* 21. Hæc tertia pars non est intelligenda de corporibus possessionum, Præbendarum, ut dismembretur necessario, sed satis si tertia ponatur pro istis.

467 Secundò, quod ista tertia pars accipienda est secundum verum valorem, * & æstimationem, ita quod detractio & deductio illius facienda est secundum valorem currentem, & non secundum taxam, & ita censuit S. Congreg. ut in declarationib. sequentibus. *Prima super dict. cap.*3. *sess.*21. Burg. Quando locus est detractioni justius tertiæ partis, facienda est secundum verum valorem: & non secundum taxam Præbendarum. *Secunda super dict. ca.*3. *sess.*22. Hæc deductio facienda est ex fructibus non secundum taxam antiqusm, prout in libris Capitulorum, sed secundum valorem currentem. Ad idem est declaratio Segobien. supra adducta *dub.*3. *n.* 198. *ad* 3. & Burgen. *infra* adducta *hac p. cap.* 4. *n* 21.

Censuit tamen S.Congreg. super *dict. cap.*3. *sess.*21.
* Quod antequam ista detractio fiat deducendæ sunt 468
prius pensiones, & alia onera legitimè imposita, quamdiù illa duraverint, sed de novo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reservatis non fit ista detractio, donec reservatarius vixerit, sed si beneficii titulum habens neglexerit residere, privandus est eo. tit. alteri postea conferendo.

Quæ declaratio videbatur intelligenda, * ubi erant 469
Præbendæ distinctæ realiter, ita, quod deductio erat ex ipsis facienda, tunc enim deducendæ prius erant pensiones impositæ, secus, ubi non sunt Præbendæ distinctæ, sed deductio facienda est ex fructibus communibus mensæ: tunc enim non videtur habenda ratio pensionum impositarum super ipsis Præbendis, quoad deductionem tertiæ partis, licet per illam non fieret præjudicium ipsis pensionibus.

Tertiò advertendum est quod * non est locus de- 470
tractioni tertiæ partis pro distributionibus ex decreto *dict. cap.* 3. *sess* 22. quando distributiones sunt tolerabiles ita, ut verisimiliter non negligantur, ut alias censuit S. Congreg. & in declaratione prima, & tertia supra adducta *nu.* 465. & in d. Segobien. & alias
Sancta Congregatio * respondit Cardinali Borro- 471
mæo, Quod verisimilitulo illa, quod distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum Præbendæ in distributiones quotidianas sit convertenda, ut *in cap.* 3. *sess.* 12. considerari debet habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quàm non residentium.

. Quartò, quod quando ex † Dignitatibus detracta 472
est tertia pars in vim decreti *dict. c.* 3. *sess.* 21. non potest detrahi alia tertia ex decreto *dict. cap.*3. *sess.*22. ut S. Congregat. censuit his verbis. Quando Episcopus usus est remedio, *cap.*3. *sess.*21. in detrahenda tertia parte ex Dignitatibus non potest uti remedio *cap.*3. *sess.*22. in detrahenda alia tertia parte ex Dignitatibus, & nihil dandum est his, qui nihil contulerunt.

Quintò est advertendum, quod dispositio * *dict.* 473
*c.*3. *sess.*21. & detractio, de qua ibi, habet locum contra obtinentes non solum Dignitates, Canonicatus, & Portiones, sed etiam Capellanias, seu alia beneficia residentiam requirentia in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis, non tamen habet locum extra Ecclesiam cathedralem, aut collegiatam, ut in sequentibus declarationibus S. Congregationis Concilii super *d. c.*3. *sess* 21. *Prima*, Hæc detractio & hujus decreti dispositio locum habet contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinentes. *Secunda*, Omnes Capellani & Canonici, & Dignitates obtinentes tenentur residere & contra eos locum habet hæc detractio, & hujus decreti dispositio. *Tertia Burg.* Ista detractio partis fructuum facienda est solis illis beneficiis in quibus quis residere tenetur. *Quarta*, Non potest deducere hanc tertiam partem, nisi ex Canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedralib. vel Collegiata, vel illis unitis, nec extra Ecclesiam Cathedralem, vel collegiatam hoc decretum habet locum.

Undè nec pro distributionibus Ecclesiæ * cathe-
dralis, aut collegiatæ detrahendum, & aliquid ex 474
beneficiis extra illam existentibus, nisi essent perpetuò unita Præbendis illius. Ut in alia declaratione S. Congreg. quæ sic ait, Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, nisi Ecclesiæ, vel beneficia extra d. Cathedralem, Collegiatam.

giatam existentia essent perpetuò Canonicatuum unita Præbendis prædictarum Ecclesiarum, a quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero hujusmodi exactione abstinere.

Et pro prædictis advertendum est non solùm tene-
475 ri ad † residentiam obtinentes in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis Dignitates canonicatus, aut portiones, sed etiam mansionarii & capellani & obtinentes alia beneficia, quæ sunt perpetua & habent annexum servitium in choro, ut Sac. Congregatio censuit super *cap.12.sess.24.* ibi. Aut portiones, idem judicium de mansionariis, & aliis beneficiis, quæ sunt perpetua, & habent annexum servitium in choro. Consonat Concilium Bononien. *tit.6. de residentia, §.de his, qui ad residentiam tenentur, versic. penult.*

476 Sextò advertendum est, quod † decretum *d.cap.23. sess.22.* non habeat locum in Dignitatibus, quæ in Cathedralibus habent sedem in choro tantùm, in quibus tamen nunquam resederunt, sed habent Ecclesiam Collegiatam, aut proprium districtum, ubi suam præeminentiam & jurisdictionem habent juxta *regul.3. cancellariæ, vers. declarans Dignitates*, verè non sunt Ecclesiarum cathedralium, in quibus solum sedem in choro habent, sed potiùs sunt illarum Ecclesiarum, in quibus principalem præeminentiam habent, & jurisdictionem exercent, unde non tenentur obtinentes hujusmodi Dignitates residere in dict. cathedralibus, imò nec possunt in illis residere, sed in ipsa Collegiata, ut supra dictum est 2. *dub. num.* 184. & consequenter non sunt obnoxii detractioni partis ex d. decreto.

477 Et ita S. Congregatio videtur † declarasse in sequenti declaratione super *dict.c.3.sess.22.* ibi. Et fructibus & proventibus, dum tamen sint fructibus illius Ecclesiæ, in cujus choro sedem habent hæ Dignitates, secus verò si nullos fructus percipiant istæ Dignitates, ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam jurisdictionem exercent.

478 Sed offert se difficultas, esto obtinentes † hujusmodi Dignitates non sint obnoxii detractioni tertiæ partis pro residentia in cathedrali, an sint illi obnoxii pro residentia, & interessentia in Collegiata, in qua residere tenentur ratione curæ saltem jurisdictionalis, quam ibi habent juxta declarationem S. Congregationis supra adductam *numer.*119. *& decimam adductam sub num.*179. vel ex decreto Concilii *sess.24. capite 12. versic præterea obtinentibus:* ut supra dictum est, *dub.* 1. à *num.* 181.

479 Et videtur † quod sic, ex quo decretum *dict. c.3. sess.22.* loquitur de Dignitatibus etiam in Ecclesiis Collegiatis existentibus.

480 Quod tamen intelligendum erit, nisi tales † Dignitates habeant territorium & jurisdictionem quasi Episcopalem, quamvis enim tunc eas obtinentes videntur teneri ad residentiam, ut est dictum non tamen videntur teneri ad residentiam chori, seu servitium Ecclesiæ, & interessentiam Divinorum, ut à *dub.* 1. dictum est, & consequenter cessat illa detractio pro distributionibus.

Obtinentes verò in Cathedralibus, & Collegia-
tis Ecclesiis † Dignitatem, licet non habeant vo-
481 cem in capitulo, nec cum cæteris participent distributionibus, aut fructibus, sed aliundè fructus percipiant residere tenentur, ut *in dict. versic præterea obtinentibus*, & constat ex supradictis, maximè *dubio* 3. & consequenter detractioni tertiæ partis eorum fructuum pro distributionibus subjecti sunt, ut in sequenti declaratione, super *dict. cap.3. sess.22.* Obtinens in Cathedralibus & Collegiatis Dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius, facit quod tradit Navarr. *consil.6. num.1. de verb. signific.*

Quod non procedit in obtinentibus Dignitatem † 482
quæ nullos redditus habet, nec Præbendam, licet eam expectent, non interim non tenentur residere, nec sunt obnoxii detractioni tertiæ partis fructuum, cum eos non habeant, ad quod est declaratio S. Congregationis Concilii, quæ sic ait. An obtinentes Dignitatem in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis, sine Præbenda, quæ tamen destinata est ex certa celebratione dismembrationis interim, dùm effectum illius expectant teneantur residere? Cong. censuit negativè, die 30. Aprilis 1587. Conducuntur tradita *cap. præcedenti*, à *num.*41.

Nec etiam procedit in Dignitatibus non † haben 483
tibus sufficientes præbendas, seu fructus, sed tenues, nam licet obligare videantur ad residentiam, non tamen locum habet d. detractio, ut in sequenti declaratione super *dict. cap 3. sess.22.* ibi. Omnium Dignitatum non comprehenduntur Dignitates, quæ, & si locum habent in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt, cum canonicatibus, ubi est consuetudo absque alia dispensatione, ut *cap.1. de consuetudine in 6.* nec illis unire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

Septimò advertendum est, quod pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis, quæ nul-
las aut † tenues habent distributiones, non est quic- 484
quam detrahendum à distributionibus, quantumvis pinguibus, cæteris horis assignatis, nec illæ sunt dividendæ in alias horas, sed pro illis detrahenda est aliqua pars fructuum Præbendarum juxta decretum, *dict. cap.3. sess.21.* & ita censuit S. Congregat. ut in declarationibus sequentibus. Prima Mediolanens. In illis Ecclesiis, in quibus distributiones non sunt regulariter tenues, sed pingues, licet sint aliquæ horæ, quæ non habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari detrahendo aliquam partem fructuum à Præbendis, non autem ab aliis distributionibus cæteris & horis assignatis. *Secunda*, Non licet ex decretis, *sess.21. & sess.22. cap.3.* distribut. quotidianas, quæ certis duntaxat horis canonicis sunt assignatæ, dividere in alias horas canonicas, quibus nullæ, vel ideò tenues constitutæ sunt distributiones, ut verisimiliter negligantur, sed sumenda est ex corpore uniuscujusque Præbendæ tanta redditunm portio, quanta satis possit sufficere ad distributiones attribuendas illis etiam horis.

Undè in una † Abulen. S. Congregatio sic respon- 485
dit. Congregatio Concilii censuit per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes, quotidiè una tantum hora, non esse satisfactum Concilio *sess.21. cap. 3. sess.22. cap.3.* Episcopus tamen non potest dictam grossam accipere, & in alias horas dividere, quin potiùs ex reliquo corpore Præbendarum, si non omninò tertiam partem saltem, tantùm portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis verisimiliter non negligantur.

Iu qua declaratione † S.Congregatio videtur sup- 486
ponere, & intelligere in dicta Ecclesia esse aliàs Præbendam distinctam à grossa, & illam grossam esse quandam pinguem distributionem pro illa hora constitutam, cum tamen revera non sit alia Præbenda præter illam grossam, quæ lucrifit residendo, & interessendo una hora, nempè in ferialibus & simplicibus ad primam cum Missa, & in duplicibus, & semiduplicibus ad tertiam cum Missa majori. Undè ista grossa, quæ dicitur anniversarium, est loco Præbendæ, & pro distributione quotidiana illius horæ, qua lucrifit anniversarium, & grossa est certa

quantitas quæ dicitur morapetini anniversarii, ultra
aliam distributionem ordinariam tertiæ & pitancias
extraordinarias, quæ omnes revera sunt satis tenues,
& simile est in Ecclesia Eboren. ut per Vasconcell.
lib.1.diverf.jur.argum.cap.8. à nu.3. id defendentem
contra quem est etiam d.declaratio. Et quod ex tali
grossa possit tunc fieri separatio tertiæ partis pro
distributionibus quotidianis, sentit Rota in Burgen.
distributionum 13. Februarii 1595. coram D. Penna.

Et ex superioribus apparet distributiones esse or-
487 dinandas, † & compartiendas, per omnes horas, &
non per certas horas tantùm, ut contra glossam
versiculo certis horis in cap.clement.ut ii,qui,§.illi verò,
de ætate & qualitate, Card. *ibi qu.17.* tradunt Cosmas
in pragmatica sanctione,tit.quo tempore quisque debeat
esse in choro, versic.usurpat. & Probus ad Monachum
in dict. cap.11. de cleric. non resid. in sexto,ex num.31.
& Alexand. Moneta *dict. distrib. p.2. qu.3. 1.concl.*

488 Et aliàs etiam † censuit S. Congregatio super *d.*
cap.12. sess.24. ibi, Statis horis, Congregatio censuit
intelligit statas horas, id est omnes horas, quibus Di-
vina celebrantur, licet glossa in Clementina, ut si
qui, & ibidem Cardin. Zabarella *num.17.* dicant,de
jure posse fieri distributiones per certas horas.

Pro quo etiam est alia declaratio, quæ ait, Distri-
489 butiones quotidianæ, † quæ acceptæ fuerint ex ter-
tia parte fructuum Dignitatum alicujus Ecclesiæ as-
signari debent non duabus horis tantùm Canonicis,
sed etiam reliquis omnibus aliis, quibus qui non in-
terfuerit, distributionem amittit, & tradit Apostilla-
tor *Conc Navar 9 de cleric.non resident.* dicens adver-
tendum S.Congregationem, ut refertur, censuisse di-
stributiones non posse assignari aliquibus horis, &
aliquibus non, sed omnibus aliquas omninò esse assi
gnandas,quem refert Alex Monet. *d.qu.13.8 conclus.*
quod tamen dicit ibi,& *quæst.12.num.42* valere con-
suetudinem contrariam, nec de ea loqui declaratio-
nem S. Congreg. quamvis non valere dicat consue-
tudinem, ut interessendo uni horæ acquirat quis di-
stributiones assignatas omnibus horis, cum Navar.
dict. consil 9. Sed verius videtur, & magis conforme
S. Congreg. etiam non valere illam consuetudinem:
consuetudo tamen, quod existens matutinis, quæ di-
cuntur post mediam noctem, lucretur primam, &
ejus distributiones, ut servatur in hac Ecclesia Abu-
lens. videtur tolerabilis: facit quod tradit Sandoval.
de offic. Eccl. 6.part. cap 17. pag.242.

490 Octavò advertendum est, † quod pro lucranda
tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, &
officiorum in distributiones conversa, non potest
Episcopus statuere aliam servitii, & officii formam,
præter solitam, nec nova onera imponere, ut S Con-
gregatio respondit Card. Bortomæo his verbis,
Episcopus non potest Dignitatibus, personatibus, &
officiis statuere certam officii & servitii formam
præter solitam pro lucranda tertia parte Præbendæ
in distributinnes conversa.

Nec obstant illa verba *capite 3. sess.22.* competens
ibi servitium juxta formam ab eisdem Episcopis
præscribendam, † quia sunt intelligenda de forma
491 ab Episcopis, præscribenda circa servitium solitum,
ant circa Dignitates, quæ non consueverant habere
servitium, & residentiam. Et ita erit accipienda de-
claratio Segobien. *supra* adducta, *num.* 198. *ad* 8.

492 Ultimò advertendum est, † quod etiam Dignita-
tes & Præbendæ, quæ sunt de jure patronatus, etiam
laicorum, subjectæ sunt detractioni tertiæ partis, ut
S. Congregatio censuit in una Mediolanens. bis ver-
bis, Dignitates, quæ sunt de jure patrooatus detra-
ctionis 3. p. fructuum obnoxiæ sunt.

493 Nisi repugnet fundatio, † cui *in dict.cap.3. sess.21.*
& 22. non est derogatum, ut Congregatio censuit.

Vigesimò quintò dubitatur an obtinentes Digni-
494 tatem, canonicatum, vel Portionem teneantur † per
se, & non per substitutum obire Divina officia suæ
Dignitati, Canonicatui, vel Portioni incumbentia,
ut cantare Missas, Evangelium aut Epistolam in suis
hebdomadis, seu diebus.

In quo dicendum est teneri per se obire ex † Con- 495
cilio *sess.22.cap.4.& sess.24.cap.12. vers.omnes verò, de*
reform. Alex.Monet. *de distrib.part.2.quæst.2.concl.2.*
quæst.19. num. 19. Azor. *2.part. lib.6. cap.8.quæst.ult.*
& censuit S. Congregat. Concilii, ut in sequenti de-
claratione, An Canonici teneantur per seipsos can-
tare Missas in omnibus festis dominicis Adventus,
& Quadragesimæ, an tantùm solemnibus? Congre-
gatio censuit, cogendos esse personaliter canendum
Missam illis diebus quibus ex institutis & legitima
consuetudine illius Ecclesiæ debent, & aliàs sic ait.
Non possunt per alios Missas canere majores præ-
textu, quod ipsi Missas diebus solemnibus decanta-
bunt, sed cogendi sunt ad personaliter canendum
Missas illis diebus, quibus ex institutis, vel legitima
consuetudine illius Ecclesiæ debent. Et in declara-
tione Segobien. ad septimum adducta *dict. num.* 198.
& in declaratione 2. adducta *supra num.* 186.

Et censuit † etiam S. Congregatio rituum, ut in 496
declaratione sequenti. Obtinentes Dignitates, Ca-
nonicatus, vel Portiones in Ecclesiis, præsertim Ca-
thedralibus, cujuscunque qualitatis sint, Episcopo
solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti, assi-
stere ac vestibus sacris indutos eisdem inservire, nec
non munera eisdem Dignitatibus, Canonicatibus &
Portionibus in decantatione Missæ, Evangelii, &
Epistolæ, & similium functione, præstatione incum-
bentia, & annexa, per se ipsos subire,& exercere jux-
ta sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini dispo-
sitionem, ac cujusque Ecclesiæ particularem ordina-
tionem, certum esse respondit sacrorum rituum Con-
gregatio, quod si quando aliquis legitimo impedi-
mento detentus ea per seipsum adimplere non po-
terit, tunc alios, ejusdem tamen Ordinis & gradus,
non autem inferioris, Dignitates nempè aliàs Di-
gnitates, canonici canonicos, & Portionarii respec-
tivè Portionarios in sua quisque hebdomada, ne
graduum & ordinum prærogativæ confundantur,
deputare debebit, idque per Episcopum opportunis
remediis, etiam hujus decreti vigore providendum
fore censuit eadem congregatio supplicante capite
& aliis Ecclesiæ Abulens. Portionariis, die 18. Maii
1602. Ptolomæus Card. Comen.

Alexander Gratianus † pro Secretario congregatio- 497
nis, Quam declarationem vidi authenticam, nempè
manu d.Illustrissimi Cardinalis Comen. & d.Secreta-
rii subscriptam, & sigillo ejus Cardinalis munitam.

Et idem statuit Concilium Provinciale Compos-
tellanum, *actione 2. decr.*18. nisi ex causa infirmitatis,
† vel alia justa causa, ut ibi, & in concordia confir- 498
mata, & procedit, non obstante, quod sit factum sta-
tutum in contrarium, ut fuit inter alia declaratum
per S. Congregationem in una Placentina 25. Julii
1570. his verbis. Si factum est aliquod statutum,
quod canonici possint inservire per substitutos, vel
alternatim unus pro alio, non habeatur ejus ratio,
quia est contra Concilium. Et refert Zerola *in praxi*
Episcopali 2. p. versi. canonic. §. 5.

Procedit etiam, licet † ante Concilium esset sta- 499
tutum, vel consuetudo, etiam immemorialis in con-
trarium, ut colligitur ex ipso Concilio, & supradic-
tis, & ex declaratione Abulens. adducenda *dubio*
sequenti, num. 503.

Undè qui in hoc notabiliter defuerint, seu negli-
gentes † fuerint, peccabunt mortaliter, quamvis mul- 500
ti, præsertim dignitates obtinentes, id non observent,
nec curent, quando imò indecens existiment subire
hujusmodi onera incumbentia suis dignitatibus,
præsertim in decantatione Evangelii, aut Epistolæ.

Vigesimò sextò dubitatur, an obtinentes dignita-
tem

501 tem simul cum canonicatu aut Portio. in eadem †
Eccl.teneantur utriusque beneficii onera & officia sub-
ire, & per se ipsos ita, ut non satisfaciant deservien-
do personaliter in uno, & per substitutum in altero?
502 In quo dubio distinguendum † est, quod aut dicta
duo beneficia habentur tanquàm separata, & de per
se, aut sunt unita: in primo casu certum est obtinen-
tes dignitatem cum Canonicatu, aut Portione teneri
utriusque beneficii onera, & officia obire per se ip-
sos, nisi servitia eodem tempore concurrant ita, ut
ab una persona præstari nequeant. Et ita patet ex
Concilio ubi supra: nam idem est in duobus ac in
uno, & non est major ratio de uno, quam de altero.
Et declaravit S. Congregatio Concilii in una Segun-
tina, quæ sic ait, Obtinens dignitatem cum Canoni-
503 catu, † aut portione tenetur per se utriusque benefi-
cii onera subire, nec satisfacit, si in una substituat,
nisi servitia simul ita concurrant, ut eodem tempore
ab una persona præstari nequeant.

Et in una Abulen. quæ sic se habet. [Illustrissime &
Reverendissime D. Pro parte Episcopi Abulen. quæ-
ritur: an obtinentes Dignitatem cum Canonicatu,
seu Portione in eadem Ecclesia, teneantur per seip-
sos utriusque beneficii onera subire ita, ut non satis-
faciant Concilio, deserviendo personaliter in Digni-
tate, & per substitutum in Canonicatu, seu Portio-
ne, non obstante contraria Ecclesiæ consuetudine?
Episcopo Abulens. Reverendissime D. uti Fratri pro-
positus fuit libellus S. Congreg. Cardinalium Con-
cilii Trident. interpretum, qui cum his ad amplitu-
dinem tuam literis mittitur, de obtinentibus Digni-
tatem cum Canonicatu seu Portione in eadem Ec-
clesia, ut ex illo ipsa videbit. Congreg. censuit, sic
obtinentem teneri per seipsum utriusque beneficii
onera subire, nec aliter Concilio satisfacere quam si
personaliter utrique deserviat, nisi tamen servitia si-
mulata concurrant, ut ab una persona eodem tem-
pore præstari nequaquam possint. Porrò facultatem
substituendi in servitio Canonicatus, quempiam
alium Canonicatum, qui eo tempore servitio non sit
obstrictus, existimavit minimè illi denegandum esse,
cessante fraude & calumnia, quam Congregationis
sententiam amplitudini tuæ significandam duxi, ut
illam pro suo munere observandam curet, cui opti-
mam valetudinem precamur in Domino. Romæ
die 27. Julii 1585. amplitudinis tuæ, uti Fra. A.
Card. Carrafa.

504 Hoc autem in ista † declaratione dicitur de facul-
tate substituendi alium ejusdem Ordinis, cessante frau-
de & calumnia, videtur intelligendum, quando est im-
peditus infirmitate, vel alia justa causa, ut d. Segunti-
na, & in d. declaratione S. Congr. rituum supra posita
n.496. *& in decreto* 18. Concilii Compostellani, &
concordia confirmata, seu semel, aut iterùm, non or-
dinario, nam tunc fraus, & etiam alia declaratio
in una Calagurritana 19. Julii 1593. quæ sic ait,
Congregatio Concilii censuit, minimè potuisse Epis-
copum statuere, ut decanus primam obtinens dignita-
tem in Ecclesia Collegiata S. Mariæ teneatur con-
tra consuetudinem d. Ecclesiæ inservire in diaconi
officio Sacerdoti celebranti, nisi decanus ultra di-
gnitatem decanatus obtineret in eadem Ecclesia
etiam præbendam, onus hoc canendi Evangelium
annexum habentem, tunc enim ad onus prædictum
etiam subeundum cogendum fore.

Et ita resolutum in una Burgen. servitii 28.
505 Februarii 1594. coram † D. Lita, in qua fuit dictum
quod secundum jus commune, declarationem S.
Congregationis eo ipso, quod Dignitates habent
Canonicatus distinctos, tenentur ad omnia munera
spectantia ad Canonicos, sicut è converso dicuntur
in possessione omnium jurium Canonicalium, & ita
dandum mandatum de manutenendo Capitulo in sua
possessione, non obstante concordia confirmata in
contrarium allegata, dùm controvertitur super illius
interpretatione, in qua etiam coram Dom. meo Corduba
Episcopo Pacen. 8. Junii 1598. fuit resolutum, quod
teneantur ad omnia onera, & servitia debita dictis
Canonicatibus & Portionibus, nec obstet concordia.

In secundo casu, quando sunt unita, idem dicendum
est, si unita sint invicem æquè principaliter, † nam 506
tunc uti duo beneficia obtinentur, juxta dicta *ult.
p. cap.2. à num.37.* si verò unio facta est accessoriè,
† & non æquè principaliter, tunc etiam idem dicen- 507
dum est, si facta est ad vitam obtinentium duntaxat,
quia per istam unionem ad vitam non extinguitur
titulus beneficii uniti, ut dicitur *d. c.2. n.38.* & facit
declaratio S. Congregat. 13 *supra* adducta *num.179.*

Sed, si Portio unita sit dignitati perpetuò, & ac-
cessoriè, & per viam incorporationis: tunc, quia per
istam unionem Portio desiit esse Portio, † & ejus 508
titulus & effectus extinctus fuit, ac effectum est
unum tantum beneficium juxta dicenda *d c.2. à n.12.*
obtinens dignitatem, cui sic est unita Portio, non
tenebitur servire tanquam Portionarius, nec subire
onera aliàs competentia ratione Portionis.

Quod totum ita † declaratum est per S. Congr. 509
Concilii his verbis, Congregatio Concilii censuit si
Portiones perpetuò unitæ sint dignitatibus ita, ut
Portionum titulo suppressu effectum sit unum dun-
taxat beneficium, non teneri eos, qui tales obtinent
dignitates, ad aliud servitium, quam suarum dignita-
tum, quod si absque suppressione tituli Portiones
unitæ sint dignitatibus ad vitam obtinentium, &
aliàs uti duo beneficia obtineantur, utriusque bene-
ficii servitia præstanda esse. A. Card. Carrafa.

Et quod habens dignitatem, cui est unita Portio
perpetuò & accessoriè, † & per viam incorporatio- 510
nis, non teneatur servire tanquam Portionarius, fuit
resolutum in alia Burg. servitii Decani coram Domi-
no Lita, 13. Junii 1594. ut in decisione sequenti.

Domini resolverunt Decanum non tenere servire
tanquàm Portionarium, quia Portio eo ipso, quod
unita fuit in perpetuum dignitati Decanatus per
viam incorporationis, ut ex lectura unionis factum
fuisse apparet desiit esse Portio, illiusque nomen, &
effectus extinctus fuit. Doct. *in cap. cum accessissent;
de constit. glossa*, in Clementina, per literas de Præ-
ben. Joannes Baptista de S Severino *in tract. de unio-
ne, artic.8. q.11. & sequenti*, Oldrad. *cons.257. n.15.
& sequenti*. Rota *dec.11. de rebus Ecclesiæ non alienan.
in antiquis*. Cassad. *decis.13.n.1. super regulis.* Undè,
cum titulus Portionis, ejusque effectus sit extinctus,
non potest dici, quod Decanus, uti Portionarius,
teneatur servire, cum non entis nullæ sint qualita-
tes, & qualitates sine subjecto esse non possint, nec
ex eo, quod in unione dicitur, quod per unionem
hujusmodi dict. Portio debitis non fraudetur obse-
quiis, sed ejus congruè supportentur onera consue-
ta, debet contrarium determinari, nam dixerunt Do-
mini d. clausulam intelligi debere de oneribus, non
competentibus ratione solius Portionis, sed de his,
quæ extrinsecè veniunt subeunda cum, quæ com-
petunt ratione solius tituli, cessent, de medio subla-
to ipso titulo per viam dictæ perpetuæ unionis, ad
textum *in c. cum cessante de appellat. cum vulg.* & huic
interpretationi esse inhærendum dixerunt Domini,
ne verba Papæ facto ejusdem contradicant ad text.
in lib.1. scribentes *Cod plus valere, quod agitur.* Et
quod inductum fuit mediante unione in honorem
Dignitatis Decanatus, & augmentum ejus, retor-
queatur in diminutionem honoris, & Dignitatis, il-
lius, mediante servitio suæ Dignitati minimè con-
digno contra omnem rationem, debet enim omnis
disputatio sano modo interpretari, & ut omnis con-
trarietas evitetur, *c. inter dilectas, §. cæterum, de fide in-
stru.* Bart. & alii *in l.2. §. creditum, ff. si certum petatur*,
cum aliis per Aymon. *cons.148.n.19.lib.3.* præsertim,

cum Ecclesia ex defectu dictæ Portionis in Divinis non dicatur pati aliquem defectum, ut notatur per Angelum *in l.non alias. § legati, versic.in textus super* Castr.*in eadem l.num.2.ff.de judic.& per* Bald. *in rep. d. l. num.2. in 2. lectura.*

In canonicatibus verò unitis, & annexis dignita-
511 tibus,etiam perpetuò, † & accessoriè diversum existimo, nam licet unio facta sit accessoriè, tamen non extinguitur titulus canonicatus, sed uti duo beneficia obtinentur, ut dicetur infra 11.*p. cap.*5. *n.*199. & sic utriusque beneficii servitia præstanda erunt juxta supra dicta.

512 Vigesimò septimò dubitatur, † an canonici, & obtinentes dignitates, vel Portiones, ita teneantur ad residentiam in Ecclesia & choro, ut debeant etiam canere in illo sub peccato mortali, & obligatione restituendi distributionem, & fructus, an verò satisfaciant cum sola assistentia in choro, & horas privatim recitando?

In quo breviter dico primò, canonicos ex sua institutione, & jure communi, teneri canere in cho-
513 ro sub peccato mortali, ita, quod si in hoc † essent notabiliter negligentes, non excusarentur à peccato mortali, in quo videntur convenire Abbas de Ferra. *de horis Canonicis,num.*27.*&* 28.*& à num.*55.Navarr. *de oratione,c.*10.*n.*47. *& c.*11.*ad fin. & cap.*13.*nu.*17. *Miscell* 79.*& consil.*13 *de celebratione Missarum.* Soto *de justitia & jure lib.*10.*quæst.*5 *art.*4 *ad medium,*Sandoval.*de officio Divino cap.*16.*part.*6. Lud.Beja. *in responsis casuum conscientiæ casu* 55. P.Navarra *de restitutione,lib.*2.*cap.*2.*ex nu.*219. Arragon *secunda secundæ quæst.*83. *artic.*12. Jacob. de Graffiis *in decisionib. aureis casuum conscientiæ lib.*2.*cap* 51.*num.*12.*& cap.*52.*num* 22. *& cap.*53.*num.*4.5. *&* 21. Zechus *de Republica Ecclesiastica,c.*24 *de Canonicis, sub numero* 6. & Azor *institutionum moralium lib* 10. *cap.*11.*quæst* 5. *&* 7. Alexand.Monet. *part.*2.*qu.*2.3.*concl.& quæst.*19. *num.*19. Ugol. *de offic. Episc. cap.*15. §.1. Suarez *de relig.tract.*4.*lib.*4.*cap* 12. *à num* 8. & Torre etiam *de relig. tractat. de hor.canon. cont* 10 *disput.*6. qui ad id adducunt authoritates Conciliorum facit *capitulum, contumaces.* 50 *distinctione, cap.*19 *distinctione cap fin.* 93.*distinct. cap* 1.*cap. dolentes, de celebratione Missarũ,* & probatur ex S. Concilio Trident. *dict. capite* 12. *sess.*24 ibi, *Atque in choro ad psallendum instituto hymnis,& canticis Dei nomen reverenter distinctè, devotèque laudare.* Et Concilio Compostellano *actione* 2. *decreta* 20. Concilio Bononien, *tit.*6 *de reside tia §. de his,qui ad residentiam tenentur,versic.itaque hi.* ibi, *Singulis horis Divinis officiis attentè,religiosè psallendo, sic interesse debebunt.* Et ceremoni.le Episcoporum, *Clemen.VIII. lib* 1. *cap.*5. *de offic magistri ceremoniarum*, sic ait, Sed nec libros aut ipsum breviarium, aut diurnum in manibus habeant, ut ex illis privatim horas aut orationes recitent: sed illas alta voce una cum choro dicant aut cantent, & ad id librum habere permittantur.

514 Dico secundò nihilominùs † ad lucrandos fructus & distributiones sufficere solam assistentiam in choro, etiam si non cantent, nec sint attenti. sed cum aliis loquantur, quamvis in hoc malè faciant *dict. cap. dolentes, & Clem.*1. *de vita & honestate Clericor.* & si excessus fuerit notabilis, peccent mortaliter, *cap licet,*31.*de Praben.*ibi. *Quæ tantum residentibus in Ecclesiis,& his,qui intersunt horis Canonicis exhibētur, & capite* 11.*de clericis non residentibus in* 6. ibi, *Qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis abfuerint* Suarez videndus *dict. lib.*4. *cap* 4. *num.*12. *&* 13. & Torre *dict. controvers.*10.*disp.*6.*num.*6. Abb.*in c.cum olim,num.*6. *de re judic.* qui ait,quod distributiones dantur respectu interesse Divinorum, non præcisè respectu cantus, vel alterius obsequii, ut *in dicto cap* 11. Barth. Medina *in summ.lib.*1.*capite* 14 §.11. & Zechus *supra,*& Alphons.de Madrigal.*in instit.ord.sub tit.de major.ordin.*& videtur Toletus *in summ lib.*2 12 4 *dist* & ita videtur esse consuetudo & praxis Ecclesiarum.

Quamvis in hoc aliqui scrupulos injiciant, &
contradicant † Sandoval. citans in margine Archi- 515
diaconum, Joan.And. & Dominicum *num.*4. *in cap. alma mater, §.adjicimus, de sententia excom. in* 6. & Paulum Imolam. *in d.Clem* 1. Navarr.Sotus,Beja & Graffiis, præsertim *dict. cap.*51. *num* 12. *& cap* 52. *num.*22 ubi supra, & Summa Corona, 1.*part. cap.*1. *numera* 93. Joan. Baptista Corradus *in resp. casuum consc quæst.*240 & Azor *supra* 5.*quæst vers quæ res & quæst.*8 *& in part.* Less *de just. & jur lib.*2 *c.*34.*n* 184. Genu. *in Man.past.cap.*88. *nu.*8. latè Moneta *d quæst.* 2.P.Navarr.& Arragon *supra* & P Ledelma *in sum.* 2.*part tract.*9.*c.*4. *ultima conclusion.*1. *&* 2. *difficultate*, dicentes, quod ad lucrandum fructus & distributiones, requiritur aliqualis attentio, saltem externa corporis, hoc est, quod non scribant, vel confabulentur, & Lud.Lopez *instruct. conscientiæ* 1.*tom. cap.* 246. Quem sequitur Vega *in sum.* 1 *part. cap.*128. *casu* 10. dicens, quod illi, qui de ordinario, & frequenter confabulentur in choro ad totas, vel quasi totas distributiones restituendas sunt obligati, & 2. *tom.cap.*3.*ad fin.* ubi ait, quod tanta perversio,& abusus potest in hoc casu intervenire, ut juxta notabilem defectum, in hoc magis, vel minùs juxta majorem vel minorem abusum teneantur aliquid restituere,& Man Rodriguez *in summ.*1.*tom. capite* 145.*n* 5. Dicens, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro, non recitando, nec cantando ibi, teneri restituere distributiones, quasi totas, & Suar. *dict cap* 12. *num* 10.& Torre *dict.controvers.*10.*disp.*7.*&* 9. Octavius Frangipan. *in Direct. Eccles. discip. titulo de residen.* sic ait: Imò si in ipsa Ecclesia corpore quidem præsentes. ac cum aliis Divina officia non peragentes, sed dum alii hoc agunt, ipsi aut fabulando, aut ambulando, vel etiam alicujus officii notabili parte obdormiendo, seu etiam sine justa causa officium quod alii cantant, aut alias preces, vel quod pejus est, unas historias, aut fabulosas legendo, aliisve modis, cum aliis in officiis non communicant, residentiæ suæ non satisfecisse, & fructus ad distributiones assignatas lucrifecisse, secundum veriorem & securiorem Doctorum sententiam dici non possunt; beneficium enim non datur, nisi propter officium, &c.

Quibus non favet, sed potiùs nostræ sententiæ
constitutio 138. Pii V. *supra* adducta *cap.præcedenti,*
† *nu.*5. *versi.tametsi*, loquitur enim de non recitan- 516
te horas, nec in choro nec extra, ut rectè advertunt Medina.Ludov Lopez, Navarr.& Arragon *supra* & Suarez *dict.cap.*12. *num.*10. *&* 14. Dico tertio, quod licet ex 1. institutione officium Canonicorum sit horas canonicas in choro canere, ut *in prima dicto*,
tamen † de consuetudine a multis annis recepta, to- 517
lerata, & approbata,non videntur ad id teneri, dummodò habeant Capellanos, & ministros, qui eas cantent, nec sit in hoc defectus considerabilis, quia consuetudo non videtur irrationabilis, sed tolerabilis. Ita docent P.Navar. Arragon. & Zechus *supra,* & sic procedit quod ait Cajetan. *in summ. versicul. hora in fin.* & facit Less. *dict. lib.*2. *cap.*34. *n* 185.dicens, istam consuetudinem non omninò esse contra rationem: nam sic Divinum officium magnificentius & suavius canitur, cum canonici sæpè voce, suavitate, vel peritia canendi careant, undè per eam potuit juri antiquo derogari, &c.

Et Suarez *dict cap.*12.*n.*11.*&* 13.*cum sequentib.* approbat hujusmodi consuetudinem, & etiam Alex. Monet. *d.quæst.* à *n.*43. dicens, quod ubi adsunt mansionarii, induci potest consuetudo ut non teneantur canonici psallere, modo id à primis principiis fiat: atque hæc consuetudo cum sit contra jus, debet cum aliqua ratione induci spatio quadraginta annorum.

Sed

Sed dices consuetudinem istam jam esse sublatam
518 † per Concilium Trident. *dict.cap. libri* 12. dum di-
cit, quod omnes compellantur per se, & non per
substitutos, obire Divina officia, atque in choro psal-
519 lere. † Nec satisfacit responsio P. Navarri, & Arra-
gon. *supra*, & Lect. *supra num.*186. non dicere Con-
cilium, quod canonici teneantur obire officia per se,
& psallere in choro, sed quod compellantur id fa-
cere, & sic præceptum Concilii non dirigi ad ipsos,
sed ad Prælatos, quid si eo negligentes essent, pecca-
rent, non canonici sua utentes consuetudine: aiunt
enim fuisse intentionem Concilii, ut Prælati conve-
nientibus juris remediis canonicos compellendo
eos ad pristinum psallendi morem, & primævam in-
stitutionem revocarent, quæ salutari, & antiqua
consuetudine revocata, tunc demum tenerentur of-
ficium psallendo per se ipsos elicere sub mortali &
restitutionis onere.

Nam ista solutio, quæ est verbalis tantùm, con-
520 vincitur † ex eo, quod Concilium dicendo, quod
canonici compellantur per se obire Divina officia,
atque in choro psallere, vult eos ad id teneri, & di-
cit, quod ad id compellantur, tanquàm ad rem, ad
quam tenentur: compulsio enim & executio præsup-
ponit obligationem. Torre *dict. controvers.*10. *disp.*7.
num 3. Et est in similibus terminis decreti de obser-
vandis & evitandis in declaratione Missæ *sess.* 22.
521 & declaratio S. Congregation. his verbis, † An Men-
dicantes possint uti hodiè privilegiis faciendi sa-
crum ante lucem, & post meridiem, quibus ante
Concilium utebantur; Ratio dubii videtur, quia
ordinarius videtur non prohibuisse: tamen quia
alias Congreg. respondit, fratribus S. Hieronymi
Hispaniæ, non posse, & quia est mens clara Concilii,
quod prohibet hoc, licet ordinarius negligens sit in
prohibendo: ideò Congregat. censuit idem respon-
dendum quod alias decisum, ut quod præcipuè con-
venit Jesuitis & Mendicantibus, ut cùm videant hoc
improbatum à Concilio, abstineant etiam quod or-
dinarius nihil dicat. Et idem circa privilegium
Prædicatorum & Minorum in quovis loco honesto
celebrandi, quod sit sublatum per decretum Con-
cilii, tradunt Navar. *in Man.cap* 25.*num.*82. & Sua-
rez 3.*part disp.*81.*sect.*3.*versic. Quarta excommunica-
tio*, licet Ludov. Lopez *instruct.consc.*2.*tom.cap.*79. &
Man. Rodrig. *quæst.reg.* 1.*tom quæst.*28.*art.*3. *& quæst.*
43. *art.* 5. dicit, quod antequàm Episcopus prohi-
beat, non amittitur istud privilegium, nec annulla-
tur per Concilium, &c.

Nec etiam satisfacit responsio Suarez *dict. cap.*12.
num. 14. quæ est contra verba & intentum Concilii.

Undè ad Concilium solum potest responderi,
522 † non esse quoad hoc de cantu receptum, sed ean-
dem consuetudinem etiam post illud durare, & esse
continuatam, quia Episcopi non curarunt illud exe-
qui facere: sicut & alia multa, & sic non obligare,
ad tradita infra 11.*p. cap.*5. *num.*150.

523 Et novissimè † Azor *dict.lib.*10.*cap.* 11.6.*quæst.* ait
ejusmodi consuetudinem, ubi fuerit moribus uten-
tium recepta, valere, cum non sit contra jus nostræ,
sed jus tantum canonicum, eamque consuetudinem,
etiam post Concilium Trident. valere, ubi moribus
utentium fuerit recepta, sive continuata post Conci-
lium Trident. quoniam in hac etiam parte Concilio
Trident. consuetudo potest derogare, & hoc dupli-
citer, vel quia post illud introduci cœperit, & dein-
dè fuerit usu confirmata, vel quia ante invecta fue-
rat, & deindè etiam contra illud continuata, postre-
mò Torre *dict. disput.*7. docet, quod licet sibi verius
videatur, canonicos debere canere horas in choro,
& alias teneri ad restitutionem distributionum &
fructuum, & contrariam consuetudinem potiùs ad
abusum pertinere, cum evertat naturam & institutio-
nem canonicatuum, & esse sublatam à Trid. Conci-
lio, eo ipso quod præcipit oppositum servari tan-
quàm antiquum ejus, tamen propter desidiosos hu-
jus seculi consuetudo toleranda videtur, quæ à mul-
tis retroactis præscripta obtinuit oppositum, sum-
mis Pontificibus, ac cæteris Prælatis videntibus &
consentientibus. Et stando in hac sententia ad Con-
cilium respondet, non abrogare in hoc consuetudi-
nem præscriptam, nec de ea abroganda verbum fe-
cisse, quamvis circa multa alia in eodem capite ap-
posuit, *Non obstante quacunque consuetudine:* & juxta
hanc sententiam *disput.*8. *sequ.* ait, nec etiam teneri
recitare horas in choro.

Quod licet videatur probabiliter procedere, do-
nec à Sede Apostolica, seu S. Congregatione aliud
* declaratum habeamus, tamen in nostra Ecclesia 524
Abulens. habet difficultatem, nam statuto 16. statui-
tur, quod canonici, & beneficiati adjuvent ad ca-
nendum, & statuto ultimo damnatur, & reprobatur
omnis usus, & consuetudo contra statuta in illo li-
bro contenta recopilata, anno 1513. ita ut non va-
leat, nec possit introduci.

Vigesimòoctavò, & ultimò dubitatur, an * Cano- 525
nicus suæ obligationi satisfaciens, quod attinet ad
residentiam, & servitium chori, & Altaris, possit lici-
tè ordinariè abesse à Capitulis, seu Congregationi-
bus Capitularibus. Et videtur posse, * quoniam præ- 526
cipuum & particulare officium Canonici, & ad quod
obligat S. Concilium, *dict.c.*12. *vers. præterea obtinen-
tibus, est residentia & servitium Ecclesiæ:* habere & dare
vocem in capitulo, potiùs videtur præeminentia, &
fructus canonicatus, *gloss.fin.in cap.*2 *de in integrum re-
stitutione*, & ibi Butr. *n.*44. & Abbas 21. Card. *in Cle-
ment.*2.*n.*23.*de ætate & qualitate*, & Felin. *in cap. cum
olim*, *n.*2. *de majoritate & obedient.* cum aliis, cui ideò
canonicus potest cedere, quod secus est in Senatori-
bus, seu Rectoribus civitatum & aliis, quorum præ-
cipuum munus est in Senatu, seu Concilium assistere.

Et quod habere, & dare vocem in Capitulo * sit 527
potiùs præeminentia, & fructus quam onus, videtur
comprobari ex eo, quod solent canonici ob culpas
& delicta puniri in privatione, seu suspensione vocis,
ut *in dict. Clemen.*2.*vers. illi vero*, & videmus in praxi,
& si esset onus, non deberent in eo directè puniri.
Et facit pro hac parte quod docet summ. Armilla,
verb. electio, *num.*2. quod quilibet elector potest re-
nuntiare voci suæ, sicut juri suo. Et quod docet So-
tus *de justitia & jure*, *lib.*4 *quæst.*6 *artic.*3.*vers. postre-
mum denique quod scholares*, qui sunt electores Ca-
thedrarum, & non testes, possunt renuntiare juri eli-
gendi, nec possunt compelli ad suffragandum, nisi
quandoque Rectori, & Consiliariis, vel propter pau-
citatem, vel ad rescindendas alias fraudes ratio ap-
paret, ut compellerentur, & sequitur Do. Joannes
Gutierrez *canonicarum quæst.lib.*2.*cap.*11.*n.*86. indè in-
ferens *numero sequent.* licere canonico renuntiare suo
voto in electione facienda, vel aliis provisionibus
præcipuè, cum hoc sit justa causa, nempè, quia est du-
bius de majori idoneitate eligendi, quia sunt plures
expositores, & nescit quem eligere debeat, vel quia
omnes sibi minus idonei videntur, nec Eccles. dam-
num inferat, vel alias justa de causa, nisi, vel propter
paucitatem eligentium, vel ad alias fraudes evitan-
das ratio dictaret, ut compellerentur à Capitulo
suffragia ferre, juxta dictam limitationem Soti.

Pro quo facit text. *in capit. quia propter, de * elec- 528
tione*, ibi, *& volunt.* ex quo verbo notat ibi Abb.
num. 4. quod illi qui nolunt interesse elect. non de-
bent compelli, nisi intersit Ecclesiæ, nec contradicit
gloss. *verb. revocare, in cap. cum nobis, eodem titulo de
electione*, quicquid Man. Rodrig. *quæstionum regular.*
2.*tom. quæst.*53. *art.*10. & quod potest quis suæ voci
renunciare ex *cap. in causis de elect. & c. ad Apostoli-
cam de regular.* tradit Azeved. *in curia Pisana lib.*2.
*cap.*5. *sub numero circa finem.*

529 Nihilominùs in dubio proposito tenendum † est contrarium, nempè non licere canonico ordinariè abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus. Et ratio est, nam etsi munus, & officium canonicorum præcipuè consistat in servitio, & residentia Ecclesiæ, chori, & Altaris, cośistit etiam in administratione & gubernatione rerum Ecclesiæ, & Capitul. spiritualium & temporalium, in quo jus, & bonum publicum versatur, *l.* 1. *§. hujus studii, ff. de justit. & jure*, ibi, Publicum jus in sacris, in sacerdotibus, io magistratibus consistit. Et sic currit eis obligatio assistendi Capitulis ad satisfaciendum huic muneri, & officio, ac providendum bono Ecclesiæ, ejusque res tuendas.

530 Nec refert, quod hujusmodi administratio, † & gubernatio incumbit canonicis, & capitularibus non ut singulis, sed ut universis, id est, ut pertinent ad Universitatem Capituli, & sunt pars illius: nam ut parti Capituli, currit unicuique prædicta obligatio, aliàs, si quilibet in particulari non tenetur assistere Capitulis, sed posset abesse, alii etiam possent id facere, cum non sit major ratio de uno, quam de altero, & sic posset deficere bonum regimen Ecclesiæ, & Capituli.

531 Conducunt tradita per Illustrissimum † Cardinalem Paleotum, de sacri consistorii cousultationibus, 5. *part. quæst* 8. in simili, de obligatione Cardinalium assistendi consistoriis, & per Villadiegum, *de Cardinalib. quæst.* 5. Albanum *eodem tract. quæst.* 10. & Hier. Palatum, *de Cardinalium dignitate, & offic. cap.* 28. & faciunt adducta per Curiam Pisanam *lib.* 2. *cap.* 13. & Azevedum *ibi, & cap.* 8. & Bovad. *in Polit.* 2 *part. lib.* 3. *cap.* 7. *nu* 61. *&* 64 & per Armillam, *verb. consensus, num.* 3. & ita planè tenet Villar *del patronado de Calatayud,* 7. *part.* §. 1. *num.* 28. qui plura adducit.

Et hanc sententiam tenuerunt, & subscripserunt
532 † D. Joan Gutierrez, & M. Franc. Pettus de Ledesma consulti, & ad meam supplicationem ita censuit S. Congregatin Concilii, anno 1602. *ut in declaratione supra* adducta, *numero* 424. *ad numerum* 1. *&* 2.

533 Nec obstat ratio in contrarium adducta, † quod habere, & dare vocem in Capitulo potiùs videtur præeminentia, & fructus canonicatus. Respondetur enim dici præeminentiam, & fructum ratione authoritatis, & honorificentiæ, esse tamen onus juxta dicta, sicut indicare dicitur fructus jurisdictionis, seu officii, Rota *decis.* 1831. *n.* 2. *libr.* 3. *part.* 3. *diversorum.* Mohed. *decis.* 5. *num.* 3. *&* 4. *de appellat.*

Ad comprobatiooem respondetur; canonicos puniri in probatione, seu suspensione vocis, quamvis
534 sit onus, quatenùs est res præeminentiæ, & † authoritatis, & quæ solet appeti, & æstimari, sicut etiam Episcopi solent suspendi ab execut. Pontifical. & Parochi ab officio: facit quod tradit Suarez 5. *tom. de censuris, disput.* 12. *sect.* 2. *num.* 14. *& disputat.* 27. *sect.* 1. *num.* 5.

Ad doctrinam Armillæ, Soti, & Joannis Gutier-
535 rez † *ubi supra*. Respond. illam procedere in uno, vel altero actu electionis sed non ordinariè. Et ita respondit idem D. Joan. Gutierrez *in dict. cons.* quamvis Paleotus *supra* dicat Cardinalem absentiæ suæ à sacro consistorio, quamvis etiam unius diei rationem Deo redditurum esse propter authoritatem scilicet Papæ, illud indicentis, gravitatemque tanti consistorii & rerum quæ in eo aguntur.

Et etiam in uno, vel altero actu electioois non
536 procedit † illa doctrina, quando propter hoc authoritas providendi remanet apud eos, qui carent zelo, ut per eundem Armillam *dict.* 4. *versic. consensus, n.* 3. & cum eo Vegam *in summ.* 1. *parte c.* 98. *casu* 3.

537 Prædicta tamen sententia, † & resolutio limitatur primò, ut non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia justa causa ad non assistendum capitulis, tanta enim causa potest concurrere, ut ab illa justissimè quis excusetur, etiam ordinariè, ut si in capitulis esset tanta perversio, & procederetur ita malè, & ex abrupto, sine lege, ordine, & modo, ac cum tyrannide, violentia & insolentia Præsidentium, & potentiorum non habentium aliam legem, aut rationem, quam suam voluntatem, & gustum, ut qui vellet suæ satisfacere conscientiæ, & illam exonerare, non posset id facere sine magnis molestiis, inquietudinibus, & occasionibus ordinariis, ac etiam periculo aliquando cadendi, aut sine magna nota singularitatis, proterviæ, ignorantiæve, maximè ubi nota feruntur publicè: quod in siogulis est perniciosissimum, & perversio maxima, & regulariter votum illius prodesse non speratur, quia per fas vel nefas omnia fiunt prout volunt Præsidentes, & Potentiores: quos pleraque ob humanos respectus, aut ignorantiam sequuntur, nec audent contradicere, quibus damna & malè gesta imputabuntur, ac Prælatis etiam, qui non curant id evitare, & cavere, ut tenentur ex officio, dando debitum modum, & ordinem notandi, & procedendi, ac etiam congregandi Cap. Congregantur enim passim, & non legitimè, ac faciendo servari jura & statuta, refrænandoque insolentiam potentiorum, illorumque excessus castigando, interessendoque aliquando capitulis, de quo rationem Deo sunt reddituri, sicut de aliis etiam omissionibus, & negligentiis.

Et ratio hujus limitationis est, † nam durum esset 538
& valdè grave, obligare aliquem ad assistendum capitulis cum tanto incommodo, & periculo, & ad opponendum se, & faciendam resistentiam semper torrenti capituli, & cujusdam communitatis barbaræ, seu ignorantis, ubi nullus ordo, & facit quod ex Seneca *ad Galionem de vita beata*, tradit Simanc. *de republic. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 6. *&* 120. his verbis: Duæ maximè in hac re dissident sectæ, Epicureorum & Stoicorum. Epicureus ait: Non accedet ad Rempublicam sapiens, nisi quid intervenerit. Zenon ait: Accedet ad Rempublicam, nisi quid impedierit. Alter otium ex proposito petit, alter ex causa: causa autem latè illa patet, si Respublica corruptior est quam ut adjuvari possit. Non nitetur sapiens in supervacuum, nec se nihil profuturus impendet, si parum habuerit authoritatis, aut virium, nec illum erit admissura Respublica, si valetudo illum impediet. *Et num.* 8. *&* 121. *ex eodem post multa*, his verbis: Negant nostri sapientem ad quamlibet Rempublicam accessurum. Interrogo ergo, ad quam Rempublicam sapiens accessurus sit? At Atheniensium, in qua Socrates damnatur? Aristotelesne in eam fugiat, in qua invidia virtutes opprimit: Negabis mihi accessurum in ham Rempublicam sapientem. Ad Carthaginensium ergo Rempublicam sapiens accedet in qua assidua seditio, & optimo cuique infesta libertas est, summa æqui ac boni vilitas, adversus hostes inhumana crudelitas, & adversus suos hostilitas; & hanc fugiet. Si percensere singulas voluero, nullam invenero quæ sapientem, aut quam sapiens pati possit.

Sed dices, non erit Ecclesia, in qua ita procedatur: nam quando Potentiores, & Capitulares id vel-
lent, Episcopus non permitteret: ego verò † dico, 539
quod utinam esset, sed proh dolor! tanta est negligentia in Curia, aut suæ obligationis ignorantia multorum Episcoporum, ut id facile possit contingere, & de facto contingat: non enim visitant Ecclesias Cathedrales, & capitula, & si visitant, non ut debent, sed superficialiter, & propter formam, ut dicunt, & apparentiam, ita ut melius esset non visitare, nec alias provident his malis, etiam si de eis sint certi & admoniti, & tota eorum Cura, & Officium resolvitur in ponendo Vicario, & Visitatore, & utinam bonis, & in providendo consanguineis suis, & familiaribus de beneficiis, voluntque frui magnis redditibus Episcopatus, & eos comedere sine molestia

ſtia in pace & requie, quæ non eſt vera pax & re-
quies, ipſique Epiſcopi, præſertim Hiſpaniæ, nun-
quam viſitantur, nec in hoc Mundo aliquando red-
dunt rationem villicationis ſuæ, nec ab eis exigi-
tur, quaſi ſint confirmati in gratia, & habeant ſcien-
tiam infuſam.

Oporteret quidem, meo judicio, mitti aliquando
Viſitatores Apoſtolicos, viros graviſſimos, doctiſſi-
540 mos, † integerrimos, qui exactè viſitarent Epiſco-
pos Hiſpaniæ eorumque officiales, & miniſtros, &
Eccleſias, præſertim Cathedrales, & Capitula ac lo-
ca, & opera pia eorumque bona, quod Rex noſter
Catholicus deberet procurare, & ſupplicare S. D. N.
Papæ.

541 Secundò limitatur, † ut non procedat, quando
quis abeſſet à Capitulis in diebus ſuis recreationis
cauſa conceſſis, licitè enim poteſt Canonicus ſume-
re ſuos dies abſentiæ, in diebus capituli, ut alias per
Sanct. Congregat. fuiſſe declaratum è Roma mihi
ſcriptum eſt, cum nec Concilium, nec ſtatuta, aut
conſuetudo id prohibeant, nec limitent, ne in die-
bus capituli ſumantur.

542 Niſi ſciret, aut intelligeret, quod in talibus die-
bus agendum eſſet in Capitulo de aliquo negotio
gravi, & importantiæ, quod veriſimiliter poſſet re-
ſolvi in præjudicium Eccleſiæ: nam tunc teneretur
aſſiſtere illi Capitulo & dicere ſuam ſententiam &
votum: ad Azevedum *in curia Piſana lib. 2. cap* 8. &
ita tenuit D. Joan. Gutierrez *in dict. conſ.* relato, ad-
dens, quod in caſu hujus ſublimitationis teneretur
aſſiſtere Capitulo, & dicere ſuam ſententiam & vo-
tum, quamvis intelligat, quod non proderit. Quod
tamen mihi durum videtur, nam ſuppoſito, quod
Canonicus poſſit ſumere ſuos dies in diebus Capi-
tuli, gravitas, & importantia negotii non videtur
obligare ad aſſiſtendum Capitulo, niſi ſimul adſit
aliqua ſpes, aut veriſſimilitudo, quod ſuo voto poſſit
prodeſſe, argumento ejus quod dicitur de correptio-
ne fraterna. Et facit quod tradit Marquez *del Gover-
nador Chriſtiano, lib. 1. cap. 10. pag. 54. & 55.*

Verum poſt hæc ſcripta S. Congregat. ad meam
543 † inſtantiam abſolutè declaravit, Canonicum poſſe
ſumere ſuos dies in diebus Capituli, niſi de induſ-
tria id faceret, ut in declaratione *infra* adducta, *nu-
mero 559. ad tertium.*

544 Tertio limitatur, ut non procedat quando † abeſ-
ſet quis à Capitulo, quod ſit tempore, quo Divina
officia in choro celebrantur, & intereſſet illis ſtante
ſtatuto, ſeu conſuetudine permittente ſtare in choro
tempore Capituli, ut eſt in hac Eccleſia Abulenſ.
ſtatutum 40. quod ait, quod nullus ſine licentia Præ-
ſidentis poſſit exire de Capitulo, antequàm finiatur,
ſub pœna amittendi quitantiam duorum mora peti-
torum pro Præbenda, quæ ibi lucrifit, ſalvo ſi ive-
rit ad chorum, & dixerit ſic Præſidenti: quod ſtatu-
tum à fortiori permittit eum, qui non eſt ingreſſus
capitulum, manere in choro, in quo tunc temporis
dicuntur officia, abſque eo, quod valet ad capitu-
lum, nec refert, quod tunc non dicat Præſidenti,
quia id ſolum requiritur in exeunte à Capitulo, ut
det rationem ſui exitus, & quia turpiùs. Nam iſtud
ſtatutum non videtur contra jus, nec contra ratio-
nem, cum officium Canonici præcipuum ſit ſervi-
tium chori & Eccleſiæ, & ſic ille eſt excuſatus legi-
timè, cum ſit occupatus in ſuo officio principali ſic-
ut qui eſt in altero. Et quamvis in d. Eccleſia ſit poſ-
545 tea facta † quædam ordinatio capitularis, quod qui
eſt in Eccleſia, & non intraverit in capitulum, mul-
ctetur certâ pœnâ, etiamſi ſit in choro, tamen dict.
ſtatutum non potuit alterari per ſolum Capitulum
ſine Epiſcopo, tum quia factum eſt ab Epiſcopo, &
Capitulo ſimul.

546 Tum quia reſpicit ſtatutum Eccleſiæ, † in quo
Capitulum ſolum non poteſt ſtatuere, *cap. cum con-
ſuetudinis, de conſuet. gloſſ. verb. ſtatutum, in cap 2. de
verb. ſign. in 6.* communiter approbata per D. *ibi, &
in cap. cum omnes, de conſtit.* ubi Felin. *nu. 9.* & appro-
bata per Rotam in multis cauſis, & Villar *del patro-
nado de Calatayud. dict. 7. part. §. 1. num.* 36. Quæ † li- 547
mitatio maximè procedit in Capitulis extraordinariis,
ex decreto Concilii Provincialis Compoſtellani,
actione 2. decreto 7. ubi ſtatuitur, quod extraordina-
riæ Congregation. Capitulares non fiant tempore,
quo vel Miſſa, vel conſueta officia in choro cele-
brantur, qui verò talibus interſuerint, ſtipendio illis
horis, quæ interim dicuntur aſſignato, tenore hujus
decreti privari ſint.

Imò abſolutè dicendum eſt, † non poſſe fieri ca- 548
pitula tempore, quo Divina officia, & præſertim
Miſſa major celebrantur, & conſequenter non tene-
ri quem, nec licitè poſſe tunc intereſſe Capitul. ut
tenet Fuſcus *de viſitatione, lib. 1. c. 15. num. 27. argum.
cap. placita ſecularia, 15. quæſt. 4. & cap. decet, de immu-
nitat. Eccleſ. in 6.* & clarè ſentit Navarr. infra rela-
tus, *num.* 560. & rectè Sandov. *de offic. Eccleſ. 6. part.
cap. 15.* & Villar. *dict. 7. part. §. 1. num. 1.* qui ait, quod
tempore miſſæ majoris, præſertim diebus ſolemni-
bus capitula ſeu actus capitulares aut alii tractatus
non celebrentur, niſi fortè urgens & evidens neceſ-
ſitas ingrueret, & refert Pragmaticam Sanctionem.

Et ratio eſt, † quia qui de altari vivunt, eos altari 549
inſervire oportet, decetque illos priùs Divino cultui,
quàm temporalibus negotiis vacare, ut inquit Sanc-
tiſſ. Clemens VIII. in Brevi *infra* adducto, *nu.* 558.

Præterea clarum eſt, quod capitula, † & Congre- 550
gationes capitulares ſunt propter ſervitium Eccle-
ſiæ, chorum, & cultum Divinum, ac ad illius conſer-
vationem & propagationem, & non è converſo, er-
go illa fieri non debent cum damno, & detrimento
ſervitii Eccleſiæ, chori & cultus Divini: nam induc-
ta ad unum effectum non debent operari contrarium,
lege legata inutiliter, ff. de aliment. legat. cum aliis,
& propter quod unum quodque tale, & illud magis,
ut inquit philoſophus.

Rurſus clarum eſt, † quod officium magis prin- 551
cipale eſt officium chori, & cultus Divini, quam of-
ficium aſſiſtendi capitulis: officium autem magis
principale non debet ceſſare propter minus princi-
pale, ſed potiùs è contra, ut poſtulans ratio, & debi-
tus ordo.

Et ita Concilium Baſilien. *ſeſſ. 21.* † *decreto penul-
tim.* prohibet, ut tempore Miſſæ majoris capitula, 552
ſeu actus capitulares, aut alii tractatus per Canoni-
cos non celebrentur, niſi fortè urgens & evidens
ingrueret neceſſitas, quod decretum acceptaverat
Eccleſia Gallicana, ut *in pragmatica ſanct. titul. de te-
nentibus Capitula tempore Miſſa,* ubi Coſinus *verb. ce-
lebrentur,* aſſignat rationem, quia tunc debent inter-
eſſe Divino ſervitio.

Et in Concilio Provinciali & Colonien. celebra-
to anno 1536. † *part. 3. cap.* 18. ſtatuitur, Quod quo- 553
tidiani capitulorum conventus, aut maturius ſub
ſummam Miſſam, aut ſtatim poſt illam, ſervandi ſunt,
ne ob illos Divinum officium, vel ſuſpendatur, vel
præcipitetur, vel denique ab ipſis Canonicis negli-
gatur, debet enim Dei cauſa omnibus aliis anteponi.

Et Concilio † Provinciali Trever. celebrato anno
1549. *decreto, quo tempore quiſque in choro eſſe debeat,* 554
ad fin. ſic habetur, Statuimus inſuper, & ordinamus,
ut deinceps capitula, actus, & tractatus capitulares
tantùm pro feſtis, ſeu ferialibus diebus teneantur,
ſed nec in iis ſub Miſſa, veſperis, aut completorio
indicantur, aut teneantur, quinimò, ut omnes Miſſæ,
interſint, diſtrictè mandamus, in aliis verò, ſi ſubſit
urgens neceſſitas, aut evidens Eccleſiæ utilitas poſ-
tulet, ut capitulum teneatur, Decanus indicabit di-
lationem, ſeu moram capituli, & actuum capitula-
rium, non carere periculo, & propterea ſub prædictis

horis tractandum & agendum esse, & si in his secus actum fuerit, tam in dicentes quàm interessentes residentia, & praesentiis pro illa vice carebunt, quinimò uti absentes his oris reputabuntur.

555 Et in synodo Provinciali † Moguntina eodem anno 1549. *celebrata caput.72.dicitur* Canonicos verò per actus capitulares ab ingressu chori, quandiù capitulis intersunt, & non diutiùs excusari volumus, in qua re Decanos Ecclesiarum, aut quibus ea cura pro tempore incumbit, monemus eisdem praecipientes, ne extra necessitatem capitula indicant in eam horam, quae Divina officia peraguntur, cum possint, aut maturiùs, aut seriùs capitula haberi, ut ipsi etiam Praelati, & Canonici Divinis officiis commodiùs interesse queant.

556 Et in Concilio Provinciali † Mediolanen. primo anno 1565. celebrato titulo de iis, qui Dignitates, Personatus, aut Canonicatus habent ad fin. sic habetur Canonici, quo tempore Divina officia celebrantur, non habeant capitula, nisi fortasse aliter evidens necessitas postularit, qui contra fecerint, distributionem ne capiant ejus horae, in qua id commiserint, neque etiam diebus festis capitula habeantur, nisi probabilis causa intercesserit, & Octavius Frangipanus *in direct. Eccles. disciplinae titul. de decim. Colleg. Eccles. num.*33. sic ait: Cum verò capitulares conventus, etiam illi in quibus de rebus temporalibus agitur, eò serviant ut Ecclesiae cultus, & Divina officia sine intermissione ad honorem Dei, & proximi aedificationem observentur, nequaquam illi vel Ecclesiae cultum minuere, vel Divinis officiis aliquid detrahere, vel populum aliqua ratione offendere debent. Quare in virtute Sanctae obedientiae vetamus, ut nec summae missae tempore ullo modo habeantur, nisi aliud cogat necessitas, quae minimam temporis non patiatur dilationem, quo casu ut minimum, tot mittantur Canonici in chorum, qui ad Divinum officium cum honore peragendum sufficiant; nec alibi habeantur quàm in domo capitulari: alioquin irritum fit & inane, quod vel in choro, vel in sacrario, seu armario, vel quavis alia templi parte, etiam peracto Divino officio, & capitulariter conclusum & distributum fuerit, &c.

557 Et tandem, † quod non possint fieri capitula, dum celebrantur Divina officia, fuit declaratum per Sanct. Congregationem Concilii, ut è Roma mihi scriptum fuit, & etiam per Sanct. Congregationem rituum de an. 1601. in una Ulisbonen. qua cavetur, quod capitula non possint celebrari tempore, quo horae Divinae celebrantur, sed solùm peractis horis, & Divinis officiis, & praesertim Missa majori, sub poena amissionis distributionum. Et confirmavit, & declaravit Sanctissimus Clemens VIII. per suum Breve datum 18. Januarii 1601. quod sic ait. (Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem in his auctoritatem suam interponere, per quae Divini cultus manutentioni opportunè consulitur, prout in Domino salubriter conspicitur expedire, cum igitur, qui de altari vivunt, eos altari inservire oporteat, deceatque illos Divino cultui prius, quam temporalibus negotiis vacare, nos quibus nuper innotuit in Ulisbonen. & aliis forsan Cathedralibus, seu Metropol. & Collegiatis, Eccles. interdùm capitula, Congregationes, tractatus, & actus capitulares per Canonicos, & capitulum ipsarum Ecclesiarum eo temporis spatio, quo Divina officia, & Missa major celebrantur, fieri solere cum non modica Divini cultus, propter ministrorum subtractionem diminutione, huic incommodo, quantum possumus occurrere volentes, ex voto venerabilium Fratrum nostrorum Sanct. Romanae Ecclesiae Cardinalium super sacris ritibus, & caeremoniis deputatorum harum serie declaramus Capitula, Congregationes, tractatus, & actus capitulares per canonicos Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum, peractis Divinis officiis, & praesertim Missa majori, ne Divinus cultus propter ministrorum subtractionem minuatur, habendos esse, quod si dum Missa, & alia Divina hujusmodi officia celebrantur, aut horae Canonicae recitantur, capitula habere voluerint, nisi fortè urgens aliqua, & evidens necessitas id postulaverit ejus horae, in qua id commiserint, quotidianas distributiones minimè levare debere, atque ita, & non aliter per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari debere, atque irritum & inane quicquid secus super his, à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabili fratri Archiepiscopo Ulisbonen. atque dilectis filiis causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, nec non spoliorum & jurium Camerae Apostolicae nostrae debitorum in Portugalliae, & Algarbiorum Regnis Collectori generali, per praesentes committimus ipsi, & mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum praesentes litteras, & in eis contenta quaecumque, ubi & quando opus fuerit, quoties pro parte aliquorum interesse habentium requisiti fuerint per se, vel alios solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant authoritate nostra easdem praesentes ab omnibus ad quos spectat, & in futurum spectabit, inviolenter observari, contradictores quoslibet per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus permissis, atque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, atque earumdem Ecclesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illi, & earum Praesulibus capitulis, & personis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: quibus omnibus, & singulis eorum tenores praesentibus, pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanct. Petrum, die 18. Januarii 1601. Pontificatus nostri anno 9.)

Nec adversus istud Breve, † & supradicta juvat dicere, quod non sit in Hispania receptum: nam cum non inducat jus novum, sed declaret, quod secundum rationem, & rectum ordinem debet fieri, contrarium usum & consuetudinem, tanquam irrationabilem, & in diminutionem Divini cultus rejiciendo, nil refert, quod non sit receptum, sed nihilominùs debet servari, & recipi juxta dicta *infra part. c. 5. à num. 161.* 558

Et ita novissimè post haec † scripta Sanct. Congregatio Concilii declaravit ad meam instantiam, anno 1605. ut in sequenti declaratione, Illustrissimi & Reverendissimi domini. In Ecclesia Abulens. saepè fiunt capitula, & habentur Congregationes capitulares tempore Divinorum officiorum, & dum horae, & etiam Missa major celebrantur, juxta statuta, & antiquam consuetudinem in hac Ecclesia, & in Hispania hactenus observatam, est etiam in hac Ecclesia ordinatio capitularis, sive statutum, quod Canonicus, seu Capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non intraverit capitulum, mulctetur certa poena, etiamsi sit in choro in Divinis officiis. Quibus sic stantibus supplicatur Illustrissimis & Reverendissimis DD. vestris pro parte Licentiati Nicolai Garcia dictae Ecclesiae Canonici, declarari, an nihilominùs Canonicus seu capitularis possit licitè è capitulis abesse, stando in choro, nec propterea possit mulctari? Secundò, an possit, etiamsi velit interesse capitulis, 559

quae

quæ fiunt tempore Divinorum officiorum, supposi-
to quod fiunt, & satisfaciat suæ obligationi, & fa-
ciat fructus suos, qui in illa hora lucrifiunt? Tertiò,
an canonicus seu capitularis possit licitè sumere
suos dies absentiæ, seu recreationis in diebus, qui-
bus fiunt capitula, & sic ab illis abesse, etiamsi fiant
extra tempus Divinorum officiorum, rursus in Sanct.
Concilio Tridentin. *sess. 5. de reform. cap. 1.* decretum est
quod docentes sacram scripturam seu Theologiam,
dum publicè in scholis docuerint, gaudeant privile-
giis de perceptione fructuum, Præbendarum, & be-
neficiorum suorum in absentia? dubitatur, an id non
solum procedat in habentibus Cathedram seu sti-
pendium, sed etiam in docentibus gratis, & sine ullo
stipendio, ut dicitur declaratum ad instantiam Uni-
versitatis Compluten. & in una Gienen. Et an idem
sit in docentibus jus Canonicum, & an requiratur
licentia Ordinarii, aut approbatio Universitatis?
Congregatio Concilii ad primum respondit Con-
gregationes hujusmodi capitularis habendas non
esse eo tempore, quo Divina officia celebrantur, nisi
causa aliqua urgens ea in aliud tempus non pate-
retur, quod si hæ Congregationes absque causa præ-
dicta tempore celebrationis Divinorum habitæ fue-
rint, Canonicum jure ab his, ut choro intersit,
abesse posse, nec propterea esse mulctandum. Ad se-
cundum, non posse, juxta responsum ad primum.
Ad tertium posse, nisi de industria id absentiæ tem-
pus eligeret, quod habendæ sunt hujusmodi Con-
gregationes. Ad quartum, utroque casu hujusmodi
privilegiis gaudere, quamvis jus Canonicum do-
ceant, & ab Episcopo licentiam non obtinuerint,
dum tamen conducti sint ab Universitate.

P. Æmilius Card. S. Marcelli.

Quam declarationem authenticam habeo.
560 Imò amplius ait † Navarr. *de oratione, cap. 12. nu-
mera 5.* non esse utile, imò potiùs damnosum, Capi-
tula tenere ante horas interim dum advenit hora re-
citandi eas, ut iis inceptis egrediantur à Capitul. &
ingrediantur chorum, datur enim per id occasio, ut
Canonicis prius quam mentes affectibus carnalibus,
& sæcularibus in Capitulo conceptis exuantur,
prosperanter intrent chorum, cum aliis jam cæpta
prosecuturi. Dices, quando ergò celebranda sunt
561 Capitula? Respondetur, † quod tempus commo-
dum, & opportunum ad ea celebranda, & post Ves-
peras & Completorium, ut Romæ fit, tunc enim
cessant omnia supradicta, convenientia, vel manè
post finitum officium.
562 Quamvis ad electiones Canonicatuum, quæ †
fiunt per concursum, & raro, ubi solet præmitti Mis-
sa de Spiritu Sancto, videatur posse tolerari fieri
etiam dum Divina officia in choro celebrantur.
Undè, quamvis aliàs Sanct. Congregatio Conci-
lii super *cap. 6. sess. 25. de reform.* declaraverit, † quod
563 illo decreto Concilii non prohibetur Capitulum,
quominùs suo arbitratu convocari possit, etiamsi
nulla Episcopi voluntas accesserit, tamen id intelli-
gendum est, dummodò congruo & debito tempore
congregetur, & tempore Divinorum officiorum,
juxta dicta.
Sed stante dict. Brevi est difficultas, an acta, &
564 gesta in Capitulis, † & Congregationibus tempore
Divinorum officiorum celebratis sint nulla ex de-
creto irritanti ibi posito? Cui respondetur, non
esse nulla; nam cum istud Breve solum declaret non
licere facere Capitula tempore Divinorum officio-
rum, & alias amittere distributiones ejus horæ, ad
id referendum est decretum irritans, tanquàm ac-
cessorium, ad Mandosium *consilio ex num. 18.* & deci-
sionem Rotæ in causa Virdunens. Canonicatus 19.
Junii 1595. coram Illustrissimo Pamphilio *infra* ad-
ductam *5. parte, capite tertio, numera 44.*
Quamvis in Capitulo, † tunc facto non adessent 565
duæ saltem partes Capitularium, non valerent acta,
si alii abessent, quod eo tempore Divinorum offi-
ciorum fiebat Capitulum, juxta dicta sequenti limi-
tatione: cum enim isti non tenerentur tunc adesse,
imò deberent abesse Capitulo, non poterant dici
contumaces, quantumvis essent vocati, secus, si non
abessent ob eam causam, de qua fortè non curant,
nec meminerunt, prout curare non solent, quia non
servatur dict. Breve, sed alias ob aliam causam.
Infertur tamen ex d. Brevi, † & dictis, non licere 566
etiam fieri Congregationes particulares commissa-
riorum capituli; nec occupari beneficiatos in nego-
ciis, & rebus Ecclesiæ, (quæ alias commodè fieri
possunt) dum Divina officia celebrantur, quamvis
oporteret aliàs eis constituere aliquod stipendium
seu salarium.
Et ideò in Concilio † Provinciali Compostella- 567
no, *Act. 2. decret. 22.* statuitur, quod illi, qui ad ge-
renda in communi negotia deputantur, à Divinis of-
ficiis exempti non judicentur. Quod tamen totum,
tam è contra sit, ut potiùs negotia, & commissiones
reservari soleant in tempus Divinorum officiorum
ut excusentur ab eis.
Infertur etiam non licere facere rationes, † & 568
computa bonorum, & reddituum mensæ, vel fabri-
cæ, dum Divina fiunt, saltem manè, & ideò merito
in Concilio Provinciali Toletano, *action. 3. decret.
12.* statuitur, quod Canonici, qui ad examinandas
rationes reddituum, vel Ecclesiæ, vel capituli depu-
tati fuerint, post meridiem, non ante eidem muneri
incumbant, ne à Divinis officiis abesse cogantur: &
ita Congregat. Concilii censuit 1. Febr. 1596. his
verbis, (Congregatio Concilii censuit, neque Epis-
copum, neque Capitulum debere exigere rationem
redditionum tempore quo recitantur horæ Canoni-
cæ, & Divina celebrantur.
Undè à fortiori apparet † esse manifestum abu- 569
sum & corruptelam? quod beneficiati ad rationes
deputati, habeantur pro præsentibus & interessenti-
bus in choro horis vespertinis, & diebus, quibus
rationes non fiunt, dum non sunt absolutæ, & sub-
scriptæ, qui revera non excusantur, nec lucrantur
distributiones & fructus, qui tunc lucrifiunt. Appa-
ret etiam majorem esse † abusum, & quidem intole- 570
rabilem, qui in aliquibus Ecclesiis servatur, quod
Canonici, & Præbendati possint è choro exire, dum
missa de prima, sexta, & nona, manè celebrantur, mo-
dò ad finem redeant, atque hujusmodi consuetudi-
nem tanquàm iniquam, & irrationabilem improbat
Palud. *in 4 distinctione prima, quæstione quarta, artic. 3.
9. conclus.* & Covarr. *libr. 3. variarum, cap. 13. num. 8.
ad fin.* & revera est contra Concilium Tridentin. *di-
cto capite 1. sess. 24.* & alia Concilia violentia benefi-
ciatos stare in choro, dum Divina Officia fiunt, nec
isti, qui sic exeunt, verè lucrantur distributiones, &
fructus, qui tunc lucrifiunt.
Quartò limitatum, ut non procedat, ubi capitu-
lum † non convocatur legitimè, verbi gratia, est con- 571
suetudo, sed, ut meliùs dicam, abusus, sæpè congre-
gandi capitulum extraordinarium cum iis solùm,
qui pro tempore reperiuntur in Ecclesia, non voca-
tis, qui sunt extra Ecclesiam, etiam pro rebus gra-
vibus, & momenti.
Quod est contra jus † commune, ex quo vocandi 572
sunt omnes, qui sunt in loco, seu civitate *l. 2. Cod. de
decurionibus lib. 10.* Abb *in cap. cum omnes, de constitu-
tion num. 6.* & ibi Felin. *num. 21.* & Decius 41. *prima
lectura, 1.* & Azevedo in curia Pisana, *libra 2. cap. 5.*
Et aliàs non valet † actus capituli, etiam sine re- 573
clamatione contemptorum, nisi saltem conveniant
duæ partes vocandorum, *leg. nulli, ff. quod cujusque
universitatis nomine, l. 3. ff. de decretis ab ordine faciẽdis,*
leg.

*leg.nominationum,Codic.de decurionibus, lib.*10. Abb. *supra,num.*11. & *in capit.*1. *de his, quu fiunt à majori parte Capituli, num.*16. Felin. *in dict.cap. cum omnes, num.*33. & Decius, *num.*51. Azevedo *in dict. Curia Pisana lib.*1.*capit.*2.*num.*5. & 6. dicentes communem opinionem Canonistarum & Legistarum: & sic est accipiendum quod novissimè dicunt Bobadilla *in Polit. lib.*3. *cup.*7.*num.*17. & curia Philip. 1.*part.*§.1. *num.* 15. quod si major pars capitulerium noo fuisset citata, seu deficit major pars vocandorum, vitiatur & est nullus actus, etiam illi id non petant seu reclament.

574 Et etiam contra † statuta hujus Ecclesiæ Abulens. quibus statuitur, quod non possit fieri capitulum extraordinasium, nisi omnibus vocatis, dicendo oegotium, ad quod vocantur, alias actum sit nullum.

Undè ex statutis hujus Ecclesiæ videtur esse nul-
575 lum actum † hujusmodi capitulis, quæ fiunt prævocatis sic omnibus, etiomsi conveniont duæ partes capitularium.

576 Et licet noo valeat statutum, quod electio, † seu collatio facta eliquo cootempto sit ipso jure nulla, quie est contra jus, *cap.quod sicut, de electionibus, cum in Ecclesin, de prabend. iu sexto.* Felin. *cap. quod super bis,num.*9 *de majorit. & obed.* Bocceus *de Synodo,* 3.*part. art. num.*67. Rota io Toletana Canonicatus *infra* adducta 5.*part. cap.*4. *uum.*26. ibi valet tomen statutum quod contractus, & alia negotia Ecclesiæ facta, non vocatis obsentibus, non velerent, Felin. *dicto numero ud fin.* & Sandoval.*de offic.Eccles.part.*6. *cap.* 15.

Quiotò limitatur, nt non procedat, quando vocarentur tempore insolito, vel congruo, quie tunc
577 non tenerentur † venire ad capitulum, ut per Pavinum. *de offic. & potestate Capituli, Sede vacante.præludio* 5. *nu.*11. qui ait, quod, si vocati ad capitulum, non venirent; valebit quod faciunt præsentes secundum Ionocent. & Joan. Andr. & Felio. supra, *n.*34. *in dict. cap. cum omnes*, non tomen poteruis, ad quem spectat Congregatio Capituli, multare nolentes venire, ut dicit Abb. *in cap. quusivit, de his, quæ fiunt à majori parte Capituli, num.*3. cum Ionocentio *in cap.*1. *de majorisate & obedient.* nec possunt gravori od veniendum tempore insolito, vel incongruo, & sic non ad voluntotem Superioris, sed prout est consuetum, secundum Butrium *in cup. is, qui, de majoritate & obedientia.* Hæc Pavinus.

CAPUT III.

De Professione fidei.

SUMMARIUM.

1 *Provisi de quibuscumque beneficiis curam animarum habentibus in manibus Episcopi, vel Vicarii, & provisi de Canonicatibus & Dignitatibus, etiam in Capitulo professionem Fidei facere tenentur.*

2 *Fidei professio faeienda etiam est à promovendis ad Episcopatus, & Dignitates consistoriales.*

3 *Et à promovendis ad Doctoratum, vel alium gradum, & à professoribus seu lectoribus alicujus scientia, vel artis juxta constitutionem Pii IV.*

4 *Ista constitutio non videtur recepta in Hispania quoad professores, seu Lectores, nec quoad gradum Baccalaureatus, nec etiam benè, quoad gradum licentiæ, nec quoad processum, seu informationem, de qua ibi.*

5 *Professio Fidei fieri debet juxta formam traditam à Pio IV. quod id extenditur ad quoscunque Prælatos regulares,* & num. 6.

7 *Quod videtur debere intelligi de Prælatis perpetuis.*

8 *An provisi de dictis beneficiis ante Concilium tenerentur facere professionem Fidei.*

9 *Ubi resolvitur, quod si post Concilium cepissent possessionem, tenerentur eam facere, idem etiam, si haberent possessionem ante Concilium,* & num. 10.

12 *An ista obligatio emittendi professionem Fidei extendatur etiam ad Canonicos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis.*

13 *Provisi in Collegiatis, aut de Portionibus etiam in Cathedralibus, & si de consuetudine Portionarii habeant vocem in Capit. aut sint de Capitulo, vel de beneficiis simplicibus, non tenentur facere professionem contra Zerolam,* & num. 14.

15 *De personatibus, & officiis Cathedralium idem dicendum quod de Dignitatibus.*

16 *Ista obligatio habet locum in Canonicis regularibus Ecclesiarum Cathedralium.*

17 *An qui semel emisit professionem Fidei in adoptione Parochialis, vel Canonicatus, teneantur eum emittere in adopt. alterius?* & num. 18.
Resolvit quod sic.

19 *An isti teneantur spontè, & absque monitione se offerre ad professionem faciendam?* & num. 20.
Resolvitur affirmativè.

21 *An Canonici, etiam exempti, teneantur emittere professionem etiam in manibus Episcopi.*
Resolvitur affirmativè.

22 *An fieri possit professio Fidei coram Vicario Episcopi, eo non impedito?* & oum. 23.
Resolvitur affirmativè.

24 *An, si provisi de Dignitatibus, vel Canonicatibus fecerint professionem Fidei in capitulo, præsenta Episcopo, seu Vicario satisfaciant absque eo, quod eam iterum faciant coram Episcopo, vel Vicario.*
Resolvitur affirmativè.

25 *An, sede Episcopali vacante, satis sit provisum de Canonicatu, vel Dignitate facere professionem in capitulo, etiamsi ibi non adsit Vicarius capituli?* & cum seq.
Resolvitur non satis esse.

28 *Provisus de beneficio curato debet facere professionem coram Vicario capitul. sede vacante, & non coram capitulo.*

29 *An qui intra duos menses professionem non emisit, teneatur postea eam emittere? & resolvitur quod sic.*

30 *Qua professio facta post duos menses, non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti amissos, sed futuri, non tamen sunt amissi fructus illorum duorum mensium?* & num. 31.

32 *An terminus duorum mensium currat proviso, qui non accepit possessionem, stat tamen per eum? & resolvitur quod non.*

33 *Verba Concilii, nec illis professio suffragetur, solùm intelliguntur ad effectum acquirendi fructus,* & num. 34.

35 *An qui non fecerint professionem Fidei, teneantur in conscientia fructus restituere, etiam non interveniente aliqua sententia? & resolvitur, quod sic.*

36 *Cui sint assignandi & applicandi fructus amissi, ob non factam professionem?* & cum seq.
Resolvitur fructus Parochialium applicandos esse Ecclesiæ, vel pauperibus loci, fructus verò Dignitatum habentium fructus separatos à mensa capitulari, fabricæ Ecclesiæ, vel alteri pio loco, fructus verò Canonicatuum, & Dignitatum habentium fructus in mensa, ad capitulum spectare.

44 *Super fructibus debitis capitulo non potest quis cum eo se componere, nam administrator non potest donare,* & cum seq.

45 *An debentes facere professionem Fidei teneantur illam ostendere?* & cum seq.
Resolvitur, quod si privatus ageret contra aliquem, ut privaretur fructibus ob non factam professionē, agenti-

agenti incumberet onus probandi negativam, secus si Superior ex officio vellet videre professionem.

48 *An Canonici, qui nondum fecerunt professionem, possint haberi pro præsentibus de licentia Cap.*

49 *Et resolvitur negativè.*
Ubi adducitur declaratia S. Congregationis.

50 *Canonici qui non fecerunt professionē, non possunt haberi pro præsentibus nec fructus percipere, etiam si pro negotiis capituli sint absentes, aut in officiis Sanct. Inquisitionis, ubi adducitur alia declaratio.*

51 *An Ordinarius possit condonare fructus amissos ob non factam professionem?* & num. seq.
Resolvitur non posse, sed recurrendum ad Papam, seu Pœnitentiarium.

54 *Ad capiendum possessionem non solet attendi, an sit facta professio Fidei, maximè in absentibus.*

56 *An ob non factam professionem amittantur etiam distributiones quotidianæ?* & num. seq.
Resolvitur negativè, amittitur tamen grossa Præbendæ, etiam si residendo, & interessendo lucrifiat.

59 *Et etiam distributiones quando omnes fructus in eis consistunt*, & num. 60.

61 *De fructibus Præbendæ, aut Parochialis non est aliquid detrahendum pro servitio præstito, sed omnes debent restitui non facta professione.*

62 *An qui non faciunt professionem Fidei, peccent mortaliter? & resolvitur quod sic, si ultra tempus à Concilio præfixum fuerint notabiliter negligentes.*

63 *Verbum,* teneantur, *est necessitatis, & præcepti, quod inducit mortale.*

64 *An qui non fecerit professionem Fidei ob ignorantiam, vel inadvertentiam præcepti Concilii, excusetur à mortali & ab amissione fructuum;* & n. seq.
Resolvitur non excusari in foro exteriori, excusari tamē in foro conscientiæ, si ex pura ignorantia, vel inadvertentia absque mala fide eam non fecit.

67 *Ista lex Concilii est pœnalis, quatenus privat fructibus, & sic non obligat in conscientia ad restitutionem, cessante peccato, contra P. Led.* & nu. 68.

69 *An istud juramentum, & professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est tactis scripturis resolvitur, quod sic.* & num. seq.

70 *Ubi juramentum defertur à jure, requiritur necessario in actu jurandi corporalis tactus scripturarum*, & num. seq.

72 *Professio Fidei non potest fieri per Procuratorem ex sententia S. Congregationis, & Rotæ.*

73 *Ponuntur decisi. Rotæ*, & num. 74. & 75.

76 *Concilium absolutè, & generaliter arctat ad professionem Fidei provisos de canonicatu infra duos menses, sicut faciunt fructus suos ratione residentiæ, sive vigore indulti*, & num. seq.

1 PRovisi de † quibuscunque beneficiis curam animarum habentibus in manibus Episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu Officiali, & provisi de Canonicatibus & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus Officiali, sed etiam in capitulo professionem Fidei facere tenentur, intra duos menses ad minus à die adeptæ possessionis, alioquin fructus non faciunt suos, nec illis possessio suffragatur ex decreto S. Concilii Trident. *sess. 24. de reform. c. 12. provisi. etiam*, tradunt Fuscus *de visitatione, lib. 1. c. 5. n. 15. & lib. 2 c. 3. n. 4.* Flam. Paris. *de resignation. benefic. lib. 8. quæst. 9. à num. 121. & lib. 20. quæst. 9.* Emanuel Rodriguez *in sum. 1. tom. c. 19. n. 7.* & novissimè P. Ledesm. *in sum. 2. par. tract. 1. c. 4. 10. conclusion.* & Ugolinus *de offic. Episcop. c. 50. §. 16.* Thom. Sanchez *in præcep. Decalogi lib. 2. c. 5.* De qua etiam fidei professione Octavius Frangipanus Mirthus, Nuncius Apostolicus Belgicæ *in direct. Eccles. disciplin. tit. 1. de fid. profes.* & Leo *in Thes. for. Eccles. ca. 23. à n. 20.*

2 Quæ etiam Fidei professio † facienda est à promovendis ad Episcopatus, & Dignitates Consistoriales juxta d. Concil. Triden. *sess. 24. de reform. cap. 1.* & constitutionem Gregor. XIV. de forma faciendi processus & inquisitiones super promovendis ad regimina Ecclesiarum, & a promovendis ad Doctoratum, vel alium gradum, & à professoribus seu Lectoribus alicujus Scientiæ, vel Artis Liberalis, juxta Constitutionem 112. Pii IV. de Doctorum promotione, & forma professionis Fidei. † Quæ tamen Constitutio non videtur recepta in his Regnis quoad Professores, seu Lectores, nec quoad gradum Baccalaureatus, nec etiam bene, quoad gradum Licentiæ, nec quoad processum, seu informationem, de qua ibi illo modo. 3

Et prædicta professio Fidei † fieri debet juxta formam traditam à Pio IV. *in d. constitut. & constitut. 114. super forma juramenti professionis Fidei*, ubi id extendit ad quoscunque Prælatos regulares: & tradit † Navarr. *consil. 10. de jurejur.* Flam. Paris. *dict. 5. quæst. 9. n. 3.* & F. Man. Rodrig. *supra & quæstionum regularium 2. tom. quæst. 72. art. 1.* & novissimè Thom. Sanchez in præcepta Decalogi *lib. 2. c. 5. num. 4.* ait, quod hic motus proprius non est in omnibus locis receptus, in iis non obligat. 4 5

Quòd videtur intelligi debere de † Prælatis perpetuis, loquitur enim de *iis*, quibus Monasteriis providetur, quamvis de omnibus etiam temporibus id intelligat Ledesma *supra 1. conclusione*, qui tamen ait in aliquibus Religionibus id non servari, sed esse consuetudinem in contrarium, quam ipse improbat, & sentit Molina *de just. tract. 5. disputat. 71. num* 8. dicens, nescire an ubique in Hispaniis sit receptum, &c. Et novissimè Ugolinus *d. §. 16. n. 7.* & etiam de temporalibus prælatis eam videtur intelligere Sorbo. *in compend. mendic. verbo professio fidei:* dicens tamen, quod non esse in usu Illustrissim. Cardin. alii doctissimi viri consuluerunt, & quod sic jam observatur: quem sequitur Thom. Sanchez *libro 2. capite quinto, numero tertio*, dicens contra Ledesmam in Religionib. in quib. ea consuetudo non est, non teneri prædictos prælatos eam fidei professionem emittere: quod vel id decretum in eis receptum non sit, vel consuetudine abolitum, ut Capuccinus, & per eum relati sentiunt. 6

Sed dubitatur primò, † an provisi de Parochialibus, Canonicatibus, aut Dignitatibus ante Concilium tenerentur facere hujusmodi professionem Fidei? In quo dubio breviter respondetur, certum videri, quod si tempore Concilii nondum possessionem cepissent, sed postea tenerentur eam facere, quia verba Concilii bene comprehendunt hunc casum, & faciunt multa per Navarr. *in capite, si quando, de rescript. exceptione* 21. 7

Difficultas est circa provisos, † & habentes possessionem ante Concilium, quo casu non videbatur habere locum decretum Concilii: nam lex respicit futura, non præterita, nisi de eis cavetur expressè *cap. 2. & fin. de constitut. cum aliis*, & illa verba *dict. cap.* 12. Concilii *à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses*, non possunt convenire provisis, & habentibus possessionem ante Concilium. 8

Nihilominùs tamen † S. Congregatio Concilii contrarium censuit, ut apparet ex sequenti declaratione super *d. c. 12. versi. provisi autem. Ibi. Comprehenduntur etiam canonici, & aliæ Dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.* Quod tamen non credo fuisse servatum & receptum, nisi forsan à paucis. 9

Secundò dubitatur, an obligatio ista emittendi † professionem Fidei extendatur etiam ad canonicos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis, seu regulares? 10

In quo breviter dicendum est † primò, non extendi ad canonicos, & dignitates in Collegiatis 11

cum

cum Concilium solùm loquatur de provisis, de canonicatibus & dignitatibus in Ecclesiis cathedralibus, & de beneficiis curatis, Thom. Sanchez *in præcepta Decalog. lib.2.c.5. num.1.* Et ita censuit S.Congregatio super *d. versic.* in his verbis *Congregatio censuit non extendi ad canonicos in Collegiatis* 12.*Febr.* 1588. Undè provisi in Collegiatis, aut Portionibus
12 etiam † in cathedralibus, etsi de consuetudine Portionarii habeant vocem in capitulo, aut sint de capit. vel de beneficiis simplicibus, non tenentur hujusmodi Fidei professionem facere, Thom. Sanchez
13 *ibidem*: quicquid dicat † Zerola *in praxi Episcop. 1.part. verb. beneficium, §.5. dicta 4. & verb. Fidei professio* ex Concilio *sess.25. de reform. cap.2. versic. cæteri verò*, quod decretum minimè probat suam sententiam, nam solum loquitur de professione facienda in prima Synodo à beneficiatis, qui in ea convenire debent: & in eodem errore novissimè est Ugolinus *d. cap.50. §.16. num.3.* dicens, quod provisi etiam de beneficiis simplicibus professionem facere debent, esto animarum curam non habeant: nam & qui canonicatum adepti sunt, eam facere tenentur, qui nec animarum curam gerunt: ergò idem & hic ob eandem rationem, & ex Concilio *sess.25. c.2. versic. cæteri verò*, qui generaliter de omnibus beneficiis loquitur. Sed, ut dixi, id minimè probat: nam non loquitur de hujusmodi professione, sed de satisfacienda in prima Synodo, ut ipse Ugolinus ait *num.6.* Nec verum est, esse eandem rationem in Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, & aliis beneficiatis, imò est longè diversa ratio propter excellentiam, & præeminentiam dictorum Canonicorum. Similiter etiam est in alio errore, Ugolin. *d. §.56. num.2.* dùm ait, quod etsi Canonici Ecclesiæ Collegiatæ, non Cathedralis, non tenentur professionem fidei facere in Capitulo, eam tamen facere debent coram Episcopo, vel ejus officiali: quod re vera est sine fundamento, & contra dictam declarationem S. Congreg. quam etiam ipse allegat, quæ absolutè vult, canonicos in Collegiatis non teneri ad fidei professionem: quia Concilium solum loquitur de canoni-
14 cis in cathedrali. † De personatibus autem, & officiis Ecclesiarum Cathedralium idem videtur dicendum quod de Dignitatibus, æquiparantur in jure, & ita videtur de mente Concilii *ibi.*

15 Secundò dicendum est, † habere locum in canonicis regularibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Pamphilonen. Dertusen. Et ita etiam censuit S. Congregatio super *d. versic.* his verbis, Comprehenduntur etiamsi fuerint regulares, & computandi sunt duo menses a die electionis, vel quo admittantur ad participationem missæ capitularis. Tertiò dubitatur, an habitus in commendam, dignitatem, seu Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis, qui dicuntur Commendatarii, teneantur facere hujusmodi professionem fidei.

In quo breviter dicendum est, juxta alias dicta *de horis supra cap.1. dub.5. à num* 105. teneri, si commenda est ad utilitatem ipsius commendatarii, quia censetur legitimus & canonicus titulus, seu habet vim & effectum tituli, ut dicitur *infra part. sequent. cap.4.* secus si commenda est ad utilitatem Ecclesiæ, quia non censetur titulus, nec habet vim & effectum tituli. *ut ibidem* dicitur, & ita est accipiendus Fuscus *de visit. lib.2. cap.9. num.14.*

16 Quartò dubitatur, an † Coadjutores Canonicorum, seu dignitatum, teneantur ad prædictam professionem fidei: In quo breviter dicendum est, Coadjutores etiam perpetuos, & cum futura successione non teneri, nisi cùm factus fuerit successionis locus: nam non sunt verè canonici, seu dignitates, nec pro talibus habendi viventibus coadjutis, sed tantùm post eorum obitum, ut in declarat. Conimbric. confirmata per breve Pauli V. posita *sequenti parte cap.5.* de quo aliàs *supra cap.1. num.109.* quamvis Acosta de Andrada *quæst.7. in Bullam Cruciatæ* dicat, quod Judex Apostolicus conferat Proviso Coadjutoriam tanquàm verum beneficium per impositionem pilei, facta priùs fidei professione, &c. Sed id est sine fundamento, nec communiter ita fit.

Quintò dubitatur, an qui semel emisit professio-
nem Fidei in adeptione † Parochialis, vel canonica- 17
tus, eam denuò emittere in adeptione alterius Parochialis, vel canonicatus, seu Dignitatis debeat, in quo breviter dico, quod sic: ut patet ex generalitate verborum Concilii, & faciat simile de Episcopis, qui in qualibet provisione & promotione debent præstare, & præstant hujusmodi juramentum fidei, & fidelitatis, ut vidimus: & ita planè tenet Navar. *conf.12. de jurejurand.* & novissimè Ugolinus *d. cap. 50. §.16. num.2.* dicens, dict. reg. locum habere, vel in alia actione professionem ipsam fecerit: nam S. Synodus simpliciter jubet, ut professionem faciat, & non distinguit, an antea fecerit, & sic nec nos distinguere debemus, *l. de pretio. ff. de publician.* quamvis intellexerim in facti contingentia viros doctos consuluisse contrarium, & quamvis Azor *instit. moral. 2.part. lib.7. cap.2. quæst.8.* non resolvens dicat, quosdam existimari id locum habere in his, qui dimissa priori Ecclesia, posteriorem obtinent in diversis diœcesibus, oppidis, vel locis: non tamen in his, qui secundum beneficium in eadem Ecclesia, in qua erat primum, accipiunt: aliis verò videri universè, quia primum, vel secundum Canonicatum, Dignitatem, vel Parochiam accepit, eum debere semel & iterum fidem publicè profiteri, quem tanquam istam ultimam solutionem sequentem refert, & videtur sequi Sanchez *dicto cap.5. n.6.*

Et ita declaravit S. Congregatio, † ut patet ex 18
declaratione sequenti, An teneatur, Fidei professionem denuò facere is, qui secundam Parochialem consequitur, si in adeptione Præbend. quam amisit, vel alias quacunque de causa coram Episcopo, sive aliis, etiam publicè Fidei professionem semel emisit? Congregatio respondit teneri.

Idque etiam procedit in eo, qui denuò adipiscitur parochialem dignitatem, vel præbendam, quam antea habuerat, & dimisit: nam in nova adeptione tenetur facere professionem fidei, quamvis eam fecerit in prima adeptione, ut apparet ex Concilio, & Concilium considerat provisionem & possessionem, ut *in d. vers. provisi.* & sic quandocunque quis fuerit de novo provisus de Parochiali, dignitate, vel præbenda, & ejus possessionem acceperit, debet facere professionem fidei: & ita consultus respondit in una Caurien. quamvis alii contra teneant: & sicut professio antea facta in alia actione, seu provisione, non juvat ad sequentem, ut dictum est: ita etiam professio subsecuta in alia actione, seu provisione non supplet defectum professionis aliàs commissum, quicquid velit Sanchez *dict. num.6.* dicens, quod si dictam fidei professionem jam emiserunt alio titulo, Doctoratus, quamvis immemores obligationis illius facultatis ratione beneficii antea adepti, satis erit, nec tenebuntur eam iterare, quia menti Tridentini satisfactum est, quod certè non est verum, & convincitur ex dictis. Nec Navarr. quem allegant, *in dict. conf.21.* id dicit, sed potiùs contrarium.

Sextò dubitatur, an † provisi de Parochiali, ca- 19
nonicatu, seu Dignitate teneantur spontè, & absque monitione se offerre ad professionem faciendam? in quo breviter responderur affirmativè, ut clarè patet ex verbis Concilii, quod cum ipsis provisis loquitur, & eos obligat, & astringit ad dictam professionem faciendam absolutè.

Et ita censuit S. Congregatio ut *in declaratione
sequent.* An provisus † de Parochiali teneatur spon- 20
tè se offerre ad professionem emittendam, vel admonen-

admonendus sit ab Episcopo vel ejus generali Vicario, aut alioqui fructus non faciat suos? Congregatio respondit, teneri se offerre, nec ulla admonitione opus esse.

Septimò dubitatur, an canonici etiam exempti, teneantur emittere dictam professionem Fidei, etiam
21 * in manibus Episcopi? & respondetur affirmativè, ut per Navarr. *cons. 9. de jurerando*, & P. Ledesma *sup. 9. difficultate*, & novissimè Ugolinus *d. §.6. n.2.* & censuit S. Congregatio Concilii, ut in sequenti declaratione super *d. versic.* ibi. Etiamsi Capitulum esset exemptum in manibus Episcopi cum idem in capitulo egerit.

Octavò dubitatur, an fieri possit professio Fidei
22 coram * Vicario Episcopi, eo non impedito: & videtur quod non, ex illis verbis Concilii, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus Vicario.

23 Nihilominùs tamen * dicendum est posse, & satisfieri d. decreto faciendo professionem coram Vicario, etiam Episcopo non impedito: nam illa verba solùm ponuntur ad admonitionem; & denotandum convenientius esse eam facere coram ipso Episcopo, cessante impedimento: & ita etiam accipiuntur similia verba *in cap. 18. versic. transacto, sess. 24. de reform.* ut dicetur *infra 9. part. cap. 2. 1. dubio, numer.* 119.

24 Nonò dubitatur, an si * provisi de Dignitatibus vel Canonicatibus Ecclesiæ Cathedralis fecerint professionem Fidei in capitulo, præsente Episcopo, seu Vicario, qui fortè est canonicus, satisfaciant absque eo, quod eam iterum faciant coram Episcopo, vel ejus Vicario? In quo respondetur affirmativè: nam tunc verum est dicere, istos fecisse professionem coram Episcopo, vel ejus Vicario, & in capitulo, & sic satis implent præceptum Concilii. Et ita censuit S. Congregat. Concilii in una Seguntina *infra* adducta 15. *dubio n.* 49.

25 Decimò dubitatur, * an Sede Episcopali vacante, satisfit provisum de Canonicatu, vel dignitate facere professionem in capitulo, etiamsi ibi non adsit Vicarius capituli, an verò teneantur etiam eam facere coram ipso Vicario.

Et videtur satis esse, nam capitulum, Sede vacan-
26 te, * succedit in jurisdictione Episcopi, & fungitur vice illius, ut *infra 5. part. cap. 7.* atque ideò professio facta in Capitulo, Sede vacante, perinde est, ac si fieret coram Episcopo, & capitulo. Et præterea Vicarius est Vicarius ipsius capituli, & ab eo deputatus, & ideò facta professione coram capitulo, non est opus iterùm eam facere coram suo Vicario.

Nihilominùs tamen contrarium videtur verius.
27 Nam, * cum jurisdictio Episcopalis administretur per Vicarium, magis per eum repræsentatur Episcopus, quam per Capitulum: facit declaratio octava Sanctæ Congregationis adducta *dict. 5. part. c. 7. sub n. 23.* maximè, cum Concilium omninò velit jurisdictionem administrari per Vicarium, & non per ipsum Capitulum, ut dictum est *d. n. 7.*

28 Undè etiam videtur provisum de beneficio * curato debere facere professionem coram Vicario Capituli, Sede vacante, & non coram Capitulo.

29 Undecimò dubitatur, * an qui intra duos menses à die adeptæ possessionis professionem non emisit, teneatur eam postea emittere? & respondetur teneri, nam iste terminus duorum mensium non ponitur ad fiendam obligationem, sed ad differendam executionem, & sic non finitur per lapsum illius, ex regula *cap. cum dilectus*, ubi Abb. *nu. 12. de dolo & contumac. & l. Celsus, ff. de recep. arbit.* de qua Navarr. *in man. cap. 21. n. 45.*

30 Et ita in terminis docet idem * Navarr. *cons. 11. de jurejurando, nu. 1.* ubi *nu. 3.* rectè ait, quod professio facta post dictos duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti, sed sic ad quærendos fructus temporis futuri: nam, cum semel ipso jure amiserit, & non fecerit suos fructus temporis præteriti (intellige decursos post lapsum duorum mensium, non verò decursos in ipsis duobus mensibus) licet postea faciat professionem debitam, eos non quærit ad *l. qui res, §. aream, ff. de solution.* & sequitur Flam. Paris. *d. quæst. 9. lib. 10. n. 12. 13. & 14.* Summ. Bullar. Quarant. *versic. beneficiorum possessio in addit. lit. B. versic. inter alia requiritur*, Sorb. *in compend. Mendic. verbo professio fidei 2. not.* Azor 2. *part. lib. 7. c. 2. quæst. 4. & 5.* & Ugolin. *dict. §. 16. n. 1. 4. & 5.* San. *nu. 1.* Eman. Rodriguez *supra* & Ledesm. *supra*
3. diffic. † qui tamen malè ait non facere fructus suos 31
dictorum duorum mensium, nec ad id professionem postea factam prodesse, quod tamen est omninò falsum, nam sive facias professionem postea, sive nunquàm eam faciat, Concilium non privat fructibus decursis illis duobus mensibus, sed in posterum decurrendis, maximè, cum odia & pœnæ sint restringenda, & ita contra Ledesma tenet Sanchez *nu. 10. circa fin.* & sentit Azor *dict quæst. 4* & alii, licet contra eum novissimè tenet Ugolinus *dict. num. 4.* idem quod Ledesma ex Navarr. *dict. consil.* 11. ubi quod amittat fructus præteriti temporis, ubi post menses duos professionem fecit. Sed, ut dixi Navarr. intelligitur de fructibus præteriti temporis à lapsu duorum mensium. Et quod intra duos menses professionem facere omittens, teneatur postea eam facere, tradit posthæc Molina *d. tract. 5. de jur. disp. 71. n. 8.* quamvis eum qui per ignorantiam invincibilem illam facere omisit fortè per epichejam non teneri dicant cum manifesto periculo, ut cogatur solvere fructus præteriti temporis, quos verè in foro conscientiæ non debent. Et ita videtur sentire Navarr. *cons. 12. de jud. ad fin.*

Duodecimò dubitatur * an terminus duorum 32
mensium datus ad faciendam professionem currat proviso, qui non accepit possessionem, stat tamen per eum quominùs illam accipiat? & respondetur negativè, nam quamvis aliàs paria sint, provisum accepisse possessionem, vel per eum stare quominùs illam accipiat, ut *in c. commissa, elect. & in c. licet Episcopus de Præben. in 6. cum aliis*, tamen Concilium in proposito solùm obligat ad faciendam professionem provisos habentes possessionem realiter, habet enim considerationem ad exercitium, & administrationem beneficii.

Decimò tertiò dubitatur, * quomodo intelligan- 33
tur illa verba Concilii, *nec illis possessio suffragatur*, an per ea velit Concilium, quod illis possessio non suffragetur, etiam ad affectum regulæ de triennali, & alios effectus, cui verò, quod illis non suffragetur ad effectum acquirendi fructus duntaxat; In quo breviter respondetur, illa verba subjectam materiam, & præcedentia verba, solum intelligi ad effectum acquirendi fructus, ut docet Navarr. *cons. 7. & 8. de jurejurando*, & Flam. Paris. *supra num. 4. 5. & 15.* qui ait ita conclusisse S. Congregationem Concilii, &
ita apparet * ex sequenti declaratione. Nec longis- 34
sima nedum triennalis possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei, quoad fructus percipiendos, quamdiù dictam professionem non emiserit: Quam affert idem Flamin. *d. quæst. 9. lib. 8. numer.* 122. sequitur Emanuel Rodriguez *d. cap.* 119. *numer.* 7. & idem videtur tenere Ledesma *supra 4. & 7. diffic.* & Azor *dict. lib. 7. cap. 2. quæst. 3.* & sequitur Thom. Sanchez *dict. cap. 5. numer. 8. & 9. & 12.* & Summ. Bullar. *ubi supra, & versic. refertur*, ubi ait, quod refertur S. Congregationem censuisse, scribendum esse ad Nuncium Hispanorum, ei, qui professionem fidei

non emisit, possessionem non suffragari, quoad faciendum fructus suos tantùm: quoad cæteros autem effectus, commodo possessionis & cæteria juribus, si quæ haber, non privari, ac aliàs declarasse, omissionem professionis fidei non privare canonicum aliis possessionis effectibus, sed ipsum & vocem In Capitulo, & jua præcedendi habere à die adeptæ possessionis, nisi aliud obstet. Et novissimè Ugolinus *dicto cap.* 50. *§.* 16. *num.* 4. *&* 5. Quamvis Molina supra intelligat illa verba, quod illia Possessio non suffragetur ad beneficium triennali possessione præscribendum, comparendumque dominium illiua cum titulo colorato. In quo errat etiam malè intelligens regulàm de triennali, ut per Covarr. *in regular. possessor.* 2. *part.* *§.* 10. *n.* 10.

35 Decimò quartò dubitatur, an * qui non fecerint professionem fidei intra dictos duos menses, non faciant fructus suos, ita ut in conscientia teneantur illos restituere, etiam non interveniente aliqua sententia? Et dicendum est, quod sic, non quia ista lex non sit pœnalis, sed conventionalis, aut non purè pœnalis, ut inquit Ledesm. *dict.* 10. *conclusione* 1. *dist.* sed quia Concilium per illa verba *impedit eorum acquisitionem*, & sic obligat in conscientia ad eorum restitutionem, juxta dicta *infra* 11. *part. c.ult.* *à n.*7. ut in simili de non recitante hora dixi, *supra cap.*1. *hujus partis*, *num.* 7. & ita in proposito docet Azor *d. cap.*2. *quæst.*1. *&* 2. *ad fin.* & Ugolinus *d.* §. 16. *num.* licet Thom. Sanchez *num.*10. dicat, quod quamvis hoc sit satia probabile: sibi tamen probabilius est non teneri restituere, donec condemnetur, seu sequatur sententia declaratoria, ex Navarr. *conf.* 12. *de just. n.*1. & Man. *quæst. regul. tom.*2. *quæst.*72. *artic.*3. dicentibus, hoc decretum esse pœnala: ac proindè etiamsi pœnam ipso jure irroget, non obligare in foro conscientiæ.

36 Decimò quintò dubitatur, * cui sint assignandi & applicandi fructus amissi, ob non factam professionem fidei: nam Concilium id non determinat.

37 In quo Fuscia *de visitatione* * *lib.* 2. *cap.* 13. *n.*4. & cum eo Flamin. Paris. *d. quæst.*9. *n.*123. *&* 124. & Zechius *de beneficiis*, *& pension. cap.* 13. *n.*4. *versic. quod Parochialis*, loquendo de Parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, sicut dicitur de fructibus non residentium *sess.*23. *de reform. cap.* 1. *versic. si quis autem*, arguendo ab illo decreto ejusdem Concilii, & sequitur Azor *dict. cap.*2. *quæst.* 3. *ad fin.* & Ugolin *d.* §. 16. *num.* 4 *ad fin.* quæ ratio tollitur ex dictis, & Thom. Sanchez *dict. cap.*5. *n.* 10. *in fine.*

38 Undè videtur necessarium * fructus istos erogare fabricæ ipsarum Ecclesiarum, aut pauperibus loei, ut dicitur *in dicto cap.* 1. *versic. si quis autem.*

39 In Dignitatibus verò * habentibua fructus distinctos, & separatos à mensa capitulari videtur, quod fructua amissi ob non factam professionem sunt restituendi, & applicandi fabricæ, Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarii, argumento alterius decreti ejusdem Concilii *sess.* 22. *de reform. cap.* 3. & quæ dicta sunt *cap. præced. nu.* 147. *&* 450.

40 At in Canonicis * & Dignitatibus habentibus fructua in mensa capitulari, videtur fructus amissoa, ob non factam professionem fidei, ad Capitulum spectare, sicut fructus non residentium, aut excommunicatorum.

41 Ait tamen Flamin. Paris. *supra* * quod hodiè in Regno Neapolitano incamerantur dicti fructus amissi ob non factam professionem, quod etiam in Hispa-
42 nia in Ecclesia Gaditen. * prætendit facere Nunciua collector Apostolicus, nempè exequi pœnas contra illos, quos non constabat fecisse professionem fidei, & applicare fructus Cameræ ex motibus propriis, & constitutionibua factis in executionem Concilii, ut relatum est per Procuratorem dictæ Ecclesiæ Gadicen. In Congregatione statua Ecclesiæ annn 1602. in qua Dom. Dionysius de Melgar
* Canonicus Doctoralis Toletanus, & Dom. Joann. 43
Gutierrez Canonicua Doctoralia Civitaten. & Domin. Quesada Canonicus Gadicen. & Domin. Barba Canonicus Doctoralis Malacitanus, & Licentiatus Salazar Canonicua Gienen. quibus commissum est, ut id viderent, & dicerent suam sententiam, dixerunt, quod sentiebant pro opinione plena, & etiam practicata in aliquibus Capitulis, qund fructus Canonicorum, & Dignitatum babentium fructus in mensa pertinebant ad Capitula, & non ad Cameram, ut in actis dictæ Congregationis habetur: & ita videtur supponi in illa causa Carthaginens. fructuum, cujua decisiones *infra* ponuntur 20. *dubio*, in qua Capitulum contra Thesaurarium habentem fructus in mensa, ut fructus biennii perceptoa ei restitueret ob non factam professionem, nec fuit oppositum, nec in decisionibua dicitur, Capitulum non esse partem ad illos petendos. Et ego non vidi ullam constitutionem ubi isti fructus applicentur Cameræ.

Sed stante, quod isti fructus * amissi ob non factam professionem spectant ad Capitulum, est difficultaa, an illos debens possit se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, sicut cum Papa, & remaneat tutus in conscientia? 44

Et videtur, quod sic ex * Navarr. *conf.*3. *n.*3. *de ætat. & qualit.* ubi respondet, quod non tenetur quidem ad restitutionem fructuum, pro quibus se composuit eum Capitulo, si ad illud pertinebant. 45

Contrarium tamen verius videtur, * nam ante factam distributionem, & applicationem Capitulum, seu capitulares personæ solùm sunt administratores, ut dictum est *c. præced. n* 428. & administrator non potest donare, seu reminere, *cap.*2. *de donat. l. contra juris* §. *fin. l. Imperatores*, *ff. de pactis*, *l. filiusfamilias. de donation. l. ambitiosa*, *de decret. ab ordine facien. l. pactum curatoris*, *C. de pactis*, *l. præses*, *C. de transact. cum aliis*, ubi DD. Pinellus *in cap.*1. *C. de bonis matern.*3. *part. n* 56. Joan. Garcia *de expensis*, *& melioratio. c.*20. *n.* 8. *&* 9. & Curia Pisana *lib.* 2. *c.*20. ubi Azevedo: undè is, qui se composuit cum Capitulo non maneret securus, sed partem sibi remissam deberet restituere fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat alteri pio loco arbitrio Ordinarii juxta supradicta, & quæ diximus *d. c. præced. n* 451. 46

Decimò sextò dubitatur, * an debentes facere professionem Fidei teneantur illam ostendere & probare aliàa cogi possint ad restitutionem fructuum. 47

In quo breviter dicendum est, * quod, si aliquis privatus ageret contra Parochum, seu Canonicum, ut privaretur fructibus, ob non factam professionem, agenti incumberet onus privandi negativam, cum in ea se fundet, sicut dicimus de non publicatione *infr.* 11. *c.*3. *n* 308. 48

Si vero Superior ex officio, * ut Ordinarius, aut Visitator vellet videre professionem, tunc Parochus, seu Canonicus teneretur illam ostendere, ad notata *in c. Ordinarii, de offic. Ord. in* 6. ut in simili da publicatione tradit Felin. *de resign. lib.* 12. *quæst.*14. *n.* 33. *cum seq.* 49

Decimò septimò dubitatur, * an Canonici, qui nondùm fecerint Fidei professionem, possint nihilominùs haberi pro præsentibus, & fructua percipere de licentia Capituli? in quo breviter respondetur negativè ad tradita *cap. præcedent. dubio* 18. *n.* 402. & facit *cap. commissa*, §. *Porrò*, *de elect. in* 6. 50

Et censuit S. Congregatio * in una Seguntina professionis Fidei, *ut in declaratione seq.* Illustrissimi & Reverendissimi Domini, Decreto Concilii Trident. *sess.*24. *cap.*12. *de reform.* statutum est, quod provisi de Parochialibus intra duos menses à die adeptæ possessionis 51

possessionis teneantur coram Episcopo, vel ejus Vicario orthodnxo Fidei publicam professionem facere, & provisi de Dignitatibus, vel de canonicatibus in cathedralibus illam, non solùm coram Episcopo, vel ejus Officiali, verum etiam in capitulo facere debeant, alioquin quod fructus non faciant suos, nec eis possessio suffragetur: quare, Episcopus Seguntinus supplicat, pro declaratione dubiorum infra scriptorum, primum, an provisi de Dignitatibus, vel de canonicatibus in cathedrali vel de Parochialibus in Civitate, aut Diœcesi teneantur prædictæ Fidei professionem supradictum Concilii Decretum personaliter facere, vel satisfaciant Concilio, si illam faciant per Procuratorem? Secundum, An provisi de dignitatibus, vel de canonicatibus in cathedrali debeant hujusmodi provisionem facere priùs coram Episcopo, vel eo impedito, coram Vicario, & postea in Capitulo eandem reiterare, vel sufficiat semel tantùm in capitulo præsente Episcopo, vel ejus Officiali illam facere & jurare? Tertium, An capitulum possit habere pro præsentibus, & residentibus canonicos, vel dignitates, qui nunquàm in Ecclesia resederunt, Fideque professionem juxta d. decretum Concilii nondùm fecerunt? Quartum, An qui fidei professionem juxta prædictum Concilii decretum non fecerunt, si fructus etiam de licentia capituli perceperint, teneantur illos restituere? Congregatio censuit ad primum, teneri eos, de quibus in libellu habetur, per se ipsos, non per Procuratorem professionem Fidei emittere. Ad secundum, non esse necessarium, ut professio hujusmodi priùs coram Episcopo, vel ejus Vicario postmodum coram capitulo separatim fiat, sed si Episcopus adsit in capitulo, satis esse, ut Episcopo præsente semel fiat in capitulo. Ad tertium, non posse capitulum habere pro præsentibus canonicos, vel dignitates, qui nunquam in Ecclesia resederunt, & Fidei professionem juxta Concilii decretum *cap.22.sess.24.* nondùm emiserunt. Ad quartum, eos qui prædictam professionem non fecerunt, utique teneri perceptos fructus restituere. Romæ die 18. Aprilis 1590.

51 Quod adeò verum est † ut canonici, qui nondùm fecerunt professionem Fidei, non possint haberi pro præsentibus, nec fructus percipere, etiamsi pro caussis & negotiis capituli sint absentes, aut in officiis S. Inquisitionis sint occupati, ut Capitulo Segobien. respondit eadem S. Congregatio his verbis, Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Segobien. illustres admodum Reverendissimi Domini uti fratres literæ vestræ, quas ad illustrissimos patres Sacri Concilii Tridentini interpretes 17. mensis Aprilis dedistis, in Congregatione ejusdem Concilii perfectæ fuerunt, & ad illa vestra dubia, quorum resolutionem petiistis, ita amplissimi patres respondendum esse deliberaverunt. Nempè ad primum, non potuisse Capitulum Segobien. Lic. Didaco Munniz de Godoy licentiam dare, ut anno integro abesse potuerit ab Ecclesiæ servitio causa inserviendi in officio Vicarii generalis insigni viro Andreæ Pacheto Episcopo quondam vestro, nunc autem Cnnchen. & nihilomi-
52 nùs percipere fructus suæ Præbendæ. Ad † secundum, illos canonicos, qui nondùm fecerunt primam residentiam, nec Fidei professionem emiserunt, non posse quidem pro præsentibus haberi, licet pro caussis & negotiis capituli absentes fuerint. Ad tertium, eosdem canonicos, qui non resederunt, nec Fidei professionem emiserunt, & quod sanctissimo Inquisitionis officio deserviant, itidem non esse uti præsentes judicandos, nisi hoc caveatur indultis, & privilegiis, à Sede Apostolica hæreticæ pravitatis Inquisitoribus & eorum ministris concessis, quæ prædicti Inquisitores, ac ministri utique exhibere teneantur. Cum igitur ex his responsionem ad ea quæ quæsivistis, habeatis, poteritis juxta patrum sententiam tuto in posterum deliberare quid à vobis agendum sit. Valete, & Deus Optimus Maximus fœliciter diù vos servet Romæ die 20. Febr. anno 1603. Hieron. Card. Mathejus, & fuit resolutum causa Oveten. mercedis 12. Decembris 1603. coram D. Coccino.

Decimò octavò dubitatur, an Ordinarius possit 53
condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei? & respondetur, non posse ad Navarr. *cons.3. num.1. de cleric. non resident.* & sentit Fuscus *d.lib.2.c.3. n.4. in fin* ibi, *aut à Sede Apostolica indulgentiam obtinuerit de ipsis*, & docet Leo *in Thes. for. Eccles. cap. 25. nu. 27.* quod sine authoritate Papæ remitti non possunt. † Et ita censuit S. Congregatio 54
super *d. c. 12.* his verbis: Fructus amissos ob Fidei professionem non factam juxta hoc decretum remittere non potest Ordinarius, sed recurrendum est ad Papam, qui solet eos condonare. † Est etiam alia 55
declaratio in una Striminen. quæ sic ait, Gregorius XIII. solebat remittere fructus malè perceptos, ob non factam Fidei professionem, si verè nulla malitia intervenit, & dummodò quamptimum emittant, statuitque quod nullus ad possessionem beneficii admittatur ante professionem Fidei.

Sed hoc ultimum † non videtur receptum: nam ad 56
capiendam possessionem non solet attendi, an fecerit professionem fidei, & deberet intelligi quando esset præsens qui volebat capere possessionem, non verò si esset absens, saltem in longinquis partibus, & vellet capere possessionem per Procuratorem.

Solent etiam prædicti † fructus amissi, ob non 57
factam professionem remitti per sacram Pœnitentiariam jubendo dare aliquam eleemosynam.

Decimò nono dubitatur, † an hoc decretum, quo 58
cavetur, quod non facientes professionem fructus non faciant suos, habeat locum etiam in distributionibus quotidianis?

Et respondetur negativè, † nam distributiones 59
quotidianæ dantur ratione ministerii, & operæ personalis, & laboris, & illas præcipiens facit suas, ut tradunt Dd. *in c. unic. de cleric. non resident. in 6.* & non veniunt appellatione fructuum, & proventuum beneficii *c. licet, de Præbend.* Oldrad. *consil.* 118 Rota *decis.2. de Præbend. in novis, & 33. de re judicata in antiquis*, Cassad. *decis.1. in fin. de Præbend.* Probus ad Monachum *in d. cap. unic. n. 37. & n. 52.* Paris. *cons. 32. & 34. lib.4.* Gigas *cons.144.* aliàs *resp.35. de pension.* Covarruv. *lib.3. var. c.13. nu.1.* Hojeda *de incompatibilitata benefic. c. 12. num. 8.* Menochius *in additionibus ad lib. 2. de arbitrar. casu 172. à nu. 7.* Rota in Toletana pensionis 3. Novembr. 1565. de qua supra *1. part. c.5. n.39a.* & in Hispalens. pensionis 29. Novembris 1557. apud Cæsarem de Grassis *decis.116.* & *1. part. diversorum decis.330.* & post hæc tradit Gonzalez §.7. *proœm. nu. 154.* & Alex. Moner. *d. distrib. part.1. quæst.6. & 7. & part. 3. quæst. 8. n.21. & 27. & de decim. c.9. à nu.81.* Leo *in Thes. c.22. nu.30 & 31.* & Ugolinus *de offic. Episcop. c.18. §. 2. n 6. ad fin.*

Et ita censuit S. Congregatio † Concilii, ut in 60
declarationibus sequentibus. Concilium gravat non profitentes, ut non faciant fructus suos, quorum fructuum appellatione distributiones quotidianæ non veniunt, ita Congregatio censuit non comprehendi in hoc casu verbis Concilii *cap. 12. sess. 24.* *Alia*, distributiones quotidianæ non comprehenduntur sub hoc versic. *quas serviens facit suas*, licet professionem fidei non emiserit. Et facit in simili *declaratio. 9.* adducta *infra 11. part. cap. ult.6. dub sub nu. 186.* & tradit Gonzalez *supra nu.160.* Summ. Bullar. *sup. de vers. inter alia, ad finem.* Leo *c.25. n.27.* Azor *d.c.2. quæst.7.* Gratian. *discept. forens. c.166. n.22.* Ugolin. *d.c.50. §.16. n.5. vers.2.* Sanchez *d. cap.5. n.10. ad finem*, dicens cum Azor nec etiam intelligi anniversaria.
† Grossa tamen Præbendæ, & si residendo, & Divinis 61
interessendo

interessendo lucrifiat, veniet in proposito appellatione fructuum, ad dicta *cap. præcedent.* 19. *dubio, num.* 439.

62 Et similiter, si omnes fructus † Præbendæ in distributionibus quotidianis consisterent, ita quod non esset Grossa, qui non fecisset fidei professionem eas non faceret suas, nam tunc succederent loco fructuum, nec dispositio Concilii tunc frustraretur ad tradita per Probum *in d. c.* 11. *n.*64. Tiberium Decianum *conf.* 43. *à n.*14. *vol.*1. & Alexand. Monet. *de distributionib. part.* 1. *quæst.*6. *nu.*14. *& quæst.*8. *nu.*9. & alia de quibus *d. cap. præcedent. nu.* 113. 114. 115. & ita in proposito videtur tenere Azor *d.quæst.*7. & expressè Sanchez *dict. n.* 10. *ad finem.*

63 Nec de istis fructibus † Præbendæ, aut Parochialis aliquid detrahendum est pro servitio præstito, sed omnes debent restitui, non facta professione, cum Concilium absolutè dicat, quod fructus non faciant suos in pœnam peccati, quamvis contrarium intellexi fuisse consultum à quibusdam Theologis, & faciunt quæ diximus sup. *cap.*1. *hujus partis, num.* 28.

64 Vigesimò dubitatur, † an qui non faciunt professionem fidei intra tempus à Concilio statutum peccent mortaliter? Et dicendum videtur peccare mortaliter, si ultra tempus à Concilio præfixum fuerint notabiliter negligentes, nam verbum, te-
65 neantur positum † in d. decreto est necessitatis, & præcepti, quod inducit mortale juxta notata per Abb. Felin. & alios *in cap nam concupiscentiam, de constitution.* Sylvest. *in summ. verb. præceptum, n.* 2. Armillam *eodem verb. n.* 7. *& verb. lex. n.*4. Castro *de lege pœnali lib.*1.*cap.*5. Joan. Medina *de jejunio quæst.*7. *versic. superest tamen.* Navar. *in man. cap.*23. *nu.* 50. Cosm. Philiarchum *de offic. Sacerdotis* 2. *part. lib.*3. *c.*2. Vegam *in summ.*2.*part.c.*23.*casu* 2. & F Man. Rodriguez *quæstione regularium tom.* 1. *quæst.*6. *art.* 13. Sairus *in clavi regia lib.*3.*c.*7. Salas *de legib. disput.*10. *sect.*12. *n.*49. *&* 51. & Suarez *eodem tract. lib.*3. *cap.* 26. *& lib.*4. *cap.*18. & alios, nec potest dici materia levis, & in terminis ita videtur sentire. Navarr. *d. consil.*7. *n.* 3. *& conf.* 12. *de jurejuranda,* & cum eo Flam. Paris. *d. quæst.*9. *lib.*10. *n.*12. & expressè tenet P. Ledesm. *d.tract.*1. *cap.*4. 10. *conclusione,* & Eman. Rodriguez *d. cap.*119. *num.*27. & novissimè Thom. Sanchez *d. lib.* 2. *cap.*25. *à n.*1. *ad finem.*

66 Vigesimò primò dubitatur, † an qui non fecerit professionem fidei, ob ignorantiam vel inadvertentiam dicti præcepti Concilii excusetur à mortali, & ab amissione fructuum?

67 In quo dicendum est primò † non excusari in foro exteriori, quia est ignorantia juris clari, quæ non excusat, *regul.ignorantia lib* 6. Cumel. 1.2 *q.*76.*art.*4. *disput.*3. Gabr. Torquez 1.2. *disput.*123. *n.*5. Suarez 5.*tom. de censuris, disputat.*4. *sect.*8. *n.*18. *& de legib. lib.*5.*cap.*12. Salas *eodem tract.disput.*15.*sect* 9. Thom. Sanchez *de matrimon. lib.* 9. Villar. *in l.*3.*tit.* 1. *lib.*2. *jud. per l.*6. ejus concordantes allegans Navarr. *d. conf.*10.*&* 11. *eodem titulo de jurejur.in fin.* ita in prop. Navarr. *dicto consilio* 7 *n.*2. *& dicta consil.* 12. Flam. Paris. *supra n.*8. *&* 9. Eman. Rodriguez supra, & P. Ledesma *infra,* Summ. Bullar. *de verbo beneficiorum possessio in ad lit.versic.inter alia* Azor *dict.lib.*7. *cap.*2. *quæst.*2. & Ugolinus *d cap.* 50. §.16. *n.*5. & Thom. Sanchez *dict. lib.*2. *cap.*5. *n.*13.

68 Secundò excusari in foro conscientiæ, † & quoad Deum à mortali, & consequenter ab amissione & restitutione fructuum ad *c.* 2 *de constitution. & ibi gloss.*1. si ex pura ignorantia vel inadvertentia dicti præcepti sincerè, & absque malitia & mala fide facere desiit dictam professionem fidei juxta doctrinam Cajetani *in summ. verb. præcepti transgressio, in fine,* & Armillæ *dicto verbo præceptum, n.*8. Navarr. *d.c.*23. *n.*59. *& conf.*9. *de renuncia.* Carb. *de legib. lib.*8. *disput.* 13. *ultimo cap.* 2. *positione,* Cumel. Vasquez *n.*6. & Suarez supra, & ejusdem Vasquez *d* 1. 2. *tomo d. disp.*158. *nu.*61. & Lor. *disputatione* 33. *de peccatis membr.*1. Sair. *de censuris, lib.*2. *cap.*9. *à n.*24. Thom. Sanchez *de matrim. lib.*9. *disp.* 32. *n.*9. *&* 32. *num.* 6. *&* 32. *& dict. cap.*16. *à nu.* 9. Salas 2.2. *tract.* 9. *disp.* 9. *sect.* 10. *&* 11. *de legibus, disp.*10 *sect.*10. *num.*74. *& disp.*15. *sect.* & ita in prop. tenet Navarr. *d. conf.*7. *num.*3. *& d.conf.*12. Flam. Paris. *supra n.* 10. F. Emanuel Rodriguez *supra & quæst. regul.*2. *tom. quæst.*72. *art.* 3. & Zechus *de benefic. & pension. c.*9. *n.* 3. *versic. requiritur etiam,* & Navarr. *d.consil.*11. & Summ. Bullar. Azor & Ugolinus *ubi proximè,* & Molina *dict. tractatu* 6. *de just. disp.*72. *n.*8. Sorbo *in comp. memb. verb. professio fidei* 2. *notab.* Thom. Sanchez *d. num* 13.

Et ita tenendum est, † quamvis P. Ledesm. *d.con-* 69
*clus.*10. 2. *difficultate* teneat contrarium, nempè talem teneri restituere in conscientia, & non facere fructus suos, quia ista lex (inquit) non est pœnalis, & sic obligat in conscientia, licet non sit peccatum, sic ut teneretur restituere fructus beneficii qui desineret recitare, licèt id faceret ob ignorantiam seu inadvertentiam, aut negligentiam invincibilem, si tamen bona fide consumpsit fructus, non teneri restituere, nisi id, in quo factus est locupletior, & hanc esse sententiam omnium Doctorum magistrorum. Quæ sententia est falsa, verius enim est istam legem
esse pœnalem, † ut diximus, cùm privet fructibus, 70
ad quos alius habebat jus & titulum, & dicit Molina, & alii supra, & idem dicimus in non recitante, ultra quod ibi erat diversa ratio juxta sententiam Theologorum, de quo *dicto cap.*1. *hujus part.* & ita contra Ledesm. tenet Thom. Sanchez *d. tom.* 13. dicens, quod deberet probare hanc esse legem conventionalem.

Vigesimò tertiò dubitatur, † an istud juramentum, 71
& professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est tactis scripturis? Et dicendum est debere fieri corporaliter, & tactis Evangeliis, & aliàs non satisfieri, ut patet ex verbis formæ traditæ à Pio IV. *in constitutionibus supra citatis, n.*5. *in fin.* ibi, *sic Deus me adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia* Et notat Joan. Andr. Abbas *n.*6. & alii *in cap. ego N. de jurejurando.*

Et facit etiam, † nam ubi juramentum defertur à 72
jure requiritur necessario in actu jurandi corporalis tactus scripturarum, ut per gloss. *in c. ut circa, verb. corporali, & verb. præstito, de electione in* 6. *& in Clementina.*1.§.*porro, verb. tacta, de hæreticis,* & ibi Doct. Cosmam *in pragm. sanction. tit. de election.* §. *ad locum verb. manibus* Monachum *in d.c.ut circa, n.*12. Abbas *in c. fin. de jurament. calumniæ, n.* 3. Caputaq. *decis.*123.*part.* 2. & Massam Gelasium *de obligatione in forma cameræ* 2. *part. ad* 6. *particulam, quæst* 2. *n.*10.

Et ita tenuit † Rota in causa Carthaginens. fruc- 73
tuum coram d. Plato 19. Febr. & 1. Julii, & 22. Novembr. 1588. ut in decisionibus statim ponendis, & in Toletana scholasticæ 22. Junii 1592. coram D. Oraoo *infra* adducta 11. *part. cap.*6. 2.13. sufficiet tamen quod scriptura, quæ tangitur, sit, vel contineat Evangelia, seu Evangelium aliquod de quatuor Evangelistis, Bonif *in d.Clement.*1.*de hæretic.n* 114.

Undè infertur hujusmodi † professionem fidei non 74
posse fieri per Procuratorem, Covarr. *in capite quamvis pactum,* 1. *part.* §. 5. *sub n.*8. quamvis contrarium tenuerint Navarr. *d. conf.*11. *n.*2. & P. Ledesma supra, 6. *difficultate.* Et Azor *d cap.*2 *quæst.*6. sed debere fieri personaliter ut S. Congregatio Concilii censuit, & advertit additio Navarri *ibi,* & refert Zerola 2. *part. verb. Fidei professio* Molin. supra & Gratian. *decis.* 166. *nu.* 22. & ut *in sequenti declaratione super dict. cap.* 12. ibi, *facere professionem per seipsum, & si absens est, accedat ad Ecclesiam.* Et illa Seguntina professionis fidei supra adducta 15. *dubio, num.* 49.

ad

ad primum, & novissimè tradit Ugol. *d.* §.16. *nu.* 1. addens, delegare tamen posse Episcoporum alicui existenti in loco ubi est qui beneficium habet, quod apud eum professionem faciat.

75 Et idem tenuit Rota in d. * Toletana scholasticæ, & in d. causa Carthaginen. fructuum, cujus decisiones sunt notandæ, & sic se habent.

Carthaginens. fructuum coram Domino Plato.

VEneris 19. Februarii 1588. præsupposito decreto Concilii *sess.* 24. *cap.* 12. de professione Fidei facienda per provisos de Canonicatibus & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, indulto concesso D. Joanni Elchocea Thesaurario Ecclesiæ Carthaginens. de percipiendis fructibus in absentia, ac lite pendente in Curia super Thesauraria ac absentia D. Joannis propter dictam litem ab Ecclesia Carthaginens. dubitavi an D. Joannes teneatur ad restitutionem fructuum eo biennio perceptorum vigore dicti indulti, eo quod non constat factam ab eo fuisse per id tempus professionem Fidei? & major pars Dominorum tenuit ipsum non teneri ad restituendum Capitulo fructus per biennium vigore dicti indulti exactos. Quia, cum Papa hujusmodi indultum concessisset paulò post provisionem Thesaurariæ, & sciret provisum, tam tempore provisionis, quam tempore indulti in Romana Curia extitisse, & coactum etiam esse in ea residere propter litem, ut in ipso indulto exprimitur, necessariò fatendum est etiam Papam voluisse ipsi remittere per biennium obligationem professionis Fidei faciendæ, nec enim dici potest, quod Papa crediderit professionem Fidei factam à Joanne fuisse ante indultum propter brevitatam temporis, cujus non fuit ignarus S. Pontifex, tum quia exprimit in indulto, semper contulisse Thesaurariam; tum etiam quia hujusmodi indulta non soleant nisi ex justa & legitima causa concedi, quare credendum est Papam voluisse omnia optimè intelligere, & sic tempus collationis residentiam dicti Joannis in urbe, & residentiæ causam, quibus consequens est, ut credere nullo modo potuerit professionem ante indultum factum, non etiam dicendum est, quod Papa voluerit illum accedere ad partes pro facienda professione, tum quia hoc repugnat causæ expressæ in indulto, scilicet, quia cogitur in Romana Curia permanere, cum etiam, quia sic intelligendo indultum redderetur ferè inutile, ex quo indultum de percipiendis fructibus in absentia incipit currere à die data Oldrad. *cons.* 56. Joan. Andr. *in addit. ad Specul. Rubrica de clericis non resident. versicul. circa quam quæro.* Undè si d. Joannes debuisset ire Carthaginem pro facienda professione, & ad Curiam pro lite redire, non habuisset plenum & integrum beneficium indulti, nec juxta illud in Romana Curia pro lite permanendi facultatem. Sed videbatur Dominis tollere omnem difficultatem, quod Papa voluit eum posse percipere fructus, etiam non facta prima residentia, ex quo apertè colligitur, quod non tenebatur d. Joannes ire Carthaginem ad faciendam primam residentiam per dictum biennium, & consequenter etiam non tenebatur ad faciendam professionem Fidei per illud tempus, nec dicatur potuisse eum per Procuratoram emittere hujusmodi professionem, aut illam in Curia facere, & publicum instrumentum ad partes transmittere, quia certum est hujusmodi juramentum debere corporaliter præstari, ut tradunt DD. *in cap. ego N. de jurejurand.* Abbas *nu.* 6. quo stante, cum decreto Concilii velit, ut faciat coram Capitulo & Episcopo, aut eo impeditu coram Vicario, necessarium est eum, qui profitetur præsentem esse, alioquin dici non poterit, quod corporaliter juraverit, & professionem emiserit coram capitulo, & Episcopo. Et quibus, & aliis latiùs deductis per informantes pro d. Joanne concluserunt Domini, quod cum Papa sciret ante indultum professionem non fuisse emissam, volueritque eum in curia remanere, & fructus percipere per biennium periodè, ac si esset in Ecclesia, & non facta residentia tacitè videtur prorogare obligationem professionis Fidei faciendæ.

In eadem coram eodem, 1. Julii 1588.

DOmini perstiterunt in * resolutis die 19. Februar. præteriti ex rationibus tunc deductis, 76
& placuit ea consideratio, quod si pro emittenda professione debuisset Thesaurarius ire Carthaginem, & Romam redire, ut liti operam daret, indultum fuisset potiùs damnosum quam utile, ex quo profitendo, vel in curia, vel per procuratorem non satisfaciebat Concilio, hinc tollitur objectum, quod fiebat, quod dispensatus super uno impedimento non censetur super aliis dispensatus, *leg. si quando. C. de inoffic. testam.* quia hoc non procedit, quando dispensatio redderetur inutilis. In eadem coram eodem, 22. Novemb. 1588.

Proposui tertiò causam Carthaginens. * fructuum 77
propterea, quod res gravis, & nova agitur, & facile in exemplum transire posset, & Domini steterunt in decisis, duabus potissimùm moti rationibus. Prima, quod dictus Joan. non fecit fructus suos vigore possessionis, sed vigore indulti, & propterea sumus extra casum Concilii auferentis fructus ab illo, qui intra duos menses à die adeptæ possessionis professionem Fidei coram Episcopo, & capitulo non fecit. Secunda ratio fuit; quia cum, ut per Illustrissimos Cardinales interpretes S. Concilii Tridentin. resolutum fuit, & alias coram in hac causa firmatum, professio Fidei per Procuratorem Fidei nequeat indultum de percipiendis fructibus in absentia per necessarium antecedens censuit dispensasse à professione Fidei facienda, nam & si dispensatio debeat strictè intelligi, veniunt in dispensatione ea omnia, sine quibus dispensatio redderetur frustratoria & delusoria, Bald. *in c. postulati, nu.* 9. & ibi Felin. *nu.* 20. *de rescript.* Rebuffus *in praxi titul. de non promotis intra annum, nu.* 55. *cum aliis allegatis*, at in casu isto de nihilo ferè servisset indultum, si opus fuisset pro habendis fructibus Carthaginem ad faciendam professionem accedere, ex quo in itinere magna pars biennii fuisset consumpta, & fuisset necesse multa incommoda, & expensas pati, quæ fortè superassent commodum fructuum illius biennii quinimò fuisset illud contra expressam mentem Papæ volentis eum in Romana Curia causa litis remanere. Non parum confirmant hanc opinionem verba illa indulti *supra non facta prima residentia*, ex quibus apparet Papam voluisse dispensare dictum Joannem ab accessu ad suam Ecclesiam pro prima residentia facienda, sic etiam à professione Fidei, quæ personaliter ut est dictum, in adeptione possessionis fieri solet. Nec dicatur, quod potuisset petere dispensationem à Papa, ut faceret eam in Curia, vel per Procuratorem coram Capitul. Carthagin. emittere professionem, qui non tenebatur id petere, cum ut dictum est, jam per indultum de percipiendis fructibus fuisset dispensatus ab obligatione faciendi dictam professionem, nec id quidem in totum, sed ad tempus, nam clarum est, quod lapso biennio tenebatur eam facere ita, ut non sublata obligatione, sed potiùs dilata, ac suspensa videatur, quare, cum facilius inducatur suspensio seu dilatio, quam omnimoda dispensatio, eo etiam facilius Domini in istam opinionem descenderunt.

78. Quæ decisiones sunt notandæ, † & advertendum primam rationem in hac decisione ultima adductam non videri bonam: nam Concilium absolutè & generaliter arctat ad professionem Fidei faciendam provisos de Canonicatibus, aut Dignitatibus infra duos menses, à die adeptæ possessionis, sive faciant fructus suos ratione residentiæ, sive vigore indulti, quod supplet residentiam, & non possessionem, & patet ex illa declaratione S. Congregationis in causa Segobien. *supra* adducta 15. *dubio*, *n.*50. *ad* 1. *&* 2.

CAPUT IV.

De obligatione suscipiendi Ordines.

SUMMARIA.

1 *Sunt aliqua beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotii, Diaconatus, aut Subdiaconatus.*

2 *Obtinentes hujusmodi beneficia tenentur infra annum ordines suscipere requisitos.*

3 *Parochus, non se faciens ad Sacerdotium promoveri, elapso anno, est Parochialis privatus ipso jure.*

4 *Quæ privatio obligat in conscientia ante sententiam.*

5 *Qui explicant* cap. licet canon. & commissa, de elect. in 6.

6 *Ista privatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem supervenientem, aut propter illiteraturam, seu alium defectum*, & num. 7.

8 *Ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & alia.*

9 *Nec etiam habet locum d. privatio, & obligatio, se ordinandi, durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur, ad officium sacerdotale per se exercend.*

Ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

10 *Obtinentes dignitates, Canonicatus, aut alia beneficia, si infra annum ordines non susceperint, requisitos, non incurrunt privationem ipso jure.*

11 *Quia capitulum, licet canon, solum procedit in Parochialibus.*

12 *Isti qui non receperunt ordines requisitos ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in capitulo, etiamsi Capitulum & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum perdunt.*

13 *Decretum Concilii* sess. 22. c. 4. de reform. *comprehendit ea omnia beneficia, quæ ordinem requirant ex sententia S. Congregationis.*

14 *Quæ videtur velle, quod comprehendit etiam beneficia extra cathedralem, vel Collegiatam.*

15 *Quamvis Clem.* ut ii qui, §. illi verò, *non haberet locum in beneficiis extra cathedralem, vel Collegiatam.*

16 *Post monitionem possunt illi privari beneficio ob non receptionem ordinum.*

17 *Nisi fortè careant ætate requisita.*

18 *An in Ecclesiis, ubi sunt adjuncti, possit Ordinarius absque eis procedere ad privationem Canonicorum ob non receptionem ordinum*, & num. seqq.

Resolvitur posse, quia ista non videtur causa criminalis, & adducitur declaratio S. Congregationis, licèt alia sit contra.

23 *Qui in Subdiaconatus ordine constituti non sunt, non habent etiam vocem in Capitulo, licet id ab aliis sibi concedatur, nec sint in mora illum suscipiendi. Nec habent vocem consultivam, nec assistentiam in* Cap. & n. 24. & 25.

26 *Decanus seu Archidiaconus, ad quem spectat convocare Capitulum, & proponere, & resolvere, id potest facere, licet non sit in sacris constitutus.*

Ubi adducitur declaratio S. Congregationis.

27 *In Ecclesiis, in quibus Decanus potest constituere Vicedecanum, poterit constituere illum, qui non sit in sacris ad convocand. præsidendum & resolvendum.*

28 *In Ecclesiis, in quibus deficiente Decano jus convocandi & præsidendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, non spectabit ad eum qui non est in sacris.*

29 *Dicta Clement.* ut ii qui, & dict. *decretum Concilii non procedit in aliis, quæ extra capitulum fiunt.*

30 *In Ecclesiis, ubi collatio spectat ad Canonicum hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus ad effectum conferendi suam hebdomadam habere debet.*

31 *Capitulum potest committere collationem, vel nominationem beneficii Canonico, qui non sit in sacris.*

Et Canonicus qui non est in sacris potest optare ibi.

32 *Quæ dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, & quæ fiunt extra Capitulum de non constitutis in sacris, dicenda etiam sunt de non suscipientibus intra annum ordinem requisitum.*

33 *Parochus, qui ad Sacerdotium promoveri non attendens Parochialem receperit, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit.*

34 *An id procedat accipientibus alia beneficia, quam Parochiales, sine animo suscipiendi Presbyteratum, vel alios ordines annexos?* & num. seqq.

Resolvitur affirmativè relatis sententiis Doctorum, intelligendo tamen de accipientibus sic beneficia, ut fructus interim percipiant illa postmodum dimissa.

42 *Accipientes beneficia simplicia, quibus non est annexus ordo sacer animo satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinem sacrum, non peccant, nec ad fructuum restitutionem tenentur.*

43 *Etiamsi ea acceperint animo transeundi ad statum conjugalem, contra aliquos*, & num. seqq.

46 *Ad d. decisio* c. commissa, §. cæterum *procedat in eo, qui capit beneficium sine proposito absoluto assumendi sacerdotium, sed hæsitans, & cum animo dubio, aut cum proposito conditionali?* & num. seqq.

Resolvitur contra alios non procedere. Et talem non peccare, nec teneri ad restitutionem.

51 *An accipiens beneficium animo non assumendi Sacerdotium teneatur restituere fructus perceptos, durante tali animo, etiamsi posteà illo mutato promotus sit in tempore?* & num. 52.

Resolvitur non teneri.

53 *An hic, qui à principio bono animo se promovendi accepit beneficium, & postea illo mutato retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum?* & num. seqq.

Resolvitur contra aliquos teneri necesse deducendum stipendium, quod dedit Vicario.

57 *An decisio* d. §. cæterum, *procedat in eo, qui accipit beneficium cum proposito non se promovendi, non tamen finem lucrandi fructus ejus?* & n. 58.

Resolvitur affirmativè.

59 *Cui sit facienda restitutio istorum fructuum? resolvitur restituendos esse fabricæ, vel pauperibus, nisi in Canonicatibus fructus in mensa.*

SUnt aliqua † Beneficia, quæ requirunt, & habent 1
annexum Ordinem Sacerdotii, Diaconatus, aut Subdiaconatus, ut beneficia curata, Canonicatus, Portiones & Dignitates, & alia, ut dicetur infra 7. *part. c.* 1. obtinentesque hujusmodi beneficia tenentur † *infra* annum à die pacificæ possessionis, vel 2
quo per eos steterit quominùs eam habeant, justo impedimento cessante ordines suscipere requisitos, *cap. licet canon. cap. commissa, de elect. in* 6, *Clem.*

ut

ut ii, qui de atate & qualitate. S. Concilium Trident.
ſeſſ. 22. cap.4 de reform.
3 Alioquin Parochus non ſe faciens ad * Sacerdo-
tium promoveri, elapſo anno, eſt Parochiali priva-
tus ipſo jure, *d.c. licet Canon.& cap commiſſa*, quod ul-
tra Dd. ibi latè explicant Rebuffus *in praxi titulo de*
4 *diſpenſatione de non promovendo*,* & præcipuè *titulo de*
non promotis intra annum. Bernard. Diaz *in pract.crimin.*
c.53. & ibi Salcedo Flam. Pariſ. *de reſignatione benef.*
lib.3.quaſt.2.& Zerola *in praxi Epiſcopali.1.parte,ver-*
bo beneficium.§.4.d.4. & Axor.2. *part.lib.9.c.8.& qu.2.*
& lib.7. cap.16. qu. 11. & de eo aliqua dicemus *infra*
11. *part. cap.5, à n.117.*
5 Er iſta privatio obligat * in conſcientia ante ſenten-
tiam Judicis, ut dicetur *d.11. par. cap. ultim. à n.28.*
6 Non tamen habet locum * in eo, qui non fuit
promotus propter irregularitatem ſupervenientem
Rebuff. *d. tit. de non promotis*, *numero* 80. qui lo-
quitur etiam in facto irregulari ſua culpa, qui ta-
men erit privandus beneficio, Azor ſic intelligen-
dus *d.quæſt.11.* Ugol. *de offic.Epiſc.cap.15.§.2 in verſi.*
non privatur, poſt gloſſ. verb. privatus, in d.c. licet. ca-
7 *non.* aut propter illiteraturam, * ſeu alium defec-
tum, ut aliàs reſpondit S. Congregatio Concilii
Cardinali Carolo Borromæo Archiepiſcopo Me-
diolanen. his verbis. Pœna Canonicis præſcripta
his, qui ultra annum Sacerdotium non percepe-
rint, non habere locum in Rectore, qui intra an-
num à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ, vel intra
tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & ſe
promoveri petiit offerens, quantum in ſe erat, ſepa-
ratum ſuſcipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit
eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam cau-
ſam promovere, referunt Salcedo *ſupra additione* 1.
F. Eman. Rodrig. *in ſumm.1. tom. c.30. n.3.* & Vega
1. *p. c.36. caſu* 20.
8 Eſt etiam alia declaratio ſuper * *cap. 1. ſeſſ.14. de*
reformat. quæ ſic ait. Congregatio cenſuit per hoc de-
cretum correctum eſſe cap.ex tenore,& cap. ad aures,
de tempor. ordinationum ampliatum, ita ut com-
prehendat quoque clericos ſeculares, etiam dignita-
tes vel beneficia, quibus annexus ſit ordo obtinen-
tes tam quoad facultatem prohibendi aſcenſum ad
ordines, quàm etiam ſuſpendendi, ipſiſque poteſta-
tem appellandi ademptam eſſe, fuitque etiam dictum
arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex
hoc decreto non incidere in pœnam, *capite licet ca-*
non.de electiou. in 6. juxta *cap. commiſſa, de electio. lib.*
7. ac etiam quod ſi adimitur appellatio, non tamen
recurſus.
9 Nec etiam habet locum d. pœna † privationis
& obligatio ſe ordinandi, durante eo morbi gene-
re, ex quo ineptus eſſe videtur ad officium Sacer-
dotale per ſe exercendum, ut aliàs S. Congregatio
reſpondit Epiſcopo Bergamen. his verbis, Paro-
chus ſi eo morbi genere teneatur, ut ad functionem
Sacerdotis, & res Divinas per ſe obeundas minimè
idoneus eſſe videatur, non tenetur durante dicto
morbi genere ſacris ordinibus ſe initian. facere.
10 Obtinentes verò Dignitates, * Canonicatus, vel
Præbendas, aut alia beneficia, ſi infra dictum annum
ordines non ſuſceperint requiſitos, & ſuis beneficiis
annexos, non incurrunt privationem ipſo jure, quia
11 *dict. cap. licet canon.* † ſolum procedit in Parochia-
libus gloſſ. *ibi verb. Parochialis, c. ſtatutum eodem, &*
ibi gloſſ. 1. Dom. & Francus *num.* 2. Bonifacius *in*
dict. Clement. ut ii qui §. illi verò nu.9. Roman. *conſ.*
325. *num.2.& 3.* Rebuffus *d. tit. non promotis, num.*
28.29. *&* 30. Bernar. Diaz ſup. *nu.5.* & ibi Salcedo
additione ultima, & Jacobus de Graffiis *in deciſionibus*
aureis caſuum conſcient. cap.97. n.47. Alexand. Mo-
neta *de diſtribut. quotid. part.2. quaſt. 19. à numer. 6.*
Axor *d. lib.6. cap. 8. quæſt.3. & 4. & d. lib.7. cap.17.*
quæſt.11. Ugolin. *dicto cap.15.§.2. ad finem* & Rotam
Tullen. magiſterii 17. Maii 1597. coram D. Peña, 12
poſita per Farin. *deciſ. 1.2. lib. 1. num. 5. & 6.* ſed ex
tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo ha-
bent vocem in Capitulo, etiam ſi capitulum & Epiſ-
copus concedant, & dimidiam partem diſtributio-
num perdunt eo ipſo 6. *Clemen. ut ii qui, §. illi verò* &
ibi gloſſ.& Doctores & Concilium Tridentinum *dict.*
ſeſſ.22. cap.4. de reformation. quod decretum cenſuit
S. Congregatio * *comprehendere ea omnia beneficia*, 13
quæ ordinem requirunt.
Undè S. Congregatio videtur velle, * quod dict. 14
decretum comprehendit etiam beneficia extra Ca-
thedralem, vel Collegiatam, quamvis *dict.Clement. ut*
ii qui, §. illi verò, non haberet * locum in beneficiis ex- 15
tra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiamſi
in eis eſſent diſtributiones, ſed ſolùm in Præbendis
& beneficiis in Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata
habentibus vocem capituli, aut diſtributiones gloſſ.
ibi verbo Præbendas, & verba in eiſdem, & verbo diſtri-
butiones. Card *ibi n.5* & Boniſ. *n.30.* qui malè tenebat
contra gloſſ. *dicto verbo diſtributiones.* Niſi dicas,
dictam declarationem ſacræ Congregationis loqui
de beneficiis in Eccleſiis Cathedralibus, vel Colle-
giatis, ut Concilium ipſum clarè loquitur, & dicta
Clement. Sed ſic intelligendo, declaratio eſſet ſuper-
flua, & non ſerviret de dubio, cùm non ſolum de di-
gnitatibus & præbendis, ſed etiam de quibuſvis aliis
beneficiis in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis
expreſsè loquatur Concilium. Sed dicendum eſt,
Concilium comprehendere omnia beneficia, quæ or-
dinem requirunt, etiam extra Cathedrales & Colle-
giatas Eccleſias, quoad hoc, ut ea obtinentes tenean-
tur ultra annum ordines ſuſcipere requiſitos, quia
quoad hoc eſt eadem ratio in omnibus, non verò
quoad pœnas dictæ Clementinæ ibi innovatas, quæ
non ſunt extendendæ, juxta reg. *odia in 6.* cum aliis,
de quibus 11. *part.cap.ultim.* & ita apparet ex quadam
declaratione ſacræ Congregationis, quæ ſic ait: Cum
dubitaretur, an capellania habens onus datum miſ-
ſarum qualibet hebdomada, non expreſſo quod ca-
pellanus per ſe ipſum celebret, ex eo dicatur ſacerdo-
talis, & non dicatur ſacerdotalis, non comprehen-
datur *ſub cap. 4. ſeſſ.* 22. nec caput illud intelliga-
tur de beneficiis, quæ habent ordinem annexum.
Ad primum Congregatio cenſuit, non eſſe ſacerdo-
talem. Ad ſecundum, ſi capellania requirit certum
ordinem, comprehendi in dicto *cap.* 4. ut obtinentes
beneficia teneantur intra annum ſuſcipere ordines
requiſitos. Maximè, quia diſtributiones quotidianæ
propriè, ſeu ſtrictè ſumptæ, duntaxat competunt cle-
ricis cathedralium, ſeu Collegiatarum Eccleſiarum,
ut per Alexand. Monetam *de diſtributionibus par. 1.*
quæſt.4. n.14. & parte 2. quæſt.1. n.1. ex cap. unica de
cleric. non reſidentibus in 6. & dicta Clemens. ut ii qui,
§. illi verò, ubi Doctores.
Illa autem privatio vocis in capitulo intelli-
genda videtur de voce activa, quæ ſimpliciter &
abſolutè vox dicitur, non autem de voce paſſiva,
quamvis Leſſius *de juſtitia & jure lib. 2. cap. 34. nu.*
105. dicat, quod qui negligunt ordinem debitum
intra annum ſuſcipere, amittunt vocem in capitulo,
non ſolùm paſſivam, ſed etiam activam. Et ſimili-
ter illa privatio dimidiæ partis diſtributionum, vi-
detur intelligenda de his duntaxat diſtributionibus,
quæ propriè & ſtrictè diſtributiones quotidianæ di-
cuntur, nempè quæ dantur his, qui horis, ſeu offi-
ciis ordinariis interſunt, de quibus loquitur Clemen-
tina, non autem de extraordinariis diſtributionibus,
quæ dantur pro funeribus, ſeu anniverſariis defun-
ctorum, & aliis hujuſmodi, quæ largè & generali-
ter diſtributiones dicuntur, ut *in dicto cap. unico ad*
finem, ut contra Petr. Gregor. *de benefic. c.15. n. 9.*
rectè docet Alexand. Moneta *part.1. quæſt.3. n. 22.*
& conducit quod ait Navarr. *conſ. 3. de clericis non*
T 4 *reſidentib.*

residentib. nu. 2. quem sequitur idem Moneta *part.* 2. *quæst.*14. *nu.*22. *& de crim. cap.*9. *n.*85. Quod intellige, nisi distributiones funeralium, seu anniversariorum sint unitæ cum horis, ut in hac nostra Abulensi anniversaria, seu dotatinnes, sunt unita cum prima, postquam immediatè dicuntur, & nuncupantur missæ primæ: nam tunc sic ille amitteret dimidiam partem distributionum primæ, ita & anniversarii, seu missæ primæ, quæ simul prima lucrifit. Et de ista privatione dimidiæ partis distributionum vide tradita per Alexand. Monet. *d. part.*2. *qu.*12. *n.* 41. *& qu.*19. à *n.* 5. *&* 21.

16 Et post mnnitionem possunt * illi privari beneficio, Lessius *supra nu.* 106. ut S. Congregatio respondit Episcopo Patavino, his verbis *Canonici, qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant, ab Ordinario privari debent.* Et est alia declaratio ejusdem S. Congregationis, quæ sic ait, *Episcopus, facta annexione ordinum cuilibet Canonicatui, statim Canonicos ad eorum susceptionem cogere debet usque ad privationem*, & ita etiam S. Congregatio respondit Archiepiscopo Burgen. ut declaratione infra adducta, *nu.* 21.

17 Nisi fortè careat * qui ætate ad ordinem requisita, quia ex dispensatione in minori ætate obtinuit Præbendam: tunc enim non potest ea privari, ob istam causam, Rebuffus *supra n.* 55. & respondit S. Congregatio Episcopo Calagurritano his verbis. Congregationi datus est supplex libellus Joannis Ferreis velle amplitudinem tuam ei Canonicatum cum Præbenda, quæ istic obtinet, adimere, ob eam causam, quod intra annum nnn sit promotus ad sacros ordines, ex decreto Concilii, qui cum tantummodò 18. annos, ut ab eo relatum est, natus sit, neque per decretum Concilii *sess* 23. *c.*12. ante vigesimum secundum annum sacris initiari possit, noo videtur esse cogendus, ut, nisi sacros ordines suscipiat Canonicatu privetur, de quo Pontificias literas expedivit, itaque si res ita est, mandat tibi sua sanctitas, ut conservata isti Joanni professione cum priùs non cogas ad sacros ordines promoveri, quam ad 22. annos pervenerit.

18 Sed licet se offerat difficultas, * an in Ecclesiis, ubi sunt adjuncti, ut *in cap.*6. Concilii *sess.* 25. *de reformat.* possit Ordinarius absque adjunctis procedere ad privationem Cannnicorum ex prædicta causa, quod ordines suis Præbendis annexos non susci-
19 piunt? Et videtur * non posse sine adjunctis procedere ex quadam declaratione S. Congregat. quæ habetur super *d. c.*6. & sic ait. *In terminis hujus decreti, non potest Episcopus absque* adjunctis procedere ad
20 privationem Canonicorum * ex eo, quod ordines Præbendis eorum annexos intra tempus à jure statutum nnn susceperunt, vel quod non resederint, posse tameo solùm procedere ad alias pœnas, & mulctas, ob non residentiam, de quibus *in cap.* 12. *sess.*34. *&* 35. & Farin.3. *part. qu* 99. *n.*74. *& qu.*109. 1. à *n.*25. & Ugol. *de simon. tab.* 1. *c.* 19. & conducuot tradita per Menoch. *de arbit. lib.*1. *qu.*82. Joan. Gutierr *pract.lib.*1 *qu.*107 Azeved. *in lib.*7. *tit.*18. *lib.* 4. *Recopil. nu.* 9. *alias in Curia Pisana lib.*4. *c.*6. *n.*13. *& in lib.*8. *d. tit.*18. à *n.*1. & Bobad. *in Polit.lib.*3. *c.*8. à *n.*22. post alios quos allegant.

21 Nihilominùs * contrarium verius existimo, nempè posse procedere sine adjunctis, quia ista non videtur causa criminalis, ad *textum in cap. per tuas, el primero, de simonia circa finem*, & notata per Feder. *cons.* 23. Imolam Abb. *n.*4. Ananiam 5. & Felin. *n* 2. *in c. super his, de accusatio.* Gratum *cons.*71. *nu.*9. *lib.*2. & Marantam *in speculo advocatorum* 4. *part.* 1. *distinct. num.* 32.

22 Et ita S. Congregatio * respondit Archiepiscopo Burgensi, ut in declaratione sequenti. Illustrissime & Reverendissime Domine uti scilicet, dubium visum non est Illustrissimis Patribus ad explicandas, quæ ex Tridentinn Concilio possunt oriri quæstiones à Sancto Domino nostro in consilium adhibitis, quin amplitudinis tuæ liceat tertiam partem ex fructibus Dignitatum istius Ecclesiæ non quemadmodum deducta olim fuit, sed secundum veram eorumdem fructuum existimationem, de integro nunc deducere, sed si inter utramque deductionem non ita multum intersit, magis placuit in ea re nihil novari. Istud autem sine distinctione verum est eos, qui non suscipiunt ordines suis Canonicatibus, Portionibusque annexos, pœna etiam privatinnis ab amplitudine tua, per se ipsam etiam solam, sine adjunctis, ad id compelli merito posse, quod & ad eandem, amplitudinem tuam rescribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & Divinæ gratiæ muneribus auctam velit, Romæ die 29. Maii 1590. Hiernnymus Cardinalis Mathejus. Quamvis D. Joan. Vela post hæc visus in tractatu de mndo procedendi in causis crimin. cap.1. num.15. contrarium dicat fuisse declaratum in causa Canonicatus Burgen. à Cardinalibus Sacri Concilii interpretibus, his verbis, Congregatio Concilii censuit, non licere Archiepiscopn ad privationem procedere, nb non susceptos ordines contra Canonicos suæ Ecclesiæ, absque solemnitate a Concilio requisita. Et quod ita hujus declarationis authoritate observandum erit in judicando & consulendo. Contra quam tamen declarationem Cardinalium ipse sentit, & in puncto juris oppositam sententiam veriorem esse aliquando defendisse, *ait n.*17. ex fundamentis positis *n.*18. 19. *&* 20. quæ sumuntur ex citatis pro nostra sententia *n.*20. hodiè tamen hanc disputationem cessare propter Cardinalium declarationem ait *dicto n.*20. *ad fin. & nu.* 16. ait, idem dicendum esse in privationem Canonici ob non residentiam.

Et huic declarationi videtur * magis standum 23
uti veriori & certiori, seu posteriori illa altera supra adducta. Sed est difficultas, an habens dignitatem & canonicatum, seu portionem simul, quibus est annexus ordo diversus, verbi gratia, dignitati presbyteratus, canonicatui seu portinni diaconatus, si non suscipiat intra annum ordinem utriusque tituli, quia non est ad sacerdotium promotus, amittat omninò vocem in capitulo, competentem ratione utriusque, tam ratione dignitatis, quàm canonicatus, seu portionis, etiam si habeat ordinem unius, nempè diaconatum. Et quidem quando vox solùm competit ratione canonicatus, seu portionis, certum videtur illam non amittere, si habeat ordinem illius, quamvis ordinem dignitatis, quam simul obtinet, intra annum non suscipiat: nam cum vox non competit ratione dignitatis, non debet eam amittere ob non susceptionem ordinis ipsius dignitatis, sed solùm amittet dimidiam partem distributinnum dignitatis. Difficultas versatur, quando vox competit etiam ratione dignitatis ex consuetudine, vel aliàs. Et dicendum videtur, non amittere omninò vocem, sed solùm quoad dignitatem, cujus ordinem non suscepit, & eam retinere ratione canonicatus, seu portionem, cujus ordinem habet: nam in separabilibus utile per inutile non vitiatur, *reg. utile in sexto*, & pœnæ sunt restringendæ, non autem ampliandæ, ut est vulgatum, ut dicitur aliàs *infra* 11. *part. c. ult.* Quod maximè procedit, quando habens dignitatem & canonicatum, habet duplicem vocem, & non solùm unam rationem utriusque, de quo *infra* 11. *par. c.*5. & confirmatur: nam iste talis solum amitti: dimidiam partem distributionum dignitatis, cujus ordinem oon suscepit, nnn autem cannnicatus, ut videtur certum, ergò similiter solum amittet vocem ratione dignitatis competentem, nnn autem competentem ratione Canonicatus. Nihilominùs tamen

in

in prædicta difficultate verius videtur amittere vo-
cem omninò, *ex d. Clem. ut ii qui*, §. *illud verò*, ibi *nullo
modo vocem in capitulo habeant earundem* : nam illud
universale negativum, *nullo modo*, excludit omninò vo-
cem : diversum autem est in distributionibus, in quib.
dicendum est, solùm amittere dimidiam partem ea-
rum, quæ dantur præcisè ratione dignitatis, seu præ-
bendæ, cujus ordinem non suscepit : quia respectu dis-
tributionum & privatinnis earum non sunt verba ita
ampla, & universalia *in d. §. illud verò*, quæ comprehen-
dant distributiones præbendæ, cujus ordinem habet.

24 Et qui in Subdiaconatus ordine † saltem consti-
tuti non sunt, similiter vocem non habent in Capi-
tulo, etiam si id sibi ab aliis liberè concedatur, nec
fuerint in mora illum suscipiendi, ex *d. Clement. ut ii
qui, in princip.* & ibi gloss. & DD. Villar. *del patronado
de Calatayud 7. p. §. 1. n. 15.* Navar. *consl. de cleric. non re-
sid.* Alexand. Monet. *de distrib. p. 2. quæst. 20. à n. 2.* U-
gol. *de officio Episc. c. 19. §. 3. n. 1.* & Piasec. *in praxi Episc.
p. 2. c. 3. n. 7.* & decreto Concilii *d. c. 4 sess. 22. de reform.*
25 quod decretum censuit † S. Congregatio procedere
non modo in omnibus actibus expediendis, qui ca-
pitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, &
minùs in synodo istam Canonicam vocem habere
posse; & rursus censuit, neque consultivam vocem,
neque assistentiam, nec sedem in Capitulo habere.

26 Quamvis Decanus, † seu Archidiaconus, ad quem
spectat convocare Capitulum, & in eo proponere &
resolvere, id possit facere, etiam non sit in sacris com-
munis titulus, ut in sequenti declaratione S. Congre-
gationis. Archidiaconus ad quem de consuetudine
Ecclesiæ spectat absente Decano convocare Capitu-
lum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere,
id potest, etiam si non sit in sacris, cum iste sit actus ju-
risdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris
constituto, & ad Decanum non spectat ratione ordi-
nis, sed antiquitatis, & superioritatis. Et ita tenet Vil-
lar. *d. 7. p. §. 1. n. 15.* dicens, quod stante Concil. Trident.
videtur dicendum, decanis & prioribus qui sacris or-
dinibus carent, præsidentiam in choro & capitulo
competere, non autem vocem: & ita cum Remigio De-
cano S. Mariæ Majoris de Calatayud fuisse declaratum
& practicatum, & quamvis ante Concilium utrumque
decani & Priores præfati facere possunt, nempè, ha-
bere præsidentiam & vocem in Capitulis suarum Ec-
clesiarum, cum Capitula earum existant, secundum
gloss. verb. *in ejusdem in d. Clement. ii qui*, §. *illud verò*,
quam omnes sequuntur. Abb. Joann. Vanquel. & Bo-
nif. Vital. *num. 24. super eam.* Sed certè illa glossa &
Doctores loquuntur de principalibus prælatis Ec-
clesiarum Collegiatarum, in quibus est diversa ra-
tio ac in aliis dignitatibus, quæ licet habeant præsi-
dentiam, non sunt prælati: & si in illis non videtur
procedere dict. Clemen. in utroque resp. Nec Concil.
Trident. *argum. ca. statutum, de elect. in 6.* & ibi Docto-
res, ut tenet dicta gl. & cum ea Cardinal. ibi *num. 12.*
& Abbas *nu. 8.* cui tamen potiùs contradicit Bonifac.
d. n. 24. Secus verò in decanis, Archidiaconis, seu
Prioribus, qui habent præsidentiam, in capitulo, non
tamen sunt prælati: nam isti, si non sint in sacris con-
stituti, licet præsidentiam exercere possint, ut dictum
est cum S. Congregat. non tamen dare vocem in Ca-
pitulo aliàs eis competentem, non solùm stante Conci-
lio, sed etiam ante ipsum, ex dicta Clement. quicquid
dicat Villar ibi.

27 Undè in Ecclesiis, in quibus † Decanus absens
potest constituere vice-Decanum, ut in Segobien.
poterit constituere illum, qui non sit in sacris, ad
convocandum, præsidendum, & resolvendum.

28 In Ecclesiis tamen, † in quibus deficiente Deca-
no, jus convocandi, præsidendi, & resolvendi spe-
ctat ad antiquiorem Capitularem gradatim, ut in hac
nostra Ecclesia Abulens. & aliis, non videtur id spec-
tare ad eum, qui non est in sacris, ex quo non intrat,
nec potest intrare in Capitulum, & dicta consuetudo
videtur intelligi de Capitularibus, qui intrant, seu
possunt intrare in capitulum.

Non tamen procedit *d. Clement.* † *ut ii qui*, & de- 29
cretum Concilii in aliis, quæ extra Capitulum fiunt,
gloss. *ibi in verbo Capitula* & Bonifacius *n. 16. & 17.
ibidem*, & sic in Ecclesiis, ubi collatio * spectat ad 30
Canonicum hebdomadarium per turnum, Canoni-
cus etiam in sacris non constitutus, ad effectum con-
ferendi, suam hebdomadam habere debet, & ratione
suæ hebdomadæ potest conferre, Rebuffus *de nomi-
nation. quæst. 8. nu. 6.* alias 3. & fuit resolutum in una
Romana beneficiatus S. Petri 26. April. 1591. & 15.
Maii 1584. & 13. Jul. 1595. coram D. Gipsio, ut in
decis. 600. & 603. noviss. Farin.

Et Capitulum * potest committere collationem 31
vel nominationem Beneficii ad illud pertinentis Ca-
nonico, qui non sit in sacris, ut fuit ibi resolutum, &
Canonic. qui non est in sacris potest optare, si statutum
vel consuetudo non sit in contrarium *d. gloss. ver. in Ca-
pitulo*, quam Dd. ibi sequuntur, & novissimè Gonza-
lez *gloss. 24. à n. 128.* & Piasec. *in praxi Episc. par. 2. c.
3. n. 7.* dicens etiam, quod vocem passivam habere
possit, & stallum in choro *d. cap.* Præterea docet
Villar *dict. 7. part. §. 1. n. 37.* quod d. Clem. *ut ii qui*,
& Concilium agunt de Canonicis habentibus vocem
ratione canonica, non autem de habentibus alio jure,
puta privilegio, vel concessione, ut declarat gloss.
ibi, *verb. mancipati*, Abb. & omnes. Et hæc omnia,
* quæ dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, 32
& quæ fiunt extra Capitulum, de non constitutis in
sacris, dicenda etiam erunt similiter de iis, qui intra
annum ordinem non suscipiunt requisitum.

Præterea Parochus, * quia ad Sacerdotium pro- 33
moveri non intendens Parochialem receperit, ut
ejus fructus per annum percipiat illam postmo-
dum dimissurus, peccat mortaliter cum obligatione
restituendi fructus, nisi voluntate mutata promo-
tus fuerit, ut *in d. c. commissa. §. cæterum de electon.
in 6.*

Circa quam conclusionem * aliqua dubia erunt 34
breviter examinanda : Primum dubium est, an pro-
cedat in accipientibus alia Beneficia, quam Ecclesias
Parochiales, sine animo assumendi presbyteratum,
vel alios ordines eis annexos, verbi gratia Dignita-
tem, Canonicatum &c. in quo sunt diversæ senten-
tiæ, alii tenent accipientes hujusmodi beneficia sine
intentione * assumendi ordines illis annexos, non
teneri ad restitutionem fructuum, nam cum *dict. cap.* 35
commissa, §. *cæterum*, sit pœnalis, & odiosa, non de-
bet extendi extra suum casum, præsertim sine ratio-
nis identitate, vel majoritate, qualis licet non est *l.
interpretatione*, *ff. de pœnis cap. pœna*, *de pœnit. dist.
1. reg. in pœnis*, *& in reg. odia*, *lib. 6.* Dueñas *reg. 287.
cum aliis* adductis 11. *par. c. ultim.* & facit *dict. c. p.
licet canon.* juxta *gl. verb. Parochiales*, *& dict. cap.
statutum.* Ita Navarr. *in man. c. 25. n. 118. & de ora-
tione, c. 21. n. 51.* Soto *de Just. & jure lib. 10 qu. 5. art.
6.* Angles *in florib. Theolog. quæstionum de restitutione,
quæst. de restitutione facienda propter negligentiam Ec-
clesiasticorum 3. difficul. 4. dub.* Lud. Lopez *instructo-
rii conscientiæ, 1. tom. cap. 256.* Eman. Rodrig. *in
summ. 1. tom. c. 30. n. 4. & 6.* Vega *in summ. 1. part. c.
36. casu 20. ad secundum* Ludov. Carbo *de restit. qu.
61. 2. dicta*, & Card. Toletus *in sum. lib. 5. cap. vers. 4.*
Joan. Gutierr. *Cano qu. lib. 2. c. 5. n. 24.* & Thom. San-
chez *de matrim. lib. 7. disp. 45. n. 13.* Lessius *de just. &
jure lib. 2. c. 34. n. 132.* Azor 2. *par. lib. 6. c. 9. qu. 5. & 7.*
& Salas *de legib. disp. 9. sect. 1. n. 15.* & videtur tenere
Alex Mon. *de distrib. par. 2. qu. 19. n. 29.* & favet Suar.
de legib. lib. 4. c. 13. à n. 24.

Addunt tamen * Navar. *dict. num. 51.* Soto Lu- 36
dov. Lopez Eman. Rodr. & Vega *ad tertium ibi.*
Jo. Gutierr. *n. 5.* Th. Sanchez *n. 14.* & Lessius, istos
peccare

peccare mortaliter accipiendo illa beneficia sine in-
tentione assumendo ordines illis annexos, ea ratio-
ne, ut inquit ibi Navarrus, quod qui accipit aliquod
munus, debet curare, ut sit habilis ad illud exercen-
dum.

37 Alii verò tenent istos † non solùm peccare mor-
taliter, sed etiam teneri ad restitutionem fructuum
& in eis procedere, *d.c. commissa.* §. *cæterum.* pro qua
sententia citatur Panorm. *in c. relatum, de Cleri. non
resid.* & Gab. 4 *dist.* 15 *quæst.* 8. *art.* 3. Mayor. *in 4. dist.*
24. *quæst.* 11. & Adrianus *in eod. 4. tit. de restitutione* §.
pro clariori versic. pro responsio. & tenet Quintanad-
veñas *Ecclesiastic. lib. 4. nu.* 66. & sentit Jacobus de
Graffiis in *decisionibus aureis casuum conscientiæ, lib.*
38 2. *c.* 97. *n.* 55. † quæ sententia mihi placet, nam ratio
expressa *in d.* §. *cæterum* ibi *cum eos receperis fraudu-
lenter*, militat etiam in proposito, ut patet, & quando
39 ratio est expressa in lege † etiam pœnali, fit exten-
sio ad alios casus, in quibus urget eadem ratio *l. cum
mulier.* 1. & ibi Alex. per illum textum, *ff. soluta ma-
trim.* Dom in *in cap. si civitas* §. 1. *in princ. de sententia
excomm. in 6. & consi. in fin.* Francus *in c.* 1. *de tempo-
ribus ordinat. in 6. n. 76. limitation.* Jas. *in l. n. 13. ff. in
jus vocati ut eant, & in leg. cum quidam n. 29. & 30. ff. de
liberis & posth.* Decius *in reg. factum cuique* §. *pœna-
libus, n. 15 ff. de reg. juris* Aymon. *de antiquitate tem-
poris 4 par. sectione, videamus modo, n.* 18 & Tho. San-
chez alios referens, *l. 3. disp. 42. n. 4* ex quo satisfit fun-
40 damento contrariæ sententiæ. * Præsertim quod dici
potest, *d.c commissa, §. cæterum*, non esse legem pœna-
lem novam, ut d. capitulum, licet canon, sed decla-
rationem juris antiqui, & obligationis justitiæ, quam
ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, ut col-
ligitur ex ejus verbis ibi *teneberis*, & ibi *cum eos rece-
peris fraudulenter*, immo totum capitulum, commissa
videtur magis declaratio, quam jus novum, & ita pos-
set procedere explicatio de eo, Vazquez 1 2 *disp.* 160.
quam impugnat Salas *d. n.* 15. & Suarez *à n.* 25.
41 Intelligenda * sanè est ista sententia de his, qui
non intendentes assumere ordines illis annexos assu-
munt dicta beneficia, ut fructus ex eis interim perci-
piant, illa postmodum dimissuri, aut compellantur
ordinari, ut *in d. §. cæterum*, secus verò de his, qui ac-
cipiunt dicta beneficia cum intentione, & proposito
non assumendi sacros ordines debitos, dum eis per-
missum fuerit, nec cogantur illos assumere, ut sunt
aliqui in Ecclesiis Cathedralibus: isti enim, quamvis
peccent mortaliter, cum habeant intentionem non
observandi jus, nec adimplendi suam obligationem,
tamen non tenebuntur ad restitutionem fructuum, in-
terim perceptorum, licet de facto, quia non fuerunt
coacti, nunquàm sint promoti, nam eos non recepe-
runt fraudulenter, ut *in d.* §. *cæterum.*
42 De accipientibus * verò beneficia simplicia, qui-
bus non est annexus sacer ordo, animo quidem sa-
tisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad
ordinem sacrum, dicendum est, non peccare, non ad
fructuum restitutionem teneri, quia id nullo jure
prohibetur, ut rectè inquit Nav. *d.c.* 25. *n.* 118 *& consi.*
1. *de præbend.* quem sequuntur Quintanadveñas, &
Graffiis *dict. n.* 55. Lud. Lopez. *d.c.* 256. Eman. Ro-
drig. *d.c.* 30. *nu.* 8. & Vega *d.c.* 46. *casu* 23. & Thom.
Sanchez *d. disput* 45. *n.* 7.
43 Quod etiam eadem ratione * erit dicendum de
accipientibus hujusmodi beneficia simplicia animo
transeundi ad statum conjugalem, nempè non teneri
ad restitutionem fructuum, nec peccare, modo inte-
rim velint vivere Clericaliter, & debitum officium
præstare, ut rectè docet Nav. *d.c.* 21. *de ratione, n.* 52.
44 Quamvis peccare mortaliter * teneat Soto *d. art.*
6. quem sequitur Toletus *supra*, & videtur tenere
Flam. Paris. *de resign. l. 4. qu.* 11. *n.* 42. & Jo. Gutier. *supra
n.* 26. & peccare venialiter Thom. Sanchez *n.* 19.
45 Et quamvis idem * Navarr. inferius *Miscellanea.*
44. *num.* 2. alias *Miscell* 49. *num* 205. dicat se & So-
tum conciliari posse intelligendo opinionem Soti
de illis animo absoluto mutandi sic statum Clerica-
lem in conjugalem accipiunt beneficia, suam verò
de illis qui non certo, & absoluto animo mutandi,
sed conditionali, si aliquid suo proposito conve-
nientibus superveniat, id faciunt, cum proposito tamen
actuali, vel virtuali faciendi omnia, quæ beneficium
de præcepto requirit, dum illud tenuerint, existimo
tamen non peccare etiam si animo absoluto id fa-
ciant. Undè cum habentes talem animum & inten-
tionem, licitè possint accipere, seu acceptare dicta
beneficia simplicia, licitè etiam poterunt eis conferri
etiam à collatore id sciente. quamvis prima tonsura
non possit licitè conferri nec suscipi cum animo retro-
cedendi, & transeundi ad statum conjugalem, Con-
cil. Trid. *sess.* 23. *de reform. cap.* 4. Bannez 2. 2. *quæst.
art.* 1. Man. Rod. *in summ* 2. *tom. cap.* 17. 2. *concl.* qui
dicunt id esse mortale, & favet Enriq. *in summ. l.* 10.
c. 17. *sub* §. 2 Nec contradicit Navar. *c.* 25 *n.* 108. di-
cens, licere insigniri prima tonsura sine intentione as-
cendendi ulterius, quia id nullo jure prohibetur: non
enim loquitur de intentione retrocedendi, quæ di-
versa est ab illa non ascendendi ulterius, Man. Rod. ibi.
Accipientes verò beneficium etiam simplex cum
proposito & intentione non vivendi clericaliter, seu
non præstandi officium debitum, clarum est pecca-
re mortaliter, quamvis non teneantur ex eo ad resti-
tutionem fructuum, cum habeant propositum non sa-
tisfaciendi præcepto, & suæ obligationi. Navar. *d. c.*
21. *de erect. n.* 53. & Azor *d. lib.* 6. *c.* 9. *qu.* 7.
Secundum dubium est, * an decisio *d.* §. *cæterum*, 46
procedat in eo, qui capit beneficium, sine proposito
absolutè assumendi Sacerdotium, sed hæc hæsitans,
& cum animo dubio aut cum proposito conditionali
assumendi Sacerdotium, nisi aliud convenientius sibi
offeratur, vel nisi frater ejus primogenitus obierit sine
liberis? in quo Soto *supra* tenet affirmativè, quoniam
cum tex. ait, * non intendens, absolutam intentio- 47
nem exposcit, & qui absolutè percipit fructus, abso-
lutam debet habere intentionem, alioquin fraudulen-
ter, ut ait textus, eo recipit. Sequitur Jo. Gutier. *su-
pra n.* 22. & Azor. *d. c.* 9. *qu.* 3.
Contrarium tamen, nempè talem nec peccare,
nec teneri ad restitutionem fructuum, tenet * Na- 48
varr. *dict. cap.* 25. *num.* 118. *& dict. cap.* 21. *nu.* 45. *&
consi.* 17. *de Cleric. non resid.* quia illa verba, *non inten-
dens*, intelligenda sunt de illo, qui accipit benefi-
cium cum animo, & intentione non se promovendi,
ut colligitur ex verbis sequentibus ibi, *nisi voluntate
mutata promotus fuerit*, tum quia, ut ibi notant Dd. il-
le textus expresè loquitur de illo, qui fraudulenter
accipit beneficium ut lucretur fructus anni dati, ad
se promovendum, quod non verificatur in assu-
mente illud animo dubio, aut conditionali, qui reve-
ra non committit fraudem, & sic cessat ratio illius
textus, sequitur Graffiis *supra n.* 55. & Lessius dicto *c.*
34. *n.* 131. & 133. dicens sufficere intentionem sinceram,
quamvis istam aliquam conditionem annexam habeat.
Et ita tenendum est, * quamvis Lud. Lopez *supra* 49
c. 255. quam sequuntur Eman. Rodriguez *d. c.* 30. *n.*
8. & Vega *de casu* 23. media via incedat tenendo cum
Soto in eo, qui dubio animo beneficium accipit, &
cum Navarro in eo, qui animo conditionali illud
accipit, quod etiam tenet Tho. Sanchez *supra n.* 10.
sic intelligens Navarrum.
Tertium dubium est, an accipiens beneficium ani-
mo * non assumendi Sacerdotium, teneatur restituere 50
fructus perceptos, durante tali animo, etiam si postea
illo mutato, promotus sit in tempore?
Et dicendum est, non teneri, ut clarè ait ille tex-
tus ibi, * *nisi voluntate mutata promotus fuerit*, & sen- 51
tiunt ibi Doct. & contra Sotum *supra* rectè tenet
Navar. *dict. cap.* 21. *n.* 46. & 50. Silves *versic. benefi-
cium*

cium 3. *numer.* 5. Ludovic. Lopez *dict. cap.* 255. &
Eman. Rodriguez *dict. cap.* 30. *nu.* 6. & Thom. San-
chez *sup. n.* 7. *&* 9. Vazquez 12. *tom.* 2. *disput.* 160. *n.* 35.
Lessius *dict. c.* 34 *n.* 133. Azor *dict. qu.* 1. Lora 12. *disp.*
16. *de legibus memb.* 2. *ad finem*, & Salas *supra. nu.* 14.
Suar. *nu.* 30. Per solam verò mutationem animi intra
annum absque actuali promotione, non lucrantur fruc-
tus decursos tempore quo habuit animum non se
promovendi, incipit tamen ex tunc fructus lucrari, si
satis temporis superest ad sacerdotium suscipiendum
intra annum à die beneficii recepti, Azor *dict. lib.* 6. *c.*
8. *quæst.* 10.

Quartum dubium est, † an is, qui à principio bono
animo se promovendi accipit beneficium, & postea
illo mutato, tenet illud, teneatur ad restituendos fruc-
tus perceptos post eum mutatum? nam. de perceptis
durante bono animo certum est, non teneti.

In quo glossa *in dict.* §. *cæterum, versi. non intendens*,
53 docet teneri, * quia eadem ratio est de retentione, ac
receptione, sequitur Soto *dict. artic.* 6. & Angles *supra*
9. *dubio*, qui ait ad fructus interim perceptos resti-
tuendos obligari, deducto tamen stipendio, quod Vi-
cario dedit, quia tunc fuit per Vicarium verus mi-
nister, ut Gabriel docet, sequuntur etiam Carbo, &
Graffiis *n.* 54. *ubi supra*, & Joan. Gutierrez, *n.* 23. &
Azor *dict. cap.* 9. *quæst* 2.

Contrarium tamen tenet Navarr. *dict. cap.* 25. *nu.*
118. *& dict. cap* 21. *n.* 50. cui accedunt Ludov. Lopez
54 *c.* 255. Eman. Rodriguez *dict. cap.* 30. *n.* 8. & Vega *
dict. casu 23. & Thom. Sanchez *n.* 11. & Lessius *n.*
134. *& seq.* quia textus ille solùm loquitur de acci-
piente, & non est par ratio, cum longè magis peccet
qui ab initio fraudulenter accipit Beneficium animo
non se promovendi, quam qui postea animo mutato
illud retinet, nam ille grandem fraudem, & dolum
committit, hic autem nullum, vel certè non tantùm,
quod majori ratione ait *n.* 118. *dict. cap. eo, qui non mu-
tavit*, sed de mutando dubitare cœpit.

Mihi verior videtur sententia glossæ, nam non
55 potest negari peccare * mortaliter, & cum fraude
retinere Beneficium, & fructus illius percipere
istum, qui mutato animo cum proposito non se pro-
movendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui
temporis. Nec videtur deducendum stipendium,
quod deducit Vicario, ut ait Angles, nam cum
malo titulo, mala Fide illos fructus percipiat, nec eos
faciat suos, nihil videtur deducendum, † sed ibi im- 56
putet, & facit, quod dicitur *infra* 7. *part. cap.* 13.
num. 100.

Quintum dubium est, an decisio *dict.* §. *cæterum*,
procedat in eo, * qui accipit Beneficium cum pro- 57
posito non se promovendi, nec tamen ad finem, &
effectum lucrandi fructus ejus, sed ob alios fines, seu
motiva? nam videtur non procedere, quia loquitur
de eo, qui sic accipit Beneficium, ut fructus ex eo per
annum percipiat.

Nihilominùs etiam in eo procedere verius existi-
mo, * nam etiam is fraudem committit, & ita vi- 58
dentur sentire ibi Francus, *n.* 2. & alii. Carbo. su
pra, & DD. supra allegati. Sextum dubium est, an
decisio *dict.* §. 1. *cæterum*, procedat in eo, qui paro-
chialem Ecclesiam accepit animo non residendi in
ea, sed permutandi, aut renunciandi, sed dimittendi,
quamvis non sine animo se promovendi ad sacerdo-
tium, vel est jam ad illud promotus. Et videtur, pro-
cedere, eumque peccare mortaliter, ac debere fructus
restituere, quia perinde est habere voluntatem non
residendi, seu non serviendi in Ecclesia, atque habere
animum non se promovendi. Ita Azor *dict. lib.* 6.
cap. 9. *quæst.* 4. Quamvis non peccaret mortaliter, sed
venialiter, nec teneri ad fructuum restitutionem di-
cat Lessius *dict. cap.* 34. *n.* 136.

Septimum dubium est, cui sit facienda restitutio
istorum fructuum? * Et dicendum videtur, resti- 59
tuendos esse fabricæ, vel pauperibus, ut de fructi-
bus amissis ob non recitationem horarum dicitur.
Nisi in Canonicatibus, & aliis Beneficiis habenti-
bus fructus in mensa Capitulari, qui videntur ad
Capitulum spectare, ut aliàs dicitur *cap. præcedent.
num.* 4.

QUARTA PARS,

DE MODIS PROVIDENDI ET DISPONENDI DE BENEFICIIS,

Eaque Acquirendi.

CAPUT PRIMUM.

De Collatione, Electione & Præsentatione.

SUMMARIA.

1 *De Beneficiis variis modis providetur, & variis modis acquiruntur.*
2 *Sed tres potissimum modi sub quibus alii continentur, collatio, electio, & præsentatio.*
3 *Collatio quid sit.*
Et quid sit Institutio quæ sub ea comprehenditur, numer. 4.
5 *Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria, & quæ utraque sit.*
6 *Electio quid sit.*
7 *Ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit*, & num. 8.
9 *Electioni & postulationi conjuncta est nominatio, quæ est duplex*, & num. 10.
11 *Materia electionis & postulationis parum est in usu, nec est practicabilis.*
12 *De materia electionis qui videri possint.*
Et de materia postulationis, num. 13.
14 *De electione monialium, qui sint videndi.*
15 *Præsentatio quid sit?*
16 *Præsentari debet Clericus, exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absente fit præsentatio, nisi cognita esset Episcopo qualitas absentis.*
Nec valet consuetudo in contrarium, n. 17.

18 *Licet*

18 *Licet Ordinarius non teneatur admittere præsentationem, illius qui non se personaliter exhiberet, tamen si eum admiseris, valet præsentatio, etiam si non esset notus.*

Et ita potest salvari practica hodierna, n. 19.

20 *Quamvis absens ita notus ordinario, ut non indigeat examinatione & rectè possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere præsentationem.*

21 *Ubi fit præsentatio de absente ultra admissionem Ordinarii, requiritur acceptatio præsentati infra tempus dictum ad præsentandum.*

22 *Ubi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, & prætermitti non potest, quantumvis præsentatus sit notus.*

23 *Resolutio Rotæ, ex qua dicta comprobantur.*

Difficultas contra praxim hodiernam, quod nunquàm solent præsentati corporaliter exhiberi, quæ non videtur posse salvari ex ratione tactu, n. 18.

Cum hodiè ex Concilio requiratur examen pro forma in præsentatis, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia juris patron. Eccles. numer. 24

25 *Respondetur, quod examen non requiritur pro forma præsentationis, sed institutionis.*

26 *Ad præsentationem reducitur nominatio Vicarii.*

27 *De nominationibus Universitatum ad Beneficia, quæ in Gallia fuit, qui agun.*

De Beneficiis variis modis providetur variisque modis Beneficia † acquiruntur de qui-
1 bus Staphil. *de literis gratiæ à titulo de modis provisivis*, *Selvia de Benef.* 3. *part. quæst.* 1. Corras. 4.
part. cap. 1. Lambert. *de jure Patron.* 1. *part.* 2. *lib.*
quæst. 1. *numer.* 12. Peckius *in reg. Beneficium lib.* 6.
numer. 12. Quintanadveñas *Eccles. lib.* 1. *cap.* 7.
Parlad. *differ.* 120. & Less. *de just. & jure lib.* 2.
cap. 35. *dub.* 3. *à num.* 11. & prosequitur Rebuffus,
in praxi à titul. quibus modis Beneficia acquirantur,
num. 17. *cum seq.* & Duarenus *de Benefic. lib.* 5. *per totum.*

2 Sed tres potissimum modi, † sub quibus alii
continentur, nempè Collatio, Electio, & Præsentatio.

Collatio autem est donatio, Concessio, seu Assi-
3 gnatio Beneficii † vacantis facta ab habente potestatem, ut ab Ordinario, Papa, Legato, Capitulo, &c.
Staphil. *supra nu.* 15. & Lamber. *nu.* 19. Rebuffus *in concord. tit. de collationibus in Rubrica, versi.* 7. *pro assignatione.* Corras. *d. c.* 1. *n.* 2. Ugolin. *de censibus tabula* 2. *c.* 11. § 2. *n.* 3. & Zechus *de Benef. pensio. c.*
53. *num.* 1. & post hæc Gonzalez *ad regul. mensium.*
glos. 16. *n.* 8.

Sub qua comprehenditur Institutio, quæ est quæ-
4 dam collatio * Beneficii, licet non libera, facta præsentatio per patronum Abb. *in capite ex frequentibus de instit. nu.* 7. *& in cap.* 2. *ne Sede vacante* & ibi Dd.
& in cap. unico de instit. in 6. Rebuff. *in praxi tit. de collatione num.* 1. qui ait, quod Collatio est duplex,
5 necessaria, & voluntaria, * & necessaria est, quam
Collator facere tenetur, ut dicemus infra 5. *parte cap.* 7. *à num.* 73. & voluntaria, quæ ex voluntate, & liberè fit, & vide dicta, 1. *part. cap. ult. à num.* 32.

6 Electio est ad Prælaturam * seu Dignitatem vacantem alicujus personæ à Collegio facta operæ pretio superiore confirmanda juxta ea, quæ diximus
supra, 1. *cap.* 6. *n.* 15.

7 Ad quam * perducitur postulatio, quæ fit de eo,
qui propter aliquod impedimentum, seu defectum
V.G. natalium, ætatis, vel Ordinum, &c. eligi non
potest. Est enim postulatio supplex Collegii petitio
8 facta Superiori, * ut certam personam ad Ecclesiam,
seu Dignitatem vacantem non obstante defectu,
quem patitur, admittat, Abb. *in cap.* 1. *de postulat.*
Prælat. nu. 34. Corras. 4. *part. cap.* 2. *n.* 2. & Cuchus
in institution. Majoribus lib. 4. *titul.* 2. *numer.* 1. *cum aliis.*

Electioni etiam conjuncta, & postolationi similis
nominatio, * quæ ab electoribus fit, nempè cum Col- 9
legium duos, vel plures nominat Superiori supplicans, ut unum, ex eis Ecclesiæ præficere velit, quæ dicitur nominatio solemnis, ad differentiam alterius,
nominationis simplicis, * quæ ab electuris fit per mo- 10
dum tractatus, & conferentiæ Corras. *dict.* 4. *part. cap.*
4. *n.* 1. *&* 2. *d. tit.* 2. *n.* 55. *&* 56.

Sed quia materia electionis & postulationis jam
parum est in usu, * nec his temporibus est practica- 11
bilis, cum *titul. de electione* ab aula recesserit, ut inquit
Lamber. 1. *p.* 2. *lib. quæst.* 7. *artic.* 20. *num.* 6. *in fine.*
Mandos. *reg.* 2. *Cancell. in præfatione num.* 3. maximè
in Hispania, non est opus in ea immorari.

Et de materia * electionis videri possunt, *tit. de* 12
electione in decretal. & in Clement. & ibid. Dd. Host.
in summa eod. tit. & special. *lib.* 4. *eodem* P. de Baysio
in directorio electionum, & Guliel. de Mandagoto *in tract. de elect. novor. Prælatorum*, cum addition. Boerii, & Matthæi Borss. *Miscellanea in materia electionis*, & Fleningus Goaden. *de forma, & modo eligendi novum Prælatum*, qui habetur *tomo* 15. *part.* 1.
tract. novorum. Bertachi *in tract. de Episcopo*, Cosmas
in pragmatica sanctione tit. de election. Rebuffus *ibi concord. tit. de electionum derogatione & tit. de Regia ad Prælaturas nominatione*, §. *ultim. verb. ad electionem & verb. possint, & in praxi tit. de electio.* Corras. 4.
part. cap. 3. Joan. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benef. tit.* 1. *cap.* 6. Duarenus *lib.* 5. *cap.* 1. Cuchus *dict. lib.* 4. *tit.* 1. Zechus *de benefic. & pension. cap.* Sylvester,
& alii Summistæ *verb. electio.* Summ. *confess. lib.* 3. *tit.*
26. Azor *instit. moral.* 2. *part. lib.* 6. *cap.* 14. 15. *&* 16.
Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.* 5. *part.* 1. *cap.* 2.
& 8. & D. Cardin. Tuschus *à conclus.* 57. *cum nonnullis sequentibus lit.* E.

Et de materia * postulationis videri possunt ordi- 13
narii *in tit. de postulation. Prælatorum*, Hostiensis, *in summa tit. de postulatione.* Spec. *lib.* 4. *eodem tit.* Mandagotus *in d. tract. part. ex cap.* 53. Corras. *d.* 4. *part. c.*
2. Duarenus *lib.* 5. *c.* 2. Cuchus *d. tit.* 2. Zechus supra
c. 6. Azor *d. lib.* 6. *c.* 17. Sylvester, & alii summistæ
verbo, *postulatio.*

De electione autem Monialium, * quæ est magis 14
practicabilis, non tamen pertinet ad nostrum Tractatum *de beneficiis*, vide *cap. indemnitatibus, de election. in* 6. & Concilium Tridentinum *sess.* 25. *de regularibus c.* 7. Cosmam *d. tit. de election.* §. *& cum humanæ verb. Abbatis.* Cuchum *d. tit.* 1. *à nu.* 264. Zerola *in praxi Episcopali verb. Abbatissa.*

Præsentatio verò * est quædam exhibitio perso- 15
næ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitimè facta, ut per Abbatem *in cap. ea nascitur, de his quæ fiunt à Prælatis.* Rochus *de jure Patron. in prin. qu.* 3. Rebuff. *in concordatis tit. de collatio.* §. *præfatique Ordinarii, verb. præsentationem & in praxi, tit. de præsentatione, n.* 3.

Ex qua diffinitione quod præsentari debet Cle- 16
ricus Episcopo, hoc est ipso Episcopo exhiberi, &
offerri, nec de absente jure fit præsentatio, nisi fortè
perspecta esset, & cognita Episcopo qualitas absentis.
Abbas, *ibi.*, *& in cap. comparuit, de appellation. & cons.* 76. 2. *part.* & in Clem. *dudum. de sepult. num.* 9.
Rochus *verb. honorificum qu.* 6. *nu.* 27. latè Lambert.
1. *parte* 2. *libro quæst.* 11. Corras. 4. *part. c. ult. nu.* 18.
Zerola *verb. jus Patron.* §. 7 & Rota *dec.* 185. *ad finem* 2. *part. diversorum*, & novissimè Tuschus *concl.* 59. *n.* 1.
litera P. & Perez de Lara *de anniver. & capel. lib.* 2. *c.*
9. *à n.* 1. *usque ad* 4.

Et adeò verum est de jure absentem non notum 17
præsentari non posse, quod non valeret consuetudo
in

in contrarium secundum Abbatem *d. conf. 76. n. 2.* & Lambert. *d. quæst.* 11. *art.* 2.

18 Sed, licet Ordinarius † non teneatur admittere præsentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen, si eam admiserit, valet præsentatio, etiamsi non esset notus, Abb. *d. conf.* 76. Rochus *supra, versic. item adverte.* Lambert. *d. q.* 11. *art.* 4. Quamvis contrarium vellet Bcrojus, *consil.* 87. *n.* 8. *vol.* 1.

19 † & ita potest salvari practica hodierna, nam nunquam solent præsentati corporaliter exhiberi tempore præsentationis. Et Azor 2. *part. lib.* 6. *cap.* 21. *qu.* 6. ait, patronum posse absentem clericum præsentare, & sic usum habere: nam Reges solent aliquos nominare, & Romano Pontifici offerre, ut creentur Episcopi, qui tamen in curia Romana & etiam Regia absunt, & eos absentes Pontifex instituit Episcopos. Sed in hoc de Episcopis est diversa ratio: nam præsentati Papæ ex remotis provinciis non erant arctandi proficisci Romam. Et circa promovendos ad Episcopatus, qui io Consistorio proponuntur, est particularis ratio, ac forma examinis & inquisitionis præscripta, de qua infra, *part. c.* 4. *n.* 77.

20 Rursus è converso † Quamvis absens ita notus Ordinario, ut non indigeat examinatione, rectè possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere præseotationem de eo, maximè, si ejus idoneitas non sit notoria, id non est in sua facultate, ut tenet Rota in Regien. Prioratus, de qua *infra n.* 23.

21 Præterea ubi fit præsentatio † de absente ultra admissionem Ordinarii, requiritur acceptatio præsentati infra tempus datum ad præsentandum, ut præsentatio sit perfecta, & completa per se, vel per Procuratorem habeotem speciale mandatum ad acceptaodum Beneficium in specie, vel in genere. Lambert. *d. qu. var.* 5. *&* 2. *part.* 2. *lib. qu.* 5. *art.* 2. *nu.* 2. Quamvis contrarium teneat Rochus *supra n.* 67.

22 Tandem advertendum † est, quod ubi examinatio requiritur pro forma, seu aliàs, est omninò necessaria, illa prætermitti non potest, quantumvis præsentatus sit notus. Lambert. *d. quæst. art.* 3. *& fin.* & dicetur infra, 6. *part. cap.* 2. *à n.* 275.

23 Quæ omnia confirmantur, † & comprobantur ex resolutione facta in causa Regien. Prioratus, 26. Junii, & 24. Decembris 1587. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum præsentationem factam de absente non valere, ex Abbate *dict. cap.* ea noscitur, ut fuit dictum in una Calagurritana Beneficii coram D. Orano, licet possit sustineri facta de absente, etiam in ultimo die, seu hora quadrimestris, ubi est taliter notus habenti instituere, ut examinare oon egeat, ex Lambert. *dict. qu.* 11. *art.* 3. & coram D. Aldobran. 16. Maii 1583. in una Valentina, Benefic. quæ est *dict. decis.* 185. *ut in decis.* 575. *&* 576. *noviss.* Farin. refert & sequitur Genuen. *in praxi cap.* 100. *num.* 8. & idem, scilicet, quòd præsentatio de absente facta non sustineatur, nisi ejus qualitas sit nota ordinario, & eam acceptaverit infra tempus datum ad præsentandum, fuit dictum in Gerunden. beneficii 28. Junii 1600. coram D. Corduba, & præsentationem de absente factam esse invalidam, fuit resolutum in vicaria jurispa. 28. Novembris 1601. coram D. Ludovisio Rochio verbo, honorificum, *n.* 27. hoc tamen procedere data acceptatione præsentati infra tempus datum ad præseotandum, & constito, saltem per literas, vel procuratorem, quod sufficit. Lambert. *dict. art. ultim.* quæ acceptatio requiritur intra quadrimestre, tanquàm pars præsentationis, & ante istam præsentatio non est perfecta, Lambert. *dict. art.* 2. *n.* 2. & data etiam admissione Ordinarii, Abbas *dict. conf.* 76. *num.* 2. Lambertus, *dict. qu.* 11. *art.* 4. Quæ tamen notitia non sufficit, ubi examinatio est omninò necessaria, ut in Parochialibus, & ubi datur concursus præsentatorum, ut fuit dictum in una Astoricen. Parochialis, coram d. Gipsio 11. Maii 1587. Lambert. *d. quæst.* 11. *art.* 3. *n.* 5. *&* 9. nec litem impedire acceptationem præsentationis, &c.

Sed modò succedit † difficultas contra dictam praxim hodiernam, quod nunquam solent præsentati corporaliter exhiberi tempore præsentationis, quæ praxis non videtur posse ex ratione tacta omninò salvari, cum hodiè ex sacro Concilio Trident. requiratur examinatio pro forma, ooo solùm in præsentatis ad Parochiales Juris Patronatus laicorum, ex *cap.* 18. *sessione* 24. *de reform.* ut dicetur infra 9. *part. cap.* 2. *n.* 253. sed etiam in præsentatis ad Beneficia simplicia Juris Patronatus Ecclesia, ex *cap.* 18. *sessione* 7. *de reform.* ut dicetur *dict.* 9. *part. cap.* 3. *nu.* 5. & sic in eis non potest examinatio prætermitti, & consignanter non valebit præsentatio facta de absente, qui non se corporaliter exhibet, ut examinari possit, quamvis Ordinarius eam admittat. ex Lamberto, *dict. quæstion.* 11. *artic.* 3. *& fin. versicul. restringe* 2. 24

Nihilominùs † dicendum videtur valere præsentationem admissam per Ordinarium de absente, qui non se corporaliter exhibet, quamvis examinatio requiratur omninò, & pro forma, nam examinatio requiratur ad institutionem, & pro forma institution. & aut facta sioe prævio examine non valeat, non tamen acquiritur pro forma præsentationis, ita ut in ipsa præsentatione requiritur examen, seu præsentia corporalis præsentati, si eam non petit Ordinarius, qui potest præsentatum postea ad examen vocare antequam eum instituat, & si rectè salvatur d. praxis in quibuscunque Beneficiis. 25

Ad Præsentationem † reducitur nominatio Vicarii facta per eos, in quorum Ecclesiis unitis ponitur, quæ etiam præsentatio dici potest, & solet de quo infra, *dict. cap.* 2. 9. *partis*, 19. *dubio à n.* 185. 26

De nominationibus † autem Universitatum ad Beneficia vacatura, quæ in Gallia fiunt, sufficiet lecto rem remittere ad Doctores Gallos. Cosmam *in pragmatica tit. de collat.* Rebuffum latissimè *in propria tract. de nominat. & in repetit. cap.* 2. *de concess. Præbend. in materia nominationum, & in concordia, titul. de collationibus.* Corras. 4. *cap.* 4. *n.* 7. Selvam 3. *part. quæst.* 1. *n.* 13. Gimoo. *tit.* 4. *cap.* 5. Duarenum *lib.* 5. *cap.* 13. 27

CAPUT II.

De modis, quibus acquiritur jus in re in Beneficio.

SUMMARIA.

1 *Jus in re in Beneficio acquiritur per collationem acceptatam etiam ante possessionem.*

2 *Per collationem secuta acceptatione, sive possessione expirat reservatio.*

3 *Jus in re acquiritur per institutionem præsentati, consummationem electi, & admissionem postulationis.*

4 *An habens jus in re, & canonicum titulum Beneficii possit possessionem illius apprehendere propria authoritate?* & n. seq.

Referuntur sententiæ Doctorum & resolvitur posse, si est vacans.

10 *An ex sola supplicatione seu signatura, literis non expeditis, acquiratur jus in re, & ex ea possit capi possessio?*

11 *Resolvitur ex ea acquiri jus in re, & titulum, & ex ea gratiam esse perfectam.*

12 *Narrandum est in gratiâ jus alterive ex supplicatione competens.*

13 *Et convincitur doctrina Zerolæ.*

14 *Vacat Beneficium per mortem impetrantis, qui signata supplicat. decessit, & non ut prius.*

15 Per provisionem factam cum sola supplicatione expirat reservatio.
16 Si supplicatio est registrata.
17 Et quando est signata in forma gratiosa, secus in forma commissoria.
18 Cancellaria & Camera tenet Beneficium non vacare per obitum, seu resignationem habentis solam supplicationem signatam etiam in forma gratiosa, sed ut prius, cui erit standum
19 Supposito quod Beneficium vacat per obitum habentis solam signaturam, an impetranti per ejus obitum vel canonicationem sua gratiæ sufficiat ostendere supplicationem prædecessoris, & eam justificare, an verò opus sit expedire literas super illa? & n. sequentibus.
Resolvitur sufficere ostendere supplicationem.
23 Pro possessore solæ supplicatio juris proprii, vel 3. exclusivi juris agentis valet ad obtinendam absolutoriam.
24 Supplicatio non probat gratiam, ubi agitur ad illius canonicationem secus in absolutorio, & in possessorio, & ubi non agitur de canonicanda supplicatione.
25 Resolutio Rotæ.
26 Extravagans 33. Julii III. ad fin. explicatur contra Mandos. procedere quoad apprehensionem possessionis, & n. 27.
28 Dispensatio est perfecta, & habet effectum ex sola signatura.
29 Resolutio Rotæ.
30 Reg. 53. quod dispensatio non suffragatur, nisi literis expeditis, non habet locum in foro conscientiæ.
31 Sed cum jam à tempore Pii V. dicatur, in judicio vel extra, secus videt.
32 Absolutio à suspensione, seu alia censura sine litterarum expeditione valet in foro conscientiæ.
33 D. Regul. Cancellariæ non procedit in dispensatione concessa accessoriè simul cum provisione, seu alia concessione super quibus erant expeditæ literæ.
34 Pensio an salva conscientia exigi, recipi, & solvi possit, litteris non expeditis, non stante clausula, quod sola signatura sufficiat? & n. seq.
Resolvitur affirmat. contra Hier. Paulum, licet non possit cogi ad solutionem per Judicem.
In foro conscientiæ, ut quis sit tutus, sola supplicatio gratiæ sufficit.
36 Hodiè stante clausula in supplicatione pensionis vigore litterarum desuper expeditarum, nec aliàs persolvenda dicendum est ante litterarum expeditionem non posse exigi, nec solvi pens. nec ad ejus executionem procedi, etiam stante titularis consensu & obligatione forma Cameræ, & n. 40.
41 Quod magis procedit ex clausula, apponi solita à tempore Sixti V. quæ est magis stricta, cui renuntiari non potest etiam per ambas partes.
42 Ex quo pensio est nulla, si ante literarum expeditionem exigatur.
43 Hodiè à tempore Clementis d. clausula apponitur magis stricte
44 Ex qua hodiè non solum pensio non debet solvi, litteris non expeditis, sed etiam illæ debent expediri infra novem menses.
45 Pacto de solvendo pensionem, litteris non expeditis, non est confidentialis, est tamen simoniaca, maximè stante clausula, quod litteris non expeditis reservatio sit nulla, ex qua etiam est confidentialis.
46 Ex sola supplicatione, seu signatura poterat jure capi possessio.
47 Secus tamen hodiè, & ex constitutione 33. Julii III.
48 Hæredes illius, qui decessit cum sola supplicatione, non possunt percipere fructus, nisi litteras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo non possunt eas expedire.
49 Circa dict. constitutionem Julii resolutiones Rotæ, & n. 50. & 51.
52 Provisio ab Ordinario vel Nuncio licet malè qui vigore jus provisionis possessionem ingressus est, & postea vigore novæ provisionis, Papæ litteris non expeditis, possessionem continuat, non obstat dict. constitutio, sed erit tutus in conscientia, modo nova provisio sit concessa in forma gratiosa, & non commissoria, & n. 53. & 55.
54 In foro conscientiæ potest quis uti gratia absque litteris expeditis, & tutus sola supplicatione signata.
56 Tunc dicuntur Bullæ expeditæ quando sunt plumbatæ.

JUs in re in Beneficio † acquiritur per collatio 1
nem acceptatam etiam ante adeptam possessio-
nem, *cap. si tibi absenti, de præbend. in* 6. ubi Domini
num. 2. & Francus *n.* 3. Dinus *in reg. Beneficia in* 6.
num. 11. & 12. & *ibi additio. litera* E. Rebuffus *in
praxi super reg. de non tollendo jure quæsito gloss.* 6 *n.* 38.
Corras. *de Benefic.* 4. *parte cap.* 1. *n.* 14. Simoneta *de
reservation. qu.* 55. & 56. & ibi Granutius Mandos.
reg. Cancell. quæst. 5. Covarr *lib* 3. *variar. cap.* 16. *n.* 3.
& 5. Flam. Paris. *de resign Benefic. lib.* 2. *quæst.* 16. *n.* 2.
& *lib.* 10. *quæst.* 6 *n.* 2. & 55. & *quæst.* 8. *n.* 5. & Pa-
ter Molina *de justitia, tom.* 1. *tract.* 2 *disput* 2. *versicul.
dixi superius & disput.* 3. *in fin.* & posthæc Gonzalez
ad regul. de mensibus gloss 15. §. 1. *n.* 15. & 33.

Undè per collationem † secuta acceptatione sine 2
possessione expirat reservatio, Æneas de Falconibus
de reservation. 5. *quæst. principali, quæst.* 1. 3. & 4. Sarnen.
de Triennali, quæst. 30. *versi.* 4 *limitatur.* Simoneta *dict.
qu.* 55. & 56. & ibi Granutius, Selva *de Beneficiis* 3.
part. quæst. 72. Probus ad Monachum *in cap licet Epis-
copus, de Præbend. in* 6. *nu.* 5. Rebuffus *regul.* 9. *Can-
cellar.* Covarruvias *dict. num.* 3. P Gregor. *de benefi-
ciis, capite* 24. *ne ibi*, & Flam. Paris. *dict. quæst.* 8. *n.*
21. & Rota *decis.* 512. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum.* Pu-
teus *decis.* 146. *lib.* 2. ubi quod per provisionem affe-
ctio expirat, sic enim debet legi sine negativa, ut pa-
tet ex contextu, & sic per resignat. cum regressu,
cui licet sit factus locus ex causa de præterito, tamen
illud jus novum est, &c. Gonzalez *dict. glossa* 15. §.
2. *n.* 31.

Et similiter jus in re acquiritur per institutionem
præsentati, † confrontationem electi, & admissionem 3
postulationis. Abbas *in cap. quod autem, de jure Pa-
tron.* Stahil *de literis gratiæ titul. de modis provisionis,
n.* 5. Gloss. Reg. *de Triennali*, Rochus *de jure Patron.
verb. jus, quæst.* 5. *n.* 9. Lambert. 3. *parte* 2. *lib. quæst.*
11. *art.* 6. Rebuffus *in praxi tit. de elect. n.* 5. & *tit. de
præsentatione, n.* 12. & Cuchus *in institut. majoribus
lib.* 4. *tit.* 2. *n.* 43. & *tit.* 4. *n.* 58. & Perez de Lara *de
anniversf. & capel. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 20.

Sed licet est dubium, an ex quo quis habet jus in
re, † & Canonicum titulum Beneficii, possit posses- 4
sionem illius apprehendere propria authoritate, an
verò opus sit missione in possessionem sine authorita-
te Superioris seu Judicis? † Et non posse eam ap- 5
prehendere propria authoritate, tenent Denus *in dict.
reg. Beneficium, n.* 25. Archidiac. *in cap. eum qui de
præben. in* 9. & ibi Lupus, Paulus & Anchar. idem
Anchar. *in reg. sine possessione. in* 6 Cosmas *in pragmat.
sanction. tit. de pacific. possessoribus in princ. verb. non
violentus.* Sarn. *in reg. de Triennali quæst.* 48. Rebuffus
*in praxi in forma novæ pensionis verb. per se, vel per
alium,* Corras. *d. cap.* 1. à *n.* 15. Flam. Paris. *lib.* 1. *de
resign. quæst.* 5 *n.* 30. & *lib* 8. *quæst.* 9. *n.* 55. & *lib.* 10.
quæst. 6. à *n.* 27. Ugol. *de offic. Episc. cap.* 50. §. 51.
n. 1. & Piasec. *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 5. *n.* 8. & videtur
Mascardus *de probatione* 937. *n.* 6.

Contrariam tamen † sententiam, nempè haben- 6
tem canonicum titulum posse propria authoritate va-
cantem beneficii oppositionem apprehendere, rectiùs
tenent Miesis *in repertorio verb. possessionem benefi-
cii potest.* Capellan. Tholos. *decis.* 444. & ibi Au-
frer. Ripa *in cap. cum M. de constitution. num* 186. &
in

in cap. sæpe, de restitution. spoliatorum, n. 69. Rochus *dicto verb. jus, quæst. 5. n. 9.* Rebuffus dicens communem *in praxi titul. de remission. in possessionem*, n. 5. & *de pacificis possessoribus*, *artic.* 290. & 294. & *sequent.* aliàs 237. & 243. Rosioiacus *de Benef. cap.* 23. Pontanus *de spolio lib.* 1. *n.* 93. Mandos. *consilio* 48. *nu.* 1. & 2. & Peregr. *de modis fidis acquir. possess.* à *nu.* 54. Rota dicens communem apud Puteum, *decis.* 402. *lib.* 1. & in una Romana Capellaniæ 14. Maii 1576. coram D. Cantucio quæ est 2. *part. diversorum decis.* 21. in qua ad tradita per Rebuffum *d. verb. per se, vel per alium*, respondetur, procedere in capiente possessionem Beneficii propria authoritate absque authoritate Superioris, hoc est absque constitutione, & titulo, & sequitur Flam. Parisius sibi non constans *lib.* 10. *quæst.* 6. *nu.* 30. dicens communem, & hanc sententiam communem etiam esse dicit Covarr. *dict. lib.* 3. *variar. cap.* 16. *n.* 7. eam admittens, *n.* 8. saltem ad effectum, ut ea possessio justæ & veræ possessionis effectus sit habitura.

Et hanc etiam sententiam necessariò admittunt
7 † DD. *in cap. transmissum, de electione* & ipse Cosmas, *titul. de elect. capit. licet, §. censuit, verb. promotus*, & ipse Corr. 2. *part. cap.* 4. *num.* 8. & alii relati per Covarr. *supra num.* 6. & per me *sequenti parte cap.* 4. *num.* 244. tenentes habentem Canonicum titulum posse ante inductionem in possessione in Beneficio administrare, modò aliàs non sit in possessione illius, tunc enim spoliaret propria authoritate possessorem, quod dicit ferè omnium judicio receptum. Covarruvias *supra num.* 7. de quo latiùs *dict. cap.* 4. & sequitur Ugolinus *dicto* §. 15. *num.* 3. undè apparet esse falsum quod ait Rota *in Salaman. Capellaniæ infra adducta* 7. *part. cap.* 9. à *nu.* 11. & *relata* 4. *part. cap.* 5. *nu.* 83. quod provisus de beneficio, ratione cujus habet jus patronatus, non potest præsentare ante adeptam ejus possessionem, & ab eo merito recessit Rota in eadem causa in alia *dec. supra* adducta 1. *part. cap.* 2. *num.* 111.

Nec refragatur prædictæ sententiæ *textus in cap.*
8 *ad aures*, † *de excessibus Prælatorum*, & *in cap. quia diversitatem de concess. Præbend.* & *in cap. ex frequentibus de institut.* quia jura ista expressè loquuntur de his, qui sine justo, & Canonico titulo possessionem Bene-
9 ficii apprehendunt. Nec *dict. cap.* † *eum qui, de Præbend. in* 6. quidquam facit pro contraria sententia, nam *in* 1. *part.* loquitur de eo, qui vi occupat, seu injustè, & sine titulo se intrudit in Beneficio, & *in secunda* de eo, qui vi, & violenter Beneficium occupat.

10 Secundò dubitatur, an ex sola supplicatione, † seu signatura litteris non expeditis acquiratur jus in re, & titulus Beneficii, & ex ea possit jure capi possessio? & ad primum dicendum est ex sola supplica-
11 tione, seu signatura acquiri jus in re, & † titulus Benefic. ex ea enim gratia est perfecta. Cassad. *dec.* 4. *num.* 2. *de causa possessionis*, & *decis. ultima de restitut. spoliatorum*, Caputaq. *decis.* 173. *num.* 2. *part.* 2. & 86. *parte* 3. Mohed. 9. *ut lite pendente alias* 192. Sarnen. *in regula de infirmis, quæst.* 1. *versicul. nam considerandum.* Rebuffus *in cap. postulastis, de Clerico excommunicato, in Glossa* 1. *n.* 2. & in *cap.* 2. *de concess. Præbendæ* 8. *quæst.* Corras 4. *part. cap.* 1. *n.* 19. Navarrus *in cap. accepta, de restitut. spoliatorum, oppositione octava solutionis numer.* 26. & 29. Mandos. *regula* 8. *qu.* 1. & 2. *num.* 3. Ferretus *consil.* 18. *num.* 13. Flamin. Parisius *lib.* 2. *de resignat. qu.* 24. *numer.* 3. & 4. P. Molina *de justitia tom.* 3. *disp.* 599 & Thom. Sanchez *de matrimon. lib.* 8. *disp.* 29. & Gonzalez *dict. glossa* 15. §. 2. *num.* 52. Rota *decis.* 418. *nu.* 3. *pars.* 1. *diversorum*, & in una Compostellana Canonicatus 25. Julii 1574. coram D. Rubeis *infra* adducta 7. *part. cap.* 3. *n.* 51. in qua fuit dictum per solam supplicationem plenè acquiri jus in Beneficialibus absque literarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non substitutionis ipsius gratiæ, & in Cusent. pensionis 13. Januarii 1596 Lita, Pampilonen. Parochialis 21. Aprilis 1610. coram D. Atrebaten. & Conchen. Benefic. de Valdejudios 14. Novembr. 1611. Sacrato, & novissimè Joan. Gutierrez *pract. lib.* 4. *qu.* 9. à *n.* 3. cum Molina *de Hispan. primogen. lib.* 2. *cap.* 7. à *n.* 15. licet contra teneat Cevallos *qu.* 778. à *n.* 13. pro quo videtur facere decisio Cæsariens. de Gras. 47. *seu* 1. *de probat.*

Undè Menochius *de arbitrariis libro* 2. *casu* 201.
n. 149. ait narrandum † esse in gratia jus alterius ex 12
supplicatione competens, & convincitur doctrina Zerolæ *in praxi Episcopali* 1. *part. verbo, supplication.*
ubi ait quod stante supplicatione signatâ † per Pa- 13
pam de aliquo Beneficio nunquam levatis Bullis, potest Ordinarius illud conferre, supposito, quod alias posset, quæ est falsa ex dictis, & dicendis statim, & *infra* 5. *part. cap.* 1. n. 1. 147. & Gomez 19 quem allegat de expectativis. *n.* 16. & 17. loquitur in diversis terminis, scilicet in expectativis.

Et ideò vacat Beneficium per mortem impetran-
tis † quæ signata supplicatione, ante literarum ex- 14
peditionem decessit, & non ut prius. Rota *decis. ult. de rescript. in antiquis* alias 882. Cassad. *dict. decisione ultima, de resign. spoliat. nu.* 9. Sarn. *dict. quæst.* 18. & *dict. quæst.* 1. & Mandos. *regula* 27. *quæst.* 13. *nu.* 4. & *de signatura gratiæ, titulo de renunciatione*, & *versic. dubitarunt aliqui*, & Rota in dicta Compostellana dicentes *decisionem* Ægydii 609. & 644. contrarias, quas procedere de stylo ait Stephil. *de literis gratiæ titul. quibus modis expedirent litteræ ad Beneficia*, *n.* 10. & servat Cancellaria differens in hoc à Rota, ut *in decis.* 1919. & 1936. *lib* 3. *part.* 3. *diversorum* non servari, Rota etiam in Consentina pensionis 31. Januarii 1596. coram D. Lita super relata 1. *part. cap.* 3. *nu.* 313. Ripa *in Rubrica de constitut. nu* 50. Rebuffus *in concordat. titulo de mandatis Apostolicis*, §. 1. *verb. litteras*, & *in dict. cap.* 2. *de concess. Præbend.* 8. *quæst.* Corras. *supra*, Ferret. *dict. consil.* 18 *num.* 3. Mascard. *conclus.* 845. *num* 18. Flamen. Paris. *dict. lib.* 2. *qu.* 24. & Zerola *verb. Bullæ*, §. 6. qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante levationem Bullatum posse permutari cum alio. Et novissimè Gonzalez *dicta gloss.* 13. §. 1. *num.* 34. & §. 2. *num.* 34.

Undè provisionem factam cum sola supplicatio-
ne, † seu signatura expirat, & est extincta reservatio 15
secundum veriorem, & communiorem opinionem, ut per Rotam *dict. decis. ult. nu.* 5. Cassad. *dec.* 4. *de causa possession. num.* 4. Simonetam, *quæst.* 55. Ripam Rebuff. & Mascard. *supra*, & Zerolam *dict.* §. 6. licet verbo *supplication.* §. 1. contrarium videatur velle, & fuit dictum in dict. Compostellana, de quo Æneas de Falcon. *de reservat.* 4. *quæst. principali effectu* 27. & tradit Gonzalez *d.* §. *n.* 32.

Quod tamen procedit, quando per Papam signa-
ta est registrata, † si enim solùm est signata ante re- 16
gistrationem, potest lacerari, ut solet fieri, & ea lacerata, non potest dici Beneficium vacare per eum, quia perindè est, ac si nunquam fuisset signata, Flamin. Paris. *dict. quæstion.* 24. *nu.* 6. & 7. & *lib* 8. *qu.* 7. *num.* 186. ubi ait, quòd antequam supplicatio sit registrata, & tradita partibus, non potest considerari aliquod præjudicium, neque aptitudo ad præjudicium, cum Princeps usque ad illud tempus possit denegare, & lacerare, atque ad libitum disponere absque injuria de supplicatione, ut per Sarnen. *regula de jure quæsito, qu.* 6. *nu.* 2. & *qu.* 20. *in fine*, fuit dictum in Rota in una Oxamen. Archipresbyteratus die Veneris 6. Aprilis 1576. coram Robusterio, hæc Flaminius. Rota etiam *decis.* 791. *num.* 5. *part.* 1. *divers.* & tradit posthæc Gonzalez, *dict.* §. *secundo num.* 33.

Præterea id procedit, † quando supplicatio est 17

ſignata in forma gratioſa, ſecus ſi in forma dignum,
ſeu alias in forma commiſſoria, nam tunc cum non
ſit proviſio, ſed mandatum de providendo, Benefi-
cium non vacabit per obitum habentis ſolam ſignatu-
ram, ſed ut priùs, juxta dicenda *cap. ſequ. n.* 6. *&* 9.

Ex qua non habet jus in re, ſed ad rem, ut ibi,
n. 60. Ægid. *dict. deciſion.* 606. Simoneta *dicta quæ-
ſtion.* 55. *n.* 6. *& fin. & quæſtion.* 31. *nu.* 3. *&* 4. quic-
quid videatur velle Zerola *dict.* §. & ita ſervat Data-
ria, & Cancellaria.

Sed, cum Cancellaria, & Camera ſemper teneat
Beneficium non vacare per obitum, ſeu reſignatio-
nem habentis ſupplicationem ſignatam etiam in for-
18 ma gratioſa, ſed ut † priùs, *ut in dicta dec.* 1919. *&*
1936. *lib.* 3. *part.* 3. *diverſ.* & quotidiè videmus, ei
erit ſtandum, quicquid Rota velit, cum Cancella-
ria, & Camera ſit organum Papæ. Caſſadorus *deci-
ſion.* 2. *num.* 7. *de unic.* Flaminius Pariſ. *de reſignat. li-
bro* 3. *quæſtione* 6. *num.* 33. *& lib.* 9. *quæſt.* 26. *à n.* 4.
Cæſar de Graſſ. *deciſion.* 47. *ſeu* 1. *de probat. num.* 8.
& Rota in Conchen. Beneficii de Valdejudios 14.
Novembris 1611. Sacrato, ubi, quòd quicquid geſſit
Concil. ſeu Camer. videtur geſtum ab ipſomet Papa,
cujus eſt organum, &c. & dixi alias ſupra, 1. *part.
cap.* 5. *n.* 120.

19 Sed ſuppoſito, † quod Beneficium vacet per obi-
tum habentis ſolam ſignaturam, offert ſe hîc difficul-
tas, an impetranti Beneficium per obitum habentis
ſolam ſignaturam, ſeu ſupplicationem ad Canoniza-
tionem ſuæ gratiæ, & proviſionis, ſufficiat oſtende-
re ſupplicationem ſignatam prædeceſſoris, & illam
juſtificare, an verò opus ſit expedire literas ſuper illa?
nam data ſupplicatione, etiam poſt mortem impe-
trantis, ſecundum illam expedientur tot Bullæ, quot
partes voluerint, ut inquit Simoneta *d. q.* 55. *n.* 12.

20 In qua difficultate videbatur † dicendum opus eſſe
expedire literas ſuper illa ad probationem gratiæ de-
functi, nam ſupplicatio non probat gratiam, ſed re-
quiruntur literæ ad probationem, Rota, *dict. deciſ.
ultim.* Felin. *in Rubric. de conſtitut. n.* 5. Sarnen. *ſupra*,
Simoneta *dict. quæſt.* 55. *n.* 11. & Maſcard. *dict. con-
cluſ.* 845. & propter regulam de non judicando jux-
ta formam ſupplicationis, & conſtitutionem 33. Ju-
lii III. & ita tenet Gonzalez *d. gl.* 15. §. 1. *n.* 34. *&* 35.

Nihilominùs contrarium eſt tenendum, nam ſuf-
21 ficit producere literas † ſuæ gratiæ expeditas, &
jus, & gratia authoris ex ſola ſupplicatione, ſeu ſump-
to ex regiſtro ſupplicationem ad *deciſion.* Creſcent.
2. *de fide inſtrument.* Bellenci *de charitativo ſubſidio.
quæſt.* 113. *ad finem*, & Mandoſ. *dict. regul.* 27. *quæſt.* 6.
& deciſ. Burgen. Abbatiæ *infra* poſitam, 5. *part. cap.* 1.
num. 193. probari poteſt, cum non agatur de canoni-
zando titulo authoris. Caputaqu. *deciſ.* 235. *& trige-
ſima parte* 3. *& deciſion.* Thanis ſeptuageſima Octava
in una Mediolanenſ. quæ habetur etiam apud Pu-
teum *deciſ.* 347. *lib.* 1. in qua fuit reſolutum, quod
ſubrogatus in jure defuncti litigioſo ſufficienter do-
cet de jure defuncti, & juſtificat titulum defuncti, ex
ſola ſupplicatione contra dictam *deciſion.* Ægidii 609.
& 644. quia dictæ deciſiones non ſervantur ut per
Caſſador. *dict. deciſ. ultim.* & Sarnen. *dict. quæſt.* 1. &
ita etiam docet Rota Mandoſ. *dict. quæſt.* 13. *n.* 4. *&*
5. & Zerola *in praxi*, 2. *parte verb. Bulla*, §. 1. &
ſentit Simoneta *dict. quæſt.* 55. *n.* 13.

22 Et facit etiam reſolutio in cauſa Camerinen. † ju-
ris conferendi 28. Martii 1594. coram D. Blanchetto,
in qua fuit tentum, ſupplicationem confirmationis
abſque literis eundem effectum operari, quem ipſæ
literæ, ſi non agatur ad canonizationem concordiæ,
Moheda, *deciſ.* 34. aliàs 2. *de privileg.* & ubi principa-
liter deducitur aliud jus, & ad illius corroborationem
affertur ſupplicatio, tunc illam ſolùm ſufficere. Sar-
nen. *in dicta regul. non de judicando juxta formam
ſupplicationis*, *qu.* 3. *verſic. ſecus.*

Facit etiam, † quod pro poſſeſſione ſola ſupplica- 23
tio juris proprii, vel tertii excluſivi juris agentis valet
ad obtinendam abſolutionem, Caſſadorus *deciſ. de re
judicata*, 1. *&* 2. *ſuper Regul.* 4. *de cauſa poſſeſſ. & ul-
tima de reſtitut. ſpoliatorum*, Mohedan. *deciſ.* 9. *in fine,
ut lite pendente*, Puteus *conſil.* 366. *n.* 9. *lib.* 1. Sarnen.
dict. regul. de non judicando, *qu.* 4. Maſcard. *ſupra n.*
35. & Flam. Pariſ. *lib.* 6. *de reſignation. q.* 5. *n.* 67. quam-
vis contrarium alias tenuerit Rota, ut per Creſcent.
dec. 1. *de except.* quam ſequitur Mandoſ. *d. reg.* 27. *q.* 15.

Nec obſtat fundamentum ſupra adductum, † ſcili- 24
cet ſupplicationem non probare gratiam, nam illud
ſolum procedit, ſibi agitur ad illius canonizationem,
& pro adjudicatoria, & ſic procedit *dict. regul. de non
judicando juxta formam ſupplicationis*: ſecus in ab-
ſolutoria, & poſſeſſoria Caſſador. *ibi*, & reliqui mo-
do citati, Sarnen. *ibi quæſt.* 5. & Corraſ. *dict. cap.* 1.
n. 23. Menoch. *de recuperanda, remed.* 15. *quæſt.* 28.
& 36. Lancellot. *de attentatis, cap.* 24. *quæſt.* 11. *n.* 6. &
ubi non agitur, de canonizanda ſupplicatione, Mo-
hedanus *dict. deciſion.* 2. *in fine*, alias 34. & in una
Burgen. Canonicatus 19. † Januarii 1560. coram D. 25
Oradino, fuit reſolutum, Regul. quod commiſſiones
non ſuffragentur literis non expeditis non habere lo-
cum in eo qui commiſit cauſam jactationis, & moleſ-
tationis, qui eſt reus & non tenetur expedire literas,
pro abſolutoria, Caſſ. *dict. deciſion.* 2. *ſuper Regulis*,
nec cum ſuper poſſeſſione eſt commiſſa, quia etiam
tunc non tenetur expedire literas, Caſſador. 1. *& fin.
ſuper regulis*, *&* 6. *de reſcription.* &c.

Nec obſtat Extravagans Julii III. † quæ in Bul- 26
lario eſt 33. *ad finem*, ibi, Quod cæteræ ſupplicatio-
nes, etiam manu noſtra, & motu proprio ſignatæ
niſi habuerint clauſulam, quod earum ſola ſignatu-
ra ſufficiat, nullam aliam, quam per litteras ſuper
illis conficiendas, fidem aut probationem faciant,
ſeu præſtent, nec ulla eis in aliquo alio caſu fides
adhibeatur, aut adhiberi poſſit. Ex qua extravagan.
contrarium in propoſito tenuit Mandoſius *ſupra
quæſtion.* 3. quod imò ſola ſupplicatio in poſſeſſorio,
& pro poſſeſſore non ſufficiat, & ſequitur Lancel-
lot. *ſupra*, *num.* 14. & Flamin. Pariſius *libro* 13. *de
reſignat. quæſt.* 5. *num.* 106. dicens de ſtilo ex dict.
conſtitutione Julii III. non ſervari, quod dictum eſt
num. 24.

Quia reſpondetur dict. Extravagantem † procede- 27
re, quoad apprehenſionem poſſeſſionis, ut Rota re-
ſolvit in una Zamoren. præſtimonii 4. Novembris
1558. coram D. Acorambono, in qua dixerunt Do-
mini, Ad effectum abſolutionis ſolam ſupplicationem
ſubrogationis ſufficere, Caſſador. *dict. deciſ.* 1. & Sar-
nen. *dict. qu.* 5. & Extravagantem Julii III. procedere
quoad apprehenſionem poſſeſſionis, &c. Quidquid
velit Mandoſius *d. qu.* 3. 4. & aliis.

Similiter etiam diſpenſatio eſt perfecta, † & habet 28
effectum ex ſola ſignatura, gloſſ. *Reg. Cancell.* 13. *&*
53. *ad fin.* Caſſador. videndus *deciſ.* 36. *ſuper regul.*
Sernen. *dict. regul. de non judicando juxta formam ſup-
plicationis*, *qu.* 5. Rebuffus *in praxi tit. de diſpenſatio-
ne, ad plura*, *n.* 62. *& in repetit. capit. poſtulaſtis, de
clerico excommunic. in gloſſa prima*, *nu.* 16. Gigas *de
penſion quæſtion. trigeſima quarta, numero decimo tertio*,
Corraſ. *dicto cap. primo, numero* 19. Gambarus *de offi-
cio legati libro* 10. *num.* 491. Navarrus *in capit. ac-
cept. de reſtit. ſpoliatorum*, *appoſ. octava ſolutione n.
trigeſima* & Molina, *de Hiſpanorum primogeniis lib.*
2. *cap.* 7. *n.* 56. Thom. Sanchez *ſupra* & Joan. Gutier-
rez 4. *dict. lib.* 4. *pract. qu.* 10. *n.* 4. & † ita in una Urgel- 29
len. & Vicen. præpoſituræ, cum 2a. Martii 1557. co-
ram D. Odino, ſeu Domino Junio tentum eſſet irre-
gularem eſſe, qui vulneravit aliquem ex provocatio-
ne congreſſus, cum eo, qui eo vulnere poſt 12. dies
mortuus eſt propter ipſius intemperiem, & malam
ſui corporis cuſtodiam, Card. *in Clem.* 1. *de homicidio*
verſi-

versicul. 16. & Facit *capitulum sicut, §. fin. de homicidio*
cum glossa *verbo consilium*, & Sarnen. *de infirmis q.*
11. etiam quod tunc temporis vulnerans esset laicus,
nam quod potest dici esse licitum in aliis casibus,
tamen quod ad irregularitatem, & obtinenda Bene-
ficia, dicitur illicitum, & consequenter dicitur lai-
cus tunc dare operam rei illicitæ, præsertim, quan-
do provocatio fuit verbalis, non realis, Claudius,
in repetitione legis, ut vim, *n.* 124. & 165. *ff. de ju-
stitia, & jure.* Postea 28. Maii fuit resolutum, quod,
cum ille obtinuisset dispensationem ab irregularita-
te ante impetrationem præpositturæ, sed non expe-
diverat literas, sed tantùm supplicationem, etiam si
tentus esset terminus ad sententiam, & opponere-
tur quod dispensatio non suffragatur, literis non
expeditis, potest literas expedire lite pendente, quia
gratia satis subsistit ex sola supplicatione: quo au-
tem ad exercitium, & usum necessaria erat expedi-
tio propter regulam, quæ, cum non fuerit ei obje-
cta, merito potest adhuc expedire. Cassad. *decisio-
ne* 35. *super regulis*, Socinus, *consilio* 41. *num.* 4.
volum. 3.

Et illam *regulam* 53. quod dispensatio non suffra-
getur, nisi literis expeditis, non habere locum in
30 † foro conscientiæ contra Hieronym. Paulum *in
practica Cancell. versiculo ubi Papa concedit gratiam*,
docent, Sarnen. *dict. regul. de non judicandis juxta for-
mam supplicationis quæst.* 14. Rebuffus, Gigas, *n.* 12.
& Navarrus *supra*, Enriquez *in summa lib.* 12. *cap.*
3. §. 7. & Molina *de justitia, tom.* 3. *disput.* 599. & Gut-
tierez *dict. quæst.* 10. *n.* 9. & ita intelligunt verbum
illud *suffragetur*, scilicet in foro judiciali, & con-
tentioso.

Sed, cum jam à tempore Pii V. *in dict. regul.* dica-
31 tur in *judicio, vel extra suffragetur*, † videntur jam non
posse dicta procedere, & ita videtur tenere P. Ledes-
ma *de matrimonio quæst.* 56. *articul.* 4. *dub.* 3. Mand. Ro-
driguez *in summ.* 1. *tom. cap.* 234. *ad fin.* & Vega, 1. *part.
summ. cap* 88. *casu* 2. & Rebell. *de obligat. just.* 2. *part.
lib.* 3. *quæst.* 5. *n.* 23. *circa finem*, quicquid adhuc di-
cat Thom. Sanchez *disp.* 29. *n.* 4. & *ultimo.*

32 Absolutio verò † à suspensione, seu alia censura
obtenta sine literarum expeditione, valebit in foro
conscientiæ, ut tradit Navarr. *consil.* 29. *de temporibus
ordinationum*, *n.* 3. Nec obstabit *de reg.* quia solùm
loquitur de dispensatione.

33 Præterea dict. regula † non procedit in dispensa-
tione concessa accessoriè simul cum provisione, seu
alia conclusione, super quibus erant expeditæ literæ.
Nam tunc de dispensatione satis est constare per sup-
plicationem. Cassad. *decision.* 35. *super regulis*, Rota
decision. 85. *lib.* 2. & 11. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum*, &
34 *decis.* 214. *n.* 3. *part.* 1. *diversorum.* † Sed de pen-
sione offert se difficultas, an salva conscientia exigi,
& recipi, ac solvi possit literis super illius facta reser-
vatione non expeditis, quando non adest clausula,
quæ sola signatura sufficiat quæ aliis pensionibus ad
favorem Palatinorum poni solet?

35 In qua, omisso, † quod dicunt Corduba *in summa
quæst.* 166. Mand. Rodriguez 2. *tomo cap.* 21. *num.* 9.
Vega 2. *part. cap.* 65. *casu* 8. & P. Ledesma 2. *part.
tractat.* 6. *cap.* 1. *circa* 14. *conclusionem pag.* 381. qui
tanquàm theologi in materia juris loquuntur, ut so-
lent sine fundamento: & sequitur Thom. Sanchez
supra, n. 5. *ad fin.* licat partem negativam teneat Hie-
36 ronym. Paulus *dict. versic.* ubi Papa † concedit gra-
tiam, tamen partem affirmativam ex supradictis te-
nent Sarnen. *dict. regul. de non judicando juxta formam
supplicationum quæst.* 1. & 14. Gigas *de pension. quæst.*
34. & *consil.* 151. *n.* 8. Mandos. *dict. regul. quæst.* 7.
Navarr. *consil.* 37. *de Simonia ad* 1. *quæst.* & Enriquez
in summa libro 13. *cap.* 19. §. 1. & Thom. Sanchez,
dict. n. 5. & Gutierrez *supra d. q.* 10.

37 Nam in foro conscientiæ, † ut quis sit tutus sola
supplicatio gratiæ sufficit. Flamin. Parisius *de resi-
gnat. lib.* 8. *quæst.* 2. *n.* 24. & dicetur *infra, nu.* 53.
quamvis sine literis non possit cogi ad solutionem
pensionis per Judicem † ex *dict. regul. de non judican-* 38
do juxta formam supplicationis, nisi alias se obligasset
de illam solvendo absque literis, glossator *regula
Cancellar.* 25. *ad fin.* Cassad. *decis.* 2. *de pension. num.*
12. Gigas, Mandos. Navarr. & Enriquez *ibi cap.* 2.
Rebuffus *de pacificis possessor. num.* 145. & 156. aliàs
126. & 137.

Id tamen cessat; jam stante clausula in supplica-
tione pensionum, *vigore literarum desuper expedita-
rum, nec aliàs persolvenda*, quæ † tempore Gregorii 39
XIII. apponi cœpit, ut per Salustium Tiberium *in
practica auditoris Cameræ lib.* 3. *cap.* 4. qua stante di-
cendum est ante literarum † expeditionem non pos- 40
se erigi, nec etiam solvi, imò, nec ad ejus executio-
nem procedi etiam stante titularis consensu, & obli-
gatione in forma Cameræ de illam solvendo, etiam
literis non expeditis, quia illa clausula apposita est
favore partis, ut per Salust. *dict. cap.* 4. qui ait ita
fuisse decisum in signatura justitiæ ex relatione dict.
Ferratini, & aliorum abbreviatorum nomine Can-
cellariæ. Quod magis † procedit ex clausula hodiè 41
apponi solita, à tempore Sixti V. quæ est magis
stricta, nempè *vigore literarum Apostolicarum desuper
conficiendarum, nec antea alias præsens reservatio nul-
la sit eo ipso persolvenda.* Salust. *dict. cap.* 4. cui clau-
sulæ renunciari non posse etiam per ambas partes,
titularem scilicet, & pensionarium, quia est ad favo-
rem officialium Cancellariæ, ne defraudentur, &c.
fuit resolutum in parco per dominos abbreviatores de
majori.

Ex qua clausula pensionem esse nullam, si ante
literarum † expeditionem exigatur cum effectu 42
propter illud decretum, etiam quod literæ essent
tunc inceptæ expediti, nec suffragari expeditionem
earum postea subsecutam, quia illa clausula annul-
lativa inducit formam, &c. Baldus, & alii in *l.* 1. *ff. de
lib. & posthum.* Socin. Junior. *cons.* 271. *n.* 23. *lib.* 1.
fuit resolutum in una Veronensi pensionis 11. Julii
1592. coram Domin. Millino, quam decisionem
ponit Salust. Tiberius *dict. cap.* 4. *ad finem in addi-
tion.* & in una Sabinen. pensionis 13. Junii 1594.
coram Domin. Mantica in qua etiam 12. Decembris
ejusdem anni coram eodem fuit resolutum non ha-
bere pensionarium aliquam excusationem, nec posse
dici ignorasse decretum, *lege non est ferendus*, *ff. de
transaction.* & *vide decision.* 34. *noviss.* Farin. idem etiam
fuit resolutum in una Brixien. pensionis 11. Decem-
bris 1600 coram Dom. Penna, & in Papien. prioratus
S. Michaëlis de Calotro 6. Junii 1607. coram D. Lan-
cellot. *de qua supra*, 1. *part. cap.* 5. *n.* 10.

Et hodiè a tempore Clementis VIII. dict. Clausula
† ponitur, magis strictè, dicitur enim vigore litera- 43
rum Apostolicarum infra novem menses proximos
expediendarum, nec alias, Aliàs præsens reservatio
nulla sit eo ipso persolvenda.

Undè hodiè non solùm pensio † non debet solvi 44
literis non expeditis, sed etiam illæ debent expediri
infra novem menses, a data supplicatione, & alias
pensio nulla est, eo ipso, quia clausula annullat pen-
sionem à principio

Undè Flamin. Paris. *de confident. quæstion.* 43. docet 45
† quod pactio de solvendo pensionem Authoritate
Apostolica reservatam, literis non expeditis, non est
confidentialis, quia hujusmodi casus non compre-
henditur, neque sub verbis, neque sub ratione consti-
tutum Pii IV. & V. & cum sint odiosæ, & pœnales
sunt restringendæ. Est tamen Simoniaca, Navarrus,
dict. consil. 37. *de Simonia* maximè stante stylo novissi-
mo in Curia apponendi clausulam, *quod literis non
expeditis reservatio sit nulla*, nam hujusmodi prohibitio
impedit jus ante expeditionem literarum, ideò non

solùm committitur Simonia, sed etiam confidentia: nam sicut promissio solutionis pensionis facta à resignatario resignanti absque authoritate Papæ est confidentia, *ex dict. constitut.* Pii V. ita & ea promissio, quæ fit de ea pensione reservata à Papa solvenda literis non expeditis, cum stante dict. clausula, ante expeditionem literarum habeatur, ac si non esset reservata, *hæc Flam.*

46 Ad secundum secundi † dubii, an ex sola supplicatione, si signatura possit jure capi possessio, dicendum videbatur contra Felinum *in capit. veniens de accusation. num. 3. in capit. ne Dei, de Simonia, n. 6.* posse capi, nullumque intrusionis vitium contrahi, nec obstare extravagantem, injunctionem de electione, quæ solùm loquitur in Beneficiis majoribus, nempè Episcopatibus, & Abbatiis, ita Cassad. *dict. decis. ultim. de restit. spoliator. n. 3.* Samen. *dict. regul. de non judicando juxta formam supplicationis, quæst. 5.* Rebuffus *in praxi in forma novæ provisionis, verb. per se vel per alium, & in repetit. capit. postulastis, de Clerico ex communi in gloss. 1. n. 20* Corras. *dict. cap. 1. n. 19.* Puteus *decis. 220. lib. 2.* Navarrus *in dict. cap. accepta. oppos. 8. solutione, ex nu. 24.* & Quintanadveñas *lib. 4. Eccles. n. 78. & 79.*

47 Sed quamvis antea id verum esset, † secus tamen hodiè eadem constitutione Julii III. 33. per quam prohibetur apprehendi possessionem Beneficiorum vigore supplicationis literis non expeditis sub pœna amissionis, ac privationis illorum, ac inhabilitatis ad ea ipso jure, extendendo dictam extravagantem, injunctæ, ad minora Beneficia, &c. Marius *in dict. constitutione,* & advertit Gigas, *de intrusa, num. 38.* Mandos. *regul. 31. quæst. 2. num. 3. consil. 38. à n. 11.* Navarrus *de spoliis, §. 7. n. 3.* & Flamin. Parisius *de resign. lib. 2. quæst. 26. n. 4. & 5. lib. 8.* *quæst. 7. n. 105.* & *lib. 10. quæst. 1. n. 20. & quæst. 6. num. 19.* & tenuit Rosiniacus *de Benefic. cap. 27. n. 3.* & Duarenus *lib. 6. c. 6.* qui tamen duo non faciunt mentionem de dict. constitutione Julii III.

Ex qua constitutione videtur quod hæredes il-
48 lius, qui decessit † cum sola supplicatione, seu signatura ante expeditionem literarum, nullo modo possint percipere fructus illius temporis, nisi literas expediant, sed spectabunt, ad successorem, imò cum Beneficium vacet, ut priùs, ut Cancellaria tenet, de quo *supra num. 17.* non potuerunt hæredes expedire literas.

49 Circa quam constitutionem Rotæ † in una Aretina Parochialis, 13. Martii 1561. coram D. Chisanen. resolutum, Quod qui dat de extravagan. Julii III. debet concludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit illam sine literis, non autem per possibile, sed per præsumptiones, & conjecturas, quia Extravagans est pœnalis, & qui vult facere aliquem in pœnam cadere, debet concludenter probare delictum, cum illa qualitate, Roman. *consil. 110.* Paris. *consil. 59. nu. 38 lib. 2.* & in dubio est capienda interpretatio exclusiva delicti, ut actus potius valeat, quam pereat, & quia ubi agitur de pœna, debet esse liquidissima probatio: Alexand. *in leg. soluta, n. 25. ff. soluto matrimonio ut* per Cottam *decis. 289. in Miscell. manuscript.*

Et in una Aquitana Capellaniæ 30. Junii 1558.
50 coram † Domin. Quiroga fuit resolutum, Extravagantem Julii III. contra capientem possessionem literis non confectis, non intrare stante quoad literæ Apostolicæ fuerint expeditæ post adeptam possessionem, quia materia est objectiva, & debet necessariò concludere, & tamen titul. est multiplicabilis & potuit antea habere alium titulum, præsertim quando supplicatio est missa ad registrum post captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi possessionem vigore illius, & sic adest præsumptio alterius tituli, & in una Virdunens. Parochialis 23. Junii 1586. coram Domin. Gipsio fuit resolutum, quod accepta possessione vigore supplicationis literis non expeditis, intrat constitutio Julii III. & est locus impetrationi ob id. Nec relevat illius ignorantiam allegare, cùm imò scientia ex aliquibus arguitur: tum etiam quia stante decreto irritante, haud suffragari potest, *capit. si eo tempore de elect. in 6.* Put. *decis. 281. lib. 1.* Nec satisfit per obligationem de expediendo literas, quia decretum irritans formam inducit, Gabriel *de claus. conclus. 3. nu. 7.* Nec obstare quæ de non usu dictæ constitutionis afferuntur, quia hujusmodi negativæ non benè probantur, & dictum decretum omnem usum, & contrariam consuetudinem tollit, Gabriel *supra n. 40.* & sat possessio de facto capta, & instrumentalis Felin. *cap. ex tenore de rescript. n. 9.* Aymon. *consil. 191. n. 7. & de antiqu. art. 4. n. 105.*

Et in una Aquitana Capellaniæ 15. Junii 1610. coram D. Penna fuit resolutum dandum esse Alphonso de cujus anteriori possessione constabat, mandatum de manutenendo, non obstante objectione de constitutione Julii III. & ejus decreto irritando ex defectu expeditionis literarum, qui ista negativa expeditionis non probatur per diligentias factas, non citato Alphonso Vejall, *decis. 275. parte 2.* Secundò, quia non fuit capta possessio vigore supplicationis, quod vetat constitutio, sed vigore brevis nomini Cameræ: & cùm adversarius non justificaverit suam gratiam, potest excludi per non jus, ita ut non sit audiendus in prædicta objectione, &c.

Et in una Coloniens. † Canonicatus 13. Novem- 51
bris 1593. coram sanctissimo Clement. VIII. fuit tentum dict. Extravagantem Julii III. non habere locum in eo, qui continuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore solius supplicationis, & quamvis loquatur in eo, qui ingreditur vigore ordinariæ provisionis, hoc intellexerunt Domini de eo qui post obtentam Apostolicam provisionem obtinet sibi ab Ordinario provideri, non autem de eo, qui jam antea ab Ordinario fuerat provisus, ut *in decis. 205. nu. 3. part. 1. diversorum* Tradit Gonzalez *gl. 15. n. 98.*

Unde provisio ab Ordinario, vel Nuncio, † licet 52
malè, qui vigore ejus provisionis possessionem ingressus est, & postea novam provisionem a Papa obtinuit, cujus vigore literis super ea non expeditis, possessionem continuat ad *dict. dec. 205. nu. 1. & 2. & decis.* Crescent. *5. n. 2. de restitut. spoliatorum,* Cassad. *4. in fine eodem,* & Achillem *decis. 104.* non obstabit dict. Constitutio Julii III. sed erit tutus † in 53
conscientia ad doctrinam Abbatis, *in Clement. dudum, de sepultis in fine,* Felin. *in rubric. de constitut. nu. 6. versic. 6. casus,* Rebuffi *in concordatis, titul. de mandatis Apostolicis, §. 1. verb. literis. versicul. 4. in foro conscientia.* Gigantis *de pension. quæst. 34.* Mascard. *de probatio. conclusione 843.* seu *845. n. 3.* Flamin. Parisii dicentis Doctores communiter ita velle *lib. 8. qu. 2. n. 24.* & Molin. *dict. disputatione 599. n. 1.* & Thom. Sanchez *supra dict. disputat. 29. lib. 8. n. 4.* Gutierrez *dicta quæst. 10. à n. 4.* & Azor *2. part. lib. 7. cap. 1.* Qui
dicunt in † foro conscientiæ posse quem uti gratia 54
absque literis expeditis, & esse tantùm sola supplicatione signata absque literarum expeditione.

Quod intellige † modo nova provisio sit conces- 55
sa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo provisionem Ordinario concederetur, ut in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Julii III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & jus in re, ut dicetur *cap. sequenti n. 60.* Mandos. *de signatura gratiæ, titul. de mandatis de providendo, ad finem,* Gutierrez *dicta quæst. 10. n. ultim.*

Tandem pro præmissis advertendum est, † quod 56

tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatæ, gloss. regul. Cancell. 14. & 53. Sarnen. indict. reg. de non judicando, juxta formam supplicationis, quæst. 1. versicul. & tamen ulterius, & in compendio utriusque signaturæ, n. 54. versic. & est adverteudum. Cassad decis. 4. super regula, num. 3. Rebuffus in praxi, tit. de Bullæ declaratione, n. 3. Mandos. regul. 8. quæst. 3. Flaminius Paris. de resignatione lib. 6. qu. 2. n. 18. & lib. 10. qu. 10. n. 34. Zerola verbo Bulla. §. 2. & Zechus de eepublica Ecclesiastica, c. 4. pa. 159.

CAPUT III.

De modis quibus acquiritur jus ad rem in beneficio.

SUMMARIUM.

1 *Decem modos, quibus aequiritur jus ad beneficium ponunt Æneas de Falcon. & Sarnen.* & num. 2. & 3.

4 *Primus modus, quo acquiritur jus ad rem, & non in re, est electio, sive fuerit acceptata sive non.*

5 *Et sic per obitum electi non vacat Beneficium, sed ut prius*, & n. 6.

7 *Ex postulatione non quæritur jus postulato.*

8 *Secundus modus est præsentatio patroni, sive Clerici sive laici: & sic per obitum præsentati non vacat etiam Beneficium.*

9 *Ubi decisio Rotæ, & reprobatur Zerola*, & numer. 10.

11 *Præsentatus habet jus ad rem quando præsentatio est per ipsum acceptata, non aliàs.*

12 *Nou tamen requiritur admissio Superioris, sed quod præsentatio sit ei facta.*

13 *Si sunt plures præsentati, neutri est jus quæsitum ad eem, sed omnes in communi habent jus, ut unus ex eis instituatur.*

14 *Et idem quando unus est præsentatus à quibusdam, alius ab aliis in numero pari.*

Ubi adducitur decisio Rotæ.

15 *Tertius modus, per quem acquiritur jus ad rem, est acceptatio vigore gratiæ exceptativæ.*

16 *Quamvis ex expectativa ante acceptationem nullum jus competit.*

17 *Sicut ex nominatione Universitatis.*

18 *Jus in aceeptatione expectantis non est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatione.*

19 *Nec quoad clausulam, dummodò non sit in eo alicujus quæsitum, quæ in literis de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur.*

20 *Per istam clausulam istud jus non censetur præservatum, præservatur tamen jus non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, ut per electionem, vel præsentationem, quod etiam est considerabile ad regul. de jure quæsito.*

21 *Narrandum est jus alterius ex electione, seu præsentatione quæsitum, & aliàs gratia est nulla.*

22 *Reservatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptum.*

23 *Et* cap. si eo tempore, de electio. in 6. *non habet locum in inferioribus Beneficiis.*

24 *Ratio differentiæ inter jus ex acceptat. expectantis, & jus ex electione, vel præsentat.* & n. 25

Jus recepti in Canonicum authoritate Papæ expectans primam Præbendam est considerabile quoad dict. clausulam.

27 *Jus ex acceptatione expectantis quæsitum non est considerabile, quoad ad* regul. de jure quæsito, *etiam lite pendente, licet de lite debeat mentio fieri contra Sarnen.* & usque n. 30.

31 *Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, li*tigiosum, cujus litis status, & super eo inter aliquos lis, *per quam dicitur facta sufficiens mentio litis*, & n. 32. & 33.

Ubi ponitur decis. Rotæ.

34 *Gratia, perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla.*

Et per clausulam literarum principalium, & super eo inter aliquos lis. *Solùm censetur facta mentio litis quæ alias est super Beneficio, non verò litis, quæ est occasione literarum*, & n. 35.

36 *Quartus modus, per quem acquiritur jus ad rem, est gratia expectativa præbendæ recepti in Canonicum seu mandatum de providendo de prima præbenda factum recepto in Canonicum authoritate Apostolica.*

37 *Quod jus est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad* regul. de jure quæsito, & *dict. clausulam.*

38 *Quintus modus est per collationem nondùm acceptatam.*

39 *Quod jus est considerabile quoad omnes regulas loquentes de jure ad rem, & impetrationes, & dict. clausulas, dummodò non sit alteri jus quæsitum.*

40 *Reservatio interim facta de tali beneficio etiam motu proprio non impediret acceptationem illius, non obstante dict. cap. si eo tempore.*

41 *Ante acceptationem collatarii beneficium vacat, licet non liberè, & illo movente ante acceptat, vacat, ut prius.*

Resolutio Rotæ, n. 42.

43 *Sextus modus, per quem acquiritur jus ad beneficium, est per reservationem factam pro aliquo de certo beneficio.*

44 *Quod jus est considerabile quoad dict. clausulam, & regulam de jure quæsito.*

45 *Septimus modus est per optionem, seu optandi, quod jus est considerabile quoad dict. regul. & clausulam.*

46 *Quod intelligetur de præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonzalez.*

47 *Octavus modus est ob non solutionem pensionis.*

48 *Quod jus, quoad effectum* regul. de jure quæsito, *non potest adaptari secundum Sarnen.*

Contra quem, n. 49.

50 *Ex stilo benigno Rotæ non datur regressus, vel accessus ob non solutionem pensionis, nec illis est locus, nisi data magna protervia.*

Et seq. ubi ponuntur Rotæ decisiones.

53 *Nonus modus est per privationem juris.*

54 *Sed istud juris non est considerabile.*

55 *Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadjutorium cum futura successione.*

56 *Quod jus est considerabile quoad omnes regul. & dispositiones de jure quæsito loquentes.*

57 *Non solùm post vacationem, sed etiam ante vacat. Beneficii, ut per aliam gratiam ei non præjudicetur*, & n. 58.

59 *Undecimus modus est mandatum de providendo de certo beneficio vacante, quod jus est considerabile ad dictam clausulam, & regulam* de jure quæsito.

60 *D. mandatum de providendo ante collationem non dat titulum, & jus in re, sed ad rem, & sic per obitum illud habentis non vacat Beneficium, sed ut prius.*

61 *Duodecimus modus. per quem acquiritur jus ad beneficium est oppositio stante constitutione. seu consuetudine, privilegio, vel fundatione dante jus opponendi*, & n. 62.

63 *Istud jus solùm est considerabile respectu Ordinarii, & inferiorum Papæ qui non possunt illi derogare.*

64 *Et ut in gratia de vacaturo esset facienda mentio de eo.*

65 *Non autem ad effectum dictæ clausulæ, dummodò non sit alter jus quæsitum, nec ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante*, & n. seq.

Ubi ponuntur decision. & resolutiones Rotæ.

69 *Si ultra oppositionē oppositor justificaverit qualitates resignatas per constitutionem, seu privilegium ita, ut censeatur ab illa vacatus, acquiratur ei jus considerabile, de quo in provisione adversarii sit facienda mentio, & assimulatur præsentationi seu electioni.*

70 *Refertur, consil. 1. Mandosii.*

71 *Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nulli esset jus quæsitum considerabile.*

72 *In terminis decis. Crescent.* 7. de jure patron. *si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationem, id verificasset antè obtentam novam provisionem per adversarium, esset illa quæsitum jus considerabile etiam ad dict. clausulam*, & reg. de jure quæsito.

73 *In terminis dict. decision. etiam si ille nondùm id verificasset, erat necessaria mentio non solùm de lite, sed etiam de tenore fundationis, aliàs enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de vacante*, & n. 74.

Ubi ponuntur decisiones Rotæ.

75 *Quod dictum est jus ex oppositione non esse considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, secus in fundatione.*

76 *An sit causa beneficialis, & beneficium litigiosum quando quis se opponit prætendens sibi, uti præsentando, vel alias, Beneficium esse debitum?*

77 *Resolvit affirmat. licet secus quando solùm quis se opponit ne præsentatus instituatur*, & n. seq.

80 *Ex oppositione, & verificatione qualitatum per oppositorem acta, est ipsi quæsitum jus considerabile, quando verificatio facta est legitimè, & servato juris ordine, & in forma constitutionum, non aliàs.*

Ubi decisio Rotæ.

81 *An per oppositionem ad Parochiales acquiratur jus considerabile, saltem approbata, aut electa tanquam magis idoneo?*

82 *Resolvitur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem consensum, ille non habet jus ad Parochialem absolutè, sed solum ex suppositione, quando verò spectat ad Papam, vel alium; ille habet jus considerabile ad Parochialem, dummodò infra quatuor menses significetur*, & n. seq.

85 *Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, & etiam si de facto, collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam*, & n. seq.

90 *Quamvis Rota aliud valuerit, ut dec. positis*, & n. 91. & 92.

1 DEcem Modos, quibus † acquiritur jus ad Bene-
ficium, ponit & deducit Æneas de Falcon. *de
reservatio. 4 quæst. effectus* 47. quos tacito autore, ut in-
quit Papaz, *in additio. ad decis. 6. de electione in novis*,
repetit Sarnen. *in regul. de non tollendo jure quæsito,*
2 *qu.* 1. † sed Æneas eos breviter reducit, principaliter-
que ad effectum regularium, loquentium de jure ad
rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine
infra prosequemur, *part. sequent. cap.* 1. *à nu.* 282. &
particulariter, 286. Sarnen. verò latiùs & generaliùs,
ordineque diverso eos prosequitur, & nos hic eum
eo plura addendo, & annotando. Est igitur pri-
mus modus, quo acquiritur jus ad rem in Beneficio
3 electo *capit. fin. de translatio. Episcopi.* Rota † *dict. de-
cision. 6. de election. in novis*, & ibi Papaz *in additione*,
Rota etiam decisio. 17. *de Præbend. in novis. Ægid de-
cisio.* 167. Cassad. *decisio.* 18. *de Præbend. n.* 4. Felin.
cap. causam quæst. n. 26 *& cap. in nostra, à Cor.* 28. *de
præscript. & in cap. cum Bertholdus, n.* 2. 3. *&* 4. *de re
judicat.* Staphil. *de literis gratiæ, titulo de modis provi-
sivis, nu.* 5. Æneas *supra* 3. *modo n.* 5. Sarnen. *dict.
quæst.* 1. 1. *modo.* Rebuffus *in praxi super regul. de non
tollendo jure quæsito. glossa* 6. *n.* 37. *&* 38. Corrasi. *de
benefic.* 4. *part. cap.* 1. *n.* 14. Mandos. *reg.* 32. *quæst.* 15.
n. 8. Navarrus *in capit. si quando de rescript. except.* 10.
n. 13. *&* 11. *n.* 6. Flamin. Paris. *de resignat. Benefic.
lib. qu.* 28. *n.* 8. & Zerola *in praxi Episcopali* 1. *part.
verb. jus ad remed.* §. 1. & alii citandi sequenti modo.
Quod procedit, sive electio fuerit acceptata, † ut 4
vult Mandos. *ibi num.* 6. & Zerola *ibi* §. 2. *&* 2. *part.
verb. electis*, §. 2. sive non, secundum citatos, maximè
Felin. *d. Cor.* 28. *& in dict. cap. cum Bertholdus n.* 2.
& 3. & Dom. *in cap. quam sit*, §. 1. *de electione in* 6.
num. 1.
Quamvis Selva *de benefic.* 3. *part. quæst.* 1. *& quæst.*
11. 25. *qualitate* † dicat, quod per electionem, & con- 5
sensum electi acquiritur jus in re, & quod per con-
firmationem non acquiritur jus, sed exercitium, &
solùm confirmatur jus olim acquisitum, & quod ista
est vera & communis resolutio, & sequitur Lamb. *de
jure Patro.* 1. *part.* 2. *lib. quæst.* 1. *art.* 4. *n.* 2. *& art.* 5.
7. *doctrina, &* 2. *part. lib.* 2. *quæst.* 5. *art.* 8. *n.* 26 *&* 9.
& art. 9. *n.* 1.
Undè per obitum electi non vacat beneficium, sed
vacat ut priùs Rota *d. decis.* Felin. *in d. c. in nostra
Cor.* 37. Staphil. supra *n.* 6. Æneas *effectu* 46. Mandos.
dict. reg. 32. *quæst.* 16. † & Bonifac. *in Clem.* 1. *ut lite* 6
pendente, n. 47. & Zerola 1. *p. verb. vacatio.* §. 6. &
post hæc Gonzalez *ad reg. mensium gloss.* 15. §. 2. *nu.*
1. cum beneficium non vacet, nisi per obitum obti-
nentis jus in re, non autem per obitum obtinentis jus
ad rem, etiam ex causa de præterito, Rota *decis.* 427.
p. 1. *divers.*
Ex postulatione autem † non quæritur jus postu- 7
lato, quia dependet a gratia domini *in cap. cupientes,*
§. *denique, de electione in* 6. *n.* 1. Cuchus *in institutio.
majoribus, lib.* 4. *tit.* 2. *n.* 28. & Zerola *d. ver. jus ad
rem.* §. 14.
Secundus modus † est per præsentationem Patroni, 8
sive Laici, Rota *d. decis* 17. Ægid. & Cassad. *supra*,
Abbas *in d. c. cum Bertholdus n.* 9. & ibi Felin. *n.* 1.
& in dict. cap. causam quæst. num. 26. *& in d. cap. in
nostra Cor.* 28. Rips *in Rubrica de judic. num.* 71. La-
pus *allegatione* 8. *num.* 4. & ibi Mandos. *litera B*, 2.
Selva *dict. quæst.* 11. 25. *qualitate* Æneas *d. effectu.* 47.
4. *modo n.* 6. Sarnen. *dict. quæst.* 1. Rebuff. *supra, & de
nominatio. quæst* 4. *n.* 6. Roch. *de jure Patron.* Berojus
qu. 4. Lamb. *d.* 1. *par.* 2. *lib. quæst.* 1. *art.* 3. *&* 4. *n.* 2. *&
art.* 5. 7. *doctrina. & d.* 2. *part.* 2. *lib. qu.* 3. *art.* 8. *&* 9.
Flamin. Paris. *dict. qu.* 32. *n.* 12. & Zerola *dict. verb.
jus ad rem*, §. 2. Undè sicut per obitum electi non va-
cat beneficium, † ut dictum est, ita nec per obitum 9
præsentati, Bonifacius supra, & est *decisio* Thania
92. *in manuscriptis* quæ ait, quod *in una Paduana est
tantùm, quod per præsentationem Patroni non acquiritur,
jus in re, sed ad rem, & sic per ejus obitum nihil vacat:*
argum. decis. 492. in novis *quæ est dict. decis.* 6. *quæ lo-
quitur in electione, sed tamen ab ejus obitu currit de no-
vo tempus à jure præfixum Patronis ad præsentandum,
sicut in elect. ut est textus in cap. si elect. de elect. qui
textus habet locum etiam in præsentatione Patroni. Rota*
decis. 269. in novis Gonzalez *supra*, Undè falsum ap-
paret quod dicit Zerola 1. *part. verb. Beneficia* † §. 5. 10
& 4. *dubia*, nempè vacare Parochialem per obitum
magis idonei electi ab Ordinario in concursu, cui
nondum erat facta collatio ab eo ad quem spectabat,
vel ab Ordinario, cui erat remissa, seu commissa per
illum.
Intellige tamen præsentatum † habere jus ad rem, 11
quando præsentatio est per ipsum acceptata, non alias,
Ripa *n.* 7. Æneas, Sarnen. Rochus. Lambert. *d. art.*
8. *nu.* 12. & Flam. Paris. *supra* Zerola *dict. verb. jus
ad rem*, §. 2. *& d.* 2. *part. verb. electio.* §. 2. accepta-
tio enim est pars præsentationis, ut dictum est *supra*,
cap. 1. *hujus partis, n.* 21. *&* 23.

Non

12 Non tamen requiritur † admissio Superioris, sed
quod præsentatio sit facta Superiori, & sic cum ef-
fectu Selva, Æneas, Sarnen. Rebuffus *dict. num.* 6.
Rochus, & Lambert. *supra* & Zerola *dict. verb. jus ad
rem, & d. verb. electio §.* 2. & Rota in una Osturien.
Capellaniæ 17. Novembris 1600. coram D. Justo, de
qua infra 8. *p. cap. ult. n.* 50. *& in decisio.* 647. *&*
649. *noviss. Farin.*

Secundò intellige, dummodò non sint plures per
Patronum præsentati, nam tunc neutri est jus quæ-
situm ad rem, licet omnes in communi habeant jus,
13 & actionem, † ut unum ex eis instituat. Abb. *n.*
10. Ripa 70. Sarnen. & Rochus *supra* & Mohed. *dec.*
1. *de Præbend.* alias 22. quicquid dicat Lamber. *dict.
art.* 8.

14 Et idem † est quando unus est præsentatus à qui-
busdam Patronis, alius ab aliis in æquali, & pari
numero, nam ut unus dicatur habere jus ad rem,
requiritur major pars Patronorum, seu vocum, ut
fuit resolutum in una Mediolanen. Capellaniæ 27.
Martii 1602. coram D. meo Corduba, ut in sequen-
ti decisione, ad Capellaniam, de qua agitur quæ de ju-
re Patronatus Clericorum, & laicorum existit, fuerat
præsentatus Petrus Milliacius a quibusdam ex Patro-
nis, ab aliis verò, Petrus Belius, sed Bernardinus Al-
bertacius illam impetravit à Sede Apostolica cum de-
rogatione juris Patronatus inserta clausula, dummodò
de tempore datæ literarum non sit in ea alicui spe-
cialiter jus quæsitum. Quod, cum Milianus ex dicta
nominatione prætenderet acquisivisse, proposito
particulari dubio Domini resolverunt negativè, li-
cet enim illa clausula præservet jus quæsitum per
præsentationem, Rota *decis.* 17. *de Præbend. in novis.*
Hoc ramen procedit, quando præsentatio est talis, ut
ex illa veniat præsentatus necessariò instituendus, ad
tradita per Sarnen. ad regulam *de jure quæsito non tol-
lendo quæst.* 1. *n.* 13. *cum seq.* secus verò dicendum est,
quando plures reperiuntur præsentati, quo casu nul-
li censetur jus quæsitum, Mohedan. *decision.* 1. *de Præ-
bend.* Cardinalis *in cap cum autem column.* 1. *ad finem de
jure patronatus.* Abbas *in capite cum Bertholdus*, *n.* 10.
de re judicat. Lambert. *de jure patronat. lib.* 2 *qu.* 5.
art. 8. nec obstabat, quod cum Milliacius fuerit præ-
sentatus à medietate patronorum, hoc sufficeret, ut
posset dici habere jus ad rem, stante, quod possit in-
stitui ab Episcopo per gratificationem, ut fuit effe-
ctum, quia scribentes in sexto articulo solum dubi-
tant, an Episcopus possit gratificare unum ex nomi-
natis, vel eligere alium tertium, & concludunt, neu-
trum ex præsentatis habere præsentationem, sed vo-
cem dumtaxat unius ex compatronis, quod non suf-
ficit, ut dicatur habere jus ad rem, cum major pars re-
quireretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare
possit, ut post Anchar. tradunt Anania *in cap. cum
autem*, *num.* 2. *de jure patronatus.* Abbas & Lamb.
ubi proximè, hoc autem non intrabat proposito,
quia institutionem Episcopi præcessit gratia Apo-
stolica, & clausula, *dummodò non extenditur ad jus quæ-
rendum*, quod verò dicebatur de majori idoneitate
Milliacii poterat operari in concursu, & hîc non est
casusnoster: minùs obstabat, quod Belius fuerat præ-
sentatus à Rectore, qui non erat in possessione præ-
sentandi, quoniam, cum alii patroni fuerint in dicta
quasi possessione, per illum conservatur jus omnium
patronorum, juxta Concilium Abbatis 54. *libro primo*
sæpiùs canonizatum Crescen. *decision.* 2. *de patron.* latè
Lamber. *libro secundo, part. quæst.* 3. *art.* 16. *n.* 20. *cum
seq.* ad aliud objectum, an hoc jus patronatus esset
Ecclesiasticum, vel laicale, nihil fuit dictum, cum suf-
ficiat, ad effectum, de quo agebatur, non fuisse jus
quæsitum ad rem Milliacio tempore datæ literarum,
de quo esset facienda mentio per Bernardinum.

15 Tertius modus est † per acceptationem vigore gra-
tiæ expectativæ, per quam acquiritur jus ad rem ad
beneficium acceptatum ante collationem *cap. fin. de
concess. præb. in* 6. & ibi gloss. Ægid. *dec.* 358. *n.* 4. Cassad.
dec. 3. *n* 3. *de præb.* Æneas, *de effectu* 47. 1. *modo n* 3.
Sarnen. supra, 3. *modo.* Mandos. *reg.* 3. *quæst.* 14. *n.* 15.
Flam. Paris. *d. qu.* 23. *n.* 15. & Zerola *d. verb. jus ad rem*,
§. 3. & Gonzalez *gloss.* 26. *n.* 20.

Quamvis ex expectativa † ante acceptationem 16
nullum jus competit neque in re, nec ad rem, sed so-
lùm spes Cassad. *ibi numero secundo.* & Mandos. *nu.*
5. seu jus tantum implorandi officium Superioris
seu executoris, ut vacante beneficio ei provideat, ut
inquit Corras. 4. *part. cap.* 4. *nu.* 11. qui inde etiam
ait cum Cosina *in* † *pragmat. sanct. titul. de collatio.* 17
*§. volens, verb. nominationes, & §. quod si quis, verb.
irritum*, quod per nominationem Universitati etiam
insinuatam ante vacationem, non acquiritur jus in re,
nec ad rem nominato, cum ad incerta, & vacatura
beneficia dirigatur instar expectativæ, &c. quod
etiam tenet Selva 3. *p. quæst.* 56. quamvis contradicat
Rebuffus *dict. quæst.* 4. *de nominatio.* & super dict.
regula *de non tollendo jure quæsito gloss.* 6. *n.* 37. *&* 38.
Zerola *d. verb. jus ad rem.* §. 13. citans Archidiac.
& Dominic. *notab.* 6. *n.* 4. *in cap. si quis justo de elect.
in* 6. qui tamen id non dicunt, nec ibi agitur de ista
nominatione.

Sed est advertendum, quod hoc jus † ex accep- 18
tatione expectantis non est considerabile, ut de eo
debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatio-
ne facta à Papa de tali beneficio, Æneas *dict. effectu*
47. 15. *modo n.* 3. *& effect.* 15. Selva 3. *part. quæst.* 11.
qualitate 17. *&* 25. Mandos. *reg.* 3. *quæst.* 14. nec quoad
clausulam, † dummodò non sit in eo alicui specia- 19
liter jus quæsitum, quæ in literis de beneficiis vacan-
tibus apponitur, vel subintelligitur, Sarnen. *in dict.
reg. de non tollendo jure quæsito, quæst.* 1. *in princip.*
& ibidem Mandos. *quæstio.* 2. *num.* 5. *&* 6. *consil.* 4.
num. 17.

Per quam clausulam † istud jus non censetur 20
præservatum, præservatur tamen jus non solùm in
re, sed etiam ad rem alio modo quæsitum, puta per
electionem, vel præsentationem, quod etiam est
considerabile ad regulam *de non tollendo jure quæsito.*
Rota *dict. decisio.* 17. *de præb. in novis*, Ægid. *dict.
decis.* 167. Cassad. *decis.* 3. *num.* 3. *& decis.* 18. *nu.* 2.
de præb. Felin. *in dict. cap. causam quæstio. n.* 26. *& in
decis. in nostra Cor.* 28. *& in dict. cap. cum Bertholdus,
numer. primo.* Ripa *supra n.* 71. Selva *dict quæst.* 11.
qualitate 17. *&* 25. Æneas 3. *quæst. n.* 17. Sarn. *d. quæ-
stion.* 1. & Rebuffus *dict. n.* 37. ubi † dicitur ita esse 21
de stylo Curiæ, & Rota in una Pisana Capellaniæ
20. Maii 1594. coram D. Blancheto infra adducta
part. seq. cap. 5. *nu.* 141. & in una Firmana beneficii
1564. coram eodem D. Blancheto: ubi quod *jus com-
petens ex præsentatione censetur præservatum ex clau-
sula*, dummodò te pore datæ, &c. *& aliàs est neces-
saria derogatio regulæ* de non tollendo jure quæsito,
&c. Et in Mediolen. supra adducta *n.* 14. in Oscen.
canonicatus prima Februarii 1593. coram D. Sera-
phino, de qua infra *part. seq. cap.* 4. *nu.* 141. & in
Cassalen. Parochialis 5. Novembris 1557. coram eo-
dem, de qua infra 9. *part. cap.* 2. *n.* 95. *ut in decisio.*
546. *noviss. Farin.* & de dicta clausula vide *decisio-
nem Colonien. Canonicatus infra* adductam 10. *part.
cap.* 1. *ad fin.* & ibi dicta, & in Veronen. capellæ 28.
Januarii 1598. coram Domino Seraphino fuit reso-
lutum, per provisionem Apostolicam dicta capellæ
jurispatronatus laicorum vacante in curia, & per
obitum familiaris Cardinalis, & cum derogatione ju-
rispatron. in totum intelligi, nisi tempore datæ fue-
rit alteri jus quæsitum, per quam præservationem
non solùm præservatur jus in re, sed etiam ad rem
ex præsentatione anteriori quæsitum: cùm expedi-
tum sit beneficiis jurispatronatus laicorum non cadere
sub reservationibus Apostolicis.

Undè

21 Undè Menoch. *de arbitrar.* † *lib.2. cap.201.n* 149.
ait narrandum esse jus alterius ex electione quæsitum,
seu præsentatione, & alias gratia est nulla; Caputaq.
decis. 37. *part.* 2. Cota *decis.* 387. *in Miscell. manu-
scrip.* & Guidobonus *decis.* 55. de qua infra *part. cap.*
4. *num.* 3.

22 Undè etiam reservatio † non comprehendit bene-
ficium, ad quod quis est electus, seu collatum non
acceptatum, Æneas *dicta quæstione* 3. *numer.* 7. & 4.
23 *quæstione effectu* 7. † Nec obstat *cap. si eo tempore,
de elect. in 6.* nam non habet locum in inferiori-
bus Ecclesiis. *gloss.* 2. Anchar. & Franchus sub *num.*
2. ibi, & Æneas *dict. effectu.* 7. de quo etiam infra
num. 40.

24 Et ratio differentiæ est, † nam ex quo expectanti
sublata prima vacatione remanet salvum jus uten-
di sua gratia, in alia vacatione non censetur ei præ-
25 judicari considerabiliter, † quæ ratio cessat in ele-
cto vel præsentato, quia in totum, & perpetuò esset
exclusus. Et similiter in collatario ante acceptatio-
nem de quo infra, & in recepto in canonicum, au-
26 thoritate Papæ expectante † primam præbendam,
cujus jus, de quo infra etiam est considerabile, quoad
dictam clausulam, Sarn. *d. quæst.* 4. *modo, & additio*
2. *ad decis.* 17. quia illa præbenda est illi affecta, &
ad eam cum vacat habet jus in particulari absque
acceptatione.

27 Ait tamen † Sarn. *dict. quæst.* 1. illud jus ex ac-
ceptatione expectantis quæsitum esse considerabile,
quoad illam regulam de non tollendo jure quæ-
sito, quando tollitur jus lite pendente, prout lo-
quitur regula. Undè (inquit) si lite pendente su-
28 per † acceptatione mea emanaret provisio adver-
sarii tollens acceptationem meam, possem me tueri
ista regula, nisi illi expressè derogaretur, quia
non præsumitur Papa velle mutare statum rei
litigiosæ, nisi expressè hoc appareat, consonat
quod ait *in reg. de subrogan. quæst.* 8. sed cum hodiè
29 dicta regula, † *de non tollendo jure quæsito*, habeat
locum etiam ante motam litem, tunc quoad eam
non erit considerabile, quoad dictam clausulam.
30 † Imò eadem ratione nec lite pendente videtur
esse considerabile contra Sarnen. cujus ratio solùm
convincit, quod debeat fieri mentio de lite *cap.* 1.
& fin. ut lite pendente lib. 2. *Cod. eodem*, Menoch.
de arbitrar. lib. 2. *casu* 202. Lancellot. *de attenta-
tis cap.* 4. *præfatione à numer.* 631. quæ solet fieri
31 clausulas generales † *litigiosum, &c. cujus litis sta-
tum, &c.* quæ in litteris sic extenditur *& super eo
inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi vo-
lumus pro expresso, pendeat indecisa*, per quem di-
32 citur facta sufficiens † mentio litis, Rota *decisione*
20. *de rescription.* Achilles *decisione* 9. *de rescript.*
Rota in una Virdunen. Episcopatus 15. Octobris
1593. coram Dom. Pamphilio, ubi dicitur, quod,
*illa clausula facit, ut dicatur expressus status litis, &
Papa censeatur providere etiam uti de litigioso*, &
in d. Colonen. Canonicatus coram eodem adducta
dict. cap. 1. 10. *partis ad finem*, & in una Tarvisina
33 Parochialis 26. Junii 1600. coram † D. Ludovisio,
in qua fuit resolutum, sententiam Nuncii esse revo-
candam, quia declarat literas Apostolicas attenta-
tas, quæ tali vitio notari non possunt. Papa enim
non attentat, Thanis *decis.* 62. Ægid. 749. & *in
fine*, Rota *decis.* 25. *numer.* 4. *de rescript. in novis.*
Palleotus 146. & quatenus revocat possessionem, &
alia inde secuta, quia illa revocat ex dicta causa, ut
denotat illa dictio, ideòque, & cum sit lata expressa
falsa causa, est nulla, nec obstaret, quod literæ dican-
tur surreptitiæ, non facta mentione litis, & possessio
postea capta sit attentata, ut fuit resolutum in una
Urgellen. Archidiaconatus coram D. Peña 13. Aprilis
1592. qui, ultra quod Nuncius non fuit motus ex
surreptione literarum, sed ex eo tantùm, quod fuerint
impetratæ lite pendente, & essent attentatæ, cessat
surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula;
cujus statum, &c. Achilles *decisione* 9. *de rescript.* &
verba illa inter aliquos comprehendunt etiam perso-
nam impetrantis, maximè cum persona loquentis sit
Papa, Menoch. *cons.* 2. *n.* 75. & 78. *de præsumpt. lib.* 3.
præsumpt 44. *à n.* 28. & mentio litis in singulari com-
prehendit plures lites Jason. *in leg. qui filiabus*, §. 1.
dict n. 4. *ff. de legat.* 1. maximè quia fuit facta mentio
litis indiffinitè sine aliqua restrictiva, Jason ibi, &c.

Gratia tamen, perindè valere † facta lite pen- 34
dente, non facta mentione litis, est nulla ad Felin. *in
dict. cap. in nostra, num.* 27. Lancellot. *supra* ut fuit
resolutum in causa Telesina Beneficii 23. Januarii
1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonica-
tus 7. Junii 1596. coram D. Peña, ubi etiam dictum
est in hoc proposito non est scrupulosè consideran-
dum, an per litem, beneficium sit effectum litigio-
sum, vel non, &c.

Nec obstat d. † clausula, & *super eo inter aliquos*, 35
lis, &c. quæ est in literis principalibus, quæ per
gratiam perindè valere, revalidantur ab ejus da-
ta, quia per illam solùm censetur facta mentio litis,
quæ aliàs est super beneficio, non verò litis quæ est
occasione literarum principalium, super quibus im-
petratur, perindè valere, & ita potest intelligi reso-
lutio in causa Placentina Capellaniæ 20. Junii 1596.
coram D. Peña, quod in gratia, perindè valere, non
est necessaria mentio de lite.

Quartus modus est † gratia expectativa Præben- 36
dæ recepti in Canonicum, seu mandatum de provi-
dendo de prima præbenda factum recepto, sive crea-
to in canonicum authoritate Apostolica, per quod
acquiritur ei jus ad præbendam primo vacaturam
cap. si postquam de præbend. in 6. Æneas *dict. effectu.*
47. *secundo modo, num.* 4. Sarn. *dict. quæst.* 1. 4. *modo,*
Corras. *dict.* 4. *part. cap.* 1. *n.* 4. & Zerola *dict. verb.
jus ad rem.* §. 4. quod jus est † considerabile, ut de- 37
beat de ea fieri mentio, etiam in gratia motu pro-
prio, Anchar. Domin. & Franchus *in dict. cap si post-
quam* Æneas & Sarnen. *de jure quæsito*, & clausulam,
dummodò non sit alicui jus quæsitum, Sarn. *ibi*, & di-
ximus *supra n.* 25.

Quintus est per collationem † nondùm accepta- 38
tam *cap. si tibi absenti de præbendis in 6.* & ibi Dom.
n. 2 & 18. Francus *n* 2 & *à n.* 12. Felin. *in dict. cap.
in nostra n* 5. Æneas *dict. effectu* 47. 6. *modo num.* 8.
Sarnen. *dict. quæst* 1. *quinto modo*, Rebuffus *d gloss.* 6.
modo n. 27. & 38. Corras. *d. n.* 14. Mandos. *reg.* 5. &
Zerola *d. verb. jus ad rem* §. 5.

Quod jus est considerabile † ad omnes regulas 39
loquentes de jure ad rem, & impetrationes, & d. clau-
sulam, *dummodo non sit alteri jus quæsitum*, quæ illud
præservat juxta dicta, ut per citatos, maximè Domi-
ni Felin. & Sarnen.

Nec reservatio interim facta de d. † beneficio etiam 40
motu proprio impediret consensum, & acceptationem
illius, cui erat jam jus quæsitum, saltem ad rem per
collationem, quod non tollit motus proprius, ut con-
cio Domin. *dict. n.* 18. tradit Francus *supra n.* 13. &
44. non obstante *d. cap. si eo tempore de electione in 6.*
quia hîc non remanet aliquid expediendum per Pa-
pam in persona collatarii, in quo intret reservatio,
maximè cùm ille textus non habeat locum in inferio-
ribus beneficiis, ut contra eundem Domin. *d. c. si eo
tempore, n.* 14. diximus supra, *n.* 22. & 23.

Undè ante acceptationem collatarii † beneficium 41
dicitur vacare, licet non liberè, ut possit conferri
ante dissensum, vel lapsum termini dati ad consen-
tiendum, ut *in d. c. tibi*, & ibi Dom. & Flaminius Paris.
lib. 10. *de resignat. qu.* 8. *n.* 9. & illo moriente ante accep-
tationem beneficium vacat ut prius Flaminius *ibi
n.* 10. & 22. Gonzalez *gloss.* 15. & 2. *n.* 6.

Et est decisio in causa † Taurinen. commendæ 42
10.

10. Aprilis 1595. in qua fuit dictum, non obstare, quod collatio Ordinarii sit facta absenti, & ante ratificationem supervenerit collatio Papæ in favorem adversarii, quia per talem collationem absenti factam beneficium definit esse liberum, ut per D. omnes *in d. cap. si absenti*, & acquiritur tale jus ut per clausulam, *dummodò tempore datæ*, &c. ipsum jus censeatur præservatum. Gem. *in d. cap. si tibi absenti*, *n.* 18. cum aliis, &c.

43 Sextus modus, per quem acquiritur † jus ad beneficium est per reservationem factam pro aliquo, de certo beneficio, Simoneta *de reservation. quæst.* 20. & Zerola *d. verb. jus ad rem.* §. 6

44 Quod jus est considerabile † quoad dictam clausulam, & regulam *de jure quæsita*, adeò, quod si Papa alteri conferat, non derogando expressè tali reservationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & præsentatione, &c. Æneas, *dict. effectu.* 47. 5. *modo, num. septimo & tertia effectu ad fin. & 4. effectu n.* 1. & 2. Sarnen. *dict. quæst.* 1. *modo* 6.

45 Septimus modus, † ut per optionem seu jus optandi, Æneas *dict. effect.* 47. 7. *modo*, *n.* 9. Sarn. 7. *modo* 7. Rebuffus *dict. num.* & Zerola *supra* §. 7. & ad Papas, & Rotam *decision.* 3. *de consuetud.* in *novis ad fin.* quod jus est considerabile quoad dictam regulam, & consequenter etiam quoad dictam clausulam, Sarnen. *ibi* quo *par. seq. cap.* 1. *n* 295. & quoad habens jus
46 optandi dicatur † habere jus ad rem, tradit post hæc Gonzalez *glass.* 34. *num.* 126. quod intelligit *num. seq.* de præbenda vacante, alias secus, item postquam fuerit acceptata juxta dicta de expectativa *supra à numera decima quinta*, sed in hoc ultimo non benè dicit, nam primus habens jus optandi habet jus ad præbendam vacantem, etiam ante acceptationem, ut sentiunt citati, & diversum est in expectativa, ut constat ex *supra dictis num.* 16. & *à n.* 18. & 24. & quod per statutum & consuetudinem optandi non acquiratur jus ad rem nisi evenienti casu optionis, tradit etiam Alexand. Monet. *de optione cap.* 1. *num.* 15. & *c.* 8. *n.* 35. per ipsam verò optionem actualiter subsequutam censet *d. n.* 15. quòd acquirat jus in re, & non solum ad rem, cùm tunc aliud non requiratur, nisi apprehensio possessionis, quæ jam supponit jus in beneficio seu præbenda: sed id solùm est verum, quando per optionem non mutatur titulus.

47 Octavus modus est † ob non solutionem pensionum. Æneas *d. effectu* 47. 8. *modo n.* 10. relatus *d. e.* 1. *n.* 199. Sarnen. *d. quæst.* 1. 8. *modo*. Flamin. Paris. *de resignatione lib.* 6. *quæst.* 3. *n.* 15. & Zerola *supra* §. 8.

48 Ait tamen Sarnen. ibi quod, † quoad effectum dictæ regulæ de jure quæsito, non potest tale jus adaptari, cum competat contra viventem, & regula non habet locum in provisione beneficiorum viventium.

49 Sed id nihil obstat, † nam, cum titularis beneficio privatus existat, illumve vacare censeatur, eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionum, perindè est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat non solum jus ad rem, sed etiam id retribuit, ut in dictis clausulis, de qua videtur Flamin. Paris. *dict. quæst.* 3. *per totam*, ex stilo tamen benigno
50 Rotæ canonizatur † hujusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna protervia, ut per Cotam decision. 205. in Miscel. manuscrip. ubi dicitur, quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Domini solent uti benignitate cum titulari, ut facta præfixione termini debeat solvere, vel solvat, & purgabitur contumacia, vel expediatur causa spe benignitatis Dominorum ita in causa Burgen. Canonizationis regressus, sive pensionis 3. Junii 1558. coram Domino Caputaq.

51 Et per Rotam in causa † Rosanen. regressus 16. Januarii 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus 10. Novembris, ejusdem anni coram D. Peña, ut in decisionibus sequentibus. Rosanen. regressus.

Domini censuerunt sententiam Archiepiscopo Rosan. esse revocandam ea ratione, qua regressus non canonizatur, nisi ubi datur magna protervia, Anton. Augustinus *decis.* 352. & 624. *lib. tertio, & in ejusdem de privatione ob non solutionem pensionis*, §. 5. sub titulo generali, de pœnis, quæ protervia hoc in casu considerari non potuit, stante deposito reali, & consensu D. Judicis & sufficit sola oblatio verbalis ad effectum evitandi pœnam. Suc. *consi.* 118. *lib.* 4. Verallus *decis.* 721. *part.* 2. & in hanc sententiam eo facilius Domini venerunt quod in actis constat de reali ipsius Marci Antonii receptione omnium, & quorum nunquàm terminorum dict. pensionis decursorum absque protestatione, per quam censetur omnis pœna regressus, seu caducitas remissa, si qua præcedebat. *leg post diem, ff. de lege commissoria* Aret. *consil.* 149. *col. pen. & fin.*

Placentina Decanatus 10. *Novembris* 1595.

Quoniam in reservatione † pensio, super isto Decanatu ad favorem Mirandæ fuerat dictum, quod si Garsias de Loaisa, vel Dom. Petrus Panyagua peterent pensionem reduci, vel annullari, &c. liceret Mirandæ propria authorit. capere possessionem Decanatus, illamque vigore ejusd. decreti retinere, & deindè D. Petrus causam committi obtinuerit, super nullitate pensionis, cumque commissionem Petrus ratam habuerit, &c. Rota censuit 26. Octobris 1594. & propterea Miranda prætenderet factum suisse locum prædicto decreto, idcò proposito dubio super hoc, conclusum fuit locum factum fuisse prædicto decreto ad effectum de quo agebatur, potuisse tamen Decanum recedendo a lite evitare pœnam in decreto apposito, nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter litem motam super nullitate pensionis, & illius prosecutionem, in qua adhuc tenaciter perseverat, sese statuta pœna subdidisse, ob eventum conditionis in decreto appositæ, Verallus *decis.* 247. *p.* 2. Achilles *decis.* 311. alias 1. *n.* 5. *de jurejur.* in impressis, & stante præsertim clausula sublata, quæ tollit potestatem aliter judicandi Puteus *decis.* 50. *nu.* 5. *l.* 1. & declaratione facta per Mirandam per quam dixerat, se acceptasse decretum, & eo uti velle, Puteus *decis.* 34. *libro secunda*. Mohed. *dec. ult. ad finem de renuntiat.* nec placuit Dominis ille decreti intellectus per informantes pro Dom. Petro, quod intelligeretur, ut non possit opponi de nullitate de facto, & non de jure Oradinus *decis.* 76. Cota *decis.* 294. hanc autem nullitatem contra pensionem Mirandæ apertum habere juris fomentum, ex quo Garsias non consensit, ut fuerit præsuppositum, & semper in confirmationib. Pontificiis subintelligitur conditio, quatenus partes de novo consentiant. Abb. *in cap. super eo, numero octavo, de conditionibus appo sit.* quoniam respondetur ultra decreti fuisse amplissima, ut de nullitate ex quavis causa dari non posset, quæ propterea tam veniebat intelligenda de facto, quàm de jure, Rayn. *cons.* 77. *num.* 7. & 8. *li.* 2. Malvatia *cons.* 12. incip. *duo proponuntur*, *num.* 24. *lib.* 1. & eo maximè, quia Petrus neque de jure opponere posse videbatur stante clausula in reservatione pensionis, quod non possit dari de obreptione & surreptione, cum clausula sublata, quo casu Papa etiam de jure litem & molestiam prohibuisse censebatur, Puteus *decis.* 377. *lib.* 2. 2. *par.* quod Decanus posset evitare pœnam, si pœnitendo recederet a lite, & ab omni molestia ampliùs Mirandæ tam de facto, quam de jure inferenda, Domini tenuerunt more majorum, qui æquitatem, & humanitatem humanæ naturæ conformem secuti censuerunt in simil. casib. moram purgari posse, Sarnen. de subrogandis colligantibus, *quæst.* 7. *numero octavo vers.* 2. *casus*, Aur.

Aug.

Aug. *in Epitome, tit. de privatione ob non solutionem*, §. 5. idem *lib. 3. dec. 352.* incip. *Peregrinus*, idem *dec. 619.* incipienti, *Tho. Athanis*, ubi censent iniquum fuisse judicatum quenquam privari beneficio ob non solutionem pensionis, quam sententiam deinceps Rota sæpè secuta fuerat, ut in una Calagurritana Prioratus coram D Blancheto 22. Maii 1579. & 15. Januarii 1580. & nuper anno præsenti coram Lita 16. Januarii in causa Rosanen. regressus, & quamvis ex his decision. intelligeretur tunc posse canonizari regressum, & istis decretis pœnalibus fore locum, quando adest magna protervia in recusante pensionem solvere, quam informantes pro Miranda ex eo contra dictum Petrum deducere conabantur quod litem sustineret, & plures alios actus faceret, tam in Rota, quàm in signatura, pro pensione annullanda, nihilominùs ex adverso apparebat semper solutam fuisse pensionem, & novissimè quoque datam à Domino Petro schedulam cautionis Bancariæ, ex quibus cessare videbatur formalis illa & culpabilis pertinac. quæ regressibus viam operit supradictis accedebat factum Mirandæ, quoniam, licet commissio & prosecutio causæ super nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Miranda tamen exegerat pensionem per totum annum 1593. non declarando, quod volebat uti decretis, neque protestando, nisi de anno 1594. per quos actus alias censetur remissa pœna caducitatis, Cassad. *decis. 2. & 3. de locato*, Gambarus *de potestate legati, lib. 7. n. 480.* postremò non placuit Dominis illa distinctio, quam faciebant informantes pro Miranda, de contraveniendo in omittendo, vel committendo, ut cui contravenitur in committendo statim secuta contraventione fiat locus pœnæ, & sic in casu proposito provisionis ad favorem Mirandæ, juxta tradita per Bald. *in authen. habita, n. 20. Cod. ne filius pro parte*, Antonius *consil. 93. n. 7.* Decius *consil. 136. n. 4.* quia licet regolariter graviores sunt excessus, & errata facta per commissionem, quam per omissionem, Rota tamen æquitatem canonicam secuta, non amplectitur illam dictionem, cum contravenientes quantùm poterit admittat ad moræ purgationem, præsertim si jus partis non sit effectum deterius, cap. suam de pœnis. Alex. *in leg. si insulam, n. 24. de verb. oblig.* Jason. *in leg. si qui major. n. 26.* & ibidem Cagnol. *n. 152. Cod. de transaction.* Quanquam autem decisum esset D. Petrum potuisse purgare moram, etiam usque ad tertiam sententiam, non propterea denegabatur. Mirandæ facultas prosequendi etiam jus suum, si quod haberet ex aliis capitibus ad eundem Decanatum, tametsi Dominis placebat, quod lis finiretur per concordiam. Quæ decisio est confirmata 6. Decembris 1596. coram eodem, ut *in decis. 804. noviss.* Farin.

53 Nonus modus est per privationem juris, † nempè, quando quis venit privandus beneficio, Æneas *dict. effectu 47. 10. modo, n. 12.* Sarnen. *d. quæst. 1. 9. modo*, Zerola *d. verb. jus ad rem, §. 9.*

54 Sed, ut ibi dicunt Æneas, † & Sarnen. istud jus non habetur in consideratione, quia beneficium non valeat antequam ille privetur, & sic agenti, seu impetranti in eventum privationis non competit aliquod jus ad Beneficium, de quo vide latè dicta infra 11. *part. cap. 3. à n. 62.*

55 Decimus & ultimus modus, quem ponit † ibi Sarnen. & Æneas 9. *modo n. 11.* & Zerola §. 10. *est per regressum, & accessum.* Navarrus *in cap. si quando de rescript. præludio 5. & exceptione 11. n. 7.* & Flamin. Paris. *d. qu. 23. n. 16. cum aliis.* Adde, & coadjutoriam,
56 cum futura successione. Navarrus † *ibi*, quod jus inquit Sarnen. est considerabile, quoad omnes regul. & dispositiones de jure quæsito loquentes.

57 Quod sine dubio procedit † post vacationem beneficii difficultas est ante vacationem, nam tunc istud jus non videtur considerabile, cum sit conditionale in eventum vacationis, Cassad. *dec. 3. de prabend.* & Mohed. 21. *eodem tit.*

Sed quamvis ex eo † non sit considerabile ad effectum, ut ratione illius juris ante vacationem intret reservatio, quæ contentatur jure ad rem, ut dicemus infra *part. sequ. cap. 1. num. 304.* tamen ad effectum, ut per aliam gratiam non præjudicetur illi, censetur jus considerabile, quia est ad certum beneficium, maximè, cum ista gratia concedi soleat cum magna compositione, & præsertim ex clausulis in hujusmodi gratiis, & coadjutoriis apponi solitis, & ista post hæc ait Gonzalez *gloss. 5. §. 9. à num. 79.* quod in una Vallisoletani Decanatus 11. Decembris 1600. coram D. Milino fuit resolutum, quod per gratiam coadjutoriæ cum futura successione acquiritur jus quoad successionem valdè considerabile, & proculdubiò regula, de non tollendo jure quæsito, locum habet in illo, qui tamen malè allegat *decis.* Caputaquen. 128. *part. 1. & 31. part. 3.* ad id quod dictum est de compositione conducunt dicta per Gonzalez *gloss. 28. à n. 28.* 58

Addo undecimum modum, † per quem acquiritur jus ad rem considerabile, quoad dictam clausulam, *dummodò non sit alteri jus quæsitum*, & regulam, *de non tollendo jure quæsito*, videlicet mandatum, de providendo de certo beneficio vacante in forma dignum, † vel alias: quod ante collationem non dat titulum, & jus in re, sed ad rem, ut dictum est *capit. præced. num. 55.* undè per obitum habentis hujusmodi mandatum ante collationem non vacat beneficium, sed ut prius Bonifacius *in Clem. 1. ut lite pendente, num. 49.* Rota in Burgen. Canonicus 28. Aprilis 1597. coram D. Pamphilio supra relata 2. *part. nu. 131.* & in Pampilonensi de Janzi 28 Junii 1602. coram D. Seraphino, ubi quòd per obitum habentis gratiam, in forma dignum, ea non verificata & exequuta, non inducitur vacatio, ut dictum est *dict. cap. præced. num. 17.* & post hæc tradit Gonzalez *gloss. 15. §. 2. n. 59.* 59 60

Decimus secundus modus, † per quem acquiritur jus ad beneficium, est oppositio stante constitutione seu consuetudine dante jus opponendi, Cassad. *dict. decis. 18. de præbend. n. 5.* Puteus *decis. 235. & 264. libro 2.* Sarnen. *in dict. regul. de non tollendo jure quæsito, quæst. 1. n. 10. versic. nam per illam solam oppositionem*, † qui ait, quod hoc jus opponendi habet locum, etiam quando non solum ex constitutionibus synodalibus competeret filiis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordinatione testatoris tantum volentis proximiorem de suo genere ad beneficium præsentari: nam tali casu per oppositionem proximioris acquiritur illi jus considerabile, adeòque virtute d. clausulæ, quatenus non tollatur jus quæsitum, videtur præservari, ut novissimè conclusit Rota in una Oxonien. Capellaniæ de Soron coram R. D. Raynaldo Petricio de mense Junii 1539. quæ de plano procedunt quando jus opponendi competit vigore alicujus constitutionis, vel ordinationis, secus verò, ubi nulla esset constitutio, sed simplex usus se opponendi: nam talis oppositio non dat jus, &c. hæc Sarnen. consonat Cosmas Philiarchus *de offic. Sacerdotis, 2. part. lib. 4. cap. 23.* Joan. Gutier. *consil. 1. nu. 24.* & faciunt dicta *infra 7. part. cap. 15.* 61 62

Sed verius est istud † jus solum esse considerabile respectu Ordinarii, & inferiorum Papa, qui non possunt illi derogare, Puteus *dict. decis. 235.* Crescent. *decis. 7. de jure patr. num. 2.* & Rota in una Tolerana Scholastriæ de Alcala, 22. Maii 1592. coram D. Orano statim adducenda, & in Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. infra adducta, *num. 81.* & ad effectum, † ut in gratia de vacaturo esset facienda mentio de tali jure, Puteus *dict. decis. 235. & dict. decis. 264.* quæ ait non tamen esse in ea necessariam derogationem regulæ de non tollendo jure quæsito, 63 64

quia

quia loquitur de jure radicato, & incorporato, seu
jure perfecto, & de præterito quæsito, & retrò in d.
Toletana Scholastriæ. Non autem est considerabile
65 ad effectum, * ut per dictam clausulam *dummodò xox
sit alteri jus quæsitum censeatur præsetvatum, nec ut de
eo debest fieri mentio in gratia de vacante, nam op-
positio assimilatur acceptationi cum pendeat ex fa-
cto se opponentis, & sit in mera facultate, & volun-
tate illius, sicut acceptat Cassad. *dict. decis.* 18. *nu.* 2.
Puteus *dict. dec.* 253. *n.* 3. Crescent. *dict. dec.* 7. ubi fuit
resolutum clausulam, *dummodò alteri non sit jus quæsi-
sum*, positam in novs provisione non præservare jus
illius, qui solus erat de genere, & nomine testatoris,
& præsentari debebat secundum tenorem fundatio-
nis, non tamen fuit præsentatus, & tale jus non dici
ad rem considerabile, ut per præsentationem, vel
electionem, &c. & Mohed. *decis.* 1. *de præbend.* & 34.
eodem titul. quæ est ad finem libri, aliàs 22. & 23. ubi
fuit resolutum, quod per oppositionem factam per
opponentes se ad Canonicatus Doctorales Hispa-
niæ, & per receptionem per Capitulum factam non
acquiritur jus ad rem considerabile, quod impe-
trans Canonicatum teneatur facere mentionem in
impetratione de oppositione, & de tali jure, & Ro-
ta in una Calagurritana Beneficii de Arcaya 28. Ju-
nii 1591. coram D. Seraphino infra adducta *parte*
sequenti cap. num. 527. *ad finem*, & in dict. Toletana
66 Scholastriæ, quæ sic ait, * Domini tenuerunt Fran-
ciscum Herrera super vacatione Scholastriæ, de qua
agitur, audiendum: quia cum habeat qualitates ad
illam obtinendam à statuto requisitas, potuit ad va-
cantem se opponere, itaque ex oppositione jus sibi
fuit ad illam acquisitum, Cassadorus *decisione* 18. *n.* 4.
de præbend. Sarnen. *super reg. de xon tollendo jure quæ-*
sito, quæst. 1. *nu.* 1. *versic. nam per illam solam oppositio-*
nem. & hoc manifestum fit, quia in gratia de vacatu-
ro necessario de tali jure ex oppositione acquisito
fieri mentionem oportet, ut per Puteum *decis.* 235.
libro 2. sed tanto magis, quando non agitur contra
provisum Apostolicum, ut est casus noster, sed con-
tra eum, qui jus ab Ordinario fuit assecutus, nam
huic certum est facultatem derogandi statutis Ec-
clesiæ non competere, Puteus *decis.* 235. *num.* 3. & 4.
neque in contrarium facit quod voluit Mohedan.
dec. 21. & *seq.* nempè ex oppositione non competere
opponenti aliquod jus considerabile in re, vel ad
rem, quia loquitur in diversis terminis, videlicet ad
effectum, ne taciturnitas illius in gratia de beneficio
vacanti possit causare surreptionem, non autem
quando statutum adest, per quod tribuitur jus oppo-
nenti, Puteus *decis.* 253. *lib.* 3. Anton. Aug. *ix Epitome*
titul. de provisione & oppositio. §. 1.
67 Et idem fuit resolutum * in causa Placentina
Cantoriæ 22. Januarii 1594. coram D. Arigonio, in
qua Domini tenuerunt, quod ex oppositione, & re-
quisitione Matthæi de la Pila Canonici Placentini
ad Cantoriam vacantem, non fuit acquisitum jus, de
quo in gratia Apostolica. D. Didaci de Aguilera es-
set facienda mentio, & per quod ejus gratia, posset
dici nulla, etiam stante statuto fundamentali dictæ
Ecclesiæ à Papa confirmato, & quod Dignitates va-
cantes providerentur Canonicis d. Ecclesiæ, quibus
nihil obstaret de Canonicis institutis, ex Cassadoro
dict. decis. 18. *de præbendis.* Mohed. *dec.* 22. & 23. Puteo.
235. *lib.* 2. Gomezio *dict. qu.* 1. *n.* 18. Ant. Aug. *in re-*
pertorio, tit. de Præbend. §. *de oppositione*: nec obstat *de-*
cisio Putei 235. *lib.* 2. & 253. *lib.* 3. quia illa prima pro-
cedit in gratia de vacaturo, secus in gratia de vacan-
te, ut in proposito, in qua est diversa ratio, ut ibi di-
citur: in secunda verò ultra oppositionem fuit pro-
cessum ad plura alia, per quæ fuit jus quæsitum, ut
ibi dicitur, quasi non esset processum, jus non quæ-
reretur ex sola oppositione, ut ibi dicitur. Idem
68 etiam fuit tentum in una * Calagurritana de Jocano
Garcia de benefic.

15. Maii 1600. in qua fuit resolutum, sententiam po-
steriorem esse validam non obstante defectu jurisdi-
ctionis apposito ex eo, quod Nuncius non haberet
facultatem committendi causas beneficiales, nam fuit
dictum hanc causam non esse beneficialem, quia Gal-
par. uti præsentandus prætendebat sibi debitum esse
beneficium, non autem petebat illud tanquàm suum,
Bal. *in auth. litigiosa*, *n.* 1. *Cod. de litigios.* & quando lis
est super præsentatione, cui aliquis se opponit ad
impediendam institutionem, causa non dicitur bene-
ficialis, ut fuit dictum coram Oradino in causa Are-
tina de Ragusio. 24. Aprilis 1559. quam allegat Lan-
cell. *de attentatis cap.* 4. *in præfat. n.* 489. &c. Nec ob-
stare quod ille sit filius patrimonialis, & se opponat,
quia per oppositionem non acquiritur jus ad rem,
nec in re super beneficio, ita ut possit illud petere
tanquàm suum, ut in dict. Placent. Cantoriæ, &c.
Et tradit post hæc Gonzalez *gloss.* 9. §. 2. *à num.* 88.
Ex qua decisione * Placentina, & *dict. decis.* Put. 69
253. apparet, id intelligi, nisi ultra oppositionem
oppositor justificaverit qualitates necessarias, & re-
quisitas per constitutionem, seu privilegium, ita ut
censeatur ab illa vocatus, & sola provisio deficiat,
nam tunc ex tali oppositione, & verificatione qua-
litatum cessaret ipsi quæsitum jus considerabile, de
quo in provisione adversarii erat facienda mentio,
& oppositio in isto casu assimilaretur præsentationi,
seu electioni, quam acceptationi, &c. Et consequen-
ser esset præservatum per d. clausulam, *dummodò xon*
sit alteri jus quæsitum, & haberet locum dicta regula
de xox tollendo jure quæsito, ut fuit Resolutum *in dicta*
decis. Putei 253. *lib.* 3. in una Burgens. Canonica-
tus, & Præbendæ Doctoralium de anno 1549. de qua
est *consil.* 51. Mandosii, * qui ait, quod ex oppositio- 70
ne competente ex aliqua constitutione, vel privile-
gio acquiritur jus considerabile, ut non tollatur
per clausulas generales rescripti, & sit reservatum
per clausulam, dummodò alteri non sit jus quæsi-
tum, in fine tamen refert Rotam dixisse simplicem
oppositionem non esse considerabilem, sed quia
unus tantùm se opposuit, & verificavit esse in casu
privilegii Sixti IV. illud jus esse considerabile, &
tradit Gonzalez supra *num.* 92. & *seq.*
Undè, si essent plures * oppositores, qui verifi- 71
cassent qualitates necessarias, nulli esset jus quæsi-
tum considerabile, sicut dicitur de patronis plures
præsentantibus, quibus nullum jus acquiritur ad
rem, ut per Mohed. *dict. dec.* 1. & diximus *supra tit.* 13.
Gonzalez *ubi proximè*, qui *num.* 94. sit fuisse decisum
in una Calagurritana Beneficii de Ocon. 16. Junii
1603. coram D. Ortimbergo, quod per sententiam
declaratoriam factam ab Ordinario continentem be-
neficium patrimoniale esse debitum. N. uti idoneiori,
etiam ante præsentationem, & institutionem postmo-
dum faciendas acquiritur jus ad rem considerabile,
ex quo jam erat idoneior ab examinatoribus reper-
tus, sicut etiam in causa Calagurritana de Zurbano,
14. Februarii 1605. coram D. Peña fuit resolutum,
quod quamvis ex oppositione non acquiratur jus in
re, vel ad rem: id tamen non procedit, quando secus
cautum est in fundatione, vel constitutione, vel con-
suetudine inductum, ad Cassad. *decis.* 8. *num. de præ-*
bend. Put. *dec.* 253. *lib.* 3. Anton. August. *in epit. de*
opposit. n. 1. Et quando ex parte collationis deventum
fuit ad aliquos actus positivos, ut tenuit Rota in
illa Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram
D. Seraphino, & in causa Calagurritana beneficii de
Majest. 24. Novembris 1604. coram Domino Os-
tembergo: & sic in illo casu ex duobus præsentatis
ab examinatoribus æque idoneis denunciatis unus
fuisset electus, & institutus ab Ordinario, fuit ei jus
quæsitum, ita quod gratiæ alterius obstabat clau-
sula, dummodò tempore datæ præsentium non sit
in eo alicui jus quæsitum. Nec obstare decisionem

in hac causa coram eo factam 24. Maii 1604. quia non loquitur de prædictis actibus, sed de possessione capta pendente termino ad appellandum: isti verò actus, ex quibus acquiritur jus ante tempus ad appellandum gesti, non produxerunt attentata, de quibus loquitur decisio.

72 Undè etiam in terminis, * *d. decisionis* 7. Crescent. videtur, quod si ille qui erat solùm de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam novam provisionem per adversarium aliter dicendum esse, nempè quod esset ei quæsitum jus considerabile, de quo non solùm esset facienda mentio in nova provisione adversarii, sed etiam esse præservatum per dict. clausulam, dummodò alteri noo sit jus quæsitum, & haberet in eo locum *dict. regul. de non tollenda jure quæsita*, & ita aliàs fuit resolutum per Rotam in uoa Gerunden. benefic. 2. Decembris 1604. coram D. Sacrato, ut *in seq. decis.* fuit resolutum per oppositionem factam per Branc. &c.

73 Quinimò in terminis * dictæ decisionis Crescentii, etiamsi ille, qui erat de genere, & nomine, nondùm id verificasset, videbatur necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, ubi factum est, quamvis non esset necessaria derogatio *dict. reg. de non tollendo jure quæsito?* nec præservaretur per illam clausulam, *dummodò alteri non sit jus quæsitum* juxta *supradicta*, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi etiam in gratia de vacante.

74 Et ita resolutum in una * Ulisbonens. Prioratus 4. Julii 1601. coram D. Seraphino, ut in decisione sequenti. Fuit conclusum locum esse sequestro: primò, quia possessio capta per D. Matthæum Bernadez fuit capta pendente appellatione a decreto Ordinarii *cap. non solùm de appellatione lib. 6. & 2. ut lite pendente, eodem lib.* nam licet Princeps non attinet, ut per Ægidium *decis. 249. in fine*, tamen possessio vigore gratiæ capta post appellationem, seu post inhibitionem est attentata, Modernos *de attentatis part. 2. cap. 4. in præfatione num. 413. cum aliis*, quod maximè procedit stante, quod gratia erat surreptitia, cum non fuisset narrata lis, neque narratum Beneficium esset debitum certo generi personarum in fundatione, prout constat ex privilegio, & tribus sententiis aliàs in Rota antiqua latis, quo casu gratia Papæ, non facta de hac re mentione, est nulla, Thanis *dec.* 102. Æneas de Falcon. *qu. 3. num.* 22. Puteus *dec.* 235. *num. 2. lib.* 2. non obstant, quæ ex adverso deducta fuerunt, & primò quod deducitur fuisse processum juxta formam præscriptam à S. Concilio Tridentino, quia præterquam quod non tuetur attentationem, decretum illud quod habetur *sess. 24. cap. 18. de reform.* non procedit; ubi in fundatione fuit data diversa forma, quæ est observanda, ut patet ex resolutione S. Congregationis, non obstat, quod dicitur in actis non constare de possessione capta per Matthæum ex quo processus ille non est in forma probanti: quia dato & non concesso, quod ita res se habeat, tamen non ideò excluditur quin sit opponendum sequestrum, imò facilius debeat concedi si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione. Accedit *decisia* Cæs. de Grassis 97. *n.* 6. & 91. *n.* 1. & 2.

75 Et quod diximus † *num.* 65. hujusmodi jus ex oppositione competens non esse considerabile, ut de eo debet fieri mentio in gratia de vacante, videtur procedere quando hujusmodi jus, & oppositio competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, & ita loquuntur decisiones ibi citatæ, & numeris sequentibus; secus in fundatiooe, quæ est magis favorabilia, &, cui non ita facilè censetur per Papam derogari ad tradita *infra 6. parte, capite* 1. *à num.* 118.

76 Præterea circa d. decisionem * Calagurritanam de Jocano, quatenus dicit non esse causam beneficialem
quando quis se opponit prætendens sibi uti præsentando, vel aliàs Beneficium esse debitum, & consequenter Beneficium non fieri litigiosum, quod etiam
alias fuit resolutum in alia Calagurritana de Curatu * coram Dom. Orjolen. 27. Martii, nempè quan 77
do opponitur in præsentatione, præsentatum non
esse instituendum, causam non dici Ecclesiasticam ex
Lancelloto *dict. num.* 489. quia causa non dicitur beneficialis
quando quis petit Beneficium tanquàm
sibi debitum, sed tanquàm suum, adverto, * id non 78
videri verum, nam quamvis in profanis solùm dicatur
res litigiosa de cujus dominio quæstio movetur,
ut *in dict. authent. litigiosa, Cod. de litigiosis.* tamen in
materia beneficiali causa dicitur beneficialis, & Beneficium
litigiosum, non solùm quando est quæstio
cujus sit Beneficium, & ad quem pertineat, seu quando
quis illud petit tanquam suum, sed etiam quando
litigatur super jure ad rem, & Beneficio conferendo
principaliter, ut patet ex *capite 1. ut lite pendente in* 6. ex quo Beneficium, ut litigiosum per litem
inter electos, seu præsentatos, qui non petunt nec
possunt petere Beneficium tanquàm suum, sed tanquam
sibi debitum, & quando ex mandato de providendo
quis petit Beneficium sibi conferri, & assignari
in contradictoriis judicio cum intruso, seu alio
jus prætendente, clarum est causam esse beneficialem,
& Beneficium litigiosum, & hoc fortè vult Baldus
in dict. authent. litigiosa, num. 1. ibi, *extra ejus dict. factum est casus in cap. extra ut lite pendente lib.* 6.

Et quod dicit *dict. decisio* Aretina de * Ragusin. 79
& cum ea Lancel. *dict. num.* 489. accipiendum est
quando quis solùm se opponit, ne præsentatus instituatur
non petens Beneficium tanquam sibi debitum,
seu tanquam suum, secus verò quando quis se
opponit petens Beneficium tanquàm sibi debitum
ex fundatione, vel aliàs, seu tanquam suum, & faciunt
tradita infra 11. *part. cap.* 3. *à num.* 75. & ita tenendum
est, quicquid dicat Gonzalez §. 2. *proœm. n.* 78.

Quod autem diximus ex oppositione, * & veri- 80
ficatione qualitatum per oppositorem facta, esse ipsi
quæsitum jus considerabile, accipiendum est quando
illa verificatio facta est legitimè, & servato juris
ordine, ac secundum formam constitutionis non
alias, ut fuit resolutum in dict. Placentina Cantoriæ
24. Octobris 1594. coram D. Seraphino, ut in sequenti
decisione. Cum in gratia Didaci opposita
clausula, dummodò tempore datæ præsentium non
sit alicui jus quæsitum, fuit per Matthæum oppositum
tempore datæ gratiæ jam fuisse sibi jus quæsitum
ratione oppositionis, seu requisitionis suæ
super quo ar. Domini proponente R. P. D. meo Arigonio,
resolverunt non fuisse ex sola oppositione,
seu requisitione jus aliquod considerabile quæsitum
Matthæo, etiam stante statuto Ecclesiæ Placentinæ:
Cassadorus *decis.* 18. *num.* 3. *de probation. cum aliis allegatis in decisione*, verum quia ultra oppositionem
allegatum fuit pro Matthæo, fuisse ad plures
alios actus processum dubitavi, an simul cum
oppositione concurrant alii actus, & tales, ex quibus
fuerit jus quæsitum Matthæo? & fuit omnium
Dominorum consentiente opinione decisum non
adesse tales actus, ex quibus fuerit jus quæsitum
Matthæo, cum enim major pars eorum proveniat ab
ipso solo Matthæo, res dicitur remanere in simplicibus
terminis acceptationis, per quam non dicitur
quæsitum jus, ut per Rotam 17. *de præbend. in novis*,
latè Cassador. *dict. decis.* 18. *de Præbend.* Felin. post
Cardinal. & alios, quos allegat, *in capit. causam, quæ, n.* 26. *de rescript.* Sarnen. *de jure quæsito tollendo, qu.* 1.
n. 30. ideò ut dicatur ad hunc effectum jus quæsitum
necesse est, ut ex parte collatoris deveniatur ad aliquos
actus, prout *in decis.* Putei 253. *lib.* 3. neque hæc
decisio suffragatur Matthæo prætendenti, ex parte
collatorum fuisse deventum ad plures actus, &
ad

ad collationem, nam Puteus loquitur, quando illi actus gesti fuerunt servitio juris ordine, & secundum formam à statuto traditam, at in casu de quo agitur, omnia fuerunt nulliter gesta, & non servata juris, nec statuti forma, ideò nihil operantur, *capite non præstat de regulis in 6.* Rebuffus *super regula de infirmis*, glossa *decima tertia in principio*, nullitas verò in eo consistit, quia, cum potestas conferendi esset penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quàm de jure communi, Cassador. *decis. 22. de præbend.* neque ab eis esset abdicata hæc potestas, cum Episcopus nunquàm absolutè negaverit se velle convocare Capitulum, vel conferre Dignitatem, imò id tantum ex justa causa distulerit, ut audiret Petrum reservatarium fructuum in juribus suis, & tempus conferendi, quod est sex mensium, non laberetur, ita ut periculum esset, ne potestas expiraret; & ita nulla adesset Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, utique non poterant Archidiaconus de Medellen. & alii duo Canonici facere collationem Mathæo, non enim talis facultas ad eos erat devoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Truxillo congregatum ad consultandum, an esset parendum inhibitioni Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaretur ad effectum providendi de beneficiis vacantibus per obitum Francisci, inter quæ erat hæc Dignitas, de qua agitur, tunc major pars obtinuit esse parendum mandato Episcopi uti justo, & nihilominùs Archidiaconus, & alii duo Canonici devenerunt ad illum actum, cæteris contradicentibus nulliter, & de facto, adnotata per Abbatem, *in capite cum nobis, num. 9. de elect.* & ibi Innocent. *num.* 11. Butr. *num.* 32. non obstat, quod dicitur constare, & constitisse de habilitatibus Matthæi, quia non fuit ad hoc legitimè processum servata forma statuti, & licet non posset Episcopus ubi certo generi personarum debetur beneficium, illis præjudicare aliis providendo, tamen secus est in Papa, qui est absolutus dominus omnium beneficiorum Crescent. *decision. 7. de jure patronat.* neque obstat, quod facta nominatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eum cui fieri debet, *leg. jure civili, de condition. & demonstr.* & hoc sufficiat, ut Papa dicatur præventus in conferendo, juxta ea quæ tradit Rebuffus, *de pacificis possessoribus, n.* 312. quia prætetquam quod loquitur in terminis concordatorii, super quibus adest particularis provisio circa hanc requisitionem, id procedit, ubi collator sine aliqua justa causa denegat collationem facere, quod non adest in casu isto in quo nunquam denegata fuit collatio, sed tantùm dilata ex causa, ut per illum actum nemini fieret præjudicium. Ultimò non obstat *decisio* Putei 235. *libro* 2. quia loquitur in aliis terminis, nempè ad effectum, ut de statuto fieri debeat mentio in impetratione, & hæc doctrina benè colligitur in fine decisionis, ubi respondet *decisione* 18. Cassadori, & ita fuit conclusum, pro non jure Matthæi.

81 Et prædicta resolutione † infertur ad oppositiones, quæ fiunt ad Parochiales ex decreto Sanct. Concilii Trident. *sess. 24. de reform. cap.* 18. & constitutione Pii V. & videbatur per oppositionem non acquiri jus considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem, ab examinatoribus factam, si plures sunt approbati, quamvis Episcopus ex eis debeat eligere quem cæteris magis idoneum judicaverit, & aliàs dignior prætermissus possit appellare à mala electione ex dicto decreto Concilii & constitutione Pii V. electum verò ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alii non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere jus considerabile ad Parochialem cum illi, & non alteri collatio Ecclesiæ sit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre juxta dictum
decretum Concilii. † Et quod per nominationem 82
digniotis seu electionem factam per Episcopum præmisso concursu, quæratur, illi jus ad Parochialem tradit Navarr. *consilio* 11. *de rescript.* & Zerola 1. *part. verb. Beneficia. §.* 5.4. *dubio.*

Nihilominùs † tamen juxta dicta infra *part. sequ.* 83
cap. 7. à num. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habeat jus ad Parochialem absolutè, sed solùm ex suppositione quod Episcopus velit conferre, quando verò collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbatus, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere jus considerabile ad Parochialem ex dict. decreto Concilii, & *dict. decis.* Putei 253. *libro* 3. dummodò infra quatuor menses significetur Papæ vel collatori juxta dict. constitutionem Pii V. undè istud jus censebitur præservatum † per dict. clausulam *dummodò non* 84
sit alteri jus quæsitum, & in eo habebit locum dict. regula *de non tollendo jure quæsito.* quicquid posthæc dicat Gonzalez *gloss. 6. numero* 119. *& gloss. 9. §. 1. numero* 9. nec decisiones Rotæ quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere † etiamsi concursus ap- 85
probatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia fortè ignorabat reservationem, vel alias, & etiamsi de facto collatio per eum sit facta, nisi provisus sciens, vel scire debens reservationem, ceperit, vel retinuerit possessionem Parochialis, & administraverit, vel fructus perceperit, & sic amittat jus juxta *cap. avaritiæ de elect. in 6.* & dicta infra 11. *part. cap.*
ultim. dub. num. 215. & cap. si Beneficia † prabend. in 86
6. quia fieri hac, vel illa intentione & fine, & etiam collationem fuisse factam ab Ordinario, parum videtur referre, dummodò in substantia, & effectu sit servata forma Concilii, & constitutionis Pii V. facit *lex 2. C. communia de legatis in fine* ibi, *non enim verbis, sed ipsis rebus leges imponimus*; & facit decisio Rotæ in causa Volaterrana Parochialis 20. Maii 1591. coram D Gypsio, in qua fuit resolutum, propter erroneam expressionem factam in edicto, quod Parochialis erat reservata, non esse locum reservationi, nec constitutioni Pii V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat, *leg. testium, Cod. de testibus, &c.* Aliàs sequeretur, quod si in edicto
diceretur, † Parochialem spectare collationem Or- 87
dinarii, seu vacasse in mense Ordinarii, vel è contra diceretur Parochialem vacasse in mense reservato, seu aliàs esse reservatum, & sic facto concursu, & examine postea compertum esset non esse ita, ut in edicto dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis ulterius procedere, sed esset opus novo concursu, & examine, quod
non videtur dicendum. † Nec decretum reservatio- 88
nis tollit & irritat concursum, & approbationem, sed solùm collationem, & inde secuta, ut constat ex dict. decreto Concilii, & constitutione Pii V. & dicetur infra 9. *cap. 2. à num.* 153. & facit optimè textus in *c. si confirmationem de elect. in 6.*

Quamvis Rom. in una † Dertusen. Parochialis de 89
Tivisa per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, ut in decisionibus seq.

12. *Februar.* 1593. *coram D. Peña.*

RESERVAVERAT † Felic. record. Gregor. 14. die 5. 90
Decembris anno 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post 5. diem & per totum dict.

annum 1590. vacantia, ut apparet ex *regula* 8. *Cancellariæ* ejusdem Pontificis, & cum die 27. ejusdem mensis Decembris vacasset ista Parochialis oppidi de Tivisa, Episcopus Dertusen. appositis edictis, & facto concursu, ad quem inter cæteros comparuerunt Franciscus Virgilius Tarraconens. & Raymun. Jordan. Dertusen. ambo decretorum Doctores die 12. Januarii 1591. declarando Parochialem Francisco fore conferendam eodem tempore purè, & simpliciter etiam per birreti impositionem eidem Francisco eam contulit, qui die proximè sequenti vigore collationis sibi factæ, tanquam Rector in manibus Episcopi Fidei professionem faciens, & die 15. in veram, & realem ejusdem Parochialis possessionem immissus, saltem usque ad 24. diem Januarii actus rectorales exercuit, interim Ordinarius habita forsan notitia prædictæ reservationis sub die 12. Januarii 1591. literis quibusdam certificatorii ad Papam directis asserens se ideò Parochialem Virgilio contulisse, quod reservationem ignorasset, paratum se obtulit suæ sanctitatis mandatis obedire, & Virgilius literas suæ approbationis infra quatuor menses juxta constitutionem Pii V. de provisione Parochialium in Datariæ libro die 17. Aprilis 1591. præsentando de Præfata Parochiali sibi provideri petebat, cæterum, quia paulò ante Raymundus die 17. Martii 1591. eandem Parochialem tanquam reservatam à Sede Apostolica impetravit, dubitavi, an Francisco competeret jus, ita ut Parochialis sibi foret adjudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarii, quia esse obstabat Papalis reservatio cum decreto irritante *capit.* 2. *& capit. dudum de Præbend. l.* 6. Rota *decis.* 1. *num.* 4. *de rerum permut.* in novis Simoneta *tract. de reservat. qu.* 48. *nu.* 1. *& qu.* 79. *num.* 4. quo Papali decreto ligantur etiam ignorantes *cap.* 1. *de conc. Præb. l.* 6. *c. quodam.* §. *fin. vers. prima enim collatio*, ubi id annotat Joan. Andr. *de Præbend. lib.* 6. *& Clement.* 1. ubi gloss. *verb. attentari de concess. Præbendæ*, Cassad. *dec.* 12. *nu.* 5. *super regulis.* Simoneta *de reservation. quæst.* 96. Acorambonus *decis.* 16. *lib.* 1. Covarr. *in c. Alma mater de sententia excommun. part.* 1. §. 10. *num.* 8. *& seq.* operatur præterea nullitatem actus contra tale decretum gesti. Cassad. *dec.* 1. *num.* 1. *Præbend.* Covarr. *practicarum cap.* 6. *nu.* 7. Felin. *cap.* 2. *nu.* 7. *vers.* 4. *limita, de constit. cum similibus* congestis per Gabrielem, *tit. de clausulis conc.* 3. Nec concursu cum subsecuta examinatorum approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod jus Francisco, ut competere videbatur ex dispositione Concilii Trid. *sess.* 24. *cap.* 18. §. *peracto deinde examine*, nam cum inibi Concilium ulterius procedendo constituat, ut perfecto examine ei qui fuerit approbatus, & magis idoneus judicatus, fiat collatio ab illo, ad quem spectabit eam conferre, & in casu proposito propter reservationem collatio spectaret ad Papam, approbatio, & collatio Ordinarii nullum jus tribuere potuit stante decreto irritante approbationem, & collationem Ordinarii inficiente Rota *decis.* 1. *n.* 4. *de rerum permut. in novis.* Paris. *cons.* 29. *l.* 4. *n.* 22. & tametsi ex concursu, approbatione, & electione Ordinarii, aliquod jus considerabile Francisco competere potuisset, illud amiserat, ex quo ceperat possessionem vigore collationis ab Ordinario sibi facta *capit. si Beneficia de Præbendis lib.* 6. cujus textus dispositio, quamvis scientes tantum afficeret, eo nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante admiserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breve de capienda possessione nomine Cameræ obtentum per Raymundum post multos menses elapsos à tempore reservationis Papalis, cum non esset verisimile eum tunc reservationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarii literis ad Papam directis non obscurè colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reservationem ignoraverat, nam cum semper mensis Decembris unus de quatuor mensibus Ordinariorum, non fuerat necessarium talem præmunire executionem, & tamen, cum hæc agerentur die 12. Januarii, nihilominùs Franciscus vigore collationis Ordinarii die 15. ejusdem possessionem Parochialis voluit adipisci, ad decisionem in causa Gerunden. sacristiæ die 26. Maii 1567. coram Cota, quam Domini vix pro genuina Rotæ decisione agnoscere dignabantur, respondebatur eam omninò applicari huic themati, ubi non fuerat servata Concilii Tridentini forma deputando œconomum cum congrua fructuum assignatione, donec à Papa foret de Parochiali provisum ad quem tanquàm de Beneficio reservato collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad *decisionem* Putei 235. incipit. *Dubitavit Dominus lib.* 3. nam propterea ibi ex oppositione fuerat jus considerabile acquisitum oppositori, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & examen Francisci, ut eventus demonstravit, non poterant dici facta ad effectum, ut Papa deindè conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideò ex præambulis ad collationem à Papa faciendam non fuerat Francisco quæsitum aliquod jus considerabile, imo verò, si quod acquisiverat extinctum fuerat per collationem Ordinarii ad quam actus præcedentes videbantur ordinati. Præterea cum decisio Putei loqueretur solum ad effectum, ut dict. juris mentio fieri deberet, ex eo non poterat huic facto applicari quod ex serie & narratione totius causæ, expositæ fuerant Papæ omnes illius circumstantiæ. Illa quæ objiciebantur contra provisionem Raymundi tanquam aliena à præsenti disputatione, in qua solùm quærebatur de jure à Francisco prætenso, non indigere responsione, Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere jus Francisco, nec ei Parochialem adjudicandam. Quæ decisio est in novis Farin. 732.

In eadem, 19. *Junii* 1595. *coram Domin. Lita.*

FUit resolutum † statutum esse in decisis sub die 13. Februarii 1593. coram Dom. Peña rationibus de quibus in ea, & ad illud quo præcipuè nituntur informantes in hac positione, pro Domin. Francisco Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reservatoria inficiat collationem Ordinarii, & omnia inde secuta, non tamen annullat concursum, & approbationem in eo factam per quem jus prætenditur quæsitum ipsi Francisco in tantum, ut ei, & non alteri sit facienda collatio juxta dispositionem Concilii Tridentini *sess.* 24. *capit.* 18. & Constitutionis Pii V. super mod. & forma providendi de Parochialibus, fuit per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu revocari dispositione dict. Concilii, & constitutionis, tum quia non apparet observatam fuisse formam à dict. Concilio, & constitutione traditam ad leg. *auxilium, ff. ne minor.* glossa fin. *capit. constitutis de appellat.* Paris. *consil.* 47. *n.* 9. *&* 61. *l.* 1. & quod non fuerit servata forma Concilii ex eo convincitur, quod collatio per Ordinarium eidem statim facta fuit simpliciter, & absque aliqua protestatione, & ulterius eidem tradita fuit realis possessio dict. Parochialis aliquo in œconomum non deputato cum assignatione congruæ, donec collatio ipsa fieret per Papam ad quem de jure spectabat, ut disponitur in dict. Concil. ejus quidem in forma ad unguem erat observanda, cum de jure per æquipollens adimpleri non possit, ut aliàs fuit dictum in illa Volaterrana Parochialis 20. Maii 1591. coram D. Gipsio, tunc etiam, quia ex prædictis collatione scilicet Ordinarii, admissione professionis fidei & traditione possessionis

absque

absque aliqua reservatione, aut protestatione factis post dictum concursum, & approbationem satis clarè colligitur concursum ipsum fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admissam fuisse dumtaxat ad effectum collationis Ordinarii ad textum *in §. Pavonum, de rerum divis. in leg. uxori, §. fin. de leg. 3.* cum aliis per Decianum, *consil.* 18. *nu.* 350. *leg.* 1. quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reservationem, prout per informantes pro ipso Francisco prætenditur, impossibile idcircò est quod concursum admiserit Ordinarius, prædictumque Franciscum approbaverit etiam ad effectum, ut eidem fieret collatio per sedem Apostolicam, ut de beneficio reservato cum animus ad ignorata non applicetur, *leg. sicut certi & leg. si cum in utero. Codic. de testamen. Milit. leg. si heres institutus ff. de acquirenda hæredit. cum aliis*, per Corneum *consil.* 273. *num.* 5. *libro* 4. undè cum actus hominis non operetur ultra voluntatem ejus *leg. qui Republica & leg. qui injuriarum, ff. de injuriis, & cap. si sacerdos de offic. Ordinarii*, sequitur præterea, quod ex dict. concursu, & approbatione non potest dici aliquod jus quæsitum Francisco Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certificatoriis Ordinarii datis, ut prætenditur sub die 12. Januar. 1591. & sic per diem ante impetrationem Raymundi juvari potest ipse Franciscus Virgilius, tum ex prædictis, tum quia prædictæ literæ maxima suspicione antidatæ non carent ex deductis per informantes pro Domin. Raymundo, & ex eo, quod sub die 15. ejusdem in executionem collationis Ordinarii immissus, reperitur Franciscus ipse in possessionem realem dict. Parochialis, quod, ut omnibus patet, de directo repugnat effectui dictarum literarum, ideò, &c.

In eadem 14. Nevembris 1595. coram Domin. Corduba.

92 IN hac tertia instantia fuit resolutum, * confirmandas esse duas sententias Rotales ad favorem Raymundi, non obstantibus quæ de novo adducebantur, fundamentis, quorum præsuppositum facta, quod esset jus quæsitum Virgilio ex approbatione Ordinarii in concursu facto ad Parochialem, de qua agitur, & de illo erat facienda mentio in gratia Raymundi juxta *decis.* Putei 253. *l.* 3. Domini dixerunt jure non subsistere: nam cum præparatoria non sit consideratione, quando adest præparatum, sicuti non attenditur modus quando habetur affectus, *lib. cum servus de verb. abligat. leg. si mater. Codic. de instiut. & substitut. cum vulgaribus*, tunc enim jus aliquod posset considerari ex approbatione, quando esset ordinata ad collationem, quæ non fuisset sortita effectum, cum tamen reperiatur confusa cum collatione, non potest seorsum attendi, ut de per se tribuat aliquod jus facile etiam tollebatur objectum contra resolutionem ultimo loco factam, in qua fuit dictum non esse reservatam formam Concilii Trident. quia non fuit deputatus œconomus quatenus opponebatur illam non esse de forma, Rota enim voluit ostendere nullitatem concursus non directi collationem Papæ, quo casu servanda sunt disposita per Concilium. Minus obstabat fundamentum adductum ex *cap. si confirmatum, de elect. in* 6. ubi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit quando nullitas unum comprehendit, & non aliud, quæ recipiunt separationem, ut dicitur de institutione, qua anullata præsentatio, ut fuit dictum in illa Toletana Parochialis coram Domin. Decano 3. Julii præsentis anni, nullitas enim non inficit præsentationem, vel electionem sicut in casu nostro inficiatur utrumque Francus *in d. cap. si confessionem, num.* 2. nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursum juxta Concilium ad effectum, ut approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de jure, hoc enim verum est, & procedit *decis.* 48. *diversorum, part.* 1. in impressis, sed non fuit ita factum, ut constat ex postea gestis per ipsum Ordinarium, qui provisum ad concursum admisit, & ipsum provisum, qui acceptavit cum emissione solemnis professionis, ex quibus apparet dict. concursum fuisse præordinatum ad effectum solius collationis Ordinarii, quæ allegabantur de ignorantia non intrant, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarius, narratum fuisset Papæ non concessisset, *capit.* 1. *de concessione Prebendæ in* 6. & fuit resolutum coram Reverendissim. P. Domin. Peña in hac causa.

CAPUT IV.

De Commenda.

SUMMARIA.

1 *Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in Commendam, & quando dicatur concedi in titul.*
2 *Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia.*
3 *Licet aliàs multis modis sumatur.*
4 *Titulus verus, & justus dicitur, si nihil vitii habet, alioquin cum colorem tituli habet, dicitur coloratus.*
5 *Et de titulis coloratis remissivè.*
6 *In Commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, & administrationem.*
7 *Commenda est duplex, altera temporis, altera perpetua seu in utilitatem Ecclesiæ, altera in utilitatem Commendatarii.*
8 *Inferior Episcopo non potest Beneficiũ commendare, contra Hojedam, & Cuchum*, & num. seq.
12 *Nisi habeat jurisdictionem quasi Episcopalem.*
13 *Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuò commendare.*
14 Capitulum, nemo de electione in 6. *solùm loquitur in Commenda Parochialium, de qua qui sint videndi.*
15 *Et hodiè est correctum ex Concilio Tridentino.*
16 *Alia Beneficia videmur posse commendari ultra sex menses, etiam ad vitam per Ordinarios.*
17 *Sed hoc erit intelligendum de Commendis factis in Ecclesiæ utilitatem, & stante causa.*
18 *Et causa cessante revocaretur.*
19 *Imo, cùm fiat causa custodiæ, non posset fieri perpetuò etiam in aliis Beneficiis à Curatis, sed ad summum donec provideantur.*
20 *Secus in Commendis hodiernis ad utilitatem Commendatarii, quæ non sunt vera Commendæ.*
21 *Nec jure antiquo cognitæ.*
22 *Nullo modo ab alio quam à Papa fieri poterunt.*
23 *Nec à Legato.*
24 *Via Commendæ inventa est à Romanis Pontificibus ad hoc, ut qui non est habilis ad titulum, sit habilis ad Commendam, vel ut Beneficium titulo Commendæ cum alio incompatibili teneantur, & ad istum effectum, & non alium Papa dat Beneficium in Commendam*, & num. 25.
26 *Sic Papa seculari de regul. providet in Commendam & contra.*
27 *Quando Beneficium, seu Prioratus regularis datur in Commendam perpetuam non requiritur professio.*
28 *Nec illud habens potest cogi profiteri, sicut habens in titulum.*
29 *Commenda sola vim habet dispensationis, nec requiritur alia dispensatio.*

X 3 30 *Est*

30 *Est enim collatio Papæ dispensatoria.*
31 *Et commenda perpetua, & unio temporalis sunt quadam palliatæ dispensationes.*
32 *Dictum Gambari, quod Monasteria & dignitates non possunt commendari minoribus 15. annis non potest procedere, nisi respectu ordinarii.*
33 *Commenda non inducit incompatibilitatem, sicut titulus, contra Sarnen. & alios*, & num. 34. & 35.
36 *Quod non solùm procedit in uno in titulum, & alio in Commendam, sed etiam in duobus in Commendam ante Concilium Tridentinum contra Hojedam*, & num. sequentibus.
41 *Hodiè ex Concilio non possunt teneri duo Beneficia incompatibilia, per viam commenda, nec unum in titulum, & alium in commendam perpetuam*, & num. 42.
43 *Commenda ad utilitatem personæ non est verè & propriè commenda, imò censetur titulus, seu habet vim & effectum tituli.*
44 *Etiam si sit temporalis.*
45 *Et ideò de ea debet fieri mentio per impetrantem, sicut de perpetua*, & num. 46.
47 *Quoad incompatibilitatem, & vacationem per assecurationem alterius incompatibilis, est differentia, etiam stante Concilio, inter Commendam perpetuam, & temporalem.*
48 *Hujusmodi Commendatarii habentur, ut & titulares, censenturque & reputantur titulares, & ideò dispositio, & jura loquentia de titularibus, seu Prælatis habent locum in illis.*
49 *Et sic possunt esse delegati Apostolici, & in Judices synodales designari, sicut titulares: ut eosque delegatio sub nomine Dignitatis facta transiret*, & num. 50 & 51.
52 *Hujusmodi Commendatarii non possunt removeri magis, quàm titulares, nec Commenda revocari.*
53 *Quamvis secus sit in Commenda ad utilitatem Ecclesiæ, quæ potest ad libitum revocari etsi sit facta ad tempus, & ante tempus fieret revocatio sine provisione Beneficii*, & num. seq.
59 *Commenda causa custodiæ non impedit provisionem Beneficii, & sic ea durante, currit tempus providendi.*
60 *An vacet Beneficium per obitum Commendatarii & per Commendam expiret reservatio?* & num. seq. *Referuntur sententiæ Doctorum, & resolvitur negativè.*
68 *Per commendam factam à Papa, sivè ad vitam, sive ad tempus, Beneficium manet effectum, quamvis apud Gallos id non servetur*, & num. 69. & 70.
71 *Beneficia reservata, seu quocumque modo affecta non cadunt sub expectativa, & Rota reprobavit Consilium Socin.* 32. & num. 72.
73 *Quod dicitur de commenda idem dicendum est de unione ad vitam, ut ea dissoluta, Beneficium vacet, ut prius, & duret reservatio seu affectio secundum Rotam cujus sententia est magis conformis Consilio & declarationibus Sanct. Congregationis, quam contraria sententia Cancellaria.*
74 *Sicut Commenda ita unio facta à Papa de Beneficio vacante ad vitam inducit affectionem per appositionem manus.*
75 *Unio facta ad vitam de Beneficio jam collata non inducit affectionem, licet secus sit in commenda.*
76 *Et ratio differentiæ ponitur.*
77 *De materia Commendæ qui sint videndi.*

Beneficium aliquando conceditur non in titu-
1 lum, † sed in Commendam: in titulum concedi dicitur quando modo ordinario, & legitimo obtinendi Beneficia conceditur, & assignatur alicui, ut sit suum.

Undè titul. hîc accipitur pro quolibet modo le-
2 gitimo obtinendi Beneficia, Rebuff. *de pacific.* † *possessoribus, num.* 67. *aliàs* 53. Corras. *de Benef.* 1. *part. cap.*6. *num* 1. & P. Gregor. *de Benefic. cap.*40. *num.* 19.

Licet alias † multis modis sumatur titulus, ut per 3
gloss. & *in leg. non est, C. familiæ hercis. & in Auth. de Eccl. tituli in Rub. & in cap. dudum* 2. *verb. titulatam, de elect.* & post alios Mandos. regul. Cancell. *quæst.* 2.

Titulusque verus, & † justus dicitur, si nihil vitii 4
habet, alioquin cum colorem, figuram, & apparentiam, titul. habet, coloratus dicitur, nempè quando processit ab Ordinario collatore, seu ab eo, qui disponendi de Beneficio potestatem habet, licet invalidus ob aliquem defectum recipientis, seu impedimentum aliquod, &c. D. *in cap. cum nostris de concess. Præbend.* Cosm. *in prag. sanction. titul. de pacific. poss.* §. 1. *verb. coloratum.* Rebuff. *eodem tractat. nu.*42. *aliàs* 32. Cas. *decis.* 7. & 11. *super regul.* Sarn. *de triennali, qu. cum sequ.* Corras. *dict. capit.*6. *num.* 2. Mandos. *regul.* 16. *qu.* 27. & P. Gregor. *dict. cap.* 40. *nu.* 19.

Et de titulis coloratis ultra eos vide † Pontanum 5
in tractat. de spolio. l. 2. *cap.* 15. & latissimè Mascard. *de probation. cons.* 1380. *cum* 9. *seq.*

In Commendam verò conceditur † Beneficium, 6
cum datur alicui in custodiam, & administrationem, commendare enim nihil aliud est, quam deponere *leg. commendare, ff. de verb. significat. leg. Lucius* 24. *ff. depositi, cap. ne quis arbitraretur,* 22 *quæstion.*2. *capit.* 1. *de deposito*, Glossa *in capit. nemo. de elect. in* 6. *verb. commendare*, Corras. *dict. capit.*6. *n.* 4. Probus Monachum *in dict. cap. nemo, nu.*1. & post hæc Gonzalez *ad regulam de mensibus glass.* 5. §. 8. *nu.* 38.

Estque duplex Commenda, altera † temporalis, 7
altera perpetua, seu altera in utilitatem Ecclesiæ, altera in utilitatem Commendatarii, cum facultate disponendi de fructibus, sicut verus Beneficiatus, ut DD. communiter tradunt, & Suarez *de relig. tractat.*3. *libro* 4. *cap.* 27. ubi ostendit eas esse materiam simoniæ: quod etiam tradunt novissimè Fr. Raph. de la Torre *eod. tract. qu.* 10. *art.* 4. *disp.* 3.

Inferior autem Episcopo non † potest Ecclesiam 8
seu Beneficium commendare. Domin. *in dict. capit. nemo, nu.* 14. & ibi Francus, *num.*8. Felin. *in capit. auditis, nu.* 12. *de præs.* Corras. *supra, nu.* 3. Gambarus *de officio legati lib.* 4. *rubrica de potestate legati in commendando Beneficia quæstion.*21. *à nu.* 165. Cuchus *de institutionibus major. lib.*3. *titul.*6. *num.*46. & Flam. Paris. *de resignat. Beneficiar. lib.*7. *quæst.*10. *nu.* 23. & Azor 2. *parte lib.*6. *cap.* 31. *quæst.* 11. quamvis contra-
rium dicat † Hojeda *de incompatibilitate Benefic.* 2. *p.* 9
c. 4. *n.* 6. citans Rebuff. *de pacificis possessoribus, n.* 44. qui id non dicit, nam verba ejus *ab inferiore Episco-*
po, non intelliguntur de inferiore † ab Episcopo, 10
sed de Episcopo inferior Papa, Panor. enim, quem Rebuff. citat. *in capit. si constiterit, num.* 2. *de accusa-*
tion. ita loquitur. * Et quicquid velit Cuchus supra, 11
numero 2. dicens commendari beneficium ad tempus posse nedum à Pontifice Maximo, verum ab alio quovis Ordinario inferiori conferendi potestatem habente, cujus tamen sententia; * & Hojedæ, 12
potest procedere in inferiore habente jurisdictionem quasi Episcopalem, qui potest beneficia commendare ad tempus, sicut Episcopus, ut contra Gambarum *dict. numero* 165. docet Flores *quæst.* 24. *numero* 16. quod pacto etiam potest intelligi doctrina Rebuff. *dict. n.* 44.

Nullus tamen * Ordinarius inferior Papa potest 13
perpetuo commendare, secundum Sarn. *dict. regula de triennali, quæst.* 5. *ex dicta capit. nemo*, ex quo etiam ait Corras. *supra, num.* 4. quod commendare ad tempus sex mensium tantùm lex permittit, & Æneas de Falcon. *de reservation.* 3. *quæst.* 11. ait, quod commendam perpetuam nullus circa Papam facere potest, qui nihil allegat, & Cuchus *supra, nu.* 4. dicit quod in perpetuum, aut quandiù vixerit is, cui commendatur, infra summum Pontificem, aut ejus Legatum

nemo

nemo commendare potest, quod etiam ait Zechus
de benefic. & pension. Eccles. capit. 7. num. 2.
14 At ille textus solùm * loquitur in commenda
Parochialium, de qua videndi sunt Puvinus de offic.
& potestate Capituli sede vacante 2. part. 5. qu. Rebuff.
in praxi titul. de Commendat. num. 54 Mandos. regul. 30.
quæst. 3. num. 8. & Hojeda de incompatib. 1. p. cap. 14.
nu. 3. Azeved. consil. 9. à num. 15. & Sylvest. verb. Com-
15 mendat. & hodiè est † correctus ex S. Concilio Tri-
dentino, ut S. congregat. declaravit his verbis Com-
mendæ quæ ad sex menses in Ecclesiis Curatis fieri
poterant ab Ordinariis cap. nemo, de electione, lib. 6.
amplius post Concilium locum non habent, cum de-
beat in eis deputari Vicarius ad formam capit. 18.
sess. 24. de quo infra parte 9. capite 2. à num. 21.
quamvis id non advertat Azeved. ibi, & quamvis
Suarez dict. cap. 27. num. 2. confundat dict. Commen-
dam cum Vicaria, dicens quod Concilium ibi Com-
mendatarium appellat Vicarium, ut etiam Fuscus
de visitatione lib. 2. c. 9. n. 6. ad fin.
16 Undè videtur, † quod alia beneficia etiam per Or-
dinarios possunt commendari ultra sex menses,
etiam ad vitam, capit. qui plures 21. quæst. 1. cap.
dudum de election. Domin. & Francus in dict. cap. ne-
mo, num. 3. Rebuff. de pacific. num. 58. aliàs 45. & in
praxi titul. requisita ad collationem. num. 16. Hojeda
dict. capit. 4. num. 7. Quintanadveñas Eccl. lib. 1. ca-
pit. 7. num. 7. & libro 4. num. 127. Joan. Quintin.
in repet. capit. de multa de præbend. num. 166. & Piase-
cius in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 24. & sentit
glossa in cap. nemo, verb. Parochialem, quam sequitur
Domin. sub num. 7.
17 Hoc tamen intelligendum † erit de Commendis
factis in Ecclesiæ utilitatem (per quas non datur
licentia disponendi de fructibus liberè, illosque con-
vertendi in proprios usus) & stante causa, quæ ta-
18 men ratio erit, dandi commendam † perpetuò, Gam-
barus supra num. 159. & causa deindè cessante revo-
caretur, Gambarus ibi, hæc enim sunt veræ com-
mendæ juxta dicta supra, num. 6. de quibus accipien-
19 da sunt dict. jura, † imò puto, quod cùm fiat causa
custodiæ Ecclesiæ, non posset fieri perpetuò etiam
in aliis beneficiis à curatis, sed ad summum donec
provideatur an Mand. dict. reg. 32 quæst. 7. num. 4.
Secus in commendis hodiernis, quæ sunt * ad
20 utilitatem commendatarii cum facultate disponen-
di de fructibus, sicut verus Beneficiatus, quæ non
sunt veræ commendæ, cùm magis participent de ve-
ro titulo, quam de deposito. Put. decis. 24. nu. 4.
lib. 1. Quintanadveñas dict. lib. 1. cap. 7. num. 7.
Nec jure antiquo inventæ, aut cognitæ fuerunt,
21 * ut cum Cassaneo rectè tradit Sarnen. dict. quæst. 5.
sed hoc commendatum genus majores nostri igno-
rabant, ut inquit Thomas Campegius in tractat. de
commendis beneficiorum, qui est tomo 15. parte 2. trac-
tatuum novorum, & Azor. dict. lib. 6. cap. 1. quæst. 2. ait,
quod modus, quo alicui in perpetuum commenda-
tur Ecclesia, res nova est, & præter canones, usu &
consuetudine in Ecclesiam inducta.
22 Undè istæ commendæ nullo modo ab alio, * quam
à Papa fieri potuerunt, Æneas supra, & Gambarus,
num. 162. & 163. & Azor dict. 2. part. lib. 5. cap. 29.
quæst. 8. quicquid velit Piasec. supra.
23 Nec etiam à Legato etiam de latere, * nisi habeat
à Papa specialem facultatem, Azor ibi, quicquid di-
cat Cuchus dict. num. 4. & clarè colligitur ex traditis
per Sarnen. dict. qu. 5. & ex Mandos. regul. 32. qu. 7.
num. 5. ubi ait Commendam perpetuam, seu tempo-
ralem non in favorem Ecclesiæ esse collationem
Papæ dispensatoriam, & faciunt quæ idem tradit
reg. 19. q. 10. n. 5. & q. 16. n. 4.
24 Pro quo advertendum est viam Commendæ * in-
ventam esse à Romanis Pontificibus ad hoc, ut qui
non est habilis ad titul. sit habilis ad commendam,
vel ut beneficium titul. Commendæ posset cum alio
incompatibili retineri, &c. ut tradit Gambar. supra
num. 57. & 60. & ad istum effectum, & non ad
alium Papa dat * Beneficium in commenda, alias 25
frustra uteretur verb. Commenda, contra l. 2. C. com-
mun. de legat. & cap. si Papa de privilegiis lib. 6. ita
Lambert. de jure patronat. l. 2. part. 1. quæst. 6. artic. 14.
num. 15. Hojeda dict. cap. 4. num. 5. & Campegius su-
pra num. 7. & sic Papa * sæculari de Regulari provi- 26
det in commendam, & è contra Rebuff. dict. titul.
de commenda, num. 7.
Et quando Beneficium, & * seu Prioratus regularis 27
datur in commendam perpetuam, non requiritur
professio. Staphil. de literis gratiæ, titul. de expectativis.
9. forma, nu. 5. & Mandos. de signatura, tit. de provi-
sion. versic. Prioratus. Nec habens in commendam
Beneficium * regulare cogi potest profiteri religio- 28
nem sicut habens in tit. cogeretur, Cassad. dec. 32. su-
per reg. 8. nu. Sarnen. in reg. de infirmis, quæst. 13. vers.
præterea, Rebuff. de pacificis, num. 59. aliàs 45. dicens
quod hoc declarat Rubeus de tractatu de commenda,
quæst. 8. nisi hoc in Bulla expressum fuerit, & Cu-
chus sup. n. 48.
Et commenda sola vim habet dispositionis Re-
buff. d. tit. de commenda, n. 33. & tit. de * dispensatione 29
ad plura, num. 18. nec requiritur alia dispositio, Pro-
bus ad Monachum in c. super eo de præbend. in 6. n. 15.
& 16. ut enim Mandos. d. reg. 32. q. 7. num. 4. commen-
da perpetua, seu temporalis non in favorem * Ec- 30
clesiæ est collatio Papæ dispensatoria, & commen-
da perpetua, & unio temporalis sunt quædam * 31
palliatæ dispensationes Mandos. d. regula 32. qu. 30.
num. 3. & Hojeda d. cap. 4. num. 14. & novissimè Gon-
zalez supra n. 6.
Undè quod dicit Gambarus sup. num. 11. * Mona- 32
steria, & Dignitates, non posse commendari mino-
rib. 25. annis non videtur posse procedere ex di-
ctis, vel accipiendum est respectu Ordinarii de com-
menda ad favorem Ecclesiæ.
Undè etiam non videtur verum quod tradit * 33
Sarn. d. reg. triennali. q. 5. vers. hinc est quod hodie, quod
ex quo hodiè commendæ perpetuæ non sunt verè, &
propriè commendæ, sed adhærent magis ad naturam
collationis, & veri tit. inducunt incompatibilita-
tem, & notabiliter (inquit) probant moderni repe-
tentes in Clem. gratia de rescr. allegantes Concilium
Lateranen. modernum, cujus * nempè Sarnen. verus 34
sensus est, quicquid controvertat Mandos. dict. reg.
32. quæst. 7. num. 5. quod sicut quo Beneficia incom-
patibilia non possunt teneri in titul. ita nec in com-
mendam perpetuam, aut unum in tit. & aliud in
commendam, & sequuntur Corras. dict. c. 6. num. 7. &
Navarr. in man. c. 25. n. 126. & de oratione Miscel. 60.
num. 10. & consil. 1. de constitut. num. 38. ubi ait quòd
de beneficio commendato in perpetuum idem est
dicendum, quoad incompatibilitatem, quod de dato
in tit. & Fuscus d. lib. 2. cap. 9. num. 10. & 11. Quæ
sententia convincitur * ex dictis, & contrarium, 35
nempè quod talis commenda non inducat incompa-
tibilitatem, sicut tit. docens Cassad. d. decis. 32. su-
per reg. num. 7. & decis. 7. de reservation. num. 2.
& decis. 5. de privil. num. 12. & Caputaquen. decis.
145. num. 2. p. 1. Toletus in summ. lib. 5. cap. 81. n. 1.
vers. Tertius est, Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 34. nu-
mera 148. & idem tenet Glossator reg. Cancell. 11.
versicul. unum tamen, Gambar. Lambert. & Campe-
gius supra relati, num. 24. & 25. Azor 2. part. lib. 6. cap.
10. quæst. 11. & cap. 13. quæst. 3. & novissimè Piasec.
part. 2. cap. 5. num. 26. Nec placet distinctio Hojedæ
qui dict. * cap. 14. n. 13. docet duo Beneficia alias 36
incompatibilia non posse teneri per viam commen-
dæ, sive perpetuæ sive temporalis, ex dict. cap. ne-
mo, &c. sequitur Flam. Paris de resignation. Beneficior.
lib. 3. quæst. 1. num. 110. posse verò teneri unum in

titulum, & aliud in commendam etiam perpetuam
docet *d.c.4.2.p. ex ca.dudū,2. de elect. & c.qui plures,c.*
relatio. cap. illud.21.qu.1. quam distinctionem videtur
sequi Quintanadveñas *d. l. 1.c. 7 nu.7. & 8. & lib. 4.*
n. 125. & 126. & sequitur summ. Bullar. Quar. *verb.*
beneficiorum resignationes in addit. sub caus.
37 Sed ista jura † parum faciunt, nam non loquuntur
de istis commendis in favorem commendatarii quæ
tunc non erant cognitæ, ut supra dixi *numero vigesi-*
mo secundo, sed da commendis factis pro Ecclesiæ uti-
litate, & sic accipit ista jura Campesius *sup. n. 1. & 2.*
38 Et non videtur † major incompatibilitas duorum
in commendam, quam unius in titulum, & alterius
in commendam, *& dict. cap. nemo*, solùm loquitur de
duabus Parochialibus in commendam, prohibens ne
39 commendetur † nisi una, & non dicit, quod si per
Papam commendetur, sint incompatibiles.
40 Undè concludo, † quod ante Concilium Trid. ve-
ra erat doctrina Cassadori, Caputaquen. & aliorum
ubi supra, non solùm in uno in titulum, & alio in
commendam, sed etiam in duobus in commendam:
41 hodiè verò vera est † sententis Sarnen. Corrasii, &
Navarri, supra ex S. Concilio Tridentino, *sess. 7. de*
refor. c.4.ibi seu commendæ perpetuæ & *sess 20. de refor.*
c. 17. ibi *etiam commendatæ* Campesius *supra in fine*, &
Gonzalez *supra n. 20.* & Azor. *d. lib. ca. 10. qu.11. & c.*
13. q. 3.
Ex qua non solùm non possunt jam teneri duo
42 Beneficia incompatibilia † per viam commendæ per-
petuæ, sed nec unum in titulum, & aliud in commen-
dam perpetuam, quicquid in hoc contrarium ma-
lè teneat Hojed. *d. ca. 4. num. 14. ad 19.* summ. Bul-
lar. supra, & Quintanadveñas, *d. lib.4. num. 126.* qui
tamen *d.c. 7 num. 8.* contra tenere videtur.
Quod merito statutum est cum d. commenda ex
43 quo fit † ad utilitatem personæ, & non Ecclesiæ, non
sit verè, & propriè commenda, ut dicebat Sarnen.
imò censetur titulus, sed habet vim, & effectum titu-
li, seu habetur loco tituli, & æquiparatur titulo, Mil-
lis *in Repertorio, verb. commenda*, Sarnen *reg. de infir-*
mis, qu.13. & de annali, q.26. Probus ad Monach. *in dicto*
capite nemo n.14. & nu.33. Rebuff. *de pacif. possess. num.*
47. alias 36. Lambert. *d. art. 14.* Corras. *dicto capite 6.*
num 7. Gambarus *supra nu.* Cassad. *deci. 2. de unione n.*
13. Mandos. *d. reg. 30. qu. 3. & reg. 32. qu. 7. & consil. 38.*
n. 8. & 9. Navarr. *de oratione cap. 20. nu. 16. & consil. 9.*
de Preb. Hojeda *dicto capite 14. nu. 7.* P. Gregorius *d.*
c. tom. nu. 13. Fuscus *dict. lib 2. capite 9. num. 4. & 5.* &
Horatius Mandos. *de privileg. ad inst. ar gloss. quinta, n.*
duodecimo, ubi agit, an privilegia Abbati, vel Præpo-
sito concessa ad commendatarium cui Abbatia, vel
Præpositura esset commendata, protrahuntur, &
Gonzalez, qui plura adducit supra ex *numero secundo.*
44 Quod procedit † etiam si commenda sit tempo-
ralis ad utilitatem commendatarii, nam etiam tunc
habet vim tituli, Puteus *decisione 272. n. 3. lib. 2.* Man-
dos. *d. q. 3. n. 9. & d. qu. 7. n. 4.* ubi etiam quod sequitur
† naturam perpetuam, & ideò de ea debet fieti men-
45 tio per impetrantem in provisione sequenti, alias
provisio est surreptitia, ut per Puteum *ibi.* sicut de per-
46 petua, Sarn. *qu. 5. de triennali.* † *vers. tunc est* Corras. *d.*
num. 7 & Cuchus *supra n. 18.*
47 Quamvis quoad incompatibilitatem, † & vaca-
tionem per assecurationem alterius incompatibilis
videatur esse differentia, etiam stante Concilio Tri-
dentino, inter commendam perpetuam, & tempora-
lem juxta ea, quæ alias dicemus *11. p. c. 5. n. 181.*
48 Undè hujusmodi † commendatarii habentur ut
titulares, censenturque & reputantur titulares, &
ideò dispositio, & jura loquentia de titularib. seu
veris prælatis habent locum in illis. Sarnen. *qu. 5. de*
triennali. & 4. de publicandis, Probus *à num. 16. supra*
Hojeda *de incomp. benef. 1. par. cap. ult. à nu. 99.* &
Mantica *de tacitis & ambiguis convent. lib. 5. titul. 14. n.*
10. Et sic possunt esse delegati Apostolici juxta † c. 49
statutum. de rescr. in 6. sicut titulares Sarnen. *d. quæst.*
5. verb. similiter est dicendum, Probus *supra num. 20. &*
32. Rebuff *nu. 53.* alias 42. Corras. *num. octavo*, & Cu-
chus *n. vigesimo primo, n. 1. & 30.*
Et hodiè juxta decretum Sacri Concilii Tridentini
† *sess. 25. de reform. c. 10.* Poterunt in Judices synodales 50
designari sicut titulares, in eosdem delegatio, seu
commissio sub nomine dignitatis facta transiret,
Decius *in c. quoniam Abbas*, † *de offic. delegati numero* 51
44. Sarnen. *d. qu. 5. vers. ex quibus omnib. infertur*,
Probus *n. 23.* Rebuff. *d n. 53.* Corras. *d. n. 8.*
Et sic etiam † hujusmodi commendatarii non po- 52
terunt removeri magis, quam titulares, nec com
menda revocari, Rom. *cons. 350. n. 5. & 6.* Sarn. *d. q. 4. de*
publicandis vers. & ideò, Rebuff. *de pacif. n 60. aliàs 16.*
Corras. 8 Campesius *n. 6. ubi supra*, & Rota *dec. 791.*
nu. 11 par. 2. diversorum, Gonzalez *supra n. 29.* & im-
petratio beneficii sic commenda non valet, quia bene-
ficium non vacat saltem quoad titulum, & fructus,
seu vacatio tecta est per commendam, ut in una Bar-
chinonen. Camerariæ, & can 1. Mart. 1610. coram D.
Peñ.
Quamvis secus sit in commenda ad utilitatem Ec-
clesiæ, † quæ potest ad libitum revocari, ad nutum- 53
que ipse removeri, gloss. *in c. si. constiterit, de accusatio.*
& in c. qui plures 21. qu. 1. Roma. *supra* Aretin. *in d.c.*
si constiterit, Sarnen. & Rebuff. *ubi proximè*, qui tamen
Rebuff. *d. tit. de commenda. n. 67. variat.* Corras. *d.c. 6.*
n. 5. Mandos. *d. reg. 39. q. 3. n. 8.* & P. Greg. *ca. 10. n. 13.*
& lib. 4. tit. 26. p. 1. & ibi Greg. *glossa penult.* & Gonza-
lez *supra n. 35. & 37.*
In quo tamen contrarium tenet glossa *in d. cap. ne-*
mo, sed Abbas *in d.c si constiterit, n. 12.* sic conciliat, † 54
ut, si commenda est facta ad tempus, non possit ante
illud finitum revocari, nec interim Beneficium con-
ferat, intellige sine causa, † & sic procedat glos. *in* 55
d. cap. nemo, si verò continenda est facta simpliciter,
tunc possit revocari, & ita procedat glos. *in d. cap. si*
constiterit, & in d. ca. si plures. Et hanc concordiam vi-
detur tenere Franc. *in d. ca. nemo. n. 7. vers. in eadem*
glossa ibidem, Gambarus *supra n. 235.* & Cuchus *n. 15.*
& 47. ad fin.
Licet Romanus, † Sarnen. Rebuf. Corras. & Man- 56
do. ibi videantur velle etiam si non sit facta simplici-
ter posse ante tempus revocari, & tenuit Aret. *in d.c.*
si constiterit, aiunt enim, quod tunc commenda nihil
aliud est, quam quoddam depositum, quod potest ad
libitum deponentis revocari, licet fuisset dictum, quod
depositum, ut quoad obitum depositarii duraret *l. 1.*
§. si sic ff. depositi. Quod verum videtur, † nisi ubi ante 57
tempus fieret revocatio commendæ absque eo quod
Beneficium provideretur.
Sed adhuc manente vacante, pro quo facit, nam
ut ait Mandos. *reg. 32. q. 7. n. 4.* commenda in favorem
Eccles. nihil aliud est, quam † depositum tempora- 58
neum ad nutum revocabile, pro utilitate, & commo-
do Ecclesiæ factum, donec de Rectore, seu ministro
perpetuo debita præcedente cognitione provisum
sit, &c.
Ex quo infero, † quod commenda ista causa cu-
stodiæ, & administrationis ad utilitatem Ecclesiæ non 59
impedit collationem, ac provisionem Beneficii, Sar-
nen. *d. q. 4. versic. & ideò*, & sic ea durante currit tem-
bus conferendi, seu præsentandi, &c. ut videtur tene-
re Lamber. *d. l. 2. p. 1. q. 6. art. c. 14. ad finem*, quicquid
glossa *in d. c. nemo* & Gambarus *num. 186.* & alii supra
dicant.
Sed est dubium grave & † an vacet Beneficium per 60
obitum commendatarii, & consequenter, an per com-
mendam expiret reservatio? in quo partem affirmati-
vam tenent Rota *dec. 7. de elect. in antiquis* aliàs 244. &
decis. 1. de Prabend. in antiquior. Corras. *d. cap. 6. nu.*
7. Gambarus *supra n. 53.* & videntur tenere Sarnen.
de

de infirmis q. 12. in fine & de triennali. q. 5. & Rebuff.
61 de pacificis. † n. 58. aliàs 44. & Domin. in d. c. nemo n.
7. tenet reservationem expirare per commendam, quan-
do Papa reservavit Beneficium provisioni suæ non
collationi, & Cuchus supra num. 11. 25. 26. & 27. ait
reservationem à Summo Pontifice factam non minus
62 † extingui, si Beneficium reservatum alicui perpetuò
commendaret, quam si titulo tenus contulerit, quam-
vis num. seq. secus dicat, ubi ad tempus certum com-
mendasset, aut etiam ad vitam, quia commendatio ad
vitam non censetur perpetua ad hunc effectum, sed
illa tantum, quæ ad incertum tempus sit facta, sed
63 quicquid ipse dicat, commenda † ad vitam perpetuam
dicitur absolutè, imò ista est magis perpetua, &c.
Sed contrariam, scilicet quod non vacet per obitum
commendatarii, etiam perpetui, sed vacet sicut prius,
64 † commenda cessante, & consequenter commenda
non extinguatur, seu expiret reservatio, tenet Rom.
d. consil. 350. ubi Horatius Mandos. Glossator reg. 9.
ad fin. Cassadorus 30. & 32. num. 2. super reg. & 2. de
unionibus eum 12. & 5. de privil. Mohed. decision. 16. de
possess. 4. de Præb. Puteus dec. 25. n. 6. lib. 1. ut dicitur
Rotam semper tenuisse, quod sive commenda sit per-
petua, sive temporalis, semper cessante commenda
Beneficium dicitur vacare, ut prius, & ita Cancella-
riam, & Cameram servare, quicquid senserit Sarnen.
d. q. 5. de triennali circa fin. Caputaq. decis. 144. p. 1. ubi
dicitur ita servare Rotam, & Cota dec. 120. in Miscell.
manuscriptis. Gigas conclus. 4. d. nu. 14. & 10. n. 1. & 7.
Lambert. d. art. 24. Simoneta de reservationibus q. 9 qui
etiam dicit ita tenere Cancellarium, & ibi Granu-
tius in additione, Navarr. in Manuali c. 25. nu. 126. &
de oratione Miscell. 60. nu. 10. & cons. 1. de constitut. n.
39. & consil. 28. de Præbend. qui dicit ita stilum Roma-
næ Curiæ hodiernum palam sentire, P. Gregor. c. 24.
nu. 8. & Flam. Paris. de resig. lib. 2. quæstione 19. nu. 113.
& hanc opinionem dicit veriorem in puncto juris,
quam curiales tenent, & in patria obedientiæ fixo te-
nere pede, licet Galli contra, Probus in dicto capite
nemo, nu. 3. & particulariter nu. 12. & 31. & novissimè
post hæc Gonzalez gloss. 5. §. octavo à nu. 48.
65 Idem tenet Æneas † de Falconibus de reserv. q. 3.
principali, num. 11. & 5. quæstio. 6. nisi ubi Papa reser-
varet aliquod Beneficium in favorem certæ perso-
næ, nam isto casu, si istud Beneficium vacans com-
mendaret tali reservativo credit, reservationis, ex-
tinctam, tum propter odium reservationis talis, tum
quia Papa satisfecit intentioni suæ, quæ fuit, ut illi
provideret, uti jam providit per commendam ad ejus
vitam, & ita ait esse intelligendam, Rota d. dec. 1. de
Præbend. in antiqu. si benè advertatur.
66 Quæ limitatio non placet, * nam sicut in isto
casu Beneficium maneret affectum propter apposi-
tionem manus Papæ, si iste reservativus ante colla-
tionem sibi factam decederet, ita etiam si sibi commen-
daretur, quia cessante commenda vacat ut prius, &c.
67 Idem etiam videtur tenere Sarnen. in reg. * de ve-
risimili quæstione 4. ubi dicit istam opinionem esse in
Curia vulgarem apud omnes, præsertim abbreviato-
res, & clarè id tenet in reg. de triennali, qu. 50. vers.
4. limitatur. ubi docet per provisionem factam à Papa
per viam commendæ non expirare reservationem,
quamvis per solam collationem Papæ acceptatam
etiam absque possessione expiret, ut dictum est supra
c. 2. n. 2.
Imò per commendam factam à Papa, sive ad vitam,
68 sive ad tempus, ex * quo semel manum apposuit super
beneficio, manet affectum ita, ut, licet alias non fuis-
set reservatum, Ordinarius non possit de illo se in-
tromittere commenda cessante, donec Papa plenè, &
perfectè provideat, argum. cap. ut nostrum de appel-
lat. in Roman. dict. consil. 350. & Betrand. consil. 235.
vol. 3. Pavinus de offic. & potestat. capituli. 3. q. 2. p. nu.
Sarnen. d. quæstion. 13. de de infirmis, & 4. de publicandis,
Rebuff. in praxi tit. de reservatio. nu. 51. Probus supra,
nu. 4. & 32. Corras. d. ca. 6. num. 11. Simoneta dict. qu.
39. nu. 7. & in fi. & ibi Granutius Mandos. de reg. 32.
quæ. 7. n. 17. reg. 19. quæst. 10. n. 3. P. Gregorius supra
& Flamin. Paris. lib. 12. qu. 5. num. 34. Cassad. decis. 32.
super regulis n. 5. & dec. 5. de privil. n. 7. Crescen. dec. 4.
& 6. de præb. Puteus 158. lib. 2. Mohed. 9 de Præb &
tenet Æneas de Falcon. d. tract. * de reserv. præludio 69
3. tit. 4. & d. qu. 3. nu 12. qui d. nu. 11. testatur ita vidisse
determinatum in Rota per tres sententias confor-
mes, quod Beneficia commendata ad vitam nullus dat,
nec de ipsis disponit, nisi Papa, donec sit talibus ple-
nè provisum per notata in cap. si eo tempore, de elect. in
6. & ita sine contractione servare Curiam, &c. Quam-
vis in casu relato * supra n. 65. sentit non manere af- 70
fectum Beneficium, sed malè, ut ibi dixi.
Et quamvis apud Gallos id non servetur, ut per
Probum in d. cap. nemo nu. 32. & in c. præsenti, de offi-
cio legati. nu. 41. Rebuff. d. tit. de observatio. nu. 31. &
de commenda n. 59. & Cor. d. c. 6. ad finem, & 2 par. c.
1. nu. 16. & novissimè ita docet Gonzalez d. gloss. 5. §.
8. n. 61. & gloss. 52. n. 11.
Undè Rota reprobavit consilium Socini 32. quod
refert, & sequitur Corras. d. c. 6 n. 7. versic. * sub gratia 71
ad Beneficia includetur, ut per Moheda. dict. dec. 9. de
Præb. Sarnen. d. qu. 13. de infirmis, Simoneta quæst. 41.
Nam Beneficia reservata generaliter, aut specia-
liter, * seu quocunque modo affecta, non cade- 72
bat sub expectativa, Roma, consil. 260. & ibi latè
Horatius Mandos. litera A, plures referens, & cons.
342. n. 2. & ibi etiam Mandos. litera C, Æneas 4. quæst.
effectu 38. & 40.
Et quod dicitur de commenda, idem dicendum est
de unione ad vitam, * ut ea dissoluta Beneficium va- 73
cet, ut priùs, & duret reservatio, seu affectio antiqua,
Æneas d. 5. qu. principali. 21. Cassador. decis. 2. de unio-
nibus & 5. de privil. nu. 16. & tertia de judic. n. 3. Capu-
taquens. dec. 345. p. 3. Rota dec. 39. l. 1. p. 3. diversorum
in impressio. & Puteus decisi. 49. de privil. Cota 395. in
manuscrip. & fuit resolutum in causa Bononien. Pa-
rochialis 3. Julii 1559. coram D. Fabio, ut per Chi-
sanen. decis. 64. in manuscript. & Flam. Paris. lib. 2. q. 19.
n. 13. quamvis contrarium teneat Cancellaria, & cum
ea Gambarus lib. 5. Rubr. 1. quæst. 11. ex nu. 128. sed
sententia Rotæ magis conformis S. Concilio Tri-
dent. & declarationibus Sanct. Congregationis, &
quibus apparet per unionem ad vitam non extingui
titulum, ut in declaratione adducta. 3 p. n. 2. n. 509. &
aliis, de quibus ultima p. ca. 2. à nu. 38. & post hæc te-
net Gonzalez gloss. 57. à n. 140.
Et sicut commenda, ita etiam unio facta à Papa 74
de Benes. vacante ad vitam inducit reservationem,
seu affectionem per appositionem manus Papæ, &
aut ea dissoluta Ordinarius providere non possit, &
si aliàs non esset reservatum Beneficium, Cres. deci-
sione 2. de Parochis & Anast. Germon. de indultis Ca-
dinalium §. quas. extra. num. 29. Gonzalez d. §. septimo
num. 145. & glossa 42. num. 12.
Unio tamen facta ad vitam de Benefi. * jam col- 75
lato, & pleno non inducit reservationem, seu affectio-
nem, Cresc. & Germon. ibi licet secus sit in commen-
da, idem Cres. dict. decisione 4. de præb.
Ratio differentiæ est, quia per impetrationem * 76
commendæ censetur renuntiatum titulo & collatio-
ni, & fit mutatio de collatione in commendam, Ro-
man. dict. consil. 350. num. 13. unio verò de Benes.
obtento nihil aliud est, quam quædam palliata
dispensatio, ut cum alio, cui unitur, possit retineri,
Crescen. d. dec. 2. de Paroch. & Puteus decisio. 242. lib.
1 Cassad. d. dec. 3. de judiciis nu. 3. & decisione 33. super
regula num. 5.
Et de hac materia commendæ * qui voluerit plura 77
videre, ultra Pavinum, Sarnen. Rebuff. dict. tit. de
commenda, & de pacificis à num. 47. aliàs 36. Corras.
Mandos.

Mandos. & Hojedam supra citatos, videat Rubeum *in tract. de commenda*, quem tamen ego non inveni, Gambar. *d.l.4. rub. de potestate Legati in commendando Beneficia* Cuchus *l. 3. tit. 6. de commendatariis*. 4. P. Greg. Tolos. *l. 18. syntagmatis, c. 38. & de Benef. c. 10. num.* 13. Fuschus *lib. 2. de visit. c. 9.* Zech. *de Benef. & pensio. c.* 7. & aliqua per Thom. Campegium *in d. tract. de commendis Beneficio*, & novissimè Gonzalez *d. gloss. 5. §. 8.*

CAPUT V.

De Coadjutoria.

SUMMARIA.

1 *Solet Ecclesiis, & Beneficiis provideri de coadjutore, & aliquando cum futura successione.*

2 *Coadjutoria est duplex, quædam temporalis & revocabilis, altera perpetua, & irrevocabilis, & cum futura successione.*

3 *De materia Coadjutoriæ, qui sint videndi.*

4 *Coadjutoria temporalis, & revocabilis est, cum Ecclesiæ Rectori, qui senio vel morbo impeditus est ministrare, datur coadjutor, qui pro eo ministret.*

5 *Tunc clericus suo non est privandus Beneficio.*

Nec obstat capus tua nos. de clerico agrotante, & num. 6.

7 *Ex concilio Trident. Episcopi etiam tanquàm sedis Apostolicæ delegati illiteratis, & impeditis Parochialium Rectoribus coadjutores aut Vicarios deputare possunt, appellatione, & exemptione remota ?*

8 *Qua deputatio ex sententia S. Cong. ad eum spectat, qui potest instituere concursum.*

9 *Deputatio coadjutoris facta ab ordinario vigore d decreti non est attenta, etiam si sit executa post appellationem, ut Rota resolvit.*

10 *Per illud decretum tollitur appellatio ad effectum suspensivum, sed non devolutivum.*

11 *Et poterit interponi ad Metropolitanum non obstante, quod procedat tanquàm Sedis Apostolicæ delegatus, nisi quando procederet contra exemptum ex sententia S. Cong.* & num. 12.

13 *Coadjutoria perpetua cum futura successione non est juri conformis, sed stilo inventa, & in utraque parte odiosa, & exorbitans à jure* & num. seq.

16 *Et videri detestabilem in jure ait P. Greg.*

17 *Ordinarius non potest dare coadjutorem perpetuum, & irrevocabilem cum futura successione.*

18 *Nec Legatus.*

19 *Papa de jure potest coadjutorem cum futura successione deputare*, & num. 20.

21 *Nec istæ coadjutoriæ respectu Papæ, non sunt contra Concilium Lateranen.*

22 *Istæ coadjutoriæ ante Concilium Tridentinum solebant à Papa concedi.*

23 *Tamen à Concilio Trid. sunt sublata.*

24 *Sed à tempore Sixti V. concessæ fuerunt, absque derogatione Concil.*

25 *Istud difficultatem patitur, nam in concessionibus & gratiis, contra constitutiones Conciliares requiritur spiritualis derogatio, & mentio Concilii juxta sententiam Archidiaconi, à qua non est recedendum, quia est praxi & stilo Curiæ approbata, licet contra teneat Innoc. cujus opinio in puncto juris est valdè probabilis*, & n. seq.

30 *Respondetur Concilio Trid. non derogari propter decretum ult.* & n. seq.

36 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, & Motus proprius Pii V. & declaratio S. Cong. licet aliqui contra teneant.*

37 *In concessionibus contra constitutiones aliorum Conciliorum non est necessario derogatio in spem, & individuo constitutionis, sed sufficit dicere non obstante tali Concilio seu constitutione talis Concilii, ut solet dici.*

38 *Etiam generalis derogatio constitutionum Conciliarium sufficiet, saltem quando procedit expressa derogatio alicujus Concilii*, & n. 39.

40 *Ubi ponitur resolutio Rotæ imò, etsi non procedat talis expressa derogatio alicujus Concilis*, & num. 41. 42. 43.

44 *Text. in c nonnulli de rescript. ibi. vel expressam procedit ex speciali provisione illius tex.*

45 *Derogatur etiam Concilio generali per Clausulam generalem non obstantibus constitutionibus, quando concessio est Motu proprio, & apparet de certa scientia Papæ.*

46 *Inferior, cui Papa concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito à Concilio, non tenetur illi Concilio derogare in dispensatione.*

47 *Quando Papa disponit aliquid contra Concilium per viam legis, non requiritur ulla derogatio contra aliquos* & num. seq.

50 *Non placet sententia aliquorum, quod valeat consuetudo contra legem Concilii.*

51 *Nam esto lex Conciliaris censeatur habere clausulam derogatoriam ad dispensationes contrarias, id non procedit respectu dispositionum per viam legis, seu juris.*

52 *Quando dicatur constitutio Conciliaris remissivè.*

53 *Formula coadjutoriarum hodiernarum.*

55 *An talis coadjutor teneatur principali volente pro eo deservire, aliàs teneatur ei damnum & interesse ?* & num. 59.

57 *Resolvitur affirmativè contra Navarr. & in aliquibus coadjutoriis id solet exprimi.*

58 *An talis coadjutor possit principali absente, seu ægrotante, pro eo deservire absque consensu, aut eo nolente*, & n. seq.

Resolvitur negativè contra Navar.

61 *An habens coadjutorem sit habendus pro præsenti ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorum*, & n. seq.

Resolvitur affirmativè, & posse etiam gaudere mensibus recreationis.

66 *An coadjutori sit assignanda eadem sedes principalis & cum eadem antiquitate*, & n. seq.

Resolvitur coadjutori Dignitatis habentis certam sedem eandem assignandam coadjutori verò Canonici ultimam post omnes Canonicos proprios etiam postea ingressos, & consequenter secuta morte coadjuti ei dandam ultimam sedem, tanquàm novo Canonico, licet Rota aliter tenuerit.

78 *An coadjutor in ingressu debeat fabricæ solvere quod est consuetum, solvi per novos Canonicos.*

Resolvitur quod non, sed secuta morte coadjuti.

79 *An coadjutor possit gaudere mensib. datis causa recreationis ?*

Resolvitur affirmativè.

80 *An coadjutor ægrotans, vel aliàs legitimè impeditus haberi debeat pro præsenti ?* & num. seq.

Resolvitur affirmativè, quando erat actu serviens tempore supervenientis infirmitatis.

83 *An principali excommunicato possit coadjutor inservire, & lucrari ?*

84 *Resolvitur posse inservire & lucrari sibi assignatum, non tamen posse lucrari pro coadjuto* & n. seq. *?*

87 *An coadjutor habeat vocem activam & passivam.* & num. seq.

Resolvitur affirmativè, etiam solùm facta mentione in coadjutoria voce activa.

89 *An Canonicus habens coadjutorem possit se juvare beneficio jubilationis ?*

Resolvitur non privari jubilatione jam quæsita, non tamen eam perficere per servitium coadjutoris, nec

ei

ei suffragari.

90 Quomodo intelligatur indultum coadjutori concessũ, quod gaudeat reg. de triennali, ut coadjutus.

91 An Ecclesiis, ubi sunt adjuncti, coadjutor sit puniendus cum illis; & n. seq.

Resolvitur, quod, si tempore, quo contra ipsum proceditur, est in servitio Ecclesiæ, debet procedi cum adjunctis, secus alias.

97 An coadjutor qui non est in sacris, sed solùm in minoribus gaudeat privilegio fori stãte Concilio, & n. seq.

Resolvitur, quod, si ut talis inservit Ecclesiæ cum clericali habitu & tonsura, eo gaudebit, aliàs non.

99 An coadjutor ratione coadjutoriæ teneatur deferre habitum clericalem, & tonsuram, licet non inserviat, & n. seq.

Resolvitur teneri.

102 An coadjutor teneatur recitare, & an possit sacris ordinari ad titulum coadjutoriæ remissivè, & num. seq.

103 An coadjutor serviens pro coadjuto debeat exire de Capitulo, in quo tractatur de negotio ipsius coadjuti? & n. seq.

Resolvitur negativè, & è converso coadjutum posse interesse Capitulo ubi agitur de negotio coadjuteris nisi agatur de spectante ad ipsam coadjutoriam, quæ spectet etiam ad ipsum coadjutum.

107 An coadjutus & coadjutor ambo possint esse in Ecclesia, vel in servitio Ecclesia, & n. seq.

Resolvitur non posse tanquàm Canonicos, posse verò esse tanquàm Canonicum, & alterum tanquàm privatum, & unum in Ecclesia in servitio ejus, & alterum extra in negotiis Ecclesiæ.

110 In Ecclesiis, in quibus obtinens Dignitatem non præsidet in choro, nec habet sedem, & vocem in Cap. si tamen obtinet Canonicatum simul præsidet in choro; & in Cap. An Canonicus coadjutor Dignitatis, & ut talis serviens habeat hujusmodi praeminentiam? & n. seq.

Resolvitur affirmativè.

114 In Ecclesiis, in quibus Canonici lucrantur vestuarium residendo pluribus diebus, quam Canonici obtinentes Dignitatem, an Canonicus coadjutor Dignitatis lucretur vestuarium sui Canonicatus residendo minori tempore, & num. seq.

Resolvitur affirmativè.

117 È converso si aliquis obtinens Dignitatem in proprietate esset coadjutor Canonici, non lucraretur vestuarium Canonicatus residendo minori tempore, quia non lucratur sibi, sed coadjuto.

118 An canonicatus habens coadjutorem perpetuum cum futura successione possit optare novam Prabendam, & num. seq.

Resolvitur indistinctè posse contra Gonzalez, & etiam ubi mutatur titulus.

122 An in Ecclesiis, ubi est optio, prabenda vacans per obitum coadjuti, vel alius in mensibus ordinariis, possit optari non obstante coadjutoria: an verò jus optandi censeatur sublatum per coadjutoriam?

Resolvitur non posse optari, sed per coadjutoriam jus optandi censeri sublatum.

123 An coadjutoria inducat incompatibilitatem, & n. seq.

Resolvitur negativè ad effectum ut per eam vacet Beneficium prius obtentum, licet secus ad effectum retentionis, & ut ipsa expiret per assecutionem Beneficii incompatibilis.

125 An coadjutor possit cedere coadjutoriæ, etiam invito coadjuto?

Resolvitur posse authoritate Papæ, & coadjuto consentiente authoritate Ordinar. & futuræ successionis absque consensu utriusque.

126 An confessio coadjutoris noceat coadjuto, vel è contra? & num. seq.

Resolvitur non nocere.

128 An sententiæ latæ contra unum coadjutorem noceant 2. & an latæ contra coadjutum noceant coadjutori, & num. seq.

Resolvitur latas contra coadjutum non nocere coadjutori inscio, & non citato, saltem per proclama, & latas contra unum coadjutorem non nocere secundo, nisi sint super statu coadjutoriæ.

131 An, si tempore datæ coadjutoriæ coadjutus esset mortuus successio locum habeat? & n. seq.

134 Resolvitur negativè contra Gonzalez, Quamvis secus ubi tunc juvabit, licet decederet antequàm coadjutoriæ sortiretur effectum, & ubi tempore datæ Beneficium de jure vacat, & corruit etiam futuro successio gratia coadjutoriæ est surreptitia.

135 An in electionibus seu provisionibus, & aliis actibus, coadjutor possit alteri committere vices suas, sicut coadjutor posset.

Resolvitur posse.

136 An habens dignitatem, ratione cujus habet vocem in capitulo, seu est de capitulo, si fiat coadjutor canonici vel è contra, debere habere duplicem vocem supposito quod habens dignitatem & canonicatum simul in titulum, non habet nisi unam vocem?

Resolvitur, non habere nisi unam vocem sicut habens dignitatem & Canonicatum in titulum.

137 An habens coadjuterem in dignitate & canonicatu simul per eum obtentis, possit ipse residere & inservire dignitati, & facere quod coadjutor resideat in Canonicatu, vel è contra, ita ut uterque habeat vocem in capitulo?

Resolvitur posse, si dignitas & canonicus sint separata, & non unita.

138 An coadjutor dignitatis, seu canonici, possit esse Judex Apostolicus, seu delegatus Papa.

Resolvitur quod sic scilicet quando tẽpore commissionis & designationis esset in servitio Ecclesiæ: aliàs nõ.

139 An coadjutor gaudeat privilegiis & indultis de percipiendis fructibus in absentia quibus coadjutus gaudere posset.

Resolvitur quod non.

140 Ubi canonici seu beneficiati Ecclesia Cathedrali in ea servientes habentur pro præsentibus & servientibus in aliis beneficiis servitoriis, quæ obtinens in eadem civitate vel diœcesi, & ut tales fructus seu reditus illorum percipiunt, an serviens ut coadjutor potiatur isto privilegio.

Resolvitur negativè, quia non est verè canonicatus seu beneficiatus.

141 An coadjutor tempore concessionis coadjutori debeat habere ordinem quem requirit dignitas, præbenda seu beneficium, an verò sufficiat quod sit clericus & legitimæ ætatis ad ordinem requisitum.

Resolvitur negativè, ac sufficere clericatum & legitimam ætatem ad ordinem requisitum.

142 An coadjutor canonici teneatur ad onera canonicorum, juniorum, an verò tantùm ad onera sui coadjuti.

Resolvitur non teneri ad illa, sed solùm ad onerosa sui coadjuti.

143 An multæ, quæ solent imponi canonicis, & prabendatis ob culpas & defectus in servitio commissos, possint similiter imponi coadjutis ob hujusmodi culpas & defectus à coadjutoribus commissos.

Resolvitur affirmativè, cum limitatione.

144 An capitula Ecclesiarum possint non admittere ad servitium Ecclesiæ coadjutores, aut illis limitare suam potestatem, authoritatem & prærogativas.

Resolvitur negativè, sed teneri illos admittere, & observare illis suam potestatem, authoritatem & prærogativas in omnibus sicut Papa disponit.

145 An coadjutores possint petere congruam sustentationem à coadjutis.

Resolvitur affirmat. posse si uti coadjutores deserviunt.

146 An in gratiam coadjutoriæ sit facienda mentio de obtentis

obtentis coadjutariis, scil. de beneficiis, quæ habet is qui deputatur coadjutor?
Resolvitur quod sic, ratione futuræ successionis quæ ipsi conceditur.

147 *An si non fiat mentio de obtentis coadjutariis, tota gratia coadjutoria vitietur, & sit surreptitia & nulla, an vero solùm quoad futuram successionem?*
Resolvitur totam gratiam vitiari, & esse nullam.

148 *Decisiones & resolutiones Rotæ circa prædicta ponuntur à & usque ad 153.*

SOlet etiam Ecclesiis, & Beneficiis provideri de
1 coadjutore, & aliquando † cum futura successio-
2 ne: est enim duplex coadjutoria, † quædam tempo-
ris, & revocabilis, altera perpetua, irrevocabilisque,
& cum futura successione, Mandos. signatura *gratiæ*
tit. de coadjutoriis & post hæc Gonzalez *ad regul. de*
mensibus gl. 5. §.9. & eas esse materiam simoniæ tradit
Suarez *de relig. tract.* 3. *lib.* 4. *c.*27. & Fr. Raph. de la
Torre. *ead. quæst.* 100. *artic.* 4. *disput.* 3.
3 De qua materia videndi sunt Joann. Andr. † *in c.*
fin. 11. *de clerico ægrotante*, ubi ponit 11. quæstiones
principales Butr. & Card. Imola, & Abbas *ibidem* Domin.
Francus, & alii *in cap.* 1. *de clerico ægrotante*
in c. Oldrad. *cons.* 44. Barbatin. *de Episcopo* 1 *par. l.* 1.
quæst. 3. & *part.* 4. *l. quæstione* 13. Corsetus *in repetit.*
cap. grandi, *de supplenda negligentia Prælator. lib.* 6.
Lamber. *de jure Patron.* 1. *part.* 2. *l. quæst.* 6. *art.* 20.
Rebuffus *de nominatio. quæst* 8. *nu* 44. & 45. alias *num.*
26. Gambarus *de officio legati lib.* 5. *Rubr. de coadjutoribus.*
Mandos. *dict. tit. de coadjutoriis*, Campejus *in tract.*
de coadjutore Episcoporum, Cosmas Philiarchus *de offic.*
sacerdotis. 2. *par. lib.* 4. *cap.* 24. Flam. Paris. *de resignatione*
Benefic. lib. 7. *quæst.* 20., & Quintanadveñas
Ecclesiastic. lib. 2. *ex num.* 30. *ad* 38. ubi de origine,
&c.
4 Coadjutoria temporalis, † & revocabilis est, cum
Ecclesiæ, seu Beneficii Rectori, qui senio, morbo,
nec perpetuo, & incurabili, factus est inutilis, &
impeditus ministrare, suumque officium exercere
adhibetur coadjutor, qui pro eo ministret, & officium
exerceat, dando ei stipendium ex redditibus Beneficii.
5 Nec enim tunc clericus suo † privandus est Be-
neficio, ut Baldus *in l. post susceptum ff. de excusatio.*
tutorum, & alii malè voluerunt, sed solùm ei dandus
est coadjutor, ut probat textus, & probat textus *in*
capite de Rectoribus capite ex parte, & *ca. fi. de clerico*
ægrotante, *cap.* 1. *eodem titulo in sexto capite petiisti*
7. *quæst.* 1. & *cap.* 1. *de supplenda negligentia*
Prælatorum in sexto & Concilium Tridentinum. *sess.*
25. *de reform. cap.* 7. *versic. quod si ducent*, Bonifacius
in clement. cupientes de pœnis, *num.* 46. Staphil.
de literis gratiæ, *titulo de modis provisionis. n.*22.
Rebuffus *in praxi titulo de reprobat. Beneficior. viventium*
impetratione num. 59. Corras. *de Benefic.* 1. *par.*
cap. 7. *num.* 5. & 3. *cap.* 6. *num.* 7. & 8 Lancellot. *in institutio.*
Canonicis l. 2. *tit. de coadjutore* §. 1. & *ultimo in*
textu, & *in glossa*, Navarrus *consil.* 1. *de clerico ægrotante.*
P. Gregorius *de benefic. cap.* 7. *num.* 13. & Sua-
rez 5. *tom. de censuris*, *disput.* 51. *sect.* 2. *ad fin.* Gon-
6 zalez *supra num.* 31. Nec obstat textus *in* † *c. tua*
nos, de clerico ægrotante, ibi, *ab administrationis officio*
debet removeri, quia intelligendus est debere removeri,
quoad exercitium solum juxta primum intellectum
Hugutii & Laurentii, quem ponit *ibi glos. verb.*
administrationis, quem Joann. And. & communiter
alii sequuntur, ut per Abbatem, ibi *num.* 4. Lancell.
Navarrus & Suarez *supra.*
Hodiè in S. Concilio Tridentino *sess.* 21. *de re-*
7 *form. cap* 9. decretum est, † quod illiteratis, & imperitis
Parochialium Rectoribus, si alias honestæ vitæ
sint, Episcopi etiam tanquàm Sedis Apostolicæ
Delegati coadjutores, aut Vicarios pro tempore
deputare, partemque fructuum ejusdem pro sufficienti
victu assignare, vel aliter providere possint
quacumque appellatione, & exemptione remots.
Quam deputationem S. Congregatio Concilii
declaravit † ad eum spectare, qui potest instituere 8
concursum, nec ideò Parochum, cui datus est coadjutor,
posse abesse à residentia, & argui dicto decreto
Episcopos, qui ex causa infirmitatis constituunt
in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam
Rectori, facultate de non residendo, ut in declarationibus
supr. d. cap. 6.
Et ex dicto decreto Rota in una Dertusen. † 9
Archipresbyteratus 16. Novembris 1594. coram
Dom. Peña resolvit, Deputationem coadjutoris
factam ab Ordinario vigore decreti non esse attentatam,
etiam si sint in cura post appellationem
interpositam à sententia ejus qui judicialiter
processit.
Per quod tamen decretum † tollitur appellatio 10
ad effectum suspensivum, sed non devolutivum, ut
S. Congregatio declaravit, eaque appellatio poterit
interponi ad Metropolitanum, † non obstante, 11
quod procedat tanquàm Apostolicæ sedis Delegatus,
nisi quando procederet contra exemptum, ut
Delegatus, quia tunc esset ad Sedem Apostolicam
interponenda.
Sacra enim Congregatio Concilii declaravit † 12
non posse Episcopum prætextu, quod sit Apostolicæ
Sedis delegatus, declinare jurisdictiones Metropolitani
in casibus illis, in quibus ante Concilium
Tridentinum, tanquàm Ordinarius poterat uti eodem
jure eademque potestate, ut in proposito: quando
verò ex Concilio procedit, uti Sedis Apostolicæ
Delegatus in causis, quæ sub ejus jurisdictione ordinaria
non comprehenduntur, non posse ab eo, nisi
ad Sedem Apostolicam provocari, neque ex hoc
inferioribus judicibus ullum fieri præjudicium, ut
habetur inter declarationes ad *c.* 4. *decis.* 14. & *cap.* 4.
sess. 21. & *c.* 10. *sess.* 24. *de refor.* & fuit etiam responsum
Capitulo Gadicen. de quo Cened. Collec. 157. ad Decretal.
& tradit sum. Bullar. Quarant. *verb. Archiepiscopi*
authoritas in addit. lit. E, & est declaratio S. Congregat.
Episcopum, quæ ponitur ibi *post numer.*
20. & per Genuen. *praxi capit.* 188. *in annot.* &
Piasec. *in praxi Episc. part.* 2. *capit.* 4. *numero*
101.
Coadjutoria autem perpetua cum futura † suc- 13
cessione non est juri conformis, sed potiùs a stylo
inventa in gratiam, & favorem specialem, Cassad.
decis. 3. *de restitu. spoliat. num.* 2. Mand. *d. tit. de coadjutoriis.*
vers alter a cum futura successione, & *in regul.*
11. *q.* 5. *n.* 4. Navarr. *cons.* 2. *n.* 2. *de clerico ægrotan.* & Gonzalez
sup. n. 46. Mosconius *de majest. milit. Eccl. lib.* 1.
p. 1. *c.* 8 *pag* 17. *vers. duplex hodiè designatur coadjutorio*,
& Azor *inst. Moral.* 2. *p. li.* 3. *c.* 2. *q.* 1. *ad fi.*
Et, ut inquit Mohed. *dec.* 10. *privil.* † aliàs 36. *ad fi.* 14
hujusmodi coadjutoriæ hodiernæ in utraque parte
sunt odiosæ, & exorbitantes à jure, cum secundum
jus ei debeat dari, qui verè indiget coadjutore ad
tempus impedimenti, & datur sibi congrua sustentatio,
quorum nihil fit in hodiernis Apostolicis
coadjutoriis, & *in* 2. *part.* cum sint de futuro ad *cap.* 1.
& 2. *de concess.* &c. *ne captanda*, *cum aliis eodem titul.*
lib. 6. & Puteus *decis.* 226. *num.* 13. *lib.* 3. ait quod coadjutoria
datur propter necessitatem Ecclesiæ cui
coadjutus non potest inservire, & in recompensam
suorum laborum coadjutori datur portio fructuum,
& P. Greg. *de Benef. c.* 3. *nu.* 2. ait has coadju-
torias † cum success. post mortem ejus cui datur
coadjutor videri detestabiles in jure, si quæ his 15
verbis explicare Alexand. III. *in cap. accepimus.* 5. *de*
pact. qui tamen textus non videtur mihi in coadjutoriis
loqui.

Undè

Undè Ordinarius non poteſt dare coadjutorem
16 † perpetuum & irrevocabilem, cum futura ſucceſ-
ſione, Lamber. *dict.queſt.6. art.*20. Navarrus, *d.con-
ſilio* 1. *clerico ægrotante*, Flaminius Pariſius *de reſi-
gnatione lib.6. quæſt.5.num.*15. & Zechus *de Benefic.
& penſion. Eccleſiæ, capite* 5. *num.*8. & Azor *dicto ca-
pite* 2. Leo *in Theſ. for. Eccleſ. capite* 19. *num.*77. &
17 Piaſec. in *praxi p.2. c.5. num.*24. qui dicunt † ſolum
Papam poſſe concedere coadjutoriam cum futura
ſucceſſione.

Undè etiam Legatus non poteſt tales coadjuto-
18 rias dare, † ut inquit Gambarus *ſupra nu.* 13. dicens,
quod de coadjutoribus, qui hodiè dantur à Papa
cum ſucceſſione ad petitionem impediri, nihil ad
legatum, &c. Quamvis Lamber. *ſupra num.*5. dubi-
tet, an legatus poſſet dare talem coadjutorem, &
cum Gambaro tenet poſt hæc Gonzalez *n.*91.

19 Puteus tamen † *dec.*226. *n.*17. ait Papam de jure
poſſe coadjutorem, cum futura ſucceſſione deputa-
re, *cap.ſi ait*, §.*ecce*, & *c. cum autem* 7. *quæſtion.*2. ſed
melius facit *capite petiiſti, eadem cauſa, & quæſt.* Man-
20 doſ. † *d. qu.*5. *n.*5. qui ait quod qui vellet tenere co-
adjutoriam, cum futura ſucceſſione habere cum ju-
re Canonico conformitatem adducere poſſet illum
textum poſt Bertachi. *de Epiſcopo quæſt.*3. *lib.*1. &
itidem videtur velle Lambert. *ſupra numer.*4. ubi ait
quod ſolus Papa poteſt dare coadjutores, cum fu-
tura ſucceſſione, ex *dicto cap.petiiſti, & ex capite* 2. *de
Præbend.*6. & ibi gloſſ. *verb. vacaturis*, ubi proba-
tur, quod Romanus Pontifex non ſolùm Beneficia,
cum vacant, poteſt de jure conferre, verum jus in
ipſius tribuere vacaturis, ex quo textu apparet iſtas
21 coadjutorias † reſpectu Papæ non eſſe contra Con-
cilium Lateranenſi de quo *in dicto capite* 2. *de con-
ceſſ.præbend.* & ſic in earum conceſſione non eſſe ne-
ceſſariam illius derogationem.

Quæ quidem coadjutoriæ, cum futura ſucceſ-
22 ſione † ante Concilium Tridentinum ſolebant à
Summo Pontifice concedi, & earum formulam po-
nit Mand. *d. reg.* 11. *q.*6.

23 Tamen in dicto Concilio † Tridentino, *ſeſſ.*24. *de
reform.cap.*7. *verſ. in coadjutoriis* decretum eſt, ut ne-
mini in quibuſcumque Beneficiis permittantur, & ita
24 obſervatum eſt tempore Pii V. & Gregor. XIII. †
uſque ad tempus Sixti V. a quo non obſtante dicto
Concilio conceſſæ fuerunt, & tempore Clementis
VIII. concedebantur in Dignitatibus, Canonicati-
bus, & Portionibus, & aliquæ, licet paucæ, in Pa-
rochialibus abſque derogatione dicto Conc. Tri-
dent. & hodiè tempore Pauli V. paſſim conceduntur
tur, etiam abſque literis commendatitiis ſeu epiſto-
lis capitulorum, ſeu aliquarum perſonarum capitu-
li, aut Epiſcoporum quæ antea petebantur.

25 Quod difficultatem patitur, † nam in conceſſio-
nibus, & gratiis contra conſtitutiones Conciliares
requiritur ad earum validitatem ſpecialis derogatio,
& mentio Concilii, cui conceſſio, ſeu gratia adver-
ſatur ex *capite nonnulli* ibi, *vel expreſſa, & capite de
reſcript. cap. cum te de ætat. & qualitat.* melius, *cap.ex
parte, de capellis Monachor.* Archidiacon. *in cap.*1.*de
conſtitutionibus* in 6. & cum eo Bald. *in l. humanum,
Cod. de leg. num.*1. *not.*3. Oldrad *conſ.*236. *num.*2.
Millis *in repertorio, verb. gratia facta contra generale
Concilium*, Jaſon. *in l.fin. C.ſi contra jus, vel utilitatem
publicam, num* 4. Felin. *in dicta capite nonnulli, num.*2.
& 3. ubi dicit quod non eſt de facili recedendum
ab Archidiacono, quem videtur ſequi totus mun-
dus. Decius *in rubr. de conſtitution.*2.*lect. ad finem*, &
in *cap. prudentiam num.*18. *de offic. delegat.* & in c. 1.
*lect.*1.*num.*8. *de judic.* & in *c.at ſi clerici*, §.*de adulte-
riis à num.*39. *eodem titul.* Ripa *in dicta capit.*1. *de ju-
dic. num.*8. Vitalis *tract. clauſularum, verſic. clauſula
generalis, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis* 11.
*num.*2. Probus ad Monachum *in capite fin. de conſue-
tudine in* 6. *num.*19. Selva *de Beneficiis* 3 *parte quæſt.*
11. n.31. & 4.*part. quæſtion. num.*7.4. Rebuffus *con-
ſilio* 34. Gomez in *dicta cap.*1. *de conſtitutionibus in* 6.
à *num.*170. Sylveſter Aldobrand. Pater Clementis
VIII. *conſil.*1.*num* 137. Mandoſ. *regul.*19. *Cancella-
riæ, quæſt.*37. *num.*12. & *de ſignatura gratiæ, titul. de
proviſion. verſic. Beneficia valoris, & titul. de deroga-
tionibus aliis verſicul. Conciliis generalibus*, & *tit. de
penſionibus, verſicul. ſuper Epiſcopatu*, Padilla *in l.fin.
C. de diverſ. reſcript.* n.17. Joan. Gutierrez *in repetit.
legis, nemo poteſt, ff. de legatis* 1. *num.*173. Cuchus *in-
ſtitut. majorum, lib.*1. *titulo* 2. à n.2. Sarmiento *lib.*3.
ſelectarum. capite 14. *num.*3. Menochius *conſilio* 294.
à *num.*11. *lib.*3. Anaſt. Germon. *de ſacrarum immuni-
tate, libro* 3. *cap.*11. *numer.*12. & *de indultis Cardina-
lium*, §. *per quæ ſublatis à numer.*57. ubi *numero* 74.
advertit in Cancellaria Apoſtolica ſuppleri deroga-
tionem Concilii, ſi omiſſa ſit in ſupplicatione,
dummodò pars Concilii, quæ obſtat gratiæ ſit re-
giſtrata in corpore juris, & Flam. Pariſ. *de reſignat.
lib.*6.*quæſt.*2. à *numer.*36. Zerola *in praxi Epiſcopali*,
1.*part. verb. penſion.* & 2.*part. verbo. abſolutio* § 8. Pere-
grin. *ad c.*1. *de jud.* n 6. Tuſc. *concluſ.*557 *lit.C*, & *con-
cluſ.*216.*num.*79. & 80. *lit.D.* Joſeph. Aldrete Socie-
tatis Jeſu in *alleg pro regularium exemptione*, 1.*parte
capite* 8.*num.*2.19 & 23 Joan. de Arxe Solorçano *de
juribus ſect.*14.*num.*19. Enriquez *in ſumma lib.*7.*c.*26.
§. Caſſad. *deciſione* 2. *de Præbend.* Caputaquen. Cæſar
de Graſſ. *deciſion.* 6. *ſen* 3. *de reſcript. num.*12. *deciſ.*
176. & 268 *part.*1. & Rota, *deciſ.*122. 123. & 358.
*num.*6 *pars prima diverſorum* & in Burgen. decima-
rum de Eſcalante 5. Junii 1591. coram D. Orano
ſupra relata 1.*parte capite* 2. *num.*44. & in una Va-
lentina decimarum 9. Junii 1597. coram D. Pamphi-
lio in qua fuit dictum, † in privilegio requiri, quod 26
ſit in ſpecie derogatum, *capitula nuper. de decimis*,
cum ſit diſpoſitio conciliaris, quæ cenſetur habere
clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones
dict. capit. ex parte, & tenuit Rota in cauſa Uliſbo-
nen. decimarum de Bullen. de anno 1572. coram D.
Robuſterio, quæ eſt *dict. deciſa* 122. *diverſorum*, &
in alia Orjolen. decimarum de anno 1586. coram
Domino Orano, & ſæpiùs in aliis cauſis, &c. Idem
in Valentina decimarum 28. Novembris 1603. &
14. Maii 1604. coram D. Lancelloto, & in Grana-
ten. quartæ funeralis 21. Maii 1610. coram Dom.
Cavallario & aliis ſæpè.

Quamvis Innocentius *in dict. c. ex* † *parte de Ca-* 27
pellis Monachorum, tenet contrarium, ſcilicet non
eſſe magis faciendam mentionem Concilii, quam
alterius juris, cujus opinionem Felinus *dict. num* 3.
ait forte eſſe veriorem per textum *in d.cap. nonnullis*,
in quo id ſpecialiter ſtatuitur, & quia opinio Ar-
chidiaconi jure non probatur, & veram exiſtimat,
Gambarus *de officio Legati, lib.*19.*num* 398 & in ef-
fectu Flores *quæſtion.*10. *numero* 50. † & Cenendus 28
in Collectanea 123. *ad dictum caput nonnulli numer.*3.
ait ſe adhærere illi ſententiæ, quod, etiamſi ſit
contraria lex Concilii, valet reſcriptum, cum clau-
ſula derogatoria generali, & quòd non ſit neceſ-
ſaria ſpecialis derogatio, & ad *dicta cap. nonnulli*,
reſpondet, ut ſupra illius deciſionem procedere,
non quia eſt lex Concilii, ſed quia ſpecialiter fuit
captum, quod in illo caſu ſit neceſſaria ſpecialis
derogatio, ut innuit litera textus, & dicta *capit.
ex par.* quod reſcriptum de quo ibi, nullam facie-
bat mentionem Concilii contrarii, neque in ſpe-
cie, neque in genere, ita quod non habebat clau-
ſulam derogatoriam, nec ſpecialem neque genera-
lem Concilii, & conſtitutionem Pontificiam à
Conciliari nihil differre, tenet Alciat. *paradox. li-
bro* 6. *capite* 10. & noviſſimè Suarez *de legibus libro*
8. *cap.* 14. *numero ſeptimo* & ſequitur Dom. Saha-
gun. *in capite* 5. *de reſcription. numero* 24. dicens

generalem derogationem sufficere, & fieri debere, & ita praxi frequentissimum esse, & Pii V. constitutione confirmari, eoque jure hodierno uti.

29 Sed licet in puncto juris † opinio Innocentii sit valdè probabilis, juxta dicta, non est recedendum à sententia Archidiaconi, quæ est praxi & stylo Curiæ approbata, quicquid dicat Sahagun. num. præced. relatus.

30 Nihilominùs tamen prædictæ difficultati † respondetur, Concilio Tridentino non derogari propter decretum ultimum ejusdem Concilii, *sess.25. de reformatione*, in quo declaratur, omnia in dict. sacro Concilio statuta de morum reformatione, & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, ut in his salva semper authoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur, & sic Papa potiùs videtur uti facultate sibi tributa, quam aliquid facere contra Concilium. Anast. Germon. *supra dict. numero* 44. sequitur Aldrete *dict.1.parte cap.*8. *num.*20. asserens ad hoc limitationem Jacobatii *lib.5. de conciliis art.* 18. *versicul. illud tamen*, quòd quando Concilium impersonaliter loqueretur, permitteretque dispensandi facultatem, tunc ad ejus derogationem sufficeret clausula generalis. Pro qua sententia adducit Aretinum, & Felinum, subditque Aldrete id posse multis exemplis comprobari: nam in secundo gradu nunquàm dispensari Concilium præcipit *cap.* 5. *sess.*24. *de matrimon.* nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam: sed frequenter inter infimæ plebis homines postea Romani Pontifices dispensarunt, & in dispensationibus nulla Concilii derogatio fit: idem in coadjutoriis & aliis, quæ ait omittere, in quibus justissimis de causis summi Pontifices dispensant in his, quæ à S. Concilio sunt prohibita: & tamen illius mentio nec derogatio ulla fit: non certè alia de causa, ut testatur Anast. supra, quam quod ut à concilio derogetur Tridentino, non est necesse illius fieri expressam mentionem. Ita Aldrete, & Rota in una pensionis S. Angeli, 16. Decembris 1594. Coram Domino Pamphilio resolvit, quod si Papa apponit † pensionem

31 super Episcopatu, qui non ascendit ad summam mille scutorum, reservatio est valida, & videtur derogare Conc. Tridentino: *sessione* 24. *de reformatione capit.* 13. si appareat habuisse notitiam valoris: nam si Concilio Tridentino derogatur per clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, propter dictum decretum ultimum *sessione* 25. ad notata per DD. & Felinum *in dict. cap. at si clerici*, §. *de adulteris*, ubi Decius *numero* 39. Jacobatium de Conciliis, *lib.*5. *art.*18. & quod ita fuit sæpè decisum, *&c.* & sequitur Cardinalis Toletus *in summa libro* 1. *capite* 41. infra relatus, 11.*parte capite ultimo, numer.*124. quamvis aliàs Rota de anno 1567. in una Gerunden. Sacristiæ, quæ est 1.*part. diversorum, decis.*48. *numer.*11. aliud voluerit. Et post hæc Gonzalez *glossa* 6. *num.*120. ait, quod sufficeret generalis derogatio, si aliàs apparet de intentione Papæ, licet de Concilio Tridentino spiritualis aut individua mentio facta non fuerit, quia propter authoritatem illius nunquàm solet specialiter derogari, ac ita servari videt, & decisum, ac declaratum audit, qui tamen variat *glossa* 15. *num.* 36. Idem in Ferentina pensionis 23. Januarii 1602. coram Dom. Ortembergo, ubi quòd ita sæpè respondit Congregat. Concil. & sequuta est Rota, & ita servat Cancellaria, quòd derogatione speciali non est opus, ex *dict. decreto ultim. sess.* Idem fuit dictum in Bonon. prioratus coram Dom. Marçanedo 9. Junii 1606.

32 Et Pius V. anno 1570. per suum Motum † proprium declaravit, neque speciali, neque generali derogatione Concilii Tridentini opus esse in quibusvis concessionibus Apostolicis propria manu Papæ signatis, cujus Motus proprii tenorem, quia non habetur impressus, hic ponere placuit, qui talis est.

Motu proprio &c. † Cum plerunque contingat dubitari in causis Rotæ Auditorio nostro, & alibi pendentibus super provisionibus & commendis, unionibus & aliis dispositionibus, ac aliis gratiis Apostolicis, quæ contraveniunt decretis Concilii Tridentini sit opus speciali derogatione ejusdem Concilii, nos quæcunque dubia desuper mota, & movenda submovere volentes, ac quorumcumque decretorum Concilii hujusmodi tenoris, præsentibus pro expressis habentes motu simili, &c. ex certa nostra scientia & de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione ejusdem Concilii opus fuisse, & esse in quibusvis collationibus, provisionibus, commendis, unionibus, &c. & aliis dispositionibus, de quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus, & quorumvis ordinum regularibus etiam Monasteriis Conventualibus & Consistorialibus, ac Curam animarum habentibus, quæ quomodolibet & vacarunt & vacabunt, ac etiam gratiam, & justitiam concernentibus, & aliis gratiis, ac concessionibus Apostolicis per nos, ac fœlicis recordation. Pium Papam IV. prædecessorem, nec non quoscumque Romanos Pontifices successores nostros, nostra tamen, & prædecessoris, ac successorum prædictorum propria manu signatis, ac Sedem Apostolicam quibusvis personis Collegiis, & aliis piis locis & aliàs quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis, & ita per quoscumque Judices, &c. & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusvis causis, etiam per appellationem pendentibus, judicari, & diffiniri debere sublata, &c. irritum quoque decernimus, volentes præsentis nostri Motus proprii schedulam in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro quinterno nuncupato describi, non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis stilo Palatii, &c. cæterisque contrariis quibuscumque placet Motu proprio. 33

M

Lectus & publicatus fuit super perscriptus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicæ 1570. die vero Sabbathi 23. mensis Decembr. Pontificatus sanctissimi Domini nostri Pii Papæ V. Anno 5.

Ex quo S. Congregatio † Concilii in declaratione Abulen. infra adducta, 5.*part.cap.*8 *n.*87. ad notam. 34
An ad derogationem S. Concilii Tridentini sufficiat Papam contra illud rescribere absque illius speciali vel generali derogatione, ut Pius V. declarasse dicitur sic respondit, si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur, nec specialis, nec generalis derogatio. Accedit alia declaratio, quam adducit Summ. Bull. Quarant. verb. confessor, ad fidem, tenoris sequentis. [Illustrissimi & reverendissimi Domini; Sixtus Papa V. fœlicis recordationis indulsit Patribus Congregationis Oratorii, ut qui ex eis prævio examine ad audiendas confessiones in ipsa urbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem urbem absque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum confessiones liberè audire valeat. Sed quia in partibus, præcipuè Neapolis, ipsis in dubium revocatur privilegium prædictum sub prætextu, quòd non contineat præcisam derogationem, neque mentionem aliquam Concilii Tridentini *sess.*13. *cap.*13. quo cavetur, ne quis absque propriorum diœcesanorum examine audeat confessiones audire: ideò prædicti presbyteri Congregat. Oratorii supplices desiderant

desiderant super hoc responsum à Sacra Congre-
gatione, ao fuerit necessaria derogatio sacri Con-
cilii Trideotini? Congregatio Concilii censuit, si
hujusmodi privilegium fuerit, ut proponitur, à
Sede Apostolica concessum, uoque omninò esse ob-
servandum, quamvis nullam derogatinnem, aut
mentionem Concilii Tridentini contineat] Hæc Car-
dinalis Matthejus.

35 Et ita etiam fuit declaratum in Cancellaria † Apo-
stolica per abbreviatores.

36 Quamvis Carrocius *in repetit. regul.* † *enm quid
probibeaur*, *lib.6. 2.part.ampliatione* 1. *& limitation.*1.
Hojeda *de incompatibilitate Benefic. 2.part. cap. fin.
num.* 58. Menoch. Zerola, & Enriquez supra di-
cant, quod ad derngatinnem Concilii Tridentini
requiritur specialis, individua derogatio dicti Con-
cilii Azor 2. *parte libro* 8. *c.*8. *quæst.*7. quòd Concilio
Tridentino non derogatur, nisi ejus speciali facta
mentione, quod est contra praxim, & stilum Roma-
næ Curiæ, & illa est praxis, de qua D. Sahagan. supra
relatus *num.*28. juxta dictum motum proprium, &
coostitutionem Pii V.

Sed, & in cnncessinnibus contra constitutiones
37 aliorum Concilinrum non est necessaria † deroga-
tio io specie, & individuo constitutionis, cui con-
cessin refragatur, ut volunt supra citati DD. maxi-
mè Felinus, Selva, Gomezius, Mandosius, Joannes
Gutierrez, & Ansta. Germon. Probus *supra nu.*23.
& 24. sed sufficere dicere, ut inquiunt Menoch. *d.
numero* 11. non obstante verbi gratia, Concilio La-
teraoens. seu constitutione Concilii Lateranens. ut
solet dici in dispensationibus ad duo incompati-
bilia, & in dispensatione illegitimi supra defecta
natalium, non obstante Concilio Pictaviens. & in
dispensatione de non promovendo, non obstanti-
bus Lateranens. & Lugdunens. Conciliis, & in com-
mutationibus ultimarum voluntatum, nnn obstan-
te Concilio Viennensi, &c.

Imò etiam generalis derngatio cnnstitutionum
38 † Conciliorum sufficiet, saltem, quando procedit
expresè derogatin alicujus Concilii, ut videtur te-
nere Rota in Conchen. exemptionis decimarum 17.
Martii 1589. coram Dom. Orano, in † qua, cum
39 fuisset dubitatum, an in illo casu Monialibus San-
ctæ Claræ obstaret dispnsitio *cap. nuper*, *de decimis*,
Domini pro negativa principaliter fuerunt moti ex
confirmatione Gregorii XIII. per quam confirman-
tur omnes concessiones, exemptiones, & declaratio-
nes, ad favorem istius ordinis editæ cum clausula de-
rogatoria constitutionum, etiam in ultimo generali
Concilio Lateranens. aliisque Conciliis editarum,
nam stante quod expresè derogatum fuit alicui Con-
cilio, sufficit pro legitima aliorum Conciliorum de-
rogatione, quod subjecta fuerit clausula generalis de
aliis Conciliis. Decius *consil.*341.*n.*10 Probus ad Mo-
nach. *in c.cnm in tua, n.*23. *de consuetud. lib.*6. & post Ja-
cobatium Covar. *in* 4. 2. *part. cap.*8. §.6. *n.*6. idque eo
magis, quod in confirmatione legitur clausula, quo-
rum tenores, quæ cum objecta sit dispositioni facien-
ti generalem Cnnciliorum mentionem operatur in-
dividuam expressionem juxta *conf.*2. Butrii, &c. Hæc
in dicta Conchens. cui accedit decisio in causa Bo-
noniensi translationis pensionis coram Dom. Millino
supra adducta, 1. *part. cap.* 5. *num.*257.

40 At Decius *dict. num.*10. quem sequitur † Probus,
*dict. numer.*23. sufficere, an quod dicatur, non ob-
stantibus constitutionibus editis io Conciliis gene-
ralibus, & ooo obstare dictum Archidiaconi *in d.
cap.* 1. & Covar. *loco citato*, *& lib.*4 *variar. c.*16. *n.*6.
cum Jacobatio *de Conciliis, lib.* 5. *art.*18 docet satis esse
dicere, noo obstante quacumque, seu aliqua lege
etiam in Concilio generali statuta, quod mihi placet.

41 Et sequuntur Vivaldus *in suo Candelabro* † *aureo*,
titulo de absolutione, 13. *& in Appendice cap.*12. *n.*22.
Molina *de instit. tom.*1. *tract.*2. *disp.*173. & Thom.
Sanchez *de matrimon. lib.*3. *disput.*26. *num.*7. qui di-
cunt de Conciliis antiquis sufficere dicere, non ob-
stante cujuscumque Concilii determinatione, quam-
vis ad derogationem legis Concilii recentis, ut est
Tridentinum dicant oportere, ut specialiter expri-
mat se derogare tali decreto Concilii, & ita praxim
habere, in quo tamen falluntur, ut patet ex dictis,
& Vivaldus in novis editionibus id jam non dicit,
ut patet *dicto titulo de absolutione num.* 18. *& in sup-
plement. cap.*10. *n.*36. *&* 37. ubi deletum est id quod
antea dicebat de Concilii generalis moderni seu recen-
tis dispensatione, & generaliter & indistinctè ponit,
& sequitur dictam doctrinam Covar.

Sequitur etiam Rutilius Benzonius Episcopus † 42
Lauretanus *in speculo Episcopor. de fuga lib.*1. *disput.*
1. *quæstion.*6. qui ait ad derogationem Concilii ge-
neralis sufficere verba, non obstante decreto cujus-
vis Concilii, nec esse opus, si Concilium sit recens,
ut specificetur, contra Candelabrum supra, Azo-
rem *dict. quæst.*7.

Idem etiam videtur tenere Didacus Alaba † *de* 43
Conciliis, *part.*1. *cap.*2. *num* 3. Corduva *lib.*4. *quæst.
circa finem*, qui tenent ad derogationem Concilii
sufficere saltem genericam mentionem Conciliaris
constitutionis.

Neque obstat text. † *in d.cap.nonnulli*, ibi, *vel ex-* 44
pressam, nam, ut diximus ex Felin. & Cenedn *supra
num.* 27 *&* 28. illud procedit ex speciali provisione
illius text.

Derogatur etiam Cnncilio generali per † clausu- 45
lam generalem, *non obstantibus ordinationibus, & con-
stitutionibus Apostolicis*, quando concessin est Motu
proprio, & ex narratis appatet de certa scientia Pa-
pæ, Puteus *decis.*294. *lib.*2. Mandos. *de signatura gra-
tiæ, titul. de provision. versic. derogatio dicti Concilii*, *&
versic. quæro Papa* Jacobatius *dicto libr.* 5. *de Conciliis
articul.*18. *in fin.* Flamin. Paris. sic intelligendus *dicto
lib.*6. *de resignat. quæst.*2. *n.*38. & Aldrete *dicta alleg* 1.
*part. cap.*8. *n.*2. & idem erit, ubi est clausula, *ex certa
scientia, seu de plenitudine potestatis*, add. Felin. *in d.
cap. nonnulli n.*8. *vers. rescripto*, Jacob. & Aldrete *ibi*,
eæ enim clausulæ alias prærogativas vincunt, Cas-
sad. *decis.*14. *numero de Præb.* & faciunt specialem de-
rogationem, Aymon *consil.*126. *à num.*5. Facit quod
tradit Sarmiento *d. lib.*3. *selectarum*, *cap.*14. *num.*11.
regula prima, quæ est notanda simul cum aliis regu-
lis, quæ ibi tradit usque ad *n.*14.

Sed, an inferior, cui Papa † concessit facultatem 46
dispensandi super aliquo prohibito ab aliquo Con-
cilio, non obstante tali decreto, seu Concilin, tenea-
tur, dispensando illi decreto seu Cnncilin deroga-
re, vide Gambarum *de offic. Legati, libro* 5. *rubrica,
an Legatus possit uni plura Beneficia conferre*, *à nume-
ro* 184. qui loqueodo in legato, ait, qund de neces-
sitate non tenetur, & reddit rationem, quia lega-
tus ex se non potest derogare Legibus, & Canoni-
bus, *cap. quod super his*, *de majorit. & obedient.* ideò
dispensationem non validat ex derngatione, sed ex
authoritate superioris, undè in vim facultatis dis-
pensabit, & ita in simili materia Comitis Palatini
habentis facultatem legitimandi, ait, loqui Præpo-
situm post Paul. de Castro *in capitulo post venerabi-
lem, colum. quadragesima secunda versic quæro, supra
dixi qui filii sint legitimi*, & similiter in literis datis per
sacras Cnngregationes Cardinalium, seu vivæ vocis
oraculis, circa dispensationes, non est necessaria
derogatio Concilii, cui dispensationes ipsæ refra-
gantur: & ita practicatur.

Quando autem Papa disponeret aliquid † con- 47
tra Concilia non per viam rescripti, sed Legis, seu
constitutionis, non requiritur, ut existimo, ulla de-
rogatio, etiam generalis ex *cap.*1. *de constitution. in* 6.
quod generaliter, & indistinctè loquitur, & tenet

ibi clarè gloſſ. *verb. noſcatur*, quam ſequitur Anchoran. & hoc ait verius Fel. ſcilicet ſub verbo, *forte*, *in dict. cap. nonnulli num.5.*

48 Et facit † quod tradit Sarmiento *dict. cap.14. n.8.*
& 9. & quod tradit Sarnen. *in proœmio regularum.*
Cancellariæ, quæſt.5. ad finem. Mandoſ. *regul.34 qu.4.*
num.6. Sylveſter. *in ſumma verb. lex. quæſt.29. verſicul.3. lib.5. inſtitutionum moralium cap.16. quæſt.3.*

49 Quamvis contra teneant Jaſon. *in d. l. fin.* † *Cod. ſi*
contra jus, vel utilitat. public. num.4. Navarr. *in Manuali Latino cap.27. num.265.* in ultimis editionibus
Gratian. *reg.291. num.4.* & Anaſtaſius Germonius,
de indultis Cardinalium, dicto §. per quæ ſublatis, ex n.
57. ad 72. Cuchus *dicto lib.1. tit.2. n.3. & 4.* & ſentit
Aldrete *in dicta allegatione pro regularium exemptione 1. part. c.9. num.17.*

50 Nec mihi placet † quod docet Rochus de Curte,
in cap. fin. de conſuetud. ſect.7. num.8. & 25. & Jaſ. *d.*
num.4. & Dueñas *reg.114. num.4.* ſcilicet, quod non
valeat conſuetudo contra legem in concilio generali editam, quod cenſeret, haberet clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones contrarias, quia
nimiùm reſtringit deciſio, *d. c. fin. de conſuetud.* Et eſto
text. Conciliariis cenſeatur habere clauſulam dero-
51 gatoriam ad diſpoſitiones † contrarias, ut etiam
dicit Gom. *in d. c.1. de conſtitut. in 6. num.278.* Rota
dict. deciſ.122. Et in dict. Valentina decimarum, &
alii, id non procedit reſpectu contrariarum diſpoſitionum per viam legis, ſeu juris ad futura reſcripta,
ut dicit Ripa *in dict. c.1. de judic. num.8.*

52 Et quando dicatur conſtitutio conciliaris † vide
Alavam de Conciliis, 11. *part. c.10. ad fin. & dict. deciſ.*
1211. part. diverſ. & Thom. Sanchez *de matrimon. lib.*
8. diſput.5. à n.6. & Tuſchum *concluſ.559. litera C,*
Peregrin. *ad cap.1. de judic. num.3.*

53 Cæterùm; quia circa dictas coadjutorias, † quæ
hodiè conceduntur per Papam, cum futura ſucceſſione, ferè nihil aut parum eſt ſcriptum, operæ pretium erit aliqua dubia, quæ circa eas ſeſe offerunt,
explicare, de quibus poſt hæc viſus aliqua tractat
Gonzalez *ad regul. menſium gloſſa 5. §. 9.* Et in
54 primis præſupponitur † per hujuſmodi coadjutorias conſtitui quem & deputari alteri in coadjutorem perpetuum, & irrevocabilem in regimine, &
adminiſtratione canonicatus, & Præbendæ, ſeu dignitatis (quos ille obtinet) in ſpiritualibus &
temporalibus, cum plena, libera, & omnimoda facultate, authoritate, & poteſtate omnia & ſingula,
quæ ad hujuſmodi coadjutoris officium de jure,
vel conſuetudine, aut alias quomodolibet ſpectant, & pertinent, faciendi, gerendi, exercendi,
& procurandi, ita quod durante, coadjutoris officio hujuſmodi, talis coadjutor, coadjuto abſente, vice & loco illius idem Eccleſiæ, ut canonicus, ſeu dignitas deſervire, ſtallumque in choro,
& locum, ac vocem in capitulo, proceſſionibus &
aliis actibus ejuſdem Eccleſiæ habere, nec non
omnes & ſingulas prærogativas, præeminentias, &
honores, quos principalis ratione canon. & Præbendæ, ſeu dignitatis habet, & ſi præſens adeſſet,
haberet, atque omnia & ſingula, fructus, redditus,
proventus, jura, obventin. diſtribut. quotidianas,
& alia emolumenta quæcumque etiam anniverſaria
manualia & alia quomodolibet nuncupata in quibuſvis rebus conſiſtentia, quæ per ipſum principalem, ſi perſonaliter Divinis officiis tam diurnis, quam
nocturnis in eadem Eccleſ. intereſſet, lucrifieri, &
percipi poſſent in omnibus, & per omnia abſque
ulla prorſus differentia pro eo lucrari, & percipere
liberè & licitè valeat. Solet tamen opponi clauſula, quod non poſſit neque debeat coadjutor, niſi de
ipſius principalis conſenſu, & voluntate in dict. regimine, & adminiſtratione, quovis modo ſe intromittere, aut immiſcere, neque prætextu coadjutoriæ quovis titul. ſeu cauſa quicquam petere, ſeu
exigere poſſit.

Modò dubitatur primò, an coadjutor ſic † conſti- 55
tutus teneatur principali volente pro eo ſervire, &
alias teneatur ei ad damnum, & intereſſe ſubſecutum? & Navarr. *conſil.2. de clerico ægrotant. num.3.*
& 4. tenet non teneri, quia Papa non obligat eum
ad prædicta munera ſubeunda, ſed facit ei facultatem ſubeundi, & gerendi de conſenſu coadjuti,
non enim jubet ei, ut ea ſubeat, ſed quod valeat ea
ſubire, volente coadjuto, & quia, cum non vivat de
altari, quia nihil ei pro ſervitio datur, non tenetur
ei ſervire, refert Gonzalez, *dict. gloſſ.5. §.9. n.122.*

Sed contrarium verius videtur, nempè, quod ta-
lis coadjutor principali volente † teneatur pro eo 56
deſervire, & alias teneatur ei ad damnum, & intereſſe, nam quamvis in coadjutoria non dicatur, quod
teneatur deſervire, tamen, eo ipſo, quod illam acceptat ex natura officii, ad id tenetur, nec refert, &
quod nihil detur ei pro ſervitio ratione coadjutoriæ, ſibi enim imputet, qui ita illam accepit, facit *regul. ſcienti, & conſentienti, lib.6.* maximè, quia com-
penſatur cum futura ſucceſſione. In aliquibus † ta- 57
men coadjutoriis ad majorem abundantiam, & cautelam ſolet exprimi, quod coadjutor requiſitus teneatur deſervire, & aliàs teneatur ſolvere principali
quicquid propterea amiſerit, ſeu lucrari deſierit. Et
ita poſt hæc Gonzalez *dict. num.122.* dicit advertendum eſſe, quod in modernis coadjutoriis non ſolum apponitur verbum, *poſſet*, ſed etiam addit verb.
teneatur, & ſic inſervire & intereſſe tenetur, & aliàs
teneretur & reſarciendum omne damnum, intereſſe,
ut expreſsè in ipſius coadjutoriæ literis continetur, ſubdit tamen Gonzalez, quòd iſta reſidentia
non erit præciſa, ſed cauſativa quoad obligatio,
ſolvendi fructus proprietario ob non reſidentiam
perditos. At ego exiſtimo eſſe præciſam, & ad eam
poſſe compelli, quia ipſe ſe obligavit, ſeu conſenſit tali obligationi, & vide dicta *infra num.122. & ſequent.*

2. Dubitatur, † an coadjutor ſic conſtitutus prin- 58
cip. abſente, ſeu ægrotante, pro eo deſervire & ſedere in choro poſſit, & dare vocem in capitul. abſque
conſenſu, aut eo nolente? & Navarrus *dicta conſil.2.*
num.5. tenet poſſe, & ita colligi ex prædicta conceſſione, non tamen poſſe in regimine & adminiſtratione, & fructuum perceptione ſe intromittere, niſi
eo volente, & de conſenſu ejus, ut ex Bulla expreſsè
patet. Sed † certè per illa verba non ſolùm prohi- 59
betur ei perceptio fructuum, ſeu adminiſtratio temporalium: ſed etiam dictum ſervitium, & aſſiſtentia in
choro, &c. & aliis actibus Canonicalibus, niſi de
conſenſu principalis: id enim eſt regimen & adminiſtratio Canonicat. ſeu Dignitatis & ita ſentit Piaſecius *in praxi Epiſcopali in proœm. num.9.*

Et ita prædicta ſententia Navarri in præſenti du-
bio † vera non videtur, & potiùs tenendum eſt dict. 60
coadjutorem, etiam principali abſente, ſeu ægrotante, non poſſe pro eo deſervire, niſi de ejus conſenſu, & voluntate, & ita tenuit Rota in una Eborenſ. diſtributionum 23. Octobris 1598. coram Domin. Corduba, coadjutorem non poſſe inſervire invito coadjuto, ſed ipſo petente, *c. unico de clerico ægrotante in 6. c. nihil contra §. ecce 7. q.1.* Campegius
de coadjutore Epiſc. num.9.

Tertiò dubitatur, † an habens coadjutorem ſit 61
habendus pro præſenti ratione infirmitatis, &
aliorum legitimorum impedimentorum, & poſſit
lucrari, non intereſſendo Divinis, ſicut ſi non
haberet coadjutorem, etiamſi coadjutor non interſit ſeu reſideat? & videbatur reſpondendum
negativè, † nam, cum hujuſmodi coadjutores ſoleant dari, quia propter ætatem ingraveſcentem
ſeu infirmitates principales commodè deſervire, &
onera

onera proferre non potest, seu nnn sperat, ut dici-
tur, & narratur in ipsis coadjutoriis, eo impedito,
coadjutor pro eo debet servire. Nihilominùs tamen
contrarium dicendum est, nam, quamvis propter il-
63 lam causam, & narrativam moveatur Papa ad
dandum coadjutorem, tamen non arctat, nec obligat
principalem, ut eo utatur, nec prohibet principalem
uti jure suo ei aliàs competente, & prǽterea nulln
jure id prohibetur, ita tenet Navarrus *dicto consi-
lio* 2. *num.*6. & sequitur Gonzalez *dict.* §.9. à *n.*116.
dicens quod non debet esse deterioris conditionis
ex eo, quod adjutorem habet neque privilegium
suum debet illi esse noxium, & retnrqueri in ejus
damoum, qood ad ejus favorem est illi concessum,
*capit. ad Apostolica de regul. l. non eo minus, Cod. de
pracurator. capit. quod ob gratiam* 91. *de reg. jur. in* 6.
Albert. Brunus, *de argumento & diminutione conclus.*6.
Puteus *decision.*44. *lib.*1. & io simili de jubilato re-
solvit Rota io Tirasnn. coadjutoriæ 8. Nnv. 1599.
posita infra *num.*138. de quo 10. *dubio.*
64 Undè etiam potest † principalis gaudere mensi-
bus datis pro quiete, & causa recreationis perinde
ac alii, sive coadjutor resideat, sive non, quia in illis
non tenetur interesse Divinis, neque per se, neque
per alium, ut ibidem dicit Navarrus *dicta num.* 6.
Sed contra prædictam dubii resolutionem, clarè
videtur nova declaratio S. Congregationis rituum
confirmata Brevi Pauli V. infra posita, ad octavum
& ultimum. Respondetur tamen, declarationem il-
lam esse, & procedere, cùm coadjutus legitimè im-
peditus ratione infirmitatis, vel aliàs, vult coadjuto-
rem suum nihilominùs residere & pro eo deservire:
qun casu coadjutore nolente residere coadjutus
punctabitur, id est, será descontado, ad damnum ta-
men ipsius coadjutoris, qui est in culpa non resi-
dendo, & sic de suo solvere coadjuto quod amiserit:
secus cum coadjutus legitimè impeditus non vult
quod resideat coadjutor, qui sine ejus voluntate &
consensu residere nnn potest: tunc enim lucrabitur
coadjutus, cum ipse sit legitimè impeditus, nec co-
adjutor sit in culpa: ex quo noo potest residere
nisi de voluntate & consensu coadjuti, & sic proce-
dit prædicta resolutio.
65 Quarto dubitatur, † an coadjutori sit assignan-
da eadem sedes principalis coadjuti, & cum eadem
antiquitate? Et quidem in coadjutore Dignitatis
habentis certam & signatam sedem, certum & evi-
dens est eandem sedem ei assignandam, cum talem
dignitatem repræsentet, & ita practicatur, & sentit
Navarr. *d. consf.*2. *de clerica ægrotan. num.* 5. ubi loqui-
tur de coadjutore dignitatis, quamvis Rota Sala-
mantina coadjutoriæ statim allegnda, & cum ea
Gonzalez, *supra num* 117. dicant istud consil. Na-
varr. *num.* 5. noo esse satis tutum.
66 Difficultas est † in coadjutore Canonici, seu por-
tionarii, an sit & assignanda sedes principalis cum
ejus antiquitate, an verò ultima inter Canonic. si
est coadjutor Canonici, & ultima inter portiona-
rios, si coadjutor portionarii? In qua diffic. Rota
in una Salamantina coadjutoriæ 25. Junii 1593. co-
67 ram D. Peña † tenuit coadjutori Canonici non esse
assignandam sedem princip. nempè cum ejus anti-
quitate, sed cum sedere debere ultim. loco post om-
nes Canon. tempore suæ receptinnis, & ingressus
in Eccles. qui, licet coadjutor repræsentet personam
principalis, & subrogatus debet frui eisdem præro-
gativis, tamen id intelligitur respectu aliorum io-
feriorum quibus præferri debet, non autem respe-
ctu aliorum canonicatorum, quos præcedere non po-
test, cum illi propria dignitate, & prærogativa, co-
adjutor autem aliena tantùm præfulgeat, illique
sint veri canonici, coadjutor verò fictus, & sedes
non competit ratione canonicatus, sed antiquitatis,
ut latiùs *in decis. infra adducta ad fin. num.*134. Ubi
tamen Rota † subdit quòd licet præcedentia judica- 68
rent coadjutori ultimum semper locum post omnes
Canonicos assignandum, visum fuit ea adaptare ad
præfatum suæ receptionis tempus, ut dictum est.
Itaque vult Rota coadjutori Canonici assignandam
esse ultimam sedem post omnes Canonicos proprios
existentes tempore suæ receptinnis, & ingressus, ac-
quirere tamen antiquitatem respectu Canonicorum
post intrantium, & eo præcedere.
Undè etiam in una Tirasonens. coadjutoriæ † 8. 69
Novemb. 1599. coram eodem D. Peña consequent.
Rota resolvit, quod secuta morte coadjuti, coadju-
tori, qui tunc efficitur verus Canonicus assignanda
est eadem illa sedes, in qua reperiebatur tempore
obitus coadjuti, & conseq. præferendus est Canoni-
cis ingressis postquam illi fuerat ea sedes assignata,
ut laté *in decis. postea adducen. ad fin num.*138. Quod
etiam † in eadem coram eodem fuit resolutum 27. 70
Octob. 1600. per doct. Bald. *in lib* 2. *num.*7. *versicul.
sed pone. Cod. de servitut.* & à qua Rimin. Junii *consil.*
230. *lib.*2. qund, si quis sit in possess. Canonicatus,
vel alterius Beneficii, licet verè Canonicus, vel Bene-
ficiatus non sit, si deindè obtineat à Papa gratiam,
seu provisionem ejusdem Canonicatus, quem possi-
debat, non indiget nova possess. vel installatione,
sed retinet illam, quam habebat, cum eadem anti-
quitatis, præcedentiæ, vel antiquitatis, prærogativa.
Sed salva † pace tanti tribunalis Rotæ, mihi verius 71
videtur coadjutori Canonici assignandam esse ulti-
mam sedem post omnes Canonicos proprios, etiam
post ejus receptionem ingressos, nec respectu eo-
rum acquirere antiquitatem, quamvis eam acquire-
ret respectu aliorum coadjutorum similium postea
receptorum, & idem est in coadjutore portionarii
respectivè, nnn enim æquum videtur, ut coadjutor,
qui non est verus, & proprius Canonicus, sed fictus,
& improprius, & qui aliena dignitate fulget, præ-
cedat verum & proprium Canonicum & qui propria
fulget dignitate.
Nec obstat † quod dicitur in d. decis. Tirasonens. 72
quod juxta stilum ordinarium similium gratiarum
coadjutori conceduntur omnes prærogativæ coad-
juto competentes ratione Canonicatus, & quod ra-
tione Canonicatus competit primum sedes in infi-
mo gradu, 2. in 2. & sic deinceps, quia respondetur
quod prærogativa ascendendi non competit ratione
Canonicatus, sed ratione antiquitatis, quam non ha-
bet coadjutor respectu veri Canonici.
Et ita servatur in hac nostra Ecclesia Abulens. † 73
& credo in aliis, & post hæc ita tenet Gonzalez *d.
gloss.*5. §.9. *ex num* 98. allegans *d. dec.* Salamantin. &
adducens ejus rationes, & fundamenta non adver-
tens, ibi *non absolutè id resolutum esse*, sed ut supra-
dictum est, *num.*68. & *num.*114. ait Gonzalez acce-
dere etiam observantiam universalem omnibus Ec-
clesiis, ubi admittuntur similes coadjutores, ma-
ximè in Hispania, nam semper ponuntur in infe-
riori loco post omnes Cannnicos, & ante Portiona-
rios, quæ observantia est optima indultorum Apos-
tolicorum interpres *l. si de interpretatione* 37. *in fin.
ff. de leg. l. item si aliàs, l. sed Julianus* 7. §. *proinde, ff.
ad Maced.* Put. *decis.*15. *num.*3. *libro* 2. Gutier. *consi-
lio* 2. *numer.* 19. Rota *decision.*571. *num.*3. & *dec.*503.
*num.*2. *part.*1. *diversor.* & quæ aliàs ipse tradit *gl.*9.1.
*ex num.*39. & §.2. à *num.*63. & cum Gonzalez quem
refert tenet Gratianus *discept. forens. c.*106. *num.*39.
Idem etiam tenet, & latè probat Leo *in thes. for. Ec-
cles. capit.*19. à *num.*55. & 56. rectè dicens, quod
ubi sunt diversi gradus & ordines Canonicorum id
procedit; data gradus & ordinis paritate. Et ita post
hæc declaravit & censuit S. Congregat. rituum
in d. declar. Coimbricens. infra posita. Et conseq.
† etiam mihi verius videtur, quòd secuta morte 74
coadjuti, coadjutori, qui tunc efficitur verus

Canonicus, est assignanda ultima sedes, ita ut eum præcedant canonici ingressi etiam durante ejus coadjutoria, & post ejus receptionem, ut etiam servatur in hac nostra Ecclesia, & credo in aliis, & sequitur Gon. *supra num.* 110. dicens clarum esse, & Leo *supra num.* 64.

Nec obstat, quod dicitur *in dict. decis.* Traso.
75 quod † tempore obitus coadjuti non requiritur
pro coadjutore nova collatio, quia nihilominùs
tunc sit verus canonicus, & ut talis de novo intrat,
expirat enim primus tit. coadjutoriæ, & fit locus
2.*titul.* canonicæ Puteus *decis.*226. *lib.*3. *num.*11. &
12. ultra quod nova collatio tunc requiritur, si co-
adjutoria non est expedita in forma gratiosa, sed in
forma dignum, ut ex ipsis literis apparet, & in
76 praxi videmus. Nec obstat prædicta doctrina †
Bald. & Rimin. quia procedit in eo, qui erat in
poss. canonicatus, tanquàm canon. licet sine legi-
timo tit. coadjutor autem durante coadjutoria non
est in possessione canon. sed coadjutoriæ, Cota
*decis.*397. & Veralius *decis.*64. *lib.*3. *in manuscr.* de
quibus infra *num.*190. & Navarr. *de orat. capit.*20.
*n.*18. Suarez *de relig.* 1.*tom. tractat.*4. *lib.*4.*c.*22.*n.*12.
& possess. quam tunc habebat, continuari non po-
test, cum esset juris diversi, quod expiravit, eveniente
successione, & sic mortuo coadjuto, & coadjutore
facta vero canonico, opus est nova poss. seu installa-
tione canonicatus, ut solet fieri. Et constat ex dict.
declaratione Coimbricens. confirmata Brevi Pauli,
ut & tradit Suarez *d. n.*21. dicens haberi in d. Brevi
Pauli V. & quod etiam incipit facere propriam re-
sidentiam novorum canonicorum, nisi speciali in-
dulto antea fuerit illi concessa: sequitur Fr. Raph.
de la Torre *de relig.* 1.*tomo tract. de hor. can. controv.* 6. *disput.*6. *n.*12.

77 Cum ergò † tunc capienda sit nova possessio canonicatus, & juxta antiquitatem possess. & reception. sedes competat *reg. qui prior. &c. cum cui de præbend. in* 6.*capit. statuimus, de majorit. & obedient.* Fel. *in rub.eod.titul.num.*2. Caputaq. *dec.*357.*part.*2. Franch. *dec.*138. *num.*2. *& dec.*144. *part.*1. Navarr. *consilio* 10.*de majorit.& obed.*& Gonzalez *supra num.* 110. planum videtur ul. sedem illi competere, nec posse præcedere alios canon. existentes jam in possess. licet durante illius coadjutoria fuerint ingressi. Nec *lect.*1. *& l. Sancim. C. de consulib. lib.*12. *in dict. dec.* Thrason. allegatæ probant sententiam Rotæ, ut ex ipsis clare constat.

78 Quintò dubitatur, an coadjutor in ingressu † debeat fabricæ solvere quod est consuetum solvi per canonicos de novo ingressos: Et dicendum est, quod non, quia tunc non ingreditur ut canonicus; sed ut coadjutor canonici, sed illum solvere debebit secuta morte coadjuti, illôque intrante, ut vero Canonico, maximè cum illa solutio respicit tempus, quo canonicus incipit gaudere fructibus Canonicatus, ut dicitur *in d. decis.*

79 Sextò dubitatur, an coadjutor possit gaudere † mensibus datis causa recreationis, & illos consumere sicut principalis? Et breviter dicendum est posse, ita tamen, quod dies per unum ipsorum consumpti non possint, per alterum assumi, sed quoad ambos remaneant consumpti, ut fuit resolutum in dict. Salamantina ad 2. & sequitur post hæc Gonzalez *supra num.*13. *& seq.* & Gratian. *discept.forens. cap.*186. *num.*12.

80 Septimò dubitatur, an coadjutor ægrotans, & vel aliàs legitimè impeditus haberi debeat pro præsenti, & lucretur, sicut lucraretur principalis? Et breviter respond. affirmativè, ut fuit responsum, & latè deductum per Rotam in dict. Salam. coadjutoriæ coram eodem D. Peña, 20. Junii 1594. ut *in decis.* infra etiam adducenda *ad fin. num.* 135. *& seq.* post hæc Gonzalez *supra num.* 15. malè tamen allegans. Navarr. *dicto consil.*2. *num.*6. *de clerico ægrot.* Gratian. *dict. num.*12. & Leo *in thes. cap.*16.*num.*65.

Quod tamen intelligendum videtur, † quando 81
coadjutor erat actu serviens tempore supervenien-
tis infirmitatis, seu impedimenti, aliàs posset dari
locus fraudibus in detrimentum servitii Eccles. vi-
dens enim principalis, qui antea noluerat coadju-
torem residere, quòd ille erat impeditus, posset tunc
velle, quòd resideret ad excusandum se à residentia,
& ita nullus resideret † pro quo etiam facit quod 82
dicitur *in d. decis.* tunc demum coadjutorem, sicut
& principalem habendum esse pro præsenti & lu-
crari ratione infirmitatis quando sanus Divinis in-
teresse solebat: & ita sentit Leo *dict. num.*65. qui
etiam ait, quòd coadjutore solito residere absen-
te ex causa quæ non excusat, coadjutus infirmitate
detentus non lucratur, cùm integra valetudine non
resideret.

Octavò dubitatur, an principali excommunicato
† existente possit coadjutor inservire & lucrari; In 83
quo dicendum est primò eum posse inservire, & re-
sidere † in Eccles. sicut si non esset excommunica- 84
tus principalis, quia non inservit, nec agit nomine
excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine
Eccl. ex traditis per Innoc. *in c. fin. de procurator.*
Compostell. *in cap.fin.de clerico ægrotant.num.*17. &
Oldrad. *cons.*44. *num.*2. & fuit dictum in d. Sala-
mant. 20.Junii 1594. Leo *sup.n.*66. quicquid sentiat
Gonzal. *dict. gloss.*5. §.9. *num.*128. undè etiam coad-
jutor canonici sacris ordinatus habet vocem in
Capitulo, licet coadjutus non esset constitutus in
sacris, & sic eam non haberet, ex Clement. *ut ii
qui de ætat. & qualit.* Et è converso coadjutor qui
non est in sacris, non habet vocem in capitulo,
quamvis coadjutus esset in sacris, & eam haberet.
Et similiter coadjutus habens ordinem præbendæ
habebit vocem in capitulo, licet intra annum il-
lum non suscepisset: & sic non haberet ex declar.
§. *illi verò.* Et è converso coadjutor, qui intra an-
num illum non suscepit, non habebit vocem, licet
coadjutus haberet illum ordinem, & consequenter
vocem, de quo, *infra dub.*32. *&* 34.

Secundò dicendum est si fortè coadjutori aliquid
† de fructibus, seu distributionibus assignatum est 85
pro congrua, seu servitio, ut aliquando fit, id sibi
posse lucrari non obstante excommunicatione prin-
cipalis, quæ sibi non alteri debet nocere *reg. non
debet alteri per alterum iniqua conditio inferri ff.de reg.
jur.& reg.non debet aliquis alterius odio prægravari in*
6. *cum aliis*, & ita fuit resolutum in d. Salamant.
coadjutoriæ coram eo. D. Peña 9. Jun. 1595. Leo
supra num. 67.

Tertiò dicendum est † non posse tunc coadjuto- 86
rem lucrari pro coadjuto excommunicato, & ad
ejus commodum, & utilitatem, cum excommunica-
tus non lucretur, nec faciat suos fructus beneficio-
rum, *c.pastoralis*, §.*verum de appell.* & dicetur *infr.*7.
*p.c.*13.*ex n.*90.& ita fuit resolutum,& deductum in d.
Salamant.20.Jun.1594.ut in decis.posita *d.n.*67.*sup* &
tenet post hæc Gonz. *sup.n.*123. & Leo *d.n.*67. *& seq.*

Nonò dubitatur, † an coadjutor habeat vinculum 87
activam, & passivam, non solùm in rebus ordinariis,
sed etiam in officiis, sede vacante, & provisionibus
Canonicatuum? & breviter respondit affirmativè, ut
apparet ex formula coadjutoriæ, & fuit resolutum
in d. Salamant. coadjutoriæ coram eodem D. Peña,
1. Julii 1594. ut *in decis. infr. ponenda ad fin. n.* 136.
& Leo *d. c.*19. *n.*69. *&* 70.

Imò, & si in aliqua coadjutoria diceretur † quod 88
habere possit vocem activam in Can. ut vidi in qua-
dam coadjutoria nostræ Eccl. Archid. de Arevalo,
& Canon. non propterea excluditur vox passiva,
quæ ex aliis verbis venire potest, saltem ex eo,
quod subrogatur loco, & vice coadjuti, quem
repræsen-

repræsentat, nec ad id videtur apponi verbum, *activum*, sed potiùs ad majorem declarationem, & augmentum, non diminutionem. Non tamen poterit coadjutor exercere officia ad quæ coadjutus electus est: nam in his quæ speciali nominatione competunt coadjuto, non vitiat coadjutor, nec eam repræsentat, nec in commissionibus, *inf.* 27. *dubio.*

Decimò dubitatur, † an Canonicus habens co-
89 adjutorem possit juvare beneficio jubilationis in ea Ecclesia competenti, ita ut lucretur fructus, & distributiones, etiamsi coadjutor non resideat, in quo dicendum est cum Rota in d. Tirason. coadjutoriæ 8. Novembr. 1599. coadjutum non privari privilegio jubilationis jam quæsitæ, non tamen perficere suam jubilationem per servitium coadjutoris, nec privilegium jubilationis coadjuto suffragari, ut latiùs *in d. dec.*

Undecimò dubitatur, † quomodo intelligatur in-
90 dultum coadjutori concessum, ut aliquando in literis coadjutoriæ dici solet, quod gaudeat *reg. de annali, & de triennali*, sicuti coadjutus, in quo dicendum est cum Rota in una Placentina Decanatus 31. Januar. 1597. coram D. Peña, quod intelligitur, ut transacto regulam, *de annali, & triennio* ad reg. *de triennali* post admissionem ad coadjutoriam, etiamsi non fuerit factus locus successioni, possit gaudere *dict. reg. non verò*, ut illo non transacto possit gaudere annali, aut triennali prædecessoris. Et post hæc tradit Gonz. *supr. num.* 118. allegant *d. decis.* Placent. & secluso indulto coadjutor non gaudet *d. reg.* quia nnn possidet beneficium, ut per Cotam *decis.* 397. *in Miscellaneis manuscriptis*, ubi habetur, quod in causa Toletana canonicatus de Talavera, 11. Maii 1552. coram Verallo, quoad reg. de annali fuit dictum, quod si non constat de possessione Didaci coadjutoris post obitum coadjuti per annum, non sumus in casu reg. ea ratione, quia vivente coadjuto, coadjutor non dicitur possidere, idem Verallus *dec.* 64. *lib.* 3. *in manuscriptis.* Sed cum post obitum coadjuti esset in possessione per tempus dictis regulis requisitum, illis gauderet, ut in declar. Coimbr. ad 3.

Duodecimò dubitatur, † an io Ecclesiis, ubi sunt
91 Judices adjuncti, juxta *cap.* 6. *sess.* 25. *de reform* S. Coocilii Tridentini, coadjutor delinquens sit puniendus cum illis, sicut puniretur coadjutus? In quo breviter dicendum videtur, quòd, si tempore, quo contra ipsum proceditur, est io servitio Ecclesiæ, seu actu serviens, debet procedi cum adjunctis per arg. ab æquiparatis & subrogatis de quo *in d. decis. Sala-*
92 *mant.* † idque maximè procedit stante clausula in coadjutoria, quòd coadjutor habebat omoes, & singulas prærogarivas, præeminentias, & honores coadjuti. † Si vero tempore, quo contra ipsum pro-
93 ceditur, non est in servitio Ecclesiæ, tunc non videtur procedendum cum adjunctis, quandiù enim non est in servitio Ecclesiæ, sed extra, non reputatur uti canonicus, sed uti clericus privatus.

Ad istum tamen effectum, ut puniatur † cum ad-
94 junctis videtur sufficere, quòd esset in servitio Ecclesiæ tempore quo fuit processum ad aliquem actum, ut capturam, seu præceptum capturæ, aut informationem summariam, vel saltem ad faciendum caput processus contra eum, nam licet postea desinat deservire, videtur, cum adjunctis causa prosequenda, sicut fuit incepta, per id enim videtur causa præoccupata ab adjunctis respectu Episcopi, seu ejus Vicarii, qui cum eis incipit procedere.

E cootra verò, si coadjutor non erat in † servitio
95 Ecclesiæ, cnm per Episcop. seu ejus Vicarium fuit processum ad aliquem actum, si tamen ante capturam, vel citationem cootra eum executam sit in servitio Eccles. videtur cum adjunctis procedendum esse: non enim dici potest causa præventa ab Episcopo, seu ejus Vicario, ad tradita per Mascar. *de probat. concl.* 1232. seu 1227. Dec. *de electis*, 1. *tom. lib.* 4. *c.* 21. & Azeved. *in l.* 10. *tit.* 13. *lib.* 8. *recopil.* Per cap-
turam tamen, & citationem † executam dicetur causa 96
præventa, ita ut; licet postea sit in servitio Ecclesiæ, possit nihilominùs Episcopus, seu ejus vicarius causam prosequi sine adjunctis ad *l. si quis postea & l. ubi ceptum, ff. de jud.* & tradita per prædictos. Sed his non obstantibus dicendum est, contra coadjutorem non esse procedendum cum adjunctis, nisi in ipsa coadjutoria concedantur coadjutori canonici, seu dignitatis, omnia privilegia, quæ habent canonici, seu dignitatis, nam coadjutor non est verus caoonicus, seu dignitas, nec capitularis, ut in d declaratione Coimbricens. ad 2. Et conducit alia declaratio ejusdem Sacræ Congregationis Rituum 31. Januar. 1591. sic, *coadjutores Episcoporum*, posita per Summ. Bullar. Quarant. ver. *Archiepiscopi authoritas in addit. lit. B*, & per Piasec. *in praxi Episcop. in proœm. n.* 10. ubi dicit, coadjutorem Episcopi, etiam cum futura successinne, ex quo non habet jus in re, sed ad rem, non esse caput, nec debere recognosci tanquàm superiorem & caput, sed uti coadjutorem, &c. & ita in proposito censuit Sacra Congregatio Concilii, ut *in declarat. seq.* An Episcopus qui juxta decretum Concil. *cap.* 6. *sess.* 25. debet procedere contra Capitulares cum adjunctis, teneatur hoc idem servare volens procedere contra coadjutorem canonici cum futura successione, die 4. Februarii 1593. Congregatio censuit non teneri, nisi ex forma coadjutoriæ colligatur, ipsi coadjutori concessa fuisse omnia privileg. quæ habent canonici, nam coadjutor cum futura successione non dicitur canonicus, nec habet jus canonicus, sed ad canonicatum, undè cum non canonicus, non est capitularis.

Nec ex clausula nrdinaria coadjutoriæ quòd coadjutor habeat omnes & singulas prærogativas, præeminentias, & honores coadjuti, colligitur concedi coadjutori bujusmodi privilegium de adjunctis: nam ista clausula intelligitur de prærogativis, præeminentiis, & honoribus circa servitium Ecclesiæ, ut ex tenore ipsius coadjutoriæ apparet.

Nec ex eo quòd coadjutor sit in servitio Ecclesiæ, & actu serviat, sequatur debere contra eum procedi cum adjunctis, cùm id non pendeat ex servitio Ecclesiæ, sed ex eo quòd quis sit canonicus, seu capitularis, aut dignitas, ut apparet ex Concilio *d. cap.* 6. *sess.* 25. qualis non est coadjutor etiam actu serviens, ut dictum est.

Decimò tertiò dubitatur, an coadjutor, qui † non 97
est in sacris constitutus, sed solùm est primæ tonsuræ, seu minorum ordinum, gaudeat privilegio fori stante decreto Concil. Trid. *sess.* 23. *de reform. c.* 6.
de quo supra 2. *part. cap.* 2. Et videtur † dicendum, 98
quod si tanquàm talis coadjutor inservit Ecclesiæ cum clericali habitu, & tonsura, gaudebit privilegio fori, ex quo ex maodato, seu authoritate Papæ Ecclesiæ inservit, sicut gaudet qui alicui Ecclesiæ ex mandato Episcnpi inservit, si verò non inservit Ecclesiæ, non videtur gaudere, quia coadjutoria non est beneficium Ecclesiasticum, ut constat, & dicit Gonzal. *dict* §. 9. *n.* 64. *& infr. num.* 122. & Aznr 2. *part. lib.* 3. *cap.* 2. *quæst.* 4. quicquid velit Acosta de Andrada *ad bullam Cruciatæ quæst.* 75. *&* 76. *relatus supra* 3. *part. cap.* 1. *num.* 108.

Decimò quartò dubitatur, an coadjutor ratione
coadjutoriæ teneatur deferre habitum † clericalem 99
& tonsuram? si servit Ecclesiæ clarum est, quod debet eum portare, nno enim potest inservire Ecclesiæ, nisi cum habitu decenti, & competenti: difficul-
tas est, an † teneatur eum deferre, licet non inser- 100
viat? & dicendum videtur teneri ex *const.* 30. Sixti V. de qua *infra* 7. *p. c.* 1. *num* 13. & præsertim *num.* 8. ex qua non solùm clerici etiam clericali tantum tonsura insigniti habentes beneficium, sed etiam habentes

 jus

jus in illo, vel ad illud, debent tonſuram, & habi-
tum clericalem deferre, ſub pœna privationis ipſo
facto. Et habens coadjutoriam, licet non habeat be-
101 neficium, † habet tamen jus ad illud Navarr. *in cap.*
ſi quando de reſcript. præludio 5. *& except.*11. *n.*7. *&*
*de orat.cap.*20.*num.*28. Torre *dicta controv.*6 *de horis*
*can. diſput.*6. *num.*10. *&* 12. & dict. declarat. ſacræ
Congregat. Rituum circa coadjutores Epiſcopo-
rum ſupra relatorum 96. & diximus *ſupra cap.*3. *hu-*
*jus p.*10. *modo*, nec dubitari poteſt, quando ad iſtum
effectum, jus iſtud ſit ſatis conſiderabile, ex quo de-
putatus eſt talis coadjutor, nam coadjutoria conceſ-
ſa in forma commiſſoria ante executionem & depu-
tationem à commiſſario factam, non eſſet ad effe-
ctum conſiderabile iſtud jus, ſicut nec jus acceſſus
& regreſſus, tanquàm conditionalem eventum va-
cationis, ut *in dict. c.*3. *n.*57. Et an coadjutor tenea-
102 tur † recitare? diximus *ſupra* 3.*p.c.*1.*dub.*6.*n.*107. &
an teneatur facere profeſſionem fidei coadjutor ca-
nonici, ſeu dignitatis, diximus 3.*pa. ca.*3. & an poſ-
ſit ſacris ordinari ad titul. coadjutoriæ? diximus 2.
*p. c.*5. 4.*dub. ad fin. ad num.*131.

103 Decimò quintò dubitatur, † an coadjutor ſerviens coadjuto debeat exire de Cap. in quo tractatur de negotio ipſius coadjuti.

104 Et videtur debere exire, † nam ipſe coadjutus non poterat intereſſe Capit. in quo agitur de ſuo negotio, ſeu de re ad eum particulariter ſpectante juxta *c.*44. prætorum, ubi Avil. & *lib.*34. *tit.*6. *libr.*33.*recop.* ubi Azeved. & Avend. *de exequen. mandatis, lib.*2.*c.*23. & Concilio Trident. *ſeſſ.*25.*de reform. c.*6.*verſi.qui ſi aliquid*, ibi, *Nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agatur.* Et Octavius Frangipanus *in directorio Eccleſiaſticæ diſciplinæ tit. de decanis collegiatis Eccleſiarum n.*31; Bovadilla *in Politica, lib.*3. *cap.*7. *à num.*43. Et Curia Philipp. 1 *par.*§.1.*n.*10. ubi aiunt id intelligi, cum res ſpectat ad capitularem ratione alicujus intereſſe particularis principaliter, & non ratione officii, licet ſecundario & acceſſoriè ei reſultet in intereſſe, de quo infra 5.*part. cap.*4. *n.*53. ergò nec coadjutor cum repræſentet ipſum coadjutum de cujus negotio agitur, & pro eo, & ejus nomine interſit, & det vocem in Capitulo.

105 Nihilominùs contrarium verius videtur, † nam
ut ſupra diximus *dub.*8. *num* 84. coadjutor non agit,
nec inſervit nomine coadjuti, licet eum repræſen-
tet, quatenus agit, & inſervit vice & loco illius, ſed
agit, & inſervit nomine proprio, ſeu nomine Eccle-
ſiæ, & ſic nihil impedit eum intereſſe, & dare vo-
cem in Capitulo, in quo agitur de negotio coadjuti,
undè videtur; quod poſſet coadjutor dare ſuffra-
gium, ſeu votare in electione præbendæ, quam
prætenderet coadjutus, & eſſet oppoſitor, & etiam
pro eo ſuffragium dare. Rurſus è converſo, coad-
106 jutus benè poteſt † intereſſe Capitulo, & dare vocem,
ſeu votum, ubi agitur de negotio coadjutoris, niſi
fortè agatur de re ſpectante ad ipſam coadjutoriam
quæ particulariter etiam ſpectet ad ipſum coadju-
tum.

107 Decimò ſextò dubitatur, † an coadjutus & coadjutor ambo poſſint eſſe in Eccleſia, vel in ſervitio Eccleſiæ, & dicendum eſt non poſſe ambos eſſe in Eccleſia, tanquàm Canon. Ambo enim ſolùm repræſentant unum Canonicum, non duos: coadjutus, tanquàm principalis: & coadjutor, tanquàm coadjutor.

108 Nihil verè impedit unum eſſe tanquàm canonicum, vel coadjutorem, & alterum tanquàm perſonam privatam ſine habitu Eccleſiæ etiam in choro.
109 † Rurſus nihil impedit unum eſſe in Eccleſia, & in
ſervitio ejus, & alterum extra Eccleſiam in nego-
tiis ipſius Eccleſiæ, & facit declaratio Coimbric. in-
fra poſita *ad octavum & ultimum*, de quo *ſupra nu-*
mero 64. ubi vide. Et ita conſultus reſpondit, & ap-
probavit D. Vergas, & alii Cathedratici Salaman-
tini.

Decimò ſeptimò dubitatur, † in Eccleſiis, in 110
quibus obtinens dignitatem non præſidet in choro,
etiam non ſtante alio antiquiori, nec habet ſe-
dem, & vocem in Capitulo, ſi tamen ſimul obtinet
canonicatum, præſidet in choro juxta antiqui-
tatem ſuæ dignitatis, & etiam in Capitulo in quo
habet ſedem, & vocem juxta dictam antiquitatem
ſuæ dignitatis, & etiam in Capitulo in quo habet
ſedem, & vocem juxta dictam antiquitatem ſuæ di-
gnitatis, ut in Eccleſia Toletana, an canonicus pro-
prietarius coadjutor alicujus dignitatis, & ut talis
ſerviens habeat hujuſmodi præeminentiam?

Et videtur, † quod non, cum ejus principalis, & 111
coajutus eam non haberet, ex quo non habet ca-
nonicatum.

Nihilominùs tamen dicendum eſt † coadjutorem 112
eam habere, nam, cum ſit coadjutor dignitatis, &
ut talis ſerviat, debet habere præeminentiam di-
gnitatis, & cum ex alia parte ſit Canon. debet habere
præeminentias canonicis, & dignitatibus ſimul com-
petentes, atque adeò habebit ſedem, & dabit vocem
in Capitulo, & præſidebit in choro juxta antiquita-
tem dignitatis, in qua ſervit ut coadjutor.

Nec refert, † quod coadjutus non haberet iſtam 113
præeminentiam, nam id ex eo eſt, quod non habet
canonicatum, quem tamen habet coadjutor. Et com-
probatur, nam ut ſupra dictum eſt *dubio* 8. coadjutor
non inſervit, nec agit nomine coadjuti, ſed nomine
proprio aut Eccleſiæ, & ita conſultus reſpondi.

Decimò octavò dubitatur, † an in Eccleſiis, in 114
quibus canonici lucrantur veſtuarium reſidendo
90. diebus, Canonici verò obtinentes dignitatem
illud lucrantur reſidendo 60. diebus, ut in d. Eccle-
ſia Toletana, D. Salazar de Mandoza *libello de inſtit.*
can. pœnit. §.6. Canonicus coadjutor alicujus dignita-
tis lucretur veſtuarium ſui canonicatus reſidendo
diebus 60. tantùm?

Et quidem in coadjutore canonici † & dignitatis 115
certum eſt, quod illud lucraretur reſidendo 60. die-
bus tantùm, quemadmodum principalis cui lucra-
tur.

In caſu propoſito difficultas eſt, ex quo ſolum
habet Canonicatum in titulo, & proprietate. † Ni- 116
hilominùs tamen dicendum eſt, quod, ſi inſervit di-
gnitati tanquàm coadjutor, lucrabitur veſtuarium
ſui Canon. reſidendo tanquàm 60. diebus: nam cum
ſit coadjutor dignitatis, debet habere præeminen-
tias, & prærogativas dignitatibus competentes, ut
dictum eſt: † Quamvis è converſo, ſi aliquis obti- 117
nens dignitatem in proprietate eſſet coadjutor ca-
nonici, & ut talis inſerviret, non lucraretur veſtua-
rium d. Canonicatus reſidendo 60. diebus, ſed deberet
reſidere 90. quia non lucratur ſibi, ſed coadjuto, qui
ex perſona coadjutoris non debet ſuam conditionem
meliorem facere, nec ratione coadjutoriæ majus com-
modum reportare. Illud autem certum eſt, de quo ſum
conſultus pro parte, Eccleſiæ Lucenſ. canonicum
coadjutorem dignitatis in ſede dignitatis, lucrari
fructus & ſubventiones ſui canonicatus & dignita-
tis, ſicut lucraretur obtinens in titulum, canoni-
catum & dignitatem, & etiam coadjutor canonica-
tus & dignitatis non ſolùm unius perſonæ, ſed etiam
diverſarum, in ſede dignitatis lucrabitur fructus &
diſtributiones utrinque ſuis adjutis: & ita practica-
tur: canonicus tamen, ſive coadjutor canonicè reſi-
dens in ſede canonici, non poſſet lucrari fructus, ſeu
diſtributiones dignitatis, quam habet in titulum aut
coadjutoriam: quia in illa ſede canonici, cùm ſit
inferior, non poteſt dici ſervire & intereſſe ut digni-
tas.

Decimò dubitatur, † an canonicus habens coad- 118
jutorem

jutorem perpetuum cum futura successione possit optare novam, & pinguiorem Præbendam, prout alii canonici coadjutore carentes? Quam quæstionem movet Gonzal. *gloss.* 34. 18.*qu. n.*97. & ei respondet cum distiuctione, aut futura successio est concessa in gratia coadjutoriæ, quod canonicatum, & Præbendam ordinariam illi annexam duntaxat absque illa Præbenda, seu præstimonio, in quo cadit optio, aut est concessa successio, etiam quoad istam Præbendam, & præstimonium temporale optatum per coadjutum in primo casu, inquit, seu potiùs in secundo, coadjutus optare poterit, cum nulla sit ratio, vel inconveniens, quod obstet, nec gratia coadjutoriæ, quæ est principaliter ad favorem illius concessa, ut dixit *dict. glossa* 5. §.9.*num.*9. ex Puteo *decis.* 98. *lib.*2. & Rota in d. Salamantina coadjutoriæ 2. Junii 1593. coram D. Peña, debet, illi esse nociva regula, quod ob gratiam *lib.*6. in alio vero casu minimè, inquit, erit locus optioni, quia, cum coadjutus dimittere non possit dictam Præbendam, seu præstimonium, quod optaverat, ex quo per gratiam coadjutoriæ est adjudicata coadjutori futuro successori, à quo auferri non potest, & consequenter cessat natura optionis, quæ est, ut si ego opto majorem præbendam, alius etiam modernior optet illam minorem à me dimissam, sique optionis ordo prævertitur, ut superius dixi *n.*15. *&* 81. nulla ratio permittit, quod optioni locus sit, & ita servatur, hæc Gon-
119 zalez. † Cujus resolutio quoad primam, non habet difficultatem, nempè, quod coadjutus possit optare quando futura successio est concessa coadjutori, quoad præbendam, quam tunc habet coadjutus, seu postea per eum optaram. Imò tunc videbatur, quod ipse coadjutor posset optare pro coadjuto, cujus loco subrogatur: sed cum impendeat à voluntate coadjuti, verius videtur, quod non possit optare coadjutor, nisi dicatur in coadjutoria, ut forsan dici solet in coadjutoriis præbendarum, & beneficiorum Eccl. ubi est jus optandi, ut colligi videtur ex d. decisiooe Salamantina 25. Junii 1593. pro quo facit, quod licet optio possit fieri per Procuratorem, tamen requiritur ad eam speciale mandatum, vel secuta ratificatio. Gem. *num.*5. & Francus *n.*3. *in c.fin. de consuet. in* 6. & Gonzalez *dict. gloss.*34.*n.*123. Alexand. Monet. *de optione cap.*4. *quæst.*4. & ita videtur accipienda declaratio Coimbric. infra posita ad 5.

120 Quoad secundum † verò dict. resolutio magnam habet difficultatem ex dictis infra *part.*5. *cap.*1. *ex n.* 334. ubi resolvimus, quod habens præbendam reservatam potest optare aliam, quæ subintrat in locum reservatæ, & dimissa remanet libera, & quod quando mutatur titulus in optione, quamvis optatum non subrogetur, nec maneat reservatum loco dimissi, tamen habens beneficium reservatum potest aliud optare non stante consuetudine particulari, seu observantia in contrarium: undè videtur in proposito, quod canonicus habens coadjutorem cum futura successione absolutè & indistinctè potest optare majorem præbendam quæ subrogatur loco primæ, & in ea intravit dict. futura successio, quod maximè, & sine difficultate procedit in optione præstimonii, ubi non optantur præbendæ; sed præstimonia, ut in Ecclesia Corduben. juxta dicta *dict. cap.*5. *part. num.*456. & etiam ubi mutatur titulus videtur, quod habens coadjutorem possit optare aliud beneficium, verbi gratia Portionarius Canonicatum, seu dimidius Portionarius portiooem integram: & in primo per optionem secundi vacantem succedat coadjutoriæ ex futura successione sibi concessa, nisi fueris consuetudo particularis, seu observantia, quod non habens beneficium liberum non possit optare.

121 Ubi autem optaretur aliud † beneficium, non dimisso primo: ut si Canonicus optaret dignitatem retinendam cum canonicatu juxta consuetudinem Ecclesiæ, coadjutoris in canonicatu nullo modo obesset canonico, quominùs posset optare dignitatem, sicut non obesset ei, quominùs eam aliàs assequi posset. Et tunc haberet coadjutorem in uno beneficio, nempè in canonicatu, & in alio, nempè in dignitate, in qua deberet residere, non obstante quòd coadjutor Canonicatus resideret.

Vigesimò dubitatur, † An in Ecclesiis, ubi est 122
optio, præbenda vacans per obitum coadjuti, vel aliàs in mensibus ordinariis, possit optari, non obstante coadjutoria: an verò jus optandi censeatur sublatum per coadjutoriam. Et dicendum est non posse optari, sed per coadjutoriam jus optandi censeri sublatum, ut in una Capuana optionis 23 Martii 1609. coram D. Lancelloto fuit decisum per Rotam his verbis. 175. &c.

Vigesimò primò dubitatur, † an coadjutoria in- 123
ducat incompatibilitatem cum alio beneficio incompatibili cum illo, in quo est coadjutor? In quo Gonzalez *d. gloss.*5. §.9. *à num.*94. ait, quòd cum coadjutoria perpetua cum futura successione de per se non sit Ecclesiasticum beneficium, ut tradit P. Gregorius Tholos. *de benefic. cap.*11. *num.*2. non potest inducere incompatibilitatem, ut audivit fuisse resolutum in Rota, ac tradit Gonzalez Mendez Lusitanus *lib.*4. *diversorum arg. cap* 1. *num.*8. & per totum, subdens rationem, quia talis coadjutor non tenetur præcisè residere, nec ad hoc potest compelli, cum beneficium non habeat, sed solùm tenetur ad causativam residentiam, id est, si non resederit, quod non lucrabitur fructus, ac illos propter illius non residentiam amissos coadjuto satisfacere teneatur. Nec per obitum, vel cessionem coadjutoris, sed coadjuti, vacat beneficium. Puteus *decis.*222. *lib.*3. nec vivente coadjuto, coadjutor dicitur possidere beneficium. Cota *decis.* 367. & Verall. 64. *lib.* 3. *in manuscr.* ut supra *num.* 90. sed illa ratio, quàm ex
Gonzalo Mendez tradit Gonzalez, † quod coad- 124
jutor non tenetur præcisè residere; nec ad hoc potest compelli, sed solùm tenetur causativè, non placet, ut supra dixi 1. *dubio à num.* 56. Undè, quamvis verum sit, quod coadjutoria non inducit incompatibilitatem, cum non sit beneficium ad effectum, ut per eam vacet beneficium prius obtentum, tamen negari non potest, quin sit incompatibilis, ad effectum retentionis cum beneficio residentiam personalem requirente, si coadjutus vult quod coadjutor resideat, serviat pro eo ut debet, nisi fortè in coadjutoria caveatur, quod non teneatur diminere obtentum, nisi eveniente successione coadjutoriæ, & per assecutionem beneficii incompatibilis videtur cessare, & expirare coadjutoria prius obtenta, cum expiret futura successio, & jus ad benefic. ex ea competens, *Clement. gratia de rescript.* ubi D. & dicta infra 11. *part. cap.*5. *num.*69. Quamvis contra teneat Gonzaluz Mendez Vasconcellos *dict. cap.* 1. *à num.*1. dicens, coadjutoriam canonicatus non vacare per assecutionem scholastriæ in diversa Ecclesiæ, quia dicta Clement. *gratiæ* non procedit in coadjutoriis & regressibus, cùm solùm intelligenda sit in gratiis generalibus, & spectativis, non in aliis gratiis, quæ sunt de certo beneficio, addit. gloss. *ver. pauper, in cap. si pauper, de Præbend. in* 6. Puteus *decis.* 380. *lib.* 2. quia pendente conditione non habent jus, sed spem, & quia coadjutoria datur propter servitium, & ita ex causa onerosa, & non venit per appellationem gratiæ in dicta Clemen. cum sit exorbitans. Sed verius est, dictam Clementinam procedere etiam in gratia de certo beneficio, cum generaliter loquatur, & sic eadem ratio, & docet Bonifac. ibi *à num.* 1. nec contrarium

dicunt

dicunt d. add. & decisio. Putei, imò nobis favent. Et quamvis coadjutoria detur propter servitium, non ideò desinit esse gratia, maximè, quoad futuram successionem.

125 Vigesimò secundò dubitatur, † an coadjutor possit cedere coadjutoriæ, etiam invito coadjuto? in quo Gonzalex *dict. glos.5. §.9. num.121.* resolvit, quod potest ei cedere de consensu superioris, etiam invito coadjuto, Butrius *in cap. fin. num.15.* Imola etiam *num.15.* Anania *num.13 de clerico ægrotante*,& tradit Gonzalez Mendez, *d.lib.4.diversorum jur. argument. cap.1.9.* nec obstat, inquit Gonzalez dicere, quoad coadjutor sit datus in favorem coadjuti, ut supra dixit *num.* 53. quia id venit in consequentiam, & ideò non attenditur, *l.1. de authoritate tutoris cum aliis per eum allegatis, in glossa* 45. §.1.*num.*35. & ita etiam ait Gonzalez Mendex *d. num.*9.

126 Addo, quod cum sit per Papam, † seu ejus authoritate coadjutor deputatus, non videtur posse coadjutoriæ cedere, nisi authoritate ipsius Papæ invito coadjuto: quam iis eo consentiente possit illi cedere authoritate Ordinarii. At futuræ successioni, cum sit merè in ejus favorem, benè poterit coadjutor cedere, & renunciare absque consensu superioris, & coadjuti juxta infra dicta 11.*p. cap.*3. *num.* 247.

127 Vigesimò tertiò dubitatur, † an confessio coadjutoris noceat coadjuto, vel è contra? Et non nocere est decisio Achillis de Grassis 162. seu *de confessis*, & sequens, & tradit Mandos. *de signatura gratiæ titul.de coadjutoriis ad fin. vers.confessionem coadjutoris*, & novissimè sequitur Gonzalez *dicto* §.9. *n.*129.

128 Vigesimò quartò dubitatur † an sententiæ latæ contra unum coadjutorem, cum futura successione alicujus beneficiati, illo defuncto, seu renunciante, noceant secundo coadjutori? Et Gonzalez *dicto* §.9. *n.*92. resolvit non nocere illi non citato, saltem per proclama, & ideò de novo debere audiri; ut tenuit Rota *decis.*239. & 241. *part.*3. *lib.*3. *diversorum.*

129 Sed istæ decisiones † non loquuntur de sententiis latis contra unum coadjutorem, sed contra coadjutum, ut ex earum tenore colligitur, licet sint vinolæ quæ non nocent coadjutori inscio, & non citato, saltem per proclama juxta opinionem, quam sequitur Rota, ut per Achillem *decis.*135. seu 5. *de dolo, & contumac. & seq. & decis.*215. seu 3. *de re judicat.* Puteum *decis* 91. *lib.*3. & decisionem Toletanam juris decimandi 19. Februar. 1594. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio infra adductam *part. cap.* 3. *num.*148.

130 Si enim loquerentur illæ † decisiones de sententiis latis contra unum coadjutorem, non reperiretur citatio secundi coadjutoris, ut ei præjudicarent: nam, cum tunc non esset talis coadjutor, nullo modo potuit citari, & si sententia lata esset super invaliditate coadjutoriæ primi coadjutoris; non esset præjudicare secundo coadjutori, cum esset res inter alios acta, & secunda coadjutoria esset diversa à prima: si verò esset lata super juribus, & pertinentiis coadjutoriæ, & sic super statu coadjutoris, præjudicaret secundo coadjutori, & aliis similibus illius Ecclesiæ, coadjutoribus, etiam non citatis juxta notata *in l.ingenuum,ff.de statu homin.& in l.sæpè de re judicat.* Achil.*dec.*17.*seu* 5. *de re judica.* Tiraq. *in tract. res inter alios acta limitat.* 17. Covar. *pract. c.*13.*num.*9. *cum aliis* per Gonzalez *gloss.*9. §.1. à *numer.*84. & Rota in Calagurritana Beneficii de Nav. 20. Junii 1588. coram Illustrissim. Pamphilio supra relata 3.*part. c.*2. *n.*11.

131 Vigesimò quintò, † & ultimò dubitatur, an, si tempore datæ coadjutoriæ coadjutus esset mortuus, succeslio in ipsa coadjutoria coadjutori concessa locum habeat? & Gonxalex *d.gloss.*5. §.9. à *n.*53. docet quod coadjutoria perpetus cum futura successione continet in se duplicem gratiam æque principalem distinctam & separatam, alteram coadjutoriæ, quæ expirat per obitum coadjuti ad ejus favorem datam, alteram futuræ successionis, cum primum vacat Beneficium per cessum, vel decessum coadjuti, quæ respicit duntaxat favorem coadjutoris, Puteus *decis.* 98. *lib.*2. & 226. *n* 9.*lib.*3. Peregr. *lib.*2.*dec.*281.*lib.* 2. *de manuscript.* & fuit resolutum in una Bonon. officii portæ palatii de mense Martii 1565. undè infert, quod, si coadjutus, seu proprietarius decederet antequam gratia coadjutoriæ sortiretur effectum, vel ipse de dict. gratia notitiam haberet, quamvis ista gratia coadjutoriæ sit extincta per obitum illius, altera tamen gratia futuræ successionis ad favorem coadjutoris æque principaliter, & non dependens à prima concessa, firma & salva prorsus permanet, ac effectum habere debet, Puteus *d. decis.* 98. quamvis Mandos. dubitaverit *dict. titul. de coadjutoris versic. coadjutoriæ habebat*, & propterea hodiè, inquit Gonzalex, in literis exprimitur quod sit locus futuræ successioni, etiamsi Beneficium actualiter vacet de tempore datæ, nec non adjicitur clausula ista: (Ex nunc prout ex tunc, & è contra, & si ipse tempore vacationis hujusmodi d. coadjutoris officium exercere non inceperit, aut per illum steterit quominùs illud exercuerit, & præfatas literas d. N. coadjuto, aut venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Capitulo, ac illi, vel illis, ad quem seu quos forsan pertinet, non intimaverit, authoritate nostra conferas, & assignes.) Et sic clarè sentit Gonzalex, quod, licet tempore datæ coadjutoriæ coadjutus sit mortuus, sit locus futuræ successioni coadjutoris, quem sequitur Grat. *discept. forens. c.*128. *n.*149. sed
quicquid ipse velit, † id non est verum, nam mortuo 132
coadjuto tempore datæ coadjutoria corruit, & nulla omniòd à principio, mortuo enim non datur coadjutor, nec mortuus pro ea supplicat, & consentit, ut aliàs dicitur infra 11.*p. c.*1. *n.*65. & consequenter corruit futura successio, quæ ab illa dependet, cum detur illi ratiune coadjutoriæ, & ut coadjutori nisi fortè detur antidata, nempè data ante mortem coadjuti, ut in coadjutoria. Decanatus Placentini ad favorem D. Petri Paniagua tempore Sixti V. quamvis locus sit ubi tempore datæ coadjutus vivebat, licet decederet, antequam coadjutoria sortiretur effectum, & ipse, aut coadjutor de ea notitiam haberet, nam, licet tunc coadjutoria expiraret per obitum illius, tamen à principio tenuit ipsa coadjutoria, seu gratia ipsius, & consequenter valet futura successio, ut in d. decisione Putei, & in clausula coadjutoria relata.

Nec obstat, † quod in literis exprimitur, quod 133
sit locus futuræ successioni, etiam si Beneficium vacet de tempore datæ, nam intelligitur, etiam si tunc de jure vacet, quia fortè coadjutus possidebat de facto sine legitimo titulo, non verò, si de jure & de facto, vacet, ut ex verbis ipsarum literarum clarè constat, undè etiamsi gratia coadjutoriæ est surreptitia, quia fortè ætas, † aut infirmitas coadjuti, vel 134
alia causa narrata, non est vera, corruit etiam futura successio, de quo vide infra *part.*5. *cap.*174.

Vigesimò sextò dubitatur, an † in electionibus, 135
seu provisionibus, & aliis actibus, coadjutor possit alteri committere vices suas, sicut coadjutor posset, juxta *cap.penult.de electian.in* 6. ubi Doctores, Curia Pisana, & Azeved. ibi *lib.*2.*c.*7. & Villar. del patronado de Calatayud. 7.*part.* §.1. *num.*13. & ratio dubitandi est, nam procurator ad eligendum non potest alium substituere, nisi de eligenda certa persona mandatum habeat: aut nisi in substitutione diceretur, quod eligatur certa & nominata persona, Lapus, Dominic. & Franc. *num.*3.*in dicto capit. penult.* §.*porro*, ita intelligentes glossam ibi, verb. *de certa*,& favet Abb. *in cap.fin.*§.*num.*4. *de officio delegat.* ergò coadjutor,

coadjutor cum sit procurator coadjuti, non poterit alteri committere vices suas.

Nihilominùs dico rectè id posse, tum quia ut supra dictum est *numer.*84.101. *&* 103. coadjutor non agit nomine coadjuti, sed nomine proprio, aut Ecclesiæ, & sic non est procurator coadjuti, sed in ejus locum subrogatus, & consequenter poterit sicut coadjutus alteri committere vocem suam, juxta aliàs dicta. Tum etiam, quia esto esset procurator coadjuti, non erat procurator specialis ad certum negotium, sed generalis ad negotia Ecclesiæ seu beneficii, & sic sine difficultate poterat substituere, *c.* 1. §. *fin de procurator. in* 6. & ibi Doctores Abbas *supra*, & Jason. *in l.*1.*ff. de offic. procuratoris Cæsaris*, *n.* 24 *cum aliis*.

136 Vigesimò septimò dubitatur, † An habens dignitatem, ratione cujus habet vocem in capitulo, seu est de capitulo, si fiat coadjutor Canonici, vel è contra, debeat habere duplicem vocem, supposito quod habens dignitatem & canonicatum simul in titulum, non habet nisi unam vocem ut in hac Ecclesia Abulensi, de quo *infra* 11. *part. cap.* 5. *à num.*211. & videtur debere habere duplicem vocem, unam ratione suæ dignitatis & personæ; alteram, ratione Canonicatus & personæ coadjuti quem repræsentat, & pro quo vocem dat, aliàs confunderetur vox canonicatus per deputationem coadjutoris, qui tamen datur ut melius ei deserviatur, ut ex tenore coadjutoriæ constat. Nihilominùs tamen verius mihi videtur, quod ille non habet nisi unam vocem, sicut habens dignitatem & canonicatum in titulum: nam non debet esse melioris conditionis coadjutor quàm proprietarius: & supposito quod in una persona concurrit servitium dignitatis & canonicatus, parum refert, quod in uno serviat, ut proprietarius, & in altero ut coadjutor: nec enim coadjutor servit nomine coadjuti, sed nomine proprio, aut Ecclesiæ, ut præcedenti dubio dictum est. Nec dici potest, per dationem coadjutoris confundi vocem Canonicatus: nam talis coadjutor dat vocem etiam ut canonicus, & non solum ut dignitas, licet ejus vox non computetur nisi pro una, sicut per provisionem canonicatus factam non habenti dignitatem non confunditur vox ipsius.

137 Vigesimò octavò dubitatur † an habens coadjutorem in dignitate & canonicatu simul per eum obtentis, possit ipse residere & inservire dignitati, & facere quòd coadjutor residest in canonicatu, vel è contra, ita ut uterque habeat vocem in capitulo. Et dicendum est posse, si dignitas & canonicatus fuit separata, & non unita: nam cum tituli sint separati & distincti, nihil obstat, quo minus ei qui est coadjutor utriusque, serviat in uno, & proprietarius in alio, maximè cum indè resultet majus servitium Ecclesiæ, quod per coadjutorias intenditur; & est earum finis, ut ex tenore ipsarum apparet. Undè uterque habebit vocem in capitulo, si ratione utriusque tituli competit: quamvis in una persona non daretur ratione utriusque nisi una vox, ut in dubio præcedenti.

138 Vigesimò nonò dubitatur, † An coadjutor dignitatis, seu canonici possit esse Judex Apostolicus, seu delegatus Papæ, juxta *caput statutum de rescriptis in* 6. & Judex synodalis designari, juxta decretum Concilii *sess.*25. *de reform. cap.*12. Et videtur dicendum quod sic: nam coadjutor subrogatur in locum dignitatis, seu canonici, & ejus prærogativis, præeminentiis, & honoribus gaudet, ut ex forma coadjutoriæ apparet. Et declarat. Coimbr. infra posita ad 2. & 5. & ita docet Acosta de Andrada *ad bullam Cruciatæ quæstion.* 75. quod prædicti coadjutores gaudent omnibus privilegiis canonicorum: eliguntur enim jam conservatores, & à Sede Apostolica deputantur Judices Apostolici. Quod tamen procedit, quando tempore commissionis & designationis esset in servitio Ecclesiæ, nam quamdiù non est in servitio ejus, non deputatur uti dignitas, seu canonicus, seu uti clericus primatus, ut aliàs dixi *supra num.*93 sufficietque tempore commissionis esse in servitio Ecclesiæ, ut de causa commissa possit cognoscere, licet postea servire desinat argument. ejus quod docet gloss. in dicto *cap. statutum, verb. canonicus, versic. Et si tempore data*, quam sequuntur communiter Doctores *ibi & in c. quoniam Abbas de officio deleg.* Tiraquel. *in tr. cessante causa limit* 4.*n.*4. Flam. Paris. *de resignat. Benefic. libro* 1. *quæstion* 11. Cevallos *quæstion.*666. & Gratianus *discept forens. cap.*92. *à n.*1. & est declaratio sacræ Congregationis Concilii adducta per Flamin *ibi num.*14. & per nos *infra* 9. *part. capit.*2. *num.*351.

Sed non sufficit, quod tempore quo fuit designatus in synodo in Judicem synodalem, esset in servitio Ecclesiæ, si tempore quo casu fuit in commissa uti Judici synodali, vel tempore quo rescriptum directum in communi Judicibus synodalibus in tali synodo seu diœcesi deputatis, & eorum cuilibet, fuit ei præsentatum, non esset in dicto servitio: nam in Judicibus synodalibus non solùm requiritur qualitas necessaria, habilitas & aptitudo tempore designationis, ut in dicto decreto Concilii, sed etiam tempore commissionis, quo tribuitur jurisdictio, saltem habitu, ut infra 5. *part. cap.*1. *num.*349. aut tempore præsentationis rescripti, quo dirigitur Judicibus synodalibus in communi, & eorum cuilibet, quia tunc videtur habitus respectus ad Judices synodales, qui sunt tempore præsentationis.

Commissio autem facta dignitati, seu canonico, non transit, in ejus coadjutorem, non solùm quando fuit expressum nomen proprium, sed etiam quando non fuit expressum: nam coadjutor quamvis repræsentet dignitatem seu canonicum, non tamen est verè dignitas seu canonicus, antequam succedat, ut in dicta declaratione Coimbricens. ad 2. & declaratio circa coadjutores Episcoporum supra relata *numero* 69. Sicut commissio facta Episcopi non transit in ejus Vicarium, ut dicitur *infra* 6. *part. capite* 2. Imò ex ista ratione, quod coadjutor non est verè dignitas, seu canonicus, absolutè dicendum videtur, coadjutorem dignitatis, seu canonici, non posse esse Judicem Apostolicum, nec Judicem synodalem, designari. Quamvis enim coadjutor sit in servitio Ecclesiæ, adhuc non est dignitas, seu canonicus, & sic non habet qualitates dicti cap. statutum: & faciunt tradita *supra dict. n.*69 *circa* 12. *dubium.*

Nec obstat quod ait Acosta de Andrada *supra*, quòd coadjutores eliguntur jam in conservatores, & à Sede Apostolica, deputantur Judices Apostolici: non enim credo, quòd coadjutores in specie, & scienter à Sede Apostolica Judices deputentur: sed quòd aliquando à partibus virtute commissionum generalium, seu processus fulminati, assumpti sint in Judices per errorem, & ignoranter: & si aliquando nominatim coadjutores à Sede Apostolica deputati sunt Judices deputarentur certè uti canonici seu dignitates, & non uti coadjutores: quia pars quæ eos peteret in Judices, eos canonicos seu dignitates nominaret, prout vulgariter nominatur.

Trigesimò dubitatur, † an coadjutor gaudeat privilegiis & indultis de percipiendis fructibus in absentia, quibus coadjutus gaudere posset, verbi gratia privilegio de percipiendis fructibus ratione studii, aut lecturæ in aliqua universitate, de quo *supra* 3. *parte. capite secundo à numer.*54. & ratione servitii Episcopi, de quo *dict. capite secundo. à n.*345. & ratione officii sanctæ Inquisitionis, de quo *dicto* 139

capite

capite 2. numer. 356. ita ut coadjutor existens in studio, aut in servitio Episcopi, vel officio sanctæ Inquisitionis debeat haberi pro præsenti & residente, & lucretur fructus præbendæ coadjuto non residenti.

Et videtur quòd non: nam ista privilegia sunt ut percipiat quis in absentia fructus suorum beneficiorum, coadjutus autem non percipit, nec lucratur fructus sui beneficii, sed alieni, & pro altero, non pro se.

Sed in contrarium est, quod coadjutor gaudere debeat dictis privilegiis, sicut posset gaudere coadjutus quem repræsentat, & in cujus locum subrogatur, quemadmodum gaudet diebus recreationis, & privilegio infirmorum, vel aliàs legitimè impeditorum, ut supra *dictum est, 6.& 7. dub. per argument. subrogatis & æquiparatis*, de quo Everard. loco à vi subrogationis: & conducit dicta declaratio Coimbricens. ad 2. & 5. Nec obstat quod ista privilegia sint, ut percipiat quis in absentia fructus hujusmodi beneficiorum, nam important etiam quod habeatur pro præsente & residente quò rectè cadit in coadjutore, qui ita percipiet, & lucrabitur fructus pro coadjuto: coadjutor tamen, qui dictis privilegiis vellet gaudere, si quid ex eis minùs perciperet & lucraretur quàm residendo & interessendo, ut tenetur, coadjuto petente deberet de suo id satisfacere coadjuto, ut horas & distributiones quotidianas, quas existens in studio, aut servitio Episcopi, non lucratur, non enim deberet gaudere dictis privilegiis cum damno tertii & coadjuti, cui se obligavit accipiendo coadjutoriam, &c.

Nihilominùs prima pars verior est quod coadjutor non gaudeat dictis privilegiis, ex illa ratione, quòd ea sunt, ut percipiat in absentia fructus suorum beneficiorum, non alterius. Nec refert quòd imputentur etiam, quod habeatur pro præsente & residente: nam id etiam est quoad sua beneficia.

Accedit etiam, quòd si ex dictis privilegiis coadjutor haberetur pro præsente, & residente, lucraretur fructus præbendæ coadjuto non residente, duo specialia, & duæ fictiones circa idem concurrerent, contra reg. legis primæ ubi gloss. & Doctores, *C. de dotis promiss. cum aliis* de quibus Everard. *loco à vi fictionis, n.1. & 2. & loco à toleratione inconvenientis,* Mandos. *reg.1. Cancellar. q.6. n.8. & 9.*

Nec obstat quòd coadjutor gaudeat diebus recreationis, & privilegio infirmorum, vel aliàs legitimè impeditorum, in istis enim est diversa ratio: nam quantum ad dies recreationis coadjutor non debet arctari ad continuè residendum, seu ad majorem residentiam quàm coadjutus. Similiter quoad impedimentum infirmitatis, & alia hujusmodi impedimenta, quæ sunt ordinaria, & ita cadunt in coadjutore sicut in coadjuto, non erat æquum, coadjutorem sit impeditum arctari ad residendum magis quàm coadjutus. Privilegia autem, de quibus in præsenti dubio, non rectè conveniunt coadjutoribus adductis, maximè cùm importent causas extraordinarias absentiæ, quæ non debent prodesse coadjutoribus, qui dantur ut suppleant pro coadjutis.

Nec obest dicta declaratio Coimbricens. nam ista non sunt privilegia expressa in coadjutoria, nec sunt privilegia concessa veris canonicis, quibus coadjutor possit uti ad utilitatem & commodum coadjuti, cùm ea non competerent ex persona coadjuti, sed ex persona ipsius coadjutoris, ad suamque utilitatem, & commodum. De privilegio autem speciali concesso coadjuto certum est, quod non proderit coadjutori, quia privilegium personale personam sequitur, *reg. privilegium in 6. l. in omnibus, & l. privilegia, ff. eodem cum aliis:* sicut privilegium jubilationis coadjuto acquisitum non suffragatur coadjutori, ut in Tirasonen. coadjutoriæ, 8. Novembris 1599. & supra 10. dubio.

Trigesimò primò dubitatur, † Ubi canonici, seu 140
beneficiati Ecclesiæ cathedralis in ea servientes habentur pro præsentibus & servientibus in aliis beneficiis servitoriis, quæ obtinent in eadem civitate vel diœcesi, & ut tales fructus seu reditus illorum percipiunt, ut in Ecclesia Conchen. an serviens ut coadjutor potiatur isto privilegio.

Et videbatur quòd sic, per dictum argument. à subrogatis & æquiparatis, quia coadjutor habet prærogativas principali competentes.

Coadjutus tamen quandiù servit per coadjutorem non potietur isto privilegio, quòd solùm competit ratione servitii personalis, sicut dicitur de privilegio jubilationis in d. Tirason. coadjutoriæ, & dicto 10. dubio, & alia potirentur duo dicto privilegio ratione unius servitii, nempè coadjutor serviens quoad sua beneficia, coadjutus quoad sua: quod esset absurdum, & in magnum damnum Ecclesiarum.

Sed verius est, quòd coadjutor non potiatur isto privilegio, quia ut dictum est, non est verè canonicus, seu beneficiatus, & istud privilegium est in favorem canonicorum, seu beneficiatorum. Nec obstat argumentum à subrogatis & æquiparatis, quia coadjutor, non subrogatur in locum coadjuti, nec ei æquiparatur absolutè, & in omnibus, sed quantum ad servitium & residentiam, & alia in coadjutoria expressa, & circa servitium tantùm habet prærogativas principali competentes, ut supra dictum est *n.96.*

Undè etiam non obstat huic resolutioni, & aliis supra traditis, dicere, quod coadjutor est saltim canonicus fictus, seu dignitas ficta, ut dicitur in decis. Salmant. coadjutoriæ 27. Junii 1593. & supra *num.67.* & quòd tantùm operatur fictio in casu ficto quantum veritas in casu vero *l.2. in fin. princip. C. de rei uxoriæ act. cum aliis,* Everardus *loco à vi fictionis n.4.* Felin. *in c. solitæ. de majorit. & obedient. num.3.* & Gonzalez *in reg. mensium gloss.51. n.28.*

Nam respondetur, coadjutorem non esse canonicum fictum, seu dignitatem fictam absolutè, & quoad omnia, sed quodammodo quoad servitium, & expressa in coadjutoria, imò in rigore nec est canonicus fictus, seu dignitas ficta, quia nec jus nec Papa eum talem fingit.

Trigesimò secundò dubitatur † An coadjutor tem- 141
pore concessionis coadjutoriæ debeat habere ordinem, quem requirit dignitas, præbenda, seu beneficium, an verò sufficiat quod sit clericus, & legitimæ ætatis ad ordinem requisitum. Et videtur debere habere illum ordinem, argument. *capit. nemo de election. in 6.* Sed eo non obstante dico, id non esse necessarium, sed sufficere clericatum, & legitimam ætatem ad ordinem requisitum, argument. *cap. licet canon, & cap. commissa, de elect. in 6. & Clement. unic. de offic. vicarii, & quæ ibi notantur,* & per Joan. Andr. *in cap. fin. de clerico ægrot.* ut enim dicitur infra 7. *part. capit. 4. num. ultim.* eadem habilitas & idoneitas, quæ requiritur & sufficit ad titulum beneficii requiritur & sufficit ad coadjutoriam: & ita tenuit Rota *decisio.347. num.3. lib.3. part. 3. divers.* & apud Verall. *decis.127. part.2.* ubi respondetur dicto cap. *nemo*, sequitur Flamin. Paris. *de relig. libr.4. quæst.9. n.20.* & Gonzalez *ad reg. mensium gloss.5. §.9. n.6. & 90.*

Modo succedit difficultas, an coadjutor debeat promoveri infra annum ad illum ordinem. Et videtur quòd sic, argument. dictorum jurium, & juxta dicta præcedenti parte *c.4. à n.2.* intelligendo infra annum, ex quo residet & inservit, seu cœpit residere: si enim nunquàm resedit, seu inservit, quia coadjutus non vult, non tenebitur promoveri, ex quo non habet exercitium coadjutoriæ, sicut habens curam habitu & non actu, non tenetur ad sacerdotium promoveri infra annum, nisi ex quo illam habet

actu,

actu, ut dicunt gloss. & Doctores *in dicto cap. licet. canon.* Rebuff. *in praxi tit. de non promotis n.*34. *& seq. & aliis*, & dicitur infra 5. *part. c.* 3. à n.10. circa quod vide *infra dub.* 34.

142 Trigesimò tertiò dubitatur, * An coadjutor canonici teneatur ad onera canonicorum juniorum, an verò tantùm ad onera sui coadjuti? Et videtur teneri etiam ad onera canonicorum juniorum: nam ut supra dictum est *dub.* 4. coadjutor sedet post omnes canonicos, & sic habetur tanquàm canonicus junior.

Nihilominùs dicendum est, non teneri ad illa, sed solùm ad onerosa sui coadjuti: nam licet sedeat post omnes canonicos, id non est ex eo quòd sit canonicus, junior, sed quia non est verè canonicus,& fulget aliena dignitate, non propria, sicut alii, ut ibi dicitur & ipse subrogatur loco coadjuti, & pro eo servit, & sic tenetur ad onera illius, non ad alia per dict. argument. *à subrogat.* Et ita censuit S.Congregat. Rituum in declarat. Coimbricen. infra adducta ad 7.

143 Trigesimò quartò dubitatur, * An mulctæ, quæ solent imponi canonicis, & præbendatis ob culpas & defectus in servitio commissus, possint similiter imponi coadjutis ob hujusmodi culpas & defectus à coadjutoribus commissos. Et videtur quòd sic: nam cum coadjutor subrogetur loco adjuti, & pro eo serviat, culpa & defectus coadjutoris censetur culpa & defectus coadjuti, qui habebit recursum contra coadjutorem, ut de suo ei satisfaciat illud damnum, aliàs enim non essei in quo mulctarentur culpæ & defectus coadjutorum & essent melioris conditionis quam veri canonici & præbendati, concederetque in detrimentum Ecclesiæ, ac servitii ejus. Et confirmatur, nam quamvis serviat coadjutor, non nominatur ipse, sed coadjutus in tabulis chori, ac libris seu chartis punctatorum: & ita practicatur. Undè si coadjutor intra annum non susceperit ordinem annexum, ut teneri dixi *supra dub.* 32. ex tunc non solùm amittit vocem in capitulo, ut dixi *supra numero* 84. sed etiam dimidium partem distributionum, juxta Clement. *ut ii, qui* §. *illi vero de ætat. & qualitat.* & de suo debebit satisfacere coadjuto illam dimidiam partem distributionum sibi subtractam culpa ipsius coadjutoris. Pœnæ tamen judiciales, & quæ non haberent rationem mulctæ ordinariæ, non possent imponi coadjuto, nec ejus præbendæ ob culpam coadjutoris, sed ipsi coadjutori, non obstante statuto contrario, quia esset injustum, & contra jus, nisi fortè esset à Papa in specie confirmatum.

144 Trigesimò quintò dubitatur, * An capitula Ecclesiarum possint non admittere ad servitium Ecclesiæ coadjutores, aut illis limitare suam potestatem, authoritatem, & prærogativas. Et dicendum est non posse, sed teneri illos admittere, & observare illis suam potestatem, authoritatem, & prærogativas in omnibus, sicut Papa disponit, contra cujus dispositionem inferiores nihil possunt, *cap. cum inferior.* 21. *distinct. cap. cum inferior de majori. & obedient. & Clement. ne Romano, de elect. cum aliis*, quamvis secus faciant aliqua capitula putantia posse facere, disponere, & ordinare, dare leges, & ponere conditiones prout videbitur expedire.

145 Trigesimò sextò dubitatur, * An coadjutores possint petere congruam sustentationem à coadjutis. Et breviter respondetur posse, si uti coadjutores deserviunt, ex *c. cùm secundum Apost. in princip. de præbend. & capit.* 3. *de cleric. ægrot.* ubi Abbas *numero* 5. & alii *capit.* 1. *eodem* 6. & Concil. Trident. *sess.*21. *de reform. cap.* 6. Navarrus *consil.*2. *cleric. ægrot. num.*1. *&* 7. *& de orat. cap.*20. *numer.*18. Gonzalez *in reg. mensium glos.* 5. §.9. *n.* 96. nisi aliud caveatur in coadjutoria, ut solet. Hodiè enim in hujusmodi coadjutoriis cum futura successione consuetum est poni clausulam, quia partes ita conveniunt, quod coadjutor non possit petere congruam, nec quiquam exigere quovis titulo, ratione coadjutoriæ ut suprà retuli *numero* 54. prout in casu dicti consilii Navarr. 2. etiamsi non narretur coadjutorem habere beneficium, undè se valeat sustentare, ut vidimus, quicquid sentiat Gonzalez *super num.*92. & tunc cum ipse coadjutor sic acceperit coadjutoriam nihil potest petere: facit regula *quod semel*, & reg. *sciente in* 6. nihilominùs non potest recusare servitium principali volente, ut contra Navarr. *d. consil.* 2. *n.* 4. dixi supra *dub.* 1. Quamvis si coadjutor ob paupertatem magnam non valeat decenter servire Ecclesiæ possit excusari à servitio, nec principalis possed ad illud arctare, seu compellere, nisi dando ei aliquid quo decenter & honestè valeat deservire.

Trigesimò septimò dubitatur, * an in gratiam coadjutoriæ sit facienda mentio de obtentis, coadjutoriis scilicet de beneficiis quæ habet is, qui deputatur coadjutor. Et breviter dico quod sic, saltem ratione futuræ successionis quæ ipsi conceditur, quæ est gratia beneficii, seu de beneficiis: & sic intrat decisio text. *in ca. si motu proprio de præbend. in* 6. cum aliis, & quod dixi 1. *part. capit.* 2. *n.* 122. atque ita servatur. 146

Trigesimò octavò dubitatur, * an si non fiat mentio de obtentis coadjutoriis, tota gratia coadjutoriæ vitietur & sic subreptitia, & nulla, an verò, solùm quoad futuram successionem? 147

Et videtur solùm vitiari quoad futuram successionem, non verò quoad deputationem coadjutoris: quia deputatio coadjutoris non est gratia de beneficio, ut patet ex supradictis, nec jure aliquo cavetur, quòd in ea fiat mentio de obtentis, & utile per inutile non vitietur in separabilibus & dividuis, qualis ista gratia, reg. *utile lib.* 6. cum aliis.

Nihilominùs tamen verius videtur totam gratiam vitiari, & esse nullam: nam licet de se sit dividua & separabilis: tamen ex intentione Papæ, & ipsius coadjutoris est individua: non enim coadjutor vult coadjutoriam, quæ est onus sine futura successione, ratione cujus principaliter accipit ipsam coadjutoriam cum magna impensa: & huic intentioni conformatur Papa: qui in præmium & remunerationem oneris, & laboris coadjutoriæ, dat futuram successionem ipsi coadjutori, & concedit coadjutoriam cum futura successione, non aliàs, & per se: correspectivum enim & individuum resultat ex voluntate partium: Atm. *in qu. de immunit. mulier. n.* 42. *&* 43. Caputaquen. *decision.* 206. *n.* 5. *part.* 1. & ex intentione partium totum negotium fit individuum: & ideò utile per inutile vitiatur, *l. Pedius* §. 1. *ff. de arbitr.* Franc. *in d. reg. utile num.* 2. 8. *fallent.* Jason. *in l.* 1. §. *sed etsi mihi*, *n.* 5. *ff. de verbor. obligat.* & ibi Alciat. & alii, Rota *decis.*318. *num.*3. *part* 2. & Gonzalez Mendez Vasconcell. *diversor. jur. argum. lib.*2. *cap.*16. *& libro* 4. *cap.*17. ubi latè de dicta reg. *utile* dicitur aliàs *supra* 2. *part. cap.* 1. *nu.*53. & conducit ad propositum quod dixi *supra dubio* 21. *ad finem*, *n.* 123.

Restat ponere decisiones * Rotæ in causa Salamantina, & Tirasonen. coadjutoriæ, de quibus supra meminimus, eas allegando, quæ sic se habent. 148

Salamantina coadjutoriæ 25. *Junii* 1593. *coram d. Peña.*

Fœlicis recordationis Sixtus Papa V. anno Domini 1569. D. Anton. de Oquendo Canonico Ecclesiæ Salamantinæ coadjutorem perpetuum, & irrevocabilem cum futura successione in Canonicatu dedit Joanni Baptistæ Polanco, hoc tenore verborum. Nec non omnes & singulas prærogativas, præeminentias, honores in eisdem choro, altari, Capitulo, & processionibus, nec non actibus Capitu-

Capitularibus, tam intra, quàm extra ipsam Ecclesiam Salamantinam, quos præfatus Antonius ratione Canonicatus, & Præbendæ habet, & si præsens adesset haberet ipse Joann. habeat, cum vigore Apostolici rescripti super dictæ coadjutoriæ gratia expediti & præsentati, venerabile Capitulum Ecclesiæ Salamantinæ prædictum Joannem Baptistam in possessionem officii coadjutoris legitimè immisisset, & dum absente Dom. Antonio Joannes in Ecclesia resedisset, inter ipsum, & Capitulum ortæ sequentes dubitationes, de quibus Rotæ tribunal consulentes ejus decreto & sententiæ parere promiserant. Prima, an Joanni coadjutori assignanda foret sedes D. Antonii, cum antiquitate prædicti Anton. Canonici: nam cum hanc sedem prætenderet sibi assignandam Joannes, Capitulum existimabat ei deberi ultimam sedem inter omnes Canonicos, & magis antiquam inter omnes Portionarios. Altera dubitatio erat, utrum Joannes coadjutor posset dies gratiæ petere, & consumere: nam, cum Concilium Trident. & Ecclesia Salamantina constitutiones quolibet anno indulgeant Canonicis tres menses recreationis quibus ab onere residendi liberantur, prætendebat coadjutor, se isto benè frui, contra vero Capitulum sentiebat. Tertia, nunquid coadjutore ægrotante, carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento, haberi deberet pro præsenti & perindè foret computandus, & lucraretur Ecclesiæ emolumenta, sicut computaretur, & lucraretur Anton. Canonicus proprietarius, & verus? Quarta erat, an existente Anton. Canonico proprietario, & vero excommunicato posset tuoc inservire, & lucrari Joannes coadjutor? Quinta, & ultima erat, an Joannes coadjutor posset habere vocem activam, & passivam in Capitulo tam in rebus Ordinariis, quàm in officiis, sede Episcopali vacante, & in jurisdict. de la Valdobla, quam Capitulum Salamantinum exercet, & in ferendis suffragiis in provisionibus Canonicatuum ad Capitulum pertinentium. Causa itaque per me posita die 10. Martii Dominis dissentientibus non potuit capi resolutio, sed ordinaverunt, quod in singulis positionibus discuterentur duo tantùm dubia. Undè proposita iterùm causa sub die 25. Junii super duobus primis dubiis, quantum ad primum censuerunt Joanni coadjutori non esse assignandam sedem Anton. cui datus fuerat coadjutor, sed eum sedere ultimo loco post omnes Canonicos tempore suæ receptionis & ingressus in Ecclesia, qui licet coadjutor, & subrogatus frui debeat eisdem prærogativis, quibus fruitur ille, in cujus locum subrogatur *l. si cum*, *§. qui injuriarum*. *ff. si quis cautionib. l. filiæ suæ §. Titiæ, ff. de condit. & demonstr. l. in duabus*, *§. 1. ff. de jurejurando*, id intelligitur respectu aliorum inferiorum, quibus præferri quidem debet: non autem respectu aliorum Canonicorum parium ipsi coadjuto, quos præcedere non potest, cum illi propria dignitate, & prærogativa, coadjutor autem aliena tantum præfulgeat, nec dubium sit eos, qui propriæ authoritatis lumine fulgent, illis præferri, qui aliena luce coruscant, aut vices aliorum gerunt, Purpur. *in l. 1. de offic. ejus cui mandata num. 632. vers. & quoad cæteros* Decius *in cap. sané lib. 2. numer. 12. de offic. deleg. vers. & habito respectu*, *& vers. & resolvenda omnia supradicta*, Jacob. de Nigris *in rep. d. l. 1. n.* 14. Alciat. *respons.* 199. *n.* 336. Menoch. *cons.* 51. *nu.* 24. *lib.* 1. supradictis addebatur, qui coadjutor vivente coadjuto dicitur datus in gratiam ipsius coadjuti Puteus *decisione* 98. *lib.* 2. *&* 226. *lib.* 3. & ideò coadjutor vocatur ut etiam Canonicus fictus, & consequenter non debet præferri veris Canonicis, cum verum ficto præferri debeat *c. si aeternitatis de frigidis. & malefic. cap. cum venerabilis de relig. domib.* undè & prudenter Gemin. consulit Canonicos veros fictis esse præferendos *cons.* 138. *numero* 1. *in fin. & numero seq.* Rebuff. *In praxi tit. de rescript.* etiam perindè valere *numero* 30. quamquam enim in hac materia regula tradi soleat, inspiciendam esse formam rescripti concessionis coadjutoriæ Joan. And. *in cap. consultatio de clerico ægrotante*, *numero* 8. *&* 9. & in coadjutoria diceretur, quod Joannes haberet omnes prærogativas Anton. competentes, quæ verba sua latitudine indicare videbantur coadjutori deberi quæcumque Ant. jure proprio debebantur, nihilominùs Domini considerabant illa restringi per alia verba in rescripto apposita videlicet ratione Canonicatus, ex his enim apparebit in gratia fieri distinctionem inter illa, quæ competebant ratione Canonicatus, & ratione antiquitatis, undè, cum sedes non competebat ratione Cano. sed ratione antiquitatis, ratione autem antiquitatis non posse competere Joan. coadjutori sedes illa quam prætendebat, ideò merito ei erat deneganda, & eo magis ita dicendum, quia istæ coadjutoriæ sunt odiosæ & exorbitantes à jure communi. Mohed. *decis.* 338. *alias* 10. *de privileg.* Nec huic resolutioni obstant illa verba, quæ paulò post sequebantur juxta ipsius Antonii jurium, & receptionis antiquitatem, quia proxime antecedentia demonstrabant illa referri ad jus optandi, quando eveniente casu vacationis alicujus præbendæ locus fieret optioni majoris, & pinguioris. Ex iis dicebant Domini non esse satis tutum consilium secundum venerabilis D. Navarri, *numer.* 5. *de clerico ægrotante*, nam ex dispositione juris communis coadjutor non debet præcedere Canonicos antiquiores cap. statuimus de majoritate, & obedientia gloss. *in cap. fin. verb. antiquiores de consuet. lib.* 6. Mohed. *decis.* 262. & licet præcedentia indicarent Joanni ultimum semper locum per omnes Canonicos assignandum visum fuit ea aptare ad præfatum suæ receptionis tempus, ut dictum est. Ad secundam dubitationem Domini conformiter responderunt Joannem posse consumere dies gratiæ, quia respectu temporis concessi a Concilio, & Ecclesiæ Salamantinæ constitutionibus, censuerunt habere locum argumentum desumptum à subrogatione, seu æquiparatione non obstante inconvenienti per Capitulum commemorato, quod si coadjutor haberet tres menses, etiam Antonius posset alios tres sibi assumere, & sic cultus Divinus, & servitium Ecclesiæ eluderetur, quia cessabat ex eo, quod quando unus ipsorum usus esset beneficio dicti temporis, tunc alter non posset eodem beneficio perfrui, nec sibi aliud trimestra applicare.

In eadem coram eodem 20. Junii 1594.

Die Junii 1593. * quia ista causa consensu am- 149
barum partium proponebatur extra Rotam, fuerunt decisa dubia, utapparet ex decisione tunc facta, deindè causa fuit commissa in Rota, & in hac positione obtuli Dominis declarandas duas alias difficultates, tertiam, an coadjutore ægrotante, carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento haberi deberet pro præsenti, & perindè foret computandus, & lucraretur Ecclesiæ emolumenta, sicut lucraretur, & computaretur Canonicus & proprietarius, & verus? Et quartam, utrum existente Antonio Canonico proprietario, & verè excommunicato, posset tunc inservire, & lucrari Joannes coadjutor? Ad tertiam Domini diff. respondentes pronunciarunt coadjutore ægrotante, vel alias legitimè impedito lucrari coadjutum, cum enim forma coadjutoriæ sit consideranda, Innoc. & Joan. Andr. *in cap. fin. num.* 9. *de clerico ægrotan.* ubi etiam Anchar. *numero* 13. &

Imola

Imola *numero* 12. & Joan. Baptista Polanco esset datus coadjutor Anton. tam in spiritualibus, quàm temporalibus cum plena, libera, & omnimoda potestate, consequens erat ut posset coadjutor quæ poterat coadjutus *ea. is cui de elect. lib.* 6. Oldrag. *con.* 44. *numero* 2. sed coadjutus infirmus, vel corporaliter impeditus poterat lucrari distributiones quotidianas, quas sanus lucrabatur, si præsens esset *c. un. de clericis non residen. libro* 6. ubi Gemin. *in §. qui vero notab.* 1. & Probus ad Monach. *numero* 13. & Abb. *ea.* 1. *numer. de clerico ægrotan.* & Covar. *lib.* 3. *var. ca.* 13. *numero* 8. igitur idem statuendum erat respectu coadjutoris, qui ex forma coadjutoriæ in omnibus & per omnia coadjutum repræsentabat cum in
150 ejus locum esset subrogatus, *l. si eum * qui injuriarum, ff. si quis cautionib.* hoc tamen dicebant Domini intelligendum quando sanus Divinis interesse solebat ita, ut infirmitas fuisset immediata causa non interessendi, Joan. Andr. Gabar. & Abb. *in c. ad audientiam de clericis non resident.* Abb. *d. ca.* 1. *numero* 6. Covar. *loco citato*, idemque constituendum in impeditis quolibet corporali impedimento censuerunt *in d. un. de clericis non residen. lib.* 6. Arch. & Joan. Andr. & Anchar. *nota* 6. & Gemin. *§. qui vero num.* 5. & Francus *num.* 4. & Probus ad Monach. *numero* 20. & nominatim de injustè incarcerato tenuit Probus ad Monach. 11. 12. & Covar. *supra* & Paris. *consil.* 102. *numero* 4. *lib.* 4. neque supradictis refragatur, quod cum Antonius coadjutus esset sanus corpore & mente, tunc coadjutor ægrotante, aut legitimo impedimento detento, Ecclesiæ foret deserviendum per Antonium, quoniam formula coadjutoriæ tollebat difficultatem, nam Papa dederat coadjutorem Antonio, sive non potenti, sive inservire nolenti. Quod dicebatur de fictione, quod ideò infirmus lucratur distributione, quia fingitur residere, & propterea fictionem non habere locum, ubi non est æquitas, Bartol. *in leg. si is pro emptore, numero secundo, de usucapio.* Verallus *decisione ducentesima nonagesima octava numero* 9. *par.* 2. ab hæc verò facti procul æquitatem abesse, quæ suadere non poterat ut coadjutor infirmus, vel carceratus reputaretur præsens ad effectum, ut coadjutus sanus, quamvis non inserviret Ecclesiæ, lucraretur, respondebant istam non esse jurisdictionem, sed infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti excusationem *dict. cap. un.* ibi, *exemptis illis*, *& cap.* 1. *de cleric. ægrotant.* ibi, *ægritudo sua*, textum autem *in cap. de cætero de clericis non resident.* qui ex adverso ponderabatur, non loquitur de infirmo, sed de sano, & in servitio Episcopi existente qui propterea Ecclesiæ inservire censetur, quod à themate proposito longè distabat. Ad quartam difficultatem negativè fuit responsum Antonio scilicet coadjuto excommunicato, non lucrari coadjutorem pro eo, cum enim in literis coadjutoriæ diceretur, quod inservire deberet coadjutor pro coadjuto, & pro ipso coadjuto lucrari, consequebatur, ut hoc privilegium intelligeretur competere coadjuto, dummodò esset habilis & capax, excommunicatum non autem non lucrari fructus aut emolumenta Beneficiorum, explorati juris est *cap. Pastoralis §. verum de appellat.* Rota *decisione* 8. *numero* 10. *de sententia excomm. in antiquis*, Puteus 180. *lib.* 1. & qui non potest propter excommunicationem per se aliquid agere, neque poterit per alium ad suam utilitatem, ut notant omnes *in cap. in fin.* ubi Imola *numero* 19. *de Procuratoribus*, & satis esset indecorum, ut alieni propter demerita ex communione fidelium & suffragiis Ecclesiæ, per hanc viam de matrimonio Ecclesiæ, cui non obedirent, alterentur, *capit. commissa de elect. lib.* 6. Bald. *in capite* 1. *secundo* Garciæ de Benefic. *Tom. I.* *da lectura de judiciis n.* 12. quibus non obstabat, quod coadjutor non ageret, nec inserviret nomine excommunicati, sed nomine proprio aut nomine Ecclesiæ ex traditis per Innoc. *in capit. fin. Procurator.* Oldrad. *consil.* 47. Compostellanus *in cap. fi.* 17. *de clerico ægrotante*, quoniam Innoc. hoc tantum affirmat excommunicationem coadjuti non nocere coadjutori, ne suo, vel Ecclesiæ nomine agere possit, at non censet eum quicquam posse lucrari ad commodum, & utilitatem coadjuti excommunicati, quem sua demerita istius commodi, participatione maritò excluserunt.

In eadem coram eod. D. Peña 1. *Julii* 1594.

AD ultimam difficultatem, & in ordine quintam in hac causa decidendam, an Joannes coadjutor posset habere vocem activam, & passivam in Capit. tam in rebus ordinariis, quam in officiis, sede Episcopali vacante, & in jurisdictione de la Valdobla, quam capitulum Salamantinum exercet, & in ferendis suffragiis in provisionibus Canonicatuum ad Capitulum pertinentium? Domini aff. responderunt inspecta potissimum formula coadjutoriæ, in qua D. Joannes Baptista Polancus fuerat datus coadjutor Antonio cum plena, & libera, & omnimoda facultate, & potestate, & ut haberet stallum in choro, & vocem in Capitulo, & omnes, & singulas prærogativas & honores intra & extra Ecclesiam Salamantinam, tanquam ipsius Ecclesiæ Canonicus, cum enim, ut dictum fuit in decisione facta die 20. Junii, forma & verba coadjutoriæ sint attendenda, supradicta erant adeò latè patentia, ut censendum foret coadjutori, ea omnia fuisse concessa quæ coadjuto competebant *capit. is cui de electione libro* 6. Oldrad. *consil.* 44. *numero* 2. *de voce* activa & passiva, dubitari non poterat, cum coadjutoria stallum in choro & vocem in Capitulo indistinctè concederet l. 1. §. *generaliter ff. de leg. præstan.* denique clausula, omnia & singula in coadjutoria posita operatur, ut coadjutus posset ea omnia agere, & exercere, quæ poterat coadjutus gloss. *cap.* 1. *vers. officium. de clerico ægrotante lib.* 6. id verò, quod dicebatur, verba coadjutoriæ recipere interpretationem à jure communi, quo inspecto non potest coadjutor quæcumque competunt coadjuto, Oldrad. *consil.* 44. *numero* 3. Anch. de Imola *in capit. fin. de clerico ægrotante*, Domini dixerunt procedere, quando verba essent dubia, & ambigua, secus autem esset, cum ex verbis claris, ut in casu proposito, apparet coadjutori ea omnia fuisse concessa, quæ aliis Canonicis competerent.

In eadem coram eod. 9. Jun. 1595. * fuit resolutum coadjutorem lucrari omnes fructus sibi præassignatos, etiam coadjuto excommunicato. 151

Tirasonen. coadjutoriæ 8. *Novemb.* 1599. *coram D. Peña.*

CUM * in decisionibus factis coram me in causa Salamantina coadjutoriæ anno 1593. constitutæ essent aliquot conclusiones, quibus dirimebantur contentiones, nedum super præcedentia, sed super aliis, etiam rebus & articulis ortæ, illarum occasione in Ecclesia Tirasonensi inter Coadjutores & alios Canonicos excitatæ fuerunt nonnullæ dubitationes, quas cum desiderarent Rotæ judicio terminari, me proponente, & pro utraque parte advocatis scribentibus, & informantibus super singulis. Rota ita respondendum censuit. In causa Salamantina decisum fuerat Canonico coadjutori assignandam esse ultimo loco sedem post 152

omnes Canonicos tempore suæ receptionis, & ingressus in Ecclesia, & quia hujus conclusionis occatione in Ecclesia Tirasonens. fuerat dubitatum, an secuta morte coadjuti, coadjutori qui tunc efficitur verus Canonicus, & qui ex consuetudine illius Ecclesiæ in ingressu tenetur solvere certum quid, dum cepit possessionem Canonicatus, jure proprió sit assignanda ultima sedes, ita ut Canonici, qui ingressi fuerunt in Ecclesiam durante coadjutoria tanquàm magis antiqui veniant præferendi? Ad hanc primam dubitationem Domini conformiter responderunt coadjutori assignandam eandem illam sedem, in qua reperiebatur tempore obitus coadjuti, & consequenter præferendum Canonicis, qui ingressi fuerant postea quam illi fuerat postea ea sedes assignata. Primò, quia juxta stilum ordinarium similium gratiarum coadjutori conceduntur omnes prærogativæ coadjuto competentes ratione Canonicatus, sed ratione Canonicatus competit primò sedes in infimo gradu, secundò in secundo, & sic *deinceps*, ut habetur *in decis.* Salamantina consequenter coadjutori debet competere illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadjuti, alias enim non haberet prærogativas coadjuto competentes ratione Canonicatus. Secundò, quia absurdum esset coadjutorem, qui fuerat prælatus aliis Canonicis post ipsum receptis ratione antiquitatis, post obitum coadjuti compelli iterùm ad ultimum seu infimum locum descendere. Tertiò, qui tempore obitus coadjuti non requiritur pro coadjutore nova collatio, cum absque aliqua ministerio gratia coadjutoriæ ex primo jure sibi concesso effectuetur, cum Papa in istis coadjutoriæ ex nunc prout ex tunc faciat collationem, ut fuit dictum coram me in causa Calagurritana Canonicatus die prima Julii 1592. quamobrem coadjutori dicitur quæsitum jus ad rem in Canonicatu, quod eveniente vacatione efficitur jus plenum, consequenter itaque ratione antiquitatis, & receptionis debet retinere suam sedem *c. prima de majoritate, & obedientia*, & dictum in causa Vicen. præeminentiæ die 22. 1578. coram bonæ memoriæ Doct. Gypsio. Postremò hæc eadem sententia satis videbatur juris authoritate munita *in l. 1. & in l. Sancimus C. de co-sulib.* 11. cum aliis traditis per Cassaneum *Catalogo gloriæ mundi p.* 10. *consider.* 34. neque obstabat, quod post mortem coadjuti expirarat primum titulus coadjutoria, & videretur factus locus secundo titulo Canoniæ, & consequenter coadjutori, tanquàm tunc effecto Canonico assignandam ultimam sedem, quia respondebatur difficultatem cessare ex forma coadjutoriæ: nam cum Papa concedat coadjutori omnes prærogativas ratione Canonicatus coadjuto competentes, inter quas una est ut debeat ultimam sedem, & paulatim ascendat, ideò est assignanda sedes, in qua reperitur tempore obitus coadjuti, postremo non obstabat, quod de consuetudine Ecclesiæ Canonicus pro ingressu teneatur certum quid solvere, & quod coadjutores id solvebant secuta morte coadjuti, quia dicebatur ex hoc non inferri ad sedem, cum ista solutio respiceret tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructibus Canonicatus. Ad secundam dubitationem, an, si coadjutus fuerit exemptus à residentia per jubilationem, posset se juvare hujusmodi exemptione, cum habet coadjutorem, ut faciat fructus, distributiones, & alia emolumenta sua, etiamsi coadjutor non resideat? Domini responderunt, primò coadjutum non privari privilegio jubilationis jam quæsitæ, secundò dixerunt privilegium jubilationis non suffragari coadjutori, tertio asseruerunt coadjutum non perficere suam jubilationem per servitium coadjutoris, Ratio primi fuit, quia coadjutoria non adimit coadjuto jura, & privilegia aliundè sibi competentia, nec receptionem coadjutoris post acquisitam exemptionem beneficio jubilationis coadjuto debere præjudicare. Alexand. *consil.* 193. *num.* 11. *vers. in contrarium est veritas libro* 2. item quia privilegium acquisitum per jubilationem est satativum, nam sicut, si vellet, posset coadjutus, non obstante coadjutoria personaliter inservire, & nihilominùs non amitteret privilegium, similiter non amittit privilegium serviendo per coadjutorem: cum enim hoc privilegium jubilationis detur ob servitium jam præstitum, non est coadjuto auferendum ex eo, quod per coadjutorem possit in futurum inservire. Ratio secundi fuit, quia per coadjutoriam non communicatur coadjutori privilegium aliundè competens coadjuto, quale est privilegium acquisitum per jubilationem. Quod si competeret, sequeretur absurdum ut, coadjutor non teneretur inservire, quod videtur directo contra finem, ob quem datur coadjutor. Ratio tertii fuit, quia cum privilegium jubilationis acquiratur ex servitio personali, cujus ratione solet concedi, non potest servitium personale coadjutoris conferre hoc coadjuto.

Idem fuit in eadem resolutum, * quoad 1. dubium 135
coram eodem 27. Octob. 1600. per doctrinam Baldi *in l.2. n.57. versic. sed pone cap. de servitutibus & aqua.* Rimin. Jun. *consil.* 230. *lib.* 2.

QUINTA PARS,

DE HIS AD QUOS SPECTAT DISPOSITIO, ET PROVISIO BENEFICIORUM.

CAPUT I.

De Papa.

SUMMARIA.

1 *INTER eos, qui de Beneficiis providere possunt primum locum obtinet Papa, ad quem libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinet.*

2 *Papa potest sine causa clericum sua privare Beneficio*, & num. seq. contra relatos num. 7.

3 *Beneficia sunt instituta de jure positivo, & quod sine titulus perpetuus est de jure positivo, quod non est intelligendū respectu Principis, nec ligat Papā, qui potest juri positivo derogare etiā sine causa*, usque ad 8.

8 *Papa potest providere de omnibus beneficiis, & concurrit cum quolibet Ordinario, ut Ordinarius Ordinariorum, & orbis.*

9 *Et inter eos est locus præventioni etiam in mensibus Ordinarii.*

13 *Et idem est in Legato.*

14 *An*

14 *An idem sit in sex mensibus alternativæ habentis decretum irritans*, & n. seqq.

19 *Resolvitur idem esse, & illud decretum irritans, non obstare provisioni Apostolicæ, & adducuntur resolutiones Rotæ.*

Refertur & reprobatur sententia Gonzalez contraria.

22 *Menses alternativæ non sunt reservati, nam ea solum removet obstaculum reservationis.*

Et ponuntur resolutiones Rotæ.

25 *Decretum irritans non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos, contra aliquos quorum sententia procedet in decreto in jure posito*, & num. seqq.

30 *Clausula decreti irritans in alternativa non est posita respectu Papæ seu Ordinarii, vel verius respectu inferiorum.*

31 *Etiam provisioni Papæ in forma dignum, seu commissaria non obstat decretum irritans alternativæ, licet secus in executoribus seu delegatis datis circa Beneficia incerta.*

32 *Si Papa præveniat in provisione alicujus Beneficii, cujus Prælatus est Cardinalis, & habet indultum, an ejus provisio præferenda sit stante decreto irritan. indulti, in quo dicitur, etiam per nos*, & n. seq.

Resolvitur indultum non intrare, in Beneficiis reservatis.

34 *Respectu Cardinalis ordinarii collatoris nulli menses sunt reservati.*

35 *Etiam in beneficiis spectantibus ad provisionem Prælati, & Capituli simul.*

36 *Ubi ponitur decisio Rota.*

37 *Provisio de beneficiis in quocumque mense vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum non tenentur expedire novam provisionem ratione indulti*, & num. 38.

39 *Decisio Putei 2. de Præb. quæ in contrarium videtur, loquitur de proviso vigore indulti concessi Cardinali non ordinario collatori.*

40 *Si Papa præveniat in provisione alicujus beneficii reservati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritante dicente, etiam per nos, non valet provisio, nisi derogetur indulto.*

41 *Non potest dici derogari d. indulto Cardinalis per clausulam seu si venerabili fratri Episcopo, &c.*

42 *Subrogatione indultorum Cardinalium concessorum censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarii, sed extraordinarii collatoris.*

43 *Inter Papam & ordinarium est locus præventioni; nisi provisio à Papa obstet Regula de verisimili, tunc enim ejus provisio non valet.*

44 *Regula de verisimili solùm habet locum in vacatione per obitum.*

45 *Et onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula supposito, quod impetrans probaverit obitum præcessisse.*

46 *Et debet probare concludenter de non verisimili notitia.*

47 *Regula de verisimili non habet locum in Ordinario, & Legato contra alios*, & n. 48. & 49.

50 *Et dicta regula, qui sint videndi.*

51 *Ordinarius non potest prævenire in beneficio reservatis.*

52 *Nam, quamvis cessante reservatione collatio omnium beneficiorum diœcesis pertinet de jure communi ad Episcopos, qui in beneficiis conferendis fundatam habet intentionem jure communi, eorum tamen potestas coarctata est per reservationes.*

53 *De reservationibus qui agunt.*

54 *Et de tempore cœperunt.*

55 *De quibus latè agendum est.*

56 *Reservationes aliæ dicuntur generales, aliæ speciales, & quæ illæ sint*, & num. seqq.

Resolvitur generales dici, quæ non sunt certis beneficiis, seu pro certis personis, sed beneficiis in communi? speciales verò, quæ sunt de certis beneficiis seu de certo numero beneficiorũ, seu pro certis personis.

60 *Indultum conferendi beneficia vacatura exceptis generaliter reservatis, non comprehendit reservata per regulam* 8. *mensium.*

62 *Possunt etiam dici specialiter reservata beneficia affecta per appositionem manus Papæ.*

64 *Speciales reservationes in favorem aliquorum, maxime mentales etiam non sunt in usu.*

65 *Aliquando reservantur specialiter aliqua beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonii, vel per assecutionem.*

66 *An reservationes sint odiosæ, an favorabiles?*

67 *Resolvitur esse odiosas.*

INter eos, † qui de beneficiis providere possunt 1
primum locum obtinet Papa, ad quem ex suæ po-
testatis plenitudine libera, & plena dispositio bene-
ficiorum pertinere dignoscitur *c. 2. in princ. de præ-
bend. in 6. & Clem. 1. in fin. ut lite pend.* de qua plenissi-
ma potestate Papæ in beneficiis latè Hier. Gonzalez
post hæc scripta visus ad regulam de *mensib.* §. 1.
proœm. dicens omnem conferendi potestatem, & ju-
risdictionem ab ipso Papa, tanquam à fonte proce-
dere & fluere, & refluere, & cunctos Prælatos de
mundo habere potestatem à Papa, ipsum verò à so-
lo Deo.

Adeò ut possit * Papa, etiam sine causa, clericum 2
à suo privare beneficio secundum DD. *in cap. qua in
Ecclesiarum de constit.* ubi Decius *n.* 111. Dom. *in cap.
gratiosæ, de rescript. in 6. n.* 16. Jason. *in l. Barbarius, n.*
43. *ff. de offic. prætor.* Ripa *resp.* 19. *lib. 2. n. 5. &* 6. Aym.
de antiquitate temporis, 1. part. sect. non omitto à n. 33.
Gigas *de pension. qu. 10. n. 6. & 7. & quæst.* 37. Simoneta
de reservation. quæst. 2. n. 9. & ibi add. Granutius latè
Ant. Gabr. *conclus. 1. de jure quæsito.* Palac. Rubr. *de Be-
nef. in curia vacante,* §. 1. Hojeda *de incompatibili. Be-
nefic. cap. 13. n.* 58. Mohed. *decis. 4. de restitutione spoliat.*
Rota *decis. 136. n. 1. part. 1. diversorum.* Et plures refert
Cenedo *collect. 21. ad sextum n.* 1. & conducit *dec.* Pu-
tei 116. *lib.* 3. † Et ita absque difficultate tenetur Ro- 3
mæ, & est communis opinio maximè Canonistarum,
quæ mihi placet: nam beneficia sunt instituta de
jure positivo, Selva *de benef. 1. part. quæst* 4. Gigas *de
pens. quæst.* 2. Didacus Velasquez seu Simancas *de de-
fensione statuti Toletani cap.* 10. *ad fin.* Cevallos *quæst.*
260. *numer.* 2. Mosconius *de majest. milit. Fe l. lib.* 1.
part. 1. pag 418. Azor. *institut. moral. 2. part lib. 6. cap.*
1. *quæst.* 1. & quod sint jus, & titulus perpetuus, solùm
est de jure positivo Canonico. † Quod non est in- 4
telligendum respectu ipsius Principis, nec ligat Pa-
pam, *l. principes legibus, ff. de legibus. cap. innotuit, de
election.* † Etenim Papa potest juri positivo derogare, 5
& contra illud dispensare, & disponere ad sui libi-
tum, etiam sine causa secundum Innoc. *in c. cum ad
monasterium, n. 3. de statu Monach.* sequuntur Domin.
in capite si eo tempore n. 5. de election. in 6. Felin. plu-
res referens *in capite ad audientiam. 2. num. 4. de re-
script.* & Mandos. *reg. 30. Cancell. quæst. 5. num.* 5.
Curtius Junior *consil. 1. num.* 18. *& sequ.* relatus per
Mandos. ibi dicit esse communem & veriorem opi-
nionem Principem supremum habere liberam pote-
statem immutandi ea, quæ sunt juris positivi: Pon-
tanus *de spolio lib. 3. num.* 100. Flam. Paris. *de resigna-
tione benefic. lib. 5. quæst. ult. num.* 126. *& seq.* & plu-
res refert Thomas Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput.*
18. *num.* 2. maximè, † & cum ipsum jus dicit ad Pa- 6
pam liberam & plenam dispositionem beneficiorum
pertinere, ut *in d. cap. 2. & d. clem.* 1. & ideò di-
cunt DD. quod omnia beneficia sunt manualia res-
pectu Papæ, ut per Menoch. *de præsumpt. lib. 2. præ-
sumpt.* 10. *n.* 18. quamvis contrarium teneant cum
Card. & aliis, Felin. *in d. c. quæ Ecclesiarum, n.* 42. *&*

7 *in c. cu * olim n. 17. secundo exemplo de re judicata* Cor-
ras. *de benefic. 2. part. cap. 1. à n. 2.* Gambarus *de off.*
legati lib. 10. n 385. & 386. Pinellus *in Rubrica Cod.*
de rescind. venditio. 1. part. n. 30. Eman. Suarez, *in*
thesauro receptar. sententiarum litera B, nu. 10. versic.
beneficiorum suprema est. Sarmiento *lib. 1. select. cap. 8.*
n. 25. Salcedo ad Bern. Diaz. *reg. 209. ampliatione 5.*
Navarr. *de spoliis*, §. 3. Sotus *de just. & jure lib. 3. quæ-*
stione 6. artic. 2. Cevallos. *quæst. 528.* & alii relati per
Menoch. *numer. 20.* & Cenedum supra, & Theologi
Hispan. communiter, qui etiam dicunt non posse
Principem dispensare & disponere contra legem si-
ne causâ licite. Et post hæc visus Gonzalez *d. §. 1.*
procem. à num. 33. ait, quod naturaliter Papa solus est
Dominus beneficiorum cum Enea de Falc. *de reser-*
vat. prœludio secundo, numero 2. Flam. Parisius *de*
resignatione libro 2. quæst. 4. n. 34. & quod ejus pote-
stas nullis regulis, aut legibus coarctatur cum
Gram. *cons. 2. n. 23. ad fin. decisionum suarum*, ut ita
possit de potestate ordinaria etiam sine causa bene-
ficium Ecclesiasticum uni auferre, & dare alteri cum
Gemin. *cons. 99. num. 7.* & aliis per nos citatis, sed
num. 37. remittit ad Pinellum ubi supra dicens quod
super hoc nihil firmat, & Azor *d. lib. 6. c. 26. quæst. 1.*
ad fin. ait, quod Papa potest alicui beneficium adi-
mere, & alteri conferre, & clericum suo beneficio
privare, non quod id sine causa arbitratu suo facere
queat, sed quod ratum, firmumque habeatur, si fe-
cerit, quamvis faciendo peccaverit: in his enim (in-
quit) quæ juris scripti sunt, potest quidem Papa pec-
care, si ea sine justa & debita causa, vel ex toto, vel
ex parte tollat, at ratum est & firmum quod facit.
8 Potest ergò Papa disponere, * & providere de
omnibus beneficiis, & in eorum provisione concur-
rit cum quolibet Ordinario, tanquàm Ordinarius
Ordinariorum, & orbis *cap. cuncta per mundum 9. q. 3.*
Abb. *in c. quia diversitatem, n. 5. de concess. Præb.* Staphil.
de literis gratiæ in præfatione n. 7. & in titulo de vi &
effectu clausularum, §. an Papa gravet Ecclesiam super
provisione duorum, n. 6. Cosmas *in pragmatic. sanct.*
tit. de collatio. §. volens verb. præventionem Selva *de be-*
nefic. 3. part. quæst. 60. Rebuffus *in praxi tit. de devolut.*
à num 47. Corras. *d. cap. 1. nu. 7.* Joan. Nic. Gimon. *in*
Enchiridio benef. tit. 2. c. 1. ex n. 1. Duar. *de sacris Eccle-*
siæ minist. lib. 3. c. 1. & lib. 5. cap. 10. Simoneta *de reser-*
vat. quæst. 2. n. 5. & ibi Granutius *n. 14. & quæst. 5. n. 7.*
& quæst. 8. num. 2. Mandos. *de resignatura gratiæ tit.*
de provision vers clausula de præsenti, & reg. 34. quæst.
90. n. 6 & 7. Menoch. *cons. 183. lib. 1.* Bursatus *cons. 126.*
n. 38. & 48. libro 2. Navarr. *cons. 31. nu. 6. de Præb.*
P. Greg *de benef. c. 34. n. 6.* Flam. Paris. *de resignatione*
l. 1. quæst. 10 n. 51. & l. 7. quæst. 11. à n. 6. Quintanad-
veñas *Ecclesiastic on. lib. 1. cap. 5. n. 2.* & Cuchus *de*
Republica Ecclesiastica cap. de statu Rom. Pontificis sub
n. 24. & de benef. & pensio. c. 2. num. 1. & c. 5. nu. 1.
vers. in particulari. Azeved. *cons. 7. num 8. & à n. 14.*
Perez de Lara *de anniversf. & capell. lib. 2. c. 10. n. 24.*
Leo *in Thes. for. Eccles. cap. 20. à n. 1.* Lessius *de just.*
& jur. lib. 2. cap. 34. n. 44. & 45. Azor *d. lib. 6. capite*
25. quæst. 1. & 30. Quintinus *in repet. cap. de multa de*
prœbend. n. 91. & 92. qui tamen liberè & insolenter
loquitur de hac Papæ potestate & concursu. Et Ro-
ta *dec. 1. & 17. de præb. in novis*, Cresc. *dec. 11. n. 5. de*
dilation. & 8. de privil. Puteus *dec. 47. n. 7. & 8. lib. 3.*
& fuit decisum in causa Toletana Canonicatus de an-
no 1595. coram Illustrissimo Seraphino, 29. Junii &
Hispal. Canonic. 27. Junii 1605. coram D. Ludovisio
& aliàs sæpè, & quod in mensibus ordinariis possit
Papa providere, at cum Ordinariis concurrere, tan-
quàm Ordinarius Ordinariorum, & Episcopus to-
tius orbis, tradit post hæc Gonzalez §. 2. *procem. n. 1.*
adducens plura non necessaria, præsertim in re tam
clara, & quæ nullam habet difficultatem.
9 Et ideò inter Papam * & Ordinarium est locus
præventioni *c. dudum, §. nos igitur, & c. si à sede Apo-*
stolica de Præb. in 6. ubi D. *gloss fin. in c. 1. de offic. Legati*
eo. lib. Staphil. *de præfat. n. 8.* Cosmas & Corras. supra
& Gomez *de expectativis, n. 14.* Simoneta *d. q. 2. n. 5.*
& ibi Granutius Fuscus *de visitatio. l. 2. cap. 28 n. 30.*
Anast. Germonius *de indultis Card. §. per quæ sublatis*
nu. 80. & 81. Menoch. Flam. Paris. Zechus *d. c 2. n. 1.*
& alii citati, *num. præced.* qui dicunt, quod Ordinarii
in mensibus ordinariis habent facultatem cumula-
tivè * cum Papa, ita ut, si Papa præveniat, valeat ejus 10
collatio, nam etiam in mensibus Ordinariorum Pa-
pa non abdicavit totaliter à se potestatem conferen-
di, & facit quod dicit Rota in una Salamantina Pa-
rochialis de * Cajstes 1. Dec. 1578. coram D. Bravo 11
quæ est 1. *diversorum dec. 440. nu. 4.* quod per præ-
servationem factam à Papa jurium Ordinarii in
quatuor mensibus ordinariis non ligantur ejus ma-
nus, cum sit Ordinarius Ordinarium, & quod in
Beneficiis vacantibus in mensibus ordinariis, sit lo-
cus præventioni inter Papam & Ordinarium, & il-
lius provisio prævaleat, quæ prius facta fuerit, tra-
dit post hæc Gonzalez §... *procem. à num. 1.* ubi latè
de præventione & materia *d. c. si à sede Apostolica*,
de qua etiam infra *n 437* & est decis. Rotæ in d.
Toletana canon. 26. Jun. 1595. coram Seraphino, ubi
fuit resolutum provisionem Papæ prævalere provi-
sioni Cardinalis Archiepiscopi in vim præventionis,
capit. dudum, de præb. in 6. Rota 17. *de præb. in novis*,
nec posse dici intentionem Papæ non fuisse præve-
nire velle: hoc enim satis convincitur ex expres-
sione mensis vacationis, ex qua Papa potuit intel-
ligere non esse locum devolutioni ob negligentiam
ordinarii, ut fuit deductum in causa Hispalens. por-
tionis coram Blancheto, & est decis. Rot. in Hispa-
lens. canon. 27. Jun. 1607. coram Ludovisio, ubi fuit
dictum, quod cum Papa prævenit, non est opus ex-
primere simultatem capituli cum prælato in colla-
tione canon. cum hoc sit de jure, &c. Et in causa
Elnen. beneficii S. Salv. 13. Novembr. 1602. & 21.
Junii 1604. & in Calagurritana de Ollavariis 15.
Decemb. 1604. coram D. Peña fuit resolutum, quod
voluntas præveniendi colligitur ex clausula con-
tenta in literis, dummodò tempore datæ non fuerit
alicui jus quæsitum, & in dict. Elnen. fuit etiam di-
ctum, quod voluntas præveniendi demonstratur,
quia non est restricta gratia ad vacationem in
mense reservato, sed additum, seu in alio veriori
mense.
Undè aliàs Rota conclusit 18. * Octobr. 1547. 12
(Quod verba gratiæ factæ per Papam, si quæ vacant
ad præsens beneficia commendamus N. comprehen-
dunt etiam beneficia vacantia in mense Sept. vel al-
tero mense ordinario, ex quo Papa utitur suo jure
ordinario, & sic nulli injuriam facit, nec oportet
mentionem facere utrum mensis fuerit Apostolicus,
vel Ordinarius.) Ut per Mandos. *d. tit. de provision.*
vers. si qua vacant. * Et idem est in Legato, ut dice- 13
tur infra *c. 3. à n. 40. & in nuntio*, ut ubi *num. sup.*
Sed difficultas est, * an idem sit in sex mensibus 14
alternativæ, si Episcopus eam habeat, ita ut Papa
in eis præveniat, valeat ejus collatio? Et idem in
eis dicunt Menoch. & Germon. supra & Flam. Paris.
d. q. n. 56. & 57. Azeved. *d. cons. 7. n. 18.*
Sed contrarium in mensibus * alternativæ ex de- 15
creto irritanti in ea apposito tenet idem Germon. *in*
eod. tract. §. alioquin. nu. 14. ubi ait quod clausula ir-
ritans posita in indulto vel alternativa ligat ipsum
Papam, Probus ad Monach. *in c. tibi qui n 5. & 21.*
de rescript. in 6. Rebuff. *in concord. tit de firma & irre-*
vocabili concordatorum stabilitate in princip. vers. ultimo
nota. Puteus *decis. 141. n. 4. l. 2.* Menoch. *d. cons. 83.*
n. 6. & 25. l. 1. adeò ut nulla sit provisio Papæ non
derogato indulto, & de eo facta mentione. Puteus
ibi, & Caputaq. *dec. 82. p. 2.* hæc Germon. *ibi.*

E

16 Et similiter Zerola in praxi * Episcopali 1. *part.*
verb. derogatio, ait quod quando Episcopus habet
alternativam, & vacat beoeficium in mense suo,
impetrans nihil impetraret, nisi Papa derogaret al-
ternativæ ex Sarnen. *de expect. n.21. & 22. & c. cum*
ordinem, *de rescript.*

17 Ait tamen ipse * Germon. *ibi num.* 32. cum Me-
noch. supra *num.* 35. quod per clausulam in Bullis
poni solitam, *seu si venerabili fratri Episcopo*, deroga-
18 tur alternativæ. * Pro quo est optima *dec.* Mohed. 1.
de concessione Præb. alias 54. & alia in Cracovien.
21. Junii 1557. coram D. Chisanen. in qua fuit reso-
lutum, *quod indulto conferendi, cum derogatione qua-*
rumcunque gratiarum ad vacatura derogatur per expe-
ctativam sequentem per illa verba, si venerabili, Rebuf.
in praxi in forma & declaratiooe oovæ provisio-
nis, verb. seu si venerabili, & fuit tentum in d. El-
nen. beneficii S. Salvatoris 13. Novemb. 1602. co-
ram D. Peña. Et ita valebit præveotio Papæ in
mensibus alternativæ.

19 At verius est decretum irritans, * de quo io al-
ternativa, non obstare provisioni Apostolicæ, nec
esse necessariam illius derogationem, ut fuit resolu-
tum in una Cordub. Cantoriæ 15. Febr. 1557. co-
ram D. Quiroga. in qua tenuerunt Domini. Non
esse necessariam derogationem regulæ alternativæ io
provisionibus Papæ, etiam quod Papa provideat in
mensibus alternativæ, quia concurrit cum omnibus
Ordinariis, *c. si à sede, de præbend. in* 6. Staphil. *de li-*
teris gratiæ fol. 2. & ita servare stilum Rotæ, quia per
regulam alternativæ removentur tantum obstacula,
& præservantur Ordinarii in sex mensibus, & clau-
sula decreti in ea apposita non ligat Papam, nisi di-
catur, etiam per nos, Cassad. *dec.* 1. *de decretis*,
quamvis idem Cassadorus *decis.* 2. *de concess. Prabend.*
videatur aliud sentire, sed Rotam servare eam distin-
ctionem, si dictum sit per nos, aut non. Quod etiam
fuit in eadem postea resolutum coram D. Rubeis
29. Nov. ejusdem anni ut infra *n.* 24.

20 Idem fuit resolutum in causa * Canonicatus S.
Martini 2. Maii 1561. coram D. Caputaquen. in qua
fuit decisum, quod in mensibus alternativæ non po-
test prævenire Legatus, Papa verò sic ut apud Co-
tam *decis.* 1606. *in suis miscellaneis manuscriptis.* Idem
etiam fuit resolutum in causa Meten. canon. 8. Nov.
1577. coram Rubeis, & novissimè in d. Elnen. beoefic.
21. Jun. 1604. coram Peña, ubi allegatur d. Cordub.
cantoriæ, & dicitur etiam, quod licet derogatio sit
necessaria, sufficeret derogare alternativæ per clau-
sulas generales, contrariis quibuscumque non ob-
stantibus, vel prout ibi, regula qualicumque contra-
ria noo obstante, ex *d. decis.* Mohed. 1. *de concess. præb.*

21 Et in causa Tridentin. * Canonicatus 21. April.
1570. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua dubi-
tatur, ao provisio Apostolica anterior facta de Ca-
nonicatu vacante io mense alternato, residente, &
acceptante Episcopo alternativam, noo derogato al-
ternativæ, sit præferenda provisioni Ordinarii? & re-
solutum est præferendam esse Apostolicam, quia de
potestate Papæ, quod possit prævenire Ordinarium
io collatione beneficiorum vacantium etiam in men-
se alternato, Domini noo dubitabant, ex quo pote-
stas ei data non fuit privativè, quoad ipsum Papam,
sed accumulativè per ea, quæ ponit Sarnens. *de ex-*
pectation. numer. 14. Staphil. *de literis gratiæ fol.* 2. nec
decretum irritans positum io alternativa regula ob-
stare, siquidem in eo non adsunt verba, etiam
per nos. Mohed. *decis.* 221. sola difficultas fuit in
voluntate, ex quo in literis narratur vacatio de
mense August. & quod oullus alius, præter ipsum
Papam, potest disponere de vacantibus io ipso, &
aliis mensibus reservatis. Sed Dominis non fuit vi-
sum hoc obstare ea ratione, quia alternativa, & hu-
jusmodi induka, ut tenet Rota, solùm removent
obstacula, Cassador. *decisione* 8. *de Præbend.* adeò,
quod regula non efficit, quod mensis August. non
sit reservatus, sed tantum operatur, quod Ordina-
rius possit conferre in reservato remanente natura
ipsius reservationis, quæ propterea non cessat. Ali-
qui ex Dominis considerabant verba supplicatioois,
ibi, *de mense Julii, vel Aug. vel alio veriori mense*
defuncti, quasi quod ex his inferatur Papam voluisse
providere, etiamsi vacaverit in alio mense, & verba
literarum sunt intelligenda juxta supplicationem,
tanquàm matricem.

Id autem, * quod in ista dec. Trident. dicitur, 22
regulam alternativæ non efficere, quod mensis Au-
gust. oon sit reservatus, sed quod non obstante re-
servatione possit ordinarius providere, sicut in in-
dultis nullo modo placet, nam revera regula 4.
mensium Ordinariorum subrogat sex menses alter-
natos in favorem Episcoporum residentium, & accep-
tantium, Mohed. *decis.* 3. *de rescript.* aliàs 203. quam
refert Mandos. *reg.* 27. *q.* 16. undè oulli eorum rema-
nent reservati, Cresc. *decis.* 11. *de privil.* sed sunt men-
ses ordinarii, Puteus *decis.* 215. *lib.* 1. *n.* 2. & 5. Or-
dinarius quando facit provisionem virtute alternativæ,
potiùs facit jure ordinario, Mohed. *decis.* 1. *de concess.*
Prab. n. 1. D. Sahag. *in cap.* 1. *de offic. deleg. n.* 18.
Etenim alternativa solùm removet obstaculum re-
servationis. Mandos. *reg.* 11. *quæst.* 11. *nu.* 3. & *dict.*
reg. 37. *qu.* 16. *n.* 4. Rota in illa Corduben. Canto-
riæ supra relata *n.* 19. & in illis Cæsaraugust. Bene-
ficii de Tauste infra adductis *n.* 709. & post hæc tra-
dit Gonzalez *gloss.* 53. *n.* 28. nempè, quod per alterna-
tivam, in totum sit sublata reservatio in sex mensi-
bus, qui sunt ordinarii, sicut alii quatuor, & Episco-
pus ea gaudens conferat beneficia in eis vacantia
tanquàm libera ab omni reservatione, ut ostendit
illa dictio, liberè, & alternativè. Et quia alternativa est
remotio obstaculi reservationis, & Episcopus qui ea
gaudet, innititur jure communi, ac locum habet
exemplum de ligato manibus, qui scribere nequit;
& si dissolvitur, scribit ministerio proprio, non au-
tem ministerio dissolventis. Et quod sic in hujusmo-
di beneficiis data negligentia conferendi, datur de-
volutio ad Capitulum, & Archiepiscopum, & alios
inferiores Papa, ad quos de jure communi collatio
devolvitur ad Rotam *decis.* 774. *lib.* 3. *p.* 3. *diversorum.*
Et quod in hoc casu dici potest, quod nulla un-
quàm intravit reservatio, quia eadem est regula, quæ
servat & modificat, & ad effectum reservationis re-
gulæ mensium tempus vacationis inspicitur, ut ipsa
regula indicat, & conducit *d. decis.* 774. Cassadorus
autem *dict. decis.* 8. *de Præb.* loquitur in indultis, in
quibus est diversa ratio, ut dicetur infra *num.* 628. &
seq. omissis respoosionibus datis per Gonzalez supra
à numero 37.

Et sic in d. Cordub. * Cantoriæ 15. Mart. 1557. co- 23
ram eod. D. Quiroga fuit resolutum, quod, ex quo li-
teræ erant expeditæ dispositivè, cum narrativa reser-
vationis octo meosium, & fundabantur io mense
Oct. reservato, non poterat gratia canooica, cum
Episcopus haberet alternativam & resideret. Cassad.
dec. 5. *de Præbend.* nec obstat supplicatio, quæ erat
in mense, & non erat fundata in reservatione, quia ex
quo apparebit de literis expeditis, standum est illis,
donec de aliis appareat. Et die 17. Maii in eadem
fuit resolutum, Suffragari secundas literas expeditas
sub eadem data absque expressione reservationis
meosis Octobr. etiam quod in eis nulla fiat mentio
de prioribus, Cassad. *decis.* 33. *super regulis in fin.* Fe-
linus *in cap. in natura*, *n.* 69. & 11. *de rescript.* Card.
cons. 69. *num.* 3. & potest variare & mutare literas,
quamvis primas produxerit. *l. nemo ex his de reg. ju-*
ris. Rota 49. *in antiquis.* Felin. *d. num.* 9. & *in cap.*
Pastoralis de excep. col. 4. quicquid dicat Rebuff. *in*
praxi pag. 154. *num.* 3.

24 Et in ead. 29. Nov. 1557. coram * D. Rubeis fuit dubitatum, An gratia bonæ memoriæ Reverendissimi Compostellani sit nulla, vel surreptitia, ob non factam mentionem de residentia Episcopi, & derogatione regulæ alternativæ? & decisum per omnes non esse surreptitiam etiam quod regulæ alternativæ non fuerit derogatum, tum quia manus Papæ non sunt ligatæ propter decretum in ea positum cum non dicatur, etiam per nos, vel nostra authoritate, ut per Cassad. *decis.2. de Præb. n.3. & decis. 1. & 2. de decretis*, in reservationibus, quod saltem procedit, ubi Papa per se ipsum providet ut in casu isto, & ita tollitur id ipsum ex adverso dicitur decreto expectativarum; in quibus Papa providet per executorem. Et ratio est, quia potestas residet & remanet apud Papam, *c. dudum de Præb. in 6.* ut per Staph. *de literis gratiæ fol.3. vers. menses autem*, cum Papa sit Ordinarius Ordinariorum, & possit accumulativè venire cum Ordinariis ita, ut sit locus præventioni, ut per Cardin. *consil.156. col.5. n.9.* Decius *cons.148. num. 5.* Parisius *cons. 83. n.12. lib.4.* tum etiam, quia per supradictam regulam nihil datur de novo Ordinariis, sed tantùm tolluntur obstacula, ita ut in dictis mensibus Ordinarii conferre dicantur de jure communi & ordin. adeò, ut revocatis indultis & facultatibus non censeatur revocata alternativa Ordinariorum, ut per Cresc. *dec.* 195. & quod Ordinarii non virtute alternativæ, sed de jure ordinario & communi conferant, fuit allegatus textus *in c. cum aliquibus de rescript. in 6.* non obstat surreptio, tum quia Papa præsumit, quod Ordinarius resideat, prout tenetur de jure communi, & maximè stante regula, quæ eos allicit ad residendum, tum etiam, quia id quod est expressum in primis literis, tollitur, & non est in consideratione stantibus secundis literis, etiam quod de primis sit facta mentio, Card. *cons.67.* Cassad. *super regulis, decis.* 33.

25 Tandem * quod decretum irritans non liget Papam, nisi dicatur, etiam per nos, est decisio Mohedani, 21. *de Præb.* & fuit resolutum in una Romana Casalis 23. Oct. 1574. coram D. Robusterio, quæ est j. p. diversorum decis. 106. nu. 3. ubi dicitur, quod, licet decretum irritans comprehendat quamcunque authoritatem etiam Apostolicam, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa authoritas Apostolica provenit a Delegatis Apostolicis, sed non quando provenit ab ipso Papa; quia tunc nisi dicat etiam per nos, non comprehenditur ipse Papa, ut pluries fuit in Rota resolutum, ut attestatur Augustinus *de decretis num.1.* Et in una Calagurritana beneficii de Ariola 24 Jan. 1596. coram Decano fuit resolutum, quod Decretum irritans motum proprii Papæ non annullat, nec comprehendit provisiones à Papa factas, cum in eo non dicitur de provisionibus per nos factis, imò neque de Apostolicis, ut tenuit Rota in d. Romana Casalis.

26 Et sic intelligitur *d. decis.* † Put. 141. *num.4. & 418. n. 5. & 402. n.4. lib.2. & 387. lib.3. & d. decis.1.* Mohedani *1. de concess. Præb. n. 4.*

27 Quamvis contra teneant * Probus, Rebuffus Menn. & Germonius supra citati *n.15.* & post Lapum, Dom. *n.10.* Francus *n.2.* & alii D. d. *in ca. penult. de Præb. in 6.* Glossator. *regula Cancell. 27.* Simoneta *de reservatio. q.89. in fi. & 60. in princ.* Paris. *cons. 37. lib. 4.* Anton. Gabriel. *de clausulis consil. 3. num. 4. & 74.*

28 Quorum sententia procedit † in decreto irritanti posito in jure quod comprehendit Papam, etiam si non dicatur, per nos, Probus ad Monachum *in capite præsenti de officio legati in 6. num. 15.* & Glossator *de reg. 27.* & Rota *decis. 48. n.4. part. 1. diversorum.* Et hanc distinctionem, nempè, quod decretum irritans liget Papam, quando apponitur in lege generali, aut concessione speciali, dummodò addantur in tali concessione speciali illa verba, etiam si per nos, aut successores nostros contigerit attentari, prout sæpissimè ponuntur, secus verò, quando nec est positum in lege generali, neque in speciali gratia adest d. clausula novissimè post hæc tenet Hier. Gonzalez *ad reg. de mensibus glos. ult. à num.* 22. ex quo infert *numer. 27.* * quod, cum decre- 29
tum irritans positum in d. regula sit appositum in lege generali, ligat etiam ipsum Papam, quoad provisiones contingentes in mensibus ordinariis maximè stantibus illis verbis *in prædictis omnibus*. Et numero sequenti cum Felino *in c. eum ex officiis, numer. 36. in 6. versi. quod autem, de rescript.* Mohed. *d. decis. 1. numer. 4. de concess. præb.* & Puteo *dict. decis. 492. numer. 2. in fin. lib.2. & dec. 387. sub numer.1. l. 3.* dicit, quod per alternativæ concessionem coarctatur Papa ad non conferendum in mensibus ordinariis, obstante decreto irritanti. Et dixi etiam *in §. 4. proœm. numer.* 20. Sed certè fallitur in dicta illatione Gonzalez, qui non videtur habuisse notitiam de decisionib. Rotæ per me adductis in terminis alternativæ: nam licet regulæ reservatoriæ sint per modum legis, & habeant vim constitutionis, & legis, Sarnen. *in regula de annali, q.* 23. tamen revera non sunt leges generales, quales sunt aliæ regulæ Cancellariæ, sed avocationes quædam provisionis beneficiorum per Papam ad se factæ, ut patet ex diffinitione reservationis, de qua idem Gonzalez *glossa 5. numer. 19. & glossa 31. à numer.1.* & nos infra *numer.* 558 rursùs, alternativa non potest dici lex, sed potiùs est quædam gratia, Mohed. *d. decis. 1. de concess. præb. cum aliis*, & ita dicitur in ipsa alternativa ibi, *illi verò, qui gratiam alternativæ.* Et tradit idem Gonzalez *glossa 58. à n.27.* undè decretum in ea positum non potest dici appositum in lege generali & dictæ decisiones Mohedani & Putei, quas Gonzalez allegat, intelliguntur, ut dixi, stante decreto irritanti cum illis verbis, etiam per nos: loquuntur enim de alternativis particularibus, quæ tunc certis Episcopis concedebantur per gratias, & literas, seu Brevia particularia cum clausulis amplissimis: non enim erat regula de alternativa, Gonzalez in divisione *regulæ, numer. 4. & glossa 31. numer. 15. & glossa 62. numer.* 32. Felinus autem per eum allegatus non dicit, quod decretum irritans alternativæ liget Papam, sed quod acceptatio expectantis contra eam facta non valeat propter dict. decretum, quod etiam ligat manus executorum ipsius, ut dictum est. Fallitur etiam Gonzalez, qui quatenus sentit *dict. n. 27.* quod decretum irritans positum; in d. regula mensium respiciat etiam quatuor menses ordinarios, quod non est verum; nam Papa ibi solùm reservat octo menses, & de quatuor mensibus nihil dicit, sed eos non adimit Ordinariis.

Sed & Menochius *dicto consil. 83.* † *num.* 21. 30
& 23. in proposito ait clausulam, decreti irritantis in alternativa ex natura principalis dispositionis, cui apponitur, non esse propositam respectu Papæ, quia concessio conferendi Ordinariis est facta cumulativè, sed, vel respectu Ordinarii, si ante, vel extra tempus à regula statutum contulisset, vel verius respectu inferiorum, ut puta executorum, vel similium.

Adverte tamen, ne decipiaris, * quod quamvis 31
Papa provideat de aliquo certo benefic. in forma dignum, seu aliàs in forma commissaria non obstat decretum irritans alternativæ, quia tunc perinde est, ac si Papa se ipsum provideat, & illud, quod dicitur de executoribus, seu delegatis Apostolicis intelligitur de datis circa beneficia incerta, ut in expectativis, de quibus expressè loquitur d. decisio Corduben. adducta n.24. facit cap. *hi qui de præb. in 6.*

Sed

32 Sed offert se dubium, si * Papa præveniat in provisione alicujus beneficii, cujus prælatus est Cardinalis, & habet indultum, verbi gratia, Toletanus, vel Hispalan. an provisio Papæ præferenda sit provisioni posteriori Cardinalis Ordinarii? Et ratio dubitandi est clausula decreti irritantis, quod ponitur in indulto Cardinalis dicendo, etiam per nos, & sic ligat Papam juxta supradicta.

33 In hoc dubio dicendum est * indultum non intrare nisi in beneficiis reservatis, quia datur ad removendum obstaculum reservationis juxta *d. decisionem* Cassadori 8. de Præbend. & Rotam in causa Romana Beneficiatus S.Petri 28. April. 1595. corã D.Gypsio, & 20. Novemb. 1596. coram D. Corduba, de qua infra *cap.5. n.7.* & aliàs sæpè, & consequenter, si Papa præveniat in provisione beneficii non reservari, ejus provisio prævalebit non obstante indulto, ut in una Toletana Beneficiorum de numer. 1593. coram D. Orano. in qua fuit resolutum, Per clausulam Brevis de capienda possessione, amotis indè, & expulsis quibuscunque detentoribus, & intrusis, non tamen provisis authoritate Apostolica, non posse se juvare provisum ab Archiepiscopo Toletano Cardinali Quiroga de beneficiis vacantibus in mense Decis. non obstante indulto, quia ista providentur authoritate ordinaria, cum non sint reservata, sic etiam non obstare decretum irritans indulti. Et iterùm coram eod. de anno 1594. fuit in eadem resolutum indultum Cardinalis non intrare. Undè cum respectu Cardinalis Ordinarii collatoris nulli
34 menses sint reservati, * quia in regula reservatoria mensium expresè excipiuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, ibi, non tamen S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Crescen. *decis.* 20. *de præbend.* Rota *decis.*537. *n.*10. *lib.*3. *par.*3. *diverf.* & in causa Burgen. Canonicatus 2. Jun. 1559. coram D. Rubeis, de qua inf. *n.* 657. & in Bononien. optionis infra adducta. *nu.*452. *circa fin.* & in Toletana Archipresbyteratus 17. Maii 1603. coram Ludovisio infra adducta *num.* 650. & tradit post hæc Gonzalez *gloss.* 24. *à n.* 1. dicens novissimè etiam fuisse decisum in una Hispalen. beneficii de Jerez 12. Maii 1503. coram D. Lita; de quo etiam infra num. 624. in beneficiis in quovis mense vacantibus non intravit indultum, dummodò aliàs non sint reservata, quod non advertit Anast.Germon.*de indultis. Card.* § *volumus à num.* 1. *&* 23. qui præsupponit dictam regulam includere Cardinales, & ex hoc falso præsupposito nonnulla falsa infert, & sic merito eum carpit Gonzalez *dict. numer.* 1. quamvis Rota in dict. Bononien. optionis difficultate videatur velle indultum comprehendere beneficia vacantia in octo mensibus reservatis.

35 Quod procedit etiam, si † beneficia spectent ad provisionem prælati, & Capituli simul, nam de exceptio prodest etiam capitulo propter communionem juri conferendi, ut resolutum Hispalen. Portionis 10. Januarii 1564. coram Illustrissimo Pamphilio, *in seq. decis.* Gabriel de Soria obtinuit à sede Apostolica Portionem Ecclesiæ Hispalens. vacantem per obitum ejusdem Ludov. in mense August. in cujus collatione Illustrissimus Dom. Cardinalis de Castro Archiepiscopus prædictæ Ecclesiæ, qui contulit, uni, & Capitulum, quod contulit alteri, fuerant discordes, & quia agentes prædictorum Cardinalis, & Capituli opposuerunt se huic provisioni, Sanctissimus Dominus noster, ne alicui præjudicium inferatur, mandavit, quod in Rota videretur, an gratia Apostolica deberet sortiri suum effectum, & causa per me postea informante tantùm Gabriele? ex quo agentes prædicti, licet plures citati, recusaverunt informare, Domini solverunt, pro validitate provisionis Apostolicæ, quia stante discordia Archiepiscopi, & Capituli circa collationem hujus Portionis, quæ cum sit in Ecclesia Cathedrali, est inter ipsos communis, ut notat Joann. Andr. *in cap. à collatione*, quam ibi sequuntur Gemin. Francus *numer.* 1. & Probus *nu.* 4. *de appellatione in* 6. Abb. *in cap. cum Ecclesia Vulterana*, *n.*8. *de electione*, Ægid. *dec.*69. & latè Cassador. *deci.*22. *post princ. de præbend.* neutra collatio valet, & si Papa sequenti die provideat tertio, ille dicitur habere potiùs jus, ut tradit Probus ad Monachum *in Rubr. de jure patronat. n.* 8. *post Jo. And. in d. c. à collatione, n.* 3. Francus *num.* 1. Geminius *n.* 4. Feder. de Senis *consil.* 1. *sub n.*8. *vers. solutio*, Selva *de benef. par.*2. *quæst.* 71. & latè Rebuf. *in consf.* 60. *n.* 12. *cum pluribus seq.* & ita cessat quod prætendebatur pro parte Capituli Sanctissimum Dominum nostrum in hac discordia teneri uni, vel alteri ex nominatis conferre istam Portionem, & gratificare provisum ab ipso, ut digniorem, quia quidquid dicendum sit de pluribus præsentatis in discordia patronorum in materia collationis, cujus termini non sunt confundendi cum præsentatione communis: & verò est conclusio doctorum, quod neutra collatio teneat, & sic locus provisioni sedis Apostolicæ ex supra allegatis. Minùs obstat prætensio Cardinalis, quod Portio vacarit in mense August. qui cum sit unus de reservatis vigore indulti spectat ad ipsum solum, quia in hac portione ratione mensis potest dari aliqua reservario, ex quo regula nominatim excipit beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, & ista exceptio prodest etiam Capitulo propter communionem juris conferendi, ad *legem si communem, quemadmodum servitutes amittantur*: & facit notata per Calderinum *consil.* 22. *de præbendis*. Felinus *in cap.* 1. *sub numer.* 6. *de præscript.* Puteus *decis.* 88. in una Tirasonen. *libro* 3. maximè cum Capitulum fuerit admissum ad conferendum unà cum Cardinali Archiepiscopo in omnibus mensibus juxta formam juris communis, ut fatetur ipse Cardinalis in indulto nuper obtento, quo fit ut attenta quasi possessione, quæ ad validitatem collationis inspici solet *cap. quærelam de elect. c. consultationib. de jure patronat.* collatio in hoc casu debuit fieri ab Archiepiscopo simul cum Capitulo, quod est prout ex quasi possessione conferendi, Rota *decis.* 49. *in antiquis*, Cald. *consil.* 23. *de Præbend.* & consequenter nihil operatur indultum, quod extenditur ad beneficia in quorum possessione alius existit, Mohed. *dec.* 179. Thom. de Thanis *decis.* 3. Puteus *decis.* 206. *libro* 1. præsertim, quod illius virtute non magis potuit Archiepiscopus solus conferre, quam sine eo potuisset, cum nihil de novo tribuat, sed removeat tantùm obstacula reservationum, & præservat Ordinario tantùm partem suam, quando collatio est ei communis Capitulo, Cassador. *decis.* 3. *in fin. de privileg.* Mohed. *decisione* 24. Jo. Paulus *decis.* 28. *cum aliis allegatis*, & hoc procedit non obstante declaratione Felic. record. Gregorio XIII. in secundo indulto concesso prædicto Cardinali, quia ad instantiam Capituli illud fuit postea suspensum per literas Cardinalis Frondati. Ex his fuit resolutum provisionem Apostolicam esse validam, & supplicationem desuper signatam Gabrieli relaxandam, & post hæc tradit Gonzalez *gl.*24. *n.* 52. referens istam decisionem, quæ in novissimè Farin. est 702.

Et non intrare indultum fuit * in eadem confir- 36
matum coram D. Blancheto 14. Aprilis 1595. ut resolutum in eadem coram D. Orano 24. Januarii 1597. & dictum indultum Card. ordinariis collatoribus ad conferenda beneficia concessum non ampliare facultatem, sed tantùm præservare ordinariam. Cassador. *decis.* 8. *de Præbend. n.* 6. Puteus *decis.* 198. *lib.* 1. Mohed. *decis.* 1. *de Præbend.* & indè indultum Cardinalium non capere provisiones, quæ jure communi ad eum spectant, nec provisiones præventivas de præ-

va-

vacantibus tollere, sed expectativas, & gratias præventivas de vacaturis, idem fuit dictum in Toletana capel. 1. Decemb. coram Sacrato infra adducta 6. *part. cap.* 4. *n.* 20.

37 Ex quo etiam fit contra * Germonium ubi proximè, quod provisi de beneficiis in quocunque mense vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum, non tenebuntur expedire novam provisionem ratione indulti, *in versic. volum. autem*, in quo ponitur decretum, quod provisus vigore indulti de beneficiis reservatis excedentibus valorem viginti quatuor ducatorum teneatur intra sex mensea expedire novam provisionem, aliàs ex ipso vacare censeantur, de quo Mandos. *de signatura gratiæ titul. de nova provisione ad fin. & titulo de indulto conferendi beneficia reservata*, nam tunc non intrat indultum, & consequenter non fit provisio vigore indulti, ut dictum est.

38 Nec obstat *decis.* * Putei 2. *de Præb. & reservationibus in manuscrip.* quæ sic ait. Quando beneficio vacante in aliquo ex octo mensibus provisus vigore indulti tenentur expedire novam provisionem, ita in causa Abul. de Villatoro de mense Junii 1546. coram Ptolomæo. Nam loquitur de provis. vigore indulti concessi Cardinali, non ordinario collatori, nempè Cardinali Farnesio. Qui fuit Episcopus Abulen. ut apparet ex *dec. ejusdem Putei* 363. *lib.* 2. in impressis quæ loquitur in ista causa.

39 Et in consummationem d. * doctrinæ intellexi Gregorium XIII. vivæ vocis oraculo declarasse Cardinali Carrafæ anno 1581. quod provisi ab Archiepiscopo Toletano de beneficiis vacantibus in mensibua Papæ non tenebantur impetrare novam provisionem, nec Bullas expedire, nec in his loqui indultum, ut *voluimus*.

40 Si verò, ut ad debitum propositum * redeamus,
Papa præveniat in provisione alicujus beneficii reser-
vati Cardinalem ordinarium collatorem habentem
indultum cum decreto irritante dicente etiam per
nos, non valebit provisio Papæ, nisi in ea deroge-
tur, & fiat mentio de indulto juxta supradicta *num.*
15. & Cassad. *d. decisio.* 2. *de Præbend.* *n.* 3. & Putei
decisio. 190. *n.* 1. *lib.* 3. & Achillis 353. seu *septima de*
privil. ex qua videtur colligi non posse dici, derogari
41 dicto indulto * Cardinalis per clausulam, seu si vene-
rabili fratri Episcopo, & qualibet alia d. sedis indul-
gentia, in literis Apostolicis apponi solitam, cum
in ea non fiat mentio de Cardinali. Rebuffus *consil.*
42 6. Et sub derogatione indultorum * Cardinalibus
concessorum non censetur derogatum indulto Car-
dinalis ordinarii, intelligitur de indultis concessis
Cardinalibus extraordinariis collatoribus, Puteua
dec. 422. *l.* 2. & 93. *l.* 3. Achill. 348. seu 2. *de pri-*
vil. Germon. *d.* § *per quæ sublatis n.* 95. & Gonzalez
gloss. 13. *n.* 99. & *glossa* 24. *n.* 42.

43 Id autem, quod dictum est inter Papam * & ordinarium esse locum præventioni, accipiendum est, nisi proviso à Papa obstet regula, de verisimili notitia; tunc enim provisio Papæ interior nullius est roboris, vel momenti ex d. reg. & consequenter non obest provisioni ordinarii posteriori, nec potest dici Papam prævenisse, Corrasius *secunda parte, capite primo, numero septimo, & capite tertio*, *n.* 8.

44 Quæ reg. solum habet locum * in vacatione per
obitum de quo loquitur Mandos. *ibi quæstio.* 7. & onus
probandi non incumbit impetranti, sed danti de
45 regulá, * supposito, quod impetrans probaverit
obitum præcessisse, non tamen probaverit diem
obitus, ex doctrina Bart. *in l. in illa ff. de verb. obligat:*
licet contra teneat Sarnen. *ibi quæstio* 6. ita fuit reso-
lutum in una Cremonens. coram Verallo, de anno
1551. ut apud Chisanen. *decision.* 164. *in manuscript.*
& Puteum *dec.* 423. *l.* 3. & sequitur Mandos. *ibid. q.* 9.

46 Et debet probare concludenter * de non verisimili notitia, ut fuit resolutum coram D. Aldobrandino, de anno 1557. & aliàs coram Pantucio 1560.

In ordinario tamen, & legato d. reg. non * habet locum, Bertrand. *cons.* 128. *vol.* 1. & videtur tenere, & benè probat Mandos. *ibi quæst.* 1. quamvis dicat ulteriùs non insistere, quia Rota 22. Jan. & 22. Jun. 1549. coram D. Novato in una Barchinonen. præpositurae conclusit d. regulam procedere in ordinariis. 47

Quod etiam tenent Cosmas *in pragmatica* * *sanctione, tit. de collatio.* §. *volens.* seu §. *neque verb. faciendas*, Selva 3. *par.* *q.* 46. Glossator *d. reg. de verisimili* 28. & ibidem Sarnen. dicens communem, *quæstio.* 1. & Rebuff. *verb. an antea fecerit, & in proœmio concord. verb. fati*, Ripa *respons.* 16. *libro* 1. *& in capite secundo, de rescrip. in fin.* Corras. *d. cap.* 3. *n.* 8. Gambarus *de offi. legati l.* 3. *n.* 558. Rosin. *de benefic. capite* 29. *n.* 19. & P. Gregorius *eodem tractatu c.* 32. *n.* 4. qui alios referunt pro ista sententia, & quod habeat locum in legato, sentit Aymon. *cons. octuagesimo octavo*, *n.* 9. 48

Mihi verò placet sententia Bertrandi, & * Mandos. pro qua alias judicavit Rota, nempè d. regulam non habere locum in legato, ut testatur dict. Glossator, & facit *decis.* Mohedan. 30. *de Præbendis*, & Putei 244. & 252. *libro* 1. ubi fuit resolutum reg. de verisimili non habere locum in præsentatione & tenent Mandos. *ibi quæst.* 8. & fundamentis contrariæ sententiæ satisfacit idem Mandos. *d. qu.* 1. 49

Et de dicta reg. ultra Glossat. & Rebuffum * in ea videndi sunt Sarnens. & Mandos. qui super ea de ejus materia latè agunt per quæstiones, & videndum etiam est quod dicitur infra 8. *part. c.* 2. *n.* 4. *c.* 1. *num.* 66. 50

Ordinarius autem non potest prævenire * in be- 51
neficiis reservatis, quorum provisio spectat ad Pa-
pam privativè. Nam quamvis * cessante reserva- 52
tione collatio omnium beneficiorum in diœcesi exis-
tentium in quolibet mense vacantium pertinet de
jure communi ad Episcopos loci ordinarios, qui
in beneficiis conferendis fundatam habent intentio-
nem jure communi, *cap. omnes Basilicæ, c. nullus* 16.
quæst. 7. *cap. cum ex injuncto in fin. de hæret. & aliis*,
Felin. *in capite cum venerabilis, numero* 32. *de except.*
Millis *in repertor. verb. beneficiorum collatio, & verb.*
beneficiorum autem dispositio, & verb. Episcopus fundat,
Staphil. *de literis gratiæ, in præsentatione, numero*
70. Probus ad Monach. *in capit. cum in illis de Præ-*
bend. in 6. *numero decimo*, Gomezius *de expectati-*
vis, numero 13. 18. & 20. Corras. 2. *par. c.* 4. *nu.*
6. *in fi.* Joan. Nicol. Gimon. *in Enchiridio benefic.*
titulo 2. *cap* 2. *à numero* 28 Vargas *de Episcoporum iu-*
risdictione, confirmatione 14. Mandos. *cons.* 11. *à num.*
secundo Burlat. *cons.* 126. *libro* 2. *ex numero* 27. Bern.
Diaz *reg.* 240. Gratian. *reg.* 156. P. Gregor. *de benefic.*
cap. 38. *num.* 2. Flam. Paris. *de resignat. benef. libro* 1.
quæstio. 10 *à numero* 46. Zerola *in praxi Episcopali*,
1. *parte verb. benefic.* §. 2. & Zechus *de benefic. & pen-*
sion. cap. 5. *numero* 6. *versic ex quibus sequitur.* Ægid.
Bellam. *decis.* 717. *nu.* 3. Puteus 492. *numero* 3. *lib.*
2. Caputaquen. *decis.* 124. *num.* 5. *parte* 2. *in impres-*
sis, 307. *libro* 1. *in manuscript.* & post hæc Gonzalez
* *ad regul. de mensibus.* § 1. *proœm. n.* 21. & 22. &
gloss. 11. *nu.* 38. & 39. & *gloss.* 29. *numero* 2. Leo *in*
Thes. forens. Eccles. cap. 18. *n.* 1. Ugolinus *de officio*
Episc. capite quinquagesimo, §. 2. *n.* 11. Piasec. *in pra-*
xi principali par 2. *c.* 5. *num.* 1. & 9. & Dom. Frechil-
la *in repet. capite admonet de renunt n.* 12. & Rota
in Toletana Archipresbyteratus 17. Martii 1603. co-
ram Ludovisio infra adducta *numero* 650 eorum
tamen ordinaria potestas conferendi coarctata est
per reservationes, de quibus tractatus ediderunt Gas-
par Perus, Æneas de Falcon. Simoneta & Cam-
pegius

pegius, sed qui præcipuè & latiùs tractant hanc
materiam, sunt Æneas & Simoneta, ad quem ad-
ditiones fecit Paulus Granutius, & videndus etiam
est Rebuffus *in praxi tit. de reservation. & in rep. cap.*
nulla 2. de concessione præbendæ post materiam manda-
torum, & nominationum. & D. Cardin. Tus. *conc.*
75. *lit. B, & lit. R, verb. reservatio.*
54 Et de tempore, * quo cœperunt reservationes,
vide Bursatum *d. consil.* 126. *lib.* 2. *num.* 18. & 93. P.
Gregor. *c.* 24. *n.* 22. Thom. Campegium *in d. tract.*
& Granutium *in d. tractat.* Simonetæ. *quæst.* 1. *n.*22,
55 Et quia hæc materia reservationum est * in praxi
frequentissima & utilissima, de ea hîc à nobis agen-
dum latè est.
56 Et principio * præmittendum est reservationes,
aliss dici generales, ut alias verò speciales, & tamen
magna varietas inter Doctores, quæ dicantur gene-
rales, & quæ speciales, ut est videre apud Æneam de
Falcon. *d. tract. q.* 2. Simonetam *q.*4. Cassadorus *decis.*
3. *de reservatione.* & *p.* Gregor. *d. c.* 24. *numer.* 21.
57 Et quamvis multi dicant, quod generales * reser-
vationes dicuntur illæ, quæ sunt a jure communi
inductæ, speciales verò, quæ sunt introductæ per re-
gulas Cancellariæ, vel extravagantem, *ad regimen.* ul-
tra juria communis dispositionem, quia sunt tempo-
rales, Millis *in reper. verb. reservatio, vers.*2. Felin. *in*
nostra cor. 5. *de rescript.* ita intelligens *decisionem* Rotæ
10. & 20. *de præbend.* in noviss Bellam. *de charitativo*
subsidio, *q.*117. Mandos. *in gloss. facultatum in super-*
scriptione verb. ad perpetuam. Caputaq. *dec.*75. *part.*3.
& alii, quod etiam admittit Glossator, *regula* 1. & 62.
Cancellariæ, nisi reg. dicat, quod generaliter reservat.
Tamen verius videtur, quod generales reservatio-
58 nes dicantur, * quæ non sunt de certis beneficiis seu
pro certis personis, sed de beneficiis in communi,
puta de beneficiis Collectorum, seu Subcollecto-
rum Officialium Curiæ, aut familiarium, vel de di-
gnitatibus majoribus, etiamsi sint inductæ per re-
gulas Cancellariæ, seu alias, dummodò in ipsis Pa-
59 pa non dicat specialiter reservare. Vel ut * dicit Ze-
chus *d. c. n.*6. generalea reservationes sunt, quando
omnium beneficiorum Regni, vel certi loci, vel per-
sonarum, vel Dignitatum fieret ampla reservatio, vel
quando plures reservationes reducuntur sub una
ratione, ut Bellamera *cons.* 54.
60 Undè indultum conferendi beneficia vacatura, *
exceptis generaliter reservatis, non comprehendit
beneficia reservata per regul. 8. mensium, Mohed.
decis. 12. & 13. *de privil. ad fin. libri*, aliàs 1. & 3.
& in simili Cassad. *dec.* 3.
Speciales verò dicuntur, quæ fiunt de certis be-
61 neficiis, * seu pro certis personis, & idem puto de
certo numero beneficiorum. Ita Rota *decis.* 28. *de*
Præbend. in antiquis, & 3. *de restitutione spoliat. in no-*
viss. in fi. Cassador. deci. 2. Capuiaquen. *dec.* 141. *n.*5.
parte prima, Cosmas *in pragmat. sanct. titul. de electio.*
§. *licet dudum, verb. reservationes*, Æneas de Falcon.
d. q. 2. Rebuffus *in praxi tit. de reservat. n.*11. & *in*
regul. 2. *Cancel. circa fin. & in concord. tit. de reser-*
vation. in princ. & idem tenet Simoneta *d. quæst.* 14.
*à n.*14. saltem quando in ipsia regulis generaliter re-
servari dicitur prout in reg. hodiernis, in omnibus
ferè dicitur, & Flam. Paris. *de resignatione*, *lib.* 2.
*quæst.*16. *n.*16. & Azor 2. *parte c. ult. quæst.* 3. & se-
quitur Alexand. Moneta *de optim. c.* 3. *n.*47. & hanc
eandem seotentiam videtur planè tenere Hieron. Pau-
lus *in pract. Cancell. in* §. *sequuntur beneficia reservata*
62 *generaliter*, & * *in* §. *seq.* & Gonzalez. *gloss.*30. possunt
etiam dici specialiter reservata beneficia affecta per
appositionem manus Papæ, Simoneta *quæst.* 4. *num.*
9. de quo infra *à numero* 139.
63 Et ita explicatio est magis conformis * signifi-
cationi, & acceptioni vocabulorum generalis, & spi-
ritualis, & pro ea fecit *reg. Cancellariæ* 55. *de clausul.*
in beneficiis vacantibus ponendis, quæ aliàs erat 62. ibi,
Clausula ponatur, etiam si dictum beneficium, ex eo
quod talis collector, generaliter reservatum existat, &
sequitur Alexand. Monet. *de option. cap.* 3. *n.* 16.
At dictæ specialiter reservationes * in favorem 64
aliquorum, maximè mentales, de quibus Cassad. *dec.*
4. 5. 6. & *de reservation. & ultima de concess. præbend.*
& Mandos. *reg.*11. *quæst.*4. jam non sunt usu propter
decretum S. Concilii Tridentin. *sess.* 24. *de reform. c.*
16. per quod illæ sunt sublatæ. Mandos. *de signatura*
gratiæ, tit. de reservatis ad finem, Navar. *in c. si quando*
de rescript. in actuario, *num.*14. & 16. & Flam. Paris.
supra n. 17. & Gonzalez *d.* §. 1. *à n.*66. & *gloss.*30. n.
23. & 25.
Aliquando tamen reservantur * specialiter aliqua 65
beneficia, quæ sperantur vacare per contractum ma-
trimonii, vel per assecutionem juxta *reg. Cancell.* 57.
Sed, an reservationes sint * odiosæ an favorabi- 66
les, est dubium Doctorum, de quo latè per Æneam
de Falcon. *d. tract præludio* 2. & Simonetam, *q.* 5. &
6. Granu. & per Gonzalez post hæc visum ad reg.
de mensibus, §. 6. *proœm. per totum.*
Et quidem ea sententia mihi verior videtur, * 67
quod sint odiosæ & restringendæ, cum detrahant
ordinariæ potestati, quam tenet gloss. *in cap. præsenti,*
finitur, de offic. legati in 6. quam dicit memorabilem
Navarr. *in capite accepta de restitutione spoliato opposi-*
tionis solutione 10. *n.*42. Jo. Andr. Domin. Francus,
& alii *in c. avaritiæ, de electione in* 6. & Corrasus 2.
part. c. 1. *n.*11. qui dicunt, quod reservatio *cap.*2. *de*
præbendis in 6. est odiosa & restringenda, cum de-
trahat Ordinariæ potestati, & Bellamer. *de permuta-*
*tione benefic.*3. *part. quæst.* 1. & *cons.* 34. qui cum col-
lectario ait, quod reservationes Papæ, etiam gene-
rales, & Motu proprio factæ sunt odiosæ, & restrin-
gendæ, sive restringibiles, quia ordinariis auferunt
sua jura. Cassador. *decis.* 3. *n.*5. *de reservatio.* Ripa
*resp.*15. *lib.*1. *n.*5. & *resp.* 17. *l.*2. *n*.....Mandos. *cons.*
11. *n.*9. & idem videtur velle Glossator, *reg.* 1. *vers.*
item quæro, & tenuit Rota in Segun. Archidiaconа-
tus, & Canonicatus infra adducta, *n.* 32.

---

§. I.

De reservatione ob vacationem in Curia, &
clausula in corpore juris.

SUMMARIA.

68 *Præcipua reservatio, & in corpore juris est clausula de beneficiis vacantibus apud sedem seu in curia, quod idem est in proposito*, & n. 69.
70 *Ista reservatio extenditur ad beneficia venientium ad curiam, vel ab ipsa recedentium aut decedentium infra duas diætas.*
72 *Beneficia in curia vacantia specialius cæteris sunt affecta Papæ.*
73 *Beneficia apud sedem, seu in curia vacare dicuntur, non solùm per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renunciatio, privatio, vel alii modi vocandi*, & n.74.
75 *Ibi dicitur Ecclesia vacare, ubi fit privatio, vel renuntiatio etiam à procuratore alibi constituto.*
76 *Etiamsi persona sit alibi, nam solùm attenditur locus privationis, non ubi persona sit.*
77 *In vacatione inducta ad modum negativum solum consideratur, ubi est persona & beneficium, non solùm consideratur, ubi est persona*, & num. 78.
79 *Ubi privatio inducitur à jure, seu ex decreto propter actum positivum beneficium vacat, ubi fit actus.*
80 *Beneficia hæreticorum vacant in partibus, ubi fuit commissum delictum, & non in curia, ubi sententia lata fuit.*
81 *Quæ hodiè sunt reservata.*

82 *Quomodo*

82 *Quomodo in proposito accipitur curia remissivè.*
83 *In hac reservatione non comprehenduntur beneficia, habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint*
84 *Quamvis beneficia officialium, & Capellanorum Papæ & aliorum, de quibus in extravag. ex debito, dicantur ibi vacare apud sedem, tamen illa erat temporalis & expiravit cum conditore, sicut etiam extravagans ad regimen*, & n. seqq.
88 *Nec omnia beneficia reservata, etiam specialiter aut in dict. extravag. ad regimen, dici possunt proprio vacare in curia, sed ad summum tantum largeratione reservat.* & num. seq.
90 *Beneficia vacantia ob non publicationem non vacant in curia, nisi resignatio sit facta coram Papa, quia adhuc per resignationem vacant.*
91 *Qui narrat resignationem non publicatam, & beneficium adhuc per resignationem vacare narrat verum, licet Rota alias teneat non vacare per resignationem.*
95 *Ubi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione non veniret vacatio ob non publicationem, quæ specialiter exprimi debet.*
96 *Si beneficia vacantia in curia Papa non confert, infra mensem à die vacationis, Ordinarii possunt illa conferre, ex c. statutum; de præbend. in 6.*
97 *Quod non procedit in beneficiis alias reservatis, in quibus nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum.*
98 *Dictum c. statutum est correctum per extravagantem piæ de prob. quæ est Bonifacii, & posterior.*
99 *Licet possit dubitari propter datum, lib. 6.*
100 *Quicquid sit de hoc per Extravag. de regimin. derogatur, d. c. statutum.*
101 *Parochiales in curia vacantes Apostolica Sede vacante, etiam quæ vacarunt vivente Papa possunt per Ordinarium provideri. ex cap. si Apostolica de præbend. in 6. quod est posterius, dict. Extravag. piæ* & num. 102.
103 *Dictum cap. si Apostolicæ, non procedit in beneficiis aliàs reservatis? nec in devolutis contra alios*, & n. seqq.
106 *Extravagans, & si in temporalium de præbend. quæ derogat c. si Apostolica, erat temporalis & expiravit.*
107 *Etiam quoad Parochiales vacantes vivente Papa, est derogatum d. c. si Apostolica, per Extravag. ad regimen, non obstante effectivè inducta vivente Papa, nec extravag. ultima, de præb.* & n. seqq.
112 *De potentia & efficacia, & privilegiis reservationis per vacationem in curia, qui sint videndi.*
113 *In dict. reservatione non comprehenduntur Episcopatus, benè tamen Abbatiæ*, & n seqq.
Ubi ponitur resolutio Rotæ, ex qua idem etiam videbatur in Episcopatibus.
117 *In reservationibus Extravagantis regimen exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, &c. & per regul. 2. Cancell. fit peculiaris reservatio Episcopatuum & Monasteriorum.*
118 *Reg. reservatoria Monasteriorum comprehendit Monasteria electiva.*
119 *Aliæ Dignitates inferiores etiam electivæ, & alia beneficia electiva, certum est quod comprehenduntur in d. reserv. capit. 2. de præb. in 6. c cum faciat mentionem de elect. nec contrariū vult Corra.* & n seq.
121 *Et idem erit in reg. reservatoriis facientibus mentionem de elect.*
122 *Etiam non facta mentione de elect. comprehenduntur sub reservationibus, si nullus modus providendi esset expressus quicquid esset in mandato de providendo*, & num. 123.
124 *In reservationibus factis sub ista forma reservamus benefic. ad cujuscumque collationem, provisionem, præsentationem seu dispositionem spectantia, non comprehendantur benef. electiva*, & n. seqq.
127 *An præter reserv. per vacat. in curia, sint alia reserv. corpore juris clausæ?* & n. seqq.
Referuntur sententiæ Doctorum, & resolvitur unam tantum esse reserv. nempè illam.
133 *Beneficia litigiosa non sunt reservata contra aliquos, & ponuntur dec. Rotæ.*

His præmissis notandum est, * primùm præci- 68
puam reservat. & in corpore juris clausam es-
te illam, de qua *in d. c. 2. de præb. in 6. & in cap. statutum,*
& c. præsenti, eod. & Clem. 1. ut lite pendente, ubi reser-
vantur dispositioni Romani Pontificis omnia bene-
ficia vacantia apud Sedem Apostolicam, seu in curia:
quod idem est * in proposito, secundum gloss. *in d. c.* 69
statut. verb. in curia per text. ibi & in dec. cum qua tran-
seunt ibi Dd. & Francus *d. c.* 1. *n.* 2. Lapus *allegatione*
96. *in princ.* Simoneta *q.* 30. n. 2.

Quæ reservatio extenditur * in d. c. præsenti ad 70
beneficia, quæ venientes ad Curiam Romanam, vel
ab ipsa recedentes obtinent, si in locis vicinis ipsi
curiæ per duas diætas legales mori contigerit.

Et ista reservatio de beneficiis apud sedem * va- 71
cantibus continetur etiam in *d. Extravagan. ad regi-*
men, de præb quæ per *reg. Cancellaria* semper inno-
vatur per omnes Pontifices.

Quæ beneficia in curia vacantia specialius * cæ- 72
teris sunt affecta Papæ *d. cap.* 2. Mand. *in præfatio-*
ne reg. 5. *Cancell. num* 1. Granutius ad Simonetam
q 62. *n.* 6.

Beneficiaque apud Sedem, seu in curia vacare * 73
dicuntur non solùm per obitum illa, sed etiam quan-
do ibi fit renunciatio vel privatio, aut si ibidem alii
vacationis modi inducuntur. Francus *in d. c. præsenti.*
§. fané. n. 4. Simoneta *quæst.* 28. 29. & 30. & ibi Gra-
nutius Gambarus *de officio Legati. lib* 3. *n.* 124. Capu-
taqu. *decis.* 48. 315. & 327. *part.* 3. Alex. Munet. *dict.*
c. 3. *de opt. n* 36. 37. 50. & 51. Quamvis Gigas *de*
intruso, n. 47. * dicat, quod beneficia resignata in 74
curia non dicuntur vacare apud sedem, sed benè in
curia, & quod licet propterea sint reservata, tamen
eorum reservatio non dicitur in corpore juris clausa,
citans Sarnens. *de triennali, quæst.* 31. *sub numero* 3.
qui id non dicit.

Nam ibi dicitur Ecclesia vacare, ubi si * priva- 75
tio vel renuntiatio, etiam à procuratore alibi con-
stituto, Probus *dict. c.* 2. *de præb. in* 6. *à n.* 21. Corras.
1. *parte capite* 8. *num* 8. Rosiniacus *capite* 15. Flam.
Paris. *lib.* 9. *quæst.* 14. vel ubi occurrunt omnes alii va-
cationis modi, Rota *decis.* 4. & 35. *de præbend.* aliàs
33. & 86 *in antiquis*, Pavinus *de offic. & potestate,*
Capituli sede vacant. præludio ultim. n. 8. & Mandos.
cons. 11. *n.* 1. ubi docet beneficia privati vacare ubi
privatur, quando sumus in privatione hominis, &
post hæc tradit Gonzalez *gloss.* 13. *à n.* 42. & 45. &
gloss 15. & 2. *quæst.* 3. *ex n.* 8.

Quod procedit, etiam * si persona privata, seu ex 76
qua alias vacat beneficium, sit extra curiam: nam so-
lùm est attendendus locus privationis, non autem
ubi sit persona, ut ex decis. 2. Guidoboni in causa
Compostellana Canonicatus resolvit Mandos. *reg.* 32.
qu. 8. *ad fin.* & volunt citati: quamvis Caputaq. *in*
d. dec. 40. & 327. distinguat. facit glos. *verb. collatio*
in d. clem. ut lite pendente. Millis *in reper. verb. be-*
neficia vacantia: nec obstat *decis.* Putei 356. *n.* 4. *l.* 2.
ubi habetur, quod beneficium vacans * ob non ex- 77
peditionem novæ provisionis, ex decreto dicitur va-
care extra curiam, ex quo, & persona, & benefi-
cium erat extra curiam, quamvis nova provisio erat
expedienda in curia, & ibi jura solvenda: quia res-
pondetur id procedere in vacatione inducta ob mo-
dum negativum consistentem in non faciendo, seu
in omissione, quo casu solùm consideratur, ubi est
persona & beneficium, ut, si sunt extra curiam,
extra curiam dicatur vacare beneficium.

Imò solùm videtur considerandus locus, * ubi 78
est

est persona, ut per Pavinum supra ubi ait: quod privatus, quia non solvit pensionem in partibus, si est Romæ, ejus beneficium censetur vacare in curia, & esse reservatum *dict. decis.* 4. & Hieron. Paulum *in d. pract. Cancellariæ, verb. beneficium residentis pagin. mihi* 608. post praxi. Rebuffus ubi ait, quod beneficium residentis in curia non promoti infra annum dicitur vacare in curia, secundum Collectarum *in c. Ecclesia, de sortilegis.*

79 At ubi privatio inducitur à jure, seu ex † decreto propter actum positum, beneficium dicitur vacare, ubi fit actus, ob quem inducitur privatio à jure, seu decreto juxta dicta.

80 Unde alias in una Mutinen. Capellæ 19. † Junii 1562. coram D. Paleoto fuit resolutum, beneficia hæreticorum vacare in partibus, ubi fuit commissum delictum, & non in curia, ubi sententia lata fuit: nam vacant ipso jure, & possunt impetrari, & conferri ante sententiam, ut per Cotam *decis.* 230. *in suis Miscellaneis manuscript.* & habetur *in decisi.* 707. & 728. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum* & refert Mandos. *de signatura gratia, titul. de absolutione ab hæresi. vers. hæreticorum beneficia.*

81 Hodie tamen beneficia vacantia propter † hæresis crimen sunt Papæ reservata per constitutionem 29. Pii V.

82 Et quando in proposito † accipiatur curia, vide insuper regula *quinta Cancellariæ*, *à n.* 387.

83 Et adverte in hac reservatione † non comprehendi beneficia habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint, seu cortesani, & ibi ratione curiæ morarentur, *d. c. capite præsenti*, §. *sane*, & ibi Dd. Ægid. *decis.* 654. seu 655. Simoneta *de reserv. qu.* 30. *num.* 3. & fuit resolutum in causa Romana beneficiatus S. Petri 27. Januar. 1593. coram D. Blancheto. Et in alia Romana clericatus sancti Petri 27. Novembris 1602. coram D. Pamphilio, ut *in decis.* 616 *noviss. Farin.* & in Assisien. beneficiorum 1. Junii 1607. coram D. Sacrato.

Et quamvis beneficia officialium, & Capellanorum
84 Papæ, † & aliorum, de quibus *in extravag. ex debito,*
de elect. inter communes dicatur, ibi *vacare apud sedem, etiamsi alibi decedant*, Lapus *allegatione* 96. in
princ. ubi Mandol. *litera D.* & Francus *in d.* §. *sane, n.*
4. Æneas 4. *qu. effectu.* 2. & *n* 4. Alexand. Monet. *d.*
cap. 3. *de opt. n.*40. & *de decimis c.* 9. *n.*27. tamen illa
extravagans erat temporalis, & expiravit cum condi-
85 tore, † ut patet ibi, *Donec Christi dignatio nos dignabitur universalis Ecclesiæ sponsæ suæ regimini præsidere*,
& ibi *provisioni nostræ*, Dom. in *d. c. statutum post. n.*8.
Mandos. *reg.* 1. *Cancell. qu.* 1. & Zerola *verb. benef.* §. 2.
86 *fall.* 5. sicut etiam extravagans *ad regimen*, † Dom. in.
*in c. si Apostolica. n.*6. *de præb.* in 6. Glossator, *reg. Cancell.* 1. 2. 30. & 62. Cassador. *decisio.* 3. *n.* 3. *de constitution.*
Monet. *ibi*, & Mandos. *reg. qu.* 1. quicquid de utraque
87 † dicat Æneas de Falcon. *præludio* 4. nec refert esse
impressas inter Extravagantes communes, nec dici potest earum reservationes esse approbatas, ex *Extravag.*
Pauli II. *fin. de præb.* inter omnes & sic de *d. extravag. ex debito* jam non est curandum.

88 Nec omnia beneficia reservata etiam specialiter, † aut etiam *in d. Extravag. ad regimen.* dici possunt propriè vacare in curia, Lapus *allegat.* 84. *n.* 3. sed ad summum, tantum largè & impropriè ratione reservationis, quia eorum dispositio pertinet ad Curiam, Puteus *decis.* 36. *n.* 1. *l.* 2. Rota in Cordub. Cappellaniæ, de qua infrà *n.*425. Alexand. Monet. *d. capit.* 3. *de opt. n.*17. & 38. *à n.*44.

89 Et ita potest intelligi gloss. *verb. collatio.* † *in fin. in d. clem.* 1. *ut lite pendente*, quæ ait, quod beneficia specialiter reservata vacant in curia, & Simoneta *quæst.* 30. *nu.* 3. Sarnens. *de triennali*, *quæst.* 31. ubi aiunt, quod reservata per Extravag. ad regimen, dicuntur vacare in curia, Covarr. *pract. cap.* 36. *n.* 4. *ad fi.* & P. Greg. *d. cap.* 2. 4. *n.* 4. ubi ait, quod dicemus vacare in curia, vel apud sedem ea beneficia, quæ solius Summi Pontificis reservata sunt collationi: nec *in d. Extrav. ad regimen*, dicitur, quod beneficia vacantia per obitum personarum, de quibus ibi censeantur, seu judicentur, vacare in curia, vel æquiparantur vacantibus in curia, quicquid dicat Æneas *d. effectu* 2. &c. & ita tenendum est, quicquid posthæc velit Gonzalez gloss. 13. ex *n.* 46.

Unde beneficia † resignata extra etiam vacantia ob 90
non factam publicationem, juxta constitutionem 87.
Gregor. XIII. de qua infrà 11. *part. cap.* 3. *nu.* 273.
non dicuntur vacare in curia, quamvis eorum dispositio eo ipso ad sedem Apostolicam devoluta existat,
beneficia autem vacantia, ob non publicationem, juxta d. constitutionem Gregorii XIII. adhuc per resignationem vacant, & sic apud sedem, cum est facta
in manibus Papæ, ut apparet ex ipsa constitutione,
vers. quod si quicquam ibi, ab ipsa prima resignatione.
Et sic † qui narrat resignationem non publicatam, & 91
beneficium adhuc per resignationem vacare apud sedem, narrat verum, ita fuit resolutum in causa Verdunen. canonicatus 19. Junii 1589. coram D. Gypsio, Flam. Paris. *lib.* 11. *quæst.* 8.

Quamvis contrarium aliàs tenuerit Rota † in una 92
Spoletana beneficiorum, 28. Junii 1595. coram D. Mantica, ut sequente decisione. Placuit Dominis gratiam si neutri à Domino Persio impetratam, quod modum vacationis non fuisse justificatam, nam cum modus vacandi fuerit in supplicatione expressus propter resignationem, ille non potest verificari, nisi resignatio fuerit publicata, quæ debet intelligi de resignatione valida, quæ indiget publicatione secundum fœlic. record. Gregor. XIII. constitutionem, neque præsumitur facta publicatio, sed debet probari: quia est facti *l. quacumque.* §. *ultim. de publiciana*, *l. consilio*, §. *quæsitum de curatione furiosi.* Alexand. *consil.* 158. *n* 11. *lib.* 2. Socin. Senior. *consil.* 51. *n.* 2. *lib.* 1. & ita sæpissimè fuit resolutum. Unde si resignatio non fuit publicata beneficium non vacat propter resignationem, ut fuit expressum, sed ob non publicationem ex dicta Gregor. constitutione, qui modus vacationis non fuit expressus, & tamen specialiter exprimi debet, & si resignatio, ut in casu proposito, facta fuerit in manibus inferioris collatoris, ut colligitur ex d. Gregor. constitutione, §. *de beneficiis autem*, ex illis verbis, *& aliis*, ibi, *modo*, & *forma prædictis*, quæ quidem verba habent relationem ad prædictas qualitates, Corneus *consil.* 182. *n.* 61. *lib.* 2. Socinus Junior *cons.* 42. *n.* 3. *lib.* 3. Craveta *cons.* 98. *n.* 8. quare cum Dom. Persius hunc modum vacationis in supplicatione non expresserit, non facta publicatione, non potest beneficium obtinere, quia gratia obtenta non capit hunc modum vacationis, quamvis resignatio facta fuerit in manibus inferioris collatoris, ut fuit dictum coram Pamphilio, in Bononiensi Canonicatus 16. & 19. Februarii 1590.

Et idem tenuit Rota in alia Verdunen. † Canoni- 93
catus, 23. Maii 1596. coram D. Pamphilio infrà adducta 11. *c.* 3. *n.* 332. & fuit dictum in una Mediolanen. Beneficii 13. Jan. 1597. coram D. meo Corduba, de qua, *d. c.* 3. *n.* 284.

Et responsio data in d. Verdunen. ad *dict.* † *versi.* 94
quod si quicquam non satisfacit, nam revera in illis verbis, *Itaque, sive jura ab ipsa statim* 1. *resig. seu cessione, vacavisse & vacare censeatur eo ipso*, loquitur de prima resignatione, à qua vult beneficium vacare non facta publicatione, seu subsecutæ sint aliæ resignationes, sive non, & in princ. d. versic. non annullat ipsam resignationem, sed dispositiones, & gratias resignatorum, & cessorum beneficiorum, ac jurium hujusmodi subdens, quando nulla alia super hujusmodi

beneficin, sive jure cesso, iis, quibus concessa fuerit, suffrageiur, sad ad ea sint inhabiles, & ita in impetratiooe & gratia beneficii ob non publicationem dici solet, beneficium adhuc per resignationem vacare juxta dictam constitut. Gregor.

95 Verum est tamen, † quod ubi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio, ob non publicationem, quamvis sit ex resignatione: nam specialiter exprimi debet, ex dict. constitut. *vers. illorum vero.*

96 Advertendum est tamen, quod si beneficia † vacantia in curia Papa non conferat infra mensem à die vacationis, & non scientiæ numerandum, Ordinarii possunt illa conferre, ex *dict. capite statutum de præbend. in 6. & ibi gloss. & Dd.* Cujus text. moderatio

97 † loquitur, & habet locum tantum in reservatis propter vacationem in curia per *d. cap. 2. & c. præsenti eodem titul.* in cæteris autem nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum, Francus *in d. capite statutum, n. 6.* Æneas de Falcon. *qu. 4. principali effectu 2. & 20.* Paulus Granutius ad Simonetam. *quæst. 47. n. 14.* & dicitur infra 10. *par. c. n. 12.* & hanc sententiam admittit non solum in devolutis, sed etiam in aliis reservatis, Goozalez *ad regulam de mensibus*, §. 5. *procœmio à n. 143.*

98 Sed decisio *d. c. statutum*, quod est Gregorii X. † est hodie correcta & revocata per *Extravag. pia* 1. *de præbend.* inter omnes: quæ ex Bonifacii VIII. & sic posterior, *gloss. 1. ibidem.* & Rota *decision. 12. ante n 1. de præbend. in novis*, alias 207. Papus *allegation. 96. sub n. 1.* Domin. *cons. 78.* Francus *in d. c. statutum, sub n. 9. vers. & vide etiam per Lapum* Staphil. *de literis gratiæ in præfatione, n. 20.* Simoneta, *d. q. 30. n. 3. & Sarnens. de triennali, q. 31. versic. ex quo infertur.* & Gonzalez *d.* §. 5. *à n. 148.* dicens, se non dubitare de dicta revocatione, quem sequitur Pisc. *in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. n. 12* & idem tenent Alexand. Moneta *dict. cap. 3. de opt. n 60. dicens communem.*

99 Verum posset dubitari, † an *d. c. statutum sit correctum per dict. Extravag pia, propter datam, lib. 6.* quæ est posterior dict. Extravag. ut dicit Æneas de Falcon. *dict. qu. 4. effectu 6. & 20.* & dubitat etiam Sarnens. *de expectativis n. 21.* & etiam Zerola *in praxi Episcopali, part. 1. verb. beneficium* §. 3. *dict* 4 qui ait, quod stante hac dubitatione Doctorum Ordinarius providebit, prout Deus benedictus sibi inspiraverit. Et 2. *part. verb. reservatio.* §. 7. hanc opinionem amplectitur, tanquam favorabiliorem, & magis coonaturalem Episcoporum potestati, & videtur tenere Mandos. ad Lapum *dict. allegat. 96. litera* E. Summ. Bullar. Quarant. *verb. beneficium reservatio in addit. litera A. vers. controvertitur tamen*, & Perez de Lara *de anniversf. & Capell. lib. 2. cap. 10. n. 12.*

100 Sed quicquid † sit de hoc tamen per *d. Extravag. ad regimen.* quæ, ut dixi, innovatur per omnes Summos Pontifices, derogatur decisioni *c. statutum*, ut apparet ibi, *Non obstantibus quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis quatenus obsistere possent super enarratis articulis, vel alicui sine quibus eorumdem.* Lapus *ubi proxime* & Moneta *d. n. 70.*

101 Similiter etiam Parochiales † in curia vacantes Apostolica sede vacante, & quæ vacarunt vivente Papa, de quibus ante ejus obitum non fuit ordinatum, possunt per Ordinarium provideri, etiam ante mensem ex *c. si Apostolica de præbend. in* 6. Rebuffus *in praxi nova provisionis, verb. dummodo tempore datæ præsentiam n. 14.* Paulus Granutius ad Simonetam *q. 47. n. 11.* & novissimè posthæc Gonzalez *d. quæst. 5. n. 125.* & Piasec. *in praxi Episc. part. 2. c. 5. n. 12.*

102 Quod *c. si Apostolica*, est posterius *dict.* † *Extra. pia*, & sic quantum ad hoc illam correxit, ut dicit *d. gl. 1. in dict. Extravag.* & Francus *in d. c. si Apostolica n. 2.*

103 Et *d. c. si Apostolica*, videtur etiam solum † procedere in Parochialibus in curia vacantibus, & non in reservatis alia ratione juxta supra dicta Francus *in d. c. statutum, n. 6.* Gaspar. de Perusio *de reservatione. q. 5.*

104 Quamvis Zerola *d. 1. par. verb. benefic.* §. 3. † *dict.* 10. & *2. par. verb. reservatio*, §. 5. à fortiori, & à simili contra teneat dicens, quod posset etiam conferre Parochiales vacantes extra curiam, sed in mensa Summi Pontificis, ex majori ad minus, ex identitate rationis de qua ibi, & fuerat dictum in causa Abuleo. Parochialis de la Calzada 19. Novembr. 1593. infrà adducta *c. 5. n. 92.* & videtur tenere Rebuff. *in reg. 1. Cancell. verb. etiamsi dicti efficiales*, ibi. *Tamen hic officia seu beneficia illorum vult esse reservata, quia semel affectum semper durat, nisi liberetur. c. si* Apostolica de præben. in 6. novissimè posthæc tenet Gonzalez *d.* §. 5. *procœmio à n.* 137.

105 Nec etiam procedit, in devolutis, licet contra teneat à fortiori, Zerola *dict. verb. resolutio* † §. 3. contra quam tenere videtur Gonzalez *dict.* §. 5. *n. 144. & seq.*

106 Et quamvis per *Extravag.* Clementis V. † *& si in temporalium*, 3. *de præbend.* in communibus, quæ est posterior, sit derogatum *d. c. si Apostolica*, ut inquit Francus *ibid. n. 2. in fi.* tamen illa Extravagans erat temporalis, & cum suo coadjutore expiravit, ut apparet ibi, *Quæ apud sedem Apostolicam vacaret noscuntur ad præsens, & quæ tota nostri Pontificatus tempore vacare contigerit*, & ibi, *hac vice.*

107 Difficultas est, † quoad Parochiales quæ vivo Papa apud sedem vacarunt, de quibus ante ipsius obitum non fuit ordinatum: nam, cum vivo Papa vacaverint, sunt affectæ per reservationem d. Extravagantis ad regimen, & beneficium semel affectum, semper manet affectum, *ut in Extravagan. ultima eod. titulo in communibus, de quo infra à n.* 793.

108 Nihilominus verius videtur, † etiam quoad Parochiales vivente Papa vacantes, non esse derogatum *d. c. si Apostolica per d. Extravag. ad regimen.* & ratio est, nam in ea Papa solum suæ dispositioni reservat, & non sedis Apostolicæ, & sic non potest dici ei in aliquo obsistere *d. cap si Apostolica*, quod mortuo Papa & sic sublato de medio permittit provisionem Ordinariis.

109 Nec affectio inducta in Parochiali vivente † Papa videtur obstare: nam non obstante affectione inducta, ex reservatione *d. c. 2. de præbend. in* 6. vult Papa *in d. c. si Apostolica*, quod Ordinarii possint providere Parochiales apud sedem in vita Papæ vacantes, de quibus provisum non est: & reservatio *d. Extravag. ad regimen.* in quantum reservat beneficia vacantia in curia, per quam inducta est prædicta affectio, nihil aliud est quàm confirmatio reservationis *d. c. & eadem cum illa.*

110 Sed videtur adhuc obstare † *d. Extravagans ultimæ* inc. *ad Romanos, de præben.* in communibus quæ est posterior *dict. cap. si Apostolica*, ubi dicitur, quod omnia beneficia, etiam curata, semel affecta semper manent affecta, & quod non possunt per alium, quàm per Romanum Pontificem provideri.

111 Sed respondetur, † quod ista Extravagans generaliter, & distinctè loquens debet restringi, & determinari per *dict. c. si Apostolica*, nam lex posterior generaliter loquens restringitur, & limitatur per legem priorem, *l. non est novum, ff. de legibus.* gloss. Jason & alii *l. sciendum, ff. qui satisdare cogantur.* Anton. Gabr. *concl. de legib. n. 2.* & Thom. Sanchez *de matrimonio lib. 2. disputat. 34. n. 6.* & Everar. *in loco à ratione legis scriptæ à n. 12.* Gonzalez suprà *à n.* 129.

112 Et de potentia & efficacia † ac privilegiis dictæ reservationes per vacationem in curia, vide Æneam de Falcon. 4. *quæst.* Simonetam *qu. 4. n. 115. & qu. 73.* & Granutium ad eum, *qu. 26.* Sarnen. *de triennali, q. 31.* Probum ad Monach. *in cap. præsenti offic. legati in 6. n. 5.* Mandos. *in præfatione reg. 5. Cancell.* & ad Lapum *allegatione 84. litera D.* & Anast. Germon. *de indultis Cardinalium* §. *si vero n. 10.* & quæ dicemus infra.

Et,

113 Et an in d. reservatione comprehendantur Episco-
pus, seu Ecclesiæ cathedrales, & Abbatiæ, & aliæ
dignitates electivæ, gloss. *in dict. capite verb. Dignita-
tum.* tenet non comprehendi Episcopatus & abbatias,
quia sunt speciali nota digna, idem tenent Monachus
ibi. n. 8. & Probus ad eum *n.* 41. *&* 48. Idem Mona-
chus *in cap. Inquisitores, de hæretic.* in 6. Archidiacon.
n. 1. & Francus 4. *&* 5. *in dict. c.*2. Lapus, *allegat.*84.
ubi Mandos. *litera B.* alios citans, Cosmas *in pragm.
sanct. tit. de elect. ca. licet.* §. *statuit. verb. obstaculo*,
Corras. 2.*part.cap.*1.*n.*8. *&* 9. Franc. Marcus *d.*112. *à
n.*3.*par.*1. & Gregor. dicens gloss. communiter appro-
batam, *de Benef.c.*24.*n.*1. Pacian. *de probatione, lib.*2.
*c.*27.*n.*91. *&* 92. *&* 7.*c.*28.*n.*4.

114 In Abbatiis tamen contrarium tenet Domin. † *in
dic.c.*2.*n.*10. improbans gloss. & Simoneta *qu.* 11. qui
ait, ita observari, & post hæc Gonzalez *gloss.*9. *à n.*35.
& hæc sententia mihi videtur verior, & magis confor-
mis verbis, *d.cap.*2. ibi *Ecclesiarum*, & ibi, *ut Ecclesias,
Dignitates, &c.* & ibi, *electio.*

115 Et facit decis. Rotæ in causa Civitaten. † pen-
sionis 5. Decembr. 1567. in qua fuit resolutum,
quod miles pius, ac S. Petri & Pauli potest, post-
quam duxerit uxorem, retinere pensionem etiam
reservatam super fructibus mensæ Episcopalis vi-
gore privilegiorum dictarum militiarum, quia ver-
ba privilegiorum sunt generalia, ibi, quibusvis Ec-
clesiis, Monasteriis, & beneficiis, & appellatione
Ecclesiarum, ex propria significatione, & vi ver-
bi comprehenduntur Ecclesiæ Cathedrales quam-
vis, & ibi Doct. *de præbend. in* 6. & in materia
etiam odiosa verba intelligenda sunt ex proprio si-
gnificatu, juxta doctrinam Aretini utique approba-
tam in *lege cum lege. ff. de testament.* Jason. *in leg.
fin. ff. de constitutionibus Princip. num.* 55. facit *cap.
porro de privileg.* ubi glossa notat non esse rece-
dendum in privilegiis à forma verborum, *capit. ac-
cepimus eod.* & hoc etiam est de mente Papæ in dict.
privil. &c.

116 Ex qua decisione idem etiam videbatur † in Epis-
copatibus, seu Ecclesiis Cathedralibus: sed de hoc
parum est jam curandum, ex quo in reservationi-
117 bus Extravagantis † *ad regimen*, quæ, ut dixi-
mus, per omnes summos Pontifices innovatur,
exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, Prio-
ratus, Dignitates, cæteraque beneficia quæcum-
que, & qualiacumque, etiamsi ad illa personæ per
electionem assumantur; &c. Et ex quo per regulam
2. Cancellariæ fit peculiaris reservatio Episcopatuum
& Monasteriorum, &c. & in regul. 3. Prioratuum,
aliarum Dignitatum Conventualium, &c. Quæ reg.
118 reservatoria Monasteriorum comprehendit † Mona-
steria electiva propter verba generalia, & quia fit
mentio de Dignitatibus electivis, & quia priora-
tus regulariter sunt electivi, ita fuit resolutum in
causa Meten. Monasterii 8. Junii, 1562. ut in re-
collectis manuscript. Oradini, quamvis contrarium
dicat Caputaq. *dec.* 41. *n.* 1. *par.* 3. De aliis autem
119 dignitatibus inferiorib. † quantumvis electivis, &
aliis beneficiis electivis, certum existimo comprehen-
di in d. reservatione *cap.* 2. cum faciat mentionem
de electione ibi, *ipsorum electio*, & est de mente
Doctorum ibi & citatorum suprà, & tenuit expressè
Cosmas *ubi suprà.*

120 Et quamvis aliud videatur velle † Corras. *d.n.*8. ibi,
& aliæ Dignitates electivæ, tamen intelligitur de aliis
dignitatibus electivis, scilicet prioratibus, qui sunt
per se nec habent Abbatem superiorem, & sunt in
effectu idem quod Abbatiæ, & de Dignitatibus ele-
ctivis, in quibus requiritur forma cap. *quia propter de
electione*, quarum vacatione dicuntur Ecclesiæ vidua-
tæ, de quibus suprà 1.*p.c.*6.*n.* 19. ut apparet ex se-
quentibus & ex Cosma *ubi* suprà quem ipse Corra-
sius allegat, & Prob. *d. num.* 41.

Et idem erit in regulis reservatoriis † facientibus 121
mentionem de electione, ut *reg. nova mensium*, ibi *ele-
ctionem*, maximè cum ibi reservantur beneficia qua-
litercumque qualificata, Gonzalez gloss. 19. & Rota
in Ulisbonensi prioratus 1. Februarii 1602. coram D.
Seraphino infrà relata *n.* 560.

Quinimo etiam non facta mentione † de electione 122
comprehendi existimo sub reservationibus, si nullus
modus providendi esset expressus, ut tenet Æneas de
Falcon. *qu.*3.*n.*21. ad doctrinam glossæ, verb. *quamvis
in Clem.*1. *de Præb.* de qua suprà *d.c.*6. 1.*par.n.*27. ubi
plures eam sequentes citavi, & dixi communem: &
videtur tenere Gonzalez *ibi n.* 8.

Et quicquid esset in mandato de providendo, † 123
quod est ambitiosum, & ideo restringendum, tamen
in reservationibus Motu proprio factis, & maximè per
viam legis, id videtur de plano procedere, pro quo fa-
ciunt dicta, *dicto cap.* 6. *à n.* 69.

In reservationibus verò factis sub ista forma † reser- 124
vamus beneficia ad cujuscumque collationem, provi-
sionem, præsentationem, seu dispositionem spectantia,
non comprehenduntur beneficia electiva secundum
Æneam suprà *ex c. cum in illis.* §.1. *de præb. in* 6. *& d.
Clem.*1. *eodem titul. versic. fin.* pro quo facit, † quòd li- 125
cèt verbum, *provisio*, & verbum, *dispositio*, latè sumpta,
& sic in materia larga, & favorabili comprehendant
omnem modum providendi, & sic electionem, tamen
in materia odiosa & restringibili, ut est reservatio, &
dictum est suprà *n.* 67. non includunt electionem, ut
in *d.* §. 1. *& d. vers. fin.*

Et dixi *d. c.* 6. *à n.*30. † Sed cum Æneas *dict. tra- 126
ctat. præludio* 2. teneat reservationes præsertim Motu
proprio factas, & non pro certa persona, esse favorabi-
les, non loquitur consequenter, & etiam tenendo,
quod reservatio est odiosa, existimo illa verba com-
prehendere etiam electionem in reservatione facta Mo-
tu proprio, & per viam legis juxta dicta *d. cap.*6.*n.*33.
& sentit Gonzalez *ibi n.* 9.

Sed est dubium, † an præter illam reservationem 127
per vacationem in curia sint aliæ reservationes in cor-
pore juris clausæ.

In quo glossat. reg. 33. *de triennali*, † *&* 62. unam 128
tantum esse concludit reservationem in corpore juris
clausam, de qua in *d. c.*2. *& c. præsenti*, contra quem
Æneas de Falcon. *qu.*2.*principali,n.*12. ait esse plures:
primo illam, † de qua ibi: Secundò illa, de quibus *in d.* 129
Extravag. ex debito, & in dict. extravag. ad regimen.
Tertiò, in pluribus incompatibilibus retentis ultra tem-
pus præfixum in *Extrav. execrabilis de præb.* Quartò,
de beneficiis istorum, qui promoventur in Episcopos
post consecrationem. Quintò, de beneficiis devolutis.
Sextò, de beneficiis exemptis, & immediatè subjectis
Papæ, de quibus *in c.fin. de renunciat.* istos tamen duos
ultimos casus non posse dici propriæ reservationis,
quia Papa confert ut Ordinarius, ut inquit Glossator
dict. reg. 33. *decis.* 3. *de offic. Legati in noviss. n.* 5. &
Axor. 2. *part. lib.* 6. *cap. ult. qu.* 4. & sentit Gonzalez
*gloss.*51. *à n.*40. ubi contra Flamin. Paris. rectè ait be-
neficia exemptorum non esse reservata, sed posse Or-
dinarium ea providere, cum exemptio sit personalis
tantum, & *n.* 10. contra eundem ait beneficia devoluta
non dici reservata.

Sed quicquid dicat Æneas, † nec reservationes, 130
de quibus *in* 6. *Extravag. ex debito & in d. Extravag.
ad regimen*, in qua continetur reservatio de bene-
ficiis illorum, qui promoventur in Episcopos, *& in
d. Extravag. execrabilis*, dici possunt in corpore
juris clausæ: nam reservatio in corpore juris clau-
sa dicitur, quæ est à jure communi inducta, &
in ejus corpore inserta, quòd non procedit in re-
servationibus inductis per Extravagantes Sarnen.
d. quæst. 31. *de triennali, vers. tamen pace eorum*

maximè in reservationibus de quibus *in dict. Extravag. ex debito, & Extravag. ad regimen.* quæ erant temporales, & cum suo conditore expirarunt, ut dictum est suprà.

131 Unde Sarnen. ibi † qui tenet esse plures reservationes in corpore juris clausas, ponit alias à versic. prima est, & sequitur Gigas *de intruso n.* 88. & Probus ad Monach. *in d. cap. præsenti, de offic. Legati in* 6. *à n.* 10. ponit octo reservationes, quæ tamen non sunt veræ & propriæ reservationes in corpore juris clausæ, ut patebit singulas consideranti.

132 Quare verior videtur prædicta sententia † Glossator. quod una tantum sit reservatio in corpore juris clausa, de qua *in d. c.* 2. *& c. præsenti de præb. in* 6.

133 Et quamvis Corrasius *d. c. t.* 2. *par. n.* 7. *&* 13. inter † reservationes in corpore juris clausas ponat reservationem ob litigium, *ex cap.* 1. *&* 2. *ut lite pendente in sexto*, quod etiam tenuit 1. *par. cap.* 1. *n.* 11. & Probus *in d. cap. præsenti, n.* 15. *& in cap. nemo de electa, in* 6. *nu.* 4. Mandos. *regul.* 34. *quæst.* 87. *num.* 9. ibi *Quia tamen beneficia litigiosa & sic reservata*, & alii, ut per Sarnen. *d. quæst.* 31. & Cassador. *decis.* 3. *de reservatio. n.* 6. ait beneficia litigiosa posse dici reservata, vel soli Papæ præservata, & dicuntur etiam reservata *in decision.* Burgen. de Pancoruo adducta 6. *part. cap.* 4. *num.* 11. Ocen. Canonicatus, seu optionis adducta *num.* 14. & in Oritana relata *num.* 27.
134 ibidem, tamen verius est † beneficia litigiosa non esse reservata, nec induci reservationem ob litem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur ejus provisio, quia lite finita potest postea liberè conferre, ut *in d. c.* 1. *&* 2. *ut lite penden. in* 6. *& in Clem. eodem titul.* in Sarnen. *dict. quæst.* 31. *versic. tamen in pace corum, n.* 9. Simonet. *quæst.* 10. *n.* 5. *&* 6. & ibi Paulur Granutius, & Mandos. ex professo hoc agens *reg.* 32. *quæst.* 9. *n.* 5. Navarr. *in c. accepta. de restit. spoliat. oppositionis* 10. *solutione, n.* 30. Covar. *pract. cap.* 36. *n.* 7. *vers.* 5. *ad idem.* & post hæc Gonzalez § 7. *proœm. n.* 118. *& gloss.* 6. *n.* 146. *& gloss. n.* 40. *& gloss.* 51. *n.* 111.

135 Et fuit resolutum in una Aurien. Canonicatus † 4. Junii 1576. coram D. Lancellotto, ut in sequent. decision. Fuit conclusum quòd regula Cancellariæ de exprimenda mense vacationis habet locum etiam in gratia, si neutri: quia est nova gratia, & nova provisio, & novus titul. ex illa acquiritur, & propterea in ea fieri debet mentio de modo vacandi, & de reservatione, ut habetur *in dec* 24. *de rescrip. in novis*, Roman. *consil.* 362. *n.* 4. Felin. *in cap. in nostra in* 13. *de rescript.* Sarnens. *in regul. de annali, qu.* 28. *n.* 2. Non obstat, quod hoc beneficium sit litigiosum ante dictam gratiam, & quod propterea dicatur reservatum, & quando beneficium est reservatum alia ratione quàm ratione mensis, non est locus *dict. regul.* quia respondetur, quod lis non inducit reservationem, sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur ejus collatio, qua lite finita potest postea liberè conferre, ut declarat Sarnen. *regul. de triennali quæst.* 31. *n.* 9. Simoneta *tract. de reservation. cap.* 9. *circa fin. versic. ex prædictis.*

136 Et idem fuit resolutum in una Legionen. † præstimoniorum de mense Junii 1564. coram D. Pamphilio, ut *in decisione sequenti.* Fuit resolutum non constare de vacatione ex persona Antonii de Vega, nisi aliter probetur ipsum habuisse jus in istis præstimoniis justificando ejus titulum cum omnibus in sua gratia narratis juxta *decisionem* Ægidii 112. & tradit Rebuffus *in praxi, titul. de subrogation. num.* 8. *& super concord. rubrica de mandat. Apostolic. versic. successores circa fin. vers. insuper subrogatur.* & ista probatio debet esse clara, cum jus Antonii non incidenter, sed principaliter deducatur, ut per Ægidium *ubi suprà*, præsertim quod non solum non constat ipsum fuisse triennalem pacificum possessorem, Cassador. *d.* 8. *de causa possess.* quod non etiam decessit in possessione, quam per decem annos antea diviserat, ad notata per Puteum *dec.* 85. *lib.* 3. *cum aliis allegatis.* Neque obstat possessio decennalis Antonii, ex qua solet præsumi bonum jus, ut per Sarnen. *regul. de triennali, qu.* 26. *n.* 7. quia ista præsumptio non potest allegari, nisi ab ipsomet possessore, non autem à tertio, nisi sit successor ipsius juxta terminos allegationis Lapi, ut declarat Sarnen. *dict. regul. de triennali, qu.* 13. quod in hoc casu non potest habere locum, ubi stante lite inter ipsum Antonium, & quondam Franciscum de S. Petro non datur ultimum triennium pacificæ possessionis, quod est extremum necessarium pro allegatione Lapi. Puteus *dec.* 310. *l.* 1. *&* 511. *lib.* 2. *cum aliis similibus.* Nec etiam obstat, quòd Gutierius magni fecerit jus Antonii acceptando resignationem, & ideo, nec ipse, nec ejus successores possunt illud impugnare, quia non constat, quòd Ferdinandus de Messa veniat èx persona Gutierrii, qui, licèt resignaverit ad favorem Gabrielis, qui posteà dicitur resignasse Ferdinando, non tamen de hoc dictum fuit, & potest Ferdinandus habere alium titul. cum notorium sit in beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, ut per Cassador. *decis.* 21. *n.* 5. *super reg. & dec.* 3. *de causa possess. in fin.* Non obstant, quæ dicuntur de non publicatione resignationis Antonii factæ ad favorem Gutierrii, quia Ferdinandus non tenetur docere de aliqua publicatione, cum non fundet se super illa resignatione, sed tantùm dicat beneficium non potuisse vacare per obitum Antonii, qui illud de eo tempore non possidebat, & in eo nullum jus unquam habuit, & in omnem eventum Domini dixerunt etiam data vacatione ex persona Antonii non suffragari. Palacios, cui obstat *regul. de mense*, ex quo Antonius decesserit de mense reservato, cujus erat facienda mentio in gratia si neutri, quæ est nova gratia, & nova provisio, non obstante lite, quæ non inducit reservationem, sed suspendit tantum collationem Ordinarii usque ad finem litis, ut aliàs fuit resolutum in una Aurien. Canonicatus, sub die 4. Junii 1576. coram Illustrissimo Cardinal. Lancelloto, etiam quòd illa vacatio capiatur per clausulas generales, seu alio quovis modo. Puteus *decis.* 169. *lib.* 3. *& decis.* 1. *&* 4. *super reg. de mense*, Paleot. *decis. penult.* cessat omnis difficultas ad effectum, de quo agitur, ut non intret gratia, si ventri concessa Palatio, de anno 1587. de quo tempore jam ista vacatio erat comprehensa, sub clausulis generalibus appositis in gratia resignationis antea facta ad favorem Gabrielis, quam Domini dixerunt esse justificatam.

Quamvis in Lucana Canonicatus. 7. Februarii 137
1561. coram D. Rubeis infrà relata *num.* 657. Rota senserit, quod lis de tempore vacationis induceret reservationem beneficii, & sic non obstaret *reg. de mense* exprimend. &c. & vide infra dict. *cap. ult. à num.* 216.

---

§. II.

De reservatione, seu affectione per appositionem manus Papæ.

SUMMARIA.

138 *Inducitur reservatio, seu affectio beneficii per solam positionem manus Papæ, quamvis inutiliter factam*, & n. 139.

140 *Ubi adducitur pro hoc Extravag. ultim. de præb.*

141

141 *Contra aliquos*, & n. 142.
Per commendam factam à Papa beneficium dicitur affectum.
142 *Quando Papa ad certum tempus, vel extra causam reservavit, si illa reservatio semel afficit, beneficium semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa contra Æneam.*
145 *Per collationem Papæ invalidam non evanescit reservatio beneficii, nec potest Ordinarius illud conferre contra aliquos*, & num. 146.
147 *Stante supplicatione signata per Papam de aliquo beneficio nondum levatis Bullis, non potest Ordinarius illud conferre, etiam si gratia esset nulla.*
148 *Per mandatum de providendo beneficio vacaturo aut incerto, non inducitur affectio de jure.*
149 *Quamvis de stylo curiæ aliud esset.*
150 *Prædicta doctrina de affectione per appositionem manus Papæ limitatur* 1 *ut procedit, quando manus apponit beneficio ad effectum provisionis vacante, secus ubi non vacat ad istum effectum, ut quia est collatum alicui, qui nondum acceptavit, vel ad illud est quis præsentatus, &c.*
151 *Id procedit etiamsi in gratia Papa illud reservasset ut vacante, licet secus, si reservatio fieret Motu proprio non expresso eo, cui velit conferre.*
152 *Secundò limitatur, ut non procedat, ubi Papa manum apponit ad beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia, per privationem, nam si non vacavit per privationem, non est affectum ullo modo.*
153 *Gratia conditionalis ante eventum conditionis non afficit beneficium, &c.*
154 *Tertiò limitatur, ut non procedat quando Papa manum apponit super beneficio resignato: nam si resignatio non tenet ex aliqua causa, beneficium non est affectum super alia vacatione*, & n. seqq.
Ubi adducuntur resolutiones Rotæ.
158 *Responsio, quam tradit Rota doctrinæ Sarnen. docentis, quod si resignans in Curia moriatur, infrà* 20. *dies, licet provisio per resignationem non teneat, ex reg. de infirmis, beneficium tamen est reservatum, & affectum Papæ.* & num. seq.
160 *Etiam in casu Sarnen. falsum est quod tale beneficium esset reservatum, & affectum Papæ, nam ex illa regul. non dicitur vacare*, & num seq.
162 *Non obstat, quod ista sit ficta, non vera vacatio, quia tantum operatur, sicut vera, nec hic concurrit veritas & fictio circa idem, sed una fictio*, &c. ad 165.
166 *Ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra* 20. *dies. & sic non admisit illam resignationem, jus beneficii dicitur esse penes resignantem, & sic vacat per obitum verè.*
167 *Vacatio per obitum inducta per illam regulam est etiam vera, & non ficta, quia in his, quæ sunt juris positivi, lex non ficte, sed verè agit*, &c.
168 *Reg. de impetrantibus beneficia per obitum familiarium, habet locum in vacatione per obitum inducta per reg. de infirmis contra Sarnen.*
169 *Nec opus est exprimere modum vacationis inducta per reg. sed sufficit impetrare per obitum contra eundem Sarnen.*
170 *Quando quis resignat in curia in favorem, seu conditionaliter, scientes, nulliter, beneficium vacat per d. resignationem, & sic manet reservatum, & affectum Papæ.*
171 *Reprobatur quod dicit Guiliel. De Monteferrato, quod si Papa pro bono pacis & concordiæ super beneficio manum apposuit uni illud relinquendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, beneficium censetur reservatum, seu affectum*, & n. seq.
173 *Per Breve de capienda possessione nomine Cameræ, etiamsi possessio sit capta ejus nomine, & provisus decedat antequam illi possessio sit cessa, beneficium non manet affectum.*
174 *Per dationem coadjutoris factam à Papa, etiam invalidam non inducitur affectio.*
175 *Per unionem nullam non inducitur affectio beneficii.*
176 *Licet secus in unione ad vitam de beneficio vacante.*
177 *Quartò limitatur d. doctrina, ut non procedat, quando Papa providet de beneficio, uti reservato, quod tamen reservatum non est, nam tunc beneficium non manet affectum.*
178 *Etiam stante clausula, sive alio quovis modo, contra Simonetam*, & n. 180. 181.
179 *In provisionibus additur clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, per quam restringuntur clausulæ generales in eventum, quod beneficia non essent reservata.*
182 *Sed ista clausula non ponitur ratione reservationis expressæ, sed ratione clausulæ generalis sive permisso, &c.* & n. seq.
Ubi ponitur resolutio Rotæ.
183 *Non obstante dicta clausulâ, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat rectè intraret clausula generalis, sive alio quovis modo, quandò vacatio narrata verificatur de facto, etiamsi ex modo contento sub clausula generali beneficium esset reservatum.*
185 *Et illa clausula serviret, quando beneficium esset juris patronatus laicorum, & stante indulto.*
186 *Quando limitatur per aliquos, nisi nullitas provisionis, seu invaliditas appositionis manus Papalis ex defectu potestatis insurgeret, ut ex Concilio Basili.*
187 *Quæ limitatio reprobatur, cum defectus iste potestatis non possit in Papa contingere.*
188 *Concilium Basiliens. quo reservationes abolentur, & pragmatica sanctio supra dicta est, fuit Conciliabulum post dissolutionem.*
189 *Et reprehenduntur Patres d. Concilii.*

SEcundo notandum est induci reservationem, † seu 138
affectionem beneficii per solam appositionem manus Papæ, quamvis inutiliter factam, ita quod si Papa providet alicui, vel provideri mandat de aliquo beneficio, si provisio fuerit nulla, ut pote facta inhabili, seu incapaci, vel propter surreptionem, aut alium defectum, beneficium remanet Papæ affectum, & illo Ordinarius non potest se intromittere, etiam si aliàs non fuisset reservatum ad *caput, ut nostrum de appellat.* ita Innoc. *in cap. inter dilectos de excessibus Prælatorum*, Decius *in d. c. ut nostrum, n.3. & cap.1. de confirmatione utili, n.10. & conf.* 137. Hieron. Paulus *in pract. Canc. §. notabilia super vacantibus reservatis, versicul. affectum dicitur.* Rebuffus *in praxi, titul. de reservatio. n.30. & 34. & reg.9. Cancell. & in concor. tit. de reservat. circa princ. versic. item ubicumque, & in c. postulatis, de clerico excommunicato, ministrante in gloss. n.* 66. cum Ænea de Falcon. 3. *præiudio, & 2. qu. 16. effectu.* Simoneta *de reservatio. qu.* 58. & ibi Granutius Corras. 2. *part. cap.* 1. *num.* 14. Gambarus *de offic. Legati, lib. 5. n.* 85. Mandos. *in proœmio regul. qu. 5. n. 9. & reg. 4. qu. 4. n. 4. & reg. 9. qu. 6. num. 6. & cons.* 19. *num.* 12. & latè ejus filius Hor. Mandos. plures referens ad Romanum *cons.* 135. *litt. C.* bene Covar. *in cap. alma mater, 1. parte §. 7. sub num.* 8. P. Gregor. *de benefic. cap. 24. num. 17. & 26.* Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 7. quæst. 11. num. 11. & lib. 12. quæst. 10. num. 9.* ubi dicit communem Ugolinus *de censuris tab. 2. cap. 13. §. 1. ad fin.* Zerola *in praxi Episc. 3. part. ver. benef. §. fallacia* 9. Zechus *de benef. & pensio. Eccles. c. 5. sub n.* 6. Cardin. Tusch. *concl.* 77. *litt. B. & 66. litt.* P. Enriquez *in summ. lib.13. cap. 14. §. 2.* Ludo. Lopez *instruct. conscient. 2. tom. 2. part. cap.* 17. Suarez 5. *tom. de censuris disputat. 13. sect. 1. num.* 34. & alii, & Cassador. *decis. 2. de union. num.* 10. Puteus *decis. 180. num. 3. lib. 3.* & fuit resolutum in una Barchinonen. Canonicatus 6. Martii 1598. coram D. Millino infrà adducta, 6. *part. cap. 4 n.23.*

ubi fuit dictum *per unionem nullam remanere affectionem propter appositionem manus Papæ, sive nullitas proveniat ex defectu causæ, sive ex inhabilitate provisi, aut ex alio capite, &c.* & post Gonzalez *ad reg. de mensibus* §. 2. *proœm. n.* 146. *& gloss.* 51. ubi plura adducta

139 pro qua * doctrina ultra text. *in d. cap. ut nostrum.* facit Extravag. *ad Roman.* quæ est Paul. II. *& ult. de Præbend.* in communibus, in sua ratione generali, ibi ac proinde considerantes effectum per reservationem manusque appositionem, &c. *& ibi*, Romani quoque Pontificis manus appositionem prædictam tantæ efficaciæ, &c. *& fecit. dec.* 4. *de testibus in noviss. &* 33. *eodem in antiquis.*

140 Et hinc per commendam factam à Papa, * seu administratorem ab eo positum in beneficio vacante, ex quo semel manum apposuit beneficium dicitur, affectum ita, quod nec expectans posset illud acceptare, nec Ordinarius de eo disponare, Simoneta *qu.* 59. & ibi Granutius, & dixi supra *part. præcedent. c.* 4. *à n.* 68. Gonzalez *d. gl.* 52. *n.* 11.

141 Quamvis Butrius & Abbas post alios * *n.* 10. *in d. c. inter dilectos* & Felin. *in c. si de præsumpt. n.* 40. teneant, quod si Papa non usus verbo reservationis, & mandavit beneficium conferri certæ personæ, si collatio non valuit, revertitur ad Ordinarium, sequuntur Aufrer. ad Capellam Tholos. *dec.* 437. *n.* 6. & Selva *de benefic.* 3. *p. qu.* 33. *n.* 1.

142 Et quamvis Æneas de * Falcon. *d.* 16. *effectu in fi.* dicat, quod si Papa conferat beneficium aliàs non reservatum, collatio non valet, & isto casu non possit exemplificari d. Extravagans Pauli II. *versic. ut si litteræ Apostolicæ* istis verbis, *super provisionibus beneficiorum*, quia Papa ibi semper præsupponit reservationem præcessisse, ut patet, ibi, *beneficiis taliter reservatis*, & sic videtur Æneas tenere collationem ad Ordinarium reverti.

143 Sed, ut dictum est d. Extravagans facit pro * supra dicta doctrina in d. sua ratione generali ad regul. *leg. regul.* §. *finali digesto, de juris & facti ignorantia.*

144 Unde videtur falsum * quod ait idem Æneas 5. *qu. principali, qu.* 1. *ad fin.* quod quando Papa ad certum tempus, vel ex certa causa reservavit, forte non habet locum d. Extravagans: nam quicquid ipse velit si illa reservatio semel affecit, beneficium semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa.

145 Secundò videtur esse falsum * quod dicit Rota *decis.* 52. *n.* 5. *part.* 3. *diversorum*, quod collatione facta à Papa invalida possit Ordinarius beneficium conferre, licet antea esset reservatum, ex Sarnensi *in regul. de triennali, qu.* 30. *n.* 2.

146 Cum quo etiam malè ait Caputaq. * *decis.* 33. *in fin. lib.* 1. *in manuscriptis*, reservationem evanescere per collationem Papæ etiam invalidam, & P. Gregor. *d. cap.* 24. *n.* 18. cujus contrarium rectè tenet Probus ad Monachum, *in cap.* 2. *de rescript. in* 6. *n.* 37. & Rebuffus *d. reg.* 9. *ad fin.* malè etiam ait, quod si Papa contulit alicui beneficium vacans in curia, si semel acceptaverit, non dicitur in curia vacare, si acceptans extra eam sit, etiamsi sit inhabilis, & Selva, quem citat 3. *part. qu.* 72. non dicit id de inhabili.

147 Tertiò videtur falsum quod dixit Zerola * *in praxi Episcop.* 1. *part. verb. supplicatio*, quod stante supplicatione signata per Papam de aliquo beneficio nondum levatis Bullis, potest Ordinarius conferre illud beneficium supposito, quod alias posset, quod non potest stare ex dictis, etiam si gratia esset nulla, quanto magis existente valida, ut ipse supponit, & dictum est suprà *præceden. cap.* 2. *n.* 13.

148 Et prædicta doctrina videtur intelligenda * quando Papa providet, aut provideri mandat de certo beneficio vacante, secus in mandato de providendo de beneficio vacaturo, aut incerto: nam tunc per solum mandatum non videtur induci affectio de jure ex text. *in c. dilectus* 2. *& c. inter cætera de Præbend. & in c.* 1. *& c. si soli de concess. præbend. in* 6. *& Clem.* 1. *eod.* Rota *dec.* 6. *de concess. de præbend. in antiquior. & dec.* 23. *à n.* 3. *eodem in antiquis.* ubi Collector etiam vult quod per solum mandatum de providendo etiam de beneficio certo vacante, non inducatur affectio de jure, Simoneta *qu.* 60. *n.* 4. Corras. 4. *part. c.* 5. *n.* 40. P. Gregor. *d. c.* 24. *n.* 15.

149 Quamvis de stilo Curiæ aliud esset, * nam Cancellaria tenet, quod per solam manus appositionem Papæ, sive provideat de vacante, sive de vacaturo, aut mandet provideri, seu aliàs disponit etiam de incerto beneficium sit affectum, & clausæ sint manus cujusvis Collatoris inferioris, ut dicit *dec.* Rotæ 10. *de præb. in noviss. in additione ad fin.* & refert Simoneta *d. q.* 60. *n.* 2. Collector, *d. dec.* 6. *n.* 6. *& d. dec.* 25. *n.* 4. ait audivisse quod Cancellaria, ut prædicta jura tollerentur, & ut gratia Papæ possit indubitanter sortiri effectum, per solam manus appositionem eo ipso, quod signat supplicationem, seu providet, seu provideri mandat, vel alias disponit de vacante, vel vacaturo certo, vel incerto, adeo vult beneficium esse affectum, & ligatas manus inferioris quod semper daret reservationem cum decreto à die datæ supplicationis signatæ per Papam, & quod tunc per illas clausulas reservationis & decreti negotium esset clarum: verum tamen, cum gratia sit de incerto vacaturo, ut puta, quod duxerit acceptandum dat decretum incertum, & super incerto, quod demum ligat, cum deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem juxta *caput dudum, considerantes, de præbend. in* 6. nisi apponeret certum tempus, puta mensem, quia tunc infra tempus, etiam ante acceptationem ligaret manus aliorum, ut mensis appositio aliquid operetur, ut *in d. Clem.* 1. refert etiam Simoneta, *d. quæst.* 99. *n.* 1. & ita procederet quod ait Gonzalez *d. gloss.* 52. *n.* 13.

150 Sed limitatur prædicta doctrina sequen. * modis. Primo, ut procedat, quando Papa manum apponit in beneficio ad effectum provisionis vacante, secus ubi Papa manum apponit in beneficio, quod licet verè vacet, non tamen vacat ad effectum provisionis, ut quia est collatum alicui, qui nondum acceptavit, vel ad illud est quis præsentatus, &c. Nam si interim conferatur à Papa alii talis collatio, tanquam surreptitia est nulla, maximè stante clausula, dummodo non sit alteri jus quæsitum, & si postea ille recuset acceptaret beneficium, vel renunciet juri ad rem, aut interim decedat, poterit Ordinarius iterum illud conferre, non obstante dicta collatione Papæ nulla, qui manum apposuit in eo, tanquam libere vacante, & in quo non erat alteri jus quæsitum, ita Lapus, Anchoran. Domin. *n.* 17. & Francus 14. *in cap. si absenti de præb. in* 6. & Selva *d. qu.* 33. *part.* 3. *num.* 1. & post hæc Gonzalez *gloss.* 52. *à num.* 56.

151 Quod procedit etiamsi in gratia, in qua * mandatur alii provideri de beneficio, Papa illud reservasset ut vacans, licet secus, si reservatio *Motu proprio* fieret non expresso eo, cui velit conferri secundum eos.

152 Secundò limitatur, * ut non procedat ubi Papa manum apponit ad beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia per privationem, mandando alicui de illo provideri in eventum privationis: nam si tale beneficium non vacavit per privationem, ut quia puniendus antea decessit, non est affectum ullo modo, quia dispositio Papæ erat restricta ad beneficium vacaturum per privationem, & quia appositio manus Papæ erat conditionalis, scilicet in eventum privationis, & sic non stante conditione non operatur, ita Rota *decis. ult. ut lite pendente in noviss.* Æneas 3. *quæst. num.* 11. *&* 4. *quæst.* 16.

16. *effectu num.* 2. Simoneta *d. quæst.* 60. *n.* 2. 5. *&* 6.
153 Conducit * *decis.* Anton. August. 1311. *lib.* 3. *part.*
diversorum, quæ habet gratiam conditionalem ante
eventum conditionis non afficere beneficium, ut in-
ter ea ab Ordinario conferri non possit, &c. facit
etiam doctrina Probi ad Monach. *in rubri. de eorum*
permut. in 6. *in fin.*
154 Tertiò * limitatur, ut non procedat, quando Papa
manum apponit super beneficio, resignatio non te-
net ex aliqua causa, ut quia non fuit verus valor ex-
pressus per resignatarium, beneficium hujusmodi
non est taliter affectum Sedi Apostolicæ, quod Or-
dinarius non possit de illo providere per obitum re-
signantis, nam Papa non censetur manum apposuis-
se super hoc beneficio, nisi ad effectum ut resi-
155 gnatio sequatur, & ita * tenuit Rota apud Achil-
lem, de Grassis *decis.* 119. seu 14. *de restitutione spo-*
liatorum, ubi dicitur, quod decretum in resignatione
facta, vel manus appositio Papæ in eadem licet ope-
rentur quod nullus inferior possit ex eadem vaca-
tione conferre, tamen non inficit provisionem per
obitum.
156 Et fuit resolutum in una Tridentin. * beneficii
13. Junii 1578. coram Illustrissimo Blancheto, quæ
habetur 1. *part. divers. dec.* 419. quam refert & sequi-
tur Flam. Paris. *de resignatione benefic. lib.* 18. *q.* 2. *n.*
44. *&* 45. & post hæc Gonzalez *dict. gloss.* 52. *n.* 49.
& seq. ubi citat Lancellotum *de atten.* 2. *part. cap.* 10.
num. 9.
157 Et idem fuit tentum in una Cusentina * Paro-
chialis, 22. Aprilis 1594. coram Illustrissimo Pam-
philio, in qua fuit dictum, Affectionem non in-
duci super alia vacatione ex resignatione facta in
manibus Papæ, quia, ut fuit dictum in illa Trident.
Papa apponit manum super illa vacat. ex resignatio.
tantum, unde si illa non sortitur effect. & sic jus rema-
net penes resignantem, non adest affectio &c. Et con-
ducit *decis.* Rotæ in una Vallisoletana Decanatus, de
qua infrà *nu.* 258. & meminit Gonzalex suprà *nu.* 42.
Idem etiam fuit resolutum in Romana Clericatus S.
Petri 27. Novembris 1602. coram D. Pamphilio, ut
in decis. 616. *noviss. Farin. n.* 3.
158 Nec obstat doctrina * Sarnen. *in regul. de infir-*
mis, quæst. 33. ubi cum Romano *cons.* 342. docet,
quod si resignans in curia moriatur infra 20. dies,
licet provisio per resignationem non teneat ex illa
regul. beneficium tamen est reservatum, & affectum
Papæ, & sequitur Rebuffus *in dict. regul. de infir-*
mis, verb. ipsum beneficium, versicul. 2. *ex ista, & in*
praxi super eadem reg. gloss. 14. *n.* 4. Boerius *decisio-*
ne 2. *nu.* 55. *ad finem.* Flamin. Paris. *de resignatione*
lib. 12. *quæst.* 10. *à n.* 4. & Azor. 2. *part. lib.* 7. *capit.*
28. *quæst.* 9. Rota *in dict. decision.* Tuden. 419. res-
159 pondet, quod non applicatur * huic casui, in quo
resignatio non fuit facta simpliciter, sed in favorem.
Secundò, quod casus Sarnens. est quando is, qui
resignavit, in curia decessit infra 20. dies, hìc autem
versamur extra hunc casum.
160 Sed ego ulterius dico etiam in casu Sarnens. * fal-
sum esse, quod tale beneficium esset reservatum, &
affectum Papæ, nam ex regula de infirmis non dici-
tur vacare per resignationem, ut dicunt Roman. &
Sarneo. sed per obitum censetur vacare, ut per Re-
buffum *in praxi de reg. gloss.* 12. *&* 14. *& cons.* 72.
& 86.
Et ita contra dict. doctrinam Romani, & Sarnen.
161 rectè tenet Rosiniacus *de benefic. c.* 28. * Et, ut inquit
Horatius Mandos. ad Roman. ibi *litt.* B. advertendum
est hujusmodi regulam non semper in unam atque
eandem formam emanasse, & quod antiquitus &
tempore Romani non aderant illa verba, quæ nunc
in ejus fine reperiuntur videlicet, *ipsumque benefi-*
cium nihilominus per obitum censeatur vacare. Aliàs
enim non dubitasset Romanus, utrum dicantur
vacare per resignationem, an per obitum beneficia
per eos resignata, quia infra 20. dies obierunt: illa
enim verba clarè determinant hujusmodi beneficia
per obitum dici vacare: Nec obstat, quod id de
ficta, non de vera * vacatione intelligendum sit, ut in 162
quit ibi Mandos. ut etiam per Sarnen. *in eadem reg.*
quæst. 30. qui ait, quod iste modus vacandi inductus
per istam reg. cum non sit verus, non comprehen-
ditur sub aliis regulis & dispositionibus, & conces-
sionibus loquentibus simpliciter de vacatione per
mortem, & sic quod regula de impetrantibus per obi-
tum familiarium Cardinalium non habebit locum in
vacatione per obitum isto modo inducta: quam * po- 163
steriorem decisionem, quoad regul. *de impetrantibus*
per obitum familiarium Cadinalium, licet non appro-
bet, nec reprobet Navarr. *in cap. accepta de restitu-*
tione speliato. oppos. 8. *solutione num.* 46. consentit
tamen vacationem illam non esse veram, sed fictam.
Quia respondetur, quod illa ficta vacatio tantum 164
operatur, sicut vera, quia tantum operatus fictio in
casu ficto quantum veritas in casu vero, Bart. & alii
in l. si is qui pro tempore ff. de usucapio. Rebuffus *dict.*
glossa 14. *n.* 5. *&* 12. Mandos. *dict. regul. de impetran-*
tibus 32. *quæst.* 6. *n.* 2. & Flam. Paris. *dict. lib.* 12. *qu.*
9. *n.* 8. & in his, quæ sunt juris, paria sunt aliquid
esse, vel haberi pro tali, Puteus *decis.* 297. *in fin. lib.* 3.
& Flamin. Paris. *dicta quæst. n.* 12.
Nec satisfacit responsio Sarnen. *dicta quæst.* 30.
quod * id procedit, ubi non concurrit veritas & fi- 165
ctio circa idem: tunc enim fictio veritati cedit, Man-
dos. *d. quæst.* 6. *n.* 3. *&* 4. nam in proposito dici non
potest concurrere veritatem, & fictionem, sed unam
fictionem, quod beneficium vacat per obitum, & non
per resignationem.
Secundò, principaliter * respondetur, quod ex quo 166
Papa annullat collationem, si infirmus decedat inf. vi-
ginti dies, & sic non admittat illam resignationem,
jus beneficii dicitur esse penes resignantem per ea,
quæ dicit Bisignetus *dec.* 1. *de renunciat.* & cum jus sit
penes resignantem, vacat per obitum verè, ita *d. decis.*
Putei, in una Bononien. regressus de anno 1550. in
qua fuit resolutum, regressui per decessum esse locum
in casu d. regulæ *de infirmis regnantibus*, & refert, &
sequitur Flam. Paris. *d. quæst.* 9. *n.* 7. 10. 11. *&* 12.
Idem tenet Azor. *cap.* 28 *quæst.* 8.
Et quod vocatio per obitum inducta per * dictam 167
regulam *de infirmis resignan.* est vera vacatio, & non
ficta, tenet etiam Mandos. *d. quæst.* 6. *à n.* 5. quia in
his, quæ sunt juris positivi, lex non fictè, sed verè
& mero jure agit, & disponit, & tituli beneficiorum
illorumque modi vacandi sunt de jure novo & po-
sitivo: ergo lex super illis verè & fictè agit & opera-
tur, &c.
Et contra Sarnen. * supra tenuit etiam Rota in 168
terminis d. regulæ *de impetrantibus per obitum fa-*
miliarium Cardinalium, in una Salamantina S. Thom.
coram Capisuco, de anno 1553. quia parificantur
casus fictus, & verus, & quia verè vacat per obitum,
quia non abdicatur à resignante per istam resigna-
tionem, ut per Verallum *decisione* 328. *lib.* 1. *in*
manuscript. & refert, & sequitur Mandosius *dicta*
quæst. 6.
Unde etiam apparet falsum esse * quod ait Sarnen. 169
d. reg. de infirmis, quæst. 15. quem sequitur Flam. Pa-
ris. sibi non constans *d. quæst.* 10. *n.* 33. nempe in ter-
minis illius reg. non sufficere impetrare per obitum,
sed opus esse exprimere modum vacationis inductæ
per illam reg. &c.
Hæc tamen limitatio * non procedit in bene- 170
ficio, quod quis regnat in curia in favorem, seu
conditionaliter, scienter, nulliter, ita quod resi-
gnatio non potest sortiri effectum culpa resignan-

tis: nam tunc beneficium vacat per dictam resignationem in curia, & consequenter manet reservatum & affectum Papæ, juxta dicta infrà 1. *part. cap.* 3. *à n.* 35.

171 Ex dictis infertur falsum esse, quod dicit Guillel de Monteferrato *in comment. ad pragmaticam sanctionem* relatus per Simonetam *quæst.* 62. & per Sarnen. *regul. de triennali, qu.* 31. *versic. sic etiam Papa.* & P. Gregor. *c.* 24. *n.* 15. quod si Papa pro bono pacis, & concordiæ super beneficin manum apposuit uni illud relinquendo, vel providendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, propter hujusmodi appositionem manus Papæ beneficium sic pensione gravatum censetur reservatum, seu affectum, ut de eo solus Papa possit providere per *d. c. ut nostrum*, quia propter pensionem duraturam nunquam dicitur plenè provisum de beneficio, & donec durat pensio, durat & appositio manus Papæ, quod etiam docet Probus ad Monachum, *in d. cap. præsenti, de officio Legati in* 6. *n.* 41. Quamvis dicat non esse tenendum in Gallia, propter pragmaticam sanctionem.

Sed id est falsum ex dictis, nam tunc Papa non 172 apponit manum, † nisi ad effectum, ut prædicta concordia sequatur, & sortiatur effectum, & aliàs multorum beneficia essent affecta, ut dicit Simoneta suprà, qui quamvis dicat, quod contra hanc opinionem nihil scribet, cum inimici Pontificiæ potestatis & illi, qui curiam impugnant, & reservationes prohibent, & tollunt, illam veram, & servandam affirment, tamen satis videtur contra eam inclinare, & de ea dubitat Sarnen. suprà & P. Gregorius eam referens *ubi suprà*, & ita post hæc firmat Gonzalez *dicta gloss.* 51. *n.* 40. & 41. dicens firmasse Rotam in Romana Clericatus sancti Petri 27. Novembris 1602. coram D. Pamphilio. ut *in decis.* 616. *noviss. Farin. nu.* 3. ubi quod ista opinio illius Doctoris Galli esset vera, non posset generaliter intelligi, quotiescumque in resignatione imponitur pensio, quia omnia beneficia resignata cum pensione essent reservata: quod repugnat communi stylo & observantiæ, nec appositio manus Papæ, in resignatione operatur respectu futuræ vacationis, &c.

173 Infertur etiam ad illud, de quo vidi dubitari † Romæ in Archidiaconatu de Talavera vacante per obitum D. Gundisalvi Marini Pontii de Leo. quod per Breve de capienda possessione nomine Cameræ, etiamsi possessio sit capta ejus nomine, & provisus decedat antequam illi possessio sit cessa à Camera, non manet beneficium affectum Papæ: nam illa manus Papæ appositio non est, nisi ad effectum ut sua provisio debitum consequatur effectum, & non ad effectum iterum providendi de illo, facit, quod dicit Gonzalez suprà *n.* 36.

174 Facit quod de datione coadjutoris facta † à Papa dicit Puteus *decis.* 226. *n.* 14. *lib.* 3. licet dubitanter: scilicet, quod per illam non induceretur talis affectio, ut Ordinarius disponere non possit, quia simile de commenda hic non habet locum, quia in commenda benefic. vacabat, & Papa per manus appositionem declarabat, quod de eo disponere intendebat, sed in isto casu quando datur coadjutor, beneficium non vacat, & ideo non videtur per talem appositionem beneficium afficere, ita ut Ordinarius cessante coadjutoria non posset de beneficio disponere, &c. Et idem videtur, quando coadjutorio esset surreptitia, seu invalida: & sic non haberet locum futura successio, quæ est accessoria ad coadjutoriam, Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de coadjutoriis, vers. coadjutoria habebat*, Puteus *decis.* 98. *lib.* 2. ut suprà dictum est, 4. *part. cap. ult. num.* 133. Coadjutoria tamen valida stante in forma dignum, seu commissoria & succedente vacatione beneficii per obitum coadjuti, seu aliàs: si coadjutor non facta sibi collatione decedat, etsi maneat vacans ut prius beneficium, & affectum Papæ propter appositionem manus ipsius, & sic Ordinarius non poterit pro illa vice de eo providere, etiamsi in suo mense vacasset: juxta dicta *à nu.* 138. & *num.* 149.

Infertur etiam contra Rotam † in d. Barchinonen. 175 Canonicatus, de qua supra *n.* 139. *ad fin.* per unionem nullam non induci affectionem beneficii, cum tunc Papa non apponat manum ad effectum providendi, sed ad effectum uniendi, & sic extinguendi, & supprimendi beneficium, maximè in unione perpetua: nam in unione ad † vitam de beneficio vacante secus 176 videretur dicendum: nempe induci affectionem: cum sit quædam virtualis provisio, nec per eam extinguatur beneficium, ut infrà *ult. p. c.* 2. *à n.* 38. & vide dicta suprà 4. *p. c.* 4. *n.* 74. Et ita Rota postea decessit à d. decisione Barchinonen. ut apparet ex alia Barchinon. præcedentiæ super eodem Canonicatu, 23. Januarii, 1602. coram D. Sacrato, quæ sic se habet. 165.

Quartò limitatur, ut non procedat, quando Papa † providet de beneficio, uti reservato, quod tamen 177 reservatum non est: nam tunc provisio Papæ non tenet, nec beneficium manet affectum: sed Ordinarius poterit de eo providere, decretum enim ex falsa causa interpositum non afficit, Rota *decis.* 12. *de concess. præbend. in antiquis.* Probus ad Monach. *in c. sibi qui de rescript in* 6. *n.* 20. Horatius Mandos. qui alios refert ad Rom. *loco statim citando litera F.* ita Roman. *cons.* 335. Gemin. *consil.* 136. qui vult, quod provisio Papæ sit nulla, si inhæret reservationi, quæ non est, vel est revocata; & propterea, quod Ordinarius potest de illo beneficio providere: sequitur Æneas de Falcon. 4. *quæst. effectu* 16. *n.* 2. & *effectu* 19. *ad fin.* Gonzalez *dict. gloss.* 25. *à n.* 51. qui *n.* 51. rectè ait idem esse, ubi beneficium impetratur certo modo, ex falsa causa, & *gloss. ult. n.* 62. & tenuit Rota in Toletana Capellaniæ 1. Decemb. 1606. coram Sacrato infrà adducta 6. *part. c.* 4. *n.* 29.

Et hinc ait Simoneta † *quæst.* 16. *num.* 3. videmus 178 quod si provisionibus additur clausula, *dummodo collatio, seu ejus dispositio ad nos hac vice pertineat*, per quam restringuntur clausulæ generales, quæ apponuntur in gratiis de beneficiis reservatis in eventum quod non essent reservata, prout dicit Pavinus *in tractat. de potestate Capituli sede vacante septimo præludio ult. columna.*

Ait tamen ipse Simoneta † *n.* 4. hæc vera videri at- 179 tento stylo Curiæ, quo semper providetur cum clausula, sive alio quovis modo, de qua per Dd. *in c. susceptum de rescript. in* 6. item, quia negari non potest, quin Papa manum apposuerit, & si provisio non valet, videtur quod affectio sit inducta per ea quæ suprà dicta sunt, & ideo Ordinarium non posse providere, nec expectantem illud acceptare.

Adhuc tamen videtur tenenda † dicta limitatio, 180 nec obstat prima ratio Simonetæ de clausula *sive alio quovis modo*, nam illa non intrat, nisi vacatio dispensativè narrativa verificetur, saltem de facto, ut dicitur infra 11. *part. c.* 1. *à n.* 36.

Secunda verò ratio cessat ex dictis, † nam, & si 181 Papa manum apposuerit, apposuit illam tanquam super reservato, & sic cessante reservatione, quæ fuit fundamentum appositionis manus Papæ, illa nihil operatur.

Circa illud autem, quod ait Simoneta † cum Pavi- 182 no de clausula, dummodo collatio, seu dispositio ad nos hac vice pertineat adverte Hieronym. Paulum *in practica Cancellariæ in* §. *notabilia super vacantibus reservatis*, dicere illam non poni ratione reservation. expressæ in litteris, qua, ex quo reservatio probatur, certum est, quod illius beneficii dispositio ad Papam pertinet, sed poni ratione clausulæ generalis, *sive præmisso*

præmisso, sive alio quovis modo, &c. Unde quando non poneretur alius modus vacationis, quàm expressus in reservatinne, tunc omittitur clausula *sive præmissio*, & illa omissa non ponitur clausula, *dum modo ejus dispositio.*

183 Hæc Hieronym. Paulus ibi, † quem secuta est Rota in una Aretina commendæ 7. Novembris 1586. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, Reservationem satis verificari ratione familiaritatis, de qua constabat per attestationem computatoris palatii, & fidem in curia facere fidem propter facilitatem habendi veritatem per inspectinnem librorum, ex quibus extrahitur: nec obstare, quod per expeditores in litteris fuerit addita clausula, dummodo ejus dispositio ad nos hac vice pertineat, quia hæc clausula non ponitur ratione reservationis expressæ in litteris, sed ratione clausulæ generalis, sive præmisso, sive alio quovis modo, *prout tradit practica Cancellariæ* in notabil. super vacan. reservatis, *&c.* & dicitur *in decis.* 611. *noviss. Farin. sub num.* 1.

184 Rursus adverte, † quod non obstante d. clausula, *dummoda collatio, seu dispositio, ad nos hac vice pertineat*, rectè intraret d. clausula generalis, *sive alio quovis moda*, quando vacatio dispositivè narrata verificatur de facto tantum, etiam si ex illo modo contento sub clausula generali beneficium non esse reservatum, &c. cum Papa concurrat cum omnibus Ordinariis, satis dicitur, ad eum pertinere, ut fuit resolutum in una Cordub. beneficii 21. Aprilis 1559. coram D. Quiroga, de qua infrà 11. *part. c.* 1. *n.* 60.

185 Et illa clausula *dummodo † collatio, seu dispositia ad nos hac viee pertineat*, serviret quando beneficium esset juris patronatus laicorum, cui non vult Papa in dubio derogare, & quando beneficium spectaret ad collatiunem alicujus ex indulto, & privilegio Apostolico cum decreto irritante dicente, etiam per nos, juxta supra dicta *à num.* 19. Sed contrarium tenet Rota in illa Romana clericatus S. Petri 27. Novembris 1602. coram Domino Pamphilio, quæ est 616. novissim. Farin. ubi quod clausula restrictiva, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, ostendit Papam noluisse de beneficio providere, nisi quatenus reservatum existat, ex Pavino & Simoneta suprà noluisseque concurrere cum ordinario, seu alio collatore: sed tantum noluisse conferre, quatenus esset reservatum, & ita fuisse reservatum in Tarinen. cantoriæ 14. Octobr. 1596. coram ordinario, & fuit etiam dictum in Romana Capellaniæ S. Petri 9. Decembr. 1602. coram Millino, quæ est 617. novissim. Farin. & in Elnen. beneficii 21. Junii 1604. coram Peña, & sequitur Genuen. *in praxi cap.* 1. 20. *vers. declaratur quinto* dicens, quod clausula, seu alio quovis modo posita in provisione Papæ de beneficio reservato non operatur, quod non data reservatione possit ex ea capi beneficium in vim præventionis, sed tantum operatur ex aliis reservationibus ultra expressam, &c. & Marta *de clausulis clausul.* 36.

186 Quintò limitatur per aliquos, nisi nullitas provisionis, seu invaliditas illa appositionis manus Papalis ex defectu potestatis ejusdem insurgeret, ut ex Concilio Basilien. quo reservationes abolentur, ex quo pragmatica Sanctio Gallicana sumpta est, ad *cap. ne captandæ, de concess. præbend.* in 6. ita Roman. *dict. consi.* 335. *n.* 12. *&* 13. Ripa *in c. eum M. Ferrarien. de constitut. num.* 197. Probus ad Monach. *in c.* 2. *de prabend. in* 6. *num. & in capite præsenti de offic. Legati. nu.* 41. Aufr. ad capellam Tholosanam *decis.* 437. *sub num.* 6. Corras. *d. c.* 2. *par. nu.* 14. & videtur sequi Sarnens. *de triennali quæst.* 30. *num.* 2. *versic. & ista conclusio procedit*, & Horatius Mandos. ad Roman. *ibi littera G.* qui refert Ripam supra & Staphileum *septima forma mandati de providendo nu.* 4. qui tamen solum loquitur de reservatione, seu appositione manus executoris super certo beneficio nondum vacante nulliter facta ex defectu potestatis, ut *in dict. capitulo ne captandæ.*

Sed, cùm defectus iste † potestatis non possit in Papa contingere juxta supra dicta *in princip. hujus cap.* 187
hæc limitatio non est tenenda, ut inquit Simoneta *dict. quæst.* 58. *n.* 12. quamvis ipse Romanus illam audeat ponere, eo quòd Patres Concilii Basilien. contra Papam viribus iuratus fuerat, quem, uti Galli, sequantur Probus, Aufrer. & Corras.

Nec obstat dict. Concilium † Basilien. quo reser- 188
vationes abolentur, & dicta pragmatica sanctio sumpta est: nam, licet d. Concilium fuit à principio canonicè congregatum, tamen post dissolutionem, seu translationem ejus factam per Eugenium IV. post quam contenta in dict. pragmatica facta sunt, factum est conciliabulum & conventiculum Satanæ, & Concilium amplius appellari non debuit, &c. Ut in Bulla Leonis X. super abrogatione pragmaticæ sanctionis in Concilio Lateran. novissima *sess.* 1. quæ habetur etiam in Bullario inter constitutiones Leonis X. 16. *in ordine*, in Bulla retractationum Pii II. quæ est in Bullario 11. *ordine* suarum constitutionum D. Anton. *in summ.* 2. *par. tit.* 3. *c.* 11. *§.* 10. *&* 3. *part. tit.* 23. *cap.* 1. *in princ. & c.* 2. *§.* 5. Turrecremata *de Ecclesia lib.* 2. *cap.* 100. *& lib* 3. *c.* 58. Cano. *de locis lib.* 5. *c. fin. ad novum*, Cardin. Bellarm. 2. *tom.* 1. *controvers. lib.* 2. *c.* 19. *ad fin. & lib* 3. *c.* 16. Hoieda *de incompatibilitate benef. c.* 23. *num.* 86. *& c.* 24. *num.* 27.

Et Thom. Campegius *in tract. †. de reservat. n.* 6. 189
reprehendit Patres dicti Concilii Basiliens. quia ausi fuerunt abolere quantum in se fuit, reservationes quascumque, sive generales, sive speciales, præter clausulas in corpore juris, volueruntque, inquit, ipsi inferiores authoritatem superioris sui certis finibus coërcere.

---

§. III.

De reservationibus regularum Cancellariæ.

SUMMARIA.

190 *PEr regulas Cancellariæ, quas SS. Pontifices facere solent suo tempore duraturas, plures reservationes inducuntur.*

191 *De quibus hic agendum est.*

192 *In regula* 1. *hic posita innovantur reservationes extravagantis, ad regimen, quæ videnda est.*

193 *De quibus reservationibus, & hujus regulæ interpretatione qui videndi sunt.*

194 *Circa reservationem beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, & beneficiorum promotorum ad Episcopatus, & quæ per constitutionem execrabilis vacat remissivè.*

195 *Per extravagantem, ad regimen, solum reservantur beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero reg. absolutè reservantur eorum beneficia, & sic quomodocumque vacent.*

196 *Et sic cessat tam quod tradi. Fastoli dubio* 53. *ex Egidio, &c.*

197 *Non sufficit ad effectum hujus reservationis jus ad rem, sed in re.*

198 *Sufficit jus in re, etiam si aliter de facto possideat; sufficit etiam obtinere de facto, dummodo jus non esset penes alium.*

199 *Quod est notan. ad reservationem aliarum regularum.*

200 *Illa verba declarans nihilominus, &c. Et illa, & ea etiam beneficia, addita sunt à tempore Sixti V.*

201

201 *Dicta verba, declarans nihilominus, &c. sint posita ad tollendum dubium, de quo in una Hispalens. beneficii an scriptores Apostolici, qui ratione officii sunt Protonotarii, dimisso officio desinerent esse tales, & sic beneficia postea acquisita non essent reservata? in quo fuit tunc resolutum desinere esse Protonotarios, &c.*

204 *Antequam dicta additio facta esset, Rota in una Palentina decessit à dicta decisione, ut in decisione hic posita.*

205 *Respondetur ad rationem aliquorum quod privilegium quod scriptores Apostolici remaneant Protonotarii etiam dimisso officio, non sit in usu, & sic per non usum amissum, quod præsumitur usus privilegii, &c.*

208 *Quando d. privilegium non fuisset in usu per hanc regulam renovatur & restituitur, maximè quoad effectum reservationis.*

209 *Reservatio de beneficiis, de quibus Ordinarii contra Concilii Triden. decreta disponunt, in quibus exemplificetur.*

210 *Ista reservatio non videtur habere locum in beneficiis de quibus patroni disponunt contra Concilii decreta, etiam secutâ institutione per Ordinarium.*

211 *Intelligitur quando Ordinarius sciens, aut scire debens disposuerit de beneficiis contra decreta Concilii, secus, si per justum errorem, seu ignorantiam facti, probabilem.*

190 TErtiò notandum est † per regulas Cancellariæ, quas summi Pontifices in crastinum assumptionis suæ facere solent, quas ex tunc suo tempore duraturas observari volunt, ut in illatum proœmio, & explicat ibi glossator, plures reservationes induci, ut
191 in primis regulis: & cum sæpè occurrant † in praxi, non abs re erit hic ponere istas regulas reservatorias, ut habentur in regulis S. D. N. Pauli V. & circa eas aliqua adnotare, præcipuè circa regulam *de mensibus*, & alternativa, quæ in praxi frequentior est, & non est per aliquem hactenus declarata.

Reservationes generales, & speciales.

IN primo fecit easdem reservationes, quæ in constitutione Fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, *ad regimen*, continentur, & illas innovavit, ac locum habere voluit, etiamsi officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant, declarans nihilominus beneficia, quæ d. sedis officiales, quæ ratione officiorum suorum hujusmodi ejusdem sedis notarii erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandoque assecuti fuerint, sub hujusmodi reservationibus comprehendi, ac reservavit beneficia, quæ per constitutionem Joan. XXII. quæ incipit, *execrabilis*, vacant, vel vacare contigerit, & ea etiam beneficia omnia, de quibus Ordinarii, & alii Collatores contra Concilii Trident. decreta disposuerunt, & disponent in futurum.

192 Cùm in hac regula † innoventur reservationes *extravag. ad regimen. de præbend.* inter communes, quæ ut supra dictum est, *n.* 57. *&* 89. erant temporales pro tempore Benedicti, ut ibi patet *ad fin.* glossator hic *reg.* 2. *&* 62. illa videnda erit.

193 De quibus reservationibus, † & hujus regulæ interpretatione ultra d. glossatorem Sota, Hispanum, & Rebuffam hìc benè agit Mandos. qui hanc regulam explicat per 16. quæstiones: videndus est etiam Simoneta *d. tract. de reservat o. qu.* 37.38. *&* 39. ubi de reservatione beneficiorum Capellanorum Papæ, ac officialium Romanæ curiæ, & Paulus Granutius in *d tract. Simonetæ quæst.* 100. ubi de reservatione beneficiorum Protonotariorum, de quibus in una Vercellen. Archipresbyteratus 6. Jun. 1600. coram D. Coccino fuit novissimè resolutum, quod beneficia protonotariorum sunt reservata per d. extravagantem ad regimen, quæ innovatur per S. P. quæ reservatio habet locum, sive sint de numero participantium, sive non, & sive sint creati à Papa, sive à legato, Put. *dec.* 313. *lib.* 1. Verall. 404. *par.* 2. *&* 27. *part.* 3. Peregr. 105. *lib.* 1. & fuit latè deductum in Carthaginen. beneficii 27. Februarii 1603. coram Lancelloto. Mandos. *reg.* 1. *quæst.* 7. & quòd id procedit etiam ante præstitum solum juramentum, cùm creatio est perfecta & puta Put. *dec.* 339. *lib.* 2. Peregr. 105. *lib.* 1. *&* 11. *lib.* 2. Rot. *n.* 33. *lib.* 3. *part.* 3. *divers.* & quod legatus potest creare quemcumque etiam non subditum, & existentem extra provinciam legationis, quia est voluntariæ jurisdictionis, Paris. *consilio* 1. *n.* 8. *lib.* 2. Decian. *resp.* 3. *n.* 108. *lib.* 1. *gloss. cap. si Abbatem de elect. in* 6. *verb. in provincia* ubi Anchar. *n.* 2. idem in Burgen. Abbatiæ, 14. Maii 1612. Ubal. & *in decisio. seq.* 188. & de protonotariis vide Ludov. Gom. *in proœm. reg. conclusi. qu.* 1. §. *de ordin. & offic. protonot.* Coc. *de rep. Eccles. c.* 12. *de protonotar. Ap.* & Breve Clem. VIII. datum 28. Maii 1604. & ibi ex voto S. Congregation. Rituum declarat. Apostolicæ sedis notarios, protonotarios nuncupatos, titulares, & non de collegio nec numero participantium, tam in sessionibus in Ecclesia quàm in processionibus, debere cedere locum digniorem officialibus Episcopi, ac dignitates obtinentibus, & canonicis Ecclesiarum cathedralium, prout *in libro ceremoniarum* Episcoporum declaratur, &c. de quo Brevi fit mentio in libro Congregationis status Ecclesiastici horum regnorum Castellæ & Legionis, anno 1608. sess. 36.

Et circa reservationem † beneficiorum vacantium 194
per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, de qua *in d. extravag. ad regim.* vide dicta infrà 11. *part. c.* 5. *à n.* 51. & circa reservationem beneficiorum, quæ promoti ad Episcopatus obtinent, de qua *in eadem extravag.* videnda sunt dicta *d.* 11. *part. c.* 6. *à n.* 30. & circa reservationem beneficiorum, quæ per constitutionem execrabilis vacant, vel vacare contigerit, videnda sunt dicta *d. capit.* 5. *à n.* 45.

Et circa illa verba, *ac locum habere volunt, etiam* † 195
si officiales in eadem constitutione expressi, &c. notandum est, quod per dict. extravagantem, *ad regimen*, solum reservantur beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc verò regulam absolutè reservantur eorum beneficia, ut patet ex istis verbis, *& sic quomodocunque vacent erunt reservata*, ad Bellenzinis *de charitativo subsidio quæst.* 115.

Et ex illis verbis cessat jam † quod tradit Fa- 196
stoli *dubio* 53. ex Ægidin in terminis reservationis Clementis V. quæ reservabat beneficia Capellanorum cedentium, vel decedentium, quod horum beneficia, qui tempore reservationis erant Capellani non censebantur reservata, si tempore obitûs, & vacationis Capellani esse desierant, quod dictum, licèt non procedat, stante reservatione simpliciter reservante beneficia officialium, ut hic, tamen in illo casu rectè procedebat, ut inquit Simoneta *quæst.* 37. *num.* 6.

Secundò ex illo verbo, *obtinebant*, notandum est
non sufficere † ad effectum hujus reservationis jus 197
ad rem, ut *in reg.* 3. *&* 4. sed in re Milis *in reper. verb. obtinere*, Æneas de Falcon. 4. *quæst. effectu* 45. & facit *decis.* 427. *n.* 2. *&* 3. *part.* 1. *diversor.* & quod tradit Mandos. *reg.* 5. *q.* 5.

Et sufficit jus in re, etiam si alter de facto pos- 198
sideat, Æneas ibi, sufficit etiam obtinere de facto stando in possessione, dummodo jus non esset penes alium, Rota *decis* 8. *de electione*, aliàs 274. *in antiquis*, *&* 12. *de præb. in antiquior.* Bellenz. *quæst.* 122. Simoneta *quæst.* 50. 51. 52. Cassad. *decis.* 2. *de constitution.*

*tion.n.*2. Rota *decis.*102.*lib.*1.*parte* 3. *diversorum*, quæ
etiam est 53.*lib.*2. de qua infrà *n.*658. & Mandos. *reg.*
3. *quæst.*13. qui idem in effectu ait *reg.*6.*q.*5. juxta di-
cta infrà 1.*part.c.*3.*n.*53. & posthæc Gonzalez plura
adducens *gloss.* 15. §. 1.
199 Quod est notandum * ad reservationem benefi-
ciorum collectorum, seu subcollectorum, & familia-
rium, de qua *in reg.* 3. & 4. & habet etiam locum in
reservatione mensium, ut *in d. decis.*102. & latè Gon-
zalez *d.* §. 1. novissimè in una Campsana jurispatr.
26. Junii 1609. coram D. Peña. stando in decis. 12.
Novemb. 1607. fuit resolutum, quod reg. 8. mensium
comprehendit beneficia commendata vacantia per
cessationem commendæ saltem de facto, & aliquo
modo non obstante indulto ordinario concesso, &
privilegio patroni, nam beneficia de facto vacantia,
quando non est jus penes aliquem, sub reservationi-
bus comprehenduntur, Rot. *part.*3. *divers.lib.*1.*decis.*
102. & *l.*2. *decis.* 53. & vide quæ circa istud verbum
dicemus infrà 352.
200 Tertiò notandum est * illa verba, *declarans nihilo-
minus*, usque ad illa, *sub hujusmodi reservationibus
comprehendi*, & illa verba, *Et ea etiam beneficia omnia
de quibus Ordinarii*, &c. Addita esse à tempore Sixti
V. & ideo in regula quam Mandosius interpretatur,
& alii glossatores, ante eum inveniuntur, dictaque
201 verba, *declarans nihilominus* &c. * sunt posita ad tol-
lendum dubium, de quo fuit actum in Rota in una
Hispalens. beneficii 14. Januarii 1572. coram Illustris-
simo Card. Lancelloto, & habetur 1. *par. diversorum
decisi.*70. An scriptores Apostolici, qui ratione talis of-
ficii sunt Protonotarii, dimisso officio scriptoriæ desine-
rent esse tales Protonotarii, & sic beneficia per eos ac-
quisita post dimissum officium scriptoriæ non essent re-
202 servata ex *d. extravag ad regimen*, & *hac regula* 1. *
In quo tunc fuit resolutum desinere esse Protonota-
rios, & sic talia beneficia non esse reservata, cum qua
decisione tenet Anast. Germonius *de indultis Cardina-
lium.* §.*etiam ex eo n.*54. ubi hunc art. latè tractat, qui
tamen n.86. ait hodie quæstionem istam videri super-
fluam ex eo, quod *in regul.*18. Sixti V. sunt reservata
203 * beneficia omnium officialium, etiamsi officium de-
posuerunt, &c. voluit citare regulam 1. Sixti V. in
qua d. verba addita sunt, ut dixi.
204 Et antequam d. * additio facta esset, Rota in una
Palentina Scholastriæ Canonicatus, & Præbendæ de
Valladolid, 9. & 13. Aprilis 1584. coram D. Robuste-
rio recessit à dicta decisione, ut videre est decisione se-
quenti. Cum Ambrosius de Miranda fuisset alias scrip-
tor Apostolicus, & dum haberet hujusmodi scripto-
riam, obtinuisset Scholastriam, ac Canonicatum, &
Præbendam collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Valladolid,
Palentin. dioecesis, ac postmodum dict. Scholastriam,
& Canonicatum, & præbendam resignasset, seu ces-
sisset reservato sibi regressu, accessu, & ingressu, &
deinde durante hujusmodi regressu de mense Martii
1550. dimisisset scriptoriam, eaque dimissa factus fuis-
set locus prædicto regressui, idem Ambrosius illius
vigore assecutus fuisset dict. Scholastriam, & Canoni-
catum, quos possedit usque ad ejus obitum qui fuit de
mense Octobris 1582. denique per obitum D. Am-
brosii D. Ludovicus Primentel obtinuit sibi provideri
de Scholastria, & Canonicatu, & Præbenda prædi-
ctis, & etiam obtinuit Breve de capienda possessione
nomine cameræ, in quo sunt hæc verba videlicet. Con-
tulimus d. filio Ludovico Primentel clerico Oveten.
dioecesis Scholastriam, ac Canonicatum, & Præben-
dam Ecclesiæ B. Mariæ oppidi Vallisoleti Palentin.
dioecesis, per obitum quondam Ambrosii de Miranda
notarii nostri olim literarum Apostolicarum scriptoris
extra Romanam curiam de mense Octobris proximè
præteriti defuncti vacantes, & antea dispositioni A-
postolicæ reservatos: quocirca vobis, & cuilibet ve-
strum per præsentes committimus, & mandamus, ut constito vobis, seu alteri vestrûm de dicta vacatione, quod ipse Ambrosius olim literarum Apostolicarum scriptor fuerit, & quod tempore obitus sui Scholastriam, & Canonicatum & Præbendam prædictos possidebat, corporalem, &c. Verum quia ex serie prædicta apparet, quod antea quam fieret locus regressui, jam dimiserat officium scriptoris, contigit dubitari, an dicta beneficia sint reservata, & an constet de Protonotariatu, qui comprehendatur sub extravag. *ad regimen. de Præbend.* & quia nona præsentis mensis Aprilis, & die 13. ejusdem mandato Sanctissimi proposui in relationibus Dominorum difficultatem prædictam, ut in posterum hæc decisio exemplum cæteris esse possit, Domini visa Bulla Leonis X. plumbatæ privilegiorum scriptorum Apostolicorum, quam Illustrissimus & Reverendissimus D. meus Cardinalis Sancti Stephani prodatarius mihi consignavit, & ego illam omnibus Dominis meis in Rota exhibui, ipsique illam viderunt, ac planè examinarunt, & re maturè discussa resolverunt, quod cum C. Ambrosius de Miranda semel fuerit scriptor Apostolicus, & in eadem concessione scriptoriæ creatus Protonotarius Apostolicus, licet postea de anno 1550. idem Ambrosius dimiserit scriptoriam non propterea desiit deinceps esse Protonotarius, quia Leo X. in d. Bulla quam nos omnes vidimus, creat scriptores, qui clerici fuerint, Protonotarios Apostolicos, ita quod etiam postquam scriptores esse desierint, adhuc sint deinceps Protonotarii, & pro talibus in omnibus, & ad omnes effectus haberi vult, & mandat, ut ex verbis dictæ Bullæ clarè apparet: & cum verba Bullæ sint clara, & aperta, est casus legis expressus in ea. Comprobant hoc idem Domini ex Bulla Pauli III. in favorem dictorum scriptorum, in qua narratur concessio Leonis X. de hujusmodi dignitate Protonotariatus in favorem dictorum scriptorum. Idem etiam confirmabant ex eo, quod ipse, ac pluries vidimus quod cæteri officiales Papæ, qui creantur Protonotarii, omnes habent in suis privilegiis eandem clausulam, ut etiam postquam tales esse desierint, nihilominus non desinant deinceps esse Protonotarii ad omnes effectus, unde, cum non desierit Ambrosius esse Protonotarius, res est clara, quod prædicta beneficia sint reservata, cum Extravagans, *ad regimen.* quæ reservat beneficia Protonotariorum, habeat locum, non solùm in Protonotariis participantibus, sed etiam in omnibus Protonotariis creatis à Papa vel Legato, qui non sunt de numero, nec participantes, ut pluries resolvimus in Rota nostris temporibus, & sunt plures decisiones Putei, Peregrini, & aliorum plurium auditorum antiquorum, nec hoc habet difficultatem aliquam. Non obstat, quod ex adverso dicebatur de decisione facta in causa Hispalen. beneficii de Villamartin coram Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto, quod scriptores Apostolici, postquam desinunt esse scriptores, non sunt amplius Protonotarii, & beneficia post dictam dimissionem acquisita non reservata, cum cesset Protonotariatus, quoniam decisio fuit facta de jure communi, ex quo tunc Rota nullam habuit notitiam de d. Bulla Leonis X. privilegiorum dictorum scriptorum, & pars asserebat, quod, cum non probaretur scriptores Apostolicos habere in privilegiis suis hanc clausulam, quam habent alii officiales, dicebat esse in hoc inspiciendam dispositionem juris communis, quo inspecto, si occasione officii creatur aliquis Protonotarius Apostolicus, cessante illo officio, uti causa successiva & non momentanea, debet cessare Dignitas Protonotariatus, & ita Domini tunc resolverunt habentes solum considerationem ad dispositionem juris communis, cum hujusmodi bulla privilegiorum nondum tunc fuisset reperta: sed cum hodie

Illustriss.

Illustriss. D. Cardinalis S. Stephani illam repereris, exhibuerit, & sit clara illius dispositio, prædicta decisio non facit ad propositum, cum ista decisio sit fundata in eo, quod Papa in privilegio expressè voluit, quod licet desierint esse scriptores, non desierint esse Protonotarii. Et ita, ut suprà resolutum fuit coram me Christophoro Robusterio de Lamat, Rotæ auditore.

205 Nec obstat dicere, † ut aliqui prætendunt, quod dictum privilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Protonotarii, dimisso officio, quod competeret eis etiam si illud ignorarent, ad *decisionem* Putei 19. *lib.*2. & Horatium Mandos. *de privilegiis ad instar gloss.*7.*n.*50. & Rotam *decis.*14 *part.*2. *divers.n.*1. non sit in usu, & sic per non usum sit amissum ad *l.*1.*ff. de nundin.* ubi D. & *in l. falso C. de divers. rescript. & in c. cum accessissent*, maximè Felin. & Decius *de constitutionibus, & in cap. si de terra, &c. accedentibus de constitutionibus, & in l.*2. *C. de his, qui sponte munera publica subeunt. lib.* 10. Jaso. & Carolus Tapia *in l. fin. ff. de constitutionibus Principum*, Balb. *de præscript.* 4. *part.* 5. *qu* 4. Horat. Mandos. *d.tract.gloss.* 15. *l.*42. *tit.* 18. *pag.*3. ubi Greg. Lop. 2, & *l.*3. *tit* 7. *p.*5. & Joan.
206 Garcia *de nobilitate* † *gloss.* 6. *n.* 38. *vers.* 5. *præmitto*, nam præsumitur usus privilegii in favorem privilegiati, Cresc. n. *decis.*4. *de privil.* alias 79. & Rota *decis.*67. *part.*2 *diversorum*, & 717. *n* 5. *noviss. Fariu.* Gregor. *d. l.*42 *gloss.*1. *ad fin.* & Jo. Garcia supra, quicquid velit Horatius Mandos. *d. gloss.* 15. *n.* 55. & habeo noti-
207 tiam, † quod D. Petrus Ordoñez, de Anaya Canonicus Abul. qui fuerat scriptor Apostolicus, dimisso officio, uti Protonoratius faciebat Notarios.

208 Præterea quando † d privilegium non fuisset in usu per hanc regulam renovatur, & restituitur maximè quoad effectum reservationis, ex quo in ea vult, & declarat Papa beneficia, quæ sedis Apostolicæ officiales, qui ratione officiorum suorum hujusmodi ejusdem sedis Notarii erant etiam dimissis ipsis officiis, & quandocunque assecuti fuerint, sub hujusmodi reservationibus comprehendi, quasi remaneant tales Notarii post dimissa officia. Et de officialibus, qui ratione officiorum suorum sunt sedis Apostolicæ Notarii, seu Protonotarii, etiam dimissis officiis, vide constitutionem Leonis X. 14 27. & 36. & Pauli III. 23. & Sixti V. 35. Leo *in c.* 24. *de cubicul. & scutif.* 27. *de solicitat. lit. Apost. qui vulgariter dicuntur Genizari* 36. *de militibus S. Petri* Pauli III. 23. *de milit. S. Pauli, &* Pii IV. 5. *de milit. Pii I.* Sixti V. 35. *de militibus Lauret. & novissime infrà* 273.

209 Circa reservationem † autem illam de beneficiis de quibus Ordinarii contra Concilii Trident. decreta disposuerunt, & disponent in futurum, dico illam posse exemplificari in beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, ut in specie *c.*6.*sess.*23.*& c.*4.*sess* 22.*& c.*8.*&* 12.*sess.*24.*de reform.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *ut in c.*10.*sess.* 14. *& d.c.*4.*sess.*22.*& c.*18.*vers.de catero sess.*23. *& d.c.* 8.*&* 12.*sess.*24. *& c.*5.*sess.*25.*de reformat.* aut non servata forma à Concilio præscripta, ut *in c.*18. *sess.*7. *& c.* 18.*sess.*24.*de reform.* aut contra dispositionem *c.*15.*sess.* 25. *de reformatione. &c.*

210 Et cum loquitur ista regula † de beneficiis, de quibus Ordinarii disposuerint, non videtur habere locum in beneficiis, de quibus patroni disposuerint contrà Concilii Trident. decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, est enim inducta in odium Ordinariorum disponentium de beneficiis contra decreta Concilii.

211 Et intelligitur quando † Ordinarius sciens, aut scire debens, disponeret de beneficiis contra decreta Concilii, secus si per istum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem, ut quia facta debita diligentia existimavit provisum habere ætatem aut alias qualitates à Concilio requisitas, &c. Nam ista reservatio, ut diximus, facta est in odium Ordinariorum disponentium de beneficiis contra decreta Concilii, quod odium cessat tunc, cum cesset culpa ad *c.* 2. *de constit.*

---

§. IV. De Regula II.

Reservatio cathedralium Ecclesiarum & monasteriorum, ac de tempore vacationum Episcopatuum vacaturorum beneficiorum.

SUMMARIA.

212 *Regulæ secundæ hic positæ primam partem qui explicent.*

213 *Ad quos olim provisio Episcopatuum spectaret remissivè.*

214 *De jure patronatus Regum Hispaniæ, & Regum Franciæ remissivè*, & n. 215.

216 *Varietas, quæ videtur fuisse circa hoc, & provisionem Episcopatuum Hispaniæ.*

217 *Juris præsentandi, & patronatus Regum Hispaniæ ad Episcopatus præcipuum fundamentum est privilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ*, & n. seq.

219 *Juri patronatus Regio non censetur derogari per hanc reservationem, etiam si ex privilegio, vel consuetudine competat, quamvis præsentatio sit facienda Papæ, &c.* & n. seq.

221 *Secunda pars hujus regulæ de reservatione beneficiorum vacantium de tempore vacationum Episcopatuum est noviter addita. Et primus, qui fecit hanc reservationem fuit Pius V.* & n. seq.

223 *Circa istam reservationem Pii V. fuit dubitatum, an comprehenderet beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & capituli simul, & non comprehendere rectè respondit Hier. Gabr. contra Mexiam.*

224 *Dicta reservatio Pii V. erat personalis, & sic expiravit cum ipso.*

225 *Quamvis non esset personalis, non expirasset, ex quo non erat regula primæ editionis.*

Ubi ponitur resol. Rotæ.

228 *Gregor. XIII. non fecit talem reservationem, eam tamen fecit Sixtus V. & successores, ut hic.*

229 *Ex illis verbis*, non tamen ad collationem cum alio &c. *sublatum est dubium illud motum circa reservationem Pii V. noluit enim Papa illis, ad quos alias collatio pertinebat, deficiente Episcopo, præjudicare.*

230 *Si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamvis collatio. seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis, intraret hæc reservatio.*

231 *Sicut è converso quando præsentatio vel electio ad alium pertinet, quamvis collatio seu institutio ad Episcopum spectet, non intraret reservatio*, & n. seq.

233 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen intrat in beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, cum supplicatione, consilio, aut consensu alterius.*

234 *An ubi simultanea est divisa per turnos, hæc reservatio locum habeat?* & n. seq.

Resolvitur non habere locum, non solum quando beneficium vacat in turno c. sed etiam in turno Episcopi.

237 *Concordia, & turnorum divisio non intelligitur mortuo, seu deficiente Episcopo, quamvis secus esset Episcopo suspenso, seu excommunicato*, & n. seq.

239 *In concordia proprietas remanet indivisa, & accrescit Capitulo, vacante sede, & solum fuit divisum exercitium conferendi.*

241 *Dividitur tamē jus conferendi quoad actum collationis,*

nis, itaquod quilibet confert propria in suo turna, & ita concordantur resolutiones Rotæ, quæ videntur contrariæ, & n. seqq.

243 *Provisiones factæ per Capitulum, sede vacante, non commutant, nec alterant turnum, neutrique computantur, nec Capitulo, nec Episcopo, &c.*

244 *Hac reservatio non procedit ubi collatio beneficiorum spectans alias ad Episcopum, sede vacante ad aliquam spectat.*

245 *Beneficia vacantia post renuntiationem Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat notitiam, sunt reservata, quamvis possit Episcopatum administrare, &c.*

246 *Quod tamen non videtur habere locum in beneficiis simultaneæ divisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi, durante administratione.*

247 *Cessat jam dubium, quod fuit in Rota agitatum in una Seguntina circa provisionem factam à D. Jo: M.muele de quibusdam beneficiis post factam ab eo renuntiationem Episcopatus & à Papa admissam, sub prætextu ignorantiæ, & resolutum est non valere, præcipuè, quia non potuit prætendere ignorantiam, ut in decisione posita*, & n. seqq.

250 *Non videtur verum quod in ista decisione dicitur, quod eo ipso, quod Episcopatus sunt reservati, omnia etiam beneficia vacantia ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt reservata.*

251 *Respondetur ad quasdam decisiones Rotæ, quæ loquuntur in intruso in Dignitate reservata, qui propter decretum reservationis nulliter confert.*

252 *Hanc regulam non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in una Toletana in decisione posita.*

254 *De qua valde dubitat author ex reg. 67. Cancellariæ, & quia hæc regula non fundatur in ratione expeditionis literarum, neque fructuum debitorum cameræ.*

255 *Hæc regula non habet locum in Dignitatibus non reservatis, & sic beneficia ad provisionem earum pertinentia post illarum vacationem vacantia non reservata, &c.*

Ubi etiam de verbis ultimis regulæ remissivè.

ITem reservavit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communis æstimatione exceden. & voluit, quod excessus hujusmodi in literis exprimatur. Ac etiam reservavit Dignitates & beneficia omnia ad collationem, præsentationem, electionem, & quandocunque alia dispositionem, Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, nec non Abbatum & aliorum quorumcumque collatorum, & collatricum sæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio vel aliis aut ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia, quæ post illorum obitum aut Ecclesiarum seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem vel privationem usque ad promotionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates Apostolica authoritate faciendam & adeptam ab eisdem successoribus pacificatam illarum possessionem quomodocunque vacant & vacabunt in futurum.

212 Hujus regulæ primam par. * quæ agit de reservatione Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum commentantur glossator Hispanus, Soto, & Rebuff. & Mandos. ponens. 5. quæst. & de ea agit Simoneta quæst. 39. & Cabedo *de patron. Regiæ coronæ Lusitaniæ c.* 24.

213 Et ad quos olim provisio * Episcopatuum spectaret, vide gloss. *in c. quamquam de elect. in 6. verb. devolvetur.* Abb. *in c. cum Ecclesia Vulterana, n.* 8. *de elect.* Selvam *de benef.* 3. *pars. quæst.* 22. 3. *casu*, Corras. 4. *part. c.* 5. *nu.* 1. Greg. Lopez *in l.* 17. *tit.* 5. *part.* 1. Bursatum *cons.* 126. *ex n.* 8. *lib.* 2. Quintanadveñas *Ecclesiasticon. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 4. & dicetur *infrà c.* 4. à *num.* 6.

Et de jure patronatus Regum † Hispaniæ vide 214
cap. cum longe 63. *dist. & l.* 18. *tit.* 5. *part.* 1. & ibi Greg.
Lopez & Humadam ad eum, & *l.* 3. *tit.* 3. *& l.* 1. *tit.* 6.
lib. 1. ordinan. ubi Dida. Perez & *l. tit.* 6. *l.* 1. *recopilationis*, ubi Azevedo, vide etiam glossatorem *Reg. Cancel.* 40. Palacios Rubeos *in rep. c. per vestras de donat. inter virum, in introductione à nu.* 24. & in libello *de beneficiis in curia vacantibus ex* §. 8. Covar. *in regula possessor.* 2. *part.* §. 10. *n.* 5. *&* 6. Spino *de testamen. gl* 4. *n.* 13. Quintanadveñas supra Bobadillam *in sua Politica lib.* 2. *c.* 18. *n.* 215. & relatos per Cenedo *collect.* 51. *ad decretum num.* 5. & Joan. Gutierrez *pract. lib.* 3. *quæst.* 13. *n.* 72. & Quebedum de patronalibus Regiæ coronæ, *cap.* 37. & Ceval. *lib.* 4. *quæst.* 1. *seu* 897. *n.* 307. *& à n.* 367. *& à* 379 *&* 465.

Et de jure patronatus * Regum Franciæ vide Ca- 215
rolum de Grassal. *lib* 2. *regalium Franciæ jure tertia*
Joan. Ferrar. *jure nono* Gutiel. Benedict. *in repet. Raynutius, de testam. verb. & uxorem nomine Adelasiam. dec.* 2. *ex n* 78. & de jure patronat. Regum vide Boerium *Epon. de regalibus, vel universo jure principis in*
beneficiis Ecclesiasticis. * & ut apparet ex d. juribus 216
circa hoc, & provisionem Episcopatuum Hispaniæ,
videtur fuisse varietas: nam tempore Gothorum electio Episcoporum fiebat ab ipsis Regib. ut *in d. c. cum longe*, quod est Concilii Toletani 12. *cap.* 6. & tradit Doctor Villalpando *comment.* in Concilia Toletana *cap.* 34. postea verò nuntiata prius Regi morte Episcopi, & ab eo petita licentia eligendi successorem, electio fiebat à Capitulis, & electus præsentabatur Regi, &c. ut *in d. l. primæ, & in dict. legibus ordinamenti*, jam verò præsentatio fit à Rege, *ut in d. l. recopilationis*, & notat Greg. Lopez *d. l.* 18. Bobadilla
supra *n.* 223. cujus juris præsentandi, * & patronatus 217
præcipuum fundamentum est privilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, ut *in d. l. recopilationis*, & vidisse testatur Gregor. suprà tradit Garcia de Loaisa Archiepiscopus Toletanus *in notis Concilii Toletani* 12. *cap.* 11. & fuit dictum in Oveten. Abbatiæ de Iunnon. 3. April. 1595. coram D. Peña, & dicitur in Bullis Episcopatuum, & pensio-
num super eis, & P. Mariana in historia Hispana * 218
libr. 24. *cap.* 16. *ad fin.* ait, quod cum fuisset de hoc controversia, Sixtus IV. concessit perpetuo Regibus Castellæ, quod in Episcopatibus eligerentur per eos nominati & petiti, de quo etiam *lib.* 5. *capit.* 5. ait, quod Papa Adrianus VI. concessit Carolo Imperatori Regi nostro, & ejus successoribus jus præsentandi Episcopos Hispaniæ, qui antea providebantur ad supplicationem Regum, de quo etiam meminit concivis noster Gil. Gonzalez in sua historia de Salamanca *lib.* 3. *cap.* 18.

Cui juri patronatus * Regio non censetur dero- 219
gari per hanc reservationem, etiam si ex privilegio vel consuetudine competat gloss. *de reg.* 40. Palacios Rubios *in d. libell. de beneficiis in curia vacan.* §. 11. Lambert. *de jure patron.* 3. *part.* 2. *lib. qu.* 1. *artic.* Rebuffus *in praxi.* 3. *part.* 3. *signaturæ, verb. nec non juris patronatus nu.* 64. Covarr. *pract. capit.* 36. *nu.* 2. *& nu.* 6. *versic. secundum.* Azeved. supra, *nu.* 6. & ita servatur. Et facit bene decretum Concilii Trident. *sess.* 25. *de reformatione, cap.* 9. *versic. exceptis*, quam-
vis præsentatio * sit facienda Papæ, & ab eo provisio 220
facienda ex hac regula, ut rectè inquit gloss. *dict. regul.* 40. Covar. *d. cap.* 36. *n.* 5. quem sequitur Lessius *de just. & jur. lib.* 2. *capite* 34. *nu.* 37. & Azor. 2. *part. lib.* 6. *cult. quæstion* 9. & facit *cap. si eo tempore de electione in sexto* & tradit post hæc Gonzalez *gloss.* 51. *num.* 49.

Secunda autem pars hujus regulæ, * quæ agit de 221

reservatione vacationom Episcopatuum, &c. est no-
viter addita, & pimus, qui fecit hanc reservatio-
222 nem, fuit † Pius V. qui anno tertio sui Pontificatus
fecit regulam reservatoriam suæ disposit. omnium
beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante,
ad provisionem seu dispositionem Episcoporum quo-
modolibet pertioentium, ut in Bullario io ordine
constitutionum Pii V. 1561.

223 Circa quam reservationem * Pö V. dubitatum fuit,
an comprehenderet beneficia spectantia ad collatio-
nem Episcopi & Capituli simul? & non comprehen-
dere respondit Hier. Gabr. *consil.* 197. *lib.* 1. ubi id latè
& bene deducit, quamvis contra tenuerit Mexia *in
pragmatica frumentaria verb. qualquier. fol.* 13.

224 Sed cum d. reservatio Pii V. * facta esset dispositioni
suæ, & non sedis Apostolicæ, & sic esset personalis,
expiravit cum ipso Pio V. Zerola *in praxi Episcop.* 2.
part. verb. beneficium, §. 1. *& verb. Episcopus.* §. 23.
ad tradita per Mandos. *reg.* 1. *q.* 12. & Petrum Mat-
thæum ad Motus proprios, seu constitutiones *p.* 427.

225 Quamvis, si non esset personalis, * non expirasset
per ejus obitum, sed esset perpetua, ex quo non
erat regula primæ editionis io qua Papa vult regulas
226 suo taotum tempore durare. † ut per Verallum *decis.*
225. *lib.* 1. *in manuscriptis*, ubi habetur, quod regula
Clementis VII. de consensibus extendendis infra
15. dies, oon est regula, quæ expiret per obitum
Papæ, quia non est in illa prima editione, in qua
Papa vult regulas durare suo tantùm tempore, sed
est perpetua & extravagans.

227 Quod non advertunt * Paulus Granutius ad Simo-
netam *quæst.* 47. *num.* 11. Flam. Paris. *de resignatione
lib.* 2. *q.* 16. *nu.* 30. nec P. Greg. *de benef. c.* 24. *nu.* 28.
Summ. Bullar. Quarant. *verb. beneficiorum reserva-
tio, & vers. capitulum sede vacante.* 9. *quæst.* & Ugol.
de offic. Episc. c. 50. §. 2. *n.* 2. qui ponunt illam reser-
vationem Pii V. tanquam perpetuam.

228 Et Gregorius XIII. * qui successit Pio V. noo
fecit talem reservationem, at Sixtus V. eam fecit, ut
hic habetur in sua regula 1. & post Greg. XIV. etiam
in reg. 1. & Innoc. IX. Clemens VIII. & Paulus V.
in reg. 2. ut hic.

229 Et ex illis verbis, * *non tamen ad collationem cum
alio, vel aliis*, jam prorsus sublatum est dubium il-
lud quod circa d. reservationem Pii V. motum est, de
quo *n.* 23. nam, cum tunc deciente Episcopo ille, vel
illi, ad quos cum Episcopo collatio pertioebat, pos-
sent de jure talia beneficia conferre, ut *in c.* 1. *ne sede
vacante in* 6. ubi Dd. illis noluit Papa præjudicare, ut
in Salamantina Portionis, 29. Aprilis 1599. coram
D. Merlino, de quo *infra n.* 235.

230 Et adverte, † quod si ad Episcopum solum spe-
ctaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ,
quamvis collatio seu institutio ad alium pertineat,
seu sit communis Episcopi, & aliorum, intraret hæc
reservatio, quia attendenda est prima dispositio bene-
ficii, ut colligitur ex ipsa regula, & *de mensibus*, &
dicetùr infra à *nu.* 715. *&* 733.

231 Sicut è converso, quando præsentatio * vel ele-
ctio ad alium pertinet, quamvis collatio seu institu-
tio ad Episcopum spectet, non intrat reservatio, ut
in ea dicitur.

232 Unde in una * Vicen. beneficii S. Martini 19.
Nov. 1599. coram D. Pamphilio, & 10. Decembr.
1600. coram D. Sacrato fuit resolutum, istam regu-
lam non comprehendere d. beneficium unitum men-
sæ Capitulari cum decreto, quod capta per Capitu-
lum possessione occurrente vacatione Capitulum in-
fra mensem supplicare habeat Episcopo, vel Vicario,
quod conferat, & ipse conferre habeat antiquiori
Canonico: nam hoc stante beneficium spectat ad
præsentationem Capituli, & illa supplicatio dicitur
præsentatio ex quo imponit necessitatem Episcopo
conferendi & attendenda est substantia, nec istam præ-
sentationem tollit Concilium *sess.* 25. *cap. nono*, quia
sumus in unione habente certam formam confirmatam
à sede Apostolica, & per 40 annos ante Concilium
effectum sortita, quæ præservatur in d. decreto, quod
maximè procedit stante observantia, & ultimo statu
hujusmodi, & quasi possessione Capituli. &c. de qua
vide aliam decisionem infra *par. seq. c.* 3. *n.* 61.

Et pro ista decisione Vicen. * quod illa supplica- 233
tio dicatur, & sic in effectu præsentato, conducunt
tradita per Probum ad Monachum *in capite cum in
illis de præbend. in* 6. *n.* 20. *ad* 23. si tamen supplica-
tio debens præcedere, non obligaret, nec poneret
necessitatem conferendi, ut ex se non obligat cum
concernat gratiam, & meram liberalitatem ejus, cui
supplicatur, Gonzalez *gloss.* 49. *num.* 10. bene intra-
ret d. reservatio, ut ex ejus verbis constat, & tradit
Gonzalez *ibi nu.* 11. dicens ita sentire Rotam in d.
Vicen. 19. Novembr. 1599. coram Dom. Pamphilio.
Sicut etiam rectè intrat in beneficiis spectantibus ad
collationem Episcopi, cum consilio, aut consensu al-
terius, ad textum *in c.* 11. §. *cum vero ac sede vacante
in* 6. Joan. And. *in d. cap. cum in illis.* & ibi Francus
§. *si vero nu.* 5. Rota *decis.* 79. *de rescrip.* alias 380. *in
antiquis* Felin. *in c. eam te de rescrip. sub n.* 16. Ripa
in ca. de judic. n. 5. *&* 6. & ita tenet in terminis Gon-
zalez *glossa quadragesima sexta*, *n.* 29.

Sed est dubium circa hanc regulam, * an ubi si- 234
multanea ex concordia est divisa per turnos, ita ut una
vice provideat Episcopus, & altera Capitulum, ut in
Ecclesia Salamantina Burgen. Palentina, & Sego-
bien. hæc reservatio locum habeat & ratio dubitandi
est, nam tunc ad solius Episcopi dispositionem bene-
ficia pertinent, saltem in suo turno, & conducunt
infra adducta *nu.* 709.

Nihilominus tamen dicendum est, * non habere 235
locum noo solum quando beneficium vacat in turno
Capituli, in quo non est difficultas, quia regula
solum reservat Beneficia spectantia ad collationem
Episcopi, & non capituli, cui Papa non intellexit
præjudicare, ut fuit resolutum in dict. 1. Salamantina
portionis, & quod ista vacatio contingit in turno Ca-
pituli, quia turnus Episcopi fuit consumptus per pro-
visionem ab eo factam de anoo 1586. cum Didacus
non probet, quod ista vacatio non habuerit effectum
vel postea successerit alia vacatio, prout ad istum
effectum est necessarium, ut fuit resolutum coram
eod. in causa Regien. præbendæ Theologalis, & Bar-
chinooen. Canonicatus. *&c.*

Seu etiam quando * beneficium vacat in turno 236
Episcopi, quia tunc mortuo Episcopo, seu alias va-
cante sede, potest Capitulum jure proprio conferre
Canonicatus, & Beneficia simultaneæ in quocunque
turno vacant, quemadmodum posset, si simultanea
noo esset divisa, *ut in dict. capitul. unico.*

Nec obstat concordia, † & turnorum divisio: nam 237
cum illa facta sit ad tollend. controversias, dissensio-
nes, & discordias, quæ ex communi provisione oriri
possent, non intelligitur mortuo Episcopo, seu alias
deficiente, cum tunc esset ratio discordiæ, ex quo
solum Capitulum habet providere, ut *in dicto capite
unico ad leg. cum pater, si dulcissimis, ff. de Legatis
secundo* quæ optimè facit in proposito.

Quamvis in casu, * quo Episcopus esset suspen- 238
sus, seu excommunicatus, in quo alias posset Capitu-
lum providere *d. cap. unico.* videretur habere locum
concordia; quia non videtur omninò cessare ratio
illius, cum possit Episcopus post absolutionem pro-
videre, & idem possit contingere Capitulo, si forte
esset suspensum, vel omnes excommunicati, nisi sus-
pensio esset ad certum tempus, & ultra sex menses,
tunc enim propter diuturnam vacationem idem esset,
ac si Episcopus deficeret.

Rursus in concordia * proprietas remanet indi- 239
visa, & accrescit Capitulo, vacante sede, ad tradita
per

per Rochum *de jure patron. verb. jus quæst.* 6. & per concordiam fuit solum divisum exercitium conferendi, sede Episcopali plena, & ea vacante dispositio fuit relicta in terminis juris communis juxta *decis.* Putei 184. *libro tertio*, ut dixerunt aliqui ex Dominis in dict. Salamantina portionis 30. Aprilis 1599. & fuit resolutum in eadem coram eodem D. Mellino 15. Junii ejusdem anni. Et ita post hæc tenet Gonzalez *glossa* 45. §. *tertio num. trigesimo nono.*

240 Et ita practicatur, * & in particulari ita fuit practicatum in d. Ecclesia Palentina de anno 1597. & in Ecclesia Segobien. de 1603. pro qua consultus ita respondi.

241 Sed contra prædictam rationem, quod proprietas remanet indivisa, & accrescit Capitulo, vacante sede, & quod solum fuit divisum exercitium conferendi, sede Episcopali plena, &c. facit decisio Rotæ in alia Salamantina alternativæ de anno 1581. infrà adducta, *n.*708. ubi dicitur, quod ubi ex concordia partium collatio simultanea est alternis vicibus cuilibet reservata in suo turno, totum jus conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur divisus usus solus, sed totum jus conferendi est penes ipsum solum etiam jure proprio, & non jure communi ex doctrina Joan. And. *in c. cum in illis.* §. *fi. de præb. in* 6. de qua ibi. Quod etiam fuit dictum in Romana Beneficiatus S.Petri 28. Aprilis 1595. coram D.Gipsin & 20. Novembr. 1595. coram D. meo Corduba, & 8. Martii 1602. coram D. Peña infra relatis 10. *par. c.*3. *n* 30. *& infra n.*709.

Respondetur tamen istas decisiones intelligendas
242 esse, * quod non dicatur divisus usus solus ita, quod quilibet conferat in suo turno jure communi, sed quemlibet conferre in suo turno jure proprio ex illa divisione, per quam dividitur jus conferendi quoad actum collationis, quamvis ipsa proprietas remaneret indivisa, & ita procedit illa doctrina Joannis Andr. nam jus patronatus, de quo ipse agit, non potest dividi, quoad proprietatem, cum sit incorporale, sed quoad actum præsentationis Rochus, *dict. quæst.* 8. & Lambert. *secunda parte lib.*1. *quæstione secunda artic.* 36. *nu.* 2. 3. & 4. Probus ad Monachum *in dict. cap. cum in illis*, *num.* 60.

243 Unde, cum sede vacante † Capitulum jure proprio conferat talia beneficia in quocunque turno vacent, fit provisiones factas per Capitulum, sede vacante, non consumere, nec alterare turnum, neutrique computari, nec Capitulo, nec Episcopo, Puteus *d. dec.*184. *libro tertio*, & ita, si tempore mortis Episcopi, seu sedis vacantis turnus erat Episcopi, primus turnus erit successoris, non obstantibus quibuscunque provisionibus factis per Capitulum, sede vacante, & si turnus erat Capituli post adventum successoris, primus turnus erit Capituli, licet ipsum Capitulum, sede vacante, fecerit aliquas provisiones, & ita consului in d. Segobien. & ita tenendum est, quamvis post hæc Gonzalez *gloss.* 45. *nu.* 37. dicat, quod si vacatio beneficii contingit, sede Episcopali vacante, & in turno Capituli, tunc collatio à capitulo facta consumit turnum suum, & allegat dict. decisionem Putei, quæ potius dicit contrarium; quando verò Episcopus erat in turno, & contulit Capitulum, concordat nobiscum, *num.* 38. quod neutri computatur talis collatio, & prima vacatio, sede plena spectabit ad Episcopum, & ita decisum in dict. Salamantina Portionis 25. Junii 1599. coram D. Mellino & in alia Salamantina Portionis, 16. Maii 1603. coram D. Justo, in qua dicitur quod decisio Putei, & D. Millini dicentes, quod vacatio contingens, sede Episcopi vacante, non computatur, nec Episcopo, nec capitulo, ex iis quæ dicuntur in 7. *capite concordiæ Salamantinæ*: sed capitulum conferi jure proprio, capit. ne sede vacante in 6. procedunt, quando vacatio contingit in turno Episcopi, sede vacante, quia tunc ex 1. *par. d. c.*7. *concordia* capitulum providet jure devoluto, & ideò non computatur: secus si contingat in turno capituli ex verbis claris 2. *per ejusd. c. concord.* ubi disponitur quod si vacatio eveniat in turno Cap. collatio computetur, ita ut sequens ad prælatum pertineat. Et ratio, inquit Rot. est, quia tunc adest collator, ideo est ei imputanda collatio, &c. Sed seclusa particulari concordia super hoc verius existimo non computari, etiamsi contingat, in turno capituli, quia sede vacante capitulum confert jure proprio vigore juris communis, non vigore concordiæ, d. c. ne sede vacante in 6.

Præterea hæc reservatio, † non procedit, ubi col- 244
latio beneficiorum spectantium aliàs ad collationem Episcopi, sede Episcopali vacante ad aliquem spectat, nec reservatur futuro successori, quia regula non intendit tertio præjudicare, ut in una Gerunden. Beneficii 31. Maii 1600. coram Domino meo Corduba infrà relata *seq. par. cap. tertio*, *n.*35.

Rursus ex illis verbis regulæ † *Dimissionem*, *seu* 245
amissionem, *vel privationem* videtur, quod beneficia vacantia post renuntiationes Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum etiam antequam Episcopus habeat, aut habere possit notitiam de eis erunt reservata Papæ ex ista *regula prima*, ut tangitur infra 11. *par. c.*7. *nu.* 42. non obstante, quod ante habitam notitiam admissionis, resignationis, aut translationis possit Episcopatum administrare, & possessioni ejus insistere ad *decisionem* Putei 170. *libro secundo*, & Mohedani, *vigesimo nono de renuntiatione*, & dicta *sup.* 2. *par. c.* 1. *n.*126. *& infr. cap.* 8. *à n.*174. & etiam post ex consuetudine, ut *in dict. ca.* 6. 11. *parte nu.* 41. Et ita cessat jam dubium agitatum in una Terulen. an Episcopus Terulen. translatus ad Ecclesiam Cæsaraugustanam die 27. Aprilis 1569. potuisset conferre parochialem vacantem in diœcesi Terul. die vigesima nona ejusdem mensis: in quo à Congregatione Concilii data fuerunt vota pro Episcopo ex doctrina Doctorum, quod opus sit pacifica & corporali possessione, contrarium tamen Papa censuit, nempe, quod Episcopus non potuerit amplius post translationem se immiscere dispositioni beneficiorum Terulen. quia à die translationis debentur fructus Ecclesiæ secundæ, ad quam fit translatio, & inter fructus Episcopatus est etiam collatio beneficiorum.

Quod tamen non videtur † habere locum in 246
Beneficiis simultaneæ divisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi, durante administratione illius Episcopatus, cum aliàs pertinerent ad provisionem Capituli.

Unde videtur cessare jam dubium, † quod fuit 247
in Rota agitatum in una Seguntina Beneficiorum 1. Junii 1562. coram Do. Orano, circa provisionem, quam fecit Do. Joannes Emanuel de quibusdam Beneficiis d. Episcopatus post factam ab eo illius renuntiationem in manibus Papæ, & ab eo admissam sub prætextu ignorantiæ dictæ admissionis, & resolutum est, non valere, tum ex aliis, tum præcipuè, quia non potuit prætendere ignorantiam, quia post admissionem tranlacti erant 31. dies intra quos plusquam verisimile est (inquit decisio) ipsum à procuratore fuisse certioratum de ea juxta *consilium Romani* 481.
*nu.*7. Quod Rota † sæpe ac sæpius canonicavit, ut 248
in dec. Seguntina: sic se habet.

Dom. Joannes Emanuel renũciata † in manib. Papæ 249
Ecclesia Seguntina post illius admissionem, cum in fine Februarii contigisset in partibus vacatio Beneficiorum, de quib. controvertitur sub prætextu ignorantiæ illius admissionis, de illis disposuerat Dom. Hier. Delgado provisore Apostolico collationem hujusmodi

impugnante, quæsivi an collatio Joannis Emmanuel. sustineretur? Domini, re maturè discussa, descenderunt in sententiam negativam, quoniam Episcopus post resignationem Ecclesiæ liberè in manibus Superioris factam non potest se intromittere in collatione Beneficiorum in ea vacantium, ex quo enim renunciavit omne jus, & possessionem, quam in Ecclesia habuit, à se abdicavit, Bisign. *decis.3. n.2. de renuncia.* Innoc. *in capit. super hoc post num.5. vers. item post. de renuntia.* Paris. *consil.39. num.3. lib.4.* & quidem respectu possessionis nulla cadit dubitatio, nam hoc frequentissimè fuit receptum, ut censeatur amissa possessio, *d. decisi. 3. de renunciat. in antiquis, & decis.4. eodem in novis.* Cassado *dec.2. n.3. eodem, & decis.4. nu.10. de restitut. spoliatorum.* Sarnen. *de infirmis q. 29.* & de annali. *quæst. 57. vers. pro quo diligenter* addit. *ad decis.1. de renuntiatio. in novis nu.7. & 8.* Achill. *decision. 10. eodem* amissa itaque possessione sequitur jus quoque conferendi, quod est in fructu fuisse amissum. *c. consultationibus. de jure patron. gloss. c. cum olim.* & ibi Doct. *de majoritate, & obedientia,* Abb. *c. cum olim. n. 4. de causa poss.* quod etiam non absque ratione procedit, cum enim Episcopatur quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reservati, necessarium, quod omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sint etiam reservata, quæ à nemine, præter quam à Papa possunt conferri, & quod aliàs factæ collationes sunt nullæ, Rota *decis.20. de Præb. in antiquis, & 4. eodem in antiquior.* Hoc autem in præsenti themate tanto magis, quia Ecclesia Seguntina non modo fuit reservata tanquam vacans in curia per resignationem in manibus Papæ, juxta *capit.2. Præbend. in 6.* sed etiam quia amissa Ecclesia cessavit Beneficium alternativæ Episcopis residentibus in eorum Ecclesiis concessum, adeo, quod fuit factus locus regulæ reservatoriæ octo mensium inter quos mensis Februarii quo beneficia vacarent, est comprehensus, quæ, cum habeat decretum irritans afficit etiam ignorante: *cap. dudum de præbend. in 6. capit. cognoscentes,* & ibi post Felin. & Decium Beroius *nu. 49. & sequent. de constitut.* non obstante, quod non sit super certo corpore beneficii: nam eadem est ratio, quando decretum est justificatum, probata videlicet vacatione in mense reservato: tunc enim decretum notorium dicitur ex quo in continenti probatur, & discolorat titul. Sarnen. *reg. de triennali quæst.44.* Simoneta de reservat. *q. 40.* Puteus *decis.190. nu.5. lib 3.* prout etiam, quando super incerto si adjicitur in partibus certum tempus, quia intra dictum tempus, ignorantes ligat Francus *in cap. dudum num. 9. de præbend. in 6.* non obstant considerationes Rebuff. *in tract. nominationum quæstion. 14. num. 92. & in praxi part. 2. titulo de simon. resignatione, num. 27. cum multis seqq.* ubi voluit Episcopum dum mandatum ad resignandum Episcopatum in curia posse post resignationem admissam ante admissionis notitiam beneficia interim vacantia alteri conferre, quia ipse loquitur in resignatione conditionali in favorem, quo casu militat diversa ratio. Nam, cum post illius admissionem non abdicetur jus à resignante, donec sit acquisitum resignatario, non mirum, si resignans interim, donec sibi constet de purificatione conditionis, remaneat titularis, at ubi resignatio est simplex, amittitur statim titulus, & possessio, & per eam Episcopus dicitur in Eccl. mortuus civiliter, quod æquiparatur morti naturali, *cap. susceptum, de rescript. lib. sexto clem. fin. de procurator.* Roman. *cons. 374. num. 5.* proinde si post resignationem incumbit detentationi, non facit fructus suos, Sarnen. *regul. de annali quæst.47.* sed tenetur ad eorum restitutionem, etiam si non habuerit notitiam admissionis, resignationis, & ad præmissa facit textus *in cap. 1. versic. adjiciebatur, de concess. præbend. in 6.* ubi Episcopi in partibus existentes depositi à Papa in consistorio à die depositionis non valent collationes, etiam quod ignorent dispositionem, & reputetur verus Episcopus, & per illum textum tradunt Francus *in capit. eum, qui sub num 9.* & Gemin. sub *num 5. versic. & ideo de præbend. in 6.* Felin. *in capitul. ex parte Decani, num 20. de rescrip.* nec congruit argumentum ejusdem, quod, cum provisus de Episcopatu, non possit administrare & conferre ante præsentationem literarum, debeat interim resignans medio tempore posse administrare, & beneficia conferre exemplo defuncto à judice revocato, qui jurisdictionem exercet, ultra tempus officii, quousque successor advenerit, & à Vicario revocato, qui confert, donec notitiam habet revocationis: etenim primo casu ex juris dispositione officialis non videtur deputatus solum ad tempus expressum, sed etiam ad tempus sequens, donec successor advenerit, adeo quod ante ejus adventum non dicitur officium ejus esse finitum, neque officialis privatus, *lib. meminisse in princ. cum glossa verò debebit, de officio proconsul. gloss. l. si forte, de offi præsidis:* Et ratio est, quia ibi cum nemo sit, qui ministret, oportuit ita specialiter provideri, ne Provincia sine rectore remaneat, verum in Episcopatu secus est, quia succedit capitulum. *toto tit. ne sede vacante, lib.6.* secundus casus non transit absque difficultate ex traditis per Cald. *cons.10. de sententia, & re judicat.* Felin. *dict. cap. ex parte, num.20.* & nihilominus, si sequimur illam opinionem, ideo potest dici sustinere collationem Vicarii post resignationem à se ignoratam, quia fuit in bona fide, neque divinare potuit se esse revocatum, Puteus *decisione 370. lib. 2.* Moheda. *decis. 29. de renuntiat.* quod secus est in Episcopo Seguntin. qui prætendere non potuit ignorantiam resignationis, non quia speciale ad hoc dederat mandatum, tum etiam quia inter illud, & resignationem admissam excurrerunt triginta & unus dies, intra quos plusquam verisimile est ipsum à procuratore de ipsa fuisse certioratum juxta *consilium* Romani 481. *nu.7.* minus adversatur, quod saltem proviso ab Episcopo suffragari debeat possessio triennalis, nam, cum regula requirat titulum colnratum, impossibile est, quod illud habeant innitentes collationi nullæ, *cap. factus in fin 7. quæst.1.* Sarnen. *ad regul. de triennali quæst.27. in fine, & 35. in fin.* etenim titulus incoloratus est, quando est ipso jure nullus, Felinus *in capit. in nostra Cor. 37. de rescript.* sicut dicimus litteras, quæ non valent, non dici litteras, sed esse nullas, *glossa, c. cum nostris, verbo de facto, concess. præben.* Felinus *cap. ex tenore, de rescript.* Rebuffus *consilio* 190. titulus enim nullus non producit aliquam exceptionem, aut officium, *l. quoties, ff. qui satisdare cogant.* Rebuff. *cons.190.* sicut neque regula de trienn. juvat habentem titulum infectum. Acorambon. *dec.22.* cum allegatis. Quæ decis. fuit confirmata coram eodem 27. Maii 1596.

Circa quam tamen decisionem * adverto, mihi 250
non videri verum quod in ea dicitur, quod, cum Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reservati, ex en ipso omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt etiam reservata, &c. Unde enim id sequitur? & contrarium planè tenuit Rota in una Salamantina Parochialis de Gaiates 1. Decemb. coram D. Brau. quæ habetur 1. *part. diversorum decis.442.* ubi quod collatio Parochialis vacantis, sede Episcopi vacante, reservatur successori Episcopo, & aliàs non fuisset necessaria hæc regula.

Nec obstat *decisio* Rotæ * 20. *de præbend. in anti-* 251
quis, & 4. eod. titulo in antiquior. loquuntur enim in

longè

longè diversis terminis, nempe in intruso in Dignitate reservata, qui propter decretum reservationis nulliter confert beneficia spectantia ad ejus collationem ratione Dignitatis reservatæ, ut dicetur infra *c.5. à n.* 21.

252 Verùm hanc regulam * non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in una Toletana Parochialis de Alcaudete, tertio Julii 1595. coram D. Seraphino, ut in sequenti decisione. Fuit de ordine Sanctissimi Domini nostri dubitatum in Rota, præsupposito concursu, & collatione facta per serenissimum Cardinalem ab Austria de Parochiali, de qua agitur Michaëli de Ayala de mense April. 1565. an ei concedenda sit provisio simplex, vel saltem nova provisio? & difficultatem faciebat provisio facta à Papa de mense Februar. Hieronym. de Leyva tanquam de vacante per obitum cujusdam Christophori de Bustamante usque ad ann. 1593. cum clausula, *seu alio quovis modo, & ex alterius cujuscunque persona.* Quare in concursu provisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis factæ Michaeli, & causa per me, utraque parte informante, proposita, pro parte Hier. duo opponebantur contra hujusmodi concursum, & provisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reservatione ex secunda regula reservatoria, in quo reservantur beneficia vacantia, sede Episcopali vacante usque ad promotionem successoris & adeptam possessionem: verum hæc oppositio non placuit, quia, cum Cardinales non ligeotur dispositione extravagantis injunctæ, ut fuit aliàs in Rota resolutum coram Illustr. Lancelloto, & possint etiam ante adeptam possessionem conferre, ut post Bellenzin. *de charitativo subsidio quæst.* 66. qui dicit ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen. *in proœmio regularum quæstione quarta, n.* 9. utique non applicatur regula maximè, cum requirat vacationem, quæ hic non datur propter gratiam coadjutoriæ cum futura successione, & cum clausula, *ex nunc prout ex tunc*, neque facit quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, ut etiam habetur in ultim. reg. de edeodis à qua excluduntur Cardin. quia hoc est intelligendum de iis regulis, quæ possunt applicari Cardinalibus, non autem in illis quarum rationes non applicantur, ut est ista, in qua neque ratione expeditionis literarum, neque ratione fructuum debitorum cameræ, qui ad provisos spectant statim post præconizationem in consistorio, maximè in regnis Hispaniæ, potest verificari ratio finalis regulæ, & hoc idem sensit Rota nuper in causa Toletana Canonicatus à me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra hujusmodi concursum præsentatum in dataria Sanctissimi Domini nostri, & Domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectivum, nec in eo servatam formam Concilii Triden. Primo, quia non fuit apposita dies propositi edicti adeò, ut sciri non possit, an intra terminum fuit Michaël examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis validitatem, cum terminus ille, qui præfigitur juxta dispositionem Concilii Trident. *sessione vigesima quarta, capite decimo octavo*, sit ad convocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari, cum quo concordat Concil. provinciale Toletanum, & ista non est forma ad effectum, sed præcisa, ut fuit dictum coram R. P. D. Gypsio in una Volaterrana parochialis 20. Maii 1561. & ratio potest esse, ne per præventionem unius alii supplantentur. Secundò, quia ex testibus apparet fuisse examinatum & approbatum Michaelem intra tempus pendentis termini, qui licèt sint examinati ad perpetuam rei memoriam, tamen reddunt negotium suspectum ex quo in concursu non fuit apposita dies edicti, prout ex stylo solet in aliis, qui præsentantur, apponi, & quorum nonnulli fuerunt Dominis meis ostensi. Tertiò, quia cum adessent plures examinandi, unicus Michaël fuit examinatus & statim approbatus, reliquis non expectatis, eique facta collatio. Quæ etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod habuissent alii concurrentes sese examini subjicere. Et quamvis per unum ex Reverendis Dominis meis fuerit allegata decisio facta coram R. P. D. Orano in una Carthagin. Parochialis, 9. Decembris 1588. in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod parti impugnanti concursum incumbebat onus probandi adfuisse alios qui concurrere volebant, & non fuerant admissi, tamen hoc casu non fuit habita ratio decision. quia hic constabat de existenti aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthagin. & idèo conclusum nihil esse concedendum Michaëli, nec concursu eidem suffragari, & postbæc tradit Gonzalez *glos.* 24. *num.* 6. referens hanc decisionem, & dicens iterum resolutum in causa Hispal. beneficii, 29. Aprilis 1662. coram dicto Justo.

Sed ego valde dubito de ista * resolutione, nam 253
quod hac regula Cardinales comprehendantur, valdè urget *regul.* 67. quod Cardinales comprebendantur sub regulis faciendis, ubi Papa statuit, & declarat, quod in quibuscunque constitutionibus, & regulis in posterum post primam edirionem faciendis, non includuntur ipsi Cardinales, &c. unde clarè vult, quod in regulis primæ editionis comprehendantur, & quando Papa vult, quod in reservationibus Cardinales non comprehendantur, id exprimit, ut in regula *de reservatione mensium, &c.*

Nec fundatur hæc regula in * ratione expeditio- 254
nis literarum, neque fructuum debitorum Cameræ, cum procedat etiam post expeditionem literarum, usque ad adeptam à successoribus pacificam possessionem, &c. Et sic rectè potest applicari Cardinalibus, & pro hac parte faciunt adducta per Sarnen. *quæstione 4. proœm. regularum Cancellar.* & Mandos. *reg.19. quæst.2. n.3.* & per Gonzalez *supra à num.* 13.

Ultimò ex illis verbis, *Apostolica authoritate faciendum*, videtur * regulam hanc non habere lo- 255
cum in dignitatibus non reservatis, ita quod Beneficia ad provisionem obtinentium aliquam Dignitatem pertinentia, quæ post illius vacationem vacant, non sunt reservata per hanc regulam, si talis Dignitas non est Papæ reservata, ut, verbi gratia in Archidiaconatu Salamantino, & de Ledesma, & aliis habentibus provisionem beneficiorum, quæ non sunt primæ dignitates post Pontificalem, nec principales in Collegiata, & possunt vacare in mense ordinario, &c. Si tamen istæ dignitates * vacaverint 256
in mense Apostolico, vel alias sint reservatæ regulariter, & ejus reservatio habebit locum in beneficiis ad provisionem eas obtinentium pertinentibus, quæ post earum vacationem usque ad provisionem successorum à Papa faciendam, & adeptam de eis possessionem vacarent, habebit etiam locum in beneficiis spectantibus ad præsentationem, seu collationem alicujus parochi, seu beneficiati simplicis sine dignitate, quando illa parochialis seu beneficium simplex vacarent in mense Apostolico, seu aliàs essent reservata. Nec obstat, quòd regula tantum loquatur de Ecclesiis, seu monasteriis, vel aliis dignitatibus & sic non habet locum in parochialibus & beneficiis sine dignitate habentibus præsentationem, seu provisionem beneficiorum. Quia respondetur, Quòd regula generaliter etiam loquitur de quibuscumque collatoribus & collatricibus, ibi, *& aliorum quorumcunque collatorum, & collatricum, &c.* Quæ verba comprehendunt præsentatores, & alios dispositores, ut alias dicitur *infra num. 621. & seqq.* & si inferius tantum fecit mentionem de Ecclesiis

monasteriis, & dignitatibus, est gratia exempli, seu quia ad ea præcipue solet spectare beneficiorum provisio: & exempla non arctant regulam, *l. regula*, §. *fin. ff. de jur. & fact. ignor.* Habebit etiam locum hæc regula in beneficiis spectantibus ad provisionem Episcoporum jure devoluto, cum loquatur de beneficiis ad eorum provisionem quomodolibet pertinentibus, nec in eorum provisione succedat capitulum sede vacante, ut *infrà c.53.*

Et circa illa verba. *Quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum*, videnda sunt dicta infrà *num. 534. 635. & 636.*

---

§. V. De Regula III.

Resignatio dignitatum, nec non suorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

SUMMARIA.

256 *Regulam 3. hic positam qui explicant.*

257 *Reservatio hujus regulæ de Dignitatibus majoribus, & principalibus intelligenda: de majoribus seu principalibus actu, nec sufficit erectio in posterum.*

Ubi ponitur reservatio Rotæ.

258 *Si tempore provisionis Dignitas esset actu major, licet non tempore vacationis, intraret reservatio.*

259 *E converso regula comprehendit Dignitatem, quæ tunc esset actu prima, licet cum vacaret, deberet desinere esse talis.*

260 *Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi non majores existunt, sunt tamen principales in Collegiatis, sunt reservata.*

261 *Et ita Archidiaconatus de Visbiesca, & alii similes sunt reservati.*

262 *An per hanc regulam reserventur in qualibet Ecclesia duæ majores, & duæ principales Dignitates?*

Resolvitur negativè, & non reservari, nisi unam tantum, nec Rotam tenuisse contrarium, quicquid dicat Mandos.

265 *Si in aliqua Cathedrali sunt duæ Dignitates majores, vel in Collegiata duæ principales æquales, ambæ sint reservatæ, vel neutra?*

Resolvitur ambas esse reservatas & ponitur dec. Rotæ.

267 *An ista reservatio habeat locum ubi est tantum una Dignitas?*

Resolvitur affirmativè contra aliquos & ponitur dec. Rotæ.

269 *Unita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regula intret in sequenti, & illa sit prima?* & n. seq.

Resolvitur affirmativè, & ponitur resolutio Rotæ.

271 *Per secundam partem hujus regulæ reservantur Dignitates principales regularium Conventualium, seu Monasteriorum Fratrum, quæ reguntur per Priores, præpositos, &c.*

272 *Nec in ea comprehenduntur Prioratus, & alia Dignitates temporales.*

273 *Circa 3. p. hujus reg. in qua reservantur beneficia familiarium, &c. qui sint videndi.*

274 *Et videnda est reg. 30. de impetrantibus beneficia per obitum familiarium, &c.*

275 *Juxta istam reg. 30. in collatione beneficii vacante per obitum familiaris Cardinalis requiritur consensus Cardinalis in cujus familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti.*

Ubi etiam quod requiritur d. consensus etiam in provisione Legati, &c.

276 *Licet ad effectum illius regulæ requiratur quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses, tamen ad effectum reservationis id non est necessarium, &c.*

277 *Procedit hæc reservatio, & dispositio d. reg. 30. etiamsi postea familiaris esse desierit.*

278 *Hæc reservatio includit etiam beneficia ad quæ familiaris habebat jus ad rem.*

279 *Et etiam d. reg. 30. comprehendit jam ad rem, licet olim secus.*

280 *Licet in specie illius regulæ sufficiat jam jus ad rem competiisse familiaritate durante, tamen, si familiaris decederet ante consecutionem juris in re, non haberet locum illa regula, cum loquatur de beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent.*

281 *Quamvis illud beneficium esset reservatum per hanc regulam.*

282 *Jus ad rem ex acceptatione quæsitum includitur in hac regula, ad quod satis est considerabile, quamvis respectu Papæ conferentis tale beneficium non sit considerabile contra Mandos.* & n. seqq.

286 *Jus ad rem per mandatum de providendo de prima præbenda factum recepto in canonicum authoritate Apostolica includitur in hac regula, & reg. 30. quando durante familiaritate successit vacatio præbendæ.* & n. seqq.

288 *Jus ad rem per electionem includitur in hac regula dict. reg. 30.* & n. seqq.

290 *Jus ad rem per præsentationem clerici, & etiam laici, cum non posset variare, includitur in dict. regulis*, & n. seqq.

292 *Jus ad rem per reservationem factam pro familiari de certo beneficio includitur in d. regulis, quādo tale beneficium vacaret durante familiaritate*, & n. seq.

294 *Jus ad rem per collationem nondum acceptatam includitur in d. regulis.*

295 *Jus ad rem per consuetudinem optandi non includitur in hac regula quoad præbendam inoptatam, licet secus in præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei jus optandi, &c. Et in Dignitate, seu beneficio optato per familiarem, &c.* & n. seqq.

299 *Jus per cessationem solutionis pensionis non includitur in hac regula, nec beneficium cadit in hac reservatione decedente pensionario ante canonicorum regressum, vel accessum, &c.* & n. seqq.

301 *Jus per regressum includitur in hac regula* & n. 302.

303 *Et idem in accessu, & in coadjutoria cum futura successione.*

304 *Si familiaris habens regressum, accessum, vel coadjutoriam ante vacationem decederet, aut vacationis tempore non esset jam familiaris, tale beneficium non includeretur in hac regula & 30. nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc plenum jus sibi acquisitum existeret, ut in casu Canonicatus Civitaten.* & n. 305. & 306.

307 *Jus per privationem in forma juris non comprehenditur in reservatione hujus regulæ.*

308 *Prædictos modos acquirendi jus ad beneficium, quos ad effectum hujus reservationis prosequitur Æneas de Falcon. ad alios effectus, alias prosequitur author.*

309 *Jus ad rem per mandatum de providendo de certo beneficio vacante includitur in hac regula.*

310 *Jus per oppositionem in ea non videtur includi, nisi quando oppositor justificaverit qualitates requisitas, &c.*

311 *Isti modi etiam sunt notandi ad reservationem regulæ sequentis, quæ etiam continuatur jure ad rem.*

312 *Conclavistæ conclavis Sixti V. sunt verè familiares Papæ ex constitutione Sixti V. quæ in aliis non habebat locum*, & n. 313.

314 *An fratres, seu nepotes Cardinalium, qui sint eorum commensales sint familiares, ad effectum hujus regulæ?*

Resolvitur negativè, & ponitur decisio Rotæ.

315 *Li-*

315 *Licet verbum, familiares, variè accipiatur, in proposito familiares, dicuntur deputati ad servitium Domini.*

316 *Qui in domibus Cardinalium haberent expensas victus, seu partem non ut familiares, sed ut amici, aut consanguinei, eleemosyna, vel alia causa, non sunt familiares, &c.* & n. seqq.

318 *An vicarii, seu provisores Cardinalium dicantur eorum familiares, & illorum beneficia includantur in hac reservatione?* & n. seqq.

Resolvitur negativè, nisi ille qui constitutus fuit vicarius, esset ex familiaribus Cardinalis, &c.

324 *Quod dictum est de vicariis, idem de visitatoribus & aliis officialibus hujusmodi.*

326 *An hæc regula habeat locum in familiaribus familiarium habentibus partem ab ipsu Papa, vel Cardinalibus?*

Resolvitur affirmativè cum communi, nisi ratione incertitudinis, quando non constaret, qui vivunt expensis Papæ, vel Cardinalis.

331 *An sint reservata per hanc regulam beneficia cubiculanorum, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de Palatio, partem panis?*

Resolvitur cum Rota non esse reservata, & ponitur decisio, & quod fuit practicatum in una Segobien.

334 *An familiaris habens beneficium reservatum possit dimisso eo optare aliud, & posito, quod possit, utrum dimissum maneat reservatum, an potius optatum,* & n. seqq.

Resolvitur posse optare, nisi consuetudo in contrarium adsit, & quando in optione mutatur titulus, optatum non manere reservatum ratione subrogationis, sed dimissum, licet secus, quando non mutatur titulus, & agitur de consuetudine interpretativa.

343 *Obtinens parochialem cum Canonicatu ex dispensatione ante Concilium obtenta potest post illud optare aliam Præbendam, cum non mutetur titulus, alias secus.*

ITem reservavit generaliter dispositioni suæ omnes Dignitates majores post Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus; nec non valorem decem florenorum auri communi æstimat. excedentes principalea in collegiatis Ecclesiis. Reservavit etiam prioratus, præposituras, præpositatus, ac alias Dignitatea conventuales, & præceptorias generales ordinum quorumcumque, sed non militarium, ac quæcunque beneficia, quæ sui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore existentes ac S. R. E. viventium nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ jus ei competit, aut competierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel aliàs recesserint, declarans Dignitates quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales non majores, existunt, & quæ ex Apostolica sedis indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut consuetudine præscripta, vel aliàs quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reservatione prædicta comprehendi debere.

256 Hanc regulam ultra gloss. & * Rebuffum latè expli-
cat Mandos. per 21. quæstiones, & circa ejus 1. partē,
257 in qua reservantur Dignitates majores post * Pontifica-
lem in Cathedralibus, ac principales in Collegiatis,
notandum est intelligendum esse de Dignitatibus, seu
principalibus actu, nec sufficere, ut inter hæc reser-
vatio, quod Dignitas sit erecta in majorem post Pon-
tificalem in posterum post mortem obtinentis nunc
primam, ut fuit practicatum in Decanatu Vallisole-
tano vacante per obitum D. Joannis de la Torre. In
qua causa in Rota proposita 11. Decemb. 1600. coram
Do. Mellino. Cum in erectione istius Ecclesiæ in
Cathedralem Decanatus fuisset erectus in majorem
Dignitatem post Pontificalem ex nunc prout ex tunc,
& è contra cum primum Prioratus per cessum, vel
decessum, aut aliam quamlibet amissionem, vel di-
missionem Prioris, vel illius coadjutoria vacare con-
tigerit, & mortuo Priore, & superveniente illius
coadjutore successisset vacatio Decanatus, qui fuit
provisus per Ordinarium fuit resolutum, quod quam-
vis gratia, & erectio fuit perfecta ab initio ejus tamen
effectus, & executio fuit dilata in tempus, post quam
Prioratus vacaverit per cessum vel decessum Prioris,
vel coadjutoria, ut in terminis similium gratiarum
fuit per Rotam resolutum, & consequenter ante
adimplementum, & effectuationem Decanatus rema-
net in suo statu, & non est adhuc prima dignitas, &
ideo non cadit sub hac regula tertia reservatoria, Pa-
ris. *consil.*82. *colum* 1. *libro quarto*, & ita fuit resolu-
tum in causa Mediolanen. præpositure 16. Martii
1590. coram D. Bubalo, & licet secuto effectu clau-
sula, *ex nunc prout ex tunc*, retrotrahatur ad diem da-
tæ, Crescen. *dec.* 260. hoc tamen non procedit ad
effectum reddendi nullam collationem præcedentem,
& in præjudicium juris alteri medio tempore quæsiti:
Puteus *decis.*190. *lib.*2. Cota *dec.*19. & quod ad effe-
ctum, ut Decanatus sit reservatus tanquam prima
dignitas, debet expectari obitus utriusque, tam coad-
juti, quàm coadiutoris, quia alternativa resolvitur
in conjunctam ex mente Papæ, qui noluit etiam præ-
judicare coadiutori, &c. Et quod per appositionem
manus Papæ in hac erectione Decanatus non re-
mansit affectus, ita quod non potuerit conferri ab
Ordinario ante obitum coadjutoris, nam cum effe-
ctus erectionis in primam dignitatem fuit dilatus
post obitum utriusque, & interea Decanatus non sit
prima dignitas, manus appositio limitata ad certum
effectum & in certum tempus non inducit affectio-
nem ante secutum adimplementum, Gemin. *cons.*156.
& fuit resolutum in Tuden. Benef. 13. Januarii 1578.
coram Dom. Blancheto, nec obstat quod dicitur de
destinatione, quia destinatio non operatur effectum
contra intentionem destinantis ante secutum adimple-
mentum, Felinus, *in c. cum adeò, n.*4. *de rescript. &c.*
Ita in dict. Vallisoletana Decanatus, & tradit post
Gonzalez *glo.*51. *n.*58.

Videtur tamen, * quod si tempore vacationis di- 258
gnitas non esset actu major, ante provisionem verè
esset talis effecta, intraret reservatio, quia eo ipso, &
in ipso puncto, quo facta est major actu, eam capit
reservatio.

Et è converso videtur, quod regula comprehen-
deret illam dignitatem, * quæ tunc esset actu pri- 259
ma, licet esset jam ordinatum, quod cum primum
vacare contigerit, desineret esse talis, statim enim
regula eam afficit, & satis est, quod vigente regula
semel sit actu prima.

Secundò notandum est * ex ultimis verbis hujus 260
regulæ, ibi *declarans dignitates*, clarè apparere quod
dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi post
Pontificalem non majores existunt, habent tamen
sub se Canonicos in Collegiatis, seu principalem
præeminentiam, sunt reservatæ ex hac regul. ex quo
sunt principales in Collegiatis, licet sint minores in
Cathedralibus, & ita hic tenet Glossator, quamvis
in sua regul. Innocent. VIII. non haberentur illa ver-
ba *declarans dignitates, &c.* & ait sic fuisse in Rota
pronunciatum in Abbatia Burgen.

Unde apparet * quod Archidiaconatus de Vir- 261
biesca in Ecclesia Burgen. qui in Ecclesia Collegiata
oppidi de Virbiesca principalem præeminentiam, &
jurisdictionem habet, est reservatus ex hac regul.
quamvis eo nuper vacante Ordinarius illum provi-
disset, & idem in aliis similibus Dignitatibus.

Sed dubitatur primò, * an per hanc regulam 1. 262
part. reserventur in qualibet Ecclesia duæ majo-

 res,

res, & duæ principales dignitates, ita ut inter se una sit major altera? quod dubium movet Mandos. hic 2. *quæst.* & resolvit negativè, imò, quod una tantum Dignitas maior in qualibet Cathedrali, & principalis in qualibet Collegiata reservata sit, non obstante, quod reg. loquatur in plurali, quia pluralitas resolvitur in singularitates, & respicit pluralitatem Ecclesiarum, ita quod in qualibet cathedrali raservat dignitatem majorem, &c. pro qua resolu-
263 tione plura adducit. In fine tamen quæst. ait, * quod postquam hæc scripserat, dubium præmissum fuit bis in Rota discussum in una Tuden. Abbatia, pro Reverendissimo Gienan. D. Monnisflascooen. & Rota dubia remansit, tandem dubio terrio propolito, Rnta pro majori parta sensit, tum propter pluralem sermonem, tum propter dictionem, omnes, universalem comprehendi sub ragul. plures dignitates majores sub qualibet Cathedrali, & quod, licet sibi dura visa sit resolutio, propter authoritatem tamen tantorum Patrum acquiescit.

264 Sed certè fallitur * in hoc Mandos. nam in illa Tuden. non agitur da hoc dubio, sed de duabus dignitatibus æquè principalibus, ut etiam ipse dicit *q.* 4. *sub n.*7. & patebit *dubio sequenti*, in præsenti igitur dubio pro certo tanandum est, non reservari, nisi unam tantum dignitatem majorem in qualibet Cathedrali, & principalem in Collegiata, ut dictum est, & id vult Gonzalez *gl.*21. *nu.* 7. cum allegat Mandosium *d. q.* 3.

265 Secundò dubitatur, † si in aliqua Cathedrali sunt duæ dignitates majores post Pootificalem, vel in Collegiata duæ principales æquales, an ambæ sint reservatæ vel neutra? In quo dubio dicendum est, ambas esse reservatas, nam verba, & ratio, ac mens regulæ sunt apta illas comprehendere: & ita per plura tenet Mandos. *q.* 4. & sequitur Azor. 2. *part. lib.* 6.
266 *ca. ultimo sub quæst.*10. Et teouit Rota † in dict. Tudan. Abbatiæ de Bayona, 13. Junii 1554. coram D. Montisflasconen. ut per Guidobonum, *decision.* 14. *in manuscriptis*, quæ ait quod *reg.* reservans Dignitates principales in Collegiatis, & majores post Pontificalem in Catbedralibus comprehendit duas dignitates pariter æquales in Ecclesia propter reg. verbum *omnes Dignitates*, quod est aptum sui natura comprehendere æquè principales in aadem Ecclesia: tum etiam, quia eadem est ratio rag. & mens illam contentis in duab. seu pluribus quæ in una, & interrogatus de boc casu idem respondisset conditor reg. & ita suit per majorem partem resolutum.

Et fuit dictum in Turritana Archipresbyteratus adducta dubio seq. tenet atiam Zerola *in praxi Episc.* 2. *p. verb. Dignitas*, §. 4.

267 Tertiò dubitatur, an ista ·. servatio habeat locum, ubi est tantum una dignitas? in quo, quamvis mulri contrarium teneant, Gomezius *de expectativis*, *n.*46. Zerola 1. *part. verb. dignitas* §. 1. tenenda ast pars affirmativa, quam tenet Simoneta *qu.*85. & Mandos. *hic qu.*5. & secuta est Rota in causa Turritana Archipresbyteratus 7. Maii 1574. ut in dacisi. seq.

268 Fuit conclusum per omoes Domioos, † quod regul. 3. reservatoria majorum Dignitatuus post Ponnificales in Ecclesia Catbedrali comprehendit Archipresbyteratum qui est prima Dignitas in Catbedrali Ecclesia Turritana, quia licet verbum, majores, quod est comparativum ex sui natura præsupponat posttivum l. 1. ubi Dd. *de verborum obligat.* tamen ponitur, & pro positivo gloss. *in l. unic. vers. melius*, ubi Decius *n.*53. *C. de eo quod interest.* Paris. *consil.*115. *n.*11. *vol.* 1. atiam si essemus in materia stricta, ut dicit Tiraquell. *de primogen. quæst.*72. *n.*5. sicut dicitur da verbis, *optimus*, *maximus*, *supremus*, *& proximus*, quæ, licet sint superlativa, & præsuppooant etiam positivum, *l. illa verba de verbor. significat.* tamen ponuntur etiam pro positivo, & verificantur, etiamsi nullus præcedat, vel subsequatur *l. proximus de verborum significatione l.* 1. §. *proximi unde cognati.* ut latè per Alciat. *in dict. leg. proximus*, ut etiam subdit non servari de jure, quod semper requiratur positivum, & inde infert ad primogenitum, quod dicatur, etiamsi is solus, de quo etiam per Tiraquell. *in dict. tract. de primogen. quæst.*1. *nu.* 3. accedit etiam, quia in regul. non simpliciter dicitur majores Dignitates, sed additur post Pontificales adeo, ut varum sit dicere quod inter hanc, de qua agitur, Digoitatem, & Pontificalem nulla reperiatur major ista, considerabant etiam aliqui ex Dominis ultimam partem regul ubi declaratur, sub ea etiam comprehendi Dignitates, quæ in Cathedralibus post Pontificales non majores existunt, nam si vult comprehendi debere etiam non majores post Pontificales, sequitur quod comprahendantur etiam illæ Dignitates, quæ sunt unicæ, & non habent aliis suprà se & una pars regul. declarat aliam l. utrum de petitione hæred. præsertim, cum procedat declarando. Præterea si regul. habet locum quando sunt duæ æquales Dignitates in Collegiata, ut fuisse resolutum in causa Tuden. Abbatiæ de Bayona coram Montisflasconen. de anno 1554. ultima Aprilis reperitur annotatum propria manu bonæ memoriæ Oradini io libro informationum super dict. causa quem Domini voluerunt videre, & fuit liber allatus ad Rotam, & reperitur etiam annotata *eadem decis.* Guidobono *in sua d cisio.* 34. à fortiori habebit locum dict. regul. quando adest unica tantum Dignitas, cum in unica consideretur minus præjudicium Ordinarii, quàm in duabus & in unica Dignitate fuit etiam resolutum in eadem Tuden. ut *in dict. lib.* Oradini, quam etiam opioionem sequitur Simoneta *in tract. reservat. quæst.* 85. cujus rationes omnes placuerunt Dominis præter illam quod hæc reg. sit favorabilis, cum hic articulus, an sit favorabilis, vel odiosa, sit multum controversus, & semel fuerit in hac causa disputatus in Rota, ex propositn, & dubio dato Domini nihil voluerunt pro nunc determinare: Eandem etiam opinionem secutus est Apostillator ad *cons.* Gemin. 36. quia author dicitur asse Felinus, & cum suprà dictæ rationes, quod regul. comprehendat etiam unicam Digoitatem, visæ sint Dominis multum urgentes, noluerunt sequi contrariam opiniooem, quam nonnulli sunt amplexi. Noo obstat, quod decisi. in dict. causa Tuden. & Simoneta loquantur in Collegiata, & non in Cathedrali & Dignitas, de qua agitur, est in Cathedrali, quia Domini nullam vident esse ratinnabilem diversitatem in hoc, cum samper militet præjudicium, licet non uoiforme, & in decis. Guidoboni non sit differentia ioter unam & alteram. Minus etiam obstat quod cum Dignitas ista sit unica, & propterea monocularis, non debeat comprehendi sub regul. per ea quæ da monocularitate Joao. Monachus, *in regul. in generali in* 6. & Fastoll. *dub.*55. Rota 12. *de præbend. in antiq. cum aliis*, de quibus, per Felin. *in capit. in nostra* 24. *cor. de rescript.* & alios, de quibus per informantes, quia respondetur quod dict. monocularitas non habetur in consideratione, quando collator habet alia Beneficia, prout hic præsupponitur adesse undecim Canonicatus, & Præbendas in Ecclesia Turritana, juxta *dec.* Rotæ 40. *de rescr. in noviss.* & Felin. *d. cor.*24. *in fin.* & licet supra dicti Canonicatus non sint ejusdem qualitatis, sicut est Dignitas Archipresbyteratus, tamen sat ast, quod adsit existentia aliquorum Beneficiorum, licet non ejusdem qualitatis, ut considerat Simoneta *dicta quæstione* 85. cujus responsio placuit Dominis, præterea reg. non habuit respectum ad monocularitatem, ex quo reservat Prioratus, & præposituras, per ea, quæ suprà dicta sunt. Et post hæc haoc sententiam sequitur Gonzalez *gloss.* 9. §. 4. *à nu.*18.

Quartò dubitatur, † unita prima Dignitate post 269
Ponti-

Pontificalem Capitulo, an reg. intret in sequenti, & illa sit prima? in quo breviter dicendum est, sequentem esse primam, & in ea reg. intrare ad dicta de unione infra, *ult. parte, c.2. n.12.*

270 Er ita tenuit Rota in causa Virdunen. * Decanatus, 9. Martii 1580. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua fuit resolutum, quod vita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo sequens est prima, & in ea intret tertia regula Dignitatum majorum post Pontificalem, & non in unita, quia fuit unita accessoriè & non æque principaliter, ut patet ex verbis unionis Capitulo uoimus junctis notatis per glossam & Dd. *in capite* 1. *ne Sede vacante, & in cap. & temporis* 16. *quæstion.*1. Rebuff. *de union. n.*11. Tum quia, quando minus dignum unimus magis digno dicitur facta unio accessoriè, Rebuffus *ibi num.* 19. Mensa verò Capitularis dicitur magis digna, Oldrad. *consil.*257. *colum.* 6. quando verò Beneficium unitur alteri accessoriè perdit nomen suum, & non dicitur amplius Beneficium, sicut dicebatus ante unionem, & efficitus uti pedissequa illius, cui unitur, Anchar. *consil.*114 *num.* 2. & efficitus illius membrum, & transit temporalitatem, Rota *decisione* 2. *de excessibus Prælatorum in nou.* Cassador. 3. *nu.*1. *de judiciis.* & in terminis unionis factæ mensæ Capitulari Ecclesiæ Parochialis, Oldrad. *supra* & privatur suo debito honore Calder. *consil. ult. de rebus Ecclesiæ;* & Dignitas dicitus esse in eo, cui unitur gloss. *in d. c. & temporis*, & dicuntus perire jura Beneficii uniti, ut ibi per glossam, & hæc est natura unionis, ut faciat cessare titul. Gambar. *de officio legati, lib.* 5. *in princip. nu* 150. unde in impetratione non est facienda mentio de Beneficio unito, sed sufficiet exprimere principale. Item non inducitur vacatio, quia solum dicitus vacare Ecclesia, cui fit unio, *cap. cum accessissent, de constitutionibus*, ubi Hostiens. & Abbas 4. *notab.* sed collata Ecclesia, cui sit facta unio intelligitur etiam collata Ecclesia unita gloss. *in cap. gratia rescript. in* 6. & clausulæ unionis, cum suis præeminentiis, & quod debitis non defraudetur obsequiis, &c. non mutant naturam unionis, licet Beneficium debear conservari in suo statu, & in eo deserviri more solito, Abb. *in cap. exposuisti. nu.*7. *de præb.* unde, cum illa prima dignitas unito non vacet, & non sit amplius conferibilis, ea non intrat dicta regula 3.

271 Circa secundam partem hujus regulæ, * in qua reservantur Prioratus, præpositure, ac aliæ dignitates Conventuales, ac præceptoriæ generales ordinum quorumcunque, sed noo militiarum, notandum est per eam reservari Dignitates principales regularium Conventualium, seu Monasteria Fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quibus reg. præced. seu per Priores præpositos, &c. Gloss. *hic* 2. *par.* & Mandos. sic intelligendus, *q.* 8. *&* 10. & in causa Astoricensi prioratus 18. Decemb. 1598. coram Dom. Seraphino fuit resolutum, quod ista regula *prioratus conventuales*, procedit in prioratibus solitia dari in commendam, Mand. *reg.*2. *quæst.*3. *nu.*1. *&* 3. quod hoc etiam ostenduur ex provisione, in qua ibi, in qua Papa apposuit clausulam, *dummodo per cessationem commendæ vacet*: nec posse competere Regi jus patronatus in Ecclesia regulari & conventuali, nisi ostenso privilegio concesso in limine fundationis, ut in pluribus causis fuit decisum in Regien. de Jacobis Albanen. prioratus Vueten. Abbatiæ. &c.

272 Nec in ea comprehenduntur Prioratus * præposituræ, & aliæ Dignitates temporales, ut ordinum Mendicantium, Gloss. *ibi*, & Mandos. *d. q.*10. *seq* & ejus filius orat, Mandos. *de privilegiis ad instar, gloss.*2. *n.*2. juxta dicta infrà *n.* 497. *decisio.* 511.

Circa 3. partem hujus reg. in qua reservantur
273 beneficia familiarium Papæ, * ac Cardinalium continuorum commensalium, videndi sunt Glossat. Simoneta *quæ.* 35. *&* 39. & ibi Granutius Æneas de Falc. 4. *quæst. eff:ctu* 17. 30. *&* 47. Sarnen. *in proœmio regal. qu.* 6. *circa fi. & in reg. de impetrant. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst.*13. *&* 14. Gamb. *de officio Legat. lib.*3. *ex n.*133. *per plures sequent. & l.* 3. *ex n.*130. Bero. *quæst* 35. Menoch. *de arbitr. lib.*2. *casu* 201. *à nu.*111. & Malcard. *de probation. conclus.*755. Et qui dicantur familiares, & continui commensales Papæ, vide *constitutionem* 78 *&* 79. Pauli III. *&* 44. Julii III. & latè Flamin. Parisius, *de resignatione, lib.*2. *q.*16. *à n.*36. & Gonzalez *gloss* 51. *à n.*16. & ultra alios de quibus ibi, sunt verè familiares & continui commensales Papæ ad effectum reservationis hujus regulæ, & alios effectus cubicularii & scutiferi & constitut. 14. Leonis X. milites S. Petri ex constit. 36. Leonis X. & d. constitut. 78. Pauli III. milites S. Pauli, ex constit. 23. Pauli III. militea Pii & const. 5. & 16. Pii IV. & milites Lauretani ex constit. 35. Sixti V. quamvis enim isti revera non sint commensalea Papæ, nec ullam partem victus ab eo recipiant: tamen ex quo ipse Papa vult quod habeantur pro veris familiaribus, & continuis commensalibus, perinde est ac si realiter essent tales, & consequenter eorum beneficia suot reservata per hanc reg. Mad. hic *qu.*18. Simonet. *d. reser. qu.*35. *n.*25. 26. 27. Peregr. *decis.*104. *&* 71. *lib.* 3. *par.* 3. *divers.* Gonzalez *d. gloss.*51. *à nu.*26. & admittit Rot. in Segunt. Archidiac. & canon. infrà adducta *nu.*332. *in novis. Farin.* 691. & ita practicatur: quorum etiam beneficia, etiam dimissis officiis obtenta, sunt reservata, quia ex d. constitutionibus sunt sedis Apostolicæ notarii seu protonotarii, per extravag. *ad regimen.* & reg. 1. ut suprà *nu.*208. & ita in facti contingentia respondi circa beneficia D. Hieronymi Gomez Vela cantoris & canonici Abulen. qui fuerat miles S. Pauli, & obiit in mense ordinarii, qui ideò illa non providit, sed fuerunt provisa à Papa, ubi reservata ex familiaritate ratione officii.

Et videnda est etiam *d. reg.* 30. *de impetrantibus* † 274
beneficia per obitum familiarium Cardin. aliàs 31. *& sequens* super qua reg. *de impetrantibus beneficia per obitum familiarium Card.* ultra Glossat. & Rebuffum latè scribunt Sarnen. & Mandos.

Juxta quam reg. *in collatione* * *Beneficii vacante* 275
per obitum familiaris Cardinalis requiritus consensus Cardinalis in cujus familiaritate decessit, licèt illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti, & ita tenet Gloss. *super d. reg.* cujus authoritatem semper Rota plurimi fecit, Puteus *decis* 127. *lib.*3. Achilles 1. *super hac regul.* Fabius *decision.*11. *lib.*1. *&* 2. pars regulæ procedit ubi uterque Cardinalis vivit, ita fuit resolutum in causa Lunen. Sarnen. Beneficii 29. Aprilis 1594. coram D. Seraphino, & antea coram Otano 19. Januarii ejusdem anni, item in Brundusina Archidiaconatus 16. Januarii 1604. coram D. Millino fuit resolutum, Quod d. Regula 31. de impetrand. benefic. vacant. per obitum familiarium Cardinal. habet locum etiam in majori dignitate post Pontificalem in Ecclesia Cathedrali quæ est reservata in regul. 3. & etiam esse necessarium consensum Cardinalium: quia in regul. 3. reservantur quæcumqoe beneficia familiarium. Quæ verba comprehendunt dignitates Rota 2. *de offic. presbyt. in novis.* Secundò, quia in d. reg. excipiuntur beneficia officialium. Unde videtur, beneficia aliàs reservata esse comprehensa sub regula. Ita Sarnen. *de reg. quæstion.* 15. & Mandos. *quæst.*14. & sentit antiquius gloss. Achil. *dec.*34. & requiritur d. consensus etiam in provisione facienda per Legatum, vel alium habentem facultatem conferendi tale beneficium, Gonzalez *dicta gloss.*51. *n.*66.

Notandum autem est primò, * quod licet ad ef- 276
fectum illius regul. nempe, ut in provisione Beneficii vacantis per obitum familiaris Cardinalis, de-

beat

beat exprimi nomen, & tiul. ipsius Cardinalis, & ejur ad id accedere assensus, &c.

Requiratur quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses ad minus, ubi ducitur, tamen ad effectum reservationis id non est necessarium, sed sufficit, quod durante familiaritate Beneficia obtinuerit, seu in illis vel ad illa jus ei competierit, quantumcunque parvo tempore duret familiaritas, ex hac regula Mandos. *hic quæstione* 20.

277 Et procedit hæc reservatio, & † dispositio *d. reg.* 30. etiamsi postea familiaris esse desierit, ut in ipsis jam clarè dicitur, & tradit Paulus Gran. ad Simonetam *d. q.35. n.40. & 41.* plures referens.

278 Secundò notandum est, † quod hæc reservatio, includit etiam Beneficia, ad quæ familiaris habebat jus ad rem, quicquid dicat Gonzalez infrà, ex quo reservat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus, seu ad quæ jus eis competit Æneas de Falcon. *dict. effectu* 47. Mandos. hîc *quæst.*14. *nu.* 2. qui tamen reprehendit Æneam ibi in quantum vult adaptare quæstiones concernentes jus ad rem *d. reg.* 30. seu 31. quæ non con-
279 tinet jus ad rem, sicut ista, nec de eo agit. Quod quidem est verum secundum regulas antiquiores, jam tamen comprehendit illa regula etiam jus ad rem, & secundum regulas ad antiquiores procedit *decis.* Rotæ 427. *part.*1. *divers.* quæ de *d.reg.* 30. loquitur, licet ibi dicatur 3. quæ quidem non percipit Gonzalez *gloss.*1552. *n.*4. intellexit Mandosium. Sed oportet advertere, quod licet in specie illius regulæ sufficiat jam jus ad rem competiisse familiaritate durante, tamen si familiaris, cui jus beneficium competebat, decederet ante consecutionem juris in re,
280 non haberet locum illa regula, † cum loquatur de Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent, gloss. *ibi*, & Æneas *dict. effectu* 17. *circa fin. vers. nonum est.* Sernens. *quæstione quarta & septima*, & Mandos. *q* 5. & 8. ibidem Flamin. Parisius, *lib.* 8. *q.*10. *ad fin.* & Beneficia non dicantur vacare per obitum habentis solum jus ad rem, ut priùs, sed ut suprà *parte præcedent. c.*3. *n.*6. & 9. & 60.

281 Quamvis illud Beneficium † esset reservatum per hanc regulam, quæ reservat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritata durante, ac in quibus seu ad quæ jus eis competit; unde ad effectum hujus reservationis & ut ea intret, sufficit jus ad Beneficium competiisse familiari familiaritata durante, sive vacet ex persona illius, sive non, sed ut prius cessante jure ad rem.

282 Quod tamen non haberet † locum in jure ad rem quæsitn ex acceptatione familiari expectanti, qui post acceptationem obiit, docet Mandos. *hic d. quæ* 14 cum Æneas *d. effectu*.471. *modo*, qui tamen id non dicit, sed
283 quod *dict. reg.* 30. † non potest verificari in isto modo, quia cum alius tale Beneficium impetrans a Papa non teneatur facere mentionem de tali jure, Rota decis. 244. aliàs 17. *de præbend. in novis*, Ægidius 197. sequitur, quod non requiritur consensus Cardinalis cujus erat familiaris defunctus, & quoad hanc 3. reg. inquit, ad fin. dict. effectus, quod non dubitaret
284 omnes prædictos modos † aut plures ex eis includi in ea, quia hujusmodi reservatio est favorabilis: quæ ratio, licet non sit certa, ut suprà dictum est *n.* 67. tamen adhuc existimo illud jus includi in hac regul. cum in eo verificentur verba regulæ.

285 Nec obstat ratio, † qua movetur Mandos. ibi, ad quem se refert Gianutius ad Simon. *d. quæst.*35. *n.*43. quod tale jus est debile, & parum considerabile, ex quo collatio, & reservatio facta à Papa de tali Beneficio valet, de acceptatione expectantis nulla facta mentione, ut idem Æneas ait *effectu* 15. & 3. *quæstione nu.*17. & sic istud jus a regula nostra neglectum videatur. Quia respondetur, quod hæc reservatio inducitur ad hoc, ut cessante jure ad rem, vel vacante Beneficio, ad quod familiaris jus habuit, non possit Ordinarius de illo providere: ad quod satis considerabile est illud jus ex acceptatione quæsitum, cum respectu inferiorum sit verum jus ad rem, quamvis respectu Papæ conferentis tale Beneficium, non sit considerabile ex ratione de qua *in d. decis.*17. & suprà *d. cap.*3. *partis præced. n.*24.

Et discurrendo breviter per alios modos † quibus 286
jus ad rem acquiritur, quos prosequitur Æneas *de effectu*. 47. secundus modus, quem ibi ponit, est per mandatum de providendo de prima Præbenda factum recepto, sive creato in Canonicum authoritate Apostolica, de quo *dict. c.* 3. *quarto modo*, in isto modo arbitratur Æneas ibi hanc reg. & *d. reg.* 30. verificari, quia talis Præbenda per Canonicatus Collationem, reservationem, & decreti interpositionem remansit affecta, quod videtur, inquit, hodie decisum per extravagantem Pauli II. ad Rom. Pontifices *de præb.*

Sed istud intelligo, quando durante familiaritate successit vacatio Præbendæ, * tunc enim ille habet 287
jus ad illam, quod includitur in hac reg. & ante vacationem non habet, nisi spem: sicut de expectanta diximus *dict. c. n.*16. nec reservatio, & decreti interpositio afficit, ante vacationem, cum sit super incerto, juxta supra dicta, *n.*148. & *seq.* nec extravag. probat contrarium, nec multum facit ad propositum.

Tertius modus, † quem ponit Æneas ibi, est per 288
electionem, de quo *d. c.*3. 1. *modo*, quem non includi in prædictis regulis ait Æneas, ibi, *qui sit electus moreretur in curia, non maneret reservatum Beneficium*, ut dixi *præced. effectu*.

Sed ista ratio nihil valet in † proposito, nam his 289
non agitur de inducenda reservatione ob vacationem, sed propter jus ad rem familiari competens, & ideo verius est istud jus includi in hac regul. ut idem Æneas videtur tenere ad fin. d. effectus, & etiam *in d. reg.* 30. saltem hodie juxta supra dicta, & ita tenet Sarnen. *in regul. de jure quæsito, quæstio.*1. *primo modo*.

Quartus modus, quem ponit Æneas ibi, est per 290
præsentationem, de quo *d. cap.*3. *secundo modo*, & aut includi in prædictis reg. si fit per præsentationem clerici, qui non potest variare, quia erat sibi acquisitum irrevocabiliter, & idem tenet Sarnen. *d. reg. de jure quæsit. quæst.*1. *secundo modo* dicens, quod quoad effectum aliarum regularum de jure loquentium putaret faciendam esse differentiam inter jus ad rem ex præsentatione clerici, vel laici: nam jus competens ax præsentatione laici non est ita radicatum nec firmum in persona præsentati propter variationem, quam laicus facere potest, sicut est illud jus proveniens per præsentationem clerici, &c.

Unde idem esset in præsentatione laici, † cum 291
non posset variare, ut quia juravit non variare, vel lapsus est quadrimestre: tunc enim jus ad Beneficium ex ea competens includeretur in hac reg. si aliàs tale Beneficium caderet sub reservatione: ut quia esset jus patronatus laici ex privilegio, seu consuetudine, &c.

Quintus modus, † quem ponit Æneas est per 292
reservationem factam pro familiari de certo Beneficio, de quo *dict. ca.*3. *sexto modo*, quem putat includi sub d. regulis, quia remanet Beneficium reservatum per mortem ipsius reservativi, ut in d. Extrav. Paul. II. & Sarnen. *d. q.*1. *sexto modo*, inquit quod hujusmodi erit considerabile, non solum quoad illam reg. *de jure quæsit.* sed etiam quoad alias reg. *de jure quæsito* loquentes.

Intelligo tamen istud jus includi in hac * reg. 293
& *in d. reg.* 30. quando Beneficium reservatum pro familiari vacat, durante familiaritate, nam si familiaris reservativus, pro quo reservatum est Beneficium nondum vacans, decederet ante vacatio-

nem

nem illius non maneret Beneficium reservatum per
hanc regulam, quamvis maneret affectum, ex quo
Papa semel manum apposuit juxta dict. Extravagan-
tem Pauli II. ut dicit Æneas *ibi*, *& effectu* 16. & 5.
quæstionis principalis quæst. 12. 13. 17. *&* 18.

294 Sextus modus, quem ponit Æneas, est per † col-
lationem nondum acceptatam, de quo *d. cap. 3. quinto*
modo, & putat hunc etiam includi in prædictia regu-
lis, quia erat ipsi proviso acquisitum jus in tali, vel ad
tale Beneficium irrevocabiliter, Sarnen. *d. q. 1. quinto*
modo, ait istud jus esse considerabile quo ad omnes
regulas & impetrationes.

295 Septimus modus, * quem ponit Æneas est per con-
suetudinem optandi, per quam acquiritur jus ad præ-
bendam, quæ potest optari, *cap. 1. in princip. de con-*
suetud. in 6. de quo *dict. c. 3. septimo modo*, ponit
exemplum: mortuus est quidam Canonicus, cujus
præbendam poterat, & volebat optare alter Cano-
nicus, qui erat familiaris Papæ, aut Cardinalis qui
priusquam optaret, mortuus est, an talis præbenda
inoptata remaneat reservata, & sic includatur *in hac*
reg. 3. *& in* 30. & ita forte, quod sic, per prædi-
ctam rationem, de qua *in præcedenti modo*.

296 At Sarnen. *d. q. 1. septimo modo*, ait, * quod licet
istud jus sit considerabile quoad illam regulam, ta-
men quoad effectum *d. reg.* 30. & quoad alios effe-
ctus, est magis dubitatum.

297 Ego falsam existimo dict. sententiam Æneæ, * nam
si illa præbenda inoptata remaneret reservata, &
includeretur in hac reg. non posset per sequentem
optari, primo, quia erat familiaris, mortuo, aut
postea optare nolenta, quod videtur absurdum.

298 Videtur tamen, * quod posset intrare reservatio
hujus reg. in præbenda optata per eum, qui erat fa-
miliaris tempore, quo competebat ei jus optandi;
quamvis tempore ipsius optionis jam non esset fa-
miliaris, & in Dignitate, seu Beneficio optato per
familiarem, qui anta subsecutam collationem fa-
ciendam, qua mutatur titulus, decessit, quia tunc
specialiter erat ei acquisitum jus ad talem Dignita-
tem, seu Beneficium optatum.

299 Octavus modus, * quem ponit Æneas, est per
cessationem solutionis pensionis in terminis conven-
tis, & descriptis in literis Apostolicis propter clau-
sulas positas in eis, nam si propter non solutionem
familiaris pensionarius moverit judicium contra prin-
cipalem, & decesserit, forte, inquit, tale Bene-
ficium cadet in reservatione hujus regulæ, & forte
in literis in isto casu jus in re tribuitur, inquit,
sequenti modo.

300 Sed, cum de stylo Rotæ non sit * locus regressui,
vel accessui ob non solutionem pensionis, nisi data
magna protervia usque ad tertiam sententiam, ut *dict.*
cap. 3. octavo modo decedente pensionario ante cano-
nicatum regressum, vel accessum non videtur Bene-
ficium cadere in reservatione hujus regulæ.

301 Nonus modus, quem ponit Æneas, est per re-
gressum, quem familiaris habebat ad Beneficia Ti-
tii: nam si contingat, inquit, Titium primo mori,
postea ipsum familiarem, priusquam vigore regres-
sus apprehenderit, Beneficia Titii forte cadent *in*
reg. hanc. &c. Quod mihi certum videtur maximè,
quia tunc in regressu jus in re tributur, ut ipsa ibi,
sub verbo, *forte*, dicit.

302 Et idem erit in accessu, & * in coadjutoria, cum
futura successione, ex quibus jus ad Beneficium com-
petit, ut *in dict. cap. 1. decimo modo:* nam si succe-
dente vacatione Beneficii, habens accessum, vel co-
adjutoriam in familiaritate, decedat antequam in eo
intret, erit reservatum per hanc regul. maximè si in
literis accessus, & coadjutoriæ fieret collatio in
eventum vacationis, ex nunc prout ex tunc, & sic
tribueretur jus in re. Consonat Sarnen. *dict. quæst.* 1.
decimo modo, dicens, quod jus ad rem per regre-
sum, & accessum, est considerabile quoad omnes
regulas, & dispositiones de jure quæsito loquen-
tes.

Si tamen familiaris habens regressum, accessum vel
coadjutoriam, ante vacationem * decederet, aut va- 303
cationis tempore, non esset jam familiaris, tale Bene-
ficium non includeretur *in hac reg.* & *d. regul.* 30. quia
illud jus ante vacationem non est considerabile, cum
sit conditionale in eventum vacationis, Cassad. *decis.*
3. *de præbend.* Moheda. 23. *eod. titul.*

Nisi in literis adesset decretum, quod ex tunc ple-
num jus in * vel ad beneficium sibi acquisitum exi- 304
steret, nam tunc videtur, quod si ille tempore con-
cessionis gratiæ, seu illa existente, esset familiaris,
includeretur tale Beneficium *in hac reg. & dict. reg.*
30. propter illud decretum, quamvis tempore vaca-
tionis desiisset esse familiaris, etiam per mortem
Cardinalis.

Unde, cum Canonicatus Civitaten. vacasset * de 305
mense Martii 1594. per obitum Francisci de Cuero,
qui tempore, quo fuerat constitutus coadjutor in d.
Canonicatu, cum futura successione, & clausula,
quod cessante coadjutoria Ordinarius, ex nunc prout ex
tunc, & è contra ei conferret Canonicatum prædi-
ctum, & cum decreto, quod si d. Franciscus idoneus
repertus sit, ex nunc plenum jus in, vel ad Canoni-
catum acquisitum sibi existeret, fuerat familiaris con-
tinuus commensalis Cardinalis Toletani D. Gasparis
de Quiroga, qui habebat indultum, ut omnibus
gratiæ prærogativis favoribus, &c. concessis Cardi-
nalibus præsentibus in Curia Romana gauderet, ac
si præsens esset ad Mand. *d. reg. apud eum* 32. *quæst.*
tempore tamen, quo coadjutoria cessavit, & successit
in Canonicatu d. Franciscus, desierat jam esse fami-
liaris dicti Cardinalis: dubitatum fuit, an esset con-
ferendus * de consensu d. Cardinalis, juxta *d. reg.* 30. 306
seu 31. quæ contentatur jure ad rem competente
tempore familiaritatis, in quo D. Seraphinus tunc
Rotæ Decanus, nunc Cardinalis Illustrissimus de
ordine Sanctissimi dedit suum votum contra Cardi-
nal. Toletanum, quia illud jus ex coadjutoria dicebat
non esse considerabile, ut pote conditionale, & sic
fuit signata supplicatio de dicto Canonicatu in favo-
rem Licent. Vivero, qui illud prætendebat sine con-
sensu d. Cardinalis, cum pensione 200. ducatorum;
re tamen ad Rotam delata ad instantiam Cardinalis,
dubium fuit bis propositum, & tandem major pars
Dominorum inclinabat contra votum Decani, ex d.
decreto posito in coadjutoria, licet non fuit pro
tunc * capta resolutio, sed causa dilata: interim fuit 307
signata supplicatio in favorem D. Francisci Pacheco
familiaris d. Cardinalis de consensu illius, cum ea-
dem pensione, cui illé consensit, & ita causa non
fuit amplius proposita, nec habuit effectum gratia
d. Licen. Vivero.

Decimus & ult. modus, quem ponit Æneas, est per
privationem * in forma juris, per quam, inquit, affici- 308
tur debitum beneficium, &c. de quo *d. c. 3. nono mo-*
do, quem tamen putat comprehendi in reservationa
hujus reg. cum non vacet tale beneficium, antequam
ille privetur, nec ille familiaris ante mortem dicitur
habuisse aliquod jus, Rota *dec. antepen. in novis.*

Isti sunt modi acquirendi jus ad rem, * id est, ad 309
beneficium, quos ad effectum hujus reservationis no-
stræ reg. prosequitur breviter Æneas *d. effectu* 47.
quo ad alios effectus prosequimur *d. c. 3. p. pr.* ubi ad-
dimus alium † verum modum, nempe per mandatum 310
de providendo de certo beneficio valere qui includi-
tur in hac regul. & 12. per oppositionem, qui in ea
non videtur includi, nisi quando oppositor justificave-
rit qualitates requisitas per fundationem, constitutio-
nem, seu privilegium, ita ut censeatur ab illa vocatus,
& sola provisio deficiat ad ibi dicta.

Qui tamen sunt notandi † ad reservationem re- 311
gulæ

gulæ sequentis de beneficiis collectorum, & subcollectorum, quæ etiam Contentatur jure ad rem.

Tertiò notandum est, quod in una Beneventana
311 beneficiorum 15. Novembr. 1567. coram D. Seraphino fuit resolutum, Conclavistas esse verè familiares & continuos commensales Papæ, & illorum beneficia spectare ad liberam collationem Papæ sine consensu Cardinalis cujus sunt familiares *constit.* 32. Sixti V. *de privilegiis conclavistarum &c.* Flamin. Paris. *dicto libro secundo quæst.* 16. *n.* 33. & Gonzalez *gloss.* 51. *num.* 25.

312 Sed dict. constitutio solum * loquitur de conclavistis conclavis, in quo ipse Sixtus ad Summi Apostolatus apicem assumptus est, unde in aliis non habebit locum, nisi adsit alia similis constitutio: Quia facit etiam S. D. N. Paulus V. de conclavistis sui conclavis, & Leo XI. pridie Calend. Augusti 1605.

313 Sed dubitatur primò an fratres, * seu nepotes Cardinalium, qui in eorum domo sunt tanquam tales, & continui commensales, & vivunt eorum expensis, sint familiares ad effectum hujus regulæ, verbi gratia D. Petrus de Deza cum Cardinali Deza ejus patruo, & noster Decanus D. Didacus de Bracamonte, cum ejus fratre Cardinali Avila.

314 Et respondendum est negativè, * nam licet verbum *familiares*, variè accipiatur, & domestici dicantur familiares, Abb. *in c. cum dilectus*, *n.* 2. *de cleric. non residen.* Felin. *n.* 1. *in literis*, ubi gloss. *de testibus*, at in proposito familiares dicuntur deputati ad honestum servitium Domini, qui dicuntur servitores, seu famuli *cap. fin. de verborum signific. in* 6. & ibi Joan. And. Domin. *n.* 8. & Francus 14. Probus ad Monachum *in cap. unico de Schismaticis in* 6. *n.* 8. & 9. Simo-
315 neta * *quæst* 35. *n.* 2. Sarnen. *in regul. de impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardin. q.* 13 & Mandos. *ibi. quæst* 10. *n.* 2. Flamin. Paris. *lib.* 3. *quæst. ultim. n.* 196. Avend. *in d. verb. Vivir.* Matien. *in lib.* 2. *tit.* 5. *Recop. gloss.* 7. & Azor. *lib.* 5. *c.* 23. *quæstion.* 8. facit *decis.* Cassadori *unica de verborum significat.*

316 Et sic, qui in domibus * Cardinalium haberent expensas victus, seu partem, non ut familiares, & servitores, sed ut amici, aut consanguinei, vel ex eleemosyna vel alia causa, non sunt familiares, nec eorum beneficia sunt reservata Bonifacius *in Clement. fin. de celebrat. Missar. num.* Simoneta *num.* 6. Sarnen. *supra* Bero *qu.* 35. *num.* 3. & 4. Mascard. *concl.* 715. *num.* 3.

317 Et ita in terminis * D. Fernan. Mexia de Mendoza nepotis ex sorore Card. D. Joan. de Mendoza fuit resolutum in una Salamantina, & Abulens. beneficiorum 9. Junii 1599. coram D. Peña, ut in sequenti decisione: Rota censuit Don. Ferdinandum Mexia de Mendoza non fuisse familiarem bonæ memoriæ Cardinalis de Mendoza ad effectum, ut beneficia per ejus obitum vacantia remanserint reservata, nam cum ad istum effectum requiratur mens & dens, Sarnen. *in reg. impetrant beneficia per obitum familiarium Cardin. quæstione decima tertia*, & ex qualitate personæ receptæ, & intentione serviendi colligatur, quis sit, vel non sit familiaris in casu proposito hæc omnia excludebant familiaritatem: primum qualitas personæ Ferdinandi, qui cum esset nepos Cardinalis ex sorore nobilissima progenie, licet cum Cardinali conviveret, non tamen morabatur in ejus palatio tanquam familiaris, sed tanquam nepos, & sanguine Cardinali conventus, neque Ferdinandus prætendebat dicto Cardinali inservire tanquam familiaris. Sarnen. *in d. quæstione* 13. Francus *in capite fin. d. verb. signif. numero decimoquarto*, *lib.* 6. receptio excludebat familiaritatem, quia Ferdinandus non fuerat receptus in palatio Cardinalis, ut serviret, & propterea deputatus illi fuerat magister, qui in literis humanioribus eum instrueret, sicut quotidie actu innuebat, unde cum intentio Cardinalis recipientis non fuisset, ut Ferdinandus deputaretur ad aliquod honestum servitium Cardinali impendendum, cessabat familiaritas, cum ille dicatur familiaris in hac materia, qui deputatur ad aliquod honestum servitium impendendum, Francus *in dicto capite fin. num.* 14. *de verborum significatio. in* 6. Mandos. *in reg. de impetran Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæstione decima*, *num.* 3. denique intentio recipientis, & recepti familiaritatem penitus excludebant, nam respectu Cardinalis notum erat eum non recepisse Ferdinandum, ut sibi inserviret, sed literis operam daret, & studia virtutum complecteretur, & hanc Cardinalis intentionem probabat tractatus, & reputatio, quia neque Cardinalis tractabat Ferdinandum tanquam familiarem, neque Ferdinandus communiter reputatur tanquam familiaris, ut testes asserebant, quod sufficit ad excludendam familiaritatem, Simoneta *tract. de reservation. quæstione vigesimatertia*, Bellamer. *decis.* 72. respectu Ferdinandi recepti manifestius erat eum non accessisse ad Palatium Cardinalium, tanquam familiarem, sed tanquam nepotem: neque prædictis obstabant deducta per informantes pro Joanne Guetan quod Ferdinandus esset commensalis Cardinalis, viveret illius expensis, & quædam ejusdem Cardinalis imperata exequeretur & coram eodem Cardinali staret nudo capite, & similia, quia respondebatur primò, quod cessante animo utriusque, recipientis videlicet & recepti, ista omnia non operantur familiaritatem. Sarnen. *dicta quæstione decimatertia*, secundò respondebatur Ferdinandum ista omnia præstitisse non tanquam familiar. sed tanquam nepotem, atque ex his respondebatur ad dicta testium pro contraria parte examinatorum, quamquam non admodum urgerent, & hanc decisionem ponit Salust. *Tiber. in praxi libro tertio sub c.* 9. idem fuit resolutum in Hispalen. Archid. 29. Februar. & 26. Junii 1606. coram D. Justo.

Secundò dubitatur, * an Vicarii, seu provisores 318
Cardinalium in eorum Episcopatibus, seu Abbatiis habentes ab eis expensas, seu mensam, aut salarium seu stipendium, dicantur eorum familiares continui commensales, & illorum beneficia includantur in hac reservatione? Et respondetur negativè: nam isti revera non sunt, nec dicuntur familiares, id est, servitores, seu famuli (hispane *criados*) sed officiales, tanquam tales, & non tanquam familiares recipiunt expensas, seu stipendium à Cardinali.

Et facit quod ait Sarnen. *dict. quæstione* 13. *ad* 319
fin. non esse familiarem continuum commensalem eum, qui accedebat ad Cardinalem causa docendi eum in literis Græcis, Hebraicis, & Latinis, ob quam causam Cardinalis portionem panis, & vini, non tanquam familiari, sed magistro ministrari jubebat.

Quamvis Segura de Avalos *in directorio judicum Ecclesiastici fori*, 1. *part. capite* 14. *num.* 34.
† dicat judices ordinarios, vel delegatos Episco- 320
porum venire appellatione famulorum, & ex communi usu loquendi famulos nuncupari, &c. Quem sequitur Sbroch. *de Vicario Episcopi in addit. ad quæstion.* 147. *lib.* 2. dicens, quod vicarii Episcoporum veniunt appellatione famulorum seu familiarium: & quamvis Sarmien. *select. lib.* 7. *capite ultim.* dicat, quod vicarius Episcopi est ejus familiaris.

Et ita in proposito tenuit Rota, * ut per Simo- 321
netam *d. q.* 35. *nu.* 31. & Mandos. *hic quæst.* 19. qui eam sequuntur, & fuit dictum in Parmen. canon. 11. Feb. 1585. coram Gipsio.

Quæ tamen intelligit Rota, & cum ea Simoneta,
* Mandos. ibi, nisi ille, qui constitutus fuit Vi- 322
carius, esset ex familiaribus continuis commen-

falibus

falibus Cardinalis : nam tunc talis etiam Vicarius effectus manet, cum adhuc sit in servitio Cardinalis, & ejus expensis, & refert Gonzalez *gloss.* 51. *num* 66.

323 Quamvis si esset constitutus Vicarius sine † salario, aut expensis, non maneret continuus commensalis, si beneficia, quæ tunc obtineret, non caderent sub hac reservatione.

Et quod dictum est de Vicariis, idem dicendum
324 † erit de visitatoribus, & aliis officialibus hujusmodi.

325 Tertiò dubitatur, † an dispositio hujus reg. quæ loquitur de familiaribus Papæ, & Cardinalium, habeat solum in familiaribus familiarium habentibus partem, seu expensas ab ipsis Papa, vel Cardinali-
326 bus? In quo † Dd. communiter partem affirmativam tenent, eo quod serviendo familiari Papæ, vel Cardinalis dicuntur illis servire : & facit *l. quæsitum.* §. *sed an instrument. ff. de fundo instructo*, & quæ tradit Oldrad. *consil.* ita Salicetus *in l.* 1. *Cod. de Episcopis & Clericis ad fin.* & Glossator *hic, & super reg.* Junii II. *de prærogativis expectan.* 7. *parte* & Sarnen. qui multa adducit ad propositum *quæst.* 14. Æneas de Falconib. *quæstione* 4. *principali effectu* 30. Simoneta *quæst.* 35. *num.* 11. & ibi Gratianus, Menoc. *de arbitrar. casu* 201. *num.* 170. Et Mandos. *hic quæst. decimaseptima,*
327 ait pro hac parte se obtinuisse † in una Regien. partialium. S. Chrisancti & Darlæ coram R. D. Romano, de mense Januar. seu Februarii 1551. dato enim dubio, an beneficia familiaris comedentis in tinello Papæ familiaris, & continui commensalis Papæ dicantur reservata, sicut beneficia veri familiaris. Domini de Rota concluserunt pro Affirmativa In favorem D. Antonii Bravolæ sui clientis.

328 Sed hæc communis sententia † patitur difficultatem ex multis adductis per Sarnen. *ubi in princip.* & Mandos. qui ait, quod quæsitum præmissum pro utraque parte satis disputabile videtur, & quod ipse sentiat aperiat super 7. *parte regul. de prærogativis expectan.* sed non habemus scripta Mandos. super illa, & contrariam sententiam tenet Guido Papa *consil.* 30.

Nihilominus non puto recedendum à commu-
329 ni † sententia, maximè, cum sit authoritate Rotæ comprobata.

330 Adverte tamen cum Glossat. † *hic, & in d.* 7. *parte, reg.* Junii II. *de prærogativis expectan. ad fin.* quod, si Papa vel Cardinalis daret suo familiari portionem, seu expensas per se & duobus familiaribus, & ille haberet plures, ut tres, vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui vivunt expensis Papæ, vel cardinalis, nullius beneficia sunt reservata, ratione incertitudinis *argumen. duo sunt Titii ff. de testam. tutel. & l. fuerit. ff. de rebus dubiis*, & glossæ *in c. nolite recedere* 11. *q.* 3. *verb. triticum*, sequitur Sarnen. *d. qu.* 14. *vers.* 2. *limitatur.* & facit quod dicetur *infra n.* 367.

331 Quarto dubitatur, † an sint restituta per hanc regulam beneficia Cubiculariorum, seu Camerariorum honoris qui recipiunt de palatio partem panis : & videbitur esse reservata juxta *Constitutionem* Pauli III. 78. 79. & etiam videbantur reservata per *reg.* 6. ubi reservantur beneficia Cubiculariorum.

332 Nihilominus tamen contrarium in † terminis fuit per Rotam resolutum, in una Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus : 19. Martii, 1601. coram D. Lancelloto, ut in decisione sequenti. Vacantibus Archidiaconatu, & Canonicatu in Ecclesia Seguntina, per obitum quondam Dom. Putei de Sylva, de mense Augusti 1599. defuncti, D. Episcopus Seguntinus gratia alternativa gaudens, alterum ex iis contulerat ad D. Joann. Chacon, & alterum D. Didaco Escalate, eos autem ubi reservatos a Sede Apostolica impetraverat D. Joan. Baptista Rincon. Et reservatio deducebatur ex eo, quod prædictus Petrus fuerat Cubicularius honoris fœlicis recordation. Sixti V. recipiendo partem panis : quamvis enim adesset unus testis deponens, quod haberet etiam partem vini, tamen omisso, quod est unicus, non concludit : nam reddens rationem suæ depositionis dicit, quod aliquando cum d. D. Petro comedit, & pro utroque panis Papalinus apponebatur, quæ ratio nihil facit ad partem vini, cum ratio non concludit, dictum infringitur. Aymon. *consil.* 2. *n.* 4. ultra quod potest esse, quod quandóque aliqua occasione vinum de palatio habuerit, non tamen quod illud quotidie reciperet quemadmodum panem. Et cessat omnis difficultas ex fide Computistæ Cameræ sive palatii Apostolici attestantis prædictum D. Petrum in rolis familiarum Sixti V. reperiri descriptum, sed rubrica Cubiculariorum honoris, qui partem panis tantum recipiebant, orta desuper lite inter provisum Apostolicum & provisos ab Ordinario, eaque coram me introducta, dubitari contigit, an constaret de reservatione honorum beneficiorum? & Domini resolverunt, non adesse aliquam reservationem; cum enim reservatio sit odiosa glossa *in c. præsenti*, *verbo* Finitur, *de officio Legati in* 6. Bisin. *decis.* 1. *in fin. de Praben.* Cassad. *decis.* 3. *num.* 5. *de reservatio.* eaque non inducatur, nisi casibus expressis, Cassador. *decis* 2. *num.* 9. *de reservatio.* Simoneta *de reservatio. quæst.* 5. *cum aliis ibi relatis in appendice.* non potest dici hujusmodi Cubiculariorum beneficia esse reservata cùm id nullibi cautum reperiatur, non in regula tertia reservatoria, non in Constitutione Pauli III. neque in Bulla Julii III. non denique in alia regula sexta. Si enim inspiciamus regulam tertiam reservatoriam, cum illa loquatur de familiaribus continuis commensalibus non intrat, nisi concurrat utraque qualitas familiaritatis scilicet, & continuæ commensalitatis. Simoneta *de reservatio. quæst.* 35. *in princip.* Gambar. *de Offic. & Potestate Legati, lib.* 3. *de tit. de officio & potestat. in beneficia conferen. n.* 166. Berous *quæstione* 35. quæ qualitates deficiunt in hujusmodi Cubiculariis, ex quo continua commensalitas corpore & dentibus contrahitur *cap. fin. cum ibi notatis, de verborum signific. lib.* 6. ex eo namque solo quod quis recipiat panem in palatio, non est continuus commensalis, quia iste panis datur potius honoris gratia, quam ratione commensalitatis, cum in solo pane non vivat homo. Alfons. de Soco Glossator antiquus super *d. reg.* 3. in *fi.* Sarn. *de impetrant. beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst.* 13. *n.* 11. idem Sarn. *dec.* 3. Simonet. *dec.* 24. nec bis applicari possint deducta ex *dec.* Peregrini 104. quod familiaris ex privilegio comprehendatur sub reg. reservatoria, in quibus terminis procedit etiam *decis.* causa Beneventana Beneficiorum, coram R. P. D. meo Decano; quia non apparet de aliqua declaratione Papæ, ex privilegio, quod hujusmodi Cubicularii honoris sint veri familiares, & continui commensales. Si vero attendamus Constitutionem Pauli III. sive regul. Cancellariæ, de qua in Bullario, *n.* 78. & 79. illa procedit in Cubiculariis Officialibus, ut patet ex illius inspectione, cum loquatur de Scriptoribus Militibus, cubiculariis, & aliis Officialibus, & semper hæc qualitas Officialis sit repetita, ac ideo non est extendenda ad Cubicularios honoris, qui non sunt Officiales, cum enim sit exorbitans, ex quo facit continuos commensales, qui revera non sunt, stricte debet intelligi de Officialibus, Puteus *decis.* 313. *lib.* 1. & modo hanc regulam intellexerunt Sarnen. *in proæmio reg. quæst.* 6. *num.* 9 & de impetran. Beneficia vacantia per obitum familiarium *quæst.* 13. *num.* 10. Mandosius *super regula* 6. *quæstione* 1. *numer.* 8. & ita fuisse decisum Rota coram Marisco to in causa Gucen. Archidiaconatus 13. Maii 1540.

refert Puteus *dec.* 33. alias 38. *de Præb. in Manuscrip.* & in alia Adrien. refert idem Puteus supra allegata decis. 313. *lib.* 1. in impressis. Bulla vero Julii III. in Bullario 44. declarans Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione personæ suæ panem ex Palatio habent; esse veros & indubitatos continuos commensales etiam ad effectum regulæ reservatoriæ, cum emanaverit ad declarationem, ampliationem regularum Pauli III. quæ comprehendebant tantum illos Prælatos, qui percipiebant panem ratione Officii, eam extendendam ad eos Prælatos, qui solo intuitu personarum, absque aliqua consideratione Officii panem habent, debet intelligi & regulari secundum dict. Constitutiones, quas declarat *l. hæredes palam*, *§. si quid*, *ff. de testamen.* ut scilicet comprehendat Prælatos, qui ratione personæ panem accipiunt, quales sunt Archidiaconi qui habent panem ratione personæ, quod suadetur, quia illos Papa creat suos domesticos, & continuos commensales, vel ut comprehendat Prælatos majores, non autem Archidiaconos, aut Rectores Ecclesiarum, qui proprie non sunt Prælati, Clementina dudum, cum ibi notatis, de sepulturis Abb. *in cap.* 2. *num.* 16. *de Judic.* & *in cap. tua nos nu.* 2. *de Clerico agrotan.* maxime in hac materia reservationis, in qua, ut dictum est, facienda est stricta & propria interpretatio: Beroius *d. quæst.* 35. Gemin. *conf.* 136. *num.* 2. Idem etiam dicendum est, attenta *reg.* 6. per quam reservantur omnia Beneficia Cubiculariorum & Cursorum, quia illa juxta opinionem quam alias Rota secuta est, non potest hujusmodi Cubicularios comprehendere, cùm enim per constitution. Leonis super erect. Collegii Cubicularium anno 1515. de qua in bullario *num.* 14. *§.* & *ne Apostolicorum*, sit expresè prohibitum, ne ultra numer. Cubiculariorum præscriptum in erect. illius Collegii & antiquos familiares, & continuos commensales pro tempore existentium Rom. Pontificum aliquis alius nomen, aut in titulum Cubicularium usurpet, regula non potest habere locum in istis Cubiculariis, cum de tempore editionis regulæ non essent amplius Cubicularii, & in his terminis habemus sup. alleg. *decis.* Putei 33. *de Præbend.* Ant. August. *in epitome super hac reg.* Mohed. *decis.* 90. alias, *de probat.* licet non admodum sit clarè relata, lex namque semper loquitur, comprehendit solum Cubicularios de tempore regulæ existentes, non autem eos, qui sunt prohibiti nominari Cubicularii, & ideo quicquid dicendum esse ante Bullam Leonis de quo tempore procedunt dicta per Alfon. gloss. antequam per hanc reg. in fin. eam scilicet intelligendam esse de Cubiculariis extra muros postquam d. Bulla supervenit, non possunt applicari, stante hujusmodi probatione. Neque obstat Mandos. super *hac reg. quæst.* 1. *in fin.* quia multum se involvit, & in posteriori edit. non animadvertit ad prohibitionem, de qua in Bulla Leonis, nec suadet contrarium ratio per eundem considerata, quod non possit intelligi de Cubiculariis Officialibus, cum similis reg. extaret tempore Sixti IV. & sic anno 1572. & Innocentii VIII. anno 1584. & Collegium Cubiculariorum officialium fuerit postea erectum à Leone X. anno 1515. sicut, quod neque possit habere locum in aliis cubiculariis, quia alias esset superflua, cum nisi sint comprehensi *in regula* 3. *reservatoria beneficiorum familiarium*, & *continuorum commensalium*: nam quantù ad primum, quamvis ab initio regulæ hæc intelligeretur de iis Cubiculariis, qui non erant Officiales, tamen supervenieme Bulla Leonis X. prohibente, quod nullus alius, præter expressos in ea possit dici Cubicularius: regula non potest loqui de illis, qui non sunt amplius, quantum vero ad secundum non est inconveniens, quod ratione majoris Dignitatis, quam habent alii Cubicularii, secreti, ut pes Staphil. *in tit. de prærogat. expectan.* §. *videndum*, *n.* 42. sit etiam facta particularis reservatio suorum beneficiorum, ultra quod, cum hæc reg. declaret explicitè, ac distinctè, quod implicitè erat dispositum, & expressum, non potest dici superflua Gemm. *in c.* 1. *n.* 22. *de summa Trinitate.* Ruinus *conf.* 89. *n.* 17. *vers. non obstat vol.* 2. Non obstat, quod beneficia vacantia per beneficium Capellani honoris, videantur reservata Rota. *decis.* 22. *de præben. in antiq.* & *dec.* 12. *eod. tit. in novis*, & Glossator antiquus super *hac reg* 6. tum quia nos non versamur in Capellano, tum quia ex *d. decis.* non potest colligi, unde proveniat hæc reservatio, quæ potuit forsan occasione familiaritatis cum continua commensalitate ortum habuisse. Non potuit fieri fundamentum in literis fœl. recor. Gregorii XIV. quia quicquid dicendum sit ad effectum expediendi gratis, cùm agatur ad effectum reservationis, quam esse plenè, & concludenter probandam, fuit pluries decisum, non probant; tum quia narrativa emanavit ad instantiam partis: tum quia est de facto prædecessoris, tum denique quia non fuit facta motu proprio. Vital. *in Clement.* 1. *de probat. n.* 28. Puteus *deci.* 338. *lib.* 3. & ita conclusum & novissimè Farm. *dec.* 691. Quam decisionem post hæc refert, & sequitur Gonzalez *gloss.* 51. *n.* 93.

333 Et juxta hanc decisionem, † cum de mense Decemb. 1603. vacasset Archipresbyteratus Segobien. per obitum D. Alfonsi Perez, qui fuerat Cubicularius, seu Camerarius honoris Clementis VIII. fuit provisus per D. Petrum de Castro Episcopum Segobien. ejus nepoti D. Petro de Castro, qui illum nunc possidet, &c.

334 Ultimo dubitatur, quod etiam deservit ad alias regulas, an familiaris habens beneficium reservatum, ratione familiaritatis in Ecclesia, in qua adest consuetudo, seu privilegium optandi, possit dimisso eo, quod habet, optare aliud, & posito, quod possit, utrum dimissum maneat reservatum, an potius optatum?

335 Et quantum ad primum, certum videtur † posse optare, nisi consuetudo particularis in contrarium adsit, Collectarius *in c. dilect. quæst.* 7. *de præben.* Cardin. *Consil.* 126. Simoneta *quæst.* 45. *num.* 8. & supponunt Æneas de Falcon. Probus, Rebuf. & Paul. Granutius statim citandi, & tradit Gonzalez *gloss.* 341. *num.* 42.

336 Quantum ad secundum isti Dd. dicunt † optatum tantum esse reservatum, & loco dimissi subrogari, & sequitur Æneas de Falco. 4. *qu. effectu.* 37. Probus ad Monach. *in* 6. *fi. consuetud. in* 6. *sub n.* 27. *lit. B.* Rebuff. *in hac regul. verb. obtinet*, & Paulus Granut. ad Simonet. *quæst.* 35. *n.* 42. & Gonzalez *suprà n.* 40.

337 Et utrumque tenuit Rota in una Salamantina Portionis 15. Octobr. 1584. coram D. Vicecomite, ut *in seq. decis.* Dubitavi, an habens Portionem reservatam, possit optare, & an in casu, de quo agitur, probetur consuetudo negativa? Domini, duobus exceptis, censuerunt posse, nec consuetudinem contrariam probaret primo, monebatur authoritate Collectarii *in c. dilecto, quæ.* 7. *de præben.* Cardi. *conf.* 126. *ad fin.* qui non habent Doctorem contradicentem: Secundo, movebantur ex generalitate Bullæ Nicolai V. quæ dat facultatem optandi indistinctè nullo excepto, nec familiari Papæ, nec alio: ergo generaliter intelligenda *vulg. juribus*, præcipue, cum nullum ex hac opinione oriatur incommodum Papæ ex quo optio fit de pinguiori Portione quæ cùm subeat onus reservationis utilius erit reservantibus, cessat etiam alia ratio, quæ huic opinioni prima fronte obesse videbatur, nempe, quod sequens non possit optare, cum dimissa sit reservata, quoniam, cùm onus reservationis transeat ad portionem optatam dimissa remanet libera, ut declarat Card. allegatur & Simoneta, *tract. de reservat. quæst.* 45. ut sic cessat illa ratio: movebantur etiam, quoniam si diceremus habentes Portiones reservatas

ratione

ratione familiaritatis Papæ, non posse optare, sequeretur, quod essent deterioris conditionis, quam alii, quia cogerentur persistere in Portione tenus, & in consequentiam præjudicaret reservantibus, nec putabant obesse contrariæ, primo, quod non liceat tunc optare, quando dimissa non est libera, quia respondetur, quod dimissa remanet libera, cum onus illius transeat in optatam: Nec obstat responsio data ad consilium Cardin. distinguendo inter Portionem titularem, & temporalem, quoniam, licet in aliis casibus fortasse differrent, in hoc nulla conducens ratio assignari potest, quando personæ familiaritas non trahat ad se reservationem, ita ut Portio possessa à familiari, non assumat statim qualitatem personæ, & desinat qualitas in Portione, ubi persona qualificata possideri desinat. Quoad consuetudinem contrariam, Domini dixerunt non probari, quoniam aliqui ex testibus non allegant exempla, ut est opus ex Bart. *in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo.* Aliqui non dicunt de tempore, aliqui loquuntur, in regressatis & litigiosis, in quibus diversa ratio, ideo probanda erit meliùs.

337 Sed ab hac decisione recessit † postea Rota in eadem causa, 21. Februarii 1585. ut *in sequ. decisione* fuit dictum per Dominos in casu de quo agitur locum esse consuetudini interpretative, quia, cum verba Bullæ sint generalia, quod Capitulum debeat conferre portionario, propter generalitatem inducitur probabile dubium, circa quod versatur consuetudo interpretativa, ut per similem generalitatem verborum alias fuit decisum, circa dictionem quælibet, quæ est apta comprehendere majora expressit, ut pro part. D. Alvari dicebatur per doctrinam Tiraq. *de retractu lignag. §. 1. gloss. 7. num. 2. cum seqn.* etiam cum per istam consuetudinem non possit dici aliquid additum, vel immutatum: sed tantum illa generalitas longo usu declarata sit intelligendo de antiquioribus qui non haberent reservata, talis consuetudo non potest dici, nisi declarativa, & interpretativa ad *l. hæredes palam, §. 1.* ubi Bart. *ff. de testam.* & per Gabriel. *de regul. juris, concln. 1. in princ.* & illa magnam vim habet, ut per Abb. *in cap. cum dilectus, num. 7. de consuetudine; & in cap. 1. num. 14. de constit.* nec illa observantia, & interpretativa consuetudo est contraria Bullæ, sed imo conformis illi, ut ex ejus verbis subsecutis, etiam elicitur, quia si beneficia vacantia per ascensum secundum Bullam, pertinent ad collationem Capituli, & beneficia hujusmodi reservata non possunt spectare ad Capitulum, sed ad Papam. *Rota decisio. 10. & 22. de præbend. in noviss. & 14. & 35. eodem titn. in antiquit.* Simoneta *de reservatio. quæst. 58. vers. hac verà ætate*, etiam dictum præcedens, quod Capitulum teneatur conferre antiquiori intelligitur de antiquiori qui habeat beneficium liberum, & illud ad liberam dispositionem Capituli pertinere possit, quod importat verbum conferre, per Gemin. *in ca. nemo, sub n. 7.* & ibi Franc. *n. 5. de elect. in 6.* Cassador. *dec. 8. n. 11.* in quo articul. de privil. Aymon. *consi. 284. sub n. 2.* & licet etiam in reservatis optio locum habeat, ut optatum subintret in locum reservati, sicut fuit resolutum, tamen istud intelligitur, quoad ipsas præbendas, ut una fiat reservata in locum præcedentis, sed quando titulus mutatur ista subrogatio non videtur posse fieri, etiam secundum Cardin. *consi. 126. versi. fin.* ergo & Calder. *cons. 3. sub. n. 2. versi. sed talis optatio, de consuetudine*, & facit Francus *in cap. 1. eodem tit. in 6.* Puteus *decis. 267.* sive *262. lib. 2.* & ad summum sunt hinc inde opiniones. Unde cum consuetudo dederit hanc intelligentiam, ut teneatur Capitulum conferre antiquiori habenti liberum, dicitur omnino interpretativa, ut per Aretinum *cons. 84. n. 5.* & dicitur interpretativa, etiam quod male esset interpretatio, ut per Abb. *d. cap. dilectus eodem n. 7. de consuet.*

In qua etiam causa † 20. Decemb. ejusdem anni 338
1585. coram D. Cantucio, fuit resolutum. Quod in consuetudine interpretativa nulla requiritur præscriptio etiam decennalis, sed sufficit per aliquot actus ita aliquando servatum, Gabriel. *de consuetud. concln. 1. n. 69.* Menoch. *de arbitr. casu 83. n. 10.* Puteus *decisio. 287. 1. lib. 1. cum aliis*, &c. & 26. April. 1586.
coram D. Robusterio, † Domini steterunt in decis. s, 339
& dixerunt esse interpretativam, licet forte sit contra communem opinionem, cum est interpretatio juris dubii, & non inductio, &c. seu interpretatio verborum dubiorum, &c.

Ex qua dec. 21. Feb. apparet, † quod in optione, 340
quando mutatur titulus, optatum non subrogatur loco admissi reservati, & sic ratione subrogationis non erit reservatum, & supposito, quod habens Beneficium reservatum, optet aliud prout potest in Ecclesia, ubi adest optio, non stante consuetudine particulari, seu observantia interpretativa in contrarium, ut stat in dicta Ecclesia Salamantina, dimissum spectabit ad provisionem Papæ ratione reservationis, seu affectionis, optatum autem, ut diai, non erit reservatum, nisi tempore optionis adhuc duret, qualitas inductiva reservationis, puta familiaritas, subcullectaria, Protonotarius, &c.

Nec obstat, quod † postea Rota in una Urgel- 341
len. Canonicatus 7. Mai 1593. coram D. Blancheto redierit ad opinionem quam tenuit prius in dicta Salamantina, ut apparet ex decis. infra adducta *n.*
346. quia, ut ex ipsa † decis. constat, ibi erat optio 342
tantum quo ad præbendam temporalem, & non mutabatur titulus Canonicatus. Rota *decision 6. de consuetud. in noviss. & 10. de præbend. in antiquis.* Francus *in c. fin. de consuet. in 6. num. 6.* & ibi Probus *ad Monach. 17. circa finem*, Cassad. *decision. 17. de Præben.* Puteus 20. *lib. 2.* Monach. 1. *de consuetud.* alias 46 & Rota in Oscen. optionis 4. Jun. 1593. infra adducta *p. seq. c. 4. n. 14.* & sic non est contra dec. posteriorem, in d. Salamantina, in qua ita distinguitur.

Et sic procedit declaratio S. Congregat. quæ † sic 343
ait Congregatio Concilii censuit obtinentem Parochialem una cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Concilium Tridentin. obtenta potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem. Si enim mutaretur titulus id non haberet locum, sicut non posset in alia Ecclesia obtinere aliam præbendam retinendam, cum Parochiali etiam dimissa prima, & multas quæstiones in materia optionis vide per Gonzalez *d. gloss. 34.* & vide etiam dict. 1. *n.* 49.

---

§. VI. De Regula IV.

Reservatio beneficiorum Collectorum & Subcollectorum.

SUMMARIA.

344 *Regulam quartam hic positam qui explicant.*
345 *Non requiritur exercitium Officii Collectoris vel Subcollectoris, ut ejus Beneficia sint reservata*, & n. 346.
347 *Ubi ponitur decisio Rotæ, imo sola deputatio etiam ante notitiam*, & n. seqq.
348 *Transfertur Jurisdictio; quoad habitum in delegatum à tempore datæ, licet quo ad exercitium requiratur præsentatio literarum*, & 349.
350 *Quamvis requiri exercitium tenuerit alias Rota, & aliqui.*
351 *Et explicantur verba regulæ, quæ videntur obstare*, & n. seqq.
352 *Beneficia, quæ Collectores, seu Subcollectores habuerunt tempore Officii, sunt reservata, etiamsi ante*

Officium illa obtinuissent.

353 *Quamvis contrarium teneat Mandos.*

354 *Et verbum* obtinere, *non solum significat, impetrare, seu assequi, sed etiam tenere, seu retinere*, & n. seqq.

356 *Impetravit, Beneficium, ut reservatum Subcollectoriæ sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat unicus, sed adversario incumbit onus probandi pluralitatem.*

357 *Etiamsi stante Subcollectore generali in una Provincia, Beneficia Subcollectoris particularis in una Civitate sunt reservata.*

358 *Et à fortiori sunt reservata Beneficia Subcollectoris unici in una Civitate, vel Diœcesi, licet ibi sit Collector generalis.*

359 *Difficultas, quod Subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium Subcollectorem constituere.*

360 *Prima responsio, quod intelligatur in Subcollectore deputato à Subcollectore universali, qui potest subdelegare, ut de delegato ad universitatem causarum dicitur, & talis Subcollector est delegatus ad universitatem causarum, sicut Inquisitores, & quando committuntur omnes causæ, mutuitalis territorii, dicitur delegatus ad universitatem causarum*, & n. seqq.

364 *Secunda responsio, quod dict. resolutio potest intelligi quando Subcollector fuit deputatus à Subcollectore facto à Papa, qui perinde est ac collector, & alium deputare potest.*

Et alia responsio planior ibid.

365 *Subcollector successive plures Subcollectores deputavit in aliqua Civitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore unicus tantum fuit, eorum omnium Beneficia sunt reservata.*

366 *Et subcollectorem secundum deputando, primum tacite revocare videtur.*

367 *Quando eodem tempore sunt duo, aut plures subcollectores in una Civitate, vel Diœcesi, neutrius beneficia sunt reservata.*

368 *Licet utriusque deputatio valeat.*

369 *Nisi in facultate subcollectoris sit limitatio, quod non possit, nisi unum constituere*, & n. seqq.

370 *Et tunc non intraretur prima, &c.*

371 *Id procedit, sive utriusque deputatio facta est simul, sive alias si de prioritate, vel posterioritate non constat, quia neutrius beneficia erunt reservata.*

372 *Si vero facta deputatione unius, fiat deputatio alterius non revocando primum, licet beneficia habita per primum, usque ad deputationem maneant reservata, tamen beneficia post eam obtenta, & beneficia secundi non erunt reservata.*

373 *Reg. ista non habet locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari, etiam ex facultate data à Papa, vel consuetudine.*

374 *Essent tamen tunc reservata beneficia primi subcollectoris à collectore deputati.*

375 *Si esset unus subcollector in Civitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehenderentur ab ista regula?*

Resolvitur, quod non, etiamsi una Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Civitates, &c.

376 *Licet collectoris facultas sit probanda per literas, subcollectoria tamen probatur per testes.*

377 *Ad effectum probandi reservationem secus, quando agitur de præbenda facultate ad effectum solvendi.*

378 *Nec ad effectum probandi reservationem probatur subcollector per testes de communi reputatione & fama?* & n. seqq.

Et ponitur resolutio Rotæ.

380 *Requiritur ad istum effectum subcollectorem esse deputatum cum omni jurisdictione, & non ut nudum ministrum, &c.*

381 *Beneficium subcollectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium, est reservatum, &c.*

382 *Beneficia illius, qui fuit deputatus commissarius seu subcollector pro recuperãdis bonis cujusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicum pro Italia deputatum, non sunt reservata.*

383 *Beneficium illius, qui uni tantum negotio est impositus, non sunt reservata, in quo, nec actu, nec potentia possunt verificari verba reg. officia exercuerint, ibidem.*

384 *Sicut per redditionem computorum facta per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censet expirasse officium subcollectoris, &c.*

385 *Subcollector debet esse persona in Dignitate constituta, alias deputatio erit nulla, & reservatio cessabit.*

ITem reservavit generaliter omnia beneficia Ecclesiastica quorumcumque collectorum, & unicorum in quacunque Civitate, vel Diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum, fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus seu ad quæ tunc eis competebat.

Hanc regulam, ultra Glossato. antiquum, † Soto, 344
& Rebuffum explicat per 11. *question.* Mandos. de quo etiam viden. est Bellen. *de charitativo subsidio, question.* 106. *& sequent.* Simoneta *question.* 32. 33. *&* 34. & ibi Paulin. Granutius, & Mascard. *de probatio. conclus.* 317.

Circa quam primo notandum est, † non requiri 345
exercitium officii collectoris, vel subcollectoris, ut ejus beneficia sint reservata, Felin. *in c. nostra de rescript. col.* 21. Mil *in reper. verb. beneficia collectorum*, Selua *de benefic.* 2. *par. qu.* 11. 12. *qualitate*, Simoneta *d. q.* 33. *à n.* 6. Cassad. *decis.* 1. *de verb. signifi.* Caputaq. *dec.* 140. *& seq. part.* 1. *& dec.* 76. *par.* 3. Mandos. plures decisiones, & authoritates adducens hic *qu.* 4. Flam. Paris. dicens communem *de resignatione benefic. lib.* 2. *qu.* 14 *n.* 26. & Zerola *in praxi Episcopali* 1. *par. verb. beneficia* §. 2. *fallen.* 8. *&* 2. *par. verb. exempti* §. 6. qui dicunt solam deputationem sufficere etiam absque acceptatione & exercitio, & in Feretran. parochialis 20. Junii 1558. coram Rubeis fuit dictum, quod Rota non requirit exercitium quoad reservationem beneficiorum.

Et fuit resolutum in causa † Urgellen. Canonicatus 346
7. Maii 1593. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, ut in sequenti decisione. Circumscripto capite objectæ apostasiæ ac attentatorum, cum non respiciant propositum dubium, Domini dixerunt Breve esse justificatum, quamvis enim vocatio mensis stante acceptatione alternativæ, & residentia Episcopi non intrat, quia satis dicitur pertinere libera collatio ad Episcopum, postquam in ipsa collatione facienda alius secum non concurrit, nec optio præbendæ aliquod impedimentum operatur collationi Canonicatus Calder. *consil. de consuet.* tamen quoad reservationem, quæ oritur ex subcollectoria Petri Casas illa dicitur concludenter probata, cum enim subcollectoria ex dispositionib. testium probari possit, nec requiratur scriptura. Mil. *verb. probat.* quod quis sit subcollector & sufficiat etiam dictum unius testis cum aliquibus adminiculis, uti fuit resolutum coram D. Gipsio in causa Forolivien. beneficii anno præterito, & testium quorum pro parte Ferdin. copia data fuit, satis probatur subcollectoria Petri, primus enim testis juxta 24. dicit illum fuisse subcollectorem, dum esset Canonicus Urgellen. 9. testis optime deponit, & bene informatus, cum possit Fiscalis Cameræ Apostolicæ penes collectorem 4. de publica voce, & fama & vidit instrumentum deputationis in manus Ferdin. non obstat, quod non probetur exercitium, quia sufficit d. Petrum fuisse paratum ad exercen. ipsum si se occasio obtulisset, & Chi-

san.

san. *dec.* 14. non obstat, quod Petrus Cases dimisisset
Canonicatum quem obtinebat tempore, quo erat
subcollector, per optionem alterius, quia Canonica-
tus optatus subrogatur in locum dimissi, & in istum
transit reservatio, Card. *cons.* 126. Collector, *cap. di-
lecta n.*7. *de præbend.* Simoneta *de reservat. q.* 35. *n.*
42. & fuit resolutum in illa Salamantina portionis
coram Reverendissimo Mediolanen. 15. Octob. 1584.
ex quibus ita fuit resolutum. Idem fuit resolutum in
causa Astoricensi Archidiaconatus 6. Novemb. 1602.
coram D. Lancelloto, quod non requiratur exer-
citium, sed sufficiat subcollectorem paratum esse ad
exercendum, quotiescunque se offerat occasio. Et
in Placentina, seu Compostellana 15. Maii & 16.
Novemb. 1609. coram D. Ortembergo, ut in *dec. seq.*
183. *&* 184.

347 Imo sola deputatio sufficit, † etiam antequam
suam potestatem videat, vel recipiat, Rota *decis.* 12.
de præbend. in novis, & etiam ante notitiam: ut cum
Gaspar. de Perusio *de reservatis num.* 13. & Æneas
de Falcon. 5. *quæst. princip. num.* 16. firmat Mandos.
suprà.

348 Nec obstat doctrina Rotæ † *dec.* 21. *de concess. præ-
bend. in novis*, alias 459. quam sequitur Francus *in cap.
super eo.* 2. *de appell.* à *n.*9. quod jurisdictio, seu pote-
stas delegata non acquiritur judici, etiam quoad ha-
bitum, nisi scienti, & consentienti, & receptis lite-
349 ris, verius enim † est transferri jurisdictionem quo
ad habitum in delegatum à tempore datæ, licet quo-
ad exercitium requiratur præsentatio literarum, Ro.
cons. 313. *num.*7. *&* 8. Felin. *in cap. eam te n.*21. *&c.
scisciatus, n.*12. *de rescript. & in c. fi. de præsumpt n.*37.
Corras. 4. *p. cap.* 1. *n.*22. Mandos. *reg.* 27 *quæst.* 10. *n.*4.
& reg. 31. *quæst.* 1. qui plures refert, Molina, *de His-
panorum primog. lib.* 7. *cap.* 7. *nu.* 58. & in terminis
Rota *d. decis.* 12. *de præben. in novis ad fin.* & dicetur
infra 6. *par. c.* 2. *dub.* 1. à *n.* 7.

350 Quamvis contrarium, scilicet † requiri exercitium
officii ad reservationem, tenuerit alias Rota, ut per
Crescen. *dec.* 17. *de præben.* Puteum 315. *lib.* 1. & Tho.
de Tanis *dec.* 114. *in manuscriptis, & dec.* 1019. *lib.* 3.
*p.*3. *diver.* quod etiam fuit dictum in una Forolivien.
Cappell. 2. Jun. 1586. & tenet Paulus Granutius ad
Simonetam. *d. q.* 52. *ad fin.* & Mascard. *suprà n.*27. &
in subcollectoribus, glos. hìc ex illis verbis reg. *qui suo
tempore officia exercuerint.*

351 Sed per ista verba non † requiritur exercitium
actu, sed potentia, id est, quod suo tempore Papæ re-
servantis fuerint tales collectores, vel subcollecto-
res, & per ea intendit Papa declarare solum reservare
beneficia collectorum, & subcollectorum sui tempo-
ris, &c. & vide dicta infra *n.* 386. Conducunt tradita
per Hor. Mand. *de privi. in instar gl.* 15. *n.*46. 47. *&*
48. & ista melior solutio & interpretatio, quam illa
quæ traditur in 2. *decis.* Placentina supra adducta *n.*
349. quod ista verba regul. *qui suo tempore exercue-
rint*, intelligenda videntur ad differentiam eorum
qui non vere, sed fictè essent subcollectores, &c. Et
in d. Astoricen. dicitur quod decis. Putei & aliæ al-
legatæ in contrarium, intelligendæ sunt de exer-
citio largo modo, scilicet, quòd per ipsos non
stet, & quod sint parati exercere, & istam senten-
tiam, quod requiratur exercitium subcollectoris,
ut intret reservatio, tenet post Gonzal. *gloss.* 11. à
num. 70. eam intelligens, ut sufficiat, quod talis
subcollector sit deputatus & acceptaverit, & pro
tali sit communiter reputatus, ac fuerit d. officium
exercere paratus, quamvis actualiter non exercuerit,
quia non venit occasio, vel alias fuerit legitimo
impedimento detentus, & allegat Chisanen. *decis.* 24.
& d. decis. Urgellen. quæ non satis probant suam sen-
tentiam, quantum ad hoc, quòd requiratur accepta-
tio, & quod ultra deputationem subcollector pro
tali sit communiter reputatus, probant tamen, quod
non requiritur exercitum actuale, quod non defendi-
mus, & ipse Gonzalez admittit.

Secundo notandum est † beneficia, quæ colle 352
ctores habuerunt tempore officii, esse reservata, ex
hac reg. etiam si ante officium illa obtinuissent, ut
rectè tenet, & probat Bellen. *quæst.* 12. Felin. *de cor.*
21. & Selva *suprà* sequitur Simoneta *dict. quæst.* 32.
num. 1. & Granutius ad eum *quæst.* 33. *n.*18. & Æ-
neas de Falcon. 4. *qu. principali*, *effectu* 22. loquens
in terminis regulæ præcedentis de reservatione benefi-
ciorum familiarium, & est *decis.* Rotæ 10. *de præb.
in novis.*

Quamvis contrarium teneat Mandos. *hic* † *qu.* 5. 353
qui tamen fatetur nostram sententiam nullum ha-
bere contradictorem. Nec obstat verbum, *obtinuerint*,
quod ponderat Mandos. † pro sua opinione dicen- 354
do, id est impetraverint, seu assecuti fuerint, quia signi-
ficat impetrare, seu assequi, vel consequi. Nam res-
pondetur, quod verbum, obtinere, † significat etiam 355
tenere, seu retinere, *l. clam. possidere, versic. is autem, &
ibi gloss. verb. obtinendæ ff. de causa possess.* Alber. *in di-
cto verb. obtinere.* idem Mandos. *in gloss. facultatum,
§. sane, verbo obtinebat.* Rota *decisio.* 233. *n.*29. *par.* 1.
diversorum, & patet ex *reg.* 3. ibi *obtinent*, *&* 54. *de
valore*, ibi *obtinuerint*, & sic accipitur in proposito, ut
constat ex verbis sequen. *& in quibus*, *seu ad quæ jus
ei competierit*, secundum Bellen. quicquid involvat
Mandos. & hoc jam clarius patet, quia non dicitur jam
in reg. *obtinuerit*, sed *obtinebat*, quod clare signifi-
cat, id est, tenebant.

Tertio notandum est, quod quamvis ista reg. re- 356
servat beneficium unicorum in quacumque Civi-
tate vel Diœcesi subcollectorum, tamen impetranti
beneficium ut reservatum ratione subcollectoriæ,
sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod
erat unicus, sed adversario incumbit onus probandi
pluralitatem, cum præsumptio de unitate, ut
rectè tradit Mandos. *hic. quæstione* 1. dicens, ita te-
nuisse Dominos de Rota, in una Calagurritana
Scholastriæ de Logroño coram R. P. D. Anton.
August. ultim. Maii 1546. & sequitur Mascard. *supr.
numero vigesimoquarta*, intellige tamen nisi unicitas
sit expressa per impetrantem in sua gratia, quia tunc
erit per eum justificanda, & probanda ista qualitas
& narrativa unicitatis; ut fuit resolutum in causa
Licien. beneficiorum 4. Febru. 1608. coram domino
Cavallerio.

Quartò notandum est, † quòd licet collectorum 357
Beneficia, & Subcollectorum unicorum, in qualibet
Civitate sint reservata, tamen adhuc, stante suo Col-
lectore generali in una Provincia Beneficia Sub-
collectoris particularis in una Civitate sunt reserva-
ta, propter istam regulam loquentem de unico,
quia est unicus, non obstante generali Subcolle-
ctore in Provincia, & ita tenuit Rota, ut apud
Chisanen. *decision.* 34. & Guidoboonum *decis.* 31. *in
manuscriptis.* Unde a fortiori sunt reservata Beneficia
Subcollectoris unici in una Civitate, vel Diœcesi,
licet sit ibi Collector generalis, ut Vallisoleti, quod
nota ad Beneficia Do. Joannis Martinez de Recalde
Prioris Vallisoletani, qui ut audivi, erat Subcolle-
ctor, &c.

Sed contra prædictam resolutionem facit † diffi- 358
cultatem quod Subcollector, cum sit Subdelegatus,
non potest alium Subcollectorem constituere, seu sub-
delegare, *c. super quæstionem, §. si vera, & ibi. gl. verb.
delegare. de offic. deleg. cap. cum causam, de appellat. &
ibi gl verb. Delegatus*, & Francus n. 11. *& l. à judice C.
de judic.* & ibi gloss. D. & dicetur *in cap.* 8. *n.* 167.

Cui difficultati responderi potest, † cum Mandos. 359
hic q. 3. ubi ait, quod quamvis regula ista non
habeat locum in Subcollectore ab alio Subcollecto-
re deputato, *l. boves, §. hoc sermone, ff. de verborum
significatione*, ubi, quod in dubio debet fieri inter-

pretatin de prima vice & de primo actu, & faciunt
cumulata per Felin. *in cap. 2. nu. 1. & 3. de treuga,
& pace, &c.* tamen ſecus ſit in Subcollectore deputa-
to à Subcollectore univerſali, quis ſubcollector uni-
verſalis videtur, quod ſit perinde, ac ſi eſſet. col-
lector, & poſſit ſubdelegare, ut de delegatn ad uni-
verſitatem cauſarum dicit *gl. in d. locis*, de quo *d. c.8.
num. 35.*

361 Nec obſtat, † quod ſubcollector etiam univerſalis
non ſit delegatus ad univerſitatem cauſarum, cum
ſolum ſit conſtitutus ad cauſas ſpoliorum, ſicut de
Inquiſitoribus dicit Francus *in dict. c. cum cauſam, n.
27.* quod non ſint delegati ad univerſitatem cauſa-
rum, quia ſolum ad cauſam hæreſis, non in aliis: &c.
& ſequitur Paramo *de orig. inquiſ. lib. 3. quaſt. 2 n.90.*
nam verius videtur iſtos eſſe delegatos ad univer-
ſitatem cauſarum, quia, cum talis commiſſio refe-
ratur ad certum territorium, univerſalis videtur, ut
de Inquiſitoribus, contra Francum, ibi inquit De-
cius *in cap. cauſam matrimonii de officio delegati n.42.*
ſicut quando committuntur omnes cauſæ mutui ta-
362 lis territorii, ſeu caſtri, dicitur delegatus, † ad uni-
verſitatem cauſarum, Bald. *in l. ſolet n. 3. ff. de juriſ-
dic. omnium judicum*, ubi Alex. *n. 9* dicens commu-
niter receptum. Soc. *in l. more nu. 40. ff. eodem*, De-
cius *ſupra*, Battac. *in reper. verb. delegatus ad cauſam
unam, ante n. 10.* Thomas Sanchez *de matrim. lib. 3.
diſputat. 31. n. 4*

363 Cum ergo ſubcollector ſit † Delegatus ad Uni-
verſitatem cauſarum, poterit ſubcollector univer-
ſalis unius Provinciæ conſtituere ſubcollectorem
particularem in una Civitate ſeu Diœceſi, quamvis
non poſſit conſtituere alium ſubcollectorem univer-
ſalem, ſicut ſubcollector particularis unius Civita-
tis, ſeu Diœceſis poterit unam, vel alteram cauſam
ſubdelegare, quamvis non totam ſuam juriſdictionem,
juxta tradita per gloſſam & Francum *n. 30. in d. cap.
cauſam*, Joſ. *in d. l. à judice, n. 8.* & alios relatos per
Thom. Sanchez, *ſup. n. 3.*

364 Secundo dictæ difficultati reſponderi poteſt † cum
Mandoſ. *d. quaſt. 3. 2. fallac. nu. 5.* quod d. reſolutio
poteſt intelligi, quando ſubcollector fuit deputatus
à ſubcollectore facto ab ipſo Papa, verbi gratia, Pa-
pa deputat in collectorem A. & in ſubcollectorem
B. Tunc enim iſte ſubcollector à Papa conſtitutus
perinde eſt ac collector, & alium deputare poteſt
tanquam Delegatus Papæ *dict. l. à judice, & d. cap. cum
cauſam, & cap. fin. de officio Delegati*, idem Mandoſ.
hic quæſt. ult. n. 3. Sed planius reſpondetur, quod d.
reſolutio intelligatur de ſubcollectore, tam particulari
quam generali deputato a generali collectore.

365 Quinto notandum eſt, † quod, ſi collector ſucceſ-
ſive plures ſubcollectores deputavit in aliqua Civita-
te, vel Diœceſi, ita quod eodem tempore unicus
tantum fuit ſubcollector, eorum omnium Beneficia
ſunt reſervata per hanc reg. quia ſatis eſt quod eodem
tempore unus tantum ſubcollector reperiatur, ita Ro-
ta *dec. 11. de præb.* alias *in antiquis, & c. 12. eod. tit.* alias
207. & *9. de offic. Delegati*, alias 265. *in noviſſ.* Bellen.
q. ult. Felin. *in cap. cum 1. de re judic. n. 12. verſ. 2. conſi-
dera.* Decius *in c. 2. de judic. n. 75.* Gloſſat. *hic*, & Man-
doſ. *q. 9. & q. 10. n. 1.* Simonet. *quaſt. 33. n. 17.*

366 Et ſubcollector ſecundum deputando, † quis,
primum tacite revocare videtur, Rota *d. dec. 9. & ibi
add.* Papaz. *n. 5.* Bellen. *q. 109.* & Mandoſ. *d. qu. 10. n. 2.*
Caputaq. *dec. 18. 9. n. 2. & 140. p. 2.* Alex. Monet. de
decim. c 9. n. 216. & Rota *in 1. dec. Placentina ſupra
adducta n. 346.*

367 Difficultas eſt, † quando eodem tempore ſunt duo,
aut plures ſubcollectores in una Civitate, vel Diœ-
ceſi, & tunc admiſſis, quæ tradit Mandoſ. *d. q. 10.* di-
cendum videtur, neutrius Beneficia eſſe reſervata ex
hac reg. nam non eſt major ratio de uno, quam de
altero, & facit *l. duo ſunt Titii, ff. de teſtam. tutel. l. ſi
fuerit, ff. de rebus dubiis*, & quod dictum eſt ſupra
nu. 330 & ita fuit reſolutum in d. Licien. beneficio-
rum, quod ſtantibus pluribus ſubcollectoribus non
intrat reſervatio hujus regulæ.

Licet utriuſque deputatio valeat, † non obſtan- 368
te hac regul. quæ ſolum reſervat Beneficia unico-
rum ſubcollectorum, ſed non prohibet plures depu-
tari, ut contra Felin. & Mand. *d. q. 10. n. 4.* adver-
tit d. additio Papaz *nu. 5.* niſi in facultate collecto-
ris † adſit limitatio, quod non poſſit, niſi unum 369
ſubcollectorem, dumtaxat in ſingulis Civitatibus,
& Diœceſibus conſtituere: tunc enim ex iſta limi-
tatione, abſque alio decreto irritante neutrius deputa-
tio valeret, cum verbum non poſſit, tollat potentiam
faciendi, & Bar. & Jaſon. *à n. 16.* & alii *in l. Gal-
lus, ff. de liberis & poſthum.* & dictum eſt ſupra *a. p. c. 5.
n. 177.* quicquid ſub dubio forte dicat collector *d. de-
ciſ. 9.* & facit *l. qui ſolum cum lege ſequenti. ff. de he-
red. inſtituendis.*

Quod procedit ſive utriuſque deputatio † facta 370
eſt ſimul, & in eiſdem literis, ſeu inſtrumento, ex
quibus conſtat, ſive deputatio duorum facta fuit ſub
eadem die in duobus inſtrumentis, ſeu literis, nec de
prioritate vel poſterioritate conſtare poteſt, ſive per
teſtes probatur duos eodem tempore fuiſſe ſubcol-
lectores, de quorum deputationes tempore non con-
ſtat, quia in omnibus iſtis caſibus neutrius beneficia
erunt reſervata, & in ſecundo caſu cum non conſtet,
quis ex illis ſit revocatus, neuter videtur admittendus
Rom. *ſingul. 255.* Mandoſ. *ſupra n. 10.*

Si vero facta deputatione unius Subcollectoris
† in aliqua Civitate, vel Diœceſi poſtea fiat deputatio 371
alterius abſque revocatione, 1. quia in ſecunda dicitur
non revocando ad primum, quamvis beneficia habi-
ta per primum, durante officio, uſque ad deputatio-
nem ſecundi, ut pote ſemel affecta maneant reſervata,
& affecta, tamen beneficia per eum obtenta poſt de-
putationem ſecundi, & beneficia ſecundi non erunt
reſervata juxta dicta.

Et ſtante in facultate Collectoria limitatione, † ſu- 372
pradicta, non valeret deputatio ſecundi, licet non vi-
tiaretur prima, quia iſta ſemel valuit, & ſecunda tan-
tum eſt contra limitationem, & conſequenter in iſto
caſu eſſent reſervata beneficia primi etiam obtenta poſt
deputationem ſecundi nullam.

Ex quibus infertur regulam † iſtam non habere 373
locum in Subcollectore particulari deputato ab alio
Subcollectore particulari alicujus Civitatis, vel
Diœceſis quamvis à Papa eſſet data facultas, quod
Subcollector Subcollectorem facere poſſit, vel eſſet
conſuetudo quod Subcollector ſubcollectorem de-
putare poſſit, nam quamvis in iſtis caſibus talis
diceretur verus ſubcollector, tamen non compre-
henderetur à regula iſta, quæ ſolum reſervat bene-
ficia unicorum Subcollectorum, & tunc eſſent duo
Subcollectores eodem tempore, quicquid dicat Man-
doſ. *dicta quaſtione tertia & quarta, Fall.* † Videtur 374
tamen, quod tunc eſſent reſervata beneficia primi
ſubcollectoris à Collectore deputati tanquam princi-
palis, &c.

Sed eſt alia difficultas, † quid, ſi eſſet unus ſubcol- 375
lector in Civitate, & alius in Diœceſi, an iſti com-
prehenderentur in iſta regula? & videtur, quod
non: nam mens regulæ reſervantis Beneficia unico-
rum in quacumque Civitate, vel Diœceſi ſubcol-
lectorum videtur eſſe, quod pro tota Diœceſi non
ſit niſi unus ſubcollector, &c. & iſta poſt hæc tenet
Gonzalez *gloſſ. 3. à n. 167. & gloſſ. 51. à num. 73.* di-
cens, quod quamvis una Diœceſis ſit valde lata, &
habeat plures Cathedrales, ac Civitates, ut in Diœ-
ceſi Calagurritana, & aliis pluribus Hiſpaniæ, non
poteſt eſſe in tota Diœceſi cum ſuis Civitatibus, ni-
ſi unicus dumtaxat ſubcollector, ut fuit reſolutum in
Calagurritana Beneficiorum 2. Decemb. 1604. coram
D. Lan-

D. Lancelloto, & fuit confirmatum in alia Burgen. Beneficii 23. Maii 1603. coram D. Lita ubi fuit dictum quod illa dictio, *vel*, sit intelligenda restrictivè, & declarativè, prout passim accipitur. *consil.* 1. *num.* 8. *lib.* 4. *&c.* Sed id de pluribus Cathedralibus intelligo, quando sunt unius Diœcesis, secus, si duo Episcopatus, seu duæ Diœceses sunt unitæ atque principaliter: nam tunc, licet unus sit Episcopus, posset poni subcollector in utraque Diœcesi, & sub hoc prætextu in casu d. dec. Calag. & Burgen. fuit deputatus subcollector Civitatis & Diœcesis Calciaten. à Domino Orphino Collectore generali, nempe cum præsupposito quod haberet fines distinctos & separatos à Diœcesi & Civitate Calagurrit. quo præsupposito cessante, quia est unica Diœcesis, cessabit quoque d. deputatio subcollectoris, & per consequens illius Beneficia non fuerunt reservata ratione subcollectoriæ: ut fuit ibi resolutum.

376 Sexto notandum est, † quod licet Collectoris facultas sit probanda per liter. *l. unica C. de mandatis Principum, cap. cum in jure peritus, cum ibi notatis, de Officia Deleg.* subcollectanea tamen probatur per testes. Rota *decis.* 10. *de Offic.* alias 266. *in novis, & ibi. add.* Papax Bellen. *q.* 3. 110. *&* 111. & Mil. *in reper. verb. probatia quad quis sit subcollector. & verbo probatis quod quis sit subcollector,* Simoneta *de quæst.* 34. & ibi Granutius Gomezius *in c. statutum, de rescript. in* 6. *n.* 60. Caputaquen. *decis.* 139. *n* 3. *p.* 1. Mandos. *hic qu.* 2. & Mascard. *d. conclusia.* 317. à n. 1. *&* 11. Alexand. Monet. *dict. c.* 9. *à nu.* 218. *&* 227. & fuit resolutum in d. Urgellen. Canonicatus *verb. adducta, n.* 346. & Placentina supra 8. quæ est notanda circa modum probandi subcollectoriam per testes.

377 Probatur autem subcollectoria † per testes ad effectum probandi reservationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum, ut solvere debentes cautè solvant: nam tunc requiritur scriptura, Bellen. *dict. quæst.* 3. *& dict. addi.* Papax. n. 5.

378 Nec ad effectum probandi † reservationem probatur subcollectoria per testes de communi reputatione, & publica voce & fama, Bellen. *quæst.* 111.
& 112. Cassad. *decis.* 2. *ante nu.* 3. *de constit.* Simoneta *quæst.* 4. & ibi [illegible]atianus & ad *quæst.* 34. *n.* 2. *&* 3.
† Masc. *supra. n.* 17. contra Puteum *decis.* 10. *lib.* 3. &
379 fuit resolutum in una Fereten. Parochialis 9. Maii 1558. coram D. Rubeis, nempe, non probari aliquem fuisse subcollectorem per testes, qui deponunt de publica voce, fama, & exercitio ipsius, nisi deponant fuisse præsentes commissioni, & deputationi, aut alias per scripturam probetur deputatio ad effectum probandi beneficium esse reservatum, & Bellen. *d. q.* 112. Rota *d. decis.* 10. & dictum est fuisse resolutum coram Verallo 1544. in Gerunden. beneficiorum. &c. & faciunt *dicta parte sequenti cap.* 2. *dubia* 11. *ex n.* 235. sunt videnda in proposito.

380 In qua etiam Fereten. † Parochialis fuit resolutum, requiri subcollectorem esse deputatum cum omni jurisdictione, nec sufficere esse deputatum, uti nudum ministrum ad exigendum absque jurisdictione, Bellen. *quæst.* 109. *&c.* quicquid teneat Mandos. *q.* 8.

381 Septimò notandum est, † quod beneficium subcollectoris à Collectore generali deputati; qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus exercuerat tamen officium per septennium, est reservatum, licet enim *leg. Barbarius ff. de Offic. Prætor.* non habeat locum in reservatione efficiente deputationem, tamen contrarium est, ubi adest deputatio ab habente facultatem, cum sit valida alio respectu, ut per Bellen. *q.* 112. Ita decidit Rota in una Gerunden. Canonicatus de anno 1554. ut per Chisanen. *dec.* 33. & per Coram, *dec.* 82. *in manuscript.* Mascard. *d.* n. 18. Alex. Monet. *de decimis c.* 9. *n.* 335. *& seq.*

382 At beneficia illius, † qui fuit deputatus Commissarius, seu subcollector pro recuperandis bonis, & fructibus cujusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per Collectorem Apostolicum in Italia deputatum; non sunt reservata; quia is non potuit deputare Subcollectorem extra limites suæ commissionis, *cap. cum dicta, de rescript. cap. cum olim, de Offic. deleg.* Ubi Abbas maximè si nunquam officium Subcollectoria exercuit, & quia uni negotio tantum est impositus, & sic non applicantur verba hujus regulæ quæ loquitur in illis, qui officium subcollectoris exercuerint. Ita fuit dictum, & resolutum in una Castellaneten. Beneficiorum 7. Februar. 1594. coram D. Orano. Et adverte hic non decidi quod ad reservationem requiratur exercitium subcollectoriæ contra supradicta. *n.* 145. Sed vult decisio, & ita potest salvari, quod in eo uni negotio est impositus, nec actu, nec potentia possunt verificari verba regulæ, *Officia exercuerint*, quæ non verificantur in una vice ex traditis per Navarr. *in man. c.* 27. *n.* 149. *ver.* 3. *non includere.* & alios tacitos in 11. *part. cap. ult.* n. 198.

Ultimò notandum est, quòd in una Lauden. Pa- 383
rochialis coram Chisanen. de anno 1557. dixerunt Domini, quòd licèt mortuo procuratore qui substituit, non censeatur revocatus substitutus *ad decis.* 414. *in novis,* & B. sign. 9. *de procurator.* tamen sicut per redditionem computorum factam per Collectorem dicitur expirasse ipsius officium ita censetur expirasse Officium Subcollectoris, præsupposito tamen, quod per redditionem computorum factam à generali Collectore in Camera dicantur etiam reddita computa Subcollectoris, Bart. *in l. diem functo, numero sexto, de Offic. Proconsul. ut per Verallum decis.* 352. *lib.* 1. *in manuscript.*

Addo, quod cum subcollector † sit subdelegatus 384
Apostolicus, & jurisdictionem habeat, debet esse persona qualificata juxta formam *capit. statutum, de rescript. in* 6. alias deputatio erit nulla, & reservatio cessabit, ut cum Bellen. *q.* 108. *n.* 1. tradit Gonzalez *d. gloss.* 51. *num.* 79. Videtur tamen sufficere quòd sit persona qualificata, nempe Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, vel aliàs in dignitate Ecclesiastica constitutus tempore deputationis, quamvis postea desinat esse, ex gloss. *in dict. cap. statutum vers. Canonicus, ad fi.* quam communiter sequuntur Dd. ibi, & *in cap. quoniam Abbas, de Offic. Deleg.* Flam. Paris. *de resig. benefic. lib.* 1. *quæst.* 11. *de qua alias supra.* 4. *part.* 5.

---

§. VII. De Regula V.

Reservatio Beneficiorum Curialium dum in Curia transfertur.

SUMMARIA.

386 *Reservatio regula* 5. *hic posita continetur in corpore juris, non tamen continetur in Extravagante ad regimen, & qui sint de ea videndi.*

387 *Quomodo hic accipiatur Curia Romana, quam aliqui dicunt ibi esse, ubi est Papa.*

388 *Alii dicunt ibi etiam esse Curiam, ubi est causarum & literarum Apostolicarum Audientia, licet ibi non sit Papa.*

389 *Et Covar. ait, Curiam Regiam esse locum, ubi Rex est cum suis Consiliariis, & Romam dici locum, ubi sit Papa, si inibi Papa cum Curia simul degat.*

390 *Et Hier. Gigas ait, quod ubi esset Cancellaria, Audientia Papa etiam, quad ibi non esset Papa diceretur esse Curia Romana, & quod ubi esset Papa sine Audientia, Cancellaria, ibi non diceretur esse Curia Romana.*

391 *Resolvitur in terminis hujus regulæ tunc dici transferri Curiam, cum Papa vadit cum Cancellaria, &*

Tribunalibus suis, seu cum Cancellaria, & alia Tribunalia mutantur.

392 *Et quando Papa tantum alia vadit, non dicitur transferri Curiam, sed Papam ire, &c.*

393 *Et simile est de Curia Regia.*

394 *Ad effectum reservationis, de qua in capite præsenti videbatur Curiam Romanam tantum intelligi pro loco, ubi est Audientia causarum & literarum Apostalicarum, & non ubi est Papa: sed contrarium declaravit Paulus III.* & n. 396.

395 *Ad effectum reservationis, cap. 2. de Prabend. in 6. Beneficiis vacantibus in Curia, seu apud Sedē, quod idem est, comprehenduntur tamen Beneficia vacantia ubi est Cancellaria, & Audientia Papæ, licet ibi non sit Papa, quam vacantia in loco, ubi est Papa.*

396 *Et ita declaravit Paulus III.*

ITem reservavit omnia, & siogula beneficia Ecclesiæ quorumcumque Curialium, quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quovis loco quaotumcunque à dicta Cutia remoto.

386 Hæc reservatio † ut bene dicit Rebuf. hic continetur in corpore juris, scil. *in c. præsenti, §. porra, de prebeud. in 6.* quamvis glossator hic dicat, quod ista regula venit ad extensionem *de cap. præsenti*, & quod etiam continetur, *in extravag. ad regimen*, quod oon est verum. Et videndi sunt de hac reservatione Glossatnr. Rebuff. & Mandos. hic, & Dd. *in c. præsenti*, & Gonzalez *gloss.* 41. *n.* 83.

387 Sed difficultas est quomodo † hic accipiatur Curia Romana: nam aliqui dicunt ibi esse Curia ubi est Papa, Innoc. *in cap. ego N. de jurejurando*, ibi Abb. *n.*6. Felin. 9 *gloss. in extravag. execrabilis de prabend. verb. Romana. in extravag.* Joan. XXII. Rom. *singul.* 185. Francus *in capite ubi periculum, n.*3. *de electione. & in cap. 2. de privileg. sub n.*2. *ad fin. & in cap.* 2. *de prabend. in* 6. *num.* & ibi Domin. *pen. notab.* ubi loquuntur in terminis reservationis, de qua ibi Decius *in cap. meminimus, de appellat. n.*4. *&* 5. Cosmas *in prag. sanction. titul. de electione, capite licet, §. censuit, verb. Curia Romana,* Tiraquel. *de Nobil. caput.* 21. *n.*4. Samen. *in regul. de triennali quæst.* 31. *versic. sed antequam.* ubi docet, quod Curia ad effectum reservationis. *dict. cap.* 2. *& dict. capit. præsenti* intelligi debet ubi residet Papa, & Rebus. *in concord. in forma mandati Apostol. verb. extra Rom. Curiam*, ubi etiam loquitur in proposito reservationis *dict c.* 2. & in terminis hujus regulæ Glossator. *hic* & Mandos. *quæst.* 2. idem Mandos. *in gloss. facultatum, ver. in Romana Curia*, & post hæc Gonzalez *gloss.* 13. *§.* 1. *n.* 2.

388 Alii verò dicunt ibi † etiam esse Curiam ubi est causarum & literarum Apostolic. audientia, licet ibi noo sit Papa, *Clem. ne Romani, §. sanè, de elect.* & ibi Bonis. *n.*18. & Car. *ibidem, §. eo tamen n.*2. *& in Clem. auditu. de rescript. in princ.* Samen. *in regul. de verisimili, q.*7. & Mandos. *in gloss. facultatum, d. verb. in Romana Curia*, & *verb. Curia*, & Navarr. *de datis, & provisia. notab.* 17. *n.* 29. dicens ex *d. §. sanè.* quod non semper ubi est Papa, ibi est Curia, & sequitur Candelabrum aureum in explanatione Bullæ Cœnæ Domini, *n.* 82.

389 Et Covarr. † *pract. quæst. cap.* 4. *n.* 10. ait Curiam Regiam esse locum, ubi Rex est cum suis Consiliariis, & aliis, qui ejus lateri assistunt, ut ei consulant in regimine totius Regni, & quod Inn. Panor. *in d. c. ego N.* & Tiraquel. supra & cæteri scripsere asserentes Romam dici locom ubi sit Papa in hunc modum accipiendum, si inibi Papa cum Curia simul degat
390 *dict. §. sanè, &c.* Hier. Gigas *in add. ad* † *Decium supra d. n.* ait quod ubi esset Cancellaria & Audientia Papæ, etiam quod ibi non esset Papa, diceretur esse Curia Romana, & quod ubi esset Papa sine Audientia, & Cancellaria, ibi, *non diceretur esse Curia Romana ex d. §. sanè, versic. eo tamen addicto*, de quo etiam Cavallinus in Ægidiana Constitutinne *lib. cap.* 32. *in gloss. A.* & alii relati per Cenedum *collector.* 21. *ad sextum, n.* 4.

Mihi videtur in terminis hujus † regulæ tunc di 391
ci transferri Curiam, cum Papa vadit cum Cancellaria, & tribunalibus suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur: sic enim accipiuntur ista verba *Curiam transferri.* in communi modo loquendi & concipiendi, & facit *d. §. sanè versi. eo tamen adjecto.* ibi, *de Curia transferenda, juncta principio d. versic.* licet contradicat Glossat. hic dicens, quod Curia dicatur, & capiatur hic pro loco, ubi est Papa, & non
ubi est Audientia Rotæ, & contradictarum, † etenim 392
quando Papa tantum alio vadit, non dicitur transferri Curiam, sed Papam ire ad talem locum, sicut quando Clemens VIII. abiit Ferratam, & sic beneficia illorum, qui Papam sequentes ultra diætas decederent, non essent reservata, per istam regulam.

Et facit simile de Curia Regia, † quæ non dicitur 393
transferri, licet Rex alio vadat, vel alibi sit, si consilia, & tribunalia Regia non traosferuntur, cùm autem illa transferuntur, Curia transferri dicitur, ut vidimus in traoslatione Regiæ Curiæ ex Matrito in Vallisoletum.

Similiter etiam † ad effectum reservationis, de qua 394
in dict. cap. præsenti, de Beneficiis venientium ad Curiam Romanam, seu recedentium vel decedentium intra duas diætas, videbatur Curiam Romanam tantùm intelligi pro loco ubi est Audientia causarum, & literarum Apostolicarum, & non ubi est Papa. Sed contrarium declaravit Paulus III. *constitutione sua* 36. de qua infra: cui declarationi standum est ad *titulum*
in causis de re judic. † Ad effectum tamen reservatio- 395
nis *dict. cap.* 2. de Beneficiis vacantibus in Curia, seu apud Sedem, quod idem est in proposito, ut dixi *suprà n.* 69. planè comprehenduntur tam Beoeficia vacantia, ubi est Cancellaria & Audientia causarum & literarum Apostolicarum, licet ibi non sit Papa, quia revera ibi est Curia, nempe hoc negari potest ex dictis, quam vacantia in loco, ubi est Papa, licet ibi non sit Cancellaria & Audientia dicta: nam revera vacant apud sedem Apostolicam, quia ubi est Papa, ibi est Sedes Apostol. *gloss. in dict. Extravagant. execrabilis. verb. Romana* & Decius *d. n.* 4. Toletus *in Summ. lib.* 1. *c.*25. *gloss. excomm.* 1. *dubio*, & Sedes Apostolica non distinguuntur, sed idem sunt Bannes 22. *q.* 1. *art.* 10. *dubio* 2. 3. *conclu. maximè ad fin.* & facit quod dicuot Navarr. & Candelabrum *suprà per cap. §. Sane*, Sedem Apostolicam esse utrobique, & ubi est Curia, & ubi est Papa.

Et ita declaravit Paulus III. † dicta Constitutio- 396
ne 36. nempe unam, & eandem Romanam Curiam existere, & censeri in Urbe: & ubi est Papa, etiam quoad Beneficia quæ tam in dicta Urbe, quam in civitate, ad quam Papa se contulisset, vel permansisset, & infra duas diætas à dicta Civitate, in qua pro tempore fuisset, vacarent. &c.

---

§. VIII. De Regula VI.

Reservatio Beneficiorum Cubiculariorum, & Cursorum.

SUMMARIA.

397 *DE Regula sexta hic posita, qui sint videndi.*

398 *De quib. Cubicularìis intelligatur hæc regula. Resolvitur videri hodie intelligendam de Cubiculariis Officialibus præter quos alii nun dicuntur Cubicularii nec Camerarii, etiam secreti.*

399 *Hæc regula non intelligitur de Camerariis secretis, sed*

sed illi Camerarii, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui commensales Papæ, comprehenduntur regula tertia.

IDem reservavit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suæ omnia Beneficia Cubiculotiorum, & Cursorum suorum.

397 De hac reg. videtur † Glossator, Soto, Rebuff. & Mandos.

398 Circa quam est dubium † difficile, de quibus Cu-
bicularìis intelligatur, in quo multum se involvit
Mandos. *quæst.* 1. & quicquid ipse dicat, videtur ho-
die intelligenda de Cubiculariis Officialibus, quo-
rum Collegium erectum est per Leonem X. ut in ejus
Constitutione 14. in Bullario, postquam ex *Constitu-*
399 *tione* 5. *& ne Apostolicorum.* Alii præter illos non
dicuntur Cubicularii, nec Camerarii etiam secreti,
ut per Rotam in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus, supra adducta, *n.* 322. quæ est videnda in proposito, quamvis illa decisio videtur velle, quod hæc regula intelligatur etiam de Camerariis secretis, & sequatur Gonzalez *gloss.* 51. *à n.* 19. qui etiam videtur velle quod illis solum intelligatur, quod mihi non placet, sed illi Camerarii, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui commensales Papæ, comprehenduntur regulâ tertia tantùm.

---

§. IX. De Regula VII.

Reservatio beneficiorum Ecclesiarum B. Joannis Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ majoris de Urbe, & beneficiorum titulorum Cardinalium à Curia absentium.

SUMMARIA.

400 *DE regula septima hic posita, qui sint videndi,*
401 *An regula ista sit superflua, vel necessaria respectu Beneficiorum Ecclesiarum Urbis.*
402 *De quibus Episcopatibus intelligatur reservatio facta de Beneficiis spectantibus ad provisionem Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum*, & n. seqq.
Resolvitur intelligendam de Episcopatibus annexis Cardinalibus.
406 *Cardinales obtinentes alios Episcopatus, qui in eis resident, solent habere indulta à Papa, ut omnibus gratiis, prærogativis, favoribus, &c. concessis Cardinalibus præsentibus in Curia gaudeant.*
407 *Decretum irritans in fine hujus regulæ positum, refertur non solum ad omnia contenta in ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes.*
408 *Et sic cessat quod ait Simoneta, &c.*
409 *Reservatio sine decreto operatur, & ligat manus Ordinarii, ita quod ejus collatio non valebit.*
410 *Reservatio cum decreto afficit ante notificationem, non vero reservatio cum decreto.*
411 *Reservatio cum decreto inficit non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia quæ sequuntur, reservatio vero sine decreto solum videtur annullare collationem, nec videtur omnino titulum distolorare, nec possessionem inficere.*
412 *De vi & effectibus decreti irritantis remissive.*
413 *An decretum reservationis impediat restitutionem in spolio, & manutentionem remissive, pluribus citatis.*
414 *Resolutio Rotæ, quod quando resolutio est justificata, vel in corpore juris clausa aut super certo corpore Beneficii, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus*, & n. seqq.
Ubi adducuntur variæ resolutiones Rotæ.
419 *Convinci videtur quædam decisio Putei.*
420 *Decis. Illerden. Canonicatus*, & n. seq.
422 *Et alia Anconitana Parochialis, non videtur omnino recte procedere.*
423 *Decretum irritans positum in decreto de dimittendo non respicit hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reservationem Beneficii in eventum non dimissionis*, & n. seq.
425 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, & alia resolutio.*
426 *In rigore, secluso stylo Rotæ, videbatur exceptionem reservationis etiam non inclusæ in corpore juris, nec super certo corpore. Beneficii impedire restitutionem in spolio, etiam si non esset probata, nec probaretur in continenti.*
427 *Nam decretum irritans inficit titulum, & possessionem, & omnes juris effectus illius tollit.*
428 *Et afficit omnia quæ sequuntur.*
429 *Et est penetrabilius omni gladio ancipiti, &c.*
430 *Ad effectum manutentionis, obest, decretum irritans etiam super certo corpore Beneficii, aut in corpore iis clausum, nisi sit justificatum, aut incontinenti justificetur*, & n. seqq.
Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.
434 *Licet institutio, & admissio præsentati à personis Ecclesiasticis sine examine, sit nulla ex decreto Concilii, tamen illa non est decretum irritans Bullæ Pii IV. &c.*
435 *Ad effectum impediendi manutentionem, tunc dicitur probata reservatio, & decretum justificatum, cum constat de ipsa reservatione, & possessor dicit, se provisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias secus*, & n. seq.
Ubi ponitur resolutio Rotæ.
437 *Ad decretum irritans positum in literis de Beneficio vacante in mense ordinario inficiat possessionem provisi post modum ab Ordinario, resolvitur contra Gonzalez quod sic.*

ITem reservavit dispositioni suæ generaliter quæcumque Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates personatus, & officia in S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum ac B. Mariæ majoris de Urbe, Ecclesiis, nec non ad collationem, provisionem, & præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & diaconitorum spectantia quandiu absentia sua duraverit, Canonicatus, & Præbendas, dignitates, personatus, administrationes & officia cæteraque Beneficia Eccles. cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Urbe, quàm in Ecclesiis, Civitatibus, & Diœcesib. dict. Episcopatuum consistentia ac decrevit irritum &c.

De hac etiam regula videtur † Glossator, Soto, 400
Rebuf. & Mandos. in eo & an regula ista sit super-
flua vel necessario respectu Beneficiorum † Ecclesia- 401
rum Urbis, cum Papa sit Episcopus Rom. ultra Glos. hic videndus est Samen. *in reg. de triennali q.* 31. *vers. sed antequam*, & Mandos. *hic qu.* 1. & novissime Gonzalez *gl.* 13. *num.* 21. & Azor. 2. *part. lib.* 6. *cap. ultim. qu.* 10. *ad finem*, & adverte, quod ista regula reservatoria beneficiorum S. Petri, ac S. Joannis Latera. & S. Majoris restricta est ad canonicatus, præbendas, dignitates personatus & officia, & non comprehendit clericatus, seu beneficiatus in ea non expressos, quorum collatio est Archipresbyteri, & capituli, ex privilegiis diversorum Pontificum, & antiquissima observantia, ut fuit dictum in Romana clericatus S. Petri 27. Novemb. 1602. coram D. Pamphilio, quæ est in novissima Farin. dec. 616.

Et circa secundam † partem hujus regulæ du- 402
bitari

bitari potest, de quib. Episcopatibus intelligatur reservatio, quæ hic fit de beneficiis spectantibus ad provisionem Cardinalium a Romana curia absentium ratione suorum Episcopatuum, an scilicet de Episcopatibus annexis Cardinalibus, qui sex Hostien. Portuen. Subiveo Albaneo. Penestrien. & Tusculao. qui sunt prope Urbem, an vero etiam de aliis Episcopatibus, quos Cardinales obtinent, ut Toletan. Hispalen.
403 Mediolanen. &c. † Et Rebuf. hic videtur sentire intelligi de omnib. ibi, *secus si in Francia Diœcesib. &c.*

404 At Glossator. Soto, † & Maodos. quæst 3. videntur sentire, iotelligi tamen de Episcopatibus annexis Cardinalibus, & hoc videtur verosimilius, & pro hac intelligentia facit illud verb. *Cardinalatus* positum post verbum, *Episcapatuum*, quod in aliquibus reg. ut in reg. Innocentii VIII. quas ponit Glos. & Julii III. quas ponit Mandos. & Pii VIII. pooitur, si .e coma. & ita pooitur Leo *in thesaur. fur. Eccle. cap.* 20. *n.* 20. & sic verbum illud *Cardinalatus*, ponitur ad restringendum verbum Episcopatum, ut intelligatur
405 de Episcopatibus, & Cardinalatib. hanc † sententiam maximè confirmat decretum S. Concilii Tirdeo. *sess.* 23. *de refor. c. ibi etiam si S. R. Ecclesia Cardinales sint*, ubi declarat S. Concilium Episcopos, etiam si sint Cardioales, obligari ad personalem residentiam in suis Ecclesiis, vel Diœcesibus. Et ita, post hæc tenet Gonzal. *gl.* 23. *à n.* 142.

406 Sed quicquid esset de hoc, † Cardinales obtinentes alios Episcopatus, seu Archiepiscopatus Toletan. Hispalen. &c. qui io suis Episcopatib. resident, solent habere indultum à Papa, ut omnibus gratiis, prærogativis, favoribus &c. concessis cardinalibus præsentibus in curia. gaudeant, ac si præsentes, &c. vide infra dict *dict.* 637. *& seq.* & Leo *suprà d. c.* 20. *n.* 21. generaliter fit, quòd regulariter S. Rom. Ecclesiæ Cardinales obtinent à Papa indultum absentiarum, non obstante, omnia beneficia ad eorum collationem ratione Ecclesiarum & beneficiorum suorum spectantia, quomodolibet, & quandocumque vacaotia, etiam devoluta & reservata conferendi.

407 Tandem adverte circa † decretum, irritans in fine hujus regulæ positum, ibi *at decrevit irritum &c* referri non solum ad omnia contenta ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes Cassad. *decis.* 1. *de restitut. spoliat. in fin.* Puteus *decis.* 108. *num.* 2. *&* 19. *sub n.* 1. *lib.* 3 Mandos. *hic quæst.* 4. *& in proœmio, regul. quæst.* 2 & post hæc Gonzal *ad reg. de mensib. gloss.* 1. *n.* 10. *& seq.* qui tamen *num* 11. male ait, quod Ecclesiæ illius regul. capiunt etiam regul. præcedentes, quamvis in una Licien. beneficiorum 4. Jul. 1607. coram D. Cavallerio dicatur, quod reg. 4. oon habet decretum irritans.

Et sic cessat quod ait Simoneta, † *quæst.* 40. *num.*
408 14. quod multæ sunt reservationes inductæ ex regulis, in quibus nullum est decretum, & an reservatio sioe decreto operetur, dic, quod sic, & ligat manus Ordinarii, ita quod collatio per eum facta non valebit, Cosmas *pragmatica sanct. tit. de elect. cap. licet* §. 1. *verb. impediri*, Simoneta *de reservatione qu.* 18 & ibi Paulus Grassutius Mandos. *reg.* 9. *q.* 4.

Est tamen differentia, † quod reservatio cum de-
409 creto afficit aote notificationem, non verò reservatio sine decreto Cassad. *dec.* 1. *n* 3. *de rerum permut.* Granutius *d. q.* 18. *& q.* 40. *Litera B.* Lancellot. *de attentatis* 2. *part. c* 12. *limitatione* 3. *n.* 27.

Est etiam alia differentia, † quod reservatio cum
410 decreto inficit, non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia quæ sequuntur, ut infra dicetur *num.* 428. & hoc propter prægnantiam, amplitudinem, & generalitatem verborum decreti, nempe decernimus irritum, & inane quicquid secus &c. reservatio verò sine decreto solum videtur annullare collationem contra factam, nec tamen videtur omnino titulum discolorare & possessionem inficere, & ita videtur sentire Simoneta *d. q.* 40. *num.* & vide 1. *c.* 5. *n* 32.

Et de virtute, potentia, & † effectibus decreti ir- 411
ritans, vide Mandos. *hic d. quæst.* 4. Probum ad Monach. *in c. tibi. quæ de rescript. in* 6. & Ant. Gabr. *de clausul conclus.* 3.

Et an decretum reservationis † impediat restitutio- 412
nem io spolio, & manutentionem, videndi sunt Æneas de Falcon *de reservatio. qu.* 4. *effectu* 11. Simoneta *quæst* 40. Sarnen. *de annali, quæst.* 23. Lapus *allegat.* 23. *num.* 1. & ibi Mandos. *lit. D. & alleg.* 51. *n.* 9. & ibi Mand. *lit. ij.* & latius idem Mand. *reg* 1. *Cancel q.* 3. *& consil.* 28. *à n.* 13. Ant Gabr. *de restitut. spoliator. conclus.* 5. *n.* 34. Pontanus *de spolio lib.* 3. *n.* 23. *&* Menoch *de recup. in remed.* 1. *qu.* 21. *& remed.* 15. *q* 35. Hojeda *de incompatibilit. Beneficior. c.* 10. *n.* 8. Laocel. *de attentatis* 3. *par. cap* 24. *qu* 9. Mascar *de probation conclus.* 1267. *n.* 11. *& conclus.* 1334. *n.* 4. Marches. *de commissio.* 2. *parte c.* 3. *de commiss. restit. in integrum. à n.* 47. Ant. August. *in epitome dec. tit. de impedimenta restit.* Rota *dec.* 3. *de restitutione spoliat. in novis &* 2. *&* 11. *eodē tit. in antiquis. &* 10. *de causa possess.* Cassad. *dec.* 1. *&* 2. *de restitut. spoliat. &* 1. *de causa possess.* Achil. 8 & 13. *de restit. spoliato.* Puteus 50. *lib.* 183. *lib.* 2. & 180. 190. 191. & 197. *lib.* 3. Capuaquen. *decis* 325 *part.* 1. *&* 307. *&* 345. *par. tertia* Mohed. 15. *de causa possess. &* 3. *part. diversorum lib.* 1. *dec.* 75. *& lib.* 2. *dec.* 59. *&* 122. *& lib.* 3. *dec.* 61.

In quo quidem † Rota tenet quod quando reser- 413
vatio est justificata, vel in corpore juris clausa, aut super certo corpore beneficii, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, & ita communiter observatur in Rota, teste Gambaro *de officio legati lib.* 4. *num.* 130. & fuit resolutum in una Regien. Canonicatus coram D. Pamphilio 17. Novembris 1595. in
qua fuit dictum. † Quod legatus non habet facul- 414
tatem conferendi beneficia existentia extra suam provinciam, ad *caput primum de officio Legati in sexto*: & sic ejus provisio non præstat titulum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ legationis, nec etiam potest conferre beneficia reservata, seu vacantia in mense reservata, Gambarus *de officio legati libro tertio num.* 116. *capite licet de præbend. in* 6. & consequenter stante reservatione, collatio ejus est nulla, & possessio illius vigore capta non est restituibilis, præsertim concurrente decreto irritante, quod inficit, & discolorat titulum, ut tenuit Rota, 23. Jan. 1593. coram D. Blancheto. Et procedit
† etiam quod decretum non sit positum in reservatio 415
ne clausa in corpore juris, vel alias super certo corpore beneficii, quia dummodo reservatoria sit notoria, & justificata, militat eadem ratio, Puteus *decis.* 190. *& centesima nonagesimaseptima, libro tertio*, Simoneta *quæstione quadragesima*, & fuit in reservatione mensis resolutum in Crotonien. Decanatus 20. Maii, 1587. coram D. Orano, prout est justificata in casu, de quo agitur, cum mensis Aug. sit semper reservatus respectu Canonicatuum Ecclesiæ Regien. non obstante alternativa, qua cum sit restricta ad beneficia ad liberam dispositionem Episcopi tantum pertinentia, non capit dictos Canonicatus, quorum collatio, vel ad solum Capitulum, ut fuit dictum in alia Regien. vel de jure communi simul ad Episcopum, Capitulum pertinet juxta opinionem, quam Rota servat, ut sæpius fuit resolutum. Idem fuit resolutum in una Nucerina beneficii coram D. Seraphino 17. Junii 1596. & est *decisione* Guidoboni 106. de qua infra *part. cap.* 6. *n.* 33.

Et in una Bobien. † Canonicatus 27. Febr. & 13. 416
Martii 1595. coram D. Gipsio fuit resolutum. Mandatum de manutenendo dandum esse proviso Apostolico, etiam si cepit possessionem posteriorum alio

provisо

proviso ab Ordinario existente in possessione, quando beneficium vacavit in mensibus reservatis, etiamsi sit mensis alternativæ, si non constat de acceptatione illius, &c. Crescen. *decis.* 1. *de causa possess.* Cæsar. de Grassis *dec.* 35. seu 7. *de causa poss. n.* 9. & fuit etiam resolutum coram Sanctissimo in una Pamphilonen. Parochialis 21. Octob. 1585. &c. Quæ decis. 27. Febr. est novis. Farin. 177.

417 Quæ solutio intelligitur † justificata reservatione juxta dicta, nempe quando est probata, aut in continenti probatur reservatio, tunc enim impedit manutentionem, & restitutionem in spolio juxta *decis.* Putei 190. *&* 197. *lib.* 3. & Seguntinam beneficiorum supra adductam *n.* 249. & in causa Aversana beneficiorum 24 Novembris 1557. in qua fuit resolutum, quod in casu quod constat de Protonotariatu defuncti, reservatio ista obstat spoliato in spolio, non tamen esset admittendus reus ad probandum, aliqui tamen dicebant quod deberet admitti, si vellet probare in continenti, *ut decisionibus Oradini manuscriptis, quæ decisio est coram D. Quiroga, & alias in ea dicitur*, quod præsupposito, quod in actis constat beneficium vacasse per obitum Protonotarii, licet non de numero participantium, sed ex privilegio, deneganda est restitutio in spolio juxta *decis.* 1. *de restit. spol. in antiquis*, si nihil apponitur in actis quod elideret, & obumbraret Protonotariatum Rom. *consi.* 499. *numer.* 4. Sarnen. *annali. quæst.* 52. *dec.* 1. *de restit. spoliat.* Bero *q.* 80. *docent Mascar. dict. conclus.* 1276. *num.* 12. *& seq.* Anast. Germo *de indult. Cardin.* §. *volumus, à num.* 27. qui ait, quod possessio capta vigore provisionis factæ ab Ordinario in mense reservata, & vitiosa, & irrestituibilis, semel in continenti probata vacatione in mense reservata *decis.* Orani 150. *&* 168. *in manuscriptis*, & quod si vacat in Aug. spoliato incumbit onus probandi acceptam esse alternativam, non ei, qui est in possessione, Oranus supra, &c. de qua decis. Orani fit mentio *in decis.* 67. *Farin. lib.* 1. *num.* 3. & Marches. *supra num.* 49. & post hæc Gonzalez *gloss.* 31. *ex num.* 7. qui etiam ait revocationem impedire integram revocationem, & purgationem attentatarum, nam possessio attentata non est restituenda spoliato, de cujus non jure apparet per reservationem, sed tunc est sequestranda d. possessio, Simon. *dict. qu.* 40. *num.* 12. *&* 13. Lancel. *capit.* 24. *quæst.* 9. & omnia prædicta intelligenda esse arbitratur; quando reservatio clare & concludenter probatur, alias secus, nam tunc spoliatus, & attentata passus, deberet ante omnia restitui, in sua possessione defendi, quia paria sunt, non probare, & minus bene, ac obscure probare juxta dicta infra 6. *par. cap.* 4. *à num.* 24. &c. idem Gonzalez *gloss. ult. num.* 29.

418 Et etiam decisio † Rotæ in una Beneventana Beneficiorum 14. Decemb. 1600. coram D. Coccino, quæ sic ait, Quamvis constaret de anteriori possessione provisorum ab Abbate, nihilominus, cum ille sit ex inferioribus Collatoribus, quibus conceditur alternativa, & ideo mensis Aprilis, quo contigit vacatio, sit reservatus, possessionis dictorum provisorum, obstaret decretum irritans positum in regula reservatoria octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem, juxta *dec.* 3. *de restitut. spoliat. in novis, &* 2. *eodem titul. in antiquis* Cassad. *decis.* 1. *eodem titul.* Mohed. *decis.* 15. *de causa possess.* Rota coram bonæ memoriæ Bubalo in causa Senen. Canonicatus 13. Mar. 1588. nec refert, quod decretum non sit positum in reservatione in corpore juris clausa, vel alias super certo corpore beneficii, quia eadem militat ratio, ubi reservatio est notoria, & justificata, Puteus *decision.* 190. *num.* 5. *lib.* 3. Simoneta *de reservat. quæstion.* 40. & fuit resolutum in una Crotonien. Decanatus 20. Martii 1587. coram bonæ memoriæ Bubalo, & in alia Regien. Canonicatus 17. Novemb. 1595. coram D. Pamphilio, unde fuit conclusum Joan. Jacobo dandum esse mandatum de manutenendo, quia de ejus possessione constat, quæ licet sit instrumentalis, tamen cum possessione provisorum ab Abbate resistat decretum irritans, & per consequens illa possessio sit infecta, & nullius momenti habetur pro vacua, dict. possessio instrumentalis manutenibilis Cassad. *dec.* 20. *de præben.* Puteus *decis.* 560. *num.* 80. *lib.* 1. Verallus *decis.* 334. *n.* 6. *lib.* 2. Fastol. *dub.* 41. & fuit pluries alias resolutum, & venit manutenendus in omnibus bonis dictorum beneficiorum, quia per adoptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar. *in regul. beneficium col. ult. ante n.* 12. *vers. & ideo ego dico de reg. juris in* 6. Covarr. *lib.* 3. *c.* 16. *n.* 13. quibus accedit, quod Joannes Jacobus fuit immissus in possessionem ab executore suarum literarum, qui judex rite, & recte procedendo, etiam quod possessio dictorum provisorum esset alicujus considerationis, potuit illos sua possessione privare, Angel. *in l. clam possidere* §. *qui ad nundinas, n.* 2. ubi Alex. Socin. Jas. & alii *ff. de acquirenda possess.* Ferret. *consil.* 18. *n.* 10. Mohed. *decis.* 4. *n.* 4. *&* 5. *de restitut. spoliat.* & renuit Rota in causa Pintien. & Adrien. Beneficiorum quarto Julii 1584. & in causa Hipporegien. Capellæ tertio Martii 1578. coram Cantucio & alias sæpius.

Unde convinci videtur *dec.* † Putei 371. *lib.* 2. ubi 419
fuit resolutum, neutri esse dandum mandatum de manutenendo, nec Nicolao priori possessori, quia propter decretum appositum in regressu Joan. Dominici ejus possessio erat attent. & vitiosa nec Jo. Dom. secundo capienti possessionem, quoniam stante alio priori possessore, non habebat possessionem, &c.

Et etiam decisio Rotæ in causa † Illerdeo. Canonica- 420
tus 7. Maii 1593. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod possessio ejus qui retinuit post duos menses Portionem, quamvis dimittere tenebatur, est vitiosa non manutenibilis, stante decreto de dimittendo in provisione Canonicatus, quod positum super certo corpore beneficii inficit nedum titulum, sed etiam possessionem Chisanen. *de.* 46. *cum aliis supra*, possessio vero illius, qui præcedente dicta possessione accepit eam, cum sit mere instrumentalis, non prodest, nec est manutenibilis, *l. peregre.* §. *quibus, l. quamvis* §. *conductor.* & ibi Bart. *de acq. poss.* & resolutum, &c. † Si enim in casu istarum decisionum 421
prior possessio non erat considerabilis, & manutenibilis propter decretum irritans, habetur pro vacua, & secunda erat manutenibilis, juxta dicta.

Unde etiam † non videtur omnino recte, & conse- 422
quenter procedere decisio in una Anconitana Parochialis 6. Jun. 1561. coram D. Rubeis, in qua, vacante Parochiali in mense Novemb. reservatio vicelegatus Papæ de illa providit Desiderio, qui possessionem accepit, & deinde Papa illam contulit Jo. & concessit ei Breve, ad capiendam possessionem absque vitio spolii, cum decreto quod quæcumque provisiones &c. De dicta parochiali, ad colotandum titulum nemini suffragare possint vigore dict. Brevis, facit etiam capta possessio per Joannem, sed quia pro parte Desiderii prætendebatur hujusmodi possessionem esse instrumentalem, & non privasse cum sua anteriori, ideo petebatur mandatum de manutenendo per Desiderium, & etiam per Joannem, & dato dubio fuit conclusum, quod si Desiderius non docet de præceptis, fructuum, & de continua possessione post possessionem captam per Joannem, non est dandum mandatum de manutenendo Desiderio, quia ei obstat decretum, ex quo totaliter inficitur sua possessio. Sarnen. de *annali qu.* 17. *&* 19. Egid. *dec.* 342. *&* 586. *&* sic intrat possessio instrumentalis Joannis, ac si possessio beneficii tunc esset vacans. Unde ei est dandū mandatū

quod

quod si Desiderius persistit in detentione fructuum, tunc non est dandum mandatum, sed potius restitutio in spolio, ex quo probat primum extremum in instrumento suæ possessionis quod sufficit, nec obstat possessio anterior Desiderii, quia illa non ast considerabilis, cum sit infecta ex decreto, ut dictum est, Rota *decis. 2. de restitutiane spoliat. in antiquis*; hæc, inquam, decisio non videtur omnino recte, & consequenter procedere, si enim Joannes non se habuit pro spoliato, ut videtur non se habuisse, cum petat manuteneri, parum refert, quod Desiderius continuaverit suam possessionem, quia id est turbatio &c.

423 Præterea circa decisionem † Illerden. advertendum est, quod decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicis hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reservationem beneficii in eventum non dimissionis, ita, ut de eo quod Papa vult vacare, eo ipso per Sedem Apostolicam dumtaxat, disponi possit, alias irritum &c. ut alias in simili fuit consideratum in una Taurien. præpositura *decis. 632. lib. 3. diversorum*. Et in terminis hujus decreti in una Corduben. Capellaniæ in qua 24.
424 Maii, & 18. Junii 1596. coram D. † meo Corduba fuit resolutum, Petrum esse manutenendum in sua possessione Capellaniæ, non obstante decreto de dimittendo infra duos menses, & irritar. appositis in sua provisione de altera Capellania ejusdem Ecclesiæ, & quod per spatium undecim annorum, nec literas expedivit, nec fecit aliquam diligentiam super secunda, & sic ejus negligentia in assequendo demonstrabatur, nam fuit responsum, decretum irritans stare consecutive ad decretum de dimittendo, quod, an intret in hoc casu, adhuc judicatum non est, unde merito pendente litera, qui possidet, manutenendus est, & cum dictum decretum veniat accessorie ad decretum de dimittendo, non potest habere locum, licet sit super certo corpore beneficii ad decisionem Ilerden. Can. coram Pamphilio, nisi prius constiterit factum fuisse locum decreto de dimittendo, & fieri potuit, ut Petrus non fuerit prosecutus suam impetrationem, nec literas expedierit, quæ animadverti, se non fovere bonum jus, &c. præterea fuit responsum dict. die 18. Junii dictum decretum irritans concernere solum reservationem hujus Capellaniæ in eventum non dimissionis, ita, ut alius quam Sedes Apostolica, de ea disponere non possit, irritum, &c. ut in simili dicitur de decreto positu in extravagante *execrabilis*, §. *Parra de præbend.* ubi adest simile decretum. Puteus *decis. 99. lib. 1. n.* 20. & sic non optari contra non dimittentem, sed contra provisum ab alio, quam à Papa in eventum non dimissionis, ut fuit dictum de istis verbis in causa Romana Canonicatus Sancti Nicolai decimaseptima Decembris 1574. coram Sanctissimo, Rota *dicta decision. 632. lib. 3. par. 3.* &c.

425 In qua etiam causa † 28. Octobr. 1596. & 24. Januarii 1597. coram eodem D. meo Corduba fuit resolutum, regulam de triennali suffragari Petro, nec obstare, quod regula excipiat casus vocationis in Curia ob reservationem *capite secundo, in Præbend. in* 6. quamvis enim beneficia juxta decretum vacantia in Curia vacent, ubi est provisio facienda, quia beneficia, quorum dispositio ad Papam spectat dicuntur vacare in Curia, non autem ad Sedem, qui est casus exceptus in dict. regula, secundo stante triennali, non fuisse factum locum decreto, & consequenter de nulla constabat vocatione, &c. & contra decisionem Ilerden. tenet Gonzalez *gloss. ultim. n.* 68. cum Puteo, & decisione Rom.

426 Imò in rigore secluso, † stilo Rotæ, videbatur exceptionem reservationis etiam non clausæ in corpore juris, nec super certo corpore beneficii impedire restitutionem in spolio, etiamsi non esset probata; nec probaretur incontinenti, dummodo infra tempus competens & terminum convenientem id fieret, quia hæc exceptio directo respicit possessionem, & per eam negatur in effectu saltem spoliatum, & titulus coloratus, Abb. *in c. literis de rest. spol. nu.* & rectè Navarr. *in cap. accepta, eodem tit. opposit.* 10. solutione *n.* 40. maximè quando oppositum est de reservatione, antequam probatum sit spolium, & antequam causa super spolio sit instructa, Mandos. *d. q.* 3. *n.* 3.

Nam decretum irritans † inficit, & annullat titulum & possessionem, & omnes juris effectus illius tollit Cassad. *super reg. dec.* 7. *num.* 3. Simoneta *d. q.* 40. *n.* 1. & 2. Sarn. *de triennali quæst.* 49. Reb. *in praxi tit. de reservatione, n.* 40. Crescen. *dec.* 4. *de privileg.* Lancellot. *de attentatis,* 3. *par. cap.* 3. *n.* 92. & Rota *dec.* 189. *n.* 4. *par.* 1. *diversorum.* Mand. ad Lap. *allegat.* 89. *quæst.* 19. 427

Et afficit omnia quæ † sequuntur, ita ut nec effectum, nec juris fomentum habeant *capite si eo tempore, de elect. in* 6. & ibi notat Cassad. *dec.* 1. *n.* 7. *de rest. spol.* Sarnenius ibi & *de annali. q. de gratiis expect. n.* 19. Alex. Strati. *in extravag. ambitiosæ de rebus Ecclesiæ n.* 67. Rota *decis.* 24. *n.* 5. & *dec.* 156. *n. par.* 2. *diversorum.* 428

Et ut dicit † Guil. de Monte Laud. *in Clem. si Romanus de præbend. super verb. cum cura*: relatus ad Sarn. *d. q.* 23. & Navar. *de spoliis*, §. 14. *n.* 12. decretum irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti, omnia interiora & occultissima afficiens, & astringens, nam est tam malignantis naturæ quod quicquid invenit, destruit, & in oppositum ducit, quod etiam ait Alex. Straticus *d. nu.* 97. & tradit prædicta Gonzalez *gloss. ult. à nu.* 12. & sic tollit remedia possessoria Guil. Bened. *in repet. c. Raynutius, verb. si absque liberis* 2. *de fideicom. substitut. à n.* 38. & *quæstione de Episcopatu*, *n.* 31. 429

Ad effectum verò manutentionis, † non obest decretum irritans, etiam super certo corpore Beneficii, aut in corpore juris clausum, nisi sit justificatum, aut incontinenti justificetur, interim enim non est quia privandus, & amovendus à sua possessione. 430

Et sic in una Cosentina † Capellæ, 26. Octobr. 1601. fuit resolutum, quod decretum irritans positum in gratia adversarii, non impedit manutentionem, quia ad istum effectum requiritur, quod gratia sit justificata, si enim non est justificata, decretum quod est accessorium non operatur aliquem effectum, & ideo quia potest esse quod gratia non justificetur, possessor interim non est privandus sua possessione, ut fuit resolutum in Valentina juris patronatus trigesimo Aprilis 1582. coram D. Seraphino, &c. 431

Et alias † in una Oriolen. decimarum 16. Junii 1592. coram Gipsio, voluerunt Domini, Capitulum & litis consortes esse manutenendos in quasi possessione exigendi decimam, &c. non obstante privilegio exemptionis Fratrum S. Dominic. à solutione decimarum; quia respicit petitoriam, & est dubium an intret in casu isto; stantibus resolutionibus jam factis, propterea non potest impedire dictum mandatum Covar. *var. l.* 1. *cap.* 16. *num.* 10. & fuit resolutum coram eod. in alia Carthaginen. decimarum nec obstare decretum irritans, & clausulam sublatam, quia sunt necessariæ, & solum operatur quando privilegium intrat, Gemin. *in cap. præsenti, in prin. vers.* nota quod eo ipso, & ibi Franc. 3. *notab. de officio Legati in* 6. Fabri. *de clausulis, conclusio.* 3. *n.* 82. &c. 432

Et una Calagurritana † Beneficii de Navarrete 7. Feb. 1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, quod mandatum de manutenendo decretum in favorem Dionysii non erat revocandum, quia est probata ejus possessio, & quæ objiciebantur respiciebat petitorium, 433

rium, nisi pro parte Beneficiorum probetur, quod non fuerit examinatus ab Ordinario, tunc enim propter decretum irritans Concilii Tridentini possessio non esset manutenenda, quod donec per Beneficiatos verificetur, non est amovendus a possessione, &c.

434 Circa quam tamen resolutionem † advertendum est, quod licet institutio, & amissio præsentati, seu electio personis Eccles. sine examine, sit nulla de decreto dicti Concilii *sessione.... de Reformatione, capite decimo tertio*. Ex quo cùm examen præcedere debeat, datur consequenter ordo, qui inducit formam, ut in alia Calagurritana Beneficii de Archua infra adducta *9. par. c.3. n.*11. ubi dicetur, tamen in illo decreto, non est decretum irritans, quod inficiat titulum, & possessionem, juxta supra dicta, *n.* 411. nisi dicas quòd cùm ex tenore *d. cap.* inducatur nullitas propter formam datam, intrat decretum irritans Bullæ Pii IV. super confirmatione Concilii juxta *dec. Rotæ in causa Romanæ vineæ*, 5. Maö, 1589. coram D. Orano, de qua *d. cap.*39. *parte*, n. 12. ubi vide, & ita potest dicta resolutio salvari.

435 Tandem avertendum est, * quo ad effectum impediendi manutentionem, tunc dicitur probata reservatio, & decretum justificatum, cum constat de ipsa reservatione, possessor dicit se provisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias secus, quia in Beneficialibus datur multiplicatio titulorum, ut in una Reginen. Beneficii 16. Februar. 1596.

436 coram D. Lita, * in qua fuit resolutum, Dandum esse mandatum de manutenendo proviso ab Ordinario existenti possessione Beneficii, ut constat ex instrumento adeptæ possessionis, non obstante reservatione apposita, & decreto irritante contento in regulis, quia non constat de reservatione, & ea probata, non relevat, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum, & possibile sit ultra provisionem Ordinarii habere aliam Papæ, quam ad effectum, de quo agitur, non cogitur exhibere nec justificare Rota diversorum *d. c.* 595. *n.*8. *part.*1. & fuit alias resolutum in una Firmana Beneficii 19. Martii 1593. coram D. Blancheto, nec obstare possessionem adversarii, quia est nulla & attenta uti capta, non reproducto monitorio, nec servata forma Brevis Lancellot. *de attentatis*, *cap.* 4 *n.*49 ultra quod uti merè instrumentalis, & capta alio existente in possessione, non est considerabilis, &c.

437 Addit etiam posthæc * singulariter Gonzalez *d. gloss. ultima nu quadragesimo quinto*, quod decretum irritans appositum in literis provisionis factæ per Papam jure præventionis de beneficio vacante in mense ordinario, non inficit possessionem provisi postmodum ab Ordinario, Cassad. *dec.*2. *n.*7. *de restitut. spolia.* Puteus *decis.*37 *lib* 2. & quod fuit decisum in una Romana Canonicatus 7. Decemb. 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & novissime Hispalen. beneficii de Villanueva de mense Jan. 1604. coram D. Justo. Ac quod Puteus *dict. decis.* 27. dicit Cassadorum laborasse in quærenda ratione, quare decretum irritans minus inficiat possessionem in vacante, quàm in vacaturo, cum patens sit ratio, quia, si inficeret in jam vacanti, omnes secundæ gratiæ de vacante factæ per Papam essent nullæ. Et ipse Gonzalez etiam aliam rationem assignat, quia gratia de beneficio vacanti in mense ordinario est magis nociva, & præjudicialis Ordinario collatori, ac proviso ab illo ex his quæ scripsit *in §. quarto proœm. in principali* & hoc tetigit *in glossa quinquagesima secunda nu. sexagesimo primo*. Quod quidem mihi non placet ex supra adductis, nec ratio Putei videtur bona. Tum quia facta semel per Papam provisione valida de beneficio vacante non est inconveniens, quod secundæ provisiones per eum factæ de tali beneficio sint nullæ, cùm beneficium jam sit provisum, & primus habeat jus in illo, vel ad illud. Tum etiam quia decretum irritans positum in concessione, & gratia speciali non ligat ipsum Papam, nisi dicatur etiam per nos, ut diximus *supra à n.* 25. & tradit ipse Gonzalez *d. gloss. ult. q.* 2. *n.* 22. Nec etiam ratio ipsius Gonzalez est bona: Nam supposito, quod Papa prævenit Ordinarium, voluit illi præjudicare, & proviso post modum ab eo, & sic nihil mirum, si decretum irritans positum in provisione Papæ illum afficiat, & illius possessionem inficiat. Et in d. decisione Hispalen. Illud videretur obiter dictum, & incidenter consideratum, non principaliter decisum, ut apparet ex ipso Gonzalez *d. gloss. ultim. n.* 56. ubi meminit etiam de dicta decisione. Nam in d. Hispalen. beneficii de Villanueva de mense Januar. 1604. & antea 2. Maii 1603. Quod cum provisiones Papæ & Ordinarii currunt in eadem data & die, & provisus ab Ordinario est in possessione, ejus provisio est præferenda ex clara dispositione c. si à Sede Apostolica *de præb. in* 6. Nec obstare decretum irritans positum in gratia Apostolica, quod inficit possessionem, & aufert illi omne fomentum juris, cap. si eo tempore, de elect. in 6. cum aliis: & sic omnino inficitur & evacuatur possessio provisi ab ordinario postea capta, ut colligitur ex Puteo *decis.*4. *de præb.* & Mol. 8. *de præb. in fin.* Soci. *con.*67. *n.*7. *l.*3. *Rebuff. de pacifi n.*299. quia hæc limitatio non placuit Dominis ex *dec.* Putei 125. *lib.*1. Sarnen. 32. Simon. 6 *per consil.* Burr. 87. *lib.*7. & Cald. 7. *de præb.* quia prioritas possessionis arguit prioritatem tituli, & possessio superveniens retrotrahitur, & decretum irritans sequitur naturam gratiæ, & inficit possessionem, quatenus gratia Apostolica sit anterior. Nec obstare subrogationem gratiosam, quia ea non transfert possessionem realem & actualem, Mohed. *dec.*11. *de rest. spol. & dispositio d. c. fin.* à Sede Apostolica, videtur fundata in vera & reali possessione, &c. & tradit Gonzalez *d. n.* 56.

---

§. X.

De regula mensium, & primo de iis, in quibus differt à regulis antiquis, &c.

SUMMARIA.

438 *Super regula mensium hic posita nullus scribit: nam non solebat poni inter alias regulas, nisi posthæc Gonzalez.*

439 *Cum hæc regula non soleret edi cum aliis, fuit alias in Rota resolutum, quod tunc non obstabat interim proviso ab Ordinario.*

440 *Cum Sixtus V. fecisset separatim regulam mensium publicam 4. Maii reservantem Beneficia à die publicationis vacatura dubitatum est, an Canonicus Gionen qui vacavit d. 4. Maii, comprehenderetur in reservatione. & Sixtus declaravit comprehendi.*

441 *Et consuluit Nav. & tenuit Rota.*

442 *Carpitur Gonzalez carpens Navarrum.*

443 *Contingenti ead. die vacatione beneficii in mense reservato, & provisione Ordinarii, nec non reservatione nostræ regulæ cum aliis regulis facta censetur reservatio præcedere, etiamsi provisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quia tota dies comprehenditur in regula.*

444 *De origine & principio regulæ mensium, & alternativæ remissivè, & ordo servatus in ejus explicatione.*

445 *Regula hæc in aliquibus differt ab antiqua.*

446 *A tempore Sixti fit usque ad conditoris beneplacitum, & sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo revocetur, cùm ante fieri soleret usque ad quinquennium, & illo finito revocari.*

447 *Et ita tenuit facta nova regula necessaria erat nova acceptatio alternativa.*

448 *Et reprobatur ſententia Gonzalez.*

449 *A tempore Sixti V. addita ſunt illa verba*, an conſuetudines etiam immemoriales optandi.

450 *Quæ videntur ſuperfluè addita, nam in beneficiis reſervatis non cadit optio.*

451 *Quamvis per mandatum de providendo, & reſervationem de beneficiis vacaturis pro aliquo, non tollatur optio, quæ tamen tollitur per clauſulas generales in eis contentas.*

452 *Non eſt ſuperflua derogatio addita, nam ſtante conſuetudine, ſaltem immemoriali, aut indulto Apoſtolico optandi, reſervata poſſunt optari, ut in deciſ. Bonon. poſita.*

Quamvis verius videatur non poſſe dari dict. conſuetudinem ſtante interruptione per ſingulos Pontifices renovantes regulam, ſed ad tollendam omnem difficultatem, & dubitandi occaſionem addita ſunt illa verba.

455 *Per reſervationem ſpiritualem beneficii, etiam motu proprio factam poſt vacationem ipſius, ſeu proviſionem à Papa de eo factam, non videtur ſublatum jus optandi & jus ad rem acquiſitum, niſi illi derogetur: cum derogatione regulæ de jure quæſito, & cætera.*

456 *An impediatur optio in Eccleſiis, ubi non optantur præbendæ ſeu præſtimonia annexa?* & n. ſeqq.

Reſolvitur impediri, ſed poſſe optari: ſed licet ſecus ſit in camera, domo ſeu prædio, vel loco, annexis perpetuo & inſeparabiliter præbendæ & in fructibus groſſis, qui dantur pro præbenda.

459 *Penſio impoſita ſuper fructibus Canonicatus Corduben. nec non præſtimonii illi annexi, mortuo poſſeſſore tota ſolvi debet à ſucceſſore in Canonicatu, & nihil à ſucceſſore in præſtimonio.*

460 *In alternativa addita ſunt illa verba*; vere ac perſonaliter, *nam in aliis aliter dicebatur.*

461 *Secunda alternativa Pii V. non erat reſtricta ad reſidentes duntaxat, ſed ad reſidentes juxta formam Concilii, & ſic in menſibus abſentiæ permiſſis à Concilio illa gauderent.*

Ubi ponitur deciſio Rotæ, & n. ſeq.

463 *Ponitur alia contraria. Et alias aliqui de Rota inclinabant Epiſcopum abſentem etiam ultra trimeſtre ex juſta cauſa, & permiſſu Papæ, debere gaudere dicta alternativa.*

Ubi ponitur deciſio Rotæ.

464 *Ex verbis dictæ ſecundæ alternativæ Pii V. videbatur quod Epiſcopus, qui uno anno abfuit ultra tres menſes, licet poſtea reſideret, non debebat pro illo anno ea gaudere*, & n. ſeq.

466 *Ex d. verbis*, vere ac perſonaliter, *ut Epiſcopus gaudeat alternativa, requiritur vera ac realis reſidentia & non per fictionem contra Germonium, qui etiā fallitur, dum exiſtimat, Epiſcopos Cardinales egere alternativa, ut teneri reſidere Romæ*, & n. ſeq.

Ubi declarat S. Cong. circa hoc

468 *Ex illis etiam verbis clarum eſt non gaudere alternativa Epiſcoporum, qui ob aliquam juſtam cauſam exivit à diœceſi animo breviter revertendi, vel qui nōdū diœceſim ingreſſus eſt, ſed pararet ingredi, & infertur ad caſum de quodam beneficio Segobien.*

469 *Et probatur ſententia Gonzalez tenentis quod ſi Epiſcopus non poteſt ingredi ſuā diœceſim, nec in eo reſidere propter protervitā impiorū gaudet alternativa.*

470 *Addita etiam ſunt illa verba &* ad liberam ipſorum dumtaxat, &c.

471 *Et ſic, licet antea alternat. conceſſa Epiſcopis comprehenderet beneficia ſimultaneæ collationis cum Capitulo, quod poſſet ea uti, etiamſi menſes eſſent diviſi, tamen hodie id non procedit.*

Ubi adducuntur reſolutiones Rotæ. Et reprobantur duo dicta Gonzalez circa hoc & n. ſeqq.

475 *Illa dicitur libera collatio, ad effectum alternativæ, quæ poteſt fieri à ſolo Epiſcopo, abſque alterius diſpoſitione, præſentatione, vel electione, concilio, conſenſu, ſeu interventu, aut alias.*

476 *Dicitur libera collatio ad effectum alternativæ quando collator tenetur conferri certo generi perſonarum, &c.*

477 *Quando Epiſcopus eſſet in quaſi poſſeſſione conferendi ſine interventu Capituli, intraret alternativa in Canonicatibus & præbendis.*

478 *Ubi ponitur reſolutio Rotæ. Ad quod conſiderandus eſt ultimus ſtatus beneficii, videlicet, & an Epiſcopus fuerit in quaſi poſſeſſione libere conferendi, vel in contraria poſſeſſione.*

479 *Et ſufficit ſemiplena probatio iſtius quaſi poſſeſſionis.*

480 *Si duo beneficia, quorum unum ſpectat ad proviſionem Epiſcopi, & alterum ad proviſionem alterius ſunt invicem unita, non habet locum alternativa, quamvis ſecus, ſi ſpectarent ad proviſionem duorum Epiſcoporum.*

481 *Epiſcopus non poteſt ſe juvare alternativa in beneficiis ad aliorum collationem ſpectantibus.*

482 *Addita ſunt etiam illa verba*, ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, &c.

483 *Circa modum acceptandi alternativam fuit varietas in regulis, & à tempore Sixti V. ordinatur fieri de ſic.*

484 *Acceptatio alternativæ eſt voluntaria, & nemo invitus illam acceptare tenetur.*

485 *Semel verò acceptata non poterit Epiſcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere niſi Papa acceptaverit renunciationem.*

486 *Et acceptatio alternativæ ceſſat per tranſlationem acceptantis ad alium Epiſcopatum, in quo ſi vult ea uti debet de novo acceptare.*

487 *Et acceptatio alternativæ nihil aliud eſt quàm mentis & voluntatis declaratio, & ſic facta ab excommunicatio. tenet.*

488 *Acceptatio alternativæ debet fieri per literas patentes, id eſt apertas.*

489 *Subſignatas, id eſt, ſubſcriptas manu propria ipſius Epiſcopi.*

490 *Et ſub ſigillo munitas.*

491 *Et non eſt neceſſaria adhibitio teſtium, nec interventus Notarii ſeu Secretarii.*

492 *Debent tamen fieri in propria Civitate vel Diœceſi non.*

493 *Et ad Datarium tranſmitti.*

494 *Et ab eo recognoſci.*

495 *Nec hodie eſt neceſſaria expeditio literarum alternativæ, ut olim.*

496 *Si Datarius organum Papæ admitteret acceptationem alternativæ factam non ſervata omnino d. forma valeret.*

497 *Hoc de acceptatione alternativæ inductum eſt ad evitandas fraudes circa uſum ipſius.*

498 *Formula literarum acceptationis & fidei, quæ datur per Datarium à quibus ponitur.*

499 *Per fidem Datarii probanda eſt acceptatio alternativæ aut per librum Datariæ, & non præſumitur cum ſit facti, ſed debet probari à fundante ſe in alternativa, & ſi liber datariæ inveniri non poſſet, quomodo probetur.*

500 *Romæ ſatis probatur acceptatio alternativæ per fidem alicujus Notarii, quod eſt in libro datariæ ſicut alias fuit reſolutum de familiaritate.*

501 *Qui dicit Epiſcopum gaudere alternativa, ſatis fundat intentionem in acceptatione, & præſumptione juris, quod Epiſcopus reſidet, & contrarium dicens id probem ſecundum Rotam.*

502 *Sed contrarium tenetur cum Gonzalez, & Rotæ alias, nempe quod fundans ſe in alternativa, tenetur probare, non ſolum acceptationem, ſed etiam reſidentiam Epiſcopi, quæ non præſumitur.*

503 *Quamvis ſit aliqualis præſumptio, quod quis reſideat in loco ubi reſidere tenetur, quæ cum aliquibus admini-*

adminiculis seu alia præsumptione sufficiat ad probat. &c.

504 *Impetrans beneficium, uti reservatum ob non residentiam Episcopi, debet eam plene, & concludenter probare.*

505 *Provisus Apostolicus de beneficio vacante in mense Martij vel Sept. tanquam reservato ex eo quod Episcopus gaudet alternativa, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam quod beneficium sit liberæ collationis secundum Gonzalez, quod tamen solum procedere videtur in beneficiis, quæ de jure non sunt liberæ collationis.*

Ubi antea probatio debet esse concludens.

506 *Provisus Apostolicus in aliquo ex mensibus Martii & Sept. qui cessante alternativa sunt Ordinarii, non tenetur probare quod Episcopus residebat in mensibus Februar. & August. respectivè, vel saltem in ipso mense Martii, aut Septemb. licet non ex ratione Gonzalez.*

507 *Alternativa non definit gaudere Episcopus non residens in mensibus Junii & Dec. qui semper sunt Ordinarii & consequenter provisus ab Episcopo de benef. in eis vacantib. non tenetur probare residentiã, sicut in aliis quatuor mensibus contra Gonzal.*

Reservatio mensium Apostolicorum, & alternativæ pro Episcopis residen.

ITem cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis, & aliis bene meritis personis providere omnia beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, & ubicumque existentia in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Augusti. Octobris, & Novembris, Mensibus, usque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, alias quàm per resignationem quocumque modo vacatura ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, (non tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam; & quoscunque alios initis & per eos, qui illa acceptare, & observare debuerant acceptatis, & observatis quæ cedere non intendit comprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reservavit, volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam Motu proprio fient, de mense in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac consuetudines etiam immemoriales optandi majores & pinguiores præbendas, nec non privilegia & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de hujusmodi beneficiis, aut quod illa sub hujusmodi reservationibus nunquam comprehenduntur etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis & fortioribus efficacioribus & insolitis clausis, nec non irritantibus, & aliis decretis quibusvis personis, & Collegiis cujuscumque dignitatis, status, gradus, Ordinis, & conditionis existentibus, quomodolibet concessa adversus reservationem hujusmodi minimè suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, intenta, ipsis quandiu apud Ecclesias, aut dioeceses suas verè, ac personaliter resederint, dumtaxat de omnibus, & quibuscumque beneficiis, cum cura, & sine cura secularibus, & Regularibus, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interventu Capitulorum, vel aliorum, aut aliàs pertinentibus, quæ antea in Mensibus Februar. April. Jun. August. Octobr. & Decembr. extra Curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolicæ reservata vel affecta non fuerint) liberè disponendi facultatem concessit, ac etiam voluit, ut si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex Mensibus, videlicet Januar. Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris, vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, ut præfertur, reservavit,) sed etiam aliorum dispositioni suæ & dictæ Sedis alias quomodolibet reservatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus provisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quomodo præstiterint, usu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso privati existant, ac collationes, & aliæ dispositiones de beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris, vel momenti. Illi verò, qui gratiam alternativæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per patentes literas manu propria subsignatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque Civitate, vel Diœcesi data declarare, & literas ipsas huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea uti incipiant gratia supra dicta, decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque, &c. judicari debere ac irritum, &c.

SUper hac † regula nullus Commentator scribit: 438
nam non solebat edi, & poni inter alias regul. Cancellariæ, sed separatim, & quamvis Paulus Granutius ad Simonetam *de reservat. qu.* 45. *litera B.* dixerit, huic Constitutioni Commentarium propediem edendum, non sine ingenti labore jam parare, nunquam edidit hujusmodi Commentarium. A longe post hæc scripta prodiit glossema, seu commentatio ad hanc regulam Hier. Gonzalez Hispani, Romæ advocati. Cujus liber Romæ editus anno 1604. ad manus meas non venit, nisi intrato anno 1607.

Unde, cùm hæc regula † non soleret edi cum aliis 439
regulis Cancellariæ, in Auaimana Castri Baldi de anno 1542. coram D. Rosanen. fuit dictum quod, si regula reservatoria 8. mensium non fuit edita cum aliis, quæ ligant in crastinum assumptionis Papæ, non obstat interim proviso ab Ordinario, ut per Cotam *dec.* 58. in suis Miscellan. manuscriptis, facit *dec.* Mohed. 13. *de privil. ad fi. libri*, alias 3.

Unde etiam, † cum Sixtus V. post regulas Can- 440
cellariæ separatim fecisset regulam mensium, quæ fuit publicata die 4. Maii 1585. in qua reservavit beneficia à die publicationis vacatura in mensib. Maii, &c. ut in Bullario post regulas Cancellariæ, Sixti Constitutione 18. dubitatum fuit in visa Gienen. Canonicatus, qui vacavit dict. die 4. Maii, an comprehenderetur in dict. reservatione? in quo idem Sixtus V. per aliam regulam die 17. Julii ejusdem anni declaravit beneficia, quæ in ipsa die 4. Maii vacarunt comprehensa esse sub d. reservatione, & mentis & intentionis suæ ita fuisse &c. ut in d. Bullario ubi supra.

Et ita in d. causa Gienen. † consuluit Navar. *cons.* 441
31. *de præb.* ubi id fundat, quem sequitur Zerola *in praxi Episcopali* 2. *par. vers. alternativa.* §. 5. & tenuit Rota 4. & 11. Maii 1587. coram Dom. Robusterio, ubi sic dicitur. Ultimo non obstant quæ dicuntur de publicatione regulæ reservatoriæ hic Romæ, circa horam 10. circa meridiem, quia stante declaratoria S. D. N. res non habet difficultatem, & hæc declaratoria videtur satis honesta, quia reservatio de beneficiis vacaturis à die 4. Maii, capit vacantia illa ante publicationem, dummodo ante publicationem non sint provisa per Ordinem, Simoneta *de reservat. quæst.* 47.

442 Unde Gonzalez, §. † 5. *proœm. nu.* 59. perperam & inconſiderate capit Nov. *conſ.* 31. *de præb.* dicens non conſideraſſe Navarrum; ibi, nec animadvertiſſe, quod regulæ Cancellariæ Sixti V. & ſic regula menſium, die 4. Maii 1585. publicatæ, fuerant factæ in craſtina die Aſſumptionis, videlicet 25. menſis Aprilis præcedent. ut ex proœmio ipſarum regularum Sixti V. conſtat in quo aderat Eccleſia, *Quas etiam ex tunc ſuo tempore duraturas obſervari voluit*, &c. cum potius Gonzalez non conſideraverit, quod regula menſium Sixti V. non fuit edita cum aliis regulis, ſed poſt, falſo etiam ait Gonzalez regulas Cancellariæ Sixti V. fuiſſe publicatas die 4. Maii: Nam potius fuerunt publicatæ die 2. Maii, ut ad fin. ipſarum regularum dicitur.

443 Sicut etiam malè ait idem † Gonzalez §. 2. *proœ. d.* 128. quod ſi eadem die contingeret vacatio beneficii in menſe reſervato, & proviſio Ordinarii nec non reſervatio noſtræ regulæ, ut putat, quia eadem die Papa regulas Cancellariæ faceret, ceſſante poſſeſſione proviſi ab Ordinar. præſumeretur reſervatio anterior, & ligaret manus Ordinarii, ſecus tamen eſſet, ſi proviſus ab Ordinario anteriorem poſſeſſionem haberet, quam alius poſtmodum S. Papa proviſus, *ex cap. ſi à Sed. de præb. in* 6. & ibi Gemin. poſt Lapum. *n.* 4. Fra. *num.* 6. Æneas de Falco. *q.* 4. *principali effectu* 33. & Simoneta, *quæſt.* 79. *ex nu.* 4. male inquam in hoc ait Gonzalez, nam cum regulæ Cancellariæ fiant cum clauſula, *quod ex tunc*, id eſt, ex die qua fiunt, ligent, & obſerventur in illo caſu etiam ſi proviſus ab Ordinario anteriorem poſſeſſionem haberet, cenſeretur reſervatio præcedere vacationem beneficii, & proviſionem Ordinarii in illa die, ex quo tota dies comprehenditur in regula, quicquid eſſet de beneficio ante publicationem proviſo, in ſpecie dictæ deciſionis Gieven. ubi reſervata erant beneficia à die publicationis regulæ vacatura. In qua etiam verius puto beneficium ante publicationem proviſum, eſſe ſub reſervatione, cum illa die vacaverit, maximè ſtante dicta declaratoria Sixti. Nec contradixit Simoneta *d. quæſt* 64. quia loquitur de ſimplici reſervatione de beneficiis vacaturis; ſeu cum vacaverint, quam ait trahi etiam ad vacantia. Et quod tradunt Dd. *in d. cap. ſi à Sede*, & Æneas & Simoneta *q.* 70. per Gonzalez allegati, eſt quando ſimplex reſervatio, & beneficii, & collatio Ordinarii, eodem die concurrunt.

444 De origine autem, & † principio regulæ menſium alternativæ, vide Burſatum *conſi.* 126. *l. ſecundo à n.* 101. & in hujus regulæ explicatione ego hunc ordinem ſervavi, & ſervo, primò noto ea, in quibus noſtra regula differt ab antiquis (nam in multis ab eis differt) explicando obiter quæ ſe offerunt, & ex verbis differentibus reſultant, & inferuntur, ſecundò in alio §. agitur de explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex ejus verbis, ſeu circa ea deducuntur. Tertiò in alio §. agitur in particulari de alternativa, & multa dubia examinantur circa eam.

445 Ad primum igitur † deveniendo, præmittendum eſt regulam hanc menſium, & alternativè in aliquibus differre ab antiqua, in hac enim ſunt aliqua addita, ſunt mutata, quæ non erant in antiqua.

446 Et in primis a tempore † Sixti V. fit hujuſmodi regula & reſervatio uſque ad Papæ ejus cond. beneplacitum dicendo, *Uſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum*. Et ſic durat toto tempore ſui Pontificatus, niſi ab eo fuerit revocata, *c. ſi gratioſo, de reſcrip in* 6. & ibi gl. & Dd. Nav. *d. conſ.* 31. *de præb. n.* 2. & Zerola *ſuprà* §. 2. cum tamen antea ſoleret fieri uſque ad quinquennium, & illo finito renovari, ut in regula Pii V. & Gregorii XIII. & ita poſt finitum quinquennium facta nova regula, neceſſaria erat
447 nova acceptatio alternativæ, † ut fuit tentum per Rotam coram Sanctiſſimo Clemente VIII. in una Ægitanen. beneficiorum 16. Jan. 1579. infra adducta *n.* 463. quamvis in deciſione Faventina Canonicatus de anno 1585. infra adducta *num.* 693. dicatur ex ſtylo ſervari, ut alternativæ acceptatio cenſeatur continuata, etiam poſt lapſum quinquennii. Quod mihi non videtur certum.

Ex qua deciſione † Faventina malè etiam inquit 448
Gonzalez §. 4. *proœm. numer.* 17. quod temporibus præteritis, cum ſolum fiebant regulæ reſervatoriæ menſium ad certum limitatum tempus, veluti quinquennium, quod etiam ſervatum fuit uſque ad tempus Pii V. & Greg. XIII. tunc de ſtylo ex taciturnitate Papæ, & Epiſcopi cenſebatur facta prorogatio ad aliud quinquennium ad inſtar locationis, & conductionis, *l. etiam quæritur, §. qui impleto, ff. locati*, quod quidem non eſt verum, imo finito quinquennio renovabatur dicta reſervatio, ut diximus. Et ſi non renovaretur, ea omnino ceſſaret, finito tempore. Et Gonzalez malè allegat d. dec. Faventinam, quæ non dicit, quod finito quinquennio reſervatio cenſebatur prorogata ad aliud quinquennium, ſed quod renovata regula alternativæ acceptatio cenſebatur continuata.

Secundò à tempore Sixti V. † addita ſunt illa 449
verba. *Ac conſuetudines etiam immemoriales optandi majores, & pinguiores Præbendas, nec non privilegia & indulta Apoſtolica circa ea.*

Quæ verba videntur ſuperfluè † addita: nam in 450
beneficiis reſervatis, ſive ſint generaliter reſervata, ſive ſpecialiter motu proprio, non cadit optio, Dom. & Francus *in ca. fin §. in præbendis, de conſuetn. in* 6. Gaſpar. de Peruſin. *de reſerva.* 2. *quæſt.* Æneas de Falcon. 4. *q. effect.* 5. Simoneta *q.* 45. & ibi Granutius *littera B. & q.* 54. *n* 9. Prob. ad Monach. *in d. ca fi n.* 8. Gigas *de penſi. qu.* 63. *n.* 9. Pariſ. *conſ.* 10. *p.* 4. *ex nu.* 5. Flam. Pariſ. *de reſignat. benef. l.* 1. *qu.* 20. & Zechus *de republ. Eccleſiaſtica cap.* 14. *de Canonicis, num.* 13. & Rota *deciſ.* 1. *de rerum permutat. in novis, n.* 4. *& in addit. n.* 7. Caſſad. *dec.* 4. *de conceſſ. Præb.* Purp. *deci.* 4. *lib.* 2. Mohed. 27. *de præb.* alias 297. ubi quod regula reſervatoria 8. menſium obſtet optioni, & quod in vacantibus in menſibus prædictis non ſit locus optioni, &c. & Rota in Bononien. optionis infra adducta num. 452. & noviſſimè poſt hæc Gonzalez *gloſſ.* 34. *n.* 2. Azeved. *conſil.* 7. & latè Alexand. Monet. *de opt. c.* 3. *quæſt.* 3. *& cap.* 8 *qu.* 1. *à n.* 1. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 62. *n.* 7. Rota in Lucana optionis domus 24. Jan. 1607. coram D. Manzanedo. Nec eſt neceſſarium ſecundum ipſos in reſervationibus fieri derogationem, ſaltem cum clauſula generali, (cum qua tamen id clarum videri, nec eſſe amplius diſputationi locum, ait Mandoſius ad Lapum *allegat.* 84. *litera K*) quamvis id velit Staphileus *de literis gratiæ, titul. de vi, & effectu clauſularum, §. quomodo derogetur ſtatutis, & conſuetudinibus n.* 4. & Zerola *in praxi.* 1. *p. verb. Canonic.* §. 7. 7. *conc.* atque Æneas de Falcon. *ſuprà effectu.* 50. quod optans ſcienter beneficium reſervatum, non ſolum illud non obtinebit, imò non poterit ad amiſſum redire, *cap. ſi beneficia de Præbend. in* 6. ſequitur Granutius *d. quæſt.* 54. *n.* 7. & tradit Gonzal. d. *gloſſ* 34. *à n.* 84. *&* 94. Azeved. *ſuprà n.* 5. *&* 6. & facit *conſil. Calderini* 6. *de conſuetudine.*

Quamvis per mandatum † de providendo ſeu ex- 451
pectativam & reſervationem, etiam motu proprio de beneficiis incertis vacaturis pro aliquo non tollatur optio, Gemi. *conſil* 104. quem ſequitur Rota ut per Gambarum, *dec.* 9. & Simonetam *d. q.* 45. n. 6. Alexand. Monet. *d. c.* 3. *n.* 43. *& d. cap.* 8. *n.* 14. quæ tamen tollitur per clauſulas generales, *non obſtantibus, &c.* in eis contentas, ut per Gonzalez *d. gloſſ.* 34. *n.* 3. qui allegat Rotam, *dec.* 5. *de conſuet. in novis*, Caſſad. *d. dec.* 4. *n. fi. de conceſſ. Præb.* Creſcentium, *dec.* 9. *eod. tit.* & Francum Marcum *dec.* 1269. *l.* 1. & quando eſt motu proprio, Alex. Monet. *d. cap.* 8. *n.* 16.

Sed

Sed eo non obstante dicendum est, non esse su-
452 perfluam d. derogationem de novo additam. Nam stante consuetudine saltem immemoriali, aut indulto Apostolico optandi beneficia, seu Præbendas, reservata possent optari, ut in dict. Bononien. optionis 9. Januarii 1579. coram Dominis Rubeis, seu Lancelloto, quæ sic ait, dubium à me propositum de ordine Sanctissimi continet tres difficultates, prima est, an beneficia reservata optari possint? in qua fuit resolutum, non posse optari, sive sint specialiter reservata in favorem certæ personæ, sive generaliter, ut tradit Anchar. *in ca. fin. n. & col. fi. quæro, de consuet. in 6. & ibi* Gemin. *§. in præbendis n.* 3. Francus *nu.*6. Probus ad Monachum, *n.* 18. Collectarius *in cap. ex tenore, n.6. de concess. Præb.* Cardin. *cons.* 16. *circa fin.* Gemin. *cons.* 30. *col.* 2. *ver. ad secundum, ubi testatur* de communi, Rota *decis.* 2. *de consuetud. in novis & decis.* 1. *n.*4. *de rerum permut. in novis dub.*2. Put. *decision.* 4. *de privil.* Mohed. 296. Millis *verb consuetu. optandi* non habet locum in beneficiis reservatis, Lapus *allegatione* 84. *n.* 2. Franc. Marcus *decis.* 1271. *l.* Staphileus *de literis gratiæ fol.* 101. Ferret. *cons.* 327. *n.*4. Gigas *de pensio. quæst* 63. *n.*9. Simoneta *de reservat. cap.* 65. Æneas de Falcon. *in eod. tract. qu.* 4. *principali.* 5. *effectu*, Cassad. *decision.* 4. *n.* 1. *de concessione Præbendæ*, ubi de communi Paris. *consil.* 10. *volum.* 4. & in reservatione ob vacat. apud Sedem ad text. *in dict. §.* in Præbeodis, Æneas de Falcon. *d. tract.* 2. *effect. n.*2. Gigas *d. quæstion.* 63. *n.* 10. Paris. *dict. cons.*10. *n.*3. Staphil. *ubi suprà verb. cessat*: Rota *d. decision.* 4. Ratio est, quia Papa in beneficialibus habet amplissimam potestatem; *capite secundo de Præbendis in* 6. & reservando afficit beneficia, & inficit totum quicquid disponitur in contrarium, & derogat omnibus juribus & statutis, & adimit omnem potestatem confetendi & sic tollit jura, quæ dant potestatem optandi, ut post Joan. de Lignano tradit Gemin. *in dict. §. in Præbendis, numero tertio*, ubi Franc. *numero sexto*, & in reservatione 8. mensium de quibus reg. Cancellariæ est. *dict. decisio.* Mohedaoi 296. Putei *dict. decisione quarta*, Rota *decision.* 1. *de rerum permutatione.* Secunda est difficultas, an saltem possit optari stante consuetudine optandi reservata, & in consuetudioe legitimè præscripta voluit Calder. *consil.* 3. *de consuetudine*, quod potest optari, & quæritur hæc consuetudo, licet sit contrarius, & est rationabilis, & ideo potest præscribi cum legitimo tempore, sequitur Staphil. *dict. fol.* 101. *versi. an autem valeat*, licet de veritate hujus Constit. dubitet Æneas de Falcon. *dict. effect..*5. *col. pen. versi. est bene verum* dicens Calderinum fuisse audacter locutum. Quo verò ad consuetudinem immemorialem Domini tenuerunt illam valere, moti ex generalibus regulis, quia immemorialis consuetudo sufficit etiam ad acquirendum specialiter reservata Principi, *c. super quibusdam*, §. *præterea, de verb. signif.* Abb. *in cap. cum nobis, col. pen. de præscr.* Jas. *con.* 108. *col. pen. versi. tamen ea, vol.* 2. Baldus *de præscriptione*, 2. *p.* 2. *principalis, quæstio.*6. Ferretus *consil.* 141. *n.*30. *cum aliis*, de quibus per Gabr. *de præscript. cons.* 1. *n.*3. *vers. amplia.* habet enim hæc immemorialis consuetudo vim privilegii, & legis, & ex ea potest etiam allegari titulus fundationis & quilibet alius titulus de Mundo, ut dicunt allegati, Doctores, Fel. *in cap. causamque, colum.* 3. *& 4. de præscrip. Feder.* 234. *col.* 2. *versi. ad propositum.* Stante ergo probata ista immemoriali, non est dubium, quod est legitime præscripta consuetudo, & sic intrabit d. consil. Calderini, quod Domini approbant. Sed circa hanc difficultatem aliqui ex Dominis dubitabant, si hæc immemorialis posset probari, ex quo singuli Pontifices renovant regulam de mensibus reservatis, per quam interrupta videtur ista immemorialis, unde quando fuit inchoata fuit interrupta per dictam regulam: nec potest tempus unius Pontificis conjungi cum tempore alterius stante interrupt. Socinus enim *in l. mihi & Titio*, 6. *in legatis post princip. de legat.* 1. & propterea dixit Calder. *in dict. consil.* 3. *colum. fin. versi. ad illud vero*, quod talis consuetudo optandi ad hoc, ut relevet, non debet, esse interrupta, *per cap. illud, de præscript. cum de Beneficio, de Præb. in* 6 & ad inducendam interruptionem opus est quod interveniat aliquis actus contrarius dict. consuetudini, ubi per eum, & tradit Anchar. *in d.c. fin. versi quæro* ubi per Gemin. Francum, & alios, *de consuetudine in* 6. Gigas *d. quæst.* 63. *numer.* 8. super hac tamen interruptione nihil Domini resolverunt, sed nunc præsupponunt consuetudinem immemorialem inductam & probatam 3. erat difficultas, an indultum concessum Cardin. de conferendo Beneficia vacantia in 8. mensibus reservatis in d. reg. Cancellariæ obstet, quominus reservata possint optari in vim d. consuetudinis immemorialis, quæ nunc præsupponitur probata? & Domini resolverunt non obstare: moventur, quia hujusmodi indultum confereodi ex observantia Rotæ non semper recipit interprètationem, ut ampliet facultatem conferendi, quam habent ordinarii in suis Ecclesiis, sed tamen, ut illis reservat, non obstantibus possint ipsi libere conferre beneficia ad eorum collation. spectantia, perinde ac si dictæ reservationes uon emanaverint, ut colligitur ex tenore indultorum, & est *decisio* 3. Cassadori *de privil.* Putei *decisione quarta eodem* Simoneta *decision.*28. Mohed. 179. hinc est, quod intelliguntur hujusmodi indulta de illis Beneficiis in quorum quasi possessione conferenda ipsi Ordinarii existunt juxta *consil.* Calder. 23. *de Præbend. decisione* 5. *eod titul. in antiqu.*49. *de rescript. in antiquis.* Mohed. *d. dec.*179. Put. *d. decis.* 4. *de privil.* Unde quemadmodum Ordinarii non possunt impedire optionem sine indulto, ita non possunt cum indulto, Put. *decision.* 4. *de privil. in fin.* quare si cessarent reservationes, non posset Cardinalis habens indultum conferre Beneficia, quæ vigore dict consuetudinis immemorialis possunt optari, ergo minus potest conferre vigore indulti quod non auget facultatem conferendi: sed tantum remove obstacula, & impedimenta reservationum, ut dictum est, ex supra dictis infertur non obstare allegatam *decis.* Paleoti 357. præsupponebatur, quæ fuit facta in causa Reginen. Canonicatus, nec reperitur inter alias ejus decisio. quæ circumferunt, in qua decisio. Rota dixit censeri derogatum immemoriali consuetudini optandi reservata per clausulas derogatorias appositas in quadam provisione Papæ, in quibus clausulis derogabatur consuetudini, & statutis qualibet authoritate firmatis, & si esset necessaria specialis derogatio, cum clausula, *quorum tenores, &c.* & similes clausulæ appositæ sunt in indulto, de quo agitur, quia Domini respondebant diversos esse terminos quæstionis nostræ à terminis dict. decisionis, illæ clausulæ erant positæ in provisione Papæ non in indulto removente obstacula. Præterea in illa decisione præsupponebat adesse reservationem, quæ etiam hic non adest, nam regula reservatoria 8. mensium non comprehendit Cardinales, sed illos in specie excepit, ut etiam declarat *decis.* Mohed. 296. Crescent. *decis.* 218. non obstat quod d. clausulæ iodulti derogantes consuetudinibus censentur etiam derogare consuetudini optandi, quia respondebatur, quod postquam indulta, ut dictum est, nihil aliud continent, nisi quod removent obstacula, ita etiam d. clausulæ non possunt operari, quod per eas sit ampliata, & altera principalis dispositio ipsius indulti: sed tantum confirmatur, convalidatur juxta *Clement. de Præbend.* Decius *cons.*2. 11. 10. Felin. *in*

cap. licet, *num.7. verſ.3. limitat. de offi. Ordin.* & in terminis juris optandi *eſt d. conſilium.* Calder.3. *de conſuet.* hinc eſt, quod dicitur, clauſulas derogatorias ſolum operari in his, quæ perimunt gratiam, Felin. *in cap. nonnulli in princ. colum.* 11. *verb. nota. de reſcript.* Rota in 12. *add. de præben.* at principalis diſpoſitio indulti ea eſt, ut Cardinalis poſſit conferre in omnibus menſibus, prout de jure poterat ante reg. 8. menſium, ſed de jure non poterat conferre beneficia, in quorum quaſi poſſeſſione optandi alius exiſtit ab immemoriali tempore, quæ immemorialis operatur vim privilegii Apoſtolici legis & fundationis, ut dictum eſt, non obſtat, quod indulto detur etiam facultas conferendi ſpectantia ad inferiores, quatenus ſunt reſervata, quia reſpondetur, quod intelligitur eo modo, quo poſſuot conferre inferiores, ſi non eſſent reſervata, ſed inferiores non tollerent optiones, ergo nec indultum, *quæ deciſio eſt in noviſ.* Farin. 642.

453 De qua dec. meminit Anaſt. Germonius † *de indultis Card.* §. *etiam ex eo*, *à n.* 16. & poſt hæc Gonzalez *gl* 33. *n.6.* & *gl.* 34. *à n.6.* dicens, quod ſtante conſuetudine immemoriali optandi in quibuſcumque menſibus, ceſſabat reg. noſtra, quæ non auferebant talem conſuetudinem, ut in d. Bononien. optioris, & quod in alia Gadicen. juris nominandi 11. Febr. 1582. coram Bubalo, fuit ſimiliter reſolutum, quod illius reg. reſervatio non auferebat conſuetudinem immemorialem providendi in quibuſcumque menſibus, & ideo inquit ipſe Gonzalez, prædicta verba non ſine maxima conſideratione, & effectu addita fuiſſe ad removendum immemoriales conſuetudines, & Apoſtolica indulta optandi in omnibus menſibus præſertim, quia non ſolum valebat conſuetudo immemorialis optandi præbendas reſervatas, ſed etiam alia conſuetudo ordinaria tenebat, ut conſuluit Calder. *d. conſil.* 3 *de conſuet.* licet pluribus illius ſententia non placeret, ut per Anaſt. Germo. *d.* §. *etiam ex eo.* 15. quod hodie, inquit Gonzal. penitus ceſſat attenta reg. noſtra. Et alias in una Vercellen. Canonicatus. & Archipreſbyteratus 27. April. 1594. coram D. Peña fuit dictum. Quod conſuetudo immemorialis optandi in menſibus reſervatis juxta conſil. Calder. 3. de conſuetud. hodie non ſuffragatur, cum per recentes Cancellariæ regulæ ſublatæ ſint quælibet conſuetudines optandi, etiam in menſibus reſervatis, &c.

454 Quamvis ego verius exiſtimem † non poſſe dari d. conſuetudinem, nec ordinariam nec immemorialem, ſtante interruptione, per ſingulos Pontifices renovantes regulam ex adductis *in d. dec.* Bononien. in 2. & 2. *difficultate*, & noviſſime in una Hipporegien. c. an. 27. Jun. 1603. coram D. Manzanedo fuit reſolutum, &c. R. optio, licet ſuper hac interruptione nihil Domini reſolverunt, ut dicitur in deciſion. tamen ibi in fine poſt relationem factam S. Pontifici Gregor. XIII. teſtatur ita fuiſſe per eum additum, ut per Gratian. *diſcept. forenſ. dict. cap.* 32. *numer.* 8. Et licet Anaſt. Germon. ſuprà dicat, per renovationem regularium, non interrumpi conſuetudinem, quæ ad ejus interruptionem requiritur, quod interveniat actus illi contrarius: quam rationem fortè præcedere ubi in regulis cancellariæ non adeſſet expreſſa derogatio, & ampliſſima earum conſuetudinum optandi. Ait Alexand. Monet. *d. cap.* 3. *n.* 75. Facit *conſilium* Nav. 1. *de feriis*, ubi ait, quod contradictio ſuperiorum interrumpit conſuetudinem *argum. notatorum in c. fi. de conſuetud.* & quod tradit P. Raveñas. *de conſu. ſect.* 4. *numer.* 181. & vide infra *numer.* 557. ſed ad tollendam omnem prorſus difficultatem, & dubitandi occaſionem, quæ ex d. dec. Bononien. oriebatur per Sixtum V. & ejus ſucceſſores, utiliter addita ſunt illa verba, ex quibus ita Rota hoc habet pro conſtanti, ut in dubium revocari non valeat, Gonzalez *d. gloſſ* 33. *n.* 7. & ſi ceſſantibus d. verbis in noſtra reg. additis poſſet dari conſuetudo, ſaltem immemorialis optandi reſervata, dicendum eſſet ea ſtante, etiam hodie optari poſſe reſervata per alias regulas, cum in illis non ſit addita hujuſmodi derogatio, nec ſunt hujuſmodi verba.

Per reſervationem tamen ſpecialem alicujus † be- 455
neficii, etiam Motu proprio factam poſt vacationem ipſius, ſeu per proviſionem à Papa de eo factam, non videtur ſublatum jus optandi, & jus ad rem acquiſitum per conſuetudinem optandi, niſi illi derogetur cum derogatione regulæ, de non tollendo jure quæſito, ex traditis per Æneam de Falcon. 4. *quæſt. effectu* 47. *n* 9. Saroen. *d. regul. de non tollendo jure quæſito quæſt.* 1. *verſ. ſ. primus modus*, & per Zerolam 2. *p. verb. canonica.* §. 7. 3. *concluſ.* ubi hoc tenet. Et videtur ſequi Zechus *de republic. Eccleſiaſtica*, *cap* 24 *de Canonicis numer.* 4. *verſic.* 1. & ex dictis ſup. *num.* 295. & *p. præced. cap* 3. 7. modo ubi vide. Unde etiam videtur requiri derogatio *dict. regula de jure quæſita in caſu* de quo per Flaminium Pariſium *dict. lib.* 2. *q.* 20. *n.* 9.

Sed eſt difficultas, † an impediatur optio in Ec- 456
cleſiis, ubi non optantur præbendæ, ſed præſtimonia annexa pinguiora, verbi gratia, in Eccleſia Cordubens. in qua quot ſunt Canonicatus & præbendæ tot ſunt præſtimonia annexa, & ex ſtatuto & conſuetudine illius Eccleſiæ Canonici juxta ſuam antiquitatem per optionem ſucceſſivè aſcendunt ad præſtimonia pinguiora; difficultas inquam, eſt, an d. cedente aliquo Canonico, in menſe reſervato, præſtimonium illius poſſit optari per Canonicum antiquiorem? nam videtur quod non ex Ænea de Falc. *d.* 4. *qu. effectu* 9. ubi ait, quod reſervatio per vacationem in curia non ſolum impedit opinionem ipſius beneficii *d. cap. ult. de conſuet. in* 6. verum etiam impedit, quod non poſſit optari camera, quæ erat illius, per cujus obitum vacavit beneficium, Cardin. *conſ.* 16. *verſ. ſed alius eſt caſus*, pro quo facit, quod reſervato beneficio regulari, intelligitur reſervatus locus, quia debetur obtinenti beneficium reſervatum *pact. Cancellariæ fol.* 92. *verſ. reſervato beneficio regulari in* §. *nota plura notabilia*, *tam circa beneficia reſervata*, *quàm non reſervata.* Unde ille qui habet præbendam taliter reſervatam, quæ alias poterat optari, intrat in locum prædefuncti quo ad præbendam, & Cameram, quia eſt annexa illi præbendæ reſervatæ, non tamen intrabit, quo ad ſtallum in choro, & vocem in Capitulo, ſed ſedebit in ultimo loco, & jus optandi in illi Eccleſia non competit ſibi, poſtquam erit antiquior in receptione. Hæc Æneas ibi, facit etiam *dec.* 4. *de conſuet. in noviſſ.* quæ ait, quod ſicut Canonicatus & præbenda in Curia Romana vacantes per alicujus obitum, optari non poſſunt vigore conſuetudinis ſuæ *cap. fi. de conſuetud. lib.* 6. ita nec groſſi fructus per d. Canonicum in curia defunctum obtenti poſſunt optari, etiamſi illi groſſi fructus reſiderent ad Capitulum, prout Greg. XI. declaravit per ſuam Bullam. Quam deciſionem ſequuntur Francus *d. c. fi.* §. *præben. num.* 5. Millis *verb. conſuetudo optandi.* ſicut non poteſt fieri, Gigas *qu.* 63. *n.* 10. Staph. *ſup. dub.* 3. Franc. Marcus *dec* 1268. *lib.* 1. Flam. Pariſius *d. n.* 2. *q.* 20. *n.* 7. & noviſſimè Gonzalez *dict. gl.* 34. *n.* 31.

Nihilominus in prædicta difficultate videtur di-
cendum, poſſe optari, nec in propoſito † caſu præ- 457
ſtimonium non eſt annexum Canonicatui, & præbendæ æquè principaliter, & ut titulus diſtinctus, ſed acceſſorie, & per modum incorporationis, & ſuppreſſionis, ac tanquam prædium pro præbenda temporali applicatum tali Canonicatui, & præbendæ, non perpetuo & inſeparabiliter, ſed pro vita illius Canonici, juxta dicta per Gigan. *quæſt.* 26. *n.* 3. & ſic

sic non cadit sub reservatione, & ita practicatur in dict. Ecclesia Corduben.

458 Nec obstat dict. doctrina Æneæ de Falcon. & † practicæ Cancellariæ sup. quia procedit in camera, domo seu prædio, vel loco annexis perpetuo & inseparabiliter præbendæ seu beneficio, ut post hæc tradit Gonzalez *dict. gloss.* 39. *numer.* 32. allegans *dec.* Caputaq.282. *cap.* 1. *p.* 2. quam vide; & quod vacantibus cannnicatib. in mense reservato, non fiunt optiones domorum illis annexarum, fuit dictum in illa Lucana optionis domus 24. Joann. 1607. coram D. Manzanedo, & 13. Mart. 1609. ubi dicitur intelligi, etiamsi sint perpetuo & inseparabiliter annexæ, sed malè. Nec etiam obstat *d. decis.* 4. quia procedit in fructibus grossis, qui dantur pro præbenda.

Ex quo alias Rota in una Corduben. pensionis 2. Maii 1594. coram Illustrissimo Card. Mantica re-
459 solvit, † pensionem impositam, & reservatam super fructibus, & distributionibus cujusdam Canonicatus & præbendæ dict. Ecclesiæ Corduben. quos quidam Ferdinandus possidebat, nec non præstimonii de las Herreras, dicto Canonicatui annexi, mortuo d. Ferdi. possessore, & in Canonicatu, & præbenda succedere D. Did. Ferdin. de Corduba, in præstimonio vero per optionem D. Joan. de Spinola, totam pensionem solvi debere à successore in Canon. & nihil à successo. in d. præstimonio de las Herreras, juxta Gigan. sup. non obstante, quod pensio expresse esset imposita sup. fructibus Canonicatus, & præstimonii de las Herreras, quia id est causa demonstrationis, perinde ac si solum imponeretur super fructibus Canonicatus &c. ut in decisione Pacifici 178. quamvis ante in eadem causa Rota tenuisset contrarium 30. Aprilis 1593. coram eodem D. Mantica, scilicet pensionem dividendam esse pro rata fructuum Cannnicatus, & præstimonii inter successorem Canonicatus, & successorem præstimonii, &c. de qua ultima decisione meminit Gonzalez *dict. gloss.* 34. *numer.* 46. malè tamen eam referens, & dicens esse coram Illustrissimo Blancheto.

Sed obiter hic videre oportet, ad consuetudinem optandi quanti temporis spatium requiratur? Et breviter dicendum est, quod quando mutatur titulus, seu beneficium aut Canonicatus, optio est contra jus, & sic requiruntur quadraginta anni ad induendam talem consuetudinem, Calder. *cons.* 6. *&* 7. *de consuetud.* Rota *decis.* 6. *de consuetud. alias* 460. *in novis* Bellam. *decis.* 1. *&* 63. Cassidor. *decis.* 7. *præbend.* Put. 201. *libr.* 2. Mohed. *de consuet.* Millis *in repert. ver. consuetudo optandi*, Felin. *in cap. statuimus de majorib. & obed. num.* 2. Prob. ad Monach. *cap. fin. de consuetud. in* 6. *num.* 28. Gigas *de pension. qu.* 63. *num.* 6. Roch. *in cap. fi. de consuetud. sect.* 3. *num.* 29. *&* 36. Franc. Marc. *decis.* 1270. *parte* 1. Petr. Greg. *de benefic. c.* 39. *num.* 4. Alexandr. Monet. *de optione c.* 2. *quæstion. à num.* 15. & Gonzalez *reg.* 34. *num.* 13. *&* 14. Secundum quos optio ista est contra jus, tribus, aut quatuor rationibus. Primò quia est contra jus, quòd quis sibi conferat, aut se præsentet, vel eligat, *cap. cum in jure, de elect. cap. fin. de instit. cap. per vestras, de jure, patronat. & ib. notat.* Secundò quia est contra Concilium Turon. prohibens permutationem præbendarum propria authoritate, ut *in cap. majoribus, de præben. & cap. quæsitum, de rer. permut.* Tertiò quia per optionem datur jus ad beneficia vacantia, contra cap. 2. *de concess. præb. & c. detestanda, eodem in* 6. ubi prohibetur jus ad vacantia etiam incerta, & in communi.

Quando verò non mutatur titulus, seu cannnicatus, sed solùm præbenda, seu portio temporalis, vel domus, quia non optatur novus titulus, seu canonicatus, sed primo retento optatur præbenda, seu portio temporalis, vel domus, prout requiritur fieri, ubi est optio præbendarum, dictum est supra 2. *parte cap.* 5. *num.* 183. optio non est contra jus, & sic ista consuetudo optandi inducitur decennio, gloss. *in dict. cap. fin. de consuetud. in* 6. *verbo consuetudo* per illum text. qui de hac consuetudine optandi præbendas loquitur, sequuntur ibi Archidiac. *num.* 1. Joan. Andr. *n.* 4. Butr. 6. Anchar. vers. *opponitur, & versu. fi.* Dominic. *n.* 7. *&* 10. Franc. *nu.* 5. *&* 6. & Prob. *num.* 28. *&* 34. Oldrad. *cons.* 85. *nu.* 3. Rota Bellam. Cassad. Put. Mohed. Millis, Felin. Gig. *nu.* 5. Roch. Franc. Marc. Petr. Gregor. Monet. & Gonzalez *n.* 12. *ubi supra*, & Dueñas *reg.* 139. Vivius *in commun. opin. vers. consuetudo rationabilis*, & alii. Similiter etiam jus optandi præbendas potest induci statuto, quia ut diximus, non est contra jus gloss. *d. verb. consuetudo ad finem*, quam ibi sequuntur Doctores, Domin. *num.* 17. Franc. *nu.* 6. *in fin.* & alii, Millis *verb. consuetudo, & statutum*, Gig. *d. quæst.* 6. *n.* Joan. Nicol. Delphin. *de jur. patr. lib.* 2. 16. *q. n.* 157. & Alexand. Monet. *dict. cap.* 12. *quæst.* 3. *à numer.* 49. potest enim Episcopus facere statutum de optando in Ecclesia, Butr. *in ca. fi. de consuet.* Quoad beneficia tamen spectantia ad ejus collationem, secus in aliis, ne facto Episcopi aliorum jus lædatur, Millis ibi, Gig. *n.* 5. & Moneta 50.

Quando verò mutaretur titulus, seu canonicatus aut beneficium, quia optarentur canonicatus, seu beneficia, non posset induci statuto jus optandi, cum sit contra jus, ut diximus, & Episcopus, seu alius inferior non possit facere statutum contra jus canonicum, *cap. quod super his de major. & obedient.* Clement. *ne Romani de elect.* cum aliis, & pro regula tradunt. Roma. *in l.* 1. *ff. de jurisd. omnium judicum*, Lapus alleg. 20. Pavin. *de offic. & post capit. sede vacante* 6. *quæst.* 1. *parte numer.* 7. Alber. de Rosat. *de statut.* 1. *part. qu.* 7. Felin. *in d. cap. quod super his à num* 3. Roch. Curt. *in dict. cap. fin. sect.* 3. *à num.* 7. Enric. Bort. *de syno.* 3. *part. artic.* 1. 2. *&* 3. *&* 8. *conclus. à n.* 36. Dueñas *reg.* 230. Grass. *cons. lib.* 1. *capit.* 17. *quæst.* 4. & Monet. *suprà num.* 50 *& de distrib. part.* 2. *quæst.* 13. *à num.* 1. & alii: quamvis ipse Moneta *dict. cap.* 2. *à num.* 55. in proposito contra teneat, nempe posse fieri statutum per Episcopum de optione, etiam quæ sit contra jus, quia Episcopus potest statutum concedere contra canonem, & Ecclesiæ suæ præjudicare, quando agitur solum de jure quærendo, Felin. *cap. quod super his numer.* 5. *ex capit. cum dilectus de consuet.* & communi doctrina, quòd prælatus potest præjudicare Ecclesiæ in quærendis, & quod hìc agatur de jure quærendo patere, tum exemplo dicti cap. cum dilectus, tum quia quòd Episcopus conferat, pendet à futura vacatione: item, quia valet statutum Episcopi & clericorum contra canones, quando disponit in materia, in qua potest induci consuetudo canone specialiter permittente; ut voluit Alex. *consil.* 106. *versic. ergo probatur lib.* 2. cum Feder. de Sen. *cons.* 17. *numer.* 10. *& ca. ex parte* 3. *de verb. sing.* juncto cap. *certificari de sep.* licet eos, inquit, aliter intellexerint, & malè Feli. *d. cap. quod super his*, *n.* 10. & Curt. *dict. sect.* 3. *num.* 24. & id esse in casu nostro: nam text. *in d. cap. fin. de consuetud. in* 6. expresse approbat consuetudinem optandi.

Sed ejus sententia mihi non placet, quæ severa est contra dictam regulam, nec faciunt illæ limitationes, nam quantum ad primam, quod Episcopus potest statuere contra canonem, & Ecclesiæ suæ præjudicare, quando agitur de jure quærendo, ea non est vera in statuto generali, per quod præjudicetur juri quærendo Ecclesiæ & solum procedit in statuto particulari facto in fundatione Ecclesiæ, ut *in dicto cap. cum dilectus*, nec per statutum generale potest prælatus præjudicare Ecclesiæ in quærendis, sed solum in casibus particularibus, in

quibus nulla sit prohibitio à jure. Ita Roch. *suprà. num.* 15. & cum eo idem Moneta *dict. quæst.* 13. *n.* 10 *&* 11. Seotit. Bort. *suprà n.* 54.

Præterea prohibitio optionis, per quam mutatur titulus, seu beneficium, non fundatur in jure quæsito, vel quærendo, nec rationes assignatæ, ex quibus diximus esse contra jus, in eo nituntur, ut patet, unde hìc non agitur de jure quærendo, nec potest applicari dicta limitatio, esto esset vera, etiam in statuto generali, quantum ad secundam limitationem, quod valet statutum contra canones, quando disponit in materia in qua potest induci consuetudo, canone specialiter permittente, probabilissimè eam reprobat Felin. *dict. numera* 10. & etiam Curtius *dict. n.*24. aliter intelligendus Alexandrum & Cald. per eum relatum, voluit dicera Federic. nempe, quòd loquatur de statuto facto post consuetudinem contra jus, quod jam erat sublatum per consuetudinem. Quæ intelligentia non est bona, ut patet ex ipso Alexan. dicto loco, nec pro dicta limitatione facit dict. cap. *ex parte* 3. nem statutum, de quo ibi, non est contra jus, imò juri conforme, ut cum Dom. ait Felin. *dict. n.* 10. *& præcedenti*, cum non sit in eò jus certum, sed stetur consuetudini; ut *in dict. capit. certificari, & in cap. requisisti de testam.* & contra dictam limitationem facit, quod licèt consuetudo contra jus sit specialiter à jure approbata, debet esse præscripta & quadragenaria, juxta tradita per Dom. *n.* 8. & Franc. 5. *in dict. cap. fi. de consuet. in* 6. & in proposito de optione contra jus docet ipse Monet. *dict. cap.*2. *n.* 18. 19. ergo non valet statutum contrarium: nam in his quæ non possunt induci statuto, non est necessaria consuetudo præscripta, sed sufficit decennalis.

Rursus *in dict. cap fi. de consuet.* in 9. non approbatur consuetudo optandi contra jus, quia ibi solum agitur de consuetudine optandi præbendas, quæ non est contra jus, ut diximus & sic dict. limitatio quando esset vera, non potest hìc applicari.

Et ita consultus respondi, statutum Ecclesiæ Hipolen. factum à capitulo, sede vacante, anno 1581. de optandis canonicatibus vacantibus, sede vacante in mensibus ordinariis ipsius capituli per canonicos antiquiores habentes suos canonicatus & præbendas pensione gravatos, esse contra jus & sic non valere, nec potuisse fieri à dicto capitulo sede vacante, quia in eo non agitur de optione præbendarum, sed canonicatuum, disponit enim, quòd canonicatus vacans optetur per canonicum antiquiorem, & successivè per alios canonicatus vacantes per optionem, & sic de optione, per quam mutatur titulus & canonicatus, maximè cum dicat per talem optionem, canonicus optans non perdat antiquitatem sui canonicatus, sed maneat in ipsa mutando solum chorum canonicatus optati. Quæ verba essent superflua, si non mutaretur canonicatus, sed præbenda, ut aliàs in una Salamantina dixit Rot. *dec.* 411. *parte* 1. *diverf. numer.* 2. nec mutaretur chorus. Et quòd in dicta Ecclesia Hispal. per optionem mutetur titulus, constat etiam ex eo, quòd in eo, sicut communiter in Ecclesiis Hispaniæ est certus numerus canonicatuum, & etiam præbendarum, correspondens numero canonicatuum, ita quod tot sunt præbendæ quot canonicatus: sed non est distinctio, nec inæqualitas præbendarum, sed omnia bona & reditus sunt capituli & mensæ capitularis, & quotannis dividuntur inter canonicos æqualiter; secundùm quod unusquisque lucratus est recedit. Et sic non potest optari & mutari præbenda, nisi mutato canonicatu & titulo: & de his præbendis loquitur d. decisio 6. *de consuetud. in novis verf. aliquæ sunt præbendæ*, in quibus est certus numerus canonicatuum dicens, quod in hujusmodi Ecclesiis non posset introduci consuetudo optandi, cum non sit distinctio præbendarum, & inter portiones quæ fiunt de bonis administratis, non sit una melior alia, & sic non cadat electio, neque optio, ut etiam dicit Moneta *dict. capite secundo* n.16. Sed ratione gravaminis pensionum rectè posset cadere, & dari optio hujusmodi canonicatibus & præbendis, ut habens canonicatum & præbendam pensione gravatum optaret alium liberum, seu minus gravatum, & sic liberetur à pensione, quod erat intentum dicti statuti Hispalen. Quod certè non consequeretur, si solum optaretur præbenda non mutato titulo & canonicatu, juxta *supra d. ca.* 5. 1. *parte n.* 183. & consequenter statutum esse etiam nullum, tanquam erroneum, *ad l. si per errorem. ff. de jurisd. omn. jud. l. nihil consensui tam contrarium §. non videntur. ff. de reg. jur. & dec.*14. *Cæsaris de Graff.* & quorum alias an dicitur *suprà* 3. *parte c.* 2. *n.*241. Mutando autem titulum & canonicatum, ut erat necessarium ad effectum, optio est contra jus, & consequenter statutum non valet ex defectu potestatis statuentium, ut dictum est.

Tertiò in alternativa addita sunt illa verba, *vere ac personaliter*: nam 1. regula Pii V. super reservatione mensium, & alternativa facta de mense Jan. 1565. ad quinquennium, quæ est in Bullario constitut. 164. solum dicebatur ei, *quod quotiescunque, & quandiu apud eorum Ecclesias, seu in eorum Diœcesi resederint duntaxat*, & in secunda edita de anno 1570. anno 6. sui Pontificatus post elapsum quinquennium primæ quæ est in d. Bullario constitutione 165. dicitur omnibus Patriarchis, & Episcopis apud Ecclesias, & Diœceses suas juxta Concilii Tridentini dispositionem residentibus duntaxat de omnibus, &c.

Ex quibus verbis † apparet istam secundam alter- 461
nativam Pii Quinti non esse restrictam ad residentes dumtaxat, sed ad residentes juxta formam, & dispositionem Concilii Tridentini, quod cum Episcopis permittat adesse per tres menses quolibet anno in *cap.* 1. *sess.* 23. *de refor.* in illis trib. mensibus Episcopi gauderent alternativa, ac si personaliter residerent, ut censuit S. Congregatio Concilii in declaratione sequenti. Cum vacasset simplex beneficium in parochiali Ecclesia B. Mariæ Castillo, & Episcopus à sua Ecclesia abesset, Sebastianus Gonzalez illud à Sanctissimo impetravit: verum Episcopus habita vacationis notitia idem beneficium alteri contulit. Quærebat provisus à Sanctissimo, an collatio Episcopi absentis esset valida, eo prætextu, quod si illis tribus mensibus, quib. per Concilium, licet abesse, habeatur pro præsente, & gaudeat beneficio alternat. Congreg. censuit, Episcopum illis tribus mensibus absentem haberi pro præsente. Et fuit resolutum in una Salamantina fructuum Archidiaconatus de Monleon 20. Junii 1586. coram Dom. Bubalo. Et ad hoc videtur alludere decis. Saloman. Canonicatus 30. Maii 1592. coram D. Oradino in fin. quæ sic ait. Fuit conclusum processum auditoris Cameræ revocandum & Antonium restituendum, quia Domini intellexerunt Breve sensisse de vacatione in mense Sept. ut exinde Induceretur reservatio, & etiam videtur intellexisse Papa, ut in commissione ultima, unde, cùm fundamentum hoc cesset, sequitur, quod gestæ ab Episcopo Salamantino, & Auditore Cameræ nullius essent momenti, & cum Antonius doceat de titulo & de utroque extremo, consequens est eum fore restituendum, cum autem mensis Septembr. in hoc casu non inducat reservationem, omnia gesta pro Philippo sunt nullius momenti. Et huic sententiæ accommodatur stilus curiæ, qui dat hujusmodi Brevia propter reservationem, qui stilus attendi debet, Lapus *allegat.* 86. *n.* 9. dixerunt tamen Domini, quod videatur in facto, an Canonicat. vacant. trib. mensibus datis à Concil. Episcopis.

Quamvis in ead. postea Rota tenuerit contra-
rium 20. Junii ejusdem † anni 1572. coram eod D. 462
Oradino

462 Oradino † nisi forte in casu hujus decis. Canonica. vacavit tempore primæ alternativæ Pii V. ut in decisio. seq. Fuit dubitatum, an Aotonius sit restituendus ad suam pristinam possessionem, non obstante decreto Conc. Trid. Philippus ad excluden. reintegrationem duplici cap. nititur, & primo, ex dict. decreto Conc. Trid. asserens Episcnpum ex eo posse abesse trib. mensibus, quibus durantib. gaudeat alteroativa, ex quo vacatio de mense Sept. inducit reservationem, quia stante alteroativa est mensis Papæ, ideo Canonicatus dicitur reservatus, sed in hoc D. tenuerunt contrarium, quod Concilium non juvet ipsum, quia aut volumus accipere cursum trium mensium à die, quo discessit à civitate Salamantina, tunc, cum Beneficium vacet die 4. Septembr. dicitur vacasse post cursum trium mensium, quia Episcopus discessit ab Ecclesia 2. Junii, & si elapsi sunt 93. dies, aut volumus computare tempus à die, qua recessit à Diœcesi, ut in puncto adhuc, non intra Concilium, quia Domini intelligunt, ut possit abesse trib. mensibus accipiendo mensem pro dieb. 30. juxta notata in capite, licet de supplen. negligen. Prælatorum, quæ opinio videtur verior, ex qua præfigitur tempus ab initio, & tunc Beneficium vacat post 90. dies, secundo, quia Domini intelligunt quod licet Episcopis detur facultas, ut absint tamen interim non gaudent alternativa, nam regula super alternativa dat Beneficium verè residentibus, ut deducitur ex pluribus verbis reg. adeo non competit non residentibus quo ad secundum c. ratione Brevis fuit resolutum, quod licet aliquo modo Episcopus prætendat se rectè processisse propter simplicia verba Btevis, tamen postquam Rota interpretatur quod intelligitur de mense Septemb. reservatio, apparet de iniquitate sententiæ, quæ venit revocanda virtute ultim. commissionis, nec obstat clausula sublata, quia Papa dict. commis. aperit os, unde cum mensis Septemb. quo Canonicat. vacavit ex causa alternat. sit mensis Ord. & non Papæ consequens est quod Canonic. vacavit in mense non teservato, ergo Ant. est injustè spoliatus, & restituendus, ut includitur propter communem stilum extortum, de qua det. meminit Gonzal. *glos.* 43. *n.* 41. dicens, in ea fuisse decisum, quod Episcop. absens tribus mensibus permissis recreationis causa animo redeundi, non gaudebat alternativa, &c.

463 Ex quo etiam in una † Egitan. Benef. 19. Jan. 1579. coram S. Clem. VII. aliqui ex Dom. inclinabant Episcop. absentem, etiam ultra trimestre, ex justa causa & permissu Pontificis debere gaudere dicta alternativa, ut in decisione sequen. Domini dixerunt quod si Breve est justificatum potest procedi ad ejus executorem, quia commissione deputatur auditor in illius executorem, non obstat quod Cameræ procurator non sit in causa, quia Antonius, ad cujus favorem emanavit bene potest pro suo interesse nomine Cameræ petere hujusmodi executionem, & ita alias dicebant fuisse tentum, & observatum, nec minus obstat quod Ant. cœperit agere via ordinaria, petendo executionem suarum literarum, quia quando esset verum, non propterea id præjudicaret Cameræ, cujus nomine via ordinaria actum non fuit, non etiam potest dici quod jus Brevis expiraverit per expeditionem litterarum, quia quod debeat consignari possessio Antonio literis expeditis, in ejus est favorem inductum, & consequenter literarum expeditio non debet in ipsius odium retorqueri, an autem Breve sit justificatum, pendet ex hoc, an sit verificata reservatio, & non residentia Episcopi talis, quod non gaudeat alternativa, quoad reservationem est dubitatum, quod Beneficia vacarent de mense Aug. 1571. & non seqnenter in mense Apostolico secundum regulam, octo mensium, quod autem Episcopus non resideret tempore vacationis, Domini dicebant non constare ex provisione ejusdem Episcopi de hujusmodi Beneficiis Ulisbonæ de eodem mense Augusti facta: non enim concludit hoc quod die quo vacarunt Beneficia, Episcopus abesset Diœcesi: sed retuli in facto Dominis quod in actis constabat circumscriptis nullitatibus ex confessione Petri & ex dictis saltem suorum testium, quod tunc aberat: probant enim testes Episcopum accessisse Ulisbonam in initio anni 1571. & per totum illum annum Ulisbonæ permansisse: sed secundum Dominos non per hoc concludebatur Episcopum non debere gaudere alternativa stante approbatione causarum suæ absentiæ facta à delegato Apostolico specialiter ad hoc deputato, cum enim abesset ex justa causa & permissu Pontificis, aliqui ex Dominis inclinabant, quod deberet gaudere alternativa, & ad id fuit allegata decision. alias facta in causa simili in una Cremen. Parochialis de Perinardis 19. Jun. 1571. coram D. Vestano, in qua Rota tenuit, quod Card. Ravennæ gauderet indulto, non obstante decreto fœl. recor. Pauli III. quod Cardinales residerent in Romana curia, alioquin non gauderent indultis, & privilegiis, quibus alii Cardin. gaudent, & gaudere possunt, nisi de expressa licentia Papæ apud Ecclesiam Metropolitanam, seu Cathedralem, ubi præfuerint resideant, & subjaceant aliis poenis arbitran. & hoc quod præfatus Cardinalis Ravennæ de licentia Papæ probata per testes Floriæ residebat, sed quia prima alternativa, cujus acceptatione extra tempus facta Papa approbavit, jam erat expirata, quia fuit concessa Calendis Januar. 1565. ad quinquennium, & de acceptatione alterius concessa de anno 1557. in actis non constat, Domini dixerunt quod stante materia nullam babebat difficultatem, & quod propterea, si hoc in facto ita se habet, poterant procedere ad executionem, &c. Contrarium tamen videtur Papa declarasse in ista causa, ut seq. declarat. S. Congreg. Concilii Episcopus Egitanen. dubitavit, an Episcopus absens ex causa à Concilio approbata fruatur alternativâ, quam Sanctissimus concessit personaliter residentibus duntaxat, Cong. Concil. innixa præcipuè reg. Cancellariæ Pii V. 1. Mart. anno 6. censuit frui: referendum tamen ad Sanctissimum, quæ audita relatione Congreg. declaravit se intelligere, ut non fruatur Episcopus alternativa, quando abest etiam ex causa à Concilio approbata, idque ad tollendas lites, quæ oriri possent super hoc articulo, quæ causa sit approbata, vel ne.

Ex illis etiam verbis † secundæ altetnativæ Pii V. 464
videbatur, quod Episcnpus, qui uno anno absuit ultra tres menses, licet postea resideret, non debeat pro illo anno ea gaudere, cum jam pro illo anno defecisset conditio requisita de residentia juxta disposit. Concilii.

At in alternativa † Gregorii XIII. additum est 465
verbum, personaliter, dicenda ipsis quandiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas personaliter resederint duntaxat. &c. à tempore Sixti V. dicitur, vere ac personaliter, ut babetur in nostra reg.

Ex quibus verbis apparet, † quod ad hoc, ut Epis- 466
copus gaudeat alternativa, requiritur vera, & realis residentia, & non sufficit residentia per fictionem, ut si esset absens, causa Ecclesiæ, vel reipublicæ, vel alia legitima causa, ut in Concilio universali, vel provinciali, vel in aliquo negotio, ex mandato & commissione Papæ &c. Leo *in thes. for. Eccles. cap.* 48. *à numer.* 4. Gonzalez *glossa* 43. *à numer.* 1. qui plura adducit, ut solet non necessaria quicquid velit Anast. Germon. *de indultis. Card.* §. *nolumus*, *numer.* 1. *&* 13. ubi ait, si Cardinalis acceptaverit alternativam, frui etiam residentem Romæ, cum ratione Cardinalatus Romæ residere teneatur, & ibi residendo omnibus, & singulis Ecclesiis deservire teneatur,

teneatur, & sic vult ad alternativam sufficere residentiam fictam; qui etiam fallitur in eo, quod existimat, Episcopos Cardinales egere alternativa, cum tamen respectu eorum non sint menses reservati, ut suprà dictum est *numera* 34. & ita contra Germonium novissimè tradit Gonzal. *glossa* 24. *n.* 71. *& glossa* 53. *nu.* 44. & in eo, quod subdit, Episcopos Cardinales teneri residere Romæ cum contrarium declaratur à S. Concilio Triden. sessio. 25. *de reformat. capir.* 2. ibi *etiam si S. Rom. Ecclesiæ Cardinales sint*, & dictum est suprà *n.* 404.

467 Et quamvis Flam. Paris. *de resignat.* * *Benef.* 1. *q.* 19. *n.*85. (qui etiam loquitur de alternativa Sixti V. ut patet ex *n.* 46.) dicat, quod Episcopi absentes causa reipublicæ habent alternativam, & quod ita censuit S.Cong. 9. Julii 1573. & sequitur Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.*1. *parte* 3. *capite* 2. *pag.*44. Flam. *n.* 85. *&* 58. *in fin.* sequitur Grat. *discept. forens. cap.* 166. *n.* 13. ista declaratio facta fuit attenta alternativa Pii V. aut etiam ad summum Greg. XIII. cujus tempore fuit facta, quæ carebat dictione, *vere*, Gonzalez *gloss* 43. *n.*84. quod etiam concessit Pius III. Episcopis interessentibus Concilio Triden. ut in constitutione sua 33. secus verò attentis d. verbis *vere ac personaliter*, quæ non videtur addita ad alium effectum, nisi ad excludendam residentiam fictam, & interpretativam. Gonzalez *ibi nu.* 85. dicens cessare jam declarationem prædictam, & audivisse, quod posteà S. Congregatio contrarium censuerit. Et subdit, quod, cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset à propria Diœcesi pro exercitio sui officii Inquisitoris generalis, in Curia invictissimi Hispaniarum Regis, ubi generalis Inquisitor cum suo tribunali residere solet, & instanter supplicaret Sanctissimo Clemen. VIII. quod concederet indultum speciale, ut posset gaudere beneficio alternativæ, quamvis non resideret in propria Diœcesi, attenta d. causa in favorem Fidei, & reipublicæ resultante, nunquam tamen dict. indultum obtinere potuit, quamvis antea bene concedebantur indulta gaudendi alternativa per aliquod tempus absentiæ, ut consuluit in casu unius indulti Mandos. *consilio vigesimo primo.*

Ex quibus etiam verbis cessat dubium Sarnien.
468 † *l. selectarum capit.* 16. *n.*9. utrum Episcopus, qui ob aliquam justam causam à sua Diœcesi animo breviter revertendi, vel qui nondum Diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, gaudeat alternativa? ex illis enim verbis clarum est non gaudere, & post hæc tradit Gonzalez *dict. gloss.* 43. *n.* 12. & infert ad casum, quem adducit & latè pro utraque parte disputat Gonzalez *ibi n.*41. de Beneficio Segobien. quod vacavit de mense April. 1603. stante D. Episcopo in domo del Scoria à propria Diœcesi Segobien. per quatuor milliaria duntaxat distante, ad visitandum Reges Catholicos, & de sua promotione ad Archipresbyteratum Compostellanum gratias agendum, qui festinanter ad suam residentiam continuandam redit in propriam Diœcesim, à qua solummodo abfuit per duos dies, nempe die 13 & 14.d. mensis Aprilis, & in hoc tempore Beneficium vacavit, quod virtute alternativæ contulit D. Hieron. de Padilla suo Vicario generali, & postea à Papa alteri provisum est, uti reservatum ex eo, quod vacaverat durante d. absentia. Unde orta est controversia, an in hoc casu intraret alternativa, vel non? quod non intret alternativa dicit Gonzal. *n.* 85. se procliviorem esse, cum verba nostræ regulæ sint fortissima, & excludant omnem fictionem, ac veram, & actualem præsentiam de facto exigant, &c. Ego autem id certum existimo, & ait consultus pro parte dict. D. Hiero. de Padilla respondi. Et tandem causa in Rota proposita 26. Mart. 1604. coram D. Justo, fuit resolutum non intrare alternativam, sed potius reservationem, aliquibus tamen ex D. contrarium sentientibus ut per Gonzalez *d. nu.* 83. licet etiam contrarium teneat Leo in thes.for. Eccles. cap.18. *n.*9. *& in d. decis.* dicitur non facere contrarium verba reg. ibi, *quandiu apud Ecclesias, aut diœceses suas, &c.* quasi qui prope diœcesim est, apud diœcesim verè dicatur, *l. penes te* 63. *l. is apud te* 143. *de verb. signif.* quia illa dictio *apud*, est intelligenda, id est, *intra* & exponitur pro *in*, ut latè per Rebuff. & ita sunt intelligenda hæc verba per subjectam materiam.

469 Ex illis † etiam verbis apparet falsa sententia Gonzalez *gloss.*43.9. *q. n.*20. ubi tenet, quod, si Episcopus non potest ingredi suam Diœcesim, nec in ea reddere propter proterviam, & incredulitatem impiorum, qui illam occupatam habent, gaudere valeat alternativa, quamvis verè non resideat juxta *Clem.*1. *de foro comp.* quæ sententia est contra d. verba reg. quæ veram, & realem residentiam in propria Diœcesi requirunt omnino, nec concessio d. Clementinæ trahenda est ad alternativam, vere ac personaliter in sua Diœcesi residentibus dumtaxat concessam.

470 Quartò sunt addita † per Greg. XIII. illa verba ad libram ipsorum, duntaxat, non autem aliorum cum eis, & à tempore Sixti V. illa verba, nec etiam cum consilio, vel consensu seu interventu Capitulorum, vel aliorum, nam in prima alternativa Pii V, solùm dicebatur, ad aliorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, non tamen simplicem, institutionem pertinent.

471 Et sic licet antea alternativa † concessa Episcopis residentibus, quia est favorabilis, comprehenderet Beneficia, & Canonicatus, quorum collatio est communis, Episcopi & Capituli, & Capitulum ex beneficio Episcopi posset uti alternativa, ita ut etiam invito Capitulo Episcopus posset uti alternativa, Calde. *consil.*22. *de præbend.* Pavinus *de offic. & potest. Capituli sede vacante* 1. *part. quæst.*10. *n.*23. Simoneta *de reservat. qu.* 71. *n.* 2. & ibi Granutius *n.* 3. Hiero. Gab. *consil.*197. *n.* 1. *&* 2. *l.* 1. Achil. dec. 226. seu 3. *de præb.* Put. *decis.*88 *l.* 3. Rota *decis.*12. *l.* 3. *p.* 3. *diver.* & Gonzal. *gloss. n.*48. *& gloss.*42. *num.* 3. quod extendit Rota apud Puteum ibi, ut etiam alternativa concessa Episcopo prosit Capitulo, ubi menses Ordinarii sunt divisi inter Episcopum, & Capitulum ex concordia, & sequitur † Granutius supra *numer.* 4. 472
Gonzal. suprà d. *gloss.* 42. *num.* 4. de quo infra *n.*718. tamen hodie anentis dictis verbis nostræ regulæ & Gregorii XIII. & etiam secundæ alternativæ Pii V. id non procedit, ut adverterunt Domini in Salamantina alternativæ 21. Octobr. 1581. infra adducta *n.* 708. & in Vercellen. Canonicatus 27. April. 1594. coram D. Peña, in quibus fuit dictum quod, Si ex immemoriali consuetudine collatio præbendarum pertinet ad Capitulum privativè, quod Episcopum, Episcopus juvari non potest alternativa, quæ non habet locum, quando jus conferendi spectat ad inferiores collatores, ut apparet ex verbis regulæ, & si jure communi agendum sit juxta eam operationem, quam Rota servat, ut per Cassad. *decis.*22. *de præbend.* quæ vult collationem debere esse communem Episcopo, & capitulo, Episcopus non gauderet alternativa, quam excludit regula in illis verbis, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem &c. fuit dictum in illa Regien. Canonicat. 17. Novemb. 1595. supra relata *nu.*413. & resolutum in una Lunen. Sarzaneo. Canonicatus 23. Octob. 1598. coram D. Seraphino in qua fuit dictum vacationem in mense Aug. probari ex confessione adversarii in sua provisione & adesse etiam unum testem, da publica voce, & fama, & ex hac probatione resultare probationem reservationis ex regula Cancellariæ. Nec excludi ex eo, quod dicitur Episcopum gaudere alternativa, quia cum Canonicatus sit in Ecclesia Cathedrali in qua ex juris communis

munis dispositione collatio est communis Episcopi, & Capituli, alternativa non habet locum, ut in ea dicitur, nec obstare, quod hoc procedat in simultanea collatione, non autem ubi turnus fuit divisus, ut in Salamantina alternativæ coram D. Robusterio, & DD. *in cap. cum illis*, §. *fin. de præben. in* 6. Rochus *de jure patron. verb. jus, quæst.*6. *n.*11. qui quia dat de hoc turno debet utrumque probare, nempe quod adest turnus ex conventione, vel consuetudine, & quod illa vice collator sit in turno, &c. neque posse juvari quasi possessionē Episcopi conferendi sine interventu Capituli ad cap. Consultationibus de jure patron. quia exhibentur aliæ collationes Capituli, quæ reddunt hanc probationem æquivocam, &c. *Ut in decis* 597. *novis. Farin.* in qua etiam causa est alia decis. 898. & in Egidan. schol. 14. April. 1603. & in Tirasonen. can. 12. Novembr. 1607. coram Dom. Scoto.

473 Et tradit post hæc † Gonzal. *dict. gloss.*24. *num.* 49. qui tamen *d. gloss.*42. à *num.* 1. malè ait hodie cessat, d. decis. Achillis, & Putei dicentes, quod Capitula Cathedralium gaudere poterant alternativa, &c. eo quod hodie solum conceditur Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ad eos restringit regula nostra, alternativa autem antiquè non erat restricta ad solos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos; sed omnibus collatoribus concedebatur. Quod quidem falsum est, nam alternativa antiqua non concedebatur collatoribus inferioribus, sed Episcopis, & quia est favorabilis, comprehendebat beneficia simultaneæ collationis, ut per citatos suprà *num.* 471. hodie verò id non procedit, quia alternativa restringitur ad beneficia spectantia ad liberam Episcoporum, non autem aliorum cum eis dispositionem &c.

474 † ut dictum est. Unde etiam malè ait idem Gonzal. *gloss.*45. *n.*29. quod eo ipso, quod regula nostra dicebat concedere alternativam in benef. spectantibus ad Episcopi collat. quamvis reliqua verba liberam duntaxat, non autem aliorum cum eis, &c. apposita non essent, venirent, intelligenda de collat. spectante ad solum Episcop. non autem de simultaneo collat. pertinente ad Episcopum cum alio, per textum quem dicit expressum *in capite cum in illis ibi*, §. *si vero de prœbend. leg.* 6. & ibi glossa & Dd. cum aliis. Quod quidem est falsissimum & contra Rotam, & Dd. citatos *d. nu.* 471. & contra dict. decisionem Salamantinam alternativæ, & alias adductas *n.* 472. & text. *in d. cap. cum in illis* §. *si vero*, loquitur & procedit in gratia odiosa, & ambitiosa, non in materia favorabili, Domin. & Francus, & alii ibi Fel. *in cap. eam te, de rescript. numer.* 16. alternativa verò est favorabilis, & amplianda, cum innitatur jure communi: & removeat obstaculum reservationis, ut tradit ipse Gonzalez §. *proœm. num.* 42. *& dict. glos.* 45. *nu.* 34. *& gl.* 43. *n.* 81. *&* 153.

475 Et illa dicitur libera † collatio ad effectum alternativæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu seu interventu, aut alias, sic patet ex verbis regulæ nostræ, & tradit Gonzal. *dict. glos.*45. à *n.* 10. *qui glos.* 46. explicat illa verb. *nec etiam cum concilio, & gloss.*47. *verb. vel consensu, & gl.*48. *aut alias pertinentibus*, ubi multa adducit ad nostram regulam parum necessaria.

476 Dicetur autem libera collatio ad effectum † alternativæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum veluti filiis patrimonialibus ad *decis.* Achill. 351. seu 5. *de privil.* Et Putei 192. *lib.*2. tradit Gonzalez *d. glos.* 45. *n.* 19. dicens, fuisse resolutum in una Visbonen. Prioratus de Carranza, coram illustrissimo Seraphino, de mense Novemb. 1603. Ubi fuit dictum esse liberam collationem, quamvis sit facienda uni, ex sex personis de certo Collegio. Unde ait *num.* 21. intrare alternativam in beneficiis Curatis, & Parochialibus, quamvis sint conferenda dignioribus per concursum, juxta formam Concilii Tridentini *sess.*24. *c.*18. *de reform.* nihilominus enim sunt liberæ collationis, ut fuit resolutum in Abul. Parochialis coram Illustrissimo Blancheto, infrà adducta *cap.* 5. *n.*92. *&* 92. & ratio prædictorum est, ut inquit ipse Gonzalez *ibi n.* 22. quia ex parte Episcopi est libera collatio, cum solum conferat, sine præsentatione, electione, consilio, consensu, vel interventu alterius, aut alias. Et sic nullum adest impedimentum respectu alternativæ, & licet in cui dando non sit absoluta potestas, cum Episcopus teneatur dare dignioribus, seu filiis patrimonialibus, illud tamen non est considerabile ad effectum hujus regulæ nihil de hoc dicentis. Id autem, quod dicitur de beneficiis patrimonialibus, ut in eis intret alternativa, non procedit in illis beneficiis patrimonialibus, quæ providentur per Episcopum ad aliorum præsentationem seu electionem, ut ex verbis constat, & tradit alias Gonzalez *gl.* 9. §. 1. *n.*71.

Quando tamen Episcopus esset in quasi possessio- 477
ne conferendi, sine interventu Capituli, intraret alternativa in Canonicatibus & Præbendis ad *cap. consultationibus de jure patronat. & c. querelam de elect. & c. cum alim, de causa possess.* & infra dicta *c.* 5. & sensit Rota in d. Eunen. Sarzanen. suprà relata *nu.* 472. & fuit resolutum in una Assisien. Canonicatus, 14. Jun. 1600. coram D. Sarzato, in qua fuit dictum intrare alternativam in illo Canonicatu, quia hìc non agitur inter Episcopum & Capitulum super jure conferendi: sed inter ipsos provisos quo casu attenditur sola quasi possessio collatoris juxta *consil.* Cald. 23. de Præb. quod Rota sequitur *decis.* 149. *de rescript. in antiquis*, Put. 206. *l.* Mohed. 8. *de privil.* & Thanis *decis.* 3. *& ultim.* coram Pamphilio, in Vicen. beneficii S. Martini 19. Nov. 1599. Unde superfluum fuit visum ingredi quando probaretur præscriptio quadragenaria, & talis probatio esset necessaria vel non, quia in proposito sufficit quasi possessio, & illa unicò actu requiritur, *gloss. in c. cum Ecclesia, de causa possess.* & d. possessio Episcopi libere conferendi in suis mensibus bene probatur per testes explicitè deponentes Episcopos pro tempore, absque ulla participatione Capituli contulisse Canonicatus, & tales provisiones fuisse sortitas effectum. Secundò, ex pluribus collationibus factis per solos Episcopos &c. nec obstare quod Episcopus conferendo conservaverit simultaneam cum Capitulo: nam ut explicitè deponunt testes, Capitulum non prætendebat simultaneam, sed præventionem in conferendo; & cessat etiam difficultas, quia in aliquibus ex collationibus, quæ dantur, dicitur collationem ad Episcopum spectare, quod significat ad ipsum solum *gloss. in cap. cum in aliis*, §. *si vera, verb. cum alio in fin. de Præbend. in* 6. *facit cap. novit*, ibi cujus cognitio ad Episcopum spectat, de judic. in aliquibus aliis collatio, adest clausula, ad omnimodum, quæ significat plenariè, & est verbum universale, & aptum comprehendere omnem speciem provisionis *gloss.* 1. in Clem. 1. *verb.* omnimodam, de foro compet. quarum tenorem non ignoravit Capitulum, cum illarum vigore tradiderit poss. ad notat. *in l. non est ferendus, ff. de transact.* Unde Capitulum nullam amplius potest prætendere, quasi possess. Socin. *in l. item quæ nobis*, *n.* 8. *versic. infertur de acquirend. possess.* Decius *consil.* 302. Paris. 1. *n.* 164. *l.* 1. Cassadnr. *decis.* 4. *de restit. spolia. n* 6. nec requiritur prohibitio, cum simus in actu negativo, quia non excluduntur alii modi acquir. quasi possess. prout isti sunt. Nec obstat lis mota per Cap. de anno 1571. primo, quia non erat super collatione Canonicatuum, sed super deputa. Canonicorum, ad administ. fabricæ: & in omnem eventum Episcopus erat prius in quasi poss. conferendi, & continendo non potest dici, quod attentaverit, Caputaqu. *decis.* 51. *num.* 2. *par.* 1. & ult. status attenditur.

Et

tionis alternativæ sunt subsignandæ, id est, subscribendæ manu propria ipsius Episcopi acceptantis, aliàs acceptatio non tenebit not. Gonzalez *gloss.* 60. ubi id latè explicat, aliquas quæst. circa ista verba
490 tractat. Quartò, † ex illis verbis, ibi, *suoque sigillo munitas*, apparet literas acceptationis alternativæ, non solum debere esse manu propria Episcopi acceptantis subscriptas, sed etiam suo sigillo munitas. not. Gonzal. *gloss.*61. ubi id latè explicat, & aliquas q. movet.

491 Quintò, ex d. verbis apparet, quod in literis acceptationis alternativæ, non est necessaria adhibitio, & appositio testium, nec interventus, & subscriptio Notarii seu Secretarii, quia regula solum requirit, quod sint manu propria Episcopi subscriptæ, & suo sigillo munitæ, & notat Gonzalez *d. gloss.*61. *nu.*24.
492 *& 25.* Sextò, in illis verbis ibi, † *& in sua quoque Civitate, vel Diœcesi datas*, apparet non posse fieri acceptationem alternativæ, & literas eam continentes, nisi in propria Civitate, vel Diœcesi, non autem extra, quamvis aliàs possint exerceri extra Diœcesim hujusmodi actus, & actus voluntariæ Jurisdict. tradit Gonzalez *gloss.*12. qui hujus requisiti rationem reddit *à num.* 20.

493 Septimò ex illis verbis ibi, & literas ipsas † huc ad Datarium suæ Sanctitatis transmittere teneantur, apparet, quod Episcopus volens frui alternativa, non solum debet illam acceptare per literas patentes, propria manu subscriptas, & suo sigillo munitas, & in propria Civitate vel Diœcesi datas, ut dictum est: sed etiam tenetur ipsas ad Datarium Papæ transmittere, & notat per Gonzalem *gloss.*63. ubi aliquas quæstiones tractat circa hoc. Octavò, ex illis
494 † verbis ibi, *quibus ab ipso receptis, & recognitis &c.* apparet ad complementum acceptationis alternativæ per Episcopum factæ, debere literas acceptationis per Episcopum transmissas recipi & cognosci à Datario, notat Gonzal. *gloss.*64 ubi de recognitione in-
495 strumentorum aliqua agit. Nonò, ex d. † verbis apparet hodie nullam esse necessariam expeditionem literarum alternativæ, cum hodie per reg. nostram concedatur gratia alternativæ, & certa forma illam acceptandi constituatur, nec sit necessaria ulla supplicatio, nec alia concessio, nec dicatur, quod fieri debeat aliqua literarum expeditio; quamvis de tempore aliquo esset necessaria literarum expeditio ad usum alternativæ, ut in aliquibus dec. dicitur, quia tunc non concedebatur alternativa per reg. nec per legem generalem ut nunc, sed per gratias particulares ad supplicationem Episcoporum, Mohed. *dec.*3. *de rescript.* & Put. 387. *l.*3. tradit Gonzal. *gl.*62. *à n.* 19. *& gl.*65. *num.*19.

496 Si tamen Datarius, qui est organum Papæ, † Gonzalez *gloss.*63. *num.*60. admitteret acceptationem alternativæ factam non reservata omnino dict. forma, utique valeret, ut tenuit Rota in Salaman. fructuum Archidiac. de Monleon 3. Januar. 1587. coram D. Gypsio, nempe Datarium, qui est organum Papæ, at d. Cancellaria dicit Cas. *dec.*2.*n.*7.*de unio.* nonobstante forma acceptationis, & decreto irritante, de quo in d. 2. alternativa Pii V. potuisse admittere instrumentum acceptat. alternativæ, licèt non esset sigillo munitum, nec recognitum, ut requirebat regula, &c.

497 Et hoc de acceptatione alternativæ inductum est ad evitandas fraudes, quæ per Ordinarios committi possent, circa usum alternativæ, per Fusc. *de visitatione*, *lib.*2. *c.*28. *n.*3.

498 Et formulam & tenorem literarum acceptationis † alternativæ ponit Fuscus, *ibi num.*33. quem etiam & aliam ponit Gonzal. *gloss.*62.*n.*3. & Fuscus *ibid. n.*34. ponit formulam fidei, quæ datur per Datarium de præsentatione, & recognitione d. literarum, quam etiam in ampliori forma ponit Gonzal. *gl.*64. *n.*10.

Per quam fidem Datarii probanda est, † quando 499
opus fuerit, acceptatio alternativæ completa, aut per ipsum librum Datariæ, ubi tales acceptationes describuntur per Gonzalez *gloss.*62. *num.*28. ubi ait, quod non præsumitur, quod alternativa sit acceptata, cùm acceptatio sit facti, & requirantur omnes solemnitates per regulam nostram assignatæ & factum non præsumitur, nisi probetur, & sic fundans se in alternativa illius acceptationem probare tenetur, & si forsan, inquit, d. liber Datariæ inveniri non posset, probatio acceptationis fieri posset per testes deponentes de quasi possess. conferendi in mensibus alternativæ vigore concessis, aut aliis legitimis modis, ut fuit decisum in Astoricen. Archidiaconatus, 3. Decemb. 1571. coram D. Seraphino, & Anast. Germ. *de indultis Cardinalis*, §. *volumus*, *n.*27 32. *&* 33.

Romæ verò satis probatur acceptatio alternativæ † 500
per fidem alicujus Notarii, quod est in libro datariæ: nam tali fidei creditur, cum ad librum, qui est in Dataria, sit facilis recursus, ut fuit ita resolutum in una Caurien. præstimonii, 9. Junii 1592. coram D. Peña. Sicut alias in Aretina Commendæ, 7. Novemb. 1586. coram D. Seraphino, fuit resolutum, quod reservatio satis verificatur ratione familiaritatis, de qua constat per attestationem computatoris Palatii, & fidei in Curia facit fidem propter facultatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur, &c.

Et qui dicit Episcopum gaudere alternativa † satis, 501
fundat suam intentionem in acceptatione, & præsumptione juris, quod Episcopus resideat in suo Episcopatu, & qui contrarium dicit, illud probet, tanquam fundamentum suæ intentionis, ita in d. Caurien. & Bracarien. beneficii 3. Martii 1603. coram D. Ludovisio, pro qua resolutione faciunt tradita per Tiraq. *in legib. connub. gl.*8. *à n.*30. Mascard. *de probat. concl.*5. *num.*5. *& conclus.*1277. *n.*1. *&* 2. per Menoch. *de præsumpt. lib.*2. *præsumpt.*19. *num.*4 *&* 5. Cæsar de Graff. *decis.*63. & Rotam 420. *par.*2 *divers. num.*1. *cum aliis*, ubi quod quis præsumitur præsens, in loco, ubi residere tenetur, vel ubi habet domicilium, seu habitationem.

Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † 502
provisus ab Ordinario, qui se fundat in alternativa, tenetur probare, non solum acceptationem illius, sed etiam residentiam Episcopi in suo Episcopatu, de tempore vacationis, tenet Gonzalez *gloss.*43. *à n.*62. Quia utrumque requiritur à reg. nostra, ut Episcopus gaudeat alternativa, & quia residentia, seu præsentia probanda est ab eam allegante, & se in ea fundante: quia cùm quod sit facti, non præsumitur, Put. *decis.*385. *in fin. lib.*2 & alii relati per Mascard. *dict. conclus.*5. *num.*4. & Menoch. *de præsumpt.*15 *n.*9. & ita fuisse resolutum in Rota, ut in una Placen. Capella 31. Maii 1604. coram Illustriss. Pamphil. & ad contraria respondet, quod illa possent admitti, quando provisus Ordinarius esset possessor, & reus, secus verò si sit actor. Sed ista responsio non satisfacit: nam, si est juris præsumptio, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & quod quis est præsens in loco, ubi residere tenetur, ex ea utique probaretur intentio illius qui se fundat in alternativa & residentia Episcopi, quicquid ibi Gonzal. dicat, & dicetur aliàs infrà *n.*530. Undè meliùs respondetur, quod non est vera juris præsumptio, quod quis resideat in loco, ubi residere tenetur: nam, licèt non præsumatur delictum, *l. merit. ff pro socio* non ideo præsumitur, quod quis non faciat delictum, sed debitum, sed qui in eo se fundat, id probet, & sic fundans se in alternativa, etiamsi sit reus & possessor, debet probare dictam residentiam, contra Gonzal. *ibi*. Verùm est tamen, quod est aliqualis præsumptio, quod † quis re- 503
sideat in loco, ubi residere tenetur, quæ, cum aliquibus

admioiculis, seu alia præsump. sufficiet ad probationem, & ita arbitratur Gonzal. suprà *n.*100. quod ad probandam dictam residentiam per actorem sufficiat, alia non exacta probatio juncta dicta juris præsumptio ut ex omnibus remaneat integra probatio in casu, de quo agitur ex adductis per Gab. *de probat. concl.*1. *ex n.*1. *pro quo* inquit, multum faceret, si volens probare residentiam de tempore vacat, probaret illam, saltem de tempore proximo præcedente, quia tunc præsumetur continuata, nec præsumitur mutatus, nisi probetur. Menoch. *præs.*37.*lib.*6. nisi ex adverso oriretur aliqua conjectura, vel præsumptio, quæ animum Judicis ad contrarium credendum moveret, prout movit in casu *d.dec.* Placen. Capella. de qua *in præced.* & conducit dec. Rotæ, in causa Mayoricen. Canonicatus 15. Novembr. 1593. coram Illustriss. Cardin. Millino, infrà adducta *n.*732. ubi quod residentia Episcopi probatur ex provisione facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ, die sequ. post vacationem, & supra dicta confirmatur ex decisio. Rotæ in causa Ilerden. portionis 2. Junii 1596. coram Dom. Peña, ubi fuit resolutum, quod ad excludendam reservationem mensis Aprilis non obstat dicere, quod Episcopus acceptaverit alternativam, quia non sufficit sola acceptatio, nisi simul probetur, quod Episcopus residebat, ut fuit resolutum in Sulmonen. Canon. c.3. Maii 1593. coram Cantucio, etiam si excipiens de alternativa sit reus & possessor: nam cum actor probaverit suam intentionem præstando vacationem in mense Aprilis, qui regulariter est reservatus, non tenetur probare ea, quæ sunt de exceptione vel replicatione rei, Oldra. *cons.*229. *n.*3. Nec obstat præsumpta probatio residentiæ, quam Episcopus de jure facere tenebatur, quoniam cum actor suam intentionem sufficienter probasset, non sufficit reo illam reddere turbidam per præsumptionem, sed opus erat, quod plenè & concludenter illam elideret, & suam exceptionem probaret, in qua reus dicitur actor. Bart. *in l.admonendi*, *de jur. n.*10. Ferret. *cons.*106.*in fi.* Ægid. *dec.*617.*incip.Sic executor.* Et quod ad alternativam debeat probari residentia Episcopi in Diœcesi, fuit etiam dictum in causa Ferrariensis Prioratus 17. Martii 1607. coram eodem Peña, ubi quod ex provisione Episcopi apparebat de præsentia. Ait tamen rectè Gonzalez *d.*
504 *gl.*43. *n.*101. quod quando quis impetravit † beneficium, uti reservatum, quia, licèt vacaverit in aliquo ex mensibus alternativæ, puta, Feb. Apr. Aug. seu Oct. tamen ob non residentiam Episcopi prætendit intrare reservationem, tunc procul dubio plena, & concludens probatio non-residentiæ requiritur, cum in illa fundetur reservatio, & in contrarium sit præsumptio, & agatur de gravi præjudicio Ordinarii, & provisi ab illo juxta alias d.per eũ, & per nos *part.seq.cap.*2.*à n.*225.

505 Et similiter, inquit idem † Gonzal. *gl.*45.*n.*8. quod provisus Apostolicus de beneficio vacante in mense Martii, vel Sept. tanquam reservato, ex eo, quod Episcopus gaudeat alternativa, non solùm tenetur probare acceptationem illius, sed etiam probare debet, quod beneficium sit liberæ collationis, cum aliàs illa non gaudeat, & quòd in tali casu probatio debet esse concludens, ut fuit resolutum, se obtinente, in Corduben. dimidiæ portionis coram D.Sacrato 13.Febr.1602. quod tamen, licèt ipse non dicat, solum videtur procedere in beneficiis, quæ de jure non sunt liberæ collationis, ut in Dignitatibus & Præbendis Ecclesiæ Cathedralis, & etiam in Portionibus, seu dimidiis portionibus, de quibus loquitur dict. decisio. Cordubens. Quæ de jure pertinent ad provisionem Episcopi & Capituli simul juxta opinionem, quam tenet Rota, ut dicitur infrà *c.*4. à *n.*20. & 237. ubi de dicta dec. Corduben. fit mentio. In beneficiis autem, quæ de jure, seu universali consuetudine sunt liberæ collationis Episcopi, non requiritur alia probatio, cum de jure talia censentur juxta alias *dict.* 1. *par.c.ult.n.*8. & 12. & 3.*par.c.*2. *à n.*4. & *infrà n.*350. & id, quod ibi dicit Gonzalez, quod in tali casu probatio debet esse concludens, non videtur verum ex his, quæ cum eo diximus suprà *n.*478. & *seq.* Undè non videtur loqui consequenter.

Sed quærit Gon. † *d.gl.*43. *n.*102. an sicut provi- 506
sus ab Ordinario in aliquo ex quo mensibus Febr. April. & similibus, qui uti actor se fundat in alternativa Episcopi tenetur probare d. residentiam de tempore vacationis, sic etiam provisus in aliquo ex mensibus Martii, & Sept. qui, cessante alternativa sunt ordinarii, & teneatur tanquam actor probare, quod Episcopus residebat in mensibus Feb. & Aug. respectivè, vel saltem in mense Martii, aut Sept. in quo contigit vacatio. Et resolvit, quod non, quoniam eo ipso, quod Episcopus acceptat alternativam mensium, inter Papam, & ipsum sit quoddam pactum, & permutatio mensium, & Papæ manent menses Martii & Sept. ita, quod Episcopus pœnitere & retrocedere non valeat, cum d. acceptatio sit quasi contractus, Mandos. *cons.*18.*n.*8. quæ acceptatio censetur facta cum omnibus suis qualitatibus & oneribus videlicet reddendi, &c. & cum stante dicta acceptatione menses Martii & Sept. sint proprii menses Papæ, & Episcopus nullum habeat jus conferendi in illis, sivè non resideat in illis, vel in mensibus præcedentibus, Febr. & Aug. semper collatio erit Papæ, Mandos. ibi, ac propterea provisus Apostolicus non tenetur in hoc casu probare aliquam residentiam, vel non residentiam Episcopi, & allegat dec. Faventinam Canonicatus 16. Decemb. 1584. coram D.Blancheto, & Majoricen. Canonicatus 15. Novemb. 1593. coram D.Mellino infrà adductas *n.*593. 672. Sed ista ratio, & assumptum non est omnino verum, ut dicitur infra à *n.*687. Vera tamen est dicta resolutio ex eo, quod, cum Episcopus elegerit & acceperit alternativam, præsumendum est ea gaudere, & omnes alios sex menses esse Papæ, nisi contrarium probetur. Rursus quærit Gonzalez *d.gl.*43.*n.*116. an alternativa desinat gaudere opus non residens in mensibus Junii & Decemb. & consequenter provisus ab Episcopo de beneficiis vacantibus in istis mensibus, qui tanquam actor agit, teneatur probare residentiam, sicut provisus de beneficiis vacantibus in aliis quatuor mensibus alternativæ? Et pluribus adductis inclinat in opinionem affirmativam, ex eo in summa, quod per nostram regulam alternativa conceditur Episcopis in sex mensibus, cum conditione, & onere residentiæ, & omnes sex menses sub eadem clausula, & oratione ponunt, & ab eodem verbo reguntur & determinantur, & Episcopus acceptando alternativam voluntariè se obligavit ad residentiam in omnibus sex mensibus sub conditione & pœna amittendi jus conferendi, sub qua per regulam nostram indulgetur alternativæ commodum: & ob hanc causam augentur per alternativam duo menses Ordinarii, ut cum hoc lucro, & augmento compensetur necessitas, & obligatio residendi in omnibus sex mensibus, &c. Sed ista opinio mihi videtur omnino falsa, contrariumque tenendum existimo, quia menses Jun. & Decemb. semper sunt Ordinarii, sive alternativa sit acceptata, sive non. Nec in istis fit aliqua permutatio cum Papa, cum semper remaneant Ordinarii, & cum isti duo menses sint Ordinarii, sive alternativa, verè non concluduntur à Papa per alternativam Episcopis, quamvis in ea fiat etiam mentio de illis, causa demonstrationis, & sic onus & conditio residentiæ non censetur impositum respectu illorum, seu aliarum quatuor, qui per alternativam de novo conceduntur, & ita videtur communi sensu, & praxi receptum.

§. II.

§. XI.

De explicatione Regulæ, & notabilibus, quæ ejus verbis, seu circa ea deducuntur.

SUMMARIA.

508 Per verb. reg. cum circa, clarè reservatur Papæ collatio beneficiorum curatorum, quæ etiamsi non essent addita ista verba, adhuc comprehenderētur.

509 Tamen tollitur concursus.

510 Verba reg. omnia beneficia, intelligenda videntur de beneficiis perpetuis, non de manualibus, seu ad nutum amovibilibus, quæ sive secularia sive regularia, sub reservationibus non comprehenduntur.

511 Quamvis regula hæc exprimat beneficia regularia, quæ sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, & de iis, non de manualibus videtur intelligenda.

512 Beneficia regularia perpetua comprehenduntur in regula, etiamsi de regularibus expressa mentio non fieret, quia beneficiorum appellatione, etiam regularia veniunt, &c.

513 Beneficia regularia Ordinum militarium etiam minora non comprehenduntur in hac reservatione contra Gonzal.

514 Comprehenduntur in hac reservatione, sicut etiam alia beneficia, etiam tenuissima, & sine redditibus.

515 An beneficia patrimonialia includantur in reservatione hujus regulæ remissivè?

516 Et an Canonicatus Doctorales, & Magistrales in ea comprehendantur etiam remissivè?

517 Et an hæc regula procedat in beneficiis Ecclesiæ non numeratæ, etiam remissivè.

518 Hæc regula capit beneficia monocularia, etiamsi sint Dignitates majores & principales.

519 Sub reg. cadunt beneficia postea creata.

520 Id tamen non procedit in ipsa 1. vacante per creationem, sed in vacantibus succedentibus post primam provisionem.

521 Ampliatur reservatio hujus regulæ ad beneficia ubicunque existentia, id est, sive in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus, sive alias, quæ tamen verba majoris declarationis gratia sunt adjecta: nam etiam alias venirent in reservatione generali, &c.

522 Octo menses Januarii, Februarii, &c. prout jacent, & putantur, sunt Apostolici, & reliqui quatuor remanent Ordinarii, &c.

523 Unde mensis incipiat, & computetur in proposito.

524 Resolvitur incipere à media nocte: nam dies naturalis, & consequenter mensis incipit à media nocte, at media nox est ubi cepit sonare hora 12.

525 Et ubi sunt diversa horologia, standum horologio parochiæ seu viciniori, aut per quod communiter ibi reguntur, &c.

526 Alias accipienda est media nox juxta cursum noctis & arbitrium, & à communiter accidentibus, & verosimilibus.

Ubi de conjectura ex galli cantu.

527 Quando vacat beneficium per obitum alicujus, cujus mors ignoratur, quo die & mense fuerit, an censeatur vacare in mense Apostolico, an in Ordinario, & Ordinarius possit illud conferre? & n. seqq.

Resolvitur, quando facta indagatione, quam Episcopus facere debet, id constare non potest, conseri vacare in mense ordinario, & Ordinarium posse conferre, nam præsumetur pro Ordinario, & præsumptio juris transfert onus probandi in adversarium, etiam possessorem, &c. Ideoque procedere, etiam quando provisio Ordinarii est posterior provisione Apostolica: contra Gonzalez & respondetur c. si à Sede Apostolica: de Præb. in 6. & dec. Putei 207. lib. 3. & aliis de præsumptione vitæ hominis loquentibus: & n. seq.

529 Beneficium vacans in mense ordinario, non est reservatum ex eo quòd vacatio duret, ac intret mensem reservatum: quia regula solum reservat beneficia de novo vacantia mensibus Apostolicis secus in regula 2. reservatoria beneficiorum vacantium Sede Episcopali vacante, & n. seqq.

537 Beneficia vacantia, Sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, non reservantur per supervenientem regulam mensium.

538 Reservatio regulæ locum habet in beneficiis vacantib. in mensibus Apostolicis, non solum prima vice: sed etiã aliis non obstante regula, §. hoc sermone.

539 De verbis usque ad suæ voluntatis beneplacitum remissivè.

540 Beneficia vacantia in Romana Curia non includũtur in reservatione hujus regulæ, in qua tamen includuntur alia beneficia reservata contra Gonzal.

541 Quãvis quoad expressionem mensis vacationis, non habeat locum regula in beneficiis alias reservatis.

Ubi etiã reprobatur Gonzal. & an de reservatione per regulã nostrã inducta esset etiam facienda mentio?

542 Beneficia quocumq; mense resignata in manibus Ordinarii, non sunt reservata per hanc regulam, & reprobatur Gonzalez intelligens verba regul. aliàs quã per resignantẽ, etiam de resignat. coram Papa.

543 In quolibet mẽse anni possunt permutare beneficia, coram Ordinario, cum vacant per resignationem.

544 Regula tantum excipit resignationem expressam non verò tacitam, quæ ipso jure fieri intelligitur.

545 In vacationibus per resignationem non habet locum cum alternativa, cum non sint reservata per hanc regulam, habet tamen locum non solũ in vacantibus per obitũ sed etiã alias, ut per assecutionẽ, &c.

546 Quando per istam regulam reservarentur simpliciter beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari, non comprehendi resignata ex causa permutationis, sed contrarium tenetur.

547 Omnes modi vacationis, excepta vacatione in Curia, & per resignationem includuntur in reservatione hujus regulæ, qui etiam non appositis verbis, quocumque modo comprehenderetur.

548 Regula non solum habet locum in vacatione de jure, & de facto, sed etiam in vacatione, de jure tantum, aut de facto tantum.

549 Non intrat reservatio hujus regulæ, si habens jus ad beneficium decedat in mensem Apostolicum.

550 Regula non procedit in beneficiis Ecclesiæ non numeratæ sed receptivæ, quæ nunquam vacant.

551 De verbis, ad collationem, provisionem, remissivè.

552 Certum est beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici, sub hac reservatione comprehendi, nam etiam non facta particulari expressione in reservationibus comprehenduntur, nec in gratia beneficii est necessaria mentio Jurispatronatus Ecclesiastici.

553 Juspatronatus Ecclesiasticum est, quod licet originem habuerit ex patrimonio laici fuerit tamen, vel ab inito, vel postea in Ecclesiam translatum, & quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ.

554 Ponitur decisio & resolutio Rotæ.

555 Si laici patronus ex fundatione fiat religiosus, tale jus patronatus est Ecclesiasticum, qui transit in Monasterium, durante tamen vita Monachi, ubi jure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt, & si Episcopus obtinens Comitatum vel Ducatum, ratione illius habeat Juspatronatum, judicabitur Ecclesiasticum, & Juspatronatus spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet Prioratus sit Jurispatronatus laici.

556 Juspatronatus spectans ad laicos religiosè viventes, &

& portantes habitum religiosum, est Ecclesiasticum, & sic Juspatronatus spectans ad illos de tertio ordine & etiam spectans ad Magistratus, seu Milites Ordinum militarium, etiam conjugatos, est Ecclesiasticum.

557 Quamvis certum & receptum sit beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici comprehendi in reservationibus, tamen non reservatur in Hispania, & an id defendi possit, non obstantibus hujusmodi reservationibus, quasi usu non receptis, aut abrogatis in iis beneficiis?

558 Resolvitur negativè, & illud de non receptione, aut abrogatione non posse applicari regulis reservatoriis.

559 Esto, quod beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici cadant sub hac reservatione, & aliis, an secus sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, & n. seq.

566 Ponuntur sententiæ Doctorum & decisiones & resolutiones Rotæ, & tandem resolvitur, idem esse, ut habet stylus Curiæ cui videtur standum etiam in Hispania, in qua contrarium observatur, & n. seq.

568 Agitur de indulto Clementis VIII super modo providēdi beneficiis patrimonialibus Calagurritan. An comprehenduntur sub reservatione, & derogatione hujus regulæ posterioris, & resolvitur non comprehēdi, ex tribus rationibus adductis. n. 569. & 570.

571 Beneficia Jurispatronatus laicorum non comprehenduntur in reservationibus, etiam in corpore juris clausis, nec Legatus illa potest conferre, & in gratia eorum necessaria est mentio, & derogatio Jurispatronatus.

572 Verba nostræ regulæ præsentationem, &c. non includunt præsentationem laicorum, sed clericorum.

573 Id procedit, quando Juspatronatus competit laicis ex fundatione, vel donatione, secus si ex privilegio, consuetudine, vel præscriptione, & n. seq.

575 Etiamsi Juspatronatus ex privilegio, seu præscriptione, spectet ad Duces, vel alios Principes, nisi sit Regnum, quamvis alias Juripatronatus Ducum &c. ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta speciali mentione, &c.

576 Ad excludendam reservationem ratione jurispatronatus laicorum, oportet docere de jurepatronatus ex fundatione &c. maximè stante Concilio.

577 Quod dicitur de jurepatronatus ex præscriptione, seu consuetudine, non habet locū, ubi quis allegaret juspatronatus sibi cōpetere, ex fundatione vel donatione & ad id probādū uteretur immemoriali, quæ probat legitimū titulum ex fundatione, vel donatione.

578 Et procedit ubi Juspatronatus absolutè est ex præscriptione, seu consuetudine, secus ubi est ex fundatione, licet præscriptum ab aliis.

Ubi ponuntur decisiones Rotæ.

579 Quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alii, videtur requiri mentio, & derogatio Jurispatronatus.

580 Quod dicitur de jurepatronatus, ex privilegio intelligitur, nisi sit cum clausula, quod non sit ex privilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, seu cum clausula, quod habeatur, ac si ex vera dotatione & fundatione competeret, &c.

581 Aut nisi sit ex causa onerosa.

582 Etiam beneficia Jurispatronatus mixti, non comprehenduntur sub reservationibus, nec à Legato conferri possunt, nec valeret provisio Papæ, non facta de eo mentione, &c.

583 Solet Juri patronatus mixto derogari in totum, in provisionibus Papæ.

584 Cui tamen non derogatur, quia solet Papa derogare Juri patronatus laicorum pro medietate, quia ista derogatio Juri patronatus laicorum tantum, & mixto derogatur in totum.

585 Et derogatio pro medietate non est aliud quam reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatem, &c.

586 An derogatio pro medietate suffragetur, quando præsentatio spectat ad unum tantum, seu ad Universitatem?

Resolvitur suffragari, quando plures sunt præsentati, aliàs non.

589 De derogatione Jurispatronatus laicorum remissivè.

590 Quando beneficia vacant per assecutionem alterius aut devolutionem, & alias ubi habent possessores derogatur Juripatronatus, etiam Principum in totum & admittitur etiam in Hispania.

591 In beneficiis Jurispatronatus laicorum, seu mixti, sicuti non cadit expressa reservatio, ita nec tacita ex appositione manus Papæ.

Ubi ponitur decisio Rotæ.

592 Juspatronatus laicorum, est quod alicui, sive laico, sive clerico, non ratione Ecclesiæ, sed proprii patrimonii, competit, & si non apparet, attenditur jus successionis, non si per successionem deferatur, præsumitur laicum.

593 Quando clericus beneficiatus ex bonis acquisitis in intuitu Ecclesiæ ac redditibus beneficii fundat, seu dotat Ecclesiam, Capellam seu Capellaniam, relinquendo patronos suos hæredes, seu consanguineos, an tale Juspatronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum, ut videtur certum? nam quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur seu dotatur, jus patronatus est Ecclesiasticum.

594 Sed id videtur procedere inspecto jure communi secundum quod beneficiati non possunt testari, sed Ecclesia succedit, secus stante consuetudine, ut in Hispania, ex qua possunt testari, ac eis intestato succedi, ac etiam Episcopis habentibus facultatem testandi, & ita videtur in Hispania receptum, & n. 595.

596 Quamvis Episcopi non possunt testari, tamen, cum inter vivos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellaniam, solent relinquere Juspatronatus suis Consanguineis, aut aliis absque eo, quod Ecclesia, seu successor, vel camera in ea succedat, quia consuetudine stante, etiam istud Juspatronatus videatur laicale, & n. 597.

Ponitur resolutio Rotæ in confirmationem dictorum.

598 An Juspatronatus competens operariis, seu œconomis Ecclesiæ sit laicale, an Ecclesiasticum?

Resolvitur esse Ecclesiasticum contra Felin. & alios, & n. seq.

600 Idem videtur in Jure patronatus spectante ad Hospitalarios etiam laicos, non solum, quando est fundatum, seu approbatum authoritate Episcopi Hospitale, quo casu est locus pius, & religiosus, & gaudet privilegiis, & immunitate Ecclesiæ, sed etiam alias, si est perpetuum, nec potest revocari: nam licet non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitate, est locus pius, & de jurisdict. Ecclesiastica, & gaudet privilegiis Ecclesiæ. & num. seqq.

604 An juspatronatus in confraternitatem laicorum sit laicale, an Ecclesiasticum?

Resolvitur istas confraternitates esse loca pia, & etiam religiosa, si sunt ab Ordinario approbatæ, & sic super earum rebus coram Ecclesiastico esse conveniendum, & in rigore istud jus patronatus esse Ecclesiasticum, ex æquitate tamen ad effectum derogationis, & reservationum censendum laicale, & n. seqq.

609 Idem dicendum in jure patronatus spectante ad Priores seu officiales eorum qui solent esse laici, quamvis aliquando sit clericus.

610 Si tamen esset relictum Priori, qui semper debet esse persona Ecclesiastica seu clericus jus patronatus

erit

erit absolutè Ecclesiasticum, & n. seq.

612 Quod dictum est de Hospitalibus, & confraternitatib. similiter dicitur de Collegiis institutis pro sustentatione pauperum, & de eorum jure patronatus, quando major pars est laicorum & declaratur doctrina Bart. in l. fi. de Colleg. illicit.

613 Et infertur ad quæstionem de subsidio imposito per Papam, super redditib. Ecclesiasticis, an hujusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus.

614 An quando jus patronatus est Ecclesiastici, & laici & est conventio de alternis vicibus præsentando, in turno Ecclesiasticum censeatur Ecclesiasticum, & in turno laici laicale merè?

Resolvitur quod sic, & ita in turno Ecclesiastici beneficium cadere sub reservatione, & consumi ejus turnum per provisionem Papæ, non vero in turno laici, licet alias data æqualitate provisiones Apostolicæ non consumant turnum.

616 Quando laici, vacante beneficio, nominant Rectorem, quem persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra penes quem sit jus patronatus? & sic, an sit Ecclesiasticum, an laicale?

Resolvitur esse apud eos, qui nominant, non qui præsentant, & an censeatur laicale ubi requiritur consensus, aut consilium Ecclesiastici.

617 De verbis electionem, & quamvis aliam dispositionem remissivè.

618 Illis verbis reg. quorumcumque collatorum comprehenduntur beneficia ad collationem unius tantum pertinentia, quia pluralitas resolvitur in singularitates, &c.

619 Et ista verba capiunt etiam collatores ex privilegio, etiam ad tempus, contra Simonetam, & Gonzal.

620 Et reg. in illis verbis comprehendit, tam ordinarios quā extraordinarios collatores, etiā ex fundatione,

621 Verbum, collatorum, tanquam prolatum à lege comprehendit præsentatores, electores, & alios dispositores, &c.

622 Quamvis masculinū concipiat fœmininū, tamen majoris explicationis causa addita sunt verba, &collatricū: nam ex privilegio fœminæ possunt habere jus conferendi, & verbū collatricū, comprehendit præsētatrices, cujus juris fœminæ capaces sunt de jure.

623 Sicut respectum beneficiorum, quæ reservantur, fit in reg. expressa mentio de sæcularibus, & regularibus majoris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum.

624 Respectu Cardinalium nulli sunt menses reservati, quia reg. eos excipit, aliàs eos comprehenderet.

625 Et exceptio intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus tantum, non de aliis etiam Legatis de Latere.

626 Et procedit etiam in beneficiis simultaneæ collatio, cum Capitulo cui prodest.

627 An sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in beneficiis simultaneæ collationis reservatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo ad conferendum reservata? & num. seq.

629 Resolvitur non prodesse contra Gonzal. & declaratur id quod dicitur, indulta nihil de novo concedere, nec augere facultatem conferendi, sed tantum removere obstaculum reservationis.

630 De indultis Cardinalium remissivè, & limitationes, quæ in indultis modernis ponuntur, quorum tenor est diligenter inspiciendus.

631 Si Cardinalis collator non contulit beneficium vacans in mense alias Apostolico infra semestre, an devolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, an verò ad solum Papam?

632 Resolvitur fieri ad Archiepiscopum, &c. licet secus sit in beneficio reservato conferendo vigore indulti.

633 An Cardinalis Episcopus possit conferre beneficiū, quod vacavit in mēse Apostolico ante ejus promotionē in vita sui antecessoris qui Cardinalis non erat?

Resolvitur, cessante indulto, non posse.

634 An Cardinali Episcopo decedente antè collationē beneficii vacātis in mēse alias reservato, possit illud cōferre Episcopus successor nō Cardinalis? & n. seq.

636 Resolvitur non posse stante reg. 2. Cancellariæ reservatoria beneficiorum post obitum Episcoporum vacantium, contra Gonzal. cujus etiam doctrina, quod Vicarius Episcopi in remotis decedentis habens facultatem conferendi post d. obitum, ante illius notitiam possit conferre beneficium, quod vacavit, vivente Episcopo, est falsa.

637 An dicta exceptio, & favor nostræ regulæ extendatur ad Cardinales absentes à curia, vel solum procedat in residentibus in curia.

Resolvitur per hanc regulam, quæ absolutè, & indistinctè excipit Cardinales, non reservari beneficia vacantia in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum, nisi sint reservata per regulam 7. si sunt absentes à Curia, & n. seq.

639 An sicut regula non comprehendit Cardinales, similiter etiam non comprehendit Reges collatores?

Resolvitur, quod non.

640 Quare dicit regula S. Romanæ Ecclesiæ Cardinaliū?

Resolvitur, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ, vel potius ad denotandam eorum Dignitatem, & denominationem.

641 Papa non intendit lædere concordata Germaniæ, & Franciæ, de quibus remissivè.

642 Per hanc regulam reservantur beneficia ad provisionem quorumque quomodolibet pertinentia, id est, sive de jure communi sive de jure speciali.

643 Reservatio hæc est personalis, & sic cum conditore expirat, maximè, quod est factā ad suæ voluntatis bene placitum, quod morte finitur.

644 Et quod posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas. Et sic expirant morte, vel renuntiatione Papæ.

645 Sede Apostolica vacāte, omnes menses sunt Ordinarii, & tūc Ordinarii possunt providere de beneficiis vacantibus in quolibet mense ante factionē regulæ.

646 Nisi alias sint officia, aut Papa postea electus declararet, non expirasse reservationem, aut illa de novo reservaret, prout aliquando fit ad providendum conclavistis, &c.

647 Indultum conferendi seu præsentandi beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum, sede Apostolica vacante, quia tunc nulli sunt menses Apostolici secundum Rotam.

648 Quod conducit ad indultum Ducis Albani, quod est restrictum ad menses Apostolicos, & solum capit beneficia privativè ad Papæ collationem pertinentia, & n. seqq.

651 Clausula apponi solita juxta regulam Cancellariæ in literis indulgentiarum, quod si alias aliqua indulgentia fuerit per ipsum concessa, illa nulla sit quæ operetur, ut indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur tantum de ipso Papa concedente, & non de antecessore, &c.

652 Sub clausula Brevis de capiēda possessione, nō tamē à nobis provisis, cōprehēduntur provisi à prædecessoribus juxta subjectā materiā, & provisus vigore literarū Papæ, dicitur provisus à Papa secundū Rotā.

653 Secus quando in Brevi dicitur, non tamen à nobismet seu à nobis ipsis provisis, nam ista verba sunt personalissima, & operantur quod Breve sit exequendum contra omnes non provisos ab eod.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

654 De verbo generaliter & de verbo reservavit remissivè.

655 Statutum est de mense vacationis mentionem fieri, quia vult Papa certior reddi, an beneficium vaca-

veris in suo mense.

656 *De quo debet fieri mentio dispositivè, id est affirmativè, & absolutè, non dubitativè, aut cum dictione, ut offertur, neque in communi.*

657 *Id solum habet locum in mensibus reservatis, & provisus à Papa de beneficio vacante in mense Ordinario, non tenetur de mense mentionem facere contra Gonzal.*

658 *Quod dicitur de octo mensibus reservatis, scilicet debere fieri mentionem de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternativam.*

659 *Regula de mense exprimenda procedit in gratia si neutri.*

660 *Et in nova provisione, quando in prima gratia non fuit expressus.*

661 *Et etiam, si quis velit capere beneficium per clausulas generales, sive alio quovis modo.*

662 *Procedit etiam in gratia de beneficio vacante, non solum de jure & facto, sed etiam de jure tantum, & de facto tantum.*

663 *Ita ut, quando beneficium impetratur per obitum habentis jus in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius: quando verò impetratus per obitum ultimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto.*

Ubi ponitur decisio Rotæ.

664 *Non placet, quod in ista decisione dicitur, quod, cum non datur concursus provisionis Ordinarii non est necesse de mense fieri mentionem.*

665 *Procedit etiam, non solùm in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reservatio regulæ.*

666 *Nec praxis, & stylus dataria est in cõtrarium, quãvis admittantur supplicationes de aliis vacationibus, absque expressione mensis, cujus ratio redditur.*

Ubi quãdo Papa cēseatur velle prævenire Ordinariũ.

667 *In vacatione per resignationem, sive in curia sive extra, non est necessaria expressio mensis, nisi ubi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalib. vellet capere beneficium.*

668 *Regula etiam hæc de expressione mensis non habet locum in beneficiis aliàs reservatis, & in vacantibus in curia.*

669 *Nec in provisione Papæ de beneficiis jurispatronatus laicorum.*

670 *Nec mensis expressio est necessaria in præsentatione, & institutione etiam coram Papa.*

671 *Non etiam habet locum reg. de expressione mensis in subrogationibus, quoad beneficiũ litigiosum in locũ, & jus defuncti, quamvis secus in gratia si ventri.*

672 *Nec etiã habet locũ in gratia reformatoria seu perinde valere, quãdo in d. gratia fuit mensis expressus.*

673 *An in provisionibus Nuntii, seu Legati locum habeat hæc regula de expressione mensis remissivè?*

674 *In provisionibus Episcoporum, & aliorum Ordinariorum clarum est non esse necessariam expressionẽ.*

675 *De verbis*, ac consuetudines immemoriales optãdi, &c. nec nõ Privilegia & indulta. &c. *remissivè.*

676 *Per verba*, ac etiam disponendi de hujusmodi beneficiis, *&c. derogatur indultis disponẽdi de beneficiis etiã reservatis, seu vacãtibus in mẽsib reservatis.*

677 *Dicta verba*, ac etiam disponendi de hujusmodi beneficiis, *referuntur, non solum ad privilegia, & indulta, sed etiam ad consuetudines etiam immemoriales disponendi de hujusmodi beneficiis, &c.*

678 *Papa etiam sine causa potest derogare & revocare privilegia ad conferendum beneficia.*

679 *Per hanc regulam non censebitur derogatum Bullæ Sixti IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magistratibus Hispaniæ, ubi statuitur hujusmodi Canonicatus sub reservationibus non comprehendi, ex ea præcipuè, quia Bulla est per modum statuti, & per viam legis.* & n. seq.

Ubi de rationibus & fundamentis adductis per Gonzalez.

680 *De verbis*, etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, *&c. & aliis sequentibus usque ad finem regulæ remissivè.*

AD secundum deveniendo ad explicationem 508
nostræ reg & notab. quæ ex ejus verb. seu circa ea deducuntur, in primis notandum est circa illa verba, *cum cura* clarè per ea reservari Papæ collationem benefic. curatorum, quæ etiamsi non fuissent addita ista verba, *cum cura, & sine cura*, adhuc comprehenderentur in hac reservatione, tum quia in dispositione legali appellatione beneficii veniunt omnia beneficia, etiam curata in materia stricta, ut dixi supra 1. *p. c. 6. n. 67.* tum maximè propter illa verba universalia, *omnia beneficia*, ut aliàs in simili reg. 7. Greg. XVI. resolvit Rota in Salamantina Parochialis de los Villares 5. Junii 1593. coram Illustrissimo Cardin. Arigonio, & post hæc tradit Gonzalez *gl. 6. ex num. 17.* non tamen tollitur.

Concursus ab Ordinario † faciendus juxta decre- 509
tum S. Concilii Trid. sess. 14. de refor. *c.* 18. & constitutionem Pii V. 32. super collatione Ecclesiarũ Parochiallum, qui etiam in reservatis est faciẽdus, ut ibi declaravit S. Cong. Concilii, ut infra dicitur *9. p. cap. 2. à n. 153.*

Secundò circa illa verba, † omnia beneficia, & no- 510
tandum est, quod intelligenda videntur de beneficiis perpetuis, non de manualibus, seu ad nutum amovibilibus quæ sive sæcularia, sive regularia, seu reservationibus etiam generalibus, ac regulis reservatoriis non comprehenduntur, quia Papa reservando sibi collationem beneficiorum, videtur intelligere de collatione, quæ fit perpetuo, & non intendit mutare naturam beneficiorum, cum non exprimat Calder. *cons.* 16. de Præben. Fel. qui sequitur istud consil. illud simpliciter referens in c. per tuas sub *n. 4.* de major. & obed. Staphil. de literis gratiæ 9. forma expectat *n. 29.* Glossator Soto in reg. 3. Can. *vers.* ex quo sequitur Æneas de Fal. *de reser. 1. q. principali n. 25.* Cassad. *dec. 4. n. 1.* de Præben. Achilles *dec. 272. seu* 9. de Præb. Lud. Gomezius de expectat. *n. 94.* Rebuffus *in regula 2. Cancel. verb. ac dignitates cõventuales, in fin.* Mandos. *reg. 1. Cãcellariæ q. 13. n. 4.* & latius *reg. 3. quæst. 11.* Paulus Granutius ad Simonetam *q. 8.* (licet Simoneta ibi contrarium teneat) Flam. Paris. *de resignatione benef. lib. 11. quæst. 3. n. 82. 83. & 95.* & facit, quod ipse tradit *lib. 2. quæst. 11. n. 7.* Zerola *in praxi Episcopi, 1. part. verb. beneficiis §. 3. dict. 9.* Rota *decis. 639. n. 8. parte 1. diver.* & in Parmen. Prioratus 5. Junii 1593. coram D. meo Corduba, de qua supra 1. *par. c. 2. n. 67.* & post hæc tradit Gonzal *gl. 5. §. 6. à n. 9.* dicens fuisse decisum 10. Decemb. 1603. coram D. Lita. & Piasec. *in praxi Episc. 2. c. 5. n. 9.*

Et quamvis regula hæc † exprimat beneficia re- 511
gularia, quæ regulariter, & natura sua sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, Cassad. *num. 3.* & Achilles suprà & Mandos. *d. reg. 3. quæst. 10. & 11.* & dictum est *d. cap. 2. 1. par. à n. 5.* & de iis, non de manualibus videtur reg. intelligenda, etiam quoad regularia, sicut & extravagans *ad regimen, innovata per reg. 1.* quæ loquitur etiam expressè de regularibus, ex dictis, & alias diximus suprà *nu. 472. in fin.* & apparet ex decis. Rot. in causa Elnen. præceptoriæ 14. Maii 1610. coram D. Peña, ubi fuit resolutum, &c. beneficii status, & ita post hoc notat Gonzalez suprà *dict. gloss. 5. §. 6. à n. 58.*

Et ista beneficia † regularia perpetua compre- 512
henderentur in reg. etiamsi de regularibus expressa mentio non fieret, quia beneficiorum appellatione non solum veniunt beneficia sæcularia, sed etiam regularia, Rota *decis. 739. num. 1. part. & decis. 189. num. 1.*

n.1. part.2. divers. & nullibi reperitur scriptum, quod in generali reservatione beneficiorum non veniant regularia beneficia, si sint perpetua, & in hoc magis inclinat Gonzalez *gloss.8. à num.18.* ubi multa hinc in die adducit.

513 Sed an beneficia regularia † Ordinum militarium comprehendantur in hac reg. tractat ibi Gonzalez *num.53.* & plura pro utraque parte adducit, & tandem ait, quod, pro nunc adhæret generalitati constitutionis regulæ, & sic, quod comprehendantur in ea perpetua beneficia prædictarum Religionum, propter amplissima verba regulæ, quorumcunque Ordinum, præsertim stantibus sequentibus verbis qualitercumque qualificata, & ubicumque existentia. Admittit tamen, quod fortasse reservatio hujus regulæ in sua generalitate non se extendat ad præpositutas & Prioratus Ordinum militarium, quæ per regulam 3. non reservantur, sed exceptuantur, ne in generali reservatione veniat quod in speciali non comprehenditur, *arg.l.obligatione generali,ff.de pignor.l.5. tit.15.parte* 5. Ante Gabr. *conc.12.de reg.juris.* Item ne generalis lex comprehendat casum specialem, & privilegiatum, &c. Et ne in continenti detur correctio d.regulæ 2. Sed mihi magis placet, quod nulla beneficia, etiam minora dictorum Ordinum militarium comprehendantur in hac reservatione *arg. d. regulæ* 3. ex qua videtur colligi mens Papæ nolentis reservare beneficia Ordinum militarium.

514 Notandum etiam, † ex illis verbis, omnia beneficia comprehendi in hac reservatione, sicut etiam in aliis beneficia etiam tenuissima, & sine redditibus, & sic non posse conferri per Ordinarios, aut si sunt devoluta, quicquid contra teneat Zerola *d.1.p.verb.beneficia §.3.d.7.* quem sequitur Perez de Lara *de anniverf. & cappel. lib.2. c.10. n.10.*

515 Præterea circa illa verba, *omnia † beneficia qualitercumque qualificata,* Gonzalez *gloss.9.§.1.* (ubi de beneficiis patrimonialibus latè agit, de quibus nos aliqua 1.*c.7. à n.67. & 89.*) movet quæstionem, an illa beneficia patrimonialia includantur in reservatione hujus regulæ? quam quæstionem latè tractat ex *n.22.* & nos tractamus 1. *à n.559.* ubi vide.

516 Circa ead. verba † Gonzalez *d.gloss.9. §.2.* movet quæstionem an Canonicatus Doctorales, & magistrales, quæ in Regnis Arragoniæ, Castellæ, & Legionis sunt conferendi per concursum uni Magistro, seu Doctori, vel Licentiato in S. Theologia, uni Doctori, vel Licentiato in jure Cnonico, vel civili graduatis juxta formam Bullarum Sixti IV. Innocent. VIII. & Leonis X. comprehendatur in reservatione hujus regulæ, stantibus dictis Bullis, & indultis ad conferend. hos Canonicatus, in quibuscunque mensibus vacaverint, & disponentibus, quod per nullas reservationes speciales, & generales sive regulas Cancellariæ comprehensi censeantur. Quam quæstionem nos breviter attigimus 1. *numer.* 679. circa illa verba, ac etiam disponendi de hujusmodi beneficiis, aut quod illa sub hujusmodi reservationibus nunquam comprehendantur, &c. ubi melius cadit, ibi vide, & *n.*608.

517 Circa ead. verba est alia quæstio, † nam tractat Gonzalez *d.gloss.9.§.3.* an hæc regula procedat, quoad beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, ubi non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed secundum fructuum supercrescentiam, vel decrescentiam beneficiati crescunt, seu decrescunt quæ dicitur Ecclesia receptiva? De qua quæst.1.*n.*550. circa verba quocumque modo vacatura, ubi melius cadit.

518 Circa ead. verba quærit idem † Gonzalez *d.gloss.9.* §.4. an, si in una Ecclesia unum duntaxat beneficium consistat, vel si alicui competit collatio unius tantum beneficii, hoc unicum, & monoculare beneficium comprehendatur in reservatione hujus regulæ? & tandem resolvit, quod quicquid esset in terminis regulæ 3. de quo *suprà à numer.267.* hæc regula capiat hujusmodi beneficia monocularia, quia generaliter, & plenissimè loquitur de omnibus beneficiis qualitercumque qualificatis, & quia hæc regula non aufert lumen, & potestatem conferendi omni tempore, ut illa regula 3. sed duntaxat mensibus Apostolicis, & aliàs sequeretur, quod fere omnia beneficia curata, quæ ut plurimum sunt sola, & monocularia in Parochialibus, non venirent sub reservatione contra verba regulæ exprimentia beneficia cum cura: & sic ait, quod tentari posset, quod quando, sine veri præjudicio Dignitates majores post Pontificalem in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, si essent monocularea, non comprehenderentur sub reservatione d. regulæ 3. tamen caderent sub reservatione hujus regulæ, quod mihi non certum videtur.

519 Circa ead. verba restat alia quæstio, quam agit † Gonzalez *d.gloss.6 num.5.* an hæc regula capiat beneficia creata, & fundata post illius promulgationem, & pluribus adductis pro parte negativa, quam tenet Rota *decis.32.num.7.de præb.in antiquis,* & Simoneta *quæst.12.* per *Clemen. de rescript.* tandem resolvit id, nempe, quod sub regula cadant beneficia postmodum creata, cum Gaspare de Perusio *de reservat. c.2. num.*8. Gemin. *consil.66.sub num.9.* Æneas de Falcon. *quæst.3.principali,n.*8. Mandos. *reg.2.quæst.*7. additionatore Simonetæ *d.quæst.*12. & P.Greg. *de benef.cap.7.num.*1. quia, quando reservationes sunt inductæ per constitutiones, leges, seu regulas, ut in proposito, non est in consideratione nova creatio, quia lex semper loquitur, *l. Arriani C.de hæret.* & contraria procedunt in reservationibus specialibus pro certis personis juxta terminos *d. Clem. fin.* quæ sunt ambitiosæ, odiosæ, & restringendæ, *c.quamvis de Præb.in sexto,* cum aliis, non in reservationibus generalibus, & per viam legis.

520 Puto tamen, † quod, quamvis beneficia postea creata & erecta, cadunt sub reservatione regulæ id non procedat in ipsa prima vacatione per creationem & erectionem, sed in vacationibus succedentibus post primam provisionem: durum enim videtur, & à mente Papæ longe alienum, quod, si in mense Apostolico crearetur, seu erigeretur beneficium per Ordinarium, quod non esset de jure patronatus laicorum, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro illa prima vice, nec patronus Ecclesiasticus præsentare, quamvis Gonzalez *ibi num.49* 50. contra teneat, nempe tale beneficium venire sub reservatione regulæ, etiam in prima vacatione per novam creationem, & erectionem.

521 Tertiò circa illa verba, & † ubicumque existentia, notandum est, quod per ea ampliatur reservatio regulæ nostræ, non solum ad omnia beneficia qualitercumque qualificata, sed etiam ubicumque existentia, id est, sive in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, seu Cathedralibus, sive aliàs, quæ tamen verba majoris declarationis gratia, & omnis dubitationis tollendæ causa, sunt adjecta: nam etiam sine eis illa comprehenderentur in reservatione generali, & per viam legis, licet secus in reservationibus specialibus pro certis personis, Hier. Gabr. *conf.197. lib. num.* 2. tradit Gonzalez *gloss.*10. *num.* 1. qui alibi etiam adducit circa ista verba, non multum conducentia.

522 Quartò ex illis verbis † in signis Januarii, Febrii. Aprilis, Maii, Julii, Augusti, & Novembr. mensibus notandum est istos 8. menses prout jacent, & computantur, esse Apostolicos, & reliquos quatuor remanere Ordinarios, ordinarios propterea communiter nuncupatos, notat Gonzalez *glo.11. ex n.1.*

523 Sed hic oportet videre, † unde mensis incipiat, & computetur in proposito, & dicendum est men-

sem incipere à media nocte, verbi gratia, mensis Januarii seu Februarii, seu Martii incipit à media nocte præcedenti 1. diei, quæ dicitur media nox præcedentis diei, id est, ultimi præcedentis mensis. Nam dies naturalis & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem, incipit à media nocte, ut in l.more Romano ff. de feriis, & ibi Jas. & alii *c.consuluit de offic deleg.* ubi D. Tiraq. *de tract.lign.* §.1.*gloss.*11.*n.*7 Navar.*de oratione cap.n.*34.latè Francolinus *in tr. tempore horarum Canonicarum*, c. 87, *cum seqq.* & in proposito Rota in una Aversana Parochialis 12. Mar. 1562. coram Oradino ut per Verallum *dec.*67.*seu*71.*lib.*2.*in manuscriptis*,Joseph. Ludov. *dec.*116. *num.*7. Rota etiam in Pistorien. alternativè infrà adducta *n.*739. & post hæc Gonzal. *d.gloss.*11.à *n.* 10. quia citat Polydorum Ripam in novissimo *tr. de nocturno tempore c.*3. à 17. & *c.*58. & in terminis nostræ regulæ inquit dixisse sæpè Rotam.

524 Est autem media nox † ubi cœpit sonare hora 12. mediæ noctis, etiam antequam definat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horæ, quia cum primus pulsus horæ sonat, jam est hora expleta, Thom. Sanchez *de matrim. lib.*1. *disputat.*41. *n.* 40. & sic qui expiravit post primum pulsum horæ decimæ secundæ, mediæ noctis diei verbi gratia, Decembris, antequam finiretur pulsus illius horæ, dicitur obiisse in mense Januarii, & non Decembris.

525 Et ubi sunt diversa † horologia, videtur standum horologio Parochiæ seu viciniæ in qua defunctus obiit, aut illi, per quod communiter ibi reguntur, cessante tamen fraude, aut notabile de ordinatione horologii, juxta id quod alias ait Quaodo *in* 4 *dist.*9. *pro parte* 12.& Mand. Andr.*id addit Bull.Burc.*§.*n.*8. stantibus verò pluribus horologiis Parochiæ, seu viciniæ, aut per quæ communiter ibi reguntur, applicari potest doctrinæ Bobadillæ *in Politica lib.* 5.*c.*2. *n.*25. *de horologiis*, ut ei potius standum sit, quando hora uniu. sonuit, aliorum verò dicentis, interesse, an res,de qua agitur, favore digna sit, an odio: nam in his,quæ favoris sunt,standum erit, inquit, horologio, quod propitium fuerit causæ favore dignæ: in causa verò odiosa contrarium sequemur, quia odia restringi, favores ampliari convenit, cujus sententiam refert Parlad. *lib.*3.*q.*9. *n.*10. & quando duo tantum extant horologia, verissimam putat: at si multa extent in oppido horologia, idem quod de testibus pronunciandum esse putat, ut sequamur fidem illorum, quæ numero vincunt, & certiora esse solent quàm alia, Bobadilla loquitur etiam, ubi multa extent horologia, & hora unius sonuit, reliquorum verò non. Ubi autem horologia non incipiunt à media nocte, & meridie de 12 in 12 horas numerando, ut in Hispania, & Gallia: sed ab occasu Solis usque ad viginti quatuor horas numerando per quatuor senarios, seu duas duodenas, ut in Italia, media nox accipienda erit juxta quantitatem, seu magnitudinem,& parvitatem dierum & noctium,& tempore æquinoctii media nox erit hora 6. &c. Et ad id cognoscendum deservient tabulæ positæ per Francolinum *in d.tr.*3.*p.c.*100.101.& 102. quamvis factæ sint ante correctionem anni, & sic in eis vernum æquinoctium ponitur 10.Martii,& non 21. ut in correctione, deserviunt etiam regulæ positæ per lunaria perpetua, & in Calendario aliquorum Missalium ponitur in fine mensium, quot horas habent dies, & noctes mensis de 10. in 10. dies.

526 In locis vero ubi † non est horologium, vel, si sit, quando probatur non esse benè ordinatum, seu quod audiri non potuit, aut de facto non fuit auditum, recipienda erit media nox juxta cursum noctis, arbitriumque ac judicium hominum, præsertim habentium experientiam, & cognitionem de hoc. Et etiam à communiter accidentibus, & verosimilibus, ut *in d.decis.* Veralli.67.seu 71. ubi ex galli cantu probato per testes, fuit resolutum beneficium post mediam noctem ad sustinendam provisionem Ordinarii, Joseph.Ludov.supra & Gonzal. ex *n.*16. qui post Polydorum Ripam *in d. tract. c.*157.160. & *seqq.* aliqua adducit de galli cantu, & tempore, quo galli cantare solent,& tandem concludit, quod ad probandum esse jam noctem versus diem inclinatam, diemque sequentem jam cœptum, sit levis ponderis præsumptio quæ in solo gallicinio fundatur, cum diu, noctuque galli cantare non prætermittant, quamvis versus auroram cantare frequentius sit, & quantum deferatur huic gallicinio arbitrio judicantis pensatis circumstantiis, & testium rationibus aliisque verisimilitudinibus relinqui putat ad *l.*3. *verf.tamen magis scire potes, ff. de testibus,& eam præscribit de renunciatione*; sed ego addo dict. præsumptionem ex galli cantu maximè accipiendam esse ad sustinendam provisionem ordinarii, ut in terminis d. decisionis Veralli, ex qua pro Ordinario facit jus commune, ut dicetur *num.* 518. & seq.

Succedit nunc difficultas † quid juris, quando vacat beneficium circa mediam noctem ultimi diei mensis, ita ut minimè constare possit, an fuerit finitus unus mensis, & cœptus alius, & sic an vacaverit in mense Apostolico, an in Ordinario, vel quando vacat beneficium per obitum alicujus, cujus mors ignoratur, in quo die & mense fuerit, an in ordinario, an in Apostolico, quia, verbi gratia, invenitur mortuus in fluvio, puteo, aut in deserto, & nescitur quo die & mense obiit: nemo enim vidit eum mori, vel mane die 1. Jan. repertus est mortuus in lecto & nescitur, an obierit post mediam noctem, an ante. An tunc beneficium censeatur vacare in mense ordinatio, an in Apostolico? Et an Ordinarius possit illud conferre? Et difficultas procedit quando, facta diligentia, & indagatione, sciri non potest in quo mense beneficium vacaverit: nam Episcopus,antequam provideat de beneficio vacante, inquirere debet in quo mense vacaverit, ut sciat, an ad se, an verò ad Papam provisio pertineat, alias malè faceret, & si fortè vacasset in mense Apostolico, violaret alternativam, ut in d. Pistorien. infrà adducta, *d. n.* 759. 527

In casu autem dubii, an quando facta indagatione constare non potest in quo mense beneficium vacaverit, videtur posse Episcopum illud conferre, nam in casu dubii præsumendum est pro Episcopo, ex quo ad eum spectat provisio omnium beneficiorum suæ Diœcesis de jure communi, cessantibus reservationibus, ut suprà dictum est *in principio, n.*52. quo jure privari non debet non constando de reservatione, & confirmatur: nam illa interpretatio est favorabilis, per quam sit redditus ad jus commune, *l.si unus*,§.*pactus,ne peteret,ff.de pactis*, & ibi Jas. *numer.* 6. *cum aliis*, præterea in dubio facienda est interpretatio pro non reservatione: nam in dubio favendum est ordinariæ collationi, & jurisdictioni, quæ favorabilis est, Staphil. *de literis gratiæ in præfatione numer.*16. & Mandos. *consil.*11. *num* 55. & 48. ex gloss. *in cap.* 1. *de rescript. in* 6.*verb. processus circa fin.& in Clement.*2.*de off.ord.verb.volumus*, ubi dicit notabilem, Abb. *in c.si quis contra, de foro comp. n.*4. & reservatio est odiosa, ut suprà dictum est à *num.* 66. & per istam interpretationem non fit grave præjudicium Papæ, qui concurrit cum omnibus Ordinariis, & aliis fieret grave præjudicium Ordinario privando cum sua provisione, Gonzalez §. 4. *proœm. numero* 21. quæ ratio procedit in quolibet Ordinario, &c. nec obstat *Clementina* 1. *versic. neutro, & lite pendente*, quia loquitur in casu speciali in quo constabat fuisse litem super beneficio, cujus ratione Episcopus erat impeditus providere de jure communi, *ut in capit.*1. & 2. *ut lite pendente in* 6. & refer- 528

reſervatio *c.2. de Præben. in 6.* de qua dubium erat an intraret, tanquam clauſa in corpore juris eſt fortior, ac favorabilior, &c. ut per Gonzalez *d glo.11. à n.24.*

529 Sed ait Gonzalez *ibi ex num.26.* † quod tali caſu actor ſoccumbat, ſive fuerit proviſus Apoſtolicus, ſive Ordinarius, poſſeſſor eſt abſolvendus, ex Puteo, *deciſ.207. & 266. lib.3.* nam, cum ſunt partium jura obſcura, contra petitorem judicandum eſt §. *retinendæ, verſ.commodum de interdictis cap.2.de probatio. c.inter dilectos in fin.de inſtrum. regul. cum ſunt partium* 11. *in 6.* Maſcard. *concluſ.*1200. *cum aliis*, & auctore non probante, reus debet abſolvi *l. qui accuſare Cod. de edendo c.unico verſ. cum enim, ut Eccleſiaſtica beneficia.* Maſcard. *concluſ.*36. quod etiam procedit in cauſa beneficiali, nam licet reus non doceat de jure ſuo, adhuc vincere debet, & dari ei ſententia abſolutoria, ex non jure actoris, Felio. *in c. olim de reſcript. n.9. & 10.* Caputaq. *deciſ.174.num.6.part.2. & 133.part. 3. cum aliis*, neutro tamen poſſidente obtinebit proviſus ab Ordinario ſuppoſito, quod ejus proviſio ſit anterior proviſione Papæ: quia ordinarius, & proviſus ab eo fundat intentionem ſuam de jure communi, & onus probandi reſervationem ratione menſis ſpectat ad proviſum Apoſtolicum, ſe fundantem in vacatione in menſe Apoſtolico, cum hoc ſit ſuæ intentionis fundamentum, Rota *dec.46. part.2. diverſorum cum aliis*, Gonzalez.

530 Cujus quidem ſententia † mihi non placet, quatenus ait, quod tunc proviſus ordinarius ſuccumbet, ſi proviſus à Papa de illo beneficio tanquam vacante in menſe Apoſtolico poſſidet: nam, cum in prædicto caſu, ubi conſtare non poteſt in quo menſe beneficium vacaverit præſumatur pro Ordinario & jus commune pro eo faciat, ut dictum eſt, proviſus ab eo habens hanc præſumptionem juris pro ſe habet ſuam intentionem fundatam, & transfert onus probandi in adverſarium etiam exiſtentem in poſſeſſione, Alciatus *de præſumpt.3.parte num.2.* & ibi addit Mandoſ. *reg.4.quæſt.1. num.4. & reg.12. quæſt.7.n.4.* Covar. *lib.2.var.c.6.num.1.* Maſcard. *quæſt.17. à n.6. & concluſ.227.* & Pacian. *eod. tract. de probatio.l.b.1. cap.12.* & ubicumque jus commune pro aliquo facit, & pro præſumit, iſtius modi juris præſumptio onus in reum probandi transfert, Maſcard. *d.quæſt.17. num 9.* & ipſe Gonzalez *ſuprà num.47.* ait, quod qui habet pro ſe jus commune, ut in propoſito, dicitur habere plenam probationem, quamdiu aliqua exceptione contraria plenè probata non repellitur cum Bart. *in l.admonendi num.50.* Ripa *n.112. ff. de jurejuran.* Puteo *deciſ.101. n.1. lib.2.* & Rota *deciſ. 522. num.4. p.1. diverſ.* & quod præſumptio juris rejicit probandi onus in adverſarium, & quod hunc effectum æquiparatur quaſi poſſeſſioni, quæ & ipſa transfert onus probandi in adverſarium, dicit Menoch. *de præſumptione lib.1. quæſt.33. à numero 2.* & præſumptio juris eſt vera, & liquidiſſima probatio, Alciat.*n.3.*& Corian.ſuprà Maſcard. *concluſ.*1227.*n.11.* Menoch.*ſuprà quæſt.36.à numer.3.* Rota *deciſ.4.num. 21.parte 1.diverſorum.* Gonzalez *§.7.proœm.num.141. & gloſſ.43.num.91.* & Valaſius *de jure emphy.quæſt.7. num. 33.* ubi docet probationem per legis præſumptionem ſufficere etiam, ubi requiritur probatio per ſcripturam. Et poſſeſſio non transfert onus probandi in adverſarium, quando eſt aliqua præſumptio contra poſſidentem. Maſcard. cum communi,*d.conc.* 1200. *num.95.*

531 Nec obſtat *d.deciſ.* † Putei 207. ubi dicitur, quod proviſo per Ordinarium agenti contra proviſum Apoſtolicum poſſeſſorem incumbit onus probandi beneficium vacaſſe de menſe ordinario, quia non loquitur in caſu propoſito, quando conſtare non poteſt in quo menſe beneficium vacaverit, ſed quando de eo conſtare poteſt, & controvertitur, cui incumbat onus probandi menſem vacationis Ordinarium vel Apoſtolicum,an proviſo per Ordinarium, qui eſt actor, an proviſo Apoſtolico reo, & poſſeſſori non petenti, niſi abſolutionem.

Ex quibus † prædictis reſolutio procedit, non ſolum quando proviſio Ordinarii eſt anterior, ſed etiam quando eſt poſterior proviſione Apoſtolica, quæ fundatur in reſervatione, & vacatione in menſe Apoſtolico, & non jure præventionis, quicquid dicat Gonzalez *d gloſſ.11.num.34.40.& 43.* nam, cum proviſio Apoſtolica fundetur in reſervatione, corruit non ſtante, aut non apparente reſervatione, ac impedit ſubſequentem proviſionem Ordinarii juxta ſupra dicta *n.177.* nam de non ſtantibus, & non apparentibus idem eſt judicium, ut eſt vulgare. Nec ſupradictis † obeſt *capitulum, ſi à ſede Apoſtolica de Præben. lib.6.* de cujus materia latè Gonzalez *§.3.proœm.num. 50.* nam ſolum procedit ubi conſtat de proviſione, aut etiam reſervatione Papæ concurrente cum proviſione Ordinarii & dubitatur de anterioritate, in propoſito autem non conſtat de reſervatione: quamvis ubi in ipſa die acceptationis recognitæ alternativæ vacaret aliquod beneficium, & non poſſet conſtare, an eſſet prior vacatio, an acceptatio, & conſequenter, an beneficium vacaret in menſe Ordinarii, an Apoſtolico, rectè procederet d. capitulum, ſi à ſede Apoſtolica, ut ait Gonzalez *gloſſ.85. num.18.* quia tunc primò, & principaliter dubitatur de anterioritate vacationis, aut acceptationis, conducit, *dec.* Guidoboni.112. in manuſcriptis, † ubi habetur quod, cum ageret fabrica S. Petronii contra Joannem poſſeſſorem bonorum cujuſdam defuncti, eo prætextu quod ad ſe bona pertinerent vigore ſtatuti Bononien. diſponentis, quod bona decedentium ab inteſtato non habentium agnatos, vel cognatos uſque ad quintum gradum, deveniant ad fabricam S. Petronii, dubitatum eſt, an incumberet onus probandi Jo. ſe eſſe cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, an fabricæ, non extare aliquem intra dictum gradum? & Domini tenuerunt incumbere onus probandi Jo. etiam ſi eſſet poſſeſſor, quia fabrica habet fundatam intentionem ex ſtatuto allegando negativam quod non extet aliquis intra dict. gradum per gloſſam *in l.cum de lege, ff. de probat.* & quod deceſſerit inteſtatus, præſumitur, niſi doceatur teſtamentum, quia concedere teſtamentum eſt quod facti, quod non præſumitur, quia autem ex adverſo dicit ſe eſſe cognatum, vel agnatum intra quintum gradum cum ſit facti, debet illud probare, alias ſuccumbit propter ſtatutum, quod vacat fabricam. Ita reſolutum eſt 30. Octob.1555. coram D.Capiſucco. 532 533 534

Nec obſtat † quod ait Gonzalez *gloſſ.43. num.95.* (ubi *num.99.* refert *d.deciſ.* Putei 207. & 266.) quod quando quis tenetur uti actor probare aliquid, in quo ſe fundat, tunc non ſufficit juris præſumptio, ſed requiritur aliunde probatio, citans Achillem de Graſſis *deciſ.1.de probat.n.1.& 2.* Cæſarem de Graſſis *deciſion.176.* alias 1. *qui filii ſunt leg.17. & 18.* quia id eſt falſiſſimum, & contra receptas doctorum ſententias, ut ex adductis patet, nec dictæ deciſiones id probant, nam *deciſio* Achillis, quæ eſt 165. in ordine dicens, quod doctrina communis, quod quis præſumatur vivere uſque ad centum annos, non ſuffragatur illi, qui tenetur probare pro fundamento intentionis ſuæ aliquem vivere, quia tunc neceſſe eſt plenè probare vitam, ex Alex. *conſil.17. volum.7.* ex eo quidem procedit, quod verè non ſit juris præſumptio quem vivere uſque ad centum annos, ut tenet Alcia. *de præſumpt. reg.1. præſumpt 44.* Mandoſ. *reg. 19.de infirmis, quæſt 6. à num.5.* Pinel *in l.2.C.de reſcind. vend. 3.part. num.33.* Paz *in praxi 3. part.1. tom.10.* Pacianus *de probat.lib.2.c.7.& 8.* & Joan.Gutierrez *pract. lib.2. quæſt.7. num.8.* & ita etiam procedit 535

cedit d. deciſio Cæſaris de Graſſis *n.*17. *&* 18. quæ allegat deciſionem Achillis, quando non eſt vera & firma legis præſumptio, ultra quod ibi nihil reſolvitur. Et facit quod dicitur *ſuprà n.*365.

537 Quærit etiam circa prædicta † verba Gonzalez *d. gloſſ* 11. *num. ex* 48. quid erit, ſi aliquod beneficium vacat in menſe ordinario, & Ordinarius non confert illud in ipſo menſe, ſed ingreſſo jam menſe Apoſtolico, an ex en, quod vacatio duravit, ac intravit in menſem reſervatum, ſit d. beneficium reſervatum, nec ne? In qua quæſtione multa adducit, & expendit, cum tamen ea parum habeat dubitationis, & ſic nullus nunquam de ea dubitaverit: nec ſit in Rota diſputata, licet quotidie contingat, ut ipſe dicit, tandem à *num.*52. reſolvit, d. beneficium non eſſe reſervatum. Et ita ſine dubio tenendum eſt, quia regula noſtra duntaxat reſervat beneficia vacatura in menſibus Apoſtolicis, dict. beneficium non vacavit in menſe Apoſtolico, ſed ordinario, quamvis ejus vacatio duret uſque ad menſem Apoſtolicum. Secundò, quia regula loquitur de tempore & initio vacationis, ſcilicet quando contingit obitus poſſeſſoris beneficii, ſeu alius modus vacationis, non autem de continuatione ipſius vacationis, ut conſtat, tam ex mente, quàm ex verbis regulæ, ad quod faciunt illa verba, de menſe, in quo vacarint. De mente etiam clarè conſtat, & cum Papa velit partiri menſes inter ſe & Ordinarios, ita quod beneficia de novo vacatura in 8. aut 6. menſib. ſint reſervata Papæ, beneficia verò de novo vacatura in aliis quatuor, aut 6. menſibus ſpectent ad proviſionem Ordinariorum, & alias non eſſet bona partitio, ſi Epiſcopi non poſſent providere beneficia in ſuis menſibus vacantia, poſtquam intraſſet menſis Apoſtolicus, cum tamen beneficia ſemel vacantia in menſe Apoſtolico, & ſic ſemel reſervata ſemper remaneant reſervata. Et confirmatur ex regula 2. Cancellariæ, ubi, quia Papa vult reſervare beneficia non ſolum de novo vacatura, ſed etiam, quorum vacatio durat ſede Epiſcopali vacante, dicitur quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum. Et facit etiam extravagans *ad regimen de Præb.* poſt principium in illis verbis, nunc apud ſedem Apoſtolicam vacantia, & in poſterum vacatura, quæ etiam verba ponuntur *in* §. *ac etiam per obitum.* Unde apparet, quod quando Papa vult reſervare etiam beneficia vacantia, ſeu quorum vacatio durat, id expreſsè declarat, quaſi aliud ſit beneficium vacaſſe & durare vacationem, & aliud in poſterum vacaturum, quod intelligitur de novo, niſi ſublata materia, aut ratio aliud importet, ut in caſu *cap. ſi poſtquam de Præben. in* 6. ubi gloſſ. & D. & Puteus *deciſ.*48. *lib.*3. aut niſi beneficia vacatura abſolutè reſerventur non dicendo tali tempore, ſeu à tali tempore, ſeu tali loco aut modo vacatura, & ſic procedet ſententia Simonetæ *quæſt.*47. quam ſequitur Mandoſ. *reg.*26. *in præfatione, n.*3. *&* 4. *& regula* 32. *qu.*3. à *n.*2.

538 Unde infertur, † quod beneficia vacantia, ſede Apoſtolica vacante, in menſe aliàs Apoſtolico, non reſervantur per ſupervenientem regulam menſium novi Pontificis, licet adhuc vacent. Ex quo regula ſolum reſervat beneficia vacatura, & non vacantia, in quam ſententiam proclivior eſt Gonzalez §. 1. *proœm. ex n.*60. ubi iſtam quæſtionem tractat, & vide dicta *ſup.* à *n.*440. *& infrà n.*646.

539 Rurſus circa prædicta † verba quærit Gonzalez *d. gloſſ.*11. *n.*79. de alia quæſtione, quæ nullam habet difficultatem, nec fere dubitandi rationem. Quod ſi eadem beneficia vacent pluries in menſibus Apoſtolicis, an poſt primam vacationem reſervatio regulæ locum habeat? Et multis pro parte reg. adductis, tandem reſolvit contrarium, cum Calder. *conſ.*10. *de præbend.* & Simon. *quæſtion.*3. non obſtante regula *l. boves,* §. *hoc ſermone de verborum ſignif.* quoniam eadem ratio militat in ſecunda, & ulterioribus vacationibus, quæ in prima, & quia regula noſtra reſervat omnia beneficia in menſibus Apoſtolicis, quocunque modo vacatura, & ſic quocunque modo vacent, ſive prima vice, ſive pluribus, intrat reſervatio. Præterea, quia regula noſtra reſervatio eſt per viam legis generalis. Item quia quando in diſpoſitione aſſignatur certum tempus, non ſolum comprehenditur primum actus, ſed etiam omnes illo tempore contingentes, inſuper, quia per primam vacationem non ſatisfit menti, & intentioni Papæ reſervantis. Ulterius, quia verſamur in materia de ſui natura reiterabili, ut eſt vacatio beneficii quæ ſunt limitationes *d. reg.* §. *hoc ſermone* adductæ per Felin. *in c.*2. *de treuga, & pace, num.*4. Tiraquel. *in d.* §. *hoc ſermone.* Anton. Gabr. *conc.*2. *de legibus*, & alios relatos per Gonzalez *ſuprà.*

540 Quintò circa illa verba uſque † ad ſuæ voluntatis beneplacitum, circa quæ multa cumulat de more Gonzalez *gloſſ.*12. non ſatis ad propoſitum videnda ſunt per nos breviter dicta ſuprà *n.*446. & infra circa verba, diſpoſitioni ſuæ, *n.*643.

541 Sextò ex illis verbis, † extra Romanam curiam notandum eſt beneficia vacantia in Romana curia, de quibus *ſup.* à *num.* 68. non includi in reſervatione hujus regulæ, cum per eam ſolum reſerventur beneficia extra Romanam Curiam vacantia, eo quod beneficia in Romana curia vacātis non egent reſervatione hujus regulæ, cum ſemper & quocumque menſe vacent, ſint reſervata principaliori, & potentiori, fortiorique reſervatione in corpore juris clauſa *cap.*2. *de Præb. in* 6. Et etiam beneficia vacantia in curia, in quibus non intraret reſervatio. dict. cap. 1. ut quia vacarent per obitum non curialium, ut ſuprà dictum eſt *n.*83. non includuntur in reſervatione hujus reg. Ex quo ejus verba ſint concepta de beneficiis vacantibus extra curiam, & reſervatio non eſt extendenda, juxta ſupra dicta *n.* 67. quamvis Rota in cauſa Aſſiſien. beneficiorum 7. Maii 1609. coram D. Sacrato voluerit reſervationem hujus regulæ capere beneficia vacantia in curia, & in eadem coram eodem 18. Jun. ejuſdem anni fuit dictum, quod id videtur pati dubietatem ex dictis verbis, licet aliquibus videretur mentem Papæ, & rationem expreſſam in reg. poſſe deſervire quandocumque, ut ibi prætendebatur, non intrarent reſervationes aliàs factæ ſuper beneficiis vacantibus in Curia, ne ſcilicet ſint nimis reſervata beneficia, in quibus cadit major ratio reſervandi, quàm alia, & de iſtis beneficiis in Romana curia vacantibus, ſeu apud ſedem reſervatis ad e. intelligenda ſunt d. verba noſtræ regulæ, non autem de aliis beneficiis reſervatis, quæ non poſſunt dici verè, & propriè vacare in curia, ſed ad ſummum tantum largè, & impropriè, ut dictum eſt *num.*88. & ſic bene includuntur in reſervatione hujus regulæ, nec id eſt inconveniens, cum poſſint concurrere duæ, pluresve reſervationes in eodem beneficio eodem tempore, & unum beneficium pluribus reſervationibus poſſit eſſe obnoxium, ut dicitur *inf. ca.*3. *num.*141. & tradit Gonzalez *gloſſ.*13. à *numer.*81. quamvis idem Gonzalez *ibi ex numer.*63. teneat d. verba etiam de omnibus aliis beneficiis reſervatis intelligi, ita ut regula noſtra de novo reſervet illa beneficia quæ jam ſunt reſervata, cum excludat beneficia in Romana curia vacantia, & omnia beneficia reſervata dicantur vacare in curia, ut ante dixit, & quod reſervatio regulæ noſtræ locum non habeat in beneficiis aliis reſervatis ait etiam Gonzalez *gloſſ.*5. §. 8. *n.*61. *& in aliis locis.* Quod non eſt verum ex dictis bene verum eſt,

542 † quod regula noſtra de expreſſione menſis vacationis, non habet locum in beneficiis alias reſervatis, quia in eis ceſſat ratio finalis regulæ, cum Papa ſolus de illis diſponat. Mandoſ. *de ſignatura*

gratia

gratiæ tit. de proviſio. verſi. an autem in impetratione Puteus *deciſ.25. lib.3.* quam refert Gonzalez *d. gloſſ. 13.n.78.*de quo latius *1.num.668.* undè malè ait idem Gonzalez *d.gloſſ.13.num* 91.quod,ſi regula noſtra includit beneficia aliàs reſervata, eſſet neceſſaria expreſſio menſis. Quamvis de reſervatione per regulam noſtram inducta eſſet etiam facienda mentio, ut ibi ait ex Caſſadoro *deciſ.9.nu.5.de præbend.* Æneas de Falcon. *4.quæſt.principali effectu* 44. Pariſ. *conſil.*38. *num.* 8. *lib.*4. Caputaquen. *deciſ.*85. *num.*4. *part.*2. Simoneta *quæſt.*4. *num.*2. juncta additione, & Mandoſ. *in locis* per eum allegatis. Sed id ceſſat ex clauſula apponi ſolita *ſpiritualiter, vel generaliter reſervatum*, de qua *infrà 11.part. cap.1. n.30.*

542 Septimò ex illis verbis, † *aliàs quàm per reſignationem*, notandum eſt beneficia in quocumque menſe reſignata in manibus Ordinarii non eſſe reſervata per hanc regulam, ut poſt hæc tradit Gonzalez *glo.14.ex nu.1.* ubi citat Thom. Tribium, *in deci.* Veneta 54. *ſub num.15. lib.2.* malè tamen ait Gonzalez *ibi à num.29.* quòd illa verba noſtræ regulæ intelligantur tam de reſignatione pura & ſimplici, quàm de conditionali & in favorem, quæ ſit coram Papa, cum regula noſtra indiſtinctè & generaliter loquatur, & ſic generaliter ſit de utraque reſignatione intelligenda,&c.nam reſignatio coram Papa facta, quæ inducit vacationem in curia, excluſa eſt per verba præcedentia, extra Romanam curiam. Et ſic per iſta verba ſolum excluditur reſignatio facta coram Ordinario. Nec pro Gonzalez facit Rotæ *deciſ.624. n.1. lib.3.part.3.diverſ.* dicens, quòd regula noſtra excipit reſignationes, idque, ſivè in curia fiant ſivè in partibus, cui conſonat *deci.575.num.3. & 4. & deciſ.700. in fin.ead.3.part.diverſ.* quia ibi non dicitur, quod reſignationes factæ in curia excipiantur per dicta verba, aliàs quàm per reſignationem, unde intelligenda deciſio eſt, quod regula noſtra excipit reſignationes factas in Curia, per illa verba extra Romanam, Reſignationes factas in partibus per iſta verba, aliàs quàm per reſignationem.

543 Ex quibus verbis apparet, † quòd in quolibet menſe anni poſſunt permutari beneficia coram Ordinario, nam cum in permutatione beneficia repugnentur *cap.1. de rerum permutat. in 6.* ibi, *reſignatur*, & *Clem.1.eod.tit.*ibi,*reſignantia*, verè vacant per reſignationem, & ſic non comprehenduntur in reſervatione hujus regulæ, tradit poſt hæc Gonzalez *d. gloſſ.13. ex num.32.* Piaſec. *in praxi Epiſt. part.2. cap.5. num. 9.* & favet Gratian. *diſcept. forenſ. cap.159. num.4.* & quod permutatio, ſeu reſignatio ex cauſa permutationis, ſic vera reſignatio dicitur 1. 11.*part. cap.3. num.* 5. quamvis multi in his partibus hoc non advertant, & ob id expectant menſem Ordinarii ad faciendam reſignationem, ſeu permutationem coram Ordinario,

544 † advertendum autem quod regula duntaxat excipit reſignationem expreſſam, non verò tacitam, quæ ipſo jure fieri intelligitur, ut per aſſecutionem ſecundi beneficii incompatibilis per contractum matrim.&c.ut rectè declarat Gonzalez *d gloſſ.14. à n.* 62. quod tamen meliùs probatur ex dictis per nos *inſ. 11.part. c.3. n.142.*

545 Undè in vacantibus † per reſignationem non habet locum alternativa, cum non ſint reſervata per hanc regulam,quicquid dicat Zerola *in praxi Epiſcop. 2.part. verb. alternativa* §.1. qui tamen rectè ait eam habere locum non ſolùm in vacantibus per obitum, ſed etiam per aſſecutionem ſecundi incompatibilis per privationem, matrimonium, contractum, & Religionis ingreſſum,&c. ſiquidem beneficia ſic vacantia, quamvis dicatur reſignatio tacita,reſervantur per hanc regulam, ut dictum eſt.

546 Et quando per iſtam regulam † reſervarentur ſimpliciter beneficia vacantia in menſibus Apoſtolicis videbatur poſſe tentari non comprehendi beneficia reſignata ex cauſa permutationis in manibus Ordinarii ex dictis *d. 11.part. cap.4. num.38.* cum Hier. Gabriel. *conſ.199. lib.2.& aliis.* Sed nihilominus tunc comprehenderentur ex quo ſumus in reſervatione generali ad *deciſ.1.de rerum permut. in novis, 2.dubio in fi.*Probum *in cap.2.de Præb.in 6.n.24.*& ſentire videtur Gonzalez *dict. gl.14. n.30.*

547 Octavò ex illis verbis, † quocumque modo vacatura, notandum eſt omnes modos vacationis (excepta vacatione in curia, & per reſignationem) includi in reſervatione noſtræ regulæ, qui eam non appoſitis iſtis verbis comprehenderentur. Æneas de Falcon. *quæſt.1. ſub n.2.* tradit Gonzalez *gloſſ.15.n.1. & 2.* qui ex *n.3.* ponit, & proſequitur modos vacationis beneficiorum. De quibus vide per nos *dicta inſ. 11.part.*

548 Secundò notandum eſt, † quod regula noſtra non ſolum locum habet in vacatione de jure, & de facto, ſed etiam in vacatione de jure tantum, aut de facto tantum, ut latè Gonzalez *d. gloſſ.15.* §.1. & dixi *ſup. n.198.* & ſequenti ubi vide.

549 Tertiò notandum eſt † quod cum beneficium non dicatur vacare ex perſona habentis duntaxat jus ad rem, verbi gratia per præſentationem, electionem, mandatum de providendo, ſeu gratiam in forma dignam, collationem nondum acceptatam, vel aliàs, ut ſuprà 4 *part. c.3.* dictum eſt,non intrabit reſervatio noſtræ regulæ, ſi habens jus ad rem aliquod beneficium decedat in menſe Apoſtolico, ſed adhuc beneficium vacat, ut prius, & durat prima vacatio,& proviſio ſpectat ad eum, ad quem priùs ſpectabat Gonzalez *d.gloſſ.15.§.2. à n.1.* circa quod vide ſuprà dicta *à n.* 278.

550 Quartò notandum eſt ex d. verbis † quòd regula noſtra non procedit in beneficiis Eccleſiæ non numeratæ, ſed receptivæ, ubi non eſt certus numerus beneficiorum, quia regula reſervat beneficia vacantia: at iſta beneficia nunquam vacant, ſed cum defuncto expirant, & ceſſant, ac eſſe deſinunt, & cum beneficiato extinguuntur *c. dilecto 2. 5. de Præbend. & c.ex parte de conceſſ.Prabend.* & ibi D. & dicimus *inſ. 11.par. c.2. n.17.* & ita poſt plura pro contraria parte adducta reſolvit Gonzalez *gloſſ. 9.* §. 3. dicens in terminis ita fuiſſe reſolutum in una Calagurritana beneficii de Zenizeros 13. Octob. 1587. coram D Pamphilio, quæ deciſio fuit confirmata in aliis pluribus cauſis, & ſignanter in alia Calagurritana beneficii de Albanià 22. Martii 1602. coram D. Seraphino, & ita etiam concludit Gonzalez *d.gloſſ.15.§.2. num.10.* & Villar. del patronado de Calatayud. *6.par.* dicens, quod in beneficiis non numeratis non cadit devolutio, nec poſſunt impetrari.

551 Nonò circa illa verba, † ad collationem, proviſionem. De quibus Gonzalez aliqua *gloſſ.16.& 17.*videnda ſunt dicta *ſuprà 1.part. c.ult. à n.3. & 4.part.c.1.n.3.*

552 Decimò ex illo verbo, † præſentationem, & ſequentibus notandum eſt certum eſſe beneficia juriſpatronatus Eccleſiaſtici, ſub hac reſervatione comprehendi: nam etiam non facta particulari expreſſione beneficia juriſpatronatus Eccleſiaſtici in reſervationibus comprehenduntur, Felinus *tractat.quando litera Apoſtol. tertia limitatione*, Palacios Rubios *in libello de beneficiis in curia vacant.* §. 11. Caſſad. *deciſ.4. num.2. de jurepatronatus.* Álava *de Conciliis 2.parte, cap.25.* Mandoſ. *regul.1. Cancellar quæſt.10. num.5.* Covarruvia *practic. cap.36. num.5.* Hoieda *de incompatibilitate benefic. cap.fin. num.112.* Granutius ad Simonetam *quæſt 9.n.10. cum aliis*, & à Legato à latere conferri poſſunt, ut *infrà cap.3. num.17.* ex quibus etiam in gratia, ſeu impetratione beneficii, non eſt neceſſaria mentio juriſpatronatus Eccleſiaſtici,ut per Selvam *de beneficio 3.parte, quæſt.11. 12. qualitate 3.4. & 6. Fallentia, numer.21. & 22.* &

poſt

post hæc tradit Gonzalez *gloss.18. à n.6.* & Cevallos *lib.4. quæst.1. seu* 807. *n.*535.

553 Illud autem est juspatronatus † Ecclesiasticum quòd, licèt originem habuerit ex patrimonio laici fuerit tamen vel ab initio, vel posteà fundatione, testamentum, donatione, aut alio quovis titulo in Ecclesiam translatum, aut in Capitulum, seu Collegium Ecclesiasticum Canonicorum, regularium, aut sæcularium, vel in aliquam personam Ecclesiasticam ratione Ecclesiæ, Dignitatis, aut Beneficii, & tandem, quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ *c. unica.§.fin.de Jurepatronat. in 6.* Felin. *sup.6.limitatione,* Hieronymus Paulus *in practica Cancellar. versic. in causa mea.* Majoricus Rochus *de jure patronat. verb. jus quæst.7. num.14.* Lambert. *eod. tract. lib.1. quæst.1. art.8.* & Rebuffus *in praxi tit. de præsentatione, num.5. & 7. & 3. parte signaturæ verb. Nec non Juris patronatus, num.8.* Crescen. *decisio 3. de jure patronat.* Duaren. *de Sacris Ecclesiæ mysteriis lib.5. c.4.* Mandos. *num.6.* & Covar. *2. & 5.* ubi proximè Did. Perez *in l.2. tit.6. lib.1. ordinan. glossa 1.* Spino. *de testament. gloss.4. num.26.* Flam. Paris. *de resignatione lib.2. quæst.4. num.39.* & Gonzalez *sup. n.5.* & Caved. *de patronatibus Regiæ Coronæ Lusitanæ, cap.4. num.31.* Ugolin. *de offic. Episcop. cap.5. nu.3.* & Lessius *de just. & jur. libr.2. cap.34. n.18. & 20. cum aliis*, & fuit utrumque resolutum in una Valenti-
554 tia Beneficii † 26. Martii coram D. Orano, ut in sequen. decisione fuit resolutum præsentationem factam per Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinit. de persona Petri Leganæ ad beneficium SS. Matthiæ, & Luciæ situm in Parochiali Ecclesia S. Joannis de Mercato, non intrare, quia licet admittatur illud esse Juris patronatus ex dotatione Matthiæ Aragano civis Valentini, nihilominus cum translatum fuerit in Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, dicitur Jus patronatus Ecclesiasticorum, & Ecclesiasticarum: *cap. unico, §. ult. de jure patron. lib.6.* cum traditis per Covarruviam *lib. pract. quæst. cap. 36. n.5. versic. Secundo erit illud observandum* & in consequentiam, quia vacavit de mense Maii anni 1591. sub regula Cancellariæ reservatoria octo mensium comprehensum, quo statue certum est non licuisse Abbatissæ cum Monialibus ad illud præsentasse, *cap. cum dilectus, de jure patron.* non obstante in contrarium contra provisionem Andreæ de Dueta, quia cùm sit reus & possessor, sufficit sibi per non jus actoris venire, Rota *decis.4. de re judic. in novis cum similibus* refert & sequitur Genuens. *in praxi cap. 100. n.6.* idem in Ulisbonen. Prioratus 1. Febr. 1602. coram D. Sacrato *inf.* relata *n.*560.

555 Et in causa Salamantina † Capellaniæ del voto 5. Jul. 1593. coram D. Pamphilio, de qua *inf. n.*599. fuit dictum Capellaniam de qua ibi, quæ vacavit in mense Martii uti juris patronatus Ecclesiastici esse reservatam.

Undè Gambarus *de Offic. Legati, lib.3. num.416. & seq.* cum Mariano Socino *in repert. c. de Monachis, de Prabend.* ait, quòd si laicus patronus ex fundatione efficiatur religiosus, tale Juspatronatus sit Ecclesiasticum, quia per talem ingressum omnia acquiruntur Monasterio, *Auth. ingressi, C. de Sacris Ecclesiis*, & sic Juspatronatus transit in Monasterium, Lambert. *1. p.2. lib. qu.2. art.11. num.12.* sequitur Azor. *2. part. lib.5. c.18. quæst.2.* quod tamen solum procederet, durante vita Monachi, ubi Jus patronatus jure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt ex Probo ad Monach. *in Rubrica de Jure patr. in 6. num.2. & n.418. & sequ.* & in una Abulen. Capellaniæ 17. Maii coram D. Seraphino, ubi Domini censuerunt, standum esse in decisis alias coram eo in dec. adducta *7. par. c 1. num.*201. quæ est videnda. Neque obstare, quod dicitur, Monachum translatum de uno Monasterio ad aliud, secum detulisse jura sua ad secundum Monasterium, quia hoc procederet si esset translatus ad Monasterium diversi ordinis, secus si ad Monasterium ejusdem Ordinis, ut colligitur ex gloss. in verb. Canon in c. cum singula, §. prohibemus, de præb. in 6. Abb. in c. quod à te, num.8. de Clericis conjug. & cum bona & jura Monachi ingressi Monasterium spectent ad Monasterium, Authent. ingressi Cod. de sacros. Eccles. etiamsi non duraturæ post obitum Monachi, vers. per Bartol. & Jas. ibid. ex persona sua non poterat Monachus præsentare, sed facienda erat nomine Monasterii, non autem nomine proprio: nec posse sustineri præsentationem ratione bonæ fidei, quia præterquam quod bona fides excusat tantum, ut quis non amittat, non autem ut quis acquirat, ea satis excluditur ex denegatione Generali, cui creditur tanquam viro in dignitate constituto, & de re suam religionem spectante *cap. nobilissimus 97. dist.* Caputaq. *decis.245. part.1.* Crescent. *5. de fide instrum. &c.* ait idem Gambarus, quòd si aliquis Episcopus ex largitate fidelium obtinens Comitatum, vel Ducatum, in quo exercet jura temporalia, ut Dominus temporalis. (ut verbi gratia Episcopus Palentinus, qui est Comes Perniæ, & Episcopus Oveten. qui est Comes Narvennæ, habeat ratione hujus Comitatus, vel Ducatus Jus patronatus judicabitur Ecclesiasticum, quia cum Comitatus, sit Ecclesiæ, & Juspatronatus Comitatus: ergo jus patronatus est Ecclesiæ) Præterea istud jus patronatus habet causam à Comitatu, vel Ducatu, qui est Ecclesiæ, ergo ipsum est Ecclesiæ, sequitur Azor. *d. qu.2.* quamvis Cavedo *d. capit.3. n.* undè etiam infertur contra Valascum *consult.163. ad fin. 2. part.* quod jus patron. spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet ipse Prioratus sit juris patronatus laici.

Undè etiam jus patronatus † spectans ad laicos 556
religiosè viventes, & portantes habitum religiosum, & gaudentes privilegio fori, & Canonis, ut sunt benignè, est Ecclesiasticum, Rota *decis.8. de jure patro.* alias 332. *in antiquis.* Felin. *sub limitatione* qui inde infert ad jus patron. spectans ad illas de 3. Ordine D. Francisci, non ut singulas, sed ut universas, quod sit Ecclesiasticum, sequuntur Selva *d. quæst.1. 3. p. d. n.23.* Rochus *d. verb. jus, n.57.* Lambert. *d. lib.1. qu.1. art.10.* & Gigas *de pensio. q.24. n.5.* Mascar. *de probat. concl. 960. numer.2. 6. & 8.* & facit quod tradit Suarez *5. tom. de censur. disputat.22. sect.1.* & hinc etiam jus patronatus spectans ad Magistros, seu Milites Ordinum militarium, ut D. Jacobi, Calatravi, & Alcantaræ, &c. & etiam conjugatus ratione Magistratuum, aut præceptoriarum, seu Commendarum erit Ecclesiasticum, Mascard. ibi *num.3. 4. & 5.* ad quod faciunt dicta *sup. part.1. ca.4.* & est declaratio S. Congregationis Concilii Lusitan. inf. adducta *9. p. cap.2. num.*263.

Sed quamvis ita certum, & receptum sit Bene- 557
ficia juris patronatus Ecclesiastici comprehendi in hac, & aliis reservationibus, tamen non servatur in Hispania, præsertim in his Regnis Castellæ, imò indifferenter Beneficia juris patronatus, etiam Ecclesiastica ad præsentationem patronorum, providentur in partibus, in quocumque mense vacaverint, ut videmus quotidie. Qua observantia, ac consuetudine supposita dubitatur, an ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reservatione, & aliis quasi usu non receptis aut abrogatis in beneficiis Juris patronatus Ecclesiastici ad notata per Felin. *in cap.1. de treuga, & pace*, & alios *inf.* referendos 11. *parte cap.5. num.*150. quod lex usu non recepta non ligat. *& in cap. fin. de Consuetudine.*

Sed ista doctrina non videtur † posse applicari 558
regulis reservatoriis, quæ licèt sint per modum legis Sarnen. *de annali quæst.13.* & in eis procedatur per

viam

viam legis universalis, Puteus *decisio.* 264. *sub num.* 5. *libro.* Rota in Calagurritan. Beneficii de Arcaya *infr.* adducta *num.* 560. tamen revera nihil aliud sunt quàm avocationes quædam provisionis beneficiorum per Papam ad se factæ, ut patet ex diffinitione reservationis, de quâ per Æneam de Falcon. *quæstione* 1. *principali.* Simonetam seù potiùs additionatorem *quæstione* 1. *num.* 1. Mascard. *Conclusione* 1276. *num.* 1. & novissimè per Gonzal. *glos.* 5. *numer.* 19. *& gloss.* 31. *num.* 1. & per eas quasi protestatur Papa contra inferiores, ne ullo modo se intromittant in provisione, & dispositione beneficiorum per illas reservatorum, & omnino eis adimit facultatem providendi, & disponendi de illis, velint, nolint, recipiant, vel non recipiant, & cùm decreto irritante, ex quo magis declaratur enixa ejus voluntas, & tollitur observantia & consuetudo in contrarium ad Probum in Monachum, *in capit. tibi, qui de rescript. in 6. sub num.* 8. Anton. Gabriel. *de clausulis, conclusio.* 3. *à num.* 4. & alios *infrà* relatos *cap.* 4. *num.* 197. & conducit decis. Caputaqu. 204. *par.* 4. Nec refert, quod non faciat mentio de derogatione observantiæ, & consuetudinis præteritæ juxta *cap.* 1. *Constiution. in* 6. quià illa non est ullius considerationis hanc interpretationem per singulos Pontifices renovantes regulam: ut alias suprà dictum est *num.* 454. & *inf. num.* 677. nec illa unquam potuit introduci stante dict. decreto irritante, juxtà dicta. Et præterea Papa reservando generaliter derogat omnibus juribus, & statutis, seù consuetudinibus, & tollit omnem potestatem conferendi, ut cum Joanne de Lignano dicunt Domin. *num.* 3. & Francus 6. *in cap. fin.* §. *in præbendis, de consuetud. in* 6. Mandos. *reg.* 4. *quæst.* 7. *n.* 2. & Rota in Bononien. suprà adducta, *n.* 452. *in* 1. *difficultate*, & facit ad prædicta animadversio seù additio in annotationem Consilii Navarri 1. *de constit. quæst.* 6. quæ ait, & certè cum processus Bullæ feratur potiùs in modo præcepti, quàm legis, & sententia excommunicationis pluribus in locis feratur contra illos, de quibus Papa certo scit quod nolunt ejus mandata recipere, non potest dici illam ferri sub conditione, si acceptetur, & cum singulis annis renovetur, & feratur, vix potest accommodari id quod dicitur de lege non recepta.

559 Sed rursus dubitatur († esto quod beneficia Juris patronatus Ecclesiastici cadant sub hâc reservatione, & aliis) an secùs sit, quando sunt debita certis personis, seù certo generi personarum, verbi gratia consanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, vel quæ Magistris, aut Doctorib. sunt conferenda ex consuetudine, fundatione, &c. In quo prima sententia est, ista beneficia cadere sub reservationib. generalibus, quia verba reservationum eis conveniunt, & maximè nostræ regulæ, quæ reservat omnia beneficia qualitercumque qualificata, nec per reservationem aufertur jus illis, quibus sunt debita: nam cùm reservatio sit generalis, & non in favorem certæ personæ, potest Papa illi conferre.

Ita tenuit Rota in una Placentina portionis de anno 1544. apud Puteum *decis.* 164. *lib.* 2. ubi respondetur doctrinæ *glossæ fin. in capit. cum in Ecclesia, de præbend. in* 6. quæ ait, quod præbenda alteri ex consuetudine debita, putà Magistro, non debeatur expectanti.

Respondetur, inquam, quod loquitur in gratia de vacaturo ad favorem certæ personæ, &c. idem tenuit Rota in una Tirasonen. juris præsentandi, & invaliditatis præsentationis 19. Jan. 1583. coram D. Robusterio, ut in sequenti decisione, fuit resolutum quid præsentatio cap. Ecclesiæ Tirasonen. fuit nulla, quià beneficium vacavit in mense reservato, & regula reservatoria octo mensium capit etiam ista beneficia etiam quod sint debita certo generi personarum, ut Papa, & non alius conferat illa dictis personis, ut per Puteum *decisio.* 6. *de mense*, & latiùs *decis.* 164. *lib.* 2. refert Anton. August. *in eadem regula de mense*, *num.* 5. prout Papa providit in casu isto personæ habenti qualitates Bullæ Alexandrinæ: qualitas enim ista, quod conferantur istis personis, non contradicit reservationi: sed tuetur jus illorum partium ut illis dicantur debita ista beneficia. Sarnen. *de jure quæsito, quæstione prima*, & ideò ista causa debet astringere reservationes juxta limites illius: quia limitata causa limitatum producit effectum, & sic quoad ipsas personas tantum comprehensas dict. Bulla, ut Papa solus possit istis providere, & non alius. Nec movebant Dominos clausulæ, non obstantibus reservationibus, quia recipiunt interpretationem à principali dispositione scilicet ad effectum providendi illis personis, & sic, ut illa Beneficia non conferantur aliis, non autem, ut Papa non possit illis quovis modo providere præveniendo, aut reservando præsertim, cùm Papa non dicat, etiam per nos, nec placebat, nec ex adverso adducta, quià est defectuosa, & Acephala; considerabant etiam Domini, quod clausulæ illæ executivæ, de reservationibus sunt intelligendæ, & referendæ respectivè, singulæ singulis, ut sint conferendæ per Ordinarios istis personis, ubi non adsunt reservationes, & per Papam, ubi sunt reservationes, quia quælibet dispositio recipit passivam interpretationem a jure communi, & istæ clausulæ regularum revocatoriarum istarum facultatum congerendi reservatæ sunt prægnantes, & appositæ in legibus universalibus, quæ capiunt omnia, nec facit Concilium Tridentinum, quià agimus de præsentatione patroni, & institutione Ordinarii, quæ nulla sunt cùm sint Clericorum, & comprehensæ sub reservatione, & non est necesse disputare de provisione Papæ & de illius validitate, quià sufficit, ut obtineat per non jus actoris, ultra quod Concilium in casu isto non intrat, ut per informantes, sed hoc est ex abundanti, idem fuit dictum *in alia Tirasonen.* Vicariæ 13. Octobr. 1595. coram Ulita infra adducta *p.* 9. *c.* 2. *n.* 309.

Et idem tenuit Rota † loquens in beneficiis pa- 560
trimonialibus in unâ Calagurritana beneficii de Arcaya 28. Jun. 1591. coram Illustrissimo Seraphino, ut in sequent. decis. fuit resolutum, justificatam fuisse gratiam D. Petri: nam quantum ad Clericum legitimatum, & quod est filius patrimonialis loci, de quo agitur, hæc omnia probantur per testes benè deponentes de publica voce & famâ, & communi reputatione: item quod valor beneficii non excedit 24. ducatos probatur per eandem publicam vocem, & famam, Puteus 29. *lib.* 1. item satis probatur valor obtenti, in quo minor probatio etiam de auditu simplici sufficit, juxtà stylum Dominorum, obitus etiam Francisci ultimi possessoris probatur concludenter, item vacatio per ejus obitum ex confessione partis adversæ, & in hoc nulla adest difficultas: major versatur difficultas circà pertinentiam collationis: nam provisio facta est tanquàm de reservato, & sumus in Ecclesiâ numerata, patrimoniali, in quâ non videntur habere locum reservationes ex traditis per Covar. *pract. quæst. cap.* 36. *num.* 4. *versic. similiter* si Beneficia patrimonialia, maximè stante Bulla Alex. VI. quæ in pluribus causis fuit allegata, quæ excludit generaliter omnes reservationes, verùm quicquid ipse dicat, Domini censuerunt hæc Beneficia cadere sub reservationibus generalibus, cum verba reservationum eis conveniant, ad Felin. *in c. postulasti*, *num.* 5. *de rescript.* Etenim ea comprehenduntur sub indultis Cardinalium, ut per Puteum *decis.* 163. *lib.* 3. Caputaquen. *decis.* 66. *p.* 1. *& decis.* 89. *p.* 2. Unde à fortiori debent comprehendi in reservationibus generalib. præsertim vacationis in Curia, quæ est clausa in Corpore

juris, *cap. 2. de Præbend. in 6.* cum in his procedatur per viam legis universalis Calder. *consil.* 11. *de privileg.* Imola *in Clement. ultim. not. de sepult.* & fuit aliàs discussum, licèt non plenè resolutum in unâ Calagurritanâ de Apodaca 30. Mart. 1590. coram R. P. Domino meo Orano non obstat Bulla Alexandri, quia præterquam quod non est producta in formâ probanti, qua exceptione alias fuit rejecta in unâ Calagurritanâ de Cenicero 1. Aprilis 1588. non comprehenditur reservatio per vacationem in Curiâ, quæ nunquàm venit sub generali dispositione, in quâ fit mentio reservationum, ut per Francum *in dict. cap. 2. num. 3. dd. Præbend. in 6.* Æneas de Falcon. *de reservat.* 4. *quæstion.* 43. *effectu*, nec obstat Domino Petro statutum numeri super ascensione eorum, qui coepti sunt beneficiarii, quià antè oppositionem adversariorum, & sententiam pro eis latam ab Ordinario, non dicitur aliquod jus quæsitum in Beneficio, adeò quod neque de hujusmodi oppositione est facienda mentio, ut tradit Cassad. *decision.* 18. *de Præbend.* quare non est hujus rei habenda ratio, maximè stantibus decretis irritantibus in reservationibus appositis, & ita conclusum gratiam Domini Petri esse cannnicandam. Idem etiam tenuit Rota in aliâ Calagurritan. Beneficii de Apodaca. 29. Maii 1599. coram Domino meo Cordub. Episcopo Pacen. in quâ fuit resolutum, Didaco Inniguez adjudicandum Beneficium: nam ejus gratia est anterior alia Martini, & justificata, ac ideò canonicanda, *cap. super eo, de offic. deleg. cap. tibi, qui de rescrip. in &c.* nec obstabat Motus proprius Sixti V. per quem concedebatur facultas Ordinario conferendi hujusmodi beneficia, servata forma in eo contenta, quia ille non comprehendit beneficia reservata, ut fuit dictum in illa Calagurritana de Ariola 24. Januarii præteriti coram D. Peña, de reservatione autem manifestè apparet, cum beneficium vacaverit de mense Januario, qui est reservatus. Apertissimi autem juris est regulam reservatoriam octo mensium comprehendere etiam beneficia certo generi personarum debita. Puteus *decision.* 164. *num.* 1. *libro secunda*, & fuit resolutum in dictâ Tirasonen. juris præsentandi 27. Jan. 1583. coram Reverendissimo Oriolen. ultra quod constat de aliâ reservatione respectu familiaritatis Didaci defuncti, qua durat etiam defuncto Papa *extravagan. ad Roman. de Præbend.* inter communes. Simoneta *de reservat. quæstion.* 57. *cum aliis, & hanc sententiam sequitur* Flaminius Parisius *de resignatione benefic. lib. 2. quæstione* 12. *num.* 6. Idem etiam tenuit Rota in una Ulisbonnensi Prioratus primo Februarii 1602. coram Domino Seraphino. ubi fuit resolutum, quod Jurispatronatus, &c. Reservatio, & novissimè idem tenuit Rota in una Milevitanâ Beneficii S. Marci 14. Novembr. 1605. coram Domino Peña, infrà relata numero 1570. & in Eugubinâ propositione tertio Martii 1606. coram Domino Ludovisio sibi adducta.

561 Secunda sententia est in contrarium, † scilicet quòd reservationes non capiant ista Beneficia debita certis personis, seù certo generi personarum. Ita tenet Æneas de Falcnn. per glos. *in dicto capite cum in Ecclesia 3. quæstione principali, num.* 22. Ubi ait, quod beneficia, quæ vigore consuetudinis, vel statuti, debentur alicui, putà Magistro, vel alteri non comprehenduntur in reservationibus, & refert Puteus *decision.* 135. *lib.* 2. *num.* 2. sequitur Menochius *consil.* 294. *num.* 18. *libr.* 3. Covar. *pract. cap.* 36. *num.* 4. *versic. similiter si Beneficia patrimonialia*, loquens de Beneficiis patrimonialibus & Canonicatibus, qui Theologis Magistris, & Juris Pontificii Doctoribus, ex electione sunt conferenda, qui tamen ait approbationem istam dubiam esse quoad hæc patrimonialia Beneficia, & Canonicatus propter verba reservationis, *cap. 2. de Præbend. in 6.* de quâ ibi loquitur, quæ adeò generalia sunt, ut hæc Beneficia comprehendere videantur, proptereà se lectorem admonere hâc in controversia, quod diligenter observet, quod praxi receptum fuerit, & quod sit Christianæ Reip. ac ministerio divino conducibilius, si quidem admodum conducit hæc Beneficia non comprehendi ullis reservationibus, &c. Et tenuerat Rota in una Cæsar-Augustanâ Canonicatus, & Præbendæ Alcanii coram D. Fantucio 13. & 27. Januarii 1533. in quâ fuit resolutum, Regulam reservatoriam 8. mensium, licèt comprehendat Beneficia juris patronatus ex privil. tamen non comprehendere Beneficia Jurispatronatus debita ex privilegio filiis patronatibus, quia quotiescunque sunt debita Beneficia certis personis, comprehenduntur sub regulâ, quia æquitas id suadet, ut invitentur alii ad erigenda similia Beneficia, ut apud Verallum *decis.* 315. & 316. *libr.* 1. *manuscriptis.* Et novissimè hanc sententiam sequitur Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *parte verbo Beneficia* §. 33. *d.* 8. & *verbo Præb. Theologalis.* §. 4. dicens Beneficia, quæ aliquas qualitates, seù certa onera habent injuncta, ùt Præbendas Theologales, ut in Concilio Trident. *sess.* 25. *c.* 5. *de reform.* non comprehendi sub reservationibus, &c. & summa Bullar. Quarant. *ver. beneficiarum reservatio in addit. tit.* 4. & Perez de Lara. *de anniverf. & capell. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 9. & novissimè Cevallos loquens de beneficiis patrimonialibus, eàque confundens & involvens cum beneficiis Jurispatronatus laicorum, *lib.* 4. *quæstione prima, seu* 897. *num.* 438. & *principaliter n.* 479. & *à num.* 523.

Mihi videtur in rigore verior † prima sententia, 562
secunda verò videtur tùm æquior, tùm praxi convenientior, præsertim quià Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, privilegio, vel aliàs, Beneficia sunt conferenda, & reverà videtur in praxi recepta, & consuetudine approbata in Hispaniâ. Et sic videbatur posse sequi. *l. minime, l. si de interpretatione, ff. de legibus*, & notatur *in capite cum dilectus, de consuetudine.* Petrus Ravennas de *consuetudine secunda, num.* 4. Nec videbatur obstare, quod contrarium haberet stilus Rotæ, qui facit jus, & pro lege habetur. Sarnen. *in proœm. regularum, quæst.* 5. *ad princip.* Zerola *in praxi parte* 1. *vers. Rota tribunal. Verbis*, seù decisiones ipsius. Etiam in partibus Sarnen. *ibi quæst.* 2. *sub vers.* 4. *præ ista par.* & suprà dictum est 1. *part. c.* 5. *num.* 87. & *seqq.* quià illa derogatur per stylum, & observantiam, & consuetudinem particularem Hispaniæ, Rochus *de consuetudine, sectio.* 7. *n.* 1. 21. & 23. Cardinal. *in Clementina, quamvis, de appellat. n.* 1.

Nihilominus tamen stante, † quod prima opinio 563
ità sit jam à Rotâ recepta, quod secundum eam sæpius reperiatur judicatum, adeò quod introductus sit stylus, vel consuetudo Curiæ, ut inquit Pavinus *in præludio extravagantium versic. decisiones Rotæ* & dicam *inf. c.* 3. *num.* 239. videtur illi standum etiam in Hispaniâ in quâ contrarium observatur, nam agitur de interpretatione reservationis quæ emanat ab ipsâ Curiâ, & attendenda est consuetudo loci, undè traxit originem res, de quâ judicari oportet, Ægid. *decis.* 2. Rota in illâ Conchens. pensionis *inf.* adducta, *c.* 3. *num.* 148. ubi dicemus in simili, *num.* 241. & rursùs reservationes habent vim, etiamsi non recipiantur, ut suprà dictum est *num.* 558. quod maximè procedit stante stylo ipsius Papæ providentia de beneficiis patrimonialibus, aliis hujusmodi, ut reservatis.

Nec secunda sententia, † esto esset aliàs vera 564
proce-

procederet in beneficiis (quæ ſunt conferenda graduatis, ut Magiſtris, vel Doctoribus, aut Licentiatis, ut Pœnitentiaria, Scholaſtria, &c. niſi eſſent conferenda per electionem, & concurſum, ut præbendæ Magiſtrales, & Doctorales in Eccleſiis Cathedralibus horum Regnorum Caſtellæ, & Legionis ex Bullâ Sixti IV. & Leonis X. ubi etiam ſtatuitur eas ſub reſervationibus non comprehendi, ut in Bullis *inf.* addictis *c.* 4. *n.* 169. Nam, ſi non eſſent conferenda graduatis per electionem & concurſum, nullum inconveniens, & obſtaculum eſt quominùs comprehendantur ſub reſervationibus, cum rectè poſſunt à Papâ graduatis provideri, & ità videmus in pœnitentiaria, & Scholaſtria obſervari.

Nec etiam procederet quando perſonæ, quibus beneficium debetur, non adſunt, vel nolunt, ſeù non prætendunt illud, & ſic beneficium eſt liberè providendum: nam ſolum reſpectu illarum non caderet ſub reſervatione.

565 Poſt hæc ſcripta vide Hieronymum † Gonzalez, qui *gl.* 9. §. 1. *ex n.* 22. tractat iſtam quæſtionem, *an beneficia patrimonialia includantur in reſervatione hujus regulæ*, plura hinc inde pro utraque parte adducens, & tandem tenet includi, & allegat deciſiones Rotæ per nos adductas, & quæ in illis allegantur, & noviſſimè ait ſenſiſſe Rotam in aliâ Calagurritanâ beneficii de Albanis 22. Mart. 1602. coram D. Seraphino, in quâ deciſione fuit etiam dictum, quòd in proviſionibus, quæ fiunt a Sede Apoſtolicâ, non eſt ſervanda forma concurſus, nec illa, quæ eſt ab Ordinario ſervanda in proviſione beneficiorum patrimonialium, prout etiam tenuit Rota in aliis cauſis. Et ſimiliter fuerunt ponderata verba clauſulæ, *Non obſtantibus*, &c. contenta in literis Apoſtolicis, proviſionis Apoſtolicæ de beneficio patrimoniali reſervato, per quam clauſulam fuit etiam derogatum cuicunque Conſtitutioni, & indulta Apoſtolico contrariis, quatenus derogatio neceſſaria foret. Aym. *conſ.* 126. *n.* 6. *cum aliis.* Et ad illud de praxi, & obſervantiâ contrariis reſpondet Gonzalez, quod ideò providentur per Ordinarios iſta beneficia patrimonialia, etiam vacantia in menſibus reſervatis, quia Papæ ita placeat, & illa conferre nunquam dignatur, niſi raro, quamvis ſint reſervata, ex ſuâ ſummâ benignitate, & ſanctitate. Quæ quidem reſponſio non ſatiſfacit, nec eſt ſolida, tùm quia praxis non fundatur in tali beneplacito Papæ: tùm quia de eo non conſtat, & ad ſummum poſſet conſtare de aliqua diſſimulatione Papæ, quæ non excuſat ad *cap. cùm jamdudum de Præbend.* ibi, *cùm multa per patientiam tolerentur*, &c.

566 Declarat tamen † Gonzalez ſupra dictam concluſionem limitandam fore, niſi in indulto, ſeù privilegio conceſſo ſuper beneficiorum patrimonialium proviſione adſint tales clauſulæ, quæ vincant & ſuperent reſervationem hujus regulæ, & veriſimile ſit Papam nolle comprehendi tale indultum ſub regulâ, undè exiſtimat difficile intrare jam, & in futurum reſervationem hujus regulæ, quoad beneficia patrimonialia diœceſis Calagurritan. ſtante indulto conceſſo per Clementem VIII. ſuper modo & forma providendi de beneficiis ſub die 28. Aprilis 1596. cujus clauſulam ponit, & etiam Cevallos *ſuprà n.* 523. nempè, quod non comprehendatur ſub aliquibus derogationibus, reſervationibus, & regulis Cancellariæ, ſub quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, nec derogari poſſit, aut cenſeatur, niſi de Epiſcopi & cleri Calagurritan. & Calciaten. & omnium dictarum Diœceſium conſenſu, &c. quæ clauſula, inquit, eſt potentiſſima, & nunquam intelligitur ſublata, deficiente d. conſenſu, Rota *dec.* 135. *&* 468. in unâ Attoricen. *part.* 1. *diverſorum*, *&* *deciſ.* 304. in aliâ Attoricen. *part.* 2. *cum aliis.*

Sed certè ex iſta ratione † non benè ſalvatur d. indultum à derogatione hujus regulæ poſterioris, quæ derogat indultis etiam quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus, & inſolitis clauſulis, &c. quæ verba ſine dubio ſufficiunt etiam ſine clauſulâ, *quorum tenores ad derogationem quorumcunque indultorum*, quæ tamen jam adeſt in reg. à tempore Pauli V. cùm illis, & aliis quibuſcunque clauſulis conceſſorum, maximè cùm hæc derogatio fiat per viam Legis, ſeù Conſtitutionis generalis ad Felinum *in c. nonnulli, de reſcrip. n.* 5. *verſ. fallit autem*, *& in c. accedentes, de præſcrip. n.* 5. Ripa *in cap.* 1. *de reſcript. n.* 55. Covar. *in rubr. de teſtam.* 2. *p. n.* 20. *verſ. ſecundum etiam* Menoch. *de præſumptio. lib.* 6. *præſumpt. n.* 22. & Gonzalez *d. gloſ.* 9. §. 2. *n.* 57. *& gloſ.* 36. *à num.* 31. qui alios citant, & Rotam in Tiraſonen. juris præſentandi *ſuprà* adductam, *num.* 559. quicquid dicat Rota *dict. deciſ.* 137. *à num.* 2. *& deciſ.* 468. *n.* 4. etiam in terminis *dict. deciſ.* 304. ubi de reg. 3. reſervatoria beneficiorum familiarium agebatur, nulla fiebat mentio in regulâ de clauſulâ derogatoriâ, nec ei derogatum fuerat, ut eadem *deciſio.* in fine dicitur, imò regula reſervatoria nulla clauſula erat derogativa, nec indulto derogatum fuerat, ut dicitur *in deciſion.* Putei 308. *in fin. libro tertio*, in terminis autem *deciſion.* 157. *&* 468 ubi agitur de regulâ Pauli IV. reſervatoria menſium cum eâdem clauſulâ derogatoriâ indultorum diſponendi de hujuſmodi beneficiis, & dictione inſolitis, ut in noſtrâ regulâ erant in indulto clauſulæ fortiores, nempè, quod non poſſet derogari, niſi de toto tenore, & data plena ſpecifica, individua, expreſſa ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio fiat, &c. quæ non ſunt in d. indulto Clement. VIII. prætereà, ut ipſe Gonzalez refert *gloſſ.* 18. *n.* 97. *& dict. gloſſ.* 36. *num.* 38. noviſſimè nonnulli ex Dominis Rotæ Auditoribus dubitarunt de ſubſtantiâ d. deciſionum Attorice. &c. & judicio meo videri præcipuum fundamentum ad ſuſtinendum d. deciſio. eſt, quod ibi agitur de indulto juris patronatus cum clauſulâ quod habeatur, ac ſi ex verâ dotatione, & fundatione competeret, quæ facit, ut, licèt hæc qualitas inſit ex privilegio, debeat tamen regulari prout regulantur ea quæ ex dotatione, & fundatione competunt, niſi de mente contrariâ Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, &c. ut *in dict. deciſ.* 237. *n.* 1. maximè cum Papa voluerit, non poſſe derogari, ſine ipſius Marchionis conſenſu ad inſtar juris patronatus laicorum, cui nunquàm ſolet Papa in totum derogare, ſed pro medietate, quare regulandum eſt ſecundùm naturam veri jus patronatus ex dotatione, & fundatione competentis, ut in dictâ *deciſio.* 48. *num.* 1. de quo infrà *à numer.* 580. & in clauſulâ regulæ mentioni derogatoria indultorum nulla fit mentio de jure patronatus &c. 567

568 Sed adhùc exiſtimo, † quod per regulas menſium poſteriores non derogetur dicto indulto Clementis, tribus quidem rationibus: Prima quod iſtud indultum videtur conceſſum Communitati, & Univerſitati Cleri, hominum dictæ Diœceſis Calagurritan. & Calciaten. & hæc regula non comprehendit indulta conceſſa communitati, quia ſolùm derogat indultis quibuſvis perſonis, & Collegiis conceſſis ad Rom. *conſil.* 195. *num.* 3. *& conſil.* 400. *&* 436. *à num.* 2. Paulum *conſi.* 278. *ſub num.* 4. *lib.* 1. Rebuffum *in communi eodem titulo de collation.* §. *ſtatuimus verb. perſonis.* Capuaquen. *deciſion.* 42. *parte* 3. & Gonzalez qui plura cumulat *gloſſ.* 37. *ex n.* 1. & fuit in ſimili indulto reſolutum in unâ Meliten. ſeù Milevitana beneficii, 5. Mart. 20. Jun. 1594. coram D. Peña. Indultum conceſſum à Leone X. habitatoribus, & populo inſulæ Meliten. quod perpetuis futuris temporib. beneficia

Civitatis, & Diœcesis Meliten. in quibuscumque
mensibus vacantia, conferantur originariis per Epis-
copum, non obstante quâcumque reservatione, non
esse derogatum per hanc regulam, quià non compre-
hendit indulta Communitatibus, seù Universitati-
bus concessa ex allegatis, ut in terminis ejusdem
indulti fuerit aliàs resolutum coram Groperio 27.
Octobr. 1561. &c. de quâ decisione alias meminit
Gonzal. *dict. gloss.* 9. §. 2. *n.* 45. *& gloss.* 36. *num.* 41.
& gloss. 37. *n.* 33. nec obstat difficultas excitatà per
Gonzal. *dict. glossa* 37. *n.* 34. contra istud motivum
Rotæ, quod dicti Doctores loquuntur, quandò de
Collegiis, seù Universitate nulla fuit facta mentio,
& regula nostra per verba clara loquitur, non solùm
de personis, sed etiam de Collegiis, & Collegium
est Universitas, & Communitas, &c. quia responde-
tur, quod quamvis Collegium sit species Universi-
tatis, seù Communitatis in genere, & in communi,
tamen aliud est Collegium, & aliud Universitas,
seù Communitas populi, Provinciæ, vel Regni, ut
per Menochium *de arbitr. centur.* 6. *casu* 598. *à n.* 1.
& Gonzalez *suprà n.* 35. & ex ipsa re constat, & ex
Calepino, & aliis dictionariis verb. *Collegium.* Et sic
licèt nostra regula deroget indultis Collegiis con-
cessis, non ideò derogat indultis concessis Univer-
sitatibus, seù Communitatibus populi, Provinciæ,
seù Regni.

569 Secunda ratio est † quod indultum Clementis
VIII. videtur concessum, non tam favore eligen-
tium, quàm favore eligendorum, nempè ipsorum fi-
liorum patrimonialium, & regula non comprehen-
dit indulta concessa favore eligendorum, ut fuit
etiam resolutum in dictâ Meliten. coram D. Peña,
ubi subdit decisio, quod placuit Dominis alia ratio-
ne, scilicèt quod dict. indultum esset concessum ad
favorem eligendorum, & non eligentium, & quod
reg. nostra solùm revocat indulta concessa favore eli-
gentium, & non favore eligendorum, ut per Gonzal.
l. dict. glossa nona, §. 2. *num.* 47. *& glossa* 36. *num.*
31. quamvis contrà istam rationem videatur sentire
Rota in illâ Tirasonen. juris præsentandi *sup.* addu-
cta *n.* 539.

570 Tertia ratio est, † quod cum d. indultum sit ge-
nerale circa modum providendi de beneficiis patri-
monialibus totius diœcesis Calagurritan. & Calcia-
ten. est per modum statuti, & legis, & sic non cen-
setur illi derogatum per hanc regulam, ad decisio.
Rotæ in causa Tirasonen. Vicariæ, infrà adductas 9.
cap. 2. *à n.* 309. & alias dicimus infra, *à n.* 679. &
quod non derogetur d. indulto Clementis VIII. per
hanc regul. confirmatur ex decisionibus Calagurri-
tan. suprà adductis, ubi supponitur, quod si constaret
de Bulla & prætenso indulto Alexand. VI. non esset
locus reservationi hujus reg. &c. Et ista tertia ratio
est melior & præcipuè ad defendendum dictum in-
dultum ad derogat. reg. Nam prima & secunda de-
sumpta ex dict. decis. Meliten. seù Milevitana be-
neficii non est firma: etenim in eadem Milevitana
beneficii S. Marci 14. Novembr. 1605. coram eo-
dem D. Peña Domini recesserunt ab illa decisione
facta coram eo 20. Junii 1594. & factis coram Gro-
perio 27. Octobr. 1561. & 25. Februar. 1562. & te-
nuerunt, &c. Reg. res. 8. mens. Quæ decisio fuit
confirmata in una Eugubina præpositura 3. Mart.
1606. coram D. Ludovisio, ut in sequen. decis. 114.
Et certè illa verba, *Quibusvis personis & Collegiis* vi-
dentur comprehendere universitates, seù commu-
nitates: nam quamvis propriè & strictè non sint
collegia, tamen largè & impropriè collegia dici
possunt: & dictio *quibusvis*, seù *quibuscunque*, com-
prehendit impropria, & quæ aliàs non venirent, Ti-
raq. *de retract. lignag. glossa* 7. §. 1. *n.* 20. Hippolit.
de Marsiliis *in l. unus*, § *cogniturum*, *ff. de quæstion.*
à num. trigesimo tertio, Mexia *in prag. frument. in*
verb. Qualquier, *fol.* 141. Azeved. *in l.* 4. *titul.* 17.
lib. 4. *recap. num.* 5. *&* 6. cum aliis, ut dixi suprà 1.
par. cap. 5. *num.* 97. & confirmatur. Nam illa verba
quibusvis personis & collegiis, videntur posita ad com-
prehendendum personas veras & particulares, &
personas fictas & communitates. Nec refert quod
indultum sit favore eligendorum: nam illa verba,
quibusvis personis & collegiis concessa, sunt ita
ampla & generalia, ut comprehendant etiam in-
dulta concessa eligendis, seu eorum favore: maxi-
mè cùm eorum favor principaliter consistat in eo,
quòd beneficia ipsius conferantur: quod non tol-
litur per reservationem, ut dicitur in dictis decisio-
nibus.

Beneficia autem juris patronatus † laicorum, com- 571
prehenduntur in reservationibus, etiamsi sint gene-
rales, & in corpore juris clausæ, nec Legatus à late-
re illa potest conferre, ita Joan. Mona. *n.* 2. Dom.
Francus, & alii *in capit.* 2. *de præbend. in* 6. ubi idem
etiam tenet gloss. *verb. collatio.* quidquid alii dicant,
Lapus *allegatione* 84. *num.* 6. *& allegat.* 96. Felin. *in*
tract. quando litera Apostolica, limitatione. 2. Selva 3.
part. quæst. 11. 12. *qualitat. n.* 12. *&* 21. Æneas de Fal-
con. 3. *quæst. n.* 6. *&* 4. *quæst.* 14. *effectu.* Simoneta q. 9.
& ibi latè Granútius, Rochus *de jure patrimon. verb.*
competens, quæst. 24. *n.* 54. Lambert. 1. *part.* 2. *lib. q.* 6.
art. 2. *&* 3. *part. quæst.* 9. *art.* 16. Palacios Rubios *in li-*
bell. de beneficiis in curia vacant. §. 11. *&* 1.. Gambarus
de offic. Legati, lib. 3. *à n.* 239. *&* 242. Alva. *de Conci-*
liis 3. *par. cap.* Mandosa *reg.* 1. *Cancell. quæst.* 10. *à n.* 2.
& ad Lapum *suprà* Covarr. *pract. c.* 36. *n.* 2. *&* 5. Ho-
dieda *de incompatibilitate Benef. cap. fin. n.* 109. Aze-
vedo *in l.* 5. *tit.* 6. *lib. recopil. n.* 3. Spino. *de testam. gl.* 4.
n. 44. Caldas *respons.* & Valascus *consultatione* 163.
2. *p.* Mohedan. *decis.* 13. *de concess. præbend.* alias 317.
Puteus 319. *lib.* 1. Cenedo *in Collect.* 21. *ad sextum, n.* 2.
Cabedo *de patronatibus Regiæ coronæ capit.* 2. *nu.* 5.
& cap. 53. *à n.* 2. *& nu.* 8. Alexand. Monet. *de apt.*
cap. 3. *n.* 83. Piasec. *in praxi Episc. p.* 2. *cap.* 2. *n.* 8. &
Azor. 2. *p. lib.* 6. *cap. ult. quæst.* 7. Ceval. *lib.* 4. *quæst.*
1. *seu* 897. *à num.* 438. & post hos Gonzal. *gl.* 18.
num. 2. qui plures alios, & decision. Rotæ ad hoc
referunt, & reprobant, glossa Zencelini *in Extra-*
vagant. execrabilis, *verb. disponere*, *de præbend.* in
Extravagant. Joan. XXII. ex quibus apparet senten-
tiam istam receptissimam esse, & in gratia, seù impe-
tratione beneficii, necessariam esse mentionem, &
derogationem juris patronatus laicorum, alias non
valere. Unde in una Florentina, de anno 1547. co-
ram D. August. tenuit Rota, quod, si beneficium ju-
ris patronatus vacet in curia, opus est in impetra-
tione facere mentionem de jure patronatus, aliàs
impetratio non valet, secus est in beneficio litigioso,
Cass. *decision.* 3. *ut lite pendente*, ut per Chisanen. *dec.*
75. *in manuscriptis.*

Nec obstant dict. verba nostræ regul. *præsentatio-*
nem, &c. quia non includunt præsentationem laico-
rum, † sed clericorum, Lapus *d. allegatione* 84. *n* 6. 572
Selva *d. quæst.* 11. 12. *qualitate, n.* 16. *&* 17. Felin. *su-*
prà ampliatione 3. *&* 4. Lambert. *de quæst.* 9. *art.* 6. *&* 7.
Caputaquen. *decis.* 122. *par.* 1. Covarru. *d. cap.* 36. *n.* 2.
Mandol. alios referens ad Lapum *suprà de allegatione*
48. *lit.* P. Flam. Paris. *de resignatione benef. l.* 2. *qu.* 4.
num. 37. & Gonzalez *suprà num.* 4. Alexand. Monet.
d. cap. 3. *num.* 84. & Azor. *d. lib.* 6. *cap.* 23. *q.* 2. &
Lessius *de just. & jur. lib.* 2. *c.* 34. *n.* 36.

Hæc tamen primo declarantur † procedere quan- 573
do juspatronatus competit laicis, ex fundatione,
constructione vel dotatione, secus, si ex privilegio,
consuetudine, vel præscriptione, in quo non est
necessaria derogatio, sed absque derogatione rece-
ptum est valere impetrationem, Felinus *suprà limita-*
tione undecima, Staphil. *de literis gratia titul. de mo-*
do & forma impetrandi §. 4. *principaliter num.* 4.

Selva

Selva *dict. quæst.* 11. 12. *qualitate circa fin.* 11. *&* 12. *Fallentia*, Lambert. *d.* 3. *part.* 2. *libro, quæst.* 9. *art.* 25. Gigas *de pensia. quæst.* 24. *in fin.* Caputaquen. *dec.* 132. *part.* 2. Mandos. *reg.* 32. *quæst.* 4. *n.* 8. *&* 10. Covarr. *suprà n.* 6. Ferretus *consil.* 132. *num.* 7. *&* 8. Flamin. Paris. plures referens *d. lib.* 2. *quæst.* 4. *n.* 15. Zerola *in praxi Episcopali* 1. *part. verb. jus patronat.* § 8. *dubia* 33. & Lessius *d. cap.* 34. *n.* 42. & alii infrà citandi, & dicetur infrà loquendo de Legato, *cap.* 3. *num.* 72. Quamvis contrarium Rebuffus *in praxi tertia parte signatura, verb. nec non juris patronatus*, *n.* 24. *& in regula Cancellariæ.* 43. *de derogatione juris patronatus.*

574 Et tale jus patronatus sub † reservationibus comprehenditur, Rochus *suprà* Lambert *d.* 3 *part.* 1. *lib. quæst.* 8. *art.* 3. *& quæst.* 9. *art.* 25. Æneas de Falcon. *d.* 4. *quæst. effectu.* 14 Alava *suprà.* Mandos. *d. reg* 1. *quæst.* 10. *n.* 3. Covarr. videndus *dict. d. n.* 6. & Granutius *d. qu.* 9. *n.* 7. qui receptum testantur, & plures in idem referunt, Caved. *d. cap.* 1. *n.* 5. Alexand. Monet. *d. cap.* 3. *n.* 88. & Azor. *d. lib.* 6. *cap. ult. qu.* 7. Cassad. *decis.* 4. *de jure patra.* Puteus *dec.* 308. *lib.* 3. Rota *dec.* 45. *lib.* 3. *part.* 3. *& decis.* 304. *part.* 2. *divers.* Et ita fuit resolutum in Cæsaraugustana Parochialis, 10. Maii 1569. coram D. Groperio. Regulam in reservatoriam 8. mensium comprehendere beneficia de jure patronatus ex privilegio, & quasi possessionem præsentandi, non probato jure patronatus ex fundatione, vel dotatione non impedire d. regul. & dictum est ita fuisse resolutum in Pamphilonen. parochialis 28. Junii 1555. coram D. Achille, &c. Et in una Seguntina dimidiæ annatæ 26. Novemb. 1593. coram D. Orano fuit dictum, quod, licet Beneficia, & Capellaniæ juris patronatus laicorum non veniant in generali dispositione loquente de beneficiis, tamen hoc admittitur, quando sunt juris patronatus ex dotatione, & fundatione, verum si ex privilegio sint juris patronatus comprehenduntur sub indultis, reservationibus & quibusvis aliis dispositionibus, &c. Et posthæc tradit Gonzalez *d. gloss.* 18. *à n.* 18. qui *n.* 21. ait, nempe, quod reg. nostra comprehendat in sua reservatione beneficia de jure patronatus laicali, quæ non sunt ex fundatione, aut constructione, sed ex privilegio, vel præscriptione, fuisse etiam resolutum in Cæsaraugustana parochialis 10. Junii coram Gipsio, & in Firmana beneficii 13. Maii 1596. coram D. Pamphilio, & in una Cæsaraugustana parochialis, de mense Junii 1603. coram eodem, & in Valatina parochialis de Carlet. Jun. 1602. coram D. Lancelloto, novissime in Compsana juris patronatus 23. Jan. 1604. coram D. Lita.

575 Quod procedit etiamsi jus patronatus ex † privilegio, seu præscriptione spectet ad Duces, Marchiones, Comites vel alios Principes, *in dicta decis.* Putei 308. *& in decis.* 304. *diversorum*, & in d. Compsana, ubi agitur de jurepatron. Comitum Compsæ, nisi sit jus patronatus Regum, seu aliorum Principum jura Regia, seu Imperii obtinentium, ut suprà dictum est, *n.* 219 & tradit Gonzalez *gloss.* 24. *num.* 154. Quamvis aliàs juri patronatus Ducum, Marchionum, vel Comitum ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta fuerit specialis mentio quod ad Ducem, Marchionem, vel Comitem spectat, ut *in reg. Cancell.* 40. seu 41. *de derogatione juris patronatus*, Felin. *sup. ampliatione* 8. Lambert. 3. *part. lib.* 1. *q.* 9. *art.* 10. Rebuff. *suprà nu.* 62. *&* Covarr. *d. cap.* 26. *pract. n.* 2. Caved. *dec.* 35. *n.* 7. & Azor. *d. lib.* 6. *c.* 23. *q.* 3.

576 Unde ad excludendam † reservationem ratione juris patronatus laicorum, oportet docere de jure patronatus, ex fundatione, constructione, vel dotatione, maximè stante Concilio *Triden. sess.* 25. *de reform. c.* 9. Gonzal. *d. gl.* 18. *n.* 22. circa quod vide dicta infra *c.* 5. *à num* 237. *& c. ult. à num.* 81.

Hoc tamen, quod attinet ad juris patron. † probationem ex præscriptione, seu consuetudine, de quo Covarr. *in regul. possessor.* 2. *part.* §. 10. intelligo non habere locum, ubi quis allegaret jus patronatus sibi competere ex fundatione, vel dotatione, & ad id probandum uteretur immemoriali temporis cursu, ut sentiunt Felin. *limitatione* 11. Decius *consil.* 126. *n.* 3. Lambert. *d.* 3. *par.* 2. *lib. quæst.* 8. *art.* 3. *& qu.* 9. *art.* 25. Cassad. *decis. C. de probatia.* & 4 *& ult. de jure patronat.* & docet Covarr. *dict. cap.* 36. *pract. n.* 6. & Zechus *tract. de jure patron. & de republ. Ecclesiastic. de statu Legati*, *sub num.* 4. dicens, tunc posse procedere opinionem Imolæ *in ca. dilectus, de offic. Legati*: & sic etiam potest intelligi Menochius *consil.* 90. *n.* 86. *&* 87. *lib.* 1. & ita procedit *decis.* Putei 404. *li.* 2. & conducunt dicta infrà *cap. ult. à n.* 82. & in una Pamphilonen. Beneficii 22. Maii 1557. coram D. Acorambonn fuit resolutum, Expectativam non comprehendere beneficium de jure patronatus ab immemoriali parochianorum, quia immemorialis probat legitimum titulum in fundatione vel donatione, Felin. *in c. causam. n.* 6. *de præscript.* & Feli. *d. limitatione* 11. & Cassad. *d. dec.* 4. *de probat.* non habere locum in tempore immemoriali, Mohedan. dec. 254. & ita servare Rotam, nisi ex qualitate personarum posset constare fuisse moram usurpationem, ut quia essent potentes valde, nec obstare instrumentum, de quo in actis, quia, licet ex eo esset titulus nullus, tamen stante immemoriali, præsumitur, alius melior, & poterit allegari, &c. ut per Cotam *dec.* 341. in *Miscellaneis manuscriptis*, ubi affert istam decisionem. 577

Secundò intelligo id procedere † ubi jus patronatus absolute est ex præscriptione seu consuetudine, secus ubi est ex fundatione, & dotatione, licet præscriptum ab aliis, ut fuit resolutum in una Auximana juris patronatus coram Illustrissimo Cardi. Seraphino, ut in decisionibus sequentibus 7. Febr. 1586. 578

Difficultas hujus causæ restricta fuerat, ut videretur in casu, de quo agitur, an sit necessaria derogatio juris patronatus, ex quo licèt juspatronatus sit ex dotatione, & fundatione, jus tamen præsentandi videtur quæsitum ex præscriptione familiæ de Onophriis, & ideò videbatur cessare ratio illa propter quam requiritur derogatio, Cassad. *de probatia. decis.* 4. *& de jure patran. decis.* 4. *& fin. nu.* 5. & passim tenent Canonistæ valere provisionem Papæ, sine derogatione juris patronatus, quod est ex consuetudine, vel præscriptione, ut tradit Card. *consil.* 69. *colum.* 2. *versic. ad secundum*, quem refert, & sequitur Staphil. *sub titulo de modo, & forma impetrandi*, §. 4. *principaliter*, *num.* 4. quicquid dicat Decius *consil.* 126. *num.* 3. contrarium tamen concursum fuit à Dominis, nemine repugnante: intellexerunt enim præfatam doctrinam procedere, ubi absolutio ejus patronatus est ex consuetudine, vel præscriptione, non autem ex fundatione, & dotatione, quia semper respectu fundatoris militat ratio quod potuisset retrahi, si cogitasset Papam aliquando, non habita ratione suæ fundationis, collaturam fuisse: nam etiam, quod præscriptum sit jus præsentandi, tamen per illud conservatur memoria fundatoris, maximè isto casu, in quo Domini de Onophriis habent voluntatem fundatoris per se, licet fortasse nullam, cum etiam ex nullo colligatur voluntas, & placebat simile ex *decis.* Putei 392. *lib.* 2. ubi licet derogatio comprehenderet jus patronatus ex privilegio, non tamen comprehendebat jus patronatus ex privilegio obtento ratione fundationis, & dotationis, quod etiam probatur, & alio simili, quando jus patronatus spectat ad clericum ratione Ecclesiæ, & ad laicum simul, nam ratione hujus mixturæ prævalet qualitas laicalis, & requiritur derogatio, ut post alios tradit Felin. *in tract. quando literæ Apostolicæ n.* 6. *in* 6. *am-*

pliatione, & ideò Card. ex adverso allegatus *d. cons.* 66. *num.* 4. quoad effectum præsentationis, purificat istos casus, quod quis sit patronus, vel, sit in quasi possessione, præsentandi quoties constat de existentia juris patronatus, & ideò dicit necesse esse, ut fiat mentio in impetratione de hujusmodi jure præsentandi, sicut si essent veri patroni, & Cardinalem sequitur Rota, ut per Puteum *decisio*. 404. *lib.* 2. Nec obstat quod Staphileus *d.* §. 4. 6. tradit non requiri mentionem, si adsunt veri patroni, qui non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alii, qui non sunt patroni, quià iste non est casus noster, cum nulli adsint veri patroni qui prætendant sibi hoc jus competere, imo antiquitate temporis, & acquiescentia Capituli, & observantia præsumendum est legatum, quamvis adscriptum sibi ab eodem Notario legatario, insinuatum, & publicatum, & probatum fuisse per testes, quo casu cessat omnis suspicio fraudis, ut per Salicetum *in l.* 1. *circa fi. C. de his qui sibi adscripserunt*: cum itaque hujus juris patronatus nulla fuerit facta mentio in gratia Apostolica Sanctissimi, nam clausulæ in ea appositæ respiciunt tantum jus præsentandi competens ea consuetudine, fuit conclusum hujusmodi gratiam non obesse D. Quintiliano.

In eadem 17. Martii 1586.

DOmini steterunt indecisi, non obstantibus in contrarium allegatis, quià in istis materiis ad effectum citandæ surreptionis, attenditur status præsens adeò, quod etiam de intrusione debet fieri mentio: cum autem hic status præsens sit laicalis, & fundatio facta à laico, utique necessaria erat derogatio, nec fieri potest fundamentum in eo, quod priùs fuisset relictum juspatronatus Ecclesiæ, quià tollitur ex codicillis, qui fuerunt observati per longissimum tempus, nemine contradicente, nec est verum, quod Onophrii allegant præscriptionem, quià illis sufficit quasi possessio, & titulus fundationis ad effectum, ut necessaria sit derogatio ut ex authoritate Cardinalis *consil.* 69. fuit aliàs deductum, nec facit Staphileus. §. 4. *n.* 5. de modo & forma impetrandi, quia loquitur in casu meræ consuetudinis, vel præscriptionis. Et conducit decisio Gerunden. beneficii de qua infra *n.* 582.

579 Unde etiam in casu Staphilei † *d.* §. 4. *principaliter num.* 6. quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non in quasi possessione præsentandi, sed alii, quibus ratione possessionis competit præsentatio, videtur requiri mentio & derogatio juris patronatus &c. quià militat eadem ratio, de qua *in d. c. dec.* Auaimana, licèt non sit facienda mentio verorum patronorum, sed possessorum, & ita contra Staphileum ibi rectè tenet Cov. *d. c.* 36. *pract. n.* 6. *vers. principaliter.* Facit decisio Rotæ in Firmana altaris de Doriis 15. Febr. 1610. coram D. Marcomontio infrà relata *c. ult. n.* 91.

580 Tertiò quòd attinet ad jus † patronatus ex privilegio, id intelligo, nisi jus patronatus ex privilegio sit cum clausula, quod hujusmodi jus patronatus non sit ex privilegio, sed ex vera, & reali fundatione ac dotatione laicali, ut in indulto Ducis Albæ, in quod dicitur, nec non, quod hujusmodi jus patronatus sit illustrium &c. non ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione laicali, seù cum clausula, quod jus Patronatus hujusmodi habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret, ut in indulto à Clemente VII. concesso Marchioni de Astorga, ejus vita durante, hæc enim clausula operatur, ut in gratia Apostolica requiratur ejus mentio, & derogatio, & beneficia non veniant sub reservationibus, sicut si essent juria patronatus ex fundatione, &c. Nam facit quod, licet hæc qualitas insit ex privilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, aliàs nihil operaretur illa æquiparatio, ita Rota in causa Astoricen. Archidiaconatus 19. Mart. & 4. Maii 1576. coram D. Seraphino, ut *in dec.* 137. & 468. *n.* 1. *par.* 1. *diversorum.*
Mieres, *de majoratibus prima p. quæst.* 51. *n.* 35. † maxi- 581
mè si adest etiam clausula, quod non possit derogari, nisi de toto tenore, &c. plena, specifica, individua, expressa, ac de verbo ad verbum 2. &c. mentio fiat, &c. *ut in d. dec.* 137. *n.* 2. & *d. dec.* 468. & *in dec.* 304. 2. *p. divers.* & *in dec.* Putei 308. *l.* 3. & post hæc tradit Gonzalez *gl.* 18. *à n.* 62. & unde dicta suprà *à n.* 566. & infra *cap. ult. à n.* 117. Quamvis contrarium tenuerit Rot. in causa Compsana jurispatr. 3. Decemb. 1604. coram D. Lita, nempe, beneficia jurispatronatus ex privilegio cadere sub regula reservatoria 8. mensium, non obstante quòd Papa decrevit hujusmodi jurispatro. censendum esse perinde ac si esset ex dotatione & fundatione, & cum aliis clausulis amplissimis, quià ex eisdemmet verbis, inquit, convincitur illud non esse ex dotatione, aut fundatione, sed ex privilegio & gratia Papæ, qui ita disposuit, & noluisse Congreg. Concilii, & tenuisse Rotam in causa Plac. de Mirabel. coram Orano, ut in decis. & in declarationibus per nos adductis infra *c.* 9. *n.* 117. & *seq.* Sed illæ declarationes & decis. Plac. loquuntur ad alium effectum, nempe revocationis jurispatr. per *Concil. cap.* 9. *sess.* 25. *de reform.* secus est in proposito, in quo supposito, quòd jus patron. licèt ex privilegio sit validum, ut quià sit concessum, seù revalidatum post concilium, vel aliàs, non debet cadere sub reservatione, stante illa clausula quod censeatur ex dotatione, & fundatione, ex dictis, & ita videmus servari indulto Ducis Albæ, qui, Papa sciente & patiente, præsentat ad beneficia vacantia in mensibus reservatis, ad quos est restrictum indultum, ut infrà *n.* 948.

Rursus id intelligo, † nisi jus patronatus ex pri- 582
vilegio sit ex causa onerosa augmenti dotis, ad tradita per Hier. Gabr. *cons.* 195. *lib.* 1. seu ratione fundationis, & dotationis, ut in specie *dec.* Putei 392. *l.* 3. & fuit dictum in Auaimana suprà adducta *n.* 578, & in d. Compsana jurispatr. 23. Jan. & 3. Decem. 1604. coram D. Lita, ut dicitur, quod ad cognoscendum, an fuerit concessum ex causa onerosa, debet spectari & perpendi quod impensum fuit, an scilicet illud æquivaleat, & commensuretur concessioni: aliàs enim judicari potiùs debet ex mera gratia quàm ex causa onerosa, &c.: Et aliàs in una Com. jurisp. Jun. 1602. coram Serap. fuit dictum, quod non dicitur causa onerosa, ubi expensa non correspondet valori rei: & sic privilegium jurisp. non posse dici ex causa onerosa. & vide dicta infrà *d. c. ult. à n.* 120. & 124.

Prædicta autem conclusio sic † declarata amplia- 583
tur, primò, ut procedat etiam in beneficiis juris patronatus mixti laicorum, & clericorum: nam ista etiam non comprehenduntur sub reservationibus nec à Legato à Latere conferri possunt, de quo infrà *c.* 3. *n.* 67. nec valeret provisio Papæ, non facta de eo mentione, &c. Felin. *dict. tract. quando litera Apostolicæ ampliatione* 6. & *limitatione* 3. Selva *d.* 3. *p. q.* 11. *n.* 17. & 22. Rochus *verb. jus*, *n.* 15. Lamb. *d.* 3. *par.* 2. *l. q.* 9. *art.* 9. Rebuff. *de nominat. q.* 15. *n.* 6. & 7. Gigas *de pensio. q.* 24. Simoneta *dict. q.* 9. *n.* 3. & ibi Granutius, Mandos. *d. reg.* 1. *q.* 10. *n.* 8. & *de signatura gratiæ, tit. de derogatione juris patronatus vers.* & *jus patronatus.* Cov. *d. c.* 36. *pract. n.* 5. *vers.* 2. *opportune* Hoieda *de incompatibilitate, c. fin. n.* 114. Cassad. *dec. ult. ad fin. de jure patron.* & 4. *de probatio. n.* 10. Achilles *dec.* 316. seù 3. *de jure patron.* Crescen. 3. *eod. tit.* Puteus 157. *lib.* 3. post hos Alex. Monet. *d. c.* 1. *de opt. n.* 85. Pinsec. *p.* 2. *c.* 5. *n.* 8. Azor. *d. l.* 6. *c. ult. q.* 7. & Cevallos *lib.* 4. *q.* 1. *seu* 897. *à n.* 546. Rota *decis.* 574. *n.* 10. *part.* 1. *diversorum*, & novissimè in una Gerunden. Beneficii 13. Decem. 1599. coram D. Seraphino, seù Peña, in qua fuit resolutum,

ſolutum, Conſtare de jure patronatus, cujus initium fundationis habetur, & regulam reſervatoriam 8. menſium non comprehendere Beneficia jure patronatus, ut *in deciſ.* 540. noviſ. Farin. & fuit confirmatum in eadem 3. Decemb. 1601. & 19. April. 1602. coram D. Lita, ut *in deciſ.* 54. Verallus *deciſ.* 405. *in manuſcriptis*, nec obſtare, quod jus patronatus ſit mixtum, quoniam ad hunc effectum reputatur laicale Achil. *deciſ.* 3. *de jure patron.* Verall. *ibi* Puteus 157. *lib.* 3. & etiam ad hunc effectum videri ſufficere ſolam quaſi poſſeſſionem præſentandi, ut per Zabarellam *conſil.* 69. *n.* 4. Cal. 23. *de prabend.* Mohed. *deciſ.* 179. Puteus 206. *lib.* 1. Simonet. *quæſt.* 70. Thanis *deciſ.*.. & fuit dictum in cauſa Vicen. Beneficii 19. Novemb. 1599. coram D. Pamphilio, neque etiam hoc caſu neceſſariam eſſe probationem deſcendentiæ patronorum, ex quo reperiuntur in quaſi poſſeſſione præſentandi, Creſcen. *deciſio.* 9. *de jure patron. &c.*

Et fuit dictum in illa Auximana ſup. adducta, *n.* 578. & in Firmana Beneficii infra adducta *n.* 591. & tradit poſt hæc Gonzalez *d. gloſſ.* 18. *à n.* 8. Et hæc ſententia eſt communiter recepta, ut ex prædictis apparet, licèt contrarium teneat Rota *deciſ.* 46. *de prab. alias* 269. *in antiquis*, Staphil. *tit. de modo, & forma impetrandi*, §. *jus patronatus, quomodo probetur n.* 3. & Æneas de Falcon. 4. *q. effectu* 14. qui ait comprehendi in reſervatione Papali, licet non in reſervatione Legati, & Ferretus *conſ.* 132. *num.* 5. dicens jus patronatus mixtum regulandum eſſe, ut Eccleſiaſticum, & valere proviſionem Papæ, etiamſi nulla de eo fuiſſet facta mentio, cum cenſeatur totum Eccleſiaſticum, de quo non eſt facienda mentio: in hoc tamen ſervandum eſſe ſtylum Romanæ Curiæ, & vide infra dicta.

584 Solet tamen juri patronatus mixto derogari † in totum in proviſionibus Papæ. Caſſ. Creicen. & Puteus *ſup.* & Rota *d. dec.* 574. Mandoſ. *d. tit. de derogatione juris patr.* & Flam. Pariſ. *lib.* 2. *de reſignat. q.* 4. *à n.* 49. per clauſulam in ſupplicationibus apponi ſolitam. Et cum derogatione juris patronatus, quatenus de illo exiſtat, quod diſpoſitivè in literis ſi videbitur, reg. contraria non obſtante, exprimi poſſit circa tamen illius approbationem, videlicet ſi laicorum tantum, etiam nobilium, ac illuſtrium, eiſque ex fundatione, vel dotatione competit pro medietate, alias, ſeu litigioſum, vel devolutum ſit, in totum, latiſſimè extenden. Quæ derogatio, inquit, Covarr. ſuprà quod non admitteretur in Hiſpania, niſi ubi majori parte juſpatronatus Eccleſiaſticum eſſet: & ſequitur Cevall. *ſup. à n.* 551.

Et adverte, † quod non derogatur juri patrona-
585 tus mixto, quia ſolet Papa derogare juri patronatus laicorum pro medietate, & ſic derogat parti laicorum, parti autem clericorum derogare non eſt neceſſe, ut inquit Achilles *d. deciſio.* 3. *ſeu* 316. *n.* 8. Nam, ut apparet ex d. clauſula, derogatio pro medietate eſt juriſpatronatus laicorum tantum, & juri patronatus mixto derogatur in totum, per illa verba *alias in totum.* Caſſador. *d. deciſione ultim. ad fin.* & Mandoſ. *ſup.*

586 Et derogatio pro medietate † non aliud, quam reducere conſenſus per plures patronos præſtandos ad medietatem, ita quod ſufficiat habere tot voces, quæ pro medietate faciant majorem partem, Mandoſ. *conſi.* 7. *n.* 16. & Flam. Pariſ. *nu.* 55. *&* 56. ſic intelligendi.

587 Unde, inquit † Mandoſ. *ibi & d. tit. de derogatione juriſpatronatus, verſi. quando eſt juſpatronatus unius tantum*, & Flam. Pariſ. *dict. n.* 55. quod quando præſentatio ſpectat ad unum tantum, non derogatur pro medietate, nec d. derogatio ſuffragatur, quià præſentatio in uno conſiſtens, ſeu unius conſenſus eſt quid indiviſibile. Cui conſonat aliàs Rota dixit in una Firmana beneficii 11. Maii 1595. coram D. Blancheto. Quod derogatio pro medietate non poteſt applicari Juripatronatus Univerſitatis, quæ unum tantum corpus conſtituit, & ſic præſentatus à minori parte non poteſt juvari tali derogatione, licèt ſecus eſſet dicendum, ſi ad ſingulos pertineret, &c.

Quæ tamen dicta, † & ratio non videtur ſolida, 588
& indiſtinctè vera: nam, cum unus patronus poſſit præſentare plures cumulativè. *Clem. plures ad fin. de jure patron.* Præſentatio in uno conſiſtens non poteſt dici quid indiviſibile, & conſequenter derogatio pro medietate poſſet ſuffragari in illo caſu, quamvis in caſu d. *deciſionis* Firmanæ non poſſet ſuffragari, ex quo unus tantùm eſt præſentatus ab Univerſitate: præſentatio enim à majori parte facta perinde habetur, ac ſi facta non fuiſſet, ut ibi dicitur.

Unde etiam in d. *Firmana beneficii*, † de anno 589
1594. coram eodem D. Blancheto fuit reſolutum, Quod derogatio juriſpatronatus, quatenus laicorum pro medietate non ſuffragatur, niſi quando proviſio Apoſtolica eſt in favorem unius ex præſentatis, non autem quando unus ſolus præſentatur, & alter ſolus obtinet ſibi de beneficio, uti libero, provideri, & eventualiter derogari Juriſpatronatus: nam hoc caſu ſequeretur, quod ipſe Papa, qui voluit tantùm pro medietate derogaſſet in totum, & fuit intellecta d. *deciſio* Achillis 3. de jure patronat. &c.

Et de derogatione Juriſpatronatus laicorum, † vi- 590
de *d. Reg. Cancellaria* 40. ſeu 41. *de derogatione Juriſpatronatus.* & ibi Gloſſator Soto & Rebuff *& in praxi 2. part. ſignatura, verb. nec non Juriſpatronatus, & denominatio, quæſt.* 15. Palacios Rubios *in libello de benefic. in Curia vacant.* §. 11. Mandoſ. *de ſignatura. d. tit. de derogatione juriſpatro. & d. conſi.* 7. Covar. *d. c.* 36. *practic.* Salcedon. ad Bernard. Diaz. *reg.* 400. Azevedum *l.* 5. *tit.* 6. *lib.* 1. *recopil.* & Flam. Pariſ. *d. lib.* 2. *de reſignatione, qu.* 4. *à n.* 31.

Et adverte cum Rebuffo *d. verb. nec non* † *juriſpa-* 591
tronatus, n. 57. & Mandoſ. *d. tit. de derogatione juriſpatron. verſi. ſimiliter quando*, quod quando beneficia vacant per aſſecutionem alterius, aut devolutionem & alio quolibet modo ubi beneficia habent poſſeſſores, quos opus eſt per lites expellere, derogatur juripatronatus laicorum, etiam Principum, in totum, quod æquum videri ait Rebuff. *ibi.* & revera eſt rationi conforme. Et tunc derogatio credo admitteretur etiam in Hiſpania, non obſtantibus legibus Regiis.

Secundò ampliatur d. *concluſ.* ut in beneficiis
Juriſpatronatus † laicorum, ſeù mixti, ſicut non ca- 592
dit expreſſa reſervatio, ita nec tacita, quæ reſultat ex appoſitione manus Papæ. Ita fuit reſolutum in una Firmana beneficii 13. Maii 1596. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, ut in ſequenti deciſione: Fuit dictum Cæſarem ad juſtificam gratiam centum florenorum, & ex inſpectione actorum apparet illam non eſſe juſtificatam, cum enim Fabius actor plenè probaverit intentionem ſuam, docendo de jure patronatus, & ſe fuiſſe præſentatum in tempore a veris patronis, ut apparet ex deciſionibus factis coram D. Blancheto, à quo etiam inſtitutionem accepit, tenetur Cæſar, licèt reus, & poſſeſſor, qui excipit de derogatione juriſpatronatus, plenè juſtificare ſuam exceptionem, in qua dicitur actor, Aymon. *conſ.* 229. *n.* 8. & fuit reſolutum coram D. Oriolen. 24. Novembris in cauſa Cæſarauguſtana Parochialis, & conſequenter, cum fundet ſe in gratia centum florenorum, & utatur derogatione juriſpatronatus in ea poſita ad excludendam intentionem Fabii actoris, tenetur illam juſtificare, ut derogatio ſibi ſuffragetur, ex vulgari regula, quod omnia narrata, tan-

quam pars gratiæ sunt verificata. Joan. Andr. Gemin. n.8. Francus 17. in cap. 1. de litis contest. in 6. Ægid. decis.26. Felin. in ca. ad aures, colum.3. & in c. constitutus in princ. de rescript. & hoc procedit, etiam quando versamur in gratia authoris, quia cum Cæsar ad excludend. Fabium indigeat jure, & gratia sui authoris, tenetur illam verificare, quando prout hic, non fuit triennalis possessor, & ejus jus revocatur in dubium, Ægid. decis. 112. Cassador. decis. 2. nu. 1. de causa possess. Rebuff. in praxi, tit. de subrogatione, n. 55. Verallus decisio. 92. lib. 1. in manuscriptis, & similiter, quando reus excipit de jure tertii ad excludend. intentionem actoris, tenetur illud justificare perinde ac si principaliter fuisset deductum, ut tenuit Rota in causa Gerunden. Capellaniæ 17. Decem. 1574. coram D. Lancelloto. Et tunc fuit dictum, idem fuisse resolutum in una Hispalen. Canonicatus coram D. Aldobrandino 17. Maii 1557. Non obstant deducta, contra præsentationem Fabii: nam quod dicitur illam fuisse nullam propter appositionem manus Papæ, juxta c. ut nostrum, de appellat. non procedit in beneficio Jurispatronatus laicorum, in qua non cadit tacita reservatio, quæ resultat ex appositione manus Papæ sicut non cadit expressa, Lapus allegatione 84. n. 6. per totum, Gemin. in c.2. n. 22. de Præben. in 6. ubi Francus nu. 8. quod habet locum etiam in jure patronatus mixto, quia qualitas laicalis præservat ab effectione, Collectarius in c. ex tenore, n. 4. de concess. Præbend. Mandos. reg. 1. qu. 10. n.8. Crescen. dec. 156. Achill. decis. 3. de jure patron. Puteus dec. 125. lib. 3. & fuit resolutum coram Oriolen. in una Valentina beneficii S. Jacobi, de anno 1576. quod dicitur, Fabium fuisse præsentatum tantum à medietate patronorum: alia medietate neminem præsentante, non obstat, cum juspatronatus, tanquam individuum resideat penes quemcumque patronum in solidum quoad omnes ejus effectus, & consequenter unius præsentatio tribuit jus ad petend. institutionem etiam quod alii non præsentent, nec utantur jure suo gloss. verb. dividi, in c. 1. & ibi Abb. nu. 7. & alii, de jure patro. & ideò sufficit Fabio fuisse præsentatum a sola medietate, ut potuerit institui maximè, cum alii non præsentaverint, & præsentatio à patrono censeatur facta communi nomine, Feder. de Senis cons. 102. in fin. Abb. cons. 54. sub n. 3. l. 1. Ruin. cons. 50. n. 10. lib. 1. Puteus decis. 268. in fin. lib. 1. non obstat quod Fabius obtinuerit gratiam si neutri, quia non ideò dicitur renuntiasse suæ præsentationi; cùm notissimum sit in beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse pluribus titulis juvari, cap. post concessionem, de concess. Præb. Cassador. dec. 291. n. 5. super regulis, & dec. 3. de causa poss. in fin. Verall. dec. 280. lib. 1. in manuscriptis, & novissimè post hæc tenet Gonzal. gl. 52. n. 54.

591 Tertiò ampliatur, † ut beneficia jurispat. laicorum, seù mixti, non comprehendantur in reservationibus, non solùm quoad tollendam patronorum præsentationem, sed etiam quoad institutionem, quæ etiam non censetur reservata Papæ, & ablata ordinariis, ut per Covar. d. c. 36. pract. n. 5. quem sequuntur Less. lib. 2. c. 34. n. 37. & Azor. d. lib. 6. c. ult. quæst. 9. contra gl. reg. Cancell. 40. ad fi. cujus opinionem probant ipsi in Episcopatibus, Abbatiis, Prioratibus, Decanatibus, & aliis dignitatibus, quæ Summo Pontifici reservantur, per reg. 2. & 3. Cancell. In his enim laici patroni utuntur præsentatione, & eam exhibere tenentur Romano Pontifici, non prælatis inferioribus, at in beneficiis minorib. præsentatio fieri potest Ordinario, & quod ita est usu receptum, &c. Sed certe glossator ibi solum loquitur de Episcopatibus, & ita eum allegavimus suprà n. 220. & contra Covar. & sequaces verius existimo, quod non solum in beneficiis minoribus, sed etiam in Decanatibus, & aliis dignitatibus, quæ reservantur per regul. 3. præsentatio fieri potest ordinariis, & ab eis fieri institutio, & eorum sententia solum habet locum in Abbatiis, seù Prioratibus, & aliis dignitatibus Consistorialibus, quæ per Consistorium provideri solent: & in dignitatibus exemptis ab Ordinariis, in quibus quemadmodum in Episcopatibus præsentatio est facienda Papæ: & ita potius est usu receptum. Unde convincitur, quod indistinctè & absolutè ait Cevall. lib. 4. quæst. 1. seu 897. num. 557. malè allegans Covarru. suprà quod licèt beneficia jurispatronat. laicorum non comprehendantur in reservatione, illud est intelligendum quoad tollendam præsentationem patronorum, secus verò quoad institutionem, quæ prælatis competit.

Est autem juspatronatus laicorum, † quod alicui, 592
sive laico, sive clerico non ratione Ecclesiæ, sed ratione proprii patrimonii competit, gloss. in Clementina plures verb. præsentare, de jure patronatus. Felin. tract. quando literæ Apostolicæ ampliatione 5. Hiero. Paulus in pract. Cancellariæ. vers. in causa men. Majoricen. Rochus d. versic. jus, quæst. 7. n. 13. Lambert. par. lib. 1. quæst. 1. art. 5. Rebuffus in praxi. 3. part. signatura, verb. nec non jurispatronatus, n. 7. & tit. de præsentatione n. 7. Corras. de benef. 4. part. c. ult. n. 8. Duaren. lib. 5. c. 4. Covarr. cap. 36. pract. n. 2. Didac. Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordinamenti. Hoieda de incompatibilitate cap. fin. n. 113. Spino gloss. 4. n. 15. Granutius ad Simonetam, quæst. 9. n. 11. Mascar. de proba. conclus. 960. nu. 9. Flam. Paris. lib. 2. quæst. 4. n. 40. & Zevallos, qu. 282. n. 8. Lessius d. lib. 2. cap. 34. n. 18. & alii, & ut inquit Rebuff. d. tit. de præsentatione n. 7. si non appareret, attenditur jus successionis: nam si illud per successionem deferatur, præsumitur laicum, quia jura Ecclesiastica jure successionis non dantur.

Sed dubitatur, † quando clericus beneficiatus ex 593
bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, ac redditibus beneficiorum fundat, seù dotat aliquam Ecclesiam seù Capellam, aut Capellaniam relinquendo, & nominando patronos suos hæredes, vel consanguineos, an tale juspatronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum? in quo videtur certum esse Ecclesiasticum ex suppositione facta, quod fundatio seù dotatio facta sit ex bonis Ecclesiasticis, & non patrimonialibus, Felin. in c. ex literis, de Const. n. 3. Rochus, d. verb. jus, n. 18. Lambert. 1. part. lib. 1. quæst. 8. art. 7. Rebuff. in praxi d. verb. nec non jurispatronatus, n. 8. & Mandos. d. regul. 1. quæst. 10. n. 6. & d. tit. de derogatione jurispatron. verb. primus est, & seqq. Covarr. d. c. 36. n. 2. Hojeda d. c. fin. n. 113. Spino dict. gloss. 4 n. 16. Mascard. dict. conclus. 960. Flam. Paris. d. quæst. 4 n. 39. & Cevallos supra Achill. decis. 214. seù primò de jure patron. Crescen. 9. eod. tit. Puteus decis. 228. lib. 2. & 90. lib. 3. & Mohed. decis. 9. de jure patron. aliàs 322. Ex quibus apparet, quod quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur, construit, seu dotatur, juspatronatus est Ecclesiasticum, & agunt, quid in dubio dicendum sit, quando non constat, ex quibus bonis fundatio, constructio, seù dotatio facta est, & sequitur Gonzalez gloss. 181. à n. 10. Tusch. concl. 619. lib. 1. Ugol. de offic. Episc. c. 51. n. 5. & Lessius d. cap. 34. n. 18.

Ego tamen cogitabam, † id procedere inspecto 594
jure communi, secundum quod Clerici non possunt testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, sed Ecclesia, seù successor in beneficio succedere debeat in eis c. 1. cum seqq. de peculio Clericorum c. cum in officiis, cap. relatum 2. cum aliis, de testa. de quo suprà 2. p. c. 1. à num. 8. Unde erat in jure patronatus acquisito ex fundatione, seù dotatione facta ex bonis Ecclesiasticis, ut pertineret ad Ecclesiam, & sic ad successores in dignitate, vel beneficio, nec posset talis fundans, vel dotans, sibi ut privato, nec consanguineis, aut aliis illud applicare, cum acquiretur Ecclesiæ, per text. ibi in cap. Apostolicos in fin. verb. construxisse, 12. quæst.

quæst. 12. *quæst.* 2. Abb. *in cap.* 3. *de Ecclesiis ædificand. n.* 12. Felinus *in capite cum venerabilis. nu.* 37. *vers. & adde de except.* Rochus *d. n.* 18. *& verb. Ecclesiam fundavit n.* 8. *& verb. dotavit, n.* 27. Paul de Citadinis, de jure patron. 3. *part. causa* 1. *n.* 181. Prob. ad Monach. *in rubr. de jur. patron. in* 6. *n.* 1. Rot. *dec.* 566. *noviss.* Felin. *num.* 1. latè Lambert. qui alios refert *d. art.* 7. & sic tale Juspatronatus est Ecclesiasticum, & ideò Rota *in dictis decisionibus* Achillis Crescentii, Putei, & Mohedani censuit jus Patronatus à Clerico beneficiato, qui Capellaniam fundavit, relictum suis hæredibus, aut consanguineis, censeri laicorum, ex quo eis fuit relictum in fundatione, & erant in quasi possessione præsentandi, & sic præsumitur fundatum ex bonis patrimonialibus: Nam aliàs non posset illis relinqui, nec fuissent admissi ad præsentandum juxta dicta, refert Mandos. *d. tit. de derogatione jurispatronatus, versic. quarto* N. Presbyter. & sequitur Gonzalez *d. gloss.* 18. *à nu.* 107. & similiter in una Pisana, in qua Archiepiscopus reliquerat quædam prædia Capellæ positæ in Ecclesia Pisana, referens ea prædia empta de propriis pecuniis, & relinquens jus patronatus hæredibus suis, de anno 1526. fuit pro majori parte resolutum esse jus patronatus laicale ex fundatione, ut apud Gambarum *dec.* 53. *in manuscriptis*, & refert Mandos. *dicto titulo de derogatione jurispatronatus à versicul. pro præmissorum declaratione, in ultima editione*, & ubi *in versic. quintus casus, in fine*, dicit, *Domini de Rota pro majori parte tenuerunt esse jus patronatus Clericale*, est erratum, debet dicere, *laicale*: ut apparet ex sequentibus: at cùm in Hispania ex generali consuetudine Clerici possint testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, & in illis eis ab intestato succedatur, sicut in bonis patrimonialibus, ut diximus *dict. cap.* 1. 2. *Parte.* videtur dicendum, quod si Clericus Beneficiatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis fundet, seù dotet aliquam Ecclesiam, seù Capellam aut Capellaniam, poterit sibi, & hæredibus, seù consanguineis applicare jus patronatus, sicut posset, si de bonis patrimonialibus id fecisset, & quod si de jurepatronatus nihil disponat, spectabit ad ejus hæredes, non verò ad Ecclesiam, & consequenter istud jus patronatus, non Ecclesiasticum, sed laicale censeri debet.

595 Quod etiam videtur militare † in Episcopis habentibus indultum, & facultatem testandi à Papa, fundantibus jus patronatus ex bonis acquisitis ex Episcopatu, & ita videtur in Hispania receptum: sæpe enim Clerici fundant, & dotant Capellanias ex bonis acquisitis suis beneficiis Ecclesiasticis, & relinquunt jus patronatus suis consanguineis, approbantibus Ordinariis, & nunquam tali juri patronatus contradicentibus, & ad eorum præsentationem fit institutio talium Capellaniarum, in quocunque mense vacent.

596 Imò quamvis Episcopi † non possint testari, de bonis ex Episcopatu acquisitis, tamen cùm inter vivos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seù Capellanias, quod sæpe accidit in Hispania, solent relinquere jus patronatus suis consanguineis, aut aliis sibi benè visis, absque eo, quod Ecclesia, seù successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica, ad quam bona relicta spectant, in eo succedat, aut se intromittat, & ideò stante hac consuetudine, etiam istud jus patronatus consanguineis laicis relictum, videtur censendum laicale, quia, ut dicit Mohedan. *in dec.* 6. *in fin.* Jus patronatus laicorum dicitur, ubi præsentat laicus, quæ mihi non satis probabilia videntur, quamvis à nullo authore afferta, seù tacta inveniam.

597 In quorum confirmationem † facit resolutio in causa Pistorien. Decanatus, de anno 1554. coram Dom. Montisflasconen. quam adducit Guidobonus, *decision.* 118. *in manuscriptis*, in qua fuit resolutum, Quod erecto beneficio de jure patronatus laicorum in titulum Dignitatis Decanatus reservato jure patronatus ipsius Decanatus pro quatuor vocibus patronis beneficii & pro quinta parte Fratri laico ipsius possessor, beneficii, consentientis erectionis, & dotem augentis de propriis bonis sibi ab eo collatis, istud jus patronatus non est mixtum: sed purè laicorum, ex fundatione, & dotatione: nam quoad quatuor voces, Domini dixerunt, sæpius tentum quod si constat beneficium esse de jure patronatus, prout in isto casu semper præsumitur, ex fundatione, & dotatione, secus, si de illo non constat, sed patroni sunt in quasi possess. præsentandi, & inhærendo hujusmodi quasi possessioni præsentaverunt, quia tunc præsumitur ex usurpatione, vel privilegio, nisi talis quasi possess. sit ultra centum annos, quià eo etiam casu præsumitur ex fundatione, & dotatione, quoad quintam vocem, quamvis clericus dotasset, etiam de bonis quæsitis intuitu Ecclesiæ ex quo in erectione juspatronatus reservatur laico Fratri ipsius Clerici non potest dici clericorum: nec curandum est unde proveniat dot. quando jus patronatus datur laico, secus si daretur ipsi Clerico quo casu intrasset dubium, an dotasset de bonis propriis, vel ab Ecclesia provenientibus: ut per Rochum, *verbo jur*, *q.* 7.

Secundò dubitatur, an jus patronatus competens 598
† seu relictum operariis, id est, præfectis fabricæ Ecclesiæ, sub œconomis Ecclesiæ (Hispanè *Mayordomos*) qui solent esse laici, sit laicale, an Ecclesiasticum; in quo Felin. *d. tract. quando litera Apostolica, limitatione* 4. tenet esse laicale, ex quo illi sunt laici, & non habent habitum religiosum, nec gaudent privilegio fori, & Canonis, quod etiam extendit ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium sequitur Selva 3. *parte q.* 11. 12. *qualitate*, 4. *fallent. n.* 23. seù 60. & idem tenere videtur Covarr. *dict. c.* 39. *n.* 2.

Contrariam tamen sententiam, nempe, quod 599
† sit Ecclesiasticum, tenent Hieron. Paulus *in pract. Cancell. dict. verb. in causa mea Majoricen.* & Lambert. 1. *parte* 1. *lib. quæst.* 1. *art.* 10. *n.* ex eo, quod, licèt sint laici, tamen eis competit ratione officii, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic istud jus patronatus non provenit ex eorum personis, sed ex ipsa Ecclesia, & inquit Hieronym. Paulus isti quamvis laici, quoad hanc administrationem, habentur pro personis Ecclesiasticis, & repræsentant personas Ecclesiasticas, quæ de jure habent curam fabricæ, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic ratione officii, & uti tales administratores, possunt conveniri coram Judice Ecclesiastico, & in hanc sententiam Hieron. Pauli inclinat Mascard. *d. conclus.* 960. *n.* 14. eandem sententiam tenet Rebuffus *in praxi, tit. de præsentatione*, *n.* 6. dicens, quod jus patronatus competens æditiuis, seu operariis Ecclesiarum laicis, dicitur Ecclesiasticum, quia ratione Ecclesiæ eis competit, etiamsi sint laici, & sequitur Gambarus *de Offic. Legati*, *lib.* 3. *n.* 366. *&* 415. qui tamen *n.* 382. intelligit doctrinam Fehni, quando illi præfecti fabricæ sunt laici, & non deputati, vel confirmati authoritate Episcopi. Sed meo judicio videri sufficit esse deputatos a Parocho, vel ab aliis, ad quos de consuetudine pertinet & indistinctè verior mihi videtur hæc sententia: nam & isti, tanquam patroni Ecclesiastici, habebunt, non quadrimestre, sed semestre ad præsentandum, & ita in una Salamantina Capellaniæ del Voto 5. Julii 1593. coram D. Pamphilio *infrà* adducta 6. *part. cap.* 1. 4. *num.* 41. fuit dictum illam Capellaniam, cujus patroni erant Parochus, & œconomus Ecclesiæ, qui erat laicus (Hispanè *el Cura, y el Mayordomo de la Iglesia*) esse juris patronatus Ecclesiastici, & uti talem fuisse comprehensam sub *regul. reservatoria* 8. *mensium*, *&c.*

Et

Et idem mihi verius videtur in jure patronatus
600 † spectante od Hospitalarios, id est, administratores Hospitolium, etiom laicos, quando Hospitale fundatum est, seu opprobatum outhoritate Episcopi, ut tenet Lambert. *suprà n.* 7. & etiom Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 413. *& seqq.* qui docet, quod quamvis jus patronotus froternitatum laicorum, sit loicale, de quo statim dicemus, hoc tamen limitat, quando hoc jus competeret froternitotibus, vel oliis Collegiis laicorum rotione alicujus rei, quæ esset Ecclesiastico, vel locus pius, ut quia fraternitati commisso esset cura Hospitalis, vel Fabricæ Ecclesiæ, ratione cujus tale jus computaret, hoc, inquit, Ecclesiosticum judicarem, cùm tales eo de causa subsint Judici Ecclesiastico *Amb. de Sanctiss. Episcop* §. *œconomos*, & facit quod tradit Bald. *in l. si quis ad declinandum, C. de Episcop. & Cleric. col.* 11. *versic. deinde quæro*, & intelligit Gambarus de Hospitoli erecto authoritate Episcopi, juxta dicta ibi *n.* 382. *& lib.* 5. *Rubr. de potestate Legati circa Hospitalia, u.* 33.

601 Et faciunt quæ tradunt Felin. *in capite de* † *quartæ præscrip. à n.* 2. Baldus *de præscript.* 1. *par.* 5. *partis in princ. n.* 6. Selva *de benefic.* 1. *par. quæst.* 6. *n.* 8. Tiraq. *de privilegiis pia causa in præfatione, vers. item relictum, & seq.* id quod plerique Mandos. *de signatura gratiæ, tit. si in evidentem, vers. an in alienatione.* Anton. Gabr. *de causa pia, conclusion.* 2. Gamæ *decision. ultim. n.* 6. & ibi Additionator Flores de Meno, *& quæst.* 21. *à u.* 175. Joseph. Ludovi. *decis.* 30. *n.* 6. *&* 7. *& decision.* 93. *n.* 36. *&* 45. Redoonus *de rebus Ecclesiæ*, Rubric. 27. & Rubric. 3. casu 12. Padilla *in l. fin aquam, Cod de servit. & aqua, n.* 46. Joan. Guttierrez *can. quæst. lib. capitul.* 35. *num.* 29. Azevedo *in l.* 1. *lib.* 4. *recopil.* à *nu.* 29. *& in l.* 1. *titul.* 18. *lib.* 9. Mascard. *conclusio.* 869. Solis *de censib. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 11. A. Rochus *de visitatione, verb. Hospitale.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *p. verb. Hospitale*, § 3. 2. *dubio.* Roch. *de Jure patron. verb. in Ecclesia, quæst.* 4. & Lambert. 1. *part.* 1. *lib. quæst.* 15. à *n.* 11. Pereiro *in l. si cui atorem habens, verb. minoribus, n.* 63. *post.* Corn *consil* 57. *lib.* 5 Forin. *in praxi crim.* 1. *p. q.* 28. à *n.* 36. Ugol. *de offic. Episc. cap.* 14. §. 4 *n.* 7. *&* §. 7. *ad fi.* & Suar. *de relig.* 1. *tom. tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 27. *n.* 11. & Sylvest. *in Summa. verb Hospitali, n.* 2. & alii qui dicunt, quod Hospitolia erecta outhoritote Episcopi sunt loca pio & religiosa, & gaudent privilegiis Ecclesiarum, ut *in cap. ad hæc de relig. domib.* Unde etiom gaudent immunitote, ut per Remigium de Gonni, *de immunit. Ecclesiarum, ampliatio.* 17. pluro offerentem, Covarru. *lib.* 2. *variar. cap.* 20. *n.* 4. Padillom *suprà n.* 49. D. Paz. *in praxi* 1. *tom.* 5. *part. cap.* 13. §. 3. *n.* 27. Mascard. *dict. conclus.* 869. *n.* 18. Farinac. *suprà tract.* 2. *lib.* 3. *cap.* 9. *n.* 9. & olios quamvis Flores *d. q.* 11. *n.* 176. dicat, quòd si non haberet Ecclesiom annexom in formo solemni Ecclesiæ, non daretur immunitas confugientibus od Hospitale, & ita colligere ex Remigio supra, qui tamen id non dicit. Et facit etiom quod tradunt Lassarte *de decima venditionis, cap.* 19. *num.* 9. & Girondo *de Gabellis* 7. *part. nu.* 43. *&* 66. qui dicunt, quod ex venditione bonorum Hospitolis per Episcopum opprobati, non debetur Gabella, quod etiam novissimè dicit Jo. Guttiertez *de gabell. quæst* 495. *à n.* 1.

602 Quinimò, & si Hospitole non sit erectum, † out approbotum authoritote Episcopi, idem existimo: nam licèt non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitote, ut per Remigium, Cov. & Paz. ibi, & Cabedo *decisione Lusitana* 204. *p.* 1. adhuc videtur esse locus pius, & de Jurisdictione Ecclesiostica & gaudere privilegiis Ecclesiæ, cum cousa pietatis sit institutum *cap. de Xenodochiis, de relig. domib. l. omnia privilegia, C. de Episc. & Clericis Authen. hoc jus porrectum, C. de Sacr. Eccles.* facit *c. fin. de testam.* ubi Abb. *n.* 3. & Dec. *in c. Ecclesia S. Mariæ de Constit. n.* 27. *&* 28. *ibi n.* 24. Molina *de contract. disp.* 574. *versic. novissima autem Ecclesiæ*, Suaren. *d n* 11. Torre *de releg. quæst.* 100. *art.* 4. *disp.* 3. & Valençuela Velasquez *in defensione Monitorii Pauli V. contra Venetos, p.* 1 *n.* 49. dicens, quod hospitalia Ecclesiis in fovorabilibus æquiporantur, & Piæ cousæ non subsunt laicis. Et Magister S. Palatii *in Indice lib. Expurgand. in Eman. Sa: pag.* 499. *n.* 6. corrigens sic, hospitali, seu olii pio loco relicta, postea quam fiut incorporoto, non possiot alienari sine Juris solemnitote, &c. ut videntur tenere Povin. *de offic. & potest. Cap. Sede vacante* 1. *q.* 2. *p. sub n.* 5. & Everar. *in topicis juris, in loco ab Ecclesia ad pia loca, & in loco à minorib. ad Ecclesiam, n.* 4. sequuntur Menoch. *in recuper. possess. remed.* 15. *n.* 22. 23. 36. *&* 37. Sfortia Odus *de in integ. rest.* 1. *p q* 3. *art.* 5. *&* 6. & alii, quod congerit, & videtur sequi Tiraq. *in dict. præfat vers. sed alii indistinctè.* & Joan. Gutierrez *dict. n.* 29. *in* 2. *edi.* tenet idem in effectu, cum Menochio & Sfortio: nam refert se ad dicto *n.* 23. dicendo, *intellige nisi in casu n.* 23. *posito*, & novissimè sequitur Castillo, *de usufructu, cap.* 54. *n.* 24. & est lex *partitæ* 2. *titul.* 12. *pag.* 1. quod moximè procedit stante S. Concilio *Trident. Session.* 22. *de Reform. ca* 8. *&* 9. quæ habent locum, etiam in Hospitalibus, & locis piis privatis, nec Ecclesiostico outhoritate institutis, ut S. Congregatio Concilii censuit, quamvis tunc plures cootrarium teneant Gombarus *isto lib.* 5. *Rubric. de potestate Legati circa Hospitalia, n.* 33. Valasc. *consultat.* 105. Cabedo *de patronatibus Regiæ Coronæ cap.* 37. *u.* 1. Quaronta *in Summa Bullar. verb. Alienatio n.* 28. *&* 41. Perez de Laro *de anniversf. & Capell. lib.* 2. *cap.* 1. *à n.* 5. & citati suprà *n.* 601. & per Tiroq. *d. versic. id quod plerique*, & per Anton. Gabr. *d. conclus. de causa pia.*

Qui tamen ibi, *n.* 7. † inquit limitari forsan pos- 603
se communem, quod Hospitale non censeatur locus pius, quando non est fundatum outhoritate superioris, ut illo procedat, quondo Hospitale non est perpetuum, & potest Dominus illud revocare, secus verò, quando esset perpetuum, ex *Baldo*, & *Parisio*, & propterea mortuo illo, qui Hospitale erexit, quia non potest amplius pœnitere, nec Hospitole erectum revocare, tunc debet dici locus pius, & non privatus, ex Abbate, & Socino ob eo relatis *nu.* 8. Quod etiom tenent Joan. Lupus Decanus Segobien. *de libertate Ecclesiastica*, 1. *par. quæst.* 16. *n.* 5. *&* 6. A. Rochus suprà, & Zerola §. 1. 2. *&* 3. Flores *dict. q.* 21. *num.* 179. *& seqq.* & Mar. Antonius Genuen. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ, cap.* 17. Ugol. *de Offic. Episcop. cap.* 34. *n.* 1. 2. *&* 3. *& cap.* 49. §. 5. *num.* 7. & novissimè Piasec. *in praxi Episcop. part.* 2. *cap.* 3 *n.* 38. & videntur tenere Selva *d. quæstione* 6. *&* 7. *&* 26. Salazar. *de usu, & consuetudine, cap.* 8. *num.* 34 *&* 35. & Mascardus *dict. conclus.* 869. *num.* 34 Quæ distinctio & concordia mihi placet, quamvis primam sententiom indistinctè teneont Autores pro ea relati *nn.* 620. maximè Sfortia *art.* 6. *num.* 48. *&* 49. qui ait, quod licèt, ubi viverent fundatores, possint hujusmodi Hospitalia revocare, Tobias, *conf.* 61. *à num.* 3. Selvo *dict. num.* 6. *&* 7. & Armilla *verb. Hospitale, num.* 1. tamen hoc non tollit, quin interim dici possint loco pia, vel saltem couso pio, seu opus pium, & quælibet causo pio gaudet privilegiis, quibus gaudet Ecclesia, ut ex communi tradit ipse *d. art. à* 5. *n.* 31. post Tiraquel. *dict. tract. de privilegiis piæ causæ, privileg.* 140. & Sylvestr. *verb. legatum.* 5. *num.* & Valençuela Velasquez supro, & novissimè Joan. Guttier. *de gabell. quæst.* 74. *num.* 10. ait, quod loca pia æquiparantur Ecclesiis, & couso pio hobet privilegium rei Ecclesiosticæ.

Tertiò dubitatur, † an jus patronatus Confroter- 604
nitatem laicorum, ut disciplinatorum, &c. Hispanè *Cofradias*, sit loicale, on Ecclesiasticum? n. quo Felin. *dict. tract. quando literæ Apostolicæ, limit.* 4. tenet

esse

esse laicale, sequitur Rochus de *Jure patronat. verbo jus*, *n.* 17. & Gambarus *dict. lib.* 3. *nu.* 412. *& seq.* Ratio eorum est, quia sunt laici, nec habent habitum religiosum, nec gaudent privilegio fori, & Canonis, & sic istæ fraternitates non possunt dici Ecclesiasticæ, nec pium Collegium, sed sæculares, seù laicales, & uti tales debent conveniri coram judice laico. Bart. *in l. cum Senatus*, *n.* 2. *ff. de rebus dub.* & post alios Felin. *in cap.* 2. *ad fi. de foro compet.* Anton. Gab. *d. tit. de pia causa conclus.* 1. Aviles *in cap. prætorum, c.* 2. *versicul. in consideration. n.* 10. & relati per Tiraq. *in dict. præfatione, versi. contrarium tamen* Redoa. *de rebus Ecclesia. Rubrica* 33. *casu* 15. & Navarr. *consil.* 3. *de foro compet.* Parlad. *differ.* 9. *§.* 1. *n.* 9. *& §.* 3. *n.* 7. & tenentur ad solutionem gabellæ, Gironda *de gabellis* 7. *n.* 41. cum Avend. de exequend. Mandos. 2. *part. c.* 14. *n.* 32. eandem sententiam in proposito tenent Covarruvias *dict. cap.* 36. *pract. n.* 8. dicens hoc jus patronatus esse laicorum: nàm etsi Confraternitatis causa pietatis instituta adhæreat, & sit affixa alicui Ecclesiæ, ipsi tamen, ex quibus Collegium hoc & Universitas constat, & ad quorum suffragia præsentatio fit, sunt laici, & ad hanc Universitatem laicorum præsentatio pertinet non ad Ecclesiam, nec aliquam Ecclesiasticam dignitatem, inquit, quæ in Hispaniâ non admittit derogationes, quæ fiunt in præjudicium præsentationis quæ ad hæc Collegia pertinet, & Covarr. sequitur Fuscus *de Visitatione lib.* 2. *c.* 34. *n.* 12. eandem etiam sententiam tenuit Rota in Valentinâ beneficii 6. Octobr. 1576. coram D. Robusterio, quæ est *prima pars diversorum, dec.* 574. in quâ tenuerunt Domini, quod jus patronatus istius fraternitatis relictum dicitur laicale, etiam quod sint sub nomine alicujus Sancti: & etiamsi adhæreant alicui Ecclesiæ ex Felin. & Rocho, & Covarr. suprà: nàm ex quo confratres sunt laici, saltem pro majori parte, confraternitas non est Ecclesiastica, sed secularis: & ita fuit alias resolutum in unâ Pistorien. 21. Maii, & 21. Junii 1565. coram D. Sarmiento, &c. Idem tenet Leo *in Thes. for. Eccles. c.* 21. *n.* 30. Lessius *d. lib.* 2. *cap.* 34. *n.* 21. & Azor. *d.* 2. *p. lib.* 5. *cap.* 28. *quæst.* 2.

605 At Lambertus 1. *p.* † 1. *lib. q.* 1. *art.* 10. *n.* 4. *&* 5. docet opinionem Felini procedere, quandò Confraternitates non sunt affixæ alicui Ecclesiæ, quià tunc ut laici censentur, quandò verò sunt affixæ, seù annexæ alicui Ecclesiæ, tunc earum jus patronatus esse Ecclesiasticum, quià, licet ipsi confratres sint laici, & ex suâ personâ non dicantur patroni Ecclesiastici, tamen quatenùs faciunt Collegia, quæ Ecclesiis adhærent, benè dicuntur patroni Ecclesiastici *arg. ca. quanto, de judic.* & quæ ibi notantur & ita inquit *n.* 6. videmus hodiè observari, quod tales fraternitates pro rebus communibus ipsius fraternitatis conveniuntur coram judice Ecclesiastico, & non coram laico, quià fraternitas ipsa est annexa Ecclesiæ, licet confratres ipsi de aliis eorum rebus, & delictis conveniantur coram judice sæculari, quod sequitur Joannes Gutierrez *de lib.* 5. *can. quæst. c.* 35. *n.* 24. nàm illæ fraternitates sunt loca pia, & religiosa, ut tradit *n. præced. & n.* 25. Idem existimat in omnibus Confraternitatibus piis ab Ordinario Ecclesiastico approbatis, ex ejus namque approbatione jam pietas causæ clariùs elucescit, qui etiam in proposito juris patronatus videtur tenere cum Lambert. nam *n.* 30. ad illum se refert circà hoc.

606 Mihi in hâc re † videtur dicendum, Confraternitates laicorum causa pietatis institutas, & maximè ab Ordinario Ecclesiastico approbatas, prout esse solent, esse loca pia, & religiosa, & privilegiis Ecclesiarum gaudere, & sic super earum rebus coram judice Ecclesiastico esse conveniendas, Lambert. suprà Redoa. Rubric. 27. *num.* 17. & contra Hieronymum Gabr. *cons.* 161. *lib.* 1. rectè tradit Fuscus *d. lib.* 2. *ca.* 14. *n.* 4. *&* 5. Azevedo *dict. l.* 10. *titul.* 1. *lib* 4. *recopil. à n.* 26. *& in dict. l. in.* 18. *lib* 18. *à n.* 1. Solis *d. lib.* 2. *de censibus, cap.* 3. *n.* 11. Rochus, *de Visitatione verb. laicorum. pag.* 76. Menoch. *de remed.* 15. *de recuperand. n.* 36. *&* 37. Sfortia *d.* 1. *part. quæst.* 3. *art. c.* 6. Joan. Gutier. *dict. cap.* 35. *n.* 23. 24. *&* 25. Castillo *d. c.* 54. *de usufructu nu.* 24. & Ugol. *de Offic. Episc. cap.* 11. *in princ. n.* 1. 3. *&* 4. qui quatuor ultimi, maximè Sfortia, idem dicunt, etiam si non sint fundatæ authoritate Episcopi, nempè, quod sint loca pia, post plures relatos per Tiraq. *de præfatione, versic. sed alii indistinctè, & versic. item relictum fraternitatibus*, quod etiam videtur velle Azevedo *in d. l.* 1. *à n.* 1. & tenet Bobadilla *in sua politica, lib.* 1. *cap.* 18. *n.* 228. Licèt malè dicat Confraternitates esse fori Ecclesiastici mixte, si enim sunt loca pia, & gaudent privilegiis Ecclesiarum, de foro Ecclesiastico solùm esse debent, maximè, cum sunt ab Ordinario Ecclesiastico approbatæ, & Flores *d. quæst.* 21. *num.* 190. *& seq.* ait Confraternitatem institutam ad pias causas, licèt non sit locus religiosus, esse tamen piam causam, & gaudere Ecclesiæ privilegiis: & facit Concil. *Triden. d. cap.* 8. *&* 9. *sess.* 12. *de reforma.* & ita dictis confraternitatibus competit restitutio in integrum, semper vidisse observari de consuetudine & in Concilio Archiepiscopi Toletani decisum testatur Cevallos *q.* 4. *num.* 4. licèt ipse de jure teneat & consuluerit contrarium, & novissimè *q.* 897. *à n.* 982. ubi ait eas esse de foro laicorum.

Undè in rigore videtur † verior sententia Lam- 607
bert. quod jus patronatus istarum Confraternitatum sit Ecclesiasticum, nàm quamvis Confraternitas sit Universitas laicorum, tamen ista Universitas laicorum est locus pius ad minus, & de foro Ecclesiastico, & si est approbata ab Ordinario Ecclesiastico, non solùm est locus pius, sed etiam religiosus, ut dictum est. Et ideò hujusmodi Confraternitates habebunt sine dubio semestre ad præsentandum, & non quadrimestre, nec poterunt variare, sicut laici. Placet tamen correctio Magistri Sacri Palatii *in Indice librorum expurgandorum in Eman. Sapagina* 72. *num.* 1. quod Congregationes piæ, Sodalitates, seù Confraternitates, non possunt fieri sine authoritate Episcopi, qui & habet jus eas visitandi. Et sic procedit quod novissimè ait Joannes Gutierrez *de Gabellis, quæstion.* 95. *num* 28. *&* 29. quod confraternitates laicorum sunt pia loca, vel religiosa, nisi sint approbata à Summo Pontifice vel Episcopo ad opera religionis seù pietatis: quia tunc sunt loca pia & religiosa.

Ex æquitate tamen † ad effectum derogationis, 608
& reservationum, de quo hìc agimus, videtur istud juspatronatus Confraternitatum laicorum censendum esse laicale, ex ratione D. Covar. suprà allata, nec ad istum effectum hujusmodi Confraternitates Ecclesiasticas esse reputandas.

Et idem erit dicendum in jure † patronatus spe- 609
ctante ad Priores, seù officiales eorum, qui solent esse laici, quamvis aliquandò sit Clericus, ut *in d. dec.* 574. *n.* 8. *&* 9. ut verbi gratia in Confraternitate Abul. Dom. nostræ de Sansoles, in quâ aliquis ex Officialibus, seù patronis est aliquandò clericus.

Si tamen jus patronatus relictus esset Priori † ali- 610
cujus Confraternitatis laicorum, qui semper est, & debet esse persona Ecclesiastica, tale jus patronatus erit absolutè Ecclesiasticum: pertinet enim ad dignitatem Ecclesiasticam, quamvis in hoc contrarium videatur dici *in d. dec.* 574. *n.* 8.

Undè in Confraternitatibus disciplinatorum hu-
jus Civitatis *Abulen.* † quæ sunt Sacræ Passionis, & 611
veræ Crucis, & Transfixionis, in quibus sunt etiam Clerici, qui per se nominant, & eligunt suum Priorem, seù judicem clericum, jus patronatus relictum huic Priori Clerico, seù ipsis Clericis confraternitatis, & eo-

& eorum Congregationi tantum, esset Ecclesiasticum absolutè, cum non pertineat ad laicos, sed ad Clericos ut sic.

612 Et quod dictum est de Hospitalibus, & Confraternitatibus, videtur similiter dicendum de Collegiis institutis pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, quod sunt loca pia: & gaudent privilegiis Ecclesiæ, & de jurisdictione Ecclesiasticâ, & si sunt instituta, seù erecta authoritate Ecclesiastica, non solùm sunt loca pia, sed etiam religiosa, Gironda *de gabellis,7.p.n.*41. & Azevedo *dict. l.*10. *titulo lib.4. recop.n.26. & l.*1 *tit.*18. *lib.*6. *n.*3. & novissime Joan. Cur. *de gab. q.* 95. *n.* 20. qui ait quod Collegia Salmanticæ & alterius Universitatis relicta ad piam causam, Ecclesiastica dicuntur & coram Ecclesiastico conveniuntur præmaximè cùm sint approbata à S. Pontif. & ideò gabellam non debent: & sic procedet quod dicunt Socinus, Barbatia, Rochus, & alii, quos refert, & sequitur Cardin. Albanus *in lucubrationib.* ad Bartol. *in l. fin. ff. de Collegiis illicitis*: nempè, quod Collegium studentium reputetur Ecclesiasticum, licèt major pars sint laici, quamvis mihi non placeat quod ait Nav. *conf.* 6. *de simonia*, quod committatur Simonia in venditione locorum hujusmodi Collegiorum: licèt enim Collegium sit locus pius, aut etiam religiosus, tamen illius loca, & Præbendæ, nihil spiritualitatis habent, sicut nec etiam loca seu lecti Hospitalis & doctrina Bart. *d. l. n.* 15. quam sequuntur Abb. *in cap. ex literis de Constit. n.* 14. *& in cap.*1. *de locato*: & alii ibi, Aufrer. *de potestate Ecclesiastica super laicos*, *n.* 12. Covarruvias *practic. cap.* 34. *sub n.* 1. Victoria de Simonia, *n.*44. *in fine*: & Azevedo *dict. l.* 10. *n.*25. de quâ *infrà cap.*3. *n.*68. ubi alii citantur, quod ad judicandum, an Collegium sit Ecclesiasticum, vel sæculare, inspiciendum est, an major pars sit laicorum: & tùnc sit sæculare, & laicorum: an major pars, seù æqualis sit clericorum, & tunc sit Ecclesiasticum: procedit in Collegiis non fundatis pro sustentatione pauperum: & sit sententia, sed in Collegiis Doctorum, & Scholarium: non pauperum, seù in Collegiis aliquorum officiorum, & sic jus patronatus spectans ad prædicta Collegia pia pro sustentatione pauperum instituta, in rigore est Ecclesiasticum: licèt ex æquitate ad effectum derogationis, & reservationum, si major pars est laicorum, videatur censendum laicorum, sicut de jure patronatus, confraternitatum diximus. Posset tamen Navarri sententia procedere in venditione Officii Rectoris seu Gubernatoris hujusmodi Collegiorum, & Hospitalium autoritate Ecclesiastica institutorum, & sic religiosorum, *ex c. Salvator.* 1. *q.* 3. Suarez *de tract.* 3. *de relig. lib.* 4. *c.* 27. *n.* 3. & Torre *q.* 100. *art.* 4. *disp.* 3.

613 Unde infertur ad quæstionem † de subsidio imposito per Papam ad favorem Regis nostri Philippi super redditibus Ecclesiasticis, an hujusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, & videtur dicendum, quòd si sunt instituta, & erecta authoritate Ecclesiastica, nempè authoritate Apostolicâ, seù Ordinariâ, debeant contribuere, ex quo sunt loca, non solùm pia, sed religiosa, seù Ecclesiastica: ut probatur ex verbis Bullæ Pii IV. & V. super hujusmodi subsidio ibi. Super omnium & singularum Cathedralium, etiam Metropolitanarum Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, &c. Capellanarum Conventualium, & aliarum mensarum fructibus & redditibus, & proventibus, &c. quibus verbis comprehendi videntur bona Collegiorum authoritate Ecclesiastica erectorum, redditus enim cujusvis Communitatis, seù loci pii, dicuntur suæ mensæ: seù superioris *Clem.* 1. *§. eadem quoque, de supplen. negligentia Prælatur.* ibi *non applicent mensis suis*, ubi Card. Bonif. *n.*1. *Clem.* 2. *ibi mensa sua de reb. Eccles.* & confirmatur exceptione facta à Papa de Hospitalibus actu Hospitalitatem servantibus, quòd non teneantur ad dictam contributionem, ex quà remanet impositio certa, & firma in omnibus aliis Hospitalibus actu eam non exercentibus, & similiter in omnibus locis piis, & religiosis authoritate Ecclesiastica institutis: ut Collegiis pauperum, & Confraternitatibus, quæ etiam solvunt subsidium, ut in praxi videmus. Nam exceptio firmat regulam in contrarium, & eam declarat *l. nam quod liquide, §. si de pen. legata cum aliis.* Everar. *loco ab exceptione ad regulam*, Covar. *lib.* 2. *var. cap.* 5. *n.* 4. Gonzal. *gloss.*54. *n.*18. qui alios citant. Super quo modo lis pendet inter Collegium S. Bartholomæi Universitatis Salamantinæ, & Clerum d. Episcopatus. Et faciunt tradita per Roch. *verb. in Ecclesia quæst.*5. & Lambert. 1. *part. lib.* 3. *quæst.* 11. *art.* 14. Similiter etiam puto, quòd est lis super contributione Confraternitatum in aliquibus diœcesibus, in quibus anteà non erat illis facta repartitio subsidii: quamvis in aliquibus diœcesib. & in particulari in hâc Abulen. soleant contribuere, ut dictum est in Congreg. status Ecclesiastici anni 1688. super subsidio & excusato, quæ censuit Confraternitates habentes bona stabilia & certa, ut prædia, domos, aut census debere ex eorum reditibus contribuere in subsidio, & ordinavit, & scripsit omnibus Ecclesiis, ut illis facerent repetitionem subsidii, quamvis circà contributionem Seminarii, de quâ Concil. Trid. *sess.* 23. *de refor. c.*18. S. Congreg. ejusd. Concilii censuerit confraternitates teneri tantùm contribuere ratione beneficiorum Ecclesiasticorum, & quæ nulla habent beneficia Ecclesiastica annexa, nec reditus aut proventus Ecclesiasticos, non debere contribuere Seminario, licèt alios reditus habeant. Si verò prædicta Collegia non sunt instituta authoritate Ecclesiastica, sed privata ipsorum fundatorum tantùm, non videtur debere contribuere in dicto subsidio, quià licèt sint loca pia, & gaudeant privilegiis Ecclesiæ, & jurisdictione Ecclesiastica, non tamen sunt loca religiosa, & Ecclesiastica, sicut etiam non contribuunt eadem ratione opera pia, & Capellaniæ non collativæ, ex quà fundantur authoritate privata fundatorum tantùm, & ita fuit obtentum, & judicatum in favorem Collegiorum S. Pelagii, & S. Michaelis d. Universitatis Salamantinæ, quæ non sunt fundata authoritate Pontificia vel Ordinaria, &c. De Cappellaniis, non collativis, circà hoc vide dicta supra 1. *part. c.* 2. *n.* 108.

Quartò dubitatur, an quandò jus † patronatus est 614
Ecclesiastici, & laici, & facta est conventio, seù concordia de alternis vicibus præsentando juxtà *Clement. pluris*, *§. & ut facilius*, *de jure patronatus* in turno Ecclesiastico, censeatur Ecclesiasticum merè, & in turno laici, laicale merè. Et videtur quod sic, ad doctrinam Joannis And. *in cap. cum illis*, *§. fin. de præben. in* 6. quam sequitur Rochus *verbo Jus*, *quæst.* 6. & alii, ad decis. Salamantinam alternativæ infra adducta, *n.* 708.

Undè si stando in turno † Ecclesiastici beneficium 615
vacaret in mense Apostolico, beneficium caderet sub reservatione, & nihilominus Ecclesiasticus consumeret suum turnum, tunc enim Papa providet loco illius, & alius fieret præjudicium laico: è contrà verò, si beneficium vacaret in turno laici, non caderet sub reservatione, & si provideretur à Papa, cum derogatione juris patronatus mixti, non haberet locum derogatio ad decisionem Achillis 315. seu 2. *de jure patron.* & Putei 107. *lib.*3. & alia adducta, *n.*709. Nec contra id, quod dixi, quod provisio Papæ de beneficio vacante in mense Apostolico consumat turnum Ecclesiastici, ob quod provisiones Apostolicæ non consumunt turnum. Rota *decis.* 22. *de præben.* alia 190. *in antiquis, & in dicta decisione* Salamantina alternativæ, & in alia Salamantina Portionis 16. Maii 1603. coram D. Justo Gonzalez *gl.* 45. *§.*1. *n.*31.

Nam

Nam id procedit, data æqualitate: nempe, quando respectu utriusque potest intrare reservatio, ut in turno Episcopi, & Capituli, de quo ibi, secus ubi reservatio intrat respectu unius, non respectu alterius, ut in proposito de turno patroni Ecclesiastici, & laici; nam si provisio Papæ non consumeret turnum Ecclesiastici, fieret præjudicium laico, ut dixi, Cosmas *in pragmatica Sanctione, titulo de collat.* §. *item quod omnia, verb. faciendæ in fi.* Probus ad Monach. *in capite cum illis, de præbend. in 6. num.* 61.

616 Quintò dubitatur, quando laici vacante * Ecclesia, seu beneficio nominant Rectorem, quem Capitulum, seu persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit jus patronatus in isto casu, & sit, an Ecclesiasticum, an laicale? In quo Gambarus *dicto lib.3. de Offic. Legati à nu.*392. cum Collectario tenet tale jus esse apud eos, qui nominant, non autem qui præsentant, & sic laicos nominantes potius dici patronos, cum præsentans sit magis procurator, quàm præsentator: quia ejus actus non est liber, sed necessarius, &c. licet contra teneant Jo. Domin. & Francus, *nu.*4. *in cap. cum in illis*, §. *si vero de præbend. in* 6. & Gambarum sequitur Azor.2. *part. lib.*5. *c. par.*28. *quæst.*2. Et sententia Gambari mihi placet: nam in isto casu, qui nominant, non habent solum consentire, sed potius præsentatio videtur ab eis facta, & si præsentans nollet nominatim præsentare infra tempus, haberetur pro præsentato, *argum. leg.*33. *Tauri, in fin.* & si patronus laicus deberet præsentare cum consensu, seu de consilio Ecclesiastici, jus patronatus, quamvis sit apud laicum, non censeretur laicale: secus si cum consilio, quia tunc non tenetur sequi Puteus *decis.* 506. *lib.*2. quamvis Gambarus *ibi n.* 469. & cum eo Azor. *dict. quæstion.* 2. dicat, quod quando Ecclesiasticus præsentat ex consensu laici, vel laicus ex consensu clerici, jus patronat. habetur Ecclesiasticum vel profanum, per conditionem ejus qui præsentat, non ejus qui consentit. Sed istud solum videtur verum, quando Ecclesiasticus præsentat de consensu laici, ut tunc censeatur Ecclesiasticum, quia præsentatio & jus patronatus est apud Ecclesiasticum, & laicus de per se nihil potest. Quando verò laicus præsentat de consensu Ecclesiastici, quamvis præsentatio & jus patronatus sit apud laicum: tamen quia ejus præsentatio nihil valet sine consensu Ecclesiastici, censetur juspatron. Ecclesiasticum, ut dec. Putei, cùm tunc per derogationem magis præjudicetur clerico, qui habet consentire, quàm laico, qui non potest præsentare sine consensu clerici.

Unde non videtur verum quod ait Gonzal. Mandoz. Vasconcellos *diversf. jur. arg. lib.*4. *c.* 20. quod reservatio *c.* 2. *de præbend. in* 6. non comprehendit beneficia juspatronatus Regis vel Concilii, nempe ex indulto Papæ sunt conferenda per Ordinarium, cum Concilio & consensu Regis, quia regulantur ad juspatron. nisi dicamus id esse speciale in Rege propter ejus dignitatem & præeminentiam, arg. ejus quod suprà dictum est *n.*29. & 75. & ita potest defendi.

Undecimò circa verb. *electionem, & quamvis aliam*
617 *dispositionem*, * de quibus Gonzal. *gloss.*19. & 20. vide dicta *sup.*1. *p. c. ultimo*, *à n.*113. & 4. *p. c.*1. *à n.*6.

618 Duodecimò, circa illa verba * *quorumcumque collatorum*, Notandum est comprehendi beneficia ad collationem unius tantum pertinentia, quia pluralitas resolvitur in suas singularitates, *l. falsa*, §. *fin. ff. de condit. & demonst. cum aliis*, & ita cum Baldo, *cons.* 242. *par.*3. tradit in proposito Simoneta *de reservat. q.*97. & novissimè Gonzal. *gloss.*21. *n.*1. qui usque ad *n.*17. aliqua cumulat circa illam maximam, quod pluralitas resolvitur in suas singularitates.

619 Secundò notandum est, * quod ista verba rapiunt etiam collatores ex privilegio, vel jure speciali, ut cum aliis tradit Simoneta *q.* 68. *nu.*3. & Gonzal. *d. gloss.*21. *n.*8. Quod tamen limitant Simoneta *n.* 4. & Gonzal. *à num.*19. ut non procedat quando jus conferendi non esset perpetuum, sed temporale, puta ex indulto, seu privilegio ad certum tempus, sed ad vitam, ut ait Simoneta, concedente jus conferendi, quod ait bene notandum Gonzalez *n.*31. quia videtur singularis limitatio ad nostram regulam: quæ tamen limitatio mihi placet, quia imò indultum conferendi beneficia non comprehendit reservata. Æneas de Falcon. *quæstione quarta, principali effectu* 6. *n.* 9. & Simoneta *quæstione* 81. & infrà *c.*1. *n.*54.

Et regula nostra in illis verbis, * comprehendit 620
tam ordinarios, quàm extraordinarios collatores, Crescen. *decis.*20. *n.*1. *de præb.* Gonzal. *dict. gloss.*21. *à n.*32. & collatores etiam ex fundatione, & etiam si in ea disponatur, quod non intret reservatio, nisi beneficium sit juris patronatus laicalis, aut mixti, Gonzal. *d. gloss.*21. *n.*39. & *gloss.*29. *à n.*2.

Tertiò notandum est, quod dict. verbum, * *colla-* 621
torum, tanquam prolatum à lege comprehendit præsentatores, & electores, & alios dispositores juxta dicta de verbo, *collatio. supra* 1. *part. c. ultimo*, *n.*32. & 33. & ideò regula nostra reservans beneficia pertinentia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque, non dicit quorumcumq; provisorum, præsentatorum, electorum, & aliorû dispositorum, sed duntaxat dicit collatorum, notat Gonzalez *glossa* 16. *n.*11.

Decimò tertio circa verba, *& collatricum*, * no- 622
tandum est quod quamvis masculum concipiat in se fœmininum, Socinus *reg.* 255. Tiraquel. *de retract. Lignag.* §.1. *gloss.*9. *à n.*177. Anton. Gabr. *conclus.* 6. *de verborum signific.* & Baeza *de non meliorandis filiabus ratione dotis*, *ca.* 11. & *sic sub verb. collatorum*, comprehenderentur collatrices, quicquid Gonzalez dicat *gloss.*22. *nu.* 9. & 10. tamen majoris explicationis causa, & ut omnis dubitandi occasio cessaret, addita sunt ista verba *sicut*, & alia plura. Licet enim fæminæ de jure non possint beneficia conferre, imò istius juris sint incapaces, tamen ex privilegio Apostolico possunt habere jus conferendi beneficia. Gonzalez *dict. gloss.* 22. *à nu.* 13. & dictum est, 1. *p. cap.*2. *nu.*33. addo, quod sicut verbum, *collatorum*, comprehendit præsentatores, & alios dispositores, ut *num. praced.* dictum est, & sic verbum, *collatricum*, comprehendit præsentatrices, cujus juris præsentandi fœminæ capaces sunt, etiam de jure, *ca. finali, de concess. prebend.* ubi DD. & dicitur infra *capit. ultim. à nu.*142.

Decimò quarto * circa illa verba, *secularium*, & 623
quorumvis Ordinum Regularium, notandum est, quod sicut respectu beneficiorum, quæ reservantur, fit suprà in regula nostra expressa mentio de sæcularibus, & regularibus majoris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum, & collatricum, fit etiam expressa mentio de Sæcularibus, & Regularibus: Gonzal. *gloss.*23. ubi numerat collatores seculares, & regulares.

Decimò quinto, ex illis verbis, *non tamen* † *S.* 624
Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & notandum est, quod cum regula nostra expresse excipiat Cardinales, respectu eorum nulli sunt menses reservati, ut suprà dictum est *à num.*34. Ubi vide, & si exceptuati non fuissent, regula hæc comprehenderet Cardinales, Crescen. *decision.* 20. *de Præbend. à num.* 4. latè Gonzalez *glos.* 24. *ex num.* 13. Et ita exceptio
* intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus 625
tantum, ut Cardinalibus Episcopis in suis Dioecesibus, non autem de aliis Cardinalibus, etiam Legatis de Latere in suis Provinciis, Crescen. *dict. dec.*20. & latè Gonzal. *ibi.*1. *quæst. nu.*38, & condu-

cunt dicta infrà *cap.3. n.53. & sequ.*

626 Proceditque ista exceptio, etiam in Beneficiis, seu præbendis simultaneæ collectionis Episcopi, * & Capituli, cui ea prodest propter communionem juris conferendi, ut dictum est supra *n.35.* ubi adducitur *decis.* Hispal. Portionis 19. Jan. 1594. coram D. Pamphilio, ubi ita fuit resolutum, & sequitur Gonzal. *d. gl.* 24 *q.* 2. *à n.* 52.

627 Sed quærit Gonzal. *ibi 3. q. ex nu. 61.* * an sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in beneficiis simultaneæ collationis reservatis ei prosit indultum concessum Cardinali Episcopo, ad conferendum reservata, & sic Capitulum debeat illa conferre, simul cum Episcopo Cardinali, an verò Cardinalis habens indultum possit ejus vigore conferre solus beneficia simultaneæ collationis, & prodesse indultum Capitulo, nec virtute ejus posse Cardinalem talia beneficia solum conferre, tenet Rota *in d. decis.* Hispalen. Portionis, ubi dicitur, Quod virtute indulti, non magis potuit Archiepiscopus solus conferre quàm sine eo potuisset, cum nihil de novo tribuat, sed removeat tantum obstaculum reservationis, & præservat Ordinario partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassador. *dec.3. in fi. de privileg.* Mohed. *dec. 24. q. 1. de privil. in impressis.* Jo. Paulus, *dec.28. cum aliis allegatis* sequitur Gonzal. *supra à n.66.* dicens, quod prædictum indultum nihil confert de novo Episcopo Cardinali, sed solummodo removet obstaculum, ut suprà dixi *n.24. & 25.* Et ideo jus conferendi remanet in eodem statu, prout ante reservationem, & sicut tunc debebat fieri collatio per Episcopum & Capitulum simul, sic etiam fieri debet ob obtentum indultum, quod jurisdictionem non ampliat, ita ut quamvis diceret, quod conferebat vigore indulti, adhuc dicetur fieri collatio potestate ordinaria conferentis, Paris. *cons.42. n.5. vol.4.* Joan Paul. *dec. 27.* Thom. Tribius *in dec. Veneta.54. n.15. lib.2.*

628 Sed ista sententia mihi non placet, & verius mihi videtur, * quod indultum non prosit Capitulo, sed ejus vigore Cardinalis Episcopus possit solus conferre beneficia simultaneæ collationis; nam indultum non tollit reservationem, sed dat facultatem providendi perinde, ac si non esset reservatio, unde non fingit sublatum vinculum, sed aperit facultatem de reservatis, ac si non essent reservata Cassador. *dec.8. de præbend.* nec Cardinalis Episcopus conferens virtute indulti, confert ut Ordinarius, quicquid Gonzalez dicat, sed ut Delegatus, & Commissarius Apostolicus, & sic, si non providet infra semestre, fit devolutio non ad Archiepiscopum, sed ad Papam, Cassad. ibi, & Cresc. *dec.15. eod. tit. de Præb.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de provis. vers. in beneficiis reservatis.* Anast. Germon. *de indultis Cardin.* §. *volumus. n.56.* qui etiam dicunt, quod tunc in beneficiis reservatis datur devolutio, & dicitur *infra* 10. *p. c.2. nu.10. & c.3. n.* 20. & ita cùm indultum non tollat reservationem, non potest prodesse Capitulo, quod non potest
629 reservata conferre, nec obstat, * quod dicitur indulta nihil de novo concedere, nec augere, seu ampliare facultatem conferendi, sed tamen removere obstaculum reservationis, ut etiam dicitur infrà *cap.5. nu.7.* quia intelligitur, quod per indultum non censeatur Cardinali data facultas conferendi beneficia, alias non spectantia ad provisionem ipsius, sed aliorum tantum, bene tamen extenditur ad beneficia spectantia ad provisionem ipsius, & aliorum simul, etiamsi id non exprimatur, quia est favorabile, & ampliandum uti concessum Ordinario collatori, juxta dicta de alternativa supra *nu.* 474. quod tamen in indultis hodiernis exprimitur, in quibus dicitur quod Cardinalis possit conferre quæcumque beneficia ad sua, & cum alio, vel aliis, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam similem, vel dissimilem dispositionem spectantia ratione suæ Ecclesiæ Titularis, & dignitatis Episcopalis, & Gonzalez *supra num.70.* Sed ista facultas quoad beneficia simultaneæ collationis censetur data, ut ratione suæ partis Cardinalis solus ea conferat, non simul cum aliis, ad quos etiam alias provisio spectabat: quia illis non datur indultum, sed Cardinali. Et longe diversum est in exceptione nostræ regulæ, quia tunc non intrat reservatio, nec indultum, ut supra dictum est ex *d. n.34.* Unde convincitur *decis.* Rotæ in causa Reatina beneficii 27. Jan. 1610. coram D. Peña, ubi fuit resolutum, Breve Francischini, R. &c. R. brevis justificatio: nam cùm ibi agatur de provisione vigore indulti de beneficio vacante apud sedem: & sic reservatio non est ordinaria, sed Apostolica, & authoritate Apostolica facta: & ideò si breve exciperet provisos authoritate Apostolica, non posset exequi contra provisum de beneficio à Cardinali vigore indulti, juxta dictum *infra cap.3. n.16.* Quia tamen solùm excipiebat provisos à Papa rectè poterat contra illum exequi.

Et de indultis Cardinalium videndus est † Anast. 630
Germonius *in tract. suo* de eis, ubi ponit, & explicat indultum Illustrissimi Cardinalis Hieron. de Rubere Archiepiscopi Taurinen. addìque Gonzal. *d. glos.34. n.72.* quia in indultis modernis ponuntur sex limitationes, & casus, ad quos non se extendunt: Primus de beneficiis vacantibus in Romana Curia: secundus, quo ad Dignitates majores, post Pontificalem in Cathedrali, & principales in Collegiatis: tertius, quo ad beneficia regularia, consistorialia, vel Conventum habentia, & quorum fructus in libris cameræ taxati reperiuntur: quartus quo ad beneficia, quæ vacaverint per veros, & actuales familiares & continuos commensales Papæ, qui tamen tempore Pontificatus, quam Cardinalatus, priusquam ad apicem Pontificatus assumeretur, fuerunt: quintus, quo ad commendas cessantes in dignitatibus seu officiis Claustralibus: 6. & ultimus, ad Beneficia vacantia, tam in curia, quàm extra illam per obitum familiarium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, juxta formam constitutionis, seu regulæ Gregor. XIV. de anno 1591. editæ moderatoriæ indultorum eisdem Cardinalibus concessorum: Et quia quando, inquit *num.75.* sunt ampliora & aliquando restrictiora hujusmodi indulta, Pontificum mutatione, & ad Cardinales amore, & affectione, erit semper illorum tenor diligenter inspiciendus, &c.

Quærit etiam Gonzalez *d. gl.24. quæst.* † *ex n.78.* 631
Si Cardinalis Collator non contulit beneficium, quod vacavit in mense alias Apostolico, infra sex menses ita quod sit locus devolutioni ad superiorem, an tunc possit conferre Archiepiscopus, qui Cardinalis non est, seu alius ad quem de jure competit devolutio, an verò solus Papa, tanquam beneficium reservatum? quod est quærere, an tunc devolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, juxta *cap.2. de concess. præbend.* an verò ad solum Papam: in quo pro utraque parte adducit, & tandem resolvit devolutionem fieri ad Archiepiscopum, juxta terminos *d. cap.2.* ut tenuit major pars Rotæ *in decis.774. lib. tertio, part.3. diversorum,* quod mihi certum videtur, quia tale beneficium nunquam fuit resolutum, cum regula nostra Cardinales ordinarios Collatores non comprehendat, sed eos excipiat, nec beneficium per devolutionem vacat de novo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reservatum, ita remanet in perpetuum. Cassador. *dec.* 8. *præb. num.* 3. & 8. nec Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archiepiscopo, ad istum effectum devolutionis, maximè, cum beneficia ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archie-

632 Archiepiscopo † nec refragatur *dict. decis.* 8. Cassad. dicens, quod data negligentia Cardinalis in conferendo beneficio reservato vigore indulti, devolvitur collatio ad solum Papam, de qua Gonzalez *gloss.* 53. *à nu.* 37. quia ibi longe diversa est, cum agatur de beneficio reservato, conferendo vigore indulti, quod semper remanet, & à principio fuit reservatum, ut suprà dictum est.

633 Quærit etiam Gonzalez *d. gl.* 4. *q.* 5. à *n.* 108. * an Cardinalis Episcopus possit conferre beneficium, quod vacavit in mense Apostolico, ante ejus promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat: & breviter concludit, quod cessante indulto non potest illud conferre, nam non vacaverit de tempore, in quo Collator non erat Cardinalis, fuit semel reservatum, & semper durat reservatio, si verò dict. Cardinalis haberet indultum solitum ad conferendum beneficia reservata, tunc illius vigore posset tale beneficium conferre, si indultum caperet beneficia jam vacantia, aliàs secus.

634 Deinde quærit è converso * 6. *q. n.* 100. an Cardinali Episcopo decedente ante collationem beneficii vacantis in mense alias reservato, possit illud conferre Episcopus successor non Cardinalis, si à Papa jam præventum non sit? & multis adductis tandem ait, quod sibi magis placet ultima sententia nempe, quod possit illud conferre, & quod secundum eam, semel consultus pro veritate de simili casu, respondi: quia modernus Episcopus successit in locum defuncti, & sic ejus jure uti debet secundo, quia d. beneficium vacavit tempore congruo, quando nulla aderat reservatio, & sic beneficium semel post vacationem liberum semper remanere debet liberum: ut suprà dictum est *n.* 63. tertio, quia sicut in casu contrario quæstionis præcedentis, non potest conferre Cardinalis, ita è converso in isto potest conferre successor, cum contrariorum eadem sit ratio, & quod operatur propositum in proposito, operetur oppositum in opposito, & è contra, &c.

635 Quæ quidem sententia * de plano procederet non stante *regul.* 2. *Cancellariæ* reservatoria beneficiorum, quæ post obitum Episcoporum quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum, (& posset applicari ad casum de beneficio vacante in mense alternato Episcopi prædecessoris juxta supra dicta *nu.* 22.) ea verò stante non potest sustineri, sed est procul dubio falsa, nam eo ipso, quod Episcopus decessit, intravit reservatio *d. regulæ*, quæ semper loquitur cum verum sit dicere, quod tale beneficium post obitum Episcopi vacat, (quicquid Gonzalez dicat) Pavinus *de off. & potestate Cap. sede vacante* 1. *parte q.* 10. *n.* 23. ibi etiam *si vacasset vivente prælato, quia verum est dicere, quod etiam vacet eo mortuo, ex quo non providit donec vixit.* Et conducunt suprà

636 tradita sub *n.* 536. * Unde etiam convincitur doctrina ejusdem Gonzal. *gloss.* 5. *à n.* 9. ubi ait, quod si hodie post *d. reg.* 2. *Cancellariæ*, vacaret aliquod Beneficium in mense ordinario Episcopo, vel Abbate vivente, & postmodum ante provisionem in remotis partibus decedente, & illius Vicarius habens specialem facultatem conferendi post dictum obitum ante illius notitiam tale Beneficium contulerit, collatio erit bona, & legitima, non obstante morte Episcopi, de quo notitiam non habuit, ut alias dicitur infrà *c.* 8. *n.* 175. neque in hoc casu non obstat *d. reg. Cancellariæ*, quia duntaxat loquitur de Beneficiis vacantibus, seu vacaturis sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, non verò sede plena, ut scripsit *d. gl.* 24. *sub n.* 6. quæ doctrina est falsa ex dictis, nam tunc verum est dicere, quod Beneficium vacat sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, seu post obitum, Episcopi, vel Abbatis & sic *reg.* intrat.

637 Quærit etiam Gonzalez * *d. Gloss* 247. *q. ex n.* 121. an de exceptio. & favore nostræ *regulæ*, quod ejus reservatio non includat Cardinales absentes à curia; vel solum procedat in residentibus in curia ex *reg.* 7. *Cancellariæ*: & pluribus hinc inde adductis resolvit; quod loquendo de Beneficiis vacantibus in Diœcesibus, & Episcopatibus Cardinalium non annexi Cardinalatibus Cardinales absentes gaudent exceptione, & favore nostræ *regulæ*, ita, ut indultum aliquod ad hoc necessarium non sit, & ita servari videmus, quia *regula* nostra indistinctè excipit Cardinales, & quod regula septima solum loquitur de Beneficiis vacantibus in Ecclesiis titularibus Cardinalium de urbe, & in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum Cardinalatibus annexis, quæ non censetur in continenti corrigi per *regulam* nostram sequentem *l. nam ad ea*, & ibi glossa *ff. de condit. & demonstrat.* & sic favor nostræ *regulæ* non conceditur talibus absentibus, qui obstat reservatio dictæ *reg.* 7. *præcedentis*, de qua suprà *nu.* 402.

Sed meliùs dic, † quod per hanc nostram *regulam*, 638 quæ absolutè & indistinctè excipit Cardinales, non reservantur Beneficia vacantia in quibuscunque Episcopatibus Cardinalium, quamvis vacantia in dictis sex Episcopatibus Cardinalium, antiquiorum, sint reservata per dictam *reg* 7. si sunt absentes à curia, in quocumque mense vacent.

Quærit etiam Gonzalez * *d. gloss.* 24 8 *quæst. n.* 153. 639 an sicut *regula* nostra excepit, & non comprehendat Cardinales Collatores, similiter etiam non comprehendat Reges, & Principes Collatores Beneficiorum ex privilegio Apostolico, & concludit, quod non, quia eo ipso, quod de eis non fit expressa mentio, non censentur comprehensi in reservatione nostræ *regulæ* propter altitudinem, & excellentiam eorum ex adductis per eum, & idem repetit *glos.* 38. *n.* 5. non obstantibus verbis, *Cujuscumque Dignitatis*, &c. de quibus ibi.

Tandem quæritur * Gonzalez *d. gl.* 24. 9. *q. n.* 161. 640 quare dicit *regula* nostra in dictis verbis *S. Romanæ Ecclesiæ*? & respondet, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ veluti Cardinalium Compostellan. Aurien. Ravennaten. & Mediolanen. qui tamen sunt abusivè Cardinales &c. sed ego potiùs existimo ea verba non ad id apponi, nam licèt solum fieret mentio de Cardinalibus, intelligeretur de Cardinalibus S. Romanæ Ecclesiæ, qui sunt verè, & propriè, & per Antonomasiam Cardinales, non de aliis, qui solum nomine sunt Cardinales, nam & analogum per se sumptum stat pro famosiori significatu. Apponuntur autem d. verba ad denotandam eorum Dignitatem, & excellentiam, denominationemque ut moris est. Et Mosconius *de Majest. milit. Eccles lib.* 1. *p.* 1. *c.* 5. *pag.* 115. ait, quod Pius Quintus in suo diplomate anno 1568. 13. Kalend. Martii primitus hoc nomen Cardinalium in omnibus aliis Ecclesiis, præter quàm in Romana extinxit, & solummodo Cardinalis nomen competere voluit Cardinalibus S. R. Ecclesiæ à Papa creatis, &c. Sed ego non inveni tale diploma seu bullam: & adhuc nominantur Cardinales in Ecclesia Compostellana & Auriens. &c.

Decimo sextò, circa illa verba † *aut aliorum sub con-* 641 *cordatis inter sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, &c.* notandum est id dici propter concordata Germaniæ, & Franciæ, quæ Papa lædere non intendit, quantum est ex sua parte, de quibus concordatis Germaniæ, vide constitutionem Nicolai V. & *constitutionem* 46. Clem. VI. & 22. Gregor. XIII. Cassador. *decis. un. de pactis*, Simonetam, seu potiùs ejus additionatorem *de reservat. quæst.* 1. à *n.* 3. & *quæst.* 99. à *n.* 4. & Gregor. Branden. *in novo opusc. super concordatis Germaniæ.* Et de concordatis Franciæ vide constitutionem 16. Leonis X. & Rebuff qui latissimè illa declarat *glos. ad c.* Et vide Gonzal. *gl.* 25. ubi explicat prædicta verba, & *glos.* 26. explicat illa verba, *& per eos*,

eos, qui illa acceptare, & observare debuerint acceptatis, &c. gloss. 27. explicat illa verba, *& observatis*, & gloss. 28. illa verba, *quæ lædere non intendit comprehensorum*. Circa quem aliqua de more cumulat non multum conducentia.

642 Decimo septimò ex illis verbis, * *quomodolibet pertinentia*, notandum est per *regulam* nostram reservari beneficia, ad provisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est sive de jure communi, sive de jure speciali, ut fundatione, præscriptione, seu consuetudine, aut privilegio, notat Gonzalez *glo.*29. & vide dicta supra *nu.*618. 619. *&* 620. Unde planè convincitur & apparet falsum, quod ait Vasconcel. *diverſ. jur. argu. lib.*1. *cap.*16. quòd hæc reservatio mensium cùm sit generalis non includit Beneficia pertinentia ad collationem aliquorum ratione statuti, ut in Ecclesia Elborens. sunt capellaniæ & Beneficia Bachalaureorum, &c.

643 Decimo octavò ex illis verbis, * *dispositioni suæ*, notandum est reservationem hanc esse personalem, & sic cum conditore expirare, ad *c. literis de rescrip. &c. si gratiose eod. tit. in* 6. *& ibi glossa verbo suæ Archid.* Jo. Andr. & alii *glos. verb. sedes Apostolicæ*: & D. *in cle.*1. *de reprobat.* Mill. *in reper. verbo reservatio*, quam facit Gambarus *de offic. Legati lib.*3. *num* 195. Mandos. *reg.*1. *Cancell. q.* 12. *&* post hos Gonzalez §.3. *proœm. n.*15. *& glos.*12. *n.*3. Accedit, quod facta est hæc reservatio ad suæ voluntatis beneplacitum, ut supra diximus *num.*446. quod morte finitur *d. cap. si gratiose l.*4. *ff. locati.* tradit Mandos. *de inhibit. quæstione* 76 Covarruv. *lib.*3. *variar. cap.*15. *à n.*2. Valascus *de jur. emphyt. cap.*34. *à nu.*4. Mol. *de Hispan. primog. lib.*2. *cap.* 5. *à n.* 4. Mol. *de justit: tractatu* 2. *disputatione* 298. *& tractatu* 5. *disputatione* 20. *nu.* 6. Tuschus *conclusione* 89. *litera B.* Salas *de leg. disputatione* 20. *sectione* 17. *num.*125. Suarez *eodem tract. lib.*8. *cap.*32. *à n.*2. Thom. Sanch. *de matrimon. lib.*8. *disputatione* 28. *à n.* 49. & in proposito Gonzalez *d.* §.5. *proœm. à nu.* 8. & latè *d. glos.*12. *à nu.*1. & loquens de alternativa, *gloss.*50 *n.*6.

644 Accedit etiam, † quod est posita inter alias *regulas Cancellariæ* tempore duraturas, ut in proœmio ipsarum regularum, ubi Glossator, & Pavinus *in proœmio extravagantium verſ. regulæ Cancellariæ*, & post hæc tradit in proposito latè Gonzalez *dict.* §. *proœm. ex nu.*1. ubi ex *nu.*16. dicit, quod pari etiam ratione regula nostra evanesceret, & regulæ Cancellariæ expirarent, si Papa renunciaret Papatui, ex quo fuerunt factæ suo tempore duraturæ, quod renunciatione fuit consumptum, & terminatum, & renuntians, quo ad hoc habetur pro mortuo, & mors civilis in hoc æquiparatur naturali, & paria sunt Papam obiisse, vel Papatui renuntiasse, *Clem. ne Romani* §. *sane juncta gloss. verb. moriente de electione*, Felin. *in c. licet undique*, *sub n.*2. *de officio Deleg.* & in terminis Æneas de Falcon. *quæst. quinta principali* §.1. *n* 8. Parisius *conſ.*19. *à n.* 9. *lib.* 4. & Mandos. *reg.*34. *quæst.*7. *n.*14. *&* 15. &c.

645 Unde sede Apostolica vacante † omnes menses sunt ordinarii, & tunc Episcopi possunt providere de Beneficiis vacantibus in quolibet mense, Caputaquen. *dec.*86. *parte* 1. *&* 214 *par.*2. *& manuscriptis dec.*397. *lib.*1. Ant. August. *decision.* 65. *l.*1. quæ est 3. *par. diversorum lib.*3. *dec.*1228. Anastasius Germo. *de indultis Cardin.* §. *quod tamen Romanam n.* 99. *&* 110. Zerola *in Episcopali.*3. *parte Beneficium* §.1. Flores de Mena *quæst.*4. *n.*51. Perez de Lara *de anniverſ. & capell. lib.*2. *cap.*10. *n.*8. & Piasec. *in praxi Episcop. par.*2. *cap.*5. *nu.*12. & fuit dictum in Abulen. Parochialis de la Calçada 28. Jan. 1594. *ad fin.* adducta infrà *n.*791. & noviſ. post hæc tradit Gonzalez *dict.* §.5. *à n.* 46. qui *n.*53. ait, quod non solum erunt omnes menses ordinarii, ante assumptionem novi Papæ, sed etiam antequam faciat *regulas Cancellariæ*, quæ semper solent fieri in die immediatè sequenti, dict. assumptionis, ita quod si etiam in illo medio tempore ab assumptione usque ad factionem regularum vacaret aliquod Beneficium in mensibus alias reservatis, nullum obstaculum Ordinarius habere dicatur, & allegat Gemin. *conſ.*92. *ante nu* 1. *& sub ipso num.*1. Glossatorem antiquum *in proœmio regularum Cancellariæ verſ. item ponderanda* Gom. *in proœmio q.*2. *sub n.* 14. *versicul. unde si vacaret*, & Rotam loquentem de *regula* nostra *deciſ.*21. *nu.* 9. *in fin. lib.*2. *part.*3. *diversorum*, quamvis non est necessaria publicatio regularum, ut ligent, quia statim ab initio, quando sunt factæ, ligant, ut *in earum proœmio*, ubi dicitur, *quas ex tunc suo tempore duraturas observari voluit.* Gonzalez *ibi à n.*54.

Itaque provisio facta * ab Ordinariis de beneficiis, 646
Sede Apostolica vacante, in quolibet mense vacantibus, erit firma, & valida, nisi aliàs sint effecta, aut nisi forte Papa de novo electus declaret, non expirasse reservationem sui prædecessoris, aut illa de novo reservet, prout aliquando fit, ad providendum conclavistis: tunc enim provisio facta ab Ordinario post illam declarationem, seu reservationem, de beneficiis, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante in mensibus aliàs reservatis non valeret, nec facta ante declarationem, si in ea Papa derogat juri quæsito, & regulæ de non tollendo jure quæsito juxta tradita per Mandos. *ibi regul.* 18. *quæstion.* 16. cum non sit declaratio propria Decius *in c. fi. de constitut. n.*47. *&* 48. *& ibi add.* maximè Sylvestri *verb. dubium*, & Ant. Gabr. *concluſ.*3. *de reg. juris n.*62. *cum sequentibus*, & etiam provisio facta ante reservationem, seu Bullam conclavistarum, non valeret si Papa in Bulla decernit per talem provisionem, jus quæsitum non fuisse proviso, neque d. regulæ *de non tollendo jure quæsito* locum esse, &c. ut fecit S. D. N. Paulus V. de omnibus Beneficiis tempore suæ assumptionis non provisis, in Bulla ad favorem conclavistarum data pridie Calend. Augusti 1605. per regulam autem mensiũ novi Pontificis, non reservantur beneficia nondum provisa quæ vacarunt Sede Apostolica vacante in mensa alias Apostolico, quia solum reservat beneficia vacatura, & non vacantia, ut latè per Gonzalez *d.* §. *quinto proœmiali ex n.*60. & dictum est *suprà n.*537

Unde *in d. dec.* * 307. *lib.*1. *manuscriptis* ait Ve- 647
rallus, quod indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum, Sede Apostolica vacante, quia tunc cessante regula reservatoria per obitum Papæ, nulli sunt menses Apostolici, cum de jure collatio Beneficiorum in quolibet mense vacantium spectet ad Ordinarium, in Astoricen. Canonicatus coram August. 1. Dec. 1554. quæ est eadem causa, de qua *in d. dec.*214. in impressis, & hæc *deciſ. manuscripta* est posterior impressa, quæ est de anno 1552. & satis confusa.

Quod conducit ad indultum † Ducis Albani, quod 648
est restrictum ad menses Apostolicos. Nam Pius V. in Bulla confirmationis, revalidationis ad finem, ait, ac jus patronatus hujusmodi ad Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum collatorum illis concessis per *regulas Cancellariæ*, & alias constitutiones à nobis emanatas, & literas alternativas per nos concessas, & successores nostros Ro. Pontifices pro tempore existentes concedendas: de quibus ipsi Ordinarii sua ordinaria authoritate providere possunt non extendi. &c. & facit *dec.* causa Salaman. Parochialis de Gajates 1. Decemb. 1578. coram D. Bravu. quæ habetur 1. *p. diversorum dec.* 442. ubi *n.*2. dicebant Domini, dictum indultum Ducis de Alba solum capera illa Beneficia, quæ privativè ad ipsius Pontificis collationem pertinent, non autem quæ cumulativè cum Ordinario, & talem fuisse Pontificis intentionem

ex

ex dicta exceptione mensium Ordinariorum Domini judicabant.

649 Nec obstat, quod * dictum indultum, & jus patronatus Ducis Albani *in principio* datur generaliter, & illa exceptio in fine posita solum de Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinariorum, illis concessis per *regulas Cancellariæ* seu alternativas, atque adeo non comprehendit menses, qui sunt Ordinarii ratione Sedis Pontificalis vacantis, alias verò Apostolici, cum illi non sint concessi per *regulas Cancellariæ*, seu alternativas. Nam respondetur, quod illa verba *concessis per regulas Cancellariæ, & alternativas*, stant demonstrativè, non restrictivè & taxativè: nam verba regulariter, & in dubio potius intelligenda sunt demonstrativè, quam taxativè & restrictivè, Bart. *in l. Centurio nu.*31. 39. & Ripa *nu.*140. *ff. de vulgari.* Parisius *conf.* 4. *n.*36. *lib.*14. Rota *d. decis.* 442. *n.*3. & 662. *n.*3. & 684. *n.*4. *part.*1. *diversorum.*

Illa autem verba, *de quibus Ordinarii, &c.* ponuntur ad restringendam exceptionem, ut non comprehendant beneficia vacantia in mensibus ordinariis, aliàs tamen reservata, seu affecta, ad *l. ea tamen adjectio, ff. de Legat.* 2. Bartol. in *l. omnes populi in princip. ff. de justitia, & jure, & in l. cunctos populos, n.*1. & ibi Jas. *n.*3. *C. de summa Trinitate*, & ita indultum intrat in beneficiis, aliàs reservatis in quolibet mense vacantibus, & hodie intrat in Beneficiis, sede Episcopali vacante vacantibus in quolibet mense, ea sunt reservata per *reg.*2. & sic de eis Episcopi successores sua Ordinaria authoritate providere non possunt, & cessat jam *d. decis* 442. ut dicitur etiam infra *cap.*7. *n.*88. Unde etiam dictum indultum non habebit locum in Beneficiis per resignationem vacantibus in quocumque mense: nam cùm illa non sint reservata per *reg.* mensium, ut suprà dictum est *n.*542. quoad ea omnes menses sunt ordinarii, &c. Similiter etiam indultum, & jus patronatus concessum ad præsentandum in mensibus Apostolicis, seu reservatis, non videtur habere locum, ubi præsentatus est Cardinalis, quia ibi non sunt menses Apostolici, non nulla ratione mensis datur reservatio, cum regula reservatoria mensium excipiat Cardinales, ut suprà dictum est *à n.*34. & 624. & sic prælatus Cardinalis jure suo ordinario poterit liberè providere beneficia in sua diœcesi vacantia in quibuscumque mensibus, non obstante dicto indulto, quod quidem dormiet pro tempore quo prælatus fuerit Cardinalis, cum Papa concedens illud restrinxerit ad menses Apostolicos, & tunc solum intrabit in beneficiis ibi spectantibus ad inferiores collatores, seu patronos Ecclesiasticos, vacantibus in dictis mensibus Apostolicis, & in beneficiis aliàs reservatis (supposito quòd comprehendat beneficia reservata ratione mensis, sed etiam aliàs, ut dictum indultis Ducis Albani) in quibus habens indultum poterit præsentare, non obstante alio indulto Cardinalis ad conferendum reservata priori vel posteriori, quippe quòd non comprehendit Beneficia ad provisionem aliorum spectantia: nec censetur in dubio derogare indulto alterius, juxta dicta *inf. cap.*5. *à num.*5. super quo relatum est mihi litem pendere inter Marchionem de Mundejar, & Archiepiscopum Toletanum, in qua post hæc inveni Rotam tenuisse dictam meam sententiam, quòd cum prælatus sit Cardinalis d. indultum non habet locum in beneficiis vacantibus, in mensibus aliàs reservatis, ut in seq. *decis.* Toletana Archipresbyteratus 17. Mart. 1603. coram D. Ludovisio 179.

650 Et ex eo, † quod dictum est reservationem nostræ *regulæ* esse personalem ex illis verbis, *dispositioni suæ* obiter infertur ad *regulam Cancellariæ* 52. *de clausulis ponendis in literis indulgentiarum*, quod clausulæ apponi solitæ juxta istam regulam in literis indulgentiarum, seu jubilæis. Volumus autem ut si aliàs Christianis fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam indulgentiam perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint. Quæ operatur, ut talis indulgentia sit aliàs nulla in totum, intelligitur de ipso Papa concedente talem indulgentiam, in qua ista clausula ponitur, nam verbum *per ipsum* de quo *d. regula* 52. & verbum, *concesserimus*, quod dicitur *in d. clausula* sunt personalia ex *d. c. literis de resc. & d. c. si gratiose eod. in sexto.* Thom. Sanch. *d. disput.*18. *l* 8. *sub n.*46. unde si illa Ecclesia haberet aliam, seu alias indulgentias non finitas, non ab eodem Papa, sed ab antecessore concessos, de quibus secundis literis mentio facta non sit, non ex eo vitiabuntur, & ita tenet Glossator Soto super ista *regul.* quæ apud eum est 57. dicens, quod notandum est, illud verbum hic positum, *ibi per ipsum concessa, &c.* ex quo sequitur, quod si Episcopus secundum capitulum, cum ex eo de pœnitentiis & remissio. concessit ibidem indulgentiam, vel alius Pontifex Romanus, etiamsi non fiat mentio de illa, valet ista secunda, per verba hujus *regulæ*, &c. ideo est cautela, quod à quolibet Pontifice novo petatur nova indulgentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ concessæ ab alio Pontifice, vel ab aliis Pontificibus: hæc Glossator. nam quamvis dicat, *non valet ista secunda &c.* verbum, *non*, est positum per errorem, ut ex præcedentibus, & sequentib. patet.

In una tamen Aquilana * Canonicatus 6. Octobr. 651
1586. coram D. Blancheto fuit resolutum 1. quod sub clausula Brevis de *capienda possessione* (non tamen à nobis provisionem habentibus) comprehenduntur provisi à prædecessoribus, licet enim verbum, à nobis, sit personale de literis & *d. c. gratiose*, tamen attendenda est subjecta materia, ut tradunt Doctores *in c. quantum.* Abbas *de officio Deleg. & subjecta materia de tollendo jure alterius*, & est exorbitantia quædam quæ facit, ut ea accipiatur interpretatio, illaque clausula ponitur ad excludendum provisos à Nuntiis, seu Legatis, qui authoritate Apostolica provident. Consideraruut etiam Domini, quod illa causa Papa præservabat inhibitiones factas quæ esse non poterant verisimiliter, nisi vigore provisionis à prædecessore facta, &c. Accedit, quod cum in brevi veniat fructus à die vacationis solùm videtur dari contra provisos ab alio, quàm Papa, nisi illud constat ad *dec.* Jo. Pauli 120. quæ est 876. *ad fi. partic. lib.*3. *diversf.* & dicenda infrà 6. *p. c.*3. *n.*115. in qua etiam causa Aquilana de mense Nov. ejusdem anni coram eod. dictum est, quod provisus vigore literarum, seu brevis Papæ dicitur provisus à Papa *c. hi qui de Præb. in* 6. *&c.*

Secus verò est quando in brevi † dicitur: *non ta-* 652
men à nobismet, seu à nobis ipsis provisio, seu provisionem habentibus, nam ista verba sunt personalissima, & ideò operantur, quod Breve sit exequendum contra omnes non provisos ab eodem Papa, ut in una Salamantina beneficii de Dueñas 31. Januarii 1596. coram D. meo Corduba, in qua fuit resolutum, Breve de captanda possessione nomine cameræ esse exequendum contra Capitulum de Medina, quod possidebat dictum Beneficium vigore unionis authoritate Apostolica factæ, non obstante, quod dicitur de paritate tituli, cum in Brevi adsint verba præcisa (non tamen à novis ipsis provisis) quæ sunt personalissima, Bald. *conf.*304. *lib.*5. Natta 163. *n.*8. & illa unio non est ab ipsomet Papa immediate, non obstare, quod cum d. Beneficium fuerit comprehensum sub unione, non vacavit per mortem, stante quod eo ipso intravit unio facta per Episcopum Segobien. in executionem d. indulti. Rota *dec.*1. *de rebus Ecclesiæ in antiquis.* Primò nam indultum fuit per Rotam surreptitium declaratum, & Episcopum Salamantinum esse manutenendum in possessione conferendi coram D. Blancheto 19. Martii 1595. si igitur potuit Episcopus conferre

conferre etiam Papa, Sede Episcopali vacante, secundo, quod per Rotam fuerat inhibitum Capitulo, in ulterius procedere in executionem illius, & interim non potuit d. beneficium capere, & cum ista exceptio sit turbida, & requirat altiorem indaginem, non potest dici, quod Collegiata habet parem titulum ad effectum impediendi executionem Brevis, &c.

653 Idem fuit resolutum in una Vicen. Beneficii 22. Jun. 1598. coram D. Lita, in qua fuit dictum, Sententiam auditoris Cameræ mandantis, exequi Breve Apostolicum *de capienda possessione*, esse exequendam, & confirmandam, cum clausula, constito sit verificata legitimo non obstante, quod beneficium prætendatur unitum, si quidem non apparet unitum per ipsummet Papam, à quo emanavit Breve, in quo est clausula amotis quibuscumque detentoribus & intrusis, non tamen à nobismet provisionem habentibus, quæ operatur, ut executioni demandari debeat contra omnes, & quoscumque non provisos ab eodemmet Papa, ut fuit resolutum in terminis in d. Salamantina beneficii de Dueñas, &c.

654 Decimò nono circa illud * verbum *generaliter*, de quo Gonzalez *gloss.*30. videnda sunt dicta per nos suprà ex *n.*56. & de verbo, *reservavit*, agit Gonzalez *gloss.*31. ubi agit de vi & potentia reservationis, seu potius ejus decreti ad inficiendum titulum, & possessionem & impediendum restitutionem in spolio, & alia remedia possessoria: de quo nos congruentius agimus suprà ex *n.*411. circa decretum irritans positum *in fin. reg. præcedentis*, & alia etiam addit quæ non alias in suis adducimus.

655 Vigesimo circa illa verba, * *volens in supplicationibus, &c. de mense, in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri &c.* notandum est, id ex eo esse statutum, quia vult Papa certior reddi, an beneficium vacaverit suo mense, Puteus *dec.*21. *lib.*3. Rota *dec.*9. *n.*2. *p.*2. *diversorum*, & in causa Neapolitana, de qua infrà *n.*668. & post hæc Gonzal. §. 4. *proœm. n.*7. *& gl.*33. *n.*2.

656 Et intellige de mense * vacationis debere mentionem fieri dispositivè, id est affirmativè, seu assertivè, & absolutè dicendo, quod beneficium vacavit in mense, Gonzal. *d. gloss.*32. à *n.* 8. ita quod non sufficeret narrare mensem dubitativè, ut diceret, quod forsan vacavit in tali mense, Gonzal. *ibi à nu.*10. aut cum dict. ut asseritur, Gonzal. *ibi à n.*12. juxta alias dict. suprà *p.*1. *c.*5. à *n.*496. nec etiam sufficeret dicere, quod vacavit in una ex mensibus reservatis, sed narrandus est mensis vacationis in particulari, quamvis contrarium videatur decisum in una Abulen. præstimoniorum 18. Junii 1610. coram D. Manzanedo scilicet, Quod sufficiat dicere vacasse de mense reservato, quamvis non exprimatur mensis cum expressio mensis ex eo tantum sit necessaria, ut de reservatione appareat & Papa sciat beneficium esse reservatum, cum non intendat providere in mensibus ordinariis, Put. *decis.*53. *nu.*2. *lib.*2. *& decis.*25. *nu.*1. *lib.*3. Rota *divers.*9. *a* 22. *parte* 2. *&* 700. *parte* 3. Et amplius videtur velle Rota ibi, quòd cùm narratum est vacasse in tali mense reservato, sufficiat constare, quòd vacavit de mense reservato, licet non de expresso: quod non est verum ex hac *reg.* volente de mense, in quo vacaverit, mentionem fieri, & ex dictis *infrà* 11. *part. cap.*1. à *n.*55. & vide resolutionem Rotæ in causa Lucana S. Annæ 28. Novembr. infrà relatam sub *n.*661.

657 Hoc tamen solum habet † locum mensibus reservatis*, nam regula dicit de dictis beneficiis tunc vacantibus, scilicet in dictis octo mensibus, & ex quo de mensibus ordinariis nulla erat facta mentio ad illos non poterat relatio fieri. Unde provisus a Papa de beneficio vacante in mense Ordinarii, non tenetur in supplicatione de mense mentionem facere, ut fuit resolutum in una Conchen. de anno 1543. ut per Puteum *dec.* 53. *lib.* 2. & fuit dictum in Toletana Canonicatus de Talavera de anno 1552. ut per Cotam *decis.* 61. *in manuscriptis*: & conducit *dec.* Neapolitana beneficii de qua infra sub *n.* 668. & hinc in una Burgensi Canonicatus secundo Junii 1559. coram D. Rubeis fuit resolutum quod, licet in nova provisione sit exprimendus mensis, quando in prima gratia non fuit expressus, ut resolutum est coram Chisanen. in una Lucana parochialis 28. Nov. 1558. tamen regula excipit beneficia spectantia ad Cardinales Ordinarios, & sic illud non habet locum in Canonicatu Burgen. Ecclesiæ, in qua Ordinarius erat Cardinalis, & quia etiam erat reservatus, quia vacaverat per obitum Episcopi, Cassad. *dec. de constit.* & regula non habet locum in beneficiis reservatis, ut aliàs resolutum est, &c. & ita tenendum est, quamvis Gonzal. *d. gl.* 3. à *n.* 49. contrariam tenet opinionem, nempe, quòd expressio mensis sit duntaxat necessaria in mensibus ordinariis, non autem in reservatis, ut ait fuisse novissimè dictum in una Tirasonen. Canonicatus 25. Maii 1602. coram D. Pamphilio, & allegat etiam *decisiones* Acoramboni 70. alios 39. *lib.* 2. & Mandos. *de signatura gratiæ titul. de provisio. vers. an autem in impetratione*, qui refert, & sequitur istam *dec.* Acoramboni. Sed falsò eos allegat, nam non loquuntur de beneficiis vacantibus in mensibus reservatis, sed de beneficiis aliàs reservatis, ut inf. *n.* 668. & ita ipse eos allegat *n.* 39.

Et quod dicitur de octo † mensibus reservatis, 658
scilicet, ut in concessionibus, seu gratiis de beneficiis in eis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternativam, nam illi subrogantur loco octo, cum eisdem qualitatibus, ut patet ex versiculo, *quæ etiam dispositioni suæ, ut præferatur, reservavit.* Nam verbum illud, *ut præfertur* repetit, & refert præcedentia.

Secundò hæc regula *de mense* * exprimendo proce- 659
dit in gratia, si neutri, ut *decisione Aurien. Canonicatus* suprà adducta *n.* 135. & in Legionen. præstimoniorum ibi adducta, *n.* 136. & tradit Gonz. *dict. gloss.*32. à *n.*21.

Tertiò procedit, * etiam in nova provisione, 660
quando in prima gratia non fuit mensis expressus, Puteus *decis.* 443. *lib.*1. Caputaquen. *decis.*215. *parte* 2. Moded. 4. *de conf. præb.* Rota *dec.* 475. *nu.*4. *l.*3. *parte* 3. *diversorum*, & in illa Burgen. Canonicatus de qua suprà *n.*657. & post hæc Gonzalez *d. glos.*32. *nu.*20. & vide infrà *n.* 972.

Quartò procedit, etiam si quis velit capere bene- 661
ficium, per clausulas generales, *sive alio quovis modo, &c.* Puteus *decis.*169. *l.*2. *& decis.* 23. *lib.*3. *&* 1.4 super regula *de mense* in manuscriptis, Rota *decis.* 460. 475. 624. 700. *&* 654. *lib.*2. *p.*3. *divers.* Bursatus *consil.* 394. & Flam. Paris. *de resig. Benef. lib.*8. *q.*7. *n.*144. *&* 145. & fuit resolutum in causa Lucana S. Annæ 17. Octobr. 1558. coram D. Chisanen. in qua fuit dictum, quod contra provisionem ex qua per clausulas generales impetrans vult capere beneficium per obitum, obstat regula de mense Sarnen. *de annali qu.*28. alias defraudaretur mens Papæ qui non intellexit providere de vacante per obitum, nisi fiat mentio de mense, ut *in d. regula &c.* Et in eadem 28. Non fuit resolutum, quod in dicta nova provisione, in qua dicitur, quod beneficium vacavit per resignationem N. ex causa permutationis, qui decesserat de mense Julii, non est sufficienter facta mentio de mense dispositivè, ut fieri debuit juxta *d. regulam de mense*, & ideo non suffragatur, &c. idem fuit resolutum in una Lucana Canonicatus 7. Febr. 1561. coram Do. Rubeis, in qua fuit dictum, obstare *regulam de mense*, volenti capere Canonicatum per clausulas generales sui regressus per obitum de mense Jan. & licet d. *regula* non procedat in beneficio aliàs reservato, tamen post vacationem Canonicatus non inducit reservationem de

de tempore vacationis, quod tempus vacationis inspicitur, ut per Cotam *dec.*286. & in una Corduben. beneficii 21. April. 1562. quæ apud Cotam est *decis.* 428. & habetur *d. d. c.*700 fuit etiam dictum in Toletana Parochialis de Huerta infrà adducta, *n.* 693. & in d. Legionen. præstimoniorum supra adducta, *n.*136. & tradit post hæc Gonzalez *suprà à n.*32. & Genuens. *in praxi c.*120. *vers. ad hoc.*

662 Quintò, * procedit gratia, de beneficio vacante, non solum de jure, & de facto, sed etiam de jure tantum, puta, si moriatur, qui habet solum jus alio existente in possessione, cum regula loquatur simpliciter & vera vacatio est, quæ fit per mortem illius, qui habebat jus, Milis *in reper. ver. obtinere*, & Bellenx *de charitativo subsidio quæst.*121. ita Rota *dec.*102. *lib.* 1. *part.* 3. *divers.* quæ etiam ait, quod beneficia, quæ vacant de facto, comprehenduntur in regula, *quatenus verum jus non sit apud aliquem*, *&c.* juxta supra dicta à *n.*197. & tradit Gonzal. *d. gl.*32. *n.*25.

663 Quod ita intelligendum est, * ut quando beneficium impetratur per obitum habentis jus in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando verò impetratur per obitum ultimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, ut fuit decisum in d. Toletana Parochialis de Huerta 22. Mai 1589. coram Illustriss. Card Mantica, ut in sequenti *decis.* Dubitavi, an *regula de mense* obstet D. Didaco, & an sit danda remissoria Gundisalvo. Quod attinet ad primam partem, decisum fuit regulam non obstare, quia ipse Didacus expressit mensem vacationis per obitum Georgii de Fonseca ultimi possessoris, & impetranti sufficiat verificare vacationem de facto, Rota *decis.* 8. *de elect. in antiquis* Egid. *decisio.*116. *in fin.* neque ad effectum validitatis suæ gratiæ tenetur verificare titulum prædecessoris, Rota *dec.*10. *de rer. permut. in antiquit.* præsertim quandò eo tempore, quo ultimus de facto possedit, alius non habebat jus in beneficio Cassador. *dec.* 2. *num.* 2. *de constit.* cum aliis concordan. neque obstat, quod Puteus *dec.*3. sub *regula de mense* dicat hujusmodi expressionem esse necessariam, quando quis vult capere beneficium per clausulas generales, quia hoc sanè intelligitur, quando non fuit facta expressio vacationis per obitum, sed solum ex causa resignationis, tunc n. si quis velit vigore clausularum generalium capere vacationem per obitum necessario requiritur expressio mensis, & ita colligitur ex *decis.* in causa Corduben. beneficii S. Michaelis coram R. P. D. Caputaq. sub die 21. April. 1561. quæ reperitur *in Miscellaneis* Cotæ sub *n.* 238. præterea Domini dicebant in hoc casu *regulam de mense* non habere locum, quia cum sit inducta ad effectum, ut Papa intelligat, an ad eum, vel ad Ordinarium collatio spectet, Puteus *dec.* 53. *num.* 4 *&* 5. *lib.*2. *& decisio.*25. *lib.*3. & in hoc casu non datur concursus provisionis Ordinarii, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præjudicium, ut fuit decisum in causa Corduben. beneficii coram Illustrissim. Quiroga die 24. April. 1559. cujus copia data fuit. Quod verò pertinet ad secundam partem, placuit Dominis remissoria D. Gundisalvo non esse concedendam, quia cum causa pluribus annis fuerit agitata, illa nunc non sine magna calumniæ suspicione petitur ad notata per Innoc. *in cap. post electionem de concess. Præbend.* Bald. *in l. radices. Cod. de fide instrument* Felin. *in cap. de cætero numero duodecimo, de re judicata*, Cassador. *decisione tertia de dilatio.* Caputaq. *dec.*65. *parte tertia*, & quidem calumniæ suspicio, primum concipitur ex eo, quod ipse Gundisalvus obtinuit gratiam, si neutri, uti de parochiali habitu, & actu, & pro illius canonicatione acerrimè contendit, nunc verò, quia cognovit, illam sibi non posse suffragari petit remissoriam ad probandum illam non esse parochialem. Secundo calumniæ suspicio colligitur ex eo, quod ex scripturis apparet hanc ipsam Ecclesiam esse parochialem actu, nam tanquam parochialis in libris Archiepiscopatus descripta est inter alias parochiales diœcesis Toletan. & tanquam parochialis actu fuit collata à Clem. VII. & postea in duabus ultimis vacationibus Ordinarius proposuit edicta, & fuit concursum sicut de parochiali juxta formam Concilii Tridentini fieri consuevit, atque ipse Ordinarius de qualitatibus beneficiorum suæ diœcesis, quæ sibi commissa est, præsumitur esse instructus *cap. regenda est decimo*, *quæstione prima*, *cap. nullus omnino* 16. *quæstione septima*, item quia parochiali anno 1574. constituerunt procuratorem ad defendendum hanc causam parochialitatis. Idem quoque probatur ex solutione decimarum & primitiarum quæ fit rectori hujus Ecclesiæ, sicuti probant testes Didaci, & hujus rei extat etiam fides scribæ generalis administrationis decimarum: nam hæc solutio decimarum & primitiarum fit ratione administrationis sacramentorum, ut in hac eadem causa dictum fuit coram R. P. D. Plato die 15. Maii 1587. unde, quamvis Gundisalvus per testes probaret hanc Ecclesiam non esse parochialem, tamen adhuc testes Didaci essent potiores, quia alia adminicula probationum, & præsumptionum eis suffragantur, Bald. *in cap. cum causam in principio de probatio.* & latè Craveta *consil.* 490. *n.*35. *cum seq.* Et juxta dicta est accipiendum quod dicit Genuen. suprà *vers. item non habet locum* quando allegans istam decisionem eam non bene videtur intellexisse.

664 Non placet tamen * quod in ista decisione dicitur, quod cum non datur concursus provisionis Ordinarii, non est necesse, aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præjudicium, & sequitur Genuens. supra, *vers. item non habet locum, ex eadem ratione*, allegans etiam decisionem Rotæ in illa Tirasonen. canonic. coram illustrissimo Pamphilio 24. Maii 1602. regula enim absolutè vult de mense mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse; unde inducitur forma præcisa ad Rotam in Toletana professionis 27. Feb. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *p. cap.* 2. *nu.*330. Et *decisio* Cordub. allegata loquitur in diversa specie, de qua infra 11. *p. c.* 1. *nu.* 60.

665 Ultimo procedit, non solum * in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reservatio regulæ, ut ex ipsa regula clarè constat, & tradit Gonzalez *d. gl.*32. à *n.*26. qui *n.*31. ait se tamen videre, quod in dataria admittuntur supplicationes beneficiales de aliis vacationibus prætèrquam per obitum absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, & ideò forsan praxim interpretari regulam nostram in solis vacationibus per obitum, & id annuere videri Mandosium *de signatura gratiæ titulo de provision. versiculo clausula de præsenti mense*, dum dicit hæc verba, voluit Papa in collatione beneficiorum per obitum vacantium certior reddi de mense, &c. Et sic de aliis vacationibus extra obitum, contrarium sentire, &c. subdit tamen Gonzalez, quod cogitet lector de hoc, quia esset magna restrictio regulæ, & quod prima opinio, quod sit exprimendus mensis in quacumque vacatione vera videtur, ac sensit Rota in illa Tirasonen. Canonicatus 24. Maii 1602. de qua *suprà n.* 657.

666 Addo ideo Datarium * admittere supplicationes de aliis vacationib. absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, quia in vacantibus per obitum regulariter Papa non vult prævenire Ordinarios, & ideo vult certior reddi de mense, &c. in aliis verò vacationibus, ut per assecutio-

nem, contractum matrimonii, ingressum religionis, privationem, &c. bene vult prævenire & ideo admittuntur supplicationes absque expressione mensis, si tamen vacatio contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta meorio de mense ex hac regula, nec praxis, aut stylus contradicit. Unde, quod ait Gonzalez §. 4. *proœm. à n.* 66. *&* 67. quod non præsumitur, Papam velle prævenire Ordinarios in suis mensibus ordinariis, nisi ex tenore gratiæ constet, velle prævenire saltim facto ipsn, quia concedit gratiam de beneficio quod narratur vacasse in mense ordinario, non procederet in aliis vacationibus, quàm per obitum, in quibus quamvis non narretur vacatio in mense ordinario, censetur Papa velle prævenire eo ipso quod gratiam concedit absque expressione mensis. Imo etiam in vacatione per obitum si Papa concederet gratiam de beneficio absque expressione mensis, censeretur velle prævenire, quamvis in ea non soleat id facere, ut dixi.

667 Cum autem in vacatione † per resigoationem, sive in curia, sive extra, noo intret reservatio regulæ, ut suprà dictum est *nu.* 542. non est in ea necessaria expressio mensis, Rota *dec.*624. *num.*1. *&* 575. *n.*3. *&* 4. *&* 700. *in fin. l.*3. *part.*2. *diversorum*, & Gonzalez *suprà gloss.*32. *à n* 43. nisi ubi resignarin non teneret, & resignatarius ex clausulis geoeralibus vellet capere beneficium, ut supra *num.* 661. & declarat Gonzalez *ibi num.* 45. ex alin etiam in resignatione in curia non est necessaria expressio mensir, quia cum beneficium vacet in curia, est ex alio capite reservatum, & quia Papa scit de quo mense vacatio contingat, cum sit in illa hora, & puncto, io quo ipse resignationem admittit, & gratiam signat Gonzalez *d. n.* 45. ut statim dicetur *n. seq.*

668 Secundò, *regula* hæc *de* * expressione *mensis* non habet locum in beneficiis alias reservatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis semper disponat. Puteus *dec.* 25. *lib.* 3. Rota *dec.*122. *lib.*1. *par.*3. *diversorum.* Mandos. *de signatura gratiæ tit. de provisio. versicul. an autem in impetratione*, & est decisum in illa Burgen. Canonicatus de qua *num.* 637. ut ibi, & in aliis causis fuit dictum in Aurien. Canonicatus suprà adducta *n.*135. & Legionen. præstimoniorum adducta *num.* 136. & in Surrina Parochialis 8. Jun. 1588. coram D. Plato de qua infra 14. *par. cap.*1. *num.* 56. & tradit Gonzal. *d. glo.* 32. *num.* 3. *&* 4. & Genuens. supr. *vers. declarata*, *& vers. item limita.* & dictum est suprà *num.* 541. ubi vide. Et in una Neapolitaoa beneficii 14. Decem. 1558. coram D. Rubeis, & alias fuit resolutum, regulam de mense non habere locum in vacantibus in curia, prout clarè ex litera colligitur, & quia semper literæ expediuntur sub die vacationis, & sic satis apparet, de tempore vacationis, & Papa vult scire mensem vacationis respectu mensium ipsius, non Ordinariorum, Staph. *de literis gratiæ fol.* & sic valere gratiam de vacante in curia, non facta mentione de mense vacatiooir etiamsi sit cum derogatione juris patronatus laicorum attenta vacatione in curia, &c.

669 Tertiò, *regula* hæc, * quæ requirit expressionem mensis vacationis, non habet locum in provisione Papæ, de beneficiis juris patrooatur laicorum. Nam prout regula principalis non comprehendit hujusmodi beneficia, eodem modo non comprehendit in parte accessoria, Guidoboous *decis.*23. *in manuscriptis*, & facit decisio Neapolitaoa. *n. præced. relata in fin.*

670 Quartò, mensis expressio * non est necessaria prætentatione, & institutione, etiam coram Papa, quia non conveniunt verba regulæ, & institutio est de justitia, ita fuit resolutum in una Astorien. juris patronatus 10. Februarii 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

Quintò: *regula* hæc † de expressione mensis non 671
habet locum in subrogationibus, quo ad beneficium litigiosum in locum & jus defuncti, non ex eo, quod stante lite Ordinarius conferre non possit, sed quia regula loquitur in gratiis de beneficiis vacantibus in d. mensibus, at subrogatio non dicitur gratia de beneficio vacante, sed quædam concessio juris defuncti subrogando in locum illius, quamvis contra istam limitationem teneat Gonzalez *dict. gloss.*32. *nu.* 40. ex eo, quod suprà dictum est *nu.* 659. quod mensis est exprimendur in gratia, si neutri, quæ præsupponit litem, ut in decisione Aurien. Canonicatus ibi citata, &c. sed respondetur, quod gratia, si oeutri est gratia de beneficio vacante, & ideo in ea locum habet regula.

Sextò, *regula* non habet locum * in gratia refor- 672
matoria, seu perinde valere, quando in prima gratia fuit mensis expressus, nam tunc non est opus iterum eum exprimere in oova gratia, alioquin est omnino in ea exprimendus, Caputaq. *dec.*215. *part.* 2. Mohed. *dec.*1. *de concess. præb. n.*3. Gnnzalez *d. glo.*32. *n.*41. *& sequenti*, & vide *suprà. n.* 660.

Et an in provisionibus Nuntii * seu Legati locum 673
habeat *regula* de expressione mensis, vide *infr. cap.*3. *num.* 138.

In provisionibus autem * Episcoporum, & aliorum 674
Ordinariorum de beneficiis io suis mensibus vacantibus, clarum est non esse necessariam expressionem mensis, quia oec ratio nec verba regulæ eis conveniunt, Gonzalex *d. gloss.*32. *à n.* 46.

Vigesimo primò, * circa illa verba, *ac consuetudi-* 675
nes etiam immemoriales, optandi, &c. de quibus Gonzalez 3. *&* 34. vide per nos suprà dicta, ex *n.*349. & circa illa verba, *nec non privilegia*, & *indulta Apostalica circa ea, &c.* Gonzalez *gloss.*36. *quæst.*1. *ex n.*2. de discrimine, & differentia inter privilegium, & indultum, quæ magis est quæst. de nomine, quàm de re, &c. Et circa illa verba *nec non privilegia*, adverte, quòd à tempore Pauli V. sunt addita verba etiam in limine erectionis concessa, quæ antea non erant: & ideo ea non ponit Gonzalez, nec de eis meminit.

Vigesimo secundò circa, † illa verba, *ac etiam* 676
disponendi de hujusmodi beneficiis aut quod illa sub hujusmodi reservationibus nunquam comprehenduntur, &c. notandum est, per ea non videri sublata indulta disponendi de beneficiis reservatis, seu vacantibus in mensibus reservatis, de quibur Æneas de Falcon. *de reser. quæst.*4. *principali effectu* 6. & Simoneta *quæst.*83. sed velle, quod indulta concessa simpliciter de disponendo de beneficiis, de quibus per Aeneam ibi, & Simonetam *quæstione* 81. & Mandos. *reg.*1. *quæst.*9. aut indulta, quod sub hujusmodi reservationibus non comprehendantur, nec suffragentur adversus hanc reservationem, sed contrarium verios est, nempe, quod per dict. verb. derogetur indultis disponendi de beneficiis reservatis, seu vacantibus in mensibus reservatis, ut colligitur ex illis verbis, de hujusmodi beneficiis, 1. de beneficiis vacantibus in dictis mensibus reservatis: nam dictio, *hujusmodi*, est relativa præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, ut alias dicit Gonzalez *gloss.*40. *num.* 4. *cum gloss. verb. hujusmodi*, *in cap. si Abbatem* 36. *§. hujusmodi de election. in* 6. Parisius *consilio* 12. *num.* 32. *vol.* 3. & Rota *decision.* 319. *num.* 3. *parte* 1. *diversorum*, sicut etiam derogatur indultis, & consuetudinibus optandi reservata, sive in mensibus reservatis, ut dictum est suprà *à num.* 452. & ita etiam in proposito planè tenet Gonzalez *gloss.* 33. *num.* 6. *&* *gloss.* 35. *num.* 1. & videnda est etiam *regul.* 13. *&* 14. ubi revocantur facultates conferendi beneficia reservata.

Sed circa verba, * *ac etiam disponendi*, *de hujus-* 677
modi beneficiir, est dubium, an ea referantur duntaxat

xat ad privilegia, & indulta Apoſtolica, an autem referantur ad conſuetudines, etiam immemoriales diſponendi de hujuſmodi beneficiis, ita ut non ſolum derogetur privilegiis, & indultis diſponendi de hujuſmodi beneficiis, ſed etiam conſuetudinibus etiam immemorialibus, non tantum optandi, verum etiam diſponeodi de dictis beneficiis; & quamvis videatur ſolum referenda ad privilegia, & indulta Apoſtolica, quia relatio in dubio debet fieri ad proximiora, *l. item cum eodem ff. de juriſdict. omnium jud.* Rota *dec.666.n.1.part.1.deverſorum*, præſertim *in gloſſa fin. in fin. in l. talis ſcriptura* 30. *§. fin. ff. de legatis* 1. Ruinus *conſ.*513.*ſub n* 7. *vol.*4. Jaſ. in *l. n.*9.*falle.*10. *Cod. de liberis præterit.* Ant.Gabr. *de clauſulis concluſ. nu.*5. tamen verius eſt, verba illa referri etiam ad conſuetudines etiam immemoriales diſponendi de hujuſmodi beneficiis, ut tenet Gonzalez *d. gloſſ.*55.*q.*1. *à num.*24. quia illæ dictiones, *ac etiam*, augent diſpoſitionem Achil. *dec.*7.*nu.*2. *de privilegiis*, & Mandoſ. *reg. quæſt.*15.*num.*6. ac propterea augent derogationem noſtræ regulæ, ut capiat quoque conſuetudines etiam immemoriales diſponendi, præſertim cum eadem militet ratio in utroque, & non ſit major ratio, quare referantur ad privilegia, & indulta, & non ad conſuetudines diſponendi de dictis beneficiis.

678 Unde ita planè † videtur eſſe de mente Papæ, & ceſſat ratio in contrarium adducta, & hanc ſententiam, inquit Gonzalez *ibi n.* 30. amplexa fuit Rot. in una Carthaginen. Portionis 29. Novembr. 1587. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in una Forolivien. Capellaniæ 5. & 12. Decem. 1588. coram illuſtriſſimo Seraphino, ut videt annotatum in eorum libris, licet deciſ. exteoſæ non fuerunt, & ſe informante & obtinente fuit idem reſolutum in una Caſalen. Canonicatus 16. Jan. 1604. coram D. Lita, & deſuper fuit optima dec. extenſa, quod etiam fuit reſolutum in una Aquilana beneficii 6. Febr. 1604. coram D. Ludoviſio, ubi allegatur d. Caſalen. & ſic ceſſat jam reſolutio Rotæ in Gadicen. juris nominandi 11. Febr. 1582. coram Bubalo, quod iſtius regulæ reſervatio non auferebat conſuetudines immemoriales providendi in quibuſcunque menſibus, quam refert Gonzalez *gloſſ.*33. *n.* 6. quia illo tempore non aderant in noſtra regula illa verba, *ac conſuetudines etiam immemoriales*, &c. quæ poſtea addita ſunt à Sixto V. ut dictum eſt *d. n* 449. & regulæ antiquæ poſt finitum verſi. *volens præcedentem*, dicebant ſic, *ac privilegia, & indulta Apoſtolica diſponendi de hujuſmodi Beneficiis, &c.* Gonzalez *d. n.*6. *& gloſ.*34. *n.*7. Ceſſat etiam quod dicit Maſcardus *concluſ.*1220. *ſeu* 1215. *à n* 47. *præſertim n.* 34. *& ſeq.* quamvis ego verius exiſtimem, non potuiſſe dari d. conſuetudinem, ſtante interruptione per ſingulos Pontifices renovantes regulam, ut aliàs dixi ſupra *n.*454. & vide dicta *à n.*357. Rurſus circa illa verba, quæ Gonzalez *dict. gloſſ* 35. 3. *quæſt. nu.*31. an Papa potuerit derogare privilegiis datis ad conferendum Beneficia, cum cauſa, vel ſine illa, & concludit, quod etiam ſine cauſa poteſt illa revocare, qui tale privilegium Principis ex ſua natura, & qualitate habet tacitam conditionem, ut valeat, & habeat effectum quamdiu Princeps voluerit, & in ead. voluntate duraverit, & alias Anchar. *conſ.*2. *nu.*4. Paulus *conſ.*46. *ſub nu.* 4. *vol.*2. Abb. *in c. novit. nu.*25. *&* 26. *de judic.* Palacios Rub. *in Rubrica, de donat. inter virum* §. 96. *à n.*16. Ant.Gom. *in l.*45. *Taurin.* Grammat. *dec.* 46. *à nu.*3. latè Ant. Gabr. *concluſ* 9. *de jure quæſito.* Quod à fortiori procedit quod ad ea, quæ ſunt juriſdictionalia Princeps ad ſui libitum revocat, & tollit quando verſi. Grammat. *dec.* 49. *à n.*2. maximè, quia regula noſtra non tollit in totum d. privilegia, ſed effectum illorum ſuſpendit, ut non ſuffragentur contra reſervationem hujus regulæ, ut dicit idem Gonzalez *gloſſ.*40. *&c.*

Tandem circa prædicta * verba notandum eſt, 679
quòd quamvis hæc regula velit privilegia, & indulta, quod Beneficia ſub hujuſmodi reſervationibus non comprehendantur, adverſus eam minimè ſuffragari, non cenſebitur derogatum Bullæ Sixti IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magiſtralibus Cathedralium Hiſpaniæ infrà adductæ *c.* 4. *n.*169. ubi ſtatuitur hujuſmodi Canonicatus ſub reſervationibus non comprehendi, ex eo præcipuè, quia d. Bulla eſt per modum ſtatuti, & per viam legis ad deciſiones Rotæ in cauſa Tiraſonen. *infrà* adducta 9. *par. cap.*1. *num.* 309.

Et hæc ratio præcipua, * & ſolidum fundamen- 680
tum hujus rei, & vera ſolutio quæſtionis, quam poſt hæc latiſſimè tractat Gonzalez *gloſſ.* 9. §. 2. an hujuſmodi Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales comprehendantur in reſervatione hujus regulæ in qua plura pro utraque parte adducit, & tandem reſolvit non comprehendi, *& gloſſ.*11. *nu.* 36. remittendo ſe ad *dict.* §. 2. ejus tamen fundamenta fere omnia procedunt in caſu, quo in noſtra regula non adeſſet dict. derogatio, & decretum Concilii *Seſſ.*25. *de Reform. c.* 5. in quo principaliter fundatur, nihil facit ad propoſitum de reſervatione: nam ſolùm dicit, quod in proviſione hujuſmodi Præbendarum non detrahatur earum qualitatibus, nempe, quod providendi ſint Doctores, ſeu Magiſtri, ſeu aliàs graduati, & de pertinentia collationis nullum verbum, deciſio autem Rotæ in cauſa Meliten. Beneficii, de qua ſupra *num.* 568. in qua etiam principaliter fundatur, non multum facit, quia hoc indultum, quicquid Gonzalez dicat, revera non eſt conceſſum Univerſitati, ſeu Communitati, vel Regnis, & Provinciis Caſtellæ, ſed ejus Eccleſiis Cathedralibus, Epiſcopis, & Capitulis, ut ex dictis Bullis patet, atque adeo poterat comprehendi ſub illis verbis derogationis, *quibuſvis perſonis, Collegiis, &c.* nec rurſus dictum indultum fuit conceſſum ad favorem eligendorum (in dict. Meliten.) de quo tamen vide ſupra *num.* 57. & perſonarum graduatarum, & ob remunerationem laborum dictorum Canonicorum Doctoralium, & Magiſtralium, ut malè ait Gonzalez, ſed ad favorem Eccleſiarum, & Capitulorum, ut ex dictis Bullis conſtat. Rectè tamen dici poteſt, quod ſicut per iſtam regulam non derogatur indultum conceſſum favore eligendorum: ut in dict. Meliten. ita, & à fortiori non derogatur indultum conceſſum favore Eccleſiarum in quo jus, & bonum publicum verſatur, *l.* 1. §. *hujus ſtudii. ff. de Juſtitia & jure* ibi, *publicum jus in Sacris, in Sacerdotibus, in Magiſtratibus conſiſtet*, ut bene ſentit Gonzal. *dicto* §. 2. *n.*48 qui tandem *n.*63. id fundat ex communi uſu, praxi univerſali, & obſervantia, quæ ita recipit, & interpretata eſt, & hoc ſolum inquit, mittit falcem ad radicem. Et videtur ſequi Cevallos *lib.* 4. *qu.* 1. *ſeu* 89. *nu.* 492. quamvis etiam *alleget nu.* 495. dictum decretum Concilii. Sed iſta praxis & obſervantia fundata eſt, præcipuè in illa ratione per nos breviter adducta, quod dicta Bulla Sixti, & Leonis eſt per modum ſtatuti, & per viam legis ex quo dictum indultum eſt generale, & quoddam ſtatutum, & ordinario, ut in ipſis Bullis dicitur citra proviſionem, modum providendi de dictis Canonicatibus omnium Eccleſiarum Cathedralium Regnorum Coronæ Caſtellæ, & Legionis, ut aliàs diximus ſupra *nu.*560. circa indultum Clement. VIII. de Beneficiis patrimonialibus Calaguritan.

Vigeſimo tertiò, circa illa verba, † *etiam cum* 681
quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus efficacioribus, & inſolitis clauſulis, &c. De quibus Gonzalez *gloſſ.*36. Ubi latè agit de derogationibus privilegiorum, & clauſulis derogatoriis,

videnda

videnda sunt per nos dicta in proposito nostræ regulæ supra *num.* 566. & circa illa verba, *quibusvis personis, & privilegiis* de quibus Gonzalez *glos.* 37. videnda sunt per nos dicta supra *num.* 568. & circa verba, cujuscunque Dignitatis, &c. de quibus Gonzalez *glossa* 38. dicta supra *num* 639. & circa verba, quomodolibet concessa, notandum est per ea derogari privilegiis, & indultis, sive sint concessa ad instantiam cujuscumque supplicantis, sive motu proprio, vel alio quocunque modo. Gonzalez *gl.* 39. & circa illa verba, *adversus reservationem hujusmodi minimè suffragari*, de quibus Gonzal. *gl.* 40. videnda sunt dicta supra *n.* 678.

---

§. XII.

De alternativa, circa quam multa dubia examinantur.

SUMMARIA.

682 *Alternativa solum conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, ut invitentur ad residendum.*

683 *Et sic non debet locum inferioribus collatoribus.*

684 *Nec etiam in capitulo, Sede vacante.*

685 *Ubi ponitur resolutio Rotæ.*

686 *De residentia Episcoporum ad alternativam requisita remissivè.*

687 *An Episcopus, qui habet alternativam acceptatam, & est absens à Diœcesi possit conferre Beneficia vacantia in mense Mar. vel Sept.* & n. seq.

Resolvitur posse cum Rota, cujus decisio ponitur contra Mandos. & Gonzalez id tamen non procedere, quando Episcopus, qui gavisus est mense alternativa aut parte ejus, esset absens mense sequenti Martii, seu Sept. an quando acceptaretur Romæ alternativa mense Mart. seu Sept. an in fine Febr. seu Aug. &c.

690 *Episcopus absens à sua diœcesi ultra tres menses absque causa legitima & approbata, licet fructus suos non faciat, & provisio inter fructus computetur, potest conferre Beneficia, quia non est propriè, & verè fructus, &c. Et ubi fit mentio de fructibus, ad alicujus sustentationem, non venit præsentatio seu collatio,* & n. seqq.

692 *An menses alternativæ debeant esse integri, ut Episcopus ea frui possit,* & n. seq.

Resolvitur, non requiri esse integros, &c. licet Rota contradicat, cujus decisio, & resolutio ponitur. qua tamen decisio est vera in suo casu quando Episcopus gavisus est alternativa mense August. & recessit mense sequenti, &c.

699 *An Episcopus qui de ordinario, & ut plurimum, non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus cum animo recedendi gaudeat alternativa in Beneficiis tunc vacantibus, cum residet.* & n. seqq.

Resolvitur affirmativè contra Rotam, cujus decisiones adducuntur.

703 *An Episcopus existens in loco exempto sua Diœcesis dicatur in sua Diœcesi residere, ita ut gaudeat alternativa,* & n. seqq.

Resolvitur negativè, nisi ibi esset causa sui officii contra Gonzalez.

705 *An Episcopus, qui acceptavit alternativam, possit ea gaudere in Beneficiis ad ejus provisionem spectantib. existentibus in alia Diœcesi,* & n. seqq.

Resolvitur affirmativè cum Rota, cujus decisiones ponuntur.

707 *De verbis* ad liberam duntaxat &c. *remissivè. Et an in Ecclesiis, in quibus collatio est communis Episcopi, & Capituli, facta inter eos concordia de providendo alternis vicibus, possit Episcopus in suo turno gaudere alternativa,* & n. seqq.

Resolvitur affirmativè cum Rota cujus decisio ponitur, & idem esse quando divisio facta est per choros, vel annos, licet secus si per menses, hebdomadas seu dies. Et procedere, etiam si sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit divisa, & collatio remaneat communis. & idem esse in jure patronatus, seu præsentandi communi Episcopi, & aliorum. &c. Et an tunc sit divisum jus conferendi an solum exercitium?

718 *In terminis alternativæ antiquæ, in quo loquitur decisio Putei 68. lib 3. alternativa concessa Episcopo prodest Capitulo, ubi menses Ordinarii inter Episcopum, & Capitulum sunt divisi ex concordia, etiam facta ante concessam alternativam,* & nu. seqq.

721 *An prædicta resolutio procedat etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata.*

Resolvitur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & sic in ea procedere pro tunc d. resolutionem, non tamen transire ad successores, nisi sit ab illis approbata, seu observata, & intrare etiam alternativam quando concordia fuit confirmata cum clausula, salvis reservationibus, &c. *contra Gonzal.*

722 *Doctrina Ostiensis, & aliorum, quod Episcopus de bonis, seu juribus suæ mensa Episcopalis potest donare & alienare Capitulo sine solemnitate est dubia, & contrarium videtur,* & n. 728.

728 *De materia turnorum in collationibus beneficiorum remissivè.*

729 *An in Canonicatu, & Prabenda Pœnitentiariæ, in qua electio personæ est solius Episcopi, possit Episcopus gaudere alternativa, non obstante quod collatio Prabendæ sit communis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli,* & n. seqq.

Resolvitur affirmativè, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum frui alternativa in collatione Præbendæ annexæ. Et consequenter vacante Pœnitentiaria in mense Sept. seu Mart. habente Episcopo alternativam, electionem, & collationem spectare ad Papam, & ponuntur decisiones Rotæ.

734 *Si Episcopus habet jus præsentandi ad aliquod beneficium, cujus institutio ad alium spectat, intrabit in eo alternativa,* & n. seqq.

736 *An facultas data Episcopis per alternativam intelligatur, ita, ut prorsus sit sublata reservatio, &c. remissivè.*

737 *An per indultum obtentum ad conferendum in omnibus mensibus videatur renuntiare alternativæ acceptatæ?*

Resolvitur quod non.

738 *An eo ipso quod Episcopus se intromittit in provisione beneficiorum reservatorum, &c. usu & beneficio alternativæ statim privatus existat, & provisiones illius prætextu deinceps faciendæ sint nullæ,* & num. seqq.

743 *Resolvitur affirmativè, & ponuntur Rotæ decisiones, nec est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ contra Rotam, non obstante exemplo de caducitate de quo,* & n. seq.

748 *Nec etiam requiritur declaratio Judicis.*

749 *Quamvis Episcopus violans alternativam in sui odium statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui juxta alternativam sunt Papæ, oportet certiorem facere Papam seu Datarium de amissione, vel illi coram eis renuntiare, nisi Papa remissionem acceptasset expressè, & dispositivè, &c.*

750 *Qua certioratio de violatione non sufficeret, nisi fieret etiam de fraude, quando Episcopus eam violaret ex proposito & data opera ad eximendum se ab illa.*

751 *Episcopus qui amisit alternativam per contraventionem, si eam iterum habere velit, debet recurrere ad Papam in variando, & petendo eam, &c.*

752 *An Episcopus qui se intromisit in provisione beneficiorum reservatorum propter ignorantiam reservationis amittat alternativam*, & n. seq.

Resolvitur, quod ignorantia provenit ex errore facti probabili, aut quia reservatio esset secreta, & particularis, non amittat, secus si provenit ex ignorantia juris, saltem in foro exteriori, nisi sit dubium, quamvis ignorantia juris, nisi sit dubium, non excuset à devolutione etiam in foro conscientiæ.

756 *Episcopus, qui à principio habuit justam causam ignorantiæ, vel excusationis, se postquam certificatus est de reservatione immittit in possessionem ab eo provisum, amittit alternativam, secus quando immissum non curavit in possessione removere, contra* Gonzalez, & n. seqq.

758 *Respondetur c. si Beneficia, de Præb. in 6.*

759 *Simili de impetratione absentis nomine facta, non narratis ejus obtentis quod initio non valet, &c.*

760 *An Episcopus, qui se intromisit in provisione litigiosi amittat alternativam.*

761 *Resolvitur, quod non, ea tamen amittit intromittens se scienter in provisione Beneficiorum non reservatorum, quæ sunt per Papam provisa jure præventionis, sive valide, sive invalide.*

762 *De acceptatione alternativæ, & modo illius remissivè.*

763 *An Episcopus acceptata alternativa Romæ ante habitam notitiam acceptationis possit validè providere in suis quatuor mensibus: an verò statim illi cessent & effectualiter incipiat gaudere alternativa*, & n. seqq.

Resolvitur illos cessare contra Rotam, & effectualiter ei competere alternativam.

765 *Movetur difficultas, quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternativæ, nullatenus ea uti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicitur in Judice.*

766 *Secunda difficultas quod privilegium non operatur antequam innotescat privilegiato.*

767 *Et aliqui Curiales volunt Episcopum non posse uti alternativa ante notitiam acceptationis & receptam fidem.*

768 *Ad primam difficultatem respondetur Ordinarium habentem alternativam providere ex vi suæ potestatis ordinariæ: nam alternativa solum removet obstaculum reservationis, & licet ignoret ejus acceptationem, certum esse fundamento suæ provisionis.*

769 *Et ad secundam gratiam alternativæ non esse privilegium, sed remotionem obstaculi.*

770 *Et esto esset privilegium, non requireretur dict. notitia ex quo per procuratorem acceptatur, &c.*

771 *Esto Episcopus, non posset valide providere ante notitiam acceptationis virtute alternativæ, tamen ea habita posset providere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternativam quod sufficeret, ut statim cessarent quatuor menses.*

772 *Similiter collatio Beneficii vacantis in mense alias Apostolico, Sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacatione dict. Sedis ignorante, valet, &c.*

773 *Ad quod conducit resolutio Rotæ relata.*

774 *An Episcopus, qui Romam misit literas acceptionis alternativæ, & nescit, an sint Romæ acceptæ & recognitæ, vel non posset in dubio licitè providere de Beneficio tunc vacante alternativa*, & n. seq.

Resolvitur non posse licere simpliciter, & absolutè providere, posse tamen sub conditione, & similiter non posse tunc licitè providere de vacantibus in mense Martii seu Sept nisi sub conditione, & provisum sic in dubio non debere capere possessionem Beneficii, donec certitudo habeatur, &c.

780 *Si Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternativa sit jam acceptata, simpliciter providet de Beneficiis vacantibus in mense Martii, seu Sept. amittet alternativa, si jam acceptata erat. At conferens virtute alternativæ, de cujus acceptatione non constat, eam non amittit, licet non sit facta.*

781 *De clausula sublata, & decreto irritante, an liget Papam. Et legatum, seu Nuntium, &c. remissivè.*

Accedimus jam ad alternativam, * quæ incipit 682
à versiculo, *insuper Sanctitas sua*, & solum conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, ut invitentur ad residendum, ut patet ex illis verbis, *Insuper Sanctitas sua* ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta ipsis quamdiu apud Ecclesiam &c. Est enim eorum residentia gratia Papæ. Et sicut illi, si non resident, plectuntur pœnis, de quibus *in Concilio Trident. sess. cap. sexto 1. & sess. 23. cap. 3. de reform. & in Constitutione* 17. & 115. Pii IV. Sic etiam, si resident, pluribus potiuntur privilegiis per d. Constitutionem 17. Pii IV. concessis, de quibus Gonzalez *gloss.* 41. *à nu.* 4. ubi ex *nu.* 11. aliqua dicit de Patriarchis.

Unde, cùm alternativa solùm * concedatur Epi- 683
scopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, non habet locum in inferioribus collatoribus. Flores de Mena *quæst.* 4. *n.* 50. Rota in Beneventana beneficiorum suprà adducta, *n.* 418. & post hæc Gonzalez *gloss.* 24. *nu.* 1. & 2. & D. Sahagun. in *c.* 1. *de Offic. delegat. nu.* 17. dicens à Rota sæpè pronuntiatum esse, & ita à Gregorio XIII. super diffinitum, quamvis olim de hoc dubitatum fuisset in una Barchinonen. infirmariæ 18. Martii 1550. coram D. Junio. In qua Domini dixerunt consulendum esse Papam super intentione suæ regulæ, qui respondit, ut in ea decisione dicitur, mentem suam esse, ut regula pertineat tantum ad Majores Collatores, non autem ad inferiores, cùm ipsi perpetuò resideant. Et quamvis Zerola *in praxi Episcopali, prima parte, verb. alternativa.* videtur dicere eam habere locum etiam in inferiorib. collatoribus, tamen revera quod vult dicere est, quod reservatio 8. mens. habet locum, etiam in inferiorib. collatoribus, ut dicit *verb. Beneficia.* §. 2. *fallent.* 7. ubi ait, quod alternativa cæperit inferioribus Collatoribus per argumentum à majori ad minus. & solum, quoad quatuor menses, iste enim author loquitur barbarè, ut solet.

Unde etiam non habet locum * alternativa Capi- 684
tulo habente per se collationem, ut fuit dictum in Salamantina alternativæ infrà adducta, *n.* 708. & in Salamantina dimidiæ Portionis suprà adducta 1. *parte, capite ult. n.* 142. & in Regien. Canonicatus *suprà* relata *nu.* 415. Gonzal. *dicta gloss.* 2. *nu. secundo*: circa quod vide dicta suprà *n.* 473.

Nec etiam habet locum in capitulo † sede Epis- 685
copali vacante, ut in una Segobien. Canonicatus 24. Novembr. 1588. coram Illustrissimo Card. Plato, in qua dixerunt Domini, Satis constare de lite valida ad hoc ut intret gratia si neutri D. Yturmendi ex quo causa fuit commissa in Rota, & ejus vigore citatio legitimè executa juxta notata *in Clement.* 2. *lite pendente*, & licet semel signatura avocaverit causam à Rota ad partes, tamen etiam iterum illam commisit in Rota, quod si prætendet pars fieri non potuisse, debet ipsam signaturam adire, & reformari facere commissionem, tamen si commissio est justa, cum agatur de beneficio reservato, sin capiatur reservatio per obitum in mense Februario, qui est reser-

vatus

vatus, cùm alternativa non habeat locum, sed Episcopali vacanti, sive capiatur vacatio propter decretum vacationis per assecutionem, ut per Simonetam *de reservat. qu.* 26.

686 Et circa residentiam * Episcoporum, ad alternativam requisitam, de qua in illis verbis, ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas verè, ac personaliter resederint, duntaxat, videnda sunt suprà dicta *ex n.* 460. *&* 501.

687 Sed circa ista * restant aliqua dubia examinanda. Et primò dubitavit, an Episcopus, qui habet alternativam acceptatam, & est absens à Diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Martii, vel Septembr. qui juxta alternativam est Papæ; In quo Mandosius *consil.*18. *n.*8. *&* 9. tenet alternativam acceptatam præjudicare Episcopo absenti à suo Episcopatu, quoad mensem Martii, seu Septembris: qui juxta alternativam Papæ est, in arbitrio enim est Episcopi habere quatuor menses, vel sex acceptando alternativam, quo casu non est amplius quærendum, an contra ipsum alternativa allegari possit, cum ipse eam elegerit, unde succedit regula, *quod semel placuit*, &c. Et variatio reprobatur, præsertim in præjudicium alterius, *l. servi electione ff. de legatis hujusmodi* §. *Stichum*, *& ibi gloss. de Legatis* 2. *l. nemo potest mutare. ff. de regul. juris &c.* maximè, si non allegatur impedimentum, ob quod excusari potuisset, ut ait *nu.*11. sequitur novissimè Gonzal. *gloss* 43. *n.*110. *&* 134. & allegat decisionem Faventinam Canonicatus 16. Decem. 1585. infr. adductam, *nu.*693. & Majoricen. Canonicatus 15. Novembr. 1593. infr. adductam *n.* 732.

688 Contrarium tamen tenuit * Rota in una Sulmonen. Canonicatus coram D. Cantucio 4. Mart. 1583. ut in sequenti decisione. Vacavit in Ecclesia Sulmonen. de mense Septembr. 1581. Canonicatus, de quo Ordinarius providit Vincentio de Bernardis, postmodum de eodem Canonicatu, uti de reservato ex regula mensium reservatoria, fuit authoritate Apostolica provisus Rainaldus de Rainaldis. Dubitavi 4. Martii 1503. an constaret de reservatione stante, quod Episcopus Sulmonen. acceptaverit alternativam, resederit personaliter apud Ecclesiam, vel Diœcesim mensib. Jan. Februar. Mart. & Aprilis 1581. & in principio mensis Maii se absentavit ab Ecclesia, vel Diœcesi, duravitque absentia per totum mensem Septembr. & ultra, & sic Canonicatus vacavit de mense Septembr. durante absentia Episcopi, Domini sine difficultate tenuerunt non constare de reservatione, quia licet secundum alternativam mensis Septembr. sit reservatus, tamen ex quo Episcopus tunc temporis non resedit, cessavit alternativa, quæ non solum acceptationem, sed etiam residentiam requirit, & ideo intravit regula 8. mensium, secundum quam mensis Sept. est Ordinarii, non obstat, quod reservatio 8. mensium inchoavit de mense Maii de quo cessavit residentia Episcopi, & per consequens alternativa, qua cessante intrat regula 8. mensium, quia licet de mense Maii incboaverit reservatio 8. mensium, non tamen mutantur menses in regula expressi, qui sunt certi & invariabiles, prout verba regulæ sunt clarissima. Non obstat, quod Ratio regulæ providendi, scil. pauperib. clericis & aliis benè meritis personis, militat etiam in aliis mensibus, quia regula est restricta ad 8. menses certos in ea specificatos, non obstat quod in simili scribit Abb. *conf.* 93. *lib.*3. de electione Medici facienda in mense, an ex forma statuti, quod propter rationem in eo expressam conservandi scilicet sanitatem providendi ægrotis potest eligi Medicus in mense Maii, quia hoc dictum Abbatis non applicatur casui nostro, ideo enim post lapsum mensis Jan. ad exigendum medicum præfixi, non est exclusiva & potest eligi in alio mense, qui non cessat ratio statuti, imo fortius militat, quia quanto magis differat electio medici, tanto magis mora est periculum allatura, ut per Abb. *ibi sub num.* 3. *vers. ita in proposito*, at secus in casu, in quo retentis eisdem mensibus in regula nominatis satisfit rationi ipsius regulæ, quæ statim atque Episcopus non residet, incipit reservatio 8. mensium, quæ tamen non mutatur, sed retinentur iidem, qui in regula sunt expressi, aliàs oriretur confusio. Refert & sequitur Anast. Germonius *de indultis Cardinalium*, §. *volumus* 18. & tandem concludit Episcopum absentem à Diœcesi posse conferre beneficium vacans quovis quatuor mensium, licet acceptaverit alternativam. Et idem tenet Leo *in thes. for. Eccles. cap.* 18. *num.* 4.

Id tamen non procederet, quando Episcopus qui gavisus est mense alternativæ, puta Februarii, seu Augusti, aut parte ejus, esset absens mense sequenti Martii, seu Sept. juxta dicta infr. *n.* 696. ex decisione Faventina & Majoricen. aut quando acceptaretur Romæ alternativa mense Martii, seu Septembris, aut in fine Februarii, seu Augusti, tunc enim non deberet gaudere mense Martii, seu Sept. etiam si nunc absens esset, quemadmodum non deberet eo gaudere, si præsens esset, aliàs posset gaudere duobus mensibus continuis redeundo in mensem sequentem, quicquid velit Rota in illa Seguntina præstimonii infra relata *n.* 763. 689

Sed videtur, quod Episcopus absens à sua Diœcesi ultra tres menses absque causa legitima & approbata, ut in Concilio *Triden. Sess.* 23. *de reformat. cap.*1. non posse conferre beneficia vacantia, etiam in quatuor mensibus ordinariis, quia ex dict. decreto Concilii, *vers. si quis autem fructus suos non facit*, & provisio beneficiorum inter fructus computatur *c. querelam, de election. cap. cum olim de causa poss. c. consultationibus de jure patron.* ubi notatur, *& in cap. cum olim de majoritate & obedientia & in c.*2. *de in integrum restitutione*, *& in c.*2. *ne Sede vacante*, & Cardin. *in Clementina* 2. *n.*22. *& ætate & in qualitate.* Villadiego *de legato*, *q.* 9. 1. *par. n.*20. Corras. *de benef.* 2. *p. c.*7. *in prin. &* 4. *p. c. ult. n.*23. & Rota in una Hispalen. juris votandi 26. Jun. 1591. coram D. Orano, & in Calaguritana *infra* relata *cap. ult. n.*226. 690

Resp. verò collationem * beneficiorum non esse verè, & propriè fructuum, sed tantum large, impropriè, metaphoricè, ut alias rectè tradit Suarez 5. *tom. de Censuris*, *disputatione* 20. *sectione* 1. *nu.*33. nec de his loquitur Concilium *d. vers. si quis autem:* quod cum sit pœnale est strictè interpretandum: *reg. odia. lib.*6. *cum aliis.* Facit etiam decis. 600. novis. Farin. circa finem, & quod appellatione fructuum, vel proventuum non veniunt collationes beneficiorum, ait Moscon. *de Majest. milit. Eccles. lib.*3. *cap.*3. *pag.*465. Et confirmatur: nam Concilium ibi fructus, quos Episcopus ob absentiam amittit, ait esse fabricis & pauperibus erogandos, quod non convenit collationi beneficiorum. Facit doctrina Felini *in dict. cap. cum olim*, *de majorit. & obedientia. nu.* 2. quam sequuntur Chassaneus *in Consuetudinibus Burgundiæ*, *rubri.* 6. §. 4. Baeza *de decima tutori præstanda*, *cap.*23. *n.*25. *&* 26. & Joan. Gutierrez *de tutelis* 3. *part. c.*29. *n.*10. quod ubi fit mentio de fructibus ad alicujus sustentationem, non venit præsentatio seu collatio, &c. Sed ab illa decisione Sulmonen. Canonicatus novissimè recessit Rota in alia Sulmonen. alternativæ 14. Maii. 1610. coram Illustrissimo Lancelloto, proposita de ordine Illustriss. Cardinalis Nazareth. Datarii, tenens, collationem beneficiorum vacantium in mensibus Martii & Septembris nunquam spectare ad Episcopum absentem, qui acceptavit alternativam, ut *in seq.*187. 691

Nihilominus tamen persisto in priori sententia & decisione Rotæ in illa Sulmonens. Canonic. de anno 1583. quæ mihi videtur verior ex ratione ibi adducta,

adducta, quod alternativa non solum acceptationem, sed etiam residentiam requirit, ut patet ibi ipsis quamdiu apud Ecclesias, &c. Et ideo, Episcopo absente, cessat alternativa, & intrat reservatio octo mensium, &c.

Neque obstat quod ait 2. decis. Salmonen. quod per concessionem alternativæ à Papa factam, & acceptationem Episcopi, fit quædam permutatio mensium, & initur quoad boc quædam conventio, seu quasi contractus inter Papam & Episcopum, à qua potest Episcopus recedere absque consensu Papæ, *l. sicut C. act. & oblig. &c.* Quia respondetur primo hoc non esse vere & proprie contractum, seu conventionem permutationis mensium, id Papa intendit per concessionem alternativæ, nec se gratificare, & facere gratias Episcopis residentibus, ut patet ex verbis ipsius alternativæ, ibi *Insuper Sanctitas sua ad gratificandum, &c.* & ibi *gratiam alternat.* & ibi *gratia supradicta*, & cum verba sint clara, non est opus conjecturis: seu divinationibus, *l. continuus, §. cum ita, ff. de verbor. obligat.* sed solùm re ipsa, & in effectu per alternativam commutantur menses, & id est quod dicit Mohed. *dicta dec. 3. de rescript. ex decisione* autem Putei 88. *libro tertio.* Achillis 2. *super reg. modificativa indult.* solum habetur, quod Episcopus qui acceptavit alternativam, non potest ab ea recedere absque consensu Papæ, quia acceptatio est quasi contractus, quod non negatur, sed intelligitur cum sua causa & qualitate. Etenim alternativa est gratia concessa Episcopis, quandiu apud suas Ecclesias aut Diœceses resederint dumtaxat, & sic sub qualitate & conditione residentiæ, & consequenter ea cessante, cessat alternativa, & intrat reservatio octo mensium, ut dictum est.

Secundo respondetur, quod esto alternativa contineat pactum, seu conventionem, aut permutationes mensium inter Papam & Episcopum, tamen istud pactum est qualificatum illa qualitate, quandiu apud Ecclesias resederint, ita ut cessante qualitate residentiæ cessat pactum, seu conventio. Nec obstat replica dictæ secundæ decisionis, quod quamvis respectu Ordinarii, ut ipse possit uti beneficio alternativæ pactum sit qualificatum hac qualitate residentiæ; tamen respectu Papæ, dum in secunda parte concessionis alternativæ reservat sibi alios menses, talis reservatio est pura, & non qualificata, cùm in ea non sint addita illa verba, quandiu, &c. quin potius Papa reservet sibi alios menses, ut præfertur, scilicet modo quod suprà in regula sibi pure reservavit, &c. Respondetur enim, quod illa reservatio aliorum sex mensium est correspectiva ad alternativam, & sic ea stante, & respectu beneficiorum, in quibus intrat alternativa, & quod illa reservatio aliorum sex mensium sit correspectiva ad alternativam, patet: nam illi sex menses, quos Papa sibi reservat, dicunt respectum & relationem ad alios sex concessos ordinariis, quandiu apud Ecclesias resederint. Et quod Episcopo qui acceptavit alternativam absente, intret reservatio octo mensium, & consequenter tunc gaudeat mense Martii & Septembris, patet: nam tunc per illam, & non aliam reservatiooem sunt reservati Februarius, Aprilis, Augustus, & October: mensium enim ooo est alia reservatio, nisi aut octo aut sex expressorum, octo noo stante alternativa, & sex ea stante.

Nec obstat verbum, ut præfertur, in reservatione sex mensium adjecto, quia illud refertur ad derogationem consuetudinum & privilegiorum, & illud de expressione mensis vacationis, &c. ut patet ex contextu. Et confirmatur hæc sententia: nam alias sequeretur quod Episcopus absens per multum tempus, qui acceptaverat alternativam, non posset providere, nisi in duobus mensibus tantum, etiamsi absentia esset sine culpa, sed ex causa legitima, aut necessaria, & cum licentia Papæ, aut Metropolitani: & sic alternativa in gratiam & favorem Episcopi concessa redundaret in ejus dispendium; & literæ sunt necessariæ, contra reg. *quo ob gratiam lib. 6. & l. quod favore C. de leg.*

Secundo dubitatur, † an menses alternativæ debeant esse integri, ut Episcopus ea frui possit, verbi 692
gratia, si Episcopus habens alternativam acceptatam, si absens à sua diœcesi principio mensis Febr. Aprilis, aut alterius alternati, & revertatur in eodem mense, an gaudeat alternativa in Beneficiis vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum, seu si Episcopus secunda Februarii seu principio alterius mensis alternati, acceptet Romæ alternativam, an ea gaudeat in Beneficiis post acceptationem vacantibus in tali mense? In quo videtur respondendum gaudere alternativa, & non requiri menses esse integros, cum vacationis Beneficii ratio habeatur, ut ibi, quæ antea in mensibus Febr. April. &c. vacare contigerit. Et hoc videtur inclinare Sarmiento *libro sexto selectarum c. 18. sub n. 9.* ibi cum Beneficii vacationis ratio habeatur summo jure agendo.

Contrarium tamen videtur † Rota tenere in una 693
Faventina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Illustrissimo Blancheto, quæ Decisio sic se habet, Proposuit dubium in causa Faventina Canonicatus, an constet de tali reservatione, quæ obstet in casu, de quo agitur, & 16. Decemb. 1585. fuit per Dominos resolutum consultare de tali reservatione, quæ obstat Julio: clara est enim reservatio Papæ, & indubitata est acceptatio alternativæ per Reverendissimum Episcopum, quo fundatur intentio Joannis Evangelistæ, non obstat, quod beneficio alternativæ tandiu liceat Episcopis gaudere quamdiu resederint in suis Ecclesiis, ex quo cum Rever. Episcopo esset absens à propria diœcesi, cessat commodum alternativæ, quia cum ab initio mensis Septembr. esset acquisitum jus Papæ, semper ille mensis remanet reservatus, sicut dicitur de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum. Rota *in novis de Præb. dec* 10. & dictio *quandiu*, est oposita mensi integrali, non autem diebus mensis quo casu integrat regula. *l. cum quis ff. de usuc.* ut totum integrale, non autem singulæ partes veniant considerandæ, alias sequeretur, quod liceret Episcopis frui mense Aug. propter residentiam & Septembr. propter absentiam, & pro reditu Octob. sequeretur etiam, quod alternativa concessa residentib. ut eos ad residendum impelleret. Nec obstat quod integritas Reverendissimi Episcopi excludat hujusmodi præsumptionem, quia agitur de expositione regulæ, quæ universaliter loquitur, & complectitur omnes casus *l. 1. §. 6. ff. de postulando.* Non obstat, quod collatio non pertineat ad Episcopum.

Primo quia adhuc lis pendet cum Capitulo.

Secundo, quia per concordiam initam inter Reverend. Episcopum, & Capitulum collatio est libera Rever. Episcopi. Tertio, cum Jul. veniat ex collatione Reverendissimi Episcopi jus debet mentiri ab actore, & si ipse non habet titulum ab habente potestatem conferendi, multo minus potest molestare Joanoem Evangelistam possessorem. Noo obstat, quod expiraverit acceptatio ex lapsu quinquennii, quia contrarium servatur ex stylo, ut alternativæ acceptatio semper censeatur continuata, ex quibus & aliis deductis pro Joanne Evangelista, & his præcipuè scribit Do. Biscia, Domini tenuerant hujusmodi Canonicatum esse reservatum. Apparet ergo Rotam velle menses alternativæ debere esse integros & dictionem *quandiu* esse appositam mensi integrali, non autem diebus mensis, & refertur in Eltien. Beneficii, infra adducta, *n. 699.* diem tenet Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. volumus* 20. ubi affert totum, quod tradit ista decisio Faventina, & ait, quod Episcopus habens alternativam acceptatam, qui

discessit à diœcesi, puta Sept. non potest providere illo mense, licet absens non gaudeat alternativa, & si resideat in diœcesi, in mense Papæ reservato per suam absentiam non recuperat jus conferendi, quia mensis cæptus sub reservatione Papæ in eadem perseverat, & dictio *quandiu*, deservit mensi integro, non autem aliquibus diebus mensis, &c. ut *in d. dec.* Et ita sentiunt communiter curiales Romæ. Et ita novissime intellexi tenuisse Rotam in una Salamantina Beneficii de Amenara 20. Jun. 1605. coram D. Manzanedo, in qua, cum Beneficium vacasset 19. August. 1603. & D. Episcopus acceptasset alternativam 18. ejusdem, qui virtute ejus illud providit, Papa autem illud providit D. Rodrico de Paz, declaravit Rota, quod provisio spectabat ad Papam, quod mensis non est divisibilis, nec sunt dies in alternativa, sed menses, &c. Et quod continet illas decisio satis longa, quam post hæc vidi, est, quod acceptata, &c. R. alternativa 1.

694 Tamen in Episcopatu † Legioneo. de anno 1594. accidisse casus, quod Episcopus 5. Febr. acceptavit Romæ alternativam, & decima ejusdem vacavit Canonicatus quidam quem Episcopus providit, ejus provisio, ut Romæ intellexi, fuit tolerata per S. D. Clementem VIII. & Sanctissimus providit alium, qui vacavit sequenti mense Martii, quamvis aliqui curiales prætenderent d. primum Canonicatum, quasi spectaret ad provisionem Sanctissimi ex eo, quod alternativa fuerat acceptata, incepto mense Februarii, juxta dicta.

695 Et quidem mihi verior † videtur prima sententia, scilicet, non esse habendam rationem mensis integri, sed vacationis Beneficiorum: ut ita si vacatio contingat post acceptatam alternativam, in mense alternato, & Episcopo residente possit ipse ea conferre, licet acceptatio facta sit intrato jam dicto mense, seu ante vacationem Episcopus absens fuerit in illo mense per aliquos dies, & hæc sententia videtur conformior & verbis, & menti regulæ, & dicere, quod dictio, *quandiu* apposita est, mensi integrali, videtur magna restrictio, & divinatio, cum mensis sit divisibilis per dies, nec intrat simile de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum, de quo infrà ad fin. in proposito enim reservatio, seu affectio, non cadit super mensem, sed super Beneficia vacantia in mense, ut apparet ex ipsa regula, & sic dictio, *quandiu*, apponeretur mensi integro, sequeretur, quod non posset Episcopus conferre Beneficia vacantia in mense alternato, si post vacationem in eodem mense abesset à Diœcesi, quod non est dicendum: est etiam bona illa ratio, de qua in dicta Salamantina de Almenara, quòd si Papa obierit in medio mensis Apostolici, ille mensis in reliquo desinit esse Apostolicus, & fit ordinarius; ergo eodem modo per alternativam concessam & recognitam in medio mensis Apostolici, ille mensis in reliquo desinit esse Apostolicus, & spectabit ad Episcopum cum alternativa, sicut mors sit remotio obstaculi reservationis necto mensium. Nec satisfacit responsio ibi data, morte Pontificis reservationem *reg. Cancellariæ*, cessare, sed concessione alternativæ non cessare reservationes, vel affectiones, quibus beneficia antea reservata vel affecta erant: & sic mensem, qui semel cœpit esse Apostolicus, & reservatus, semper usque in finem remanere reservatum, &c. nam, ut dixi, reservatio seu affectio, non cadit super mensem, sed super beneficia vacantia in mense, & ante vacationem non reservata, ut infra ad finem hujus *c. n.786. & seq.* & sicut concessione alternativæ non cessant reservationes, vel affectiones; quibus beneficia antea reservata vel affecta erant; ita etiam non cessant morte Pontificis, per quam solum cessant reservationes *reg. Cancell.* quæ nondum intraverant, nec affecerant beneficia, ut ibidem dicitur: & sic simile de morte & concessione alternativæ parificatur procedit: & est aliud simile, ubi prælatus fieret Cardinalis, intrato mense Apostolico, qui ex tunc est ordinarii. Benè etiam faciunt pro nostra sententia illa verba *regul.* Quibus ab eo receptis & recognitis, tunc demum, & non antea, uti incipiant gratia supra dict. Ex quibus apparet, statim à tempore recognitionis Episcopum gaudere alternativa. Nec satisfacit responsio dictæ decisionis Salamantinæ dicentis, dictionem, tunc demum, non ad tempus, sed ad casum referri, quo facta sit recognitio: nam etiam ad tempus referri constat ex verbis sequentibus, & non antea, quæ denotant, statim post recognitionem posse Episcopum uti alternativa.

Nec obest illa ratio dictæ *decisionis* Salamantinæ, quòd *regula* 8. reservans *menses* illos nomine proprio designat quo casu quilibet eorum debet computari à media nocte ultima mensis proximè præcedentis, usque ad mediam noctem ultimam mensis, de quo agitur, ad *l. more Romano, de feriis*, &c. Nam quamvis verum sit, quòd mensis Januarius, verbi gratia, incipit à media nocte ultima Decembris, & ab ea computetur usque ad mediam noctem ultimam ipsius mensis Januarii: tamen id non impedit, quin reservatio *regul.* 8. reservantis *menses* nomine proprio incipiat & finiatur in medio mensis, cum mensis etiam nomine proprio designatus habeat partes, & dividatur per dies, ut videre est, quando regula fit in medio mensis: tunc enim ex tunc, & non antea incipit reservatio: & quando expirat regula in medio mensis, aut prælatus fit Cardinalis: statim enim finitur reservatio: ut patet.

Puto tamen *decisionem* † Rotæ in d. Faventina 696
esse veram in suo casu, scilicet quando Episcopus gavisus est, seu gaudere potuit, si vacatio evenisset alternativæ mense Aug. seu etiam in parte illius, tunc enim non posset gaudere mense Sept. propter absentiam, si forte se absentavit postquam intravit Septemb. seu etiam antequam intraret, alias sequeretur absurdum consideratum in dict. decisione, quod liceret Episcopis frui mense Augusti, propter residentiam, & Sept. propter absentiam & pro reditu mense Octob. quod non est admittendum, nam sic fraudaretur Papa & Episcopus frueretur tribus mensibus continuis, seu parte trium, & alternative concessa residentibus, ut eos ad residendum invitet contrarium operaretur, ut ad sæpè recedendum impelleret, *in decis.* dicitur, & ista dec. Faventina in suo casu videtur approbata in una Vicen. præcentoriæ coram eod. D. Blancheto 14. Dec. 1592. infra adducta *n.741.* & in Majoricen. Canonicatus, adducta *n.732.*

Hæc sunt quæ in prædicto † dubio ego punctua- 697
liter scripseram post quæ vidi Gonzalez *d. gloss. 435. q. ex n. 136.* ubi late tractat istam quæstionem & à *n. 141.* tenet prædictam meam sententiam, nempe quod si Episcopus, qui acceptavit alternativam, fuit absens à Diœcesi, in principio alicujus ex mensibus suis ratione alternativæ, & post reditum ad propriam Diœcesim, vacat tunc in eodem mense Beneficium, potest illud conferre; quia regula nostra ad hoc, ut Episcopus, qui alternativam acceptavit possit conferre, duo duntaxat requirit primum, quod Beneficium liberæ collationis, alias non reservatum, vacaverit in aliquo ex sex mensibus ordinariis vigore alternativæ, secundum quod de tempore vacationis resideat, sed in casu proposito qu. utrumque concurrit, vacatio in mense ordinarii, & in tempore residentiæ, cum jam Episcopus ad suam Diœcesim redierit, licet iis principio mensis absens fuerit, igitur ad Episcopum spectat collatio: præterea, quia ad considerandum si Beneficium sit reservatum juxta dispositionem regulæ nostræ, attenditur tempus vacationis, Rota *dec 774. n.13. l.3. par.3. diver. cum aliis*, & qualitas adjuncta, verbo, *vacationis*, debet regulari secundum tempus verbi, ergo si nihil aliud est considerandum, nisi tem-

pus

pus vacationis, & qualitas residentiæ de illo tempore: nihil deficit ut Episcopus conferre valeat: Rursus, quia illa dictio *quandiu* tempora dividit juxta *l.si quis ita legaverit*, 8. *ff de conditionibus & demonstrationibus*, & quæ ibi notantur, per Manticam *de conjecturis l.11. tit.19. num.12.* nam quilibet mensis in dies triginta, aut triginta & unum, aut viginti octo dividitur, & quilibet dies in vigintiquatuor horas &c. Et eadem ratio quæ est de toto quoad totum, est de parte, quod partem. Everar. *de loco in toto ad partem.* Deinde, quia alias, si esset necessaria integra residentia totius mensis, sequeretur inconveniens, quod si Episcopus resedisset omnes fere dies mensis, & in illis vacantia Beneficia contulisset, & post factam legitimam provisionem de dictis Beneficiis, in ultimo die ipsius mensis abesse contigisset, collationes factæ de tempore habili corruerint, quod est prorsus contra mentem Papæ alternativam concedentis, sequeretur etiam, quod tales collationes essent conditionales videlicet, sub conditione, si Episcopus integram residentiam totius mensis continuasset contra *cap 2 elect. lib.6.* nec non, si principium mensis esset considerandum, daretur inconveniens, quod si Episcopi residerent in principio suorum mensium, & postea abessent, in reliqua parte mensis gauderent alternativa non residente, quod minime dicendum est, quia esset expresse contra regulam nostram. Demum, quia si Papa voluisset, quod esset necessaria continuata residentia totius mensis, expressisset, quod non fecit, *l.item apud §.ait prætor, versic.ea enim ff. de injuriis cap. ad audientiam. 12. de decimis*, item, quia concessio alternativæ est favorabilis, cum innitatur juri communi, ac propterea potius amplianda, quam restringenda, ut supradictum est *n.474.* & beneficium Principis est contra concedentem latissime interpretandum, *leg. 3. ff. de constitutionibus Principum cum aliis.* Et ad d. *decisionem* Faventinam respondet, quod non loquitur de aliquo ex sex mensibus ordinariis vigore alternativæ, sed de mense Septembr. qui stante alternativa semper est mensis Apostolicus, sive Episcopus resideat, sive non resideat, secundum suam opinionem, de qua *dubio præceden. num.* 867. & quod respectu dict. mensis Septemb. intrant bene omnia, quæ dicuntur in d. decisione, juxta cujus terminos, inquit, intelligenda est decisio Elven. eam allegans. Et ad rationem adductam in d. decisione, quod dictio, *quandiu*, sit apposita mensi integrali, non autem singulis diebus mensis juxta *leg. eum qui ædes, ff. de usuca.* cui consonat *l.qui universas, ff. de acquirenda possessione*, respondet negando, quod dictio *quandiu* sit apposita mensi integrali quando mensis est ordinarius, ut dixit, quod casus, *d. l. eum qui ædes*, & similium non applicatur in proposito nostro. Nam domus constituta ex omnibus suis materialibus judicatur una, & eadem res individua, & singulæ rei quamdiu adhærent ædificio amittunt naturam suam rerum mobilium, & efficiuntur unum corpus immobile, quod secus est in casu nostro, quia mensis habet singulos dies, & horas separatas, & indivisibiles, ut supra consideravit. Et quod melius conveniet mensi exemplum de grege de quo loquitur *l.rerum mixtura, ff. de usuc.* & c. hæc Gonzal *dict. gl 43. q. 5.*

698 Qui idem tenet *gloss.56.* † ubi ex eo, quo regula declarat usum alternativæ incipere, ex quo sunt recognitæ literæ acceptationis ipsius, infert: quod si Episcopus acceptaverit alternativam effectualiter, cum recognitione de principio mensis Martii, quamvis non potuerit providere in mensibus Januarii, & Februarii ratione reservationis, regulæ nostræ adhuc etiam erit impeditus providere in ipso mense Martii, nam stante d. acceptatione dict. mensis remanet Papæ reservatus, & sic in isto casu Papa habebit tres menses continuos. Et versa vice, si Episcopus acceptaverit alternativam de principio mensis Aprilis, aut Octobris, quamvis menses præcedentes Martii, & Septembris fuerint Ordinarii, nihilominus gaudere debet alternativa in ipso mense Aprilis vel Octobris, & sic fruitur duobus mensibus continuis. Et quod si Episcopus acceptat alternativam post jam cœptum mensem Februarii, Aprilis, Augusti, aut Octobris, quamvis in principio talis mensis ante acceptationem, non potuerit providere, quia obstabat reservatio, tamen id reliquis diebus ejusdem mensis intrabit alternativa, ac poterit Episcopus providere, prout etiam è converso, si acceptatio contingat fieri, intrante jam mense Martii, aut Sept usque ad diem acceptationis ille mensis erit ordinarius, & post eam erit reservatus, & quo unus, & idem mensis potest esse partim reservatus, & partim ordinarius, & quod mensis non sit semper considerandus ut unum totum integrale, sed sunt attendendæ singulæ ejus partes, suam causam, & naturam diversam continentes, ut *in d.glossa 43. q.5.* & quod in casu nostro, non solum unus, & idem mensis potest esse partim reservatus, & partim non reservatus, sed etiam una & eadem dies, nam si conclusio acceptationis sit in una die mensis Februarii, Aprilis, Augusti, aut Octobris, tempus illius diei usque ad punctum recognitionis erit reservatum, & ex illo puncto in posterum erit ordinarium ac cessabit reservatio, & quod ita consultus nuper, respondit in quadam causa Salamantina beneficii, & per contrarium, si acceptatio concluditur in aliquo ex mensibus Martii, aut Septembris, dies illa acceptationis erit partim ordinaria, usque ad illud punctum recognitionis, & partim reservata ex illo puncto, ut in terminis tradit Mandos. *cons 18. in princip. & sub n.8. ad fi.* imò eadem ratione una, & eadem hora poterit amplecti tempus reservatum, & non reservatum, & poterit esse valida, & non valida collatio Ordinarii, &c. Hactenus Gonzal. *d. gl. 65.* cujus doctrina mihi placet, & est notanda, & vide dicta suprà, *n. 533.*

Tertiò dubitatur, † an Episcopus, qui de ordina- 699
rio, & ut plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus, non cum animo permanendi, sed recedendi? gaudeat alternativa in beneficiis, tunc vacantibus cum residet; In quo Rota in causa Elven. Beneficii. 22. Mart. 1599. coram D. Mellino Cardinali meritissimo, & Nuntio Hispaniæ negative tenuit, ut in sequenti decisione.

Rever. Episcopus Elven. continuo commoratur in civitate Ulisbonen. ubi præest officio S. Inquisitionis, totius Regni, sed ante festa Paschalia solet accedere ad suam Ecclesiam, & iis peractis, iterum revertitur ad d. civitatem de anno 1598. accessit ad suam Ecclesiam die 6. Mart. in qua resedit per totum mensem April. de quo mense vacavit per obitum Balthasaris de Lucena Beneficium simplex in Ecclesia Parochiali S. Salvatoris, & cum dubitaretur, an collatio spectaret ad eum vigore alternativæ, quam acceptaverat, vel beneficium esset reservatum, proposui dubium, an esset reservatum; & fuit resolutum esse reservatum. Potissima ratio resolutionis fuit, quia licet regula tribuat Episcopis privilegium alternativæ, quandiu apud suas Ecclesias vere, & personaliter resederint, & sic est contenta præsentia temporali Episcopi, dummodo sit per integrum mensem juxta interpretationem alias datam in causa Faventina Canonicatus 10. Decembr. 1585. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, tamen debet intelligi de præsentia temporali ordinata ad effectum permanendi, & residendi in sua Ecclesia, non autem de casuali, momentanea, & temporali, non cum animo permanendi, sed recedendi, quia ista non dicitur proprie residentia, quam regula requirit Archidiacon. *in cap. licet canon. num. 5. de elect. in 6.* Corneus *consilio 244. num. decimo octavo, & decimo nono, libro secundo*, &

ista interpretatio est multum conformis menti regulæ, quæ fuit, allicere Episcopos ad residendum propter hoc privilegium, cui menti non satisfit per præsentiam momentaneam, & temporalem, cum animo discedendi, unde cum Rever. Episcopus non accesserit ad suam Ecclesiam cum animo permanendi, sed juxta solitum aliorum annorum, peractis functionibus paschalibus, redeundi, prout rediit dict. civitatem, in qua, ut dictum est, continuo commoratur, non est locus regulæ, & consequenter cessante alternativa beneficium est reservatum ratione mensis.

700 Quam decisionem adducit † est hæc Gonzalez *d. gloss. 43. 6. quæstione, à num.* 173. & ait, quod postmodum in eadem causa sub die 30. Octobr. 1602. coram D. Ludovisio, fuit utraque parte informante, disputatum dubium an intraret arbitrium Rotæ, nam provisus Ordinarius appellaverat à sententia Auditoris Cameræ prolata, ad favorem provisi Apostolici, & causa appellationis fuit commissa eidem D. Ludovisio, cum clausula arbitrio Rotæ, & resolutum fuit, non esse locum arbitrio, & quod circa propositum nostrum dicit d. decisio sic. Quod autem Episcopus non resideret, licet de tempore vacationis fuerit præsens, patet, quia propter officium Summi Inquisitoris qun fungebatur in civitate Ulisbonen. ibi continue permanebat, licet aliquando & certis temporibus visitaret Ecclesiam Eluen. ubi per aliquos dies morabatur exercendo munera Episcopalia, prout contigit tempore vacationis, unde ex mora, quam fecit in civitate Eluen. animo revertendi, prout reversus fuit ad civitatem Ulisbonen. non potuit, pro residente haberi *l. 1. §. habitare, ff. de his, qui dejecerunt, vel effuderunt, l. postliminio, §. captivus ff. de captivis, & postliminio reversis*, & fuit in hac causa dictum 22. Martii 1599. coram R. P. D. meo Mellino, ex traditis per Archid. *in c. licet canon. numer.* 6. *de elect. in* 6. & per Corneum *consil.* 244. *num.* 18. & 19. *lib.* 2. facit, quia cum non diceretur recessisse à civitate Ulisbonen. à qua recessit animo revertendi; *l. qui fugitivus, ff. de ædilit. edict. §. in his autem animalibus, instit. de rerum divis.* & ita adhuc in d. civitate diceretur residere, Jo. And. *ubi suprà* Card. *in Clem.* 1. *quæst.* 12. *de foro compet.* non poterit pro eodem tempore haberi pro residente etiam in civitate Eluen. gloss. & Dd. *in cap. non potest de Præb. lib.* 6. cum aliis allegatis per Ripam, *res.* 14. *num.* 32. *in tit. de lege, & consuetudine*, non obstat decisio, in causa Faventina Cannonicatus coram Illustrissimo Cardi. Blancheto, quia illi respondetur in decisione D. mei Mellini, verum esse sufficere præsentiam Episcopi, per mensem integrum, ad effectum, ut gaudeat alternativa, sed debere intelligi de tali præsentia, quæ fit cum animo ibi permanendi, quia non dicitur quis esse, ubi est in corpore, si mente & animo abest, *l. postliminio, §. captivus, ff. de captivis, & postlim. reversis, cum aliis allegatis*, ad id, quod dicitur animum Episcopi non cognosci, cum sit imperscrutabilis, respondetur, quod imo satis in casu nostro declaratur ex præcedentibus, & sequentibus, *l. sed & Juvianus, §. proinde, ff. ad Macedon. l. si ser lus plurium, §. fin. ff. de legatis* 1. & à solutis, Aymon. *consil.* 20. *num.* 7. Et inquit etiam Gonzalez, quod deinde in alia causa Eluen. ratione vacationis alterius beneficii de mense Febr. quando Episcopus Eluen. aderat in sua Ecclesia; cum ipse illud contulisset uni, & alius esset provisus à Sede Apostolica, introducta lite in Rota, coram D. Peña, fuit facta eadem resolutio, contra provisionem Episcopi, sub 13. Novemb. 1602. cujus resolutionis dec. in hac parte se habet, ut sequitur. Non obstat prætensa provisio Petri ab Ordinario provisi: eo quod Episcop. gaudebat alternativa, quia respondetur primo quod cum Episcop. Eluen. exerceret in Regno Portugalliæ officium Inquisitoris cujus ratione solebat, & tenebatur residere in civitate Ulisbonen. ubi erat constitutum idem tribunal, ideo, licet aliquando soleret, accedere ad suum Episcopatum, & in eo residere, cum illa residentia non esset omnino deliberata, sed animo recedendi & revertendi ad tribunal officii generalis Inquisitoris, non gaudebat alternativa, cum illa non esset propria, & talis residentia, qualem regula requirit, Archidiacon. *in cap. licet canon. n.* 5. *versic. parum enim est, de electione libro* 6. Corneus *consil.* 244. *num.* 18. & *seq. lib.* 2. & fuit resolutum in alia Eluen. Beneficii, 22. Martii 1599. coram R. P. D. meo Mellino. Et idem etiam postmodum fuit firmatum, in eadem causa Eluen. coram eodem D. Peña 17. Novembr. 1603. *decis.* 161. *num.* 7. quæ decisio integra est in noviss. Farin. 613. & tandem fuit confirmatum 27. Feb. 1606. coram D. Ludovisio, non obstante quod fuit prætensum probari, quod de dicto tempore Episcopus habeat intentionem permanendi in civitate Eluen. quia plures testes fuerunt examinati virtute remissoriæ, & quod ipse Episcopus id asseruit, &c.

Nihilominus tamen (salva pace, † & reverentia 701 tanti tribunalis) contrarium mihi verius visum est, nam regula solum considerat residentiam actu tempore vacationis, absque distinctione, & consideratione animi: sic etenim inducuntur Episcopi ad residendum saltim amplius, quam alias residerent, & qui residet, licet habeat animum redeundi, nec redeat de ordinario, pro tunc verè residet, & ut talis facit fructus suos, non obstante Decreto Concilii, *sess.* 23. *de reform. cap.* 1.

Non obstat ratio d. decisionum, dici † & censeri 702 quem residere, ubi continuè commoratur non ubi casualiter & ad tempus adest: nam id est impropriè, & per quandam fictionem, & secundum quendam modum loquendi, & iden jura, & Doctores, qui id dicunt, loquumur per verbum *videtur*, seu *censetur*, vel *habetur*. quæ verba denotant improprietatem, & fictionem Mandos. *reg. de annali, q.* 87. *num.* 1. Navarr. *cons.* 8. *nu.* 6. *de cleric. non resident.* Attenta vero veritate, & realitate, clarum est, quod Episcopus, qui adest in propria Ecclesia, seu diœcesi mense Aprilis, vel alio vere & realiter in illa residet eo mense, non autem in loco ubi de ordinario residet, & regula nostra ad effectum alternativæ requirit veram, personalem & propriam residentiam, & non contentatur cum ficta, & impropria residentia, ut supradictum est *à n.* 466. ut rectè considerat Gonzal. *suprà num.* 169. & 170. præterea sicut Episcopus qui casualiter, & ad tempus abest à diœcesi cum animo statim revertendi, non gaudet alternativa de illo tempore absentiæ, ut Rota censuit, & dictum est suprà *num.* 468. ita à contrario Episcopus, qui verè, & personaliter adest, & residet in diœcesi, licet ad tempus, & cum animo revertendi, debet pro tunc gaudere alternativa: nam contrariorum eadem est ratio, & disciplina, Gonzalez *suprà numer.* 171.

Quare ego in hac sententia persisto quam libenter inquit Gonzalez *suprà num* 173. & 178. & intrepide amplecteretur, nisi vidisset, quod Rota contrarium sæpe decidetit in dec. Elven quibus stantibus propter authoritatem tanti tribunalis, non audet illius impugnare sententiam, sed ut par est, vult reverenter differre, donec forsan ipsa Rota sententiam mutet, prout post illa scripta cœpit in contrariam inclinari sententiam, ut colligitur ex quadam decis. facta in dicta causa Elven. coram D. Ludovisio, super concessione remissoriæ sub die Mart. 1604.

Quarto dubitatur, an Episcopus existens in loco † exempto suæ Diœcesis dicatur in sua diœcesi re- 703 sidere, ita ut gaudeat alternativa, quam quæstionem tractat Gonzal. *d. glos.* 43. *q.* 7. *n.* 180. & post adducta funda-

fundamenta pro parte negativa, affirmativam tamen sententiam à *num.*187. ex eo, quod locus exemptus dicitur de Diœcesi, & in Diœcesi, *arg. text. in c. cum Episcopus, de off. ord. num.*6. ubi notant Dd. Domin. *n.*3. Franc.2. & alii *text. etiam in Clem.*2. §.*simili modo, de privil.* ubi notat Card. *num.*4. & Bonif. *num.* 41. *&* 42. *gloss. in Clementina* 1. *de foro compet. verbo aut earum parte, versi. quod si in aliquo loco Diœcesis suæ tamen exempto,* ubi Cardin. *n.*9. Imola,22.& Bonif.6. Abb.*in cap. Apostolica,num.*3.*de donat.* P.de Ubaldis *de Canonica Portione c.d.qu.*6.*num.*11. & Rota *decis*207 *nu.*1.*par.*2.*diversorum,* & Rolan. *consil.*53. *num.*17.*vol.*3. Felin. *in cap. grave, num.*2. *de off.ordi.* & plus habet Episcopus in locum, & personas exemptas suæ Diœcesis, quam in prorsus extraneos, etenim habet jurisdictionem in aliquibus casibus in locum & personas exemptas, Rota *dec.*102. *num.*4. *& dec.*744. *t. decis.*145. *part.*2. *diversf.* maximè post Concil. Trident. *ut in Sess.*7. *c.*8. *&* 21. *c.*8. *& Sess.*24.*c.* 9.*de reform.* unde etiam ait idem Gonzalez *gloss.*62.*n.* 27. quod literæ acceptationis alternativæ, quæ dari debent in propria Diœcesi, validæ erunt, si datæ sint in loco exempto Diœcesis.

704 Sed ista sententia mihi † non placet, nam quamvis locus inexemptus sit Diœcesi, & in Diœcesi, tamen paria sunt quoad jurisdictionem, quod locus sit exemptus, vel extra territorium, & locus exemptus quoad jurisdictionem dicitur extra potestatem & territorium Episcopi, *dict. c.cum Episcopus*, Joan. And. *in c.a.*2 *de Constitut.in* 8.*num.*5. *&* 6 & ibi Domin. *n* 24. *&* 25. Francus 10. & Ludov. Gom. *in* §. *statuto ejusdem c.*2. *n.*84. & Rolan. *d. consil.*53. *ex num.*23. ubi plura cumulat, ac Felin *supra* & Ugol.*de conf.tab.* 1.*cap* 9 §.3. & Suarez 5 *tom.de censuris, disp.*5.*sect.*4. *n.*5. qui ait quod locus exemptus, quamvis dicatur esse intra territorium, quia intra terminos ejus quasi materialiter continetur, tamen formaliter est extra, quia est extra jurisdictionem talis Prælati, & ex ea parte intelligere possumus locum illum suis terminis claudi, & esse extra terminos alterius, &c. Hæc Suarez Et Avila *de censur.*2.*p.c.*3.*disp.*2.*dub.*5. quòd locus exemptus, & locus extra territorium æquiparantur quoad jurisdictionem, & locus exemptus est de territorio Episcopi quantum ad situm, sed non quantum ad jurisdictionem: & confirmatur: nam ratio, ex qua regula nostra exigit dictam residentiam, est, ut Episcopus tanquam bonus pastor præsit ovibus suis, & munus suum personaliter exerceat, quæ ratio plene cessat, quando est in loco exempto, ratione exemptionis oves non sint propriæ ipsius Episcopi, sed alienæ, nempe Prælati illius loci, seu territorii, nec Episcopus ibi possit munus suum exercere regulariter, unde sententia Gonzalis solum posset procedere: quando Episcopus esset in loco exempto suæ Diœcesis, causa sui officii pro jurisdictione exercenda in aliquo casu, quo sibi competeret. Sed an existens in loco Ecclesiæ seu parochia suæ Diœcesis, sit is tamen intra Diœcesim alterius, dicatur residere in sua Diœcesi, ita ut gaudeat alternativa, ut Archiepiscopus Compostellanus; qui ut mihi relatum est, extra Regnum Galleciæ, & in Diœcesi Zamoren. habet loca, vicarias & Ecclesias suæ jurisdictionis & Diœcesis, & in ipsa Civitate Zamoren. habet quandam Ecclesiam parochialem cum suo districtu sibi subjectam, & ibi residens prætendit residere in sua Diœcesi. Et videbatur non residere: nam residentia in Diœcesi quam Regula exigit, & Concilium *Sess.*23. *de refor. c.* 2. intelligitur in Diœcesi principali continua inter se & cum vicina Civitate, sed non in locis seu Ecclesiis accessoriis existentibus extra Diœcesim principalem, maximè quando aliæ Diœceses sunt intermediæ: id enim attenditur quod est principale, *l.cum in diversis, ff.de religione & sumpt.funer.* Nec æquum videtur, nec rationi consonum, relinquere principalem Ecclesiam, & Diœcesim propter ista loca & Ecclesias, quæ sunt extra: alias, Archiepiscopus Toletanus residens in Civitate Oran. sibi subjecta censetur residere in sua Diœcesi, & satisfaceret suæ obligationi & residentiæ, Quod videtur absurdum, nisi forte in illis locis, seu Ecclesiis existerent visitando, seu exercendo aliud munus suæ Jurisdictionis seu Ordinis, cui sua persona esset necessaria seu opportuna; tunc enim censeretur residere in Diœcesi, &c. juxta supra dicta de loco exempto. Sed Sacra Congregatio Concilii ad instantiam Archiepiscopi Compostellani absolute declaravit, quod si illa loca verè sunt Diœcesi Compostellanæ, dum ibi moratus fuerit, residere censetur in Diœcesi, ut in sequenti declaratione 100. Juxta quam declarationem, dictus Archiepiscopus residens in dicta parochiali Ecclesiæ Civitatis Zamoren. usus est alternativa providendo virtute ejus beneficia suæ Diœcesis tunc vacantia. Sed quamvis ad alternativam & effectum non amittendi fructus sufficiat residentia in illis locis seu Ecclesiis, tamen in conscientia eam non puto tutam, si de ordinario seu ad longum tempus ibi moraretur ob propriam commoditatem: non enim potest esse illa longa residentia sine magno damno & detrimento suæ principalis Ecclesiæ, & Diœcesis, aut ejus regiminis. Sicut etiam Episcopus residens in loco suæ Diœcesis & intra eam existenti, incommodo tamen satis gubernationi & administrationi ipsius Diœcesis, non satisfaceret conscientiæ suæ, secundum quod dictum est *supra* 3 *parte cap.*2. *n* 5.

705 Quinto circa illa verba, *de omnibus, & quibuscumque beneficiis* &c. Dubitatur, an possit Episcopus gaudere alternativa acceptata in beneficiis ad ejus provisionem spectantibus, existentibus tamen in aliis Diœcesi, verbi gratia ad Abbatem S. Joannis de la Peña, ante dismembrationem dictæ Abbatiæ pertinebat provisio, & collatio in mensibus Ordinariorum Portionum seu simpliciorum beneficiorum Parochialium Ecclesiarum loci de Tauste, Luisia & Erla Cæsaraugustan. Diœcesis, quorum provisio à dicta Abbatiæ dismembratione Episcopo Jacen. in ejus erectione fuit applicata per hæc verba, de beneficiorum collationibus, & provisionibus, seu aliis quibuscumque juribus pari ratione dicendum est: quapropter declaramus beneficiorum collationem, aut alia quæcumque jura, quæ olim habebat, Abbas S. Joannis de la Peña in locis Tauste, Luisia, & Erla, & aliis in planitie consistentibus, deinceps ad Episcopum Jacen. pertinere eo modo quo ad prædictum Abbatem hactenus pertinere sunt solita, dubitatum est, an Episcopus Jacen. vigore alternativæ per eum acceptatæ possit ea gaudere in hujusmodi beneficiis, attento, quod in alia Diœcesi existunt, & Abbas S. Joannis alternativa gaudere non posset? ad quod dubium anno 1581. 19. Jan. sic consultus respondit doctissimus Christophorus Robusterius Rotæ Auditor, & postea Episcopus Oriolen. ratione novæ erectionis Episcopatus Jacen. Episcopus gaudet alternativa quoad provisionem, seu collationem beneficiorum Parochialium loci de Tauste, Luisia & Erla Cæsaraugustanæ Diœcesis & pari ratione dicendum est, quoad alia quæcumque jura, quæ olim habebat Abbas S. Joannis de la Peña in locis prædictis, Christophorus Robuster. Rotæ Auditor.

706 Et cum postea dubium † istud propositum esset in Rota coram Illustrissimo Plam idem resolverunt Domini, ut apparet ex decisionibus seqq. Cæsaraugustana beneficii de Tauste 14 Novembr. 1586. cum Abbatia loci de Tauste existentis in diœcesi Cæsaraugustana, cujus Abbas habebat facultatem conferendi beneficia fuisset unita Episcopatui Jacen. tunc erecto, ita, ut dicta Abbatia, eo modo ad Episcopum pertineret, quo ante erectionem ad Abbatem pertinere erat solita, contingit dubitare,

an Episcopus Jaceo. gauderet alternativa in beneficiis loci, & dubio super inde dato die Veneris 14. Novembr. 1586. Domini tenuerunt partem affirmativam, nam gratia alternativa concessa Episcopis residentibus capit omnia beneficia spectantia ad liberam eorum collationem, quare, cum per unionem factam de dicto loco de Tauste Episcopatui Jacen. Beneficia ejusdem loci, ad liberam Episcopi Jacen. collationem spectare inceperint, necessario sequitur, ut alternativa in eis locum habeat, & licet ante unionem Abbas non posset conferre, nisi in quatuor mensibus, id proveniebat propter impedimentum regulæ reservatoriæ, quo sublato etiam ipse potuisset conferre in aliis mensibus pari igitur ratione poterit conferre Episcopus, propter gratiam alternaóvam quæ tollit obstacula. Caputaquen. *dec.67.n.6.lib.2.* & ideo non obstat quod Abbatia fuerit unita eo modo Episcopatui, quo erat ante unionem: quia ante unionem erat apud Abbatem, ut, si Papa sustulisse impedimentum reservationis, Abbas potuisset conferre, nunc autem sublatum est impedimentum in mensibus non reservatis, quod beneficia spectantia ad collationem Episcopi, ergo gratia prædicta tollens obstaculum; quoad menses in alternativa expressos, habebit locum etiam in beneficiis extra diœcesim, spectantib. tamen ad Episcopi collationem, ad quod propositum placuit Dominus *decisio.* Caputaquen. 315. *lib.1.* Non obstat, quod dicitur Episcopum in acceptatione se restrinxisse ad beneficia suæ Diœcesis, quia contrarium apparet ex lectura, non acceptat simpliciter, & licet fides, quam idem Episcopus facit de acceptatione, attestetur etiam se contulisse beneficia suæ Diœcesis nec excludit alia beneficia, cum stent ea verba demonstrative, non taxative, nec propterea recedit ab acceptatione generali, cùm de hac verbum nullum ex lectura etiam acceptationis, apparet minus verum esse, quod dicitur acceptationem factam fuisse de alternativa jam extincta: nam illa dicit simplicater acceptare gratiam alternativam à Gregorin concessam: quare est intelligendum de illa quæ tunc vigebat; non autem de ea, quæ erat extincta, quæ jam desierat esse, & sic acceptari non poterat, nec prodesse Episcopo, & ex his concluserunt Domini in beneficio, de quo agebatur Episcopum Jacen. gaudere potuisse gratia alternativa, non obstante, quod esset in Diœcesi Cæsaraugustana, quia tamen intelligebatur per partem, quod Episcopus aliter intellexerat, atque observaverat, eo quod contulerat beneficia dicti loci de Tauste, in Mense Martö, Domini reservaverunt hunc articulum particulariter videndum, cùm semper eo voluerit audiri.

In eadem sexto Martii 1587. coram eodem D. Plato.

Domini resolverunt non constare quod Episcopus Jacen. acceptando alternativam, intellexerit tantum de beneficiis sitis in Diœcesi, cùm simpliciter acceptaverit: & simplex acceptatio trahatur etiam ad beneficia extra Diœcesim ad collationem suam spectantia, ut fuit resolutum coram me in hac causa die 14. Novemb. 1586. Nec datur aliquis actus positivus Episcopi, per quem possit apparere de hujusmodi mente, quin potius dantur nonnullæ collationes, per quas apparet Episcopum usum fuisse alternativa, etiam quoad beneficia extra Diœcesim: ut in beneficio collato de mense Martii 1579. quod vacaverit de mense Febr. & licet eo tempore nondum fuisset præsentata in Curia acceptatio alternativæ, tamen Episcopus sciebat se acceptasse, & ad se non posse spectare, nisi vigore alternativæ. Non obstat, quod dicat collationem ad se spectare pleno jure, quia remoto obstaculo reservationis per alternativam collano spectat ad Episcopum pleno jure, non obstat quod Episcopus dicat se vigore alternativæ contulisse beneficia suæ Diœcesis, quia non excludunt acceptationem, quoad beneficia extra Diœcesim, ut ex effectu & ex collationib. memoratis videre est, neque obstat quod Episcop. conferendo in mense reservato Papæ per regulam alternativam amittat privilegium regulæ, & per necessarium antecedens collatio facta in mense, qui de sui natura est Episcopi, posset sustineri tanquam valida: cùm ex actu nullo pœnæ locus esse debuerit, actum valere oporteat: juxta tradita per Bart. *in l.1. vers unde cum quæritur C. de his quæ pœnæ nomine*, & tradit Clarus in *§ feudum, qu.31. vers. sed quæra*, quia fuit responsum quod Episcopus conferendo in mense reservato, nulliter confert, quare cum Papa sibi reservet sex menses alternatos, nullitas collationis oritur à reservatione, pœna autem incurritur ex sola intromissione, dum conatur conferre beneficium in mense reservato; ut aperte patet ex verbis reg. alternativæ, quæ privationis pœnam inducunt, si solummodo Episcopus se intromiserit. Eandem sententiam, nempe, quod Episcopus recte gaudebit alternativa, quoad beneficium extra suam Diœcesim consistens ad liberam illius collationem spectaos, breviter tenet post hæc Gonzalez *gl.10. n.4.* allegans Mohed. *decision.3. de præbend.* qui non loquitur in proposito, nec ejus deci. est certa, *ut infra cap.3. numer.* 29.

Circa illa verba, *ad liberam ipsorum † dumtaxat*, 707
non autem aliorum, *cum eis* &c. de quibus Gonzalez *gl 45.seq.* videnda sunt per nos dict. *sup. à n 470.* circa quæ tamen restant aliqua dubia examinanda, & ideo dubitatur, an in Ecclesiis in quibus collatio beneficiorum, & præbendarum est communis Episcopi & Capituli, facta inter eos conventione, & concordia de providendo alternis vicibus juxta *Clemen.2. de jure patron.* possit Episcopus in suo turno gaudere alternativa? in quo videbatur dicendum, quod non, tunc Episcopus non videtur providere suo proprio tantum, & sola sua authoritate, sed etiam jure & authoritate Capituli, & juri communi ad *cap. fin. de præben.in 6.* & Puteum *dec.88 in fin.lib.3.* Ubi dicitur in terminis alternativæ antiquæ, quod alternativa concessa Episcopo prodest Capitulo, ubi menses Ordinarii sunt, divisi inter Episcopum, & Capitulum ex concordia, & sequitur Graourius ad Simonetam *qu.17. n.4.* de quo *supra n.471.* quod non potest alia ratione procedere, nisi, quod adhuc facta ista divisione provisio fit jure communi, & non jure proprio tantum, confirmatur, nam licet usus & exercitium juris conferendi sit divisum per turnos, tamen jus ipsum, & proprietas conferendi remanet indivisum, ut fuit dictum in Salamantina Portionis 30. Aprilis, & Jun. 1599. coram D. Mellino, de qua *suprà n.* 239.

Nihilominus tamen contrarium, & † sic partem 708
affirmaóvam tenuit Rota in casu Salamaotina alternativæ 22. Octobr. 1581. coram D. Robusterin, ut in sequenti decisione. Dubitavi hodie 22. Octobr. 1581. stante concordia inter Episcopum, & Capitulum Salamantinum super collatione Dignitatum, Canonicatuum, Portionum, dimidiarum Portionum d. Ecclesiæ in turno & alternativa Episcopis residentibus S. D. N. concessis quorum omnium in necessariis copia detur, an si Dignitates, Canonicatus, Portiones, & dimidiæ Portiones d. Ecclesiæ vacaverint in mensibus alternatis, in eis intret, vel non intret reservatio, de qua alternativa S. D. Nostri, & licet informantes fortasse, existimantes quod forma modernæ alternativæ sit eadem cum antiqua, contendat quod Capitulum ex Beneficio Episcopi possit uti alternativa per S. D. N. concessa ex Calder. *consil.22. de Præbend. cum aliis allegatis*: tamen Domini, viso tenore dictæ alternativæ, resolverunt quod

quod dictus Episcopus solus potest uti alternativa, non autem Capitulum, sive vellet Capitulum conferre in eadem vacatione, cùm Dom. Episcopo, quod tamen sibi licet, cum turni sint vigore concordiæ distincti, sive vellet separatim conferre suo turno, quia alternativa est limitata ad solos Episcopos, Archiepiscopos & alios superiores, ut invitentur ad residendum, quod non potest applicari ad Capitulum, est etiam limitata ad collationem pertinentem libere dumtaxat, & non cum aliis, ut expresse excludat Capitulum, quando habet communionem cum Episcopo, & in hæc verba alternativa hujusmodi sunt ita prægnantia geminata, & clara, ut non indigeant aliqua declaratione, vel suppletione, unde, eum in puncto agatur de facultate conferendi vigore istius alternativæ, Domini restrinxerunt difficultatem ad solum Do. Episcopum, videtur, an Do. Episcopus Salamantinus possit uti alternativa in istis Dignitatibus, & aliis Beneficiis vacantibus in turno suo, & in mense alternato: & resolverunt, quandiu vacaverint d. Beneficia, in prædicta Eccles. & in mensibus alternatis pro Episcopo, & in turno suo, poterit D. Episcop. illa sib conferre, quia Beneficia, stante hujusmodi concordia & turno, dicuntur pertinere ad liberam collationem Episcopi, & non una cum Capitulo, & sic in eis non intrat reservatio seu limitatio (& non cum aliis) de qua in d. alternativa, & hoc tam dispositione juris communis, quam ex verbis expressis d. concordiæ sive turni: nam ubi ex concordia partium collatio Beneficiorum pertinentium ad duos, vel plures simul est, prout hic, alternis vicibus cuilibet reservata in suo turno, totum jus conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur divisus usus solus, sed totum jus conferendi est penes ipsum solum, etiam jure proprio, & non jure communi, ut bene Jo. Andr. *in cap cum in illis*, §. *fin. de Præbend. in* 6. & sequitur Gemin. Franch Anchar. Joan. Veglel *in compendio sexti, & in ead c cum in illis*. Rochus *tract. de jure patron. verb. Jus, quæstione sexta, num undecimo*. Lambert. *eod tr. libro primo, parte* 2. *quæstione* 2. *articul.* 36. *numera secundo &* 8. Bologn. ad Ananiam. *consil.* 43. *de jure patronat.* & sic verum est, quod eo tempore, quo fit collatio, est quo ad liberam dispositionem Episcopi, & non cum alio, quod tempus collationis debet attendi: nam qualitas adjuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi *l. in delictis*, §. *in extraneis, de noxalibus*, accedit, quod alternativa est favorabilis, latè interpretanda in favorem Episcoporum Cald. *dict. consil.* 21. *de præbend.* & sic ista communio successiva non instantanea, & contemporanea, non attenditur ad illum effectum, idem etiam sequitur attento tenore dict. concordiæ, in qua præsertim *in* 26. *cap.* expresse dicitur ad solum Episcopum, & ad liberam in jus collationem, & non nomine Capituli, sed jure proprio conferat, cum aliis clausulis amplissimis, & quod subdit postea sine consensu Capituli, & perinde, ac si per Capitulum esset facta provisio, est per compatronationem & similitudinem, ut ita valida & efficax existat talis provisio, ac si esse ab utroque scilicet Episcopo, & Capitulo dictiones enim istæ, *perinde ac si* & similes compatronationem, & similitudinem significant, ut latè habetur *in lege* 1. *in princip. recept. arbitris*, nec refragatur *decis quarta, de compromissis in antiqu.* ut in illius lectura apparet. Non obstat perplexitas considerata, quod Episcopus habeat tot menses, & Capitulum paucos: nam, licet concordia det facultatem illam utendi alternativa concessa Episcopo, id fuit factum eo tempore, quo tenor alternativæ non repugnabat interpretationi juris communis, quo inspecto alternativa concessa Episcopo dicitur concessa Capitulo, Calder. *d. cons.* 22. Sed cum tenor modernæ alternativæ aliud inducat, fit caducum illud Capitulum concordiæ, ut possit uti eadem alternativa. Nec hinc sequitur aliqua inæqualitas, vel perplexitas, cum sit expectandum quousque veniat turnus pro Capitulo, adeo quod Episcopus, postquam semel providerit, non poterit amplius providere, antequam veniat vacatio in quatuor mensibus Capituli, juxta tenorem concordiæ, an autem Capitulum possit recedere à concordia, quia illud Capitulum correspectivum de alternativa fit caducum, est alia res, in qua est videndum de causa concordiæ, an illa fuerit successiva, & momentanea, & alia forte essent discutienda, quæ non pertinent ad nos: hic enim præsupponimus existentiam & durationem concordiæ.

Et idem fuit dictum in † Salamantina dimidiæ 709
portionis 25. Jun. 1590. coram D. Comitulo, scilicet Episcopum Salamantinum in suo turno, gaudere alternativa, in Lunen. Sarcanen. Canonicatus, 23. Octobr. 1598. coram D. Seraphino supra relata, *num.* 472. Et idem fuit novissime resolutum in causa Tirasonen. Canonicatus 29 Martr. 1610. coram D. Cavallerio, & facit *decis.* Achillis 15. *seu secunda de jure patr.* & Putei 107. *lib.* 3. & quod stante divisione simultaneæ inter Prælatum & Capitulum, quam jura permittunt, *cap. ult. de præbend in* 9 *glos. in dict. Clemen. de jure patron.* quilibet eorum jure proprio in suo turno confert, nec collatio est communis: fuit etiam alias dictum in una Romana beneficiatus S Petri 28. April. coram D Gipsio, & 20. Novembr. 1590. coram Dom. men Corduba, & 8. Martii 1602. coram D. Peña infra relatis 10. *part. c.* 3. *n.* 39. & ita in proposito dubio tradit post hæc Gonzal. *glos.* 45. *à num.* 2. dicens idem novissime resolutum in una Salamantina Portionis 16. Maii 1603. coram D. Justo.

Et idem erit, quando † divisio facta est per cho- 710
ros, seu latera, nempe quod beneficia, seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere dextro chori Ecclesiæ spectent ad collationem Episcopi, Beneficia vero seu Præbendæ sedentium in cornu, seu latere sinistro chori ad collationem Capituli, seu quod Beneficia chori Episcopi spectent ad provisionem ipsius Episcopi. Beneficia vero chori Decani, ad provisionem Capituli, ut in aliquibus Ecclesiis servatur: nam similiter in hoc casu Episcopus gaudebit alternativa acceptata in Beneficiis sui Chori ad ejus provisionem spectantibus, Capitulum vero providebit in quatuor mensibus ordinariis, de Beneficiis sui Chori, Gonzal. suprà *num.* 36.

Et idem etiam erit, † quando divisio facta est per 711
menses, ita ut Episcopus conferat vacantia in duobus ex quatuor mensibus ordinariis, & Capitulum in aliis duobus juxta gloss. *in d. c fi. de præbend. in* 6. *verb. statuto*; dummodo Episcopus habeat mensem Martii, & Septembr. quo casu Episcopus gaudere poterit alternativa per quam dicti duo menses dimittuntur Papæ & loco illorum Episcopus recipit alios quatuor menses, Februar. April. Aug. & Octobr. Si vero Episcopus non haberet dict. duos menses, Martii, & Septembris, minimè intraret alternativa, cùm illos duos menses permutare non valeat cum Papa, nec possit Episcopus auferre Capitulo aliquem ex suis mensibus *l. id quod nostrum, d. reg. juris, cum aliis*: ita Gonzal. suprà *ex num.* 37.

Sed videtur, † quod etiamsi Episcopus habeat 712
mensem Martii, & Septemb. nullo modo possit gaudere alternativa, quia Papa in alternativa, Episcopo habenti aliàs quatuor menses, dat duos menses plus: ita ut habeat sex menses, & sic auget solum in dimidia parte, at si habenti solos duos menses darentur quatuor pro illis, publicarentur menses, & augeretur, non in dimidio, sed in alio tanto, unde, cum non servetur proportio; non videtur intrare alter-

nativa, & hoc mihi magia placet, quod non advertit Gonzal. ibi & *glossa* 54. *num.*15.

713 Si autem facta sit divisio † simultaneæ per hebdomadas, seu dies: non potest commodè intrare alternativa, etiam respectu Episcopi, quia divisio temporum fit à regula nostra pet menses, non pet hebdomadas, aut dies, & divisio hebdomadæ vel diei repugnat divisioni mensium per altetnativam constitutæ, cum hebdomada, & dies utriusque, nempe Episcopi, & Capituli possit occurrete in uno & eudem meose. Et una & eadem hebdomada possit participare de duobus mensibus &c. Gonzal. suprà *à num.* 49.

714 Sed si divisio collationum facta sit inter † Episcopum & Capitulum per alternativos annos, ut in specie *dict. dec.* Achillis 315. in anoo Episcopi proculdubio intrabit alternativa, cùm de illo anno Beneficia sint liberæ collationis Episcopis, & possit fieri commoda mensium divisio inter Papam & Episcopum, nullumque adsit impedimentum juxta dicta, quamvis secus in anno Capituli, Gonzal. supra *num.* 55. *& seq.*

715 Et quod dictum est † iottare alternativam in turno Episcopi, quando simultanea divisa est inter Episcopum & Capitulum videtur procedere, etiamsi sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit divisa, & collatio remaneat communis, ut in Ecclesia Segobien. & Palenrioa, juxta infra dicta *n.* 733. *& seq.*

716 Et idem erit in jure patronatus, seu præsentandi communi Episcopi ratione Digoitatis, & aliorum per concordiam diviso, quoad turnum Episcopi: nam in eo poterit gaudere alternativa.

717 Nec prædictū † obstat *d.c si.de Præbend. in* 6. quia termini illius sunt diversi, & ratio diversa.

718 Ad *d.decis.* Putei 88. *lib.* 3. responderi potest † quod non est vera, ex d. doctrina Joaonis Andr *in d.c.cum in illis* §. *si.* quem sequuntur plures relati *in d.dec.* Salaman. alternativæ vel quod procedit cum concordia illa, & divisio mensium facta fuit concessa jam alteroativa Episcopo, & ab etiam gaudente Capitulo ex Beneficio Episcopi, tunc enim pro tempore illius alternativæ videbatur Capitulum posse ea uti, ex quo ante divisionem ipsi competebat.

719 Sed verius est, quod in terminis alternativæ, † aotiquæ, in qua illa decisio loquitut, alternativa concessa Episcopo prodest Capitulo, ubi mense Ordinarii inter Episcopum, & Capitulum sunt divisi, ex concordia, ut ibi dicitur etiamsi concordia, & divisio esset facta ante concessam alternativam, ut patet ex d. Salamantioa alternativæ, quod tamen noo procedit ex eo, quod provisio adhuc fiet jure communi etiam facta ita divisione, sed quia per concordiam dividuntur menses Ordinarii, prout competerent Episcopo, & Capitulo, & sic stante alternativa, quæ posset prodesse Capitulo mense alternativo.

720 Ad confirmationem † respondent Gonzal. *suprà n.*20. quod tuoc solum est divisum exercitium, non tamen ipsum jus conferendi, quando ille, ad quem turous spectat, confert communi nomine: secus verò, si confert solo jure proprio, ut in causa d. decis. Salamantinæ alternativæ, & quod ita fuit distinctum & declaratum in d. Romana Beneficiatus S. Petri 28. April. 1595. coram Gipsio, & in d. Salamantina Portionis 16. Maii 1603. coram D. Justo. Sed ibi saltem in d. Romana solum dicitur, quod quando est divisa simultanea, quilibet confert, in suo turno jure proprio, nec sit talis distinctio, quamvis in d. Salamantina verum sit, Rotam ita respondere & distinguere, & quod ita intellexit Rota in d. Romana, sed non satisfacit difficultati. Et illa dec. Salamantina Portionis 30. April. & 25. Jun. 1599. coram D. Mellino, in confirmatione allegata loquitut in eadem concordia facta inter Episcopum & Capitulum Salamantinum, de qua in dec. Salamantina alternativæ: unde ad d. confirmationem respondendum est, ut suprà *num.* 242.

Sed hic est difficultas, an prædicta resolutio procedat, † etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica, confirmata, an verò requiratur, quod sit confirmata? Et quidem videtur pro tempore Episcopi eam facientis coocordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & consequenter in ea pro tunc procedete d. resolutionem, juxta supradicta *n.*708. non tamen transire ad successores in Episcopatu, etiamsi sit facta nomine Dignitatis, & successorum, nisi sit ab illis approbata, sed observata *c.de cætero.c.veniens, de transact.* Rota in una Oscen. Canon. 9. Martii 1592. coram illustrissimo Seraphino in qua fuit resolutum. Non esse locum executiooi Brevis de capienda poss. illius, uti reservati, ex reg. 8. Gregor. XIV. cum in actis constaret de provisione anteriori Capituli, & prætenderetur ad illum spectare collationem vigore conventionis, seu statuti, ad quod probandum & observationem illius debebat admitti ab Auditore Cameræ, cum ista exceptio oriretur ex ipso Brevi, & sic cessabat, quod dicebatur dictam concordiam non fuisse coofirmatam, & ideo expirasse morte illius Episcopi, cum quo fuit inita, quia prædicta concordia fuit facta nomine Dignitatis, & successorum, ideo potuit à successoribus observari, & dati erant articuli ad probaodam observantiam, &c. Sed satis esse, quod Episcopus non reclamaverit ut sustineatut provisio Capituli. Puteus *decisione vigesima prima de Præbend.* & inferiorem collatorem etiam venire appellatione Ordinarii, &c. quam decisionem, licet non omnino integram ponit Salust. Tiberius *in praxi libro tertio, capite nono*, etiam in una Ulisbonen. beneficii de Ovidos 20. April. 1598. coram D. Lancelloto, in qua fuit resolutum, constare de jure Petri, provisi à Prinre S. Jacobi de Ovidos, qui licet non sit fundatus super jure cooferendi beneficia suæ Parochiæ, competit tamen ei ex concordia inter Archiepiscopum Ulisbooen. & Reginam Catharinam, ac Priores Ecclesiarum sui juris patronatus inita, quod durantibus differentiis iotet ipsos existentibus, beneficia dictarum Ecclesiarum alternatim providerentur, nec obstare, quod concordia uti non confirmata à Papa non sit transitoria ad successores in Archiepiscopatu, *cap.veniens, de transact.* quia satis ligat Georgium Archiepiscopum, cum ipse illam approbaverit conferendo juxta tenorem altetnativæ, & approbando collationes à Priori ejus vigore factas, Aym. *consil.*158. *n.*2. *&* 3. *& cons.*159. *num.*5. *in fin.* ultra quod, præter concordiam Prior est in quasi possessione conferendi per turnum, quod solum sufficit ut collatio facta Petro fuerit valida, *c. cum olim, de causa possess. cap. consultationibus de jure patron. &c.* 721

Verùm prædicta concordia † facta per Episcopum cum suo Capitulo, videbatur transire ad successores, etiamsi non esset à Papa confirmata juxta doctrinam Ostiensis *in ca.novit.de his quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli*, quam ibi sequuntur Joan. And. Butrius, Card & Imola, & glossa *in Clementina secundæ*, §. *final. verb. Ecclesiam de rebus Ecclesiæ*, & Rota *decis.*756. *num.*3. *par.*1. *diverf.* & summa Bullar. Quarant. *verb. alienatio, n.*6. *in append. prima editione*, quod Episcopus de bonis, seu juribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate: quia non potest dici alienatum ab Ecclesia, quod semper in dominio Ecclesiæ retinetur, &c. ergo multo magis poterit facere concordiam cum suo Capitulo super provisione communi, & simultanea dividenda. 722

Respondetur tamen † prædictam doctrinam Ostien. esse dubiam, ut per Card. *in d.Clem.*2. § *fin.* 6.*q.* 723

& contra

& contra eam tenet Bonif. *ibidem, n.16.* dicens, quod in ea, quod detrahitur à mensa Episcopali distincta à mensa Capituli, est alienatio, qua solus Episcopus facere non potest, ut *c.1. de reb. Eccles. non alien. & d. §. fi.* & hoc videtur verius, & in proposito ita sentit Rota in d. Oscen. Canonicatus, & in Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ iof. adducta, *c.4. nu.140.* Stante autem observantia concordiæ cum patientia successorum per longissimum tempus 10. annorum præsumetur confirmatio juxta *d.ul.p.c.* à 2. *n.178.* & Rota in Faventina juris patron. instituendi & conferendi 4. Febr. 1585. coram Vicecomite, quæ est in noviss. Farin. dec. 638. & in Tarraconen. sacristiæ 9. Jun. 1600. coram Justo: quæ est *ibidem dec. 359. n.2.*

724 Sed prædicta doctrina, † & resolutio difficultatis propositæ, quatenus dico, quod facta concordia, & divisione simultaneæ etiam non confirmata, intrat alternativa in turno & provisione Episcopi pro tempore, quo concordia durat, videtur corruere ex traditis per Gonzalez post hæc scripta visum *dict. glos. 45. §.1. ex num. 93.* præsertim ex decisione Rotæ: quam refert in una Columbren. Canonicatus 23. Maii 1599. coram D. Mellino, in qua ut ait, fuit resolutum, quod quamvis fuisset facta divisio inter Episcopum, & Capitulum per choros, & desuper esset inita inter eos concordia, quæ Apostolica confirmatione fuerat munita, nihilominus non intrabat alternativa per Episcopum Columbr. acceptata ex duplici ratione per eandem decisionem assignata, prima, quia in confirmatione Apostolica d. concordiæ aderat clausula expressa; salvis reservationibus Apostolicis, & sine earum præjudicio, & ideo sicut ante concordiam non poterat Episcopus conferre, nisi in solis 4. mensibus ordinariis, sic etiam, nec post concordiam cum Canonicatus d. Ecclesiæ Cathedralis non sint liberæ, sed simultaneæ collationis & alternativa locum non habeat, nisi in beneficiis liberæ collationis ac d. confirmatio Apostolica præservet præjudicium Sedis Apostolicæ, ac salvet reservationes Apostolicas, ita ad hunc effectum esse perinde, ac si d. confirmatio obtenta non esset, ideo alternativa intrare non poterat, unde quando d. clausula, salvis reservationibus, &c. apposita fuerit in confirmatione concordia in nullo casu intrabit alternativa, cum constet de voluntate Papæ nolentis includi, Bart. *in l. si quis priore, n.3. ff ad Treb.* Mohed. *decis. 23. num. 2. & 3. de præbend.* secunda ratio fuit: quia Episcopus, & Capitulum nihil possunt facere inter se in præjudicium Sedis Apostolicæ, ad effectum, ut ex tali statuto, vel concordia tollantur reservationes Apostolicæ mensibus in quibus antea Episcopus providere non poterat propter simultaneam collationem, cum in potestate inferiorum non sit per eorum pacta privata præjudicare reservationibus Apostolicis, vel illas diminuere, *c. cum inferior, c. quod super his de Majoritate & obedientia. Clem. ne Roman. de elect.* gloss. & Bart. & alii *in Auth. quæ supplicatio. C. de precibus Imper. offeren.* Paris. *cons. 111. n. 6. lib. 1.* Felin. plenissime *in d. c. quod super his n. 1. usque ad fi.* Rota quæ loquitur de simili turno, seu vicissitudine, *decis. 3. post medium vers. nec potest dici de concess. præbend. in antiq.* Bisigneti, nam alias si possent facere quod beneficia simultaneæ collationis efficerentur liberæ collationis, ut intraret alternativa, in illis daretur occasio, ut facilis via aperiretur includendi in alternativa beneficia quæ sunt simultaneæ collationis, & eludendi dispositionem reg. nostræ, *ita dicta decisione Columbrensi.*

725 Unde resolvit Gonzal. *ibi ex num. 71.* † quod si agitur de dividendis collationibus, ut commodius fiant, & discordiarum evitetur occasio, secluso effectu regulæ nostræ, proculdubio valet concordia, & divisio, ex *Clemen. 2. versic. & ut faciunt de jure patron.* ubi gloss. & Dd. *d. cap. fin. de præbend. in 6. d. vers. usus, ff. de servientibus & l quoties 34. D. de usufruct.* & traditis per Boerium *decision. 5. à n.2.* Lambert. *lib.1. part.2. art.36. à n.6.* Covar. *pract. 40. n.1. quæst.2.* & Cæsarem de Grassis *decis. 3. de re judicata.* Si vero agitur ad effectum reg. nostræ, scilicet, ut intret alternativa in istis beneficiis, quæ alias erant simultaneæ, & non liberæ collationis, quando concordia fuit per sedem Apostolicam ex certa scientia confirmata; sine ulla difficultate intrabit alternativa, ut fuit decisum in d. Salamantina alternativæ: & in dicta Salamantina Portionis, quando vero fuit confirmata cum restrictione illius clausulæ, Salvis reservationibus Apostolicis, & sine illarum præjudicio, minimè alternativæ locus erit, ut in d. Columbren. Canonicatus, nec etiam erit ei locus, quando fuit confirmata concordia in forma communi duntaxat, aut quando non fuit confirmata, nisi fuerit longo tempore observata, nam stante longa consuetudine, super d. divisione, seu libera collatione, alternativæ locus erit &c.

726 His tamen non obstantibus † persisto in prædicta mea resolutione: & adhuc existimo, stante concordia, & divisione simultaneæ, intrare alternativam in turno & provisione Episcopi; etiamsi illa non sit confirmata: nec obstat, quod Episcopus, & capitulum non possunt per eorum pacta præjudicare sedi Apostolicæ, & ejus reservationibus, &c. quia illud præjudicium venit in consequentiam, & sic non attenditur ex regul. *l. si quis nec causam. D. si certum petat.* ubi Jas. ex *n.3.* Probus ad Monach. *in cap. cum in illis, n. fi. de præb. in 6.* Ferretus *cons. 64. & 244. n.3.* cum aliis per Gonzal. *d. gl. 45. §.1. n.35.* & cum Episcopus, & Capitulum in facienda hujusmodi concordia, divisione utantur jure suo & permissione juris, non videntur fraudem committere, *l. nullus 56. de reg. juris* cum aliis per gl. & Decium ibid.

727 Rursus existimo intrare alternativam † quando concordia fuit confirmata, cum clausula, *Salvis reservationibus Apostolicis, & sine earum præjudicio.* Nam ista clausula non ponitur ad tollendam alternativam, sed ad sanandas, & præservandas reservationes Apostolicas, sive 8. sive 6. mensium, & alias ita per ut talem confirmationem non intelligatur dari jus in reservatis, & per illam clausulam potius exprimitur id, quod de jure inest, & sic nihil operatur *l.3. ff. de leg.* & dicitur alias infrà 1 *s.p.c.5. n.21. & 335.* In terminis autem decis. Egitanen. Canonicatus 5. Martii 1603. coram D. Ludovisio in confirmatione concordiæ, per quam Capitulum concessit Episcopo collationem Canonicatuum in suo turno, expresse statuitur: quod Episcopus non possit conferre, etiam vigore alternativæ, nisi in mensibus, in quibus Capitulum conferebat: & sic expresse excluditur alternativa, &c.

728 Et de materia turnorum in collationibus † beneficiorum, vide Gonzal. *d. glos. 45. §.3.* ubi de ista materia in particulari agit, & aliquas qu. tractat. & vide etiam dicta suprà à *n.233. dec. 89. noviss.* 8. Farin.

729 Septimò dubitatur, † supposito, quòd electio Personæ Pœnitentiarii quandocumque facienda, solum Episcopum spectat, absque consensu Capituli, collatio autem Præbendæ ab illis fieri debet; ad quos ante spectabat, juxta declarationem S. Coog. Concilii, ut infrà dicetur, *c.4. à n.137.* an in Ecclesiis, in quibus collatio Præbendarum est communis Episcopis, & Capitulo, ut in hac Ecclesia *Abulen.* & aliis, vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ in mense alternato, puta Febr. Apr. Aug. seu Octobr. Episcopus virtute alternativæ acceptatæ possit eligere personam Pœnitentiarii, & illi sit facienda collatio ab Episcopo, & Capitulo: & idem dubium est, ubi collatio Præbendarum solius Capituli, quod est quærere, an in Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ possit Episcopus gaudere alternativa, non obstante,

quod

quod collatio Præbendarum ſit communis Epiſcopi & Capituli, vel ſolius Capituli. Et videtur quod non, nam alternativa eſt reſtrictio ad beneficia, quæ ſpectant ad liberam Epiſcoporum dumtaxat: non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, &c. ut in dict. verbis reg. & in Pœnitentiaria licet electio perſonæ ad ſolum Epiſcopum pertineat, tamen collatio Præbendæ eſt communis, ſeu ſolius Capituli in prædictis Eccleſiis, ut ſupponimus, ſic non poteſt dici ſpectare ad liberam Epiſcoporum dumtaxat depoſitionem, & ita hanc partem negativam aliqui tenent. Et videtur ſupponi in declarationibus Sacræ Congreg. Gerund. & Calagurritan. quæ ſic ſe habent 85. & 86.

730 Nihilominus † tamen verior videtur pars aff. Nam conſiderandum eſt, quod Pœnitentiarius habet officium Pœnitentiarii, quod eſt principalius, & inſuper præbendam Canon. illi unitam, ſeu annexam, ut patet ex S. Concil. Trid. *Seſſ.24 de reform. c.8.* & dicet infrà *15.p. c. num.250.* cùm ergo electio perſonæ Pœnitentiarii, & ſic diſpoſitio officii Pœnitentiarii, quod eſt principalis, ſpectet ad ſolum Epiſcopum habebit in eo locum alternativa, non obſtante, quod collatio Præbendæ annexæ ſit communis, ſeu ſolius Capituli: nam id eſt attendendum, quod eſt principalius. *l. cum in diverſ. ff. de religio. & ſumpt. funer. & facit l. quæritur. D. de ſtat. homin.* Nec Capitulum poteſt conferre, niſi electo ab Epiſcopo in Pœnitentiarium, & tunc per accidens, & in conſequentiam Capitulum fruetur alternativâ collatione Præbendæ annexæ Pœnitentiario, ex reg. *l. 1. ff. de author. tut.* de qua per *gloſ. in §. ex non ſcripto, verb. diuturni inſtitut. de jure natur.* quod in conſequentiam, & per obliquum aliquid permittatur, quod aliàs principaliter, & directò denegatur ex reg. *l. Ariſt. ff. quæ res pignori obl. poſſeſſ. in fin.* ibi. Sæpe enim, quod quis ex ſua perſona non habet hoc per extraneum habere poteſt. Et l. ſi communem, ff. quemadmodum ſervitutes admitt. quod ratione communionis quis conſequitur, quod per ſe non poſſet, & eſt in ſimili *gl. fi. in c. vic. §. verum, de jure p. ur. in 6.* quam Dd. ibi communiter ſequuntur, & alii infra citati, *cap. ult. num. 210.*

731 Et ita plenè tenuit, Rota † in una Mayoric. Canonicatus, ſeu Pœnitentiariæ coram illuſtriſſimo Mellino, & coram Illuſtriſſimo Seraphino, in quo conſequenter, & conformiter ad iſta reſolverunt Domini, ſi vacante Pœnitentiaria in menſe Sept. habente Epiſcopo alternativam, proviſionem, & electionem Pœnitentiarii ſpectare ad Papam ratione menſis Apoſtolici, nec valere proviſionem factam ab Epiſcopo, & Capitulo, non obſtante quod collatio Præbendarum eſſet communis Epiſcopi, & Capituli. Licet in illa coram D. Seraphino, Domini videantur velle quod in illo caſu poſſet Epiſcopus, & Capitulum facere collationem Præbendæ Pœnitentiario electo à Papa, niſi ipſe Papa præveniret eligendo ſimul, & conferendo, quod mihi non placet: nam tunc nullo modo poſſet collatio Præbendæ ad Epiſcopum, & Capitulum pertinere: ſed ad Papam uti ſequela, ut in illa coram D. Mellino, & in conſequentiam, ſicuti quando vacaret in menſibus alternatis Epiſcopi, in conſequentiam collatio Præbendæ ſpectatet etiam ad Capitulum, & non ſolum in duobus menſibus, quicquid in illa coram Do. Seraphino controvertatur, quæ deciſ. ſic ſe habent.

Majoricen. Canonicatus 15. *Novembr.* 1593. *coram D. Mellino.*

732 DOmini concorditer † reſolverunt non conſtare de bono jure Matthæi, moti fuerunt, quia Epiſcopus acceptavit alternativam, & vacatio ſucceſſit id menſe Septembr. ideo proviſio ſpectat ad Papam, & non ad Epiſcopum & Capitulum, à quibus ipſe fuit proviſus, nec poteſt revocari in dubium acceptatio alternativæ, & reſidentia Epiſcopi, quia de acceptatione conſtat in actis, & ex confeſſione Epiſcopi, reſidentia vero probatur ex proviſione Matthæi quæ eſt facta ab Epiſcopo in Domo Capitulari Eccleſiæ Majoricen. die ſequenti poſt vacationem ultra quod abſentia Epiſcopi privat ipſum commodo alternativæ: ſed non præjudicat Papæ, ut fuit reſolutum in cauſa Faventina Canonicat. 16. Decembr. coram R. P. D. Blancheto. Non obſtat, quod alternativa eſt reſtricta ad Beneficia, quæ ſpectant ad liberam collationem ſolius Epiſcopi, & collatio in Cathedralibus eſt communis Epiſcopi, & Capituli, Caſſador. *deciſione vigeſima ſecunda, de præbend.* & licet electio perſonæ Pœnitentiarii ſpectet ad Epiſcopum, tamen collatio præbendæ pertinet ad eos, ad quos antè Concilium ſpectabat, ut in iſta cauſa Congreg. Illuſtriſſimor. Cardinalium S. Concilii interpretum cenſuit, quoniam reſpondebant Domini procedere, quando electio pertinet ad Epiſcopum, non autem quando vacatio contingit in menſe Apoſtolico, prout eadem Cong. cenſuit in cauſa Salamantina: & Tiraſon. nominationis pœnitentiarii, quia cum præbenda ſit unita officio pœnitentiarii, collatio præbendæ, uti ſequela officii pœnitentiarii, ſpectat ad Papam ad quem pertinet electio perſonæ pœnitentiarii, gloſſ. *in ca. ult. verb. datur de reſcrip. in* 6. Peregrin. *deciſ. 40 lib. 1.* Ant. Auguſt. *tit. de unio. §. 3.* alias ſi collatio præbendæ ſpectaret ad Epiſcopum & Capitulum, quando electio pœnitentiarii pertinet ad Papam ſequerentur plura abſurda, ſecundum Dominos: primum quod proviſio Papæ redderetur eluſoria, ſi Epiſcopus, & Capitulum, alteri conferrent præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum conſequeretur, ſecundum quod eſſet neceſſarius duplex titulus, unus à Papa, ab inferiore, tertium, quod præbenda eſt unita officio pœnitentiarii, & pœnitentiarius habet ſolum officium ſine præbenda, & tamen unitorum eadem debet eſſe diſpoſitio. Angel. *in l. ſed ſi plures, §. filio nu.4.* & ibi Imola *in princip. ff. de pupil. & ſubſtitut.* qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetravit Eccleſiam, cui alia eſt unita, ut non poſſit unam ſine alia poſſidere. Quæ deciſio poſt hæc eſt impreſſa in noviſ. Farinac. 695. ad finem ſecundæ. Et in hac deciſione reſpondetur ad declarationes Sacræ Congr. in cauſa, Gerunden. ſupra adducta *num.* 729. quod ibi non fuit quæſitum an electio & collatio ſpectaret ad Papam, vel ad Epiſcopum, ſed an electio Epiſcopi mutaret naturam collationis, præſupponendo electionem factam ab Epiſcopo, & in hac parte optimè fuit reſponſum non mutare, ſed collationem pertinere ad quos antea providebat. Similiter in declaratione Calaritana ibi adducta non quæritur, nec deciditur principaliter ſuper alternativa, an intret vel non in pœnitentiaria, ut collatio eſt communis Epiſcopi & Capituli, ſed ſuppoſito quod vacet in quatuor menſibus inferiorum collatorum, deciditur electionem perſonæ pertinere ad Capitulum, collationem verò ad Epiſcopum & Capitulum, &c.

In eadem coram D. Seraphino 24. *Januarii* 1597.

FUit dubitatum ſuper validitate Collationis Canonicatus, & præbendæ Eccleſiæ Moricen. unita officio Pœnitentiarii juxta decretum S. Concilii *Triden. Seſſ.24. can.8. de Refor.* facta per Epiſcopum Majoricen. cum vacarent per obitum cujuſdam Ant. Pellicen. de menſe Septembr. 1585. & in hoc verſabatur difficultas, quod Epiſcopus acceptaverat alternativam,

ternstivam, & ſic menſis Septembr. effectus erat Apoſtol. adeo dubitatur, an electio pœnitentiarii ſpectaret ad Papam, vel ad Epiſcopum, & pro validitate deducebatur alternativam capere tantum beneficia quæ ſpectant ad liberam Epiſcopi collationem: Sed in caſu propoſito electionem eſſe quidem Epiſcopi, ſed collationem ſpectare ad Epiſcopum & Capitulum: ideoque non habere locum alternativam, ita ut Papæ competat electio, & pro hac parte allegabatur quædam *decifio.* Sacræ Congregat. Civil. in cauſa Gerund. contrarium tamen in hac cauſa fuit reſolutum coram R. P. D. meo Mellino, & deinde coram me in præſenti cauſæ propoſitione confirmatum, & moti fuerunt Domini hac potiſſimum ratione, quia ante collationem, quæ fieri debet per eos, ad quos ſpectat, neceſſe eſt, ut præcedat electio perſonæ valida: quæ electio ſpectat ad Epiſcopum ſolum, verum ex vigore alternativæ non poſſet Epiſcopus eligere in menſe Septembr. qui eſt effectus Apoſtolicus, electio ſpectat ad Papam: nam in hac electione nihil eſt commune Capitulum cum Epiſcopo: & per conſequens neceſſe habet Epiſcopus & Capitulum conferre ei, quem Papa elegerit, ideoque Papa præveniendo eligit ſimul, & confert, nullum ex hoc fit præjudicium collatorum qui electo conferre tenentur: & non aliis, neque obſtat deciſio in cauſa Gerunden. quia non fuerat quæſitum, an electio & collatio ſpectaret ad Papam, vel ad Epiſcopum, ſed an electio Epiſcopi immutaret naturam collationis præſupponendo electionem factam ab Epiſc. & in hac parte optime fuit reſponſum non immutare, quod eſt relicta facultas conferendi cui de jure competebat: ſed hoc vix locum habere poteſt ut Papa, cum Papa ſimiles gratias, imperfectas facere non ſoleat, & ex hoc tolluntur omnia, quæ ex adverſo allegantur: nam quod dicitur poſſe evenire abſurdum, quod hoc pacto in duobus tantum menſibus poſſet Capitulum conferre hujuſmodi præbendam, & Canonicatum, quia dato, quod hoc ſit verum, non tamen eſſet inconveniens, cum non reſpectu unius, aut alterius beneficii concedatur alternativa: ſed generaliter reſpectu omnium præterquam reſervatorum, & ideo compenſatur præjudicium, quod ex accidenti oritur circa aliquod corpus beneficii cum emolumento, quod Epiſcopus conſequitur ex adeptione duorum menſium, & ut dictum eſt, hoc præjudicium Capituli, non eſt conſiderabile, cum omnino cogatur conferre ei, quem Epiſcopus elegiſſet, quare concluſum fuit collationem factam per Epiſcopum non fuiſſe validam, cum præcederet electio valida, quæ non præceſſit ex eo, quod illo menſe non poterat ipſe eligere, ſed ſpectabat electio ad Papam.; & ita poſt trinas propoſitiones fuit per Dominos concluſum.

Præterea quando in pœnitentiaria † ſolum con-
733 ſideraretur Canonicatus, & præbenda cum onere pœnitentiarii ſeu audiendi confeſſiones, ſicut in præbenda lecturæ deputata, ex decreto Concil. *ſeſſ. 5. de reform. cap.*1. ſolum conſideratur Canonicatus, & præbenda, cum onere lecturæ adhuc Epiſcopus gauderet in ea alternativa, ſuppoſito, quod ad eum ſpectet electio perſonæ, quamvis collatio præbendæ eſſet communis ejus, & Capituli: nam ad hoc, ut intret alternativa ſufficit, quod beneficium ſpectet ad liberam diſpoſitionem, vel electionem ſolius Epiſcopi, ut patet ibi, *ad liberam ipſorum dumtaxat* unde ſolum conſideratur, quod ad Epiſcopum ſpectet prima diſpoſitio beneficii, quamvis ad alium ſpectet collatio, ſeu inſtitutio, vel confirmatio.

Et ſic ſi Epiſcopus habet † jus præſentandi ad
734 aliquod beneficium ratione ſuæ dignitatis, intrabit in eo alternativa, non obſtante quod inſtitutio ad alium ſpectet, & etiamſi eſſet in aliena Diœceſi, juxta d. *in 5. dubio. nu.* 705. & ſic inſtitutio ſpectaret ad Ordinarium Diœceſis, ubi ſitum erat beneficium, & idem in electione. Quamvis in parochialibus, quarum collatio ad alios ſpectat, non gaudet Epiſcopus alternativa, etiam ſtante Concilio *Tridentino Seſſione 24. de Reformat. c.*18. diſponente, quod in eis electio dignioris ex approbatis in concurſu ſpectat ad Epiſcopum, quia non ideò parochialis ſpectat ad electionem Epiſcopi, ſed præſcribitur forma collatori, ut non poſſit conferre niſi electo ab Epiſcopo, prævio concurſu. Quod patet primo, quia Epiſcopus debet eligere & ſignificare perſonam electam collatori intr. quadrimeſtre, & ſi infrà iſtud tempus non eligit, aut non ſignificat, libera proviſio, & omnimoda diſpoſitio remanet collatori, ut in Conſtitutione Pii V. *de colla. paroch.* At ſi parochialis, ad collationem Epiſcopi ſpectaret, eo non eligente intra tempus, electio devolvitur ad ſuperiorem, ſicut devolveretur electio pœnitentiarii, & aliorum beneficiorum: eo verò infra tempus eligente, licet non ſignificante, electio valida maneret, nec tolleretur jus electo quæſitum maximè per ipſum non ſtando.

Secundo, quia alias hujuſmodi electio ad parochialem non tranſiret in Capitulum, ſeu ejus Vicarium, Sede vacante, juxta dicta infra *ca* 8. *à num.* 52. quæ tamen tranſit, *infra 9 p. cap.*2. *dubio* 1. Similiter in parochialibus vacantibus in menſibus Apoſtolicis, ſeu alias reſervatis ſtatuit Concilium, & dicit Conſt. Pii V. quòd Epiſcopus faciat concurſum, & eligat digniorem; & ſignificet Papæ, ut ab eo illi conferantur: & cùm parochiales alias ſpectant ad collationem Epiſcopi, intrat in eis alternativa, ita quod Epiſcopo acceptante alternativam, menſes Apoſtolici ſunt tantum ſex, & totidem Ordinarii, ut in reg. & dictum eſt ſuprà *num.* 476.

Cùm ergo ad Epiſcopum † ſpectet electio perſo- 735
næ in pœnitentiaria, quandocumque illa conſideretur, intrabit in ea alternativa, quamvis perſonæ electæ ſit facienda collatio ab Epiſcopo, & Capitulo, ſeu à Capitulo ſolo, & ita dixi, & fuit practicatum, in Pœnitentiaria hujus Eccleſiæ Abulen. vacante de menſe Auguſt. 1606. per obitum Doctoris Latentii Cachon. Epiſcopo gaudente alternativa, ad quam fuit per D. Epiſcopum electus D. Marin. de Aguierre Canonicatus lecturæ Eccleſ. Segobien. & ei fuit facta collatio per Epiſcopum, & Capitul. ad quos ſimul ſpectat collatio Præb. de qua tamen tanquam reſervata ratione menſis fuit per Papam proviſus quidam Roderic. Gom. Toletanæ Diœceſis, ſuper quo pendet modo cauſa in Rota.

In qua extrajudicialiter propoſita de ordine Illuſtriſſimi Cardinalis Arigonii S. D. N. Pauli V. pro-Datarii, fuit poſt hæc facta ſequens *deciſ.* coram D. Juſto Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ Lunæ 7. Maii 1607. Canonicatus & præbenda, cui eſt unitum officium Pœnitentiariæ in Eccleſia Abulen. vacarunt in menſe Auguſt. & vigore alternativæ acceptatæ Epiſcopus Abulen contulit Martino Aguierre, ſed S. N. D. contulit Roderico Genuen. Unde Illuſtriſſimus D. pro-Datarius mandavit mihi ut proponerem in Rota punctum ad quem ſpectaret, hujuſmodi proviſio, ad Epiſcopum ſcilicet, vel ad Papam? Et eo propoſito, Domini cenſuerunt ſpectare ad Papam, ſiquidem electio perſonæ Pœnitent. vacante officio in menſe Apoſtolico, vel reſervato, ſpectat ad Papam, ut Congregat. Concilii cenſuit, & datum eſt decret. in Summario. Cum igitur officium vacaverit in menſe Auguſt. Apoſtol. tam electio, quam collatio ſpectat ad Papam, non obſtante alternativa per Epiſcopum acceptata, quæ fecit de menſe Apoſtol. ordinar. qua effectus alternativæ ceſſat in his quæ ſpectant ad Epiſcopum ſimul cum

Cap.

Cap. non ad liberam Episcopi collationem, ut dixit Rota coram Illustrissim. D. Cardin. Pamphilio, in causa Assisien. Canonicatus 24. Junii 1600. & coram me in Tarraconen. Sacristiæ 26. Junii 1602. & sæpe alias, hoc est in proposito casu. Non obstat, quod electio personæ spectet ad solum Episcopum, ut Sacræ Congregat. Concil. censuit, & data est copia Decreti, & Rota coram bonæ memoriæ Orano in alia Abulen. Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. idem censuerit, unde sequi videtur ad Episcopum solum pertinere, & intrare alternativam, & in decisionibus Majoricen Pœnitentiariæ quæ dantur, una coram Illustrissimo Domino Cardinali Mellinodiæ decimaquinta Novembr. ann. 1593. alia coram Illustrissimo Domino Cardinali Seraphino 24. Januar. 1597. nam responsum fuit decretum Congregationis, & decisa in causa Abulen. procedere stante vacatione in mense ordinario. Nos autem loquimur de mense Apostolico, & sic quando electio spectat ad Papam. In causam vero Majoricen. vacatio erat in mense Septembris ordinario: sed vigore alternativæ factus erat Apostolicus: ideo Papa elegit & contulit? quia quando Papæ competit electio personæ, competit etiam collatio præbendæ: ut colligitur ex ejusdem decisionibus: non constat dicere, quod in mense August. eadem ratione concludendum videatur virtute alternativæ factum esse ordinarium: quia firma est reg. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum: menses autem Ordinarii sunt 4. in quibus non negatur, intrare posse alternativa, & mensis Mart. & Septembr. pertinebit ad Papam, ut decisum fuit in causa Majoricen. ubi non dicitur, quod intret in mensibus Apost. Et quamvis regulariter alternativa procedat in mensibus Apost. hoc evenit, quia de jure absolutè Episcopus habet proprium jus conferendi, quoad alia beneficia: sed electionem Pœnitentiarii habet tantum jus in mensibus ordinariis, non in reservatis, ut dixit Congr. Concilii, & ideo non potest habere communionem alternativæ in Apostolicis, in quibus nullum habet jus: sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternativa, quoad electionem personæ, quæ ad solum Episcopum spectat, & consequenter in mensib. Apostolicis ad Papam spectat electio personæ, & collatio præb. & Canonicatus ex reg. reservatoria mensium ex alternativa acceptata Episcopus habebit duos menses alternatos in quib. poterit eligere, & simul cum Capitulo conferre. Papa vero ad alios duos menses ad eligendum, & consecutive, vel in sequelam ad conferendum; ut in causa Majoricen. fuit decisum, ubi coram Illust. Seraphino sublatum fuit absurdum, quod allegabatur: scilicet hoc pacto Capitulum posse solummodo conferre in duobus mensib. Si autem in hac Pœnitentiariæ officii electione, & unione Canonicatus & Præbendæ vigore Concil. Triden. facta plus juris acquiritur Papæ, quam Episcopo, non est mirum, quia plus est Papa, quam Episcopus & sic decisum in hoc casu provisionem spectare ad Papam.

Sed non obstante ista decisione persisto in supradicta sententia, quod alternativa intrat in pœnitentiaria, etiamsi collatio præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, aut solius Capituli: nam cum electio personæ Pœnitentiarii, & dispositio, & provisio officii Pœnitentiarii ad solum Episcopum spectet, ut est decisum, habet in eo locum alternativa, ad quam sufficit, quod beneficium spectet ad liberam dispositionem, seu præsentationem, vel electionem solius Episcopi, ut in reg. nec refert quod collatio præbendæ sit communis, vel solius Capituli, nam præbenda est accessoria, & annexa officii Pœnitentiarii, & attenditur, quod est principalius, ut dixi, quamvis in præbenda non unita seu uniendā officio Pœnitentiarii etiam erecto, non haberet locum alterna. si ejus collatio ad solum Episcopum non spectaret, quia tunc principaliter, & de per se consideratur præbenda, ex quo nondum erat actu unica, & sic unio de 1. vacatura non intraret, nisi in præbenda vacante in 4. mensib. ord. juxta dict. infrà *cap.4. num....* & declarationes ibi adductas, quod secus est in præbenda jam actu unita, quæ non considerantur de per te, sed tanquam accessoria, & sequela officii pro cujus dote datur, facit *reg. accessorium, l 6.* & gloss. *in cap fin. de rescript. eod. l. verb. d. aut.* & ideo vacante pœnitentiaria, sede Episcopali vacante, etiam in mense ordinario Capitulum non posset illam providere, quamvis collatio præbendæ pertineret ad Episcopum, & Capitulum simul, vel ad solum Capituli, Capitulum, sed ejus provisio spectaret ad Papam privative, stante regula secunda Cancellariæ reservatoria beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, licet illa regula non reservet beneficia ad collationem Episcopi cum alio, vel aliis pertinentia, ut infrà dicitur *dict. cap 4. num....* & decisiones Majoricen. adductæ sunt planè pro nostra sententia, nam, si mensis Sept. stante alternativa est Papæ, seu Apostolicus, consequenter mensis Augusti debet esse Episcopi, & ordinarius, ut æqualitas servetur, nam utrumque pendet ab eadem reg. & contrariorum eadem est disciplina, ratio, cognito enim uno de contrariis, cognoscitur & alterum, Everar. *loco 17. à contrariis.*

Nec satisfacit responsio Rotæ in d. dec. Abul. respondentis: quod firma est regu. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus verò ordinariis ad Episcopum, & quod menses Ordinarii sunt quatuor, in quibus intrare posset alternativa, &c. & quod, quamvis regulariter alternativa procedat in mensibus Apostolicis, hoc evenit, quia de jure absolute Episcopus habet proprium jus conferendi, quoad alia beneficia, sed ad electionem Pœnitentiarii habet tantummodo jus in mensibus ordinariis, non in reservatis, ut dixit Cong. Concil. & ideo non potest habere communicationem alternativæ in Apostolicis, in quibus nullum habet jus, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternativa, &c. nam ista responsio, salva pace tanti tribunalis, certe corruit ex eo, quia sicut ad alia beneficia de jure absolute Episcopus habet proprium jus conferendi, seclusa reservatione, ita etiam ad electionem pœnitentiarii, de jure absolute habet jus in quibuscumque mensibus, cessante reservatione. Nemo etenim negabit, quod si Pœnitentiaria vacat, sede Apostolica vacante in quocumque mense possit Episcopus eam providere, & Pœnitentiarium eligere. Nec contradicit dict. S. Cong. Concilii, quæ solum fundatur in obstaculo reservationis auferentis provisionem, & electionem pœnitentiarii, alias de jure Episcopo competentem ex Concil. *Triden. sess.24. de reform. cap.8.* cessante autem reservationis obstaculo, non negat S. Congre. quod electio Pœnitentiarii absolutè ad Episcopum spectet, imò id clarè sentit in declarationibus adductis *dict. cap4.* ubi ait quod electio Pœnitentiarii quandocumque facienda ad solum Episcopum spectat ita interpretando Concil. *d. cap.8.*

Nec est absolutè verum, quòd menses Ordinarii sunt quatuor: nam stante alternativa sunt sex, cessantibus regulis per mortem Papæ, omnes sunt Ordinarii, ut alias diximus. Rursus declaratio S. Congreg. non dicit quod in octo mensibus electio pœnitentiarii pertinet ad Papam, sed indiffinite, quod in mensibus reservatis. Si ergo, mensis Febr. Aprilis, Augusti, & Octobris, non est reservatus propter alternativam concessam Episcopo, non obstat d. declaratio.

Et si ista responsio Rotæ esset vera, sequeretur, quod

quod etiam in Ecclesiis, ubi collatio præbendæ esset solius Episcopi, non intraret alternativa in Pœnitentiaria, nam declarario S. Cong. quæ generaliter ait, quod in mensibus reservatis, seu Apostolicis electio pœnitentiarii spectat ad Papam, & non ad Episcopum, procedit etiam in Ecclesiis, ubi collatio præbendæ est solius Episcopi, ut est indubitatum. Si ergo ex ista declaratione non potest competere alternativa in mensibus Apostolicis ea non competeret etiam in Ecclesiis, ubi collatio præbendæ esset solius Episcopi, quod tamen est omnino falsum, & contra mentem omnium. Et dicitur, quod in pœnitentiaria intret alternativa in quatuor mensibus ordinariis, & sic, quod Episcopo non remaneat, nisi duo menses, nempe Jun. & Decemb. nullo modo potest stare, nam id non est dare alternativam, sed auferre ex quatuot mensib. ordinariis duos, & alternativa datur ad augmentum, nempè ad dandum sex menses pro quatuor, & sic ad augendum duos menses, inductum autem ad augmentum non debet operari diminutionem, & è contra *l. si mancipia ff. de fundo instructo. l. legata inutiliter, de adimen. legat.* Everar *loco* 103. *ab ordinatione n.* 3. *&* 4.

Præterea Episcopus habens alternativam, & residens in suo Episcopatu esset pejoris, deteriorisque conditionis in pœnitentiaria, quàm non habens, aut non residens, quod videtur absurdum, cum potius Papa per alternativam voluerit gratificare, non autem præjudicare, ut patet ex verbis regulæ, & *quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum*, ut est *reg. jur. in* 6. & habetur *in l. nulla juris ratio ff. de legi. & in l. quod favore Cod. eod.* ubi dicitur. *quod favore quorundam constitutum est quibusdam ad læsionem eorum nolumus inventum videri*, nec poterit responderi, quod compensetur istud præjudicium, quod ntitur circa pœnitentiariam, cum adeptione duorum mensium in aliis beneficiis, quia regula id non dicit. Secundò, quia augmentum istorum duorum mensium potius datur in compensationem oneris residentiæ, ut ex ipsa reg. constat, & tradit Hier. Gonzalez in ea *gloss.* 34. *n.* 128. & sic, si non posset intrare alternativa sex mensium in pœnitentiaria remaneret Episcopus cum suis quatuor mensibus ordinariis, sicut in aliis præbendis, & beneficiis simultaneæ collationis. Rursus Capitulo, cui auferebatur collatio præbendæ unitæ officio pœnitentiariæ in duobus mensibus nulla fiebat compensatio, & sic non erat credendum Papam illi voluisse præjudicare, cum id non ex prima *leg.* 3. §. *si quis à Principe ff. ne quid in loco publico*, cum aliis per Gonzalez §. 4. *proœ. n.* 22. *& gloss* 28. *n.* 11. & quamvis Capitulum cogatur conferre ei, quem Episcopus elegerit, non ideò præjudicium istud desinit esse considerabile, cum adhuc collatio ista sit actus jurisdictionis honoris, & præeminentiæ Gonzalez *dict.* §. 4. *proœm. à n.* 27. tandem dici non potest, quod in hac Pœnitentiariæ erectione, & unione Canonicatus & præbendæ vigore Concil. *Trid.* facta plus juris acquiratur Papæ, quam Episcopo, ut dicitur, *in d. dec. ad fin.* quia Concil. *d. c.* 8. de Papa nullam mentionem facit, sed solum Episcopo, quamvis Papæ salvum maneat suum jus concurrendi cum Ordinariis, & stante reservatione privativè providendi &c. quib. apparet Rotam in d. decis. Abul. non loqui consequenter ad decisi. Majoricen. & standum esse in resolutione à nobis tradita, speroquè Rotam melius informatam recessuram esse ab ista novissima decis. Episcopis valdè præjudiciali. Quamvis sit postea confirmata, & comprobata per Rotam in alia causa Placentina cannnicatus Pœnitentiariæ 28. Maii ejusdem anni 1607. coram eodem D. Justo, ut in decisio. sequenti dixerunt Domini &c. Cuius decisionis fundamentum, quòd electio pœnitentiarii non spectat ad Episcopum de jure communi, sed quòd Episcopo sit concessa solum in mensibus ordinariis, & sic excluditur alternativa à mensibus Apostolicis, planè convincitur ex dictis, ex quibus apparet, electionem pœnitentiarii spectare ad Episcopum de jure communi. Conc. *Trid. dict. cap.* 8. *sess.* 24. ubi institutio, & electio pœnitentiarii absolutè Episcopo conceditur, non solum prima vice, sed etiam quandocunque facienda juxta interpretationem Papæ & S. Congr. ut in dictis declarationib. adductis *dict. c.* 4. *n.* 138. Quod ut magis explicetur, advertendum est, quod reservatio mensium Apostolicorum in pœnitentiaria provenit à reg. mensium, sicut in aliis beneficiis: non enim dici potest, quod proveniat à jure, seu Concilio, nam illud non facit talem reservationem, ut constat. Nec rursus dici potest, quòd proveniat a declaratione S. Congreg. quæ non inducit reservationem, sed aliàs inductam declarat obstare provisioni & electioni Episcopi: qood comprobatur: nam S. Congr. non solum loquitur de reservatione ratione mensia, sed etiam alia quavis ratione, ut patet in declaratione infra adducta *dict. cap.* 4. *n.* 144. Cùm ergo solum proveniat dicta reservatio a reg. mensium, dicendum est menses Apostolicos in pœnitentiaria sive alternativa esse octo, & cum alternativa sex, reliquos verò ordinarios, sicut in aliis beneficiis ad liberam Episcoporum dispositionem spectantib. Et inde est, quod si Episcopus seu Prælatus est Cardinalis, in quo cessat reservatio mensium, ut in reg. ibi, *Non tamen Cardinalium*, ut dictum est supra à *n.* 34. *&* 624 potest providere pœnitentiariam in quoque mense vacantem.

Octavò circa illa verba, † libere disponendi fa- 736
cultatem concessit, dubitatur, an ista facultas data Episcopis per alternativam intelligatur ita, ut prorsus sit sublata reservatio de Beneficiis vacantib. in mensibus *in* 2. *p. reg.* reservatis, an vero solummodo detur illis facultas providendi, talia Beneficia, non obstante reservatione, sine ejus tamen extinctione, de qua q. agit Gonzalez 53. *ex num.* 29. & nos agimus suprà *num.* 22. ibi vide.

Nonò dubitatur, † an, si Episcop. qui acceptavit 737
alternativam, obtinuit postea indultum à Sede Apostolica, ut possit conferre Beneficia vacantia in omnib. mensib. anni, per tale indultum sit visus renuntiari alternativæ quam q. movet Gonzalez. *dict. gl.* 53. *quæst. ex nu.* 45. & concludit quod non, cum Caputaquen. *dec.* 309. *p.* 1. *& decis.* 88. *&* 377. *n.* 3. *par.* 2. & Anast. Germo. *de indultis Card.* §. *volumus, n.* 11. non alternativa per regulam nostram concessa non est incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus, &c.

Decimò † circa amissionem alternativæ, de qua 738
in illis verbis, *ac etiam voluit, ut si ipsi*, &c. usque ad illa, *nullius essent roboris vel momenti*, quæ explicantur per Gonzal. *ex gl.* 54. *usque ad* 57. dubitatur, an eo ipso, quod Episcopus se intromisit in provisione Beneficiorum vacantium in mensib. Papæ, vel aliorum quomodolibet reservatorum, seu affectorum, aut quominus provisiones Papæ de illis effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterit, usu & beneficio alternativæ statim privatus existat; & provisiones illius prætextu deinceps faciendæ sint nullæ? quo dicendum est, quod sic ut *in d. vers. ac etiam voluit*, expressè cavetur, nisi forte habuerit aliquam justam causam excusationis, aut careat dolo, *ut in dec.* Aragoniæ 23. *in manuscriptis*, ait quod si Episc. cui concessa est alternativa, providit de Beneficiis vacantib. In aliis mensib. per res concessis Ordin. qui menses propter alternativam efficiuntur Papæ, perdit alternativam, quia abutitur gratia sibi concessa, & in illa Cæsaraugustana 6. Mart. 1587. suprà adducta, sub *n.* 766 *ad fin* & in una Pistorien. alternativæ 17. Oct. 1558. coram D. Quiroga, & in una Aurien. Canonicatus Cardinalatus 15 Jan. 1578. coram D. Bravo, & in una Vicen. præcentoriæ 14.

Dec. 1592. coram D. Blanche. quamvis Azeved. *conſ.* 13. *n.* 1. dicat, quòd cum privatio alternativæ ſit pœna, ut patet ex regul. quælibet cauſa excuſaret, etiam non juſta, &c. quas deciſ. non abs re erit hic ponere maximè, quia d. Vicen. alia etiam continet circa hanc materiam alternativæ.

Piſtorien. alterhativæ 18. *Oct.* 1558. *coram D. Quiroga.*

739 QUidam Fantinus obtinens † Parochialem S. Andreæ, & S. Joannis de Angaria Diœceſis Piſtorien. obiit ult. menſis Julii 1556. circa mediam horam noctis, & Epiſcopus Piſtorien. die prima Aug. ſequenti de dictis Parochialib. tanquam vacantibus per obitum dict. Fantini, cuidam Cæſari Veſario providit, & ſucceſſivè vacante Plebe Caſtrinoni de menſe Auguſt. 1557. idem Epiſcopus vigore alternativæ de illa cuidam Thomæ Brimillo ſimiliter providit, & quidam Fanerius illam à Papa impetravit, & tandem introducta lite inter dict. paternum & Thomam poſſeſſorem, pro parte Fanerii fuit objectum, etiam de abuſu alternativæ præfatæ, quia dict. Epiſcopus providerat dict. Cæſari de Parochialibus præfatis vacantibus ultim. menſis Julii, Apoſtolici menſis, & quod per conſequens non poterat dict. alternativa uti, & licet pro parte d. Thomæ fuiſſet dictum, quod per illam unicam collationem Epiſcopus non perdidiſſet alternativam, quaſi fuiſſet modica contradictio, & allegatum fuit dictas Parochialea cenſeri vacaſſe de menſe Auguſt. licet nocte primi diei vacant, & quod aliàs Epiſcop. veniebat excuſandus cum non eſſet in loco, ubi Fantinus obiit, & in dubio præſumebatur ignorantia, ex quo ſcientia non probatur ad l. *verius, ff. de probatia. cum vulg.* tamen his non obſtantibus Domini fuerunt pro abuſis, & privatione ex illa unica collatione, & conditione alternativæ dummodo de collatione, & proviſione beneficiorum in reliquis ſex menſibus reſervationis non ſe intromittat. Ripa *l.* 1. *reſpon. cap.* 8. *numera ſecundo*, Aymo. *conſ.* 138. *n.* 26. & in ſimili Bald. *conſ.* 34. *n.* 3. *l.* 2. Bertran. *conſil.* 148. *l.* 1. *in novis*, non ſervans illius formam propter abuſum perdidit illam facultatem, & eſt caſus legis in fine ejuſdem alternativæ, & tradit Socin. *conſil.* 81. *n.* 8. *l.* 1. & *conſ.* 262. *n.* 4. *l.* 2. Felin. *conſ.* 4. *n.* 8. Tiraquell. *de retractu.* 8. *gl.* 7. *n.* 15. *pag.* 452. Curtius Jun. *conſil.* 157. *n.* 2. Ruin. *conſ.* 18. *n.* 5. *lib* 1. Probus *in cap. unic. princ. de ætate & qualitate l.* 6 & *in cap. valentes. n.* 14. *verſic. abſentia de privil. ead. l.* & ad 2. dixerunt, quod per unicam ſolam collationem Epiſcopus perdiderat alternativam, quia non fuit ſatisfactum formæ alternativæ, & propterea ſufficit modica contraventio Socin. *d. conſ.* 262. *n* 14. *l.* 2. Tiraq. *dict. gl.* 7. *n* 15. Grat. *reſp.* 73. *l.* 2. Cagnol. *in l. ſi quis major. n.* 99. *C. de tranſact.* & minimo tradit Decius *in c. de appellationib. n.* 2. *cum ſeq. de appellat.* ad 2. dixerunt, quod, cum obiiſſet circa mediam horam noctis ultim. diei Julii, dicebatur obiiſſe in Julio, totum illud tempus, quod eſt ante dimidiam noctem, attribuitur dict. dies, ult. ad *l. more Romano* & ibi Jaſ. & alios allegat *numer. decimo quarto, ff. de feriis, &c.* 1. & 2. *de feriis* quod a veſpera in Sabbatha ſanctificantur, intelligitur quoad feſtivitatem Sanct. non autem quod à veſpera diei incipiat currere menſis. Et quo ad reliquum de ignorantia, D. dixerunt quod, cum Epiſcopus ad proviſionem teneretur ex neceſſitate officii ſcire vacationem, præſumebatur indagaſſe ad tradita per Rom. *conſ.* 481. *n.* 9. & id providere indigno quod non excuſetur à pœna, niſi ſufficienter probet ignorantiam, *cap. innotuit elect.* ubi Abb. *col.* 3. *n.* 9. *verſ. nec probari*, & ad hoc, quod vigore ſcientiæ præſumptæ debeat quis privari, tradit in ſpecie Rebuſſ. *in praxi, tit. pœna contra collatores indignis conferentes, n.* 1. & 3. Et cum teneretur indagare, & ſcire etiam quod non ſciviſſet, & per Decium *in reg. qui cum alia n.* 1. & 9. & Cagnol. *n.* 11. *ff. de reg. juris.*, quod procedit etiam in eligente in beneficia, ut per Decium *ibi n.* 3. præcipuè, quia Epiſcopus erat in diœceſi, & vicinis propter quod præſumitur habuiſſe notitiam, *c.* 4. & *cap. quoſdam de præſumptione*, & in terminis de ſcientia mortis beneficiati, quod conferens cenſeatur ſcire tradit Boerius *conſ.* 233. *num.* 12.

Aurien. Canonicatus, Cardinalatus, Januarii 1578. *coram D. Bravo.*

PRopoſita † cauſa Aurien. Canonicatus, Cardina- 740
latus circa dubium, an Epiſcopus violaverit alternativam, & an Epiſcopus habuerit aliquam excuſationem Domini dixerunt in caſu, & ad effectum, de quo agitur ſatis conſtare de violatione alternativæ. Nam de acceptatione alternativæ ſatis conſtat ex inſtrumento, *fol.* 4. acceptata autem 156. de violatione etiam apparet, cum de menſe Januarii 1567. Epiſcopus fecerit proviſionem Canonicatus vacantis in perſonam Lucen. Mota, qui menſis eſt Apoſtolicus, & de proviſione ſatis conſtat ex inſtrumento in actis producto, cui Domini ſatis fidem adhiberi affirmabant, cùm non ſit veriſimile, quod ſi res aliter ſe haberet, Epiſcopus voluerit ſe ſubmittere pœnis contentis in regula conceſſionis alternativæ, nec dubitabant de actu præſentationis, nam Ferdinan. Perez Procurator Phœbi Rodriguez petit, ut Alfonſus Cæſar Notarius dict. inſtrumenti collationis illud daret in publica forma, & Alfonſus Cæſar Notarius ait, quod ad petitionem partis dict. Phœbi illud extraxit ab originali, cujus aſſertioni ſtandum eſt *argumen. ca. ad audientiam de præſcript.* & *in l. ſi quis decuria C. de falſis.* Curtius Senior. *conſ.* 49. *n. ſeptuageſimo quinta.* Decius 450. & 453. Alciat. *reg.* 3. *præſumpt.* 3. minus autem dubitabant Epiſcopum non habuiſſe aliquam juſtam cauſam excuſationis, nam indultum Innoc. non ſuffragatur, cum licet non ſit in actis, ex eodem facultas tantum conferendi præbendas Epiſcopo, & Capitulo, in caſu, in quo ipſi hanc facultatem haberent, datur, & quando proviſi de Canonicatibus Eccleſiæ Aurien. Presbyteralibus vigore expectativarum expectantium non fecerint promoveri ad Sacerdotium, qui caſus nihil habet commune cum præſenti proviſione, quia Epiſcopus ſolus fecit proviſionem, tum etiam, quia non evenit caſus indulti, & ita prout ex diverſis non eſt facienda illatio aliqua *argumen. l. Papinianus exul. ff. de minor.* minus etiam obſtat Concil. Provinciale Compoſtellanum, quia in eo non dicitur, quod Epiſcopus poſſit in omnibus menſibus providere, ſed quod collatio fiat ab illis, ad quos pertinet, & licet hoc non exprimeretur, ſatis deberet intelligi ex defectu poteſtatis ipſorum ſtatuentium, omnis etiam ceſſat difficultas, quia in indulto alternativæ expreſſe derogatur indultis, & privilegiis quibuſcumque Put. *decis. centeſima ſexageſima quarta, l.* 2. in ſimili niſu videndus omnino, cum fuerit acceptata ab Epiſcopo de anno 1566. non poteſt aliquam ignorantiam prætendere, *argu. l. non eſt ferendus ff. de tranſactione & l. ult. ff. pro ſocio.*

Vicen. præcentoriæ. 14. *Decembris* 1592. *coram Domino Blancheto.*

FUit per Dominos * reſolutum non conſtare E- 741
piſcopum Vicen. amiſiſſe alternativam, cum enim illam acceptaſſe ſit indubitatum, docendum eſt vel de amiſſione propter contraventionem claram, vel per renunciationem Epiſcopi notam Reverendiſſimo Datario, & acceptatam, quo enim pacto inducta

inducta fuit obligatio, eodem modo dissolvenda venit *l. nihil tam naturale de reg. juris*, de renunciatione autem tantum obest, ut constet, quod imò ex literis scriptis per ipsum Illustrissimo, & Reverendissimo Cardinali Ascanio Columnæ super hac præcentoriæ apparet de contrario. Nec hoc casu suffragatur mandatum, quia non fuit intimatum Illustrissimo D. Datario, aliàs per mandatum ad renunciandum alternativæ facile fieret fraus Summo Pontifici, cum in mensibus reservatis, occurrentibus vacationibus, renunciatio in aliis mensibus acceptatio allegari posset, & ita jus sedis Apostolicæ esset incertum, ad quam evitandam incertitudinem introductæ fuerunt *reg. de publican. resignationibus*, & postea editæ constitutiones: & ex hac causa tollendæ fraudis fuit resolutum coram me, in causa Faventina Canonicatus 16. Decembr. 1585. quod mensis incepti reservatio ad favorem sedis Apostolicæ durabat, etiam Episcopo absente, ne liceret Episcopis frui mense sibi concesso vigore alternativæ, & per recessum fraudare Summum Pontificem mense reservato. Quo verò ad contraventionem primo illa non probatur, Michael enim, quo venit objective contra provisum Apostolicum, debet concludenter probare intentionem suam, Rota *de exceptionibus in antiquis decis.* te... sed ex allegatis per ipsum non constat clarè, quod Beneficium Annunciationis S. Mariæ Virginis sit de jure patronatus, cum probatio sit admodum turbida: secundò dato, quod constaret beneficium esse tale, non tamen probatur dolus Episcopi, qui requiritur ad effectum amissionis juris. Aymo. *cons. 16. in fi.* imò, cum ipse contulerit illud vigore alternativæ, ut liberum, negari non potest dolum abfuisse, quo casu ea, quæ sonat in delectum, si animo non delinquendi committatur, pœnam non merentur, ut per Bart. *in leg. qui ea mente, n. 3 ff. de furtis*, tradit Gabr. *cons.* 166. *in fi. lib.* 2. nec refragatur, quod afferat illud fundatum à Petro de Quintana, quia cum jus patronatus possit amitti, seu extingui, non potest inferri ad scientiam præsentaus, quod jus præsentandi pertineret ad Rectorem Ecclesiæ de Gotto, quia potuit pertinere etiam ad laicum. Præterea requiritur, quod Papa acceptet istam immissionem, forsan n. potuit illa condonare, prout dicitur de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, Alex. *cons.* 175. *prope fi. l.* 2. & fuit sæpè in Rota resolutum, & quamvis contraveniens cadat ipso jure, tamen requiritur declaratio, Fel. *c.* Rodul. *n.* 35. *de resc.* non obstat præsumpta scientia ex visitatione desumpta, quia præpollet præsumptio ignorantiæ ex actu positivo collationis beneficii, uti liberi collecta præsump. scientiæ ex visitationibus non obstant testes, quin ex literis Episcopi suprà dictis eorum probatio redditur debilis, quomodo n. potest dici probatum Episcopum noluisse niti jure alternativæ, si præcentoriam rogat impetrari pro Michaele, quia ad Papam collatio spectabat, & ex his ita decisum fuit.

742 Illud autem, † quod in ista dec. Vicen. dicitur requiri, quod Papa acceptet istam amissionem alternativæ, salva pace, nihil non placet, nam est contra verba ipsius regulæ, ibi *ac etiam voluit, ut si ipsi, &c. usu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso privati existant ac collationes, & aliæ dispositiones de beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris vel momenti*, in quibus verbis satis declarat Papa, velle, quod contraveniens statim privatus existat, usu, & beneficio alternativæ, nec possit dienceps vigore illius providere, & sic non est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ.

743 Et cessat exemplum † adductum de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, quia ibi non aderat hujusmodi declaratio voluntatis: pœna caducitatis non habet locum, nisi Domino volente, cui forsan magis placebit ad pensionem agere, *lib.* 2. ibi, *volumi*,

ubi gl. *C. de jure emph.* & ibi Jas. à *n.* 6. Cast. *dec.* 2. & 3. *de locato*, Tiraq. *in l. si nnquam verb. revertatur n.* 8. Julius Clar. §. *emphyteusis q.* 9. *n.* 1. Flam. Paris. *de resignatione benef. l.* 6. *q.* 3. *n.* 24 Rota *dec.* 28 *p.* 2. *diversorum*, & post hæc Gonzal. *gl.* 56. à *n.* 50. cum aliis.

Præterea pœnæ † impositæ ipso jure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera privatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positivam, qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absque aliqua declaratione juxta dicta infrà 11. *p. e. ult. n.* 9. & ibi allegatos ait in pœnis etiam ipso jure impositis, quæ requirunt aliquam actionem positivam, qualis est pœna caducitatis, requiritur non solum declaratio voluntatis partis, in cujus favorem apponantur, & quod petat, sed etiam sententia declaratoria judicis juxta dict. *ibid. c. ult.* & ibi allegatos ac Felin. *c. Rodulphus de rescript. n.* 35. & *seq.* & Gigan. *de pensio. q.* 78. quamvis, quod attinet ad caducitatem, quod non requiratur aliqua sententia, vel declaratio judicis sit communis sententia, ut per Jul. Clar. *d. q.* 9. Fl. Paris. *supr. n.* 25. & Rotam *d. dec.* 28. *n.* 4. 741

Rursus requiritur, † quod Papa acceptet amissionem alternativæ, si provisione per Episcopum interim factæ vigore alternativæ essent in pendenti ita, Papa acceptante postea amissionem, censerentur nullæ à principio, ad tradita per Specul. *de locato.* §. *nunc aliqua, vers.* 10. & Ang. ad Cinum, quos refert & sequitur Feli. *in c. de quarta. n.* 33. *de præscr.* & per Jas. *in d. l.* 2. *n.* 17. & *cons.* 29. *n.* 3. *vol.* 1. Tiraq. *in dictio. si nnquam ver. revertatur. n.* 207. aliàs 221. Nau. *ad Man. c.* 23. à *n.* 104. & in proposito Gonzal. *d. gl.* 56. *n.* 124. & *seq.* quod videtur inconveniens, maximè quia collatio est actus legitimus, qui non debet esse in pendenti, nec vagari sub incerto *c.* 2. *multa gl. de elect. in* 6. Probus ad Monac. *in c. tibi, qui de rescript. in* 6. *n.* 8. 745

Unde verius videtur, † & conformius verbis regulæ, quod Episcopus contraveniens eo ipso statim amittat usum, & beneficium alternativæ, & provisiones per eum deinceps factæ vigore illius etiam ante aliam acceptationem Papæ statim sint nullæ, & perinde sit ac si alternativam Episcopus non acceptasset, & consequenter deinceps ei competent quatuor menses ordinarii duntaxat. 746

Et posthæc Gonzalez † *d. gl.* 56. ubi de hoc latè agit ex *n.* 48. plura afferens pro utraque parte, licet dec. Vicen. non meminit. in hanc sententiam magis adducitur *n.* 124. ex communibus, per eum allegatis à *n.* 119. nempe, quia Papa, ut dixi per regulam nostram satis declarat intentionem, & voluntatem suam, ut Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternativa illa privatus existat, unde cum habemus jam claram, expressam, & indubitatam, frustra est exigenda nova declaratio *l* 1. §. 1. *D. de act. empt. ea. si dubbim de appellat. ca. enim qui de reg. juris in* 6. Caputaq. *dec.* 109. *n.* 2. *p.* 1. 2. qui nunquam vidimus, nec audivimus, talem declarationem aliter factam fuisse, quàm per regulam nostram fit, & sic est maximum argumentum veritatis, quod necessaria non sit Lud. Gonzal. *reg. de annali quæst.* 2. *n.* 2. *vers. nam, ut inquit. Bald.* 3. quia esset absurdum imponere Papæ, hoc maximum onus declarandi de novo in specie cuilibet Episcopo contravenienti, quod per legem Gonzalez, & expressam jam omnibus declaravit maximè, cum eo ipso, quod Episcopus acceptavit alternativam, cum conditionibus & gravaminib. in ea contentis jam habuerit plenissimam notitiam de intentione ac declaratione Papæ, ac seipsum subdidit pœnæ absque alia nova declaratione. *l. Imperatores.* 34. ibi. *ipse te huic pœnæ subdidisti ff. de jure fisci.* Quartò, quia omnia per eum suprà dicta, *ex n.* 48 *usque ad* 109. videlicet, quod omnis actus & pœna intelligitur parte petente & declarante, videtur esse extranea à casu nostro, nam illa procedunt quando nullitas aut pœna adjecta tendit duntaxat ad favorem partis, aut infe- 747

rioris abſque alia legis reſiſtentia, ſecus verò eſt in caſu noſtro, in quo regul. noſtra expreſſa reſiſtit, ac prorſus deſtruit, & annullat abſque aliqua de novo declaratione facienda omnes collatinnes poſt contraventionem factas, & non agitur de intereſſe alicujus perſonæ, ſeu partis particularis, aut inferioris, ſed de intereſſe ipſius ſupremi Principis, & de favore, ſed de jure publico Paul. Caſtrenſ. *con.* 259. *n.* 1. *l.*2. Decius *in l.*3. *in ambiguis* 85. *§. non eſt novum n.*11. *& 12.ff. de reg. juris.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 46. *n.* 50. cum aliis adductis per eundem Gonzalez *gloſſa* 66. *n.* 50. hæ ſunt rationes Gonzal. non contemnendæ: & facit deciſio Salamantina alternativæ ſuprà adducta *n.* 631.

748 Nec etiam requiritur ad hujuſmodi † amiſſionem alternativæ declaratio judicis, ſeu ſententia declaratoria, ut inquit d. deciſ. Vicen. cum Fel. *in d. c. Rodulphus n.* 35. nam, ut ſuprà diximus, *n.* 744. pœnæ impoſitæ ipſo jure, ſeu ipſo facto, quæ conſiſtunt in mera privatione, & non requirunt aliquam actionem, ſeu executionem poſitivam, qualis eſt pœna de qua hîc, & pœna excommunicationis, ſuſpenſionis, irregularitatis, inhabilitatis, & ſimiles, ſtatim incurruntur abſque aliqua declaratione, & ſententia, *ut in d. c. ult.* 11. *p. à n.* 9. quamvis Gonzal. *ſuprà n.* 126. *& ſeq.* dicat, quod quando contraventio Epiſcopi non eſt ita notoria, & clara, quod nulla poſſit tergiverſatione celari, aut controverti, eſſer neceſſaria judicialis declaratio, citato, & audito Epiſcopo, quia licet privatio inducatur ipſo jure per regulam noſtram, nihilominus ſententia declaratoria requiritur prævia ſummaria cauſæ cognitione ſuper contraventione, vel non contraventione *c. cum ſecundum leges, §. confiſcationis de hæret. leg.* 6. *gloſſ. in c. quam ſit verb. eo ipſo de elect. l.* 6. Bartol. *in l. ejus, qui n.* 3. *ff. de jure fiſci.* Fel. *ſuprà, & in c.* 2. *n. de ſponſ.* Covarr. *in c. cum eſſet n.* 6. *de teſtam. & in reg. peccatum* 2. *p. §.* 8. *n.* 8. Pet. Diaz. *regula* 543. ubi add. Salcedo Ant. Gal. r. *concluſ.* 12. *de criminal.* & Tiraq. *d. l. ſi unquàm verb. revertatur. ex n.* 398. *uſque ad* 404. quæ declaratio retrotrahitur ad tempus contraventionis, ut ſuprà dixit, *n.* 125. *&c.* ſed quicquid Gonzalez dicat, iſta declaratio non eſt neceſſaria ad amiſſionem alternativæ, ſive contraventio ſit notoria, ſive non, quamvis ubi agitur de beneficio, debeat contraventio & amiſſio alternativæ concludenter probari per eum, qui in ea ſe fundat, ut dicitur in dict. deciſione Vicen. & aliàs infrà 6. *p. c.* 2. *à n.* 225. & conſequenter judex ſuper ea judicare ſaltim tacitè. Nec aliud volunt Felinus & Doctores citati.

Sed videtur, † quod, quamvis Epiſcopus violans
749 alternativam in ſui odium, & pœnam, ſtatim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor menſibus ordinariis, etiam qui juxta alternativam ſunt Papæ, ut Martii, & Septembr. oportet certiorem facere Papam, ſed Datarium de amiſſione alternativæ, vel illi coram eis renunciare, quemadmodum in acceptatione requiritur ad regulam *omnis res in decretalib. & l. nihil tam naturale ff.* niſi Papa alias amiſſionem acceptaſſet expreſsè, & diſpoſitivè, tunc enim non eſſet neceſſaria alias certioratio, *reg. cum quis, l.* 6. non tamen ſufficeret pro certioratione, quod Papa uſus eſſet amiſſione providendo ob illam ex narrativa impetrantis, ex illa enim non conſtat Papæ de amiſſione determinatè, & certo quamvis pro declaratione Papæ requiſita juxta ſententiam Rotæ in d. Vicen. id ſufficeret, Gonzal. ſuprà *d. n.* 124. qui tamen *n.* 147. ait, quod Epiſcopus amittens alternativam ratione contraventionis ſtatim redit ad quatuor menſes ordinarios, & Papa ad reliquos octo, prout prius ante acceptationem alternativæ cum Ant. Aug. *in reper. verb. alternativa* Mand. *conſ.* 21. *n.* 2. Et noviſſimè favet Rota in illa Salmonen. alternativæ adducta *d. n.* 691. dicens id procedere, quia in hoc caſu adeſt conſenſus Papæ ab initio in conceſſione ipſius alternativæ, recedendi ab ea, ſequuta Epiſcopi contraventione, &c. Unde non obſtat ratio in contrarium adducta, quòd requiratur certioratio de amiſſione, ſicut de acceptatione: nam de acceptatione regulæ, eam expreſſe requirit, de amiſſione verò non: imò ab initio Papa eam acceptat. Sed certè adhuc videtur, Papam, cui ſeu ejus datario exhibita eſt acceptatio alternativæ, poſſe providere beneficia vacantia in dictis menſibus Martii & Septembris, qui juxta alternativam ſunt ſui, dum ei non conſtat de illius amiſſione: non enim tenetur Papa eam divioare: & cùm de acceptatione alternativæ ſit certioratus, de amiſſione autem nonnullam in hoc facit injuriam Epiſcopo & aliàs proviſiones è Papa factæ de beneficiis in dictis menſibus vacantibus tanquam reſervatis, eſſent in incerto, & penderent ab hoc, an Epiſcopus violaverit alternativam, vel non? quod videtur inconveoiens. Papa autem non providente, poſſet ſuſtineri proviſio de beneficiis vacantibus in dictis menſibus facta ab Epiſcopo, qui alternativam amiſit, cum ceſſante alternativa, prout ceſſat per contraventionem, ei competant quatuor menſes: & ita procedet ſententia Gonzalez.

Quando verò † Epiſcopus contraveniret, & vio- 750
laret alternativam ex propoſito, & data opera in fraudem ad eximendum ſe ab alternativa, de cujus acceptatione forſan cum pœnitebat, quamvis ſtatim eam amittat quoad ſe, & in ſui damnum, non tamen quoad Papam, quia fraus, & dolus nemini patrocinari debet *c. ſedes, ex tenore, de reſcript.* Niſi Papa expreſſe eam acceptaſſet, nec tunc videretur ſufficere certioratio de violatione, niſi fieret etiam mentio de fraude, & anima, quo facta eſt, & nihilominus Papa eam amitteret ad dicenda aliàs infrà 8. *p. c.* 3. *à n.* 94.

Sed ſubdubitatur, † quod remedium habeat E- 751
piſcopus, qui amiſit alternativam per contraventionem, & violationem, & ſi eam iterum habere velit, in quo dico debere recurrere ad Papam narrando qualiter, cum haberet alternativam acceptatam, eam amiſit per contraventionem, & petendo eam iterum ſibi concedi de gratia ſpeciali, & cætera.

Tandem † circa hoc ſubdubitatur, an Epiſcopus, 752
qui ſe intromiſit in proviſione beneficiorum Papæ reſervatorum propter ignorantiam reſervationis: non enim ſciebat eſſe reſervata, amittat ex eo alternativam? In quo breviter reſp. diſtinguendum eſſe, quod, aut ignorantia reſervationis provenit ex errore facti probabili, ut quia, verbi gratia, Epiſcopus ignorabat defunctum, per quem vacavit beneficium, fuiſſe officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia Epiſcopus veriſimiliter credidit defunctum in longinquis partibus deceſſiſſe in ſuo menſe, quia fama de hoc erat, aut quia veriſimiliter exiſtimabat ſedem Apoſtolicam vacare, quia ita pro certo habebatur, & conſequenter reſervationem noſtræ regulæ ceſſare, &c. Et tunc non amittet alternativam, cum ignorantia facti eum excuſet *reg. ignorántia lib.* 6. ubi gl. & Dd. Puteus *dec.* 361. *n.* 1. *&* 2. *lib.* 2. & ita poſthæc tradit Gonzalez *dict. gl.* 56. *n.* 126. dicens, quod in his, & aliis ſimilibus caſibus Epiſcopus conferens beneficium reſervatum, juſtam cauſam excuſationis à pœna noſtræ regulæ habebit: nam ſemper ignorantia facti excuſat à culpa, & conſequenter à pœna, gloſſa verbo, *ſi culpa,* ubi Gemin. *n.* 4. & cæteri *in cap. ſi Beneficia de præben. lib.* 6. ubi loquuntur in terminis collationis de beneficio reſervato, & à pœna quælibet cauſa excuſare valet. *l. igitur. § poteſt. ff. de liberali cauſa gl.* 1. *in cap. cum venerabilis de conſuetudine.* Mohed. *deciſ.* 4. *de tranſact.* & eo magis, quia alternativa non eſt propriè privilegium, ſed remotio obſtaculi, ac reductio ad jus commune, &c. & pœna per regulam noſtram ſancita

tanquam

tanquam odiosa est restringenda, & benigne interpretanda, &c. Et idem est, si reservatio esset secreta, & particularis, cujus datur ista ignorantia, Feder. *de permutat. Benef. q. 3. n. 6. & 7.*

753 Aut ignorantia † reservationis provenit ex ignorantia juris, quia ignorabat reservationem in jure, eut in regulis Cancellariæ, & constitutionibus Apostolicis contentam, & tunc amittit alternativam, saltim in foro exteriori, quia ignorantia juris non excusat, ut in d. regula *ignorantia* Puteus *dict. decis.* 361. *n. 3. decis.* 363. *lib.* 2. & Feder. *n.* 6. & facit in simili doctrina glossæ *verb. scienter in c. eum qui de Præbend. in* 6. quam tenet Domin. *cons.* 78. Bonifacius *in Clem. gratiæ de rescript. n.* 13. & Probus ad Monachum *in eod. c. eum qui sub num.* 3. & Rota in Toletane Capellaniæ de Varaias coram Illustrissimis Mantica, & Pamphilio, ut *in decisionib. infrà adductis* 11. *p.* c. 5. *à n.* 222. nisi sit ignorantia juris dubii, & obscuri, cujus error est probabilis, & justus, & æquiparatur errori facti, Bellam. *de permutatione* 11. *p. quæst.* 4. & dicitur infrà *cap. 5. n.* 88. & videtur tenere in proposito Gonzalez *suprà n.* 130.

754 Dixi saltim in foro exteriori, † quis in foro conscientiæ, non videtur eam amittere, qui ex ignorantia juris se intromisit in provisione Beneficii reservati sincerè, & absque malitia, & mala fide, ad tradita per Caietan. *in sum. verb. praecepti transgressio in fin.* Armillam *verbo praeceptum n.* 8. Navarrus *in man. capite vigesimatertio, n.* 59. & dicta suprà 3. *par. cap. 3. n.* 66. dum non impugnantur provisiones per talem factæ vigore alternativæ.

755 Quamvis ignorantia juris, nisi † sit dubium, non excutet à devolutione, ut per Rotam in Gienen. præstimonii, & Mediolanens. Beneficii infrà relatis, 11. *p. c. 2. n.* 195. *&* 196. etiam in foro conscientiæ, ex quo devolutio inducitur non ob delictum, sed ob negligentiam, quæ in ignorante jus dari videtur.

756 Ait tamen post hæc Gonzal. † *d. glo.* 56. *à n.* 141. quod, si à principio Episcopus habuerit justam causam ignorantiæ, vel excusationis, ut in casibus suprà dictis, tamen, si postquam certificatus fuerit de reservatione, & quod nullatenus providere poterat, prosequatur ad ulteriorem effectum suæ provisionis, veluti immittendo in possessionem ab en de facto provisum, vel si fuerat ante scientiam immissus, non curaverit quantum in se fuerit intrusum à tali possessione removere, ut possessio vacua remeneet, quominus Apostolicus provisus in illa capienda impedimentum habeat, intrat alternativæ privatio *argument. cap. si Beneficia de Præben. in* 6. & ubi Dd. & Rota in Dertusen. Parochialis 12. Febr. 1593. coram D. Peña suprà adducta 4. *p. c. 3. n.* 90. & quod facit etiam, quod si obtenta Beneficia absentis in impetratione ejus nomine facta non narrentur, ut alias sunt narranda, non propterea vitiatur gratia, cum justa ignorantiæ causa adsit. Rota *dec. 72. & 75. de resc. in antiquis.* Fel. *in c. super literis eod. tit. n.* 7. tamen si absens, postquam id scivit, vel scire debuit, nolit curare supplementum d. defectus, & gratiam perinde valere obtinere, sed potius utatur d. prime gratia, tunc talis gratia minimè illi suffragari debet per *dict. capitulum, si Beneficia*, & quod audit ita dixisse Rote.

757 Sed quamvis ista sententia † videtur vera in primo casu, quando post notitiam reservationis Episcopus immittit, seu immitti mandat in possessionem à se provisum; eo quod impedimentum præstet, quominus provisio Apostolica effectum consequatur, tamen non placet in secundo casu, quando immissum non curavit à possessione removere, quia id in regule non dicitur, nec pœna est extendenda, *reg. Odia lib. 6. cum aliis.*

758 Nec dictum Capitulum, † si Beneficia faciat ad propositum, quia ibi agitur de amissione priorum Beneficiorum per retentionem aliorum de facto, quia paria sunt illa de facto assequi, vel de facto retinere. *cap. cum. qui de præb. in* 6. juncto *c. sæpe de rest. spoliat.* nec ibi agitur de extensione pœnæ, unde etiam non facit ad propositum d. decis. Dertusen. ubi agitur de amissione juris ad Beneficium per retentionem possessionis de facto scienter, sicut emittitur per intrusionem, & facit ad propositum quod dicitur in decisionibus Salamentin. infrà relatis, *n.* 778. *ad fin. &c.*

Nec obstat simile † de impetratione absentis nomine facta; non narratis ejus obtentis, quia verius talem gratiam ab initio non valere, & ideò requiritur supplementum dict. defectus, & gratia perinde valere. Nec refert, quod justa ignorantiæ causa adfuerit in impetrante pro absente, nam non est attendenda ejus scientia, vel ignorantia, sed ipsius principalis, pro quo impetratur, & ad cujus favorem sit gratie. Rursus subdubitatur, an Episcopus violans alternativam, & ei contraveniens, cum amittet respectu beneficii in mense alternativæ ante violationem vacantis, nondum provisi, sed post. Et videbatur quòd non, quia an beneficium reservatum, vel liberum, tempus vacationis consideratur, Rota *decis.* 774 *nu.* 3. *&* 10. *par. 3. divers.* dictum est *suprà n.* 22. 631. *&* 634. & sic cum tale beneficium secundum tempus vacationis non reservatum, poterit ab Episcopo provideri. Nihilominus contrarium videtur verius ex verbis regulæ. Ex quibus contraveniens eo ipso usu & beneficio alternativæ privatus existit, ac collationes illius prætextu deinceps faciendæ nullius sunt roboris vel momenti. Undè quamvis à principio beneficium non esset reservatum, tamen ea quo contravenit alternetivæ, non potest ea uti ad illud providendum, nec ejus prætextu illud conferre: sed statim esset ejus beneficium, & ea tunc dictum beneficium menebit Papæ reservatum. 759

Undecimo dubitetur, † an Episcopus, qui se intromisit in provisione Beneficii litigiosi, contra *c.* 1. 2. *ut lite pendente in* 6. amittat ex eo alternativam? breviter respondetur non amittere, nam Beneficie litigiosa non sunt reservate, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre, ut dictum est supra *num.* 133. & regula solum privat alternativa intromittentes se in Provisione Beneficiorum reservatorum, vel affectorum. Quæ pœna non est extendende, ut suprà *n.* 757. 760

Episcopus autem, † qui se intromitteret scienter in provisione Beneficiorum non reservatorum, quæ tamen sunt per Papam provise jure præventionis sive validè, sive invalide, amitteret alternativam, nam licet non fuit alias reservata, tamen per appositionem manus Papæ manet affecta, ut suprà dictum est à *n.* 138. regulæ quæ loquitur de beneficiis reservatis, vel affectis. 761

Circa acceptationem alternativæ, † & modum, istius de qua in illis verbis, illi verò, qui gratia alternativa prædictæ acceptare voluerint, &c. usque ad illa, tunc demum, & non antea, uti incipiant gratia suprà dicte quæ explicantur per Gonzalez ex *gl.* 58. *usque ad* 65. videnda sunt per nos dicta supra à *num.* 483. Sed dubitatur 12. an Episcopus acceptata alternativa Romæ, verbi gratia in fine Augusti seu in principio Septembris ante habitam notitiam ipsius acceptationis, & recognitionis literarum, possit validè providere in suis quatuor mensibus ordinariis, verbi gratia, in dict. mense Septembr. an verò statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere alternativa. 762

In quo Rota in una † Seguntina præstimonii 14. Decembr. 1592. coram Dom. Orano tenuit posse tunc providere in dict. quatuor mensibus his verbis, minus etiam intentionem Franc. circa intrusionem probant testes: nam ex eorum dispositione non 763

liquet præcisè, de quo tempore præstimonium vacaverit, quin potius constat Francus, de illo provisum ab Ordinarin per tempus quinque annorum possedisse, ac postmodum D. Hieronymo, via per mutationis idem renuntiasse, nec dicatur Episcopum 16. Septembr. 1575. alternativam acceptasse, quia non propterea minus illi licuit ante, habita notitia hujusmodi acceptationis de illo providere, maximè cum tunc temporis in sua Diœcesi non residetet, ut bene deducunt infirmantes pro D. Hieronym.

764 Nihilominus tamen * contrarium verius videtur, scil. post acceptatam Romæ alternativam, seu post receptionem & recognitionem literarum acceptationis, etiamsi nondum illius notitiam habuerit, non posse Episcopum amplius uti valide quatuor mensibus ordinariis, magis quàm si illius notitiam habuisset: sed simul atque Romæ facta est acceptatio, seu recognitio literarum illius statim ei effectualiter competere alternativam, ut paret ex illis verbis regulæ, quibus ab eo receptis, & recognitis tunc demum, & non antea, uti incipiant gratia supra dicta,& sic, si verbi grana facta esset acceptatio, seu recognitio Romæ in fine Jan. seu Septemb. & in principio mensis sequentis, qui est alternativa Episcopi, vacaret aliquod beneficium, & illud Episcopus statim providisset antè quam sibi constaret, & constare posset de d. acceptatione, seu recognitione, provisio valida esset, ut post hæc tradit Gonzalez *gloss.* 65. *n.* 20. Cùm ergo statim Episcopo competat cum effectu alternativa, statim cessabunt quatuor menses Ordinarii, quantumvis Episcopus id ignoret, ut in una Salamantina fructuum 12. Maii 1583. & 20. Jun. 1586. coram Do. Bubalo. & 3. Jan. 1587. coram D. Gipsio, ubi habetur Episcopum Salamantinum non potuisse providere de Cantoria vacante mense Septembr. 1561. cùm iure alternativa esset Romæ acceptata ab ejus procuratore, quamvis Episcopus id ignoraret, etiam tempore provisionis, &c.

765 Sed contra est primò, † quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternativæ, nullatenus ea uti potest cùm non sit certus de sua potestate, sicut dicimus in Judice, quod debet esse certus de sua jurisdictione, aliàs actus non valet ad notata *in cap. cum in jure peritus de offic. deleg.* Rota *dec.* 21. *de concess. prabend. in noviss.* Achilles *decis.*33. seu *secunda de offic. deleg.* Rota *decis.* 69. *par.* 1. *diver.* Massa Gallestus *ad formam cameralis obligationis tit. de processu n.* 4. *&* 5. & alii, & quod in collatione beneficiorum conferens debet scire postetatem suam, & ex illa facere actum, dicunt Aymon. *cons.* 134. *n.* 4. & Mandos. *regula* 32 *q.* 25. *n.* 5. *cum aliis.*

766 Secundò, quod privilegium † non operatur, nec habet effectum antequam innotescat privilegiato, seu ante scientiam illius cui conceditur. Imola Ab. Felin. *n.* 7. 3. *limitatione.* & Decius 1. *lectura à n.* 42. *in cap.* 2. *de Constitutionibus* & Doctores *in cap.* 2. *de concess. prabend in* 6 Bartolus, Baldus, Albert. Jason. & alii *in l. fi. ff. de Constitutionibus Principum.* & ibi Oroscus, *n.* 13. & latè Tapia, Puteus dicens communem *decis.* 19. *&* 145. *lib.* 2. Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *casu* 185. *à n.* 30. Rota *decis.* 4. *par.* 2. *divers.* Molina *de Hispanorum primog. lib.* 2. *cap.* 7. *n.* 98. & Thom. Sanch. *de matrimon. lib.* 3. *disput.* 31. *n.* 2. & novissimè Suarez *de legibus lib.* 8. *c.* 25. *cum aliis*: & ita se habet communis sententia Legistarum, & Canonistarum, ut per Jas. *n.* 46. & alios suprà.

767 Unde, ut intellexi, aliqui Curiales † Romæ volunt Episcopum non posse uti alternativa, antequam habeat notitiam acceptationis, seu recognitionis literarum, ac etiam recipiat fidem illius, &c.

768 Sed ad primum respondetur * Ordinarium habentem alternativam providere ex vi suæ potestatis ordinariæ sibi competentis de jure: nam alternativa solum removet obstaculum reservationis faciendo illos menses ordinarios, ut suprà dictum est *à num.* 22. & scilicet ignoret acceptationem alternativæ, per quam obstaculum reservationis removetur, certus tamen est de fundamento suæ provisionis, quod est ordinaria potestas, quod videtur sufficere ad tradita per Anton. Gabr. *conclus.* 3. *de executione rei judicata, limitatione, ex n.* 30. facit *decisio* Putei 488. *lib.* 2. & quod tradit Rota *decis.* 1. *de probatio. in antiquior. &* 4. *de offic. Deleg. in novis, & ibi additio,* & Felin. *in cap. suscitatus de rescript. num.* 12. *versicul. sed dicas regulariter*, & quod tradit Mandos. *reg.* 27. *quæst.* 16.

Unde etiam respondetur * ad secundum, quod 769
gratia alternativæ non est privilegium, sed remotio obstaculi reservationis, & reductio ad jus commune, præservatioque ordinariæ jurisdictionis, Mand. *regul.* 1. *quæst.* 21 *à n.* 3. Gonzal. *gloss.* 35. *n.* 15. *& gloss.* 42. *n.* 1. *& gloss.* 56. *n.* 137. *& gloss.* 58. *n.* 28. cum aliis, quos citat. Et sic non requiritur notitia, & scientia illius, &c. Et esto esset privilegium * non 770
requireretur dict. notitia, ex quo Procuratorem seu Nuntium acceptatur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, ad Rotam *d. decis.* 14. à *n.* 2. Silvest. *verb. privilegium, quæst.* 16. Man. Rodriguez *quæ. regul.* 1. *tom. quæst.* 7. *art.* 6. Azor. *lib.* 5. *Institut. Moralium, cap.* 3. *quæst.* 5. *& cap.* 3. *quæst.* 12. Thom. Sanchez *ubi suprà n.* 6. & Gabr. Vasquez 1. 2. *disput.* 256. *à n.* 30. & Suarez *suprà n.* 10. *&* 11.

Præterea quod * propositum dubium de provi- 771
sione, in quatuor mensibus ordinariis ante habitam notitiam acceptationis alternativæ, esto Episcopus non posset validè providere virtute alternativæ ante habitam notitiam acceptationis ipsius, tamen ea habita posset providere beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternativam, licet tempore vacationis non habuisset notitiam acceptationis, quia esto ante habitam notitiam non haberet exercitium juris alternativæ, habitu tamen illud haberet, sicut dicitur de judice delegato tunc receptionem literarum. Felinus *in cap. cum te, n.* 21. *de rescript. & in dict. cap. suscitatus, n.* 21. *& in cap. fin. de præsumpt. n.* 37. & dictum est supra *num.* 349. Sed & privilegium statim etiam ignorant, competit, licet non efficaciter, seu cum effectu, Decius *suprà num.* 45. post Cardinal. *in proœmio Clemen. verb. Universitat. quæst.* 5. & Rota *dict. decis.* 14. *à n.* 6. Molina *suprà* quod sufficeret, ut statim ac accepta est alternativa, cessarent quatuor menses Ordinarii.

Ex prædicta resolutione * infertur ad aliam si- 772
milem quæstionem, quam latè tractat Gonzalez §. *proœm. ex num.* 95. an collatio de beneficio vacante in mense aliàs Apostolico, Sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacationem dictæ sedis ignorante, valeat, in qua similiter dicendum est valere. Et omissis aliis fundamentis adductis per Gonzal. *ibi ex num.* 107. quæ non multum faciunt. Ratio præcipua est, quia per vacationem Sedis Apostolicæ solum cessat obstaculum, & vinculum reservationis, & nihil de novo conceditur Episcopo: sed vigore juris communis, & suæ ordinariæ potestatis confert. Et sic nihil refert sciat, vel ignoret dictam vacationem Sedis, cùm illa non sit fundamentum suæ provisionis, sicut de alternativa diximus. Et ita hanc sententiam planè tenet Glossator Soto *in reg.* 9. *Cancellariæ.* Ubi ait, quod si staret in partibus, & vacatet ibi Ecclesia Cathedralis consuleret, quod Canonici eligerent, & Archiepiscopus confirmaret, quia tunc fortè Papa esset mortuus, & valeret electio, & confirmatio, cessante reservatione per ejus mortem, & quòd si esset Canonicus eligeret,

ret, (quamvis istud consilium Glossatoris sit valdè temerarium, juxta dicenda *infra à num.* 775. & in specie, in qua loquitur, omnino falsum, & sine fundamento, ut *infrà num.* 787.) refert & sequitur Gonzalez *dict.* § 5. *proœm. à n.* 121. ait quod propterea nonnulli Episcopi solent facere similes provisiones de beneficiis in mensibus reservatis vacantibus, moti ex eo, quod tunc forte Papa esset mortuus, & sublata esset de medio reservatio, nollet tamen, quod hoc prætextu sic provisus intruderetur, & quamvis postea constet de superviventia Papæ, in intrusione & peccato, perseveret, &c. Sed ego nunquam audivi, nec intellexi, quod aliqui Episcopi faciant tales provisiones, nisi quando creditur Papam obiisse. Et ita etiam in prædicta quæstione concludit idem Gonzalez, *dicta glossa sexagesima quinta, num.* 21.

773 Et conducit resolutio Rotæ, † quam refert Gonzalez *dict.* §. *n.* 125. in una Calciaten. Canonicatus 6. Maii 1589. coram D. Seraphino, ubi fuit dubitatum, an teneret provisio de quodam Canonicatu vacante facta a Capitulo Calciaten. in mense ordinario in personam Ferdinand. de Palacios ex eo quòd constabat fuisse suspensum Capitulum ante dictam provisionem, & quod licet in Curia fuisset d. Capitulo tam concessa absolutio tempore factæ provisionis, tamen d. Capitulum illius notitiam habere non poterat. Et Rota resolvit pro validitate collationis, ex eo quòd d. absolutio suffragabatur etiam ante habitam illius notitiam. Conducit etiam dec. 1. Pampilonen. illegitimitatis 5. Decembr. 1608. inf. posita 7. *p. c.* 2. *n.* 40. *ad* 46. ubi dicta decis. Calciaten. citatur, quæ decis. Pampil. est contra id quod docet Suarez *d. lib.* 8. *de legibus cap.* 26.

774 Sed restat difficultas, stante † quod facta acceptatione alternativæ Romæ, seu recognitione literarum ejus, valet provisio facta ab Episcopo de Beneficio vacante in suo mense alternato, etiamsi tempore provisionis non haberet notitiam illius, an Episcopus qui Romam misit literas acceptationis alternativæ, & nescit, an Romæ sint receptæ, & recognitæ, vel non, licet secundum tempus elapsum possit esse, quod sint receptæ, & recognitæ, an, inquam, licitè valeat providere de Beneficio tunc vacante in mense alternativæ, quod si forte est Romæ acceptata, spectat ad ejus provisionem, aliàs non.

775 Et videtur, quando non. † Nam in dubio tutior pars est intelligenda *cap. illud de clerico excommunicato ministrante*, latè Gab. Vasquez 1. 2. *disputatione* 65. *&* 66. & dicetur aliàs *infrà* 7. *par. cap.* 2. *à n.* 11. & in casu proposito tutius est non providere, quàm providere; quia non providendo, sed expectando certiorationem nulli se periculo exponit, ut patet, providendo verò exponit se periculo usurpandi provisionem ad Papam privative spectantem ratione reservationis, & faciendi intrusum in Beneficio, atque adeò peccandi mortaliter, & qui se exponit periculo peccandi mortaliter, peccat mortaliter: nam *qui periculum amat, peribit in illo*, ut est vulgatum.

776 Præterea ille est certus, † de reservatione, & de acceptatione non habet certitudinem, etiam moralem, sed ad summum solum est dubius, ergo non potest in dubio providere. Sicut, qui est certus de debito, & de solutione dubius, non potest desinere solvere, quia non sunt cætera paria, & æqua causa, & jus utriusque, ut rectè inquit Ludov. Lopez *instruct. conscientiæ* 1. *tom. c.* 152. & Gabr. Vasquez *dict. disp.* 66. *n.* 43. Rebel. *de oblig. inst.* 1. *p. lib.* 2. *q.* 34. *n.* 9. *tr.* 8. *disp. unica, sect.* 23. *n.* 23. Thom. Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 1. *c.* 10. & conducunt rationes in simili adductis per Suarez suprà *n.* 25.

777 Rationes istæ † mihi videntur satis convincere quando Episcopus simpliciter, & absolutè provideret, posset tamen quando verisimile est alternativam esse acceptatam, aut stante dubio, an sit acceptata, vel non, providere sub conditione, & in quantum possum, seu sub conditione, si alternativa est perfectè acceptata: nam sub istis conditionibus, cùm sint de præsenti, rectè Beneficium conferri potest, Covar. *de Beneficiis* 4. *p. c.* 3. *n.* 24. sicut sub conditione, si vacat, vel si est capax, gloss. *in ca.* 2. *de elect. in* 6. & ibi Doctores & Francus *n.* 4. & sicut, si executor diceret, *Confero tibi tale Beneficium vacans*, si de jure debetur, valeret collatio, si de jure debetur, aliàs secus, ut cum Innocentio inquit Francus ibi, quamvis cum Domin. contrarium teneat Felin. *in ca. contingat de offic. deleg. n.* 15. quam sequitur Rebuff. *in concordatis, in forma mandati, verb. innodatus*, de quo vide infrà 8. *p. cap.* 2. *à n.* 4.

Et similiter Episcopus, * qui probabiliter dubitat, an alternativa sit jam Romæ acceptata per ejus procuratorem, non poterit licite providere de Beneficiis vacantibus in mense Martii, seu Septemb. nisi sub conditione, quatenus alternativa non esset acceptata, ut dicitur in dictis decisionib. Salamantin. fructuum suprà citatis: *num.* 764. de Episcopo Salamantino, qui cùm non esset certus, an alternativa fuisset in Curia acceptata ab ejus procuratore, quæ verè acceptata fuerat, providit de dicta Cantoria vacante mense Septembris 1571. quatenus alternativa non esset acceptata protestando, quod suæ intentionis non erat providere, quatenus illa in mense reservato vacasset, & quod ideò non sumpsit turnum, sed jus illius sibi præservavit, *gloss. fin. in ca. cum in multis, de rescript. in* 6. Cassad. *decis.* 10. *n.* 4. *de concess. præben.* maximè, cum provisus possederit postea ex novo tit. cessionis provisi Apostolici. Puteus *decis.* 179. *lib.* 3. Achilles 1. *de collatio.* quamvis provisio, nulla scientia facta, turnum consumat. Rom. *cons.* 329. *n.* 1. Puteus *decis.* 357. *lib.* 2. *cum aliis allegatis*: qui præterea loquuntur in eo, qui potuit dimittere, habita notitia nullitatis provisionis, & non dimittit: sed in facultate Episcopi non remansit, quia functus officio suo fuerat, ut ille provisus intuitus dimitteret, &c. hæc in dictis decisionibus. 778

Provisus autem sic in * dubio non deberet capere possessionem beneficii, donec acceptatione alternativæ certitudo habeatur, & id debebit Episcopus cavere dicendo in titulo, & literis provisionis, quod ei detur possessio, cùm de verificatione conditionis constiterit, & non anteà, ne forte intrudatur sine vero titulo. 779

Unde infertur, * quod Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternativa sit jam Romæ acceptata, simpliciter, & absolutè, provideт de beneficiis vacantibus in mense Martii, seu Septembris amittet alternativam, si jam acceptata erat, quamvis contrà teneat Gonzalez *dict. glos.* 65. *n.* 22. *&* *gloss.* 56. *n.* 129. conferens autem virtute alternativæ, de cujus acceptatione, & recognitione Romæ facta non constat, tam non amittit, licet nondum facta sit, quia id in regula non cavetur. 780

Circa clausulam sublata, * quæ continetur in illis verbis, decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque &c. judicari debere, de qua Gonzalez *glos.* 66. videnda sunt per nos dicta. *infrà* 6. *par. cap.* 3. *n.* 81. & circa decretum irritans, quod est in fi. ibi, ac irritum, &c. de quo Gonzalez *glos.* 67. *& ultima*, an liget ipsum Papam, vide *suprà num.* 14. & an liget Legatum, seu Nuntium, vide *infrà c.* 3. *ex n.* 45. *&* 133. & vidè etiam supra dicta *ex n.* 407. 781

§. XIII. De Regula X.

SUMMARIA.

782 *Omissa regula nona, quia non est reservataria, &c. de qua, qui videri possint restat regula 10. qua hic ponitur.*

783 *Difficultas contra istam regulam, quod videtur superflua, stante Constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. Cujus ratio est generalis, & omnia comprehendit, &c.*

784 *Responsio quod non est superflua, cum clarius exprimat.*

785 *In eo ista regula est minus ampla, quam dicta Constitutio, quod loquitur de Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, quæ tempore prædecessorum vacabant, illa verba etiam de beneficiis vacantibus post illorum obitum.*

786 *Illatio, & sententia Glossatoris, quod si Ecclesia Cathedralis vacasset per obitum Papæ, posset fieri electio, & confirmatio, & quod d. Constitutio Pauli non habet locum, neque loquitur, neque in Episcopatibus, &c.*

787 *Quæ reprobatur.*

788 *Tunc per reservationem beneficia etiam ante vacationem sunt affecta, cum reservatio facta est absolutive, & purè, & de beneficiis certis, seu certarum personarum seu cum reservantur ratione qualitatis beneficii, vel personæ, illa semel data tempore reservationis, &c.*

789 *Cum verò reservatio est conditionalis, seu de beneficiis incertis, seu rationis vacationis in certo tempore, seu certo modo non intrat, nec afficit impleta conditione, &c.*

Ubi refertur, quod tradit Gonzalez.

790 *Attendendum est, an qualitas inducens reservationem semel detur stante regula, & tunc statim reservatio intrat, & remanet inducta affectio, an verò non detur stante regula: sed postquã illa expiravit tunc reservatio non intrat, nec afficit beneficium.*

791 *Prædicta doctrina est approbata per Rotam, cujus decisio ponitur.*

782 FInita jam *regula* 8. † de reservatione mensium & alternativa, & omissa *regula* 9. de literis in forma rationi congruis expediendis: quia non est reservatoria, nec facit ad nostrum propositum, de quo videri poterunt Glossator antiquus Alfonsus de Soto, Rebuffus, & Mandos. super ea; restat *regula* 10. quæ agit de reservatione beneficiorum facta per prædecessores, & affectione per eam inducta; & sic se habet.

Declaratio reservationis Ecclesiarum, & beneficiorum per prædecessores reservatorum.

ITem declaravit omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum provisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, nec non omnis, & singula beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prædecessores, etiam prædictæ dispositioni, cum interpositione decreti reservaverat: quæ quidem Ecclesiæ, & Monasteria, nec non sic reservata beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant: aut Ecclesiæ ipsæ, vel monasteria hujusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent: etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per hujusmodi reservationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Rom. Pontif. ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, sive posse quoquo modo decernens irritum, & inane si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.

Circa quam *regulam* statim † se offert difficultas, quod videtur superflua, stante Constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. quæ est extravagans *ad Roman. ultimo de præbend.* in communibus, & quamvis illa loquatur de beneficiis familiarium, & Collectorum, & Subcollectorum, nec exprimat Ecclesias Cathedrales, & Monasteria, tamen ratio illius, scil. effectus per reservationem, manusque appositionem inesse productus, & quod beneficium semel affectum semper manet affectum, est generalis, & omnia comprehendit, atque adeò ipsa Constitutio est generalis, *l. regula est*, §. *fin. ff. de juris & facti ignorant.* Everar. *in topicis juris, in loco à ratione legis larga*, cum aliis maximè, cum simus in declaratoriis. 783

Sed respondetur, non esse superfluam, cum clarius ista exprimat, ut per Mandosium hìc, qua apud eum est *& reg. 9. quæst.* 5. *&* 6. nam superfluum non dicitur quando explicitè, ac distinctè declaratur, quod implicite erat dispositum. Rota in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus suprà adducta, *n.* 332. *prope fin.* & Gonzalez *gloss. 6. n. 33. & gl. 51. n. 90. cum aliis.* 784

Quamvis in eo † sit minus ampla hæc regula, quàm dicta extravagans, quod hæc loquitur de Ecclesiis, & monasteris, ac beneficiis quæ tempore prædecessorum reservantium suæ dispositioni vacabant, illa verò loquitur etiam de beneficiis vacantibus post obitum prædecessorum reservantium. 785

Ex quo inferebat Glossator *hic.* Quod si vacasset Ecclesia Cathedralis post obitum Papæ, & antequam successor fecisset reservationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio, & confirmatio in forma juris. illa valeret, &c. Et videtur sequi Gonzal. §. 5. *proœm. n.* 93. *&* 119. ut *sufr. n.*789. & ad *dict. extravagantem* respondet Glossator, quod non habet locum, neque loquitur in Episcopatibus, vel principalibus in Collegiatis, neque in Monasteriis, sed in beneficiis officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardinalium, &c. Et quod in ea non fit mentio de Episcopatibus, &c. 786

Sed ista sententia est omnino falsa, † contra d. extravagantem, cujus ratio, ut dixi, est generalis, & omnia comprehendit, etiam Episcopatus, &c. 787

Advertendum est autem, † quod tunc per reservationem beneficia etiam ante vacationem sunt affecta, cùm reservatio facta est absolutè, & pure, & de beneficiis certis, seu certarum personarum, ut Dignitatibus principalibus, Monasteriis, beneficiis familiarium, & officialium, &c. seu cùm reservantur ratione qualitatis beneficii, ut quia est Dignitas principalis, Monasterium, &c. vel ratione qualitatis personæ, ut quia sit familiaris officialis, &c. tunc semel data illa qualitate tempore regulæ seu reservationis, reservatio intrat, & afficit beneficium, ita ut maneat effectum, licet postea regula expiret, aut qualitas cesset, & ita procedit *d. extravagans ad Rom.* & juris ratio. 788

Cum verò reservatio † est conditionalis, seu de beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore, seu certo modo non intrat, nec ullum afficit beneficium, nisi impleta conditione, & data certificatione, & succedente vacatione, illo tempore, seu modo tempore regulæ, seu reservationis, ut in reservationem beneficiorum vacantium tali mense, & sede Episcopali vacante, &c. & ita procedit quod tradit post hæc Gonzalez *d. §. 7. proœm. 2. quæstione à n.* 76. Ubi ait quod beneficium quod vacavit, vivente Papa, in mense Apostolico, ex quo jam incidit in reservationem, manet affectum, nec per obitum Papæ cessat reservatio, ut in hac regula, beneficium verò vacans in mense aliàs Apostolico, Sede Apostolica vacante, 789

vacante, & ſic extincta regula menſium, non eſt reſervatum, nec affectum, quia non vacavit ſtante regula, & ſic nunquam incidit in reſervationem, quia tamen *n.* 93. *&* 119. malè videtur ſentire cum Gloſſatore hic, quod etiam Eccleſiæ, & Monaſteria, & alia beneficia certa reſervata per regulas non ſunt reſervata, ſi vacant poſt obitum Papæ reſervantis, ex hac regula, dum ſolum declarat durare reſervationem beneficiorum, quæ tempore obitus prædeceſſorum vacabant, &c. Et ita etiam procedit quod ait Gonzalez Mendez Vaſconcell. *diverſ. juris argum. lib.* 1. *cap.* 2. quòd beneficia vacantia in menſibus reſervatis non poſſunt conferri per Ordinarium, Sede Apoſtolica vacante, quia ſunt affecta, intelligitur enim de beneficiis vacantibus, vivente Papa.

770 Itaque in hoc † attendendum eſt, an qualitas inducens reſervationem, ſeu ratione cujus inducitur reſervatio, aut qualitates, ſi plures requiruntur, ſemel dantur ſtante, & vigente regula, & tunc ſtatim reſervatio intrat, & remanet inducta affectio, an verò non dantur, ſtante regula, ſed poſtquam illa expiravit, tunc enim reſervatio non intrat, nec afficit beneficium ex quo regula non eſt in rerum natura, nec amplius eſt reſervatio, ut per Gemin. *conſil.* 93. *num.* 15. cujus dictum dicit veriſſimum Æneas de Falcon. *de reſervatio.* 4. *effectu* 17. *verſic.* 4.

771 Et ita fuit reſolutum † in cauſa mea Abulenſi Parochialis de la Calda 19. Novembris 1593. coram Domino meo Corduba Epiſcopo Pacen. ut in deciſione *infrà* adducta *cap.* 5. *n.* 93. & latius, & melius 28. Januarii 1594. coram eodem, ut in deciſione ſeq. propoſui pluries cauſam an hæc Parochialis fuiſſet affecta diſpoſitioni Apoſtolicæ per *regul.* 1. Felic. recordat. Sixti Papæ V. *primam & ſeptimam* Gregorii XIV. & Domini fuerant diviſi: ſed tandem fuit reſolutum, non eſſe affectam: primò, quia prædicta *regula prima* Sixti duas ſimul qualitates requirebat, quod mortuus eſſet Epiſcopus, & quod tunc beneficia vacarent, ut oſtendit relativum, quæ ibi, quæ poſt illorum obitum vacabunt, cujus natura eſt reſtringere ſubſtantiam cui adjungitur Bartol. *in l. à filio. §. teſtator, & §. ſequenti, de alimentis & cibariis legatis* Alexand. *conſil.* 19. *num.* 4. *volum.* 1. ſic ut regulariter, debebant concurrere ambæ qualitates, vivente Papa Sixto. ad *leg. ſi hæredi plures de condition. inſtitut.* Decius *conſil.* 524. *n.* 1. & cum mortuo jam Papa Sixto, & ejus regula vacaverit, non potuit cadere ſub reſervatione regulæ, quæ tunc non erat in rerum natura, & ſic ex illa qualitate poſt obitum Papæ prævenire non poteſt induci reſervatio. Genu. *conſil.* 93. num. decimo quinto, cujus doctrinam veriſſimam dicit Æneas de Falcon. *de reſervatio. quæſt.* 4. *effectu* 17. *verſ.* 4. eſt maximè, quia prædicta regula Sixti ſolum voluit comprehendere beneficia poſt Epiſcopi obitum ſuo tantum tempore vacatura, ut ex *proœmio regularum apparet.* Secundò quia cum *d. regula* reſervet beneficia, quæ poſt obitum Epiſcoporum vacabunt, reſervatio eſt conditionalis ad *leg. Stichus qui meus erit*, & ibi Bart. *num.* 1. *de legatis* 1. *l. nuper in fin. de legat.* 3. Caſſad. *deciſ.* 3. *de præbend. num.* 11. Rota *diverſorum* 225. *nu.* 4. 1. *par.* quæ nullum potuit producere effectum in hac parochiali, in qua vivente regula non extitit illa conditio vacandi poſt obitum Epiſcopi, ſed mortuo jam Papa, & ejus regula vacavit, ad *l. itaque* 91. *ſi certum petatur, l. cedere diem, de verb. ſignific. cap.* 11. *in fin. de ſponſal. in* 6. Caſſad. *d. dec.* 12. 13. 14. Rota *dec.* 14. *n.* 1. *ut lite pend. in novis.* Innoc. *in c. inter dilectos, num.* 5. *de exceſſib. prælat.* Oldrad. *conſil.* 229. *num.* 14. Simoneta *de reſervat. quæſt.* 60. *ad fin.* & ex his dicebant Domini tolli ex adverſo deducta: & 1. illud fundamentum, quod ex quo mortuus fuit Epiſcopus ante Papam, inducta jam fuit reſervatio, quia non ſolum qualitatem & conditionem, quod mortuus eſſet Epiſcopus reſpexit regula, ſed etiam ſimul quod eo mortuo beneficium ipſum vacaret, aliàs mortuo Epiſcopo, omnia beneficia remanerent affecta, & ſucceſſor nullum poſſet providere, quod eſt abſurdum, *extravagans* verò *Romani de præbend.* inter communes, & *dec.* Gambari 65. & adducta per eum *in tract. de offic. Legati lib.* 3. *à n.* 180. & Sarnen. *in reg. de infirmis qu.* 32. *& in reg. de publican. quæſt.* 6. Simoneta *qu.* 57. & alii ex adverſo allegati procedunt in reſervationibus de beneficiis certis ſeu certarum perſonarum, puta familiarium officialium, &c. Dignitatum principalium, Monaſteriorum, &c. in quibus militat ratio dictæ extravagantis, effectus ſcilicet in eſſe productus per reſervationem. Unde Domini dicebant eſſe diſtinguendum inter reſevationem ratione qualitatis perſonæ, ut quia ſit familiaris officialis, &c. vel ratione qualitatis beneficii, ut quia ſit Dignitas principalis, &c. & inter reſervationem ratione vacationis in certo tempore, ut in terminis iſtius regulæ, & regulæ menſium, ut in primo caſu ſemel data illa qualitate, reſervatio intret & remaneat inducta affectio per illam, quamvis poſtea regula expiret ex *d. extravag. Romani*, & ratio eſt, quia talia beneficia reſervantur purè, & ſimpliciter, & data illa qualitate, quod fuerint familiarium Dignitates principales, &c. ſtatim in illis reſervatio inducitur, ut producit effectum, cum adſit ſubjectum certum, & determinatum in quo fundatur reſervatio, ex quo affectio naſcitur, & in terminis loquuntur Gambarus, Sarnen. & alii allegati, & Caſſador. *deciſ.* 4. *num.* 6. *de reſervatio.* ſupponit reſervationem ſortitam effectum.

Secundo verò caſu, ſcilicet cum ſit reſervatio ratione vacationis in certo tempore, cum non reſerventur beneficia certa, ſed certificanda per vacationem ſuccedentem, mortuo Epiſcopo, ut in propoſito, vel in certis menſibus, & incertum ſit, an beneficia ſint vacatura, & quæ, facile enim contingere poteſt quod nullum vacet, reſervatio talis non reperit aliquod beneficium, quod ab initio inficiat, & propterea in caſu iſto, mortuo Papa, antequam beneficium per vacationem fuerit certificatum, nulla poteſt affectio conſiderari: nam appoſitio manus Papæ ſuper incerto non afficit ante certificationem *cap. dudum, verſic. conſiderantes*, ibi, *cum ſuper incerta de præbend. in* 6. Bellenx. *de charitativo ſubſidio, qu.* 123. *n.* 10. *verſ. ſed poſſet.* Rota *deciſ.* 25. *n.* 4. *de conceſſ. præbend. in antiquis. & deciſ.* 6. *n.* 7. *eod. tit. in antiquior.* quæ allegat Simoneta *dict. quæſt.* 60. *n.* 1. *&* 2. ſic intelligendus, & placuit Dominis ſimile de reſervatione menſium, quæ quia eſt reſtricta ad vacatura in tali menſe, ſi contingat vacatio in illo, mortuo Papa, licet vivente, intraverit. Ordinarius nihilominus poterat providere, Caputaquen. *deciſio.* 86. *n.* 3. *p.* 1. *&* 214. *part.* 2. Ant. Auguſt. *deciſ.* 61. *lib.* 1. de regulia autem 1. & 7. Gregor. XIV. Domini non curarunt, cum multo ante illas Parochialis, de qua agitur, eſſet collata, & ſic ſub illarum reſervatione non ſit comprehenſa.

CAPUT II.

De Concilio.

SUMMARIA.

1 *De concilio generali an poſſit beneficia conferre, & qui id tractant.*

2 *Concilium in quo Papa præſidet, poteſt beneficia conferre ſecundum Selvam Corraſ. & Duar. & ſecundum*

dum Zechum *Concilium generale legitimè congregatum probabiliter beneficia conferre potest, textus quem allegat, id non probat.*

3 *Quando verò Concilium est congregatum sine Papa ratione schismatis, non poterit beneficia conferre secundum* Selvam *cum Abb.*

4 *Secundum authorem absolute Concilium non potest beneficia conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, licet posset Papa, si vellet, in Concilio facere provisiones beneficiorum.*

5 *De potestate Papæ, & Concilii qui sint videndi.*

6 *Collegium Cardinalium, Sede vacante, non potest beneficium conferre.*

7 *Concilium Provinciale non potest conferre beneficia provinciæ, nec Diœcesanum beneficia Diœcesis, nisi quatenus is ad cujus dispositionem spectant id permitteret.*

1 POst Papam secundo loco agendum est de Concilio generali, an possit beneficia conferre? † & quam quæstionem tractant Abbas *qu.* 1. *ad* 4. *dubium ex n.* 29. Selva *de beneficiis* 2. *part. qu.* 2. Corras. *part. c.* 2. Durand. *eodem tract. lib.* 3. *c.* 3.

2 In qua quæst. Selva Corras. & Durand. ibi dicunt † quod Concilium, in quo Papa præsidet, potest beneficia conferre juxta illud Actorum Apostolorum, *cap.* 3. Ubi Matthias fuit electus io Coocilio, seu Congregatione, in qua erat Petrus, & quia, ut inquit Corrasius, sicut solus Papa potest beneficia conferre, ita Concilium Papæ præsentia, authoritateque suffultum, sequitur Azor *Instit. Moral.* 2. *part. lib.* 6. *c.* 25. *qu.* 2. & Zechus *de beneficiis & pension. Ecclesiastic. cap.* 2. ait, quod Concilium generale legitimè congregatum probabiliter beneficia conferre potest, *argum. c. cum in cunctis, in princ. de electio.* qui tamen textus id non probat.

3 Quando verò Concilium † est congregatum sine Papa ratione schismatis, inquit Selva cum Abbate *suprà* quod tunc non poterit beneficia conferre.

4 Mihi verò absolutè † dicendum videtur Concilium non posse beneficia conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, non enim ad id congregantur Concilia, nec de jure talem habeot potestatem, posset quidem Papa, si vellet, in Concilio facere provisiones beneficiorum, sicut fecit B. Petrus in illa electione B. Matthiæ, & ita tenet Abb. *suprà num.* 24.

5 Et de potestate Papæ, & Concilii † videndi sunt Turrecremata, Cataldus, Card. Albanus *de potestate Papæ*, D. Anton. 2. *p. Summæ tit.* 3. *cap.* 12. & maximè 3. *part. tit.* 22. & 23. *Cano de locis l.* 5. & 6. Cajet. opus *de potestate Papæ.* Victoria *in lectione de potest. Papæ & Conc.* Franc. Turrianus *eod. tractat.* Corduba *l.* 4. *qu* 1. *cum seqq.* Banoez Aragon. & alii 2. 2. *qu.* 1. *artic.* 10. & Valentina 3. *tom. disput.* 1. *qu.* Cardinal. Bellarminus, qui optime 1. *tom. Controversia* 4. *lib.* 2. *seu* 2. *tom. Controvers.* 1. Azor. *d.* 2. *part. lib.* 4. & 5. *per plura c.* D. Num. 3. *p. in addit. q.* 20. *art.* 3. Zech. *in tract. Theolog. tractat. de Concil. & de Rom. Pontif.* D. Card. Tusch. *à concl.* 549. *ad* 557. *lit. C. & à concl.* 40. *ad* 8. *lit. P.* Valenzuela Velazq. *in defensione monitorii Pauli V. contra Venetos par.* 6. Decius, Beroius & alii *in cap.* 1. *de Constit.* & relati per Felin. *in c. nonnulli, de rescript. n.* 3. Selva *d. q.* 2. Jacobatius & Alava *de Conciliis.* Corras. *sup.* Cuchus *in instit. major. lib.* 2. *tit.* 2. & 3. Bursatus *cons.* 109. *lib.* 1. Granutius ad Simonetam *de reservat. qu.* 14.

6 Collegium autem † Cardioalium, Sede vacante, non posse beneficia conferre manifestum est, *cap. ubi periculum de elect. in* 6. & *Clem. ne Roma eodem titulo* Corras. *suprà* & alii.

7 Similiter etiam † Coocilium Provinciale non potest conferre beneficia Provinciæ, nec synodale, seu Diœcesanum beneficia Diœcesis, nisi quateous is ad cujus dispositionem spectant, id permitteret, quia de jure non datur eis talis facultas, nec ad id congregantur.

CAPUT III.

De Legato.

SUMMARIA.

1 *DE Legato an possit beneficia conferre, & de eo, & ejus officio, & potestate qui agunt.*

2 *Et de ejus potestate in conferendis beneficiis.*

3 *Legati alii sunt à latere, alii missi, seu constituti, alii nati, & qui sint ii.*

4 *Legati à latere possunt conferre beneficia suæ Provinciæ.*

5 *Ex privilegio, id est, prærogativa, præ aliis Legatis, quam potestatem habet à jure statim quod sunt Legati à latere.*

6 *Et si jure ordinario etiam in beneficiis exemptis, & jure Legationis: non in genere, sed in specie, quicquid Glos. & alii dicant.* & o. seqq.

9 *Licet sint Ordinarii, tamen sunt Ordinarii superinducti & non naturales, & sic odiosi.*

10 *Provisus à Legato jure Legationis, & ut Legato non dicitur provisus authoritate Apostolica,* & num. 11.

12 *Tamenprovisio Legati dicitur provisio Sedis Apostolicæ, & appellatione Sedis Apostolicæ, venit Legatus, nisi proferatur in materia soli Papæ reservata, aut cum dictione taxativa, ex eo quod Legatus, in sua provincia vices Sedis Apostol. gerit,* & n. 13.

14 *Ideò litera legatorum dicuntur Apostolica.*

15 *Et etiam provisus à legato potest dici provisus authoritate Apostolica saltim largè.*

16 *Infertur ad clausulam Brevium de capienda possessione,* amotis quibuscumque detentoribus, *quod si dicatur,* oon tamen provisus a Sede Apostolica, *vel etiam,* authoritate Apostolica, *præserventur etiam provisi à Legato, seu Nuntiis, etiamsi providerent authoritate ordinaria legationis.*

17 *Legati à latere possunt conferre beneficia, etiam de jure patronatus Ecclesiastico.*

18 *Etiam non facta mentione, nec derogatione dicti juris patronatus.*

19 *Possunt etiam conferre beneficia spectantia ad collationem exemptorum, & etiamsi beneficia ipsa sint exempta, legatus enim est Ordinarius exemptorum,* & n. 20.

21 *Possunt etiam conferre beneficia, licet eorum collatio sit ad Sedem Apostolicam devoluta.*

22 *Illa Gambari, quod legato non currit tempus sex mensium ad conferendum, sicut currit aliis Ordinariis.*

23 *In qua tamen Lapus contra tenet.*

24 *Sed Card. Imola, & alii concordant, quod licet ei currat tempus, tamen poterit conferre devoluta ad Papam, sine alium sua Provincia etiam ex propria negligentia.* & n. 25.

26 *Sed cum possit conferre devoluta ex propria negligentia, verius videtur non currere sibi tempus.*

27 *Legatus potest conferre beneficia suæ provinciæ, quamvis devoluta ad prælatum extra suam legationem contra communem.*

28 *Quia legatus potest conferre beneficia suæ provinciæ spectantia ad collat. Clericorum alterius provinciæ.*

92 *Nam in materia collationis attenditur locus ubi situm est beneficium, & nec locus ubi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur beneficium, non persona negligens.*

30 *E converso legatus non potest conferre benefi ia, quæ essent extra provinciam & per devolutionem, vel aliàs spectarent ad collationem alicujus prælati de provincia contra aliquos.*

31 *Cum Legatus non habeat facultatem conferendi beneficia existentia extra suam provinciam, ejus provisio non præstat titulum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ legationis.*

32 *Legatus non poterit conferre beneficia ad Episcopum devoluta ex negligentia prælati regularis exempti, cùm Episcopus ea conferat authoritate Apostolica, & ut delegatus Papæ,* & n. 33.

34 *Poterit tamen illa conferre ante devolutionem factam ad Episcopum, & post devolutionem ab Episcopo factam ad Papam.*

35 *Legatus potest beneficia vacatura suæ reservare collationi cum modificatione tamen, & ea, quæ potest conferre,* & n. 36.

37 *Ubi qui agunt de hoc, & hodie solum potest facere reservationem specialem.*

38 *Licet possit legatus reservare beneficia vacatura etiam pro certa persona, ei tamen nullum jus quæritur, quia non potest dare jus ad vacaturam.*

39 *Potest legatus iste facere existens etiam extra suam provinciam.*

40 *Legatus à latere in sua provincia concurrit, sicut & Papa in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario & inter eos est locus præventioni, etiam in mensibus Ordinariis concessa,* & n. seqq.

Et ponitur resolutio Rot.

43 *Id procedere non obstantibus concordantibus Germaniæ, fuit resolutum per Rotam, cujus decisiones ponuntur,* & n. 44.

45 *Quod dictum est legatum concurrere cum Ordinario, eũ posse prævenire in mẽsibus Ordinariis, rectè procedit etiam attentis regulis hodiernis mensium quoad 4. menses Ordinarii non habentis alternativam: sed non videtur procedere quo ad sex menses alternativæ propter decretum irritans in ea positum, quod ligat legatum,* & n. seqq.

50 *Nihilominus provisio legati à latere de beneficio vacante in mense alternativæ tribuit titulum coloratum & suffragatur in judicio spolii.*

51 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, quo tamen videtur posse procedere, decretum alternativæ esset justificatum.*

52 *Legatus de latere non potest conferre, vel reservare Ecclesias Cathedrales, regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates majores post Pontificalem electivas.*

53 *Non potest etiam conferre beneficia reservata.*

54 *Imo si sit legato, vel Nuntio concessa facultas conferendi beneficia qualitercumque vacantia, non poterit conferre reservata.*

55 *Et si legatus haberet facultatem conferendi beneficia reservata, non propterea potest conferre vacantia in Curia, nisi specialiter & expressè sit concessum.*

56 *Legatus non potest conferre beneficia litigiosa contra Probam,* & n. seq.

58 *Nec Cardinalis vigore indulti,* & n. seqq.

61 *Legatus habens facultatem conferendi litigiosa non potest conferre beneficia juris patronatus laici litigiosa.*

62 *Quamvis provisio Papæ de beneficiis juris patronatus etiam laicorum valeret, etiam non facta mentione, nec derogatione illius.*

63 *Non potest Legatus à latere conferre beneficia juris patronatus laicorum.*

64 *Unde provisio ab eo facta sine præsentatione, aut consensu patroni erit nulla, quæ tamen, in illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur,* & n. seq.

Ubi ponitur Rotæ resolutio.

66 *Rectè potest Legatus conferre beneficia juris patronatus laicorum devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni.*

67 *Non potest etiam Legatus conferre beneficium juris patronatus mixti.*

68 *Quod tamen limitat Gambarus, quando Clerici haberent plures voces, quoniam tunc totum judicabitur Ecclesiasticum, & legatus poterit conferre exemplo juris patronatus Universitatis, in qua sunt laici, & clerici.*

69 *Sed ista limitatio non placet.*

70 *Et in Universitate est diversa ratio.*

71 *Nec Covarr. tenet contrarium, dum ait quod posset admitti hujus patronatus derogatio, quia loquitur in derogatione facta à Papa.*

72 *Bene potest Legatus conferre beneficia juris patronatus laicorum ex privilegio, vel præscriptione, nec oportet ei derogare, nec de eo facere mentionem contra additionem Barbatiæ,* & n. 73.

75 *Quod dictum est de jure patronatus ex privilegio procedit, etiamsi sit privilegium speciale ad certa beneficia, & non generale, contra Corrasium, quamvis secus sit in habente privilegium speciale etiam perpetuum, ad conferendum certa beneficia, cum quo non potest legatus concurrere secundum Abbatem contra aliquos, maximè stante in privilegio clausula decreti irritantis.*

TErtio * loco agendum est de Legato, an possit 1
Beneficia conferre: de quo, & ejus officio authoritate, & potestate tractatus scripserunt Andr. Barbatia de Cardinalibus legatis à latere. Mar. Lauden. & Gundisalvus à Villadiego auditor Rotæ & Episcopus Oveten. de Legato Staphil. Boerius, Brunellus, Gambarus *de offic. & potestate legati*, quorum plerique habentur Tom. 13. *par. 2. tract. novorum.* Plura etiam Hostiens. *in sum. & sepul. hoc tit.* Cuchus *in institutio majoribus l. 2. tit. 5.* & Lælius Zechus *de republica Ecclesiastica capitulo de statu legati*, aliqua Flamin. Paris. *de resignatione beneficior. l. 7. q. 13. & P.* Enriquez *in sum. l. 10 c. 28.* Azor. *instit. moral. 2. part. l. 5. à c. 27 ad 33.* Molina *de justit. tractat. 5. disput 9.* D. Sahagun. *ad tit. de offic. legati.* D. Cardin Tusch. *à concl. 156. In L. & l 23. tit. 9. p. 1.* & ibi Greg Lop. latè.

Et de materia * *hujus ca.* scilicet de potestate Lega- 2
ti in conferendo Beneficia agunt Specul *de tit. de Legato §. nunc tract. mat.* Villad. *q 9 par.* *Selva de benef. 2. par. q. 3.* Corras. *2. part. cap. 3* Durand. *lib. 3. c. 3.* & latè Gambarus *lib. 3. per totum.* Brunellus *concla. 19. cum seq.* Azor. *suprà c. 28. & lib 6. c. 25. quæst. 6. & 7.* & Tusch. *à conclusione 169 litera L.*

Præmittendumque * est Legatos alios esse à late- 3
re, alios missos seu constitutos, alios natos. Legati à latere sunt Legati Cardinales, qui dicuntur à latere, quia sunt, seu mittuntur à latere Papæ. Legati missi, seu constituti sunt alii Legati, qui a Papa mittuntur, seu constituuntur, qui non sunt Cardinales, qui Nuntii dici solent. Legati nati sunt, qui suarum prætextu Ecclesiarum, & ratione legationis sibi vindicant Dignitatem, & legatione funguntur, ut Archiepiscopus Cantuarien. & Eboracen. quæ tria genera legatorum distinguit textus *in cap. 1. de offic. Legati in 6.* & ibi glossa & Dd. Parlad. *different. 129. à n. 7.* & Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib. 1 par. 1. c. 6. pag. 137.* & reliqui suprà relati.

Hoc præmisso dico primò, * quod Legati à late- 4
re possunt conferre beneficia suæ provinciæ. † Et 5
quamvis Corras. *d. c. 3. 114.* dicat eos conferre ex privilegio, intellige, id est, prærogativa præ aliis legatis, à jure tamen habent hanc facultatem conferendi beneficia statim, quod sunt legati à latere, *d. c. 1. de offic. Legati in 6.* Specul. *supr.* Dec. *consil. 128.* Rebuffus *in praxi in forma vicar. 93. n. 70.* Zech. *in benef. & pensio. Eccl. c. 2. ver. Legati etiam.* Et sic jure Ordinario Decius

supra

6 *supra* † Villad. *quæst.* 9. Gigas *de pensio. q.* 6. *n.* 18 *&* 21. & Gambarus, *d. lib.* 3. *n.* 31. etiamsi in beneficiis exemptis Gamb. *ibi n.* 94. & facit *c.* 2. *de offic. Legati in* 6. ubi probatur legatos esse Ordinarios.

7 Quamvis glos. *in Clem.* 2. *de offic.* † *Ordin. verbo volumus*, dicat, quod conferunt authoritate Apostolica, & non sunt Ordinarii collatores, quam sequitur ibi Abbas *n.* 4. dicens, quod licet potestas Legatorum respectu jurisdictionis, sit Ordinaria, ut *in d. c.* 2. ut etiam dicit *in c. si quis contra n.* 4. *de foro comp.* tamen respectu collationis beneficiorum est extraordinaria, quia ex proprio officio Legationis non venit potestas conferendi, & ideo Legati, non Cardinales hanc potestatem non habent, sed Cardinales Legati hoc habent ex speciali privilegio, ut *in d. c.* 2. & sequuntur Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio §. item circa verbo. Legatorum circa fi. & §. item quod omnia verba, Ordinarias*, Selva 2. *par. n.* 34. *&* 3. *par. quæst.* 66. *sub. n.* 4. *&* 4 *par. qu.* 9. *n.* 3. & Probus ad Monach. *in cap. si de constit. n.* 39 *& in d. cap.* 2. *de offic. Lega. in* 6. *n* 3. dicens quod Legatus de latere habet collationem beneficiorum, non jure Legationis, quæ ad hoc non se extendit, sed ex quadam prærogativa, & spetiali privilegio, ut *in d. c.* 1.

8 Sed quicquid isti velint † ista prærogativa, speciale privilegium, quod vocant, competit Legatis à latere de jure, & sic jure Ordinario, ut diximus, & jure legationis non in genere, sed in specie, id est, jure talis legationis a latere.

9 Verùm, † licet sint Ordinarii, tamen sunt Ordinarii superinducti, & non naturales, & sic odiosi ex gl. *in d Clem.* 2. & Bonifacio, *ibi*, *n.* 7. Abbas *in d. c. si quis contra n* 4. Simoneta *de reservat. q* 89. *n.* 3. & ibi Gramutius *litera A.* Sarnen. *in regul. de valore q.* 2. Cassad. *decisio.* 5. *n.* 3. *& n.* 11 *de decretis, & reservatio.* Crescen. *dec.* 20. *de Praben.* Puteus *decis.* 45. *in fin. l.* 2. & Rota *decis.* 206 *n.* 3. *par.* 1. *diversorum*, & Gonzalez *ad reg. mensium glos.* 21. *n.* 38. qui tamen malè dicit eos impropriè Ordinarios. Cui consonat Mandos. *reg.* 34. *quæst.* 50. *n.* 9. allegans quod vere & proprie sunt Ordinarii.

10 Ex quibus infertur, † quod provisus à Legato jure legationis, & ut Legato, non dicitur provisus authoritate Apostolica. *capitul. hi qui, de Praben. in* 6. & ibi gloss. Domin. & Francus, *nu.* 5. *& c. si Aposto-*
11 *lica, eod.* & sic dicit † Bonif. *in d. Clemen.* 2. *de offic. ordin n.* 9. quod non placet id, quod dicit *d. glos. ibi*, quod provisio Legati censetur facta authoritate Apostolica, quia contra *dict. cap. hi qui*, esset expresse.

12 Et tamen provisio † Legati dicitur provisio sedis Apostolicæ, Anastasius Germonius *de indultis Cardinal. §. tibi quoad vixeris n.* 105. & Rota *d. decis.* 206. *par.* 1. *n.* 5. dicentes appellatione, *provisionis sedis Apostolicæ*, venire provisionem Legati ex gl. *verba, transeundi. in cap. si Abbatem, de elect. in sexto*, quam ibi sequuntur Joan. Andr. Domin. *n.* 5. & Francus 4. quæ ait, quod appellatione *sedis Apostolicæ*, venit Legatus de latere, nisi proferatur in materia soli Papæ reservata, aut cum dictione, tantum, vel simili, ut ibi aiunt Domin. & Francus, Cardinal. *n.* 12. *in Clem. quia contingit de religiosis domibus*, & ibidem Imola. Villad. *d. quæst.* 9. *num.* 7.

13 Quæ *gl.* ex eo procedit, † quod Legatus in sua Provincia vices sedis Apostolicæ gerit in non reservatis *cap. mandata. de præsumpt.* Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *num.* 22. & in Provincia sibi decreta repræsentat Papam Bonif. *in dict. Clem.* 2. *de offic. ordin.* seu *prima de offic. Legati, n.* 23. Villad. 1. *partis. quæst.* 9.

14 Et ideò literæ Legatorum dicuntur † *Apostolicæ*
15 Sarnen. *in d. reg. de valore q.* 2. unde fit, † ut etiam provisus à Legato possit dici provisus authoritate Apostolica, saltim largè, licet non ad effectum *d. c. hi qui.*

16 Ex quo inferri potest, † ad Clausulam Brevium de capienda possessione, *amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis, non tamen à nobis provisis*, quod si dicatur, ut aliquando dicitur, non tamen provisis à sede Apostolica, vel etiam, authoritate Apostolica, præserventur etiam provisi à Legatis, seu Nuntiis, etiam si providerent authoritate ordinaria legationis, ad quod facit quod dictum est suprà *c.* 5. *n.* 642. *in fin.* dicens, quod executio brevis locum non habet contra provisum a legato, vel nuncio, si in eo præservantur provisi à sede Apostolica, secus si solùm præservantur provisi ab ipsomet Papa dicendo, non tamen à nobismet provisionem habentibus, juxta dec. Salamant. & Vicen. beneficiis *suprà* relatas *d. c.* 1. *n.* 653.

Sed quòd per clausulam brevis, *non tamen à nobis provisis*, præservatur etiam provisus à Nuncio qui censetur habere provisionem Apostolicam, fuit post hæc resolutum in una Leodien. beneficii 13. Jun. 1608. coram D. Ottembergo, dicendo, quòd licet ista verba videantur intelligenda provisione facta ab ipsomet Papa, Gemi. *in c. si abbatem de elect. in* 6. *n.* 5. & fuit dictum in Salamantina beneficii 21. Jan. 1596. coram Reverendissimo Pacen. tamen id cessat, quando est expresse commissum, quia tunc perinde est, ac si Pontifex faceret, per vulgarem reg. *qui per alium facit*, &c. Reb. *de mand. Apostol. §. declarantes, in verb. nosque*, & illa clausula præservat omnes provisiones Apostolicas, & excludit tantùm provisiones inferiorum, ut fuit resolutum in Aquilano canon. 6. Oct. 1586. coram D. Blancheto.

Sed ab hac decisione fuit postea recessum per Rotam in causa Curien. beneficiorum 2. Jun. 1610. coram D. Peña, in qua Rota ab A. C. consulta respondit, provisum à Nuncio excludi vigore clausulæ brevis, *non tamen, à nobis provisis*, quia non apponitur ad alium finem, quàm excludendi provisos a Legatis & Nunciis, ut in causa Aquilana canonicatus 6. Octob. 1586. consultus prudenter responderat D. Cardinalis Blanchetus: quia verbum illud, *nobis*, quod est personalissimum, respicit personam Papæ, & non comprehendit Legatum, aut Nuntium, vel gesta per ipsos *gl. in Clem. auditor. verb. deputatus, de resc.* quam ibi communiter sequuntur canonistæ, & signanter Imola *n.* 19. & comprobatur ex *c. si abbatem de elect. lib.* 6. ibi à nobis, vel Apostolicæ sedis legato: & hoc magis accedit ad proprietatem locutionis, cùm naturæ illius verbi, *nobis*, sit denotare personalitatem, & non aggrediatur personam loquentis, *cap. si gratiose*, cum ibi notatis *de rescript. lib.* 6. *ad decis. in causa Leodien. beneficii* 3. *Jun.* 1608. coram D Ottembergo responsum fuit, non carere difficultate: nam quamvis dici possit provisos à nuncio habere provisionem Apostolicam, non tamen potest similiter affirmari sub illis verbis, *à nobis* venire provisos à nunciis, ut patet ex prædictis. Et malè in dict. Leod. fuit allegata dicta decisio Aquiliana coram Blancheto; quæ potius est contra, ut eam retuli *suprà d. c.* 1. *n.* 652. & allegatur in dicta Caurienſ. & post hæc tradit Gonzal. *gl. in annotat. à n.* 268.

Prædicta conclusio, † quod Legati à latere possunt conferre Beneficia suæ Provinciæ, ampliatur 17
primò, ut possint conferre Beneficia etiam de jure patronatus Ecclesiastico, seu Clericorum *ca. dilectus de offic. Legati, c. cum dilectus, de jure patr.* Rochus *de jure patron. verb. honorificum n.* 4. *&* 11. Paulus de Citadinis *eod. tract.* 7. *p. n.* 16. & Lamber. 1. *p.* 1. *lib. q.* 1. *art.* 6. *n.* 4. *&* 5. *par.* 2. *lib. q.* 8. *artic.* 1. *& q.* 9. *artic.* 1. *n.* 2. Rebuffus *in praxi* 3. *p. signaturæ verbo, nec non juris patronatus n.* 6. Gigas *de pensio. q.* 24. *n.* 1. & Probus ad Monach. *in d. cap.* 1. *de officio Legati in* 6. *n.* 12. 14. *&* 15. Villadiego *d. q.* 9. *n.* 23. Brunellus *concl.* 23. Corras. *d. cap.* 3. *n.* 4. Gambarus *d. lib. n* 9. *&* 29. Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *n.* 68. & Zechus *d. cap.* 2. *versicula Legati etiam, & de republica Ecclesiast. d. cap. de statu Legati sub. num. quarto, versicul.* 2. *potest.* Azor. *d. lib.* 5. *c.* 28. *quæst.* 2.

quæst. 2. & *lib.* 6. *cap.* 25. *quæst.* 7. & Tusch. *conclus.*
172. *litera L.*
17 Et hoc intelligitur † etiam non facta mentione, nec
derogatione juris patronatus, quia non solum Papa,
sed etiam Legatus potest hujusmodi Beneficia confer-
re nulla facta mentione, quod sint juris patronatus cle-
ricorum *d. cap. cum dilectus.* Fel. *in tract. quando lite-
ra Apostolica limitat.* 3. Rebuffus, Gigas, & alii citati,
& Covarr. *pract. qq. cap.* 36. *n.* 2.
18 Secundò ampliatur, † ut possint conferre Beneficia
spectantia etiam ad collationem exemptorum, Cosmas
d. tit. de collat. §. item circa, verb. legatorum, Selva
3. *par. qu.* 69. Corras. *d. n.* 4. Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 11.
& Zechus *supra*. Legatus etiam est Ordinarius exem-
ptorum, ut ait Gambarus *ibi n.* 12. & Cuchus *supra*
19 *n.*68. & 94. cum † Villadiego, & aliis. Quare proce-
dit etiam si ipsa Beneficia sunt etiam exempta, Gam-
barus *ibi n.* 94. & dictum est *supra n.* 9.
20 Tertiò ampliatur, † ut possint conferre Beneficia
etiam si eorum collatio sit ad sedem Apostolicam de-
voluta, *ca. penul. de Præbendis gloss. fin. in dict. c. de officio
Legati in* 6. & *in Clem. si de Beneficio verbo, sive ad nos
de Præbendis ad fin.* & sequuntur Archid. Dominic. &
Francus *n.* 6. *in d. cap.* 1. & ibi Probus ad Monachum
*n.*8. Cardinal. *in d. Clem. si de Beneficio n.* 4. *quæst.* 5. &
ibidem Imola, & Bonif. *n.* 52. Villadiego *d. quæst.* 9. à
n. 5. Brunell. *concl.* 21. Boerius, *d.* 19. Rota *dec.* 3. *de
offi. Legati* alias 119. *in novis in additione ad fin.* Ægi-
dius Bellamera *decis.* 106. Capella Tolosana *decisione*
435. Puteus *decis.* 226. *l.* 2. Corras. *d. n.* 4. Gambarus
supra n. 13. & 624. Cuchus *supra n.* 179. P. Gregor.
de Benef. cap. 2. *n.* 4. & Zechus *d. cap. de statu Legati
sub num.* 4. *versic.* 3. *potest.* & *d. cap.* 2. *de Benef.* &
pensio. vers. Legati etiam.
21 Ex quo infert Gambarus † *ibi n.* 14. & 622. quod
Legato non currit tempus sex mensium ad conferen-
dum, sicut currit aliis Ordinariis ut *in cap.* 2. *concess. Præ-
bend.* Et Azor. *dict. cap.* 28. *quæst.* 14. & 20. ubi devolutio
ab eo non potest fieri nisi ad Papam, cum nulli alii sub-
sit, & devoluta ad Papam ipse confert, ut dicimus.
22 In quo tamen Lapus † *d. Clementina si de Beneficio*
dicit Legato currere tempus semestre ad conferendum,
de quo in *d. c. de concess. Præbend.* cum sit Ordinarius
d. cap. 2. *de officio Legati in* 6. quem sequitur Bonifa-
cius ibi *in d. Clementina, si de Beneficio*, *n* 53. & 54.
dicens cum eo, quod si fuerit negligens in aliquo con-
ferendo, non poterit illud ex post conferre, si devolu-
ta sit collatio ad Papam.
23 Sed Cardin. *d.* † *quæst.* 5. & Imola *ibidem*, & idem
Imola *in c.* 2. *de concess. Præbend.* Villad. *d. quæst.* 9. *n.* 20.
Brunell. *conclus.* 19. & Selva 3. *parte q.* 3. *n.*41. & 3.
parte quæst. 64. *n.* 5. docent, quod licet Legato currat
tempus, ut inquit Lapus, tamen poterit conferre, do-
nec conferre potest quilibet suæ Legationis, sive jure
proprio, sive devoluto: sed postquam devoluta esset
collatio ad Prælatum extra suam Legationem, ex sua
& aliorum negligentia, tunc conferre non poterit
quousque ultimatè sit facta devolutio ad Papam.
24 Unde Rota apud Puteum † *d. decis.* 266. *lib.* 2. &
apud Mohed. *decis.* 3. *de offi. delegati*, alias 266. bis
tenuit Legatum de latere posse conferre beneficia ad
Papam devoluta etiam ex propria negligentia contra
Bonifacium supra.
25 Sed certè, cum Legatus possit † conferre beneficia
devoluta ex propria negligentia, verius videtur non
currere sibi tempus. Ut dicit Gambarus *supra*.
26 Qui rursus *ibi n.* 22. † contra communem, quam
tenet Rebuffus *in concordatis titulo de Regia ad Præla-
turas nominatione §.* 1. *verb. intra sex menses versic. Le-
gatus vero* & secuta est Rota apud Molin. *supra* &
Azor *d. cap.* 28. *qq.* 12. & 20. docet Legatum posse
conferre beneficia suæ Provinciæ, quamvis devoluta
ad Prælatum extra suam Legationem, licet inferius
n. 624. videatur variare, quod probatur, quia Legatus
de latere potest conferre beneficia suæ provinciæ spe-
ctantia ad Collationem Clericorum alterius Provin-
ciæ, ut rectè tenet, & probat Romanus *consi.* 361. ubi
Hor. Mand. *litera A.* quem sequuntur Felin. *in cap.
postulasti de foro competent. ad fin.* Selva 2. *parte qu.* 3.
*n.*38. Probus *d. cap.* 1. *à n.* 10. Rochus *verb. honorifi-
cum n.*11. Lambert. 3. *p.* 2. *lib. quæst.* 8. *art.* 5. Æneas
de Falco. *de reservatio.* 2. *p. præludio* 1. *n.* 1. Cuchus
*supra à n.*85. & Zechus sub *d. n.* 4. *versic.* 5. *potest.*
Azor. *ibi quæst.* 13. & Tusch. *conclus.* 16. *num.* 4. &
*concl.*172. *n.* 6. *litera L.* facit text. *in d. cap.* 1. & *in
cap. de liberatione* 4. *§. prohibemus*, ibi *qui beneficia
infra Legationem ejusdem obtinea. de officio Legati in* 6.
Et ratio est, nam in materia collationis † atten- 27
ditur locus, ubi situm est beneficium, & non locus,
ubi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur
beneficium non persona negligens, *clem.* 1. *de supplen-
da negligentia Prælatorum*, & *ibi glossa verbis locorum*,
& *versic. sua.* quam sequitur ibi Cardinalis *nu.* 12. &
facit *cap. sane*, &c. *si. de foro comp.* Rom. *supra* ubi
Mand. *litera D.* Probus *supra. n.* 19. Simoneta *de re-
servata, quæst.* 75. & ibi Gratianus Cassaneus *consil.*
31. *post n.* 25. Tiraquell. *de retractu Lignagier. §.* 36.
gloss. 3. *n.*27. Cuchus *supra n.* 86. P. Gregor. *de benef.
cap.*39. & alii relati, & Rota in una Meten. Parochia-
lis d. 1532. ut per Caputaquen. *dec.*178. *p.* 1. quamvis
in una Vasionen. Sacristiæ anno 1539. contrarium
tenuerit exclusa opinione Romani, ut per Mohed.
decisio. 3. *de Præbend.* alias 92. & novissimè sequatur
Gonzalez *gl.* 10. *n.* 30. & 31.
Unde è converso Legatus † non potest conferre 28
beneficia, quæ essent extra Provinciam, & per devo-
lutionem, vel alias, spectarent ad collationem alicujus
Prælati de Provincia, ut tenent Butrius & Imola *in
d. cap.* 2. *de concess. præbend.* & ibidem Rebuffus *in
Repetitione circa fin. versic.* 13. *quæritur*, & *in praxi
titulo de devolutio. num.*38. & Probus *supra n.* 9. cum
Brunello *supra*, & Gambarus *supra à nu.* 16. & 20.
quamvis contrarium teneant Cosmas *d. titulo de col-
latio. §. item circa, verbo, Legatorum*, & Selva 2. *parte
quæst.* 3. *n.* 40. & 3. *p. quæst.* 66. quos malè per se ci-
tat Rebuff. *ibi.*
Et cum legatus non † habeat facultatem conferendi 29
beneficia existentia extra suam Provinciam, ejus pro-
visio non præstat titulum coloratum, nisi constet esse
intra limites suæ legationis, ut fuit † dictum in una 30
Regien. Canonicatus *supra* relata *c.* 8. *n.* 415.
At Legatus non poterit conferre † beneficia ad 31
Episcopum devoluta ex negligentia Prælati regularis
exempti, quæ Episcopus confert authoritate Aposto-
lica ex *d. Clemen.* 1. *de supplenda negligentia Prælato-
rum*, ut docent Cosmas *supra* Selva *d. qu.* 66. *n.* 2. &
Rebuff. *d. tit. devolutio. n.* 37. & *in d. rep. c.* 2. *circa
fin. v.* 74. *quæritur.* Nam † cum in isto casu Episco- 32
pus conferat, ut Delegatus Papæ, non potest Legatus
se intromittere, ex *cap. studuisti, de officio Legati*, glos.
in d. Clement. si de benefic. verbo, sive ad nos, ad fin. Imo-
la, *Clement. tum ex eo de sententia excommu.* facit textus
in cap. dudum. & *in cap. quamvis secundo de præben. in*
5. & quod dicit Abbas, *in cap. dilectus de officio Le-
gati ad fin.* quam sequitur Coras. *d. cap.* 3. *nu.* 15. de
quo infra *à n.* 75. licet de eo dubitet Brunellus *supra
d. conclus.* 19.
Poterit tamen Legatus illa † beneficia conferre an- 33
te devolutionem factam ad Episcopum, & post devo-
lutionem ab Episcopo ex ejus negligentia factam ad
Papam, ut rectè docet Selva *d. quæst.* 66. *n.* 5. & Re-
buffus *d. versic.* 14. *quæritur.*
Quartò ampliatur, † ut Legatus possit etiam bene- 34
ficia vacatura suæ reservare collationi *c. præsenti de
officio Legati in* 6. Corras. *d. cap.* 3. *n.* 4. Zechus *d. cap.*
2. *de benefic.* & *pensio. versic. Legati*, etiam de quo latè
Specul. *titulo de Legato §. tunc tractemus.* † Villad. 35
d. quæst. 9. *num.* 3. 7. Brunell. *conclusione* 20. Æneas

de Falcon. *de reservatio. 2. partic.* Simoneta *quæst. 2. n. 7. & quæst. 94.* Granutius Gambarus *lib. 4. rubrica de potestate Legati in reservando* Cuchus *d lib. 2. tit. 5. à n. 73.* & P. Greg. *de Benef. c. 24. n. 42.* &
36 Azor. *d. lib. 5. cap. 29.* qui dicunt, quod Legatis pariter de latere reservationis conceduntur, cum modificatione tamen *d. cap. præsenti & cap. de liberatione eod. tit.* ut per glossam penult. *circa fin. in cap. 3. de concess. Præben. in 6.* nam Legatus ea beneficia potest reservare quæ potest conferre. Gambarus supra *n. 1. & 3.*

37 Et Æneas *d. 2. part. q. 2. & 3. ait,* † quod, licet antequam emanasset restrictio *d. c. præsenti §. 4.* Legatus posset generaliter reservata re beneficia suæ legationis, tamen hodie solum potest facere reservationem specialem ex *d. §. 1.*

38 Sed licet possit † Legatus reservare beneficia vacatura suæ collationi, etiam pro certa persona, ut *in cap. cum dilectus de jure patron.* ei tamen nullum jus, nec in re, nec ad rem quæritur, quia non potest tamen dare jus ad vacaturum, ut *in c. dilectus, 1. de Præben.* Corras. & Zechus *supra,* & docet Specul. *supra,* & Abbas *in d. cap. dilectus n. 3.* dicens posse Legatum variare, & alteri conferre beneficium reservatum, ad solum enim Papam spectat dare jus ad vacatura, ut dicetur infra 10. *part. cap. 1.* sequitur Æneas *d. 2. par. præludio 6.* Simoneta *dict. quæst. 94. à n. 2.* Gambarus *ubi proxime n. 3. 4. & 5.* Duaren. *de beneficiis lib. 3. cap. 3.* & Cuchus *supra, num. 77.* & Azor. *d. cap. 29. quæst. 1.*

39 Quintò ampliatur, † ut possit Legatus de latere ista facere existens etiam extra Provinciam sibi commissam *gloss. in ca. nemo de offic.* Archid. *in ca. fin. eod. titul. in 6.* Bonif. *in Clem. 2. de offic. ord. seu 1. de of. Legati, n. 24. & 26.* Selva *3. par. q. 63. n. 1.* Æneas *dict. 2. par. quæst. n. 12.* Sarnen. *in regul. de non judicando juxta formam supplicationis qu. 3.* Corras. *supra,* & Gambar. *lib. 3. n. 24. & 610.* facit gloss. *in cap. si Abbatem verb. in provincia de electione in 6.* & quod tradit Gambarus *l. 1. rubrica de potestate Legati extra provinciam,* & Villadiego *de Legato qu. 15. par. nu. 1.* Brunell. *conclus. 25.* & Azor. *d. cap. 28. qu. 10.*

40 Ex quibus patet † Legatum de latere in sua Provincia concurrere sicut & Papam in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos esse locum præventioni *cap. si à sede Apostolica, de Præbend. in 6. & ibi gloss. 1.* & D. *gloss. fin. d. cap. 1. de offic. Legati in 6.* & ibi Franchus *num 8.* & alii, & Probus ad Monach. *ibi n. 13. & 15. & 16. & in c. ut animarum de constitutionibus n. 39.* Cosmas *pragmatica sanctione titulo de collatio. §. neque verbo præventionem,* Æneas de Falcon. *d. 2. part. 1. præludio.* Corras. *d. cap. n. 5. & 6.* Duaren. *d. lib. 3. cap. 3.* P. Gregor. *c. 38. n. 6.* Quintanadueñas *lib. 1. Eccles. cap. 5. n. 3.* Puteus *decis. 345. lib. 2.* Caputaquen. *287. n. 2. part. 1.* Mohed. *decisi. 3. de offic. leg.* Azor. *d. lib. 6. cap. 25. qu. 6.* Piasec. *in praxi Episc. part. 2. cap. 5. n. 9.* etiam in mensibus Ordinariis concessis, Gomezius *de expectativis n. 16.* Gambar. *d. l. 3.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. par. 1. ver. derogatio,* & Azor. *d. l. 5. cap. 28. qu. ult.* & fuit resolutum in una Assisien. beneficii 9. Martii 1587. co-
41 ram D. Orano, in qua fuit † odium, constare de primo extremo ex instrumento possessionis, de secundo autem ex sustentatione litis, & de titulo dubitari non posse, cum Legatus de latere contulerit Beneficium, qui de jure communi conferre potest omnia beneficia existentia in sua Provincia *cap. 1. de officio legati in 6. cap. si à Sede de Præbend. eodem lib.* etiam in mensibus concessis Ordinariis, per regulas Cancellariæ Gambar. *l. 3. n. 78.* nec obstare quod dicitur Octavium habuisse alia beneficia & sic non potuisse legitimè ei de alio conferre obstante decreto Concilii *sess. 24. c. 17.* quia fuit responsum, quod Concilium prohibet retentionem, non autem assecutionem, nam & ita fuit per Congregationem resolutum in una Salamantina dimidiæ Portionis coram eodem pendente, propterea hæc exceptio in judicio spolii non est admittenda, quia in petitorio poterit docere dispensatione, & interim debet restitui, nam execrabilis restituitur. Puteus *decis. 99. lib. 1.* & 13. *de restitutione spoliatorum,* &c. ut in *decis. 624* novis. Farin. & post hæc tradit Gonzalez *§. 2. proœm. n. 54.* idque
procedere † non obstantibus concordatis Germa- 42
niæ, & Galliæ, fuit novissimè resolutum in causa Virdunen. Canonicatus 6. Martii, & 19. Junii 1595. coram D. Pamphilio, ut in sequentibus decisionibus, quas hìc ponere placuit, deferunt enim etiam ad alia dicenda.

Virdunen. Canonicatus sexto Martii 1595.

Fuit † dictum gratiam Petri non esse canonican- 43
dam, quia ei obstant interiores provisiones Legati de latere factæ ad favorem Arturi possessoris *cap. 1. & ibi gloss. in fin. de offic. Legati in 6. cap. si à sede Apostolica,* & etiam glossa *de Præben. eodem lib.* quæ provisiones capiunt omnem vacationem istius Canonicatus, sive ipso jure per homicidium Concanonici, sive per resignationem homicidæ ante sententiam privatoriam, sive per ipsam sententiam inductam: quod fieri potuit cum notissimum sit in Beneficialibus admittit multiplicationem titulorum, & aliquem posse se pluribus titulis juvare, *cap. post electionem de concess. præbendæ* Cassa. *dec. 21. n. 5. super regulis & decis. 3. de causa pos. in fi.* Caputaquen. *dec. 280. l. 1.* nec obstare, quoad primam provisionem fuisse factam quatenus Canonicatus tunc vacaret, vel alias quandocumque vacare contingeret, & sic potius sapiat naturam expectativæ, quam Legatus concedere non potest *cap. 2. de concess. Præbend. c. de testanda eodem tit. lib. 6.* & tradit Gambarus *de offic. Legati lib. 3. n. 58. 2.* quia illa conditio, si vacat, vel quatenus vacet, non reddit gratiam conditionalem, sed dicitur pura. Gemin. *in cap. 2 n. 20.* & Francus *n. 4. de elect. in 6.* Lapus, *& ibi add. allegati. 6. n. 2. cum sequ.* & statim sortitur effectum suum, cum Canonicatus tunc vere vacaret propter homicidium in personam Canonici ejusdem Ecclesiæ, quod etiam circa assassinium privat Canonicum homicidam ipso jure Canonicatu, quem habet in illa Ecclesia propter scelus, & ingratitudinem in illa commissam, ut est tex. *in c. in quibusdam,* & ibi Hostien. Joan. Andr. Anchar. *num. 5.* Abb. *num. 6. de pœnis* Rebuff. *de modis amittendi beneficia num. 45.* Gab. *cons. 296. n. 6. lib. 1.* neque obstare quod hujusmodi homicidium fuerit factum de mense Februar. qui mensis propter alternativam spectat ad collationem *Cap. juxta concordata Germaniæ,* de quibus per Puteum *dec. 47. lib. 1.* quia propter id, quod Cardinalis Legatus concurrat cum quolibet Ordinario, quem potest prævenire, non obstantibus concordatis, ut tradit Gambarus *d. lib. 3. n. 207.* & adest *decis.* Putei 345. *lib. 2.* fuit dictum, quod Capitulum videtur per hanc provisionem juri suo renuntiasse, ex quo non solum permisit labi sex menses absque eo, quod unquam providerit, quod imo dedit possessionem proviso à Legato *c. cum ex ore.* ubi Anchar. Imola, & alii *de his quæ fiunt à Prælat.* Rom. *cons. 337. num. 3. Paris. 26. lib. 4. cum aliis allegatis* in causa Lucana Canonicatus de anno 1584. coram D. Orano, & hoc non obstante, præservatione jurium, qui intelligitur quo ad vacationes futuras, non autem ut comprehendat istam provisionem, in qua Capitulum per actus positivos sibi expressè præjudicavit, Oldra. *cons. 330. in fin.* Paris. *cons. 20. num. 12. lib. 1.* Sarn. *de jure quæsito non tollend. quæst. 1. fin.* minus obstant deducta contra secundam provisionem per resignationem

Jacobi

Jacobi de la Roca, quæ quatenus privatio non fuisset ipso jure inducta, fieri potuit à Legato, qui potest providere Beneficia vacantia etiam per resignationem, glossa *in c. de liberatione 5. probibemus, verba cujuscumque de officio Legati in 6. & in c. dudum verb. potestate. de Præb. eadem lib.* præsertim stantibus facultatibus generaliter loquentibus de omnibus Beneficiis quomodocunque vacantibus, præterquam per obitum familiarium Papæ, & non est dubium homicidam, seu alium delinquentem, quotiescumque ex delicto Beneficium ipso jure non amittitur, posse ante sententiam resignare, & collationem ex hujusmodi resignatione subsecutam, esse validam, Bisignetus *decis. 5. de re judic.* Thom. Ferret. *cantela* 44. Butrius *cons.* 47. Sarnen. *de annali, q. 42. sub n. 3. & in regul. de subrogan. qu. 7. in Princ.* Crescen. *decis.* 226. alias 6. *de renuntiat. n.* 3. neque obstat, quod non docet de publicatione istius resignationis, quia non agitur de canonizanda gratia Legati ad favorem Artuti rei, cui sufficit ad excludendum Petrum, per non jus suum ostendere, quod de tempore suæ provisionis Canonicatus non vacabat, *l. fin. C. de rei vendic.* Rota *decis. 4. de re judicat. in novis.* Bisignetus 2. *de except.* Cassad. 2. *eod. tit. & decis. 3. num. 5. de restit. spoliat.* & tanto magis quod provisio Apostolici ad favorem Petri fuit obtenta pendente termino ad publicandum, Cassador. *decis. 24. super reg.* Sarnen. *publican. quæst. 17. in fi.* neque obstant clausulæ generales, quia non capiunt vacationes futuras. Felin. *in cap. constitutus, colum. pen. de rescript.* Modernus *super regul. Cancell. de impetrant. Beneficia vacantia per obitum familiarium, quæst. 3. num.* 7. & in omnem eventum cessant omnes difficultates ex tertia provisione, quæ capit vacationem per privationem ejusdem Jacobi, & tanquam anterior est præferenda gratiæ Apostolicæ *d. cap.* 1. ubi gloss. *de offic. Legati in 6. cap. si à sede de Præbend. eod. tit.* neque obstat quod non appareat de ejus anterioritate, nisi ex data literarum Legati, quæ propter suspicionem antedatæ, nec probant ante anterioritatem gratiæ contra provisum Apostolicum, jux. *decisio.* Rotæ 1. & 10. *de probatio. in novis.* quæ habent locum etiam in literis Legati, ut per Achill. *decisio.* 171. alias 7. *de probatio.* Quia idemmet Achilles declarat *in decis. seq.* quæ est 172. alias 8. *eod. tit.* hoc non procedit, ubi est subscripta à Secretario Legati qui sit Notarius publicus, prout in hoc casu, literæ non solum sint sigillatæ sigillo magno Legationis, sed etiam sunt subscriptæ à Legato, & ab ejus Vicelegato, qui est Protonotarius Apostolicus & Secretario, qui & ipse est Notarius Apostolicus descriptus in Archivio Romanæ curiæ, alia in contrarium deducta sunt nimis levia, & bene tolluntur ab informantibus.

In eadem 19. Junii 1595. coram eodem D. Pamphilio.

44 DOmini steterunt in resolutis, † nempe provisionem Apostolicam ad favorem Petri non esse Canonicandam, quia cum sit in facto dispositive tanquam de reservato, ut patet ex eo, quod prævia narrativa reg. reservatoriæ mensium confertur ei Canonicatus tanquam vacans per sententiam privationis contra Jacobum de la Roca lata de mense Maii reservato, & revera non adsit reservato, ex quo per homicidium Concanonici juxta notat. in c. in quibusdam de pœnis, Canonicatus ipso jure vacaverat in mense Februarii, qui non est reservatus provisio non sustinetur: hoc enim operatur expressio dispositiva reservationis, quod non valeat provisio; si reservatio non verificetur, Roman. *consil. 335. n. 11. & 14.* Cassador. *decis. 3. de Præb.* & fuit resolutum in causa Corduben. Cantoriæ sub die 5. Maii 1550. coram Domino Quiroga, & hoc, non obstante clausula generali, quod collatio valeat, *sive præmisso, sive alio quovis modo, &c.* qui quando reservatio ratione mensis exprimitur dispositione, tunc provisio restringitur ad illam vacationem expressam in mense apostolico, & illius vigore non potest capi beneficium vacans in mense ordinarii, non obstante clausula *quovis modo &c.* quæ restringitur, non contradicat expressis, ut in his terminis tradit Achilles, *dec.* 264. quæ est *prima de præbendis*, nec videbatur Dominis posse Petro suffragari clausulas provisionis, si neutri, si nulli, & aliæ similes: quia super eis literæ non sunt expeditæ, & cum sint desumptæ, & oriantur ex corpore ejusdem supplicationis, quæ requirit justificationem resolutionis dispositivè narratæ, debent intelligi juxta d. supplicationem, & non possunt aliquid operari, nisi justificata reservatione ad *cap. 2. de resc.* 3. imo tanquam accessoria corruunt sublatæ gratia principali Paris *consil. 182. lib. 4.* Mohed. *dec. 300. in fin.* alias 17. *de causa posses.* Puteus *dec. 400. l. 1.* & fuit resolutum in causa Gienen. Beneficii 15. Febr. 1593. coram D. Blancheto, & tanto magis quod de tempore datæ illius provisionis nulla aderat lis, super qua possit fundari gratia si neutri, & aliæ similes, quæ necessariò litem præsentem requirant, Sarnen. *de annali q. 28. colum. 2. versi. præterea.* Rebuff. *in tit. de gratia, si neutri,* & non dantur pro lite movenda Caputaqu. *decis. 34. part. 2.* neque obstant deducta contra gratiam Artuti, quia non est modo agendum de jure ipsius, qui cum sit reus, & possessor potest excludere Petrum actorem ex non jure ipsius, etiam quod ipse de jure suo nihil præstet. *l. locis §. si competit. ff. si servitus vendicetur. l. fin. C. de rei vendic.* Rota *dec. 4. de re judic. in novis.* Bisignetus *dec. 2. de except.* Cassad. 2. *eod. tit. & 3 n. 5. de restit. spoliat. cum vulgaribus* & tanto magis, quod en deductis in alia decis. videbatur satis constare de jure ipsius Artuti, qui vigore mandati de providendo habiti à Legato, quod secuta possessione tradita per Capitulum habetur pro provisione, juxta notata per Compostellanum, Jo. Andr. & alios *in cap. transmissam de electione*, Rota *decis. 16. de concess. præbend. in novis.* fuit provisus de hujusmodi Canonicatu, tanquam vacante ipso jure per homicidium in mense Februar. & notissimum est Legatum de jure communi posse concurrere cum quolibet Ordinario, & cum ipse dicatur Ordinarius in sua Provincia, *cap. 1. & ibi glos. de officio Legati in 6. cap. si à sede, & ibi etiam glos. de præbend. ead. lib.* Crescen. *decis.* 180. alias 8. *de privil.* Puteus *decis. 345. lib. 2. & decis. 2. & 3. de constitutio.* Gambarus *de legato, lib. 3. quæst. 3. num. 78. & num.* 209. qui dicunt hoc procedere, non obstante communicatione concordatorum Germaniæ, quoad alternativam concessam Ecclesiæ Virdunen. ex indulto Leonis, quia concordata tollunt tantum gratias præventivas, non impediunt quo minus Legati possint concurrere cum Ordinariis, ut tradit Puteus *in d. decis. & concordatis Galliæ*, tradit Rebuf. dicens, ita fuisse judicatum *in tit. de collatio. §. si quis vera, verb. ad alium inferiorem. in fin.* non enim in eis dicitur, quod in mensibus Ordinarii ipsi soli conferant, sed per quamcunque reservationem expectativam, seu quamvis aliam dispositionem Pontifex non intendit, quod in dictis mensibus impediantur illi, ad quos beneficiorum collatio, seu provisio pertinebit, & sic removet tantum gratias præventivas, non autem excludit Legatos, quominus ipsi, tanquam Ordinarii jure suæ Legationis sicut antea cessantibus gratiis præventivis poterant concurrere cum Ordinariis, ita etiam hodie remotis eisdem gratiis per concordata possit, sicut quilibet alius Ordinarius conferre *d. c. 1. de offic. Legati in 6.* Puteus *d. dec.* 345. *& dec. 2. cum sequenti de constitutione*, & ita non obstat decretum irritans positum in indulto Leonis, quod

sortitur naturam principalis dispositionis, quoad
gratias præventivas tantum, quas tollunt concor-
data, non autem quoad facultatem Legatis compe-
tentem de jure communi concurrendi eum aliis Or-
dinariis in collatione, quæ non est sublata per con-
cordata, ut *supra* dictum est ad *Clem.* 1. *de concess. Præb.*
& latè tradit Puteus *decis.* 1. *lib.* 1. non obstat, quod
per clausulam positam in facultatibus Legati, quod
scilicet per eas nihil censeatur *concessum in præjudi-
cium Ordinariorum*, videtur sublata præventio, per
quam Ordinariis præjudicatur, quia dicta clausula
intelligitur quo ad concessa in dictis facultatibus,
non autem quo ad competentia Legatis de jure com-
muni, quæ per dictam clausulam non censentur subla-
tą, quod etiam '1. detur ex ipsismet facultatibus,
quatenus non fuit restricta ad beneficia reserva-
ta, sed includunt etiam oon reservata, cum lo-
quantur de beneficiis ad Tullen. Meten. & Virdu-
nen. Episcoporum, & Capitulorum collationem, &
provisionem pertinentibus, & si sedi Apostolicæ
specialiter, aut si expresse reservata existant. Alia in
contrarium deducta bene tolluntur per informantes
pro Arturo, reo, & possessore, cui, ut dixi, sufficit
excludere Petrum per non jus, etiam quod sus gratia
pateretur aliquam difficultatem, cum non teneatur
docere de jure suo. Et hæc tradit Gonzalez referens
istam decisionem, *gloss.* 25. *à n.* 15. reprobans opinio-
nem Greg. Branden. *super concordatis Germaniæ, q.* 12.
n. 9. *&* 10. contrarium volentis, qui tamen *not.* 1. *à n.* 2.
admittit posse concurrere Papam tanquam Ordina-
rium, & prævenire post vacationem sine ulla viola
tione concordatorum, & à fortiore tradit Gonzalez
ibi *n.* 9.

45 Id autem, quod † dictum est Legatum concur-
rere cum Ordinario, & eum posse prævenire in men-
sibus Ordinariis, rectè procedit etiam attantis regu-
lis hodiernis mensium, quo ad quatoor menses
ordinarii non habentis alternativam, sed non vide-
tur procedere, quo ad sex menses alternativæ Epis-
copi illam habentis, propter decretum irritans in
ea appositum, quod ligat Legatum etiam à Latere,
juxta *supra* adducta *cap.* 1. *à n.* 15. Sarnen. *de trien-
nali, quæst.* 28. *vers. infertur, &* 4. † qui dicit Rotam
46 judicasse non valere provisionem Legati à Latere, de
beneficiis vacantibus in mensibus Ordinarii, etiam
si postea Ordinarius non conferret, propter decre-
tum irritans positum in alternativa, & allegat Gam-
barum *d. quæstione* 3. *lib.* 3. qui tamen non loquitur
in terminis alternativæ Episcoporum, sed in simili
de expectativis, & *n.* 8. † *sequ.* non valere colla-
47 tionem Legati, etiam habentis facultatem generaliter
conferendi beneficia reservata facta in præjudicium
expectantium & in eorum mense, etiam si nullus ex-
pectans acceptet propter decretum appositum in ex-
pectativis, & ita Rotam judicasse, & servare, & ita
fuit resulutum in causa † Canonicatus S. Martini 2.
48 Maii 1561. coram Do Caputaouen. de qua infra *d.
cap.* 1. *nu.* 20. & facit doctrina Felini *in cap. eum ex
officiis de præscript. sub n.* 36. & Crescentii *dec.* 2. *de
præb.* quod decretum alternativæ annullat acceptatio-
nem expectantis.

49 Quamvis, † Zerola *dict. versic. derogatio.* dicat Le-
gatum concurrere accumulativè cum Ordinario, non
solum in quatuor, sed etiam in sex mensib. alternati-
væ, sed de isto authore, non est multum curandum,
multa anim confundit & barbarè procedit. Et vide
quæ de nuntio dicemus infra *à dub. à n.* 112.

50 Nihilominus provisio Legati † de latere de bene-
ficio vacante in mense alternativæ tribuit titulum
coloratum, & suffragatur in judicio spolii, non ob-
stante dict. decreto, ut postea fuit resolutum in d. As-
sisien. beneficii 11. Jun. 1587. coram Do. Comitulo his
verbis. Ex eo, quod refert Sarnen. *in regula de trienna-
li, qu.* 28. Rotam judicasse contra validitatam provi-
sionis à Legato de latere factæ, de beneficiis va-
cantibus in mensibus ordinarii per regulam Cancella-
riæ reservatis, dubitavi, an D. Octavo suffragaretur
titulus habitus à bonæ memoriæ Cardinali Riario,
maximè cum ejus facultas minus comprehendere di-
ceretur, quàm à jure communi Legato de latere in
materia beneficiali tributum sit, Domini resolverunt
suffragari in hoc judicio spolii, in quo sufficit doce-
re de titulo colorato, licet aliàs invalido, Cassad.
dec. 1. *n.* 10. *de restit. spoliat.* Cum enim Cardinalis
legatus habeat jure facultatem conferendi beneficia
intra suam Legationem vacaotia *cap.* 1. *de officio lega-
ti lib.* 6. *c. si à Sede, de præb. eodem lib.* Fedr. *consil.* 65.
ejus collatio tribuit titulum coloratum, quamvis fa-
cultas originalis illi competens, ex aliquo accidenti
restricta fuisset, vel impedita, ad tradita per Abb.
in cap. cum nostris de concess. Præbend. Rebuff. *de pa-
cificis possess. num.* 42. Puteus *decis.* 26. *&* 180. *lib.* 3.
non obstat, quod stante alternativa concessa Episco-
pus cum decreto irritan. ut per Sarnen. *d. q.* 28. pro-
visio Legati in mensibus Ordinarii videatur discolo-
rata, quia aliqui ex Dominis sentiebant hoc posse pro-
cedere, si Episcopi haberent indultum exclusivum
aliorum collatorum, & omnes conveniebant, quod
sicut provisio Ordinarii in mensib. expectantium,
etiam ex mente ejusdem Sarnen. non obstante decreto
irritante, præbet titulum coloratum, ita etiam provi-
sio Legati in mensib. Ordinarii ad effectum, ut inte-
rim non sit tardanda restitutio in spolio, Achilles *dec.*
5. *de tit.* nec enim omne decretum irritans positum in
reservatione inficit titulum, & possessionem Puteus
dec. 50. *lib.* 1. *dec.* 180. *lib.* 3. resolutiones quarum
meminit Sarnen. *in d. quæst.* 28. visæ sunt transire,
non absque difficultate propter *decisionem* Crescen. 16.
& Putei 345. *lib.* 2. sed operæ pretium non fuit in
illis insistere, & minus fuit necesse examinare literas
facultatis bonæ memoriæ Cardinalis S. Sixti cum
enim non relevent in hoc judicio possessorio ad tex. *in
cap. in literis de restitutione spoliat.* rejiciuntur ad pe-
titorium, ut aliàs dictum fuit in hae eadem causa co-
ram R. P. D. Orano.

Verùm ista decisio non videtur posse procedere, si
decretum † alternativæ esset justificatum, quia con- 51
staret de vacatione in mense alternativæ & accepta-
tione illius ex traditis *supra c.* 1. *à n.* 44.

Limitatur tamen prædicta *conclus.* 1. ut Legatus
de latere † non possit conferre, vel reservare Eccle- 52
sias Cathedrales, vel regulares, aut Collegistas, seu
ipsarum Cathedralium Dignitates majores post Pon-
tificalem electivas, *c. de liberatione de offi. legati in* 6.
gl. fi. c. 1. Corr. *d. c.* 3. *n.* 20. & Azor. *d. lib.* 5. *c.* 28.
q. 16.

Secundò limitatur, † ut non possit conferra bene- 53
ficia reservata *d. gloss. fin. in d. cap.* 1. & Probus ad
Monachum *ibi num.* 10. *&* 11. Villad. *c. nu.* 4. Cor-
ras. *d. cap.* 3. *num.* 7. *&* 10. Gambarus *d. lib.* 3. *à n.*
116. & Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 5. *n.* 80. qui alios referunt.
Crescen. *decis.* 20. *de Præbend. sub num.* 3. & Rota in
Regien. Canonicatus 17. Novembr. 1595. *supra* re-
lata *cap. à n.* 415. & Axor. *d. cap.* 28. *quæst.* 15. nam
in reservatis summo Pontifici Legatus non potest
se intromittere, *c. quod translationem, de officio le-
gati*, & posthæe Gonzalez *gloss.* 24. *num.* 21. *& à
num.* 38. ubi quod regula mensium, dum excipit
Cardinales, intelligitur de Cardinalibus ordinariis col-
latoribus, ut Episcopis, oon de Cardinalib. Legatis.

Imo, & si sit Legato, vel Nuncio concessa facultas
conferendi beneficia † qualitercunque vacantia, 54
non tamen poterit conferre beneficia reservata, si-
ve generaliter, sive specialiter Rota *decisa.* 3. *de
officio legati in novis, & in additione* Capella Tho-
los. *dec.* 433. & ibi Aufrer. Probus *d. n.* 10. Æneas
de Falcon. *de reservatis.* 4. *quæst. principali effectu*
6. Simonet. *quæst.* 81. Mandos. *de signatura gratia*

titulo

t. inlo indulto conferendi beneficia reservata in princ. & in causa Canonicatus S. Martini coram D. Caputaq. 2. Maii fuit dictum Legatum de latere non habere facultatem conferendi beneficia reservata ullo modo, licet ei sit data ampla facultas conferendi, &c. ut in decisione Cotæ 206.

55 Et si Legatus habeat facultatem † conferendi beneficia reservata, non propterea potest conferre beneficia vacantia in Curia, nisi specialiter, & expresse sit concessum, ex *cap.2. de Præbend. in 6.* & ibi Dd. Gigas *consf.7.n.6. & consf.*10. *n.*a.& dicta infra 11. *par. c.* 2. *n.* 28. Nam indulta conferendi beneficia reservata non comprehendunt vacantia in Curia, nisi de eis fiat expressa mentio, Simonet. *de reservat. qu.* 83. Sanren. *d. trien. q.* 21. ita in causa Assisien. beneficiorum 18. Jun. 1607. coram Dom. Sacrato: ubi etiam, quod Constitutio Greg. XIV. revocatus indulta conferendi est perpetua, quod etiam fuit dictum in eadem 7. Maii ejusdem anni coram eodem, & in Romana clericatus. S. Petri 27. Novembr. 1602. coram D. Seraphino, & in Romana beneficiorum 7. Febr. 1605. coram D. Millino, & alibi sæpe.

56 Tertiò limitatur, † ut Legatus non possit conferre beneficia litigiosa, ex *c.* 1. & 2. *ut lite pendente in* 6. Lancellot. *de attentatis* 1. *p. in præfatione n.* 617. Rota *dec.* 198. *lib.*3. *part.* 3. *diversf.* quæ ait, quod beneficia litigiosa conferri non possunt ab aliis quam à Pontifi-
57 ce. Et fuit resolutum in † una Tullen. Prioratus 38. Nov. 1584. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, Legatum etiam de Latere non posse conferre beneficia litigiosa, quæ in ejus manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione, &c. & in causa Virdunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram Do. Pamphilio fuit etiam dictum, quod si Beneficium sit litigiosum, vel aliàs affectum, juxta text. *in cap.* 2. *ut lite pendente in sexta*, Legatus etiam de Latere in illius collatione
58 se intromittere non poterit, &c. Et similiter † Cardinales Ordinarii collatores vigore indulti non possunt conferre Beneficia litigiosa, seu in eis subrogare, ex quo de jure communi prohibetur per *dict. cap.* 1. & 2. & indultum solum tollit obstaculum reservationis regularum, ut per Gonzal. *gloss.* 24. *num.* 27. qui allegat Lancellotum *dict. c.* 4. *in præfat. sub num.* 304. in ultima impressione, & ait fuisse resolutum 20. Februar. 1604. coram D. Lita, in una Hispalen. Beneficii de Xerez, & aliàs sæpius conducit *decis.* 84. *lib.* 3.

59 Et ita tenendum † est quamvis Probus ad Monachum *in d. cap.* 1. *de officio Legati in* 6. *n.*8. dicat Legatum posse conferre Beneficia reservata, & affecta sedi Apostolicæ ratione litigii juxta *d. c.* 2. *ut lite pendente*, & allegat glos. *verb. sive ad uos in Clem. si de Beneficio de Præbend.* quæ id non dicit, Capella Tolos. *dec.* 435. quæ tamen potius sentit contrarium, & Aufr. *ibi.* Et idem tenet Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 431. &
60 *sequentibus*, ubi † docet Legatum non posse conferre beneficia juris patronatus litigiosa, non quia juris patronatus, sed quia litigiosa ex *d. cap.* 2. & quando haberet facultatem conferendi litigiosa an possit illa conferre, dubitat a *nu.* 433. in quo mihi verius videtur
61 non posse propter præjudicium patroni laici, † cui salvum erat jus præsentandi lite finita *Clem.* 1. *ut lite pendente*, Cassad. *dec.* 3. *n.* 4. *eod. tit.* cui Legatus non potest præjudicare, ut dicetur statim.

Quamvis provisio facta à Papa de Beneficiis li-
62 tigiosis juris patronatus † etiam laicorum valeat, etiam non facta mentione, nec derogatione jurispatronatus. Cassad. *dec.*3. Crescen. *dec.*8. *de jure patr.* Chisanen. *dec.*75. *in manuscr.* Sarnen. *in reg. de subrogan.qu.*6. *in reg. de impetrantib. per obitum familiarium* Card.*q.*8. & Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.*2.*q.*4. *n.* 52. quia respectu Papæ non censetur præjudicium considerabile, de quo Covar. *pract. cap.* 36. *nu.* 7.

Quartò limitatur, † ut non possit Legatus a La 63
tere conferre Beneficia juris patronatus laicorum glos. *in Clement. per literas de Præbend. verb. Apostolicis* Felin. *in tract. quando literæ Apostolicæ.* Gloss. *regula* 40. *Cancella. versic. qua ad secundam*, Probus ad Monach. *in d. cap.* 1. *de officia Legati in* 6. *sub n.* 16. Rochus *de jure patronat. verb. honorificum*, *n.* 8. Paul. de Citadinis *eod. tract.*7. *part. n.* 16. & Lambert. 4. *part.* 2. *lib. quæst.* 8. *art.*1. & 2. Rebuffus *in praxi* 3. *p. signaturæ verb. nec non juris patronatus*, *nu.* 30. Gambarus *dict. lib.* 3. *à num.* 239. Corras. *d. cap.* 3. *nu.* 11. 12. & 4. *part. cap. ultim. num.* 33. Duaren. *de Benefic. lib.* 3. *q.* 3. Cuchus *dict. lib.* 2. *tit.* 5. *num.* 77. cum Villadie. *de Legato*, *quæst.* 9. *num.* 22. Quintanadven. *supra* Brunell. *conclus.* 24. Aym. *consil.* 63. *num.* 6. & 82. *n.* 10. Cabedo *de patron. Regiæ coronæ Lusitaniæ*, *cap.* 35. *n.* 2. & Azor. *d. lib.* 5. *cap.* 28. *q.* 2. & *lib.*6. *cap.* 25. *quæst.* 7.

Unde provisio Beneficii juris patronatus † laicorum 64
facta à Legato sine præsentatione, aut consensu patroni, erit nulla, quæ tamen illo non reclamante intra tempus datum, ad præsentandum sustinebitur, Lambert. *dict. quæst.* 8. *art.* 2. *n.* 3. & Gambarus *d. lib.* 3. *n.* 343. sicut in provisione facta ab ordinario dicetur infra *cap. ultima*, *à n.* 241.

Et sic in una Barchinonen. fuit resolutum, † quod 65
cùm non constet de præsentatione, aut reclamatione patroni, valet provisio Nuntii, si non habeat excepta Beneficia juris patronatus, ut apud Aut. Aug. & habetur 3. *p. diversf. lib.* 3. *decis.* 1481.

Rectè tamen potest Legatus conferre † beneficia 66
juris patronatus laicorum devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, Selva 2. *p. q.* 3. *n.* 41. & alii.

Idemque dicendum est de beneficiis juris † patro- 67
natus mixti, scilicet Laicorum & Clericorum quod etiam non potest Legatus ea conferre Alb. *in cap fin. de jure patronat. cap. dilectus de officio legati.* Felin. *in d. tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione* 6. & *in cap. multorum nu.* 3. *de Judæis*, Glossator. supra Selva 2. *part. q.*3. *n.*30. & 3. *part. quæst.*11. *n.*17. & 18. Villadieg. *d. q.*9. *n.* 38. Brunell. *conclus.* 23. 3. *declaratione.* Rochus *verb. Jus*, *n.*15. Lambert. *d. quæ.* 8 *art.*4. & *q.*9. *sequ. artic.* 9. Rebuff. *de nominat. quæst.*25.*n.*7. Gigas *de pensia quæst.* 24. *n.* 3. Corras. *d. num.* & 12. Gambarus *d. lib.*3. *à n.*355. Mandos. *regul.*1. *Cancell. q.* 10. *n.* 8. Covarru. *d. cap.* 36. *pract. n.* 5. Granutius ad Simonetam *de reservat. quæst.* 9. *n.* 9. Zevallos *in suis communibus contra communes*, *qu.* 613. Cabedo *q.* 35. *n.* 5. Azor *d. lib.*5. *cap.*28. *quæst.*2. & *lib.*6. *cap.*25. *q.* 7. Tusch. *conclus.*172. *n.*20. *litera L*, & Puteus *decis.* 157. *lib.*3. *n.*2. Et faciunt quæ de reservatione dixi suprà *cap.* 1. *à num.* 558. Quamvis contrarium teneant Paulus de Citadinis *d.* 7. *p. n.* 16. Cuchus, qui alios citat *dict. tit.* 5. *n.* 78. & Zechus *de statu Legati*, *sub n.* 4. *vers.* 2. *potest.*

Quod tamen Gambarus *ubi supra num.* † 396. & 68
sequen. limitat, quando jus patronatus esset commune laicis, & clericis, & clerici habent plures voces, quoniam tunc, inquit, totum judicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre per ea, quæ tradit Bart. *in l. fin. colum. de colleg. illicitis*, & Joan. de Lignano *in c. ex literis*, *col.*1. *de Constitut.* & *in c.*1. *sub n.* 6. Felin. *in cap. dilectus* 3. *de præbend. quem sequitur de præscript.* & Maranta *in specula Advocato.*4. *par.*11. *destin. num.*22. & alii supra relati *cap.* 1. *n...* quando docet modum discernendæ Universitatis Ecclesiæ à sæculari, & ostendit, quod si jus patronatus spectatet ad Universitatem Scholarium, in qua essent plures laici, quàm clerici, totum hoc vocaretur seculare, & è contra Rochus *supra n.* 15. & Lambert. 1. *p. lib.* 1. *q.* 1. *art.* 10. *n.* 10. Ferret. *consf.* 132. *n.* 5. & 6. & Gambarum in proposito refert, nec reprobat Granutius ad Simonetam *ubi proxime*, *num.* 8. quem sequitur Gonzalez *gloss.* 18. *à num.* 15. lo-

quens de reservatione, prout etiam Alexand. Monet.
d. opt. c. 3. n. 85.
69 Sed ista sublimitatio non videtur vera, & † est con-
tra mentem Dd. quos citavimus, qui indistinctè lo-
quuntur, & eorum rationes etiam hic militant, maxi-
mè quod præjudicaretur laicis ex societate Clerico-
rum, & sic retraherentur à fundatione & simile de
70 Universitate, † est longe diversum, & diversæ rationis
ex adductis per Rochum. *d.n.26.* & Felin. *sub d.n.6.* &
Marantam *supra.* & si illud valeret, procederet etiam,
quando clerici haberent æquales voces: nam etiam
Universitas, in qua sunt æquales clerici, & laici, dici-
tur Ecclesiastica, Bart. & alii *suprà.*
71 Et quamvis Covarr. *suprà* dicat, quod si jus pa-
tronatus hujusmodi ad laicum unum, & ad duos
clericos ratione Ecclesiarum pertineret, ita quidem,
quod major pars, & potentius suffragium ex duob.
clericis constaret: quo ad præsentationem posset ad-
mitti hujus patronatus derogatio, loquitur tamen, &
intelligitur Covarru. *in derogatione,* facta à Papa: &
ita malè eum allegat Gonzalez *suprà n.* 17. sicut
etiam male allegat Crescentium *decis.* 3. *de jure patro-
nat. & decis.* 574. *pag.* 1. *divers.*
72 Sublimitatur autem ista quarta limitatio, † ut non
procedat in beneficiis juris patronatus laicorum ex
privilegio, vel præscriptione: nam ista bene potest
legatus conferre: nec oportet aliter derogare tali juri
patronatus, nec de eo facere mentionem ex quo ces-
sat ratio retractionis à fundatione, & dotatione Abb. *in
d.cap.dilectus in fi. de offic.legat.* Card. *in dict. Clement.
per literas 3.quæst.* Felin. *in d. tractat. quando litera Apo-
stolica, limit.*11. Staph. *de literis gratiæ tit. de modo, &
forma impetrandi, §.4. principaliter, n.*5. Probus Mo-
nachum *in d.cap.* 1. *de officia legati in* 6. *sub n.* 16. Selva
3.*pars. quæst.*11 *n.*23. *& seq.* Villadieg. *n.*22. & Aym.
cons. 63. *n.* 6. Rochus dicens communem *d. verb. ho-
norificum*, *n.* 16. Citadinis *d.* 7. *n. par.* 16. Lambet.
d.3.part.2. lib. quæst. 8. *artic.* 3. Gambarus *d. lib.3.à n.*
243. *&* 251. Corras. *d. cap.* 3. 2. *par. n.*13. *&* 14. *& c.
ult.* 4. *par. n.*33. Covarr. *d. c.*36. *n.* 6. Cuchus *d. tit.*5.
n. 78. & Zevallos dicens esse communem, *d. qu.* 613.
Azor. *d.lib.*5.*c.*28.*q. & lib.*6.*c.*25.*q.*7. & Tusch. *concl.*
169. *n.*6. *&* 172. *n.* 3. *lit. L.* & faciunt dicta de re-
servatione *supra d. c.* 1. *à n.* 543.
73 Quamvis add. Barbatiæ inter † *cons.* Alexan. 74.
*vol.*4. testetur, quod veritas, & communis observantia
se habet in contrarium, & quod dictum est de jure pa-
74 tronatus ex privilegio procedit, etiamsi sit † privi-
legium speciale ad certa beneficia, & non generale,
quicquid Corrasius sentiat *d. c.* 3. *n.* 15: nam ex quo
est jus patronatus seu præsentandi ex privilegio, pa-
rum refert si sit ad certa beneficia, imò jus patrona-
tus regulariter ita solet esse, & Doctores supra cita-
ti generaliter loquuntur, & Abbas *in dict. cap. dile-*
75 *ctus*, † *de officio legati ad fin.* quem citat & sequi-
tur Corras. *ibi*, ubi distinguit inter privilegium gene-
rale, & speciale, loquitur solum in jure conferendi
dicens, quod licet Legatus possit concurrere in pro-
visione beneficiorum, cum habente jus conferendi
ex privilegio generali, ex Feder. *consi.* 63. tamen, si
Papa contulisset alicui privilegium, ut possit confer-
re certa beneficia, Legatus de illis non potest se
intromittere, quia specialis provisio derogat generali,
cap. 2. *de officia Legati, & capit. dudum de prabend.
in* 6. facit, & quod *supra* dictum est *num.* 32. *&* 33.
75 Quam limitationem † Abbatis ponit Æneas de Fal-
con. *de reservat.* 2. *par. præludia* 1. *n.* 2. eamque li-
mitat *numer.*. nisi ille, qui ex privilegio posset
conferre beneficia in certo loco haberet ex privile-
gio perpetuo: nam cum tali concurrit Legatus, & ait
reperisse postmodum Villadiegum *dicta quæst. nu.* 30.
indistinctè tenere, quod Legatus concurrit cum quo-
libet collatore, etiam habente speciale privilegium
conferendi, tandem ait, posset dici, quòd si Papa
dederit hanc facultatem alicui, postquam Legatus
est creatus, quod tunc Legatus non concurrat se-
cus si ante; esset igitur opus videre facultates utri-
usque.

At Gambarus *d.lib.* 3. *n.* 236. cum Villadieg. *supra*
† absolutè tenet contra Abb. scilicet quod in benefi 77
cia, quorum collatio est alicui specialiter concessa à
Papa, & quando Papa concedit specialiter collatio-
nem beneficiorum uni in certa Ecclesia, Legatus pos-
sit se intromittere, quoniam Legatus confert cumu-
lative, non privative, unde stat, quod ille habeat au-
thoritatem conferendi, & tamen id possit Legatus,
quando enim una potestas accedit alteri accumulative,
non privative, una non tollitur per aliam, secundum
ea quæ habentur *in c. pastoralis, de offic. Ordinarii.* vi-
denda tamen, inquit, essent verba indulti.

Mihi verior videtur doctrina Abbatis, † ex *d. c.*2. 78
& d. c. dudum: nec refert privilegium esse temporale,
aut perpetuum, nisi per illud fieret Ordinarius colla-
tor, & non Delegatus, seu Apostolicus: nec rursus re-
fert, quod privilegium speciale præcedat, vel conse-
quatur ad *l. sanctio. legum. D. de pæn. l. doli clausula,
ff. de verb. abligat.*

Maximeque procederet doctrina Abbatis † stante 79
in privilegio speciali seu indulto clausulæ decreti irri-
tantis ad dicta *suprà* de alternativa à *n.* 45.

---

§. I.

De facultate Nuntii.

SUMMARIA.

80 *Alii Legati, qui non sunt à latere, sive missi, sive
nati, conferendi beneficia nullam habent potestatem,
nisi hoc eis specialiter sit indultum, vel nisi sint mis-
si cum potestate, seu authoritate Legati de latere,*
& n. seq.
Et ponitur resolutio Rotæ.
82 *Nuntius Hispaniæ, licet alias amittatur cum pote-
state Legati de latere, tamen circa beneficia confe-
renda datur ei facultas restricta ad beneficia.*
83 *Ducatorum valorem non excedentia, ut in clausula
facultatis hic posita*, & n. 84.
85 *Nuntius Hispaniæ non potest providere beneficia
curata, ut ex verbis facultatis apparet.*
86 *Cessat jam dubiū, an facultas Nuntii comprehenderet
Dignitates: nam ultra quad sunt in Ecclesiis Cathe-
dralibus, aut Collegiatis, non sūt beneficia simplicia.*
87 *Tantum potest providere beneficia vacantia per obi-
tum, non per resignationem, assecutionem, vel alias,
quamvis alim soleret habere facultatem admittendi
resignationem, &c.*
88 *Sufficeret ad istum effectum, quod beneficium vacaret
de facto per obitum illud possidentis, licet alias de
jure vacaret.*
89 *In valore 24. ducatorum computanda sunt distribu-
tiones quotidianæ, & fructus qui residendo lucri-
fiunt, quamvis ante non solerent computari.*
90 *Provisiones à Nuntio factæ, antequam fide digno-
rum testimonio constiterit beneficia non excedere
valorem taxatum, nulla sunt quantumvis verum
sit, non excedere.*
91 *Nec sufficiet Nuntium in provisione mandare, quod
priusquam possessio detur, fiat informatio de eo.*
92 *Circa verba facultatis personis idoneis, remissivè.*
93 *Circa d. facultatem Nuntii. multa dubia occurrunt.*
94 *An stante, quod solum potest conferre beneficia sim-
plicia possit providere Archipresbyteratus, qui non
sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed
dicantur rurales, & solent habere aliquam jurisf-
dictionem, supposito, quod non excedant valorem
24. ducatorum.*

Resol-

Resolvitur quod sic : nam quamvis solent in Dignitatem Beneficia simplicia, & sic non requirunt personalem residentiam, & adducuntur declarationes Sacræ Congregationis decis. Rotæ. & n. seqq.

98 *An vigore d. facultatis possit Nuntius providere Beneficia curata habitu tantum, non actu : quia carent Parochianis, & an tale beneficium censeatur curatum vel non?* & n. seq.

100 *Referuntur dicta, & sententia Dd. & Rota.* usque ad n. 114.

115 *Et resolutio ponitur,* & n. seqq.

122 *Beneficia simplicia, quæ Parochialem habent annexam accessoriæ, non censentur curata, sed simplicia,* & n. 123.

124 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, & sic poterunt à Nuntio provideri: si simul cum annexa non excedunt valorem suæ facultatis secus, si annexio esset, sive principaliter.*

125 *Beneficia simplicia, quæ ex Constitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices Curati in Sede illius vacante, non sunt curata, ideo poterunt à Nuntio provideri.*

126 *Et licet idem videatur in beneficiis simplicibus qua habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adjuvandi Rectorem, tamen secus est, quia requirunt personalem residentiam, tanquam curata ex Congregat. Concilii, & n. 127.*

128 *Illa beneficia qua curam animarum habent annexam, etiam si per plures administrentur, videntur esse curata, ad hunc effectum, & tanquam curata obligant ad residentiam.*

129 *An Nuntius possit providere beneficia litigiosa.*

130 *Resolvitur, quod non, non obstante clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere in suis provisionibus derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas, & sic videbatur posse apponere clausulam, & super eo inter aliquos lis, &c.* & n. 131.

Ubi duplicatur d. clausula facultatis.

132 *An d. facultas Nuntii comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensib. Ordinariis.*

Resolvitur, quod sic, & adducitur resolutio Rotæ.

133 *Id solum procedet hodie in quatuor mensibus ordinarii, non habentis alternativam, secus in sex mensib. alternativa, propter ejus decretum irritans, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum,* & n. seq.

134 *Cui tamen decreto irritandi videtur Nuntium posse derogare, ex clausula suarum facultatum ad finem hic posita.*

135 *Unde poterit apponere clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, seu si venerabili fratri Episcopo, &c. per quam derogetur alternativæ.*

136 *Per clausulam, seu si venerabili, qua solet apponi in provisionibus Nuntii, non videtur derogasi alternativæ, nam non ponitur ita extense, ut in literis Apostolicis.*

137 *Ubi ponitur clausula, adhuc tamen videtur valere provisionem Nuntii de beneficiis vacantibus in mensibus alternativæ: nam in derogationibus in ejus facultatibus habetur extensa d. clausula, seu si venerabili.*

138 *An in provisionibus Nuntii de beneficiis reservatis ratione mensis sit facienda expressio dispositivè de mense vacationis, sicut in provisionibus Papæ juxta regul. de menso.*

139 *Resolvitur, quod sic : nam & valor obtentorum est exprimendus in provisionibus legatorum secundum Rotam.*

140 *Stante regula 2. Cancellariæ, per quam reservantur omnia beneficia vacantia, sede Episcopali vacante, an Nuntius possit providere beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cujus sedes vacat, &c.* & n. seqq.

Resolvitur negativè, & quod beneficium potest esse reservatum pluribus reservationibus.

143 *Quando beneficia sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt valorem 24 ducatorum, singulorum verò non excedunt, an possint à Nuntio provideri,* & n. seqq.

Resolvitur non posse, si unum est alteri unitum accessoriè, posse vero, si unio est aque principaliter, sicut si essent separata, &c.

147 *Quomodo accipiatur ducatus auri de Camera, & cujus valoris sit,* & n. seqq.

Resolvitur esse unum scutum auri in auro, & unum in argento, seu Julium, & sic valere in Hispania 434. marapetinos, & idem in ducatis pensionum, ut in deci & resolutionibus Rotæ hic adductis, quamvis alias in reservatione ducatorũ non dicendo de Camera, attendendus est valor currens in loco beneficii.

153 *An in d. valore, in quo factus ratione personalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur, sint etiam computanda incerta & emolumenta funeralium, & anniversariorum, quæ non sunt dotata, sed voluntaria, nam dotata sunt computanda, sicut distributiones quotidiana certæ,* & n. seqq.

Resolvitur negativè, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, &c. & adducitur decis. Rota.

158 *An in valore facultatis Nuntii sint computandi redditus, & emolumenta competentia beneficiato ratione Capituli beneficiatorum, in quod quilibet beneficiatus habet jus intrandi,* & n. seqq.

Resolvitur negative.

161 *An sint cõputãdi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiariæ nempe 3. vel 4. quoquo anno per turnum competentes beneficiato ratione collectionis omnium decimarum.*

Resolvitur negativè. & n. seqq.

163 *An de d. valore sint deducenda stipendia Missarum incumbentium beneficio,* & n. seq.

165 *Resolvitur non esse deducenda, quamvis ad effectum regulæ de valore sint deducenda saltem si non requiris servitium personale, quia quod ad illam solum consideratur, quod beneficium valet in portasis, secundum tamen locum, ubi est beneficium, &c.* & n. seqq.

170 *An Nuntius possit providere beneficium, quod valet plusquam 24. ducatos est tamen gravatum pensione, qua deducta eos non valet :* & n. seq.

Resolvitur negative, nisi pensio esset perpetua, quia non deducitur de valore exprimendo, licet deducatur, quoad solutionem annatæ pro tunc.

174 *An sit deducendum subsidium, & excusatum quod ex concessione Apostolica Regi solvitur.*

175 *Resolvitur ad effectum facultatis Nuntii non videri deducendum, quamvis ad effectum expressionis valoris probabile videatur esse deducendum.* & n. seqq.

180 *An Nuntius possit vigore d. facultatis providere beneficium quod in modico excedit valorem 24. ducatorum & an 6. part. diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam valoris expressionem, danda provisioni Nuntii,* & n. seq.

182 *Resolvitur negativè, si saltem excessus esset in uno regulæ ponuntur dec. Rotæ,* & n. seqq.

187 *Cui incumbat in controversia onus probandi valorem beneficii à Nuntio collati, an adversarius teneatur probare excessum: an verò provisus à Nuntio, debeat probare non excedere 24.*

188 *Resolvitur provisum debere probare beneficium esse intra valorem facultatis Nuntii, non obstante assertione ipsius Nuntii, idque plenè.*

189 *Quod procedit, etiamsi provisus à Nuntio sit possessor & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia cùm adversarius fundaverit*

suam intentionem, provisus à Nuntio, qui contra eam exeipit de sua provisione, debet eam justificare, & probare hujusmodi narrativam valoris, & si non negetur. & n. seqq.

193 *Objectio contra dicta quod provisus à Papa agens contra provisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probari valorem narratum in sua gratia posteriori, & sic excedere 24.* & n. seqq.

196 *Respondetur, quod id esset verum, quando provisus à Papa variasset valorem affir. & quod alius in eo se intruserat ex provisione Nuntii: tunc enim id teneretur probare plene, quando verò narrasset valorem per non excessum, prout communiter fit, sufficit non cessum semiplenè probare, & idem ubi narrasset, valorem affirm. nihil dicendo de provisione Nuntii: nam tunc sufficit probare non excessum, cum sumus in gratia de beneficio vacante, & non de vacaturo certi valoris.* & n. seqq.

202 *Provisus à Nuntio rectè probabit beneficium non excedere 24. per confessionem adversarii in sua gratia, licet adsit clausula augendi, nisi ea fuerit usus, qua in prima expeditione consumitur.* & n. seqq.
Et adducuntur resolut. Rota.

209 *Non tenetur provisus à Papa probare excessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis adversarii literis expressa, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata: sed tantum in literis ad non solvendum pro tunc annatam: sed habita poss. quia, cùm non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, tenebitur tamen verificare semiplenè, saltem possessorem, seu detentionem illius saltem tempore expeditionis, sicut dicitur de familiaritate narrata ad expediendum gratis, &c.* & n. seqq.

212 *Et si fuit in supplicatione narrata intrusio est verificanda, &c.* & n. seqq.

215 *Si constaret in causa de possessione seu detentione adversarii præsumeretur illa tempore expeditionis literarum: nam facilè præsumitur de præsenti ad præteritum, cùm adest aliqua justa causa ita præsumendi, qualis hic adest, &c.* & n. seqq.

218 *Quomodo probetur valor beneficiorum.*

219 *Referuntur opiniones Dd. quibus reprobatis resolvitur cum Rota cujus resolutiones adducuntur valorem attendendum esse, & probandum per decem annos gratiam à qua sententia non est recedendum, cum eam receperit observanti Rota, qua secundum eam pluries judicavit, & sic transiert in stylum, & consuetudinem Curia, qui facit jus etiam extra Curiam, cum sit decisorius, & ei videtur standum, & non stylo aliquorum tribunalium Hispaniæ cum agatur de interpretatione literarum emanantium ab ipsa Curia, &c.* & n. seqq.

242 *Testes super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui, etiam non interrogati, alias non probant.*

243 *An Nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre beneficia juris patronatus, non excedentia valorem 24. resolvitur posse conferre beneficia juris patronatus Ecclesiast. non tamen juris patronatus laicalis aut mixti sicut dicitur de legato. Quamvis valeat ejus provisio, non reclamante patrono laico, infra tempus datum ad præsentandum.* & n. seqq.

246 *Videbatur posse Nuntium derogare Juri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum, ex clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic clausulam, & derogatione juris patronat. &c.*

247 *Respondetur per illam clausulam, non dari facultatem Nuntio denegandi juri laicorum, nec id esse credendum.*

238 *Nec d. clausula intelligitur de derogationibus, & clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione.*

249 *Poterat Nuntius ex d. facultate conferre beneficia Juris patronatus laicorum ex eorum negligentia seu culpa ad Papam, aut Ordinarium devoluta, sicut etiam alia beneficia devoluta etiam ad Papam, sicut de legato dictum est, dummodo non excedat d. valorem 24. in sua facultate taxatum.* & n. seq.

251 *An Nuntius vigore d. facultatis possit providere beneficia exempta seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia valorem 24.*
Resolvitur posse, ut in Legato dictum est.

252 *An Nuntio currat tempus semestre ad conferendum.*

253 *Resolvitur idem dicendum, quod de Legato.*

SEcundò † principaliter dico, quòd alii Legati, 80
qui non sunt à latere, sive missi, sive nati, conse-
rendi beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc
eis specialiter sit indultum, *c. literas de supplenda ne-
gligentia prælatorum, d. c. 1. de officio legati in 6.* ubi
Dd. unde Rota de anno 1544. tenuit, Nuntii provisio-
nem † non esse bonum pro colore in spolio, nec pro 81
nova provisione expedienda attento, quod est ab eo,
qui non habet instituere de jure communi, & spe-
ciale jus, necesse est quod probetur, quo probato tunc
valebit. Ut per Chisanen. *dec.99. in manuscrips.* † Vel 82
nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati
de latere: nam tales etiam sine alia speciali faculta-
te possunt beneficia conferre, &c. Privilegia Legati
de latere habent, ut cum Decio *cons.* 128. & Villad. *de
Legato, q. 9. n. 2.* docet Gigas *de pensio. q. 6. n. 19.* &
Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. n. 86.* Mandos. *reg. 13. Cancel.
q. 6. n. 4. & de monitoriis q. 60. n. 41.* Quintanadvenas
Eccles. lib. 1. cap. 5. n. 3. & Zechus *de Republ. Ec-
cles. ca. de statu Legati sub n. 4. vers. 5. potest. & de be-
nef. pensio cap. 2. & cap. 5. n. 2.* Gonzal. *gloss. 23. n. 23.*
Quamvis Piasecius in praxi Episcopali *p. 2. nu. 9.* di-
cat, quod nuncii cum facultate Legati de latere be-
neficia conferre non possunt, nisi habuerint super hoc
concessionem expressam, citans *c. 1. de offic. deleg. in
6.* quod id non probat.

Nuntius verò Hispaniæ, † licet aliàs mittatur cum 83
potestate Legati à latere, tamen circa beneficia con-
ferenda datur ei facultas restricta ad beneficia 24.
ducatorum valorem non excedentia, ut apparet ex
clausula suæ facultatis, † quæ sic ait. „ Insuper quæ- 84
„ cunque beneficia Ecclesiastica simplicia in d. Regnis
„ consistentia, extra tamen Metropolitanas, & alias
„ Cathedrales, ac collegiatas Ecclesias consistentis per
„ obitum illorum ultimorum possessorum extra Ro-
„ manam Curiam vacatura, dummodo illa alias, quam
„ ratione mensium Apostolicorum, reservata non fue-
„ rint, & cujuslibet eorum fructus, redditus, & proven-
„ tus etiam ratione residentiæ personalis percipi soli-
„ ti, ac distributiones quotidianæ 24. ducatorum auri
„ de Camera, secundum communem æstimationẽ, va-
„ lorem annuum non excedant, pro tempore vacantia
„ personis idoneis providendi, ita tamen, ut tu non
„ prius provisionem beneficiorum hujusmodi facere
„ debeas, quàm tibi fide dignorum testimonio consti-
„ terit, fructus prædictos ipsum valorem annuum
„ non excedere, alioquin provisiones à te pro tempore
„ factæ nullius sint roboris, vel momenti. “ Ut habe-
tur in literis, & facultatibus D. Cæsaris Specaini, E-
piscopi Novarien. Nuntii Hispaniæ datis à Sixto V.
anno 158. Idibus Decem. Pontificatus sui anno pri-
mo. Et in facultatibus D. Camilli Caiet. Nuntii Cle-
men. VIII. quæ facultates sunt producendæ in actis,
quando agitur de aliquo beneficio proviso à Nuncio,
Rota *dec. 73. lib. 3. p. 3. divers.* Gonzal. §. 3. *proœm. n.*
84. Et Leo *in Thes. for. Eccl. c. 2. à n. 21.* dicens, quod in
causis pendentibus in Rota producuntur &c. Et quam-
vis nuncii in suis literis & facultatibus habeant, &
habere

habere ſoleant clauſulam, quod in conceſſionibus, gra-
tiis, & aliis diſpoſitionibus per eos authoritate fa-
cultatum, ſuæque legationis faciendis, ſoli narratio-
ni, & etiam ſolis conceſſionibus & literis ſuis, abſ-
que alia facultatum inſertione ſeu exhibitione, aut
Notarii teſtiumque adhibitione ſtetur; nec ad id
ulterius probationis adminiculum requiratur: ta-
men id non videtur intelligendum in contradicto-
rio judicio circa quæ non veniunt jure delegationis?
ſed requiritur ad ſpecialem facultatem, ut ſit in
propoſito.
Et cujus facultatis, & clauſulæ verbis clarè apparet
85 primo, † Nuntium Hiſpaniæ non poſſe providere
beneficia curata, quamvis non excedant valorem 24.
ducatorum in ea aſſignatum.
86 Secundò apparet ceſſare † jam dubium, de quo
per Creſcen. *deciſ.* 1. *de privileg.* aliàs 31. An facultas
Nuntii comprehenderet Dignitates, de quo Anaſta-
ſius Germonius *de indultis Cardinalium, verb. ac irri-
tum*, *à n.* 31. nam ultra, quod ſunt in Eccleſiis Cathe-
dralibus, aut Collegiatis, quarum beneficia confer-
re non poteſt, Gonzalez *dict.* §. 1. *n.* 58. *& gloſſ.* 23. *à
n.* 4. non ſunt beneficia ſimplicia, Gambarus *de officio
legati lib.* 5. *rubrica*, *an legatus poſſit plura beneficia
uni conferre n.* 2. & Burſatus *conſ.* 352. *n.* 1. *lib.* 4. &
dictum eſt ſupra 1. *p. cap.* 6. *n.* 9.
87 Tertiò apparet tantum poſſe † providere benefi-
cia vacantia per obitum, unde non poterit providere
beneficia vacantia per reſignationem, aſſecutionem,
contractum matrimonii, ingreſſum Religionis, aut
privationem, vel alio modo faciunt dicta *ſupra* 1. *p.
c.* 1. *n.* 8. *&* 85. quamvis olim ſoleret habere facultatem
admittendi reſignationes, &c. ut apparet ex *deciſ.*
805. *lib.* 3. *p. diverſor.* & tradit per Flam. Pariſ. *de
reſignatione benef. lib.* 7. *q.* 13. *à n.* 13.
88 Sufficeret ad iſtum effectum, quod † beneficium
vacaret de facto per obitum illud poſſidentis, licet aliàs
de jure vacaret, ad *dec.* 12. *de præbend. in antiquior. &*
8. *de elect. in antiquis*, Caſſador. 2. *de conſtitutionibus*,
Rota *deciſ.* 102. *lib.* 1. *p.* 3. *diverſ.* Bellenzinis *de cha-
ritativo ſubſidio, quæſt.* 122. Simonetam *de reſervatio.
q.* 50. *&* 51. & Mandoſ. *reg.* 3. *q.* 13. *& regul.* 6. *q.* 5.
de quibus ſuprà *cap.* 1. *n.* 198.
89 Quartò apparet in valore 24. ducatorum, † ad
quem Nuntius habet facultatem, computandas eſſe
diſtributiones quotidianas, & fructus, qui reſidendo
lucrifiunt: quamvis antea non ſolerent computari, ut
apparet ex *dec.* Paleoti 745. *lib.* 3. *p.* 3. *diverſ.* & ex
deciſ. Calagurritana Archipresbyteratus infrà adducta,
n. 182. & ex *dec.* 118. & Cæſaris de Graſſis in una
Jacen. Potionis & Anſo, de anno 1675. quæ ſunt
videndæ, in quarum prima in primo præſuppoſito
ponitur clauſula facultatis Nuntii illius temporis circa
proviſionem Beneficiorum, & habetur etiam 1. *p. di-
verſ. dec.* 335. & ex aliis dec. & poſt hæc tradit Gon-
zal. *d.* §. 2. *n.* 50. *&* 57. *& d. gloſſ.* 23. *n.* 4.
90 Quintò apparet proviſiones à Nuntio factas † an-
tequam fide dignorum teſtimonio conſtiterit bene-
ficia non excedere valorem taxatum, nullas eſſe,
quantumvis verum ſit non excedere, nec ſufficiet
91 Nuntium in proviſione mandare, quod † priuſquam
poſſeſſio detur, fiat informatio de eo, ut fieri vidi:
nam per id non ſervatur forma à Papa præſcripta
& circa illa verba facultatis, perſonis idoneis, vi-
denda ſunt dicta infra 11. *p. c.* 5. *ex n.* 284. particu-
92 lariter, *n.* 291. Et ita poſt hæc † fuit reſolutum in cau-
ſa Abulen. præſtimoniorum 15. Febru. 1610. coram
D. Manzanedo: nempe gratiam Melchioris eſſe nul-
lam, &c. R. nuntii fac. Nec etiam ſufficit facere gra-
tiam per literas in forma commiſſoria ordinario
vel alteri directas, ut conſtito prius dicto valore be-
neficium conferat, ut aliquando vidi dicendo ſic:
„ Diſcretioni tuæ per præſentes committimus &
„ mandamus, quatenus conſtito tibi prius fide digno-
„ rum teſtimonio, quod beneficii fructus, reditus &
„ proventus, una cum diſtributionibus quotidianis,
„ etiam ratione reſidentiæ perſonalis percipi ſoliti,
„ 24. Ducatorum auri de Camera ſecundum commu-
„ nem æſtimationem valorem non excedunt, ſi per di-
„ ligentem examinationem dictum N. ad hoc idoneum
„ eſſe repereris: ſuper quo conſcientiam tuam onera-
„ mus, beneficium prædictum, ut præfertur vacans,
„ eidem N. intra triginta dies, poſtquam præſentes li-
„ teræ tibi præſentatæ fuerint, authoritate noſtra con-
feras & aſſignes &c.„ Adhuc N. non ſatisfit formæ à
Papa præſcriptæ: nam cum nuncius facit gratiam
de beneficio vacante certæ perſonæ in forma com-
miſſoria per mandatum de providendo, ab ipſo nun-
cio cenſetur facta proviſio, & perinde eſt ac ſi ipſe
conferret, *c. bi qui, verſic. cum quoque, de præbend. in*
6. facit quod dictum eſt ſupra *cap.* 1. *num.* 31. Ac-
cedit, quod ubi mandatur providere certæ perſonæ de
certo beneficio vacante, gratia dicitur facta, ex quo
ſtatim habet jus ad illud, ut dicitur infra 6. *par. c.* 2. *à
num.* 500. Unde nuntio faciente gratiam, ſive in for-
ma gratioſa, ſive forma commiſſoria, debet prius
fide dignorum teſtimonio conſtare, beneficium non
excedere dictum valorem, alias gratia erit nulla ex
dicta clauſula. Nec conſtat clauſula facultatum nun-
tii circa finem, in qua datur ei facultas. Vices in præ-
miſſis in toto, vel in parte committendi Judices aſ-
ſiſtentes commiſſario, & executores, pro prædicto-
rum & literarum ſuarum executione & obſervatio-
ne, delegandi mandata, prohibitiones & monitoria,
etiam ſub cenſuris, & aliis pœnis, cæteriſque bene
viſis remediis, & etiam appellatione poſtpoſita decer-
nandi, ac omnia & quæcumque alia in præmiſſis &
circa ea neceſſaria, & quomodolibet opportuna fa-
ciendi, decernendi, & exequendi, etiam per aliam, ſeu
alios, &c. Ex qua clauſula videbatur, rectè poſſe
nuncium committere alii verificationem valoris &
proviſionem beneficii. Nam reſpondetur, quod
procederet, quando nuntius daret alicui commiſſio-
nem & facultatem providendi beneficium, cum vel-
let, aut etiam certæ perſonæ abſque mandato facien-
do cùm commiſſarium voluntarium: tunc enim non
eſt gratia facta à nuntio, ſed facienda à commiſſa-
rio, juxta dicta *d. cap.* 26. *nu.* 314. & ſic poteſt etiam
fieri ab ipſo commiſſario verificatio valoris. Ad
prædictam autem verificationem valoris, & ut nun-
tio fide dignorum teſtimonio conſtare dicatur de
dicto valore, ſufficere exiſtimo probationem de pu-
blica voce & fama, aut per unum teſtem de certa
ſcientia, ſeu aliud æquivalens, cum iſta ſit ſummaria
& extrajudicialis informatio, nec agatur tunc contra
poſſeſſorem: & facit quod dicitur *ſupra* 6. *p. c.* 3. *n.*
69. Et plena probatio erit facienda per proviſum,
ſtante lite, & in contradictorio judicio, *ut infra à
num.* 188.
Circa quam facultatem Nuntii † multa dubia oc- 93
currunt in praxi, quæ operæ pretium erit exami-
nare.
Et primò dubitatur, † an ſtante quod ſolum poteſt 94
conferre Beneficia ſimplicia, poſſit providere Archi-
presbyteratus, qui non ſunt in Eccleſiis Cathedrali-
bus, ſeu Collegiatis, ſed dicuntur rurales, & ſolent
habere aliquam juriſdictionem, ſuppoſito, quod non
excedant valorem 24. ducatorum?
In quo breviter dico, † quod ſic: nam dictum Ar- 95
chipresbyteratus, quamvis de jure communi ſonent
in Dignitatem, Rota *dec.* 326. *p.* 2. *diverſorum*, ſunt be-
neficia ſimplicia, & ſic Archipresbytero rurali non
committuntur cauſæ, ut ex Hieron. Paulo *in practica
Cancellariæ*, tradit Flores *q.* 3. *n.* 17. & uti talia bene-
ficia ſimplicia non requirunt perſonalem reſidentiam,
juxta conſuetudinem univerſalem Eccleſiæ, ex qua in
beneficiis ſimplicibus non requiritur reſidentia, ut ſu-
prà dictum eſt. 3. *p. c.* 2. *à n.* 3.

96 Et ita censuit † S. Congregat. Concilii, in una Burgen. quæ sic ait Illustrissimi & Reverendissimi Domini in Diœcesi Burgen. sunt nonnulli Archipresbyteratus, qui Dignitates rurales reputantur, seu existunt, non tamen Sedem in Cathedrali, nec Collegiatis Ecclesiis habent, nec Cura animarum illis imminet, nec personalem residentiam requirunt, sed eorum præcipuum munus seu officium est, computa singulis annis ab œconomis Ecclesiarum, sub districtu sui Archipresbyteratus existentium recipere, eosque si in aliqua summa sunt debitores ad solvendum compellere, ac generaliter, ut bona fabricæ Ecclesiarum bene administrentur & expendantur procurare, nec non Sacrum Chrisma singulis annis à Cathedra illi reportare, & Parochialibus Ecclesiis sui Archipresbyteratus distribuere, propter quod onus certos sibi designatos recipiunt fructus à qualibet Ecclesia sui districtus, nec unquam fuerunt reputati Curati: sed semper ante Concilium *Trident.* & post consueverunt conferri Dignitatibus, ac Canonicis, seu aliis personis beneficia personalem residentiam requirentia obtinentibus absque dispensatione Apostolica, & hoc tanto magis, quod prædicta beneficia residentiam requirentia, una cum Archipresbyteratu obtinentes possunt per mensem absentiæ facere prædictum officium, & non præjudicare prædictis Ecclesiis residentia cum per Concilium permittatur, quod possint per tres menses abesse. Nihilominus ab aliquib. vertitur in dubium, an Archipresbyteratus hujusmodi sint incompatibiles cum prædictis Beneficiis residentiam requirentibus sub prætextu quod dicta receptio computorum videatur visitatio quædam, quæ de dispositione Concilii, *sessio.* 24. *cap.* 3. quando pertinet ad inferiores, per se ipsos fieri debet. Quare illustrissimus Cardinalis Pacheco Præsul Ecclesiæ Burgen. cupiens pro administratione sui Pastoralis officii dubia, quæ in executione dicti Concilii oriuntur, per declarationes S. Congr. tollere, supplicat Illustrissimus D. Vestris, ut dignentur declarare, an stantibus permissis ex dispositione Concilii prædicti, *sessio.* 24. *cap.* 3. alternativa decreti, Archipresbyteratus hujusmodi sint incompatibiles cum Dignitatibus, Canonicatibus, vel aliis beneficiis personalem residentiam requirentibus? Et an prædicti Archipresbyteri teneantur per se ipsos munus prædictum sibi incumbens exercere, vel possint illud per alios ab ipsis deputandos exequi, prout multi hactenus facere consueverunt; Ad primum Congreg. Concilii censuit, non esse incompatibiles prout non essent aliud beneficium simplex; Ad secundum Congreg. eadem censuit non teneri ex illo decreto Concilii *sessio.* 24. *cap.* 3.

97 Et etiam alia declaratio ejusd. S. Congreg. † super *c.* 17. *sess.* 24. *de reformatione*, his verbis, *simplex beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam jurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria*, refert Gonzalez *gloss.* 64. & Gratian. *discept. foren. c.* 133. *n.* 30.

98 Juxta quam fuit † resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 25. Januar. 1594. coram D. Peña, quod, licet Archipresbyteratus haberet jurisdictionem, non tamen constabat esse talem, quæ illum efficeret beneficium curatum, & incompatibile cum alio requirente residentiam personalem, quam decisionem hic ponere placuit, & sic se habet. Quæsivi, an probaretur hunc Archipresbyteratum habere curam jurisdictionalem ad effectum, ut per assecutionem dimidiæ portionis in Ecclesia Conchen. inducta fuisset illius vacatio, quamvis die 7. Maii præteriti, pro vacatione ex confessione facta in precibus pro obtinenda gratia, Vicariæ de Iniesta, nihilominus die 25. Junii, causa iterum discussa fuit dictum, quod Amoraga melius id procuraret, in hac ergo propositione utraque parte informante Domini censuerunt, ex deductis non probari Archipresbyteratui imminere talem curam jurisdictionalem, quæ fecerat incompatibilitatem: primum enim dicebatur Amagogam debuisse plenè & concludenter probare hanc qualitatem incompatibilitatis, cum ageret opponendo objectum Hierony. adversario, & niteretur illam privare, Mohedan. *decis.* 160. Puteus *de probat.* Sarnen. *in regula de infirmis quæst.* 63. De qua decisione meminit Gonzalez *dict. glos.* 6. *num.* 63. Gratian. *dict. c.* 133. *à n.* 26. male ex ea deducentes, quod cum animarum in foro contentioso non inducit incompatibilitatem nec residentiam personalem, ut voluit Millis *verb. curatum beneficium obtinens, in fine*, & Rebuff. 4. *par. signatura verb. etiam situationis num.* 5. contrarium enim est verius, ut patet ex extravag. *execrabilis versi.* & ibi gl. *de præben.* quam malè allegat pro se Rebuff. & *c. dudum* 2. *de elect.* & ibi Abb. *n.* 8. & *in c. de multa de præben. n.* 24. & *ex declaratione* 10. *adducta* 3. *par. cap.* 2. *n.* 189. Navar *consil.* 4. *de ætat. & qual.* Hojeda *de incompat. c.* 13. *num.* 4. & Piasec. *in praxi Episc. parte* 2. *cap.* 5. *n.* 29. & alii, & idem ait *d. dec.* & clarius, decisio in eadem causa relata 11. *part. c.* 5. *n.* 90. quamvis in casu illius dicat, curam & jurisdictionem non esse talem, ut induceret incompatibilitatem, scilicet quia non habebat visitationem, & correctionem morum, quod requiritur, ut beneficium sit curatum, ut *in dict. cap. dudum*, & *extravagant.* & ibi Dd. Sarnen. *de idiom. quæst.* 11. Hojeda ibi, & dictum est, *suprà par. ult. n.* 6. & 7.

Hanc concludentem probationem dicebant Domini non posse desumi ex confessione facta in precibus pro obtinenda Vicaria, quia illa confessio non erat Hieronymi principalis, sed solicitatoris, quæ non poterat præjudicare principali absenti, maximè si sit vocata, Mohed. *decisione* 257. & præsertim quando est de rebus, quæ non sunt in potestate confitentis, ut de confessione unionis Ecclesiæ dicit Achilles *dec.* 4. *de confessis*, & licet impensa faciat gratiam præsumi impetratam ad instantiam principalis, nec possit venire contra confessionem sui procuratoris, quando principalis fuit usus gratia, dict. tamen confessio & acceptatio non facit quod omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim quando qualitas expressa habet dubium juris, ut in casu proposito, utrum ista cura jurisdictionalis sit talis, quæ causet incompatibilitatem. Præterea tametsi omnis cura jurisdictionalis sive stricto, sive largo modo sumpta faciat beneficium curatum ad effectum inducendæ incompatibilitatis, Abbas *cap. dudum* 2. *num.* 8. & 10. *de electione*, *Gl. in Extravagant. execrabilis*, verb. *animarum cura* & verb. *visitare* 1. *de Præben.* Nihilominus talis cura jurisdictionalis debet facere beneficium curatum, quæ qualitas non poterat colligi ex præd. confessione, cum in ea adderetur, quod Archipresbyteratus iste residentia non requirebat, inde enim sequebatur non posse dici curatum cum omne beneficium curatum requirat residentiam. Anchar. *consil.* 1. *num.* 1. Canonistæ *in cap. fin. de clericis non resident.* ut autem confessio præjudicet confitenti, debet esse certa, & concludens, alias enim ad favorem confitentis est interpretanda, *l. si quis intentione*, ubi Bald. *ff. de judiciis*, Decius *capitulo cum venerabilis*, *num.* 105. *versiculo* non obstant allegata, *de excep.* Flamin. Paris. *concl.* 1. 5. *num.* 16. *lib.* 1. Et huic interpretationi faciebat decisio S. Congreg. Concilii *Trident.* qua dicebatur simplex esse beneficium Archipresbyteratum licet habeat aliquam jurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, atque eodem modo respondebatur ad aliam confessionem contentam in instrumento adeptæ possess. in qua licet procurator Hieron. peteret sibi dari fidem, quod Archipresbyteratus habeat Curam jurisdi-

risdictionalem, noo tamen confitebatur illam esse talem quæ induceret incompatibilitatem, ut *supra* dictum fuit, cum simul hæc stare possint, quod Archipresbyteratus habeat Curam jurisdictionalem, & quod illa non sit talis, ut faciat illum incompatibilem, quam qualitatem similiter non probabat fides Notariorum, asserentium Archipresbyteratum de Huete habere jurisdictionem ordinariam in causis civilibus cujuscunque qualitatis & in criminalibus usque ad capturam, & ponendi interdictum, quia præterquam quod istæ attestationes Notariorum erant factæ sine juramento, & parte non citata, quæ propterea non merebantur fidem, dicebatur etiam Notario non credit, nisi de his, de quibus fuit rogatus à partibus, Felin. *in cap. qui contra, num.* 35. *de probat.* atque ex his censuerunt Domini non probari talem jurisdictionem, quæ esset sufficiens ad inducendam incompatibilitatem, alia enim fundamenta tacta per informantes non adeo tuta putabant.

99 Secundò dubitatur, † an vigore d. facultatis possit Nuntius providere beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis? Quod dubium pendet ex eo, an tale beneficium censeatur Curatum, vel non.

100 In quod Innocentius *in cap. de multa † de Prabend.* ante *n.* 1. & ibi Calder. & Cardin. *n.* 2. & Specul. *tit. de dispensatione, §. dicendum, ver. sed nunquid, n.* 9. tenent esse curatum absolutè, etiam ad effectum illius *c. de multa*, dicentes Ecclesiam esse curata ex ordinatione, seu destinatione Episcopi, non ex accidentia facti, id est accessu, seu recessu Parochianorum, pro qua seotentia alios citat Hojeda *de incompatib. benef. c.* 13. *n.* 11.

101 Et Cardin. *cons.* 48. ait tale beneficium † censeri curatum, & sic de tali cura faciendam esse mentionem in impetratione.

102 Alii verò dicuns tale beneficium † habitu curato non esse incompatibile cum alio, nec includi in dispositione dict. cap. de multa, ita Feder. *cons.* 135. & post alios Abba. *in dict. c. de multa. nu.* 24. Caput. dicens communem, *reg.* 90. *n.* 47. Dueñas *regul.* 91. 4. *fallen.* & Hojeda *supra n.* 10. 11. & 53.

103 Et similiter gloss. *in c.* † *licet canon. de electione in* 6. *verb. Parochialis.* dicit quod dispositio *illius cap.* non habet locum in tali curato habitu, sequuntur Selva 3. *par. quæst.* 42. & Hojeda *ubi supra*, & Rebuffus *in praxi, tit. de non promotis n.* 34. qui tamen *num.* 35. ait quod si revertantur Parochiani, tenebitur is promoveri ab eo die, quo revertuntur, siquidem incidit actu Parochialis esse. &c. Azor. 2. *part. lib.* 6. *c.* 8. *q.* idem Zerola *in praxi Episcopali.* 2. *part. verb. beneficium.* §. 25. & latius 1. *parte eod. verb.* §. 4. *circa fin.* ubi ait reperiri

104 † multas Ecclesias, quæ antiquitus fuerunt curatæ, & habuerunt populum, & nunc carent populo, & sunt dirutæ, & habent bonos redditus, & his, qui ad illas assumuntur, non provideri per concursum, nec subesse dispositioni *c. licet. à nob.* & sic vidisse observari Beneventi, & quod qui habet, dicitur habere beneficium simplex, & quod tunc incipit esse Curatus, quando incipiat habere populum, &c. & quod non debeat fieri concursus in Ecclesia Parochiali, quæ actu non habet Parochianos, tenet idem Zerola, *verb. Parochia.* §. 2. 8. *dubio*, respondetur enim, inquit, pro ut *in d. verb. beneficium.* §. 4. *circa ult.*

105 Hiero. Paul. *in pract. Cancell.* † *notabilia supervacantib. non reservatis, verb. curata Ecclesia* ait quod curata Ecclesia proprie dicitur, quæ habet curam actu, illa autem quæ habet curam habitu, duntaxat, habetur pro non curata, saltem quoad evitandam pœnam constitutionis de curata loquentis. Et Quin-

106 tanadveñas *lib.* 4. *Eccles. num.* 71. † ait hujusmodi parœciæ beneficium non habere Curam animarum, neque *ca. de multa, aut c. licet canon.* pœnis contineri receptius esse.

107 Hinc ait Gambarus † *de offic. Legati. lib.* 5. *rubric. an Legatus possit pura beneficia uni conferre à n.* 13. quod in restrictione dispensationis ad plura incompatibilia, dummodo non sint plures, quam duæ Parochiales Ecclesiæ, non includitur Ecclesia, quæ olim habuit, sed nunc non habet Parochianos, nec dicitur Parochialis, quia non cessat ratio restrictionis.

108 Falin. *c. postulati de rescript. sub n.* 1. † *vers. & vide Card.* inquit quod talia beneficia regulantur in omnibus, ut simplicia, & sic non est opus facere mentionem in impetratione de tali cura, & idem dicit *in c. nostra cor.* 10. *eod. titul* post Bonif. *in Clem.* 1. *de offic. Vicarii, n.* 44. sequitur Mand. *reg.* 20. *Cancell. de idiomate, q.* 11. ubi concludit in talibus beneficiis non esse locum illi regulæ, & Nav. *cons.* 3. *major. & abe. dici, quod* dici, quod rector parochialis distinctæ non videre habere Ecclesiam parochialem, & quod rector parochialis habitu, & non actù non videtur habere beneficium curatum, sed tantum simplex, juxta gloss. *in c licet canon. & c. statutum de electione in* 6. & Lana *in dict. c. de multa* communiter receptos, quod praxis ubique servat: & posthæc Gonzalez *gl.* 6. *à nu.* 86. ait hujusmodi beneficium dici beneficium curatum, nec uti tale regulandum.

109 Alii sic concordant opiniones † quod ad effectum, ut de cura sit facienda mentio in impetratione tale beneficium censeatur curatum, ad effectum verum incompatibilitatis, & *cap. licet canon.* non censeatur curatum, ita Staphil. *de literis gratiæ, tit. de qualit. & statu beneficiatorum §. de qualitate benefic. quæ sunt curata, n.* 3. Rebuff. *in praxi tit. de dispensatione ratione ætatis, verb. etiamsi cura.* Bursatus *consil.* 532. *n.* 13. & 24. *lib.* 4. Joan. Gutierrez *allegatione* 8. Zechus *de republic. Ecclesiastica, n.* 27. *de Paracho sub nu.* 2. Emanuel. Rodriguez *in sum.* 1. *tom. c.* 31. *n.* 6. Vega 1. *parte summæ c.* 36. *casu* 28. & P. Ledesma *in sum.* 2. *par. tract.* 7. *c.* 12. *concl.* 7. *difficultate.*

110 Et Sarnen. *in regul. de idiomate, quæst.* 11. † *versic. & ideo*, ait ad effectum illius regulæ censeri curatum licet non ad effectum incompatibilitatis. At Hier. Ga-

111 briel. *consil.* 161. † *lib.* 1. cum Felin. *supra* tenet gratiam talis Ecclesiæ curatæ habitu non esse surreptitiam, vel obreptitiam, si de cura mentio facta non est, vel est narratum, quod est sine cura contra Staphil. & Rebuffum *ubi proximè*, maximè, cum per plures annos Ecclesia Parochianis caruit, & verisimiliter nulla spes adest, ut actum recuperet, quicquid concludi debeat, cum ecclesia paulo ante parochianos amisit, & adest probabilis spes recuperationis actus: quo casu Hier. Gabr. *ibi* videtur contra inclinare, & *n.* 20. ait, quod ad obtinendam Ecclesiam habitu curatam, etiam minor 23. annis est idoneus, cum Bonifacio *ubi sup.*

112 Et in una Firmana Parochialis 16. Decemb. † 5158. coram D. Quiroga, fuit resolutum. Quod si in supplicatione impetrationis Parochialis, quæ curam habebat animarum habitu, & non actu, dictum est quod Ecclesia erat sine Cura, gratia est surreptitia, si probabilis est spes Parochianos posse reverti, cum non sit facta mentio Curæ, *cap.* 1. *de verb. sign. lib.* 3. si verò nulla erat spes redeundi gratia erit valida, Ægid. *decis.* 32. *in fin.* Fel. *supra in cap. postulasti, cum simil.* quod si lapsi essent 40. anni sine Parochianis, tunc status beneficii esset immutatus, & beneficium erit simplex. *ca. cum de beneficio de prabend. in* 6. Staph. 8. *forma expectativarum, n.* 5. *hæc in d. decis. Firmana, sequitur* Bursatus *d. cons.* 332. *in fin.* & Flam. Paris. *de resignatione, lib.* 10. *qu.* 1. *n.* 87. & 88.

113 Juxta quam decisionem videtur † intelligenda alii in una Thelesina beneficii, ultima Jauuar. 1593. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, Quod de

de Cura habitu Beneficii, quod erat Parochiale, & Parochiani recesserunt propter incursiones latronum, debet fieri mentio, ex Card *dict. consil.* 48. Staphil. & Rebuff. *supra* citatis *num.* 109. & sic beneficium narratur esse sine Cura, gratiam non sustineri &c. Hæc inquam decisio videtur intelligenda juxta d. *decisionem* Firmanam, quando est probabilis spes Parochianos posse reverti, ut videtur esse in isto casu, in quo Parochiani recesserunt, propter incursiones latronum, nam adhibito remedio huic malo per superiores potestates, probabile est reversuros in patriam suam, & locum.

114 Et aliàs in una Lucen. Sarxanen. † Prioratus 11. Febr. 1556. coram D. Seraphino, fuit dictum, Quod non est gratia surreptitia ex eo quod Ecclesia Parochialis habitu non actu narratur sine Cura, quia tunc non est necessaria Curæ expressio. Felin. *d. c. postulasti, n. & d. b. in nostra cor.* 10.

115 Hæc sunt, quæ in hac re † à Doctoribus tradita invenio, in qua mihi dicendum primò, quod dicta Beneficia curata, si verisimiliter nulla spes adest, quod in actum recuperent, & maximè, si lapsi sunt 40. anni sine Parochianis, censentur absolutè, & in omnibus simplicia, ex Felin. Hieron. Gabr. Rota in d. Firmana, & aliis *suprà* & sic, licet non narretur talis cura habitu, vel narretur esse sine cura, gratia non erit surreptitia, juxta ipsos, & Zechum *de Benef. & Pensio. c. cap.* 9. *n.* 2. nec in eis habebit locum dispositio *dict. cap. de multa, & d. cap. licet canon* juxta Feder. Abb. & alios relatos *supr.* nec habebit locum dispositio S. Concilii *Tridentin sess.* 24. *cap.* 18 *de reform.* de faciendo concursu, ut per Zerolam *supr.* Et ita, ut existimo, hujusmodi Beneficia providentur Romæ, tanquam simplicia sine prævio concursu, & etiam in partibus, nec erit necessaria ætas 25. annorum, sed sufficiet ætas requisita ad Beneficia simplicia obtinenda, ex Bonifacio *supra*, & Hier. Gabr. *d. n.* 20.

Et tandem ad nostrum propositum deveniendo
116 † videtur posse provideri a Nuntio, ex dict. sua facultate, si non excedunt valorem in ea taxatum.

Secundò, quod si est spes probabilis temperationis
117 actus, non sunt lapsi 40. anni sine † Parochianis
tunc, licet ad effectum *d. c. licet canon.* non conferantur curata, quia cessat ratio illorum jurium, ex Feder. Abb. Glossat. Staphil. Rebuf. & aliis citatis *supra*, tamen ad alios effectus videntur censenda curata: ex *supra allegatis*, maximè in terminis, & casu Joan. Gutierrez *d. allegat.* 8. *n.* 8. ut ad effectum, quod debeat fieri mentio de tali Cura alias gratia sit nulla ex Cardin. *dict. cons.* 48. Staphil. & Rebuf. *suprà* & dict. decis. Firmana, & Telesina, & Bursato, & Fla. Paris. *sup.* & ad effectum concursus de quo in d. decreto Concilii *cap.* 18. & ad effectum ætatis, & unde non poterunt à dicto Nuntio provideri, quantumcumque non excedant valorem taxatum.

118 Quod tamen attinet ad effectum regulæ † *de idiomate*, admoneo, Rotam in una Calagurritana Parochialis de S. Pio 4. Decemb. 1556. coram D. Oradino pro majori parte retinuisse, Quod regula de idiomate non habeat locum in ista Parochiali, quæ nullos habebat Parochianos, quia regula in effectu respicit exercitium curæ, & quia si nulli sunt Parochiani nullum cadit idioma, nec obstare, quod possunt supervenire, quia incertum est, cujus idiomatis erunt qui supervenerint, &c. Sequitur Mandos. *q.* 11.

119 Sed ista consideratio solum † videtur posse procedere in locis, qui sunt in confinio diversorum idiomatum, ut in locis Alana, Vizcaiæ & Guipuzcoæ d. diœcesis Calagurritanæ, & de dicta regula *de idiomate*, ultra Sernen. Mandos. & alios ibi latè agit per Holedam *sup. c.* 24. *à n.* 43.

120 Imo etiam ad effectum incompatibilitatis, & *d. c. de multa*, in hoc secundo casu Beneficia curata
habitu videntur censenda curata, ex sententia Gregorii XIII. & S. Congregationis Concilii, in sequenti declaratione super *c.* 17. *sess.* 24. *de reformat. S. D. N. Grego. XIII. audita relatione Congregationis Concilii declaravit Parochialem, qua habitu tantum, & non actu Curam habet comprehendi verbis* hujus
capit. quæ sane declaratio videtur † intelligenda in 121
dict. secundo casu, quando est spes probabilis recuperationis actus, nec sunt lapsi quadraginta anni sine Parochianis, non verò in primo casu, de quo *num.* 115. Quæ intelligenda comprobatur: nam ut aliàs habetur circa dictam declarationem, ratio quæ movit Papam fuit quoniam de die in diem, seu in horas singulas parochialis habitu potest fieri actu si revertantur parochiani, ut etiam sensit Cancellaria: & pro hac intelligenda conducit alia declaratio nullius 29. April. 1593. quæ ait Congregat. Concilii censuit *cap.* 11. *sess.* 24. dum parochiales uniri monasteriis prohibet, intelligendum esse parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum supra hominum memoriam parochiales existunt.

Beneficia autem simplicia, † quæ Parochialem 122
habent annexam secundario & accessoriè, certum est, non censeri curata, sed simplicia, Felin. *in cap. in nostra cor.* 10. *de rescrip.* Decius *in c. ad aures, num.* 13. *eodem.* Sarnen. *d. reg. de idiomate quæst.* 11. Menochius *de arbitrariis lib.* 2. *casu* 201. *n.* 6. & dicetur infra 11. *part. cap.* 4. *num.* 192. *& ultima part. cap.* 2. *num.* 12.

Unde in una Zamoren. Archidiaconatus † coram 123
D. Rubeis de anno 1569. fuit resolutum. De ista Cura habita per viam annexionis non esse necessario faciendam mentionem in gratia, seu impetratione, nec inducere incompatibilitatem, Anchar. Gemin. & Probus ad Monach. *in c. super eo, de Præbend. in* 6. *Bonif.* in *Clem. unica, de off. Vicarii, contra* cons. 33. *Card. de quo* Felin. in princ. de rescr. *quod non est verum, nec in curia servatur, &c.*

Et sic ista beneficia simplicia, quæ Parochialem
† habent annexam secundario, & accessoriè, pote- 124
runt à d. Nuntio provideri, si simul cum annexo non excedunt valorem suæ facultatis, secus si annexio facta esset æque principaliter ex dictis infra *ult. part. c. n.* 36.

Similiter etiam beneficia † simplicia, quæ ex con- 125
stitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices Curati in Sede illius vacante, non sunt curata, quia propter solum exercitium curæ accidentale, ille vices gerens non dicitur habere Beneficium curatum, Oldrad. *cons.* 120. Feli. *de cor.* 10. Decius *d. c. ad aures num.* 14. Sarnen. d. *quæst.* 11. & Menochius *supra num.* 68. & ideo talia Beneficia rectè poterunt provideri à Nuntio, si sunt infra d. valorem.

Et idem videtur in Beneficiis † simplicibus quæ 126
habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adjuvandi Rectorem, nam ex isto exercitio Curæ jure penes alterum remanente, non debet censeri beneficium curatum.

Sed videtur obstare declaratio S. Congr. & 3. ad- 127
ducta *supra* 3. *p. c.* 2. *sub n.* 167. ex quibus apparet istos teneri personaliter residere, sicut veri curati, & ibi diximus, & sic ista Beneficia censentur tanquam curata.

Et illa beneficia, quæ Curam animarum † habe- 128
bant annexam, etiam per plures administrantur videntur esse Curata ad hunc affectum quibus infra 9. *p. c.* 2. *lib.* 7. *à n.* 175. & tanquam curata obligant ad residentiam personalem, ex *c. sess.* 23. *de reform.* & diximus *d. c.* 2. *n.* 164.

Tertiò dubitatur, † an Nuntius possit provide- 129
re beneficia litigiosa, & respondetur, non posse ex *c.* 1. *&* 2. *ut lite pendente, lib.* 6. ut de Legato a latere

diximus

diximus *supra*, à *num.* 56.

130 Videbatur tamen posse Nuntium * providere beneficia litigiosa, ex clausula *suæ facultatis infrà* adducta *n.* 134. ex qua potest in suis provisionibus opponere derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic poterit apponere clausulam, quæ in literis Apostolic. apponi solet, *& super eo inter aliquos lis*, *&c.* de qua supra 4. *parte c.*3. *n.*31.

131 Sed adhuc dicendum est, non posse Nuntium † providere beneficia litigiosa, non obstante dicta clausula *suæ facultatis*, quæ non videtur intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex qua supplicatione, in qua specialiter sunt concessæ, ut ista, sed de clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, absque speciali concessione in supplicatione facta, ut est illa seu si venerabili, &c. & ita hujusmodi clausula de lite non solet apponi in provisionibus Nuntii, nec illa clausula facultatis Nuntii est intelligenda, ut possit derogare dispositioni juris communis.

132 Quartò dubitatur, * an dict. facultas Nuntii comprehendat etiam beneficia vacantia in mensibus Ordinarii? In quo dicendum est, quod sic, ut resolvit Rota in una Compostellana, ut per Crescen. *decisione octava de privilegiis*, in qua fuit dictum, Facultatem Nuntii conferendi beneficia comprehendere etiam vacantia in mensibus Ordinarii, non obstante regula quæ dando octo menses expectantibus, disponebat, quod in cæteris quatuor Ordinarii libere conferre valerent, quia tum in illis Papa providere posset, & cum Ordinario concurrere, idem & in Nuntio, qui authoritate Papæ potestatem habet conferendi, *argumento capitulo si Apostolicæ*, *de præbend. in* 6. & quia omnia nostra facimus quibus authoritatem impartimur, & *argument. leg. solet cum simil. ff. de jurisdictione omnium judicum*, & quia regula voluit tantum in illis 4. mensibus tollere impedimentum expectantium, nisi in regula revocarentur omnes facultates, & indulta conferendi. Hæc *in dict. decisi.* sequitur Anast. Germonius *de indultis Card.* §. *ac irritum*, *n* 42. facit etiam *c. si à sede Apostolica de præb. in* 6. & quod dictum est Legato à latere *suprà à n.*40. & post hæc tradit Gonzalez *dict.* §. *à n* 52 qui tamen *n* 55. ait quod hodie, ut à peritis audivit Nuntius habet facultates limitatas, ut cum Ordinariis in suis mensib. concurrere non possit, quod certo non apparet in prædicta facultate, & ita videtur sine fundamento, quamvis verum sit quod non soleant Nuntii cum Ordinariis concurrere. Unde etiam non bene dicitur in dec. Abulens. præstimoniorum 15 Feb. & 18. Jun. 1610. coram D. Manzanedo, quod facultas nuntii sit ad conferenda beneficia reservata, &c.

133 Id tamen solum procedet hodie in beneficiis * vacantibus in quatuor mensibus Ordinarii non habentis alternativam, secus in vacantibus in sex mensibus alternativæ Episcopi eam habentis propter decretum irritans in ea appositum, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum à latere, ut *suprà* dictum est *à num.* 45.

134 Sed, licet id ita sit, videtur Nuntium posse * derogare d. decreto irritanti alternativæ, ex clausula suarum facultatum ad fin. quæ sic ait: *Decernentes de omnibus facultatibus, & concessionib. prædictis, etiam cum derogationibus, suspensionibus, indultis irritantibus, aliisque decretis & clausulis necessariis, & opportunis ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, in quibuscumque partibus, Regnis, Provinciis, terris, civitatib. & locis prædictis libere & licitè, uti posse*, &c. ut in dictis facultatibus Nuncii Sepeciaoi.

135 Cùm * ergo ex ista clausula Nuntius possit in suis gratiis, & concessionib. apponere derogationes ac clausulas necessarias, & opportunas, poterit in suis provisionib. apponere derogationem dicti decreti irritantis alternativæ, maximè, cum possit etiam apponere derogationes, ac clausulas in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas.

Unde poterit apponere clausulam, quæ in * literis 136 Apostolicis super provisione beneficiorum apponi solet, *seu si venerabili Fratri Episcopo*, &c. per quam derogatur alternativæ, ut supra dictum est *c.*1. *à n.*17. ex Menoch. *consil.*83. *n.*35. *lib.*1. & Anastas. Germ. *de indultis Cardinal.* §. *alioquin. n.* 32. & sic clausula illa, seu æquipollenti per Nuntium apposita valida esset ejus provisio de beneficio etiam vacante in mense alternativæ Ordinarii illam habentis.

Sed per clausulam, * *seu si venerabili*, solet apponi 137 in provisionibus Nuntii, non videtur derogari alternativæ: nam solum dicitur, *Seu si venerabili Episcopo*, vel quibusvis aliis communiter, vel divisum ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minimè teneantur, & ad id compelli non possint. Per quæ verba non derogatur alternativæ, cum desint illa, quæ in literis Apostolicis addi solent, quod quæ de hujusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctis, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dict. Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet differri.

Adhuc tamen videtur valere provisionem Nuntii de beneficiis vacantib. in * mensib. alternativæ Epis- 138 copi, etiamsi in literis, & provisione non sit ita extensa d. clausula, seu si venerabili, nam derogationib. in ejus facultatibus ad finem habetur extensa.

Quintò dubitatur * an in provisionibus Nuntii sit 139 facienda mentio & expressio dispositiva de mense vacationis, sicut in provisionibus Papæ juxta reg. *de mense*, credo, quod sic, nam & mens, ac ratio regulæ, de qua supra *c.*1. *n.*67. procedunt etiam in provisionibus Nuntii, & optime faciunt tradita per Sarn. *in reg. de valore. q.* 2. Crescen. *dec.*40. *d. rescript.* & per Man. *reg.*34. *n.*50. & Rotam *dec.*206. *part.* 2. *diversorum.* Ex quibus in una Ulisbon. Beneficii 4. Decembr. 1600. coram Domino Pamphilio fuit resolutum, quod valor obtentus est exprimendus etiam in provisionib. Legatorum, alias gratia est nulla ex reg. de valore, &c. Quæ habet locum etiam in gratiis & pensionibus legatorum, & fuit 12. Febr. 1601.

Sextò dubitatur, stante *regula* 2. * *Cancellariæ*, su- 140 pra adducta, *c.*1. *n.*212. per quam reservantur omnia beneficia vacantia, Sede Episcopali vacante, an Nuntius possit providere beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cujus Sedes vacat, maximè in mensibus alias ordinariis, & certè ego non video quomodo Nuntius juxta supra dictam facultatem possit illa providere, cum sint reservata, ut vacantia Sede Episcopali vacante, & ratione Sedis vacantis per d. regulam, & sic aliis quàm ratione mensium Apostolicorum.

Potest enim Beneficium esse reservatum pluribus * 141 reservationibus. Felin. *in ca. mistra cor.* 6. *de refer.* Æneas de Falcon. *de reserv.* 5. *qu princip. effectu* 44. Cassad. *dec.*9. *Præb.* Ferreus *consil. n. secundo* & Mandos. *de signatura gratiæ titulo de indulto conferendi Beneficia reservata vers. an autem & regula* 32. *quæst.* 14. Rot. in Brundusina Archidiaconatus 19. Jun. 1604. coram D. Millino; ubi quod non est novum, neque inconveniens, quod idem beneficium sit reservatum pluribus reservationibus, quamvis in hoc casu non exprimatur in literis nisi unica reservatio magis

principalis dispositione, ut sunt plura notabilia Can-
141 cellariæ, & dicitur supra c.2. n.540. sicut potest * quis esse excommunicatus pluribus excommunicationibus, & suspensus pluribus suspensionibus, quamvis Ripa respons. 15. nu. 3. lib. 1. dicat beneficium, quod jam fuit reservatum, non videri amplius posse reservari. Et faveat Rot. in una Eugubina præpositura 3. Mart. 1606. coram D. Ludovisio supra adducta c. 1. hujus partis nu.570. allegans decis.32. de præb. in antiquis, quæ potius est nobiscum. Et Nuntius non potest providere Beneficia aliàs, quàm ratione mensium Apostolicorum reservata.

142 Et est ad propositum † optima decis. Caputaquen. 85. part. 2. omnino videnda, & doctrina Mandosii, ubi proximè, quamvis sciam Nuntium illa providere in quocumque mense vacent, ut vidi in aliquibus beneficiis hujus Episcopatus, quæ vacarunt Sede Episcopali vacante.

Septimò dubitatur, quando duo Beneficia simpli-
143 cia, seu præstimonia * sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, singulorum verò non excedunt, an possunt à Nuntio provideri; in quo distinguendum censeo, quod si unum ex illis unitum est alteri accessoriè, & per
144 viam incorporationis, * tunc non potest Nuntius providere, quia dicta unio operatur extinctionem tituli, & nominis beneficii uniti, & judicatur, ut prædictum
145 illius, cui fuit unitum, * ut fuit resolutum, in causa Ilerden. pensionis. 6. Martii 1595. & sic non datur vacatio beneficii uniti, & unum tantum est beneficium, cujus fructus excedunt 24. nam & fructus beneficii uniti sunt fructus beneficii principalis, cujus est quasi prædium, ut dixi, & in impetratione non est opus exprimere unitum, sed principale, ut dicetur latè infrà ultima part. cap.2. à n.12.

146 Si verò unio facta est * æque principaliter, tunc Nuntius poterit illa providere, si singulorum fructus non excedunt d. valorem 24. ducatorum, quamvis amborum simul excedant, sicut potest uni simul conferre duo beneficia separata, quorum singula non excedunt dict. valorem quantumvis ambo simul excedant.

147 Et ratio est, quia dicta * unio nihil aliud operatur, nisi quod Rector unius sit Rector alterius, utrumque tamen Beneficium manet Beneficium, sicut erat, & proprios redditus agnoscit, & gaudet suis privilegiis, ut fuit resolutum in d. Ilerden. & quod sic fructus veniunt exprimendi separati, & in utroque beneficio annexo æquè principaliter oportet facere mentionem in impetratione, & dicetur d. c. ult p. à n. 37.

148 Octavò dubitatur, quomodo accipiatur ducatus * auri de camera, & cujus valoris sit? Et breviter Resp. ducatum auri de camera esse unum scutum auri in auro, & unum argenteum, seu Julium & sic valet in Hispania 474. marapetinos, quia scutus auri ex pragmatica Philippi III. valet 400. marapeti. ad Rot. decis. 682. 683. 900. 686.759. & 193. novissi. Farin.

Ad quod est decisio Rotæ in una Conchen. pen-
149 sionis 28. Julii 1595. coram D. † Orano, quæ sic ait: Dubitatum fuit præsupposita reservatione pensionis, in ducatis Cameræ Apostolicæ, an solutio illius fieri debeat ad rationem 375. marapetinorum, an verò ad rationem 434. Domini 28. Junii 1585. censuerunt pensionem in ducatis ad rationem 434. marapetinorum solvendam, & ratio fuit, quia cum agatur de pensione in ducatis auri de camera à Papa reservata, solutionis æstimatio fieri debet juxta valorem consuetum in loco eam assignantis, Abbas in c. quando collum. ult. de jur. Sarnen. per reg. q. 8. Gigas de pensio. resp.26. nu.4. attenditur autem consuetudo loci, ubi traxit originem rei, de qua videri oportet Ægid. dec. 2. quem sequitur Felin. in c. ad aures, n.13. si de rescript. nec facit præterea observantia in contrarium, quia cum habeamus claram, & expressam Papæ pensionem reservantis voluntatem, non locus est observantiæ Aretinus cons. 84. n.5. & consil.115. n 2. maximè, cum illa sit fundata in confessione pensionarii, qui ideo se recepisse dicit pensiones in præteritum ad rationem valoris ducatorum Hispaniæ; quod Beneficiatum expertus fuit in illa persolvenda non expeditis literis faciliorem, siquidem voluntaria acceptatio, vel non est habenda ad necessitatem l.2. C. de his qui sponte l. voluntariæ C. de excusation. tutorum, Paris. cons.37. n 35 lib 4. neque styli habita est ratio, quoniam non est uniformis, cum testes super eo hinc inde examinati non conveniant, & sententiæ circa illum sint diversæ, minus obstat, quod mandatum ad consentiendum pensioni non exprimant speciem ducati, quia istud respicit validitatem reservationis & ita decisum. Quæ dec. fuit confirmata in Cæsaraugust. pensionis 11. Mart. 1591. coram D. Gipsin in novis. Farin. 686. & accedit dec. 778. ejusdem.

Et in una Acheruntina fructuum 20. Februarii 1595. coram Dom. Blancheto fuit resolutum, pensione ducatorum auri de Camera reservata solvenda Neapoli solutionem faciendam esse in scuto auri in auro, qualis currit in cancellaria, addito uno Julio, quo scuto deficiente, debere solvi ejus valorem, prout currit Neapoli, &c. Et in eadem postea 28. April. 1600. coram D. Lancelloto in novis. Farin. dec.989. fuit resolutum, quòd cum reservatio & obligatio de illa solvendo, & decretum Rotæ loquatur de ducatis auri de camera novis, vel in æstimatione, & summa æquivalente, & sic pro quolibet ducato solvendum esse unum scutum octo teccarum seu stamparum & unum Julium, post edita seu bannia Clementis VIII. quamvis reservatio antea esset facta cum ducati de camera, in sua bonitate intrinseca remaneant, & non sint in aliquo immutati, quamvis debitores scutarii antea obligari possint solvere in scutis currentibus & ordinariis, licèt non sint octo teccarum, ut in una Romana aureorum octo teccarum 20. Jon 1597. coram eodem D. Lancelloto & novis. Farin. dec.759.

Quod etiam fuit resolutum in una Aretina pensionis 10. Febr. * & 18. April. 1598. coram D. Lita, 150
ubi aliæ decisiones allegantur, nempe pensionem reservatam de ducatis Cameræ, in ejusdem ducatis solvendam esse, hoc est unum scutum aureum eorum quæ currunt in Cancellaria, & unum Julium pro quolibet ducato, vel si solutio fiat in alia moneta, quæ potest fieri, si ducati de Camera in loco faciendæ solutionis non reperiatur, debere solvi tantundem, etiam quod solutio sit destinata fieri in partibus, ubi ducati plus, vel minus valuerunt, quam in Curia Sarnen. de valore quæst.8. circa fin. & Gigas de cons. q 98. &c. Ut in decis.688. novis. Farin. tradit Gratian. discept. forens. cap.94. à n.65. conducit decis. in Bonon. de Paleotis 1. Jul.1605. coram C. Manzanedo, ubi. Quod solutio dotis datæ de ducatis largis, qui tempore restitutionis, quamvis, non in sufficienti quantitate reprobantur, & creverant in valore extrinseco; debent fieri in æstimatione illorum de tempore præsenti, ex reg. Aretini cons.11. nu.3. quam refert & sequitur Boerius 327. Fabr. consil.164. lib.1. Canon. de numism. c. 7. §. unico, conclus. 8. quamvis mutata bonitate intrinseca monetæ debeat ad solutionem conservari æstimatio, & valor de tempore contractus, Gabr. ibi n. 4. cum aliis.

Quamvis alias * in reservatione ducatorum, non 151
dicendo de Camera attendendus esset valor currens in loco beneficii, ut per Gigan. cons.58. alias respon. 49. de pen. Besenz. de charitati. subsidio. q 89.

Et in terminis facultatis Nuntii, quod quoad va- 152
lorem † monetæ, attendatur quanti valet in Curia ducatus de Camera, fuit resolutum, in una Jasen. portionis 15. Aprilis 1595. quæ est dec.18. Cæsaris de Grassis

Graffis *num. quimo.*

153 Nonò dubitatur, † an in d. valore, in quo fructus rationalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur, sint etiam computanda incerta, ut emolumenta funeralium, & anniversariorum quæ non sunt dotata, sed voluntaria, nam de emolumentis anniversariorum, & missarum, quæ sunt dotata, * quæ Abulæ dicuntur communes, & de distributionibus quotidianis certis, non est dubium esse computanda, ut apparet ex verbis dict. facultatis relatis. Cosmas *in pragma. sanctione titul. quo tempore quisque debeat esse in choro, verb. distributiones.* Suarez 5. *tom. disput.* 2. *sect.* 1. *n.* 30. *ad fi.* nam & anniversaria fixa testamento, vel donatione relicta computantur in valore beneficii, Vuamesius *cons.* 227.

154 In quo dubio breviter * Respon. negativè, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut aliis communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, nam tunc incerta ista, redduntur certa, & sic deberent computari in valore facultatis Nuntii, saltem, ut fructus, seu distributiones ratione personalis residentiæ percipi soliti ad tradita per Felin. *in c. ad aures, nu.* 14. & Ripam. 29. *de rescript.* Selvam *de benef.* 3. *p. q.* 9. *n.* 12. Rebuf. *de congrua portione n.* 23. *&* 28. *& de nominatio. q.* 9. *n* 4. alias 40, Rotam *dec.* 5. *à n.* 7. *parte secunda diversorum* & Cæsar. de Graffis *dec.* 117. *n.* 12. Et conducit quod tradit Alex. Moneta *de distrib. parte* 2. *qu.* 14. *n.* 22.

155 Et pro hac resolutione, est decisio Rotæ in una Majoricen. Capellæ 15. Junii 1592. coram D. Orano, quæ tangit etiam alia ad propositum, & sic ait fuit resolutum Ecclesiam B. Mariæ orphanorum Majoricen. sub facultatibus Nuntii Apostolici, in partibus Hispaniarum residentis comprehendi, quia nullos habet fructus, ut deponunt testes, qui illi deservierunt, Garuu. super 3. *artic.* Petrus Angles quartus testis juxta 7. 8. 9. nonus testis ad 7. 8. 9. & 25. ubi subdit illam nihil habere in redditibus, neque censibus, Jacobus Andreas ad 7. 8. & si quis illius sint redditus, consistunt in eleëmosynis, quæ cum sint voluntariæ, non connumerantur in fructibus Abb. *in Rubrica de parochis nu.* 3. multo autem minus, quia deserviunt alendis pueris. Caccialupus *de pensio. q.* 26. Sarnen. *in reg. de valore quæst.* 4. *post princip.* & fructus non dicuntur, nisi qui supersunt deductis oneribus, atque ita subtractis istis expensis Rota *decision.* 69. *de concessione Præb. in antiquis* Decius *consi.* 150. *n* 2. non obstat, quod etiamsi redditus consistant in eleemosynis, atque ita in incerto, nihilominus, ex quo solent pro certa annua pensione locari, ut probant testes 10. & 14. computantur in fructu, & consequenter in valore juxta tradita per Anchar. *Clem. un. de concess. Præbend. sub num.* 62. *vers. sed adverte.* ubi subjicit exemplum de Ecclesia percipiente oblationes annuatim ultra 20. aureos, & de Ecclesia solita colligere ex eleëmosyna annua quingenta, quæstuando per Provinciam. Felin. *in c. ad aures num.* 14. Ripa *num.* 20. *de rescriptione*, ubi sustinet incertos esse, certos, quando sunt soluti pro certa pensione, quia locatio, de qua testes, restringitur ad eleëmosynas solitas fieri in Civitate Majoric. ad rationem librarum illius Regionis 24. & sic ad rationem 13. ducatorum auri de Camera, qui sunt intra facultates Nuntii, & Anchar. præsupponit locationem solitam fieri singulis annis, ita quod omnino sit certa, hæc autem locatio probatio fuit his facta, illaque fieri potuit quod sequentibus annis non tanti eleëmosynæ locarentur, & earum quantitas remaneret sub incerto, & cum Joan. Segni veniat objectivè ad annullandam gratiam Nuntii tanquam providentis contra suas facultates, debet concludenter probare excessum valoris per 10. annos ante gratiam Achilles *decisione* 2. *de valore*, Sarnen. *ead. reg. quæst. ultim.* testes autem pro sua parte inducti hoc non probant, nam quamvis aliqui ex istis deponant articulum, super valore frumenti, olei, & leguminum conceptum esse verum, tamen non concludunt, nisi pro uno anno, quo confraternitatis administrationi dict. Capellæ præfuerunt, nec concludunt super isto valore cum ista qualitate, quod tanti fructus remanerent deductis oneribus & expensis pro beneficiato, sed loquuntur de oneribus in colligendis eleëmosynis, gloss. Hispanus ad *reg. Cancell.* 22. *in fine* Staphil. *de literis gratiæ* 9. *forma n.* 64. Sarn. *ad regulam de valore q.* 8. *n.* 2. Cresc. *dec.* 2. *de probat.*

Et conducit decisio † Rotæ in causa Mediolanen. 156
parochialis 26. Octob. 1598. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, quod ea quæ voluntariè solvuntur, ut eleemosynæ, non veniunt computanda in fructib. Abbas, in Rubric. *de Parochis n.* 3. &c.

Id autem quod dictum est, quod incerta compu- 157
tentur in valore, quando possunt redigi ad summam certam, procedit in his, quæ dantur intuitu Ecclesiæ, ut oblationes fidelium, in quibus Doctores allegati loquuntur, non autem in eis quæ dantur intuitu ipsius beneficiati, quia isti sunt potius fructus Ecclesiæ, Felin. *suprà* Covar. *lib.* 3. *var. c.* 15. 1. & licet possit esse, quòd beneficiatus vocetur intuitu ipsius Ecclesiæ, non propterea dicuntur fructus Ecclesiæ, quia aptitudo acquirendi non computatur in valore rei, quæ dat talem aptitudinem, Anchar. *dict. Clem. unica*, *n.* 4. Ita in Catanien. quartæ portionis 25. Junii 1604. coram D. Sacrato.

Decimò dubitatur, * an in dict. valore facultatis 158
Nuntii sint computandi redditus, & emolumenta competentia beneficiato ratione Capituli beneficiatorum, in quod quilibet beneficiatus proprius habet jus intrandi, ut est in hac civitate Abulen. Capitulum S. Benedicti, & in civitate Salamantina Capitulum Sancti Marci, quod est Capitulum beneficiatorum civitatis in quod omnes & soli beneficiati Civitatis servientes per se duo beneficia habent jus intrandi, & simile Capitulum est oppido de Arebalo, & Olmedo, & in civitate Toletana, & oppido de Madrid, & communiter in civitatibus & oppidis principalibus Castellæ, quæ Capitula ex variis dotationibus, & anniversariis, seu Missis relictis habent suos redditus inter ipsos Capitulares dividendos, &c.

Et videbatur esse * computanda, ex quo in dict. 159
valore fructus ratione personalis residentiæ percipi soliti computantur, & dicta emolumenta sunt certa.

Nihilominus tamen * dicendum est breviter non 160
esse computanda, nam revera illa emolumenta, & redditus non competunt ratione, & jure beneficii, sed Capituli, & servitii illius, quod est diversum & distinctum à beneficio, licet ratione beneficii habeat jus in illud intrandi, si velit; unde non possunt dici redditus, seu emolumenta beneficii, Rebuff. *de congrua portione*, *n.* 88. *& seq* Rota *dec* 5. *n.* 8. *p.* 2. *diversorum*, *& facit dec.* 49. *de concessione præb.* alias 583. *in antiquis.* Accedit quod non eo ipso quod habet beneficium est de illo capitulo, sed habet jus, ut admittatur, si petit, & facit quod dictum est suprà *n.* 157. ex Catanien. quartæ portionis ibi relata.

Major est difficultas † an sint computandi in d. 161
valore fructus, qui in Diœcesi. Carthagin. & Conchen. dicuntur tertiariæ, nempe tertio, vel quarto quoque anno per turnum competentes beneficiato ratione collectionis omnium decimarum, & ratio difficultatis est, nam, quamvis illæ dentur pro labore dictæ collectionis, & sic alias dici non possunt fructus beneficii, Put. *decis* 489. *n.* 2. 3. 4. *&* 5. *lib.* 2. tamen in d. valore videntur computandi, quia dantur propter beneficium, & sunt ad instar

fructuum ratione personalis residentiæ percipi solitorum, & distributionum, quæ etiam dantur beneficiato ratione laboris, & tamen computantur in d. valore, &c.

162 Nihilominus † tamen verius existimo d. tertiarias, non esse computandas in illo valore, nam, quamvis competant propter beneficium, competunt tamen ratione laboris temporalis, qui etiam cadit in laico, & est diversus à labore servitii beneficii, &c. Ex quibus infertur quod privilegiati de percipiendis fructibus, redditibus & proventibus beneficiorum suorum in absentia, etiam qui residendo & interessendo lucrifiunt, ut Inquisitores, non poterunt percipere emolumenta illa capitulorum beneficiatorum, & tertiarias, quia non sunt fructus seu proventus beneficiorum: & sic in casu d. *decisiones* Putei 489. *lib.* 2. verior videtur pars negativa, quam tenuerunt tres auditores, licet alii tres oppositum asserebant, quamvis contrarium sit servatum per Concilium S. Inquisitionis in favorem cujusdam fiscalis, & cujusdam etiam Inquisitoris, & Inquisitionis Cordubensis beneficiatorum oppidi de Olmedo contra Capitulum beneficiatorum dicti oppidi, ut intellexi.

163 Undecimò, * an de dicto valore sint deducenda stipendia Missarum, verbi gratia; Capellania, seu beneficium annuatim valet plusquam 24. ducatos auri de Camera, habet tamen onus duarum vel trium missarum in qualibet hebdomada; quarum Missa stipendiis seu quitantiis deductis, non remaneant 24. ducati.

164 Et videtur esse deducenda, * nam in computando valore debent deduci onera, & alias articulus super valore est ineptus, quia debet dicere, quod valet tantum, oneribus deductis, Rota *decis.* 60. *de concess. præb. in antiquis*, Fel. *in d. c. ad aures*, *nu* 11. 12. *concl.* Sarnen. *reg. de valore q. fi.* Rebuff. *de nomin. qu.*9. *n.*38. alias 33. Gigas *de pensio. qu* 89. *n* 1. & 2. Ferretus *cons.* 354. *nu.*15. practicabilia Rotæ *nu.*129. *impressa ad fin.* 2. *partis decisionum diversorum*, & Crescen. *decis.* 2. *de probatio.* Rota *dec.* 180. *n* 2. & *dec.*298. *p.*1. *diversorum*, & *in dec.* Majoricen. *suprà* adducta *n.*156. & aliis multis, & Cassad. *dec.*19. *de præb.* ubi habetur deducenda esse de valore salaria cæterorum presbyterorum, qui ultra Rectorem sunt necessarii.

Nihilominus tamen verius existimo non esse deducenda, nam, cum in facultate ista Nuntii computen-
165 tur * fructus etiam ratione residentiæ personalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ, computandi erunt omnes fructus Capellaniæ, seu beneficii, quod titularis integros percipit adimplendo per se onera Missarum, quamvis ad effectum regulæ de valore sint deducenda dicta stipendia Missarum, saltem si non requirat residentiam, & servitium personale, quia in
166 eo solum consideratur, * quod beneficium valet in portatis libere & in absentia ab Ecclesia, ubicumque ille sit, Oldradus *consi.*118. Glossa *reg* 60. *ad fi.* Rebuf. *de nominatio. quæst.*9. *n.*42. alias 39. Achillis *decisio.*401. seu 1. *super reg. de valore* Puteus *decis* 464.
167 *li.*1. & 211. *l.*3. Mohed. *decis.*16. *de præben. alias* 82. * Cæsar de Graffis *dec.*118. & 120. & Sarnen. *d. quæst. fin.* quem sequitur Joan. Guttierrez. *Cano. quæst. l.*1. *cap.*39. *n.*68. quamvis ipse Sarnenius in eadem reg. *de valore qu.* 8. dicat quod valor beneficiorum debet considerari secundum quod valet in portatis in urbe.

Sed malè, ut *in d. dec.* valor enim beneficii conside-
168 ratur † secundum locum, ubi est beneficium. Oldra. *consi.*168. *nu.*1. Rebuff. *qu.* 9. *nu.*46. alias & *consi.*16. *versi. penul.* & quod ibi valet in portatis liberum ab omnib. impensis, Rota *dec.*548. *parte diversorum.*

169 Dixi * si non requirat residentiam, & servitium personale, quia si illam requirit, non videntur deducenda dicta stipendia ex quo per se ipsum celebrare tenetur, Cassad. *d. decisi.*19. *de præb. ad prin.* & procedit quod tradit Joan. Nicolaus Gimon. *in enchiridio beneficiorum titul.*3. *cap.*5. *nu.*24. & quod fuit dictum in causa Papiensi Prioratus S. Michaelis de Calotio 6. Junii 1607. coram Lancelloto, quod onus missarum non computatur inter onera, neque ex fructibus deducendum, quia respicit servitium, quod à Rectore seu Priore præstandum est, cum pro eo detur beneficium, ut fuit resolutum in causa Romana pensionis 13. Maii 1602. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, &c.

Duodecimò dubitatur, † an Nuntius possit pro- 170
videre beneficium, quod valet plus quàm vigintiquatuor ducatos, est tamen gravatum pensione, qua deducta, non valet dict.14. ducatos, & videtur quod sic, nam ut suprà dictum est *num* 64. fructus & redditus beneficii intelliguntur, deductis oneribus, & sic Gigas *d. quæstione* 89. *nu.* 1. ait quod fructus & redditus Præbendæ considerari debeant, detracta pensione.

Nihilominus, † tamen resp. negativè ex Put. 171
dec. 202. *lib.* 3. ubi ait, pensionem non deduci de fructibus, ut excusetur mala valoris expressio, quia non est onus perpetuum: & solum onera perpetua debent deduci, Belenz. *de charitativo subsidi. q.* 37. quicquid dixerit Gigas *d. q.*89. & quod dicitur, quod fructus intelliguntur deductis oneribus, intelligi de oneribus perpetuis, & non temporalibus, ut est pensio. Item Rota *decis.*185. *l.*3. *par.*3. *diversorum*, &
Vestanus 184. *lib.*2. *in manuscrip.* ubi dicitur * quod 172
licet pensio deducitur quoad solutionem annatæ pro tunc non tamen deducitur de valore exprimendo, sed debet exprimi sine ejus deductione, quia non est onus perpetuum, ex ratione Gomezii *in d. reg. de valore qu.*1. & 3. quod etiam tradit Gambar. *de offic. legat. li.* 6. *n.*269.

Unde infertur, † quod si beneficium esset grava- 173
tum pensione perpetua, qua deducta non excederet valorem 24. ducatorum, posset per Nuntium provideri, sicut deduceretur de valore exprimendo & ad solvendum gratiam à mala expressione valoris. Guidobonus *dec* 19. & fuit dictum in Valentina pensionis 25. Jun. 1601. coram D. Millino de qua *supra.* 1. *p. c* 5. *n.* 564.

Decimo tertiò dubitatur, * an sit deducendum 174
subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi solvitur, verbi gratia beneficium excedit valorem 24. ducatorum auri de Camera, deducto tamen eo, quod solvit ratione subsidii, & excusati, non valet d. 24. ducatos, an Nuntius possit illud providere, &c.

Et videtur, quod non sit deducendum, † & conse- 175
quenter Nuntius non possit tale beneficium providere, nam subsidium & excusatum, non est onus perpetuum, sed temporale, cum solum regi concedatur ad quinquennium, & sic non est deducendum de valore, ex dictis dubio præcedenti. Et in illa Papien. prioratus S. Michaëlis de Calotio 6. Jun. 1607. coram Lancell. fuit dictum, quod onera reparatione Ecclesiæ & domorum solutione decimarum ducalium non sunt attendenda, nec deducenda de fructibus, cum talia onera non sint perpetua, sed incerta & variabilia, quæ non minuunt valorem beneficiorum, Put. *dec.*202. *l.* 3. &c.

In contrarium tamen facit, * quod licet regi conce- 176
datur de quinquennio in quinquennium, tamen cum à tot annis solvi consueverit, & semper soleat concessio prorogari, nec sit spes in contrarium, reputantur onus perpetuum. Et ita tenuit Rota in una Burgen. pensionis 7. Jun. 1585. coram D. Gipsio.

In qua, cum pars prætenderet illud, quod pro
subsidio, & excusato, * Canonicatus solebat compu- 177
tari in valore ad excusandam expressionem valoris excessivi d. Canonicatus, super quo pensio erat imposita,

posita, in fine sic dicitur, quæ verò de subsidio, &
excusato adducebantur Dominis non satisfaciebant,
cum præsupposito tamen quod de tempore dictæ reser-
vationis solveretur, quoniam de istis, tanquam de
oneribus perpetuis judicandum esse existimabant.
Sed quamvis ad effectum expressionis valoris pro-
178 babile videatur * esse deducendum hujusmodi subsi-
dium, & excusatum tanquam onus perpetuum ex di-
cta ratione, tamen ad effectum facultatis Nuntii, quæ
est restricta & limitata, non auderem id admittere,
ad quod etiam faciunt decisiones Calaguritanæ Ar-
chipresbyteratus dubio sequenti adductæ.
179 Et in illo casu de expressione valoris in pensione *
advertendum est, non esse deducendum de valore to-
tum subsidium, & excusatum, cum pensio debeat con-
tribuere pro rata, ut suprà dictum est *parte 1. cap. 5. n.*
271. sed illud, quod tangit titularem.
180 Decimò quarto dubitatur * an Nuntius possit vigo-
re d. facultatis providere Beneficium, quod in modi-
co excedit valorem 24. ducatorum, & an sextæ partis
diminutio, quæ solet dari ad excusandam malam va-
loris expressionem, ut per Mandos. *de signatura gratiæ,
tit. de provisio. versic. Rotæ stilus, danda sit provisionis*
181 *Nuntii*? & videbatur * respondendum affirmativè ad
Menoch. *cons. 316. n. 6. l. 4.* ubi ait quod *si justus Be-
neficii valor, qui exprimi debuit excessus est, & is exces-
sus fuit modicus, non vitiatur gratia, &c.*
182 Nihilominus * Respondetur negativè ex eo quod
facultas Nuntii est restricta & limitata ad Beneficia
non excedentia dict. valorem, &c. & ita tenuit Ro-
ta in causa Calaguritana Archipresbyteratus 13.
April. & 20. Maii 1587. coram D. Gipsio, ut in dec.
13. April. 1587.
Gratiam Roderici justificatam, & consequenter ca-
nonicandam esse Domini resolverunt, quoniam ejus
habilitates bene probantur. Difficultas sola versari
videbatur circa valoris expressionem Archipresby-
teratus, de quo agitur, nam si illius fructus non ex-
cederent ducatos 24. provisio Nuntii Apostolica
præferenda veniret, sed ex dictis testium, & aliis
adductis de contrario satis apparet D. dicebant si-
quidem fructus hujusmodi in 52. fanecis tritici tantum
consistunt, ex quibus detractis omnibus operibus fa-
necæ circiter 38. remanent, quas ad rationem decem
regalium pro qualibet faneca uno anno cum alio com-
parato, non est dubium longe majorem summam 24.
ducatis constituere, hinc etiam facile dignoscitur eos-
dem fructus summam in provisione Apostolica ex-
pressam non excedere & sic narrativam gratiæ Rode-
rici esse veram, nec relevant testes pro Petro exa-
minati afferentes, triticum tanti non valere, quo-
niam & si octo regalibus solum faneca vendi posset,
attamen collatio Nuntii Petro non suffragaretur, quia
opus esset probare Beneficium collatum taxam 24.
prædicto Nuncio concessam excedere, Rota *dec. 322.
in fin. l. 3. cum aliis* adductis per d. Calandrum, & quod
provisio facta ultra prædictam conferendi facultatem
non teneat, est text. *in c. cui de non sacerdotali de
Præb. l. 6.* tradit gl. singularis *in c. quamvis l. 1. vers.
absque ad certam eod. tit.* Card. *in Clem. 1. q. 2. de Præb.*
Covar. qui alios citat. *l. 3. vari. c. 20. n. 7.* nam fines
mandati diligenter custodiendi, qui stricti juris sunt
l. si diligenter. ff. mandati d. c. cui de non sacerdotali.
Rota *dec. 17. de Procurator. in novis.* idcirco, nec in mo-
do excedi possit. Tiraq. *de judic. in reb. exiguis feren.
vers. 87. dicit Barbatia.* latè Rebuff. *in l. 1. n. 6. notab.
à n. 5. de sententiis quæ pro eo*, præsertim cum facultas
conferendi beneficia Nuntio concessa tanquam ex-
traordinaria, & superinducta restringenda sit. *Clem.*
2. ubi gloss. *de officio Ordinarii*, quam DD. magis
communiter sequuntur Sarnen. *regula de valore,
quæstion.* 2. Gambarus *de officio legati libro 3. num.*
24. ex his itaque patet, ea quæ dicuntur circa dimi-
nutionem sextæ partis dicti valoris, quam aliquan-
do Rota concedit, applicari non posse. Non ob-
stat *decis.* Paleoti 235. quæ incipit *Nuntius habebat*,
quia facultas Nuntii intelligitur secundum regulas,
de valore ad hunc effectum, ut provisus non te-
neatur exprimere valorem fructuum, qui per re-
sidentiam lucrantur, non autem quo ad fructus,
quos beneficium in portatis habet, & non residen-
tibus etiam conceduntur, ut in casu proposito per
ea, quæ tradit Sarnen. *ubi suprà quæst. 8. nu. versi-
culo non obstat*, cætera ex allegatis per informantes
bene tolluntur.

In eadem 20. *Maii* 1587.

IN hac causa de mense præterito resoluta rursus
feci verbum in Rota an 6. pars valoris expressi,
quæ ad effectum evitandi * saltem expressionem gra- 183
tiæ Apostolicæ concedi solet, eodem modo provisio-
ni Nuntii Hispaniarum data esset? & non esse dan-
dam conclusum fuit, tum ex rationibus in decisi. ad-
ductis, tum etiam, quia fieret præjudicium annati-
stis, quibus annata, si valor exprimatur, ad 25. duca-
tos solvitur, quamvis pro expressione 14. nihil debea-
tur, idcirco extensio etiam in minimo fieri non de-
bet *c. licet de offic. Or.* ubi glos. *vers. promittat*, præ-
sertim in jurisdictione, Rub. *in l. unic. 6. notab. à n. 5.
Cod. de senten. quæ pro eo quod interest.* nec facit, quod,
si in provisione Papæ valor ad 24. exprimatur for-
san d. 6. pars locum habeat, quia diversa ratio in Pa-
pa considerari potest, siquidem præsumendum est,
quod nihilominus concessisset, si beneficium expres-
sum valorem in modico excedere non ignorasset,
ac in nuntio cum facultatem limitatam habeat, nul-
la extensio admittitur per prædicta, non obstat,
quod provisiones nuntii intelligendæ ac interpre-
tandæ juxta regulas Cancellariæ, Gambarus *ubi
supra lib. 3. num. 162. cum aliis allegatis*, quia lo-
quuntur in diversis terminis, ut ex eorum lectura
colligi potest, sed quod nuntius beneficia ultra 24.
conferre non possit, nemo est, qui nesciat, & ei con-
cedere 6. partem, esset ejus jurisdictionem extendere
contra formam rescripti, facit text. *in c. prudentiam in
fin. princ.* ubi Abb. *n. 5. de offic. deleg.* Gambar. *ubi
supra l. 6. n. 716.*
Unde si beneficium * solum excedat facultatem 184
Nuntii in uno ducato, ut quia valet 25. ducatos auri
de Camera, non poterit à Nuntio provideri.
Si tamen excessus non * ascenderet ad unum du- 185
catum, videbatur probabile non esse habendum in
consideratione, & posse à Nuntio provideri, quia re-
vera beneficium, quod non ascendit ad 25. ducatos,
rectè ponitur in 24. licet aliquid plus valeat.
Sed, quamvis ad effectum expressionis valoris id
verum sit, * in proposito tamen id non ausim affir- 186
mare ex adductis in d. dec. si saltem excessus esset in
uno regali, seu Julio.
Et pro prædicta resolutione facit quod ad reme-
dium *l. 2. C. de rescind. vend.* sufficit excessus ultra di-
midiam in minimo seu in uno nummo sive denario,
gl. *verb. dimidiam, in cap. cum causa de emp. & vend.*
ubi Ant. Burgen. dicens communem à *n. 3.* Padilla *in
d. l. 2. 3. 41.* Mexiam *in pragm. frumen. concl. 3. n. 17.* &
Bobadilla *in Politica li. 3. c. 3. n. 232.* qui alios allegant.
Et magis facit quod tradunt ibi Mexia & Bobadil-
la, quòd jurisdictio consistorii seu concilii civitatum
in causis appellationum per legem Hispaniæ restricta
ad causas decem millium marapetinorum, & jam
viginti millium, non habet locum, dato excessu etiam
immodico, seu in uno marapetino.
Decimo quartò dubitatur, cui incumbat in con-
troversia * onus probandi valorem beneficii à Nun- 187
tio collati, an adversarius teneatur probare excessum,

an verò provisus à Nuntio debeat probare non exce-
dere 24. ducatos auri de Camera.

188 In quo dicendum * est provisum à Nuntio debere
probare beneficium esse intra valorem facultatis nun-
tii, non obstante assertione ipsius nuntii. Rota *dec.*
10. *de probat. in novis*. Felin. *in c. ad aures de rescrip.*
sup. nu.4. versi.3. concl. Gig. *cons.7. nu.* Cresc. *de-*
cis.4. de prob. Put. 322. *l.3. in fin.* & Moh. *dec.20.*
nu.1. de præb.

Idque plene, cum sit fundamentum suæ gratiæ ad
189 d. * infra *p. seq. ca.2. à n.255.* quod procedit etiamsi
provisus à Nuntio sit possessor, & veniat excipien-
do, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia,
cum adversarius fundaverit suam intentionem, pro-
visus à nuntio, qui contra eam excipit de sua pro-
190 visione * debet eam justificare, quia narrativa hujus-
modi valoris est pars, & fundamentum suæ gratiæ,
& si debet eam probare, si non negetur. Rota *decis.*
20. *de præbend. in novis*, quanto magis quando ne-
garetur; Rota *decis.64. de concess. præbend. in antiq.*
Ita fuit resolutum in una Placentina beneficii coram
D.Orano, & habetur *l.1. suarum decisio.30.* & refert,
& sequitur Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. ac*
irritum à n.27. usque ad 29.

191 Et concludit * decis. Rotæ in causa Aquen. Paro-
chialis 20. Octob.1554. coram D. Caputaqu. in qua
fuit resolutum, quod præsupposito, quod constat de-
functum olim fuisse in possessione, & percepisse fru-
ctus usque ad mortem, impetrans per obitum illius
satis dicitur verificasse suam gratiam, quia probat eum
possedisse, & non alium reperitur fuisse in possessio.
ante ejus obitum contra eum, qui dat resignationem
defuncti, nec obstat possess. capta à resignatario, quia
fuit instrumentalis & non elidit præsumptionem con-
tinuationis possessionis desuncti, nec obstat reservatio,
quia pendet à resignatione, unde, cum impetrans per
obitum probaverit suum jus, tenetur dans de resignat.
probare plene suam exceptionem *&c.*

Conducit etiam decis. Rotæ in causa Firmana be-
192 neficii 13. * Maii 1596. coram D. Pamphilio suprà
adducta *ca.1. num.572.* & in una Oriol. beneficii 3.
Jul. 1600. coram D. Seraphino, in qua fuit resolu-
tum, quod gratia prior non justificata non præjudi-
cat posteriori, &c.

193 Et facit ad prædicta * decisio Rotæ in causa Leo-
dien. Canonicatus de anno 1587. coram Pamphilio,
in qua fuit resolutum, quod nominatus vigore in-
dulti, quod est limitatum ad beneficia certi valoris,
& pro non habent ultra certos redditus debet verifi-
care se non habere ultra illos redditus, & non sufficit
ipsius juramentum in præjudicium 3. & quod bene-
ficium non excedit valorem, de quo in indulto. Rota
decis.10. de probatio. in novis, & quod ad ejus proba-
tionem non sufficiet confessio adversarii in sua gratia
narrantis, non excedere 24. quia, cum agatur de pro-
bando valore, de quo in indulto, debet esse probatio
veri valoris Rebuf. *de nominatione, quæstione nona*
n.23. hæc in d. Leodien.

194 Facit etiam decis. in * causa Palentina præstimo-
niorum 26. April. 1599. coram D. meo Corduba in-
frà adducta. *seq. p. cap.2. 5. dub. nu.62.* quæ est vi-
denda in proposito.

195 Sed dices, † quod provisus à Papa agens contra
provisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem
tenetur probare valorem narratum in sua gratia poste-
riori, & consequenter excedere 24.

196 Respondetur, quod id esset * verum, quando pro-
visus à Papa narrasset valorem beneficii affirmativè
dicendo, quod ejus fructus ascendunt ad 30. verbi
gratia, vel 40. ducatos, & quod nihilominus alius in
eo se intruserat ex provisione Nuntii, tunc enim
teneretur id probare pro justificatione suæ gratiæ,
alias reus veniret absolvendus, saltem per non jus
actoris, & teneretur id plenè & concludenter probare,
* cum agatur de probando valore affirmativè expresso. 197
Rota *decis. 380. & 381. p.1. diversorum.* tunc etiam,
quia venit objectivè ad annullandam gratiam nuntii,
ut in illa Majoricen. Capellæ sup. adducta *n.159.*

Quando verò provisus à Papa * narrasset valorem 198
per non excessum, prout communiter fit, dicendo,
quod ejus fructus non excedant 30. vel 40. ducato-
rum valorem, tunc sufficit illum non excessum semi-
plene (Ægi. *dec.682.* & Rota *dict. dec.380. & 436.*
num.1. p.1. diversorum) probare pro justificatione suæ
gratiæ, ut in terminis de justificatione gratiæ contra
provisos à nuntio tenuit Rota * in una Corduben. 199
præstimoniorum 13. Jan. 1586. coram D. Bubalo,
ut *in seq. dec.* Domini concluserunt gratiam Fran-
cisci de Salazar esse sufficienter justificatam, nam
quoad ejus Clericatum, & quod sit natus ex legitimo
matrimonio, bene probatur per 1.2.4. & 5. testes in
curia examinatos, super 5. articulo dicentes, articu-
lum verum, in quo articulatur communis reputatio,
& publica vox, & fama, etiam ante annum 1581. de
quo tempore Fran. fuit provisus de præstimoniis, de
quibus agitur, nec non bene probant iidem 4. & 5.
juxta 15. interrogatorium, dicentes Franciscum, &
Ant. de anno 1581. & ante incedere habitu clericali,
& quod illi fuerunt communiter reputati pro Clericis
primæ tonsuræ, & natis ex legitimo matrimonio, va-
catio enim per obitum Martini de Salazar de mense
Novembris 1580. optimè probatur ex eo quod ex d.
vacatione fuerunt provisi de eis præstimoniis Alfon.
de Mendoza, & Ludov. Rodriguez per collationem
Nuntii Hispaniarum, qui sunt collitigantes in hac
causa. Quoad valorem trium præstimoniorum, de
quibus agitur, nempe de Parilla, de Culebula, & de
Fuencubierta bene justificatur ex repartitionibus fru-
ctuum, ex quibus factis calculis apparet non exce-
dere valorem 200. ducatorum, & quamvis ex solis
repartitionibus non probetur, non excessus, ut pluries
Rota resolvit, tamen hæc probatio coadjuvatur ex d.
testis 1. juxta 17. interrogationem, & sexti testis ibi-
dem, qui bene deponunt super non excessu, nec non
comprobatur ex confessione Alfonsi & Ludovici,
qui impetrarunt hujusmodi præstimonia à nuntio
tanquam non excedentia valorem 24. pro singulo
præstimonio. Quod verò attinet ad beneficia obten-
ta, quod non requirant personalem residentiam, bene
probant 1. & 5. testes in Curia examinati super primo
articulo dicentes articulum verum, nec non 3. & 4.
juxta 7. & 8. interrogata similiter annuus valor bene-
ficiorum obtentorum, quod non excedat 400. duca-
tos satis justificatur ex dicto 1. & 5. testium in Curia
examinatorum dicentium, articulum verum ex pu-
blica voce, & fama, quam probationem in valore
beneficiorum obtentorum Rota admittere solet. Quia
non requirunt tam exacta probatio in valore benefi-
ciorum obtentorum, sicut in impetratis, & ex his fuit
resolutum gratiam Francisci de Salazar esse suffi-
cienter justificatam.

Et idem existimo ubi narrasset valorem affirma-
tivè, * nihil tamen dicendo de provisione nuntii, 200
nam tunc, cum solum agatur de valore propter re-
gulam *de valore*, sufficit probare non excessum, nam
si minus valeret, multo magis Papa concessisset, &
sumus in gratia de beneficio certo vacante, & non
de vacatura certi valoris: & sic non intrat decisio
text. *in c. cui * de non Sacerdotali. §. fi. de præb. in 6.* 201
& quod tradit Fel. *in d. c. ad aures de rescrip. n.13.*
conclu.10. ut rectè explicat *ibi* Ripa *n.26.* Rebuff. *de*
nominatio. q.9. nu.34. alias 30. Covar. *l.1. variarum*
cap.20. nu.7 quicquid dicat Jo. Gutierez *Can. quæst.*
lib.2. cap.15. nu.79. & 80.

Adverte, quod provisus à nuntio rectè probabit
benef. non † excedere 24. per confessionem adver- 202
sarii

sarii in sua gratia, quamvis in d. Leodien. *sup.* relata,
num. 193. contrarium dici videatur, juxta decis.
Rotæ in causa Majoricen. benef coram Dom. Achil-
203 le de anno 1555. In qua * fuit resolutum, valo-
rem beneficii probari ex propria confessione posita,
vel in supplicatione, vel in articul. & nocere con-
fitenti, nisi clausula augendi, vel minuendi sibi suf-
fragetur, ut per Verallum *dec.* 185. *lib.* 1. *in manuscri.*
& in una Hispalen. beneficii de Zachar. 1. de mense
Maii 1590. coram D. Bubalo. In qua fuit resolutum
204 * valorem beneficii probari per confessionem adver-
sarii in precibus, quando est inf. annum ad tradita
per Baldum in *l. cum precum C. de liberali causa*
Antonius Gabriel. *articulo de confessione conclusione*
quarta.

205 Et in causa Burgen. * Abbatiæ de Fonseca de an-
no 1585. dixerunt, Valorem Abbatiæ esse justifica-
tum ex confessione Didaci de vera in sua impetra-
tione, in qua, licet adsit clausula augendi, tamen
non relevat, quia cum Didacus non fuerit usus, vel
utatur facultate augendi, interim viget confessio, ar-
gumento eorum, quæ tradit Socin. *in l. quibus die-*
bus, §. *quidam Titio num.* 10. *ff. de condit. & de-*
monstr. & quod in specie fuit tentum in una An-
tonien. Archidiaconatus 12. Novembr. 1584. coram
Illustrissimo Card. Aldobrandino, postea Clemen.
VII. Bart. *in l. publica.* §. 1. *ff. depositi.* Bald. *in Ru-*
bric. C. depositi nu. 6. Riminal. *conf.* 541. Dec. *conf.*
385. *col.* 2. & quod, licet sit illa clausula *augendi*,
vel minuendi, interim stet confessio, fuit etiam di-
ctum in una Conch. de Vetera coram Domino Se-
raph. 13. Nov. 1579.

206 Nam clausula augendi, &c. * non operatur,
ut alius valor dicatur expressus, sed est facultativa,
ut, si voluerit, illum possit exprimere in literis.
Rota in Triden. Beneficii de anno 1588. coram
D. Blancheto, *ut in decisione* 417. *& sequenti parte*
prima diversorum.

Quæ facultas in prima expeditione videtur con-
207 sumpta * ex reg. *l. boves*, §. *hoc sermone*, *ff. de verb.*
signi. Glossator. *reg.* 8. *Cancell.* Cresc. *decis.* 8. *de ref-*
crip. Rota *decis.* 531. *nu.* 3. *p.* 1. *diversor.* Et est ex-
pressum *reg.* 64. *Cancell.* quod fructus in tertia parte
augeri possint vigore clausulæ, & vide *decis.* Rotæ
541. *lib.* 3. *par. tertia divers.* de qua Gonzalez *gloss.* 15.
§. *secundo à n.* 77.

208 Et pro suprà dicta doctrina, * quod per confes-
sionem adversarii in sua gratia probetur valor be-
neficii, & non excedere 24. facit decis. Cordub. su-
prà adducta, *n.* 199. & Bonon. Canonicatus coram
D. Pamphilio 24. Maii 1591. relata 11. *p. c. n.* 70. &
Calaguritana beneficii de Archaya 28. Jun. 1591.
coram D. Seraphino supra adducta *ca.* 1. *num.* 27. &
Trid. beneficii 8. Nov. 1591. coram D. Penna infrà
adducta 6. *p. ca.* 2. *n.* 216. & Abulensis beneficii 26.
Jun. 1596. coram D. Lita infrà adducta 6. *p. ca.* 2.
n. 47. & Lunen. Sarzanen. Canonicatus 25. Octob.
1598. coram D. Seraphino suprà relata *c.* 3. *hujus p.*
num. 272. & Codonien. Canonicatus 20. Maii 1602.
coram D. Pamphilio *infr.* adducta 10. *p. c.* 1. *ad fin.*
& facit quod dicetur *infr. ult. p. c.* 2. *n.* 274. & in Gie-
nen. can. 28. Novemb. 1605. coram Penna fuit reso-
lutum, quod Resignatarius agens contra resignantem
qui consensit, non tenetur ad justificationem narra-
torum, quia narrativa talis gratiæ est etiam narra-
tiva consentientis, ex qua inducitur confessio utrius-
que partis, *l. cùm precum*, *C. de liber. causa.* Confessio
autem partis sufficit ad gratiæ justificationem. Felin.
ca. olim de rescript. n. 1. 3. 4. *&* 5. *limit.* Rota in Lu-
cana decanatus coram Clemente VIII. 534. *par.* 1.
divers. & in Regien. priorat. 21. Maii 1597. coram
eo & idem est in procuratore habente mandatum ad
resignandum, &c.

Nec rursus tenetur provisus à Papa probare * ex- 209
cessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis
adversarii in literis expressæ, quando illa intrusio
in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in
literis, prout solet aliquando fieri ad effectum non
solvendi pro tunc annatam, sed habita possessione
quod dicitur expedire sub intrusione, & fit obliga-
tio in forma Cameræ solvendi illam habita poss. &c.
Put. *dec.* 328. *n.* 2. *l.* 3. Achill. 358. *seu* 12. *de privil.*
Octav. Vestrius *in praxi l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* nam ut fuit
resolutum in una Legionen. Beneficiorum 5. Jun.
1593. coram D. meo Corduba pro Lic. * Gonza. 210
contra Alfon. de Lianos, narrativa intrusionis adver-
sarii narratæ in literis, & non in supplicatione non est
necessaria verificanda, quia, cum non fuerit narrata
in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, sed
fit in literis ad effectum non solvendi annatam, nisi
cum primum habeat professionem, sicut familiaritas
in literis narrata ad effectum expediendi gratis, non
vitiat gratiam, licet vera non sit; Cassador. *d. decis.*
10. *de præb.* Rota *dec.* 531. *nu.* 1. *p. diversorum*, ita
in d. Legionen.

Et idem fuit resolutum * in una Calaguritana be- 211
neficii de Ariola 24. Maii 1595. coram C. Gipsio, &
quod non est justificanda hujusmodi intrusio, fuit
etiam resolutum in una Pampilonen. Prioratus 18.
Jun. 1599. coram D. Pamphilio Facit *decisio.* Cæsaris
de Grass. 119. *num.* 2. & 3. & post hæc tradit Gonzal.
gl. 15. §. 1. *n.* 70. dicens fuisse etiam resolutum in Cor-
du. præstimonii 6. Novembr. 1595. coram D. Lita,
& alias pluries. Fuit etiam resolutum in Hispal. bene-
ficiorum 14. April. 1603. coram Justo, & in Toleta-
na beneficii 6. Junii 1603. coram Lita, ubi quòd nar-
rata intrusio non eget justificatione, cùm de stylo ex-
primatur in literis per expeditores propter interesse
annatistarum, ut sæpius fuit resolutum, & in Hispa-
len. & Corduben. præstimoniorum 27. Febr. & 7.
April. 1606. coram eodem Lita. & in Burgen. cano-
nicatus 9. Febr. 1609. coram Ortembergo.

Tenebitur † tamen expediens sub intrusione cum 212
tali narrativa intrusionis adversarii verificare saltem
possessionem, seu detentionem illius saltem tempore
expeditionis literarum propter præjudicium annati-
starum, * sicut narrans se familiarem scriptoris tene- 213
tur istam qualitatem verificare, si literæ non sunt ta-
xatæ, sed expeditæ gratis, ex quo tendit in præju-
dicium officialium, Cassad. *supra*, & Rota *d. deci-*
sione 531. *n.* 2.

Quamvis satis esset * semiplenè probare ad decisio- 214
nem Rotæ in causâ Tirasonen. Prioratus 17. Febr.
1595. coram Domino Blancheto, in qua fuit resolu-
tum, quod narrata possessione adversarii facta in gra-
tia probatur per semiplenam probationem, cum non
agatur ad inducendam vacationem, Ægidius *deci-*
sione 114.

Et si constaret in causa de possessione, seu deten- 215
tione adversarii, * præsumeretur illa tempore expe-
ditionis literarum, nam facile præsumitur de præsenti
ad præteritum, cum adest aliqua causa ita præsumendi
Alex. *conf.* 16. *nu.* 3. *l.* 1. Alciat. *de præsump. reg.* 2.
præsump. 20. *nu.* 2. præcipue, cum de statu contrario
nihil apparet, ut fuit dictum in Tirasonen. juris præ-
sentandi 19. Martii 1591. coram Domino Blancheto
inf. adducta ultima *parte c.* 2. *n.* 240.

Et hic adest justa causa ita præsumendi, tum quia
non solet dari * hujusmodi expressio sub intrusione, 216
nisi cum fide & testimonio, seu probatione intru-
sionis; ut est notum, Puteus *d. decis.* 328. *n.* 2. *l.* 3.
tum etiam, quia non est verisimile, quod impetrans
voluisset propter retardat. solutionis annatæ cum
fraude etiam & injustè factam sub hoc falso prætextu
reddere nullam suam gratiam, *ad decisi.* Cæsaris de
Grassis, 54. *n.* 3.

217 Si verò in supplicatione * fuit narrata intrusio adversarii, illa est verificanda, quæ tamen non verificatur probato excessu 24. ducatorum, quia possessor potest habere alium titulum, & juvari possibilitate alterius tituli validi ad obtinendam sententiam absolutoriam, cum in beneficialibus detur multiplicatio titulorum, ut fuit alias resolutum in una Cæsaraugustana Parochialis De Mecla 8. Nov. 1599. coram D. Pamph. & in una Romana parochialis 21. Janu. 1600. coram D. meo Corduba, & tradit Gonzal. §. 7. *proœm. à n. 129. & n. 142.*

218 Decimò sexto * dubuatur, quomodo probetur valor beneficiorum? in quo sunt diversæ opiniones. 1. opinio videtur esse, valorem attendeodum esse per tres annos præcedentes, ita colligitur ex Pinello *in l. 2. C. de rescind. vendit. 3. p. c. ult. nu.* 30. qui ait quoad æstimationem fructuum, vel redituum in praxi vidisse observatum, ut redditus computentur secundum qualitatem collectam tribus proximioribus annis, idque similiter observatum vidisse tradere Matthæum de Afflict. *l. 2. feudor. tit. per quos fiat investitura §. sed & res, n. 40.*

219 Sed ista opinio jure * non probatur, nec quicquam facit textus, quem inducit Pinellus *in l. quicunque 3. C. de apochis publicis decimo*, nam solum probat, quod qui ostendit se tribus proximis annis solvisse, retro solvisse præsumitur pensionem, seu tributum, nisi contrarium probetur, quod non est ad rem in proposito.

220 Secunda opinio * est, valorem beneficiorum attendendum esse per quinque annos ante, & post, ita Ludov. Gomez. Sarnen. Episcopus in *reg. de valore q. ultima* dicens, valorem secundum communem stilum Rotæ ita probari debere, videlicet quod beneficium, de quo agitur, tempore provisionis, & oneribus deductis, valet in portatis centum, & quod per quinque annos ante, & post, anno fertili cum sterili computato, communi æstimatione tantum valuit, & ita testis de tali beneficio notitiam habens dicit se scire, & si plus, vel minus valeret, ipse non ignoraret, &c. sequuntur Joan. Gutierrex *Canon. q. l. 1. c. 39. n. 68.* & Flam. Parif. *de resig. beneficii, l. 10. q. 2. n. 55.* & Leo *in Thes. for. Eccles. c. 22. n. 71.*

221 Pro qua opinione * facit doctrina Bart. *in l. pretia rerum, §. nonnullam, n. 2. in fi. ad leg. ff. falcidiam*, quod in probatione valoris rei debet attendi, non solum tempus contractus, sed etiam ante, & post per multos annos, & sequuntur ibi Alexand. *n.* 10. Cremonen. *in d. l. 2. C. de rescind. vendit. n. 245.* Ant. de Burgos *in c. cum dilecti de emptione & venditione n. 36.* Cæpola *de simulatione contractuum n. 30.* Afflictis *decis. 316.* & Rota *dec. 65. n. 13. part. 2. diversorum.*

222 Unde in una Tiburtina * Castri Asculani 26. Jun. 1598. coram D. Penna fuit resolutum, quod valor rei immobilis æstimatur habita ratione fructuum aliquot annorum præcedentium, & seq. tempus contractus, quod tempus est arbitrarium, &c. & voluit Greg. Lop. *in l. 566 tit. 5. p. 5. fil. 5. & 6.* & ideò Domini voluerunt ibi ad dictos quinque annos ante & post causam reducere, &c. ut *in dec. 825. noviss.* Farin.

223 Sed ista sententia, * quod attinet ad probationem de quinque annis post, confunditur, nam secundum eam expectandus esset necessario lapsus quinquennium post gratiam, ut rectè animadvertit Mandos. *reg. 22. q. 5. n. 2.* quem sequitur Mascar. *de probatio. concl.* 1403. *n.* 48.

224 Unde Achilles * *decis.* 188. seu 2. *de valore*, inquit illud dictum Sarnen. in una Gienen. Pliego coram D. Ant. Aug. de anno 1550. fuisse limitatum, quod non procedit quando non daretur quinquennium post vacationem beneficii, sed in continenti moveretur lis, quia tunc deficiunt decem anni ante, ad notata *in d. l. pretia rerum ff. ad leg. falcid.*

Sed adhuc non videtur illud rectè procedere, * 225
nam validitas, vel invaliditas gratiæ non debet pendere à futuro, nec eadem res debet diverso jure censeri, quicquid sit in probatione valoris rei profanæ,
de qua agit Bar. *suprà*, * quem tamen impugnat Ca- 226
gnol. *in d. l. 2. n. 218. & 238.*

Tertia opinio est, sufficere probationem quinque
annorum præteritorum, * ita Mandos. & Mascard. *ubi* 227
proxmè. Sed nec ista opinio videtur jure probari.

Quarta opinio est, * valorem attendendum esse, & 228
probandum per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota, ut per Ant. Augustinum *decis. 497. lib. 3.* quæ est *3. p. diverso. l. 3. decis. 1627.* Puteum *decis. 573. n. 2. l. 3.*
& Guidob. * *dec. 25. in manuscrip.* ubi habet, quod, 229
ubi agitur de valo. procedente ex fructibus benef. quo possunt augeri, vel minui annuatim ex communi doctrina omnium *in l. pretia rerum, ff. ad leg. falcidiam* & observantia Rotæ attenditur valor communis per decem annos ante, non quinque, ut dicit. Sar. cujus dictum dixerunt Domini esse improbatum, at, cum valor beneficii est actus, non propter valorem fructuum, sed per augmentum in substantia, & proprietate, quia fuit facta unio alterius beneficii, id attendendum est, etiamsi unio contigerit post decem annos, & paulo ante gratiam, & etiamsi istud augmentum contigisset post datam gratiæ, tamen in gratiis conditionalibus, ut sunt expectativæ, attendendum est secundum tempus vacationis non datæ valor beneficii Oldrad. *cons. 57. 168. & 229.* Fel. *in cap. eamte, de rescriptione.*

Hæc Guidobon. conducit * etiam *dec. ejusdem* 145. 230
ubi habetur, quod in una ibidem Prioratus 5. Junii 1553. coram Domino Montisflasconen. tentum est, certis instrumentis locationis, schedulis receptionis solutionis arrendamenti, & duobus testib. simpliciter deponentib. per decem annos fuisse fructus arrendatos, & duob. idem dicentibus de publica voce, & fama, & aliis idem dicentibus de auditu, & quod ita credunt, non esse probatum excessivum valorem contra impetrantem cum expressione minoris valoris.

Et fuit resolutum * in causa Leodien. S. Dionysii 231
19. 1551. coram Domino Verallo, in qua fuit dubitatum, an ex arrendamentis & dictis testium probaretur Nicolaum tempore nominationis suæ habuisse in redditibus ultra 80. ducatos auri, ita quod excluderetur à nominatione sua vigore privilegiorum studii Lovanien. & fuit tentum, quod non esset probatus valor per testes, ad exclusionem gratiæ nominationis factæ in favorem Nicolai, quia agitur de exclusione, & oportet, quod probentur omnia, quæ allegantur per Sarnenium *de valore quæst. ultima*, præterquam de annis quinque ante & quinque post, sed bene de annis decem ante. Ut per Cotam *decis.*
257. in suis miscellaneis manuscrip. * & alias fuit 232
resolutum coram Caputaqu. 1. Februarii 1557. quod valor ad effectum canonixationis sufficientissimè probatur per unum testem, & duos de publica voce, & fama, & sic est plena probatio, & tamen sufficeret semiplena pro verificatio. narrativæ ejus gratiæ, & sic ex adverso datur de regula de valore, incumbit onus probandi excessivitatem valoris per decem annos ante impetrationem, Ut per eundem Cotam *dec.*
205. * Et idem tenuit Rota in una Cameracen. unio- 233
nis decimo nono Januarii 1575. coram D. Lancelloto, quæ habetur *1. p. diversorum decis.* 189. *n.* 4. ubi dicitur valorem beneficii esse probandum per decem annos continuos ante, juxta opinionem, quam tenet Rota, ut Domini attestati fuerunt, ita decisum in pluribus causis, quas retulerunt. Rota etiam in una Jacen. portionis decimo quinto Aprilis 1575. quæ
est *dec.* Cæsaris de Graf. 118. *n.* 1. * ibi, & deponunt 234
de decennio sterili cum fertili computato, &c. Et in
una Elusina prioratus decimoquinto Febr. 1591. * 235
coram Domino Orano, in qua fuit resolutum; expressionem

pressionem malam valoris ab eo, qui venit objectivè
debere probare de scientia certa per decem annos
ante, nec librum defuncti, cum sit tertii & contra
tertium, probare, nec falsitatem existentiæ reserva-
tionis fructuum narratæ probari, &c. nisi constet
litem si per ea sopitam, quæ alias non extinguitur, nisi
per rem judicatam executam, &c. Et idem tenuit
236 Rota in illa Majoricen. 15. Junii 1592. suprà * adducta
numero centesimo quinquagesimo sexto, & in una
Toletana Parochialis de Huccas 17. Aprilis 1595.
coram Domino Pamphilio, in qua fuit resolutum,
quod testes ad probandam excessivitatem valoris juxta
requisita regulæ *de valore* debent deponere ex certa
237 scientia per decem annos ante gratiam, * & deductis
oneribus. Achill. *dec. 2. de valore* Sarn. *de infirmis,*
qu. 36. & de valore. qu. ultima, ut requiritur quando
probato non excessu valoris per testes de publica vo-
ce, & fama, opponitur de illius excessu ad infringen-
dam gratiam, ut fuit resolutum in Forolivien. primi-
ceriatus de mense Maii 1590. coram Domino Peru-
sino, & aliis sæpissimè, &c.

238 Et hæc opinio Rotæ † videtur magis juri confor-
mis, nam per lapsum, & decursum decennii melius
potest sumi regula ad judicandum valorem commu-
nem beneficii, quam per lapsum quinquennii, vel
triennii, per quinquennium enim, vel triennium posset
facile & verisimile contingere omnes annos, aut esse
steriles, aut fertiles, quod non ita continget per de-
cennium.

239 Nec ab ista † opinione videtur esse recedendum,
cum eam receperit observantia Rotæ, quæ secundum
eam pluries judicavit, ut ex decisio. adductis patet,
& sic transierit in stilum & consuetudinem Curiæ,
qui facit jus etiam extra curiam, ut per Pavinum in
præludio extravagantium versi decisiones Rotæ Domi-
num Martham *de Tribunalibus urbis c 5. ex n. 7.* &
Mascard. *de probat. conclusio* 485. *ex n. 11.* & Rotam
in causa Toletana canon. 13. Novemb. coram Lan-
celloto. & ibi tamen est supra 1. *par. c. 5. nu. 87. &*
seq. c. 1. hujus par. à n. 561.

240 Et quod ait Lancellotus * *de attentatis 2. part.*
c. 20. limit. 1. n. 1. stilum Rotæ non attendi extra cu-
riam, non procedit in stilo decisorio, ut hic, Sarnen.
in proœmio regularum Cancell. qu. 2. sub versicul. 4. pro
ista parte, & citati, sed in stilo ordinario, seu qui pro-
cedit ex particulari ratione respectu Rotæ.

241 Et quamvis * in aliquibus tribunalibus Hispaniæ
de stilo attendatur valor per quinque, vel tres annos
præcedentes, tamen non videtur debere stari tali sti-
lo, sed potius stilo, ac observantiæ Rotæ, & Curiæ,
cum agatur de interpretatione literarum, quæ ema-
nat ab ipsa Curia ad *dec.* Ægidii 2. quam sequitur
Felin. *in dict. cap. ad aures, n. 13. circa fin.* & Rota
in illa Concheo. pensionis 28. Junii 1585. coram Do-
mino Orano, quæ habetur supra, *dub. 8. nu. 148.* &
optimè conducit ad propositum, & diximus in simili
dict. cap. 1. nu. 536. Rursus advertendum est, quod
242 testes * super valore debent reddere rationem, seu
causam dicti sui etiam non interrogati, alias non pro-
bant. Felin. *in cap. cum causam 1. sub nu. 2. versicul.*
& per hanc fallentiam & in cap. cum causam 2. n. 1. de
testib. practicabilia Rotæ *nu.* 130. Pinel. *in leg. 2. C.*
de rescinden. vendit. 3. part. cap. ult. nu. 11. Mascard.
conclusio. 657. nu. 49. & conclus. 1403. nu. 10. Cassad.
dec. 30. super regulis, n. 3. & Rota *de decis. 189. n. 3.*
part. 1. diversorum.

243 Decimo septimò dubitatur, * an nuntius vigore
dictæ facultatis possit conferre beneficia juris patro-
natus, non excedentia valorem 24. & breviter dicen-
dum est, quod poterit conferre beneficia juris patro-
natus Eccles. quemadmodum potest Legatus à latere,
& dictum est suprà à *num. 17.* & faciunt tradita per
Crescen. *dec. 8. de privil.* de qua *suprà n. 132.*

Non tamen poterit * conferre beneficia juris pa- 244
tronatus laicalis, aut mixti, sicut nec Legatus de la-
tere, ut suprà dictum est *à n. 63.* Quamvis valet ejus
provisio, non reclamante * patrono laico infra tem- 245
pus datum ad præsentandum, ut ibi dictum est *n. 65.*
ex *dec.* Rotæ 148. *lib. 3. par. 3. diversorum.*

Sed videbatur posse * nuntium derogare juri pa- 246
tronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto
in totum ex clausula suæ facultatis suprà adducta
nu. 134. ex qua potest apponere in suis provisionibus
derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas,
ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas, &
sic poterit apponere clausulam in gratiis Apostolicis
apponi solitam, & *cum derogatione juris patronatus,*
&c. de qua supra *c. 1. n 61.*

Respondetur * tamen per illam clausulam non dari 247
facultatem nuntio derogandi juri laicorum, nec id est
esse credendum ad tradita per Felinum *in tract. quan-*
do literæ Apostolicæ ampliat. 4. Selvan. *de benefic. 3. p.*
q. 11. n. 17. 12. qualitate, & Covarr. *pract. c. 36. n. 1.*

Præterea de clausula non intelligitur de derogatio-
nibus, * & clausulis in literis Apostolicis concedi & 248
extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione,
ut suprà dixi, *n. 131.*

Poterit tamen nuntius ex d. facultate conferre bene-
ficia juris * patronatus laicorum ex eorum negligen- 249
tia, seu culpa ad Papam, aut ad Ordinarium devo-
luta, sicut etiam alia beneficia devoluta etiam ad Pa-
pam, ut de Legato diximus supra *à n. 21. & n. 66.*

Dummodò non excedant dictum valorem 24. in
sua facultate * taxatum. Quamvis viderim in Episco- 250
patu Abulen. nuntium providisse quandam Capella-
niam oppidi del Varco de jure patronatus laicorum
tanquam devolutam cum narrativa, quod ejus fru-
ctus non excedebant valorem 70. ducatorum, quod
non video, quomodo fieri poterit, &c.

Decimò octavo dubitatur, an nuntius vigore d.
facultatis possit * providere beneficia exempta seu 251
ad exemptorum collationem spectantia, non exce-
dentia dict. valorem 24. ducatorum. &c. & brevi-
ter Respondetur posse, ut in Legato de latere dictum
est *suprà n. 19. & 20.* & faciunt tradita per Crescen.
d. dec. 8. de privil.

Decimò nono dubitatur * an nuntio currat tem- 252
pus semestre ad conferendum, de quo *in cap. 2. de*
concess. præbend. & videbatur, quod sic ex dictis *inf. 10.*
par. cap. 2. n. 10. * nihilominus tamen idem dicendum 253
est, quod de Legato diximus *supra ex n. 22.*

CAPUT IV.

De Ordinaria.

SUMMARIA.

1 *Ordinarii collatores, de quibus nunc agendum est, sunt qui suo jure conferre possunt, sive id habeant à jure, sive à Papa, vel consuetudine, etiamsi alias non habeant ordinariam jurisdictionem.*

2 *Et sic in materia collationis appellatione* Ordinarii *venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat jurisdictionem, nec Fel. tenet contrarium* & num. 3.

4 *De jure communi ordinarii collatores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in provisione beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem.*

5 *De beneficiis, & præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & collegialium est particulare dubium, an spectent ad provisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo.*

6 *Provisio Cathedralium, de qua in primis dicendum est, olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem.*

7 *Ele-*

7 *Electio enim Episcoporum non pertinet de jure divino ad elerum, sed ad summum Pontificem, ut vel ipse eligat vel præscribat eligendi modum.*

8 *Provisio verò inferiorum Eeelesiarum olim pertinebat ad Episeopum.*

9 *Postea tractu temporis fuit per Papam data potestas cuilibet Collegio eligendi sibi prælatum, sive sit Ecclesia Cathedralis, sive inferior, confirmatione electi superiori immediato relicta.*

10 *Sed earum provisio est jam reservata Papæ per regulas Cancellariæ.*

11 *Circa provisionem Præbendarum Eeelesiæ Cathedralis sunt diversæ opiniones, prima quod provisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli.*

12 *Seeunda, quod spectet ad Episeopum eum consilio Capituli, nisi bona Episeopi, & Capituli sint communia.*

13 *Tertia quod ad Episeopum, & Capitulum simul pertineat.*

14 *Quam Rota hodie sequitur.*

15 *Et pro ea allegantur quædam.*

16 *In hac varietate opinionum nulla earum satis jure probatur, nam jura non sunt elara, nec multum faciunt pro eis, &c.*

17 *Magis tamen placet tertia opinio, maximè, quia est communis, seu communior, & à Rota approbata, & reeepta*, & n. seq.

20 *Idemq; de Dignitatibus Ecelesiæ Cathedralis dicendum est eum Rota, & aliis, & nullo jure probatur, quod sint electivæ, ut alias voluit Rota, &c.* & n. seq.

28 *Cum collatio ad Episcopum, & Capitulum simul pertinet ad Capitulum habet unam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam.*

29 *Et sic, si se non concordaverint sed in discordia contulerit, ita quod Capitulum, seu major pars confert uni, & Episcopus alteri, etiamsi ei accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet contra Host. cujus doctrina communiter reprobatur*, & n. seq.

33 *Cum neutra collatio valeat, si Papa providet tertio etiam sequenti die, ille dicitur habere potius jus & ejus provisio erit bona.*

Et sequenti, ubi ponitur dec. Rotæ. & n. seq.

35 *Episcopus, & Capitulum, qui in discordia contulerunt, eum neutra collatio valet, poterunt intra semestre datum ad conferendum concordare in unum ex provisis, vel in alium, nisi interim Papa alicui providisset, alias devolvetur provisio ad superiorem.*

36 *An impetrans Præbendam à Papa narrando fuisse discordiam in provisione inter Episcopum & Capitulum debeat eam discordiam plenè, & concludenter probare, an vero satis sit semiplene.*

37 *Esse concludenter probandam fuit resolutum per Rotam in dec. posita.*

38 *Sed ab ea recessu postea, ut in dec. positis*, & n. seq.

41 *Cum ista discordia per semiplenam probationem concludenter probetur, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed etiam plena venit subvertenda secundum Rotam.*

Ubi ponit. decisio.

42 *Collatio Præbendæ, spectantis ad collationem Episcopi & Ca. facta ab Episcopo valet non contradicente C. infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim*, & n. seq.

44 *Ubi ponitur decision. Rotæ, & sic ex collatione facta ab Episcopo, vel Cap. altero, non probante, nec contradicente, dicitur interim jus considerabile quæsitum proviso taliter, quod non valeat provisio Papæ alteri facta, & sit locus regulæ de jure quæsito, si alter alteri non contulerit, nec contradixerit, alias secus*, & n. seq.

47 *Tradendo possessionem proviso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre.*

48 *Quicquid sit, quando eam daret dicens velle obedire mandatis, &c. seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, &c. quamvis etiam tunc idem verius videtur.*

49 *Non placet quod in quadam dec. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in Curia, & cujus reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre.*

50 *Capitulum unicum fin. Sede vacante, in 6. non loquitur quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopo, & non procedit quando habet conferre cum consensu, nec etiam quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum*, & n. 51.

52 *Cum collatio spectat ad Episcopum & Capitulum, potest Episcopus convocare Capitulum, & cogere eum congregari ad provisionem faciendam.*

53 *Quamvis non possit Episcopus convocare Capitulum, si de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur ex decreto Concilii, intelligendum tamen est quando agitur de eo, quod privatim interest Episcopi, secus si de re spectante ad ejus jurisdictionem, officium, seu Dignitatem, &c. ex sententia Congr. ut in proposito collationis*, & n. seq.

55 *Non posset Episcopus restringere, & abbreviare Cap. tempus semestre, quod de jure habet ad providendum.*

56 *Nec cogere Capitulum ad providendum, & congregato Cap. ad providendum posset major pars, si vellet provisionem differre.*

57 *Sicut etiam non poterit Capitulum abbreviare terminum sex mensium, & requirere ac vocare Episcopum, ut intersit provisioni intra certum tempus.*

58 *Circa provisionem Canonicatuū, & Præbendarum, ac Dignitatū Ecclesiarū collegialiū sunt etiam variæ opiniones, & Domini de Rota alias fuerunt varii.*

59 *Prima opinio, quod ad Prælatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat provisio, & collatio de jure.* & n. seq.

62 *Secunda quod spectet ad Episcopum.* & n. seq.

64 *Tertia media quæ magis placet quod præsentatio, seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, &c.* & n. seq.

70 *Ecclesia collegiata quæ dicatur, & quæ signa, & requisita habere debeat remissivè.*

71 *In Ecelesiis regularibus ad quem de jure spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium remissivè.*

72 *Prædicta de provisionibus Præbendarum, & dignitatum Ecelesiæ Cathedralis, & Collegiatæ intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo aut privilegium, &c.*

73 *Hic non est propriè consuetudo, sed largè, & abusive, & potius est præscriptio, eum uni detrabat, & alteri acquirat.*

74 *Et tunc esset propriè consuetudo, quando in aliqua Provincia generalis consuetudo hujusmodi servaretur ita, quod facere jus in communi illa Provincia.*

75 *Qualis debeat esse hujusmodi consuetudo seu præscriptio, an quadragenaria, an immemorialis, vel quadragenaria cum titulo.*

Resolvitur, quod sufficit quadragenaria sine titulo, quia non est contra jus, licet sit contra communem opin. & dec. & etiam solum Rotæ.

80 *Objicitur, quod, cum in hoc sint diversæ opiniones, & non sit jus expressum consuetudo, & observantia approbans & recipiens aliquam ex iis opinionibus dicetur interpretativa, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem, si sit contra communem, & veriorem opinionem.*

81 *Vel saltem sufficeret decennalis.*

82 *Et*

82 *Et quando non esset consuetudo interpretativè, esset consuetudo propria præter jus, & non præscriptio, & sic sufficeret decennalis, sicut in decimis prædialibus dicitur.*

83 *Et videtur in terminis tenuisse in Rota decisi. adducta.*

84 *Respondetur, quod, quamvis simus in consuetudine & observantia interpretativa, tamen ubi agitur de auferendo jure uni, quod habet juxta communem, & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur præscript.* 40. an. & n. seq.

86 *Quando verò jus est ita obscurum, & dubium, ut non constet de jure alterius, non requiritur præscriptio, sed sola observantia absque præscriptione temporis sufficit.*

87 *Et quod dictum est de consuetudine interpretativa procedit in consuetudine propria, &c.*

88 *Ad illud de decimis prædialibus respondetur, quod ibi non solum non est jus expressum, sed imo jus defert consuetudini, dicens recurrendum esse ad consuetudinem, &c. & sic est materia consuetudinis non sic in proposito.*

89 *Reprobatur decisio nu.83. adducta maximè in suo casu, in quo Capitulum prætendebat eligere, seu providere privativè ad Episcopum & eo excluso, & sic consuetudo erat contra jus, & ex quo Episcopus habet fundatam intentionem, saltem in simultanea provisione.*

90 *Cum Capitulum prætendit providere præbendas aut dignitates Ecclesiæ Cathedralis excluso Episcopo ex consuetudine, requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum titulo.*

91 *Sicut ad hoc, ut inferior acquirat jus conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de jure communi, requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide.*

92 *Consuetudo generalis Provinciæ, quod Capitulum eligat, seu provideat excluso Episcopo non extenderetur ad loca particularia, seu Ecclesiarum in quibus non esset talis consuetudo, licet tunc esset propriè consuetudo, secundum Abbat.*

93 *Sed contrarium tenetur,* & num. seq.

96 *Juxta prædicta possunt procedere resolutiones Rotæ in quadam causa Placentina voti, quæ adducuntur.* & n. seq.

Quod sicut est contra jus excludere Episcopum à provisione præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei, nisi unum votum unius Canonici, quia id est quasi eum excludere, & ideo in d. causa Placentina, non sufficere quadragenariam sine titulo sed requiri etiam titulum & tempus immemoriale.

106 *Ex alio etiam capit. posset esse necessaria immemorialis in d. Placentina, si forte in confirmatione statuti esset clausula decreti irritantis, qua operatur non solum, quod statuentes non possint illud revocare, sed etiam quod non possit contra illud induci consuetudo, seu præscriptio, nisi immemorialis*, & n. 107.

NUnc de Ordinariis collatoribus inferioribus agendum est, sunt autem Ordinarii collatores qui
1 sub jure * conferre possunt, sive id habeant à jure, sive à Papa, vel consuetud. etiam si alias non habeant ordinat. jurisdict. ut not. *in c. Ordin. de offic. Ord. si & in c. si soli de concess. præbendæ in 6. gl. in Clem.* 1. *ut lite pendente*, verbo *ordinarium*, & ibi Imola, & Cardin. *quæst.24. n.24. & glos. in extravagan. execrabilis. §. statuimus. verb. Ordinario in extravag.* Joan. 22. Rebuff. *de nominatio. quæst.8. n.2. & in concord. titulo de collatio.* §.1. verbo *Ordinarius collator, & §. præfatique Ordinarii* verbo *Ordinarii collatores*. Corras. *de beneficiis 2. part. cap 4. nu.1. & 4. part. cap.1. nu.11.* P Gregor. *de beneficiis cap.38. nu. 2.* Flam. Paris. *de resignat. beneficii 8. q 9. n.23.* & Zechus *de benef. & pensio. Eccl. c.2.* & Gonzal. *gl.21. à n.23.*

Unde in materia * collationis appellatione *Ordina-* 2
rii, venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat jurisdictionem, Decius *in capit. post cessionem, n.7. de probatio.* Rebuff. *d.* verbo *Ordinarii collatores*, & Flam. Paris. *supra n. 27.* & fuit resolutum in illa Ofcen. Canonicatus 9. Martii 1592. supra relata *c. 1.*
n.750. & quamvis Fel. *in cap. cum * olim de præscript.* 3
n.1. videatur contrarium dicere, tamen videtur error literæ, seu impressionis, cum allegat d. glossam *ut Clement 1. ut lite pendente*, quæ potius est contra, & ita pro hac parte cum allegat Flam. Paris. *ibi.*

Verum de jure * communi ordinarii collatores 4
sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in collatione & provisione beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem jure communi, ut per Cardinal. & alios *supra* & diximus *dict. cap 1. n 51.*

Sed de beneficiis, & præbendis Ecclesiarum Ca-
thedralium, & Collegialium † est particulare du- 5
bium, an spectent ad provisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo, &c.

Et de provisione * ipsarum Ecclesiarum in primis 6
dicendum est, quod provisio Cathedralium olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem, *c.1. & 2. 22. distinctione gl. in cap. quanquam de electione in 6. in prin.* & verbo *devolvetur.* Abb. *in cap. n.1. & in ca. cum Ecclesia Vulterana, &* n.8. *eod tit.* Selva *de benef.2. part. q.22. 3. casu* n.9 Corras. *d. ca. 4. n.2. & 4. part. c.5. n.1.* Gregor. Lopez *in l.17. titul.5. par.1.* Bursatus *cons.126. lib.2. à n. 8. &* Quintanadvennas *Ecclesiasticon. lib.3. cap.5. nu. 4.* Bertach. *de Episcopis lib.13.*
part. n. 1. * Electio enim Episcoporum non pertinere 7
jure divino ad Clerum, sed ad summum Pontificem, ut vel ipse eligat, vel præscribat eligendi modum, Cardin. Bellarm. *primo tomo, controv. quinta, lib.1. ca.8. & secundo to. controv. secunda, lib.1. cap.8.*

Provisio verò inferiorum * Eccles. olim pertine- 8
bat ad Episcopum Glos. Abb. Selva, Corras. Gregor. Lopez, & Bursatus *suprà*.

Sed postea tractu temporis fuit per Papam data po-
testas, * cuilibet Colleg. eligendi sibi Prælatum, sive 9
sit Ecclesia Cathedralis, sive inferior confirmatione electi superiori immediato relicta *cap.1. cap. ne pro defectu cap quia propter de electione cum aliis ejusdem tituli ibi* & *in 6. c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. & c. ultimo* 16. *q.* 7. Glossator. Abb. Selva, Corras. Gregorius Lopez, & Bursatus *ubi suprà* & Bertach.

Demum * earum provisio est jam reservata Papæ 10
per *regulam Cancellariæ secunda & tertia* de quibus supra *dict. c.1. à* n.212. & 256. ubi dicta vide.

Secundò circa provisionem † præbendarum Eccle- 11
siæ Cathedralis sunt diversæ opiniones. 1. est Compostellani in *dict. cap. cum Ecclesia Vulterana*, quod provisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, pro qua allegat *cap. ea nescitur de his quæ fiunt à prælatis*, sequuntur Selva *dict. quæst.22. casu 4. n.12.* Duaren *de benef. lib 3, cap.4.* dicens receptius esse in præbendis & dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, collationem ad Episcopum spectare cum consensu Capit. Bursatus *d. consil.126. l b 2.* n 45. & Quintanadvennas, *d. lib.5 cap.5. nu. 4* & hanc opinionem inquit Ægidius *dec.* 69. Palatium amplecti.

Secunda opinio est Hostiensis *in d. c. cum Ecclesia*
Vulterana, * quod spectet ad Episcopum cum con- 12
silio Capituli, nisi bona Episcopi Capit. sint communia, & allegat. *c. novit, &c. quando de his quæ fiunt à prælatis.* sequitur Ægidius *d. decis 69.* Corras. *d. c. 4. n 5.* Zechius *d. c.2. vers. Ordinarii etiam*, & allegant *cap. illa ne Sede vacante.*

Tertia

13 Tertia opinio est, quod * provisio Præbendarum ad Episcopum, & Capit. simul pertineat, quam tenet glossa verb. postulavit in dict. cap. cum Ecclesia Vulterana. & in c. fin. verb. communiter de supplenda negligentia prælatorum, & in c. irrefragabili, verb. per Cap. de officio ordinarii, & in c. 1. § 1. verb. disponit. 21. distin. Abb. in cap. cum Ecclesia, n. 8. Francus nu. 1. dicens communem, & alii in cap. à collatione, de appellatio. in 6. Probus ad Monachum in Rubrica de jure patron. in 6. n. 8. Rebuffus de nominatio. q. 8. n. 3. & conf. 60. Rosiniacus de Benef. cap. 1. nu. 18. Mandos. in regula Cancel. 18. q. 14. ex n. 2. & conf. 28. n. 7. & conf. 29. n. 1. dicens communiorem.

14 Et Rota hodie istam * opinionem sequitur, ut per Cassad. dec. 22. de præb. Pute. 171. & 172. lib. 3. Achill. decis. 267. seu 4. Præben. & fuit resolutum in Una Abulen. pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram Domino Mantica infrà adducta, n. 140. & in Hispalen. portionis 19. Januarii 1594. coram Domino Pamphilio supra adducta cap. 1. nu. 35. & in Vercellen. Canonicatus 27. Aprilis 1594. coram Domino Penna supra relata d. cap. 1. nu. 472. & in Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram Domino Seraphino suprà adducta 7. part. cap. 3. n. 80. & in Regien. canonicatus 17. Novemb. 1595. coram Domino Pamphilio supra relata d. capit. n. 415. & in Placentina Canonicatus 26. Februar. 1596. coram Domin. Orano infrà adducta nu. 43. & Lucen. Sarçanen. 13. Octobris 1598. coram Domino Seraphino supra relata d. cap. 1. n. 472. & in Tarraconen. Sacristiæ Martii 1601. coram Domino Justo infrà adducta 7. p. c. 15. n. 8. & novissimè in Hispalen. Canon. 27. Jun. 1605. coram D. Ludovisio, ubi quòd cum hoc sit de jure, non est necesse id exprimere in provisione Papæ prævenientis, post hæc tradit Gonzal. glos. 45. à n. 36. & Azeved. conf 39 n 3.

Pro hac opinione allegatur dict. cap. cum Ecclesia
15 Vulterana * in fin. & dict. cap fin. de supplen. negligentia Prælatorum, & d. cap. ea noscitur, & ca. postulastis de concess. Præben. & c. à collatione de appellatio. in 6. & c. quod quibusdam de fidejussor. & c quia nonnullis §. verum de Magistr. & reg. quod omnes tangit debet ab omnib. approbari. lib 6.

16 In hac varietate opinionum † inter quas quanta sit differentia, satis ex se patet, & ex cap. unic. ne Sede vacante in 6. dico nullam earum satis juri probari, nam jura non sunt clara, nec multum faciunt pro eis, & quædam illorum loquuntur secundum consuetudinem, & jus speciale Ecclesiæ, de qua agebatur; non enim loquuntur dispositivè, sed narrativè, & ex suppositione factum possibile supponendo, ut alias ait Ægidius decis. 717. num. 3. & ita procedunt d. cap. illa d. c. fi. d. c. postulastis, & d. c. à collatione.

17 Rursurdico magis * mihi placere 3. opinionem, pro qua aliquantulum facit d. §. verum, & d. regula, quod omnes tangit. Et accedit ratio, quod, cum Episcopus, & Capit. sint unum corpus dict. c. novit. in prin.
18 æquum videtur, † quod simul concurrant in provisione Præbendarum ipsius Ecclesiæ Cathedralis, & de eis tanquam fratres simul disponant, eoque magis est amplectenda ista opinio, quia est communis, seu
19 communior, & sic securior, ut * ait Cassad. suprà n. 2. & præcipuè, quia est à Rota approbata, & recepta ad dicta supra c. 1. à n. 534. & c. 3. n. 239.

20 Idemque * de dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis dicendum est, & ita Abb. Rosini. Selva, Duarenus, Bursatus, & Corral. supra & Gonzalez idem dicunt in eis, quod in Præbendis, & est consilium Pauli de Castro 365. sub n. 1. p. 1. Rota in d. Placentina Cantoriæ adducta dict. cap. 3. 4. par. n. 10.

21 Et in illa Tarraconen. * Sacristiæ 9. Junii 1600. coram D. Justo fuit decisum, collationem non solum Canonicatuum, Portionum, & aliarum Præbendarum Cathedralium, sed etiam Dignitatum & aliorum Beneficiorum earumdem de jure esse communem Episcopo, & Capitulum insimul ex Abbat. in d. cap. cum Ecclesia Vulterana, n. 8. & Franco in d. cap. à collatio. 1. notab. & c. ut in decis. 359. novis. Farin. & in Majoricen. sacristiæ 26. Jun. 1602. coram D. Pamphilio, quòd provisio dignitatum Ecclesiæ cathedralis soleret esse communis Episcopo cum capitulo, &c. ut in dec. 615. novis. Farin. & in Egitanen. scholastriæ 14 April. 1603. fuit etiam decisum collationem scholastriæ, cùm sit dignitas in Ecclesia cathedrali, cõpetere Episcopo & capitulo conjunctim, & sic non intrare in alternativam.

Quamvis aliàs in una Cremonen. Cantoriæ 21. Ju-
nii 1557. coram * D. Junio fuit resolutum secundum 22
magis communem opinionem, Dignitates in Cathedralibus de jure communi sunt electivæ Cap. & confirmatio spectat ad Episcopum Oldrad. conf. 146 Domin. in cap. de liberatione de officio legati in 6. 4 notab. & ibi Franc. in princ. post Joan. And. gl. pragmaticæ tit. de electio 6. sed per elect. vers. electivis, & in titul. de colla. §. in Dignitatibus vero electivis, verbo dictarum, sequitur Pacianus de probation. lib. 2. cap 20. n. 6. dicens dignitates in dubio censeri esse electivas.

Sed revera nullo jure * probari videtur, quod di- 23
gnitates Cathedralium sint electivæ, quanto magis, quod in eis debeat fieri electio solemnis juxta formam cap. quia propter de elect. ut ibi dicit Oldradus, quem improbavimus supra 1. p. 6. n. 22.

Nam c. dudum de electione, quod allegat Oldradus
id non probat, sed supponit, quod præpositura, de
qua ibi, * erat electiva ex consuetudine, vel aliàs, 24
& d. capite de liberatione, ibi ad quas, &c. non pro-
bat, quod omnes Dignitates Ecclesiarum * Cathedra- 25
lium, etiam majores post Pontificalem, de jure sint electivæ, sed quod aliquæ sunt electivæ, de consuetudine, vel alias, nam illud relativum ad quas ponitur restrictivè, ad l. ea tamen a jecto. ff. de legat 3. Bart. in l. omnes populi, in prin. & alios ibi, & in l. cunctos populos. C. de Summa Trinitate.

Præterea si dignitatem spectaret ad electionem † 26
Capituli, majus jus in illis haberet Capitulum, quàm in Præbendis, cum tamen minus jus deberet habere, cum non sint de Capitulo de jure, imo nec habeant partem in mensa in aliquib. Ecclesiis.

Et ita in multis Ecclesiis Hispaniæ, quamvis * in 27
præbendis Capitula habeant collationem cum Episcopo, in provisione tamen dignitatum nihil habent, sed ad solum Episcopum spectat, ut in Ecclesia Burgen. Segobien. Carthag. & aliis, & in hac Abulen. in qua ex consuetudine, & statuto, si collatio Canonicatuum & Portionum est communis Episcopi, & Capituli, dignitatem verò solius Episcopi.

Cum autem collatio ad Episcopum, & Capitulum simul pertinet, Capitulum habet unam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam, Probus in dicta juridica de jure patronat. num. 4. Mohedan. decisio. 1. de privilegiis. & Rota decis. 783. lib. 3. part. 3. diversorum, & post hæc Gonzal. dict. glos. 45. à n. 51.

Et sic, si se non concordaverint, sed in discordia
contulerint, ita quod Capitulum, seu * major pars 28
conferat uni, & Episcopus alteri, etiamsi ei accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet, contra Hostien. in d. c. postulastis de concessio. præbend. tenentem valere collationem Episcopi factam cum uno ex Canonicis, docent Joan. Andr. & Domin. n. 4. & Francus nu. 2. in d. cap. à collatione. Abb. in d. c. cum Ecclesia Vulterana n. 11. Lapus allegat. 31. n. 3. ubi Mandos. litera C. idem Mandos. reg. 28. quæst. 14. n. 2. Pavinus de offic. & potestate Capituli, sede vacante, 3. præludio, num. 3. Selva de benefic. 2. par. quæst. 17. Probus in d. rubrica de jure patron. à nu. 9. & in capitulo cum in illis de præbendis. num. 35. & in cap. fin. de regular. nu. 3. in sexto. Rebuff. d. consil. 60. quæst. P. de Basio,

in

in directorio electionum, 3.*par.cap.*35 *n.*12. & 13. Navarr. *consil.*1. *de his quæ fiunt à majori par.Capituli*, *n.* 3. & *conf.*36. *de regul. n.*2. Hor. Mand. *ad Romanum consil.*366. Azevedo *in l.*34. *tit.*6. *lib.*3. *recopil. n.*13. qui alios citant. Rota *dec.*783. *lib* 1. *par.*3. *diversarum n.*6. & 8. & in causa Burgen. Canonicatus 27. Martii 1583. coram D Bubalo, quam statim adductam n. 34. & in d. Hispalen. Portionis 19. Januar. 1594. *supr.*adducta *c.*1.*n.*35.& Gonzal. *suprà à n.*58.

29 Et doctrinam Hostiensis communiter reprobari † testatur Felin. *in c.pastoralis*,*n.*9.*de rescript.* Jason.*in l. juris gentium* §.*fin n.*13. *ff. de pactis*, & Rota *dec.*408. *n.*2. *par.*1. *diversorum*, & etiam Rochus *de jure patr. verb. ipse vel is*, *n.*7. & Lambert. 2.*par.* 1.*l. qu.*1.*art.* 27.& Cassad.*dec.de jure patr.* Bobadilla *in politic.l.*3. *c* 8.*n.*160. & alii *suprà*, quamvis eum sequatur Azev. sibi contrarius *consil.*39. quod consilium Azevedi est falsum & contra dictam communem: & quamvis in fine illius dicatur, quod fuit in Rota executoriatum pro eo, non credo: sed quod fuit executoriatum, erit id, de quo in resolutionibus Rotæ in causa Placentina voti infra adductis *à n.* 96.

30 Et facit quod in simili ipsi ibi tradunt, † & Didac. Perez *in l.*1. *tit.*6. *lib.*1. *ardinam gl.*2. *vers. notanter etiam*, Genuens. *in praxi c.*63. *n.*44. Ugolin. *de offic. Episcop. c.*51. §.1. *n.*8. & Rota in una Pamphiloneo. Parochialis de Echarin. 2. April 1590. Quod spectan-
31 te jure patronatus † ad Dominum Palatii & ad Parochianos Dominus Palatii, cum aliquib parochianis non constituit, nisi medietatem, nisi concurrat major pars parochianorum, penes quos residet altera medietas.

32 Unde, cum neutra collatio valeat, † si Papa provideat tertio, etiam sequenti die, ille dicitur habere potius jus, & ejus provisio erit bona, Probus *in d. rubrica ex n.*8. & Rebuff. *d. consil.*60. & fuit resolutum in d. Burg. Canonicatus, & melius in d. Hispaleo. Portionis, quæ est videnda in proposito, & d. decis. Burgen. sic se habet.

Burgen. Canonicatus 27. Martii 1583.

33 FUit dubium † pluries propositum, utraque parte informante, & Domini die 27. Martii 1583. omissa pro nunc illa difficultate, an sit locus *extravaganti invictæ*, *de elect. in communibus* de qua aliàs agetur, resolverunt pro validitate provisionis Apostolicæ facta in favorem D. Nicolai de Parades, & moti fuerunt, quia, licet collatio fuerit communis inter Archiepiscopum, & Capitulum, tamen cum Archiepiscopus uni contulerit, & Capitulum alteri, neutra collatio valet. Feder. *conf.*232. *in fin. & in c. à collatione*, ubi Francus *n.* 1. *circa fin. de appellatia. lib.*6. Probus *in rubrica de jure patron. in* 6. *num.* 13. Puteus *decis.*22. *de præben.* & propterea jus conferendi spectat ad Papam *cap.* 2. *de concessio. Præbend.* nec obstat quod collatio Capituli remanet valida, ex quo Archiepiscopus contulit, lapsis sex mensibus, quoniam respondetur, quod dictum tempus non currit à die vacationis, sed à die illius notitiæ, *cap. quia diversitatem in fin. de concess. Præbend. cap. licet de supplen. negligen. Prælator.* vel currit ab eo tempore, quo Archiepiscopus scire potuit, vel debuit, juxta opinionem quam tenet Rota *in decis.* 13. *de jure patro. in antiq.* Bisignetus *dec.*7. *de præbend.* Rebuff. *praxi tit. de devolutia. n.* 10. Rochus *de jure patron. verb. honorificum*, *qu.* 27. ait à tempore, quo scire potuit, non intercesserunt, nisi quinque menses computandi à die captæ possessionis Ecclesiæ Archiepiscopalis, nec cadit præsumptio scientiæ, quia stante d. Archiepiscopi absentia in partibus longinquis, nempe in. Canaria, & præsertim nondum per ipsum capta dict. possessione, cessat ratio præsumptionis, ut dicit Rota *dec* 6. *in prin. de jure patr. in antiq.* ubi dicit, quod ideò præsumitur ista scientia, quia præsumitur Episcopum semel in anno ad minus per se, vel alium visitare suam Diœcesim, & videtur ac indagare, quomodo beneficia regantur, & an sint plena, & canonicè teneantur, ut etiam per Lapum *allegat.* 31. Decium *consil.* 135. *in fin.* & propterea dicit Joan. And. *in cap. exp. in prin. verb. recurrerint, de concess. præb.* quòd bonus judex terminare debet hanc præsumptionem considerata qualitate beneficii, & modo vacationis, & locorum remotione, ac fama, sequitur Abb. *d. cap. quia diversitatem n.*7. Rota *d. decis.* 6. *circa finem de jure patr. in antiquis.* Quibus omnibus attentis, Domini non sunt arbitrati hic adesse præsumptionem scientiæ vacationis: non obstat, quod Archiepiscopus permitteret provisum a Capitulo manere in possessione Canonicatus pro spatio quinque mensium, & illi non contradicendo censetur tacitè approbare collationem Capituli, & per consequens renuntiasse juri suo, quia respondetur, quod taciturnitas debet esse per spatium sex mensium, qui dati sunt sibi ad conferendum, aliàs, cum sciat intra dictum tempus salvum esse jus suum, taciturnitas non nocet. Puteus *decisione* 125. in causa Toletana *libro tertia* & 22. *de Præbendis*, Achilles 6. *de præbendis*, nisi pro parte Capituli probatur contrarii actus positivi D. Archiepiscopis circa approbationem dict. provisi, juxta *capitul. ex ore*, *de his quæ fiunt a majori par. Cap.* Socin. *consil.*15. *vol.*3. Paris. *consil.*24. *volum.*4. & post hæc tradit Gonzalez *suprà à n.*62.

34 At Episcopus & Capitulum, † qui in discordia contulerunt, cum neutra collatio valeat, ut est dictum, poterunt intra semestre datum ad conferendum, concordare in unum ex provisis in discordia, vel in alium, nisi interim Papa alicui providisset, alias si nec intra semestre concordaverint, nec Papa providerit, devolvetur provisio ad superiorem *d. c. postulastis*, juxta dicta infrà 10.*par. c.*3. cum verum sit dicere eos non providisse tempore debito, & ita in terminis docent Abb. *in d.c.cum Ecclesia Vulterana n.*12. Probus *in d. c. cum in illis n.*15. *de præb. in* 6. Et fuit resolutum in dict. Hispalen. Portionis 17. Maii 1595. infrà adducta *n.* 39.

35 Sed est difficultas, an impetrans † præbendam à Papa, narrando fuisse discordiam in provisione inter Episcopum, & Capitulum, ad quos collatio pertinebat, debeat eam discordiam plenè & concludenter probare, an verè satis sit eam semiplenè justificare? Et esse concludenter probandam, † fuit 36 resolutum in d. Hispalen. portionis 20. Junii 1594. coram D. Blancheto, ut *in decis sequenti.* Dixerunt Domini gratiam Gabrielis non esse justificatam, cum enim prætendat jus conferendi Portiones in Ecclesia Hispalen. esse commune Capit. cum Archiepiscopo, juxta dispositionem *glos. in capit. cum Ecclesia Vulterana de elect.* Cassad. *dec.*22. *de præbend.* & quia Archiepiscopus contulit uni, & Capitulum alteri, contendit esse factum locum devolutioni ad sedem Apostolicam juxtà *cap. à collatione*, ubi Jo. And. Gemini & Francus *de appellatione in* 6. Probus ad Monach. *rubricæ de jure patron.*8. & fuit resolutum coram D. Pamphilio, debet talem discordiam concludenter probare, quia super hac narrativa fundatur gratia Papæ, quo casu non sufficit semiplena probatio, sed requiritur plena & concludans, prout de reservatione, super qua fundatur gratia Apostolica fuit resolutum coram D. Lauretano in causa Pamphilonen. 8. Mart. 1587. ex *decis.* Putei 266. *l.*3. in casu autem, de quo agitur, talis probatio deficit, probatur enim sola publica vox, & fama hujus discordiæ fundat in literis de pactis per testes patientes exceptiones, quæ deducuntur in facto, quod non sufficit, cum fama, quatenus concludenter probaretur, faciat tantum semiplenam, quo verò ad reliqua Domini,

circumscriptis exceptionibus, censuerunt gratiam esse justificatam.

38 Sed ab hac decisione recesserunt posteà † Domini coram eodem D. Blancheto, ex eo, quod hujusmodi gratia non nititur jure devoluto, sed jure præventionis sustinetur, ut in decisionibus seqq.

Hispalen. Portionis 14. *Aprilis* 1595.

DOmini pro majori parte fuerunt in voto, quod gratia Gabrielis sustineatur in vim præventionis, cum enim sub duplici causæ expressione fuerit sibi facta collatio, videlicet collationis facta in discordia, vel controversia, in illa facienda Gabriel. potest niti isto 2. casu ratione alternativæ, *l. si heredi plures. ff. de conditio. & demonstratio.* in quo casu, cum præsupponatur nullam præcepisse collationem Archiepiscopi, & Capituli, non potest, nisi per viam præventionis, graria sustineri: si enim Papa vult etiam hoc casu conferre, aut elapsum sex mensium datorum Ordinariis cnllatoribus, in necessarium antecedens apparet, quod voluit prævenire, juxta dispositionem *c. dudum. &c. quamvis de præbend. in sexto decis.* Rotæ 17. *de Præbend. in novis.* non obstat, quod literæ contineant narrativam taotum vacationis, ob collationem factam, & secutam in discordia, quia ad declarandum mentem Papæ sufficit sola supplicatio ex *decision. allegatis*, non obstat, quod Dataria consuluerit Rotam, super devolutione, ob collationes factas diversis personis, quia, cum Papa utrumque casum expresserit, & data supplicationis præcedat propositionem causæ in Rota, coadjuvatur probatio voluntatis Papæ præveniendi Ordinarium, nnn obstat indultum, quia hæc exceptio bene fuit sublata in decis. coram R. P. D. Pamphilio, & in alia Toletana beneficiorum coram R. P. D. Orano, an verò sit probata hujusmodi discnrdia, & plenè, vel semiplenè veniat probanda, particulariter videndum.

In eadem 18. *Martii* 1595.

39 DOmini steterunt † in decisis gratiam Gabrielis sustineri in vim præventionis, ex alio enim Cap. sustineri non potest, nam, cum hæc portio non esset reservata ratione mensis, seu alterius reservationis, nec esset devoluta, quia nec Capitulum, aut Archiepiscopus, conferendo eam indigno ullum commisit delictum juxta *c. si compromissarius de elect. in* 6. non etiam probatur ipsorum negligentia, juxta *cap. quia diversitatem, de concess. Præbendæ*, necesse est fateri Papam voluisse Ordinarium prævenire, quamvis enim, quando Capit. & Episcopus in discordia conferunt, collatio facta à Papa præferatur, etiam durante spatio sex mensium, intra quod collatio habet statum implicitum validitatis, & invaliditatis, ita ut si elapso sex mensium spatio discordia perseverat, collatio devolvatur, si verò intra sex menses conveniat in altero, ex provisis, cesset devolutio, Compostellanus in cap. cum Ecclesia, ubi Abbas *n.*12. *de elect.* Fede de Senis, *cons.*232. Probus de Monach. *in rubr. de jure patron. n.*8. *cum aliis allegatis* per Cenasium, sufficit enim Papæ factum narrasse, ex quo jus resultat, *cap. cum ordinem*, ubi Bald. *n.*17. *de rescript.* Rota *dec.*75. *eod. tit. in antiq.* Ægid. *dec.*488. *n.* 8. *de Præben.* Cum igitur Papa sciverit tempus vacationis, & non fuisse lapsos sex menses, & contulerit, negari non potest ipsum voluisse prævenire. Non obstat, quod provisio Episcopi tollat præventionem ex allegatis, quia id non procedit in collatione pluribus communi, in qua jus à conferente nulliter statim non abdicatur, ex authoritatibus suprà deductis, sed in ea collatione, per cujus nullitatem statim jus conferendi ad superiorem devolvitur, non obstat, quod debeat attendi missa, quia semper attenditur data, postquam supplicatio missa ad registrum non obstat, expeditio literarum, quia ubi non alteratur gratia, licet semper illam ex supplicatione declaret ex *decis. allegatis*, hic autem nullo modo alteratur, quia Ordinarius uni, & Capitulum alteri illam contulissent, sive in conferendo essent discordes, prout narratur in supplicatione, sive Episcopus uni jam contulisset, & Capitulum alteri conferre contenderet, semper gratia sustinetur in vim præventionis, ut dictum fuit.

In eadem 17. *Martii* 1596.

FUit resolutum † gratiam Gabrielis esse justificatam, quamvis enim aliàs dictum fuerit ipsum tenere plenè probare discordiam inter Capitulum, & Archiepiscopum, tamen supponebatur ipsum niti jure devoluto, sed postquam fuit decisum gratiam sustineri jure præventionis, satis apparet gratiam non fundari super discordia, sed super morte obtinentis, & narrativam, discordiæ fuisse factam ad effectum, ut Papa sciret adhuc portionem vacare, quia discordia erat impedimento tunc temporis, quominus provisio esset subsecuta, ex quo sequitur, qund cùm ipsa non sit principaliter fundamentum gratiæ, licet illi præbuerit occasionem tanquam causa impulsiva, sufficiat probatin semiplena, Ægid. *dec.*671. Rota 14. *de probatio. in antiquis*, quæ hoc casu adest, 1. ex evidentia facta, cum constet tunc temporis collatam non fuisse portionem, & quod quilibet ex agentibus Archiepiscopi, & Capituli continebant pro provisione à suis principalibus nominatorum & quod Papa voluit partibus informantibus discuti in Rota, ad quem spectet collatio, accedunt testes de publica voce, & fama, contra quos non obstant exceptiones, quia numerus supplet eorum defectum, Alexand. de Nevo *consil.* 1. *num. undecimo* Decius *cons.*163. *num. decimo quarto.* Præcipuè junctis adminiculis, quæ hoc casu concurrunt, videlicet dilatio collationis per tantum tempus post vacationem, litium multitudo inter Archiepiscopum, & Capitulum, & admissio ipsius Archiepiscopi ad hanc causam pro sui interesse indulti, & collationis à se factæ, in qua nullam fecit mentionem de interesse Cap. ex quo eligitur convictum, quod ipse prætenderet jus conferendi ad ipsum solum permittere: non obstat prætensus defectus intentionis Papæ præveniendi Ordinarium, quia super hoc satis fuit dictum, quando super præventione fuit disputatum. 40

Et posteà in causa † coram eodem Domino Blancheto 24. Maii 1596. fuit resolutum, quod, cum ista discordia narrata per Gabrielem impetrantem, fuerit concludenter probata, quia in hac materia probatio aliàs semiplena habet vim plenæ ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subvertenda, ut in sequenti decisione. Domini absque difficultate tenuerunt dicta inanimatorum testium pró parte Didaci non relevare, cum enim pro parte Gabrielis fuerit concludenter probata sua intentio, tenetur etiam ipse concludenter suam oppositionem probare, nec suffragatur, quod Gabrielis probatio nitatur publica voce, de fama, quæ operatur effectum semiplenæ probationis, & per consequens alia semiplena elidatur, quia in hac materia probatio Gabrielis habet vim plenæ, & ideò aliàs plena venit subvertenda, Decius *in capit. in præsentia numero undecimo, de probatio.* Gemin. *in capit. si tibi absent. de Præbend. numero* 6. Puteus 406. *libro* 2. fuit resolutum coram me, in una Arcitina Capellaniæ 6. Martii 1590. Secundò, nec ista semiplena adest in casu proposito &c. Ultimò, cum 41

fuerit

fuerit resolutum expressionem discordiæ in Gratia Gabrielis, non esse præcipuum fundamentum illius, sed obitum Ludovici, & illam fuisse expressam ad effectum, ut Papa sciret adhuc vacare, & tanquam impulsivam judicandam, tamen, quatenus contrarium probaretur, non relevat, quia quando gratia sustinetur in casu expresso & ad alium non transfertur, tunc etiamsi causa impulsiva cesset, sustinetur gratia, Parisi. 4. *n.* 3. *lib.* 4. Tiraq. *in tract.* cessante causa limitatione 1. *n.* 16.

42 Collatio autem præbendæ spectantis ad † collationem Episcopi & Capituli simul facta ab Episcopo, valet non contradicente Capitulo infrà semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, ut fuit resolutum in una Toletana Canonicat. de anno 1548. ut per Puteum *decis.* 117. *&* 125. *lib.* 3. & Achil. *decis.* 267. seu 4. *Præb.* idem Puteus *dec.* 181. *&* 190. *n.* 4. *li.* 3. Mand. *reg.* 17. *p.* 14. & fuit etiam resolutum in causa Parmen. Canonicatus 22. Martii 1557. coram Dom. Junio. Et in Burgen. Portionis 4. Maii 1584. provisionem Joanni sustineri? cum enim collatio in Cathedrali sit communis Episcopo & capitulo, & collationi factæ per capitulum non contradixerit Episcopus, satis visus est illi acquievisse, & jus quod sibi competebat pro illa vice, remisisse, & in Oscen. Canonicatus 9. Martii 1592. coram D. Seraphino suprà relata *c.* 1. *n.* 750. & in d. Placentina Canonicatus 16. Febr. 1596. coram D. Orano, ut in seq. dec.

43 Resolutum fuit † Canonicatum, de quo agitur, ad judicandum Dom. Joan. Lopez seniori, quia fuit de illo provisus à Capitulo Ecclesiæ Placentinæ, ad quod nedum ex statuto fundamentali, sed etiam ex juris communis dispositione collatio in Cathedrali spectat simul cum Episcopo, *gloss. capit. cum Ecclesia Vulterana, verb. postulavit*, & ibi Abb. *numero octavo*, *de elect.* Rota 4. *de concess. Præbend. in antiqu.* Cassador. *vigesimo secunda*, *de Præbend. cum similibus*, nihil autem obstante, quod Episcopi consensu non accesserit, quia stante ejus absentia, tunc erat in curia & cujus reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre, *capit. unic. in fin. ne sede vacante in* 6. ultra quod, cum hujusmodi collationi in tempore non contradixerit, videtur tacitè illam approbasse, Achill. 4. *de Præbend.* Puteus 125. *&* 190. *numero quarto libro tertio*, nec ad rem pertinere, quod Joannes Senior Canonicatum ad favorem Joannis Junioris renuntiaverit, & per hoc videatur jus omne, quod in eo habuit, amisisse, Cassador. 4. *de restitutio. spoliat. cum vulg.* quia non constat de illius effectuatione, quin imo cum resolutum fuerit quoad valorem obtentorum non fuisse resignationem justificatam, non fuit abdicatum jus à resignatione, ex quo illud non fuit acquisitum resignatario ad cujus favorem fuit facta resignatio, Achill. 10. *de restitutione spoliator.* Puteus 58. *l.* 3. Caputaquen. 84. *n.* 5. *part.* 3. neque verò, alicujus esse considerationis, quod in contrarium dicebatur gratiam, non propterea dici posse surreptitiam, & si valor obtentorum non fuisset justificatus, nisi ostendatur malam adesse illius expressionem, quoniam responsum fuit, satis liquere gratiam non esse justificatam, cum Joan. Lopez Junior non curet illam verificare, & ideò nisi D. Petrus verificet, vel confiteatur valorem expressum gratia remanet non justificata, maximè quod in isto Joannes Senior, & Junior sunt concordes, ad effectum, ut excludant Petrum, ex quo etiam resultat, quod alterutrum sit verum, nempe quod valor sit justific. & eo casu Canon. adjudicat. est Joan. Lopez Jun. vel non justificatus, & remanebit penes Joannem Seniorem. Minus etiam suffragari, quod gratia Joannis Senioris non sit justificata, nam versamur in provisione Capituli, & sic inferioris, qui Motu proprio dicitur providere Ecclesiæ, & informatus esse de qualitatibus subditorum, Cardinal. *in Clement.* 2. *colu. fin. de officio Ordin.* Rota *decisione decima quinta, de rescript.* Selva *de Benef. par.* 3 *quæst.* 12. *n.* 17. pariter est sublatum quod ex præscripto statuti Ecclesiæ habentis decretum irritans dicebatur fieri debuisse collationem Canonicatus Portionario, qui esset de Eccles. benè meritus, & oriundus ex civitate, & diœcesi Placentina, quia præterquam, quod in provisione facta Joanni per Capitulum asseritur eum esse talem, probatur etiam fuisse oriundum ex civitate Placentina per sententiam contra Capitulum de anno 1557. latam, quæ facit jus quo ad omnes, præsertim concurrentibus testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, qui benè probant, & licet enuncietur clericus Caurien. nihilominus non excludit, quin ratione originis potuit esse clericus Placentinus, cum enuntiatio simplex sit, quæ potuit causari à beneficio, quod forsan in dict. Ecclesia obtinebat, nec videbatur provisionem ideò posse impugnari, quod tempore illius possideret duo beneficia, quia agitur hic de Canonicatu de Vento, & sine fructibus, qui non inducit incompatibilitatem, cum ad hoc requiratur perceptio fructuum, ex æquitate *cap. si ubi concesso de præb. lib.* 6. Sarn. *de annali q.* 37. ut resolutum fuit coram D. Decano Placentina portionis, & Bulla Adriani in erectione horum Canonicatuum, voluit ipsos posse conferri quæcumque & qualiacunque beneficia obtinentibus. Postremò allegat dict. constitutio. fœlic. record. Gregor. XIII. quæ disponit facta resignatione, sive fuerat valida sive invalida non applicatur: cum præcedat, quando resignatio non fuit publicata ut benè hic per informantes. Et tradit Gonzal. *d. gl. à n.* 69.

44 Unde ex collatione facta ab Episcopo, vel Capitulo, altero non probante, nec contradicente, dicitur interim jus considerabile quæsitum proviso taliter, quod non valeat provisio Papæ alteri postea facta, non facta de eo mentione, & sit locus regulæ de non tollendo jure quæsito, si alter alteri non contulerit, nec contradixerit, Achilles *d. decis.* 267. *ex n.* 11. & Mand. *d. qu.* 14. *r. g.* 17. qui ait ita conclusisse Dominos de Rota in causa Calciaten. Canonicatus coram D. Fabio 25. Maii 1548.

45 Quamvis contrarium in hoc videatur velle † Rebuff. *d. cons.* 60. *vers. insuper.* & in simili de collatione facta ab Ordinario, spreto patrono infrà tempus datum ad præsentandum, *cons.* 81. de quo infrà *c. ult. circa fi. à n.* 242.

46 Si tamen alter alteri † contulisset, aut contradixisset infrà semestre, ex quo non valet prima, nec secunda collatio, valeret provisio Papæ medio tempore facta, etiam non facta mentione de dicta collatione, &c.

47 Præterea tradendo possessionem † proviso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, Rota *dec.* 16. *de concess. præbend.* aliàs 441. *in novis. & decis.* 987. *lib.* 3. *par. divers.* Caputaquen. *dec.* 81. *n.* 5. *par.* 1. Covarr. *lib.* 3. *variar. cap.* 16. *sub n.* 10. novissimè Gonzal. *gl.* 5. *n.* 54. *& gl.* 14 *n.* 45. Rota eam in Virdun. Canonicatus 9. Martii & 19. Junii 1595. coram D. Pamphilio suprà adductis *c. præceden. n.* 43. *& sequ.* ubi fuit dictum, id procedere, non obstante præservatione jurium, quæ intelligitur quoad vacationes futuras, quicquid sit in casu dict. causæ Toletanæ, de quo Put. *dec.* 120. *li.* 3. 48 † & Achill. *d. dec.* 167. ubi Capitulum dedit possessionem dicens, velle obedire mandatis, & facere, quod tenebatur, seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, seu mandabat dari in quo Domini fuerunt divisi, quatuor pro una parte, & quatuor pro alia, quamvis etiam tunc verior videbatur pars affirmativa, quod traditio possessionis haberet vim collationis, ex rationibus adductis per Achillem, *ibi à n.* 3.

49 Non verò placet, † quod in d. Placentina *num.* 43. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi,

qui erat in curia, & cujus reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre ex *d. cap. uni. in fi. ne sede vacante in 6.* Nam ille tex. in fin. non
50 † loquitur, quando collatio pertinet ad Episcopum & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopi, & non procedit, quando habet conferre cum consensu, ut ibi tenet gloss. *verb. cum consilio, & in c. si pro te, verb. assensus de rese. eod. libro* & Lapua, & Domin. *n.8. & 12. ad Fin.* & Francus *sub n.3. & 6. in d. c. unic. in fin.*

51 Nec etiam, † quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, ut colligitur ex tex. ibi juncto primo responso, ubi nullam mentionem facit de absentia, & ita tenet ibi Domin. *n.10.* Francus *n.* 8.

52 Et cum collatio spectat ad Episcopum † & Capitulum, posse Episcopum convocare Capitulum, & cogere congregari ad provisionem faciendam, ait Moheda *de decis.1. de privileg. & d. decisio.783. in fin. lib.3. p.3. divers.* ad notata *in d. c. postulastis.*

53 Quod comprobatur ex decreto Concilii † *sess.25. de refor. c.6. vers. qui si aliquid Canonicis*, nam quamvis non possit convocare Capitulum, si de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, ut ibi, tamen in una Seguntina, 3. Sept. 1587. S. Congregat. Concilii censuit, hoc decretum intelligendum quando agitur de eo, quod privatim interest Episcopi, etiamsi id spectaret ad ipsum tanquam Episcopum, secus si de re spectante ad ipsius Episcopi jurisdictionem, officium, dignitatem, administrationem, & regi-
54 men, ut in proposito, in collationibus † n. cessat peculiaris consideratio interesse Episcopi, cum ille non ad eum ratione privati nominis, sed dignitatis Episcopalis pertineat, fuit dictum in una Hispalen. juris votandi 26. Junii 1561. coram D. Orano.

55 Non tamen posset Episcopus restringere, † & abbreviare Capitulo tempus semestre, quod de jure habet ad providendum *reg. indultum, libro 6.* Abb. *in cap. eum nobis n.9. de elect.* P. à Baysio *in directorio electionum, part. 3. cap.4.* Cuchus *in institutio. major. lib.4. tit 1. n.179.*

56 Nec cogere Capitulum ad providendum, † & congregato Capitulo per Episcopum, seu aliàs, ad providendum, posset major pars, si vellet, provisionem differre. Abb. *ibi n.10.* Lamber. *de jure patron. 2.p. 2.lib. q.2. arg.19. ex n.10.* & Azevedo in Curia Pisana *lib.1. n.8. litera D.*

57 Sicut etiam non poterit Capitulum † restringere, & abbreviare terminum sex mensium, & requirere ac vocare Episcopum, ut intersit provisioni intra certum tempus, ex *d. reg. indultum.* Rebuff. *dict. consilio 60. 3. dubio*, & conducit ad hæc decisio Placentina Cantoriæ 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino suprà adducta *quarta parte, capite tertio, num.* 80.

58 Tertiò circa provisionem Canonicatuum, † & præbendarum, ac dignitatum Ecclesiarum Collegialium sunt etiam variæ opiniones, & Domini de Rota fuerunt varii, & divisi *in decis.4. de conces. 717. præbend. aliàs 167. in novis. & in decision.* Ægidii seu 718.

59 Prima opinio est, quod in Ecclesiis Collegiatis † ad Prælatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat provisio, & collatio de jure, sicut aliorum bonorum administratio: nam non est tanta communio inter Episcopum, & Ecclesiam inferiorem sibi subjectam, quanta inter Episcopum & Ecclesiam suam Cathedralem, ut *in cap. requisiti, de testam.* quam opinionem tenet Cald. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana.* Hostien. *in cap.2. de institutio.* Lapus *alleg.31.* aliàs 22. ubi Mandos. *litera B*, alios citans Collector. *d. dec.4. & decis.8. de præben. in antiquior.* additio ad Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana n 8. litera B.* Probus ad Monach. *in c. si. de regul. in 6. n.3.* & Reb. *de cons.60.*

Pro qua † allegatur *c. ex transmissa in fin. de renun-* 60
tiatio. c. significatum de Præb. cap. ex insinuatione de simo. & c. cum in Ecclesiis de Præb. in 6.

Quæ tamen jura parum faciunt pro ista † opinione, 61
quia ut Ægidius *d. dec.717. n.3. & 32. ait*, non loquuntur dispositive, sed narrativè, & factum possibile supponunt, sæpe enim juri communi hoc casu per consuetudinem derogatur, &c.

Secunda opinio est, † quod spectet ad Episcopum: 62
quia habet dispositionem cunctorum beneficiorum suæ diœcesis, & ad eum de antiquo jure, & dispositione Ecclesiæ potestas conferendi inferiores Ecclesias, & omnia beneficia suæ diœcesis pertinebat *c. regenda. 10. q.1. & c. omnes Basilicæ, 16. q.7. cum aliis.*

A qua regula non est recedendum, † nisi in casibus 63
qui postmodum à jure fuerunt expressi, ut ait glos. *in cap. quamquam de elect. in 6. non devolvetur*, quæ ponit d. regulam, & Ægid. *d. n.3.* & ab hoc jure primitivo non reperitur recessum, nec hoc jus ablatum Episcopis, nec Collegiis datum, quoad canonicatus, & Præbendas, licet bene, quoad capita ipsorum Collegiorum, ut per Ægidium, *ibi & n.4.* & hanc opinionem tenuerunt aliqui de Rota *in d. dec. 4. & d. dec.* Ægidii.

Tertia media, quæ magis placet, opinio † est, quod 64
in Ecclesiis Collegiatis præsentatio seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, quam tenet Joan. de Lignano, *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, Feder. *cons.223.* Abb. *in dict. cap. cum Ecclesia, n.8. & in cap. cum venerabilis de exceptio. num. 45.* & ibi Flam. *à n.57.* Corras. *2. part. cap.4. n.6.* Bernard. Diaz. de Lugo, *reg.240. limitat.5.* Cassador. *dict. de. 22. de Præbend. num. 3.* dicens communem, & ut talem eam secutam esse Rotam in Novarien. & in alia Bononien. Puteus *decis.135. lib.1.* qui sumit ibi collationem pro electione, ut patet, quia allegat Cassadorum *dict. num. 3. & decisio. 412. ad fin. lib.2.* & Mohedanus *decisione vigesima septima, de Præbend.* aliàs 207.

Et hanc etiam sententiam, ut communem † sequi- 65
tur Selva *2. par. quæst 22. quinto casu n.15. & 16.* qui licet cum Domin. & Cardinali Alexandrino, dicat ad Prælatum Ecclesiæ Collegiatæ pertinere præsentationem, & non per hoc excludit Capitulum, *cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælatis, ut in d. decis.* Putei, & patet ex præcedentibus, sequitur Duaren. *lib.3. c.4.* dicens, quod in Collegiatis inferioribus præsentatio ad Prælatum, Collegiumque ipsius Ecclesiæ pertinet, sed Episcopi tanquam superioris est institutio, *c. nullius 16. q.7.* quod etiam dicunt Felin. & Bernard. suprà & Bursatus *cons.16. n.46. lib.2.*

Et Prælatus intelligitur non Episcopus, † sed 66
Prælatus immediatus ipsius Collegiatæ, quicquid velit Quintanadveñas *lib.1. Ecclesiasticon. c. 5. num. 4.* dicens, quod in Ecclesiis collegiatis nominatio, seu præsentatio Episcopi simul, & Cap. est institutio solius Episcopi.

Cujus sententia non videtur etiam posse † proce- 67
dere, ubi Ecclesia collegiata non haberet Prælatum inferiorem, sed esset immediatè subjecta Episcopo: nam tunc juxta hanc tertiam opinionem, præsentatio, nominatio seu electio ad solum Capitulum seu Collegium ipsius Ecclesiæ, pertineret, & hanc tertiam opinionem tenet post hæc Gonzal. *glos.45. n. 47 & 50.*

Pro qua tertia opinione facit † *cap.1. de elect. & d.* 68
cap. ex insinuatione de simon. ibi, *elegerunt, & in c. ad audientiam 1. de Capell. Monach. in 6.* cum enim ex bonis ipsius Ecclesiæ Præbendæ sint, seu præsumantur institutæ, ad ipsam Ecclesiam debet pertinere præsentatio, seu electio, ad Episcopum institutio ex *d. cap. nullus & c. cum ex injuncto in fin. de hæretic.* sicut in beneficiis patronalibus, &c.

Et

Et pro hac opinione est quædam declaratio S. Congregationis Concilii super *c 9. sessio.25. de reformat.* ibi, & privilegia concessa, &c. quæ sic ait, super hoc verbo, fundabat se quidam Episcopus dicens, jus eligendi, quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cujusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes per Concilium in præsenti esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam text. iste restringit se ad jus eligendi in jure patron. electivo, non autem in aliis electionibus, quæ de jure communi Capitulis competunt aut Prælato inferiori.

70 Et Ecclesia Collegiata quæ dicatur, † & quæ signa, & requisita habere debeat, vide Felin. *in cap. accedentes, de præscript. n.2.* gloss. & Dd. *in c. dilecta de excessib. Prælatorum.* Colmam *in pragmatica sanctione, tit. de elect. §. sed per electiones, 3. verb. Collegiatis*, Lamb. *de jure patr 1. par. 2. lib. quæst. q 5. art 1.* Villadiego de Legato *qu. 8. 1. part. à n 42.* Corras. *3 part. cap 3. n 4.* Achillem *decis 273.* Caputaquen. 142. & 295. *part. 1.* Cuchum *in institutio. major. lib. 4. tit. 1 ex n 5.* Fulchum *de visit lib 2. cap. 1. & dec.* Rotæ 422. 584. & sequentem, & 660 in noviss. Farin. Mascard. *de probatio. conclus. 585.* & Zechum *de republic Ecclesiast cap. 28* de proposito, seu Rectore Colleg. Ecclesiæ, & *decisa* Rotæ in causa Zamoren. Canonicatus de Toro adductum 11 *par. n. 90.* & Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsump 90 à n. 20.*

71 In Ecclesiis verò regularibus, † ad quem de jure communi spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium, an ad Abbatem solum, seu cum consilio, seu consensu Capituli, an verò ad Abbatem, & conventum, vide Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana, n. 9. de elect. & in d. ca ea noscitur de his quæ à Prælatis n. 4. & in c. ad Apostolicam de regula, n. 11. & 12.* Glos. Monachum Domin. Francum & alios *in dict. ca. fin. de regular. in 6.* Lapum *d. allegat.* & alia 32. & ibi Mandos. alios referentem *additione 1.* Selvam *d. 2. p. qu. 22. 7 casu n. 18.* Navarr. *consil. 36. & 37. de regul.* Sylvest. *in sum. verb religio tertia. n. 3.* & Manu. Rodriguez *in sum. 2. tom c. 8. n. 8.*

72 Prædicta autem de provisionibus præbendarum † & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo, aut privilegium, ex quibus aliquando provisio pertinet ad solum Episcopum, vel ad solum Capitulum, vel ad Canonicum hebdomadarium, vel ad Episcopum, & Capitulum alternatim, seu per turnos, &c. *d c. cum Ecclesia Vulterana*, ubi gloss. & Abb. *n. 10.* & alii Rebuff. *de nominatia q. 8. à n. 3.* Corra. *d. 2 par. c. 4. n. 7.* Joan. Nicol. Gimon. *in Enchiridio beneficiorum, tit. 2. cap. 3 n. 5. 6. & 21.* Mand. *cons. 28. n. 10. & cons. 29. n. 2* Bursat. *d. cons. 126. n 45 lib. 2.* Cassad. & alii supr. citati & Gonzal. *d. gl. 45. à n. 71.*

73 Sed in præsenti est gravis difficultas qualis † debeat esse consuetudo in proposito; & supponendum est in præsenti non esse propriè consuetudinem, sed largè & abusivè, & potius esse præscriptionem, cum uni detrahat, & alteri requirat. Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulterana n. 6. & in cap. fi. de consuetud. n. 6.* & ibi Jo. Andr. & alii, & Rochus, *sect. 5. n. 3.* Baldus *de præscript. 1. par. quæst ult. n. 3. & 4 & 5. p. 5. d. qu. 12. n. 5.* Aymon. *de antiquitate temporis 4 part. 7. differentia. ex n. 21.* Probus ad Monach. *in c. cum illis de præb. in 6. n. 1. & 27.* Aretin. *consil. 13.* Corn. *cons. 268. lib. 4.* Puteus *dec. 387. lib. 2. ex n 4.* Cæsar de Grassis *dec 10.* & Rota in una Cajetana præcedentiæ 1. Martii 1563. coram D. Robusterio, ubi fuit resolutum præscriptionem, & non consuetudinem esse, quando acquiritur jus alicui Universitati, seu Capitulo, & non in universum, & in communi, sed tanquam personæ fictæ, & particulari.

74 Tunc esset propriè consuetudo, † quando in aliqua Provincia generalis consuetudo hujusmodi servaretur, ut *in d. c cum Ecclesia Vulterana in fi.* ita quod faceret jus in communi in illa Provincia, juxta notata *in d. c. fi de consuetud.*

Hoc supposito difficultas est, † qualis debeat esse 75 hujusmodi consuetudo, seu præscriptio an quadragenaria, an immemorialis vel quadragenaria, cum tit. in qua dicendum est, quod cum circa provisionem præbendarum, & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis & Collegiatæ sint variæ sententiæ inter Dd. ut suprà visum est, & sic non sit jus expressum, sufficiet quadragenaria, sine tit. nam licet sit contra communem opinionem, tamen non est contra jus. Puteus *dec. 241. lib. 3. num. 4.* Achilles *decision. 104.* Rota in una Hispalen. juris nominandi 10. Octob. & 7 Novembr. 1583. coram D. Seraphino, ubi quod, ut consuetudo dicatur jus necesse est ostendere legem claram, vel ratione expressam in lege, ex qua sit dicendum, &c.

Et fuit resolutum in una Valentina emolumento- 76 rum coram Domino Cantucio 18. Mar. 1585. Consuetudinem contra jus tunc dici, quando est contra expressam legem, dispositionem, vel rationem, non quando contra communem opinionem, Put. & Achill. suprà & in d. Hispalen. juris nominandi 10. Octobr. 1583. & Salamantina Portionis, coram Vicecomite 11. Februa. 1585. Gemin. *cap. ut litigantes col. fin. de Offic. Ordinarii in 6.* & ibi Francus *n. 3.* Felin. *cap. statuimus n. 3 de majorit. & obedient. & in ca. tua nos n. 3. de jurejur.* Roch. *de consuetudine c. 296.* Curt. Juo. *cons. 57. prope fi. &c.* & conducunt quæ tradit Contardus *in l. unic. C. si de momen. possess lim. 9. ex n. 50.*

Et similiter, licet sit contra decisiones Rotæ, † non 77 est contra jus, nam decisiones Rotæ non faciunt jus, Cassad. *dec. 17. n. 7. de præbend.* Pavinus *in præludio extravagan versic. decisiones Rotæ.* Felin. *in capite primò, de re judic. n. 12.* Vantius *de nullitate ex defectu processus n. 121.* Anton. Gabr. *de sententiis, conclusio. 7. n. 22.* Lancellotus *de attentatis 2. par. cap. 20. limit. 1. n. 2.* & Mascar. *de probat. conclus 485.* & dictum est *in præfat.* Quamvis contrarium defendat Doct. Matta *de tribunalibus urbis c. 5.*

Et licet quando secundum † eas sæpius reperia- 78 tur judicatum ita, quod sit introductus stylus Rotæ, faciunt jus Pavinus, Mascard. & Matta *ibi*, & dictum est suprà *c. 1. à n. 534. & c. 3. n 239.* tamen cum sit jus styli, consuetudo, seu præscriptio contra eas non requirit tit. aut tempus immemoriale, quia non dicitur absolutè contra jus.

Facit decisio Barchinonen. coram Achille † infrà 79 relata *8. p. c. 4. n. 44.* ubi quod consuetudo contra stilum Rotæ, & communem opinionem, non est contra jus, & sic sufficit, quod sit probata per decem annos.

Sed dices, quod cum in hoc sint † diversæ opi- 80 niones, & non sit jus expressum, ut est dictum, consuetudo & observantia approbans, & recipiens aliquam ex iis opinionibus, dicetur interpretativa, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem, etsi sit contra communem & veriorem opinionem, & notata *in c. cum dilect. in consuetud.* ubi Abb. *n. 7.* Aimon. *consil. 101.* Rochus *de consuetudine sect. 5. n. 5.* Mant. *de conjecturis lib. 18. tit. 18. n. 34* Simon. de Pratis *interpres. ult. volunt. lib. 1. solut. 11. n. 8.* Camillus Gallinius *de verb. signif. lib. 10. c. 35.* Cueva *in præfatione ad decis. Aragoniæ n. 20. & 31.* Menoch. *de arbit cas. 83. n. 10.* Villar del patronado de Calatayud. *4. p. §. 2. n. 8.* qui plura adducunt, Alex. Monet. *de distri par. 2. quæst. 12. n. 11. & 44.* Gratian. *discept. forens. c 158. à n. 14.* addi. Papaz. ad Rotam *decis. 6. de consuetud. in noviss. n. 11.* Puteus *dec. 283. n. 3. lib. 1. & dec. 12.* in una Burgen. decimarum *lib. 3.* & Rota *decis. 574. n. 3. & 4. & decis 715. p. 1. diversor.* & in d. Salamantina portionis, 11. Februar. 1585. supr. adducta *c. 1. n. 337.* & in eadem contra 20. Decemb. ejusdem anni, & 26.

81 Aprilis 1585. ut *ibi n.* 338. Vel ſaltem † ſufficeret
decennalis ad tradita per Molinam, *de Hiſpanorum*
*primogen.lib.*2.*c.*6. *n.*57. & 58. Valazquez de Aven-
dañ *in l.*14. *Tauri gl.*1. *n* 17. Azevedo *in l.*1. *tit.*7.
lib 5. *recopil. n.*23. & 24. & Joan.Gutierrez *pract.lib.*
3. *q* 62. à *n.*26. qui tamen *q.*16. *ejuſd. lib n.*78. eam
non requirit, *& de gabell. q* 37. *n.*26. *q.*84. *n* 9. & *q.*
86. *n.*22. & Joan. Garciam de nobilitate in diviſione
*n.*57. Et Salas *de l.g. diſp.*19. *ſect.*14. *n.*101.

Præterea, quando iſta non eſſet conſuetudo inter-
82 pretatus, † eſſet tamen conſuetudo propria præter
jus, & non præſcriptio, & ſic ſufficeret decennalis;
ſicut in decimis prædialib. quamvis communis opi-
nio ſit, quod debeantur Parochiæ ubi ſita ſunt præ-
dia, & non Parochiæ colentis, tamen per conſuetu-
dinem decem annorum induci poteſt, quod debean-
tur Parochiæ colentis, ſeu dividantur, quia non eſt
conſuetudo contra jus, ſed præter, licet per eam de-
trahatur uni Eccleſiæ, & acquiratur alteri, Abb. *in c.*
*cum ſint de decimis, n.*6. Covar. *lib.*1. *var.q.*17.*n.*8. Vi-
vius *dec.*4.*n.*44. Joan.Gutier. *canon q.lib.*2.*c.*21.*n.*58.
Puteus *dec.*154 *lib.*1. & 176.*lib.*3. Achil. *dec.*3. & 6.
de decimis, Rota *deciſ.*163. *part.*2. *diverſorum*, & in
una Conch. decimarum 16. Octo. 1585. coram D.
Seraphino, & in Toletana primitiarum coram eodem
1. Julii 1587. & fuit dictum in d. Talentina emolu-
mentorum 16.Octobr.1585. coram D. Cantucio, &.
in Civitaten. decimarum 15 Decemb. 1593. & 18.
Mart. 1596. coram D. Gipſio. Et noviſſimè fuit re-
ſolutum in una Calagurritana decimarum 26. Jun.
1609. coram D. Cavalerio.

83 Et ita in terminis videtur tenuiſſe Rota † in una
Faventina juris conferendi, coram D. Vicecomite, 4.
Junii 1584. ut in ſequenti deciſione Domini reſol-
verunt conſtare de ſufficienti conſuetudine juris eli-
gendi, cum enim electio ſit communis Capitulo, &
Epiſcopo, niſi conſuetudo ſit in contrarium, ut per
Caſſad. *deciſione* 22. *num.* 2. *de præbend.* & apparet,
quod in hac materia attenditur conſuetudo, nec eſt
conſiderabilis conſenſus populi totius, vel majoris
partis, quia illud eſt quando agitur de re ſpectante ad
populum, cujus conſenſus requiritur, non ſic in rebus
Eccleſiarum, in quibus pleriſque attenditur conſuetu-
do, & tamen unius Eccleſiæ dicitur conſuetudo, ut
in c. ult. de conſuetudine in 6. *cum aliis pluribus:* qua-
re cum in præſenti viderint Domini longam obſer-
vantiam Capituli, & Epiſcopi inter ſe, & de jure non
prohiberi Capitulo, electionem privativæ ad Epiſ-
copum, dixerunt, non eſſe hanc conſuetudinem con-
tra jus; ſed ad ſummum præter jus, quia textum non
habemus, qui prohibet electionem Canonicis, ſed
potius contrarium cuilibet concedi, ut habetur *in cap.*
cum Eccleſia Vulterana de electio. Rota 4. *de conceſſ.*
prabend. in noviſſ. Ægidius 69 *n.* & ſic de jure Capi-
tulum non eſt incapax juris eligendi in Eccleſia Ca-
thedrali. Quæ deciſio eſt in noviſſ. Farinac. 637.
emenda.

84 Reſpondetur tamen, † quod, quamvis ſimus in
conſuetudine, & obſervantia interpretativa, tamen
ſibi agitur de auferendo juri uni, quod habet juxta
communem & veriorem opinionem, & dando alteri,
requiritur præſcriptio quadraginta annorum, juxta
conſilium Socini 260. *n* 19. *lib.*2. & *deciſionem* Putei in
d. Burgen. decimarum 25 *lib.*3. & *deciſ. ejuſdem* 252.
*n.*1. *eodem lib.*3. & *d.dec.*574 *n.*4 *p.*1. *diverſorum*, &
d. deciſionem. Cæſaris & Graſſis 10. *n.*6. & 7.

85 Quando verò jus eſt ita obſcurum, & dubium, †
ut non conſtet de jure alterius, tunc cum non aga-
tur de auferendo jure uni & dando alteri, non re-
quiritur præſcriptio, ſed ſola conſuetudo & obſervan-
tia abſque præſcriptione temporis ſufficiet ad inter-
pretationem, ut *in d. dec.*574. *n.*4. & *d.deciſ.*615. &
aliis adductis.

86 Et quod dicunt Abb. Manica, † & alii relati, *n.*
80. quod conſuetudinis interpretatio, abſque præ-
ſcriptione temporis eſt neceſſaria, etiamſi de jure
non ſubſiſtat, & alius intellectus de jure verus eſſet
procedit in conſuetudine propria: quæ non indu-
cit jus privatum, ſed publicum, & promiſcuum,
quoad omnes in communi, in qua cum non agatur
de auferendo uni, & acquirendo alteri in particula-
ri, non requiritur aliqua præſcriptio temporis, jux-
ta citatos.

Ad illud de decimis † prædialibus reſpondetur 87
quod ibi non ſolum non eſt jus expreſſum, ſed in ò
jus defert conſuetudini dicens, recurrendum eſſe ad
conſuetudinem, & illi ſtandum, ut *in c. cum ſint homi-*
nis, & c. ad Apoſtolicas, de decimis, & ſic jus conſuetu-
dinarium, & materia conſuetudinis non præſcriptio-
nis, etiam ſi agatur inter duas Eccleſias, ut per alle-
gatos & *c. fide Paroch.* non loquitur de colente, Achil-
les *d. dec.*3. *in fi.* & *d.dec.*6. *n.*3. *de decimis*, ex quo *c.*
fi. obiter videtur falſa ſententia, & conſilium, Gonzal.
*gl.*37. *n.*44. in cauſa Conchen. &c.

In Propoſito verò noſtro, licet non ſit jus † cla- 88
rum, non eſt materia conſuetudinis, ſed præſcriptio-
nis inter Epiſcopum, Capitulum, cum ejus non ſic
deferat conſuetudini.

Unde non videtur vera dict. deciſio Faventina † 89
maximè in ſuo caſu, in quo Capitulum prætendebat
eligere, ſeu providere privativè ad Epiſcopum, & eo
excluſo, & ſic conſuetudo erat contra jus; ex quo
Epiſcopus habet fundatam ſuam intentionem ſal-
tem in ſimultanea proviſione juxta ſuprà dicta, &
Corraſium *dict. c.*4. 2. *part. n.*7. *ad fin.*

Unde cum Capitulum prætendit providere † Præ- 90
bendas aut dignitates Eccleſiæ Cathedralis, excluſo
Epiſcopo, ex conſuetudine, ut in terminis *d. c. cum*
Eccleſia Vulterana, de electione, requiritur immemo-
rialis præſcriptio, aut quadragenaria, cum tit. ex *c.*1.
de præſcript. in 6. & in terminis Abb. *in d.c. cum Ec-*
*cleſia, n.*6. facit *conſil.* Aymon. 134. à *n.*14.

Sicut etiam ad hoc, † ut inferior acquirat jus 91
conferendi contra Ordinarium habentem funda-
tam intentionem de jure communi, ut ſuprà dixi-
mus *c.*1. *n.*51. requiritur præſcriptio immemorialis,
aut quadragenaria cum tit. & bona fide, Probus ad
Monachum *in d. c. cum in illis de præb. in ſexto n.* 9.
Roſiniacher *de benef. c* 1. *n* 9.10. & Rota in una Piſ-
cien. ſeu nullius juriſdictionis de anno 1684. quæ eſt
1. *p. diverſ. deciſ.*803. *n.*4. ubi alios refert.

Unde etiam conſuetudo generalis † provinciæ, 92
quod Capitulum eligat, ſeu provideat excluſo Epiſ-
copo, non extenderetur ad loca particularia, ſeu Ec-
cleſias, in quibus non eſſet talis conſuetudo, licet
tunc eſſet propriè conſuetudo, ut poſt Ægidium do-
cet Abb. *d. n* 6. ad tradita per Rochum *de conſuetud.*
*ſect.*4. 3. *requiſito.*

Quod tamen de conſuetudine generali † provin- 93
ciæ non videtur verum: nam quamvis conſuetudo
unius Eccleſiæ, vel provinciæ, ſeu Diœceſis, etiam
vicinæ, contra jus non extendatur ad aliam Eccle-
ſiam, vel Provinciam, ſeu Diœceſim, tamen conſue-
tudo generalis unius Provinciæ, debet comprehen-
dere Eccleſias ejuſdem Provinciæ, in quibus non
eſt talis conſuetudo, niſi ibi fuerit alia conſuetudo
ſpecialis, quæ præfertur generali: nam conſuetu-
do generalis facit jus univerſale, & in communi, &
† ſic ſumus in jure univerſali Aymon. *de antiquitate* 94
temporis 4. *part. ſect.*1. *n* 57. Capiraquen. *deciſ* 229.
*part.*1. & videtur tenere Rochus *ſupra d. ſect.*4. *n.*16.
& 17. & *ſect.*7. *n.*20.

Et facit tex. *in d. c. cum Eccleſia Vulterana, ad fi.*
quicquid † Abbas dicat, & faciunt etiam tradita per 95
Felinum *in c. auditis de præſcript n.*19. Balbum *de præ-*
*ſcript.*2. *part. principal. quæſt.*2. à *n.*11 & Rotam *dec.*
17. à *n.*2. & *deciſ.*139. *n.*12. 2. *par. diverſo.* & in una
Placentina decimarum 6. Februarii 1582. coram D.
Seraphio.

Seraphin. & in una Burgen. processionum 4. Maii 1588. coram Do. Plato. & in una Conchen. exemptionis decimarum 10. Maii 1589. coram D. Orano, & io Abulen. Parochialis. 28. Junii 1593. infrà adducta *ca.seq. num.*61. & in una Cordubeo. redecimarum, vigesimo quinto Octobris 1593. coram D. Seraphino, & in aliis pluribus causis.

Et juxta prædicta potest † procedere resolutio
96 Rotæ in causa Placentina voti, in qua cum Capitulum prætenderet Episcopum in collatione præbendarum, & Dignitatum illius Ecclesiæ solum debere habere unam vocem, ut habent singuli Canonici, & non tantam, quantum totum Capitulum, non obstante statuto illius Ecclesiæ de voto Episcopi, & Capituli, & ad id allegaret consuetudinem 40. annor. 2. Maii 1586. coram D. Robusterio fuit resolutum: Quod consuetudo contraria 40. annorum sine tit. non sufficit ex quo statutum loquens de voto Episcopi, & Capituli recipit à jure certam interpretationem, quod votum Episcopi sit pro dimidia parte, sed requiritur immemorialis, & quam observantia præsens non potest interpretari statutum antiquum, Socinus *cons.6. lib.*1. &c.

Et 2. Junii ejusdem anni coram eod. † fuit reso-
97 lutum, Quod *dict. consilium* 6. Socini, *leg.*1. citatum pro Episcopo Placentino in dicta decisione secunda Maii est verum, & applicatur ad hoc, ut observantia præsens quadragenaria statuti de voto Episcopi, & Capituli, non præsumatur in præteritum, cùm statutum ab initio receperit certum intellectum de jure, ut votum Episcopi sit pro dimidia, & totum seu major pars Capituli, pro alia dimidia, & sic habeant contrariam præsumptionem ante se, nam secundum illum intellectum juridicum præsumitur ab initio observandum dict. statutum, nec obstat *consil.* Rom. 123. nam termini de mutatione monetæ, & similes sunt diversi à terminis istius statuti, & nihilominus Rom. & alii consuluerunt contra opinionem Oldr. quæ est verior, & æquior, & communior, ut ibi per additio. ad Rom. & vide Jas. *in l. fin. C. de impuberum*, ubi citat jura, ex quibus colligitur d. interpretatio statuti, non obstat *decision.* Putei 15. *&* 241. *l.* Achil. 8. *de citat.* & decisio in causa Salamant. Portionis, quia loquuntur, super re non ita clara, & quæ de jure ab initio non habebat certam interpretationem.

Et postea † in eadem coram D. Peña 26. April.
98 1599. cum Capitulum prætenderet in proposito casu esse consuetudinem, & non præscriptionem, & consequenter non requiri titulum, dato super hoc dubio fuit resolutum, Negotium versari in præscriptione, & non in consuetudine, cum enim notum sit in jure, quod in his, quæ pertinent ad Episcopum & Capitulum tanta est vox Episcopi solius, quanta totius Capituli ex communi, *in c. postulastis, de concess. Præbendæ*, ubi Dd. Selva *de Benef. p.2. qu.*7. Lambert. *de jure patron.2 par. l.1. q.3. art.2.* & consequenter Episcopus habeat intentionem fundatam in jure communi, & Capitulum prætendens Episcopum solum debere habere unam vocem, qualem habent singuli Canonici, tractet de auferendo jure Episcopo competenti, locus est præscriptioni, & non consuetudini, ex altera communi *in c. fin. de consuetudine*, & fuit resolutum in Cajetana præcedentiæ; 1563. & in una Toletana redecimarum 21. Maii & 27. Junii 1586. coram D Pamphilio, &c. Nec obstare quod est *in capit. cum Ecclesia Vulterana de elect.* consuetudo appellaretur, quia respondetur ex sententia Abbatis *ibi num.* 6. propriè esse præscriptionem, licet text. vocabulo abutendo consuetudinem appellaret, nec obstare decisionem in causa Hispalen. voti 26. Nov. 1594. coram D. Gipsio, quia ibi agitur de aliquo observato inter ipsas personas Capitulares promiscuè, & in communi perpetuum, & non de inquirendo Capitulo in particulari, & tanquam privatæ & singulari personæ, &c.

Et coram eodem D † Peña 6. Novembr. 1600. Ro- 99
ta stetit io decisis ex dictis rationibus. Quibus etiam accedebat aliud fundamentum, quod ubicumque Capitulum prætendit acquirere aliquod jus contra Episcopum, ut in præsenti, tunc est præscriptio, & non consuetudo, *gl.3. in c.3. de consuet. in* 6. & ibi Anchar. *n.*3. Gemin. *supra* Abb. *in d.c. cum Ecclesia n.6. adverte*, nec obstant decisiones Cassador. 22. *de præbend.* & in Faventina juris conferendi coram D. Vicecomite, 4. Julii 1584. quia respondebatur illas habere locum in casibus dubiis, & ambiguis, quando scilicet incertum est, an & quo modo collatio Præbendarum existentium in Cathedrali spectet ad Capitulum, vel ad Episcopum vel ad utrumque, tunc enim attenditur Ecclesiæ consuetudo, per quam dirimitur controversia orta inter Doctores super pertinentia collationis, ut patet ex serie decisionis Cassadori, in casu autem proposito, cum ab initio fuerit certum per statutum fundamentale Ecclesiæ Placentinæ per Innoc. IV. confirmatum ad utrumque, videlicet ad Episcopum & Capitulum pertinuisse collationem, & consequens erat, ut juxta juris communis dispositionem, tantum deberet esse solius Episcopi suffragium, quantum totius Ca. quod & jura Canonica, & civilia suadebant, jura quidem Canonica *in c. pastoralis in prin. de rescript.* ubi gloss. *verb. plures, vers. simile est c. scriptum, § & si partes de elect.* ubi Abb. n.6. *c. postulastis §. ad breviter de concess. præb.* ubi gloss. *Clem. plures de jure patronat jura civil. in l liber homo. §. Titius ff. de hæred. instit. l. si pater filio de vulgari l. si quis Titio de usufructu accrescendo*, ex quib. tandem inferebatur prædictam consuetudinem Capituli, post jus quæsitum Episcopo in communicatione vigore statuti fundamentalis non potuisse consuetudinem, sed præscriptionem ex illa potissima, validissima ratione, quia agebatur de auferendo jure Episcopo competenti. Præterea ad decisionem in causa Faventina magis in specie fuit responsum, in ea nihil in specie fuisse cogitatum de differentia consuetudinis & præscriptionis, quia nec agebatur de tanto, vel de quanto Episcopi suffragio, sed generaliter dixit de consuetudine relata, ad text. *in dict. c cum Ecclesia Vulterana*, & notum est in jure canonico consuetudinis, & præscriptionis nomina sæpè confundi, *ca. cum dilectus: & ibi gloss. verb. præjudicet de consuetud. c.3. eod. tit. l.6.* cujus confusionis meminit Abb. *in c. fin.* n.20. *vers. sciat tamen de consuetud.* quam confusionem abusionem vocabulorum vocat Franc. Aret. *cons* 13. *n.*11. *vers. ubi jurisconsultus*, & indiffinitam locationem Paulus de Castro, *in l. cum de consuetudine ff. de legib.* Balbus *de præscrip. part.1. quæst.10. n. 11. vers.* Canonistæ tamen, &c.

Quæ decisiones, quatenus dicunt dictum † nego- 100
tium versari io præscriptione, & non in consuetudine, & plano procedunt juxta suprà dicta, maximè stante d. statuto fundamentali.

Quatenus verò dicunt † consuetudinem, seu præ- 101
scriptionem contrariam 40. annorum sine titulo non sufficere, sed requiri immemorialem, patiuntur difficultatem, si solum attendatur statutum, quamvis expresse diceret, quod votum Episcopi esset pro dimidia p. quia in præscrip. contra statuta non videtur requiri tit. seu tempus immemoriale, quod solum requiritur ubi jus commune seu juris communis præsumptio est in contrarium, ut in *dict. c.1. de præscr. in* 6.

Sicut in consuetudine propria contra statuta non
requiruntur 40. anni, † ut in consuetudine contra 102
jus commune Canonicum; sed sufficiunt decem anni, ut cum Card. Alexand. *in c. frustra* 8. *dict.* docent *de consuetudine sect.3. n.*41. & Botreus *de synodo 3. part.2. n.*59. Quamvis in † constitutionibus Con- 103

cilii Provincialis sit quædam declaratio S. Congreg. Concil. super *c.2.sess 24.de reform.* quæ sic ait: Episcopi tenentur ad observantiam decretorum Concilii Provincialis, non obstante lapsu decennii, quo non fuerunt observata.

104 Nec refert dicere esse de jure communi † etiam Canonico, quod in his, quæ pertinent ad Episcopum & Capitulum, votum Episcopi sit pro dimidia parte, & tantum, quantum totius Capituli, ut in *d. c. postulastis*, quod melius id probat, quia videtur æquiparare Episcopum, & Capitulum cum aliis, nisi demus etiam de jure, quod collatio spectet ad Episcopum, & capitulum, aliàs jus illud Episcopis refunderetur totum in statutum.

105 Unde juxta suprà dicta dicendum videtur, † quod sicut est contra jus excludere Episcopum à provisione & collatione præbendarum & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei nisi unum votum, ut unius Canonici, quia id est quasi eum excludere, & ideò in d.causa Placentina non suffi.ere quadragenariam sine tit. sed requiri etiam tit. aut immemorialem.

106 Ex alio etiam capite † posset esse necessaria immemorialis in dict. Placentina, scilicet si forte in d. confirmatione d. statuti esset clausula decreti irritantis, quæ operatur non solum, quod statuentes non
107 possint statutum revocare, *c. dilecto de præb.* † *ad fi. vers. nisi fortè*, & ibi gl. Abb. & alii. Felin. *in cap. cùm accessissent de constit. n.7. & 8.* & ibi Decius à *n.19.* sed etiam, quod non possit contra illud induci consuetudo, seu præscriptio, nisi sit immemorialis, ut dicetur infrà *n.* 179.

---

§. I.

De provisione præbendæ pœnitentiariæ, lecturæ, Doctoralis & Magistralis.

SUMMARIA.

108 *In aliquibus Præbendis circa earum provisionem jus est speciale, ut in pœnitentiaria, & præbenda lecturæ, & præbenda Doctorali, & Magistrali, quod explicare oportet.*

109 *In primis de pœnitentiaria, ad cujus provisionem, & dispositionem spectet.*

110 *Decreto Concil Trid. statutum est, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ proximè vacaturæ ab Episcopo instituatur, &c.*

111 *Quod decretum, cum loquatur tantum in Cathedralib. non habet locum in Collegiatis, ut Sacra Congregatio censuit, cujus declaratio ponitur.*

112 *Pœnitentiarius institutus eo ipso habet à jure, & Concil. facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius Diœcesis, & jurisdictionem ad absolvendū à peccatis, & est veluti pa ochus totius Diœcesis, nec requiritur nova licentia Ordinarii &c.*

113 *Unde quilibet poterit ei confiteri, & satisfaciet præcepto.*

Ponitur declaratio S. Congr.

114 *Non tamen poterit audire confessiones in alia Diœcesi etiam habentium Bullam, vel licentiam sui parochi.*

115 *Nec habet facultatem absolvendi à casibus Episcopo reservatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit.*

Ubi ponitur declaratio S. Congr.

116 *Pœnitentiario potest Episcopus committere absolutionem, de qua Concil.T. sess.24 de refor.*

Ubi ponitur declaratio S. Cong.

117 *Quamvis habeat facultatem absolvendi à casibus reservatis, tenetur nihilominus integras confessiones audire, & non solum casuum reservatorum, & omnibus confiteri volentibus tenetur sui copiam facere, non tamen debet tenere virgam.*

Ubi ponitur declaratio S. Cong.

118 *Nec potest recusare audire confessiones volentium eis confiteri.* & n. seq.

120 *Ponatur declaratio S. Congreg. & si recusat potest puniri & privari ab Episcopo. sive adjunctis.*

121 *Reprobatur dictum Z chi, sub verbo, fortè, pœnitentiarium ad id cogi non posse, ex debita justitia.*

122 *Non tenetur pœnitentiarius ad majorem residentiā quam alii Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non adsit certis anni temporibus.*

Ubi ponitur declaratio S. Congreg.

123 *Pœnitentiarius, dum confessiones in Ecclesia audit, censetur præsens in choro.*

124 *Dum eos actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etiamsi ibi privatum officium recitet.*

125 *Ubi ponitur declaratio S. Cong. & non solum censetur præsens in choro, sed etiam in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta.*

Ubi ponuntur declarationes d. S. Cong.

126 *Cum unio præbendæ proximè vacaturæ facta pro pœnitentiaria sit facta authoritate Concilii censetur præservata in reg.12. Cancellariæ, de revoc.unionum etiam si sit facta authoritate Sedis Apostolic, ut Congregat. censuit, cujus declarat. ponuntur.*

127 *Quod intellige de præb. canonicalis & non de portione, & etiam de præbenda vacante in mense ordinarii, & non reservato.*

128 *Ubi ponuntur declarat. S. Congr. Idem etiam intelligendum in præbenda Theologali seu lectura eligenda & deputanda ex decreto Concilii sessione 5. de refor. c 1. vers. in Ecclesiis autem.*

Ubi ponuntur declar. S. Congr.

129 *Non impeditur assignatio & deputatio præbendæ pro pœnitentiaria per optionem post electionem factam in Ecclesiis, in quibus viget jus optandi, quamvis ante electionem rectè possit optari.*

130 *Ubi ponitur declar. S. Congreg. Et concordantur aliquæ declar. super dict. cap.1. in simili, de præbendæ lecturæ, quæ videbantur contrariæ*

131 *Præbenda semel erecta, & deputata in pœnitentialē pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico.*

132 *Ubi ponitur declaratio S.Congregationis. Nec pœnitentiarius, cui certa præbenda est deputata, & unita, potest optare aliam, retento ipso officio pœnitentiariæ*

133 *Nec etiam dimisso.*

134 *Ubi est declaratio S. Congregat. Et idem erit in præbenda Theologali.*

135 *Ecclesiis, ubi non optantur præbendæ, sed præstimonia illis annexa præstimonium quod habebat pœnitentiarius, seu Theologus poterit ab alio optari, & pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium.*

136 *Præbenda primò vacans post Concilium, pro quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an pro pœnitentiario remissivè.*

137 *Quamvis in Hispania fuerint magnæ controversiæ inter Episcopos, & Cap. super provisio. Pœnitentiariæ, resolvitur institutionem officii pœnitentiarii, & electionem personæ quandocunque faciendam, & non solum prima vice, ad solum Episcopum spectare, collationem autem præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, ut sæpè S. Congregat. declaravit, cujus declaratione ponuntur.* & n. seqq.

140 *Ponitur dec. Rotæ.*

141 *Resolutio ejusdem, & alia,* & n. 142.

143 *Quamvis in Concilio Compostellano statuatur, quod provisio pœnitētiariæ fiat prævio edicto, & cōcursu,*

id

id, non videtur usu receptum, non requiritur concursus ex Concil. quod solum ad parochiales eum requirit.

144 *Quod dictum est electionem personæ pœnitentiarii quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere, non procedit ubi vacat in mense Apostolico, vel adest alia reservatio seu affectio, nam tunc ad Papam pertinet ratione reservationis.*

Ubi ponitur declaratio S. Congreg.

145 *Occurrente vacatione pœnitentiariæ, sede Episcopali vacante, Capitulum non poterit illam providere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Cap. sed spectabit ad Papam privative stante reservatione reg. 2. Cancel. & cessante reservatione, reservatur futuro Episcopo, nisi Papa præveniret.* & n. seqq.

148 *Præbenda pro pœnitentiario à Capitulo sede vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstandum est ex declaratione S. Congreg. quæ videtur loqui in prima assignatione, & procedit ubi non fuerat per Episcopum pœnitentiarius institutus, & electus. cum unione præbendæ proximè vacaturæ: nam aliàs posset Capitulum, sede vacante, assignare, & conferre pœnitentiario antea instituto, & electo primam præbendam vacantem in mense Ordinario, &c.* & n seqq.

151 *Pœnitentiariæ potest resignari sicut aliæ præbendæ, etiam in favorem alterius, dummodo habeat qualitates requisitas & dari in coadjutoriam.*

152 *De qualitatib. requisitis in pœnitentiario remissivè.*

153 *De præbendæ lecturæ ad cujus dispositionem, & provisionem pertineat.*

154 *Decreto Concilii statutum est, quod in Ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud stipendium, pro lectorib. S. Theologiæ deputata reperiuntur, de cætero nonnisi personis idoneis conferantur, &c. in Ecclesiis autem Cathedralib. ac in Collegiatis, existentib. in insigni oppido, &c. ubi nulla præbenda, aut præstimonium seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur præbenda primo vacatura ad eum usum ipso facto perpetuo, constitutæ, & deputata intelligatur, &c.*

155 *Nihilominus ad hoc, ut talis præbenda prima vacatura sit Theologalis, & in Theologalem maneat erecta, requiritur actualis deputatio, ex declaratione Papæ & S. Congreg. cujus declarationes ponuntur.*

156 *Satisfit Concilio, etiam Theologiam scholasticam legendo ex sententia S. Cong.*

157 *De tempore, & hora, & materia lecturæ, & tempore vacationis, & de substituto ponendo*, & n. 158.

159 *Circa dubium propositum de provisione distinguitur inter præbendas Theologales, seu lecturæ erectas, & deputatas ante Concilium, & inter erectas & deputatas post Concil.*

160 *In erectis ante Concilium servandum est, quod ante Concil. & earum collatio, & provisio ab illis fieri debet, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat.*

161 *In electis post Concilium electio personæ seu lectoris ad solum Episcopum spectat. collatio autem præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, ex sententia S. Congr. cujus declarationes ponuntur*, 52. & n. seq.

163 *Ponitur resolutio Rotæ.*

164 *Id videtur procedere, quando talis præbenda vacaret in mense Ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel aliàs esset reservata seu effecta, electio personæ, & collatio spectaret ad Papam.*

165 *In Regnis Castellæ, & Legionis præbendæ lecturæ erectæ, ex decreto Concil. in quocumque mense vacent, providetur per Episcopos, & Ca ad instar Canonicatuum Doctoralium, & Magistralium.*

166 *Quamvis in una Toletana fuit resolutum per Rotam in ea, nec Bullam Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare, ut in dec. positis.*

167 *Et refertur doctrina Gonzal. circa id, & circa eam aliqua notantur.*

168 *De Canonicatibus, & præbendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum provisionem, & dispositionem spectant.*

169 *Per Bullam Sixti IV. & Motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralib. Ecclesiis Regnorum coronæ Castellæ, & Legionis erectus fuit, & institutus unus Canonicatus & præbenda pro Doctore vel Licent. in utroque, vel alteri jure qui dicitur Doctoralis, & aliter pro Magistro, seu Doctore, vel Licent. in Theologiæ, qui dicitur Magistralis ab Episcopo, ejus voto pro uno computato, & Cap. per vota secreta, prævio edicto, ac publico examine, & juram. ordinariæ authoritate providen. ut latius in Bulla Sixti IV. & schedula Motus proprii Leon. X. ac literis super eo expeditis hic positis.*

170 *Juramentum de eligendo magis idoneum, quando sit præstandum?* & n. seq.

172 *Resolvitur, quod tactis Evangeliis, & an per procuratorem seu Vicarium?* & n. seqq.

176 *An in Ecclesiis, in quibus non est in usu præstare juramentum in electionibus hujusmodi Canonicatuum, de eligendo magis idoneum, valeat electio facta sine tali juramento, quæ videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum, quæ derogat juri canonico?*

177 *Contrarium videtur verius, propter decretum irritans Bullæ, & Motus proprii Leonis, quod nisi positum refertur ad totam dispositionem, nisi ponuntur respectis proximæ dispositionis &c. & contra constitutionem habentem decr. irritans non valet, nec potest induci consuetudo, ex communi contra aliquos, nisi sit immemorialis, quæ tamen non potest dari modo in proposito, nec potest applicari alia limitatio, quando dispositio, in qua decretum irritans est adjectum non esset à principio usu recepta, &c.* & n. seq.

183 *An requiratur pro forma, quod vota præstentur secreto, ita ut si palam præstentur, electio sit nulla?* & n. seq.

Resolvitur, quod sic, etiamsi unus tantum id faceret.

185 *Quamvis in aliis actibus Capitularibus de jure non requiratur, quod vota præstentur secreto, expediret tamen, quod in omnib. vocaretur secreto, &c. Quamvis in consultationibus S. Consistorii, ubi vota sunt consultativa, aliud expediat.*

186 *An in electione Canonicatuum vota ita debeant esse secreta, ut nunquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamvis postea publicentur eligentium nomina, ut fit in electione Canonica, & in electione S. Pontificis per servitium*, & n. seqq.

Resolvitur, id non satis esse, sed vota debere esse omnino secreta, & nunquam publicanda, & ita practicatur; &c.

189 *Reputaretur electio secreta, si Capitulum poneret aliquos qui reciperent vota omnium modo postea nomina eligentium non publicentur, ut in electione regularium.*

Ubi ponuntur declarationes S. Cong. & n. seq.

191 *An si aliquis Canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta?* & n. seqq.

Resolvitur esse nullum, non solum, si id faceret palam, & permittente Ca. sed etiam secreto, nisi id faceret in fraudem ad annullandam electionem.

195 *Si quis de facto attentaret dare votum publicè, seu palam, non debet permitti à Capit. sed quod secreto illud det, aliàs electio esset nulla, imo tanquam indignus posset excludi a voto, &c.*

196 *Si ante electionem aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non irritaretur electio*, & n. seq.

198 Ubi

198 *Ubi adducitur declaratio S. Congreg. & etiam, quamvis quis servaret & extraheret schedulas malis ad ostendendum postea alicui, non vitiatur electio & catera.*

199 *Cum prædicta electio fieri debeat per vota omnino secreta, legitimè impeditus, qui potest alteri dare vices suas, non posset dare mandatum de eligenda certa persona.* & n. seqq.

202 *Qui dat alteri vices suas ad notandum, posset verbo illi jungere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret, peccaret, quamvis valeret votum alteri datum.*

203 *Cum nota sint omnino secreta, videtur quod posset Canonicus, cui alter dedit suum votum, cum voto proprio suffragari uni, & cum voto impediri alteri, etiamsi dedisset liberè vices suas.*

204 *Cum d. electio debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, non potest alter fieri per viam inspirationis, aut compromissi.*
Ubi adducitur declaratio S. Cong.

205 *An quando in ultimo scrutinio duo habent paria vota deveniendum sit ad sortes, an verò prius ad qualitates, ut plures tenent, & sit practicatum* & n. seqq.
Resolvitur deveniendum ad sortes, ex Bulla Leonis, non obstante observantiâ contraria, &c.

213 *An qui non interfuit actib. oppositorum possit votare? resolvitur contra Rotam posse.*

214 *An hujusmodi controversiis & aliis occurrentibus in provisione horum Canonicatuum qui debeat esse judex, an solus Ordinarius, an verò simul cum Capit.*
Resolvitur, quod supposito, quod deveniendum esset ad qualitates concurrentium, quia habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum, & Capitulum spectat electio, & provisio spectaret ad eos judicare de qualitatibus extrajudicialiter, &c. in controversia autem, an deveniendum esset inhabilis, & electio esset nulla, &c. solus Ordinarius debet esse judex, nisi ubi esset consuetudo contraria legitimè præscripta, &c. & n. seqq.

219 *An ad electionẽ requiratur collatio, an verò electio ipsa habeat vim provisionis, & collationis?* & n. seq.
Resolvitur attenta Bulla Leonis videri electionem ipsam habere vim provisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, praxim tamen, & consuetudinem Hispaniæ habere in hujusmodi Canonicatib. post electionem fieri collationem ab Episcopo & Capitulo, cui videtur standum, &c.

222 *An provisio hujusmodi Canonicatuum debeat fieri infrà semestre, aliàs devolvatur ad superiorem,* & n. seq.

224 *Resolvitur affirmativè, quamvis aliquando Capitula id non observent, & devolutio fiet cum eisdem qualitatib. licet superior, ad quem fit devolutio, non teneat ponere edictum, nec facere concursum, & cum Episcopus in hujusmodi provisione interveniat, ut Prælatus & non Canonicus, non fiet devolutio ad ipsum.*

225 *Cum isti Canonici sint privati ipso jure hujusmodi Canonicatib. ob absentiam unius mensis à civitate, absque Ordinarii vel Cap. licentia, ex dict. Bullis, si infrà semestre ab hujusmodi absentia Ordinarius, & Ca. non providerint, vel non egerunt super declaratione vacationis, fiet devolutio ad superiorem.*

226 *Nec potest dici, quod ad istam privationem requiratur declaratio, & voluntas Ca. sicut dicitur de caducitate emphyteusis: quia ista privatio est per Papam inducta in pœnam non residentium, & in favorem publicum Ecclesiæ, non Ca. quod potest illos tolerare, &c.*

227 *Idem erit si habuerint licentiam absentiæ, nullam tamen, nam verba Bullarum intelliguntur de licentia valida, quamvis ad effectum, ut non vacent hujusmodi Canonicatus ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarii, vel Capituli injusta, & illicita, & sine legitima causa, & cum licentia Ordinarii, vel Capituli possent gaudere mensibus vacationis, &c.* & n. seqq.

230 *Dare hujusmodi licentiam videtur spectare ad Ca. ad quod spectat ipsorum Canonicorum provisio, & non ad Capitulum, cum Portionariis, &c.*

231 *Quamvis si isti Canonici essent legitimè occupati in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno, cum portionariis non esset opus licentia Capituli Canonicorum.*

232 *Sed si essent habiti pro præsentib. pro negotiis fictis, seu sub falsi prætextu negociorum cum non sint legitimè absentes, nec habeant licentiam Capituli Canonicorum, videtur habere privatio.*

233 *Et licentia debet esse expressa, nec sufficit tacita.*

SEd quia io aliquibus Præbendis circa earum
provisionem jus est speciale, † ut in Poenitentiaria, 108
& Præbenda lecturæ, & in Regnis coronæ Castellæ, & Legionis in Præbenda Doctorali & Magistrali, per Bullas Sixti IV. & Leonis X. institutis, explicare oportet, quid io eis sit observandum.

Et in primis de Pœnitentiaria dubitatur, ad cu-
jus provisionem spectet? de † cujus antiquitate So- 109
crates *historiæ tripartitæ l. 9. c. 35.* & Joverius *l. sanctionum Ecclesiasticarum* agens de Concilio Oxonien. §. 15. *fol. 134.* Et *in c. inter cætera, ver. unde præcipimus de offic. ord.* & Ludovic. Hom. *in proœm. reg. Canc. qu. 1. §. sacræ pœnitentiariæ officii variatio.* Et novissimè posthæc D. Salazar de Mendoza canonicus pœnitentiarius S. Ecclesiæ Toletanæ, *in libello de inst. canon. pœnit. in Eccles. Tol.* §. 1.

In quo permittendum est † decreto Concilii Tri- 110
den. *sess. 34. de reform. c. 8.* statutum esse, quod io omnibus Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione Præbendæ proximè vacaturæ ab Episcopo instituatur cum
&c. Quod decretum cum loquatur tantum † de Cathe- 111
dralib. non habet locum in Collegiatis, ut S. Congr. Concilii censuit 15. Maii 1584. his verbis. Dubitatur, an mens, & intentio Concilii sit, quod in Collegiatis Ecclesiis necessario instituatur Pœnitentiarius, cum unione Præbendæ primo vacaturæ, ex quo ibi solum de Cathedralibus expressa mentio fiat, quare supplicatur pro part. D. Ludovici Pimintel, de quibusdam canonicatu, & Præbenda Collegiata provisi super cujusmodi dubio à Sanctissima Congr. declarationem fieri, & si aliquando jam facta sit, de illa sibi copiam authenticam dari mandari Congreg. censuit decret. suprà dictum intelligi oportere in Cathedralibus tantum, non autem in Collegiatis. Tradit D. Salazar de Mendoza, §. 2. & pœnitentiarius ab Episcopo ad præscriptum Concilii institutus & deputatus cum unione præbendæ proximè vacaturæ tenetur officium exercere, & inservire pœnitentiariæ, ac parochialem, quam obtinet dimittere, etiam ante vacationem præbendæ, ut S. Congregat. Concilii censuit, quæ etiam censuit 31. Maii 1596. eum ante vacationem præbendæ dicto officio unitæ, neque vocem in capitulo, neque io choro sedem sibi vendicare posse, minusque habendum interim esse pro canonico. Et aliàs pœnitentiarius ab Episcopo Vicentino vigore Concilii institutus, licet adhuc non obtinuisset præbendam, dum prætendebat, de quibus consuluit Congregationem. Primò, an debeat participare de distributionibus quotidianis ex nunc habere locum in choro & capitulo, & antequam sibi obveniat præbenda vacatura. Secundò, an debeat præcedere singulos canonicos, cum habeat officium & administrationem sacramenti Confessionis & pœnitentiæ, & propterea sit dignitas, sicut Præpositus, Archidiaconus, & similes.

Congreg. Concilii censuit, pœnitentiarium antequam

quam præbenda, quæ suo officio fuit unita, vacet, non habere locum, neque in capitulo, neque in choro, neque posse distributiones quotidianas percipere. An autem postquam vacaverit, & eam adeptus fuerit, debeat præcedere alios simplices canonicos, tanquam ultima dignitas, referendum sanctissimo, & dicendum Congreg. sentire, quòd sanctitas sua constituat officium pœnitentiarii pro ultima dignitate, ita ut omnes simplices canonicos præcedat, habet enim officium cum administratione & jure. Sanctissimus latius dixit non inducere hanc novitatem, ideò jussu responderi, pœnitentiarius sedeat loco sui canonicatus, cùm illum fuerit adeptus. Idem jussit respondere in Theologo.

112 Et pœnitentiarius institutus † eo ipso habet à jure, & Concilio facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius Diœcesis & jurisdictionem ad absolvendum à peccatis, & est veluti Parochus totius diœcesis, nec requiritur nova licentia Ordinarii, ut aliqui malè dicunt, est enim Ordinarius confessor illorum de Diœcesi. Zechus *de republica Ecclesiastica c.* 24. de Capitulo & Canonicis *sub n.* 16. Ugol. *de offic. Episcop. c.* 33. *n.* 2. & 3. D.Salazar. de Mendoza, §. 5. licet Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *par. verb. Pœnitentiarius* §. *quarto*, videtur dicere eum esse delegatum Episcopi. Et Piasec. *in praxi Episc. p.* 2. *cap.* 1. *n.* 15. Dixi veluti parochus, quia verè & propriè non est parochus nec habet curam animarum, cùm non habeat parochiam, nec parochianos, qui ad eum recurrere teneantur, Sarnen. *reg. de idiom. q.* 11. & Rot. *decis.* 52. *par.* 2. *divers.* Gonzal. *glo.* 6. *à n.* 34. & alii citati 1. *p. c. ultim. n.* 4. & in terminis de pœnitentiario. Rota in Canarien. pensionis 15. Jan. 1607. coram D. Coccino adducta 5. *part.* 5. *n.* 253. Unde cum non habeat parochianos & subditos, esto sit ordinarius confessor diœcesis, non videtur posse delegare seu committere suam potestatem, non solùm generaliter, sed nec particulariter: & multo minus poterit subdelegare casus reservatos sibi ab Episcopo commissos maximè cum in eis censeatur electa industria personæ, & sit delegatus inferioris à principe, quicquid dicat Zechus & Salazar de Mendoza, qui satis confusè loquitur, nec bene refert Zechum ibi.

113 Unde quilibet poterit ei confiteri peccata, † & satisfaciet præcepto *c. omnis utriusque sexus de pœnitentiis & remissio*, ut censuit S. Congr. Concilii 16. Februar. 1595. his verbis. An, si quis confessus fuerit sua peccata semel in Paschate Pœnitentiario deputato in vim decreti Concil. Trid. *sess* 24. *c.* 8 dicatur satisfecisse præcepto contento *in cap. omnis utriusque sexus de pœnitent. & remissio*. Cong. censuit satisfecisse.

114 Non tamen poterit audire confessiones † in alia Diœcesi, etiam habentium Bullam, vel licentiam sui Parochi, juxta declarationem Abulen. infrà adductam, *c.* 8. *n.* 87. *ad* 4. cui est standum, tanquam certissimæ, & authenticæ, quicquid post alios dicant Enriq. *in sum. l.* 7. *c.* 12. *n.* 3. & P. Suarez 4. *tom. de pœnitentia, disp.* 18. *sect.* 4. *n.* 18.

115 Nec habet facultatem † absolvendi à casibus Episcopo reservatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit. Nav. *consil.* 20. *de pœnitentiis & remissio.* Concilium Provinciale Compostellanum *act.* 2. *decreto* 38. & censuit S. Congreg. Concil. his verbis, Pœnitentiarius non potest absolvere quanquam in casibus quos Episcopus sibi expressè reservaverit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit authoritatem. Zechus *suprà*. Ugol. *dict. c.* 31. *n.* 5. quamvis contrarium, nempe, quòd pœnitentiarius poterit absque alia facultate absolvere in omnibus casibus Episcopo reservatis, teneat Piasecius suprà cum Capeavill. *de casib. reser. c.* 5. *q.* 1. *differ.* 2. & videtur tenere Salazar de Mendoza *d.* §. 5. malè referens Zechum.

116 Cui etiam potest Episcopus committere † absolutionem, de qua concilium *c.* 6. *sess.* 24. *de reform.* ut in seq. declarationib. super illo. Prima, Congreg. censuit ab Episcopo posse, non tamen Vicario generali, seu etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committi absolutionem Capituli hujus. Secundò, Episcopus potest absolvere, & per confessarium & per vicarium absolvendum in similibus casibus specialiter constitutum. Cech. suprà, & Salazar de Mendoza *d.* §. 5.

Et quamvis habeat † facultatem absolvendi à casibus reservatis, tenetur nihilominus integras confessiones audire, & non solum casuum reservatorum cum sit confessor ordinarius, ut dictum est, maximè juxta sententiam Adriani *de confess q.* 4. Sil. *verb. confessio* 1. *q.* 19. Victoriæ *in sum. de confess. n.* 162. Cani. *in relect. de pœniten. parte* 2. *circa fin.* & Suarez 4. *tom. de pœniten. disp.* 31. *sect.* 1. & omnibus confiteri volentibus tenetur sui copiam facere horis opportunis non tamen debet tempore, quo est in sede, tenere in manu virgam, sicut in urbe, cum in Hispania non sit in usu, ut in Abulen. censuit S. Cong. 21. April. 1587. his verbis: Cong. ad primam dubitationem respondendum censuit, pœnitentiarium teneri integras confessiones audire, non autem solos casus reservatos; ad secundam, debere eundem peccata confiteri volentibus sui facere potestatem horis opportunis loco, & sede Episcopi, ad quem hoc spectat arbitrata, quo verò ad tertiam, an debeat tenere in manu virgam, seu bachetam tempore, quo sedet in dicta sede, respondit novas consuetudines non judicari. Tradit Ugolin. *dict. c.* 33. *n.* 23. & 6. allegans & referens dictam declarationem Abulens. D. Salazar de Mandoza, §. 7. 117

Nec potest † recusare audire confessiones volentium se confiteri, ut Sacra Congregatio censuit his verbis: Congregatio Concil. censuit Pœnitentiarium non posse recusare audire confessiones illorum Parochianorum ubi sunt Pœnitentiarii, voluntatem eis confiteri sua peccata. 118

Et si Pœnitentiarius recusat † audire confessiones potest puniri, & privari ab Episcopo, ut censuit sacra congregatio his verbis, si Pœnitentiarius vigore hujus decreti deputatus tenuerit confessiones audire, puniri potest ab Episcopo, & privari. Salazar de Mandoz. *d.* §. 7. † quæ privatio videtur posse fieri ab ipso Episcopo, sine adjunctis, non obstante decreto concilii *c* 6. *sess.* 25. *de refor.* ut aliàs diximus suprà 3. *par. c.* 4. *à n.* 18. 119 120

Unde apparet falsum esse † quod ait Zechus sup. *verb. form.* Pœnitentiarium ex debito justitiæ, ad id cogi non posse. Nec ejus ratio quicquam valet, quod novum opus non sit presbyteris imponendum à prælato, etiam cum consensu Capituli, nisi id à Papa confirmetur, & hic eligi debeat ab Episcopo: nam quamvis eligatur ab Episcopo, tamen, non ab eo, sed à Concilio, seu ejus authoritate est istud onus impositum, ut patet ex ipso Concil. *d. c.* 8. 121

Non tamen tenetur † Pœnitentiarius ad majorem residentiam, quàm alii Canonici, dummodo non absit certis anni temporalibus; ut in sequenti declaratione Sacræ Cong. non potest Pœnitentiarius cogi ad majorem residentiam, quam alii Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dum tamen non absit tempore quo frequentius pœnitentes accedunt & diebus festis solemnib. veluti tempore Jejuniorum, Quadragesimæ, Adventus, 4. Temporum, Resurrectionis, & Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis B. Mariæ, Nativitatis D. & omnium Sanctorum. Ugolin. *d. c.* 33. *n.* 6. Salazar de Mendoza *d.* §. 7. Sed quia in Ecclesia Burgen. ex statuto à sede Apostolica confirmato, licet Canonicis quinque menses quolibet anno abesse ab Ecclesia, dubitavit Burgen. capitulum, an eadem facultas competeret etiam pœnitentiario ejusdem Ecclesiæ: item an 122

possit

possit fungi offi io visitatoris. Congreg. censuit, si hic pœnitentiarius institutus ex decreto Concilii, non posset frui his quinque mensium vacationibus minus officio visitatoris fungi Quod ex eo nimirum respondendum est, quia ista esset multum longa patientia pœnitentiario, & in magnum detrimentum sui officii & ministerii, ac pœnitentium: & ita in ista Ecclesia satis esset abesse per tempus trium mensium à Concilio canonicis permissum: intelligiturque ista declaratio, quod non possit frui ista quinque mensium vacatione quoad confessiones & officium pœnitentiarii, bene tamen poterit ea uti quoad chorum officium divinum sicuti cæteri canonici.

123 Et pœnitentiarius, dum confessiones † in Ecclesia audit, censetur præsens in choro, ut *in d. c.8. Concil. ad fi.* & in Concil. Provinciali Compostellano *actione 2.decreto 39 ad fin.* & in seq. declaratione Sacræ Cong. cum Pœnitentiarius audit confessiones, vel casuum reservatorum, vel venialium peccatorum, præsens esse in choro censetur. Consonat Concilium Mediolanen.5.*p.tit.quæ ad distributiones pertinet.vers. primò.* Et tradit Alexand.Monet. *de distrib.par.*2.11. *n.* 65. & S lazar de Mandoza §. 6.

124 Undè infertur solum † censeri præsentem in choro, dum confessiones actu in Ecclesia audit, & nondum in confessionario, etiam si ibi privatim officium reciret, quia antea confessiones audivit, vel ut postea opportunius illis incumbat, ut in declarationibus sequentib. Sacræ congregationis, præsens autem in choro non censetur, dum Missam celebrat, aut privatim officium dicit, ut opportunius, auditioni confessionum incumbat. Alia, pœnitentiarius habendus est pro præsenti in choro, dum audit confessiones in Ecclesia, sive in confessionario, sive extra, non autem pro tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones, aliis in choro divina celebrantib. nec recitans officium privatè qui antequam recitarentur horæ can. in choro, audivit confessiones, nec si dixerit Missam, est censendus præsens in choro, consonat Concilium Mediolanense 5. *ubi suprà vers.*2 Et tradit Alexand.Monet. *suprà n.*66. & Ugolin. *d. c.*33. *n.* de eo autem, quod in illis declarationibus dicitur de celebrante Missam, vide suprà 3.*p. cap.*2. *à num. trigesimo sexto.*

Et non solum censetur præsens in choro, sed
125 etiam † in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, &c. ut in declarationib. sequentibus *dict. cap.* 8. ibi præsens in choro, &c. tam si essent distributiones quotidianæ, quàm eleemosinæ, quæ distribuuntur pro associandis, vel sepeliendis cadaverib. defunctorum, vel pro supplicationib. & processionib. habitis. Aliàs Pœnitentiarius non solum censetur præsens in choro & non potest privari quando confessiones audit, sed etiam censetur præsens processionibus & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quo ipse audit confessiones: sed non sufficit, quod sit in confessionario, nisi realiter ipse confessiones audiat. Tradit Leo in Thes. form. Eccles. cap.28. n.18. & D.Salazar de Mendoza d. §.6. ubi tamen in fine ait, quòd in Ecclesia Toletana ad primam residentiam annalem, & ad residendum ordinariè 90 seu 60. diebus pro lucrando vestuario, non potest pœnitentiarius juvari suis occupationibus, quod est contra Concilium. Et est una Gienen. 4. Septembr. 1591. in qua Congregat. Concilii censuit pœnitentiarium dum confessiones audit in Ecclesia censeri præsentem, & in confessionib. & orationib. Quamvis Moneta *d. q* 11. *n.*63. dicat, quòd dudum Concilium vult dumtaxat quòd præsens in choro censeatur, non complectitur alias distributiones, quas extra chorum, litaniarum, processionumve, quæ per urbem aguntur, nomine canonici percipere solent.

Quod certè est contra dictas declarationes & mentem Concilii, quod sub nomine chori omnia officia comprehendit: ubi est capitulum aliquod, officium, seu ministerium divinum exercens, ubi chorus esse censetur. Pœnitentiarius autem audiens extra Ecclesiam confessiones, etiam infirmorum, non censebitur præsens in choro, quia Concilium id solum concedit audienti confessiones in Ecclesia: & ad id institutus est pœnitentiarius iste, ut confessiones in ipsa Ecclesia catholica audiat.

Et cum unio Præbendæ † proximè vacaturæ fa- 126
cta pro pœnitentiario, sit facta authoritate Concilii in d. decreto, censetur præservata in reg.12. Cancellariæ de revocatione unionum per illa verba, non tamen Concilii Triden. authoritate, etiamsi sit facta authoritate Sedis Apostolicæ, ut in declarationib. sequentib. suprà *dict. cap.* ibi, an uniones factæ authoritate Sedis Apostolicæ in casu hujus capituli in favorem Pœnitentiarii dicantur saltem ex verisimili mente comprehensa in hoc decreto ad effectum, ut tales uniones cadant, vel ne sub exceptione regulæ revocatòriæ unionum? Congregatio censuit hujusmodi uniones cadere sub exceptione d. regulæ. Alia Congregatio censuit Concilium debere intelligi etiam de unione facta authoritate Sedis Apostolicæ in favorem pœnitentiarii ad effectum, ut in d. unio. non cadat sub regula revocatoria unionum, sed sit præservata per verba illa contenta in regula, præterquam authoritate Concilii facta 1588.

Et dict. decretum intelligitur de præbenda Cano-
nicali, † absolutè dicitur præbenda, & non de por- 127
tione, aliàs assignatio est nulla, & etiam intelligitur de præbenda vacante in mense Ordinarii, & non reservato, & ita censuit Sacra Congregatio Concilii, ut in declarationibus sequen. super *dict. c.*8. Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda canonicalis, & si non essent præbendæ, sed fructus omnes in distributionibus quotidianis consisterent, tunc distributiones habebuntur pro præbenda. Secunda, an assignatio unius Portionis Ecclesiæ Cathedralis loco præbendæ facta ab Episcopo pro pœnitentiario subsistat? Congregatio censuit, non subsistere, & an provisio facta per Capitulum, Sede vacante, de pœnitentiario cum hac portione primo demortuo, sit valida? Congregatio censuit esse invalidam, & an provisio per successorem facta de pœnitentiario cum eadem portione censeatur bona, vel potius ab eo nominatus indigeat provisione Sedis Apostolicæ, quia ex quo portio vacavit, Sede Episcopali vacante, videtur provisioni Papæ reservata? Congregatio censuit non esse bonam, & an pœnitentiarius sic institutus acquisierit aliquod jus ad Canonicatus, & præbendas ejusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus authoritate Apostolica fuit provisum, cum Canonicatus, & Præbenda prima vacatura spectant ad pœnitentiarium, & ideò provisio sit nulla? Congregatio censuit validam esse, quoniam hoc decretum non comprehendit præbendas Sedi Apostolicæ reservatas.

Et Episcopo Seguntino sic responsum est, Congregatio censuit assignationem præbendæ pœnitentiario non intelligi de præbenda quæ est portio, sed de ea, quæ est Canonicatus, aliter facta est nulla, item dict. præbendam intelligi de vacante in mense Ordinarii. Item vacante Canonicatu, & præbenda signata pœnitentiario in mense Papæ non potest provideri per Capitulummet, neque etiam per Episcopum successorem, quia tunc ejus provisio ad solum Papam spectat. Quarta ibi proximè vacaturæ, non tamen in mense Papæ. Quinta, præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reservatis vacans non potest erigi in præbendam pœnitentialem. Sexta,

Postulavit Episcopus Vicentinus, cum ipse in sua cathedrali instituerit pœnitentiarium cum nomine præbendæ proximè vacaturæ, an hujusmodi unio vigore capitis 8. comprehendat canonicatum & præbendam vacantem in mense Sedi Apostolicæ reservato. Congreg. censuit annuente etiam Sanctissimo, quod ex quo Concilium *seß.* 24. *c.* 8. non exprimit de canonicatibus etiam reservatis Sedi Apostolicæ, & quando voluit eos comprehendere expresse dixit, ut patet in seminario *seß.* 23. *c.* 18. ac in simplici uniendo Cathedrali pauperi *c.* 15. *seß.* 24. Idcirco c. 8. non comprehendat Canonicatum & præbendam vacantes in mense reservato, quia si voluisset expressisset, quemadmodum aliis in locis fecit. *Septima, quam adducit* Azeved. *consil.* 7. *n.* 31. Reverendissimo D. Episcopo Placentino in Hispania. Illustrissime ac Reverendissime domine, cùm libellus hic Joannis Ravanetæ oblatus fuisset Illustrissimis Cardinalibus ad interpretanda S. Concilii Tridentini decreta constitutis, ii amplitudini tuæ scribendum censuerunt, jam dudum declaratum fuisse decretum Concil. *seß.* 24. *c.* 8. non comprehendere portiones, neque etiam præbendas vacantes in mensibus sedi Apostolicæ reservatis. Quare amplitudo tua quod suæ fidei ac religionis erit, hoc in re aget, & bene in Domino valebit. Romæ die 21. August. 1577. amplit. tuæ uti fr. Phil. Boncompagnius Card. S. Sexti.

Est etiam alia declaratio in una Ozomen. quam adducit Azeved. *ibi n.* 32. & refert *consil.* 14. *n.* 14. & 15. Ubi declaratur, canonicatum & præbendam, qui vacarunt in mense sedi Apostolicæ reservato, non comprehendi decretis Concilii Tridentini *seß.* 24. *cap.* 8. & *seß.* 5. *cap.* 1.

Et Duci Albano sic rescriptum est, omnes Illustrissimi Domini mei Cardinales declaraverunt, quod decretum Concil. Trident. *seßio.* 24. *c.* 8. de pœnitentiaria non habent, nec habet locum in mensibus reservatis S. Sedi Apostolicæ, vel in illis, quibus Dominatio vestra habet indultum, nisi indultum habens consensum dederit, Datum Romæ 23. Martii 1585.

Ascan. Card. Carrafa.

Et Episcopo Laurien. sic rescriptum est. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Trident. interpretum censuit deputationem, & institutionem præbendæ, pro pœnitentiario, non habere locum in canonicatib. & præb. vacantib. in mensib. Apostolicæ Sedi reservatis. Et declaratio tertia infra adducta *n.* 138. Et tradit posthæc D. Salazar Mandoza *in dict. libello de constit. can. pœnis*, §. 2. & ideò deputatio præbendæ vacantis de mense Octob. 1569. in Ecclesia Toletana pro pœnitentiario facta per gubernatorem dicti Archiepiscopatus, & provisio de ea facta Do. Hieronymo Manrique non valuit, nec habuit effectum sed à Papa Pio V. fuit provisum D. Ludovico de Avalos de illo can. & præbenda, quia vacavit in mense reservato (cùm enim Archiepiscopus esset absens nempe Romæ, non poterat esse alternativa) & non ob defectum deputationis actualis istius canonicatus pro pœnitentiario, ut perperam, inquit D. Salazar de Mandoza §. 4. nam cum, ut ipse ait ibidem, dictus gubernator affectasset præbendam ad pœnitentiariam, & eam contulisset D. Hieronymo Manrique, ut pœnitentiario, non erat defectus deputationis. Et 13. Maii 1596. censuit dicta S. Congreg. Concilii, præbendarum officio pœnitentiarii uniendam integram, atque canonicalem esse debere, & refert Salazar *d.* §. 2.

128 Et idem †. est in Præben. Theologali, seu lectura
erigen. & deputanda ex decreto concilii. *seß.* 5. *de reformatio. c.* 1. *versic. in Ecclesiis autem*, nam similiter illud decretum non habet locum in Portione, nec in Præbenda vacante in mense Papæ, aut alias reservata, ut in sequent. declarationibus Sacræ Congregationis super *dict. cap.* 1. ibi, Si vocaverit Portio, non excluditur hoc decreto, quia non venit appellatione præbendæ, & sic fuit declaratum in una Placentina Portionis. Et refert Azeved. *cons.* 30. *num.* 33. Secunda, ibi prima vacatura, &c. non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto, Præbendæ vacantes in mensib. reservatis, & idem in Præbenda pœnitentiali. Ita fuit rescriptum Valentino, Civitaten. & Gadicen. Tertia intelliguntur etiam Præbenda cujus fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatib. & Præb. S. Sedi Apostolicæ, reservatis, idem si in prædictis mensibus Cardinales haberent indultum à Sede Apostolica.

Non tamen impediretur assignatio, & deputatio
præbendæ pro Pœnitentiario per optionem, † post 129
erectionem factam in Ecclesiis, in quibus urget jus optandi: quamvis ante erectionem rectè posset optari, ut in sequenti declaratione S. Congreg. in Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primo vacavit, non fuit, in Pœnitentialem erecta, potest optari, sed ante optionem Episcopus erexit, erectio prævalet, etiamsi postea optaretur, & refert in una Oscen. Canon. 7. Feb. 1594. coram Blancheto.

Et ita etiam procedunt, & concordanter sequ. declarationes super *d. cap.* 1. in simili de præbenda le-
cturæ quæ videbantur † contrariæ. Primo, in præ 130
benda primo vacatura post Concilium locum optio non habebit, si autem de ea, quæ vacavit provisum non fuit pro Theologo, relictum est Ordinarii decisioni judicium. Secunda Præbenda, quæ vacat, potest optari, nec illa potest erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum ista non vacaverit, quia præventa est a jure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo, quæ remanebit post optionem. Cui consonat declaratio in una Lucen. 6. Jul. 1592. quæ sic ait. Congregatio Concilii censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quæ vigore statuti à sequente canonico optatur, sed illam præbendam dimiserit canonicus, qui novissime optat, huic muneri affectam & unitam remanere: nam prima declaratio istarum, quatenus ait quod præbenda prima vacatura non potest optari, procedit post erectionem factam in præbendam Theologalem. Secunda vero, quæ ait, quod potest optari, procedit ante erectionem, ut in d. de-
claratione de pœnitentiaria: quæ procedit † quan 131
do ante vacationem præbendæ non fuit institutus pœnitentiarius cum unione præbendæ proximè vacaturæ juxta dict. decretum c. 8. nam alias præbenda postea vacans nullo modo posset optari, cum esset debita Pœnitentiario antea instituto. Ex quibus melius defendi potest resolutio Rotæ in causa Lucana optionis domus 24. Jan. 1607. coram Do. Manzanedo, quod facta erectione præbendæ vacantis in Theologalem cum applicatione domus; quæ simul cum ea vacavit, non potuit postea talis domus optari ab alio, virtute consuetudinis & statuti optandi tam præbendas quàm domos vigentes in dicta Ecclesia, &c. Quæ resolutio fuit postea confirmata in eadem coram eodem 13. Mar. 1609. non obstante fundamento contrario, quod domus canonicatuum illius Ecclesiæ sint optabiles, & sic non sint cànonicatus, & præbendæ vacantis. Cui respondetur, quòd ibi fuit facta electio dictæ præbendæ in Theologalem, non solum virtute Concilii, sed etiam literarum Gregorii XIII. qui mandavit assignari lectori Theologiæ præbendam primo vacaturam cum illis annexis: ac omnibus juribus & pertinentiis suis, & quod interim quod unaquæque

domus a canonico possidetur, dicitur de pertinentiis illius canonicatus, juxta Cardin. *cons. 16. num. 3.* quem sequitur Æneas de Falcon. *de reservat. quæst. 4.* §. 39. Quamvis cùm ibi domini non sint perpetuo, & inseparabiliter annexæ præbendis, sed pro vita canonici in eam intrantis, ita ut post eum possit de per se ab alio optari, non 1. caret difficultate dictæ resolutiones, imò videtur potuisse optari dicta domus; non obstante dicta erectione, aut etiam reservatione juxta dicta infra *n. 135. & supra c. 1. n. 457. & seq.* ubi de dicto consilio Cardinalis, & doctrina Æneæ, & verba literarum Gregorii debet intelligi de annexis & pertinentiis perpetuo & inseparabiliter, & absoluto, non secundum quid, & pro aliquo tempore.

Præbendaque semel erecta, & deputata in Pœni-
13? tentialem † pro pœnitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, ut in sequ. declaratione S. Congregat. non potest optari præbenda, quæ fuit erecta, & deputata in Theologalem pro Theologo a sequ. Canonico, Alia 12. Febr. 1601. Congregat. Concilii censuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarii præbendam, etiam postquam est effectum sortita non subjaceret optioni. Et tradit Alexand. Moneta *de optat. cap. 3. quæst. 6. à nu. 95.* dicens invenisse fuisse censum per S. Congregat. Concilii in una Mediolanen & fuit dictum per Rotam in dicta Lucana 24. Januar. 1607. Et non solum optari non potest præbenda pœnitentiarii, aut Theologi, sed nec titulus, seu ordo ejus, ut in sequ. declar. Sacræ Congregat. 7. Jun. 1601. In cathedrali Vercellen. sunt 24. canonici, quorum duodecim ex designatione Episcopi sunt sacerdotes sexdecim, & alii sex subdisconi, ex consuetudine illius Ecclesiæ canonici habent duplicem optionem, alteram, præbendæ temporalis: nam canonicus retento titulo optat præbendam temporalem vacantem, alteram tituli, nam inferioris ordinis canonici optant titulos ordinis superioris, & ita diaconus potest optare titulum sacerdotalem canonici sacerdotis defuncti. Fuit dubitatum, an præbenda pœnitentiarii defuncti possit optari. Et Congregat. respondit non posse. Nunc quæritur, an ordo sacerdotalis, cujus erat pœnitentiarius, possit optari a canonico ordinis inferioris, adeò ut præbenda pœnitentiarii debeat postea obtineri à canonico ordinis inferioris. Congregat. censuit non posse.

Nec rursus pœnitentiarius, cui certa Præbenda
133 † est deputata, & unita, potest optare aliam præbendam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, ut per Navarr. *cons. 24. de reb. Ecclesiæ.*

134 Et non solum † retento, sed nec etiam dimisso officio, ut *in sequ. declaratione super dict. cap.* 8. Pœnitentiarius, nec retento, nec dimisso officio, potest optare aliam præbendam, ejus officio fuit perpetuo unitus unus Canonicatus & certa præbenda ex hoc decreto Concilii, & authoritate Apostolica unio confirmata fuit. Et idem erit in præbenda Theologali. Ut *in declarat. seq.* S. Congreg. in una Acten. 26. Februar. 1606. Congreg. Concilii censuit, obtinentem præbendam Theologalem non esse admittendum ad jus optandi competens canonicis. Et post hæc ita docet Gonzal. *gl. 34. ex n. 78. & 80.* ubi adducit istas declarationes. Et fuit dictum in Lucana 24. Jan. 1607. quamvis contrariæ sententiæ libentius adhæreat Alex. Moneta *de op. c. 4. q. 1. à num.* 11. dicens melioribus niti rationib. & servatam auditi Mediolani in Ecclesia S. Nazarii in qua quæ prius Theologalem præbendam obtinebat, etiam optavit, ea simul cum onere & officio legendi dimissa quæ deinde alteri collata fuit.

In Ecclesiis tamen, ubi non optantur præbendæ
135 † præstimonia illis annexa, ut in Corduben. præstimonium, quod habebat Pœnitentiarius, seu Theologus poterit ab alio optari, & rursus Pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, & ita servatur in dicta Ecclesia Corduben. & idem est in Canonicis Doctoralibus, & Magistralibus, qui non possunt optare alias præbendas, nec suæ aliis, nec contrarium servatur in d. Ecclesias Corduben. quia solum optantur præstimonia, & non Præbendæ, ut male ait Gonzalez *ibi n.* 83.

Et præbenda prima † vacans post Concilium pro 236
quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an vero pro Pœnitentiario? vide secundam declarationem Sanctæ Congregationis infra adductam *n.* 155.

His præmissis deveniendo † ad dubium propo- 137
situm, quamvis in Hispania fuerint magnæ controversiæ inter Episcopos, & Capitula super provisione Pœnitentiariæ ut per Navar. *consil. 11. ne Sede vacan. alias 20. de Præbend.* & Molin. *de justit. tractat. 5. disp.* 11. *num.* 13. resolutione dicendum est institutionem officii pœnitentiarii, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, sed etiam quoties occurrerit vacatio d. officii, atque adeo provisionem officii Pœnitentiarii ad solum Episcopum spectare absque interventu Capituli, collationem autem Præbendæ uniendæ vel unitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, ut colligitur ex dict. decreto Concilii & jam sæpe Sacra Congregatio declaravit, ut in declarationibus
seq. † prima Episcopi Aurien. 6. Octob. 1372 Offi- 138
cium Pœnitentiarii in Cathedrali per solum Ordinarium potest institui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit, pro exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus, refert Zerola *in praxi 1. par. ver. pœnitentiarius* §. 3. Secunda Episcopo Segobien. *cum decreta Consil. Trid. sess. 24. cap. 8. in versic. & aliar,* & refert diminutè, Azeved. *d. consil. 7. num.* 33. cavetur, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis ubi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione Præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo instituatur: dubitatur, an quoties occurrerit vacatio officii pœnitentiarii, & per consequens præbendæ illi annexæ provisio illius pertinet ad solum Episcopum, absque eo, quod Capitulum in aliquo se intromittere possit Sanct. D. noster, referente Congreg. Conc. decrevit institutionem officii pœnitentiarii, nec non electionem personæ pœnitentiarii, quandocunque faciendam ad solum Episcopum pertinere absque consensu Capituli, collationem autem Præbendæ uniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat die 21. Maii 1575. Tertia S. D. noster Greg. XIII. censuit officium Pœnitentiarii, nec non ejusdem personæ electionem quandocumque faciendam, & etiam quotiescumque occurrit vacatio d. officii ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ uniendæ vel unitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea pertinebat, & talis deputatio, & institutio non habet locum in Canonicatibus, & præbendis S. Sedis Apostolicæ dispositioni reservatis, & affectis.

Et alias Episcopo Segobien. sic rescriptum est, pro parte Capituli dubitatum fuit circa collationem præbendæ Pœnitentiarii, quia capitulum prætendit, quod debeat fieri simul, quoniam antea collatio etiam erat communis, prout etiam post Concilium fuit communis, nam in prima electione pœnitentiarii prima collatio, quæ fuit facta fuit celebrata insimul, unde etiam insimul dicebat debere celebrari, quoties in posterum contingeret vacare: Cong. Concilii censuit, ita observandum ut si vacatio contigerit in mense Apostolico, ac Summum Pontificem, vel ad eum qui indultum habeat in mensibus Apostolicis, si in mense solius Episcopi ad Episcopum, si in mense communi ad Episcopum & Capitulum communiter spectet.

Quæ

Quæ declaratio de sola collatione Præbendæ loquitur, & non de electione personæ & de Episcopo Abulen. sic rescriptum est. An vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiarii, de eis providere debeat solus Episcopus, quamvis teneat Capitulum simultaneam cum Episcopo collationem, vel sufficiat, quod voto Episcopi unum ad duo vota accedant, ut persona per eum electa admittatur ad possessionem? Congregatio censuit electionem Pœnitentiarii quandocumque faciendam ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat. Et ita in aliis pluribus causis responsum est. Et tradit addit consil. Navar. supra, & posthæc Salazar de Mendoza *dict. libell. instit. Canon. pœnis.* §. 2.

139 Et quod Pœnitentiarius † eligi debet ab Episcopo ex declaratione Sacræ Congregat. Concil. tradit Zechus supra & ita ex declaratione S. Congregat. resolvit Rota in causa Abulen. Cannonicatus Pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. coram Illustrissimo Mantica, in Majoricen. Canonicatus 15. Nov. 1593. coram Domino Millino, supra adducta *cap.* 1. *num.* 760

140 Et decisio in causa Abulen. † sic se habet. Decisum fuit ex declaratione Sacræ Congregationis Concil. Tridentini interpretum electionem personæ Pœnitentiarii ad solum Episcopum pertinere, collationem vero Præbendæ communem esse Episcopi, & Capituli, sicuti ex statutn Ecclesiæ dispositum est, quod etiam a jure communi est constitutum, secundum receptam Dd. opinionem & a Rota comprobatam Cassador. *dec.* 22. *de Præbend.* non obstat, quod declaratione S. Cong. debeat habere locum in primæva tantum officii institutione, ne alioqui Præbendæ collatio, quæ est communis Episcopi & Capituli, reddatur fere elusoria. *argum. cap. si civitas de sententia excom. l.* 6. *glos. in capit. quanquam de usuris eodem l.* Anch. *consil.* 221. *nu.* 3. Alexand. *in l. si cum dotem, num.* 18. *ff. soluto matrim.* Craveta *cons.* 118. *n.* 24. & 133. *nn.* 25. quia cum illa declaratio apertè dicat electionem Pœniteotiarii ad solum Episcopum pertinere, non solum ex primæva hujus officii institutione, sed etiam quandocumque pro tempore vacare contigerit, nobis non licet eam infirmare, *cap. cum inferior. de majorit. & obedien. l. nam magistratus ff. de recept. arbitria, l. ille quo. §. tempestivum, ad Trebell.* neque est necessarium quod Concilium deroget statutis, & concordiis, quoniam sufficit derogare juri communi quo eandem continet dispositionem. Neque etiam obstat Concilium Provinciale, quia cum non appareat illud esse consummatum 6. Summo Pontifice, non potest Episcopo auferre facultatem eligendi personam Pœnitentiarii contra dispositionem Concilii Trid. *cap. quod super his, & ibi* Abb. & alii, *de majorit. & obed.* Gemin. *in capit. si madnm nisi* 17. *dist.* & ita io causa Toletana Canonicus in collatione Prrbendæ lectionis S. Scripturæ fuit resolutum coram Illustrissimo Aldebrand. 18. Maii 1584. multo minus refragatur, quod dicitur, ita fuisse usu receptum, quia adducitur unicus actus Vicarii, qui sine speciali mandato non potuit acceptare decretum constitutionis synodalis, & Episcopo præjudicare, quoniam mala agere non est ei commissum. Paul. 384. *sub num.* 1. *leg.* 1. Decius *cons.* 143. *sub num.* 5. & multo minus potuit facere præjudicium successori, quia nec ipse Episcopus sive authoritate Sedis Apostolicæ potuit ei nocere cap. veniens, & ibi notatur de transact. nec ad rem facit observantia, quæ deducitur in Canonicatibus, Magistratibus, Doctoralibus, & S. Scripturæ, quia de his non loquitur Concilium, & consuetudo est stricti juris, tantum habens potentiæ, quantum ei usus concessit, & nihil amplius, *leg. quod verè contra, & leg. quod non ratione ff. de legibus* Baldus *in cap.* 1. *callatione* 4. *in fine qui feudum dare possunt*, Ripa *in l. Centurio, n.* 61. *de vulg.* Socinus Junior. *cons.* 101. *nu.* 3. *lib.* 2. & *consil.* 4. *nu.* 35. *lib.* 4. & ideo consuetudo debet probari in casu de quo agitur, ut tradit Paulus Castr. *consil.* 540. *ad finem lib.* 2. Ripa *respons. lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 17. Purpuratus *consil.* 512. *n.* 9. & 10. Craveta *consil.* 241. *num.* 20. *versic. ad tertium de consuetudine*, quare, cum in electione pœnitentiarii, de qua est controversia, hujusmodi consuetudo non proberui Concilium Triden. quod secundum declarationem S. Congregationis soli Episcopo eligendi tribuit facultatem debet observari. Præterea, cum hæc consuetudo sit contra jus, non potest induci, nisi spatio 40. annorum sit præscripta *cap. ult.* cum glossa de consuetudine, & ibidem tenent omnes, ut testatur Aretin. *cons.* 44. *num.* 1. & sequitur Alexan. *consil.* 68. *n.* 7. *l.* 2. Curtius Senior. *consil.* 76. *circa fin.* Socin. Senior. *cons.* 26. *n.* 19. *l.* 2. Put. *dec.* 15. *n.* 4. *l.* 3. quare conclusum fuit electionem Pœnitentiarii ad solum Episcopum pertinere; sed an concursus ab eo fieri debeat, Domini dixerunt recurrendum esse ad S. Triden. Concilii Congregationem.

Et ita Divus Petrus Fernandez Terminius Episcopus Abuleo. obtinuit executoriales contra Capitulum.

Et in una Oscen. † Canonicatus 3. Februar. 1593. 141
coram illustrissimo Seraphino fuit resolutum, quod stante erectione officii pœnitentiarii per Episcopum facta cum unione præbendæ primo vacaturæ, Capitulum ad quod collatio spectabat, non potuit providere de primo vacante, cum non vacaret stante unione, quæ statim sortita est effectum. Oldrad. *consil.* 257. quæ unio fieri potuit non obstante, quod provisio spectaret ad Capitulum: Rota *decis.* 1. *de affic. legati in novis*, Rebuff. *de unio. num.* 29. & Episcopus potuit, cum vacavit prima præbenda, eligere pœnitentiarium qui remittendus erat ad Capitulum pro collatione obtinenda, ut fuit resolutum in S. Congregatione: & quamvis debuisset remittere ad Capitulum, tamen non ideo, quod non remisit illud, annullatur electio: ut fuit dictum in Cassanlen. coram Oriol. quod annullata institutione, non ideo annullabatur præsentatio, & *reg.* 8. Gregor. Decimi tertii quæ expediebat beneficia de quibus fuit dispositum, non capit hoc, cum de eo satis dicatur dispositum per unionem prius factam & istud jus ex electione prædicta competens præservatur per clausulam, dummodo non alteri jus quæsitum. Et in Oscen. indulti infra relat. *num.* 163.

Et in causa † Tarraconen. Canonicatus seu of- 142
ficii pœnitentiarii 5. Jun. 1596. coram Dom. Corduba fuit resolutum, tam erectionem pœnitentiarii, quam unionem Canonicatus, & præbendæ solius Episcopi arbitrio relinqui per Concilium *sessione* 24. *de reform. cap.* 8. ibi *ad Episcopos instituatur*, unde solus Episcop. absque ullo Capituli consensu potuit prædictum officium erigere, ut sæpius censuit Sancta Congregatio, nec ulla opus esse confirmatione Apostolica, ut clare Consilium disponit: & S. Congreg. censuit, & sic nominationem pœnitentiarii, ac unionem Præbendæ vacaturæ ab Archiepiscopo successore factam, & à Papa confirmatam non habere locum, cum facultas erigendi pœnitentiarium a Concilio Episcopis concessa, per primam erectionem, ac unionem expiraverit ad *l. Boves §. hoc sermone de verb. sig.* nec obstare confirmationem Apostolicam, cum in ea non sit Papæ narrata erectio, & unio antea facta, & sic sit surreptitia, & sic etiam non obstare clausulam, sublata, & decreti, irritan. aliasque prægnantes in confirmatione appositas,

cum regulentur à principali dispositiooe, & sic stante nullitate gratiæ nil operentur.

143 Et quamvis † in Concilio Provinciali Compostellano *actione 3. decr. 32.* statuatur quod provisio Pœnitentiariæ fiat prævio edicto, & concursu, id tamen non videtur usu receptum: nec id servant Episcopi, sicut nec alia pleraque declarata illius Concilii, & licet Rota in dict. Abulen. id remiserit ad S. Congregationem, aut concursus ab Episcopo fieri debeat ad pœnitentiariam, concludendum videtur, eum non requiri, nam Concilium solum ad Parochiales requirit concursum, & ita dicitur in d. executorialibus, & sequitur Salazar. *d. §. 2.* & novissime Cevallos *lib. 4. quæst. 5. seu 897. ex num.* 485. & fuit solutum io d. Oscen. indulti 19. Novembr. 1603. coram illustrissimo Millino, ut in seq. decis. 125. Et non solùm collatio, sed etiam præsentatio in canonicatu & præbenda pœnitentiariæ præservatur capitulo seu aliis, ad quos alias spectabat, dummodo præsentatio fiat de electo ab Episcopo, ut in una Zamoren. declaravit S. Congregat. *in declarat. sequent.* Cum Congregat. declaravit electionem personæ pœnitentiarii esse faciendam ab Episcopo, collationem vero præbendæ ad eos pertinere ad quos antea spectabat, Capitul. Zamor. postulavit declarari, an sicut præservata præsentatio, quam habet, capitulum in dict. Ecclesiæ præbendis, Congregat. censuit idem in præsentatione quod in collatio. sed tamen referendum sanctissimo, qui probavit sententiam Congregat. dummodo præsentatio fiat de electo ab Episcopo. Et idem erit in electinne, ubi electio spectaret ad Capitulum, seu alios: nam eadem ratio de electione ac præsentatione. Et quamvis Episcopus sit absens, Capitul. non potest se intromittere in electione pœnitentiarii, licet ad ipsum collatio spectet, ut *in sequent. declarat.* S. Congregat. dubitavit capitulum Burg. an saltem, absente Episcopo ad se pertineat electio pœnitentiarii, cum ad se etiam collatio pertineat, dicens declaratio. Congregat. quod ad solum Episcopum pertineat electio pœnitentiarii, non habere locum, cum Episc. abest Congregat. censuit, electionem personæ pertinere ad solum Episcopum, vel eo absente ad vicarium suum, cui Episc. in specie delegaverit hanc facultatem, expensis tamen ipsius Episc. Sed & ipse Episc. absens poterit ubi est, eligere pœnitentiarium, non enim ad id est necessaria præsentatio, seu existentia in diœcesi: nam etiam extra diœcesim potest expediri, cum non sit contentiosæ, sed voluntariæ jurisdictionis, ut infr. *c. 8. à n.* 126. Si tamen intra semestre a die notitiæ vacationis Episcopus per se, vel per vicarium non eligeret pœnitentiarium, devolvitur electio ad capitulum, cum ad Episcopum pertineat proprio jure & ordinario, ex Concilio, juxta *cap. 2. de conc. præbend.* & d. infra. 10. *part. cap. 3. à n.* 13.

144 Id autem, † quod dictum est, electionem personæ Pœnitentiarii quandocunque faciendam ad solum Episcopum pertinere, oon procedit ubi officium pœniteotiarii, & unita præbenda vacat in mense Apostolico, vel adest alia reservatio, seu affectio, nam tunc ad Papam pertineret ratione reservationis, & ita per S. Congreg. Concil. responsum est Episcopo Salamantino & Tirazonen. his verbis. Cum Sanctissimus, præsente Con. declaraverit institutione officii Pœnitentiarii, nec non electionem quandocunque faciendam ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collat. autem præb. uniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, quæritur si officii pœnitentiarii, & unitæ præbendæ vacatio contingat io mense Apostolico, vel alias præbenda esset reservata, vel affecta, an electio personæ hujusmodi pœnitentiarii pertineat ad Episcopum, vel ad Sanctissimum D. nostrum? Congregatio. Conc. rebus diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum quorum interest, & eorum visis allegationibus, censuit pertinere ad suam Sanctitatem.

Et fuit resolutum per Rotam in d. Majoricen. Canonicatus adducta *d. c. 1. n.* 760. quæ est videnda, & ibi dicta, posthæc tradit Gonzalez *gl. 9. §. 2. à n.* 84. Et Salazar. de Mendoza *d §. 2 & 3.* & novissimè Cevallos *lib. 4. q. 1. seu* 879 *n.* 488.

Ex quibus infertur, quod occurrente vacatione
Pœnitentiariæ † Sede Episcopali vacante, Capitu- 145
lum non poterit illam providere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio Præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Capituli, ex quo electio personæ, & provisio officii Pœnitentiarii ad solum Episcopum spectat, ut dictum est, & Capitulum, Sede vacante, non succedit in provisione beneficiorum ad Episcopum spectante, *c. illa ne Sede vacante,* & dicetur infra *cap.* 7. & censuit S. Congregatio super *dict. cap.* 8. ibi ab Episcopo instituatur solo absque consensu Capituli, & etiam, ab eodem solo eligatur, & licet vacaret, sedes Episcopalis Cap. nihil potest, etiam quod eo tempore pœnitentiarius moreretur.

Sed ejus provisio, & electio pœnitentiarii spectabit † ad Papam privative stante reservatione *regul.* 2. 146
Cancellariæ de benef. ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem liberam Episcoporum pertinentibus, vacantibus de tempore vacationem Episeopatuum, & qua supra *c. 1. à n.* 221.

Ad quod faciunt tradita *dicto cap. 1. num.* 754.
ubi diximus † in Pœnitentiaria alternativam intrare 147
etiam in Ecclesiis, ubi collatio Præbendarum est communis Episcopi, Capituli, vel solius Capituli.

Cessante vero dicta reservatione † reservaretur fu- 148
turo Episcopo, nisi Papa præveniret. *decisio illa,* & *ibi clectores* Rot. *decis. 442. part. 1. diverf. n.* 4. cum aliis, & refert & sequitur prædicta, Salazar, de Mendoza *dict.* §. 2 Et facit etiam in proposito sequens declaratio S. Congregationis Concil. præbenda pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante, assignari non potest, sed ab Episcopo hoc præstandum est, *cap. 2. ne Sede vacante.*

Quamvis ista † declaratio videtur loqui in prima 149
assignatione Præbendæ pro Pœoitentiario, & procedit ubi non fuerat per Episcopum pœoitentiarius institutus, & electus cum unione præbendæ proximè vacaturæ juxta dictum decretum Concilii.

Nam alias rectè, † posset Capitulum, Sede va- 150
caote, assignare, & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam præbendam vacantem in mense ordinario, ubi collatio Præbendarum erat communis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli, quo casu Capitulum, sede vacante, potest conferre, c. unico *ne, Sede vacan. in 6.* & non intrat reservatio *dict. reg.* 2. & etiam ubi collatio Præbendarum esset solius Episcopi seclusa reservatione *dict. reg.* 2. ex quo collatio talis Præbendæ erat debita Pœnitentiariæ, atque adeo necessaria, in qua succedit Capitulum, Sede vacante, ut dicetur infra *dicto cap. 7. à num.* 55. Sed quod vacante pœnitentiaria sede Episcopali vacante, electio & collatio pertineat ad Papam, etiam seclusa reservatione, & non sit reservanda futuro Episcopo videtur declaratum a S. Congreg. & approbatum a Papa, ut *in sequent. declarat.* Vacante sede Episcopali Genuen. vacavit Canonicatus & præbenda pœnitentiarii ejusdem Ecclesiæ dubitatum fuit stante decreto Coogregationis, quod electio personæ pœnitentiarii ad Episcopum pertineat sine consensu capituli ad quem spectat collatio dictæ præbendæ & electio personæ, ao ad capitulum, quod sede

vacante

vacante ſuccedit in juriſdictione Epiſcopali, an ad Sanctiſſimum, vel ad futurum Epiſcopum; Congregat. cenſuit, decretum pœnitentiarii, quod ad Epiſcopum electi perſonæ pœnitentiarii pertineat, non procedere, quando canonicatus pœnitentiarii vacavit, ſede Epiſcopali vacante, quia tantum Papa ordinarius ordinariorum, & Epiſcopus Epiſcoporum ſibi debet, talem electionem vendicare. Sanctiſſimus hanc ſententiam Congregationis ſibi relatam approbavit, quod electio & collatio, ſede Epiſcopali vacante, neque ad capitulum, neque ad futurum Epiſcopum, ſed ad ſedem Apoſtolicam pertineat. Neque huic deciſioni obſtat doctrina Rebuffi in praxi benefic. titul. de devolut. numero ſexageſimo tertio, ibi. Poterit ergo capitulum creare pœnitentiarium, quia loquitur de confeſſario ſimplici conſtituendo à capitulo, quod ſede Epiſcopali vacante poſſit abſolvere in caſibus Epiſcopo reſervatis cujus officium creatum Epiſcopo expirat, & nullam præbendam annexam habet: ſecus eſt in pœnitentiario ad præſcriptum Concilii: cujus deputatio cum annexione præbendæ ad ſolum Epiſcopum pertinet ſine conſenſu capituli. Quæ deciſio conſonat aliis adductis *infra nona parte, cap. ſecundo, num.* 215. *&* 216. ubi dico, quod iſtæ deciſiones non erant ſatis juri conformes.

Infertur etiam ex dictis pœnitentiariam poſſe re-
151 ſignari, † ſicut alias præbendas, etiam in favorem alterius, dummodo habeat qualitates requiſitas, & dari in coadjutoriam, & ita ſervatur, & refert Salazar de Mendoza §. 3. dicens, Romæ haberi pro conſtanti & recepto, & noviſſimè tradit Cevallos *d. q.* 894. *à n.* 485. *&* 489. dicens poſſe etiam ſuper ea imponi penſionem, prout tradit factum in pœnitentiario Toletano.

152 Et de qualitatibus † requiſitis in pœnitentiario vide dicenda infra 7. *p. c.* 4. *à n.* 32. *& c.* 7. *n.* 49.

153 Secundo dubitatur † de præbenda lecturæ ad cujus diſpoſitionem, & proviſionem pertineat.

154 In quo præmittendum † eſt decreto S. Concilii Tridentini *ſeſſ. de refor. in cap.* 1. ſtatutum eſſe, quod in Eccleſiis, in quibus præbenda aut præſtimonium, ſeu aliud ſtipendium pro lectoribus S. Theologiæ deputata reperiuntur de cætero, non niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos id munus explicare poſſint, conferantur, & aliter facta proviſio nulla ſit, & invalida, in Eccleſiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, ſi civitas inſignis vel populoſa, ac in Collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido, etiam nullius Diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium hujuſmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex cauſa reſignationis prima vacatura, cui onus incompatibile injunctum non ſit ad eum uſum ipſo facto perpetuo conſtituta & deputata intelligatur & cætera.

155 Nihilominus tamen ad hoc, † ut talis præbenda primo vacatura, ſit Theologalis, & in Theologalem manet erecta, requiratur actualis deputatio ex declaratione Papæ & S. Congregationis, ut in declarationibus ſequentibus, Congregatio Concilii cenſuit Sanctiſſimo approbante illius ſententiam, ad erectionem Præbendæ Theologalis requiri actualem deputationem. Et ideo, in proviſione præbendæ, non facta ſit actualis deputatio, non poſſe proviſum compelli obtinere munus lecturæ. Alia præbenda, quæ primo poſt confirmationem Concilii vacaverit, & ipſo facto ejuſdem Concilii decreto hujus Capituli *verſiculo, in Eccleſiis autem* pro lectore Sacræ Scripturæ perpetuo conſtituta, & deputata intelligitur, ſi collata fuerit ad id munus in habili per ſe explicare, an invalida ſit? Sanctiſſimi. ſentiens hoc decretum Concilii eſſe conditionale, requirique prius declarationem, & actualem deputationem Epiſcopi, ut illa præbenda ſit Theologalis, reſpondit valere collationem præbendæ, quæ primo, poſt Concilium vacavit ſactam perſonæ minus idoneæ, ad ſacram ſcripturam per ſeipſam interpretandam, ſi nondum illa præbenda actu fuerit deputata, & erecta in Theologalem, nec eſt in opinione Epiſcopi præbendam vacantem aſſignare pro pœnitentiario, licet ratione Curæ animarum videatur magis neceſſarius, ſed pro Theologo propter verba hujus decreti ipſo facto, verum ſi magis expediens in aliquo loco particulari fuerit judicium, ut prius de pœnitentiario provideatur, habenda eſt confirmatio in ſpecie à Sancta ſede Apoſtolica, ad omnem difficultatem tollendam.

De quo alias * Congregatio cenſuit, quod ſatiſ- 156
fit Concilio etiam Theologiam ſcholaſticam legendo, quia Concilium indifferenter loquitur de ſcriptura, & Theologia, & facit c. quia nonnulli de magiſtris, &c. nec multum diſcrepat Concilium provinciale Compoſtellanum *actione* 2. *decreto* 36. ubi dicitur, quod dummodo ſub aliquo ſcripturæ loco verſetur, lectio poterit ad mortales caſus, & dubia ſcholaſtica ſe interim convertere, Concilium Provinciale Toletanum *act.* 2. *decr.* 28.

Cenſuit etiam S. Congregatio, * quod de tempo- 157
re & hora, & materia ſcripturæ, & Theologiæ, quæ in ſacra ſcriptura continentur, ſuper qua legendum ſit, relinquitur arbitrio Ordinarii, & quod poteſt ipſe lector vacare à lectione tribus menſibus Julio, Auguſti & Sept. conſonat d. Concilium Compoſtellanum *d. act.* 2. *decr.* 36. *&* 39.

In concordia tamen facta * inter Epiſcopos, & 158
Capitul. dictæ Provinciæ Compoſtellanæ confirmata à Pio V. quæ habetur ad finem dicti Concilii impreſſi Salamanticæ anno 1394. dictum ca. 36. ubi cavetur, quod deputatus ad legendum S. Scripturam legere debeat tempore, & loco, ac materiam ab Epiſcopo deſignandam declaratur id fieri ſaltem de conſ. Cap. &c.

Cenſuit etiam S. Congregatio, * quod non poteſt 159
compelli lector, ad ponendum ſubſtitutum quando ea cauſa infirmitatis ſanabilis impeditur, quominus per ſeipſum legere valeat, eo vero caſu quo quis eſſet ſubſtituendus, electio ſubſtit. ad Epiſcopum ſpectat. Alia de Canonico Theologo, ſeu lectore ubi ſupra 3. *p. c.* 2. *n.* 118.

His præmiſſis, dubium propoſitum deveniendo, diſtinguendum * eſt inter Præbendas Theo- 160
logales, ſeu lecturæ erectas, & deputata ante Concilium, & inter præbendas Theologales, ſeu lecturæ erectas, & deputatus poſt Concilium, ex dicto decreto.

Et quod attinet ad erectas, ante Concilium, certum
eſt ſervandum * eſſe, quod ante Concilium, & ea- 161
rum collationem, & proviſionem ab illis fieri debere, ad quod antea ſpectabat, cum Concilium in hoc nihil diſponat, *ad l. commodiſſime, ff. de lib. & poſth.* Et ita cenſuit S. Congregatio, ut *ſeq. declaratione ſuper d. cap.* 1. ibi, conferantur, à quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expreſſit, quare pertinebit ad eum, quem antea ſpectabat. Et in d. declarationibus ſtatim adducen.

Quod vero * attinet ad Præbendas Theologales 162
erectas per Concilium Sacr. Congregatio cenſuit electionem perſonæ, ſeu electionis, ad ſolum Epiſcopum ſpectare, collationem autem præbendæ ad illos, ad quos antea ſpectabat, ut *in ſequen. declarationibus* ſuper dictum caput primum, ibi conſtituta, & deputata intelligatur, cujus collatione reliquit illis, ad quos de jure ante Concilium ſpectabat collatio ejus præbendæ, quæ deinde, ex hoc decreto Concilii fuit erecta in Theologalem, electio vero ſoli

Epiſcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de ſubſtituto deligendo agitur, ſoli Epiſcopo datur electio, adjuvat exemplum pœnitentiarii, licet ſit conceptum aliis verbis. Secunda electio lectoris ſoli Epiſcopo competit, nec ſucceſſori, præjudicium ſit, ſi aliter per prædeceſſorem fuit ſervatum, & id intelligendum eſt, de his Canonicatibus Theologalibus, qui erecti non ſunt ante Concilium, ſi vero erecti eſſent ante Concilium ſervandum eſt, quod ante Concilium. Tertia, hoc decretum habet locum etiam in Eccleſiis Collegiatis, quarum præbendæ ſunt de jure patronatus laicorum, ut deputetur præbenda primò vacatura concurrentibus omnibus requiſitis, prout in præſenti, & perſona non erit nominanda ante vacationem, & electio perſonæ ſpectabit ad Epiſcopum, collatio vero, ad quem legitime ſpectabit ante deputationem prædictam. Quod non advertit, nec diſtinxit Gonzalez *gloſſ. 9. §. 2. à num.* 2.

163 Et in una † Oſcen. indulti 10. Decembr. 1596. & 5. Decembr. 1601. coram Dom. Millino fuit reſolutum, jus quod tribuit Concil. Trid. Epiſcopo eligendi, ſeu nominandi lectorem, & pœnitentiarium, cui fiat collatio, ab eo, ad quem ſpectat jus conferendi, eſſe conſiderabile, & tale, ut in eo habeat locum reg. de non tollend. jure quæſi. tanto magis cum iſtud jus ſit perpetuum, & juriſdictionale, & reg. præſervet jus quodcunque etiam minimum, ut fuit reſolutum in cauſa Burg. juris ſepelien. 1575. coram Cæſ. de Graſ. & in Cæſaraug. exemptiones 13. Jun. 1504. coram Seraph. cujus reg. requiritur ſpecialis derogatio, etiam quod Papa intellexit præjudicium, ut fuit reſolutum in dict. cauſis, & aliis. Nec obſtat, quod reg. non habet locum, quando tollitur jus competens ex diſpoſi. juris communis, quia etiam in hoc caſu eſt locus reg. Sar. *ibiq.* 6. Put. *deciſ.* 31. *l.* 1. Ptolom. 81. Peregr. 24. *li.* 2. niſi verſemur in gratia exemptionis, unionis, vel alia ſimili de ſui natura præjudiciali, in quibus terminis procedit *dec.* Caſſad. 1. *de privil.* & in cauſa nullus de Stepa coram Seraph. neque etiam obſtat, quod reg. habet ſolum locum in jure radicato, & perfectè quæſito, quia jus nominandi ſuccedente vacatione, eſt plenè, & perfectè quæſitum, & ſufficit, quod tollatur jus in ſpe habens cauſam de præterito. Sarn. *q.* 4. *num.* 14. 2. *caſu* Put. *deciſ.* 4. *ſuper ead. reg. & idem fuit tentum in eadem coram eod.* 1. Jul. 1602.

164 Et id videtur procedere, quando talis præbenda vacaret in menſe ordinario: nam ſi vacaret in menſe Apoſtolico, vel alias eſſe reſervata, ſeu affecta electio perſonæ, collatio ſpectaret ad Papam, ſicut dictum eſt in Pœnitentiaria, licet contra teneat Zerola dices ſemper ſpectare ad Ordinarium, tamen praxi Epiſcopali. *p.* 1. *verb. beneficium*, §. 3. *d.* 4. *& verbo præbenda Theologalis*, §. 4. ut ſupra *c.* 1. *n.* 532.

165 In Regnis tamen Coronæ Caſtellæ, & legionis præbendæ iſtæ lecturæ erectæ, & inſtitutæ ex d. decreto Concilii in quocumque menſe vacent, providentur per Epiſcopos, & Capitula ad inſtar Canonicatuum, Doctoralium & Magiſtralium, de quibus ſtatim dicemus, & ita obſervatum eſt, ex quo erectæ & inſtitutæ ſunt: quamvis in prima proviſione hujus præbendæ Eccleſiæ Toletanæ de anno 1566. gubernator Archiepiſcopatus contradixit, & reclamavit; prætendens ad eum ſolum pertinere. Sed Rex Philippus II. ad quem fuit habitus recurſus pro parte Eccleſiæ, ordinavit gubernatori, quod deſiſteret ab iſta prætenſione, prout deſtitit, refert Salazar de Mandoza §. 4. Et ita videtur ſuppoui per Concilium Provinciale Compoſtell. *act.* 2. *decreto* 34. Tolet. licet non tam clare *act.* 2. *decreto verſ. &* 18. *ut ea*, ubi ſtatuitur proviſionem etiam Præbendæ lecturæ, debere fieri prævio edicto, & examine in concurſu, &c. quæ conſuetudo 40. annis præſcripta valebit, ſaltem in non reſervatis c. fi. de conſuet. & ibi Dec. cum aliis.

Quamvis in una † Toletana Canonicatus lecturæ coram Sanctiſſimo Clemente VIII. tunc Rotæ auditore, fuit reſolutum in ea, nec bullam Sixti IV. nec Leonis X. locum ſibi vendicare, prout etiam vult Azeved. *conſ.* 39. *nu.* 26. ut in ſeq. deciſionibus. Et hanc deciſionem refert Genuen. *in praxi c.* 89. *in annot. num.* 20. 166

Toletana Canonicatus 22. Jun. 1583. coram D. Aldobrandino.

VAcante Canonicatu lectionis Sacræ Scripturæ Eccleſiæ Toletanæ Capitulum 14. Nov. 1578. decrevit apponenda eſſe edicta, ut qui voluerint ſe opponere, poſſint cum termino 60. dierum incip. 15. ejuſdem menſis Novembr. in termino comparuerunt plures qui ſe oppoſuerunt, & inter alios Dom. Gabriel de Carderas, & Lup. Barrio, & die 23. Febr. Capitulum devenit ad vota, & ſingulis Canonicis delatum fuit juramentum de eligendo illum, quem judicabit magis idoneum, & ſufficientem, prima vice qua votarunt, habuerunt plura vota & æqualia, Petrus Martinus, Lupus Barrio, & Dom. Gabr. Secunda vice, in qua actum fuit de illis tribus plura, & æqualia habuerunt Dom. Gabriel, & Lupus. Tertia vice, in qua de his duobus tantum egerunt Canonici, ambo habuerunt æqualia vota, nempe ſinguli 17. unde dum votaretur, an negotium eſſet remittendum ad aliam diem, vel illico tradenda poſſeſſ. Dom. Gabrieli, ut nobiliori, plura habuit vota Dom. Gabri. quod ſi traderetur poſſeſſ. prout tradita fuit, verum quia pro parte Lupi fuerit appellatum, & introducta lis, quæ tandem fuit commiſſa in Rota, prætendebat Lupus ſe præferendum eſſe, eo, quia probavit per teſtes ſe magis idoneum, & aptum ad munus hujuſmodi lectionis, tanquam talem, vel præferendum ratione conſtitutionis ſynodi provincialis editæ de anno 1566. vel ſaltem vigore motus proprii Leonis X. negotium foret dirimendum, vice verſa prætendebat Dom. Gabr. ſe omnino virtute Bullæ Sixti ratione majoris nobilita. præferendum, dubitavi itaque ſupradicta die an in caſu, & ad effectum, de quo agitur, intret diſpoſitio Sixt. vel potius d. ſchedulæ Motus proprii Leonis ſuper qua non apparent expeditæ literæ, vel d. conſtitutionis ſynodalis? Domini autem concluſerunt in caſu de quo agitur, nec Bullam Sixti, nec motum proprium Leonis ſibi locum vendicare: ratio fuit, quia ambæ conſtitutiones, ſive diſpoſitiones loquuntur de Canonicatibus Doctoralibus inſtitutis à Sixto, qui conferri debent Magiſtro, vel licentiato in Theologia, & Doctori, vel licentiatu in altero jurium, unde, cum hæc præbenda longe poſtea ex decreto S. Concilii Trid. *ſeſſ.* 5. *cap.* 1. *de reformat.* fuerit erecta pro lectore S. paginæ, forma tradita circa collationem ſupra rectorem, non poteſt extendi, nec arctat Capitulum ad illam obſervandum in collatione hujus Præbendæ pro lectore S. Scripturæ noviter erectæ, & conſequenter modus illam conferendi, & quæ qualitas ſit magis attendenda, ubi de prælatione unius, vel alterius agitur, remanet in diſpoſitione juris communis, unde cum S. Synodus Trid. ſolum mandet hanc Præbendam conferri idoneo ad hoc munus peragen. non autem arctet ad eligendum magis idoneum, & non negetur, quin Dom. Gabriel eſſet etiam idoneus, & cum ipſe ſit in poſſeſſione præbendæ hujuſmodi, non haberet Lupus jus avocandi hanc Præbendam ab eo, ſi nihil, præter Bullam Sixti, & Motum proprium Leonis contra ipſum allegaretur. Verum cum ab eo allegaretur quoque conſtitutio Concil. Synodalis, ea clara eſt, mandat enim præfici eiſdem muneri illum, qui magis idoneus, ad id explicandum

candum visus fuerit alias factam provisionem irritam, cum itaque sit eligendus secundum hanc constitutionem magis idoneus, & magis aptus, ad explicandum hoc munus legendi, & testes omnes sint concordes, quod Dom. Lupus est magis idoneus, qui binas rationes adducunt, & id confirmatur ex articulis ipsiusmet Dom. Gabrielis, qui quoad hanc aptitudinem nunquam articulat se æqualem Lupo, majoritas enim idoneitatis inspicitur respectu indulgentiæ Ecclesiæ, ut eligatur, qui est utilior Ecclesiæ, & quo Ecclesia magis indiget, Decius *in cap. constitutis, n.* 7. *de appellat.* & respectu negotii, de quo agitur, argumento eorum, quæ tradit Decius *in cap. referente. num.* 7. *de Præbend. cum aliis allegatis*, præsertim cum constitutio habeat expressum decretum irritans. *ca. dilecto* ubi Abb. *de Præbend.* Cassa. *super reg. dec.* 12. *n.* 5. *cum simil.* an autem sit attendenda hæc constitutio ab eo pendet, an quoad eam fuerit necessaria confirmatio Sedis Apostolicæ, quatenus fuerit necessaria, an ea adfuerit.

In eadem 18. *Maii* 1584. *coram eodem.*

IN causa Toletana Canonicatus dubitaveram 22. Februar. 1584. an Dom. Lupo Barrio suffragaretur decretum Concilii provincialis celebrati de anno 1564. in quo *cap.* 28. fuit statutum, quod Præbenda lectionis Sacræ Scripturæ daretur per concursum magis idoneo, cum decreto, quod alias facta provisio sit nulla? quæ difficultas à duabus pendet difficultatibus. Prima, num hæc constitutio possit dici contra jus commune, & propterea indigeret confirmatione Apostolica? altera, an adesset talis confirmatio? quia propter supradicta die proposui causam super his difficultatibus, & præcipue super prima, & Domini concluserunt, constitutionem esse contra jus, consequenterque indiguisse confirmatione; & de confirmatione hucusque non constare, quamvis enim ante factum jura clament, magis idoneum esse eligendum *cap. licet.* 8. 9. *quæst.* 1. ibi; *ut sciant omnes* & certi sint, quod, qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, ille eligatur ad Sacerdotium, *cap. illud eadem quæst. & causa, cap. quoniam de Jure patron.* ibi, *ille præficiatur Ecclesia* qui majoribus juvatur meritis *capite Metropolitano* 63. *distinctione in fine* ibi *ex Presbyteris ejusdem Ecclesiæ* vel diaconus optimus ordinetur *cap. vilissimus* 1. *quæst.* 1. *cap.* 2. *de officio custodis* ibi, *ut ad hoc opus tales ordinentur*, quales & meliores, & sanctiores esse viderentur, tamen electio facta de digno omisso digniori, tenet *cap. cum non nobis olim de electione capit. nisi cum pridem §. pro defectu de renuntiatione cap. fi. de præsumptio. cap. quia propter, juncto cap. cum in cunctis de electione capite constitutis de appellat. cap. Monasterium* 16. *quæst.* 7. *glos. in dict. cap. constit. verb. magis. & in cap.* 3. *de jure patron. & in dict. cap. fi. de offic. custodis* Abbat. *in dict. capit. constitutis num.* 6. Butrius, *num.* 15. Cardin. *sub num.* 3. Præpositus *sub num.* Decius *num.* 4. latè Lamber. *de jure patron. in* 1. *par.* 2. *l. quæst.* 10. *art.* 3. Soto *de justitia, & jure lib.* 3. *quæst.* 6. *art.* 2 *in* 6. *conclus.* Covarru. qui Canonistas, & Theologos cumulat *in reg. peccatum in* 2. *parte* §. 7. *vers. his demum* quod procedit, etiam stante juramento de eligendo magis idoneo de constitutis ubi Cardin. *num.* 2. Præpos. *num.* 2. Covar. *ubi supra vers.* 2. probatur, jam & si eligens dignum prætermisso digniori, multoties peccet, & aliquando etiam moraliter, Decius *in dict. cap. constitutis n.* 5. Soto *de justitia & jure d. l.* 3. *art.* 2. *in conclu.* Covarru. *ubi supra vers. igitur jura humana &* impediens, ne dignus eligatur, vel ne dignior eligatur, nunquam etiam ad restitutionem tenetur, Covarru. *ubi supra in* 3. *&* 4. *conclus.* decretum ergo Concilii Provincialis annullans electionem factam de digno omisso digniori, contra jus dicitur, ex quo jus commune talem electionem approbat ob salutem reipublicæ, ne litibus omnia involvantur, prout fieret, si electio, vel collatio facta digno, omisso digniori, non teneret, ut supra dictum est, & consequenter non tenet sine Papæ confirmatione, *capit. super his de majoritate & obedientia*, & ibi Abbat. *in* 2. *notab.* & Felinus latè *num.* 2. *cum aliis allegatis.* Non obstat quod quando constitutio inferioris, coadjuvat constitutionem Superioris teneat, ut quando adjicit pœnam, ut per Felinum *in cap. quod super his num.* 9. *versiculo fallit septimo, quia non applicatur*, hoc enim non est coadjuvare dispositionem juris communis, sed illi omnino obviare, cum contrarium statuatur ejus, quod jus commune disponit: jus enim commune expresse disponit validam esse electionem factam de digno omisso digniori, & constit. dicit illam invalidam, jura enim ob difficultatem perpensionis, & æquilibrii meritorum cujuslibet consulendo, ut dicebam quieti, reipublicæ statuerunt validam esse electionem factam de digno, omisso digniori, ne involvatur universa respublica maximis, & acerbissimis litib. quales sunt illæ, in quibus de meritis hominum agitur, quotidie enim merita & demerita cujuslibet essent in foro ventilanda, & propterea, cum constitutio disponat super eo, quod disponit jus commune, & contrarium statuat, non tenet: quemadmodum enim dicitur contra jus constitutio Episcopi, quod electio facta, uno contempto, sit nulla, eo, quia jus commune disponit eam validam, licet ab initio dicat omnes vocandos, licet dicat illam cassari posse Joannes Andreas *in additione* ad Specul. *tit. de electione.* Imola *in cap. ex tua num.* 11. *de clericis non residentibus* Felinus *in dict. cap. quod super his columna* 7. *in principio* ita pariter dicitur contra jus ista constitutio, quæ annullat electionem, quam jus commune disponit validam esse, ut supra dictum est, nec potest dici hanc esse, constitutionem contra communem opinionem, non autem contra jus, quia imo jura ita disponunt, ut supra dictum fuit, & maxima ratione per ea, quæ supra dicta fuerunt, neque facit, quod Superior possit adjuvare, ut melior eligatur, quia nihilominus, non obstante juramento, ut supra dictum fuit, tenet electio de digno. Non obstat quarta fallentia Felini, quod teneat constitutio inferioris, quando acceptatur à subditis, quia ultra quod Felinus nulla deducit contra hanc conclusionem *in dict. cap. quod super his in quarta fallentia num.* 7. in facto non verificatur? cum igitur Lupus docere debeat de confirmatione, de ea hucusque, secundum Dominos non docet, nam confirmatio Pii V. producta non est generalis, sed particularis nonnullorum decretorum, inter quæ non est illud, de quo agitur, cum enim Capitula Ecclesiarum Cathedralium conquererentur de nonnullis decretis d. Concilii, & per Illustrissimum Cardinalem S. Marcelli tunc Nuntium Hispaniarum fuisse Capitula, & Episcopi reducti ad concordiam, & declaratio quædam decreta dicti Concilii, & quædam alterata, hæc concordia confirmata fuit, à Pio V. autem apparet de confirmatione generali totius Concilii, non etiam in actis constat Concilium illud fuisse transmissum ad Cardinales Sacræ Congregationis, nec, quod a Sacra Congregatione revisum fuerit, si autem aliundè pro parte Lupi prætendatur colligi posse confirmationem, de eo particulariter agetur.

Sed post hæc scripta † vidi Hieron. Gonzalem 167
ad regulam mensium gloss. 9. §. 2. qui ex *nu.* 81. agit
an † hujusmodi Canonicatus, & Præbendæ lectionis S. Scripturæ comprehendantur *in reservat. regis.* & resolvit comprehendi: nam cum Concilium

dict. cap. ſeſſ. 5. nihil de hoc diſponat, remanet ſub diſpoſitione juris communis, & d. reg. quandiu de aliqua lege ſpeciali, ſeu privilegio aliud diſponente non doceatur *l. commodiſſime liberis & poſth. cum aliis*, & ad id adduci declarationem Sacræ Congregationis Concilii dicentem: Non comprehenditur ſub hoc decreto Præbendæ vacantes menſib. reſervatis, nec talis deputatio, & conſtitutin habet locum in Canonicatibus & Præbendis Sedi Apoſtolicæ reſervatis, & effectis. Quæ tamen declaratio non loquitur de Præbendis S. Scripturæ jam erectis, & deputatis, ſed de erigendis, & deputandis, ut patet ex ipſius verbis, & ita eam adduximus *ſup. n.* 128. nihilominus, inquit idem Gonzalez *ibi n.* 86. ſe videre, quod communiter in Hiſpania in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, imo & in nonnullis Collegiatis Canonicatus, & Præbendæ Theologales, lectionis S. Scripturæ providentur per concurſum in quibuſcunque menſibus vacent indifferenter, ac ſi eſſent Præbendæ Doctorales, & Magiſtrales, & non conferuntur à Sede Apoſtolica ſicut cetera Beneficia reſervata. Sed quo jure hoc fiat, ſe bene informatum non eſſe, veriſimile tamen eſſe, quod ſit aliquod indultum Apoſtolicum: aliter namque non ſervaretur in praxi. Et quia Eccleſ. Metropol. Cæſaraug. Clemens VIII. in erect. quam de illa fecit de ſtatu regulari in ſecularem anno 1603. conceſſit, quod provideat per concurſum Canonicatum Doctoralem & Magiſtralem ad inſtar Regni Caſtellæ juxta conſtitutionem Sixti IV. & Leonis X. & etiam Canonicatibus S. Script. & pœnitentiariæ, dummodo, ſi vacant in octo menſibus Apoſtolicis, ſit nova proviſio obtinenda, ut ait, *nu.* 80. ex quo tamen non colligit abeſſe aliquod indultum in Regno Caſtellæ, ſed potius contrarium cum in eo abſolute provideatur Canonicatus Sacræ Scripturæ ad inſtar Doctoralium, & Magiſtralium, & nunquam obtineatur nova proviſio, & ſi in Regno Caſtellæ eſſet indultum ad id, non poneretur in dicto indulto Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ onus illud de obtinenda nova proviſione, vel ſaltem, ait Gonzalez, pro utilitate communi ex hoc reſultante Sanctiſſimos Pontifices maximos dictas proviſiones minime ignorantes ex certa ſcientia tolerantes indulgere cenſeri: nam tolerantia Papæ, & Superioris inducit diſpenſationem & actus validitatem *ca. quia circa.* ubi gloſſ *in fi. de conſangum & affinitat.* & ibi Butrius *num.* 7. Abb. *num.* 8. cæteri Jaſon. *in l. rem non novam à num.* 4. *uſque ad* 8. *C. de judic. cum aliis.* Sed certe ſuppoſito, quod d. Canonicatus cadant ſub reſervationibus ex ſola ſcientia, & tolerantia Papæ non inducitur indultum, aut diſpenſatio ad eos providendos, cum multa per patientiam tolerentur, &c. *ca. cum jam dudum, præb.* Abb. *num.* 8. & alii, Felin. *in ca.* 1. *de treuga & pace n.* 11. Covar. *in* 4. 2. *parte cap.* 6. §. 10. *n.* 15. Suarez *in Theſauro recept. ſentent. ver. diſpenſatio n.* 84. Cuch. *in inſtit. major. lib.* 5. *tit.* 1. 3. à *n.* 26. Hojeda *de incom. ca.* 17. *num.* 13. Alexand. Moneta *de diſtrib. par.* 2. *quæſt.* 12. *n.* 46. & eſt communis fere omnium juris peritorum ſententia, ut per Thom. Sanch. plures citantem *de matrim. lib.* 6. *diſp.* 4. *n.* 25. licet ipſe *num.* 26. probabilius exiſtimet contrarium, ſi cum poſſit facilè contradicere non contradicit, ſed tacet, & dixi alias ſup. *ca.* 1. *n.* 365. & facit quod tradit Selva *de Benefic.* 3. *p. q.* 10. 3. *caſu. n.* 15. ultra quod non ſatis conſtat de dicta ſcientia Papæ. Nec à reſervatione excuſat non receptio, ut ſupra dictum eſt *c.* 1. *n.* 558.

268 Tertio dubitatur † de Canonicatibus, & præbendis Doctoralibus, & Magiſtralibus, ad quorum proviſionem, & diſpoſitionem ſpectant.

269 In quo breviter † dicendum eſt per Bullam Sixti IV. & motum proprium Leonis X. in ſingulis Cathedralibus Eccleſiis Regnorum coronæ Caſtellæ, & Legionis erectum fuiſſe & inſtitutum unum Canonicatum, & Præbendam pro Doctore, vel Licen. in utroque vel altero jure qui dicitur Doctoralis, & alterum pro Magiſtro ſeu Doctore, vel Licentiato in Theologia, qui dicitur Magiſtralis, ab Epiſcopo ejus voto pro uno computato, & Capit. per vota ſecreta prævio edicto propterea apponendo, de quo in d. Concilio Compoſtellano *act.* 2. *decr.* 34. ac publico examine & juramento, de eligendo magis idoneum Ordinaria authoritate providen. ut in ſeq. Bulla Sixti IV. & ſchedula motus proprii Leonis X. ac literis ſuper eo expeditis, ubi latè ponitur forma in hujuſmodi proviſionibus, & electionibus ſervanda, & ſtatuitur hujuſmodi Canonicatus ſub reſervationibus non comprehendi, & cætera.

Bulla Sixti IV.

SIxtus, &c. ad perpetuam rei memoriam. Creditam nobis regendæ militantis Eccleſiæ providentiam exequi coadjuvante Domino cupientes, ad ea libenter intendimus, ut debemus, per quæ ſingulæ Orbis Eccleſiæ præſertim Cathedrales, perſonarum utilium fulcitæ præſidiis, ad altiſſimi laudem, & gloriam condignis honoribus, & venuſtatis proficiant incrementis, earumque bona, & jura à quocumque occupatione conſervari poſſint illæſa. Tandem pro parte venerabilium fratrum noſtrorum univerſorum Archiepiſcoporum, ac dilectorum filiorum capitulorum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Caſtellæ, & Legionis Regnorum nuper exhibita petitio continebat, quod ipſarum canonicatus, & præbendæ, tam Apoſtolica, vigore gratiarum expectativarum ſpecialium, & aliarum reſervationum, & alias, quam ordinaria, authoritatibus propter inordinatos favores perſæpe conferuntur juris parum literatis, adeo, ut nonnunquam eveniat, quod nullus Eccleſiarum earum Canonicus graduatus exiſtat, cujus conſilio, & auxilio jura tueri, & bona occupare recuperari, & alia negotia utiliter, & ſalubriter dirigi valeant in non modicum Eccleſiarum earumdem detrimentum & honoris & reputationis diminutionem; & quod ſi ex Canonicis, aut integris, vel dimidiis, Portionariis cujuslibet earundem Eccleſiarum continuo unus eſſet Magiſter, ſeu Licentiatus in Theologia & unus Doctor, ſeu Licentiatus in utroque, vel altero jurium, profecto earundem Eccleſiarum decori, & venuſtati, ac proſpero & felici regimini utiliter, & ſalubriter provideretur. Quare pro parte Archiepiſcoporum, Epiſcoporum & Capitulorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut quod de cetero in qualibet earumdem Eccleſiarum continuo ſint duo Canonici in eiſdem, unus in Theologia, & alter juribus Doctores ſeu Licentiati, ſtatuere & ordinare, aliaſve eiſdem Eccleſiis ſuper hoc opportune providere Benignitate Apoſtolica dignaremur; nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati authoritate Apoſtolica præſentium tenore ſtatuimus, & ordinamus, quod duobus Canonicatibus, & totidem præbend. qui primo per ceſſum, aut ad quamlibet etiam dimiſſionem illos obtinentium, extra Rom. Curiam in quibuſvis menſib. ſimul, vel ſucceſſive vacabunt in qualibet Eccleſiarum earumdem, etiam diſpoſitioni Apoſtolicæ ex quavis cauſa, non tamen in prima vice, generaliter reſervati forent perpetuis futuris temporibus, quoties illos vacare pro tempore contigerit, uni, qui in Theologia Magiſter, ſeu Licentiatus, & alteri qui altero jurium Doctor, ſeu Licentiatus exiſtat, poſſit & debeat una cum Capitulo cujuslibet earumdem Eccleſiarum Ordinaria authoritate provideri in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi aliquæ gratiæ expectativæ ſpeciales, vel generales reſervationes, & nominandi, ſeu nominantis conferendi facultates, & mandata à nobis, ſeu Sede Apoſtolica, vel ejus Legatis, ſeu alias ejus authoritate, & Regum, Ducum, Principum, vel Prælatorum, aut quavis alia conſideratione, nullaten. emanaſſent,

ſeu

ſeu in poſterum emanarent, ita tamen, ut de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero jurium, & aliis, qui poſtmodum vacabunt ſimul, vel ſucceſſivè Canonicatibus, & præbendis hujuſmodi Magiſtro, vel Licentiato in Theologia provideatur, & inter Doctores, & Licentiatos eoſdem ad illos pro tempore nominatos illi qui de nobili genere procreati forent, aliis non nobilibus, & inter ipſos nobiles, qui ex utroque parente nobiles forent, nobilibus ex altero, & inter ex utroque vel uno latere nobiles de majori nobilium genere procreatis per eoſdem Ordinarios collatores, & Capitulo præeligantur, qui, ſi in eadem Eccleſia & alias ſic qualificati reperiantur, aliis præferantur, ſicque perpetuis futuris temporib. obſervetur, decernentes ex tunc omnes, & ſingulas gratiæ acceptationes, proviſiones, uniones, annexiones, & incorporationes, & alias diſpoſitiones, proceſſus, ſententias, & cenſus deſuper, nec non totum id, & quicquid ſecus ſuper his à quoque quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, nulliuſque roboris, vel momenti: nec non canonicatus, & præbendas, quos, ut præfertur, vacare contigerit in qualibet Eccleſiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum Theologia, & altero jurium, canonicatus, & præbendas nuncupari debere & aliis quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non poſſe & illos ordinaria duntaxat authoritate conferri, & ſub prædictis, & quibuſvis aliis gratiis, expectativis ſpecialibus, & generalibus, reſervationibus, unionibus & incorporationibus, extinctionibus, & legatis, & aliis conceſſis, & concedentibus non comprehendi, nec non irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit, attentari, non obſtantibus præmiſſis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1474. Calen. Decem. Pontificatus noſtri Anno 4.

Cujus Bullæ tenorem in parte refert poſt hæc viſos Hiero. Gonzalez ad *reg. de menſibus gloſſ. 6. §. 2. num. 2.*

Motus proprius Leonis decimi.

MOtu proprio. Cum dudum Fel. recor. Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter pro ſalubri ſtatu, honore, & venuſtate Metropolitanarum, & aliarum Eccleſiarum Cathedralium Caſtellæ, & Legionis Regnorum inter alia, per quaſdam ſtatuerit, & ordinaverit, quod de duobus canonicatibus & totidem præbendis in Toletana de tribus qui ex tunc per ceſſum vel deceſſum, ac quamvis aliam dimiſſionem illos obtinentium extra Romanam Curiam in quibuſvis menſibus, vel ſucceſſive vacaverint, in quolibet Eccleſiarum earundem, etiamſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex quavis cauſa generaliter reſervati forent: dummodo non in prima vice perpetuis futuris temporibus, quoties pro tempore vacarent uni Magiſtro ſeu Licentiato in Theologia, alteri Doctori ſeu Licentiato in altero jurium per Archiepiſcopum, ſeu Epiſcopum, & Capitulum cujuslibet earundem Eccleſiarum ordinaria authoritate provideri poſſet in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi aliquæ gratiæ, expectativæ, reſervationes &c. nullaten. emanaſſent, ſeu in poſterum emanarent, ita ut de illis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero jurium, & de aliis, qui poſtmodum vacarent ſimul, vel ſucceſſive canonicatibus & præbend. hujuſmodi Magiſtr. ſeu Licentiato in Theologia provideatur ſicque perpetuis futuris temporibus obſervaretur & Canonicatus, & præbendas hujuſmodi Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero jurium nuncupari debere, irritum quoque decrevit, &c. per alias ſuas literas voluerit, & eidem ſtatuerit, quod de eiſdem canonicatibus, & præbend. ſub prioribus literis comprehenſis, & illis duntaxat graduatis provideri poſſit, qui in aliqua univerſitate ſtudii generalis Regnorum Caſtellæ, & Legionis, ſervatis ſervandis, juxta earundem Univerſitatum ſtatuta, ritus, & mores promoti fuiſſent aliàs de illis pro tempore factæ proviſiones nullius eſſent roboris, vel momenti, & illi, quibus de canonicatibus, & præbendis hujuſmodi pro tempore proviſum foret, in eiſdem Eccleſiis perſonaliter reſidere tenerentur, & ſi abſque ordinarii, vel Capituli licentia ultra menſem abeſſe præſumerent, eo ipſo collatis canonicatu & præbenda hujuſmodi privati, & perpetuo ad illos inhabiles exiſtant, poſſetque & deberet de illis ſic vacantibus aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipſis Eccleſiis reſidere, alias juxta priorum literarum tenorem provideri, & deinde bonæ memoriæ Innocentius Papa VIII. etiam prædeceſſor noſter per ſuas literas ſtatuerit, & ordinaverit, quod nullus cujuſcunque dignitatis &c. duos canonicatus, & totidem præbendas ex illis, qui perſonis graduatis hujuſmodi ordinati erant obtinere valeret, & tales canonicatus, & præbendas pro tempore obtinens apud Eccleſias, in quibus illos obtinebat, juxta ordinationem Sixti prædeceſſoris hujuſmodi reſidentiam facere teneretur, quodque ſi contingeret aliquas perſonas canonicatus, & præbendas præfatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Rom. Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarii & Capitula hujuſmodi de eiſdem canonicatibus & præbendis per obitum talium pro tempore vacantibus alias juxta formam literarum Sixti prædeceſſoris hujuſmodi libere diſponere poſſet, prout in eiſdem literis, quarum tenorem, &c. plenius continetur, nos dictarum Eccleſiarum fœlici ſucceſſui conſulere, ut literæ prædictæ cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis ea firmius obſerventur, quo clarius conſtiterit illas ea deliberatione approbatas qua conceſſæ fuerunt, providere volentes motu ſimili, & ex certa ſcientia, conſideratione etiam chariſſimi in Chriſto filii noſtri Caroli Romanorum, & Hiſpaniarum Regis Catholici, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanarum, & aliarum Eccleſiarum Cathedralium Regnorum Caſtellæ, Legionis, Granatæ, & Navarræ, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantium literas Sixti & Innocentii prædeceſſorum hujuſmodi, cum omnibus, & ſingula in eis contentis clauſulis authoritate Apoſtolica approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere decernimus, & quoad ſingulas Eccleſias regnorum prædictorum, in quibus eiſdem literis contraventum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum hujuſmodi, qui ex tunc vacarunt per Sedem Apoſtolicam proviſum fuit in priſtinum, & eum in quo illi ac Ordinarii, & Capitula earum ante hujuſmodi contraventiones, & Apoſtolicas proviſiones quomodolibet erant, ſtatum reſtituimus, reponimus, invalidamus, ac plenarie reintegramus, illaſque ad omnes, & ſingulas Metropolitanas, & alias Cathedrales dictorum Regnorum, Granatæ, & Navarræ in quarum ſingulis de duobus canonicatibus, & totidem præ. de cætero primo, vacaturis perſonis in Theolog. & altero jurium, ut præfertur, graduatis, per Archiepiſcopum, ſeu Epiſcopum; & Capitulum cujuslibet earum Ordinaria authoritate prædicta duntaxat juxta tenorem literarum Sixti prædeceſſoris hujuſmodi provideatur, extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmiſſa omnia, prout per Sixtum, & Innoc. & alios prædeceſſores præfatos ſtatuta, & ordinata fuerunt, de novo, ac quod Archiepiſcopus, & Epiſcopus, nec non Capit. præfata, cum Canonicatus, & præbendæ graduatorum hujuſmodi apud Sedem præfatam per obitum,

rum, vel reſignationem in manibus noſtris, vel ſucceſſorum noſtrorum Ro. Pontificum pro tempore faciendam, vacaverint, ad electionem perſnnarum idonearum, ut præfertur qualificatarum, ac proviſionem canon. & præbendarum graduatorum hujuſmodi ſic apud Sedem Apoſtolicam vacantium alias juxta formam literarum Sixti, & Innocentii prædeceſſorum hujuſmodi procedere, & electi facta, electos pro tempore ad poſſeſſionem illorum, ſic tamen quod electi infra quatuor menſes novam proviſionem deſuper ab eadem Sede impetrare, expedire, ac jura Cameræ Apoſtolicæ perſolvere teneantur, recipere, & admittere, nec non occurrente pro tempore vacatione canon. & præbend. hujuſmodi Capitula illos uni de canonicis earumdem Eccleſiarum, interim quod ad illorum proviſionem, ſeu electionem, procedatur, commendare poſſint, ac lapſo tempore edicti propterea apponendi Ordinarius: vel ejus Vicarius infra triduum proxime ſequens ad proviſionem, ſeu electionem hujuſmodi de perſona idonea, publico examine prævio, faciendam accedere teneatur, alioquin Capitula ad illa libere procedere valeant, & in hujuſmodi electionibus, ipſi electores juramentum de eligendo magis idoneum, habito reſpectu ad utilitatem Eccleſiæ, mores eligendæ perſonæ præſtare teneantur: quodque majori parti votorum ſecreto de neceſſitate præſtandorum voto Epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi, pro uno computato ſtasi, & ſi nulles haberet majorem partem votorum, duo habentes plures votos ad ſecundum ſcrutinium admitti debeant, & ſi unus habuerit plures votos, & alii habuerint pares, de illis paribus fiat ſecundum ſcrutinium, quis illorum concurrit cum primo, & iſtorum electus à majori parte adminatur cum primo ad tertium ſcrutinium, & ſi iterum fuerint pares, forte dirimatur quis concurrit cum primo, & ſi ultimo duo habuerint paritatem, etiam forte dirimatur, & ſors loco electionis, & proviſionis habeatur, quodque de hujuſmodi non ſolum Univerſitatibus dictorum Regnorum graduatis, ſed etiam Collegialibus Hiſpanis Collegii S. Clementis Bononien. per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz fundati, ibidem juxta ejuſdem Collegii ſtatuta, & ritus & mores promotis, ſive graduatis provideri poſſit perpetuo ſtatuimus, & ordinam. & concedim. ac indulgemus: ac quod ſtante & ordinationi hujuſmodi, ſeu etiam ſtatuto literis deſuper conficiendis per quaſcumque alias literas Apoſtolicas, & quatvis clauſulas generales, vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſub quorumcumque verborum expreſſione, in ſe continentes nollate. derogari poſſit, nec derogatum cenſeatur, & ſi derogetur, derogationes hujuſmodi nemini ſuffragatur, & Ordinarii & Ca. prædicta literis derogatoriis hujuſmodi, & decretis ſuper illis proceſſibus, & illorum executoribus, & ſub-executorib. eorum mandatis, & monitionibus parere minime teneantur, ſed eis firmiter reſiſtere, & literarum hujuſmodi executionem impedire, nec ratione reſiſtentiæ hujuſmodi aliquibus cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis innodari poſſint & ſi judicari debeat, irritum quodque decernimus, non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, facultatibus ac literis Apoſtolicis, contra tenorem indultorum prædictorum, aut præmiſſorum omnium, & ſingulorum quibuſvis conceſſis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiamſi ad illorum derogationem de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & ſpecifica expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non per clauſulas generales idem impetrantes, mentio habenda, ſeu alia exquiſita forma ſervanda foret, illarumque tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerentur Præſentibus pro expreſſis habentes motu, ſcientia & poteſtate prædictis derogamus, nec non quibuſvis acceſſibus & regreſſibus, ac coadjutoriarum deputationibus, & aliis conceſſionib ad canonicatus, & præbendas graduatorum hujuſmodi, etiam de conſenſu, & cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tempore conceſſis, & factis, quas, & quæ ſic tamen quod Eccleſiarum hujuſmodi quoad gratias hactenus conceſſas expenſas per eos, quibus conceſſæ fuerint, propterea factis reſtituere teneantur, caſſamus, & revocamus, annullamus, ac nullius roboris, vel momenti fore decernimus, nec non omnibus illis, quæ in ſingulis literis præfatis conceſſum fuit non obſtare, & quæ pro repetitis haberi volumus, cæteriſque contrariis quibuſcunque cum clauſul. oportet, & conſuetis, Fiat ut petitur I.

Et cum abſolut. à cenſuris ad effect. cum approbat. innovat. reſtitu. repoſit. revalidat. reintegratio. extenſio. ampliatio. ſtatuto, ordinat. conceſſio. indulto, caſſatione, revocat. & annullatione, & decretis de & pro omnibus præfatis latiſſime extendendis in forma gratioſa & cum deputat. executorum oportuna etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſ. cum poteſtate aggravandi, reaggravan. &c. invocatoque etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Et præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & ſingularum literarum prædictarum, quarum tranſumptis ſigillo alicujus Prælati ſigillatis, & manu Notarii publici ſubſcriptis plena fides in judicio, & extra adhibeatur, aliorum neceſſariorum major & verior, & auctior ſpecificatio, & expreſſio fieri poſſit in literis, & quoad canonicatus graduatorum innovantus literæ Sixti, & Innocentii, & extenduntur ad Cathedrales, & Metropolitanas Regnorum Granatæ, & Navarræ, & ſic canonicatus vacarunt per obitum apud ſedem juxta literas Innocentii, & etiam reſignationem, de quibus etiam poſſit providere Ordinarius in partibus perſonis qualificatis juxta privilegiorum tenores, & licet in privilegiis Sixti dicitur, quod poſſit provideri de iſtis canonicatibus & Præbendis graduatis in Univerſitatibus Regnorum Hiſpaniarum, privilegium extenditur ad graduatos in univerſitatibus Regnorum Caſtellæ, & Legionis, ac Collegii S. Clementis Univerſitatis ſtudii Bononienſis, & qui rite fuerint graduati in illis univerſitatibus juxta earum ſtatuta prævio rigoroſo examine. Datis Rom. apud Sanctum Petrum undecimo Cal. Aprilis Anno nono.

Et quamvis in deciſione prima Toletana ſupra adducta dubio præcedenti ad fi. dicatur, quod ſuper iſta ſchedula Motus proprii Leonis, non apparent literæ expeditæ, tamen in Eccleſia Palentina, & etiam in Burgenſi habentur literæ expeditæ ſuper ea, cum reformatione, aut in earum tranſumptum quod fuit præſentatum in lite & cauſa ſuper Canonicatu Magiſtrali Abulen. inter Doctorem Camargo. & Doctor. Alfonſium Garcia tenoris ſequentis.

LEo Papa X. ad perpetuam memoriam, in ſuprema Apoſtolicæ ſpecula meritis licet imparibus divina diſpoſitione conſtituti circa ſtatum, & honorem ſingularum, præſertim Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, quarum cura nobis imminet generalis, feliciter conſiderantes, ſollicitis ſtudiis intendimus, & ut illæ in ſuis juribus, & bonis præſertim votivis in ſpiritualib. temporalib. ad omnipotentis Dei laudem proficiant incrementis, opem, & operam efficaces quantum nobis ex alto conceditur, favorabiliter adhibemus, ac ea, quæ propterea à prædeceſſorib. noſtris Rom. Pontificib. provida emanarunt, noſtræ approbationis munimine ſolidamus, & alias deſuper diſponim. prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem, Fel. recor. Sixto Papæ IV. prædeceſſori noſtro pro parte univerſorum Archiepiſcoporum ac dilectorum fi-

liorum

liorum Metropolitanorum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorum exposito, quod ipsarum Ecclesiarum canonicatus, tam Apostolica, vigore gratiarum expectativarum specialium & aliarum reservationum ac alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos favores per se conferebantur juris parum literatis, adeo, ut nonnunquam eveniret, quod nullus earundem Ecclesiarum canonicus graduatus existat, cujus consilio, & auxilio jura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia utiliter, & salubriter dirigi valerent in non modicum dictarum Ecclesiarum detrimentum, & honoris, & reputationis diminutionem, & quod si ex canon. aut integris, vel dimidiis Portionariis cujuslibet earundem Ecclesiarum continuo unus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia, & unus Doctor aut Licentiatus in utroque, vel altero jurium, præsto earundem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & fœlici regimini utiliter provideretur, dictus Sixtus prædecessor ipsorum Archiepiscoporum, Episcoporum, & Capitulorum hujusmodi supplicationib. inclinatus per quasdam suas literas statuit, & ordinavit, quod de duob. canonicatibus, & totidem præbendis, qui primo per cessum, vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem illos obtinentium extra Romanam Curiam in quibusvis mensibus simul, vel successive vacarent in qualibet Ecclesiarum earundem, etiam si dispositioni Apostolicæ ex quavis causa, non tamen in prima vice generaliter reservati forent perpetuis futuris temporalibus, quoties illos vacare pro tempore contigerit, uni, qui in Theologia Magister seu Licen. & alteri qui altero jurium Doctor, seu Licen. existeret, posset & deberet una cum Ca. cujuslibet earundem Ordinaria authoritate provideri in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectativæ speciales, vel generales reservationes, & nominandi, seu nominatis conferendi facultates, & mandata ab eodem Sixto prædecessore nostro, seu Sede Apostolica, vel suis Legatis, seu alias ejus authoritate, & Regum, Ducum, & Principum vel Prælatorum, aut quavis alia consideratione nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent, ita tamen, ut de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero jurium, & aliis, qui post modum vacarent simul, vel successive, Canonicatibus, & præbendis hujusmodi Magistro, vel Licentiato in Theologia provideretur, & inter Doctores, & Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos, illi qui de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles, qui utroque parente nobiles forent nobilib. ex altero tantum & inter ex utroque, vel unico latere tantum nobiles de majori nobilium genere procreati per eosdem Ordinarios collatores, & Cap. præeligerentur, qui si in eadem Ecclesia benefic. & alias sic qualificati reperirentur, aliis præferrentur, sicque perpetuis futuris temporalibus, observaretur, decernena ex tunc omnes, & singulas gratias, acceptationes, provisiones, annexiones, & incorporationes, & alias dispositiones, processus, sententias, & censuras desuper, nec non totum id & quicquid secus super his à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari irrita, & inania, nulliusque roboris, & momenti, nec non canonicatus, & præbendas, quos ut præfertur vacare contingeret in qualibet Ecclesiarum earundem, Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, altero jurium canonicatus & præbenda nuncupari debere; & aliis quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non posse & illos ordinaria dumtaxat authorixate conferri, & sub prædictis. & quibusvis aliis gratiis, & expectativis specialib. & generalib. reservationibus, unionibus, & incorporationibus, extinctionibus & legatis, & aliis concessis, & concedendis facultatibus non comprehendi, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoque quavis authoritate scienter contigerit attentari, deinde, ut ex literis optatus succederet effectus, per alias suas literas voluit & statuit, quod de hujusmodi canonicatib. & præbendis in eisdem literis, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, præfatis concessis comprehensis, illis duntaxat graduatis provideri posset, qui in aliqua universitate studii generalis Regnorum Hispaniæ servatis servandis juxta earundem Universitatum statuta promoti pro tempore forent, & aliis quarumcumque graduatis extra Universitates prædictas, & etiam in illis alias quam servatis servandis juxta earundem Universitatum statuta, ritus & mores pro tempore factæ collationes de hujusmodi Canonicatibus, & præbendis, nullius essent roboris, vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis, quodque illi quib. de hujusmodi canonicatibus, & præbendis pro tempore provisum foret, deberent, & tenerentur in eisdem Ecclesiis personaliter residere, & si absque Ordinarii, vel capituli sui licentia ultra mensem se absentarent, eo ipso collatis canonicatu & præbenda hujusmodi privati, & perpetuo ad illos inhabiles existerent, possetque & deberet de illis sic vacantib. aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias juxta priorum literarum prædictarum tenorem provideri. Et successive piæ memoriæ Innocent. Papæ prædecessori nostro pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Regis, & Elisabet Reginæ dictorum Regnorum, exposito, quod nonnulli ex personis eisdem, quib. de dictis canonic. & præbend. provisum fuerat, ut præfertur, pro eo, quod in aliis Ecclesiis alios similes canon. & præbendas tanquam graduati obtinebant personalem residentiam non faciebant præfatus Innocentius prædecessor eorundem Regis, & Reginæ in ea parte supplicationib. inclinat. per alias suas literas, statuit & ordinavit, quod nullus cujuscumque dignitatis, status, gradus, Ordinis vel conditionis foret, qui duos canonicatus, & totidem præbendas ex illis, qui pro personis graduatis ordinati erant obtinere valeret, & tales canonicatus, & præbendas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quib. illos obtinebat juxta ordinationem Sixti prædecessoris hujusmodi residentiam facere teneretur, quodque si continget aliquas personas canonicatus, & præbendas præfatos duabus hujusmodi deputatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Romanam Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarii, & Capel. hujusmodi de iisdem canonicatib. & præben. per ubitum talium pro tempore vacantibus, alias juxta formam literarum Sixti prædecessoris hujusmodi liberè disponere possent, quodque Capitula prædictorum Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum prædictarum, & aliorum Regnorum, & dominorum dictorum Reginæ, & Canon. & Portionatis aliisque Beneficiatis ipsarum Ecclesiarum ab illis absentibus, & personaliter non residentib. etiam prætextus quorumque indultorum, & literarum quibusvis formis, & expressionib. verborum, aut cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, censur. & pœnis ab ipso Innocent. prædecessore, vel Sede Apostolica, pro tempore emanatorum, alicui de quotidianis distributionibus ratione præbendarum, & portionum aliorumque beneficiorum per eos obtentorum in absentia minime ministrare tenerentur, nec propterea excommunicari, suspendi, interdici, aut aliqua alia pœna mulctari possent, etiamsi in literis hujusmodi plena & expressa de literis Innocentii hujusmodi mentio habenda, & illis expresse derogatura forent, prout in singulis literis prædictis plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis pro parte præfectorum, & dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Ecclesiarum Cathedralium Granatæ, & Navarræ Regnorum Capitulorum petitio continebat, ipsi

cupiunt

cupiant singulas literas prædictas pro earum subsistentia firmiori nostræ approbationis munimine roborari, pro parte eorundem Capitulorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut singulis literis prædictis, ac omnibus, & singulis eis contentis clausulis nostræ approbationis robur adjicere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Non igitur dictarum Ecclesiarum felici successui consulere, ut literæ prædictæ, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis eo firmius observentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas, qua concessæ fuerunt, providere volentes supplicationibus inclinati, consideratione etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis in Imperatorem electi, & nobis super hoc humiliter supplicantis singulas Sixti, & Innocentii prædecessorum literas hujusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis, ex certa scientia nostra authoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere & inviolabiliter observari debere decernimus, & quoad Ecclesias prædictas Castellæ, & Legionis Regnorum prædictorum, in quibus eisdem literis contraventum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum hujusmodi qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam provisum fuit in pristinum, & cum, in quo illi, ac Ordinarii, & Capitula earum ante hujusmodi contraventiones, & Apostolicas provisiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, revalidamus & plenarie redintegramus, illasque ad omnes, singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales Ecclesias Granatæ, & Navarræ Regnorum prædictorum, in quarum singulis de duobus canonic. & totidem præbendis cætero primo vacaturis personis in Theologia; & altero jurium, ut præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitula cujuslibet earundem Ordinaria authoritate prædicta duntaxat, juxta tenorem literarum Sixti prædecessoris hujusmodi provideatur, scientia, authoritate, & tenore prædictis extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innocentium prædecessores præfatos statuta, & ordinata fuerunt, de novo, ac de Canonicatibus & præbendis graduatorum hujusmodi, cum per resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore faciendam, vacaverint personis, juxta tenorem prædictarum, & præsentium literarum qualificatis, in partibus illis provideri mandari debeat, cum verò ipsi canonicatus, & præbendæ graduatorum per obitum apud sedem præfatam vacaverint, Archiepiscopi, Episcopi, & Capitula præfati ad electionem personarum, ut præfertur graduatorum, & provisionem canonicatuum, & præbendarum graduatorum hujusmodi; apud sedem Apostolicam per obitum vacantium, alias juxta formam literarum Innocentii prædecessoris hujusmodi & præsentium procedere, & electione ad hujusmodi Canonicatus, & præbendas sic apud sedem vacantes facta electos, pro tempore ad possessionem illorum: sic tamen, quod ipsi electi infra quatuor menses novam provisionem desuper ab eadem sede impetrare, & literas desuper taliter expedire, ac jura Cameræ Apostolicæ solvere teneantur recipere, & amittere, nec non occurrente pro tempore vacatione canonicatuum, & præbendarum graduatorum hujusmodi Capitula illos uni ex canon. earundem Eccles. interim, donec ad illorum provisionem procederetur, libere commendare, & talis Canonicus illos in hujusmodi commenda obtinere possit, & valeat. Lapso tempore edicti propterea apponendi, Ordinarius vel ejus Vicarius infra triduum proxime sequens ad provisionem, sive electionem hujusmodi de persona idonea, publico examine prævio, faciendum accedere teneatur, alioquin capitula ipsa ad illam procedere valeant, & in hujusmodi electionibus ipsi electores juramentum de eligendo magis idoneum, habito respectu ad utilitatem Ecclesiæ, & mores personæ eligendæ præstare teneantur, quodque majori parti votorum secreto de necessitate præstandorum Archiepiscop. vel Episcopi pro uno computato stare, & nisi nullus haberet majorem partem votorum, duo habentes plures voces ad secundum scrutinium admitti debeant, & si unus habuerit plures voces, & alii habuerint pares & illis paribus fiat secundum scrutinium quis illorum concurrit cum primo, & electus illorum à majori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares, sorte dirimatur quis concurrit cum primo: & si ultimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & provisionis habeatur, quodque de Canonicatibus, & præbendis graduatorum hujusmodi personis in Universitatibus doctorum Regnorum Castellæ, & Legionis ac Collegialibus Hispanis Collegii S. Clementis Bononiæ, per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz Episcopum, Sabinen. S. R. E. Cardinalem inibi fundatis, servatis, servandis, juxta Universitatum, & Collegii prætorum statuta, ritus, & mores respective promotis, seu gradatis, duntaxat provideri possit authoritate, & tenore præmissis, perpetuo statuimus, & ordinamus ac concedimus, & pariter indulgemus. Ac quod statuto, & concessioni, & ordinationi hujusmodi ac præsentibus literis per quascunque regulas Cancellariæ, & alias literas Apostolicas, & S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus hactenus, & pro tempore etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessas, & quoad consensum per eos præbendum ratione vacationis per obitum familiarium suorum, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales, & derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes, nullatenus derogatum sit, nec censeatur esse, nec derogari possit, nec canonicatus, & præbendæ hujusmodi, etiam per nos aut successores nostros, & de consensu Magistrorum & Licentiatorum, seu Doctorum, ut sup. qualificatorum illos nunc, & pro tempore obtineatium etiam ex quavis causa, & motu proprio etiam consistorialiter aliqua, vel aliquibus pensionibus gravari, neque illorum fructus, vel aliqui eorum alicui, vel aliquibus etiam Cardinalibus concedi possint, nisi in pensionibus, fructuum concessionibus hujusmodi prædictorum, ad quos dictorum canonicatuum, & præbendarum juxta præmissarum literarum continentiam collatio pertinet specialis, & expresse per trinas earum literas, etiam intervallo trium mensium interdatas accedat assensus, & si secus fieri contigerit, derogationes, pesiones, & fructuum concessiones hujusmodi nemini suffragentur, ac Ordinarii, & Capitula præfati literis derogatoriis ac pensionem, & fructuum hujusmodi concessionibus, & decretis super illis processibus ac illorum executionibus, eorumque mandatis, & monitionibus parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum hujusmodi executionem impedire, nec ratione resistentiæ hujusmodi aliquibus censuris, seu pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & sic per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quibusvis causis, & instantiis sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & autoritate judicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quavis authoritate scienter vel ignoranter contigerit intentari, irritum, & inane fore decernimus. Quocirca dilectis filiis universis & singulis,

gulis, quorumvis Monasteriorum, domorum, & Ordini, Abbatibus, & Prioribus Conventualibus, & Præceptoribus generalibus per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel tres, aut plures, seu duo, aut unus eorum per se, vel aliam, seu alios singulas prædictas & præsentes litteras, ac in eis contenta, quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte Capitulorum prædictorum, seu aliquorum eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicari eisque efficaci defensionis præsidio assistant, faciantque authoritate nostra singulas literas, & in eis contenta hujusmodi per censuras, & pœnas Ecclesiasticas firmiter observari, ipsaque Capitula illis pacificè gaudere non permittentes ea desuper per quoscunq; quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per easdem censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, & servandis processibus, censuras, & pœnas, quatenus opus fuerit, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationib. Apostolicis, nec non facultatib. & literis Apostolicis contra tenorem literarum hujusmodi, quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, ac quibusvis reservationibus per regulas Cancell. factis, & faciendis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, earumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, illorumque tenores, ac si de verbo ad verbum inserentur præsentibus pro expressis, & sufficienter insertis habentes scientia, authoritate, & tenore prædictis specialiter, & expressè derogamus, nec non quibusvis accessibus, & ingressibus, ac coadjutoriarum deputationibus, vel aliis gratiis ad Canonicatus, & præbendas graduatorũ hujusmodi, & de consensu, & cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tempore etiam dictis Cardinalibus concessis, & factis, quos, & quæ, sic tamen, quod Capitula Ecclesiarum hujusmodi, quoad gratias hactenus concessas expensas per eos, quibus concessæ fuerint, propterea factas restituere teneatur, cassamus, irritamus, & annullamus, & nullius roboris, vel momenti fore decernimus, nec non omnib. illis, quæ in singulis prædictis concessum fuit non obstare, & quæ pro repetitis præsentibus haberi volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisum ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Cæterùm, quia difficile foret singulas literas hujusmodi ad singula loca in quibus de eis fides adhibenda foret, deferre volumus, & præfata authoritate Apostolica decernimus, quod singularum earundem literarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Dat. Rom. 12. Calend. April. anno 9. dat. reformationis 10. Calend. Septemb. anno 1521. L. Card. Sanctorum quatuor referenda. lib. 17. fol. 217.

Magister Elbasthendo.

Cujus Bullæ tenorem *in part. refert Conc. d. glo.* §. 2. *n. 4. & 5.*

170 Circa quam Bullam seu Motum proprium † subdubitatur primò, juramentum de eligendo magis idoneum, quod in provisione hujusmodi canonicatuum electores præstare tenentur necessario, & pro forma, quomodo sit præstandum: & breviter dico, præstandum esse corporaliter tactis scripturis, nec alias satisfieri formæ d. Bullæ: nam ubi juramantum defertur à jure, seu constitutione, requiritur necessariò in actu jurandi corporis tactus scripturarum, ut aliàs dixi *supr. 3. p. c. 3. 20. dub. à n. 69.*

Videturque præstandum, tactis † Evangeliis, nec 171
satis esse præstari, tactis aliis scripturis, cum semper in jure, ubi ponitur forma juramenti exigatur Evangeliorum tactura, ut *in cap. quoties, 1. quæst. 7. c. Ego Berengarius de consecratione, distin. 2. c. Ego N. de jurejur. c. cum in causa, juramento caluniæ, & c. quoties, versi porro de purgatione can. cum aliis*, & in forma possessionis Fidei tradita à Pio IV. de qua supra *d. c. 31.* & ita tenet glos. *in c. ut circa de electione in 6. verbo præstito.* & Ibi Archid. & Anch. Quamvis sufficeret, quod tangatur quælibet scriptura Sacra, ubi non exprimitur de Evangeliorum tactura, & ita de consuetudine servari dicat gloss. *in clem. 1. §. porro de hæret. verb. tacta.* & ibidem Cardin. *quæst. 1. & 3.* & Bonif. *n. 114.* Monach. *in d. c. ut circa n. 11.* & Francus *n. 9.* Abb. *in c. fi. de jur. calum. n. 3.* & Cosmas *in pragm. sanct. 3. tit. de elect. §. ad locum verb. manibus.*

Quo stante succedit difficultas, quod videtur Cannnicum legitimè † impeditum non posse alteri da- 172
re suum votum, & committere vices ad electionem hujusmodi canonicatuum, cum requiratur juramentum corporaliter præstitum, quod non potest fieri per procuratorem, ut in simili de professione fidei dixi *d. 20. dub. à n. 72.* ex sententia S. Cong. Concilii & Rotæ.

Sed huic difficultati respondetur primò, † quod 173
id, quod dicitur juramentum corporale præstandum esse personaliter, & non per procuratorem, procedit in juramento, quod per se, & principaliter requiritur, ut in d. juramento professionis fidei, seu fidelitatis, &c. secus in juramento, quod requiritur accessoriè, & in ordine ad actum, qui per procuratorem exerceri potest, tunc enim etiam juramentum ipsum potest committi procuratori, ut in juramento calumniæ, *c. fin. de juram. calum. in 6.* & in juramento requisito in appellatione ab electione, aut provisione alicujus, ut *in ca. procurator. de elect. in 6.* & in aliis juramentis judicialibus Covar. *in c. quamvis pactum. 1. p. §. 5. n. 8.* Et sic, cum electio fieri possit per procuratorem, *c. quia propter, de elect. c. penult. eod. tit. in 6.* poterit etiam fieri per procuratorem juramentum requisitum, etiam corporaliter præstandum, dato ad id speciali mandato, prout requiritur ad jurament. Bertach. versicul. mandatum speciale requiritur in juramenti præstatione, Covar. *d. n. 8.* & ita in terminis dato expressè mandato ad jurandum, tenuit Rota in causa Burgen. canon. 1596. coram D. Seraphino, ut in sequent. dec. 140. Sed ad juramentum pro alio, & in anima alterius non videtur sufficere reg. d. l. 2. de jur. au. jud. sed omnino requiritur mandatum expressum, &c.

Secundò respondetur, † quod cum electio horum 174
canonicatuum fieri debeat per vota omnino secreta, & sic impeditus non possit dare mandatum de eligenda certa persona, ut inf. dicetur procurator constitutus cum generali mandato ad eligendum debet præstare dictum juramentum nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam constituentis, ut alias dicebatur in Concilio Basilien. *sess. 12. & in pragmat. sanct. titulo de elect. §. ad locum*, unde procuratori sic generaliter constituto ad eligendum non est opus mandato speciali ad jurandum.

Unde etiam Vicarius Episcopi, † qui potest acce- 175
dere ad provisionem, sive electionem hujusmodi, ut dicitur in d. Bulla, seu motu proprio Leonis, quamvis debeat esse eam & ad specialiter constitutus, nec videatur sufficere esse Vicarium generalem etiam cum mandato ad conferendum & providendũ beneficia, & etiã ad omnia alia, quæ mandatum exigunt speciale argum. *c. fi. de officio Vicarii in 6. & Clemen. 2. de procurator.* quia iste, est casus specialissimus, tamen non debet

habere mandatum ad jurandum, quia nomine ſuo, & in animam ſuam, non nomine & in animam Epiſcopi eum conſtituentis jurare debet.

176 Secundò ſubdubitatur, † an in Eccleſiis, in quibus non eſt in uſu in electionibus hujuſmodi canonicatuum præſtare dict. juramentum, de eligendo magis idoneum, ut in hac Eccleſia Abulen. prætendebatur, valeat electio facta ſine tali juramento? & videtur valere ſtante conſuetudine 40. ſaltem annorum non præſtandi tale juramentum; nam conſuetudo præſcripta derogat juri canonico, cap. fin. de conſuetudine, ubi Doct. præcipuè Rochus de Curte, & ita obtentum eſt in cauſa Abulen. canonicatus Magiſtralis, inter Doctorem Hieronymum Ruyz de Camargo, & Doctorem Aſcenſium Garcia, qui inter alia oppoſuit contra electionem de defectu juramenti, & nihilominus fuit pronuntiatum pro validitate electionis ſententia lata de conſilio D. Ignatii Lopez de Salcedo, non obſtante quod non conſtitit, ut exiſtimo, de conſuetudine quadragenaria.

177 Nihilominus tamen contrarium videtur † verius, nempe non valere electionem hujuſmodi Canonicatuum non præſtito dicto juramento per electores, etiamſi adſit conſuetudo quadragenaria non præſtandi tale juramentum, & ratio eſt, quod in dicta Bulla, & motu proprio adeſt decretum irritans, ut in Bulla ibi: ac quicquid ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus. Et in ſchedula motus proprii ibi; irritum decernimus.

178 Quod in fine propoſitum refertur ad totam † diſpoſitionem, ut fuit dictum in Toletana profeſſionis 27. Feb. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta 9. *par. c.* 2. *nu.*330. & eſt ſine dubio, cum generaliter ponatur ſuper præmiſſis. Et quod dicit Boerius *deciſ.* 119. *num.* 5. quod clauſula irritans refertur ad proximam diſpoſitionem, & cum eo Ant. Gabriel. *de clauſul. conclu.* 3. *n. ult.* quod decretum irritans reſtringitur ad diſpoſitionem, cui magis proximè cohæret, & non refertur ad omnia præcedentia, accipiendum eſt, quando non ponitur generaliter, ſed reſpectu proximæ diſpoſitionis, ſeu quando non poteſt alia commodè referri, &c.

179 Et contra conſtitutionem † habentem decretum irritans, non valet, nec poteſt induci conſuetudo, Archid. Jo. And. Domin. *nu.* 6. Francus *num.*4. & alii *in cap. cum de beneficio de præben. in* 6. Præpoſitus Alexand. *in cap. in iſtis* § *leges* 4. *diſtin.* Barba. *in Clem.* 1. *n.*23. *de elect.* Felin. *in cap. cum acceſſiſſent. de conſtit. num.*30. *verſic.*4. *limitat.* Probus ad Monachum *in cap. tibi, qui de reſcript. in* 6. *ſub num.*8. Rochus *in ca. fin. de conſuetudine ſect.*7. *n* 7. Rebuff. *in concord. tit. de firma & irrevocabili concordatorum ſtabilitate.* §.1. *ad fin.* Ruinus *conſil.* 13. *n.*3. *colum.* 2. *& conſil.* 102. *n.*11. *volum.*3 Ferretus *conſ.*223. *n.* 12. Navarrus *in capit. cum contingat. de reſcrip.* ſecunda cauſa nullitatis *numer.* 12. & de ſpoliis, *quæſt.* 16. *num* 2. *&* 3. Ant. Gabriel. *d. concl* 3. *de clauſulis à n.*39. Dueñas *reg.* 144. *n.*1. & Hojeda *de incompatibilitate benefic. c.* 10. *n.*5. Rota in una Virdunen. parochialis 23. Jun. 1586. coram D. Gipſio ſuprà relata 4. *part. cap. n.*50. ubi fuit dictum, quod decretum irritans omnem uſum, & contrarium conſuetudinem tollit, ex Gabr. *ſup. n.* 30. & in una Conchen. beneficii de Valdejudios 14. Novembr. 1611. coram D. Sacrato Domini habebant pro indubitato, quod non uſus, ſive contrarius uſus populorum ſine conſenſu Papæ nihil poteſt operari contra validitatem conſtitutionum Apoſtolicarum, nempe habentium decretum irritans, ut ibi ex latè deductis in Romana concordiæ S Petri 13. Novemb. 1609. 11. Januar. & 12. Febr. 1610. coram D. Cavalerio, & licet contrarium tenuerit Imola, quem referunt & ſequuntur Domin. *in fin.* & Francus. *num.*3. *in capit. nullus elect. in* 6. & Barbatia *in rubrica Clementinarum de electione in fin.* prædicta tamen ſententia eſt communis, ut per Anton. Gabriel. *ibidem n.* 42.

180 Ubi eam limitat † cum Ruino *d. conſ.* 13. *num.* 3. ut non habeat locum in conſuetudine immemoriali, quæ tamen non poteſt dari modo in propoſito cum à d. motu proprio, & Bulla Leonis non tranſierint, niſi 85. anni.

181 Nec rurſus in propoſito poteſt applicari † ſecunda limitatio, quam ibi tradit *n.* 43. quando diſpoſitio in qua decretum irritans eſt adjectum, non eſſet à principio uſu recepta, de qua infra 11. *par. c.* 5. *n.* 152. nam eſto id conſtaret, tamen cum in dicta Bulla, ſeu motu proprio concedantur Eccleſiis Hiſpaniæ hujuſmodi Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales, ſi volunt iſtam conceſſionem acceptare, debent eam acceptare cum omnib. qualitatib. in ea contentis, & non poſſunt eam in parte acceptare & in parte non ad *l* 4. *de legat.* nec obſtat, quod hujuſmodi Canonicatus jam erant conceſſi in Bulla Sixti IV. nam Leo ad dictarum Eccleſiarum ſupplicationem, & petitionem approbat, & innovat Bullam Sixti IV. ac de novo concedit dictos Canonicatus, dando formam, & modum ſervandum in eorum proviſione, & ſic perinde eſt, ac ſi antea conceſſi non eſſent.

182 Præterea † id non procedit in privilegio, ſeu indulto, quale eſt illud Eccleſiis Hiſpaniæ conceſſum quod non amittitur per non uſum, ſeu ex eo, quod ſit à principio uſu receptum, ſed requiritur præſcriptio, ſeu conſuetudo præſcripta contraria, ut per D. *in cap. cum acceſſiſſent* ubi Felin. *de conſtit. & in cap. accedentibus, & ca. ſi terra de privil. & in l. ſi de conſtit. Principum.* Ho. de Mandoſ. *de privilegiis, ad inſtar. gloſ.* 16. *cum aliis.* Quæ tamen præſcriptio, ſeu conſuetudo præſcripta non datur, ſtante decreto irritante, ut per ſuprà citatos, & Archid. Jo. And. Domin. *n.* 6. Francus 3. & alios *in c. cum beneficio de præbend. in* 6. *&* Creſcen. *deciſ.* 4. *de privi. n.* 6. Accedit Rot. *deciſ.* 240. *noviſſ.* Farin. *n.* 4. *&* 5.

183 Tertiò ſubdubitatur † an requiratur pro forma quod vera præſtentur ſecreto, ita ut, ſi publice, ſeu palam præſtentur, electio ſit nulla? & dicendum eſt, quod ſit, ut patet ex illis verbis Motus proprii, & Bullæ Leonis, ſecreto de neceſſitate præſtandorum, maximè ſtante dicto decreto irritante, quod dat formam, ut alias dicitur infra 9. *part. capite* 2. *n.* 230.

184 Quod adeo procedit, ut non ſolum electio † ſit nulla, ſi omnes palam ſuffragia præſtent, ſed etiam, ſi unus tantum, nam forma eſt individua, ut ſupra 2. *par. cap. n.*58. *&* 59.

185 Et quamvis in aliis actibus Capitularibus † de jure non requiratur, quod vota præſtentur ſecreto, expediret tamen certe, quod in omnib. votaretur ſecreto, ut liberius unuſquiſque poſſit ſuam ſententiam dicere, ſuamque exonerare conſcientiam Abbas *in cap. quia propter. nu.* 5. *de elect.* & evitarentur rixæ, moleſtiæ, & inimicitiæ inter Capitulares, ac præſidentiam, & potentiorum tyrannides, & inſolentiæ quas vigere videmus in Capitulis, in quibus votantur publicè, & ita ſanctiſſima ſunt ſtatuta votandi ſecreto, & Epiſcopi providere deberent, ut ita fieret, juxta directorium Eccleſiaſticæ diſciplinæ Octavii Frangipani *titulo de decanis collegiatarum Eccleſiarum, numer.*32. ubi ſic dicitur: Cum de rebus gravibus ineunda erunt ſuffragia, eadem ſecreto ferantur, ut ſine timore quiſquis quod ſenſerit, liberè loquatur. Cui conſonat decretum Concilii Provincialis Mediolanenſis 4. tit. quæ pertinent ad capitula cathedralium & collegialium Eccleſiarum, ubi ſic dicitur: Cum de rebus patrimonii particularis de locationibus, de contractibus, de officiis auferendis, ac de aliis, item præfecti judicio gravio-

gravioribus in capitul. deliberandum est; earum rerum deliberatio, ac tractatio, tum suffragiis occultis permittatur, tum illæ res quò maturius consulantur in alio capitulo propositæ, in alio deliberentur. Et quòd votare secretò habet minus inconvenientiam, & majorem libertatem ad votandum Christianè, quàm votare publicè, sicut utitur, ait Bobadilla *in Politica libro 3 cap. 7. numero* 38. loquens in Conciliis, seu Consistoriis, & quòd aliquando Concilium Regium solet dare pensiones, ut in eis votetur secreto, sequitur Curia Philippica 1. *part.* §. 1. *nu.* 22. dicens id esse melius, quia secretò votatur cum majori libertate, & sine respectibus. Quamvis in consultationibus sacri Consistorii Cardinalium, ubi vota sunt consultativa, aliud expediat, ut per Cardinalem Paleotum de sacri Consistorii consultationibus, *p.* 5. *qu.* 3. Ex quo etiam in capitulis tenet Villar. del patronado de Calatayud 7. *part.* 1. §. 1. *nu.* 22. quòd in votando apertis suffragiis uti debent, sed malè, cum diversa ratio sit in capitulis ac in consultationibus sacri Consistorii, in quibus loquitur Paleot.

186 Sed hic * est difficultas, an vota ita debeant esse secreta, ut nunquam sint publicanda eligentium nomina, an verò satis sit præstare secretò, quamvis postea publicentur eligentium nomina, ut fit in electione Canonica, ut *in d. c quia propter*, & in electione summi Pontificis per scrutinium, ut per Cicarcellam *in additio.* ad Platinam in vita Urbani VIII. & quidem videtur id satis esse *dict. cap. quia propter de elect.*

187 Nihilominus tamen contrarium verius † existimo, quia dictus motus-proprius, & Bulla absolute vult, quod vota secreto de necessitate præstentur, & sic videntur velle, quod sint omnino secreta qualia non essent, si postea essent publicanda eligentium nomina, & facit decretum Concilii *sess.* 25. *de regul. ca.* 6. ubi Concilium præcipit Abb. & Abbatissas, & alios Prælatos regulares eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, & ita practicari quidem videmus, nam communiter electio horum canonicatuum fit per
188 schedulas in quibus est scriptum † nomen electi tantum: singulis enim canonicis dantur schedulæ omnium oppositorum, & Canonicatus sumit schedulam illius cui vult suffragare, & eam reponit in capsa, seu urna, vel sub quodam pileo, & reliquas, quæ dicuntur malæ, in alia seu illas laceret, prout etiam fit in provisione Cathedrarum Salamanticæ, & aliarum Universitatum.

189 Reputaretur † tamen etiam electio secreta, si Capitulum poneret aliquos, qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, ut in terminis *d. c.* 6. Concilii censuit S. Cong. his verbis si electi fuerint à Superioribus aliqui, ut puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur secreta, & canonica. *capit. quia propter de elect.*

190 Et accedit alia declaratio, super *dicta cap.* 6. quæ sic ait, in electione Abbatissarum, de qua in præsenti, potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium oretenus expressa audire. Et alia quæ sic ait, in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis Superioribus, licet quatuor, aut quinque ea sciant, si hoc est juxta formam statutorum Religionis *cap. quia propter de elect.*

191 Nec obstat alia declaratio super *dicta cap.* 6. quæ sic ait, in electio. Abbatissarum vota ore tenus accipi non possunt à suis Superioribus cum duobus testibus, nec potest proximus Superior hujusmodi electionem irritam, ut pote factam contra formam hujus decreti, confirmare, & revalidare absque die Apostolica authoritate. Quia loquitur & procedit, quando, ultra deputatos adhibentur aliqui in testes, per quos posset publicari, &c.

192 Secundo est difficultas, † an, si aliquis canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta?

193 Et videtur nulla, quia non omnino secreta † non solum, id faceret palam, & permittente Capitulo, sed etiam secretò. Et facit declaratio S. Cong. super *dicta cap.* 6. quæ sic ait. Congreg. censuit electionem esse nullam quando aliqui ex electoribus unicam schedulam recipiunt unico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, & reponunt capsula, similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & unam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt, quia scriba potuit revelare talem, qui non habuit nisi unam schedulam, vel talem, qui non habuit duas, monendus hic electus, non legitimè electum fuisse, & si fuisset conscius fraudis, esse puniendum, & admonendum, ut petat à Sanctissimo confirmationem.

194 Quamvis contra teneant Navarr. † *consilio nono de elect.* & Manu. Rodriguez *in sum.* 2. *tom. c.* 102. *n.* 4. *& quæstio. regul.* 2. *tom. quæstio.* 55. *artic. nono*, quando eam ostenderet secreto sine culpa Capituli. Quorum sententia solum procederet, quando id faceret in fraudem ad anullandam electionem, alias validam sine ejus voto, fraus & dolus illi patrocinetur.

195 Unde, si quis de facto attentaret dare votum † publicè seu palam, non debet permitti à Capitulo, sed quod secreto det suum votum, alias electio esset nulla, imo tanquam indignus posset excludi a voto, maximè authoritate Ordinarii pro illa vice.

196 Si tamen ante electionem, seu scrutinium † aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non vitiaretur electio, quia ex hoc in rei veritate non desinit esse secreta, eo enim non obstante potuit pro altero suffragium ferre, malè faceret id publicans, & hoc videtur velle declaratio S. Cong. Concilii super *d. c.* 6. quæ sic ait. Ante vel post scrutinium electorib. nullo modo licet cui suum votum dederint, publicare, sic Cong. respondit petenti, an electio sic facta teneret.

197 Et etiam, quamvis quis servaret, * & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non videtur electio irritari ex quo semel erat recte facta & secreto; & poterit is non ostendere, & debere tamen curare Capitulum, ne ullus posset eas extrahere.

198 Unde, cum prædicta electio fieri † debeat per vota omnino secreta, fit, quod legitimè impeditus qui potest alteri dare suum votum, & committere vices suas, ut *in dict. c. quia propter, & c. penult. eodem tit. de elect. in* 9. non posset dare mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non esset secretum, quamvis secus sit in terminis *d. ca. quia propter, ut in d. c. penult.* §. *porro*, & ita in terminis † *d. c.* 6. *conc. censuit* S. Congr. ut in sequ. declaratione. Procuratores legitime constituti, cum generali mandato ad eligendum ab iis, qui legitimè impediti sunt, non excluduntur, dummodo non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto. 199

200 Et ita est accipiendum * quod tradit Parasellus *de privilegiis minimorum*, & cum eo Man. Rodriguez *d.* 1. *tom. sum. c.* 102. *ad fin. &* 2. *tom. quæst. reg. quæst.* 51. *artic.* 6.

201 Videtur tamen, † quod qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verb. illi injungere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret, peccaret graviter, & faceret injuriam ei qui sic dedit vices suas, quamvis valeret votum alteri datum ex quo mandatum exterius, & formale est liberum, & generale.

203 Et cum vota sint omnino secreta, videtur, * quod posset canonicus, cui alter dedit suum votum & vices suas cum voto proprio suffragari uni, & cum voto impediri alteri, etiamsi dedisset omnino libere vices suas, quia tunc cessat ratio *d. §. porra.*

204 Rursus cum electio dictorum canonicatuum debeant fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, fit etiam non posse aliter fieri quàm per viam inspirationis, aut compromissi, ut per sequent. declarationem super *dicta capit. sexto*, Concilii. Si in electione Prælatorum regularium procedi potest alia via quàm per scrutinium, ut pote per viam compromissi, aut oportet procedere per viam scrutinii tantum, quo poterit satisfieri decreto Concilii, ut vota sint secreta, Congr. censuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota secreta, ut se habent verba Concilii hoc cap. licet contra teneant Manu. Rodriguez *d. cap.* 102. *n.*2. *& c.* 105. *n.* 3.

205 Quartò subdubitatur, * an quando in ultimo scrutinio duo habent plura vota, verbi gratia sunt 20. vota, unus habet decem, & alius alia decem, deveniendum sit ad sortes, quæ licet sint prohibitæ in electionibus ad beneficia, seu officia Ecclesiastica, *cap. fin. de sortileg.* & ibi Abb. *n.*3. & Anania 3. *&* 11. Sylvest. *verb. superstitio quæst.* 9. Graff. *in decis. aur. casuum conscien. lib.* 2. *de cleric. cap* 5. Mosconius *de majest. milit. Eccles. lib.* 1. *cap.*1. *cap.*2. *pag.*44. Suar. *de relig. tract.* 1. *libro* 2. *cap.* 12. *à n* 5. Torre etiam *de relig. tom.*2. *quæst.* 95. *art.* 8. *disput.* Marquez *del Governador Christiano lib.*2. *cap.*3. *pag* 216. & Thom. Sanch. *in præcepta Decal. libr.*2. *c.*38. *à n.*71. quicquid in servitiis dicat Villar. del patronado de Calatayud. 9. *part. costumbre* 2. *n.*2. adeò ut omnes tales per sortes sint nullæ, ex *dict. cap. fin. in fine*, quicquid velit Suarez ibi *à num.* 9. & Sanchez *num.* 83. *& seqq. contra Abb. num.* 3. tamen hìc specialiter permittuntur à Papa, an verò prius ad qualitates, ita ut nobilis præferatur non nobili, & magis nobilis minus nobili, & beneficiatus in eadem Ecclesia non beneficiato juxta Bullam Sixti IV.

206 In quo plures tenent deveniendum esse * ad dictas qualitates ex dict. literis Sixti IV. quas cum omnibus, & singulis in ea contentis approbat, & innovat Leo. Unde intelligitur verba motus proprii, & Bullæ Leonis ibi, & si ultimo duo habuerunt paritatem, etiam sorte dirimatur, &c. de paritate in omnibus: id est, non solum in votis; sed etiam in dictis qualitatibus, & ita videtur sentire Rota in illa Burg. Canonicatus supra adducta *n.* 173.

207 Et ita dicitur practicatum * in Canonicatu Magistralis Ecclesiæ Placentinæ inter Doctorem Salinas, & Doctorem Muñoz, qui habuerunt paria vota, & Doctor Salinas uti nobilis fuit prælatus, & in canonicatu Magistrali Ecclesiæ Gienen. inter eundem Doctorem Muñoz, & D. Valentinum Vellez, qui similiter habuerunt paria vota, & Doctor Vellez uti nobilis fuit prælatus, & ad instar eorum in canonicatu S. Scripturæ Ecclesiæ Toletanæ inter Doctorem don. Gabr. de Cardenas, & Doctorem Lupum Barrio, qui habuerunt paria vota, & don. Gabr. uti magis nobili fuit per Capitulum possessio tradita ut *in decis.*1. Toletana supra adducta *num.* 166. & refert D. Salazar de Mendoza *in libello de institutione canonic. pœniten. in Ecclesia Toletana* §. 1. Et ita etiam fuit bis prætensum in canonicatu Magistrali Abulen. inter Magistrum Rodriguez, & Doctorem Castro nunc Episcopum Segobien. qui, cum habuissent paria vota, Ordinarius jussit deveniri ad sortes juxta Bullam Leonis, cui jussioni cum contradicerent, tam ipsi, quàm Capitulum, quod prætendebat debere esse judex in hac causa cum Ordinario, & delato negotio ad Cancellariam Pincianam per viam violentiæ, tandem Ordinarius, simul cum judicibus à Capitulo deputatis, procedens illos recepit ad probationem qualitatum, & postquam fuerunt recepti ad hujusmodi probationem qualitatum, Magister Rodrig. cessit, quia Episcopus se interposuit inter illos, & eos concordavit, & sic canonicatum habuit Doctor Castro. Et secundo inter Doctorem Camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui similiter habuerunt paria vota, & tandem Ascensius Garcia, qui prætendebat inter alia deveniendum esse ad sortes juxta Bullam Leonis, post latam primam sententiam de consilio Doctoris Ignatii Lopez de Salcedo in favorem Doctoris Camargo uti nobilis; cessit ex causa concordiæ per Papam confirmatæ, & Doctor Camargo habuit canonicatum translata in illum certa pensione, quam Doctor Camargo habeat reservatum super Parochiali de Brunete.

Sed hæc sententia mihi est omnino falsa, * contra 208
d. motum proprium, & Bullam Leonis, qui in dictis verbis clarè loquitur de paritate votorum, ut patet ex præcedentibus, ad *l. qui filiab. ff. de legatis primo, & l. Gallus §. ille casus, ff. de liberis, & posthum.* ibi, *quasi capitibus legis commissis, leg. vitium ff. de petit. hæred. & l. quemadmodum*, §. *fin. ad. Aquil. & §. penult. institut. eodem.*

Et si intelligerentur de paritate in omnibus, * 209
nunquam deveniretur ad sortes, quia moraliter loquendo non daretur casus, quod uterque esset nobilis, & unus non magis nobilis altero, sed æquè nobilis.

Nec obstat, * quod literæ Sixti IV. cum omnibus 210
& singulis in eis contentis sint approbatæ per Leonem, nam intelligitur præterquam in illis, quibus aliud per Leonem statuitur. Nam etiam per Sixtum IV. fuerat statutum, quod dicti canonicatus deberent provideri tantum graduatis in Universitatibus Hispaniæ, & tamen Leo statuit, quod etiam possint provideri Collegialibus Hispanis Collegii Bonon. inibi graduatis, & per bullam Sixti IV. non requirebatur concursus formalis, qui tunc requiritur per bullam Leonis, ut in Oscen. indulti 19. Novemb. 1603. coram D. Millino supra adducta *n.*143. & ita alias in simili respondit. Rota in Agrigentina S. Angeli 10. Aprilis 1604. coram D. Coccino: novissimè Farin. *decis.* 29. *n.*6. *ex Jas. in l. doli clausula* 119. *n.*2. *ff. de verb. oblig.*

Unde dicta observantia contraria non potest dici
† interpretativa, cum sit contra claram dispositio- 211
nem Leonis meo judicio, nam ubi verba sunt clara, non est locus interpretationi ex observantia, & consuetudini interpretativæ, Aretin. *consil.* 84. *num.* 5. *&* 115. *num.* 2. Rota *decisi.* 108. *num.* 6. *part.* 1. *diversorum & decis.* 37. *numer.* 27. *pag.* 2. & in Conchen. pensionis 28. Jun. 1591. coram Domino Orano supra adducta *cap. praceden. num.* 4. Et in Cæsaraugustana pensionis 11. Mart. 1591. coram Gipsio novis. Farin. *decis.* 686. *numer.* 5. & Seguntina dimidiæ annatæ 22. Jun. 1607. coram Manzanedo *infra relata ult. part cap.* 2. *numer.* 18. & Recanaten. beneficii 14. Mart. 1608. coram Lancelloto *infra relata* 7. *part. capit.* 1. *numer.* 66. & in Toletana canonicatus 13. Novembr. 1609. coram eodem Lancelloto, & Salas de legibus *disputat.* 10 *sect.* 14. *numer.* 101. & non potest dici consuetudo interpretativa, cum non affertur lex dubia, super qua fundari possit talis interpretatio, *c. cum dilectus de consuetudine l. minime l. si de interpretatione de legibus*, ut fuit dictum in una Hispal. voti 15. Mart. 1596. coram Gipsio, facit Doctrina Decii *in c. fin. n.*47. *&* 48. *de constit.* & ibi Sylvest. Aldobran. *in addit. verb. dub.* & Rota *dec.* 158. *n.* 3. *part.* 2. *diversorum.* Quamvis alias jure existente dubio valet consuetudo interpretativa licet sit contra veritatem, Abb. *consil.* 26. 2. *part. sub numer.*

num. 4. & etiam contra proprietatem verborum, Socin. *cons.*209. *num.*4. *volum.* 2. Socin. Junior. *cons.*25. *vol.*2. *n.*11. ut per Villar. del patronado de Calatayud. 4. *p.* §. 2. *num.* 8. alias citatum 8. *n.* 80.

212 Et sic, quamvis esset observantia, & consuetudo † quadragenaria non valeret contra dictam dispositionem propter decretum irritans juxta dicta sub *dubitatione* 1. *num.* 175. & alias electio, & provisio esset nulla, nisi forte, qui remanserunt pares in votis, consentirent seu peterent deveniri ad qualitates. Ubi tamen duo essent pares in votis, & unus eorum ob aliquam causam etiam occultam esset inhabilis, vel indignus ad canonicatum, non esset locus hujusmodi sortibus aut qualitatibus, sed alter deberet remanere cum canonicatu, quia non est deveniendum ad sortes aut qualitates, nisi inter habiles, idoneos & dignos, *ad l. in gradatim. versi. etsi lege ff. de muneribus & honoribus* Jo. Gut. *cons.*31.*n.*21.22.*&* 26. & dicta *infra* 7. *part. c.*15. *n.*3. Si tamen inhabilis vel indignus esset electus à majori parte votorum non ideo sequens in votis deberet manere, cum canonicatu, sed esset facienda nova electio, cum novo concursu & oppositione, nisi illa major pars scienter seu culpabiliter illum elegisset: nam tunc valeret electio facta à majori parte, penes quam residet potestas, *c.*2. *de potest. prælat. c. cum cunctis* §. *fin. c. dudum,* 22. *cap. l. una* 23. *c. cum Vertonien. c. scriptum cap. congregato de electione, &* ibi Doctores, & Abbas ubique, *& d. c. quanquam, de elect. in* 6. *&* ibi gl. & Doctores Rebuff. *in praxi tit. de devolut. nu.* 20. *&* Cuchus *in instit. majorib. lib.* 4. *tit.* 1. *n.* 159. *& seq.*

213 Quintò subdubitatur, an Capitularis, † qui non interfuit lectionibus, & actibus oppositorum, possit votare in provisione horum canon. in quo Rota in una Carthaginen. præbendæ 18. Decem. 1600. coram Lancellotto, quæ est novis. Farin. decis. 551. resolvit non posse, quia non poterat bene judicare de literatura, & sufficientia oppositorum, si præsens non fuit, & propterea fuit declaratum votum Decani esse nullum, ex d. defectu non interventionis, ut per Gonzal. *gl.*4. *n.*107. qui tamen ait, quod ista dec. fuit facta una tantum parte informante, & quod difficultate non caret ex pluribus quæ in contrarium adduci possent, & ex dictis per eum, *n. præced.* ex Mascar. *concl.* 877. *& aliis*, & mihi non placet, quia potest ab aliis informari qui non interfuit actibus, & ita practicatur. Neque etiam obstat ratio Rotæ ibi, quod sicut quando collatio præbendæ lecturæ, de qua ibi agebatur ad solum Episcopum pertinet, nemo ad eam admitti potest, nisi prius ab Episcopo de vita, moribus, & scientia examinatus & approbatus fuerit, Concil. Trid. *sess.* 5. *c.* 1. *in fin.* & ita cum ad Episcopum & Capitulum simul spectet d. examen & approbatio fieri debet ab ipsius capitularibus, &c. Quia respondetur, Concilium ibi non tollere, quin d. examen & approbatio possit ab Episcopo committi alteri, imo eo non obstante rectè potest committi, ut alias de examine, & concursu ad parochiales dicitur *inf.* 9. *p. c.* 2. *n.* 119. & similiter quando ad Episcopum & capitulum provisio pertinet, satis est quod examen & concursus fiat à Capitulo, seu de ejus ordine, licet non omnes intersint, & non interessentes poterunt informari ab interessentibus, &c.

Sextò subdubitatur in hujusmodi controversiis,
214 † & aliis occurrentibus, in provisione horum canonicatuum, quis debeat esse judex, an solus Ordinarius, an verò simul cum Capitulo, prout factum est in d. Ecclesia Abulen. Et videbatur hujusmodi cognitionem, & judicium ad Ordinarium, & Capitulum simul spectare: nam sicut electio, ita etiam & cognitio communis esse debet.

215 Nihilominus tamen dicendum existimo, † quod supposito, quod deveniendum esset ad qualitates concurrentium, qui habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum & Capitulum spectat electio, & provisio horum canonicatuum ex d. Bullis eodem modo ad eos spectaret judicare de qualitatibus extrajudicialiter, & Episcopus haberet solum unum votum, ut quilibet Canonicus, sicut in electione, nec esset hoc judicialiter terminandum coram Ordinario & Capitulo, seu judicibus ab eo deputatis, quamvis informatio de qualitatibus sumenda judicii, seu juridica facienda esset authoritate solius Ordinarii.

In controversia autem, an † deveniendum esset ad 216
sortes, an verò ad qualitates, an alter esset inhabilis, & an electio esset nulla ob defectum juramenti vel alias? solus Ordinarius videtur debere esse judex, nisi ubi esset consuetudo contraria legitimè præscripta, sicut quando occurrit aliqualis super provisione aliorum canonicatuum, seu præbendarum facta ab Episcopo, & Capitulo simul, clarum est solum Ordinarium esse judicem, & non Capitulum, & etiam super provisione facta à solo Capitulo.

Nec obstat ratio * in contrarium adducta: nam 217
ex facultate eligendi seu providendi non infertur ad jurisdictionem, cum sint longe diversa ad *l. Papinianus exuli ff. de minor.* ex eo enim, quod quis habeat jus conferendi, non habet jurisdictionem ad cognoscendum de controversiis super collatione occurrentibus, ut patet in inferioribus collatoribus, nec eo, quod quis habeat jus præsentandi, est index in controversiis occurrentibus super præsentatione, & provisione Beneficii, etiam si sit patronatus Ecclesiasticus.

Pro qua resolutione fecit decreto Concilii * Pro- 218
vincialis Compostellani *act.* 2. *decreto* 34. ubi habetur, quod Episcopus solum, seu ejus Vicarius declaret, & judicet inhabiles electores, & eligendos ad Doctoralem, & Magistralem præbendam, seu lectionem S. Scripturæ, quod in concordia confirmata per Pium V. declaratur, quod Episcopus, vel ejus Vicarius generalis id faciat circa eligendum, procedendo, ac pronuntiando simul cum Cap. ubi talis est consuetudo, sicut enim eligendorum electio ad Capitulum una cum Episcopo pertinet, ita etiam inhabilium cognitio communis esse debeat, quo vero ad vota eligentium & ad eorum inhabilitatem, recusationem, seu voti privationem servetur jurisdictio, seu consuetudo uniuscujusque Ecclesiæ.

Septimò subdubitatur, † an vero ad electionem 219
requiratur collatio, an vero electio ipsa habeat vim provisionis, & collationis. Et quidem attento dicto motu proprio, & † Bulla Leonis videtur electionem ipsam habere vim provisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, ut colligitur ex *vers. & electione*, ubi agitur de electione ad hujusmodi canonicatus apud sedem vacantes, & ex illis verbis, *ad provisionem, seu electionem, &c.* & ubi *sors loco electionis, & provisionis habeatur*, & faciunt dicta supra 1. *par. c.* 6. *à num.* 23.

Praxis tamen, & consuetudo Hispaniæ habet in 220
hujusmodi Canonicatibus, post electionem, fieri collationem ab Episcopo, & Capitulo, cui videtur standum. Nam ista interpretatio omnino aliena à d. Bulla Leonis, quia verbum *provisio*, potest accipi *synonyme* pro eodem quod electio, ad Reb. *in concord. de collatio.* §. *præfatique ordinarii verb. provisionem*, & dicta suprà *d. cap. num.*30. & ex Bulla Sixti IV. ad Episcopum, & Capitulum spectabat omnino provisio, & collatio horum Canonicatuum.

Octavò subdubitatur, * an provisio hujusmodi 221
canonicatuum, debeat fieri intra semestre à die notitiæ vacationis, alias devolvatur ad superiorem. Et breviter respondetur affirmativè ad tradita per Anast. Germonium *de indultis Cardinalium* §. *volumus*, *n.*56. *& d. inf.* 10. *p. c.* 2. *&* 3. Maxime cum provideantur
authoritate ordinaria, * quamvis aliquando capitula 222

id non obſervent, neque advertant, ut vidi in cano-
nicatu Doctorali Salamantino, & Magiſtrali Toleta-
no. Ex eo nuper fuit novus impetratus canonica-
tus doctoralis Eccleſiæ Zamorenſ. & magiſtralis Ec-
cleſiæ Gadicenſ. quamvis iſtæ impetrationes fuerunt
detentæ & impeditæ aliquibus diligentiis, uti habe-
tur in libro Congregationis ſtatus Eccleſiaſtici ho-
rum Regnorum, anno 1608. *fe.* 31. & devolutio fiet
cum eiſdem qualitatibus, ut dicitur *dicto capite* 3. 10.
par. n. 42. Licet ſuperior ad quem fit devolutio non
224 teneatur ponere edictum, nec facere concurſum, †
quia iſta eſt forma ſolum data Epiſcopo & Capitulo,
& cum Epiſcopus in hujuſmodi proviſione interve-
niat, ut Prælatus, & non Canonicus, licet non ha-
bet niſi unum votum, ut unus Canonicus, non fiet
devolutio ad ipſum. *cap. penul. de conceſſ. præb. & c. à
collatione de appellation.* nec teneretur ſuperior, ad-
quem fit devolutio, eligere ex examinatis à capitu.
etiam in tempore ante lapſum ſemeſtre, quia illud exa-
men ſolum erat pro ipſo Capitulo: quamvis ſi unus
tantum comparuiſſet & eſſet examinatus, & repertus
idoneus in tempore, ex quo illi debetur canonica-
tus, & habet jus conſiderabile ad illum juxta deci-
ſionem Putei 253. *libr.* 3. & conſilium Mandoſii 51.
de quo ſuprà 4. *par. c.* 3. *à n.* 69. non fieret devolu-
tio, juxta dicta *inf.* 10. *part. c.* 4. *à n.* 1.

225 Unde infertur, † quod cum iſti canonici ſint pri-
vati ipſo jure hujuſmodi canonicatib. ob abſentiam
unius menſis, (intellige continui, vel interpolati à
civitate, in qua præſentes gaudere poſſunt abſentia
ab Eccleſia, ſeu choro, qua alii gaudent, ut in hac
Eccleſia, & credo in aliis practicatur) abſque Ordi-
narii, vel capituli ſui licentia ex dictis Bullis, & ſic
ſtatim nulla expectata ſententia, nec citato poſſeſſo-
re, poſſint provideri, ut dicetur infra 11. *parte ca-
pite ultimo*, & dicitur in dictis Bullis ut ſi intra ſe-
meſtre ab hujuſmodi abſenti: Ordinarium, & capitu-
lum non providerunt, vel ut poſteà melius proviſio
fieri poſſit, non egerint ſuper declaratione vacationis:
nempe ut per judicem juridice declaretur privatus ta-
lis canonicus, ne poſt proviſionem opus eſſet eum vo-
care ad inducendum in poſſeſſionem proviſum, juxta
cap. licet Epiſcopus de præbendis ſexto. ad Baldum *in
capite cum in cunctis numero* 16. ibi *licèt honeſtius &c.
de electione*, & Tiraquellus *in leg. ſi unquam verb. con-
vertatur n.* 275. & 277. fiet devolutio ad ſuperiorem
juxta id quod diceretur *d. cap. ult. n.* 275. & 277. fiet
devolutio ad ſuperiorem juxta id quod diceretur *d.
cap. ult.* n. 25. Nec poteſt dici, quod ad iſtam privatio-
226 nem requiritur declaratio † & voluntas capituli, ſeu
majoris partis, ſicut dicitur de caducitate emphiteo-
ſis; quia iſta privatio eſt per Papam inducta in pœnam
non reſidentium & favorem publicum Eccleſiæ non
capituli, maximè, cum eos etiam faciat perpetuo in-
habiles ad dictos canonicatus. Et faciunt verba illa
ubi dicitur, quod *de canonicatibus ſic vacantibus ob pri-
vationem debeat aliis provideri &c.* unde capitulum
non poteſt illos qui abſuerunt ultra menſem in hu-
juſmodi canonicatibus tolerare ullo modo.

227 Et idem erit † ſi haberent licentiam abſentiæ nul-
lam tamen, ut pote datam non ſervata forma ſtatu-
torum, vel gratia aliquo contradicente: cum eſſet
gratiæ, ut revera eſt, niſi eam petens haberet aliquam
gravem, ſeu urgentem cauſam, nam tunc eſſet juſti-
tiæ: & ſic ſufficeret major pars capituli pro tempore
quo alii canonici abeſſe poſſunt, &c. vel non ſervato
modo votandi, aut vocandi ad capitulum, pro forma
requiſito. Nam dicta verba Bullarum *abſque Ordinarii,
228 vel capituli ſui † licentia*, intelliguntur de licentia va-
lida ad *legem quartam, §. condemnatum* ubi D. *ff. de re
judic. cum aliis.* Felin. qui plura adducit *in c. ex tenore.
ad reſcript. à n.* 3. & Rotam in Corduben. Portionis 25.
Octob. 1557. coram D. Rubeis adducta *par. ſeq. c.* 3. *n.*
54. & *dec.* 403. *circa fin. par.* 1. *diverſ.* & adducta per
Gonzalez *gloſ.* 57. *à num.* 12. & paria ſunt non ha-
bere licentiam, vel illam habere nullam & invalidam,
& facit quod dicitur infrà 11. *c. cap. ult. à n.* 217.

Quamvis ad effectum, ut non vacent hujuſmodi
† canonicatus, ob abſentiam, ſufficeret licentiam Or- 229
dinarii, vel Capituli injuſta, & illicita, & ſine legiti-
ma cauſa, ex qua non facerent fructus ſuos, nec tuta
conſcientia abeſſe poſſent, & cum licentia Ordina-
rii, vel Capituli poſſent gaudere menſibus abſen-
tiæ recreationis cauſa conceſſis per Concilium,
vel ſtatuta valida, lucrando in eis fructus in abſen-
tia, nec ad eam juſtè concedendam pro iſtis men-
ſibus opus eſſet aliqua cauſa, niſi eorum præſentia
eſſet multum neceſſaria Eccleſiæ, Præſentes autem in
civitate, ſeu loco Eccleſiæ ſine licentia poſſunt,
ut dixi, etiam ultra menſem gaudere diebus re-
creationis à Concilio, ſeu ſtatutis validis conceſ-
ſis aliis canonicis, niſi ubi ſit conſuetudo, ſeu ſta-
tutum particulare in contrarium, quod probatur,
nam in dicto motu proprio & Bulla Leonis, ſolum
dicitur, quod teneantur in Eccleſiis perſonaliter re-
ſidere, & ſi abſque ordinarii, vel capituli licentia ul-
tra menſem ſe abſentarent, eo ipſo canonicatu pri-
vati ſint, & qui reſidet in civitate, ſeu loco Eccle-
ſiæ, dicitur in Eccleſia reſidere, & eſſe præſens, &
non dicitur ſe abſentare, licet non interſit divinis,
gloſſ. *in cap. unico de cleric. non reſiden. in* 6. *verb. ad-
fuerint* & ibi Anchara. Domin. Franc. & Doctores
communiter, & ibidem D. Joan. Ocon. *n* 35. Caſſad.
deciſione 116. Covarruv. *lib.* 3. *variarum cap.* 13. *n.* 3.
Alexand. Moneta *de diſtr. par.* 1. *quæſtione* 4. *n.* 18. 2.
part. quæſtion. 5. *à n.* 17. & *quæſtione* 14. *n.* 21. & 3.
part. quæſtione 8. *n.* 5. Unde quamvis iſti canonici nun-
quam intereſſent divinis, nec intrarent in Eccleſi-
am, dum tamen eſſent in civitate, non eſſent privati
ipſo jure canonicatu, ſed alias contra eos proceden-
dum eſſet uſque ad privationem, nec lucrarentur
fructus & proventus canonicatus, qui inſerviendo
& intereſſendo lucriſiunt.

Et dare hujuſmodi licentiam † videtur ſpectare 230
ad Capitulum, ad quod ſpectat ipſorum Canonica-
tuum proviſio; quod in hac Eccleſia Abulenſ. voca-
tur Capitulum capitulantium, de quo ſunt Canoni-
ci, & etiam ex conſuetudine Dignitates, & non ad
Capitulum, cum Portionariis, niſi ubi etiam ipſi ha-
beant votum, in hujuſmodi proviſionibus, ut in Ec-
cleſia Caurien. & ita practicatur.

Quamvis ſi iſti Canonici eſſent legitime † occu- 231
pati in negotiis Eccleſiæ à Capitulo pleno, cum Por-
tionariis, non eſſet opus licentia Capituli Canonico-
rum, cum ſint legitimè abſentes, pro cauſa Eccleſiæ
cum licentia Capituli, &c. ſicut etiam non eſſet opus
d. licentia, cum abeſſent ex aliis cauſis expreſſis in
jure, vel privilegio.

Sed ſi eſſent habiti, pro præſentibus, pro negotiis
† fictis, ſeu ſub falſo prætextu negotiorum Eccleſiæ, 232
cum non ſint legitimè abſentes, nec habeant licen-
tiam Capituli Canonicorum, videtur habere locum
prædicta privatio, maximè ſi id fuit factum con-
tradictione aliquorum. Et quod attinet ad ordina-
rium, videtur licentia poſſe dari non ſolùm ab Epiſ-
copo, ſed etiam ab ejus vicario generali, qui verbo
ordinarii comprehenditur, ut in propoſito: quia non
eſt materia diſpenſationis, ſed ſimplicis licentiæ, ut
alias dicitur *infr. cap.* 8. *n.* 51. ſicut etiam in terminis
Concilii *ſeſſ.* 22. *de refor. c.* 1. poteſt dari licentia ab-
ſentiæ parochis à vicario Epiſcopi.

Et licentia debet eſſe expreſſa, † nec ſufficit tacita, 233
nam ubi requiritur licentia, debet eſſe expreſſa non
tacita, Archid. Jo Andr. Domin. & Francus in *capit. ſi
Abbatem* in princip. de electione in 6. Lapus al-
legat. 86. *num.* 3. ubi Mandoſ. *litera* D. Corſetus *in
ſingul. verbo licentia*, Decius *conſi.* 28. Tiraquel. *in
leg. connubial. gloſſ.* 7. *num.* 8. Avendaño in *d. verb.*
lib.

lib. 5. *recopilat. gloss.* 1. *n.* 5. Paz. *in praxi* 1. *part.* 1. *tom.* 2. *tempore*, *n.* 2. & 28. Menoch. *de arbitr. centur.* 5. *novo addita*, *casu* 453. *n.* 14. & alii citati per Thom. Sanch. de matrimon. *lib.* 3. *disput.* 35. *n.* 16. quamvis ipse contra teneat à *n.* 10.

234 Nonò subdubitatur * an hujusmodi canonicatus & præbendæ Doctoralis & Magistralis possint dari sine edicto, aut publico examine, alicui habenti qualitates necessarias, maximè quando est persona insignis, & notoriè idonea, & non sunt oppositores. Et breviter dicendum est, id nullo modo posse fieri, quamvis aliquando fuisse factum in aliquibus Ecclesiis intelleaerim, & ita semel & iterum consultus respondi: nam pro forma requiritur in dicto motu proprio & bulla Leonis cum decreto irritanti, quod prævio edicto & publico examine provisio fiat, & juxta formam literarum Leonis debet fieri provisio per concursum, ut dicitur in illa Oscen. indulti 19. Novembris 1603. coràm domino Millino, de qua *supra n.* 210. Et in Concilio Compostellano *actione secunda. decreto* 34. quòd publico & necessario edicto ad examen convocentur quicumque voluerint admitti, statuitur. Unde providendus de hujusmodi canonicatibus, apposito edicto, debet se opponere, & publico examini subjicere, factoque examine, ac juramento per electores præstito, eligi per vota secreta, etiamsi non alius oppositor, & alias provisio erit nulla, sicut in simili de provisione parochialium dicitur *infra sexta parte*, *capit.* 2. *nu.* 245. & 6. *part. cap.* 2. *à n.* 99. Sed si apposito edicto nullus esset oppositor, aut ex oppositoribus nullus repertus esset idoneus, tunc elapso tempore primi edicti cum suis prorogationibus, apponendum esset secundum edictum ad vocandum oppositores, & sic nec in eo ullus competeret idoneus, aut qui vellet se publico examini subjicere, tunc alicui prævio examine privato provideatur, & si non sit qui velit etiam privatim examinari posset provideri alicui, de cujus idoneitate aliàs constet, juxta id quod de parochiali dicitur *infra d. cap.* 2. 9. *p. à n.* 218. & declarationes Congregat. Concil. ibi adductas.

235 Et an quando oppositor * morbo laborat, & ob id non potest actus ad examen præscriptos facere, valeat sine examine admitti ad electionem, videtur quòd non, ex dicta ratione, quòd examen requiritur pro forma, & cum decreto irritante, sicut etiam non posset quis eligi ad parochialem sine examine, quantumvis ad morbum, vel aliam causam fuerit impeditus, quamvis in dicto Concilio provinciali Compostellano *actione secunda*, *decreto* 34. alter in proposito statuatur, his verbis: Et quamvis per procuratorem alicujus absentis oppositio fuerit admissa, nullus tamen ad electionem de eo faciendam admittatur, nisi ad examen præscriptos actus publicè fecerit, aut morbo sontico laboret, quem sufficienti testimonio coram Episcopo, aut ejus vicario comprobare teneatur. Quod decretum, cum non sit confirmatum, non videtur validum contra dictum motum proprium, & bullam Leonis maximè cùm oppositor morbo laborans non est in civitate & loco examinis, sed absens, juxta alias dictum *supra* 3. *p. cap.* 2. *numero* 435. Nec teneretur Capitulum expectare convalescentiam illius, sed lapso tempore edicti posset procedere ad examen, actus aliorum oppositorum comparentium, & successivè ad electionem, nisi ante eam veniret, qui erat infirmus ad examen, tunc enim cùm esset res integra, esset admittendus ad faciendum suos actus, sive esset magis, sive minus antiquus aliis, aut nisi speraretur brevi convalescere, & peteret expectari, tunc enim esset expectandus per aliquot dies, ut æquitas & ratio postulat, aliàs electio esset revocanda, & irritanda per judicem illo instante. Ubi tamen solent fieri duo actus ad examen, scilicet lectio, & prædicatio, aut duæ lectiones, oppositor qui fecit unum actum, & ob morbum non posset alterum facere, posset quidem & deberet ad electionem admitti, sufficit enim unus actus ad formam eaamiois. Si autem qui nullum actum examinis fecit, eligeretur à majori parte capituli, quamvis non valeret talis electio, non tamen ideo valeret electio facta a minori parte de alio cui fecit suos actus, & fuit examinatus: nam licèt major pars, si sciretur, qui essent eligendi ea vice, potestate privari possent ob non servatam formam electionis *cap. quia propter versicul. qui vero, &c. Cumana de electione*, *capite quanquam de electione in sexto*, non tamen est privata ipso jure, *dict. ca. quanquam, & cap. cum cætera eodem titulo ad fin.* glossa *in d. versic. qui vero. versicul. priventur, & in dict. cap. Cumana. glos. fin.* ubi Abb. *ultim. notab. & in dicto c. quia propter.* §. *nisi n.* 3. Roman. *consilio* 483. *n.* 9. Tiraquellus § *hoc sermone limitatione* 1. *n.* 54. & sic ante privationem non residet potestas penes minorem partem, Abb. *dict.* §. *nisi num.* 5. Quare videtur facienda alia electio à toto capitulo ex examinatis, modò non sit lapsum semestre à jure datum ad providendum, juxta supra dicta *à num.* 222. & si unus tantum esset examinatus, ille deberet omnino eligi, & provideri de canonicatu, ad quem habet quæsitum jus considerabile ex oppositione & verificatione qualitatum per examen, juxta decisionem Putei 231. *libro* 3. & *consil.* Mandos. 51. *de quo supra* 4. *cap.* 3. *à num.* 69. & *supra num.* 224. Quamvis si ad secundam electionem de novo faciendam compareret in tempore, qui fuerat infirmus, & vellet examinari, esset admittendus tanquam re integra, juxta dicta.

Circa dictum autem decretum Concilii Compostellani 34. *actione* 2. in quo statuitur, quod edictum ad dictorum canonicatuum provisionem ponatur cum termino triginta dierum neque prætextu cujusque rationabilis causæ præfixum tempus augeri possit vel minui. Advertendum est, non videri usu receptum nec servari, nec in provincia, nec in ipsa Ecclesia Compostellana, quantum ad id quòd non ponatur cum termino, nec prorogetur, imò contrarium servatur maximè quoad prorogationem, quæ cùm sint pauci oppositores, aut non multum insignes, seu famosi, solet fieri ad vocandum & expectandum alios oppositores, ut melior electio fiat, & sic Ecclesiis melius provideatur & consulatur.

---

§. II.

De provisione Beneficiorum inferiorum.

SUMMARIA.

234 *Restat dicere de aliorum beneficiorum provisione ordinaria.*
235 *Et in beneficiis majoribus Ecclesiarum inferiorum collatio de jure pertinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap. salvo jure patronatus.*
236 *Et idem dicit Abb. de beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis.*
237 *Quæ tamen sententia dubia videtur, nec admittenda in Portionibus, & aliis beneficiis participantibus de mensa.*
238 *Majora Ecclesiarum inferiorum Beneficia Episcopus de jure, cum Consilio Cap. conferre debet.*
239 *Ex generali tamen consuetudine Episcopi in nullis benefic. extra Cathedralem requirunt Cons. Cap. quæ consuetudo valet.*

HActenus actum est de provisione ordinaria, præbendarum & Dignitatum † Ecclesiarum 234
Cathedralium, & Collegialium. Restat dicere de

aliorum beneficiorum proviſione ordinaria.

235 In quo dicendum eſt, † quod in beneficiis minoribus Eccleſiarum inferiores collatio de jure pertinet ad ſolum Epiſcopum, etiam ſine conſilio Cap. ſalvo jure patronat. Abb. *in d. c. cum Eccleſia Vulterana de elect.* n.8. *verſ.* 3. *& ult. caſu*, *& in c. novit. quæ his quæ ſiunt à Pralat. n.*6. Selva. *de beneſ.* 2. *p.q.*22. 6. *caſu n.* 17. Cooraſ. dicens communem *de beneſ.* 2. *& p. cap.*4. n.6. Burſat. *conſ.*126. *numer. dub.* 2. Zechus *de beneſ. penſio cap.* 2. *verſ. ordinarii etiam.*

236 Et idem † dicit Abbas *in d. c. cum Eccleſia Vulterana n.*3. *verſic. in* 3. *membro*, de beneficiis inferioribus Eccleſiæ Cathedralis, nempe quæ non ſunt præbendæ ſeu Dignitates, ſcilicet, quod ſolus Epiſcopus poſſit illa conferre, etiam ſine conſenſu vel conſilio Capituli, quæ iſta minora explicat Epiſcopus ex ſuo officio generali, &c. ſequitur Gonzal. *gl.* 45. *à n.*38.

237 Quæ tamen Abbatis † ſententia, dubia ſatis videtur ex ſupra dictis, nec admittenda videtur in portionibus, & aliis beneficiis Eccleſiæ Cathedralis, quæ licet non ſunt præb. proprie, participant tamen de menſe Capitulari, & ita quoad proviſionem portionum in Eccleſiis Hiſpaniæ idem ſolet ſervari, quod in proviſione præbendarum, canonicatuum, & eodem modo providentur, & poſthæc Gonzalez *dict. gloſ.*45. *n.* 42. ait ſe invenire, quod etiam in Portionibus Eccleſiæ Cathedralis, ſæpe Rota deciderit, quod ſint inſpecto jure communi, de ſimultanea collotione Epiſcopi & Capitul. ut fuit reſolutum in una Salamantina dimidiæ portionis 25. Jun. 1590. coram Comitulo, & in alia Corduben. dimidiæ portionis 15. Feb. 1602. coram Dom. Sacreto, & alias pluries &c. nec placet concordia, quam tradit Gonzalez *ibi num.* 43. quod opinio Abbatis procedat, quando portionarii ſunt prorſus extranei à Ca. Eccleſiæ Cathedralis, prout de jure communi. dict. vero deciſ. locum ſibi vindicent, quando ex aliquo jure ſpeciali ſunt de gremio Capituli, &c. nam, licet non ſint de gremio Capituli procedent d. deciſion. quia ſatis eſt in propoſito, quod participent de menſa Capituli, licet non de voce, & ad prædicta etiam eſt dec. Rotæ in Hiſpalen. Portionis ſupra adducta *cap.* 1. *num.* 35.

238 Majora verò Eccleſiarum inferiorum beneficia * Epiſcopus de jure, cum conſilio Capituli conferre debet *c. novit. & c. quanto* ubi Abb. *n.* 1. *de his, quæ ſiunt à Pralatis* idem Abb. *in dict. capit. cum Eccleſia Vulterana* n.3. *verſic.* 3. *& ultim. caſu*, Selva, Corraſ. & Zechus *ſuprà* & ſic eſt intelligendus Rochus *de jure patr. verb. competens*, *n.*65. *&* Duaren. *de beneſ. libro* 3. *cap.*4. ubi ait, quod in beneficiis, quæ nomine Collegii non cenſentur confert Epiſcopus, ſed in hac collatione clerici collegiique conſenſus, ſive conſilium requiritur *c. novit*, *c. quanto de his*, *quæ ſiunt à Prælatis* quem ſequitur Quintanadveñas, *l.* 1. *Eccleſiaſticon. cap.* 5. *n.* 4. *in fin.*

239 Quamvis in Rectoriis majoribus conſenſum * Capituli requirat, Burſatus *d. conſ.* 226. *n.*45. *lib.*2. Ex generali tamen conſuetudine Epiſcopi in nullius beneficiis extra Cathedralem Eccleſiam ſitis requirunt concilium Capituli, quæ conſuetudo valet, ut *in c.* 3. *de conſuetudine in* 4. ibi Dd. Abb. *in d. c. novit. n.* 5. *&* Lambert. *de jurepatr.* 3. *part.* 2. *l. qu.*1. *art.* 4. qui dicit, quod ſine dubio hæc conſuetudo hodie inolevit per totum orbem, quod poſſumus dicere *tit. de his*, *quæ ſiunt à Prælatis*, ſine conſenſu Capituli receſſiſſe ab aula, quia Epiſcopi hodie omnia expediunt ſine Capituli conſenſu.

---

§. III.

De aliquibus dubiis de ordinario collatore.

SUMMARIA.

242 *De ordinario collatore examinanda veniunt aliqua dubia.*

243 *An Epiſcopus, ſeu alias Prælatus electus, & confirmatus poſſit conferre, adminiſtrare, & exercere, quæ ſunt juriſdictionis ante inſtallationem, vel inductionem in poſſeſſionem*, & n. ſeqq.

Referuntur ſententiæ Doct. & reſolvitur attento jure communi tenendam eſſe 1. *ſententiam communiter receptam quod poſſit, niſi alius ſit in poſſ. hodie vero ex extrav. injunctæ de elect. Epiſcopos & alios Prælatos, in curia promotos etiam literis expeditis non poſſe conferre, nec adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſentationem factam, Cap. & ponitur deciſ. Rotæ.*

254 *Etiam ſecluſa d. extravag. videtur juri, & rationi ſatis conforme, non poſſe Epiſcopum ingerere ſe adminiſtrationi, niſi oſtenſis & præſentatis literis Ca. de cujus præjudicio agitur, & de tollenda ei adminiſtratione à qua antea non teneretur deſiſtere*, & n. ſeqq.

257 *Illa communis ſententia limitatur, niſi ſit conſuetudo, quod prælatus non adminiſtret ante inſtallationem ſeu inductionem in poſſeſſ. quia tunc non poterit antea adminiſtrare, quam conſuetudinem eſſe negari non poteſt, non ſolum in Hiſpania, ſed etiam in aliis partibus, & ita in cauſa Burgen. fuit denegata remiſſoria ad probandam conſuetudinem contrariam, ut in dec. poſita*, & n. ſeqq.

262 *Stante d. conſuetudine, quæ eſt ſatis rationabilis, non videtur poſſe adminiſtrare, nec conferre promotum, etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem, quicquid ſit de illo, an Cardinales ligentur diſpoſitione d. extravag. injunctæ, de quo remiſſive, & etiam de ea* & n. ſeqq.

265 *An Epiſcopus cui datus eſt coadjutor poſſit beneficia conferre, &c.* & n. ſeqq.

Reſolvitur quod Epiſcopus ob ſenectutem, aut ægritudinem datus eſt coadjutor, confert libere beneficia, & non coadjutor, quamvis ſecus ſit in viſitatore Eccleſiæ vacantis dato à Papa, coadjutor vero datus dementi ſeu mente capto poteſt conferre &c.

276 *An valeat collatio beneficiorum facta per Epiſcopum ſeu Prælatum putativum, qui ſe gerit pro Prælato, ſed ex aliquo defectu non eſt verus Prælatus, &c.*

277 *Concluſio quod valet collatio per eum facta ratione publici officii, ſicut & alia geſta per eum ex l. Barbarius.*

278 *Limitatur* 1. *d. conclu. ut non procedat, ubi aliquis eſt intruſus in Dignitate, ſeu beneficio reſervato, ratione cujus competit jus conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officii, & Dignitatis, non valet collatio propter decretum irritans in reſervatione poſitum.*

279 *Quamvis contra teneat Ægidius, cujus deciſio poſſet procedere in aliis juris dictionalibus non in collatione beneficiorum, &c.* & n. ſeq.

281 *Secundò limitatur, quoad hoc ut valeat collatio, & alia geſta per illum, non ſufficit communis error, cum poſſeſſ. ſed ſimul etiam requiritur authoritas ſuperioris, & tit. ab eo collatus, quamvis invalidus ex aliquo vitio, ſeu defectu occulto.*

282 *Quamvis Bart. & alii teneant ſufficere communem errorem cum poſſeſſ offic.*

283 *Et lex* 1. *C. de teſtam. loquitur in actu teſtis, qui de ſui natura non deſiderat authoritatem ſuperioris.*

284 *Requi-*

284 *Requiritur tit. à quoque superiore collatus, sed à legitimo superiore habente alias potestatem illum conferendi.* & n. seq.

Ubi ponitur decisi. Rotæ.

286 *Quando est vitium, seu defectus non in materia. id est in persona electi, seu provisi, sed in forma communi, error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit tit.* & n. seqq.

290 *Et explicatur quod dicunt aliqui authores. Sed id patitur difficultatem ex tribus rationibus adductis, ex quibus probabile videtur valere gesta per eum, qui habet tit. à Superiore, licet nullum ex defectu formæ, &c.* & n. seqq.

295 *Explicatur lex ad varios, C. de numerariis, & actuariis l.12.* & n. seqq.

298 *Quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, non requiritur alius tit.*

299 *Non ex possessione decennali præsumitur tit.* & nu. seq.

301 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, sed id intelligitur, quando non constat de contrario, nempe de defectu. tit. jus resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur tit. etiam coloratus.* & n. 302.

303 *Et l. Barbarius non habet locum, quando jus resistit.*

304 *Et procedit in errore circa factum, non circa jus.*

305 *Convincitur sententia aliquorum, quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet jurisdictionem licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum, ex leg. Barbarius, nam hic non est error circa factum, sed circa jus, nec est error communis populi, sed error sapientium, & deficit etiam authoritate Superioris; nisi dicatur, quod dubium servit de titul. & ad communem errorem hujus actus sufficit,* & n. seqq.

308 *Ad effectum l. Barbarius sufficit tit. coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficii, & sic gesta per provisum ab inferiori, commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiet pro colore tit. in spolio.*

309 *Valerent etiam gesta per provisum à Vicario quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarii, nam tunc tribuit titulum coloratum.*

310 *Tertio limitatur d. concl. ut non valeat collatio, nec alia gesta in favorem scientium impedimentum.*

311 *Quamvis alii teneant mero jure valere, esse tamen retractanda.*

312 *Quæ limitatio intelligitur, quando scienti potest imputari culpa in adeundo illum judicem, seu Prælatum quem scit non esse vere talem. Secus, quando non est quod imputetur illi, &c.*

313 *Nec procedit hodie, quando impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ seu notoriæ.*

314 *Quarto limitatur, ut non procedat in collatione seu electione & aliis, quæ geruntur jure privato, seu ratione privati officii, &c.* & n. seqq.

315 *Etiam extravag. ad evitanda.*

316 *Unde præsentatio facta à patrono excommunicato, etiam occulto est nulla, & consequenter etiam institutio ad illam facta, quod procedit in præsentatione facta à patrono Ecclesiastico, nam facta à patrono laico, etiam publico excommunicato, valet contra aliquos.* & num. seqq.

319 *Potest tamen Episcopus non admittere præsentationem factam à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus deberet illam repellere, alias peccaret, saltem venialiter, &c.*

320 *Convincitur sententia Bertachini, quod requiratur excommunicatum esse publicum, ut non possit eligere, seu præsentare, quæ non est vera etiam ad effectum annullat actus contra Lambert.* & n. seq.

322 *An hodie stante d. extravag. ad evitanda, collatio factæ ratione publici officii ab excommunicato non occulto, sed publico, non tamen notorio, aut denuntiato, sit valida.* & n. seqq.

326 *Resolvitur negativè contra aliquos, nam, licet acta à judico excommunicato publico, non tamen denuntiato, aut notorio, ad instantiam partis sint valida, etiamsi pars sciat eum excommunicatum, tamen actæ à tali ex officio, non valent, & collatio beneficiorum, sit ex officio &c. & ita potest procedere quædam dec. Rotæ relata.*

327 *De reg. materia l. Barbarius remissive.*

328 *An valeat collatio facta ab Episcopo, seu Prælato qui commisit aliquod crimen, ob quod ipso facto, & jure privatus est prælatura, puta hæresim.*

329 *Resolvitur valere eum privatio est occulta quandiu enim toleratur, nec privatio est notoria, rata esse debent ab eo gesta. ex l. Barbarius, quamvis aliqui dicant l. Barbarius, non procedere in hæretico, &c.* & n. seqq.

333 *Id procedit etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de d. crimine.*

334 *Non obstante limitatione Bartol. docentis, quod quando fit processus, ex quo ferenda venit sententia declarativa, gesta post processum inchoatum non valent, secus si esset privandus per sententiam &c. quia de ea dubitat Jas. nec videtur tenenda, & respondetur ad l. 1. C. de testam. & quæsitum 1. ff. qui & à quibus allegatas per Bar.* & n. seqq.

338 *Procedit etiam, licet Episcopus seu prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellavit, nam post appellat. non prohibetur fungi officio, &c.*

339 *Secus, si non appellavit, quamvis sententia solum esset declaratoria criminis, &c.*

NUnc pro complemento † hujus capitis de Ordinario collatore, examinanda veniunt aliqua dubia, & primum dubium est, an Episcopus seu prælatus electus, & confirmatus, seu institutus, † vel provisus à Papa, possit conferre, administrare, & exercere ea, quæ sunt jurisdictionis, ante installationem, vel inductionem in possessionem; in quo sunt variæ sententiæ, prima est affirmativa, quod possit, nisi alius † esset in possessione Prælaturæ, ex *cap. nosti. c. transmissam, c. qualiter, & c. nihil est de elect. & cap. avaritiæ eodem in* 6. quæ jura solum videntur exigere confirmationem ad administran. ita Innocentius Hostiensis, Joannes Andreas, Compostellanus Butrius Cardin. & Abbas, *in d. c. transmissam*, Felin. *in c. ne Dei de simo. n.2. dec.* Capellæ Tolos. 444. seu 443. & ibi Aufrer. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de elect. c. licet, §. censuit verb. promotus.* Ripa *l.2. respons. c.31.* Rochus *de jure patron. verb. jus, q.5.* Lamber. *3. p. l.2. quæst. 11. art. 6. & 7.* Selva *de benef. 2. p. 2. q. 15.* Rebuffus *de pacif. pos. à n. 243. & 251. & in praxi tit. d. sim. in resigna. n. 26.* Botteus *de synodo 1. fi. c. n. 39.* Corrasius *2. p. c. 4. n. 8.* Duarenus *de benef. l.3. c.4.* Rosiniacus *cap. 12. à nu. 2. & c. 23.* P. Gregorius *c. 38. n. 2.* Covarr. plures referens *l.3. variar. c. 16. n. 6.* Cuchus *in instit. major. l.4. tit. 4. à n. 63.* Anastasi. Gemonius *de indultis Cardin. nec non quarumcumque, à n. 29.* Azevedo *in curia Pisana, l.1. c.13. à n. 9.* & Suar. 4. *tom. de pœniten. disput. 55. sect. 3. n.* 16. & alii communiter. 242 243 244

Et ita in † unica Burg. Canonicat. 28. Jan. 1583. coram Illustris. Lancel. quæ habetur impressa 2. *p. diver. dec.* 182. fuit per Rotam resolut. vacationem Ecclesiæ solum durare, usque ad confirmat. seu provisio. Prælato factam, & sic stante d. provisi. & literis expeditis etiam ante captam possessio. per Prælatum, non posse Ca. conferre, nec jurisdictionem exercere, uti sede vacante, refert & sequitur Flam. Paris. *de resignat. Benef. lib. 7. q. 23. à num. 46.* 245

Secunda sententia est negativa, & contraria, * quam 246

quam tenent Archidiaconus *in c. eum qui de præben. in* 6. & ibi Lapus, Paul. & Anchar. idem Archid. *in d.c. avaritiæ*, & ibi Do. *n.4. in princ. &* Francus etiam *n.* 4. & idem Anchar. *in reg. ſine poſſeſſione l.* 6. Imola *in d. cap. tranſmiſſam, &* Felin. *conſ.* 40. *n.* 5. *&* Flaminius Pariſ. *de reſignatione beneficiorum lib.* 10. *q.* 6. *num.* 7. malè tamen plures allegans.

247 Alii concordant opiniones, † ut ſi confirmet is, eſt ordinarius loci, & plenam poteſtatem jure habet, ut Archiepiſcopus quoad Provinciam, Epiſcopus quoad Diœceſim, & Papa quoad omnes, tunc ex ſola confirmatione habet plenam & liberam adminiſtrationem, ſecus ſi alii confirment, qui non ſunt locorum ordinarii, quia tunc ſuperioria puta Diœceſani conniventia, & conſenſus expectatur, & requiritur, quam diſtinctionem ſequitur dicens ſatis æquam Domin. *in dicto cap. eum qui*, §. 1. *num.*8. & ibi Francus *num.*5. Felinus *in d. cap. ne Dei, num.* 5. 2. *limit.* & Rebuff. *ſupra de pacific. num.* 306. alias 255.

248 Alii ſic concordant, quod † aut inſtallatio ſpectet ad alium, quam ad confirmatorem, & ſic vera 2. opinio Archid. & aliorum, aut ad confirmationem & ſit vera prima opinio Innoc. & aliorum, ita But. *in d. c. ne Dei*, quem ibi ſequitur Anania *num.* 4. licet Fel. *d. n.* 5. *limitat.* eos citet pro 3. ſententia.

249 Sed revera quoad hoc nihil † videtur referre, an confirmet loci ordinarius, an alius, ſi confirmandi poteſtatem habet, nec an inſtallatio ſpectet ad confirmatorem, an ad alium? nec talis diſtinctio jure probatur, ſicut nec 2. ſententia Archidiaconi, & aliorum.

250 Unde videtur tenenda prima ſententia † communiter recepta, attento jure communi.

Hodie vero extravag. *injunctæ de elect. in communib.* de qua Corraſius, & alii ex citatis non meminerunt Epiſcopi, & alii Prælati in curia promoti etiam literis expeditis, non poſſunt conferre, nec adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſentationem factam Cam. ut patet ex illis verbis, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione recipiant, aut eis pareant, vel intendant, & ex *verſ. ſeq.* & ita tenuit
251 Rota † in d. Burg. Canonicatus 3. Jun. 1583. coram Do. Bubalo recedens a ſupra dicta deciſione facta coram D. Lancellotto, ut in ſequenti deciſione nondum impreſſa.

252 Reſolutum extravagantem, injunctæ, de elect. in communib. obſtare D. Nicolai de Paredes, qui licet Reverendiſſimus Dominus Archiepiſcopus Burg. poſt proviſionem a Papa de Eccleſia, Burg. & poſt literas deſuper expeditas acquiſiviſſet attento jure communi juriſdictionem Epiſcopalem, & potuiſſet etiam conferre Beneficia, cum ſedes Epiſcopalis non diceretur amplius vacare, ut fuit in hac cauſa reſolutum, tamen attenta diſpoſitione d. extravagantis, ex quo literæ non fuerunt præſentatæ Capitulo, & canonicis, totum id, quod actum fuit per D. Archiepiſcopum ante d. præſentationem fuit irritum, & inane, ut diſponitur in dict. extravaganti ibi, nullique eos ante d. literarum oſtenſionem recipiant, & in *verſ. ſeq.* ibi, quod ſi forſan contra præſumptum fuerit irritum habetur, & licet reperiamur aliqui Dd. dicentes, quod literæ debent eſſe expeditæ ad hoc, ut non dicatur Eccleſia vacare, & ut Epiſcopus poſſit adminiſtrare abſque eo, quod de præſentatione faciant mentionem, ut ita ſimpliciter dicit gloſ. *in clem.* 1. *verb. ſede vacante, de hæret.* & ibi Imola *nu.*9. *verb. gl. vacante*, Card. *in* §. *duo nu.* 5. *in fin.* Abb. *num.*6. *verſic. Eccleſia vitali*, *num.* 176. Petrus Raveñas *in Compendio juris canon. in d. tit.* Pavinus *de poteſtate Capituli, præludio* 7. *n.*14. Felinus *in cap. ne Dei timorem nu.* 3. *verſ.*4. *limita, de ſimonia.* Selva *de Beneſ. p.*2 *q.* 15. *in princ.* Abb. *cap. qualiter*, 1. *notab. de elect.* quem ſequitur Decius *rubrica de conſtitu. nu.*42. Caſſador. *deciſ.*8. *n.*5. *de reſtitut. ſpoliat.* Put. *dec.*177. *num.* 3. *l.* 3. tamen omnes iſti, & alii, qui requiri poſſunt, non excludunt oſtenſionem literarum, quia ſimpliciter loquuntur, imo illam præſupponunt ex quo ad id proband. allegant d. extravagantem, quæ de literarum oſtenſione expreſsè diſponit, & dictum doctorem debet intelligi ſecundum legem, quam allegant, & ſi aliter ipſi ſentirent dicerent contra dict. extravagantem, cujus verba ſunt clara, & ita etiam illam declarat Rebuff. *in praxi, tit. de ſimon in reſignat. n.* 31. Decius *in rubric. de conſtitutio. elect. nu.*42. & ex ſupra dictis in contrarium allegatis ſe ipſum declarat Vitall. *in Clem.* 1. §. *porro. n.*30. *de jurejurand.* Felin. *in cap.* 1. *de præſcript. num.* 3. quod licet loquatur per verb. forte, tamen poſtea affirmat, hoc dicit in *cap. eam te, n.*6. *verſ. ſed cave. de reſcript. & in rubrica de conſtit. n.* 12. *verſ. & adde* ubi dicit, quod debent oſtendi literæ, Abb. *in cap. noſti*, *n.* 4. *de elect. & in c. in noſtro colum. fin. n.* 11. *verſ. dicat tamen de reſcript.* ubi expreſsè dicit, quod proviſio debet probari per literas, nec aliter recipi debet, & hoc dicit eſſe notandum, quia multi in hoc erram. Non obſtant etiam adducta pro parte d. Nicolai ad probandum notitiam Capituli, de dicta proviſione & literis deſuper expeditis, & quod ſola notitia ſufficiat, abſque literarum præſentatione juxta *conſilium* 4. Calder. *de offic. legati.* Felin. *in cap. cæterum n.*16. *verſ. ſed cave. de reſcript.* Rebuff. *praxi tit. de forma Vicariatus*, *n.*210. Covar. *pract. cap.*9. *n* 7. *verſ.* 2. *concluſ.* quia reſpondetur, quod dicti doctores non loquuntur, quando lex requirit præſentationem literarum, quia tunc ſola notitia non ſufficit, ut declarat idem Felin. *in dict. capite cæterum. n.* 17. *verſic. extenſio.* 1. Boërius *quæſt.* 347. *nu.* 16. *&* 17. & in terminis dict. extravagantis tradit Rebuff. *dict. titul. de ſimo. in reſig. num.* 4. ubi hoc comprobat plurib. rationibus. Præterea allegata in contrarium non procederent, quando ageretur de præjudicio alterius, Felin. *in cap. ex parte Decani n.* 22. *de reſcript.* Bart. *in l.* 1. *nu.* 20. *de novi operis nuntiatione.* Ripa *in lege quod te num.*61. *ſi tum petatur*, at in præſenti tolleretur in Epiſcopale, quod habet Capitulum ſede vacante, circa collationem Beneficiorum, propterea, donec ſunt illi oſtenſæ literæ expeditæ, prout dicitur in dicta extravaganti non prohibetur continuare ſuam juriſdictionem, & conſequens collatio per Capitul. facta tenet, & eſt valida.

Et ultra citatos per Rotam † in iſta deciſio. addo 253
Felinum *dict. conſ.*40. *n.*6. *&* 7. & ita conſultus reſpondi anno 1603. in una Segobien. de qua ſupra meminit *cap.* 1. *n.*236. & ita poſt hæc tradit Gonzal. *gl.* 15. §. 2. à *n* 80. referens iſtam deciſionem, & dicens, fuiſſe poſtmodum ſæpius, à Rota canonicatum, & ita ſe conſultum reſpondiſſe in alio ſimili caſu unius Canonicatus Corduben. Azor. 2. *p. lib.*3. *c.*29. *quæſt.*9. *& lib.*6. *capit.*25. *quæſt.*11. Gratianus *diſceptat. forenſ. cap.*127. à *num.* 45. Piaſec. *in praxi Epiſcop. in proœmio num.*4. *&* 5. & ſumma Bullar. Quarani. *verb. capitulum, ſede vacante*, *n.* 13. quamvis antea *ibi* 8. *quæſt.* tenuiſſet cum Rota *d. deciſione* 182. & Flaminio Pariſio.

Quin imo etiam ſecluſa *dict. extravaganti* † videtur 254
juri, & rationi ſatis conforme, non poſſe Epiſcopum ingerere ſe adminiſtrationi, & juriſdictionis exercitio, niſi oſtenſis, & præſentatis literis ſuæ proviſionis Capitulo, de cujus præjudicio agitur, & de tollenda ei adminiſtratione, & juriſdictione, quam habet, ſede vacante, ut dicitur in d. deciſione ad fin. ex Felino in *c. ex parte Decani de reſcri. nu.* 22. Bart. *in l.* 1. *u.* 20. *ff. de novi operis nuntiatione.* Ripa *in l. quod te mihi*, *num. ſexageſimo primo, ff. ſi certum petatur.*

Et confirmatur, † nam ante oſtenſionem, & inti- 255
mationem literarum non tenetur Capitulum deſiſtere ab adminiſtratione, & exercitio juriſdictionis, ſed eam poſſet continuare, & conſequenter Epiſcopus

pus non posset antea jurisdictionem exercere, alias daretur conflictus, & repugnantia jurisdictionum, & confusio magna, ac rixarum & scandalorum occasio.

256 Nec obstant jura supra allegata, quia illa † non excludunt ostensionem, & notificationem literarum faciendam Capitulo, cui aufertur administratio, & ita videtur accipienda prædicta communis sententia.

257 Præterea illa communis * sententia limitatur, nisi sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem, seu inductionem in possessionem, quia tunc non poterit antea administrare, sed servanda est consuetudo ad cap. *in his* 11. *distinct. cum aliis*, ita glos. *in dict. extravag. injunctæ verb. non præsumant*, Abbas *in d. c. transmissam n.* 3. dicens ita communiter velle Dd. Felinus *in d. c. ne Dei*, *n.* 6. 3. *limitatione* Selva, & Bott. *suprà* Rebuff. *de pacificis num.* 266. alias 247. Cuchus *supra*, & Anastasius Germonius qui ait, quod provisus potest administrare ante apprehensam possessionem, nisi usu, vel consuetudine receptum sit. ne quis administret, nisi naturalem, & actualem possessionem acceperit, quam consuetudinem ait sibi videri esse in viridi observantia, non enim solent ante apprehensionem possessionis quicquam possessori agere, & novissime Azevedo *suprà nu.* 12. qui ait quod, cum Episcopus etiam confirmatus literas confirmationis teneatur mittere Regi, & ejus Regio consilio, & antequam ibidem expediantur non capitur possessio, Canonici suæ Ecclesiæ nisi literas has videant, & eis notificentur, non permittant administrare, & eis præsentatis, notificatis, capitur Episcopatus possessio, nunquam vidit, neque audivit Episcopos etiam confirmatos ante captam possessionem potestatem jurisdictionis exercere, & quod de consuetudine sic teneri videt, & audivit in Episcopatu Placentino, & in aliis quorum notitiam habet, &c. Idem Azevedo *cons.* 14. *nu.* 13. ubi ait, quòd de consuetudine Hispaniæ, prout notum est, etiam Episcopus confirmatus non confert, neque administrat, usque dum bullas & literas cum mandato præsentat in capitulo suæ Ecclesiæ, & possessionem capit ipse vel alias ejus nomine, alter enim capitulum illum non reciperet ad administrandum, & conferendum beneficia, & bona talis Episcopatus: quo casu stante dicta consuetudine nullo modo potest Episcopus electus & confirmatus administrare, nec conferre ante adeptam possessionem, & interim prædecessor justè possidet, secundum Rebuffum *in concordatis tit. de collatio. §. volumus vers. vacante in fine*, *pagina* 100. *& in practic. de devolutio. n.* 40. & in Francia idem fieri asserit Arnulphus Ruzeus *in tract. juris regal. privileg.* 85. Hæc Azevedo. Et tandem Ugolinus *de officio Episcop. c.* 50. §. 15. *n.* 3. qui ait ante possessionem administrare non posse eum, cui collatio facta est, ubi consuetudo esset, ut ante possessionem non administraret, & eum ita semper servari vidisse, & ab hac consuetudine discedendum non esse.

Et re vera negari non potest esse hanc consuetu-
258 dinem, † non solum in Hispania, sed etiam in aliis partibus, nam nunquam Episcopi ante captam possessionem administrant, nec beneficia conferunt, nec in aliquo se occupant, seu impediunt, sed Capitula, sede vacante, administrant, & jurisdictionem exercent, donec per Prælatum sit capta possessio Episcopatus, quia præsentatis literis, & præstito solito juramento de servandis statutis statim solet eis dari, seu eorum procuratori, & usque ad illud tempus censetur durare Ecclesiæ & sedis vacatio ad istum
259 effectum administrationis, † ad quod videtur respexisse *reg.* 2. *Cancellariæ*, quæ reservat beneficia ad dispositionem Episcoporum, & aliorum collatorum pertinentia, quæ post illorum obitum, dimissionem, seu amissionem, vel privationem usque ad promotionem successorum Apostolica authoritate faciendam, & adeptam ab eis possessionem, vacant, &c. quasi usque ad illud tempus censeatur Ecclesia, seu sedes vacare.

Et ita potest procedere quod ait Rebuff. † *de de-* 260
volutio. num. 72. quod dicitur sedes vacare, donec Episcopus novus adeptus fuerit possessionem teste Hostien. in cap. olim 1. *de restitutio. spoliatorum* quam refert Felinus *d. cons.* 40. *num.* 4.

Unde, cum in d. causa Burg. Canonicatus * pete- 261
retur remissoria ad probandam consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post expeditas Bullas absque illarum ostensione in Capitulo providebant de Canonicatibus, & aliis beneficiis, fuit denegata, quia non dabatur aliquis fumus quinimo testes examinati videbantur potius probare contrarium, nempe quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus, ante præsentationem literarum, & ante captam possessio-
nem, &c. ut in sequenti † decisione facta coram 262
eodem Domino Bubalo 8. Junii 1584.

Domini concluserunt denegandam esse remissoriam Dom. Nicolao de Paredes, quia ex articulis aliqui non sunt relevantes, & licet aliqui sint relevantes, non tamen datur aliquis fumus, ita, ut danda sit remissoria, prout est primus articulus, qui licet sit relevans in eo, in quo continet consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post expeditas Bullas absque illarum ostensione in Cap. providerunt de Canonicatibus, & aliis beneficiis in suis Cathedralibus, non tamen datur aliquis fumus, quinimo testes examinati videntur potius probare contrarium, nempe, quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus ante præsentationem literarum, & ante captam possessionem, & quod, quando volunt capere possessionem, præsentant literas Apostolicas Capitulo, quod pariter dicendum est in quarto articulo, in aliis verò dum Dom. Nicolaus articulat, quod in Regnis Hispaniarum promori ad Episcopatus non possunt capere possessionem, absque mandato serenissimi Regis Catholici ejus propria manu subscripto, & quod propter infirmitatem serenissimi Regis de illo tempore Reverendissimus Dom. Archiepisc. non potuit obtinere d. mandatum, licet plures fecerit diligentias, Dom. dixerunt hoc non relevare, quia quamvis infirmitas serenissimi Regis posset impedire adeptionem possessionis Archiepiscopatus, non tamen impediebat, quominus Dom. Archiepiscopus præsentaret literas Apostolicas Capitul. saltem illas decretas cap. non ad effectum capiendi possessionem, sed tamen notificandi Capitulo, quod literæ erant expeditæ, & quod non stabat per ipsum quominus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus; nec dicatur, quod non erat sibi permissum ostendere literas absque beneplacito Principis, quia, quemadmodum poterit Dominus Archiepiscopus deputare Vicarium ante adeptionem possessionis, prout deputavit, ita etiam censendum est potuisse exhibere literas Capitul. ad effectum supra dictum. Secundu movebantur, quia cum ex dispositione *extravag. injunctæ de electio.* Episcopi prohibeantur ad eorum Ecclesias accedere, & bonorum administrationem accipere, nisi literis expeditis, & illis exhibitis, hæc conditio tunc dicitur haberi pro completa, quando impedimentum veniret ex fact. tertii directò impedientis, secus verò, quando existentia conditionis impediretur per tertium hoc non agentem directò, sed per quandam consequentiam, ut in causa, de qua agitur, ubi infirmitas Regis non tendit directò & principaliter ad impediendam præsentationem literarum, sed potius in directò, & per quandam consequentiam, ut

bene

bene declarat Bart. *in l. teſtament. collat. 2. verſ. Domini habetis de conditio. & demonſtratio.* quem ſequitur Bald. *in lege prima*, *n.* 4. Alexand. *n.* 4. *verſic. limita tamen* Jaſ. *ſub n.* 9. & Decius *nu.* 11. *C. de inſtitutione & ſubſtit.* Socinus *in l. jure civili*, *nu.* 1. *verſic.* 1. *limitat. de conditio. & demonſtratio. & in d. l. in teſtamento, ſub nu.* 12. neque applicatur dictum gloſſæ *in d. ex-*
263 *travag. injunctæ, in verſ non præſumant*, ubi vult † quod propter impedimentum obitus Papæ Epiſcopus poteſt capere poſſeſſionem abſque expeditione literarum, quia in præſenti literæ erant expeditæ, & ex impedimento mandati Regis ob ejus infirmitatem non infertur, quominus poſſet dict. Archiepiſcopus dictas literas exhibere Capitulo, quia impedimentum aderat in adeptione poſſeſſionis, non in oſtenſione literarum, ut ſupra dictum eſt, cum etiam, quæ in caſu gloſſæ datur facultas Epiſcopo capiendi poſſeſſionem, etiam literis non expeditis propter impedimentum in expeditio. literarum, ſed ſi poſt literas expeditas propter aliud impedimentum Epiſcopus non adipiſceretur poſſeſſionem nihil dicitur in illa gloſſ. & in præſenti ſervanda eſt diſtinctio Bart. de qua ſuprà.

264 Unde ſtante d. conſuetudine, † quæ eſt ſatis rationabilis, non videtur poſſe adminiſtrare, nec conferre promotum, etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem, quicquid ſit de illo, an Cardinales ligentur diſpoſitione *d. extrava. injunctæ*, de quo Bellen. *de charitatis ſubſidia, quæſtion.* 66. Gomezius *in proœmio regularum quæſt* 4 *n.* 9. *verſic. tertius caſus, & deciſion.* Rotæ in una Toletana Parochialis de Alcaudete 3. Julii 1595. ſupra adducta *cap.* 1. *n.* 52. ubi vide. Et circa dict. extravagantem injunctæ videndus eſt Navarrus *in cap. accepta de reſtit ſpoliat. oppoſit.* 8. *ſolutione ex num.* 12.

265 Secundum dubium eſt, † an Epiſcopus, cui datus eſt coadjutor, poſſit beneficia conferre, &c. in quo dicendum eſt, quod Epiſcopus, cui ob ſenectutem aut ægritudinem datus eſt coadjutor, confert beneficia, & non coadjutor, ita Oldrad. *conſ.* 44. & poſt alios Domin. *n* 2. & Franc. 3. *in cap.* 1. *§. fin. de clerico ægrotante in* 6. Pavinus *de poteſtate Capituli ſede vacante*, 2. *p. quæſt.* 1. *nu.* 8. Coſmas *in pragmatica ſanctione tit. de collatio. §. cui, verb. juriſdictio.* Selva *de beneficiis* 2. *part. quæſt.* 4. Rebuff *de nominatio. quæſt.* 8. *n.* 44. *& ſequentib.* alias *n.* 26. Coſraſ. 2. *p. c.* 4. *à n.* 9. Guerrero *in ſpeculo c* 9. & P. Greg. *de beneſ. c* 39. *n* 20. *arg. c. fi. de officio Vicarii in* 6. & Azor. 2. *p. l.* 6. *c.* 25. *quæſt.* 15. & Baeza *de decim. tut. præſt.* 19. *n.* 13. *&* 15.

266 Quamvis ſecus ſit in viſitatore, ſeu adminiſtratore Eccleſiæ vacantis dato à Papa, ut *in cap. is cui de electio. in* 6. *& cap fin. de ſupplenda negligentia Prælatorum eodem libro* Dominicus & Francus *ſuprà.*

267 Et in una Legionen. 17. Octob. 1548. † fuit reſolutum, quod coadjutor ratione ætatis non poſſit unire, nec diſmembrare, nec conferre beneficia, ut per Mandoſium *in regula undecima Cancell. q.* 5. *n.* 8.

268 Et prædictam ait crebriorem opinionem † Duarenus *de officio lib.* 3. *capit.* quamvis dicat, quod etiam ſi coadjutor detur ob ſenectutem, non videtur cur beneficiorum collatio generali conceſſione non veniat, æquum tamen eſſe, quod à principio taliter detur, ut Epiſcopo libera facultas conferendi relinquatur.

269 Et quamvis Thomas † Campeg. *in tract. de coadjutore Epiſc. num.* 10. dicens æquiorem ſententiam videri cum Alexandrino *in cap.* 11. 7. *quæſtion.* 1. teneat, quod coadjutor datus ſano, vel dementi poterit beneficia conferre, ne contingat beneficia diutius vacare: & videtur tenere Gonzalez *glos.* 5. *§* 9. *num.* 4. *& glos.* 13. *num.* 12.

270 Quod tamen ſolum † procedit in coadjutore dato dementi, ſeu mente capto, qui poteſt conferre, ut dicunt authores citati, & Flaminius Pariſius *de reſig-nat. beneſ lib.* 7. *quæ.* 20. *à n.* 25. Quintanadveñas *lib.* 1. *Eccleſ. c.* 5. *n.* 5. & Leo *in Theſ. for. Eccleſ. c.* 16. *n.* 76.

Aiunt verò Francus, † Coſmas, Rebuffus, & reliqui 271
citati cum Joanne Andrea & Imola *in c. fin. de clerico ægrotante* Lapo & Ancharrano *in d. c.* 1. *eod. in* 6. quod ſi adjutor datus eſt quoad ſpecialia, Prælatus ſanæ mentis confert beneficia de conſenſu coadjutoris, & Flaminius Pariſ. *d. q.* 2. *n.* 23. ait, quod coadjutor tunc poterit conferre de conſenſu ipſius Epiſcopi.

Contrarium tamen, nempe quod Epiſcopus tunc
libere † conferat, & non teneatur requirere conſen- 272
ſum, vel conſilium coadjutoris, videtur tenere Oldradus *d. conſ.* 44. cum eo Domin. & Corraſ. & Guer. *ſupra* quod verius exiſtimo, non enim ex hoc, quod
Epiſcopo † ſanæ mentis detur coadjutor ob infir- 273
mitatem, vel ſenectutem, interdicitur ei libera adminiſtrandi facultas, niſi ibi detur propter certam cauſam, ut timorem dilapidationis, nam tunc exercitium illius cauſæ, propter quam datus eſt coadjutor, non erit ſine conſilio, & aſſenſu coadjutoris, ut *in c. venerab. de offic. deleg.* Oldr. *ſupra n.* 2.

Et ita tenet Nav. *conſ.* 3. *de clerico ægrot. n.* 4. ubi 274
docet non poſſe coadjutorem Epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi conferre Beneficia potente & volente conferre illa Epiſc. ſeu Arch. & nolente, ut conferat coadjutor, quoniam Papa ſolum dat ei poteſtatem exercendi jura ſpiritualia, & temporal. quæ jure vel conſuetu. pertinent ad coadjutoris offic. & jure non pertinent ad coadjut. offic. ea, quæ principalis rectè poteſt, & vult agere per ſe, & non vult uti coadjut. conſ. neque auxilio, *argum. c. Pontifices & c. petiiſti*, & fere omnium aliorum 7. *quæſt.* 1. & hanc eſſe mentem conſtituentis coadjutorem, & jure divino naturali debere eſſe talem juxta reg. *id quod noſtrum eſt ſine facto, & conſenſu noſtro tacita, vel expreſſa auferri non debet de regul. jur. leg.* 6. *imo in D. cum ſuis concorda.*
hæc Navarr. qui tamen videtur ſentire † poſſe iſtum 275
coadjutorem conferre Beneficia, non prohibente, ſeu contradicente coadjuto: ſed hoc eſt contra ſupra dicta.

Tertium dubium eſt, † an valeat collatio benefi- 276
ciorum facta per Epiſcopum, ſeu Prælatum putativum, qui ſe gerit pro Prælato, ſed ex aliquo defectu non eſt verus Prælatus, &c.

In quo concluſio eſt, quod valet collatio per eum 277
facta ratione publici officii, ſicut & alia geſta per eum ex *l. Barbarius. ff. de offic. prætor*, cui conſonat *l.* 2. *Cod. de ſent. & interloc. c. infamis* 3. *q.* 7. *l.* 4. *tit* 4. *p.* 3. *& l.* 8. *tit.* 6. *l.* 3. *recopilationis*, Rota *deciſ.* 14. *de jure patron. in antiquis.* Lapus *allegatione* 89. *nu.* 8. 11. *&* 12. ubi Mandoſ. Abb. *in c. nihil. de electione nu.* 12. Selva *de Beneſ.* 2. *par. q.* 12. *n.* 2. Maſcard. *de probat. concluſ.* 649. *n.* 23. & alii Leſſius *de juſtitia, & jure, lib.* 2. *c.* 29. *dubio* 8. *à n.* 65. Avil. *de cenſur.* 2. *par. cap.* 6. *diſpoſitione* 6. *dubio* 7. quamvis aliqui malè tenuerint quod lex Barbarius non procedit in collatione beneficiorum, & aliis ſpiritualibus, ut per Gabrielem *de probat. concl.* 8. *à n.* 36. *&* 37. Fl. Pariſ. *de reſig. lib. q.* 1. *à n.* 13. & Rota *deciſ.* 731. *n.* 17. *par.* 1. *diverſ.*

Quæ concluſio limitatur primò, ut non proce-
dat ubi aliquis † eſt intruſus in Dignitate ſeu Be- 278
neficio reſervato, ratione cujus competit jus conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officii Dignitatis non valebit collatio propter decretum irritans in reſervatione poſitum, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, ac afficit totum Beneficium, & quod ſequitur ex eo, ita Rota *deciſ.* 20. *de Præb. in antiqu. & eodem tit. in antiquior.* Æneas de Falcon. *de reſervatio.* 4. *quæſt. effectu* 26. Simoneta *eodem tract. q.* 44. & ibi Paulus Granutius, & conducunt dicta infra *cap. ſequen. à. n.* 20.

Quamvis contra teneat † Ægid. deciſi. 66. cujus 279
deciſio poſſet procedere in aliis juriſdictionalibus ex æquitate d. l. *Barbarius.* non autem in collatione Beneficio-

Beneficiorum, quæ est quædam donatio, *c. fi. de offic. Vicarii in sexto cum aliis*, & computatur particulariter inter fructus, ut supra dictum est *c.1. n.705*.

280 Pro quo facit,* quod ex Calder. & Anton. *in c. ad probandum de re judic.* adducit Gambarus *de offic. Legati, l.1.* Rubrica qualiter Legatus se gerere debeat, cum Provinciam est ingressus à *n.16.* quod communis error non prodest in bis, quæ sunt gratia & præcipuè ubi abest decretũ irritans, quod ligat etiam ignorantes.

281 Secundò limitatur, quod * ad hoc, ut valeat collatio, & alia gesta per eum, qui se gerit pro Prælato, seu est in possessione, & communi existimatione alicujus officii, non sufficit communis error cum possessione, sed simul etiam requiritur authoritas Superioris, & titulus ab eo collatus, quamvis invalidus ex aliquo vitio latenti, seu defectu occulto, uti probatur ex *d. l. Barbarius, cum concordan. adductis*, ita Innocentius *in d. c. nihil. n.3. & 4.* & ibi Imola 7. Abb. *n. 11. & 12.* & alii *ibid. Bar. in l. actuarios Cod. de numerar. & actuariis lib.12.* idem seu Bald. *in repet. d. l. Barbarius n 4. 5. 7. & 8.* Bald. *ibi in elect. 1. n.29. & in 2. n.13. 14. & 18.* Ang. *n. c.* Jas. *22. & n. 48. & nu 66.* & Ornscius *nu 13. & 28.* Alex. *conf. 138. l.1.* Corsetus *in singular. vers. error communis, & inibi additio Bar.* So.in. *reg. 282. fallen. 1.* Selva *supra*, Anton. Gabr. *de probat. conclus. 8. n.20.* seu à *n.11.* Mascardus *de conclus. 649. n.91. & 101.* *Baeza de decima tutori præstanda, cap.12. n.3. & 9.* Joan. Gutierrez *de tutelis 3. par. c.* Azevedo *in d. li.8. recopilationis* Ugohn. *de censur. tabul.1. ca.2. §.22. & tabul. 2. ca.3. §. 4. & offic. Episc. cap.4 n.3. & §.8. n.4. & cap.15. §.1. n.3.* Flam. Paris. *de resignat. lib. 1. quæst.1. n.2.* Lessius *d. c.29. n.65.* Avila *d. dubio* 6. Manuel. Rodriguez *de ordin. judic. c.12. n.5.* Navarr. *in cap. placuit. de Pœnitent. distin. 6. n.177. & 178. & in manusc. ca. 9. n.11.* alias 8. Angelus *in summ. verb. confessio 4. n.12. & verb. pœna qu.3. n. 41.* Tabiena *absolutio, 1. num. ultim.* Silues, *Confessor. 1. quæst.19.* Armilla *verb. absolutio, n.31.* Cajetan. *in sum. ver. absolutionis impedimenta. §. absolutio nonnullis circumstantiis impeditur, & verb. confessionis iterato. §. confessio sacramentalis, quare ex parte confessoris iteranda.* Joannes Medina *c. d. confessione. quæst.22. de confession. confessori excommunicato scienter facta.* Palatio *in 4. distinctione* 17. *disputatione* 8. Aragon. 22. *quæstione* 60. *artic.* 6. Ludovicus Lopez *instruct. conscientiæ 1. tom. cap.38. versic. iteranda est confessia*, Enriquez *in sum. l.6. c.6. §. 2. in gl. litera* E, *& cap.7. §.1. & l.11. c.3. §. 4. & lib.13. c.7. §.6.* Vega *in summa 1. part. c.26. casu* 44. P. Ledesma *in summa 1. par. de pœnitentia c.13. 3. dubio.* Azor. *in institutio. moralibus l.5. c.8. quæst. 2.* Thom. Sanchez, qui plures alios refert *de matrim. l.3. disputat.22. qu.5. nu. 49.* & novissimè Suarez *5. tom. disputat. 2. sectione quarta, n.1. n.2. & disputat. 13. sect.1. n. 31.*

282 Quamvis Bartolus *in lectura d. legis Barbarius*,* & alii multi, quos referunt Tiraquellus *post leges connubiales glos.8. n.153.* & Thomas Sanchez *ibi n. 48.* teneant sufficere communem errorem cum possessione officii & novissimè Morla *in emporio juris tit.11. qu.2.* & dicit probabilem & benigniorem opinionem Genuen. in praxi *c.61. in annot.*

283 Nec obstat *l. prima, C. de testamen.* quia loquitur * in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem Superioris Bart. *in d. rep. l. Barbarius sub n.5.* & Jas. *n. 51.*

Et requiritur titulus non à quocumque Superiore
284 collatus,* sed à legitimo Superiore habente alias potestatem illum conferendi, ita Bald. *in d. l. Barbarius 1. lect. nu.26.* & ibi Jas. *n. 48.* Bertrandus *consil.128. vol.1.* Anton. Gabriel. *de concl.8. n.20. & ult.* Mascard. *supra n.86. 92. & 95.* Azevedo *d. li.8. sub n.17. verb. l. fuisse otorgada*, Jacobus Sbrotius *de Vicario Episc. l. 3. qu. 24.* & Thom. Sanchez, qui alios refert *sub Garcia de Benefic. Tom. I.*

n.50. & seq. Lessius *d. n. 65.* & Avila *d. dub.7.*

Et fuit resolutum † in causa Abulen. Parochialis 285
6. Jun. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto coram D. Orano, ut in sequenti decisione. Ecclesia Abulen. Pastorali solatio destituta, Capitulum prætendebat competere jus sibi providendi de beneficiis ad collationem Episc. pertinentibus & cum per obitum Fabiani Vazquez Parochialis Eccles. de la Calcada vacasset, deputavit Vicarium, qui illam Nicolao Garciæ contulit, verum, quia ex potestat. defectu suũ provisio declarata nulla, Nicolaus, productis aliquibus collationi. præmisso modo factis allegavit *legem Barbarius. ff. de officio prætoris*, & obtinuit dubitari, an ejus dispositio intraret, Domini verò unanimiter, negativè responderunt, quia licet lex Barbarius habeat locum in spiritualibus versantibus circa jurisdictionem Abbatis *in cap. secundo, de Presbytero non baptizata.* additio ad Corsetum *in singular. versic. error communis.* cum relatis per Gabr. *conclus.8. n.36. de probatio.* & collatio sit jurisdictionis Abb. *in cap. cum olim, n.6. de major. & obedien.* Lapus *allegat.89. nu.12.* Rota *decisio.14. de jure Patron. in antiq.* Crescen. *decisio.178.* alias 16. *de probati.* tamen secus est, quando inhabilitas est in potestate creantis, ita quod ab illo non possit removeri, unde cum Capitulum, sede vacante, non possit beneficia conferre, *cap.2. ne sede vacante cap.1. §. si vero eodem titul. lib. 6.* Gemin. *in cap.1. sub num. 4. de majoritate, & obedientia, lib. 6.* sequitur, quod nec poterit deputare Vicarium, qui occurrente illorum vacatione de eis disponeret, nam *lex Barbarius* ultra communem reputationem, errorem, & quasi possessionem, requirit authoritatem Superioris, atque ita facultatem Capituli deputantis Vicarium ad effectum, ut possit ipsum habilitare, ad collationem faciendum, alias actus per eum facti, nedum corruunt ex defectu ipsius, sed quam maxime causæ efficientis Bald. *in l.2. n.9. C. de sententiis*, nihilque communis opinio, error, & quasi possessio operantur Dd. *in l. Barbarius* & ibi Jason. *n. 49.* Alex. *conf. 138. n.7. lib.1.* in terminis Vicarii Paris. *consil.136. n.7. lib.4.* Ferretus *conf.8. num.3. conf. 9. per totum, & conf.69. n.13.* Bertrandus 12. *lib.1.* sed tanto minus ex quo deficit nedum titulus etiam putativus ad cujus acquisitionem requiritur antiquitas temporis, & Aymon. *de antiquitat. tempor. par.3 n.12.* sed etiam error fuit valde supinus, cum, ut ostensum fuit habeat resistentiam juris communis Gabr. *d. conclusion.* 8. *num. 31.* per quam fuit Capitulum in mala fide. Rota *decisio. 7. de jure patron.* in nobis Calderinus *consil. 13. eadem tit.* ex qua non datur acquisitio, quasi possessionis: Abbas *in cap. nihil. num.11. de elect.* Alexand. *consi. 15. num. 44. lib.4.* Aymon. *conf. 134. n.15. & 16.*

Nec hic quicquam facit bona fides habentis titulum à non legitimo Superiori, quia non agitur de acquisitione fructuum, quicquid velit Pacian. *de probat. lib.2. c.31. à n. 81.*

Unde infertur, † quod quando est vitium, seu de- 286
fectus non in materia, id est in persona electi, seu provisi, sed in forma, eo quod forma præscripta non sit servata in electione, seu Provisione, communis error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit titulus, ita Bart. *in d. l. actuarios, n.3.* per text. ibi Albert. *in d. l. Barbarius*
nu.12. & ibi Jas. *n.51.* Corsetus * *supr.* Anton. Gabr. 287
n.45. Mascard. *n.50. 83. & 94.* & Thom. Sancb. *d. qu. 5. n.53.* qui cum Jo. Andr. *in d. c. nihil n.28.* ubi Innoc. *n.4.* & Anchar. *ad fin. qu.4* id intelligit, nisi electioni, in qua est vitium formæ, accedit legitimi Superioris confirmatio, ea enim titulum coloratum confert, dum electionis vitium communiter latet.

Nec huic illationi contradicit, † quod cum Bal- 288

do *in d. l. 2. C. de sententiis interlocut. ad fin. & in l. ad testium. §. 1. ff. de testament.* & Alex. *d. consil.* 138. *n.* 7. dicunt Jas. *n.* 22. Ant. Gabr. 14. & Mascard 65. *ubi suprà*, quod communis error faciat jos non solum quando vitium est in persona, sed etiam in solemnitate, vel in causa materiali, quia loquuntur de vitio in solemnitate in terminis *d. l. 1. Ca. de testam.* nempe in testibus adhibitis in testamento, qui reputabantur idonei, &c. ut apparet ex ipso Baldo, & Jasone, &c.

289 Nec etiam huic illationi obest * quod ait Morla *tit. 2. quæst.* 26. *n.* 17. quod in *d. leg. Barbarius.* fuit etiam defectus formæ juxta doctrinam receptam Baldi *in l. 1. 7. oppositione C. qui admittit*, qui docet, quod omnes qualitates, quæ requiruntur in persona ad aliquem actum requiruntur pro forma juxta *l. si quæramus de testament. l. si quis mihi bona. §. jussu. de acquirend. hæred.* unde, cum in Barbario Philippo detur *in d. l. Barbarius*, inhabilitas personæ, fuit consequens defectus formæ, cum nulla ratio differentiæ reddi possit, ex quo tenet contra dictam sententiam, & intellectum *d. leg. actuarios*, respondetur enim *in d. l. Barbarius*, esse defectum formæ late sumptæ, non proprie, ut agitur proposito.

290 Sed nihilominus ista * illatio paritur difficultatem, primo, nam durum videtur, quod non valeant gesta ab eo, verbi gratia, qui est in possessione Parochialis authoritate Superioris, & pro Parocho communiter reputatur, in cujus tamen provisione non fuit recte servata forma Concilii, & constitutionis Pii, ut sæpissime accidit, & accidere potest, quamvis quoad ipsum provisum non præbeat titulum etiam coloratum, ut in dicta constitutione.

291 Secundò\ quia † non attinet ad subditos, scire an sit servata forma, vel non, imo debent in dubio præsumere pro Superiori, unde militat in hoc casu eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona.

292 Tertiò, quia inde sequeretur, † quod gesta per provisum à Papa per surreptionem, quæ reducitur ad defectum formæ, non valerent, & quod gesta per eum, qui simoniacè obtinuit beneficium, in quo est quasi defectus formæ, etiam non valerent, quo tamen casu contrarium dicit Innoc. *in d. cap. nihil. n.* 4. Enriquez *d. lib.* 13. *ca.* 7. *§.* 6. *in glos. litera B.* & Suarez 4. *to. de pænit. disput.* 26. *sectione* 6. *n.* 7.

293 Unde probabile videtur * valere gesta per eum qui habet titulum à Superiori, licet nullum ex defectu formæ, sufficereque authoritatem Superioris qualem cum errore communi, & quasi possessionem, ut videtur tenere Bald. *in Margarita verb. Episcopus secundo*, ubi ait, quod Episcopus, licet non sit Canonicè consummatus, tamen valent gesta ab eo, & sufficit hoc solum quod Canonicè propter communem utilitatem, & communem errorem, ut *d. l. Barbarius*, &c. & post Bertachinum *de Episcopo.* 3. *part.* 2. *princip.* 3. *li.* 18. *quæst.* Lambert. *de jure patron.* 3. *part.* 2. *li. quæstion.* 2. *artic.* 13. *n.* 4. qui ait, quod si confirmatio seu institutio esset facta ex errore ex persona confirmantis, vel instituentis, vel aliter non sit facta Canonicè, est distinguendum, quod aut est error communis pro confirmatione, seu institutione, & valebit, aut non est error communis, & non valebit.

294 Quamvis Lambertus in præsenti * videatur dicere, quod ipsa confirmatio, seu institutio facta non Canonicè, & sic non servata etiam debita forma, valeat, stante errore communi, quod non videtur verum.

295 Nec obstat *d. l. actuarios*, † quia, ut inquit Barto. *in d. l. Barbarius in lectura. n.* 6. loquitur de certis exactoribus seu receptoribus pecuniæ publicæ, qui sine licentia Principis hoc non possent, & *lex Barbarius*, non habet locum, nisi in jurisdictionibus, Baeza *n.* 9. & Joan. Guttierez *suprà*.

296 Præterea illa verba, * ut consueverat non denotant solemnitatem servandam in ordinatione actuariorum, quicquid ibi velit Bart. sed esse consuetudinem antiquam illos ordinari à Principe, alias illa lex daret formam principi, cum tamen par in parem non habeat imperium.

Unde non loquitur de defectu * formæ, sed potius 297
de defectu tituli, sicut etiam *lex in iis. Cod. de diversis officiis lib.* 12. omissa explicatione Morlæ, *dict. tit.* 2. *qu.* 26. *n.* 17. *& dict. tit.* 11. *qu.* 2. *n.* 3.

Declaratur autem ista limitatio, * ut non procedat 298
quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, nam tunc non requiritur alius titulus, Salicetus *in d. l. Barbarius*, Ant. Gabr. *supr. num.* 8. licet contradi at Pacianus *supra n.* 3. Gabriel. *n.* 8. *&* 9.

Et ratio est, * nam ex possessione decennali præ- 299
sumitur titulus Bald. *in l. 1. n. 14. Cod. de fideicom.* Felin. *in ca. 1. n. 18. de fide instrum* Cassador. *decis.* 1. *ne causa possess.* Sarnen. *in regula de triennali quæst. vigesima sexta.* Caputaquen. *decisi.* 353. *part.* 2. *&* 314. *part.* 3. *n.* 3. Antonius Gabr. *n* 23. *&* 24. *seu* 25. *&* 26. Mascardus *n.* 48 *supra* & Rota in una Salamantina Parochialis, sive beneficii 15. Novembr. 1593. coram Do-
mino Orano, in qua fuit resolutum, * Possessio de- 300
cennalis beneficii suffragatur pro tit. colorato, juncta verò triennalis subsequens procedit effectum regulæ de triennali Cassador. *decisi.* 8. *super regulis.* Sarnen. *dict. quæstion.* 26. *&c.* & quod illa gratia, si neutri, verificari non potest quoad non jus illius possessoris. &c. & in Bojanen. pensionis 15. Januar. 1603. coram D. Penna, ubi fuit dictum, quod regul. de triennali defendit titulum præsumptum ex decennali, & quòd illa habet locum in beneficiis reservatis reservatione non clausa in corpore juris, &c.

Quam tamen declarationem intellige, quando non
constat de contrario, * nempe de defectu tituli Capu- 301
taquen. *d. decisi.* 314. *num.* 2. nec jus resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur titulus
etiam coloratus, Caputaquen. *d. decis.* 353. *n.* 2. * *&* 302
310. *parte* 3. Puteus *decisio.* 371. *lib.* 1. Guidobonus *decis.* 3. Probus ad Monachum *in c. si à sede de præbend.* 16. *num.* 2. quicquid dicat Francus *in capitulo ad decimas de restitutione spolia. in* 6. *nu.* 8. *versic.* 4. *limitat.* & cum eo Rota *decisi.* 28. 5. *limitatione*, *& dec.* 534. *n.* 7. *parte* 1. *diversorum.*

Et lex Barbarius non habet locum, * quando jus 303
resistit, Mohed. *decisi.* 5. *de appellat. n.* 3. *ad fin.* Rota *decis* 1151. *lib.* 3. *diversorum*, & in illa Abulen. supra adducta *nu.* 185.

Et procedit in errore * circa factum, secus in errore 304
circa jus, ut cum Federico *consil.* 112. & Franc. Niconitio *in rep. Rubric. D. de novi operis nuntia. n.* 224. docet Mascardus *suprà n.* 100. & ita Cajetanus, & alii supra loquuntur expresè de errore facti.

Unde convinci videtur, * quod aliqui dicunt, quod 305
quando est opinio probabilis, quod quis est legitim. minister, & habet jurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valerent gesta per illum ex *d. l. Barbarius*, quia probabilis opinio sufficit, ad communem errorem, & existimationem, titulumque præsumptum, Enriquez *in sum. lib.* 5. *c.* 14. *§.* 3. *&* 4. Suarez *ibi proximè.* & Tom. Sanchez *disp.* 20. *nu.* 4. *& dict. disputat.* 22. *& in præcepta Decal. lib.* 1. *c.* 9. *n.* 35. Lessius *d. c.* 35. *d. c.* 29. *n.* 68. nisi convinci inquam videtur.

Nam in præsenti non est * error circa factum, sed 306
circa jus, quamvis error dubii æquiparetur errori, ut infra *cap. seqq. num.* 88. tamen iste non est error communis populi, ut requiritur per legem Barbarius, sed error sapientum, & deficit etiam authoritate Superioris.

Nisi dicas, * quod dubium servit de titulo, & etiam 307
bona fide, Puteus *dec.* 15. *lib.* 3. Cæsar de Grassis *dec.* 10. *n.* 7. & ad communem errorem binus actus sufficit. Ant. Gab. *sub n.* 2. Et fuit dictum in Cremonen. pensionis de anno 1582. quæ habetur 1. *par. diversor. dec.* 713. & contra illud dictum tenet Nunno 3. *part. qu.*

60. *art.8. circa fin. & in addit qu.8. art.5. pag.436.* nec admittit, sed de eo valde dubitat Salas *prima secunda, tract.8. disput. unica, sect.10. n.101. & sect.27. n.285. & seq.* dicens, quod lex *Barbarius* non urget, quia in illa agitur de errore facti communi totius populi fundato in authoritate superioris, qui ignoranter ad officium prætoris elegit incapacem.

308 Secundò declaretur dicta * limitatio, ut sufficiat titulus coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio beneficii, & sic gesta per provisum ab inferiori, cui jus commune resistit, quia tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illâ quasi possessio etiam semiplene probata sufficiat pro colore tituli in spolio Mohedan. *dec.9. de restitutione spoliorum.* alias 136. Rota *dec.1134. lib.3. par.3. diversorum.* Pontanus *de spolio. lib.2. n.146.*

309 Et similiter * etiam valerent gesta per provisum à Vicario, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarii, nam tunc tribuit titulum coloratum Ægid. *dec.5. Cassad. 8. nu. 5. de restit. spoliat.* Caputaqu. 136. *par.1. & 311 part.2.* & Mohed. 3. *de offic. Vicarii in fin.* Sarn. *de triennali. qu.27. tertio casu* & Pontanus *supra.*

310 Tertiò limitatur dict. conclusio, * ut non valeat collatio, nec alia gesta in favorem scientium impedimentum Alberic. *in d. l. Barbarius nu. 22.* & ibi Jas. *n 65. in fin.* Rom. *singul.750* & Cortesius *supra.* Milis *in repert. verb. error communis.* Socius *supr. fallent. ultima,* Felinus *in c. Rodulphus. n 2. quadragesimo de rescript.* Tiraqu. *supra n.156.* Gregorius Lopez *d. l 4. partiæ, gl. ult.* Anton. Gabr. *nu.30. seu 32.* Mant. *ad Lap. allegat.86. qu.7* & Mascardus *à n.36. ubi supra.* Flam. Parif. *de resignatione benef. l.7. q.24. n.48.* Ugol. *d. c.11. §.2. n.2* & Azor. *supra.*

311 Quamvis Thom. † Sanchez *d. disputatione 22. q.4.* teneat mero jure valere, esse tamen retractanda in odium illorum, cum Antonio de Butrio *in d. c. ad probandum de re judicata n.11.* & ibi Abbas *n 15. &* 19. Imola 6 Felin 8. Alex. de Nevo.27. Sarmiento *reg. 210. fallentia 1.* Bertach. *in repert. verb. collatio sub n.70. versic. collatio beneficii, & aliis,* & quamvis Lessius *dict. ca.29. nu.66. versic.* dicat d. conclusionem procedere, etiamsi litigatores, vel quorum causa agitur, impedimentum sciant, quia hæc jurisdictio concessa est generatim propter errorem communem: unde privata scientia illam non impedit.

312 Quam tamen limitationem * intelligo, quando scienti potest imputari culpa in edeundo illum judicem, seu Prælatum, quem scit non esse verè talem, secus, quando non est quod imputetur illi, quia forte alias non posset commode consequi justitiam vel id, ad quod petendum jus habet, cum tunc cesset odium illius, &c. Thom. Sanchez *dict. quæst. 4. n 45. in fin.* & facit quod de tyrannorum legibus, & judicio tradunt Victoria *in relectione de potestate civili, nu.23.* Mangon. 22. *qu.60. artic.6. ultima dub.* & ibi Salon. *prima controversia,* & Bannez *dub.2.*

313 Nec procedit hodie ista limitatio, quando * impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ, attenta. *extravagant. ad evitand.* ut dicetur infra.

314 Quartò limitatur, † ut non procedat in collatione, seu electione, & aliis, quæ geruntur jure privato seu ratione privati officii, ut collatio, seu electio spectans ad Capitulum, quæ licet ad ipsum Capitulum pertineat ratione publici officii, tamen ad singulares Canonicos pertinet ratione Canonicatus, & officii privati, & sic facta excommunicato etiam occulto non valet, ita Innocent. *in c. cum dilectus de consuetudine, & in c. consultation. de jure patronat.* & ibi Abb. *n.6. & 7. & in c. veritatis de dolo & contumacia, n 47.* Felin. *in d. cap. Rodulphus circa fin.* Domin. *in c.1. n.16. de rescrip. in 6.* Ægi. *decisio.66.* Selva 3 *part. quæst. 4. versic. 4. pro ista nu.21.* Rebuff. *in concord. titulo de excommunicatis non vitand. versic. collatio etiam, & sequentibus, & in cap. postulastis de clerico excommunicato, n.90.* p. de Baysio *in directorio election. c.9. 1. parte n.4.* Covarruvias *in ca. alma mater. 1. parte § 7. n.6.* Anton. Gabr. *n 26. seu 28.* & Mascard.45. *ubi suprà.* Sayrus *de censuris lib.1. ca.5. nu.35.* plures relatos per Thom. Sanch. *de disputat.22. n.26.* Emen. Rodrig. *1. to. ca.104 nu.2.* quicquid dicat Franc. *in ca. unica in princ. n.4 ne sede vacante in 6* Alphon. à Castr. *de l. pœnit. lib.2. cap ultim. versic. alii sunt actus.* Avile *de censur.2. par. c.6. disp 5. dub.1. & disp.6. dub 3.* Joan. Gut. *canon. quæst. & lib 1. c.1. n.81.* & novissimè Suar. *de leg. lib 5. c.9 à n.5.* loquens de scholarib. electorib. cathedrarum inhabilibus pœnali inhabilitate.

Circa quod vide † Innoc. *in c. illa de electione,* & 315
Abb. *ibi & in c fin. de procurator. & in ca. cum super, de officio delegati n 11.* Rebuff. *d. tit. de excom. non vitand. versicula, uno si inter omnes,* P. de Baysio *d. c 9.* Cuchum *in constitutione major. lib 4. tit 1. à nu.117* Ugolinum *dict. tab.2. c.11. § 1. & 2.* & novissime Suarez, qui rectè *d.5. tom. de censuris disputat.14. sect.*

Unde etiam præsentatio facta à patrono excommu-
nicato * etiam occulto, est nulla, quicquid dicat Do 316
ctor. Frechill. *de excom 5. art.2 p. n.6.* & Avila ubi proxime, & Ugol. *de offi. Episc. c.15 §.2. n.4. vers 4.* & consequenter, etiam quicquid dicat Suar. *d. disp 24 sect.2. n.31.* in illo utro ad alian fact. Covar. *§.7. n.9.*

Quod tamen accipiendum est in præsentatione fa- 317
cta à patrono Ecclesiastico, nam facta à patrono laico etiam publico excommunicato valet, Rota *decisio.1. de testamentis. in antiquis, & 2. de jure patro. in antiquis & antiquioribus.* Rochus *de jure patronat verb. competens quæst 8. n 22.* Rebuff. *de titulo de excommun. non vitand. versic. excommunicatus etiam, & in d. cap postulastis, n 104.* ubi dicit communem, Gomezius *de expectativis, n.60.* qui ait se præsente Rotam in Cattoren. de anno 1533. Anton. Gabriel *supr. n 39. seu 41.* Ugolinus dicens communem *dicto cap.11. §.2. n.13.* Zerola *in praxi Episcopali prima parte verbo, beneficia. §. quinta, tertia dubia, & verbo, excommunicatio, causa formalis 8. dubio,* & Sairus, *lib.2. cap 6. n 8.*

Quamvis contra teneat † Lambert. *1. part.2. lib.3.* 318
quæst. 2. art. 2. & 3. part.2. lib. quæst.3 part. 4. Covarruvias *d. nu. 9.* & Frechilla *supra nu. 7.* & etiam Selva *nu.19.* cujus ratio, quod præsentatus incurrit excommunicationem, communicando cum patrono excommunicato tollitur, nam non est necessaria talis communicatio in præsentatione, & præterea potest absolvi ante institutionem, nec ex communicatione cum illo incurreret excommunicationem, nisi ille esset excommunicatus denuntiatus, seu notorius clerici percussor, &c.

Verum est tamen * posse Episcopum non admit- 319
tere præsentationem factam à patro. laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille malè faciat præsentando, licet non sit denuntiatus, & si esset denuntiatus deberet illum repellere, alias peccaret saltem venialiter, propter communicationem cum illo, & consequenter si alias legitimè non præsentaret infra tempus datum ad præsentandum, daretur devolutio, ut rectè ait Suarez *dict. sect 2 num.28.* ille tamen semel admissus, sive scienter, sive ignoranter teneretur præsentatum instituere, cum præsentatio patroni laici excommunicati sit valida, ut diximus, & sic
ex ea sit jus quæsitum præsentato. * Unde etiam 320
convincitur, quod Bertschinus *de Episcopo 1. lib. 3. part. quæst.31.* cum Baldo *in margarita verb. excommunicatus occultus,* dicit, requiri excommunicatum esse publicatum, ad hoc ut non possit eligere, seu præsentare, cujus dictum Lambert. *d. artic. 4. nu. 8.* male etiam eit procedere, ut requiratur publicatio ad effectum annullationis actus, sed si contra præsentem, seu eligentem excommunicatum, per

aliquem opponeretur, & probaretur illum esse excommunicatum, repelleretur ab ipsa præsentatione, seu electione, per text. *in cap. pia de exceptione in 6. & in cap. intelleximus de judiciis.*

Et procedit dict. limitatio etiam stante *d. extravag.*
321 *ad evitanda de excommunicat. non vitand.** ut explicat Covarru. *suprà* quamvis contra teneant Ugolin. *dict. §.2. n.12. & 13.* & Suarez *d. disputat.14. sect.2. n.18. & 30.* & Avila *d. disputatione sexta, dub.5.*

Sed in præsenti se offeret difficultas, an hodie
322 stante ita extravagante collatio facta ratione * publici officii ab excommunicato occulto, sed publico, non tamen notorio, aut denuntiato, ut *in d. extravag.* sit valida.

In qua difficultate Ugolinus *d. c.11. §.1. nu.1. & §.2. n.2. & de offic. Episc. c.15. §.1. n.2. & 3.* tenet esse
323 validam, † & Sairus *d. c. 6. n.3.* & Suarez *d. disp.14. sect.2. n.3. & de legib. d. lib.5. c.9. n.5. ad fin.* & Avila *dict. dub.3.* & Rota in Jacen. Archidiac. infra relata *n.326.* quod etiam videtur tenere Gomezius *d. n. 60.* & Covarru. *d. n 9.* Eman. Rodr. supra.

324 Mihi tamen * verius videtur contrarium, & ratio quæ me movet est. Nam licet verum est, quod acta à judice excommunicato publico, non tamen denuntiato aut notorio, saltem clerici percussore, ad instantiam, & petitionem partis sint valida, etiam pars sciant, eum esse excommunicatum ex d. extravaganti ad evitanda, ex qua non tenemur vitare hujusmodi excommunicatum Felin. *in dict. cap. Rodulphus n.40. & in d. c. ad probandum, n.8.* Covarr. *d. §.7. n.9. & §9. præcedenti n.8.* Navar. *in man. c.9. n.7.* Joannes Gutierrez *Canon. quæst. lib.1. c.1. nu. 53. 76. & 79.* Ugol. *d. §.2. n.2.* Salon.22. *quæst. 67. art.13. controversia,* Toletus *in summ. lib.1. c.3.4. effectu* Tom. Sanchez *d. disput.22. n.31. & 43.* Sairus *d. lib.1. c.5. n.35. & lib.2. c. 6. n.3.* & Suarez *d. disput.14. sect.2. à n.11.* & Avila *d. dubio 3.* & alii.

Tamen acta ex officio judice excommunicato pu-
325 blico, * licet non denuntiato, nec notorio non valent, etiam stante dict. extravagante, quæ in hoc nihil innovat, & sic jus antiquum de quo *in dict. ca. ad probandum*, remanet in suo robore, & collatio beneficiorum, sit ex officio, etiam præcedat petitio alicujus, nam cum collatio sit donatio quædam & liberalitas, ut dictum est, *nu.279.* petitio nihil aliud est quam interpositio precum ut ei fiat donatio, & in eum exerceatur illa liberalitas.

326 Et ita potest procedere decisio, * in causa Assisien. Canonicatus 25. Junii 1599. coram Domino Gipsio in qua fuit resolutum Collationem factam ab Episcopo suspenso à collatione beneficiorum, ex eo quod beneficium vacans per resignationem, contulit consanguineo, resignantis, ex constitutione 58. Pii V. esse nullam, & sic esse justificatam gratiam Fabri, qui impetravit dict. Canonicatum ab Episcopo provisum narrando illum esse suspensum à collatione, qui tamen erat suspensus denuntiatus. Sed certè Rota ibi vult, quod collatio facta ab Episcopo etiam occulto non valet: ait enim, collationem factam à d. Episcopo suspenso esse ipso jure nullam, etiamsi per sententiam non fuerit declaratus suspensus ex Vitalinis *in Clem.1. §. si quis, n.10. de statut. monachorum*, & absolutionem non præsumi, nisi probetur. Et ad *l. Barbarius* respondet, non posse sibi vendicare locum stante concursu provisi Apostolici, ut in terminis post Lapum. *allegat.89. columna 6. n.14. & 15.* tenent Ferret. *cons.9. nu.1.* & Boerius *dec.150. nu.13.* Ita in dicta Assisien. quæ fuit confirmata in una Jacen. Archidiaconatus 23. Julii 1601. coram domino Pamphilio in Congreg. ubi fuit resolutum, quod sufficit pro absolutoria, &c. Rubric. ex c. coll.

Quæ decisiones non videntur rectè procedere: nam in primis quantum ad hoc non est differentia inter excommunicationem & suspensionem, excommunicatio etiam virtualiter & in effectu includit suspensionem, excommunicatusque & suspensus ab officio & beneficio, & sic jure & collatione beneficiorum, Navar. *in Man. cap. 27. numero. 21. vers. 10.* Abbas *in c. veritatis de dolo,* & *contumacia num. 34. & à num. 42. & id c. ad probandum, de re judica. num. 20.* Vgolinus *de censur. tabul. 2. cap. 11. in principio, & §. 1. & 2.* Suarez *de censur. disputatione 4. sect. 1. & 2.* Avila *secunda parte cap. 6. disputat. 1. circa finem,* Alphonsus à Castro *dict. lib. 2. de leg. pœnal. c. ultim. vers. alterum quid.* Et in particulari, quod excommunicatus sit suspensus à collatione beneficiorum, & excommunicatione includatur suspensio à collatione beneficiorum, probat textus *in c. unico. in prin. ne sede vacante in sexto.* ubi idem notant Doctores, & Suarez *dicta sectione 2. numero 1.* Unde sicut collatio facta à suspenso est nulla, ut dicit Vitalinis *in illo citato in dictis decisionibus*, ita etiam facta ab excommunicato est nullo, ut dicunt Doctores, & ita se habent regula in utroque, quod limitatur & intelligitur, nisi collatio sit facta à suspenso, vel excommunicato occulto, & non publico, tunc enim valet & sustinetur, *ex l. Barbarius*, ut etiam dicunt Doctores, qui licet communiter loquantur in excommunicato, tamen idem est, & eadem ratio in suspenso, ut patet: & conducit decisio Burgen. canonicatus infra relata *cap.7. num.92.*

Nec valet responsio ad *l. Barbarius* data in dicta Assisiens. nam si semel valuit collatio facta à suspenso seu excommunicato occulto, & non publico, impetratio & concursus, provisi Apostolici superveniens non debet illam vitiare, cum jam alter habeat acquisitum jus, maximè si cùm provisus Apostolicus concurrit, alter erat in possessione beneficii, ut fuisse videtur in specie illius decisionis Assisiensis ubi provisus Apostolicus impetravit; canonicatum contra provisum ab Episcopo. Et facit quod tradit Alfonsus à Castro *dicto lib. 2. de leg. pœniten. capite ultim. vers. alterum quod*, quem sequitur Joan. Gutierrez *canonic. quæstionum, libro primo cap. 1. n.78. in fine*, quòd gestum ab excommunicato occulto valet, etiamsi postea manifestetur illum fuisse excommunicatum, quod illud facit: facit etiam quod dicitur *infra ca. sequent. à nu.53.* Nec obstat doctrina Lapi, Ferreti, & Boerii, quos pro dicta responsione allegat dicta decisio Assisiens. nam quicquid ea dicat, non loquuntur in terminis dictæ legis *Barbarius*, sed in longè diversis, nempe c. *susceptum de rescriptis in 6.* quando concurrunt duo impetrantes, unus qui expressit vacationis modum putativum, & alter qui expressit verum, & dicunt præferri illum, qui expressit verum, quando venit ante completum negotium, id est, adeptam possessionem ab altero, ut *infra 11. parte ca.1. nu.10.* & reddunt rationem, quia veritas ante completum negotium declarata præfertur opinioni quod non procedit in terminis legis *Barbarius*, in quibus validitas gestorum non fundatur in sola opinione, & errore populi, sed etiam in titulo putativo, & authoritate, superioris & utilitate publica, propter quæ jus validat gesta à judice, seu prælato putativo, & sic licet postea detegatur illius defectus, non debent retractari. Et quando illa doctrina procederet in terminis legis *Barbarius*, non tamen poterat applicari in specie illius decisionis Assisiens. ubi, ut dixi, provisus ab Episcopo erat in possessione, & sic completum negotium, quando provisus Apostolicus venit cum sua impetratione.

Unde videtur concludendum, quòd collatio facta ab excommunicato, vel suspenso à collatione beneficiorum, non tamen publico, est valida, facta tamen ab excommunicato, vel suspenso publico, licet

non

non notorio, aut denunciato, est nulla juxta dictum *c. ad probandum, de re judicat. & supra dicta.*

327 Et de regula * ac materia *dict. legis Barbarius.* ultra ordinarios, & repetentes ibi, Socinum, & alios supra relatos, vide Cotam. *in memorabil. verbo opinio communis*, Tiraquell. *dict. gloss* 8. *post leges connub.* Portium *lib.* 2. *regularum conclus.* 11. latè Antonius Gabriel. *d. conclus.* 8. *de probatio.* & Mascardum *dict. conclus.* 949. Ferretum *consi* 8 & 9. Gregorius Lopez Madecam, *in suis animadversionib. juris civilis ca.* Morlam. *d. tit.* 2. *q* 26. & *d. tit.* 11 *q* 2. Thom. Sanchez *d. lib.* 3. *de matrimon. disput* 22. ubi latè, & benè, & alios quos referunt Alfan. *in collat.* 199. Pichard. *in §. sed cum aliquis, n. instit de testam* Caravita Bottis, & novissimè P. Brosseus in remissionibus ad *banc. l.*

328 Quartum dubium † est, an valeat collatio facta ab Episcopo, seu prælato, qui commisit aliquod crimen ob quod ipso facto, & ipso jure privatus est prælatura, puta quia incidit in hæresim juxta dicenda inf. 11. *part. c. ult.*

329 Et dicendum est † valere, cum privatio est occulta, quamdiu enim toleratur in officio, nec privatio est notoria, rata esse debent quæ ab eo interim geruntur ex d. l. Barbarius, ita Butrius *in dict. c. nihil, de electione, nu.* 32. & ibi Abb. *n.* 12. Jason. *in dict. leg. Barbarius, nu.* 52. Selva *dict.* 2. *parte qu.* 12. *n.* 2. Corras. 2. *parte ca.* 4. *nu.* 13. Gregorius Lopez *in l* 21. *tit.* 4. *part* 1. *verbo no puede. & ibi*, Humada *in additione, nu.* 1. Navarrus *in cap. placuit de pœnitentia distinctione* 6. *n.* 179. & *in man. ca.* 9 *nu* 11. alias 8. & *consilio* 1. *de officio ordin.* Ugolinus *dicta tab.* 1. *ca.* 2. §. 22. *nu.* 4. & *officio Episcop. ca.* 4. §. 1. *nu.* 2. & 3. Azor. 2. *parte lib.* 7. *cap* 17 *quæstione quarta.* Manuel. Rodriguez *dicto cap.* 12. *del. ordin. judicial nu.* 6. Leisius *d. lib.* 2. *cap.* 20. *nu.* 64 & 67. Avila *d. disp.* 6. *dub.* 7. Angel. Rosella, Tabiena, Silves, Armilla, Aragon. & Ludov. Lopez *ubi supra*, & Enriquez *dict. lib.* 6. *c.* 7. §. 2. *gl. litera G.* & *lib.* 11. *c.* 3. §. 4. *in glossa litera* 1. *lib.* 33. *c.* 7. §. 6. *in gloss. litera B* Azor. *dict. lib.* 5. *ca.* 8. *quæst.* & Thomas Sanchez. *dict. disput.* 22. *quæst.* 6. qui alios citat.

330 Quamvis Albericus * *in dict. l. Barbarius, n.* 27. & ibi Jason. *n.* 92. dicant conclusionem *dict. l. Barbarius*, non procedere in hæretico, quia licet communi opinione reputaretur fidelis, tamen ab eo gesta non valent.

331 Sed contrarium ibi tenet Baldus † 1. *lectura n.* 29. Abbas, Selva, Corras. Ugolin. Angell. Rosella, Tabiena, Silves, & Lud. Lopez. ibi, qui loquuntur in hæretico, & Bursatus *consil.* 24. *lib.* 1. & Thom. Sanchez, qui alios refert. *dict. disput.* 22. *quæst.* 3. *nu.* 37. quem vide, & Pacianus *supr. n.* 90.

Et pro dicta conclusione facit, quod ex Joanne
332 Andreæ *in Regula * mora. lib.* 6. *in mercurialib.* tradit, Gambarus *d. l.* 1. *Rubric. qualiter legatus se gerere debeat cum Provinciam est ingressus, n.* 15. quod gesta ab eo, qui olim habuit titulum, & authoritatem à Superiore tolerantur, licet tempore quo agit authoritatem, non habuerit, & quod tradit Covarruvias *pract. quæst. c.* 16. *n.* 5. *conclus.* 5.

Faciunt etiam, quæ de excommunicato conferente
333 tradunt * Abbas *in capit. veritatis de dolo & contumacia*, à *n.* 42. & Felinus *in dict. capit. ad probandum de re judicata n.* 6. Covarruvia *in dict. c alma mater, prima parte.* §. 7. *nu.* 9 Anton. Gabriel. *dict. conclusione* 8. *de probation. n.* 9 Ugolin. *de censuris, dict. tab.* 2. *c.* 11. & 2. Jacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi l.* 13. *qu.* 17. & Sairus *de censuris lib.* 1. *c. n.* 34. & 35. & *li.* 2. *c.* 6. *n.* 1. & 3. Avila *de censuris dict.* 2. *part. c.* 6. *disput.* 5. *dubio* 1. & *disput.* 6. *dub.* 3. ac Lap. *alleg.* 89. *n.* 11. & ibi Mand. *lit. D. cum aliis.*

Et ampliatur dicta conclusio, ut procedat, etiam si
334 Episcopus, † seu Prælatus esset accusatus de dicto crimine, *c. nonne.* 8. *qu.* 4. Abb. supra Bertachin. *in repet.*

verb. error. communis vers. 2. & Corras. *d. c.* 4. *n* 13.

Sed in contrarium facit limitatio ad legem. Barbarius, * quam tradit Bart. *in pract. de tyrannia. qu.* 11. 335
n. 36. ubi docet, quod quando fit processus, ex quo ferenda venit sententia declarativa, ut quia fecit aliquod delictum, propter quod ipso jure privatus est jurisdictione, ut in hæretico, vel dicitur servus, vel infamis, tunc gesta post processum inchoatum non valent. ut *l.* 1 *C. de testam. in fi.* ibi *nec quisquam eis usque adeo status controversiam moverit. l. quæsitum.* 1. *ff. qui & quib.* secus si esset privandus per sententiam, tunc interim gesta per eum valent, & sequuntur Ant. Gabr. *d. conclus.* 8. *n.* 39. & Masc. *d. concl.* 649. *n* 80. & 81.

Verum hac de limitatione merito dubitat * Jason. 336
in dicta lege Barbarius, nu. 70. nam in præsenti concurrunt titulus, & quasi possessio, cum errore communi, seu tolerantia, ac publica utilitas propter quæ acta sustinentur ex *dict. l. Barbarius*, ut per Jason. *ibi nu.* 20. & 22. Unde dicta limitatio Bart. non videtur emendata. Nec obstat *dicta lege* 1. nam diversa est ratio in specie illius in qua non concurrit titulus, nec agitur de officio publico.

Nec etiam * obstat *d. l. quæsitum*, tum quia non 337
loquitur in officio publico, tum etiam, quia loquitur de manumissione, quam uti alienationem non potest facere, quia commisit crimen læsæ majestatis; non solum ex quo accusatus est, sed etiam ex quo commisit illud delictum, per quod incurrit ipso jure pœnam confiscationis bonorum. *l. si. C. ad l. Juliam majestatis.*

Secundo ampliatur, * ut procedat, etiamsi Episco- 338
pus seu Prælatus esset depositus per sententiam, & seu lata contra eum sententia declaratoria si ab ea appellavit: nam pendente appellatione non prohibetur fungi honoribus suæ dignitatis, Episcopaliaque jura exercere, & qui provocavit, non dicitur condemnatus. gloss. *in c. sæpe verb. vota de appellat. & in sum.* 8. *quæst.* 4. & sequuntur, Abb. dicens communiter approbari à Doctoribus *in d. c. sæpe. n.* 15. & ibi Francus *à n* 32. idem Abb. *in c. omnipotens de accusatio. nu.* 3. & *ibi* Felin. *nu.* 1. Corras. *d.* 2. *parte c.* 4. *nu.* 14. & 3. *part. c.* 6 *n.* 9. Joan. Gutier. *practic. quæst. lib.* 1, *q.* 39. & Scaccia *de appell. quæst.* 3. à *n.* 72. & conducunt dicta infra *part. c.* 3. *art.* 91.

Secus si non appellavit, vel alias sententia transiit in rem judicatam, * nam tunc ab eo gesta non 339
valent, ut ex citatis constat, quamvis sententia solum esset declaratoris criminis, quæ sufficit, cum pœna, seu privatio imponitur ipso jure, hec est necessaria sententia privatoria, seu declaratoria pœnæ, quidquid dicat Pacianus *dict. l. c.* 22. *nu.* 14. contra quem tenet additio Calleti *ibi litera C.* licet secus sit, ubi privatio non imponitur ipso jure, ut *in d. c.* 3. à *n.* 97.

CAPUT V.

De possessore juris conferendi.

SUMMARIA.

1 *Sufficit eum qui confert beneficium, esse in quasi possessione juris conferendi, licet apud eum sit proprietas: nam collatio, præsentatio, vel actio ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum jurium, cum sint fructus eorum, qui ad possessorem bonæ fidei spectant non ad Dominum, & consequenter provisus à possessore præfertur proviso à proprietario*, & n. seq.

5 *Indultum Cardinalis Ordinarii collatoris de conferendis beneficiis suæ Diœcesis, seu ad collationem suam de jure spectantibus, non comprehendit Beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat*, & n. seq.

6 Sicut non capit beneficia, ad collationem inferiorum spectantia, etiam dispositioni Papæ reservata, nisi facta de illis expressa mentio.

7 Quia non auget indultum jurisdictionem ordinariam, sed illam præservat.

8 Nec tollit opinionem.

9 Sufficit quem esse possessorem juris patronatus, in consequentiam, & non principaliter, ut possit validè præsentare, & sic bonæ fidei possessor Castri seu Villæ, vel Comitatus, ratione cujus competit jus præsentandi, ac Ecclesiam ibi, vel alias secus, licet nunquam antea præsentaverit, potest præsentare, quia dignitas sive Castrum aut Comitatus videtur hoc jus præsentandi semper retinuisse.

10 Quamvis D. Sahagun, dicat bonorum possessionem ad præsentandum, nunquam sufficere ex ca. cum Bertholdus de re judicata.

11 Ex eo creditor cui fuit pignori data Universitas, in qua est jus patronatus, non præsentat, quod debet fructus pignori restituere, vel computare, seu compensare quod non potest fieri in fructibus juris patronatus.

12 Et à ratione cessante id non procedit in terminis capituli salubriter de usuris, secundum Lambertum.

13 Quæ limitatio non placet.

14 De intellectu dicti ca. salubriter remissivè.

15 Quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, idem erit in possessore majoratus, ratione cujus competit jus patronatus, seu præsentandi quod est jus quoddam universale sicut feudum.

16 Et quando majoratus non esset jus universale, ut videtur verius in majoratu bonorum particularium, sufficit quod jus patronatus sit annexum bonis majoratus, &c.

17 Ubi ponitur resolutio Rotæ.

18 In his Regnis ex lege Tauri ex qua possessio majoratus, civilis, & naturalis, transit in verum successorem, licet alius apprehenderit possessionem illius, consequenter etiam transit in eum possessio juris patronatus illi annexi, & non in alium, qui apprehendit possessionem majoratus.

19 Nisi forte verus successor amittat suam possessionem ex negligentia decennii, vel alias.

20 Idem etiam quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, erit in bonæ fidei possessore Dignitatis, aut Beneficii, ad quod spectat præsentatio, seu collatio, dummodò non sit reservata. Nam tunc non valebit præsentatio vel collatio, propter decretum irritans, quod inficit, & annullat titulum, & possessionem &c. & consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, &c. & n. seq.

24 In Beneficiis reservatis possidens beneficium, etiam cum bona fide, ex provisione Ordinarii, non facit fructus suos, sed contra eum fit condemnatio fructuum, à die intrusionis.

25 Quamvis alias non fiat condemnatio fructuum, nisi a die motæ litis, etiam in spolio, & remedio Ca. reintegranda, nisi constet de mala fide.

26 Nisi sit spolium violentum aut attentatum.

27 Id procedit non solùm in reservatione clausulæ in corpore juris, sed etiam in aliis reservationibus, etiam non data scientia illarum in proviso. contra Æneam de Falcon. & Rotam. & distinctio inter reservationem clausularum in corpore juris, vel de certo Beneficio, & alias procedit ad effectum spolii, magis de stylo Rotæ, quam de jure non est habenda ad casum & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius est stylus Papæ contrarius, & n. seq.

32 Sententia Æneæ posset procedere, si Beneficium esset simpliciter reservatum, sine dicto decreto irritante, quod tamen solet apponi, aut si non apponeretur cum tam amplis verbis, &c.

33 Ad præsentationem, seu collationem sufficit quasi possessio defuncti seu ant[e]cessoris. Nam ea transit in hæredem, seu successorem, absque nova apprehensione, seu exercitio, quia quasi possessio jurium incorporalium transit in hæredem absque apprehensione, & exercitio contra Rotam, & alios, & n. seq.

37 Id absque dubio procedit in quasi possessione juris patronatus, seu conferendi, qui erat apud antecessorem ratione Dignitatis seu beneficii, Castri, Villæ vel Comitatus, quæ continuatur in successorem sine apprehensione, & retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem, etiam mortuo prælato, &c. & n. seq.

42 Et ponitur resolutio Rotæ, & idem est in quasi possessione domus, seu familiæ.

43 Et sic contraria sententia non potest convenire quasi possessioni juris conferendi.

44 Et resolutio Rotæ.

45 Quod dictum est præsentatum à possessore præferri præsentato à proprietario procedit, quando fuit processum ad institutionem antequàm constaret de proprietate, secus si prius constaret de proprietate secundum Abbatem, & alios, & Rotam, & n. seq.

53 De qua limitatione dubitat Rochus.

54 Et authori videtur falsa absolutè, & n. seq.

59 Acquiritur dicta quasi possessio ex unico actu, & n. seq.

63 Et ponitur resolutio, & decisio Rotæ, attenditurque & spectatur ultimus actus, & immediatus.

64 Ubi ponitur decisio Rotæ.

65 Illud tamen accipiendum est, nisi actus ex quo prætenditur acquisita quasi possessio factus sit sine præjudicio juris alterius.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

66 Ad acquisitionem possessionis ad effectum de quo agitur, scilicet validitatem collationis præsentationis, vel electionis requiruntur requisita posita per concilium Carderici, quod Rota servat.

67 Primò requiritur bona fides. Secundò, quod præsentatio, vel electio sit admissa, & secuta institutio vel confirmatio. Tertiò quod provisus fuerit in possessione beneficii, &c. Quartò scientia & patientia illius in cujus præjudicium quasi possessio acquiritur.

68 Quæ requisita ponunt, & sequuntur alii Doctores relati.

69 Sicut ad effectum acquisitionis absolutè & possessorii non requiritur bona fides.

70 Circa dicta requisita sunt aliqua advertenda, & Prima circa primum de bona fide illam esse omninò necessariam, neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, & n. seq.

73 Quamvis provisio à possessore malæ fidei facta non teneat, & sic etiam institutus sit removendus, constando de mala fide, nec valeat electio, ad quam fuit admissus possessor malæ fidei, si cum ejus voce fiat, & sine eo non constaret esse voces necessarias, adhuc tamen provisio facta à proprietario, qui non possidet, non valebit, secundum Abba. & alios contra Innocentium, & alios, & n. seq.

77 Et responsio Abbatis ad l. mala fide, C. de conditione ex l.

78 In hac controversia author tenet mediam sententiam, ut prima sententia Abbatis procedat in actu præsentationis ad quem judex adiri debet, qui non debet esse author spolii, secunda verò procedat in actibus ad quos judex adiri non debet, nec requiritur ejus authoritas, ut in collatione, & electione, &c. Tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione mala fide, &c.

79 Objicitur institutum ad præsentationem possessoris malæ fidei non esse removendum, etiamsi postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per adversarium, transit in rem judicatam, & habet vim diffinitivæ. & consequenter retractari non potest, si verò institutio facta fuit po-

suo

sito edicto nulloque comparente, & contradicente, verus patronatus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, &c.

80 *Secundum authorem ista fundamenta solum conviveunt, quod taliter institutus non sit removendus ad petitionem veri patroni, qui non appellavit, aut non comparuit non tamen convincunt constitutionem ipsam valere, nec respectu Superioris, contra quem non transit in rem judicatam sententia lata in causa beneficiali.*

81 *Provisio facta à proprietario, qui non est in possessione, valet, si nullus alius est in possessione.*

82 *Nam & hæres potest præsentare ante possessionem hereditatis acquisitam.*

83 *Quamvis alias per Rotam sit dictum contrarium.*

84 *Licet bona fides regulariter præsumatur, etiam sine titulo, nisi alius possessor antiquior appareat, tamen ubi jus resistit non præsumitur bona, sed mala fides*, & n. seq.

87 *Nisi possessio sit justo titulo aut probabilibus rationibus acquisita, ut sit possessio longi temporis, quod in proposito dicitur judicis.*

88 *Vel nisi simus in jure dubio, & obscuro, cujus error est probabilis, & justus, ac æquiparetur errori facti.*

89 *Facit ad prædicta, quod errore juris circa acquisitionem fructuum tradunt Doctores relati.*

90 *Ex prædictis Rota alias resolvit, quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales, Sede Episcopali vacante, non suffragari ad validitatem collationis, quamvis contrarium fuerat decisum, ut in decisionib. positis*, & n. seq.

94 *Ex prædictis etiam alia decisio supra adducta non videtur certa, cum ibi jus resistat prætendenti jus conferendi contra ordinarium.*

95 *Cum Beneficia de jure præsumantur libera ex unica presentatione, non acquiritur quasi possessio præsentandi, ad hunc effectum, quia bona fides non præsumitur, nisi probetur forma juris patronatus, vel quid simile, & nisi agatur de Beneficio, quod non negatur esse juris patronatus*, & n. seqq.

99 *Circa secundum requisitum est advertendum quod si institutio, aut confirmatio secuta esset, non prævio edicto, non acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio est nulla ipso jure, &c.* & n. seq.

101 *Reprobatur sententia Ferreti dicentis quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationem factam de Beneficio juris patronatus, absque consensu patroni.*

102 *Per provisiones etiam effectuatas, factas contra decretum irritum positum in reservatione, vel alia dispositione, seu indulto, non acquiritur quasi possessio providendi, quia decretum inficit omnia, etiam possessionem.*

103 *Et provisio facta de Beneficio sito in Diœcesi, ubi habet Cardinalis indultū, est nulla, etiamsi Cardinalis non provideret, propter vim decreti irritantis.*

104 *Alias, ad acquirendam quasi possessionem, sufficit præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, sive benè, sive malè.*
Ubi adducitur resolutio Rotæ.

105 *Circa tertium requisitum de effectuatione, advertendum est, quod effectuatio collationum seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vocationem, ex persona illorum*, & n. 106.

107 *Ubi adducitur resolutio Rotæ, quod procedit etiam in subsequenti provisione per resignationem, & contraria sententia posset procedere in provisione per cessionem juris.*

108 *Præsentatio seu provisio non potest dici habuisse effectum ad effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, licet fuerit secuta institutio, & provisus manserit in possessione Beneficii, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum, & adversarium, qui prætendebat præsentatorem non esse patronum, &c.*

109 *Quartum requisitum probatur jure, & Doctoribus relatis contra alios.*

110 *Ex quo renuntians Beneficium, quæsitum ad præsentationem patroni, in manibus ordinarii, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera detinet illud, non videtur ponere ordinarium in quasi possessione juris liberè conferendi &c. secundum Navar.*

111 *Ad effectum ut possit dici acquisita quasi possessio liberæ collationis contra patronum, requiritur quod constet ordinarium contulisse beneficium, ut liberorum, sciente & patiente patrono.*

112 *Alias per collationem ordinarii factam de beneficio juris patronatus, absque illius mentione, non præjudicatur juri, & possessioni patronorum*, & n. 113.

114 *Ubi adducitur resolutio Rotæ, quando tamen ordinarius ignoraret Beneficium esse juris patronatus, censetur conferre tanquam liberum.*

115 *Si sint plures in quasi possessione præsentandi præsentatio unius sine aliis, etiam effectum sortitæ, non privat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illam præservat, nisi fiat animo privandi illos.*

116 *Ubi ponitur resolutio.*

117 *Tunc dicitur fieri animo privandi alios, quando diceret omnimodā præsentationem seu plenariam ad se spectare, seu quando diceret se unicum patronum.*

118 *Provisio Apostolica non mutat statum seu quasi possessionem juris patronatus, seu conferendi.*

119 *Ubi ponitur decisi. Rotæ.*

120 *Reprobatur Ferretus.*

121 *Si ille in cujus præjudicium d. quasi possessio acquiritur non est in possessione illorum jurium, non requiritur ejus scientia & patientia. Nam si corporalia vacant, quia nulla illa possidet, non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicujus acquisitione quasi possessionis*, & num. seq.

123 *Cum adversus Episcopum acquiritur quasi possessio conferendi, seu præsentandi, acquiritur ejus sciētia & patientia, cum eo ipso quod in poss. Episcopatus sit in possessione juris liberè conferendi, &c.* & n. 124.

125 *Adducitur resolutio Rotæ, & idem esset in Canonicis, quod jus eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, sunt in quasi possessione juris eligendi, & votandi, &c.*

126 *Juxta quod procedit quædam decisio Rotæ.*

127 *Idem esset in eo, qui alias esset in quasi possessione juris patronatus, quamvis non præsentasset, &c.*

128 *Cum acquiritur quasi possessio servitutis, adversus Dominum fundi, qui est in ejus possessione, requiritur ejus scientia, & patientia, cum eum possideat tanquam liberum.*

129 *An præsumatur scientia illius, de cujus præjudicio agitur, judex arbitratur ex multiplicatione actuū, & qualitate ipsorum, & aliis circumstantiis.*

130 *Et ex publicitate actus præsumitur scientia.*

131 *Probatur etiam scientia, & patientia ex lapsu longi temporis.*

132 *Et respectu Episcopi probatur, quia tenetur visitare, &c.*

133 *Scientia ex conjecturis colligitur, & probatur.*
Ubi ponit plures conjecturas.

134 *Ad hunc effectum sufficit scientia præsumpta, non obstante quod ubi agitur de amissione vel privatione juris quæsiti, non sufficiat scientia præsumpta, quia hic non agitur de auferendo seu admittendo jure conferendi seu præsentandi in totum, sed de acquirenda possessione, & ex præsumpta scientia infertur possessionis civilis amissio*, & n. 135.

136 *Et sufficit scientia officialium.*

137 *Hodiè non procedit indistinctè decis. capit. consultationib. de jure patronatus, ex decreto Concil. Trid. sessione 25. cap. 9. quod locum habet, etiam in possessorio,*

sorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius jure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione post Concilium, adhibita causa cognitione super jure patronatus, juxta formam Concilii.

Et ponuntur declarationes Sacræ Congregationis & resolutio Rotæ. & n. seqq.

140 *D. Decretum Concilii & declarationes Sacræ Congregationis procedunt quando est controversia super libertate beneficii, secus quando solum est controversia inter præsentatos, super pertinentia juris patronatus. Nam hoc casu nihil est innovatum per Concilium*, & n. seq.

Et ponuntur resolutiones, & decisio Rotæ.

143 *D. Decretum Concilii procedit quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, non verò cum contra Ecclesiam non liberam, etiam patronum, præscribitur jus patronatus, &c.*

144 *Pertinentia collationis ad inferiorem Episcopo ad quem de jure non spectat, probatur per famam, & communem reputationem, & satis est per literas, vel instrumenta, docere beneficium consuevisse per talem conferri &c.*

145 *Quod intelligitur, quod super pertinentia collationis directè: nam agitur, & cum ordinarius non est jus causa vel provisus ab eo sed alius habens à Papa, vel legato aliunde.*

146 *Nam contra Ordinarium non sufficit, nisi fama esset juncta alia specie probationis.*

Ubi adducuntur resolutiones Rotæ. & n. seq.

150 *Secundo intelligitur, collationis pertinentiam ad inferiorem probari per favorem, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur.*

151 *Sed hoc est accipiendum, cum agitur contra ordinarium, vel provisum ab eo, tunc enim ita demum probatur per famam, si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de jure conferendi antiquo, alias enim sufficit fama, nisi constaret de statu possessione contraria*, & n. 152.

153 *Jus conferendi probatur ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato authoritate Apostalica, etiamsi non constet de quasi possessione conferendi & usu statuti, Cujus observantia præsumitur secundum Rotam.*

1 SUfficit autem eum, qui confert beneficium † esse
in quasi possessione juris conferendi, licet apud
eum non sit proprietas, *ca. cum olim de causa possess.*
2 Corras. *de benef. 2. parte c. 5.* * Nam collatio, præsen-
tatio, vel electio, ad eum pertinet, qui est in quasi
possessione horum jurium, cum sint fructus eorum
qui ad possessionem bonæ fidei spectant, non ad
Dominum *leg. bonæ fidei emptor D. de acquirendo
rerum dominio, §. si quis à non Domino. Inst. de rerum*
3 *divis.* * *l. 39. tit. 28. par. 3.* De quo Abb. Bellam. Et
alii *in c. gravis de restit. spoliatorum.* Covarr. *l. 1. vari.
c. 3. n. 6. & 7.* Pinell. *in l. 1. C. de rescind. vend. 2. p.
c. 4. à n. 45.* Joan. Garcia. *de expensis & melioratio. c. 23.
à n. 9.* Menoch. *de recuperando remedio. 15. q. 40. ex
nu. 573.* Navarr. *cons. 99. de Simon.* Peregr. *de fidei-
comm. art. 49. à nu. 109.* Et novissimè Fachinet. *con-
tro. lib. 1. c. 57. cum seq.* Thom. Sanchez in *praec. de-
cal. lib 2. c. 23. q. 2. ex n. 40.*
4 Et consequenter * provisus præsentatus, vel ele-
ctus à possessore, præfertur proviso à proprietario *l.
querelam. de elect. dict. ca. cum olim &c. Ecclesia Sutri-
na de causa possess. c. consultationib. ca. ex literis de jure
patron.* & ibi Do. maximè Abb. Rota *dec 49. rescript.
& 14. de jure patr. in antiq.* Staphil. *de literis gratiæ
tit. de modo & forma impetrandi. §. 4. principaliter. n. 7.*
Selva *de benef. 2. p. q. 7.* Rochus *de jure patr. verb.
competent. q. 14. & 45.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 6.
p. 3. n. 16. & 64.* & Lambert 1. *p. 2. lib. q. art 1. & 6.*
Joan. Nicol. Delphinas *de jure patr. lib. 2. q. 12. 13. &
14. à n 187.* Aimon. *cons. 322.* P. De Barsio *in directo-
ria elect 2. p. c. 2. quæst. 12. & 13.* Rosiniacus *de Benef.
c. 1. à n. 19.* Duarenus etiam *de benef. li. 3. c. 9.* P. Greg.
eod. tractat. c. 39 n. 9. Covarr. dicens hoc apud omnes
esse receptum: *pract. c. 14. n. 2.* Cuchus *in instit. ma-
jor. lib. 4. tit. 1. nu. 90.* Mascard. *de probat. concl. 173.
n. 3.* Menoch. *cons. 90. à n. 116. lib. 1.* & Joan. Gutier-
rez *cons. 4. n. 34.* & Flam. Paris. *de resignat. benef. li. 7.
q. 23. num. 46.* Duennas *reg. 282.* Parlad. *differ. 120.
n. 19.* Ugolin. *de offic. Episc. 51 §. 1. n. 5. & 7.* & Azor.
instit. moral. 2 par lib. 6. c. 21. quæst. 17. & c. 25. q. 16.
Puteus *dec. 206. lib. 1.* Cresc. 5. *de jure patr.* Rota *de-
cis 149. 166. 167. & 296. & 687. par. 1. diversorum
& decis. 521. 568. 573. & 881. novis. Farin.* Et fuit
resolutum in una Cremon. Prioratus de anno 1567.
coram D. Oradino. Et in una Regien. Prioratus 24.
Maii 1585. coram D. Pamphilio. in qua fuit decisum,
Ad validitatem præsentationis sufficere quasi posses-
sionem præsentandi, quæ acquiritur ex consensu
præstito provisioni, Puteus *dec. 209. lib. 2.* Crescen. 27.
lib. 2 &c. Et in una Nucerina beneficiorum. 30. Oct.
1592. infra adducta *num. 67.* Et in Hispalen. portio-
nis 19. Jan. 1594. supra adducta *c. 1. n. 3.* & in una
Pisana Capellaniæ 20. Maii inf. adducta *nu. 141.* Et
in Firm. altaria de Doriis 13. Febr. 1610. coram
Marcomontio infra relata *ca. ult. num. 91.* ubi aliæ
decisiones allegantur, & novissimè docet Zechus *de
benef. & pensione. Eccles. c. 2. versic. beneficia* etiam,
quia tamen malunt id procedere, licet postea posses-
sionem amittat. & *c. 12.* conducit *consil.* Calde. 23.
de Præb. & quæ tradit post hæc Gonzal. ad *regul. de
mensibus gl. 45. §. 2. ex n. 1.*
Hinc indultum Cardinalis Ordinarii collatoris de
conferendis beneficiis suæ Diœcesis, * ad collatio- 5
nem suam de jure spectantibus, non comprehendit
beneficia, in quorum possessione conferendi alias
erat, licet de jure collatio spectaret ad eum ex quo
erant in diœcesi, Puteus *dicta decisione 206. lib. 1.*
Mohed 8. *de privilegiis* alias 179. Rota *dec. 783. n. 4.
lib. 3. p. 3. diversorum*, & Thanis *decis. 3. in manuscript.*
Anast. Germonius *de indultis Card. §. regulares à
n. 92. & §. etiam ex eo n. 23.*
Et fuit dictum in dict. Hispalen. sicut non capit † 6
beneficia ac collationem inferiorum spectantia etiam
dispositio Papæ reservata, nisi sit facta de illis ex-
pressa mentio, Puteus *dec. 62. nu. 8. lib. 2.* Ferret.
cons. 17. nu. 1.
Quia non auget indultum jurisdictionem Ordina-
riam, sed illam præservat. Anast. Germonius supra,
* & Rota in una Romana beneficiatus S. Petri 28. 7
Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Novem. 1596.
coram Domino Corduba, ubi quod indultum nihil
tribuit, nec auget facultatem conferendi, sed tantum
removet obstaculum, per quod ordinarius impedie-
batur in collatione capite cum aliquibus, ubi Probus
ad Monach. *de rescript. in 6.* Cassad. *decis. 8. de præ-
ben.* cum aliis, &c.
Nec tollit indultum * optionem, ut fuit tentum 8
per Rotam, in una Bononien. sup. adducta *c. 1. n. 452.*
Anast. Germon. *d. §. etiam ex n 22.*
Et ampliatur prædicta resolutio, Primo quod suf-
ficiat quem esse possessorem juris patronatus in con-
sequentiam, † & non principaliter, ut possit validè 9
præsentare, unde bonæ fidei possessor alicujus Castri,
seu Villæ, vel Comitatus ratione cujus competit jus
præsentandi ad Ecclesiam, ibi vel alibi sitam, licet
nunquam antea præsentaverit, potest præsentare, quia
Dignitas sive Castrum aut Comitatus videtur hoc jus
præsentandi semper retinuisse, ita Rota *dec. 1. de jure
patr.* alias 140. *in novis* Bellam. *dec. 600.* Pa..s de
Citadinis, licèt satis confusè *d. art. 3. nu. 64.* Lam-
bert. 2. *part. 1. lib. q. 9. art. 3. n. 8. ad fi. & d. 1. p. 2.*
lib.

lib. q.3. art.1. n.9. post Cardinal. *in d. ca. ex literis 1. oppositione*, per illum textum quem sic intelligit, & Cajetan. *in repetitione cap. fi. de elect. in 6.* Cabed. *de patro. Regiæ coronæ Lusitaniæ c.6.* n 9.

Quamvis Doctor Sahagun. *in ca. fi. de sequestratio-*
10 *ne poss. nu.* 62. dicat bonorum * possessionem ad præsentandum, nunquam sufficere ex *c. cum Bartolus de re judicata*, ubi probatur, quod creditor cui fuit pignori data Universitas, in qua est jus patronatus, non potest præsentare, nec in eum transit jus patronatus cum Universitate pignorata.

Sed id ex eo est, quod creditor debet fructus pi-
11 gnori restituere, vel in sortem computare, * seu compensare, & fructibus juris patronatus non capiant æstimationem, restitui non possunt, nec in sortem computari, Rochus *verb. ipse, vel is, q.27. num.60. & 61.* Paulus de citadinis *9. p. q. 6. nu.14.* Lambert. *dict.2. parte 1. lib.9. art.2.*

Qui ibi n 4. *& q.10. art. 2. ad fi.* ratione cessante,
12 inquit, * id non procedere, in terminis *capituli salubriter de usuris*, cum ibi non teneatur maritus fructus pignoris in sortem computare, nec restituere.

13 Quæ limitatio nihilominus mihi † non placet. Nam quamvis in terminis *illius capituli*, maritus non teneatur fructus pignoris in sortem computare, nec restituere, tamen illos lucratur ad supportandum onera matrimonii, ad quæ non confert fructus juris patronatus, & ex alia parte, creditor non possidet tanquam Dominus, seu animo Domini facit quod dicitur inf. *ca. ult. à n.178.* & vide dicenda *c. seq. à n.6.*

Et de intellectu *d. ca. salubriter*, vide post alium
14 Navarrum * *de usuris not.21. à n. 64.* Covarru. *lib 3. variarum, c.* n.3. Ludovicum Beiam *in respon. casuum conscientiæ, casu* 56. Ludovicum Lop. *instruct. conscientiæ 1. to. cas.*210. Aragon.2. *quæst.78. art.2. in solutione ad* 6. & ibidem Bannez, & Salon latissimè *contro.*14. & Solis *de censibus lib.2. ca.5. nu.*10. Pet. Navarra *de restit. lib.3. c.2. ex n.* 352. Molina *de instit. disput.*321. Valascus *consult.* 18. Barbosa *in l.1. n.43. & in lib. de divis. à n.1. ff. solut. matrimo.* Alex. Trentacinquium *variar. resolu to 1. lib 3. resolu.2. ex n.*13. Castillo *controvers. lib. 3. c.23.* Cenedum *collect.*14. *ad Decretal.* & alios per eos relatos.

15 Et quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, &c. idem erit in possessore majoratus, ratione cujus competit jus patronatus, seu præsentandi, quod est jus quoddam universale, sicut feudum Castillo *in l.46. Tauri verb. en todo ello succeda.* Molin. *de Hisp. primog. lib.1. c.26. in fin.* & Burgos de Paz *q. 6. à n.40.* quamvis majoratus ex se non sit verè dignitas, Molina *dict. lib.1. c.15. à n.4.* quicquid dicat Velasq. de Avend. *in l.45. Tauri gl. 6. à n.7.* quòd majoratus est dignitas, quæ est quædam persona ficta, &c. post Matienzo alios citantem *in l. 5. tit.7. lib.5. Recop. gl.2. n.2.* & Burgos de Paz *q.3. à n.1.*

Et quando majoratus non esset jus universale,
16 videtur * verius in majoratu bonorum particularium qui est instar fideicommissi. Simancas *de primogen. Hispan. lib.1. ca.1.* sufficit quod jus patronatus sit annexum bonis majoratus, ut qui est in possessione bonorum illius, in consequentiam etiam & accessoriè, sit in possessione dicti juris patronatus illis annexi, ad dicta infra *c. ult. n.34.*

17 Facit decisio Rotæ, in causa Pampilonen. Vicariæ 3. Julii 1595. coram de Penna quod juris patronatus annexi majoratui Hispano, possessio civilis, & naturalis acquiritur sine apprehensione consequenter cum majoratu, beneficio legis Regiæ, nec per momentum vacare dicitur, sed transfertus in successorem, ad Molinam, *leg.3. capite duodecimo num.2.* Mieres *de majorat.3. part. quæst.11. num. 9.* qui est in posses. majoratus consequenter etiam erit in posses. juris patronatus annexi ipsi majoratui, licet non sit verus successor illius.

Quod tamen non procedit † in his Regnis Co- 18
ronæ Castellæ, ex *d. l. Regia 45. tauri*, ex qua possessio majoratus, civilis & naturalis, transit in verum successorem, licet alius apprehenderet possessionem illius, & consequenter etiam transit in eum possessio juris patronatus illi annexi, *in d. decis.* Pampilonen.

Et non in alium qui apprehendit possessionem
majoratus. * Nisi forte verus successor majoratus 19
amittat suam possessionem, ex negligentia decennii, vel alias, ad tradita per Dinum *de reg. sine possessione ad fin. lib.6.* Abb. & Felin. *ex num.7. cap. vigilanti de præscrip.* Ant. Gomez *in d. l.45. tauri, n.162.* Menchaca *de success. resolutione*, § 2. *n.* 10. Mieres 3. *p. quæst.6. & 4. p. quæst.21. n.5.* & Rota *dec.378. n.3. parte 1. diversorum.*

Idem etiam quod dictum est de possessore Castri, 20
Villæ, seu Comitatus erit in bonæ fidei possessore dignitatis, aut beneficii ad quod spectat præsentatio, seu collatio Navarr. *consil. 2. de jure patronat.* dummodo talis dignitas aut beneficium non sint reservata.

Nam tunc quantumcumque bona fide possideat,
* non valet præsentatio, vel collatio, propter de- 21
cretum irritans reservationis, quod inficit, & annullat titulum & possessionem, & sic caret omni effectu, & juris adminiculo, ut dictum est supra *ca.1. n.427.* Ita Rota *dec.4. de præbend. in antiquior. & 20. eodem in antiquis.* Simoneta *de reservatio. q.44.* & ibi Granutius Gigas *de intruso, nu.79.* & Anton. Gabriel. *de dictis conclus.3. n.50.* & post hæc tradit Gonzal. *glos.15. §.1. n.95. & glos.31. n.28. & glos.45. §.2. num.* 44.

Quamvis collector *dict. decis.4.* dissentiat, quando
intrusus esset beneficii † possessor, ut quia ignoraret 22
reservationem, & Ægidius *decis.66.* & Æneas de Falcon. *de reservatio. 4. quæst. effect.26.* quod etiam videtur sentire Navarr. *d. cons.2.* & Gigas *ibi & numeris præcedentibus.*

Sed convincitur: nam dict. decretum irritans * 23
consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, Lancel. *de attenta.3. par. c.31. n.92.* Rota *decis. 24. 2. p. diversorum*, & videtur tenere Peregrinus *ad Rubric. de caus. possess. & propriet. nu.36. ad fin.* facit quod tradit Anton. Gomez *in l.45. Tauri n.1.7. ad fin.* & cum eo Molina *de primog. lib.3. c.12. n.18.*

Unde in beneficiis * reservatis, possidens benefi- 24
cium, etiam cum bona fide ex provisione ordinarii, non facit fructus suos, Sarnen. *in reg. de Annali. q.23.* Rota *d. dec.20. de Præben. in antiq. & 4. eod. in antiquior.* & Simoneta *d. q.44.* & ibi Granutius *n.5.* Gonzal. Mendez Vasconcell. *divers. jur. arg. li.2. c.8. à n.5.* Sed contra intrusum in beneficio reservato, nisi habeat titulum à Papa, fit condemnatio fructuum à die intrusionis Joan. Paul. *decis.37. & 120.* quæ habentur in impressis *3. par. diver. lib. 3. dec.792. & 876.* Caputaquen. *dec.27. seu 28. p.2.* Bellam. *in c. gravis de restitutione spoliat.* Papaz *in additione* Rotæ *decis.5. de renunciatione in novis, n.8.* & Mandos. *cons.34. n.10.* Pontanus *de spolio lib.4. n.24.*

Quamvis alias non fiat * condemnatio fructuum 25
nisi à die motæ litis, id est, à tempore citationis legitimè executæ. Mandos. supra. Etiam in spolio, & remedio capitulo reintegranda, nisi constet de mala fide, Rota *dec.4. & decima de restitutione spoliat. in novis* Bellam. & Caputaquen. *supra* Rota *decis.552. n.2. p. divers.* Anton. Thesaurus *decis.* Pedemontana.

Nisi sit spolium violentum, in quo fit à die intru-
sionis, ut *ibi * decis.* Joannes & Paul. 37. & 120. & 26
dec.390. lib. 3. p. 3. diversorum, & Cæsar de Grassis *dec. 43. nu. 12. & 14.* Mandosius supra intelligendi Lancellot. *d. c.31. n.70.* sicut etiam in attentato, Rota *decis.5. de restitutione spoliat. in novis.* Lancell. *d.3. p. c.29. n.249. & d. cap.31. n.66.*

Et

27 Et ita tenendum est, * & quamvis Æneas de Falc. *de quæst. 4. effectu 9.* docet, quod quamvis recipiens beneficium in curia vacans ab Ordinario, scienter non faciat fructus suos, ex quo non habet bonam fidem, in aliis tamen reservationibus, nisi probetur scientia ipsius provisi (nempe quod sciebat personam per quam vacaverat esse de contentis *in extravagante ad regimen, &c.*) faciet fructus suos, quia ignorantia præsumitur, & sentit Gigas supr. *n.93.*

28 Et quamvis in una * Salamantina dimidiæ portionis 1. April. 1591. coram Domino Pamphilio infr. adducta 11. *part. cap. ultimo* 8. *dubio n.242.* dictum sit, quod possessor bonæ fidei facit fructus suos procedere, etiam in beneficiis reservatis, non data certa scientia reservationis, nisi reservatio sit clausa in corpore juris, ut super certo corpore beneficii, aut alias indubitata, & notoria, Put. *dec.* 180. *lib.3.* & fuisse resolutum in causa Salamantina fructuum, pro hæredibus Francisco de Burgos de anno 1587. coram Domino Gipsio, &c. Et idem novissime fuit resolutum in causa Mediolanen. liquidationis fructuum 8. Novem. 1602. coram D. Ludovisio, nempe fructus liquidandos esse à die motæ litis, quia ad istum effectum sufficit quod absit mala fides, quæ ibi in condemnato ante litem non probatur, cum non appareat quod habuerit scientiam reservationis: & reservatio, cum non sit clausa in corpore juris, vel super certo corpore beneficii, aut alias indubitata & notoria, ita ut ejus ignorantia allegari non possit, non nocet, ut docet Surdus in Salamantin. fructuum 9. Martii 1587. coram Gipsio, & in alia Salaman. dimidiæ portionis coram Decano 1. Aprilis 1591. talis enim requirebatur ad hoc, ut infringeret possessionem provisi ab ordinario, Puteus *decisione* 180. *lib.3.* & fuit dictum in Romana canonic. 7. Decemb. 1584. coram Sanctissimo, & in pluribus aliis, &c. Et verba sententiæ condemnantis in fructib. debent intelligi, prout jus disponit, Aym. *consil.* 74. *n.9. &c.*

29 Nam ista resolutio est * contra allegata, maxime contra Rotam *d. dec.*20. *& 4. de Præben. & dec.* 24. 2. *p. diver.* & Caputaq. Sarnen. Simonetam. Mand. & Lancellot. *supra*, qui de beneficiis quomodolibet reservatis loquuntur.

30 Et est contra stylum curiæ, & ipsius Papæ * qui in brevibus de capienda possessione beneficiorum reservatorum, sive nomine Cameræ, sive ad favorem literarum, semper præcipit restitui fructus a die vacationis beneficii, licet reservatio, prout solet, non sit clausa in corpore juris, vel decreto corpore beneficii; de quo *par. seq. c.3. n.1.5.*

31 Et dicta distinctio inter reservationem clausam in corpore juris, vel de certo * corpore beneficii, & alias reservationes, procedit ad effectum spolii, ut *in d. dec.* Putei 180. magis de stylo Rotæ, quàm de jure, ut diximus suprà *c... n.*426. & non est trahenda ad casum, & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius habemus stylum ipsius Papæ contrarium.

Et dicta sententia Æneæ posset procedere, si Beneficium esset simpliciter reservatum, sine dicto decre-
32 to * irritan. quod tamen solet apponi in reservationibus, aut si non apponeretur cum tam amplis & generalibus verbis, quæ non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia inde secuta inficiunt, sed solum irritaretur, seu annullaretur collatio seu actus juxta dicta *supr. c.1. n.*411. & juxta hoc procedet, quod tradit Gonzal. *gl. ult. q.* 4. *à n.* 41.

33 Secundò ampliatur prædicta * resolutio, quod sufficiat quasi possessio defuncti, seu antecessoris, nam ea transit in hæredem, seu successorem absque nova apprehensione seu exercitio, ut in terminis tenet Lambert. 1. *par.* 2. *quæst.3. art.*22. & Joan. Gutierrez *cons.3. n.* 2. ex doctrina Baldi *in leg. in suis* 2. *oppositione. ff. de liberis & posthumis*, quod quasi pos-
sessio jurium incorporalium transit in hæredem * abs- 34
que apprehensione & exercitio, quod etiam tenet Otalora *de nobilitate* 1. *part.3. c.6. n.* 8. & Ferretus *cons.* 179. *n.9.* & Peregrinus *de fideicomm. artic.46. n.19. & ad Rubr. dicam poss. n.* 89.

Quamvis contrarium † in terminis teneat Rota, ut 35
per Achillem *dec.*105. *seu* 5. *de causa poss.* & Caputaquens. *dec.*135. 152. *&* 420. 2. *part.* Thanis *dec.*15. Acoramb. 63. *lib.2. in manuscript.* & sequitur Hieron. Gabriel. *cons.*185. *n.*17. *li.*2. dicens quasi possessionem juris patronatus, seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec à successore acquiri, ut per Acoramb. & Achillem *suprà.*

Et alias sæpe Rotam conclusisse ex *l. cum hæredes*
ff. de acquirenda poss. † quam dicunt habere locum 36
etiam in incorporalib. ex Alex. *in d. l. in suis*, *n.*8. & Tiraquellus *in tr. le mort saisit.* 4. *part.*7. *declaratione & in præfatione* 3. 4. 5. 6. *&* 7. *declara.* qui tamen id non dicit. Idem Pontanus *de spolio. l.*1. *n.*133. Gonzalez *glos.*34. *n.*108. dicens fuisse resolutum in una Oveten. beneficii de Vega 15. Janu. 1596. coram Domino Orano & alias pluries. Genuen. *in praxi ca.*100. *n.* 4. & Gratian. *discept. forensium ca.*113. *n.*76. & ita tenuit Rota in causa Januen. jurispatr. 17. Mart. 1603. & Toletana capellaniæ de Viveto 6. Febr. 1604. & oppiden. Jurispatr. 20. Jun. 1605. coram D. Lita, quod quasi possessio præsentandi non transit in hæredes & successores absque apprehensione.

Sed prior opinio * videtur verior, quæ absque du- 37
bio procedit in quasi possessione juris patronat. seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu beneficii Castri, vel Comitatus, Rota *d. decis.*1. *de jure patron.* alias 140. *in novis.* Achilles *sup. n.*8. quæ continuatur in successorem sine alia apprehensione. Tiraq. *in d. præfat. declarat* 5. & Azor. *de*
Synodo 1. *dubit. in declar. decis. à n.*32. * Facit *decis.* 38
Rotæ 9. *de causa poss. in antiquis.* Possessio enim retinetur per Ecclesiam seu Dignitatem, etiam mortuo Prælato, ut per Felin. *in c. constit. n.*19. *de rescrip.* Lambert. 3. *p.2. li. q* 11. *art.*9. Rota *decis.*1. *n.*4. *de restit. spoliat. in novis.* Cassad. *decis.*7. *n.*13. *de causa poss.* Rota *decisio.* 390. *part.*1. *& dec.*19. *n.*8. *part* 2. *divers.* Caputaquen. *decis.*170. *par.*3. *Cota* 351. *in miscell. manuscriptis.* Millis *in reper. versi. possessio quæ erat penes prælatum*, Covarruvias *lib.3. variarum cap.*15. *n.*13. Pontanus *de spolio li.*1. *n.*114. & Velazquez de Avendanos *in l* 45. *Tauri gl.*6. *n.*8.

Et est decisio * Rotæ in causa Bracharens. Parochia- 39
lis 17. Junii, 1591. coram Illustrissimo Cardin. Manrica, in qua fuit resolutum. Non constare modernum Vicecomitem, esse in quasi possess. præsentandi ad Parochialem; de qua agitur: nec obstare, quod Vicecomes senior una cum aliis anno 1527. præsentaverit, præsentatio fuerit sortita effectum, per unicum actum cum effectu subsecuto, quasi possessio præsentandi acquiratur, quia possessio non transit ad successorem, nisi naturaliter apprehensa sit *l. cum hæredes de acquir. possess. l.*1. §. *Scævola si quis testamenta lib.* nec obstare, quod Vicecomes senior non præsentavit nomine proprio, sed nomine Dignitatis, & ista quasi possessio tanquam acquisita dignitati, transeat ad successorem in Comitatu Rota 1. *jure patro. in novis Bellam.* 701. quia præsentatio intelligitur facta titulo donationis, qui apparet, Cravet. *cons.* 253. *nu.* 3. donatio autem juris patronatus facta à quibusdam patronis, non fuit Castro Comitatus, seu Dignitatis, sed Francisco Vicecomiti, & cum nomen proprium fuerit præpositum, & postea adjunctum nomen Dignitatis, censetur appositum gratia demonstrationis, *arg. l. si communis servus de stipulatione servo. Mela. in princ. de alimentis legatis*, Bart. *l. Centurio nu.* 39. Ripa 173. *de vulgari.* Nec etiam in dubio

bio donatin poteſt intelligi facta Caſtro ſeu Digni-
tati, quæ propter odium, ſeu affectionem fieri ſo-
let, quod magis congruit perſonæ, quam digni-
tati, &c.

40 Et poſtea 24. Febr. 1592. † fuit reſolutum. Non
conſtare Vicecomitem juniorem ſenioris hæredem
eſſe, ut poſſit ad eum tanquam hæredem pertinere.

41 Et prima Julii eodem * anno fuit idem reſolutum.
Et rurſus, non conſtare de jure donantis, neque fa-
mam publicam poſſe ſufficere, niſi per longiſſimum
temporis ſpatium concurrat, quaſi poſſeſſio præſen-
tandi, Caſſad. *dec.2. nu.6. de probatio.* Put.40. *in fi.
li.1.* neque etiam confirmationem ordinarii in caſu
propoſito multum ſuffragari, quia cum conſtaret, be-
neficium eſſe juris patronatus, parum ejus intererat,
an ad unum, vel ad alterum pertineret, &c.

42 Et idem † eſt in quaſi poſſeſſione alicujus domus ſeu
familiæ, ut in deciſ. Pampilonen. Vicariæ Araun.
12. Maii 1595. coram D. Penna infra relata *n.142.*

43 Et ſic contraria ſententia non poteſt convenire †
quaſi poſſeſſioni juris conferendi quicquid dicat Hie-
ron. Gabr. *ſupra* cum ſemper competat ratione Eccle-
ſiæ, ſeu Dignitatis.

Et quod in incorporalibus poſſeſſio tranſeat in hæ-
44 redes abſque * actu, videtur, Rota in una Beneven-
tana cenſus 13. jun. 1594. coram Domino meo Cor-
duba in qua Domini reſolverunt, dandum eſſe man-
datum de manutenendo filiis & hæredibus, quondam
Conſtantiæ de Comitib. quia conſtat illam per mul-
tos annos ante, & de tempore motæ litis fuiſſe in
poſſeſſione exigendi redditus cenſus de quo agitur,
Et ſicut illi dandum eſſet, ſi viveret, §. retinendæ
inſtit. de interdictis cum vulgatis, ita & filiis, & hæ-
redibus ejus, ad tradita, per Menoch. *de retinend.
remed.3. n.62.&c. ut in dec.315. noviſ.Farin.* Niſi iſta
deciſio procedat juxta ſtatuta particularia, ex quibus
ſine actu transferatur poſſeſſio in hæredes.

45 Quod autem dictum eſt, præſentatum * à poſſeſ-
ſione, ſcilicet bonæ fidei, præferri præſentato à pro-
prietario, ſeu vero patrono, limitatur procedere, quan-
do fuit proceſſum, ad inſtitutionem, antequam conſta-
ret de proprietate, ſecus ſi prius conſtiterit de proprie-
tate, quia proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis, *c.
cum dilectus de cauſa poſſeſſ.* ita declarat Abb. *in d. c.
conſultationibus de jure patr. nu.9.* ſequuntur Decius
*conſ.*187. *nu.*1. & 149. *nu.*2. Ripa *in d. c. cum Eccleſia
Sutrina de cauſa poſſ. nu.*131. Bertachi. *in reper. ver.
præſentatus à non patro.* Paulus *de citadinis 6. p. art.3.
n.16.* Menoch. *de recuperanda, rem.1. nu.180.* Hier.
Gabr. *conſil.185. li.2.* Cuchus *li.4. tit.1. n.96.* loquens
in electione. Ferretus *conſ.211. n.10. in fin.* Genuen.
in praxi ca.100. nu.2. & Joan. Gutierrez *d. conſ.4. in
fin.* & ſecuta eſt Rota in una Imolen. juris patronatus
7. Jun. 1577. coram Domino Cantucio, quæ habetur 2.
46 *pag. diverſ. dec.167. n.10.* * Et in una Valentina Pa-
rochialis de Cooſentayna 26. Januarii 1582. coram
Domino Seraphino, quæ habetur eodem 2. *p. deciſ.*
47 269. *n.5. ubi n.6.* dicitur, non poſſe dici conſtare de
non jure poſſeſſoris, quandiu de eo docere poteſt.
Ægidius deciſ. 103. in his enim, inquit requirimus,
vel partis confeſſionem, vel rem judicatam ex Rota
dec.3. de reſtitutione ſpoliat. in novis, & Caſſad. 3.
eodem. *quæ dec. eſt etiam noviſſ. Farin.565.*

48 Et ſecuta etiam eſt, Rota in una Compoſtellana
Parochialis 16, Januarii 1595. coram illuſtriſſimo
Blancheto, ut in deciſio. ſequent. Domini cum præ-
ſuppoſito, quod iſtud jus patrona. non ſit Univerſi-
tatis, ſed particularium, dixerunt Baſcum inſtituen-
dum, uti præſentatum à majori parte eorum qui ſunt
in quaſi poſſeſſione præſentandi, *ca. conſultationibus
de jure patr.* ſed ſi eſt Univerſitatis prout Domini
dubitant, tunc dixerunt, inſtitutionem debitam Al-
varo, uti præſentato à majori parte, & quaſi poſſeſ-
ſionem hoc caſu non ſuffragari, quia præfertur pro-
prietas. Abb. *in d. c. conſultationibus n.9.* Joan. Paul.
dec.93. & fuit dictum coram me in una Firmana be-
neficii 28. Maii 1589.

Et in una Senen. juris præſentandi 9. Januar. * 49
1598. coram D. Penna fuit reſolutum, quod quando
conſtat de proprietate præſentandi, non attendi quaſi
poſſeſſionem, &c. Et fuit dictum *in commen. juris
patr.* 8. Junii 1601. coram D. Seraphino infra relata
c. ult. n. & noviſſimè fuit reſolutum in Baren. benefi-
ciorum 14. Maii 1604. coram D. Lancelloto & 11.
Feb. coram Millino, & 1. Jul. 1605. coram Coccino,
quando ante inſtitutionem conſtat de apprehenſione
juriſpatronatus, non de jure poſſidentis, in petitorio
non attendi quaſi poſſeſſionem, requiri tamen ad
hunc effectum rem judicatam, vel partis confeſſio-
nem, ſecundum obſervantiam Rotæ, ut dict. Valen-
tina 169. & in aliis cauſis: ſed in concurſu duo-
rum præſentatorum non requiri rem judicatam, vel
confeſſionem partis; ſed ſufficere, quod alias con-
ſtet de jure poſſidentis, fuit reſolutum in Milevi-
tana juriſpatronatus 18. Aprilis 1608. coram Marco-
montio, nempe inſtitutionem deberi, &c. Rubric.
juſp. & idem in Ferrarienſ. prioratus 1. Decemb. 1608.
coram D. Penna infra relata 7. *p. c.10. n.35.* & in Lu-
cana juriſp. 12. Martii 1610. coram eodem D. Penn.

Idem etiam tenet Covarru. * *d. c.14. pract. nu.2.* 50
qui ait, quod præſentatus ab eo, qui eſt in quaſi poſ-
ſeſſione, præferendus ſit præſentato à vero patrono,
interim dum non eſt ſententia lata, in proprietate ju-
ris patronatus, & ſic quod erit inſtituendus, modo
ante inſtitutionem & poſt præſentationem, non pro-
nuncietur ſententia in cauſa proprietatis, adverſus
poſſeſſorem.

Et Lambert. *d.1. part.2. li.2. q. art.6.* idem * tenet 51
qui *n.1.2.3. & 4.* caſu intelligit d. ſententiam Abba-
tis ſupra, quando poſſeſſor præſentavit unum, & al-
terum proprietarius, qui movit litem poſſeſſori ſuper
jure patronatus, & ante inſtitutionem conſtitit de jure
proprietatis, & ſic evicit ei jus patronatus, quo caſu
debebant reſtitui, proprietario fructus qui extabant,
ſecus verò, quando ſolum eſſet lis inter præſentatos.
Nam tunc ait inſtituendum eſſe præſentatum à poſſeſ-
ſore bonæ fidei, quamvis præſentatus à proprietario,
ante inſtitutionem, probet illum eſſe proprietarium,
quia res inter illos acta non debet præjudicare poſ-
ſeſſore, ut fructus etiam qui extant reſtituat ex vul-
gari, *reg. res inter alios acta.*

Et ſic intelligit * Inno. *in ca. Cumana de elect. n.4.* 52
ubi ait, quod ſi ad electionem fuerant admiſſi cum
proteſtatione, unus qui dicebat ſe eſſe in poſſeſſione,
& alius qui dicebat ſe eſſe proprietarium, quia tunc
de nullo iſtorum conſtabat, ſi poſt modum tempore
petitæ confirmationis conſtiterit ambarum dicta eſſe
vera, ſcilicet unum eſſe in poſſeſſione, & alium
proprietarium, vox erit poſſeſſoris, & ſic iſta conſi-
derantur ante confirmationem, ſeu inſtitutionem, &
Innocentium ibi ſequitur Abbas *ibid. n.11.* & idem
videtur tenere Abbas *in d. c. cum Eccleſia Sutrina
n.53.* cum Innoc. *ibi, & in ca. in literis de reſtit. ſpo-
liat.* & d. declarationem Abbatis videtur ſequi Gon-
zalez *d. gl.45. §. n.43.* & citat *deciſionem* Venetam
Tribii 55. *n.80. ante fin. lib.2.*

Sed de limitatione, & declaratione Abbatis * *in* 53
d. cap. conſultationibus, abſolute dubitat Rochus *verb.
competens. q.19. n.46.* ex Innocentio *in d. ca. cum Ec-
cleſia Sutrina, & in d. ca. in literis*, quem refert & ſe-
quitur, ut dixi, Abb. *d. n.53.* quia dicunt, quod ele-
ctio poſſeſſoris præfertur electioni proprietarii, & illa
potius eſt confirmanda, & præſupponunt, quod de
proprietate ipſius proprietarii conſtet, ut apparet ex
Abb. *ibi* in illis verbis, ex quo de proprietate con-
ſtat, & ratio præmilitat quantumcumque de proprie-
tate conſtet: dum dicunt, quod ideo præfertur ele-
ctus à poſſeſſore, quia proprietario non licuit pri-
vare

vare possessionem propria authoritate, & possessionem sibi assumere.

54 Ex alio etiam d. limitatio & declaratio * mihi videtur falsa absolute, & distincte etiam ubi proprietarius ante institutionem evicerit possessori jus patronatus, seu eligendi, per rem judicatam, quia eo ipso quod præsentatio, seu electio facta est, consumptus est hujusmodi fructus possessionis, qua possessor nihil potest ulterius in ea facere, nec in aliquo factus est locupletior, ut recte inquit Innocen. *in d. ca. in literis n.*1.

55 Maximè cum per præsentationem, * seu electionem, statim acquiratur jus præsentato, vel electo ad beneficium. Sarnen. *in reg. de non tollen. jure quæsito, qu.*1. *cum aliis* de quibus *sup.* 4. *par. ca.*3. quod non debet ei auferri, etiamsi post institutionem appareat de proprietate, etiam per rem judicatam contra possessorem.

56 Quamvis Lambert. *d. art.*6. *n.*4, dicat, * quod per institutionem fructus præsentationis videtur consumptus, quod etiam tenet Menoch. *d. consil.*90. *lib.*1. *n.*123. post Abba. *in d. c. consultationib. n.*3. Et quamvis Ripa *in d. c. cum Ecclesia n.* 93. dicat, etiam post institutionem esse fructus extantes, & accipiendos Gonzal. *d. §.* 2. 12.

57 Et hæc mea sententia * sine difficultate procedit in proviso ab existente in quasi possessione juris conferendi, qui nullo modo debet removeri quantumvis postea constet de proprietate alterius, etiam ante adeptam possessionem: quicquid velit Hiero. Gabriel. *sup.* cum per collationem acceptam jus in re acquiratur, sicut per institutionem *c. si tibi absenti de Præbendis in* 6. & dictum est sup. 4. *part. c.* 2. quamvis in dicta Ferrar. prioratus id applicaretur etiam ad provisum ab existenti in possessione conferendi: sed postea 8. Martii 1610. itum est in alia ratione, ut *infr. num. seq.*

58 Nec obstat ratio Abbatis *in dict.* * *ca.* consultationibus quod proprietas absorbet causam possessionis, ex *d. c. cum dilectus*, quia id est respectu futuri, non verò respectu præteriti, ut apparet *ex d. c. cum Ecclesia Sutrina.*

Limitatur etiam decisio. d. capituli *consultationibus*, per Cabedum *de patronis regiæ coronæ cap.* 8. *num.* 8. quem sequitur Perez de Lara *de anniversar. & capell. li.*2. *ca.* 9. *nu.* 41. ut locum non habeat, quando quæstio & lis est super spolio: nam tunc cùm patronus qui obtinuit, petierit se restitui, & tantum afferat restitutio, quantum abstulit spolium, quod non fieret, nisi relicta Ecclesia, & debet removeri institutus seu ab Episcopo provisus, &c. Sed certè ista limitatio stare non potest: nam cum is qui est in quasi possessione præsentandi seu conferendi contra patronum, eam acquisierit sciente & patiente ipso patrono, ut requiritur infra *n.* 67. & 109. & sic facto suo recideretur à possessione, non datur spolium Socin. *in l. rem quæ nobis. ff. de acqu. poss. n.* 8. Ripa *in ca. sæpe de restit. spol. nu.*26. & 28. Rota *decisio.*138. & *seq. nu.* 1. *diver.* & in Meliten. beneficii S. Faustini 10. Decembr. 1586. coram Seraphino infra adducta 6. *part. c.*3. *n.*144.

Limitatur etiam d. consult. ut procedat ubi agitur de pertinentia collationis, tunc enim sufficit quasi possessio ad validitatem collationis, at ubi agitur de statu beneficii, non sufficit quasi possessio, nec attenditur ultimus status ad effectum validitatis collationis, si constat de contrario aut diverso statu anteriori, ut fuit resolutum in illa Ferrarie. prioratus 8. Martii coram D. Penn. relata 7. *part. ca.*10. *num.* 35. ubi etiam quod ex possessione instituendi non acquiritur possessio conferendi liberè quæ sunt diversa.

59 Acquiritur autem dicta quasi possessio ex * unico actu (quicquid velit Florea, *quæst.*2. *n.*25.) glos. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, verb. in trium, & verb. brevitatem*, quam ibi sequuntur Innoc. & Abb. *n.* 22. Ripa dicens communem *n.* 92. & Rebuffus *ibid.*13. *notab. & in gl. verb. vocem*, Probus ad Monachum *in c. de jure patron. in* 6. *n.*9. Rochus *d. verb. competens n.*34. Lambert. *d. quæst.*3. *art.*11. dicens esse communem omnium Dd. sententiam, Corras. *d.*2. *par. ca.*5. *nu.*3. Rosiniacus *d. ca* 1. *de benefi. nu.*23. Duaren. *d. lib.*3. *ca.*9. Covarr. *d. ca.*14. *præc. n.*2. *in reg. possef.*2. *part. initio nu.*6. Mascard. *d. conclus.*173. *n.*8. Jo. Gutierrez *cons.*3. *n.*1. Flam. Paris. *d. li.*7. *qu.*13. *n.*41. Zevallos, *quæst.*717. *nu.* 4. Bald. *de præscrip.* 1. *part. quintæ partis quæst.* 8. *nu.*2. *quæstion.*9. *n.*5. Cabed. *de patron. Regiæ coronæ ca.*6. *nu.*2. Peregrinus *de fideicommiss. art.* 9. *n.* 19. & *ad Rubr. de causa possess. n.*88. Gratian. *discept. forens. ca.*113 *à n.*2. 32. & 64. Cencius *de benefic. & Pensio. ca.*2. *versicul. beneficia etiam, & cap.*12. *num.* 18. qui plures alios referunt. Crescen. *decis.*5 *de jure patron.* Puteus 19. *lib.*1. Rota *decisione* 17. *num.* 1. *parte* 2. *diversorum, & dec.* 521. 525. 527. 568. & 692. noviss. Farinac. Et fuit resolutum in una Ilerden. Parochialis 13. Junii 1558. coram D. Caputaquen. in * qua fuit decisum. Ex institutione facta per Ordinarium Dominico ad præsentationem juratorum, quæ habuit effectum constare de quasi possessione præsentandi, ita ut excludatur provisio Ordinarii, sine consensu illorum. Nam ex unico actu acquiritur quasi possessio, & de bona fide constat, quia in dubio ea præsumitur ex cursu temporis, quia apparet, quod Dominicus Rector possedit, & resignavit, & resignatarius etiam Domin. resignavit in P. in manibus Papæ cum mentione, & derogatione juris patronatus, qui P. obtinuit contra Jacobum præsentatum à dictis Juratis, & testes probant illum tentum pro Rectore & possedisse. Nec obstant dictæ resignationes, quia provisione Papæ non mutant statum. Ægid. *dec.*109. Decius *cons.*126. Nec obstat, quod præsentatio, & institutio d. Jacobi fuerit rejecta, quia illud fuit cum Parochialis non vacaret per obitum Domin. ex quo facta est præsentatio, sed per dictam resignationem in favorem P. cum derogatione juris patron. non quia Jurati non essent in quasi possessione præsentandi, ut per Cotam *decisio.*163. in suis Miscellaneis Manuscriptis.

Idem etiam fuit resolutum in mea causa * Abulen. Parochialis de la Calcada 28. Junii 1593. coram 60
D. meo Corduba Episcopo Pacen. ut *in seq. dec.* quam in præsenti ponere placuit, quia deservit etiam ad dicenda. Parochialem Ecclesiam Oppidi de la Calcada, vacante de mense Septemb. Anno 1590. sede Apostolica, tunc & etiam Episcopali Abul. vacante, Capitulum Abulen. facto concursu juxta formam Concilii Trid. contulit Nicolao Garciæ, qui die 18. Octob. proxime sequent. actualem possessionem illius accepit, verum quia Didacus de Herrera à fœlicis recor. Greg. XIV. Idibus Janu. 1591. juxta constitutionem Pii V. illam impetraverat, & post commissam causam in Rota aliquot resolutiones contra provisum à Capitulo factæ fuerant, & coram me provisus à Capitulo prætendebat Capitulum esse in quasi possessione conferendi, sede Episcopali vacante, ad effectum ut præfata ejus provisio sustineretur, dubitavi, an ex deductis pro eo constaret, de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales, vacante sede Episcopali, mensibus non reservatis. Et domini in hac positione circumscripto effectu (de quo erit seorsum agendum) censuerunt constare de quasi possessione Capituli, ex juribus enim vigore compulsorialium productis apparebat de multis hujusmodi Capituli provisionibus, & collationibus, quæ suum sortitæ fuerant effectum. Nam cum de anno 1578. per translationem D. Alvari de Mendoza ab Ecclesia Abulen. ad Palentinam sedes Episco-

Episcopalis vacaret, Capitulum contulit Ecclesiam Parochialem Oppidi de Bercimuelle Abulen. diœcesis Christophoro Martin, cujus affectu actio ex eo apparebat sufficienter probata, quia per renunciationem ejusd Christophori fuit iterum de illa facta provisio de anno 1581. eadem sede vacante per obitum Busti de Villegas Episcopi Abulen. duæ prætererea collationes parochialium Oppidorum de Tornadicos, & Peñalua, effectum sortitæ edebantur, in ead. sede vacante, per translationem prædicti D. Alvari de Mendoza, & quatuor aliæ sede vacante, per obitum Busti de Villegas Oppidorum S. Vincent. del Palacio, & S. Nicolai de Madrigal, & del Tiemblo, & del Vareo, quæ suum plenarium habuerunt effectum, quibus suffragabantur testes de anno 1591. coram Ordinario citato Didaco examinati, deponentes de quasi possessiona Capituli conferendi Parochiales, sede Episcopali vacante, in mensibus non reservatis, ex his enim dicebant Domini plene fuisse probatam dict. quasi possess. quæ in istis juribus incorporalibus acquiritur per unicum actum glos. communiter recepta *in c. cum Ecclesia Sutrina, de causa possess.* ubi Abbas *num.* 23. Ripa 52. *& sequent.* & acquisita respectu unius Parochialis suffragabatur etiam respectu aliarum, Felin. *in cap. auditis, num.* 19. *de præscript.* & fuit resolutum in una Toletana annatarum 16. Feb. anno 1581. coram bon. memoriæ Canrucio, ex quo tollebatur oppositio, ex eo, quod non constabat de aliqua collatione hujus Parochialis. Neque obstabat, quod non constaret de scientia, & patientia Episc. quam probare oportebat, cùm ageretur de ejus præjudicio, quoniam dicebatur eam præsumi, tum ex lapsu multorum annor. ut fuit resolutum in una Reatina beneficii 4. April. 1576. coram R. P. D. meo Decano, & alias sæpe, tum ex eo, quod cum singulis annis Episcopus propriam diæcesim visitare teneatur, &c. *c. decernimus, cũ duabus seq. 10. quæst. 1. c. inter cætera de offi. ordin. c. si Episcod. tit. lib. 6.* Paulus Fuscus *tract. de visitatione lib. 2. ca.* 2. satis ex hoc præsumebatur ejus scientia, & patientia per quam nosset, quo tit. quisque beneficia, & parochiales in sua diæcesi possideret, præsertim cum Episcopus beneficiatos, sibi subditos, compellere possit ad exhibendos titulos beneficiorum, Zenzellin. *in extravag.* Joan. XXII. incipien. *suscepti in verb. Canonice obtinent, tit. de electione*: Gemin. *cons.* 87. incip. *apparet quadam unio, num. 2. vers. corroboratur.* Ad illud quod opponebatur de præscriptione, quæ non currit contra Ecclesiam, vel Episcopum, sede vacante. Respondebatur in hac facti specie, non esse litem inter Episcopum, & Capitulum super jure conferendi, sed inter provisos, quorum respectu sufficiebat quasi possessio Capituli. An autem ea suffragaretur Nicolao Garciæ ab eo proviso in concursu cum Didaco de Herrera proviso Apostolico particulariter erat videndum, quia Domini in hac positione solum firmarunt, constare de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales in mensibus, non reservati, sede Episcopali vacante.

62 Idem etiam fuit resolutum in Pamphilonen. † Vicariæ de Ataun. 12. Maii 1565. infra relata *num.* 142. & in Bracharen. mon. de Juncas 4. Maii 1598. coram Lancelloto infra relata *nu.* 94. Et in Firm. altaris de Doriis 15. Feb. 1610. coram Marco relata *c. ultim. n.* 91. & Assisien. Canonicatus 14. Junii 1600. coram D. Sacrato super relata 1. *n.* 477. Et post hæc tradit Gonzalez *d. glos.* 45. §. 2. *num.* 29.

63 Attenditurque & spectatur ultimus actus, † & immediatus, Decius *cons.* 124. *n.* 1. *&* 26. *n.* 2. Rochus *verb. competens, quæst.* 16. *n.* 40. *& seq.* Lambert. 2. *p. 2. lib. q.* 3 *art.* 21. Corras. *d. 2. p. ca. 5. num.* 7. Ferretus *cons. 2. n. 3. & 4. & cons* 132. *n.* 10. *&* 11. *& cons.* 210. *n.* 4. *& 5. & 383. n.* 11. Gonzalez *d. glos.* 45. §. 2. *num.* 14. *&* 16. Genuen. *in praxi c.* 121. *vers. adde quod* & alii. Et

Rota in una Nucerina † beneficiorum 30. Octob. 64
1592. coram Illustrissimo Pamphilio, & in Neapol. beneficii S. Jacobi de Chia 16. Decembr. 1602. & 23. Jun. 1603. coram Lita novis. Farin. 692. & 750. & in Firm. altaris de Doriis infra relata *cap. ult. num.* 91. ut in sequenti decisi.

Gratia Theodori fuit justificata, nam de ejus presbyteratu constat ex literis patentibus sui Ordinarii, *ca.* 1. & ibi Abbas *in primo notab. de cleric.* Peregrin. Felin. post alios *in c. post cessionem num.* 3. *&* 15. *de probatio.* Grammat. *decis* 8 *num.* 1. de ejus legitimitate constat, ex primo & quarto teste, super decimo, qui dicunt esse filium legitimum, & naturalem, Gentilis, & Fabiæ conjugum de terra Gualdi, & uti talem fuisse publicè, & communiter tentum, & de aliis habilitatibus constat ex assertione Papæ asserentis illum fuisse ab examinatoribus in urbe deputatis examinatum, & idoneum repertum, quod sufficit, ut alias fuit ponderatum in causa Bur. Abbatiæ de Fonseca de mense Martii, proximè præteriti coram D. meo Gipso. De existentia beneficiorum deponunt omnes testes, qui etiam probant eorum vacationem per mortem Lud. qui illa possedit usque ad obitum, quem primus testis super novo asserit, fuisse de mense August 1591. Et videtur fateri M. Anton qui eadem vacatione nititur Ægin. *decis.* 268. *&* 595. Puteus *decis.* 300. *lib.* 2. quod fructus illorum non excedant valorem 15. ducatorum auri de camera, probat secundus testis super quarto, qui tanquam informatus eo, quod bona dictorum beneficiorum retinuit in locationem solus sufficit pro verificatione valoris narrati. Rota *decis.* 14 *de probatio. in novis* Ægid. *de.* 113. *& sequ.* Puteus *decis.* 29. *lib.* 1. Maximè, quia est adminiculatus à primo teste super eodem, qui loquitur de quadam parva quantitate frumenti, in qua dicit consistere fructus horum beneficiorum, & in omnem eventum poterit ista probatio suppleri ex juramento ipsius Theodori juxta *decis.* 682. Ægidii incipien. *Si impetrans.* & fuit dictum in causa Astoricen. Archidiaconatus, de mense Novem. 1589. coram D. Mantica, quod hujusmodi beneficia non requirant residentiam satis probatur, ex eo quod dicunt esse simplicia, prout etiam de jure præsumuntur Ægi. *dec.* 676. Staphil. *titul. de statu & qualitate beneficiorum in princi.* quã de generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios tradit Imola *in c. fin. n. 9. de clericis non residen* Felin. *in c. dilectus lib. 1. n. 2. de rescrip.* Alexan. *cons.* 1. *num.* 2. *lib.* 7. Et fuit resolutum 3. Mar. 1582. in causa Conchen. beneficii de Vallon. coram D. Lancell. & alias sæpius ultra, quod 1. 2. & 3. testis super tertio hoc etiam asserunt. Valor. obtenti videlicet Altaris Sanctissimi Sacramenti, positi in Eccl. S. Benedicti de terra Gualdi, satis probatur ex dicto 1. & 4. testis super 5. cum ad istum effectum Rota contentetur quali probatione, Ægid. *decis.* 674. etiam minori, quam semiplena, ut de uno teste de fama, cum adminiculo, tradit idem Ægid. *dec.* 682. Et fuit sæpissime in pluribus causarum resolutum: quod beneficia hujusmodi, spectent ad collationem Abbatis S. Benedicti, & per consequens Episcopus non possit se in illis intromittere, nec etiam vigore alternativæ, quæ capit tantum beneficia, ad liberam ipsius Episc. dispositionem pertinentia, satis probatur, ex quasi possessione conferendi, quæ in hac materia attenditur, *ca. consultationibus de jure patr. c. querelam de elect.* Rota in antiquis *dec. 49. de rescrip & dec. 14. de jure patr.* de qua constat cum pluribus collationibus deductis per infirmantes, juxta nota. *in c. cum Ecclesia Sutrina*, ubi Ripa post gl. & alios *nu.* 62. *de causa possess.* Maximè concurrente ultimo statu, qui est attendendus gl. *in l. si mater*, & ibi Bal. *C. ne de statu defunct.* Rota *dec. 2. n. 2. de prab. in novis*, Felin *in c. eam te. col. fin. de rescrip.* Decius *cons. 126. sub n.* 1. ultima enim

collatio fuit facta per Abbatem Ludov. quæ fuit sortita effectum, cum per ejus obitum hodie vacet Oldr. *cons.* 299. *n.* 2. Rota etiam in dict. Pamphilonen. Vicariæ de Ataun. 12. Maii 1595. infra relata *n.* 142. & in Assisien. Canonicatus 14. Junii 1600. coram D. Sacrato, de qua supr. *c.* 1. *num* 447.

65 Illud tamen accipiendum est, nisi actus † ex quo prætenditur acquisita quasi possessio factus sit sine judicio juris alterius, ut in una Majoricen. juris patronatus 4. Octobr. 1587. coram D. Bubalo, in qua fuit resolutum, Quod per præsentationem facta secuta institutione per Ordinarium protestantem, se nolle præjudicare præsentationibus aliis, cum clausula præservativa, extra tamen præjudicium juris prætensi per præsentantes, quæ præservat jus tam in petitorio, quàm possessorio, non acquiritur quasi possessio præsentandi, adeo ut alius patronatus per patientiam præstitam in illo actu, tantum sibi præjudicavit, ad tradita per Decium *in c. cum accessissent, de constitutio. n.* 77. *vers.* 5. *intelligitur*, Puteus *dec.* 188. *lib.* 2. & cum institutio fuerit conditionalis sine præjudicio jurium partium non potest acquiri quasi possessio. Puteus *dec.* 34. *lib.* & sententia fundata super facto erroneo, dicitur notoriè injusta, ut de magis communi testatur Alex. *cons.* 123. *n.* 7. *lib.* 1. Ursillis *in additio* ad Afflictum *dec.* 28. & sic ex alia præsentatione secuta institutione per sententiam, quæ habet relationem, ad dictam institutionem, factam sine præjudicio, non acquiritur etiam quasi possessio. Ad quod refertur dec. Pisana Capellaniæ 20. Maii 1594. infrà adducta *num.* 141.

66 Cæterum ad acquisitionem possessionis † ad effectum de quo agimus, videlicet validitatem collationis, præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per Calder. *cons.* 12. *de jure patron.* quod consilium Rota servat, ut per Caputaquen. *decis.* 132. 338. & 418 *p.* 2. Ægidium 128. & in Abulen. Parochialis 22. Junii 1594. coram D. Blancheto infra adducta *n.* 62. & in Biren. Beneficiorum 1. Jul. 1605. coram Coccino, ubi dicitur dictum consilium pluries à Rota canonizatum.

67 Primò enim requiritur bona fides, Secundò, refragatur † de præsentatione, vel electione, quod admissa, & confirmata, & sic, quod secuta fuerit institutio, seu confirmatio, Rota *decis.* 318 *n.* 1. *part.* 2 *diversorum.* Tertiò quod provisus, institutus. seu confirmatus fuerint tanquam beneficiati in possessione beneficii, & sic quod collatio, præsentatio, vel electio, habuerint effectum. Quartò, scientia, & patientia illius cujus præjudicium talis quasi possessio acquiritur.

68 Quæ requisita ponunt † sequuntur etiam Selva *d.* 2. *par. quæst.* 7. Rochus *dict. verb. competens*, à *n.* 34. Lambert. *d.* 1. *p.* 3. *lib. q.* 3. *art.* 10. & 11. Decius *cons.* 124. *n.* 1. & 126. *in fin.* & 129 *n.* 3. Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n.* 92. & 93. & ibid. Rebuf. *ubi supra* Corras. *d.* 1. *p. c.* 5. à *n.* 3. Covar. *d. c.* 14. *pact. n.* 2. Ferret. *cons.* 382. à *n.* 8. Hier Gabr. *cons.* 185. *lib.* 2. Jo. Gutierrez *cons.* 3. *n.* 1. & *cons.* 4. *n.* 32. & Zechus *d. c.* 2. *de benefic. & pensio. vers. beneficia etiam*, & *cap.* 18. *n.* 12. & illud requisitum de effectuatione ponit etiam Calder. *cons.* 13. *eod. tit.* & Gonzalez *gl.* 18. *n.* 86. & ad ista reducuntur septem requisita, quæ ponit idem Gonzal. *dict. gl.* 45. §. 2. à *num.* 30.

69 Licet ad effectum acquisitionis possessionis † absolutè, & possessorii retinendæ, aut recuperandæ, non requiratur primum requisitum de bona fide, ut tradit Innocentius *in cap.* 2. *de in integrum restitutione n.* 6. & *in dict. cap. cum Ecclesia Sutrina, n.* 4. & ibi Abb. *n.* 26 Lambert. *d. art.* 10. *n.* 6. & 7. & Corras. *dict. num.* 3. & facit *decis.* Mohedani 9. *de rest. spoliatorum.*

Sed circa d. requisita erunt aliqua advertenda, &
70 † in primis circa primum requisitum, de bona fide quod est præcipuum in hac materia Advertendum est primò, illam esse omnino necessariam. Neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor *c. gravis de rest. spoliat.* ubi Abb. Bellarminus Bero. † & alii, & *in ca. conquerente eadem tit. l. si fundum. l. certum C. de rei vendicatione, §. si quis à non domina. institut. de rerum divisione.* & ibi Doct *l.* 39. & 40. *titul.* 28. *pag.* 3. & ibi Gregor. Lopez, & Rota *decis.* 7. *de jure patran. in novis.* 71

De quo ultra dictos videndi sunt † Bart. *in l. & ex diverso. ff. de rei vindicatione*, Menochius *de recuperanda remedio* 15. *quæst. ex n.* 573. & Joan. Garcia *de expensis, & meliaratio. cap.* 23. à *n.* 42. Peregrin. *de fideicommiss. art.* 49. *n.* 130. & Thom. Sanchez *in præcepta Decalogi cap.* 23. *quæst.* 3. *ex num.* 97. 72

73 Sed quamvis collatio, præsentatio, seu electio † à malæ fidei possessore facta non teneat, propter malam fidem, & sic etiam institutus sit removendus, constando de mala fide, juxta dicta à Rota *d. decis.* 7. Innocent. Abb. & alii *in d. c. consultationibus de jure patron & in d. c. Cumana de electione. & in d. c. de in integrum restit* idem Abb. *in d. cap. Ecclesia Sutrina de causa possess. n.* 26. & *in d. c. ex literis de jure patron. n.* 7. Navarrus *cons.* 2. *n.* 1. *de jure patron.* dicens communiter teneri, Ugol. *de offi. Episc. cap.* 51. §. 1. *n.* 5. Azor. 2. *par. lib.* 6. *c.* 21. *q.* 17. & Ferreius *cons* 69. *n.* 12. ubi ait, cum Innocen. & Abb. *suprà* quod si possessor malæ fidei admitteretur ad eligendum, vel ad aliquid aliud faciendum non valeret actus, nec electio, & sic valde cavendum esse, ne admittatur in Capitulo, ad ea quæ imminent facienda non de mala fide.

74 Intellige si cum ejus † voce fiat actus, vel electio, & sine ea non constaret esse voces necessarias ad actum, alias valeret actus, seu electio Capituli virtute aliorum votorum, Abbas *in ca. cum super. de officia deleg. num.* 11. & Suarez 5. *tom. disput.* 14. *sect.* 2.

75 Adhuc tamen collatio, præsentatio, seu electio facta † à proprietario: qui non possidet, non valebit, quia non licet propria authoritate resumere possessionem, & spoliare etiam invasorem, *cap. in literis de restitutione spoliat.* ubi id docet Innoc. & firmat Abb. *in d. c. consultationibus n.* 9 & *in d. c. cũ Ecclesia Sutrina, n.* 53. & ibi Imola *ad fin.* idem Abb. *in d. cap. Cumana n* 12. Bertach. *in repert. verb. præsentatus à patron.* Rochus *verb. competens. n.* 46. Rebuff. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina. ad fin. vers. circa secundam.* Duaren. *de benef. lib.* 3. *cap.* 9. & Cuchus *lib.* 4. *tit.* 1. *num.* 96.

76 Quamvis contrarium teneant Innocentius *in d. ca. Cumana, n.* 6. & Lambert. *prima parte.* 2. *lib. quæst.* 3. *art.* 7. & 19. quem sequitur Covarruvias *pract. ca.* 36. *n.* 6. *circa fi.* Ferretus *cons.* 135. *n.* 2. & Hieron. Gabriel. *cons.* 185. *lib.* 2.

77 Et ad *l. mala fide, C. de conditione* † *ex l.* quam allegat Innocen. ubi *n.* 4. Respondet Abb. *d. n.* 12. quod loquitur, quando proprietarius convincit possessorem malæ fidei in judicio, tunc enim privatur possessor omni commoditate perceptionis, sed ante sententiam non debet privari ex officio privato.

78 In qua controversia ego tenerem mediam † sententiam, ut prima procedat in actu præsentationis, ad quem judex adiri debet, qui non debet esse author spolii, argum. eorum, quæ alias in simili tradit Joan. Gut. *de juramen. confirm.* 3. *p. c.* 13. *n.* 13. Secunda verò procedat in actibus ad quos judex adiri non debet, nec requiritur judicis authoritas, ut in collatione, & electione & similibus, tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, quia non possidet existente alio in possessione mala fide, ex quo ad talem possessorem non pertinet ratione malæ fidei, donec à superiore infirmetur, ad instantiam possessoris petentis se defendi, seu integrari in sua possessione, & sic infirmari illum actum, ut *in dict. cap. cum Ecclesia Sutrina.*

79 Sed videtur institutum ad præsentationem * possessoris malæ fidei non esse removendam, etiamsi

postea

postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per adversarium, transit in rem judicatam, & habet vim diffinitivæ, & consequenter retractari non potest: si verò institutio facta fuit posito edicto publico, juxta cap. fin. elect. in 6. Nulloque comparente & contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, ita cum Cardin. in c. consultationibus, 3. & 5. oppositione, & Domin. in c. 2. de offic. Vicarii in 6. & Felin. in cap. cum Bartholdus n. 13. de re judic. docet Rochus d. verb. competens, qu. 22. n. 50 & 51. & Lambert. d. q. 3. art. 2. n. 6. & sequitur Menoch. consil. 90. n. 126. & seq. lib. 1.

80 Ego verò existimo fundamenta † istorum Dd. solũ convincere, quod taliter institutus non sit removendus, nec institutio retractanda ad petitionem veri patroni, qui non appellavit, aut non comparuit, non tamen convincunt institutionem ipsam valere, nec respectu superioris contra quem non transit in rem judicatam sententia lata in causa Beneficiali, Maran. in speculo advocatorum 6. part. 2. actu de sententia n. 150. cum aliis, nec institutio Lambert. 2. p. 2. lib. q. 11. art 5. & 3. part. ejusd. 2. lib. q. 2. art. 13. n. 3.

81 Collatio autem, præsentatio, vel electio † facta a proprietario, qui non est in possessione valet, si nullus alius est in possessione, ita Innocen. & Abb. in d. c. Cumana civitatis, idem in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n. 53. & in d. c. consultationib. n. 3. vers. item nota, per tex. ibi à contrario sensu, Bertach. sup. Roch. d verb. competens, q. 20. n. 47. Lambert. d. qu. 1. art. 8. Rebuff. ubi sup. vers. circa tertiam, & Cuchus supra n. 97. pro quo facit capitulum transmissum, cum simil. de electione.

82 Et accedit, quod docet Bald. in l. fin. C. de † edicto D. Adriani tollen. n. 48. quod hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam, & sequuntur Rochus verb. ipse velis, q. 11. n. 24. Citad. 9. par. n. 8. Greg. Lopez in l. 1. ti. 14. pag. 6. verb. el señorio ad fin. & Mierez de majoratib. 3. par. q. 11. n. 12.

83 Quamvis in una Salamantina Capellaniæ † del Voto 3. Junii. 1585. infra adducta 7. p. ca. 9. n. 11. in qua erant duo patroni, Parochus scilicet, seu Rector, & œconomus Ecclesiæ: fuit dictum, Quod D. Andreas qui erat præsentatus à Parocho noviter proviso, antequam accepisset possessionem Parochialis nullum jus habebat, quia præsentatus a patrono, antequam acquireret possessionem juris patronatus, & sic nulliter, quia jus præsentandi non potest exerceri, nisi post acceptam possessionem, cum sit de fructibus beneficii. Sed hoc clarè convincitur ex dictis. Et ab eo postea recessit Rota in alia decisione ejusdem causæ suprà adducta 1. part. c. 2. n. 111. & dictum est supra 4. part. cap. 2. n. 7.

84 Secundò circa d. requisitum de bona fide, † advertendum est, quod licet illa regulariter præsumatur etiam sine titulo (nisi alius possessor antiquior appareat, tunc enim in possessione sine titulo præsumitur mala fides, quoad ipsum possessorem antiquiorem Balbus infra numer. 9. & 10. Menoch. de recuperanda, remed. 13. à num. 63. & Mascard. conclus. 224. nu. 5.) Abb. in cap. si diligenti, de præscript. n. 14. & 15. Felin. ibi num. 4. Baldus in rep. l. Celsus, de usucapio. 3. p. n. 2. & 9. Alciat. de præsumpt. reg. præsump. 5. n. 2. Covar. reg. possessor. 2. part. §. 8. n. 2. Bernard. Diaz. reg. 557. & seq. & ibi Salcedo in additione, Gratian. reg. 54. Mascard. d. conclus. 224. & 231. & novissimè Thom. Sanchez d. lib. 2. cap. 23. quæst. 2. n. 43. Rota dec. 345. n. 1. part. 1. divers. ubi ponitur regula,
85 quod quilibet possessor præsumitur in bona fide, nisi probetur in mala, & dec. 477. n. 7. eadem par. ubi dicitur, quod in dubio præsumatur bona fides, &c. tamen ubi jus resistit, non præsumitur bona, sed mala fides, l. quemadmodum. C. de agricolis, & censitis. lib. 11. regul. qui contra jura mercatur bonam fidem præsumitur non habere lib. 6. & ibi Dinus n. 6. & docet in proposito Innocen. in c. 2. de in integrum restitutione, n. 6. quem ibi sequitur Imola ad fin. Abb. in d. ca. consultationibus n. 8. & in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n. 3. & 33. & in d. ca. si diligenti. num. 14. 15. & 23. & ibi Felin. d. n. 4. Ripa in d. cum Ecclesia Sutrina. 94 Probus ad Monachum, in c. si à sede de præb. in 6. n. 2. Bald. n. 12. & Alciat. sup. Lamber. d. qu. 3. art. 2. n. 4. Aymon. consil. 134. num. 6. Ferretus cons. 382. n. 9. & sequen. Menoch. de retinenda remed. 4. n. 26. & de recuper. remed. 13. num. 72. Gratian. sup. n. 14. Mascard. dict. conclus. 224. n. 11. & 225. n. 24. & 228. n. 20. & 231. nu. 2. Rota dict. dec. 7. de jure patron. in novis. Puteus decis. 191. lib. 1. & 366. n. 1. lib. 2. Rota d. decisione 477. num. 6.

Et facit quod de prole suscepta † ex matrimonio 86
putativo, contracto ex errore juris tradunt, Paleotus de nothis & spuriis, cap. 9. à n. 7 Covarru. in 4. 2. part. ca. 8. §. 1. n. 9. Roias de successione ab intestato. c. 2. n. 17. & Peregrin. de fideicom. articul. 24. n. 69. Et Rot. dec. 1341. lib. 3. parte 3. divers.

Nisi possessio sit justo tit. aut probabilib. † ratio- 87
nibus acquisita, vel sit possessio longi temporis, quod in proposito dicitur arbitrio judicis, ita Innocen. supra quem sequuntur Imola & Abbas supr. & in d. c. si diligenti, n. 16. & Felin. & Balbus, qui dictum Innocen. dicit communiter approbatum, & Lamber. ubi proximè. Ripa sup. à n. 65. ad 99. (qui ait, quod in decennio videtur communis opinio, quod non præsumatur bona fides, isto casu) Covar. c. §. 8. n. 3. Menoch. de arbitrariis lib. 2. casu 43. n. 8. & 9. Rota d. dec. 7. & Puteus d. dec. 192. & in terminis quasi possessionis juris conferendi, jure resistente, fuit resolutum in dict. Cremonen. Prioratus 23. Feb. 1566. coram D. Oradino. Facit dec. Caputaq. 296. n. 4. p. 1.

Vel nisi sumus in jure dubio, & obscuro, † cujus 88
error est probabilis, & justus, ac æquiparatur errori facti, Felin. in cap. de quart. de præscript. n. 27. & in cap. 1. n. 15. limi. 7. de re judic. Balbus in d. Celsus 1. par. n. 17. Covarru. dict. reg. 2. par. §. 7. n. 9. & in 4. 2. par. cap. 8. §. 1. n. 9. Tiraquellus de pœnis temperan. causa 11. n. 6. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. par. c. 4. n. 40. Contardus in l. unica. Cod. si de momentanea possessione, limit. 9. n. 52. Molina de primog. lib. 2. cap. 6. nu. 96. Joan. Garcia de expensis, & meliorat. cap. 23. nu. 30. Navarrus consil 9. n. 5. de officio Ordin. & consil. 2. num. 4. de præscript. Peregrin. d. num. 69. & art. 49. num. 120. & ad Rub. de caus. possess. num. 35. & Menoch. de arbitr. centur. 6. addita, casu 543. num. 17. & Puteus dec. 118. num. 19. lib. 2. Rota dec. 131. num. 7. part. 2. diversor. Et in Valentina parochialis de Palma 2. Jun. 1606. coram Coccino; Farinac. in praxi criminalium, 3. part. qu. 60. n. 102. Gratian. discept. forens. 172. nu. 40. Pacificus de Salviano interdicto insp. 2. c. 2. à n. 74. & Ludovic. Lopez instruct. consc. 2. tom. 2. parte capit. 57. & tunc dubium juris servit de titulo ac bona fide, Puteus dec. 5. libr. 3. & Cæsar de Grassis dec. 10. n. 7.

Et facit ad prædicta, quod errore juris † circa ac- 89
quisitionem fructuum tradunt Felin. in cap. de quarta num. 31. Baldus in l. Celsus 1. par. num. 19. Cassad. decis. 11. num. 8. super reg. decis. Pedem. Cathersni 160. Covarru. lib. 1. variar. cap. 3. n. 8. Pinel. in d. l. 2. 2. par. cap. 4. ex n. 30. Suarez in thesauro recept. sententiarum. verb. juris quilibet error, Menochius de recuperand. remed. 15. nu. 634. Joan. Gutierrez plures referens, d. titul. 2. par. cap. 5. n. 17. & sequen. & Fachineus controvers. lib. 8. c. 39. Cardin. Tuschus tomo 4. con. 490. n. 48. licet controvertat Peregrin. de fideicommiss. dict. articulo 49. n. 118. & cogitandum relinquat ad Rubr. de caus. possess. & prope. n. 36. & contra teneant Cabedo decis. 69. n. 5. cum aliis. Et novissimè Thom. Sanchez in præcep. Decalog. lib. 2. c. 23. q. 5. ex num. 164. cum Igneo, & Navarrus cons. 9. alias 9. de offic. Ordin. à numero tertio.

90 Ex quibus † Rota in d. cauſa mea Abulenſ. Parochialis de la Calcad. 22. Junii & 24. Octobris 1594. coram D. Blancheto, reſolvit quaſi poſſeſſionem Capituli conferendi Parochiales, ſede Epiſcopali vacante, in menſibus non reſervatis vacantes, non ſuffragari ad validitatem collationis mihi factæ per Vicarium Capituli, ſede vacante. Quamvis capitulum fuerat in d. quaſi poſſeſſione per 13. annos, & quamvis antea coram D. meo Corduba 19. Novembris 1593. contrarium fuerat deciſum, *ut in ſeq. deciſ.*

Abulen. Parochialis 19. Novemb. 1594. coram D. Corduba.

DOmini ſteterunt in deciſis conſtare, de quaſi poſſeſſione Capituli conferendi, ſede Epiſcopali vacante. Et quia dubitatur, an talis † quaſi
91 poſſeſſio ſuffragaretur Nicolao, ad validitatem collationis, de quâ agitur, tenuerunt effective reſolvendū, *cap. conſultationib. de jure patr. c. querelam de elect. c. cum olim. c. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ.* ad tradita per Aymon *conſ.* 322. *n.* 5. Corraſ. *de ſacerd.* 2. *part. cap.* 5. Rot. *dec.* 49. *de reſcript. & deciſ.* 14. *de jure patron. in antiq.* Neque obſtat, quod hæc quaſi poſſeſſio ſit contra jus, *cap.* 2. *ne ſede vacante, & reſiſtente jure requiratur tit. c. ſi diligenti de præſcrip. c.* 1. *eod. tit. in* 6. & ideo tanquam improba non poſſit ſuffragari *l. improba, C. de acq. poſſ.* quia in præſenti non agitur de jure conferendi, ſed an valeat collatio facta à Capitulo, quod eſt in quaſi poſſeſſione conferendi, ſede Epiſcopali vacante, ad quem effectum jus commune non reſiſtit, cum fuerit acquiſita, ex pluribus, quæ ſunt ſortitæ effectum. *d. cap. cum Eccleſia*, & cum non reperiatur in jure diſpoſitum, Capitulum non poſſe conferre parochiales, ſede Epiſcopali vacante, & Doctores ſint inter ſe contrarii, evenit quod cum potuerit habere probabilem dubitandi cauſam, non poſſit dici eſſe in mala fide, ſi conferat, nec jus videtur reſiſtere, Puteus *deciſ.* 241. *lib.* 3. Corneus *conſ.* 127. *colum.* 9. *verſ. & probabile lib.* 2. Curtius Junior *conſil.* 6. *n.* 25. Aymon. *conſ.* 145. *n.* 19. præſertim ſtante diſpoſitione Concilii Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 18. & conſtitutio Pii IV. ex quibus collatio Parochialium facienda eſt magis idoneo concurſu, & in collatione neceſſaria Capitulum ſuccedit, ſede vacante, Rebuf. *praxi tit. de devolut. n.* 85. *& tract. de nominatio. q.* 8. *n.* 49. *& aliis locis*, Bellamera *conſ.* 20. *nu.* 13. Neque etiam obſtat Concil. Trid. *d. cap.* 18. quia reſervat facultatem conferendi illis, ad quos ſpectabit, & decretum irritans non poteſt referri ad hanc facultatem, ſed ad collationem factam, non ſervata forma ibi præſcripta, quod verò dicitur collationes eſſe factas per aſſertum Vicarium, & non conſtare de ejus mandato, facile refellitur ex eo, quod præſente Capitulo ſciente, nec contradicente, collationes fiebant per vicarium, Creſcen. *dec.* 15. *n. de prob.* Nec obſtat, quod non videatur quæſita quaſi poſſeſſio Capit. ſine ſpeciali mandato conferendi, quia ad illum effectum, ex ſola ſcientia collationis factæ ſuo nomine, ſine contradictione inducitur ratificatio ad Bald. *in leg. cum oportet, n.* 7. *Cod. de bonis, quæ liber.* Mohedan. *dec.* 22. *n. fin. de prab.* nec requiritur mandatum ſpeciale ad conferendum, quando collatio eſt neceſſaria, & debita de juſtitia *c. ex frequentibus de inſtitution.* & ibi gl. & Dd. Rochus *de jure patr. verb. competens, q.* 31. *num.* 67. Covar. *lib.* 3. *variar. c.* 20. *n.* 7. Rebuff. *d. quaſt.* 8 *num.* 49. Millis *verb. Vicarius Epiſcopi habet.* Nec refragatur, quod iſta parochialis ſit affecta, propter *regul.* 1. Sixti V. *ad fin.* Quamvis vacaverit poſterius per obitum, quia licet aliqui ex Dominis ſuper hoc dubitaverint, tamen pro majori parte fuit reſolutum non obſtare iſtam regulam, cum ejus morte expiraverit, Gemin. *conſ.* 92. Millis *verb. reſervatio facta*, licet Beneficia ſemel affecta, ſemper intelligantur affecta, tamen hæc Parochialis vivente Pontifice, & ſtante regula non vacavit, ſede Epiſcopali vacante, ita ut affecta dici poſſint, alioquin beneficia, quæ vacant, ſede Apoſtolica vacante, in menſibus alias reſervatis eſſent affecta, & nullo modo per Ordinarios poſſent provideri, quod eſt falſum, Caputaquen. *dec.* 86. 1. *part.* & 214. 2. Ant. Auguſt. *dec.* 65. Roman. *lib.* 1. *& in dec.* Gambari 65. Roman. *lib* 1. *& in dec.* Gambari 65. ex adverſo allegata, nihil ſuit reſolutum quicquid dicat Sarnen *reg. de public. q.* 6 Nam *in ſua tract. lib.* 3. *ex n.* 180. ſolum dicit in illam ſententiam, majorem partem Dominorum inclinaſſe & refert opiniones aliorum. Quinimo parochiales, etiamſi eſſent affectæ & reſervatæ reſervatione clauſa in corpore juris, ſede Apoſtolica vacante, poſſunt conferri, *c. ſi Apoſtolica de Præb. lib.* 7. Quare hæc Parochialis multo facilius conferri potuit: & accedit quod de tempore Gregorii XIII. quo Capitulum quæſivit quaſi poſſeſſionem conferendi, nulla aderat regula reſervatoria beneficiorum vacantium, ſede Epiſcopali vacante.

In eadem 23. Junii 1594. coram D. Blancheto.

BIs propoſui dubium, an Capituli quaſi poſſeſſio conferendi beneficia curata, ſede Epiſcopali vacante, ſuffragetur. Quod hodiè per Dominos fuit reſolutum, videlicet talem quaſi poſſeſſionem ſuffragari, indubitatum enim eſt, de jure Capitulo prohibitum eſſe beneficia conferre, ſede Epiſcopali vacante, ſi ad ſolius Epiſcopi collationem pertinent, *cap. illa ne ſede vacante, c. unic. §. cum vero eod. tit. in* 6 gloſſ. *in clemen.* 1 *§. propter quod in verbo Capituli de hæret.* & ibi Dd. Capitulum enim, ſede vacante ſuccedit in pertinentibus ad Epiſcopum, quo ad ea tantum, quæ in jure reperiuntur expreſſa, & non in aliis, Gemin. *in c. Presbyteri* 24. *diſtinct.* Non obſtat, quod allegata non loquantur in Parochialibus, quia *cap.* 1. de inſtitutionibus *in* 6. loquitur indiſtinctè de beneficiis, quorum appellatione veniant etiam Parochiales gloſſ. *in capite his, quæ in verbo pro bono pacis, circa medium de majoritate, & obedien.* Puteus *in tractat. de poteſtate Capituli, ſede vacante, part.* 2. *quæſt.* 1. *n.* 1. Rebuff. *de devolutionib. num.* 103. fuit reſolutum coram R. P. D. Arrigonio, in cauſa Salamantina Parochialis. Ex his ſequitur nullam fuiſſe acquiſitam quaſi poſſeſſionem Capitulo conferendi beneficia, ſede vacante, propter vehementem juris reſiſtentiam, Covar. 1. *pract. q. c.* 17. *n. q. verſ.* 14. Menoch. *de retinenda poſſeſſ. remed. ult. n.* 24. quæ vehemens reſiſtentia colligitur ex *d. cap.* 1. *de inſtitut. in* 6. ubi text. dicit Capitulum non poſſe conferre beneficia, ſede vacante, per quæ verba, omnis potentia aufertur, Decius *in rubrica, c. qu. admuti, n.* 20. & per conſequens deficit bona fides, quæ eſt fundamentum præcipuum ad acquirendam quaſi poſſeſſionem, Caputaquen. *deciſ.* 69. *lib.* 1. deficiunt etiam alia requiſita per Calderic. *conſil.* 12. *de jure patronatus.* Quod Rota paſſim in ſimilibus materiis ſequitur, & ideo non ampliatur deciſ. in cauſa Reatina Beneficii coram A. P. D. meo Decano, ibi enim erat quæſtio ſuper pertinentia collationis Abbatiæ, inter Capitulum Lateranen. & Ordinarium Reatinum, non autem ſuper jure conferendi, ſede vacante, & Capitulum fundabat in privilegiis ſuam intentionem, quorum vigore juris repugnantia removebatur, in præſenti vivente Epiſcopo, ad ipſum ſolum pertinere, quo caſu Capitulo obſtat clara, & aperta juris diſpoſitio. Non obſtat ſecundum fundamentum, pro Domino Doctore Nicolao Garcia deductum, quod omnia prædicta ceſſant hodie poſtquam vigore Concilii Tridentini *ſeſſione* 24. *cap.* 18. *§. peracto* collatio Parochialium debet fieri in concurſu, & ex concurrentibus magis idoneo, & non alteri,

ex

ex quo sequi videtur, quod cum ea quæ sunt de
necessitate transeant in Capitulum, sede vacante,
facultas etiam conferendi Parochiales, tanquam ne-
cessaria, quoque ipsa transierit: quia advertendum
est, quod illud dicitur necessarium in hac materia,
quod sumit initium aliunde, quam a facultate ordi-
naria Episcopi, & ad quæ Episcopus, ad hoc (ut
actus perfectionem consequatur) per alios cogi po-
test, videlicet à patrono ad instituendum, ab electo
ad confirmandum, non autem quando tota substantia
actus tribuitur jurisdictioni, & judicio Episcopi, pro-
ut concursus, & collatio, cum ei quem magis idoneum
judicaverit, conferre possit: alias si hoc argumentum
esset verum, sequeretur, quod nec etiam in casi-
bus à jure permissis posset Parochiales unire: præ-
terea, Concilium quo ad jus conferendi, nihil immu-
tat, imo illud præservat ei, ad quem spectat, ideo per
subauditos intellectus tot jurium, non est inducen-
da correctio, *gloss. in c. cupientes de elect. in 6. cum Vul-
gar.* quod multo magis procedit stante declaratione
dict. Concilii, in qua præscribitur forma Vicario
Capituli, Sede vacante, servanda vacantibus Paro-
chialibus, cui non solum collatio, sed commenda
temporalis prohibetur in favorem illius qui magis
idoneus fuit in concursu repertus. Ultimò responde-
tur, quod quicquid sit in aliis materiis, in jure tamen
conferendi, etiam sit admixta aliqua causa necessi-
tatis, est explicitum Capitulum non posse manus ap-
ponere, ut patet in Beneficiis vacantibus ex causa
permutationis, quæ licet permutantibus & non aliis
tantum conferri possint, & debeant, *Clem. 1. de rerum
permutatione.* tamen Capitulum illa conferre non po-
test, etiam dictis permutantibus Felin. *in cap. cum olim
n. 4. de majoritate & obedientia*, Puteus *dec.* 329. *lib.* 2.
ut bene deducit Do. Sertorius cujus dicta, tam in in-
formatione, quam memorialib. placuerunt dominis,
ex quibus ita fuit decisum.

In eadem, coram eodem 24. *Octobr.* 1594.

DOmini steterunt *in dec.* 22. Junii proximè præte-
riti, ex tunc allegatis, quibus non obstant addu-
cta pro D. Doctore Nicolao, videlicet, quod cum ho-
93 die † magis idoneo in concursu reperto, & non alii
debeat conferre Episcopus Ecclesiam Parochialem
vacantem, collatio debeat censeri necessaria, & per
consequens transire debeat in Capitulum Sede va-
cante, ad quem omnia ea transeunt, quæ sunt ex ne-
cessaria jurisdictione Episcopi, quia huic argumen-
to fuit etiam in præterita propositione satisfactum,
illa enim ex necessitate pertinere dicuntur ad Epis-
copum, quæ originem trahunt à facto alieno, & ad
quæ cogi potest, etiam nolens, ut bene declarat
Pet. Gregorius *de benef. cap.* 39. *numer.* 3. qui exem-
plificat collationem necessariam in eo, cui manda-
tum est provideri de primo vacaturo, item in institu-
tione præsentati, item in eo cui competit jus optan-
di, item in permutantibus, item in confirmatione
electionis, in omnibus enim istis casibus, si Episco-
pus deneget institutionem, collationem, & confir-
mationem, petenti injuriam facit, & à denegata ju-
stitia datur appellatio suspensiva: quo verò ad Ca-
pitulum expresse dicit exclusum à jure conferendi,
ut infra dicetur, collatio autem beneficii tota radica-
tur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere
ab illa, & permittere ut per lapsum temporis jus
devolvatur ad superiorem, si autem vult conferre,
tunc facto suo subjicitur observationi formæ traditæ
in Concilio Tridentin. *sessione* 24. *capit.* 18. quod
Concilium voluit tantum tollere abusum quendam
inductum conferendi beneficia minus idoneis omis-
sis idoneiorib. ex quo & collatorum conscientia gra-
vabatur, & ad populum propter ignorantiam recto-
rum, maximum damnum proficiscebatur, sed quod ad
jus conferendi nihil immutavit, ut ex ejus verbis &
declaravit Sacra Congregatio, & idcirco Capitulum
potest conferre beneficia vacantia per resignatio-
nem ex causa permutationis, ut dicitur in decisio-
ne, quia illa fundatur in mera gratia Episcopi, qui
potest ad sui libitum admittere, & recusare hujus-
modi resignationes, & pro hac opinione faciunt tra-
dita per Per. Gregor. *in loco allegata*, quia post exem-
plaria supra dicta, *num.* 8. *ejusdem Capituli* expresse
dicit, quod licet Capitulum instituat, quos Epis-
copus institueret, si viveret, tamen beneficia non
coosert, *& in cap. præcedenti*, *numer.* 3. clarius as-
serit, quod Capitulum conferre non potest benefi-
cia vacantia, Sede vacante, sed instar aliorum fru-
ctuum reservatur collatio successori, quod etiam sen-
tire videtur *li.* 17. *Sintag. cap.* 15. *num.* 37. Non ob-
stat prætensa bona fides Capituli in proposito casu
quia, cum proveniat ex juris ignorantia non tri-
buit jus *l. juris ignorantia. ff. de jure, & facti ignorantia*
præterea error juris indubitati non tribuit justam
causam ignorantiæ, Puteus *decisio.* 244. in causa Co-
lon. *lib.* 3. aliis omnibus bene respondet Do. Serto-
rius, ex his decisum.

Unde convincitur quod ait Flaminius Paris. *de
resignat. lib.* 7. *qu.* 23. *n.* 40. quem sequitur summa Bul-
lar. Quarantæ *verb. capitulum, sede vacante* 9. *qu. limit.*
5. quòd quando capitulum, sede vacante, in possessio-
ne conferendi & recipiendi resignationes benefi-
ciorum etiam spectantium ad collationem solius E-
piscopi, valeret collatio ex *dicta cap. consultationibus, &
dicta dec.* Rota 167. 1. *part. divers. &c.*

Unde decisio in causa Nucerina beneficiorum † su- 94
pra adducta *n* 64. non videtur certa, cum ibi jus resi-
stat dicto abbati prætendenti jus conferendi contra
Ordinarium. Et etiam patitur difficultatem decisio
ejusdem Rotæ in caus. Brachar. mon. de Juncas 4.
Maii 1589. coram domino Lancelloto, in qua dicitur,
quòd stante resolutione, &c. R. poss. conf.

Sed ista resolutio post salvari, cùm agatur de be-
neficio regulari, cujus collatio solet ex privilegiis ad
regulares spectare, & sic cessat mala fides, & in juris
repugnantia, ut aliàs dicitur in illa Abulensi 2. Jun.
1594. supra adducta *n.* 92.

Unde etiam cum † beneficia de jure præsumantur 95
libera, *cap. omnes Basilica* 16. *qu.* 7. Rochus *verb. constru-
xit. quæst.* 20. Cassador. *decis.* 4 *n.* 7. *de probatio.* Ca-
putaquen. *decis.* 130. *num.* 2. *partie.* 2. Mohedan. *de
jure patron.* Menochius *de præsumpt. lib. præsumpt.* 90.
num. 1. Rota *decis.* 268. *n.* 1. *part.* 1. *diversarum*, & in
una Toletana juris patron. 18. Martii 1602. coram
Domino meo Corduba, cum aliis, ex unica præsen-
tatione non acquiritur quasi possessio præsentandi
ad hunc effectum, quia bona fides non præsumitur,
Crescen. *decis.* 6. *de jure patr.* & Puteus 366. *num.* 1. &
4. *lib.* 2. Nisi † probetur fama juris patr. vel quid si- 96
mile, Mohed. *decis.* 10. *de jure patron. ad principium*,
aut nisi adsit cursus longi temporis, Puteus *dec.* 243.
lib. 2. & Rota, † in d. Illerd. Parochialis, de qua supra 97
n. 60. Et nisi agatur de beneficio, quod non negatur
esse juris patronatus, † cum tunc cesset prædicta ra- 98
tio, ut per Crescen. supr.

Secundò principaliter circa secundum † requisitum 99
est advertendum, quod si institutio, aut consumma-
tio secuta esset, non prævio edicto, juxta *cap. fin. de
electione in* 6. quod habet locum etiam in præsenta-
tione, ut tenet Rota, & communis, & dicitur infr. 9.
part. cap. 4. non acquireretur quasi possessio præsen-
tandi, licet institutus de facto habuisset possessio-
nem, quia talis institutio sine edicto facta est nulla
ipso jure, *d. c. fin.* quod eam decernit irritam, &
inanem, & idem est non esse secutam institutionem
& esse ipso jure nullam, ita Lambert. *dict. part.* 2. *lib.*
qu. 3. *artic.* 21. *n.* 4.

Et videtur supponere Puteus *decisione* 189. † *lib.* 1. 100
Et facit. Ferretus *consil.* 210. *nu.* 8. Accedit quod tradit

Flores, *quæst.* 10 *num.* 64. cum Calder. *consil.* 15. *de jure part.* Decisio. 126. & Virgino Bacacio *de remedite posse, cap.* 11. *numer.* 39. quod per collationem nullam non turbatur patronus in possessione præsentandi.

101 Falsum tamen est, quod ipse Ferretus *d. consil.* 210. *n.* 6. & 8. *cons. sequen. n.* 11. & *cons.* 132. *n.* 10. & 12. Quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationem factam de beneficio juris patronatus, absque consensu patroni, ex quo talis collatio est nulla & irrita, ex *c. decernimus* 16. *qu.* 7. ibi irritam, quia ita demum est nulla si patronus infra tempus datum ad præsentandum, reclamet, & non alias, ut dicetur infra, *c. ult. n.* 242.

102 Et similiter per collationes, præsentationes, † aut electiones etiam effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reservatione, vel alias dispositione, seu indulto non acquiritur quasi possessio præsentandi, conferendi, vel eligendi, quia tale decretum inficit omnia, etiam possessionem, ita Crescen. *dec.* 4. *de privil. in fin.* Et provisio facta de beneficio suo in
103 diœcesi, † ubi habet Cardinalis indultum, est nulla, etiamsi Cardinalis non providerit de eo propter vim decreti irritantis, per ea quæ dicit Cassad. *dec.* 2. *destitut. spoliat.* Felin. *in c. cum ex offi. de præscripti.* ut est decisum per Rotam apud Guidobonum *dec.* 56. *in manuscript.*

Licet alias ad acquirendam quasi possessionem suf-
104 ficiat † præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, sive bene, sive male, ut in una Bracaren. Parochialis, in qua; Ad præsentationem patroni Vicarius vivit, & unio, licet nulla habuit effectum: dixerunt Domini 1555. coram Achille, ex tali unione ad præsentationem patronorum constare de quasi possessione præsentandi, quia præsentatus, sive bene, sive male fuerit institutus, nil refert, sed satis est patronis quod præsentatio fuerit admissa, & habuerit effectum, ad notata per Calder. *consi.* 12. *de jure patron.* Ripa *in c. cum Ecclesia n.* 90. *de causa possess.* Ut per Veralium *decis.* 375. *libro* 1. *in manuscript.*

105 Tertiò principaliter † circa tertium requisitum de effectuatione, de quo Lambert. *dict. quæst.* 3. *art.* 13. Puteus *dec.* 120. *n.* 3. *lib.* 2. & 136. *n.* 3. *lib.* 3. Mat. Anto. Genuen. *c.* 61. *n.* 13. & 17. & Rota *dec.* 692. *novis.* Farin. Advertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum Oldra. *consil.* 229. *nume.* 3. Lambert. 2. *par.* 2. *lib. quæst.* 10. *art.* 7. *n.* 11. Rota *decis.* 545. *num.* 2. *par.* 1. *diversi.* de qua infra *cap. ult. n.* 106. & *decis.* 598. *num.* 9. *ead.* 1. *p.* Et fuit resolutum in una Bo-
106 bien. juris optandi. 29. Martii 1590. coram † D. Peña in qua fuit dictum, Quod ubi apparent successivæ provisiones, una post altera, à prima usque ad ultimam, sive per obitum sive per resignationem, sive per privationem sufficit probare ultimi provisi effectuationem, ut præcedentes provisiones legitime effectuatæ præsumantur, Oldrad. & Lamber. *suprà* & in una Comen. Capellan. 17. Jun. 1591. coram eodem D. Peña adducta infra *c. ult.* 91. & in Abulens. Paroch. 28. Jun. 1593. infra adducta *n.* 61. & in Pisana Capellaniæ 20. Maii 1594. infra adducta *n.* 141. & in Romana unionis, seu juris patron. 6 Novemb. 1598. coram D. Orano adducta infra *d. c. ult. n.* 96. Et in eadem 2. Febr. ejusdem anni, & 1. Mart. 1599. coram eodem, ut *in decis.* 527. & 543. novissime Farinac. & *decis.* 525. 568. 572. 583. 615. 692. 703. & 800. earundem novissimarum Farinacii.

Et quamvis in una Albanen. Prioratus 26. Nov.
107 1588. † D. Orano adducta infra *d. c. ult. n.* 99. dictum sit id non procedere in subsequenti provisione per resignationem, prout fuit dictum in una Tarvisina plebis de Medulo, coram Lauretano 26. Februar. 1586. Tamen in contrarium est *d. dec.* 598 & *dict.* Romana quæ indistinctè loquitur, & *dictæ decisiones* Bobien. & Comensis, & Abulensis, & expressè dict. Roman. *in dict. decis.* 543. & *decis.* 703. maximè quando resignatio fuit facta longè post præsentationem, ut in Firm. altaris de Doriis infra relata *c. ult. n.* 91.

Et eadem videtur ratio in provisione per resignationem, ac in aliis, contrariaque sententia posset procedere in provisione per cessionem juris.

Advertendum est etiam, quod præsentatio, colla-
tio † vel electio, non potest dici habuisse effectum ad 108
istum effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, &c. Licet fuerit secuta institutio, &c. provisus manserit in possessione Beneficii, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum & adversarium, qui prætendebat præsentantem non esse patronum, &c. Nam cum non constet de acquiescentia, imo de contrario, ex illa præsentatione, seu provisione non potest resultare contrarius usus, juxta decisionem Rotæ 301. part. 2. diversorum.

Quartum requisitum † probatur ex *l.* 1. *C. de servi-* 109
tutibus & aqua, ubi Padilla *n.* 1. & 24. Abb. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina, num.* 15. & ibi Ripa *num.* 64 Cepolla *de servit. Urbanorum cap.* 40. Corral. *in l. servitutes* 14. *ff. de servit. n.* 40. & *in leg. quoties* 2. *ff. eod.* Gregorius Lopez *in leg.* 15. *ti.* 31. *pag.* 3. *verb. non contradicendo.* Covar. *in reg. possessor.* 2 *part. initio n.* 8. Menoch. *de arbitra. lib.* 2. *casu* 161. Puteus *decis.* 281. *num.* 3. & 4. *lib.* 2. Rota *decis.* 147. *sub num.* 2. *part.* 1. & *deci.* 17. *num.* 6 & 7. & *dec.* 297. *num.* 6. *p.* 2. *diversorum* Petra *de fideicommiss. quæst.* 12. à *n.* 72. Anton. Gom. *var.* 2. *tom. c.* 15. *n.* 13. & Castillo *de usufruct. cap.* 12. à *num.* 26. & novissimè Peregr. *ad Rub. de causa possess. num.* 51. & 59. Quamvis contra teneat Doctor Bernal. *in d. l. servitutes.* à *num.* 42. cum Longoballio *in l. imperium, n.* 260. *ff. de jurisdictione omnium judicum*, & Conano *in l. sequitur.* §. *fin de usucapio.* & Revardo. *li. singulari ad legem Scriboniam n.* 8.

Ex quo requisito † Navarr. *cons.* 5. *n.* 5. *de præscrip.* 110
cum Decio *consilio* 126. docet, quod qui renuntiat Beneficium quæsitum ad præsentationem patroni, in manib. Ordinarii clam, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera detinet illud non videtur ponere Ordinarium in quasi possessione juris libere conferendi, nisi id faciat cum scientia, & patientia patroni.

Et ad effectum, ut possit † dici acquisita quasi pos- 111
sessio liberæ collationis contra patronum requiritur, quod constet Ordinarium contulisse Beneficium ut liberum, seu collationem factam esse, tanquam de Beneficio libero, Hier. Gabriel. *consil.* 185. *lib.* 2. Perez de Lara *de anniversar. & capellan. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 57. & hoc sciente & patiente patrono. Perez de Lara
ibi: Alias enim per collationem Ordinarii † factam de 112
Beneficio juris patronatus absque illius mentione, non præjudicatur juri, & quasi possessioni patronorum, quia quando Ordinarius confert, simpliciter videtur facta collatio sub tacita conditione, si patrono placuerit, Rota *dec.* 10. *de jure patro. in antiq.* ita Calder. *cons.* 15. *de jure patro.* Decius 126. *sub n.* 4. Caputa. *dec.* 134. *p.* 1. & 189. *part.* 5. & Hier. Gabr. *supr.*

Et facit *decisi.* Chisanen. 72. † *in manuscript.* quæ 113
ait, Quod ultima resignatio, sine consensu patroni non facit statum libertatis, quia quasi possessio præsentandi acquisita non amittitur ex negligentia patroni non præsentantis una vice, sed requiritur, quod non præsentet, quia non credat ad se pertinere jus præsentandi, vel quod voluerit, & non sit admissa præsentatio, Rochus *verb. competens quæstione* 20.

Quando tamen Ordinarius † ignoraret Beneficium 114
esse juris patronatus, censeretur illud conferre tanquam liberum. Et sic *decisio dict. cap. consultationibus* potest habere locum in Episcopo respectu patroni,
quam-

quamvis contrarium teneat Cavedo de *patronat. regia carana cap.* 8. *à num.* 3. dicens limitandam esse conclusionem illius, ut locum non habeat, quando lis, super patronatu est cum Episcopo, qui Ecclesiam patronatam collavit absque patroni consensu intra tempus ei à jure datum, nam evicto patronatu à vero patrono, rector, cui Episcopus Ecclesiam collavit, removeri debet, & præsentatus de novo à vero patrono ab illo institui, nam talis collatio nulla est, vel saltem irritanda, *cap. decrevimus* 169. *quæst.* 7. cum aliis, & illum textum procedere, quando est controversia inter duos patronos, vel duos collatores, & sequitur Perez de Lara *dicta lib.* 2. *capit.* 9. *num.* 38. Sed dicta ratio solum procedit, quando collatio de Beneficio patronato facta est ab Episcopo non existente in possessione liberè conferendi.

Similiter si sunt plures in quasi possessione præ-
115 sentandi, † præsentatio unius sine aliis, etiam quod effectum sortita sit non privat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illam præservat. Ferretus *cons.* 132. Caputaquen. *dec.* 292. 366. *&* 419. *part.* 2. Rota *decis.*229. *n.*5. *&* 713. *n.*6. *&* 7. *par.* 1. *diversorum*, & in una Papien. juris patronatus 9. Maii 1594. co-
116 ram Domino Millino, in qua fuit resolutum, † Quod ad effectum præscribendi juris patronatus contra compatronos, necessarium est quod præsentationes fuerint factæ animo privandi illos, quod in dubio non præsumitur, Ruinus *cons.* 50. *nu.* 10. *lib.* 5. & sine isto animo præsentationes unius non præjudicant compatrono, sed ei præservant jus. Feder. *cons.* 202. *in fin.* Abb. 54. *li.* 1. Puteus *dec.* 292. *lib.* 1. Thanis *decis.* 97. Crescen. *decis.* 27. nec ad amissionem juris patronatus sufficit non usus, cum præsentationes non fuerunt factæ animo privandi compatronum, qui non præsentavit. Feder. *d. cons.* 202. Abb. *cons.* 54. Et fuit dictum in causa Imolen. juris patronatus 29. Octob. 1509. coram bonæ memoriæ Lauretano. Et in una Mediolan. Capell. 1602. adducta *prac. p. c.* 3. *n.* 14.

117 Et tunc diceretur fieri animo privandi † alios, quando diceretur omnimodam præsentationem, seu plenariam ad se spectare, Rota *dec.*296. *part.* 1. *diversorum*, & fuit alias in collatione resolutum in Assisien. Canonicatus, 14. Junii 600. coram D. Sacrato supra relato *c.* 1. *n.* 483. quæ conducit ad propositum, seu quando diceret se unicum patronum, &c.

118 Provisio autem Apostolica non † mutat statum seu quasi possessionem juris patronatus seu conferendi, Ægid. *decis.* 107. Achilles 326. Rota *dec.* 545. *n.* 3. *part.* 1. *divers.* & in illa Illerden. Parochialis supra relata *n.* 60. Et in Tirasonen. juris præsentandi, 21. Oct. 1594. coram D. Lita infra adducta *ultim. p. c.* 2. *n.* 242. Et in Ferrar. Parochialis 8. Novemb. 1596. coram Domin. meo Corduba infra relata 9. *part.* 2. *n.* 189. Et in Brachatens. mon. Juncas 4. Maii 1598. coram Lancelloto supra relata *n.* 94. *& dec.* 359. *n.* 2615. *n.* 5. 618. *n.* 2. *&* 881. *n.* 6. novissime Farin.

119 Et est *dec.* Guidoboni 1. † *de præscrip.* alias 125. *in manuscript.* quæ ait, Quod licet collatio Apostolica non mutet statum Beneficii de jure patronatus in liberum, nec privet patronum possessione præsentandi, tamen patronatus non præscribit jus patronatus, durante possessione provisi Apostolici, quia toto illo tempore dormit. Quod etiam ait Achilles *d. decis.* 326. *in fin. & d. dec.* Tirasonen. videnda.

120 Unde apparet falsum esse † quod ait Ferretus *cons.* 15. *à n.* 10. nempe Beneficium reperiri in statu liberæ collationis, ex quo Papa illud contulit absque præsentatione patronorum.

121 Sed circa hoc quartum requisitum advertendum est, † quod si ille in cujus præjudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum jurium, non requiritur ejus scientia, & patientia, nam si incorporalia vacant, quia nullus illa possideat, tunc non est necessa habere scientiam, vel patientiam alicujus in acquisitione quasi possessionis illorum, ut cum Innoc. tradit Abb. *in c. literis. n.* 20. *de restitut. spoliat.* Bald. *in dicta lege* 2. *n.* 16. Ripa *in dicto cap. cum Ecclesia Sutrina n.* 64. *versic. tertio declara.* Puteus *dec.* 217. *lib.* 1. & in terminis, Rochus *d. verb. competens num.* 38. & Lambert. *d. q.* 3. *art.* 4. *n.* 3. Et fuit resolutum in una Florentina juris patronatus vigesimo septimo Febr. 1575. coram Sanctissimo Clem. VIII. quæ est *d. dec.* 226. *part.* 1. *divers.* ibi, Quod cum non probaretur patronum fuisse in quasi possessione præsentandi, ejus scientia ad acquir. hanc quasi possessionem non fuit necessaria. Et in una Acherontina jurisdictionis 24. Jun. 1600. coram d. Millino. Quod ad acquirendam quasi possessionem juris incorporalis non requiritur scientia, & patientia adversarii, nisi probetur illius anterior quasi possessio.

Et facit *dec.* 378. *n.* 4. *&* 595. *n.* 9. † *&* 19. *part.* 1. *diver-* 122
sorum, ubi habetur, Quasi possessionem jurisdictionis, non posse acquiri sine scientia, & patientia adversarii, quia cum duo in solidum non possint providere, non potest acquiri, nisi adversarius eam amiserit, quæ incorporalib. inhæret ossib. ideo ignorans eam non amittit. Ergo si adversarius non possidet non requiritur ejus scientia, &c. Facit etiam decisio Rotæ 750. novissimarum Farinacii *n.* 3.

Et cum adversus Episcopum acquiritur † quasi 123
possessio conferendi, seu præsentandi, requiritur ejus scientia, & patientia, cum eo ipso quod est in possessione Episcopatus consequenter sit in possessione juris liberè conferendi ei competentis, tanquam ordinario, ad Caputaquen. *dec.* 306. *part.* 1. & decisionem Veronen. jurisdictionis, 18. Mart. 1596. coram D. Pamphilio supra relatam 3. *part. c.* 2. *n.* 196. & Sede vacante Dignitas ipsa, seu Ecclesia dicitur possidere, ut suprà dictum est, *n.* 38.

Unde in una Hispalen. Capellaniæ 6. † Jun. 1539. 124
fuit resolutum. Quod præsentatio facta per aliquem tanquam patronum admissa per Vicarium Capituli, Sede vacante, qui præsentatum instituit etiam secuta possessione non fecerit statum, vel quasi possessionem juris patronatus, ex quo per Archiepiscopum fuit contradicta, eo ipso quod fuit provisus, & venit ad Ecclesiam administrandam, providendo alteri de prædicta Capellania, tanquam de beneficio libero. Ut per Mohedan. *dec.* 7. *de jure patr.* alias 269.

Et idem esset † in Canonicia quoad jus eligendi, 125
seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus consequenter sunt in quasi possessione juris eligendi, & votandi, quamvis nunquam evenisset casus eligendi, ad Caputaquen. *d. dec.* 306. & Rotam in causa Hispalen. voti 23. Maii 1593. coram D. Gipsio.

Et juxta hoc procedit *dec.* 17. *n.* 7. *part.* 2. † *diver-* 126
sorum. in alia Hispalen. juris votandi de anno 1576. quatenus supponit, quod si constaret collationem trium dimidiarum portionum, de quibus agebatur pertinere in proprietate, etiam ad dignitates & portionarios, requireretur eorum scientia & patientia ad hoc ut Canonici possent acquirere quasi possessionem illas conferendi, eo enim ipso, quod erant in divisione suarum dignitatum, & portionum, erant in possessione illius juris conferendi pertinentes ad suas dignitates & portiones.

Idemque etiam esset in eo, quia alias † esset in quasi 127
possessione juris patronatus, quamvis non præsentasset, tunc enim requiritur ejus scientia & patientia ad acquirendam quasi possessionem in contrarium, ad Crescen. *dec.* 2. *de jure patron.*

Et cum acquiritur † quasi possessio servituris adver- 128
sus Dominum feudi, seu domus, qui est in possessione talis fundi, domus, requiritur ejus scientia & patientia, cum ea possideat tanquam libera Ant. Gomez. *d. c.* 15. *n.* 23.

Et an præsumatur scientia illius, de cujus † præ- 129

judicio agitur, judex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & aliis circumstantiis, ut ex Innocen. tradit Abb. *in d. c. cum Ecclesia Sutrina, n. 25.* ad quem refert Rochus dict. verbo competens, *n. 37. ad fin.* & quod ex multiplicatione actuum probetur scientia, tenuit Rota in Reatina beneficii *dec. 166. n. 4 part. 3. diversorum.* & in Hispalen. juris sepeliendi coram D. Pamphilio 29. Maii 1589. Puteus *d. decis. 217. n. 2. lib.* 1. & Menochius *de arbitrariis lib. 2. casu 161. n. 5.*

130 Et etiam ex publicitate † actus præsumitur scientia, Rota in Mediolanen. præeminentiarum, 15. Decemb. 1589. coram D. Bubalo. Et ex publica voce & fama, Casanate *cons. 58. nu. 34.*

131 Probatur etiam scientia, & patientia, † ex lapsu longi temporis, ut in d. Reatina *dec. 143. n. 3. & d. dec. 166. n. 3. part. 1. diversorum.* & in Hispalen. juris sepeliendi, & in Abulens. Parochialis supra adducta *num.* 61. Mascard. *de probatio. conclu.* 1293. *n.* 15. Et res-
132 pectu Episcopi probatur, † quia tenetur quolibet anno per se vel alium, visitare suam Diœcesim, & sic præsumitur scientia, ut in d. Reatina *dict. decisio.* 169. *n.* 8. & 131. *n.* 8. *parte 2. diversorum,* & in dict. Abulens. quæ præsumptiones fuerunt iterum approbatæ per Rotam in dict. Reatina *dict. decisio.* 167. *num.* 1. *part.* 1. *diversorum.*

133 Scientia enim ex conjecturis colligitur, ut fuit dictum in d. Hispalen. juris sepeliendi. Puteus *dec.* 121. *n. 4. lib.* 2. Menoch. & Mascard. *n.* 1. *supra.* idem Menoch. *casu* 89. *n.* 13. Borgnin. *dec. 6. n.* 27. 1. *part.* Alexander Moneta *de opt. c. 3. quæst. 4. num. vigesimosexto,* & Gratian. *discept. forens. cap.* 118. *n.* 3. & quod scientia ex conjecturis probetur, fuit resolutum in causa Valentina emolumentorum 20. Junii 1593. coram D. Cantucio, ex Baldo *in l. 2. num. 9. C. de rescind. vendit.* Decio *cons.* 583. *num.* 3. Paris. *cons.* 12. *n.* 19. *lib.* 2. Aymon. 193. *n.* 7. & *in decis. 27. apud Pacificum de Salvian. interd. nu.* 1 & in Placentina Salarii 4. Februar. 1608. coram domino Peña. & plures conjecturas ponit Maranta *in leg. is potest. de acquirend. hæred. à num.* 183.

134 Nam ad hunc effectum sufficit † scientia præsumpta, non obstante *dec.* Mohedani 160. quæ est 4. *de probatio.* & quæ est 3. *de sententia excommu. num* 3. & *dec.* Putei 147. & 177. *n. 7. lib.* 2. & Lancell. *de attentatis 2. par. c. 4. in præfa. nu.* 68. ubi quod, ubi agitur de amissione, vel privatione juris quæsiti, non sufficit scientia præsumpta per conjecturas, aut famam. Et in causa Civitaten. confidentiæ 23. Jan. 1593. coram D. Mantica fuit dictum. Quod cum agitur de privatione beneficii, propter scientiam alicujus non sufficit talem scientiam probari per famam, & conjecturaa, seu præsumptiones, sed debet ea probari legitimè & clare.

135 Si quidem in præsenti † non agitur de auferendo seu admittendo jure conferendi, præsentandi, aut eligendi in totum, sed de acquirenda possessione, ut fuit resolutum in d. Cremonen. Prioratus 19. Decembris 1567. coram Domino Orndino. Et ex præsumpta scientia infertur possessionis civilis amissio, Puteus *dec.* 265. *lib.* 1. Sed ad effectum privationis beneficii scientia probatur ex conjecturis & præsumptionib. vehementibus, ex quibus potest oriri plena & concludens probatio, ut fuit resolutum, in causa Oscens. Archidiaconatus 10. Junii 1502. coram domino Lancelloto, ut *dec.* 612. novissimis Farinacii, & fuit dictum in d. Placentina Salarii.

136 Et sufficit scientia officialium, † Bart. *in l. si publicanus. §. fin. n. 2. ff. de publicanis.* Aymon. *de antiquitate temporis 4. parte §. absolutis à num.* 23. Balbus *de præscriptione 2. part. 5. partis quæst. 3. sub numer.* 8. Tiraquell. *de nobilitate c.* 214. *num.* 4. Covarruvias *in regul. possessor. 2. part. initio num.* 8. *versic. 3. circa fin.* Rota *d. decis.* 166. *num.* 3. & 600. *num.* 5. *part.* 1. *diversorum.* & dict. Mediolanen. præeminentiarum. Sufficit etiam scientia unius ex pluribus habentibus rem comunem, Ripa *in d. c. cum Ecclesia Sutrina nu.* 66. & Gratian. *discept. forens. cap.* 11. *n.* 1. allegans Rotam coram Seraphino in Carthagin. juris 16. Decem. 1596.

Cæterum hodie non procedit indistinctè † decis. 137
tex. *in d. c. consultationibus de jure patron.* ex decreto S. Concilii Trident. *sess. 25. de reform. c.* 9. quod locum habet etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius jure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione præsentandi, post Concilium, adhibita causæ cognitione, super jure patronatus juxta formam concilii. Et censuit S. Congregatio, ut in sequentibus declarationibus supra *d.*
c. 9. † Prima. Hoc decretum Concilii habet locum in 138
petitorio, & in possessorio, unde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi verificato prius jure patronatus ex decreto Concilii. Et fuit inter alia responsum Episcopo Segobien anno 1591. ut in declaratione supra adducta 3. *par. cap.* 2. *sub num.* 198. *ad* 19. & fuerat alias responsum 9. Februa. 1581. Secunda, Item censuit Sacr. Congregat. non posse patronum repelli à sua possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione, super jure patronatus, post Concilium, Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiam post obitum ejusdem præsentati, de validitate juris patronatus item contigerit dubitari, secus autem, si simpliciter patroni præsentatio, absque causæ cognitione admissa fuisset. Ita censuit, tum demum debere intelligi causæ cognitionem in probando jure patronatus, cum servata fuerit forma, à Concilio tradita. Tertia, si Ordinarius post Concilium cognovit de jure patronatus, & admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere post obitum illius ultimi præsentati, secus autem si simpliciter ejus præsentatio fuisset admissa, absque causæ cognitione tradit Martinus Amon. Genuen. *c.* 61. *n.* 3. Et post hæc Gonzalez *gloss.* 18. *à num.* 23.

Unde in una Volaterrana Capellaniæ † 28. Apri- 139
lis 1595. coram Dom. Blancheto fuit resolutum, Quod non sufficiat, quod Episcopus admiserit patronum ad præsentandum, post Concilium, ut debeat in quasi possessione manuteneri, nisi admissio fuerit facta cum causæ cognitione. Et in causa Alexandrina Decanatus 19. Jun. 1600. coram D. Lancelloto fuit dictum, quasi possessionem præsentandi post Concilium suffragari non posse, fuerit admissa sine causæ cognitione, ex deductis in Romana de Publicolis coram D. Corduba: apparere tamen fuisse adhibitam causæ cognitionem, ex quo constat de præsentatione, edicto & aliis requisitis, &c. Et in causa Bracharen. jurispatronatus de Padoruelo 1. Mar. 1602. coram D. Sacrato fuit dictum, quod in patronatibus improbatis à Concilio non suffragatur possessio, nec habet locum caput consultationibus, ut alias tenuit Rota in pluribus causis, & Calagurritana juris providendi 15. Maii 1609. coram D. Peña fuit resolutum. Quod cum parochiani sint de personis, in quibus cadit præsumptio usurpationis, probare tenentur jus patronatus, juxta requisita Concilii *sess.* 25. *de reform. cap.* 9. aliter non poterunt obtinere mandatum de manutenendo, cum decretum Concilii habeat locum, tam in possessorio, quàm in petitorio, ut sæpe Congregat. Concilii respondit, & censuit Rota in multis causis, & signanter in Romana de Publicolis 30. Jan. 1600. coram D. Corduba. Et 1. Julii ejusdem anni 1600. coram eodem D. Peña Domini steterunt in decisis.

Adverte tamen quod d. decretum Concilii, † & 140
decla-

declarationes S. Congregation. procedunt, quando
est controversia super libertate beneficii. Secundo
quando solum est controversia inter præsentatos,
super pertinentia juris patronatus, nam hoc casu ni-
hil est innovatum per consilium, ut in Tirasonen.
juris præsentandi, 16. Octobris 1592. coram D. Blan-
cheto infra adducta *ultim. part. cap.* 2. *numer.*
241. fuit dictum. Quod, ut fuit resolutum in plu-
ribus causis, decretum Concilii Triden. *cap.* 9. *sess.*
25. non habet locum, quando causa agitur inter
præsentatos à patronis tantum, non existente
in judicio proviso Apostolico, seu ab Ordinario.
Et tradit Fivizanus *decis.* 17. *n.* 16. & Mart.
Anton. Genuen. *supra decisi.* 61. *seu* 93. *num.* 2. *&*
cap. 100. *num* 2.

141 Et fuit etiam resolutum coram eodem Domino
Blancheto, in causa Pisana Capellaniæ 20. Maii 1594.
ut in decisione sequenti. Domini dixerunt senten-
tiam de partibus hac in causa latam esse confirman-
dam, cum enim indubitatum sit, hanc Capellaniam
esse de jure patronatus, & solum controvertatur per-
tinentia illius ad effectum, de quo agitur, attenditur
solum quasi possessio, *c. consultationibus de jure pa-
tronat.* in qua illos de totis fuisse constitutos appa-
ret, ex præsentationibus factis anno 1571. & 1572.
1576. de quarum effectu constat, quia per mortem
prius præsentatorum, fuit deventum ad successivas
præsentationes, juxta *consilium* Oldradi 229. sæpius
à Rota canonicatum. Huic quasi possessioni non ob-
stant præsentationes Monialium S. Marthæ, quia
anno 1572. illarum præsentatio non fuit admissa, &
à tali non admissione, ipsæ non appellarunt, aliæ fue-
runt admissæ cum clausula, *sine præjudicio partium*,
cum igitur ipsæ non sint in quasi possessione præ-
sentandi considerabili, earum præsentatio non suf-
fragatur. Non obstat, quod quasi possessio non debeat
attendi post Concilium Triden. nisi fuerit adhibita
causæ cognitio, juxta decisionem Sacr. Congregat.
quia decisio procedit, quando est controversia su-
per libertate beneficii, secus quando agitur inter
præsentatos super pertinentia juris patronatus. Nam
hoc casu Concilium nihil innovat. Non obstat gra-
tia Apostolica Annibalis, quia habet clausulam dum-
modo alteri non sit jus quæsitum, per quam jus præ-
sentationis competens Pamphilio est præservatum,
Rota *dec.* 17. *de Prabend. in novis.* Ægid. 167. Crescen.
decis. 7. *de jure patron.* In hac causa 23. Jan. coram D.
Millino, Domini steterunt in decisis.

142 Idem fuit resolutum in una Pamphilonen. † Vi-
cariæ de Ataun. 12. Maii 1595. coram Domino Pen-
na, in qua censuerunt Domini, Præsentatum à Phi-
lippo Delezcann esse instituendum, & præferendum
præsentato ab incolis, cum non agatur de canoni-
catione jurispatronatus, nec Ordinarius se oppo-
nat, sed tantum agatur quis ex præsentatis veniat
instituendus, & ad istum effectum satis sit istos de
Lezcano, & eorum demum familiam esse in quasi
possessione præsentandi, quæ ex unico etiam actu
acquiritur, ut apparet ex præsentatione facta ab ejus
proavo, & aliis duabus ab ejus avo, quæ effectum
habuerunt, præferenda enim est præsentatio illius
qui reperitur in quasi possessione, & status ultimus
est attendendus, *c. consultationibus de jure patrona-
tus* cum aliis, &c. Fuit etiam ibi dictum quod in ju-
re patronatus relicto familiæ, patronus, qui non est
fundator, non potest præjudicare successoribus mu-
tando vel alienando jus patronatus, Ferretus *consil.*
134. *nu.* 12. Castrens. 44. *num.* 4. *lib.* 1. Molina *de pri-
mogen. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 31. *& sequen.* Lambert. *lib.*
1. 2. *part. art.* 8. 2. *quæst. num.* 6. & ita fuisse deci-
sum coram Rubeis 28. Maii 1563. & fuit etiam deci-
sum in Aretina Capellaniæ 1. Jun. 1584. coram Buba-
lo ex Ancharan. *n.* 3. & Franco 4. *in capit.* 1. *de jure
patronat. in* 9. & in eadem Pamphilon. idem fuit reso-
lutum coram eodem tertia Junii ejusdem anni 1595.

Et idem fuit resolutum in causa Baren. beneficio-
rum 14. Maii 1594. coram Lancelloto, & 22. Febr.
1605. coram Millino, & 1. Jul. 1605. coram Coccino,
quasi possessionem præsentandi esse attendendam,
non obstante decreto Concilii, quando constat be-
neficia esse jurispatronatus. Malè autem dicitur in d.
decisione Lancelloti, Concilium etiam solum pro-
cedere in iis quibus intrat præsumptio usurpationis
& quoad alios reliquisse in dispositione juris com-
munis, ut sæpe inquit, decisum fuit: quod ap-
paret falsum, ex supra dictis: & id quod sæpe
decisum fuit, est ad aliud propositum, nempe quoad
probationem jurispatronatus, & modum illud pro-
bandi, quod infra *c. ult.* Idem in Bracharensi pa-
rochialis de Moreira 13. Jun. 1605. coram Ortem-
bergo, quod quasi possessio præsentandi sufficit ad
validitatem institutionis, *d. c. consultationibus*,
etiamsi non sit præsentatus à majori parte non dato
concursu alterius præsentati. Rota etiam in Firmana
altaris de Doriis 15. Febr. 1610. coram Dom. Mar-
comnutio infrà relata *c. ult. n.* 91.

Et facit quod docet Azevedo *in l.* 1. *tit.* 6. † *lib.* 1. 143
recapil. num 4 quod d. decretum Concilii procedit,
quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, pa-
tronum non habentem, ut patet ex text. ibi in ser-
vitutem, quod à nonnullis impudenter fit, redigan-
tur, non verò loquitur, cum contra Ecclesiam non
liberam, & contra patronum præscribitur jus pa-
tronatus. Nam tunc quanto tempore præscribatur,
opiniones Doctorum manent in sua vi, de quo Co-
var. *in regula possessor.* 2. *part.* § 10. *num* 3. Et confert
decisio Rotæ in causa Viterbiensi capell. 12. Jun.
1606. coram Manzanedo, quod constando, &c. Rub.
præf. præscr.

Pro complemento hujus Capituli, advertendum
est pertinentiam collationis † ad inferiorem Episco- 144
po, ad quem de jure non spectat, probari, per fa-
mam, & communem reputationem, ita docet Rota
decisi. 3. *de probatio. in novis.* Lapus *de allegatione* 89.
n 8. Millis *in repet. verb. probatio.* Decius *in cap.* 1 *n.* 39.
de appellatio. Hier. Gabr. *consil.* 193. *lib.* 2. Mascar. *de
probat. conclus.* 173. *&* 315. *num.* 2. Flam. Paris. *de re-
signatione benefic. lib.* 7. *quæst.* 23. *num.* 24. qui dicit
communem, & Rota *decis.* 803. *num.* 1. *part.* 1. *di-
versorum.* Et satis est per literas vel instrumenta, do-
cere beneficium consuevisse per talem conferri, &
ad illum collationem, & institutionem solere perti-
nere Rota *decis.* 7. *n.* 3. *de probat. in novis.* & Mascard.
dict. conclus. 313. *num.* 23.

Quod primò intellige, quando super pertinen-
tia † collationis directe non agitur, nec pronun- 145
tiandum existit Ægid. *decis.* 569. Rota *dict. decis.* 803.
num. 2. & cum Ordinarius non est in causa, vel pro-
visus ab eo, sed alius habens à Papa, vel Legato, vel
aliunde, Hier. Gabr. *sup.* & Rota *d. dec.* 803. *n.* 2.

Nam contra Ordinarium noluerunt Domini de
Rota, † quod sufficeret in una Parmen. Parochia- 146
lis de anno 1520. In qua agebatur inter provisum
ab uno Canonico, qui contulerat ratione Præbendæ,
& provisum à Cardinali Farnesio Administratore
Ecclesiæ Parmen. nisi fama esset juncta alia specie
probationis, ut per Cassad. *dec.* 1. *de probatio.* Et idem
fuit tentum in una Ulisbonen. Parochialis de anno
1554. coram D. Oradino, ut per Caputaquen. *dec.* 137.
par. 1. Et in una Tullen. Parochialis 22. Junii 1558. co-
ram D. Quiroga, in qua fuit † resolutum. Collatis 147
pertinentiam ad inferiorem, probari per testes depo-
nentes de publica voce, & fama, cum agitur contra
provisionem Legati, factam authoritate Apostolica,
maximè si ille Legatus, qui contulit authoritate A-
postolica, erat alias Ordinarius, & non contulit jure
Ordinario, & licet testes fuerint reperti, parte non
citata ad probandam facta, de mandato judicis
sufficere,

sufficere, quia citatio non est necessaria, juxta doctrinam Castren. *in l. hæredis palam, §. si quid. n. 4. ff. de testamen.* & probari per unum testem de fama, & alium, qui dicit, quod publicè dicebatur, quia idem est, ut per Chisnen. *dec.* 30. & novissime in Cæsaraugustana canonic. 20. Decembr. 1602. coram Dom. Sacrato fuit tentum, collationis pertinentiam ad Camerarium Ecclesiæ Cæsaraugustanæ probari per testes de publica voce & fama, quod genus probationis sufficit, quando ordinarius non est in causa, etiam contra provisum Apostolicum, & fuisse dictum coram Pamphilio in causa Majoricensi sacristiæ 6. Jun. ejusdem anni, quæ est *dec.* 615. novis. Farin.

148 Et in una Tervisina plebis de Medulo † 10. Jan. 1594. coram D. Orano fuiù resolutum. Quod cum de collationis pertinentia non agitur contra Ordinarium, sed contra inferiorem, qui prætendit unionem beneficii, & cui jus commune resistit, sufficit probatio levior, etiam per famam ex dictis.

149 Quamvis antea in eadem 16. Decemb. † 1588. coram D. Bubalo esset resolutum. Quod ad effectum infringendi unionem, ob non expressionem juris præsentandi requirunt probationes concludentes, ex Rota *dec. pen. & fin. de except. in novis, ut dec.* 592. novis. Farin.

150 Secundò intellige collationis pertinentiam, † ad inferiorem probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur, Puteus *dec.* 140. *in fin. lib.* 1. ita fuit dictum in d. Tarvisina 16. Decembr. 1588. Et in Tudertina prioratus 17. Novembr. 1589. coram Dom. Orano fuit resolutum, Dictum prioratum spectare ad collationem Episcopi Tudertini: nam cum in antiquissimis scripturis contietur prioratum ad dictum Abbatem Saxi vivi pertinere, per eas juncta quasi possessione probatur pertinentia collationis, cum vim habeant probationis formæ, gloss. *in cap. cum olim* ubi Antonius *n.* 28. *de censib.* Aymon. *de antiquitat.* 1. §. *ampliatur n.* 14. Cassador. *decis...* & 2. *de probat. &c.* Et quod cum habeatur antiqua quasi possessio Abbatis, præsumitur illa continuata, donec de contrario doceatur l. sua possidetis, Cod. de proba. cum vul. Et in Placentina Capellaniæ 22. Jun. 1605. coram Peña fuit resolutum, quod licet sola publica vox & fama non sufficiat ad probandam pertinentiam collationis ad inferiorem, quando Episcopus, vel ab eo provisus est in causa, bene tamen eam probat, quando est adminiculata, Rot. 1. *de probat. in novissimis.* Cassad. 1. *eodem, &c.*

151 Sed hæc declaratio videtur accipienda, † cum agitur contra Ordinarium, vel provisum ab eo, tunc enim ita demum per famam probabitur pertinentia collationis ad inferiorem, si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de jure conferendi antiquo, juxta dicenda jure patronatus infra *c. ultim. num.* 83.

Alias enim si non ageretur contra ordinarium, vel
152 † provisum ab eo, videtur sufficere fama publica, & communis reputatio ex dictis, nisi ex adverso constaret de statu & possessione contraria: quo etiam modo potest accipi ista regul. declaratio.

153 Et in dict. Tarvisina 18. Junii † 1589. fuit etiam decisum, Jus conferendi probari statuto, seu dispositione continente concessionem Episcopi, & confirmatio cum causæ cognitione à Cardinali authoritate Apostolica. Jus enim conferendi, ex concessione Episcopi potest competere, *gl.* & Doctores *in c. Pastoralis de donatio.*

154 Etiamsi non constet † de quasi possessione conferendi, & sic de usu statuti, ut in eadem causa die 15. Jan. 1594. Imo ejus observantia, ex ipsius publicatione præsumitur inducta. Decius *cons.* 534. ut in eadem causa d. die 10. Jan. 1594.

CAPUT VI.

De sequestro.

SUMMARIA.

1 *Sequester beneficia confert, & præsentat, sive jus patronatus sequestretur de per se, sive universitas, in qua est. Licet secus sit in depositario.* & n. 2.

3 *Quamvis contrarium alii teneant.*

4 *Et alii voluntarium sequestrum à necessario distinguant.*

5 *Et contra Zechum.*

6 *Respondetur rationi contrariæ sententiæ, ex cap. cum Barthol. de re judica. quod creditor pignori ideo non præsentat, quia adest persona legitima, quæ præsentet, nempe Dominus, quod non procedit in sequestro, &c. & in ca. ex literis, de jure patronatus, ideo præsentat conductor, non Dominus, quia erat conductor ad longū tempus, seu emphyteota, quia habet utile dominium,* & n. seqq.

10 *In conductorem ad modicum, neu longum tempus, non transit jus patronatus, seu præsentandi, etiam cum universitate bonorum, etiamsi aliter conventum sit,* & n. 11.

12 *Unde convincitur, quod Rebuffus tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus, transit etiā jus conferendi, si specialiter sit ei concessum, licet non alias.*

13 *Quod dictum est sequestrum posse conferre, intelligi debet data capacitate personæ sequestri, quia clericus est, secus si laicus.*

14 *Et idem in præsentatione, quando jus patronatus pertinet ad Ecclesiam seu beneficium sequestratum, secus aliàs,* & n. 15.

16 *Et quando laicus deputaretur sequester Prælaturæ, seu beneficii, solum censeretur deputatus ad temporalia.*

17 *De materia sequestri remissive.*

18 *Et quod sequester voluntarius possideat, necessarius verò non, esse communem sententiam, licet aliter teneant,* & n. 19.

20 *Si sequestratio Ecclesiæ de qua contenditur, non sit facta, & pendente lite vacatio acciderit beneficii pertinentis ad collationem, vel præsentationem ejus Ecclesiæ, quis habeat tunc conferre, vel præsentare,* & n. seqq.

Resolvitur quod si lis mota est super possessione, ita quod pendet quando quis possideat, nullus eorum poterit conferre, vel præsentare, si verè solum movetur, quando super proprietate similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litē motam sit in possessione, & quo ad hoc, idem est, motam esse litem super castro, villa seu Ecclesia, ac motam esse principaliter super jure præsentandi, vel conferendi, contra Lancellotum.

25 *In secundo casu, quando movetur super proprietate (licet præsentatio possessoris debeat admitti) præsentatus non debet institui, sed deferri in eventum causæ.*

26 *Et licet lis non finiatur infra tempus datum ad præsentandum, non poterit tunc Episcopus libere videre.*

27 *Decisio cap. quoniam cum aliis de jure patronatus, quod si quando super jure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur, libere potest Episcop. providere, procedit quando propter litis pendentiam, inter patronos, nullus potest validè præsentare, secus quando datur præsentatio valida, ut in d. casu.*

28 *Et ideo quando lis est inter præsentatos in tempore,*

non

ron concurrit tempus, ut possit esse locus devolutioni.

29 *Etiamsi lis sit ex vi juris patronatus contra Lambertum & Rotam, cujus decisio ponitur.* & n. seq.

31 *In casu collationis, post litem super proprietate motam facta à possessore, non videtur provisus removendus, etiamsi postea collator succumbat in proprietate.*

32 *Sed & probabilius videtur, & praxi conformius, quod penden. lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio cum Innoc. & aliis.*

33 *Et videtur tenere Congr. Concilii in declaratione adducta.*

1 SEquester etiam beneficia † confert, & præsentat, est enim administrator rei sequestratæ, ejusque fructus colligit, quibus collatio, & præsentatio, ut suprà dictum est, annumeratur, ut post Innocen. docent Joan. Andr. & Imola *nu.* 7. & Barbatia 68. *in c. examinata de judiciis.* Rota *decis. de electione in antiqu.* Paulus & Cardin. *nu* 9. & Bonifacius 69. *in Clem.* 1. *de sequestr. possessor.* Felin. *in c. cum Bertholdus de re judic. num.* 29. & 30. qui dicit, ita de consensu aliorum Dominorum Rotæ pronuntiasse, Cosmas *in pragmatica sanctia. tit. de collati. § item volum, verb. Vicario*, Rochus *de jure patr. verb. ipse vel iis, quæst.* 32. *n.* 71. Lambert. dicens magis communem, 2. *p. lib. q.* 9. *art.* 3. Gambar. dicens etiam magis communem *offic. Legati lib.* 4. *rubr. de potestat. Legati in commendando beneficia à nu.* 288. Gigas *de pensio. q.* 72. *n.* 3. Corras. *de benef.* 2. *p. ca.* 6. & Duarenus *lib* 3. *cap.* 10. Octav. Vestrius *in praxi. lib.* 7. *c.* 2. *n.* 3. Didacus Perez, *in lib.* 1. *tit.* 10 *lib.* 3. Ordinam. Doctor. Sahagun. *in c. fin. de sequestratione possess. n.* 64. qui ait ita praxi frequentissime recipi, & plures vidisse, & agnoscere beneficiatos à sequestro præsentatos, & novissime Joann. Gutierrez *de tutelis* 3. *p. c.* 7. *num.* 16. & 18.

Dicens magis communem, & procedere, sive jus
2 patronatus † sequestretur de per sa, sive universitas,
in qua est jus patronatus, cum Lambert. supra cum quo etiam *articulo* 4. *sequ* inquit, *num.* 7. secus esse in depositario, non sequestro juris patronatus de per se, vel cum Universitate, qui non præsentavit: & post hæc Gonzalez *glass* 23. *nu.* 17. Azor. *instuut. moral.* 2. *par. lib.* 6. *c.* 25. *q.* 17. & Genuens. *in praxi c.* 102. *num.* 5.

3 Quamvis contrarium teneant Hostien. Butrius, † Abb. *n.* 15. & Enric *in d. c. examinata*, Baeza, *de decima tutori præstanda*, *c.* 20. *n.* 17. & magis communem dixerit Renatus Chopinus *de Dominia Francia. lib.* 3. *ti.* 9. *n.* 8. & magis verum & receptum Cevallos *q.* 740.

4 Et quamvis voluntarium † sequestrum à necessario, ut ille conferat, præsentet, & eligat cum possideat, hic verò non distinguant Selva *de benef.* 2. *par. c.* 9. Rebuffus *de nominatis. q.* 14. *n.* 127. & 128. alias 76. Probus ad Monachum *in c. nullus de temporibus ordinatis. in sexto num.* 5. & P. Gregorius *de beneficiis c.* 38. *num.* 18.

5 Et quamvis Zechus *de benefi. & pensio.* † *Eccl. ca.* 2. *vers. sequestr.* etiam dicit sequestrum posse conferre dummodo periculum sit in mora, quia labatur tempus datum collatori.

6 Nec obstat † ratio contraria sententiæ, quod sequester fructus colligat nomine alieno, & sic non possit præsentare, seu conferre, sicut creditor pignoris cap. cum Bertholdus de re judicata, cum non cadat restitutioni fructus præsentationis, seu collationis jam factæ, &c. Nam respondetur, quod id non procedit in sequestro qui administrat & exercet omnia jura rei sequestratæ, nec potest tunc Dominus præsentare, vel conferre, creditor verò pignoris ideo non præsentat, quia adest persona legitima quæ præsentet, nempe verus Dominus, ita Doctores citati maximè Barba. Felin. Lambert. Corras. Duar. Didac. Perez Jo. Gutierrez.

Et quod præsentare non possit, qui possidet jure
† pignoris *dict. c. cum Bertholdus*, fuit resolutum in 7
una Legionen. Parochialis de Villalobos 20. Januar. 1596. coram Domino Lita, & fuit dictum in Alexanens. beneficii 29. Martii 1591. coram Domino Mantica infra relata *cap.* 9. *num.* 21. & novissimè docet idem Mantica *de tacit. & ambigu. conven. lib.* 12. *tit.* 30. *num.* 21. 26. & 27. & vide dict. *c. praced. à n.* 10. Nec valet *lex* 9. *tit.* 15. *part.* 1. quæ contrarium vult, ubi Gregor. verb. *empeñando*, ait, quod cum contra sit communis canonistarum intellectus, & habeat rationem ita urgentem in practica, non reciperetur forsitan, quod in ista lege deciditur, & cum ea transit Cevallos *dicta quæstione* 740. *num.* 1.

Quamvis Doctor Sahagun. *in d. c. fin. num.* 62. rejiciat hunc intellectum, dicens † cum inconsideratum 8
ex *c. ex literis de jure patron.* ubi erat verus Dominus, qui præsentare posset, nihilominus conductor præsentat, & in præsentatione vero D. non præfertur.

Sed facilis est responsio ad *dict. cap. ex literis*, ibi,
enim idea † præsentat conductor, quia erat conductor 9
ad longum tempus, seu potius emphyteuta; qui habet utile dominium, & sic ad eum transit jus patronatus, cum Universitate bonorum, ut Dd. ibi communiter intelligunt post alios Lambert. 2. *part. lib.* 1. *q.* 8. *art.* 2. & ipsemet D. Sahagun. *ibi nu.* 58. & 61. & Bobadilla *in l. divortio*, §. *si vir. ff. solut. matr. n.* 58.

Unde in conductorem † ad modicum non longum 10
tempus non transit jus patronatus, seu præsentandi, etiam cum Universitate bonorum, ut contra Cardin. & Abb. *in dict. cap. ex literis.* docent Paul. de Castro *cons.* 57 Felin. in *d. c. cum Bertholdus n.* 29. Pavin. *de off. & potestat. Capituli sede vacante*, 5. *q.* 2. *sub num.* 9. Selva *part.* 2. *q.* 10. Rochus *verb. ipse vel is q* 26. *n.* 57. & 58. Paul. de citadinis, 9. *p. qu.* 4. Lambert. *de art.* 2. Rebuffus *de nominat. quæst.* 14. *n* 122. alias 72. & *quæstione decima septima, n* 53. & *n.* 56 alias 21. & 23. Doaren. *lib.* 3. *cap.* 8. Gregor. Lopez *in l.* 9. *tit.* 15. *p.* 1. Baeza *de decima tutori præstand. c.* 22. *n.* 32. Salcedo ad Bernard. Diaz *regula* 401. 2. *ampliatione* Gratian. *reg.* 341. *nu.* 8. Espino *de testam. glos. quarta, n.* 119. Carrotius *de locato.* 5. *par Rubrica de jure patronatus.* Joannes Gutierrez *de tutelis tertia p. c.* 29. *num.* 16. & Zechus *de benef. & pensio. cap.* 12. *n.* 12. Barbosa *supra*, Azor. *d. lib.* 6. *ca.* 10. *quæst.* 11. & *ca.* 25. *quæst.* 18. Genuen. *in praxi c.* 102. *n.* 5. & Mantica *de tacitu ambigu. conven. lib.* 2. *tit.* 3. *num.* 20.

Ex quibus id procedit, etiamsi aliter inter conductorem, † & Dominum, cautum, seu conventum 11
sit, quicquid dicat Zerola *in praxi Episcopali.* 1. *part. verb. jus patronatus*, §. 8. & *dub.* 18. & conducit Rotæ *decis.* 109. *par.* 1. *divers.* & *dec.* 1807. & 1839. *lib.* 3. *par.* 3. & facit decretum Concil. Trident. *sessione* 25. *de reform. cap.* 11. *vers. non liceat.*

Unde convincitur † quod Rebuff. *d. q.* 14. *nu.* 120. 12
& 121. 122. alias 72. tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus, transit etiam juris conferendi si specialiter sit ei concessum, licet non alias. Sed revera jus conferendi non potest concedi per viam contractus locationis, & alias concessio esset Simoniaca & nulla, etiamsi ob illud fructus pluris non locarentur.

Id autem quod dictum est sequestrum posse con- 13
ferre, intelligi debet data capacitate personæ sequestri, † quia clericus est, secus si laicus. Nam laici spiritualia tractare omnino prohibentur, *c.* 2. *de judiciis & c. causam qua de præscriptis. cum aliis.* Ita Probus *in d. c. nullus n.* 5. Corras. & *d. ca.* 6. *ad fin.* & Zechus *d. c.* 2. *vers. sequester etiam*, & Azor. *d. lib.* 6. *c.* 25. *q.* 17.

Et idem in præsentatione, † ait Probus ibi, ut se- 14
quester laicus præsentare non possit.

Quod accipiendum † videtur, quando jus præsen- 15
tandi pertinet ad Ecclesiam, Prælaturam, Dignitatem seu beneficiorum, sequestrata, & ita loquitur Probus ibi, secus quando ad Castrum, seu Villam, vel

alia

alia bona temporalia sequestrata, seu quando jus patronatus laicale sequestraretur de per se, tunc enim posset laicus sequester præsentare ex quo ipsum jus patronatus est laicale.

Et quando laicus deputaretur sequester, ali ujus
16 Prælaturæ, † Dignitatis seu beneficii, solum conferretur deputatus ad temporalia, &c.

Et de materia sequestri ultra D.l. *in d. c. Examina-*
17 *ta*, † *& in l. interesse puta, ff. de acquirenda possessione, & in tit. de sequestr. possess.* ubi latissime Do. Sahagun. *& in Clem.* 1. *eodem tit.* videndi sunt Jacobus de Arena, Franc. Curtius, & Angel. Perus. *in tract. de sequestrat. & sequestris*, qui habentur inter *tract. assecurationis, & de pign.* & novissime Carrocius *de sequestra.*

18 Et quod sequester † voluntarius possideat *l. licet §. rei depositæ* 1. *ff. depositi* necessarius vero, id est judicis authoritate datus non possideat *d. l. interesse puto.* quoniam sequestrum necessarium possessione non privat, est communis sententia, quam tenent B a. & alii *in d. l. interesse puta.* & ibi Cumanus dicit communem Cardin. *n.* 15. & Felin. 14. *in d. c. Clementina* 1. Abb. *n.* 13. & Felin. 14 *in d. c examinata.* Cun. *d. tract. de sequestris, q.* 20. *num.* 71. Guido Papa *decis.* 246. *n* 6. *& ibi additia* Gramm. *decis.* Neapolitana 51. *n.* 2. Cassadorus *decis.* 14. *super reg n.* 12. Mohed. *dec.* 14. *de rest. spoliat.* Sarn. *in reg. de Añali q.* 46 & Mand. *ead. reg.* 34. *q.* 43. *n.* 5. *&* 6. & Tiraq. *de jure constituti limit.* 17. *n.* 6. Greg. Lop. *in l.* 1. *tit* 9 *p.* 3 *verb pro avenentia*, Cor. *d c.* 6. *& li.* 3. *Miscell. c.* 2 Menoc. *de retinenda remedia* 3. *n.* 86. Gratntius ad Vestrium *dict. lib.* 7. *cap.* 2. *nu* 17. Rota *dec.* 46 *p* 1. *diversorum &* 273. *n.* 1. *par.* 2. & dicit communem Doctor Sahagun *in c.* 1. *de sequest poss. num.* 9.
19 licet † ipse *à num.* 8. varias sententias in hoc referat. Et tandem teneat ex sequestr. rectè facta, ipsius actus natura, semper possessionem in sequestrum transire, ut collat. administret, & servet, quod etiam tenet Lambert. *d. art.* 3. *&* 4. & novissimè Granutius *discep. forens. cap.* 114. *à num.* 12.

20 Sed si sequestratio † Ecclesiæ de qua contenditur non sit facta, & pendente lite, vacatio acciderit beneficii, pertinentis ad collationem, vel præsentationem ejus Ecclesiæ, dubium est, quis habet tunc conferre, vel præsentare.

21 In quo P. Gregor. *d. c.* 38. *n.* 19. inquit † utrumque litigantium conferre posse, illum autem jus habiturum, cui collatum est ab eo, qui in lite vicerit, nisi alter litigantium probaret se habuisse possessionem conferendi, & in possessione contulisset ante litem ex *dict. c. ex literis, & c. consultationibus, de jure patronatus & cap. penultim. de causa possession.*

22 Verius tamen dicendum est, quod aut lis mota †
est super possessione, ita quod pendet quæstio, quis possideat, & tunc nullus eorum poterit conferre, vel præsentare *c.* 2. *de in integrum restitutione* aut vero solum movetur quæstio super proprietate, & tunc similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litem motam, quis sit in possessione, possessor enim poterit conferre vel præsentare, quia existens in possessione rei, lite pendente potest colligere fructus illius, cum non debeat quis commodo suæ possessionis, lite pendente privari. *cap.* 1. *ut lite pendente.* Lancellotus *de attentatis* 2. *part. c.* 4. *declarat.* 4. Et continuans possessionem non attentat Lancellot. *d. c.* 4. *limitat.* 1. Rota *decis.* 785. *n.* 3. *par.* 1. *& decis.* 17. *ad fin.* 2. *parte diversorum.* post Anton. Abbas *in d. c. ex literis à n* 7. Rochus, *verb. competens, quæst.* 23. *à n.* 52. Lancell. *dict c.* 4. *in præfat. à n.* 541. *ad* 555. *& n.* 593. & Greg. Lopez *in l* 9. *tit.* 15. *p.* 1. Ugolinus *de offi. Episcopa. c.* 51. §. 1. *n.* 4. *&* 5. & Rota in Brachar. mon. de Juncas 4. Mart. 1598. coram Dom. Lancelloto relata *c. praeced. n.* 64. de quo Lamb. 1. *p.* 2. *lib. q.* 3. *art.* 4.

Quamvis in casu de quo agimus scilicet, quaodo
23 lis non esset † Principaliter super jure conferendi, seu præsentandi, sed accessoriè, & in consequentiam introducta, nempe super re, cui competit, & cui quodammodo est annexum jus conferendi, seu præsentandi, puta quando aliquod Castrum, vel Villa haberet jus præsentandi aut aliqua Ecclesia, seu Dignitas jus conferendi, seu præsentandi, super quo Castro, Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate lis mota esset, Lancellotus *ibi n.* 544 *&* 545. cum Rota *decis.* 2. *de jure patronat. in novis*, & Ægidio, *decis.* 700. *seu* 701. absolutè teneat per dictam litem non impediri præsentationem, aut collationem.

At ego idem esse existimo quoad hoc, motam es- 24
se litem super Castro, seu Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate, cui competit, seu est annexum jus præsentandi, vel conferendi, ac motam esse principaliter super jure præsentandi, vel conferendi. Nam litigioso facto principali, etiam accessorium, & consecutivum est litigiosum, ex *regula accessorium, lib* 6. Rota *dec.* 6. *part.* 2. *diversorum, num.* 7. *&* 8. in una Calagurritana Beneficii de Ariola 14 Maii, & 19. Novembr. 1593. coram Do. Gipsio & sequitur Azor. *d. lib.* 6. *c.* 21. *q.* 18. & Ugolinus *d c.* 51. §. 1. *num.* 5.

Tamen in dicto secundo casu, nempe quando mo-
vetur † quæstio super proprietate, licet præsentatio 25
possessoris debet admitti, præsentatus non debet institui, sed debet ipsa institutio differri in eventum causæ, quia possessor, si succumbat, tenetur restituere omnes fructus quos percepit a die motæ litis, seu post litem contestatam, *l. certum C. de rei vendicatione. l.* 2. *C. de fructib. & litium expensis.* Batt. *in l. ex diversa. n.* 9. *ff. de rei vendicatione*, & notatur *in ca. gravis de restitutione spoliat.* & si instituereter præsentatus, lite pendente, non posset illum fructum restituere, quia legitime institutus, removeri non debet. Ita cum Butrio Abbas & Rochus *supra*, & videtur tenere Zerola *in praxi Episcopali, d.* 1. *parte, verba jus patronatus*, §. 8. 16. *dubia.*

Et quod institutio præsentati à possessore † dis- 26
ferenda sit in eventum causæ, procedit sanè secundum ipsos, ita sentientes, etiamsi lis non finiatur infra tempus datum ad præsantandum, nec tunc poterit Episcopus libere providere quicquid dicat Lambert. *d. quæst.* 3. *art.* 4. *num.* 3. *& ad fin.*

Nec obstat textus, *in cap. quoniam in fin. & in cap. si* 27
vero, & in c. eam te, & c. cum propter de jure patron. ubi habetur, quod si quæstio super jure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur, libere potest Episcopus providere, id enim procedit, quando propter litis pendentiam inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus vero, quando infra tempus datum ad præsentandum, datur præsentatio valida, ut in dicto casu, quando lis mota est super proprietate tantum, & antea aliquis erat in possessione, tunc enim licet lis non finiatur infra tempus datum ad præsentandum, non debet auferri præsentato jus illi ad beneficium quæsitum.

Et ideo, quando est lis inter personas præsentatas
in tempore † non currit quadrimestre, seu semestre, 28
ut possit esse locus devolutioni, Lapus *allegat.* 78. ad secundam quæstionem ubi Mandos. *litera X.* inquit, quod cum Lapus non habeat contradictorem, & sit maximæ authoritatis, ab hac ejus opinione recedi non debet, &c. Rota in Bracharens. Benefic. 3. Martii 1603. coram D. Ludovisio, ubi quòd quando est lis non solum inter patronos, sed etiam inter præsentatos, non est locus devolutioni, nec intrat dispositio, *c. quoniam, de jure patronatus.*

Quod procedit etiam lis * sit ex vi jurispatrona- 29
tus, seu præsentandi. Nam non debet auferri jus quæsitum præsentato, si forte cum præsentans habet jus præsentandi, nec est statutum tempus, ad instituendum, sed ad præsentationem faciendam, quæ supponitur in tempore facta, & ita servatur.

Quicquid dicat Lambert. 2. *part* 2. *lib. q.* 1. *art.* 9. 8.
casu n. 17. & Rota in una * Dertonen. juris patrona- 30
tus

tus 8. Feb. 1599. & 10. Janu. & 19. Feb. 1600. coram Do. Peñ1, ut in sequenti decisi. 19. Februarii 1610. Quæ decisio est in novissimis Farinacii 586.

Utraque parte informante dubitavi, an esset vel non esset recedendum à decisis in hac causa, sub die octava Februar. 1599. & sub die decima Januar. 1600. & Rota in decisio. persistendum censuit per doctrinam Pauli de Leazaris, quem refert, & sequitur Zabarella *in Clementina plures*, §. *quibus num.* 1. *quæst.* 1. *de jure patronat.* & Lambert. *de jure patron. lib.* 2. *part.* 2. *quæst.* 1. *artic.* 9. ubi latè isti Doctores & alii discutiendo hanc materiam distinxerunt plures casus, ex quibus Rota aliquot ad hanc causam pertinentes pro intelligentia veritatis, & decisione dubii propositi consideravit. Primus est, quando non constat de jure patronatus, nec præsentantes esse patronos, quo casu non obstante contradictione prætensorum patronorum, Episcopus poterit Ecclesiam ordinare, quod maximè procedit, si in præcedentibus vacationibus Episcopus providit de tali beneficio, tanquam de libero. Nam tunc eo iterum vacante nullo, nec sine litis, nec semestri, vel quadrimestri expectato, debet Episcopus procedere ad illius collationem Paul. de Leazaro, & Zabarella *& in d. Clementina, plures*, §. *quibus quæst.* 1. *num.* 1. *vers.* 2. *casu.* Lambert. *dict. art.* 9. *num.* 11. *vers. tertius est casus*, ubi allegat Anchar. Imolam & alios idem tenentes. Sed iste non erat casus noster. In quo jus patronat. præsupponebatur. Alter casus est, quando dubitatur, an beneficium sit de jure patronatus, quo casu Zabarella *præcitato loco*, utique tertio casu dicebat, quod quando patroni litigant de jure patronat. vel de possessione juris patron. Episcopus debet expectare laicos per 4. menses, & clericos, etiamsi litigent cum laicis, per sex menses, intra quos debet causa finiri, alias iis elapsis Episcopus ordinabit Ecclesiam sine præjudicio evincentis, *c. si verò cap. Cum propter*, *&c. quoniam*, *in fin. de jure patro.* additque ibidem Zabarella hunc esse casum specialem, in quo contra impeditum currit tempus. Tertius casus est quando patroni litigant de præsentatione, ex vi juris præsentandi, & tunc idem dicendum est, quia expectari debent usque ad quatuor, vel sex menses. Quartus casus est quando patroni litigant ratione prærogativæ, sive ratione formæ præsentationis, tunc ob lapsum temporis non paratur eis præjudicium, quia non est quod imputetur eis *c. cum Bertholdus, de re judicata*, quia si aliter diceretur, pararetur via fraudibus, quod esse non debet, cum enim hoc tempus statuatur ad præsentandum, non autem ad instituendum ultimo die termini fieri potest, Zabarella *præcitato loco*, quem cæteri communiter sequuntur. Quintus casus est quando, vel constat de jure patron. vel illud præsupponitur, ut in casu proposito, in quo non revocabatur in dubium, & tunc, lite pendente, super præsentatione facta ante lapsum tempus semestre, si præsentantes sint clerici, vel quadrimestre si sint laici, non debet Episcopus ordinare, aut alteri conferre beneficium, sed stare debet majori parti, & uni ex ipsis considerando merita præsentatorum, quia non est lis inter patronos ex vi juris patro. cum omnes fateantur præsentantes esse patronos, sed lis inter ipsos super forma præsentationis, & tunc est locus devolutioni, ita Zabarella *loco citato*, Lambert. *supra num.* 29. *vers. septimus est casus.* Denique sextus casus considerabatur quando est lis inter præsentantes in tempore, prætendentes solam præsentationem de uno quoque factam esse attendendam, & isto casu non erat locus devolutioni, ob lapsum tempus ad præsentandum, quia dispositio text. *in c. quoniam de patron.* inducentes devolutionem, quando est lis inter patronos tanquam rigorosa, & exorbitans, non extenditur ad litem inter præsentatos, Imol. *in c. cum vos de officio ordin. n.* 7. *vers. nec obstat.* ubi Joann. Andr. *nu.* 2. *vers. unde jura.* Ant. de Butrio. *n.* 7. *vers. jura ergo.* Rochus *verb. honorificum, quæst.* 24. *n.* 54. Lapus *allegat.* 78. *n.* 15. *vers. non obstat, & n.* 16. *vers. item non debet.* Multa ex prædictis suadebant standum in decisis. Nam in præsenti, nec jus patronatus, nec quasi possessio juris præsentandi revocabatur in dubium, & propterea non cessat locus devolutioni, & præsertim, quia instructam jam causam tenuit Ordinarius expedire, ut devolutioni fieret locus, ad Zabarell. & alios in contrarium allegatos *in cap. cum vos de officio ordinarii* placuerunt responsiones datæ in decisio. in hac causa facta die decima Jun. 1600. ubi per similem distinctionem casuum, fuit difficultas sublata.

In casu vero collationis † post litem super pro- 31
prietate motam, factæ ab eo, qui antea erat in quasi possessione conferendi bona fide, non videtur provisus removendus, etiamsi postea collator succumbat in proprietate, cum per talem collationem acceptatam, provisus acquirat jus in re in beneficio *c. si tibi absenti. & cap. penultim. de præbend. in* 6. juncta *l. qui scit.* §. *fin. ff de usuris, & glos. penultim in d. leg.* 2. *C. de fructibus & litium expensis*, & ibi Bartol. *n.* 5. *& in d. leg. & ex diverso. n.* 9. ubi habetur, quod bonæ fidei possessor facit fructus suos etiam post litem contestatam, quamvis eos sit restituturus, si succumbat, & fuit dictum in Salamantina fructuum de anno 1591. coram Dom. Pamphilio infra adducta 11. *part. cap. ult.* 8. *dub. num.* 242. Nam fructus collationis legitimè factæ, restitui non potest ex dictis, & consequenter iste provisus poterit statim capere possessionem beneficii, quæ est sequela collationis, ad Lancell. *supra n.* 624.

Sed & Innocentius *in d. cap. consultationibus*, † *in* 32
princ. Cardinal. *in dict. capit. ex literis, quæst. ult.* & Bald. *in lib.* 2. *C. de servit. & aqua n.* 81. tenent, quod pendente lite super proprietate potest etiam fieri præsentatio, & institutio, quod etiam videtur tenere Lancellotus *supra n.* 622. 623. *&* 624. & Menoch. *cons.* 90. *in fin. lib.* 1. & Gratian. *discep. forens. cap.* 113. *n.* 34. & videtur probabilius, & praxi conformius. Nam cum præsentatio sit facta legitimè, attento præsenti statu à possessore bonæ fidei, qui facit fructus suos, debet sequi institutio, nec est habendum in consideratione, quod non posset illum fructum restituere, si condemnaretur, & illa dilatio institutionis vergeret in magnum damnum Ecclesiæ, & hanc sententiam approbat *dicta lex part.* 9. *tit.* 15. *part.* 1. & ibi Gregorius Lopez *glossa ultima.*

Et videtur tenere congregatio Concilii, † ut se- 33
quenti declaratione. Congregatio censuit debere Episcopum admittere examen ejus, qui est præsentatus à patrono, de cujus patronatus validitate in petitorio controvertitur coram eodem Episcopo, facta tamen per Episcopum protestatione de juribus suis, & sine eorum præjudicio, vel committere alteri Episcopo viciniori.

CAPUT VII.

De capitulo, sede vacante.

SUMMARIA.

1 *De Capitulo, sede vacante, an possit beneficia conferre & in eorum collatione succedat.*

2 *Quamvis aliqui dicant, capitulum, sede vacante, solum succedere in his, quæ sunt justitiæ, & necessitatis, &c. & alii dicant succedere quoad ea tantum quæ in jure reperiuntur expressa, non in illis, tamen verius est, regulam esse quod Capitulum, sede vacante, fungitur vice Episcopi, & succedit in omni-*

bus quæ sunt jurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus in jure expressis, & n. seqq.

5 *De officio & potestate Cap. sede vacante. qui sint videndi.*

6 *Pro jurisdictione exercenda hodie ex Concilio Trid. tenetur Capitulum sede vacante creare Vicarium infra octo dies qui saltim in jure Canonico sit Doctor vel Licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus, alias ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvitur.*

7 *Capitulum quod infra octo dies Vicarium non constituit potest re integra moram purgare.*

8 *An Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere Vicarium, remissivè.*

9 *Vicarius Capituli sede vacante debet esse Doctor, vel Licentiatus, alias deputatio est nulla, & devolvitur ad Metropolitanam.*

10 *Et censuit Sacra Congregatio Concilii in declarationibus adductis.* & n. 11.

14 *Quod malè servatur in Ecclesiis hujus Regni.*

12 *Eligendi sunt Doctores, vel Licentiati, in Vicarios Capituli, sede vacante, si in Capitulo adsint, alias sufficit, quod unus eligatur, qui sit quantum fieri poterit idoneus, si tamen adesset aliquis juris Canonici peritus & idoneus, licet non graduatus, deberet eligi, &c.* & n. 13.

15 *Non potest fieri (quod in quadam Ecclesia hujus Regni fieri dicitur) nempe per singulos duos menses eligere duos vicarios de Capitulo, unum graduatum qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit tamen medietatem emolumentorum officii, id enim est Simonia, & contra titulum, Ne Prælati vices suas.*

16 *Sicut etiam est Simonia & contra d. titulum convenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in Vicarium, teneatur dividere cum aliis salarium & emolumenta officii, &c. unde prædictæ electiones tanquam Simoniacæ sunt nullæ, &c.*

17 *Vicarius Episcopi non debet necessario esse Doctor, vel graduatus, licèt Episcopus teneatur idoneum & literatum Vicarium constituere. Et graviter peccant Episcopi qui aliquando constituant vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos. tenenturque ad restitutionem damnorum, & propinarum &c. & ipsi etiam qui acceptant officium ad quod sunt inepti,* & n. seqq.

20 *Nec etiam Vicarius Capituli Ecclesiæ collegiatæ, sede vacante, prælati qui ordinariam, & quasi Episcopalem jurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus.*

Ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

21 *In electione Vicarii Capituli, non requiritur forma Capituli, quia propter de electione, nec decreti Concilii, sess. de regularibus cap. 9. contra Fuscum dubitantem.*

22 *Ubi ponitur declaratio S. Congregationis.*

23 *Super d. c. 16. Concilii sess. 24. de reform. ponuntur aliquæ declarationes S. Congregationis, quæ sunt notandæ.*

24 *Et alia remissivè.*

25 *Capitulum, sede vacante, non potest in aliquo se intromittere circa administrationem jurisdictionis, seu sibi aliquid reservare, sed debet totam liberè Vicario relinquere, licèt antea posset dare ei potestatem restrictam & limitatam.*

26 *Nec potest unam causam alteri delegare.*

27 *Ex hoc videtur procedere illa declaratio quæ ait Capitulum (in quod secundum veriorem sententiam transit indistinctè jus visitandi) non posse eligere visitatorem ad visitandum Diœcesim absque Vicario, vult enim quod si opus fuerit visitatore, Vicarius eum constituat, sed non videtur receptum in Hispania.*

28 *In vicarium electum à Capitulo sede vacante, eo ipso transit tota jurisdictio Capitulo competens, nec est necessarium speciale mandatum quoad ea, quæ sine eo in vicarium Episcopi non transeunt.*

29 *Quamvis antea, in eum non transiret major potestas, quàm in vicarium Episcopi.*

30 *Si tamen de facto capitulum det vicario, à se electo, limitatum mandatum, reservando sibi aliqua, non videtur posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reservavit, cum vicarius non habeat aliunde jurisdictionem, nisi ab ipso cap.*

31 *Quamvis Ugolinus videatur sentire contrarium.*

32 *Quam impugnat Suarez relatus,* & n. 33.

34 *Metropolitanus tamen ad quem devolvitur deputatio vicarii ob negligentiam capituli, posset illi dare jurisdictionem, & potestatem, in illis quæ capitulum sibi reservavit.*

35 *An capitulum, sede vacante, possit plures vicarios constituere.*

36 *Resolvitur posse, sicut potest Episcopus, & explicatur quædam declaratio, quæ videtur obstare.* & n. 37.

38 *Regula posita quod cap. sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in his quæ sunt jurisdictionis, procedit ubi ea jure communi competunt.*

39 *Secus in his quæ competunt jure speciali, seu accidentali, & non ex jurisdictione ordinaria seu tanquam ordinario, & Episcopo.*

40 *Si tamen ei competunt tanquam ordinario, & Episcopo, & ex jurisdictione ordinaria succedit in eis.*

41 *Facultas concessa Episcopo à Concilio sessione 24. de reformatione cap. 6. competit etiam cap. sede vacante.*

42 *In jurisdictione delegata Episcopo non succedit capitulum, sede vacante.*

43 *Etiamsi post præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus.*

44 *Et etiamsi delegatio fiat à canone.*

45 *Contra Paulum & alios relatos.*

46 *Et sic non potest visitare monasteria monialiū exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica.*

47 *In casibus in quibus Concilio Trident. datur Episcopo facultas, ut procedat, ut sedis Apostolicæ delegatus capitulum, sede vacante, non succedit in hac facultate delegata, quamvis possit procedere, ex potestate ordinaria, in casibus in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere.*

48 *Animadvertitur quod aliud est dari à jure jurisdictionem delegatam Episcopi, ita ut procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus, in qua non succedit capitulum, aliud est dari, à jure seu Concilio jurisdictionem Episcopo, in aliquib. casib. quam alias non habebat, prorogando & extendendo ejus jurisdictionem ordinariam, &c. & in hac succedit Capitulum.*

49 *Sicut etiā quando solùm tollit obstaculum exceptionis.*

50 *Quando verba, authoritate Apostolica conjunguntur cum verbis, concedimus facultatem, non faciunt jurisdictionem delegatam, sed bene quando junguntur potestati faciendi.*

51 *A prædicta regula excipitur collatio beneficiorum. Nā capitulum, sede vacante, non potest Beneficia conferre, nec succedit in collatione Beneficiorum, &c.*

52 *Eademque ratione non succedit in præsentatione, seu electione spectante ad Episcopum.*

53 *Et procedit quamvis collatio pertineat ad Episcopum jure devoluto, contra aliquos.*

54 *Hæc exceptio intelligitur in collatione libera, non verò in confirmatione, & institutione, quæ sunt necessariæ, & debitæ, in quibus succedit Capitulum.*

55 *Collationes etiam Beneficiorum necessarias, capitulū sede vacāte facere poterit, contra Corrasiū* & n. seq.

59 *Rationi Corrasii quod hic casus expressus non sit, & in collatione Beneficiorum non succedit capitulum, nisi ubi lege cavetur, cap. 2. ne sede vacante. Respondetur satis constare quod jure cautum reperiatur capitulum, sede vacante, succedere in collatione necessaria & debita. 1. quia succedit omnibus necessariis, & 2. ex capit.*

capite, cum olim de majorit. & obedient. 3. ex c. 1. de institut. lib. 6. ut latè deducitur. & n. seq.

67 *Et ita servatur in Beneficiis patrimonialibus,* & n. seq.

68 *De quibus remissive.*

69 *Text. in dict. ca. 2. & alii qui dicunt capitulum sede vacante, non succedere in collatione Beneficiorum, procedunt in collatione libera, & gratiosa ex rationibus assignatis, quæ non militant in collatione necessaria debita,* & n. 70.

71 *Alii rationi Corrasii de collatione, quæ fit mandatario, quæ necessaria videtur, & tamen eam sede vacante capitulum facere nequit, Respondetur quod id ex eo est quod collatio ista fit ex jurisdictione delegata, in qua capitulum non succedit.*

72 *Contra Corrasium facit quod ipse dicit, cum Domin. posse vicarium conferre Beneficia, ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes habet, quia collatio est necessaria, &c.*

73 *Ista est collatio necessaria, quæ est debita certæ personæ, seu certo generi personarum.*

74 *Et sic collatio, quæ fit nominatis est necessaria contra Corrasium, licet ex pluribus nominatis possit Episcopus cui vult gratificare, &c.*

75 *Et quando patronus præsentasset plures æque idoneos, possit Capitulum sede vacante instituere quem maluerit ex eis.*

76 *Si aliquod beneficium seu capellania ex fundatione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, ut consanguineis fundatoris, poterit vicarius Capituli sede vacante illud conferre, quamvis non sit juris patronatus, &c. aut patronatus non præsentasset in tempore.*

77 *Et idem erit quando ratione optionis debetur Beneficium antiquiori optandi &c.* & n. seq.

79 *Ex dictis prætendebatur alias stante Concilio Tridentino & constitutione Pii V. posse Capitulum, seu ejus Vicarium sede vacante conferre parochiales seclusa reservatione ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem vicarius Capituli potest facere, & sic hodie videbatur eorum collatio necessaria, & non libera.* & n. 80.

81 *Rota tamen contrarium censuit in decisione posita.*

82 *Ex opere Corrasii, &c.*

83 *Postea Rota magis fuit in hoc, quod collatio parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa & permittere, ut lapsu temporis jus devolvatur ad superiorem nec ad causam per aliũ cogi potest.*

84 *Quod fundamentum videtur magis juridicum ex dicta constitutione Pii V. ex qua apparet, approbatos in concursu, aut etiam electum tanquam magis idoneum non habere jus ad parochialem, nec esse eis debitam absolutè, &c.* & n. seqq.

87 *Ita collatione parochialis vacantis sede Episcopali vacante in mense Ordinarii, de jure resolvatur successori Episcopo, & sic dux Albanus virtute sui indulti non potuit præsentare ad parochialem vacantem sede Episcopali vacante in mense Septembris ex Rota.*

88 *Quamvis hodie cum omnia Beneficia vacantia sede vacante sint reservata ex regula secunda, poterit præsentare ad parochiales & alia Beneficia, vacante sede Episcopali vacantia in quocumque mense.*

89 *Ita etiam in terminis Beneficiorum patrimonialium tenuit postea in decisione posita.*

90 *Sed cum filius patrimonialis, in concursu magis idoneus judicatus habeat jus ad Beneficium, & ei absolute debeatur sicut præsentato, &c. videtur collatio verè necessaria & de justitia, & consequenter in ea succedere capitulum, & esse longe diversum ac in parochialibus, &c. nisi staret regula secunda cancellariæ.*

91 *Alter casus exceptus à prædicta regula hodie est ex Concilio Tridentino ex quo non licet Capitulis sede vacante infra annum ordinandi licentiam concedere, nisi Beneficii, sive recipiendi occasione arctato, &c.*

92 *Et ex Bulla Sixti V. contra male promotos jam reducta, ordinati cum licentia Capituli contra d. decretum erant absolutè suspensi, &c.*

93 *Ponuntur declarationes S. Congregationis super d. decreto.*

94 *An dict. decretum Conc. comprehendat primam tonsuram, ita ut Capitulum, seu vicarius, sede vacante non possit infra annum dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram.*

95 *Resolvitur affirmative, licèt non comprehendat primam tonsuram, quoad pœnas ibi impositas contra ordinatos,* & n. seq.

97 *Quomodo sint intelligenda illa verba Con. de arctatis occasione Beneficii recepti sive recipiendi.*

98 *Et clarum est illos dici arctatos occasione Beneficii recepti, qui obtinet Beneficium, ratione cujus tenent se promoveri facere.*

99 *Difficultas est qui dicantur arctati occasione Beneficii recipiendi, & credit author illos dici qui habent jus, seu sunt vocati ad aliquod Beneficium vacans, seu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem quo illi carent.*

100 *Ille etiam videtur arctatus occasione beneficii recipiendi, qui cum non sit ordinatus prima tonsura est præsentatus ad beneficium, &c.*

101 *Electus in concursu ad beneficium curatum, cujus collatio facienda est Papa non potest dici interim arctatus occasione beneficii recepti, nec recipiendi, & idem in præsentato ad beneficium habens, annexum certum ordinem.*

102 *Non dicitur arctatus occasione beneficii recipiendi is cui aliquis vult resignare beneficium requirens actu ordinem quo ille caret.*

103 *Facultas nuntii Hispaniarum circa hoc de licentia ad ordines.*

104 *Nuntius Hispaniæ non potest etiam sede Episcopali vacante dare dimissorias, nisi cõpetenter beneficiatis & arctatis, & sic in casibus in quibus Capitulum non potest dare dimissorias, nec nuntius potest.*

105 *Quamvis alias possit quis promoveri cum literis dimissoriis legati de latere, tamen id intelligendum est modo ejus probitas & mores testimonio sui ordinarii commendentur, ad quem effectum non dicetur ordinarius intra annum Capitulum, seu ejus vicarius sede vacante, respectu eorum qui non sunt arctati.*

DE Capitulo † sede vacante videre oportet, an 1
possit beneficia conferre, & in eorum collatione succedat.

Pro cujus rei † pleniori intelligentia præmitten- 2
dum est, quod quamvis aliqui dicant, capitulum sede vacante solum succedere in his quæ sunt justitiæ, & necessitatis, non autem in his, quæ sunt gratiæ, seu voluntariæ jurisdictionis, Joan. Andr. *in c. unic. de major. & obedientia in 6.* glossa *in clemen. 1. §. 2. verb. capituli. de heret.* quæ ait, quod capitulum est necessarius, non voluntarius administrator, Felin. *in c. cum olim, de major. & obedient. n. 4. ad 8. quæst. n. 6. ad 13. quæst.* ubi illam gloss. dicit communiter approbatam, & Bolt. *de synodo 3. p. in princip. n. 134.* P. Greg. *de benef. ca. 37. n. 3.* Azevedo in curia Pisana *lib. 1. c. 9. ex nu. 10.* Flam. Paris. *de resignat. benef. lib. 7. q. 23. nu. 13. 35. & 36.* Summa Bullar. Quarant. *verb. capitulum, sede vacante, sub num. 1. vers. 3. intellige, & quæst. 2.* Azevedo *consil. 11. à num. 13.* & Sahagun. *in cap. at si clerici. §. de adulteriis, de jud. ex n. 68.* Et quamvis
alii dicant, † capitulum sede vacante succedere in 3
pertinentibus ad Episcopum, quoad ea tantum, quæ in jure reperiuntur expressa, & non aliis, Domin. *in cap. presbyteri, 24. distinct.* refert Felin. *in d. cap. cum olim sub nu. 1. & 7.* & sequitur Abb. *in cap. 2. ne sede vacante not. 2. per text. ibi,* & Azeved. *dict. consil. 11.*

*nu.*17. & Lambert. *de jure patron.* 1. *par.* 1. *lib. quæſt.* 2. *art.* 9. & 1. *part.* 2. *lib. qu.* 2. qui tamen dicit, quod in his quæ ſunt juriſdictionis neceſſariæ, ſuccedit capitulum, & dicitur in *dec.* Abulenſ. parochialis 22. Junii 1594. coram D. Blancheto ſupra adducta *c.* 5. *n.* 92. tamen verius eſt regulam eſſe, quod capitulum ſede
4 vacante † fungitur vice Epiſcopi, & ſuccedit in omnibus, quæ ſunt juriſdictionis ordinariæ, exceptis caſibus in jure expreſſis ex *ca. his quæ ca. cum olim, de major. & obedient.* & *c. unico eodem in* 5. *ca. ad abolendam. de hæreticis. cap. penult.* & *fin. de ſupplend. negligent. prælatorum in* 6. & *extravagant. execrabilis, verſ. cæterum, de præbend.* & facit *ca. is cui de elect. in* 6. Bartol. *in l. ubi adſunt, ff. de tutoribus, & curator. datis.* Abb. *in dict. c. cum olim. n.* 2. & *in ca.* 1. *ne ſede vacante, n.* 4. Feder. *conſ.* 30. Alberic. *conſ.* 60. *num.* 8. Purpur. *conſ.* 77. Pavinus *de offic. & poteſt. capituli ſede vacante,* 1. *parte quæſtion.* 1. ubi tradit reg. affirmativam, & *quæſtion.* 2. ubi ait capitulum ſede vacante habere juriſdictionem ordinariam a jure communi, ita quod poſſit judices dare, & omnia quæ ad juriſdictionem pertinent expedire, & *quæſtione* 5. ubi ex hoc tradit, poſſe diſpenſare ſicut Epiſcopus, licet ſit juriſdictionis voluntariæ, in qua etiam ſuccedit, & Selva *de benef.* 2. *part. quæſt.* 11. *n.* 4. qui ait jua dicere, quod capitulum ſuccedit in juriſdictione, nec diſtinguere inter juriſdictionem contentioſam, & voluntariam, Rebuffus *in praxi, tit. de devolutio. à num.* 58. Bolt. *de ſynodo.* 1. *part. num.* 41. & 44. Corraſ. *de Benef.* 2. *part. cap.* 7. *num.* Roſiniacus *ca.* 6. *n.* 1 & 3. Mamdoſ. *conſ.* 1. *n.* 3. & 4. Cuchus *in inſtitution. major. lib.* 2. *tit.* 9. *num.* 30. & 93. Fuſcus *de viſitat. lib.* 1. *ca.* 15. *n.* 31. Gurrero *in ſpecula. ca.* 40. Navarrus *conſ.* 44. *de tempor. ordinat. n.* 1. 2. & 3. & *conſ.* 7. *de filiis presbyter.* ubi reſolvit, capitulum ſede vacante ſuccedere etiam in his, quæ ſunt juriſdictionis voluntariæ, Joannes Gutierrez *Canon. quæſtion. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 10. Quintanadveñas *lib.* 1. *Eccleſ. ca.* 5. *n.* 6. qui ait quod capitulum vacante ſede Epiſcopali omnia ea quæ juriſdictione continentur, exequitur Ugolin. *de cenſur. tab.* 1. *ca.* 10. §. 2. *num.* 1. Jacob. Sbrotius *de vicaria Epiſcopi lib.* 1. *q.* 15. & 16. Zerola *in praxi Epiſcopali.* 2. *p. verb. capitul.* §. 3. Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiſcopali, Curia Neapol. ca.* 85. *ſeu* 87. Idem Suarez *de legibus lib.* 4. *ca.* 6. *nu.* 14. & 17. Silveſter *verb. capitulum, quæſt.* 2. & 10. Azor *inſtitut. moral.* 2. *par. lib.* 3. *ca.* 37. *quæſt.* 6. & *ſequentibus.* Molina *de juſtit. tractatu* 5. *diſputatione* 11. *à num.* 3. D. Sahagun. *in cap. eam te de reſcri. n.* 2. Leo in *Theſaur. for. Eccleſ. ca.* 10. *n.* 2. 7. & 8. & Lazarius *de monitoriis ſectione* 1. *quæſt.* 7. *n.* 2. Piaſec. *in praxi Epiſc. part.* 2. *ca. num.* 16. quamvis in hoc variet Moſconius *de majeſt. milit. Eccleſ. lib.* 1. *part.* 1. *ca.* 15. qui pag. 294. ait quòd non ſuccedit in jure voluntario, & ſtatim ait, quòd adminiſtrat duas ſpecies juris, ordinariæ ſcilicet, & voluntariæ, & quòd diſpenſat in eiſdem caſibus, in quibus poſſet diſpenſare Epiſcopus de jure, &c.

Et eſt prædicta deciſio Rotæ in cauſa Trident. juris 28. Novemb. 1607. coram Sacrato 185. Cui deciſioni non obſtat quod ait ſumma Bullar. Quarant. *d. verſ. c. ſede vacante n.* 14. cap. ex literis Gregorii XIII. directis clero & communitati Tarentinorum, quibus ſtatuit & mandat, quod vicarii & officiales, ſive generales, ſive particulares, etiam foranei per Archiepiſcopos Tarentinos deputati ad ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſint obnoxii. Quia non eſt declaratio, ſed conſtitutio & mandatum particulare pro illa Eccleſia & Archiepiſcopatu, ut colligitur ex verbo *ſtatuimus & mandamus.*

5 Et de officio, & poteſtate † capituli ſede vacante videndus eſt Pavinus *in d. tract.* & Cuchus *dict. tit.* 9. qui eſt *de officio & poteſtate capituli*, Summa Bullar. Quarant. *dict. verb. ca. ſede vacante* Azor. *dict.* 2. *p. lib.* 3. *ca.* 37. 38. & 39. Molina *d. tract.* 5. *diſputatione* 11. Genuenſ. *in praxi d. ca.* 85. *ſeu* 87. & multa per Abbat. & Felin. *in dict. ca. cum olim.* & per Rebuffum *dict. titul. de devolutio. num.* 57. Rufin. *dict. cap.* 8. & per Zechum *de republica Eccleſiaſtic. ca.* 24. *de can.* & *cu. n.* 10. & 13.

Et pro hac † juriſdictione exercenda, hodie, ex S. 6
Concilio Trident. *ſeſſione* 24. *de reform. ca.* 16. tenetur capitulum ſede vacante creare vicarium infra octo dies, qui ſaltem in jure canonico ſit doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus, & ad metropolitanum deputatio hujuſmodi devolvatur &c. notat Cuchus *d. lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 39. & *titul.* 9. *num.* 60. Ugolinus *d.* §. 2. *num.* 2. Sbrotius *d. q.* 15. *num.* 8. & *quæſt.* 16. *num.* 8. & Zechus *dicto nu.* 10. *circa fin.* Et noviſſimè Leo *dict. c.* 10. *n.* 7. dicens quòd licèt de jure communi non teneatur capitulum conſtituere vicarium ſede vacante, ſed per ſe poſſet juriſdictionem exercere, tamen hodie ex diſpenſatione Sancti Concilii Tridentin. infra octo dies conſtituere tenetur, vel conſtitutum confirmare, &c.

Exiſtimo tamen, quod capitulum, quod † infra 7
octo dies vicarium non conſtituit, poſſit re integra antequam metropolitanus eum deputet, moram purgare, quamvis contrarium ſentire videatur Suarez, *d.* 5. *tom. diſp.* 28. *ſect.* 3. *n.* 3. inquit enim, quod ibi capitulum, quod ſede vacante, non conſtituit œconomum, vel vicarium, tempore & modo ibi præſcriptis, facultate conſtituendi illos miniſtros privari, quod eſt quaſi ab eo munere pro ea vice ſuſpendi, quod expreſsè tenet ſumma Bullar. Quarant. *d. verbo, capitulum ſede vacante*, numero quarto, dicens, quod ſi Metropolitanus, vel is ad quem in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum & negligentiam capituli, differret vicarium deputare, non licet capitulo pœnitendo de commiſſa negligentia ad vicarii creationem procedere. Quia eo ipſo quod lapſum eſt tempus dierum octo jus eſt quæſitum ſuperiori, & fit executio ab ipſo jure, concilio transferenti ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum, & ideò facta devolutione non eſt locus purgationi moræ ex allegatis per Gemin. *in ca. fin. num.* 8. *de ſuſpendenda neglig. prælat. in* 6. Sed reſpondeo, quòd cum hujuſmodi vicariatus non ſit beneficium, ſed officium quoddam temporale, devolutio deputationis ſolum intelligitur fieri, ut Metropolitanus poſſit vicarium deputare negligente capitulo, non autem ut capitulo omnino tollatur facultas eum deputandi & purgandi moram. Quod confirmatur ex verbis ſequentibus *d. ca.* 16. ubi ait, Concilium, quòd ſi Eccleſia Metropolitana fuerit exempta, capitulum quod in deputatione vicarii negligens fuerit, tunc antiquior Epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquiori, in exempta vicarium poſſit conſtituere. Ex quibus verbis colligitur, quod iſta devolutio ſolùm fit ad effectum, ut poſſit ſuppleri negligentia capituli, & per ea declarantur verba præcedentia ibi *Ad Metropolitanum deputatio hujuſmodi devolvatur.* Et an Epiſcopus teneatur, etiam & cogi poſſit conſtituere vi-
carium, vide † per Abb. *in ca.* 5. *num.* 3. & ibi 8
Felin. *ad fin. de offi. ordinarii.* Puteum *dec.* 43. *lib.* 2. Mohed. *deciſ. ultim. de offi. vicarii,* Rotam *deciſ.* 222. *num.* 5. & 299. *n.* 2. *par. diverſ.* Cuchum *dict. l.* 2. *tit.* 6. *n.* 72. & *tit.* 8. & *num.* 2. Lancell. *in inſt. Can. lib.* 1. *titul. de offi. vicarii,* §. 11. *in gloſ.* Hojedam *de incompat. benef.* 2. *part. ca.* 10. Granutium ad Simonetam *de reſervat. q.* 85. *n.* 11. Sbrotium *d. l.* 1. *q.* 46. & Zechum ſupra *c.* 23. *de vicaria Epiſcopi* §. 1. *n.* 3. & 5 qui malè ad hoc adducit decretum Concilii *dict. ca.* 16. cum loquatur, de cap. idem etiam Navarrus *conſ.* 1. *de offi. vicar.* & *conſ.* 2. *de offi. ordinar.* & addit. ubi Ugolin. *de offi. Epiſc. ca.* 4. §. 6. & §. 8. *n.* 5. & Gratian. *diſc. foren. c.* 94. *à n.* 36.

Unde

9 Unde apparet vicarium † capituli sede vacante debere esse doctorem, vel licentiatum, &c. alias deputationem esse nullam, & devolvi ad metropolitanum, &c. ut per Fuscum *supra n.* 32. qui ait esse advertendum pro ipso capitulo, cum vacante sede facit vicarium, ut utatur diligentia, quod eligat aliquem, vel existentiam confirmet, intra octo dies a tempore vacationis: & is quidem eligendus sit doctor vel licentiatus, aut saltem quantum fieri potest idoneus, alias nullum est quod fit, & potestas devolvitur ad alium ex *d. c.* 16. qui textus loquitur de tempore & persona, & Marc. Ant. Genuen. *c.*84. *seu* 86. *nu.*1. sum. Bull. Quarant. *d verb. capitul. sede vacante*, *n.*6. Sbrotius *de off. vicar. in addit. ad q.* 56. *&* 60. *lib.* 1.

10 Et ita censuit Sac. Cong. Concilii super † *d. c.* 16. ut in una Tridentina his verbis, vicarius sede Episcopali debet eligi doctor, alias electio est irrita *& in una Macarens.* his verbis: si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere. Alia, ibi, omnino teneatur, &c. refertur ad utrumque scilicet confirmandum, vel instituendum, & habeat qualitates in præsenti requisitas, alias electio esset nulla. Et *in una Panormitana, & in alia Agrigentina* declaravit S. Illustrissimorum Congregat. Calend. Januar. & si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui esset doctor eligere ex Congregationis sententia. In quibus declarationibus solum fit mentio de doctore, quia in Italia, ut est notum, non est alius gradus, nec gradus licentiæ. Alia, si ex consuetudine illius capituli electio, vel deputatio, fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli, per singulos menses administrent, observando ordinem, sed non essent omnes doctores, vel licentiati, dictam deputationem non valere, ubi alii doctores possunt constitui, nec inspicitur ordo, vel consuetudo, vel lex nova certam formam præscribens, arg. text. *in l. sciendum*, *§. ordine. ff. de leg.* 1.

11 Quod etiam censuit S. Congregat. *in una* † *Abulens.* ut in sequenti declaratione, ad 1. supplicatur Illustrissimis, & reverendissimis Dominis vestris pro parte reverendissimi D. Episcopi Abulens. declarari sequentia 1. in Ecclesia Abulens. est quoddam novum post Concilium Tridentinum factum, quod sede Episcopali vacante duo ex dignitatibus seu Canonicis exerceant officium vicarii, seu officialis, per spatium duorum mensium, & successivè alii duo juxta suam antiquitatem, ita tamen quod illi qui non sunt graduati, teneantur assumere assessorem literatum de cujus consilio procedunt, dubitatur; an dict. statutum sit contra dispositionem S. Conc. *sess.* 24. *de reform. cap.* 16. & an talis deputatio vicariorum, qui non sunt doctores seu licentiati, saltim in jure Canonico sit nulla (& si assumant assessorem literatum) non obstante dicto statuto, quod confirmatum non existit. Secundò rursus in Episcupatu Abul. & tota provincia Compostellana, ex Decreto Conc. Provincialis Compostellani, post Concilium Tridentinum facti datur stipendium examinatoribus synodalibus, pro suo labore, ex fructibus parochialibus ad quem fit examen. Dubitatur, an possit hoc dari, stante Decreto Sancti Concilii Trid. *sess.* 24. *de reform. cap.* 18. Tertiò dubitatur, an provisio parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint, solum quoad literaturam, examen verò circa mores, ætatem & reliqua Episcopo relinquatur, vel si non fecerint relationem Episcopo, de omnibus idoneis repertis, sed tantum de eo, qui ipsis magis idoneus videtur. Quartò, an valeat matrimonium contractum coram parocho illius loci, ubi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa. Quintò, & quod si contrahens ibi moretur tanquam prætor, judex seu medicus temporalis.

Ad primum Congregatio Concilii censuit esse contra Tridentinum Concilium, idem nullam existere. Ad secundum non posse. Ad tertium teneri facere relationem etiam circa mores, ætatem, & reliqua, & examinatores debere renuntiare, quotquot idonei judicati fuerint, Episcopum verò debere, ex his qui renuntiati fuerint, magis idoneum eligere. Ad quartum non valere. Ad secundum valere, quam declarationem habeo in forma authentica.

12 Id autem intelligendum est, † necessariò eligendos esse doctores, vel licentiatos, in vicarios capituli, sede vacante, si in capitulo adsint, Zechus *supra* & summa Bul. Quaran. *d. n.* 6. & est declaratio sanctæ Congr. 14. Febr. 1594. quæ sic ait, Congregatio Concilii censuit existentibus Doctoribus in capitulo necessario unum ex illis in vicarium esse eligendum, alioqui deputationem ad Metropolitanum devolvi, alias sufficere, ut unus eligatur, qui sic quantum fieri poterit, idoneus ut censuit Sacra Congregatio, his verbis, an existentibus doctoribus in capitulo necessario sint eligendi in vicarium, si verò doctores non existant, an unus ex canonicis Benevisis capitulo in vicarium sit eligendus. Respondit Congregatio necessaria eligendos esse doctores, vel licentiatos, si in capitulo adsint, alias sufficere, ut unus eligatur, qui sit, quantum fieri poterit, idoneus. Cui consonat Concil. Provinciale Mediolanen. sextum, *tit. quæ ad capitula pertinent.*

13 Et facit alia declaratio † super *dicto cap.* 16. quæ sic ait, ibi item officialis, &c. non est de necessitate, ut sit de gremio, si tamen adesset idoneus, cæteris paribus, esset præferendus, refert Marc. Anton. Genuens. *supra*, & summ. Bullar. Quarant. *d. n.* 6. subdens, quod si in capitulo nullus ex canonicis adesset doctor, & fieret electio in vicarium unus ex ipsis, posset ei deputari consultor, cum per Constitutionem Leonis X. incip. *Regimini universalis Ecclesiæ*, *fol* 188. *in bullario*, inter alia sit dispositum, quòd judices à sede Apostolica deputati, si in altero jurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum ab ipsis partibus, vel earum alteri requisiti assumere, & secundum ejus relationem judicare teneantur: quod etiam repetit *n.* 3. *vers. item subiero.* dicens, quod in casu, in quo vicarius non esset doctor, potest capitulum dare, rei consultorem doctorem, alioqui poterit ipse vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus, in quibus corpus fuerit ut refertur, S. Congr. super causis Episcoporum censuisse. Et de assessore, seu consultore assumendo conducunt tradita per Azeved. in Curia Pisana *lib.* 4. *c.* 6. à *n.* 108. & Bobadilla *in politica lib.* 3. 8. *n.* 255. *&* 256. si tamen capitulo in quo non sunt doctores, seu licentiati in jure Canonico, adesset aliquis juris Canonici peritus, & idoneus, deberet eligi, & alias electio esset nulla, ex illis verbis *d. c.* 16. *vel alias quantum fieri poterit*, *idoneus*, & declaratione supra adducta *n.* 12.

14 Sed id malè servatur in Ecclesiis † hujus regni, nam capitula, sede vacante, non curant eligere vicarios doctores, authenticos in jure canonico, licet adsint in capitulo, & si eligunt unum sic graduatum, eligunt etiam alium Theologum, vel non graduatum. Quod est contra Concilium, sed capitula omnia sibi licere putant, nec fieri potest, † quod in 15
quadam Ecclesia hujus regni fieri intellexi nempe per singulos duos menses, eligere duos vicarios de capitulo, unum graduatum, seu literatum qui exercet officium, alium non graduatum, qui non exercet, accipit medietatem emolumentorum officii, id enim est simonia, & contra titulum *ne prælati vices suas.* Nam in effectu est, eligere graduatum in vicarium, cum onere dandi medietatem emolu-

mentorum alteri, qui ſolo nomine eſt vicarius, ſicut etiam eſt ſimonia, & contra dictum titulum convenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in vi-
16 carium, † teneatur dividere cum aliis Canonicis ſalarium, & emolumenta officii ut per Navarrum *conſ. 2. ne prælati vices ſuas*, quem ſequitur Zerola *in praxi ſecunda parte, verb. capitulum, §. 5.* Sum. Bull. Quarant. *dict. verb. capitulum, ſede vacante, n. 7.* Sbrotius *offic. vicarii in add. ad quæſt. 60. lib. 1. & qu. 64. lib. 3.* & Lazarius *de manitoriis ſect. 1. q. 7. n. 6.* Unde prædictæ electiones, tanquam ſimoniacæ, ſunt nullæ, & ſic electi tenentur dimittere officium, licet non incurrant excommunicationem, quia non eſt beneficium, nec ordo, Navarr. *ibi, & conſ. 1. eod. tit.* & in Man. *c. 23. n. 111. ad 14. alias ad 13.* Lazarius ibi: quamvis Suarez *de relig. 1. & tam. tract. 3. de ſimon. lib. 4. c. 57. n. 13. & 50.* teneat contra Navarrum, vicariam temporalem ſeu commiſſionem ſpiritualem ſimoniacè habitam non eſſe nullam ipſo jure, nec teneri quem ad eam relinquendum, quia non eſt beneficium, nec eſt alias irrita in jure. Sed verior eſt ſententia Navarri, quæ probat ex *cap. ea quæ, prim. quæſt. 3. & cap. fin. de rerum permut.* & facit *cap. præterea. 1. de tranſact. & c. de jur. de jurepatr.* & decisi. Rotæ 709. *par. 1. diverſ.* & alias dixi *suprà in penſione 1. part. cap. 5. nu. 26. & in juriſpatr. infra cap. 9. n. 9.*

17 Et vicarius Epiſcopi, non † debet neceſſariò eſſe doctor, vel graduatus, licet Epiſcopus teneatur idoneum, & literatum vicarium conſtituere, qui per ſe ipſum valeat officium exercere, Navar. *conſ. 1. de offic. vicarii*, latè Segura de Avalos *in directorio judic. Eccleſ. for. 1. p. c. 3.* & Ugolinus *de officio Epiſc. cap. 4. §. 6. n. 3. & §. 8. n. 3.* & ita eſt accipiendum quod tradit Sbrotius *d. lib. 1. q. 36.* & in addit. & graviter pec-
18 cant Epiſcopi, qui aliquando † conſtituunt vicarios Theologos, ſeu alios ad officium ineptos, tenenturque ad reſtitutionem damnorum inde ſecutorum, & etiam ad reſtitutionem propinarum, vulgo aſſeſſorias, quas d. vicarii faciunt à partibus ſolvi aſſeſſori, Epiſcopi enim tenentur gratis adminiſtrare juſtitiam, ſeu ponere qui eam adminiſtret, ut alias dicitur infra *9. p. c. 2. n. 28.*

19 Et ipſi etiam qui acceptant officium, † ad quod ſunt inepti, graviter peccant, & ad reſtitutionem tenentur damnorum, & expenſarum quæ a partibus iniquè extorquent pro aſſeſſore Azar. *3. part. lib. 13. c. 30. ad fin.* licet autem peccet tam Epiſcopus conſtituens vicarium non idoneum, quàm ipſe accipiens tale munus, Segura & Ugolinus *ubi ſupra*, conſtitutio tamen vicarii tenet ipſo jure, & geſta ab eo ſeu coram eo, tanquam vicario, valent: Navarrus *d. conſ. 1. de officio vicar.* Ugolinus *dict. §. 6. n. 3.*

20 Nec etiam vicarius capituli Eccleſiæ collegiatæ, ſede vacante, ſui prælati, qui ordinariam, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem habet, neceſſariò debet eſſe Doctor, aut Licentiatus, nec de eo loquitur ibi Concilium, ut S. Congrega. cenſuit per *dict. cap. 16.* his verbis. An extendatur ad Eccleſiam collegiatam, defuncto ejus prælato, qui ordinariam juriſdictionem, & omnia jura Epiſcopalia habebat, Congregatio cenſuit negativè, quia ſi non eſt neceſſe, ut hic prælatus mortuus ſit doctor, ut dictum eſt, alias ergo neque vicarius die 22. Septem. 1585. Et tradit Sbrotius *in additione ad dict. quæſtion. 36. lib. 2.*

21 In electione autem vicarii capituli, non † requiritur forma *c. quia propter. de elect.* nec decreti Concilii *ſeſſio. 25. de regular. c. 6.* quia non loquitur de eo & ita planè ſenſit ſum. Bulla *dicto verbo cap. ſede vacante, circa finem.* quamvis Fuſcus *d. num. 32.* dubitet an in electione dicti vicarii ſit ſervanda forma *d. ca. quia propter*, quia tamen dicit Cardinalem Alciatum tenuiſſe non requiri, & Zerola *in dict. praxi, 1. part. verb. cap. 5. 3.* ait iſtam electionem vicarii non eſſe neceſſarium fieri per nota decreta, ut nonnullis aſſerere videbantur in Concilio *d. cap. 6.* quia ibi loquitur Concilium de electione ſuperiorum regularium, & non ſæcularium.

Et ita contra Fuſcum cenſuit † S. Congregatio, 22
ut in ſequenti declaratione ſuper *d. c.* ibi conſtituere, vel exiſtentem confirmare, &c. Non tamen requiritur ad hoc quod ſervetur forma electionis præſcripta per Concilium *ſeſſione 25. cap. 16. de regular.* poſt *caput, quia propter de elect.* quia iſti vicarii, ut plurimum ſunt temporales & momentanei, & text. hic loquitur de conſtitutione, non de electione, contra Reveren. Sarnen. in hac de viſitatione *lib. 1. c. 1. num. 32.* Et vide declarat. Meſſanen. infra adductam *num. 29.*

Sed an Capitulum poſſit ſine cauſa amovere, & revocari vicarium à ſe conſtitutum, videtur quod ſic: nam ut inquit Navarrus *conſil. 20. de electione ſub n. 1.* vicarius poteſt tolli & mutari ad libitum ejus, cujus eſt vicarius, modo ſolum habeat poteſtatem ab illo. Et ita in propoſito ante Concilium tenuit Pavinus *quæſt. 10. 2. par. num. 7.* Divus Anton. *in ſumma 3. part. tit. 19. cap. 10. §. 2. ad finem*, & poſt Concilium Sbrotius *de vicar. Epiſc. lib. 3. quæſt. 37. num. 7.* Zerola *in praxi Epiſ. verb. vicarius 2. dubia*, Azor. *2. parte lib. 3. ca. 37. quæſt. 18.* & Molina *dict. tract. 5. diſput. 11. n. 1.* & ita videtur à Sancta Congregatione Concilii declaratum, ut in ſequenti declaratione ſuper dicto cap. 16. capitulum poteſt ad libitum amovere vicarium alias per ipſum electum, ſeu confirmatum, dummodò intra octo dies alium conſtituat, alioquin devolvitur jus deputandi vicarium, ut in hoc decreto ad metropolitanum. Et ſi Eccleſia ipſa metropolitana fuerit, ad antiquiorem Epiſcopum. Sed contrarium poſt Concilium tenet Genuenſ. *dict. ca. 84. ſeu 89. num. 4.* nam in Collegio inquit Eccleſiaſtico, quando tenetur aliquem eligere, improbatur à jure mutatio & variatio ſine cauſa, ut notabiliter per Abbat. *in capit. publicato, de electione* facit *l. cum autem de jure patro.* nec Concilium contradicit, ſequitur ſumma Bullar. Quarant. *dicto verbo capitulum, ſede vacante, num. 3.* comprobans etiam, quia ſi canonici pro libito ſuæ voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam, ſequeretur abſurdum, ſcilicet, quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtranda juſtitia in canonicos particulares, vel dependentes ab eis. Et in confirmationem adducit decretum dicti Concilii provincialis Mediolanenſ. ubi dicitur, quòd vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modò alium octo dierum ſpatio conſtituat, &c. ergo non ſine cauſa. Et *in fine dicti num. 3.* ait per Sanct. Congregat. ſuper cauſis Epiſcoporum fuiſſe diſpoſitum, & plurib. Capitulis reſcriptum, ut nequeat capitulum amovere vicarium ſine cauſa, approbanda prius ab ipſa Sancta Congregatione quæ certiorari debet, alioquin revocatio eſſet nulla. Et ita Genuenſis *dicto ca. 86. in annotationib.* teſtatur, quod anno 1603. à Cardinali de Florentia poſteà Leone Decimo, fuit reſcriptum capitulo Neapolitano, non poſſe canonicos mutare vicarium electum ab ipſis, ſede vacante, abſque cauſæ cognitione habita in Sanct. Congregat. Epiſcoporum, ut ſæpius in ea reſolutum fuit. Quamvis id de cauſæ cognitione & approbatione in Congregatione Epiſcoporum videtur accipiendum quoad Eccleſias Italiæ. Et facit etiam declaratio 4. poſita *num. ſeq.* Unde dicta declaratio contraria non videtur certa.

Vicarium autem à Metropolitano deputatum ob negligentiam Capituli certum videtur non poſſe à capitulo ſine cauſa removeri, cùm non ſit ab eo conſtitutus, & non ſit in poteſtate capituli fru-

ſtrare

ftare deputationem ob ejus negligentiam factam a Metropolitano: & favet Suarez infra relatus *num.* 30. licèt ex causa posset illum revocare, & aliundè putare: sicut etiam quando ejus vicarius cessaret ob mortem, renuntiationem, aut lapsum temporis, cùm apud capitulum remaneat jurisdictio ordinaria, summa Bullar. *suprà num.* 4. & Suarez *ibid.*

Et cùm requiratur causa ad remotionem vicarii, ab ipso capitulo, aut metropolitano deputati, non poterit removeri, nisi causa prius cognita & approbata à superiore, nempe metropolitano, vel nuncio, alias defendetur vicarius, & manutenebitur, seu restituetur ante omnia in sua possessione, nisi fortè causa esset notoria. Et conducunt ad prædicta, quæ circa remotionem locumtenentium prætorum seu gubernatorum civitatum tradit latè Bobadilla *in Politica lib.* 1. *cap.* 16. Sed licet capitulum non possit sine causa revocare vicarium pro tota sede vacante, seu absolutè, & simpliciter deputatum, ut est dictum, rectè tamen poterit à principio in ipsa deputatione eum ad certum & limitatum tempus constituere ceu tempore suæ voluntatis, ut constat ex declaratione Salernitan. infra posita *num.* 37. *ad secundum.* Sum. Bub. *dict. num.* 3. *& num.* 13. *ad finem, & n.* 15. *vers. item erit observandum*, ubi etiam ad finem ait, quod si aliqui de Capitulo dicerent de nullitate electionis vicarii, & quòd non fuerint vocati, neque auditi, nullitas hæc proponi potest coram superiori capituli, per quem si hoc prætextu fuerit electio irrita, poterit capitulum de novo congregari, & ad vicarii constitutionem devenire, prout S. Congregatio super causis Episcoporum præscripsit Archiepiscopo Surentinn. Circa quod videantur quæ tradit Curia Pisana *lib.* 2. *cap.* 5. & ibi Azevedo, & *in c.* 14. & Villar del patronado de Calatayud. 7. *part.* §. 1.

23 Præterea super *d. c.* 16. notandæ † sunt sequentes declarationes S. Congregationis, 1. *ibi*, capitulum sede vacante portionarii, quia non sunt de cap. non comprehenduntur in hujusmodi capit. nec clerus potest se ad hæc ingerere cum capite secundo, ibi incumbit, &c. Et onus probandi incumbit ca. quod ex institutione ad hoc munus non pertineat, alias pro Episc. præsumitur, & ita in una Verceil. declaravit Congregatio illustrissimorum Dominorum Cardinalium Congregationis S. Concilii 4. Novemb. 1590. *Secunda*, Cum portionarii Ecclesiæ Abulensis prætenderent ad se una cum canonicis pertinere administrationem bonorum mensæ Episcopalis sede vacante, & electionem judicum, cum quibus Episcopus adversus capitulares procedere tenetur, eo quod ex consuetudine Ecclesiæ, quod ea quæ tangunt administrationem bonorum Ecclesiæ & mensæ capitularis pro capitularibus habentur, Congregat. censuit in neutro se debere ingerere. *Tertia*, si plures ad officium vicarii a capitulo assumerentur in controversia, magis idoneus, & habens has qualitates Concilii Trident. remanere debet, & cæteri removendi sunt. *Quarta*, censuit Congregat. facta electione officialium, non posse eos ad libitum revocare, & novos constituere, nisi vel œconomum, vel illos officiales quos etiam vivente Episc. capitulum possit deputare, *conf. nat. dict. Concilium provinciale Mediola. Quinta*, capitulum potest ad libitum amovere vicarium, alias per ipsum electum, seu confirmatum, dummodo intra 8. dies alium constituat, alioquin devolvitur jus deputandi vicarium, ut in hoc decreto ad Metropolitanum, & si Ecclesia ipsa Metropol. fuerit ad antiquiorem Episcopum. Nec contradicit præcedens declaratio, nam illa loquitur de aliis officialibus, non de vicario, in quo tamen idem ait Mar. Anton. Genuen. *supra num.* 4. post Concilium. *Sexta*, ad vicarium, propter ejus absentiam, spectat substitutionem facere, sic etiam aliorum officialium, *consonat d. Concilium provinc. Mediolan. Septima*, capitulum nec potest eligere visitatorem ad visitandam Diœcesim absque vicario. *Octava*, dubitatum fuit, an vicarius, in vim illius decreti à capitulo constitutus, teneatur procedere cum adjunctis, vel sine, juxta *cap.* 6. *session.* 25. & fuit resolutum, quod si Episcopus, dum vivebat, habebat authoritatem procedendi sine adjunctis, quod ita poterit vicarius, si minus poterat Episcopus sine adjunctis ita nec possit vicarius. *Nona*, fuit dubitatum, an si iste vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri, & dictum fuit, quod non, sed recurrendum esse ad capitulum, tanquam superius, *cap. si contra de offi. delegat. in* 6 *Decima*, an capitulum, sede vacante, possit eligere arbitros, ad cognoscendum de suspicionum causis, quæ contra vicarium, ab eo, sede vacante, deputatum proponuntur, Congregatio censuit utique non posse, eadem primo numero, quo Episcopus non potuisset, sed posse per se ipsum cognoscere de causis suspicionum. Quamvis alias ista declaratio aliter referatur, nempe, posse capitulum eligere arbitros eo modo, quo Episcopus potuisset: & ita refertur per summam Bullar. *d. ver. si sede vacante, num* 5. *Undecima*, item capitulum, sede vacante, potest, facta remotione vicarii, vel aliorum officialium, illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire, non tamen impedire futurum Episcopum quando ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationem actionum, quas, sede vacante, egerint, & eos punire, etiam si a capitulo fuerint absoluti, *consonat dict. Concilium Mediolanense. Duodecima*, Congregatio censuit Episcopum in capitulo exempto, si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio capituli deputatis, sede vacante, eorum officii, & administrationis non teneri procedere cum adjunctis, ex forma *cap.* 6. *sessione* 25. nisi velit criminaliter ad eorum punitionem, & correctionem procedere.

Et videnda † est in proposito declaratio ejusdem S. Congregationis Toletana, de observandis in examinibus faciendis, pro collatione parochialium sede Cathedrali vacante, quæ habetur infra 9. *part. cap.* 2. *num.* 8. 24

Ex quibus declarat maximè ex illa † Toletana videtur *capitulum, sede vacante*, non posse in aliquo se intromittere, circa administrationem jurisdictionis, seu sibi aliquid reservare, sed habere totam administrationem jurisdictionis liberè. vicario relinquere, licet antea posset dare huic vicario potestatem restrictam, ut limitatam, ut per Pavinum *quæst.* 10. 2. *part. num* 6. juxta decisionem Rotæ 297. *num.* 2. & 3. *part.* 2. *divers.* quamvis hoc non servetur in aliquibus capitulis, quæ solent aliqua sibi reservare & denegare vicariu, & ita tenet Mar. Anton. Genuen. † *sup. num.* 3. dicens, quod post Concilium Trident. non potest capitulum unam causam alteri delegare, si quidem cum non possit administrare per se ipsum, sed per vicarium, in quem Concilium transfert potestatem, non potest ab eo illam auferre, & alteri causam delegare, nisi ex justa causa, nempe suspicionis, vel alia. Quamvis summ. Bullar. Quat. *d. verb. sede vacante, num.* 4. *& num.* 15. *vers. item erit observandum*, dicat, in commissione vicarii, & in ipso deputationis actu posse capitulum sibi aliqua reservare, non autem postea, & Molina *d. tract.* 5. *disput.* 11. *n.* 1. cum Pavino *dict. quæst.* 10. absolute dicat, posse capitulum restringere jurisdictionem vicariis, & novissime Lazarius *de monitor. sect.* 1. *qu.* 7. *n.* 5. & Piasec. *in praxi Episc. part.* 1. *c.* 1. *n.* 13. 25 26

Et ex hoc videtur procedere *d. declaratio* 7. quæ ait, capitulum in quod (secundum veriorem sententiam) transit indistinctè jus visitandi, sede vacante, Abb. *in d. cap. cum olim.* 4. *quæst.* Bonif. *in Clem.* 1. *de* 27 *heret.*

hæret. n. 179. Pavin. *quæst.* 7. 1. *par. n.* 1. 2. & 3. *de visitat.* 2. *part.* Rebuff. *d. tit. devolut. nu.* 65. & Rota in illa Burgen. de qua infra *n.* 43. & in illa Tuden. supra adducta n. 4. Sylvest. *verb capitulum.* 4. *quæst.* Sarmient. *selectar. lib.* 4. *c.* 15. *nu.* 3. Leo *in Thesaur. for. Ecclesæ.* 10. *n* 8 *fall.* 10. Moscon. *d lib.* 1. *par.* 1. *ca.* 15. *pag.* 295. Azor. 2. *par. lib. cap.* 37. *quæst.* 14. & *cap.* 40. *q* 8. & Molina *d disput.* 11. *nu.* 7. quicquid alii dicant gloss. *in d. clem.* 1. §. 1. *verb. capitul. de hæret.* & Cuchus *d. tit.* 9. *n.* 47. Fuscus *de visitat. lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 20. & summ. Bullar. 14. non posse eligere visitatorem ad visitan. Diœcesim absque vicario, vult enim San. Congreg. quod si opus fuerit visitatore, vicarius eum constituat. Sed hoc non videtur receptum in Hispania, nam semper capitula sede vacante nominant visitatores, & verius videtur d. declar. non obstare, sed quod vult est capitulum non posse eligere visitatorem absque vicario, id est, non electo vicario: non enim satis facit capitulum eligendo visitatorem & non vicarium.

28 Secundò videtur in † vicarium electum à capitulo sede vacante eo ipso transire totam jurisdictionem capitulo competentem, nec esse necessarium speciale mandatum, seu commissionem, quod ad ea quæ in vicarium Episcopi non transeunt sine speciali mandato, nam cum Concilium arctet capitulum ad constituendum vicarium, qui totam jurisdictionem administret, non videtur necessaria aliqua specialis commissio, & ita videtur sentire Joan. Gutierrez *dict. cap.* 11. *n.* 10. & expresse tenet Mar. Ant. Ce[illegible] *sup. n.* 5.

29 Quamvis antea, † in vicarium capituli, sede vacante, non transiret major potestas, quàm in vicarium Episcopi, Pavin. *q.* 10. 2 *part. nu.* 17. Mandos. *reg.* 24. *Cancell. qu.* 6. *num.* 10. & Sbrotius *de vicaria Episcopi lib.* 2. *quæst.* 41. *n.* 5. Et summa Bullar. *d. verb. capitulum, sede vacante, qu.* 2. & *n.* 15. *versic. circa* [illegible] *commissionem*; qui tamen ait, etiam hodie post Concilium id procedere (ut videtur etiam tenere Leo *d. cap* 10. *n* 8. *in princ.* & Piasec. *part.* 2. *cap.* 1. *num.* 26.) & similiter dicendum videri in vicarium capituli simpliciter constitutum non transire ea quæ requirunt speciale mandatum: nam concilium est lex nova, & nihil sancivit de hoc, sed arctavit tantum capitulum ad constituendum vicarium infra octo dies, & casus omissus remanet in dispositione juris communis: dubium tamen hoc indigere declaratione à S. Congregatione Concilii. Sed ut dixi, S. Congregat. videtur declarasse contrarium: & facit etiam declaratio ex eadem summa Bullar. infra relata *num.* 92. & alia quæ ait, dubitatum fuit, an vicarius a capitulo sede vacante electus possit visitare diœcesim, etsi id à capitulo specialiter non fuerit commissum Congreg. censuit posse. Nam ad visitationem requiritur alias speciale mandatum, Rebuff. *in praxi in forma vicariatus n.* 101. Sbrot. *de vicar. Episc. lib.* 2. *qu.* 120. Ugol. *de offic. Episc. cap.* 4 § 7. *num* 2 *versic* 3. Sed postea reperi S. Congregationem declarasse, ex generali commissione non transire in vicarium capituli sede vacante potestatem faciendi ea quæ indigent speciali delegatione, ut *in sequent. declarat.* 41. & accedit Rota *decisio. Burgens. canon. infra relata dicto num.* 93. & pro hac parte faciunt verba Concilii *dicta cap.* 16. *ibi.* Constituere, vel existentem confirmare. Si enim vicarium Episcopi existentem confirmaret, non deberet habere majorem potestatem ex confirmatione capituli, quàm ex deputatione Episcopi, cum confirmatio non extendat confirmatum, & nihil de novo tribuat, *l. Statel* [illegible] §. *testament. ff. de legibus.* Decius *in rubr. de consil. util. nu.* 2. & 3. Rota *decis.* 199. *nu.* 10. & 592. *n.* 3. *novis. Farina.* & sic in vicarium confirmatum non transibunt ea, quæ requirunt specialem commissionem, saltem si eam non habebat ab Episcopo: ergo nec in vicarium de novo constitutum à capitulo transibunt, nam cùm confirmando satisfaciat capitulum, dando solum ea, quæ cumpetunt ex generali commissione, ergo & constituendo. Quam rationem vidi postea consideratam *in dict. Burgens. canonic.*

Si tamen de facto capitulum † det vicario à se 30
electo limitatum mandatum, reservando sibi aliqua, non videtur vicarius posse exercere potestatem in illis quæ sibi capitulum reservavit. Joan. Gutierrez *ubi proxime*, cum vicarius ipse non habet aliunde jurisdictionem, nisi ab ipso capitulo quod in illis noluit sibi eam dare. Pro quo facit declaratio San. Congregationis, Abulen. infra adducta *sequens. c. num.* 87. *ad* 1.

Quamvis Ugolinus *d. tab.* 1. *de censur.* † *ca.* 10. §. 31
2. *n.* 4. videtur sentire contrarium, inquit enim, vicarium istum quandoquidem authoritate Trident. Synodi datus est, propterea à capituli authoritate non omnino pendere, & illo quod jus capituli suspensum sit, ob aliquam censuram, vicarii hujus jurisdictionem non suspendi, nec impediri, sicut contingit in Vicario Episcopi, ut habetur *in c. de afficio vicarii lib.* 6.

Sed cum impugnat † Suarez 5. *tam. disputat.* 7. 32
sect. 3. *n.* 33. dicens, ex antiquo jure, tempore sedis vacantis, jurisdictionem Episcopi devolvi ad capitulum, quam jurisdictionem Concilium Tridentinum, nec mutavit, nec minuit, sed solum præcepit modum utendi illa juritdictione, nimirum per vicarium ab eodem capitulo electum, cui & jurisdictionem, & usum juritdictioni committat, & sic Concilium Tridentinum non dare jurisdictionem illi vicario, neque ad hoc interposuisse authoritatem suam, sed solum ad imponendum prædictum præceptum, quo non obstante, ille vicarius vicem gerit capituli, & ejus jurisdictione utitur, Concilium per illud præceptum firmavit ejus jurisdictionem, nec novum modum jurisdictionis instituit, & sic si capitulum habeat impeditum usum jurisdictionis consequenter etiam vicarium habere idem impedimentum, sicut
vicario Episcopi, &c. & idem ait *num. seq.* † etiam 33
in vicario capituli electo, seu deputato à metropolitano ob negligentiam capituli, quia & ille habet jurisdictionem capituli independentem quidem à voluntate ejus, quam supplet authoritas, & efficacitas Concilii Tridentini, pendentem tamen nihilominus à potestate, & jurisdictione, quæ residet in ipso Capitulo, quia Concilium noluit novum modum jurisdictionis instituere, ut ostensum est, sed solum obligare, & cogere capitulum, ut suam jurisdictionem vicario communicaret, &c.

Videtur tamen, quod † Metropolitanus, ad quem 34
devolvitur deputatio vicarii, si capitulum in eo deputando fuisset negligens juxta d. decretum Concilii, posset illi dare jurisdictionem, & potestatem, in illis quæ capitulum sibi reservavit, nam eadem est ratio de parte ac de toto.

Sed est difficultas, an capitulum † sed vacante, 35
possit plures vicarios constituere, & videtur non posse, nam Concilium *d. cap.* 16. loquitur in singulari, & ex *declarat.* 3. supra adducta *n.* 23. & hoc, quando in vita Episcopi non solet esse nisi unus vicarius.

Nihilominus dicendum erit, † posse plures con- 36
stituere, sicut potest Episcopus Pavin. *d. quæst.* 10. 2. *par. n.* 6. 9. Sbrotius *d. lib.* 1. *quæst.* 50 & 60 *n.* 3. Mar. Anton. Genuen. *supra num.* 2. & Zechus *dict. cap.* 23. *de vicaria Episcopi*, § 1. *n.* 3. Azor. *dicta* 2. *par. lib.* 3. *c.* 37 *quæst.* 18. & Molina *dicta tractatu* 5. *disputat.* 11. *num.* 1. quod tradit Acebedo *in l.* 1. *titula* 9. *lib.* 3. *recapila. n.* 12. & videtur sentire S. Congreg. in declaratione ultima supra adducta *num.* 10. & in Abulen. adducta *num.* 11. & ita practicatur

la

io aliquibus Ecclesiis, & Concilium loquitur in singulari, quia regulariter, non solet poni nisi unus vicarius, non tamen tollit, quando possint esse plures, & dispositio loquens de uno, habet locum in pluribus, quando eadem est ratio in illis, *glossa in c. si compromissarius de elec. in 7. verb. compromissarius*, communis recepta secundum Navarr. *de usuris sub num.* 113. & dicta *declaratio* 3. loquitur quando
37 capitulum valebat unum ponere † & in controversia fuerunt plures assumpti, & præterea videtur loqui quando fuerunt assumpti plures quam duo, ita quod non conveniret esse tot vicarios, &c. vel quando unus habebat qualitates requisitas a Concilio, alii verò non, ut videtur intelligere Mar. Anton. Genuen. *supr.* Et prædictam sententiam tenuit summa Bullarii Quarant. *dicto verb. capitulum sede vacante num.* 9. nempe quod capitulum potest plures vicarios constituere, sive plures æque principales, sive unum generalem, & alium foraneum, præsertim ubi esset ampla diœcesis, ac etiam alterum vicarium monialium, ubi Episcopus vivens illum separatim constituebat, & observatur Neapoli: postea tamen ait, referri Sanctam Congregationem censuisse ex decreto Concilii, *sessione* 24. *cap.* 16. à capitulo sede vacante unum tantum vicarium esse eligendum: cæterum non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos aut plures eligendi, præsertim immemorialem, & se accepisse observari, quod quando duo Episcopatus sunt uniti, & capitula Cathedralium Ecclesiarum sunt separata, per obitum Episcopi constituuntur duo vicarii unusquisque in sua diœcesi, & deinde ponit declarationem tenoris sequentis. Pro Capitulo Salernitano supplicatur illustrissimis & reverendissimis dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sancti Concilii Tridentini præfectis declarari subscripta dubia, an capitulum sede vacante duos vicarios constituere possit, ut alternis mensibus vicariatus munere fungatur, si ita ab immemoriali tempore consueverit; an item possit certum tempus in ipsa vicarii deputatione præfinire, quo elapso ejus jurisdictio expiret Reverendis dominis canonicis & capitulo Ecclesiæ Salernitanæ. Reverendissi. Domini ad duas dubitationes libello his literis adjuncto comprehensas, & nomine vestro Sanctam Congregationem Cardinalium Concilii Tridentini decretorum ex Sanctissimi domini authoritate interpretum propositas, sic Congregatio ipsa, quoad primam attinet respondit. Si legitimè probetur immemorialis consuetudo, posse utique capitulum hujusmodi vicarios constituere, dummodo illis qualitatibus sint prædititi, quas Tridentinum Concilium capite decimo sexto, sectione vigesima quarta requirit. Ad secundam respondit, Capitulum tempus præfinire posse, quam Congregationis de utroque sententiam vobis notam esse voluimus. Deus vos servet incolumes, gratiæque suæ donis participes faciat, d. Romæ die vigesima sexta Julii 1589. vide in Domino Archiepisc. Cardinal. Caraf. Et est alia similis declaratio in una Tarentina, quæ sic ait: Capitulum Tarentinum consuetum à tempore immemoriali sede vacante eligere duos vicarios, petiit declarari, nunquid & idem ei post Concilium liceret, an vero unum tantum eligere posset, Congregatio censuit agendum cum Sanctissimo, ex quo Concilium *sessione vigesima quarta*, *capite decimo sexto*, sede vacante jubeat capitulo, quod plures, vel œconomum deputet, item officialem, seu vicarium, & sic non dicit plures: unde unus tantum videtur eligi posse: sed quia allegatur immemorialis consuetudo, videndum esse, an per dictum *cap. decimum sextum* ea sit sublata. Sanctissimus dixit, si legitimè probetur consuetudo immemorialis, non videre eam sublatam à Concilio, ideo permittendum, quod eligantur vicarii illis qualitatibus quas Tridentinum Concilium requirit. Unde videtur, ex sententia Sanctæ Congregat. & Papæ, non posse capitulum duos, aut plures vicarios constituere, nisi adsit consuetudo contraria, præsertim immemorialis. Et clarius id censuit Sancta Congregatio in una Panormitana 31. Maii 1592. sic: Congregatio Concilii censuit, ex decreto Concilii *cap.* 16. *sessione* 24. a Capitulo sede vacante unum tantum vicarium esse eligendum, non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorialem. Quod intelligendum erit, quando sede plena non solet esse nisi unus vicarius, ubi enim consuetum est per Episcopos teneri duos, aut plures vicarios capitulum sede vacante idem facere poterit: & ita planè videtur esse de mente Concilii. Quamvis autem capitulo non liceat constituere plures vicarios, quando sede plena non solet esse nisi unus: tamen de facto eos constituat, omnes habebunt jurisdictionem, donec removeatur aliquis eorum, maximè quando omnes simul constituti sunt.

Prædicta autem regula supra proposita, † quod 38
capitulum sede vacante, fungitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt jurisdictionis, procedit, ubi ea jure communi competunt. Abb. *in d. capite cum olim de major. & obedientia, num.* 2. 5. *dubitat. & in cap. verum de foro competen. num.* 9. Felinus *in cap. cum omnes de constit. num.* 10. *& in cap. eam te de rescript. num.* 17. *& in d. cum olim num.* 3. 5. *&* 7. *in dicto capite verum, ante num.* 1. Rebuffus *in praxi titulo de devolu. num.* 68. *&* 69. Corrasius *dicto cap.* 7. *part.* 2. *num.* 2. Cuchus *d. l.* 2. *titu.* 9. *num.* 62. Jacobus Sbrotius *de vicario Episcopi l.* 1. *quæst.* 16. *num.* 1. & *lib.* 2. *quæst.* 188. *num.* 6. Marcus Antonius Genuen. *cap.* 85. *num.* 29. Joannes Garcia *de expens. & meliar. cap.* 20. *num.* 13. Sum. Bullar. *d. verb. Capitulum sede vacante sub num.* 1. *versic. subsequenter hanc regulam*, Azeved. *consil.* 11. *à num.* 3. Leo *c.* 10. *num.* 8. *fallen.* 7. & Azor. 2. *par. lib.* 3. *cap.* 39.
qu. 2. Intellige tamen, *capitulum sede vacante*, † non 39
succedere in his quæ Episcopo competunt non jure communi, sed speciali, seu accidentali, & non ex jurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, Roma. *cons.* 106. *num.* 14. ut in casu feudi, de quo loquitur Abb. & Fel. *ibi*, in quo non competit jurisdictio Episcopo, ut Episcopo, sed ut domino feudi, nam licet Episcopo competant jure speciali, seu accidentali, si tamen ei competunt
tanquam † ordinario, & Episcopo, & ex jurisdictio 40
ne ordinaria, succedit in eis capitulum sede vacante, ut in jurisdictione quam habet Episcopus ex consuetudine, ut cum Collectario docet Abb. *in dict. c. cum olim* 10. *quæst.* Pavinus 9. *quæst.* 1. *part. num.* 7. Cuchus *supra num.* 31. summ. Bullar. *ubi proximè*, Genuen. *supra num.* 31. summ. Bullar. *ubi proximè*, Azor. *d. cap.* 39. *quæst.* 7. & Molin. *d. disp.* 11. *num.* 10. quamvis contrarium teneat Felin. *in d. cap. cum olim ad* 10. *quæst.* Ex quo infertur declara-
tio † ad decretum Concilii *sess.* 24. *de reform.* 41
cap. 6. Et facultas ibi concessa Episcopo competat etiam capitulo, sede vacante, nam licet illa facultas Episcopo competat jure speciali dicti decreti, tamen competit ei jure communi & ex jurisdictione ordinaria ei tributa per d. decretum, & ita in terminis docent Zenodo *collect.* 4. *ad* 6. *num.* 3. Marcus Anton. Genuen. *cap.* 66. *num.* 22. Arag. 22. *quæst.* 88. *art.* 12. 5. *conclusione.* Enriquez *in sum. lib.* 6. *cap.* 16. §. 1. *lib.* 14. *cap.* 20. §. Manu. Rodriguez *quæst. regul.* 1. *tom. quæst.* 61. *art.* 9. & Suarez 4. *to. de pœnitentia. disput.* 20. *sect.* 2. *num.* 4. Sum. Bullar. *supra* 24. & Piasec. *in praxi Episc. part.* 2. *cap.* 1. *nu.* 16. Faciunt, quæ tradit Thom. Sanchez *de matrimonio*

lib.

lib.2. disput.40. q.2. & Suarez 5. tom. de censuris disp. 7. sect.4. n.15. de legibus lib. 6. c.25. n.15. cum Covarr. lib.3. var. c. 20. n. 6. & 10. & aliis: quamvis contrarium teneat in proposito Leo d. n. 8. fallen.9. & ipse Suarez d. 5. tom. disput.41. sect. 2. n. 13. contra quem id novissimè tenet ex d. ratione Tho. Sanchez lib. 8. disp. 2. num. 10. & in præcepta Decal. lib. 2. cap. 11. num. 4.

42 Unde in jurisdictione delegata † Episcopo non succedit capitulum sede vacante, Rota, dec. 6. de off. delegat. in antiquis. Abb. in d. c. cum olim. 5. q. Roma dict. cons. 506. n. 4. & ibi Horatius Mandos. additione ultima litera l. Felinus in d. c. eam te n.17. & in d. c. cum olim ad 10. quæstionem, & in d. c. verum ante num. 1. Decius in c. quin Abbas de off. deleg. n.17. & 18. Reb. d. n.8. Azeved. d. lib. Curiæ Pisanæ c.8. n.2. Sbrotius lib.1. q.16. n.1. & lib.2. q.135. n.4. Mar. Anton. Genuen. supra d. c.85. Summ. Bullar. d. verb. n.1. circa princ. Azevedo cons. 11. n.7. Leo d. c.10. n.8. fallen. 2. 4. & 7. & Azor. c. 39. quæst. 4.

43 Quod ampliatur 1. etiamsi post † præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus Marcus Anton. Genuen. supra quicquid sub verb. forte. tunc dicat Pavinus q.10. 1. p. n.20. & vide dicta infra par. seq. ca. 2. dub. 4. à n. 40.

44 Secunda † ampliatur, etiamsi delegatio fiat à canone, quia licet competat à jure communi, tamen est ex potestate specialiter inducta, & non competente Episcopo, ut sic ex jurisdictione ordinaria, ita Abb. in d. c. cum olim. d. 5. quæst. Rota & Roma supra & cum Joann. Andr. & Domin. Felio. in d. c. eam te, n.17. & in d. c. cum olim. ad 4. & 10. & in dict. c. verum, ubi sup. Thom. Sanchez dict. n.20. & Azevedo dict. cons. 11. num. 8.

45 Ex quo inferunt, † capitulum sede vacante, non posse visitare monasteria monialium exempto, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolicâ, clement. 2. de statu monach. & ita tenuit Rota in una Burg. visitationis coram D. Oran. 1. Jun. & in alia Burg. procurationis coram eod. 10. Martii 1597. ubi fuit resolutum, capitulum sede vacante posse visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta verò, non; Lap. Abb. in ca. 1. de major. & obed. lib. 6. Abb. n.2. Fel. 3. in d. c. cum olim. Socin. 165. inæqualiter 2. de accusatio. Pavinus 1. p. q.7. & de visitatione 2. p. 32. & novissimè tradit Leo d. c.10. n.8. fallen.10. & Azor d. lib.3. ca. 37. q.15. & c.40. q.8. & videtur sequi Sylvest. verb. capitulum. quæst. 5.

46 Quæ ampliatio procedit indistinctè, † quamvis Pavinus d. q.7. n.9. & d. q.10. n.4. & 5. & Marc. Anton. Genuen. suprà, n.30. & Cuchus d. tit. 9. n.80. & Summa Bullar. supra d. n. 1. circa principium. & qu. 1. & Azor d. lib.3. q.9. n.4. teneant, cap. sede vacante succedere in jurisdictione à jure Episcop. generaliter, authoritate Apostolica delegata, nisi necessarium, vel utile sit id de quo agitur expediri, per capitulum, nec patiatur dilationem, nam adhuc capitulum non poterit uti hujusmodi jurisdictione delegata, tanta tamen poterit urgere necessitas, ut jurisdictio ordinaria intret, licet alias non haberet locum.

47 Unde etiam infertur, quod † in casibus in quibus in S. Concilio Trid. datur Episcopo facultas, quod procedat ut sedis Apostolicæ delegatus, qui habentur in judice, verb. Episc. quib. in causis procedant ut Apostolicæ sedis delegati, capitulum sede vacante, non succedet in hac facultate delegata, quamvis possit procedere ex potestate ordinaria, in quib. Episcopi etiam ex ea possunt procedere. Contrarium hujus secundæ ampliationis, ut illationum, novissime posthæc Molina d. disput. 11. num. 8. dicens, quod muneri Episcopi aliquid juris tanquam sedis Apostolicæ delegato in perpetuum committitur, ut ex officio Episcopis deinceps competat, eam jurisdictionem per Epicheiam transire ad capitulum sede vacante, nisi aliquid opponatur, unde colligatur contrarium fuisse intentum Concilii aut S. Pontifici. id statuentis, atque ita jurisdictionem & gubernationem à Concilio Tridentin. sessione 25. de reg. ca. 9. commissam Episcopis tanquam sedis Apostolicæ delegatis in monasteria sanctimonialium dictæ sedi immediatè subjecta transire, ad capitulum, sede vacante, ne tempore sedis vacantis careant gubernatore, &c. Quando vero quoad aliquam causam vel negotium particulare Episcopus esset delegatus, etiam sub nomine dignitatis, tunc eam jurisdictionem non transire in capitulum sede vacante, quoniam non est Episcopus, &c. Sed nihilominus standum est dictæ ampliationi, & illationibus, & dicendum, quòd tunc tempore sedis vacantis perinde est ac ante factum dictam delegationem à jure, & ille casus remanet in dispositione juris communis sine delegatione, &c.

Et ut in hac re tollatur † æquivocationis occasio, 48
oportet animadvertere, quod aliud est dari à jure jurisdictionem delegatam Episcopo, ita ut procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus sedis Apostolicæ, ut in terminis d. clem. 2. de visitat. monasteriorum monialium exemptorum, & in terminis ca. irrefragabili. §. cæterum de off. Ordinar. & c. ad abolendam, in fi. hæret. & cap. 1. § fin. de statu reg. in 6. & clem. 1. de supplem. negligentia prælat. & clem. quia contingit, de relig. domibus, & in hac jurisdictione, non succedit capitulum, sede vacante, ut dictum est, aliud est dari a jure, seu Concilio jurisdictionem Episcopo in aliquibus casibus, quam alias non habebat, prorogando, & extendendo ejus jurisdictionem, & potestatem ordinariam, ita ut Episcopus jure proprio, & tanquam ordinarius procedat, & in hac rectè succedit capitulum, sede vacante, juxta supra dicta nn. 40. & 41.
sicut etiam quando solum tollitur † & removetur ob- 49
staculum exemptionis, ut in clem. 1. de test. & in clem. 1. de sepul. nam tunc reducimur ad jus commune, Pavin. d. q. 10. n. 4.

Et adverte, † quod quando verba (authoritate A- 50
postolica) conjunguntur cum verbis, concedimus facultatem, non faciunt jurisdictionem delegatam, sed bene quando junguntur potestati faciendi, Pavin. quæst. 10. n. 3.

A prædicta regula excipitur † collatio beneficio- 51
rum, nam capitulum, sede vacante, non potest beneficia conferre, nec succedit in collatione beneficiorum ca. 2. ne sede vacante, & ca. unico eod. tit. in 6. c. 1. de institutio. eodem libro, & hic est unus, & præcipuus casus exceptus à dicta regula, & rationibus adductis per glossam Abbat. & alios in d. c.2. num.6. & in d. c. cum olim, n.2. glossam & DD. in d. cap. 1. de inst. in 6. Pavinum 1. q.2 par. Rebuff. in praxi tit. de devolu. n.88. & 90. Bermondum de concubinariis verb. à perceptione fructuum, Selvam de benef. 2. p. qu.11. Corrasium 2. p. c.7. n.1. & 2. Rosiniacum cap.8. n.9. & 10. Joann. Nicol. Gine. in Enchir. benef. titul.4. de generis spect. c.1. n.22. & 47. & Cuchum d. lib.2. tit.9. à n.4. Azevedum cons. 9. à n.1. Azor d. lib.3. c.38. q.1. & 2. & Molinam d. disput. 8. n. 11.

Eademque ratione, non succedit † capitulum in 52
præsentatione, seu electione spect. ad Episcopum, Pavin. 4. quæst.2. par. sub num.3. & 4. & post alios Lambert. de jure patr. 2. lib. q.2. art.4. Citad. 6. p. qu.33. n.28. & Azor. d. c. 38. q.10.

Et procedit quamvis † beneficiorum collatio ad 53
Episcopum pertineat, jure devoluto, Abb. in cap. cum olim. 1. dubit. & ibi Felin. n.3. Joann. Monach. in cap. quamquam de electi. in 6. ad fin. Bald. in c. ne pro defectu de electione. Rebuff. supra n.9. Corras. n.2. Cuchus dict. tit.9. n.92. & Mar. Anton. Genuen. d. c. 58. Azeved. cons. 9. n.6. & Azor d. lib.3. c.38. q.6. & lib.6. cap.27. q. 9. eadem enim militat ratio, quamvis contrarium tenuerit Joan. Andr. in d. c. quamquam, & ibi Domin. & Francus n.4. & Abbas, in dict. c.3. Zerola in praxi 1. par.

part verb.capitulum, §. 1. & 2. *eod. verb.* §. 10. & Zechus *de benef. & pensia. c. 5. n. 5. circa finem*, & novissimè Molina *supra num.* 12. dicens consentire Doctores communiter, & quamvis in hoc non se resolvat Pavin. 2. *q. 2. part.* Nec summ. Bullar. Quarant. *d. verb. capitulum sede vacante 9. quæst. 3. ampliat.* dicens, quòd hujus determinatio diu se cogitabundum tenuit, cui potius adhæret sententiæ, quæ ad præsens, inquit, omni difficultate carere videtur propter constitutionem Pii V. 161. fol. 1167. in bullario generali loquentem, per quam reservantur omnia beneficia vacantia, sede Apostolica vacante, ad provisionem Episcoporum quomodolibet pertinentia: qui tamen non advertit d. constitutionem expirasse, ut dixi supra, *c. 8. à n.* 224. Sed potest hodie adduci reg. 2. cancell. de qua ibi *à n.* 228. quæ facit similem reservationem.

54 Hæc autem exceptio † intelligitur in collatione libera, non verò in confirmatione & institutione, quæ sunt necessariæ, & liberæ, nam capitulum, sede vacante, electos jure confirmare potest, *d. cap. cum olim*, & instituere præsentatos *d. c. 8. de instit. in 6.* ut post alios docent Abb. *in d. c. cum olim sub n. 2. & in d. cap. 2. nu. 6.* Archid. Domin. & Francus *in d. cap. 8.* Pavinus *2. p. q. 4. & 5* Rebuff. *supra n. 87. &* 88. & Selva *d. quæst. 21. n. 6.* & Corral. *d. cap. 7. n. 2. & 3.* Azevedo *d. consil. 9. à n. 10.* Azor. *d. lib. 3. c. 38. quæst. 2. & lib. 6. cap. 25. qu. 13.* & Molina *d. c. 11. n. 13. circa finem.*

55 Unde etiam collationes beneficiorum † necessarias, capitulum sede vacante facere poterit; Rebuff. *in concord.* tit. *de collat.* §. *si quis vero, verbo dispasuerit ante fi. vers. 5. si collatur. & in forma. execut. verba distulerit post prin. & denominatio. qu. 8. n. 49.* alias 30. *& qu. 14. n. 130.* alias 78 *& in praxi titulo de requisitis ad collationem bonam n. 28. & tit. de devol. num.* 85. Probus ad Monachum *in cap. fin. de offic. vic. in 6 n. 5.* & ut receptum tradit Hippol. Bonacosa, *lib. 1. communium opinionem tit 9. de præb. dub.* 13. & Joseph. Ludovicus *titulo de beneficiorum collatione. conclusione unica versiculo ampliatur 12. lib. 3. communium opinionum.* qui dicunt quod capitulum, sede vacante, potest constituere vicarium qui poterit providere de beneficiis, quorum collatio est necessaria, & Zechus *d. c. 5. n. 3. vers. 9. fallit* ubi ait, quod Capitulum conferre non poterit, nisi collatio fuerit necessaria, ut in beneficio debito mandatario, vel nominatio, & novissimè post hæc Joann. Wamesius *cons. 259. & 267. num. 1. & cons. 260.* & Axeved. *d. cons. 9. n. 8. & 9. & 13.*

56 Et ista sententia † videtur esse Millis *in rep. verb. capitulum vacante sede potest*: juncto §. *sequent versicula, sed contrarium dixit* & Gemin. per eum ibi relati & de mente Abbatis *in d. c. cum olim, & in dict. c. num. 6.* Archid. Geminiani & Franci *in dict. cap. de institutio. in 6.* dum enim dicunt, quod capitulum potest facere institutionem, & confirmationem, quia sunt necessariæ, & debitæ: videntur sentire capitulum posse providere de beneficiis, quorum collatio est necessaria, & debita ad tradita per Aymon. *de antiquitate temporis 4. parte sectione materia ista, num. 50. versicula rursus consideranda est*

57 *ratio*, videtur etiam esse † de mente Pavini. *4 quæst. 2. par. num.* 8. & Cuchi. *d. tit. 9. nu.* 46. qui dicunt, capitulum, sede vacante, posse postulationem admittere, dummodo nihil objici postulato possit, quia nititur mera gratia, sed juris necessitatem habere videtur per quam admissionem fit provisio de beneficio, & tamen hoc non est jure in particulari expressum, idem ergo dicerent in collatione necessaria & debita.

58 Item etiam videtur tenere † Covar. *lib. 4. variarum, cap. 20. n. 7. ad fin.* ibi, quamvis non possit capitulum, vacante sede, beneficia libera collatione conferre; sentit ergo posse conferre necessaria collatione.

Nec obstat ratiò Corrasii † qui contrarium tenet 59
d. 2. part. cap. 7. nu. 5. & 4. part. cap. 4. n. 17. vide-
licet, quod hic casus lege expressus non sit, & in col-
latione beneficiorum, nunquam vacante sede succe-
dat capitulum, nisi ubi lege nominatim cavetur, *dict.*
cap. 2. illa, *ibi*, cum nusquam inveniatur cautum in
jure, quod capitulum vacante sede fungatur vice E-
piscopi, in collationibus præbendarum. Quia res-
pondetur satis constare, quod jure cautum reperia-
tur, capitulum sede vacante † succedere in collatio- 60
ne beneficiorum necessaria & debita: in primis, quia
capitulum, sede vacante, succedit in omnibus neces-
sariis, glossa *in dict. clement. 1. §. 1. verb. cap. de haret.*
communiter approbata, ut supra dixi *num.* Rota *de-*
cis. 6. de rerum permutatione in novis num. 1. Mill.
de verb. capitulum vacante sede potest, & alii, & in om-
nibus, quæ sunt de justitia, Archid. *in cap. 1. de majar.*
& obed. lib. 6. Bellam. *cons. 20. n. 13.* Rosiniacus *d. c 8.*
post princ. vers. decedente Episcopo, ibi totamque ju-
risdictionem & justitiæ munia in omni negotiorum
genere adscripto Episcopo peragenda planè absolve-
re. Secundo, quod † capitulum succedat in collatione 61
necessaria, deducitur *ex dict. c. cum olim, de majar. &*
obed. ex quo constat succedere in confirmationem ele-
cti, ea ratione, quia est necessaria, & debita, ut expli-
cant doctores citati supra, & eadem est ratio in colla-
tione necessaria, & debita, & sic idem jus debet esse *l.*
illud. ad leg. Aquil. cum vulga.

Nec dicatur, † quod capitulum habet potestatem 62
conservandi, quia hoc est specialiter in jure ibi ex-
pressum, nam cum Papa ibi, in facti contingentia res-
pondeat, nil novi decernit, sed respondet, prout alias
de jure, & secundum illius regulas generales, ad *cap.*
in causis de re judicanda. Tertiò idem deducitur † ex 63
c. 1. de institut. lib. 6. ubi dicitur, quod etsi capitulum
non possit beneficia conferre, præsentatos tamen po-
test instituere, & sic fit differentia inter collationem
liberam, & necessariam, & non liberam, ut est illa
quæ fit præsentatis, institutio enim dicitur collatio
non libera, Decius *cons. 12. num. 1.* Suarez, *5 tom.*
disput. 14. sect. 2. nu. 32. Neque † etiam dici potest, 64
quod capitulum habeat istam potestatem instituen-
di, quia hoc est in jure ibi expressum, nam ille tex-
tus non est exorbitans, nec inducit jus novum, sed
emanavit ad declarationem, ut ex contextura, & te-
nore verborum illius constat, & tradit ibi glossa
verb. si capitulum, & sequuntur DD. *ibid.* quicquid
dicat Lamb. *1. part. 1. lib. q. 2. art. 9. n. 2. versic. simi-*
liter videmus.

Præterea, † dato quod ille text. esset exorbitans & 65
limitatorius, reg. quod capitulum sede vacante, non
potest beneficia conferre, tunc in tract. reg. quod in
exorbitantibus, seu exceptionibus, quæ fiunt à re-
gulis, fit extensio de similibus ad similia, ex identi-
tate, seu paritate rationis, & *glass verba mariti in l. si*
constante, & ibi Dd. *ff. sol. matrim. cap cum dilecta de*
confirmatione utili, & ibi Abb. *5. notab.* & Decius
Cassad. *dec. 3. de jure patran. n. 3. & dec. 7. de causa*
posses. n. 19. post alios plures Covarr. *lib. 2. var. cap. 5.*
n. 7. & Soza *in declarat. constitutionis Clementis VIII.*
de larg. n. 5. fundam.

Unde cum sit † eadem ratio in collatione neces- 66
saria, & debita, quæ est in institutione, poterit ca-
pitulum, sede vacante, eam facere ex illo text. † & sic 67
in Diœcesi Palentina, Burgen. & Calaguritana, &
aliis, ubi beneficia sunt patrimonialia, & debentur
filiis patrimonialibus dignioribus repertis, aut no-
minatis, vicarius capituli, sede vacante, illa confert,
quia ex constitutionibus synodalibus, seu consuetu-
dine, vel alias eis debentur, de quo etiam infra *n.*
89. † *& sequ.* de quibus beneficiis patrimonialibus 68
agit Mandos. *reg. 19. de infirmis quæst.* 15. Hojeda.
de incompatibilitate Benef. 1. part. ca. 24. ex num. 86.
& l.

& l.21.22.& 23.tit.3. lib. 1. recopilationis, & ibi Acebedo, & novissime & latè Gonzalez *glossa* 9. §. 1. & Villar del Patronado de Calatayud. *3. p. & 9 p.*§. 2.

69 Et ad text. *in d. c. illa* 2. respondetur text. † istum, & alios, qui dicunt Capitulum, Sede vacante, non succedere in collatione beneficiorum, procedere in collatione libera, & gratiosa, eo quod illa (cum sit quædam præeminentia,) propter liberalitatem & gratiam, quæ in ea exercetur in dando cui libuerit, computatur inter fructus, quos Capitulum distrahere non debet, sed futuro Episcopo reservare, ne ei præjudicium fiat, & est donatio quædam, quæ non censetur ei concessa, ut supra citati *nu.* 51. Ex
70 quibus † rationibus (quæ non militant in collatione necessaria, & debita, ut constat) satis ostenditur quod dicitur, *in dict. cap. illa* 2. *& similibus* solum procedere in collatione libera, & gratiosa, prout loquitur, ratio enim etiam conjecturata, limitat & restringit dictum ad ejus limites, *l. cum pater. §. dulcissimis ff. de legat* 2. *l. quamvis §. adigere, ff. de jure patr.* Et post Abb. tradit Cassador. *dec.* 31. *n.* 4. *& decis.* 32. *n.* 10. *& dec.* 39. *n.* 4 *sup. regul.* Et sic in collatione necessaria videtur manere firma reg. generalia supra posita, *n.* 4.

Nec obstat alia ratio Corrasii de collatione,
71 † quæ fit mandatario, quæ necessaria videtur, & tamen eam, Sede vacante, Capitulum facere nequit: *cap. eam te, de rescrip.* quia id ex eo est, quod collatio ista fit ex jurisdictione delegata, in qua Capitulum non succedit, ut dixi; & est decisio Rotæ 56. *de concessione præbend. in antiquit.* Quamvis Rebuff. *in d. forma executor. verb. distul.* & Zechus *ubi supra* teneant Capitulum posse facere collationem mandatario tanquam necessariam, & novissimè Wamesius *supra*.

72 Et contra † Corrasium facit quod ipse docet *d.* 2. *part. cap.* 8. *num.* 2. ibi, *Cum tunc collatio non sit voluntatis, &c.* cum Domini *in c. si. de officio Vicarii in sexto.* contra Rotam *decis.* 43. *in antiqu.* quæ est *prima de renuntiationibus* posse Vicarium Episcopi, absque speciali mandato conferendi, conferre beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ab Episcopo habebat, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessaria, quia non possunt hujusmodi beneficia, nisi permutarionibus conferri, unde tenet in Vicarium Episcopi, ex generali commissione transire collationem necessariam, & tamen strictior est potestas Vicarii Episcopi, quàm Capituli, Sede vacante, quod plura potest, quam Vicarius Episcopi. Pavinus *quæst.* 2. *n.* 2. *& quæst.* 5. *num.* 5. *part.* 1. Sbrotius *de Vicario Episcopi lib.* 1. *quæst.* 15. *num.* 6. de quo *cap. seq.* à *n.* 104.

73 Illa verò est collatio necessaria, † quæ est debita certæ personæ, seu certo generi personarum. Rebuff. *in praxi. tit. de collatione, num.* 1. *& d. quæst.* 14. *de nominatio. num* 131. alia 76. *& seq. & aliis locis supra citatis*, P. Gregor. *de benefic. cap.* 36. *num.* 3. Puteus *dec.* 100. *num.* 3. *lib.* 3. *& decis.* 235. *lib.* 2. *& decisione* Abulensia Parochialis 24. Octobr. 1594. supra adducta, *cap.* 5. *n.* 93.

74 Et sic non † bene loquitur Corrasius 4. *p. c.* 4. *n.* 38. dum ait, non videri sibi admodum tutum asserere, collationem quæ fit nominatis, necessariam esse quando concurrentibus pluribus ejusdem anni nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare, &c. nam, ut est dictum ad hoc, ut collocatio non dicatur libera, sed necessaria sufficit, vel quod sit debita certæ personæ, vel saltim certo generi personarum facit *l. unum ex familia*, §. 1. *deleg.* 2.

75 Et ideo quando patronus præsentasset † plures æque idoneos, posset nihilominus Capitulum, Sede vacante instituere, quem maluerit ex præsentatis, Pavinus 2. *part. quæst.* 4. *in fin. & quæst.* 5. *n.* 2. & facit quod dicitur *cap. seq. n.* 88.

Ex quibus infertur, quod si aliquod Beneficium
† seu Capellania, ex fundatione, & institutione 76
conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, ut consanguineis fundatoris, &c. Poterit vicarius Capituli, Sede vacante, illud conferre, quamvis non sit juris patronatus, sed mere collativum, ut si fundator illud liberum reliquisset à jure patronatus, seu alias jus patronatus esset amissum. Et ubi esset juris patronatus, & patronus non præsentasset in tempore, & ita post hæc tenet Wamesius *dict. consil.* 260. ubi ait, quod beneficia quæ certæ personæ, seu certis personis in specie affecta sunt, possunt conferri à Cap. Sede vacante, licet secus cum in genere qualificatis personis collatio facienda est, ut magistris, &c.

Idem erit quando ratione optionis debetur † Be 77
neficium antiquiori optanti, quo casu, etiam non est libera collatio, sed necessaria, *ut in cap. fin. de consuet. in* 6. & tradit P. Gregor. *supra num.* 4. *& d. decisi.* Abulen. Parochialis. Poterit enim ab illo conferri, &c.

Secundò infertur verum esse † id quod dicitur infra 78
11. *part. c.* 4. *n.* 81.

Tertiò ex dictis prætendebatur in † causa mea 79
Abulen. Parochialis de la Calcada hodie stante Sacro Concilio Trid. *sess.* 24. *de reform. cap.* 18. & constitutione Pii V. super collatione Parochialium, posse Capitulum, seu ejus vicarium, sede vacante, conferre Parochiales, seclusa reservatione, ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem Vicarius Capituli potest facere, ut apparet ex illa declaratione S. Congreg. Concilii Toletana adducta. 9. *part. cap.* 2. *n.* 8. ubi dicitur, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria juxta dicta. Ad quod † Ugolinus *de censur. tab.* 80
2. *cap.* 11. *§.* 2. *n.* 3. quod hodie ob concursum qui fit de beneficiis, quæ curam animarum habent, collatio libera non omnino videatur.

Rota † tamen 1. Februarii 1593. coram illustrissi- 81
mo D. Millino contrarium censuit ex opinione Corrasii ubi supra, quæ dominis magis placebat, & ex dict. declaratione S. Congregationis Toletan. quæ decisio Rotæ sic se habet. Regulæ quod Capitulum sede vacante, non potest beneficia conferre *cap.* 2. *de Sede vacante, cap. unic §. si vero eodem tit. in sexto* Genuen. *in cap.* 1. *sub num.* 4. *de majoritate & obedient. in sexta.* afferebatur limitatio ex Rebuff. *in praxi, titul. de devolut. num.* 85. *& in tract. nominat. qu.* 8. *num.* 30. ut non procedat in collatione necessaria: & adducebatur simile de potestate instituendi & confirmandi, quæ transit in Capitulum, uti necessaria Abb. *in cap. cum olim sub num.* 7. *vers. sed in confirmation. & institutione de majoritate & obedient.* Anchar. Gemin. Francus & alii *in c.* 1. *de institutio. in* 6. & ex ista limitatione deducebatur, quod cum Parochiales ex dispositione S. Concilii Triden. *sess.* 24. *cap.* 18. constitutione S. memoriæ Pii V. sint conferendæ magis idoneis repertis collationem esse de justitia, & necessaria, & consequenter Capitulum, sede vacante, potuisse conferre, ut denominatis & graduatis, quibus ex concordatis beneficia debentur, tradit Rebuff. *in locis citatis*. His tamen non obstantibus, domini censuerunt, collationem factam Nicolao Garciæ à Capitulo fuisse invalidam. Ratio potissima fuit, quia iste casus in jure non reperitur expressus, in collationibus Beneficiorum nunquam Sede vacante succedi, capitulum, nisi in casibus à jure expressis, *cap. illa, ne Sede vacante*, Lambert. *de jure patranat. lib.* 1. 9. *artic.* 2. *quæst. princip.* 1. *part.* 1. *lib. n.* 2. per quam rationem in propriis terminis, quod Capitulum, Sede vacante non possit facere collationem necessariam, contra opinionem Rebuff. tenet Joan. Corrasius *in tract. de Sacerd.* 2. *part. c.* 7. *sub n.* 4. *&* 5. movebat etiam maxi-

mè

me dominos, declaratio Congregationis Cardinalium, Sacri Concilii Trident. interpretum, quæ censuit Capitulum non solum posse conferre Parochiales Sede vacante, sed neque etiam posse conferre in commendam, quod Capitulo erat permissum, *c bonæ* ubi Abb.*n.14 de appellatio.cap.ult.* de statu Monach. Abb.*in c.illa n.4.* ne Sede vacante aliquid innovetur. Nec obstat opinio Rebuff. quia dominis magis placebat opinio contraria, præsertim stante resolutione Congr. nec placuit simile de institutione, & confirmatione, cum Capitulum habeat istam potestatem, quia hoc est in jure expressum. Abb. *in d. c. illa n.8.* Lamb. *in loco citato, vers. similiter videmus.*

82 Et 8. Martii † ejusdem anni, coram eod. D. Millino domini steterunt in decisis.

83 Postea tamen † coram illustrissimo Cardinali Blancheto, domini magis ierunt in hoc, quod collatio Parochialium etiam hodiè non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa, & permittere ut per lapsum temporis jus devolvatur ad superiorem, nec ad eam per alium cogi potest, ut apparet ex dec. supra adductis *cap. 5. n. 92. & 93.*

84 Quod fundamentum videtur magis juridicum, † ex dict. constitutione Pii V. ex qua Episcopo non conferente Parochialem intra sex menses, ejus provisio libera devolvitur ad Papam, quamvis factus esset concursus, & etiam ex approbatis magis idoneus

85 electus. Unde apparet approbatos in * concursu, aut etiam electum ex eis tantum magis idoneum, non habere jus ad parochialem, nec esse eis debitum absolute, ut sic collatio ejus dici possit necessaria, sed solum Episcopum, si vult conferre, debere conferre uni ex approbatis in concursu, quem magis idoneum judicaverit, juxta formam Concilii ibi, cui facto suo subjicitur, ut dicitur *in dict. decis.* 2. coram Domino

86 Blancheto: Si enim approbat * in concursu, aut etiam magis idoneus electus, haberent aliquod jus ad Parochialem, & eis deberetur absolutè, vel non fieret devolutio juxta dicta infra *10. parte cap.4. à n.1.* vel fieret cum eadem qualitate & onere, ex Rebuff. *dict. tit. de devolut. num.40.41. & 42.* & Corrasio. *4. part. cap. 4. num.16.* & dictis infra *d. 10. part. cap.3. num.42.* Et quòd capitulum sede vacante non possit facere collationem parochialium etiam stante Concilio, supponit posthæc Molin. *d. tract. 5. disput. 11. n. 11.* ubi ait, quòd sive beneficium curatum tempore sedis vacantis in mense Sancti Pontificis vacet, sive in mense Episcopi, omnia in *dicto cap.18.* Concilii præscripta peragit capitulum sede vacante usque ad electionem digniores inclusive, non secus atque illa perageret Episcopus, collationem verò beneficii remittit S. Pontifici. de quo etiam *dict. c.5. 9. par. à num. 115.*

87 Et ita in causa Salamantina Parochialis * de Gajates, 1. Decemb.1578. coram D. Brano quæ est *decis. 442. part. 1. diversorum, num.4.* dicitur collationem parochialis vacantis, sede Episcopali vacante, in mense Ordinarii, de jure reservari successori Episcopo, & sic Ducem Albanum virtute sui indulti, de quo supra *cap. 1. n. 632.* non potuisse præsentare ad Parochialem vacantem, Sede Episcopali vacante, in mense Septembris. &c. quamvis hodie, cum omnia

88 * beneficia vacantia, Sede vacante, sint reservata ex *reg.2. Cancellariæ* ut dixi *dict. c. 1. à nu. 221.* poterit Dux præsentare ad Parochiales, & alia Beneficia, vacante Sede Episcopali, vacantia in quocumque mense, ut *in d. c.1. n.650.*

Et ita etiam in terminis beneficiorum patrimo-

89 nialium, * tenuit postea Rota in una Calagurritana beneficii de Alcarca 18. Maii 1596. coram Dom. meo Corduba, ut in decis. sequen. Fuit resolutum, Ca. Ecclesiæ Cathedr. Calagurritanæ, non habuisse facultatem conferendi beneficium, de quo agitur, se-

de Episcopali vacante, *cap. illa ne Sede vacante*, & ibi Doct. Gemin. *in cap. 1. n 4. de majoritate & obedien. in 6.* Rebuff. *in prax. titul. de devolut. num 70. & 71.* quia non succedit in juribus Episcopi, nisi in casibus à jure expressis, Abb. *in cap. 2. num. 3. ne sede vacante*, nam cum hæc sit regula prohibitoria, omne id intelligitur esse expressè prohibitum, quod specialiter non est permissum *l. 1. §. si hoc interdicto, de itinere actuque privato, cap. auditis* ubi Abb. Felin. & cæteri *de præscript.* Ruin. *consil. 157. numer. 19. lib. 1.* Alexand. *in l. si convenerit, nu. 4. de re judicat.* Paris. *consilio 112. numer. 53. lib. 1.* Nec obstat, quod Capitulum succedat in jurisdictione, vacante sede, *cap. cum olim. de majoritate & obedientia*, quia iste actus receptionis, est similis collationi, & tanquam mixtus debet successori reservari, *dict. cap. 2. ne sede vacante, cap. unic. § fi. eodem tit. in 6.* Minus refragatur, quod iste non sit casus liberæ collationis, cum recipiendus ex filiis patrimonialibus in concursu magis idoneus fuerit judicatus, quia non propterea pertinet ad Capitulum, tanquàm collatio necessaria, illa enim necessaria collatio dicitur, in proposito, ad quam Episcopus tenetur, & potest compelli, & quæ incipit à tertio ut à patrono; non autem quando totus actus dependet ab illius potestate, prout electio, & institutio magis idonei, quemadmodum resolutum fuit in illa Abul. Parochialis 22. Jun. 1594. coram illustrissimo Blancheto, ut in præsenti contingit, cum de illo tempore nullus beneficiatus adesset in illa receptiva Ecclesia, qui electum reciperet, unde judicatus dignior per Ordinarium instituendus erat, juxta constitutiones illius diœcesis, quæ cùm istam facultatem instituendi solis Ordinariis tribuant, dato millies, quod iste actus justitiæ, & jurisdictionis sit, tamen in eo Concilium sede vacante non succedit, cum in illa nullam cum Episcopo communionem habeat, ad tradita per Abb. *in d. ca. cum olim. penult. versic. 5. dubitatur de majoritate, & obedient.* maximè in materia prohibitiva collationis ad Felin. *in d. cap. cum olim. n.3.* ex supradictis, voluit, quod licet collatio jure devoluto justitiam respiciat, tamen Capitulum vacante sede in eo non succedit, sed Episcopo ratione honorificentiæ reservatur. Refert & sequitur Gonzalez *glos. 9. §. 1. nu.77. & glos. 45. num. 20.*

Sed cum filius patrimonialis, in concursu magis idoneus judicatus * habeat jus ad beneficium, & ei 90 absolutè debeatur, sicut præsentato, ita ut Ordinarius possit per superiorem compelli, ut ei conferatur, seu ab eo appellari juxta dicta infra *d.10. p. c.4. nu.5. & 9.* videtur collatio verè necessaria, & de justitia, & consequenter in ea succedere Capitulum sede vacante, & esse longè diversum ac in Parochialibus. Et in materia collationis necessariæ, & justitiæ appellatione Ordinarii venies Capitulum vacante sede, sicut etiam venies Vicarius Episcopi. Quamvis ad effectum ut intret alternativa, & indultum Cardinalium dicatur libera collatio, cum fiat sine præsentatione, & interventu alterius, ut supradictum est *cap. 1. num 476.* Et ita tenet Villar. posthæc visus del patronado del Calatayud. *5. par. numer. 8.* dicens, quòd vicariæ dicti Archidiaconatus de Calatayud sunt patrimoniales, & quæ non possunt provideri per ordinarium, nisi filiis parochianorum Ecclesiarum, & admissis in eis, & quòd hæc est ratio, quare sede vacante vicarius generalis capituli Taraconens. eas providet, siquidem si non essent patrimoniales, & essent liberæ dispositioni Episcopi, non posset, nec eas provideret. id tamen non procedet stante *regula 2. Cancellariæ.* reservatoria beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante, de qua supra *capit. 1. numer. 221.* in qua includuntur etiam beneficia patrimonialia, quæ provi-

dentur per Epiſcopum abſque alterius præſentatione vel electione, niſi adſit indultum in contrarium juxta ſupradicta *d. cap. à n. 559. & 565.*

91 Alter caſus exceptus à prædicta regul. *n.4.* * poſita, hodie eſt ex S.Concil. Trid. *ſeſ.7. de refor.cap.10.* ex quo non licet Capitulis Eccleſiarum ſede vacante, infra annum à die vacationis ordinandi licentiam, aut alias dimiſſorias, ſeu reverendas, ut aliqui vocant, tam juris communis diſpoſitione, quam etiam cujuſvis privilegii, aut conſuetudinis vigore, alicui beneficii Eccleſiaſtici recepti ſive recipiendi occaſione, arctatus non fuerit concedere, & ſi ſecus fiat Capitulum contraveniens Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto, & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo privilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeat, in majoribus verò ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Epiſcopi, ſint in ipſo jure ſuſpenſi, ita Concilium *ibi, & in cap.10. ſeſſ.23. de reformat.* pœnam iſtam impoſitam iis qui contra decretum à Capitulo Epiſcopali ſede vacante literas dimiſſorias impetrant, ad illos qui eaſdem literas non à Capitulo, ſed ab aliis quibuſvis in juriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſede vacante ſuccedentib. obtinerent, mandat extendi, concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & Beneficio per annum ſint ipſo jure ſuſpenſi, & notant Mayolus de *irregularitate lib.4. cap.2. n.3.* Salcedo *in pract. crim.* Bernard. Diaz *cap.26. verb. ſine licentia* Summ. Bullar. *d. verb. capitulum ſede vacante* 40. *qu.* Ugolinus *de off. Epiſc. c.29. §. 20. n. 5.*

92 Et ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, * ordinati cum literis dimiſſoriis, ſeu licentia Capituli ſede vacante contra d. decretum erant abſolutè ipſo jure ſuſpenſi, & abſolutio Rom. Pontifici reſervata, ſed illam jam per Clem. VIII. ad terminos ſacrorum Canonum, & diſpoſitionem S. Concilii Trident. reducta eſt, ut dictum eſt ſup. 2. *part. cap. ultim n.70.* Et quoad concedentes dimiſſorias ſufficit ſola Conceſſio ad incurrendam pœnam, licet eis uſum non ſit, ut in ſequent. declaratione Sanctæ Congregat. Vicarius capituli, ſede vacante, literas dimiſſorias ad ordines, conceſſit infra duos menſes à die vacationis, cum is cui conceſſæ literæ fuerunt, eis uſus eſſet, dubitatum fuit, an pœna *ca. 10. in fine ſeſſ.23.* in hoc caſu locum haberet. Congregatio cenſuit, concedentem incidiſſe in pœnam, licet is, cui conceſſit, uſus fuerit nem actus ſuû perfectus quoad concedentem, per quem non ſtetit.

Quando tamen ex decretis Concilii capitulum ſeu ejus vicarius poteſt dare dimiſſoriss, & concedere licentiam ordinandi, poteſt etiam diſpenſare in interſtitiis, ſicut Epiſcopus poſſet, ut per ſummam Bullar. *diſtinct.* 104. *dicentem* referri Sanctam Congregationem declaraſſet facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in *cap.11.13. & 14. ſeſſione 23. de reformatione* tranſire in vicarium capituli ſede vacante: & ita cenſuit in una Aſturicenſ. 21. Aprilis 1591. quod tamen videtur accipiendum data ſpeciali commiſſione juxta ſupra dicta *n.29. & ſequent.* quemadmodum requiritur ad concedendum dimiſſorias, ſeu licentiam ordinandi Pavin. *part.2. q. 10. nu.17.* Mandoſ. *reg.24. de malis promotis quæſt.6. n.10.* Sbrot. *lib.2. quæſt. 41. nu.4.* & Rota in Burgenſ. canon. coram domino Gipſio, ubi 17. Octob. 1586. fuit reſponſum, quòd dimiſſoriæ, &c. *R. dimiſſoriæ.*

93 Et ſuper *d. c.10. ſeſſ.7.* S.Congre. ejuſdem * Concilii fecit declarationes ſequent. *Primæ*, poſt annum ſedis vacantis, Capitulum literas dimiſſorias, & facultatem ordinandi concedere poteſt in Eccleſia vacante, ſicut ipſum Concilium Trident. *Secunda.* Concilium Provinciale ſtatuere non poteſt, ut Capitula non remittant ordinandos ad alios quàm ad comprovinciales, Epiſcopos, niſi id faciat ex rationabili cauſa pro correctione ſcilicet Provinciæ 15. Martii 1586. *Tertia*, an Concilium Provinciale poſſit reſtringere poteſtatem Capitulis hic tributam, ſcilicet ut non concedant poſt annum literas dimiſſorias, ordinandis ad titulum patrimonii, vel penſionum. Reſpon. in hac re obſervandum eſſe *c.2. ſeſſ.21. de reformat.* quod docet, obtinentes patrimonium, vel penſionem, non promovendos, niſi Epiſcopus pro neceſſitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum judicaverit eos aſſumendos eſſe, *Quarta*, Capitulum ſede vacante poſt annum non arctaris concedere dimiſſorias ordinandi ad titulum patrimonii, ſeu penſionis, non poſſe Congregatio reſpondit, ſed hanc facultatem eſſe reſervatam judicio proprii Epiſcopi. Sed adverte hoc non videri receptum ſaltim in Regnis Caſtellæ.

Quinta, Capitulum ſede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo, exercendi Pontificalia in eorum Eccleſiis, & ordines conferendi, tam clericis illius diœceſis, quam exteris habentibus literas Epiſcoporum ſuorum, juxta formam hujus decreti, vide Puteum *deciſ.407. lib.2.* Navarr. *conſ. 44. de temporibus ordinat.* & Sum. Bullar. *ſupra numer. 1. verſic. ſubnectitur congruè. & quæſt. 11.* qui id tenent.

Sexta, Congregatio cenſuit textum hunc non comprehendere primam tonſuram, & in minoribus ordinibus conſtitutos ſuſpendi.

Septima, Hoc caput Congregationem non procedere infinito ſolum charactere primæ tonſuræ. *Octava*, Vicarius Capituli ſede vacante, infra annum poteſt concedere literas dimiſſorias ad primam tonſuram, ei qui eſt præſentatus patronis laicis, ad beneficium Eccleſiaſticum juris patronatus ipſorum, ut illud obtinere valeat. *Nona*, ibi, *ſi in minoribus, &c.* ad minores ordines ſic promotus, poteſt in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, & beneficia obtinere, non autem privilegiis clericis conceſſis gaudere, *Decima*, An Epiſcopo exiſtente hæretico, facultas concedendi dimiſſorias pertineat ad Capitulum Cathedralis Eccl. Reſp. Ad Capitulum pertinet, ſi Epiſcopus ſit notoriè hæreticus 1588. *Undecima*, An eo caſu, quo Capitulum poteſt concedere dimiſſorias, ſi Canonici propter hæreſes diſperſi ſunt, & nequeat convenire ſine difficultate, ſufficiat habere literas dimiſſorias ab uno aliquo ex Canonicis Cathedralis Eccleſiæ Reſp. Sufficit haberet literas dimiſſorias à reſidentibus Capitularibus, entiamſi unus dumtaxat reſideret. *Duodecima*, An omnino ſufficiat ſine diſpenſatione vel dimiſſoriis, adire pro ſuſcipiendis ordinibus ad viciniorem Epiſcopum, ſeu Metropolitanum. Reſp. Non adeundum vicinum, neque Metropolitanum, ſed adeundam Sedem Apoſtolicam.

Sed hic eſt grave dubium, * an d. decretum Con- 94
cilii comprehendat primam tonſuram, ita ut Capitulum, ſeu vicarius ſede vacante, non poſſit infra annum dare dimiſſoriam etiam ad primam tonſuram. Et videtur non comprehendere *ex dicta declaratione 6. & 7.*

Nihilominus verius videtur contrarium, * nam 95
Concilium *in dict. c. 10. in princip.* generaliter & abſolutè dicit, quod non liceat Capitulis infra annum ordinandi licentiam, aut literas dimiſſorias, ſeu reverendas concedere, & ita tenent Navar. *conſil. 27. de temporibus ordinat.* & Fr. Man. Rodriguez qui eum ſequitur *in ſum.2. tom. cap. 14. nu.6.* ubi docent non poſſe Capitulum ſede vacante dare dimiſſorias, etiam ad primam tonſuram, & conſequenter cum intra annum non reputetur, quod ad hoc ordinarius, non potuiſſe quem, cui Nuntius Hiſpaniæ dedit dimiſſorias, ut poſſet ordinari ab aliquo Antiſtite, cum teſtimonio idoneitatis à proviſore accepto,

accepto, ordinari prima tonsura virtute illarum, cum testimonio provisoris Capituli sede vacante, quamvis Nuntius scivisset esse sedem vacantem, ex *c.8. sessione 23. de reformatione, &c.* idem tenet Marc. Antonius Genuensis. *c. 35. n.5.* Mojolus *de irregul. lib. 4. cap.2. n.3.* & Summa Bullar. *supra. 10. quæstion.* & ita mihi dixit D. Fañanus Secretarius S. Congregat. Concilii, & ita communiter intelligitur & practicatur, & videtur colligi ex *declaratione* 8. quæ loquitur in arctato ratione beneficii recipiendi. Quamvis ista declaratio alias habeatur sic: An Vicarius Capituli sede vacante possit concedere literas dimissorias ad primam tonsuram præsentato ad capellaniam simplicem, Congregatio censuit posse, quia non prohibetur dare dimissorias ad primam tonsuram, & quia præsentatus est arctatus, & cætera. Sed potest responderi, quòd istæ rationes sunt assignatæ à collectore declarationum, non verò ab ipsa Congregatione, quæ potiùs videtur fundari in ratione arctationis, ut constat ex declaratione infra adducta *n.* 102.

96 Nec obstat *declaratio* * 6. & 7. quia intelligitur, quod dictum decretum non comprehendat primam tonsuram, quod ad pœnas ibi impositas contra ordinatos, quia eas solum imponit contra ordinatos in minoribus, & in majoribus ordinibus & appellatione minorum ordinum, secundum communem usum loquendi, particulariter Concilii, solum intelliguntur quatuor minores, & non prima tonsura, quæ ab illis condistinguitur, ut apparet ex Concilio *sessione 21. cap.4. 5.6. 10. & 11.* licet etiam prima tonsura sit & dicatur ordo, ut dicetur infra 7. *parte cap. 1. n. 2.*

Secundò est dubium, quomodò sint intelligenda
97 † illa verba Concilii *dict. cap. 10. sessio. 7.* de arctatis occasione beneficii Ecclesiastici recepti, sive reci-
98 piendi. Et quidem clarum est, illos dici † arctatos occasione beneficii recepti, qui obtinent aliquod beneficium, ratione cujus tenentur se promoveri facere, ut qui obtinet Paròchialem Ecclesiam est arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum ad ordinem illi annexum. Et idem est in aliquibus beneficiis seu Capellaniis, requirentibus ex institutione servitium personale, seu aliquem ordinem. Ugolin. *de officio Episc. c. 2.6. §.20. nu.2. versic. & primò.*

99 Difficultas est, * qui dicantur arctati occasione beneficii recipiendi. Et credo illos dici arctatos occasione beneficii recipiendi, qui habent jus, seu sunt vocati ad aliquod beneficium vacans, seu Cappellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem, quo illi carent, hi nimirum videntur arctari ad talem ordinem, occasione beneficii recipiendi. Ita P. Ledesma *in summ. de Sacramen. ordinis, cap.8.3. conclus.*
100 Ille etiam videtur arctatus occasione beneficii † recipiendi, qui cum non sit ordinatus prima tonsura, est præsentatus ad beneficium, ut *in d.declaratione* 8. de qua vide infra 7. *part. cap. 1. n.30.*

101 Electus verò in concursu † ad beneficium curatum, cujus collatio facienda est à Papa, non potest interim dici arctatus, nec occasione beneficii recepti, quia illud tunc non habet, nec occasione beneficii recipiendi, quia non requiritur actu Sacerdotium &c. & idem erit in præsentato ad aliquod beneficium, seu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obtinens tenetur se facere promoveri.

102 Præterea non dicitur arctatus, occasione † beneficii recipiendi, is cui aliquis vult resignare aliquod beneficium requirens actu ordinem quo ille caret, hoc enim est mere voluntarium, &c. Aut quando collator vult conferre, seu patronus præsentare aliquem, sed contrarium novissimè tenet Ugolin. *dicto §. 20. numer. 5. versiculo 2.* dicens quòd ubi collatio beneficii alicui esset facienda, vel per electionem, vel præsentationem, vel per concursum, & necesse esset habere aliquem ordinem sacrum, dimissorias capitulum licitè concederet, tanquam arctata occasione beneficii recipiendi. Et videtur à S. Congregat. Concilii approbatum, ut in sequent. declar. 90.

Rursus advertendum est, Nuntio Hispaniarum
solere † inter alias dari facultatem, Licentiam tri- 103
buendi quibusvis in ætate legitima constitutis, & alias ad id idoneis Sacerdotali militiæ adscribi volentibus, qui competenter beneficiati & arctati fuerint, ut ad omnes etiam sacros & Presbyteratus ordines, à suo ordinario, vel cum eisdem aut Vicarii sui testimonio, à quocumque alio maluerint Catholico Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ sedis habente, extra Romanam Curiam, & in propria diœcesi residente tribus etiam Dominicis & aliis festivis, extra tempora à jure statuta ad sacros etiam Presbyteratus ordines promoveri, & in illis promoti, etiam in Altaris ministerio ministrare possint. Ita in facultatibus Cæsaris Speciani Nuntii Sixti V.

Ex quibus apparet, * Nuntium Hispaniæ non 104
posse etiam sede aliqua Episcopali vacante dare dimissorias, nisi competenter beneficiatis, & arctatis, & sic in casibus in quibus Capitulum sede vacante non potest dare dimissorias, nec ipsum Nuntium posse, quicquid dicit P. Ledesma supra *tertia difficultate* & novissimè Molina *dict. disputatione 11. nu. 4.* quamvis hoc malè fuerit servatum annis præteritis.

Et quamvis alias possit quis * promoveri cum 105
literis dimissoriis Legati de latere, ut tradit Jacob. de Graffiis *in dec. aureis casuum conscient. lib.4. cap.27. n.27.* tamen id est intelligendum, modo ejus probitas, & mores testimonio sui ordinarii commendentur, ex decreto Coocilii *sess. 23. cap.8.* ad quem effectum, non dicetur ordinarius intra annum Capitulum, seu ejus Vicarius sede vacante, respectu eorum qui non sunt arctati, ut per Navarrum & Man. Rodriguez *supra.* Quamvis secundum hoc Navarrum graviter reprehendat Molina *dicto n. 4.* dicens eum procul dubio vehementer errare, cùm potiùs ipse Molina erret, non advertens, Concilium ibi intelligendum esse de ordinario habente facultatem ordinandi, seu dandi dimissorias, juxta subjectam materiam. Et novissimè Ugolinus *dicto cap. 26. §.20. n.6.* ait legatum à latere intra annum dimissorias literas ad ordines concedere non posse, nisi in casibus exceptis, nam contra Concilium agere non potest, gloss. communiter recepta in *cap. dilectus, de præbendis*, & Navar. *dicto consil 27.* Qui tamen Ugolin. *præcedenti versiculo postremo*, malè ait, intra annum testimoniales literas de vita, moribus & hujusmodi dare posse, ubi qui à Romano Pontifice, facultatem haberet suscipiendi ordines ab aliquo: quod enim mores & probitas ejus commendari debent, ordinarii testimonio non obstante privilegio vel rescripto ei concesso, ut *in d.c.8. sess.23.* cautè ob eam rem capitulum faciet, & allegat Navarr. *dict. concil. 27.* ex quo etiam idem ait summa Bullar. *supra 20. qu. vers. 3. limita*, nempè, quòd Capitulum sede vacante possit approbare de vita & moribus habentes privilegium à summo Pontifice recipiendi ordines à quovis Antistite cum approbatione ordinarii de vita & moribus, qui per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solùm literas testimoniales, idoneitatis, quas dare non prohibetur. Sed certè Navarr. id non dicit, quòd capitulum possit dare hujusmodi testimoniales, cum quibus habens dictum privilegiom possit ordinari: sed potiùs dici contrarium: capitulum tamen, & provisores dantes dictas testimoniales nullas incurrisse censuras, ao quòd non dederunt literas dimissorias,

sorias, neque aliud quicquam fecerunt, quod eis fuerit prohibitum, & cætera. bene enim stat, quòd capitulum non prohibeatur dare dictas literas testimoniales, & quòd nihilominus non possit cum eis ordinari habeos dictum privilegium: quia requiruntur testimoniales ordinarii, quale non est ad istum effectum capitulum sede vacante intra annum, ut dixi. Et id jam videtur agnoscere Nuntium Hispaniæ, nam quamvis soleret sede Episcopali vacante dare dimissorias ad ordines, ut à quocumque cum testimonio vicarii capituli promoveretur, jam eos non dat sic, licet magis hoc fundamento videatur, quod modo facit: dat enim dimissorias intra annum sedis vacantis in omnibus, etiam non beneficiatis arctatis, ab ordinario viciniori, seu cum ejus testimonio & licentia, ab alio quocumque ordinentur. Quod certè est expresè contra Concilium *dict. cap.* 8. requirens expresè testimonium seu ordinarii, & ut quis virtute rescripti, seu privilegii ab alio promoveri possit, contra dictam clausulam suæ facultatis.

CAPUT VIII.

De Vicario Episcopi.

SUMMARIA.

1 *De Vicario Episcopi, an possit beneficia conferre?*

2 *Vicarius Episcopi debet esse clericus saltem primæ tonsuræ; nam Laicus Vicarius esse non potest.*

3 *Nec clericus conjugatus.*

4 *Nec bigamus, nisi fuerit dispensatus ad ordinem susceptum, etiam soluto matrimonio* & n. seqq.

7 *Nec qui fuit Judex maleficiorum, & protulit sententias mortis, potest esse Vicarius, etiamsi postea, vel antea sit factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax jurisdictionis Ecclesiasticæ secundum Felin. & alios.*

8 *Sed improbatur ista sententia.*

9 *Non solum quando commissio fuit facta ante irregularitatem incursam, sed etiam quando est, nam etiam facta irregulariter est valida, excepto casu de clerico conjugato, seu bigamo, &c.* & n. seq.

11 *Hodie in his Regnis Castellæ & Legionis, officialis seu provisor, vel vicarius generalis seu judex Ordinarius Episcopi, vel alterius, jurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis debet esse constitutus in sacro ordine, alias deputatio, & electio est nulla, &c. Ex brevi Clementis VIII. cujus tenor ponitur.*

12 *Istud breve comprehendi etiam Vicarios & provisores ad præsens existentes.*

13 *Sed non videtur adhuc ligare ex defectu publicationis, quia non publicatum, sed solum, intimatum Episcopis aut etiam provisoribus, & ad hoc ut lex, seu constitutio liget necessarium requisitum est, quod solemniter edatur & publicetur, & ante publicationem non ligat, etiam data scientia*, & n. 14.

15 *Quod procedit etiam stante clausula decreti irritantis*, & n. 16.

17 *Ubi ponitur decisio Rotæ, & ipso brevi ad fin. mandatur executoribus, quatenus solemniter publicantes faciant observari, quæ publicatio saltem debet fieri in curia Regis, ubi Nuntius residet*, & n. 18.

19 *Neque intimatio facta Episcopis aut Vicarii potest dici publicatio, &c.*

20 *De Vicario Episcopi qui sunt videndi.*

21 *Vicarius sicut Episcopus Ordinarius est.*

22 *Et idem est in Vicario Capituli sede vacante.*

23 *Quamvis esse delegatum teneant aliqui relati.*

24 *Non tamen ex eo est Ordinarius, quod lex det hujusmodi jurisdictionem Vicario, nam verius eam accipere ab Episcopo ex deputante.*

25 *Sed ex eo quod juris permissione, & consensu ab Episcopis constituitur, ut eorum locum teneat, &c.*

26 *Quia ratione idem est dicendum in Vicariis locum tenentibus prætorum.*

27 *Id limitatur primo, ut procedat in Vicario generali, qui facit unum consistorium cum Episcopo, &c.*

28 *Et ideo ab eo non potest appellari ad Episcopum, potest esse delegatus Apostolicus.*

29 *Secus in foraneo quem Episcopus in aliquo loco, seu parte diœcesis constituit, vel ad certos actus seu causas, quia dicitur delegatus: nec facit unum consistorium cum Episcopo, & ab eo appellatur ad Episcopum, nec potest esse delegatus Apostolicus.*

30 *A Judice Metropolitano Archiepiscopo Compostellani, residente in civitate Salamantina, tanquam Vicario foraneo, potest appellari ad Archiepiscopum ex Rota.*

31 *Nec is potest esse Delegatus Apostolicus, vel Nuntius, seu Legatus.*

32 *Reprobatur sententia Germonii, tenentis à Vicario foraneo ad Episcopum appellari non posse.*

33 *Reprobatur doctrina Sbrotii dicentis non dari appellationem ad Episcopum à sententia Vicarii generalis constituti in civitate tantum.*

34 *Reprobatur doctrina D. Anton Sylvestri & Cuchi, dicentium Vicarium foraneum esse ordinarium & idem consistorium cum Episcopo, si ad universitatem causarum sit deputatus.*

35 *Solum dici potest delegatum ad universitatem causarum, esse instar ordinarii seu quasi ordinarium, ideo subdelegare posse.*

36 *Vicarius, quem ponit Archiepiscopus Toletanus in civitate Toletana, non videtur Vicarius generalis, & principalis, si non est positus cum potestate generali ad totam diœcesim, nec etiam Vicarius Matriti nec Compluti, cum non sint positi ad totam diœcesim, nec in civitate ubi est sedes, & consequenter non possint esse judices Apostolici, nec expedire literas dispensationum, & alias directas officiali Toletano, & si illi essent Vicarii generales, & principales, non posset ab eis appellari ad concilium Archiepiscopi.*

37 *Nec Vicariis Compluti, & Matriti diriguntur commissiones saltem à Papa (quicquid dicat Flores) sed directè officiali Toletano eis præsentatur per errorem.*

38 *Reprobatur Flores dicens quod si Vicarii positi in dictis Oppidis essent æque principales, (prout erant Vicarii quos habebat Episcopus Valentinus, Vallisoleti & Valentiæ,) essent capaces, etiam de rigore juris dictarum executionum, &c.*

39 *Tunc tantum Vicarius generalis positus in oppido diœcesis esset principalis, quando in civitate non est alius Vicarius generalis, &c.*

40 *Secundo illud limitatur, ut procedat in his quæ veniunt ex generali commissione, secus in his quæ requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his Vicarius erit delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum.*

41 *Quando ista separatim committentur, aliàs secus*, & num. 42.

43 *Quando separatim committuntur, quæ requirunt speciale mandatum, non erit tota jurisdictio ordinaria, etiam si in commissione fiat mentio Vicariatus, nisi quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit vel ampliat*, & n. 44.

45 *Reprobatur sententia Lapi & aliorum, quod sive insimul, sive in diversis temporibus fiat commissio specialis alicujus, vel aliquorum requirentium speciale mandatum, & addatur clausula generalis, nempe (& ad omnia alia requirentia speciale mandatum) tunc tota jurisdictio erit ordinaria.*

46 *Vicarius Episcopi, quæ sunt meræ gratiæ expedire non potest.*

47 *Unde ex generali mandato dispensare non potest.*

48 *Sic in terminis Concil. Trid sess 24 de reform. c.6. non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, quamvis Episcopus possit illi committere eam facultatem, etiam in genere, &c.* & num. 49.

50 *Sic etiam Vicarius generalis Episcopi, non potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam in materia dispensationis, qualis est ista, appellatione ordinarii non venit: quamvis alias comprehendatur, & etiam sub nomine Episcopi contineatur*, & n. seqq.

54 *Quamvis contra teneant aliqui relati.*

55 *Refertur decretum Concilii Provincialis Toletani & Madiolanens.*

56 *Declaratio S. Congregationis.*

57 *Commendatarius & alii Prælati inferiores, habentes quasi Episcopalem jurisdictionem, etiam exempti, & nullius diœcesis non possunt remittere denuntiationes ex declaratione Papæ & S. Congreg. contra Navarr. & alios: quorum doctrina videbatur satis conformis literæ Concilii, & practicatur in Hispania.*, & n. 58.

59 *Qua declaratione stante, in hujusmodi locis pro remissione denuntiationum recurrendum erit ad Episcopum, in cujus diœcesi, seu intra cujus fines est locus, & si id non constet ad viciniorem, ut alias circa ordines*, & n. 60.

62 *Reprobatur sententia Menochii & Cephali, quod Episcopus non possit etiam specialiter, mandare ejus Vicario facultatem remittendi denuntiationes.*

63 *Quæ sunt justitiæ & necessitatis, expedit Vicarius, & etiam ea quæ sunt voluntariæ jurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam*, & n. 64.

65 *Et regulariter Vicarius omnia potest quæ Episcopus.*

66 *Et potest omnia, exceptis prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale.*

67 *Et quæ sint illa quæ requirunt mandatum Vicarii speciale remissive:*

68 *Si in mandato exprimitur aliquid requirens mandatum speciale, adjecta clausula generali. (& ad omnia alia) etiam si mandatum exigant speciale, poterit Vicarius etiam alia facere, quæ requirunt mandatum speciale.*

69 *Dummodo non sint graviora, vel majora expressis.*

70 *Post expressum aliquid requirens speciale mandatum, non sufficeret dicere, & generaliter ad omnia alia, nisi addatur, etiamsi mandatum exigant speciale*, & num. seq.

71 *Nec contrarium voluit alias Rota, quæ præcipuè fundatur in verbis*, Largo modo.

72 *Clausula cum libera, vel cum plena potestate, inducit mandatum speciale.*

73 *Ubi ponitur decisio Rotæ, nec tunc requiritur expressio aliquorum specialium, contra Sbrotium*

74 *Clausula quod possit omnia, quæ dominus facere posset, importat mandatum cum libera.*

75 *Clausula, quod promittit habere ratum & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum cum libera.*

76 *An si Episcopus daret Vicario mandatum generale ad omnia, excepta collatione beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum, per hanc exceptionem veniant alia requirentia speciale mandatum.*

77 *Ponuntur sententiæ Dd. affirmativa, & negativa, & resolvitur distinguendum esse. an detur tale mandatum, non dicendo, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, excepta, &c. sed dicendo, ad omnia excepta tali re, &c. & tunc procedit sententia negativa, alias procedit sententia affirmativa*, & num. seq.

80 *Vicarius, sine speciali mandato, non potest conferre beneficia.*

81 *Cum collatio beneficiorum sit quadam donatio, quæ non venit in generali concessione seu mandato etiam cum libera, & in generali concessione non veniant illa quæ non esset quis in spem verisimiliter concessurus.*

82 *Eadem ratione, non potest Vicarius sine speciali mandato, præsentare ad beneficium pertinens ad præsentationem Episcopi.*

83 *Imo data potestate conferendi, non posset præsentare, nisi esset adjecta clausula generalis contra Lamber.* & num. seq.

85 *Vicarius poterit confirmare electos & instituere præsentatos, quæ sunt necessitatis & justitiæ.*

86 *Contra Rebuffum, & Zechum relatos.*

87 *Et ita censuit S. Congreg. Concilii in declaratione Abulens. posita.*

88 *Id procedit, etiamsi esset locus gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneos, nam adhuc potest Vicarius instituere.*
Et ponitur decisio Rotæ.

89 *Dicitur in dict. declaratione, si non habeat Vicarius mandatum limitatum, sed generale, quia cùm Vicarius accipiat potestatem, ex commissione Episcopi, potest Episcopus aliqua sibi reservare quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat.*

90 *Contra d. resolutionem & d. declarationem S. Congreg. objicitur alia declaratio contraria.*

91 *Secundo objicitur quod alias in simili de excommunicationibus ad finem resolutionis S. Congregat. censuisse videtur, ita demum à Vicario generali Episcopi posse decerni, si ad id habeat speciale mandatū.*
Ubi ponuntur declarationes.

92 *Primæ objectioni respondetur, quod esto dict. declaratio sit certa, standum est declarationi Abulens. cum sit posterior, nec de ejus certitudine possit dubitari, &c.*

93 *Secundæ poterat responderi requiri ibi speciale mandatum propter verba maxime fortia enixa & geminata, quibus concilium reservat Episcopis facultatem decernendi dict. excommunicationes.*

94 *Sed verius est, Vicarium generalem posse decernere dictas excommunicationes sine speciali mandato, etiam stante Concilio, ita censuit S. Congregatio, ut in declarationibus quæ adducuntur, & respondetur ad declarationes in contrarium adductas*, & num. seqq.

100 *An sicut Vicarius Episcopi, sine speciali mandato potest instituere, ita etiam possit judex causæ delegatus.*

101 *Resolvitur non posse, sed solum pronunciare esse instituendum, & ad Clement. auditor de rescript. quæ habet etiam locum in gratia commissa ordinario in forma dignum respondetur, quod solum procedit, in auditoribus Romanæ Curiæ*, & n. seq.

103 *Nihilominus contrarium servatur in praxi, nam semper videmus delegatos à Nuntio facere collationem & institutionem, quæ praxis videtur posse salvari & sustineri ex clausulis commissionem cum inciden. &c.*

104 *Poterit etiam Vicarius conferre beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ex causa permutationis ab Episcopo habeat, quia ista collatio non est voluntatis & libera. sed necessaria, &c. & si posset etiam conferre beneficia nominatis, & facere aliam quamlibet collationem necessariam, quamvis aliqui contra teneant, poterit (etiam hodie stante concilio) conferre parochiales, &c.* & n. seqq.

110 *Si solum haberet facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset Vicarius admittere resignationem ex causa permutationis.*

111 *Quamvis P. de Perusio contrarium videtur velle.*

112 *Vicarius speciale mandatum habens, sine dubio con-*

fert beneficia, etiam liberæ collationis.

Ubi qui sunt videndi de hoc.

113 *Quod dicitur speciale debere esse mandatum conferendi, intelligitur, ut non tamen ad certa beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sit, hoc enim non valeret, sed solutum exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia, debet tamen esse generalis.*

114 *Generalis tamen est, si data esset ad conferendum beneficia certi loci, seu certæ partis diœcesis, dummodo ibi sint plura beneficia, aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacantia, aut beneficia simplicia aut curata tantùm, aut beneficia certi valoris, aut vacantia tali modo.*

115 *Sufficit ad conferendum habere mandatum generale, cum libera, seu cum clausula (quod possit omnia facere) quæ posset constituens secundum Bartol. Paulum & Ferretum contra Flam. Paris.* & n. seqq.

118 *Sed verius videtur, ad conferendum non sufficere tale mandatum, etiam cum libera.*

119 *Episcopus non potest dare facultatem conferendi beneficia, nisi Vicario suo, seu officiali generali.*

120 *Et debet esse Vicarius generalis, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, nam Vicarius generalis is tantum dicitur,* & n. seq.

122 *Sed verius est sufficere quod sit generalis Vicarius in spiritualibus juxta subjectam materiam collationis beneficiorum.*

123 *Nam & Vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, & ei literæ diriguntur, & possunt causæ committi per rescriptum Apostolicum, &c. Bonifacium & Pavinum,* & n. seq.

125 *Sufficeret esse vicarium generalem loci, ut possit ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, licet alias non sit Vicarius generalis.*

126 *Poterit Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, illa conferre, etiam extra diœcesim, sicut Episcopus potest.*

127 *Contra Bald. Barbatium, & alios relatos.*

128 *Nam jurisdictio voluntaria, cujus est collatio beneficiorum, exerceri potest extra territorium, etiamsi sit delegata, seu concessa ab inferiore à Principe:* & n. seq.

130 *Respondetur ad l. 2. versic. apud Legatum, de offic. proconsulis.*

131 *Non solum confessores ordinarii, ut parochi, possunt audire confessiones subditorum extra parochiam, seu diœcesim, sed etiam delegati.*

132 *Quod tamen hodie stante Concilio intelligitur, dummodo isti delegati sint approbati, in diœcesi, in qua audiunt hujusmodi confessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi, contra aliquos,* & n. seqq.

135 *Quamvis interesse matrimonio non sit propriè actus jurisdictionis, & ideo matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denunciato, vel notorio, vel alio sacerdote de ejus licentia valet. &c. tamen cum reducatur ad jurisdictionem voluntariam, non solum proprius parochus alicujus contrahentium potest assistere matrimonio validè, & licitè, in aliena prorsus parochia, seu diœcesi, sed etiam privatus sacerdos de licentia parochi, &c. ex Congreg. Concil.* & num. seqq.

138 *An sicut collatio beneficiorum potest fieri extra diœcesim, possit etiam fieri institutio præsentati, seu confirmatio electi.*

139 *Referunt sententiæ Dd. & resolvitur cum Lamber. quod si proceditur judicialiter, & cum causæ cognitione, vel in forma judicii, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu judicis loci, & partibus non contradicentibus, quamvis lata sententia intra territorium de instituen. institutio ipsa posset fieri extra: si verò discussio negotii esset extrajudicialis, & absque strepitu, & forma judicii, totum potest fieri extra territorium &c.* & num. seqq.

143 *Non poterit Vicarius conferendi beneficia facultatem habens, ipsi Episcopo, etiamsi alias esset capax, beneficium conferre cum una persona, seu unum corpus censeatur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat devolutio, quando conferret ut ordinarius, non ut delegatus, &c.* & num. seq.

145 *Substitutus à Vicario habente potestatem substituendi, potest Vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus, & jure Episcopi conferre, non Vicarii.*

146 *Sicut procurator substitutus, potest præsentare procuratorem substituentem.*

147 *Et substitutus à Vicario habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, potest conferre beneficia substituentis resignantis.*

148 *Movetur difficultas, quod Vicarius Episcopi non potest facere, seu substituere alium Vicarium, licet possit constituere delegatum ad universitatem causarum,* & num. seq.

150 *Quod procedit, sive fuerit constitutus ab Episcopo cum facultate substituendi, sive non, nisi ad modicum tempus ex causa,* & num. seq.

152 *Ubi ponitur dec. Rotæ, nec ad substituendum ad tempus ex causa requiritur facultas substituendi, seu consensus Episcopi, vel consuetudo.*

153 *Juxta quod sunt accipiendæ dec. relatæ.*

154 *Sententia aliorum absolutè tenentium Vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, poterit tantum procedere quando fuissent inserta verba illa videlicet, damus potestatem substituendi alium, quem nos Vicarium cum eadem potestate substituimus, vel quando Episcopus daret potestatem substituendi suo nomine: nam tunc procedit ratio supradicta, quod substitutus videtur ab Episc. positus,* & n. 155. & 156.

157 *Nec istis casib. potest dici dare Vicarium incertum, quia per substitutionem, vel nominationem substituentis, qui repræsentat personam Episcopi certificatur, &c.*

158 *Quod dictum est quod substitutus à Vicario habente potestatem substituendi conferre potest Vicario substituenti, solum procedit juxta dicta, quando habet potestatem substituendi cum clausula, quem nos cum eadem potestate substituimus, seu nomine Episcopi, alias secus, & si substitueret ad tempus ex causa,* & num. seq.

160 *Sic etiam procedet communis sententia gl. & aliorum, quod licet delegatus inferioris à Principe, non possit subdelegare, nisi habeat ad hoc speciale mandatum poterit subdelegare, contra quam tenent alii, procedit inquam, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu cum clausula, per te, vel per alium, addat quod ex nunc illi delegat, cui delegatus commiserit, alias non videtur posse procedere, nec quando datur simpliciter facultas subdelegandi censetur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarii, sicut nec delegatus à Principe, &c.* & num. seqq.

Et respondetur fundamentis communis sententiæ.

173 *Communis etiam posset procedere in delegato cum facultate substituendi ad actum jurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ, ut ad conferendum beneficium, & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, seu ad certum ministerium, nam in his videtur eadem ratio de procuratore.*

174 *Et si Vicarius habens facultatem conferendi fuerit revocatus, valet collatio facta ab eo revocationem ignorante.*

175 *Similiter collatio beneficii facta à Vicario Episcopi, revocato per mortem Episcopi stante ejus ignorantia, valet.*

176 *Diffe-*

176 *Differentia est inter revocationem factã per Episcopum, & revocationem per mortẽ Episcopi, aut aliam vacationẽ Episcopatus, quando in revocatione facta per Episcopum requiritur intimatio per ipsum, aut de eius ordine facta, alias valebunt gesta per eum, etiamsi habeat notitiam revocationis, & publicè fit nota contra aliquos, revocatio autem per morem, vel aliam vacationem habet effectum, etiam non intimata, valenti tamen gesta per eum, quando communiter ignoratur mors, &c.* & n. seqq.

180 *De materia revocationis procuratoris ad resignandum & illius intimatione requisita remissivè.*

181 *An sicut Vicarius Episcopi non potest beneficia conferre sine speciali mandato, ita etiam non possit vicarius Papæ*, & n. seq.

Resolvitur contra Corrasium non posse, etiamsi Vicarius esset Cardinalis contra Barbatiam. Licet in Cardinali facta legato urbis à Papa ab ea recedẽte, verius videtur posse conferre beneficia infra limites legationis consistentia, etiã urbis, nisi obstaret reservatio.

1 JAm de Vicario Episcopi, † an possit beneficia conferre, succedit tractatio. In qua præmittendum primo, quod Vicarius Episcopi debet esse clericus,
2 saltim primæ tonsuræ, † nam laicus Vicarius esse non potest, *quoniam, c. in 9. 16. q. 7. & cap. 2. de judiciis*, & ibi Dd. & novissime Sahagun. *n.* 110. Francus *in c. 1. de offic. Vicarii in 6. n. 6.* & ibi Probus ad Monach. *à n. 11.* Rebuff. *in praxi, tit. de vicariis Episcoporum, n. 35.* Cuchus *in institutis. majoribus lib. 2. tit. 8. n. 46.* Lancellot. *in institut. can. lib. 1. titul. de offic. Vicarii §. 2.* Jac. Sbrotius *de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 31.* Hojeda *de incompat. Benefic. 2. p. cap. 10. n. 11.* Covarr. *in cap. alma mater, 1. part. §. 11. n. 13.* Segura de Avalos *in directorio judic. Eccles. for. 1. part. cap. 11. à n. 1.* Parlad. *differ. 9. §. 1. n. 13.* Alexand. Monet. *de decim. cap 9. n. 196.* Leo *in thes. for. Eccles. cap. 11. n. 1.* Moconius *de majest. milit. Eccles. lib. 1. part. 1. cap. 16. pag. 270.* Ugol. *de offic. Episc. cap. 4. §. 8. n. 1.* ubi tamen in principio male ait, 25. annum habere debere juxta cap. *cum in cunctis, §. inferiora de elect. & §. 10. n. 3.* Piasec. *in praxi Episc. part. 2. cap. 4. n. 6.* Azor. *instit. moral. 2. part. lib. 3. cap. 43. quæst. 10.* & Avila *de censur. 1. part. dub. 6.* Zechus *de repub. Ecclesiast. cap. 23. de Vicario Episcopi §. 1. n. 2.* Armil. *verb. Vicarius, n. 6.* Fr. Lud. de Mirand. Franciscanus *de ordine judiciario, quæst. 2. art. 7.* & Suarez *5. tom.*
3 *disp. 2. sect. 3. n. 8. 9. & 10.* Nec clericus conjugatus. * ex *cap. 1. de clericis conjugatis in 6.* Domin. *n. 8.* Francus 6. Probus *n. 12. in d. cap. 1. de offic. vicarii in 6.* Falin. *in d. c. 2. de judiciis n. 6.* Decius 123. & 124 & Sahagun. *d. n. 110.* Rebuff. *n. 36.* Cuchus 48. Sbrotius 5. Hojeda 11. Covar. Moscon. *d. §. 8. n. 2.* Azor & Avila *supra*, Zechus Armil. & Suarez, *n. 10. ubi sup.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. vicarius dub. 7.* & Thom. Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 46. n. 14.* Ne bigamus ex *cap. 1. de bigamis in 6.* ex quo id tenet * Francus *ibi*
4 *in fin. & in dict. cap. 1. de officio vicarii nu. 6.* Cuchus *num. 55.* Sbrotius, Zechus *sup.* & Sayrus *de censuris lib. 6. cap. 3. n. 6.*

5 Quod intelligit ibi Cuchus, nisi ad ordinem * Ecclesiasticum, intra quem admissus fuit, à bigamiæ impedimento solutus fuit, & celebratum servet, tunc enim ait, ab officio Vicarius bigamum summovendum non esse, & sequuntur Sbrotius & Zechus *ibi*, & Mosconius supra dicens, quod nec bigamus effectus clericus poterit esse vicarius, nisi prius solutus fuerit ab impedimento bigamiæ, ex Fr. *d. n. 6.* & Conrado *in templo judicum lib. 2. c. 6. de vic. Ep §. 1. n. 2. & 6.*

6 Quæ limitatio ita accipienda videtur, † id est, nisi fuerit dispensatus ad ordinem susceptum, super bigamiæ impedimento, &c. Azor. *dict. cap. 43. qu. 10.* Non vero intelligenda est tantum de dissolutione matrimonii ex quo inducta est bigamia, nam bigamus etiam soluto matrimonio, caret privilegiis clericatus, & habetur pro laico, ut *in d. cap. 1.* de quo Suarez 5 *tomo disputatione 49. sect. 5. à n. 4.* & consequenter non poterit esse vicarius.

Nec qui fuit judex maleficiorum, * & protulit 7
sententias mortis, quæ fuerunt executioni mandatæ, potest esse vicarius, etiamsi postea, vel antea sit factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax jurisdictionis Ecclesiasticæ, ita Felin. *in d. cap. 1. n. 6.* Ferretus *cons. 8. n. 1. & 2. & cons. 9.* Sbrotius *suprà n. 9.* ex Baldo *in proœmium decretalium, n. 18.* quem sequitur Decius *in dict. cap. 2. n 121. & 122.*

Sed hæc sententia mihi videtur falsa, * quando 8
iste vel antea, vel postea fuit factus clericus, nam licet incurrerit irregularitatem ex homicidio, non ex eo amittit privilegia clericalia, sed id solum reperitur cautum in bigamiæ duodecima regularitate *in dict. cap. 1.* Nec Baldus & Decius *sup.* loquuntur quando ille fuit factus clericus, ut Baldo imponit Felinus *sup.* Et ita aliquando videmus causas Ecclesiasticas committi clericis primæ tonsuræ qui fuerunt judices sæculares, & condemnarunt aliquos ad pœnam mortis, quæ fuit executã. Et hanc sententiam tenet Ugol. *de irregularitate, c 65. §. 2. n. 2.* dicens, quod irregularis si jurisdictionem Ecclesiasticam aliquam habet exercere illam poterit, modo ordinis functiones non exerceat.

Quod non solum procedit, * quando commissio 9
fuit facta ante irregularitatem incursam, ex qua non amittitur, vel ligatur jurisdictio antea commissa, Suarez *dict. 5. tom. disput. 40. sect. 2. n 28.* Sed etiam quando commissio, seu delegatio facta est post irregularitatem incursam, nam etiam facta clerico irregulari est valida, Suarez *suprà à n. 42.*

Excepto casu de clerico conjugato, seu bigamo, de quo supra. * Nam in illo, non solum commis 10
sio, seu delegatio facta post contractum matrimonium, seu bigamiam, non valet, sed etiam jurisdictio antea commissa amittitur ipso facto, juxta *dict. c 1. de clericis conjugatis, & de bigamis in 6* Unde non est verum quod ait Majolus *de irregul. lib. 1. cap. 10. n. 3.* quem sequitur Ugol. *de irregul. cap. 44. §. 5* & Candelabr. aut. *in appendice seu supplementa cap. 2. §. assert. num. 7. seu 13.* citans Abbatem *in cap. 1.* & gloss. *in cap. fin. de fil. presbyt.* & Felin. *in cap. meminimus, de accus. num. 7.* & Paleot. *de noth. & spur. cap 57. n. 4.* qui id non dicunt, quod illegitimi non possint esse vicarii Episcopi sine dispensatione. Nec obstat eorum fundamentum, quòd illegitimi etiam professi non possunt obtinere prælaturam, nec dignitatem, *cap. 1. & fin. de fil. presbyt.* & ibi Doctores, qui quamvis Vicarius Episcopi dicatur in dignitate constitutus, ita ut possit esse delegatus Apostolicus *Clem. 2.* & ibi gloss. & Doctores *de rescript.* tamen non habet propriè prælaturam seu dignitatem per se, Cardin. *d. Clem. 2. nu. 14. & 22.* Menoch. *consil. 51. num. 32. vol 1. & 257. nu. 7. & 8. vol. 3.* Sbroch. *lib. 2. qu. 22. & dicto cap. fin.* loquitur de dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis, qualis non est vicarius: Bonif. *dict. Clementin. 2. num 38.* licèt Abbatissa seu Priorissa dicatur habere dignitatem, *c. indemnitatibus, §. verùm, ibi, à dignitate, & ibi Domin.* & Franc. *2. not. l Generali, C. de sacrosanct. Eccl. & ibi gloss. verb. dig.* & Felin. *in d. c. meminimus nu. 5.* & suo modo habet prælationem, seu prælaturam. Rebuff. *de pacif. possess. n. 4. & 67.* est enim superior monialium quæ ei obedire tenentur per eamque proximè regitur & gubernatur monasterium, & sic illegitima absque dispensatione Papæ non potest esse talis Abbatissa, seu Priorissa, etiam temporalis contra Man. Rodriguez *in summ. 2. tom. c. 29. n. 12 & quæst. reg. 2. tom. qu. 13. artic. 21.* ut tenet gl. *in d. c. indemnitatibus §. 1. verb. canonica*, & ibi Archidiac. Joan. Andr. *n. 5.* Joan. Mon. *à n. 4.* & Prob. *ad eum n. 13.* Domin. *n. 7.* & Franc. 4. Felin. *in dict. c. meminimus n. 4.* Navarr. *in Man. cap. 27. n 201.*

Majol. *de irreg. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 5. *& c.* 19. *n.* 10. Mandos. *de sign. grat. titul. de dispens. super def. natal. ad fin.* Candel. aur. *in app. seu supplem. cap.* 5. *n.* 10. *seu* 15. & Suarez 5. *tom. disput.* 50. *sect.* 5. *n.* 15. Quamvis in monialibus non habeat locum constitutio Sixti V. ut ipse declaravit, quæ quoad viros religiosos teducta est per Greg. XIV.

11 Hodie verò in his * Regnis Castellæ & Legionis, officialis seu provisor, vel Vicarius generalis, seu judex Ordinarius Episcopi, vel alterius Jurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis, debet esse constitutus in aliquo saltem ex sacris ordinibus, alias deputatio, & electio est nulla & invalida, & nullius roboris vel momenti, &c. ex Brevis S D.N. Clementis VIII. cujus tenor est, *Clemens Papa VIII.*

12 Quod Breve * comprehendit etiam Vicarios, & provisores, ad præsens existentes, ut patet ex illius verbis, ibi, *fungi*, & ibi, *vel retineant.*

13 Sed istud breve, & nova * coostitutio, non videtur adhuc ligare, ex defectu publicationis, & promulgatioois, ego enim feci diligeotiam ad sciendum, an esset publicatum, & promulgatum hujusmodi breve in Curia Regis, ubi Nuntius residet: nam cum ista coostitutio esset ad Régna Castellæ, non fuit publicata Romæ, & comperi solum esse intimatum Episcopis, aut etiam provisoribus, pro parte Capitulorum Ecclesiarum Cathedralium, quibus ad hoc missum est transsumptum authenticum ipsius brevis, à procuratore generali status Ecclesiastici residente in curia Regis.

14 Ad hoc autem ut lex, † seu constitutio liget necessario requisitum est, quod solemniter edatur, fiatque publicatio solemnis, & publica promulgatio illius: & ante publicationem non ligat, etiam data scientia, *authent. ut factæ novæ constitution. & cap. in istis, §. leges* 4. *distinct*, *l. fin. ff. de decretis ab ordine faciendis*, *l. penultim. circa fin. Cod. de decurion. lib.* 12. *capitulo* 1. *de postulatione Prælatorum.* Doctor *in cap.* 2. *de constitut.* Bott. *de synodo* 3. *part. cap.* 2. *num.* 62. *& artic.* 3. *nu* 4. Anton. Gabriel. *de legibus & constitutionibus conclusion.* 4. Navarr. *consil.* 1. *de constitutionibus*, *num.* 3. *&* 4. Caputaquen. *decisione* 203. *nu.* 1. *part.* 3. Anton. Thesaur. *decis. Pedemon.* 249. Angel. Sylvest. Rosella & Armill. *verb.* lex. Vega *in summ.* 2. *parte capit.* 23. *casu* 9. Ludov. Carbo, *de legibus lib.* 3. *disputatione* 7. Valen. 2. *tom. super* 1. 2. *disput.* 7. *quæst.* 5. *pun* 5 & Azor. *institut. moralium lib.* 5. *cap.* 3. & alii & novissimè Gabr. Vazquez 1. 2. 3. *tom. disput.* 135. *cap.* 2. & Lorca. *disput.* 18. *de leg.* Molin. *de just. tract.* 5. *disp.* 70. Salas *de leg. disp.* 12. *sect.* 1. *& disput.* 10. *sect.* 11. Suar. *eod m tract. lib.* 11. *cap* 11. *& lib.* 3. *cap.* 16. *& sequent. & lib.* 4. *cap.* 25. & novissimè Cevallos *quæst.* 903. à *n.* 1. dicens quòd legis publicatio debet fieri per proclama. vel in loco publico in præsentia personarum, cùm publicè fieri dicatur quòd fit populis.

Quamvis data notitia, contrarium videatur velle Probus ad Monachum *in cap. ubi de rescript. in* 6. à *nu.* 13. *versic. si ergo.* & ita in una Commen. Capellaniæ 5. Julii 1593. coram Domino Peña fuit resolutum, Edicta seu decreta ordinarii, & visitatorum non obligare ante publicationem, neque si non constat de illorum publicatione. Anton. Gabr. *d. concl.* 4. *n.* 81. & But. *dicta n.* 62. *&c.*

15 Quod procedit etiam * stante clausula *decreti irritantis* ex regul. *accessorium lib.* 6 ut tenet Card. *in Clemen.* 1. *quæst.* 18. *de electione*, Felin. *in dict. cap.* 1. *de constitut. num.* 74 *limitatione versic. contrarium firmat.* Probus *supra à d. num.* 13. *versic. & limitanda* 2. *usque ad* 10. Puteus *decision.* 28. *numer.* 3. *lib.* 1. Flam. Paris. *de resignatione benefic. lib.* 11. *quæst.* 9. *numer.* 27. & alii relati per Anton. Gabr. *de clausulis*, *conclusione* 3. *numer.* 45. *versicul. contrarium voluit*, quamvis ipse contra teneat *dict. conclusione* 4. *de legibus*, *numer.* 9. & alii per eum relati *d. num.* 43.

Et ad id est optima decisio Rotæ, in una † Cala- 16
guritana beneficii SS. Jacobi & Aodreæ, 17. Maii 1503. coram Illustrissimo Blancheto, quæ sic ait.

Domini steterunt in decisis, eum enim beneficium de quo agitur, vacaverit de mense Februarii 1587. & motus proprius fuerit publicatus de anno 1589. non potuit ligare, nisi à die publicationis vel post duos menses quam fuit publicatus, *gloss. in proœm. Clement.* & ibi Doctor Decius *cap.* 2. *de constit. num.* 15. & ibi Berojus *num.* 50. Roland. à Valle *consil.* 8. *num.* 21. *cum sequent. lib.* 3. Gabr. *de legibus conclus.* 4. *n.* 6. idque etiam procedit quoad scientes, Bald. *l. unica §. fin. C. de caducis tollend.* non obstat, quod hæc procedunt *in leg. universali*, quia ista vel est lex universalis illius diœcesis, & intrant prædicta, vel est particularis constitutio respiciens favorem Episcopi, & Episcopus potuit illa non uti, ut fuit decisum, vel saltim requirebatur publicatio, licet ligaret statim ante lapsum duorum mensium, ut loquitur Felin. *in cap.* 2. *de constit. num.* 7. allegatus pro Franc. noo obstat, quod decretum irritans liget, etiam ignorantes, quia est vetitum, ubi io aliquo loco est facta publicatio, prout de regul. Cancellariæ tradit Sarnen. *in proœm. regularum*, & decretum irritans, semper sequitur naturam dispositionis super qua apponitur, Puteus *decis.* 1. *lib.* 1.

Et in ipso brevi ad finem, mandatur executoribus * deputatis, quatenus solemniter publican- 17
tes faciant observari. Unde aote omnia requiritur publicatio, quæ saltem debebat fieri in Curia Re-
gis, ubi Nontius residet, * ad tradita per Navarr. 18
dict. consil. 1. *de constitut.* 3. *&* 4. *quæstione* Flam. Paris. *dict. quæstion.* 9. Valentinam *supra* 2. *quæstion.* & Azor. *dict. cap.* 3. *quæstione* 3. C. Vazquez *supra disputat.* 156. Lorca *dict. disputat.* 18. *de leg.* Salas *dict. disputat.* 12. *sect.* 2. *dict. disput.* 16. *sect.* 11. & Suar. *dict. lib.* 4. *cap.* 15. alios. Nec obstat quòd in dicta Calaguritana beneficii Sanctorum Jacobi & Andreæ 26. Febr. 1603. coram Lita fuit resolutum, quod Collatio facta non servata forma motus proprii & indulti est nulla, & ligat etiam ignorantes, & etiamsi non sit publicatus, Gabr. *de clausul. conclusion.* 3. *nu.* 45. & fuit tentum in Papien. bonorum 16. Januar. 1598. coram Pamphilio, & in Pampiloneo. Archidiaconatus 10. Decembr. 1593. coram eodem, ubi quod ista publicatio, quicquid dicendum sit in legibus & constitutionibus, non requiritur in privilegiis & indultis specialibus, quæ quoad nullitatem ligant absque eorum acceptatione. Nec obstat quod sanctissimus mandaverit suum motum proprium publicari solemniter, quia oon ideo sequitur quòd non ligent ante publicationem, stante quòd onus publicationis non fuit à Sanctissimo per viam cooditionis oppositum, *&c.* Quia non sumus in privilegio & indulto speciali, sed in lege & constitutione generali horum regno-
rum. Neque dicta intimatio * facta Episcopis, aut 19
etiam Vicariis in particulari, potest dici publicatio, & promulgatio, ex illa enim solum habetur notitia particularis illorum Episcoporum & Vicariorum, quibus est intimatum, non verò notitia publica, universalis & communis omnium, tam præsentium, quàm futurorum, & post hæc in Congregatione status Ecclesiastici facti Madriti anno 1608. per procuratorem generalem fuit facta relatio hujus meæ opinionis, & Congregatio judicavit non esse necessariam dictam publicationem, & capitula debere attendere ad observantiam dicti Brevis absque dissimulatione, quæ in aliquibus partibus fuerat, & quòd expediretur super eo mandatum generale nuntii, & daretur procuratoribus

ribus Ecclesiarum, absque eo quod publicaretur, &c. ut habetur in libro dictæ Congregationis *sess.* 18. Sed Congregatio non videtur perpendisse meum fundamentum, quod videtur juridicum, & adhuc stare, & facit simile de excommunicatione, quam non sufficit esse intimatam alicui, ut debeat vitare excommunicatum, nisi sit publica, seu publicè denuntiata, Joan. Gutierrez *can. quæst. lib* 1. *cap.* 1. *n.* 41. Suar. 5. *tom. disput.* 9. *sect.* 2. *nu* 8. & aliis, & in Congreg. dict. status Eccles. anno 1614. *sess.* 63. ad tollendum hujusmodi dubium fuit ordinatum, quòd publicaretur Romæ, & in Hispania, &c. & intellexi hujusmodi breve in aliquibus Episcopatibus non esse servatum. Et scio in hoc Abulens. aliquando non esse servatum. Licet fuit executum per Nuntium cum quodam judice Metropolitano Salamanticæ. In quo tamen non videtur procedere, etiamsi esset publicatum, quia iste judex metropolitanus est revera vicarius foraneus, & non generalis, seu principalis, ut dicitur *infra n.* 30. & 31. & dictum breve loquitur de officiali, seu provisore, vel vicario generali, seu judice ordinario, & sic non habet locum in judice foraneo & delegato.

20 Et de Vicario Episcopi ultra Doctores † *in titul. de officio Vicarii in* 6. videndi sunt Bertach. *in tract. de Episcopo lib* 4. *part.* 7. *tit. de Vicario Episcopi*, Rebuffus *in praxi titulo de Vicario Episcoporum*, & in forma Vicariatus Cuchus *d. lib.* 2. *titul.* 8. *de Vicariis*, Jacob. Sbrotius *dict. tract. de Vicario Episcopi*, Zerola *in d. praxi Episcopali, verb. Vicarius.* Conrad. *in templo judicum lib.* 2 *cap.* 6. *de Vicario Episcopi*, Leo *in thesaur. for. Eccles. cap.* 10. *de Vicariis.* D. Card. Tuschus à *concl.* 181 *lit. V.* Azor *dicta* 2. *part. lib.* 3. *cap.* 6. 43. 44. 45. & 46. & Molina *de just. tract.* 5. *disp.* 10. Zechus *dict. cap.* 23. *de Vicario Episcopi*, Mandos. *regul.* 14. *cancell. quæst.* 6. & *reg.* 24. *quæst.* 6. Joan. Gutierrez *can. quæst. lib.* 2. *cap.* 17. Angel. Sylvest. Rosella, Tabiena, Armil. & alii Summ. *verb. Vicarius.* Et de probatione Vicariatus, Mascard. *probat. conclus.* 1412. & Sbrotius *lib.* 1. *quæst.* 64.

21 Secundò permittendum est, * quod Vicarius sicut Episcopus ordinarius est, glossa *in cap.* 2. *de offic. vicarii in* 6. *ver. officialem*, & *in c. Romana de appellat. eod. lib. verb. generaliter*, & ibi Doct. Abb. *in c. duobus de re judic. n.* 11. Felin. *in rubrica de offic. deleg. n.* 4. & ibi Decius *n.* 3. Berojus *n.* 2. & 8. Pavinus dicens communem *de offic. & potestate Capituli sede vacante*, 2. *quæst.* 1. *part. n.* 1. & 3. & 10. *quæst.* 2. *part. n.* 3. 4. & 9. Bertach. *d.* 7. *part.* 4. *lib. n.* 1. Corras. *de benef.* 2. *part. c.* 8. *n.* 3. Maranta *in specul. advoc.* 4. *part. dist.* 5. *nu.* 12. & 13. Mandos. *d. reg.* 24. *quæst.* 6. *n.* 6. Covar. *pract. cap.* 4. *n.* 8. & *lib.* 3. *variar. c.* 20. *n.* 4. Cuchus *d. tit.* 8. *nu.* 15. Doctor Paz *in praxi tom.* 1. *n.* 6. & 7. & 2. *tom. præludio* 3. *n.* 3. Mascard. *d. concl.* 1412. *n.* 9. & 22. Ugol. *de censur. tab.* 1. *cap.* 1. §. 20. *n.* 6. Sbrotius qui plures refert *lib.* 2. *quæst.* 55. Cassaneus *in catalog. glor. mund.* 4. *part.* 4. *considerat.* Parlador. *differ.* 129. *n.* 3. Doctor. Sahagun. *in rubrica de officio delegati nu.* 10. & 11. & *in cap. quoniam* Abbas *eodem tit. num* 12. & 13. Leo *d. cap.* 10. & 11. *n.* 10. & 11. & *cap.* 16. *n.* 62. Moscon. *lib.* 1. *part.* 1. *cap.* 10. *part.* 269. & 273. Ugolin. *de offic. Episc. cap.* 4. §. 7. *n.* 2. *ad fin.* & §. 8. *n.* 5. & §. 9. *n.* 2. & §. 10. *ad fin.* Rodrig. *de modo videndi processum. cap.* 1. *n.* 30. Azor. *d. lib.* 3. *cap.* 6. *quæst.* 12. & *c.* 43. *quæst.* 5. Molina *de just. tract.* 3. *disp.* 59. *n.* 2. & *d. tract.* 5. *disp.* 10. *n.* 1. 3. & 5. *cum sequentibus* & *disp.* 14. *n.* 4. & *disp.* 26. *n.* 7. *fin.* Basil. Legionen. *de impediment. matr. cap.* 26. *n.* 6. Zechus *d. c.* 23. *de Vicario Episcopi*, §. 2. *n.* 1. Fr. Lud. de Miranda *de ordine judic. quæst.* 2. *art.* 6. & Noviss. Thom. Sanchez infinito referens *de matrim. lib.* 3. *disput.* 29. *q. n.* 1.

Et idem dicendum est Vicario Capituli sede
22 vacante † Pavinus, Ugolinus, Sbrotius, & Thom. Sanch. supr.

Quamvis contrarium † nempe Vicarium Episcopi 23
non esse ordinarium, sed delegatum, teneant Gofredus *in summ. de offic. Vicarii n.* 2. Alciatus *in rubrica de offic. ordin. quinta judicum specie. n.* 24. Joseph. Gonzalez, Flores *variar. qu. cap.* 27. Licentiatus Anton. Gomez *in explicatione Bullæ Cruciatæ c.* 4. *n.* 21. & 22. & Morla. *in emporio juris*, 1. *part. titul.* 2. *qu.* 27. D. Sahagun *in d. c. quoniam Abbas. n.* 17. Molina *d. tract.* 5. *disp.* 11. *n.* 1. & infr. Basil. supra.

Non tamen ex eo est ordinarius, † quod lex det 24
hujusmodi jurisdictionem Vicario interveniente ministerio, & facto Episcopi, ut tenent Rota *decis.* 4 *de offic. Vicarii* alias 378. *in novis* Domin. *in c.* 1. *de offic. Vicarii in* 6. *in fin.* & Maranta *supra n.* 12. post Alexand. *in rubric. c. ff. de offic. ejus.* Sbrotius *d. quæst.* 55. *n.* 14. & 26. & Thom. Sanchez *supra n.* 13. Quintanadveñas *de jur. & imperio lib.* 2. *tit.* 5. *deleg. juris n.* 14 & Azor. *d. cap.* 43. *qu.* 5. & quod dici posset inquit *d. gloss. verb. generaliter*, & Abb. *in c.* 2. *ad fin ne Prælati vices suas.* Nam verius est, Vicarium recipere jurisdictionem ab Episcopo eum deputante, ut patet ex *c.* 2. & *fin. de officio Vicarii in* 6. & dicendis infra *n.* 89. quod potius tenent. *d. gloss. verb. generaliter.* & Abb. *ibi* & Clarius 8. Vestrius *in praxi lib.* 3. *cap.* 3. *n.* 2. ubi, *Nisi Episcopus suo Vicario*, licet in contrarium eum citet Sbrotius *ibi*, nec id negari potest.

Sed ex eo est Ordinarius, quod juris permissione,
† & consensu ab Episcopis constituitur, ut eorum 25
locum teneat vicesque gerat jurisdictionem generaliter exercendo, & sic perinde est ac si à lege constitueretur, ut per Covarr. *dict. n.* 4. & Paz. *supra* Rodrig. *dict. n.* 30. & 32. & Molina *d. disp.* 10. *n.* 1. 3. & 6. & *disp.* 14. *n.* 4.

Qua ratione idem † est dicendum cum Vicariis, 26
seu locum tenentibus Prælatorum seu Rectorum civitatum, ut per Covarr. & Paz. *ibi*, & Aviles *in c. Prætorum cap.* 4. *verb. justitia*, *nu.* 4. & 8. Avendaño *de exequend. mandatis.* 1. *part. cap.* 3. *nu.* 3. Molinam *de Hispanorum primogen. lib.* 1. *cap.* 25. *n.* 12. Azevedum *in lib.* 10. *n.* 1. *tit.* 5. & *in l.* 1. *n.* 8. *tit.* 9. *lib.* 3. *recopil.* & Bovadillam *in sua politica lib* 1. *cap.* 16. *n* 44. Rodrig. *d. n.* 32. & Molina *d. tract.* 5. *disp.* 13. *n.* 3.

Quod limitatur primò, † ut procedit in Vicario 27
generali, qui facit unum consistorium, seu tribunal cum Episcopo, qui est ille, qui est in tribunali Episcopatus, constitutus cum generali commissione, non facta determinatione ad certum locum, seu partem diœcesis, & dicitur principalis glossa *verb. foraneo in Clementina. Et si principalis de rescript.* & ibi Cardin. *n.* 3. Imola 17. Abb. 3. & Bonif. 2. & 21. & Ancharan. Rebuff. *in praxi, titul. de Vicariis Episcoporum n.* 6. Covar. *d. c.* 4. *pract. n.* 8. Cuchus *supra n.* 3. & 131. Sbrotius *lib.* 1. *qu.* 3. *n.* 26. & *qu.* 25. & *seq.* & *qu.* 29. & Thom. Sanchez *d. disp.* 29. *n.* 11. Accedit Bart. *in l.* 1. *ad fin. ff. quis & à quo appelletur.* quem sequitur Marant. *supra n.* 8.

Et ideo, ab eo non potest * appellari ad Episco- 28
pum, *d. c. Romana de appellat. cap.* 2. *de consuetudine in* 6. Sbrotius *lib.* 3. *q.* 2. & potest esse delegatus Apostolicus, tanquam habens dignitatem, *dict. Clement.* & *si principalis*, & ibi glossa, & Doct. Sbrotius *lib.* 2. *qu.* 23. & Flores *qu* 4. *n.* 6. Circa quod vide dicta *seq. p. c.* 2.

Secus in foraneo, quem Episcopus in aliquo lo-
co * seu parte suæ diœcesis constituit, vel ad certos 29
actus, seu causas, quia dicitur delegatus, nec facit unum consistorium, seu tribunal cum Episcopo, unde à tali Vicario appellaretur ad Episcopum, vel Vicarium generalem, *dict. glossa verbo foraneo*, recepta per Doct. ibi Felin. *sup.* 1. *limitat.* Maranta *n.* 14. & Mandos. *sup.* Covarruvias *d. cap.* 4. *num.* 8. Cuchus *supra num.* 16. Paz *dict.* 3. *præludio num.* 5. Sbrotius qui alios refert, *lib.* 1. *quæst.* 13. & *lib.* 2. *quæst.* 55. *num.* 33. Thom. Sanchez *supra num.* 10. & 12. Rota *decis.* 297. *num.* 3. *part.* 2. *diversorum*, nec

potest

poteſt eſſe delegatus Apoſtolicus *d. Clement. etſi principalis*, & ibi gloſſ. & Doct. Sbrotius *lib.* 2. *quæſt.*23. & Flores *ibi* Leo & Axor. *d. c.*10. *n.*9. Ugol. *d. c.*4. §. 9. *n.* 2. Rodrig. *ſupra n. c.* 31. Azor *d. lib.*3. *c* 45. *quæſt.*15. Molina *d. diſput.* 10. *n* 4. *&* 6. *&* 12. & accedit Bart. *ſupra.*

30 Unde † in una Abul. matrimonii de anno 1542. fuit per Rotam reſolutum, à judice Metropolitano Archiepiſcopi Compoſtellani, reſidente in civitate Salamantina, deputato ad cognoſcendum de cauſis appellationum certorum Epiſcopatuum ſuffraganeorum, tanquam Vicario foraneo, poſſe appellari ad Archiepiſcopum, nec obſtare quod appelletur generalis Vicarius, quia licet appelletur ſic, tamen in veritate non eſt, ut per Mohedanum *dec.* 5. *de appell.* alias 133. Rotam *dec.*113. *lib.*3. *part.*3. *diverſor.* & Thanis *dec.*8.

31 Secundò infertur dict. † judicem Metropolitanum, non poſſe eſſe delegatum Apoſtolicum, vel Nuntii, ſeu Legati, etiam ex certa ſcientia Nuntii, ſeu Legati, cum ſit Vicarius foraneus & non principalis juxta dicta, & d. deciſionea Rotæ, & Sbrotium *lib.* 2. *q.* 23. *n.* 10. Quamvis aliquando Nuntii committant illi cauſas, ut per Sahagun in d. c. quoniam Abbas *num.* 18. qui ait Metropolitano Salamantino cauſa Apoſtolicas delegari frequentiſſimum eſſe, quod ipſe approbat dicens, in eo obtinere conſtitutionem dictæ Clement. *etſi principalis*, quia rectè poſſunt conſtitui duo vicarii principales ex gl. & communi, ibi, vicariumque Compoſtellanum ordinarium eſſe principalem quoad illam diœceſim, & quoad Epiſcopatus Tuden. Mindonen. Aurien. & Lucen. Salamantinum ordinarium eſſe quoad Epiſcopatus Aſtoricen. Zamorenſ. Salmanticen. Abul. Civitaten. Placentinum, Caurien. & Pacen. & quod ex jure utimur. In quo certè fallitur D. Sahagun, & patet ex dictis: nam d. judex Salamantinus nullo modo eſt vicarius principalis & generalis Compoſtellanus nec eſt, nec eſſe poteſt ordinarius, tum quia non reſidet Compoſtellæ, ſed ibi eſt alius Vicarius generalis: tum quia ſolum eſt deputatus ad cognoſcendum de cauſis appellationum dictorum Epiſcoporum: & ſi planè eſt vicarius foraneus. Nec conſuetudo aut ſtilus ille committendi cauſas Apoſtolicas, quicquam prodeſt aut valet, cum ei committantur tanquam Vicario generali & ordinario, cùm tamen non ſit: & per errorem ad *l. ſi per errorem ff. de juriſdiction. omnium judicum.*

32 Tertiò infertur, † non eſſe veram ſententiam Anaſtaſ. Germonii *lib.* 1. *animadverſio. cap.*7 *& de indultis Cardinal.* §. *tibi quoad vixeris nu.* 88. tenentis à Vicario foraneo ad Epiſcopum appellari non poſſe, quam improbat Thom. Sanchez ſuprà *n.*12.

33 Quando infertur, † non eſſe veram doctrinam Sbrotii *lib.* 3. *quæſt.*2. *n.* 5. qui cum Calder. *conſil.* 2. *de appellat.* ait, non dari appellationem ad Epiſcopum, à ſententia Vicarii generalis conſtituti in civitate tantum, convincitur enim ex eo, quod iſte Vicarius non eſt verè, & abſolutè generalis, ex quo non eſt conſtitutus ad totam diœceſim, juxta dicta.

34 Quintò infertur non eſſe † veram doctrinam D. Ant. *in ſumm.* 3. *par. tit.*19. *cap.*10. §.2. Sylveſtri *verb. Vicarius qu.*4. *ſub verſic. primum*, & Zechi *d.* §.2. *n.*1. dicentium, Vicarium foraneum eſſe ordinarium, & idem conſiſtorium cum Epiſcopo, ſi ad univerſitatem cauſarum ſit deputatus, qui ad hoc non attenditur generalitas loci, ſed commiſſionis cauſarum, quæ doctrina eſt contra Dd. ſupra citatos *n.* 27. *&* 29. & eam particulariter impugnat Thom. Sanchez *ſup. n.* 10.

35 Et ſolum dici poteſt † delegatum ad univerſitatem cauſarum, eſſe inſtar ordinarii, ſeu quaſi ordinarium, & ideo ſubdelegare poſſe, *l. cum prætor.* §.2. *de judiciis* gloſſa *in c. cum cauſam de appellat.* & ibi, Francus *n.*27. *&* 28. Felin. *in c. ſuper quæſtionum* §. *ſi vero, de offic. deleg. n.*17. 3. *falla.* Jaſon. *in l. à judice. C. de judiciis, n* 8. Sbrotius *dict. lib.*2. *quæſt.*55. *n.*34. Morla. *in emporio, tit.*2. *quæſt.* 10. *à n.*11. Peregrin. *ad Rubr. de offic. & poteſt. judicis deleg. n.* 14. Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap.*36. §.7. & Molina *d tract.*5. *diſp* 55. *nu.*4. & Thom. Sanchez qui plures citat *dict. lib.* 2. *diſp.* 31. *n.* 2. ubi *num.* 4. ponit quis dicatur delegatus ad univerſitatem cauſarum, & vide dicta ſup. *cap.* 1. *à n.* 361.

Ultimo infertur Vicarium, * quem ponit Archie- 36
piſcopus Toletanus in civitate Toletana, non videri Vicarium generalem, & principalem, ſi non eſt poſitus cum poteſtate generali ad totam diœceſim, nec Vicarium Matriti, nec Compluti, cum non ſint poſiti ad totam diœceſim, nec in civitate ubi eſt ſedes, quamvis generales appellentur, & conſequenter non poſſe eſſe judices Apoſtolicos, nec expedire literas diſpenſationum, & alias Apoſtolicas directas Officiali Toletano, quæ verba de officiali principali, & generali intelliguntur juxta *dict. Clement. Et ſi principalis*, & Doctor. *ibi*, quamvis contrarium ſervetur. Et ſi illi Vicarii eſſent generales, & principales, non poſſet ab eis appellari ad concilium Archiepiſcopi, ut appellatur, juxta *dict. cap. Romana de appellat. & c.*2. *de conſuetudine in* 5. & Rotam in Toletana decimarum de Sacedon 26. Febr. 1598. coram D. Peña, quæ eſt in noviſſimis Farin. 555. ubi *n.*1. dicitur, quod Concilium Archiepiſcopi Toletani idem eſt cum Vicario generali cujus etiam & Archiepiſcopi idem eſt tribunal. *dict. cap.* 2. *conſuet. lib.* 6.

Ait tamen Flores *d. quæſt.*4. *n.*8. quod * nihilo- 37
minus ob præeminentiam officiorum, dictorum vicariorum Compluten. & Matriten. &c. & quia præſunt locis principalibus, & habent oppida ſuæ juriſdictioni ſubdita, contrarium ſæpiſſimè in praxi admittitur, & quotidiè commiſſiones eis diriguntur: ego verò exiſtimo, nunquam dirigi eis commiſſiones ſaltim à Papa, ſed commiſſiones directas Officiali Toletano eis præſentari per errorem.

Et quamvis idem Flores, * *ibi n.* 9. dicat quod ſi 38
Vicarii poſiti in dictis oppidis eſſent æque principales, prout erant Vicarii, quos habebat Epiſcopus Palentinus, Vallifoleti, & Palentiæ (quando Vallifoletanum non erat Epiſcopatus) eſſent capaces etiam de rigore juris dictarum executionum, idque ſine dubio, inquit, procedet, quando Epiſcopus habet duos Vicarios generales, prout Archiepiſcopus Burgen. tamen revera ſolus Vicarius, ſeu Vicarii generales poſiti in civitate, & non poſiti extra civitatem, etiamſi habeant generalem commiſſionem ad totam diœceſim ſunt principales, &c.

Et tunc tantum Vicarius generalis poſitus * in 39
oppido diœceſis, eſſet principalis, quando in civitate non eſt alius Vicarius generalis, ſed eſt in illo oppido, cauſa majoris commoditatis ut videmus in Epiſcopatu Calagurritano, in quo Vicarius generalis reſidet Lucronii. Ex quibus omnibus convincitur quod noviſſimè poſt hæc docet Molina *d. diſp.* 10. *nu.* 5. dummodò aliquis vicarius conſtituatur, ut loco in tribunali Epiſcopi judicet, cenſeri eum judicem ordinarium, licet illi non concedatur juriſdictio in totam diœceſim, vel licet Epiſcopus eas ſibi reſervet, &c. Nam quamvis id verum ſit, cum Epiſcopus aliquas cauſas ſibi reſervat, ſeu excipit à generali commiſſione, non enim ex eo vicarius deſinit eſſe officialis generalis & ordinarius, ſicut etiam eſt, licet non habeat commiſſionem ad ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum: non tamen eſt verum, cum non concedatur juriſdictio in totam diœceſim, nam tunc verè & abſolutè non eſt vicarius & officialis generalis, & ſic nec ordinarius, ut per gl. & Dd. *in d. clem. etſi principalis*, &

& alios *supra* citatos. Nec facit pro Molina c. pen. *de officio vicarii* per eum allegatum, ubi Panormit. & Dd. communiter affirmant vicarium solius urbis Romæ: de quo in eo c. est sermo, à summo Pontifice tanquam Episcopo Rom. diœcesis relictum, judicem fuisse ordinarium, licet jurisdictionem extra urbem in totam diœcesim non haberet, ut ibi dicitur. Respondetur enim, diversum esse in vicario Papæ qui licet sit constitutus ab eo, ut pote Episcopo Romano: tamen est constitutus à principe habente potestatem concedendi ordinariam jurisdictionem, ut præsit universali jurisdictioni urbis, & sic censetur creatus ordinarius, nisi aliud constet ex commissione, Maran. *d.5. disp.n.2.* Mol. *disp.14.n.3.* & alii sup. Nec etiam facit pro Mol. Bar *in d.l.11. in fin.ff. quis & à quo appelletur*, quem sequitur Maran. *d.dist.5.n.8.* loquitur enim de gerente vices ordinarii in eodem loco, & eodem tribunali, quo consuevit ipse ordinarius & sic de vicario generali ad totam diœcesim. Unde etiam non videtur verum, quod ait *ibid.* Molina *num.* 10. quòd ubi ultra vicarium generalem præficiuntur alii ministri ad certa genera causarum seu negotiorum, in eodem tribunali Episcopi omnes sunt ordinarii.

40 Secundo limitatur, ut procedat in his † quæ veniunt ex generali commissione, secus in his requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his erat delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum, Francus *in d. cap. de officio Vicarii in 6.n.4* Felinus *in d.rubrica de offic.deleg. n.4.3. limitatione*, & ibi Berojus *n.2. & 26.* Rota *decis.7. de officio Vicarii* alias 371. *in novis*, *& ibi addit* Papaz. *n.* 7. Daranta *supra n.16.* Probus ad Monachum *in cap. fin.de offi. Vicarii in 6. ad fin.* Cuchus *d.tit.8. n.17. & 112. & 113.* Sbrotius *lib.2. qu.55. n.35. & 36. qu.88.* Zechus *dict.§.2. n.1.* Tabiena *verb. delegare, q.1.n.2.* & Azor. *d. lib. 3. ca.4. quæst.5.*

Quod intelligendum est, quando ista separatim
41 † committerentur, secus si simul cum jurisdictione generali, ordinaria potestate committantur, quia tunc in omnibus erit Ordinarius, ex *c. translato. de constitut.* Joan.Andr.ad Spec. *in rubrica de offi.Vicarii, vers. dubitari videtur.* Francus *in d c.2.* n.4. Felin. *in ca. licet in corrigendis, sub n.1. de off. ord.* Aufrer. ad Capellam Tolosanam, *decis.443.* Gambarus *de off.Legati, lib.9. n.33.34. & 37.* Rota apud Cresceo. *dec. 15. de probat.* Berojus *cons.22.n.14. & 29.vol.1.* Sbrotius *lib.1. q.67. nu.3. & lib.2. qu.55. n.37. & 38.* Zechus *d.n.1.* infrà Basil. Legionen. *d.cap.26. §.* & novissimè Thom. Sanchez *dicta dispensatione 29. n.8.* & ita vi-
42 demus nunquam † appellari à Vicario generali ad Episcopum, etiam in requirentibus speciale mandatum, quia solent simul non potestate ordinaria committi, & sic erit intelligendus Zerola *d. verb. Vicarius 3. dub.*

43 Addit Joan. Andr. *supra* † quod quando divisim, & separatim committuntur, ea quæ requirunt speciale mandatum, tota jurisdictio erit ordinaria, si in commissione fiat mentio Vicariatus, sive in salutationa dicendo, tali officiali, vel vicario nostro, sive in progressu dicendo, ibi officiali nostro committimus quod possit, &c. sive dicat, potestatem tibi alias per nos commissam extendimus, prorogamus, ampliamus, quia sicut potest potestatem jam datam minuere, & revocare, ita potest in eadem specie illam ampliare, &c. sequitur Thom. Sanchez *d. n. 8.* & citat Berojum *d. cons.22. n.14.* & Sbrotium *dict. quæst.55. num.39.* quid non dicunt, sed quoad dictum est *n. præcedent.*

44 Quæ additio solum * mihi placet, quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, &c. ad *l. sed etsi manente, ff. de precario*, non verò quando in commissione fieret mentio Vicariatus sive in salutatione, sive in progressu; nam sola mentio Vicariatus, non operatur extensionem, prorogationem, seu ampliationem potestatis alias commissæ, sed fit causa demonstrationis personæ, cui datur nova commissio.

Nec placet sententia Lapi *in d. cap. n.2.* * quam 45
ibi sequuntur Domin. *nu. 9.* & Ancharan. *num.2.* & Marc. Anton. Genue. dicens magis communem, in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, *cap.66. n.25.* quod sive insimul, sive in diversis temporibus fiat commissio specialis alicujus, vel aliquorum requirentium speciale mandatum, & addatur clausula generalis nempè, *& ad omnia alia requirentia mandatum*, tum tota jurisdictio erit ordinaria, quia ille ordinarius est, cui committitur universitas causarum, *dict.l.cum prætor.§.2 ff de judiciis & dict. cap. Romana in princ.* si vero non adjicitur clausula generalis, tunc in expressis requirentibus specialem commissionem, erit jurisdictio delegata.

Convincitur enim ista sententia, nam ut supra dictum est sola commissio universitatis causarum non facit verè ordinarium, & cum insimul cum potestate ordinaria sit commissio aliquorum requirentium speciale mandatum, tota jurisdictio est ordinaria, etsi non addatur dict. clausula generalis ex quo una est commissio, juxta *dictum capitulum translato.* Unde etiam tota jurisdictio erit ordinaria, cum insimul cum potestate ordinaria, vel postea cum ampliando concederetur aliquid requirens speciale mandatum, licèt non universim, quotiescumque id occurreret, sed in aliquo singulari eventu, vel in aliquibus singularibus eventibus, seu ad certum tempus, contra Molinam *dicta disputatione 10.n.5. & 8.* dicentem quoad id esse judicem delegatum, licèt quando universim id concederetur in commissione generali per clausulam additam, aut si postea similiter per clausulam eo modo generalem jurisdictionem illius eodem modo ampliaret, censeat illum esse judicem ordinarium.

Tertiò præmittendum est, * quod Vicarius Epis 46
copi quæ sunt meræ gratiæ expedire non potest, Monachus *in cap. statutum de præbend. in 6. n.9.* Cardin. *Clement. 1. de off. Vicarii, nu. 19.* Bellamera *dec.93.* Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. §. item voluit, verbo Vicario.* Selva *de Benef.2. par.q.14.* Probus ad Monachum *in c.1. de off. Vicarii in 6. num.8.* Corras. *d.2. par. cap.8. n.1.* Sbrotius *lib. quæst.38. & 184. n.3.* Zechus *dict. cap.23. de Vicario Episcopi. §. 2. n.3. & n.4. vers.9.*

Unde Vicarius, ex generali mandato, * dispen- 47
sare non potest, Calder. *cons.3. de off. Vicarii*, Felin. *in ca. at si clerici §. de adulteriis, de judiciis n.21.* Probus *supra.* Rebuff. *in d.forma Vicariatus, n.44.45. & 46.* Cuchus *d.tit.8. n.111.* Doct. Paz *in praxi 2. tom. 3. præludio. n.11.* Joannes Gutierrez *can. q. lib.1. cap. 19.n.15.* Sbrotius *lib.2.quæst.35.* Zechus *d.n.3. & n.4. vers.3.18.* Eman. Rodriguez *in summ.1. tom.cap.234. n.5.* Vega in *sum.1. par. cap.88. casu* 1. & P.Ledesma in *sum. de matrim. cap.27.2. conclus.* Mel. Galeg. *de cogn. spir. c.20.n.* Ugol. *dicto c.4. §.7. n.2. vers.* Azor. *d. lib. c.45. quæst.6.*

Et sic in terminis * S. Concilii Tridentini *sess.24.* 48
de reformatione cap.6. non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare, in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, quamvis Episcopus possit, eam facultatem quæ ex illo decreto est jam annexa muneri Episcopali quasi jure ordinario, illi committere, nec requiratur quod sit Vicarius ad id specialiter deputatus, in secunda parte de absolutione, sed sufficiat in genere dare illi facultatem dispensandi in casibus, in quibus ipse Episcopus potest.

Et ita est accipiendum * quod tradit Suarez 5. 49
tom. disputat.41. sect.2. n.8. ubi ait, istam facultatem dispensandi exerceri posse, non solum per Vicarium, specialiter ad hoc deputatum, sed simpliciter per quem-

quemcunque etiam ſi generaliter ei facta ſit delegatio. Et ita etiam eſt accipiendum quod tradit Enriquez *in ſum. lib. 14. cap. 10. §. 1.* & Marc. Anton. Genuen. *d. c. 66. n. 16. 20. & 25.*

50 Et ſic etiam Vicarius generalis † Epiſcopi, non poteſt remittere denuntiationes ad matrimonium requiſitas, niſi ei ſpecialiter ſit commiſſum, nam cum in generali commiſſione facta Vicario, non veniat facultas diſpenſandi, ut dictum eſt, in materia diſpenſationis qualis eſt iſta, (idem eſt enim remittere, ac diſpenſare) appellatione ordinarii non venit Vicarius generalis. & conſequenter comprehenditur in verbis Concilii *ſeſſione 24. de reformatione matrimonii, cap.* ibi, *niſi Ordinarius ipſe expedire indicaverit.* Facit in ſimili de confirmatione donationis juris patronatus dec. Rotæ infra relata *c. ſequ. n. 77*

51 Quamvis comprehendatur † in verbis *verſ. qui aliter quam præſente Parocho*, ibi *ſeu Ordinarii licentia*, quia illa non eſt materia diſpenſationis, Fl. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib. 3. quæſt. 11. à n. 21.* qui ait quod in Concilio Tridentin. ſub *verb. Ordinarius* comprehenditur Vicarius Epiſcopi, qui habet ordinariam juriſdictionem, ac dicitur Ordinarius, & Thom. Sanchez *de matrim. lib. 3. diſp. 29* & Molina *dicta diſput. 10. num. 13.* qui *n. 3.* ait quòd hujuſmodi vicarii nomine ordinariorum comprehenduntur ſæpe in Concilio Tridentino, & alibi, juxta rem de qua eſt ſermo, & ſequitur fr. Baſil. Legionen. *d. c. 26. § 6.*

52 Et alias etiam facta mentione Epiſcopi, † non cenſetur Vicarius excluſus, ſed continetur ſub nomine Epiſcopi, Domin. & Francus *n. 4. in cap. 1. de Capell. Monachor. in 6.* Fel. *in c. ſi quis contra de foro compet. n. 4. verſ. ſed cave*, Lancell. Conradus, *in templo judicum, lib. 2. c. 6. §. 1. n. 11. & 15.* Sbrotius *lib. 2. quæſt. 43. nu. 29. & 171. nu. 2. & 205. nu. 2.* Zechus *d. §. 2. n. 3. verſ. 5.* Thom. Sanchez *dict. diſputat. 29. n. 16.* Gratian. *in addit. deciſ. 157. nu. 5.* & Fr. Baſil. *ſupra*, & Suarez *d. 5. tom. diſp. 7. ſectione 3. n. 10. & diſput. 20. ſect. 1. num. 2.* & alii, & ita nempe, quòd vicarius non poteſt remittere denuntiationes, niſi ei
53 ſpecialiter ſit commiſſum tenent Doctor Paz † *ubi* ſupra & Doctor Spino *de teſtamen is gloſſa 15. n. 29.* qui id acceperunt ex lectura Doctorum Navarri Junioris *de matrim.* & Lic. Ant. Gomez *in explic. Bullæ Cruciatæ, cap. 4. ex n. 19.* & Enriquez *in ſumm. lib. 11. cap. 5. n. 5.*

54 Quamvis contra teneat Veracruz *in † append. de matrimon. ad fin. 1. dubii fol. 4* & Salcedo ad Bern. Diaz *in pract. crimin. can. cap. 73. additione ultima* Segura de Avalos *in directorio judicum, 2. part. cap. 16. n. 2 & 3.* Joannes Gutierrez *dict. cap. 10. n. 11.* Sbrotius *dict. quæſt 43. n. 2. & dict. qu. 201* qui tamen in add. ibi ait, S. Congregat. contra cenſuiſſe Zavallos *q. 604. nu. 92.* Flores *quæſt. 24. nu. 26.* dicens, in praxi, ubi non eſt contraria conſtitutio, ſervari, & Marc. Ant. Genuen. *c. 26. nu. 1.* dicens, ita ſervari in curia Archiepiſcopali Neapolitana. Eman. Rodriguez *in ſum. 1. tom. cap. 215. n. 4.* P. Ledeſma *in ſum. de matrim. c. 5. 7. concl.* & Thom. Sanchez *d. lib. 3. diſp. 7 quæſt. 1.* D. Sahagun. *de matrim. n. 53.* dicens, ita à Cardinalium Congregatione declaratum, & ab Eccleſia ubique receptum contra Menoch. Lazar. *de monit. ſect. qu. 6. n. 4.* Ugol. *de offic. Epiſcop. cap. 60. in princ. n. 5.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 83. à n. 11.* Molina *dict. n. 13.* dicens praxim ſemper obtinuiſſe, ut nomine ordinarii in illis verbis. *Niſi ordinarius ipſe expedire judicaverit. &c.* Etiam vicarius generalis Epiſcopi, ſeu proviſor intelligeretur, &c. & fr. Baſil. Legion. *dict. cap. 26. §. 4.* qui non advertunt prædictam rationem, quæ eſt efficaciſſima, & concludens pro noſtra ſententia, & ſic ſervatur, & practicatur vicarios generales remittere dictas denuntiationes, quia Epiſcopi ſolent id eis mandare, ſeu permittere.

55 Et ita merito ſtatutum eſt in Concilio † Provinciali Toletano, facto de anno 1583. ex ſolius Epiſcopi, non autem vicarii etiam generalis authoritate, has publicas denuntiationes remitti, ſeu differri poſſe, quamvis Doct. Segura ſup. miretur de hoc ſine ratione. Et in Concilio Provinciali Mediolan. quinto, facto ab illuſtriſſimo Card. Borromeo anno 1579. *tit. de his quæ ad matrimonium pertinent*, ſtatuitur quod illas ab Epiſcopo, dum præſens in urbe vel diœceſi adeſt, ſolum remitti deinceps liceat, ab alio præterea nemine, ac ne Vicario quidem generali.

Et facit declaratio S. Cong. Concil. * ſuper *d. c. 1.* 56
quæ ait. Quod non permittitur hæc facultas remittendi denuntiationes commendatario, licet ejus Abbatia jura Epiſcopalia habeat, unita, & quod licet Abbas appellatione Ordinarii veniat juxta gloſſ. *in c. fin. de offic. ordin. in 6.* dixit tamen Sanctiſſimus Dominus noſter, quod ordinarius hic non intelligitur niſi Epiſcopus tamen Cardinali Farneſio commendatario Farſen. Monaſterii fuit permiſſum, non autem ejus Vicario, tradit Leo *in theſ. Eccleſ. c. 25. num. 55.* dicens, quòd Abbates & commendatarii in eorum Abbatiis, in quibus ſunt etiam jura Epiſcopalia, dictas denuntiationes ſine ſpeciali conceſſione Apoſtolica remittere non poſſunt, ut in declarar. S. Congreg. nullius, ſeu Farſen & Veronen.

Quæ declaratio eſt contra concilium Navarr. 2. *de clandeſ. † diſpenſatione* ubi docet commendatarium
Abbatiæ, quæ habet jura Epiſcopalia, & eſt nullius 57
diœceſis, poſſe tanquam ordinarium remittere denuntiationes, ſequuntur Zavallus ſuprà *n. 96.* Zerola *in praxi Epiſcopali 2. p. verb. denuntiationes*, & Flores Enriquez. Emanuel Rodr. F. Ledeſma, & Thom. Sanchez *nu. 4.* Sahag. & Ugol. *num. 16.* Gratian. & Molina, & fr. Baſil. ubi proximè, qui cum Navarr. idem voluit etiam in Prælatis inferioribus exemptis, habentibus quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, licet non ſint nullius diœceſis, cum ſint etiam ordinarii.

Et revera iſta doctrina videbatur ſatis † confor- 58
mis literæ Concilii loquentis de ordinario, & non Epiſcopo, ſeu Diœceſano, juxta dicta infra *9. part. dub. 3.*

Et ita practicari intelligo in Hiſpania, per Priores ordinum militarium, ut Emeriten. & alios ſimiles habentes quaſi Epiſcopalem juriſdictionem in ſuo diſtrictu.

Sed ſtante dicta declaratione Papæ, * cui ſtandum 59
eſt, ad quem erit recurrendum pro remiſſione denuntiationum, quando opus fuerit in hujuſmodi locis, nam non videntur cogendi ſubditi eorum ad Papam ſeu legatum recurrere, pro re tam ordinaria, & quæ frequenter occurrit. Et dicendum eſt, † recurren- 60
dum eſſe ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi, ſeu intra cujus fines eſt locus, & ſi id non conſtat ad viciniorem, ut alias circa ordines, & dimiſſorias, & *cap. 10. ſeſſione 23. de reformat.* quicquid diſputet Flores *q. 24.* & ex dicta declaratione convincitur quod dicit Sahagun. *ſupra*, poteſtatem remittendi denuntiationes ſcholaſtico Salamantino, competere, quia quoad ſcholaſticos ordinarius eſt, cognitionemque habet & juriſdictionem de cauſa matrimonii, &c. Quod certè non verum, nec credo practicari: nam ſcholaſticus quoad id non videtur ordinarius ſcholarum, ſicut nec quoad aſſiſtentiam matrimonii, & adminiſtrationem ſacramentorum.

Et tandem, quod vicarius Epiſcopi * non poſſit 61
remittere denuntiationes ſine ſpeciali commiſſione, declaravit S. Congreg. Concilii, ut mihi dixit auditor illuſtriſſimi Cardinalis, Matthæi præfecti dict. S. Congregationis, & tradit Enriquez *d. n. 5.* in g. *littera T.* dicens declarare Congregationem Cardinalium anno 91. pro Salamantino Epiſcopo.

Falſum tamen eſt, quod * tradunt Menochius 62
conſ. 69.

conf. 69. *n.* 55. *lib.* 1. Cefalus *consil.* 411. *n.* 72 *lib.*3. quod Episcopus noo possit, etiam specialiter mandare ejus vicario facultatem remittendi denunciationes, quia censeatur electa industria personæ Episcopi: nam, ut docent citati, maximè Eoriquez *d.n.*3. & Thom. Sanchez *dict. disput.* 7. *q.*3. rectè potest Episcopus dare ei facultatem, etiam generalem remittendi renunciationes, cùm hæc potestas jure ordinario competat Episcopis, ea d. decreto Concilii, facit *c. fin. de off. ord.* & ibi nota, & per Tho. Sanch. *de matriman. lib.*2. *disp.*40. à *n.*14. Nec impeditur Episcopis ea delegare, fr. Basil. *d. c.*26. §.3. & ita sunt accipiendæ declarationes S. Congregationis dicentes, vicarium generalem Episcopi posse remittere denunciationes.

63 Quæ autem sunt justitiæ, & † necessitatis, eapedit vicarius, Cosmas, Corras. & alii supra citati *n.* 46. & etiam ea quæ sunt voluntariæ jurisdictionis, non ta-
64 men sapiunt gratiam, actus enim voluotariæ † jurisdictionis, quæ non sunt meræ gratiæ, rectè possunt exerceri à vicario, absque speciali mandato, ut tenet Domin. *in c. fi. de off. vicar. in* 6. Bald. *in Margarita verb. Vicarius*, Felin. *in c. ex parte de constitut. sub n.*1. *vers. non obstat*, quod ea Mohed. *decis.* 3. *de off. vicarii*, alias 337. *circa fin.* & Sbrotius *lib.*2. *quæst.* 66. & *quæst.* 163. *cum seq.* Quamvis contrarium teneat Roma *singul.* 69. *incip. ex longæva, & inveterata.* ad quem se refert ad d. Abbatis *in rep cap.*1. *si quis contra n.* 45. *de foro compet.*

65 Et regulariter, vicarius omnia potest † quæ Episcopus *argumen. c.*2. & *fin. de off. vicarii in* 6. Archidiac. Joan. Andr. & alii *in d. c. fin.* Bertach. *de Episcopo lib.*4. *parte* 6. *tit. de vicario Episcopi n.*6. Mand. *reg.*24. *quæst.*6. *n.* 3. Covar. *cap.* 4. *pract. n.*4. & 8. Sbrotius *lib.*1. *q.*48. *n.*7. & Zechus *d.* § 2. *n.*2 Leo *dict. c.*10. *n.* 12. Quamvis Molina *d. disp.*10. *n.*5. & 8. videatur nimis restringere facultatem ejus.

66 Et Vicarii generales, possunt omnia, † exceptis prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, *d. cap.*2. & *fin.* Felinus & Mohed. *suprà*, & Cuchus *n.*68. & Ugol. *de off. Episcop. c.* 4. §. 7. *n.*2. *in fin.*

67 Et quæ sint illa † quæ requirunt mandatum vicarii speciale, ultra doct. *in d. c. fin.* ponit Rebuff. *in d. forma vicariatus ex n.*31. Cuchus *d. lib* 2 *tit* 8. *ex n.*68. Sbrotius *d. tr lib.*2. Zerola *d. verb. vicarius.* & Zechus *d. c.*23. *de vicario Episcopi.* §. 2. *n.*4. & Leo *d. c.*10. *n.*12. 14. & 15. *cum sequentibus*, & Ugol. *d c.* 4. §. 7.

68 Sed advert. 1. quod si in mandato † exprimitur aliquid requirens mandatum speciale, adjecta clausula generali, *& ad omnia alia*, etiamsi mandatum exigant speciale, poterit vicarius etiam alia facere, quæ requirunt mandatum speciale, *cap. qui ad agendum de procurator. in* 6. & ibi Doct. Covarru. *lib.* 1. *variar. c.*6. *n.*3. Sbrotius *lib.* 1. *quæst.*65. *n* 5. & 7. Leo *suprà n.*14. Ugol. *d. c.* 4. §. 7. *n.* 2. *vers. postremo*, qui tamen malè ait sufficere generatim concedi facultatem in omnibus casibus, qui speciale mandatum requirunt, infra *dict. c. qui ad agendum*, & Molina *de just. tract.*2. *disput.*557. *vers. ultim.* & *tract.* 5. *dis ut.*
69 10. *n.* 9. Dummodo noo sint graviora † vel majora expressis, *clemen.*2. *eodem tit. de procurator.* ubi Doct. Rebuff. *in forma vicariatus n.* 183. Sbrotius *ibi n.* 10. 11. & 12.

70 Et post expressum aliquid requirens † speciale mandatum, non sufficere dicere, *& generaliter ad omnia*, nisi addatur, *etiamsi mandatum exigam speciale*, ut colligitur ea *d. c. qui ad agendum*, & *clem.* 2. & notat Bartol. *conf.* 5. *n.* 3. *lib.* 2. nec contrarium vo-
71 luit Rota in Valentioa beneficii Sanctæ Luciæ, † coram sanctissimo Clemente Octavo, de ann 1583. nam in illis decision. Rota præcipuè fundatur io verbis *largo modo*, in mandato contentis.

72 Secundò advert. quod clausula *cum* † *libera*, vel *cum plena potestate*, inducit mandatum speciale, Bartol. *n.* 2. & alii *in l. procurator. cui generaliter libera ff. de procurator.* idem Bartol. Alexand. Jaso. *n* 11. Corneus & alii *in l. si procurator. Cod. eod.* Domin. *n.*2. & 4. & Francus 6. *in d. cap. ad agendum*, §. *fin* Covarr. *d. c.* 6. *n.* 3. Greg. Lopez *in l.* 19. *tit.* 5. *part.* 3. & *l.*7. *tit.*14. *part.*5. Monterroso *in practica* 7. *tract. de clausulis, ponendis in mandatis*, Joan. Guttierez *de juram. confirm.* 1. *part. cap.* 50. *n.*9. & 13. Sbrotius *supra n.*6. & 8. Mobed. *decis* 2. *de off. vicarii*, alias 323. ubi ait, quod habere mandatum cum libera, vel cum plena, & omnimoda potestate, & habere mandatum in specie, æquiparantur, & Rota in dict. Valentina Beneficii, coram Sanctissimo Clemente VIII. de anno 1582. ut in sequeoti decis. domini dixerunt, constare de sufficiente mandato Fran. Soler. nam bonæ memoriæ Ludovicus Cardinalis Borgia, cum constituit vicarium, dando sibi plenam, & omnimodam potestatem, Ecclesiam Valentinam, & ejus membra, io spiritualibus & temporalibus regendi, & gubernandi: quæ verba secundum Bart. *l. procurator cui generaliter*, *n.* 2. *de procurat.* & ibi Angel. *num.*2. Castrens. *num* 3. importaut mandatum *cum libera*, nec est verum quod Bartol. in hoc communiter reprobetur, quia in hoc communiter approbatur, & de hoc est text. *in l. si procurator ad unam. C de procurat.* ubi Paulus de Castro *num* 4. Corneus *n.* 1. Alexand. *n.*2. ubi ait omoes ita tenere, Jas. *num.* 11. *plena* enim & *libera* idem important: controversia autem inter doctores non versatur circa clausulam istam permisit ei, quod facere possit, quicquid ipse facere posset, cum per eam iotelligitur datum mandatum cum libera, & in hoc commuois opinio est contra Bart. secundum Berojum *in alle. q.*25. *num.* 5. Rota etiam *dec.*52. Farin. *lib.* 1. *num.* 2. & novissimè Rodriguez *de modo videndi processum cap.*3. *num.*30. Molina *dict. tract.*2. *disp.*577. §. *ultim.* & *disp.* 563. *vers. & probat dict. l. procurator cui generaliter libera*; & *dict. capite qui ad agendum.* §. *fin.* & *dict. lege* 19. & 7. *partitæ.*

Nec tuoc requiritur expressio aliquorum † specialium, ut patet ex allegatis, quamvis Sbrotius *suprà*, *n.* 9. dicat vicarium Episcopi ex mandato, cum plena potestate, non posse facere exigentia speciale mandatum, nisi quibusdam specialibus expressis, ut dicit glossa *in d. cap.*2. *in fine*, sed glossa ibi loquitur in terminis *d. cap. qui ad agendum.* 73

Tertiò advert. quod clausula, † quod possit omnia quæ dominus facere posset, importat mandatum *cum libera*, Bart. *in d. l. procurator. n.*3. Domin. *n.* 5. & Francus *suprà.* Jason. *d. n.*11. Decius *in cap. intelleximus. n.* 70. *de jud.* loquens in clausula, quod possit omnia quæ dominus potest. Afflict. *dec.* 305. Gregor. Monterroso, & Joannes Gutierrez *suprà*, Azevedo *in l.* 3. *tit* 3. *lib.* 5. *recopil. n.*3. & Monter. Cueva plures referens *decis.* Arragoniæ 38. *n.* 35. & Molina *dict. disp.* 563. *vers. ult.* ea quibus hæc sententia videtur communis, quamvis alii contra teneant, & communem opinionem esse contra Bartol. dicat Berojus *q.* 25. *n.* 5. ut per Rotam in dict. Valentina supra adducta *n.* 72. Farin. 52. *num.* 1. quæ tamen videtur teoere nostram sententiam. 74

Quartò advert. quod clausula † quæ promittit habere ratum, & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum, *cum libera*, glossa *in l. si procuratorem, ff. de procurator.* Bart. *in l.* 1. *n* 6. *ff. de off procuratoris Cæsaris*, Alexand. Bal. Salicet. & Jas. *n.* 11. *in d. leg. si procurator.* Domin. *supra n.* 6. Gregor. *d. l.* 19. Covarru. *d. c.* 6. *n.* 4. plures referens, & dicens veriorem, magisque receptam; & Molina *d. tract. disp.* 573. *vers. quando aliquis non est*, quamvis contrarium tenuerit Bart. *in d. l. procurator*, quem sequitur Francus supra. 75

Quintò advert. gravem † esse difficultatem, an si Episcopus daret vicario mandatum generale, ad 76

omnia, excepta collatione beneficiorum, ſeu alia requirente ſpeciale mandatum, per hanc exceptionem veniant alia requirentia ſpeciale mandatum.

77 Et videtur vera pars affirmativa, quia † illa exceptio declarat & ampliat regulam, aliàs exceptio non eſſet de regula, prout eſſe debet, & eſſet & utilis & ſuperflua, & ita hanc partem tenent Domin. *in d. cap. 2. ad fin. & in dict. c. qui ad agendum*, §. 1. *ſub n.* 2. Alexand. Jaſ. & Claudius *in l. fin. ff.* quod quiſque juris idem Alexand. *conſil.* 39. *libro ſexto*, Decius *in l.* 1. *n.* 25. *ff. de reg. juris*, *& in capit. conſtitutioni.* Goz. *conſ.*26. *n.*46. Tiraquell. *de retract. Lignagier. in fin.* n. 95. Everardus *in loco ab excep. ad regul. n.* 3. *&* 9. & dicit communem Cagnolus eam ſecutus *in d. l.* 1. *n.*35. & magis communem Covarr. *lib.* 2. *var. c.* 5. *n.* 9.

78 Contrarium tamen tenent Anchar. † & Francus *in d. c. de officio vicarii, & in d. c. qui ad agendum* §.1. *& in Rubrica de regulis juris in* 6. Felinus *in c. quoniam frequenter, n* 3 *ut lite non conteſtata*. Aretin. *conſ.*8. Crotus 136. *n.*26 *volum.*1. Modernus *in additio.* ad Alex. *d. conſ.* 26. & ad Decium *in d. l.*1. Covar. dicens veriorem *d.* n.9. & Sbrotius ſupra *num* 13. *&* 14. cujus ſententiæ ratio eſt, quod exceptio non ampliat regulam ad ea, quæ ſub regula non comprehenduntur, cùm potiùs veniat ad diminutionem, Ever. *loco g. ab exc. ad reg. n.*2. *& lib.*2. *cap.*17. *n.*17. *ad* 5. Suarez *de legib. lib.*1. *cap.*19. *n.*7. & Thom. Sanchez *in prac. Decal. lib.*1. *cap.* 20 *n.*49.

79 Ego in hac difficultate diſtinguendum † eſſe exiſtimo, an detur mandatum generaliter, excepta aliqua re requirente mandatum ſpeciale, non dicendo, ad omnia quæ ipſe conſtituens facere poſſet excepta, &c. ſed ſolùm dicendo *ad omnia, excepta tali re*, &c. an verò detur mandatum generale, ad omnia quæ ipſe conſtituens facere poſſet, ſeu poteſt, excepta, &c. 1. caſu, procedet, ſecunda ſententia ex d. ratione, & ex *d. c. qui ad agendum*. Nam ſi ad ea quæ requirunt ſpeciale mandatum non poteſt quis illud dare per illa verba, *& generaliter ad omnia, etiamſi mandatum exigant ſpeciale*, non etiam poterit illud dare per verba generalia accipiendo aliquem caſum ſpecialem, etiamſi dicat, *& generaliter ad omnia, etiamſi mandatum exigat ſpeciale*, excepta verbi gratia collatione Beneficiorum, &c. nam illa exceptio, ſolùm operatur dimiſſionem, quamvis tunc cùm datur mandatum ad omnia, etiamſi ſpeciale requirant mandatum, cum illa exceptione primam ſententiam tenet Molina *d. tract* 9. *diſp.* 10. *nu* 9. & antea *tract.*2. *diſp* 557. *verſ. ultim.* malè pro ea citans Covar. *d. ca.*5. *n.* 8. *&* 9. cùm teneat contrarium *d. n.*9. In ſecundo verò caſu procedet prima ſententia non ex ratione illius, quæ ſatis tollitur ex dictis, ſed quia verba generalia, ad omnia quæ ipſe conſtituens facere poſſet, ſeu poteſt, importavit mandatum cum libera, ut dictum eſt *n.* 74. Quæ diſtinctio erit advertenda, nam doctores iſta confundunt.

80 Ex quibus jam ad noſtrum † propoſitum infertur, quod vicarius ſine ſpeciali mandato, non poteſt conferre Beneficia, *c. ſi. d. de off. vicarii in* 6. ubi Dd. Dinus *in reg. in generali* 81. *l.*6. Selva *de Benef.*2. *p.c.* 14. Rebuff. *in forma vicariatus*, à n. 49. Lamber. *de jure patr.*2. *p.*2. *l. q.* 4. *art.*1. *n.*4. *&* 3. *p.*2. *l.q.*1. *artic.* 5. Corraſ. *d.*2. *lib.* 2. *c.*8. *n.*5. Duar. *l.*3. *c.*7. Cuchus *d. ti.*8. *ex n.*73. latè Sbrotius *l.*2. *q.*71. Zerola *d. verbo vicarius*, §. *nono*. & Zechus *dict. §.*2. *verſ.* 14. Ugol. *d. cap.* 4. §.7. *n.*2. Azor. 2. *part.* 3. *cap.* 44. *qu.*1. *&* 3. Molina *d. diſp.*10. *n.* 8. & alii.

81 Cùm enim, † ut dictum eſt, quæ ſunt meræ gratiæ vicarius expedire non poſſit, & collatio beneficiorum, ſit quædam donatio, *c. relatum de preb. cap. poſt electionem de conceſ. preb.* cum aliis, quæ non venit in generali conceſſione ſeu mandato, nec generaliter donare valeat is cui bonorum adminiſtratio etiam libera eſt conceſſa *l. contra juris.* §. *ſi filius. ff. de pactis*, *& l. filius familias. ff. de donatio*, *& d. c. ſi.* cum aliis, de quo videndus Pinelus *in l.* 1. *Cod. de bonis maternis*, 3. *p.* à *n.*56. Matienzo *in l.*3. *tit.*3. *l.*5. *recopil. gloſ.*2. & Joannes Gutierrez *de juramento confirma.*1. *p. cap* 50. *à n.*11. Ideo vicarii, ſeu officiales, beneficia conferre non poſſunt, niſi collatio beneficiorum ipſis ſpecialiter ſit commiſſa, ut *in d. c. ſi.* ubi aſſignatur iſta ratio, & quòd in generali conceſſione nequaquam illa veniunt, quæ non eſſet quis in ſpecie veriſimiliter conceſſurus, *d. regula in generale cum ſuis concordant.* Eademque ratione, † non poteſt vicarius, ſine ſpeciali 82
mandato præſentare ad beneficium pertinens ad præſentationem Epiſcopi, Lambert. *d. art.* 5. *n.*2. *&* Sbrotius qui alios refert. *d. l.* 3. *q.*110.

Imo data poteſtate conferendi, † non poſſet præ- 83
ſentare, quia aliud eſt conferre, aliud præſentare, *capitul. cùm in illis, de prebend. in* 6. niſi eſſet adjecta clauſula generalis, ut cum Paulo *conſ.*57. *p.*1. & Imola *in c. ſi. de conceſ. preb. in princ.* tradit Roch. *verb. honorificum, n.*25. Bertach. *in reper. verb. præſentatio fieri non poteſt*. licet contra teneat Lambert. 1 *p.*2. *l.q.*4 *art* 4. & Azor. *d. lib.*3. *cap.*44. *q.*10. dicens, quod quando vicarius accipit ſpecialem facultatem conferendi beneficia, eo ipſo intelligitur accepiſſe poteſtatem eligendi, inſtituendi, confirmandi, & præſentandi, non tamen è contrario, quia plenior eſt ſignificatio conferendi & providendi, quam eligendi, inſtituendi, confirmandi & præſentandi: pro quibus facit quod ſupradictum eſt 1 *par cap.* 6. *n.*31. quibus reſponderi poteſt, quod juxta ſubjectam materiam & modum communem loquendi dare mandatum ad conferendum, non eſt ad præſentandum. Cum autem, ut dictum eſt, † ea quæ ſunt juſtitiæ & neceſſitatis, expe- 84
diat vicarius poterit confirmare electos, & inſtituere præſentatos quæ ſunt neceſſitatis & juſtitiæ *cap. ex frequentibus de inſtitutio.* gloſſ. *in d.c. ſi de off. vicarii in* 6. *verb. non poſſunt.* Roma *ſingul.*601. Selva. Lamber. Corraſ. & Duarenus *ſupra* & Pavin. *de off. & poteſt. c. ſede vacante* 5. *q.*2. *p.n.*2. Coſmas *in prag. tit. de collatio. §. item voluit verb. vicario.* Probus ad Monach. *in d. c. ſi. n.*4. Covar. *l* 3. *var c.* 20. *n.*7. Doctor Paz. *in praxi* 2. *to.*3. *præludio n.*7. Quintanadveñas *l* 1. *Eccleſiaſticon. cap.* 5. *n.*7. latè Sbrotius plures referens *l* 2. *q.* 70. *&* 111. Zerola *d. verb. vicarius* §. 14. & Zechus *de Benef. & penſio. c.* 2. *verſ. vicarius etiam* Leo *in theſ. for. Eccleſ. c.*10. *n.*11. & Azor. *d. lib.*3. *cap.*44. *q.*4. *&* 5. *& lib.* 6. *cap.*22. *qu.*3. *& c.*25. *q.*14. & Rota in Oſtun. Capellaniæ de anno 1600. ioſra relata 8. *part. c.*4. *n.*50. Bracharen. parochialis 24. Jan. 1605. coram D. Ortembergo, & in Firmana juriſpatr. 16. Jun. 1608. coram D. Cavallerio, ubi fuit dictum quòd cùm non agatur de collatione, vicarius non poteſt facere, ſed de inſtitutione præſentati, quem vicarius poteſt inſtituere, conſequens eſt, uti coram ipſo poſſit etiam fieri præſentatio, ut actus neceſſario præcedens. Nec contrarium † tenet Dinus *in reg.* 1. *l.* 6. *n.* 20. loquitur enim 85
de inſtitutione, id eſt, collatione libera, ut conſtat ex numero ſeq. ubi idem dicit, ſede vacante, quod tamen conſtat, poſſe inſtituere præſentatum, ut *in c.* 1. *de inſtitutione in* 6. per eum allegato, ita tenet ibi additio litera H.

Quamvis † Rebuffus in d. forma vicariatus ex n 86
126. *& reg.*3. *Cancell. verb. aut vicarios perpetuos* contra teneat quem ſequitur Ugolin. *dict. ca.* 4. *de officio Epiſc.* §.7. *n.*2. Et quamvis Zechus *de Rep. Eccleſiaſtica d. c.* 23. *de vicario Epiſcopi* §. 2. *n* 4. *verſ.*14. dicat non poſſe confirmare electos ſine ſpeciali mandato, qui tamen cum *ibi n.*3. *verſ.*12. *& d. n* 4. *ſub verſ.*14. teneat non poſſe ſine ſpeciali mandato inſtituere præſentatum non loquitur conſequenter.

Et ita inter † alia quæſita, pro parte Epiſcopi A- 87
bulen. de anno 1593. cenſuit S. Congregatio Concilii, *ut in ſeq. declaratione ad primum*, quam habeo

beo authenticam, nempe subscriptam manu illustrissimi Cardinalis Matthæi, & ejus sigillo munitam. Illustrissimi & Reverendissimi domini pro parte Reverendissimi Episcopi Abul. supplicatur declarari sequentia, circa quæ dubitare contingit. Primum dubium. An vicarius Episcopi, seu capituli sede vacante, possit instituere præsentatos, absque speciali mandato, prout videtur certum, &c. *c. ex frequentib. de instit.* & ibi glossa & Dd. & *in c. fin. de offic. vicarii in 6.* Rochus *de jure patron. verb. competens quæst.* 31. Mill. *vers. vicarius Episcopi* Covarruvias *lib.* 3. *variar. capite vigesimo numero* 7. Moder. *de vicaria Episcopi lib.* 2. *quæstione tertia*, qui plures refert. Nec obstat decretum Concilii *sessione vigesima quarta de reformatione capite decimo tertio* ibi, *nisi Episcopi loci*, quia ista verba non excludunt vicarium nec ad id sunt posita, sed inferiores Episcopo, ut recte advertit d. Modernus *n. decimoquinto*, & constat ex c. *proxime præcedenti ejusdem sessionis in fine* 2. *dub.* An sæcularis semel approbatus ab ordinario, ad confessiones audiend. vel præjudic. sit semper approbatus, & an approbationes, & licentias datas, possint ordinarii, pro libito revocare. Tertium dub. An sæcularis, sive regularis, approbatus audiend. Confessiones certi generis personarum, & extra illam Ecclesiam, virtute Bullarum. Quartum dub. An obtinens parochiale beneficium in una Diœcesi possit in alia, absque ordinarii loci approbatione eligi in confessarium, ab habentibus privilegium vigore jubilei eligendi confessarium idoneum, vel ab habentibus licentiam à suo parocho; quod ita videtur, quia is generaliter & absolutè est approbatus à Concilio, & cum aliis docet Candelabrum aureum 1. *parte de confessione n.* 28. licet alias approbatus in una Diœcesi non censeatur approbatus in alia, ut S. Congregatio declaravit. Quintum dub. An matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denunciato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote, de ejus licentia valeat. Sextum dub. in Episcopatu Abul. est consuetudo tenendi Beneficium curatum, vel simplex, simul cum Capellania in eadem Ecclesia, dubitatur, An stante Concilio id fieri possit. Septimum dub. præsupposito quod examinatores debeant denuntiare, quot idonei reperti fuerint ad parochialem, Episc. autem seu vicarius, debet eligere digniorem, dub. an examinatores debeant denuntiare idoneos cum expressione, quis sit magis idoneus, absque eo quod ipsi eligant, alias enim quomodo Episcopus intelliget, quis ex illis sit magis idoneus præsertim in litteratura. Octavum dubium. An privilegium regularium, quod non teneantur servare interdicta in aliquibus diebus tantum, veluti in festis suorum ordinum, sint contraria Concilia & sublata. Nonum dub. An derogationem sacri Concilii Trid. sufficiat, Papam contra illud rescribere absque illius speciali, vel generali, derogatione, ut Pius V. declarasse dicitur. Ad primum Cong. Concilii censuit, quod si non habeat vicarius mandatum limitatum, sed generale, utique instituere præsentatos potest. Ad secundum censetur approbatus, donec fuerit revocatus, & revocari potest cum eam, quam sufficit esse notam Episcopo. Ad tertium non potest. Ad quartum minimè potest. Ad quintum valet. Ad sextum consuetudo est sublata. Ad septimum examinatores debent renuntiare, quotcunque idonei judicati fuerint, Episcopus autem debet magis idoneum eligere. Ad octavum, privilegia, si ante Concilium concessa fuerint, utique revocata existunt. Ad nonum si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur nec specialis, nec generalis derogatio. Hieron. Cardin. Matthæus.

88 Et id procedit etiam sit esset locus † gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneos, nam adhuc potest vicarius constituere ad dicta *c. præcedenti à n.*73. Sbrotius *in addit. ad q.* 111. cum Decio *consi.* 120. *lib.* 1. & ita videtur sentire Rota in una Calagurritana beneficii de Hiero. 17. Octo. 1580. coram Sanctissimo Clemente VIII. ut *in decis. seq.* quæ sic erat accipienda, domini cum præsupposito quod mandatum sit in forma probanti, tenuerunt vicarium potuisse gratificare, & gratificasse, pro indubitato etiam habuerunt, quod hæc facultas gratificandi, possit ab Episcopo pro vicario committi, quia nullibi reperitur quod sit electa industria personæ, quia ad hunc effectum oportet, quod adsint verba importantia personalitatem, ad not. *in capite fin. §. is autem* ubi Dd. *de officio delegato* Dd. *in l.*1. ubi Jas. *n.*29. & ibi etiam Purpur. *n.* 500. *ff. de officio ejus*, cujusmodi non sunt verba, quibus jura utuntur in hac materia, *in capite* enim, *cum autem de jure patr.* solum dicitur, *judicio Episcopi credimus relinquendum.* quæ verba arbitrium boni viri important Felinus *in c. sub n.* 51. *de constitutione*, non autem personalitatem, *in capite qui eodem titulo* dicitur, *ordinet antistes Ecclesiam, sicut melius eam secundum Deum viderit ordinandam*, quæ verba nullam & ipsa personalitatem significant, nec facit quod dicat *prout secundum Deum est ordinanda*, sicut etiam collationes omnes secundum Deum faciendæ sunt personis idoneis, & hinc est quod Decius *consilia* 130. *in principia* præsupponit pro absoluto, quod Vicarius potuerit gratificare, quod autem Episcopus etiam hanc facultatem concesserit, liquet ex lectura mandati, in quo datur facultas dispensandi, conferendi & subjicitur clausula generalis, ut possit omnia alia, quæ includit, si non majora, saltem similia, *capite qui ad agendum de procurator. in* 6. *clement. undecima potest eod. tit.* idque tanto magis, quia ratio cur in generali deputatione vicarii non venit facultas conferendi est, quia mera est gratia, & donatio, quæ non venit in generali mandato *capite fin. de officio vicarii in sexto*, gratificatio autem non est gratia, ex quo uni ex præsentatis tenetur ordinarius gratificare, Rebuff. *ad concord. de collatione §. statuimus.* 1. *verb. gratificare, per l. unum ex familia §.* 1. *de delegatis* 2. & consequenter tanto facilius sub hujusmodi mandato comprehenditur; quod autem gratificaverit apparet, quia protulit sententiam, ad favorem Didaci, quia cum non possit esse justa ex alio capite quàm ex isto, debet ex hoc censeri lata, cum ea ex actis interpretationem, & declarationem recipiat *l. ait prætor*, *§. si judex*, & ibi Bart. *num.* 1. *de re judic.* semper enim sententia præsumitur lata ex ea causa quæ revera apparet in actis. l. fin. quis ad exhibendum de except. rei judic. *l. hæc enim in prin. de suspect. tutorib.* Alex. *cons.*66. *n.* 2. *l.* 5. Nec obstant verba sententiæ, quia licet vicarius in ea dicat, debemus pronuntiare, refert tamen se ad acta, ex quo dicit, quod ex actis appareat, liquet ergo ipsum factum pronuntiasse ex causa, de qua in actis constat, & consequenter ex capite gratificationis, & ususfruct. vers. illo *debemus*, quia tenebatur unum, ex hujusmodi præsentatis eligere, non obstat in collatione dicat secundum numerum, quia numerus etiam hoc casu servit, cum requirat quod præsentandi sint filii patrimoniales, & sunt timidi Beneficiati, ut ad integrum ascendant, & hæc omnia dixerunt, tanto magis admittenda esse ad effectum sustinendi actum *leg. tertia, de milit. testam. leg. quoties, de rebus dubiis*, nunquam enim fit relatio ad id per quod non sustinetur, *Bart.* post glossam *in l. cum vulgari de dote prælegata*, Decius *in capite secundo requirit sub numero tertio vers.* 5. *non debet fieri de appell.*

Dicit autem in d. declaratione * Abulen. si non habeat vicarius mandatum limitatum, sed generale, quia cum vicarius accipiat potestatem ex commis- 89

sione

ſione Epiſcopi, *capit. fin. de off. vicarii* in 6. Decius *conſ.66. n.4.* Sbrotius *lib.2. q.112. nu. 5.* & diximus *ſupra num.* 24. poteſt Epiſcopus aliqua ſibi reſervare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio ſe intromittat, Capella Tholoſ. *dec.*481. & ibi Auſt. Sbrotius *dicta quæſtione* 112. *n.6. quæſtione* 131. *n. tertia*, Rota *dec.* 297. *parte ſecunda diverſor. numero ſecunda & tertia*, ubi dicit, quod in mera facultate, & voluntate Epiſcopi conſiſtit tribuere vicario facultates amplas, vel coarctatas, nam quilibet committens juriſdictionem ſuam alteri, poteſt eam limitare ut ſibi libet, &c.

90 Sed contra prædictam reſolutionem, † & d. declarationem S. Congregationis facit difficultatem, 1. quod alias literis Cardinalis S. Sixti datis 4. Feb. 1581. in una Placentina fuit ſcriptum Congregationem Conc. declaraſſe, quod mortuo Epiſcopo, vicarius generalis ſede vacante, nullum ad hoc habens ſpeciale mandatum, non potuerit inſtituere contra ea quæ ſcripſit Pavinus in ſuo tract. ut habetur in declarationibus ſuper *d. c.*13. *ſeſſ.* 14. *de reſor. declarat.* 14. & refert & ſequitur Sbrotius *dict. ad d. ad quæſt.* 11. *lib.* 2.

91 Secundò, quod alias in ſimili † de excommunicationibus, ad finem relationis aut pro rebus ſubtractis, quas Concilium *ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 3. ſtatuit, à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo decernendas. S. Congregatio cenſuiſſe videtur, ita demum à Vicario generali Epiſcopi, poſſe decerni, ſi ad id habet ſpeciale mandatum, ut apparet ex ſeq. declarat. ſuper *d. c.*3. *Prima*, vicarius generalis, & ad id facultatem habens ab Epiſcopo, poteſt ſine prævia cognitione facta ab ipſomet Epiſcopo excommunicationes ad finem revelationis, pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipſe vicarius cauſæ cognitionem adhibeat. Sed alii dubitabant ex illis verbis, nemine prorſus præterquam ab Epiſcopo, quia taxativa alios excludit. Congregatio iterum ſub die 25. Febr. 1583. primam firmavit reſolutionem. *Secunda, ibi*, præterquam ab Epiſcopo, vel vicario ex ſpeciali mandato non alias, *ut habetur in d. declarat.* ſuper *d. c.* & refert Sbrotius *in addit. ad q.* 171. *lib.*2. ergo ſimiliter in propoſito cum Concilium *d. c.*13. *ſeſſ* 14. ſtatuat, quod non liceat patrono aliquem ad beneficia, niſi Epiſcopo loci præſentare, & non poterit fieri præſentatio Vicario generali, nec valebit inſtitutio, niſi ad id habeat ſpeciale mandatum.

92 Reſpondetur tamen primæ † difficultati, quod eſto dicta declaratio ſit certa, ſtandum eſt declarationi Abulen. cum ſit poſterior, nec de ejus certitudine poſſit dubitari, quia ut dixi, eam habeat authenticam maximè cum ſit juri conformior. Item de certitudine illius dubitari poteſt, ex d. declaratione. Abul. & ex dictis *præcedenti n.* 25. *&* 28. & prædictæ declarationi Abulen. conſonat alia data 22. April. 1599. quæ ait, Congreg. Concilii cenſuit, licere vicarii capituli ſede vacante inſtituere præſentatum à Patronis.

93 Secundæ difficultati † poterat reſponderi, quod in terminis *d. c.* 1. *ſeſſ.*25. quamvis non excludatur vicarius, requiritur tamen ſpeciale mandatum propter verba maximè fortia, enixa & geminata, quibus Concil. ibi reſervat Epiſcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, ibi nemine prorſus præterquam ab Epiſcopo, *&c. & ibi*, ſed totum hoc in ejus arbitrio & conſcientia ſit poſitum, & in terminis *d. c.* 13. non ſunt verba iſta fortia & enixa; & ita tenet Ugol. *de off. Epiſc. c.* 45. *in princ. verſ.* 2.

Sed verius exiſtimo, Vicarium generalem poſſe
94 decernere dictas excommunicationes, † ſine ſpeciali mandato, ut tenent Sylva nuptialis *lib* 2. *num.* 28. Probus ad Monach. *in cap.* 2. *de conſtitutionibus in* 6. *num.* 32. Bernard. Diaz. *reg.* 243. & ſic etiam ſtante Gonçalo Enriquez *in ſum. l.*13. *cap.*17. §.4. Man. Rodriguez *in ſumm.*1. *tom. cap.*79 *n.*1. Sbrotius *l.*2. *q* 171. Zerola *d. verb vicarius*. §.17 Frechilla *de excom art.*2. 2. *part. n* 5. Suarez 5 *tomo diſput.*20. *ſect.*1. *numer.*2. Thom. Sanchez *d. l.*3. *diſput* 29. *q.*2. *n.*16. Marc. Anton. Genuen. *c.* 1. *num.* 1. dicens fuiſſe declaratum à S. Congregatione, ac ſervari in curia Archiepiſcopali Neapolitana, & etiam Joan. Gutierrez *Cano. q. l.* 1. *c.* 11. *n* 8. & quamvis dicat, quod ex dicta prima declaratione requiritur, ut habeat vicarius ad hoc ſpeciale ab Epiſcopo mandatum, niſi verba illa, *& ad id facultatem habens, &c.* referantur ad facultatem Vicarii generalem, & noviſſimè ita tenent Leo *in theſ. for. Eccleſ c.* 38. *n.* 17. *& ſeq.* Curia Philippi 3. *part.* §. 2. *n* 29. Gratian. *dec.*97. *n.*14. Sairus *de cenſur. lib.*1. *c.*9. *n.*33. Avila *eod tract.* 2. *p. c.*5. *diſp.*2. *dub.* & Lazarius *de monitor. ſect.* 1. *quæſt* 6. *à n.* 1. *& quæſt.*7. ubi de vicario ſede vacante, qui citat Graff. *conſ.* 6. *de ſentent. excommun.*

Nam revera illa verba Concilii † non excludunt 95
Vicarium, ſed ſub nomine *Epiſcopi* comprehenditur, & adductis ſupra *n.* 51. & ſunt poſita ad excludendos inferiores Epiſcopis, etiam habentes Epiſcopalem juriſdictionem, & exemptos, ac etiam nullius Diœceſis, quicquid dicat Suarez *ſuprà*, ut cenſuit Congregatio, dicens recurrendum eſſe ad ſedem Apoſtolicam, pro dict. excommunicationibus ad loca exempta, & nullius Diœceſis, in quibus Epiſcopi non habent juriſdictionem, Marc. Anton. Genuen. *d. c.*1. *n.* 2. & Leo *ſupra n.*19. & in locis & prælatia nullius diœceſis, ſequitur Lazarius *ſect.*1. *q* 4. *nu.* 7. licet *q.* 8. teneat Abbates & alios prælatos exemptos habentes quaſi Epiſcopalem juriſdictionem eas concedere poſſe, cum Suarez ſup. & Tuſch. *concl.* 437. *tom.* 3. *lit.* E, & Lazarium ſequitur Ugol. *dict. capit.* 45. *circa fin.*

Quamvis Bannez 2.2.*quæſt.*66.*art.*6. * *verſ. dubium* 96
eſt, velit per illa verba excludi vicarium, ita tamen quod ſi ex commiſſione Epiſcopi, dentur tales excommunicationes à ſuo vicario, factum tenet, quia Concilium non dixit, quod ſi ſecus factum fuerit totum ſit irritum, & inane, peccabit tamen Epiſcopus contra mandatum Concilii, ſi ſine cauſa urgente committat hujuſmodi excommunicationes ſuo vicário, in quo Bannez non bene loquitur, nam ut diximus non excluditur vicarius per illa verba, & ſi excluderetur, ut ipſe putat, factum non teneret, & nunquam poſſet Epiſcopus illi committere hujuſmodi excommunicationes, &c.

Et ita cenſuit S. Congregatio Concil. * ut in 97
ſequentibus declarationibus ſuper *d. cap* 3. *Prima*, Eboren. Vicarius Epiſcopi poteſt concedere literas monitoriales, de quibus in præſenti decreto. *Secunda*, Vicarius generalis Epiſcopi poteſt has excommunicationes decernere, adhibita cauſæ cognitione, nec indiget ſpeciali mandato Epiſcopi. *Tertia*, ſtante hac declaratione quærebatur, an eadem poteſtas competat vicario capituli ſede vacante, Congregatio cenſuit affirmativè, quia ad Capitulum tranſeunt ea quæ ſunt juriſdictionis neceſſariæ, ut eſt excommunicatio die 4. Auguſt. 1586.

Nec obſtant declarationes * in contrarium addu- 98
ctæ *n.* 92. Quia ad primum reſpondetur, quod illa verba *& ad id Facultatem habens*, Omiſſa dict. reſponſione Joan. Gutierr. ponuntur ad excludendum Vicarium generalem, habentem in hoc facultatem limitatem, ſeu ablatam ab Epiſcopo, qui non poteſt has excommunicationes decernere, ut per Joan. Gutierez *ibi num.* 10. & Enriquez *ſupra in gloſſa littera C.* poteſt etiam dici cum Avila, *ſuprà*, quod illa verba comprehendunt aliam perſonam diſtinctam, ſcilicet cui Epiſcopus dederit ſpirituale mandatum: nam conjunctio, *Et*, ſuperflua eſſet niſi conjungeret diverſas perſonas: conjunctio enim copulativa

ſignificat

significat diversitatem copulatorum. Navar. *de in-*
99 *dulgent. not.*33. *n.*2. Ad secundam respondetur, * il-
lam non videri certam, & magis standum esse addu-
ctis *num.*97. Quæ videntur magis certæ & juri con-
formes, & testatur Marc. Ant. Genuen. *d. c.* 1. *n.*1.
& eas refert Leo *d. num.* 17. *& seq.* Vel certè dicen-
dum est illam declarationem non placuisse Papæ, qui
approbavit d. Elboren. ut in seq. declar. 64.

Sed an sicut Vicarius Episcopi, sine speciali man-
100 dato * potest instituere, ita etiam possit judex causæ
delegatus. Dicendum est non posse, sed solum pro-
nuntiare esse instituendum, ut fuit resolutum in una
Juvenacen. beneficii 15. Decemb. 1593. coram D.
Mantica, & fuit dictum in ead. coram eod. 28. Maii
ejusdem anni, & in Ostunen. Capellaniæ de anno
1600. infra relata 8. *p. c.* 8. Facit *cap. super eo de officio
deleg.* Lambertus *de jure patro.3.part.2. lib. q.1.art.* 9.

101 Nec obstat *clementina * auditor de rescript.* quæ
procedit & habet locum, etiam in gratia commissa
ordinario, in forma dignum, ut fuit resolutum in cau-
sa Legionen. Canonicatus 28. Octob. 1574. coram
Sanctissimo Clemente VIII. Cæsar de Grassis *deci-
sio.* 125. *num,* 9. & Calagurritana Prioratus 10. Maii
1581. coram D. Cantusio quæ est 2. *p. diversorum dec.*
287. & in Abulen. Beneficii 4 Julii 1597. coram D.
Lita infra adducta *p. seq. cap.* 2. *n.* 55. Nam *d. Clem.*
solum procedit in auditoribus Romanæ Curiæ gloss.
102 2. ibi * & Cardin. 2. *oppositione.* Imola *nu.* 19. *con-
tra Bonifac. num.* 44. & fuit dictum in dictis causis
Juvenacen. & Ostunen. & tradit posthæc Gonzalez
glossa 23. *à num.*14. ubi ait d. clementinam non pro-
cedere in auditore cameræ.

103 Sed nihilominus contrarium servatur * in pra-
xi: nam semper videmus delegatos à Nuncio, in cau-
sis Capellaniarum, & beneficiorum juris patrona-
tus, in gradu appellationis, facere institutionem &
collationem: Quæ praxis videtur posse salvari, &
sustineri, ex clausulis commissionum *cum inciden.
dependen. emergen. annexis, & connexis, &c.* Ad Cassa-
dor. *decis.9. n.13. de causa possess.* Ægid. *decisio.* 619.
in fine, quam sequitur Rota *dec.*187. *num.6. parte* 2.
diverf. & facit resolutio in causa Bracharens. paro-
chialis de Morena 22. Maii 1604. coram Dom. Justo,
quòd *commissa causa* præsentationum per Archiepis-
copum Vicario, ut cognoscat de ea, & de ejus de-
pendentiis servatis servandis, & justitiam admini-
stret partibus, habendo respectum qualiter causæ in
suo auditorio habebunt meliorem expeditionem, vi-
debatur commissa ordinario Ecclesiæ per institutio-
nem, &c. Et in eadem 24. Jun. 1605. coram Domino
Ortembergo fuit resolutum, quod quando non de-
mandatur, nuda causæ cognitio, sed verba possunt
importare etiam justificationem, potest delegatus
instituere, si non agitur de præjudicio alterius quam
delegantis, Abbas *in c. p. super eo, num.* 5. *vers. quar-
tus effectus, de offic. delegat.* & ibi Imola *num.* 1. *in fine
& seq.* & ad hoc sufficit tacitus consensus habentis
instituere, ut valeat institutio facta per delega-
tum, cùm tractetur de modico præjudicio attento
quòd talis institutio est necessaria, Abb. *dicto cap.
super eo num.* 5. *vers. tertius effectus*, & ibi Imola *nu-
mer.* 10. Decius 35. Lambert. *libro* 2. 3. *part. quæst.*1.
artic. 9. *num.*7. *&* 8. Quamvis Perez de Lara *de an-
nivers. & capell. lib.2. capit.* 11. *à num.*5. dicat, quòd
judex delegatus, cui à nuncio causa appellationis
est commissa, non faciet collationem: hoc enim ad
ordinarium pertinet, sed mandat ordinario, Zerola
in praxi 1. *part. verb. delegatus, versic.*6. Si tamen
ordinarius distulerit collationem facere, ipse delegatus
confert argument. *capit. prudentiam*, §. *fin. & capit.
significasti de offic. delegat.* & hoc sive confirmave-
rit, sive revocaverit sententiam ordinarii, quia ad
ordinarium pertinet facere collationem omnium
beneficiorum suæ diœcesis, & judex appellationis
solum habet pronuntiare justam, vel injustam sen-
tentiam exequendam, vel non *l. eos Cod. de appella-
tion. &c.* Sed hoc in effectu est dicere, quòd judex
appellationis etiam ordinarius, seu ipse nuncius,
non potest facere dictam collationem, nisi in even-
tum dilationis ordinarii: quod non videtur ve-
rum; nam ad judicem appellationis totum devolvi-
tur, etiam collatio, seu institutio, cùm sit debita, &
de justitia ad causam appellationis spectans, & ita
practicatur, non enim solent nuncii, aut etiam me-
tropolitani, cur etiam delegati remittere collatio-
nem, seu institutionem ordinario, sed ipsi eam facere.

Poterit etiam vicarius conferre * beneficia ex 104
causa permutationis resignata, si potestatem reci-
piendi resignationes, ex causa permutationis ab
Episcopo habeat, ut tenent Domin. in 5. *c. fin. de of-
ficio vicarii in* 6. *n.*10. Corrasius *d.* 2. *p. cap.*8. *n* 2. &
Zechus *d.cap.2.de benef.& pensio.versic.vicarius etiam*,
quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessita-
tis, *cap. unico de rerum permutatione in 6. & clem. unica
eod. tit.* & quia verisimile est, quod Episcopus dando
potestatem recipiendi resignationes, ex causa per-
mutationis, voluit dare potestatem faciendi colla-
tionem, quæ necessario illis debet fieri, maximè
quia in permutatione eodem contextu solet admitti
utriusque renunciatio, & pariter fieri utriusque col-
latio, referunt Cosmas *in d.* §. *item volunt. de collatio.
verb. vicario*, & Selva 2. *p. quæst.*14. *n* 4. * qui tamen 105
ibidem tenent, non posse vicarium generalem sine
speciali mandato, conferre beneficia nominatis,
quamvis talis collatio non sit libera, sed necessaria,
quod etiam tenet Rebuffus de nominatio. *q.* 17. *n.* 26.
alias 7. & sic videtur tenere contra istam doctri-
nam saltem quod attinet ad primam rationem, quod
ista collatio competat vicario tanquam necessaria,
* ad quam rationem non procedit consequenter 106
Corrasius, qui 4. *p. c.* 4. *n.* 13. tenet non posse vica-
rium, sine speciali mandato, conferre beneficia no-
minatis.

Et contrarium in proposito * tenet Rota *decis.* 1. 107
de renuntiatione, alias 43. *in antiquis* Calderinus *con-
sil.3.de renunc.* Rom. *consil.*330. *n.*5. ubi Horatius Man-
dosius *litera L.* Fel. *in c. auditis n.3. de præscript.* Staphi-
leus *de literis gratiæ tit. de variis modis vacationis §. re-
signationis modus ex n.*23. Rebuff. *in praxi in forma vi-
cariatus n.*105. 106. *&* 107. *& in reg.*13. *Cancel. verb. aut
vicarios perpetuos*, & Sbrotius *lib.2. q.*17. *n.*9. 13. *&* 14.

Sed mihi placet sententia Dom. * & sequacium, 108
videlicet quod vicarius generalis, cui Episcopus de-
dit facultatem recipiendi resignationes, ex causa per-
mutationis, potest conferre beneficia sic resignata
permutantibus, maximè ex prima ratione, nempe
quia ista collatio non est voluntatis, & libera, in qua
loquitur *in d. cap. fin. de offic. vicarii in* 6. sed necessa-
ria, ut rectè tradit Dom. *in fin. n.*101. & sequuntur Bel-
lam. *decis.*94. & Cuchus *d. tit.*83. & Azor, *d. lib.* 3.
*cap.*44. *quæst.* 6. Quæ ratio magnam vim facit Staphi-
leo *supra*, quamvis dicat, quod propter authorita-
tem dominorum transeat d. decisio. Et consequenter
* verius videtur Vicarium ex generali mandato, pos- 109
se conferre beneficia nominatis, & facere aliam
quamlibet collationem necessariam, ut videtur tene-
re Probus ad Monac. *in d. c. fin. n.*5. *versic. pro præmiss.*
& faciunt tradita *c. præced. à n.* 55. de capitulo sede
vacante, non tamen poterit etiam hodie stante Con-
cilio Trident. conferre parochiales Ecclesias, quia
earum collatio non est absolutè necessaria, ex ibi di-
ctis *à n.* 79. Poterit tamen conferre beneficia patri-
monialia, etiam cum conferantur absque aliqua præ-
sentatione vel electione alterius ex ibi dictis, licet
contra teneat Gonzalez *gl.* 9. §. 1. *n.* 78.

Si verò solum haberet * facultatem admitten- 110
di resignationes, non addito etiam ex causa per-
mutationis, non posset vicarius admittere resigna-

tionem ex causa permutationis, quia aliud est admittere resignationem, aliud dare authoritatem permutare volentibus, ut fit in admissione resignationis ex causa permutationis, & ita videtur tenere Rebuffus *in d. forma vicariatu n.104. ex cap. quæsitum de rerum permutatione* Zerola *d. verb. vicarius.* §.10. qui tamen variat. 2. *par. verb. capitul.* §.7. Quamvis Petrus
111 de Perusio *de permut. benef.* * 2 *p. q.6. n.23.* alias 40.
contrarium videatur velle, ait enim, quod si tale esset Beneficium, quod posset renunciari in manibus inferioris ab Episcopo, quia talis inferior haberet potestatem instituendi, tunc in talibus Beneficiis permutandis, vicarius Episcopi authoritatem interponere posset, qui haberet eandem ordinariam potestatem, quam & Episcopus.

112 At Vicarius speciale mandatum † habens, sine dubio confert beneficia etiam liberæ collationis, ut *in d. c. fi. de off. Vicarii in* 6. de quo ultra D. *ibi* videndi sunt Pavinus 10.2. *p. n.31.* Rebuff. *in d. forma Vicarius, ex n.* 49. Cuchus *d. l. tit.*8. *à n.* 74. *cum multis seq.* Sbrotius *lib.*2. *ex q.*71. *usque ad* 110. Zechus *de repub. Eccl. d. cap.* 23. *de vicario Episco.* §.2. *n.*4 *vers.*14. & vide *d. p. seq. c.* 2. *n.* 24 & 25.

113 Quod autem dicitur speciale † debere esse mandatum conferendi, intellige, ut non tamen ad certa Beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis fit. Hoc enim non valeret, sed solum specialiter exprimi debet, quod facultas ei detur conferendi Beneficia; debet tamen esse generalis: Rota *decis.*5. *de offic vicarii in novis.* & *ibi additio glos. in cap. præsenti.* §. *probibemus verb. cujuscunque de offi. legat. in* 6. & ibi Dd. Pavin. *d. n.*31. Rebuff. *supra. n.*12. & 58. & *tit. de vicariis Episcoporum à n.*19. & *d. reg.* 13. *verb. vicarios perpetuos*, Rosini. *de benef. c.*10. *n.*5. P. Greg. *cap.* 38. *n.*4. Cuchus *d. tit.* 8. *n.*78. Fran. Marc. *qu.* 993. *n.* 4. Sbrotius *lib.* 1. *quæst.* 53.

114 Generalis tamen est si data esset † ad conferen. Beneficia certi loci, seu certæ partis Diœcesis, dummodò ibi sint plura Beneficia secundum Rebuff. *dict. tit. de vicariis Episcoporum n.*23. & Rosini, *supra n.*6. & 7. aut ad conferendum beneficia in certis mensibus vacantia, Cuchus *supra n.* 2. 203. aut ad conferendum beneficia simplicia tantùm, aut curata tantum, aut beneficia certi valoris, aut vacantia per mortem vel resignationem, Rebuff *in d. forma vicariatus n.* 12. novissimè tradit Piasec. *in praxi Episc. part.* 2. *cap.* 5. *n.* 14.

115 Et sufficit ad conferen. * habere mandatum generale cum libera. Bar. seu Cinus *in repetit l. t. ff. de off. procuratoris Cæsaris nu.* 10. Paulus *in l. procurator, cui generaliter libera in fin. D. de procurator.* Ferretus
116 *consil.* 382. *n.*2. & 3. † qui idem ait in habente mandatum cum clausula quod possit omnia facere, quæ posset constituens si personaliter adesset, nam ista verba mandatum cum libera præ se ferunt, ex eisque id concessum videtur, quod sine speciali mandato expediri non posset, ut diximus *supra n.*74. Unde
117 non videtur verum, † quod ait Flam. Paris. *de resignatione benef. l.*9. *quæst.*7. *n.*34. quod vicarius Episcopi non poterit conferre, etiam ex amplissima facultate ei data ab Episcopo faciendi omnia, & singula quæ ipse Episcopus, &c. etiam si requirant speciale mandatum, &c. nam ista verba importare, videntur speciale mandatum. ex dictis.

118 Sed mihi verius videtur non solum * quod ait Flaminius *ibi*, sed etiam ad conferendum non sufficere mandatum generale cum libera, ex text. qui videtur expressus *in d. c. fin. de off. vicarii in* 6. ut patet ex ejus verbis, & ratione, ibi, nec regulariter donare valeat is, cui bonorum administratio etiam libera & concessa, &c.

119 Rursus, Episcopus * non potest dare facultatem conferendi beneficia, nisi vicario seu Officiali generali glos. *in d.* §. *probibemus, verb. cujuscunque* & ibidem Francus, & alii. Idem Francus *in d. c. fin. de officio vicarii*, Rota *d. dec.*5. & *ibi add.* Papaz *n.*8. Selva 2. *par. q.*21. Rebuffus *d. tit. de vicario Episcoporum, ex n.*15. & *in forma vicariatus ex n.*2. Covarruvias *lib.* 3. *var. cap.*20. *ante n.*7. Quintanadveñas *lib.*1. *Ecclesiasticon. cap.* 5. *nu.* 7. & Sbrotius *l.* 1. *q.* 52.

Et debet esse Vicarius generalis, non * solum in 120
spiritualibus, sed etiam in temporalibus, Rota *d. dec.*5. *n.* 2 Pavinus *d. quæst* 10. *n.*31. Milli *in reper. verb. vicarius Episcopi.* Rebuffus *d. tit. de vicariis n.*18. & *in forma vicariatus num.* 15. & 16. & Sbrotius *l.* 2. *quæst.*90. & *in addit. ad quæst.*71. *ejusdem libri in fine*,
cum Socin. *conf.* 260. à *n.* 17. *lib.*2. Nam Vicarius † 121
generalis is tantùm dicitur, qui in spiritualibus & temporalibus est creatus, Rebuffus *d. num.*18. & 19. & *tit. de devolut. n.* 59. Pavinus *d. q.* 10. *n.* 6. Moscon *de majest. milit. Eccles. lib* 1. *part.* 1. *ca.* 10. *pag* 268. & *in prop. pag.*273. Azor. *dict. lib.*3. *cap.*43. *quæstion* 7. & *cap* 46. *sub prima quæstione* & videtur de mente Cuchi *supra n.* 60. Et idem tenet Bonifacius *in clemen.* & *si principalis de rescr. numer.* 28. ubi ait quod Vicarius generalis, circa spiritualia non potest impetrari per rescriptum, quod etiam Pavinus *dict. n.* 6.

Sed ego verius existimo, sufficere quod † sit gene- 122
ralis Vicarius in spiritualibus juxta subjectam materiam collationis beneficiorum, quæ est spiritualis, quod videtur tenere Papazon. *ubi supra*, nam & vicarius Episcopi in spiritualibus dicitur generalis, ut *in cap. cum nullus vers. Episcopo de temp. ordina. in* 6.
& in S. Concilio Triden. † *sess.* 13. *de reform. cap.* 1. 123
2. 3. & 4. & brevibus summi Pontificis, cum aliqua committuntur Episcopis, seu eorum vicariis, vicarii generales in spiritualibus appellantur, dicendo sic venerabili fr. Episcopo Abulen. sive dilecto filio ejus, vicario in spiritualibus generali teste Marchesano *de commissio. part.* 2. *ca.* 6. *de commissione appel. n.* 38. ita Sbrotius *d. l.* 1. *q.* 25. 26. 27. & 46. & Thomas Sanchez *de matrim. d. l.* 3. *disp.*29. *n.*11. & etiam in Bullis, & literis Apostolicis, aliquando vicarius in spiritualibus, generalis appellatur, & ei literæ diriguntur, ut patet ex Flaminio Parisio *de resigna. l.*8. *qu.* 7. *numer.* 167. ubi ponit tenorem Bullæ in forma dignum, directo Vicario in spiritualibus generali.

Unde apparet non esse verum quod aiunt Bonif.
† *d. n.*28 & Pavinus *d n.*6. quod maximè convinci- 124
tur ex *d. cap.*2. *sess.*13. S. Concilii, ibi, *seu illius etiam Vicario in spiritualibus general.* Ex quo apparet vicario in spiritualibus generali, posse causas per rescriptum Apostolicum committi, & consequenter commissa vicarios seu officiali simpliciter, poterunt per vicarium in spiritualibus generalem expediri, licet non vicarius in temporalibus.

Et sufficeret esse vicarium generalem † certi loci, 125
ut posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci Rebuff. *d. tit. de vicariis n.*23. & 24. & Sbrotius *d. l.* 1. *quæst.*53. *nu.* 5. Licet alias non sit vicarius generalis.

Poteritque vicarius habens facultatem conferendi
beneficia * illa conferre, etiam extra Diœcesim, 126
sicut Episcopus, potest, Rota *decis.* 5. & *ult. de officio vicarii in antiquior.* Dominicus *in d. cap. fin. ad fin.* Cosmas *in d.* § *item voluit de collat. verb. vicario* Pavinus 1. *q.*2. *nu.* 7 Boetius *decis.* 30. Rebuffus *in dict. forma vicariatus n.*227. & *in d. reg. canc.* 13. *verb. aut vicarios perpetuos vers. ultimo sciendum est*, & denominatione *quæst.* 4. *n* 46. & 109. alias 27. & 65. Lambertus 2. *p.*2. *l. quæst.*2. *art.* 6. *n.*3. Corrasius *d. cap.*8. *numero* 3. Rosin. *de benef. cap.*10. *n.* 6. Covarruvias *l.*3. *var. c* 20. *num.*8. Cuchus *d. tit.*8. *num.*98. Menochius *de arbitr. lib.*1. *q.* 43. *n.*16. Flam. Paris. *de resignat. lib.*7 *qu.*24. *n.*32. Sbrotius *l.*2. *q.*102. & 103. Zerola *in praxi Episcopali* 1. *p. verb. beneficia* §.9. & 2. *par. eodem verb.* §. *ult.* & Thomas Sanch. *d. l.*3. *disp* 44. *n.*2. & dicit æquum Anastasius Germon. *de indultis Card.* §. *tibi quoad vi-*

xerit

neris num 89. & probatur ex *c. statutum de præb. in* 6.
per arg. ab speciali, & tradit posthæc Gonzalez
glos. 62. *à n.* 2. Perez de Lara *de anniverſ. & capell.*
lib. 2. *c.* 10. *à n.* 60. *&* 67. Ugol. *de off. Episc. c.* 4 §. 14.
n. 3. Gratian. *decis.* 98. *& in addit. ejusdem, & discept.*
forens. cap. 127. *à n.* 1. & Axor. *d. lib.* 3. *cap.* 4. *quæst.* 9.
& lib. 6. *cap.* 25. *quæst.* 12.

127 Quamvis contrarium teneat Bald. *in l.* 2. *nu.* 1. *de*
officio proconsulis, Barbatia *in c. novit. de off. legati*, Fran-
cus *in d. cap. fin. n.* 3. & Francus Mascus *dec.* 17. *in fin.*
par. 2. & dubitare videatur Ripa *de peste remedia ult.*
n. 51. *& seq.* ex eo quod commissio facta ab inferio-
re à principe, seu jurisdictio etiam voluntaria ab eo
concessa, nunquam potest exerceri extra territorium
committentis, seu concedentis, ut tenet Bartholus
lib. 1. *de off. proconsulis n.* 1. *& in lib.* 1. *Codice de*
summa Trinitate n. 40. *ex di l. lib.* 2. *verſ. apud lega-*
tum de off. proconsulis & sequenti, Pacianus *de proba-*
tione lib. 2. *cap.* 18. *à n.* 12. alios referens.

128 Sed ratio nostræ sententiæ est, † quod jurisdictio
voluntaria cujus est collatio beneficiorum exercetl
potest extra territorium *d. lib.* 2. Dd. *in d. ca. novit.*
Jaſ. *in l fin. ff. de jurisdiction. omnium judicum n.* 6. Co-
var. & alii supra & nulla congrua ratio potest assigna-
ri, quominus ejus usus liceat vicario, sicut Episcopo,
ut inquit Covarr. *ibi*, nec refert quoad hoc sit ordi-
129 narius, * vel delegatus, ut rectè inquit Thom. San-
chez supra, quamvis Rota, Domin Cosinas. Boërius,
Corras. Sbrotius, & alii supra se fundent in hoc,
quod vicarius, sicur Episcopus, sit ordinarius, quod
non est absolutè verum in collatione beneficiorum,
cùm non veniat in generali mandato, ut supra di-
ctum est. Nam jurisdictio voluntaria, etiam dele-
gata, seu concessa ab inferiore à principe, rectè po-
test extra territorium exerceri, cum militet eadem ra-
tio ac in ordinaria, nempe quod nulla fit injuria ju-
dici judi illius territorii, cùm absque strepitu, & fi-
gura judicii exerceatur.

130 Nec obstat *d. l.* 2. *verſ. apud legatum*, † quia res-
pondetur ibi non dici, quod apud legatum proconsu-
lis habentem jurisdictionem, nemo possit manumit-
tere extra territorium, se quod apud legatum pro-
consulis nondum ingressi provinciam, nemo potest
manumittere, sive in provincia, sive extra, quia non
habet jurisdictionem, eo videlicet, quod procon-
sul antequam provinciam ingrediatur, mandare ju-
risdictionem legato suo non potest *l. observare §. post*
hæc. D. eod. tit de off proconsulis, & ita procedit *l. apud*
proconsulem, ff. de manumissis, vindicta, cujus verba
ibi, *ex quo provinciam ingressus est* referunt ad pro-
consulem, non ad legatum, & ita accipiendus est
primus intellectus Accursii *in d. l.* 2. *verb. talem*, Tho.
Sanchez *supra n.* 5.

131 Unde non solum confessores ordinarii, † ut pa-
rochi, possunt audire confessiones subditorum ex-
tra parochiam, seu Diœcesim, sed etiam delegati,
ut tenent plures quos refert & sequitur Th. Sanch.
dict. n. 2. summa corona 4. *part. c.* 6. *de Sacram. Pœ-*
nitentiæ n. 52. 1. *dub.*

132 Quod tamen hodie stante Concilio † Trid. *seſſ.* 25.
c. 15. *de reform.* intellige, dummodò isti delegati, sint
approbati in Diœcesi, in qua audiunt hujusmodi
confessiones, nec sufficit approbatio alterius Epis-
copi, etiamsi ille sit alias Episcopus pœnitentis, vel
confessoris, ut rectè tenet Jo. Gutierrez Cano. *q. l. t.*
cap. 27. Zerola *in praxi pœnitentiali, cap.* 16. 3. *quæst.* &
Sorbo. *in compendio mendicantium verb. absolutio in re-*
solutionibus absolutionum pag. 62. & hoc intendit decla-
ratio S. Congregationis data Archiepiscopo Valen-
tino, quam refert & vidisse ait Man. Rodrig. *in ex-*
plicatione Bullæ Cruciatæ §. 9. *n.* 5. tenens hanc senten-
tiam his verbis, Congregatio Concilii respondit,
approbatum ab alio quam à Valentino Episcopo in
Diœcesi Valentina, non censeri approbatum ab Or-
dinario, De qua fit mentio in declaratione in Abulens.
supra adducta *n.* 87. *ad quartum*, & eandem declara-
tionem afferunt, & idem tenent summa Bullar. Qua-
rant. *verb. confessor.* & Acosta de Andrada *in Bull. Cruc.*
q. 38. Ugolinus *de off Episcop. cap.* 7. §. 2. *n.* 7. *& ca.* 20.
n. 2. 3. *&* 7. *& c.* 34. *n.* 1. & vide declarationem ad-
ductam per Piasecium *in praxi Episc. p.* 2. *c.* 1. *n.* 10.
seu 9. *pag.* 93. Unde Magister Sacri Palatii in indice
librorum expurgand. in Eman. Sa. *pag.* 81. *n.* 4. corri-
git sic: Regulares non possunt laicorum secula-
rium, aut etiam clericorum secularium confessiones
audire, nisi à suis prælatis ad hoc munus propositi
obtineant approbationem ab Episcopis, in quorum
diœcesibus confessiones sunt audituri, &c. Et *n* 5.
sic. Semel alicubi approbatus non potest ubique au-
dire confessiones, nempe etiam illius pœnitentis,
qui habet facultatem eligendi sibi confessarium ap-
probatum, sed opus est approbatione Episcopi diœ-
cesis, in qua degit, &c. quidquid post alios dicant
† Bartolus Ledesma *in summ. de Sacramento Pœniten-* 133
tiæ difficultate 23. & Petrus Ledesma *in summ. de Sa-*
cramento pœnitentiæ cap. 12. *&* 13. Enriquez *in summa*
lib 6. *c.* 6. §. 7. *& libro* 7. *cap.* 12. §. 4. Graffiis *in decisio-*
nib. aureis casuum conscientiæ lib. 1. *cap.* 13. *n.* 45. sum-
ma Corona *d. n.* 52. *dubio secundo* Ludovicus Lop.
instruction. conscientiæ 2. *tom.* 2. *par. cap.* 8. Vega *in sum-*
ma par 1. *cap.* 62. *casu* 41. & in espejo de curas *cap.* 11.
n. 280. *&* 337. Antonius Gomez *in explicatione Bullæ*
ad 10. *clausulam n.* 8. & novissimè Suarez 4. *tomo*
disputatione 28. *sectione* 6. *&* 7. & D. Nuño 4. *part. in*
addit. qu. 8. *art.* 5. *dub.* & facit *clemen. dudum de sepul.*
† ex qua religiosi juxta illam expositi, non possunt 134
audire confessiones extra Diœcesim, in qua sunt ex-
positi, ut tenent Sylv. *verbo confessor* 1. *q.* 14. *& confes-*
sor. 2. *q.* 1. *&* 3. Navar. *in manu. cap.* 27. *n.* 266. Ludo-
vicus Lopez *d.* 2. 10. 2. *p. c.* 2. *de clavibus*, & alii relati
per Thomam Sanchez *supra nu.* 1. quamvis alii quos
ipse refert & sequitur *n.* 2. & Enriquez *d. lib.* 6. *cap.* 7.
§. 1. summ. Corona *d.* 1. *dub.* & Vega *d. ca.* 62. *casu* 17.
& d. n. 337. *ad finem.* contrarium teneant.

Unde etiam quamvis interesse † matrimonio non 135
sit propriè actus jurisdictionis, & ideò matrimonium
contractum coram parocho excommunicato, de-
nuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio
sacerdote de ejus licentia valet, ut censuit S. Con-
gregatio in d. declaratione Abulen. adducta *n.* 87. *ad.*
5. & tenet Ugolinus *de simonia tab.* 1. *c.* 12. §. 3. *n.* 2.
qui ita declaratum audivisse ait à S. Congregatione
anno 1594. Enriquez *lib.* 11. *c.* 3. *n.* 4. *&* 5. & Thom.
Sanchez *d. l.* 3. *disp.* 21. *& disput.* 30. *n.* 10. ubi vide, &
fr. Basil. Legionen. *de imped. matrim. c.* 26. §. *&* 6. con-
tra Avilam *de censur.* 2 *par. ca.* 6. *disputat.* 3. *dub.* 1. Ex
quo obiter convincitur quod docet Suarez 5. *tom.*
disp. 14. *section.* 1. *nu.* 6. *&* 7. & Avila *dict. c.* 6. *dub.* 3.
circa fin. de licentia data à parocho excommunicato
ad administrand. Sacramentum Extremæ unctionis,
& de liberis dimissoriis, datis ab excommunicato,
& contra tenet idem Avil. 3. *par. diput.* 5. *dub.* 7. cùm
Enriquez *lib.* 13. *ca.* 7. §. 7. Tamen cùm reducatur ad
jurisdictionem † voluntariam, non solum proprius 136
parochus alicujus contrahentium, potest assistere
matrimonio validè & licitè, in aliena etiam prorsus
parochia, seu diœcesi, ut rectè tradit Thom. Sanch.
d. l. 3. *disp.* 19. post alios † quos refert, & D. Sahagun. 137
de matrim. n. 80. & fr. Basil *d c.* 26. §. 5. *&* 6. sed etiam
privatus sacerdos, cui parochus committit, seu con-
cedit licentiam ut assistat matrimonio, potest simi-
liter assistere extra parochiam committentis, seu
diœcesim, quicquid dicat Nav. *conſ.* 14. *de clandestina*
desponsat. ut rectè docet idem Thom. Sanchez *dict.*
disp. 34. & fr. Basil. ibi & est declaratio S. Cong. 16.
Feb. 1595. quæ sic ait: An validum censeri debeat
matrimonium celebratum in parochia mulieris co-
ram alio sacerdote, de licentia parochi viri, præser-

tim ubi parochiæ ſunt diverſæ Diœceſis? Cong. eenſuit cenſeri validum.

138 Sed eſt difficultas, An ſicut collatio * beneficiorum, tam per Epiſcopum, quàm per Vicarium poteſt fieri extra Diœceſim, poſſit etiam fieri inſtitutio præſentati, ſeu confirmatio electi. Et non poſſe te-
139 net * Joan. And. *in c. fi. de off. vicarii in 6.* Cardinalis & Abb. *n.5. in d.c. novit. de off. leg.* quia hæc exigunt cauſæ cognit. *ut in c. fin. de elect. in 6.* ſequitur Rochus *verb. competens q. 34.* & Azor 2. *part. lib. 6. ca. 25. quæſt.12.* & pro hac ſententia citatur etiam Arch. *in c. qui in aliqua 51. di.* & Zerola *ſupra* ait, non poſſe fieri collationem extra diœceſim in contradictorio judicio.

140 Sed Archidiaconat. ibi potius videtur tenere * contrarium cum Vincentio quem refert, quod etiam tenet Baldus ultimi in Epiſcopo *in d. lib.2. de off. proconſulis*, & Boerius *d. deciſ.* 30. & Sbrotius *dict. q.* 113. quem ſequitur Ugol. *d. c.4. §. 14 ſub n.3.* quia etiam inſtitutio eſt confirmatio, & voluntariæ juriſdictionis.

141 At Domin. *in d. c. fin.* * *off. vicarii in 6. n.* 8. ait ſe credere quod opiniones poſſent reduci ad concordiam, quia quædam eſt confirmatio, ſeu inſtitutio, quæ fit contradictorio judicio, ut quis judicium eſt agitatum inter partes, & tunc quia confirmatio debet fieri in forma diffinitivæ ſententiæ, ut not. *in gl. verbo inanes in d. q. fin. de elect. in 6.* ideo talis confirmatio, ſeu inſtitutio, non poterit fieri extra territorium, & ita procedat prima opinio, niſi eſſet facta de conſenſu judicis territorii, & partium litigantium, &c. quædam eſt confirmatio, ſeu inſtitutio, quæ non fit in contradictorio judicio, ut quia nullus comparuit ad contradicendum, & tunc poſſet procedere alia opinio, quia talis confirmatio, ſeu inſtitutio poſſet fieri ſine cauſæ cognitione, ut notat Lapus poſt Jo. Andr. *in c. fin. de elect. in 6* & tenet Innoc. *in c ſi celebrat. de cleric. excom. in addit.* nec obſtat ſi dicatur, inquit Domin. quod requiratur cauſæ cognitio, ſaltem ſummaria ſuper forma electionis, & perſona electi, ut notat Innoc. *in c. cum dilecti de electione in gloſſa* 3. quis licet iſtud habeat facere, pro informatione ſua facit abſque aliquo ſtrepitu judiciali, &c. vel quod poteſt dici, quod illa inquiſitio debeat fieri intra territorium, ſed confirmationis, ſeu inſtitutionis actus poterit fieri extra, ex quo non eſt ibi conductor, ita Domin. quo etiam tenent Paulus de Caſtro *n.9.* & Jaſ. *n.7. in l. fin. de juriſdictione omnium judicum*, qui cum Archidiacono *in d. c. qui in aliquo* dicunt, quod Epiſcopus extra Diœceſim exiſtens, poteſt confirmare electiones, ſi non apparet contradictor, quia eſt tunc voluntariæ juriſdictionis.

142 Sed melius * & diſtinctius dicendum eſt, cum 2. Lamber. *d.2.p. lib.2 q. art.6. & 3. par. 2. lib. q.2. art.11.* quod ſi ad inſtitutionem, vel confirmationem proceditur judicialiter, & cum cauſæ cognitione ſive inſtanti contradictore, ſive ex officio, inſtante coadjutore Curiæ, ſeu fiſcali. Adde vel alias in forma judicii per aſſignatio. auditorii ſeu ſtratorum, ut ſolet fieri, non poteſt fieri extra territorium, nec cauſæ cognitio, ſeu proceſſus, nec inſtitutio, vel confirmatio, ſi fit in ſententia, niſi de conſenſu judicis loci, & partib. non contradicentibus, quamvis lata ſententia intra territorium de inſtituendo, inſtitutio ipſa poſſet fieri extra, quia jam eſt actus extrajudicialis, & voluntariæ juriſdictionis, ſi verò diſcuſſio negotii eſſet extrajudicialis, & abſque ſtrepitu & forma judicii, quia fieret ſine contradictore, & coadjutore Curiæ, tunc totum poteſt fieri extra territorium, ſine licentia judicis illius, quia eſt voluntariæ juriſdictionis, ſequitur Thom. Sanchez *d. lib.3. diſp.8. n.6.* & ita procedet quod ait Gonzal. *gl. 62. num.* 8. poſſe Epiſcopum extra propriam Diœceſim inſtituere, & electiones confirmare, & infirmare, contradictore non apparente: & conducunt tradita per Villar del patronado, de Calatayud. 2. *p. §. an.* 4.

Sed non poterit Vicarius conferendi * beneficia facultatem habens ipſi Epiſcopo, etiamſi alius eſſet 143
capax, ullum beneficium conferre, Ripa *reſponſ.23. lib.* 2. Rebuff. *in praxi forma vicariatus numero* 82. *& ſeq. & in reg. Canc* 15. *verb, aut vicarios perpetuos, in prin. & in concord. tit de collatis.6. præfectique ordinarii verb. conferre, & de nominat. q.8 n 47.* alias 28. Corraſ. *d.2 part. c 8. n.6.* Quintanadvenas, *lib.1. Eccleſiaſticon. c.5. n.7.* & Sbrotius *lib 2. quæſt.91. & 92.* Azor. *dict. lib.3. cap.44. q.15.* Cum una perſona, ſeu hujuſmodi corpus cenſeantur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Epiſcopum non fiat devolutio, *c. 2. de conſuetudine in 6. & c. Romana de appellation. eod. lib.* Rebuff. *de nominatio q 14. n.170.* alias
63. & Corraſius *ibi.* Quod intelligendum videtur, * 144
quando vicarius conferret ut ordinarius, quia ſimul cum juriſdictione generali, & ordinaria poteſtate, data eſt ei poteſtas conferendi, juxta ſupra dicta *in.* 40. ſecus ſi ut delegatus *cap. ſi promiſſarius de elect. in 6.* & inter dantem, & recipientem, debeat eſſe diſtin. *cap. fi. de inſtitutio. & cap. per noſtras, de jurepatronat.* & ibi gloſſa & Doct.

Ajunt tamen, quod ſubſtitutus * à vicario habente 145
te poteſtatem ſubſtituendi poteſt vicario ſubſtituendi conferre, quia ſubſtitutus cenſetur ab ipſo Epiſcopo conſtitutus, & jure Epiſcopi confert, non vicarii ſubſtituentis, ad *l. item eorum. §. ſi decuriones, D. quod cujuſque univerſitatis nomine &c.1. §. de procurator. in 6.* & Rotam *deciſ. 8. & 33. de procuratore in novis.* Vantium *de nullitate ex inhabilitate ſeu defectu mandati n.* 105. ita Rebuff. *in d. forma vicariatus n.* 77. & 80. *& in dict. §. præfati quam ordinarii verbo conferre & dict. q.8. de nomina. n.* 47. alias 28. Corraſ. *d. c.* 8. *n.* 7. Duarenus *lib.3. c.* 7. Sbrotius *lib. 3. quæ.* 92. contra Pavinum 5. *quæſt.2. part. num.9.* qui ait quod ſubſtitutus non poteſt ſubſtituenti conferre, nec illum inſtituere vel eligere. Et facit quod tradit Lambert. 1. *part. 2. lib. q. 8. art.* 10. quod procurator ſubſtitutus poteſt præſentare procuratorem ſubſtituentem, licèt non ipſum patronum.

Unde etiam ſubſtitutus à Vicario, * habente fa- 146
cultatem recipiendi reſignationes, & beneficia conferendi, cum ead. poteſtate, poteſt conferre beneficia ſubſtituentis reſignantis, Rebuff. *in d. forma vicariatus n.* 80. *& conſ.* 86.

Sed facit difficultatem, quod vicarius * Epiſcopi 147
non poteſt facere, ſeu ſubſtituere alium vicarium, *c. clericos de off. vicarii* gloſſa *in cap.1. eod. tit. in 6. verſ. ipſius*, & ibi Doct. Fel. *in c. 9 perpetuus n. 3. de fide inſtrumen.* Maran. *in ſpeculo advocatorum 4. par. diſtin.5. n.21.* Vantius *de nullita. ex defectu juriſdictionis delegatæ n.25.* Avileſ. *in capitulis prætorum c. 4. verbo juſtitia n.7.* Menchaca *controverſ. illuſtrium c.31. n.21.* Cuchus *d. lib.2. tit.8. n.40.* Azevedo *in l.1. tit.9. lib.3. recopil. n.8. &* 10. Sbrotius qui plures refert *lib 2. q.66. n.1.* Zerola *d. verbo vicarius dubio* 3. Roſella *nu.* 11. Sylveſt. 5. *quæ.* & Arm. *n.7 verb. vicarius*, Azor *d. lib.3. c.43. quæſt.3.* Molina *de juſt. tract.5. diſp. 10. n. 7.* Ugol. *d.c.4. §.7. n.2. verſ.1.* & Zechus *de Republica Eccleſiaſtic. c. 23. de vicaria Epiſcopi. §.2. n.4. verſ.* 8.
qui tamen malè ait non poſſe vicarium † conſtituere 148
delegatum ad univerſitatem cauſarum cum Sbrotio *lib.2. q. 55. n.6.* qui id non tenet, ut apparet *ibi n. 27. quæſt.66. n.16.* ubi abſolutè ait, create poſſe vicarios foraneos.

Quod procedit, ſive fuerit conſtitutus † ab Epiſ- 149
copo, cum facultate, & clauſula ſubſtituendi, ſive non, niſi ad modicum tempus ex cauſa, puta abſentiæ, vel infirmitatis *dec.4. de off. vicarii in novis, & ibi additio.* Papaz. Mill. *in reper. verb. vicarius Epiſcopi.* Pavinus 10. *q.2. par. n.19.* Puteus *dec.168. lib.1.* Sbrotius *dict. q.66. nu.11. & 17.* dicens eſſe communem teſte

Pariſio

Parisio *cons.* 80. *n.* 15. *vol.* 4. & Zechus *d. verb.* 8. & tenuit Rota in una Oriolen. beneficiorum coram D.
151 Seraphino 21. Maii 1593. & † præcipuè 9. Junii ejusdem anni, ut in sequenti decisione: Causa iterum proposita domini steterunt in decisu: nam licet Vicarius, ab Episcopo constitutus cum facultate substituendi, possit substituere, & substitutus possit conferre, prout poterit substitutus, *ex dec.* 4. *de off. vicarii in novis* Rebuff. *in forma vicariatus* 76. Put. *dec.* 487. *lib.* 2. *cum aliis allegatis*, hoc tamen intelligitur, dummodo substitutio fiat ad modicum tempus, & ex justa causa & de consensu Episcopi, ut notant Doct. *in c.* 1. *de off. vicarii in* 6. Paris. *cons.* 8. *n.* 15. *lib.* 4. Puteus *dec.* 168. *lib.* 1. Hæc autem substitutio fuit facta absque aliqua limitatione, imo in perpetuum, cum ipse vicarius esset discessurus, propter sibi incumbens onus residentiæ, & sine causa, tum adessent alii vicarii ab Episcopo constituti, & contra voluntatem Episcopi, qui jam alios constituerat cum facultate conferendi, ideoque de eo tempore dictus vicarius jam fuerat revocatus per constitutionem aliorum, Francus & Gemin. *in cap. licet de off. vicarii in* 6. quæ opinio caret difficultate, ubi concurrit intentio Episcopi revocandi primò constitutum, ut per Rebuff. *in forma vicariatus n.* 207. hæc autem voluntas ex eo colligitur, quod in alia constitutione præservat tantùm constitutionem Ludovici Mascarelli, unde apparet eum voluisse omnes alios revocare, ex vulgari *regul. cùm præter ff. de judic.* & de ista revocatione habuit notitiam tempore substitutionis per ipsum factæ, cùm in ea fiat mentio constitutionis alterius Vicarii. Neque obstat quòd in secunda constitutione vicarii non detur facultas conferendi ad *dec.* 188. *procurator in novis*, quia non ideo minus dicitur revocatus primus, licet secundo data sit minor facultas, cùm non versemur in constitutione ad actus diversos, prout procedit decisio, quæ vult, quod per constitutionem procuratoris secundi ad negotia, non censeatur revocatus primus ad lites constitutus, simul, & ad negotia: sed simul in constitutione ad actum universalem, quæ censetur per aliam etiam minus plenam, revocata. Sed dubium omne tollit constitutio aliorum vicariorum cum facultate conferendi, & ita conclusum esse standum in resolutis.

152 Et ad modicum tempus, † ex causa potest substituere, etiamsi non habeat facultatem, & clausulam constituendi Pavin. *d. q.* 10. *n.* 21. Felin. Maran. Menchaca, Cuchus, Azeved. *n.* 8. & Arm. *ubi supra*, & Puteus *d. dec.* 168. & Marc. Anton. Genuen. *c.* 84. *n.* 13. Azor *dicta qu.* 3. & Molina *supra*. Lazar. *de monitor. sect.* 1. *q.* 6. *n.* 10. Quamvis hanc potestatem substituendi, seu consensum Episcopi ad substituendum ad tempus, ex causa, requirat, potest Hostien. Rota *d.* 4. *dec.* 4. & Domin. *n.* 1. Francus *quarto in d. c.* & Zerola *supra dub.* vel consuetudinem id faciendi, quasi tunc toleretur per quandam voluntatem Episcopi, Rosella suprà cum Cardin.

153 Juxta quod est accipienda † *dec.* Chisanen. 139. in manuscrip. quæ ait, quod si vicario Episcopi committatur aliquid per vos, non potest ipse subdelegare specialiter, secus si ponat alium in locum suum, in omnibus præsupposito, quod habeat facultatem ab Episcopo substituendi, quia iste substitutus, dicitur ab Episcopo substitutus, & potuit expedire commissa per vos sub nomine dignitatis, Felinus *ca.* 9. *perpetuur de fide instrum.* Rota *in novis* 414. Et decisio. Putei 487. *lib.* 2. & Rota 31. & 33. *lib.* 1. & 151. & 159. *lib.* 2. & 122. *lib.* 3. *par.* 3. *diversorum.* ubi etiam habetur, quod substitutus à vicario Episcopi, etiam habente facultatem substituendi, potest exequi commissa vicario, &c. & tradunt Papazon. *in addition. ad decisionem* 1. *n.* 3. & *ad decisionem quartam in fin. de off. vicarii in novis*, & *ad decisionem* 33. *n.* 2. *de procurator. in novis*, & Sbrotius *lib.* 2. *q.* 67. intelliguntur enim istæ decisiones de substitutione ex causa absentiæ vicarii, & sic ad modicum tempus, ut patet ex *dict. decis.* 31. 33. 151. & 159. & 222.

Et ita tenendum est, quamvis † Pavin. *d.* 10. *n.* 20. 154
& 21. Rebuff. *sup.* & *in d. forma vicarius n.* 73. & 76. & *in d. regul.* 13. *verbo aut vicarios perpetuos vers. item vicarius*, & *dict. cons.* 86. Azeved. *d. n.* 8. & 10. Sylvest. & Arm. suprà absolutè teneant vicarium posse alium constituere, quando ei data est potestas substituendi, quod etiam videtur tenere Camillus Plautius *in l.* 1. *D. de off. ejus lib.* 2. *vers. jure magistratus n.* 115.

Quod poterit tantum procedere † quando fuis- 155
sent inserta verba illa, videlicet damus potestatem substituendi alium, quem nos vicarium cum eadem potestate substituimus, nam tunc procedit ratio supra dicta; quod substitutus videtur ab ipso Episcopo positus, & ab eo accipit potestatem ministerio vicarii substituentis, & sola nominatio, seu electio personæ, fit à vicario substituente, & ita docet Sbrotius supra *n.* 15. Rebuff. *d. forma vicariatus n.* 77. qui ait, quod bonum esset inserere dicta verba, & cum Melil. *tract. de præcedentia Vicarii c.* 1. *n.* 14. & Francus Marco *dec.* 317. *n.* 2. *p.* 1. & Pavino *d. q.* 10. *n.* 20. & idem docet Zechus *d. ver.* 8. & Marc. Antoo. Genuen. *dict. n.* 13.

Vel quando Episcopus * daret potestatem substi- 156
tuendi sub nomine, tunc enim censetur etiam ab ipso Episcopo positus, cùm ejus nomine substituatur.

Nec in istis casibus potest dici dare Vicarium * 157
incertum contra *c. ad hæc de resc.* ut post Joan. Andr. *in c. is cui de off. deleg. in* 6. considera Card. *in clem.* 1. *de off. deleg. qu.* 12. & Specul. *de judice delegato* §. 2. *n* 4. Quia per substitutionem, vel nominationem vicarii substituentis, qui repræsentat personam Episcopi, in substituendo certificatur, nec est nominandus per partem, ut loquitur *d. c. ad hæc*, ut per Domi. *in d. c. is cui in fi.* & Francum *ibi n.* 3. Alexand *in l. more de jurisd. omnium judicum n.* 27. Felin. *in cap. super q.* §. *si vero. n.* 18. *vers. ad* 2. *de off. deleg.* & Thom. Sanchez *d. lib.* 3. *disput.* 31. *n.* 8. & in simili de procuratore per Massam Galletium ad formam obligationis Cameralis ad 5. *p. quæst.* 1. *num.* 5. facit *cap. penult. de arbitr.* & *ibi gloss. fin.*

Unde quod Rebuffus, Corrasius, Duaren. * & 158
Sbrotius *supra* relati *num.* 145. docent, quod substitutus à vicario habente potestatem substituendi, conferre potest vicario substituenti, solum procedet quando habet potestatem substituendi cum clausula, quem nos cum eadem potestate substituimus, seu nomine Episcopi, aut sine illa clausula, si sub-
stituit * ex causa ad modicum tempus, tunc enim 159
præcedit ratio per eos adducta, juxta *supra d.* Alias enim non posset substituenti conferre, & si substitueret ad tempus ex causa prout posse diximus, licèt non haberet clausulam substituendi, nam tunc substitutus non videtur ab ipso Episcopo constitutus, nec ab ipso potestatem accipit, sed ab ipso Vicario. Quæ ratio videtur etiam revera procedere, stante clausula substituendi sine illa alia, etiam tunc substitutus ad tempus ex causa potestatem accipit ab ipso vicario, qui suo nomine substituit, & non Episcopi juxta infra dicta.

Et sic etiam procedet sententia glo. *in * d. cap. is* 160
cui, verbo per alium, & *in cap.* 1. §. *substituend. de procurator. in* 6. quæ docet, quòd licet delegatus inferioris à principe non possit subdelegare, tamen si habet ad hoc speciale mandatum poterit subdelegare, sequitur Rota *dec.* 14. *de off. deleg. ad fi.* aliàs 368. *in novis* Francus *in cap. cum causam de appellatio. n.* 10. Abb. *in c. cum Berthold. n.* 24. *de re judic.* & *in d. cap. super q.* §. *porro n.* 2. & ibi Felin. *d.* §. *si vero num.* 18. *in d. l. more num.* 12. & ibi Alexand. *num.* 327. & Aber. *n.* 14.

Bald.

Bald. *in l. à judice n.3 C. de judiciis* & ibi Salicetus *in fin.* & Jas. *n.8. & 9.* Bertachi. *in reper. verbo delegatus*, Maranta *in speculo advocatorum 4. p.5. dist. n 63.* Caputaquen. *decisi 167 n 2 p.1.* Mandos. *reg. 4. Cancell. q.3. n.7.* Navar. *in cap. placuit de pœnitentia dist.6. n.70. & 71.* Azevedo *in Rubric. tit.9. lib.3. recop. il n 14 & 19.* Ugolin. *de censur. tab 1. c.8 n.3* & *de offic. Episc. c.36. §.7.* Severol. *de remiss. c. 32. n. 3.* Quintanadven. *de jurisd. & imperio lib.2. tit. 5. deleg. juris. n.3. & tit. ult. n. 8.* Parano *de orig. inquis. lib. 3. q. 2.* Sbrotius *dict. lib.2 q.66. n.23.* Moli. *in emporio juris tit 2. q.10. n.9.* & Ang. *verb. delegatus n 6* Silv. *eod. verb. q.8. dist.3* Rosella *verb. delegare de princ.* & ibi Tabie. *q.1.* & Arm. *n.7* Graffiis *lib.1. c.13. n.21.* Fran. Lud. de Miranda *de ordine judiciario q. 2. art 11.2. concl.* & novissimè Thom. Sanchez qui alios plures refert *l. 2. de matr. disp. 31. n. 6. & seqq.* & dicit communem plures referens Camillus Plautius *sup. n. 164.*

161 Contra quam tenet † Petr. de Bellapertica *in d. l. à judic.* Specul. *d. tit. de judice deleg. §.2 n.6.* Arch. *in c. quamvis de officio deleg. in 6.* Imola *in dict. §. porro & d. §. si vero* Card *d. clem 1 de officio deleg. q.12* Francus *d. c. is cui ad fin.* Alex. & Angel. *in d. l. à judice*, Fachin. *controversiarum juris lib.1. cap. 45.* Molina *d. tract. 5. disp. 15. n. 4.* & videtur tenere glos. *in dict. §. porro verbo transfert*, Papazon. *in addit. ad d. decilio. decimam quartam.* & hanc sententiam dicit forte esse veriorem Caccialupus *in dicta l. more n. 10.*

162 Præcedet inquam d. communis sententia † ex dictis, quando ordinarius delegans cum facultate subdelegandi, seu clausula *per te vel alium*, addat quod ex nunc illi delegat cui delegatus commiserit, ut per Dom. *in d. c. is cui ad fi.* cum Paulo de Eleazoro. Alias
163 enim non videtur posse † procedere d. communis sententia, est enim contra reg. text. *d. l. à judice. & in d. l. more. & d. c. cum causam.* & impossibile est in persona delegati fundare jurisdictionem, & potentiam subdelegandi, ita quod delegatus medius faciat gradum, Angl. *in l. & quia fr. de jurisd omnium judic m* Francus in *d. c. cum causam. n. 10. & in d c. is cui n. 3.* Felin *in d. § si vero. n. 18. vers. limita nisi daret*, Camillus Plautius, *sup. n. 108.* & Th. Sanch. *n. 8.* Unde limitant
164 d. communem † ut non procedat, quando ordinarius daret potestatem delegato, ut nomine ipsius delegati subdelegaret, dicunt tamen, quod quando similiter datur facultas subdelegandi, non videtur tunc delegatus subdelegare, sed ipse ordinarius qui expresse sibi commisit, *argum. l. is unum ex familia §. si de falcidia ff. de legat 2. & dict. l. item eorum §. si decuriones ff quod cujuscumque universitatis nomine, & dict. c. 1. §. 1. de procurat.* in 6. quasi tunc ordinarius censeatur dare facultatem subdelegandi suo nomine ipsius ordinarii, & hæc est ratio communis sententiæ.

165 At ego replico † verum non videri quod quando datur simpliciter facultas subdelegandi, censeatur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarii, potius enim videtur singulari potestas, & facultas subdelegandi in persona ipsius delegati, cum simpliciter datur facultas subdelegandi non faciendo eum expresse ministrum delegantis, nam alias non potest convenienter dici quod habens facultatem subdelegandi, faciat hoc ut nudus minister delegantis, cum habeat jurisdictionem, ut inquit Cardin. *suprà.*

166 Pro quo facit text. *in l. fin. ff. quis † & quo appell.* ubi judex datus à magistratibus ex authoritate, seu jussu principis, licet nominatim judicem declarantis, non tamen à principe, sed à magistratibus datus intelligitur, & ideo ipsi magistratus appellabuntur: quem textum contra dictam rationem communis sententiæ notat Camillus Plautius *sup. n. 104.*

167 Addo, quod si prædicta ratio † communis sententiæ esset vera, etiam delegatus à principe posset subdelegare cum potestate subdelegandi, quod tamen negant iidem authores communis sententiæ, & Penna *in directo. Inquisitorum, 3. part. cons. 64.* & Gratian. *regula 443. n. 8.* contra Fulgosium *in d. l. more*, qui tenuit contrarium, & forte meliùs secundum Jas. *in d. l. à judic. n.9.* quem reprobari ait Th. Sanch. *sup. n.9.* Nam delegatus à Principe, rectè potest delegare, cum facultate subdelegandi suo nomine, seu cum clausula, *quod ex nunc illi subdelegat, &c.* ut per Th. Sanchez *sup. n 18.* & cum simpliciter daret facultatem subdelegandi dicendum esset eam dare suo nomine, sicut ordinarius, si vera esset illa ratio communis sententiæ, supposito enim quod uterque tam ordinarius quàm delegatus à principe, possit dare facultatem subdelegandi suo nomine, non est major ratio in uno quàm in altero, ut cum simpliciter de hujusmodi facultate, dicatur eum dare suo nomine vel non. Nec obstant *si de falcidia* † & *dict. §. si* 168
decuriones, quia loquuntur in his quibus solum committitur electio, sic nudum ministerium. Nec obstat etiam *dict. cap. 1. §. 1.* † *de procurator. in 6. & ibi* 169
glossa, & Rota *dict. decisi. 8. & 31.* & Vantius sup. procuratore dato cum potest. substituendi. Quia respondetur cum Cardin. supra, quod aliud est in non jurisdictionalibus, aliud in jurisdictionalibus. Non enim ut dictum est, convenienter dici potest, quod habens potestatem subdelegandi, faciat hoc ut nudus minister delegantis, cum habeat jurisdictionem, quam tamen non habet procurator, & ideo nil mirum si quando habet facultatem substituendi, substituat ut nudus minister domini principalis.

Addito quod procurator datus cum † potestate substituendi, censetur habere mandatum ad substituendum nomine domini, juxta subjectam materiam mandati procuratoris, cujus diversum innuit subjecta materia judicis delegati. 170

Rursus, non facit pro communi *l. non distinguemus §.* † *quæsitum ff. de arbitris*, tum quia loquitur in arbitrio, qui propriè non habet jurisdictionem, sed notionem, &c. ut inquit Cardin. *supr.* tum quia ibi non agitur de delegat. seu subdelega. articuli jurisdictionalis. 171

Nec est admittenda dist. * Camilli Plautii *supr. n. 106. & 108. vers. restringitur 6.* inter mandatum jurisdictionis, & potestatem dandi judicem, convincitur enim ex supra dictis. 172

Communis tamen posset procedere in * delegato cum facultate substituendi ad actum jurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ. Ut ad conferendum beneficium, & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, juxta supra dicta seu ad certum ministerium, ut *in c. fin. de officio deleg.* nam in his videtur eadem ratio ac in procuratore. 173

Tandem hìc notandum est, * quod & si vicarius habens facultatem conferendi fuerit revocatus, valet collatio facta ab eo revocationem ignorante, ad *l. si forte ff. de officio Præsidis.* Innoc. *in c. ex conquestion. de restitutione spoliat.* Roma *sing. 57.* Felin. *in c. cæterum sub n 11. & in c. Abbâte de rescript.* Rebuffus *in forma vicariatus ex n. 210.* Selva *de Benef. 2. par. q. 14. n.9.* Boerius *decisi. 347.* Corras. *d.2. parte c 8. n.8.* Rosintacus *de Benef c 10. n.11. & c.23. n.13.* Cuchus *dict. lib.2. tit.8. à n. 145.* Lancellotus *de attentatis. 3. parte c. 10. n.23.* Flam. Paris. *de resignatio. benef. lib. 7. qu.24. n 41.* Sbrotius *lib. 3. quæstio. 24. numero 15. & 16. quæstion. 33. à num. 7. & quæst. 36.* & novissimè Thom. Sanchez *d. lib. 3. de matrim. disput. 30. à n. 11.* qui alios referunt, & Gratianus *discep. forens. cap. 127. à n. 25.* 174

Et similiter collatio Beneficii, † facta à vicario Episcopi, revocato per mortem ipsius Episcopi, stante ejus ignorantia, valet, ut fuit resolutum in una Jacen. Canonicatus coram D. Antonio, Augustino de anno 1596. ut per Mohedanum *dec. 29. de renunciat.* alias 215. Puteum *dec. 370. lib. 2.* & Chisanen. *decisi. 138.* 175

Papæ

Papæ. ad Roman. *dec.* 1. *de off. vicarii in novis n.* 4. Lancell. *supra n.* 24. & Flam. Parif. 33. & facit *dec.* Rotæ 33. *lib.* 1. & 156. *lib.* 2. & 122. *lib.* 3. *p.* 3. *diverf.* & tradit poft hæc Gonzalez §. 5. *proœmiali fin.* 103. & *gloffa* 15. §. 2 *fin.* 19. & Gratian. *dict. cap.* 127. à *n.* 22. & vide fupra air. *n.* 636.

176 Differentia tamen eft inter † revocationem factam per Epifcopum, & revocationem per mortem ipfius Epifcopi, aut aliam vacationem Epifcopatus, quod in revocatione facta per Epifcopum, requiritur intimatio per ipfum Epifcopum, aut de ejus ordine facta, aliàs valebunt gefta per eum etiam fi habeat notitiam revocationis, & illa publicè fit nota, ut tenet Rebuff. Boer. Cuchus, Thom. Sanchez *fupra.* & videtur tenere Corraf. fupra & Azor. *d. lib.* 3. *c.* 45. *q.* 14. quamvis Fel. *d. n.* 11. Sbrotius *d. q.* 33. *n.* 10. & alii contra teneant fufficere notitiam revocationis in vicario, etiamfi illi non fit intimata.

177 Et ratio noftræ fententiæ eft, † quia licet Epifcopus vicarium revocaverit, non cenfetur tamen voluiffe illum effectum habere, antequam illi fit pro ejus parte intimata, ficut etiam in conftitutione vicarii, &c.

178 Revocatio autem per mortem, † vel aliam vacationem, habet effectum etiam non intimata, ex quo fit à jure ipfo facto. Felin. *in cap. ex parte de can. de refcript. n.* 19 8. *falla.* communiter receptus, ut per Fl. Parif. *fupra num.* 36. Thom. Sanchez *in* 4. Valent ta-
179 men gefta per eum, † quando communiter ignoratur mors, quamvis ipfe illius confcius fit, ficut etiam quando effet communis error, & ignorantia revocationis, etiam ipfi intimatæ. *Ex l. Barbarius. ff. de officio Prætoris* de qua fupra *cap.* à *nu.* 287. non autem quando communiter fcitur mors, licet vicarius eam ignoret, ut recte tradit Thom. Sanchez *dict. n.*
180 *quarto & 11. & difputat.* 22. *n.* 59 Et de materia * revocationis procuratoris ad refignandum, & illius intimatione requifita, & *clem.* 1. *de renunciat.* ubi latè per Flam Parif. *lib.* 9. *de refignatione qu.* 25. 26 27. & 28.

Sed reftat hic quædam dubitatio quæ fefe offert,
181 * an ficut vicarius Epifcopi non poteft beneficia conferre, fine fpeciali mandato, ita etiam non poffit vicarius Papæ. In qua Corraf. 2. *p. c.* 1. *n.* 17. diverfum ait in vicatio Papæ, nempe vicarium quem Romanus Pontifex in urbe reliquit, qui omnia quæ ad jurifdictionem Papæ pertinent in civitate Rom. poteft *l.* 1. *C. de off. ejus qui vices alterius gerit*, omnia beneficia conferre *c. penult.* ubi Doct. *de officio Vicarii.*

Sed contrarium verius eft, fcilicet quod etiam
182 vicarius * Papæ non poffit beneficia conferre nifi ad hoc haberet fpeciale mandatum, *argum. d. ca. fin. de officio vicarii in* 6. & ita tenet Abb *in dict. c. penul. n.* 5. *verf. quæro,* 2. & Francus *in di* [illegible] *c. fin. n.* 6. Pavinus 10. *quæft.* 2. *part. n.* 19. Rebuff *in d forma vicariatus n.* 61. & 63. & *in d. reg.* 13. *Cancell. verb.* [illegible]*us vicarios perpetuos*, & Gambarus *de officio legati lib.* 3. *n.* 708.
183 & *feqq.* Etiamfi vicarius effet * Cardinalis, ut contra Barbatiam *in tract. de præftantia Cardin. in prælud. n.* 4. & *in Rub. de officio legati* cui videtur affentiri Cuchus *lib.* 2. *tit.* 5 *n* 8. & *titul.* 8. *numero* 77. tenent Rebuff. *nu.* 64. & 70. & *d. verbo*, & Gambarus, fupra cum Baldo. *in l. aliquando; quæftio.* 14 *ff. de officio proconful.* ubi dicit Cardinalem vicarium non poffe conferre, licet fi effet legatus poffet, fequitur Æneas de Falcon. *de refervatio.* 2. *part.* 1. *quæftion. n.* 2. ubi quærit de Cardinali vicario, prout fuit Ægidius Hifpanus in Italia tempore Innocent. VI. Avenione commorantis, an talis poffit conferre beneficia, & ait fibi placere dictum Baldi contra Barbatiam. Quod dictum Baldi fequitur Pavinus *in d. tract. de off & poteftate c. ad fin.* licet ipfe loquatur de vicario urbis, qui poteft effe etiam Cardinalis fecundum eum. Moveturque Æneas tali ratione, quia collatio non competit nifi illis, qui hoc habent à jure, vel quibus Papa fpecialiter conceffit & neutrum hoc concurrit Sequitur etiam Sbrotius *lib.* 2. *de vicario Epifcopi, qu* 71. *ex n.* 4. & Azor. *d. lib.* 6. *c.* 25. *qu.* 4.

Nec obftat text. *in d. cap. penult.* quia folum dicit † 184
quod jurifdictio vicarii, quem fummus Pontifex in urbe reliquit, non extenditur extra illam, nifi ei fpecialiter fit conceffum, quod autem poffit beneficia conferre nullum verbum.

Et Gambarus † fupra à *num.* 702 quem fequitur 185
Azor. *d. lib.* 3. *c.* 28. *qu.* 21. loquitur in Cardinali facto legato urbis à Papa recedente, & nihilominus tenet, non poffe conferre fine fpeciali mandato, limitat tamen in beneficiis fpectantibus ad collationem idem aliorum Epifcoporum, infra limites legationis, & forfan (ait) poffet dici de beneficiis urbis, quæ fpectarent ad collationem inferiorum, ut in titulis Cardinalium, nifi obftarent multa fpecialia Cardinalium.

Sed Cardinali facto legato ubis à † Papa ab ea re- 186
cedente verius videtur poffe conferre beneficia infra limites legationis confiftentia, etiam urbis, nifi obftaret refervatio juxta tex. *in c.* 1. & 4. *de off. legati in* 6. & videntur tenere Baldus, & Rebuff. & Æneas *ubi fupra.* Quamvis fecus fit in Cardinali vicario ex dictis. In quo tamen confiderandæ effent ejus facultates, quales alias habentur in Bullario *conftit.* 27. Clementis Septimi, & 16. Pauli Tertii.

CAPUT IX.

De Patronis.

SUMMARIA.

1 *De patronis, & de jure patronatus qui tractatus ediderunt, & qui funt videndi.* & n. 2.

3 *Et aliqua funt notanda, præfertim, quæ per Concilium innovata reperiuntur.*

4 *Jus patronatus, cujus varias diffinitiones adducunt doctores relati, eft jus non mere fpirituale, fed temporale potius annexum antecedenter, quia ordinatur ad præfentandum ad Beneficia, &c. quæ tamen ratio non videtur generalis,* & n. feqq.

9 *Ex eo quod eft fpirituali annexum, in quod etiam fimonia contrahitur, non poteft vendi jus patronatus, alioquin venditio eft fimoniaca, & nulla.*

10 *Nifi cum univerfitate bonorum.*

11 *An cum hæreditate vendita in emptorem tranfeat jus patronatus,* & n. feqq.

16 *Refolvitur contra communem, quam tenuit Rota non tranfire quando eft de per fe, feu perfonale, nam fi in hæreditate feu bonis hæreditariis effet villa, feu caftrum, cui jus patronatus annexum effet, ratione villæ, vel caftri tranfiret, &c.*

17 *An jus patronatus tranfeat ad fideicommiffarium univerfalem,* & n. feqq.

Refolvitur cum communi, quam plures relati, & Rota fequuntur, non tranfire jus patronatus perfonale & non annexum bonis, quamvis ex teftantis judicio, & voluntate expreffa poffit illud confequi accedente licentia Epifcopi, & ponitur refolutio Rotæ.

21 *Refolutio Rotæ quod præfentatus ab uxore relicta à marito ufufructuaria omnium bonorum, præfertur præfentato ab hærede, quia jus patronatus tranfit cum univerfitate bonorum, & ita etiam tranfit in ufufructuarium omnium bonorum, &c.*

22 *Quæ accipienda eft, quando jus patronatus eft annexum.*

23 *Eft enim ufufructuarius quafi domin. feu procurator in rem fuam.*

24 *Nam fi effet hæreditarium perfonale & de per fe, non tranfiret in ufufructuarium bonorum, ficut*

nec

nec fideicommissarium.

25 *An in confiscatione bonorum veniat jus patronatus.*

26 *Ubi referuntur plures Doctores, agentes de hac quæstio. in qua omissis opinionib. Doctorum resolvitur, quod si jus patronatus bonis consistis, & adhæret bonis propter crimen confiscatis, sive per judicem laicum, sive Ecclesiasticum, in consequentiam, & accessorie confiscatum censetur, & in fiscum transit indistinctè, etiam quoad exercitium. Si verò personale est, & de per se non includitur in confiscatione bonorum, nec de per se judex laicus poterit illud confiscare, sed remanebit penes delinquentem, donec per judicem Eclesiasticum privetur,* & n. seqq.

29 *Sententia privatoria judicis Ecclesiastici secuta, si jus patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam seu consanguineos, ad illos transibis, si verò est hereditarium, ad extraneos transmissibile evanescit, & Ecclesia remanet libera.*

30 *Non verò tali sententia privatoria jus patronatus hæreditarium transiret ad hæredem ex testamento, vel ab intestato ipsius condemnati eo defuncto.*

31 *Præterquam in crimine hæresis in quo ipso jure est eo privatus.*

32 *Ut jus patronatus transeat cum re vendita seu alienata, satis est adhærere accessorie alicui fundo, non solum qui universitatem constituat, sed etiam particulari seu alii rei particulari, contra communem tenentem oportere quod adhæreat universitati,* & n. seqq.

35 *Quamvis jus patronatus sit invendibile, & pro illo non possit aliquid pretii dari, tamen hoc non tollit quin cum illud est annexum bonis, ratione illius, bona pluris æstimentur & vendantur quàm alias.*

36 *Acquiritur hoc jus patronatus, tam per laicos, quàm clericos, tribus potissimum modis, fundatione, constructione & donatione.*

37 *Decretum Concil. Trid. circa hoc.*

38 *Licet ibi Concilium solum præservet jus patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione non excludit jus patronatus ex constructione competens, sed sub verbo ex fundatione comprehenditur.*

39 *Fundare Ecclesiam propriè dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur.*

40 *Faciens in Ecclesia Capellam, vel Altare non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia eris compatrona, & concurret in præsentando, ratione fundi quæ ponit, id est, el sitio.*

41 *Valet tamen consuetudo, ut Ecclesia non sit compatrona ratione fundi, &c. quæ servatur in Hispania.*

42 *Etiam seclusa consuetudine, non esset Ecclesia compatrona quando faciens Capellam solveret aliquid Ecclesiæ pro fundo id est el sitio, ut solet fieri in Hispania. Nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi solvatur pretium pro illo, quod videtur posse fieri,* & n. seq.

44 *Sola fundatione hoc est fundi assignatione, non statim quæritur jus patronatus, sed secuta constructione & dotatione, vel ab ipso fundatore vel ab aliis, nam non potest quis dici patronatus Ecclesiæ qua nondum est, &c.*

45 *Ecclesia tamen Capella incepta ædificari, seu posito primo lapide cum consensu ordinarii, statim etiam ante perfectionem videtur acquiri jus patronatus, licet non exercitium, &c.*

46 *Nam tale ædificium inceptum est locus pius, & religiosus, maximè si ibi est fixa Crux &c.*

47 *Si dos daretur in limine fundationis Ecclesiæ, vel post ante consecrationem, & etiam ante perfectionem ædificii, caderet exercitium juris patronatus, ut præsentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quoad alia secundum Lamber.*

48 *Ecclesia etenim incepta, statim capax est dotis, & sic dos in specie assignata, & donata, ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absque traditione.*

49 *Licet Ecclesiæ, quæ nondum est, non possit fieri donatio, bene tamen hæreditas & legatum relinqui, id non procedit in donatione ex causa dotis, quæ rectè potest fieri Ecclesiæ construendæ, non solũ obligando se donaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, &c.* & n. 50.

51 *Sub constructione, seu fundatione, comprehenditur etiam reædificatio, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita ut nova consecratione indigeat, acquiritur jus patronatus, quamvis reficiens Ecclesiam non penitus destructam non efficiatur patronus.*

52 *Ita demum acquiritur jus patronatus ex dotatione si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, non efficitur patronus.*

53 *Etiamsi dos minus congrua sit assignata cum consensu Episcopi illam approbantis pro congrua.*

54 *Si concurrunt plures in dotatione dantes simul dotem competentem, licet inæqualiter, & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter fiunt patroni; sicus etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione.*

55 *Acquiritur jus patronatus ex dotatione Ecclesiæ, etiam jam constructæ, & etiam jam consecratæ, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret.*

56 *Quamvis contradicat glos. dicens, quod ut quis sit patronus, requiritur assignatio dotis tempore fundationis non post.*

57 *Pro qua faciunt duæ declarationes S.Congregat. adductæ,* & n. 58.

59 *Quibus respondetur id solum procedere in specie, de qua ibi, in qua oblationes futuræ, non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, &c.*

60 *Licet ex dotatione acquiritur jus patronatus, non tamen ex simplici dotatione legato, vel largitione bonorum, nisi hoc fiat pro dote tacite, vel expresse, &c.*

61 *Ubi ponitur resolutio Rotæ.*

62 *Fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficium acquirit jus patronatus etiam si illud non reservaverit dummodo expresse non remiserit.*

63 *Fundans tamen Ecclesiam, seu Cappellam, potest in totum vel pro parte remittere jus patronatus, & limitate illud inducere in præjudicium hæredum, vel descendentium ut sibi placuerit.*

64 *Quod Rota intelligit, si fundator expresse exclusisset hæredes, vel taxative induxisset solum pro talibus, non autem quando simpliciter nominat aliquos patronos. Nam ideo excludit se ipsum, & suos hæredes contra consi. Gemintani.*

65 *Sed consilium Geminiani videtur & menti fundatoris, & praxi conformius, &c.*

66 *Si fundator relinquat jus patronatus filio suo & descendentibus, & ille decedat sine descendentibus, relicto hærede collaterali, vel extraneo, jus patronatus transibit in talem hæredem, & idem in similibus casibus.*

67 *Si fundator reservaret jus patronatus sibi, vel alii transiret ad ejus hæredes ex testamento, seu ab intestato, nisi illa reservatio esset facta cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet jus patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non ultra.*

68 *Licet à principio possit fundator remittere jus patronatus vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, authoritate ordinarii, non potest illud mutare seu alterare.*

69 *Nec illud renunciare, seu transferre in præjudicium sequentium vacatorum,* & n. 70.

71 *Jus patronatus acquiritur ex prædictis causis interveniente authoritate, & consensu ordinarii non alias.*

72 *Ubi ponitur resolutio Rotæ, qui consensus sufficit, quod interveniat ex post facto.*

73 *Et an præsumatur intervenisse remissivè.*
74 *Ponuntur resolutiones Rotæ.*
75 *Vicarius Episcopi, sine speciali mandato non habet authoritatem ad reservationem juris patronatus.*
76 *Sicut etiam vicarius sine speciali mandato, non potest confirmare donationem juris patronatus.*
77 *Ponitur resolutio Rotæ. Et an, & quando præsumatur facultas vicarii, qui juri patronatus consensit remissivè.* & n.78.
79 *Capitulum Sede vacante, potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, ut fiat patronatus.*
80 *An regulares possint ædificare sine licentia ordinarii remissivè.*
81 *Licet Concilium Trident. præservet jus patronatus competens ex fundatione, vel dotatione non refutat illud quod alias potest probari secundum regulas juris communis.*
82 *Unde non solum jus patronatus probatur ex immemoriali, quæ probat legitimum tit. ex fundatione, vel dotatione.*
83 *Sed etiam jus patronatus antiquum probatur per formam, concurrente longissima quasi possessione præsentandi.*
84 *Ita ut non censeatur revocatum per Concilium*, & nu. seq.
Ubi ponuntur dec. Rotæ.
86 *Dicta probatio videtur sufficiens, etiam contra ordinarium vendicantem Ecclesiam in libertatem.*
Ubi adducitur resolutio Rotæ, quæ videtur contra.
87 *Ex enunciativis instrumentorum antiquorum emanatis à diversis personis, non suspectis probabitur jus patronatus*, & n. seq.
Ubi ponuntur Rotæ resolutiones.
92 *In proposito, quando dicatur jus patronatus antiquum, resolvitur respectu testium requiri tempus 60. annorum, respectu verò instrumentorum.* 100.
93 *Ubi ponitur declaratio S. Cong. & alia.*
94 *Decisiones Rotæ quæ conducunt ad prædicta ponuntur*, & o. seq.
97 *Reprobatur quod ait Zerola in privatis personis sufficere probare jus patronatus ex unico actu, ut quia semel quis præsentavit, & secuta institutio, & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, &c.*
98 *Quando agitur de familia potenti, in qua jus patronatus præsumitur ex usurpatione, debet probari secundum formam Concilii d. c. 9. vers. in his verò personis*, & n. seq.
Ponuntur dec. Rotæ.
102 *Similiter in universitatibus etiam parvis plenior, & exactior probatio juris patronatus requiritur, juxta decretum Concilii dict. vers. an his verò.*
Ubi id declaratur, & quod non sufficiunt testes universitatis.
103 *An in personis potentibus, vel universitatibus, in quibus ut immemorialis suffragetur ultra illas quæ anteæ sufficiebant præsentationes, etiam continuatæ non minori saltem quam 60. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturæ probari debent, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an verò possit etiam aliter probari.* & n. seq.
Resolvitur videri probabilius posse etiam aliter probari, maximè quoad possessionem.
107 *In proposito juris patronatus immemorialis probatur ex scripturis, nempè per præsentationes effectuatas authenticis scripturis probatas per spatium.* 100. *ann.*
Sicut etiam per præsentationes effectuatas, testibus probatas per spatium 60. annorum. & nu. seq.
111 *Quamvis alias verius sit immemorialem non probari per instrumenta.*
Ubi adducuntur resolutiones Rotæ.

113 *An requiratur per formam probatio præsentationum, per scripturas, etiamsi probaretur esse de prædict. &c.*
114 *Jus patronatus, quomodo probetur, & an probetur confessione remissivè.*
115 *Jus patronatus ex privilegio revocatum est per Concilium.*
116 *Ubi ponitur declaratio S. Congregat.*
117 *Ponitur resolutio Rotæ. Quod procedit, etiamsi in privilegio habeatur jus patronatus competere, non solum ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione.*
Ubi ponitur decisio Rotæ.
118 *Similiter jus patronatus ex privilegio sublatum est per concilium, etiamsi in privilegio dicatur, quod esset ejusdem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex fundatione & dotatione competeret. Ubi ponitur declaratio S. Congr.*
119 *Nec prodest immemorialis, ubi ponitur declaratio S. Cong.*
120 *Non loquitur Concilium hic de privilegiis concessis ex causa onerosa* & n. seq.
Ubi ponitur resolutio Rotæ.
122 *Jus patronatus de jure non acquiritur ex augmento seu suppletione dotis, sed requiritur, quod in totum Ecclesiæ dotetur, nec sat est quod sit commodè dotata*, & n. seq.
124 *Jus patronatus ex augmento dotis concessum, etiam per Papam à 40. annis circa, subjicitur examini, & revisioni Ordinarii, concessum verò ante annos 40. à confirmatione Conc. non subjacet d. revisioni, sed firmum remanet.*
125 *Ubi ponitur declaratio S. Congr.*
126 *Ponuntur resolutiones Rotæ circa dicta.* & n.127.
128 *Jus Patronatus non potest competere ex concessione, & privilegio Episcopi.*
129 *Ubi ponitur declaratio S. Cong.* & n. seq.
132 *Ponuntur resolutiones Rotæ.*
Reprobatur consilium Menochii contrarium.
133 *Quod procedit etiam in Capella Ecclesiæ contra Zerolam, & praxis quam ipse vidisse ait in contrarium procedit, ex eo quod solent aliquæ personæ emere Capellas in Ecclesia factas cum licentia Ordinarii, dando Ecclesiæ pretium ædificii, & soli Capellæ* & n. seq.
136 *Quamvis aliqui tales contractus condemnent, tanquam simoniacos.*
137 *Et ita est accipiendum quoddam dictum Lassarte, P. Ledesmæ. & Genuen.*
140 *Et qui emit Capellam deberet dare justum pretium, & valorem, saltem ædificii, &c.* & n. seq.
138 *Non placet dictum Lassarte, & Ledesmæ, & Philiarchi, quod habens Capellam, seu patronus alicujus Capellæ possit illam vendere &c.* & n. seq.
141 *Ponuntur declarationes S. Cong. ex quib. supradicta confirmantur, & declarantur.*

Circa materiam * hujus *ca. de patronis* qui ad 1
Beneficium vacans præsentant Ordinario personam instituendam, & de jure patronatus, non est opus multum immorari, cum de ea sint celebres & copiosi tractatus Rochi de Curte, Pauli de Citadinis; Cæsaris Lambertini, & Jo. Nicolai Delphinatis, ad quos præcipuè Rochum & Lambert. recurrendum est.

Et videndi sunt * etiam ultra Ordinarios *in tit. d.* 2
jure patron. Corras. *de Benef.* 4. *par. ca. ultim. & tit.* 15. *pag.* 1. & ibi Lopez, & Humada ad eum Did. Perez *in l.* 1. *&* 2. *tit.* 6. *lib.* 1. *ordin.* Espino *de testam. glos.* 3. *&* 4. Zerola *in praxi Episcopali, verb. jus patronatus*; Sil. & alii Summist. *verb. jus patron.* Zechus *de benef. & pensio. Ecclesiast. ca.* 12 & Mand. Rodr. *qu.*

reg.2. tom. qu.122. & Azor. instit. mor.2. part. lib.6. à cap.19. ad 26.

3 Operæ prætium tamen duxi, * aliqua notare, præsertim ea, quæ per S. Concil. Triden. innovata reperiuntur.

4 Et in primis notandum est * jus patronatus, cujus varias diffinitiones adducit Roch. dict. tr. in princ. ex n. 2. Lambert. 1. part. 1. lib. q. 1. artic. 1. ex n. 11. Greg. supra Dida. Perez d. l. 1. glo. 1. & diffinit etiam Corras. d. c. ultim. n. 4. & Fuscus de visitatione, lib. 2. c. 10. n. 1. esse jus non merè spirituale, sed
5 temporale † potiùs annexum spirituali, c. quanto de judic. & c. de jur. patr. & docent Abbas in rubrica de judiciis num. 4. & ibi Decius 1. lectura à nu. 87. & 2. lectura n. 85. & Ripa nu. 66. idem Abb. in d. c. quinto, nu. 9. & ibi Felin. & Decius nu. 2. Selva de Benefic. 1. par. q. 7. ad fi. Rochus d. verb. jus n. 2. Corras. 1. par. c. 2. nn. 7. & 4. par. c. ultim. nu. 5. de quo latè Lambert. lib. 3. quæstione 9. articul. l. 1. & novissimè Perez idem docens ad Rubr. de individuis à num. 89. quamvis Suarez de relig. 1. tom. tract. 5. de simonia lib. 4. c. 28. à n. 7. dicat simpliciter & in se esse spirituale, &c.

6 Est autem spirituali † annexum antecedenter, quia ordinatur ad præsentandum clericos ad Beneficia Ecclesiastica, & præsentatio antecedit Beneficii institutionem, & administrationem, D. Thom. 22. q 100. art. Abb. Ripa, & Felin. suprà Corras. d. c. ultim. n. 5. Redoanus de simonia, p. 1. c. 18 n. 1. Doct. Sahagun. de Villasante in dict. ca. quanto, n. 2. & 3. Ugolin. de simonia, tab. 1. c. 34. Mand. Rodr. in sum. 2. to. c. 63. Vega 2. p. c. 101. casu 55. & P. Ledes. in sum. 2. p. tr. 12. conclu. 35. Azor. d. c. 19. q. 2. & fr. Raph. de Torre. de relig. 2. tom. q. 100. art. 5. disp. 9.

7 Quæ tamen ratio * non videtur generalis; nam secundum eam, non esset simonia vendere jus patronatus, sine jure præsentandi ad Beneficia, ut in jure patronatus hospitali, fundati, auctoritate Episcopi, &c. in quo acquiritur jus patronatus, sicut in Ecclesia, Roch. verb. in Ecclesia, quæst. 4 & Lambert. part 1. lib. qu. 11. art, 11. idem in collegiis scholarum, & aliis locis piis fundatis authoritate Episcopi, Roch. ibi q. 5. & Lambert. art. 114 Hospitalis autem seu collegii, aut loci pii sine authoritate Episcopi fundati patronatus, & piorum operum ad maritandas puellas seu eleemosinas pauperum & capellaniarum non collativarum, non est verè jus patronatus, de quo hîc & in titul. de jure patronatus: Sed jus quoddam administrandi & erigendi illa, & illi dicuntur patroni largè, Roch. & Lambertinus ibidem, & nullo modo est spirituale, nec materia simoniæ, Torre dict. disp. 6.

8 Aliam rationem assignant Felin. † & Rochus ubi supra post Dardin. & Baldum. quod ideò dicitur annexum spirituali, quia adhæret Ecclesiæ, quæ est spiritualis, quam rationem adducit etiam Redoan. supra & Pereg supra n. 91.

9 Ex eo quod est spirituali annexum, † in quo etiam simonia contrahitur, c. quæsitum de rerum permutat. fit, ut non possit vendi, altoqui venditio sit simoniaca, & nulla, c. nemini. 16. quæst. 7. dict. c. jure &c. querelam simonia, & S. Concilium Trid. sess. 25. de reform. c. 9. vers. nec dictum jus patr. Quamvis Suarez. dict. lib. 4. c. 57. nu. 13. teneat eum qui acquirit jus patronatus simoniacè speciali pretio solvendo illud, nihilominùs illud verè acquirere, nec teneri in conscientia ad dimittendum illud, quod est contra dicta jura & Concilium, & cap. prætcrea de transact. &c. ea q. 1. qu. 3. & in simili dictum est supra c. 7. num. 6. & 1. p. c. 5. nu. 26. Nisi cum universitate bonorum,
10 * cum qua in emptorem transit jus patronatus ca. ex literis, &c. cum seculum de jure patro. ubi Doct. latè Roch. verb. ipse vel is, quæst. 22. cum Paul. de Citadinis, 9. p. q. 3. Lambert. 2. part. 1. lib. q. 5. per totum cum seq. Tiraquel. de primogeni qu. 36. Covarru. lib. 1. var. ca. 1. num. 3. & 4. Gregor. Lopez in l. 8. tit. 15. pag. 1. Et Humada ad eum ibi Bern. Diaz reg. 401. & ibi Salcedo, Gratian. reg. 341. Fuscus singul. 115. litera I. Zavalli. milleloquio 31. Menoch. de præsump. li. 3. præsump. 90. n. 25. & Mantica de tacit. & ambig. conven. lib. 4 tit. 9. à nu. 22. & plures relati per Cenedum collect. 5. ad decretales.

Unde infertur ad illam quæstionem, * an cum hæ- 11
reditate vendita, in emptorem transeat jus patronatus? in qua communis sententia est transire, ex dict. c. ex literis, & ca. cum seculum, quia hæreditas est quid universum, l. bonorum. 2. ff. de verborum significatione, l. hereditas, ff. de petitione hæred. ita Hostien. quem Abb. n. 13. & Doct. communiter ibi sequuntur. in d. c. ex literis, & Felin. in c. causam quæ n. 8. de præscript. & in cap. cum Bertholdus in fin de judic. Rochus d. verbo, ipse vel is, q. 22. n. 40. Paul. de Citadinis d. q. 3. num. 11. de primogen. q. 37. Covar. li. 2. variar. ca 18. n 8. Ferretus cons 179. n. 2. Salazar. de usu & consuetudine c. 12. n. 7. Molina de Hispanorum primog. li. 1. ca. 12. n. 25 Joseph. Ludov. in communibus conclusionib. tit. de jure patr. concl. 3. Fuscus de singul. 115. Gratian. dict. reg. 341. nu. 5. Humada ad Gregor. Lopez dict. l. 8. gloss. Nocius de contractibus tit. de emptione. & venditione, n 41. Grassis de success. li. 2. artic. transmissio. q. 30. n & Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, ca. 61. n. 26. Mantica d. lib. 4. tit. 2. & Azor. d. lib. 9. ca. 20. q. 8. & communem testatur Lambert. d. q. 5. art. 15. & videtur sequi Achilles decisio 322. seu 9 de jure patr. & tenuit Rota in Neapol. jurispatr. 11. Maii 1592. coram D. Arigono apud Pacificum de Salviano interdicto. decis. 191. in qua fuit resolutum. * Quod licet jus patro- 12
natus veniat, quando fit cessio vel alienatio universalis respectu rei, ut quia fit venditio de castro feudo, hæreditate, vel similibus quæ sub se verè universitatem continent, non tamen transit mediante cessione, seu venditione omnium bonorum, jurium, seu actionum verbis, generalib. & universalibus facta, ni sub tale quid universale vere comprehendatur, cui adhæret ipsum jus patronatus, ut puta villa, castrum seu hæreditas, Innoc. n. 2. & alii in ca. ex literis de jure patr. Et ratio est quia quando fit cessio, vel alienatio universalis respectu verborum resolvitur in singularitates: Rota 1152. li. 2. p. 3. divers. Nec obstat dec. Put. 351. lib. 2. cum & donatio particularis patronatus, accedente consensu ordinarii fieri possit, Lamb. 2. part. lib. 1. q. 4. ar. 1. & 2.

Contrariam tamen sententiam, * (quæ mihi certa 13
videtur) tenent Paulus de Eleazaro, Gofredus & Barbatia quos refert & sequitur Lambert. dict. qu. 5. art. 15. & Ema. Costa in c. si pater de testamen. in sexto, verb. Trebellianicæ. n. 7. tenet etiam Bonifacius de Vitali. in Clem. si plures §. finant. de jure patr. n. 12. & Suar. d. li. 4. c. 28. n. 19. & seq. Ex eo quod licet
jus patronatus * transeat cum universitate bonorum 14
cui adhæret etiam sine speciali expressione, non tamen transit cum universitate in qua rerum particularium, seu singularium est necessaria specifica traditio, sicuti est quando venditur l. qui tibi, C. hæred. vel actione vendita, alioquin sequeretur, in specie vendi jus patronatus contra d. c. de jure cum aliis, & Concilium Triden. supra.

Et ut rectè inquit Costa, hæres * vendendo hæ- 15
reditatem non dicitur verè vendere hæreditatem, cum per aditionem desierit esse hæreditas, & sit effecta proprium patrimonium, sed bona propria, quæ ante aditionem fuerant hæreditaria, & revera solum est venditio universalis respectu verborum, quæ resolvitur in singularitates, ut in d. Lucana, quare venditis illis bonis, non intelligitur vendere

jus

jus patronatus, quia esset contra *d. c. de jure* facit
l.2. §.1. ff. de hæret. vel act. vend. & quod tradit La-
sarte *d. decim. vend. c.4. n.36. & c.9. n.38. & seq.* &
Joan. Gutierr. *de gabell. q.61. n.6. & q.112. n.11.*

16 Quod intelligitur, * quando jus patronatus esset de
per se principale, & distinctum, seu personale, nam
si in hæreditate, seu bonis hæreditariis, esset villa,
seu castrum, cui jus patronatus adhæreret & anne-
xum esset, tunc ratione villæ, vel castri, in con-
sequentiam transiret in emptorem hæreditatis jus
patronatus annexum ex *dict. c. ex literis, &c. cum
seculum*, ut rectè inquiunt Paulus Bonif. Lambert. &
Costa *suprà.* & non reciperet dubitationem ait Man-
tica *supra nu.* 18.

17 Et an jus patronatus * transeat ad fideicommissa-
rium universalem vide per Bart. Paulum, & Alex.
in l. quia perinde, vers. restituta, ff. ad Treb. Imolam,
Alexand. & Rom. *in l. si patrani in princ. eodem tit.*
Paulum. Alex. Jas. Decium & Curtium Juniorem, *in
l. precib. C impuberum*, Berouim *in c.1. de jure patr.* à
n.15. Rochum *d. verb. ipse vel is, q.9.* Paulum de Ci-
tad. *9. p. n.33.* Lamber. *2 p. 1. li. q.2. art.35.* Aym. *in
Rubric. de leg. a.1. à n.59.* Guillel. Benedic. *in reper. c.
Raynutius de testam. verb. si absque liber. 2. n.24.* Ant.
Gom. *1. to. variarum ca. 5. nu. 29.* Covar. *d. ca. 18.
li.2. variarum, nu.8. & in d. ca. Raynutius* §. 6. *nu.* 6.
Costam *d. verb. Trebellianicæ, n.* 4. Eman. Suarez *in
thesauro receptar. sententiarum, verb. patron. jus* Dida-
cus Perez *d. l 1. tit.6. li.1. ordinam. gl.* 2. Padillam *in
rubrica*, C. *de fideicommissis n.25.* Molinam *d. lib.1.
ca.24. ex n.5.* Mieres *de majoratib. 3. p. q. 11. n.9.* Gras-
sum *de success. §. fideicommiss. q.52.* Joan. Gutierrez
de tutel. 3. p. ca.29. n.15. Zevallos *qu.717.* & P. Mo-
linam. *de justitia tractat. 2. disp. 188. ad fi.* & alios rela-
tos per Cenedum *collectan.5. ad decretales, n.* 4. &
Mantica *d. tit.12. n.6. & 15.*

18 Et quidem in jure patronatus personali, & non
annexo bonis, vera mihi videtur communis opinio
quam relati, excepto Rom. utroque Molina & Joan.
Gutierr. contrarium tenentibus, sequuntur, quæ ait
non transire in fideicommissarium *arg. d. l. quia perin-
de, vers. restituta*, nam quamvis jus patronatus transeat
ad hæredes, etiam extraneos, non est quid hæredita-
rium, seu de corpore hæreditatis, nec transit tanquam
ad hæredes, quamvis ex testantis judicio, & volun-
19 tate expressa, * possit fideicommissarius consequi jus
patronatus, accedente licentia Episcopi, Lamber. *supr.
ad fi.* & Castro *n.6. vers. ult. sicut legatarius. &c.*

20 Et in una Aretina Capellaniæ Jun. 1584. † coram
D. Bubalo fuit dictum. Jus patronatus non transire
in fideicommissarium, & ita esse communem conclu-
sionem & limitationem, Lambert. *supra nu.* 8. quod
ubi pia causa est fideicommissaria in eam transeat
jus patronatus esse opinionem suam singularem, &
pati multas difficultates, nec applicari casui de quo
ibi (dato quod esset vera) in quo prius fuerat lai-
cus substitutus, in quem clarum est non transivisse
jus patronatus, &c.

21 Unde subinfertur ad decisionem * Rotæ in una
Alex. Beneficii 29. Martii 1590. coram illustrissimo
Cardin. Mantica, in qua fuit resolutum, Præsenta-
tum ab uxore, quæ à marito relicta est usufructua-
ria omnium bonorum præferri præsentato ab hærede,
quia jus patronatus transit cum universitate bonorum,
etiam sine consensu Episcopi *dict. c. ex literis, & cap.
cum seculum*, & ita etiam transit in usumfructuarium
omnium bonorum, quia hujusmodi legatum intel-
ligitur universale, nec obstare *dec.10. in fi. de jure
patr. in novis*, ubi habetur, quod præsentatus ab
uxore, præferatur præsentato à marito cui fuit data
villa in dotem, in qua hæsit jus patronatus, quia illa
non est dec. Rotæ, Sed opinio collectoris, &c. & se-
cus est in creditore pignoris qui non lucratur fructus,
22 &c. Quæ dec. accipienda est * quando jus patr. est
bonis annexum, tunc enim usufructuario bonorum,
quibus jus patronatus est annexum, competit jus præ-
sentandi, & non hæredi seu domino, ut tenent Ro-
chus *verb. ipse vel is q.28. in fi. n.64.* Lamb. *2. p. 1. li.
q.10. art.3.* Rebuff. *de nominatio. q.27. n.55.* alias 22.
Molina *de Hispanorum prim. lib.1. c.24. n.4.* Baeza *de
decima tutori præst. c.23. n.27.* & Joan. Gutierr. *de
tutelis, 3. part. c.29. n.6.* & Barbosa *in l. divortio. §. si
vir. ff. solut. matrim. n.57. & 59.*

Est enim usufructuarius, † quasi dominus, *l.4. de* 23
usufr. l. 1. §. item Juliano. ff. de remissio. seu quasi
procurator in rem suam à domino constitutus, *l.1. in
fi. cum l. seq. ff. usufructuarius quemadmodum caveat,
l. 1. §. fin. ff. de novi operis nunt.* & ibi gl. recepta
verba procuratorio, de quo post plures relatos Castillo
de usufructu c.20. & 32.

Nam si jus patronatus † esset hæreditarium per- 24
sonale, & de per se, non transiret in usumfructua-
rium bonorum, quantumvis legatum esset universa-
le, sicut non transit in fideicommissarium universa-
lem, ut dictum est, & ita accipiendus Guil. Bened.
in q. thesauraria.

Secundò principaliter infertur ad illam * quæstio- 25
nem, an in confiscatione bonorum veniat jus patro-
natus? de qua post alios aguot Rochus *d. verb. ipse
vel is, q.19. ex n.65.* Paul. de Citadinis, *d.9. par.
q.20. n.28.* Lamber. *3. lib. q.8. art.* 8. Gigas *intra. de
crimin. læsæ majestatis, lib.2. rubr. de pœnis commit-
tentium crimen læsæ majestatis*, 4 Julius Clarus *§. fin.
q.78. nu.8.* Ferretus *consil.179.* Bern. Diaz. *in pract.
crim. can. ca.132.* Costa *dict. verb. patronatus jus.* Did.
Perez. *d. li.1. gloss.1. 8. q.* Simancas *de catholicis instit.
c.9. à n.65.* Fuscus *de visitatione, li.2. c.10. n.22.* Molin.
d. li.1. c.24. à n.26. Mieres *3. part. 11. & 4. part. q.23.
n.74.* Peregr. *de jure fisci li.5. tit.1. n.72. & 121.* Fario.
in praxi. crim 1. part. q.25. à n.151. Leo *in thes. for.
Eccles. c.21. à nu. 32.* Cabedo *de patronatibus Regiæ
coronæ Lusitaniæ cap.32.* Cantera *in suis quæst. crim. tit.
de quæstionibus tangentib. punitionem delictorum c.1.
n.49. & seq.* Th. Sanch. *lib.2. c.19. q.1.* Doct Sahagun.
in d. c. quanto de judiciis n.27. & alii relati per Cene-
dum *d. collectan.51. ad decretales n.3.*

In qua quæst. omissis opinionibus Doctorum re-
latis per Sahagun. * ibi, qui satis variè & confusè, in 26
hac re loquuntur, distinguendum est, an jus patro-
natus bonis consistat & adhæreat, an verò personale
sit & de per se principale & distinctum? Si patro-
natus bonis consistit, & adhæret, dicendum est, * 27
bonis propter crimen confiscatis, sive per judicem
laicum, sive per Ecclesiasticum, & jus patronatus
illis annexum, in consequentiam & accessoriè con-
fiscatum censeri, & in fiscum transire indistinctè cum
bonis confiscatis etiam quoad exercitium, sicut si
esset lis inter duos laicos, de bonis quibus jus pa-
tronatus adhæret, dicta per judicem laicum, ad quem
cognitio spectat de bonis, sententia, ejus virtute, in
consequentiam transiret jus patronatus in victorem,
venditisque deinde à fisco bonis in emptorem suc-
cessivè transferri, ex *dict. cap. ex literis, & ca. cum
seculum.* Ita *gloss.1. in cap. filiis & nepotibus 16 quæst.7.*
quam sequuntur Aufrerius de potestate seculari, *reg.
4. fall.a.21.* & Gigas *d. q.4. n.6.* Joan. Nicol. Delphi-
nas *de jure patron. li 2. n. 220.* Costa *dict. n.7. in fin.*
Farin. *d. q. 25. n.56. & seq.* Azor. *2. part. lib. c.20.
quæst.14.* & Sahagun. *supra*, & plures relati per Ro-
chum & Lambert. *supra* & Rocho magis placet *in*
puncto juris. Si verò jus † patronatus personale est, 28
& de per se principale, & distinctum, non includi-
tur in confiscatione bonorum; nec de per se judex
laicus poterit illud confiscare ex defectu jurisdictio-
nis & in capacitate, *d. c. quanto judiciis*, sed remane-
bit penes delinquentem, donec per judicem Ecclesia-
sticum privatur, tanquam indignus *d. glos.11. in c. fi-
liis & nepotibus & glos. in clementina pastoralis, verb.*

substantia, de re judic ata, & post alios Gigas *d. q. 4.* Costa, & Sahagun. suprà quicquid dicat Ferretus, supra qua sententia privatoria judicis Ecclesiastici se-
29 cuta * si jus patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam seu consanguineos, & qui sunt de genere, ad illos transibit juxta dispositionem fundatoris, si verò est hæreditarium, ad extraneos transmissibile evanescit jus patronatus, & Ecclesia remanet libera, quo casu procedet, quod ait Simancas supra *nu. 56.* & ita docet Sahagun. supra.

30. Non secuta verò tali sententia † privatoria judicis Ecclesiastici, tale jus patronatus hæreditarium, transiret ad hæredem ex testamen. vel ab intestato ipsius condemnati, eo defuncto, ad *leg. 4. tauri*, & ibi D. maximè Tellum. *n. 19.* & de jure communi in terminis *authen. sed hodie C. de donat. inter virum* Covarr. *in Rubr. de testament. 3. p. n. 27.* Farin. *in praxi*
31 *crimin. 3. part. q. 102. n. 158.* præterquam * in crimine hæresis, in quo ipso jure est privatus jure patronatus ex *cap. in commiss.* §. *privandi de hæret. lib. 6.* ibi, *ac honorib. quibuscumque*, & in dictis infra 11. *p. ca. ult. dub. 1. n. 3.* Et ita in una Lucana jurispatronat. 27. Aprilis 1607. coram Domino Coccino inveni resolutum Ecclesiam, de qua ibi, non acquisivisse statum libertatis: quia licet bona Bernardi patroni fuerint confiscata, tamen jus patronatus, quicquid dicendum esset, si spectare ratione villæ vel castri, sub illa confiscatione non comprehenditur, cum fuerit facta à judice laico secundùm veriorem sententiam glossæ *in d. Clement. pastoralis*, ubi Imola *n. 70. & 71.* & fuit resolutum in causa Agathen. jurispatron. 4. Maii 1602. coram illustrissimo Pamphilio. Nec obstare, si diceretur, quod licet jus patronatus non veniat in confiscatione facta à judice laico, nihilominus potest judex Ecclesiæ declarare delictum & confiscare bona fisco Ecclesiæ: & effectus erit, quòd jus patronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate, Imola *in dicta Clement. pastoralis, num. 72. in fine.* Nam respondetur, quòd delictum non sit commissum in Ecclesia, & ejus patronatus non spectet ad Lucretiam ex persona patris, scilicet tanquam ejus hæredem, sed solum tanquam ejus filiam, merito delictum patris ei nocere non debet secundum distinctionem Doctorum, de qua per Imolam *in repet. l. nec ffarios*, §. *non alias 1. part. n. 438. & 482. ff. ad Syllan.* & sentit Roch. *suprà num. 72. Sylvest. verb. jus patr. quæstio. 5.* Angel. *n. 36.* Tabiena 25. & his adstipulatur, quod hujusmodi materia regulatur secundùm terminos feudi & emphyteusis, Roch. *supra*, Cardinal. *in Clement. plures num. 8. de jure patr.* & in feudo & emphyteusi Doctores admittunt prædictam distinctionem, Jass. *in l. 2. n. 192. Cod. de jure emphyteu.* Molina *de Hispaniæ primogen lib. 4 capitul. 11. n. 3.*

32 Sed circa supradicta advertendum est, * quod licet Doctores communiter teneant, ut jus patronatus transeat cum re vendita, seu alias alienata, non sufficere, quod inhæreat rei particulari, ut fundo, vel palatio, sed oportere quod adhæreat universitati, id est, quæ absque alia expressione contineat in se jura universitatis, ut villa, vel castrum, quæ in se continet jurisdictionem honore districtum, &c. Abb. *in dict. cap. ex literis num. 10.* Rochus *verb. ipse vel is num. 41.* Lambert. *dict. quæst. 5. artic. 1.* & 17. Gregor. Lopez *in l 15. tit. 5 pag 5. glos. 4.* Salcedo *dict. reg. 401. ampliatione 3.* Genuen. *in praxi cap. 104. num. 4.* Mantica *de tacit. & ambig. convent. lib. 5. tit. 15. num 39. & titul. 16. num. 25.* Azor. *dict.*
33 *cap. 20. quæst. 8. cum aliis.* Ego tamen existimo, † satis esse adhærere accessoriè alicui fundo, non solum qui universitatem constituat vulgò hæredamento, Covar. *lib. 1. variar. cap. 13. nu. 3.* & Salcedo *supra*, Sed etiam particulari, seu alii rei particulari, ut si fundans Ecclesiam, vel Capellam statuat jus patronatus, spectare ad dominum talis fundi, vel palatii &c. Tunc enim vendito, seu alienato tali fundo, vel palatio, accessoriè, & in consequentiam veniet jus patronatus, & in his terminis potest proce-
dere opinio * glos. *in l. in modicis. ff. de contrahend.* 34
emp. quem sequitur Rom. *sing. 56.* & alii relati per Lamb. Covarru. & Salcedum suprà quod sentit Costa. *d. n. 7. in fi.* ibi, *sed esset annexum alicui villæ vel fundo* & P. Molin. *de justitia tom. 3. disp. 620. n. 6. ad fi.* ubi ait. Quod quando Patronatus annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adjunctum, & est contra, venditisque bonis illis temporalibus, cum eis transit, esto pluris emantur propter eam qualitatem adjunctam, quæ omninò est invendibilis. & Torre. *d. disput. 6.* Alias fundus ille & palatium, essent necessariò invendibilia, & inalienabilia, & facit quod tradit Cosmas Philiarchus *de off. Sacerd 2. p. lib. 6. ca. 9. ad fin.* de quo infra è converso verò, quando bona essent annexa & accessoria juri patronatus, ut quia fundator voluit, quod qui esset patronus, possideret talia bona, vendi non possent ea bona, quia esset vendere jus patronatus, quod est principale, & sine quo illa bona transferri non possunt, quicquid dicat Suar. *d. lib 4. c. 28. n. secundo & sequen.* & distinguit Torre. supra *ad fin.*

Et quamvis jus patronatus sit invendibile, * & pro 35
illo non possit aliquid pretii dari, ut dictum est, tamen hoc non tollit, quin cum illud est annexum bonis, ratione illius bona pluris æstimentur, & vendantur, quam alias, ut inquit P. Molina *ubi proximè.* Pretium enim rei attenditur consideratis qualitatibus ipsius rei, &c.

Secundò notandum est acquiri hoc jus * patrona- 36
tus, tam per laicos, quàm clericos, tribus potissimum modis, fundatione scilicet, constructione, & dotatione, glos. *in c. piæ mentis 16. qu. 7.* latè Rochus *verb. Ecclesiam fundavit, & verb. construxit, & verbo dotavit.* Paul. de Citadinis, 3. *part.* Lamber. 1. *p. 1. lib. qu. 2. cum sequen. usq; ad 9.* Staphil. *de litteris gratiæ tit. de modo & forma impetrandi* §. *de jurispatronatus prærogativa*, Rebuff *in praxi 3. pag. signaturæ, vers. nec non jurispatronatus, n. 3.* Corras. *d. c. ult. n. 3. & 11. cum seq.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de reservatio. jurispatron. l. 1. tit. 15. pag. 1.* & ibi Greg. Lopez, Dd. Perez *d. l. 1. tit. 6. l. 1. ordinar. glo. 1.* Fuscus *de visitatione, li. 2. ca. 10.* Navar. *cons. 7. de jure patronat.* Rochus Veronen. *de visitatione verb. de jure patrona.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. par. verb jurispatronat* §. 2. & Zechus *dict. cap. 12. nu. 2 & 3* & post hæc Gonzalez *ad reg. mensium gloss. 18. à nu 33.* Leo *in thesaur. for. Eccles. cap. 21. nu. 1. & 25.* Piasec. *in praxi Episcop. part. 2. cap 5. nu. 5.* Lessius *de just. & jur. li. 2. c. 34. dub. 5.* & Azor. *dict. lib. 6. ca. 19. quæst. 4. cum sequen.* Ugol. *de off. Episcop. c. 51. n. 6.*

Circa quod S. Concil. Trid. *sess 25.* * *de refor. c. 19.* 37
sic statuit, *sicuti legitima*, &c. usque ad *vers. ad hæc.*

Et declaratur primò, * quod licet ibi Concilium 38
solum præservet jus patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione, non excludit jus patronatus ex constructione competens, sed sub *verbo ex fundatione* comprehenditur, ad tradita per Corrasium *d. c. ult. n. 12.* Et apparet ex alio decreto ejusdem Concilii *sess. 14. de reform. c. 12.* quod huic consonat, & ita in terminis ait Zerola *d.* §. *2. vers 3. fundatione*, & Menoch. *de præsumpt. lib. 3. de præsumpt 90. à nu. 6.* quamvis Gonzalez supra *à n. 50.* cum Flam. Paris. *de confiden. q. 28. n. 240.* dicat tit. constructionis includi sub illis verbis, *aliasve secundum juris dispositionem.*

Secundò declaratur, † quod fundare Ecclesiam 39
propriè dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur, seu ædificetur *cap. Abbat. 2. 18. qu. 2.* &c. *nobis de jure patron.* ubi Doct. Corras. supra *n. 12.* & alii supra relati.

Unde faciens in Ecclesia Capellam, vel * altare, 40

non

non erit ſolus patronus illius, ſed etiam Eccleſia erit
compatrona, & concurret in præſentanda ratione
fundi, quam ponit, id eſt el ſitio. Ita Abb. *in c. ad
audientiam, de Eccleſiis ædific. n.* 11. dicens non eſſe
ab alio tactum, & eſſe notandum, quia in multis locis
propter inadvertentiam non ſervatur, idem Abb. *in c.
cùm Eccleſia Vulterana de elect. n.8. circa fin.* Felin. *in
c. cum venerabilis de excep. n.37.* Roch. *verbo fundavit.
q.*10. *& verb. conſtruxit. q* 7. *& verb. dotavit. q.*15. Paul.
de Citadinis 3. *p. cauſa* 1. *n.* 80. & Lambert. 1. *p.*1. *li.
qu.*8. *art.*6. & poſt hæc Gonzal. *gloſ.*10. *à n.*9.

41 Ait tamen Rochus *d. verb.* * *& dotavit. qu.* 1. *ad
fin. & in c. fin. de conſuetu. ſect. 6. nu* 5. quod valeat
conſuetudo ut Eccleſia non ſit compatrona ratione
fundi, ſed præſentatio tantùm ſpectet conſtruentibus
& dotantibus Capellam, vel Altare in ipſa Eccle-
ſia, &c. Et ſequitur Lambert. *ibi n.*4. ſubdens quod
ideo diceret, non ex inadvertentia, ut dicit Abbas,
non obſervari, quod Eccleſia ratione fundi non ſit
patrona Capellæ, vel Altaris intus eam fundatæ,
ſed ratione hujus conſuetudinis, quam vidiſſe ſer-
vari ait numero præcedenti, & ita etiam videmus
ſervari in Hiſpania. Nam nunquam Eccleſia con-
currit in præſentando ad hujuſmodi Capellas, &c.
ſed conſtructor, & dotator, & eorum ſucceſſores
tanquam patroni ſoli, ſequitur etiam Gonzalez *ſu-
pra n.*13.

42 Rurſus prædicta doctrina non * procederet, etiam
ſecluſa conſuetudine, quando faciens Capellam ſol-
veret aliquid Eccleſiæ pro fundo, id eſt, el ſitio,
ut ſolet fieri in Hiſpania, nam tunc non poteſt dici
Eccleſiam ponere fundum, cum illi ſolvatur pre-
tium pro illo. Quod videtur poſſe fieri, nam permiſ-
43 ſio, & licentia ibi ædificandi * videtur pretio æſti-
mabilis, & non quid ſpirituale, & poſt hæc tradit
Gonzalez *dict. gloſ.*10. *n.*14. & 15.

44 Tertiò declaratur ſola fundat. (hoc eſt fundi aſſi-
gnat.) non ſtatim quæri jus patron. ſed ſecuta con-
ſtructio, & dotatio, vel ab ipſo fundatore, vel ab
aliis Abb. *conſ* 106. 2. *p.* Roch. *in prin. n.3. & verb.
fundavit. quæſt.*2. Corraſ. *ſupra n.*15. & Greg. Lopez
*d. l.*1. *gloſ.*3. & vide. Lambert. 1. *p.*1. *lib qu.*1. *art.*1.
*ſub n.*16. *&* 3. *quæſt. art.* 1. *&* 4. *qu. art.*1. Nam non
poteſt quis dici patronus Eccleſiæ, quæ nondum eſt,
forteque non eſt futura, *cap. ad audientiam 2. de Ec-
cleſiis ædifican.* & Corraſ. *n.* 13.

45 Eccleſia tamen, * ſeu capella incepta ædificari,
ſeu poſito primo lapide cum conſenſu ordinarii, ſta-
tim etiam ante perfectionem videtur acquiri jus pa-
tronatus, licet non exercitum, & effectus ſtabilis
procedat ex adimpletione cauſæ quam facit Lamb.
*d. q.*4. *art.*9. Si enim pœnituit, & reliquit ædificium,
non acquiritur ei jus patronatus: ſed perficienti, Paul.
de Citad. 3. *p. cauſa* 1. *q.*14. & Gregor. Lopez *dict.
lib.*1. *gloſ.*5. & Azeved. *conſ.*10 *n.*13.

46 Nam licet tale ædificium inceptum non * poſſit
adhuc dici Eccleſia, vel Capella propriè, tamen ex
quo cum authoritate ordinarii eſt inceptum, eſt locus
pius, & religioſus, maximè ſi ibi eſt fixa Crux &c. ut
in c. nemo 9. de conſecratione diſtinct. Duran. *de ritib.
lib.*1. *c.*2. *n.*7. & ſic in illo cadit jus patronatus.

47 Et addit Lambert. ſuprà * quod ſi dos daretur in
limine fundationis Eccleſiæ, vel poſt, ante tamen
conſecrationem, & etiam ante perfectionem ædifi-
cii, adhuc diceret cadere exercitium juris patron.
ut præſentetur Rector, ſaltem pro adminiſtranda
dote, licèt non quoad alia, &c. Eccleſia etenim
48 incepta * ſtatim capax eſt dotis, juxta dicta, & ſic
dos in ſpecie aſſignata, & donata ante affixionem
primi lapidis, ſtatim poſt illius affixionem ei acqui-
ritur abſque traditione ad *l. fin. Cod. de Sacroſanct.
Eccleſiis.*

49 Nec obſtat * quod Eccleſiæ conſtruendæ quæ
non eſt, non poteſt fieri donatio *c. Abbate de re*

judicat. in 6. *& d. ca. ad audientiam* 2. & ibi Abb. *n.*3.
& Rota in Gienen. præſtimonii infra relata. *ultim. par.
c.*2. *nu.*195. Quamvis Eccleſia nondum conſtructa,
poſſit etiam hæres inſtitui, & ſibi legatum relinqui
cap. 3. *de teſtament.* & ibi Abb. *nu.*2. & Imola *nu.*6.
Guil. Benedic. *in repet. c. Raynutius de teſtamen. verb.
& Soboles quam geſtabat in utero. nu.*52. & Mieres *de
majoribus* 1. *par. q.*36. *nu.*3. & fuit reſolutum coram
D. Orano, in una Sutrina Monaſterii de anno 1598.
cujus differentiæ rationem tradunt poſt Bart. Abb.
Guil. Benedic. & alios ſupra. Nam reſpondetur id
non procedere in dotatione * ex cauſa dotis, quæ re- 50
ctè poteſt fieri Eccleſiæ conſtruendæ non ſolum obli-
gando ſe dotaturum, & traditurum, ſed etiam ſtatim
aſſignando, & donando bona pro dote, ut *in dict.
cap. nemo*, ubi Archid. & Domin. explicantes illud
verbum. *Diffiniat.* id eſt, *diffinitivè tradat*, vel, *ad
tradendum per publicum inſtrumentum ſolemniter ſe
obliget*, & Rochus *dict. verb. & dotavit, quæſt.* 7.
Lambert. *d.*1. *par.*1. *lib. qu.*5. *art.*10. non ut ſtatim
acquiratur Eccleſiæ, ſed cum fuerit ædificata, vel ſal-
tem incepta, ſicut Eccleſiæ conſtruendæ poteſt con-
cedi privilegium, non ut ſtatim ſit privilegiata, ſed
poſtquam fuerit conſtructa, Abb. *in dict. cap. ad au-
dientiam nu.*2. ſic intelligens text. *ibi*, & Guido Papa
*deciſion.*267. *& ibi add.* Rancbini, & Guil. Benedic.
ſupra *nu.* 15. & alii.

Quartò declaratur ſub conſtructione, * ſeu fun- 51
datione, comprehendi etiam reædificationem, ex qua
cum Eccleſia eſt penitus deſtructa, ſeu diruta, ita ut
nova conſecratione indigeat, acquiritur jus patrona-
tur perinde ac ſi ab initio conſtrueretur, quamvis re-
ficiens Eccleſiam non penitus deſtructam, non efficia-
tur patronus ita gloſ. *in ca.*13. *de jure patronat.* quam
D. ſequuntur Staphil. ſupra *n.* 6. *&* 7. Rochus *verb.
conſtruxit, q.*81. *n.*12. Lambert. 1. *p.*1. *q.*6. *art.*2. Man-
doſ. *d. tit. de reſervat. juris patr. verſ. magna eſt. diſp.*
Greg. Lop. *d. l.*1. *gl.*3. A. Rochus Veronen. ſuprà
Zerola *d. §.*2. *ad fin.* (Qui tamen aliquantulum va-
riat 1. *par. verb. Eccleſia §.*9.) Rota in una Regimen.
Archipresbyteratus 13. Januar. 1553. coram Domino
Ant. Auguſt. in qua fuit reſolutum. Jus patronatus
conceſſum à Papa ex cauſa reparationis Eccleſiæ,
quaſi collapſæ, eſſe revocatum per revocationem
conceſſionum juris patronatus, præterquam ex dota-
tione, & fundatione, quia Eccleſia non erat reſtituta
à fundamentis, unde non poterat dici ex fundatione,
ſed ex privilegio, &c. Et in una Bononien. juris pa-
tronatus, 21. Martii 1574. coram D. Robuſterio,
quæ eſt 1. *par. diverſor. dec.*159. *n.*1. *&* 2. *& in noviſſ.*
Farin. 565. & in una Peruſina de Confinio, 3. De-
cemb. 1576. coram D. Blancheto quæ eſt eadem 1.
*part. deciſ.*306. & in una Valentina parochialis de Co-
ſentayna 26. Januar. 1582. coram D. Seraphino quæ
eſt 2. *part. diverſ. deciſ.*269. *num.*2. & in Placentina
parochialis de Mirabel infra adducta *n.*117. in Pata-
vina de qua infra *n.*121. & in Valentina de Carletis
infra relata *nu.*127. Et ita eſt accipiendus Menochius
*de præſcript.*90. *n.* 6. dicens acquiri jus patron. reædi-
ficatione, & poſt hæc tradit Gonzalez *d. gl* 18. *n.*55.
allegans etiam deciſ. Sarcan. & Conſpatan. de quibus
infra *n.*122. Leo *dec.*11. *n.*1. & Grat. *diſcept. forenſ.
cap.*177. *n.*26. *&* 27.

Quintò declaratur ita demum acquiri jus * patro- 52
natus ex dotat. ſi ſit congrua, & ſufficiens, nam do-
tans inſufficienter non efficitur patronus, gl. *in cap.
quicumq.*2. 16. *q.*7. Abb. *in c. ad audientiam* 1. *de Ec-
cleſ. ædifi. n.*4. Roch. *verb. & dotavit. qu* 8. *&* 9. Lam-
ber. 1. *par.*1. *lib. q.*5. *art.*12. Greg. Lopez *d. l.*1. *gloſ.*3.
& 5. A. Roc. Veronen. *ſupra* & Rota *dec.*528. *ſub n.*2.
part. 1. *diverſ.* & cenſuit S. Cong. Concilii ut in
ſequ. declaratione, ſuper *c.* 4. *ſeſſ. de refor.* dotans in-
ſufficienter quod arbitrabitur ordinarius, non acqui-
rit jus patronatus, ſed dicitur benefactor.

53 Quod procedit, * etiam si dos minus congrua sit assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro congrua, Roch. *d. quæst.* 9. quicquid dicat Lambert. *ibi art.* 3.

Si tamen concurrunt plures in dotatione, dantes simul dotem competentem, licet inæqualiter & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter patroni: sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione Abb. *d. n.* 4. *& in rubrica de jure patron. nu.*6. Rochus *d. verb. & dotavit. quæst.*12. Lambet.1. *part.*1. *li. q.*3. *art.*5. Corras. *d. ca. ultim. n.*14. Gregor. Lopez *d. gl.*5. & A. Roch. Veronen. suprà & censuit S.Congreg. ut in sequen. declaratione, super *d. c.* 4. Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etiamsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium secum, videtur ipsi communicare jus sibi competens in illo patron.

54 Sexto declaratur, * acquiri jus patronatus ex dotatione Ecclesiæ etiam jam constructæ, & etiam jam consecratæ, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret, Innoc. *in rubr. de jure patron.* Cardin. & Abb. *n.*9. *in c.*3. *eod. tit.* idem Abb. *cons.* 59. 2. *par.* Selva *de benef.*1. *par. q.*5. *circa fin. n.*181. Rochus *verb. & dotavit. q.*2. & 3. Lamber. 1. *p.*1. *lib. q.*5. *art.*15. *& quæst.*6. *art.*1. & Greg. Lopez *d. l.*1. *gl.*3. & 6. dicentes communem, A. Rochus Veronen. supra, & Zerola 2. *p. verb. jus patron. sub* § 3. Rota *d. dec.*528. *p.*1. *diversor. & decis.*99. *part.*2. Circa quod vide infra 6. *not.* à *n.*122.

55 Quamvis contradicat glos. *in ca. piæ * mentis* 16. *q.*7. quem sequitur Felin. *in d. c. cum venerabilis de excep. nu.*37. dicens quod ad hoc ut quis sit patronus, requiritur assignatio dotis, tempore fundationis, non post. Et est declaratio S. Congreg. Concilii
56 super *d. c.*4. *sess.*21. *de reform.* quæ sic ait. * Cong. Concilii censuit, quod Ecclesia matrix, seu parochialis, non acquirit jus patr. in Ecclesia fundata intra suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futuræ, sunt loco dotis, quia ad hoc ut acquiratur jus patronatus, requiritur quod assignatio dotis fiat tempore fundationis, & non post; & limitatur quando Ecclesia ex necessitate populi construitur, ut *cap. ad audientiam de Ecclesiis ædifican.* quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & Rector Ecclesiæ erunt ambo patroni ut *d. cap. ad audientiam.* Et alia quæ ait, Congreg. respondit Episcopo Montis Regalis, quod si ipse judi-
57 caverit, * dotem quæ à quodam laico promittebatur, junctis obventionibus (nam ex necessitate populi construenda erat,) esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de novo erigenda, in terminis hujus decreti illam erigat, & Presbytero qui nominatur, si per examen illum idoneum ad regendam Ecclesiam invenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice. Unde ait S. Congregatio ad acquisitionem juris patronatus, dotem debere assignari tempore fundationis, & non post, nisi quando ex necessitate populi construitur Ecclesia.

58 Sed respondetur id solum † procedere in specie, de qua ibi, in qua oblationes futuræ non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, quia illæ non dantur ab Ecclesia matrice, sed eo ipso quod Ecclesia parochialis est fundata, ad illam de jure pertinent, & non ad matricem. Et illa ratio non est applicanda ad casum quando datur Ecclesia constructa, quæ erat sine dote.

59 Septimò declaratur, * quod licet ex dotatione acquiratur jus patrona. non tamen ex simplici donatione, legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant pro dote, tacitè, vel expressè, quia simpliciter donans vel legans, videtur potiùs benefactor, quam dotator & acquisitor juris patronatus, & jura indulgent jus patron. non benefactori, sed dotanti, *dict. cap. filiis* 16. *quæst.* 7. tradit post alios Rochus, *dict. verb. & dotavit. quæst.* 6. Lamber. *dict.* 1. *part. lib. q.* 6. *art.* 1. & 2. Gregor. Lopez *dict. glos.* 5. & Zechus *dict. ca.*12. *n.*12. *versic. notandum autem*, & fuit tentum per Rotam in una Imolen. juris patron. 7. Junii 1577. coram D. Cantucio, quæ est 2. *p. divers. dec.*167. *nu.*3. Et in una Aretina Capellaniæ, seu juris patron. 16. Decembr. 1594. & 10. Mar. 1595.
coram † D. Seraphino fuit resolutum, Jus patronatus 60
competere ex dotatione, non ex donatione, quia tunc potiùs est benefactor quam patronus, & donator, ut *in d. decis.* 167. & sic jus patron. potiùs competere hospitali, cui donata fuerunt bona, ut posset habere Capellanum, qui pro ipsius donatoris anima celebraret, ex quibus dotata fuit Capellania, quam ipsi donatori, cum non constet donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, & publica voce, & fama & patronatus prætensæ familiæ donatoris, nihil facere, non concurrente quasi possessione præsentandi, Cassad. *decis.*2. *de probatio.* Put. *decis.*60. *lib.*1. maximè si deponunt per verbum præsentis temporis, & sic non probant de tempore ante motam litem, Abb. *in c. licet de testibus n.*3. & magis credi aliis testibus, in contrarium deponentibus de publica voce, & fama, pro hospitali habentibus concurrentem quasi possessionem præsentandi pro hospitali, & ultimum statum, qui solet attendi ad judican. qualitatem beneficii, Put. *dec.* 189. & 192. *lib.*1. Decius *consil.* 126. *&c. & cons* 90. *num.* 28. *lib.* 1. cui videtur accedere Gratian. *decisione* 177. *num.* 28.

Unde malè ait Menoch. *d. præsump.*90. *n.*6. acquiri 61
jus patronatus ex dotatione.

Octavò declaratur * quod fundans, construens, 62
vel dotans Ecclesiam, seu beneficium, acquirit jus patron. etiamsi illud non reservaverit, dummodo expressè non remiserit, *c. nobis de jure patron.* & est receptissima conclusio, Staph. *d. tit. de modo & forma impetran.* §. *de juris patr. prærogativa n.*5. & post alios Roch. *verb. & Ecclesiam fundavit q.*8. *n.*12. latè Lamber.1. *par.*1. *li. qu.*2. *art.*4. Greg. Lop. *d. l.*1. *gl.*6. Flam. Paris. *de confiden. q.* 28. *n.* 231. Zerola sic intelligendus *d. verb. jus patro.* § 2. *in princ.* Marc. Anton. Genuen. *in d. praxi c.*61. *n.*14 & Rota *dec.*5. *de jure patr. in antiq. & d. dec.*167. *nu.* 4. quicquid in contrarium scripserit Paul. de Citad. 3. *p. can.* 2. *q.*5. *ex n.*12.

Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, * potest 63
in totum, vel pro parte remittere jus patronatus, & limitare illud inducere in præjudicium hæredum, vel descendentium, ut sibi placuerit, *ca. significavit, de testibus c.*1. *de jure patr. in* 6. ubi Archid. & alii, Bald. *in l.*2. *C. de in jus vocand.* Roch. *verb. ipse vel is, n.*18. Lamber.2. *par.*1. *lib. q.*2. *art.*2. & 4. Rota in una Cremonen. juris patron. 18. & 21. Maii 1578. coram D. Robusterio quæ est 1. *p. divers. dec.*385. ubi tamen
Rota id intelligit, * Si fundator expressè exclusisset 64
hæredes vel limitate, & taxativè induxisset solummodo pro talibus, non autem quando simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam non ideo excludit se ipsum, & suos hæredes, & *cons.* Ancbar. 81. quod ait communiter receptum, & Calder. 4. *de jure patron.* qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint unquam ab illis nominatis exclusi, quinimò, ab initio cum illis inclusi, nam provisio hominis, non facit cessare provisionem legis, &c. contra *consilium* Gemi. *quadragesimum quintum*, qui ait, quod expressio aliquorum patronorum censetur facta ad exclusionem aliorum, &c.

Et ista decis. Rotæ fuit bis confirmata coram D. Seraphino, nono Junii & 25. Novembr. eodem anno 1578.

Sed consi. Gemin. videtur & menti fundatoris;

&

65 & praxi, † maxime in Hispania conformius, & consonat *consil.* Calder. 5. *dict. tit. de jure patr.* & accedit doctrina Lambert. 2. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 4. *nu.* 6. ubi ait, quòd si facta fuisset reservatio per patronum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transiret ad extraneos, maxime si apponeretur dictio tantum.

66 Si tamen fundator relinquat jus patronatus filio suo,* & descendentibus, & ille decedat sine descendentibus relicto hærede collaterali, vel extraneo, ut in terminis *d. cons.* Ancharran. tunc jus patronatus transibit in talem hæredem, ex quo filius decessit sine descendentibus, & casus iste tanquam omissus, relinquitur dispositioni juris communis, *l. commodissimè ff. de lib. & posth.* & jus patro. fit liberum *l. qui solidum §. prædium. ff. de lega.* 2. Achil. *deci.* 300. seu *unic. de donat* Gam. *dec.* 193. *& ibi add.* Flor. Menoch. *cons.* 90. *l.* 1. Spino *de testam. glo.* 19. *n.* 57. & idem erit in similibus casibus. Et sic poterit procedere *d. cons.* Anchar. & quod cum en tradit Rochus *d. verb. ipse vel is n.* 19. & ita intelligit Lambert. *d. quæst. secunda, artic.* 5. & novissimè tenet Genuen. *in praxi c.* 101. *n.* 1. dicens, quòd jus patronatus relictum familiæ, seu illis de familia, extinctis illis non extinguitur, sed transit ad hæredes ultimi de illa familia, nisi ex verbis fundatoris appareat, ipsum limitare voluisse jus patronatus, ut ad alios non transiret quam ad expressos, &c.

67 Unde etiamsi fundator * reservaret jus patronatus sibi, vel alii, verbi gratia, Petro, transiret ad ejus hæredes ex testam. seu ab intestato, Calderin. *dict. cons.* 4. *de jure patr.* Anchar. *d. cons.* 81. Roch. *verb. Ecclesiam fundavit. q.* 8. *in fi.* & Lambert. *d. art.* 4. *&* 5. nisi illa reservatio esset facta, cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet jus patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non ultra, Lambert. d. art. 4. n. 5.

68 Licet autem à princ. possit fundator remittere † jus patronatus, vel illud ordinare prout voluerit eo tamen inesse deducto, & perfecto authoritate ordinarii non potest illud revocare, seu mutare, nec tollere ab eis quos voluit esse patro. &c. Roch. *verb. ipse vel is, n* 33. Lamber. 1. *p.* 1. *l.* 5 4. *art.* 10. *n.* 4. *&* 2. *part. q.* 1. *art.* 21. *n.* 5. Rota *dec* 228. *sub n.* 1. *p.* 1. *diversorum, & dec.* 535. *novissim. Farin. n.* 1. *&* 2. & Gratian. *dec.* 177. *nu.* 1.

69 Unde etiamsi reservavit jus patronatus * sibi, & filiis, & descendentibus suis, aut consanguineis, seu illius de parentela, non poterit illud renuntiare, seu transferre in alium, in præjudicium filiorum, & descendentium, aut consanguineorum, licet in hoc contra teneat Roch. *d. verb ipse vel is, q.* 35. *n.* 72. & Lambert. 2. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 6. *& art.* 8. *n.* 7. & Gratian. *dec.* 177. *à n.* 13. Et nostra sententia comprobatur ex eo, quod in simili de feudo, & emphyteusi accepta à patre, pro se & filiis, cum communi, tradunt Jas. *in l.* 2. *C. de jure emphyt. q. ult. à n.* 207 Covar. *l.* 2. *variar. c.* 18. *n.* 2. Alv. Valascus *de jure emphy. q.* 49. *n.* 6. & novissimè Rod. *de annuis redditibus l.* 2. *q.* 22. *n.* 37. *& seq.* & alii relati ante Gab. *concl.* 2. *de jure emphy. n.* 6. *&* 44.

70 Et à fortiori, * id non poterit facere patronus successor; & tenet Franc. *in cap.* 1. *de jure patr. in* 6. *sub nu.* 4. cum Anch. *ibi* Roch. *d.* 33. *n.* 72. *&* 73. & Covar. *d. c.* 18. *n.* 10. & Molina *de Hispanorum primog. l.* 1. *ca.* 24. *n.* 315. cum aliis quos referunt, & sequitur Gratian. *sup. à n.* 17. Quicquid contra teneant Calder. *cons.* 19. *de jure patron.* & Lambert. *ubi proximè*, quorum ratio quod tunc transfertur jus gradatim, de patre in filium, unde stante primo gradu cessat secundus, & sic juvante patre filius nullam potestatem habet in jure patronatus, &c. solum probat quod vivente possessore ad ejus vitam, renuntiatio seu translatio ista fieri possit absque sequentis præjudicio, ut per Covarru. *ibi*, & comprobatur ex eo, quòd de feudo, seu emphyteusi antiqua sine controversia tradunt Doctores, ut per Jas. A. Anton. Gal. *suprà* Jul. Clarum. *§. emphyteusis, q.* 16. *& §. feudum, q.* 41. Pinel. *in l.* 1. *C. de bonis mater.* 3. *p n.* 97. *& seq.* & Valas. *sup. d. n.* 6. *&* 9. & alios, illudque verum existimo etiam ubi patronus jus patr. dedit, seu renunciavit Ecclesiæ cujus patronus erat, ut in specie *dicto concilio* Calderio. nam eadem militat ratio, licet dubitet Covarru. *suprà*.

Nonò declaratur jus patron. acquiri * ex prædictis 71
causis, interveniente authoritate, & consensu ordinarii non alias, *l. cap. nobis*, & ibi Dd. *de jure patron.* Calder. *cons.* 5. *eod. tit.* Staphil. *sup. n.* 1. 2. 6 *&* 7. Selva 1. *p. q.* 6. Roch. verb. *pro eo quod de diœcesani consensu*, Lamber. 1. *p.* 1. *l. q.* 2. *art.* 3. *cum seq.* ubi late de hoc Corras. *d cap. ult. n.* 3. 4. *&* 13. Mandos. *dict. tit. de reservat. juris patron. vers. magna est disput.* Gregor. Lopez *d. l.* 1 *gloss* 6 Did. Perez *d. l.* 1. *q.* 3. Fulcus *de visitatione, lib.* 2. *c.* 10. *nu.* 5. Navar. *d consil* 7. *de jure patron.* A. Rochus Veronen. *supra*, & Zerola *d. §.* 2. Rota *decis.* 222. *&* 223. *n* 3. *par.* 1. *divers.* & in causa Imolen. juris patron. 18. Nov. 1578. coram Do. Cantucio, quæ est 2. *p. diver. dec.* 85. in qua fuit resolutùm. Abbatem habentem potestatem dandi licentiam ædificandi Ecclesias intra suam parochiam in quandam consequentiam, habere etiam facultatem præstandi authoritatem & consensum creationi, & acquisitioni juris patr. cum regulariter non soleant Ecclesiæ ædificare sine acquisitione juris patro. & sic potestas dandi licentiam construendi Ecclesiam trahit secum tanquam quod consecutivum, potestatem consentiendi acquisitioni juris patrona. & dict. potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam, videtur concedi ad finem, ut ædificans acquirat jus patro. &c. Et fuit firmatum 23. Mar. 1579. ut *in dec* 99. *ead.* 2. *p.* Rota etiam in una Toletana juris patron. decimo octavo Mart. 1602 coram Domino meo Corduba.

Qui consensus sufficit, quod interveniat * ex post 72
facto, Roch. *d. verb. pro eo quod q.* 4 Lamber. 1. *p* 1. *l. q.* 12. *art.* 12. Corras. *sup. n.* 25. & Rota in Aquen. juris patron. 7. Novemb. 1601. infra relata *ultima p. cap.* 2. *n.* 209. quem vide.

Et an præsumatur iste consensus intervenisse, vi-
de * Selvam *supr.* Lamber. *d. quæst.* 2. *art.* 7. Man- 73
dos. *cons.* 23. *n.* 5. *&* 6. Mascard. *de probat. conclus.* 416. *n.* 4. & Menoch. *dict. lib.* 3. *præsumpt.* 90. *n.* 18. *& l.* 6. *præsup. nu.* 4.

Et in una Romana juris patr. † 10. Mar. 1595. 74
coram illustrissimo Mellino fuit resolutum. Assensum superioris in ædificatione Capellæ ad effectum juris patro. probari ex diuturnitate temporis ædificatione Capellæ, cum insigniis & armis visitatione Superioris Capellæ, uti de jure patro. & provisione Papæ, uti de jure patr. Calderin. *cons.* 12. *de jure patro.* Rochus *verb pro eo quod n.* 19. Lambert. *l* 3. *q.* 5. *art.* 4. Ripa *in ca. cum Ecclesia Sutrina n.* 97. *de causa poss.* Caputaquen. *dec.* 158. *p.* 2. *&c.* Et in una Lucana Capellæ 20. Junii 1567. coram D. Seraphino fuit etiam resolutum, Consensum intervenisse in fundatione, vel donatione ad acquiren. jus patron. ex cursu temporis præsumi, *&c.* Zerola *in dict.* praxi parte secunda verbo Ecclesia. §. quinto.

Vicarius autem Episcopi, * sine speciali mandato 75
non habet authoritatem ad reservationem juris patronatus Calde. *cons.* 3. *de officio Vicarii.* Ferret. *cons.* 327. 343. *&* 344. Sbrot. *de Vicario Episc. l* 2. *q.* 31. quem vide Zerola *in praxi* 1. *p. verb. Vicarius*, §. 11. 13. Rota in d. Placentina Parochialia de Mirabel. inf. adducta *num.* 117. sicut etiam Vicarius, sine speciali
mandato, non potest confirmare * donationem ju- 76
ria patronatus Calder. *cons.* 1. *de offic. Vicarii*, Rebuffus in forma Vicar. *n.* 184. Ferret. & Sbrotius *sup.* & tenuit alias Rota, Thanis *dec* 20. & in una Florentina de Artilba coram D. Chisanen. 12. Martii
1560. * Et quod confirmatio donationis juris pa- 77

tronatus obtenta à Legato Apostolico, cum narrativa quod accesserat authoritas Ordioarii, fuit judicata invalida, & surreptitia, quia non authoritas Ordinarii, sed Vicarii accesserat qui non potest confirmare, Rota *dec. 2. de confirmatione*, ut *ibi in novis.* Decius *in c. 1. eod. tit.* nec obstat clausula *quorum tenores, & supplentes* quia non possunt supplere, & tollere vitium non narratum, & falsitatem illorum, &c. & in d. Florentina 27. Maii ejusdem anni.

78 Et an † & quando præsumatur facultas Vicarii qui juri patronatus consenuit, vide *dict. dec. 98. p. 1. diversor. ex num. 7.*

79 Capitulum vero sede vacante, * potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, ut fiat patronus, Calder. *consi. 3. de jure patro.* Pavinus de offic. & potestat. *Capituli sede vacante 5. q. 2. p. n. 5.*

Et an regulares possint ædificare sine licentia Or-
80 dinarii, * vide Emanuelem Rodriguez, *qui reg. 2. tom. quæst. 49. art. 3.* & vide novam constitutionem Clementis VIII. præscribentem normam dandæ licentiæ ab ordinario ad ædificanda regularia monasteria datam 23. Julii 1603. quàm ponu sum. Bull. Quaranta *verb. monasteria & conventus*, & Man. Rodrig. *in collect. privilegiorum regularium bulla* 18. *Clem. VIII. pag.* 1228. & habetur *in Compend. constit. Castel. fol. mihi* 226.

Et an in Ecclesiis regularium possint fundari capellaniæ, seu capellæ, & acquiri jus patronatus in eis pro clericis secularibus, vide 7. *parte c. 10. n. 5.*

81 Tertiò notandum est, * quod licet Concilium Trid. *d. c. 9.* præservet jus patronatus competens ex fundatione, vel dotatione, noo refutat illud, quod alias potest probari secundum regulas juris communis, ut patet, ex illis verbis Concilii, *Aliasvè secundum juris dispositionem.* Quod sæpe Rota censuit, & tradunt Hiero. Gabr. *consil* 192. & 198. *l. 2.* & Menoch. *cons. 241. à n. 1.* præsertim *n. 7. l. 3. & cons. 336. à n. 1. l 4 & d. præsumpt. 90. à n. 9.* & facit dec. in causa Tuden. juris patron. 13. Jun. 1572. coram D. Lancelloto, quæ habetur, 2. *p. diversor. dec. 331. & dec. 798. par. 1. sub nu 4.* ubi habetur, quod in his, in quibus non præsumitur usurpatio immutatur per Coocilium, sed relinquitur in dispositione juris communis, & tradit Gonzalez *gl. 18. à n. 54.*

82 Unde non solum jus * patronatus probatur ex immemoriali, Hier. Gabr. *ibi*, & Valascus *consultatione* 163. 2. *p.* quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. *in c. quærelam de elect. n 9.* Fel. *in ca. causam, n. 6. de præscrip.* Mohed. *dec. 3. de jure patr.* alias 254. Rota *dec. 214. & 220. l. 2. & 243. & 254. l. 3. divers.* & in Pampilonen. Beneficii de anno 1557. & sup. relata 5. *p. c. 1. n. 551.* Marc. Ant. Genuen. *c. 61.* seu 63. à nu. 1. Leo. *d. c. 21. à n. 3.* & posthæc Gonzalez *supra n. 44.* & Concilium ibi, *Sive ex multiplicatis præsentationibus, &c.*

83 Sed etiam jus patronatus antiquum, * probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione præsentandi, secundum juris dispositionem, Achil. *dec. 4. n. 10. & 6. de jure patr.* Put. *dec. 60. & 140. in fin. l. 1.* Rota *dec. 481. l. 33. p. 3. divers.* & in Imol. juris patr. 25. Maii 1584. quæ est. 1. *p. divers. dec. 792.* & in Aretina Capellæ seu juris patron. de qua *supr. n. 61.* Mascard. *de probat. concl. 939. à n. 19. & concl. 753. n. 47.* Farin. *in praxi crim. 1. part. 1. q. 47. n. 133.* & de testi. sic intelligeodus *quæst. 69. nu. 132. juncto n. 134. & seq.* Gonzalez *supr. n. 56.* cum aliis infra adducendis, & in jure conferendi diximus *supr. c. 5.*
84 *à n. 144. & decis.* 189. *novissi. Farin. n. 5.* Ita ut non * censeatur revocatum per Concilium, ut fuit resolutum in causa Tirasonen. juris præsentandi, 5. Maii 1594. coram D. Penna, & postea 24. Januar. coram D. Lita, ut in dec. seq.

Tirasonen. juris præsentand. die Mercurii 5. Maii 1593.

FUit conclusum, jus præsentandi ad portiones competens Cap. Ecclesiæ Tirasonen. non fuisse revocatum per Conc. Triden. *sess. 25. c. 9.* nam licet Concil. præservet jus competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud quod aliter potest competere, & probari secundum reg. juris communis, ut patet ex illis verbis, *aliasvè secundum juris disposit.* quod sæpe Rota censuit & tradunt Gab. *cons.* 198. *lib.* 2. & Meooch. *consil. 241. nu. 1. & seq. l. 3.* Cum autem hic constaret de longæva quasi poss. Capit. Tirasonen. præsentandi ad varias Ecclesiarum S. Mich. & S. Baro. una cum portionibus annexis, probata per testes deponentes de publica voce & fama satis sufficienter dicitur probatum jus præsentandi secundum juris dispositionem, ita ut non censeretur revocatum per Concilium, cum prædicto modo etiam jus patron. probetur, Cassad. *decis. 2. nu. 4. de probat.* Bald. *in l. cum sup. nu. 1. Cod. de rei vendic.* Achill. *decis.* 6. incip. *fama quæ probat. tit. de jure patronat.* in impress. Decius *consil. 117. n. 3. vers. & ista conclu.* neque Capitulo Tirasonen. obstabat laudum de anno 1529. *cap.* 17. quod de jure non tribuebat jus præsentandi, quoniam Capitulum non prætendebat istud jus vigore laudi, licet laudum illud præservaret, prout hactenus fuerat consuetum & coram R. P. D. Blancheto patuit aut laudum quoque præsentatos ad Vicarias simul habuisse portiones, unde constabat de statu præsentandi. Dicebant item Domini satis posse dici jus præsentandi competere Capitulo Tirasonen. ex dotatione, nam cum Capitulum esset Rector prædictarum Ecclesiarum, & ad ipsum propterea pertinerent omnes decimæ, *c. cum contingat, &c. c. cum in tua de decimis*, & certam portionem earum, videlicet quinque partes de duodecim Ecclesiis istas assignaverit, satis dotasse dicebatur, & jus præsentandi legitimè acquisivisse, cum isto quoque modo secundum juris dispositionem jus præsentandi competat Hostien. *in sum. tit. de jure patron §. ex quibus vers. idem videtur si Ecclesiam dotavit.* Zabarel. *in rub. de jure patr. nu. 3.* Lambert. *de jure patr. l. 1. artic. 14. & 15. n. 2. & art. 18. p. 1. 5. q. principalis*, Rochus *eod. tract. in verb. dotavit, nu. 4.* ubi testatur de communi, quod etiam fuit decisum in hac causa, tam coram bonæ memoriæ Cantucio, die 18. Junii 1584. quam coram Bubalo 10. Febr. 1586. portiones antea fuisse dotatas, non faciebat cessare jus præsentandi acquisitum, ex augmento dotis, quod non tollitur per Concilium, præsertim quando apparet augmentum factum in evidentem Ecclesiæ utilitatem.

In eadem 24. Januarii 1594. coram D. Lita.

DUbitavi, an sententia † lata 5. Maii proximè 85
præteriti ad favorem Capituli Tirasonen. super Vicariis S. Michaëlis, & S. Barthol. & portionibus sit justa, vel injusta; ita ut sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini resolverunt dictam sententiam esse justam, & ideo esse confirmandam, constat enim de justitia illius, ex decisionibus factis coram Dominis Blancheto & Penna, quæ in disputatione præsentis dubii fuerunt præsuppositæ, ultra quod conclus. illa alias per Rotam in hac causa firmativa, satis justificatur, quod scilicet jus patronatus antiquum, probetur per famam publicam, juncta præsertim quasi possessione præsentandi, Bald. in *l. cum super, n. 1. C. de rei vend.* Decius *cons. 117. nu. 3. & cons. 174. nu. 2.* Ferretus 293. Menoch. 241. n. 22. Cassador. *dec. 2. n. 3. de probatio.* Achill. *dec. 5. de jure patron.* Put. 140. *in fin. l. 1.* Paleot. 27. & fuit dictum in causa Imolen. juris patronatus 28. Maii 1584.

1584. non obstare dixerunt Domini, quod fama non sit qualificata, hoc est, ex fundatione vel dotatione, quia in dubio fieri debet interpretatio pro validitate actus & sic, ut sit fama juris patronatus, ex fundatione, vel dotatione ad l. *quoties, de rebus dubiis cum vulgar.* & hinc est, quod sufficit testes dicere jus patronatus spectare de jure ad aliquem, cum idem sit ac si dicerent, ad eum spectare ex fundatione, vel dotatione: Achil. *decis.7. de jure patro.* ultra quod ex eo cessante videtur omne objectum quod constat Capitulum Tirasonen. dotasse dictas portiones, cum onere administrandi Sacramenta in dictis Ecclesiis, mediante assignatione quinque partium ex duodecim decimarum, quæ per ipsum Capitulum præcipiuntur, ut Rectorem dict. Ecclesiarum, adnotata per Lambert. *de jure patr. l.2. p.2. artic. 2. quæst.* 7. nec refert quod per prius dictæ Portiones essent dotatæ, cum unicuique earum esset assignata certa summa florenorum, quia fuit consideratum, quod dicta solutio fiebat portionariis ab eodem Capitulo Tirasonen. Unde sive illa consideretur uti dos dictarum portionum, sive ipsa assignatio quinque partium decimarum, quæ postmodum loco ipsius subrogata fuit: semper tamen verum erit dicere, dotem dictarum portionum, provenire à d. Capitulo Tirasonen. & bonis illius, cum subrogatum in omnibus & per omnia succedat in locum rei, in cujus locum subrogatur, ad text. *in l. si eum. §. qui injuriarum, si quis cautionibus* Ruin. *cons.* 169. *nu.*3. *l.*1. quo fit ut testes deponentes de fama juris patron. intelligi debeant respectu famæ juris patron. competentis Capitulo ratione dotationis, & sic ex illo tit. præcedenti, de quo apparet ad l. 1. *fin. de exceptione rei judic. l.2. Cod. de acq. poss.* Angl. *l. quædam mulier de rei vend.* Socin. *cons.*15 *l.*4. Nec obstare dixerunt Domini, quod non constat Capitulum Tirasonen. præsentasse ad portiones, sed solum ad Vicarios, quia cum fuerit resolutum coram Domino Blancheto constare de statu sufficienti, quod præsentati ad Vicarios simul habebant etiam portiones, necesse est fateri, quod talis præsentatio vires suas extendit, etiam ad portiones, quæ simul cum ipsis Vicariis vacabant, tum ex deductis *in dicta decis.* Tum denique, quia alias impossibile esset dare casum hunc, quod Capitulum habeat liberam facultatem, prout habet, præsentandi in Vicarios, quos voluerit in d. Ecclesiis, & quod tale onus administrandi Sacramenta illis substineatur per ipsos portionarios, cujus occasione eisdem etiam fuerunt assignatæ quinque partes decimarum, nisi demus, dictas præsentationes ad Vicarios Capitulo Tiras. præservatas etiam in vigore laudi Apostolica authoritate confirmati, extendere vires suas etiam ad portiones vacantes, simul cum ipsis Vicariis *argumento lib. 2. ff. de jurisdictione omnium judicum & l. oratio ff. de spons.* Nec Capitulum Borgiæ potest prætendere se gravatum, in eo quod condemnatum fuit in expensis, cum Rotæ stilus sit, ut Victus Victori regulariter in expensis condemnetur, nec talem condemnationem potuit prætendere injustam ex eo quod sententiam Rotalem habuisset pro se, quia cum illa ex eisdem actis fuerit revocata, justa dicitur condemnatio. Caputaq. dec.142. part.3. Vide alias decis. in hac causa adductas, *ultima parte c.* 2. *à num.* 235. Idem fuit resolutum in Spoletana jurispatron. 3. Jul. 1589. coram Bubalo novi. Farin. 520. & in Pampilonen. beneficii de Janzi 10. April. 1595. coram Mantica dict. noviss. Farin. 526. & in Aretina Capellaniæ 10. Martii, & Vercellen. beneficiorum 23. Jun. 1595. coram Seraphino, & in Aurien. parochialis 5. Decemb. coram Manzanedo, & in Faventina Capellaniæ 27. Jun. 1608. coram Penna fuit resolutum, quòd, Licet jus patronatus in antiquis probetur per publicam vocem & famam, id tamen habet locum, quando cum fama concurrit longa possessio præsentandi, quæ ad minus debet esse 40. ann. ut fuit decisum in Barchinonen. unionis 5. Dec. 1597. coram Gipsio, & in Lucana Jurispat. 7. Maii 1604. coram Coccino, & sæpe aliis. Et in Mediolanens. jurispatron. 4. Novemb. 1609. coram Ortembergo, quod constat de jurepatr. Felin. Castilioni: nam probatur ex forma juncta longissima quasi possessione, aliisque judiciis & adminiculis, juxta doctrinam Baldi *in leg. cum super de rei vend.* Dec. *cons.*116. *n.*3. *&* 117. *n.*3. Lambert. *lib.*2. *p* 2. *q.*10. *art.* 4. *n.*13. Cassad. *decis.2. de probat. cum aliis:* & sufficit quasi possessio 40. ann. ut declaravit Congregatio Concilii, & tenuit Rota in Barchinonen. unionis 5. Decembr. 1597. coram Gipsio.

Quamvis etiam solam famam sine, possessione probare jus patronatus in antiquis velit Menoch. *d. cons.* 336. *n.*14. *&* 15. *lib.* 4. *& d. præsump* 9. *lib.*3. *n.*11. Contra quem etiam est dec. Rotæ in Brachar. parochialis 1. Jul. 1592. supra relata *cap.* 5. *nu.* 41. *& dec.*580. *novis. Farin. n.*5.

Et dicta probatio videtur * sufficiens, etiam con- 86
tra Ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, ex adductis. Quamvis in una Pampilon. præeminentiarum coram Domino Mantica, in qua decimoseptimo April. millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, dixerunt Domini, Jus patronatus antiquum probari per publicam vocem, & famam, ubi concurrit legitima quasi possessio præsentandi. Puteus, *dicta decisio.* 40. *&* 160. *lib.*1. & in probatione juris patronatus, multum solere Rotam deferre enunciationis Ordinariorum, Rota decisione undecima de jure patronatus in novis, Puteus decisio. 23. dicta die, & 24. Maii ejusdem anni fuit dictum, Quod cessat usurpationis præsumptio, & res non agitur cum ordinario vindicante Ecclesiam in libertatem, non requiritur exactior probatio juris patronatus, ex Concilio Tridentino, Quæ aliàs, ex juris dispositione requireretur, ut sæpius fuit resolutum. &c. Quæ decisio Pampilonen. 10. April. est *d. dec.*529. 337. *novis.* Farin. & decis. 10. Novemb. est 335. & Vercellen. capellaniæ 7. Maii 1601. coram Millino dec. novis. Farin. 643. *n* 2. & 3. Idem etiam fuit resolutum in d. Pampilonen. 19. Mart. 1604. coram Coccino, etiam quod Episcopus esset causa. Nam fuit responsum, quod tunc requiruntur exactæ probationes, quando Episcopus est in causa, ex quo agit pro libertate Ecclesiæ, sed in præsenti non est in causa, ut vendicet libertatem beneficii, quia ex succumbentia Catharinæ non resultat libertas beneficii, sed jus patronatus acquiritur universitati de Janzi, fuit concessum, licet concessio non habuerit effectum, ex quo receptum est beneficium de jure patronatus Catharinæ, &c. Sed potiùs videtur dicendum, quod cùm * non agitur contra Or- 87
dinarium, sed contra alium tertium prætendentem jus patronatus, vel inter plures præsentatos, longè minores probationes sufficiunt, quam si ageretur contra Ordinarium, ut ait Gonzal. *d. glos.* 18. *n.* 59. quod fuit resolutum in Pampil. Beneficii de Janzi, decimo Aprilis, & 20. Novembr. millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram D. Mantica. Et in Fesulana jurispatron. 7. Feb. 1583. coram Bubalo, scilicet ex enunciativis in pluribus instrumentis antiquis bene probari jurispatron. Ferretus *cons.*393. *n.*7. *&c.* & aliàs sæpius.

Unde etiam ex enunciativis, * instrumentorum an- 88
tiquorum, emanatis à diversis personis, non suspectis, probabitur jus patronatus, Achilles *decis.* 7. *&* 8. *de jure patron.* Mascard. *d. conclus.*959. *nu* 29. Cabedo *de patron. Regiæ Coronæ cap.*34. *n.* 4. & Genuen. *in praxi c.* 61. *seu* 63. *nu.*25. *& c.*100. *num.*11. *&* 12. juxta tradita infra, *ultima parte cap.* 2. *ex numero* 248. Et fuit resolutum in una Mediolanens.

juris

juris patronatus, vigesimo primo Aprilis 1589. coram Domin. Comitulo, in qua dixerunt Domini, Ex enunciativis antiquorum instrumentorum emanat s à diversis personis resultare probationem æquipollentem famæ, ad Baldum & Castren. *in l. cum aliquis Cod. de jure deliberand.* & fuit tentum in hac causa, coram eodem. 29. Januarii præteriti. Ubi fuit resolutum, descendentiam antiquam probari per enunciativam plurium instrumentorum diversorum Notariorum, quia æquipollet famæ, quæ sufficit ad probationem hujusmodi descendentiæ. Puteus *decis.*618. *l.* 2. Famam autem publicam in antiquis legitimè probare jus patronatus, per ea quæ tradit Cassador. *decisione* 2. *de probatio.* Achil. quarta. *de jure patro.* Mohed. 352. Aymon. *consil.*322. *nu.*2. Ferretus *consil* 293. quod Puteus *decis* 140. & 160. *in fin. l.*1. declarat habere locum quod cum fama concurrit possessio præsentandi, nec obstare quod in dictis instrumentis non enuncietur jus patronatus competere, ex fundatione, vel donatione, ac proinde possit intelligi competiisse ex privilegio, vel præscriptione cujusmodi patronatus sunt sublati per Concilium *sess.* 25. *ca.* 9. *vers. reliqui*, quia cum sumus extra casum præsumptæ usurpationis, ex immemoriali probatur præsumptivè titulus fundationis, vel dotationis, *Felin. ca. causam quæ, nu* 7. *de præscript.* Achil. *decis.* 4. *de jure patron.* & hanc probationem admittit Concilium *d. c.* 9. *ibi*, sive etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum aliisve secundum juris dispositionem.

89 Rota in Gerunden. Beneficii * 20. Jun. 1597. coram Domino Orano, in qua Domini resolverunt Beneficium adjudicandum Jo. quia fuit infra legitimum tempus præsentatus, per præceptorem patronum, & de patronatu liquet, nedum ex enunciativis antiquis plurium instrumentorum quibus enunciatur beneficium esse de jure patronatus præcentoris, & fundatum fuisse à Raimundo præcentore, quæ vim habet famæ, & probat jus patronatus antiquum. Cassador. *decis.*2. *de probat. cum aliis*, verùm etiam ex multiplicatis præsentatio. ab anno 1457. usque ad annum 1591. repetitis, & effectum sortitis, ex his enim præsumitur jus patronatus ex fundatione, & dotatione fuisse quæsitum, Abb. *c. querelam*, *n.* 9. *de electio.* Decius *consil.*126. *n.*3. quibus plurimum confert assertio Ordinarii, in visitatione facta quod beneficium est de jure patronatus, & consensus vim præsentationis habet, Crescen. *decis* 2. *de jure patron.* nec adversatur, quod medio tempore non exhibeantur præsentationes, quoniam probatis extremis, media præsumuntur, non docto de contrario statu beneficii, Alciat. *reg.*2. *præsump.*22.
90 *nu.* 2. *Rota etiam in una † Curien. seu d. Gerunden. beneficii* 9. *Decemb.*1598. *coram Domino meo Corduba, in qua fuit resolutum.* Quod jus patronatus bene probatur ex pluribus enunciativis antiquorum instrumentorum à centum annis, & citra, in quibus enuntiatur fundatio beneficii, Aymon. *cons.* 332. Mohedan. *dec.*10. & 12. *de jure patronat.* licèt non enuntietur reservatio jurispatronatus, *capit. nobis de jure patronat.* maxime stante antiquissima possessione, & multiplicatis præsentationibus, effectum sortitis, &c. nec obstant Concil. sess. 25. c. 9. &c. Idem in alia Gerunden. beneficii de Cerviano 15. Decemb. 1599. coram Seraphino, & 3. Decembr. 1601. coram Lita, ut in decis 540. & 541. novis. Farin.

91 Et in una Burgen. Capellæ 11 Decembr. † 1600. coram eod. D. meo Corduba fuit resolutum, Quod inscriptiones antiquæ probant constructionem ad effectum jurispatronatus, concurrentibus aliis adminiculis. gl. *in c. cum causam de probation.* Aymon. *consil.*158. Decius 135. Cassadorus *decisione secunda de probatione.* Et fuit latè deductum in causa Hispalen. jurispatronatus 26. Martii 1590. coram Dom. Pamphilio, & pro adminiculis sunt plures enuntiativæ antiquissimæ, plusquam centum annorum, in quibus fundatio enuntiatur quæ habent vim famæ, & probant in antiquis. Nec obstat quod dictæ enuntiativæ haberent originem ab eisdem patronis, & personis suspectis, nam adhuc in antiquissimis probant fundationem, si sunt adminiculatæ, Achilles decisione septima *de jure patronat.* Puteus 149. lib.3. & fuit resolutum in Tudertina parochialis vigesimo primo Aprilis millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram Domino Penna, & in Regien. Hospitalis 16. Maii millesimo quingentesimo octuagesimo, coram Cantucio, nec refragatur, quod non probentur requisita Concilii, *sessione vigesima quinta, capite nono* ad proband. jus patronatus, quia cessante timore usurpationis, de qua ibi, sufficit probare jus patron. juxta dispositionem juris communis, Menoch. *cons.*241. *lib.* 3. *num.* 7. & fuit resolutum in causa Pampilonen. jurispatronat. 16. Jun. 1586 coram Domin. Orano, & in Aquilana Capellæ 7. Maii. 1590. coram Perusino, & alibi sæpe, &c. Idem in Jacens. portionis 16. Decemb. 1602. coram Millino, & in Comen. jurispat. 5. Maii 1603. coram Penna, & in Bononiens. jurispatr. de Marsiliis 16. Jan. & 27. Jun. 1608. coram Sacrato, & confirmatum 19. Decemb. ejusdem anni coram Manzanedo, & 6. Novembr. 1609. coram Ortembergo, & in Lucana capellaniæ 14 Decem. 1609. ubi, Quod jus patronatus probatur ex enunciativis antiquis a diversis instantiis & in diversis instrumentis contentis, quæ habent vim famæ, ut sæpe fuit decisum. Nec obstat Concilium *sess* 25. *cap.*9. quod circa jura patronatus privatorum nihil innovavit, ideoque statur ordinariæ probationi. Secundò, licet esset communitatis, tamen cessat usurpationis præsumptio ex assertione Episcopi in institutione anni 1401. ubi Episcopus agnovit dotationem. Secundò ex præsentatione anni 1451. in qua agnovit dotationem. Secundò ex præsentatione anni 1451. in qua notarius testabatur in actu præsentationis & institutionis, fuerat productum instrumentum fundationis capellaniæ: ex similibus enim actibus argui legitimum titulum jurispatr. & cessare præsumptionem usurpationis in communitate, respondit Rota in Lucana plebis 11 Martii 1591. coram D. Gipsio, Et in Firmana altaris de Doctoriis 15. Febr. 1610. coram D. Marcomontio fuit resolutum, quod institutio, &c. R. instit. jurispatr.

Et in proposito quando dicatur jus patron. * anti 92
quum, vide dicta infrà *d. ultima parte c.* 2. *ex nu.* 162. juxta quæ dicendum est, respectu testium, requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorum, 100. & facit declaratio quædam super *d. c.*9. ibi, Qui hominum memoriam excedat. Requiritur ergo tempus immemoriale, quod si probandum est per testes sufficere 60. annos si per scripturas 100. *Rota tenet.* Flam. paris. *de consid. q.*28. *n.*235. Leo *cap.*21. *num.*5.

Et sic accipiendum, quod * ait Marcus Anton. 93
Genuen. *dict. cap.*61. *nu.*2. & declaratio S. Congreg. Concilii, quæ sic ait. Jus patronatus ex solis præsentationibus continuis effectum sortitis, & memoriam hominum excedentibus probatur, licet in eis nulla sit facta mentio de fundatione aut dotatione, quæ ferè eisdem verbis ponitur infrà *n.*141. & per Gonzal. *gl.*18. *n.* 46.

Et conducunt ad prædicta dec. Rotæ in * causa 94
Comen. Capellæ coram D. Penna & in causa Romana unionis, seu juris patronatus, coram Dom. Orano, quæ sic se habent.

Comen. Capellæ 17. Junii 1591. coram D. Penna.

QUia vacante ista Capella S. Martini plebis fini Comen. diœcesis per obitum Joannis Anton. Caſſadori de 1587. ordinarius Comen. tanquam Beneficium liberæ collationis, illam contulit Septimo de Eucris, Domini verò de Caſſadori, & de la Porta cives Comen. tanquam patroni, ad illam præſentarunt Hieronymum Caſſadorum, ideò acta lite in partibus etiam lata ſententia Canonicatoria juris patronatus per Vicarium Papien. ad favorem Hieronymi, & cauſa per appellationem introducta in Rota in hac poſitione, in qua unum tantum pars informabat, dubitavi, an conſtaret de jure patronatus præfatæ Capellæ, ad effectum ut de illo conſtaret proviſio ordinarii, nulla decerneretur, Quod dubium continet duas partes, unam expreſſam, an ſcilicet de exiſtentia juris patronatus, alteram virtualiter de deſcendenna Hieronymi præſentandi ab antiquis patronis familiæ de Canizariis. Et quantum ad primam partem domini tenuerunt conſtare de jure patronatus. Primò ex præſentationibus factis ab anno 1465. uſque ad ultimam vocationem de anno 1587. quæ omnes, una poſt aliam, per ſpatium 120. annorum etiam amplius effectum habuerunt, Abb. *in c. quærelam. n. 9. de elect.* Zabar. *clem. 2. q. 5. de jure patr.* Decius *conſ. 126. n. 3.* Caſſador. *deciſ. 7. de jure patr.* quod maximè procedere videtur in iſtis privatis perſonis, de quorum jure patron. agebatur, in quibus ceſſat præſumptio uſurpationis, de qua in Concilio Triden. *ſeſſ 25. c. 9.* in his enim nihil eſt per Concilium innovatum, ſed remanet in diſpoſitione juris communis, ut ſæpè Rota cenſuit. Effectus verò ſubſecutus, ex eo ſatis probatur, quod per obitum unius præſentati, alius præſentatus extiterit, Oldrad. *conſil. 229. nu. 2.* Lambert. *de jure patron. l. 2. p. 2. q. 10. art. 7.* quod ſervat uſitatus Rotæ ſtilus, ut in una Forolivien. juris patron. coram R.P.D. Blancheto de anno 1585. iſta verò continua in præſentationem, ſatis dilucidè deducitur in reformanone facti pro Hiero. nam vacante iſta Capella de anno 1465. per obitum cujuſdam Ambroſii de Mazonibus, Gabriel de Lavizariis, una cum quibuſdam aliis præſentavit quendam Stephanum de Vacanis, qui fuit tunc inſtitutus per præpoſitum plebis finis, in cujus plebanatu extitit iſta Capella, ad quam ex antiqua conſuetudine inſtitutio dicitur ſpectare, licet tunc ad cautelam, per vicarium Comen. ad eandem præſentationem, idem Stephanus confirmatus, & inſtitutus extiterit, effectum iſtius præſentationis, evidenter probat poſſeſſio ejus vigore ſubſecuta, uſque ad annum 1515. quando vacante eadem Capella, per liberam reſignationem ejuſdem Stephani de Vacanis, Catharina & Martha Sorores de Lavizariis, tanquàm neptes ex Christophoro filio ſupradicti Gabrielis ejuſque univerſales hæredes præſentaverunt Joannem de la Proba, eidem præpoſito plebis finis, cujus ſimiliter effectuationem oſtendit ſubſecuta poſſeſſio uſque ad annum 1531. de quo vacante Capella per obitum ejuſdem Joannis d. Martha, Thomas & Eugenia fratres, ut filii & hæredes ſupradictæ Catharinæ & Gaſparis de la Porta ejus mariti, præſentaverunt Donatum de la Porta proprium fratrem, qui per eundem præpoſitum fuit ſimiliter inſtitutus, hoc autem Donato de anno 1541. in manibus ordinarii liberè prædictam Capellam reſignante, idem ordinarius de conſenſu Marthæ, & ejuſdem Donati, uti filii, hæredes Catharinæ, illam contulit Joann. Anton. Caſſadoro, qui pacificè illam poſſedit uſque ad obitum de anno 1587. conſenſum autem per patronos in proviſionibus Beneficii juris patronatus, habere vim præſentationis, & ſtatim jus patronatus continuare exploratum eſt Abb. *in cap. cum dilectus n. 8. de jure patronat.* Lambert. *de jure patronat. p. 1. l. 2. quæſt. 6. num. 22.* Decius *conſil. 126. circa fin.* quod ſæpè in Rota decretum eſt, noviſſimè coram R. P. D. meo Pamphilio in illa Salernitana rectoriæ de præſenti. Nec obſtat, inſtitutiones vigore iſtarum præſentationum, factas fuiſſe à præpoſito, qui de jure non habet poteſtatem inſtituendi, quia ſtante antiqua, & laudabili conſuetudine per quam ad ipſum canonica inſtitutio, & confirmatio iſtius Capellani pertinere dignoſcitur, ut in pluribus inſtrumentis enuntiatur legitimè potuit inſtituere, Lapus *alleg. 78. num. 9. & ſeq.* cum inſtitutio, inferioribus prælatis ex privilegio, conſuetudine, vel diſpoſitione teſtatoris competere poſſit, Balba. *in c. ſuper eo de officio deleg.* Lambert. *de jure patron. p. 3. lib. 2. q. 1. art. 19.* Secundò, pro jure patronatus ſentiebant domini antiqua ſententia lata de anno 1488. ad favorem prædicti Gabrielis de Lavizariis in qua, contra alios, qui ſimul præſentaverunt, declaratus fuit unicus patronus in ſolidum hujus Capellæ, Mohedanus *deciſ. 227.* quia eſt ſuper jure patronatus, facit ſtatum *l. ingenuum ff. de ſtatu hominum.* Achilles *deciſ. unica de ſtatu Benef.* & facit jus quoad omnes, Puteus *dec. 98. n. 11. lib. 1.* Creſcentius *dec. 12. de probatione* in impreſſis, quam juſtificant dicta teſtium tunc examinatorum deponentium de auditu à majoribus & publica voce, & fama, præfatam Capellam fuiſſe fundatam, & dotatam per anteceſſores Gabrielis *quod ſufficit.* Ant. de Butrio, Areti. Felin. & alii *in cap. veniens de teſtibus* Bart. *in l. admonendi n. 45.* ubi *Jaſ. n. 242. ff. de jurejuran.* concurrebant præterea inſignia iſtius familiæ de Lavizariis, inſculpta in lapide marmoreo iſtius capellæ, ut quidam teſtes deponunt ad tradita per Ripam in *cap. cum Eccleſia num. 97. de cauſa poſſeſſionis* & alia adminicula, in facto conſiderata, ex quibus in controverſia concluſum fuit pro jure patr. quantum ad ſecundum dubium, partem de deſcendentia Domini inclinabant in affirmativàm, quod eſſet ſufficienter probata.

*In eadem * coram eodem 29. Maii. 1592.* 95

QUoniam unica tantum parte informante 17. Junii 1591. facta fuit deciſio ad favorem Hier. Caſſadori pro exiſtentia juris patronatus, ideò volui Septimium audire ſuper eiſdem: tres potiſſimum difficultates excitabant pro parte Septimii. Prima, quod jura producta non eſſent in forma probanti. Secunda, quod non conſtaret de deſcendentia Hieronymi ab antiquis patronis. Tertia, quod exiſtentia juris patronatus non probaretur, de duabus prioribus difficultatibus, domini particulariter videre voluerunt: & quantum ad tertium ex eiſdem rationibus in prædicta deciſione conſideratis, cum præſuppoſito, quod jura eſſent in forma probanti, cenſuerunt ſufficienter conſtare de jure patronatus, nec eſſe recedendum à reſolutis, nec obſtat quod aliquæ oſtenderentur præſentationes factæ, non coram ordinario, ut de jure fieri oportebat, ſed coram præpoſito ſini, de cujus facultate ad inſtituendum vigore præſentationum non conſtabat, quia reſpondebatur, hoc jus ex conſuetudine poſſe pertinere ad inferiores collatores, Lapus *allegatione 78.* iſtam verò conſuetudinem in caſu propoſito ſatis videri probatam ex enuntiativa inſtrumenti antiqui de anno 1465. & aliis enuntiativis cum effectuatione ſubſecuta. Gabr. *conſ. 196. nu. 6. & 7. lib. 2.* & ex Epiſcopi ſententia, & patientia, cum non ſit veriſimile, ordinarios, qui propter viſitationes quas præfinitis à jure temporibus facere tenentur, præſumuntur habere notitiam qualitatum beneficiorum & beneficiatorum ſuæ Diœceſis, & non diſſimulaturos fuiſſe inſtitutiones à præpoſitis ſibi factas,

factis, nisi illi legitimam instituendi facultatem habuissent, quod Ordinarius quandoque etiam instituerer, & propterea noo posset dici constare da consuetudine illius præpositi in instituendo: ex quo vario modo fuerit observatum, non præjudicat juri patronatus, cum inferior possit acquirere jus instituendi cumulativè ad ordinarium, Parisius post alios *in cap. anditis n.12. de Præscriptione.* Felin. *in cap. pastoralis nu.2. de officio ordinarii*, minus putabant obstare quod opponebatur de defectu mandati illius vicarii. Qui instituit loco præpositi, nam cum illa institutio suum fuerit effectum sortita, & versemur etiam in extrajudicialibus, spatio tanti temporis mandatum affuisse præsumitur, Cassadorus *decisio.3. n.2. de procurator.* postremo omnes difficultates superare videbatur effectuario institutionum & observantia subsecuta, quæ actuum dubiorum est certa & fidelis interpres Craveta *consil.201. n. 3. & cons.208. n.11.* Silvan. *consil.63. n.18. & 65. n.17.* & Socinus *cons.245. n.2. l.1.*

96 *Romana * unionis seu juris patronatus*
6. *Novembr.* 1598.

FUit resolutum constare de jure patron. ex præsentationibus, quæ ad ejus acquisitionem sufficiunt *c. querelam*, ubi Abb. *nu.9. de elect. c. cum Ecclesia Sutrina*, ubi gl. *verb. trium de causa poss.* & ibi Ripa *nu.91.* hic autem plures deductæ fuerunt continuatæ. Quarum effectuatio visa est perspicua, cum appareat unam factam fuisse successivè, post aliam Oldrad. *cons.229 nu.2. & 3.* Verall. *decis.329. part.3.* licet enim inter eas numererentur collationes Papæ nihilominus suffragantur, cum vel contineant enunciationem, quod sunt juris patronatus, cùm ejus derogatione propter quas status eorum non immutatur. Achil. *decis.3. de jure patron.* vel his accedat patroni consensus, qui effectum præsentationis operatur, Crescent. *decis.2. eodem titul.* Gab. *cons.185. n.22. l.2.* obstat quod pro parte Cæsaris prætenditur, non esse aliquas in forma probanti, nam non respondetur, quod fuerunt sumptæ ab ipso Notario, qui fuit de originali rogatus, & ideo plenè probant, Jas. *in l. admonendi, nu.155. vers. intellige tamen de jurejurand.* comprobant etiam jus patronatus insignis familiæ extensa in Ecclesia, Bald. *consil.310. l.5* Decius *cons.155. num.2.* Ripa in *d. c. cum Ecclesia n 97.* Ferretus *cons.293. l.2.* Aym. *de antiquitate 1.p vers.8. n.12.* Lambert. *de jure patr.2. part. l.2. art.9. quæst.10.* item & sententia super patronatu quæ jus constituit, ut lata super statu beneficii, Verall. *dec.33.p.2.* Cattren. *cons.240. l.1.* item attestationes titulariis sive ordinarii, cui multum solet deferri, ut visitatorum, qui in admittendis præsentationibus solent se exhibere difficiliores, Rota *decis.11. de jure patron. in novis.* Put. *decisio 172. l.1. e.* & fuit resolutum coram Bubalo in una Aretina Beneficii vigesimo octavo Februarii 1583. & in aliis sæpè, cujus est alia similis ejusdem causæ 6. Februar. ejusdem anni, & noviss. Farin. 527. & alia 1. Mart. 1599. coram eodem Orano 543.

97 Ex quibus apparet falsum, † quod ait Zerola *d. verb. jus patronatus*, §. 3. nempè in privatis personis sufficere probare jus patronatus ex unico actu, ut quia semel quis præsentavit, & secuta est institutio & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, quia profectò, hic haberet requisita Concilii, nempè cursum temporis, præsentationes, & institutiones ex *c. consultationibus de jure patron. &c.* Sed loquitur sine fundamento, & convincitur ex declaratione 12. infra adducta *n.141.* & per Leonem *ca.21. n.8.* & *d. consultationibus*, non agit de probatione juris patron. ut patet, & circa hoc notab. viden. sunt dicenda notab. seq.

98 Quartò notandum est, * quod quando agitur de familia potenti, in qua jus patronatus præsumitur ex usurpatione Hier. Gabr. *cons.192. l.2.* debet probari secundum formam Concil. *dict. cap.9. versi. in his verò personis*, ut fuit resolutum in causa Reatina patronatus 10. Octobr. 1572. coram D. Robusterio quæ habetur *part.1. diversorum dec.409.* & in Sabinen. Beneficiorum 15. Decemb. 1581. coram sanctissimo Clemente VIII. quæ habetur 2. *part. diversorum dec.199.* & in d. Triden. juris patro 331. ead. part. & fuit etiam resolutum in causa Alban. Prioratus 26. Novemb. 1588. coram D. Orano, & in Sabinen. prætensi juris patronatus beneficii S. Petri Crastiforani 26. Octob. 1594. coram D. Lita, & tradunt Anastasius Germonius *de sacrorum immun. lib.3. c.12. n.26.* Valascus *d. consult.163. part.2.* & Zechus *cap.12. de beneficio & pensione nu 51.* & Menochius *d. præsumptione 90. lib.3.* & Gonzalez *gl.8. à n 63.*

Et d. decisio Albanen. Prioratus sic se † habet 99
Sanctissimus Dominus noster mandavit proponi dubium tenoris infra scripti, An ex deductis à partibus juxta Decretum S. Concilii Tridentini constet Prioratum S. Pauli Albanen. esse de jure patronatus laicorum. Domini tum ex his, quæ in præterita resolutione præsentis causæ reservatæ fuerant, tum ex noviter pro parte illustrissimi & reverendissimi D. Cardinalis Gesvaldi deductis, resolverunt non constare de jure patronatus, juxta formam decreti Sancti Concilii Tridentini *cap.9. sessione 25.* quia d. decretum requirit, quod titulus juris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione quodque probetur authentico documento, vel aliis modis ibi expressis, licet autem hic constet de fundatione, & dotatione Prioratus de quo agitur, ex authentico documento, videlicet ex Bulla Honorii IV. confirmationis dict. fundationis, & dotationis, ac instrumento dotationis, d. Bulla inserto, & regulariter & ex eo solo, quod quis fundat & dotat aliquam Ecclesiam acquirat jus patronatus, & inde titulus probetur, tamen secus est in Ecclesia regulari, prout est prioratus de quo agitur, quia ultra dotationem, & constructionem requiritur expressa concessio, & privilegium Apostolicum in limine fundationis *cap. novis. §. caterum*, ubi gloss. & ibi Hostien. *collatione secunda* Anchar. *num.16.* Abb. *nu.9. de jure patronat.* Anchar. *in capite sacrosancto de electione n.3.* Lambert. *de jure patronat. l.2. p.1. quæst.5. principali, artic.1.* Put. *decis.266. l.2.* & ratio est, nam cum prior eligi debeat per monachos, noo convenit quod in electione hujusmodi, laicus una cum monachis interveniat. *cap. Sacrosancto capite Messana, de electione*, cum itaque in dicta Bulla Honorii, & instrumento dotationis, nulla fiat mentio reservationis juris patronatus, non solum ex d. fundatione & dotatione, non oritur titulus juris patronatus in limine fundationis, sed potiùs de initio libertatis d. prioratus, & sic de initio contrario constare videtur, Anchara. *consil. 123. à nu. 2.* quod equidem juri communi est conforme, quo in dubio beneficia præsumuntur libera, Archid. *in cap. nullus, 16. quæst.6. in c cum venerabilis in fin. de excep* Abb. *consil 54. col.2. part.1. consil.76. in principio & 106. lib.2.* & jus patronatus in tantum odiosum est, ut illius non cadat præsumptio, nisi in quantum expressum reperitur. Archidiac. *in c. decernimus 16. quæst.7.* Decius *cons.17. in princip.* Nec præmissis refragatur resolutio io hac causa ult. loco facta, quia illa fuit cum præsupposito, quod non versaremur in casu Concil. respectu præsumptionis, usurpationis, quod quidem præsuppositum fuit tunc discussum non firmatum, ex quo spectabat ad Congregat. Concil. Sed cum ex dubio, per sanctissimum transmissa facultas discutiendi de veritate præsupposita data sit. Domini dixerunt quod dict. præsuppositum non subsistat,

sed

ſed quod verſemur in caſu Conc. loquentis de præſumptione uſurpationis. Etenim cum agatur de prætenſo jure patronatus dominorum de Sabellis, qui fuerunt & ſunt potentes, prout notiſſimum eſt, & juriſdictionem perpetuam habent in civitate Albanen. & ejus territorio, in quo ſitus eſt prioratus, neceſſum eſt dicamus, illos comprehendi dict. decreto Concilii: prout etiam cenſuit Congrega. Concil. Barones, & alios juriſdictionem perpetuam habentes, comprehendi, ut ex fide per illuſtriſſimum & Reverendiſſimum Domin. Cardinalem Carrafam ſubſcripta apparet, & alias Rota coram Illuſtriſſimo Cardi. Aldobran. in una Sabinen. Beneficiorum, idem de familia dominorum Urſinis concluſit, quo fit ut probatio tituli juris patronatus, debeat eſſe talis, qualem requirit di. decretum Concil. ut ſcilicet ultra probationem numeralis præſentationes continuatæ non minori ſpatio 50. annorum quæ omnes ſortitæ ſint effectum ex authenticis ſcripturis probentur, quæ quidem ſpecies probationis eſt data pro forma, ut oſtendunt illa verba decreti, nec aliter, de quorum natura eſt formam inducere. Ut poſt Bar. & alios Decius *conſ.*528. *num.*11. Ruin. *conſil.* 92. *lib.*3. Socin. Junior. *conſ* 46. *nu* 27. *lib* 4. ita quod adimpleri non poteſt per æquipollens, & quatenùs poſſet, ſatis eſt quod probatio famæ facta per teſtes dominorum de Sabellis, non æquipolleat probationi requiſita à di. decreto, quod noluit præſentationes per teſtes, ſed per ſcripturas authenticas comprobari. Nec placuit dominis quod dicebatur, decretum præſumptionis uſurpationis ceſſare, ex quo habemus certam probationem fundationis, & dotationis. Quia reſpondebant, id procedere in beneficio ſæculari, in quo ex ſola fundatione & dotatione jus patronatus acquiritur, ſecus verò in regulari, in quo, ut dictum eſt, ex ſola fundatione & dotatione tale jus non poteſt acquiri, ſed requiritur expreſſa, & ſpecialis conceſſio Apoſtolica, in limine fundationis & dotationis. Præterea animadvertendum eſt, in illa reſolutione ultima circumſcriptas fuiſſe, exceptiones oppoſitas contra dictos teſtes dominorum de Sabellis, ac etiam jura illuſtriſſimi & Reverendiſſimi D. Cardinalis Geſualdi, & Bullam Honorii IV. quæ tunc temporis non fuerat in actis producta, quæ omnia in præſenti diſputatione præſupponuntur, ex quibus adducta, pro dominis de Sabellis videntur ſublata; nam cum hodiè habeamus inſtrumentum dotationis, & Bullam confirmationis, dictæ Honorii fundationis, in qua nulla adeſt reſervatio juriſpatronatus, prioratus, remanſit liber, ita quod etiamſi admittamus privilegium poſt dotationem, & fundationem fuiſſe dominis de Sabellis conceſſam, illud dicendum ſit merè gratioſum. Puteus *deciſ.* 379. *lib.*2. quod non ſecus eſt per decretum Concilii revocatum, atque illud quod abſque fundatione, & dotatione, potuit per Papam laic. concedi, juxta tradita per Lambert. *lib.* 2 *parte* 1. *quæſt.*5. *num.*12. & hoc tanto magis, ex quo apparet Honorium fundatorem nunquàm habuiſſe intentionem reſervandi dict. jus patronatus, nam in proœmio dict. inſtrumenti narrando cauſas, ob quas motus fuit ad fundan. & dotan. prioratum, dixit id facere pro eleemoſyna intuitu retributionis æternæ, & pro redemptione peccatorum ſuorum parentum, & conſanguineorum, quod etiam ad pontificatum poſteà aſſumptus in Bulla confirmationis dict. fundationis, & dotationis repetit, ex quo colligitur, quod Honorius non habuit animum nec intentionem acquirendi jus patronatus) ut per Creſcen. *deciſione* 13. *in fin.* aut ſaltim in veriſimili ſit quod ſi dict. jus patronatus ſibi reſervaſſet, de eo mentionem non feciſſet, quod autem longè eſt à veriſimili, imaginem falſitatis habet. Balb. *in leg.*1. *nu.*16. *Cod. de ſervit. fugit.* quinimò, cum in Bulla confirmationis idem Honorius narraſſet, quaſdam ſpeciales ordinationes in fundatione, & dotatione factas, ſubjecit ſe alia ſalubria, & honeſta adjeciſſe, prout in inſtrumento deſuper confecto continentur, undè cum idem Honorius, de omnib. ordinariis ſe referat ad inſtrumentum, debemus ſtare inſtrumento relato, Caſtr. *conſil.* 81. *col. tertia*, *verſ.* & *ſi dicatur lib.* 2. Afflict. *deciſ.* 107. *num.* 5. Decius *conſ.* 6. *num.* 6. in quo, nulla juris patronatus facta fuit mentio, nec dicatur quod dict. inſtrumentum non contineat fundationem, ſed ſolam dotationem, & quod propterea potuit fieri quod in alio inſtrumento continente fundationem tale jus patronatus reſervatum fuerit, qui cum fundatio tempore Martini ſucceſſerit, & in regiſtris Martini de hujuſmodi inſtrumento nihil appareat, niſi doceatur, alios libros Martini præter deprehenſos in Bibliotheca Vaticana extitiſſe, in quibus hoc privilegium potuerit deſcribi, per diligentias in prædictis regiſtris Bibliothecæ Vaticanæ factas, removetur præſumptio exiſtentiæ talis inſtrumenti, juxta tradita per Caſſad. poſt alios *deciſ.* 5. & 8. *ſuper regulis*, non ſecus ac dici ſolet quod per inſpectionem actorum, id omne quod in actis ſcriptum non reperitur, præſumitur non actum. Bald. *in l. fin. contra n.*3. *c. de appellat.* & *conſ.*123. *n.*7. *lib.*1. quod coadjuvatur ex eo, quod à tempore fundationis dicti prioratus, quod fuit de anno 1492. uſque ad annum 1493. quo idem prioratus pervenit ad manus Jo. Bapt. Card. de Sabellis, nunquam extitiſſe oſtenditur aliquam præſentationem aſſertorum patronorum, quin potiùs clarum eſt, Alexandrum Papam VI. in quadam Bulla ſub dat. 1492. aſſerere, prioratum hujuſmodi de retroactis temporibus ferè ſemper commendatum fuiſſe, prout ipſi conſtitit, qui dùm in minoribus eſſet, illum per longa tempora in commendam obtinuerat, & tandem ad Apoſtolatus apicem aſſumptus, prioratus dict. Cardinali Joanni Baptiſtæ de Sabellis in commendam dederat, prout tunc obtinebat, ex quibus facile tollitur, quod dicebatur, dict. Cardin. de Sabellis de ann. 1493. prioratum reſignaſſe in favorem Antimi de Sabellis, & ſucceſſivè Antimum eundem prioratum de ann. 1499. renunciaſſe ad commodum Franciſci de Sabellis, enuntiando in utraque gratia prioratum eſſe juris patronatus dominorum de Sabellis, cum clauſula *dummodò dictorum patronorum expreſſus accedat aſſenſus*; nam præterquam quod enunciationes proveniant, ab ipſiſmet dominis de Sabellis, qui jus patronatus prætendebant, & ſic à perſonis ſuſpectis Achil. *deciſ.* 6. *ad fin. de jure patran.* Put. 149. n. 2. *lib.* 3. non conſtat de conſenſu præſtito in dictis reſignationibus, neque de illarum effectuatione, neque, quod magis eſt, de collatione, cum dictæ literæ renuntiationum, ſint mandata de providendo, & non proviſio, & ideò dictæ enuntiativæ non probant. Peregrinus *dec.* 167. in una Bononien. *lib.*3. Puteus *dec.*163. *lib.*3. Quamvis autem effectuatio præſumi ſoleat propter ſuam proviſionem per obitum juxta *conſilium* Oldr. 229. & alios allegatos, nihilominùs contrarium procedit in proviſione reſignationis, prout fuit dictum in una Tarviſina plebis de Medulo coram bo. mem. Epiſcopo Lauretano 26. Febr. 1586. ultra quod mandata de providendo, loquuntur de conſenſu expreſſo, & non præſumpto. Et ſuppoſito quod d. reſignationes ſuum ſortitæ fuiſſent effectum, tamen non concluditur neceſſario, jus patronatus hujuſmodi competiiſſe ex privilegio in limine fundationis conceſſo, quoniam poſſet intelligi, de privilegio juris patronatus, ex privilegio poſt fundationem & dotationem obtento, quod, ut antea oſtenſum eſt decreto Concilii, fuit abrogatum, & nihilominùs hujuſmodi præſentationes continent tantummodò tempus decem annorum, per quod decreto Concilii non eſt ſatisfactum, præſertim cum paulò poſt, de

anno 1503. Alexand. 6. dict. prioratum nulla facta mentione juris patronatus, tanquàm liberum Cardinali Sanctæ Ceciliæ contulerit, & posteà Julius 2. uti liberum Capellæ Juliæ in Basilica Sanct. Petri existenti univit, ac successivè Leo 10. de anno 1518. dissoluta hujusmodi unione, eundem prioratum, etiam uti liberum mensæ Episcopali Albanen. de novo univit, nam ex his probatur status libertatis. Puteus *dec.* 279. *lib.*1. neque curandum est, quod gratia perindè valeret, obtenta à Cardinali Sanct. Ceciliæ super d. priotatu habeat clausulam derogatoriam juris patronatus, pro ea vice tantum, quia cum derogatio juris patronatus conditionaliter sit posita quatenùs de illo existat, nihil ponit inesse, *vulg. l. si quis lib. conditio. dandorum decem. ff. de conditionibus institutionum.* minùs repugnat fundamentum factum in Bulla Leonis X. quia, ut considerabant domini, illa non continet declarationem juris antiqui, sed est concessio juris patronatus de dono. ex privilegio, ut denotant verba Bullæ, *reservamus & concedimus*, alioquin enim dixisset, *reservamus & confirmamus*, non obstant præsentationes factæ post privilegium Leonis X. quia manifestè patet factas fuisse in vim dict. privilegii, tùm quia in nonnullis earum id exprimitur, tum etiam quia factæ leguntur coram Archipresbytero Albanen. & per eundem juxta dict. Bullæ formam institutiones secutæ atque ideò veniunt illi ascribendæ, *l.* 2. *Cod. de acquirend. possess. l. cum quædam mulier, de rei vendicatione* Aymon, *consilio* 83. *num.* 3. præsertim cum talis forma non correspondeat fundationi, in qua intervenit consensus Episcopi, & ad quem propterea institutio pertinuisset. Quare cum dict. privilegium Leonis fuerit per Concilium sublatum, una cum possessione subsecuta, non possunt domini de Sabellis dictis præsentationibus juvari, illis autem deficientibus, sumus in claris, quod Concilii decreto non est satisfactum, ex quo testes de fama privilegii deponentes, non sufficiunt. Præter quam enim quod probatio famæ præsumptiva est, Cassad. *decisione* 2. *de probatio.* & cedit fortiori probationi. Puteus *decis.* 436. *lib.* 2. testes multas exceptiones patiuntur, de quibus per informantes pro Illustrissimo & Reverendissimo Domino Cardinal. Gesualdo, undè conclusum fuit, non constare de jure patronat. dominorum de Sabellis.

Quæ de isto post hæc est impressa *in noviss.* Farin. *dec.*564. Sed postea fuit revocata 21. Martii, & 17. Novemb. 1603. coram D. Penna, nam respectu probationis privilegii requisiti in limine fundationis nihil fuit innovatum à Concilio *sess.* 25. *c.* 9. quod solùm loquitur de probando titulo, qui fit ex fundatione, vel dotatione, quæ sunt verè originales & productivæ causæ jurispatr. Lambert. *lib.* 1. *part.*1. *qu.* 6. *art.* 2. *& quæst.*10. non autem requisito in Ecclesiis conventualibus, quòd est qualitas vel accidens extrinsecè adveniens jurispatronatus jam creato, cujus probationem in dispositione juris communis reliquit *lex commodissimè, de lib. & posthu.* Nec Concilium substituit privilegia quæ proveniunt ex fundatione, vel dotatione legitimè probata. Puteus *dec.* 379. *&* 392. *lib.* 2. quæ facilè concedi solent, postquam quis fundavit & dotavit beneficium, ut homines ad ea fundanda faciliùs inducantur, sed sustulit jurispatr. ex privilegio competentia, ex quibus fuit responsum ad Parisium *conf.*114. *n.*11. *&* 14. *lib.* 4 & ita dicta die 21. Maii, & d. die 17. Novem. conclusum probari dictum privilegium requisitum in limine fundationis: nam tale privilegium in antiquis, prout in casu proposito, potest probari per publicam vocem & famam, Put. *decision.* 366. *lib.*2. quam famam in hoc casu probant duo testes, & coadjuvatur ex dictis aliorum testium, & cum ea concurrunt enunciativæ antiquæ in literis Alexand. VI. de anno 1493. & 1497. & concurrunt prætereà plures conjecturæ relatæ in secunda decisione, coram Orano 12. Septem. 1588. præsertim cùm non esset necessaria probatio privilegii per scriptum, *l. si solemnibus, Cod. de fide instrum.* &c. Nec obstare, quòd negativa non concessionis, vel non existentis privilegii in limine fundationis probaretur ex perquisitione facta in registro, quia non fuit benè facta, nec omnibus registris, in quibus privilegium notari potuisset, & licet esset facta in omnibus registris, quæ nunc extant, adhuc non remanebat probata negativa, cum non esset exploratum, nulla registra, an libros illius temporis deperdita fuisse, cum tamen & temporis antiquitas, & varii casus, & urbis direptio tempore Clementis VII. arguerent multa de istis scripturis publicis amissa fuisse: quo casu per diligentias factas in registris non probatur negativa, Afflict. *decisione* 13. *num.* 9. 10. conducit decisio Rotæ in causa Regien. prioratus 9. Maii. & 23. Jun. 1586. coram Pamphilio. *in noviss.* Farin. 563. 573. & 574. & refert Genuen. *cap.*100. *n.* 19.

Et *d. decisio.* Sabinen. juris patronat. 26. † Octobr. 100
1594. sic se habebat. Fuit resolutum, non constare de jurepatronatus ad effectum, de quo agitur, nam cum agatur de jure patronatus familiæ potentis h. e. illustrissimorum dominorum de Sabellis, ideò propter timorem usurpationis probari debet titulus vel memorialis, simul cum præsentationibus continuatis spatio 50. anno. quæ sortitæ sint effectum, & eis constet per scripturas authenticas, juxta formam præscriptam à Concilio Trident. *sessione* 25. *cap.* 9. ut aliàs fuit resolutum in causa Sabinen. juris patronatus coram sanctissimo D. nostro & in illis Tridentin. juris patronatus 13. Junii 1572. coram Illustrissimo Cardin. Lancelloto, & in illa Albanen. Prioratus 26. Novembris 1589. coram Reverendissimo Patre domino Orano, verum de titulo hic non constat: immemorialis autem ipsa non probatur, nam primò testes *in summ. nu.*10. *& sequenti, usque ad numer.* 15. non deponunt de auditu à majoribus, & senioribus illos specificando, nec dicunt, quod idem illi audiverint à suis majoribus, minus dicunt, quod non extet memoria in contrarium, prout testes deponere deberent ad effectum probandi immemorialem, gl. *in c.*1. *de præscrip. in* 6. & de communi, Covar. *in c. poss. p.*2. §.3. *n.*107. *de regul. juris li.*6. quam opinionem Rotæ indistinctè observare consuevit, ut habetur *in decisione diversorum* 28. *n.* 5. *lib.*1. nec super reliquis testibus in hoc judicio examinatis, de quibus *in sum. nu.* 17. *& seq.* potast fieri aliquod fundamentum, licet deponant de auditu, & publica voce & fama, ea ratione, quia non concludunt de visu 40. ann. ut requiritur in probatione immemorialis, & licet secundò testis juxta 22. dicat cognovisse Andream de Galese. & postea Julium de Tarano à quadraginta annis citra, tamen non concludit tempore continuo quadraginta sex annorum, cum non dicat & citra, ut sæpè resolutum fuit in Rota per doctrinam Bartol. *in l. Celsus n.*23. *ff. de usucap.* nec ex eo quod sextus testis juxta 18. dicat se vidisse tres Rectores, quorum primus vocabatur Andreas de Galese subdens *il quale hebbe detta beneficio da quadraginta anni fa in circa* potest dici quod probet, ex quo non deponit de visu per quadraginta ann. ut requiritur, ultra quod dictio illa, *in circa* potest importare minus tempus, & in omnem eventum ipsam dispositionem reddit dubiam, & incertam, Butrium *in capitulo ult. de desponsat. impub. cum aliis*, per Celsum Hugo *consil.*65. *num.* 9. & tollitur omnis difficultas, ex quo testes deponunt quod primus, quem videtur, fuit Andreas de Galese, & tamen constat, quod ille Andreas fuit duntaxat præsentatus ad beneficium, de quo agitur de anno 1558.

quo

quo fit, ut impossibile sit depositionem dictorum testium de visu posse verificari per tempus continuum quadraginta annorum, prout requiritur, præterea præsentationes continuatæ per spatium quinqusginta annorum, ut requirit concilium non adsunt, minùs probatur effectuatio earum per scripturas authenticas, ut ex eodem concilio requiritur & pro forma, ut alias dictum fuit in dictis causis Sabinen. Tridentin. & Albanen. prioratus, quæ benè applicantur casui isto. Quæ decis. in novis. Farin. 788.

101 In eadem causa sexto Martii millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram * Domino Penna domini resolverunt, non esse recedendum à resolutis, non obstantibus duobus mandatis de providendo de anno 1505. in quibus impetrantes narrabant jus patronatus, &c. & aliis productis.

102 Et similiter in universitatibus etiam † parvis, plenior & exactior probatio juris patronatus requiritur, juxta decretum Concilii *d. vers. in his vero*, quia illa dictio, *plerumque*, non stat restrictivè, ita fuit resolutum in causa foro Semproniens. parochialis 4. Febr. 1594. coram Domino Mantica in qua fuit dictum, S. Congregationem concilii resolvisse, illud habere locum in universitate parochianorum, & antea in eadem coram eodem 4. Jun. & 1593. Decem. *ut in decis.* 589. *&* 530. *noviss.* Farin. & in nullius Archipresbyteratus 2. Maii, & s. Jul. 1588. coram D. Pamphylio, *ut in decis.* 589. *&* 590. & in Bonon. jurispatr. 20. Mart. 1589. coram Gipsio, *ut in dec.* 581. licet in universitate parata, & jure patronatus villæ exiguæ contrarium dictum fuisset in Aprutinen. jurispatron. 27. Februar. 1596. coram Bubalo, *ut in decis.* 569. & in una Illerden. beneficii coram Domino Penna 11. Maii 1596. fuit resolutum Concilium Tridentin. in probando jure patronatus habere locum in quacumque universitate, quantumvis minima, quia esse in ea usurpatio præsumitur, *&c.* Mart. Anton. Genuen. *dict. cap.* 16. *decis.* 61. *seu* 63. *nu.* 6. *& cap.* 100. *num.* 17. & post hæc Gonzalez *dict. glos.* 18. qui *nu.* 69. aut secus esse si non tota universitas, sed certa pars illius prætenderet jus patronatus, ut S. Congreg. novissimè declaravit, & *à n.* 70. ait, quod non erunt legitimi testes personæ universitatis, nec subditi dominorum ad probandum jus patronatus ipsius universitatis, vel domini Flam. Paris. *quæst.* 28. *de confiden. num.* 252. quod & fuit resolutum in foro Sempronien. parochialis 15. Decembr. 1593. coram Domino Pamphilio, seu ponius in dicta nullius Archipresbyteratus, & videtur esse de mente Concilii, quicquid dicat author praxis Archiepiscopalis Neapolitanæ, *cap.* 63. *num.* 7. & cum Flam. & Gonzalez tenet Gratianus *discept. forens. cap.* 168. *num.* 23.

103 Sed offert se hic difficultas, * An in personis potentibus, vel universitatibus in quibus, ut immemorialis suffragetur ultra illam, quæ ante sufficiebat, ut per Puteum *dec.* 205. *lib.* 1. & Achil. 4. *de jure patron.* seu 317. præsentationes etiam continuatæ, non minori saltim, quàm quinquaginta annorum spatio quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent ex dict. decreto effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an verò possit etiam aliter probari. Et quidem *in*
104 *dict. decis.* † Sabinen. supra adducta *nu.* 100. *in fine*
dicitur, effectuationem eorum, per scripturas authenticas probari debere, ut ex eodem Concilio requiritur & pro forma, & videtur tenere Zerola *d.* §. 3. & clare Gonzal. *nu.* 84.

105 Sed reverà ex d. decreto Concilii in illis verbis, † *præsentationes, &c. quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.* Non colligitur necessariò effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandas, sed solùm ipsas præsentationes, quod est minùs difficile, cum effectuatio non solùm consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis, ut supra dictum est, *c.* 5. *n.* 7.

Unde hæc pars videtur † probabilior, maximè 106
quoad possessionem, quam videtur 1. *p. diversor. dec.* 545. quæ in novis. Farin. est 577. licet non integra, quæ loquitur in personis, in quibus cadit præsumptio usurpationis, & *n.* 2. dicit effectuationem præsentationum satis constare, ex quo per obitum præsentatorum & institutorum factæ fuerunt aliæ successivæ præsentationes juxta *cons.* Oldradi 226. sequitur Gonzal. supra *n.* 87. de quo *d. c.* 5. *à n.* 105.

Et hanc decisionem refert Flam. Paris. † *de consil.* 107
q. 28. *num.* 260. ubi docet quod ad probandum jus patronatus, etiam in persona, in qua cadit præsumptio usurpationis, sufficiunt præsentationes 150. ann. continuatæ, & sortitæ effectum, ac probatæ authenticis scripturis, quia ex scripturis hujusmodi satis censetur probata immemorialis requisita à Concilio, ut fuit resolutum in d. Cæsaraugustana c. de anno 1573. ubi in qua cadit præsumptio usurpationis, fuit pronunciatum constare de immemoriali ex præsentationibus 130. anno. facit *dec.* 4. Achillis *de jure patron.* Puteus 205. *lib.* 1. Nam consuetudo immemorialis probatur etiam per scripturas, Angel. per illum text. in *l. vetustissima, Cod. de judic.* Imola *cons.* 94. *nu.* 7. Oldrad. *consil.* 244. Aym. *de antiquit.* 4. *part. vers. materia, nu.* 41. Bald. *l.* 1. *Cod. ad Trebel. n.* 5. Decius *cons.* 11. *nu.* 6. Curtius Jun. *cons.* 106. *nu.* 5. *in fi.* Cravetta *cons.* 139. *n.* 6. ita Flam. *ibi.*

Et quod in proposito juris patronatus † imme- 108
morialis probetur ex scripturis, apparet etiam ex *d. dec.* Comen. & Romana, supra adductis *n.* 94. *&* 96. & ex declaratione adducta *nu.* 92. & ex decis. Rotæ 717. *lib.* 3. *part.* 3. *divers.* Et dato hujusmodi imme-
moriali, † Illustrissimi & Reverendissimi domini du- 109
bitarunt, an jus patronatus competens alicui Baroni, qui de præsenti reperitur in quasi possessione præsentandi, sufficienter probetur ex pluribus præsentationibus continuatis ab ann. 1475. quæ fuerunt sortitæ effectum, ita ut præsentatus, & præsentati debeant institui, etiam quod immemorialis alias quam per scripturas non probaretur, die 28. Martii 1593. illustrissimus Cardinal. Matthæus, præfectus S. Congregationis Concilii, censuit in hæc verba, arbitror ex pluribus præsentationibus continuatis, excedentibus memoriam hominum, quæ omnes sortitæ fuerunt effectum, probari immemorialem, & in Vercellen. beneficiorum 23. Juo. 1595 coram Seraphino dictum fuit, probationem possessionis præsentati ultra centum annos, licet non faciat immemorialem juxta opinionem Rotæ, tamen videri esse aut majoris, aut saltem non minoris efficaciæ, cum probatio immemorialis longè sit debilior, juxta terminos glossæ in capite primo, de præbend. in 6. & ita potest procedere votum ejusdem Ser. in Bononien. de Vanguano, quod est decis. 583. noviss. Farin.

Quæ sententia in proposito videtur * vera, & ad- 110
mittenda, ex causa rei, & subjecta materia juris patronatus, in quo cum per præsentationes successivas exerceatur immemorialis rectè probatur per præsentationes effectuatas authen. eis scripturis probatas, per spatium centum ann. sicut etiam probaretur per præsentationes effectuatas, testib. probatas, per spatium 60. annorum, juxta d. declarationem adductam *d. n.* 92. & Flam. ibi citatum. Et id videntur velle illa verba Concilii *d. cap.* 9. sivè etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis spatium, qui hominum memoriam excedat. Quæ verba censuit Congregatio, die quarto, Febr. 1581. *intelligenda esse, prout de jure*, quamvis aliàs verius sit, immemorialem non probare per instrumenta. Joann. Andr.
in c. 1. * *de præscrip.* 6. & ibi Domin. *nu.* 10. & Fran- 111
cus 15. Alex. *cons.* 16. *n.* 17. *lib.* 2. Balb. *de præscript.* 2.

part.3. partis quæst.6. n.25. Rota in Burgen. decimarum de Escalante 5. Julii 1591. coram Domino Orano supra relata 1. *part. cap.2. n.44.* & in Veronen. jurisdictionis 38. Martii 1596. coram Domino Pamphilio. de qua supra 3. *parte cap. n.195.* ubi dicitur, quod quatenus pars nititur privilegiis, & scripturis, notissimum est, per eas non probari immemorialem, &c. ut in decisio. 713. noviss. Farin. & Pacifici. *de Salviano interdicta* 34. *n. 5.* qui id etiam dicit *in sp 1. c.6. num.14.* & in proposito eam allegans Genuens. *cap.100. n. 9.* & in Tullen. jurisdictionis 22. Martii 1596. coram eodem Domin. Pamphilio, ubi fuit resolutum, immemorialem non probari per scripturas, cum sit negativa absoluta super qua instrumentum nec confici, nec rogari potest, &c. & Rotam non servare eam opinionem, quod centenaria dicatur immemorialis, quæ non pendent à tempore, sed ab eo quod memoria in contrarium non existat, ut alias dictum fuit in Salamantina jurisdictionis 22. Aprilis 1580. coram D. Seraphino, & tradit Cardin. *in cap. si diligenti circa fin.* ubi Felin. *in fin. verbis de præscript.* Covarruvias *in reg. possessor. 2. part. §. 3. nu.6.* latè Molina *de primogen. lib. 2. cap. 6. nu. 45. &c.* idem in Aquitanen. beneficii 23. April. 1602. coram Domino Ludovisio relata *ultim. part. cap. 2. num.238.*

112 Quod etiam fuit dictum in causa † Burgen. quinquenniorum 8. Martii 1599. coram Dom. Lita. & 15. Maii 1600. coram Domino meo Corduba, quæ est 717. novissim. Farinac. ubi fuit declaratum, id procedere, cum scriptura & instrumenta confecta super ipsis actibus possessoriis adducuntur ad probandam ipsam immemorialem, quod tunc eam non probant, secus verò cùm pro probatione illius adducuntur scripturæ, & instrumenta quibus enuntiatur immemorialis seu quæ eam canonizant, approbant, & de ea attestantur, quia tunc eam probant. Tum quia scripturæ & instrumenta, probant, quod cantant, tum quia per enunciativas antiquas probatur ipsa immemorialis, Puteus *decis.* 209. *lib.2.* Verallus *decisione* 203. *part. 3. nu. 2.* ut fuit etiam resolutum in una Burgen. jurisdictionis Sancti Joannis vigesimo Decemb. 1596.

113 Rursus offert se difficultas † an requiratur pro forma, quod in personis seu communitatibus in quibus usurpatio præsumitur, præsentationes continuatæ non minori quàm 50. annorum spatio probentur per scripturas authenticas, ita quod adimpleri non possit per æquipollens, nec ullo casu probari possint per testes. Et quidem certum est, dictam probationem per scripturas requiri pro forma, ut ostendunt illa verba Concilii *nec aliter*, quæ inducunt formam, ut ex aliis tenet in terminis Rota *decisione 199. num. 3. & 4. par. 21. diversorum.* & in illa Albanen. prioratus supra adducta *num.99.* & censuit S. Congregatio Concilii *in declaratione 6. & 7.* infra adductis sub *n 141.* & sic non potest adimpleri per æquipollens. Felin. *in cap. cum dilecta, de rescript. num.10. & 11. ampliatione* 11. Decius *cons.* 112. *num.* 3. Boerius *decisio. 1. num. 44.* Segura *in l. unum ex familia §. sed si fundum. D. de l gat 2. num.14, & ibi add.* Did. Perez, Tellus Fernandez *in l.17. Tauri n.68. & in l.22. n. 6.* Molin. *de Hispanorum primog. lib 22. c.8. n.13.* & Azevedo *in l.6. tit.6. lib.5. recopilationis n.11. cum aliis.* & in terminis Rota in d. Albanen. prioratus, & novissimè tradit Gonzal. *d. gl.18. à n.75.* qui *num.79.* adducit dictam sextam declarationem S. Congregationis, & subdit nullatenus sufficere, si per testes probarentur dict. præsentationes deficientibus scripturis, ut fuit in terminis resolutum in Rota in una nullius Archipresbyteratus 2. Maii 1588. coram illustrissimo Pamphilio, (quæ est in noviss. Farin. 580. & confirmata decision. 579.) & in alio foro Sempronien. seu nullius 15. Decembris 1593. quæ est in dict. noviss. Farinac. 590. & *dict. decis.* 199. *nu.* 4. ubi rationem assignat, quia Concilium de testibus omninò non confidit, quando agitur de jure patronatus harum personarum, & universitatum, & propterea non sibi satisfieret, si istæ præsentationes probarentur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit utramque probationem testium & scripturarum, quod fuit etiam, inquit, novissimè decisum in una Sorana Beneficii vigesimo octavo April. 1603. coram illustrissimo Pamphilio, ex quibus dubitat ipse Gonzalez de veritate opinionis moderni authoris praxis Archiepiscopalis *cap.63. n.12.* dum tenet, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, tunc satisfieret menti Concilii per text. *in cap. cum olim essemus, de privil.* quoniam eo ipso inquit Gonzalez, quòd Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusa ista probatio. Nam aliter de facili eluderetur dispositio dicti Concilii, quod etiam inquit, sensit Rota in Sabinen. juris patronatus 15. Novembris 1582. coram sanctissimo Clemente VIII. & in dicta causa foro Sempronien. seu nullius & sequitur Gratian. *discept. forens. cap.16. à n.20.* Sed quicquid Gonzalez dicat, vera mihi videtur opinio dicti authoris. Nam etiam in actu exigente scripturam pro forma, & ad ejus probationem, & ubi scriptura est de substantia probationis amittitur probatio per testes deponentes de tenore, & amissione scripturæ, ut *in dict. cap. cum olim, & in cap. sicut de re judic. & in l. testium, C. de testibus* ubi Bald. & Salic. *l. mancipatione* ubi Paul. *Cod. de fide instrument.* Jas. *num.12.* post Alexand. *in l.2. Cod. de bonorum possess.* Felin. *in dict. capit. sicut. à num. 2.* Ripa *in l.1. si certum petatur à n.81.* Mascard. *de probation. conf.416. num.11. & conclus.* 809. *à nu. 3. & 845. à num. 24.* Alvar. Valasc. *de jure emphyt. quæst. 7. num. 38.* Palac. Rub. *in dict. l. 22, Tauri num.7. & 9.* & ibi Castil. *num. 24.* Anton. Gom. *num. 28. & in l.41. nu. 2.* Matienzo *in d. l. 6. tit. 6. lib.5. glos. 2. nu. ult.* & ibi Angelo. *glos.3. n.5.* & Burgos de Paz Junior *qu. 4. à n.26.* qui de requisitis ad istam probationem videndi sunt. Et facit *dict. declaratio* 7. S. Congregation. quæ ait, quod probatio per testes regulariter excluditur, innuens in aliquo speciali casu posse admitti, & quod illa probatio requiratur pro forma, nec possit adimpleri per æquipollem, ut censuit S. Congreg. tradit etiam Leo dicto cap. 21. num. sexto, & fuit tentum in causa Britonorien. S. Columbani 24. Janu. 1601. coram Lancelloto ut *in decis.537. noviss. Farinac.* & in una Jacen. parochialis 27. Jun. 1603. coram Cardinali Pamphilio, & fuit etiam dictum in Pampilon. jurispatronat. 4. Jan. 1605. coram eodem Dom. Lancelloto, & loquitur ista decisio etiam casu quo concurrebat cum universitate persona particularis, in qua non datur præsumptio usurpationis, quod est contra Menoch. *dicta præsump. 90. lib. 3. à nu.15.* dicentem id non habere locum, quando cum iis personis, seu communitatibus adest persona, in qua cessat usurpationis suspicio, &c. Cujus sententia sequuta Rota in causa Aurien. parochialis del Pao. 5. Decemb. 1605. coram Domino Manzanedo, in qua Domino dixerunt cessare usurpationis præsumptionem in parochianis (in quibus alias adest,) cum habeant tantum quartam jurispatronatus, aliæ verò tres sint penes tres patronos distinctos, in quibus non cadit talis præsumptio, cum non sint Barones, vel domini temporales loci, qui pro ipsorum interesse non passi fuissent talem usurpationem, præsertim quia etsi parochiani non præsentassent, Ecclesia non remaneret libera. Ulterius, quia cum in aliis tribus patronis cesset

dicta

dicta usurpationis suspicio, & illis competat hujusmodi jus patronatus ex fundatione, sequitur quòd illi tres sunt præferendi argum. *l. Jancimus*, § *fin autem ampliores*, ubi gloss. *Cod. de dona.* Abb. *in l. ad officium*, *C. communia de jud.* Capic. *dec.*36. *n.*1. & 2. & novissimè in Firmana altaris de Donis 25. Febr. 1610. coram D. Marcomontio supra relata nu.91. & in Fesulan. parochialis 8. ejusdem mensis, & anni coram D. Cavallerin, ut in *decisione seq.*134.

Rursus, illa probatio per scripturas authenticas requiritur pro forma in jure patro. universitatum & personarum suspectarum, ubi solum probatur per præsentationem temporis immemorialis propter præsumptionem usurpationis, secus ubi constat de titulo ex fundatione, vel dotatione per testes, aut alias probationes legitimas: nam Concilium solum statuit, quòd titulus jurispatronatus ostendatur ex authentico documento cujus appellatione continentur non solùm instrumenta, sed etiam testes, præsumptiones & probationes à jure approbatæ. *gloss. verb. documentis*, *in l. 2. de except. in* 6. & ibi Archidiac. & reliqui Doctores, qui cum ea transeunt, & patet ex ipso verbo *documenti*, quod, ut ait Calepinus, verb. *documen-*
113 *tum* idem quod admonitio, probatio, exemplum, † quod nos aut doctiores reddit, aut certiores, aut prudentiores, &c. & dicta præsumptio usurpationis cessat, ubi adsunt legitima documenta fundationis vel dotationis. Ita in una Lucana plebis 13. 22. Junii 1590. & 11. Martii 1591. coram Dom. Giplio ut *in decis.* 542. & 800. *noviss. Farin.* & tradit Genuen. *in praxi c.*100. *n.*16. licet Leo *d. c.*21. *n.* 2. dicat, authenticum documentum ex quo probari potest jus patronat. esse publicam scripturam, cui creditur sine alio adminiculo, vel jure aut consuetudine speciali, *cap. cum dilectus*, *de fide instrum.* Innocen. *in c.*1. *n.*2. *eod. tit.* & Bar *in l. si quis*, *in repet.* §. *si initium n.* 5. *D. edendo* & S. Congreg Concilii censuisse requiri pro forma, ut probatio fiat per authenticas scripturas, ut *in decisio. manuscriptis super d. c.*6. *in verb. authenticis scripturis*, & Rota *in noviss. decis.*199. *n.* 4. *part.*2 quod etiam vult Prasec. in praxi Episc. part. 2. *c.* 5. *n* 5. & seq.

Sed d. *c. dilectus*, Innoc. & Bard. non loquuntur de documento, sed de instrumento authentico, quod dicunt esse eam scripturam, cui creditur sine alio adminiculo de jure consuetudine, & S. Congreg in illis declarationibus super verb. *authenticis scripturis*, loquitur, ut patet de probatione præsentationum continuatarum, ubi per eas probatur jus patronatus, quæ debet probari authenticis scripturis, ut ibi dicitur.

114 Et jus patronatus quomodo probetur † vide per Mascard. *d. conclus.*659. & latè Flam. Parif. *d. q.*28. *d. consid.* 105. & Mar. Ant. Genuen. *dict. ca.*16. Cabedo *dec.*34. & an probetur confessione, vide infra *ult. par. c.*2. *à n.* 275. Et advertendum est quod ait d. Genuen. *in mari pastorum*, *c. d.*36 *n.* 3. peccare Episcopum graviter instituentem præsentatos à patronis absque probatione tituli, juxta Concilium Triden. *d. ca.*9. *sess.*25. *de reform.* cùm tractetur de re gravi, de redigendo beneficium liberum in servitutem, juxta Cajet. *in summ. in verb. Episcoporum peccata*, quocirca Episcopum debere esse fortem, quando petuntur institutiones à dominis locorum, & aliis potentibus, ut faciat probari titulum, & sibi constituat Deum esse præferendum cunctis hominibus: & notandum, quod potest Episcopus compellere patronum, non obstante quasi possessione & institutione ad ostendendum titulum, Federic. *cons.*123. quod aptiùs fit in institutione. Hæc Genuens.

115 Quintò notandum est jus patronatus * ex privilegio, revocatum esse per Concilium *d. c.*9. *vers. reliqui* super quo declaratio S. Congregationis, quæ sic ait, ex hoc versiculo dubitatum fuit, an patronatus ex privilegio, censeri debeant sublati. Et Congregatio die 14. Decembris 1581. & 1586. censuit esse ablatos patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione, vel dotatione. Et in una Comen. juris patro-
natus 8. Jun. 1601. coram D. Seraphino * fuit reso- 116
lutum, jus patronatus ex privilegio, esse revocatum per Concilium *sess.*25. *cap* 9. *in totum* etiam cum quasi possessione inde secuta, ut fuit etiam resolutum in una Cassanen. beneficii 4 Junii 1578. coram D. Bubalo, in una Valentina capellaniæ, coram dict. Blanchetto, & in Auximana juris patr. 2 Maii 1595. coram D. Corduba, & in Alban. juris patr. 26. Novemb. 1598. coram D. Orano. & dispositionem *cap. consult. de jure patr.* non procedere ubi apertè constat de non jure in proprietate, &c.

Quod procedit, etiamsi in privilegio * habeatur 117
jus patronatus competere, non solùm ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione. Nam non ideò desinit ex privilegio, cum illa qualitas insit in privilegio, & ita resolvit Rota in causa Placentina parochialis de Mirabel. 10. & ultima Jan. 1594. coram D. Orano, ubi allegat Oldrad. *cons.*226 *n.*326. ut *in sequen. dec.* In una Placentina parochialis loci de Mirabel fuerat 19. Jan. resolutum, constare de jure patronatus parochialis ex privilegio, ideòque per Concilium Tridentinum, censeri revocatum. Verùm quia Franc. Hidalgus ab illustrissimo D. Marchione de Mirabel ad eam præsentatus, hujusmodi resolutioni non acquiescebat, iterùm proposui dubium super iisdem, & domini unanimiter steterunt in decisis, quia cum Concilium *cap.*9. *sess.*25. disponat, ut titulus juris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, aliquibus patronatibus seu facultatibus, & privilegiis, concessis tam in vim patronatus, quàm alio quocumque jure nominandi, eligendi, præsentandi, exceptis casibus ibidem nominatis, in totum prorsus abrogatis, necessarium est, fateamur jus patronatus, de quo agitur, ex quo non est comprehensum inter casus exceptuatos, sed ex privilegio Pii IV. fuit concessum, per Concilium fuisse sublatum. Neque verò ad rem pertinet, quod in privilegio habeatur jus patronatus competere non solùm ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione, nam ideò minus dicitur ex privilegio, cum illa qualitas, quod non dicatur ex privilegio, sed ex fundatione, insit in privilegio: hinc enim videmus patronatus hujusmodi, non obstante hac clausula, passim dici ex privilegio, licet habeant aliquid plus prærogativæ, quam patronatus, in simplici privilegio Mohed. *decisione undecima*, *de jure patronatus.* Puteus 322. *li.*1. & 308. *lib.*3. ita tamen ut tantæ non sint pœnitentiæ, quod per hoc à Concilio præserventur, maxime, quia concilium loquitur per verba importantia veritatem dum vult, quod titulus sit ex fundatione, & dotatione, unde impossibile est, quod porrigatur ad patronat. qui sunt tales per fictionem, *lib.* 3. §. *hæc verba*, ubi Bart. *D. de negotiis gestis leg. in bello* §. *factæ D. de captivis.* Bar. *l. is qui pro emptore nu.*33. & ibi Jas. *nu.* 120. *cum seq. ff. de usucap.* ut in simili receptum est, puta si Papa per suam constitutionem decernat notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares, nam non ideò minus dicuntur ficti per privilegium, & non veri ut in terminis decidit Castrens. *consil.*340. *col.*1. *vers. nunc ergo dicendum volum.*1. quia cum in eis cesset commensalitas, non possunt dici secundum veritatem commensales, sed secundum fictionem. Commensalitas enim consistit facto scilicet in usu, & exercitio, ut concludit Anchar. *consil.* 348. *n.*2. per text. *in ca. fi. de verb. signif. lib.* 6. & princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere, non obstant clausulæ insertæ privilegio derogatoriæ futuris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi nominatim earum mentio facta fuerit Oldrad. *cons.* 216. Calderin. *cons.*11. *de privileg.* Archidiac. *cap.*1. *n.*2. *de constitut. lib.* 6. Barb. *consil.*73. *n.*6. *volum.*3. non obstat, quod Concilium,

cilium, *dict. cap.9. §. similiter* mandat revidere patro-
natus acquisitos, à 40. annis ante concilium, prout
fuit istud revisum, & approbatum ab ordinario per
sententiam, quia sententia fuit lata à Vicario, qui
sicut non habet facultatem concedendi jus patron.
ita nec potuit illud approbare, præsertim cum de-
ceptus sit exprimendo in sententia jus patronatus
acquiri non secus ex reparatione, atque ex funda-
tione, nec enim ex reparatione acquiritur jus pa-
tronat. nisi interveniat consensus Ordinarii, de quo
hic non constat, neque potest præsumptione cade-
re, cum deficiat lapsus temporis requisiti ad hoc
præsumendum, nec dicatur concessionem Pii IV.
factam fuisse ex ista causa, nam in privilegio ver-
bum nullum de reparatione, unde insurgit major
injustitia dictæ sententiæ, quæ declarat jus patro-
natus pertinere ad Marchionem, sequendo tenorem
literarum Apostolicarum & Concilii, cum nec li-
teris, nec in concilio quicquam de eo disponatur,
ut autem etiam ex reædificatione jus patronat. ac-
quireretur, oportet probare, quod reædificatio erat
necessaria, quod Ecclesia esset omninò diruta, &
nova indigeret consecratione glossa *cap. quoniam
verb. fundationes, de jure patronat.* & ibi Abb. *n.11.*
Rochus *verb. construxit quæst.* 8. *nu.*12. Lambert. 1.
*parte.*1. *lib.* 3. *artic. quæstione principali n.*11. prout
is, qui ex dotatione de novo facta prætendit acquirere
jus patronatus, debet probare dotem beneficii, re-
dactam fuisse de esse, ad non esse, Rochus *verb. do-
tavit. quæst.* 6. alias qui Ecclesiæ jam constructæ &
consecratæ aliqua donat, vel eam restaurat, non ex
eo patronus, sed benefactor dicitur, glossa *cap. pia
mentis* 26. *quæst.*7. *doct. in Rubrica de jure patrona-
tus*, ubi Innocen. *n.2. Cardin.* quæst. 6. Felin. *in cap.
venerabilis, n.*37. *de except.* & ita conclusum, & post
hæc tradit, Gonzal. *gloss.*18. *à n.* 97. *&* Genuens. *in
praxi cap.*100. *n.* 1.

118 Et similiter, jus patronatus † ex privilegio, sub-
latum est per Concilium, etiamsi in privilegio dica-
tur, quod esset ejusdem prorsus naturæ, & roboris,
ac si ex fundatione, & dotatione competeret cum sit
ad instar, & non propriè ex fundatione, & dotatio-
ne, & ita censuit S. Congregat. Concilii super *d.
c.*9. his verbis, patronatus qui fuerunt concessi, ut
essent ejusdem prorsus naturæ roboris, &c. cujus jus
patronatus laicorum, & nobilium, regum, ac si ex
fundat. & dotat. forent. Cong. censuit, censere sub-
latos, quia cum sint ad instar, & non propriè regum,
nec ex fundat. ideò non comprehendi sub exceptua-
tis, & tradit Gonzal. *supra nu* 102. fuisse decisum
in una Cordub. 20. Nov. 1566. coram Do. Jo. Al-
dobrand. quod si ex mero privilegio competeret
alicui jus patronatus, in cujus concessione dispo-
natur, quod sit ejusdem naturæ ac jus patronatus
ex fundat. & regum *non obstante dict. clausula*, &
quod Concil. Trident. præservat jus patronatus ex
fundatione, nec non ex privilegio, quando est re-
gibus concessum, erit nihilominus derogatum, &
sublatum tale jus patronatus per dictum Concilium,
consonat etiam prædictis alia declaratio S. Con.
Concilii in una Bracharen. quæ sic ait: Commen-
datarius monasterii Sanct. Andreæ de Villareal.
Marchioni ejusdem loci suo nepoti patronatum una
cum priore & monachis, & jus præsentandi ad plu-
res Ecclesias parochiales donavit subsecuta confir-
matione pœnitentiariæ Sanctissim. cum clausulis
amplissimis, videlicet quòd dictum jus patronatus
censeri debeat laicorum, ac si ex vera dotatione
ex fundatione in hujusmodi beneficiis requiratur
concursus, quasi juris patronatus Ecclesiastici sint,
Congreg. censuit jus patron. hoc ex donatione mo-
nasterii facta Marchioni, & confirmatum à pœni-
tentiaria censeri acquisitum ex privilegio, non ob-
stantibus illis clausulis, ideò sublatum esse à Con-
cilio, & quatenùs jus patronatus hoc adhuc validum
maneret, censendum Ecclesiasticum, quia ab Eccle-
sia processit. Et in ista causa Bracharen. jurispatron. 7.
Maii 1599. coram Seraphino, Rota resolvit istud jus
patr. tanquàm ex principio esse sublatum per Conci-
lium, ut censuit Congreg. item non valuisse ejus
donationem, cùm non fuerit facta cum causa & so-
lemnitatibus, nec constet de consensu Abbatis, &c.
idem 1. Martii 1602. coram Sacrato.

Nec † prodest immemor. ut in seq. declaratione 119
ejusdem S. Congreg. super d. cap.9. remanet dubium
quando constat de origine privilegii, vel præsumitur
esse ex privilegio aliquod jus patronatus, & adest
immemor. prosit illa, vel non propter clausulam de-
rogatoriam in fine cap. positam, ibi *non obstantibus
quibuscumque consuetudinibus*, & immemor. quasi
referenda sit etiam ad jus patronatus, & in hoc Con-
greg. respondit non prodesse.

Non tamen loquitur hic de privilegiis * concessis 120
ex causa onerosa, ut fuit resolutum in causa Valen-
tina parochialis de Consemayna 30. Jan. 1581. & 26.
Jan. 1582. coram D. Seraphino, quæ habentur 3. *p.
diversorum dec.*687. *&* 2. *p.*269. quod ut dicitur *d.
dec.*687. fuit sæpiùs in aliis causis a Rota animadver-
sum, & in Patavina juris patr. 29. Janu. 1590. co-
ram * eodem D. Seraphino, ubi fuit resolutum, quod 121
jus patronat. concessum ratione reædificationis non
tollitur per Concilium: quia non derogat patronati-
bus qui ex juris communis disposit. competunt, nec
ista concessio potest dici merum privilegium, & si
haberet aliquid privilegii, tamen quod sit ex causa
onerosa servandum esse, resolvit Rota in d. Valentina
de Consentayna, &c. Et idem innuitur in illa Pla-
centina parochialis de Mirabel. sup. adducta, *n.*117.
& fuit dictum in Pamp. jurispatronat. de Janci 10.
Martii 1604. coram Coccino, & docet Genuens. *d.
c.*100. *n.*1. & vide dicta *sup. cap.*1. *n.*581. conducunt
tradita per Gonzalez *gloss* 28. *a n.*22. *& gl.*36. *n.*39.

Sextò notandum est, jus patron. de jure non ac-
quiri † ex augmento, seu supplet. dotis, sed requiri- 122
tur, quod in totum Eccl. dotetur. Roch. *verb. & do-
tavit* 3. *q.* Lamber. 1. *p.* 1. *lib. q.*6. *art.*1. 2. *&* 6. Rota
dec. 457. *n.*18. *& decisio* 528. *n.*2. *p.*1. *diversorum, &
dec.*524. *not sſ.* Farin. *à n.*5. & Genuen. *c.*100. *n.*20.
& novissimè Gratian. *discep. foren. c.*177. *à n.*24. *&
dict. decisio.* Placentina parochialis de Mirabel. &
Zerola *in praxi Episcopali*, 2. *par. verb.* 6. *jus patron.
§.*1. post hæc tradit Gonzalez, *gloss.*28. *n.*53. dicens,
quod qui ex dotat. de novo facta, prætendit acqui-
rere jus patronat. debere docere dotem primam fuisse
redactam de esse ad non esse, & fuisse decisum in una
Sarcanen. beneficii 8. Julii 1599. coram Domino
Mellino, & in Compsana juris patronat. 23. Jan.
1604. coram D. Lita.

Quamvis contradicat illa dec. Tirasonen. † juris 123
præsentandi 5. Maii 1593. supra adducta *n.*84. *ad fi.*
& quamvis Menoch. *consil.*241. *nu.*14. *lib.*3. *&* 536.
*à nu.*5. *lib.* 4. dicat ex dotatione acquiri jus patron.
quando Ecclesia parum habet, & non est commodè
dotata, post Abba. *consil.*28. *p.*2. & videtur inclinare
Lambert. *dict. artic.*6. *ad fin.* pro quo videtur facere
Concil. Trid. *sess.*14. *de reformat. ca.*12. ibi *seu jam ere-
ctam. &c.* sed intelligitur ex privilegio Apostolico.

Et jus patronatus ex augmento dotis, &c. * con- 124
cessum etiam per Papam à 40. ann. citra, subjicitur
examini, & revisioni ordinarii, ut in *d. c.*9. *vers. simi-
liter*, concessum verò ante annos 40. à confirmatione
Concilii, non subjacet dictæ revisioni, sed firmum
remanet, Hier. Gabr. *consil.* 195. *lib.* 1. & censuit
S. Congreg. Concilii, ut in seq. declarat. super *d. c.*6.
jus patronatus acquisitum per augmentum 3. partis
dotis, ante 40. annum, à die confirmationis Con-
cilii numerandum, validum est, si verò est acquisitum
intra annum 40. Episcopus uti Apostolicæ sedis
dele-

delegatus, illud examinare debet & quod non in evidentem utilitatem factum iovenerit, revocabit, restitui tamen debet patr. ad quod hoc nomine ab eis datum fuit, prout in fine hujus decreti statutum est, & isti 40. anni numerandi sunt à die confirmati Concilii: nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere super validitate juris patron. essent transacti 40. anni, hoc nihil obstat examini: interim tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.

125 Et in una Lucana Canonicatus 24. Maii † coram D. Bubalo, tenuit Rota, jus patr. concessum à 40. annis citra ex augmento, &c. subjici examini, & revisioni Ordinarii, illos verò 40. annos qui concessi fuerunt, ex decreto Concilii *sess.25. c.9.* revideri ab Ordinariis non posse, ut censuit S.Congreg. & sic jus patronat. reservatum ante 40. annos à die publicationis Concilii, non comprehendi sub decreto Concilii, nec attendi debere tempus revalidationis factæ, postquam regula Adriani fuerat revocatum: quia per revalidationem, res fuit redacta ad pristinum statum, perindè ac si regula Adriani non emanasset, &c.

126 Et in una Melphien. seu Rapolien. * juris patronatus 19. Januar. 1594. coram D. Mantica fuit resolutum quod jure patronatus à Papa concesso postquam fructus Ecclesiæ ad 3. partem auxerit, debet probari implementum istius conditionis, aliàs jus patronatus non est acquisitum *l. ex his Cod. quando dies legati cedat Thais §. fideicomm. libertate l. cum mot* ubi Jas. *n.21.* & Decius 6. *C. transactio.* Rota *diversorum* 1. *parte dec.*148. & dos aucta dici non potest usque ad 3. part. nisi fit probatum quanti esset fructus Ecclesiæ, tempore gratiæ suæ assignationis, & tamen conditio in totum impleri debet *l. cui fundus, de condit. & demonstrat.* & in propriis terminis fuit resolutum in Paduana juris patronatus de Delphin. ultim. Maii 1591. coram D. Decano, nec præsumitur facta assignatio illa usque ad 3. p. ut partes asseruerunt, ex eo quod semper fuerit. Postea is ut quasi possessione præsentandi, *arg. l. si filius familias C. de petit. hered.* Dec. *conf.*222. *n.9.* Quia & si partes asseruerunt fuisse factam assignationem in certa re usque ad 3. p. fructuum, non est credendum assertioni illarum in præjudicium Ecclesiæ, & cum illa conditio inducat formam, quæ est individua, ad unguem debet probari, & concludenter & verè, non autem per conjecturas, ut fuit resp. in d. Paduana juris patronat. maximè quando ex potentia patroni inducitur aliqua præsumptio usurpationis, Trid. *sess.*25 *cap.9 de reform.* Puteus *decis.*205. *lib* 1. Achil.156. quod in dict. Paduana contra Delphinos nobiles Venetos fuit perpensum, & ita in hac Melphien. seu Rapolien. fuit resolutum non constare de jure patronat. quod fuerat concessum à Paulo III. ann. 1534. principalibus de Ascali, ut supra, & fuit confirmatum coram eod. D.Mantica. 6. Martii 1595. & Joann. Garc. *de expens. & meliorat. c.*8. *sub n.*51. & videtur etiam sequi Cavedo *de patro Regiæ coronæ ca.*32. *nu.*2 & solùm posset justificari ex tolerantia & permissione Papæ ait Humada ad Greg. Lopez in *l. 1. tit.*13. *part.* 1. *glos.* 13.

127 Et alias in * una Valentina de Carletis 4. Maii 1601. coram D Lancell. fuit resolutum, non constare de jure patronatus, quia hoc jus patronat. fuerat anno 1515. à Leone X. concessum, G. Domino d. loci postquàm dictam Ecclesiam propriis sumptibus reparaverit, & instauraverit, il usque 130. ducatos de eo tempore non excedere asserebatur in annuis redditibus, 10. ducatorum auxerit, & ideò etiam si hujusmodi implementum esset sufficienter probatum adhuc subjacebat regulæ Adriani VI. nam de jure communi ex hujusmodi augmento dotis non fuerat acquisitum jus patronatus Rochus *verbo, dotavit. quæst.*2. & 3. & fuit dictum in Turonen Sarcanen. beneficii, 2 Julii 1599. coram D. Millino & alias pluries, maximè cum non ascenderet ad medietatem annui valoris fructuum beneficii neque ex dicta restauratione, & reparatione, ex quo Ecclesia non erat funditus destructa, ita ut egeret nova consecratione, Lamber. 1. *p.t. lib. q.6. artic* 3 *nu.*16. Rochus *verbo construxit nu.*12. & fuit dictum in Perusina de Confinio 10. Decemb. 1570. coram D Blanchetto, & in Valentina de Consentayna 26. Jan.1582. coram Decano, & regula cum habeat verba amplissima, & sit favorabilis, comprehendit etiam hunc casum mixtum, quando concurrit augmentum dotis, & reparatio Ecclesiæ, nec sufficit quasi possessio, ut præsentatus veniat instituendus, pendente lite, super proprietate Caputaquen. *decis*29. & 324 *lib.*1. *in manuscript.* & fuit dict. io Cæsaraugust. parochialis 20. Jun.1566. coram Groperio, ultra quod non est in quasi possessione cum beneficium vacaverit in mense reservato.

128 Septimò notandum est, quia † patronatus non posse competere ex concessione & privilegio Episcopi *ta* 2. *de rebus Ecclesiasticis in* 6. Rochus verbo pro eo quod *de diœcesani consensu n.*34 Staphyl. *de literis Grat.* 1. *de modo, & forma impetrandi* §. 1. *de juris patronatus prærogativa num.*3. & 4. Rebuff. *in praxi.* 3. *par. signat. verbo nec non juris patron. n.*3. Lamberi. 1. *p. lib.*1. *qu.*10. *art.* 4. & censuit S. Congr Concilii 2. April.1573. *ut in sequent. declarat. sup. r dict. c.*9. ibi jus patronatus ex privilegio Episcopi concessum, in cujus pacifica possessione extiterunt prætensi patroni per 140. annos, non prodest, cum enim constet de tit. ex privilegio invalido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem, ideò per hoc decretum Flam.Paris. *de confid.quæst* 28.*n* 240. & tenuit Rota, ut per Chisanen. *decis* 102. † *in manuscript.* in qua fuit 129 tentum, quod si in nova provisione narretur, quod beneficium est de jure patronatus de facto, si tamen non probetur juridi è non valet, & censetur surreptitia, puta si Episcopus concesserit jus patronat. de Ecclesia quæ erat libera, quod non potest facere fine authoritate Papæ, Calder. *conf. ult. de jure patron.*

130 Et sic in una * Nolana Capellæ, seu beneficii 19. Jan. 1594. coram D. Augonio fuit resolutum, quod capellam reversam ad pristinam libertatem non potest Episcopus per suam donationem redigere in servitutem juris patronatus, Abb. *conf* 106. *l.*2. Roch. *sup.* Beroi. *cons.* 44 *n* 33. *lib.*1. non obstante quod in donatione dicitur, donatarium debere ædificare & depingere unam capellam, seu altare, infra triennium, cum non constet Capellam antiquam esse in totum destructam, prout constare debet, ut ex reædificatione possit dici acquisitum jus patronatus *glos. in c. quoniam de jure patr.* & ibi cæteri Rochus *verb. construxit. nu.*12. Tum etiam quia impensa pro hujusmodi reædificatione, poterat esse tam modica, quæ commodè potuisset fieri de fructibus ipsius capellæ, & præsertim cum reædificatio esset facienda infra Triennium *c. de Ecclesiis ædifican. cap.* 4. *de redditib.* 12. *qu.* 2. nec potest dici requisitum jus patron. ex causa dotationis, cum ille in suo testamento reliquerit quædam bona huic capellæ; quia jam erat dotata, Abb. *supra n.* 2. & quia sibi spectaret jus patronatus, & non ut acquireret illud, ex causa dotationis reliquit, & 16. Dec. 1594. coram D. Orano * domini fleterunt in 131 decisis, & fuit resolutum, non fuisse locum præscriptioni dicti juris patronatus, tractu temporis, etiam longissimi, cum constet de principio invalido illius, &c. M. Ant. Genuen. *dict. c.*16. *nu.* 15. qui ait non suffragari immemorialem, quando constat de initio invalido vitiosi tit. à principio, quod ait post hæc Gonzalez *glos.* 18. *à nu.* 48. allegans declarationem S. Cong. & decis. Venetam Tribii 55. *lib.*2. *à n.*60. & alios. Unde convincitur *consil.* Menoch. 90. *lib.*1. † *ex n.*13. & 336. *n.*28. *lib.* 4. 132

Xx 4 Sed

133 Sed Zerola dict. verb. jus patronatus. * §. 8. dub. 9. ait, quod qui quid sit de Ecclesia consecrata, tamen capellas vidit concedi in jus patronatus, etiam existentes in Ecclesia consecrata; etiam in Cathedralibus, nec text. in d. c. 2. videtur hoc prohibere, sequitur Zechus d. c. 12. de benef. & pensio. n. 53. vers. non potest verò.

134 Nihilominus etiam in capella Ecclesiæ * verissima est prædicta resolutio, ut tenet Staphil. supra & Rota in d. Nolana, & alii, & rectè probatur ex d. 2. c. & praxim quam Zerola vidisse ait existimo procedere ex eo quod, ut videmus etiam in Hispania, solent aliquæ personæ nobiles, divites & principales, ad suam & suorum sepulturam emere capellas in Ecclesia factas, cum licentia ordinarii, dando Ecclesiæ pretium ædificii & soli capellæ, prout conventum est, unde, tanquam fundatores, & constructores capellæ remanent patroni ipsius, quia ratio eadem militat, ac si principio fundet, vel construat, maximè stante consuetudine,
135 quæ ita recipit & interpretata est. Et facit * quod tradit Rochus verb. fundavit q. 9. Lambert. 1. part. 1. lib. q. 3. art. 10. Caputaq. dec. 290. 1. p. quod Ecclesiam ædificasse dicitur, qui dedit domum pro illa constituenda.

136 Quamvis Greg. Lop. in l. 1. tit. 13. p. 1. † verbo vender. & Molin. de Hisp. primog. lib. 1. cap. 24. n. 40. tales contractus condemnent tanquam simoniacos, quos sequitur Parlad. Quotid. lib. 1. cap. 3. n. 36.

137 Et ita est accipiendum quod dicunt † Lastarte de decima venditio. c. 14. n. 5. maximè in additia. ibi, & P. Ledesma in sum. 2. par. tract. 12. conclu. 34. qui ait, quod licitè potest vendi & emi jus sepulturæ, sibi & suis descendentibus, & hæredibus, sicut potest vendi, & in capella cum obligatione, quod nemo sepeliatur in ea nisi emens, & sui descendentes, ut docent communiter discipuli Dom. Thomæ, particulariter Orellana, quia hæc obligatio est temporalis, & admittetur aliquis honor temporalis, & non est res spiritualis, &c. & Ant. Genuen. c. 40. nu. 19. quod sepulchra cum capellis possunt vendi ratione situs, & dignioris loci, quod non videtur quid spirituale, Arag. 22. qu. 110. art. 4. Sotus de just. & jure lib. 9. qu. 7. art. 1. Spino de testament. gl. 5. 2. num. 44. quod etiam ait Gratian. decis. 26. à n. 14. tempè, quod capellæ & sepulchra possunt vendi saltem de consuetudine ratione situs vel dignioris loci, quæ non videntur spiritualia: unde poterunt vendi tanquam non necessaria ad sepulturam, maximè ex consuetudine. Idem docet ipse Grat. discep. forens. c. 106. à n. 6. & allegat decis. Rot. in causa Tirasonen. sepulturæ 17. Maii 1572. coram Lancelloto, & tradit Perez de Lara de anniverf. & cap. ll. lib. 1. c. 25. num. 17. allegans etiam P. de Salazar. de usu & consuet. c. 10. n. 27. & Humadam ad Greg. in l. 55. tit. 6. part. 1. glos. 5. intelligens tamen quòd detur pro eleemosyna, non autem ut pretium, sed pretium est in effectu, quomodocumque appelletur, quæ ratio Genuen. & P. Ledesm. in emptione capellarum non satisfacit, cum acquiratur jus patron. quod est spirituale, ut est dictum, & ita non videri posse salvari, nisi ex prædicta ratione: quamvis emptio simplicis sepulturæ, seu juris sepulturæ, etiam capellæ sine jure patronatus possit salvari ex illa ratione, maximè obligationis, quod nullus alius ibi sepeliatur, quam admittit Suarez de relig. tract. 3. de simon. lib. 4. cap. 14. n. 21. non verò illam de situ & digniori loco, dicens, quòd licèt sit simonia accipere pro honoratiori loco sepulturæ, secus verò erit, si quis velit onerare Ecclesiam, & ita possidere in illa jus sepulturæ in aliquo certo loco illius, ut non possit alius ibi sepeliri: tunc enim videtur illa obligatio ex parte clericorum, seu Ecclesiæ, posse vendi salem authoritate prælatorum Ecclesiæ, cum circa hoc non inveniatur facta prohibitio, quia aliud est vendere sepulturam, quod prohibetur aliud vendere obligationem non sepeliendi alium, ut per se constat. Unde neque tunc venditur aliquid spirituale, nec spirituali annexum: illa enim obligatio est onus accidentarium, quod æstimabile pecunia est. Ita Suarez, quem licèt non citatum, sequitur fr. Raph. de la Torre de relig. 2. tom. q. 100. art. 4. disp. 7. Sed illa ratio de honoratiori loco non videtur rejicienda, ex qua solum potest salvari consuetudo accipiendi aliquid in Ecclesiæ fabricam pro apertura sepulturæ intra Ecclesiam: nam cum talis locus non sit necessarius ad sepulturam, non venditur sepultura, nec contra Suarez. Quamvis etiam Genuen. 2. edit. in annot. d. ca. 42. super. d. n. 18. mutando sententiam rejiciat dictam rationem cum Greg. & Molina suprà, dicens, videri potiùs subtilem quam substantialem: canones enim generaliter prohibent aliquid accipi pro loco sepulturæ, d. c. ad abolendam. Nec distinguunt, an eligatur sepultura in meliori loco, Ecclesiæ vel alio; quare concessionem sepulchri cum capella debere fieri gratis, & patronos posse spontè dotare, vel donare, & hoc pacto vidisse confici instrumenta à notariis peritis, qui in instrumento testati sunt de spontanea concessione loci ex parte Ecclesiæ, & spontanea dotatione capellæ ex parte recipientis, & hoc pacto cessare scandalum & suspicionem avaritiæ, & simoniæ, & hanc resolutionem esse conformem glos. fin. in d. ca. abolendæ, ubi Abb. n. 7. communiter receptæ, quæ dicit, quòd licèt clerici non possint aliquid petere pro loco sepulturæ, tamen si laici ex consuetudine laudabili aliquid solvunt, possunt compelli ad illam observandum, juxta cap. ad Apostolicam, de simon. & Neapoli solvi grana quindecim pro fovea, sed loco sepulchri, Romæ etiam extare talem consuetudinem, ut dicit Hieron. Gabr. consil. 40. Hæc Genuen. in dict. annot. Ad cujus rationem respondetur, canones prohibere aliquid accipi pro loco sepulturæ, scilicet necessario, & in loco sacro, non verò pro loco honoratiori, & in tali situ, juxta dicta. Nec concessio sepulchri, seu capellæ salvaretur à simonia, ex eo quòd diceretur fieri gratis, si in eodem instrumento, aut statim recipiens, aliquid daret, licèt diceret donare, propter correspectivitatem & unitatem actuum, ad decis. Caputaq. 235. p. 1. cum aliis, licèt concessio capellæ & dotatio benè possint fieri simul, & in eo tenui instrumento, ut in exemplo Genuen. quia dotatio non habet rationem pretii. Nec illæ solutiones, quæ fiunt pro loco seu apertura sepulturæ, quando sepeliuntur defuncti, possunt salvari & excusari ratione laudabilis consuetudinis juxta d. c. ad Apostolicam, nam ad talem consuetudinem requiritur, quòd laici gratis, spontè, & ex devotione id obtulerint & solverint, ut per Doctores in d. c. ad Apostolicam, & Joan. Gut. plures referentem canon. q. lib. 2. ca. 21. n. 148. As in proposito dictæ solutiones ex consuetudine non videntur habere initium voluntarium, nec est verisimile, imò in aliquibus diœcesibus videntur introductæ per constitutiones synodales, quæ approbantur à Concilio provinciali Compostellano act. 3. decreto. 10.

Non tamen placet † quod dicit Lastarte, ibi, & P. 138
Ledesma conclusio. 35. quod habens capellam, seu patronus alicujus cancellæ, possit illam vendere, & hujusmodi jus patronatus, quod etiam tenet Cosmas Philiarchus de officio Sacerdotis. 2. p. li. 6. c. 9. ad fi. dicens quod qui habet jus patronatus alicujus capellæ, potest vendere parietes, & picturas, &c. illius capellæ, quæ sunt quid materiale in quo fundatur illud jus patronatus, non tamen potest amplius accipere pro ipso Jure. Consonat Suarez d. li. 4. c. 14. n. 18. dicens, quòd si quis habeat sepulchrum proprium suis sumptibus emptum, vel ædificatum pro se, vel suis non est materia simoniæ, si vendatur quoad proprietatem, juxta valorem fundi, & respectu habito ad solas expensas in ædificando factas, ut constat ex dictis de aliis rebus sacris: nam procedit eadem ratio, quia ibi

ibi non venditur benedictio, nec proprium jus sepulturæ, sed materiale illud, ad quod alia sequuntur. Unde similia loca jure hæreduario transferri solent à parentibus ad filios ratione temporalitatis quæ in eis est: nam in spiritualib. non poterat esse per se successio, & eodem modo possunt per venditionem in alium transferri, quatenùs temporalia sunt; neque hoc invenire specialiter ab Ecclesia prohibitum. Ex quo videbatur posse salvari venditiones capellarum quæ solent fieri per patronos earum, ut vidi in hac civitate. Sed quamvis id possit
139 * procedere, quando Ecclesia vendit Capellam, ex quo ipsa Ecclesia est domina, seu quasi, suarum cappellarum, tamen quando patronus illam vendit, non videtur posse procedere, nec excusari à simonia, nec valere contractum, quia cum ipse non sit dominus capellæ, nec parietum ipsius §. *nullius & sequen. de rerum divis.* sed solum habeat jus patronatus, ipsum reverà vendit & non aliud. Nec verum est, quod jus patronatus, postquam est acquisitum, fundetur in partibus, &c. Sed solum fuerunt causa illud acquirendi. Et similiter quando tota Ecclesia, aut totum monasterium venderetur, nihil aliud esset, quam vendere jus patronatus, atque adeò esset simonia.

Advertendumque est, quod qui emit capellam †
140 Ecclesiæ deberet dare justum pretium, & valorem saltim ædificii, parum plus vel minus. Alias enim si id non daret reverà, sed minus notabiliter, non posset dici fundator, & constructor in totum, nec tanquàm talis acquireret jus patronatus ut prætendit, & consequenter capell. remaneret libera, & Ecclesia deberet datum restituere, saltim quatenùs ex eo factus est locupletior, &c. Lamber. 1. *p.*1. *lib. qu.*3. *art. ad finem.* Et iste emens, seu constituens capellam debet etiam eam dotare, alias remanet libera Ecclesiæ, Abb. *in c. ad audientiam* 1. *de Eccles. ædific. n.*6. *& cons.*89. *n* 2. *&* 8. *& cons.*106. *n.*2. *vers præterea* 2. *p* 2. Roch. *verb. construxerit* 4. *q.*7. *n.*11. *vers. aut vero quis constituit altare vel capellam*, Lambert. 1. *par.*1. *li. qu.*5. *art.*19. *& q.*11. *art.*8. Greg. Lopez *l.*1. *tit.*133. *part.*1. *glos.*5. Genuen. *c.*109. *n.*1. licet enim Anania *cons.*24. *seu* 23. & ibi Bologn. *in addit.* quem referunt Felin. *in cap. ex parte* 2. *de res. n.* 4. & Rebuff. *de pacif. nu.* 103. *aliàs* 88. dicat, quod fundans seu constituens capellam in Ecclesia, non tenetur eam dotare, sequitur Lambert. *dict.*1. *part. lib. q.*3. *art.*1. *n.* 5. debet intelligi, quando constitueretur capella vel altare ad ornamentum Ecclesiæ, & ut remaneat libera ipsius, Abbas *d. cons.*209. Roch. *suprà* & Lambert. *d. art.*19. Greg. & Genuen. *ibi*, dando autem capellaniam censetur dotata capella ipsa, vel altare, ubi fundatur; nam ex redditibus capellaniæ providendum est de necessariis capellæ, vel altari non habenti aliàs redditus pro fabrica *c.*1. *& c. de his Eccl. ædifi.* ubi Doctores, Genuens. *dict. c* 109. *n.*13. & hoc jus erit pro tunc, diminuentus Missæ, quamvis ab auctore requiratur dos sufficiens pro mercede Sacerdotis, & paramentis, & aliis necessariis, juxta numerum & quantitatem Missarum celebrandarum, Lambert. *d.* 1 *par.* 1. *lib. q.* 5. *art.*21. *n.*19. Genuen. *d n* 23. At ex dotatione capellæ, vel altaris jam extinctæ in Ecclesia dotata non acquiritur jus patronatus ipsius capellæ, vel altaris, etiamsi ejus dotatio fiat cum consensu, & authoritate ordinarii, quia si Ecclesia fuit dotata, satis dicitur dotata ipsa capella vel altare, cum sit pars Ecclesiæ, ita Abb. *cons.*59. *part.*2. & Roch. *d. verb. construxit q.*7. *n.*11. quicquid dicat Lambert. 1. *p.*1. *lib. q.*5. *art.*15. *&* 2. *&* 3. *casu & q.*6. *art.*1. *n.*28. *versu tra prædicta*, & quamvis Roch. *d. vers. & dotavit. q.* 1. dicat, quòd in civitate Papiæ consuetudo se habet, & ita audit esse alibi, quòd ex sola dotatione altaris vel capellæ jam constructæ acquiratur jus patronatus, ita ut ipse dotans solus sit patronus, non autem sit compatrona Ecclesia ratione fundi & constructionis, &c. Quæ consuetudo ubi viguerit, servanda erit, maximè cum non sit dare contra jus, & sic sufficeret decennalis, juxta notata in fine, de consuetud.

Ex dotatione tamen capellaniæ fundatæ in capella, vel altari jam constructo acquiritur jus patronatus ipsius capellæ in abstracto instiutori & dotatori, quod non solum procedet in capellaniis institutis in capellis seu altaribus liberis, non patronatis, in quibus de jure id admittit Lambert. 1. *parte* 1. *libro quæst.* 25. *articul.*15. *nu.* 2. *versicul. si vero &* 11. *qu. art.*2. *n.*2. sed etiam in capellaniis institutis in capellis, seu altaribus jurispatronatus aliorum, quia per hoc nullum fit præjudicium earum patronis, quibus salvum manet suum jus patronatus, & præsentatio ad suas capellanias, quamvis in his solum id admittant de consuetudine Roch. *verb. & dotavit. qu.*1. *n.*1. *&* Lambert. *d. art.*15. *nu.*2. dicens ita observari, prout reverà ita observari videtur.

Tandem supradicta confirmantur & declarantur 141
† ex seq. declarationibus S. Congreg. Concil. sup. *d. cap.*9. 1. ibi ex fundatione vel dotatione, &c. sivè etiam ex multiplicatis præsentationib. &c. Congr. censuit hæc verba accipienda esse disjunctivè, nam sufficiet alterutrum probare scilicet vel tit. ex authentico documento, sive multiplicatis præsentationib. ut in Concilio hodiè 4. Februar. 1581. *Secunda*, jus patronatus quod probatum est solo documento fundationis, &c. absque aliqua præsentatione non tollitur à Concilio, vide *decisionem* Rotæ 2. *de præb. in novis*, nisi tantum tempus præteriisset, quantum jure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem. *Tertia*, an satis sit, asserendi sibi competere jus patronatus ex fundatione, & dotatione, si in una aut altera præsentatione de Anno 1554. & 1561. quæ effectum sortitæ fuerint, ostendatur. Congregatio censuit non esse satis, die 10. Februar. 1581. *Quarta*, jus patronatus ex solis præsentationib. continuis ultra hominum memoriam, probatur ex fundatione, vel dotatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundatione, aut dotatione. *Quinta*, Congreg. censuit Barones, & alios Dominos jurisdictionem perpetuam habentes comprehendi in hoc decreto, *vers. in his verò personis.* *Sexta ibi*, *authenticis scripturis probentur.* Congregatio concilii omnium consensu censuit requiri pro forma, ut probatio fiat authenticis scripturis, & constituendam esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat. *Septima*, an *cap.*9 *sess* 25. in ea parte in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem patronatus in iis personis seu communicationibus, in quibus usurpatio plerumque præsumitur, nec eis immemorialis aliter suffragatur, nisi præsentationes, etiam continuatæ non minori quàm 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ fuerint authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas; ita ut probatio per testes regulariter excludatur, Congregatio censuit, probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes regulariter excludatur, Hier. Card. Mattheus *Octava*, Congr. censuit, ut ad conficiendam immemorialem, concurrant anni elapsi usque ad tempus controversiæ motæ, & non tempus decursum usque ad publicationem Concilii tantum attendendum sit. *Nona*, non possunt repelli probationes oblatæ à patronis, ut eorum patronatus declarent esse ex Concilio, salvis tamen exceptionibus, tam hujus decreti, quàm juris communis. *Decima*, jus præsentandi, verbi gratia, ad mansiones, datum c. censendum esse ex privilegio, quando capitulum non fundavit, nec dotavit, nec habet immemorialem ideò sublatum est hoc decreto. *Undecima*, Julius Papa III. ad supplicationem Cardinalis de la Cueva, & Joannis Comitis de Wienam, & dominis temporalibus oppidi de Moron concessit jus patronatus dict.

dict. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia dict. oppidi de Moron. od ipsius comitis vitam, quod jus patronatus defuncto d. comite. Pius IV. ad supplicationem prædicti Cardinalis, & D. Petri Ducis filii, & successorie d. Joan. comitis concessio d. D. Petro Duci pro se & ejus filio primog. modo dubitatur, an jus patronatus fuerit revocatum per Concil. Trid. hoc c. Congregatio, decrevit hoc jus patronatus censere ex privilegio, & ideò Concilio subletum esse Flam. Paris. *d. quæst.* 28. *de consid. nu.* 240. *Decima secunda*, an si quis probaverit, se per 40. annos præsentasse, & in possessione seu quasi, se fuisse ad præsentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilii *hoc cap.* eum alias titul. præsentationis 40. annorum esse videatur, & prædicto decreto conformis ibi *aliàsve secundum juris dispositionem*, conclusum est Congregationem censuisse non debere odmitti, nec obstant illo verba, *aliàsve secundum juris dispositionem*, quia Congregatio intelligit, ut non respiciant tempus, de quo jam expressè supra disposuit & voluit esse immemoriale, sed respiciont alias cleusulos, & alios modos, quib. secundum jus vetus probari poterot jus patronatus, sed quod ad tempus ottinet, illud præcisè, & semper debeat esse immemoriale, nec sufficiant 40. onno. etiam si olias jure veteri sufficerent, ut in persona Ecclesi. secundum Lamber. *de jure patron. Decima tertia*, an patronatus in Conventuali Ecclesia censeri debeant subleti *vers. reliqui*, Congr. die 4. Decembr. 1589. censuit patronatus ex causa fundationis, in ipso limine fundatinnis, seu dototionis, Apostolico privilegio concessos non esse sublatos: patronotus verò aliquos, in conventualibus Ecclesiis quocumque privilegio concessos, post fundationem censeri abrogotos. *Decima quarta*, on od probandum privilegium patronatus in conventuali Ecclesia ex causo fundationis, &c. & quidem in ejus limine fundationis concessum fuisse sufficiat immemorialis, junctis multiplicotis præsentationib. quæ secundum formam Concil. in præsenti effectum sortitæ fuerunt, stante derogorione in calce posita. Congregat. d. die 4. Decembr. 1586. censuit nnn sufficere, ex verb. tam in 1. quàm in 2. casu, nisi probato fama talis privilegii, aliàsve concurrentibus requisitis, secundum juris dispositionem, nec obstare dict. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. part.

---

§. I.

De aliis Notabilibus.

SUMMARIA.

142 *Fæmina acquirere, & habere potest jus patronatus & præsentandi.*
143 *Et jus patronatus hæreditarium etiam in fæminas hæredes transit.*
144 *Et etiam in jus patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, re, parentela, domo, seu familia, competit fæminis etiam nuptis & descendentib. ex illis, quicquid sit in Italia.*
145 *Undè etiam succedit in jure patronatus in modum majoratus instituto, ita quod ad unum duntaxat denuntiat, nempè primogenitum seu successorem, nisi expressè sit exclusus.*
146 *In quo succeditur sicut in majoratib.*
147 *Villa in dotem data, in qua est jus patronatus ad quem spectet jus præsentandi, an ad maritum, an ad uxorem?*
148 *Quæstio ista ab illa pendet q. apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero uxorem. In qua sunt variæ sententiæ.*
149 *Prima sententia dominium esse apud maritũ ponitur.*
150 *Cujus fundamenta ponuntur.* & nu. seq.
156 *Plura quæ contra hanc receptissimam sententiam obstant, quibus probari videtur uxorem esse dominam rei dotalis, non verò maritum.*
157 *Secunda sententia ponitur.*
158 *Quæ improbatur.*
159 *Tertia sententia noviorum docentium verum & naturale dominium apud uxorem manere, civile verò dominium viri esse.*
160 *Quam accipit Joan. Garcia in bonis quæ ipsa mulier habebat, &c.*
161 *Concordia Barbosæ ponitur.*
162 *In hac quæst. dicitur 1. eam procedere circa res dotales non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quæ non facit emptionem, nam circa res æstimatas, simpliciter certum est virum esse propriè, & verè, & absolutè, & perfectè dominum earum.*
163 *Quia ista æstimatio facit emptionem.* & n. seq.
165 *Secundò dicitur longè veriorem, & tenendam videri primam sententiam comunem, quod vir sit verè & propriè dominus rerum dotalium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respon.* & n. seq.
171 *Et ad l. in reb. Cod. de jure dotium, in qua sententia noviorum præcipuè fundatur resp.* & n. seq.
178 *Ex hujus quæstionis resolutione resultat resolutio q. propositæ de jure patronatus consistente in bonis in dotem datis, resolvitur, quod cum dominium rerum dotalium verè in maritum transeat, consequenter, etiam jus patronatus illis annexum ad maritum transibit atque adeò ad eum solum spectabit præsentare, & non ad uxorem, quamvis contrarium teneant aliqui relati.*
179 *Quorum rationi satis fit.* & n. seq.
181 *Improbatur sententia Rotæ, seu potiùs collectoris dicentis maritum tunc posse præsentare: tamen si maritus, & uxor concurrant præsentando, præferendum esse præsentatum ab uxore, exemplo tutoris & pupilli.* & n. seq.
Et resp. disparem esse rationem in tutore.
183 *Prædict. resolutio in hac quæst. videtur tenenda, etiam in sententia noviorum circa præcedentem quæstionem.*
184 *Improbatur Lambertinus, qui in hac re non procedit rectè, & consequenter.*
185 *Supradicta procedunt, quando jus patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando verò est annexum aliis bonis uxoris, aut ei competit ratione majoratus successionis tanquàm hæredi, vel consanguinei fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, &c.*
186 *Præsentatus à pupillo majori septennio, præfertur præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minùs dignus.*
187 *Quamvis aliqui dicant præferendum esse præsentatum à pupillo, si est magis idoneus, aut saltem æque idoneus.*
188 *Et quamvis Nicolaus teneat contra communem pupillum etiam majorem septennio non posse præsentare.*
189 *Sed communis sententia est tenenda, quæ supponit pupillum majorem septennio habere usum rationis, & sic posse præsentare, &c.*
191 *Ex ratione communis sententiæ videbatur in vigore tutorem nullo modo posse præsentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli majoris septennio saltem tacito, ut quia sciens tutorem præsentasse non contradixisset nec præsentasset alium &c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7. annos qui præsentare non potest.* & n. seq.
194 *Nihilominùs etiam si pupillus sit major septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolutè tutorem præsentare, &c.*
195 *Id quod prius dictum est procedet in curatore puberis minoris 25. annis.*

196 *Nam in talib. ut publici juris non attenditur curatoris potestas nec minor ætas.*

197 *Nec patris potestas.*

198 *Et quando filiusfamilias est patronus præsentatio spectat ad ipsum filium, & non ad patrem.*

199 *Et sic quando jus patronatus spectat ad puberem, vel filium familias non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit.*

200 *Quando dicunt Baeza & Joan. Gutier. quod curator datus personæ possit conferre beneficia vel ad ea præsentare procedet in tutore, vel curatore furiosi, aliàs est falsum.*

201 *Non potest præsentare pater pro filio, tanquàm pater & conjuncta persona etiam cum cautione de rato, nec alia conjuncta persona.*

202 *Tum quia ad præsentandum requiritur speciale mandatum & si intrat regula l. 1. ff. de minor.*

203 *Tùm etiam quia in causa spirituali pater, vel alia conjuncta persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione.*

204 *Si admitteretur præsentatio patris pro filio, vel alterius conjunctæ personæ, ita demùm valeret si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum.*

205 *Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat præsentatio seu contradictio patroni, nisi constet infra dict. tempus de scientia illius, & hoc quando pater præsentavit, &c.*

206 *In Hispania ubi datur tutori decima fructuum non potest decimare jus præsentandi, seu præsentationes competentes pupillo, sivè ejus patronatus competat ratione personæ, sive rei.*

207 *Quamvis diversum sit in fructuario omnium fructuum, ad quem transit jus præsentandi competens ratione rei qualis non est tutor jure nostro, nec etiam patris.*

208 *Jus patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alii sunt Ecclesiast. alii laici, alii Eccles. & laici simul.*

209 *Patroni Eccles. habent semestre ad præsentandum, laici quadrimestre.*

210 *Et quando sunt Ecclesiast. & laici simul, omnes habent semestre, etiam laici ratione communis.*

211 *Patroni laici possunt variare ante institutionem Episcopi, & alium præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Eccles.*

212 *De quo qui latè agant.*

213 *Patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulativè sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa ex Rota.*

214 *Variatio patronis laicis semel tantùm censetur permissa, & pro prima vice.*

215 *Quamvis pluries posse variare teneant alii.*

216 *Clement. plures §. fi. de jure patronat. intelligitur quando plures simul præsentantur non successivè, & procedit etiam in Patronis Eccles. qui ex ea possunt facere simul præsentationem alternativam, & plur. simul præsentare contra aliquos.*

217 *Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter præsentatos, nisi collitigantem præsentet, nam c. 1. lite pendente in 6. habet locum in præsentatione sicut etiam c. 1. &c.* & n. seq.

222 *Ubi sunt plures Patroni, possunt singuli separatim præsentari aliis non requisitis quando jus patronatus spectat ad eos uti singulos, ut in dubio præsumitur & non ut universos & jure collegii.*

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

223 *Quamvis contrarium teneant Abbas & alii reg. Bart. quod in his in quib. consensus majoris partis præjudicat minori etiam si pertineant ad plures, ut singulos requiritur quod actus fiat simul, & debent simul convenire.*

224 *Cui respon. quod illa regula procedit quando factum majoris partis præjudicat minori circa eundē actum: at in proposito præsentatio majoris partis non præjudicat minori quoad actum præsentandi.*

225 *Ex ista respon. infertur quod sententia Abbatis, & aliorum procedit in plurib. hæredib. unius ex patronis, qui habentur pro uno, & habent unam tantùm vocem & præsentationem, quæ est apud majorem partem.*

226 *Procedet etiam sententia Abb. & aliorum, quando jus patr. pertinet ad plures, ut singulos tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul convenire, sed debent* & n. seq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

228 *Procedet etiam sententia Abb. & aliorum in præsentatione, seu nominatione facienda ad capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, ut in capellania non collativa, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam seu opus pium, &c.*

229 *Quando est necessarium quod conveniant in unum, & aliqui nollent convenire si spectat ad plures, ut universos, & collegium, seu in modum collegii recurrendum est ad tradita per doctores relatos.*

230 *Si verò non sunt collegium, Judex ad instantiam aliorum statuet illis terminum & locum ubi conveniant &c.* n. 23.

231 *Institutio seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum nulla est ipso jure.*

232 *Reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus, aliàs sustinebitur, & valebit provisio ordinarii.*

233 *Ponitur 1. ratio hujus conclu. quàm tradunt Rota Car. Abb. Felin. & alii.*

234 *Quæ refutatur.* & n. seq.

236 *Ponitur alia ratio Abb. Felin. & aliorum.*

237 *Quæ etiam non placet.*

238 *Vera ratio est, quòd nullitas collationis ab ordinario factæ spreto patrono inducta est in favorem ipsius patroni, atque adeò ita demùm est nulla si ipse voluerit & contradicat.*

239 *Et ideò patronus potest ab ordinario recipere Ecclesiam seu beneficium cujus est patronus, licet se ipsum præsentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum & non collatio.*

240 *Provisio facta spreto patrono est in pendenti, & interim habet implicitum statum, ita ut patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum sit nulla à principio & ex tunc, eo vero non reclamante censeatur valida à principio & ex tunc, &c.*

241 *Quamvis d. collationem valere ut ex nunc, & non ut ex tunc alii teneant.*

242 *Ex collatione facta ab ordinario, spreto patrono infra jus præsentandi interim videtur jus considerabile quæsitum proviso, ita ut non valeat provisio Papæ alteri posteà facta, non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de jure quæsito.*

243 *Quamvis contrarium teneat Rota, Gem. & Rebuff. relatus.*

244 *Quorum sententia procedit attentis suis rationibus, essetque vera, ubi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, &c.*

245 *Prædicta concl. procedit. 1. etiā in provisione facta à Papa sine derogatione juris patronatus laicorum.*

246 *Et idem videtur ex d. ratione in provisione facta à Papa cum derogatione juris patronatus invalida contra aliquos.*

247 *Licet secus sit in provisione facta cum clausula, dummodò patronorum ad id accedat assensus.*

248 *Secundo, procedit etiam in provisione facta à legato, seu nuntio spreto patrono laico.*

249 *Tertio, procedit in omni casu, in quo fieret devolutio ad Episcopum, puta si patronus præsentaverit indignum, ut etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum sine patrono.*

250 *Sed attenta ratione auctoris non videtur vera ista declaratio, quia per illam præsentationem declaratur*

*claratur voluntas patroni nolentis valere collatio-
nem eo ſpreto factam, &c.*
251 *Et ſufficit ſola contradictio patroni facta infra
tempus datum ad præſentandum, ut collatio facta
& eo ſpreto ſit irrita, etiam ſi non præſentaverit
aliquem, &c.*
252 *Quartò procedit quando collatio facta eſt jure or-
dinario, & originali, ſecus ſi jure devoluto: nam
tunc non teneret, ex quo devolutio nondum erat
facta.*
253 *Quintò procedit ſecundum Hier. Gabr. ſi ordina-
rius ſciens beneficium eſſe juris patronatus confert,
non autem quando prætendit eſſe liberum.*
254 *Quæ declaratio nimis reſtringit d. concluſionẽ com-
munem, nec videtur vera attenta ratione auctoris.*

142 OCtavò notandum † eſt, fœminam quoque ac-
quirere, & habere jus patronatus, & præſentan-
di, *c. fin. de conceſſ. præben. c. ex litteris, de jure patr.*
ubi Abb. & alii Calder. *conſ. 1. de jure patr.* Roch.
verb. competens. q. 1. Lambert. 1. *part. lib. 1. q. 7. art. 2.
ex n. 30.* Corraſ. 4 *part. c. ul. n 15.* & Caſſad. *dec. 1. de
jure patr.* & Azor. 2. *part. lib. 6. c. 21. q. 10.*
143 Quinimò jus patronatus hæreditarium † etiam in
fœminas hæredes tranſit, Roch. *verb. ipſe vel is,
q. 9.* Lamb. 2 *p. 1. lib. q. 2. art. 14* & Doctor. Sahagun.
144 *in cap. quanto de judiciis n. 11.* & etiam jus † patrona-
tus relictum conſanguineis, ſeu qui ſunt de genere,
parentela, domo ſeu familia, competit fœminis etiam
nuptis, & deſcendentibus ex illis, præſertim in Hiſ-
pania (quicquid ſit in Italia) ad tradita per Molin. *de
Hiſpan. primog. 3. cap. 4.* & Volarg. de Avendanno
in l. 40. Tauri gl. 9. ex n. 14 quicquid Joan. Gutier.
conſ. 3. ex nu. 6. citra quod vide Caſſa. *d. dec. 1.* &
Hier. Gabr. *conſil 195 lib. 1.*
145 Undè etiamſi fœmina ſuccedet in jure † patrona.
in modum majoratus inſtitutis, ita quod ad unum
dumtaxat deveniat, nempè, primogenitum, ſeu pro-
ximiorem [niſi fœmina expreſsè ſit excluſa] in quo
ſuccedatur ſicut in majoratibus, & eod. ordine Co-
146 varr. † *pract. c. 38. n. 13.* Molin. *lib. 1. c. 1. n. 26. & 27.
& lib. 3. cap 6. n 41. & c. 7. n. 19.* Mieres *de majorati-
bus in princ. n. 7.* Velaz *dict. l. 40. gloſſ. 2. nu. 67.* qui
alios refert, & Molin. *de juſt. 3. tom. diſput. 627.
n. 12* & Azevedo *conſ. 2. n 4.*
147 Sed eſt gravis q. nempè, † villa in dotem data,
in qua eſt jus patron. ad quem ſpectet jus præſentan-
di, an ad maritum, an ad uxorem, quæque ab illa
148 pendet † apud quem ſit dominium rei dotalis, an
apud maritum, an verò apud uxorem, in qua ſunt
variæ ſententiæ.
149 Prima eſt, dominium eſſe apud maritum, quam *
tenet gloſ. capitalis *in l. in rebus. verb. naturali. C. de
jure dotium. & in l. doce ancillam. C. de rei vendi.*
Bart. *in dict. l. g. in rebus n. 3.* & ibidem Bald. *n. 6.* &
Salicet. dicens communem *nu 5.* Ang. *in princ. juſt.
quib. alienare licet n. 1 & 5.* Jaſ. *in § fuerat. de actio.
nu. 2.* Bald. Novellus *de dotib. 8. p. privileg 6. n 2.* &
ſequitur Segur. *de bonis lucratis conſtante matrim. n.
56.* Palac. Rub. *in Red. c. per veſtras in princ. §. 43.
n 2.* Pinel *in l. 1. C. de bon mater 3 par. n. 12.* Que-
ſada *quæſt. juris c. 14. n. 18.* & D. Sahagun. dicens, re-
150 ceptiorem, & frequentiorem, *in d c 5. de jud. à n 18.* *
& alii, quos iſti referunt, dicentes communem, & vi-
detur approbari *l. regia. 7. tit. 11. par. 4.* ibi, *eum todo
deve ſer el marido ſennor.* Quæ ſententia de jure com-
muni probatur, 1. ex *l. dotale prædium, verſ. dotale
151 prædium. ff. de fundo † dotali,* quæ ait, dotale prædium
ſic accipimus cum dominium marito quæſitum eſt 2.
ex *leg. quamvis in fi.* ibi, quamvis apud maritum do-
minium ſit D. *de jure dotium,* 3. ex *l. ſi prædium C. eo.*
ibi rei tibi quæſitæ dominium. 4. ex princ. *inſt. quibus
alienare licet vel non* 5. & ult. probatur *l. doce ancil-
lam. Cod. de rei vend.* ex *l. ob res amotas, ff. rer. amot.*
junctn princ. text. *in §. omnium inſtit. de actio & l.
officium. & l. in rem D. de rei vendic.* Sed iſta duo jura
nihil faciunt ſecundum Pinel. *ſupra nu 14* & Joan.
Garc. *de expenſis & meliorat c. 13. n. 13.* quia ibi, non
tam conceditur dominium viro, quam jus & facultas
agendi, & exercitium actionum, turpe enim videre-
tur uxorem cauſam agere, marito tacente, at ſecun-
dum Barboſ. *in l. dotale. n. 1. ff. ſoluto matrim.* benè fa-
cit, *dict. l. doce ancillam,* mulieri ſuo nomine non
competit vendicatio, & ſic nec dominium, & maritus
vendicat ſuo nomine ſine conſenſu uxoris, licet Co-
ſtanus *de dotibus, ca. 5. n. 3.* dicat ibi, marito non dari
vendicationem, ſed tantum negari uxori
Sextò probatur ex *l. dotis fructus §. ſi in † dotem D.* 152
de jure dotium, ibi *Fiunt autem res mariti.* S. puto
idem probatur, quia ſi uxor res dotales amoveat, fur-
tum, quod in rebus propriis non contrahitur, *l. 5. de
furtis, § furtum, inſti. de obligat. ex delicto.* eo caſu in
rebus dotalibus ab uxore contrahitur. *d. l. ob res amo-
tas,* ibi, *quam condictio.* juncta *leg. fi. D. de uſufru. l.
quemadm. caveat, & §. ſic itaque de action.* Licet con-
tra eam non detur actio furti infamatoria ob honorem
matrim. *l. 2. rerum amotarum,* ergo dominium rei do-
talis eſt apud maritum, non apud uxorem.
Octavò idem probatur, † quia vir poteſt jubere ſer- 153
vis dotalibus adire, vel repudiare hæreditatem eis de-
latam, *l. ſervus dotalis, ff. ſoluto matrim.* at hoc pro-
prium videtur tantum domini *l. ſi quis mihi bona §. ju-
ſtum ff. de acquiren. hæred. §. alienus quoq; ſervus,* ibi
juſſu domini, de hæred. inſtituend. ergo vir eſt dominus
rei dotalis. Facit etiam text. *in l 3. C. de jure dotium, &
in l. dotalem eum ſin l. digeſtis ſoluto matrim* juncta
l. 3. ſi non proprietatem, C. de his qui à non domino.
Nonò probatur, quia traditione verum † domi- 154
nium transfertur, *l. traditionib. C. de pactis §. per tra-
ditionem, de rerum diviſion.;* at res dotalis conſtituitur
non aliter quam traditione *l. de diviſione §. finali ff.
ſolut. matrimon.* Ergo rei dotalis verum dominium
in maritum transfertur, confirmatur, quia quibus ca-
ſibus traditio à non domino facta uſucapiendi facul-
tatem parit, eiſdem à domino facta, verum & natu-
rale dominium in accipientem transfert. *l. clavibus.
C. de contrahenda emptio. l. Pomponius. §. ſi juſſu, ff.
de acquirend. poſſeſſ.* at in cauſa dotis traditio ab uxore
non domina facta, uſucapiendi facultatem parit *leg. 1.
D. de uſucap. pro dote, & d. l. Pomponius. §. ob do-
tem,* ergò traditio ab uxore domina facta in cauſa
dotis, marito dominium pariet.
Decimò probatur, * quia maritus eſt dominus uxo- 155
ris, Gen. c. 5. ibi *Sub viri poteſtate eris, & ipſe domina-
bitur tui.* Ergò & rerum dotalium: conſequen. pro-
batur, quia perſona eſt præſtantior, & dignior rebus
l. juſtiſſimè ff. de ædil. edict. ergò ſi perſonæ eſt domi-
nus vir, à fortiori erit rerum; Sed hoc parum facit, quia
iſte locus prærogativam, & ſuperioritatem virorum
in uxores oſtendit, non tamen verum dominium,
ſicut liberi dicuntur eſſe in poteſtate patris, aliàs eſſet
ſerva. Et iſtud arg. eſſet verum, non ſolùm rerum
dotalium, ſed etiam omnium aliarum rerum uxoris
maritus eſſet dominus, quod eſt falſum.
Cæterùm contra hanc receptiſſimam ſententiam
plura obſtant, † quibus probari videtur uxorem eſſe 156
dominam rei dotalis, non verò maritum & 2. text. *in
l. 3. §. ſed verum in fi.* ibi, Puto reſtituendam, quo-
niam dos ipſius filiæ proprium patrimonium eſt, *ff. de
minor. 2. l. ſi conſtante §. ſi maritus ff. ſoluto matr.* ibi,
tamen ſævitia quæ in propriis culpanda eſt, in alie-
nis coërcenda eſt, hoc eſt in dotalib. Ubi ſervi dotales
alieni dicuntur reſpectu viri, ergò ſunt uxoris 3. *l.
divortio. §. ſi fundum. verſ non magis ff. ſolut. matr.*
ubi probatur theſaurum inventum à marito in fundo
dotali, in fructu non computari, ſed propriè, di-
midium reſtituendum uxori, quaſi in alieno inven-
tum, ſic enim inventorem theſauri in fundo alie-

no,

no, cum domino partiri statutum est *l. 1. C. de thesauris, libra 10. & §. thesauros, de rerum divisione 4. leg. quamvis. ff. de jure dotium.* ibi. Quamvis in bonis mariti dos sit, mulieris tamen est 5. quia mulier quæ intercedere prohibetur, nisi in rem suam *l. 1. ff. ad Vellejanum*, ad intercedendum admittitur, si fundus dotalis à marito petatur, quia in rem suam fidejubet ut ait Jurison. *in l. de die §. quidam D. qui satisdare cogantur.* Sextò, quia marito non licet abuti, profundere, vel alienare res dotales *l. 1. cum sequ. ff. de funda dotali leg. unic. §. & cum lex. de rei uxoriæ actio.* Ergò maritus non est dominus ad *l. in re mandata, C. mandati.* Septimò, quia uxor potest donare servos dotales viro ut manumittat *d. l. si constante. §. si vir. & leg. quod si vir. solut. matrimon.* juncta *leg. quod autem. finali ff. de donatio. inter virum*, ergò ipsa videtur domina *arg. §. sic itaque. discretis, de actio.* Octavò, quia partus dotalium ancillarum, & quæ servi dotales acquisierunt, non ex re mariti, ad uxorem pertinent ad *l. unic. §. cumque ex stipulatu, versi. itaque Cod. de rei uxoriæ actio.* Ergò quia soluto matrimonio uxor statim habet rei vendicationem rerum dotalium, *d. l. in rebus C. de jure dotium.* Ergò ipsa est earum domina, etiam constante matrim. nam si uxor non esset domina constante matrim. rei vendicatio, quæ domino competit *d. §. omnium de actio. cum simul.* non erat ei competitura soluto matrim. nec enim dominium in eam transiret, soluto matrim. absque traditione ex reg. *d. l traditionib. C. de pactis.* Decimò & ultimò contra d. communem maxime facit *d. l. in rebus*, ibi. Cum eadem res & ab initio fuerint, & naturaliter in ejus permanserint dominio, *& infertius, ibi*, ut sive ex naturali jure ejusdem mulieris esse intelligantur.

Propter has difficultates est secunda sententia Cam-
157 pecii *de dotibus*, 4. *parte*, *quæst.* 7. † & Constantii Rogeri *eod. tract. qu.* 23. qui rem hanc satis involventes dicunt, nec uxorem, nec virum esse propriè rerum dotalium dominos, sed virum quoad aliqua haberi loco domini, & uxorem quoad alia.

158 Sed hæc sententia falsa convincitur quia non † apparet probabile, nec virum, nec uxorem esse dominos rerum dotalium, alias apud quem est earum dominium?

159 Tertia sententia est noviorum † qui docent, verum & naturale dominium rerum dotalium apud uxorem manere, *dict. l. in rebus cum aliis*, secundum vero juris subtilitatem, & figmentum, res dotales ad dominium viri pervenisse videri, & sic dotalium civile dominium viri esse, juxta *d. l. doce ancillam, d. l. si prædium, cum aliis*, pro communi adductis, & hoc esse aiunt, quod docet Imperator *in d. l. in rebus* ibi. Cum eadem res, & ab initio uxoris fuerint, & naturaliter in ejus permanserint domino, non n. quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri videatur fieri, ideò rei veritas delata, vel confusa est, &c. Ita Aufrer. ad Capellam Tolosanam *decis.* 279. Lamber. *de jure patron. 1. part 2. lib. qu. 5. art* 8 *n.* 50. *& 3. par. 2. lib. qu. 6. art. 3. n. 7. & 8. & in fin.* Joan. Nico. Delphinas *eod tract lib. 2. quæst* 11. *à n.* 138. Corras. *d 4. part. c. ult. n 6. & in l naturaliter, §. nihil commune ex n* 13. *ff de acquiren. poss & libr. 5. Misc. c.* 15. Conatus *lib. 8. comment. c. 9.* Equinarius Bart. *in §. 1. instit. quibus alienare licet.* Collanus *de dotibus c. 5. n 3. & 4.* Lara *in l. si qui à liberis. §. si quis ex his n.* 249. Simancas *de Catholicis instit. titul 9. n* 242 Molina *de Hispanorum primog. lib. 1. cap* 23. *n.* 6. Spino. *de testam. gloss.* 10. *n.* 76. & alii relati per Pinel. *supra n.* 13. *ad fin.* & per Joan. Garciam *d. cap.* 13. *n.* 6. & per Barbosam *sup. n.* 2. Et novissimè Zavallos tanquam novum tradens *qu.* 3. *à n.* 47. Joan. Gutier. *de tutelis*, 1. *part. cap.* 26. *n.* 16. & Castillo qui illud fictum viri dominium non vult esse, nec dici civile, &c. de usufructu, *c.* 4. *à n.* 30. Et hanc sententiam tenuit Mart. Glossator antiquus relatus per Accur. *in d. l. in rebus* & Paulus *in d. l. dote, num.* 2. † quam accepit Joan. Garcia *supr. num.* 8. 160
in bonis, quæ ipsa mulier habebat tanquam nuberet, cum enim in dotem tradiderit ipsa, ita tamen ut alterius necessariaque omnia sibi præstaretur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro, neque omninò bona illa ab se abdicavit, quæ omninò aliena minimè esse voluit, & sic eorum verè & naturaliter domina, maritus vero fictè, & civiliter ad effectus jure expressos, & id ait probare text. *in d. l. in rebus*, in illis verbis, *cum eadem res & ab initio uxoris fuerint*, at verò si pater, frater aliusve dotem constituat, & tradat, cum uxor à principio dominium eorum nunquam habuerit nullum dominium retinet, neque naturale, quia per traditionem quæ facta est viro, ejus verè fiunt, *d. l. traditionibus*, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse ut mulier habeat dominium, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui *d. l. in rebus*.

Novissimè Barbosa *in dict. l. dotalem ex num.* 7. † 161
præcipuè *num.* 9. concordat sic opiniones; quod ubi tradunt bona ex causa dotis, non videntur tradi ea mente, ut dominium quoad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quoad ad jus administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus. & ideò non transfertur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus ut advertit Lara. *suprà num* 253. Et ante eum D. Thom. *in 4. distinct* 34 *quæstion.* 4. *in respon. ad* 1. *quæstion.* inquiens, quod dos assignatur marito ad usum & jus administrandi, proprietas autem, & dominium, remanet penes uxorem quod intelligendum est, attento jure naturali: nam jus civile nihilominus constituit, quod maritus quoad omnes effectus habetur pro domino non vero, & quod dominium quod attento fine naturali videbatur esse uxoris, in nulla habeatur consideratione, nisi quoad aliquos effectus, qui in jure reperiuntur expressi *d. l. in rebus* quæ dum dicit propter illam constitutionem civilem, rei veritatem non esse, constitutione civili aliquos casus reperiri, in quibus jus civile adhuc uxorem considerat, ut dominam, scilicet attento jure naturali, ut constat ex *l. divortio*, 8. *§. si fundum, ff soluto matrimon. l plerumque de jure dotium, l. si prætore* 22 *§.* 1. *de evict.* Cui similis est, *l. quamvis* 78 *de jure dotium*, & ex *l. sciendum, §. si fundus, qui satis dare cogantur.* Juxta quæ dicendum est, attento jure civili verum & proprium dominium esse mariti, dominium autem naturale, quod videbatur manere penes uxorem, offuscatum esse jure civili & in nulla esse consideratione, nisi quoad aliquos effectus supra relatos. Justinia. autem *in d. l. in rebus* auferendo offuscationem juris civilis voluit, quod per solutum matrimonium, hodiè consideretur dominium quod jure naturali mulier videbatur habere, & sic hodiè dominium magis videatur continuatum, quam re translatum, licet secus esset jure antiquo, antequam esset sublata dicta offuscatio, hæc Barbosa, quem refert & impugnat Castello *dict. cap.* 4. *num.* 24.

In hac difficili & controversa quæst. ut † quid 162
sentiam aperiam, dico l. eam procedere circa res dotales non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quæ non facit emptionem, nempè quod fit tantum, ut cognoscatur, an res postea reddantur deterioratæ, &c. nam circa res æstimatas simpliciter certum est virum esse propriè, & verè, & absolutè, & perfectè dominum earum, *l. cum post. versiculo in dotem. ff. de jure dotium, l. quoties, C eod.* Roland. *cons. num.* 4. *n.* 6. *& seq. vol.* 4. & Pinelus *supr. n.* 15. & Castillo *à* 7. & alii.

Et ratio est, quia ista æstimatio facit † emptionem, 163
ut per Covarr. *pract.* 28. Ant. Gomez *in l.* 50. *Tauri. n.* 44. Pinel. *in l. 2. C. de rescind.* 1. *p. c.* 1. *n.* 18. & Joan.

Joan. Gutierrez *consil.* 17. *à num.* 20. & Castillo. *ibi*,
& Mantica *de tacitis & ambig. convent. lib.* 12. *tit.* 20.
Rota in Rom. repet. dot. 3. Decemb. 1599. coram
Seraphino apud Pacificum *de Salviana interd. decis.*
92. *& in noviss. Farin.* 57.

164 Dico secundò longè veriorem, & tenendam mihi
videri primam sententiam communem, quod vir sit
verè, & propriè dominus rerum dotalium, ex addu-
ctis, pro ea, non obstantibus contra eam adductis,
quia *in dict. l. in rebus, verb. natura*, ibi *item & quia*
165 Suarez *& in d. l. divortio*, † *§. si fundum verb. in dict.*
l. si constante, §. si maritus verb. in alienis. ff. solut. ma-
trim. ad plura jura quæ videntur probare res dotales
esse uxoris respondet intelligenda esse quoad spem,
ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, &
ita respondetur ad *n.* 2. 3. 4. & 5. & est solutio com-
munis, ut patet ex doctoribus citatis. Ad 6. respon-
166 detur quod licet † maritus non possit alienare, non
ideò minus verè & propriè dominus est, *l. non ideò*,
C. de rei vendicatione, *l. generaliter. §.* 1. *ff. quibus*,
quia diffinitio dominii adhuc ei competit, est enim
dominium jus disponendi de re, nisi lege prohibeatur:
quam diffinitionem tradit Bart. communiter receptus
in leg. si quis vi §. differentia, n. 4. *ff. de acquirenda*
possessione, de qua videndus est Pinel. *in l.* 1. *C. de bo-*
nis maternis 2. *par. n.* 1.

167 Quod comprobatur † exemplo pupilli, & mino-
ris, & similium, & etiam possessoris majoratus, qui
licet alienare non possit, dominus tamen est verè, &
propriè, ut contra Rode. Suarez, & Gomez de
Arias tenent Greg. Lopez *in l.* 7. *titul.* 4. *p.* 3. *verbo*
el señoria. Anton. Gom. *in l.* 40. *Tauri*, *n.* 75. Pinel.
dict. 2. *p. n.* 5. & Molina *de Hispanorum primog. lib.*
1. *cap.* 19. *num.* 4. qui plures referunt & alia jura ad-
ducunt ad propositum conducentia, & quod non
possit alienare tantum arguit, quod non sit liber &
absolutè, & perfectè dominus, deficit enim ei quæ-
dam accidentalis perfectio, nempè facultas alienan-
di, quam alii domini habent regulariter, sed cum
non sit de essentia, non desinit esse verè, & propriè
dominus: quemadmodum infans, qui non habet
usum rationis, non est perfectè homo, & tamen verè
& propriè homo, &c.

168 Ad septimum † respondetur, quod maritus rectè
potest manumittere servos dotales absque donatione
uxoris *d. l.* 3. *C. de jure dotium*, *& d. leg. dotalem. ff.*
soluto matrimonio, donatio verò seu licentia uxoris
ad hoc requiritur, ut id quod vir ex liberto assecutus
fuerit tanquam patronus non teneatur restituere uxori
nisi negotium uxoris gerens manumiserit *d. §. si vir.*
& d. l. quod si vir. cum duobus sequentibus, & hoc est
quod intendit Jo. *in dict. l. quod si vir. & d. §. si vir*,
dum ait, uxorem donare posse servos dotales viro,
ut manumittantur. Consensus etiam uxoris ad id vi-
detur proficere, quod si sine consensu uxoris vir ma-
numisit, requiritur quod sit solvendo æstimationem,
l. servum dotalem, *ff. de manumissis. l.* 1. *C. de servo*
pignori dato, at si cum licentia manumittat id non
requiritur, ut *in d. legib.* Quia libertatis causa, va-
let indistinctè donatio inter conjuges. *d. l. quod au-*
tem, *§. fi. de donationi. inter virum*, *& sic ff. soluto*
matrim.

169 Ad octavum respondetur, quod partus † dota-
lium ancillarum, & alia quæ in fructu non compu-
tantur, *§. in pecudum*, *de rerum divisione*, constan-
te matrimonio sunt viri, quia fiunt dotales dissolu-
to vero matrimonio restituuntur uxori, quemadmo-
dum & alia dotalia, & hoc est quod intendit *d. versi.*
itaque.

170 Ad nonum † respondetur, quod id est speciale,
nempè, ut dissoluto matrimonio statim uxor ha-
beat rei vendicationem, & hoc est novè inductum
in d. l. in rebus. ut est communis teste Novella suprà
& sic facit pro communi sententia, ut rectè ad-
vertit Pinel. *d. l.* 1. 3. *par. n. decimo quarto.*

Ad decimum & ultimum, ex *d. l. in rebus*, † in 171
qua sententia noviorum præcipuè fundatur, dico
etiam in eorum sententia istam l. magnam pati diffi-
cultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus
æstimatis, etiam æstimatione, quæ facit emptionem
ut patet ibi *sive æstimatæ*, juncta gloss. *ibi verbo æsti-*
matæ communiter approbata, quam post alios se-
quuntur Antonius Gomez *in l.* 50. *Tauri. n.* 44. Co-
varr. *pract. cap.* 28. *n.* 8. Pinel. *dict. l.* 3. *par. n.* 15. &
Barbosa. *in l.* 1. *ff. soluto matrimo.* 5. *par. n.* 3. & Za-
vallos *dict. quæst.* 3. *à n.* 24. & Rota in d. Romana re-
pet. dot. 20. Mar. 1600. coram Seraphino apud Pa-
cificum *decis.* 93. & in noviss. Farin. 258. Quarum
ut diximus certum est maritum esse verè & absolutè
dominum, undè video *d. l. in rebus*, non ita facere,
nec urgere pro sententia noviorum, & confirmor in
sententia communi, & ad illam respon. Quod res
dotales naturaliter in uxoris permanent † dominio, 172
& ex naturali jure ejusdem esse intelliguntur, facto
communis & promiscui usus attento, seu quoad su-
stentationem, & promiscuum usum, & sic quoad
vestigia, & reliquias dominii, & de jure naturali
primævo, quo non distinguebantur dominia, nisi
quoad usum ut respondet gloss. *ibi. verb. res vetitas*,
& verb. naturali jure. & Baldus *num.* 6. & Quesada
supr. facit *l.* 1. *§. si vir*, *ad Sillanianum.*

Vel certè dic juxta superiora, † & quod res dota- 173
les & ab initio uxoris fuerunt, & naturaliter in ejus
permanent dominio quoad spem, quia ad eam sunt
reversuræ, & inquit tex. naturaliter quia natura pe-
tit ut res dotalis revertatur ad eam à qua profecta
est, qui intellectus confirmatur ex illis verbis, *ut ne*
ex naturali jure ejusdem mulieris res esse intelligantur,
verbum enim, *intelligantur*, denotat improprietatem,
l. si ubi homo §. cum serva. ff. de legatis 1. *cap. ex stu-*
diis, de præsump. & sic quod res dotales non remanent
verè & propriè in dominio uxoris, sed tantum quoad
spem.

Confirmantur prædicta, quia † secundum omnes, 174
uno excepto. Jo. Garcia *ubi supra* decis. text. *in dict.*
l. in rebus, disponens quod mulier soluto matrim. sta-
tim habeat rei vendicationem dotalium, procedit,
tam in bonis quæ parentes aut alii in dotem dederunt
viro, quam in bonis quæ mulier ipsa viro in dotem
tradit, & patet, quia alias nunquam ferè procederet
decisio illius *leg. sæpè*, sæpiùs parentes, aut alii do-
tes constituant, quod cum ita sit verba illa, *cum ea-*
dem res & ab initio uxoris fuerint, intelligenda sunt
saltem quoad sustentationem, seu spem juxta supra
dicta, atque adeò eadem ratione illa verba statim se-
quentia, & naturaliter in ejus permanserint domi-
nio, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu
spem.

Sed adhuc obstant verba, *d. l.* ibi. † Non enim quod 175
legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri
videatur fieri, ideò rei veritas delata atque confusa
est, *& ibi*, sive secundum legum subtilitatem ad
mariti substantiam pervenisse videantur. Ex quibus
verbis probari videtur, mariti non esse verè do-
minium rerum, sed de legum subtilitate, & fictè
quod confirmat verbum, videatur, & verbum vi-
deantur, quod fictionem denotare videtur.

Sed resp. quod cum dominium † dotalium in ma- 176
ritum transierit de legum subtilitate, videtur irrevo-
cabiliter, & in perpetuum, ac absolutè transiisse,
quæ apparentia non facit ut rei veritas, nempè quod
illa bona: & ab initio uxoris fuerint, & naturaliter
in ejus permanserint dominio, saltem quoad susten-
tationem, seu spem, propter regressum, confusa at-
que delata sit, & hæc quoad quæstionem incidentem
de dominio rerum dotalium.

Ex cujus quæstio. resolutione resultat resolutio
nostræ quæst. de jure patronatus, † consistente in 177
bonis

bonis in dotem datis, & dicendum eſt, quod cum dominium rerum dotalium verè in maritum tranſeat & apud eum ſit, ut latè dictum eſt cum communi conſequenter etiam jus patronatus illis annexum ad maritum tranſibit ex *ca. cum ſeculum, de jure patron.* & quæ diximus ſuprà à *num.* 10. atque adeo ad ſolum maritum ſpectabit præſentare, & non ad uxorem, ut rectè docet Rochus *verb. ipſe vel is, qu.* 28. Palacios Rubios *in rep. d. cap. per veſtras, in princ. d. §.* 43. *n.* 1. *&* 9. Rebuff. *de nominatis. qu.* 17. *n.* 56. alias 23. Tiraq. *poſt leges connub. gloſſ. ultim. à num.*5. additio Decii *in l. fœmina, num.* 47. *ff. de reg. juris*, Baëza *de non melior. filiabus ratione dotis, cap.*26.*n.*1. & *de decima tutori præſtand. cap.* 23. *num.* 18. 19. 30. *&* 33. Gratian. *regul.* 26. *n.*11. Spino. *gloſſ. à n.* 112. Joan. Gutierrez *de tutelis*, 3. *part. cap.* 29. *nu.* 3. & rectè etiam Doct. Sahagun. *in dict. cap. quanto de judiciis, ex n.* 12. *ad* 25. Sarminien. *libro* 3. *ſelect. capite tertio, in fin.* Parlad. *libro* 3. *different.*120. *n.* 22. Perez de Lara *de anniverſ. & capel. lib.*2.*cap.*3.*n.*29. & tenuit Rota in illa Alexand. Beneficii 29. Mart. 1591. coram Mantica ſuprà relata *n.* 2. & noviſſimè idem Mantica *de tacit. & ambig. convent. libro ſecundo, tit.* 30. *à n.* 20.

178 Quamvis contrarium, † nempè præſentationem in propoſita quæſtio. ſpectare ad uxorem, & non ad maritum, nec ad eum tranſire jus patronatus, teneat Imola & Butrius *in cap. fin. de conceſſ. præbend.* quia talis fructus non confert ad onera matrim. nec eſt proportionabilis ad illorum ſuſtentationem, ideò non tranſit in maritum, ſicut nec in creditorem pignoris, quia non eſt compenſabilis *c. cum Bartholdus, de re judicata*, ſequitur Felin. *in cap. cum olim. n.* 2. *de majoritate & obedien. & in d. c. cum Barthol. n.*29. & Jaſ. *in l. divortio, §. ſi vir n.* 7. *ff. ſoluto matrim.* Guil. Benedic. *in rep. c. Raynutius, verb. cætera bona, n.* 27. *& qu. de theſauraria à n.* 6. & Gratian. ſibi contrarius *reg.* 341. *n.* 7. & Azor. *d. c.* 11. *qu.* 16.

179 Quæ tamen ratio non obeſt, † nam cum maritus ſit dominus rerum dotalium, debent, ad eum pertinere non ſolum fructus, qui commoditatem æſtimabilem afferunt ad onera matrimonii ſuſtentan. ſed & qui eam non afferunt, ut rectè Mantica *ſupra n.*27.

180 † Item hîc non conſideratur jus patronatus, & præſentandi de per ſe, ſed tranſit acceſſoriè cum bonis in dotem datis, *ex d. c. ex literis.* quod ſolum conſiderat, quod cum univerſitate tranſit jus patronatus, & præſentandi, ut adverti Felin. *d.n.*29. & Rochus *ſup.* & Lambert. 2. *par.* 1. *quæſt.* 10. *art.* 2. *n.* 10. *conſideratione octava.*

181 Unde etiam convincitur ſententia Rotæ, † ſeu potiùs collectoris *deciſ.* 10. *de jure patro.* alias 422. *in novis*, dicentia maritum tunc poſſe præſentare, tamen ſi maritus, & uxor concurrunt præſentando, præferendum eſſe præſentatum ab uxore, quam ſequuntur Abb. *in d.c.fi. n.*8. *&* 9. Paulus de Citadinis, 6. *part. art.* 3. *num.* 70. Decius *in d. l. fœminæ n.* 47. & alii relati per Lamber. 3. *par.* 2. *lib. q.* 6. *art.* 3. *argum.* ejus quod de tutore & pupillo & præſentantibus tradit gloſſ. *in cap. ex eo de elect. in* 6. *verb. ſuffragium*, communiter recepta teſte Dd. Sahagun. *ſup. n.* 15. *&* 22. de quo infra *à n.* 186.

182 Cui argum. reſpon. † diſparem eſſe rationem in tutore, cum non habeat dominium ſicut maritus, ſed ſolam adminiſtrationem, ut per Sahagun *d. n.* 22. & Mantica *ſupr. n.*30. & illam non eſſe deciſionem Rotæ, ſed opinionem collectoris dictum eſt in illa Alex. beneficii ſupra relata *n.* 21. & ita ait Mantica *d.n.*30.

183 Quinimò prædicta reſolutio in hac quæ † videtur tenenda, etiam in ſententia noviorum circa præcedentem quæſt. ut tenet Molina *d. lib.* 1. *cap.* 24. *n.* 3. & videtur Coſtanus *dict.* 5. *num.* 4. qui tenent illam ſententiam. Quamvis in ea Corraſ. *d. nu.* 16. & Jo. Nicol. *d. lib.* 2. *quæſt.* 11. teneant prædictam ſententiam Rotæ, ſeu collectoris de qua *num.* 181. Nam quando ſolum dominium civile rerum dotalium eſſet apud maritum, ut noviores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in jure, ſufficeret, cum de jure civili abſolutè cenſeatur dominus ut inquit Barboſa ſupr. & ſentiunt Lara, Molina, Coſtanus & alii. Quamvis Jo. Garcia ubi ſup. & Spino *d. gl.* 10. *n.* 76. *& ſeq.* dicant illud fictum & civile dominium mariti eſſe ad effectus dumtaxat jure expreſſos, nec ad alios non expreſſos extendi, & facit, nam in propoſito ſufficit dominium utile, ut *in d. c. ex literis*, & ita in propoſito tenet Barboſ. *in l. divortio, §. ſi vir, ff. ſolut. matrimon. à n.* 56.

Nec in hac re procedit rectè, † conſequenter 184
Lambert. qui *d.* 2. *par.* 1. *lib. quæſt.* 10. *artic.* 2. tenet dicens communem, & magis communem, jus patronatus in maritum tranſire cum univerſitate in dotem data, & ſic poſſe præſentare, & *in d.*3.*part.*2.*lib.q.*6. *art.*3.*n.*8. ubi id repetit, dicit videri etiam poſſe uxorem præſentare, cum habeat veram proprietatem dotium, &c. & in fine dicit, eſſe locum præventioni inter virum & uxorem, ut qui primo præſentaverit, illius præſentatio admittatur, ex quo uterque habet jus præſentandi, ut per Doctores præſupponitur, & uno præſentante, alium non poſſe ſe impedire, etiam in variatione, in dubio tamen prævalere præſentationem uxoris, juxta communem, cum illa ſit magis proprietaria, in quo, ut dixi, non procedit conſequenter, Lamber. Nam ſi jus patronatus, & præſentandi, in maritum tranſit, cum univerſitate in dotem data, ad eum ſolum deberet pertinere præſentatio, & non ad uxorem, &c. Barboſ. *d. §. ſi vir n.* 58.

Advertendum eſt autem, ſupradicta procedere
quando † jus patronatus eſt annexum bonis in do- 185
tem datis, quando vero eſt annexum aliis bonis ipſius uxoris, aut ei competit ratione majoratus, aut ſucceſſionis tanquam hæredi, vel conſanguineæ fundatoris, ad ipſam pertinet præſentare, nec maritus poterit ſe intromittere, niſi ex urbanitate maritum ſimul præſentare patiatur, Palacios Rubios *dict.* §.43. *n.* 10. Burgoa de Paz *in proœmio legum Tauri. num.* 5. Molina *dict. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 1. *& ſequen.* Baëza *dict. cap.* 23. *num.* 8. Joann. Gutierrez *dict. cap.* 29. *num.* 4. & D. Sahagun. *in d. cap.* 5. *num.* 26. Barboſ. *ſupra d. §. ſi vir n.* 55. *& ſeq.* Perez de Lara *d. n.* 29. quicquid velit Lamber. *d. artic.*3.*num.* 9. æquiparans tunc maritum tutori, &c.

Similis quæſt. eſt de pupillo patrono, † ejuſque 186
tutore, in qua dicendum eſt præſentatum à pupillo majori ſeptennio, præferri præſentato per tutorem, etiamſi præſentatus à pupillo eſſet minùs dignus, ex eo quod pupillus eſt dominus iſtius juriſpatronatus, & ſic ad eum ſpectat præſentatio, *c. decernimus* 16. *qu.* 7. & tutor non adminiſtrat ſpiritualia, ut per gloſſ. *in c. ex eo de elect. in* 6. *verb. ſuffragium in fin.* & Domin. *ibi n.* 8. cum Paulo de Eleazaro, & ſequitur Francus *ibidem num.* 3. Rota *deciſ.* 6. *de jure patr. in antiquis*, Rochus *verb. competens, quæſtio* 4. *num.* 13. Pavinus *de officio, & poteſtate capituli ſede vacante*, 5. *quæſt.* 2. *part. ſub n.* 3. Rebuff. *de nominatio. quæſt.* 17. *n.* 51. *&* 52. alias *num.* 20. & Roſin. *de benefic. cap.* 1. *n.* 37. *&* 38. qui tamen dicunt, quod expedit & eſſet honeſtum, quod pupillus præſente tutore authore. Maodel. *de ætate minori cap.* 4. *n.* 18. Ugolin. *de offic. Epiſc. c.* 58. *§.* 1. *n.*6. *&* 7. Perez de Lara *ſupr. n.* 28. & Azor. *d. lib.* 6. *cap.* 11. *qu.* 14. Et hæc ſententia eſt recepta, & communiter approbata, ſecundum 10. Nicol. Delphin. *d. lib.*2. *de jure patron. qu.* 10. *num.* 181. Et Doct. Sahagun. *in d. c. quanto judic.* 15. *&* 22.

Quamvis Joan. Andr. *in dict. c. ex eo*, dicat † præſe- 187
rendum eſſe præſentatum à pupillis, ſi eſt magis idoneus, quem ſequitur Abbas *in cap. fin. de conceſſ. præben. n.* 9. & Paulus de Citadinis 6. *part. artic.* 3. *quæſtio.*

40. & 7. *part. qu.* 13. cum Tancredo, & Bart. Buxien. *in quæſt. ſua Dominicali* 77. qua præferatur præſentatus à pupillo, ſi ſaltim ſit æquè idoneus.

188 Et quamvis † Joan. Nicolaus *dict. quæſt.* 20. *num.* 182. teneat contra communem, nempè pupillum, etiam majorem ſeptennio, non poſſe præſentare, quia pupillus curam habere non poteſt idoneum præſentandi Epiſcopo, cum diſcretione careat, & pupillus quicquid videt ignoret, &c. & ex *dict. cap. ex eo.* Niſi pupillus eſſet talis diſcretionis, & tantæ malitiæ, ut diſcernere poſſet album à nigro, & bonum à malo, nam tunc à communi DD. opinione ait non eſſe recedendum, tanquam tutiori, & Corraſ. *d.* 4. *pars. cap. ultim. num.* 17. inquit, hunc caſum, & communem ſententiam, propter lubricum ætatis pupilli dubitabiliorem ſibi videri, qua propter in eo amplius deliberandum.

189 Sed communis ſententia † videtur tenenda (omiſſa diſtin. Lamber. 3. *part.* 2. *quæſt.* 6. *art.* 1. qui aliter *in hac quæſt,* procedit) quæ ſupponit pupillum majorem ſeptennio habere uſum rationis, & ſic poſſe præſentare ſicut poteſt contrahere ſponſalia futuro, ut in titul. de deſponſatione impuberum, Lapus *allegatio.* 8. *num.* 2. & ibi Mandoſ. dicens communem lit. H. Lapus etiam allag. 75. *ante nu.* 5. & ibi etiam Mandel. *lit.* 1. & *de ætate minori d. c.* 4. *n.* 7. poterat ad beneficium, aſſumi, ut *in cap. ſi eo tempore, de re-*
190 *ſcript. in* 6. Quamvis ſecus ſit † in electione competente jure collegii, *ut in dict. cap. ex eo*, atque etiam in præſentatione competente jure collegii, & non jure proprio & ſingulari eadem ratione.

191 Quinimò ex ratione † communis ſententiæ videbatur in rigore, tutorem nullo modo poſſe præſentare, niſi de voluntare & conſenſu ipſius pupilli, majoris ſeptennio, ſaltem tacito.

192 Ut quia ſciens † tutorem præſentaſſe, non contradixiſſet, nec præſentaſſet alium infra tempus datum ad præſentandum, ad tradita per Lambert. 1. *par. ſecundo lib. quæſt.* 4. *art.* 17. & per Mohed. *deciſio.* 22. *de præbend.* & per gloſſ. *verb. protinus in cap. cum olim.* 1. *de officia deleg.* & ibi Abb. *num.* 8. Felin. 7. & *in cap.* 1. *n.* 12. *ut ibi non conſtet* Pinel. *in l.* 2. *C. de reſcind. vendit.* 2. *part. cap.* 1. *n.* 18. Matienzo *in l.* 1. *tit.* 11. *lib.* 5. *recopil gloſſ* 8. *n.* 14. Oportet tamen conſtare ordinario de tali ſcientia pupilli, infra tempus datum
193 ad præſentandum. Vel niſi † pupillus ſit infans nondum habens ſeptem annos, qui præſentare non poteſt, præſentabit ergò iſto caſu ejus tutor, Rochus *ſupra quæſt.* 3. *n.* 12. Lambert. 1. *part.* 2. *lib. quæſt.* 2. *art.* 9. & 10. ex quo jus patronatus eſt patrimoniale ut per Lambert. *ibi.*

194 Nihilominùs, † etiam ſi pupillus ſit major ſeptennio videtur æqua communis opinio, quæ ſupponit poſſe abſolutè tutorem præſentare, & ejus præſentationem valere, niſi pupillus ante inſtitutionem alium præſentet, cum tutor habeat poteſtatem in per-
195 ſona & bonis pupilli. Et id quod † priùs dixi, procedet in curatore puberis minoris 25. annis. Qui principaliter datur bonis, gloſſa *in §. penult. inſtit. qui teſtam. tutores dari poſſunt, verb. perſonæ,* & Joan. Gutierrez *de tutelis,* 1. *par. cap.* 1. *n.* 37. *ad c. fin. de judic. in*
196 6. ibi DD. Nam in talib. ut publici juris † non attenditur curatoris poteſtas, nec minor ætas, Anchar. *conſil.* 355. *ad tertium,* & Butrius *conſil* 30. Probus ad Monach. *in d. c. fin. n.* 7. poſt Lapum *allegatione* 15. alias 26. *n.* 1. *ad fin.* Nec patris poteſtas, Francus *in d. c. fin.*
197 *§. in hujuſmodi,* † *n.* 3. dicens, quod in beneficialibus, & ſpiritualibus, & dependentibus ab eiſdem ſpectantibus ad filium, pater nullomodo ſe intromittit, & nihil juris habet, & adminiſtratio reſidet pe-
198 nes filium, &c. Navar. *conſil.* 2. *de ſepult. n.* 3. Et quod † quando filiusfamilias eſt patronus, præſentatio ſpectet ad ipſum filium, & non ad patrem, quia in ſpiritualibus vel quaſi, non curatur de patria poteſtate, docet Rochus *verb. competens, quæſt.* 13. & ſequitur Lambert. 1. *part* 2. *lib.* 2. *art.* 7. & cum Ferronio Baeza, *dict. c.* 23. *de decima tutori præſtand. n* 30. & Joan. Gutierrez *de tutelis,* 3. *part. c.* 29. *num.* 14. Quamvis aliqui dubitaverint, & cogitandum reliquerit Berojus *in c.* 1. *de jure patronat. n.* 58. & quamvis in una Florentina juriſpatro. de Rocaſolis 10. Mart. 1603. coram Lancelloto ſit dictum, non obſtare, quòd non conſtat de mandato procuræ parentum, qui præſentaverunt nomine filiorum, nam de jure non erat neceſſarium mandatum, cum pater dicitur habere adminiſtrationem in bonis filiorum, Lambert. *part.* 1. 2. *lib. art.* 17. *qu.* 4. *n.* 12. nam in generali adminiſtratione venit præſentatio, ut in matre adminiſtratrice fuit reſolutum in cauſa Foroliv. juriſpa. 28. Octob. 1599. & 15. Maii 1600. coram eod. &c.

Undè quando jus patronatus ſpectat ad † puberem 199
minorem 25. annis, vel filiumfamilias, non poteſt præſentare curator, vel pater, nec eorum præſentatio valebit, quamvis aliquando id non ſoleat adverti. Et
quod † dicunt Baëza *dict. tract. de decima tutori præ-* 200
ſtan. c. 20. *n.* 17. & Joan. Gutierrez *d.* 3. *p. c.* 7. *n.* 8. quod curator datus perſonæ, poſſit conferre beneficia, vel ad ea præſentare, procedet in tutore juxta dicta, vel in curatore furioſo, & alias eſt falſum ex dictis.

Nec poteſt pater præſentare filio, † tanquam pater 201
& conjuncta perſona etiam cum cautione de rato, nec alia conjuncta perſona: Tùm quia ad præſentandum,
requiritur † ſpeciale mandatum Dect. *in cap. fin. de* 202
conceſſ. præbendæ, Lambert. 1. *par. lib.* 2. *quæſt.* 4. *artic.* 17. *n.* 4. & ſic intrat reg. *l. patri. ff. de minor.* de qua Covarru. *lib.* 1. *variar. cap.* 8. *n.* 5. Caldas Pereira *in l. ſi curatorem habens, C. de in integrum reſtitutione, verb. implorandum, n.* 8. & 9. maximè cum ſimus in actu extrajudiciali.

Tùm etiam quia in cauſa ſpirituali, † qualis eſt 203
iſta, pater vel alia conjuncta perſona non admittitur ſine mandato, etiam cum cautione. Specul. *prima par. titul. de conjuncta perſona num.* 6. Abb. *in c. nonnulli §. ſunt & alii, n.* 2. *de reſcript.* & *in c. cæterum n.* 7. *de offic. deleg.* & *in c. cum pridem, n.* 7. *de pactis,* Jaſ. *in l. exigendi. c. de procurator. n.* 9. 5. *limitatio.* quicquid velit Lambert. *dict. artic.* 17. & cum eo Rota in d. Forolivien. juriſpatr. 15. Maii 1600. coram Lancelloto, ubi quod ſuſtinetur etiam præſentatio, quia facta à matre conjunctiſſima perſona, Lamber. 1. *par. lib.* 2. *art.* 17 *quæſt.* 4. quod licet loquatur cum cautione de rato, hic tamen dubitari non poteſt, quin rata fuerit præſentatio. Et in dict. Florentina juriſpatro. de Ricaſolis coram eod. 11. Februar. 1604. dicitur non applicari, quòd in ſpiritualibus non attendatur patria poteſtas: quia non ratione patriæ poteſtatis patres admittuntur de jure ad præſentandum nomine filiorum, ſed tanquam conjunct. perſonæ, vel etiam ratione adminiſtrationis generalis, ut per Lamber. in 1. deciſ. allegatum.

Si tamen admitteretur † præſentatio patris pro fi- 204
lio, vel alterius conjunctæ perſonæ, ita demùm valeret, ſi ratificatio fieret intra tempus datum ad præſentandum, à tempore ratificationis, non alias, Rochus *verb. honorificum, quæſt. n.* 6.

Nec ſufficerat quod infra dictum † tempus non 205
fiat præſentatio, ſeu contradictio patroni [ut inquit Lambe. *d. art.* 17. & 2. *part.* 2 *lib. q.* 1. *art.* 21. quando fuit à conjuncto cum cautione de rato] niſi conſtet infra d. tempus de ſcientia illius, & hoc quando pater præſentavit, qui alias eſt legitimus adminiſtrator filii juxta ſup. *n.* 192. & ibi citatos. Quando verò jus patronatus eſſet annexum bonis adventitiis filii, quorum pater eſt uſufructuarius, præſentatio ſpectaret ad patrem, juxta ſupradicta *n.* 22. & ſic procedit quod ait Perez de Lara *d. c.* 3. *n.* 130. cum Joan. Nicol. Delphi. *de jure pa lib. n* 40. non alias & Lamb. *d. ar.* 11. *n.* 12. allegatus in d. Florentina, procedit in jurepatronatus

per

per filium acquiſito ex bonis adventitiis, in quibus
pater habet uſumfructum, & legitimam admini-
ſtrationem, ut etiam ait 1. *part.* 1. *libro q.* 8. *art* 9.
& q. 1 *part.* 2. *l.* 2. *qu. ar.* 7. ibi allegatis.

206 Et circa materiam hujus quæ in Hiſpania † ubi da-
tur tutori decima fructuum pro labore, poſſit deci-
mare jus præſentandi, jus præſentationea competentes
pupillo, vide Baezam *d. c.* 23. *à n.* 16. Joan. Gutier.
d. 3. *par. c.* 29. & Acevedum in curia Piſana, *lib.* 1. *c.*
12. *n.* 25. qui rectè tenent non poſſe, ſivè jus patro-
natus competat ratione perſonæ, ſivè ratione rei, ex
rationibus per eos adductis.

207 Nec obſtat doctrina Rebuff. † *d. q.* 17. *de nominatio.*
à n. 53. alias 21. ubi docet, quod ſtante conſuetudine,
quod tutor lucretur, & faciat fructus ſuos durante tu-
tela, poterit præſentare, & non pupillus, quoniam
diverſum eſt in fructuario omnium fructuum, ad
quem tranſit jus præſentandi competens ratione rei,
ut per citatos ſupra *n.* 12. de jure autem noſtro, tutor
non eſt fructuarius omnium fructuum, nec etiam
partis, ſed ſolum pro labore datur ei decima illorum,
& ita ſolum eſt creditor illius decimæ, ut rectè ad-
vertit in propoſito Baezà *ſupra n.* 27. *&* 28. & Joann.
Gutierrez *ſup. n.* 10. 11. 12. *&* 16.

208 Nonò notand. eſt jus patronatus aliud eſſe † Ec-
cleſiaſticum, aliud laicale, aliud mixtum, de quo latè
actum eſt ſup. *à n.* 107. & ſic patronos alios eſſe Ec-
cleſiaſticos, alios laicales: alios Eccleſiaſticos & lai-
cos ſimul inter quos ſunt aliquæ differentiæ. Et una
209 eſt, quod patroni Eccleſiaſtici habent † ſemeſtre ad
præſentandum, laici verò ſolum quadrimeſtre, *c.*
unic. §. *verum*, *de jure patron. in* 6. & ibi Doct. Et
210 quando ſunt Eccleſiaſtici & laici † ſimul, omnes ha-
bent ſemeſtre, etiam laici ratione communionis *gloſſ.*
fin. in dict. §. *verum*, & ibi Archidia. Francus & alii,
Rochus *verb. jus*, *n.* 15. Lambert. 3. *part.* 2. *lib. quæ-*
ſtion. 8. *art.* 4. *& quæſtion.* 5. *art.* 9 Selva *de benefic.*
3. *p. quæſtion.* 11. *n.* 18. & Corraſius 2. *part. c.* 3. *n.* 12.
idque licet ſeorſum patronus laicus præſentaret, ut
eſt de mente doctorum, quamvis tunc faciendam
eſſe præſentationem intra quadrimeſtre teneat Perez
de Lara *lib.* 2. *cap* 9. *num.* 16. ſed ſine fundamen-
to: nam non ideò deſinit eſſe compatronus Eccle-
ſiaſtici, & habere communionem cum eo in jure
patronatus & alii. Et an iſtud tempus currat à die
ſcientiæ, an à die vacationis agetur infra *decima*
parte, *cap.* 2.

211 Alia differentia eſt, † quod patroni laici poſſunt
variare ante inſtitutionem Epiſcopi, & alium ſucceſ-
ſivè præſentare accumulando, quod non poſſunt fa-
cere patroni Eccleſiaſtici, *c. quod non autem*, *ca. cum*
autem, *& c. paſtoralis*, *de jure patronatus*, & ibi Doc-
212 tor. De quo latè † Rochus *verb honorificum.* 2. *quæ-*
ſtion. cum ſequen. Lambert. *ſecunda part.* 2. *libro*, *quæ-*
ſtion. 7. *per totam.* Gregorius Lopez *in lege ſexta*, *tit.* 15.
pag. 1. Joann. Gutierez *de juram conform.* 3. *part. c. deci-*
mo tertio, Fuſcus *de viſitatione*, *lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 3. Spi-
no *de teſtam. gloſſ.* 4. *à n.* 73. & Zavallos, *quæſtione*
265. *&* 693. Genuen. *in praxi cap.* 63. *n.* 22 Ugol. *de*
offic. Epiſc. c. 51. & Perez de Lara *d. c.* 19. *à n.* 8.

213 Et una † Bononien. Parochialis 24. Novembris
1595. coram Domino Lita fuit reſolutum, quod pa-
troni laici poſſunt in præſentatione variare, & alium
præſentare cumulativè, ſed non poſſunt recedere à
prima præſentatione ſine cauſa &c.

214 Quæ variatio, † patronis laicis ſemel tantum cen-
ſetur permiſſa, & pro prima vice *argumento. leg. boves*,
§. *hoc ſermone ff. de verborum ſignificatione*, & quia
variatio eſt odioſa, & ſic reſtringenda, & æquitas ita
ſuadet ad vitandam infirmitatem, & confuſionem,
ita Calder. *conſil.* 19. *de jure patron.* & ſequitur Felin.
in c. omnes leges 1. *diſtinctione.* Rochus *ſup. quæſt.* 10.
Lambert. *d. quæſt.* 7. *art.* 23. Gomezius *in c. cum in mul-*
tis, *de reſcript. in* 6. *n.* 35. Tiraquell. *d.* §. *hoc ſermone.*

in reg. n. 25. Greg. Lopez *d. l.* 6. *gloſſ.* 1. Navarrus *in*
c. placuit de pœnitentia, *diſtin.* 6. *n.* 167. *&* 171. Joan.
Gutierrez *ſupra n.* 3. & Fuſcus *ſup.* & Zavallos licet
ſatis confuſè & involutè, & Aymon *conſil.* 63. *n.* 5.
Prob. ad Monachum *c. cum in illis de præbend. in* 6.
n. 18. Genuen. & Ugol. ſupra.

Quamvis plures poſſe variare teneant † glo. *in Cle* 215
men. plures, §. *fin. verb. plures & verb. præſentare de*
jure patron. Decius *in c. quanta*, *de judic. à num.* 32.
cum Abb. *ibi.* & Berojus *in d. c. quod autem n.* 19. Spi-
no *ſup. n.* 75. Azor. *d. lib.* 6 *c.* 21. *q.* 13 & alii.

Pro quibus non facit *d. Clem plures*, §. *fi.* nam de-
bet intelligi, † quando plures ſimul præſentantur, 216
non ſucceſſivè, ut dicit Calder. Rochus & alii *ſupra.*
Et procedit etiam in patronis Eccleſiaſticis, qui ex
illo tex. poſſunt facere præſentationem alternativam,
& plures ſimul præſentare, ut unum ex eis Epiſcopus
inſtituat, ut tenent Cardin. cum. Stephano, quem re-
fert *in dicto* §. *fin. ante n.* 1. & ibi Imola, & Bonif. *n.*
4. *&* 5. Cajet. *in rep. cap. fin. de elect. in* 6. Bertach. *in*
reper. verb. præſentatio ultim. verſic. Roch. *ſup. qu.* 9.
n. 34. & Gregor. Lopez *d. l.* 6 *gloſſ penult.* Quamvis
contrarium teneant *gloſſ. in dict.* § *fin. de verb præſen-*
tare, quam ibi ſequuntur Zenzel. & Abb. *n.* 4 Domi.
in cap. ſecunda, *de elect. in* 6 *ſub n.* 4. Felin. *in c.* 2. *de*
appellat. n. 5. *& in c cum Barthol de re judic. n.* 7 Selva
3. *part. qu.* 20. *n* 5. Lambert. 2 *p.* 2. *lib. qu* 3. *art.* 8. *&* 9.
& Prob. *dec. cum in illis de præb. in* 6. *n* 7.

Non poteſt autem patronus laicus variare † lite 217
pendente alias inter præſentatos, Calder. *conſ* 1. *ut lite*
pendente, *&* 18. *de jure patron.* Domin. & Francus *n.* 1.
& in cap. 1. *ut lite penden. in* 6. Mill. *in rep verb. pa-*
tronus etiam laicus lite pendente, *Aymon d. conſ.* 63. *n.* 3.
Rochus *d. ver. honorificum*, *q* 23. Covar *pract c.* 36. *n* 7.
verſic. 3. quandoque Creſcen. *deciſ.* 10. *de jure patron.*
& Lancell. *de attentatis c.* 4. *in præfat. à n.* 560. ſeu
659. & noviſſimè Genuen. in praxi cap. 12. numero
primo, & fuit reſolutum in Bracharen. parochialis de
Morcira 13. Jun. 1605. coram Ortembergo, & eſt
communis ſecundum Rochum, Covarruviam & Lan-
cellotum ibi, licet contra teneat cum aliis Lamber. 1.
part. 2. *lib. quæſt.* 6. *art.* 12. Nam quicquid ipſe dicat
cap. 2. *ut lite pendente in* 6. habet locum in præſenta-
tione, ut per Joan. Andr. Domin. Francum & alios ibi,
Calder. *ſupra* Lapum *allegat.* 22. *num. tertia*, Gome-
zium *reg. de ſubrogan. colligan. quæſtion.* 6. *&* 13. Lan-
cellot. & alios citatos, Mandoſ. qui dicit communem
ad Lapum *d. allegat.* 22. *lit. H.* Rota *deciſ.* 442. *n.* 6.
part. 1. *diverſor.* & fuit reſolutum in una Zamoren.
Beneficii de Morales 30. Maii 1586. coram D. Ora-
no, ubi fuit dictum, Quod lite inter præſentatos pen-
dente, alteroque ex litigantibus defuncto, patrono
non permittitur ſine vitio attentatorum alium præ-
ſentare in ſubitatum eſſe *ex dict. cap.* 1. *&c. ut in deciſ.*
538. *noviſſimè* Farinac. Cum verò † litigatur cum 218
eis, qui beneficia jam ſunt adepti, & ſic contra præ-
ſentatum jam inſtitutum, clarum eſt pendente lite non
poſſe patronum alium præſentare ex *capite ſecundo*,
ut lite pendente, quod loquitur expreſsè de præſenta-
tione, ibi præſentetur Lamber. *ſupra*, Rota in Sa-
lamantina Capellaniæ, 20. Novembris 1592. coram
D. Pamphilio, infra adductis 6. *part. cap.* 4. *n.* 39. *&*
41. Undè in una Pamphilonen. Parochialis de Estrati.
de anno 1561. coram D. Pamphilio fuit reſolutum.
Quod præſentatio facta poſt rem judicatam, penden-
te lite ſuper reſtitutione in integrum non ſuſtinetur,
quia reſtitutio ſuſcitat litem, *lege quod ſi minor*, §. *re-*
ſtitutio de min. & commiſſio reſtitutionis, in qua fuit
narratum fuiſſe paritum judicato, quæ fuit ſignata
prout de jure dat juriſdictionem etiam non verificata,
quicquid ſit quando adeſt clauſula, parito judicato.
Nec obſtat patronum eſſe in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi, & lite pendente poſſe quem continuare
poſſeſſionem, quia adhuc præſentatio facta eſt nulla

ex capite secundo, ut lite pendente, in 6. &c.

219 Et dispositio *d. cap.* † habet etiam locum in vacatione per mortem civilem, ut per resignationem vel assecutionem alterius beneficii, secundum Archid. ibi cujus opinio, licet de ea dubitet Lancell. *cap.* 3. *à n.* 96. alias 10. est constanter tenenda, ut fuit decisum in una Vallisoletana Scholastriæ 17. Junii 1602. coram D. Lancelloto, tradit Gonzalez *gl.* 51. *n.* 112.

220 Cæterum probatio *d. cap.* 1. *&* 2. cessat † quando superstes collitigans præsentatur, seu provideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per *d. c.* assignata, scilicet ne propter novos adversarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum *d. qu.* 23. Covarr. *supra* Lancell. *d. c.* 3. *n.* 128. alias 135. *& dict. c.* 4. *in præfatione à n.* 576. *&* 590. alias 672. *&* 688. Parisi. *consil.* 30. *n.* 4. *lib.* 4. quem allegat, sequitur Anton. Gabr. *conclu.* 4 *de judic. n.* 42. Et est de mente Franch. *in d. c.* 2 *n.* 6. *in gloss. penul.* & secuta est Rota in Mediolanen. juris patron. de Anno 1588. coram D. Plancheto infra relata 11. *p. c.* 3. *n.* 17. & in Mediolanen. juris patronatus coram eod. 29. Januar. 1596. infr. adducta 10. *p. c.* 3 *n.* 8.

221 Quamvis Crescent. *decis.* 8. † *de jure patron. n.* 2. dicat in contrarium esse communem opinionem, & *dict. dec.* 10. dicat non procedere, quando patronus, post præsentationem factam de uno ante litem, post litem cumulando præsentaret collitigantem, alias vocem patronatum non habentem, quia tunc potius daretur occasio litigandi, &c. & fuit dictum in Recanaten. Beneficii 4. Martii 1608. coram Lancelloto. Et Gonzalez *d. gloss.* 51. *n.* 114. ait, quod d. opinio non est secura nec tenenda, sed potius contraria, tum quia dispositio *d. c.* 2. est generalis, & indistincta, & generaliter intelligenda, *d. l. 1. generaliter ff. de legat. præstan.* tum quia aliter *reg. Cancellariæ de subrogan. collitigantibus per Papam, esset frustratoria, &c.* & fuit noviter resolutum in una Hispalen. beneficii de Xerez. 10. Feb. 1604 coram D. Lita, ubi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem à Cardinali Hispalen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti collitiganti factam, & quod in eadem decis. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua ut *in dec.* 10. *n.* 2. *&* 3. *ut lite penden. in novis.* & ista decis. Hispalensis allegatur, & videtur approbari in d. Recanaten. beneficii. Et Rota moderna in una Posnanien. parochialis 14. Januarii 1574. coram illustriss. Seraphino, & ad Gomezium *in reg. de subrogan. q.* 2. *n.* 2. dicentem, quod quicumque inferior à Papa concedens subrogationem collitiganti, comprehenditur *d. reg.* fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu jure speciali, & non aliter, ita Gonzalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad *d. decis.* Posnanien. non malè respondet Lancellotus supra *in d. præfatione*, add. quod *ibi* Ordinarius in locum unius præsentati prædefuncti, subrogavit alterum præsentatum collitigantem. Ordinarius autem licet possit conferre collitiganti, ubi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandos. *reg.* 29. *de subrogan. collitigantibus quæst.* 3. *n.* 2. & pro opinione Rochi facium verb. *d. c.* 2. ibi *aliis nullatenus conferantur.* Posterius verbum, *aliis*, juxta quod videntur accipienda verba sequentia, *nec. ad ea eligatur quispiam, vel etiam præsentetur.* Id est quispiam alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus latè Lancel. *d. c.* 3. *& d. c.* 4. *in præfatione*, & aliis locis vide dicta *sup. c.* 1. *d. n.* 133.

222 Decimò notandum est, † quod ubi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentare, aliis non requisitis, quando jus patronatus spectat ad eos, uti singulos, ut in dubio præsumitur, & non ut universos & jure collegii. Joan. And. *in cap. de jure patronat.* Alb. *cons.* 76. *part.* 2. Paulus de Citadinis 6. *part q.* 29. *art.* 3. Lambertus dicens communem & plures referens 2. *part.* 1. *lib. quæst.* 2. *art.* 8. *& seqq.* Aymon. *d. cons.* 63. *n.* 1. Paul. d. *lib.* 2. *differ.* 8. *n.* 15. Perez de Lara *lib.* 2. *c.* 6. *n.* 17. Lessius *lib.* 2. *c.* 34. *n.* 34. & Azor. *d. lib.* 6. *c.* 21. *quæst.* 21. & tenuit Rota in una Legionen. Capellaniæ 6 Julii & 5. Decemb. 1575. coram Domino Cesare de Grassis ut in suis decis. impressis *decis.* 109. *& seq.* in Castellan. parochialis 2. Mart. 1584. coram D. Robusterio *ut in dec.* 647. *noviss.* Farin. Et in una Calagurritana beneficii de Alb. 20. Junii 1588. & 17. Maii 1591. coram D. Comitulo, in qua fuit resolutum. Præsentationem pertinere ad beneficiatos, uti singulos non uti universos, ut in dubio præsumitur. Felin. *in capitulo cùm omnes de constit. n.* 29. Lambert. *dict. art.* 8. *n.* 14. *& sæpius Rota tenuit* quòd fieri à singulis divisim, nec esse necessariam vocationem patronorum. Alb. *d. cons.* 76. *part.* 2. Decius *d. c. cùm omnes* 1. *lectura n.* 48. Aymon. *cons.* 67. Barb. *sup. art. pœnult.* quam sententiam Rota amplexa est coram Sanctiss. Clemen. VIII in Pistorien. beneficii 17 Febr. 1574. & in d. Legionen. &c.

Quamvis contrarium teneat Abbas *in d.* † *cap.* 3. 223
de jure patron. in fin. quem sequitur Felin. *in dict. cap. cùm omnes*, *n.* 29. *de constitutio.* & Rochus *verb. honorificum qu.* 60. ex reg. Bart. quam ibi sequuntur omnes Dd. *in l. omnes populi. n.* 18. *ff. de justit. & jure*, quod in his in quibus consensus cujusque partis præjudicat minori, etiam si pertineat ad plures ut singulos, requiritur quod actus fiat simul, & debeant simul convenire. *l. & sum. §. si C. quibus bonis cedere possunt l.* 5. *nu.* 15. & ibi Greg. Lopez, Benven. Stracca *de decoctorib. in* 6. *par. n.* 9.

Sed respondetur cum † Paulo de Citadinis *supra* & 224
Lambert. *d. art.* 8. *n.* 8. *&* 11. quod illa reg. procedit, quando factum majoris partis præjudicat minori circa eundem actum, ut terminis *d. §. fin.* &c. at in proposito præsentatio majoris partis, non præjudicat minori quoad actum præsentandi, qui quilibet potest præsentare quem voluerit, &c.

Ex qua responsione † infertur quod sententia Ab- 225
batis *d. cap.* 3. Felini & Rochi procedat, in pluribus hæredibus unius ex patronis, qui habentur pro uno, & habent unam tantum vocem & præsentationem *clem. plures*, *de jure patron.* & ibi Dd. quæ est apud majorem partem, ita quod de suffragio, vel præsentatione minoris partis non est curandum, in isto enim casu præsentatio non competit pluribus ut singulis, sed pluribus tanquam uni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, ut collegio, Rochus *verb. ipse vel is. quæ* 2. Lambert. 2. *par* 1. *libro quæst.* 1 *arg.* 25 *&* 27. Cassador. *decisio* 1. *de jure patr.* quem sequitur Did. Perez *in l.* 1. *tit.* 6. *libro* 1. *ordin. gl.* 2 *vers. notanter etiam.* Unde tales debebunt simul convenire ad præsentandum juxta dicta, Paul. de Citadinis *supra* dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panormi. Quamvis contra teneat Lambert. *d. art.* 8. *n.* 8. cum Joan. Andr. & Cardin. *in d. cap.* 3. † procedet etiam sententia Abbatis, 226
Felini, & Rochi, quando jus patronatus pertinet ad plures, ut singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul convenire, ut in una Calagurritana beneficii de Aranguiz, 11. Decemb. 1591. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, Sufficienter constare de tali jure Dominici, ut tanquam integer portionarius debuerit vocari in receptionibus dominorum de Suguloni, quia ex publico instrumento, probatur sua possessio. *l. prædicta*, ubi Bart. *ff. de acquir. possessione*, quæ sola sufficit ad hunc effectum, cùm illæ receptiones sint de fructib. beneficii, quemadmodum collatio. & præsentatio. *gl. in c. cùm Bartholdus*, *verb. patrono. de re judic.* Cassador. *decis.* 3. *n.* 6.
de

de penso. Felin. *in capitulo cùm olim*, *n.* 2. *de majoritate & obedien.* & ideò pertineat ad eum qui est in possessione, *c. querelam*, *de elect. c. consultationibus*, *de jure patron.* & utrobique notant Abbas & alii. Quod Dominicus tempore receptionum dominorum de Sugulum esset absens, non obstat, quia nihilominus erat vocandus, *cap. cùm in Ecclesiis*, *de præb. lib.* 6. cùm esset in eadem Provincia, & in oppido Vallisoleti, in quo residebat curia Regia. Unde commodè poterat vocari per Nuntios, qui continuò ad illud accedebant. *cap. coram*, & ibi gloss. *verb. Provincia de elect. cum aliis allegatis*, & ita fuit conclusum.

227 Et in d. Calagurritana beneficii de Al. 4. † Mart. 159. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod quando plures patroni præsentant ut singuli, non requiritur, quod absentes vocentur, quia non est necessarius illorum consensus, ut se habet communis Doctorum sententia; & fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Junii 1588. & 17. Maii 1591. ex in dubio quando jus patronatus pertinet ad plures, præsumitur ad eos ut singulos, non ut universos pertinere ut *in d. decisione.* Secundò, quod quando pertinet ad plures, ut universos, tunc non præsentant ut singuli, sed universi, & ideò in hoc casu absentes vocari debent, quia requiritur simultaneus consensus *ca. coram capit. in genesi. quod sicut. de elect. c. cùm in Ecclesiis*, *de præb. li.* 6. Felin. *in c. cùm omnes*, *n.* 46. de constit. Tertiò, quod quando jus patronatus pertinet ad plures ut singulos, & consequenter patroni præsentant ut singuli, non autem ut universi, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad præsentandum debiti sunt simul convenire, tunc ex eisdem rationibus absentes vocari debent, qui vocandi sunt, quando præsentatio fit à pluribus tanquam universis, quo casu vocandi sunt, quia requiritur simultaneus consensus, ut dictum est, Rochus *verb. honorificum.* *q.* 60. Lamber. *lib.* 2 *par.* 2. *q* 2 *art.* 8. *n.* 8. Et ita fuit resolutum coram Orano in Calagurritana dimidiæ portionis de l. P. 31. Janu. 1567. & coram Pamphilo in Calagurritana de Arnguiz. 11. Decemb. 1591. & quod in hoc termino casu veniat negotiam. Nam licèt illi beneficiati non faciant collegium, quia non habent arcam communem, neque sigillum, neque alia quæ ad constituendum collegium requiruntur, ad not. *in cap. dilecta. de concess. præb. & in c. significavit de appell. & in l. prima. C. de collegiis illicitis*, & ideò jus præsentandi ad eos, ut singulos, non ut universos intelligatur pertinere: ut fuit dictum in hac causa coram D. Perusio, tamen extat synodalis constitutio & testes novissimè in hac causa in curia examinati deponunt, quod præsentatio ab illis beneficiatis capitulariter sit facienda, quod sanè intelligitur, ut fieri debeat ab ipsis simul congregatis, & ideò necessarium videtur convocare absentes, ut possit convenire, & quia unus eorum potest alios in suam trahere sententiam juxta *l. g. si in tres*, *in fin. de arbitrii* proindè præ cùm dominis præsentationem Michaelis in casu proposito non sustineri, ex eo quod Stephanus unus ex integris beneficiatis, & comparationis, non fuerit vocatus, nisi absentia Stephani fuerit affectata, quo casu ipse non debuisset vocari, Enriq. *in c. cùm inter*, *n.* 6. *de elect.* Et in eadem 17. Junii 1595. coram eodem D. Mantica fuit resolutum, Ejus absentiam non fuisse affectatam, ita ut non esset vocandus, sed potiùs fuisse ex causa necessaria, vel saltem probabili, & proinde cùm non fuerit affectata, & consequenter vocari debuerit, præsentationem Michaelis non posse sustineri, &c.

228 Procedit etiam sententia Abbatis, Felini † & Rochi in præsentatione, seu non institutione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, ut in Capellania non collativa, & in legione facienda ad aliquem eleemosynam, seu opus pium, verbi gratia de puellis maritan. & similibus, nam cùm in his non sit præsentatio superiori, ut ipse instituat, sed tantum nominatio, seu electio patronorum sive administratorum sufficiat, & major pars præjudicet in totum minori circa illum actum, quia factum, nominatione, seu electione per majorem partem, minor pars non habet amplius quo faceret, ideò debent omnes simul convenire, & alias actus non valebit, etiam non reclamante contemptu, licet secus in actu collegii, &c.

Et quando est necessarium † quod conveniant in 229
unum & alii qui nollent convenire, si spectat ad plures, ut universos, & collegium, seu in modum collegii, recurrendum est ad tradita per Dd. maximè Felin. *in d. c. cùm omnes de constit.* Lambert. *dict. quæst.* 1. *art.* 19. citantem Innocen. & alios, Azevedum *lib.* 1. *c.* 2.
Si verò non sunt collegium, Judex ad instantiam
alterum † statuet illis terminum, & locum, ubi con- 230
veniant, nisi in institutione sit statutus, & tunc non venientes aliis contemnentibus, & præsentes poterunt actum explicare, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doct. ibi, & ibi materiam *d. leg. & suum*, *§. fi. de pactis. & d. leg. fi. Cod. qui bonis cedere possunt.* &c.

Undecimò notandum est, quod institutio † seu col- 231
latio ab ordinario facta, spreto patrono, infra tempus datum ad præsentandum, nulla est ipso jure *c. decernimus.* 16. *quæst.* 7. Abb. *in c. Bertholdus*, *de re judic.* *n.* 13. & ibi Felin. à n. 8. Probus ad Monach. *in cap.* 1. *de offic. leg. in* 6. *n.* 14. Rochus *verb. honorificum*, *n.* 2. Lambert. 3. *part.* 2. *lib. q.* 2. *art.* 2. Corr. 1. *d.* 4. *p. c. ult. n.* 25. Jo. Nicol. Gar. *in enchiridion. Benefic. n.* 5 *cap.* 7. à *n.* 9. Greg. Lopez *in l.* 5. *tit.* 15 *pag.* 1 *glo* 2 & Mohed. *decis.* 6. *de jure patronat.* alias 268. reclamante tamen
& contradicente † patrono infra dict. tempus datum 232
ad præsentandum, aliàs sustinebitur & valebit provisio ordinarii, Card. *in clem.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum n.* 11. Abb. *quæst* 5. *n.* 7. Felin. alios allegans *d. c. cùm Bertholdus. n.* 10. & 24. & *in cap. cùm ex officii*, *de præscript. n.* 36. & *in tract. quando litteræ Apostolicæ limit.* 10. Probus *sup* & *in cap. statutum. de Præbend. n.* 22. Selva 1. *part q.* 6. *n.* 15. & 3. *p. q* 9 *n.* 2. Roch. *d. n.* 2. Lamb. *d. q.* 2. *art.* 2. *n.* 17. & *q.* 1. & *sequen. art.* ... *n.* 3. & *q.* 9 *art.* 24. Rebuff. *in praxi.* 3. *par signaturæ*, *verb. nec non juris patron n.* 52. & *de nominatione qu.* 17. *n.* 31. ad à 11. & *consil* 79. & 81. Corras. & Greg. *sup.* Gambar. *de off. legati lib.* 3 *à n.* 341 P. Pechius *in regul. Beneficium in* 6. *n.* 23 F. rreus *consilio* 133. *n.* 1. Hieron. Gab. *consil.* 185. *lib.* 2. Simo de *testam in glos* 4 *n* 90. Flam. n. Parisius *de resignatione Benefi. lib.* 8. *quæst.* 10. *n* 10 Zerola *in praxi Episcopali.* 1 *part. verb jus patron* § 8 *dub.* 108 Rota *dec* 10. *de jure patron.* aliàs 5... *in antiquis*, & *ibi addit.* Caputaquen. *dec.* 153. *part.* 1. Mohedan. *supra* & Puteus *dec.* 412 *lib* 1. & *dec.* 181 *lib.* 3. ubi idem ait in beneficio electivo, ut non eligentibus, seu contradicentibus electoribus infra lex mentes, provisio Ordinarii valeat. & Rota in una Oscen. Canonicatus 4. Martii 1575. coram D. Robustello, quæ est 1. *p. diversorum dec.* 77. ubi *n.* 4. dicitur, ita tenuisse Rotam in una Triden. coram Grato 1563 quicquid dicat Gimon. *sup. n* 6.

Sed difficultas est in investiganda † ratione *hujus* 233
conclusion. & primò ea redditur ratio, quod id quod exigitur ex parte patroni, potius sapit consensum, quam authoritatem: sufficit autem, quod consensus interveniat, etiam ex post facto, capit. cùm consuetudinis de consuetudine, *c. cum vos de his quæ fiunt à Prælatis*, *cap. cura*, *de jure patron.* ubi DD. & Ordinarius conferendo simpliciter, in dubio videtur disponere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel consensus expressus, aut tacitus, per taciturnitatem & negligentiam, validat collationem: hanc rationem tradunt Rota *d. decis* 10 *n.* 4. & 5. Cardin. & Abb. *supra.* Felin. *dict. cap. cùm Bertholdus n.* 9. & *d. limit.* 10. & Probus *sup.* Lambert. *dict. qu.* 12. *artic.* 2. *nu.* 21. 25. &

 26.

26. Corras. Hier. Gabr. & Zerola *supr.*

234 Sed illa ratio quamvis posset procedere, † quando patronus expresse consensit infra tempus datum ad præsentandum, tamen quando nec consensit, nec contradixerit, non videtur solida, nec in jure habere fundamentum, nam ut tacitus consensus eliciatur; oporteret saltem dicere partem fuisse præsentem, & non contradixisse, ut per Gambarum *sup. num.* 353. Imò etiam tunc non videretur consentire, ut per Feli. *dict. c. cum Bertholdus n.* 12. licet contra teneat Corras. *supra n.* 28.

235 Nec quicquam facit *lex si servus † communis* 39. *ff. de donatione inter virum*, quam allegat Abb. *sup.* & Lamb. *ibi*, *& n.* 27. quia loquitur in donatione inter conjunctos, quæ ex præsentia, seu scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propositum.

236 Aliam rationem tradit Abb. *ibidem. vers. si autem patronos*, † quod talis collatio ordinarii, convalidatur per supervenientem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non potest contravenire & recedere à prima collatione *arg. l. profundum ff. de servit. rusticorum prædiorum, &c. veniens. de filiis Presbyter. &c. diversis fallaciis de clericis conjugatis, &c. si tibi absenti. de præb. in* 6. Et sic tenetur eam Rotam habere, ex quo ad ipsum devoluta est, quam rationem tradunt etiam Felin. *d. cap. cum Bertholdus n.* 14. *& d. limitatione* 10 & Lambert. *d. n* 27. & eam videtur tradere Gambarus *sup. n.* 342. *&* 355. Nam ait, quod lapsus temporis non validat collationem Ordinarii in vim consensus taciti, sed propter devolutionem, ut dicit Felinus *d. cap. cum Bertholdus.*

237 Sed nec ista ratio placet, † nam secundùm eam idem esset dicendum ubi Ordinarius contulisset jure devoluto, in quo tamen ipsi contrarium tenent, ut infra *n.* 262.

238 Undè vera ratio videtur esse, quàm insinuat † Spino sup. Cassador. *dec. si.* 2. *n.* 4. *de locata*, & Rota *d. decision.* 77. quod nullitas collationis ab Ordinario facta spreto patrono, inducta est in favorem ipsius patroni atque adeo ita demum est nulla, si ipse voluerit, & contradicat. *l. filia præterito, & ibi gloss. fin. ff. de injusto rupto.* latè Tiraquel. *in tractat. le mort saisit, part.* 7. *declaratione* 1. Et ideò patronus potest
239 ab Episcopo, † seu Capitulo sede vacante, recipere Ecclesiam seu Beneficium, cujus patronus licet seipsum præsentare non possit, & ad Episcopum, seu Capitulum pertineat institutio tantum, & non collatio, Feder. *de permutatione, quæst.* 32. P. de Perusio *eodem tract. n.* 26. Pavin. *de offic. & potest. C. sede vacante* 2. *p. q.* 5. *n.* 9. *&* 10. & Lambert. 1. *par.* 2. *lib. q.* 8. *art.* 3. *&* 4.

Ex qua ratione infertur, provisionem factam spre-
240 to patrono † esse in pendenti, & interim habere implicitum statum, ita ut patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum, sit nulla à principio, & ex tunc, ut *in d. c. decernimus* eo vere non reclamante infra dictum tempus censeatur valida *à princ. & ex tunc* ut simili de caducitate, Navar. *in Man. c.* 23. *n.* 104. *versi. pro qua solutione*, & in exemplo de alienatione rei Ecclesiæ sine debita solemnitate, quæ ita demum est nulla à principio si Ecclesia hoc volet, Rota *decis.* 133. *num.* 11. *part.* 2. *diversorum*, Sarmiento *de redditibus Eccles.* 1. *p. c.* 3. *num.* 20. *&* 21. *cum aliis*, & in terminis, *dec.* 418. *num.* 3. *p.* 1. *divers.* Et ita in proposito videntur velle Spino *supr.* & Rota, *d. dec.* 77. Quamvis contrarium
241 nempè, d. collationem valere ut ex nunc, † & non ut ex tunc, in proposito teneant Rota *d. dec.* 10. Abb. & Felin. *n.* 9. *&* 14. Selva *d. n.* 15. & Probus *supra* Lambert. *dict. n.* 25. 26. *&* 27. & Gambar. *n.* 345. *& sequent.* ubi supra ex dicta lege per fundum, quorum sententia procedit attentis rationibus, de quibus supra, & quamvis Cabedo de patron. Regiæ Coronæ *c.* 1. *num.* 6. dicat quod institutio facta ab Episcopo sine consensu & præsentatione patronorum non valet, dum id faciat intra tempus concessum patronis à jure ad præsentandum, irritarique & annullari potest sententia. Et *num.* 7. dicit, quod firma erit collatio Episcopi, quoad patronus reclamet, & declaretur nulla ex patroni dissensu & reclamatione, & *c.* 8. *n.* 4. & *c.* 35. *n.* 1. quod talis collatio nulla est, vel saltem irritanda, quod est rectè ductum, vel patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum, talis collatio est à principio nulla, nec est necesse quòd annulletur, aut declaretur nulla per sententiam, ut dictum est.

Secundò infertur † ex collatione facta ab Ordina- 242
rio, spreto patrono, infra tempus datum ad præsentandum, interim videri jus considerabile quæsitum proviso, ita ut non valeat provisio Papæ alteri postea facta, non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de non tollendo jure quæsito, ut in simili dictum est
supra capitul. 4. *n.* 44. Quamvis contrarium † in ter- 243
minis teneat Rota *dict. dec.* 10. *ad fin.* & Gambar. *supra num.* 346. & Rebuff. *dict. consil.* ubi, vacante Beneficio juris patronatus, spectantis ad Abbatem qui erat defunctus, contulit Ordinarius, postea Papa, & postea Vicarius Abbatis creati, ait provisionem Papæ prævalere, quia prima Ordinarii ante sex menses datos patrono valuit, & sic valebit provisio Papæ, etiam non facta mentione illius, nec abesse collationem Ordinarii non reclamante patrono valere, quia in præsenti reclamavit, quia Vicarius præsentavit, & illa præsentatio est declaratio voluntatis patroni, ideò annullat collationem Ordinarii, etsi nulla sit præsentatio, tamen collatio non valebat in præjudicium Papæ, & certum est, collationem non valere reclamante patrono, sed Papa plus juris habet quam patronus, &c.

Hæc Rebuffus, † quorum sententia procedit in 244
proposito, attentis dictis suis rationibus juxta dicta, essetque vera ubi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, juxta dicta *dict. cap.* 4. *num.* 46. licet si esset patronus laicus, & aliquem præsentasset, nec valeret collatio ordinarii, nec provisio Papæ medio tempore facta non derogato jure patronatus, juxta dicta supra *cap.* 1. *à numero* 539.

Prædicta autem conclusio procedit † primo etiam 245
in provisione facta à Papa, sine derogatione juris patronatus laicorum, Felin. *d. tract. quando literæ Apostolicæ, limitat.* 10. *quæst.* 9. *artic.* 24. Rebuff. *d. consil.* 79. Gambarus *supra n.* 343. *&* 348. & Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de derogationibus juris patron. versicul. quod si non sit obtenta.* Et de resignatione in fa-
vorem † dicetur infra 11. *part. c.* 3. *à n.* 86. quamvis Ca- 246
bedo *de patronatibus Regiæ coronæ c.* 35. *num.* 4. dicat quòd collatio facta à Papa de beneficio patronatus laici non facta de eo mentione, non valet tanquam subreptitia: circa quod vide alia dicta *infra d. c.* 3. 11. *p. num.* 21. *& supra* 5, *part. c.* 3. *n.* 64. & idem videtur ex dicta ratione in provisione facta à Papa, cum derogatione juris patronatus invalida, Mandos. *ibi.* Quamvis tunc in contrarium sit *decisio.* 6. Putei *de jure patronat. de manuscrip.* & Flam. Paris. *de resignatione lib.* 2. *quæ.* 4. *n.* 60. ex doctrio. Felin. *in d. c. cum Bertholdus n.* 10. *versic.* 2. *adverte*, procedit attenta
prima ratione de qua supra. † Licet secus sit in pro- 247
visione facta cum clausula [dummodò patronorum ad id accedat assensus,] quia ista verba includunt formam, & conditionem, quæ non impletur per consensum tacitum, qui dicitur Fretus *libro cum quod ff si certum petat.* quia in materia odiosa, ut sunt rescripta ad Beneficia, verba intelliguntur propriè *capitulo quamvis primo de præbend. in* 6. & ita fuit resolutum in una Pisana de anno 1556. ut per Gambarum *dec. quinquagesima septima in manuscript. & d. lib.* 3. *de officio*

legati

legati ex num. 337. Madoſ. *ſup. verſi. præmiſſis conſe-runt*, & Flam. Pariſ. *ſuprà n.* 59.

Secundò procedit etiam io proviſione facta à lega-
248 to, † ſeu Nuntio ſpreto patrono laico, ut dictum eſt ſup. *c.* 3. *n.* 65. *&* 244.

249 Tertiò procedit † in omni caſu, in quo fieret devolutio ad Epiſcopum, puta ſi patronus præſentaverit indignum, ut etiam hoc caſu firmetur collatio facta per Epiſcopum, ſine patrono cum militet eadem ratio. Ita Lambert. *d. n.* 27. & idem tenet Rebuff. *d. quæſt.* 17. *de nominatio. n.* 31. alias 11. ibi. *vel inhabilem præſentaverit.* Sed hoc videtur procedere attenta ſecunda ratione ſupra adducta, quam ibi adducit
250 Lambert. attenta verò noſtra ratione, non † videtur vera iſta declaratio, quis per præſentationem factam de inhabili, ſeu indigno, declaratur voluntas patroni volentis valere collationem eo ſpreto factam, oam per auctum nullum declaratur voluntas *l. ſi. ff. de rebus eorum.* Puteus *dec.* 92. *n.* 2. *&* 267. *lib.* 2. Mohedan. *dec.* 28. *n.* 2. *de renuntiatione & dec.* 2. *in ſi. de offic. deleg.* & in terminis Rebuff. *d. conſil.* 81.

251 Et ſufficit ſola contradictio patroni, † facta iosr. tempus datum ad præſentandum, ut collatio facta eo ſpreto ſit irrita, etiamſi non præſentaverit aliquem, & ſic pro illa vice jus præſeotandi amiſerit, & facts ſit devolutio, & ita videntur velle Felio. *d. n.* 10. *verſ. tertio adverte*, Caputaquen. Mohedanus, Mandoſius, & alii ſupra citati, *n.* 242. loquuntur enim alternativè de contradictione, aut præſentatione.

Quartò procedit, quando collatio † facta eſt jure 252
ordinarin, & originali, ſecus ſi jure devoluto, nam tunc non teneret, ex quo in veritate devolutio nondùm erat facta per reg. *c. ex par. de conceſſione præben. &c. cum ſuper, de offic. deleg.* Rota *d. deciſ.* 10. *& ibi additio*, Abb. *d. q.* 5. *n.* 7. Felin. *d. n.* 10. Selua *d. q.* 9. *n.* 3. *verſic.* 9. Probus *d. n.* 21. Lambert. *dict. n.* 21. *&* 26. P. Pechina, Hieron. Gabr. & Zerola, *ſup.* Cabedo *de patronat. Regiæ coronæ cap.* 28. *n.* 2. Perez de Lara *lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 30. & Azor. *dict. libro ſexto, cap.* 27. *quæſt.* 6. *&* 15. & ſic poſt devolutionem, opus eſt nova collatione, circa quod vide dicta infr. 10. *parte cap.* 3. *n.* 31. *&* 32.

Quintò procedit † ſecundum Hier. Gabr. *ſupra*, 253
ſi Ordinarius ſciens Beneficium eſſe juiſpatronatus confert, non autem quando prætendit eſſe liberum, & hoc taotum verè confert, tunc enim nullo modo poteſt ratificari à patrono collatio Ordinarii, quia ratio *d. deciſ.* 10. ſed debet iterum conferre Rota *ibi circa fin.*

Sed iſta declaratio † nimis reſtringit d. concluſio- 254
nem communem, nec videtur vera attenta noſtra ratione, de qua ſupra.

SEXTA PARS,

DE EXECUTORIBUS LITTERARUM ET GRATIARUM BENEFICIALIUM.

CAPUT I.

De Executoribus mandatorum de providendo.

SUMMARIA.

1 *Litterarum, & gratiarum Beneficialium executores, alii ſunt mandatorum de providendo de Beneficiis vacaturis, alii, litterarum, & gratiarum de Beneficiis vacantibus.*
2 *De mandatis Apoſtolicis de providendo, qui latè ſcripſerunt,*
3 *Et de executoribus eorum qui agunt.*
4 *De executoribus mandatorum de providendo non eſt opus tractare, nec de ipſis mandatis, quia jam non ſunt in uſu, ex decreto Concilii.*
5 *Ex quo directo non poteſt eligi Canonicus ſupra numerum, ad futuram præbendam, ex Congregatione Concilii.*
6 *Quamvis in Eccleſiis, ubi ſunt Canonici Titulares id non eſt ſublatum.*
Ubi adducitur declaratio S. Congregationis, de qua num. ſeq.
7 *Ubi quod d. decretum non derogat conſuetudini maximè immemoriali, & confirmatæ à Papa.*

1 Litterarum & gratiarum † beneficialium executores, alö ſunt executores mandatorum de providendo de Beneficiis vacaturis, & expectativarum,
2 alö ſunt executores litterarum, & gratiarum † de Beneficiis vacantibus, & de mandatis Apoſtolicis de providendo, latè ſcripſerunt Staphileus *de litteris gratiæ, tit. de formis mandatorum de providendo*, Ludovic. Gomez. Sarnen. Epiſcopus *in tractat. de mandatis de providendo, & de expectativis*, Probus & Leodinus Dallerius *tractatu de mandatis Apoſtolicis*, Pacificus *tract. de mandatis de providendo*, Rebuffus *in praxi, titulo de mandatis Apoſtolicis, & titulo de clauſulis mandat.* & latiſſimè *in repetit. capitulo nullo*, 2. *de conceſſione præbendæ, tertio notab.* Corraſ. *de Beneſi.* 4. *par. c.* 5. Joan. Nicol. Cimoneteus *in enchiridio beneficiorum, titul.* 4. *de gratiis expectativis*, Duarenus *de Benefic. libro* 5. *cap.* 8. Marc. Anton. Cuchus *in inſtitution. Canonicis majoribus libro* 1. *tit.* 7. *de mandatis Apoſtolicis.* Et de executo-
ribus dictorum mandatorum † & expectativarum 3
agunt Staphileus *d. tit. de formulis mandatorum*, de providendo, ſeptima & octava forma, Gomez *dict. tract. de mandatis de providendo, ex num.* 21. Rebuff. *in concordatis, tit. de mandatis Apoſtolicis.* §. 1. *verb. in forma mandati, & tit. de forma litterarum executor.* Corraſ. 2. *par. c.* 9. Cuch. ex *n.* 32. & alii *ſupra.*

De quibus executoribus † non eſt opus tractare, 4
nec de mandatis de providendo, quia jam oon ſunt in uſu ex decreto Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 19. ubi decernit S. Syoodus mandata de providendo, & expectativas, & alias quaſcunque gratias ad vacatura nemini ampliùs concedi, nec hactenus conceſſis cuiquam uti licere, &c.

Ex quo decreto cenſuit S. Congreg. † oon poſſe 5
eligi Canonicum ſupra numerum ad futuram præbendam, & poſt hæc tradit Gonzalez ad *reg. de menſibus.*

mensibus §. 1. *proœm. num.* 64. *&* 65. Quamvis in Ecclesiis, ubi sunt instituti Canonici sine Præbenda jam expectantes, qui dicuntur Titulares, id non est sublatum ex dicto decreto, nam tunc non eliguntur supra numerum, ut apparet ex sequenti declaratione Sanct. Cong. Concilii. At in Ecclesia Salamantina in qua extant 24. Canonici, quorum duo postremi præbendam expectant consuetudo immemorialis hactenus observata, & à Pio IV. Motu proprio confirmata, & ex certa scientia, qua antequam vacet aliquis Canonicatus, cujus electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo, præcedente licentia Episcopi, duo, vel tres expectantes locum ultimi Canonici, sive præbendæ vacaturum, ad quem juxta gradum expectantis denuò à Capitulo eligitur unus, & admittitur præcedente approbatione, & confirmatione ordinarii, censeatur sublata ex decreto Concil. *cap.* 19. *sess.* 24. *de reformat.* Congreg. respondit hanc consuetudinem non comprehendi hoc decreto Concilii.

6 Quamvis quod † attinet ad istam consuetudinem eligendi ante vacationem expectantes locum ultimi Canonici vacaturum, non videatur comprehendi isto decreto, ex eo quod non derogat consuetudini, maxime cum sit immemorialis & confirmata à Papa ex certa scientia, juxta supradicta 3. *p. c.* 2. *dubio* 6. *&* 8. *à num.* 189. *&* 213.

CAP. II.

De executoribus litterarum & gratiarum de beneficiis vacantibus.

SUMMARIA.

1 *Executores, qui hodiè dantur pro executione litterarum Apostolicarum, super Beneficiis vacantibus, alii dantur pro executione litterarum in forma gratiosa, quæ habent cordas sericas, &c.*

2 *Isti execut. res qui solent esse Canonici, aut alias in Dignitate constituti, quos pars petit, dantur Bulla separata quæ habet cordas canapi, nisi fiat expeditio per Cameram*, & n. 3.

4 *Alii executores dantur pro executione litterarum in forma dignum.*

5 *Et tunc expediuntur duæ Bullæ cum cordis canapi. Ubi refertur earum tenor.*

6 *Circa quæ examinanda sunt aliqua dubia.*

7 *An requiratur receptio, & præsentatio litterarum, ut executor possit procedere?* & n. seqq.

10 *Resolvitur affirmativè, nam licèt jurisdictionem acquirat à tempore datæ illam tamen antea exercere non potest, ne sufficit ostendere executori Bullam existentem in plumbo.*

11 *Translatio pensionis non valet, nisi litteræ facultatis fuerint exhibitæ coram Judice.*

12 *Aut saltem processus fulminatus, in quo litteræ sunt insertæ, seu sumptum in forma vidimus dummodò postea constet de originalibus, &c.*

13 *Vel supplicatio signata quando adest clausula, etiam litteris non expeditis, &c.*

14 *Alias non valet litteris non expeditis, contra Gramb.*

15 *Milites S. Petri, & alii, habentes privilegium transferendi pensiones coram Notario, & testibus possunt illas transferre, etiam non ostensis privilegiis, nec litteris reservationis pensionis.*

16 *Ad exercitium jurisdictionis requiritur præsentatio litterarum originalium, vel alias authenticatum, nec sufficit transumptum factum à Notario, seu copia à notario subscripta*, & n. seqq.
Ubi ponitur decisio, & resolutio Rotæ.

19 *An Episcopus possit exequi, seu expedire, litteras in forma dignum, directas Vicario, seu officiali? Et sic an provisio vigore illarum facta ab Episcopo sit valida?* & n. seqq.
Resolvitur negativè & collationem tunc factam ab Episcopo non præbere titulum coloratum.

22 *E converso non potest Vicarius se intromittere in causa seu jurisdictione Episcopo delegata.*

23 *Nisi Episcopus cum sibi fuerit delegata, eam Vicario subdelegaverit, non prius, nam causas delegandas non potest committere.*

24 *Episcopus tamen rectè potest suo Vicario dare facultatem conferendi Beneficia, etiam vigore alternativæ, nondùm competentis.*

25 *Imò Vicarius habens potestatem conferendi, potest conferre vigore alternativæ, non concessæ, tempore commissionis, licet de ea nulla fiat mentio in commissione.*

26 *Respond. c. eam te de rescript. ex quo juxta communem intellectum, ubi scribitur Capitulo seu alii, ut gerenti vices Episcopi, ut præbendam alicui conferat, litteræ, & præceptum transierint ad Episcopum. Quod id procedit, quando scribitur gerenti vices Episcopi, non ut executori, sed ut tali vices gerenti, &c.* & n. 27.

28 *An commissio facta Vicario transeat ad successorem in Vicariatu?*
Resolvitur contra communem transire sicut commissio facta sub nomine Dignitatis transit ad successorem, etiam per viam commendæ, nisi sit facta cum qualitate, ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non Dignitatem? & idem est in delegatione facta Canonico talis tituli.

38 *De materia, c. quoniam Abbas de offic. delegati, remissivè*, & n. 39.

40 *An Vicarius Capituli sede vacante possit exequi, & expedire litteras in forma dignum, & dispensationes directas officiali, seu Vicario simpliciter? verbi gratia Abul. nam commissa Episcopo, vel ejus Vicario, certum est non posse*, & n. seqq.

55 *Resolvitur negativè attento stylo Curiæ, & cancellariæ, cum Rota cujus decisiones ponuntur, non juvare observantiam & consuetudinem contrariam aliquorum Episcopatuum, nec iuvare legem Barbarius, nec regulam de triennali, &c. & an provisio à Vicario Cap. possit fieri de novo collatio*, & n. seqq.

59 *An ubi ordinarius, cui sunt directæ litteræ principales, in forma dignum, infra* 30. *dies non confert beneficium impetr nti, sub prætextu quod non est idoneus, vel quod litteræ sunt surreptitiæ &c. & ait declarat, possit recurri ad* 2. *executorem vigore Bullæ executoriæ:* & n. seqq.
Resolvitur negativè cum Rota, & respondetur rationibus in contrarium, & provisum tunc à 2. *executore, non juvare regulam de triennali, nec observantiam, & consuetudinem contrariam, &c.*

69 *Si officialis, cui primæ litteræ sunt directæ, non posset illas exequi, quia erat mortuus Episcopus, vel quia erat intrusus, seu conditor vel ex alio impedimento secundus executor non posset procedere* & n. seqq.

72 *Stante quod in supradicto casu non potest recurri ad secundum executorem, ad quem sit appellandum, seu recurrendum.* & n. seqq.
Resolvitur, videri appellandum ad Papam, & non ad Metropolitanum, nisi reject. & reprobat. in parrochialibus à qua datur appellatio in examine in forma dignum, licet non in concursu, & tunc Metropolitanum debere rejectum examinare cum suis examinatoribus synodalibus seu cum aliis tribus à se electis, &c.

80 *An interposita dicta appellatione possit recurri ad nuntium?* & n. seq.

Resolvitur

82 *Resolvitur negativè, nam excipiuntur causæ Beneficiales in sua facultate, hic positæ, & sic non potest in eis se intromittere, & fuit nulla declarata sententia lata vigore brevis nuntii, ut in dec. Rota posita, posse vero ad nuntium appellari non stante d. exceptione &c. & quando dicatur causa Beneficialis declaratur.* & n. 85.

88 *An ordinarius, primus executor possit executioni mandare literas in forma dignum, & conferre lapso termino 30. dierum, & moram purgare, re integra, &c.* & n. seq.

Resolvitur affir.

91 *An si data in veritate negligentia primi executoris, secundus cui de ea non constat procedat, valeat ejus executio, & processus.*

Resolvitur negativè: nam hic non agitur de consolidanda jurisdictione, seu accrescendo exercitio, sed de danda jurisdictione, &c. non tamen requiritur, quod secundus requirat primum & ei terminum assignet, &c. sed sufficiet quod ex actis, constet, &c. & n. seq.

1 EXecutores autem † qui hodiè dantur pro execu-
tione literarum Apostolicarum super Beneficiis
2 vacantibus, † alii dantur pro executione literarum
in forma gratiosa, id est, quando collatio fit à Pa-
pa, & non committitur alteri, facienda ad inducen-
dum, seu immittendum provisum in possessionem
Beneficii, &c. quæ literæ in forma gratiosa, expe-
ditæ habent cordas sericas rubri croceique coloris,
& illis executores, qui solent esse canonici, aut alias
in dignitate Ecclesiastica constituti, quos pars petit
seu nominat, datur alia Bulla separata, & distincta
sub eadem data, quæ dicitur executoria, & habet
cordas canapi, nisi fiat expeditio per cameram, nam
3 † tunc possunt poni gratiosa, & executoria simul
in una Bulla, ut ait Hieronym. Paulus *in practica
Cancellar. in notabilib. super beneficiis reservatis versi-
cul. nota quod in literis* Rebuffus *in praxi in forma,
& declaratione nova provisionis in* 4. Bullæ p. ut in
literis quas ponit Flam. Parisius *de resign. Benefic.
lib 8. qu. 7. sub n.* 109. quæ fuit per cameram expe-
ditæ, non per cancellariam, & ita quotidiè vide-
mus, & tradit Mand. ad Lapum *alleg.* 127. *lit. D.*
ubi ponit formam.
4 Alii executores dantur pro executione † literarum
in forma dignum, id est. quando collatio, seu pro-
visio non fit à Papa, sed remittitur facienda prævio
examine (& sic literæ illæ dicunt etiam mandatum
provisio, seu de providendo) quia provisus non fuit
Romæ examinatus, nec fuit missa approbatio ordi-
narii, quo casu ponitur in calce supplicationis &
quod provisionem committatur in forma dignum
novissima. Et tunc expediuntur duæ Bullæ, & am-
bæ cum cordis canapi, quarum formulam ponit Pa-
ris 5. *in sua constitution.* 162. in Bullario, & ponitur
à Flam. Paris. *dict quæst. 7. num.* 187. juxta quam in
Bulla, seu literis principalibus, quæ diriguntur ad
ordinarium, & regulariter ad vicarium seu officia-
lem dicendo verba *gratia officiali Aiulens. &c.* & com-
mittitur & mandatur eidem, ut si N. idoneum esse
repererit: Beneficium eidem infra 30. dies postquam
5 literæ sibi † præsentatæ fuerint authoritate Aposto-
lica conferat, & assignet, &c in altera verò bulla,
quæ dicitur executoria. committitur & mandatur uni
ex propinquioribus Episcopis sive earum Vicario,
seu officiali, & regulariter Officiali unius ex propin-
quioribus Episcopatibus, quem pars eligit, ut si or-
dinarius infra prædictos 30. dies beneficium non con-
tulerit illis elapsis si prædictum N. idoneum esse re-
pererit, &c. prædictum Beneficium eidem conferat,
6 & assignet, &c. ut latiùs habetur † in dicta constitu-
tione, circa quæ operæ pretium erit examinare aliqua
dubia, quæ in praxi frequenter concurrunt.

Primò dubitatur, an requiratur receptio, † & præ- 7
sentatio literarum, ut executor possit procedere. &c.
& respondetur affirmativè, nam licet jurisdictionem
acquirat à tempore datæ, † illam tamen exercere non 8
potest ante præsentationem, & receptionem literarum
c. super eod. 2. de capellation ad fin Joannes Andreas
in c. eam te, de rescript. in fin. Corras. 4 *part. c. 1. n.*
22. latè Ant. Gabr. *de executione rei judicatæ conclus.*
3. Molina *de justitia. 3. tom. disput.* 599. *n. 2.* † & di- 9
ctum est supra *part. præceden c. 1. n.* 349 ubi vide,
& limitationem adductam per Puteum *dec. 275. lib. 2.*
Rotam *dec. 230. lib. 2. par. tertia diversorum*, de qua
per Mandos. *regul. 27. cancellariæ qu.* 17.
Undè inquit Staphileus *de literis gratiæ † titul. qui-* 10
bus modis expirent literæ ad Beneficia n. 7. quod non
sufficit ostendere executori bullam, existentem in
plumbo, licet illa jam sit plumbata, ex quo requiri-
tur receptio literarum quamvis in tribunali auditoris
cameræ, ut intellexi, hoc non benè servetur.
Unde etiam infertur translationem pensionis non
valere, † nisi literæ facultatis fuerint exhibitæ coram 11
Judice, seu executore, Cresken *decis. ult. de concess.
præben.* alias 197. Molied. *decil. 28 de renuntiation.*
alias 199. Mandol. *de signatura gratia titul. de trans-
lation. pensionum vers. nunnunquam.* Massa ad formi-
culam cameralis obligationis. *de progressu in prin. n. 5.*
Ferretus *consil.* 85. Flam. Paris. *de resignat. Benefic.
lib. 6. quæst. 4. n.* 37. & Salust. Tiberius *in pract. au-
ditoris cameræ lib. 3. c.* 6. novè, addito, & Rota in
una Toletana pensionis de anno 1547. coram Cota.
1. *part. diversorum dec. 69. &* 25. aut saltem processus
fulminatus in quo ipsæ literæ sunt insertæ, † seu 12
sumptum in forma vidimus, dummodò postea con-
stet de originalibus quando pars opponat, Achil. *dec.*
53. & 419. Puteus *dec. 246. libro secunda*, Cresc. 2.
de officio delegati, & prima de probat. Mandos. supra
versiculo quarto clausula. † & Flaminius *numero tri-
gesimo octavo*, & Rota in Bonon. translationis pen-
sionis coram D. Millino supra adducta 1. *part. c.* 5.
n 257. ubi idem de copia privilegiorum conclavista-
rum impressa, ut in Lucana pensionis 17. Febr. 1592.
coram Orano posita per Pacificum *de Salviano inter-
dicto dec. 203. num. 9. & in novissimis Farnacii dec.*
689. vel supplicatio signata, quando adest clausula,
etiam literis non expeditis, vel quod sola signatura
sufficiat, ut in pensionibus pro Palatinis. Mandosus
dict. versicul. nunquam, & Flamin. n. 36.
Quamvis Gambarus *de officio legati † libr. 6. quæ-* 13
stio. 31. ex n. 628. dicat valere translationem factam
literis non expeditis, postquam literæ reperiebantur
expeditæ de præsenti, & ita majorem partem Rotæ
obtinuisse.
Milites verò S. Petri, & alii habentes † facultatem 14
vigore suorum privilegiorum transferendi pensiones
coram notario, & testibus, possunt illas transferre,
& etiam non ostensis privilegiis, Puteus *dec. 344. lib.
2. & dec. 1320. lib. 3. par. 3. diversorum* Mand. *supra
vers. milites S. Petri*, & Flamin. *d q. 4. num. 40. &*
41. Et fuit resolutum in d. Lucana pensionis posita
per Pacificum *decis. 103. n.* 10. & in una Portugalen.
pensionis Feb. 1606. coram D. Coccino in qua fuit
dictum, quòd cum translatio „ R. præs. translat.
Nec etiam erit illis necessarium ostendere literas re-
servationis pensionis, cum translatio non fiat illarum
vigore, sed suorum privilegiorum, sicut etiam co-
ram executore satis esse præsentare facultatem trans-
ferendi, nec opus esse præsentare literas reservationis
pensionis, cum non recipiat jurisdictionem ex reser-
vatione pensionis, seu ex facultate transferendi, Gal-
les. *de obligat. camilit. de processu. num.* 5. Put. *decis.*
246. *lib.* 3. ita in Segovien. translationis pensionis
11. Decemb. 1587. coram illustrissimo Pamphilio, &
de translatione pensionum vide dicta supra 1. *q. c.* 5.
illat. 11. à n. 239.

15 Et adverte quod ad exercitium jurisdictionis † requiritur præsentatio litterarum originalium, vel alias authenticarum Abb. *n.* 6. & Fel. 8. & 9. *in c. cum jure peritur. de offic. deleg.* Lud. Gomezius *in capitul. statutum. n.* 60. *de rescriptis in* 6. nec sufficit transumptum factum à notario, seu subscriptum.

16 Et fuit resolutum per Rotam in una Trident. † beneficii del Rosal. 12. Decemb. 1594. coram D. Peña ut sequenti decision. quæ est notanda Aparitius de Seijen. ad fundandam litem narratam in gratia si neutri, quam impetraverat à fœlic. recordat. Sixto Papa V. de hoc beneficio utebatur decreto quodam citationis Ordinarii Trident. cui litteræ gratiæ si neutri directæ fuerant, quod cum ad effectum excludendi litem necessario verificandam ad sustentandam gratiam, si neutri nullum prorsus, & invalidum fuisse prætenderet Alphonsus de Samaniego, utraque parte super dubio dando informante dubitavi, an coram ordinario Tridentin. fuissent præsentatæ litteræ originales, vel alias, ita authenticæ, ut decretum citationis illarum vigore factum foret legitimum, & validum, ad dictum effectum litis introducendæ? Et domini utraque parte informante censuerunt, non constare coram ordinario fuisse præsentatas litteras originales vel alias authenticas, & propterea decretum citationis illarum vigore factum fuisse nullum, quia Gregorius quidam qui die 27. Junii anni 1585. nomine Aparitii comparuerat coram ordinario ad notificand. ei gratiam Aparitii, & petend. executionem ejusdem gratiæ, solum exhibuit quandam copiam prædictæ provisionis subscriptam per quendam Balthasarem Rodriguez, assertum notarium, quia asserebat prædictas litteras Apostolic. sua propria manu fideliter ex propriis origioalibus transumpsisse, & rogatum subscripsisse, hinc enim constabat coram ordinario non fuisse productas litteras originales, ideòque Judicem nulliter citationem decrevisse, cum non aliter habuisset jurisdictionem, vel ejus exercitium, nisi originali, vel authentico rescripto sibi solemniter præsentato, Rota, *decis.* 20. *de concess. prabend. in novis. & decision.* 4. *de offic. deleg. in antiquis.* Ægidius *decision.* 110. *versi. circa tertium dubium.* Felin. *in c. eam te n.* 21. *de rescript. & in c. sciscitatus, n.* 12. *&* 13. *eod. tit.* Cassador. *decis.* 8. *n.* 10. *seq. de restit. spolia. & decis.* 23. *super regulis.* Cresc. *dec.* 5. *num.* 4. *de fide instrum.* idem *dec.* 13. *de concess. prabend.* Achilles *dec.* 2. *de offic. deleg.* Roma *consil.* 353. *n.* 8. & ratio est, quia executor certus esse debet de sua jurisdictione per exemplar, & non per exemplum minùs solemniter præsentatum, maximè cum rescripti præsentatio sit de processu, & illius potissimum fundamentum, ideòque fieri debet solemniter per manum publici ootarii, & cum appositione testium cum Judici non credatur, Specul. *de rescript. præsentatione num.* 3. 4. *&* 5. Eo vero magis defectus apparebat notus, quia neque constabat, quod in actis Judicis comissarii fuissent exhibitæ bullæ originales, cum in citatione per eum decreta, solum reperiretur inserta copia prædictarum bullarum: nam idem ille Balthasar Rodrig. assertus notarius, asserebat se fideliter transumpsisse illud transumptum, ex alio transumpto processus originalis, quod evidenter quoque demonstrat differentiam inter copiam exhibitam, & copiam copiæ iosertam in dict. citatione, quia in copia exhibita deerant, subscriptiones expeditorum Caocellariæ, quod planè ostendit illud non fuisse originale, nec copiam originali conformem: in copia verò copiæ insertam citationem, subscriptiones sæpè dictorum legebantur. Quia iste defectus tollebatur ex assertione Judicis dicentis in princip. decreti citationis se fuisse electum Judicem vigore unius bullæ Apostolicæ Sixti Papæ V. scriptæ in pergameno, & lingua Latina cum quodam sigillo plumbeo pendente ex filis sericis rubrici croceique coloris, quia ex his non inferebatur ad realem productionem dictarum litterarum coram illo, cum potiùs viderentur verba notarii in similibus citationis decretis de stylo apponi solita, quod colligebatur præterea ex illis verbis in citatione sequentibus, cujus quidem bullæ tenor est qui sequitur, & tamen non sequebatur ibi, nisi tenor alterius copiæ, ut supra fuit ostensum, pro quo faciebat consuetudo ultra montes ingens, per quam ut ait Crescen. *dec.* 87. incipien. *executor gratiæ*, extra Italiam omnes litteras de Curia Romana venientes, homines vocant litteras Apostolicas. Sed neque authenticam litterarum copiam fuisse prædictam coram ordinario, ostendebant plures defectus solemnitatum requisitarum in transumptando. Rursus non constabat prædictum, Balthasarem Rodriguez qui transumptum fecerat, fuisse notarium, neque erat verum illud fideliter transumpsisse, cum inter copiam exhibitam, & copiam copiæ in citatione insertam essent varietates & differentiæ supra relatæ, undè oulla eis poterat adhiberi fides. Neque prædictis obstabat Rota *dec.* 4. *de concess. præb. in antic.* quod etiam sine copiæ præsentatione valet processus, dummodò postea quandocumque litteræ producantur, & de illis constet, quia respondebant domini, illam decisionem fuisse reprobatam. Felin. *in c. sciscitatas* n. 13. *de rescript.* Crescen. *decis.* 198. incipien. *pensionis translatio*, Roman. *consi.* 353. *n.* 6. Rursus non obstabat *dec.* Achill. 2. *de offi. deleg.* ubi Rota tenuit valere translationem pensionis factam coram executore vigore processus fulminati, in quo erant insertæ litteræ Apostolicæ: quia respondebatur, 1. insertum litterarum in processu fulminato majorem habere vim, quam transumptum factum à notario, cum processu fulminato Judex attestetur se vidisse litteras originales easque inseruisse, & sigillum suum apposuisse, ut declarat Puteus *decis.* 245. *num.* 5. *lib.* 3. Concurrebant præterea in illo casu multa adminicula, quibus suadebatur credendum fuisse inserto Chisanen. *decis.* 71. postremo cum fuisset processum extrajudicialiter, sine partis citatione, licebat peragere actum translationis pensionis, Achill. *decis.* 2. Puteus *d. dec.* 246. *num.* 3. *vers. non obstat lib.* 3. in casu autem proposito Judex executor non poterat exercere actum sine legitima citatione, præterea neque decretum, citationis poterat sustineri vigore ordinariæ jurisdict. quia cum processerit tanquam delegatus ad jurisdictionem delegatam se restrinxit, fecit enim actum tanquam Judex Apostolicus vigore litterarum, & ideò nulliter processit ex prædictis, Hostien. Imola, Abb. & alii *in cap. cum ex officii*, ubi Fel. *n.* 25. *vers.* 4. *conclus. de præscriptione*, nam qui potest procedere ex potestate valida & procedit ex potestate invalida ad quam se coarctavit, nulliter procedit, Puteus *decis.* 583. *num.* 3. *l.* 1. Roman. *cons.* 343. *num.* 5. postremo non obstat doctrina Specul. *in Rubrica de rescripti præsentatione lib.* 2. *& titul. de instrumento edit.* §. *nunc dicamus, n.* 11. tradentis modum procedendi in similibus actibus, ut scilicet litteræ originales transumptentur, ex quo non possunt in actis relinqui, & transsumptum paratur in actis, ex quo fiat illud transsumptum in decretum citationis inserendum: quæ omnia licet observasse Judex videbatur. Quia fuit responsum veram esse doctrinam Specul. cum tamen non excludere solemnitates requisitas in transsumptando, neque veram & realem productionem litterarum originalium. Quæ proposito casu non fuisse servata satis liquebat ex supradictis.

Et in eadem Tuden. 10. Maii 1595. † coram D. 17
meo Corduba Episcopo Pacen. fuit resolutum, standum esse in decisi. rationibus adductis *in d. dec.* constat enim quod Judex non fuit certus de sua jurisdictione, cum non fuisset præsentatum originale, quod ex inspectione actorum benè probatur, ad tradita

per

per Alex. *consil.* 55. *n.* 12. *l.* 5. Aymon. 107. *n.* 19.
nam præsentatio rescripti debebat fieri solemnites,
per manum publici notarii, & cum appositione te-
stium Specul. *de præscript. præsentatione, in princ.* &
quando hoc deficit Judex non potest dici certus de
sua jurisdictione, nec obstare quod præsumitur ori-
ginale præsentatum, & Judicem certum de sua juris-
dictione per inspectionem originalis, eo ipso quod
pars Alphonsi comparuit nil opponens de defectu
jurisdictionis, & quod origioale non fuisset præsen-
tatum, quo casu in tract. doctrina tradita per Eori-
churo *n.* 4. Abb. Fel. & Bellam. *n.* 10. *in cap. cum
jure, de offic. deleg.* dicentes quod si pars compareat,
ante sententiam non opponat de defectu jurisdictiion.
eo quod originale non fuisset præsentatum, si velit
opponere post sententiam, non potest. Nam domini
duos terminos considerabant, alterum quod produ-
ctio jurium sit de actis, alterum quod sint de actis
instrumenta quæ producuntur: quod ad primum di-
cendum est, fieri de actis statim quod est facta pro-
ductio, parte citata, & si non possit dici de actis in-
strumentum, ut per Mohed. *decis.* 1. *de procuratorib.*
quoad secundum jura sunt de actis si registrentur
solenniter in illis, ut per Bellam. *supra n.* 7. & in-
de jurisdictio judicis consideranda est respectu Judi-
cis & respectu partis: respectu Judicis, productio ju-
risdictionis debet esse de actis, & fieri per manum
notarii publici, cum oppositione testium, ad tradita
per Specul. *supra* & respectu partis, si opponat de-
bet instrumentum verificari & registrari, ut tradit Bel-
lam. *d. n.* 8. licet verò non constat de productione &
actu productionis, sed de compatitione quadam co-
ram dicto Judice, & de actu extrajudiciali Judicis si-
ne testibus, cui asserenti se fuisse deputatum vigore
bullæ delegationis, non est standum, nisi prius con-
stet de delegatione, quia delegato non competit ju-
risdictio cum effectu nisi post præsentationem lite-
rarum, *capit. super eo, de appellatio.* & inde tollitus
objectum, quod cum pars fuerit citata ad dicendum
contra & comparuerit. & nil opposuerit, Judex potest
procedere, cùm enim Judex ante dictam præsentatio-
nem literarum non habuerit jurisdictionem consen-
su partium, non potest validare processum. *l. privato-
rum. C. de jurisdictione omnium Judicum cum vulg.* te-
net in expresso Francus *in dicto capite super eo colum-
na sexta*, & ibi Decius *n.* 28. & agitus de conferen-
do jurisdictionem, quam privati dare non possunt. Fe-
linus *capit. cæterum n.* 21. *de rescript.* & testatur, com-
munem Gabr. *de executione rei judicatæ conclusione* 3.
n. 3. cum ergò dicto Judici fuerit præsentatum trans-
sumptum ex alio transsumpto processus originalis
domini resolverunt standum esse in decisis, cum illi
non potuerit de sua jurisdictione constare ex supra-
dictis, & in eadem Tuden. est alia decisio coram eo-
dem D. Corduba 9. Jun. 1595. ubi id confirmatur,
quæ est 620. noviss. Farin. Est etiam decisio in causa
Abulen. pensionis 11. Maii 1600. coram D. Sacrato,
supra ad 1. *part. cap.* 5. *n.* 10. alia in Carthaginen.
translationis pensionis 19. Jun. 1606. coram D. Man-
zanedo relata *dict. cap.* 5. *n.* 248. & tradit novissimè
Gutierr. *discept. forens. cap.* 170. *n.* 17. & accedit quod
ait Gut. *pract. lib.* 4. *quæst.* 9. *n.* 10. quod cum ad pro-
bationem gratiæ & privilegii requiratur scriptura
originalis, præsentanda est, & non sufficit testimo-
nium ipsius. In una tamen Lauden. pensionis de men-
se Januarii 1601. coram D. Penna fuit resolutum,
quod Executor transferens pensionem satis est cer-
tificatus de sua jurisdictione, licet non fuerint ei
præsentatæ literæ originales: si tamen ei fuit præ-
sentatum transsumptum extractum à notario Came-
ræ, & sigillo Camerarii roboratum, cum clausula,
quod illius copiis sive sumptis manu alicujus publi-
ci notarii authenticatis, & sigillo alicujus personæ
in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis adhibe-
retur fides, & sic erat in forma probari. Verallus
decis. 351. *part.* 2.

Secundò dubitatur * an Episcopus possit exequi 19
seu expedire prædictas literas, in forma dignum, di-
secta Vicario seu Officiali, & sic an provisio vigore
illarum facta ab Episcopo sit valida?

In quo respondendum videtur negativè, * nam 20
delegatio, seu commissio facta Vicario, seu Offi ia-
li Episcopo non censetur ab Episcopo, nec de ju-
risdictione delegata vicario Episcopus se potest in-
tromittere, Cardin. *quæst.* 9. Bonifacius *num.* 13. *in
clem. & si principales, de rescript.* Decius *in capit. cum
Abb. de offic. deleg. num.* 62. Ripa *capit. eam te num.*
46. *de rescript.* Pavinus *de officio & potest. cap. sede
vacante* 2. *part. quæst.* 10. *n.* 14. Bertach. *de Episco-
po* 7. *part.* 4. *lib quæst.* 4. & Rebuffus *in praxi in forma
Vicar. num.* 161. *& in concordat. titul. de forma litera-
rum executor. verb. recusaverint.* latè Sotorius *de vi-
cario Episcopi lib.* 2. *quæst.* 36. *& lib.* 3. *quæst.* 51. qui
plures refert, *& in add. dict. quæst.* 136. id declarat,
nisi vicarius dict. causam Episcopo subdelegasset. Ze-
rola *in praxi Episcopali* 1. *part. verb. Vicarius dub* 5.
& 2. part. eodem verbo §. 1. Martious Antonius Ge-
nuen. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ ca-
pite* 83. *sub num.* 11. & Zechus *de republica Eccles.
cap.* 23. *de Vicario Episcopi*, §. 2. *num.* 4. *vers.* 9.
Th. Sanchez *de matrimon. l.* 8. *disput.* 27. *num.* 30.
Lazarius *de monitoriis sect.* 1. *quæst.* 6. *num.* 8. Ugol.
de offic. Episc. cap. 4. §. 7. *num.* 2. *versic.* 12. Gra-
tian. *discept. forens cap.* 62. *à num.* 6. Piasec. *in pra-
xi Episc. part.* 2. *cap.* 4 *num.* 7. & Salas *de legib. disp.*
20. *sect.* 17. *num.* 124. & in terminis de collatione,
Nav. *consil.* 5. *de offic. deleg.* * qui tamen malè ait, 21
collationem tunc factam ab Episcopo præbere ti-
tulum coloratum, & habere locum reg. de trienna-
li, quod non videtur verum, cum commissio vigo-
re cujus est facta de eo non cantet, &c. & ita adver-
tendum Additio dict. consil. Navarri, ait, videri d.
regulam non habere locum in hoc casu, in quo hic
habuerit titulum ab eo qui non poterat dare, &c.
ita tenendum est, quamvis Francus *in cap. dilecti* 3.
de appellat. num. 40. dicat, quòd si tantum expresso
nomine dignitatis causa sit commissa Vicario Epis-
copi, tunc censeatur solum contemplata dignitas,
seu jurisdictio, quæ dicitur esse eadem cum Episco-
po, & sic est idem tribunal, seu auditorium, ut *in
cap.* 2. *de consuetud. lib.* 6. videtur quod Episcopus
posset in tali delegatione cognoscere, seu se immis-
cere, maximè vicario mortuo, vel semoto. Quo
casu id admittunt Cuchus *in institut. major. libro* 2.
tit. 8. *n.* 118. & Lazarius *dict. quæst.* 6. *n.* 8. quod
est verum: nam certè distincta dignitas & persona
est Episcopi & Vicarii, & aliud est Episcopus, aliud
Vicarius, &c. Et contrarium tenet ipse Francus *in
capit. statutum de rescript. in* 6. *n.* 11. quo se remitti
dict. capit. dilecti. Et quamvis Rota in Bracharen.
parochialis de Mercira 13. Jun. 1605. coram Domin.
Ortembergo tenuerit, Non fuisse defectum jurisdi-
ctionis in executore, ex eo quod cum literæ Aposto-
licæ essent directæ provisori, qui erat parti suspe-
ctus, obtinuit in illius locum ab Archiepiscopo de-
putari vicarium generalem: nam etsi literæ dirigantur
provisori vel Vicario, potest nihilominùs Archiepis-
copus non solum per se exequi, sed etiam alteri exe-
cutionem delegare, cùm potestas officiali tsadita oria-
tur ex jurisdictione ipsius Archiepiscopi, *ad not. in
capite eam te de rescript.* & maximè cum vicarius &
officialis promiscuè accipiantur in partibus Hispania-
rum, & ultra montes, Mandos. *reg.* 14. *quæst.* 6.
num. 18. cum aliis, &c.

Quæ resolutio planè convincitur ex dictis, & li-
cet potestas ordinaria officialis oriatus ex jurisdi-
ctione Episcopi, non tamen delegata & commissa-
ria, quæ oritur ex jurisdictione delegantis & officia-

latus habet se tanquam conditio sine qua non, seu qualitas requisita. Id autem quod fecit dictus Archiepiscopus, videtur posse sustineri, quia ipse non delegavit executionem dictarum literarum, sed deputavit alium Vicarium generalem ultra provisorem, ut ei possent dictæ literæ præsentari, juxta Thom. Sanchez *libr.* 8. *disputat.* 27. *num.* 37. *&* 42. Salas *de leg. disputat.* 20. *sect.* 17. *num.* 124. & ad id conducit quod dicitur in dict. decis. quod officialis & Vicarius promiscuè accipiuntur in Hispania, non posset tamen constituere Vicarium ad istum effectum solum, etiamsi eum diceret generalem, quia in effectu non erat talis, cùm posset aliàs jurisdictionem Vicarii e[illegible]rcere, sed quidam Vicarius seu delegatus specialis ad eam causam expediendam, quam nequit Episcopus committere, cum non sit suæ jurisdictionis, nec Vicario generali seu officiali adimere, nisi cum ab officio removendo, cui à Papa commissa est, & sic ab eo, non ab Episcopo habet jurisdictionem. Ita Thom. Sanchez *d. n.* 42. & Salas *d. n.* 124. *ad finem.*

22 Sicut è converso non potest Vicarius se † intromittere in causa, seu jurisdictione Episcopo delegata, Decius supra à *n.* 78. Felinus *in d. cap. eam te nu. decimo septimo.* Rebuff. *in locis proxime citatis & in reg.* 13. *Cancellariæ verb. aut Vicarios perpetuos.* Navar. *d. consil.* 5. *n.* 1. *cons.* 4. *præcedenti. n.* 4. Achilles *in cap. prætorum cap.* 4. *verb. justitia n.* 5. Cuchus *in instit. major. libro* 2. *tit.* 8. *n.* 116. & latè Sbrotius *d. libro* 2. *q.* 115. (ubi tamen in addit. malè ait cum Ferreto *consil.* 316. *lib.* 2. Episcopo absente posse Vicarium exequi rescripta, & literarum directa ipsi Episcopo, & quod quando Episcopo committeretur causa generaliter, & non, nudum ministerium, vel aliqua causa specialis ubi exigeretur industria personæ, transiret in ejus Vicarium) & Greg. Lop. *in l.* 47. *tit.* 18. *p.* 2. *glossa* 8. Curia *Philip.* 1. *par.* §. 4. *n.* 12. Lazarius *d. q.* 6. *n.* 7. *& sect.* 2. *qu.* 1. *n.* 18. Ugolin. & Piasec. *supra* & Zerola: & Zechus *supra* nisi Episcopus, cum sibi fuerit
23 delegata, * eam Vicario subdelegaverit, non prius, nam causas, sibi delegandas à Papa, & commissiones futuras non potest committere, jurisdictio enim nondum competens, nec actu, nec habitu committi non potest Rota *decisio* 2. *de offic. deleg.* alias 157. *&* 9. *de offic. Vicarii alias octingentesimo quadragesimo septimo in antiq. &* 3. *de offic. Vicarii in antiq. &* 6. *de offic. deleg.* alias 242. *in novis.* Felin. *in d. c. eam te n.* 17. *& in c. pastoralis,* §. 5. *n.* 1. *de rescrip.* Pavin. *d. qu.* 10. *par.* 2. *n.* 33. Rebuffus *in d. forma Vicariatus à n.* 199. *& in aliis locis citatis.* Cuchus *d. tit.* 8. *n.* 111. *&* 125. Sbrotius *lib.* 2. *quæst.* 34. *n.* 6. *& quæst.* 36. *n.* 4. *&* 5. *& quæst.* 45. *&* 133. Gratian. *discept. forens. cap.* 145. à *n.* 16. & Piasecius *supra,* & quòd Vicarius non possit exequi literas directas Episcopo, nisi Episcopus ei subdelegaverit talem executionem, fuit dictum in causa Lucana optionis domus 13. Martii 1609. coram Dom. Mambanedo. *Et quod ista subdelegatio à Vicario, enunciata & asserta, præsumitur & resultat ex scientia & patientia Episcopi. argum. l.* 1. §. magistrum autem *ubi hic firmat Paul.* sententia nulla reparari possit, *n.* 44.

24 Quamvis Episcopus rectè possit suo * Vicario dare facultatem conferendi Beneficia, etiam vigore alternativæ nondum competentis, sed expediendæ seu concedendæ, quia per alternativam, non datur Episcopo privilegium, seu nova potestas conferendi, sed solum removentur impedimenta, ut dictum est *præcedenti parte* 1. *c. n.* 22.

25 Imo Vicarius habens potestatem conferendi, † potest conferre vigore alternativæ, quæ non erat expedita, seu concessa, tempore suæ commissionis, licet de alternativa nulla fiat mentio in commissione, Puteus *dec.* 488. *lib.* 2. Thanis *dec.* 33. Sbrotius *lib.* 2. *q.* 89. & post hæc latè tradit Gonzalez *gloss. quadragesima secunda à n.* 6. & Gratian. *discept. forens. cap.* 127. *n.* 19.

Nec obstat text. *in cap. eam te, de rescript.* * ex quo 26
juxta communem intellectum Jun. *ibi* de quo Abb. *n.* 14. Fal. 16. & Ripa à *n.* 144. *ibid.* & Paul. 10. *q.* 1. *par. n.* 20. & D. Sahagun *in d. cap. eam te n.* 3. 11. *&* 15. *& in cap. quoniam Abbas de offic. deleg. n.* 16. probatur, quod ubi scribitur capitulo, seu alii, ut gerenti vices Episcopi ut præbendam alicui conferat, literæ istæ, & præceptum transeunt ad Episcopum, quia omisso quod ait Ripa * dicto *num.* 46. quod aliud in Vicario, aliud in vicegerente, quia vicegerens constituitur in defectum, Vicarius verò non, respondetur quod illud procedit quando scribitur vicegerenti Episcopi, non ut executori, sed ut tali Vicegerenti, ut conferant præbendam, seu Beneficium spectans ad collationem Episcopi tanquam gerens, etiam in hac authoritate Papæ vices Episcopi, tunc enim Episcopus tenetur mandatum hoc, seu præceptum adimplere, quia in effectu, fuit factum potestati suæ, & respectu illius, ut post Innoc. explicant Abb. & Fel. *sup.* quos sequitur Sbrotius *d. qu.* 156. *n.* 9. 10. *&* 11. *&* Sahagun. *supra ibi lit. I.* & Sahagun. *d. n.* 1. esto propter præceptum talis collatio diceretur facta authoritate Apostolica, & non ordinaria ex gloss. *in c. cum in aliquib. verb. concedimus de rescr. in* 6. quam ibi sequuntur Franc. *n.* 7. & alii, & Fel. *d. c. eam te n.* 11. quamvis Decius *ibi n.* 35. teneat contra dictum communem intellectum, & quamvis Ripa *n.* 50. *& seq.* putet mandatum esse ibi Capitulo, ut executori Apostolico in defectu Episcopi mortui, quos carpit additio Decii *ibi litera I.* in proposito autem scribitur Vicario Episcopi, ut executori, & non ut Vicegerenti Episcopi, & agitur de collatione beneficii affecti, seu reservati, & sic spectantis ad provisionem Papæ privativè ad ordinarium.

Tertiò dub. an commissio facta Vicario, * transeat 27
ad successorem in Vicariatu, seu an Vicarius successor possit exequi, & expedire dictas litteras, & dispensationes directas Vicario tempore antecessoris.

Et videtur quod sic, * nam delegatio, seu commis- 28
sio, facta sub nomine dignitatis transit ad successorem in dignitate, *cap. quin. Abbas, de officia delegat.* & ibi doct. *& l.* 47. *tit.* 8. *par.* 3. etiamsi successori
dignitas sit data in commendam. * Decius *in dict. c.* 29
quoniam Abb. num. 44. Probus ad Monachum *in c. nemo de elect. in* 6. à *n.* 23. Sarnen. *in reg. de triennali, qu.* 5. *versic. ex quibus omnibus infertur.* Rebuff. *de pacificis possessor. n.* 53. alias 42. & Corras. *de benef.*
1. *p. c.* 6. *n.* 8. * nisi sit facta delegatio sub nomine 30
dignitatis cum qualitate tamen, ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non ad dignitatem, ut in una Capuana de anno 1552. coram D. Rossanen. in qua fuit resolutum, quod commiss. facta Episcopo sub nomine dignitatis, cum qualitate tamen, ex qua videtur respectus ad personam habitus, & non ad dignitatem, ut quia committitur Episcopo Tridentino Neapoli commoranti, durat in persona illius etiamsi transferatur ad aliam Ecclesiam, & non transit ad successorem in Ecclesia Tridentina, Abb. *in c. quin Abb. n.* 8. *de offi. deleg.* Monachus *in c. statutum de rescrip. in* 6. ut per Chisanen. *dec.* 36. Guidobonum 81. Coram 69. & Oradinum 68. & tradit Mandosius *de commissione. commiss.* 28. *ad finem.*

Sed in proposito communis opinio, tam * legi- 31
starum, quam canonistarum, est quod jurisdictio delegata Vicario Episcopi, per ejus obitum, vel remotionem ab officio expirat, & sic non transit ad successorem, quia dignitas Vicarii extinguitur per ejus mortem, vel remotionem, & alius qui subrogatur de novo creare dicitur, & sic non reperit dignitatem, quæ delegationem sustineat, ut in dignitatibus perpetuis, quam sententiam tenent Bart. *in l. more majorum, in fin.* & ibi Jas. *num.* 65. & alii *ff. de jurisdictione omnium judic.* Anton. de Butrio *n.* 25. Imola 19. Fel. 7. Decius 61. & Berojus 100. *in dict. cap quin*

Abbas

33 *Abbas.* * & dicunt communem Decius, & Berojus *ibi*, Gigas *consil.* 48. Caval. *decis.* 40. *n.* 22. dicentes eam receptionem & magis communem, & Cardin. Mantica *de conjecturis l.* 8. *tit.* 17. *n.* 3. Quam etiam uti communem, & veriorem secuta est Rota ut per Achillem *dec.* 51. seu 3. *de officio vicarii*, & in una Papien. bonorum 3. Maii 1578. coram illustrissimo Lancelloto, quæ habetur 1. *p. diversorum decis.* 200. Flum. Parif. *de resign. benef. l.* 7. *quæst.* 27. *n.* 78. sequitur etiam Pacianus *de prob. lib.* 2. *c.* 33. *n.* 6.

34 Nihilominùs tamen contraria sententia * est æquior, & in praxi recepta, & tenenda, Abb. *in d. cap. quia Abbas n.* 10. *&* 11. & Cardin. *ibi*, *& in clem.* 2. *de rescript. quæst.* 5. ubi glossa *verb. principalis*, & Bonifacius *n.* 51. Pavinus *d. qu.* 10. 2. *parte. n* 13. Probus ad Monachum *in d. cap. nemo de elect.* in 6. Gambarus *de officio legati lib.* 8. *n.* 97. Capra *cons.* 37. *n.* 32. Hieronymus Gabriel, qui plurea refert *cons.* 33. *l.* 2. qui ait hoc non solum procedere, quando constat ex conjecturis Papam habuisse rationem tribunalis, sed etiam dubio, Cuchus *dict. tit.* 8. *à n.* 12. Anastas. Germonius *de indultis Card.* §. *Hieronymo n.* 57. Flam. Parif. *de resign. l.* 1. *q.* 11. *à n.* 17. Marc. Ant. Genu. *supra c.* 82. *n.* 2. dicens, in Curia Neapolitana observari, & videtur tenere Marchesanus *de commissio.* 2. *p. c.* 6. *de commissio. appellationis n.* 38. & tenet Sbrotius *l.* 2. *q.* 67. quamvis *l.* 3 *quæst.* 69. ubi hanc quæstionem ex professo tractat solum, eam sequatur, ubi ex conjecturis percipi possit Papam habuisse rationem tribunalis, & quod alias non recederet à supradicta magis communi, & Thom. D. Sanchez *supra à n.* 10. *&* 31. D. Sahagun. *in dict. cap. quoniam Abbas n.* 4. *& à n.* 1. *ad* 14. Leo *in thes. for. Eccles. c.* 10. *n.* 8. *fall.* 4. Lazarius *de monit. sect.* 2. *q.* 1. *n.* 18. Gratian. *discept. forens. c.* 92. *à n.* 15. & Piasecius *in praxi Episc. part* 2. *c.* 4. *n.* 7. & Salas *de leg. disp.* 20. *sect.* 17. *n.* 124.

35 Et hanc nostram sententiam alias * secuta est Rota ut per Puteum *decis.* 487. *lib.* 2. *& dec.* 151. *lib.* 2. *part.* 3. *divers.* & Chisanen. *decis* 139. de qua *sup. prædem. cap.* 8. *n.* 153. & in una Syracusana illegitimitatis 10. Decembr. 1575. coram D. Cantucio, quæ est 2 *p. divers. dec.* 12. & per Ant. M. Papaz. *in editio.* ad Rotam *dec.* 1. *n.* 3. *& decis.* 4. *& in fin. de offi. Vicarii*, *& dec.* 33. *de procuratoribus*, *n.* 2. *in novis.*

36 Et ad rationem contrariæ sententiæ * supra adductam responderi potest, tunc jurisdictionem delegatam Vicario esse in suspenso, donec alius subrogetur, vel sustineri à tribunali. Quamvis Cuchus *supra n.* 14. dicat Vicariatus dignitatem perpetuam, & continuam esse.

37 Et idem ait Anast. * Germonius *supra n.* 78. in delegatione facta canonico, dicendo canonico S. Margaritæ vel alterius tituli, cum aliqua Ecclesia omnes canonici habent titulum, ut in Cathalonia, quod transeat in successorem, & Th. Sanchez supra *num.* 12. quamvis contra teneant Fel. supra & Dec. 59.

38 Et circa * materiam *d. c. quin Abbas* ultra ordinarios, ibi, & *in d. l. morte* videndus est Anast. Germonius *in d.* §. *Hieronymo*, *n.* 41. Th. Sanch. *d. disp.* 27.

39 Et an hodiè dispositio illius text. * procedat in judicibus in synodo deputatis, qui dicuntur Judices sæculares juxta decretum Concilii *sess.* 25. *c.* 10. *de reformat.* vide infra *part.* 9. *cap.* 2. *à n.* 349.

40 Quartò dubitatus, an vicarius, * seu officialis capituli sede vacante, possit exequi, & expedire dictas literas in forma dignum, dispensationes directas officiali seu vicario, simpliciter dicendo, verbi gratia
41 officiali Abul. nam commissa Episcopo, * vel ejus vicario, certum est non posse expedire per vicarium cap. sede vacante cum non sit vicarius Episcopi, sed jurisdictionis Episcopalis, gloss. *in d. clem. & si principalis ver. Episcopi*, & ibi Doct. Felin. *in d. c. eam te n.* 17. Pavin. *d. qu.* 10. *p.* 2. *n.* 7. Lambert. *de jure part.* 3. *p.* 2. *l. q.* 1. *art.* 7. *n.* 3. Cuchus *d. tit.* 8. *n.* 39. Sbrotius *l.* 1. *q.* 16. Mar. Ant. Genuen. *c.* 84. *n.* 12. *dub.* 86. sum. Bull. Quar. *verb. capitulum sede vacante sub n.* 1. *q.* Leo *in thes. for. Eccles. c.* 10. *n.* 4. *fall* 2 *&* 4 & Lazarius *de monit. sect.* 2. *q.* 1. *n.* 16. *ibid. ad fin* & Salas *de legibus disp.* 20 *sect.* 17. *n.* 124. & quod delegatio facta Episcopo non transeat in capitulum sede vacante, post allegatos & alios tradit D. Sahagun. *in dicta cap. quoniam Abbas n.* 15. & dictum est *parte præced. cap.* 7. *à n.* 72. *quamvis Zechus dicto cap.* 23. *de Vicario Episcopi*, §. 1. *n.* 1. dicat dici vicarium Episcopi, etiam qui deputatur à Capitulo sede vacante, & quamvis contrarium in prop. teneat Th. Sanchez *d. disp.* 27. *n.* 33.

Et quidem in proposito * dubio videtur affirma- 42
tivè respondendum, nam vicario, seu officiali capituli sede vacante possunt de jure dirigi delegationes & præscripta Papæ non secus ac officiali Episcopi, cum sit vicarius seu officialis jurisdictionis Episcopalis, d. glos. *verb. Episcopi*, *d. elem. & si principalis*, & ibi Imola *n.* 10. Card. 15. & Abb. *sub n.* 1. Pavin. *d. q.* 10. 2. *p. n.* 8. *&* Hier. Paul. *pract. Cancell.* §. *de judicibus & eorum ordine versicatem nota.* Rebuff. *in prax. tit. de Vicariis Episcoporum n.* 4. Sbrotius *leg.* 2. *quæst.* 23. *n.* 3. & Flores *q.* 4. *n.* 11. Molina *de just. tract.* 5. *disp.* 25. *n.* 5. & alii quamvis dubitet Bonifacius *in d. clement si principalis num.* 32. & ita in Hispania solent nuntii causas delegare officiali capituli sede vacante.

Et licet Vicarius, seu officialis, * verbi gratia Abu- 43
len. capituli sede vacante, non sit verè vicarius, seu Officialis Episcopi, ut dictum est, tamen Vicarius, seu Officialis Abulen. cap. sede vacante absolutè, verè, & simpliciter est Vicarius, seu Officialis Abulen. ut patet, ergò. & sic practicatum est in aliquibus Episcopatibus Hispaniæ, sede Episcopali vacante, & ita praxim servare ait Flores ibi, & tenet Th. Sanch. supra *n.* 32. & Salas *d. n.* 124. & quòd delegatio Vicario vel officiali facta transeat in Vicarium capituli sede vacante, ait D. Sahagun. *in d. c. quoniam Abbas num.* 17.

His tamen non obstan. contrarium est * tenendum 44
ut certum, attento stilo Curiæ, & Cancellariæ, quæ sede Episcopali vacante non dirigit hujusmodi literas in forma dignum, nec dispensationes, &c. officiali capituli, qui non confidit de illo, sede Episcopo viciniori, seu ejus officiali, de quo stilo testatur. Hier. Paulus *de practica cancellariæ in princ. ver. circa qualitatem personarum*, & est notissimus omnibus in Curia mediocriter versatis, apparet ex literis, quæ huc transmittuntur directè viciniori, in quibus dicitur, quod quia sedes Episcopatus partium vacat, committitur illi, tanquam viciniori, &c. & clariùs literis mutationum Judicum quæ occasione sedis vacantis 19. notatæ tempore prædictarum literarum directarum officiali illius Episcopatus simpliciter, vel supervenientis, ante illarum executionem, in quibus in substantia dicitur, quod quia prædictæ literæ directæ fuerunt officiali verbi gratia Abulen. & sedes dicti Episcopatus vacet, adeò ut dictæ literæ debitum consequantur effectum committit viciniori illarum executionem, &c. & vide super hoc literas perindè valere datas anno 1600. cuidam proviso à Vicario Capituli Abulen. sede vacante, de quodam beneficio simplici, per resignationem in quibus dicitur, quod officialis procedat ad executionem priorum literarum, in forma dignum, ac si a Vicario capituli executæ non essent, absolvendo illum ab inhabilitate, propter intrusionem, & perceptionem fructuum incursa, & remittendo ei fructus perceptos, ita tamen ut prius debeat dimittere liberè dictum beneficium in suis manibus, &c. Et de prædicto stylo novissimè testatur etiam Leo *dict. cap.* 10. *n.* 8. *fall.* 5. *&* 6. & D. Sahagun. *in d. c. quoniam Abbas n.* 15. ait Romanæ Curiæ stylum hodiè perpetuum, dispensationes matrimoniales sede vacante non fieri capitulo, quamvis nominatim petatur, sed Episcopis vicinioribus *de matrimonio n.* 53. ait, matrimonii dispensationes Epis-

copis hodiè committi, adeò ut sede vacante non committantur capitulo. Et in consequentiam hujus styli in Congregatione status Ecclesiastici horum Regnorum anno 1615. fuit propositum quod supplicaretur Papæ, quod literæ Apostolicæ committantur & dirigantur sede vacante Vicariis & capitulo, & non viciniori bus: & ita fuit ordinatum & positum in instructione agentis Romæ, quod credo non obtinebitur: quamvis cum approbatione Vicarii capituli sede vacante admitti & expediri viderim resignationes, in forma gratiosa. Cum ergò Curia & Cancellaria nolit committere officiali capituli sede vacante, apertè constat sub nomine officialis, seu Vicarii, absolutè prælati in literis quæ diriguntur officiali, verbi gratia, Abulens. intelligere officialem Episcopi & non capituli.

Et confirmatur ex dicta constitutione Pii V. 162.
45 * in qua mandatur, quod literæ in forma dignum, dirigantur ad Episcopum Diœcesanum aut ad Vicarium generalem, aut Officialem ejusdem Episcopi, disjunctione ad electionem impetrantis.

Et ita in terminis Leo *d. cap.* 10. *n.* 8. *fallen.* 5. & 6. cum quo tr. nsit Lazarius *supra*, & resolvit Rota
46 in una * Ilerden. pensionis sive unionis 4. Maii 1588. coram Dom. Seraphino, ut in *sequenti decis.* Iterum causa proposita fuit resolutum sententiam, de qua agitur, fuisse nullam, cum enim delegata fuisset causa à Sede Apostolica Officiali Ilerden. cujus officium expiraverat per obitum Episc. & à cap. deputatus fuisset alius officialis sede vacante licet successerit Cod. in locum Episcopi respectu jurisdictionis ordinariæ, tamen non succedit respectu jurisdict. delegatæ, Abb. *c. cum olim, col. penult. vers. dubitatur, de majorit. & obed.* Felin. *eam te num.* 17. *de rescript.* Decius, *cap. quin Abb. n.* 15. *de offic. deleg.* cum aliis per informantes allegatis, quod eo maximè in casu isto procedit cum ageretur de re in qua cum cap. habebat interesse, & ideò non erat conveniens, ut fungeretur vice judicis & partis Bart. *in l. qui jurisdictioni, de jurisdictione omnium Judicum*, & stilus Cancellariæ est ut deputentur executores literarum Apostolicarum officiales Episcoporum, non autem capitulorum, & isti officiales non inscribuntur officiales Episcopi Ilerden. vel Archiepiscopi Toletani, sed simpliciter officiales Ilerden. Toletanus, & sic singulis: non obstat quod dicitur de prorogatione, tum quia non potuit prorogari cum ageretur de alienatione rei Ecclesiæ, ad notata per Berojum *consil.* 22 *n.* 46. *lib.* 2. Tum quia respectu delegatæ jurisdictionis non poterat fieri prorogatio. *cap. P. & G. in fin. de officio deleg.* Felin. *in cap. cum olim, col.* 1. *in princip. eodem titul.* Socinus *in cap. significasti, n.* 21. *de foro competent.* sed & omnem tollit difficultatem in pronunciando restrinxit se, & tulit sententiam uti executor Apostolicus, non obstat quod dicitur deputatum fuisse à Nuncio, quia non est verum in facto, sed Nuntius qui prius inhibuerat revocando inhibitionem, reliquit totum negotium in eo statu, in quo erat, ab initio, & ita alias fuit decisum in una Pap. coram illustrissimo Lancell. de anno 1579.

47 Idem etiam novissimè fuit resolutum in * una Abulen. beneficii de Monbeltran. coram D. Lita ut in decisionibus seq.

Abulen. beneficii 26. Junii 1596.

DOmini resolverunt gratiam Alvari esse verificatam, nam de clericatu constat ex dispositione 7. testis supra 4. dum dicit, quod de tempore resignationis erat clericus, & presbyter, & sic per consequens non potest dubitari de ejus idoneitate, quoad effectum obtinendi beneficium simplex, quale est, de quo agitur ad glossam *in verb. reputamus*, *in clem.* 1. *de concess. præbendæ*, & notatur per Doct. *in cap. cum in cunctis*, §. *inferiora de electione* maximè cùm ex depositione p. super 11. constat quod de eo tempore Alvarus erat lector, & fuerat approbatus ad curam animarum, quod autem beneficium de quo agitur non requirat residentiam, ultra quod id justificari non debet stante Ægidii *dec.* 671. & Rota diversorum *decis.* 17. *par.* 1. concludenter probatur ex confessione, de qua in precibus Ferdinandi *l. cum te C. de transact.* Rota *dec.* 44. *de testibus in antiquis*, valor hujus beneficii expressus justificatur ex decis. factis ad favorem Ferdin. & ex depositione part. testis super 50. qui optimam rationem suæ deposit. reddit, & etiam deponit de publica voce & fama, maximè cùm pro justificatione gratiæ sufficiat semiplena probatio. Mohed. *dec.* 21. *n.* 3. *de renunciatione.* Verallus *dec.* 233. *part.* 1. fuit dictum in illa Mediolanen. beneficii 11. Decemb. de anno præterito coram R. P. D. meo Orano, & in pluribus aliis causis, quod autem Carolo resignanti una cum pensione eidem reservata 120. ducatorum, remanserit undè commodè vivere potest, satis ex eo probari existimarunt domini, quod conjuncta deposit. part. testis juxta 11. & super 3. articul. 6. testis juxta 10. & super 7. art. 6. & 7. testis juxta 2. & super 3. articul. cum mandato procuræ per eum dato ad resignandum, constat eidem remansisse redditus scutorum 500. ultra redditus patrimonii, quibus mediantibus non est dubium quod quis commodè vivere potest, ut ipsi testes dicunt, & experientia docet quæ rerum magistra est *l.* 3. *C. ut in poss. eatur, &c. quam sit, de elect. in* 6. Illud solum mihi difficultatem facit, & non modicam, quod non exhibetur provisio ipsius Alvari, de cujus justificatione agitur, sed solum mandatum de providendo in forma dignum quod non est collatio seu provisio. Cassad. *dec.* 1. *n.* 6. *lite pendent.* & tenuit Rota in illa Salamantina portionis 23. Jun. 1586. coram bonæ mem. Bubaln, undè quemadmodum de potentia ad actum inferri non potest, ita nec de mandato prædicto ad executionem ipsius mandati, qua uti in facto consistens non præsumitur. *l. in bello* §. *factæ. D. de captivis & postliminio reversis l. asseveratio. C. de non nu. pecun. &c. cum in jure, de offic. deleg.* & licet domini dixerint, quod ex quo Alvarus ab executore fuit inductus in possessionem d. beneficii, frustà quæritur de collatione, cùm talis inductio propriam vim collationis habeat, ut post Joan. Andr. Compostellanum, & alios *in cap transmissa, de elect.* Rot. *dec.* 6. *de concess. præb. in novis*, quæ etiam præsumitur facta servatis servandis stante quod agitur de execut. gratiæ, absque contradictore. Put. 144. l. 1. an tum animus meus non acquiescit, ex quo primus testis qui solum deponit de possessione Alvari non dicit fuisse in ea immissum ab executore d. mandati de providendo, quosù intraret responsio dominorum, sed solum dicit quod vidit de mense Augusti 1590. publicare resignationem, & accipere possessionem, undè cum potuisset dictam possessionem propria authoritate apprehendere, ut ex parte Ferdinandi prætenditur, vel de manu alterius quàm executoris deputati in d. mandato de providendo accipere non potest, propterea concludit Alvarum in ea fuisse immissum ab ipso executore deputato, ad effectum, de quo agitur ad text. *in c. in præsentia, de probation. & in l. non hoc. C. unde cognati, cum vulgat.* & ideò bonum esse existimo supersedere in expeditione hujus causæ, & iterum partes super hoc audire, cùm melius sit peccare in tempore, quàm in jure.

*In eadem * 13. Junii 1597. coram eodem.* 48

DOmini resolverunt gratiam Alvari non esse justificatam quoad collationem, nam ad effectum ut inductio in possessionem beneficii vim collationis habeat, requiritur, quod fiat ab eo, seu de mandato illius qui habet authoritatem conferendi. Rota *in d. c.* 16. *n.* 2. *de concession. præbenda in novis.* Oldr.

conf.

conf. 143. Rebuff. *de pacificis poss.ssor. n.* 21. & ratio est in promptu, quia tunc benè intrat illud vulgare dictum, qui vult consequens, velle videtur omne antecedens, necessarium ad illud, *l. ad rem mobil. in. D. de procurat. cum aliis* per Abb *conf.* 76. *n.* 3. *part.* 2. quod quidem intrare non potest, ubi is qui tradit possessionem beneficii, non habet potestatem conferendi, stante quod pro validitate cujusque actus quod copulativè requiruntur, voluntas scil. & potestas, ut omnibus notum est, undè cum hoc casu non constet Alvarum fuisse immissum in possessionem beneficii, de quo agitur ab eo, cui directæ erant literæ Alvari, in forma dignum, & sic ab habente potestatem conferendi, nec de illius mandato illi, &c. & ad illud quod notarius dicat Alvarum induxisse in possessionem, vigore provisionis eidem factæ, fuit responsum non constare de ipsa provisione, seu collatio. à delegato facta, Ægid. *decis.* 248. Nec circa eam attestationi notarii standum esse, cum notario non sit credendum, nisi de actibus coram testibus gestis. Puteus *decis.* 5. *n.* 1. *lib.* 3. & prout in terminis tenuit Rota in illa Forolivien. beneficii 30. Octobr. 1592. coram R. P. D. Penna, ultra quod ubi etiam constaret de ipsa provisione, illa uti facta non ab Episcopo, nec ab officiali illius, qui tunc temporis talis esse desierat per mortem Episcopi de qua deponunt testes Ferdinandi *clem. fin. de procurator.* Pavin. *de officio Capituli sede vacante part.* 2. *qu.* 10. *columna* 5. *in principio*, sed ab Officiali capituli, nulla omninò esset, cum talis executio specialiter delegata per Papam Episcopo, & officiali illius, sede vacante, non transeat in Capitulum Ægid. *decis.* 166. Rota *dec.* 6. *de officio delegat. antiquis*, Fel. *in c. eam te versiculo in mandato*, *num.* 17. *de rescript. cum aliis* allegatis per informantes, & ad illud quod officialis capituli sede vacante sit vere officialis, & quod ei dirigi possunt delegationes similes, non secus, ac diriguntur Episcopo, & ejus officiali sede ipsa non vacante; ad glossam *in clementina & si principales*, *in verb. Episcopi*, ubi Imola *num.* 20. *de rescript. cum aliis*, licet per informantes pro Alvaro deductis fuit responsum id quidem posse fieri, sed non fuisse factum, cum attenta data literarum in forma dignum, quæ omninò attendi debet *capit. eam te de rescript.* ubi glossa *in ver. datam* apertè constat directas fuisse officiali Episcopi, & non Capituli, de quo tunc probabiliter cogitari non potuit, cùm adhuc ille in rerum natura non esset, & mors futura Episcopi respectu temporis non esset certa officialibus Papæ, qui dictas literas, in forma dignum certis personis & non incertis dirigunt exequendas, ultra quod per datariam, & Cancellariam executiones hujusmodi literarum, in forma dignum non solent sede vacante delegari officiali Capituli, sed Episcopo viciniori, vel ejus Vicario, ut benè deponunt testes, de quibus summario Ferdinandi, an autem hodiè dicta gratia de conferendo, in forma dignum, demandari possit executioni per Rotam juxta *clementinam auditor de rescript.* particulariter videre volunt Domini, considerantes decisionem hujus articuli ab eo pendere, an beneficium hoc vacaverit per resignationem, & non per obitum ipsius resignantis?

49 Circa quam decisionem animadvertendum † est, præcipuam ejus rationem esse illam, quod per datariam, & Cancellariam, hujusmodi executiones non solent sede vacante delegari officiali capituli, sed Episcopo viciniori, vel ejus vicario, &c. si enim solerent etiam delegari officiali capituli, nomine officialis Abulen. veniret etiam officialis capituli sede vacante juxta supra dicta & si tempore datæ non esset officialis Cap. sed Episcopi, eo mortuo delegatio transiret in Vicarium Capituli tanquam successorem in vicariatu Abulen. juxta dicta in dubio præced. sicut transiret in vicarium Episcopi successoris, nec juvabit observantia, seu consuetudo contraria aliquorum Episcopatuum Hispaniæ ad effectum, ut in illis possit officiali Capituli sede vacante exequi, & expedire dictas literas & dispensationes, nec ad effectum ut collationes, seu dispensationes per eum factæ sint validæ, non enim potest d. observantia, seu consuetudo relevare; nec aliquod jus dare, stante d. stilo Curiæ, & Cancellariæ, quæ est organum Papæ, ex quo clarè apparet non esse suæ intentionis committere officiali Capituli, & d. observantiam esse contra mentem committentis, in commissionibus namque, ac delegationibus attendenda est mens delegantis, cùm de ea constat, ut in proposito ad *decisionem secundam* Ægidii, & Rotam in causa Conchen. pensionis supra adducti *præcedente parte*, *cap.* 3. *dubio* 8. *n.* 148. & ibi dicta, & *dubio* 16. *n.* 241. & *cap.* 1. *ejusdem partis num.* 536.
ultra quod sunt etiam multi actus † in contrarium 50
in illis Episcopatibus, maximè in hoc; nam reperiuntur multæ Bullæ commissæ viciniori, propter sedem vacantem, & aliæ expeditæ ante obitum Episcopi, quæ narrata morte committabantur viciniori, & aliqui etiam vicarii sede vacante in hoc Episcopatu nolebant expedire dict. literas, & dispensationes, undè consuetudo non potest dici universalis, aut potest dici interrupta.

Nec rursus potest in proposito intrare † lex *Bar-* 51
barius, *ff. de officio prætoris*, nam ultra communem errorem requiri authoritatem superioris, ut diximus *præcedenti parte cap.* 4. *n.* 218. quæ licet deficit.

Posset tamen data d. observantia, † & consuetudo 52
deservire ad excusandum partes à mala fide, & vitio intrusionis, ut sibi fiat collatio, præsertim in doctos, error enim prædicti styli est veluti error facti Staphi. *de literis gratia*, *in præfatione*, *versiculo his ita*, *num.* 4. & 5. & faciunt tradita infra *parte* 9. *capite* 2. *n.* 17. & *seq.*

Nec taliter provisum videtur juvare regula † *de* 53
triennali, ex quo non habet titulum coloratum ex provisione Apostolica, vel ordinaria, prout regula requirit, ille enim titul. nec est ab ordinario, nec à Commissario Apostolico.

Et quamvis † in dict. causa Abulen. Beneficii de 54
Monbeltran. 14 Junii 1597. coram eod. D. Lita fuit resolutum; collationem hodiè posse fieri Alvaro vigore *clem. auditor de rescriptione* in executionem suæ gratiæ in forma dignum, *ut in sequenti decisione* Resolverunt domini collationem hodiè vigore *clem. auditor de rescriptione*, posse fieri Alvaro in executionem gratiæ quam habet in forma dignum ea ratione, quia verè beneficium hoc vacavit per resignationem dict. Alvari admissam, & non per obitum resignantis licet resignans ipse decesserit, antequam demandata fuerit executioni dicta gratia juribus, & rationibus in illa Burgen. canonicatus 28. April. præteriti coram R. P. D. Pamphilio, quas non repeto brevitatis gratia, nec dubitari potest, quin dispositio clem. auditor habeat locum etiam in gratia emanata in forma dignum, ut fuit resolutum in una legion. canonicatus 28. Octobr. 1574. coram D. Serenis. nostro, cujus copia data fuit, & ad illud quod hoc in casu resignatio fuerit facta non simpliciter, sed reservata pensione ad favorem resignantis, cum clausula, *& non aliter nec alio modo*, quo fit ut non data effectuali acquisitione dict. pensionis resignanti, pro non facta habenda videatur ipsa resignati, ad text. *in l. cedere diem ff. de verb. significatione in l. pecuniam quam ff. si cert. petatur*, & notatur per Crescentium *decisione* 9. *de renunciatione* in impressis, & ita per consequens beneficium hujusmodi videatur potiùs vacare per obitum resignantis, quam per resignationem, fuit responsum contrarium verius esse, ex quo hæc resignatio

omninò perfecta fuit, etiam respectu d. acquisitionis pensionis resignati statim atque fuit admissa per Papam & in Cancellaria extenti fuerunt consensus resignantis, & resignatarii viventis. *ad decision.* 2. 8. Crescent. *d. decis.* 9. Gab. *cons.* 198. *n.* 4. *l.* 1. Gomez *in reg. de infirmis quæst.* 31. Rota *decis.* 741. *n.* 11. *& seq. part.* 2. nec respectu resignatarii censeri potest conditionalis. ad effectum, de quo agitur, ex eo quod fuerit admissa in forma dignum, & non simpliciter, si quidem conditio quæ inest dictæ gratiæ, data idoneitate Alvari, quæ postmodum per hominis ministerium detegitur tunc temporis respectu effectus juris, be certa, & satis purificata dicitur, *leg. institutio talis, ff de condition. institut. cum aliis*, de quibus in dicta decisione Burgen. Canonicatus coram R. P. D. meo Pamphilio quæ tollit omnem difficultatem in hac causa. Tamen pro parte Domini Ferdinan-
55 di de Pesquera † fuit allegatum id procedere considerando solum potestatem auditoribus datam per *Clement.* sed considerando personam Alvari Gonzalez non posse etiam fieri collationem, quia erat incapax, & inhabilis, cùm esset intrusus sine tit. & percepisset fructus tot annis, & quod non erat in tempore constitutionis Gregor. XIII. de publicandis resignationibus disponentis, quod resignatarius teneatur infra novem menses capere possessionem, aut illam petere ab iis ad quos pertinet, & consequenter tenetur obtinere collationem, aut illam petere, cùm sine canonica institutione non possit capi possessio, juxta decis. Jacen. portionis & Leodien. canonicatus de quibus infrà 11. *p. c.* 3. *num.* 320. & gratia Ferdinandi comprehendebat quamcumque vocationem, quæ placuerunt dominis, & sic licet decisio non fuit per auditorem extensa, fuit data sententia canonicatoria suæ gratiæ in favorem Ferdinandi condemnando adversarium in omnibus fructibus decursis, & positum sequestrum, & Alvaro petenti data est remissoria ad probandum prætensam consuetudinem Episcopatus Abulen. expediendi hujusmodi commissiones sede Episcopali vacante, reservando quod postea videtur de ejus relevantia, cujus remissoriæ executione pendente fuit facta concordia inter eos, cum approbatione Papæ, manente Alvaro cum Beneficio, commissa de novo ejus collatione Ordinario in forma dignum, & data Ferdinando pensione centum ducatorum auri de camera quantitate certa pecuniæ pro fructibus decursis, & sic non fuit disputatum super relevantia dictæ prætensæ consuetudinis, quam non posse etiam probari putabat Ferdinandus ex dictis instantiis bullarum & commissionum de *supra num.* 51. quæ po-
56 terant ostendi registris Romæ, † & quando rectè probaretur ad summum revelaret ad effectum excusandi à mala fide, & vitio intrusionis, ut sibi de novo fieret collatio juxta dict. nisi fortè postquam sibi constaret de dicto stilo Curiæ retinuisset possessionem Beneficii, & sic incurreret vitium intrusionis ad *capit. sæpè ibi, eo quod &c. de restitutione spoliatorum*, aut nisi obstaret dict. constitutio Greg.
57 XIII. de publicandis, † adversus quam non juvat nec excusat ignorantia, & error etiam justus, ut alias frustra solitum in una Regien. Hospitalis 3. Junii 1588. coram Domino Bubalo Flamin. Parisius *de resignatione beneficii. lib.* 11. *quæst.* 3. *ex n.* 70. & novissimè in una Astorien matrimonii 12. Dec. 1605. coram D. Pamphilio fuit resolutum, disp. cumlationem, R. disp. del.
58 Sed in præsenti dubio advertendum est, † quòd quædam commissiones sunt, quæ solum fiunt, & fieri solent ordinariis, non aliis, ut gratiæ in forma dignum, juxta dictam constitutionem Pii V. 1902. de qua sup. & dispensationes matrimoniales juxta S. Concil. Trid. *sess* 22. *de reform. cap.* 5. & aliæ dispensationes, absolutiones & monitoriales, & causarum criminalium commissiones; juxta Concil. *sess.* 23. *de refor. cap.* 2. & in his procedit prædicta resolutio & stylus Curiæ & Cancellariæ, quòd nomine officialis, seu vicarii, verbi gratia Abulen. cui diriguntur, non intelligitur officialis, seu vicarius capituli sede vacante, nec in eis succedit. Aliæ sunt commissiones, quæ non solùm fiunt, fieri solent ordinariis, sed etiam aliis personis in dignitate constitutis, ut executiones gratiarum beneficiorum in forma gratiosa, aut in forma commissoria, non tamen in forma dignum, & executiones pensionum, delegationes causarum & litium, & in his videtur, quòd si committuntur officiali, seu vicario simpliciter, verbi gratia officiali Abulen. venit etiam officialis capitul. sede vacante, & ad eum transeunt, juxta supradicta *num.* 42. *&* 43. nam in his non procedit prædictus stylus curiæ & Cancellariæ, cùm non committantur præcisè ordinariis, sed etiam quibusvis personis in dignitate constitutis, & à parte nominatis, & etiam committerentur officiali capituli sede vacante, si peteretur, maximè cùm soleat esse canonicus, seu dignitas Ecclesiæ, & sic in dignitate constitutus, non solùm ratione officii & vicariatus, juxta *d. Clem. etsi principalis*, & ibi gl. & Doctores citatos *supra dicto n.* 42. sed etiam ratione canonicatus seu dignitatis, quamvis etiam in hujusmodi commissionibus, quod in eis non succedat officialis capituli sede vacante, videatur velle Rota in dec. Ilerden. suprà adducta *n.* 46. & Leo *supra* 6. *fallent.* Et ista distinctio & concordia videtur esse de mente D. Sahagun. *in d. c. quoniam Abbas à n* 15. Undè cum Nuncii Apostolici in Hispania non solum soleant delegare causas officiali capituli sede vacante, ut dictum est *n.* 42. sed etiam ei committere gratias beneficiorum 24. ducatorum in forma dignum, (nec enim Nuntii in hoc ponere difficultatem, seu obstaculum, nec tenetur observare dictum stylum Curiæ & Cancellariæ, cùm solum respiciat expeditiones ipsius Curiæ & Cancellariæ) in quibuslibet commissionibus Nuntii factis officiali simpliciter, verbi gratia Abulen. succederet officialis capituli sede vacante.

Hinc subdubitatur, stante coadjutoria alicujus præbendæ cum futura successione commissa officiali, v. g. Abulen. in forma dignum, quæ fuit præsentata officiali Episcopi, quia gratia justificata, & illo idoneo reperto, ipsum in coadjutorem authoritate Apostolica constituit, & deputavit, ut in ipsis coadjutoriæ literis dicitur, si succedat postea vicario dictæ præbendæ sede Episcopali vacante, an officialis capituli possit ejus collationem facere coadjutori. Et videtur, quòd sic: nam jam ab officiali Episcopi erat gratia justificata, approbatio facta, & forma dignum adimpleta, & solum remanebat collatio post vacationem facienda, quæ videtur transire in vicarium capituli sede vacante, juxta dicta *in prædicta distinctione.* Et ita fuit practicatum & observatum Segoviæ hoc anno 1612. in quodam canonicatu illius Ecclesiæ, quia Roma scriptum est à quodam agente, quòd vicarius sede vacante facere poterat illam collationem, & quòd ita datarius dixerat: & quamvis venit mutatio judicis, noluit ille eo uti, ut mihi è dicta Segovia scriptum est à quodam canonico ejusdem Ecclesiæ.

Sed nihilominùs verius mihi videtur non potuisse, nec posse officiale capituli facere dictam collationem, nam eidem officiali, ut ex bullæ tenore constat, committitur approbatio, ac constitutio, & deputatio coadjutoris in forma dignum, & collatio post vacationem: undè cùm respectu approbationis & formæ dignum intelligatur officialis Episcopi juxta prædictum stylum, idem etiam intelligatur respectu collationis, cùm non committatur seorsum, seu separatim officiali Abulen. verbi gratia, sed simul

mul cum approbatione & deputatione eidem officiali, quia ut jurisdictio delegata officiali Episcopi non transit in officialem capituli, juxta dicta. Ex quo satisfit rationi in contrarium adductæ, & ita consultus respondi: & ejusdem sententiæ in prædicto casu fuit D. canonicus Doctoralis dictæ Ecclesiæ Segobiensis, ut mihi scriptum est. Et ita planè sensisse videtur Cancellaria dando in dicto casu dictam mutationem judicis.

Sed restat hic nova difficultas, an saltim Nuncius seu legatus Apostolicus, possit exequi & expedire dictas gratias in forma dignum, & dispensationes officiali commissas. Quæ difficultas modò de novo orta est in facti contingentia, circa Archidiaconatum Segobiens. resignatum ab illustrissimo Card. Borgia in favorem canonici Spinar. cujus literæ in forma dignum directæ officiali Segobien. quia sedas Episcopalis Segobien. vacabat, fuerunt præsentatæ illustrissimo Cardinali Cecio Carafæ Nuncio Hispaniæ, qui accptavit & commisit executionem earum vicario capituli sede vacante qui virtute istius commissionis eas executus est & resignationem expedivit, & resignatarium in possessionem immitti fecit. Sed cùm paulò post aliæ similes literæ resignationis cujusdam canonicatus dictæ Ecclesiæ Segovien. in favorem Pauli Fernandez præsentarentur illustrissimo D. Justo Caetano Nuncio successori dicti Card. Carafæ, noluit eas acceptare, nec expedire, dicendo id non posse facere: quamvis ei allegaretur dictum recens exemplum antecessoris circa dictum Archidiaconatum ejusdem Ecclesiæ, circa quem cùm esset controversia apud dictum novum Nuncium, an id potuisset fieri, quia capitulum Segovien. dictum resignatarium inquietabat, fuerunt variæ sententiæ jurisperitorum aliis opinantibus, inter quos D. Obregon. posse Nuncium per se exequi & expedire tales literas tanquam executorem generalem, seu universalem literarum Apostolicarum non tamen id aliis committere, seu subdelegare, aliis verò, & inter eos Abbreviatores ipsius Nuncii censentibus nec ipsum Nuncium id posse facere, nec committere, & cum tunc præsentarunt dicto Nuncio pro parte Augustini de Mena literæ coadjutoriæ cujusdam canonicatus hujus Ecclesiæ Abulens. in quo virtute dictarum literarum ab officiali Episcopi, qui eum approbavit, fuerat constitutus coadjutor, ut ei faceret collationem dicti canonicatus, qui vacaverat sede Episcopali vacante, Nuncius eas admisit, & fecit illi dictam collationem, ac in possessionem immitti, juxta opinionem Doctoris Obregon. & aliorum. Sed ego in contraria fui & sum sententia, nempè Nuncium non potuisse, nec per se, nec per alium exequi & expedire dictas literas, nec se in eo intromittere, quia commissio & literæ de eo non cantant, & ex *capite de offic. leg.* ubi quod de causa specialiter delegata à Papa legatus se intromittere non potest, & ibi gloss. & Abb. & alii, & D. Sahagun. *de offic. n.* 1. 2. *&* 3. *fallent. à n.* 15.

Nec obest ratio contrarium opinantium, quòd Nuncius est executor generalis seu universalis literarum Apostolicarum: nam id nullo jure probatur, nec in suis facultatibus talis titulus seu potestas datur, neque unquam Nuncius tali titulo & nominatione resignat in suis literis & rescriptis. Et quando esset talis generalis executor literarum Apostolicarum, intelligendum esset in literis expeditis in forma gratiosa, non autem in expeditis in forma commissoria, maximè in forma dignum: nam in ista commissione non potest Nuncius se intromittere ullo modo, nec talium literarum fieri executor, ex dictis, nisi ad summum post factam earum expeditionem, & collationem beneficii à commissario, argum. *d. c.* 2. *de offic. deleg. ad fin.* Nam nec coadjutor Cameræ, qui sine controversia est literarum Apostolicarum universalis executor, ut in literis suarum facultatum de Sall. Tiber. *in prac. fin.* 15. & ita semper se nominat, non posset tales commissiones & literas in forma commissoria expedire, nec unquam in eis se intromisit. Item ex dicta facultate Auditoris Cameræ colligitur & apparet, Nuncios seu Legatos non esse literarum Apostolicarum generales executores, nam in ea dicitur, quod auditor Cameræ sit literarum Apostolicarum executor solus, ubi alii executores deputati non fuerint, ubi verò alii deputati erunt, accumulativè cum illis, &c. ergò Auditor Cameræ solus, seu cum deputatis tantum, est literarum Apostolicarum executor universalis, Nuncius seu legatus non potest dici talis executor. Rursus, si Nuncius posset expedire dictas literas & commissiones ex titulo & ratione, etiam id posset aliis committere, & non solum per se facere, tum quia jure ordinario legationis id competeret, tum quia quando in hoc esset delegatus, cum esset delegatus Papæ, rectè posset id aliis committere, *capite is cui de offic. deleg. in* 6. *& Clement. unic. eodem tit. cum aliis infra adductis* 8. *dub. à n.* 94. Tum quia Nuncio in ejus facultatibus datur facultas vices suas committendi & faciendi etiam per alium seu per alios, &c. ut in clausula posita *supra praecedenti part. cap.* 3. *n.* 91. & ita sine fundamento procedunt illi primi opinantes in sua distinctione.

Tandem, si ex dicto titulo & ratione Nuncius posset exequi & expedire dictas literas & commissiones, non solum sede vacante, sed etiam stante Episcopo, & ejus officiali, cui diriguntur, id posset facere, & tamen nunquam vidimus nec audivimus Nuncium id fecisse, nec in eo se intromisisse, nec ei fuisse præsentatas tales litteras, nisi dictis Judicibus sede vacante. Et meam sententiam planè tenet Leo *in thes. fori Eccles. cap.* 22. *n.* 60. 61. *&* 62. ubi ait quod regulariter executio literarum reservationis pensionum committitur locorum ordinariis, vel aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis, & si pensionarius literas reservationis pensionis præsentaret alteri quam in eisdem proexecutoribus nominatis cujuscumque qualitatis & conditionis etiamsi legati, vel Nuncii Apostolici forent, defectu jurisdictionis eorum sententiæ vitio nullitatis subjacerent, quia in prima instantia nullam habent jurisdictionem, obstante S. Concilii dispositione ut *cap.* 20. §. *legatia quoque sess.* 24.

Nec vigore delegationis, quæ facta in unam personam in aliam sine subdelegatione transferri non potest. Hæc Leo, ex cujus doctrina expressa habetur Nuncios seu Legatos non esse executores literarum Apostolicarum, nec eas posse exequi nisi in eis sint proexecutores nominati.

Nec etiam potuit nec potest Nuncius dictas collationes beneficiorum ordinario vel alteri commissa facere vigore Clement. *Auditor de rescript.* nam illa solum procedit in authoritatibus Romanæ Curiæ, ut dictum est *suprà præced. part. capit.* 8. *n.* 102. item procedit in Auditore deputato ad causam & litem super beneficio, qui pronunciavit alicui ex litigantibus esse debitum, ut ex ipsius verbis patet, & sic non poterat ullo modo intrare in proposito, ubi nulla lis erat super beneficio coram Nuncio, nec sententia, &c. Et ita post prædicta scriptum est Roma per multos agentes, non potuisse Nuncium exequi seu expedire dictas literas resignationis Archidiaconatus Segovien. minùs id committere: & missa est mutatio Judicis directa officiali Vallisoletano, ut dictas literas impediret, faciendo resignatario novam collationem, & dando ei novam collationem prout factum, &c.

Quintò dubitatur, an ubi ordinarius, cui † sunt directæ literæ principales in dict. forma dignum infra 30. dies non confert Beneficium impetranti sub 52

prætextu quod non est idoneus, vel quod literæ sunt surreptitiæ, &c. & ita declarat, possit recurri ad secundum executorem, vigore Bullæ executoriæ quæ dicitur rigorosa, ut eum examinet, aut literas & constando eum esse idoneum, aut literas justificatas, illi conferat beneficium vigore dict. Bullæ. In quo videtur affirmativè respondendum, nam in d. Bulla executoria secundo executori mandatur, ut si ordinarius infra dictos 30. dies postquam literæ sibi præsentatæ fuerint impetranti beneficium non contulerit, ipse illis elapsis eidem si idoneum esse repererit authoritate Apostolica conferat, &c. & verum est in prædictis casibus ordinarium infra 30. dies non contulisse, & ita video practicari in hoc Episcopatu Abulensi ac Segobiensi, & Salamantino.

Nihilominùs tamen contrarium est asserendum,
60 nam jurisdictio † data secundo executori seu secunda delegatio in terminis dictarum literarum executoriarum, est conditionalis, si primus executor fuerit in mora, ad ea quæ habentur *in c. si capitulo, de concessio. præbend. in 6.* ubi Anch. *n.* 21. Rebuff. *in concordatis in forma literarum executor. verb. recusaverint, & verb. distulerint.* de qua negligentia debet secundo constare priusquam procedat, ut alias fuit decisum in Rota, & ne jurisdictio data secundo si primus infra 30. non contulerit censeatur data ubi primus negligens fuerit vel per eum steterit, quin executioni literæ demandentur, & sic si primus denegat executionem sub prætextu surreptionis literarum, vel quod non est idoneus, &c. si parum sensit se gravatum ex tali sententia debet appellare, non autem recurrere ad secundum executorem cujus jurisdictio expiraverat. Ita fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febr. 1575. coram D. Oriolanen. & in causa Caput. Benef. 23. Mar. 1595. coram D. meo Cordub. Episc. Pacen. & fuit dictum in una Palenti. præstimoniorum 26. April. 1599. co-
61 ram † eod. D. Cordub. *ut in seq. decis.* In causa Palentina præstimoniorum, in qua una tantum pars informabat, cum dubitaretur, an sententia officialis Legionen. esset infirmanda? plures occurrerunt inspectiones. Prima an adesset defectus jurisdictionis in dict. officiali, qui erat secundus executor in literis nominatus, cujus facultas intelligitur, si primus fuerit morosus, vel negligens in conferendo, secus si ex justa causa non contulisset, ut fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febr. 1575. coram bonæ mem. Oriolen. & in causa Urbinaten. parochialis 28. Novemb. 1589. coram illustrissimo Cardinalato, sed hæc difficultas fuit sublata stante quod officialis Burgen. prim. executor nominatus voluit procedere ad executionem literarum, quia ipsemet erat intrusus in nonnullis ex dictis præstimoniis. Secunda erat, quantum ad sententiam, quæ duo videbatur capita continere. Primum invaliditatem unionis, in quo dixerunt domini sententiam esse justam ex defectu probationis, quia ad hoc ut cadant sub indulto necessarium erat, quod præstimonia excedant valorem viginti ducatorum, cum ergò existente Francus. 2. eo & possessore oppositum fuerit, per seminarium de unione, ac indè non esse locum provisioni illius, onus probandi excessum viginti ducatorum spectabat ad seminarium Mohed. *decisione* 130. alias 9. de probatione, Crescentius *decisione nova de rescriptione*, quod cum non appareat probatum, dixerunt domini unionem non obstare, &c. Secundum caput continet bullas habuisse locum, & narrativam in eisdem factam esse veram, hoc autem dependet ex eo an ex actis graria appareat justificata, & data copia illius poterit de hoc particulariter videri.

62 Et idem fuit resolutum † in una Tirasonen. Capellaniæ 7. Maii 1600. coram D. Pamphilio, *ut in sequenti decisione* Domini dixerunt constare de attentatis, utraque enim possessio Petri sub die 7. Dec. 1596. & 4. Novembr. anni sequent. fuit capta ex decreto secundi executoris non solum post ipsius appellationem à sententia officialis Tirasonen. Qui declaraverat, literas Apostolicas non esse exequendas *l. prima & toto titulo nil novari appellatione pendente*, sed etiam post præsentationem commissionis causæ appellationis in Rota per quam respectu ipsius Petri qui causam commisit lis dicebatur introducta, Cassa. *decis.* 6. *n.* 1. *super regulis* Sarnensis *de Triennali*, *quæst* 61. *num.* 20. Puteus *decisione* 481. *lib.* 2. neque obstat quod possessio fuerit capta in vim processus fulminati, nemine existente in possessione, quia stante clausula gratiæ, verificato prius coram officiali, Tirasonen. jure patronatus ex fundatione, & dotatione quæ inducit conditionem. *l. à testatore ff. de cond. & demonstrat.* & requirit causæ cognitionem, Ægid. *decisione* 68. & Thom. de Thanis *decis.* 56. cessat virtus processus fulminati qui absque aliqua verificatione & causæ cognitione, mandat tradi possessionem, neque obstat quod ante captam possessionem fuerit verificatum jus patronatus coram dict. officiali, quia ipse etiam declaraverat non esse procedendum ad ulteriorem executionem literarum Apostolicarum, & ideò non potuit obtineri possessio ab isto secundo executore, cujus potestas est restricta in casum negligentiæ primi executoria, non autem quando primus rejecit pronunciando literas Apostolicas non esse exequendas, quia tunc cessat via executiva, & adeundus est superior per viam appellationis ordinariæ, ut fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febr. 1575. coram Domino Robusterio maximè cum esset mixtus executor præter clausulas de quibus in gratia, & ita conclusum fuit pro attentatis, & sic per sequestrum juxta *decision.* Cassad. 3. *n.* 6. *de restitut. spoliator. tum vult.* &c. novissimè ita tenet Gratian. *discept. forens. cap.* 92. *n.* 31. quod Judex secundus non potest adiri, nisi constet de negligentia primi, citans Rotam in d. Urbinaten. parochialis 1588. & in Ariminen. canonicatus 29. Octob. 1593. coram D. Gipsio.

Undè provisum in dicto casu à secundo † execu- 63
tore non videtur juvare regula *de Triennali* ex quo non habet titulum à commissario Apostolico nec ab Ordinario, & sic non habet titulum coloratum prout requirit.

Nec contra prædictam resolutionem obstabit dicere, † quod in casu *dict. capite* si capitulo executor 64
datur expressè in casum negligentiæ, ut apparet ibi ac executori qui eodem capitulo negligente mandatum Apostolicum exequatur, &c. In proposito autem datur simpliciter secundus executor, in casu quo primus infra triginta dies non contulerit facta mentione de negligentia, quia respondetur quòd dicere, quod si primus infra triginta dies non contulerit, illis elapsis secundus conferat, nihil aliud est quam dicere quod si primus fuerit negligens in conferendo infra triginta dies, secundus conferat, nam clarum est quod dictus terminus triginta dierum statuitur ordinario primo executori non in favorem ipsius, sed in odium negligentis, sicut semestre præfixum ordinariis ad conferendum, ut *in capite quia diversitatem de concess. præbendæ*, ubi Doctores, & *in capitulo* 2. *eodem titul. & cap. licet de suplenda negligentia prælatorum*, Franc. *in cap. statutum num.* 3. *de præbend. in 6.* alias dicendum esset quod etiam si non staret per primum executorem, quin literæ executioni demandentur curreret ei tempus, quod tamen apparitionis rei esse falsum.

Præterea id apertè constat † ex natura dictarum 65
literarum, quæ dicuntur executoriæ ut in d. constitutione Pii V. ad effectum ut in defectum, & negligentiam primi secundus exequatur, & non

sunt

ſunt nec dici poſſunt literæ delegatoriæ appellat. ut
ex eis apparet.

67 Ex quibus etiam * tollitur alia ratio, quam con-
tra dict. reſolutionem quidam allegabat, videlicet
quod dict. verbo, *ſi infra triginta dies non contulerit*,
comprehendunt caſum noluntatis & impotentiæ, ſi-
cut in vulgari ſubſtitutione verba, *ſi hæres non erit*,
comprehendunt caſum noluntatis & impotentiæ, ſci-
licet *ſi hæres non erit*, quia noluerit, vel quia non
potuerit, ex doctrin. *in d. l. 1. ff. de vulgari n.* 13.
communiter approbata, ad quam ſolet allegari textus
in l. cum proponas, Cod. de hæredibus inſtituend. licet
ibi uterque caſus fuit à teſtatore expreſſus ut adver-
tit *ibid.* Jaſ. *n.* 3. & Ripa *in dict. n.* 89. *l.* 1. reſpon-
detur enim io propoſito ſubjectam materiam, diver-
ſitatem rationis aliud ſuadere, nam ut probatum
eſt, dictus terminus triginta dierum ſtatuitur ordi-
nario primo executori in odium negligentis, & in
ejus defectum datur ſecundus executor & non in
gradu appellationis.

68 Nec obſervantia, & conſuetudo * contraria ali-
quorum Epiſcopatuum juvabit ad validitatem pro-
viſionis factæ à ſecundo executore in dict. caſu ex
dictis dubio præcedent: uodè infertur quod ſi offi-
cialis cui primæ literæ in forma dignum ſunt dire-
69 ctæ, non * poſſet illas exequi, quia erat mortuus
Epiſcopus & ſic ſedes vacabat, vel quia erat intru-
ſus ſeu contradictor cum quo lis pendebat, vel ex
alio impedimento, dict. ſecuodus executor non poſ-
ſet procedere ad executionem, cum tunc oon detur
70 * negligentia primi. Nec obſtat textus *in capit. ſci-
ſcitatus de reſcriptis, & in capite prudentiam §. adjici-
mus de offic. deleg.* diverſa enim eſt clauſula *quod ſi
omnes intereſſe nequiverint*, de qua ibi, quæ intelligi-
tur de impotentia tam facti quam juris, & includit
voluntatem.

71 Et cum adeſt legitimus contradictor non * habet
locum, ſed ceſſat prædictus terminus 30. dierum cum
tunc ceſſet via executiva, ut dicitur in d.dec. Tiraſon.
Capellaniæ ſupra adducta *n.* 63. & executor debeat
aſſumere partes Judicis, & judicialiter procedere, &c.
ut iofra dicitur. 8. *dub.* à 110.

72 Sed ſtante quod in ſupradicto caſu * non poteſt
recurri ad ſecundum executorem vigore literarum
executoriarum offert ſe dubitatio ad quem ſit appel-
landum & recurreodum, & videtur appellandum eſſe
73 ad Papam, cum tunc Ordinarius * ſit executor, & de-
legatus Apoſtolicus, & conſequeoter, proouotiando
non eſſe locum executioni literarum qui non reperit
impetraotem idoneum, ut quia literæ ſunt ſurreptitiæ
proonuntiat, ut Judex Apoſtolicus ad *legem primam
ff. quis & à quo appellatur.*

74 In cootrarium tamen, ut poſſit appellari * ad
Metropolitanum, facit quædam declaratio S. Con-
greg. Conc. io Ceſenaten. quæ habetur ioter decla-
ratiooes ſuper *cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reform.* his verbis,
ei qui exhibuit bullam parochiæ ſibi reſignatæ Epiſ-
copo Ceſenaten. & rejectus eſt ab examine de quo
fidem examinatorum affert, viſum eſt dandam ap-
pellationem ad ſuffraganeum Ravenaten. quam de-
clarationem affert Flam. Pariſ. *de regnat. lib.* 10.
quæſt. 7. *num.* 25.

Ad iſtam declarationem cogitabam dici poſſe,
75 * quod ſolum procedit, & loquitur in reſignatario,
ſeu alias impetrante parochialem in forma dignum,
qui in examine non fuit approbatus, ſed rejectus,
ſeu reprobatus, hic enim videtur poſſe appellare ab
iſta rejectione, & reprobatione ad Metropolita-
num, ex eo quod examen in forma dignum ad
parochiales debet fieri, adhibitis etiam tribus ſal-
tem examinatoribus in ſynodo deputatis ſi ibi ſint
alioquin ab ordinario ipſo eligendis, ut io ipſis lite-
ris ad parochiales in forma dignum, expreſsè dici-
tur, qui examinatores habent votum in rejiciendo,
ſeu reprobando, ſicut etiam in approbando, ut in
Concil. *d. cap.* 18. apparet ex dictis infra 9. *par.
c.* 2. *à n.* 54. & ſic cum in prædicto caſu rejectio,
ſeu reprobat. neceſſariò fiat ex voto examinatorum,
qui in ſuo miniſterio non funguntur authoritate
Apoſtolica, poteſt ab illa ad Metropolitanum ap-
pellari, qui ſi eos malè rejeciſſet, reſignatarius eum
quem idoneum eſſe repererit, remittet ad ordina-
rium, ut vigore literarum authoritate Apoſtolica ei
cooferat parochiales iotra 30. dies, infra quos ſi
fuerit negligens in conferendo, tunc vigore litera-
rum executoriarum recurri poterit ad ſecundum
executorem.

Nec obſtat quod ex dict. decreto Concilii * *cap.* 76
18. non datur appellatio à reprobatione examina-
torum etiam ſtante conſtitutione Pii V. ſuper collat.
parochialium, ex qua S. Congregat. reſpondit non
dari appellationem à reprobatione examinatorum,
ſed duotaxat, à mala ordinarii electione in concur-
ſu, ut dicitur *d. cap.* 2. 6. *parte* 17. *dubio à n.* 239.
quia reſpondetur id procedere tantum io examine in
concurſu etiam ſi unus tantum ſit oppoſitor, ſecus
verò in examine in forma dignum, in quo rejectus
ſi prætendit ſe gravatum, rectè poteſt appellare, ſal-
tem ad effectum devolutivum, ex quo habet jus ad
parochialem, ſicut de præſentato à patrono laico di-
citur, *d. dubitatione* 17. *num.* 245.

Undè quod dictum eſt, appellandum eſſe * ad Pa- 77
pam, habebit locum in conceſſionibus aliorum be-
neficiorum, in forma dignum, io quibus approba-
tio committitur ſoli ordioario ac etiam in parochiali-
bus, quando ordinarius denegat executionem lite-
rarum ſub prætextu ſurreptionis, ſeu alterius defe-
ctus literarum.

Advertendum tamen erit, quod * Metropolita- 78
nus ad quem rejectus, ſeu reprobatus appellavit,
debebit illum iterum examinare cum examinatoribus
ſynodalibus, ſi eos habeat, alioquin cum tribus à
ſe electis quemadmodum executor facere debebat, &
facit dict. conſtitutio Pii V. ubi habetur quod ap-
pellans à mala electione præelectum ad novum exa-
men coram ipſo appellationis Judice & ejus exami-
natores provocet, &c.

Undè videtur, quod ſi in hac provincia * Com- 79
poſtellana, rejectus ſeu reprobatus appellare velit ad
Metropolitanum, recurrendum erit ad ipſum Archie-
piſcopum, ſeu ejus Vicarium generalem reſidentem
in civitate Compoſtellaoa, ubi ſunt ejus examinato-
res ſynodales, nec poterit recurri ad Judicem Me-
tropolitanum Salamaoticæ reſidentem, ex quo ibi
non ſunt examinatores ſynodales Diœceſis Compo-
ſtellaoæ cum quibus examen faciat.

Sed dubitatur, an interpoſita dicta * appellatione 80
poſſit recurri ad nuocium qui ſolet habere faculta-
tem cauſas quarumcumque appellationum à qoibuſ-
cumque judicibus ordinariis, & etiam à ſede Apo-
ſtolica delegatis interpoſitarum, & ioterponeodarum
audiendi, ſine debito terminandi, ſeu cauſas ipſas
alii, aliis idoneis delegandi, & ſic non obſtat *c.* 2.
de offic. deleg.

Nihilominus tamen videtur non poſſe * ad Nun- 81
cium recurri, nam excipiuntur cauſæ beneficiales
in dicta ſua facultate, quæ ut habetur in faculta-
tibus Domini Cæſaris Speciani Nuncii Sixti Quinti
in Hiſpania, ſic ait, nec noo horum crimioum, &
matrimoniales ac quaſcumque alias Eccleſiaſticas,
profanas, civiles, criminales, & mixtas cauſas ad
forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes,
non tamen beneficiales, ſine præjudicio Ordinario-
rum quoad cauſas hujuſmodi in prima inſtantia co-
ram eis juxta prædicti Concil. Triden. decretum
cognoſcendas, tam per viam ſimplicis querelæ,
quam etiam quaruncumque appellationum a qui-
buſcumque Judicibus ordinariis; etiam à ſede
prædicta

prædicta delegatis interpositarum, & dicta durante legatione interponendarum motas & inchoatas, ac interim movendas cum earum omnibus incident. dependent. emergen. annexis, & connexis, etiam summariè, simpliciter, & de plano ac sine strepitu & figura judicii, sola veritate inspecta terminisque substantialibus, unico contextu, vel, etiam non servatis, sed illorum loco præfixo termino arbitrio tuo procedendo, audiendi, & in debito terminandi, &c. seu causas ipsas alii vel aliis idoneis modo & forma præmissis ac cum simili, vel limitata potestate pariter audiendas, & terminan. delegandi. Ex qua clausula, & exceptione ibi, non tamen Beneficiales, apparet Nuncium non posse se intromittere
82 in causis beneficialibus ullo modo * etiam per appellationem ab Ordinario. Et causæ beneficiales videntur intelligendæ in proposito quomodocumque tractetur, seu agatur de beneficio principaliter ad Clem. dispendiosam de judiciis, & quæ ibi notantur.

83 Quamvis dicta clausula non obstante * fuerint nihilominùs data brevia, aliquando in causis beneficialibus per Nuntios Hispaniæ, qui deberent melius attendere observare suas facultates, illasque non excedere, prout sæpè faciunt, etiam eo cedendo multa quæ Papa non concederet, non sine scandalo, & nota cupiditatis, ac animarum periculo, quæ sine injuria alicujus dicta sint.

Undè in una Calagurritana patronatus 12. Jan. 1596. coram illustrissimo Card. Pamphilio fuit nulla declarata quædam sententia in causa Beneficiali lata vigore brevis Nuncii Hispaniarum, ut *in dec. seq.*

84 Licet plures opponerentur * nullitates contra sententiam Archidiaconi Salamantini aliis: tamen pro nunc omissis de quibus agetur si opus erit, domini amplexi sunt illa quæ deducitur ex defectu jurisdictionis provenientis ex commissione Nuntii, qui non potest committere causas beneficiales quæ expressè in suis facultatibus sunt exceptæ, ut fuit visum de anno præterito in causa Legion. parochialis coram Domino men Comitulo, & etiam quod potuisset, non tamen in civitate Salamantina, quæ ut in facto deducitur distat à Diœcesi Calagurritana ultra tres diætas. Undè intrat dispositio Concil. generalis de quo *in c. nonnulli, de rescript.* cui solus Papa potest derogare & non alii inferiores, notant omnes *in c. 1. de judiciis*, & cessat omnis difficultas ex clausula in commissione apposita, dummodò non ultra tres diætas, quæ limitat, & restringit jurisdictionem, ut extra illa, non censeatur concessa *arg. c. cum dicta de rescript. l. diligenter, ff. mandati cum similibus.*

85 Et post hæc tradit Gonzalez §. 2. * *proœm. n. 59.* dicens, fuisse etiam dictum in alia Calagurritana Beneficii 5. Maii 1600. coram Domino Seraphino, & alias plures, qui tamen malè ait non habere Nuntium jurisdictionem in causis beneficialibus excedentibus valorem 24. ducatorum, cum in dicta clausula absolutè excepturentur causæ beneficiales. Et ad hunc effectum, & alios similes concludit *à num.* 65. tunc dici causam beneficialem quando agitur duntaxat de collatione jam facta, vel facienda, & sic de titulo seu jure in re, vel ad rem, tam in petitorio, quam in possessorio, gloss. *verbo beneficiis in dicta clementina dispendiosam*, ubi Vitalen. *n.* 5. & 32. Cardin *à n.* 15. Milis *verbo Beneficialis causa*, & sic fuisse resolutum in dicta Calagurritana Beneficii, 5. Maii 1600 quod si ex parte unius agitur de obtinenda collatione Beneficii, & ex parte alterius prætenditur quod non sit locus collationi, sed quod debeat fieri suppressio illius, tunc non dicetur causa propriè beneficialis, & Nuncius poterit illam committere, & terminare, & id etiam fuisse iterum decisum, in eadem causa ad effectum dandi remissoriam 17. Jan. 1600. coram Dom. Corduba Episcopo Pacen. & similiter si agatur de unione perpetua Beneficii ait, causam desinere esse beneficialem, secus verò si solum agatur de unione temporali faciendo de uno Beneficio, alteri Beneficio, quod aliquis possidet ad vitam tantum illius, nam tunc dicetur causa beneficialis, Cassad. *decis. 3. de judic.* Sed id quod dicit Gonzalez causam non esse beneficial. ubi agitur de suppressione aut unione perpetua beneficii, seu ubi agitur de Beneficio, ut de proprietate, ut decet glossa *d. verb. Beneficiis*, Cardin. *n.* 15. & Bonifac. *n.* 42. *in dict. clementina dispendiosam.* Accipiendum est quando causa proprietatis unionis, aut suppressionis principaliter deducitur ex parte actoris. Cardin. *dict. n.* 15. secus ubi ex parte actoris agitur de beneficio, ut benefic. & tit. dicitur beneficialis, & consequenter Nuntius non habebit in ea jurisdictionem, quia ex persona actoris jus metitur *leg. 1. §. 1. ff. si pars hæredit. petatur*, Cassad. *dec. 13. super reg.* Sarnen. *in reg. de Annali quæst.* 25. & ibi Mand. *quæst.* 14. & dicitur alias inf. *ult p. c. 2. n. 30. & seq.*

D. tamen Camillus Cajetanus, * & Cardinal. 86
Domin. Gymnasius Nuntii Clementis VIII. sine difficultate dabant brevia ad causas beneficiales & de eis cognoscebant, forte non habebatur d. restrictio in suis facultatibus quod ex eis apparet. Et ita in una Abulen. Capellaniæ 9. Decemb. 1505. coram D. Marcomontio, fuit dictum non obstare quòd Nuncius de causa beneficiali cognoscere non possit, patet enim contrarium ex facultatibus illi concessis, sicut quòd dicitur illum non potuisse ad se causas avocare ab ordinariis, stante Concilio Tridentino, tollitur ex facto, quia constat causam devenisse ad Nuncium per viam appellationis interpositæ à collatione spreto patrono facta ab Episcopo Abulens. potest enim appellari à collatione ordinarii, Vestrius *in praxi libro 3. cap. 7. in princ.* & à denegata justitia. Lambert. *de jure patr. 2. part. lib. 1. quæst. 1. art.* ubi etiam quod non denuntiatur rei judicatæ per persecutionem causæ in Rota, cùm fuerit actum pro confirmatione sententiæ Nuncii *decisio* 1434. *part. 3. diversor.* & ex eo quod quis dicit malè appellatum, non renunciat rei judicatæ, Clem. *si appellationem, de appellat.*

Et non stante illa * posset ad nuntium appellari à 87
reprobatione qui appellantem deberet examinare cum tribus saltem examinatoribus, à se electis cùm ipse non habeat examinatores synodales. Et in causa Abulen. parochialis de Varronian. in qua vicarius primus executor literarum resignationi in forma dignum, declaravit non esse locum earum execut. fuit appellatum ad eum.

Sextò dubitatur an ordinarius primus * executor 88
possit executioni mandare dicta literas in forma dignum & conferre lapso dict. termino triginta dierum postquam ei præsentatæ fuerunt, & sic moram purgare re integra, an vero statim lapso termino in secundum executorem ista devolvatur potestas, ut primus si velit non possit jam parere mandato, & ad executionem literarum procedere etiam volente parte.

Et non posse moram purgare tenet Innocen. * *in* 89
cap. proposuit de concessione præben. argum. cap. literas, eod titul. & l. mancipiorum, ff. de optione legata, sequitur Domin. *in d. c. si ca. de concess. præben.* per text. ibi, Staphil. 4. *for. mandati de provid. n.* 2. Gom. *tra. de mandatis de provid. n.* 2. & Cuchus *d. lib. 1. tit. 7. num.* 25. qui dicunt id maxime procedere quando executor lapso termino pronuntiasset se solum debere exequi.

Contrarium tamen tenet Compostell. *in cap.* * *de* 90
rescript. quia non dicitur in executorem devoluta potestas, quin primus parere possit, sequitur Acchid. *in d. c. si capit.* & Francus *num.* 3. qui id benè probat

probat, & ait procedere ubi executor ad ulteriora non processit, id est re integra, alias secus puta si pronuntiasset se solum debere exequi, aut inhibuisset, aut decretum apposuisset, tunc procedere opinio Innoc. ex quo tunc in totum revocatur potestas de manibus primi. Et ita planè tenuit Rota in Bracharen. parochialis de Moreira, decimo tertio Junii, millesimo sexcentesimo, coram Domino Ortembergo, ubi dicitur non obstare decretum vicarii in quo pronunciavit se ulterius procedere non debere post lapsum triginta dierum, quo casu postea etiam de consensu partium procedere non potest, *c. significantibus*, & ibi gloss. *in verb. procedere de offic. deleg.* nam hoc fallit in executore dato ad beneficia, Felin. *dicto cap. significantibus, n. 3.*

91 Septimò dubitatur an si data in veritate * negli-
gentia primi executoris, secundum cui de ea non
constat procedat, valeat ejus executio, & processus?
Et videtur dicendum valere attenta veritate (quam-
vis malè egerit) ex *decision.* Rotæ 1. *de probatio. in*
antiquior. & 4. *de offic. delegat. in novis*, Ægid. *de-*
92 *cision.* 359. * Rom. *singul.* 13. Felin. *in capite sciscitatus, numero duodecimo, & decimo quarto, versicul. est tamen casus de rescript. & in cap. cum ex officii, numero vigesimo nono de præscript.* Millis *in rep. verb. Judice deleg.* si fuit plures Cur. Jun. *consil.* 63. *numero undecimo*, ubi habetur quod executor gratiæ ab uno
ex executoribus datis cum clausula, *quod si non omnes*,
93 facta non constitutio de impedimen. alterius * valet, dummodò postea de illo constet quod non solum in beneficialibus, sed etiam in aliis delegatis, cum dicta clausula procedere, tenet Felin. *in dicto cap sciscitatus, n. 12. versicul. sed dicas regulariter, & num. decimo quarto, in principio.* & additiones *dict. decisione quarta, de officio delegat. in novis*, ex ratione de qua per eos, ibi.

94 Facit etiam *decis.* 36. *de præbend.* * *in antiquis.* quæ ait, quòd valet provisio facta ab executore beneficio vacante, licet ignoretur vacatio, sequitur Francus *in susceptum, sub n.* 10. *de rescript. in* 6. & Felin. *supra.*

95 Nihilominùs tamen in proposito * contrarium est verius, ut videtur tenere Rota *in decisione supra lata, quinto dubio, num. sexagesimo primo*, & Zechus *de beneficiis & pension. Eccles. capitulo nono, num.* 8. nam licet non agitur de consolidanda jurisdictione, seu accrescendo exercitio, ut in dicto casu de executoribus, seu delegatis datis cum clausula, *quod si non omnes*, sed de danda jurisdictione & potestate, quæ non datur nisi sub conditione si primus fuerit negligens, & infra triginta dies non contulerit, & ideò de ea debet prius constare Felin. *in dicto n.* 12. *vers.* 1. quando verificatio. Anton. Gabr. *de exceptione rei judicatæ, conclus.* 3. *n.* 19. qui tamen plures malè allegat.

96 Non tamen requiritur quod secundus * executor requirat primum, & ei terminum assignet ad exequendum, & quod eum citet, quicquid dicat Flores *quæst. quarta, n.* 65. *& sequenti*, sed sufficiet quod ex actis quæ transmitti mandabit constet de præsentatione literarum, & requisitione facta per partem, & executio non appareat facta, &c.

---

§. 1.

An dicti executores possint alteri subdelegare, & an sint meri, vel mixti, & quandiù duret eorum potestas.

SUMMARIA.

97 *An executores, maxime literarum, in forma dignum, possint alteri subdelegare, & committere vices suas in ... m vel in parte, præsertim quoad examen?* num. seqq.

Resolvitur affirmat. & per clausulam super quo tuam conscientiam oneramus, non prohiberi subdelegationem, &c.

105 *Similiter in dispensationibus matrimonialibus, non obstante ista clausula, poterit ordinarius alteri informationem committere super veritate precum, licet non ipsum dispensat.*

106 *An dicti executores sint meri, an mixti,* & n. seqq.

Resolvitur esse meros, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor, &c. Sicut etiam Judices compulsores, remissoria inhibitores, sequestratores & liquidatores, qui possunt esse in dignitate non constituti.

110 *Si adest intrusus, vel compareat contradictor sunt mixti executores, & debent assumere partes Judicis, ac diffinitivè sententiare.*

111 *Præsertim stante clausula, vocatis vocandis.*

112 *Et sic ab illis datur appellatio suspensiva.* & n. seq.

115 *Ubi ponuntur resolutiones Rotæ, & clausula contradictores appellatione postposita compescendo, solum habet locum contra contradicentes de facto, non de jure,* & n. seqq.

125 *Et ponuntur decisiones Rota.* & n. seqq.

133 *Quod tradit Flam. Parisius resignantem, reservata pensione, non posse impedire resignatarium ne capiat possessionem beneficii, & possessionem per eum captam pendente appellatione interposita à resignante, non esse attentatam, &c. Accipiendum est quando resignans impedit de facto resignatarium, & sine causa ne capiat possessionem, & in appellatione interposita à resignante, & qui nunquam comparuit coram executore.*

134 *Aut quando comparuit opponendo exceptionem frivolam.*

135 *Ubi ponuntur resolutiones Rota*, & n. seqq.

138 *Improbatur quod ait Flores non debere audiri resignantem comparentem coram executore, & contra resignationem opponentem.*

139 *Ponitur resolutio signaturæ justitiæ, & quod quando appellatur ab executore literarum signatur supplicatio sine præjudicio executionis literarum, cum non constat de tit. possessoris, &c.*

140 *Et ponitur doctrina Gonzal. circa hoc.*

141 *Si possessio Beneficii sit vacans, non tenetur executor aliquem citare, nec assumere partes Judicis, & ideò ab eo potest appellari.*

142 *Etiam constante clausula vocatis vocandis, & stante clausula, citato N.*

143 *Si tamen comparet legitimus contradictor, debet eum audire.*

144 *Etiamsi compareat post datum decretum, seu mandatum possessionis, dummodo realiter non sit capta.*

145 *Sed post captam possessionem deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere.*

146 *Quandiù duret potestas dictorum executorum, quibus mandatur ut provisum id possessionem Beneficii inducant, & defendant inductum, &c. Facientes eum ad beneficium admitti sibique de fructibus respondeat.*

147 *Resolvitur, quod quandiu non est facta executio, durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem, licet secus sit in delegato ad causam principaliter, data vera possessio, non est finitum ejus officium, donec habeat fructus, &c.* & n. seqq.

151 *Quando provisus semel fuit inductus in possessionem plene quanto tempore duret potestas executoris, & effectus illius clausulæ ad illum defendendum si in possessione turbetur.*

152 *Referuntur opiniones doctorum, & resolvitur quod aliquandiù pacificè possedit, expirat ejus potestas, & intra annum, &c.* & n. seq.

Octavò

OCtavò dubitatur, an dicti executores maximè,
97 * literarum in forma dignum possint alteri subdelegare & committere vices suas in totum vel in parte, præsertim quoad examen; In quo videbatur
98 dicendum, * quod licet regula sit executores gratiarum posse aliis committere vices suas, nisi sint dati ad providendum Ecclesiæ, non expressa certa persona, ut *in c. is cui, de offic. deleg. in 6. & in Clem. unica, cod. tit.* ubi Doctor. Staphil. *de formis mandatorum de provid. versicul.* 10. *& ult.* Gom. *de mandatis de provid. n.* 34. Rebuff. *in praxi tit. de forma, & declaratione novæ provisionis verb. quatenus ipse, vel duo* & Flam. Paris. *lib.* 8. *q.* 7. *n.* 157. Molina. *de just. tract.* 5. *disp.* 15. *n.* 3. Rota *dec.* 4. *in fin. de sent. & re jud. in ant.*

99 Tamen in literis in forma dignum, cum * apponatur clausula, Si per diligentem examinationem eum ad hoc idoneum esse repereris, *super quo conscientiam tuam oneramus*, &c. non videtur executor posse alii committere vices suas saltem quoad examen propter dictam clausulam super quo, conscientiam tuam oneramus, per quam censetur electa industria personæ, & prohibita subdelegatio, ut tenet Bald. *in c. si pro debilitate de officio deleg. n.* 6. Imola *in c. fin.* §. 1. *eod. tit.* Alex. *in l. à Judice, Cod. de Judiciis, & in l. more. ff. de jurisdictione omnium Judicum* Jas. *in dict. l. à Judice, n.* 11. *limitat.* 5. & additio magna Felin. *in c. pastor. offic. deleg.* & repertorium ejusdem. Fel. *verb. deleg. Papæ, limit.* 5. Quintanadueñas *de jure imp. lib.* 2. *tit. ult. n.* 4. Pereg. *ad Rubr. de offic & potest. jud. deleg.* 7. Len *in thes. Eccles. cap.* 15. *n* 49. dicens, quod delegatus pro examine hujusmodi fiendo, vel alias subdelegare non potest, si in literis est apposita clausula, *conscientiam tuam onerantes*, quia videtur lecta industria personæ, stantibus præsertim verbis, *consisto tibi*, & *conscientiam tuam onerantes &c* tamen si examinandus esset in partibus longinquis absens, & executori cognitus illius examen alteri committi posset, ex dicendis *in dec.* 18. *n.* 4. *de concess. preb. in novis.* Quando verò non apponitur clausula, *conscientiam tuam onerantes*, vel collatio authoritate ordinarii fieri debet, examen super idoneitate poterit delegari, *D. Cl. unic. de offic. deleg.* & Rota *dec.* 4. *in fin. de sent. & re jud. in antiq. d.*

100 Nihilominus tamen verius * existimo dictos executores posse alteri committere vices suas, etiam quoad examen, prout videtur praxi receptum, non obstante clausula, *Super quo tuam conscientiam oneramus*, quia per eam non censetur electa industria personæ, nec prohibita subdelegatio, sed potiùs sonat in monitionem, & excitationem, ut tenet Abb. *in d. c. ult.* §. 1. *de offic. deleg. n.* 7. *& in c. cum in veteri, in princ. de electione*, & Felin. *d.* §. *n.* 2. Aug. *in auth. ad hæc. C. de judiciis*, qui dicit ita fuisse obtentum, Paul. de Castro *in d. l. à judice, n.* 8. Navar. in terminis, *consil.* 6. *de officio delegati*, Flores etiam in terminis *quæst.* 4. *à n.* 69. Marc. Ant. Genuen. *cap.* 83. *n.* 5. Grat. 157. *& in addit. ad eam*, *n.* 3. allegans Rotam coram Penna in Avel. Archipresbyt. 6. April. 1590. & coram Pamphilio in Legion. Sanct. Facundi 1591. Ugolin. *de offic. Episc. cap.* 4. §. 7. *n.* 2. *vers.* Maud. Rodr. *de la orden judicial. cap.* 2. *n.* 8. Graffiis *in dec.* 9. *aureis c. suum conscientiæ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 19. Qui tamen *ibi, & n.* 17. malè ait secus esse quando proprium nomen exprimitur, & Zechus *de republica Ecclesiastica cap.* 22. *de Judice delegato*, *sub n.* 9. *&* 4. *limitatione*, & Thom. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *disput.* 2. *n.* 43. etiam in terminis, qui tamen secus malè vult ubi ea verba diriguntur personæ nominatæ.

101 Et ita in terminis tenuit major * pars dominorum de Rota, ut *in decis.* 18 *de concessione præbendæ*, alias
102 * 43. *in novis*, & Rota *dec.* 63. *de concess. præbend. in antiq.* & in una Regien. Hospitalis 26. Maii 1680. coram D. Cantucio quæ est 2. *part. diversorum, dec.* 130. ubi *num.* 4. dicitur cum Abb. & Felin. *supr. & d. decis.* 18. Quod tunc * non potest fieri subdelegatio quando decisio negotii est commissa conscientiæ alicujus dicendo, conscientiæ tuæ committimus, seu decidas secundum conscientiam tuam, at secus quando est clausula super quo tuam conscientiam oneramus, quia tunc censetur adjecta in vim executionis, vel monitionis, &c.

Et censuit ita in terminis S. Congreg. * Concilii 103
his verbis, Episcopus cui commissum est examen per literas Apostolicas alicujus, qui Benefic. simplex obtinuit, poterit illud delegare, non obstante quod fuerit in literis ejus conscientia onerata. Piasec. *in praxi Episc. part.* 2. *c.* 4. *n.* 6.

Quod non solum procedit in Beneficiis * simpli- 104
cibus, sed etiam in parochialibus in quorum literis dicitur, ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus in diœcesana synodo deputatio, &c. faciendam, &c. Adhuc enim poterit Ordinarius, cui est commissa executio sub ista forma, committere, & subdelegare alteri examinationem, faciendam tamen cum examinatoribus synodalibus, &c. nam illa verba *per te &c.* non excludunt subdelegationem, sed ponuntur ad significandum examen faciendum esse non solùm per executorem, sed etiam cum examinatoribus synodalibus, &c. & est declaratio S. Congreg. Concilii, quæ sic ait 72.

Undè infertur ad dispensationes * matrimoniales 105
quæ committuntur Ordinariis cum clausula discretioni tuæ, de qua in his specialem in domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta mandamus quatenus deposita per te omni spe cujuscunque muneris aut præmii, etiam spontè oblati, à quo te omninò abstinere debere monemus, de præmissis te diligenter informes, & si per informationem repereris preces veritate niti, super quo tuam conscientiam oneramus, tunc dispenses, &c. Quod non obstante ista clausula poterit Ordinarius alteri informationem committere, ut fieri solet, & practicatur, & docet Thom. Sanchez *supra* dicens tamen quod non poterit committere ipsam dispensationem, ex Innocent. *in cap. fin. de officio deleg.* & ibi Abb. §. *fin. n.* 6. & Felin. 4. *limit.* Genuen. *dicto cap.* 85. *n.* 8. item Grat. *dict. add. decis.* 157. *num.* 6. *&* 7. cum Menoch. *consilio* 17. Undè etiam videbatur, executorem in forma dignum non posse committere collationem, ut tenet Piasec. *supra dicto num.* 8. ubi ait, quod si per literas in forma dignum committitur institutio, eadem non potest subdelegari, nisi quòd tunc posset committi actus aliquis causæ absque jurisdictione, ut capienda informatio de vita & moribus, vel post delatum testibus juramentum, & admissum, eorundem testium examinatio, Felin. *dicto cap. ultimo, n.* 8. Abb. *in c. cum Bertholdus de re judic.* Sed nihilominùs quicquid Piasec. velit, etiam collatio potest committi, ut *in dict. cap. is cui, & in dict. Clem. unica & dict. decis.* 18. *& aliis suprà allegatis*, & gloss. *in d. cap. is cui verb. provisio ait*, in eo casu provisionis beneficii certæ personæ faciendæ non habere locum *dict. ultimum, cap. de officio deleg.* nimirum quia non est commissio nudi ministerii, & etiam potest dictus executor committere non solùm testium examinationem, sed etiam juramentum, & actum jurisdictionis, cùm sit Papæ delegatus, quicquid dicat Piasec. nec contrarium dicit Abb. & Felin. per eum citati.

Nonò dubitatur, an dicti * executores sint meri, 106
an mixti? In quo dicendum est esse meros executores, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor. & ideò in eis non habet locum dispositio, *capite statutum, de rescript. in* 6. & possunt subdelegare simplici clerico in dignitate non constituto, quamvis de stilo Cancellariæ, executores non dentur nisi

iu

in dignitate constituti. Rota *decis.* 29. *de rescript. in novis*, *& dec.* 55. *de concess. præbend. in antiquis*, *&* 7. *de rescript. in antiquioribus*, nisi ex forma rescripti, seu mandati teneatur assumere partes judicis, ut quia adest clausula, *vocatis vocandis*, Rota *decis.*30. *de rescript. in novis*, Gomezius *in cap. statutum*, *de rescript. in* 6. *n.*75. 76. *&* 77. quicquid dicant Navar. *in cap. cum contingat*, *de rescript.* secunda causa nullitatis, & Flores, *quæst.* 4. *n.*2. 3. *&* 71.

107 Nec obstat quod habeant jurisdictionem, † & possint excommunicare, &c. quia ea principaliter est ad exequen. gratiam, & compellendum non parentes, non ad causam, cum non dentur principaliter ad cognoscendum, & judicandum inter partes, etiam quandoque secundario debeant assumere partes Judi-
108 cis. Rota *ibi.* Sicut etiam Judices compulsores † possunt esse in dignitate non constituti, quamvis ipsi citent testes, deferant juramenta super recognitione, compellant, & excommunicent, & faciant actus juridicos, Achil. *decis.* 54. Puteus 192. *lib.* 3. *additia. decis.*30. *de rescrip. in novis.* Mand. *de commis. commission* 16. *quæst.* 7.

Et idem est in judicibus remissoriæ, quamvis con-
109 tradicat † Severolus *de remissione*, *capite* 29. *nu.* 8. & in inhibitionibus, & in judicibus sequestratoribus, & liquidatoribus, & ita in Judices compulsores, sequestratores, liquidatores, & cætera, deputantur à Rota etiam in specie, & nominatim personæ in dignitate non constitutæ.

Si verò adest intrusus, vel comparet contradictor
110 legitimus, sunt mixti * executores, & debent assumere partes Judicis, ac judicialiter procedere, cum causæ cognitione, ac quicquid dicat Flores *dict. quæst. quarta*, *num.*35. *quadragesimo secundo*, *quadragesimo quarto*, *& quinquagesima nono*, *& quæst. duodecima*, *à num. nono*, *& decima septimo*, diffinitivè sententiare, juxta notata per Doct. communiter *in c. fin. de præsumpt.* ubi Butrius *num.*7. Abb. *ex nu.*11. *ad* 15. & Felin. *ex n.*16. 24. 27. 33. *&* 34. Berojus *consil* 3. *volum.*1. Flam. Paril. *lib.*11. *quæst.*10. *num.*15. 21. 33. *&* 34. Marc. Anton. Genuen. *dict. cap.* 83. *num.*4. *seu cap.* 85. *num.* 4. *& in annot. numero* 16. Mand. *de inhib. quæst.*46. Leo *in thes. for. Eccles. cap.*17. *à num.* 8. *&* 18. Sal. Tiber. *in praxi*, *lib.*3. *cap.*12. *aliàs* 7.

Rota in Pampilon. Beneficii de Allo de anno 1576. quæ habetur 2. *part. diversorum decision.* 35. & in Piscien. seu nullius Cap. de anno 1578. quæ habetur 1. *part. decis.*202. Præsertim stante dicta clau-
111 sula *vocatis vocandis.* † Cardin. *consil.* 63. *&* 64. Felin. *in cap. exhibitæ*, *nu.*4. *de judiciis*, *& in capit. de cætero*, *n.*10. *de re judicat. & in dict. capit. fin. nu.*23. Staph. 8. *forma mandati de provid. num.* 8. additio Rotæ *decis.* 12. *de officia deleg in novis*, *num.*2. Marchea *de commissio.* 2. *part. cap.* 3. *de commiss. appell. ex* 21. Gom. *in cap. statutum*, *de rescript. in* 6. *n* 77. *seu clausula*, *amota quolibet illicito detentore.* Felin. *dict. cap. de cætero*, *n.* 9.

112 Et sic secundum eos ibi illis datur † appellatio suspensiva, nam ab executore mixto rectè appellatur, gl. *in cap. pastoralis.* §. *quia vero ver. sed à mixto de offic. deleg.* Staphil. 9. *forma mandati de provid n.*3. Bellonus *consil.*30. Scaccia *de appel. quæst.*7. *limit.*11. *n.*11.

Rota in una Lucana infra add.9. *part. cap.* 4. *n.*18. & in una Faven. parochialis de anno 1592. coram
113 D. Pamphil. in qua domini dixerunt † Executorem literarum Apostolicarum, cum sit mixtus, debere assumere partes Judicis contra possessorem, ex Felin. & aliis *in d. c. fin.* Præsertim stante clausula, *vocatis vocandis*, & ab illo dari appellationem. Quia non debet, quis dimittere suam possessionem ad verbum, *executores*, & ejus potestatem solum esse contra resistentes de facto Reb. *in praxi in forma novæ provisionis*, *ver. contradictor.* & fuisset resolutum in aliis causis, & ideo omnia gesta per illum pendente termino ad appellandum, vel post appellationem, esse attentata, nec obstare quod provisus sit subrogatus, etiam quoad possessionem defuncti, quia cum non sit lis, non habet effectum subrogatio cum non sit justificata, Vitali *in Clem. I. de præb.* Mohed. *dec.* 160. præsertim contra habentem provisionem Apostolicam, ut fuit dictum *in causa Burgensi de Pancorvo*, *&c.*

Idem etiam fuit resolutum in una Tuden. † paro- 114
chialis S. Christinæ 9. Junii 1582. coram eodem D. Pamphilio, in qua domini dixerunt, quod est attentata possessio capta pendente termino ad appellandum, cum agitur de executione literarum, in forma dignum, Judex enim tanquam mixtus executor tenebatur assumere partes Judicis, & ab ejus sententia dabatur appellatio, Felin. post alios *in c. fin. de præsumption.* non obstante clausula *appellatione postposita*, & aliis de quibus in literis quæ habent solum locum contra resistentes de facto. Puteus *decis. lib.*3. Achilles *quarto de sententia excommunicat.* & fuit resolutum in dicta Piscien. seu nullius Capitul. coram Sanctissimo, & in alia Mediolan. parochialis 16. Martii 1588. coram Illustrissimo Plato.

Clausula enim † *contradictores appellatione postpo-* 115
sita compescendo; solum habet locum contra contradicentes de facto, non contra contradicentes de jure, id est per viam juris, seu juridice, gl. *verb. contradictores in c. pro illorum de præbend.* & ibi Abb. *n.* 9. Felin. *in cap. causam de rescript. ex n.*19. *& in cap. super eo*, *n.*5. *de officio deleg.* Staphil. *de literis gratiæ*, *titul. de vi & effect. clausularum*, *verb. signi. clausula includentes &c. ex nu.* 4 Rebuf. *in forma & declaratione novæ provisionis*, *ver. contradictores*, *& in concordatis in forma literarum executor. eodem verb. contradictores.* Lancellotus *de attentatis cap.*12. *limitatione* 8. *n.* 41. Navarr. *in d. c. cum contingat*, *septima causa nullitatis.* Flam. Paris. *lib.*8. *quæstione septima*, *n* 162. Sallust. Tiberius *in practica auditoris Cameræ lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 3. *&* 50. Man. Rodriguez *quæstion. regul.* t *ram. quæst.* 8. *articul.*12. & post hæc Gonzalez & *gloss.* 9. *in annotat. n.*242.

Et in una Tridentina 5. Julii 1593. coram * Do- 116
mino Seraphino fuit resolutum, Possessionem Alexandri esse manutenibilem, nisi obstet quod non fuit capta capitulariter, Cassador. *decis.* 8. *de causa poss.* verum iste defectus sanari posset probata consuetudine tradendi possessionem, etiam non capitulariter ut ex tribus instrumentis possessionum captarum in hac Ecclesia probari videtur, sed magis obstare Alexand. quod monitorium auditoris Cameræ, cujus vigore capta fuit possessio, erat cum clausula, *si quis*, & ideò resolvebatur in simplicem citationem ut notatur *in l. de pupilla*, *de novi operis nunciatione*, undè non potuit illius vigore capi possessio, imò in præjudicium ejus qui obtinuit tale monitorium Canonicatus effectus fuit litigiosus, ideò videtur possessio attentata, nec potest sustineri ex allegata confessione Pauli; cum fateatur factum, non autem legitimè factum, & hoc obest Alexand. ne manuteneatur, quamvis & extrema probaverit, & colloratum titulum, quem præstat gratia si neutri, cum conditio illa *si constiterit*, non sit de futuro, sed de præterito, ut fuit resolutum in causa Bononien. coram Domino Penna vigesimo secundo Junii 1592. possessionem quoque Pauli esse vitiosam, quia cum impetratio ipsius esset ob vicarios defectus nempè ætatis Alex. publicationis, oculi canonia, & malæ valoris fructuum expressiones non poterat executor non verificatis narratis, & non citato Alexandr. procedere ad immissionem, & ideò fuit conclusum esse apponendum sequestrum, & videndum de bono jure, & cætera.

Et eodem die 5. Julii 1563. coram eodem D. † Se- 117
raphino in una Aversana beneficii fuit resolutum

dandum mandatum de maoutenendo Joan. A. de cujus anteriori possessione constat, non obstantibus turbationibus Michaëlis, cujus possessio est attentata. Quia executor datus ad conferendum in forma juris per vacationem ob simoniam contradictum est mixtus, & tenebatur procedere cum causæ cognitione, præsertim stante clausula *vocato Joanne*, & à sententia ejus licuit appellare, & ideò immissio facta pendente tempore ad appellandum, est attentata, & Joannes qui non habuit se pro spoliato manutenendus, nec obstare quod à sententia lata in simonia non detur appellatio, quia à collatione datur. Præterea id procedit quandn simoniacus est notorius, vel confessus, vel si est occultus, simonia est in ordine, secus si est occultus, & est super beneficio, quia tunc datur appellatio, Anania *in capite si ait, circa finem, de simonia*, & ita procedit Felin. *ibi*, & Mar. Socin. *nu.* 298. *&c. quam decision. ponit* Farin. *decis.* 94. *lib.* 1.

118 Idem etiam fuit resolutum in causa * Urgellen. beneficii 17. Decemb. 1593. coram D. Orano, in qua domini dixerunt, [Quod est attentata collatio & immissio in possessionem beneficii facta ab executore literarum gratiæ pendente appellatione à sententia illius quæ declaraverat nullam provisionem adversarii qui erat in possessione, Gemin] *in capit. avaritia, num.* 7. *de electione lib.* 6. cum adductis per modernum *de attentatis, capit. in præfatione numero* 614. *& capite* 12. *limitatione* 49. & quod etiam est attentata possessio beneficii litigiosi capta, ex causa permutationis factæ lite pendente, ut per d. modernum *de attentatis*, 2. *parte cap.* 4. *in præfatio. num.* 449. Nam quamvis in permutatione fuerit facta mentio litis pendentiæ, non tamen facta fuit expressio status litis, juxta tradita per eundem, *num.* 645. neque vitiosi ingressus compermutantis in possessionem beneficii pendente appellatione, quod etiam tollit beneficium gratiosæ subrogationis in supplicatione pro permutatione concessum.

119 Et in una Aletien. attentatorum † 20. Decembr. 1593. coram D. Seraphino fuit resolutum, Gesta per Episcopum ad favorem Jacobi tam intra decem dies datos ad appellandum, quam post appellationem Alexand. esse attentata, cum enim esset deputatus executor in gratia Jacobi, ut citato Alexand. & verificata falsitate valoris per eum expressi conferret parochialem Jacobo, tenebatur tanquam mixtus assumere partes Judicis præsertim stante clausula, vocato Alexand. & amoto quolibet illicito detentore, & ideò ab ejus sententia licuit appellare, &c. & ideò Jacobus oon est manuteneodus, sed Alexander si de ejus possessione constat, alias possessio sequestranda, &c.

120 Et in una Cusentina parochialis 22. * Aprilis, 1594. coram Domino Pamphilio fuit resolutum. Quod manutenendus est quis in sua possessione non obstante quòd adversarius postea acceperit possessionem vigore literarum Apostolicarum, & authoritate commissarii, qui tamen parte non citata processit, & sic nulliter ad *capitulum licet Episcopus de præbend. in* 6. & consequenter non privavit eum possessione, & cum non se habuerit pro spoliato retinuit animo possessionem civilem, & consequenter danda est illi manutentio, non obstante quod illa possessio esset instrumentalis: quia cum non constet tunc alium possidere, sufficiens est ad istum effectum, & alios quoscumque, Caputaq. *dec.* 332. *p.* 4.

Fuit etiam resolutum in una Senen. beneficii 6.
121 Junii 1594. coram Domino Lita. † & in una Albiganen. Canonicatus 27. Junii 1564. coram Domino meo Corduba fuit resolutum, dandum esse mandatum de manutenendo Manfredo, de cujus anteriori possessione constat, & quod tempore motæ litis possidebat. §. *retinendæ de interdictis*, non obstare quod Joan. Baptista fuerit immissus in possessionem authoritate Judicis, quia id fuit factum possessore minimè citato, imò post interpositam appellationem, & sic tanquam attentata ei suffragari non debeat, ut alias fuit resolutum in Romana de Praxellis coram Domino Penna. & Romana Capellaniæ 17. hujus mensis coram Domino Lita, quod maximè procedit cum in rescripto adsit clausula vocato Manfredo & aliis, qua stante executor absque citatione procedere non potuit. Felinus *in capite de cætero, num.* 10. *de re judicata.* Rota *decisione secunda, numero* 12. *de officio deleg. in novis.*

Et in causa Toletana parochial. de Majarambroz
† 13. Januar. 1595. coram eodem D. Corduba fuit 122
dictum. Considerari dolum in resignatario, ex eo quod is habuerit possessionem beneficii ab executore literarum resignationis, pendente appellatione interposita per resignantem, &c.

Et in una Ferrarien. parochialis 1. Aprilis † 1596. 123
coram eodem Domino Corduba fuit resolutum Horatium non esse manutenendum in possessione dicta beneficii impetrati uti vacantis per assecutionem alterius, & juxta constitutionem Pii V. nam dato quod fuerit capta possessio cum fuerit instrumentalis Michaele Angelo existente in possessione non venit manuteneoda. Caputaquen. *decision.* 333. *parte* 2. constat etiam fuisse captam lite pendente, quod impedit manutentionem, nec relevat quod fuerit capta authoritate Judicis, & sic non requiratur ejectio. Angel. *in leg. qui universas.* §. *item de acquirend. possessio.* id enim habet locum quando Judex ritè, & rectè procedit, ut fuit sæpè resolutum, in præsenti autem Judex perperam se gessit, quia cum esset ordinarius, & datus executor ad providendum in forma dignum, cum clausula *vocatis vocandis*, & sic mixtus tenebatur assumere partes Judicis: ut fuit dictum in Piscien. seu nullius 21. Januarii 1578. coram Sanctissimo cum ergò processerit nulla prævia citatione, & sic nulliter, non privant Michaelem possessione, ut fuit resolutum in Mediolanen. parochialis 21. Novembris 1585. coram Domino Plato, neque est concedendum mandatum de immittendo, quia Horatius non justificavit suam gratiam, quæ etiam in judicio executivo, & parte non opponente est justificanda, Abb. *in capit. accedens, num.* 9. *versic. ratio hujus de accusatio.* Ægid. *decision.* 303. Paris. *consil.* 49. *numero* 31. *lib.* 4. prout Rota sæpè tenuit, & fuit resolutum in causa Salamantina pensionis de anno 1572. coram Domino Lancelloto, & in Cæsaraugustana, pensionis 20. Decembr. 1591. coram Domino Pamphilio, quoad solum sufficiens erat, ut Horatius non esset immittendus, nec maoutenendus ultra quod beneficium est unitum monasterio Sancti Georgii, tam ex antiquis Summorum Pontificum privilegiis, ubi id enuntiatur, quàm ex antiqua sententia, ad gloss. *verb. instrumentis in capite cum olim de censibus*, uodè cum non fuerit facta mentio regularitatis, impetratio Apostolica non valet, Calder. *consil. vigesimo nono de præbend.*

Et in una Dertosen. parochialis de Snrita † quarta 124
Mart. 1602. coram Domino Ludnvisio domini censuerunt, Concedendam esse manutentionem Gabrieli, cum reperiatur in possessione parochialis, de possessione enim ejus constat ex publico instrumento quod probat veram possessionem alio non existente in possessione, ut in pluribus causis fuit resolutum, imò constat de reali, & effectuali possessione tempore motæ litis ex ipsa serie facti, &c. nec potest P. allegare suam anteriorem possessionem & quod retinuerit animo civilem quæ in concursu naturalis est

manu

manutenibilis, quia illi obstat quod petit immissionem, quæ possidenti non competit §. *adipiscendæ, de interdictis*, qui enim petit immitti in possessionem fatetur se non possidere, imò si possideret civiliter ea amittit, ut fuit dictum in causa Bononien. de populis coram D. Mantica, 16. Mar. 1588. & gesta per subexecutores non privant sua possessione Gabriel ex quo nulliter processerunt Soc. *in c. quoniam §. si super, num.152. versi. secus autem in Judice, ut lite non contestata.* Sarnen. *de annali quæst.* 35. *num.* 3. Fuit dictum in una Spoletana domus 19. Decem. 1580. coram D. Seraphino & in una Mediolanen. bonorum coram D. Plato 1. Febr. 1591. & in una Cusentina parochialis coram D. Pamphilio, nulliter enim processit primus subexecutor, quia executivè contra Gabrielem pariter provisum Apostolicum, cum propter paritatem tit. procedendum esset via ordinaria, Put. *decis.* 313. *lib.* 1. Mohedan. 13. *ut lite pendente*, Caputaquen. *decis.* 239. *num.* 2. *parte* 1. & quia Gabriel. possessor debuit citari. *l. fi. si per vim, vel alio modo, capit. licet Episcopus de præbend. in sexto*, Gesta etiam per secundum subexecutorem sunt nulla, non solum propter defectum citationis & modum procedendi executivè ut dictum est de primo, sed etiam quia inchoato processu cum primo executore, non potuit secundus procedere, *cap. cum plures de offic. delegat. in sexto, &c.*

125 Et etiam ad propositum decisio Rotæ, † in una Majoricen. parochialis de Campaneto, 23. Jan. 1591. coram D. Bubalo, quæ sic ait, Fuit resolutum dandum esse mandatum de manutenendo in possessione parochialis de qua agitur Jacobo Torres, non autem Joan. Pellius quia constat de ejus anteriori possessione quæ fuit capta die decimo octavo August. 1588. vigore provisionis Apostolicæ, & possessio Joann. fuit capta die vigesimo nono & 30. Novembris anni sequentis. Et sic instrumentalis, quæ non est manutenibilis nisi possessore expulso, Rot. *decisione 27. de restitutione spoliatorum in novis.* Caputaquen. *decisione* 390. *lib* 1. debuit executor Jacobi possidente eo non citato dare possessionem Jo. *licet lib.* 2. *de præbend. in sexto.* Nam semper in traditione *possessionis oportet vocari* possessorem, cui potest competere jus in possessione, ut per Cardin. *consilio* 75. Felin. *cap. fin. num.*24. *de præsump* nec satisfecit Judex citando postea Jacobum, & juribus hinc indè discussis pronunciando ipsum à prætensa possessione amovendum & amotum esse, & Joann. in sua possessione debere remanere, quia juxta *d. consil.* Cardinalis debuit primus revocare traditionem possessionis factam Joan. & illam restituere Jacobo, & postea iterùm pronunciare ad favorem Joannis, & illi possessionem de novo tradere quæ in præsenti facta non fuerunt, ex quo redditur injusta declaratio Judicis, & possessio capta non considerabilis nisi expulso possessore, ut fuit resolutum coram illustrissimo Domino Lancelloto in illa Romana domus ad imaginem pontis; nec obstat, quod non fuerit in tempore appellatum ab ultimo decreto, quia non ex hoc redditur valida, & manutenibilis possessio capta possessore non citato, & illo non expulso, quia sententia notoriè injusta nunquam transit in judicatum, non obstat, quòd Joannes sit provisus Apostolicus, & quod ejus provisio sit anterior provisione Jacobi, quia hoc respicit petitorium, & quando possessio fuit injustè capta, licet possit aliquo modo constare de bono jure, non erit manutenibilis in possessione vitiosa sed in possessorio succumbet ut tradit Rebuffus *in praxi beneficio. de missione in possessionem nu.*37.

126 Est etiam alia decisio Rotæ † in una Abulen. & Zamoren. beneficiorum 17. Jun. 1594. coram Dom. Penna quæ sic ait, Dederat mandatum Andreas Arias ad resignan. liberè hæc beneficia in manibus fœlic. recor. Sixti V. ad favorem Petri de Gaona cui petenti executionem & beneficiorum possessionem vigore literarum in forma dignum expeditarum ab Ordinario Zamoren. cui literæ erant directæ, Andreas se opposuit resignationis nullitatem allegando, verum quoniam ad favorem Petri ordinarius pronunciaverat, & Andreas appellatione interposita causam in Rota commiserat, dubitavit utrum Andreas esset manutenendus in possessione beneficiorum? & sæpe causa proposita die 27. Maii, & 6. Jun. tunc enim propter dissidentes dominorum sententias, non potuit capi resolutio. Denique die Veneris 7. Junii, utraque parte accersita & informante causa tertiò proposita in eam sententiam itum est ut censuerint domini Andream manutenendum, distinguebant enim duplicem resignationem, unam simplicem & puram, per quam beneficium purè, & simpliciter renunciatur in manibus superioris, Puteus *decisione* 158. *num.* 4. *lib* 3. Covar. *pract. quæstio. cap.*36. *num.* 9. & alteram conditionalem, ut cum resignatur in favorem certæ personæ, aut cum ex voluntate Rom. Pontific. in cujus manibus tantum fieri potest, vel ex permissione recipit aliquam conditionem vel modum. Paris. *cons.* 5. *l.* 4. Joan. Paul. *decisio.*102. incip. *Conchen. beneficii.* Dicebant præterea inter utramque resignationem latum esse discrimen. Nam in simplici renunciatione resignans omne jus, & possessio. quæ habebat in beneficio amitti; ita ut remaneat sine tit. etiam colorato, ac propterea possit beneficium tanquam vacans liberè conferri aut impetrari. Butrius. Abb. Imola & cæteri communiter *in cap. sollicitè, & in cap. accepta de restitutione spoliatorum*, Cassador. *decisione* 4. *eodem titulo*, Puteus *d. decision* 185. *l* 5 Achilles *decis. decima, num.* 4. *de restitutione spoliatorum*, Rota *decis. prima, de renunciatione in novis, numero octavo, & decisio. secunda eodem in antiq. nu.* 4. Mohedan. *decision.* 2. Sed in resignat. conditionali, aut facta ad favorem certæ personæ secus esse, hac enim jus & possessio, remanent in pendenti penes ipsum resignantem, donec conditiones purificentur Achilles *d. decisione* 10. *num.*1. & 4. Puteus *dict. decis.* 158. *num* 3. Rota *dec* 44. *num.* 1. *de rerum permutatione in antiq.* Jas *conf* 86. *l.*3. *n* 42. Paris. *d. consil.* 5. Mohed. *decis.* 183. Guidobonus *decis.*59 Rota *decis.*318 & 312. Caputaquen. *decis.*2. *l.*1. *in manuscript.* Pontanus *de spolio, l.*3. *num.*72. Licet enim nonnulli ex istis loquantur, quando agitur contra tertium, nihilominùs idem dixerunt domini locum habere in resignante, agente contra resignatarium, quia in resignatione conditionali, seu facta ad favorem certæ personæ donec perfecta fuerit, & plenè jus quæsitum resignatario, penes resignantem remanent aliquæ reliquiæ juris & possessionis, Puteus *in epitome decision.*14. *de restitution. spoliatorum*, & alii quos refert & sequitur Pontanus *dict. tract. l.*1. *n.*126. *vers. sed non idem*, undè cum in proposita facti specie, Andreas renuntiasset ad favorem certæ personæ, videlicet Petri de Goana, & antequam ille adeptam pacificam possessionem, & legitimam acquisitionem perfectum & completum jus acquisivisset in Beneficiis, Andreas penes quem remanserat jus & possessio, se opposuerit, manutenendus erit, non obstante, decreto Episcopi literarum Apostolicarum executoris, quia ab illo in tempore fuit appellatum, Fel. *in capit. fin. n.* 24. *de præsumpt.* Zabarella *consil.* 63. & 75. *num* 1. ex quo etiam cessabat alia objectio opposita per informantes Petro de illius possessione capta authoritate Episcopi Judicis executoris deputati in literis Apostolicis: nam cùm à prædicto decreto datur appellatio. Felin. *in dicta capit. fin. numero vigesimo quarto* Zabarella *dict. consil.* 75. *num. undecimo.*

nisi contra eum sit facta impetratio beneficii certu modo ob aliquem defectum suæ provisionis, quo casu ponitur illa clausula, nam tunc videtur debere citari, etiamsi non possideat, maximè quando collatio etiam committitur executori, nam cùm impetratio fiat directè contra eum, videtur pars formalis, & facit *decis.* Alexien. attentatorum. supra relata, *nu.* 119.

143 Si tamen comparet legitimus contradictor † pro suo interesse & præjudicio de quo tamen si negetur debebit in continenti summariè docere juxta notata per Doct. *in c. veniens* 2. *de testibus.* Menoch. *de arbitr. lib* 2. *casu* 18. & Covarr. *pract. c.* 16. *n.* 1. debet eum audire & assumere partes Judicis, ut per citatos, *supra nu.* 110. maximè Felin. *in d. cap. fin. n.* 27.

144 † Etiam si compareat post datum decretum, seu mandatum possessionis, dummodò realiter non sit capta, nam dum non est capta, res videtur integra, cùm non præcesserit sententia in contradictorio judicio.

145 Sed post captam realiter * possessionem contradictor comparens deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere, ad audiendum enim hujusmodi contradictorem, jam expiravit executoris potestas cùm sit nova actio, & novum judicium, quicquid sit quoad defendendum inductum, de quo *dubio seq.*

146 Decimò dubitatur, † quamdiu duret potestas dictorum executorum, quibus mandatur ut provisum in possessionem Beneficii inducant, & defendant inductum, &c. facientes eum ad Beneficium admitti sibique de fructibus integrè responderi, &c. de qua clausula vide Rebuff. *in praxi in forma novæ provisionis verb. & defendant inductum.* & in concordatis in forma mandati, verb. defendentes, & in rep. c 2. de concessione præbend. 29. 30. 31. clausulis mandatorum.

147 In quo dicendum videtur, quod quamdiù † non est facta executio durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem, cùm sit accessoria ad gratiam; *arg. capit. si super gratia, de offic. deleg. in* 6. & quod infra dicitur, *n.* 313.

148 Non obstat text. *in c. quærenti de offic. delegat.* † ubi delegatus Papæ non potest exequi suam sententiam, nisi usque ad annum, quia loquitur de delegato ad causam principaliter, & diversa est ratio in executore gratiæ cujus potestas tanquam accessoria debet durare sicut ipsa gratia ad *reg. accessorium, in* 6. & sic videtur accipiendus Innoc. *in c. illor. num.* 3. *de præb.* & ibi Abb. *n.* 10.

149 Data verò possessione non est finitum † ejus officium, donec habeat fructus. Cardin. *in Clem. si plures, nu.* 2. *de præb.* & Flores, *qu.* 4. *nu.* 60. nam alias gratia non est plenè executa, maximè cùm in d. clausula expresse habeatur, quod faciant de fructibus res-
150 ponderi. Quamvis si negentur fructus non † ratione tit. vel gratiæ, quæ impugnentur, sed ex alio capite & ratione: ut quia prædia ex quibus proveniunt dicuntur non spectare ad beneficium, seu aliquæ decimæ dicuntur ad illud non pertinere, executor non se intromittet, quia est q. omninò separata ab executione, Cardin. *dicto num.* 2. & ibi Bonif. *n.* 63.

151 Difficultas est, quando provisus semel † fuit inductus in possessionem plenè, quanto tempore duret potestas executoris & effectus illius clausulæ ad illum defendendum si in possessione turbetur.

152 In qua communis opinio est secundum † Fel. *in d. cap. quærenti, ad fin.* quod illa potestas durat usque ad annum à die possessionis, per illum text. quod etiam tenet Card. *dicto num.* 2. & sequuntur Menoch. *de retin. remed.* 1. *num.* 90. & Flores *supr.* & videtur etiam tenere Bonif. *dict. num.* 63. & Puteus. *dec.* 334. *n.* 5. *lib.* 1. & *dec.* 18. *lib.* 2.

153 Alii dixerunt quod † durat ad instar potestatis conservatoris de qua *in cap. fin. de offi. deleg. in* 6. ut refert Abb. *in d. c. pro illor. de præb.* 11. & sic quod non claudatur anno.

At Joan. Andr. *in dict. cap. pro illorum*, dicit, † 154
quod audivit curiam tenere, quod si aliquandiù inductus in possessionem pacificè possedit, expirat ejus potestas, quod satis placet Abb. ibi, & Staphil. *de literis gratiæ tit. de vi & effectu clausul.* §. *significatio clausulæ inducentes, nu.* 3. ne præjudicetur potestati Ordinariæ *arg. ad hæc de rescr. cap. pervenit.* 11 *q.* 1. & tenere videtur Innoc. *supr.* & Flores maximè stante Concil. Trid. *sess.* 24. *cap* 20. *n.* 62. 63. & 64. &
facit pro hac sententia text. † *in cap. in literis, de offi-* 155
cio deleg. Nec obstat text. *in d. cap. quærenti*, quia procedit quando nunquam fuit facta executio, si enim delegatus executus est sententiam suam & aliquandiu illud pacificè possedit, expirat etiam intra annum potestas delegati quia annus non datur, nisi pro executione facienda, quantumvis in continenti ille molestatur, potest delegatus exercere officium suum, quia non potest dici facta executio, ex quo in continenti est facta turbatio, ita Jo. And. & Abb. *nu.* 6. & Felin. *num.* 20 *versic.* 2. *in d. c. quærenti*, item Abb. *in d. c. pro illor. nu.* 10. contra gl. *vers. ad integr. in d. c. quærenti*. & ibi Card. & *in d. cap. illorum*, & *in d. Cl. si plures*, *n.* 3.

---

§. II.

Quid debeant verificare dicti executores.

SUMMARIA.

156 *Quid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum.* & n. seq.

Et quoad executores literarum in forma gratiosa? Resolvitur non teneri aliquid verificare pro executione facienda, nisi alius sit in possessione beneficii, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim executor debet assumere partes Judicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata in ea maximè parte opponente, etiam si esset procedendum executivè, &c.

161 *Impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia quæ moverunt Papam ad conceden. vel ad facilius conceden. etiamsi non negentur & parte non opponente*, & n. seq.

162 *Impetrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, quia impetrans alias esset inhabilis, vel quia sunt fundamentum gratiæ, vel quia gratia fuit facta sub conditione, & ea quorum expressio movit ad conceden. vel ad facilius concedendum; parte verò opponente tenetur verificare omnia narrata, etiam valorem beneficii, & obtentorum, narratum, & qualitatem beneficii narratam, &c. Et ita videntur intelligendæ quædam decisiones Rotæ.* & n. seq.

165 *Ubi narratur valor beneficiorum distinctè, & separatim debet ita probari, & non in confuso, seu omnium simul.*

166 *In verificatione valoris obtentorum, qualis probatio etiam minor semiplena sufficit.* & n. seq.

168 *Et canonicatus, & dignitas, non habentes fructus in absentia, possunt simul, seu cum alio poni in* 24. *licet aliàs solus soleat poni in* 24.

169 *Impetrans tenetur verificare ætatem expressam.*

170 *Etiamsi solum instet pro absolutoria, quando adversarius qui venit ex alio tit. illum alias justificavit.*

171 *Nisi secundus impetrans impetravit certo modo quia primus non expresserat veram ætatem, seu defectum ætatis legitimæ, nam tunc certo modo impetrans teneretur id probare plenè* & n. seq.

173 Improbatur consil. Menoch. dicentis, non esse surreptitiam gratiam, in qua impetrans expressit, se tunc esse in 13. ætatis anno cum solum esset in 12. quod non videtur verum, maximè, si illi deessent ultra sex menses, imò ætas absolutè narrata debet omninò verificari, & n. seq.

175 Cui incumbat onus probandi ætatem, (& idem est de legisimitate) quandò de illa non est facta mentio in gratia.

176 Resolvitur quod si quis petit sententiam canonicatoriam, seu adjudicatoriam beneficii, & ex adverso negatur eum habere ætatem legitimam, ei incumbit onus probandi ætatem si vero ex adverso non negatur non tenebitur eam probare, &c. Et quando negatur sufficiat ad eam probandam semiplena probatio, quæ sufficit ad probandas habilitates, etiam narratas, & ubi Papa dicis impetrantem ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, ex eo probatur ejus habilitates ad beneficium requisitæ, &c. Et idem tit. ordinarii. Si verò quis instat pro absolutoria indistincte non tenetur probare ætatem non expressam, &c. & n. seq.

186 Quomodò probetur ætas remissivè.

187 Et ponuntur decisio. Rotæ circa id & n. seq.

189 In gratiosis omnia narrata sunt verificanda, & n. seq.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

191 Quamvis in rescriptis ad lites ex pluribus narratis satis sit unum verificare, quod sufficeret ad movendum Principem, & n. seq.

194 Quod etiam procedit in materiis componendis, pro quibus solvitur compositio quantumvis magna, quia nihilominùs remanent gratiosæ, &c.

195 Coadjutoriam impetranti narranti ætatem, & alia impedimenta coadjuti, non sufficit probare impedimentum ætatis tantum ex Rota.

196 Improbatur consilium Navarri, quod dispensatione, seu privilegio concesso ob plures causas, etiam copulat vè narratas quæ omnes non sunt de jure necessariæ, satis est ut una verificetur sufficiens.

197 Quælibet expressio falsa vitiat gratiam, etiam quod alias esset Princeps concessurus.

198 Saltem quando esset talis, quæ inducere, aut movere potuisset ad citiùs, seu faciliùs concedendum &c. & n. seq.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

200 Surreptio vitiat gratiam, nedum quando fuit causa inductiva, & finalis gratiæ sed etiamsi fuit causa impulsiva, ut quia Princeps alias concessisset, sed non ita faciliter.

201 Non solum in beneficialibus, sed etiam in cæteris omnibus gratiis contra aliquos.

202 Capit. super literis, de rescript. in 2. casu loquitur in rescriptis ad lites, nec habet locum in gratiosis.

203 Improbatur consilium Rebuff. 11. valere dispensationem, ubi impetrans expressit, se utriusque juris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero.

204 Et dec. Cassad. 7. de concess. præb.

205 Sufficiet impetrantem verificare de facto Doctoratum narratum.

206 Nam regulariter sufficit per narrativam verificari de facto, & non de jure.

207 Saltem ubi non agitur de perpetuo præjudicio. & n. seq.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

209 Qualitas narrata tendens in præjudicium alicujus, etiam quod faciliùs non inducat ad concedendum verificanda est.

210 Gratia si neutri, de qua agunt relati, & n. seq.

212 Quamvis sit conditionalis, & habeat duplicem conditionem, quod beneficium vacet & neutri jus competat, & impetrans debeat eam justificare, & verificare, utramque conditionem, sicut etiam est justificanda quoad litem narratam quam gratiæ supponit, & n. seq.

214 Ubi ponuntur resolutiones Rotæ, tamen quoad non jus alterius satis dicitur justificata ex eo, quod de tali jure in actis non constat, & n. seq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

216 Decisio Rotæ.

219 Quod non procedit quando adversarius nititur provisione Ordinarii, quæ non est justificanda, cum Ordinarius provideat Motu proprio, & Ecclesiæ, non personæ, & sic negativa non juris, non justificatur ex inspectione actorum & consequenter, impetrans gratiam, si neutri debet aliundè probare, quod illi jus non competat, &c. & n. seq.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

221 Habens gratiam ab Ordinario, non tenetur eam justificare, quia ordinarius providet Motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, & n. seq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

224 Qualis probatio requiratur pro justificatione gratiæ, & verificatione narratorum, an plena & concludens, an semiplena sufficiat.

Resolvitur quòd narrativa super qua principaliter fundatur gratia est plenè probanda, ut narrativa reservationis, devolutionis, non expressionis veri valoris, Pro verificatione verò narrativæ quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiva, seu impulsiva, & pars illius sufficit semiplena probatio, ut in narrativa valoris Doctoratus vel alterius qualitatis, & adducuntur resolutiones & decis. Rotæ, & doctrina Gonzales, & n. seq.

231 Executor literarum forma dignum, seu commissaria tam primus quam secundus non tenetur justificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari, nempè idoneitatem impetrantis, & cum gratiæ est per resignationem in sacris constituti, quod aliundè habeat, undè commodè vivere possit.

232 Quamvis communiter soleat fieri informatio super verificatione omnium narratorum.

233 Idoneus in proposito quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas.

234 Resolvitur consistere in legitimis natalibus, ordine, ætate, moribus, & scientia, &c.

Ponuntur declarationes Sacræ Congr.

235 Quomodò dictus executor debeat dictam idoneitatem, verificare.

Resolvitur idoneitatem quoad literaturam verificandam esse per examen personæ, quoad alias verò qualitates, & quod aliundè vivere possit resignans per testes, seu alias probationes.

236 Ad parochiales in forma dignum, examinatores debent facere relationem & approbationem, non solum quoad literaturam, sed etiam quoad clericatum, legitimitatem, ætatem, & mores, &c. & n. seq.

Et ponuntur declarat. S. Cong.

239 Institutio parochialis facta ab ordinario præsentato à patrono facta solum relatione ab examinatoribus quoad scientiam, & non quoad mores, &c. Est nulla ex Rota, quamvis alias aliud dixisset, & n. seq.

242 In idoneitate probanda non requiritur citatio alicujus aut vocatio partis, etiamsi adesset intrusus, vel contradictor, & n. seq.

244 Nec est necessarium super idoneitate testes in forma recipere, sed sufficeret executorem extrajudicialiter se informare.

245 Nec verbum si constiterit, includit citationem partis, & quando committitur executio de re vacante, & licet eam includat, si de re vacante committitur, & sic cum adest intrusus, tamen intelligendum est respectu actuum judicialium, & quæ

sunt

procedit, quando conceditur gratia per Sanctissimum de parochiali in forma commissaria, & adest certus possessor.

Est etiam decisio Rotæ in causa Bracharen. Beneficii quinto Decembris 1501. coram eodem Domi-
131 no meo Corduba, * quæ ita inquit. Fuit resolutum una parte informante censuras scilicet ab officiali Bracharen. tanquam executore Apostolico fulminatas fuisse nullas, & attentatas, nam à sententia illius dabatur appellatio cum ageretur contra possessorem & de eum removendo, quo casu executor debet assumere partes Judicis, & dicitur mixtus, ac appellatione pendente non potuit censuras fulminare, *cap. per tuas, capit. soles de sententia excommun. in 6.* Rota *dec* 20. *de appellat. in novis*, & veniunt revocandæ, Paleotus *dec.* 44. Modernus *de attentatis.* 2. *partc. cap.* 12. *ampliatione* 8. Achilles *decis.* 4. *nu.*10. *cum sequentibus de sententia excommun.* Anchar. *in capit. liber notab.* 1. *de sententia excommunic. in* 6. & hoc multum justificabatur stante gravamine cùm sententia fuerit revocata. Primò ab auditore legatariæ, & deindè à Vicario Ulisbonen. & cum causa hodiè pendeat in Rota coram me, fuit per dominos decretum mandatum de manutenendo ad favorem Francisc. appellantis, & informantis.

132 Tandem est alia decisio Rotæ in causa † Tirasonen. eleemosynariæ 28. Januar. 1602. coram Dom. Lancelloto, quæ sic ait, Domini dixerunt sententiam Ordinarii esse revocandam, tanquam latam absque verificatione omnium in gratia Inici narratorum ut fuit dictum in una Calagurritana Prioratus. 26. Mai 1578. coram Blancheto, & in una Ovilen. beneficii de Albis 8. Aprilis 1598. coram me maximè cum Petrus comparuerit, & dederit de subreptione & obreptione literarum Apostolicarum, & petierit admitti articulos ad id justificandum, ut fuit resolutum in causa Salamantina pensionis, 18. Aprilis 1578. coram Cardinal. Lancelloto. Neque obstare, quod Ordinarius esset merus executor, quia cùm præcesserit vigore gratiæ, in forma dignum, non erat merus, sed mixtus, stante præsertim clausula amoto illicito detentore, & quod ei demandabatur causæ cognitio super jure patronatus, super devolutione & super jure alteri quæsito, ac ideò tenebatur assumere partes Judicis, & procedere cum causæ cognitione, citato Petro, *c. licet Episcopus* ubi gloss. *verbo vocato, de præben. in* 6. Fel. *in cap. fin. nu.* 25. *de præsumpt.* Ferret. *cons.* 4. *& nu* 4. *& cons.*10. *nu.*10. *volum.* 1. & fuit pluries resolutum: neque etiam obstare quod possessio esset vacua, nec ostenderetur titulus Apostolicus, quia cùm in gratia adest clausula, *dummodo non sit alteri jus quæsitum* sufficit quod Petrus ostenderet se præsentatum, ut diceretur legitimus contradictor, cùm Papa non præsumatur voluisse præjudicare, & derogare præsentationi ad *decisionem* Rotæ 17. *de præbend. in novis*, nec dicatur præsentationem non tribuere jus tanquam factam coram Vicario foraneo, quia cùm sit actui jurisdictionis potuit fieri coram illo Vicario qui jurisdictionem habebat, non probatur quod esset Vicarius constitutus in loco Calatayud pro exercenda ibi jurisdictione, ubi facere poterat ea omnia quæ posset Vicarius generalis totius Diœcesis, neque prætextu gratiosæ subrogationis posset Inicus excusari à justificatione, quia omisso quod beneficium non erat litigiosum quo casu subrogatio habeat vim collationis, & opus est justificare omnia juxta decisiones factas in illa Burgen. de Pancorvo. coram Gypsio non fuit processum in vim subrogationis, sed vigore mandati de providendo, & de subrogando, quæ longè distant à gratiosa subrogatione. Idem fuit novissimè resolutum in causa Aquilana beneficiorum 26. Jun. & in Brachar. beneficii 3. Julii 1606. coram Domino Manzanedo, & in Britontina capellaniæ 10. Novembr. 1608. coram Dom. Penna fuit resolutum. R. ex liter.

Undè quod tradit Flam. Parisius *de resignatione* † 133
Benefic. lib. 10. *quæst.*6. *à nu.* 63. resignantem reservata pensione non posse impedire resignatarium, ne capiat possessionem beneficii resignati, & possessionem captam per dictum resignatarium, pendente appellatione interposita à dicto resignante, non esse attentatam, quia à mero executore literarum Apostolicarum non datur appellatio *cap. novit.* ubi Doctor. *de appellat.* & ita fuisse dictum Rota in una Hipporegien. præpositurae coram D. Bubalo 11. Decemb. 1587. & 1. Februar. 1588. accipiendum erit quando resignans impedit de facto resignatarium, & sine causa ne capiat possessionem, & in appellatione interposita à resignante qui nunquam comparuit coram executore ad dicendum contra resignationem, & sic executor non debuit assumere partes Judicis, nec debuit eum citare ex quo consensit resignationi & spontè, ac facto suo abdicavit se beneficio, facit *decisio* 636. *nu.* 4. *part.* 1. *diversorum*:
Aut quando comparuit † resignans coram executore 134
opponendo exceptionem frivolam quam executor repellere debebat, & sic appellatio ab ejus rejectione interposita fuit merè calumniosa, ut in dict. Hipporegien. præpositurae quam allegat Flam. Par. in qua d. die 11 Dec. 1587. coram Domino Bubalo fuit resolu-
tum, † Dandum esse mandatum de manutenendo 135
Franc. resignatario, non autem Scaliæ resignanti, nam cùm ipse eam resignaverit in manibus Papæ ad favorem Francisc. qui de ea provisus est, abdicavit à se omne jus tam respectu tit. quam possessionis, Cassador. *decisio* 4. *de restitutione spoliatorum*, *n* 3. & cùm Franciscus vigore literarum suæ provisionis, in forma dignum, fuerit ab earum executore examinatus & sibi idoneo repertu collata præpositura authoritate Apostolica cum mandato de immittendo in possessionem, cujus vigore fuit actualiter immissus, fuit sibi quæsita naturalis, & civilis possessio, &c. nec refragatur quod possessio fuerit capta pendente appellatione interposita per Scaliam, cui à mero executore literarum Apostolicarum non datur appellatio *cap. novit*, ubi Doctores *de appellat. cum similibus*, propterea appellatio fuit merè calumniosa, quia fuit interposita à rejectione exceptionis frivolæ quam executor repellere debebat, ad tradita per Anch. *consil.*224. *n.* 2. Berojum
*consil.*14. *n.*9. *lib.*1. Et d. die † 1. Februarii 1588. 136
coram eodem Domino Bubalo domini steterunt in decisis. Nec obstare appellationem per Scaliam interpositam ab executore, & quod resignatio est conditionalis, quia purificata conditione per reservationem pensionis validè reservatæ potuit procedere ad executionem tanquam merus executor. Abb. *in cap. fin. col.*7. Imol. *n.*9. *de præsumpt.* & consequenter ab executore non datur appellatio, *ut in decis.* Quæ decisiones sunt in novis. Farin. 155. & 156. & confirmantur aliis duabus decisionibus ejusdem causæ ibi positis 157. & 158.

Et ita in illa Agrigentina Beneficii supr. adducta.
*nu.*140. † fuit responsum ad justam dec. quod loqui- 137
tur de mero executore, & ubi contradictio erat merè calumniosa, & frivola.

Undè etiam convincitur quod ait Flores † *d. q.* 4. 138
num. 29. non debere audiri resignantem comparentem coram executore, & contra resignantem comparentem coram executore, & contra resignationem opponentem, &c.

Advertendum est † tamen quod in una Colu- 139
tien. Canonicatus 4. Febr. 1589. proponente Domino Carreto in signatura justitiæ, domini dixerunt pro majori p. Quod habens titulum coloratum

fiunt in forma judicii, qualis non est examinatio, &c. & n. seq.

247 *Adducitur resolutio Rotæ.*

248 *Delegatus cui Papa committit, ut se diligenter informet de utilitate Ecclesiæ, & si repererit evidentem utilitatem cedere alienationem confirmet, &c. Satis est si adhibeat cognitionem extrajudicialem, absque citatione, & pro eo præsumitur.*

249 *In dispensationibus quæ committuntur Ordinariis cum clausula quod diligenter se informent, &c. non est necessarium testes in forma recipere, sed sufficiet extrajudicialiter se informare.*

250 *Et quædam declaratio Sanct. Congr. quæ ait requiri citationem, intelligitur quando est adversarius.*

251 *Si per testes præsentatos probaretur idoneitas impetrantis seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret non liceret exequi commissionem, &c.*

252 *Et semper expediret, quod in hujusmodi verificationibus examinarentur ex officio aliqui testes, qui rem melius scire possent, &c.*

253 *An si semel examinatus, non reperiatur idoneus possit iterum examinari: & illi tunc reperto idoneo Beneficium conferri?* & n. seq.

257 *Resolvitur negativè maxime in parochialibus: nam in aliis Beneficiis probabile videtur posse, quamvis quoad congruam resignantis sufficiat quandocunque de illa constare, quandiu res est integra, &c. Cavendum tamen erit, in resignatione ne incidant in constitutionem Gregorii XIII. de publicandis, &c.*

258 *An si impetrans sit ceverà idoneus, non tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio?*

Resolvitur quod non, nam est conditio non existentiæ, sed cognitionis.

259 *An si impetrans sit idoneus, & per executionem sciatur, possit ad executionem procedere absque alia verificatione, seu informatione.*

Resolvitur quod non, alias provisio erit nulla propter defectum formæ; & conditionis de limitato modo scientiæ, quam importam illa verba si repereris idoneum, sicut clausula est ita, & n. seq.

264 *Quod procedit etiamsi de idoneitate notariè constet nam quando examinatio est de forma, prætermitti non potest quantumcumque examinandus sit notus, præsertim in parochialibus in forma dignum contra aliquot,* & n. seq.

269 *Si executor cui committitur collatio Benefic. simplicis in forma dignum committit examen alicui, qui dat illi schedulam approbationis absque examine, quia est sibi nota sufficientia, an censeatur servata forma examinis, & valeat collatio,* & n. seq.

Resolvitur quod sic, licet tutiùs sit, quod fiat examen aliquod pro forma.

270 *An si dictus executor fecerit examinationem, & putans ipsum idoneum, eum non esset, contulit Beneficium, collatio valeat?*

Resolvitur quod sic, quod tamen secus esset in dispensationibus commissis Ordinario, & quoad congruum resignantis, & n. seq.

274 *Si per examinationem factam, seu alias executor intelligeret, intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominus conferret, collatio non valeret.*

275 *In parochialibus debet executor impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores illum approbant quamvis ipse eum non putet idoneum.*

276 *An sit necessarium constare, quod resignans tempore resignationis, & data aliunde habeat congruam, an vero sufficiat quod eam habeat tempore executionis gratiæ* & n. seq.

280 *Resolvitur satis esse quod de ea constet tempore executionis, cum verba, si tibi constiterit, sint futuri temporis, & qualitas adjuncta verbo debeat intelligi juxta tempus, verbi, & sic limitatur reg quod surreptio consideratur respectu datæ. & adducitur dec. Rotæ, & si tempore executionis resignans esset mortuus, non esset opus ejus congruam verificare.*

Ubi ponitur declaratio S. Cong.

281 *Si executor quia sibi non constitit de congrua, pronunciavit non esse locum executioni literarum, non erit locus appellationi, nec sufficiet in gradu appellationis constare.*

282 *Cum resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula, seu narrativa de congrua, debet esse vera tempore datæ, ex d. reg.*

283 *In dispensationibus matrimonialibus quæ committuntur Ordinariis sufficit narrata esse vera & verificari tempore executionis commissionis, licet tempore datæ non essent vera contra aliquos, quamvis secus sit in dispensatione in forma gratiosa,* & n. seq.

287 *In dispensationibus cum copula, in quibus impetrantes narrant copulam præcessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur ipsa diffamata remaneret, &c. Si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuissent, vel alias infamiam procurassent, dispensatio non valeret, & sic procedit sententia aliquorum,* & n. seq.

289 *Non sufficit causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis factæ Papæ, si tempore executionis deficiat, etiamsi non sit vera quamvis dispensatio facta, & maximè sortita effectum non vitietur, etiamsi postea causa deficiat, &c.* & n. seq.

291 *Dispensatio ob paupertatem, seu dotem, minus competentem, non vitiatur, si post quam Ordinarius dispensavit mulier facta esset dives, etiamsi nondum matrimonium esset contractum.*

292 *Etiamsi tempore dispensationis haberet spem quasi certam successionis, vel applicationis bonorum, si non est legitimæ necessario sibi debitæ.*

293 *Narrativa & clausula quod resignans habet aliundè, una cum pensione sibi reservata undè vivere possit verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat unde vivere possit, licet non verificetur, quod habet etiam aliundè.*

294 *Et quamvis in literis dicatur dummodò aliunde habeat undè vivere possit, non excluditur, quin pensio sit incongrua computanda.*

295 *Admonetur lector quod in hac materia de executione & verificatione literarum caveat à Flores Mena.*

UNdecimò dubitatur, † quid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum 156
in forma gratiosa, dicendum est non teneri † aliquid 157
verificare pro executione facienda, nam ad capiendam possessionem probatio nequaquam requiritur, Flami. Paris. *de resignatione benefic. lib.10. q.3. nu.53.* qui ait esse communem, & receptam doctorum sententiam in stylo observatam, namque videmus resignatarios capere possessionem beneficii resignati in curia, vel extra, absque verificatione narratorum.

Quamvis contrarium † velit Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb. executor Apostolicus*, §. 2. dicens executorem teneri se informare de omnibus expressis in literis: & ex officio debere facere, quod impetrans probet narrata coram eo, sicut practicatur in dispensationibus matrimonialibus. Sed iste author omnia confundit, in dispensationibus enim est diversa ratio, nam ponitur in eis ista conditio & forma, ut de veritate precum se informet, &c. ut in clausula supra posita, *nu.105.* quod executori literarum beneficialium in forma gratiosa non injungitur. 158

Id

159 Id tamen procedit, nisi, † alius sit in possessione beneficii, quam debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim ut dictum est *dubio.* 9. executor tenetur assumere partes Judicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata, cum tamen parte opponente, quia sunt pars illius, & subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur, cap.* 2. *de rescript.* exceptis iis quæ jure præsumuntur. Joan. Andr. & alii *in cap.* 1. *de litis contestat. in* 6. Imola *in c. super literis n.*19. *de rescript.* Abb. *in c. constitutus, nu.* 4. & Fel. *n.*1. *eod. tit. & in c. fin. de præsum.* Mill. *in rep. verb. gratia si dicitur* Aymon. *consil.* 104. *nu.* 2. Rebuff. *ad leges Gallicas* 2. *tot. tit. de rescript. in præfat. num.* 56. Mandos. *de ætate minori, qu.*28. *n* 2. Navarr. *in c. si quando, de rescript. excep.*8. *n.* 4. Mascard. *de probat. concl.*1128. alias 1123. *&* 1226. Flam. Paris. *de resignatione, l.*10. *q.*2. *ex n.*1. & particulariter *n.* 50. Zech. *de benefic. & pension. c.* 9. *nu.*3. *versic. provisus quoque & c.*13. *nu.* 4. *versic. resignatarius præterea,* Puteus *decis.* 300. *num.*2. *l.*2. Caputaquen.39. *p.* 2. Cæsar de Grassis *dec.* 48. 58. *&* 66. & Rota *decis.*412. *&* 534. *in princip.*1. *diversorum.* Etiamsi esset procedendum executivè, Cæsar de Grassis *dict. decis.* 58. *num.* 4. *& decis. Rotæ* 356. *noviss. Farin.* ut dictum est *supr.* 1. *cap.* 5. *ex num.* 442. quanto magis cum tunc sit via ordinaria, saltem quando possessor coram executore produxit titulum coloratum, juxta supra dicta, *dict. dub.* 9. à *num.*139. & est decisio in una Spoletana Canonicatus 19. Junii 1400. coram D. meo Corduba, quæ
160 sic se habet, † Fuit resolutum sententiam Vicarii non esse exequendam quia non apparebat de bono jure Basilii, sine quo non datur executio juxta stilum Rotæ. Cæsar de Grassis *decisione* 1. *num.*6. *de appellation.* & fuit dictum coram bonæ memoriæ Oriolen. in una Romana Grani 17. Decembr. 1574. imò de injustitia sententiæ satis constabat cum ejus gratia non fuerit justificata coram dicto Vicario Judice executore, quo casu sententia redditur notoriè injusta, & surreptitia, Caputaquen. *decis.*345. *parte* 2. *& decisione* 229. *num.* 2. *parte* 3. & fuit dictum coram Domino Pamphilio, in una Cæsaraugustana pensionis 20. Decemb. 1591. & coram me in Ferrarien. parochialis prima Aprilis 1596. undè potiùs videbatur apparere de læsione ad effectum restitutionis.

161 Quinimò impetrans tenetur verificare † narrata in sua gratia, quæ moverunt Papam ad concedendum: vel ad facilius concedendum, etiamsi non negentur, & parte non opponente ex ratione dicta quia sunt pars suæ gratiæ, Ægidius *decisione* 303. Rota in una Fesulana præceptoriæ 27. Januarii 1563. coram D. Robusterio infra relata *nu.* 215. & in Salamantina pensionis 18. Aprilis 1572. coram Domino Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis, 20. Dec. 1591. coram Domino Pamphilio supra adductis *parte* 1. *cap.* 5. *num.* 443. *&* 448. & in Ferrariens. parochialis, 1. Aprilis 1596. supra relata *num.*103. & in Agrigentina beneficii, 12. Novembris 1601. supra adducta *num.* 130. & quamvis in una Legionen. denegationis possessionis 26. Martii 1595. coram illustrissimo Blancheto fuerit firmatum per Rotam, quod narrata in gratia sunt verificanda, etiamsi procedatur executivè, & nullus adsit contradictor: tamen contra istam decisionem postea rendit Rota in causa Pacen. puritatis Canonicatus 11. Decemb. 1609. coram Domino Manzanedo dicens illam regulam non procedere possessione vacante, & non exhibito aliquo titulo in contrarium, ut fuit resolutum in Parmen. prioratus 23. Jun. 1598. coram illustrissimo Mantica, & in Oritana Archipresbyteratus 2. Decemb. 1589. coram D. Orano & quando dicta regula sit vera, etiam esse verum narrativam fuisse verificatam in illo casu per executorem, qui tanquam merus potuit extrajudicialiter se informare cùm alias non potuisset devenire ad immissionem decernendam, Rota *dec.*7. *vers. quia satis, de offic. deleg. in antiq.* præsumitur enim pro tali executore, & satis est quod habuerit gratiam pro justificata, ad hoc ut illa dicatur justificata, ut etiam fuit resolutum in Hispalen. canon 10. April. 1606. coram Dom. Ludovisio: & in Urcellen. coadjutoriæ 23. Januar. 1608. coram Dom. Lancellot. & in Capuana opinionis 23. Martii 1609. coram eodem supra adducta 4. *part. cap.* 4. *dub.* 20. & fuit confirmatum in eadem Pacen. 30. Aprilis 1620. coram eodem D. Manzanedo in qua etiam d. dec. 2. Dec. & ista 30. April. fuit resolutum, quod licet capitulum fuit legitimus contradictor quoad articulum puritatis sanguinis, in quo debeat executor assumere partes Judicis & citare & audire capitulum, & deferre appellationi, prout fecit, tamen quoad justificationem gratiæ, & respectu illius non est legitimus contradictor, cùm nec habeat similem titulum, Mohed. *decision.*3. *ut lite pendente,* nec sit in possessione canonicatus ad tradita per Innocentium, *in cap. mandatum nu.* 5. *de rescript.* & fuit resolutum in dict. Hispalen. canonicatus 27. Jun. 1605. coram eodem D. Ludovisio, & etiam 10. Jan. ejusdem anni & dicta die 10. Aprilis 1606. & in d. Vercellen. coadjutoriæ, nec ex citatione & admissione capituli executor desiit esse merus respectu justificationis gratiæ, ut fuit dictum in eadem Vercellen. per *cons. Anchar.* 224. *n.*2. & ad dictam decis. Legionens. ubi etiam fuit dictum, quod capitulum potest opponere de gratia non justificata, respondetur in dict. Pacen. in ea non ex proposito fuisse disputatum articulum, an capitulum sit legitimus oppositor de gratia justificata, prout fuit in dictis decisionibus Hispal. & Vercellen. &c.

Undè in d. Hispalen. 27. Junii fuit dictum, quod licet aliquando excusetur capitulum contradicendo & opponendo se executioni, & non tradendo possessionem, ut in Seguntina Archidiaconatus & canon. 21. Maii 1601. coram Dom. Lancelloto, & 23. Martii ejusdem anni, ut *in dec.* 636 Farin. Ibi tamen nulla subierat causa legitima, propter quam posset capitulum recusare obedire, &c. Rursus in possessione, vacatione nec comparente legitimo contradictore non tenetur etiam executor extrajudicialiter se informare de justificatione gratiæ, & verificatione narrativæ, sed absque illa informatione & justificatione statim mittere provisum in possessionem, & ita revera practicatur ut supra diximus *num.* 157. *&* 158. quicquid velit Rotam in decision. Hispalen. Verallen. Capuana, & Pacen.

Sed offert se difficultas circa prædicta, & † circa 162
illam dec. Salamantinam, & Agrigentinam quatenus dicunt, quod tenetur verificare omnia narrata parte opponente, parte verò non opponente, tenetur verificare ea solum quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius movit Papam ad concedendum, quæ differentia non videtur apta, nam etiam parte opponente non tenetur quis verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius movit Papam ad concedendum, alia enim sunt impertinentia, ut patet nec falsa expressio quæ non movit ad facilius concedendum vitiat gratiam, Rota *decisione quarta & septuagesima de rescriptione in antiquis.* Ægidius *decis.* 4. Caputaquen. *decis.*310. *nu.* 5. *parte* 1. & Rota *decision.* 531. *parte* 1. *divers.*

In qua difficultate videtur dicendum † quod im- 163
petrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam: quia aliàs impetrans esse inhabilis, ut clericatum expressum, vel dispensationem (ut in terminis dictæ dec. Salamantinæ nam impetrans narravit se militem S. Joan. Hierosolimitani, ut *in decis.* 47. Cæsaris de Grassis ejusdem

ejusdem causæ] vel quia sunt fundamentum gratiæ,
ut reservationem, vel devolutionem narratam, vel
quia gratia fuit facta sub conditione, ut in pensione,
dummodò remaneant centum pro rectore, seu dum-
modò dimidiam partem non excedat, vel quia alias
Papa omninò non concessisset, & etiam ea, quorum
expressio movit Papam ad facilius concedendum,
licet alias concessisset, ut Doctoratum, seu Bacca-
laureatum, familiaritatem, &c. ut *in dict. decis*
Ægidii 30. quam sequitur Mand. *reg. 6. Cancellariæ*
q.20. n.4. post Paris. *cons.49. n.2. vol.* 4. adeò ut nar-
ranti se doctorem non sufficit esse licitum & id veri-
ficare gloss. *in reg.15.Cancell. versic. dico tamen.* parte
vero opponente tenetur verificare omnia narrata id est
non solum dicta, sed etiam valorem Beneficii, & ob-
tentorum narratum, quem tenetur probare nisi oppo-
natur, seu negetur, ut *in decis.64. de concess. præben-*
dæ in antiquis, & collector. *decis.20. de præbend. in*
novis (quamvis contradicat Rota *ibi* Puteus *deci-*
sione 24. *l.* 1. Felin. *in capit. ad aures, de rescript.*
n. 4. *versic.fallit.*1. Selva *de benefic.3. part. quæst.*12.
2. *qualitate sub nu.*1. Mascardus *concl.* 886. *nu.*10. &
887. *n.*10. & 888. *n.8. d. conclus.*1226. *n.* 4 & Flam.
Paris. *dict. lib.*10. *q.*3. *n.*40. Et qualitatem Beneficii
narratam, ut quod non requirit residentiam, diœ-
cesim suam, seu civitatem narratam quam tenebitur
probare, si opponatur, alias non, nisi narraverit se
esse diœcesi ubi impetrat Beneficium, de quo in-
fra 7. *p. cap.* 9. Et ita videtur intelligenda d. decis.
Salamantina & Agrigenti.

164 Pro qua intelligentia, † & explicatione facit,
quod tradit Sallustius Tiberius *in practica Auditoris*
cameræ lib. 3. *cap.*1. *nu.* 8. & 9. ex consilio domi-
norum abbreviatorum de majori parte resolutum
esse, & observatum quod quandò literæ pensionis
habent clausulam dummodò pensio hujusmodi, &
aliæ forsan assignatæ medietatem fructuum non ex-
cedant, agenti ad pensionem, etiam titulario non
opponente, necessario incumbit onus verificandi
pensionem annis singulis medietatem fructuum de-
tractis, etiam omnibus pro Ecclesiæ servitio neces-
sariis, non excedere, quando autem literæ habent
clausulam quorum fructuum medietatem ipsa pen-
sio, ut asseris, non excedit, si de fructuum valore
à titulario opponatur probandi valorem, onus pariter
ad agentem spectat.

165 Et ubi narratur valor † Beneficiorum distinctè
& separatim, & debet ita probari, non in confuso,
seu omnium simul, verbi gratia narratur quod
unum non excedit centum & aliud 24. non sufficit
probare in confuso, quod ambo non excedant 124.
sed est necessaria probatio distincta juxta narrata,
scilicet, quod unum non excedit centum & aliud
24. ut fuit consideratum in Oppiden. pensionis 3.
Junii 1583. coram D. Pamphilio, & fuit dictum in
una Lamacen. Beneficii 11. Febr. 1598. coram D.
meo Corduba: circa verificationem valoris obtento-
rum. Licet alias in ea qualis probatio etiam minor se-
166 miplena sufficiat, Ægidius *decis.*674. † 683. ut ubi
etiam dictum est, & in pluribus aliis causis, & parti-
culariter in una Virdunen. Canonicatus coram D. Pam-
167 philio, 23. Januar. 1595. † ubi fuit resolutum. (Quod
ad probationem valoris obtentorum qualis probatio,
etiam per duos testes de auditu sufficit, etiam si non
percutiant tempus gratiæ, & testes examinati coram
auditore Cameræ, tanquam executore literarum
super valore faciunt fidem in Rota ad canonizatio-
nem gratiæ, Rota diversorum) 2. *part. decis.*35.
168 Et ibi etiam fuit resolutum, * (nihil referre quod
Canonicatus, qui non habet fructus; nisi residendo
exprimatur in 24. ducatis sicut cum alio, licet alias
solus exprimi soleat in 24.) Et sic Canonicatus &
Dignitas non habentes fructus in absentia possunt
simul poni in 24. conducit *consil.* Navar. 10. *de*
rescript. quod impetratio plurium Beneficiorum,
quorum nullum excedit valorem 24. non est nul-
la, eo quod eorum valor simul exprimatur non
excedere 24. & cætera.

Cum ergò impetrans teneatur verificare † narrata 169
in sua gratia, ut dictum est, tenetur verificare ætatem
expressam. Puteus *dec.*187. & 202. *l* 1. & 377. *lib.*3.
Caputaq. *dec.* 128. 129. 130. 131. 311. 312. & 315.
*part.*1. ubi de ætate in coadjutoria narrata & Flam.
Paris. *d. l.*10. *q.*3. *nu.*36. & 37. Etiamsi solum instet
pro † absolutoria quando adversarius qui venit ex 170
alio tit. illum alias justificavit. Put. *d. decis.*300. *l.*1.
Mandos *de ætate minori, quæst.*28. nam ut dictum est
*supra præced. parte, cap.3. dub.*24. *à n.*189. Si actor
justificavit gratiam suam, reus excipiens tenetur suam
quoque justificare, Nisi † secundus impetrans impe- 171
traverit certo modo, quia primus non expresserat
veram ætatem, seu ob defectum ætatis legitimæ,
nam tunc certo modo impetrans teneretur probare
illum non fuisse in illa ætate, * tanquam fundamen- 172
tum suæ gratiæ, Put. & Mand. *ubi proximè.* Et te-
neretur id probare plenè ad † decis. Hispal. portio-
nis 20. Jun. 1594. supra adducta *præced. p. c.* 4. *n.*37.
& de infra *à nu.*225. & *n.*230.

Undè cons. Menoc. 316 *l.* 4. † ubi ait non esse 173
surreptitiam gratiam, & provisionem beneficii in qua
impetrans expressit se tunc esse in 12. suæ ætatis an-
no cum solum esset in 12. non videtur verum maxi-
mè si ad 13. ætatis annum illi deesset ultra sex men-
ses, ad dicta *infra* 18. *p. cap.* 3. *à n.* 84. Quinimò
videtur † quod cum certa ætas absolutè narratur 174
sine dictione, *vel circa*, de qua ibi, debet omninò
verificari, narrativa enim videtur individua ratione
formæ, sicut de sententia dicitur, Rota *dec.*122.
part. 2. *diversorum.*

Sed obiter est difficultas, † cui incumbat onus 175
probandi ætatem, & idem est de legitimitate, quan-
do de illa non est facta mentio in gratia.

In qua difficultate distinguendum est, quod aut 176
quis petit sententiam canonizatoriam sui tit. seu ju-
dicatoriam beneficii, & ex adverso negatur eum ha-
bere ætatem legitimam ad tale beneficium, & tunc
canonizatoriam, seu adjudicatoriam petenti incumbit
onus probandi ætatem, tanquam fundamentum suæ
intentionis, cùm id petat, tanquam habilis, Bald.
in c. in præsentia de probat. nu. 44. & ibidem Felin.
n. 27. Mandos. *reg.*18. *quæst.* 3. *n.* 4. Rota *dec.*1. *de*
præsumpt. in antiq. quæ ait, quod non præsumitur
quis legitimus ad hoc ut adjudicetur beneficium sibi,
nisi probetur, &c. Quod etiam inquit ad *d. dec.*19.
de restitut. spoliat. in novis, dec. Ægid. 76. quæ ait
quod impetrans Prioratum Monachalem, ad quem
requiritur professio expressa illam si negetur probare
tenetur, Caputaquen. *decis.*308. *num.* 2. *p.*1. ubi ait,
quod agens ut filius patrimonialis debet se probare
talem &c. *decis.* † Anton. August. 1162. & 1163. 177
*l.*5. *part* 5. *divers.* Si verò ex adverso non negatur
non tenebitur eam probare cum de ea non sit facta
mentio in gratia, ut colligitur ex *dict. decis.*76. Ægid.
& *d. decision.*1162. Antonii Augustini.

Quamvis ubi agitur de † executione gratiæ, in 178
forma dignum, teneatur executor ex officio inquirere
habilitates ad Benefic. requisitas, ut infra dicetur
*à nu.*231. sicut qui habet confirmare, vel instituere,
c. cum novis de election. Francus *in reg. in familiari-*
bus l. 6. *sub n.* 4. & Fel. *in d. c. in præsentiam.*28. &
Lambert. *de jure patron.*2. *part.* 2. *lib. quæst.* 6. *art.*
ultimo, & *quæst.* 8. *part.*11. & 13.

Et quando negatur, sufficiet † ad eam probandam 179
semiplena probatio, Rota *dict. dec.* 1163. Puteus *dict.*
*decis.*201. ubi quod ad canonizationem gratiæ ætas
narrata ex conjecturis probatur, quamvis plenam
videatur requirere *d. decis.* 1162. Ad probandas
enim habilitates etiam narratas sufficit semiplena

pro-

probatio, Ægi. *d. deciſ.76. add & 113. & 114.* Ca-
putaquen. *dec.277. p.1.* Mandnſ. *reg.18. quæſt.41. ante*
180 *nu.19.* & * Zerola *in praxi Epiſcopali 2. part. verb.*
clericus §.2. Rota in Salamantina Capellaniæ de voto
20. Novemb 1592. & in Legionen. præſtimoniorum
29. Novemb. ejuſdem anni coram D. Pamphilio in-
fra adductis *c.4.* ſeq. & in Calagurritana Beneficii
de Arnoa 16. Novemb. 1592. infra adducta 11.
part. c.1. n.71. & in Toletana parochiali de Alcau-
dete 10. Maii 1596. infra adducta *9. p. c.2. n.341.* &
in Civitaten. Scholaſtriæ & Canonicatus 24. Mart.
1597. infra adducta n 187. & in Colonien. Canonica-
tus 20. Maii 1602. infra adducta 10. *p. cap.1. nu. fin.*
contra & alios ſæpè, & dicetur infra à n.235.
181 Et ubi Papa in literis dicit imperrantem, † ab exa-
minatonbus examinatum, & idoneum repertum fuiſ-
ſe, ut in literis in forma gratioſa dici ſolet, ex eo
probantur ejus habilitates ad beneficium requiſitæ,
donec contrarium probetur, ut in illa deciſion. Bo-
nonienſ. Canonicatus de anno 1581. de qua infra
7. par. cap.1. n.167. & in Burgen. Abbatiæ de Fon-
cea, de menſe Martii 1592. coram D. Gipſio, & in
Nucerina beneficiorum 30. Octobris 1592. ſupra
adducta *num.*187. & in Curzolen. Canonicatus 22.
Martii 1602. coram D. Corduba, & d. Colonien. 20.
Maii ejuſdem anni coram D. Pamphil. & in Calagur-
ritana de Ollavaris 15 Decemb. 1604. coram D. Pen-
na & noviſſimè in Placentioa beneficiorum 23. Mar-
tii 1009. coram Domino Pamphilin juninre, & in
aliis cauſis, quod tamen ſolum videtur intelligen-
dum de habilitatibus ad beneficium neceſſariis, &
requiſitis, non verò de aliis in gratia narratis, quæ
erunt alias probandæ per imperrantem.
182 Et idem erit in tit. † ſeu collatione ordinarii di-
centis illum examinatum, & approbatum, ad quod
facit deciſio in cauſa Bononien. Decanatus de anno
183 1587. coram † Domino Rubeis, quæ ſic ait, Reſo-
lutum, fuit poſſeſſio Marcelli non eſt attentata,
onus probandi incumbit Æmilio, & materia non
habet difficultatem, cum Æmilius adhuc non ju-
ſtificaverit jus ſuum, ſi verò eſſet attentata, tunc
licet onus probandi incumberet Marcello, tamen
dicendum dicebant ſatis eſſe probatum clericatum
Marcelli non ſolum ex juris præſumptinne, ſed
etiam ex eo quod fuit præſentatus tanquam cleri-
cus, & coram examinatoribus, fuit oppoſitum
quod non erat clericus, nihilominùs examinatores
approbaverunt Marcellum tanquam habilem, &
idoneum non obſtante iſta oppoſitione, & ita com-
prehenditur clericatus. (Sed vide circa hoc dict. in-
fra à *nu.* 221.
184 Aut quis inſtat pro abſolutoria tantum † à petitis,
& tunc indiſtinctè non tenetur probare ætatem, in ſua
gratia non expreſſam, etiamſi ex adverſo negetur,
nam ex quo non fuit de ea mentio in gratia, præſu-
mitur habilis ad iſtum effectum, & dicenti, ſeu oppo-
nenti eum non habere ætatem legitimam incumbit
onus probandi, Rebuf. *in praxi tit. requiſita ad col-*
lationem bonam nu. 36. & in repet. cap. extirpandæ, §.
qui verò. de præbend. 2. not. verſ. ſi vultis Maſcar.
concluſ.667. n.6. & 8. optimè Mand. *d. reg.18. quæſt.3.*
num.4. & ſeq. ubi ait dominos de Rota in una Ci-
vitaten. parochialis de Aldealba de anno 1578. in-
diſtinctè tenuiſſe, & concluſiſſe, quod poſſeſſor pe-
tens abſolutoriam tantum non teneatur probare æta-
tem, & in cauſa Hiſpalen. cannnicatus inter Roderi-
cum Luxero ſuum clientem, & Didacum Vazquez,
qui dabat de *dicta regula 18. de ætate*, dato dubio,
cui incumberet onus probandi ætatem, reſolutum
fuiſſe quod onus probandi minorem ætatem incum-
beret Didaco Vazquez, quia dabat regula undè
debebat docere ſe eſſe in caſu regulæ, & quia non
fuerat facta mentio in gratia Roderici, undè præ-
ſumebatur habilis, ſecus ſi feciſſet mentionem de
ætate, quia tunc teneretur probare narrata, ut di-
ſtinguit Joannea Andreas *in reg infamibus* ubi Fran-
cus *num.*4. & inter alias allegaſſe pro ſuo cliente
conſilio Calderini 5. *de probatio.* & Pauli de Caſtro,
447. alias 438. hæc Mand. & facit alias *deciſ.* Pu-
tei 366. *l.* 1.
Facit ad prædicta † communis opinio quæ habet 185
quod fundans ſe ſuper ætate minori vel majori, de-
bet illam probare, Felin. *in dict. cap. in præſentia de*
probatio. n.28. Alciat. *de præſumpt. reg.2. præſumpt.24.*
Mand. *dict. quæſt.3.* n.3. *& de ætate minori quæſt.2. &*
conſil.17. Pechius *in reg beneficium leg.6. n.27.* Duen-
nas *reg.258.* & Maſcard. *dict. concluſ 667. ex* n.1. *&*
concluſ.313. n.14. & Pacianus *de probat. leg.2. cap.24.*
nu.4. & 14. Menoch. *præſumpt.50. lib.2.* Pacificus *de*
Salviano interd. inſpect. 4. capit.3. n.44.
Et quomodò probetur ætas, vide per † Bart. *in l.* 186
de ætate ff. de minor. 2. qu. & per Mandoſium *d. reg.*
18. *q.4. cum ſeq. & ætate minor. q.3. & conſil.5. à n.6.*
Caldas Pereira *in leg. ſi curatorem habens verb. minori-*
bus ex n.12 Maſcard. *concluſ.666. & 668. cum ſeq uſq;*
ad 680. Sfortiam *de reſtitutione in integrum p.1. q.37.*
Menoch. *d. præſumpt.50. & 51. l.2.* Pacian. *d. cap.24.*
Flam. Pariſ. *d. l.10. q.3.* n.38. Zerolam *in praxi Epiſ-*
copali 2. part. verb. ætas §.1. Tuſch. *à concluſi.340. ad*
344. lit. P. Pacific. *ſupra à n.41.* Gratian. *diſcept. form.*
cap.155. & 163. à nu.5. Caputaq. *dec.311. 312. 314*
315. p.1. & optimam deciſionem in cauſa Civitaten.
Scholaſtriæ, & Canonicatus 24. Mart. 1597. coram
† D. Pamphilio quæ ſic ſe habet. Fuit concorditer 187
per omnes dominos reſolutum gratiam Joannis de
Maturana eſſe juſtificatam, nam quod ſit oriundus ex
diœceſi Calagurritana, præſens in Curia presbyter,
& magiſter in Theologia probant teſtes, qui etiam
dicunt vidiſſe illum celebrare miſſam, & vidiſſe pri-
vilegium doctoratus, & ſuper omnibus deponunt de
communi reputatione, & publica voce & fama qua
contentatur Rota in probandis habilitatibus impe-
trantis, Rota in antiquis *dec.8. de cauſa poſſeſſ. &*
dec.14. de probation. Ægid. *dec.*114. Mohed. 128. *in*
fin. Guidobonus *dec.*141. Caputaq. *dec.277. p.1.* (in
impreſſis, ultra quod Papa in ſua gratia atteſtatur illum
fuiſſe examinatum ab examinatoribus deputatis in
urbe, & repertum idoneum, quod ad hunc effectum
fuit alias ponderatum in cauſa Burgen. Abbatiæ de
Foncea de menſe Mart. 1592. coram D. meo Gipſio,
& alias ſæpiùs, quod in Eccleſia Civitaten. Scholaſtria
ſit dignitas, non tamen major poſt Pontificalem, &
ſolita re teneri per unum ipſius Eccleſiæ Canonicum
una cum Canonicatu abſque diſpenſatione Apoſtoli-
ca, probant iidem teſtes, qui etiam ex publica voce,
& fama dicunt illorum fructus non excedere valo-
rem; qui expreſſus fuit ducatorum mille & ſeptua-
ginta auri de camera, Ægid. *dec.675.* Mohed. *dec.148.*
Put. *dec.29. l.1.* Caputaq. *d. dec.277. n.8.* quod Matu-
rana obtineat Canonicatum Eccleſiæ de Victoria non
eget juſtificatione, ſtante decreto dimittendi juxta
deciſionem Rotæ 20. *de præbend. in novis.* Mohed.
*deciſ.*271. alias 14. *eod. tit.* ultra quod teſtes id pro-
bant qui etiam deponunt quod obtinent beneficium
ſimplex S. Martini in Eccleſia de Maturana, & aliud
ſimplex iode Echavarri, quorum omnium fructus
non excedunt valorem 124. ducatorum, qui reſpectu
obtentorum ſufficit quod taliter qualiter probetur,
Ægid. *deciſ.674.* etiam minùs quam ſemiplenè, ut
de uno teſte de fama cum adminiculo tradit idem
Ægid. *deciſ 683.* & ſæpiùs fuit deciſum, quod Scho-
laſtria, & Canonicatus vacaverint per obitum An-
dreæ de Tamayo extra Romanam Curiam de menſe
Junii 1594. ſimiliter probatur ex teſtibus de pu-
blica voce, & fama quæ ſufficit ad juſtificandam
vacationem narratam, Bart. *in lib. 2. §. ſi dubite-*
tur ff. quemadmodum teſtamenta aperiantur Felin. *in*
cap. quin. frequenter, §. ſi in fin. ut lite non conteſtata
Mohed.

Mohed. *decis.* 77. Put. *decis.* 266. *lib.* 3. Thom. de Thanis *decis.* 75. quod autem vacatio adhuc duraret, non obstante collatione ordinarii facta Didaco de Salvatierra, propter ejus incapacitatem ob defectum ætatis requisita à Concilio ad obtinendam dignitatem Ecclesia Cathedrali probant testes qui benè concludunt, Didacum de anno quo sibi fuit collata Scolastria, fuisset minorem viginti duorum annorum, & ibi testes bonam afferunt rationem sui dicti, quia aliqui deponunt de ejus nativitate in loco Ascarza, ubi uxor ipsius testis aliquoties lactavit Didacum, qui erat minor Mariana filia ipsius testis quæ de tempore examinis non excedebat 19. annos, quod etiam asserit ipsamet uxor quæ lactavit, & isti verisimiliter non possunt ignorare ætatem sui filii, Bald. *in consil.* 289. *testes sub num.* 3. *lib.* 4. Sebast. Sapia. *in lib. de ætate numero trigesimo, ff. de minoribus.* aliquì verò deponunt Didacum natum fuisse post quinque sorores suas & immediate post Melchiorem ultimam, quam Didacus pater quando venit ad habitandum in loco de Ascarza ubi postea natus fuit Didacus Junior secum duxerat, quam Melchiorem adhuc viventem, ut testes dicunt constat ex serie nativitatis sororum Didaci natam fuisse sub die 6. Januarii 1577. ut paret ex libro Baptismi Ecclesiæ de Victoria in qua prædictæ sorores fuerunt baptizatæ qui fuit semper in bona custodia, & probat ætatem Felin. in *cap. cum causa, sub num* 2. *in fin. de probatio.* Mandos. *super regula decima octava quæstione* 10. per totam Caputaq. *decisio.* 314. *numero primo, parte prima*, & fuit resolutum coram bonæ memor. Domino Bubulo in causa Bononien. domus de Buchis sub die primo Junii 1587. concordat etiam cum prædictis testibus Joann. de Otalora, qui erat Rector de Ascarza, & Didacum baptizavit, qui dicit se illum baptizasse in loco de Ascarza de mense Martii 1577. qui postes melius concludit in sua littera in qua facta computatione annorum sui presbyteratus asserit se usque ad annum 1574. deservisse in loco de Otaza undè transivit ad locum de Ascarza in quo baptizavit Didacum, quod omninò excludit ejus nativitatem de anno 1572. cum ante annum 1574. non accesserit ad locum de Ascarza ubi Didacus fuit baptizatus. Non obstat fides exhibita per Didacum de ejus baptismo de mense Martii 1572. quia fuit extracta postquam liber baptismi Ecclesiæ de Ascarza erat in potestate patris Didaci, qui medio sui familiaris illum habuit à Joann. de Audica. Rectore, quæ fides redditur valdè suspecta ex nimia pertinacia, & recusatione exhibitionis prædicti libri, undè desumpta est etiam adhibito impedimento Regiæ provisionis, & fortè non sine magna causa ne detegatur alteratio anni 1577. in 1572. per inductionem lineæ sub *numero septimo*, quæ prætenditur per Joannem de Maturana, & statibus prædictis est multum verisimile maxime concurrente depositione Joann. de Audicana qui erat Rector Parochialis, ubi Didacus fuerat baptizatus, qui dicit fidem, de qua agitur non esse conformem dicto libro baptismi, in quo asserit sæpiùs se legisse nativitatem Didaci scriptam manu Joann. de Otalora sub die 14. Mar. 1577. quod etiam suadetur ex annotatione nativitatis Mariæ sororis Didaci sub die 9. 1571. & Catherinæ alterius sororis sub die 30. Octob. 1572. in libro Ecclesiæ de victoria benè custodito, quæ excludunt nativitatem Didaci sub die 24. Martii 1572 computando tempus novem mensium ab uno ad alterum partum cum verisimile non sit, quod adsint tot partus multiplicati in 7. vel 8. mense quod est de raro contingentibus, & multum coadjuvat istam probationem instantia suppletionis ætatis facta sanctissimo domino nostro, quæ fuit facta instante Episcopo patruo ipsius Didaci, qui præsumitur habuisse notitiam hujus veritatis. Non obstat quod jura producta per Maturana non sint in forma probanti, & testes sint nulliter examinati, quia ex justificationibus notatorium constat in hac causa vigore regiarum provisionum, primo fuisse sublatas litteras citatorias & compulsoriales, & postea remissoriam, & demum vigore alterius provisionis fuisse è manibus Judicum ablatam aliam remissoriam consignatam de ordine sanctissimi Domini nostri, quæ provisiones præsumuntur obtentæ ad instantiam Didaci, interesse habentis ut sæpiùs fuit decisum ex notatis per Barthol. *l. final. de quæstione*, quo fit ut probationes istæ licet informes, quæ ex substantia excludunt in odium ipsius qui utitur similibus provisionibus ad impediendum quominùs probationes legitimæ fiant, habeant pro ritè, & rectè factis & eis fides habeat, Barthol. *in leg. publicati, num.* 8, *Codice de testamen.* Jas. *in authent. si quis in aliquo, colum.* 4. *in* 7. *fall. Codice de edendo.* Decius *consil.* 16. *sub num.* 2. *versicul. sed ratio.* Peregrinus *decis.* 159. *lib.* 2. & fuit resolutum in causa Carthaginen. portionis sub die 14. Decembris 1594. coram Domino meo Seraphino, & quod testes in præjudicium partis, quæ impedit quominùs validè examinentur, etiam nulliter, & sine citatione examinati probent, tradunt doctores communiter *in ca. quin. frequenter* ubi gloss. & Felin. *numero septimo, ut lite non contestat.* ubi Decius *in capite secunda, vigesimo quinto de testibus*, & fuit decisum in causa Januen. juri darii sub die 27. Februar. 1595. coram eodem Domino meo Seraphino, præsertim stante decreto sanctissimi domini nostri in signatura quod adhibeatur fides istis in probationibus in eventum quod remissoria Joan. de Maturana consignata Didaco adversario non deferatur ad partes, quod cum effectu in hoc casu non fuit adimpletum, cum vigore provisionis Regiæ fuerit erepta de manibus Judicum quibus fuerat consignata licet, §. *hac verba*, *D. quod quisque juris cum vulg.* non obstant Didaci in curia examinati, quia patiuntur notabiles exceptiones, & non excludunt majorem ætatem Didaci, ut per informantes, quod Maturana in sigillatim considerant ipsorum, præsertim cum agatur de probanda minori ætate, in qua uti in re difficilis probationis admittuntur præsumptiones, & conjecturæ *leg. cum de ætate, D. de probatione l. excusantur la.* 1. *ff. de excusatione tutorum*, Bald. *in leg. cum te, num.* 2. *C. de probatione, & in consil.* 9. *num.* 4. *lib.* 5. Socin. Jun. *consil.* 3. *lib.* 2. Alciatus *consil.* 396. *num.* 7. *præsumptio.* 14. *regula* 2. Tho. de Thanis *dec.* 85. *cum aliis allegatis*, & tantò magis quod quicquid dicant informantes pro Didaco non versantur in nostra objectiva, quia licet ista minor ætas opponatur ad ostendendum Didaco jus non competere, tamen quia etiam includit validitatem, & justificationem gratiæ ipsius Maturanæ, & sic est de jure dantis, non dicitur propriè objectus, sed admittitur ut jus partis: ut declarat Cassad. *dec.* 2. *de exceptione.* Felin. *in c. cum olim. col. pen. de rescrip. dec. ult. de exceptione in antiquis*, ultra quod ex supradictis resultat probatio satis clara & concludens, & cætera.

In qua etiam causa est alia decisio † coram D. Lita 188
16. Jun. 1597. quæ sic ait, fuit decisum non esse dandam remissoriam Didaco, nam quando adest vehemens præsumptio calumniæ, non conceditur etiam in 3. instantia maximè sine fumo. *l. ad probationem C. de probatis. c. cum contingat* ubi gloss. *verbum nihilominùs, de officio deleg.* Verall. *dec.* 59. *l.* 3. Cassad. *decis.* 3. *de dilatio.* & fuit dictum in illa Toletana parochialis 6. Februar. 1595. coram Millino, suspicio autem calumniæ hoc in casu est vehemens cum concludenter pro parte Joann. probetur defectus ætatis requisitæ in Didaco: ex depositione Rectoris, qui eum baptizavit, & aliorum testium, ex instantia facta ab Episcopo patruo Didaci probabiliter de illius

ætate informato cum Sanctissimo domino nostro pro
suppletione ætatis obtinenda, & in nativitate sororum
ipsius Didaci, ut benè deducitur in decisio. in
hac causa facta coram Pamphilio, fumus autem omnis
qui colligitur ex depositionibus testium Didaci
tollitur ex illa Joannis plena probatione, & contrarietate
& in verisimilitudine depositionis testium, &c.
189 Et redeundo ad id undè † digressi sumus in gratiosis
omnia narrata sunt verificanda, Puteus *decis.* 322.
n. 2. *l.* 3. Caputaquen. *decis.* 27. *n.* 3. & 371. *n.*1.*p.*1.
& 240. *pag.*2. Mohed. *decis.* 335. *de renunc.* alias 304.
Rota *dec.* 678. *n.* 8. *lib.* 3. *p.* 3. *diversorum*, & 674.
n. 6. *p.* 1. Cæsar de Grassis *dec.* 7. *n.* 3 Mand. *reg* 27.
qu. 8. *n.* 16. & *de signatura gratiæ tit. de regress. ad fi.*
Fl. Paris. *l.* 4. *q.* 2. *n.* 44. & *l.* 10. *q.* 3. *n.* 1. & Rota in
Firmana Beneficii de anon 1596. supr. adducta *p.* 5.
c. 1. *n.* 572. quæ est omninò videnda in proposito,
& in Meten. monasterii 21. Febr. 1600. de qua infra
n. 199. & in Tirasonen. eleemosynariæ 28. Jan. 1602.
supra adducta *n.* 132. & in Juvenacen. Archipresbyteratus
26. Jun. 1591. coram Domin. Pamphilio relata
per Genuen. *c.* 65. *in ann. n.* 14. & *infr.* 11. *part.*
cap. 5. *n.* 252. & in causa Hispalen. beneficii de Xerez
sexto Novembris 1602. & 12. Maii 1603. coram
Domin. Lita quicquid dicat Rota *dec.* 171. *n. primo,*
parte prima, *divers.* Thom. Sanch. *de matr. l.* 8. *disput.*
21. à *n.* 42. & alias Rota in una Bisuntina &
Basileensi unionis 10. Maii 1602. coram illustrissimo
Seraphino, ubi fuit dictum, satis esse, quod causa
præcipua concessionis sit vera, ex eaque sustineri
unionem, licet aliæ causæ non verificentur, juxta
dictam decisionem Pacei 69. libro secundo. & quod fuit
resolutum coram Caputaquen. in causa Calagurritana
unionis 25. Octobris 1560. & in eadem coram
Oradion 18. Aprilis 1561. &c. ut *in decisio. dec.* 547.
novis. Farin. & quod impetrans gratiam tenetur illam
justificare, & probare omnia in ea contenta, ut dici
solet, novissimè tradit Farin. *consil.* 92. *n* 2. dicens illud
procedere, quando impetrans vellet ejusdem gratiæ
executionem habere, secus si jam habuit executionem
& in illius possessione reperiatur: tunc enim
ratione dictæ possessionis, quæ relevat possessorem ab
onere probandi, prout sæpiùs fuit resolutum, in Rota,
surreptionem vel obreptionem allegans debet probare,
& non possessor gratiæ, prout sæpiùs fuit resolutum
in Rota, Caputaquen. *dec.* 220. *p.* 3. & una
Thelesina beneficii coram Seraphin. ultim. Jan. 1594.
Corn. *consil.* 349. *n* 8. *lib.* 1. & accedit Tusch. *concl.* 1.
lit. N & *concl.* 721. *lit. R.*
190 Undè in una Oscen. Archidiaconatus † 19. Octob.
1601. coram D. Lancelluto fuit resolutum Josephum
teneri justificare omnia delicta in sua gratia narrata,
quia cum non agatur ad solam privationem, seu depositionem
possidentis, sed ad effectum ut secuta privatione
beneficium adjudicetur impetranti, omnia
sunt justificanda *Ægid. dec.* 735. Saro. *de subrog. ind. qu.* 7.
n. 6. Staphil. *de litteris just.* §. 1. & *sciendum. n.* 2. &c.
191 Quamvis in scriptis ad lites ex pluribus † narratis
satis sit unum verificare, quod sufficeret ad movendum
Principem, Rota *decis.* 7. *de rescript. in novis* & ibi
Papaz Ægid. *dec.* 280. Crescen. *dec.* 1. *de feriis n.* 1.
Achilles *decis.* 27. seu 11. *de rescript.* Puteus 69. *l.* 2. Rota
dec. 19. *n* 4 *p.* 1. & *dec.* 156. *n.* 4. & 259. *n* 9 *par.* 2. *divers.*
Mand. *de commis. comm.* 7. *ad fin.* & Grat. *discept. forens.*
c. 138. à *n.* 52. Lapus *allegat.* 23. *in fin.* ubi Mand. *in*
192 *additione verb. narramur*, ait Rotam in † una Hispal.
portionis coram Dom. Thanis limitasse dictam allegationem
Lapi, &c. allegata ut procedant in rescriptis
ad lites, secus verò in gratiosis, in quibus omnia
sunt verificanda, ubique voluisse Rotam falsam expressionem
ætatis vitiare gratiam, licèt alia narrata
vera essent, & super ætate Papa non se fundasset, ut
habetur in recollectis Acoramboni *decis* 27. *de rescript.*
quod etiam tradunt Mascard. *concl.* 325. *num.* 24. &

Joann. Gutierrez *cano. qu. l.* 2. *qu.* 15. *n.* 68. & 108.
Et est optima *decisio.* Rotæ 634. *p.* 1. † *diversorum* 193
in una Gadicen. beneficii de anno 1578. coram D.
Bravo, ubi dicitur, quod illud pro parte Ludovici
dicebatur, quod ad evitandam surreptionem satis sit
aliquid ex narratis verificari ad sustinendam gratiam,
licet de aliis non constet ut per glossam *in cap.* 2.
ubi Felinus *n.* 23. *de rescriptione cum aliis ibi citatis*
non placebat dominis: nam procedit in rescriptis ad
lites, secus verò in gratiosis, prout in illo casu ut per
Faber. *decis.* 17. & novissimè fuit dictum in Burgen.
canon. 9. Februar. 1609. coram D. Orembergo, ubi
ad dict. dec. Bisuntinam & Basileen. unionis, & alias
allegatas, respondetur, quòd loquuntur in commissione,
secus in gratiosis, Bell. *dec.* 4. & Papaz *supra.*
Quæ tamen responsio non convenit illi.
Quod etiam procedit in materiis componendis pro
quibus solvitur compositio † quantumvis magna, 194
quia nihilominùs remanent gratiosæ, & illas obtinens
non dicitur eas habere ex causa onerosa, quia illud
quod solvitur non æquivalet ei quod sibi conceditur,
Rota coram sanctissimo Clemen. VIII. *dec.* 457. *n.*
17. *p.* 1. *divers.* de quo Gonzal. *gl.* 28. à *n.* 27.
Undè in una Leodien. Canonicatus 24. Novemb.
1548. domini de Rota tenuerunt, quod coadjutoriam
impetranti narranti ætatem, & alia impedimenta illius
cui fuit datus coadjutor non sufficiat probare impedimentum
ætatis tantum, ut per Mandosium *reg.* 11.
qu. 5. *n* 7.
Undè etiam non est verum *cons.* Nav. 7. † *de rescrip.* 195
quod dispensatione, seu privilegio concesso ob plures
causas, etiam, copulativè narratas, quæ omnes
non sunt de jure necessariæ, satis est ut una verificetur
sufficiens, quod tenet Thom. Sanchez supra, &
consilium Azevedi 34. quòd non existentibus veris
omnibus causis narratis, dispensatio est surreptitia &
nulla, videtur certum, & sine dubio.
Rursus qualibet expressio falsa vitiat † gratiam 196
etiam quod alias esset Princeps concessurus Caputaq.
decis. 49. & 254. *n.* 4. *par. secunda.* Puteus *dec.* 350.
l. 1. Mohed. *ult. de rescript.* alias 336. & Cæsar de
Grassis *dict. dec.* 58. *n.* 3. Saltem quando † esset talis 197
quæ inducit, aut movere potuisset Principem, ad
citiùs seu faciliùs concedendum, seu quæ Principem
faciliorem ad concedendum reddere potuit *ad c. postulasti*,
de rescript. ibi Abb. *n.* 1. & *in c. fin. de præsumpt.*
n. 1. ubi etiam Fel. *in princ.* Rota *dec.* 4. 70.
& 73. *de rescript. in antiq.* & 32. *eod. in novis.* Ægid.
dec. 4. & 608. *n.* 4. Cassadorus *dec. duodecima ad fin.*
de præb. Crescen. *dec.* 4. *de concess. præ.* 2. & Caputaq.
dec. 277. & 310 *p.* 1. Mandosius *d. reg.* 27. *qu.* 8.
n. 16. & *de signatura gratiæ tit. de erectio. versic. verb.*
illa, ad fin. Navarrus *in c. si quando*, *de rescript. except.*
3. *n.* 3. & *except.* 9. & *in Man d. c.* 22. *n.* 86. &
cons. 33. *de præb.* & Flam. Paris. *d. l.* 10. *qu.* 3 *n* 46. &
Rota in una Conch. erectionis 25. Maii 1592. coram
Dom. Seraphino, in qua est tantum narrativam, quæ
reddit faciliorem Papam ad concedendam gratiam
omninò esse verificandam, & in Fumana altaris 27.
Jan. 1595. coram D. Blanch. de qua inf 10. *p. c.* 3 *n.* 11.
quod ea quæ potuerunt Papam ad concedendam
gratiam faciliùs movere sint verificanda. Rota etiam
in una Meten. monasterii 21. Feb. 1600. coram † D. Li- 198
ta, in qua fuit resolutum, in gratia Barbaræ, necessariam
esse justificationem narrativæ quod de tempore
datæ, Maria non attingeret 21. annum, quæ non est
justificata, quia trita est regula quod narrata semper
per impetrantem justificanda, Jo. And. Gemin. *in c.* 1.
de litis contest. in 6. & in terminis malæ expressionis
ætatis, Mohed. *dec fin. de rescr.* necnon & narrativa
gratiæ, certo modo concessæ sicut est ista Put. *dec.*
30. *l.* 1. Ex qua narrativa Papa faciliùs fuit motus ad
concedendam hanc gratiam, non tenet concessio gratiæ,
nisi illis omnibus verificatis. Fab. *dec.* 17. Put. 357.
l. 1.

l. 1. nec Barbara relevatur à justificatione narratæ, sub prætextu, quod illa verba sicut accepimus operentur ut narrativa prædicta Papæ narrativa judicari debeat, & non propria quia quod partis, & non Papæ narrativam imponent, ad verba apposita in gratia ad supplicationem signata, tenet in terminis Guidobonus *decis.* 160. Secus verò ubi sint apposita in gratia motu proprio concessa, qualis non est gratia Barbaræ & in his terminis procedunt & loquuntur decisiones Put. 101. *l. tertia*, Achil. *unic. de motu proprio*, & aliorum allegatorum, nec ponderatio illius verbi, ut asseritur quicquam facit cum non reservetur ad dictam narrativam ætatis, sed ad provisionem Mariæ, & cætera.

200 Undè surreptio vitiat gratiam, † nedùm quando fuit causa inductiva, & finalis gratiæ, sed etiamsi fuit causa impulsiva, ut quia Princeps alias concessisset, sed non ita de levi, seu faciliter. Abb. *in d.c.postulasti num.* 1. & sequuntur posteriores ibi, ut per Decium *ibidem n.* 11. qui etiam id sequitur *in c. cum cessante*, *n.* 7. *de appellatio.* Crescen. *decis.* 8. *n.* 6. *de præbend.* Caputaqu. *dec.* 274. *n.*8. *p.* 1. ubi loquitur in materia dispensationis, & est communis, ut per Navarrum *de excep. num.* 3. Joan. Gutierr. *cano. quæstio. lib.* 2. *cap.* 15. *ex n.* 21.

201 Et procedit non solùm in beneficialibus, † sed etiam in cæteris omnibus generibus ut Tiraqu. *in tract. cessante causa limitat.* 1. *à n.* 11. *&* 12. & Gutierrez *supr. n.*22. & Azeved. *dict. consil.* 34. *à n.*31, *&* 40. *&* 56. quicquid dicat Covarr. *lib.* 1. *var. c.* 20. cui videtur assentiri Menoch. *de Arbitrii lib.* 2. *casu* 201. *n.* 22. & sequitur Thom. Sanch. *matrim. lib.* 8. *disput.* 21. *nu.* 32 *& seq. & in praecept. Decal. lib.* 4. *c.*47. *à n.*10. Suar. *de relig. tract.*6. *de voto lib.* 6. *c. ult. n.* 10. 11. *&* 13. quorum doctrina procedet in dispensatione ordinarii, juxta dicta 8. *part. cap.* 3. *à n.* 6. & quicquid dicat Decius *in d. c. postulati*, *n.* 11. quando remota seu cessante causa impulsiva, gratia non traheretur ad alium casum non expressum, sed remaneret in eodem casu, & causa non retraxisset Papam à concessione, quem sequitur P. Parisius *cons.*4.*n.*35. *l.* 4. & Tiraq. *supr. n.* 16. & decis. Hispalen. portionis 24 Maii 1596. supra adducta. 5. *p.c* 4. *n.* 39. & quicquid dicat Rebell. *de oblig. just. & relig.*2.*par.lib.*5.*qu.* 5. *num.* 25. & sic juxta dictum est accipiendum quod tradit Mascar. *d. concl.* 1226. *n.* 12.

202 Nec obstat tex. *in c. super litteris* † *de rescript.* in secundo casu, ubi habetur quod surreptio non dolosa, sive in tacendo, sive in exprimendo falsum non vitiat rescriptum si alias Papa esset concessurus, quia iste text. loquitur in rescriptis ad lites, nec habet locum in gratiosis, gloss. *in c. si motu proprio verb taceatur de præb. in* 6. Joan. Andr. *in dict. c. super litteris*, & ibi Decius *n.*18. & Berojus licèt alii contradicant, ut per D. Sabagum *in d. c. super litteris n.*32. facit illa concl. quam dicit verissimam in jure Farin *dict.cons* 92.*n.*10. quòd rescripta gratiæ faciliùs irritantur per vitium obreptionis & surreptionis, quam rescripta justitiæ, & talia habeant in se tacitam conditionem, si preces veritate nitantur, &c.

203 Ex quibus convincitur *cons.* 11. † Rebuff. ubi respondet, valere dispensationem ubi impetrans expressit se utriusque juris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, & contrarium melius ipse tenet *in praxi titulo de rescript. perindè valere numero quadragesimo secunda.*

204 Convincitur etiam *decisio.* Cassad. 7. † *de concess. præbendæ.* & novissima decisio Rota in causa Conch. beneficii 11. Maii 1609. coram Dom. Sacrato, quòd narrativa falsa de presbyteratu in gratia de beneficio non curato actu non vitiat gratiam tanquam superflua, & non habita in consideratione à Papa, qui nihilominùs fuisset concessurus, cum illa qualitas non esset necessaria, tam de jure communi quàm de stylo curiæ, & quòd illa expressio non fuit dolosa, sed ex errore procuratoris, &c.

Sufficier tamen impetrantem verificare † de facto 205
doctoratum narratum, Caputaquen. *dicta decis.* 277.
in fine part. 1. *&* 219 *n.*5 *part.*2. Nam regulariter sufficit per impetrantem narrativam verificare de facto,
† & non de jure, Ægidius *decis.* 116. *in fin.* Verallus 206
*decis.*55. *&* 57. *libro secundo in manuscrip.* ubi dicitur,
quod satis est quòd verba narrativæ verificentur de
facto, & Rota *dec.* 532. *n.* 4 *parte* 1. *diversorum*, *&*
decis. 9. *n.* 10. *parte secunda*, & in una Toletana parochialis de Huerta de anno 1589. adducta 5. *p.* 1. *n.*
660. Calagurritana Beneficii de Ariola 16. Novemb.
1592. infra adducta 11. *p. c.* 1. *n.* 71. & in Placentina
cap. 24. Nov. 1595. adducta *ult. p. c.* 2. *n.* 278. & in
Colonien. canonicatus 1602. infra adduct. 10 *p.cap.*1.
num. ultim. & in aliis causis & post hæc Gonzalez *gl.*
15. §. 1. *n.* 49. *&* 50. saltem ubi non agitur da perpetuo præjudicio Ecclesiæ. Rota † una Caput. juris 207
patronatus 11. Martii 1575. coram Sanctissimo Clemente VIII. quæ est 1. *parte diversorum dec.*208. *n.*
2. Gonzal. *dict. n.* 40.

Undè alias in d. Conchen. erectionis. † 25. Maii 208
1591. dictum est, quod licet probatio de publica voce, & fama in verificatione gratiæ Beneficii sufficiat
ut per Ægidium *dec.* 134. secus tamen ubi agitur de
perpetuo præjudicio & de auferendo bona unius Ecclesiæ, eaque applicando alteri, quia requiritur plena probatio nec sufficit semiplena, &c.

Qualitas etiam narrata tendens in præjudicium † 209
alicujus etiam quod faciliùs non inducat ad concedendum verificanda est Rota *dec.* 531. *p.*1. *divers.* de
quo supr. *part. praced. c.* 3. 14. *dub. ad finem n.* 212.

Sed est advertendum circa gratiam si neutri, † de 210
qua agit Rebuff. *in praxi tit. de rescripta si neutri*, *&*
in concordatis in forma mandati Apostolici, *verb. gratiam vers. aliud est rescriptum gratiæ.* Mand. *de signatura gratiæ tit. si neutri*, *& reg.* 27. *qu.*18.*& reg.*33.*qu.*
10. Quod quamvis sit conditionalis & habeat duplicem conditionem, † alteram quod beneficium vacet, 211
alteram quod neutri jus competat, & impetrans debeat
eam justificare, & sic verificare utramque conditionem Cota *dec.*383. & Rota in una Mediolanen. præpositurae 28. Junii 1589. coram D. Plato in infra adducta 11. *p. c.* 3. *n.*305. sicut etiam justificanda quoad
litem narratam necessario verificandam ad sustinendam
dictam gratiam, quæ litem supponit. † Rebuff. & 212
Mand. *ubi proximè* & Sarn. *in reg. de annali. quæst.* 28.
versic. præterea Caputaq. *dec.*34.*&* 42.*part.*2. & Rota
in Trid. Beneficii de anno 1503. infr. adducta *n.*216.
& in illa de anno 1594. supra adducta *dub n.*17. & in
una Burgen. portion. 26. Jan. 1583. coram D. † Blan- 213
cheto in qua fuit resolutum, quod gratia si neutri non
suffragetur cum per formam regulæ de annali non
servatam, fuit extincta lis ut fuit decisum, & sic litis
narrativa reddit gratiam surreptitiam, nec obstat,
quod donec de reg. fuerit datum, videatur lis pendere ex traditis per Sarnen. *in d. reg. quæst.* 82. quia regula habet oculos retrò, & dictum Sarn. fuit in indiviso à Rota rejectum, Joannes Paulus *decis.* 80. & Achill. *secunda super regula & in una Placentina decanatus duodecimo Novembris millesimo quingentesimo nonagesimo tertio*, coram Dom. Peni in qua fuit resolutum, Primam gratiam si neutri Mirandæ non fuisse justificatam quoad litem, quia non expediverat litteras, & lis non est introducta per commissionem præsentatam litteris, non ex prædictis, per reg. *Cancellariæ* 21. ubi Mandos. *qu.*15. Caputaq. *dec.*162.*p.*2. Rebuff. *tit. de gratia si neutri num.* 13. & quia tempore gratiæ si neutri & ejus datæ, non fuit retroducta citatio executa, & facta per cursorem contra procuratorem ad dicendum contra commissionem & non erat inducta lis Felin. *in cap. illud numero* 11. *de præscriptio.* Gambarus *dec.* 40. & litem narra-

tam respectu unius seu inter talem & talem debere
inter illos verificare litem cum alia, &c. Et in una
214 Verdunen. † canonicatus 19. Junii 1595. coram Dom.
Pamphilio supra adducta 5. *p. cap.* 3. *num.* 44. & in
aliis pluribus causis. Tamen quoad non jus alterius
satis dicitur justificata, ex eo quod de tali jure in
actis non constat, & ex inspectione actorum gratia
etiam anterior alterius etiam rei, & possessoris non
apparet justificata, ut in una Fesulana præceptoriæ
27. Janu. 1563. coram Domino Robusterio in qua
215 fuit resolutum, † quod gratia si neutri, & si sit con-
ditionalis, si neutri scilicet jus competat non impe-
ditur canonizari, licet reus, & possessor replicet de
sua provisione anteriori Apostolica, illa non veri-
ficata quia quilibet tenetur verificare narrata in sua
gratia, alias ei non suffragatur, Felin. *cap. constitu-
tus, &c. ad aures versicul.* 3. *conclusio. de rescriptis
cum aliis*, quod procedit etiam ubi narrata negantur
per aliquem, Ægid. *decis.* 303. Rota *decis.* 20. *de
præbend. in novis.* Paris. *consilio* 49. *num.* 31. *libr.* 4.
& sic non verificata sua provisione satis dicitur con-
stare de negativa, quod provisio sit nulla glossa *l. fi.
verb. manifestum. C. de rebus creditis.* Aymon. *consil.*
138. *num.* 5. nec obstat, quod possessori sufficit ex-
cludere actorum per non jur illius quia ex gratia si
neutri, constat de ejus jure, quæ est verificata ex
eo, quod non constet de provisione rei justificata.
Calder. *consil.* 10. *ad fi. probat.* Rota *decis.* 25. *de re-
script. in novis in fin.* Hæc in dicta Fesulana & fuit
216 etiam resolutum in dict. Trident. Beneficii † 8. No-
vembr. 1593. coram Dom. Peña. ut in decisio. seq.
Gratiam si neutri, impetratam ab Aparitio dixere
domini fuisse justificatam etiam quoad litem, & va-
cationem, nam in cæteris ex instrumentis, scripturis
productis, & dictis, testium sufficienter videtur ju-
stificata, vacatio enim per obitum Bernardini de
Avellaneda mense Aprilis 1584. probatur per con-
fessionem Augustini, quia obtinuerat sibi provideri
de hoc Beneficio uti vacante, per obitum Bernar-
dini de Avellaneda de dicto mense Aprilis, quæ
confessio probat etiam contra Alphonsum resignata-
rium Augustini, cum fuerit facta ante resignationem
Verall. *decis.* 93. *part.* 1. maxime cum esset admi-
niculata ex depositionibus testium deponentium de
possessione Bernardini, quorum unus deponebat de
obitu in d. mense d. anno 1584. de lite etiam di-
cebatur constare ad effectum gratiæ si neutri, res-
pectu Alphonsi, nam cum ut dicatur inducta lis
per citationem sufficiat servare formam clem. causam
de electio. Cassad. *decis.* 1. *num.* 3. *&* 4. *de appella-
tio.* Rota *decis.* 22. *de rescript. in novis.* Put. *decis.* 32.
lib. 3. in casu proposito fuisse servatam apparebat ex
eo quod absente Alphonso executa fuit citatio in
duobus locis, nempè in loco solitæ habitationis, &
in Ecclesia Beneficii, licet non fuisset executa in
Cathedrali, de clem. causam Cassadori *dicta decis.* 1.
num. 3. nec requirebatur officio citationis quæ tunc
est necessaria quando proceditur per edictum ob non
tutum accessum, secus verò quando est tutus acces-
sus, & proceditur contra absentem, tunc enim suf-
ficit in prædictis duobus locis citationem exequi,
Cassadorus *dict. decisio. prima*, Vantius *de nullitate
ex defectu citationis num.* 121. Guidobonus *decis.* 152.
in præsenti autem casu ideò non fuit data copia,
quia non fuit petita, atque ex his prætereà tollebatur
altera difficultas de prima citatione personaliter exe-
quenda in materia præjudiciali, qualem esse hanc
prætendebant, informantes pro parte Alphonsi, hoc
enim tunc locum habet, quando citandus est præ-
sens & reperibilis, nam si vel in loco judicii, vel
civitate, ubi habitare solebat citandus non reperia-
tur, tunc satis est etiam in præjudicialibus prædictis
modis citare, Mari. Socinus *in tract. de citat. artic.*
17. *num.* 23. *& seq. facit clementina prima de foro
compet. ibi*, dummodò personaliter, vel domum ci-
tati fuerint, ubi Zabarella *numero sexto.* Bonifa. 10.
& in terminis quod talis citatio sufficiat quando lis
agitur super beneficio, tenuit Vantius *supra numero
centesimo decimo octavo & seq.* Papez *ad decis. vigesi-
mam secundam de rescript. in novis n.* 2. *&* 3. *& deci-
sionem* Veralli 117. *p.* 1. dicentis appellatione domus
solitæ habitationis intelligi illam domum quam ci-
tandus inhabitat tempore executæ citationis, Roman.
cons. 454. *n.* 7. *&* 8. Corn. *consil.* 52. *n.* 7. *lib.* 4. in-
telligebant domini procedere, quando certo consta-
ret de mutatione domicilii in alium locum, quia si
vel citandus esset vagabundus, vel nesciretur ubi se
transtulisset: nunc sufficeret citationem facere præ-
dictis modis, undè cum in casu præsenti non appa-
reret ubi esset Alphonsus, & in quo esset citandus
loco quem interdùm dicebant nescire ubi esset, in-
terdùm profectum Romam, alias verò litteris vacare
Bononiæ, & tamen postea compertum fuerit illum se
contulisse ad Salamantic. Universitatem, potuit va-
lidè citari in ultimæ habitationis domo, nempè in op-
pido de Madrid. licet ibi tunc non habitaret revera
postquam nesciebatur tempore citationis faciendæ quo
se transtulerat, Imola. *d. clem. causam, de electione
n.* 94. Anton. Augustinus *in epitome tit. de dolo &
contum. n.* 11. quod autem Alphonsus consueverit
habitare in oppido de Madrid. in domo executæ cita-
tionis contra ipsum, & eo tempore esset absens, ap-
parebat ex depositionibus testium super hoc exami-
natorum, & relatione notarii, seu nuntii, cui cre-
ditur, Cref. *dec.* 4. *n.* 2. *de fide instrum.* Put. *dec.* 5.
n. 3. postremo nec obstat. *decis.* Gambari 40. incip.
citatio circumducta dicentis citationem executam non
tamen reproductam non inducere litis pendentiam
ad effectum, ut beneficium dicatur litigiosum, quia
in præsenti casu ex actis constant esse reproductam.
Satis etiam constabat gratiam si neutri esse justifica-
tam, licet esset conditionalis, dummodò nemini jus
competant, quoniam cum ista negativa non juris co-
arctetur loco, eo ipso dicebatur justificata, quod ex
inspectione actorum gratia Alphonsi vel alterius non
apparebat justificata, non constabat de titulo valido,
& justificato, licet enim opponebatur titulus anterior,
nisi ille doceatur validus & justificatus, non facit ces-
sare gratiam si neutri, ac fuit decisum in illa Fesu-
lana præceptoriæ 27. Janu. 1563. coram Reveren-
dissimo Robusterio, & alia Clusina patronatus coram
R. P. D. Orano. Quæ causa fuit postea Junii 1594.
proposita iterum super hoc an constaret de legitima
executione prædictæ citationis † in casu de quo agi- 217
tur, & fuit resolutum affirmativè standum in decisis,
& non esse necessariam citationem fieri intra Eccle-
siam, neque intermissarum solemnia, neque ea quæ
fit domi quod dicatur vicinis, &c.

Et in una Spoletana Beneficii 6. † Junii 1594. 218
coram Illustrissimo Mantica fuit resolutum, quod
gratia si neutri censetur satis justificata quoad non
jus 3. ex eo quod de tali jure non constat in actis
absque alia probatione non juris 2. Idem in Fir-
mana altaris 19. Decemb. 1596. coram Dom. Lita,
& in Bracharen. parochialis de Moreira 11. Jun. 1602.
coram Dom. Justo, his verbis, *Cum præsumptio, &c.*
116. Idem etiam in Toletana Archipresbyteratus
de Mondejar. 24. Janu. & Aquinaten. beneficii 21.
Feb. & Bracharen. beneficii 3. Martii 1603. coram
Dom. Ludovisin, & Bracharen. parochialis 22. April.
1605. coram Dom. Sacrato, & Archanien. Archi-
presbyteratus 17. Mart. 1608. coram Dom. Peña,
quare hodiè cum maxima difficultate dantur gratiæ
si neutri.

Quod tamen non procedit, quando † adversarius 219
nititur provisione ordinarii quæ non est justificanda,
cum ordinarius provideat motu proprio, & Eccle-
siæ, non personæ ut infra dicitur 8. *p. c.* 3. *n.* 3. & sic
cum

cum non teneantur suam provisionem, & gratiam justificare, ista negativa nun juris non justificatur ex inspectione actorum & revolutione processus, nec coarctatur loco, & consequenter impetrans gratiam si neutri debet aliundè probare quod illi jus non competat, &c. ut fuit resolutum in una Placentina
220 canonicatus 14. Januarii 1600. coram † Domino Lancelloto, in qua domini dixerunt quod Joan. Lopex qui est reus, & possessor non obstante quod possessio fuerit de ordine Judicis sequestrata, quod sequestrum non privat quem sua possessione, nec facit quominus sit censendus reus, in judicio sufficit excludere actorem per non jus, etiam quod de jure suo nihil doceat, praeterea quia nititur provisione sibi facta à cap. ordinario non eget aliqua justificatione, nec est differentia inter provisionem Episcopi, & Capituli, quia eadem ratio quod providet Ecclesiæ, & non personæ, & quod providet motu proprio, militat in utroque, neque potest fieri fundamentum in possessione Petri cum esset vitiosa, tum quia capta lite pendente, quia non fuit capitulariter apprehensa; Tum quia non fuit expulsus possessor, ut fuit resolutum die 17. Jun. 1594. coram Domino Arigonio: nec obstat, quod cum facultas conferendi sit limitata vigore statuti provisus ostendere tenetur, quod habet qualitates requisitas à statuto ex *dec.* Putei 322. *leg.* 3. Ach. 2. *de probatio.* quia hinc non sequitur, quod Joannes qui est reus teneatur probare suas qualitates quicquid dicendum sit si ageret vigore istius provisionis & eodem modo respondetur ad aliam decisionem Putei 309. *leg.* 1. quia licet collatio sit facienda qualificato à statuto, tamen reus, & possessor non tenetur probare, licet verum sit quod si pro parte Petri contrarium probaretur collatio sustineri non posset, nec aliquid facit gratia, si neutri, quia ut illa possit uti Petrus tenetur probare quod Joann. jus non competat, & per consequens quod provisio sua sit nulla, ex quo non sit oriundos juxta formam statuti, & sic non applicatur dec. Fesulana, cum aliis similibus, quia cum Joann. non teneatur suam gratiam justificare, ista negativa non juris, non justificatur ex resolutione processus nec coarctatur loco cum non requiratur justificatio, in quibus terminis procedit decis. Fesulana, &c.

221 Undè etiam habes habentem gratiam ab † ordinario non teneri eam justificare, quia ordinarius providet motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, ut etiam fuit dictum in d. Placentina 26 Februar. 1596. coram Domino Orano supra adducta 5. *p. cap.* 4.
222 *n.* 43. & in Taurinen. † commendæ 10. April. 1585. ubi fuit resolutum gratiam equitis Cadamusti canonizandam, cum enim ipsa gratiam habeat ab ordinario, non tenetur justificare, quia ordinarius motu proprio providet Ecclesiis, non personis Cardinal. *clementina secunda collat. fin. de officio ordin.* Felin. *cap. ad aures numero decimo quinto de rescript.* & fuit dictum in causa Tudertina commendæ coram Domino Pamphilio. 1. Februar. 1591. &c. & sic in causa Ca-
223 salen. parochialis 2. Martii 1584. † coram Domino Robusterio fuit dictum non obstare objectionem de defectu ætatis instituti, quia cum possideat præsumitur pro ipso, & pro ejus idoneitate, quod ordinarius qui eum instituit se informavit, ne quicquam tenetur probare, ut per Ægidi. *dec.* 76. *ut in decis.* 647. *Farin.* Rot. etiam in Romana clericatus S. Petri 27. Novemb. 1602. coram Pamph. *in novis. Farin.* 916. ubi quòd cùm vacatio contigerit in turno Archipresbyter. &c. Quamvis id videatur controverti & confundi in Pampilonen. de Aguero 21. Jun. 1609. coram D. Ottembergo, ubi quòd gratia &c. R. si neutri. Quæ decisiones sibi certè repugnant, quatenus in prima dicitur, provisionem ordinarii non indigere justificatione quoad narrata in ea, secus quoad non narrata, in quibus non intrat præsumptio validitatis, in secunda verò non credit narratis in provisione ordinarii, in quibus non intrat præsumptio validitatis, &c. Quod mihi non placet ex supradictis, nec refert ut versemur in prohibitis &c. ut *in dict. decis.* quia nihilominùs præsumitur pro ordinario dicente servasse formam requisitam in privilegio dicta *ult. part. c.* 2. *à num.* 125.

Quod verò dicitur in prima, provisionem ordinarii indigere justificatione quoad non narrata, in quibus non intrat præsumptio validitatis, potest admitti, & videtur verum quoad observationem formæ non enunciatum saltem in genere in provisione parochialis, de qua ibi agitur, juxta dicta *dicto cap.* 2.

Sed restat difficultas † qualis probatio requiratur 224
pro justificatione gratiæ & verificatione narratorum requiratur plena, & concludens probatio? an verò semiplena sufficiat?

Et dicendum est quod narrativa super † qua 225
principaliter, & præcipuè fundatur gratia est plenè & concludenter probanda, ut narrativa reservationis, devolutionis, non expressionis veri valoris, non publicationis, non promotionis inhabilitatis seu delicti adversarii, &c. Pro verificatione verò narrativæ quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiva seu impulsiva, & pars illius, sufficit semiplena probatio, ut in narrativa valoris doctoratus, vel alterius qualitatis, ita Ægid. *decision. centesima decima tertia, centesima decima quarta, & sexcentesima undecima, & sequentibus.* Puteus *decis.* 10. *& 266. l. tertia,* Rota in una Calaguritana Archipresbyteratus 16. Jun. 1558. coram Domino Acorambono in qua fuit resolutum, quod testes de publica voce, & fama, non sufficiunt ad inducen. reservationem, Ægid. *decis.* 342. *&* 612. & Rota passim hoc servat, &c. & Rota *decis.* 268. *p. prima, & decisio nona, numero undecimo, & decis.* 46. *&* 53. *parte secunda diversorum,* & in una Curien. præstimonii nono Junii 1592. coram Domino Peña in qua fuit resolutum, quod vacatio in tali mense quando ex ea deducitur reservatio debet concludenter, & plenè probari, nec sufficit semiplena, licet alias sufficiat, &c. Et in Hispalen. portionis vigesimo Junii 1564. & decimo octavo, Martii 1596. coram illustrissimo Cardinali Blancheto supra adductis *parte praecedenti. cap.* 3. *n.* 37. *&* 40. & in una Seguntina Archidiaconatus & Cannonicatus decimo nono Martii 1601. coram Domino Lancelloto *ad finem supra* adducta *dict. praecedenti parte, capite primo, num.* 332. & in causa Casalen. seu nullius præpositure vigesimo primo Aprilis 1597. coram Domino Gipsio, † in qua fuit reso- 226
lutum. Quod in gratia fundata super inhabilitate adversarii ex homicidio verbi gratia proveniente, requiritur plena & concludens probatio, secundum subjectam materiam, licet non exactissima, & luce meridiana clarior, ut in criminalibus quia cum Papa principaliter fundat gratiam super aliquo narrato, est plenè, & concludenter probandum, Ægid. *dec.* 76. *in* 6. Crescen. *dec.* 202. Puteus 10. *lib.* 13. & benè deducitur in una Marsicana Benef. 10. Jun. 1577. coram SS. Clem. VIII. & de illo opponit de expressione non veri valoris. Caputaquen. *decis.* 28. *p.* 2. Maximè cum probatio proposita est in conditione, per clausulam, *si præmissa vera esse repereris,* Felin. *in c. si constiterit, de accusatio.* Thanis *decis.* 95. nec ad rem facit quod pro verificatione narratorum etiam levior & minùs plena probatio sufficiat Ægid. *dec.* 113. *cum concordan.* quoniam prædicta locum sibi vendicant in his in quibus intentio Papæ ad sic concedendum præcipuè non fundatur, Ægid. *dec.* 174. *post principium,* & sæpiùs resolutum fuit, idque maximè procedit contrarium, & possessorem, Put. *dec.* 266. *leg.* 3. *&c.* & idem, nempè, quod impetrans beneficium certo modo, ex eo, quod illud obtinens ante obtentionem commiserat homicidium

tenetur plenè probare homicidium, sed prout in causa beneficiali, non criminali, in qua requiruntur probationes luce meridiana clariores, fuit dictum in eadem coram eodem 9. Jun. ejusdem anni 1597. & die 4. Julii ejusdem anni *in novis. Far. d. §. 22.* fuit declarata causa civilis, non obstante inscriptione, quia non agebatur criminaliter ad pœnam, sed tantùm ad probandam vacationem, ut per Genuen. *in praxi cap. 65. in crim. numero decimo nono.* Rota etiam
227 in una Abulen. Beneficiorum † 26. Novemb. 1599. coram Dom. Peña & 26. Feb. 1600. ubi fuit resolutum, quod vacatio narrata per obitum in mense Martii sede Episcopali vacante erat concludenter probanda cum ageretur de tempore reservato ratione sedis vacantis, & in una Tarvisina parochialis 3. Decembr. 1601. & 11. Januar. 1602. coram D. Ludovisio, ut in decisione sequen.

Tarvisina parochialis 3. Decembris 1601.

228 GRatia † Joanni Baptistæ visa fuit Dd. satis justificata tam quoad valorem, cum in hoc sufficiat semiplena probatio, Cæsar de Grassis *decis.* 43. *num.* 31. & 91. *num.* 1. & publica vox & fama, Puteus *decis.* 29. *lib.* 1. Caputsq. 277. *num.* 1. *pag.* 3. & fuit dictum in una Ravennaten. Capellaniæ, 1. Julii. 1594. coram D. Peña, quam quoad clericatum, & procreationem ex legitimo matrimonio, in quibus sufficit communis reputatio, Rota *decis.* 14. *de probat. in antiq.* Ægid. *decis.* 114. & quoad omnis alia narrata, præterquam quoad vacationem in mense Novemb. de quo Doctores reservaverunt particulariter videre.

In eadem undecimo Januarii 1602.

FUit resolutum in gratiam Joannis Baptistæ esse justificatam quoad vacationem per obitum Sylvestri Carrarii in mense Novembris, licet enim ad inducendam reservationem requiratur plena, & concludens probatio obitus in mense Apostolico, Puteus *decis* 226. *lib.* 3. & fuit dictum in una Pamphilon. Benefic. coram Cantucio 6. Martii 1577. & in una Placentina Canonicatus 1. Martii 1599. coram Dom. Orano, tamen hic adest plena probatio, quartus enim testis deponit articulum verum, & subjungit rationem, quia habet vicina ædificia, & quia sæpissimè ibi conversatur, bona enim est ratio in teste ad probandum obitum, quia vicinus, Purpuratus *in l. 1. num. 97. ff. si certum petatur*, Corneus *consil.* 10. *sub num.* 2. *lib.* 5. Quintus deponit articulum verum, & dicit quod vidit mortuum, quod licet sufficiat ut dicit Bart. *in l. si quidem sub num. 2. C. soluto matrim.* tamen adhuc subjungit quod interfuit funeri quæ est optima ratio in teste *l. conditio*, *n.* 2. *de conditio. & demonstratio.* Corneus *sup.* Maranta *in Rep. legis is potest. ff. de acquirend. hered.* quorum dicta adminiculatur depositio 2. testis de publica voce, & fama, & enunciatio ordinarii in edictis promulgatis pro concursu quo Sylvester erat mortuus in mense Novemb. quæ enunciatio maximi est momenti, cum concernat ipsius ordinarii præjudicium, Paleotus *decision. vigesima secunda*, & cum secundus & quartus testis juxta quartum, & sextus juxta tertium deponant Carrarium possedisse parochialem per 4. annos, & ultra pacificè, habitamque fuisse dictam parochialem communi reparatione pro vacante per mortem ipsius satis probatur vacatio per obitum absque alia justificatione juris ipsius Carrarii, juxta *alleg.* Lapi 89. Cassid. *decis.* 4. *de causa poss.* Mohed. *decisio.* 29. *de renunciat.* non obstat quod iidem testes deponant Carrarium habuisse tit. à monialibus quorum jus Joan. Baptistæ impugnat, & propterea non videatur posse juvare se hac poss. prædecessoris ad *reg. ex eo*, *de reg. juris in 6.* quia unus ex dominis respondebat, quod durante lite super hujusmodi impugnatione non obstante prædicta regula potest se in ea fundare ut in terminis fuisse resolutum in Rota testatur Sarnen. *in reg. de annali. quæstion.* 16. ex tradit. per Abbatem *in c. capitulum in fin.* quem sequitur Fol. *num.* 9. *de rescript.* verum hoc procedit quando non in uno eodemque judicio impugnatur, ut declarat Sarn. *dict. quæstion.* 16. Roman. *consi.* 347. *num.* 7. qui dicit hunc esse casum illius *cap. capitulum* præterea stante triennali licet appareat de tit. invalido præsumebatur alius tit. validus, Cass. *decisio.* 3. *de causa poss.* Acorambonus *decisio.* 24. *parte* 2. Millus *verb. Beneficium impetrans.* Accedit, quod cum probetur vacatio ista de facto saltem intrat clausula, *vel alio quovis modo*, ut fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ vigesimo septimo Junii 1597. coram Domino Peña.

Et in una Toletana Capellaniæ 30. Octob. 1602. coram D. Lita fuit etiam resolutum, quod ubi agitur de probanda vacatione beneficii per obitum alicujus de certo mense ad effectum reservationis requiritur plena & concludens probatio. Nec sufficiunt testes de publica voce & fama, &c. Idem in Elboren. beneficii 27. April. 1605. coram eodem, & in Hispalen. Archidiaconatus 20. Feb. 1606. coram D. Justo, & in Abul. præstimoniorum 18. Jun. 1610. coram D. Manzanedo. Et in causa Placentina parochialis, de Malpartida 16. Jan. 1602. & ult. Januar. 1603. coram eodem D. Lita fuit resolutum, quod falsitas, in qua fundatur gratia Petri, est plenè & concludenter per eum probanda: nec semiplena probatio sufficit, nec præsumptiones & conjecturæ, nisi ubi tales sunt: & tam ingentes ut ex eis necessariò inferatur ad ipsum delictum, &c. *ut in dec.* 904. *noviss. Farin.* & in Corduben. Capellaniæ 14. Mart. 1607. coram D. Ortembergo, quod familiaritas, &c. R. fam.

Et novissimè in una Hispalen. beneficii de Xe- 229
rez 23. Maii 1601. coram D. Lita fuit decisum, quod semper impetrans tenetur plenè, & concludenter probare narrativam vacationis in qua principaliter fundat ad inducendam reservationem, vel vacationem ipso jure, licet cætera incidenter narrata non est necesse plenè probare, sed semiplena dumtaxat probatio sufficit, ut per Gonzal. *gloss.* 11, *num.* 10. & *gloss.* 45. §. 2. *num.* 52. & 53. qui etiam alias decisio. allegat & *d. gloss.* 11. *ex n.* 99. & *gloss.* 15. §. 2. *n.* 75. & 96. concludit quod quamvis vacatio simpliciter considerata probetur per famam solam seu aliàs semiplenam, ex quo agitur de levi præjudicio, nam si ille per cujus obitum dicitur Beneficium vacare vivit poterit beneficium recuperare, Puteus *decis.* 266. *lib.* 3. Mohed. *decisione* 1. *de probatio.* Rota *decisione* 46. *num.* 1. & 2. *p.* 2. *divis.* & in Placentina Canonicatus. Mart. 1589. coram D. Orano infr. relata 11. *p. cap.* 1. *num.* 62.

Tamen quod agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis probatio debet esse plena, & concludens, alias non relevabit. Rota *d. dec.* 46. *n.* 4. *cum aliis* per eum adductis, quod tamen *d. gl.* 11. *n.* 103. limitat. 1. nisi probatio esset difficilis, ut in morte contingente in mari per submersionem navis, vel alio simili casu, quia tunc minor probatio de mense reservato vacationis sufficit, nempè per famam. Rota *d. dec* 58. *p.* 2. & 666. & 721. *l.* 3. *divers. cum aliis* 2. limitat. *n.* 104 quando non esset aliquis provisus Ordinarius in concursu, nec possess. esset occupata ab alio, sed vacans, Rota in Burg. de Pancorvo 28. Novemb 1588. coram D. Gipsio infra adducta *c.* 4. *n.* 12. & in d. Placent. Canon. Et fuit resolutum in Legionen. Cano. 2. Dec. 1602. coram D. Coccino, & in Egitan. Schol 14. April. 1603. coram D. Ludovisio, & in Callien. Canon. 17. Novemb. 1608. coram D. Ca-

vallerio

vallerio & quod tunc non acquiratur plena probatio in verificatione mensis reservati narrati, quando possess. est vacans tradit etiam Gonz. *gloss.* 32. *num.* 60. sic intelligens quandam dec. Cordub. per nos relatam *d. c.* 1. 11. *p.n.*60. 3. limitat. *d. gl.* 21. *n.* 107. quando adest aliquis intrusus non tamen docet de tit. ordinarii, quia tunc minor probatio sufficiet ut in Burg. de Pancorvo, & in d. Plac. Cano. & in Oritana parochialis 2. Novemb. 1598. coram Orano, & in Elven. benefic. coram D. Peñ. 13. & 28. Nov. 1602. & quod non relevaret producere tit. post sententiam latam super immissione in poss. beneficii vigore si semiplenæ probationis, ut ejus executio impediretur ex Bartol. *in l fin. n.* 21. *circa fin. Codic. de edicto D. Adr. cum aliis* adductis per Meno. *de adipisc. rep.* 4. *n.*629. & fuit decisum in causa Pientina beneficii 12. April. 1576. coram D. Seraphino, & in d. Elven. 13. Novemb. 4. limitat. n. 110. quando gratia non fundatur in reservatione duntaxat, sed etiam potest sustineri ex alio capite, ut puta quia Papa tanquam ordinarius ordinariorum prævenit ordinarium collatorem, tunc enim non est necessaria plena, & integra probatio mensis narrati quamvis adsit intrusus & docuerit de titul. ordinariis Rot. *dict.* 46. *in princ. & n.* 1. juncto *n.* 3. & in d. Placent. Canonic. 5 limitari forsan posse *n.* 111. quando gratia principalis fuit in reliquis omnibus verificata, quia tunc data verificatione quoad reliqua (quamvis probatio quoad vacationem in mense reservato non sit omninò plena) sustineri debeat, ut inquit Rota in una Calagurritana benef. de Albania 12. Mart. 1602. coram D. Seraphino, &c. sed *n.* 112. rectè ait non putare, quod sufficeret in isto casu semiplena probatio de reservatione, imò neque audere recedere à regul. generali, & ita invenire, quod novissimè fuit decisum in d. H. Ispalen. Beneficii de Xerez duodecimi Maii 1602. coran. Lira.

230 Et facit † quod dictum est de probatione subcollectoriæ ad effectum reservationis sup. *d. præceden. cap.* 1. *à n.* 378. & de probatione ætatis, & habilitatum hoc dubio *n.* 179. *& seqq.* & quod dicitur probatione clausulæ consista *c. seq. à n.* 64. & de probatione non publicationis 11. *p.c.*3. *à n.* 308. & videnda sunt dicta infr. 11. *p. c.* 1. *n.* 36. undè posthæc Gonzal. *gl.* 11. *à n.* 122. ait quod impetrans ob non adimplementum decreti, seu alias certo modo tenetur illud plenè, & concludenter probare, &c. ut in Cæsaraugustana parochialis de Morella 8. Novemb. 1599. coram illustrissimo Pamphilio, ubi fuit resolutum, quod Ludovicus, &c. R. gratia. Quæ decisio fuit novissimè approbata in Pamphilon. parochialis & Badozta in S. Julii 1610. coram Manzanedo infra relatæ 9. *part. c.* 2. *n.* 61. in qua etiam allegatur alia in Salamant. parochialis 21. Jun. 1593. coram D. Orano, quam vii quod in ista Cæsaraugustana dicitur in istis impetrationibus non sufficere constare, quod in provisione non fuerit servata forma constitutionis Pii V. & etiam quòd vigore talis provisionis fuerit per provisum capta possessio, quia impetrans narrat etiam parochialem adhuc vacare: sic non solùm tenetur probare modum vacandi ex d. constitutione, sed etiam parochialem adhuc vacare quia in beneficialibus datur multiplicatio titulorum nihil certè non placet, quia constando semel de vacatione narrata, illa præsumitur durare, nisi executio ostenditur consumpta: & aliàs modò possent verificari oratio & impetrationes de beneficiis, in quibus aliquis esset intrusus, cum semper in supplicationibus & litteris dicatur, vacaverit, & vacet ad præsens. Quoad exe-
231 cutorem verò litterarum in forma dignum † seu in
forma commissaria tam 1. quam 2. datum in casu negligentiæ 1. dicendum est non teneri verificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari, nempè idoneitatem impetrantis, & cum gratia est per resignationem alicujus in sacris ordinibus constituti, quod aliundè habet undè commodè vivere possit, sic enim dicitur in litteris in forma dignum. Discretioni tuæ Apostolica scripta mandamus quatenus si tibi constiterit, quod dictus D. scilicet resignans aliundè habeat, undè commodè vivere possit, ut præjudicetur, ac per diligentem examinationem præfatum A. ad hoc idoneum esse repereris, super quo conscientiam tuam oneramus, beneficium prædictum eidem A. authoritate nostra conferas & assignes. &c. & si est parochialis Ecclesia dicitur, Ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatorib. &c. ut habetur in dict. constitutio. Pii quinti 162. super modo, & forma expediendi litteras in forma dignum. & si narratur, resignantem non esse in sacris constitutum, dicitur quatenus resignans in nullo sacro ordine constitutus existat: & sic id debet verificari. Et quòd non debeat aliud verificari comprobatur clarè: nam cùm gratia expeditur in forma gratiosa, quia resignatarius est examinatus & approbatus in curia, vel missa est approbatio ordinarii, nihil verificandum injungitur, nec opus est verificatione, ut dictum est numero 157. Quamvis communiter soleat fieri informatio super verificatione omnium narratorum in
litteris, † in forma dignum. & videtur velle Flam. 232
Paris. *l.* 8. *quæstio.* 7. *in fin.* Sed reverà non est necessarium nisi adsit adversarius juxta supra dicta e. ula.
Quod † subdubitatur primò, idoneus in proposito 233
quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas, & dico idoneitatem, & capacitatem in proposito consistere in legitimis natalibus ordine Ecclesiastico legitimo, legitima ætate, bonis moribus, & sufficienti scientia, ut rectè inquit P. Greg. *de benef. cap.* 35. *num.* 1. & Rebuff *in concordatis rub. de collatio. ver. idoneitat.* idoneus dicitur scientia, moribus, vita, & ætate, legitimitate, ac ordine, *cap cum in cunctis de elect. c. eam te, de ætate & qualitate, Clem nt.* 1. *eodem tit.* & ibi Bonif. Concil. Trident. *sess.* 24. *de reform. c.*18. *ver. peracto deinde examine, & sess.* 7. *c.* 1. *& sess.* 22. *c.* 2. *&* 4. *de reform.* Staphil. *de litteris gratiæ* 9. *forma expedit. à nu.* 16. Rebuff. *in praxi, titul. requisita ad collationem bonam n.* 23. *&* 38. Flam. Paris. *l.* 4. *qu.*1. *n.* 5. *& quæst.* 11. *n.* 11. *& l.* 8. *quæst.* 9. *n.* 38. *& l.* 10. *quæst.* 3. *n.* 68. & Joa. Gutier. *cons* 2. *nu.* 22. *& cano. qu.l.*2.*c.*11. *n.* 61. & post hæc Gonz. *ad reg. mensium. gl.* 4 *à n.* 108. & Gratian. *in addit. decis.* 97. *n.* 2.

Advertendum tamen est, quod inter declaratio-
nes † S. Congreg. Concil. super *c.* 12. *sess.* 24. *de reform.* 234
habentur seq. declarationes facientes ad propositum. Prima qui jam sacerdos est, & provisus per sedem Apostolicam in forma dignum, de Canonicatu super litteratura seu idoneitate scientiæ examinandus non est ab ordinario, & idem de quocumque alio ordine sacro illi Canonicatui requisito. *Secunda*, Congregat. censuit in iis qui Diaconi, vel Subdiaconi, aut præsbyteri sunt petuntque admitti in Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus qui eum ordinem sacrum quem ipsi habent requirunt sibi in forma dignum collatos opus non esse examine quod ad explorandum litteraturam pertinet, eos verò qui sacros ordines nondùm susceperunt examinandos esse, an illa habeant adjumenta doctrinæ, quæ ex præscripto Concilii Trident. necessaria sint illi sacro ordini qui Canonicatui quem consequi volunt erit annexus, facit *c. accepimus de ætate & qualitat.* Gonzalez *in reg. mensium gloss.* 4. *num.* 84. & Marc. Antoo. Genuen. *in praxi c.* 119. *n.* 4.

Secundò subdubitatur quomodò dictus executor
debeat verificare dictam idoneitatem, &c. † & dico 235
idoneitatem quoad litteraturam, seu scientiam verificandam esse per examen personæ: illam examinando, idoneitatem verò quoad alias qualitates & quod aliundè commodè vivere possit resignans, per testes, seu alias probationes, id enim importat d. verb. *si per diligentem examinationem, &c.* Rot. *decis* 8 *de*

*probatio concl.*877.*n.*8. Flam. Parif. *l.*8.*qu.*7.*ad fin.l.*10.
qu. 3. *n.* 66. & Gonz. *d. gl.*4. *n.*70.

Sed ad parochiales in forma dignum examinatores
236 † debent facere relationem, & approbationem non
folùm quoad litteraturam, fed etiam quoad clerica-
tum, legitimitatem, ætatem, mores, &c. ut in d.
Concil. Trid. *feff.* 24. *cap.* 18. *de reform. verb.* peracto
deindè examine renuncientur quotcunque ab his ido-
nei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, pru-
dentia & aliis rebus ad vacantem Ecclefiam guber-
237 nan. oportunis. & cenfuit S. Cong. Concil. † Quod
huic decreto non eft fatisfactum per relationes exa-
minatorum, quorum aliqui fimpliciter renunciave-
runt examinatum idoneum quoad litteraturam, aliique
approbaverunt eum ad litteraturam, quoad reliqua
dicentes effe onus Epifcopi. Et propofito dubio pro
238 parte Epifcopi Abulen. † An provifio parochialis
fit nulla, fi examinatores relationem fecerint folum
quoad litteraturam, examen verò circa mores, ætatem,
& reliqua, Epifcopo relinquatur, Cong. cenfuit te-
neri facere relationem, etiam circa mores, ætatem, &
reliqua, ut in declaratione Abulen. fup. adducta 5.
*par.c.*7. *n.*11. *ad tertium.* & noviffimè 24. Maii 1601.
Cong. Concilii cenfuit, relatione examinatorum re-
nunciantium unum ex approbatis idoneum quoad
fcientiam tantum, & quoad vitam & mores appro-
bationem rejicientium ad vicarium Epifcopi, non
effe fatisfactum decreto Concilii *cap.* 8. *feff.* 24. *ver.
peracto.*

239 Undè Rota in Cafalen. parochialis coram † D.
Robufterio de anno 1596. refolvit inftitutionem pa-
rochialem factam ab ordinario præfentato à patrono
facta folum relatio ab examinatorib. quoad fcientiam,
& non quoad mores, &c. effe nullam ex dict. *Conci.
cap.* 18. & declar. S. Cong. Concil. quæ ita in fpe-
cie cenfuit, ut apparet ex decifio. 648. & 652. &
546. novif. Farin. Quod etiam fuit dictum in una Ju-
venacen. Beneficii 15. Decembr. 1593. coram Illuftr.
240 D. Mantica. † Quamvis in d. Cafalen. parochialia
2. Mart. 1584. coram eod. D. Robufterio fuiffet dic-
tum benè examinatores potuiffe in hoc fe remittere
ad ordinarium & fatis effe fervatam formam. Concil.
Trid. potuiffent etiam ipfi fe informare de his & re-
ferre ordinario, tamen non tollit quin etiam ipfi pof-
fent fe remittere ad ordinarium, cum in dubio ju-
rifdictioni ordinarii tantum cenfeatur derogatum cu-
mulativè non privativè, Decifione *conf.* 3. *num.* 3. *ut
in dec.* 647. *novif. Farin.* Sed ifta ratio nihil valet,
241 † nam Conc. ibi clarè loquitur, dicens contrarium,
& dans formam cum decreto irritante, & fi ifta ratio
aliquid valeret, etiam quoad litteraturam & fcientiam
poffent examinatores fe remittere ad ordinarium &c.
242 & videnda funt d. infra 9.*p. c.* 2. *n.* 95. *&* 105. † in
ipfa autem idoneitate probanda, non requiritur cita-
tio alicujus aut vocatio partis, & caufæ cognitio, nifi
adeft intrufus, feu poffeffor beneficii qui effet citan-
dus, aut alias legitimus contradictor comparuiffet
coram executore juxta fupradicta. Sed abfque cita-
tione id expeditur. Rota *dec.* 9. *de conceff. prabend. in
novis.* Felin. *in capite fin. de præfumpt. n.*36. Mafcard.
de concil. à 877.*n.*2 Fl. Parif. *l.*10. *quæft.* 3. *n.*70. Quini-
243 mò etiamfi † adeffet intrufus, feu poffeffor beneficii,
vel comparuiffet legitimus contradictor non videtur
requiri citatio illius in idoneitate probanda, maximè
quoad fcientiam, quia id folum requiritur pro infor-
matione, & fatisfactione Judicis ne detur indigno, &
non attinet ad partem, nec eft actus judicialis. Ita
Rota *dec* 4. *de fent. & re judic. in antiq. n.*3. & Leo *in
thef for. Eccl. c.*17. *n.*13. 14. *&* 15. Nec eft neceffarium,
244 † fuper idoneitate teftes in forma recipere, fed suffi-
ceret executorem extrajudicialiter fe informare, nam
verba *fi repereris*, five etiam *conftiterit* poffunt referri
ad extrajudicialem informationem feu inftructionem,
Abb. *in d. c. fi. fub n.* 13. præcipuè *verf. extra prædi-
ctos*, & Felin. *n.* 18. *&* 31. & Flores *q.* 24. *n.*21. Et
verbum *fi conftiterit*, non includit † citationem partis, 245
quando committitur executio de re vacante, ut per
Felin. *ibi*, *n.*21. ex Innocen. & Bartho. quos refert,
& licet includat citationem partis fi de re non vacante
† committitur executio ut per eum ibi, & fic cum 246
adeft intrufus requirat citationem, tamen id intelli-
gendum eft refpectu actuum judicialium, & eorum
quæ fiunt in forma judicii, qualis non eft examinatio,
feu probatio idoneitatis.

Facit decifio facta in caufa Reginen. parochialis
8. Febr. 1557. coram D Chifanen. † Quod difpenfatio 247
facta à judice commiffario cui erat commiffa cum
claufula fi eft ita, fuper quib. confcientiam tuam one-
ramus, valet licet non conftet de proceffis, Rota
decif. 4. *de filiis Presbyterorum in antiq.* quod ftilus
eft in difpenfationibus, quod fi ab initio eft adver-
farius, tunc pars eft citanda, & in fcriptis acta redu-
cenda, at ibi non eft adverfarius, tunc fufficit fola
informatio Judicis, quando confcientiæ illius difpen-
fatio committitur *gl. in ca. ftatutum* §. *affefforem. verb.
relinquatur.* ubi Francus *n.*6. *de refer. l.*6. Lap. *alleg.*61.
Rot. *dec.* 443. *in novis* facit *c. cum confuetudinis*, *&c.*
& ad idem eft optima *dec.* Puteus 144. *l.* 2. & Tho.
Sanch. *l.* 8. *dif.* 35. *n.* 15. & conferunt quæ poft hæc
tradit Gonz. *gl.* 9. *in annot. n.* 19. & quod licet ftante
claufula, fi eft ita, fit neceffaria caufæ cognitio, ta-
men potuit executor difpenfationis fe extrajudicialiter
informare, etiam ante difpenfationem à cognitis, &
aliis præfentibus: & propterea nihil repugnat, quod
ifta caufæ cognitio non fit enunciata: & quod dif-
penfatio fuerit conceffa ftatim quòd fuit præfentatum
mandatum executori, fuit refolutum in una Medio-
lanen. matrimonii 17. Junii 1602. coram illuftriffi-
mo Mellino, & 29. Novembr. ejufdem anni coram
D. Peña.

Facit etiam, non delegatus cui Papa committit
† ut fe diligenter informet de utilitate Ecclefiæ & 248
fi repererit cedere in evidentem utilitatem, aliena-
tionem confirmet, feu det licentiam alienandi, &c.
fatis eft fi adhibeat cognitionem extrajudicialem abf-
que citatione, & pro eo præfumitur abfque procef-
fu, maximè fe affereret fe informaffe, &c. Abb.
*conf.*41. *l.* 1. & dicitur inf. *ult. p.c.*2. *à n.*136. & con-
ducit electio: Rota in Hifpal. canonicatus 10. April.
1606. coram D. Ludovifio, & in Vercellen. coadju-
toriæ 23. Jan. 1608. & in una Capuana opinionis 23.
Mar. 1609. coram D. Lancell. & in Pacen. puritatis,
feu Canonicatus 11. Decembr. 1609. & 30. April. 1610.
coram D. Manzanedo, de quibus *fupr. n.* 161. & in
propofito Rota in Abulen. benef. 26. Junii 1596. *fupr.*
adducta *dub.* 4. *n.* 47. Ex quibus † obiter infertur ad 249
difpenfationes matrimon. & alias quæ hodiè com-
mittuntur ordinariis cum claufula, quod diligenter
fe informent, & fi repererint preces veritate niti, dif-
penfent, &c. ut dictum † eft *fupr. dub.* 8. *n.* 105. ubi 250
claufulam ipfam pofuimus, quod non erit neceffarium
teftes in forma recipere, fed fufficiet judicem extra-
judicialiter fe informare, Concil. Trid. *feff.* 22. *de re-
for. cap.* 5. ibi. Summariè tantum & extrajudicialiter,
& declaratio Sanctæ Cong. ibi, quæ ait, requireretur
tamen citatio, intelligenda eft quando adverfarius, ut
in d. Reginen. Imò, fi per teftes præfentatos † proba- 251
tur idoneitas impetrantis, feu veritas precum difpen-
fationis, ipfi tamen executori contrarium conftaret,
non liceret exequi commiffionem, cum ejus judi-
cio, & informationi extrajudiciali relinquatur, one-
rando confcientiam ipfius juxta dicta, & Gallego &
de cog. fpir. c. 23. *n.*2. Thom. Sanch. *de matrim. li.*8.
difp. 34. *n.* 21. Salsa *de leg. lect.* 10. *difput.* 10. *n.* 97.
& faltem debet ex officio examinare alios teftes per
quos veritas fibi nota patefiat. Et femper expedi-
ret quod in hujufmodi verificationibus † exami- 252
narentur ex officio aliqui teftes, qui rem melius
fcire

ſcire poſſent, prout ſit in aliquibus Epiſcopatibus in
diſpenſationibus matrimonialibus, & non ſe conten-
tare eum teſtibus à partibus præſentatis, ſemper enim
inveniuntur teſtes ad probandam idoneitatem impe-
trantium, maximè quoad parochiales, tamen vide
quæ dicemus inf. *n.* 285.
253 Tertiò ſubdubitatur † an ſi ſemel examinatus non
reperiatur idoneus poſſit iterum examinari, & illi tunc
reperto idoneo beneficium conſerri. Et videtur poſſe
254 † dummodò in primo examine non fiat declaratio,
ſeu actus, quo declaratur illum non eſſe, nam quan-
diù res eſt integra nihil prohibet illi idoneo reperto
beneficium conſerri virtute litterarum ex quo tunc
conditio illa, ſi per examinationem illum idoneum
eſſe repereris, verificatur, & ita videmus ſæpè pra-
cticari in hoc Epiſcopatu Abulenſ. in reſignationibus
parochialium.
255 Nihilominùs tamen contrarium † videtur tenen-
dum, nam verba illa, ſi per diligentem examinatio-
nem illum idoneum eſſe repereris, de prima exami-
natione videtur intelligenda ex reg. *l. boves* §. *hoc
ſermone*, *ff. de verb. ſignif.* de qua latè ibi Tiraq. alias
poſſet per multum tempus expectari, quod fieret ido-
neus, quod eſt inconveniens. Quod maximè proce-
dit in parochialibus, in quibus examen fieri debet
cum tribus examinatoribus ſynodalibus, ſeu aliis, &
eo peracto renunciare debent, an examinatus ſit ido-
neus, vel non, ut in Conc. *ſeſ.* 24. *c.* 18. *verſic. per-
acta deinde examine*, quod quidem de examine ſemel
facto intelligitur, quando pro tunc examen peractum
eſt, licet differatur renunciatio, & declaratio ad il-
lud examen, committatur ſoli executori, & ejus
conſcientiæ probabile videtur, quandiù ipſe non pro-
nunciaverit quandocumque illum idoneum eſſe repe-
rerit circa locum executionis, &c.
256 Quamvis quod attinet † ad congruam reſignantis
ſufficiat quandocumque de illa conſtare, quandiù
res eſt integra etiam in parochialibus, id enim non
magis ad 1. quam ad 2. informationem refertur &c.
ſicut etiam in diſpenſat. informatio de veritate pre-
cum. Cavendum tamen erit in caſu reſignationis,
257 ne incidant in conſtitutionem † Gregor. XIII. de
publicandis reſignationibus, de quo infra 11. *part.
cap.* 3. *à n.* 273. in quam profectò videtur incidere ſi
fortè reſignatarius, qui ex d. conſtitutione poſſeſ-
ſionem beneficii intra tempus publicationis appre-
hendere debet, vel ſaltem ſtante legitimo impedi-
mento litteras Apoſtolicas Judicis, ſeu executoris
intra idem tempus præſentare, & apud illos pro ip-
ſarum executione inſtare, & poſſeſſionem inſtante
petere, fecerit ſeu petierit quod executio, ſeu pro-
ceſſus in ea deferatur ultra tempus publicationis.
258 Quartò ſubdubitatur, an ſi impetrans ſit † revera
idoneus non tamen ſit per executorem verificatum,
teneat collatio? Et dico quod non, nam eſt conditio,
non exiſtentiæ, ſed cognitionis, Imola *in d. c. fin.*
& ibi Fel. *num.* 33. *& in c. ſciſcitatus de reſcrip. num.*
14. *prope fi.* Rot. *dec.* 435. *n.* 2. *p.* 1. *diverſ.* & Thom.
Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 33. *n.* 4. *& lib.* 8. *diſp.*
34. *n.* 26. *&* 35. *n.* 16. & Selas *de leg. diſp.* 20. *lect.*
10. *n.* 97.
Quintò ſubdubitatur, an ſi impetrans ſit idoneus,
259 & per executorem ſciatur, poſſit † ad proviſionem
procedere abſque alia verificatione ſeu informatione?
Et dico quod non alias proviſio erit nulla propter
260 defectum formæ † mandati, & conditionis limitato
modo ſcientiæ, Card. *in Clemen.* 1. *n.* 11. *de conceſſ.
præbend.* Oldra. *cov.* 41. Bellamera *dec.* 667. Felin.
in d. c. fin nu. 28. *&* 33. Nam illa verba, *ſi reperis*
261 *idoneum*, † continet conditionem, Nav. *in cap. ſi quan-
da de reſcrip. except.* 9. *n.* 9. & Th. Sanc. *ubi proxime, d.
n.* 4. licet *d. lib.* 8. *diſp.* 34. *n.* 22. *&* 35. 16. dicat quod
ſi ei cui diſpenſatio commiſſa eſt de precum veri-
tate conſtat nulla opus eſt informatione, ſeu exa-
mine, non obſtante clauſula de ea, & facit deciſio
Caputaquen. 273. *par.* 1. quæ eſt etiam in Miſcella-
neis Cotæ manuſcriptis 221. ubi habetur, Quod diſ-
penſatio ſuper illegitimitate non † valuit, quia non 262
fuit ſervata forma diſpenſationis, & mandati de diſ-
penſando cum eſſet facienda qualis inquiſitio, & ta-
men in hoc caſu nedum non reperitur ſed nulla inter-
venerit, ſed ſtatim fuit promotus præſentata diſpen-
ſatione maximè ſtante clauſula illa ſi ita eſt, quæ eſt
conditionalis, &c. Et quod clauſula, ſi ita eſt, facit
gratiam conditionalem, † fuit etiam dictum in dict. 263
Conch. erectionis 25 Maii 1592. ex Pariſio *conſ.* 82. *n.* 6.
Socin. Jun. 43. *n quadrageſimo tertia*, licet contradicat
Thom. Sanch. *dicto numero vigeſimo ſexto*, qui ait quod
clauſula, ſi eſt ita, diſpenſa. non inducit formam, nec
conditionem.
Quod tamen limitat † Card. cum Paulo *d. n.* 11. 264
& Felin. *d. n.* 28. cum Imola *ibidem*, quando de ido-
neitate notoriè conſtat, quod tunc non eſt neceſſaria
examinatio niſi ad cautelam, qui tamen conſulunt,
quod executor hoc ipſum de notorio exprimat in
collatione, vel in relatione, interlocutoria, ut ſciatur
quare examinationem non fecit, idem Tho. Sanch.
loquens *in diſperſ. d. n.* 24. *&* 16. & Salas *d. diſp.* 10.
ſect. 10. *n.* 97.
Sed hæc limitatio non videtur vera, † nam quan- 265
do examinatio eſt de forma, ut licet prætermitti non
poteſt quantumcumque examinandus ſit notus, Bald.
in c. conſtitutus, num. 4. *de appellatio.* & ibi Præpo-
ſitus & Abb. *num.* 4. qui ait quod ſcholaris notoriè
peritus tranſit ſine examinatione, vel ſaltem modica
pro forma. Corſetus *in ſingul. verſ. præſumpt.* qualiter
benè Brunus *de forma, rubrica de implemento formæ,
verſicula ultimo facit.* Lambertinus qui alios refert *de
jure patronat.* 1. *part.* 2. *lib. quæſt.* 11. *artic.* 3. *n.* 15.
Rebuff. *d. privileg. ſcholarium privil.* 68. *n.* 4. Mand.
reg. 24. *quæſt.* 3. *n.* 11. *&* 12. Fuſcus *de viſitatione*,
lib. 2. *capite quinta, numera decimo*, Flam. Pariſ. *lib.*
8. *qu.* 9 *n.* 83. *& ſequent.* & Cenedo *collect.* 15. *ad de-
cretum n.* 5. & poſt hæc Gonzalez *ad reg. menſium
gloſſ.* 4. *à n.* 86.
Et Rota in una Calagur. † Beneficii de Ornillos, 266
12. Octobr. 1587. coram illuſtriſſimo Pamphili. re-
ſolvit quod quando examen requiritur pro forma de-
bet præcedere quamlibet proviſionem, quamvis alias
ſit examinatus, & approbatus etiam ad parochiales,
maximè quando ab alio ordinario &c. Et præſertim
limitatio hodiè non videtur † procedere in executore 267
ad parochiales, in forma dignum noviſſima, nam
quantumcumque notoriè impetrans ſit idoneus, non
poteſt excuſari examen in d. forma dignum, cum
examinatoribus ſynodalib. ut in ea dicunt Fuſcus,
& Cenedo *ibi*.
Pro quibus facit reſolutio in cauſa † Actoricen. pa- 268
rochialis 11. Maii 1587. coram D. Gipſio, & in una
Regien. Prioratus 26. Junii & 24. Decembr. 1578.
coram D. Pamphilio. Quod notitia præſentati licet
alias ſufficiat, non tamen ſufficit, ubi examinatio eſt
omninò neceſſaria ut in parochiali & ubi datur con-
curſos præſentatorum, &c. Sed offert ſe difficultas,
† ſi executor cui committitur collatio Beneficii ſim- 269
plicis in forma dignum, committit examen alicui
examinatori prout fieri ſolet, & fieri poſſe diximus
ſupr. 8. *dub. à n.* 97. & examinator dat illi ſchedulam,
ſeu quartam approbationis abſque examine, quia eſt
ſibi nota ſufficientia ipſius, an cenſeatur ſervata for-
ma examinis? & conſequenter collatio ſubſecuta,
& videtur quod ſic, licet tutius ſit quod fiat examen
aliquod pro forma.
Sextò ſubdubitatur, an ſi dictus executor † fecerit 270
examinationem prout ſibi fuerat injunctum, & pu-
tans ipſum idoneum, cum non eſſet, contulit ei
Beneficium, talis collatio valeat? Et dico quod ſic,
nam conditio eſt purificata per obſervantiam ſolius

formæ

271 formæ, † docent Baldus *in l.2.n.8. C.quando provocare non est necesse* Abb. *in c.1.n.29. de re judicata*, Felin.*in d. c. fi.* 33. & Staph. *de litteris gratiæ. tit. quibus modis expirent literæ ad Benef.* §. 6. *principaliter n.* 1. & 2.

272 Quod tamen secus esset † in dispensationibus commissis ordinario: nam quantumvis per informationem repererit preces veritate niti, si tamen à parte rei non est ita, dispensatio erit nulla, tanquam subreptitia propter falsitatem narratorum P. Ledesma dicens tenere communiter Doctores *in sum. de matrim. c.* 27. *ad fi.* & Thom. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *disp.* 21. *n.* 33.

Et eadem ratione si resignans revera non haberet
273 aliundè † undè commodè vivere posset, resignatio, & provisio facta resignatario esset nulla tanquam surreptitia, quamvis coram executore id probatum esset.

274 At si per examinationem factam executor † benè intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominùs contra conscientiam ei tanquam idoneo conferret Beneficium, revera collatio non valeret, nec provisus si ei id constaret tutus esset in conscientia, nam in rei veritate non fuit servata forma mandati, & purificata conditio, & idem esset alias id constaret executori, juxta dictum supra *n.* 261.

275 In parochialibus tamen debet executor † in d. forma dignum novissima impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores, seu major pars eorum illum idoneum esse renunciant, & approbant sive benè & secundum conscientiam, sive malè & contra conscientiam quamvis ipse executor eum non putet idoneum, nam per approbationem examinatorum purificata est conditio mandati cum quoad approbationem, seu reprobationem standum sit eorum relationi, juxta decretum Concilii *dict. c.* 18. *sess.*24. & dictum est supra *dub.* 5. *n.* 75.

276 Septimò † subdubitatur circa illam clausulam, & quod dictus N. aliundè habeat undè commodè vivere possit de qua vide supra 2. *part. c.* 5. *à n.* 200. & 207. an sit necessarium constare quod resignans tempore resignationis & datæ, aliundè habeat undè commodè vivere possit, an verò sufficiat quod id habeat tempore executionis ipsius gratiæ. Et brevi-
277 ter dico satis esse, quod † de hoc constet tempore executionis ipsius gratiæ, cum verba illa *si tibi constiterit*, sint futuri temporis, & qualitas adjuncta verbo debeat intelligi juxta tempus verbi, *leg. in delictis*, §. 1. *ff de novalibus.* Abb. *in c. cum in cunctis* §. *inferiora*, *n.* 10. *de elect.* & Decisio 22. Et sic limitanda
278 est reg. illa, quod † surreptio consideratur respectu datæ, de qua Felin. *in c. eam te rescrip. n.* 18. Caputaquen. *decis.*40. *num.* 2. *parte* 2. & notatur *in c. si eo tempore*, *de rescript. in* 6. Et ita in terminis † fuit resolutum in Jacen. Vicariæ ult. Jan. 1590. coram Illustrissimo Plato, ut in dec. seq.

279 Resolverunt domini † gratiam Antonii esse justificatam & validam, nam de resignatione atque ejus publicatione, ac de sacerdotio ejusdem Antonii constat ex publicis scriptis, valor Vicariæ cum annexis ultra testes coram Ordinario examinatis, probatur etiam ex confessione partis Puteus *decis.* 391. *in fin.* Caputaquen. *decis.* 330. *n.* 3. *lib.* 3. non obstat, quod non fuerit verificatus valor & qualitas beneficii obtenti, quia cum obtulerit Anton. Illud dimittere non erat necessaria aliqua verificatio, Rota *decis.* 20. *de præb in novis*, non obstat quod non constet Sanctium resignantem tempore resignationis habuisse aliundè undè commodè substentaretur, quia satis est in casu isto quod de hoc constiterit tempore executionis ipsius gratiæ, *dec.* 10. *n.* 2. & 6. *de concess. præb. in antiquis.* non obstat quod Sanctius resignans post præsentationem de se factam Prioratum de Volitan. malitiosè distulerit procurare, ut ibi de eo Prioratu fieret institutio, & collatio. Et quod plus est suppositum fuerit collusivè aliquos oppositores ad effectum, ut dilata hujusmodi institutione interim in curia resignatio ut reservatione pensionis admitteretur, qua collusione stante dicebatur resignationem fuisse nullam Gigas *de pensio. qu.* 42. quia fuit responsum non constare de hujusmodi collusione, tum quia cùm non sit præfixum tempus aliquod ad obtinendam institutionem beneficii de jure patr. *dec.* 4. *de patr. in novis*, non videtur imputandum Sanctio, quod institutionem suam in longum protraxerit. Tum etiam quia testes de ea deponentes fuerunt nulliter examinati, scilicet parte non citata, & quod plus est collusionem non probant, nam deponunt de auditu Bartholom. qui etiam examinatus dicit se fuisse rogatum nomine Sanctii, ut se opponeret, cujus dictum sicut non probaret solum contra Sanctium, multò minùs contra Antonium, ita nec possunt probare testes qui dicunt se ab illo audivisse, præterea collusio hujusmodi prætensa non esset super Vicaria, sed prioratu, idem nihil influit ad nullitatem resignationis, maximè cum nullo modo probet Antonium fuisse participem collusionis, & tamen Gigas & alii per eum allegati præsupponit collusionem intervenisse ex parte utriusque. Non obstat quod dicitur non constare quod deducta pensione ducatorum 40. imposita ad favorem Sanctii remaneant centum pro rectore, juxta decretum Concilii Trid. ac decretum appositum in gratia resignationis & reservationis pensionis, quia fuit responsum de hoc nullum verbum legi in litteris expeditis ad favorem Antonii resignatarii in actis productis, quare cum ipse teneatur verificare solùm ea quæ sunt narrata in suis litteris, non videtur curandum si non probavit fructus vicariæ ascendere ad tantam summam, ut soluta pensione centum pro se remaneant, quod erit probandum per Sanctium cum pensionem voluerit consequi.

Undè existimo quod si tempore executionis † resi- 280
gnans esset mortuus, non esset opus ejus congruam verificare, cum mortuus illa non egeat, & hoc fortè voluit quædam declaratio San. Congregationis Concilii super *c.* 2. *sess.*21. *de reformatio.* † quæ sic ait qui- 281
dam resignavit canonicatum alteri ut infra mensem teneantur docere quod aliundè commodè, &c. moritur infra mensem, ordinarius voluit conferre canonicatum per obitum, respondit Congregatio, non posse quia affectus cùm semel Papa appofuerit manus, aliàs ista declaratio pateretur difficultatem ex dict. *part.* 1. *c.* 1. *à n.* 154.

Si tamen executor quia sibi non constitit † resi- 282
gnantem aliundè habere undè commodè vivere posset, pronunciavit, non esse locum executioni litterarum, non erit locus appellationis, nec sufficit in gradu appellationis id constare, ex quo jam defecit conditio executionis, &c. Cùm verò resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula seu narrativa † quod 283
aliundè habet undè vivere possit, debet esse vera tempore datæ rei ex primo cap. de qua *n.* 229.

Undè infertur ad dispensationes matrimoniales quæ committuntur ordinariis, ut dixi cum clausula, quod diligenter se informent, & si reperierint preces veritate niti dispensent, quod sufficiat narrata esse vera, & verificari tempore executionis ipsius dispensationis, seu commissionis, licet tempore datæ litterarum non essent vera & ita videtur practicari, nam articuli qui fiunt pro verificatione dispensationum semper loquuntur de tempore præsenti & non de tempore datæ.

Quamvis contrarium, scilicet narrata debere † 284
esse vera tempore impetrationis & relationis factæ, Papæ, & non postea tempore executionis teneat Corduba, *in summa quæstion.* 45. *opinio* 2. *pun.* 1. & Jo. Gutierrez *quæstio. Canon. libro* 2. *capite decimo quinto, num.*131. & 133. & Thom. Sanchez *de matrimon. libro*

libro 8. *disput.* 30. *num.* 4. & 5. ex Abb. *in cap. quia circa*, *de consanguinitate & affinitate num.* 4. qui ait quod veritas narratorum in dispensatione est consideranda secundùm tempus impetrationis, non enim sufficit narrata priùs fuisse, vel post impetrationem verificata quando veritas causarum narratur de præ-
285 senti, & quòd necesse sit probare narrata esse vera † tempore impetrationis, docent etiam Rebuffus *ad leges Gallicas*, 2. *tom. tit. de rescriptis in præfatione*, *num.* 56. & Mascard. *d. concl.* 1128. *num.* 22. & dictam doctrinam Abbatis sequitur Azeved. *consil.* 34. *num.* 14.

286 Sed Abb. ibi non loquitur † in nostris terminis scilicet quando dispensatio committitur alicui cum dicta clausula quod informet, & si repererit preces veritate niti dispenset, sed loquitur de dispensatione in forma gratiosa, in qua certum est veritatem narratorum considerandam esse secundum tempus impetrationis juxta dictam regul. quod surreptio consideratur respectu datæ, quæ licet præcipuè procedit, & ita etiam accipiendi sunt Rebuff. & Mascard. *ibi*.

287 Verum est tamen, quod in dispensationibus † cum copula in quibus impetrantes narrant inter eos copulam præcessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur, ipsa diffamata, & innupta remaneret, graviaque exindè scandala possent verisimiliter exoriri, ut solet dici in dispensationibus, cum copula propter infamiam si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuisse, ut infamia, & nota posset verificari, vel alias infa-
288 miam, & notam propter fraudem, & dolum † quæ alicui patrocinari non debent *capit. fides ca. ex tenore de rescri.* & sic procedet sententia Cordub. sup. quam sequuntur Mand. Rodrig. *in summ.* 1. *tom. c.* 36. *n.* 9. Veg. *in summ. part. c.* 88. *casu* 4. & Ledesm. *in sum. de matrim. cap.* 274. *difficul.* 7. *conclu.* & Thom. Sanchez *d. num.* 5. & sententia Joan. Gutierrez supr. non alias.

289 Et è converso † non sufficiet causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis factæ Papæ si tempore informationis, & executionis ei deficiat & jam non sit vera, ut si narratum est mulierem esse pauperem, aut habere dotem minùs competentem, licet tunc ita esset, tamen si ante executionem commissionis & antequam ordinarius dispenset ea causa deficiat, ut quia jam facta sit dives, aut habeat dotem competentem, quia obvenit ei hæreditas, vel legatum, &c. vitiatur dispensatio quæ est in fieri, Joan. Gutierrez *supra n.* 132. Tho. Sanchez. *lib.* 8. *disp.* 19. *n.* 27. & *dict. disp.* 30. *n.* 12. Humada ad Gregor. Lopez *in l.* 2. *tit.* 15. *part.* 2. *gl.* 10. *n.* 5. & 6.

290 Quamvis contrarium teneat Enriquez † in *sum lib.* 14. *c.* 17. §. 10. ex Covar. 1. *lib.* 1. *vari. c.* 20 *n.* 5. *vers. his breviter*. Sed Covarr. loquitur in dispensat. facta & sortita effectum quæ non vitiatur, etiamsi postea causa
291 deficiat Joan. Gutierr. *supr.* † Undè in prædicto casu si postquam ordinarius virtute commissionis, & mandati Papæ dispensavit mulier facta esset dives, aut haberet dotem competentem non vitiaretur dispensatione etiamsi nondum matrimonium esset contractum, quid dicat Thomas Sanchez *d. disput.* 30. *n.* 14. & *seq.*
292 quanto magis si esset contractum, etiamsi tempore † dispensationis haberet spem quasi certam successionis, dotationis vel applicationis bonorum competentium, si non est legitimæ necessariò sibi debitæ, quia antequam successio, & applicatio fiant, non sunt bona illius, ita Navarr. *consi.* 19. *de rescripto*, quem sequitur Marcus Anton. Genue. *in praxi Archiepiscopali Curiæ Neapolitanæ c.* 5. *n.* 81. & Thom. Sanchez *supra à n.* 21. *d. dispu.* 19.

Rursùs circa illam clausulam, quod resignans
293 aliundè habeat † undè commodè vivere possit, adverte quod narrativa in resignatione facta, & clausula quod resignans habet aliundè, una cum pensione sibi in tali resignatione reservata, undè commodè possit, verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat undè vivere possit & licet non verificetur quod habet etiam aliundè, quia intentio Papæ est quod remanet congrua, sive remanet ex pensione tantùm, sive etiam aliundè, ita fuit resolutum in una Zamoren. Beneficii vigesimo Jun. 1594. coram Do. meo Corduba.

Et quamvis in litteris dicatur, dummodò † aliundè habeat undè vivere possit, non excluditur, quin pensio sit incongrua computanda, quia verbum aliundè ponitur ad exclusionem beneficii resignati, non autem pensionis, ut in illa Brixien. parochialis 20. Novemb. 1598. coram D. Peña supr. relata *dict. qu* 4. *n.* 19. 294

Tandem admoneo lectorem, † quod in hac materia de executione, & verificatione litterarum caveat à Flores de Dena, *dict. q* 4 *n.* 19. nam eam confundit nec rectè callet jurisconsulti Hispani. 295

§. III.

An gratia in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra.

SUMMARIA.

296 *An gratia seu mandatum de providendo, in forma dignum, expiret morte Papæ concedentis integra*, &c. & n. seqq.

Resolvitur, contra aliquos, non obstante cap. si cui nulla, de præbend. in 6. *ver. secus, quod procedit ubi mandatur provideri certæ personæ de incerto beneficio vacaturo, & sic in gratia facienda, & cætera.*

303 *Id procedit etiamsi mandetur provideri de certo beneficio, cum causæ cognitione & citatione partis, nam etiam tunc non expirat gratia, nec executorum potestas.*

304 *Contra aliquos relatos.*

305 *Gratia ad beneficium vacaturum incertum non expirat morte Papæ ante vacationem, etiam re integra, quando non committit executori provisionem, sed ipse confert ex tunc, prout ex tunc*, & n. seqq.

Et ponitur Rotæ decisio.

309 *Si alicui sit gratia concessa per quam committitur assignatio certæ pensionis hujusmodi gratia non expirat morte Papæ re integra.*

310 *Si verò committeretur assignatio pensionis incertæ expiraret.*

311 *Dispensationes quæ committuntur ordinariis, ut precib. verif. repertis dispensent, non expirant morte Papæ concedentis, re integra, quamvis mandatum de dispensando non habet vim dispensationis, sed ad hunc positum ordinarii illius expedire, etiam sede Apostolica vacante antequam erat reg. Cancellaria super revalidatione litterarum prædecessoris contra Navar. & alios*, & n. seqq.

314 *Quod dicunt Jo. And. Fel. & alii, quod facultas dispensandi cum certis personis favore illarum expirat morte concedentis, re integra potest intelligi, quando est concessa hujusmodi facultas simpliciter, absque mandato & præcepto*, &c.

315 *Licentia eligendi confessarium, data à Papa, vel Episcopo, seu parocho, non expirat morte concedentis, quia est gratia facta ipsi pœnitenti.*

316 *Licet in licentia data per Episcopum, seu alium Papam inferiorem, contra teneant Abb. & alii.*

317 *Quod maximè procedit, quando tali licentia datur accessoriè ad indulgentiam.*

318 *Et quando datur in Bulla concessa favore Principis, ut cruciata.*

319 *Si-*

319 *Similiter licentia audiendi confessiones, data alicui Sacerdoti ipsius contemplatione à Papa seu Episcopo, non expiraret morte concedentis.*

320 *Non solum quoad simplicem licentiam, seu approbationem, & expositionem quæ absque dubio non expirat, sicut, licentia seu reverendæ ad suscipiendos ordines, sed etiam quoad delegationem & non commissionem jurisdictionis ad absolvendum, qua etiam non expirat.* & n. seqq.

324 *Cap. gratum, c. relatum, licet de officio delegati, ubi habetur, quod jurisdictio delegata expirat morte delegantis, re integra, loquuntur de jurisdictione fori contentiosi, non voluntariæ.*

325 *Idem esset in licentia, seu jurisdictione, alicui data à parocho, ad audien. confessiones suorum subditorum.*

326 *Quamvis jurisdictio ab eo delegata assumendo illum in Vicarium, seu coadjutorem suum, expiret morte parochi, sicut potestas Vicarii Episcopi.*

327 *Licentia audiendi confessiones certarum personarum data alicui ipsarum favore, expirat morte concedentis.*

328 *Licentia, & facultas testandi, concessa à Papa non expirat morte concedentis re integra.*

329 *Et similiter licentia, & facultas faciendi majoratum à Rege concessa non expirat morte concedentis re integra.*

330 *Et idem indistinctè in licentia data per Regem de extrahen. seu alienan. bona majoratus, etiamsi concedatur sub nomine ipsius Regis.*

331 *Quod procedit, etiamsi litteræ d. licentiæ & facultatis faciendi majoratum, testandi, aut alienandi, non essent expeditæ, contra aliquos,* & n. seq.

332 *Quando gratia est concessa per Principem.*

334 *Et ita gratia etiam ad aliquid faciendum concessæ per Papam expediuntur per successorem in forma rationi congruit.*

335 *Procedit etiam sive licentia & gratia sit concessa ex causa necessaria, & cum causæ cognitione, sive ex causa voluntaria, & sine causæ cognitione.*

336 *De hac materia, an gratia vel mandatum expiret morte concedentis, &c. remissivè.*

296 DUndecimò, & ultimò principaliter † dubitatur, an gratia seu mandatum de providendo in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra, ita quod executor deputatus ad illius executionem non possit procedere.

297 Et videtur † expirare ex *c. cui nulla versicul. secus de præbend. lib. 6.* ubi dicitur, quod si super provisione certæ personæ facienda sit data potestas alicui provideri mandatur gratiam, & favorem, illa quidem expirat omninò si concedens re integra moriatur, & facit regula *l. mandatum, C. mandati, & §. rectè, institut. eod.*

298 Per quem † tex. *in d. c. si cui nulla*, inquit Ægidius *dec. 542.* quod mandatum factum per legatum de providendo certæ personæ de certo beneficio tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso jure expirat. Et sequitur Staphileus *de litteris gratiæ tit. quibus modis expirent litteræ ad beneficia, in*
299 *princ. n. 1. & 2.* Et ita videntur † tenere Decius *in Rubr. de constitutio 1. lectura. n. 41.* ibi secus si deberet fieri per alium cui committeretur, & Ripa *ibidem num.* 50. ibi, secus si per viam commissionis sit alteri mandatum quod conferat. Corras. *de benefic. 4 par. c. 5. n.* 54. ibi, licet secus si collatoribus tantum Zerola *in praxi Episcopali 2. par verbo delegatus* § 1. & Mandos. Rodriguez *quæst. regularium. 1 tom. q 6 art.* 1. & Tho. Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 28. n. 43. & 64. & 81.*

300 Nihilominùs tamen contrarium est dicendum, † nempè gratiam, seu mandatum de providendo in forma dignum, nullo modo expirare morte Papæ concedentis re integra, sed adhuc posse executorem ad illius executionem procedere. Nam mandatur provideri certæ personæ de certo beneficio vacante gratia dicitur facta, ex quo saltem habet jus ad illud, licet non habeat in re ut dicitur *supr. 4. par. c. 3. 11. modo n. 59.* & sic intrat. tex. *in c. si super gratia, de officio deleg. in 6.* ita Rota *dec. 11. de officio deleg.* aliàs 349. *in novis.* Hier. Paulus *in practica Cancellariæ versi. præstantissime doctor.* quem sequitur Rebuff. *in concordato Rubric. de mandatis Apostolic. §. 1. verb. fuit parificatus.* Mil. *in reper. verb. gratia facta licet nondum executa.* Gigas *de pension. q. 91. n. 4.* Anton. Gabr. *tit. de præb. concl. 1. n. 19. & 35. seu 37.* Mandos. *reg 10. q. 2. n. 4.* Azevedo. *in l. 2. n. 4. & 5. n. 7. lib. 5. recopilatio.* D. Joao. Gutierrez *canonic. quæ. lib. 2. c. 17. n. 5.* & Enriqu. *in sum. lib. 14. c. 17. n. 7.* & tenet Thom. Sanch. *supra n. 87. & sequ.*

Et text. *in d. si cui nulla versi. secus procedit*, † ubi 301
mandatur provideri certæ personæ de incerto beneficio vacaturo: & sic in gratia facienda cum gratia non respiciat, nec videatur afficere aliquod beneficium certum, ut cum intelligunt Doctores ibi, & *dict. c. si super gratia.* Rota, Gigas & Mandos. sup. & Mand. Rodrig. sic intelligendus *quæst. regul. 2. tomo. qu. 26. artic. 7. ad finem.* & Graffiis *in dec. aureis casuum conscientiæ lib. 4. c 2. n. 28.* & fortè Gonzal. *gl. 12. n. 42.* & facit quod tradit Cuchus in *institut. majoribus lib. 1. tit. 7. n. 50.*

Quamvis Hieron. Paulus supr quem sequitur † Re- 302
buff. & Gutierr. & Thom. Sanch. *d. n. 87.* & 95. teneat id procedere etiam ubi mandatur provideri certæ personæ de beneficio vacaturo etiam incerto, intelligens *d. c. si cui nulla versic. secus*, ubi non est propriè mandatum, sed simpliciter concessa facultas, at hìc intellectus violat litteram tex. ibi, *mandatur.*

Quæ resolutio procedit † etiamsi mandetur provi- 303
deri de certo beneficio, cum causæ cognitione, & citatione partis, nam etiam tunc non expirat gratia eadem ratione, nec executorum potestas tanquàm accessoria ex *d. c. si super gratia*, quod non solum procedit in executore mero sed etiam in mixto, ita major para Dominorum *in d. dec.* 12. & Hier. Paul. supra quem ut dixi sequuntur Rebuff. Gutierrez. sup. & Tho. Sanch. *n.* 88.

Quamvis contradicunt collector, *ibi* Gigas † *supr.* 304
n. 5. & Flores *qu.* 4. n. 74. qui dicunt tunc executoris potestatem expirare licet non gratiam. E. Francus *in d. c. si super gratia n.* 4. & Mil. & Mandos. *sup.* Domin. *in dict. c super gratia, n. 1 versi. Sed pone quod Papæ*, Jas. *in l. more, ff. de jurisd. omn. judic. n. 64. ibi*, & Mand. *supr.* & Felin. *in c. relatum de offic. deleg. n. 13. versi. limita istam limitationem.* Anton. Gabr. *d. const. l. 1. de præbend. n. 13.* qui videntur vel etiam gratiam tunc expirare, quia dicunt esse gratiam faciendam. Nec placet in hac materia observatio D. Sahagun. de Villa ante *in cap. relatum de offic. deleg. num.* 14. quod si gratiæ rescriptum refertur ad eum, cui gratia fit, etiamsi causæ delegationem contineat alteri directam, mortuo concedente gratia non expirat, ut *in d. c. super gratia*, etiam si gratia alterius favorem vel utilitatem consequentem includat, ut *in d. c. 6. si cui respon.* 1. quod si gratiæ rescriptum non refertur ad eum, in cujus favorem & utilitatem gratia fit mortuo concedente re integra, ut *in d. c. si cui versi. secus*, & quod ita rescriptum magis est, &c. Cui consonat distinctio Suarez *de leg. lib. 8. c. 31. n. 18.* & 19. qui omissis duobus modis dicendi ab eo ibi *à nu.* 14. adductis distinguit inter facultatem directè datam delegato in favorem tertii, per quam ait non censeri gratiam illam factam illi tertio, sed esse gratiam faciendam, licet legato imponatur necessitas eam faciendi, seu dispensandi, nam illa transit in mandatum, quod cessat morte mandantis re integra, & inter facultatem seu licentiam directè datam subdito, quam ait esse gratiam factam, licet usus ejus

pendeat

pendeat ex alio operante circa ipsum, & ideò etiamsi moriatur concedens re integra non perire, &c. Ista enim interpretatio & distinctio verbalis est contra *l. 2. in fine, Cod. communia de legat.* Nec est advertendum ad quem rescriptum gratia referatur, sed gratia ipsa, & cui effectui fiat, & an sit facta vel facienda. Nec ea est scripta, sed nova interpretatio, quicquid dicat Sahagun. quæ videtur posse salvari, intelligendo eam juxta doctrinam Molinæ *de inst. Tract.* 5. *disput.* 20. *num.* 4. quòd quando facultas aliquid faciendi est gratia concessa, & facta alicui, ut ab alio circa ipsum fiat, tunc morte concedentis re integra non expirat. Si verò solum est mandatum seu facultatis id faciendi erga aliquem, non est gratia facta, sed in futurum illi facienda, & ideò re integra expirat morte concedentis atque hoc, inquit, est quod disponitur in posteriori parte dicti capit. si cui & quod Navarr. *conf.* 2. *n.* 1. *de offic. deleg. aliàs* 1. *de privil.* intendit & docet. Sed quamvis ista doctrina in se videatur vera, non tamen congruit dicto capite si cui. Nec enim solent dari talia nuda mandata, & facultates non concessæ iis, in quorum favorem in particulari sunt exequenda: Nec Navar. id docet *in dicto consi.* sed quod dicitur *infra n.* 313. ubi allegatur, & litera illius est mendosa: nam ubi dicit, nomine nominato, debet dicere, nomine nominato, seu nomine non nominato, ut patet ex contextu & summario.

305 Sed & gratia ad beneficium vacaturum * incertum non expirat morte Papæ ante vacationem, etiam re integra, quando non committit executori provisionem, sed ipse confert ex nunc, prout ex tunc, quia tunc gratia est facta, &c. Molina *d. tract.* 5. *disp.* 20. *n.* 2. *ad fin.* Guidobonus *decis.* 29. *in manusc.* & Rota in una Calagurritana expectativæ 1. Junii 1592. coram D. Peña in qua fuit resolutum, quod expectativa
306 concessa à Papa Gregor. * XIV. Doctori Frances ad canonicatum & præbend. Calaguritan. qui 1. 2. vel ulteriori loco vacaverit quem infra mensem à die notitiæ duxerit acceptandum, non expiravit morte Papæ ante vacationem canonicatus, quia cum non committat executori provisionem, sed ipse conferat ex nunc, prout ex tunc, gratia est facta & datio executorum accessoria, & ideò non expirat, &c. *cap. si super gratia, de officia deleg. in* 6. Secus si esset facienda *capite si cui nulla. de præb.* in 6. Gabr. *titulo de præbend. conclusione prima.* Guidobonus *decision.* 29. & quia res non erat integra, quia auditor Cameræ unus ex executoribus fulminaverat ante mortem Papæ processum, nam cum non detur executor ut cognoscat, sed ut exequatur, actus ille sine citatione, sufficit ut res desinat esse integra, perpetuetur jurisdictio, Geminia. *in d. c. si cui nulla, n.* 6. Francus *n.* 3. *gl.* Hispanus *reg.* 10. Joan. Nicol. *tract. de generis expectativis. c.* 3. *num.* 2. Guidobonus *d. dec.* & quamvis esset conditionalis, non expirat cum non sit gratia facienda, sed facta, &c. Gonzalez *sup. num.* 42.

307 Et fuit confirmatum coram eodem 9. * Octo. 1592. & quod propter illa verba, ex nunc prout ex tunc conferimus &c. perindè est ac si Papa tempore d. gratiæ contulisset, & omnia retrotrahuntur ad tempus
308 datæ, Cresc. *dec.* 260. Et similiter gratia * expectativa præbendæ vacaturæ non expirat morte concedentis quando est creatus in canonicum, Francus *in d. c. si super gratia n.* 2. Guidob. *dec.* 33. habetur quod obtinens creari in canonicum potest acceptare præbendam vacantem mortuo Papa qui eum creavit in canonicum, quia creatio in canonicum perficit gratiam, & solum expectat præbendam vacaturam, quo casu per obitum creantis non expirat gratia, neque potestas executorum *d. c. si super gratia, dict. c. si cui nulla*, Rota *in novis* 349. & ratione canonicatus præbenda debetur, *c. relatum d. præb.*

Et supra dictis infertur 1. ad quæstionem * de 309
qua Gigas *d. qu.* 91. quod si alicui sit gratia concessa per quam committitur assignatio certæ pensionis in partibus hujusmodi gratia non expirabit morte Papæ concedentis re integra, sed executor poterit ad illius executionem procedere, ut ibi docet Gigas & Joan. Gutierrez *d. c.* 55. *n.* 5. & Thom. Sanchez *d. n.* 88. post Hieronymum Paulum *sup.* quia in isto casu gratia de pensione, est jam facta per Papam, licet illius reservationem executori in partibus committat, si verò committeretur assigna-
tio * pensionis incertæ, nempè quantitatis quæ 310
videbitur executori, expiraret ex *d. cap. si cui nulla versi. secus*, quis tunc non esset gratia facta, ex quo non est de re certa, & determinata, sed facienda.

Secundò infertur quod dispensationes, * quæ 311
juxta Concilium Tridentinum *sess.* 22. *cap.* 5. *de reformatione* committuntur in partibus ordinariis, ut precibus veris repertis dispensent, non expirant morte Papæ concedentis re integra. Quamvis mandatum
* de dispensando etiam ubi non requiritur causæ 312
cognitio, non habet vim dispensationis. Achil. *dec.* 78, Mohed. 11. *de filiis presbyterorum* Papa *ad decisionem* 2. *de filiis præsbyterorum in novis n.* 10. & contra Præpositum *in cap. quia circa, de consanguinit. & affinitate.* rectè tradit Covar. In 4. 2. *p. c.* 6 §. 9. *num.* 11. *in ultimis editionibus* & Navarrus *conf.* 1. *qui filii sint legitimi.* & Thom. Sanchez qui alios citat *d. lib.* 8. *disp.* 30. *n.* 32. Sed adhuc possunt ordinarii illas expedire, etiam sede Apostolica vacante, antequàm extat *regul.* 10. seu 11. *Cancellariæ* super revalidatione literarum prædecessoris gratiæ, & justitiæ, infrà annum concessarum. Nam gratia dispensationis per ipsum Papam censetur facta, est enim gratia singularis, certa & determinata, cujus executio, & dispensationis in esse deducto committitur, & mandatur ordinariis, ita Hieronymus. Paulus *supr.* Mayolus *de irregularitate l.* 4. *c.* 51. *n.* 6. Sylvest. *verb. gratia n.* 3. Tabiena. §. 5. & Armilla *n.* 5. *eodem verbo*, Enriquez *in sum. l.* 7. *c.* 21. §. 7. & *l.* 12. *c.* 3. §. 10. & *lib.* 14. *c.* 17. §. 7. Man. Ridiguez *quæst. reg.* 1. *tom. qu.* 9. *art.* 1. & Clarius 2. *tom. quæst.* 46. *art.* 7. P. Ledesma *in summ. de matrim. c.* 27. 2. *concl. ✓.* & Suarez 5. *tom. de censuris disp.* 41. *sect.* 2. *ad fi.* & Thom. Sanchez *d. n.* 87. Molina *d. tract.* 5. *disp* 10. *n.* 4. Salas *de leg. disp.* 20. *sect.* 17. *n.* 125. & dicit probabiliorem opinionem dictus Suarez *eodem tract. lib.* 6. *c.* 17. *n.* 9.

Quamvis contrarium teneant Navarrus * in Man. 313
Latino editionis anni 1584. *cap.* 27. *n.* 153. & *cons.* 3. *de filiis præsbyter. n.* 2. & *cons.* 2. *n.* 1. *de offic. deleg.* & cum eo Ugol. *de irregular. c.* 62. *in princ. n.* 6. & *de offic. Episcop. cap.* 57. §. 1. *num.* 2. Genuens. *in praxi Episc. n.* 5. *in fine*, & tenet jam Suarez *dict. lib.* 8. *deleg. c.* 31. *n.* 18. ut relatum est *sup. n.* 304. & in terminis gratiæ si in inevidentem, est de Lud. à Peguer. 128. allega. per Gen. ibi, & Rot. 203. *noviss. Farin.* & Zerola *supra*, & Sairus *de censuris libr.* 7. *ca.* 14. *n.* 6. & 7. & videtur tenère Sarmiento *de redditibus* 4. *p. c.* 4. *n.* 2.

Et quod dicunt Joan. And. ad Specul. *tit. de* * *dis-* 314
pensat §. *dicendum. vers. quid si is, sub n.* 19. & Fel. *in c. licet undique. in prin. de offi. deleg.* Sylvest. & Ant. Gabr. *n.* 6. & *supr.* & alii citati per Thom. Sanchez *supr. n.* 86. *dict. disp.* 20. *n.* 3. cum Par. *in c. ex tua de fil. presby.* 4. quod facultas dispensandi cum certis personis favore illarum, expirat morte concedentis re integra, potest intelligi, quando ad contemplationem, seu favorem dispensandorum alicui est concessa facultas simpliciter absque mandato, & præcepto, sed faciendo cum voluntarium ministrum, & commissarium dispensationis faciendæ, ex Hieron Paulo, & Rebuffus *supra*, tunc enim cum pars non habeat jus, ut secum dispensetur, sed sit in voluntate commissarii dispen-

dispensare, vel non, non potest dici gratia facta, sed
facienda, quicquid dicat Enriquez *d. lib.* 12. *c.* 3. §.
10. & ita intelligit Thom. Sanch. *supr. n.* 87. & 89.

315 Tertiò ex supra dictis infertur, * quod licentia
eligendi confessarium data à Papa, vel Episcopo, seu
parocho, non expirat morte concedentis, quia est
gratia facta ipsi pœnitenti, ut post Palud. *in* 4. *dist.*
17. *qu.* 3. *col* 5. qui tamen non dicit, tenet Navarr. *in
cap placuis, de pœnitentia dist.* 6. *n.* 35. & *à n.* 11. Didacus
in l. 1. *tit.* 12. *libr.* 3. *ordin qu.* 36. Salcedo *in praxi crimin.
Bernard. Diaz. cap.* 26. *litera C. versi. postquam verò
ad fin.* Enriquez *in summ lib.* 7. *c.* 21. §. 6 Eman. Rodrig.
d. 2. *tom qu. regul. quæst.* 46. *art.* 8. & Suarez. 4. *tom. de
pœnitentia disp.* 26. *sect.* 3. *n.* 7. Thom. Sanchez *dict.
disp.* 28. *n.* 75. & 93. & compendium Bernardorum
verb. absolutio priva §. 16. & *absolutio* 2. §. 6. Et post
hæc Gonzal. *d. gl* 12. *n.* 39. Salas supra.

316 Licet in licentia data per Episcopum, * seu alium
Papam inferiorem, contra teneant Abb. *in c. fin. de assi.
legati n.* 9. Sylvest. *in sum. verb. confessor.* 1. *qu.* 7. &
verb. indulgentia n. 16. Angel. *verb. gratia* §. 3. & *verb.
indulgentia.* §. 7. Gomezius *in tract. brevium n.* 26.
Cordub. *lib* 5. *quæst.* 36. Cosmas Philiar. *de offic. Sa-
cerdotis.* 1. *ta.* 1. *part. libr.* 2. *cap.* 14. *ad fi.* quia dicunt
esse præjudicativum Ecclesiæ. Sed ista ratio cessat, ex
quo potest per successorem revocari.

317 Quæ illatio * maximè, & sine difficultate proce-
dit, quando licentia eligendi confessarium datur ac-
cessoriè ad indulgentiam, ut in Jubileis: tunc enim
sicut gratia principalis indulgentiæ morte concedentis
non expirat, ita nec licentia eligendi confessarium ac-
cessoria, ex *dict. capit. si super gratia*, & facit *reg. ac-
cessorium lib.* 6. & *c. constitutus, de rescript.*

318 Et quando datur in Bulla concessa favore * & con-
templatione principali, ut in Bulla Cruciata, quæ
conceditur Regi pro expeditione belli contra infideles,
& sic tanquàm gratis facta ipsi Regi non debet ezpi-
rare morte concedentis.

319 Similiter etiam licentia * audiendi confessiones seu
facultas administrandi Sacramentum pœnitentiæ, da-
ta alicui Sacerdoti ipsius contemplatione à Papa, seu
Episcopo, non expirat morte concedentis, quia est
gratia facta ipsi sacerdoti, & sic intrat. tex. *in dict. c.
si cui nulla, par. & in dict. c. si super gratia.*

Quod procedit non solum quoad simplicem licen-
320 tiam, seu approbationem, & expositionem, * de qua
Concil. Trident. *sess.* 23. *de reformatione, c.* 15. quæ
absque dubio non expirat, *extravagant. inter cunctas,
de privil. ver. ut autem qua, quoad hoc non est revoca-
ta.* Soto *in* 4. *dist.* 18. *q.* 4. *art.* 3. *circa medium.* En-
riquez *in sum. lib.* 6. *c.* 6. §. 7. Grassis *lib.* 1. *c.* 13. *n.*
49. P. Ledesma *in sum. de Sacramenta pœnitentia, c.* 12. 1.
dub. circa fin. & Vega in Espejo de Curas *c.* 11. *n.* 278.

321 Quia est mera * gratia, sicut licentia, seu reveren-
dæ ad suscipiendos ordines ab alieno Episcopo, quæ
non ezpirat morte concedentis, ut cum aliis quos
referunt, tradunt Didacus Perez *dict. in.* 16. Salcedo *d.
vers. postquam verò.* Joan. Gutierrez *pract. qu. lib.* 2. *q.*
75. *n.* 5. & *Canon. q. lib.* 2. *d. cap.* 17. & Marc. Anton. Ge-
nuen. *in praxi Archiepiscopali curia Neapolitanæ c.* 81.
n. 4. & *cap* 85. *n.* 39. Thom. Sanchez *n.* 83. & Gon-
zalez *n.* 36. Carrillo *itineratia ordinand. sect.* 2. *c.* 5.
num. summ. Bullar. Quar. *verb. capitulum sede vacante
sub n.* 1. 10 *quæst.* Ugol. *de offic. Episc. cap* 26. §. 20. *n.*
9. & *cap.* 57. §. *n.* 2. Piasec. *in praxi Episc. part.* 1. *cap.*
1. *n.* 14. Avila *de censur.* 3. *par. disp.* 5. *dub.* 7. *versi. dico
tertio reverendæ*, Azor. 2. *part. lib.* 2. *cap.* 49. *quæst.* 5.
Molina *disput. n. septima*, & Salas sup. Sed etiam
322 quoad delegationem, & commissionem * jurisdictio-
nis ad absolvendum, quæ etiam non expirat ex dict.
ratione Enriquez *lib.* 7. *cap.* 21. §. 6. Suarez *dict sect.*
3. & Genuen. *dict. ca. n.* 39. Thom. Sanchez. *d. disput.*
28. *n.* 72. & compend. Bern. supr. D Nuño 3. *par. in
addit. qu.* 8. *art.* 5. *pag.* 432. Molina *dict. disput.* 20. *n.* 5.
& Salaz supr. & Suarez *de leg. dict lib.* 8. *cap.* 21. *n.*
3. & 5. & *cap.* 32. *n.* 9. Quamvis contra teneant Pa-
lud. *in* 4. *dict. dist.* 17. *quæst.* 4. *n.* 25. * D. Anton. 323
3 *part. tit.* 16. *cap.* 9. *in fin.* & Cosmas Philiarch. *ubi*
supr. & Ugol. *de offic. Episc. cap.* 36. §. 10. *n.* 3. &
alias cap. 26 §. *n.* 21.

Nec obstat, * quod jurisdictio delegata expirat mor- 324
te delegantis re integra, *c. gratum c. relatum c. licet de
offic. deleg* quia ut rectè inquit Suarez *ibi n.* 5. & 7. &
Thom. Sanch. *dict. n.* 72. illa jura loquuntur de juris-
dictione fori contentiosi, quæ non datur in favorem
ipsius Judicis, nec habet rationem gratiæ, sed tantùm
justitiæ, hæc autem delegatio jurisdictionis volunta-
riæ, & habet rationem gratiæ, sicut etiam in casu
dict. cap. si cui nulla est delegatio jurisdictionis volun-
tariæ ad conferenda Beneficia, &c. & ita videtur con-
suetudine receptum, ut inquit Suarez *ibid. num.* 10.
& Th. Sanch. *d. n.* 72.

Et idem esset in licentia, seu jurisdictione * ali- 325
cui data à parocho ad audien. confessiones suorum
subditorum. Quamvis jurisdictio ab eo delegata ali-
cui assumendo illum in Vicarium, * seu coadjutorem 326
suum expirare videatur morte parochi, sicut potestas
Vicarii Episcopi expirat mortuo Episcopo, quia illa
delegatio sic facta tanquam Vicario seu coadjutori,
non videtur gratia facta ipsi Sacerdoti, &c. Molina
dict. disput. 20. *n.* 5. qui etiam in quacunque licentia,
& jurisdictione data à parocho ad audiendas confes-
siones suorum parochianorum id videtur velle, dicens
parochos potestatem non habere gratiam conferendi,
sed solùm loco sui substituere posse approbatos ab or-
dinario. Sed certè id est facere gratiam.

Et etiam licentia, seu facultas audiendi * confes- 327
siones certarum personarum data alicui Sacerdoti,
etiam à Papa, favore, & contemplatione ipsorum pœ-
nitentium expiraret morte concedentis ad dicta su-
pra *n.* 324. & ita specie tradit Thom. Sanchez supra
n. 73. & dicit probabile Suar. *dict. lib.* 8. *de leg. c.*
31. *num.* 19. *ad fin.* li et contrarium magis probetur,
quia judicium confessionis magis est gratiæ quàm ju-
stitiæ, & ita jurisdictio in illo foro concessa per reg.
gratiæ potiùs quàm justitiæ metienda est. Cui tamen
rationi respondetur, quòd in isto casu non potest di-
ci gratia facta, sed facienda, ut aliàs *d. num.* 314.
dictum est.

Ultimò ex supradictis infertur, quod licentia, * & 328
facultas testandi concessa à Papa non ezpirat morte
concedentis re integra. ut contra, Maria Socin. Jun.
consi. 89. *volu.* 1. docent Bursat. *consi.* 178. *in princ. lib.*
2. Navarr. *de redditibus qu.* 3. *num.* 8. Et Sarmienta
eod. tract. 4. *p. c.* 4. *n.* 2. Granotus *theoremate* 13. Joan.
Gutier. *d. lib* 2 *pract. q.* 75. Fachineus *lib.* 5. *c.* 99. Eman.
Rodr. *d qu.* 46. *art.* 8. Molina *de just.* 1. *tom. tract.* 2 *dispu.*
141. *ad fin.* Thom. Sanchez *supr. n.* 82. Gonzalez *n.*
35. & Azor. 2. *part. lib.* 7. *c. q.* 4. *ca.* 3. 6. *part.* &
Rota *dec.* 47. *par.* 1. *diversor.* Et fuit dictum in una
Papien. fructuum 11. Febr. 1601. coram D. Lancel-
loto, & tenet jam Covarr. *in cap. cum in officiis, de
testamen. n.* 8. in novissimis editionibus quamvis an-
tea ibi tenuisset cum Socino cum quo videtur tenere
Mieres *ne majoritat.* 4. *part. quæst.* 10. *n.* 9.

Et similiter licentia, & facultas faciendi * majo- 329
ratum à Rege alicui concessa, non expirat morte
concedentis re integra, ut est *lex* in terminis 43
Tauri. & in nova recopilatione est *lib.* 2. *tit.* 7. *lib.* 5. ubi
Doctores Hispani. Et idem * erit indistinctè in licen- 330
tia data per Regem ad extrahendum, seu alienan. bo-
na majoratus, etiamsi concedatur sub nomine ipsius
Regis quicquid velit. Mieres *dict. qu.* 10. *ad fin.* quem
videtur sequi Gutierrez *dict. lib.* 2. *pract. qu.* 74. Quod
procedit * etiamsi literæ dictæ licentiæ, & faculta- 331
tis, faciendi majoratum, seu testandi, aut alienandi,
non essent expeditæ, ez traditis per Felin. *in rub. de
constitut. num.* 5. & Decium, Ripam, & Berolum
ibi,

ibi, & Selvam *de Benef. 3. part. qu.* 22. *n.* 3. Quamvis
333 * in hoc contra teneat Molina *de Hispanorum primog. lib.* 2. *cap.* 7. *n.* 64. quem sequitur Matienzo *in d. l.* 2. *recopilatio. gloss.* 2. *n.* 1. *in fin.* & ibidem Azevedo *n.* 11. Velazquez de Avendaño. *in dict. l.* 43. *Tauri gloss.* 1. *n.* 2 *& gloss.* 2. Joan. Gutierrez *dict. lib.* 2. *pact. quæst.* 74. *in princ.* & *quæst.* 75. *n.* 2. *& lib.* 2. *cano. qu. ca.* 17. *n.* 14. Eman. Rodriguez *dict. art.* 8. quia hæc gratia non continet quid perfectum, sed datur ad aliquid faciendum.

334 Sed contra Molinam rectè tenet alter * Molina Theologus *de justitia.* 3. *tom. disput.* 599. *num.* 6. quando gratia est concessa non per ministros dependentes à Principis subscriptione, sed per Principem per solum verbum fiat, sequitur Thom. Sanchez *supr. dict. libr.* 8. *disput.* 29. *n.* 7. & Gonzal. *d. glo.* 12. *à n.* 45. in gratiæ etiam ad aliquid faciendum
335 concessæ * per Papam, qui obiit ante expeditionem literarum, expediuntur per successorem in forma rationi congruit, juxta *reg. Cancellariæ de literis in forma rationi congruit expedien.* ubi gloss. & Rebuff. & Mandos. & Molina *d. n.* 6. Gonzal. *n.* 48.

336 Et supradicta procedunt sive licentia & gratia * sit concessa ex causa necessaria, & cum causæ cognitione, sive ex causa voluntaria, & sine causæ cognitione, quicquid dicat Azevedo *in leg.* 2. *n.* 6.

337 Et de hac materia, in gratia * vel mandatum expiret morte concedentis, vide longam remissionem Cenedi *Collectanea* 1. *ad sextum*, & circa literas gratiæ & justitiæ, quæ expirant per mortem Papæ, videnda est *d. reg.* 5. *Cancellariæ*, super revalidatione literarum predecessorum gratiæ, & justitiæ, infra annum concessarum, & ibi gloss. & Rebuff. & Mandos. & notat Gonzal. supra *n.* 51. *&* 52.

CAPUT III.

De Executoribus literarum in forma brevis de capienda possessione.

SUMMARIA.

1 *Sunt alii extraordinarii executores, nempè brevium de capienda possessione.*

2 *Quæ duplici modo solent concedi, vel nomine cameræ, vel ad favorem literarum.*

3 *Et tenor brevis ponitur.*

4 *A qua formula parum distat ea quam ponit Mandos.*

5 *Et brevis ad favorem literarum, idem est tenor in substantia, &c.*

6 *Per concessionem brevium non contravenitur decreto Concil. de prima instantia coram ordinarii tractanda, ut Greg. XIII. declaravit, & Cong. Concil. & cum agitur de beneficiis reservatis, committitur causa in Curia in prima instantia, & cum de literarum Apostolicarum intellectu tractatur*, & n. 7. & 8.

9 *Dicta brevia regulariter, & de stilo dantur solum super beneficiis reservatis seu affectis*, & n. seq.

11 *Ponitur resolutio Rotæ.*

12 *Clausula dummodò ultra tres diætas, &c. non intelligitur respectu auditoris Cameræ, respectu cujus non servantur diætæ, sed respectu aliorū, in quibus cum sint executores mixti habebat locum statuū de diætis, & ideò fuit necessaria dict. derogatio*, & n. 13.

14 *Si beneficium erat litigiosum, & non sit facta brevis mentio de lite, breve est surreptitium, & non operatur effectum, & possessio capta esset vitiosa, & attentata, nec breve debet esse surreptitium*, & n. 15.

16 *Ubi ponitur decisio Rotæ, & quamvis rescriptum ad lites surreptitium non sit nullum ipso jure, sed ope exceptionis, secus tamen in brevi de capienda possess.*

17 *Brevia de capienda possessione, etiam nomine cameræ & possessio capta ejus nomine sint ad utilitatem provisi.*

18 *Unde si gratia principalis est surreptitia, & nulla, consequenter etiā breve, & inde secuta erunt nulla.*

19 *Et tunc possessio capta vigore brevis esset restituenda ei à quo est ablata.*

20 *Unde etiam agenti ad executionem brevis, nomine Cameræ, potest opponi exceptio apostasiæ, & inhabilitatis ex Rota*, & n. 21.

23 *Jus brevis est personale, & expirat per mortem, seu resignationem obtinentis ante captam possessionem nomine cameræ.*

24 *Quamvis si decederet, seu resignaret post illam captam, non tamen ei consignatam, non expirabit possess. &c.*

De processu executoris brevium, & modo servando remissivè.

25 *Ad executionem dictorum brevium solum requiritur verificatio ejus, quod est positum in forma illius sub clausula, constito.*

26 *Et ponitur decisio Rotæ.*

27 *Quamvis contrarium tenuerit Rota in alia deci. posita, quæ non placet*, & n. seqq.

34 *Quando verò in clausula, constito. fit mentio de pertinentia collationis, est verificanda.*

35 *Et reprobatur doctrina Gonzal.*

36 *Per clausulam constito, inducitur forma, & conditio ut procedat causæ cognitio, etiam parte citata. cum adest intrusus, alias sufficeret extrajudicialiter constare, aliàs gesta sunt nulla*, & n. seqq.

Ponuntur resolutiones Rotæ.

41 *Ideo stante intruso non potest capi possess. ex monitorio decreto ab auditore cameræ in vim brevis, maxime cum habeat clausulam, quod si quis senserit, se gravatum, &c. seu similem, & sic resolvitur in citationem.* & n. seqq.

44 *Ubi ponuntur resolutiones Rotæ nisi possessor consentiat, quod capiatur possess.*

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

45 *Quod ait Lancellotus cum decisi. Guidoboni, quod in executione brevis de capienda possession. non requiritur partis citatio, procedit in brevibus, quæ solebant dari de capienda possessio. amotis detentoribus & intrusis sine vitio spolii & attentatorum, & sine clausula constito, & sic operabantur executionem & spoliationem alterius absque cognitione causæ, & faciebant Judicem merum executorem*, & n. seqq.

50 *Quod dicit decis. Mobedani, quod clausula amoto quolibet detentore, intelligitur juris ordine servato, procedit ubi non est clausula sine vitio spolii.*

51 *Et decisio Putei 17. libr. 1. est intelligenda de brevi sine clausula constito, &c.*

52 *Et ita etiam est intelligendum quod ex Puteo ibi tradunt Mandos & Salustius Tiberius, &c.*

53 *Capiens possessionem vigore talis brevis ejecto possessore, tenebatur, & poterat postea plenè verificare reservationem, in qua breve fundabatur, ad excludendum spolium restituibile, de quo ejectus agebat*, & n. seqq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

58 *Jam brevia de capienda possess. non dantur nisi cum clausula constito, & sic executor, debet assumere partes Judicis*, & n. seq.

Ubi ponitur decisio Rotæ.

60 *Licet breve habebat clausulam, constito, si tamen in ea non continetur reservatio, in qua breve fundatur, ita ut in ejus executione illa plenè probetur, tenebitur postea impetrans illā verificare ad excludend. spolium, & revocationem sententiæ excusandam.*

61 *Et ita procedit quædam decisio Rotæ relata.*

62 *An pro verificatione clausulæ, constito, sufficiat semiplena probatio, an requiratur plena?*

63 *Et in tribunali auditoris cameræ servatur sufficere semiplenam ex doctrina Bart.*

64 *Sed quod requiratur plena servat Rota*, & n. seqq.
67 *Ubi ponuntur decis. Rotæ, & doctrinæ Bart. respondetur quod alias tenetur contrarium.*
68 *Undè si ageretur executione brevis coram alio ab auditore cameræ amplectenda esset sententia Rotæ cujus stilo magis standum est.*
69 *Quando non esset intrusus sufficeret pro verificatione clausulæ, constito, semiplena probatio, & ad effectum decernendi monitorium.*
70 *An clausula, constito, quod defunctus obierit in possessione probetur ex possession. illius de præterita*, & n. seqq.
Resolvitur, quod sic & adducuntur resolutiones Rotæ.
75 *Illa conclusio quod olim possessor, hodiè possessor præsumitur, de qua relati.*
76 *Procedit non solùm in ipso possessore allegante possessionem de præsenti, sed etiam in successore universali, vel singulari.*
77 *Imo secundum Abb. si non vivit ille qui possedit, præsumitur usque ad mortem possedisse, sive hæredes negent, sive asserant, &c.*
78 *Quamvis requiratur pro forma determinata probatio possessionis certi temporis sufficit præsumptiva probatio.*
79 *De clausula, non tamen à nobis provisionem habentibus, remissivè.*
80 *Et ut hæc exceptio intret & cesset, executio brevis sufficit habere provisionem à Papa, sive sit bona, sive mala, quod reservandum est petitorio.*

1 ULtra dictos executores literarum * Apostolicarum, sunt etiam alii extraordinarii, nempè executores brevium, seu literarum in forma brevis de ca-
2 pienda possessione, * quæ duplici modo solent concedi, videlicet vel nomine cameræ Apostolicæ, vel ad favorem literarum sub plumbo per provisum Apostolicum expeditarum, ut post hæc tradit Gonzalez *ad regulam mensium.* §. 7. *proœmium n.* 208. *& gloss.* 9. *annotat. num.* 246. & Sallust. Tiber. *in praxi A. C. lib.* 3. *cap.* 7. *alias* 56. *n.* 2.

3 Quod ut melius percipiatur operæ pretium * erit in præsenti ponere tenorem brevis, prout hodiè dari consuevit, qui talis est. Dilectis filiis causarum curiæ cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Magistro scholæ Abulen. Cathedralis, & Francisco Suarez de S. Juan. Canonico ejusdem Ecclesiæ, & eorum cuilibet. Paulus Papa V. Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem contulit nuper felic. record. Leo Papa XI. prædecessor noster dilecto filio Christophoro Trevinio Clerico Abulen. in curia residenti, ac dilecti filii nostri Francisci Cardinalis de Avila nuncupati à secretis ac familiari continuo commensali Thesaurariam Ecclesiæ Conchen. per obitum quondam Joannis Zapata illius dum viveret ultimi possessoris extra Rom. curiam de mense Januarii proxime præterito defuncti vacan. & antea dispositioni Apostolicæ reservatam, prout in literis Apostolicis prope diem sub plumbo expediendis latiùs explicabitur, quo circa ne dùm literæ prædictæ expediuntur, thesauraria præfata aliqua in spiritualibus, vel temporalibus detrimenta patiatur providere volentes, vobis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus, vos, vel duo aut unus vestrum, *constito*, vobis etiam summariè, quod dict. Joannis in possess. dictæ Thesaurariæ de prædicto mense obierit, per vos, vel alium, seu alios corporalem, realem, & actualem possessionem dict. Thesaurariæ ac illi forsan annexorum juriumque & pertinentiarum suorum quorumcunque nostro, & cameræ Apostolicæ nominibus omni mora & dilatione postpositis apprehendatis, amotis inde, & expulsis quibuscunque detentoribus & intrusis non tamen à nobis seu dicto prædecessore provisis, quos detentores, & intrusos nos authoritate præsentium amovemus, & amotos denuntiamus, ac omnes, & quoscunque fructus, redditus, & proventus dict. Thesaurariæ & annexorum eorundem, jam à die obitus dict. Joann. decursos penes quoscunque existentes quam etiam futuros percipiatis, & exigatis, eosque integræ præfatn C. postquam ipse literas prædictas vobis præsentaverit, una cum dict. possess. consignetis, eosdem detentores, & intrusos, ac prorsus quoscumque alios contradictores, eisque auxilium, consilium, vel favorem publicè, vel occultè directè, seu indirectè, quomodolibet præstaotes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac privationis suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, alisque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato, etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, decernentes vos aut prædictum C. neminem propterea stante reservatione hujusmodi spoliasse, nec amotos, & expulsos super spolio aut undè vi agere posse, nec eis actionem spolii competere, neque collationes, provisiones, aut alias dispositiones de d. thesauraria factas ad colorandum hujusmodi spolium prodesse, sicque per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quamvis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & authoritate ubique judicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis authnritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus felic. record. Bonifac. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali editas de duab. dietis. dummodò ultra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis necnon inhibitionibus etiam à dictis auditoribus eorum ut aliquo, seu aliquibus vigore quarumcunque commissionum Apostolicarum id forsan decretis, non tamen executioni demandatis, aut post hæc emanandis contrariis quibuscunque, seu si detentoribus, & intrusis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, volumus autem ut d. C. infra sex menses à data præsentium computan. literas præfatas sub plumbo expedire, ac jura cameræ Apostolicæ ac aliis propterea debita persolvere omninò teneatur alioquin de sex mensibus lapsis thesauraria prædicta vacare censeatur eo ipso. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 23. Martii 1605. suscepti à nobis Apostolatus officii annn primo.

M. Vestrius Barbianus.

Et ab * ista formula parum differt ea, quam ponit 4
Mand. *monitoriis q.* 6. sub monitorio posito *n.* 1.

Brevis verò ad favorem literarum idem est * tenor, 5
in substantia, solùm additur clausula, *si & postquam literæ Apostolicæ exhibitæ fuerint*, ac ut ipsæ literæ Apostolicæ facilius debitæ executioni, ut par est demandentur, provisum ipsum in possessionem Beneficii induci mandatur, &c. Et illa clausula fuit resolutum per Rotam in una Ulisbonen. beneficii 9. Junii 1600. coram D. Ludovisio, quòd cùm in brevi mandatur A. C. Quòd ad illius executionem procederet, si & postquam literæ provisionis Al. coram eo fuissent præsentatæ, procedendo absque eorum productione, & sic condiione & forma rescripti non servata nulliter processit, c. cùm dilecta de rescript. cum aliis, &c. Et si literæ provisionis essent in forma dignum, & nòn in forma gratiosa, oporteret eas

prius

prius ordinariò præsentare, ab eoque approbationem & collationem obtinere, eamque deindè simul cum literis exhibere, A. C. seu alteri executori brevis ordin. favorem literarum: aliàs non posset dare mandatum de immittendo provisum in possessionem, nisi cum clausula postquam ab ordinario fuerit approbatus, & collatio fact. &c. Nam Clem. *auditor de rescript.* non procedit in A. C. ut ait Gonzalez *gloss.* 23. *n.* 16. & dixi supra 7. *part. cap.* 8. *n.* 102.

6 Circa quas literas in forma brevis de * capienda possession. in primis adverto, quid ut Gregor. XIII. declaravit per constitutionem 24. de executione literarum Apostolicarum, & declarationa Concilii Tridentini, *session.* 24. *c.* 20. *de reformatione* per concessionem illarum non controvertitur dicto decreto Concilii ubi disponitur, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi Beneficiales sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscantur, exceptis his quæ juxta Canonicas sanctiones apud sedem sunt tractandæ, vel quas ex urgenti rationabilique causa judicaverit Summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ suæ ejus manu propria subscribendum committere, aut avocare, duplici ratione: prima, quia per dictas literas, in forma brevis, causa seu instantia non introducitur, sed merè executivè procedi mandatur, & mandata executiva sunt, & summariam tantum causarum propter quas illæ emanarunt cognitionem requirunt, & in executivis, licet detur litis non tamen instantia. Sarnen. *in reg. de annali, quæst.* 44. & Puteus *dec.* 220. *lib.* 2. Secunda, quia dict. literæ in forma brevis annulo Piscatoris munitæ non minoris sunt efficaciæ, & authoritatis, quam rescripta signaturæ Rom. Pont. ejus manu propria subscripta. Quam constitutionem adducit Piasec. *in prax. Episc. part.* 2. *cap.* 4. *n.* 3.

7 Et ita etiam declaravit S. Cong. Concilii * super *d. c.* 20. quæ etiam ait, quod si vel de affectis, aut reservatis Beneficiis ageretur, tunc in curia committuntur causæ in prima instantia. Quod quotidiè practicari videmus, nam signatura justitiæ semper committit causam in Rota etiam in prima instantia, cum agitur de Beneficio reservato, seu quod prætenditur reservatum.

8 Et est decis. Rotæ in causa * Segobien. Canonicatus 24. Novembris 1588. coram Domino Plata de qua supra 5. *part. c.* 1. *n.* 675. Et ut dicit Marchesanus *de commissio. part.* 2. *c.* 1. *de commissione appell. num.* 36. Gregorius XIII. declaravit, quod causæ beneficiales, quando literæ sub plumbo expeditæ reperiuntur, & de literarum Apostolicarum intellectu tractatur, etiam in prima instantia per signaturam justitiæ in curia committerentur: ea ratione quia judicare de juribus literarum Apostolicarum ad Romanæ curiæ Judices, & in specie in S. Rotæ auditorio in ipsius versatos, & non ad alios inferiores pertinet, & sic pluries rescriptum fuit, & novissimè post hæc tradit Gonzalez *gl.* 52. *n.* 56. *& sequ.* ubi ponit declarationes S. Congr. & Leo *in thes. for. Eccles. c.* 16. *n.* 74. *&* 96.

Secundò adverto, quod dicta brevia regulariter
9 * & de stilo dantur solum super Beneficiis reservatis, seu affectis, ut patet ex d. constitutione Gregor. XIII. Lancellot. *de attentatis.* 2. *part. c.* 4. *in præfatione num.* 442. qui ait, quod hujusmodi brevia concedi solent attenta resolutione Beneficii de quo agitur, Rota in una Salamantina Canonicatus 30. Maii 1572. coram D. Oradino supra adducta 5. *part. c.* 1.
10 *n.* 461. In qua fuit dictum, * stilum dare hujusmodi brevia propter reservationem, & in Genuen. Canonicatus, & præbendæ 4. & 11. Maii 1587. coram Domino Robusterio, in qua fuit dictum, quod similia brevia regulariter non dantur nisi in reservatis ut notum est, & in una Pamphil. parochialia de Azagra 27. Junii 1601. coram Domino meo Corduba

Episcopo Pacen. ut fuit resolutum * cessante reser- 11
vatione super qua brevia fundantur cessare illorum executionem, & clausulam *consilio* de vacatione in tali mense intelligendam de mense qui sit reservatus, ut in d. Salamantina Canonicatus 1572. Lancellotus *de attentatis, c.* 4. *in præfatione.* 11. 117. *&* 509. & reservationem non habere locum in Beneficio jurispatronatus laicorum ex fundatione, quod jurispatronatus licet non probetur sufficienter, tamen ut sit locus arbitrio Rotæ, & interim supersedeatur in executione, sufficit multa deduci, &c. præterea admitti exceptionem inhabilitatis ut in Urgellen. Canonicatus, de qua infra *num.* 20. Rota etiam in una Placentina Beneficiorum de anno 1603. infra adducta *num.* 28. & in Salamantina portionis 16. Maii ejusdem anni 1603. coram D. Justo, in qua dicitur non dari brevia cessante reservatione, imò postquam data sunt, cessare illorum executionem, nisi probetur reservatio, qua Papa movetur ad concedendum, &c. & in Vicen. infra relata *num.* 61. Et tradit Salust. Tiber. *lib.* 9. *cap.* 8. *à n.* 1. *in noviss. edit.* & Gonzalez §. 7. *proœm. n.* 208. *& gloss.* 9. *in annot. n.* 246. *&* 262.

Tertiò adverto, * quod illa clausula, dummodò 12
ultra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad judicium non trahatur, non intelligitur respectu auditoris cameræ, respectu cujus non servantur dietæ, cum alias sit Judex ordinarius Romanæ curiæ, & ita habet stilus novissimus, sed respectu aliorum executorum præter illum nominatorum, in quibus cum sint exe-
cutores mixti * propter causæ cognitionem quam ha- 13
bent, & non meri omninò, habebat locum statutum de dietis Felin. *in c. nonnullis, num.* 34. *de rescript.* Et ideò fuit necessaria dicta derogatio. Mandos. *d. quæst.* 60. *de monitoriis, num.* 47. *& de commission. commissione* 28. *verb. & Concil. generalis, &c.*

Quartò adverto, quod si Beneficium erat litigio-
sum, * & non sit facta in brevi mentio de lite, breve 14
est surreptitium, & non operatur effectum, & possessio ejus vigore capta esset vitiosa, & attentata. Caputaquen. *dec.* 70. *part.* 1. Rota *decis.* 469. *lib.* 3. *part.* 3. *divers.* quæ est Paleoti 116. & Lancellot. *d. c.* 4. *n.* 413. qui etiam *cap.* 12. *limitatione* 30. *n.* 3. ait quod breve non debet esse surreptitium, ut etiam ait Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.* 20. *quæst.* 6. *n.* 25.

Et fuit resolutum in causa Urgellen. * Archidia- 15
conatus in Andorra 13. Aprilis 1592. coram D. Peña his verbis. Quoniam Raphaël. Duran. Archidiaconatum de Andorra tanquam vacantem in mense reservato per obitum Michaelis Grimosachi impetravit in curia, & obtinuit sibi concedi literas Apostolicas de capienda possessione nomine cameræ, in quibus non fecerat mentionem de lite, quam Paulus Anton. Roquet, qui vigore statuti à sede Apostolica confirmati prædictum Archidiaconatum optaverat de anno 1583. moverat contra quendam Michaelem provisum Apostolicum, & in Rota introduxerat vigore specialis commissionis citato & comparente Michaële, & servatis terminis substantialibus, dubitavi, an constaret de lite, de qua foret facienda mentio in prædictis literis in forma brevis. Et Domini concorditer censuerunt primum constare de lite per commissionem causæ in Rotæ citationis executionem & servatos terminos substantiales, *Clem.* 2. *vel lite pendente, authentica litigiosa. C. de litigiosis*, quæ cum non fuerit extincta per obitum Michaelis, Beneficium remanserit litigiosum, *cap.* 1. 2. *lite pendent. lib.* 7. Mohedan. *decis.* 14. aliàs 240. *de causa possess.* in novissimè impressis *& decis.* 190. in manuscriptis, Sarnen. *de triennali, quæst.* 61. *circa fin.* & idem debuit de illa fieri mentio, Ægid. *decis.* 102. etiam in literis in forma brevis pro capienda possessione, alias censentur surreptitiæ, & non operantur effectum, Paleotus *decision.* 116. incipien. *Joannes Michaël.* Caputaquen. *decision.* 70. incipien. *breve. part.* 1.

in impressis. Unde nec vigore talis brevis posset capi possessio, nec capta sustineri, quia esset attentata, & vitiosa. Et idem post hæc tradit Gonzalez supra *in annotationibus*, *à num.* 271. quæ decisio est in novis. Farin. 656.

Et quamvis rescriptum ad lites surreptitium, non
16 sit nullum ipso jure, * sed vitietur ope exceptionis, ut notatur *in capite cæterum, & cap. si autem, &c. super literis, de rescript.* tamen istud rescriptum, & breve de capienda possessione, si est surreptitium, est nullum ipso jure. Et sic possessio ejus vigore capta vitiosa & citata, quia est extraordinarium, & exhorbitans, & executivum, & sapit plus gratiam, quam justitiam ex quo tollitur actio spolii, & attentatorum ut per Gonzalez *ibi n.* 275.

Quintò adverto qnod brevia de capienda posses-
17 sione, * etiam nomine cameræ, sunt ad utilitatem provisi & impetrantis, ac ut ejus provisio & gratia melius executioni demandetur, ut constat ex *dict. constitutione* 24. Gregor. XIII. *in princip. &* decision. Tuden. parochialis de qua infra *n.* 44. & Pampilonen. beneficii infra adducta, *num.* 65. & sic in una Egitan. Beneficiorum 19. Januar. 1567. coram Dom. Clemente VIII. Domini dixerunt posse procedi ad executiooem brevis, non obstante quod Cameræ commissarius non agit, sed provisus Apostolicus, quia ipse potest pro suo interesse nomine Cameræ petere hujusmodi executionem: & ita alias dicebant suisse tantum & observatum, &c. Et in Gerunden. beneficii 16. April. 1602. coram D. Lita fuit resolutum non esse nullam sententiam A. C. latam pro executione brevis impetrati nomine Cameræ, licet commissarius Cameræ nunquam fuerit in causa citatus, sed provisus Apostolicus, ad cujus commodum erat, ut per Salust. Tiber. *lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 4. quamvis idem Salust. *cap.* 7. *præced. num.* 11. dicat, quod quando breve & monitorium est, nomine Cameræ, requiritur necessario quòd termini omnes serventur sub nomine commissarii Cameræ, & eo comparente, seu ejus substituto, ut solet fieri, secus nulliter procederetur, nisi ante sententiam substitutionem hujusmodi cum ratificatione gestorum faciat, &c. & possessio capta nomine cameræ est ad favorem & commodum provisi cui est postea consignanda, seu cedenda ut dicitur in brevi, & dict. constitutione Gregorii: tradit Gonzalez *gloss.* 35. *ex n.* 113. ubi ex hoc resolvit competere proviso jure
18 * antiquitatis quoad adoptionem, & præcedentiam à die captæ possessionis nomine cameræ ac præferendum omnibus postea ingressis, & facta cessione absque alia apprehensione possessionis constitui eum justum possessorem ac esse illi concedendum mandatum de manutenendo, non aliter ac si ipse provisus dict. possessionem à principio apprehendisset secundum Rotam in una Firmana beneficii 19. Mart. 1593. coram Domino Blancheto, & in Lucana beneficii 17. Junii 1598. coram eodem, in Aurien. parochialis de Pact. 7. Aprilis 1600. coram Domino Lancelloto, & in Oveten. Archidiaconatus 15. Decembr. 1603. coram illustrissimo Cardinali Pamphilio, & alias sæpius: quod etiam fuit resolutum in Tuden. parochialis S. Christinæ infra relata *n.* 44. & in Oveten. beneficii 27. Junii 1602. coram D. Manzanedo, & in Corduben. capellaniæ 25. Aprilis 1608. coram Domino Oriembergo, ad Bald. *in l. emptor in princ: Cod. de hered. vel act. Vend.* Paris. *consil.* 75. *num.* 18. *libro* 4. Sed contrarium fuit tentum in Conversana beneficii, nempè quod possessio capta nomine Cameræ & commissarii generalis non transfertur in provisum per cessionem ei factam à dict. commissario, sed requiritur actualis apprehensio, Natta *consil.* 398. *num.* 13. *& consil.* 399. *num.* 5. ideoque mandatum de manutenendo non potest dari habenti cessionem, Menoch. *de retinend. remed.* 3. *num.* 267. *& seqq. &c. Et hoc mihi videtur.*

Adhuc tamen provisus acquiret antiquitatem à tempore possessionis captæ nomine Cameræ, cum illa sit ad favorem & commoditatem ipsius provisi, & sic censeatur ab ipso capta & continuata, seu perinde sit ac si ab ipso capta esset, &c. ut supra dixit Gonzalez.

Undè si gratia principalis est surreptitia, * & nul- 19
la consequenter etiam hujusmodi breve tanquam accessorium, & inde secuta erunt nulla ex *c. constitutus. de rescript.* ubi Abb. & Decius, *&c. si super gratia, de offic. deleg. in* 6. & traditur per Navarr. *in c. si quando* 1. *præludio n.* 1. *& in c. cum contingit, prima causa nullitatis, de rescript.* ita post hæc Gonzalez *d. num.* 271. 276. *&* 278. *& §.* 7. *proœm. n.* 240.
Et tunc possessio capta vigore brevis * esset restitu- 20
enda ei à quo est ablata, ex Lancelloto *dict. cap.* 4. *num.* 444. *in præfatione.*

Undè etiam alias in una Urgellen. Canonicatus
* 1. Maii coram Domino Blancheto fuit resolu- 21
tum. Quod agenti ad executionem brevis nomine cameræ potest opponi crimen apostasiæ à religione: nam est inhabilis & excommunicatus *capite* 2. *ne clerici, ut monachi in* 6. &c. & non debet dari vitiosus ingressus ad Beneficia, nec refert, quod agat commissarius nomine cameræ, cum ipse ad utilitatem impetrantis agat & ad cedendam illi possessionem qui si non potest illi consignare possessionem tenetur restituere primo possessori, Modernus *de attentatis.* 2. *part. in præfatione, cap.* 4. *num.* 443. & professio probatur ex instrumento professionis & confessione partis dicentis in supplicatione se per quatuor annos extitisse in religione, nec obstat fuisse declaratam professionem nullam, eo quod non fuerat annus probatione continuus, quia illa sententia erat nulla, nec est sublata per Concilium professio tacita, ut S. Congregat. Concilii declaravit, nec obstat istam exceptionem tanquam requirentem altiorem indaginem non esse admittendam in hoc judicio, quia altior indago resultat ex replicatione actoris, nam excipiens fundat clarè suam intentionem, &c. *hæc in d. Urgellen.*

Et quod admittatur exceptio inhabilitatis, * fuit 22
etiam resolutum illa Pampilonen. supra relata, *numero* 11. & tradit Leo *in thes. fori Eccles. cap.* 17. *à num.* 21.

Et jus brevis * est personale, & expirat per mor- 23
tem, seu resignationem obtinentis ante captam possessionem, nomine cameræ, & Lancellotus supra *num.* 439. *& seq.* Quamvis si decederet, seu resignaret
* post captam legitimè possessionem nomine came- 24
ræ vigore brevis nondum tamen ei consignatam, seu ab eo apprehensam, ex quo erat jam cameræ acquisita non expirabit possessio, sed eam camera retinebit, donec successori consignetur, &c. tamen videtur debere eam de novo apprehendere, ex quo non fuit ad ejus favorem capta nisi subrogetur in locum alterius, de processu executoris dictarum literarum in forma brevis, & modo in exequutione servando; videndus est practicus Salustius Tiberius *in practica auditoris cameræ, lib.* 3. *cap.* 6. *per totum.* Sal. *cap.* 7. *aliàs* 6. & Leo *in thes. for. Eccles. cap.* 17. *num.* 26.

Solum adverto, quod ad executionem dictorum
brevium * solum requiritur verificatio ejus, quod est 25
positum in forma illius sub clausula *constito*, seu *si constiteris*, Sallustius Tiberius *dict. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 17. *& cap.* 7. *n.* 5. Rota *decis.* 45. *num.* 1. *part.* 1. *diversorum.* Sal. *cap.* 7. *alias* 6. *& n.* 16. *&* 17. *& n.* 51. *in addit. & cap.* 12. *alias* 7. *n.* 5. & Leo *dict. cap.* 17. *num.* 20. Et fuit resolutum in causa Abulen. Canonicatus & Præbendæ 24. Novembr. 1578. coram
* Domino Decano, ut *in decis. sequ.* Vacante Ca- 26
nonica-

nonicatu, & Præbenda, de quibus agitur per obitum Alphonsi Navarri de mense Decembr. 1577. sede Episcopali Abulen. vacante fuit de illis provisum authoritate Apostolica D. Franc. de Rocalde, & interim dum literæ sub plumbo expedirentur, emanarunt literæ ab eadem sede Apostolica in forma brevis directæ R. P. D. Auditori cameræ, in quibus facta narrativa de vacatione d. Canonicatus, & Præbendæ in dict. mense Decembr. sede Episcopali vacante & quod illorum collatio, & provisio dum pro tempore vacant ad Episcopum Abulen. spectat & pertinet, prout literis sub plumbo expedien. latiùs explicatur, committitur eidem D. Auditori cameræ quatenus constito sibi summariè de dict. vacatione in prædicto mense, & quod ipse Alponſ. tempore obitus sui eosdem Canonicatum & Præbendam possideret, quodque tempore vacationis illorum sedes Episcopalia pastore carebat, possessionem nomine cameræ Apostolicæ, omni mora, & dilatione postpositis, apprehenderet, amotis & expulsia quibuscunque detentoribus, & intrusis, non tamen authoritate Apostolica provisis, & servatis servandis instabatur pro parte D. Francisci coram eodem Auditore cameræ pro sententia declaratoria, sed quia nomine D. Thomæ opponebatur de surreptione dicti brevis, ex eo quod non erat verificatum in actis, & quod continetur in narrativa dict. brevis quod collatio pertinebat, ad Episcopum, & pro parte dict. Thomæ fuerat supplicatum S. Domino nostro quod causa hujusmodi, quæ coram dicto D. Auditore cameræ pendebat proponeretur in Rota super dubio infra scripso ut finis liti imponeretur: ideo Reverendissim. Patri. Domin. Auditor cameræ, de ordine sanctissimi ad instantiam dict. Thomæ consuluit Rotam super dubio infra scripto. Stante supplicatione & literis desuper expeditis, & stantibus quorum omnium copia detur in necessariis, an constet de surreptione dicti brevis, & de ea dari possit non obstante clausula sublata, quod dubium fuit hodiè 24. Novembris per me uti Rotæ Decanum propositum in relationibus, & super eo per ambas partes, & in facto, & in jure informatum plene. Et fuit per majorem partem dominorum tentum quod breve non sit surreptitium, quia omnia quæ continentur in dispositiva brevis sub clausula *constita*, sunt plene verificata, non obstat narrativa de pertinentia collationis ad Episcopum, quia habet relationem ad literas sub plumbo expediendas, ut ibi spectat & pertinet, prout in literis expedien. latiùs explicabitur. Et sic non fixit pedes in pertinentia collationis ad Episcopum, & Capitulum, & quod non figat pedes, dicebat apparere ex eo quod in clausula, *constita* quæ explicat voluntatem disponentis, nulla fuit facta mentio de ipsa pertinentia collationis, sed de aliis, quasi mens concedentis fuerit remittere hoc de pertinentia collationis ad negotium principale, & tanto magis domini tenebant hanc sententiam ex quo in actis non omninò satis constat de aliquo jure D. Thomæ, quare transivisse resolutionem Reverendiss. Patr. Dom. Auditori cameræ, qui juxta hanc mentem Rotæ subscripsit declaratoriam in favorem Domini Recalde.

Quamvis in causa Placentina Beneficiorum 2. Maii
27 1603. coram illustrissimo Domino Millino * contrarium tenuerit Rota dicens sub clausula, *constito, de vacatione prædicta* contineri non solum vacationem in principio narratam, sed etiam modum expressum, per quem provisio pertinet ad Papam, propter dictionem prædicta.

Quæ decisio sic se habet, Domini concluserunt
28 * sententiam auditoris cameræ esse revocandam, movebantur, quia in principio brevis narratur, quod ista beneficia vacarunt de mense Octob. 1590. & quod de eis fuerat provisum Joanni, ex quo erant reservata vigore regulæ, non quia de eis fuerat facta provisio per ordinarium ante diem 5. Decembr. qua die fuit assumptus ad Pontificatum S. memoriæ Greg. 14. & postea Papa mandat auditori cameræ quod constito sibi de vacatione apprehendat possessionem nomine cameræ, & domini intelligebant, quod Papa sensit in hac clausula de vacatione per obitum Roderici in mense Octobr. ex qua sit inducta reservatio ob non factam provisionem per Ordinarium in tempore, ut fuit resolutum coram Oradino in Salamantina Canonicatus, 13. Martii 1572. & hunc intellectum domini comprobant, quia dictio *prædicta*, repetit non solum vacationem in mense, sed etiam modum vacationis *supra* expressum, per quem provisio pertinet ad Papam.

Secundò, quia ista brevia fundantur in reservatione, & secundum stylum ordinarium non conceduntur cessante reservatione, & ideò etiam si verba essent dubia, reciperent interpretationem ab observantia concedendi ista brevia non solum propter reservationem.

Tertiò, quia si dictio prædicta, non refertur etiam ad modum vacationis illa expressio reservationis fuisset facta sine effectu operandi.

Quartò & ultimò, quia Papa dat facultatem in brevi expellendi intrusos, & excipit expressè habentes provisionem ab ordinario ante dictam diem 5. Decembr. & postea tollit actionem spolii stante reservatione hujusmodi, & consequenter ex toto contextu brevis apparet, quod Papa fuit motus ad illud concedendum propter reservationem, & propterea cùm onus justificandi clausulam *constito*, & istam narrativam reservationis coram auditore cameræ spectaret ad Joan. ut in terminis hujus regulæ fuit resolutum in causa Ulisbon. parochialis 2. Maii 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, & non fuerit ab eo justificata. sententia remanet notoriè injusta, & consequenter est revocanda, movebantur etiam propter provisionem ordinarii ante diem 5. Decemb. quæ fuerat producta in actis coram auditore Cameræ, & ideò cùm breve excipiat expressè provisos ab ordinario in illis verbis, non tamen habentibus provisionem ab ordinario ante diem 5. Decembr. stante ista probatione affirmativa cessabat executio brevis: & consequenter enim ex hoc c. sententia est injusta. Et quamvis in contrarium opponatur, quod provisio ordinarii non probat tempus in concursu provisionis Apostolicæ propter suspicionem antidatæ juxta *decis.* 1. *de probat.* tamen cùm ista provisio ordinarii habeat subscriptionem Notarii, testes & sigillum, & Lupus vigore illius provisionis acceperit provisionem ante datam literarum Apostolicarum ad favorem Joan. cessat in hoc casu omnis suspicio antidatæ, & creditur literis ordinarii, Thom. de Thanis *decis.* 50. Guidob. *decis.* 69. Caputaqu. *dec.* 146. *lib.* 1. & *decis.* 55. *lib.* 3. in manuscriptis, Chisan. *decis.* 81. & saltem secundum dominos materia redditur adeò turbida quod ista exceptio erat reservanda in judicio petitorio, & interim non esset danda executio brevi juxta *decisionem* Paleoti, quæ allegatur per informantes 723. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum* aliquibus etiam ex dominis placebat c. nullitatis, nempè quod non constet de citatione ad docendum se paruisse, primo pro prima, licet extent aliæ tres. Cujus sanatio fuit denegata in signatura sanctissimi, & ex his fuerunt concordes pro revocatione sententiæ auditoris cameræ.

Sed mihi non placet ista resolutio, * quod ad pri- 29
mum motivum principale, nam licet verum sit quoad excludendum spolium & evitan. revocationem sententiæ, & restitutionem, teneatur impetrans postea verificare reservationem, in qua breve fundatur, ut dicetur infra à *num.* 53. quod vult decisio Salamantina allegata quam *sup.* adducta; 3. *part.* c. 1.

c. 1. n. 461. & alia in eadem ibidem adducta tamen
clausula *constito de vacatione prædicta*, solum impor-
30 tat, * vacationem narratam scilicet quod vacavit
per obitum talis, in tali mense, & id solum repetit
dictio in prædicta, & id patet in terminis *d. dec.* Pla-
31 centinæ ex illa exceptione facta * in brevi de haben-
tibus provisionem ab ordinario ante diem 5. Decemb.
si enim impetrans breve tenetur, per clausulam *con-
stito* verificare reservationem ob non factam provi-
sionem per Ordinarium ante d. diem. 5. Decemb.
superflua esset illa exceptio, & præservatio.
32 Et præterea id constat ex stylo hujusmodi * bre-
vium, in quibus quando ex vacatione narrata non
resultat reservatio, & Papa vult quod impetrans il-
lam probet, solet addi in clausula *constito*, modus
expressus, ex quo beneficium est reservatum, verbi
gratia, quod defunctus erat subcollector Protono-
tarius, seu familiaris Cardinalis, &c.
33 Unde etiam in specie d. Pampilon. * parochialis
de Acagra, de qua supra *n.* 11. quamvis stante clausu-
la *Arbitrio Rotæ* possit supersederi executione brevis,
tamen alias constito de vacatione in tali mense debe-
ret mandari executioni reservata exceptione juris pa-
tronatus ad petitorium. Sicut in casu d. decis. Abul.
exceptio de pertinentia collationis, & ita etiam est ac-
cipienda decis. Rotæ in causa Tarraconen. parochia-
lis, in qua 4. Febr. 1604. coram Dom. Lita fuit re-
solutum intrare arbitrium Rotæ, &c. sed. 29. Mar.
&c. R. breve 2. circa quam decis. vide *n.* 105.
34 Illam verò decision. Abul. intellexit * alias Rota
ut non procedat, quando in clausula *constito*, fit men-
tio de pertinentia collationis, ita ut una ex conditio-
nibus in ea positis sit pertinentia collationis, ut in
una Gerunden. Beneficii. 31. Maii. 1600. coram
Dom. meo Corduba, in qua causa appellationis à
sententia auditoris cameræ, fuit in Rota commissa
cum clausula, parito brevi, arbitrio Rotæ, *& fuit
resolutum.* Intrare arbitrium, & non esse locum exe-
cutioni brevis: nam reservatio quæ prætendebatur
ex *reg.* 2. *de beneficiis* vacantibus sede Episcopali va-
cante non habebat locum in præsenti, quia collatio
non spectat ad Episcopum, sed ad Archidiacon. Ge-
runden. ad quem spectat collatio Beneficiorum va-
cantium sede Episcopali vacante, & quod non obsta-
bat sufficere justificare clausulam, *constito*, ut in Abu-
len. Canonicatus coram Rubeis & alibi sæpè, nam
illa procedunt, quando non fuit mentio de pertinen-
tia collationis, in clausula *constito*, quo casu Papa
videtur remittere pertinentiam ad petitorium, cùm
verò una ex conditionibus positis in clausula, *con-
stito*, ex pertinentia collationis vigore reservationis;
illa venit justificanda, ita ut ex dicta pertinentia
inducatur reservatio, propter quam breve fuit con-
cessum, quod in præsenti dominis non fuit visum
justificatum, sed constare de jure Archidiaconi, ad
effectum, de quo agitur. Tum ex dispositionibus te-
stium, tum ex mandato de manutenendo, vel saltim
ita turbidum, ut merito supersedendum veniat in
executione brevis, donec disputetur super jure Ar-
chidiaconi, &c.
35 Undè mihi non placet, quod * post hæc tradit
Gonzalez *in annotat. à n.* 261. quod non sufficiat ad
executionem brevis verificatio constiti, quando non
esset probata reservatio, licet in eo expressè & neces-
sariò inclusa non fuisset, si reus ex adverso probat
coram eodem executore quod non intret reservatio
ex eo quod beneficium sit de jure patronatus laicali,
vel quod mensis non esset reservatus ratione alterna-
tivæ, vel alias, & malè allegat istam decis. Gerun-
den. & aliam Vicen. de qua infra *n.* 61. Quamvis
id videatur velle dec. Vercellen. canon. 30. Maii
1597. coram Domino Peña & præterea convincitur,
non ut rectè ait Sall. Tiber. *d. lib.* 3. *c.* 7. *alias ibi*
ꝑ Šn. *in add.* verificata clausula constito de surrep-
tione brevis dari non potest, cùm paria sint narra-
ta esse vera, vel de illorum falsitate seu surreptione,
& obreptione dici non posse, ut tenuit Rota coram
Pamphilio in una Pampilonen. Archidiaconatus 19.
Martii 1593. &c. Nec exceptione rei in hoc judi-
cio admittuntur, sed de eis erit in petitorio agendum,
Sall. Tiber. *d. lib.* 3. *c.* 12. *alia* 7. *à num.* 6. & ideò
reo opponenti se executioni brevis non est conceden-
da remissoria, etiam sine retardatione ulterioris pro-
cessus executionis brevis, ut per Sallust. *dict. lib.* 3. *c.*
9. *in noviss. edit.* dicentem ita resolutum in signatura
justitiæ in una Hispalen. Archidiacon. & canon. nisi
exceptiones ex mente brevis oriantur, quæ impediunt
illius executionem, & erunt admittendæ, etiamsi al-
tiorem requirant indaginem, Sallust. Tiber. *dict. cap.*
12. *num.* 7. & Rota in Oscen. canonicatus 9. Mart.
1502. coram Dom. Decano Seraphino supra relata 5.
part. c. 1. *n.* 721. & adducta per Sall. *d. cap.* 9. &
dictum & alias circa clausulam sine retardatione solu-
tionis pensionis 1. *part. c.* 5. *n.* 509.
Per d. autem clausulam *constito*, * seu *si constiterit*, 36
inducitur forma, & conditio ut præcedat causæ co-
gnitio etiam parte citata, cùm adest intrusus, alias
enim sufficeret extrajudicialiter constare juxta dicta *c.*
* *præcedenti dubit.* 9. *à n.* 166. Quamvis ad decernen- 37
dum monitorium soleat fieri citatio interesse putan-
tium per contradictorium, sivè edictum publicum,
Sallustius Tiberius *d. lib.* 3. *c.* 6. *n.* 1. Felin. *in cap.
fin. de præsumpt. n.* 28. Staphil. *de literis justitiæ* §. *ci-
tatio personalis.* Vantius *de nullitatib. tit. de nullitate ex
defectu jurisdictionis legitimæ n.* 92. Mandos. *de monito-
riis, quæst.* 40. *& d. quæst.* 60. *verb. constito, à n.* 35. *&* 36.
Licet *n.* 57. *&* 65. contrarium velit Vestrius *in pract.
lib.* 8. *c. ultim. n.* 13. Lancellotus *de attentatis.* 2. *part.
cap.* 20. *in præfation. n.* 170. *& ampliatione* 11. *n.* 23.
Crescent. *dec.* 6. *de rescript.* & est optima *decision.* Pa-
leoti quæ est, 3. *part. diversor. lib.* 3. *n.* 659.
Et est *dec.* Thanis 95. *in manuscript.* * quæ ait, quod 38
quando signatura habet constito de assertis, debet
constare per legitimas probationes, & parte citata
Ægid. *dec.* 68. Decius *consil.* 198 Guido Papa *quæst.* 10.
secus esset signatura diceret, etiam extrajudicialiter,
quia tum non esset pars vocanda, hoc in casu in quo
narrata constarent ex actis, & essemus coram eodem
Judice, quia tunc videtur conditio de præterito,
quæ non suspendit, &c. Rota in una Vercellen. be-
neficiorum 28. * Junii 1595. coram D. Seraphino, 39
in qua fuit resolutum, Provisum ab ordinario ma-
nutenendum in possessione beneficiorum, de qua con-
stat capta tempore quo vacabat beneficium, & po-
steriorem possessionem adversarii captam vigore bre-
vis non esse legitimam, cum executor processerit de
facto non citato possessore, ut fieri debuit, stante clau-
sula *si constiterit, capit. si constiterit.* & ibi Felin. *n.* 5.
de accusatio, & in c. fin. n. 24. *de præsumption.* ideò
cum possessor non habeat se pro spoliato est manute-
nendus, Puteus *decis.* 419. *lib.* 2. *&c.* Rota etiam in
illa Tirasonen. Capell. de anno 1601. adducta *c. præ-
ced.* 5. *dubio, num.* 63. in dict. Vercellen. can. 30.
Maii 1597. coram dom. Peña, & posthæc Gonza-
lez *supra à n.* 253. ubi ait citationem debere esse per-
sonalem, qua agitur de gravi præjudicio, scilicet
de privatione & de incurren. censuris, ideòque non
sufficere scientiam præsumptam, nec comparitionem
generalis procuratoris in actis Achil. *dec.* 137. *n.* 2.
cum aliis quod etiam tradit Sallust. Tiber. *d. lib.*
3. *c.* 6. *n.* 2. Sed certè ad mandatum de immitten-
do videtur sufficere comparitio, seu citatio pro-
curatoris generalis licet non ad censuras, & pœ-
nas monitorii, quia illud non est privatio. Rota in
Tarracon. parochialis supra relata *num.* 33. Compa-
rента autem procuratore ad causam specialiter de-
putato post citationem factam non legitimè & per-
sonaliter, potest procedi etiam ad censuras & priva-
tionem,

tionem Rota *decis.* 11. *de dolo & contumacia in no-*
viss. Adr. *dict. decis.* 137. Rota *decision.* 897. *noviss.*
Farin. & Sall. *d. cap.* 7. *seu* 6. *n.* 13.
40 Alias gesta sunt nulla, ex dictis, & allegatis, * nam
forma brevis est omninò servanda, Lancellot. *dict.*
2. *pag. cap.* 12. *limit.* 30. *n.* 4. *& dicto cap.* 4. *in præ-*
fatione, *n.* 412. & Flam. Parif. *lib.* 10. *quæstion.* 9.
n. 24. Gonzalez *supra n.* 279. *&* 280.
41 Et ideò stante intruso; * & non potest capi posses-
sio & monitorio decreto ab auditore cameræ in vim
brevis, maximè cum habeat clausulam, *quòd si quis*
senserit se gravatum, &c. seu similem, & sic resol-
vitur in citationem, ut notatur *in l. de pupillo, D. de*
novi operis nunciatione, ut fuit resolutum in una Tri-
dentina Canonicatus, de anno 1593. Julii coram
42 Dom. Seraphino, in qua domini dixerunt, * Posses-
sionem non posse capi vigore, monitorii auditoris ca-
meræ cum clausula, *quod si quis &c.* quod resolvitur
in simplicem citationem, ut notatur *in d. l. pupillo*,
imò in præjudicium qui obtinuit tale monitorium be-
neficium effectum fuisse litigiosum, & ideò videtur
possessio attentata, &c. Et in una Conchen. præsti-
43 monii 1. Julii coram Domino Seraphino * fuit resolu-
tum, possessionem captam post obtentum monitorium
vigore brevis nomine cameræ esse attentatam, maxi-
mè si fuit intimatum possessori.
44 Quod procedit, nisi possessor consentiat * quod
capiatur possessio, ut in una Tuden. parochialis S.
Christianæ 4. Novemb. 1592. coram D. Pamphilio,
in qua fuit resolutum, non esse sequestrandam posses-
sionem, quæ fuit capta vigore brevis legitimæ, quod
habet clausulam *sublata*, & tollit facultatem cognos-
cendi de ejus nullitate, & clausulam *sine vitio spolii*,
& licet sit capta nomine cameræ, tamen est ad utili-
tatem impetrantis, ut literis expeditis ei restituatur
cum fructibus, & ideò ex eis expeditis potest eam
continuare suo nomine, nec obstat quod impetrans
eam acceperit vigore literarum, in quibus erat clau-
sula *vocatis vocandis*, quia potest cumulare posses-
sionem, &c. præsertim stante protestatione, quod
non intendebat præjudicare possessioni antea captæ,
nec obstat quod sit capta ex monitorio quod habeat
clausulam, *quòd si quis senserit se gravatum, &c.* &
sic resolvebatur in citationem, quia cum in illo ca-
su ille qui erat in possessione consensisset ex quadam
concordia postea authoritate Apostolica confirmata
fuit capta legitimè, & Basilius qui tunc non possi-
debat non debebat citari, nec erat opus ei vitiare
monitorium, nec erat pars ad impediendam posses-
sionem, Barthol. & Decius *in l. fid. Cod. de edicta*
D. Adriani cum aliis per modernum *de adipiscenda*,
remedio. quæst. 67. *&c.* circa quod etiam est alia de-
cisio novissima Rotæ in causa Barbastren. parochialis
27. Novemb. 1609. coram Dom. Coccino, quæ sic
ait *decis.* 174.
45 Nec supradictis obstat quod * ait Lancellotus *d. c.*
4. *in præfat. num.* 441. quod in executione brevis de
capienda possessione nomine cameræ absque vitio at-
tentatorum non requiritur partis citatio, ut est *de-*
cis. Guidoboni 94. *in manuscript.* in una Casalen.
præpositurae, seu præceptoriæ 1551. coram Domino
46 Reomano, * in qua fuit tentum, quod in executio-
ne brevis, quod solet dari in beneficiis reservatis de
capienda possessione, amotis intrusis, & detentori-
bus sine vitio spolii, non sit necessaria partis cita-
tio, sed executores in brevi deputati possunt tales in-
trusos & detentores non citatos ejicere. Quæ decisio
latiùs ponitur à Caputaquen. 3. *part. dec.* 180. quia
47 responderetur illud procedere in brevibus, * quæ
solebant dari de capienda possessione amotis deten-
toribus & intrusis sine vitio spolii, & attentatorum;
& sine clausula *constitu*, & sic operabantur executio-
nem, & spoliationem alterius absque cognitione
causæ, & faciebant Judicem merum executorem, ut
in una Corduben. Portionis 25. Octobr. 1557. coram
D. Rubeis quam infra adducam, *n.* 56. *& in d. dec.*
Paleoti 659 & in eadem Corduben. 4. Junii ejus-
dem anni 1557. coram eodem D. Rubeis, * in qua 48
fuit dictum, Rotam solere observare, quod clausula
amoto quolibet detentore intruso faciat Judicem
merum executorem, secus si diceretur amoto quo-
libet illicito detentore, quia tunc datur jurisdictio
cognoscendi, an possidens justè possideat, Abb. *in*
c. de cætero, *num.* 8. *&* 14. & ibi Felin. *n.* 9. *de re*
judicata, Parif. *consil.* 120. *lib.* 4. Staphil. *de literis*
gratiæ, titulo de vi & effectu clausularum. §. *de clau-*
sula amoto quolibet detentore, Rebuff. *in praxi in for-*
ma novæ provisionis verb. amoto, Abb. *consil.* 34. *n.*
7. *vol.* 2. *ita in dict. Corduben.*
Ad quod etiam est, * *decisio* Achillis 384. seu 6. 49
de triennali, & de decis. 659. *n* 3 Marchef. *de com-*
mission. p. 2. *c. de commissione appellationis*, *n.* 25.
Nec obstabit *dec.* Mohedan. 7. *de restitutione* * *spo-* 50
lia. alias 97 *num.* 5. ubi dicitur quod clausula *amoto*
quolibet detentore intelligitur juris ordine servato,
quia illud procedit ubi non est clausula, *sine vitio spo-*
lii, ut ibi, * & facit *decis.* Putei 17. *lib.* 1. quæ juxta 51
prædicta est intelligenda de brevi sine clausula *consti-*
to, faciente Judicem merum executorem, aliàs enim
stante clausula constito intrusus esset prius citan-
dus, &c.
Et ita etiam est intelligendum, * quod ex Puteo 52
ibi tradunt Mandof. *d. q* 60. *de monitoriis*, *n.* 67. &
Sallustius Tiberius *d. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 29 *verf. & in-*
super advertant, aliàs non videtur verum, & caven-
dum est à Flores *q.* 4. *à n.* 40. qui rem hanc non sa-
tis percipit, sed confundit.
Capiens tamen possessionem vigore talis * brevis 53
electo possessore tenebatur, & poterat postea verifi-
care reservationem, in qua breve fundabatur ad ex-
cludendum spolium restituibile, de quo ejectus age-
bat Lancellotus *d. c.* 4. *in præfatione*, *n.* 447. Ro-
ta in una Regien. Canonicatus, 10. Martii 1556. co-
ram D. Paleoto, quæ habetur 3. *part. diversorum*,
lib. 3. *dec.* 356. *& in d. decis. ejusdem* 659. & in d.
Corduben. portionis 25. Octob. 1557. coram D. Ru-
beis * quæ sic ait. Octobr. in una Corduben. portio- 54
nis inter Andream Galarcam, & Petrum de Angu-
lo, in qua Andreas obtinuerat breve de capienda pos-
sess. absque vitio spolii, in quo aderat solita clausula,
stante reservat. & resignatione, &c. cujus vigore ce-
perat possessionem, ejecto Petro, qui agebat spolio,
undè dubitabatur: An Andreas ad evitan. spolium
restituibile teneretur verificare literas resignationis,
& tenorem brevis, & causa iterum proposita 10. De-
cembr. sequent. fuit pro majori parte duobus recla-
mantibus resolutum hujusmodi brevia sine vitio spo-
lii, & attentatorum, esse justificanda, & verifican-
da, ad excludendum spolium, prout fuit dictum,
aliàs fuisse sæpè resolutum in Rota, & quia intentio
& mens Papæ fundatur in resignatione & reservatio-
ne, undè cùm brevia hujusmodi sint exorbitantia
debent verificari, quia censentur habere clausulam,
si preces veritate, &c. lege prima, & per totum. D. de
precibus imper. offerendis, & quia ubi actor probavit
intentionem suam, & sic utrumque extremum brevis
etiam possessor tenetur plenè suam exceptionem pro-
bare, ac si ageret ad canonizationem gratiæ, Mohed.
decis. 158. & Papa dicendo stante resignatione, ita
intelligit de valida, *l.* 4. §. *condemnatum, ff. de re ju-*
dicat. & satis, quod brevia prædicta operentur exe-
cutionem, & spoliationem alterius absque cognitio-
ne causæ, & faciunt Judicem merum executorem,
sed post spolium ad illud excludend. probanda sunt
narrata, sed propter clausulam, sublata, est obtinen-
da commissio quæ aperiat os Judici ad cognoscendum
de defectu intentionis Papæ.
Rota etiam * in alia Regien. parochialis 14. De- 55
cemb.

cemb. 1588. coram Domino Chiſanen. in qua fuit reſolutum, quod breve abſque vitio ſpolii fundatum in reſervatione beneficiis impedit reſtitutionem beneficii, ſed impetrans tenetur juſtificare reſervationem narratam in brevi *Clem.* 1. *de probat.* Caſſador. *deciſ.* 10. *de reſcript.*

56 In qua etiam 16. Januar. 1559. * coram eodem D. Chiſanen. fuit reſolutum, quod capta poſſeſſione beneficii vigore brevis abſque vitio ſpolii, quod erat fundatum in reſervatione, quia defunctus erat Protonotarius, ſatis conſtat de tali reſervatione qua impediret reſtitutionem ſpolii ad effectum brevis per communem reputationem, & ex publica voce & fama, tam ipſius defuncti, quàm illius, qui illum creavit Protonotarium, qui haberet facultatem creandi, & reſervata Principi faciendi, licet facultatis breve eſſet dubium, qua de hujuſmodi reſervatione non agitur principaliter, quo caſu ſufficit communis fama, Innocent. *in cap. veniens, de verbor. ſignificatione num.* 5. Ægid. *dec.* 5. Item quia pro abſolutoria ſufficit communis fama Ægidius *deciſione ſexcenteſima duodecima*, Simoneta 37. Creſcen. 107. & quia agitur cauſa meri poſſeſſorii tantum, ubi leviores probationes ſufficiunt, & communis fama ſufficit, Aymon. *conſil.* 158. *num.* 2. Decius *in cap. veniens in num.* 48. *de teſtib.* & licet breve facultatis creandi Protonotarium eſſet dubium, tamen potuit ipſe interpretari, Abb. *c.* 2. *de poſtulatione Prælatorum*, *num.* 18. præſertim concurrente communi reputatione & aliis actibus ſimilibus, ex quibus rectè poteſt poſſeſſor vigore brevis excuſari, ut non dicatur ſpoliaſſe cum ſecutus ſit communem opinionem & publica acta quæ ei præbent excuſationem, quando autem ageretur petitorio, tunc diligentiùs eſſet excutienda.

57 Quæ reſolutio, * adverſatur d. deciſ. Cordub. *n.* 54. adductæ, ubi habetur, quod poſſeſſor tenetur plenè probare ſuam exceptionem, & reſervationem, in qua fundabatur breve, ac ſi ageret ad canonizationem gratiæ, &c. quod videtur verius.

58 At jam brevia de capienda * poſſeſſione non dantur niſi cum clauſula *conſtito*, ſeu ſi conſtiterit, ut habetur in formula ſupra poſita. Quare quicquid dicat Mandoſ. *d. qu.* 60. *n.* 57. *&* 65. executor debet aſſumere partes Judicis, ut in *d. deciſ* 659. & fuit reſolu-
59 tum dandam abſolutionem Franc. * Capedevilla, quia facilè Rota conſuevit abſolvere à cenſuris extra curiam latis Jo. Paul. *deciſio* 119. præcipuè hoc caſu in quo auditori cameræ, in cujus locum ego fui ſubrogatus, fuit data facultas abſolvendi expreſſè, & mihi virtualiter, cùm enim ſit commiſſa cauſa attentatorum illa cognoſci non poteſt, niſi pœnitentiaria abſolutione. Quare in neceſſarium antecedens abſolvendi facultas videtur demandata, *lege ſecunda*, *ff. de juriſd. omnium jud.* idque multo magis, quia geſta curam ſecundo & tertio executoribus non dato impedimento primi, ſunt nulla ex defectu juriſdictionis, *cap. cùm pluges de affic. deleg. in* 6. nec ſuſtinentur propter locorum diſtantiam, quia cum hoc judicium eſſet Romæ inceptum, & in præſenti adſit commiſſarius cameræ, & coram eodem auditore Cameræ, Ferdinandus ab initio, & poſtea comparuerit, non poteſt applicari prædicta limitatio, nec etiam obſtat, quod monitorium non fuiſſet executus, quia hoc non obſtante quoad ipſum Ferdinandum juriſdictio auditoris cameræ fuit perpetuata, Rota *ut lite pendente*, *dec.* 6. *in novis.* obſtat etiam per tertium executorem defectus citationis, iſtis non obſtat clauſula *ſublata*, quia reſpicit conditiones ſemper diſpoſitionis, cui adjicitur, Puteus *deciſ.* 1. *libro* 1: quare cum in brevi adſit clauſula *conſtito*, executor debebat aſſumere partes Judicis, *cap. fin. de præſumption.* & ritè & rectè procedere. Ideò cùm non conſtet adhuc de veritate narratorum legitimè, non poteſt dici quod obſtet breve quod etiam intellexit ſignatura quæ alias cauſam non commiſiſſet, ex quibus & aliis deductis ita fuit deciſum. Et poſthæc tradit Gonzalez ſupra *in annotat. n.* 156.

Licet autem breve habeat clauſulam *conſtito*, * ſi ta- 60
men in ea non continetur reſervatio in qua breve fundatur, ita ut in ejus executione illa plenè probetur, tenebitur poſtea impetrans illam verificare ad excludendum ſpolium, & revocationem ſententiæ ac reſtitutionem excuſandam juxta prædicta *an.* 53. & ſupra circa illam Placentinam *num.* 9.

Et ita etiam procedit deciſio * in una cauſa Vicen. 61
Beneficii S. Martini 21. Febru. 1600. coram Do. Pamphilio, in qua fuit reſolutum, B. reſtituendum eſſe ad poſſeſſionem beneficii à qua fuit ejectus vigore ſententiæ in executionem brevis non juſtificati, intelligitur enim clauſula *conſtito*, quod defunctus deceſſerit in poſſeſſione ſede Epiſcopali vacante, ita ut exindè inducatur reſervatio propter quam hujuſmodi brevia concedi ſolent, & cùm in hac cauſa reſolutum fuerit hoc beneficium non eſſe reſervatum, nulliter fuit proceſſum ad executionem, & conſequenter datur actio ſpolii, ut in Salamantina Canonicatus 1572. coram Oradino, & in alia Cordub. portionis 1557. coram Rubeis, ubi quod hoc procedat, etiam ſi adſit clauſula *abſque vitio ſpolii*, quæ propter verba *ſtante reſervatione hujuſmodi*, & etiam quia eſt acceſſoria recipit conditiones principalis diſpoſitionis, quatenus breve ſit juſtificatum, Puteus *dec.* 1. *lib.* 1. & de clauſula ſublata poſita in brevi adeſt deciſio illuſtriſſimi Blancheti in Urgellen. Canonicatus de anno 1562. &c. quam deciſionem extenſivè & ad literam ponit Sallu. Tiber. *lib.* 3. *c.* 8. *& in noviſſ. edit.*

Sed dubitatur primò, an pro verificatione * clau- 62
ſulæ, *conſtito*, ſufficiat ſemiplena probatio in teſtes de publica voce, & fama, an verò requiratur plena probatio.

In quo breviter dico in tribunali auditoris cameræ
ſervatum fuiſſe, * & quotidiè paſſim ſervari, ſufficere 63
ſemiplenam probationem ex doctrina Bart. *in l.* 3. *§. cauſæ. in fin. D. Carbon. edicto. & in l.* 2. *§. fi. n.* 1. *C. ubi in rem. actio*, *& in l.* 1. *n.* 10. *c. quorum bonorum* communiter approbata, ut per Cacheran. *dec. Pedemontana.* 99. *n.* 37. & de iſto ſtilo tribunalis auditoris cameræ teſtatur Salluſtius Tiberius *d. lib.* 3. *c.* 6. *num.* 15.

Contrarium tamen nempè quod requiratur plena
probatio ſervat Rota * ut ipſe Saluſtius ibi dicit & 64
apparet ex *deciſio.* Thanis 95. de qua ſupra *num.* 28. & deciſionibus factis in cauſa Pamphilonen. beneficii. 13. Januarii 1578. coram Domino Decano, & in Gienen. Canonicatus & præbendæ, & 11. Maii. 1587. coram Domino Robuſterio, quæ ſic ſe habent.

Pamphilonen. Benefic. 13. *Januarii* 1588.

IN cauſa * Pamphilonen. Benefic. de Carear. du- 65
bitavi ſtantibus dictis teſtium quorum ſummarium detur, an qualitas brevis Apoſtolici circa valorem ſit ſufficienter probata ad effectum de quo agitur, & die Lunæ 13. Januar. 1578. fuit concluſum pro negativa videlicet, quod hujuſmodi qualitas brevis non ſit ſufficienter probata, primum fundamentum dominorum fuit, quia verificatio iſtius qualitatis, de qua in brevi eſt appoſita per viam conditionis ibi *conſtito* &c. quo caſu requiritur, plena probatio, ut per Decium *in rub. de probatio. numero decimo ſeptimo*, *ad fin. verſicul.* 1. niſi per conditionis, *numera ſequ.* & fuit dictum in cauſa Pamphilonen. beneficii de Sos coram R. P. D. Blancheto de anno proximè præterito, ut *in deciſion.* cujus copia data fuit,

fuit, in qua citantur aliæ decisiones. Secunda ratio fuit, quia in istis terminis requiritur plena probatio ut per Ægid. *decisio* 471. neque obstat illa consideratio quæ fiebat per informantes extr. ut sufficiat semiplena probatio pro plena secundum subjectum materiam, tum quia testes quia deponebant de publica voce & fama, loquebantur per verba præsentis temporis, tum quia subjecta materia requiri plenam probationem, quia ista qualitas respectu valoris non est narrativa ipsius partis, sed est apposita à Papa pro restrictione gratiæ, undè necesse est illam plenè probare per allegata, neque placebat dominis illa differentia, quod plena probatio requiratur quando agitur de verificatione brevis ad favorem partis, secus si ad favorem cameræ, quoniam hujusmodi brevia quorum vigore camera capit possessionem semper emanant ad utilitatem provisi, & illa domini concluserunt.

Gienen. Canonicatus & præbendæ. 4. & 11. Maii 1587.

66 QUoad primam partem dubii, * an requiratur plena probatio ad verificandum, quod Michael Mexia Canonicus in Ecclesia Gienen. obiit die quarta Maii 1565. fuit resolutum, quod sic. Primò quoniam is qui agit, indiget, & nititur reservatione diei quartæ prædicti mensis Maii. Tum quia in brevi, adest clausula *constito de obitu* in dicta die quarta mensis Maii, & sic quod ax obitu in dicta die resultat reservatio, tum quia similia brevia regulariter non dantur nisi in reservatis ut notum est, tum quia breve hujusmodi est ad favorem literarum, quibus Papa providet attenta dicta reservatione, tum quia in narrativa dicta brevis fit mentio de hujusmodi reservatione, quæ narrativa influit in dispositionem, &c. illam qualificat *leg. fin. de hæredibus instituen. cum similibus.* ideò cùm non agatur ad effectum absolutoria est plenè probanda hæc reservatio Ægidius *decision.* 471. & 612. Rota *in novis de officio deleg. decision.* Simoneta *de reservation. quæstione vigesima secunda*, Bellen. *quæst.* 112. de charitativo subsidio, Puteus *decisio.* 266. in 3. Paleotus *dec.* 146. dubitavi, & dantur plures aliæ decisiones modernæ, ut in copiis. Secunda quia agitur contra possessorem provisum ab ordinario, qui cum sit in bona fide non est per præsumptiones ejiciendus à possessione, sed per plenas probationes, Ægid. *in cap. gravit, num. 40. versic. & ideò auditores Rotæ de restitutione spoliatorum*, Cassad. *de probation. decisio.* 1. Puteus *decisio* 257. *in* 1. *lib. tertio*, quia in præsenti non agitur simpliciter de probando obitu, sed de tempore obitus, & sic dies obitus fundamentum intentionis provisi Apostolici, quo casu regulare est, quod requiritur plena probatio solo summarissimo indicio retinendæ excepto, ut in præsenti benè deducunt informantes, qui bene evacuant omnia & addebant domini Riminaldum Senior. *consil.* 258. *num.* 32. *usque ad fin.* & præsertim *num.* 34. *vers. præterea*, ubi ad casum, de quo agitur optimè distinguit probationem possessionis, & incidentiæ in ipso judicio possessorio pro verificatione conditionis, quia in brevi adest clausula *constito* summariè de obitu in die 4. Maii, quæ inducit conditionem, & conditio debet plenè probari ut latè Decius *in rub. de probatio. num. 3. ad fin. versic. nisi per modum conditionis, & numero sequen.* & fuit dictum in una Pampilon. beneficii de Allo, die 13. Jun. 1578. coram R. P. D. Decano post Ægidium, *decis.* 471. De quo Menoch. *de præsumptio. lib.* 1. *q.* 37. præsertim cum ut ex præmissis apparet sublata materia requirat plenam probationem, ut considerant D. *in d. Rubr. de probation.* nec refert quod breve dicat constito summariè, quia id interpretatur, id est, remotis solemnitatibus Bart. *in l. Judicis 2. oppositione C. de judic.* Pedemon. *decisio* 1. *num.* 1. casu seq. Redoanus *in tract. de spoliis, quæst.* 119. & sic non removentur qualitates pro... innum, idem Bar. *in extravag. ad reprimendum, verb. summariè, & in l.* 1. *§. final. ff. de prætoriis stipul.* Alex. *in l. summa, in princ. ff. de condit. indebiti*, cum aliis in præsenti cumulatis alia bene evacuantur per informantes, &c. Et post hæc tradit Gonzalez §. 7. *proœm. à n.* 216. *& gloss.* 9. *in annot. n.* 257. *& glo.* 1. *à n.* 700. qui aliàs decisin. Rotæ allegat, & *d.* § 7. *n.* 220. ait, quod signatura, & Rota nunquam prætensum stylum auditoris cameræ admittere voluerunt, sed quando coram auditore cameræ non est constitutum plenè verificatum signatura solet committere in Rota causam appellationis cum clausula *arbitrio Rotæ*, in Rota statim revocatur, vel nulla declaratur sententia auditoris cameræ. Idem etiam fuit resolutum in causa Toletana capellaniæ 30. Octobr. 1602. coram Domino Lita, nempè, quòd clausula *constito* brevis quòd Joannes decessertt de mense April. 1599. sede Archiepiscopali vacante, non justificatur ex testib. deponentibus duntaxat de publica voce & fama, & de auditu: nam hæc probatio non sufficit ad effectum reservatinnis, super qua breve fundatur, quæ debet plenè & concludenter probari, ut pluries fuit tentum, & signanter in Gienen. caoo. Martii 1587. coram Orjolen. & in Salamant. beneficii 3. Jul. 1600. coram Peña, & ubi agitur de probanda vacatione beneficii per obitum alicujus de certo mense ad effectum reservationis prout etiam requiritur plena & concludens probatio, & non sufficiunt testes de publica voce & fama, & sic intrat arbitrium ad effectum supersedendi in executione brevis &c. Ita in d. Tol. idem quòd clausula *constito*, quòd justificaretur ex testibus de publica voce & fama, ut in d. Salamaotina, fuit resolutum in Elnen beneficii 17. Maii 1602. coram Domino Ludovisio, & quòd cessante reservatione non est locus executioni brevis ex deductis in Vicen. beneficii 21. Feb. 1600. coram Domioo Pamphilio, & novissimè in causa Abul. beneficii 1. Julii 1609. coram D. Peña Decano fuit resolutum, &c. R. brevis just. amb. & cum hac resolutione concordat alia Terulan. beneficii infra relata, *numero* 78.

Et faciunt dicta *cap. præcedent.* * *à num.* 255. nec 67
obstat doctrina Bartol. *in dict. leg.* 3. §. *causæ, & in d. l.* 2. §. *fin. & in d. l.* 1. quia ut inquit additio Barbariæ ad Bart. *in d. §. fin.* & additio Alexand. & Putei, *ver. cognitio* ad eundem Bart. *in dict. l.* 1. contrarium tenet idemmet Bartol. *in l. admonendi D. de jurejur.* & præcipuè *in extravag. ad reprimendam, verb. summariè, num.* 11. *&* 12. & hoc Rota sequitur, ut apparet *in d. decisi.* Genuen. & latè tradit Pacif. *de Salv. interd. in spec.* 1. *c.* 5. *à n.* 2. dicens verius & magis commune, & Gratian. *decisi.* 192. *in addit. ad eam.*

Undè si ageretur de executione * brevis coram 68
alio executore ab auditore cameræ ex nominatis in brevi, amplectendam esse existimo sententiam Rotæ, quia magis standum est stylo Rotæ, quam tribunalis auditoris cameræ; cum tribunal Rotæ sit dignius constans pluribus juris doctissimis, & procedat magis juridice, & in eo committuntur causæ appellationum ab auditore cameræ, maximè cum sententia Rotæ videatur magis juri conformis & faciunt quæ de Rota tradit Sarnen. *in proœmio regularum quæstion. 2. versicul. 4. pro ista parte*, & maximè cùm signatura etiam non admittat stylum auditoris cameræ, imò etiam in cujus tribunali non servatur juxta *d. 9. part. cap. 4. n. 27. & 28.*

Quandò verò non esset intrusus * sufficeret pro 69
verificatione clausulæ *constito*, semiplena probatio, ad

ad Ægid. 563. *in fin.* & Mascard. *de prabatio. conclus.* 171. *num.* 6. *&* *decisione* Rotæ in causa Burgen. de Pancorvo infra adducta *cap. sequ. num.* 12. & Barchinove. Canonicatus *num.* 23. & Hispal. & Corduben. beneficiorum relata de seq. *numero* 19. & Gonzalez *d. glos.* 11. *num* 104. quamvis contrarium dicat decisio. Abulen. benefi. 1. Jul. 1609. supr. relata *num.* 65. cujus ratio, quod conditio semper debet perfectè purificari, *l. Lucius, de cond. & demonst.* non obest: nam probatio conditionis debet accipi juxta subjectam materiam: & quando non est intrusus, seu contradictor, subjecta materia non requirit plenam probationem, sed semiplena est sufficiens & plena in hoc casu: in casu verò *d. l. Lucius*, testator intellexit de plena probatione filiationis, quia de conjecturali non dubitabat, cùm jam ille teneretur ut filius.

70 Secundò dubitatur, an clausula *constito* quod * defunctus obierit in possessione probetur *en* possessione illius de præterito, in quo resolvo quod sic ex *decisio.* Rotæ 4. *de prob. in novis*, aliàs 124. ubi dicitur, quod si probetur aliquem tenuisse, & possedisse certum beneficium in vita sua, illud tempore obitus sui adhuc præsumitur possedisse, nisi probetur contrarium, &c. & ponit Mascard. *conclus.* 170. *&* 1201. *num.* 3. qui alios refert & conducit *decision.* Rotæ 1508. in suis Miscellaneis manuscrip-
71 tis, ubi habetur * quod obtinens beneficium *en* resignatione potest allegare possessionem authoris sui præsumi continuatam usque ad diem resignationis, cùm is sit successor, possitque se tueri possessione præsumpta authoris sui, Alciat. *reg.* 2. *præsumpt.* 21. *num.* 5. secus esset in eo, qui non esset successor, sed simpliciter tertius: nam præsumptio illa continuata possessionis non admittitur, ubi allegatur à tertio, *Socin. consil.* 13. 4. *volum. Ripa cap. cum Ecclesia Sutrina de causa posses. num.* 21. ideòque resignatarius, ab alio conveniatur de spolio satis hac ratione defenditur quod author suus semel possederit. *d. decisione* 4. quia inde sequitur adversarii prætensam possessionem nullam fuisse & instrumentalem. Ægidius *decisio.* 710. *hæc in di. decisio.* Cotæ. Flam. Paris. *de resignatione benefic. l.* 10. *quæst.* 4. *n.* 4.

Et in Placentina Canonicatus 26. Novemb. 1593.
72 coram Domino Orano infra relata 11. *p cap.* 3. * fuit dictum, possessionem defuncti satis verificari *en* instrumento cujus continuatio usque ad obitum præsumitur, non obstante prætenso sequestro quod possessione non privat, &c.

73 Et in terminis in una Ilerden. beneficii * 17. Octobr. 1595. coram D. Peña fuit resolutum, Clausulam brevis *constito* quod N. obierit in possessione probari *en* possessione de præterito ad *d. decision.* 4. *de probatio. in novis*, non obstante quod post alius acceperit possessionem illius beneficii vigore sententiæ pro eo latæ à qua fuerat appellatum, & acceperit fructus qui erant penes tertium, nam ex hoc defunctus non amiserat possessionem cum statim ejus procurator appellasset & ipse esset absens, &c. Rota etiam in Hispalen. Corduben. beneficiorum 1597. infra relata; *cap. sequ. num.* 19. & in Hispalen. beneficii de Gibraleon coram Domino Ludovisio, septimo Maii 1604. relata ibi, *numero* 23. & tradit Gonzalez supra *in annotat. numero* 260.

74 Quamvis in una Burgen. præstimonii de * Pancorvn. 24. Octobr. 1588. coram Domino Gipsin fit dictum, quod non placebant dominis deducta ad ostendendum. D. Sebastianum decessisse in possessione beneficii, de quo agebatur, ex subrogatione gratiosa quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia hujusmodi probatio non concludit, quod de tempore obitus illud possideret ad *l. nec natales. Cod de prabatio.* ut in *decisione* adducta, *capitul. sequen. numera undecimo.*

Et pro dicta resolutione facit * quod illa concl. 75
quod solùm possessor hodiè possessor præsumitur, de qua glos. Bar. & D. *in l. sive possidetis*, *Co. de probatio.* & Doct. *in c. cum ad sedem*, *&c. alim.* 4. *de restitutione spoliat.* Alciat. *reg.* 2. *præsump.* [illegible]. Ripa *in dicto capit. cum Ecclesia Sutrina*, *à num.* 21. Baldus *in rep. leg. Celsus, de usucapio.* 4. *per quæstio.* 1. Ant. Gabr. *de præsumptio. conclus.* 19. Covarruvias *in cap. Raynutius, de testamen.* §. 11. *num* 2. *& in reg. possessor.* 2. *part.* §. 1. Bernard. Diaz *reg.* 559. Gratian. *reg.* 71. Mascardus *d. conclus.* 160. & latius *dicta conclusione* 1201. Menoc. *de præsumpt. lib.* 6, *præsumpt.* 64. & Rota *decisione* 4. *à num.* 12. *partic.* 2. *diversorum.* Procedit non solùm in ipso
* possessore allegante possessionem de præsenti, sed 76
etiam in successore universali, vel singulari, qui potest allegare possessionem defuncti, vel authoris sui quem constat semel possedisse continuatam fuisse usque ad mortem, Alciat. *dict. præsumpt.* 21. *numero* 5. Baldus *d. quæstione* 1. *numera* 6. Anton. Gabr. *dict. conclusione* 10. *num.* 11. Mascardus *dict. concl.* 170. *num.* 17. *& conclus.* 1201. *num.* 4. & Menochius *supr. à num.* 17.

Imò plus ait Abb. *in dict. capite cum ad * sedem*, 77
num. 16. quod si non vivit ille qui possedit, præsumitur usque ad mortem possedisse, sive hæredes negent sive asserant, quia ipsi non possunt declarare animum defuncti, & defunctus non negat, & mutatio voluntatis tanquàm accidens non præsumitur, nec jactatio rerum suarum, sequitur Baldus *d. dict. num.* 6. & Mascardus *dict. num.* 17. ubi alios refert.

Facit etiam quod quamvis requiratur pro * for- 78
ma determinata probatio possessionis certi temporis, ut in clausula *constito*, de tempore obitus, sufficit ista præsumptiva probatio, ut post alios tradunt Alciatus, *dict. num.* 5. *in fin.* Ripa *supr. à num.* 23. Bernardus Diaz 3. *ampliatione*, & Mascardus *dict. conclu.* 1201. *num.* 16. Probatur etiam dicta clausula, *constita*, quod defunctus obierit in possessione *en* confessione in sua provisione, & in una Terulen. beneficii 7. Junii 1610. coram D. Manzanedo, in qua fuit resolutum breve, &c. R. brevis justificatio, ut in una Reatina beneficii 27. Janu. 1610. coram Domina Peña supra relata *præcedenti parte*, *capit.* 1. *numero sexcentesimo vigesimo nono.* & conducunt supra tradita 5. *p. c.* 3. *à num.* 202. *ad* 208.

Circa illam clausulam, * non tamen à nobis pro- 79
visis, videnda sunt quæ diximus *præceden. par. c.* 1. *à num.* 642. *dec.* 652. *&* 629. *& c.* 3. *num.* 18. Et advertu, quod ad effectum hujus exceptionis, ut illa intret & cesset executio brevis sufficit habere provisionem à Papa, sive sit bona sive mala, quod reservandum est judicio, petitorio *dec.* Paleoti 723. *libr.* 3. *part.* 3. *diversorum*, & Placentina beneficiorum supra adducta, *num.* 28. Intelligitur tamen illa clausula de provisis tempore datæ brevis, non post, maximè clausula resignationis, ut fuit resolutum in una Toletana Beneficii coram Domino Justo decimo quarto Novembris, millesimo sexcentesimo quinto, in qua Domini recesserunt à decisione in eadem causa facta coram Domino Ortembergo, decimo tertio Maii, millesimo sexcentesimo quarto, & dixerunt R. brevis clausula, non tamen &c.

§. 1.

§. I.

De clausula, sublata paritione brevis. clausula. Volumus.

SUMMARIA.

81 *Clausula sublata, &c. an obstet agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore brevis, donec, aperiatur os*, & n. seq.

85 *Resolvitur non obstare, nam dict. clausula respicit conditiones dispositionis, cui adjicitur, & clausulæ accessoriæ sequuntur, nam actus cui adhærent, & sic clausula sublata apposita in dispositione surreptitia & obtenta ex falsa causa nihil operatur*, & n. seq.

87 *Clausula, sublata, intelligitur veris existentibus narratis*,

88 *Et illa sola non operatur, ut non possit opponi de surreptione, nisi adsit etiam clausula quod de obreptione, & surrept.* & n. seq.

Ubi ponitur decisio Rotæ, & n. seq.

Ponuntur resolutiones ejusdem.

95 *Quamvis verum sit solam clausulam sublata non operari, quin possit dari de surreptione, &c. tamen dict. clausula quod de surreptione, vel obrep. dari seu dici non possit diversum existimat author*, & n. seq.

98 *Dicta clausula quod de surreptione & obrept. dari non possit, etiam cum clausula sublata non facit validam gratiam, alias surreptitiam, &c.*

99 *Et stante apertione oris impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia nisi sit motu proprio*,

Ubi ponitur dec. Rotæ.

100 *Quamvis clausula sublata brevis non obstet agenti de spolio, ac nullitate gestorum commissio non signatur nisi cum clausula parito brevi.*

101 *Nisi addatur signatura sanctissimi, &c.*

102 *Aut nisi ad executionem brevis actum sit extra curiam.*

103 *Aliquando signatur commissio cum clausula. parito brevi arbitrio Rotæ, quæ importat, ut si Rota arbitrabitur supersedeatur executione.*

104 *Quæ tamen clausula non impedit manutentionem in possessione jam capta, nec ex ea est revocanda possessione*, & n. seq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

106 *Si agens de spolio, ac nullitate gestorum vigore brevis seu appellans allegare paupertatem signatura etiam justitiæ daret commissionem reservatis fructibus, expensis in finem litis cum clausula dimissa possessione, & constito de paupertate.*

107 *Sicut dari solet petenti restitutionem contra duas vel tres conformes*,

108 *Et agenti de nullitate trium conformium.*

109 *Et condemnato in spolio non doloso; non violento.*

110 *Clausula parito brevi operatur ut jurisdictio intelligatur data sub conditione si sit paritum, & non aliàs, & afficit etiam tertium seu patronum venientem ad causam pro suo interesse*, & n. seq.

Ubi ponuntur resolutiones Rotæ.

112 *Dicta clausula parito importat non solùm dimissionẽ possessionis sed & restitutionem fructuum*, & n. seq.

114 *Ubi ponitur resolutio Rotæ. Undè sicut appellatio non committitur à sententia vigore brevis lata respectu possessionis nisi cum clausula parito, ita neque respectu fructuum.*

115 *Debent restitui omnes fructus à die vacationis decursi, ut in brevi dicitur, nam possessor beneficii reservatio eos non facit suos.*

116 *Intrusus in Canonicatu, & Præbenda tenetur pro paritione brevis restituere fructus, & distributiones perceptas, etiam si non sit facta protestatio*, & n. 117.

118 *Ponitur decisio Rotæ, & quando non est intrusus, sed agitur contra capitulum, tenebitur ad fructus & distributiones saltem à die intimationis monitorii*, & n. seq.

120 *Tenetur etiam ad fructus, & distributiones non perceptas ob non residentiam quando ipsimet fuit facta legitima protestatio, &c.*

121 *Id non videtur procedere in distributionibus, seu emolumentis incertis, etiam perceptis, ut funeralibus, &c.*

122 *Et sic in aliis beneficiis & parochialibus non fit condemnatio fructuum, nisi provenientium ex decimis, primitiis, &c.*

133 *Quando canonicus fuit habitus pro præsenti, & numeratus ratione negotiorum Ecclesiæ, fructus veniunt in condemnatione & restitutione, & sic videtur intelligenda decisio adducta. secus quando non fuit habitus pro præsenti, seu fructus Canonicatus fuit illi dati pro salario*, & n. seq.

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

125 *An pendente lite, seu controversia, contra intrusum in præbenda super executione brevis fructus & distributiones quas capitulum percipit, quia nullus residet deponendi seu sequestrandi restituendi victori ex constitutione 57. Pii Quinti* & n. seq.

127 *Resolvitur negativè & adducitur decisio Rotæ.*

128 *Et declaratur dictum à Gonzalez.*

129 *Quamvis Salustius Tiberius dicat, quod signatura non solet in his rescribere, nisi cum clausula parito brevi & judicato, quæ importaret non solùm dimissionem possessionis ac fructuum restitutionem sed etiam refectionem expensarum, in quibus intrusus, condemnatur, tamen revera solum dicitur parito brevi*, & n. seq.

131 *Verum est tamen quod à censuris & pœnis latis vigore brevis non datur absolutio nisi dimissa possessione, refectis expensis & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnatus, vel facta obligatione seu oblatione de illis solvendis facta liquidatione.*

132 *A liquidatione, seu taxatione excessiva datur appellatio suspensiva ejus*,

133 *Non tamen nisi semel.* & n. seq.

Ponitur decisio Rotæ.

135 *Quamvis pendente liquidatione fructuum & taxatione expensarum seu appellatione ab ea detur absolutio à censuris & pœnis dimittendi possessionem benefic. & offerenti se paratum illa solvere facta liquidatione, tamen non auditur interim contradicente adversario super appellatione à sententia vigore brevis de spolio, seu petitorio, vel nullitate, donec doceat de restitutione fructuum stante dicta clausula in commissione parito brevi*, & n. seqq.

137 *Adducuntur resolutiones Rotæ, parte tamen non opponente audiri debet etiam non docens de paritione*, & n. 138.

139 *A clausula liquidationum, quomodò probetur perceptio fructuum.*

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

140 *Stante in commissione, clausula parito brevi, inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritum non censetur facta stante dict. conditione prout in commissione.*

141 *An ad paritionem brevis circa possessionem requiratur quod intrusus dimittat possessionem quam habet, an verò sufficiat quòd patiatur eam capi virtute brevis parendo solùm verbaliter*, & n. seq.

Resolvitur sufficere quando intrusus sinat & patiatur capi possessionem, nec requiritur quod per prius illam dimittat; & ponitur decisio. Rotæ.

149 *Sententia auditoris cameræ super executione brevis non tollit quia sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, & etiam in possessorio*, & n. seq.

151 *Pœna privationis beneficiorum & inbabilitatis ad beneficia in brevi & monitorio contenta cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempè ob non paritionem monitoril, facta paritione, & sic cessante contumacia illa, etiam cessat maximè data absolutione ab illa.* & n. seq.

Ubi ponitur resolutia Rotæ.

153 *Clausula brevis volumus autem ut dictus N. infra sex menses à data præsentium, &c. de qua Mandos. & de alia simili Navar. relati non est comminatoria tantum.*

154 *Idem esset si diceretur alioquin gratia sit nulla, nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem provisionis beneficii, & non brevis contra Berajum.*

155 *Utrumque debet fieri intra d. terminum sex mensium nempè literas expedire, & jura cameræ persalvere.*

156 *An stante ista clausula si impetrans non expedierit infra sex menses à data brevis ut ea dicitur, beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondum capta possessiane, sed stante intrusa.* & n. seq.

Resolvitur negativè cum Rota cujus decisio ponitur, &c.

161 *Defectus expeditionis literarum intra sex menses abstat, quanda stetit per illum qui potuit capere possessionem, & non cepit.*

162 *Non tamen dicitur stare per illum stante intruso.*

163 *Istud semestre currere incipit à die adeptæ possessianis pacifica, & non antea ex Rota.*

164 *Quod tamen intelligitur, quando in clausula dicitur infra sex menses à die babitæ possessionis, seu infra sex menses absalutè, stantibus verò verbis à data præsentium, non currit à die possessionis, sed à data brevis, si tamen possessia fuerit capta non aliàs.*

165 *Et sic si infra semestre à data brevis non fuerit capta possessio, sed postea, tenebitur statim expedire intra breve tempus arbitrio boni viri.*

166 *An lapso d. semestri possit postea quandocumque expedire antequam sit tertio jus quæsitum.* & n. seq.

Resolvitur affirmativè sicut dicitur in simili clausula posita in indulta conferendi reservata.

169 *An si impetrans dict. breve non expedierit intra tempus beneficium eo ipso vacans à solo Papa provideri possit, an verò possit etiam ab ordinario provideri, &c.*

Resolvitur ad solum Papam spectare provisionem, & ad ipsum devolvi ex verisimili mente ipsius Papæ, & in dict. simili clausula indulti conferendi contra Germonium.

81 CIrca † clausulam sublata, &c. quæ ponitur in brevi de qua Mandos. *quæ. 60. de monitoriis verb. sicque per quascunque Judices, &c. num.* 44. dubitatur, an illa obstet agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore brevis, vel quia beneficium non est verè reservatum, vel quia clausula *constito*, non fuit verificata, ut verificari debebat, vel aliàs breve fuit surreptitium, &c. donec obtineatur à Papa, & ejus signatura commissio quæ aperiat os. Et vide-
82 batur † obstare ex decis. Corduben. portionis supra adducta *n.* 54. *ad fin.* & dec. Gerunden. Cappellaniæ 13. Februarii 1595. coram D. Manrica, in qua inter
83 alia dictum est quod † cum Monasterium quod erat in possessione Capellaniæ, tanquàm sibi unitæ produxerit unionem executor literarum gratiæ adversarii non poterat de unionis validitate cognoscere stante decreto irritante & clausula sublata, Puteus *decisione* 50. *lib.* 1. *cum aliis, &c.*

Nihilominùs dicendum est non obstare, † nam 84
dict. clausula respicit conditiones dispositionis cui adjicitur ad Puteum, *dec.* 1. & 309. *num.* 4. *lib.* 1. & 156. *num.* 7. *lib.* 2. & omnes clausulæ accessoriæ sequuntur naturam actus, cui adhærent *reg. accessorium, lib.* 6. glos. *in l. si patronus. §. patronum. verb. fabiana ff. si quid in fraudem patrani*, Puteus *dict. decis.* 1. *num.* 2. Ant. Gabr. *de clausulis, conclus.* 3. *n.* 82. & 85. & *conclusione* 1.

Undè clausula sublata, apposita in dispositione
surreptitia, † & obtenta ex falsa causa nihil ope- 85
ratur, Probus ad Monachum *in cap. tibi de refer. in* 6. *nu.* 20. Rotæ *decisio.* 45. *nu.* 2. *parte diversor.* ubi fuit resolutum non posse dari de indulto, in qua est decretum irritans, & clausula sublata nisi verificatis in eo narratis, cùm sit concessum non motu proprio, sed ad petitionem partis. Et in una
Oriolen. decimarum † 19. Junii 1592. coram 86
Domino Gipsio dixerunt Domini, Decretum irritans, & clausula sublata privilegii non obstare manutentionis, quia sunt accessoriæ & solùm operantur, quando privilegium intrat Genuin. *in c. præsenti in princ. vers. mota quod eo ipso* & ibi Francus *tertia notab. de officia legati in* 6. *&c.* & in terminis fuit resolutum dict. Urgellen. Canonicatus 30. Octobr. 1592. supr. adducta, *nu.* 59. & in illa Vicen. Beneficii S. Marini supr. relata, *n.* 61. & est etiam decis. Rotæ in causa Tarraconen. Canonicatus, seu officii pœnitentiarii 5. Junii 1596. coram D. meo Corduba supra relata 5. *p. c.* 4. *num.* 142. & tradit Saluft. Tiber. *lib.* 3. *cap.* 8. *à num.* 1. *in noviss. edit.*

Addo quod clausula sublata intelligitur † veris 87
existentibus narratis, Mandos. *dict. q.* 60. *de monitariis, verb. sique per quascunque Judicer, &c. n* 44. & illa sola non operatur ut non possit opponi de surreptione nisi adsit etiam clausula quod de obre-
ptione & surreptione † dici non possit, ut fuit resolu- 88
tum in una Calagurritana jurisdiction. 30. Maii 1588. coram D. Rubeis his verbia, Dubitatum fuit in causa Calagurritana jurisdictionis inter Episcopum, & Capitulum stante clausula *sublata*, & decreto irritanti, & aliis in conformatione fœlic. recor. Pauli III. appositis cujus in necessariis copia detur, an reverendissimo Episcopo sit taliter clausum os, ut non possit dare da prætensa obreptione & surreptione contra confirmationem præfatam, & causa proposita die Lunæ 30. Maii 1580. fuit conclusum, quod cùm in prædicta confirmatione non adsit clausula quod de obreptione, seu surreptione dici non possit sola clausula *sublata* non operatur ut non possit opponi defectus surreptionis, ut in aliia causis alias Rota tenuit, sicut enim verba illa quod de obreptione, & surreptione dici non possit, quando per se sola sunt posita absque clausula *sublato* &c. in gratia concessa ad postulationem partis, & non motu proprio non operantur, ut non possit opponi defectus surreptionis, Puteus *dec.* 213. fuit resolutum in una Calagurritana *lib.* 2. ea scilicet ratione, quia hujusmodi clausula intelligitur veris existentibus narratis, ut sunt jura clarissima *capite secunda de rescrip. l. fin. C. de diversis rescrip.* pari ratione clausula hujusmodi *sublata* posita in gratia ad postulationem partis tanquàm accessoria recipit eandem interpretationem, facit gloss. *in l. si patronus, §. patronum, verb. fabiana ad fin. ff. si quid in fraudem patroni*, ut per Decium *consil.* 142. *in fin. numero nono.* operabitur prædicta clausula, quando in eadem adesset illa clausula quod de obreptione, & surreptione dici non posset, quia tunc clarè apparet de intentione Papæ volentis tollere vitium surreptionis & obreptionis adimendo facultatem aliter judicandi, & ita debent intelligi tradita per Cassador. & alioa in *cap. quia diligenti, de electione*, at in casu nostro non reperitur nisi sola

clausula

clausula, *sublata* quam debemus interpretari secundum juris dispositionem, cum in dubio intentio Papæ talis esse præsumatur, qualis de jure esse debet, ut habetur *in leg. ex facto de vulgari*, ubi Doct. & *capit. causam quæ* ubi Felin. *colum.3. ad finem vers. interpretatio rescripti, de rescriptis*, & præjudicia facilius procedant, ubi jam esset detecta surreptio, ut prætendunt informantes pro Episcopo ex doctrina Abbatis *in cap.1. n.8. de confirmatione utili, vel inutili:* fuit igitur conclusum Episcopum esse audiendum in casu isto, quæ decisio jam est impressa in novis. Farinac. decision. 96. licet non ita integra.

89 Et aliàs in † una Vicentina unionis 13. Novemb. 1562. coram Domino Grato fuerat resolutum, Stante in unione clausula *sublata*, & quod non possit dici de surreptione, &c. non debere verificari narrata in ea, nec obstare *dec.* Putei 17. de probatio. quia ibi non aderant ioi clausulæ ut in præsenti.

90 Idem fuit resolutum in causa Elnen. mineriorum 18 April. 1586. coram Domino Orano, † in qua domini dixerunt, Clausula *sublata* nisi conjungatur cum illa, quod de surreptione, vel obreptione dici non possit interpretationem à dispositione juris communis recipere, Puteus *dec.*213. *lib.*2. & fuit resolutum in d. Calaguritana, ex quo solent hæ clausulæ regulari secundum conditiones dispositionis principalis *Clem* 1. & ibi Vital. *de concess. præb.* Paris. *cons.* 82. *nu.*4. *volum.* 4 *ut in dec* 290. *novis. Farin.*

91 Accedit resolutio facta in causa Placentina * pensionis coram Domino Penna, in qua 8. Martii 1593. fuit resolutum, Clausulam *sublata* appositam in reservatione pensionis obstare fidejussori ipsius pensionis volenti dare de nullitate illius, quod fuit confirmatum 21. Jun. ejusd. anni, & dictum. Quoad quando adest, clausula *sublata* cum clausula quod non possit dari de surreptione, non potest fidejussor dicere non adfuisse consensum titularis si in supplicatione dicitur ejus accessisse consensum si tamen diceretur conditionaliter, dummodò ejus accedat consensua, posset id dicere, & dare de nullitate juxta decisionem Coræ, in causa Romana accessus 16. Jun. 1569. neque ex eo quod pensionarius facit reformari commissionem adversarii in reliquis videtur consentire, quod agatur de nullitate argumen. capit. cùm venerabilis, de exceptio. &c.

92 Accedit etiam resolutio in causa Pampilonen. † Archidiaconatus 19. Martii 1593 coram Dom Pamphilio in qua domini dixerunt, Quod non tenetur quis justificare gratiam, seu indultum sibi concessum stante clausula, quod de surreptione & obreptione dari non possit, Decius *consi.* 456. *n* 1. & 557. *n.*8. Maximè concurrente alia clausula *sublata*, &c. etiam quod versemur in gratia concessa ad postulationem partis Put. *dec.*577. *lib* 3. quicquid alias dicendum sit, si illæ clausulæ non essent simul junctæ, Put. *dec.*213. *lib* 2. & distinxit Rota in d. Calaguritana jurisdictionis, & alias sæpiùs. Et in uno Messanen. studii Julii 1503.

93 coram * D. Seraphino fuit resolutum, Quod privilegium, & indultum tenendi studium & doctorandi non indiget ulla justificatione cùm conceptum sit cum clausula *sublata*, & decreto irritanti, & quod de obreptione & surreptione dici non possit, &c.

94 Et in una Avellina unionis coram Domino † Gipsio 18. Jun. 1505. & confirmata 15. Decem. ejusdem anni fuit resolutum, Quod clausula *sublata* cum decreto irrit. in gratia ad supplicationem partis obtenta nihil operatur, nec relevat nisi conjuncta etiam cum clausula, quod de obreptione & surreptione dari non possit, quia intelligitur veris existentibus narratis, ut conclusum in d. Calaguritana jurisdictionis, &c. ut latiùs dec. 88. novis. Farin. & etiam decisio in causa Placentina Decanatus 10. Nov. 1595. coram D. Penna supr. adducta 4. *part. c.* 3. 8. *mon. nu.*52. & idem fuit resolutum in Navar. Canonicatus 12. Feb. 1599. coram D. Pamphilio. & novissimè in Hispal. Beneficii de Xerez 6. Nov. 1602. coram D. Lita ut per Gonzal. *166. n.22.* qui idem docet & allegat Marchesanum, *de commiss. part.*1. *c.* 8. *ex n* 22 in nova impressione & in causa Oscen. Canonicatus seu indulta 1. Jun. 1598. coram D. Lita fuit resolutum, quod clausula *sublata*, juncta clausula, quod non possit dari de surreptione vel obreptione, aut defectu intentionis: operatur ut nihil contra indultum opponi possit, ut non sit necessaria aliqua justificatio. Nec his clausulis censeri renuntiatum per commissionem causæ super ejus executione, quamvis secus ubi fuit commissa causa ad instantiam partis in cujus favorem est super validitate ipsius indulti, ut in causa Elnens. mineriorum, & Pampilonen. matrimonii coram D. Orano, &c. Et fuit confirmatum in eadem Osc. 27. Nov. ejusdem anni 1598. coram Domino Orano, dicendo per dict. clausulas præclusisse Papam omnem facultatem impugnandi indultum, non obtenta priùs oris apertione, Doctores *in c. quia diligenti*, ubi Imola *n.6. de elect.* Paris. *consi* 1 *n.*38 *lib.* 4 *cum allegat.* Ut etiam fuit dictum in Portugalen. fructuum 3. Martii 1608. coram Domin. Ortembergo, ut in una nulliua, seu Aquitanen. beneficiorum 12. Maii 1600. coram Domino Lita fuit resolutum, Quod clausula, quod de surreptione, vel obreptione, aut defectu intentionis dari non possit, cum clausula *sublata* operetur quod adversus gratiam nullatenus quis audiri debeat aut possit, nec pro executione sit necessaria aliqua justificatio expressorum, sive narratorum in ea, ut fuit in aliis causis tantum, quamvis sola clausula *sublata* non operatur, si veris existentibus narratis. Et in eadem 16. Dec. 1605. quòd non sit necessaria justificatio, &c. quòd ibi dicitur obstare, si per opponentem verificetur accipiendum obtenta apertione oris ad daodum de surreptione, aut consentiente parte, &c.

Obiter tamen adverto primò quod quamvis ve- 95
rum † sit solam clausulam *sublata* non operari quin possit dari de surreptione, &c. ut dictum est, licet contra videatur tenere Grat. *discept. foren. c.*113. *n* 72. tamen de clausula quod de surreptione vel obreptione dari, seu dici non possit, diversum existimo, nam per illam etiam solam Papa satis videtur exprimere ne possit dari de surreptione, non solùm in aliis, sed etiam in narratis, maximè cùm dicat, quod de surreptione, & obreptione dari non possit, ad Menoch. *de arbitr. lib.*2. *casu* 201. *à n.*10.

Et ita tenendum videtur cum Decio in † dict. Pam- 96
pilonen. citato, & Caputaq. *dec.*218. in una Spoletana parochialis 1. April. 1552. par 3. maximè stante etiam decreto irritante non clausula *sublata*.

Quamvis * Rota in una Calaguritana Prioratus 97
23. Junii 1545. quæ habetur apud Puteum *d. dec.*213. *lib.* 2. & in una Ulisbon. erectionis eremitorii de mense April. 1545. quæ habetur 3. *p. divers. lib.*3. *decis.*925. & in d. Calaguritana jurisdictio. supra adducta *nn.*88. & Mand. *d nu.* 44. teneat d. clausulam quod de surreptione & obreptione dari non possit, intelligi veris existentibus narratis. Sed cum expresse constet de mente Principis dicentis, quod de surreptione & obreptione dari non possit, ejus mens & mandatum servari debet, ut aliàa inquit Mand. *de inhibitio. q.* 82. quamvis contradicat etiam posthæc Gonz. *d. gl.*66. 52. dicens fuisse decisum in d. Hispal. 6. Nov. 1602. & novissimè in Brachar. pensionis 22. April. 1605. coram Domino Penna, & in Pacen. pensionis 10. Nov. 1609. coram Domino Marcomontio supra relata 1. *par. c.*5. *n.*132.

Secundò quod d. clausula † quod de surreptione 98
& obreptione dari non possit etiam cum clausula *sublata*, non facit validam gratiam, alias subreptitiam, ideò cum ea non est quis secutus in conscientia, sed solum operatur quod in judicio, seu foro exteriori non possit dari de illa quousque per Papam os

aperiatur per commissionem signaturæ sanctissimi, in qua hujusmodi commissiones proponuntur *d. decisa.* Caputaq. 218. *&* 128. *p.* 1. & Putei 377. *lib.* 3. *&* 297. *lib.* 2. *part.* 3. *diversarum*, *&* 652. *lib.* 3. & ideò ex oris apertione contra dictas clausulas non dicitur tolli jus quæsitum, nec obstat regul. *de non tollendo jure quæsito*, Caputaqu. *d. d.*128. *n.*5. *& dec.*31. *p.* 3. & fuit resolutum in una Toletana admissionis coram Domino Penna de anno 1607. quicquid dicat Gonzal. *gl.*7. *n.*25. *& gl.* 66. *n.*20.

99 Stante quod apertione oris impetrans † tenetur verificare, narrata in sua gratiosa nisi sit motu proprio, ut in una Seguntina dimidiæ annatæ 16. Junii 1305. coram D. Lita quæ sic ait, Tenuerunt domini exemptionem non suffragari Ecclesiæ de Medina cœli, primò quia stante apertione oris ad favorem Capituli concessa, quod habet indultum generale percipiendi de omnibus beneficiis Seguntinæ diœcesis mediam annatam, Ecclesia de Medinacœli dum se fundat in literis immunitatis Pii IV. tenetur verificare narrata in dictis literis, aliàs illis non juvatur, Fel. *in c. ad aures*, *col.*5. *versi.* 3. *concl. ibi quod impetrans*, *&c. de rescrip.* Bellamera *dec.* 76. *n.* 6. *& seq.* Verall. *decis.* 218. *p.*1. Puteus 145. *lib.*1. *nu.*1. fuit dictum in una Conch. erectionis 25. Maii 1592. coram Domino Seraphino, neque ex eo excusatur à tali justificatione quod in dictis literis adsit clausula, quod non possit dari de subreptione, &c. si quidem quia dictæ literæ non emanarunt motu proprio, sed ad instantiam partis, Puteus *deci.*214. *lib.*2. Caputaq.128. *part.*1. Gabr. *cons.*26. *numero decimo tertio lib.* 2. sed contra hanc resolutionem postea tenuit Rota in dict. Pacen. pensionis 20. Novembr. 1605. coram Domino Marcomontio relata 1. *part. c.*5. *n.* 17. *quæ est videnda.*

100 Sed quamvis clausula *sublata brevis* non. † obstet
agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore illius
ut dictum est commissio super spolio, ac nullitate aut
etiam super petitorio, & appellatione à sententia lata
vigore brevis, non signatur, nisi cum clausula *parito*
101 *brevi*. † Nisi adeatur signatura sanctissimi, & doceatur de mala brevis executione, aut aliqua nullitate, seu defectu, tunc enim solet Papa simpliciter signare commissionem sine dicta clausula, *& cum facultate absolvendi & inhibendi*, *&c.* Gonzal. in *annotat. à n.*284. ubi ait, quod hodiè occurritur etiam, & frequentiùs ad signaturam justitiæ, ex tacito quodam Papæ consensu quod ego meo tempore non
102 vidi, * aut nisi ad executionem brevis actum sit extra curiam, ut videtur colligi ex decisio. Urgellen. supr adducta, n. 59.

103 Aliquando etiam signatur commissio, cum, † clausula *parito brevi*, *arbitrio Rotæ*, quæ importat ut si Rota arbitrabitur, ut sit locus ejus arbitrio supersedeatur in executione ut in Gerund. Beneficii, 31. Maii 1600. supra relata *n.*53. in Pampilon. parochialis de Acagra 27. Junii 1601. relata *n.*12. Gonz. *ibi*, *n.*285.

Quæ tamen clausula non impedit manutentio-
104 nem * in possessione jam capta, nec ex ea est revocanda possessio, ut in una Aurien. parochialis S. Mariæ de Pao. 17. April. 1600. coram D. Lancelloto,
105 in qua fuit resolutum, * Quod cùm constet de possessione cameræ capta ab ejus procuratore 1. Junii 1593. ex publico instrumento, quod benè probat possessionem ad effectum manutentionis, ei dandum est mandatum de manutenendo, &c. nec obstare quod causa fuerit commissa, in Rota cum clausula, *parito brevi*, arbitrio Rotæ, ita ut aliàs propter fumum qui dabatur juris patronatus visum fuerit aliquantulum in illius executione supersedere, quia hoc non impedit manutentionem, neque ex dicta clausula *arbitrio Rotæ*, revocanda est possessio cameræ, vel ei præjudicandum circa suam possessionem, & tanto magis quia detectæ deindè fuerunt nullitates testium examinatorum super probatione jurispatronatus, neque obstare quod breve non fuerit ab auditore cameræ sufficienter justificatum, quia hæc, & alia quæ deducuntur erunt discutienda in progressu causæ, neque interim est impedienda cameræ possessio, &c. ut latiùs *in dec.* 279. *in novis. Farin.* & fuit confirmatum in Elnens. beneficii Sancti Salvatoris 30. Octobr. 1602. coram D. Ludovisio ut *in dec.*613. *noviss. Farin.* Gonzalez supr. *n.* 296. dicens idem decisum in Oveten. Archidiaconatus, 15. Decembr. 1603. coram Domino Pamphilio, in qua fuit resolutum &c. B. breve. Nec etiam impedit d. clausula executionem sententiæ latæ vigore brevis, nisi appareat de ejus nullitate, ut per Rotam in Tarraconen. parochialis 26. Mart. 1604. supr. relata, *n.*33.

Sed si agens de spolio, † ac nullitate gestorum 106
vigore brevis aut super petitorio, seu appellans à
sententia lata vigore brevis allegaret paupertatem signatura etiam justitiæ dare commissionem reservatis fructibus, & expensis in finem litis cum clausula dimissa possessione, & constito, de oratoris paupertate, sicut † dari solet petenti restitutionem contra 107
duas, vel tres conformes, Staphil. *de literis justitiæ* §. *clausula*, & per breve sanctitatis vestræ quomodolibet intelligenda, seu §. *quando petitur commissa*, *n.*13. Vestrius *in pract. li.*4. *cap.*4. *n.*9. & Marches. *de commissio.* 2. *part. cap.* 2. *de commissione appellationis*,
num. 35. & agenti de † nullitate trium conformium. 108
Cassad. *dec.* 11. *de rescript.* & condemnatis in spolio non doloso, nec violento. Ut in una Portale-
gren. † spolii 5. Junii 1589. coram Domino Orano 109
in qua fuit dictum, Quod *dec.* 3. Putei de solutio. quod non excusatur quis in spolio à purgatione prætextu paupertatis, *dec.* 22. *de restitutione spoliat. in antiquis.* Joannes Pauli *dec.* 85. Caputaq. 183. *lib.*3. & Putei 55. *lib.*1. procedunt in spoliatore doloso & violento tantum Lancellot. *de attentatis*, *cap* 31. *nu.* 48. Grat. *in addit. ad dec.*100. *n.*5.

Operatur autem clausula † *parito brevi*, ut jurisdi- 110
ctio intelligatur data sub conditione *si sit paritum brevi* & non aliàs. Gonzalez suprà, *à n.*247. & afficit etiam tertium, seu patronum venientem ad causam pro suo interesse, ut in una Compostell. parochialis 16. Decem. 1596. coram D. Orano in qua fuit resolutum. Non constare de re judicata, quæ veniat exequenda, quia ex defectu jurisdictionis sententia fuit nulla, cum enim causa fuisset commissa cum clausula, *parito brevi*, & sic sub conditione non potuit Judex ante impletam conditionem per restitutionem fructuum perceptorum procedere, nam de paritione posita, in conditione debuit plena apparere, Tiraquel. *retractu conditionali*, § 2. *gl. unic. nu.* 4. & licet fuerit posita in prima commissione censetur repetita in omnibus sequentibus. Ægid. *decisi.* 4 104. *&* 5. 6. Cassador. 8. *de rescript.* & afficit etiam tertium venientem ad causam pro suo interesse, qui debet admitti in statu & terminis juxta *cap. fin. ut lite pendente*, *in sexto* Felin. *in capite cum super*, *n.*15. *de re judicata*, & de clausula *sine retardatione*. Veral. *decisi.*1. *lib.* 1. *in manuscr.* & de clausula *parito brevi*, apposita in commissione causæ contra præsentatum ad favorem provisi Apostolici, quod intelligatur repetita in nova commissione causæ, præsentata ad favorem patroni pro defensione suæ præsentationis, dictum est in causa Hispalen beneficii de Cantillana 8. Aprilis 1585. coram Domino Seraphino ne alias aperiatur via impediendi executionem brevium procurando quod collator veniat ad causam pro defensione suæ provisionis, &c. aliàs juxta dicta *supr.*1. *part. cap.*5. *n.*518. idem fuit resolutum in causa Urgell. juris optandi. 10. Dec. 1509. coram Domino Ludovisio, quæ ast dec.93. novissim. Farin.

Et

111 Et in una Regien. * beneficii 13. Januar. 1597. coram Domino Lita fuit resolutum. Quod clausula parito brevi, operatur ut jurisdictio intelligatur tributa conditionaliter, quatenus, sit paritum brevi, & non aliàs, undè cùm non constet de paritione brevis, merito defecta jurisdictione mandatum de manutenendo sustinetur, & uti nullum venit revocandum, nec stante dicta clausula potest dari mandatum de manutenendo contra eum qui nititur brevi, ut tenuit Rota in causa Conchen. præstimonii 12. Decembr. præteriti coram Domino Decano.

112 Et d. clausula † *parito* importat non solùm dimissionem possessionis, sed & restitutionem fructuum,
ut in d. Compostellana, & Urgellen. Et in una
Pampilon. Prioratus 26. April. 1602. coram D.
113 Ludovisio, in qua fuit resolutum, † Non constare
de sufficienti paritione brevis, quia clausula parito non solùm importat dimissionem possessionis, sed & restitutionem fructuum ut fuit resolutum in Pampilonen. de Sos. 28. Januar. 1577. coram D. Blanch. & in Hispal. benefic. 24. Febr. 1584. coram. D. Decano, & coram eod. Ludovisio in causa Urgellen. juris optandi 10. Decemb. 1601. & de perceptione fructuum satis apparere, ex quo fuit in possessione, & decet se eos non percepisse, nec ab alio fuisse perceptos, Cota *dec.* 14 fuit dictum in una Compostellana fructuum 6. Martii 1590. coram D. Plato in Panormitana Archidiaconatus 22. Maii 1592. coram D. Penna, & in Cosentina parochialis 10. Dec. 1595. coram D. Pamphilio, &c.

114 Undè in pluribus causis fuit resolutum, † signanter in signatura justitiæ in una legion. Canonicatus de anno 1593. proponente Domini. Bejel quod sicut appellatio non committitur à sententia vigore brevi lata respectu possessionis, nisi cum clausula *parita brevi*, ita neque respectu fructuum, quia pari modo in brevi executivè procedi mandatur respectu fructuum, sicut respectu possessionis.

115 Debentque restitui omnes fructus à die † obitus, seu vacationis decursi ut in brevi dicitur, nam possessor beneficii reservati etiam cum bona fide ex tit. habito ab alio quàm à Papa, non facit fructus suos, ut dictum est *præced. partic.* 5. *à n.*24 Et est decisio in causa Gerund. fructuum 20. Maii 1599. coram D. Justo, adducta per Pacific. *de Salviano interdict. dec.*102. ubi dicitur non comprehendi in brevi fructus ante obitum decursos, etiam inexactos.

116 Undè intrusus in Canonicatu, † & præbenda tenetur pro paritione brevis restituere fructus, & distributiones perceptas etiamsi non sit facta protestatio Cassad. *dec.* 6. *n.*3. *de præb.* Rota in una Jacen. Beneficii de Anso. 16. Janu. 1577. coram Domino Lancelloto quæ habetur 1. *parte diverf. dec.* 618. &, in una Majoricen. Canonicatus 2. Maii 1594. coram Domino Millino, quæ sic ait.

117 Domini resolverunt non constare † de paritione brevis, & Domino Joanni Segui dandum esse mandatum contra Dominum Matthæum pro summa liquidata, fundamentum decisionis fuit, quia ex libro Capituli, & depositionibus testium probatur quòd fructus hujus Canonicatus & officii Pœnitentiarii consistunt in grossa, & mensata, quæ non sunt distributiones quotidianæ. *cap. cùm nonnullæ*, §. *præterea*, *in extravagantibus communibus*. Undè cùm in brevi dicatur, quod D. Joanni Segui consignentur omnes, & quicumque fructus redditus, & proventus integrè à die obitus, & Matthæus perceperit istos fructus liquidatos debet restituere. Nòn obstat quòd Matthæus eos perceperit tanquàm Syndicus, & procurator Capituli in Curia Regis, quoniam respondebant domini quòd non debet reportare majus commodum ex absentia quàm ex residentia, ideò sic uti si fuisset præsens teneretur fructus restituere
ita tenetur restituere illos, quos habuit ratione absentiæ, non obstat quòd non fuit facta protestatio, quia non est necessaria pro fructibus perceptis, ut fuit dictum in causa Jacen. beneficii. 6. Januar. 1577. coram Illustr. D. Cardinali Lancelloto & idem fuit resolutum in hac causa de mense Junii sequent. propositis memorialibus loco causæ, & in Placentina parochialis 1565. infra adducta *p. sequ. c.*3. *n.*102. *& est in noviss. Farin. decisi.* 621. Gonzalez §. 7. *proœm. n.*161.

Et faciunt *decis.* Putei 383. *num.*8. *lib.*1. & † *dec.* 118
Mohedan. 6. *de præbend.* aliàs 109. *& decisio.* 168.
noviss. Farin. ad fi. Ex quibus quando non est intrusus, sed agitur contra Capitulum tenebitur ad fru-
ctus, & † distributiones, saltem à die intimationis 119
monitorii &c. licet contra teneant Boer. *decisi.*340. *n.* 4. & Gigas *consil* 144. *n.*25. aliàs *resp.*45. *de pensio.* in distributionibus perceptis, & novissimè Alex. Monet. *de distrib. part.*1. *q* 6. *nu.*11. allegans etiam Tiber. Decian. *consil.* 13. *à nu.*16. *col.* 1. sed favet Fontanus *de spolio lib.*4. *nu.*27.

Tenetur etiam ad fructus & distributiones † non 120
perceptas ob non residentiam quando ipsamet fuit facta legitima protestatio, nempè alternativè, ut resideat aut dimittat possessionem, secundum stylum Rotæ, ut in *d. dec.* Putei *nu.*7. *& in d. dec.* Jacen. & Majoricen. & est optima *dec.*1170. *lib.*3. *parte* 3. *diverf.* & fuit aliàs resolutum in una Salamantina coram Domino Bubalo, Pontan. sup. *nu.* 21. & sic debet intelligi Lancell. *de attentatis* 3. *part. c.*31. *à n.*27. & Gratianus *discep. forens.* 166. *à n.*23. & post hæc tradit Gonz. §. 7. *n.*156.

Quod tamen non videtur procedere in † distri- 121
butionibus seu emolumentis incertis etiam perceptis, ut funeralibus, &c. ex tradita per Navar. *consil.* 13. *de cler. non resid. nu.* 2. & Alex. Mon. *de distrib. part.*2 *qu.*14. *n.*21. *de decimis c.*9. *n.*85. & sic in aliis
beneficiis, & parochialibus † non fit condemnatio 122
fructuum nisi provenientium ex decimis, primitiis, &c. ut in decisio. Derulen. parochialis infra adducta 9. *part. capit.* 2. *nu.* 133.

Et circa illam decisionem Majoricen. † obiter ad- 123
vertendum est illam videri intelligendam quando Canonicus fuit habitus pro præsenti, & numeratus ratione negotiorum Ecclesiæ, secus quando non fuit habitus pro præsenti, sed fructus Canonicatus sunt illi dati pro salario, ut in una Curien. fructuum.
Canonicatus 16. Decemb. 1552. coram Domino † Ca- 124
putaquen. in qua fuit resolutum, Quod condemnatio in fructibus perceptis debet intelligi de fructibus jure ordinario perceptis etiam si esset absens, non autem specialiter ut si essent percepti in absentia, & nomine servitii præstiti Ecclesiæ supposito quod non esset bona protestatio, si autem protestatio esset bona, tunc domini dubitabant, &c. ut per Cotam. *decisione septuagesima octava in Miscellaneis manuscriptis.*

Obiter etiam in præsenti se offert † difficultas, 125
an pendente lite, seu controversia contra intrusum in præbenda super executione brevis, fructus & distributiones dictæ præbendæ, quos Capitulum percipit quia nullus residet, sint deponendi seu sequestrandi & restituendi victori? Et videbatur quod sic, ex *constitutione* 57. Pii V. de deponendis fructibus, & distributionibus beneficiorum lite pendente, &c.

Nihilominùs tamen contrarium est dicendum, † 126
quia illa constitutio loquitur de fructibus, & distributionibus, quæ occurrentibus litibus & controversiis per canonicatibus, & aliis beneficiis Capitulo deferuntur vigore constitutionum, seu consuetudinum, & non procedit in fructibus & in distributionibus quæ non deferuntur Cap. occasione litis vigore constitutionum, seu consuetudinum,

sed ex juris communis dispositione, per jus accrescendi, seu non decrescendi juxta *c. 1. de clericis non residen. in 6.* nec in proposito Capitulum est in culpa.

127 &c. Et ita istam † constitutionem intellexit Rota in una Carthagin. sequestri, 20. Nov. 1599. coram Domino Lancelloto, ut in decisio. sequenti.

Ex duobus potissimum fundamentis prætendebatur locum esse sequestro, primò vigore Bullæ fœlic. record. Pii V. super deponendis fructib. & distributionibus Beneficiorum lite pendente. Secundò, ex juris communis dispositione cum prætenderetur Capitulum fuisse in culpa, & dedisse causam liti admittendo, ac vocandum Decanum qui dicitur fuisse excommunicatus, & demens, ut pluribus deducunt informantes pro Doctore Caxa. Quibus non obstantibus domini contrarium censuerunt, nam inspecta supradicta constitutione non potest decerni sequestrum, quia illa loquitur de fructibus & distributionibus, quæ occurrentibus litib. & controversiis inter provisos vigore constitutionum, statutorum, seu consuetudinum Capitulo deferuntur, & sic non habet locum in fructibus & distributionibus de quib. agitur, quia non debentur Capitulo, nec vigore statuti aut constitutionis, vel consuetudinis, nec occasione litis, sed ex juris communis dispositione per jus decrescendi, vel non decrescendi, juxta *c. primum, de clericis non residen. lib. 2 gl. in Clem. 2. verb. pars dimidia ætate. & qualitate.* Capitulum enim non ingerit se in hac lite, nec præstat aliquod impedimentum in tradenda possessione, imò est paratum illam tradere ei qui est victoriam reportaturus, inspecto autem interesse communi idem dicendum est, quod non fit locus sequestro, nec privandum Capitulum quod non est in causa distributionibus ei debitis ut supra: Neque obstat culpa Capituli in admittendo ad votum Decanum, quia Capitulum non poterat divinare quod Decanus daturus esset votum ad favorem Valdiviesi. undè culpa quæ ei imputatur est multum remota, nec ordinata ad casum. Præterea adhuc non est decisum quod de eo tempore Decanus esset demens vel excommunicatus, & quatenus hoc esset verum, non sufficeret, cùm non constet de hoc Capitulum scientiam habuisse, prout esset necessarium ex Innocentio, & aliis, tradit Abbas *in capitul. fin. numero sexto, de procuratoribus:* non obstat decisio in causa Salamantina, & Doctores in contrarium allegati, qui loquuntur in impedito facto Capituli. Ex quibus domini dixerunt non esse locum sequestro, sed quod Dominus Caxa quatenus prætendat super istis distributionibus faciat suas protestationes, & utatur jure suo, idem fuit resolutum in Placen. fructuum, decimo quinto Martii 1604. coram Illustrissimo Millino.

Idem fuit dictum in una Urgell. Archid. 11. Decem. 1581. quæ est dec. 675. novis. Farin. ubi ex eo fuit resolutum dictam constitutionem non comprehendere distributiones, quæ Divinis officiis interessentibus tantùm debentur, & sic dantur possessori inservienti lite pendente.

128 Undè quod tradit Gonzalez, † *§. 7. proœm. n. 22.* quod ut d. constitutio Pii V. locum habeat, oportet quod Capitulum fuerit in aliqua culpa non tradendi possessionem vel aliquod impedimentum præstiterit, ut fuit resolutum in una Placentina Decanatus, 5. Julii 1599. coram D. Penna, ubi fuit judicatum sufficiens impedimentum si literas Apostolicas ad consilium Regium, vel alios Judices seculares detulerit, procedet inspecto jure communi.

129 Et quamvis Salustius Tiberius † *d. lib. 3. c. 6. nu. 26.* dicat, quod signatura non solet in his rescribere nisi cum clausula parito brevi judicato, quæ si poneretur importaret ut ipse ait non solùm dimissionem possessionis ac fructuum restitutionem, sed etiam refectionem expensarum in quibus intrusus condemnatur, Staphil. *de literis justitiæ §. clausula* & per breve sanctitatis vestræ *quomodò intelligenda num. 9.* Vestrius *in practica lib. 4. cap. 4. n 9. & lib. 8. cap. 3. n. 10.* Mandos. *com. 34. verb. eam Apost.* Lancell. *de attentatis, cap. 18. num. 128.* Marche. *de commissio. 2. par. cap. 5. de commiss. appell. n. 35.* Rota in Toletana decimarum 10. Februarii 1594. infra adducta *n. 148.* & in Hispalen. decimarum de Tribujena. 20. Jun. 1594.
† coram D. Mantica sup. adducta *1. par. cap. 2. n. 45.* 130
& in dec. 142. apud Pacific. de Salust. inter quæ est videnda in proposito, & in aliis causis, tamen revera solùm dicitur parito brevi ut diximus, & videmus in praxi, quæ clausula ut etiam diximus, solùm importat dimissionem possessionis ac restitutionem fructuum, de quibus in brevi non autem expensarum solutionem, Rot. in illa Urgellen. juris optandi 93. novis. Farin. supra allegata *n. 110.* quicquid dicat Gonzalez *sup. n. 249. in annotationibus.*

Verum est tamen ut ipse Sallustius ibi † dicat *nu.* 131
24. 25. & 27. quod à censuris, & pœnis latis vigore brevis non datur absolutio nisi admissa possessione refectis expensis & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnandus, vel facta obligatione, seu oblatione de illis solvendis facta liquidatione, facit *dec.* Achillis 1. *de sententia excomm. seu 376.* ad absolutionem enim requiritur satisfactio partis, Ugolinus *de censura tab. 1. cap. 16. § 6.*

A qua liquidatione, seu taxatione excessiva † aditur appellatio suspensiva ejus, Sallustius *d. cap. 6.* 132
nu. 27. & eodem libro tertio, capite decimo, sub numero sexto, lib. 1. capite vigesimo septimo, numero vigesimo quarto, & libr. 2. capit. 2. nu. 30. Felin. *in cap. quod ad consultationem de re judic. n. 16* Vestrius *lib 7. c. 3 nu. 12.* Marches. *d 2. par c. 3. de commiss. app ll. n. 46. & 47* & novissimè tradit Scaccia *de appell. quæst. 7. limit 10. à nu 56.* & Rota *decisi 100. par. 1. diversorum*, non tamen nisi semel, Felin. *sup. nu. 20. ad fin.* Vestrius † *l. n. 12.* Berojus *quæst 131.* 133
nu. 3. Capitius *decisi. 34 in fin.* Marches. *ibi num 71.* & Sallustius *d. cap 27. nu. 24 & 25.* & ita practicatur in curia, & constat ex decisin. Rotæ in causa Firmana olei. 9. Aprilis 1576. † coram D. Blancheto, 134
quæ sic ait, Domini dixerunt, quod cum creditum dominorum de Regeriis sit liquidum, damna autem & interesse liquidari non possint nisi per duas conformes, sufficit oblatio facta cum depositione Julii Anton. August. de fructibus, *num. 6.* & ideò non posse fieri compensationem, & interim non retardandum mandatum executivum, nec obstat quod in primis, & ante omnia procedatur ad executionem, quia intelligitur prout de jure, Jas. *in l cunctos num. 7. C. de transactio.* & Crescen. *decisio 47.* Rota etiam *decision. quinquagesima nona. novis. Farin. nu. 1.* & novissimè tradit Scaccia *dict. quæstion. 17. limit. 10. à num. 69.*

Sed quamvis * pendente liquidatione fructuum 135
& taxatione expensarum, seu appellatione ab ea tanquam excessiva interposita datur absolutio à censuris & pœnis dimittendi possessionem beneficii, & offerenti separatim illa solvere facta liquidatione, & taxatione ut dictum est, tamen non auditur interim contradicente adversario super appellatione † à sententia vigore brevis: aut super spolio, 136
seu petitorio, vel nullitate, donec doceat de restitutione fructuum stante d. clausula in commissione parito brevi, quæ ut dictum est ultra dimissionem possessionis requirit realem solutionem Gonzal. *sup. nu. 251. in annotationibus.* Rota in causa Hispal. benefi. 24. Feb. 158.. coram Dom. Seraphino ubi fuit resolutum, quod stante clausula parito brevi, non sufficit parito respectu dimissionis possessionis, sed requiritur etiam respectu fructuum. Nec oblatio sufficit etiam ante liquidationem, debet enim

cum

eum effectu fructus restituere, ut tollatur suspicio jurisdictionis, & procedi possit in causa, nec facere decretum A. C. quia fuit ad alium finem, nempè absolutionis, in qua solemus esse procliviores & faciliores, &c.

137 Pro quo est decis. in causa Pampilonen. * Archidiaconatus 4. Martii 1596. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum. Quod oblatio cum cautione de solvendo liquidationem fructuum faciendam non sufficit, ut dicatur paritum judicato, & quod *decis.* Mohedani 17. *de restitutione spoliatorum* non observatur, & faciunt quæ tradit Lancellotus *de attentatis, cap. trigesimo primo à numero septuagesimo primo.*

Juxta quod alias in una Pientina jurispatronatus 1. Februarii 1599. coram D. meo Corduba fuit resolutum. Attentata non esse sufficienter purgata, cum purgatio pendeat à duobus, scilicet ut omnes fructus quos attentans perceperit deponat ad sequestratorem, & renunciet possessioni, Puteus *decisi.* 118. *libro primo*, Achilles 23. *de appellation.* Verall. *decis.* 11. *par.* 1. nec placuit Dominis cessio, & depositio unius Julii cum obligatione solvendi reliqua facta liquidatione, quod Rota sequitur doctrina Baldi *in cap. conquerente de restit. spoliatorum.* Caputaquen. *decis.*224. *lib.*1. *in manuscrip. &* 150. 1. *par.* in impressis reprobata *dec.* Mohedan. 17. *de restitut. spoliator.* ut fuit decisum coram D. Pamphilio 4. Martii 1596. in causa Pampilonen. Archidiaconatus, & alibi sæpè. Nec obstabat, quod fructus non essent liquidi, quia debeant liquidari, ut per Anto. August. *lib.* 3. *dec.* 307. *& in titul. de attentatis* §.15. Cæsar de Grassis *decis.* 5. *nu.* 7. *de restit. spoliator.* & stylus est, vel quod petens procedi ad ulteriora liquidet ipse fructus, vel impetret commissionem ut præfigatur terminus adversario ad liquidandum, quo elapso procedatur in negotio principali, modernus de commissio. commissione 15. super attentatis, & fuit aliàs dictum in causa Hispalen. beneficii decimo quarto Februar. 1594. coram D. Decano, &c. Gratian. *in addit. ad decisionem.* 110. *à nu.*1. Quamvis Gonzalez. *summ.* 250. sequatur decisionem Mohedani.

138 Parte tamen non opponente * audiri debet etiam non docens, de paritione, non obstante clausula, parito, ad *decisionem* Rotæ 810. *parte* 1. *diversor.* & quæ tradit Gonzalez *gloss.* 56. *à num.* 48. *ad* 108. *& gloss.* 66. *à num.* 45. *& gloss.* 67. *nu.*52. & Marches. *de commiss.*2. *part. cap.*2. *de commiss. restit. in int. num.* 1. sed cum per dictam clausulam detur jurisdictio conditionaliter, quatenus si paritio, & non alias, ut supra dictum est *nu.*110. *& sequ.* dicendum videtur, etiamsi non sit oppositum de paritione, sententiam, & acta esse nulla, non stante paritione, etiam parte non opponente, ex traditis per Surel. *decisio* 57. & Gratian. *in addit. ad dec.*222. *nu.* 4. *&* 5. & in simili clausula, sine solutione retardationis pensionis diximus cum Rot. *supra* 1. *par. c.*5. *nu.*119. & facit quod ait Mand. *d. comm.*32. *verb. causam appel.* ex decisi. Putei 16. *ut lite pendente*, quod si in commiss. restit. additum sit parito judicato restituat, is contra quem est res judicanda, prius parere debeat, aliàs non dicatur pendeat lis supra restitutione in integrum. Stante tamen paritione, licet de ea non sit dictum parte non opponente, acta & sententia valebunt, quia hujusmodi conditio non est cognitionis sed existentiæ, Imol. Card. & Felin. *num.* 32. *in cap. fin. de præsump.* Rot. *decisio* 435. *num.* 2. *par.* 1. *diversorum* de quo aliàs *cap. praecedenti num.* 258.

139 Circa liquidationem autem adverte aliàs † in una Cusentina parochialis 12. Decembr. millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, coram D. Pamphilio, & 13. Martii millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram D. Lita fuisse resolutum, Quod fructuum perceptio ad effectum liquidationis solet præsumi possessione non dato alio possessore ut fuit resolutum in Compost. fructuum, 6. Mart. 1590. coram D. Plato, & in hac materia liquidationis fructuum cum sit difficilis probationis, & ut ait, Natta *consil.*510. *num.*7. *lib.*2. tota committatur arbitrio Judicis, sufficiunt leviores probationes, & per conjecturas Bald *in l* 1. *n.*22. *C. de fructibus & litium expensis.* Corneus *consi.*301. *in fin. lib* 2. & etiam per solitam, Achill. *dec.* 5. *de fructibus* & per testes de credulitate, Angel. *l.*2. *n.*1. *C. de navicul. li.*11. Alexand. *l. pretia rerum, n.*9. *ff. ad l. falcidiam*, circa quod etiam est videnda decisio Pampilon. supra adducta *n.*113. & Cæsaraugustana can. *infra relata n.*144. & Sallust. Tiber. *lib.*3. *cap.*10 *sub n.*6. *novis. edit.*

Et stante in commissione d. clausula parito brevi * 140 inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritum brevi, nam inhibitio censetur facta stante d. conditione prout in commissione, Vantius *de nullit. titul. quot. & quibus modis nullitas proponi possit nu.* 30. Mandos. *de inhibitio. quæst.*30. *&* 8. Lancellot. *de attentatis.*2. *par. cap.*20. *ampliatione* 11. *num.* 28. *& cap.* 17. *num.* 64. *verb. circumscriptis* Cæsar. de Grassis *dec.*96. *nu.* 4. & dictum est aliàs *supra* 1. *par. cap.* 5. *num* 521. *& sequens.* quamvis posthæc Rota Romana attentatorum 27. Martii, & 12. Junii 1609. coram Domino Sacrato tenuerit, inhibitionem esse timendam, & causare vitium attentatorum non obstante quod commissio esset conditionalis per clausulam parito judicato, & assecuratu judicio, quæ conditiones non fuerant impletæ ante inhibitionem, dicens, quod istæ clausulæ solum impediunt exercitium jurisdictionis inter ipsas partes, ne scilicet consequantur suum jus, antequam impleant per eas implendas, non autem impediant facultatem inhibendi tanquàm quid annexum cum ipsa commissione, & dependens ab ea, quæ non impeditur per illam clausulam, & quod inhibitio, sive justa, sive injusta, est timenda, &c.

Sed difficultas est † an ad paritionem brevis circa 141 possessionem requiratur, quod intrusus dimittat possessionem quam habet, an verò sufficiat quod patiatur capi possessionem virtute brevis parendo solùm verbaliter.

Et videbatur dicendum requiri † dimissionem & 142 relaxationem possessionis, nam ita in monitoriis relaxatis virtute brevis mandatur nempè quod intrusus infra sex dies à die intimationis debeat realiter, & cum effectu tradere, consignare, & relaxare possessionem cameræ Apostolicæ, seu proviso, & ab intrusione desistere, & de fructibus respondere, &c. & in sententia contra eum lata declaratur ob non traditionem, consignationem, relaxationem, & dimissionem possessionis ac fructuum non restitutionem, &c.

Nihilominùs tamen dicendum est sufficere, quod † intrusus sinat, permittat, & patiatur capi posses- 143 sionem virtute brevis, nec requiritur quod priùs illam dimittat, nam id non requiritur in brevi, juxta quod est monitorium intelligendum, & semel capta possessione virtute brevis non requiritur ampliùs ex parte intrusi respectu ipsius possessionis, cum eam jam habeat camera Apostolica, seu provisus, & ita tenet Rota ut in decisionibus sequentibus, quæ sunt notandæ.

Militen. beneficii † Sanct. Fantini. 10. *Decembris* 1585. *Dom.* 144

Seraphino.

FUit resolutum, illustrem Philippum non esse restituendum ad possessionem beneficii, de quo agitur,

agitur, cum enim ipse relaxaverit possessionem in manibus Nuntii eam acceptantis nomine cameræ Apostolicæ, & ita facto suo à possessione ceciderit, non est restituendus juxta ea quæ tradunt Doctores *in capite sæpè de restitutione spoliat.* ubi Ripa *nu.*75. Socin. *in l. rem quæ nobis n.* 8. *de acquirend. poss.* Paris. *consil.*1. *num.*154. *lib.*1. *cum aliis* per Gabr. *de restitutione spoliat. conclus.*5. *num.* 26. neque relevat, quod hæc relaxatio fuerit facta propter jussum Pontificis, quin cum non præcederet aliqua vis neque præcisa neque depulsiva quæ stringeret eum ad hunc actum dimissionis faciendum, non est habenda consideratio prætensi metus, & reverentiæ ad hunc effectum, cum possit sine tali dimissione spontanea solùm præstare patientiam ut nomine Cameræ caperetur possessio, ideò non est opus deducere id quod à Doctorib. passim traditum est, eum qui vi compulsiva tradidit ad possessionem non esse restituendum, Nata *cons.*386. *num.*1. & 2. *in* 2. cæteros cumulat, Menoc. *remedio* 1. *recuperandæ num.* 102. *cum seq.* neque relevat quod in relaxatione possessionis adsit præservatio quorumcumque jurium, quia hæc clausula recipit interpretationem à jure, ut non comprehendat ea, in quibus sibi præjudicat, Oldrad. *consil.* 330. *in fin.* Paris. 70. *num.*12. *lib.*1. Sarnen. *de non tollendo jure quæsito, quæstione* 1. *in fin.* Castrens. 472 *lib.*1. *cum aliis* adductis per informantes, & idem fuit resolutum in causa Cæsaraugust. cano. 28. Maii 1607. quòd ad paritionem, &c. R. breve. 4. & conducit dec.142. paciticum *de Salviano interd.*

145 *Toletana † juris decimandi*, 8. *Novembris* 1593. *coram Dom. Pamphilio.*

DIxerunt Domini concedendum esse Archiepisc. mandatum de manutenendo, in quasi possessione juris decimandi standum de Capella, quia cum ad instar interdicti, uti possidetis, detur ei qui possidet de tempore litis motæ §. *retinendæ*, ubi Fab. *num.* 17. *de interdictis. l.* 1. §. *hujus autem* ubi Barthol. *in princip. & in §. quod ait num* 17. *uti possidetis l.*1. ubi Bart. *nu.*3. *C. eo* Covarr. *pract. cap.*17. *cum aliis per* Menoch. *de retinenda remedio* 3. *numero* 556. *& remedio ult. num.* 14. *& num.*24. utique dandum est Archiepiscopo, quem ex instrumento adeptionis & possessionis de mense Augusti 1560. de quo in summario *num.* 2. constat vivente Duce seniore, & antequàm modernus Dux litem instituisset, de tempore motæ litis possedisse ad *leg. prædia.* ubi Bart. *ff. de acquirenda possessione. l. non idcirco*, ubi Bald. *Co. de fide instrument.* Puteus *decisio.* 360. *num.*8. *lib.* 2. non obstante quod possessio esset merè instrumentalis quia ad effectum manutentionis, & etiam restitutionis, prodest, ubi non constat alium tunc temporis possedisse, Rota *decision.*21. *de præbend. in antiquis* Bisign. *decision.* 8. *de restitutione spoliator.* Fastol. *dubio* 41. Cassador. *dec.* 20. *in fin. de præb.* Mohed. *dec.* 218. Verall. 34. *nu.* 5. *cum seq. part.* 2. *in impress.* in casu autem de quo agitur stante dimissione possessionis Ducis senioris parendo sententiis Rotalibus, & executorialibus, illarum vigore emanatis, possessio quæ solo animo amittitur erat vacua *l.* 3. §. *in admittenda, & l. si quis in §. differentia de acquir. possess.* non obstante protestatione, quod dimittat metu censurarum, & aliarum pœnarum, in præfatis literis executorialibus contentarum, per ea quæ aliàs fuerunt deducta, coram Reverendissimo D. meo Seraphino de anno 1587. in causa Meliten. beneficii S. Fontoni, & tanto magis in hoc casu, ubi Dux non tenebatur aliquid præstare, sed solùm abstinere à perceptione decimarum, & pati quod Archiepisc. illas perciperet, quo casu sufficit paritio verbalis, Puteus *dec.* 250. in una Oveten. *lib.*1. etiam quod in ipsa paritione condemnatus protestetur, quod per eam non intendit sibi parare aliquod præjudicium in juribus suis, quia juxta *dec.* Mohed. 275. condemnatus non tenetur cedere nec approbare sententiam contra ipsum latam, sed sufficiat quod pareat, & potest protestari sibi præservare quicquid vult Ant. August. *titul. d. sententia & re judic. nu.*3. & fuit resolutum in causa Burgen. jurisdictionis 29. Octobr. 1586. coram Dom. meo Seraphino, & ista causa 18. Decemb. 1589. coram Dom. meo Orano, ubi hac ratione informantes pro Duce impedierunt ferre declaratoriam. Præterea ista possessio licet instrumentalis fuit capta authoritate Judicis in vim executorialium emanatarum à Rota & sic prodest etiam quod alius possideret juxta doctrinam Angeli. *l. clam possidere.* § *qui ad nundinas. colum.* 1. *de acquiren. possess.* quem ibi sequitur Roma. *n.* 3. Imola sub *n.* 1. Alex. 2. Socin. 5. Claudius 20. Mohedan. *decis.*86. cum aliis per modernum, *remedio* 3. *nu.*575. non obstante quod executoriales non essent juxta *decisio. Cassador.* 9. *num.* 10. *de causa possess.* Quia stante consensu Ducis, & paritione verbali non erat opus alia reproductione, & aliàs me proponente fuit decisum in causa Burgen. situs Capellæ. 22. Junii 1587. & cessat difficultas ex pluribus locationibus factis per Archiepiscopum mediante persona sui procuratoris, quæ concurrente perceptione fructuum, seu pensionis, de qua ex juribus, de quibus in summario *num.*14. constat, probant actualem & realem possessionem etiam contra tertium, & glossa *leg. qui universas §. quod per colonum.* & ibi Bartolus Aretinus, qui sub *n.*7. testatur de communi *de acquirenda possessione*, & sentit etiam Alexan. *in eadem leg.* §. *si conductor, nu* 6. *& in consil.* 118. *numero decimo nono, libr. quinto* Socinus *consilio* 205. *n.* 5. *libr.*2. & 106. *n.*2. *libr.* 3. Natta *consil.* 672. *n.*20. *cum aliis* per Gabr. *conclusio* 4. *de locato n.*2. *cum sequent.* non obstant actus possessorii postea facti à moderno Duce, quia cum non constet Archiepiscopum habuisse se pro spoliatu, non impediunt ejus manutentionem, juxta vulg. *decisionem* Putei 418. in una Paduana *lib.* 2. attenditur enim ad hunc effectum antiquior possessio, & alia recentior præsumitur clandestina & turbativa. *l.* 1. *in fin.* ubi gloss. Ang. & alii, *ff. uti possidetis*, *cap. licet causam de probatio.* lex, *consil.* 88. *n.*4. *libr.*5. Socinus *consil.*5. *n* 4. *lib* 4. post Bart. *l. si duo ff. uti possidetis*, ubi sub *n.* 41. dicit antiquiorem possessionem esse semper manutenendam, Felin. *d. c. licet causam*, *n* 8. & Decius 9. latè Covarru. *pract. c.*17. *circa fin. vers.* 12. *cum aliis* per modernum, *d. remedio* 3. *n.* 725.

In eadem † coram eodem decimo nono Novembris 1593. 146

DOmini non obstantibus deductis pro parte Ducis steterunt in resolutis, quod sufficienter constet, de quasi possessione Archiepiscopi, quæ juxta *decisionem* Bisign.8. *de restitutione spoliatorum, cum aliis in decisi. allegatis etiam* quod sit instrumentalis merè suffragatur ad effectum manutentionis stante illius dimissione antea facta per Ducem seniorem, qui in instrumento paritionis expresè dicat, quod discedebat à nominatione Capellanor. & parendo prout literis patet executorialibus vult se abstinere & abstinet à recuperatione decimarum, quod importat dimissionem possessionis ad *legem tertiam* §. *in admittenda*, *& l. si quis* §. *differentia de acqu. possess.* maximè quia Dux non tenebatur aliquod præstare sed tantùm se abstinere à perceptione decimarum, & pati quod Archiepiscopus illas perceptiones ut per Puteum *decisio.* 210. in una Oveten. *libr.*1. cum aliis in hac eadem causa deductis coram domino Orano de mense Dec. 1589. & licet prætendatur non obstante hac paritione verbali Ducem

postea

postea continuasse suam quasi possessionem decimandi, antequàm Archiepiscopus illam adeptus fuerit, ad decisionem 1. de renunciatione in novis Bald. *consil.4. eod. titul.* Sarnen. *de annali qu.*17. Hoc autem nihil facit, quia non ideò minùs potuit Archiepiscopus ingredi possessionem, nam quicquid dicendum sit respectu tertii, tamen ille ad cujus favorem possessio admittitur potest illam capere non obstante quod sedens perseveret in detentione, ut declarat Cassador. *dec.9. nu. 2. vers. sed contra de restitut. spoliator.* Achill. *dec.*10. *eodem* Puteus 175. Franc. *lib.*1. cum aliis per Pontanum *de spolio lib.*1. n.126. *&* *n.*143. *& lib.*3. *nu.*72. præsertim cum paritio verbalis operatur quandam licentiam ingrediendi possessionem, quam verbaliter parens videtur voluisse continuare quousque ille ad cujus favorem facta est paritio velit illam ingredi ne Dux in hac paritione videatur sibi ipsi contrariari, vel voluisse decipere Rotam & Archiepiscopum pro impedienda declaratoria, quod non est dicendum; ultra quod constat actus possessorios factos fuisse de mandato Ducis, quod speciale requiritur ad rursus acquir. possess. quam per verbalem paritionem dimiserat Rota in novis. *dec. 9. de restitut. spoliat. & dec.* 21. *de procurator.* Alexan. *l. quod meo, nunc ff. de acquir. possess.* Corneus *cons.*190. *n* 8. *lib.*1. Aymon. *cons.*5. *n.*16. Goxxadin. *consil.*42. *nu.*5. & tanto magis quod non constet aliquos actus possessorios fuisse factos nomine Ducis post productionem instrumenti paritionis in Rota quod fuit productum die 19. Junii 1590. coram D. Orano cui commissa fuerat causa restitutionis in integrum, tam super jure nominandi, quàm super jure decimandi quod tempus proximum est attendendum cùm per illam productionem, cujus occasione impedita fuit declaratoria, visus fuit Dux rursus, & verbis, & facto parere dictis executorialibus ex vulgari regula quod producens instrumentum videtur asserere omnia quæ in eo continentur, *gloss. in lege prima, §. editiones*, & ibi Jason. *num.*12. *ff. de edendo.* Doct. in *cap. cùm venerabilis, de exception.* latè Aymon. *de antiquit. temporis, part.* 1. §. *viso.* & ab istu tempore circa usque ad possess. Archiepiscop. non dantur aliqui actus possess. & licet allegentur testes ad ostendendum ipsum de anno 1591. percepisse decimas, illi tamen sunt nulliter examinati absque citatione partis, ultra quod non concludunt Ducem percepisse decimas, ex quo dicunt illas fuisse delatas ad horreum, quod solebat tenere Dux, cum horrea illa essent destinata pro istis decimis quæ non ad Ducem, sed ad Archiepiscopum, & Rectores spectabant ad *cap. in præsentia de probatio.* accedit præterea quod ista possessio Archiepiscopi fuit capta de mandato Judicis in vim executorialium à Rota, cujus authoritas privat possidentem omni possessione, tam naturali, quàm civili, Ang. *l. qui universas.* §. *item cum prætor* in *fin. & in l. clam possidere §... qui ad nundinas, n.*2. *in fin.* quem ibi omnes sequuntur *de acquirend. possess.* Compostellan. & alii *in cap. transmissa, de electione cum aliis allegatis in decision.*8 hujus mensis, in qua dictum fuit stante paritione verbali non fuisse opus productione executorialium pro obtinenda possessione, ex his quæ deducta fuerunt de anno 1587. in causa Burgen. situs Capellæ, non obstant protestationes Ducis senioris, quia præter id quod potest videri ab eis fuisse recessum, ex quo non fuerunt repetitæ in productione instrumenti paritionis juxta notat. *in c. cum D. Ferrarien.* & maximè per Rotam *nu.*85. *de constitut.* Mohedan. *decis.*44. fuit dictum aliàs non impedire effectum paritionis cum condemnatus non teneatur approbare sententiam contra se latam, & possit protestando sibi præservare quicquid velit, Mohed. *decision.* 275. Ant. Aug. *tit. de sententia, & de re judic. num.*3. & fuit dictum in causa Burgen. jurisdictionis de anno 1586. coram D. meo Seraphino, & tanto magis quod non obstantibus istis protestationibus habita fuit per dominos hæc paritio sufficiens ad impediendam declaratoriam contra Ducem. Minùs obstant alii actus possessorii postea gesti per modernum Ducem, quia sunt potiùs turbationes, quam impedimenta adeptionis possessionis, adnotata *in lege clam possidere. §. qui ad nundinas*, maximè cum constet vacante ista possessione per mortem Ducis senioris Archiepiscopum exegisse decimas, antequam Modernus Dux illam acciperet, undè fit quod tanto magis Archiepiscopo sit dandum mandatum de manutenendo, juxta notata *leg.*1. *ff. uti possidetis* nisi Archiepiscopo obstet quod in sententiis decuriæ non adjudicatur ipsi, sed Ecclesiis parochialibus: de quo erit particulariter agendum.

In eadem coram eodem, vigesimo Decembris 1593.

DOmini steterunt in decisis, † quis nihil dedu- 147
citur pro parte Ducis quod subsistat, & sublatum non sit ex resolutionibus factis, quibus informantes ad satietatem auditi tandem acquiescere deberent, & quantum ad difficultatem reservatam in ultima decisione dixerunt, adjudicationem juris decimandi, quæ in sententia fit Ecclesiis parochialibus oppidorum status de Capella non impedire, quin Archiepiscopus potuerit ejus possessionem adipisci, quoniam cùm præsbyteri positi in dictis Ecclesiis à Duce, qui nullum jus instituendi, vel nominandi habebat, ut fuit resolutum, non possent dici Rectores, & ideò Ecclesiæ verè viderentur carere propriis pastoribus, seu Rectoribus, potuit Archiepiscopus pro prædict. Ecclesiis agere ad decimas, juxta notata per Rebuff. in *tract. de decimis. qu.*7. n.12. per text. *in c. fin. de successio. ab intestato*, & pro eis quoque possessionem juris decimandi, quod fuerat per sententias dict. Ecclesiis adjudicatum, capere & donec de veris Rectoribus provisum fuerit retinere nomine Ecclesiarum, prout accepisse & retinuisse censetur *ad l.*2. *Cod. acquirenda possessione, leg. quædam mulier.* ubi Angel. n.4. *ff. de rei vendicatione cum notatis*, per Bart. & alios *in l. qui* in *aliena* §. *si is qui ff. de acquirenda hæred.* maximè stante effectu subsecuto, quod postea providit dictis Ecclesiis de novis Rectoribus, quibus pro eorum portione distribuit decimas, quas ipsi de mense Februarii 1592. post obitum moderni Ducis exegerunt ab his quibus per Archiepiscopum fuerant locatæ, quod inducit etiam rationem omnium gestorum per Archiepiscopum adnotata per Decium *consil.*583. *n.*6. & tollit omnem dubitationem.

Est etiam in hac causa Toletana † decimarum alia 148
decisio, coram eodem Domino Pamphilio, 19. Febr. 1594 quam supr. allegavi, *nu.*129. ideò eam in præsenti ponere placuit, quæ sic se habet. Post latas tres sententias contra Ducem seniorem de Bejar super jure decimandi ad favorem Archiepiscopi Toletani fuerat commissa causa restitutionis in integrum cum clausula, *sine præjudicio legitimæ executionis*, & modernus Dux prætendens decimas istas ad se uti primogenitum de domo spectare ratione majoricatus tanquàm tertius, & pro suo interesse mediante persona procuratoris ad hoc specialiter constituti, opposuit se, & venit ad causam appellando à sententiis latis, quatenus sibi aliquod præjudicium inferre possent, & nonnullos alios actus fecit, quoad usque prædicta commissio restitutionis in integrum fuit ad instantiam Archiepiscopi reformata, ut staret clausula *partio judicato*, à quo tempore citra procurator moderni Ducis nihil amplius egit in causa, sed obtinuit novam commissionem, prout in prima super injustitia & invaliditate sententiarum, cum clausula *quam & quas*,

quas, &c. & sine præjudicio trium conformium, & quia pro parte Archiepiscopi habitus fuerat recursus ad signaturam gratiæ, ut apponeretur huic ultimæ commissioni clausula *parito judicato*, & pro parte Ducis prætendebatur esse etiam delendam clausulam, *sine præjudicio trium conformium*, cum sententiæ ipsum non afficiant, & tanquàm tertius possit impedire illarum executionem, Sanctissimus Dominus noster mandavit, quod in Rota disputaretur, quomodo in hac causa esset procedendum, & ideò dubitavit, an modernus Dux possit impedire executionem trium conformium, vel potiùs debeat procedi cum clausula *parito judicato*. Et domini cum præsupp. quod Dux modernus veniat ex propria persona tanquàm primogenitus de domo, & successor in majoricatu, vigore investiturarum antiquarum, non autem tanquàm hæres Ducis senioris dixerunt ipsum posse impedire executorem, & per consequens non esse apponendam clausulam *parito judicato*, quod importat, quod & ante omnia fiat integralis executio juxta notata *in c. fin. de restitut. spolia*. Staphil. *de literis justitiæ*, *§. dicendum*, *n.* 42. communis est enim Dd. concl. quod tertius veniens pro suo interesse expedit executionem rei judicatæ, & est audiendus super juribus suis, Iono. *in cap. veniens lib.* 2. *sub nu.* 3. quem ibi omnes sequuntur *de testibus*, Rota *decis.* 2. *de re jud. in antiquis* etiamsi tractetur de executione trium conformium, Cardin. *in Clem. ut calumniis. qu.* 4. & ibi Vital. *n.* 89. *& seq. de re judic.* Rota *dec.* 13. *eodem titulo in antiquis & dec.* 14. *de præbend. in novis*. Alex. *consil.* 83. *num.* 12 *lib.* 3. Gabr. *conclu.* 1. *de re judic. n.* 119. & fuit resolutum in causa Burgen. unionis de Helines coram D. meo Orano 26. Novembr. 1588. & iste tertius impedit executionem nedum veniendo ad causam in statu, & terminis in quibus reperitur causa, sed etiam principaliter committendo causam, prout in prima ubi venit principaliter pro suo interesse, non autem ad ulterius differendum, Joann. And. *in cap.* 2. *n.* 2. *vers. ille autem provisus*, & ibi Gemin. *sub nu.* 9. *ut lite pendente* in 6. Covarr. *pract. cap.* 13. *in princip.* & tenuit Rota in causa Cordub. statutorum 24. Febru. 1590. coram Domin. meo Seraphino, maximè quod sententiæ non loquuntur de moderno Duce, nec ipsum afficiunt, cùm non fuerit citatus saltim per proclama prout requiritur ad effectum, ut sententia lata contra possessorem majoratus præjudicet successoribus, juxta opinionem quam sequitur Rota ut per Achillem *dec.* 3. *de re judicata*, Puteus *dec.* 91. *lib.* 3. & in istis terminis resolutum fuit in causa Hispalen. decimarum de Villalvæ, die 15. Jun. 1582. coram bonæ memoriæ Lauretano, & in omnem eventum moderno Duci, tanquàm successori, licita fuit appellatio ut per Alexand. *in leg. filius familias*, *§. divi*, *num.* 9. *in fine de legat.* 1. *cum aliis* per Pineum *in leg.* 1. 3. *part. sub. nu.* 50. 3. *limitat. C. de bonis maternis*, præsertim cum possit considerari aliqua diligentia Ducis senioris, qui succubuit, ex eo quod examinavit testes rusticos, & vasallos, omittendo examinare alios testes integros, quos modernus Dux examinare intendit, quo casu sententias non afficere successores in majoratu, indistinctè tradunt Dd. allegati per Pinell. sub *dict. n.* 50. 4. *lim.* & Molina *de primog. Hispan. lib.* 4. *c.* 8. *n.* 7. & sensit Rota in d. causa Hispal. decimarum de Villalva: Neque obstare quod modernus Dux veniendo ad causam restitutionis in integrum post latas tres sententias videatur fecisse sententias suas, Put. *decis.* 71. *lib.* 3. cum censeatur admissus in statu, & in terminis, in quibus causa reperitur, & aliter admitti non potuerit *c.* 2. *§. fin. ut lit. pend. in* 6. Fel. *c. cum super. nu.* 15. *de re jud.* Covar. *pract. c.* 13. *in prin.* quia illud procedit, quando tertius venit ad causam adhærendo condemnato, ad illius defensionem, secus verò quando venit pro suo interesse deducendo principaliter jus suum quod non habeat connexionem cum jure litigantis, ut post Joann. And. Gem. & alios *in d.* 2. resolverunt dom. in prædicta causa Cordub. statutorum, maximè quod ex comparitione procuratoris constat ipsum non fuisse admissum in statu, & terminis in quib. causa reperiebatur, sed venisse pro suo interesse tanquàm tertium, & appellando à sententiis quatenus ex eis sibi fieret aliquod præjudicium, qui est modus proprius quando tertius venit prout in prima, cùm certi juris sit tertium posse appellare, etiam post tres sententias, Abb. post alios *d. c. cùm super n.* 26. Decius *in sua nobis*, *n.* 10. *de appellat.* pract. *c.* 15. *n.* 8. & tanto magis quod in commissione restitutionis in integrum adest clausula, *quam & quas*, cujus vigore procedi potest, prout in prima; neque etiam obstare quod pro parte Archiepiscopi prætendatur Ducem modernum non possidere, vel saltem dici intrusum stante possessione vigore sententiarum capta per Archiepiscopum vivente Duce seniori, quia & possess. Archiepiscopi controvertitur, & ideò domini dixerunt quod aut est facta executio, & tradita possessio Archiepiscopo, & non est opus clausula *parito*, sed modernus Dux audietur manente executione cum nullibi reperiatur, quod tertius possit revocare executionem factam, nisi prius in causa obtineat, & si interim Archiepiscopus prætendat se turbari in sua possessione agat interdicto retinendæ, & petat mandatum de manutenendo, aut non est facta executio, & intrant supradicta quod modernus Dux impediet executionem, exceptis tamen decimis perceptis per Ducem seniorem in quibus ipse condemnatus fuit, quarum respectu commissio remanere debet cum clausula *sine præjudicio trium conformium*, quia non constat de aliquo interesse moderni Ducis, cujus ratione possit impedire executionem, cum veniat ad causam ex propria causa & tanquàm successor in majoricatu non autem ex persona, vel jure ipsius Ducis senioris, & aliàs in causa Burgen. jurispat. 29. Octob. 1596. coram D. Seraphino, & in alia Burgen. jurisdictionis de Bribiesca. 10. Decembr. 1597. coram D. Peregrino fuit resolutum, quòd in his quæ sunt corporalia, & in quibus sola patientia requiritur, verbalis paritio sufficit pro paritione executorialium etiam cum protestatione, &c.

Adverte tamen, quòd non sufficit verbalis paritio, seu dimissio possessionis, ubi facto non desistit, sed contradicit & impedimentum præbet executioni, nam factum magis quam verba expectatur *ad tit. C. plus valere, quod agitur*, Rota in una Pampil. de Jan. 31. 14 Dec. 1598. adducta per Sal. Tiber. *lib.* 3. *c.* 10. *in novis. edit.*

Sententia verò auditoris cameræ, † super exe- 149
cutione brevis, non tollit quin sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, juxta Clemen. unicam de sequestratione possessio. quia prima sententia non est lata in eodem judicio, Vestrius *in pract. lib.* 7. *capit. secundo numero sexto.* ita fuit resolutum in causa Gerunden. Beneficii de C.rv'ano 26. Junii 1600. coram D. Penna. Et idem in eadem fuit resolutum. 13. Octobris ejusdem anni † coram eodem, ubi id videtur velle Rota, etiam quod prima sententia Rotæ esset in possessorio, quod placet, nam sententia super brevi est in judicio executivo illius tantùm juxta illam formam, & tenorem præcisè.

Circa pœnam privationis Beneficiorum, † inha- 150
bilitatis ad Beneficia in brevi & monitorio contentam, in quam non parens incidisse declaratur in sententia, advertendum est quod cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempè ob non paritionem monitorii, facta paritione, & cessante contumacia illa etiam cessat, maximè data

data absolutione ab illa, prout solet dari à censuris & pœnis, &c. *c. ex literis, de constitutis.* & ibi Felin. ex *n.16.* Decius ex *nu.42.* Rot. *dec.68. part.1. diversorum*, Salustius Tiberius *dict. lib.3. c.9. n.19.*

Et in una Marsicana Benefic. 15. Decemb.1593.
152 coram D. Seraphino fuit dictum. * Quod privationis sententia lata in contumaciam resolvitur per comparitionem, & commissionem ut pluries fuit in Rota resolutum in una Brachar. parochialia 17. Maii 1569. coram D. Perusino in Romana Canonicatus S. Angeli 1568. coram Cota, & in aliis.

153 Tandem circa illam clausulam † volumus autem ut ductis N. infra sex menses à data præsentium, &c. de qua etiam Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de prorogatio. ad fin.* & latiùs *d. q. 60. de monitoriis, à n.47. & 48.* & de alia simili clausula *brevis*, Navarr. *in c. accepta de restitut. spoliati oppositione 6. à n.12.* advertendum est illam non esse comminatoriam tantùm, ut per Crescentium, *dec.18. de præb.*

154 Secundò advertendum est quod idem esset † si diceretur, alioquin gratia sit nulla, nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem provisionis Beneficii, Crescen. *supr. ad fin. vers. ita etiam tenuit*, & non concessionem, tantùm in ipso brevi factam, ut malè consuluit Berojus *consil. 15. à nu.1. ad 9. volum. 1.*

155 Tertiò advertendum est † utrumque debere intra dictum terminum sex mensium, nempè literas expedire, & jura cameræ Apostolicæ persolvere. Mandos. *supra*, & patet ex ipsa clausula, quicquid dicat Berojus supra *à n.10.*

156 Sed dubitatur primò, an stante ista clausula, in qua dicitur, quod debeat expedire infra sex menses à data præsentium computandos & non à die possessionis prout aliquando dicitur si impetrans non expedierit, & jura debita persolverit intra sex menses à data brevia, Beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondùm capta possessione vigore brevis sed stante intruso.

157 In quo partem affirmativam nempè * quod Beneficium vacare censeatur tenet Mandos. *d. q. 60. sub n.51.* ex verbis d. clausulæ expressis, & præcisis requirentibus literarum expeditionem cum effectuali solutione jurium propterea debitorum infra sex menses à data brevis computandos.

158 Contrarium tamen tenuit Rota † in una Abulens. Capellaniæ 6. Novemb. 1562. coram D. Groperio, ut in decisione sequenti Stante brevi speciali commissione Francisci, in qua committitur, ut procedatur executivè super dimissione possessionis contra Rodericum & quemlibet intrusum, stante etiam quod d. Franciscus non expedivit literas infra sex menses, an propter clausulam brevis, & obligationem desuper factam non potuerit procedi executione contra Rodericum, qui tunc & nunc reperitur in possessione? Domini dixerunt, quod licet materia habeat difficultatem de jure, propter illa verba, à die datæ præsentium, junctis locis vulgaribus & traditis per Decium *in l. fin. in diem, ff. de condit. & demonstr.* tamen propter observantiam curiæ Rom. veniat tempus currere à die datæ, si possessio fuit acquisita, quia hæc pars est benignior, & quia Cancellaria non arctat ad expediend. literas nisi habita possessione, & ideò in subjecta materia potest fieri ista subauditio, sicut aliàs de jure fiunt subauditiones, *in l. fi. §. donec C. de jure deliber.* per Socin. *in l. si in diem*, & in hac opinione sunt in causis allegatis, quam decisionem, & alias allegat post hæc Gonzal. *gl.15. n.118.*

159 Et idem tenet Hieron. Gabr. *conf.198. numero quarto lib. 1.* qui sit, * quod in brevibus quæ irritant provisiones nisi intra sex menses à die datæ literæ expediantur, nihilominùs non dies datæ, sed possessionis spectatur ex mente.

Pro qua resolutione fecit etiam † in simili clausula posita in indulto conferendi reservata decisio 160
facta in causa Abulens. die sancti Bannex de anno 1550. apud Achillem. *decisione 358.* seu 12. *de privilegiis*, & Puteum *decisione. 328. lib.3.* & Caputaquen.248. *p.1.* & refert Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulta conferendi beneficia reservata, vers. disputatum aliàs*, & Anast. Germon. *de indultis Cardinalium §. Volumus, à nu. 9.*

Defectus autem expeditionis literarum † intra 161
sex menses obstat, quando stetit per illum qui potuit capere possessionem, & non capit ut fuit resolutum in una Hispal. fructuum 25. Nov. 1595. coram D. Lita.

Non tamen † dicitur stare per illum stante intru- 162
so & ex d. dec. Mandos. & Germonio, ibi & quæ dicuntur infra 11. *p. c.5. nu. 62.*

In qua etiam Hispal. fuit resolutum, † semestre 163
currere incipere à die adeptæ possessionis pacificæ, & non antea. Mohedan. *decisian. 8. de concess. præbend.* aliàs 161. Puteus 110. *lib.1.* Germon. *sup. num. 47.* coram Mandos. *ubi proximè, vers. in hujusmodi indultis*, & novissimè tradit Gonzalez supra *à num. 111.* & particulariter *d. num. 118.* & idem tenuerunt Domini in eadem Hispal. coram eodem D. Lita 15. Martii 1596. nempè, Non obstare prætensum defectum expeditionis literarum, sequentes in hoc opinionem, quam Rota semper uti æquiorem amplexa fuit, intelligendo scilicet illa verba, nisi infra sex menses literas expediverit, de quibus in brevi de capienda possessione Cameræ, non ut sonant, scilicet a die datæ, sed à die adeptæ possessionis, seu à die quod per eum, ad cujus favorem concessum fuit breve, steterit, quin possessionem Beneficii apprehenderent, & allegant d. decis. Abulen. & aliam in causam Aristoricen. Archidiac. 10. Decemb. 1573. coram Seraphino. Et fuit dictum causa Tirasonen. canon. 8. Novembr. 1596. coram D. Orano, & tenuit etiam Rota in Corduben. Capellaniæ 27. Janu. 1606. coram D. Pamphilio infra relata 11. *par. capit. 5.* etiam quod dicatur à die datæ.

Hoc autem quod dicitur semestre † currere in- 164
cipere à die adeptæ possessionis pacificæ, & non antea intelligo quando in clausula dicitur, infra sex menses à die habitæ possessionis, ut *in d. dec.* Mohedani, seu infra sex menses absolutè, stantibus verò dictis verbis à data præsentium, tempus mensium non currit à die possessionis, sed à data brevis, ut sunt verba clara, si tamen possessio fuerit capta non aliàs, ut *in dict. decisian.* Abulens. Capellaniæ.

Undè si infra semestre † à data brevis non fuerit 165
capta possessio, & postea capiatur, tenebitur statim expedire intra breve tempus arbitrio boni viri, juxta subjectam materiam, ad Albericum *in dictianario vers. statim*, Puteum *dec. 266. n.4. l.1.* & Menoch. *de arbitr. lib.2. casu 9. & seq.*

Secundò dubitatur circa d. clausulam, * an lapso 166
d. tempore sex mensium intra quod impetrans breve tenebatur literas expedire, & jura propterea debita persolvere, possit postea quandocumque expedire, antequam sit tertio jus quæsitum.

In quo videtur respondendum negativè, † ex ver- 167
bis d. clausulæ ibi vacare censeatur eo ipso, & traditis per Mandosium *d. q. 60. à n. 48. & d. tit. de indulta conferendi beneficia reservata, vers. indulta, cum sequenti*, & Rota in una Bellicastrensi decanatus 21. Maii 1597. coram D. Lancelloto, ubi fuit resolutum, quod impetratio ob non susceptionem gradus doctoratus infra sex menses, juxta decretum justificatur, probato quod adversarius illum suscepit post lapsos sex menses, etiam ante interpretationem, nec purgatio obtenta

obtenta post lapsum terminum prodest, ad *l. sed etsi manente, ff. de precario, &c.*

168 Tamen contrarium, in d. simili clausula † positum indulto conferendi Beneficia reservata, quod provisus teneatur infra sex menses expedire novam provisionem, aliàs Beneficium eo ipso vacare censeatur, tenet Anastas. Germonius *dict. §. volumus, n.*36. scilicet quod lapso tempore possit quandocumque expedire antequam tertio sit jus quæsitum, & quod isto servatur ex stilo curiæ, quia poena opponitur ne camera fraudetur juribus debitis, & parum refert an hodiè, an post fiat expeditio, undè idem videtur dicendum in proposito.

169 Tertiò dubitatur, an si impetrans d. breve † non expediret intra tempus beneficium, quòd eo ipso vacare censetur, à solo Papa provideri possit, an verò possit etiam ab ordinario provideri, si tempus infra quod debebat expedire finiatur, & compleatur in mense ordinario, & non Apostolico?

170 In quo Germonius loquens in d. simili † clausula indulti conferendi *d. §. volumus, numero quinquagesimo primo* ait quod posset Cardinalis, si provisus non expediret infra tempus, alteri providere vigore indulti, nisi Papa expresè sibi tunc reservasset collationem: cum ergò in proposito non adsit expressa reservatio, videtur dicendum posse ordinarium providere. Facit etiam quod diximus *præcedenti p. cap.* 1. *numero septuagesimo septimo* beneficium vacans ex decreto ob non expeditiooem non dici vacare in curia.

171 Nihilominùs tamen oppositum videtur † dicendum, nempè provisionem ad Papam spectare, & ad ipsum devolvi ex verisimili mente ipsius Papæ volentis providere indemnitati officialium, ex *decisione* Rotæ in causa Abulens. Beneficii de anno 1546. quæ est apud Puteum 356. *&* 361. *versi. fuit etiam in eadem conclusum, lib.* 2. & in Terminis. Mandos. *d. quæstion.* 66. *sub numero quinquagesimo primo.*

172 Nec obstat doctrina Germonii, supr. quia † ipse non negat provisionem dicti Beneficii ad Papam devolvi, in casu quod Papa expresè sibi tunc non reservasset collationem, sed ait quod in isto casu posset Cardinalis alteri providere vigore indulti, atque adeò uti reservatum Papæ, & non jure ordinario, si enim non spectaret ad Papam non provideret vigore indulti.

173 Imò etiam in casu Germonii, * non posse Cardinalis vigore indulti providere, etsi Papa sibi expresè non reservasset ex ratione sup. adducta, & tenuit Rota in d. Abulens. de anno 1546. ut per Puteum sup. de quo fuerat in ea antea dubitatum, 20. Novembr. 1545. ut *in decisione trigesima sexta lib.*1. *&* 10. *lib.*2. *part.* 3. *diversorum*, & sentit post hæc Gonzalez *d. gloss.* 15. *à numero centesimo vigesimo*, & tenet expresè *glos.* 24. *à numero* 85. *&* 103. *& gloss. trigesima prima numero centesimo octavo* ait à sola sede Apostolica posse provideri, ut continetur in indultis.

CAPUT IV.

De subrogatione.

SUMMARIA.

1 *Gratiosa subrogatio quæ est, dum ipse Papa subrogat, & non dat mandatum de subrogando, nam tunc dicitur rigorosa, habet vim brevis de capienda possessione*, & n.2.

3 *Nam gratiosè subrogato etiam quoad possessionem quamvis non detur mandatum de manutenendo, datur tamen mandatum de immittendo, procedendo executivè, constito tantum de clericatu, vacatione, & possessione antecessoris, modo non sit par. tit. ab alio productus*, & n.4.

5 *Et subrogatus gratiosè potest intrare possessionem propria authoritate, etiam lite pendente*, & n.6.

Ponitur resolutio Rotæ.

7 *Subrogatus qui petit immitti in possess. debet probare possessionem defuncti de tempore obitus, ut dicitur de herede volente immitti in possessionem ex remedio leg. final. Cod. de edicto D. Adriani, ex Rota.*

8 *Dicta subrogatio gratiosa suffragatur, quoad possessionem etiam quod Beneficium non esset litigiosum secundum Rotam, in una Legion. & Cesenat. adductis*, & n. seq.

11 *Sed alias Rota resolvit subrogare gratiosè, etiam quod ad possessionem in beneficio non litigioso non satis esset clericatum ostendere ac docere prædecessorem in possessione decessisse, ut in decisio. adductis*, & n. seq.

15 *Et quod dictum est gratiosè subrogato dari mandatum de immittendo constito de clericatu & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione procedit quando beneficium erat litigiosum secundum Rotam*, & n. seq.

Ubi adducuntur resolutiones.

21 *Similiter etiam locus est subrogationi gratiosæ etiam quoad possessionem, non requiritur justificatio in beneficio reservato, sicut in litigioso secundum Rotam, ut in dec. adductis*; & n. seq.

24 *Sed alias Rota tenet, quod ad istum effectum requiritur, quod reservatio sit clara & notoria, & quæ inter partes controverti non possit, alias secus, ut in resolutionibus adductis*, & n. seq.

29 *Prædicta 9. reg. quod subrogato gratiosè, etiam quoad possessionem datur mandatum de immittendo, etiam non justificata sua gratia, fallit quando subrogatio datur in beneficio non litigioso, vel non reservato, seu affecto clarè.*

30 *Et procedit in beneficio taliter quod quamcunque aliam Canonicam provisionem excludat, &c.*

31 *Fallit 2. quando subrogatio fuit data incidenter & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales; non verò particulariter scorsum secundum Rotam.*

32 *Sed contra istam fallentiam rectiùs tenuit Rota, ut in dec. adductis*, & n. seq.

34 *Quod procedit etiamsi literæ, super gratiosa subrogatione simul expediretur cum gratia principali & non ad partem.*

35 *Fallit 3. quando est par. titul. & quomodo intelligitur.*

36 *Fallit 4. in subrogato etiam gratiosè in jus sui authoris non possidentis qui tenetur ad justificationem suæ gratiæ, ac si ad canonizationem ageret, procedendum est ordinariè non executivè.*

Ubi ponitur resolutio Rotæ.

37 *Subrogatio collitigantis ad hoc ut annulletur omnis alia gratia facta 3. petenda est intra mensem, petita verò post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam ex reg. de subrogan. collitigantibus, &c.*

38 *Circa materiam subrogationis, & quandiù dicatur durare lis videndæ sunt Rotæ decisio. positæ.*

GRatiosa subrogatio † quæ est dum ipse Papa subrogat per verbum *subrogamus*, & non dat mandatum *de subrogando*, nam tunc dicitur subrogatio rigorosa. Mohedan. *decision.* 11. *ut lite pendente*, aliàs 327. Mand. *de signatura gratiæ, tit. de subrogatio. ad primum*, qui etiam refert, & ponit d. decisionem nec ejus vigore potest dari possessio nisi habenti 1

bonum

bonum jus, & sic omnibus narratis benè justificatis, ac nisi discusso prius jure illius authoris, item & partis se opponentis, quæ nedum potest multifariè excipere contra subrogandum, sed etiam dare de surreptione ipsius mandati de subrogando, ut per Mohed. ibi, & fuit resolutum in causa Calagurritana beneficii de Briones 11. Febr. 1605. coram D. Lita, & dictum in Vallisoletana scholastriæ infra relata *num.* 20. est etiam subrogatio gratiosa quæ committitur ordinario in forma dignum, nam ea expedita per executorem, ad cujus expectationem non requiritur citatio alicujus etiam possessoris, juxta dicta 5. *part. cap.* 2. *num.* 243. perindè est, ac si ab ipso Papa fieret, qui tunc ideò committit ordinario, quia non constat ei de idoneitate, nam si de ea constaret, ipse subrogaret, &c. gratiosa inquam subrogatio
2 habet vim brevis de capienda possessione, * nam gratiosè subrogato etiam quo ad possessionem quamvis non detur mandatum de manutenendo, nisi prius
3 * corporalem possessionem apprehendat, ut fuit dictum in una Octunen. Capellaniæ 6. Novemb. 1595. coram D. Seraphino, & in una Lucana majusculatus 27. April. 1587. coram D. Orano, quæ est *dec.* 59. *novis. Farin.* & post hæc tradit Gonzalez *ad reg. mensium, §.* 3. *proœm. n.* 93. & 94. & *gloss.* 34. *num.* 110. datur tamen mandatum de immittendo
4 * procedendo executivè absque discussione & verificatione suæ gratiæ, constito tantum de clericatu, & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis, modo non sit parti, ab alio productus. Mohedan. *dict. decisio.* 11. Puteus 495. *lib.* 2. Rota *decis.* 456. & 472. *lib.* 3. *part.* 3. *diversorum*, & fuit dictum in d. Lucana Majusculatus. 13. Octobris 1586. coram D. Orano, & in una Senen. Canonicatus & Præbendæ 13. Maii 1588. coram Domino Bubalo, & in Legionen. præstimonii 15. Decembr. 1593. coram Illustrissimo Card. Mantica, quæ est 170. novis. Farin. & in Barchinon. Canonicatus 9. Martii 1598.
5 coram D. Millino, & subrogatus * gratiosè potest instare possessionem propria authoritate, etiam lite pendente, Mohedan. supr. Puteus *dec.* 214. *libr.* 1. & Cota *dec.* 222. *in Miscellaneis manuscript.* Flam. Paris. *de resignatione benef. lib.* 2. *quæst.* 3. *à num.* 67. Rota *dec.* 653. *novis. Farin.* & in una Calagurritana
6 Beneficii de Cenicero 30. Octob. 1587. coram illustrissimo Pamphilio fuit resolutum. Esse locum subrogationi gratiosæ, quam quis obtinuit, etiam quoad possessionem, & ei suffragari, non obstante quod Ecclesia sit receptiva & non numerata, cujus non datur vacatio, sed cum Beneficiato Beneficium extinguitur, *c. ex parte, de concessio. præb.* ubi Doct. quia in provisione sit facta mentio, quod Ecclesia erat receptiva & non numerata, & Papa id intellexerit, dicendum est dedisse subrogationem contra naturam Benefic. & ideò hæc subrogatio intelligi debet quòd ad illam possessionem quam habebat defunctus, licet illa per ejus obitum simul cum tit. cessaverit, juxta notata per Hostien. *in d. c. ex parte* Ægid. *dec.* 13. &c. refert Gonzal. *gl.* 9. §. 3. *n.* 25.
7 Et quod subrogatus qui petit immitti in * possessionem debet probare possessionem defuncti de tempore obitus, ut dicitur de hærede vacante volente immitti in possessionem ex remedio. *leg. fin. C. de edicto D. Andrian.* qui debet probare possessionem defuncti tempore obitus, Menochius *de adipiscenda remed.* 4. *num.* 178. cui remedio simile est hoc subrogationis, Mohedan. *dec.* 206 fuit resolutum in causa Coochen. Archipresbyteratus. 16. Nov. 1588. coram Illustrissimo Plato.
8 Et dictam subrogationem gratiosam suffragari * quo ad possessionem, etiam quod Beneficium tempore dictæ subrogationis non esset litigiosum, fuit resolutum in una Oveten. Archidiaconatus coram Domino Decano, 20. Maii 1580. in qua etiam fuit resolutum, quod quando concurrunt duo tit. pares, scilicet duæ subrogationes impetratæ à Papa non potest procedi executivè, ut per Doct. *in l. fin. Cod. de edicto D. Andriani.* Put. *lib.* 1. *dec.* 302. & *lib.* 2. *dec.* 135. Et in una Legion. Prioratus 27. Jun. 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & in una Cesenaten. bonorum 12. Maii 1596. coram Domino Plato, ut in decisionibus sequen.

Legionen. Prioratus.

COncluserunt * Domini clausulam subrogationis 9
quoad possessionem Gasparis suffragari Antonio, etiam quod beneficium tempore d. subrogationis non esset litigiosum, ita enim sæpiùs fuit resolutum, ut per Paleotum *dec.* 101. & fuit etiam resolutum R. P. D. meo Decano in una Oveten. Archidiaconatus, Bulla namque continet duas clausulas, in prima *quatenus beneficium sit litigiosum* subrogatur Antonius in jus, & litis prosecutionem; in alia quæ incipit ibi, *& quo ad possessionem* quæ non regitur à superiori, *verb. subrogamus*, sed ab inferiori admittimus, Papa admittit provisum ad possessionem in qua erat defunctus. Non obstant quæ in contrarium deducuntur, quia procedunt in gratia principalis subrogationis principaliter obtenta, juxta terminos reg. *de subrogandis*, secus est in gratia quæ principaliter per obitum conceditur & deindè accessoriè datur facultas expediendi literas in forma gratiosæ subrogationis, etiam ut in hoc casu quoad possessionem.

Cesenaten. bonorum 12. Maii 1586. coram Domino Plato.

DUbitavit, an subrogatio gratiosa suffragaretur 10
Jacobo Giganti quoad possessionem bonorum de quibus agebatur, ex quo in subrogatione gratiosa aderat clausula *quatenus Canon. & Præb. litigiosa sint*, quæ clausula omninò debuerat verificari Caputaquen. *decision.* 229. *p.* 3. *cum aliis allegatis*, nec videbatur verificari posse quia lis non erat super Canonicatu, sed super quibusdam bonis, quæ rector parochialis Ecclesiæ S. Jacobi, & Philippi de Bagnilo ad suam Ecclesiam spectare contendebat, quod non fecit litem super tit. benef. Cassa 4 *ut lite pendente.* Sed his non obstantibus domini tenuere dictam subrogationem suffragari Giganti quo ad possessionem, quia in subrogatione Papa facit duo, subrogat quoad litem, & quoad possessionem prædecessoris, quo fit nulla existente lite, clausula prædicta impediat subrogationem quo ad ipsam litem, quia impossibile est aliquem subrogari ad id quod non est, sed non impediet aliam partem gratiæ, videlicet subrogationem, in possessionem prout fuit resolutum in una Ovet. Canon. 22. Jun. 1548. coram Illustrissimo Aldobrandino, comprobatur ex his quæ tradit Paleot. *dec.* 103. incipien. *Marcus Podianus*, & Æg. *dec.* 115. ubi vult quod subrogatus in litem, & ejus defuncti, licet nulla lis adsit, censebitur tamen subrogatus quo ad jus ratione prædicta.
Nihilominùs tamen in una Burg. * præstimonii de 11
Pancorvo coram D. Gipsio 24. Oct. & 28. Nov. 1588. Domini resolverunt, subrogato gratiosè, etiam quo ad possessionem in beneficio non litigioso non satis esse clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decessisse: quæ dec. sic aiunt.

24. *Octob.* 1588.

LIcet regulariter gratiosè subrogatus ad verificationem narratorum non teneatur, sed ei satis sit clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decessisse, Puteus 495. *lege secunda.* Mohed. *cum aliis allegatis*, nihilominùs in hac facti specie domini resolverunt prædicta non sufficere, etiam

si executivè pro mandato de immittendo agatur. Ratio dominorum fuit, quia cum subrogatio pluribus modis fieri possit ut advertunt scribentes in reg. de subrogandis, multum refert ad hunc effectum, an quis in beneficio litigioso, aut non litigioso subrogetur primo casu, quia de alicujus præjudicio non tractatur, quandoquidem in beneficio litigioso ut reservato nemo se intromittere potest, idcircò Papa faciliùs subrogat, & sola verificatione obitus in possessione contentatur, & ita procedunt decisiones Putei & aliorum quæ ex adverso allegantur, si vero & secundo casu subrogatio fiat in beneficio non litigioso cum medio tempore jus tertio quæsitum esse possit, quoniam potest dari casus quod beneficium sub generalibus reservationibus, non cadat, & sic collatio ad summum Pontificem non pertineat, id inverisimile redditur, Papam qui neminem lædere intendit, hoc pacto non verificanda aliàs narrativa velle aliquem suo jure ac possessione privare. Idcircò meliori justificatione opus esse dubitandum non videtur, hinc videmus si dat breve de capienda possessione nomine cameræ executioni de stylo Rotæ locum non esse nisi de sufficienti illius justificatione doceatur, modo ad casum propositum si D. Jo. est in possessione beneficii non litigiosi & habet titul. ab ordinario quemadmodum offert se incontinenti melius probare, Domini absque difficultate existimabunt dictum mandatum de immittendo d. Antonii dandum non esse ex allegatis, & quantum attinet illius propositiones concluserunt obitum Sebastiani per publicam vocem & famam, benè probari ad decisionem Putei 330. *libr.* 2. & 226. *in fin. libr.* 3. eoque magis concurrentibus adminiculis, nam D. Sebastianus navim ascendit, & mari se credidit ad urbem accessurus, & nunquàm comparuit, undè sit verisimile in mari decessisse, juxta tradita per Bart. *tract. de testib. n.* 28. Alex. *cons.* 25. & 117. *vol.* 4. *cum similib.* sed quis vis stat in tempore, visum fuit dominis satis non constare de quo mense ipse decesserit minusque placebant deducta ad ostendendum D. Sebastianum decessisse in possessione beneficii de quo agitur, quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia hujusmodi probatio non concludit quod de tempore obitus illud possideret, ad *l. neque natales. C. de prob.* motivum verò factum pro Joan. quod ipse regula triennali se juvare possit tanquàm non necessarium non fuit discussum.

In eadem 28. Novembris 1588.

12 DOmini steterunt in decisis, non esse dandum mandatum de immittendo domino Antonio Brasa, per ea quæ alia positione dicta fuerunt, & ad noviter deducta pro parte D. Antonii respondebant, quod subrogatio propriè locum habet in beneficiis litigiosis, ut per Vital. *Clem.* 1. *n.* 4. *ut lite pendente*, Mohed. *dec.* 180. si verò subrogatio detur in beneficio non litigioso, tunc habet collationem, & tunc opus erit eam justificare, prout est necesse justificare aliam provisionem, & collationem pro obtinenda Canonicatoria, si quidem hujusmodi justificatio venit in consequentiam ipsius provisionis, quod secus est litigiosis, quia eo duntaxat casu vim provisionis obtinet, si ille qui obiit fovebat bonum jus, ut declarat Vital. *ubi sup.* nec dicatur, quod subrogatio in non litigiosis, esset inutilis, quia inter alios effectus ille est considerabilis, quod justificata gratia poterit sic provisus in possessionem immitti, non obstante quacumque lite postmodum introducta, etiam appellatione interposita & in hoc procedunt à pari subrogatio gratiosa, & breve de capienda possessione, quin imo hujusmodi subrogatio est plenior, & uberior gratia, quoniam absque ministro Judicis potest adipisci possessionem: in proposita itaq. facti specie si non datur concursus provisionum, justificatio per publicam vocem & famam erit sufficiens, si quidem Papa voluit providere dummodò ad se provisio spectaret, & idem esset dicendum, ubi esset locus præventioni, si verò datur concursus, ut quia exhibeatur provisio ordinarii, quo casu esset necesse probare reservationem, tunc plenior probatio requireretur, quemadmodum in omnibus reservatis, nam isto casu reservatio est fundamentum gratiæ, ideò concludenter probari debet, nec prædictis refragantur decisiones allegatæ, nam in Lucana Magisculatus subrogatio fuit concessa in resignatione in favorem, quæ nemini infert præjudicium decisio Cesenaten. non loquitur de justificatione subrogationis, in Senen. Canonicatus non dabatur concursus tit. nam adversarius solùm prætendebat optandi, in Calagurrit. Beneficii, & Legionen. Prioratus similiter ex ad. nullus aderat provisus.

Idem fuit dictum in illa Faven.* parochialis 1562. 13
de qua *e. præced. n.* 113. & in Tirason. eleemosynariæ 1602. ibidem adducta, *n.* 132.

Et fuit etiam resolutum in una Oscen. * Canoni- 14
catus seu optionis, 4. Jun. 1591. coram D. Gipsio, ut in dec. sequenti D. Blasius Balo impetraverat Canonicatum, & Præbendam in Ecclesia Oscen. vacante per obitum Michaelis Laurentii, sub prætextu quod Capitulum de eis providere non potuisset, cum Papa litem super illis motam hujusmodi beneficia sedi Apostolicæ affecta, & reservata essent. Idcircò vigore subrogationis gratiosæ docto de obitu Michaelis, in possessione juxta *dec.* Putei 495. *lib.* 2. Mohedan. 327. instabat pro mandato de immittendo in possessione eorundem Canonicatus, & Præbendæ, sed d. die domini amplexi sunt partem negativam, quoniam ex deductis pro Blasio non benè probatur lis super proprietate ac tit. Beneficii, videlicet, Canonicatus impetrati, prout requiritur ad hoc ut dici non possit tractari de præjudicio ordinarii collatoris. Cassad. *dec.* 4. *in princ. ut lite penden.* Gambarus *de officio legati, libr.* 3. *num.* 475. & latè deductum fuit in illa Burg. de Pancorvo coram de anno 1588. Quoniam si non adest lis tunc subrogatus tenetur omnia narrata in sua gratia justificare, per ea quæ scribit Joan. Andr. *in c.* 1. *de litis contest. in* 6. refert & sequitur Decius *in c. constitutus, num.* 8. *de rescript.* Ægid. *decisi.* 76. si quidem non probata lite subrogatio surreptitia redderetur, Card. *consil.* 31. *n.* 3. & 4. Felin. *in c. ad aures col.* 3. *de rescript.* Caputaqu. *decis.* 39. *part.* 3. maximè propter præjudicium ordinarii cui Papa voluisse præjudicare non est verisimile. Lis verò quæ pro parte D. Blasii deducitur non relevat, cum esset super jure optandi præbendam, & sic super mera temporalitate, quia in leg. commune habet cum Canonicatu, nec appellatione illius venit Rota *dec.* 33. *de rescr. novis.* Cassa. *dec.* 17. *n.* 6. *de præb.* & ex diversis non fit illatio *juribus vulgar.* & facit *dec.* Achil. 9. *de lite.* Hoc etiam patet quia per optionem non acquiritur novus titu. sed antiquus retinetur Decius *in c. fin. de consuetudine.* Calder. *consil.* 3. *eod. tit.* Cassad. *d. dec.* 17. non obstat quod commissio videtur impetrata super validitate provisionis Michaëlis, quia ibi etiam dicitur de præbenda, &c. & ex prosecutis patet quod super Canonicatu nulla aderat lis, sed solùm super præbenda. Non obstat quod hæc lis super præbenda ex intentione actoris à quo jus metimur. *l.* 1. *ff. si pars hæred. petat.* afficere debeat etiam Canonicatum ex allegatis, quia non erat controversia an præbenda esset, vel non reservata, quo casu forsan comprehenderet Canonicatum, sed dubitabatur ibi, an stante antiqua consuetudine in reservatis caderet optio, propterea ad litem super Canonicatu inferri non potest per præallegata. Nec subsistit quod Canonicatus & Præbendæ sunt ad invicem annexa & correspectiva, & in correspectivis idem sit judi-

judicium imò præbenda dicitur accessoria ad Canonicatum, & sic non intra, quod affectio saltem respectu præbendæ dicatur adesse.

Propterea dandum esse immissionem respectu præbendæ quia præter id quod non probatur talis affectio, sat est quod præbenda sequitur Canonicatum pro cujus immissione obtinenda necesse est verificare narrata in gratia, ut dictum est, &c. quæ dec. est novis. Farin. 604.

15 Et in eadem causa * coram eodem 5. Decembris 1594. domini steterunt in d. decisio. & dixerunt subrogationem non habere locum, ubi lis non est super Canonia, sed super optione præbendæ temporalis, &c.

16 Undè quòd dictum est, gratiosè subrogato * dari mandatum de immittendo in possessionem Beneficii constito de clericatu, & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione gratiæ, & narratorum procedit quando Beneficium erat litigiosum, ut fuit resolutum in una Urgell. Archidiaconatus 15. Junii 1592. coram D. Pena in qua fuit resolutum esse locum immissioni in possessionem illius ad favorem Raphael. vigore subrogationis gratiosæ quo ad possessionem, cum doceat de possessione Michaelis tempore obitus, ac de lite etiam constet, & de clericatu, absque alia narratorum verificatione, ut fuit pluries decisum, & novissimè Mediolanen. Benefic. prima hujus mensis coram D. Decann, &c. nec obstare oppositionem de jure Antonii qui cum optaverit Archidiaconatum vigore statuti à Papa confirmati dici poterit Apostolicus provisus, quasi tunc intraret regula ad illius favorem, quod contra lubentem parem ti, non possit agi executivè, ideò & Raphael non possit juvare se vigore gratiosæ subrogationis, quia respondetur quod præterquam quod Antonius vigore prætensi indulti non poterat verè dici Apostolicus provisus, illa tamen regula procedit quando ille partit. esse ejusdem speciei, ut verbi gratia, si provisio Apostolica Antonii esset etiam gratiosa subrogatio in locum & possessionem Michaelis, tunc enim non executivè, sed ordinariè esset procedendum, Mohen. *dec.* 206. *&c.*

17 Et similiter in una Mediol. Capellaniæ * 20. Maii 1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum. Subrogato gratiosè in Beneficio litigioso, ut detur mandatum de immittendo, debere probari litem, possessionem, & obitum defuncti, &c.

18 Et in causa Tullen. prioratus 28. Nov. 1594. * coram D. Seraphino fuit resolutum. Subrogatus gratiosè etiam quoad possessionem dari mandatum de immittendo absque verificatione subrogationis, constito tantum de clericatu, lite & vacatione, ac possessione authoris tempore vacationis, ut in variis causis fuit resolutum in Rota, nec legatum posse conferre beneficia litigiosa, etiam vacantia per resignationem nisi fit in commissione, &c. idem etiam fuit resolutum in una Corduben. præstimonii 21. Octob. 1596. coram D. Lita.

19 Et in una Hispalen. & Corduben. Beneficiorum 2. & 16. Julii 1567. * coram D. Gipsin fuit resolutum, D. Bermudez esse dandum mandatum de immittendo in possessione Beneficiorum, quoniam est gratiosè subrogatus in jus, & possessionem Gundisalvi, & non tenetur justificare nisi ejus clericatum, & obitum in possessione dicti Gundisalvi cùm Beneficia sunt litigiosa juxta *dec.* Putei 495. *li.* 2. Mohed. 317. Paleotus 119 & cujus clericatus probatur per testes de publica voce & fama, quæ sufficit Ægid. *dec.* 114. & 674. Caputa.277. *par.* 1. obitum Gundisalvi eodem modo probant testes prædicti, & ad effectum vacationis non est necessaria melior probatio Puteus, *dec.* 266. *inf. li.* 3. Mohed. *dec.* 77. de possessione ejusdem non est dubitandum, cùm obtinuerit contradicente Varella adversario mandatum de manu-tenendo à Rota, & quod in ea decesserit præter præsumptionem juris ad *l. sive possidetis. C. de probat.* Rota *dec.* 4. *de prob. in novis* probant iidem testes de publica voce & fama, quæ optimè probat hoc casu cum non detur concursus provisionum, & in istis fuit resolutum in Burg. de Pancorvo 28. Nov. 1588. quam domini plures approbarunt.

Idem fuit resolutum in una Urcellen. beneficii 16. Nov. 1601. coram D. Lita, & Gerund. canon. 12. Nov. 1606. coram D. Ludovisio, ubi fuit conclusum, dandum esse mandatum de immittendo Josepho Lexedor gratiosè subrogato ad possessionem Michaelis Gallo collitigantis defuncti lite pendente, quia fuit probatus clericatus & obitus Michaelis in possessione quod sufficit absque alia justificatione, &c.

Et in una Vallisoletana Scolastriæ 17. * Junii 20
1602. coram D. Lancell. fuit dictum in subrogatione non esse locum immissioni docto tantum de clericatu, & obitu prædecessoris in possessione quando non gratiosa, sed rigorosa per viam mandati de subrogando, quamvis sit super beneficio litigioso, seu reservato, Mohedan. *dec.* 11. *lite in pend.* aliàs verò si literæ continuerint gratiosam subrogationem, esse locum dictæ immissioni, quare post modum super eadem supplicatione aliis literis expeditis per cameram in forma gratiosæ subrogationis & in actis exhibitis & facto verbo in Rota die 5. Jul. ordinatum fuit, quod vigore istius novæ expeditionis deretur immissio, nec visum est relevare quod cum semel fuissent expeditæ literæ in forma rigorosa non poterant amplius aliæ expediri in forma gratiosa, ex decisionibus allegat. quia in præsenti sumus in casu, in quo prior expeditio in forma rigorosa fuit facta per cancellariam, & posterior in forma gratiosa per cameram, qui termini sunt valdè diversi à decisi. quæ allegantur, & hoc casu expeditionem secundam posse fieri, & esse validam, domini tenuerunt habito voto D. Regentis Cancellariæ, qui à ponente consultus ita respondit servari de stylo, maximè quia hæc secunda expeditio est conformis ulumæ supplicationi super qua fuit facta utraque expeditio, cum in hac supplicatione fuerit sublata clausula cum missariæ, &c. Idem fuit resolutum in causa Hispal. beneficii de Xerez 27. Jun. 1605. coram D. Lita & in Burg. canon 30. Mart. 1607. coram D. Ludovisio. ubi quod Joan. Spinosæ dandum est mandatum de immittendo in possessionem canonicatus vigore subrogationis gratiosæ: concurrunt enim omnia requisita, lis, clericatus Joannis, & obitus Francisci in possessione ut in Burgen. de Pancorvo & Mirand. parochialis & aliis pluribus: & quod licet vivente Francisco Michael fuerit à Nuntio missus in possessionem, tamen quia fuit per eum nulliter processum, ex quo erat missus & tenebatur procedere cum causæ cognitione, Franciscus qui se non habuit pro spoliato, non amisit possessionem, Put. *dec.* 419. *libr.* 2. passim tenet Rota: Undè sicut non potuisse denegari Francisco manutentio, ita nec Joanni immissio, ut resolvit Rota in Toletana parochialis 24 Jun. 1604. coram D. Sacrato: & qui dicit illum habuisse se pro spoliato, id debet probare, cum præsertim sit potiùs judicandum quod voluerit suam civilem retinere, & reg. quod quis velle & facere præsumitur, quod est sibi utilius, *lib.* 1. *&* 2. *de solut.* Idem etiam resolutum in causa Eln. præceptoriæ 28. Nov. 1608. D. Marcomontio, & in Placent. & Toletana canon. & beneficiorum 16. Jun. 1608. coram D. Ludov. post hæc docet Gonzal. *&* 7. *proœmi. n.* 211.

Similiter etiam locum esse subrogationi * gratiosæ 21
etiam quo ad possessionem, & non requiri justificationem in beneficio reservato, sicut in litigioso tenuerunt domini in una Calagurrit. dimidium portionum 20. Dec. 1593. coram D. Millino, ut in dec. sequ. Domini

ctim præsupp. quod jura sint in forma probanti dixerunt locum esse subrogationi gratiosæ quo ad possessionem quia sicut in beneficio litigioso non requiritur justificatio ex eo quod non infertur præjudicium ordinario, nec alteri, cùm non possit fieri provisio stante lite, ita pariter dicendum est ubi adest reservatio quæ eundem effectum operatur, licet non sit notoria, cum stante reservatione nec ordinarius, nec alius possit se intromittere, non obstat quod cùm Hieronymus, & Thomas, sint in possessione non est locus subrogationi gratiosæ, sed agendum via ordinaria, quia hoc procederet si ipsi essent provisi à Papa, & haberent similem tit. sed cùm sint provisi ab ordinario & non habeant parem titul. subrogationis gratiosæ, est danda immissio, ut fuit resolutum in causa Senen. Canonicatus, 13. Martii 1588. coram bonæ memor. Bubalo, & in causa Recanat. Beneficii S. Ant. 25. Maii de anno præterito coram me, non obstat Bulla Alexandri, quia quod est ei sufficienter derogatum non est in forma probandi ideò fuit rejecta in aliis causis Calagurritanis de Cenicero, & de Archaya.

22 Quod etiam fuit tentum in * una Virdunen. Canonicatus 28. Apr. 1595. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum. Subrogationem gratiosam contra possessorem provisum à Cardinali Legato, non habere executionem paratam, nisi beneficium sit litigiosum, vel aliàs effectum, juxta tex. *in c. 2. ut lite pend.* ita ut Legatus in illius collatione se intromittere non poterit, *ex d. dec.* Burgen. &c.

23 Et est dec. * in causa Barchinon. Canonicatus 6. Mar. 1598. coram di. Dom. Millino quæ sic ait. Fuit per dominos resolutum Dom. Onofrio esse dandum mandatum de immittendo, quia cùm sit gratiosè subrogatus ad possessionem sui authoris, & probet illius possessionem, & suum clericatum hoc ei sufficit, nec tenetur justificare narrativam suæ gratiæ, juxta *dec.* Putei 495. *libr.* 2. Paleoti 119. nec placuit dominis fundamentum quod sit necessaria justificatis, cùm beneficium non sit litigiosum, juxta distinctionem aliàs factam in causa Burgen. de Pancorvo, & postea confirmatam in pluribus aliis causis, quia sicut in beneficio litigioso non requiritur justificatio, ex eo quod non infertur præjudicium ordinario, nec alteri, cùm non possit fieri provisio stante lite, ita pariter dicendum est quando adest reservatio, vel affectio alia, cum stante reservatione, vel affectione nec ordinarius nec alius possint se intromittere, ut fuit resolutum coram me in causa Calagurritana dimidiarum portionum del Burgo 20. Dec. 1593. Præterea cùm non exhibeatur tit. Franc. nec probetur ejus possessio non requiritur justificatio, licet beneficium non sit litigiosum, quia possessio est vacans, & non fit præjudicium possessori, ut fuit resolutum in causa Parmen. beneficii de Tolent. 21. Apr. 1598. coram D. Peña, & in causa Parm. Prioratus 23. Junii 1597. coram D. Mantica, non obstat quod unio est nulla, quia licet unio sit nulla remanet affectio propter appositionem manus Papæ, sive nullitas proveniat ex defectu causæ, sive ex inhabilitate provisi, aut ex alio cap. non obstat quòd unio fuit facta de Canonicatu primo vacaturo, & non constat istum fuisse primum qui vacavit, quia Onofrius habet fundatam intentionem in ista vacatione, & si Franciscus prætendat quod successerit alia vacatio ipse debet probare, ut fuit resolutum coram me in causa Regien. præbendæ Theologalis 13. Nov. 1595. Hoc autem dicebant domini non probari, quia Vela ex cujus persona prætenditur alia vacatio ob promotionem ad Episcopatum non erat adhuc consecratus, & vacatio beneficiorum non inducitur ante consecrationem & adeptionem possessionis, quando promotus non fuit in mora petendi consecrationem, Innoc. in c. cùm cunctis *n. 4. Abbas in dict.* §. *cum vera, n. 6. de electione*, & ita fuit alias resolutum in causa Panormitana beneficiorum 6. Janu. 1549. coram Acorambono, & in causa Veglen. pensionis 19. Junii 1570. coram D. Seraphino, & in causa Toletana Scholastriæ 22. Junii 1591. coram D. Orano *dec. est in noviss. Farin.* 16. circa quam tamen decisionem vide aliam super eodem canonicatu supr. adductam 3. *p.* 1. *praeced. c.* 1. *n.* 176. Est etiam dec. Mirand. 1600. inf. adducta *n.* 33. & docet Gonz. *ex d. n.* 211. & fuit resolutum in una Cordub. præstimoniorum 7. Nov. 1601. coram D. Lita & in una Astoricen. Archidiaconatus 6. Nov. 1602. coram D. Lancelloto, & in Egitan. scholastriæ 14. Apr. 1603. coram eodem D. Ludovisio, & in Hispalen. beneficii de Gibraleon. 7. Maii 1604. coram eodem D. Ludovisio, ubi dandam esse immissionem vigore gratiosæ subrogationis, quia constat de reservatione ex reg. 3. reservatoria beneficiorum familiarium Cardinalium, quæ capit etiam beneficia quæsita ante familiaritatem, maximè juxta tenorem regulæ modernæ: constat etiam de clericatu & possessione defuncti, & sufficeret probare semel possedisse, cùm præsumeretur continuasse usque ad mortem, Rot. *dec.* 4. *de probat. in nov.* & fuit resolutum in causa Tirasonen. capellaniæ 13. Martii, & 6. Apr. 1606. coram Dn. Pamphilio, & in Ilerden. portionis 2. Junii 1606. coram D. Peña. Et in Corduben. beneficii 27. Octob. 1606. coram. Do. Marcomontio, & Assisien. beneficii 11. Maii 1607. coram Marcomontio, & in Ferrarien. prioratus 17. Martii 1608. coram D. Peña & in Placentina beneficii de Lataiz 1. Jul. 1609. coram D. Lancelloto, & in alia Placentina thesaurariæ 25. Maii 1609. coram Do. Ortembergo adducta 5. *parte ca.* 1. *n.* 3. *c.* 6.

At aliàs Rota tenet quod ad effectum * immissionis 24
in possessionem ex subrogatione gratiosa absque alia justificatione requiritur quod reservatio sit clara, & quæ inter partes converti non possit, aliàs secus ut antea senserat Rota in d. Burg. de Pancorvo. supr. adducta *n.* 11. & 12. & ita fuit resolutum in Neapolitana Rectoriæ 13. Feb. 1598. coram Domino Lancell. in qua * fuit dictum requiri quod reservatio sit clara 25
& notoria ad effectum immissionis ex subrogatione gratiosa, absque alia justificatione, ut sæpius fuit resolutum, & ut fuit resolutum in una Aquitana beneficiorum Jul. 1585. coram D. Gipsio ubi reservatio ratione juris patronatus redditur dubia non impedire manutentionem, quæ danda est possessori, & sufficere quod constet de corpore beneficii, etiam quod sit erratum in nomine, in instrumento possessionis nominando capellam, cùm sit rectoria Puteus *decisis.* 442. *lib.* 1. *cum aliis, &c.*

Et in una Oritana * Parochialis, seu Archipres- 26
byt. 29. Maii 1598. coram D. Orano fuit resolutum, quod gratiosè subrogato quod ad jus, & possessionem defuncti datur immissio, quotiescunque præter reservationem, seu affectionem, quæ est concludenter probanda, obitus defuncti in possessione, & Clericatus subrogati probatus est &c. ut latiùs in decisi. quæ est in novis. Farin. 584. & fuit confirmatum coram eodem 2. Dec. ejusdem anni, ut *in seq. dec.* 585. * Et in eadem 18. Jun. 1599. coram D. 27
meo Corduba. fuit dictum sæpè fuisse firmatum reservationem seu affectionem debere esse notoriam, & talem quæ inter partes controverti non possit, ut vigore subrogationis gratiosæ in beneficio non litigioso possit dari mandatum de immittendo contra provisum ab ordinario, cui nullum jus potest competere, quando verò non est ista clara & controvertitur, tunc cessat ista via executiva & requiritur justificatio subrogationis gratiosæ & totius gratiæ ex qua sumpta est, quia tunc adest, vel adesse potest præjudicium ordinarii, & possessoris, undè licet probetur reservatio, cum hæc probatio possit per contrariam probationem elidi. Ægidius *decisi.* 624. immissio concedi

non

non debet absque gratiæ justificatione, quia non constat notonè de non jure altarius quod cessat in beneficio liiigioso, stante enim reservatione clausula in corpore juris certum est, quod ordinarius lite pendente providere non potest, *c. 2. ut lite pendent. in 6. &c.* idem in dicta Astoricen. Archid. 6. Novembr. 1602. coram D. Lancell. refert Gonzalez *gl. 31. sub n. 20. & 22.*

Et aliàs in una Tiburtina jurispatronatus 5. Julii
28 1598. * coram Domino Peña & in Sabio. 5. beneficiorum 28. Maii 1599. coram D. Gipsio fuit resolutum quod immissio datur subrogato gratiosè, etiamsi opponatur de jure patronatus nisi incontinenti probetur, quando manifestè apparet de reservatione, vel de lite, &c. & in una S. Angeli beneficiorum Lombardorum 3. Junii 1603. coram Domino Ludovisio fuit resolutum non dari immissionem vigore subrogationis gratiosæ, quando reservatio non est notoria, & indubitata, ut in illo casu, in quo reservatio multum turbida redditur, quia adest magnus fumus jurispatronatus ex deductis, &c. Idem in Forolivien. jurispatronat. 21. April. 1606. & 15. Jun. 1609. coram Domino Manzanedo, & in causa Hispalen. Archid. 20. Febr. 1606. coram Domino justo firmarunt Domini, quòd ad effectum immissionis, &c. ut supr. Tamen quando non datur concursus provisionum, quia non exhibetur provisio adversarii, sufficit probare reservationem per testes de publica voce & fama, seu aliàs semiplene, ut in d. Burgen. de Pancorvo supr. adducta *num.* 12. & Egitanen. Scholastriæ 14. April. 1603. coram D. Ludovisio, & in Pampilon. de Sanguesa 28. Maii 1608. coram D. Ortembergo relata *n.* 30. & in Bonon. parochialis de Bargio 30. Octob. 1609. coram D. Peña, ubi, quòd Al. est immittendus in possessionem vigore subrogationis gratiosæ, quia constat de possessione defuncti & clericata, & quòd parochialis est reservata ratione vacationis in mense Januario per testes de publica voce & fama, quod sufficit non dato concursu provisionum, ut in dicta Egitanen. Scholastriæ, &c. Et idem de probatione obitus defuncti in possessione dicitur in dicta Placentina thesaurariæ adducta *5. part. c. 1. n.* 346. & etiam quando non exhibetur titulus adversarii, neque probatur possessio, non est justificanda narrativa gratiæ, etiam quod beneficium non fuerit litigiosum, cùm enim eo casu præsumatur possessio vacans, ea immissione nullum præjudicium infertur, dicitur in dicta Oritana 2. Dec. 1598. coram Orano *in noviss. Farin. dec.* 585. & quod ita tenuerunt Domini in una Parmen. prioratus coram illustrissimo Cardinali Mantica. Et in causa Hisp. Archid. 20. Febr. 1606. coram D. Justo firmarunt Domini, quòd ad effectum immissionis virtute subrogationis requiritur concludens probatio reservationis, ut fuit in Rota resolutum coram Gipsio in illa Burgen. de Pancorvo 24. Octob. 1588. & coram Card. Blancheto in Gien. præstimonii 15. Febr. 1593. &c.

29 Prædicta * ergò regula, quod subrogato gratiosè, etiam quo ad possessionem, datur mandatum de immittendo, etiam non justificata sua gratia, &c. fallit quando subrogatio datur in beneficio non litigioso vel non reservato, seu affecto clarè ut in dictis decisionibus. Et in dict. Mirande. Parochialis 1600. infra adduct. *n.* 33. Et in una Romana clericatus S. Petri 27. Nov. 1602. coram Dn. Pamphilio, & Hispal. beneficii de Xerez. 12. Maii 1603. coram D. Lita, & in Caputaq. beneficii. 12. Dec. 1608. coram D. Marcomontio infra adducta 11. *part. c.* 2. & latè in Toletana capellaniæ 12. Dec. 1606. coram D. Sacrato, ut *in sequenti dec.* 158. & procedit in beneficio taliter quod quamcumque aliam Canonicam provisionem exclu-
30 dat. * Nam si posset concurrentia alterius collationis validè considerari & sit alius in possessione, cessat immissio quamvis possessor titulum non ostendat, ut in dict. Corduben. præstimonii 21. Octob. 1596. coram Lita fuit dictum non obstare, quòd beneficium sit reservatum ratione vacationis in mense Julii, qui semper est Papæ, & sic videatur danda immissio absque alia justificatione. Quia respondetur, illud procedere, quando reservatio est talis, quæ excludat omne jus possessoris, secus quando reservatio non est talis, quæ excludat omne jus possessoris, prout in illo casu, in quo agitur contra seminarium, quod potest probare titulum de unione, quæ juxta formam Concilii Tridentini potest fieri etiam de reservatis, & ideò omnia narrata in ipsa principali gratia justificari debent, sufficereque, quòd seminarium possideat naturaliter, & alleget unionem, licet de ea non constet, & quod sit citatum, ut passim notant Doctores in *l. fin. Cod. de edict. D. Adrian.* & fuit aliàs consideratum in Urbevetana castrorum 11. Dec. 1567. coram D. Seraphino, &c. & fuit confirmatum in d. Forolivien. jurispatr. 21. Apr. 1606. & 15. Jun. 1609. coram D. Manzanedo & in d. Pampilon. de Sanguesa 28. Maii 1608. coram D. Ortembergo fuit resolutum, Petro nisi gratia sua justificata, non esse dandum mandatum de immittendo, non respectu Michaelis collitigantis ad cujus locum fuit subrogatus, quia subrogatus in jus non possidentis tenetur justificare suam gratiam, ac si ageret ad canonizationem, immo nec sufficit quòd defunctus fuerit in possessione: sed expressa mentio possessionis, & subrogatio ad eam requiritur. Vital. in clausula 1. *num. 64. & seq. in lite pend.* Lancellot. *de atten. c. 4. n.* 364. fuit dictum in Carthag. portionis 21. Octob. 1588. coram D. Gipsio, similiter respectu Petri Monreal, ad cujus possessionem obtinuit subrogari, non competit immissio, nisi verificata narrativa, quia illa possessio nunquàm fuit litigiosa, nec adest talis reservatio, vel affectio, propter quam nec adversarius, nec alius potuerit se intromittere, cùm possit dari casus, quod beneficium sub generalibus reservationibus non caderet, & sic collatio ad S. P. non pertineret, idque locum habet, sive adsit provisus sive non, ut fuit decisum in Burg. de Pancorvo 28. Nov. 1588. coram Gipsio, cum hac tamen distinctione, quòd ubi adest concursus provisionis, ut quia exhibetur provisio ordinarii, tunc plena probatio requiritur, ut in omnibus reservatis. Si verò non datur concursus provisionum, sufficit justificatio per publicam vocem & famam, &c. In eadem tamen Pampilonen. coram eodem 4. Julii ejusdem anni 1607. fuit resolutum, dandum esse mandatum de immittendo, quia versamur subrogatione gratiosa, quæ etsi non sit quoad possessionem beneficii litigiosi, vel notorii reservati, tamen justificata gratia, provisus est in possessionem immittendus, ut fuit resolutum in dicta Burgen. de Pancorvo 28. Novemb. 1588. &c.

Fallit secundò, quando subrogatio * fuit data 31
incidenter, & accessoriè ad gratiam principalem inter clausulas generales cum clausula illa, expediendi etiam ad partes, non verè particulariter seorsum per particularem supplicationem. Nam cum sit accessoria, ad gratiam principalem, & ejus naturam sequatur, debet principalis gratia justificari, cum si aliàs esset nulla, esset quoque subrogatio, ut in dict. Cordub. fuit itidem resolutum. Et in una Gerund. beneficii 19. Janu. 1600. coram D. Peña, in qua fuit dictum, quod licet in subrogatione gratiosa quoad possessionem de beneficio litigioso non sit necessaria justificatio nisi Clericatus & obitus auctoris, ut in Burg. de Pancorvo, id tamen verum est in gratia subrogationis principaliter impetrata, secus autem in ea quæ sumitur ex clausulis generalibus, ista enim quod ad justificationem non gaudet aliquo privilegio, sed tanquam accessoria sortitur naturam gratiæ principalis, & ideò omnia in ea narrata sunt justificanda,

quod sæpè in Rota decisum fuit, & signanter in causa Bonon. Canonica, 19. Mar. 1590. coram D. Pamphil. & Gein. præstimonii 15. Feb. coram D. Mantica.

Sed contra istam fallentiam rectiùa tenuit Rota in una Miranden. parochialis 17. Martii 1600. & 2. Apr. 1601. coram eodem D. Peña, ut in decisionibus sequentibus.

Decimo sexto Martii 1600.

32 PEndente lite inter Emanuelem de Arces Rectorem * & possessorem Ecclesiæ parochialis Sanct. Leocadiæ, oppidi de Cervo Mirand. Diœcesis, & Anton. de Robredo, Emanuel obiit mense Septembr. anno 1599. & per ejus obitum Franciscus Sanchez nonis Mart, 1600. fuit à sede Apostolica de ead. parochiali provisus cum gratiosa subrogatio. in omni jud. & ad omne jus, atque etiam quod possessionem Emanuelis, & quia Franciscus vigore gratiosæ subrogagat. petebat immitti in possessionem, justificatis solum duobus suo scilicet Clericatu, & possessione Emanuelis in beneficio tempore obitus, hæc enim probatio ad prædictum effectum juxta rotales decisiones habetur sufficiens, Mohed. *dec.* 1 *.de probat.* contra verò prætendebat Anton. jus, dicena id habere locum, quandò subrogatio impetratur, & habet per se existentiam, secus autem esse in subrogatione à prima gratia dependente, quæ desumitur vel ex corpore gratiæ principalis, vel ex clausulis generalibus, tunc enim omnia narrata in tali gratiosa subrogatione esseot justificanda, ideò dato super hoc dubio an Franciscus esset immittendus, Rota utraque parte informante immittendum censuit, in hac enim materia præsupponebatur primò gratiosam subrogationem propriè habere locum in beneficiis litigiosis, Bonifacius *in Clem.* 1. *n.* 41. *versic. & ideò ut puto, ut lite pendente* Mohed. *dec.* 180. *in princ.* Rota in causa Burgen. de Pancorvo die 28. Novem. 1588. coram bonæ mem. Gipsio, eandem verò gratiosam subrogationem multò magis sibi locum vindicare in beneficiis, dispositioni Apostoli : seu Romani Pontificis reservatis, consequenter autem distinguebantur tres casus: primus est, quando Papa subrogat gratiosè ad beneficium litigiosum, sive reservatum, & tunc talis gratia non indiget alia justificatione quam Clericatus impetrantis, & possessionia decedentis, Mohed. *dec.* 292. *in princ. & dec.* 327. *n.* 1. Puteus 214. *n.* 1. *lib.* 1. Paleotus *circa medium* & *dec.* 119. *in princip.* Rota in prædicta causa Burg. de Pancorvo coram Gipsio: & ratio est quia conferendo beneficium litigiosum vel reservatum, nulla fit injuria, cum nemo præter Papam de illo possit disponere, & illa gratia vim provisionis obtineat, si ille qui obiit fovebat bonum jus, ut declarat Bonif. *præcitato loco, num.* 41. & fuit dictum in prædicta causa Burg. de Pancorvo, & hæc procedunt sine difficultate, quando graria subrogationis gratiosæ fuit principaliter, & per se petita & obtenta, & literæ desuper expeditæ. Et hoc videntur loqui decisiones allegatæ.

Alter casus est, quando Papa facit gratiam de beneficio litigioso, sive reservato, etiam cum gratiosa subrogatione quoad jus & possessionem defuncti, & impetrans ad partem expedivit bullas super gratiosa subrogatione, desumpta, vel ex corpore, vel ex clausulis generalibus ejusdem supplicationis, & hoc casu licet non modo gratia subrogationis quoad duo prædicta, videlicet Clericat. & possessionem, sed etiam omnia narrata in gratia principali justificanda viderentur, nihilominus tamen Rota censuit sufficere justificationem Clericatus, & Possessionis: Ratio fuit quia agebatur de beneficio litigioso, sive reservato, de quo cum nemo præter Papam providere possit nulli fit injuria per talem provisionem, & consequenter satis erat justificare prædicta duo prout requirit natura gratiosæ subrogationis. Tertius casus est, quando beneficium non est litigiosum, vel reservatum, seu alias affectum, & tunc si quis ad illud gratiosè subrogetur omnia narrata in gratia subrogationis tenetur justificare, nam tunc subrogatio data in beneficio non litigioso habet vim collationis, & opus est causam justificare prout necesse est justificare aliam provisionem, & collatiooem pro obtinenda canonicatoria. Tum quia hujusmodi justificatio veniet in consequentiam ipsius provisionis, ut fuit consideratum in illa Burg. de Pancorvo, tum quia per provisionem beneficii non litigiosi, vel non reservati, vel non affecti, injuria inferri potest provisis ab ordinariis, seu aliis legitimis collatoribus. Ex his concluserunt Domini Franciscum fuisse immittendum quamvis solum justificasset suum clericatum, & possessionem Emanuelis in beneficio tempore obitus, quia beneficium erat litigiosum, juxta deducta in primo & secundo casu, & consequenter mutare decis. coram me factam in Firmana seu Gerund. beneficii die 19. Jan. 1601.

In eadem coram eodem secundo Aprilis 1601.

QUia Anton. ad Robredo dicebat se habere difficultates * consideratione dignas, contra decisio- 33
nem in hac causa factam die 17. Maii 1600. ideò iterum consulti Domini in decisis persistendum censuerunt, propter rationes de quibus in decisione, in quibus potissima fuit, quia cum ageretur de beneficio litigioso, & illud conferendo nulli collatori fiat injuria, cum nemo præter Papam de illo possit disponere, sufficit gratiosè subrogato jurificare possessionem decedentis, & Clericatum impetrantis, Mohe. *dec.* 292. *cum alius allegatis* in alia decisione de qua nunc agebatur, sive subrogatus gratiosè deduceret, gratiam ex supplicatione particulariter obtenta super subrogatione, sive ex clausulis in supplicatione contentis.

Et licet prædicta decisio loquatur in secundo casu, quando * impetrans ad partem expedivit bullas super 34
gratiosa subrogatione, desumpta ex clausulis supplicationis gratiæ principalis, tamen idem est & eadem ratio, quando literæ super gratiosa subrogatione simul expedirentur cum gratia principali, &c. & fuit confirmatum in dicta Astoricen. Archidiaconatus 6. Nov. 1602. coram D. Lancelloto, & in dict. Egitanen. scholastriæ 14. Apr. 1603. coram D. Ludovisio nempè id procedere, etiam quando subrogatio fuit desumpta ex clausulis generalibus supplicationis, & licet super provisione semel fuerint expeditæ literæ, in quibus non fuit expedita gratiosa subrogatio, posse postea eam expediri, cùm facultas eam expediendi non sit consumpta &c. & in Tirason. capellaniæ infra relata *n.* 35.

Fallit tertiò, quando est * par titulus ab alio pro- 35
ductus ut supradictum est *num.* 4. Puteus *dec.* 302. & 316. *n.* 1. *lib.* 1. & *dec.* 135. *lib.* 2. Captutaq. 329. *p.* 1. dicentes quod tunc ordinariè non executivè proceditur ex recepta doctrina Bartoli *in l. fin. Co. de edicto D. Adriani*, *n.* 21. sequitur Gonzal. §. 7. *Proœmiorum* 243. nisi volens impedire immissionem veniret cum gratia obtenta ex diversa vacatione, quia tunc minimè impediretur immissio ut plenè inquit resolutum in una Vercel. beneficii 16. Nov. 1602. coram D. Lita & in Toletana Parochialis de Juvenes 13. Janu. 1604. coram Domino Sacrato & facit *dict. decision.* Caputaquen. Sed contrarium, nempè quod impediatur immissio, etiamsi volens impedire veniat ex diversa vacatione, dummodò sint provisi à Papa, videtur tenuisse Ro. in causa Oveten. canonicatus 30. Martii 1607. coram D. Marcomontio, ubi fuit resolu-

resolutum, quod deneganda est immissio Francisco, &c. R. subrog.

Istæ decisiones quæ apparent contrariæ, sic videntur conciliandæ, ut dicentes, quòd veniens ex diversa vacatione non possit impedire immissionem, procedant, quando neuter possidet, tunc enim habens provisionem per obitum & subrogationem gratiosam quoad possessionem defuncti, probato clericatu & obitu defuncti in possessione, debet immitti in possessionem vigore subrogationis gratiosæ, non obstante provisione & subrogatione alterius ex alia vacante, stante enim possessione antecessoris tempore obitus, veniens ex vacatione non potest dici habere parem titulum cum proviso per obitum, & cum non concurrat provisus ab ordinario, seu possessor, non videtur tunc necessaria justificatio gratiæ, sed solùm clericatus, & obitus in possessione, ad decisionem Burgen. de Pancorvo supra adductam *numero duodecimo*, decisio verò in dict. Oveten. canonicatus procedit & loquitur in veniente ex diversa vacatione, qui erat possessor ex sua provisione Apostolica, & sic erat legitimus contradictor, ad impediendam immissionem, tanquàm habens parem titulum juxta notata per Doctores in dicta *l. final. Codi. de edict. D. Adrian. toll.* Nec obstat decisio Caputaque. 309. *parte prima*, quia loquitur in intruso lite pendente, contra quem, etiamsi sit provisus Apostolicua, executivè procedi potuit, fuit resolutum in causa Abulen. parochialis S. Thomæ 17. Februar. 1595. coram D. Mantica, & Crescen. *decis. 16. & 19. de re judic.* & Mohedan. 1. *eodem titul.* & Lancellot. 1. *parte*, *capite tertio num. 71. & aliis.* Quod confirmatur, nam licet aliàs non sint pares tituli, nisi quando concurrunt duæ subrogationea gratiosæ in possessionem, ut in Oveten. Archidiaconatus supra relata *numero octavo*, & in Urgellen. Archidiaconatus relata *numero* 16. tamen quando unus est in possessione ex provisione Apostolica, licet non haberet gratiosam subrogatiooem, est legitimus contradictor ad impediendam immissionem alterius eam habentis, ut in una Celsonen. canonicatus 1. Junii 1607. coram Domino Coccino, ubi allegatur *d. dec.* Oveten. canonicatus, & fuit resolutum, quòd Cosmo non est datida immissio vigore subrogationis gratiosæ, quia cùm Antonius vigore alterius gratiæ sit in possessione, est legitimus contradictor, & ideò agendum est via ordinaria. Doct. in *l. fin. Cod. de edicto D. Adrian.* Mohedan. *decisione* 13. ut lite pendente, & fuit resolutum in dict. Oveten. canonicatus. Non obstat quod Cosmua babet subrogationem gratiosam, Antonius verò gratiam in forma dignum, quia hæc essent consideranda, si uterque hodiè peteret immissionem, ut per Bart. *numero* 21. *Decisio.* 42. *in dicta leg. fin.* Sed Antonius, cùm habeat gratiam Apostolicam, & sic sit in possessione, se opposuit, & ideò est legitimus contradictor, quia jam executor functus fuerat officio suo exequendo illam gratiam, quæ fuerat conditionalis, sed puta, licet requireret executionem, secundum opinionem, quam Rota servat, ut fuit resolutum in Burgen. canonicatus coram Dom. Pamphilio, & in Sabinen. beneficii 29. Martii 1610. coram Domino Peña fuit resolutum, quòd Ludovico resignatario non competit immissio vigore suæ gratiosæ subrogationis. Cum enim Dominus Marchesanus vigore alterius gratiæ per obitum resignantis à Papa obtentæ sit in possessione, est legitimus contradictor, & agendum est via ordinaria, ut in dict. Celsonen. canonicatus quamvis Domin. Peña ponens vellet videre, an Ludovico subrogetur, quòd non est par titulus, ex quo titulus Marchesani est per obitum, titulus verò Ludovici per resignationem, & vigore gratiosæ subrogationis. Pro quo facit decisione Urgellen. Archidiaconatus 15. Jun. 1592. coram eo, &c. Et quamvis alias in una Tirasonens. capellaniæ 13. Martii & 7. April. 1606. coram Dom. Pamphilio sit resolutum, dandam immissionem Michaeli, &c. R. subrog. Sed id ex eo est, quod ibi non constabat de possessione: & quia gratia erat conditionalis, & non purificata, ut in decisio. dicitur.

Fallit quartò, in subrogato etiam gratiosè in jus sui Authoris * non possidentis, qui tenetur ad justifi- 36
cationem suæ gratiæ ac si ad Canonicationem ageret, & procedendum est ordinariè, non executivè, ut fuit resolutum in causa Carthag. Portionis 21. Octobr. 1588. coram D. Gipsio, in qua Domini dixerunt, Quod licet subrogatus gratiosè non teneatur docere, nisi de Clericatu, & obitu in possessione illius in cujur locum subrogatus est. Puteus *dec.* 495. *lib.* 2. & possit propria authoritate ingredi possessionem, Mohed. *dec.* 327. Puteus 214. *lib.* 1. tamen id sibi non vendicat locum in subrogato in jus sui authoris non possiden. quo casu ad justificationem suæ gratiæ tenetur, ac si ad Canonicationem ageret, ideò procederetur ordinariè non executivè, Innoc. & alii *in cap. 1. lite pendente*, Achil. *dec. 2. de probat.* Mohed. *dec.* 206. & 304. & ratio differentiæ est; primò n. casu quando defunctus possidebat nulli fit præjudicium. Nam actoris non interest cum uno vel altero possessore expedire, secundo verò quando defunctus non cum possidebat modicum ipsi fieret præjudicium, si subrogatus possessionem adipisceretur, maximum enim commodum est possidere, & sequeretur absurdum, quod plus quam defunctus haberet subrogato concederetur, ut per Rotam *dec. 10. ut lite pendente in novis*, Cassad. *dec. 1. eod. tit.* & in illa Pamphilon. de Sanguesa 28. Maii 1608. coram D. Ortember. supr. relata *n.* 20. & in Placentina canonicatus 22. Apr. 1602. coram D. Pamphilio fuit resolutum, non esse locum immissioni, quia non constat de possessione Joann. Lopez senioris, ad quam Petrus fuit gratiosè subrogatus: illa enim erat turbida, & juxta observantiam Rotæ fuit sequestrata: & sicut ipsi Joan. lite pendente possessio non daretur, ita nec etiam debet dari Petro subrogato, ne plus consequatur quam baberet ille in cujus locum est subrogatus, & propter interesse & præjudicium adversarii: quo fit, ut narrativa justificatione, sit in totum justificanda, &c. Subrogatus tamen gratiosè ad prosecutionem brevis non tenetur justificare suam subrogationem, sed sicut is in cujus locum subrogatur, debet immitti absque alia justificatione, ita etiam subrogatus, ut fuit resolutum in una Salamantina beneficii 29. Junii 1598. coram D. Lira, & in Toletana beneficii 4. Nov. 1605. coram D. Justo relata *c. præceden. num.* 80. in qua tamen malè respondet d. decisio. Carthaginen. portionis, dicendo, quòd ratio hujus est, quia non debet fieri in curia alteri possidenti mediante subrogatione: quæ ratio præsupponit veram possessionem alterius. Quod certè non est ita, nam ut patet ex ipsa decisione non assignatur in ea talis ratio, nec præsupponitur possessio alterius, sed quòd non modicum actori fieret præjudicium, si subrogatus adipisceretur talem possessionem, quam defunctus non habebat: undè ea decisio procedit & loquitur etiamsi alter non haberet possessionem. Subrogatus autem ad prosecutionem brevis non tenetur ad aliam justificationem quam ipsius brevis, juxta subjectam materiam Judici executionis brevis quæ ampliùs non expostulat.

Similiter etiam subrogatus gratiosè quoad actionem & prosecutionem spolii in personam antecef- 37
soris commissi non arctatur ad justificandam gratiam, quamvis is in cujus locum subrogatur, non decesserit in possessione, sed satis erit probare dictum spolium cum titulo colorato, sui authoris, ac clericatum utriusque, ut in una Bracharen. parochialis 17. Maii. 1589. coram D. Comitulo posita per

Farinac. *decision.* 67. & quamvis ista decisio loquutur in beneficio alias non litigioso, ut non teneatur justificare suam gratiam & subrogationem, sed solùm spolium juxta subjectam materiam, & naturam judicit, ut in Camerin. canonicatus 4. Dec. 1573. coram Clemente VIII. relata in d. Toletana beneficii, cum subrogato tamen ad hujusmodi actionem spolii non est procedendum executivè, sed ordinariè, sicut procederetur cum authore spoliato: non enim conceditur plus subrogato, quam antecessori competeret.

38 Subrogatio * autem collitigantis ad hoc ut annulletur omnis alia gratia facta, tertiò petenda est intra mensem: petita verò post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam, ut fuit resolutum in una collen. subrogationis 11. Decem. 1595. coram Illustrissimo Seraphino ex regula Cancellariæ de subrogat. Collitigantibus, de qua videndus est glossator. Soto & Sarn. & Reb. super ea *in praxi & in regulis*, & Mandosius *regula* 29.

39 Et circa * hanc materiam subrogationis & quandiù dicatur durare lis ultra Mohed. *dec.* 8. *de appel.* Flam. Paris. *d. lib.* 2. *q.* 3. videndæ sunt sequentes decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ & Legion. præstimoniorum coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

Salamantina Capellania de voto 20. Novembris 1590.

40 Fuit resolutum * gratiam subrogationis Didaci del Castillo esse justificatam, nam quantum ad qualitatem ipsius Didaci quod sit presbyter Salamantinus magister in Theologia, & natus de legitimo matrimonio, benè probantur ex testibus, qui super sexto articulo dicunt vidisse illum pluries celebrare missam, & etiam vidisse privilegium sui Doctoratus, & deponunt de publica voce & fama, & communi reputatione quæ sufficit pro justificatione narratorum, Rota *decisio.* 14. *de probatio. in antiquis* Ægid. *decisio* 114. Mohed. *dec.* 128. *in fin.* Caputaqu. *dec.* 217. *part.* 1. in impressis, valor Capellaniæ quod non excedat 200. ducatos, probatur ex eisdem testib. qui super primo articulo optimè deponunt etiam ex publica voce, & fama, quæ probari valorem narratorum pluries fuit resolutum, ut per Ægid. *dec.* 675. Mohed. 148. Puteum 26. *lib.* 1. Caputaq. *d. dec.* 277. *n.* 8. quod super fructibus Capellaniæ adsit pensio 50. ducatorum reservata ad favorem Alphonsi, de Ulanos, patet ex lectura provisionis Alphonsi, quia legitur reservatio hujus pensionis, & probant etiam testes super 3. artic. qui benè deponunt, etiam quod nihil dicant de actuali perceptione illius quia non est narrata, cum in gratia Didaci non dicatur percipienti, ut legunt informantes pro Munniz, sed annuatim percipienda: pensionum obtentarum per Didacum valor probatur ex eisdem testibus de publica voce & fama, qua sufficit maximè ad effectum verificationis obtentorum in quibus Rota contentatur quasi probatione Ægidius *decisio.* 674. etiam minori quam semiplena, ut de unico teste de fama cum adminiculo tradit, Ægidius *decisio* 683. *cum vulg.* obitus Francisci de Malaga de mense Maii 1587. probetur eisdem testibus qui super tertii articulo deponunt de præfato obitu, & in d. mense in oppido de Igualada de publica voce, & facta Bart. *Jul.* 250. *si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur*, Felinus *in capit. qui frequenter*, §. *fin. in fin. ut lite non contestata* Mohed. *decisio.* 77. Puteus *decisio.* 266. *libro tertio*, Guidobonus *decisio.* 145. Thom. de Thanis *dec.* 75. in una Majoricen. provisio Alphonsi de Osorio per obitum Francisci cum subrogatione in jus illius, etiam quod effectum executorialium justificatur, ex desumpto supplicationis extracto ex registro Apostolico, quod pro justificatione gratiæ sufficit, Puteus *dec.* 231. *lib* 3. Peregrinus *dec.* 201. *libr.* 2. maximè cum satis sit provisionem justificare etiam de facto Ægi. *dec.* 154. 116. *in fin.* Cresc. 154. *in fine* Caput. *dec.* 407. *part.* 1. in impressis, Familiaritatem narratam in literis Didaci probant testes super quarto articulo qui dicunt scivisse Alphonsum fuisse familiarem fœlicis recordationis Sixti V. & vidisse illum incedere in habitu unius ex intimis cubiculariis, & alia exercere quæ ad tale officium spectabant, uti alii familiares, & publica voce, & fama quæ ad justificandam familiaritatem narratam sufficit, ad notata, per Bisignetum decisione sexta, circa medium de probationibus, Ægid. *decisione centesima decima tertia, & centesima decima quarta*, quicquid dicendum esset, si de ea ageretur ad effectum reservationis, Caputaq. *decisio* 10. *parte secunda*, in impressis, quod Alphonsus obtinuerit literas in forma brevi pro capienda possessione nomine cameræ, illasque intimaverit, & deindè præsentaverit coram auditore Cameræ, seu illius in civilibus locum tenente, institeritque pro illarum executione, & quod possessione non adepta extra Romanam Curiam obierit satis justificatur ex transportatione registri facti coram auditore Cameræ, in quo legitur dict. breve cum illius intimatione, & monitorium pro illius executione obtentum, & probant etiam testes, qui super quarto articulo deponunt de obitu Alphonsi ex publica voce, & fama: quod Franciscus habuerit jus super ista Capel. & vacaverit ex illius persona satis constat per tres sententias Rotales, ad ejus favorem latas, & executoriales desuper relaxatas. Ruinus *consil.* 79. *n.* 9. *libro* maximè cum pro earum justitia, & rectitudine præsumatur cum sint latæ in Rota, & post factæ plures decisiones adnotata per Bald. *cons.* 492. *n.* 2. *libr.* 3. Socinus *consil.* 158. *n.* 9. *libro* 2. Ægid. *decisio.* 89. & hoc sufficit, ut detur effectus executorialium subrogato, quia justificata narrativa suæ subrogation. juxta *dec.* Mohed. 205. satis probat jus sui authoris, docto de re judicata per tres sententias conformes cum executorialibus ad ejus favorem relaxatis, ut tradit Staphileus *de literis justitiæ* §. *dicendum est*, *numero* 50. *vers. ultimo quod istam materiam*, & ratio est, quia subrogatus tenetur ea tantum justificare ad quæ suus author tenebatur, Ægid. *dec.* 112. Et ideò sicut Francisco si viveret sufficeret ostendere tres sententias absque eo quod aliter doceret de illarum justitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo in cujus locum subrogatur, Rota *decis.* 10. *n.* 4. *ut lite pendente in novis*. Caputaqu. *dec.* 276. *par.* 3. in impressis. maximè cum subrogatio procedat ex facto Principis Ripa *in l. n.* 36. *ff. de acq. poss.* Paleotus *decisio.* 119. *in fin.* & facit censeri unum & idem jus, Cassad. *dec.* 1. *ut lite pendente*, alias enim daretur processus in infinitum si semper requirerentur novæ sententiæ, contra *dec.* Chisanen. 184. non obstat, quod adepta possessione per defunctum, cesset effectus executorialium in subrogato, Crescen. *dec.* 110. quia non constat de aliqua possess. Franc. nec quod ipso vivente executoriales habuerint in effectum suum, & licet Alfonsus in sua supplicatione, dixerat Franc. obtinere Capellaniam, illamque per ejus obitum vacare, non tamen ex hoc includitur possessio Franc. cum hæc verba verificentur propter jus in re, quod per tres sententias & executoriales acquisiverat ad notata per Ruinum. *consil.* 76. *num. tertio, libro quinto*, nec aliquid facit narrativa possessionis Francisci de qua in brevi obtento per Alphonsum, quia hæc narrativa nunquàm fuit verificata. & in omnem eventum confessio Alphonsi non nocet Didaco qui est subrogatus etiam in jus Franc. & in toto illius jure, & executorialibus ad ejus favorem relaxatis, Guidobonus *decis.* 52. & dubium non est in beneficialibus admitti

admitti multiplicationem ‹it ılnrum, & aliquem posse se pluribus titulis juvare, *cap. post electionem de concess. præbend.* Cassad. *decis.* 21. *numero quinto, super regul. & causa possess. in fin.* neque obstat, quod etiam Didacus in sua supplicatione fateatur Franciscum possessorem dicendo Capellaniam vacare per obitum Francisci, tunc illius possessoris quia attendenda est narrativa literarum, in quibus nulla fit mentio possessionis Francisci super clausulam in supplicatione appositam, quod major, & verior expressio fieri possit in literis desuper expediendis, quod Munniz se intrusent in Capellania nullo titulo, nulloque juris adminiculo sibi suffragante probatur, quia ingressus fuit possessionem vigore provisionis ordinarii factæ per obitum Francisci quæ propter pendentiam litis ipsum non juvat *capite primo & secundo, ut lite pendente in sexto*, in quibus juribus adest decretum irritans, quod inficit titulum & possessionem, Cassador. *decisione nona, numero tertio, de causa possess.* & habent locum etiam in beneficio juris patronatus & per eundem, Cassador. *decisione tertia, numero quinto: ut lite pendente.* Neque obstat, quod lis erat finita per sententiam & rem judicatam, quia nondùm fuerat capta possessio, Achilles *decisio.* 180. aliàs 1. *de lite*, & quousque executoriales fuerunt executioni demandatæ, illorum vigore apprehensa possessio semper dicitur lis durare. Sarne. *in regula de annali quæstione quadragesima quarta*, Put. *decisione* 311. *libro secundo*, Mohed. *decisio* 204. *versic. fuit dictum cum aliis* per Modernum *de attentatis, cap.* 4 *in præfatione, num.* 230 *cum seq.* quantum ad verificationem juris patronatus in casu de quo agitur non est necessaria, quia non est dispositivè narratum, sed tantùm conditionaliter in clausulis derogatoriis, & ei quatenus existat derogatum, ultra quod satis potest dici justificatum ex sententiis latis pro Francis. quæ prosunt etiam subrogato: quæ dicuntur de invaliditate examinis testium, tolluntur ex eo quoad dicendum contra articulum & ad videndum jurare testes fuit citatus Dominicus de Leon Procurator ipsius Munniz, qui tanquàm talis produxit suum mandatum in judicio coram Auditore cameræ, ut Notarius attestatur, Gozadin. *consil.* 96. *n.* 15. Aymon *de antiquitate temporis, part.* 2. *n* 60. vigore clausulæ potestatis substituendi quam asseruit adesset in mandato procuræ in actis producto substituit D. Hippolytum Merendam, qui semper comparuit Mohed. *dec.* 17. & etiam produxit diversa jura ad causam facientia, Rom. *cons.* 446. *n.* 11. Felin. post alios *in cap. coram de offic. delegati.* Aym. *cons.* 60. *n.* 5. Puteus *dec.* 358. *lib.* 1.

In eadem secundo Aprilis 1593.

DOmini steterunt in decisis, non obstante instrumento cessionis luis producto, quia notissimum est litem non finiri per cessionem nisi secuta possessione, Achill. *dec.* 180. aliàs 1. *de lite* Modernus *de attentatis lite pendente in præfatione. n.* 253. sicut nec sententiam & rem judicatam donec sint executioni demandatæ, & possessio apprehensa, Sarn. *reg. de annali, quæstio.* 44. Puteus *dec.* 310. *libro secundo* Mohedan. *decis.* 180. *& decisio.* 206. Modernus *attentatis supr. num.* 230. quia licet per cessionem amittatur possessio civilis & naturalis, non tamen detentatio Mohedan. *decisione* 238. *cum aliis*, ratione cujus durant executoriales, nec obstat, quod simul cum cessione est mortuus colligans, & sic cessat ratio, ne detur novus collitigans, Millis *in reper. verb. lis finitur* quia procedit, quando fuit facta dimissio, ut declarat Millis *verb. lis finitur in fi.* vel quando est facta cessio in favorem possessoris ut in illa Conch. Achipresbyteratus coram illustrissimo Card. Plato, secus quando non est facta in favorem possessoris Caputaq. *dec.* 172. *part.* 2. præsertim stante subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo in cujus personam subrogatur, ut in altera decisione Modernus *de attentatis supra num.* 161. *&* 268. non obstant alia deducta, quia in dec. fuerunt sublata, cum qua Domini fuerunt.

In eadem coram eodem Domino Pamphilio, 5. Julii 1593.

DOmini * steterunt in resolutis, quod gratia sub- 41
rogationis Didaci de Castillo, etiam quo ad executoriales veniat exequenda, cùm sit in omnibus justificata etiam, quoad narratam intrusionem Munniz, & non constet vivente Malaga illas fuisse executioni demandatas, juxta vulgarem *decisione* Crescentii 110 & Mohedani 206. *cum aliis allegatis*, nam quod Munniz sit intrusus satis liquet, ex eo quod ipse fuit præsentatus è patronis & institutus ab ordinario, qui non poterant se intromittere in hac Capellania, tum quia est juris patronatus Ecclesiastici, & ut in prima decisione hujus causæ resolutum fuit vacavit in mense Maii, & sic reservata, ad notata per Fel. *in tr. quando literæ Apostolicæ.* 3. *limit.* Covar. *qu.* 36. *sub num.* 1. *& seq.* Maximè cum Papa prævenerit in subrogando antequam Munniz esset à patronis præsentatus, & ab ordinario institutus *cap. dudum, de præb. in* 9. Vital. post alias *in Clem.* 1. *sub numero trigesimo octavo ut lite pendente.* Tum etiam ratione luis *c.* 1. *&* 2. *lite pendente in* 6. quæ jura habent decretum irritans, & vendicant sibi locum etiam in beneficio juris patronatus, ut per Cassad. *decisi.* 3. *n.* 5. *eodem. ti. cum vulg.* quod autem adesset lis sæpiùs in hac causa resolutum fuit non stantibus tribus sententiis in rem judicatam transactis una cum executorialibus ad favorem Malagæ relaxantis, quæ litem non extinguunt quousque sint executioni demandatæ, & illarum vigore capta possessio, juxta doctrinam Joan. Fabri *in l.* 2. *C. de litigios.* Sarnen. *de annali quæst.* 44. Puteum *decisio.* 310. *lib.* 2. Mohed. *decisio.* 310. *in fin.* cum aliis per Modernum *de attentatis lite pendente in præfatione* 230. quod procedit etiam stante concessione, quæ nec ipsa extinguit litem nisi secuta possessione, Achilles *dec.* 180. aliàs 1. *de lite* Caputaq. *decisio.* 172. *parte* 2. etiam ad effectum ut interim provisus dicatur intrusus ut pluries resolutum fuisse refert Modernus *ubi supr. n.* 230. Neque obstare, quod simul cum cessione concurrat obitus alterius collitigantis, quo casu cessante ratione ne superstiti detur novus collitigans, ordinarius non impeditur in conferendo, ut tradit gloss. *in d. Clem.* 1. *verbo morte*, per illum text. & ibi Card. *n.* 21. Imola 13. & Vital. *n.* 35. Millis *verb. lis finitur. cum aliis allegatis*, quin ut aliàs fuit dictum hoc procedit, vel secuta dimissione detentionis per cedentem, & adepta possessione per defunctum, ut declarat Millis *d. verbalis finitur fin* vel quando cessio sive expressa, sive tacita de qua per Cassad. *dict. dec.* 4. *n.* 5. *ut lite pendente* est facta in favorem possessoris, ut loquuntur Doctores in contrarium allegati, & decisio facta in causa Conchen. Archipresbyteratus coram illustrissimo Domino Plato, secus tamen quando est facta ad favorem non possessoris, quia tunc propter reliquias litis quæ supersunt nunquàm dicitur extincta lis nisi adepta possessione per cessionarium, Achill. *dec.* 1. *de lite*, Caputaq. *dict. decisi.* 172. *p.* 2. *c. cum aliis supra citatis*, & præsertim stante subrogatione gratiosa in jus Malagæ, etiam quoad executoriales obtenta ante præsentationem & institutionem Munniz, quæ facit ut subrogatus reputetur eadem persona cum Malaga in cujus locum subrogatur. Rota *dec.* 10. *num.* 4. *ut lite pendente in novis.* Caputaque. *dec.* 277. *part.* 3. & in ipso duret eadem lis, quæ erat cum defuncto, quamdiù non constet executoriales fuisse

fuisse plenariæ executioni demandatas, cum actuali possessione, Cassad. *decisi. 12. ut lite pendente*, Mohed. *d. dec.* 206. Caputaq. *d. decisi.* 167. *parte* 2. quod procedit etiam ad effectum, ut ei non detur novus collitigans, & patroni impediantur in præsentando, & ordinarius in instituendo, vel conferendo, ut tradit Modernus de *attentatis lite pendente in præfatione, n.* 161. & 168. & tenuit Rota in causa Legio. præstimoniorum de mense Novembris proximè præteriti, maximè ut ordinarius non possit conferre tertio non collitiganti, & quando, prout hîc, adest subrogans qui litem prosequatur Cassador. *decision.* 5. *numero quarto ut lite pendente.* Vital. *in d. Clementina* 1. *numero decimo octavo fin. eodem tit.* quicquid forsan dici possit ad effectum subrogationis colligantis, quando non adest alius qui litem prosequatur, & loquitur Joan. Andr. *in dict. capit.* 2. *n.* 1. & declarat Francus *ibi col.* 3. *versic. & prædicta procedunt*, & Modernus *de attentatis à num.* 102. Et tanto magis quod hic versamur in subrogatione quoad executoriales facta per Papam, 3. non collitigantis ante provisionem Munoiz quæ non dicitur propria subrogatio, nec tradit sub regula *de subrogandis*, sed est potiùs quædam provisio mere gratiosa cum facultate prosequendi rem judicatam & executoriales, quo casu non attenditur an adsit lis, sed sufficit voluntas Papæ, quod sciens quod tertius non erat in lite, voluit, & potuit eum gratiosè subrogare, etiam quoad prosecutionem executorialium, ut dicit Mohedan. *decisione centesima octuagesima. Paulo post medium, vers. quod verò subrogationem per Papam &c.* ideò cum tuo constet Malagam defunctum vigore præfatarum executorialium habuisse possessionem Capellaniæ, quod solum inspicitur ad effectum ut cesset earum virtus in subrogato, juxta *dec.* Crescentii Mohedani & aliorum supra citatorum, dandus est illarum effectus Didaco subrogato, prout absque dubio daretur Malaga si viveret, non obstante cessione rei conventi, per quam non dimittitur detentatio, Rota *dec.* 1. *de renunciatione in novis*, Sarnen. *de annali q.* 56. *cum sequ.* Mohed. *decisione ducentesima trigesima octava*. cujus ratione durat effectus executorialium, Crescen. *dicta decisione centesima decima* nec aliter probatur dimissa prout ad istum effectum probari debet, ut dicitur Cresc. quicquid dicendum sit ad effectum restitutionis in spolio, & ad alios effectus de quib. loquitur Mohedanus *dict. dec.* 238. cum aliis in contrarium allegatis, & in omnem eventum non constat fuisse acquisitam possessionem cessionario, quod in hac materia requiritur ut supra deductum est.

Legionen. præstimoniorum, 17. Novembris 1592. coram Pamphilio.

42 DUbitavit * super justificatione gratiæ subrogationis D. Ambrosii Gonzalez, in juribus quondam Joannis del Cano, & domini excepto valore præstimoniorum de quibus agitur, & aliorum, de quibus in eadem gratia idem Ambrosius fuit provisus ex testibus datis non videtur sufficienter probatus ut per informantes, dixerunt in reliquis, gratiam esse justificatam, quantum enim ad qualitatem Ambrosii quod sit Presbyter, Licentiatus in decretis probatur ex testibus, qui dicunt vidisse illum celebrare Missam & etiam vidisse privilegium Licentiaturæ, & deponunt de publica voce, & fama quæ pro justificatione habilitatum narratarum sufficit, Rota *decision. de probatio. in antiquis* Ægid. *decision.* 114. Mohedan. *decisio.* 128. *in fi.* Guidobonus, *decision.* 141. Caputaquen. *decision.* 227. *parte* 1. in impressis. Valor obtentorum quod non excedat ducatos 450. & pensio ducatos 16. super fructibus Capellaniæ S. Annæ de Mansilla sufficienter probatur ex eisdem testibus de publica voce, & fama, cum ad veritatem obtentorum Rota contentetur quasi probatione, Ægid. *dec.* 674. etiam minori quam semiplena, ut de uno teste de fama cum adminiculo, tradit idem Ægid. *decisi.* 683. *cum vulg.* quòd super uno ex præstimoniis obtentis reperiatur præservata pensio 150. ducatorum auri in favorem Serenissimi magni Ducis Etruriæ, & super alio altera pensio ducatorum undecim, similium probant iidem testes in summario *numero sexto* præstimonia de quibus agitur non requirere personalem residentiam, probatur ex eo quod sunt simplicia prout etiam de jure præsumitur, Ægid. *decision.* 676. Staphil. *tit. de qualitate & statu benefic. in princip.* quia ex generali consuetudine residentium non requirunt, ut post Card. & alios tradit Imola *in cap. fin. numero nono de clericis non resid.* Felin. *in cap. dilectus libro* 2 *num.* 1. *de rescr.* Alex. *consil.* 1. *num.* 2. *libro* 7 & fuit resolutum coram Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto in causa Concheo. Beneficii de Vall. sub die 30. Martii 1582. & alias sæpissimè obitus Joannis del Cano ad effectum justificationis gratiæ de quo agitur sufficienter probatur ex testib. deponentib. de publica voce & fama, ad notata per Bart. *l.* 2. §. *si dubitetur, ff. quemadmodum testamenta aperiantur*, Fel. *in capite quoniam frequenter*, §. *fin. ut lite non contestata* Mohed. *decision.* 277. Puteus *decision.* 266. *lib.* 3. Guidobonus *decision.* 145. Tom. de Thanis *dec.* 75. in una Majoric. lis inter Joannem del Cano dum viveret & nonnullos alios super istis præstimoniis justificatur ex pluribus commissionibus, citationibus, sententiis, & aliis actis, de quibus in registris illius causæ, quæ, tempore obitus Joannis adhuc pendebat, quia licet fuerint obtentæ sententiæ, & executoriales, non tamen fuerat subsecuta possessio. Achil. *decisi.* 180. aliàs 1. *de lite.* & per executoriales, non dicitur extincta lis quousque fuerint executioni demandatæ, & illarum vigore apprehensa possessio, Sarn. *de annali, quæsti.* 44. Puteus *decision.* 21. *libro* 2. Mohedan. *decision.* 205. *versi. fuit dictum cum aliis* per modernum *de attentatis, cap.* 4. *in præfat. num.* 230. *cum seq.* neque obstare, quod saltem morte utriusque collitigantis videatur extincta juxta *Clem.* 2. *ut lite pendente*, quia non constat de obitu Alvari, alterius collitigantis, & in omnem eventum non habet locum cum dicta subrogatio per Papam, in cujus persona dicitur durare lis, Cassador. *decisio.* 1. *ut lite pendente*, & latiùs per modernum *dict. tit. de attentatis cap.* 4. *in præfatione, num.* 191. & *num.* 268. Neque obstare taciturnitatem 30. annorum, quia adhuc non sunt lapsi 30. anni, & ubi jus tacentis non est calumniosum, lis non habetur spatio tanti temporis pro derelicta. Achil. *dec.* 185. prout calumniosum dici non poterat jus Joanni, qui obtinuerat tres sententias Rotales, una cum executorialibus, ad notata per Sarn. *reg. de subrog. collitigantibus quæst.* 1. *num.* 3. Maximè cum taciturnitas fuerit causata ex impedimentis præstitis per Alvarum, mediante recursu ad consilium Regium, per quod curavit auferri executoriales, quæ nunquam fuerunt relaxatæ, jus Joannis del Cano authoris Ambrosii probatur per tres sententias Rotales, ad ejus favorem latas cum executoriales relaxatis Ruinus *consil.* 79. *n.* 3. *libro* 5. quæ cum sint latæ in Rota præsumuntur rectè & ritè latæ, ad Bald. *consi.* 592. *n.* 2. *lib.* 3. Soc. *consil.* 158. *n.* 9. *lib.* 2. Ægid. *decisio* 89. & hoc sufficit, ut detur affectus executorialium subrogato, qui justificata narrativa suæ subrogationis juxta *dec.* Mohed. 205. satis dicitur justificare jus sui authoris docendo de trib. sententiis conformib. & executorialibus ad ejus favorem relaxatis, ut per Staphil. *de literis justitiæ*, §. *dicendum est, numero quinquagesimo vers. ultimo, quo ad istam materiam*, subrogatus enim ea tantum justificare tenetur, ad quæ teneba-

tenebatur suus author Ægid. *dec.* 112. & ideò sicut Joanni si viveret, sufficeret ostendere sententias, absque eo quod aliter doceret de illarum justitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur una & eadem persona cum eo in cujus locum subrogatur, Rota 10. *n.* 4. *ut lite pendente, in novis* Caputaqu. *dec.* 277. *partic.* 3. in impressis maximè eum subrogatio procedat ex facto Principis, Ripa *in l.* 1. *n.* 6. *ff. de acquirenda possessio.* Paleot. *decis.* 119. *in fin.* & faciat censeri unum: & idem jus Cassad. *dec.* 1 *n.* 2. *ut lite pendente*, aliàs enim si semper requirerentur novæ sententiæ daretur processus in infinitum, Chisan. *dec.* 148. & in his terminis tenuerunt domini in causa Salamantina Capellaniæ del Voto in præcedenti Rota non obstat quod sententiæ non præjudicent successoribus in beneficio, ex Ruino *in dict. consil.* 79. *num.* 6. *libr.* 5. quia imò afficiunt omnes intrusos lite pendente, etiam quod cum eis nunquàm fuerit litigatum. Crescen. *dec.* 142. sivè sunt mediati, sivè immediati successoris, Mohed. *dec.* 12. Paleotus *dec.* 188. Ant. Aug. *in Epitom. tit. de executorialibus n.* 1. & 4. non obstat quod executoriales antiquæ non sint exequendæ, quia Ant. Aug. *d. tit. d. executoria, n.* 13. loquitur quando exhibentur solæ executoriales absque processu, & sententiis, secus quando prout hîc constat de sententiis, & processu, & ita de anno 1567. in una Tudertina bonorum coram bonæ memoriæ D. de Rubeis fuit resolutum, ubi etiam fuit dictum non præscribi spatio triginta annorum quando fuit cœpta vel petita executio, per decisionem Achillis unicam de executione sententiæ prout fuit factum in casu proposito.

43 In ista causa Legionen. præstimoniorum * est alia decisio coram eodem vigesimo sexto Maii millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, infra adducta 8. *par. c.* 3. *n.* 17. & in eadem fuit resolutum possessorem triennalem, qui successit in beneficio litigioso, gaudere reg. de triennali si illi non fuit mota lis, nec habuit causam à collitigante, Sarn. *reg. de triennali.* Est & alia decisio in causa Miranden. parochialis 23. Octob. 1606. coram Dom. Lancelloto, in qua fuit resolutum quòd lis, &c. R. litis exc.

CAPUT V.

De executoribus executorialium.

SUMMARIA.

1 *De executoribus executorialium Rotæ, & quomodò sit procedendum ad earum executionem non est opus hic agere.*

2 *Possunt tamen videri relati.*

3 *De subrogato in locum illius qui habuit executoriales remissivè.*

DE Executoribus autem executorialium Rotæ,
& quomodò sit * procedendum ad earum exe- 1
cutionem non est opus hic agere quia non pertinet
particulariter ad materiam beneficialium, possunt ta-
men videri * Felinus *in c. probandum, n.* 6. & *in cap. de* 2
cætero, n. 15. *de re judicata,* Sarn. *de annali qu.* 44. Cass. *dec.* 6. *de causa possess.* Crescent. *dec.* 16. 18 19. 20. & 23. *de re judicata,* & 2. *ut lite pendente,* & *prima de sequestratione possess.* Mohed. 1. & 2. *de re judicata,* & 1. *de fide instrumentorum* Caputaqu. *dec.* 332. 333. & 334. *part.* 1. Puteus 44. & 62. *libr.* 3. & 223. *lib.* 1. & *decisi.* 51. *lib.* 2. *part.* 3. *divers. in impressis.* Aragon. *dec.* 41. & 44. Thanis *dec.* 31. & Cota *dec.* 174. & 178. *in manuscr.* addit Papaz. ad Rotam *dec.* 2. *de rescript. in novis, à n.* 45. Vestrius *in praxi. lib.* 8. *c. ult. à n.* 16. Mand. *regul.* 29. *cancell. qu.* 4. & *de commissio. commissione* 14. & 29. *ult. gl.* per alias quæstiones, Lancellot. *de attentatis, c.* 1. *n.* 35. & *c.* 3. 22. & *à n.* 71. & *c.* 4. *in præfatione n.* 167. & *à n.* 305. & *ca.* 12. 14. *ampliatione, à n.* 17. & *c.* 20. *ampliatione* 26. *n.* 2. & Joan. Gutier. *Canonicarum q. libr.* 1. *c.* 4. *n.* 28. & *dec.* Rotæ in causa Toletana juris decimandi, 8. Nov. 1593. coram Do. Pamphilio adducta *supr. c.* 3. *praeced. n.* 45.

Et de subrogato in locum * illius qui habuit exe- 3
cutoriales, vide Staphil. *de literis justitiæ §. exceptio sola plus operatur,* & *c. à n.* 4. & *§. subrogatus est.* & decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ del Voto, A Legion. præstimoniorum adducta, *cap. præced. in finem.*

LAUS DEO.